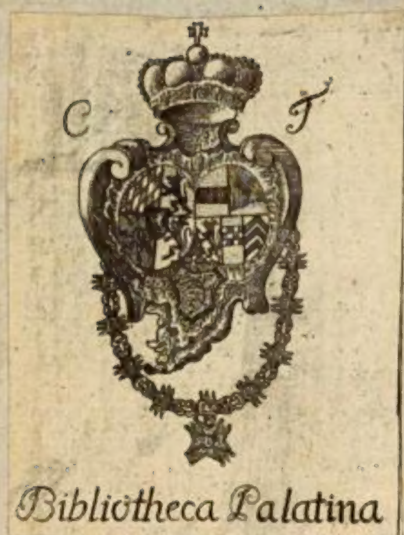
DIOSCORIDIS
OPERA
GR ET LAT

DIOSCORIDIS
OPERA
GR ET LAT

DIOSCORIDIS
OPERA
GR ET LAT






C T
Bibliotheca Palatina

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙ-ΔΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑ-ΖΑΡΒΕΩΣ ΤΑ ΣΩ-ΖΟ'ΜΕΝΑ Α'ΠΑΝΤΑ.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBAEI OPERA QVÆ EXTANT OMNIA.

Ex noua interpretatione JANI-ANTONII SARACENI Lugdunæi, Medici.

Addita sunt ad calcem eiusdem Interpretis Scholia, in quibus variæ codicum variorum lectiones examinantur, diuersæ de Medica materia, seu priscorum, seu etiam recentiorum sententiæ proponuntur, ac interdum conciliantur: ipsius deniq. Autoris corruptiora, obscuriora, difficilioraq. loca restituuntur, illustrantur, & explicantur.



Sumtibus hæredum Andreæ Wecheli, Claudii Marnii, & Ioan. Aubrii.
M D XCVIII.
Cum S. Cæsareæ Maiestatis Priuilegio.



SVMMA PRIVILEGII.

S. CÆSAREÆ *Maiestatis Priuilegio cautum est Andreæ Wecheli hæredibus, Claudio Marnio, & Ioanni Aubrio, ne quis Pedacij Dioscoridis Anazarbæi opera, quæ omnia iam noua interpretatione græco-latina Iani-Antonij Saraceni Lugdunæi, Medici, donata in lucem prodiere, per sex annorum spatium, à prima editionis die computandum, intra fines sacri Romani Imperij, regnorum & dominiorum Cæsareæ Maiestati hæreditariorum, eodem aut diuerso charactere formave, recudere, aut aliò recudenda dare, vel alibi expressa importare, vendere, distrahere, apertè vel occultè, absque supra dictorum Wecheli hæredum voluntate ac consensu præsumat. Qui secus fecerit, is non solum libris impressis, sed etiam decem auri puri marchis sine vlla venia mulctabitur, vt latius declaratum est in diplomate Cæsareo, dato Viennæ, die vigesimaquinta, mensis Maij, anno* M. D. LXXXII.

Rodulphus.

Io. Baptista Weber.

Ad mandatum S. Cæs.
Maiestatis proprium.

P. Obernburger.

HENRICO IIII.
REGI GALLIARVM ET NAVARRAE CHRISTIANISSIMO.

IMPORTVNVS haud dubie, Rex Christianissime, parúmque circumspectus, imo vero temerarius fortasse videbor, qui tuam Maiestatem hoc tempore in apparando bello Aremorico quam occupatissimam compellare, ac potius interpellare nō erubescam. Sed mihi ipse temperare non possum, quominus eidem meas hasce qualescunque in Dioscoridem lucubrationes offeram, cui iam multis abhinc annis illas voui atq; consecraui. Enimuero quando pro tua summa benignitate me nil minus cogitantem, misso etiam sacro Regio diplomate in Medicorum tuorum collegium cooptasti, iam tum eas parturiebat animus, simúlq; præsentiebat, *iis* nō aliunde fœlicius lucem splendorémq; affulgere posse, quam si sub Augustæ Tuæ Maiestatis nomine in publicum prodirent. Etsi enim in istis, quæ mea

ſunt, vt quæ ſint operę leuioris, libens agnoſco minime digna eſſe, quæ tanti præſertim Regis nomen præferant: attamen cum & Diis olim ſuis ruſtici multæque Gentes lacte ſupplicarent, & mola tantū ſalſa litarent, quibus deerant thura: ſic & ego, cum neque mihi ſit in præſentia quicquam aliud ad manum, vixque mea tenuitas impoſterum ampliora polliceri poſsit, malui hoc quantuloquoque teſtimonio, quam debet & ſeruulus Domino, & ſubditus Regi ſuo, à quo tantum etiam beneficium acceperit, reuerentiam quoquo modo profiteri, quàm cōmittere, vt tantam benignitatem videri poſſem ſilentio diſsimulaſſe. Cæterum, quod ad ſcripta ipſius Dioſcoridis attinet, nulla, ſat ſcio, ne apud Regiam quidem Maieſtatem indigent commendatione. Continent enim ampliſsimam ſtirpium aliarúmque id genus naturalium rerum ad ſummam hominum & vtilitatem, & honeſtiſsimā voluptatem comparatarum hiſtoriam, quæ nullum non hominum genus ad ſui cognitionem per ſeſe mirum in modū alliciat. Nam & permulti iam olim Principes viri tantum ad illorum Naturæ operum contemplatio-

nem ſtudii adhibuerunt, vt Philoſophis etiam ac Medicis, ad quos potiſsimum ea pertinebat, minime ceſsiſſe videantur. Teſtabantur id olim varii aliquot potentiſsimorũ Regum Solomonis, Mithridatis, Iubæ, Attali & Euacis de ſtirpibus commentarii, de quibus variè loquuntur hiſtoriæ, quiq; temporum iniuria non ſine magno mortalium damno ac detrimento interciderunt. Teſtantur idipſum etiamnunc & nõnullæ ſtirpes, vti Gentiana, Lyſimachia, Clymenon, Telephium, Artemiſia, & Helenium, quas Principes quondam Maximos non puduit ſuis nominibus honeſtare: partim vt ſtudii, quo fuerãt magnopere delectati, poſteris fidem facerent, eosque ſuo etiam exemplo ad contemplanda ſuſcipiendáq; Naturæ miracula prouocarent, partim etiam vt ſempiternam ſui memoriam relinquerent. quam nõ dubitabãt vnà cum plantis ipſis repullulantibus atque reuireſcentibus quotannis eſſe quaſi reuicturam. Sed te quoq;, Rex Chriſtianiſsime, confido, mihiq; ipſe polliceor, prout es ingenio virtutum, diſciplinarũ ſcientiarumq; omnium capaciſsimo, cum primũ à grauiſsimis illis laboribus, quibus Gal-

lla tua salutem etiã suam, velut alteri parenti merito acceptam refert, respirare tibi Deus Optimus Maximus precibus suorum perpetuis exoratus concesserit, læuiora hæc animi quasi relaxandi gratia minime aspernaturum. Ego vero summæ, sicuti par erit, fœlicitatis loco ponam, si meum hunc quodammodo factum Dioscoridem in gratiam clientelamq; tuam comiter ac beneuole recipere Maiestas tua non dedignabitur. Quod vnum superest, Deum Optimum Maximũ precibus omnibus obtestari non desinam, vt post domitos, ac plane debellatos hostes huic per te florentissimo Regno tuo vicinisque populis omnibus optatissimã pacem, eamque stabilem ac firmam, tandẽ aliquando largiatur, qua tũ fœlicissime, tum quam diutissime perpetua cum sacratissimi nominis gloria perfruantur: ac te interim nobis, qui fatorum tuorũ auspicia sequimur, totiq; Christianæ Reipublicæ seruet incolumem. Kal. Mart. 1598.

Tuæ Maiestati addictissimus

Jan-Antonius Saracenus Lugdunensis.

CANDIDO LECTORI S.



IRABERE forsan, Candide Lector, vndenam mihi in mentem venerit, vt nouam Dioscoridis interpretationẽ sim aggressus: præsertim cum tot clarissimi viri eloquentia, doctrina, iudicioq́ insignes, Hermol. Barbarus, Marc. Virgilius, Ianus Cornarius, & Io. Ruellius in eo vertendo magna quasi cõtentione ac dimicatione satis superq́ iam pridẽ elaborarint, egregiamq́ operam magna cum laude nauarint. Sed tum demũ mirari profecto desines, cum, quibus rationibus eò adductus impulsusve fuerim, tute intellexeris. Iam olim vtriusque Linguæ, tum Græcæ, tum Latinæ peritissimum Typographum Henricum Stephanum per literas frequentiores vrgebat, piæ memoriæ, D. Io. Sambucus Cæsareus Medicus & Historiographus, vti Regiis typis elegantioribus Dioscoridis Græcolatinum contextum mandaret, eiusq́ margini missas paulo ante suas notulas, seu potius varias in eum Autorem lectiones, è complurium vetustorum codicum in diuersis Principum bibliothecis repertorum fida diligentiq́ collatione à se magno labore decerptas, adiiceret. Dum vero ad opus accingit sese Stephanus, Ruellianam versionem, quam quidem ceu cæteris merito anteferendam ex aduerso Græci contextus locare cõsilium erat, deprehendit esse, vti reuera est, multis in locis paulo liberiorem, ita vt Græcis Latina non satis apte responderent: iccirco me pro ea, quæ mihi cum illo intercedebat familiaritate, rogat, imo vero exorat, vt eam accuratè recognoscerem, & locorum omnium in quibus Ruellius, seu temeratum quempiam codicem secutus, seu etiam Plinio, vti fere est, nimium addictus sensa Dioscoridis illiusq́ verborum vim non satis expressisse videretur, emendationẽ margini adscriberem. Sed vix dum aliquot priores paginas contulerã, cum veluti deterritus oneris grauissimi difficultate, fui coactus à proposito declinare, mutareq́ sententiam. Tot enim (venia sit dicto) subinde occurrebant censura & animaduersione digna, vt

partim odiosi laboris defugiendi gratia, partim & inuidiæ atque offensionis eorum vitandæ, qui me nimium in Ruellii manes iniuriosum suspicari potuissent, satius duxerim nouam interpretationem adornare, quam alienam interpolare. In ea certe quidem non Paraphrastæ, sed Interpretis officio me defunctum vere affirmare possum, vt qui, quantum in me fuit, ne latum quidem vnguem à Dioscoridis mente recesserim, ac interim Pliniani sermonis puritatem mordicus retinuerim. Sed illi, malo, iudiciũ faciant, qui cum illorum versionibus meam bona fide contulerint. Vtut sit, opus propemodum ad coronidem perduxerã, cum ecce nobis Sambucus diligẽtissimus ἐργοδιώκτης præmatura morte præripitur. Tum Stephanus animum quasi despondere, imo, quantumuis & alii complures instarent operi, moras varias nectere, diemque de die ducere, siue per iustas occupationes, quibus interdum distrahebatur, siue propter peregrinationes, quæ interea temporis frequentiores, ac pene perpetuæ illi fuere, non daretur promissum implere, fidemque datam exoluere. Atque inde adeo factum est, vt meæ illæ in Dioscoridem lucubrationes in scriniis meis plusculis annis delituerint. Id porro, cum Andreæ Wecheli hæredes rei literariæ iuuandæ quam studiosissimi animaduerterent, cuperentq; nõnullorum bonorum virorũ desiderio & expectationi satisfacere, hoc à me tandem impetrant, eas uti patiar in hominum aspectum lucemq; proferri. Hæ sunt, vt semel dicam, operis instituti, simulq; tamdiu ad hæc vsque tempora retardati causæ. Quod ad Græcum contextum attinet, id operam dedimus, vt quoad eius fieri posset, nitori suo pristino restitueretur. Etsi enim doctissimi Goupyli editionem Parisiensem, tanquam omnium, quotquot extabant, integerrimam & emendatissimam, religiose secuti sumus, typographica tamen scripturæ quæ adhuc supererant menda, quantum fieri potuit, sustulimus: quæ vero, & res ipsa, & exemplariũ, seu impressorum, seu etiam manu exaratorum certa fides & autoritas immutanda suadebant, audacter immutauimus: at nusquã seu nostris, seu aliorum coniecturis tantũ tribuimus, vt citra meliorum codicum fidem quicquam ausi fuerimus, eas contenti notasse interlineari asterisco, qui te, Lector, ad Scholia nostra relegaret. Sin, quod rarius accidit, loca quædã comperimus adeo corrupta & deprauata, vt ex iis sensus nullus elici potuerit, neq; tamen vlli, seu ex coniectura, seu ex antiquarum lectionũ vestigiis reme-

dio locus fuerit, asterisco marginem consignauimus. Varias autem tum Clariss. viri D. Sambuci, tum & aliorum hinc inde in Dioscoridem depromptas lectiones, (nam & nonnullas idem ille D. Stephanus, nonnullas etiam D. Opsopœus ex Palatinorũ exemplarium collatione nobis communicarunt) eas, inquam, etiam citrà delectum, vt de iis liberum foret vnicuique iudicium, margini eidem adscribere visum est, insuperq́; nonnullas etiam Interpretum animaduersiones & emendationes, additis perpetuo singulorum nominibus, ex quibus eas desumpsimus, vt ne suo quenquam merito defraudasse videremur. Cæterum nostras annotationes ad operis calcem reiecimus, in quibus discrepantis à cæteris interpretationis nostræ ratio plerunque redditur, nec non & varia nostra in Dioscoridem coniectanea in medium proferuntur. Sed & multa ibidem obiter, ac velut in transcursu reperias in Autores alios, præsertim vero Theophrastum ac Plinium, animaduersa, quæ sese sub manum dederunt. Denique velut ἐξ ἀντιθέτου diuersas discrepantesq́; de Medica materia, seu priscorum, seu etiam recentiorum sententias proponimus, interdumq́; cõciliamus, prætereaq́; dubia multa, quæ passim occurrebant, soluere ac diluere nitimur. Attamen velim scias, eò præcipuè nos omni studio incubuisse, vt ipsius Dioscoridis corruptiora, obscuriora, difficilioraque loca restitueremus, illustraremus, & explicaremus. Habes, Lector beneuole, quæ in hac editione sint à nobis præstita: è quibus si fructum aliquem percepisse te animaduertero, addetur animus ad alia fortasse maiora vtilioraque in apertum proferenda. Interim Vale.

IN EFFIGIEM ET MONVMENTA

PEDANI DIOSCORIDIS ANAZARBÆI COGNOMENTO PHACÆ, MEDICI ANTIQVISSIMI,

illustrata à Jano Antonio SARACENO Lugdunense Medico & Philosopho clarissimo.



EPIGRAMMA.

MAGNE DIOSCORIDES, *Medicorum gloria: vultu*
Talis eras quondam, talis & ingenio.
Nanus in ore tibi dederat cognomina PHACÆ.
Sed nanus non est, quem tegit ingenium.
Ingenii monumenta tamen sunt passa ruinam,
Poscebant medicum, quæ fuerant medica.
Quid non tempus edax? sciolorum audacia quid non?
Et quid non potuit Gottica barbaries?
Ecce tibi SARACENVS *adest, ad publica natus,*
Te totum sanans, omnia restituit.
Restituit decus antiquum, Tirynthius alter,
Pluraq; cum dederit commoda, plura feres.
Et sic extollit per te quoq; secula prisca,
Sic paria & per se tempora nostra probat.

JOAN. PALVDIVS Philophilus.

IN

IN EFFIGIEM

CELEBERRIMI CLARISSIMIQVE MEDICI, IANI ANTONII SARACENI.



EPIGRAMMA.

SARACENE, Tuos vultus qui vidit, amauit
Hoc est, cur placeat picta tabella mihi.
Verum muta silet, Quia non fecêre loquentem
Æra, nec artifices hoc potuêre manus.
Ergo vt te viua spectémque habeámque tabella,
Cuius es Interpres, tracto Dioscoridem.
Illa mihi viua est & docta loquentis imago,
Nempe sui domini picta tabella manu est.
Nil hîc Cöus habet quod iam desideret vltrà,
Hîc sunt quæ Musis inuideantur opes.
Ite, Machaoniæ iam nil latet amplius artis,
Proditur hic prisca quicquid in arte fuit.
Iam non infesto descendant aëre morbi,
Antidotos omnes nam tua penna dedit.

Paulus Stephanus.

ΕἸΣ ΤῊΝ ΔΙΟΣΚΟΡΊΔΟΥ ἚΚΔΟΣΙΝ, ΤῊΝ ὙΠ' ἸΆΝΟΥ ἈΝΤΩΝΊΟΥ ΤΟΥ͂ ΣΑΡΑΚΗΝΟΥ͂

μετ' ἀκριβείας πλείστης ὅσης ἐκπονηθεῖσαν.

ΝΟΥ͂ΣΩΝ λευγαλέων ταῖς σῶμα δαμάζεται ἀμὸν,
Καὶ μινύθει βεβαρόν περ ἐὸν, καὶ τήκεται ἀμῶς
Οὐλομένοι φθινυθόν τε, Θεοῦ μεγάλου διὰ βουλὰς,
(Ἡμετέρων, αἲ αἲ, προτέρων ἄτῃ γενετήρων,)
Πολλὰ Διοσκορίδης ἀλκτήρια φάρμακα πρῶτος
Εὑράμενος, γαίας ὅ γε ἀμφοτέρας ἐπαληθεὶς,
Εὐρώπην Ἀσίην τε μάθους βεβολημένος οἴστρῳ.
Πολλὰ δὲ καὶ πινυτῶν πινυτοὶ νόοι εὑρηθέντα
Ἀνδρῶν ἐν πρὶν ἔλυτο, διὰ σποράδην ἄλλοθεν ἄλλα
Δεξάμενος σύμπαντα, σοφὸν τόδε τεῦχος ἔτευξε,
Δαιδάλεον, περίπυστον, ἰατροῖς φίλοις μέγ' ὄνειαρ.
Ἔνθα πόας εὕροις καὶ δένδρεα ἀνθεμόεντα,
Ἠδ' ὅσ' ἐπὶ τραφερῆς φύεται, ἢ βένθεσι γαίης
Φαρμακόεντα μέταλλ' ὅσα γίγνεται, ὅσ' ἐνὶ πόντῳ.
Ἔνθ' ὀφίων ἑτέρων τε σὺν ὀλοφώια θηρῶν
Ἀπροϊδῆ κατέλεξε, λύσιν θ' ἑτεραλκέα κήδευς
Ἀλλ' οὐ τῶν ἰῶν ἦδος. ἐπεὶ φῶτες κακοεργοὶ
Γράμμα τὸ πρὶν ἀρίδηλον ἀιδρείῃσι νόοιο
Φθείραντες, φεῦ, φεῦ; κακὰ θηεία, ἄδηλον ἔθηκαν.
Οὐ γάρ σοι ῥίζαι οὐκ ἄνθεα δαιμόνι' ἀνδρῶν,
Χραίσμησαν, ὅσα τ' ἄλλα ἐπίσταται αἶσαν ἐρύκειν.
Οὐ μέλος, οὐ μέρος οὖλον ἔχες ταλαπείριε πρέσβυ,
Ἰητὴρ δ' ἄλλων περ ἐὼν, βρύες ἕλκεσιν αὐτός.
Ἔνθ' οὐκ αὖ βρίζοντα ἴδοις δῖον Σαρακηνὸν,
Τὸν νέον Ἱπποκράτην, τοῦ περ παλάμῃσι σοφῇσι
Πολλάκις εἰν Ἀΐδῃ νεκύων σπάνις ἔπλετο πολλή.
Κεῖνος δὴ τὸν ἄριστον ἐν ἰητροῖσιν ἄριστος
Ἰητὴρ, θεράπευσ' ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων.
Σὺν ποτὰ οἱ κυκάων, σὺν δ' ἐγχρίστοις ἐπιχρίων.
Οὐδὲ πολυημέριος προσκαρτερέων ἀπέειπε,
Πρὶν στῆσαι παλίνορσον ἐς αὐγὰς ἠελίοιο
Οὐλομελῆ, ὑγιῆ, πρύτανίν τ' ἄλλοις ὑγιείης.
Σὺν δ' ἅμα παύσαθ' ὁ μὲν νοσέων, ὁ δὲ παύσατο κάμνων.
Χαίροις δὴ Σαρακηνὲ ἔργον μέγα ἐκπλυτεύσας
Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον, οὗ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.

IS. Casaubonus.

IN DIOSCORIDEM ANAZARBÆVM, à Cl. V. & Medicinæ Doctore præstantissimo, IOANNE ANTONIO SARACENO, post aliorum doctissimorum virorum emendationes, diligentissimè & felicissimè restitutum.

NVMINIS imperio Verbum Genitale loquuti,
Plantarum quæ prima tulit miracula Tellus,
Quàm placitura oculis, tam miris vsibus apta,
Est mirata simul, simul est scrutata vetustas.
Hoc raptus studio sapientum maximus ille
Iessiades Solomon, à summis orsus, ad imas,
Plantarum historiam chartis mandarat Hebræis.
Quæ nobis si salua foret, satis esset abundè,
Quantumuis auidas quod pasceret vndique mentes.
Illa licet verò periit, res tanta jacere
Attamen haudquaquam potuit, neque vana videri:
Immò personuit, non solis nota Sophorum
Porticibus, verùm populis immanibus ipsis,
Illorúmque ipsis populorum Regibus olim,
Hoc siue vtilitas suasit, siue ipsa venustas,
Siue adeò grati florum placuistis odores.
Hinc tot non vna ex lingua, nec gente, subinde
Commoda felices hominum in communia nati,
Hæc qui tractarent rerum miracula mystæ.
Quos inter, nulli doctrina aut arte secundus,
Immò pro cunctis meritus vel solus haberi,
Ille DIOSCORIDES *tandem nos ecce reuisit:*
Non tot vulneribus fœdatus turpiter ille,
Qualem barbaries indocta legebat auorum,
Immò nec qualem, magna cum laude, politum,
Ætas produxit melior quæ deinde sequuta:
Sed qualem SARACENA *manus longo vsa labore,*
Indicióque pari, nunc toto corpore sanum
Restituit: propriæ sic nomen laudis adepta.
Nam reliquis nomen medicis medicina ministrat,
Artis at illa suæ nunc clara in luce Magistrum
Quum, SARACENE, *tuo nunc demum munere cernat,*

β *Sese*

Sese ipsam debere tibi Medicina fatetur.
Viue igitur, SARACENE, *diu, longúmque superstes,*
Exurgat donec soboles te digna parente,
Qua tu egeas nunquam, sis cunctis vtilis arte.

Th. B. V.



ODE

AD IANVM ANTONIVM SARACENVM, MEDICVM.



MENTI voluptas maxima, consitos
Sollerter hortos stirpibus,& nouis
Plantis, & herbarum vigentum
Seminiis,adeóque florum
Decente comptu, luminibus vagis
Circùm intueri.maius at,omnium
Notas potestatésque nosse,
Delicium,& potior facultas:
Quali fatendus Teuto videlicet
Excellere omnes ante alios,catus
Sagáxque GVILANDINVS ille
MELCHIOR Euganeis in oris:
Persæpe nostras qui quasi fascino
Disertus aures ante decennium
Sensúsque totos visus arte
Vocéque detinuisse mirâ.
Nam quid retrusis in Sophiæ libris
Inest,quod illum non penitissimè
Callere, quídve in sospitali
Arte Machaoniâ,quod illum
Latere credas? Te SARACENE, te
Patris verendi,qui medicantium
Cluebat antistes, sequutum
Consilia & studia à tenello
Prudenter vngui,sic ope Cynthij
In Pessulano monte per omnia
Formauit adiutrix Minerua
Pæoniis habilem repertis:
Vt docta doctus non modò opuscula

Vulg

Vulgaris antè, & quæ peridonea
Nobis Anazarbæus olim
Scripta DIOSCORIDES reliquit,
Dextrè explicaris, verùm etiam dehinc
Complura, cedro digna, perennibus
Sis publicaturus papyris.
Quod quidem vti facias, adurget
Industriorum POSTHIVS arbiter
Censórque librorum, & Podaliriis
Antiquioris (quis neget?) non
Inferiórve minórve sæcli.
Tu perge felici ingenio sacrum
Beare diuini agmen Apollinis,
Eiúsque nec spem falle, nec rem.
Præmia certa tuo parauit
Augur labori: Nos tibi vindici
Promitteremus serta Amarántina,
Ni cuncta cunctis ipse dudum
Serta merens prior abstulisses.

Myrtilleti ad Nicrum, Anno CIↃ IↃ LXXXVII.
Mense Aprili.

Paulus Melissus Francus, Comes sacri
Palatij & Eques, ciuis Romanus.

IN LVCVBRATIONES IANI ANTONII SARACENI.

Ingenio quantum Saracenus & arte medendi
Excellat, editi docent
Felici genio sæua de Peste libelli,
Doctisq; Commentarijs
Illustrata Dioscoridis monumenta. Fruatur
Vitâ diu, plures dabit
Diuitis ingenij venturo tempore fructus.
Prolem ô bonam boni patris!

IN DIOSCORIDEM EIVSDEM.

Luce Dioscoridis quondam monumenta carebant,

Auctorisq; boni rarior vsus erat.
Multam illis operam multi impendêre periti:
Multa sed in multis menda relicta locis.
Sustulit hæc multo Saraceni cura labore,
Auctori lucem restituitq; suam.
Post alios igitur qui talia præstitit omnes,
Ante omnes palmam non meritò ille ferat?

Iohan. Posthius, Archiater
Palat. f.



IN DIOSCORIDEM COGNOMENTO ΦΑΚΑΝ, à CL. V. IANO ANTONIO SARACENO, *Doctore Medico celeberrimo, Latinitate donatum, purgatum, ac doctissimis annotationibus illustratum, Ioan. Tornæsij Epigramma.*

ILLA sui Phœbus turpi deformia næuo
Nascentis cernens ora Dioscoridis,
His illum verbis fertur solatus amicis,
Quem socium in medica iungeret arte sibi,
PRODI, INFANS, VVLTVS NEC FOEDA HAEC SIGNA MORATOR,
SPLENDORE INGENII MOX ABOLENDA TVI:
AEGROTIS ETENIM VIVES MEDICINA, TVIQVE
DELICIAE LIBRI POSTERITATIS ERVNT.
SVNT TAMEN HÎC, FATEOR, POSSIS QVAE IVRE VERERI,
NEMPE TRAHIT SECVM QVAE MALA BARBARIES,
FOEDATVRA TVOS, EHEV! SIC VNDIQVE FOETVS,
ILLOS VT POSSIS ESSE NEGARE TVOS:
SED TANDEM SVRGET VENTVRIS ORDINE SECLIS,
HAEC TVA QVAE SANET VVLNERA CVNCTA, MANVS,
VT TOTO NITEAS RVRSVM PVLCHERRIMVS ORBE,
IMMO VT PROFVERINT HAEC QVOQVE DAMNA TIBI.
Dixit: & hæc verè Phœbum sic esse loquutum
En tua demonstrat nunc, SARACENE, manus.

AD





AD CLARISSIMVM VIRVM, I. ANTONIVM SARACENVM, Philosophum acutiss. Medicum feliciss.



Saucius è cæco veluti qui verbere, tandem
Sentit ab affluxu, succi partem melioris
In pus conuerti fœtens, si judice solùm
Aspectu externo Medicus leue (quod latet imo
Vulnus in osse) putet, parti parcátque tegenti:
Haud secus accepit per plurima sæcula mendas
Ipse Dioscoridis textus, quas cura neglexit
Segnior haud paucas Doctorum, indoctáque turba
Scribarum auxerunt, sicque errori additus error.
Nec tentasset adhuc ætas nostra hoc cacoëthes,
Ni tu, SARACENE, *(velut de nomine nomen*
Saracenæ herbæ ducens, quæ concaua sanat
Vlcera) mouisses occallescentia labra,
Carne repleuisses viuóque è sanguine vulnus.
Ergo Anazarbæi scriptis dum sæcla fruentur,
Nónne simul laudes tibi, SARACENE, *manebunt?*

Georg. Ienischius Neurodensis Silesius.





Περὶ Διοσκορίδου, ἐκ τῶν Σουΐδα.

Διοσκουρίδης Ἀναζαρβεὺς ἰατρὸς, ὁ ἐπικληθεὶς Φακᾶς διὰ τοὺς ἐπὶ τῆς ὄψεως φακούς. Συνῆν δὲ Κλεοπάτρᾳ ἐπὶ Ἀντωνίου. γέγραπται αὐτῷ βιβλία κδʹ. τὰ πάντα ἰατρικὰ περιβόητα.

Ἐκ τοῦ Γαληνοῦ, ἐν τῷ ἕκτῳ περὶ τῆς τῶν ἁπλῶν φαρμάκων δυνάμεως.

Ὁ δὲ Ἀναζαρβεὺς Διοσκουρίδης ἐν πέντε βιβλίοις τὴν χρήσιμον ἅπασαν ὕλην ἔγραψεν, οὐ βοτανῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ δένδρων, καὶ καρπῶν, καὶ χυλῶν, καὶ ὀπῶν, ἔτι τε τῶν μεταλλευομένων ἁπάντων, καὶ τῶν ἐν τοῖς ζώοις μορίων μνημονεύσας. καί μοι δοκεῖ τελεωτάτην πάντων οὗτος τὴν περὶ τῆς ὕλης τῶν φαρμάκων πραγματείαν ποιήσασθαι. πολλὰ μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ὑπὲρ αὐτῶν γέγραπται καλῶς, ἀλλ' ὑπὲρ ἁπάντων οὕτως οὐδενί.

Ἐκ τοῦ ϛʹ περὶ συνθέσεως φαρμάκων κατὰ γένη.

Τὸν Διοσκουρίδην οὐδενὸς ἂν τις εἴποι δεύτερον τῶν περὶ τὴν ὕλην ἰατρικὴν σπουδασάντων.

Ἐκ τοῦ αʹ περὶ ἀντιδότων.

Τίνα ἐν ἑκάστῃ χώρᾳ γίνεται κάλλιστα φάρμακα, Διοσκουρίδης τε καὶ οἱ ἄλλοι γεγράφασιν ἀληθῶς.

Πάλιν ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

Γέγραπται δὲ αὐτάρκως περὶ πάσης τῆς κατ' ἰατρικὴν ὕλης ἐν εʹ βιβλίοις Διοσκουρίδου· παρ' οὗ τάς τε ἄλλας καὶ τὰς ὀσφραντὰς καὶ γευστὰς ποιότητας, αἷς γνωρίζεται μάλιστα καὶ διακρίνεται τὰ δοκιμώτερα φάρμακα τῶν φαυλοτέρων, ἔνεστί σοι μανθάνειν. ἐπ' ἐνίων δὲ καὶ τὰς ὁρατὰς ποιότητας οὐ σμικρὰ συντελούσας εὑρήσεις.

Καὶ μετὰ ταῦτα.

Τὰς γοῦν ὑπὸ τοῦ Διοσκουρίδου καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι περὶ ὕλης ἔγραψαν ἑκάστου τῶν φαρμάκων, δοκιμασίας ἐπιφέροντες αὐτοῖς, ὅταν προσθῆτε τὴν ἰδίαν αὐτοψίαν ἐπὶ πολλῶν, ἀκριβῶς δυνήσεσθε διακρίνειν ἀλλήλων, ὅσα γε διακρίνεσθαι δύναται. τινῶν γὰρ, ὡς ἔφην, ἢ οὐδ' ὅλως ἐστὶν, ἢ οὐκ ἀκριβὴς ἡ διάκρισις. ἀλλὰ συγχεῖται τὰ γνωρίσματα τῶν πανούργως ἐσκευασμένων.

Γαληνὸς ἐν τῷ αʹ περὶ ἀντιδ.

Ἔμπειρον εἶναι συμβουλεύω τὸν ἰατρὸν, εἰ οἷόν τε, πάντων φυτῶν. εἰ δὲ μὴ, ἀλλὰ τῶν πλείστων γε καὶ ὧν ἡ χρεία πολλή.

Ἐκ τοῦ Ὀρειβασίου ἐν τῷ ιεʹ. τῶν ἰατρικῶν συναγωγῶν.

Ἡ γνῶσις τῶν ἁπλῶν φαρμάκων καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων οὕτως ἀναγκαιοτάτη καθέστηκεν, ὡς μηδ' οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς. ἅμα τε γὰρ εὐπόριστά τ' ἐστὶ, καὶ κατὰ πάντα καιρὸν παρεῖσιν εὐχερῶς εὑρισκόμενα, καὶ εἰς τὰς ἐπικρίσεις τῶν συνθέτων δυνάμεων εὔχρηστος ἡ γνῶσις. ἔτι δ' εἰς τὰς εὑρέσεις αὐτῶν· καθόλου τὸ τεχνικὸν ἐπιφαίνει περὶ πᾶσιν ἡ τούτου εἴδησις.

De



De Dioscoride, ex Suida.

Dioscorides Anazarbæus Medicus, cognomento Phacas, quasi lentiginosus, à lentiginibus ita dictus, quibus illius facies dehonestabatur. Vixit cum Cleopatra Antonij temporibus. Scripsit libros Medicos XXIIII. qui quidem omnes magnoperè celebrantur.

Ex Galeno, 6. de simpl. med. facultatibus.

Dioscorides Anazarbæus quinque libris vtilem omnem materiam Medicam absoluit, nec herbarum modò, sed & arborum, fructuum, succorum atque liquorum meminit, insuperque metallicorum omnium, & partium animalium. Et mihi quidem omnium perfectissimè videtur medicamentorum materiam tractasse. Etsi enim qui illum antecessere, de ijs bene scripsisse reperiuntur, nemo tamen omnium æquè de omnibus.

Ex 4. de comp. med. secundùm genera.

Dioscoridem medicinalis materiæ scriptorem nulli eorum qui in ea quasi arena desudarunt secundum esse quisquam dixerit.

Ex priore de Antidotis libro.

QVænam quacunque in regione medicamenta optima proueniant, cùm Dioscorides, tum & alij verè scripserunt.

Ibidem deinceps.

DE omni medica materia Dioscorides quinque libris satis superque scripsit, à quo cum alia disces, tum & notas gustu olfactúque perceptas, quibus probatiora medicamenta certissimè cognosci & ab improbatis discerni queant. In quibusdam verò & perceptas oculis qualitates reperias, quæ haud parum vtilitatis afferunt.

Rursúmque paulò pòst.

SI quis tum à Dioscoride, tum ab alijs materiæ medicæ Auctoribus tradita simplicium examina pensitauerit, suúmque ipse ex multorum inspectione acquisitum iudicium adhibuerit, exactè quæcunque discerni possunt internoscet. Quædam enim, vti dixi, vel nullatenus, vel non exactè ab adulterinis discerni queunt: vsqueadeò falsis vera sunt vtrorumque confusa indicia.

Galenus I. de Antid.

MEdicus vt stirpium omnium, si fieri potest, notitiam habeat suadeo: sin minus, plurium saltem, & quarum frequentior vsus est.

Ex Oribasij Med. Collect. lib. XV.

SImplicium medicamentorum, & facultatum quæ ijs insunt, cognitio ita necessaria est, vt citra eam nemo rectè medicari queat. Nam & parata vulgo sunt, & facilè quauis tempestate inueniuntur. Quin & eadem notitia perquàm vtilis est ad discernendas inuestigandásq; compositorum medicamentorum facultates, ac in vniuersum quod artis est omnibus patefacit.

Πίναξ



ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΥΛΙΚΟΙΣ περιεχομένων. ὁ μὲν πρότερος ἀριθμὸς, τὸ βιβλίον, ὁ δὲ δεύτερος, τὸ κεφάλαιον ὑποδεικνύει.



βάλαν

λίθος

σπαργάν





INDEX EORVM QVAE LIBRIS V. *de materia Medica continentur. Prior numerus librum, posterior caput indicat.*



Pedic

Sino



ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΑΛΕΞΙ-φαρμάκοις περιεχομένων κεφαλαίων.



ELENCHVS CAPITVM QVAE IN Alexipharmacis continentur.



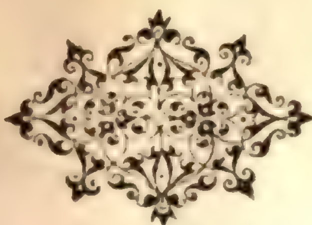
De



Ἔλεγχος τῶν ἐν τοῖς Θηριακοῖς περιεχομένων κεφαλαίων.

Elenchus capitum quæ in Theriacis continentur.

δ 3 PLIN





PLINIVS INITIO LIB. XXV.

IPSA quæ nunc dicetur herbarum claritas, medicinæ tantùm gratia gignente eas tellure, in admirationem curæ priscorum diligentiæq; animum agit. Nihil ergo intentatum inexpertumq; illis fuit. Nihil deinde occultatum, quoq; non prodesse posteris vellent At nos elaborata iis abscondere atque supprimere cupimus, & fraudare vitam etiam alienis bonis. Ita certè recondunt, qui pauca aliqua nouêre, inuidentes aliis: & neminem docere, in auctoritatem scientiæ est. Tantum ab excogitandis nouis, ac iuuanda vita mores absunt. Summúmque opus ingeniorum diu iam hoc fuit, vt intra vnumquenq; rectè facta veterum perirent. At herculè singula quosdam inuenta Deorum numero addidêre, hominum vtique vitam clariorem fecêre cognominibus herbarum, tam benignè gratiam memoria referente. Non æquè hæc cura eorum mira esset in his quæ satu blandiuntur, aut cibo inuitant, sed culmina quoque montium inuia, & solitudines abditas, omneisq; terræ fibras scrutati inuenêre, quid quæque radix polleret, ad quos vsus herbarum folia pertinerent, etiam quadrupedum pabulo intacta ad salutis vsus vertentes. Minùs hoc quàm par erat, nostri celebrauêre, omnium vtilitatum & virtutum rapacissimi. Primusq; & diu solus idem ille M. Cato, omnium bonarum artium magister, paucis duntaxat attigit, boum etiam medicina non omissa. Post eum vnus illustrium tentauit C. Valgius, eruditione spectatus, imperfecto volumine ad diuum Augustum, inchoata etiam præfatione religiosa, vt omnibus malis humanis illius potissimùm principis semper mederetur majestas. Anteà condiderat solus apud nos, quod equidem inueniam, Pompeius Lenæus, Magni libertus, quo primùm tempore hanc scientiam ad nostros peruenisse animaduerto. Nanque Mithridates maximus sua ætate regum, quem debellauit Pompeius, omnium ante se genitorum diligentissimus vitæ fuisse argumentis præterquàm fama intelligitur. Vni ei excogitatum, quotidie venenum bibere, præsumptis remediis, vt consuetudine ipsa innoxium fieret. Primò inuenta genera antidoti, ex quibus vnum etiam nomen eius retinet. Illius inuentum autumant, sanguinem anatum Ponticarum miscere antidotis, quoniam veneno viuerent. Ad illum Asclepiadis, medendi arte clari, volumina composita extant: quum solicitatus ex vrbe Roma, præcepta pro se mitteret. Illum solum mortalium vigintiduabus linguis loquutum certum est, nec de subjectis gentibus vllum hominem per interpretem appellatum ab eo annis LVI. quibus regnauit. Is ergo in reliqua ingenij magnitudine medicinæ peculiariter curiosus, ab omnibus subiectis, qui fuêre pars magna terrarum, singula exquirens, scrinium commentationum harum & exemplaria, effectusq; in arcanis suis reliquit. Pompeius autem omni regia præda potitus, transferre ea sermone nostro libertum suum Lenæum, grammaticæ artis doctissimum, iussit: vitæq; ita profuit non minùs quàm reipublicæ victoria illa. Præter hos Græci auctores medicinæ prodidêre, quos suis locis diximus. Ex his Euax rex Arabum, qui de simplicium effectibus ad Neronem scripsit: Crateuas, Dionysius, Metrodorus, ratione blandissima, sed qua nihil penè aliud quàm rei difficultas intelligatur. Pinxêre nanque effigies herbarum, atque ita subscripsêre effectus. Verùm & pictura fallax est, coloribus tam numerosis, præsertim in æmulatione naturæ: multumq; degenerat transcribentium sors varia. Prætereà parum est, singulas earum ætates pingi, quum quadripartitis varietatibus anni faciem mutent. Quare cæteri sermone eas tradidêre. Aliqui ne effigie quidem indicata, & nudis plerunque nominibus defuncti, quoniam satis videbatur potestates vimq; demonstrare quærere volentibus. Nec est difficilis cognitio: nobis certè, exceptis admodum paucis, contigit reliquas contemplari scientia Antonij Castoris, cui summa auctoritas erat in ea arte nostro æuo, visendo hortulo eius, in quo plurimas alebat, centesimum ætatis annum excedens, nullum corporis malum expertus, ac ne ætate quidem memoria aut vigore concussis. Neque aliud mirata magis Antiquitas reperietur, &c.



PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBAEI De medica materia Liber primus.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΏΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον πρῶτον.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNAEO, INTERPRETE.

Præfatio.

A QVONIAM, amicissime Aree, conscripsere multi, non modo veteres, sed & recentiores, de medicamentorum cùm præparatione, tum etiam facultate atque examine: demonstrare tibi conabor, me neque frustra B neque citra rationem ad hãc commentationẽ impulsum fuisse: quòd ex ijs ipsis alij nihil absolutum reliquerint: alij pleraque ex narratione descripserint. Enimuero Iolas Bithynus & Heraclides Tarentinus, prorsum omissa herbarum tractatione, rem ipsam leuiter ac paucis attigerunt: quin neque metallico- C rum aromatúmve omnium meminerunt. Crateuas autem herbarius & Andreas medicus (qui quidem accuratiùs quàm reliqui hac in parte versati existimãtur) radices multas apprimè vtiles, herbásque nonnullas non satis designatas reliquerunt. Veruntamen priscis hoc dandum elogij, etsi pauca tradiderint, D *accuratè tamẽ in iisipsis elaborasse. At recẽtioribus (quo in numero sunt, Iulius Bassus, Niceratus, Petronius, Niger & Diodotus, Asclepiadæ omnes) assentiẽdũ nõ est: vt qui vulgata & vnicuique cognitã materia quadantenus accurata descriptione dignati sint: medicamentorũ verò facultates & examina cur- E sim tradiderint, ac minimè vim eo-

[illegible]

Τὸ προοίμιον.

A ΠΟΛΛΩΝ, οὐ μόνον ἀρχαίων, ἀλλὰ καὶ νέων, συνταξαμένων περὶ τῆς τῶν φαρμάκων σκευασίας τε καὶ δυνάμεως, καὶ δοκιμασίας, φίλτατε Ἄρειε, πειράσομαί σοι παραστῆσαι, μὴ κενήν, μηδὲ ἄλογον B ὁρμὴν ἐσχηκέναι πρὸς τήνδε τὴν πραγματείαν· διὰ τὸ τοὺς μὲν αὐτῶν μὴ τετελειωκέναι· τοὺς δὲ ἐξ ἱστορίας τὰ πλεῖστα ἀναγράψαι. Ἰόλας μὲν γὰρ ὁ Βιθυνὸς καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ταραντῖνος ἐπ᾽ ὀλίγον ἥψαντο τῆς αὐτῆς πραγματείας, τὴν βοτανικὴν παντελῶς ἐάσαντες παράδοσιν· οὐ μὴν οὐδὲ C τῶν μεταλλικῶν ἢ ἀρωμάτων πάντων ἐμνημόνευσαν. Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτόμος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἰατρός, (οὗτοι γὰρ δοκοῦσιν ἀκριβέστερον τῶν λοιπῶν περὶ τοῦτο τὸ μέρος ἀνεστράφθαι) πολλὰς ῥίζας εὐχρηστοτάτας, καὶ τινὰς βοτάνας ἀπαρασημειώτους εἴασαν. πλὴν τοῖς μὲν ἀρχαίοις μεμψιμοιρητέον, μετὰ τῆς ὀλι- D γότητος τῶν παραδοθέντων, καὶ τὴν ἀκρίβειαν προσεπαραλαβοῦσι· τοῖς μέντοι νέοις οὐ συγκαταθετέον· ὧν ἐστὶ Βάσος ὁ Γυλαῖος, καὶ Νικήρατος, καὶ Πετρώνιος, Νίγερ τε καὶ Διόδοτος, Ἀσκληπιάδαι πάντες. οἱ τὴν μὲν πᾶσι σύμφυλον καὶ γνώριμον ὕλην ἠξίωσαν ἐπὶ ποσὸν ἀναγραφῆς ἀκριβοῦς, E τὰς δὲ τῶν φαρμάκων δυνάμεις καὶ δοκιμασίας ἐξ ἐπιδρομῆς παρέδοσαν· οὐ τῇ

Al. Ἰόλλας

Vet. lib. ἀρωματικῶν. Par. πάντες ἐμνημόνευσαν.

V. ὧν ἐστι καὶ ὁ Βάσος ὁ Τυλαῖος. al. Τύλλιος.

V. Ἀσκληπιάδειοι

Ald. cod. addit δυνάμεις καὶ ἀντιπαθείας. Aug. Gadald. ex quodam antiquo codice, teste Matthiolo, legit εἰς ὄγκον διαφορᾶς ἀναφέροντες, &c. quasi id voluerit innuere Diosc. quod annotauit Gal. lib. 1 simpl. med. c. 1 quosdam facultatum medicamentorum causas in tumores & meatus retulisse. Paris. ἑκάστου Pal. π.

A πεῖραν τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν κανονίζοντες· τῇ δὲ τῆς αἰτίας κενοφωνίᾳ, εἰς ὄγκον διαφορᾶς ἕκαστον αὐτῶν ἀναφέροντες, μετὰ δὲ τοῦ καὶ ἄλλα ἀντ' ἄλλων ἀναγράφειν. ὁ μὲν γὰρ διαπρεπὴς δοκῶν εἶναι ἐν αὐτοῖς Νίγερ, τὸ εὐφόρβιον φησὶν ὀπὸν εἶναι χαμελαίας, γεννωμένης ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ τὸ ἀνδρόσαιμον ταυτὸν ὑπάρχειν ὑπερικῷ, ἀλόην δὲ ὀρυκτὴν ἐν Ἰουδαίᾳ γεννᾶσθαι. καὶ ἄλλα τούτοις ὅμοια πλεῖστα παρὰ τὴν ἐνάργειαν ἐκλέγεται ψευδῶς. ἅπερ ἐστὶ τεκμήρια οὐκ αὐτοψίας, ἀλλὰ τῆς ἐκ παρακουσμάτων ἱστορίας. ἥμαρτον δὲ καὶ περὶ τὴν τάξιν· οἱ μὲν ἀσυμφύλους δυνάμεις συγκρούσαντες· οἱ δὲ κατὰ στοιχεῖα ἀναγράψαντες, διέζευξαν τῆς ὁμογενείας τά τε γένη καὶ τὰς ἐνεργείας αὐτῶν, ὡς διὰ τοῦτο ἀσυμμνημόνευτα γίνεσθαι. ἡμεῖς δὲ ὡς ἔστιν εἰπεῖν ἐκ πρώτης ἡλικίας ἄληκτον ἔχοντες ἐπιθυμίαν περὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ὕλης, καὶ πολλὴν γῆν ἐπελθόντες. οἶσθα γὰρ ἡμῶν στρατιωτικὸν τὸν βίον, συναγαγόμενοι τὴν πραγματείαν ἐν ε' παραδεδομένην βιβλίοις σοῦ προτρεψαμένου, ᾧ καὶ τὴν σύνταξιν ἀνατίθεμεν, εὐχάριστον ἐκπληροῦντες πάθος, δι' ἣν ἔχεις πρὸς ἡμᾶς διάθεσιν, φύσει μὲν πρὸς πάντας τοὺς ἀπὸ παιδείας ἀναγομένους οἰκειούμενος, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ὁμοτέχνους, ἰδιαίτερον δὲ πρὸς ἡμᾶς. δεῖγμα δὲ οὐ σμικρὸν τῆς ἐν σοὶ καλοκἀγαθίας, καὶ ἡ τοῦ κρατίστου Λικινίου Βάσσου πρὸς σὲ διάθεσις, ἣν ἐγνώκαμεν συνδιάγοντες ὑμῖν, ἀξιοζήλωτον τὴν παρ' ἀμφοτέρων ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους εὔνοιαν ὁρῶντες. παρακαλοῦμεν δέ σε καὶ τοὺς ἐντευξομένους τοῖς ὑπομνήμασι, μὴ τὴν ἐν λόγοις ἡμῶν δύναμιν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐν τοῖς πράγμασι μετ' ἐμπειρίας ἐπιμέλειαν. μετὰ γὰρ πλείστης ἀκριβείας τὰ μὲν πλεῖστα δι' αὐτοψίας γνόντες, τὰ δὲ ἐξ ἱστορίας συμφώνου τοῖς πᾶσι καὶ ἀνακρίσεως τῶν παρ' ἑκάστοις ἐπιχωρίων ἀκριβώσαντες, πειρασόμεθα καὶ τῇ τάξει διαφόρῳ χρήσασθαι, καὶ τὰ γένη καὶ τὰς

Par. ἀλήθειαν. Par. cod. καὶ ὁμογενείας. Par. cod. δυσμνημόνευτα. Ald. ἀσυμμνημόνευτα. Al. ἴσμεν. Al. [illegible]. Al. Λικινίου. Al. ἐπιγνώμεν. [illegible]. Al. τοῖς τ' ἐκ... Al. τὰ δὲ καὶ ἐξ ἱστορίας τῆς πᾶσι συμφ.

rũ ad experiẽtię normã examinantes, sed inania in assignandis causis verba funditãtes, singula in controuersiarũ aceruũ extulerint: prætérquã quòd alia pro alijs descripserũt. Siquidem Niger, qui inter eos eximius censetur, euphorbiũ esse chamelææ in Italia nascentis succũ asserit: vt & androsæmõ cũ hyperico B vnum & idem esse: quinetiã aloëm in Iudæa fossilẽ nasci, aliáq; plurima hisce similia prodit manifestò falsa. Quæ quidẽ argumẽto sunt, ea non oculata fide, sed narratione ex auditu ab alijs accepta cognouisse. Porrò etiã in ordine peccarunt: dũ alij nulla cognatione iunctas facultates copularũt, alij ordinẽ elemẽ- C torũ secuti tum genera tũ eorũ vires à sua cognatione disiunxerũt, vt vel hãc vnã ob causã difficiliùs memoriæ mandari possint. Nos verò à primis, vt ita dicã, annis iugi quodã pernoscendæ materię desiderio capti, postquam terras multas obiuimus (nec enim militarem vitam egisse nos ignoras) cõmẽtationem D quinque libris comprehensam te hortante exarauimus: cui etiã opus ipsum dedicamus, gratum tuęq; erga nos beneuolentiæ debitum implentes officium. Etenim, quæ tua est natura, cùm omnibus doctrina excultis, tum verò maximè ijs qui tecum eandem artem factitant, ac E nobis etiam aliquantò peculiariùs teipsum familiarẽ exhibes. Neque verò paruo est ad tuam morum integritatem argumento viri optimi Licinij Bassi insigne erga te studiũ, sat nobis perspectũ, cùm vna vobiscum ageremus, mutuámque inter vos beneuolẽtiam æmulatione dignã obseruaremus. Cæterùm te & quotquot alij estis hosce lecturi cõ- F mẽtarios rogatos velimus, vt ne ad nostrum dicendi genus attendatis, sed ad eam potiùs quæ rebus est adhibita cum experiẽtia industriã. Cùm enim maxima cum cura diligentiáque accurata plurima quidẽ oculata fide cognouerimus, alia verò partim ex concordi apud omnes G historia, partim ex eorum indagatione quæ apud singulos essent domestica atque vernacula perdidicerimus, dabimus certè operam vt & diuerso ab alijs vtamur ordine, & tũ

Vel, confuderant

Vel, cum experientia diligentiam

genera tũ vires vniuſcuiuſque medicamenti accuratè deſcribamus. Porrò tractatũ de medicamẽtis eſſe neceſſarium nulli non eſt in confeſſo, vt qui toti ſit arti coniunctus, eiúſque partibus omnibus "incomparabile pręſtet auxiliũ. Quin & ars ipſa ex pręparationibus, miſturis atque morborũ experimentis incrementũ capere poteſt, plurimùm ad id conferẽte ſingulorũ medicaminum cognitione. Prætereа verò familiarem vulgatámque materiam complectemur, quò ſcriptũ euadat numeris omnibus abſolutũ. Igitur ante omnia danda eſt opera, vt ſuis quęque temporibus ſingula tum legantur, tum etiã reponantur. Nam ad horum rationẽ medicamẽta vel ſunt efficacia, vel penitus exoleſcũt. Siquidem ſerena cœli conſtitutione legere illa oportet: nec parui refert, ſiccáne an pluuia tempeſtate colligantur. Illud quoque multum intereſt, an loca ſint montoſa, edita, perflabilia, frigida, arida & ſiticuloſa. His enim in locis medicamentorum vires maiores validioréſque habentur. At quæ in campeſtribus, vliginoſis, vmbroſis, ac venti minimè peruijs enaſcuntur, vt plurimum effectu viribúſque ſunt infirmioribus, multóque magis ſi nec ſuo tempore nec opportunè collecta fuerint, aut etiam per infirmitatem intabuerint. Sed nec illud ignorandũ eſt, ea ſæpenumero pro loci proprietate & anni temperatura citius tardiúſve adoleſcere. Nonnulla quoque per hyemem propria peculiaríque vi flores foliáque proferunt: ſunt & quædam bis anno florifera. Porrò cui in animo eſt horum peritiam aſſequi, eum oportet tum primo germinatu è terra prorumpentibus, tum adultis, atque etiam flacceſcentibus adeſſe. Nec enim qui tantummodo pullulanti herbæ aſtiterit, eandem adultam noſſe poterit, nec qui adultam viderit, recèns erumpentem agnoſcat. Quo fit vt propter mutatam foliorum faciem, ac caulium, florum fructuúmque magnitudinem & id genus alias peculiares notas, magno in errore interdum verſentur qui non ita ſtudioſè ſingula fuere contemplati.

[illegible] (margin, at "incomparabile")

A δυνάμεις "ἑκάστου αὐτῶν ἀναγράψασθαι. Ὅτι μὲν ἀναγκαῖος ὑπάρχει ὁ περὶ φαρμάκων λόγος, πολλαχοῦ δῆλον, συνεζευγμένος ὅλῃ τῇ τέχνῃ, καὶ τὴν "ἀφ' ἑαυτοῦ συμμαχίαν ἀήττητον πολλοῖς μέρεσι παρεχόμενος. καὶ "διότι δύναται αὔξεσθαι κατά τε τὰς σκευασίας καὶ τὰς μίξεις καὶ τοὺς
B ἐπὶ τῶν παθῶν πειρασμούς, πλεῖστα συμβαλλομένης τῆς περὶ "ἕκαστον τῶν φαρμάκων γνώσεως. προσπαραληψόμεθα δὲ καὶ τὴν συνήθη καὶ "σύμφυλον ὕλην, ἵνα ἡ γραφὴ γένηται τελεία. πρὸ πάντων οὖν φροντίζειν τῆς ἀποθέσεως καὶ συλλογῆς ἑκάστου κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς
C προσήκει. παρὰ γὰρ δὴ τούτους ἢ ἐνεργῆ, ἢ ἐξίτηλα γίνεται τὰ φάρμακα. αἰθρίου γὰρ ὄντος τοῦ καταστήματος συλλέγειν δεῖ. μεγάλη γὰρ "καὶ τούτῳ ὑπάρχει διαφορά, τῶν αὐχμῶν ἢ ὄμβρων "γινομένων τὴν συλλογὴν ποιεῖσθαι. ὡς παρὰ καὶ τὸ ὀρεινοὺς καὶ ὑψηλοὺς καὶ διαπνεομένους καὶ
D ψυχροὺς καὶ ἀνύδρους εἶναι τοὺς τόπους. ἰσχυρότεραι γάρ εἰσιν αἱ δυνάμεις "αὐτῶν. αἱ δὲ ἐν πεδινοῖς καὶ καθύγροις καὶ κατασκίοις καὶ μὴ διαπνεομένοις, "ἀπνώτεραι κατὰ τὸ πλεῖστον, καὶ μᾶλλον αἱ μὴ καθ' ὥραν εὐκαίρως συλλεγεῖσαι, ἢ δι' ἀσθένειαν ἐφθικυῖαι. Οὐκ ἀγνοητέον
E μέν τοι ὅτι "πολλάκις ταῦτα παρὰ τὴν ἰδιότητα τῆς χώρας, καὶ παρὰ τὴν σύγκρασιν τοῦ ἔτους, τάχιον ἢ βράδιον ἀκμάζει. ἔνια δὲ καὶ παρὰ τὴν "ἑαυτῶν ἰδιότητα ἐν χειμῶνι ἄνθη τε καὶ φύλλα φέρει· τινὰ δὲ καὶ δὶς τοῦ ἔτους ἀνθοφορεῖ. Τὸν δὲ βουλόμενον ἐν τού-
F τοις ἐμπειρίαν ἔχειν, δεῖ κατά τε τὴν ἀρτιφυῆ βλάστησιν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἀκμάζουσι καὶ παρακμάζουσι παρατυγχάνειν. οὔτε γὰρ ὁ τῇ "βλαστήσει ἐντετυχηκὼς μόνον, δύναται τὸ ἀκμάζον γνωρίσαι, οὔτε ὁ ἑωρακώς τι "ἀκμάζον,
G τὸ ἀρτιφυὲς ἐπιγνῶναι. παρὰ γὰρ τοὺς μετασχηματισμοὺς τῶν φύλλων, καὶ τὰ μεγέθη τῶν καυλῶν καὶ ἀνθῶν καὶ καρπῶν, καί τινας ἄλλας ἰδιότητας, μεγάλη πλάνη γίνεται ἐπ' "ἐνίων, τοῖς μὴ οὕτω τὴν θέαν πεποιημένοις.

In quibuſdã codicibus deeſt ἑκάστου.
Par. ἀπ' αὐτοῦ
Al. ὅτι.
Pal. ἕκαστον φαρμάκων
Al. ἔμφυλον.
V. καὶ τούτων
V. συγγινομένων
In Ald. cod. deeſt.
Al. ἀδιαπνεύστεραι.
V. τὰ τοιαῦτα πολλάκις.
V. αὐτῶν.
Par. βλάστῃ
Par. τὰ ἀκμάζοντα
Par. ἄλλων.

Par. cod. ἀναγραψάντων

Par. μέχρι τριετίας ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰσὶν

Paris. ἃ μὲν οὖν θαμνώδη,

Par. addit καὶ

V. ἄρτι βλαστανόντων.

S. addit καρπὸν καὶ

V. τέμνοντα.

Τὰ deest in vet. cod.

Par. φλοιοὺς ἀφαιρεῖν

V. αὐτόθεν

V. quidã & Pal. cod. ἰνώδη.

Par. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐν χ.

V. γεγονυῖα

V. κατασκευάζεται.

Deest in veterib.

Cod. Pal. δεῖ ἀποτίθεσθαι.

Vetus & Ald. addunt ἰλλυρική. sequentia verò vsque ad φύλλα minime habent Al. ind.

A παρὰ δὲ τοιαύτην γοῦν τὴν αἰτίαν, τινὲς τῶν ἀναγραψαμένων ἐπλανήθησαν, εἰπόντες τινὰ μήτε ἄνθη μήτε καυλὸν μήτε καρπὸν φέρειν, καθάπερ ἐπὶ τῆς ἀγρώστεως, καὶ βηχίου καὶ πενταφύλλου. ὁ δὲ πολλάκις ἐντετυχηκὼς αὐτοῖς, καὶ ἐν πολλοῖς τόποις μάλιστα τὴν ἐπίγνωσιν ποιήσεται. B χρὴ μέντοι εἰδέναι ὅτι μόνα τῶν βοτανικῶν φαρμάκων ἐπὶ πολλὰ ἔτη διαμένει, οἱ ἐλλέβοροι ὁ λευκὸς καὶ μέλας· τὰ δὲ λοιπὰ ἄχρι τριετίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐστὶν εὔχρηστα. τὰ μὲν οὖν ἐρνώδη, ὧν ἐστι στοιχάς, χαμαίδρυς, πόλιον, ἀβρότονον, σέριφον, ἀψίνθιον, ὕσσωπον, καὶ τὰ C ὅμοια τούτοις, συλλέγειν δεῖ, ἐγκύμονα τῶν σπερμάτων· ἄνθη δὲ πρὸ τῆς ἀποπτώσεως αὐτῶν· τοὺς δὲ καρποὺς πεπείρους ὄντας· καὶ τὰ σπέρματα δὲ ἀρχόμενα ξηραίνεσθαι πρὸ τοῦ ἀπορρεῖν. χυλίζειν δὲ τὰς βοτάνας, ἀρτιβλαστῶν ὄντων τῶν καυλῶν, ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα, ὀ- D ποὺς δὲ καὶ τὰ δάκρυα λαμβάνειν, τέμνοντας ἐν ἀκμῇ ἔτι τοὺς καυλούς. τὰς δὲ εἰς ἀπόθεσιν ῥίζας καὶ χυλίσματα καὶ φλοιῶν ἀφαιρέσεις, ἀρχομένων φυλλορροεῖν τῶν βοτανῶν, καὶ τὰς μὲν καθαρὰς αὐτόθι ξηραίνειν ἐν τόποις ἀνοτίστοις, τὰς δὲ μετεχούσας γῆς ἢ πηλοῦ, πλύνειν ὕ- E δατι. ἀποτίθεσθαι δὲ καὶ ἄνθη, καὶ ὅσα εὐώδη τυγχάνει ἐν κιβωτίοις φιλυρίνοις ἀνοτίστοις. ἔστι δὲ ἃ καὶ χάρταις ἢ φύλλοις χρησίμως περιδεῖται πρὸς διαμονὴν τῶν σπερμάτων. πρὸς δὲ τὰ ὑγρὰ φάρμακα ἁρμόσει ὕλη πᾶσα ἡ πυκνὴ ἐξ ἀργύρου ἢ ὑέλου ἢ κεράτων γεγενημέ- F νη· καὶ ὀστρακίνη δὲ ἡ μὴ ἀραιὰ εὔθετος· καὶ ξυλίνων δὲ ὅσα ἐκ πύξου κατασκευάζεται· τὰ δὲ χαλκᾶ ἀγγεῖα, ἁρμόσει πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα καὶ ὑγρά, καὶ ὅσα δι' ὄξους ἢ πίσσης ὑγρᾶς ἢ κεδρίας κατασκευάζεται. στέατα δὲ καὶ μυελοὺς, ἐν κασσιτερίνοις ἀγγείοις ἀποτίθεσθαι δεῖ.

Περὶ Ἴρεως. Κεφ. α'.

G ΙΡΙΣ ἀπὸ μὲν τῆς κατ' οὐρανὸν ἐμφερείας ὠνόμασται. φύλλα δὲ φέρει ὅμοια ξιφίῳ, μείζονα δὲ καὶ πλατύτερα καὶ

Háncque ipsam ob causam in eum errorē quidā scriptores impulsi fuere, vt nōnulla neq; flores neq; caulē neque semē producere asseruerint: veluti de gramine, tussilagine & quinque folio proditū est. Ergo qui sæpius ac multis in locis illa obseruauerit, eorum etiam cognitionem maximè cōsequetur. Quin & illud scire conuenit, sola ex herbarū medicaminibus veratrum album & nigrū in multos annos perdurare: reliqua verò * maxima ex parte donec trimatum excesserint, esse ad vsum accommodata. Quæ verò fruticosa sunt, vti stœchas, trissago, poliū, abrotonū, seriphiū, absinthium, hyssopum & id genus alia, dum semine prægnāt, colligenda sunt: flores autē, antea quàm sponte decidant. At fructus maturos decerpere oportet, vt & semina, cùm primùm siccari cœperint, priusquam in terram defluant. Sic & herbarū æquè ac foliorum succi recens germinantibus cauliculis eliciendi sunt. Liquores autē & lachrymæ excipiēdæ incisis caulibus iā adultis. Quæ verò radices asseruādæ sunt, aut è quibus exprimi succi, corticésve auferri debent, eas eruere conuenit, cumprimùm herbæ * folia amittere cœperint. Ac eas quidē quę mundę videbūtur, ex tēpore siccis locis exiccare: quę verò terra lutóve fuerint obsitæ, aqua prius eluere oportet. Flores autē & quęcunque odorata fuerint, capsulis tiliaceis minimè humectis reponātur. Sunt & qui chartis foliísve ad seminū conseruationem vtiliter inuoluantur. Cęterum liquidis medicamentis conueniet materia quæuis densior: qualis est argētea, vitrea aut cornea. Quin & fictilis, si modò rara non sit, accommodatur: itémque lignea, eáq; potissimū quæ ex buxo paratur. Apta verò erunt ænea vascula medicamentis ocularijs ac liquidis, iísque omnibus quę ex aceto, pice liquida aut cedria componuntur. Adipes autē ac medullas stanneis vasis recondi oportet.

fere

defluendi sic

De Iride. Cap. I.

IRIS à cœlestis arcus similitudine nomē obtinuit. Folia fert gladiolo similia, sed maiora, latiora & pin-

guiora: flores verò in caule ita è regione inter se collocatos vt sibi mutuo respondeant, reflexos ac varios. Partim enim albi, partim pallentes, partim nigri, partim purpurei, partim denique cęrulei conspiciuntur. Atque adeò propter hanc varietatẽ factum est, vt plãta ipsa iridi cœlesti assimilata fuerit. Radices subiacent geniculatę, solidę, odoratæ: quas incisas in vmbra siccari, tãdémque lineo filo traijci, atque ita recondi oportet. Est porrò prę̃stãtior Illyrica & Macedonica: ac inter has ipsas optima cui dẽsa radix est, quasi decurtata, frangenti cõtumax, colore subfuluo, per quam odorata, gustu amariore, odore sincero, quæque situm non redolet, ac inter tundendum sternutamenta ciet. Secundum verò quo ad vires locum obtinet Africana, colore alba, gustu amara. Veterascentes teredinum iniuriam sentiunt: tunc tamen odoratiores reddi solent. Cęterùm vim habent omnes excalfactoriam, attenuantem, & contra tusses efficacem, vt quæ humores ægrè excreabiles attenuent. Crassos biliosósque humores ex mulsa septem drachmarum pondere potæ purgant: somnum quoque conciliãt, lachrymásq; cient, & torminibus medentur. Eędẽ ex aceto potę venenatorũ morsibus auxiliantur: itemq; lienosis, cõuulsis, perfrigeratis aut rigentibus, iisque quibus genitura effluit: ex vino verò bibitæ menses ducũt. Sed & earum decoctum ad muliebres fotus est accommodatũ: quippe quod locos emolliat & aperiat: nec minus idoneum ad ischiadicorum infusa, itémque ad ea medicamẽta quæ fistulas & sinus carne explent. Radices ipsæ cum melle collyrij in modum subditæ fœtus extrahũt. Coctæ verò & admotę, strumas inueteratósque scirrhos emolliunt. Siccæ eædem ac tritæ vlcera implent, & cum melle expurgant, ossáque nudata carne operiunt. Conferunt & ad capitis dolores ex aceto & rosaceo applicitæ: lentigines & maculas à Solis ardore contractas exterunt, cum veratro albo & duplo melle illitæ. Induntur & pessis, malagmatis & acopis: ac in vniuersum ad multa sũt vtilissimæ.

A λιπαρώτερα. ἄνθη δὲ ἐπὶ καυλῷ παράλληλα, ἐπικαμπῆ, ποικίλα· ἢ γὰρ λευκὰ ἢ ὠχρὰ ἢ μέλανα ἢ πορφυρᾶ ἢ κυανίζοντα ὁρᾶται· ὅθεν διὰ τὴν ποικιλίαν ἀπεικάσθη ἴριδι τῇ οὐρανίᾳ. ῥίζαι δὲ ὕπεισι γονατώδεις, στερεαί, εὐώδεις. ἃς δεῖ μετὰ τὴν τομὴν ξηραίνοντα ἐν σκιᾷ καὶ διείραντα λίνῳ B ἀποτίθεσθαι. ἔστι δὲ βελτίων ἡ Ἰλλυρικὴ καὶ Μακεδονική, καὶ ἐν ταύταις ἀρείων ἡ πυκνόρριζος, καὶ ὑποκόλοβος, καὶ δύσθραυστος, καὶ τῇ χρόᾳ ὑπόκιρρος, καὶ σφόδρα εὐώδης, καὶ τῇ γεύσει πικροτέρα· τήν τε ὀσμὴν εἰλικρινής, καὶ μὴ νοτίζουσα· πταρμούς τε ἐν τῷ κόπτεσθαι κινοῦσα. C δευτέρα δὲ ἡ Λιβυκή, λευκὴ κατὰ τὴν χρόαν, πικρὰ πρὸς γεῦσιν, δευτερεύουσα τῇ δυνάμει. παλαιούμεναι δὲ τερηδονίζονται. εὐωδέστεραι μέντοι τότε γίνονται. δύναμιν δὲ ἔχουσι πᾶσαι θερμαντικήν, λεπτυντικήν, ἁρμόζουσι πρὸς βῆχας, καὶ τὰ δυσανάγωγα ὑγρὰ λεπτοποιοῦσαι. D καθαίρουσι δὲ *πάχη καὶ χολὰς πινόμεναι μεθ' ὑδρομέλιτος, ὁλκῆς < ζ. εἰσὶ δὲ καὶ ὑπνοποιοί, καὶ δακρυοποιοί, καὶ στρόφους ἰῶνται. μετ' ὄξους δὲ πινόμεναι θηριοδήκτοις ἀρήγουσι, καὶ σπληνικοῖς, καὶ σπωμένοις, καὶ περιψυχομένοις ἢ ῥιγοῦσι, καὶ τοῖς γόνον προϊε- E μένοις· σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσαι, ἄγουσιν ἔμμηνα· καὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτῶν πρὸς γυναικείας πυρίας εὔθετον, μαλάσσον τοὺς τόπους καὶ ἀναστομοῦν, ἰσχιάδας τε εἰς ἔγκλυσμα, καὶ συρίγγων καὶ κόλπων σαρκωτικά. προστεθεῖσαι δὲ ὡς κολλύριον μετὰ μέλιτος, ἔμβρυα κατα- F σπῶσι. μαλάσσουσι δὲ χοιράδας καὶ σκιρρώματα παλαιὰ ἑφθαὶ καταπλασθεῖσαι. ξηραὶ δὲ πληροῦσιν ἕλκη καὶ ἀνακαθαίρουσι μετὰ μέλιτος, καὶ τὰ ἐψιλωμένα τῶν ὀστέων σαρκοῦσιν. ὠφελοῦσι δὲ καὶ κεφαλαλγίας, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταπλασθεῖσαι. φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀ- G ποκαθαίρουσι, σὺν ἐλλεβόρῳ λευκῷ καὶ διπλασίονι μέλιτι καταπλασθεῖσαι. μίγνυνται δὲ καὶ πεσσοῖς καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις· καὶ καθόλου εἰσὶ πολύχρηστοι.

V. λιπαρώτερα. ἄνθη ἐπὶ καυλῷ [illegible] Marcellus & Mathiol. legerut ἐπίκαυλα. Pal. ἄνθη δὲ [illegible] ἐπὶ καυλῷ

Quidam, ξηραίνοντα καὶ ἐν σκιᾷ διείραντα, ὃ καὶ λίνῳ, [illegible] τοῦ διείραντα, legunt εἴραντα.

V. καὶ ταύταις ἀρ

Par. πικροτέρα.

Par. ἡ Λιβυκὴ δὲ λευκή

Quidam ὀδοντίζονται.

V. [illegible] καθαίρουσι καὶ [illegible] πλατυνόμεναι

Quidam addũt, καὶ τὸ ἀπόζεμα ἐν κλυσμοῖς τοῖς πυρετικοῖς βοηθητικὸν καὶ [illegible]

V. εἰς ἔγκλ.

V. σαρκωτικαί. Par. σαρκωτικά.

Ald. λευκῷ διπλασίονι καί. V. cod. διπλασίονι. ἕλκη σαρκοῦσι, καὶ τὰ δυσανάγωγα τῶν ὑγρῶν λεπτύνουσι, καὶ [illegible] δύναμιν λαμβάνουσι πινόμεναι μεθ' ὑδρομέλιτος,

Περὶ Ἀκόρου. Κεφ. β'.

V. ἐξω

Quidam ἐξ ἐπιπολῆς γόνασι

Al. [illegible] al. [illegible] Graionem secutus videtur [illegible] al. in simpl. cap. de acoro.

P. [illegible] καὶ τῆς Γαλατίας V. [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]

Ἄκορον τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἐμφερῆ ἴριδι, στενώτερα δέ, καὶ τὰς ῥίζας οὐκ ἀνομοίους, διαπεπλεγμένας δὲ καὶ οὐκ εἰς ὀρθὸν πεφυκυίας, ἀλλὰ πλαγίας καὶ ἐξεπιπολῆς, γόνασι διειλημμένας, ὑπολεύκους, δριμείας τῇ γεύσει, καὶ τῇ ὀσμῇ οὐκ ἀηδεῖς. διαφέρει δὲ ὁ πυκνὸς καὶ λευκὸν, ἄβρωτόν τε καὶ πλήρες, εὐῶδες. τοῦτο δὲ ἐστὶ ὁ ἐν Κολχίδι καὶ ὁ ἐκ τῆς Γαλατίας Ἀσπλήνιον λεγόμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικήν. πινόμενον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς οὖρα κινεῖ· πρὸς μέζον πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος καὶ ἥπατος, στρόφους, ῥήγματα, σπάσματα· σπλῆνας τήκει. ὠφελεῖ καὶ στραγγουριῶντας, θηριοδήκτους. καὶ εἰς ἐγκάθισμα ὡς ἶρις πρὸς τὰ γυναικεῖα ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀποκαθαίρει τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ἀντιδότοις ἡ ῥίζα χρησίμως.

De Acoro. Cap. II.

A Acorum folia habet iridis æmula, attamen angustiora, radicesq; nõ dissimiles, verũ implicitas, neque in rectum actas, sed obliquas & in summa terræ superficie sparsas, geniculis interceptas, subalbidas, gustu acres & odore non ingratas. Præstat verò densum, album, carie non exesum, plenum & odoratum. B Huiusmodi autem est quod in Colchide nascitur, quodq; ex Galatia aduectum Asplenium dicitur.

Vim habet radix calfactoriã: potúmque eius decoctum vrinas ciet, lateris, thoracis hepatisq; doloribus subuenit: itémque torminibus, ruptis, conuulsis. Lienes absũmit: iuuat & eos quibus substillum est lotium, & à beluis venenatis demorsos: C ac insessu tanquam iris ad muliebria conducit. Succus radicis ea quæ pupillæ officiunt caliginemq; offundunt discutit. Vtiliter etiam ipsa radix antidotis immiscetur.

Περὶ Μήου. Κεφ. γ'.

Deest καλούμενον in melioribus exemplaribus.

V. add. καὶ [illegible].

A [illegible] Et sic quoque cod. Pal.

Μῆον δὲ καλούμενον Ἀθαμαντικὸν φύεται πλεῖστον ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ, ὅμοιον καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἀνήθῳ, παχύτερον δὲ τοῦ ἀνήθου· δ. πηχύπου ἀναβαῖνον· ταῖς ῥίζαις ἐσπαρμέναις λεπταῖς, πλαγίαις, καὶ ὀρθίαις, μακραῖς, εὐώδεσι, θερμαινούσαις τὴν γλῶτταν· αἵτινες ἀποζεσθεῖσαι μεθ' ὕδατος, ἢ καὶ λεῖαι δίχα ἑψήσεως ποτίζονται, τὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς πάθη παρηγοροῦσι, καὶ δυσουρίαις ἁρμόζουσι, στομάχου τε ἐμπνευματώσεσι καὶ στρόφοις, ὑστερικοῖς τε διαθέσεσι καὶ ἄρθρων πόνοις. θώρακι ῥευματιζομένῳ σὺν μέλιτι λεῖαι ἀντὶ ἐκλεικτοῦ βοηθοῦσιν, αἷμά τε ἄγουσι δι' ἐμμηνίων ἀποζεσθεῖσαι εἰς ἐγκάθισμα. παιδίων δὲ καταπλασθεῖσαι ἐφηβαίοις οὖρα ἄγουσιν. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς πλεῖον ἢ δεῖ πινόμενον.

De Meo. Cap. III.

Meum, quod Athamanticum denominatur, plurimũ in Ma- D cedonia & Hispania nascitur, caule foliisque anetho simile, sed eo ipso crassius, ad duos aliquando cubitos assurgens: sparsis ima parte radicibus tenuibus, partim obliquis, partim etiam rectis: longis, odoratis & linguam excalfacientibus. Hæ in aqua decoctæ, aut etiã citra cocturam ad læuorem tritæ vitia ex vesicæ renúmque angustiis orta potu E leniunt, & vrinę difficultati conducunt: itémque stomachi inflationibus, torminibus, vterinis affectibus & articulorum doloribus. Thoraci quoque fluxione laboranti eclegmatis instar cũ melle tritæ auxiliantur. Earundem decoctum insessu sanguinem per menstrua pellit. Infantium autem imo ventri illitæ vrinas mouent. Quòd si Meum lar- F giùs quàm oporteat ebibatur, capitis dolorem conciliat.

Περὶ Κυπείρου. Κεφ. δ'.

Ald. κυπείρου, & ita deinceps.

V. [illegible]

V. add. [illegible]

Κύπειρος, οἱ δ' ἐρυσίσκηπτρον ὡς τὴν ἀσπάλαθον καλοῦσι. φύλλα δ' ἔχει ὅμοια πράσῳ, μακρότερα δὲ καὶ

De Cypero. Cap. IIII.

Cyperum nõnulli æquè atque aspalathum erysisceptrũ nominant. Folia (ima) fert porro similia,

sed longiora & exiliora: caulem vero cubitalem aut etiam maiorem, angulosum, iunco similem: cuius in cacumine minuta folia sese proferunt, inter quæ est semen. Radices subiacent, quarum etiam vsus est, oblongæ instar oliuarum, inter se cohærentes, aut etiam rotundæ, nigræ, odoratæ, amarulentæ. Nascitur in locis cultis iuxta atque palustribus. Optima radix quæ grauissima est, densa, plena, ægrè fragilis, aspera & odorata cum quadam acrimonia. Huiusmodi vero censetur Cilicia, itémque Syriaca, & quæ à Cycladibus insulis petitur. Vis ei excalfaciendi, vasorum oscula recludendi & vrinas mouendi. Calculosis & hydropicis pota auxilio est, vt & à scorpione ictis. Quin & vuluæ perfrigerationibus & obstructionibus fotu accommodatur, mensésq; euocat. Sicca & ad læuorem trita facit ad oris vlcera, etiam depascétia. Miscetur & malagmatis calfaciétibus, & ad vnguentorũ spissaméta aptatur. Memoratur & altera Cyperi species quæ in India nascitur, zingiberis effigie: quæ commáducata croci vim reddere & amarore prædita esse animaduertitur. Illita verò quamprimum depilat.

A ἰσχνότερα· καυλὸν δὲ πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα, γωνιώδη, ὅμοιον σχοίνῳ, οὗ κατὰ κορυφὴν φυλλάριά ἐστιν ἐκφύσις μικρῶν καὶ σπέρματος. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν, ὧν καὶ ἡ χρῆσις, ἐπιμήκεις ὥσπερ ἐλαίας συναφῆς ἑαυταῖς, ἢ καὶ στρογγύλαι, μέλαιναι, εὐώδεις, ἔμπικροι. φύεται δὲ ἐν τόποις ἐργασίμοις καὶ τελματείδεσιν. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ βαρυτάτη καὶ πυκνὴ καὶ ἁδρά, δύσθραυστος, τραχεῖα, εὐώδης μετά τινος δριμύτητος. τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ Κιλίκις, καὶ ἡ Συριακὴ, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων. Δύναμις δέ ἐστιν αὐτῇ θερμαντική, ἀναστομωτική, διουρητική· λιθιῶσι καὶ ὑδρωπικοῖς πινομένη βοηθεῖ, καὶ σκορπιοδήκτοις, C καὶ ταῖς περὶ μήτραν δὲ καταψύξεσι καὶ μύσεσι πυελωθεῖσα ἁρμόζει, ἄγουσα ἔμμηνα. ποιεῖ δὲ καὶ τοῖς ἐν στόματι ἕλκεσι καὶ νεμομένοις ξηρὰ λεία μίγνυται καὶ μαλάγμασι θερμαντικοῖς, καὶ εἰς τὰ στύμματα τῶν μύρων εὔθετος. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κυπείρου ἐν Ἰνδίᾳ γεννώμενον, προσεοικὸς ζιγγιβέρει, ὃ διαμασηθὲν D κροκῶδες καὶ πικρὸν εὑρίσκεται. καταχριόμενον δὲ παραχρῆμα ψιλοῖ τὰς τρίχας.

V. add. καὶ [illegible]. Cat. καὶ [illegible]. Al. [illegible].

V. [illegible] συναφεῖς οὔσας αὐταῖς. In v. c. [illegible] legitur. ἢ καὶ στρογγ.

V. πυκνὴ ἁδρὰ καὶ δύσθ.

Deest in Ald. & vet.

V. [illegible] βοηθεῖ δὲ καὶ σκορ.

V. καὶ περὶ τὰς [illegible] καταψύξεσι καὶ μύσεσι. A[illegible] duo, C[illegible].

Al. [illegible].

Quidam addit [illegible].

Veteres aliqui carēt. Pal. κροκώδης magis.

De Cardamomo. Cap. V.

CARDAMOMVM præstantissimum cēsetur, quod ex Comagene Armenia & Bosphoro importatur. In India quoque & Arabia prouenit. Eligito quod est frangenti contumax, plenum, occlusum (quod enim tale non est, exoletum iudicatur) & caput odore tentans, gustu acre & subamarum. Vim habet calfactoriam. Ex aqua potum facit ad epilepticos, tussientes, ischiadicos, paralysim, rupta, conuulsa, tormina: & latum lumbricum expellit. Confert auté ex vino epotum renũ vitio laborantibus, difficulter meiétibus, à scorpione ictis, omnibúsque quos virulenta animantia venenis appetiuerunt. Cum lauri verò radicis cortice drachmæ pondere bibitum calculos comminuit: nec non fœtus suffitum enecat, & psoras ex aceto illitum aufert. Quin & ad vnguentorum spissamenta aliásque antidotos additur.

Al. [illegible]

Περὶ Καρδαμώμου. Κεφ. ε'.

ΚΑΡΔΑΜΩΜΟΝ ἄριστον τὸ ἐκ τῆς Κομαγηνῆς καὶ Ἀρμενίας καὶ Βοσπόρου κομιζόμενον. γίνεται δὲ καὶ ἐν Ἰνδίᾳ καὶ Ἀραβίᾳ. ἐκλέγου δὲ τὸ δύσθραυστον, E πλῆρες, μεμυκός· τὸ γὰρ μὴ τοιοῦτον, ἔξωρόν ἐστι, καὶ τὸ τῇ ὀσμῇ πληκτικόν, γεῦσιν δὲ δριμὺ καὶ ὑπόπικρον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. ποιεῖ δὲ μεθ' ὕδατος πινόμενον πρὸς ἐπιληπτικούς, βήττοντας, ἰσχιαδικούς, καὶ παράλυσιν, ῥήγματα, σπάσματα, στρόφους, καὶ ἕλμινθα πλατεῖαν ἐκβάλλει. μετ' οἴνου δὲ πινόμενον, F νεφριτικοῖς, δυσουροῦσι, σκορπιοπλήκτοις, καὶ πᾶσι τοῖς ἰοβόλοις ἁρμόζει. μετὰ δὲ δάφνης ῥίζης φλοιοῦ πιθὲν ὅσον < λίθους θρύπτει. φθείρει καὶ ἔμβρυα ὑποθυμιώμενον, καὶ ψώρας ἐξαίρει σὺν ὄξει καταχριόμενον. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰς τῶν μύρων συνθέσεις καὶ ἑτέρας ἀντιδότους.

Desideratur hæc periodus in vet. cod.

Par. enter.

Περὶ Νάρδου. Κεφ. ϛʹ.

Νάρδου ἐστὶ δύο γένη· ἡ μὲν γάρ τις καλεῖται Ἰνδική, ἡ δὲ Συριακή. οὐχ ὅτι ἐν Συρίᾳ εὑρίσκεται, ἀλλ' ὅτι τοῦ ὄρους ἐν ᾧ γεννᾶται, τὸ μὲν πρὸς Συρίαν τέτραπται, τὸ δὲ πρὸς Ἰνδούς. καὶ τῆς λεγομένης Συριακῆς, ἐστὶ βελτίων ἡ πρόσφατος, καὶ κούφη, πολύκομος, ξανθὴ τὴν χρόαν, εὐώδης ἄγαν, καὶ μετὰ τοῦ κυπερίζειν ἐν τῇ ὀσμῇ· μικρὸν ἔχουσα τὸν στάχυν, πικρὰ τὴν γεῦσιν, καὶ γλώσσης ἀναξηραντική, ἐπιμένουσά τε τῇ εὐωδίᾳ ἐφ' ἱκανόν. τῆς δὲ Ἰνδικῆς ἡ μέν τις λέγεται Γαγγῖτις, ἀπό τινος ποταμοῦ παραῤῥέοντος τοῦ ὄρους Γάγγου καλουμένου, παρ' ᾧ φύεται. ἀσθενεστέρα κατὰ δύναμιν οὖσα διὰ τὸ ἐφ' ὑδατωδῶν τόπων εἶναι καὶ ἐπιμηκεστέρα, πλείονάς τε ἔχουσα τοὺς στάχυς ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, καὶ πολυκόμους καὶ περιπεπλεγμένους, βρομώδεις κατὰ τὴν ὀσμήν. ἡ δὲ ὀρεινοτέρα εὐωδεστέρα, κολοβόσταχυς, κυπερίζουσα κατὰ τὴν εὐωδίαν, ἔχουσά τε καὶ τὰ ἄλλα ἐν αὐτῇ, ὅσα περ καὶ ἡ Συριακὴ λεγομένη. καλεῖται δέ τις καὶ Σαμφαριτική, σφόδρα κολοβή, ἀπὸ χωρίου ὀνομασμένη, μεγαλόσταχυς, λευκότερον καυλὸν ἔσθ' ὅτε μέσον ἔχουσα, ὑπερβραγίζοντα τῇ ὀσμῇ, ἣν δεῖ ἀποκλέγεσθαι. πιπράσκεται δὲ καὶ ἀποβεβρεγμένη, ὅπερ γινώσκεται ἐκ τοῦ λευκὸν εἶναι τὸν στάχυν καὶ αὐχμηρόν, καὶ μὴ ἔχειν τὸν χνοῦν. δολίζουσι δὲ αὐτὴν ἐμφυσῶντες στίμμι μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου φοινικίτου, πρὸς τὸ συμπιλοῦσθαι αὐτὴν, καὶ βαρυτέραν γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ἀφαιρεῖν δεῖ, εἰ προσείη ταῖς ῥίζαις πηλός, καὶ σήθειν χωρίζοντα τὸν κονιορτόν, εὐχρηστοῦντα εἰς χερνίπτρον.

Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικήν, ξηραντικήν, οὐρητικήν, ὅθεν κοιλίας τε ἱστᾶσι πινόμεναι, καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥύσεις προστιθέμεναι, καὶ ἰχῶρας στέλλουσι. βοηθοῦσι δὲ καὶ ναυτίαις, σὺν ψυχρῷ ὕδατι πινόμεναι καὶ καρδιωγμοῖς, καὶ ἐμπνευματουμένοις, ἡπατικοῖς τε καὶ ἰκτερικοῖς καὶ νεφριτικοῖς. ἐναφεψηθεῖσαι δὲ ὕδατι, καὶ πυριαθεῖσαι, εἰς ἐγκάθισμα φλεγμονὰς μήτρας

V. cum Ruellio πλατύκομος

V. [illegible] malit.

Al. τῇ γεύσει

V. addit ἢ μελαντέρα, cui lectioni astipulantur Gal. 8. Simpl. & Paulus cap. de nardostachy.

V. caret & legit λευκοτέρα

Al. λευκὸν

V. φοινικίου.

V. ἐμπνευματώσεσι

V. πυριαθεῖσαι φλεγμονὰς ἰῶνται.

De Nardo. Cap. VI.

A Nardi duo sunt genera. vna siquidem Indica, altera Syriaca nuncupatur: non quòd in Syria inueniatur, sed quòd montis in quo nascitur pars vna Syriam, altera Indos spectet. Ac in eius quidem quæ Syriaca dicitur genere præstantior ea censetur, quę recens est, leuis, comosa, B colore flauo, per quàm odorata, quæq; præterquam quòd odore cyperum imitatur, breuem habet spicam, gustu est amaro linguamq; maximè siccante, ac in sua odoris gratia diutinè permanet. Ex Indicæ verò nardi genere est quæ Gangetica dicitur, à fluuio quodam Gange nominato, qui montem, ad cu- C ius radices ea nascitur, præterfluit. Hęc viribus est infirmiorib⁹ quòd in locis aquosis proueniat, estq; procerior, atque complures habet spicas ab eadem radice tum comosas, tum sibi inuicé circumuolutas, virúsque redolentes. At quæ in editiore montis parte legitur, odoratior est, pusillásque habet spicas, iu- D cundúmque cyperi odorem æmulatur, ac cæteras habet in se dotes, quas & Syriaca cognominata. Est & quędam cui Samphariticę nomé à loco inditum est, admodum pusilla, attamen magnas habens spicas, inter quas medius interdum prorũpit caulis, candidior & supramodũ E hircum olens. Hanc damnare in totum oportet. Venditur & madefacta: quod vitium ex eo deprehenditur, quòd candida sit spica, squalida, nulláque obsita lanugine. Adulteratur inspirato stibio cũ aqua aut vino palmeo, quò videlicet magis compacta ponderosiorq; appareat. Vsus tempore si quod lu- F tum radicibus hæserit, idipsum auferre oportet, vt & pulueré cribro incernere, qui quidem ad aquam eluendis manibus dicatam accommodatur. Vim habent excalfaciendi, exiccandi, vrinásque ciendi. Quamobrem & aluũ epotæ sistũt, & appositæ ex vtero fluxiones saniémque cõpescũt. Ex frigida verò G potę nauseę & stomachi rosionibus auxiliantur: itémque iis qui à flatibus exagitantur, hepaticis, ictericis atque nephriticis. Aquæ auté incoctę seu fotu seu insessu vuluę inflá-

mationibus medetur. Faciunt & ad superfluo humore redundantes oculorum palpebras, dum ipsa cilia astringunt & condensant. Quin & siccæ humétibus corporib⁹ ad summouendam graueolentiam vtiliter insperguntur. Miscentur etiam antidotis. Porrò ad ocularia quoque medicamenta vsque ad summũ leuorem tritæ & cum vino in pastillos conformatæ vase nouo non picato reconduntur.

De Nardo Celtica. Cap. VII.

Celtica nardus nascitur quidem in Liguriæ Alpibus, vernaculo sermone Gallica dicta, sed & in Istria prouenit. Est verò pusillus breuisq; frutex, qui cũ radicibus in manuales fasciculos colligitur: foliis oblógis, subflauis, flore luteo. Caulium & radicum dũtaxat vsus est & odoris suauitas. Quare pridie aspersos aqua fasciculos, amoto terreni si q̃d inhæserit in humidiore solo supposita prius charta insternere oportet, ac postridie repurgare: siquidem vtile cum aceroso & alieno minimè propter humoris vim excutitur. Adulteratur autem herba persimili quæ vnà cũ ea vellitur, quamq; propter virosum odorem hirculũ nominant. Facile verò est hanc ab illa internoscere: quandoquidem herba est sine cauliculo & candidior, minusque oblóga habet folia: quin neque radicem amarã aut aromaticã, quẽadmodum legitima nardus. Itaque abiectis foliis cauliculos radicésque seponito: ac siquidem ad vsum reponere volueris, tritos vino excipito, tandémque ex ijs concinnatos pastillos fictili vase nouo ac diligẽter operculato reserua. Optima verò cẽsetur, quæ recẽs est & odorata, radicosa, plena miniméque fragilis. Iisdem quibus & Syriaca viribus pollet: sed & valentius vrinas ciet, & stomacho est accõmodatior. Iecoris inflãmationibus suffusisq; felle auxiliatur: itemq; ventriculi inflationibus cum absinthij decocto pota. Eodem planè modo valet & ad lienis, vesicæ renúmque vitia: itemq; ex vino ad venenatorum morsus. Cæterum additur etiam in malagmata, potiones & vnguenta calfacientia.

(margin: non aspera)

A ἰῶνται. ποιοῦσι καὶ πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς μυδήσεις τῶν βλεφάρων, σύφουσαι καὶ δασύνουσαι τὰς βλεφαρίδας, καθύγροις τε σώμασι διάπασμα. μίγνυνται δὲ καὶ ἀντιδότοις. ἀποτίθενται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐν ἀγγείῳ καινῷ ἀπισσώτῳ, λειοτριβηθεῖσαι σὺν οἴνῳ καὶ ἀναπλασθεῖσαι.

B Περὶ Κελτικῆς Νάρδου. Κεφ. ζ΄.

Ἡ δὲ Κελτικὴ Νάρδος, γεννᾶται μὲν ἐν ταῖς κατὰ Λιγυρίαν Ἄλπεσιν, ἐπιχωρίως ὀνομασμένη Ἀλιούγγια. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἰστρίᾳ. ἔστι δὲ θαμνίσκος μικρὸς σὺν ταῖς ῥίζαις εἰς δέσμας ἀναλαμβανόμενος χειροπληθεῖς. ἔχει δὲ φύλλα ὑπομήκη, ὑπόξανθα, ἄνθος μήλινον. μόνων δὲ τῶν καυλῶν ἐστι καὶ τῶν ῥιζῶν ἡ χρῆσις καὶ ἡ εὐωδία. ὅθεν δεῖ πρὸ μιᾶς ἡμέρας καταῤῥάναντας ὕδατι τὰς δέσμας, καὶ χωρίζοντας τὸ γεῶδες, ὑποτιθέναι ἐπ' ἐδάφους νοτεροῦ, προϋποκειμένου χάρτου, τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καθαίρειν. οὐ γὰρ συναποκαθαίρεται τὸ ἀχυρῶδες καὶ ἀλλότριον τὸ εὔχρηστον, διὰ τὴν ἐκ τῆς ἰκμάδος εὐτονίαν. δολίζεται δὲ συναποτιλλομένης αὐτῇ πόας ἐμφεροῦς, ἣν διὰ τὸ περὶ τὴν ὀσμὴν βρομῶδες, τράγον καλοῦσιν. εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνωσις· ἄκαυλος γάρ ἐστιν ἡ πόα καὶ λευκοτέρα, καὶ ἧττον ἐπιμήκη τὰ φύλλα ἔχει, οὐδὲ τὴν ῥίζαν πικρὰν ἢ ἀρωματίζουσαν ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀληθινῆς ἔχει. ἀποκρίνας οὖν τὰ καυλία καὶ τὰς ῥίζας, τὰ δὲ φύλλα ῥίψας, εἰ βούλει δὴ ἀποτίθεσθαι, ἀναλαμβάνων λεῖα οἴνῳ, καὶ τροχίσκους ἀναπλάσας, φύλαττε ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, πωμάζων ἐπιμελῶς. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ πρόσφατος καὶ εὐώδης, πολύῤῥιζος, οὐκ εὔθρυπτος, πλήρης. δύναται δὲ ὅσα καὶ ἡ Συριακή· διουρητικωτέρα τε καὶ εὐστομαχωτέρα. ὠφελεῖ δὲ καὶ τὰς περὶ τὸ ἧπαρ φλεγμονάς, καὶ ἰκτερικούς, καὶ πνευματώσεις στομάχου, μετ' ἀφεψήματος ἀψινθίου πινομένη. ὁμοίως καὶ σπλῆνα, καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν καὶ νεφρούς· καὶ πρὸς τὰ ἰοβόλων δήγματα σὺν οἴνῳ· καὶ εἰς τὰ μαλάγματα μίγνυται καὶ ποτίσματα, καὶ χρίσματα θερμαντικά.

(margin: Qui d... V. ... V. ... V. ... V. addit ... V. καὶ χρίσματα καὶ ποτίσματα θερ.)

Περὶ Ὀρεινῆς Νάρδου. Κεφ. η'.

Ἡ δὲ Ὀρεινὴ νάρδος, καλουμένη δὲ ὑπό τινων καὶ θυλακῖτις καὶ *νῆεις, γίνεται ἐν Κιλικίᾳ καὶ Συρίᾳ. φύλλα καὶ καυλοὺς ὅμοια ἠρυγγίῳ ἔχουσα, *μικρότερα μὲν, *οὐ μὴν τραχέα καὶ ἀκανθώδη. ῥίζαι δὲ ὑπεισι μέλαιναι, εὐώδεις, δύο ἢ καὶ πλείους, ὥσπερ ἀσφοδέλου, ἰσχνότεραι *καὶ μικρότεραι πολλῷ. οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε καρπὸν, οὔτε ἄνθος φέρει. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα πρὸς ὅσα καὶ ἡ Κελτικὴ νάρδος.

Gal. 8. simpl. legit νάρειν.

V. μικρόπερα.

V. hæc non agnoscit. Sūt qui pro τραχέα τραχεῖα legant.

Add. Orib. λεπτότεραι.

A De Nardo Montana. Cap. VIII.

Nardus montana, quæ à quibusdam thylacitis & neris appellatur, in Cilicia & Syria naſcitur, folijs & caulibus eryngio ſimilibus: ſed minoribus, non tamen aſperis & aculeatis. Radices ſubiacent nigræ, odoratæ, binæ plurés ve ceu haſtulæ regiæ, ſed graciliores longéque mi- B nores. Neque verò caulem neque fructum neque florem diu ſuſtinet. Valet ad eadem omnia radix, ad quæ & Celtica Nardus.

Περὶ Ἀσάρου. Κεφ. θ'.

ΑΣΑΡΟΝ, οἱ δὲ, νάρδον *ἀγρίαν καλοῦσι· *φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, *πυκνότερα δὲ πολλῷ καὶ στρογγυλότερα. *ἄνθος μεταξὺ τῶν φύλλων πρὸς τῇ ῥίζῃ, *κυανοῦν, ὑοσκυάμου κυτίνῳ ἐμφερὲς, ἐφ' ᾧ τὸ σπέρμα ἐοικὸς γιγάρτῳ. ῥίζαι δὲ ὑπεισι πολλαὶ, γονατώδεις, λεπταὶ, πλάγιαι, ὅμοιαι ἀγρώστει. ἰσχνότεραι μέν τοι *πολλῷ καὶ εὐώδεις, θερμαίνουσαι καὶ δάκνουσαι λίαν τὴν γλῶτταν. δύναμις δὲ αὐτῶν *διουρητικὴ, θερμαντικὴ καὶ *ἐμετικὴ, ἁρμόζουσα ὑδρωπικοῖς, ἰσχιαδικοῖς χρονίοις *. ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα. μετὰ μελικράτου ποθεῖσαι αἱ ῥίζαι πλῆθος < ς'. καθαίρουσιν ὡς ἐλλέβορος λευκός. μίγνυνται δὲ καὶ μύροις. φύεται ἐν *συσκίοις ὄρεσι, πλεῖστα δὲ ἐν Πόντῳ καὶ Φρυγίᾳ καὶ Ἰλλυρίδι, καὶ * *Γουεστίνῃ τῆς Ἰταλίας.

V. add. καὶ λιβανωτ.
Par. addit τὰ ἄνθη σπαρογμένα. Cat. pro τοῖα, habet, ὅμοια.
Quidam addit, ὁ ἀγριοσαχύς.
Par. μικρότερα.
Par. αὐτὸ.
Paris. πορφυροῦν, ἄνθος Cat. πορφυροῦν, λευκὰ ἄνθη.
Par. ἐμφερὲς, ἐφ' οἷς.
Addit alter codex, ἰσχνὰ καὶ λεπτότερα σχοῖνα, ἀραιά: sed neque Orib. neque Serapio ita legerunt.
Quidam, πολλαὶ.
A' οὐρητικαί.
Quidam addūt, καὶ φαρμακτικαί.
Quidā add. ἀπὸ ἀλγήματι χρονίοις.
Quid. v. cod. ἐν. ἑξ.

V. ad marginē, ἐν παρὰ τῷ Ἰουεστίνῳ τῆς Ἰταλίας.
Goupylus ex v. quodam exemplari legit Οὐεστίνῃ τῆς Ἰταλίας.

C De Aſaro. Cap. IX.

ASARVM aliqui ſylueſtre Nardū appellant. Folia habet hederæ, ſed dēſiora multò & rotūdiora: florem inter folia iuxta radicem, cęruleum, hyoſcyami cytinum referentē, in quo ſemen *acini nucleo ſimile. Radices ſubiacēt numeroſæ, geniculatæ, tenues, obliquæ, gramini ſimiles, longè tamen graciliores & odoratæ: quæ quidem linguam excalfaciunt valdéque mordent. Pl. acinoſum.

D Calfaciendi vrinas vomitúmque ciendi vi præditæ ſunt: ideóque hydropicis & inueteratę Iſchiadi proſunt, ac menſes quoque proliciunt. Senis drachmis ex mulſa bibitæ radices veratri albi modo purgant. Miſcentur & vnguentis. Prouenit autē aſarum in *opacis montibus: plurimum verò in Ponto, E Phrygia, Illyrico & Veſtino Italiæ agro. vmbroſis.

Περὶ Φοῦ. Κεφ. ι'.

ΦΟΥ, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀγρίαν νάρδον καλοῦσι, γίνεται μὲν ἐν Πόντῳ, φύλλα δὲ ἐλαφοβοσκῷ ἢ ἱπποσελίνῳ παραπλήσια ἔχει, καυλὸν πηχυαῖον ἢ μείζω, λεῖον, τρυφερὸν, ἐμπόρφυρον, μεσόκοιλον, διειλημμένον γόνασιν, ἄνθη πρὸς τὰ τοῦ ναρκίσσου, *μείζω δὲ καὶ τρυφερώτερα, καὶ ἐν τῷ *ὑπολεύκῳ διαπόρφυρα· ῥίζα δὲ ἡ μὲν *ἄνωτέρω, περὶ δακτύλου μικροῦ τὸ πάχος, πλάγια δὲ *ἐπιρρίζια ἔχει, καθάπερ σχοῖνος ἢ μέλας ἐλλέβορος, ἀλλήλοις ἐπιπεπλεγμένα, *ὑπόξανθα, εὐώδη, ναρδίζοντα τῇ ὀσμῇ, μετά τινος βάρους βρωμώδους. δύναται δὲ θερμαίνειν, οὖρα κινεῖν, ξηρὰ ποτιζόμενον.

Quidam ἐν τῷ ἄνθει, vel ἄνθη V. μείζω δὲ καὶ ὑπολεύκῳ διαπορφυρᾷ μεταπίπτει.
Pal. ἀνωτέρω.
V. ἐπιρρίζια.

De Phu. Cap. X.

PHV, quod & ipſum aliqui ſylueſtre nardum appellant, in Ponto naſcitur, foliáque profert Elaphobosco aut Oleri atro ſimilia: caulem cubitalem, aut etiam maiorem, læ- Col. paſtum vocat. F uem, mollem, purpuraſcentem, in medio cauum, geniculis interceptū. Flores ad narciſſinos proximè accedunt, ſed & minores ſunt & teneriores, & in albicante colore purpurei. Radix ſuperiore quidem ſui parte digiti parui craſſitudinē fermè æquat, ſed habet ex obliquo capillamenta iunci aut Veratri nigri G inſtar inuicem implicita, flaueſcentia, odorata, atque adeo odore nardum æmulātia, cum *viroſa quadam grauitate. Trita potui data calfaciendi, vrináſq; mouēdi vim habet.

Eius verò decoctū & idipsum præstare potest, & ad lateris doloré est efficax, mensésq; cit, & antidotis inseritur. Adulteratur rusci radicibus admista: sed facile est illas dignoscere: sunt enim duræ & frangi contumaces, citra gratiam odoris vllam.

De Malabathro. Cap. XI.

MALABATHRVM nonnulli Nardi Indicæ folium esse arbitrantur, odoris quadam cognatione decepti. (Sunt enim multa odore nardo similia, veluti Phu, Asarum, Neris) Secus autem se res habet. Etenim peculiare genus est, quod in paludibus Indicis gignitur. Folium id est, quod lentis palustris modo aquæ innatat, nulla fultum radice. Idipsum collectum statim lino traijcitur, siccatúmque reconditur. Aiunt & aqua per æstiuos ardores exiccata cremiis fomitibúsve aridis terram peruri: atque id nisi fiat, non amplius renasci. Laudatur recens & in nigrore quodam albicans, minimè fragile, integrum, nares odore feriens, illiúsque suauitate diutius implens, nardo sapore simile, nullo salis gustu. Infirmum verò ac minutatim concisum quódque recepta vetustatis carie situm quasi redolet, vitiosum est. Easdem cum Nardo vires sortitur, sed illud efficaciùs omnia præstat: attamen malabathrum & vrinas ciendi maiore vi pollet, & stomacho conuenientius est. Oculorum inflammationibus in vino feruefactum tritúmque ac illitum apprimè confert. Subditur & linguæ ad commendandum oris halitum. Quin vestibus etiam vtiliter interponitur: eas siquidem & à tineis defendit, & odore non ineleganti tuetur.

[illegible]

De Cassia. Cap. XII.

CASSIÆ complura sunt genera, quæ circa feracem aromatum Arabiam gignuntur. Habet autem crassi corticis sarmētū, foliaq; piperis. Delige fuluescentē, probè coloratā, corallij æmulā, pquam angustā,

A καὶ τὸ ἀπόζεμα δὲ αὐτῆς τὸ αὐτὸ δύναται ποιεῖν, καὶ πρὸς πλευρᾶς πόνον· ἔμμηνά τε ἄγει, καὶ ἀντιδότοις μίγνυται. δολοῦται δὲ ὀξυμυρσίνης ῥίζαις συμμιγνυμένη· εὐχερὴς δὲ ἡ ἐπίγνωσις αὐτῆς ἐστι· σκληραὶ γάρ εἰσιν αὗται καὶ δύσθραυστοι, δίχα εὐωδίας. Al. ῥίζαις παραμεμιγμένοις.

B

Περὶ Μαλαβάθρου. Κεφ. ια΄.

ΜΑΛΑΒΑΘΡΟΝ ἔνιοι ὑπολαμβάνουσιν εἶναι τῆς Ἰνδικῆς νάρδου ʹφύλλον, πλανώμενοι ʺὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ὀσμὴν ἐμφερείας. ʺπολλὰ γάρ ἐστιν ὅμοια τῇ ὀσμῇ νάρδῳ, ὡς τὸ φοῦ, ʺἄσαρον, C νῆρις*. οὐκ ἔχει δὲ οὕτως. ἴδιον γάρ ἐστι γένος φυόμενον ἐν τοῖς Ἰνδικοῖς τέλμασι, φύλλον ὂν ἐπινηχόμενον τῷ ὕδατι, καθάπερ ἡ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακῆ, ῥίζαν οὐκ ἔχον. ὅπερ συλλέγοντες, εὐθέως διαπείρουσι λίνῳ, καὶ ξηράναντες ἀποτίθενται. φασὶ δὲ καὶ τῆς θερείας ἀναξηρανθέντος D τοῦ ὕδατος, καίεσθαι φρυγανοῖς τὴν γῆν· μὴ γινομένου γὰρ τούτου μηκέτι φύεσθαι. ἔστι δὲ καλὸν τὸ πρόσφατον καὶ ὑπόλευκον ἐν τῷ ʺμελανίζειν, ἄθραυστόν τε καὶ ὁλόκληρον, πλῆττον τῇ ὀσμῇ, καὶ ἐπιδιαμένον τῇ εὐωδίᾳ, ʺναρδίζον δὲ τῇ γεύσει, μὴ ἁλμυρίζον. τὸ δὲ ἀδρανὲς καὶ E τὸ λεπτοκοπούμενον, εὐρωτιῶσαν ἔχον τὴν ἀποφορὰν, φαῦλον. δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ νάρδῳ. ἐνεργέστερον δὲ ἐκείνη* πάντα ποιεῖ. διουρητικωτέρα μέντοι καὶ εὐστομαχωτέρα ἐστὶν ἡ τοῦ μαλαβάθρου δύναμις, καὶ πρὸς τὰς ʹὀφθαλμικὰς φλεγμονὰς ἐπιμόζει ἀναζεσθὲν F ἐν οἴνῳ καὶ λεῖον ἐπιχριόμενον. ὑποτίθεται δὲ καὶ γλώσσῃ πρὸς εὐωδίαν στόματος, καὶ σὺν ἱματίοις τίθεται. ἄβρωτα γὰρ καὶ εὐώδη ταῦτα τηρεῖ.

V. φύλλα
Al. πολλοὶ γάρ εἰσιν ὅμοια νάρδου, ὡς τὸ φοῦ.
Lo. codex [illegible]
Quidam μελανίζειν τι ἄθραυστον ὑπάρχει.
Al. ναρδίζον, [illegible] Lacunæ credimus. ναρδίζον δὲ ἐν τῇ γεύσει μὴ
Al. ὀφθαλμίας & φλεγμονάς

Περὶ Κασσίας. Κεφ. ιβ΄.

ΚΑΣΣΙΑΣ δέ ἐστι πλείονα εἴδη, G περὶ τὴν ἀρωματοφόρον Ἀραβίαν ʹγεννώμενα. ἔχει δὲ ῥάβδον παχύφλοιον, φύλλα δὲ * ὡς πεπέρεως. ἐκλέγου δὲ τὴν ἔγκιρρον, εὔχρουν, κοραλλίζουσαν, στενὴν ʺλίαν,

V. & Ald. carent
Al. λείαν. & sic Aetius

μακρὰς καὶ παχείας, τοῖς συριγγίοις πλήρη, δηκτικὴν ἐν τῇ γεύσει, καὶ στύφουσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως, ἀρωματίζουσαν, οἰνίζουσαν τῇ ὀσμῇ. ἡ δὲ τοιαύτη ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων ἄχυ καλεῖται. δαφνῖτις δὲ προσαγορεύεται ὑπὸ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐμπόρων. πρὸ δὲ ταύτης ἐστὶν ἡ μέλαινα καὶ ἐμπόρφυρος παχεῖα, γίζιρ καλουμένη, ῥοδίζουσα τῇ ὀσμῇ, μάλιστα πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν εὔθετος. δευτερεύει δὲ ἡ προειρημένη. τρίτη δέ ἐστιν ἡ καλουμένη βλαστὸς μοσυλῆτις. αἱ δὲ λοιπαὶ εὐτελεῖς, ὡς ἡ καλουμένη ἀσύφημον, μέλαινα καὶ ἀηδὴς καὶ λεπτόφλοιος, ἢ καὶ φλοιορραγής· ὡς καὶ ἡ κιττὼ καὶ δάκαρ καλουμένη. Ἔστι δέ τις καὶ ψευδοκασσία ἀφάτως ἐμφερής, ἥτις ἐλέγχεται τῇ γεύσει, οὐκ οὖσα δριμεῖα, οὐδὲ ἀρωματώδης, προσεχόμενόν τε τὸν φλοιὸν ἔχει τῇ ἐντεριώνῃ. εὑρίσκεται δὲ καὶ πλατεῖα σύριγξ, ἁπαλή, κούφη, εὐερνής, διαφέρουσα δὲ τῆς ἄλλης. ἀποδοκίμαζε δὲ τὴν ὑπόλευκον καὶ ψωρώδη, τραγίζουσαν ἐν τῇ ὀσμῇ, καὶ τὴν μὴ ἔχουσαν δὲ τὴν σύριγγα παχεῖαν, ψωρώδη δὲ καὶ λεπτήν. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ οὐρητικήν, ξηραντικήν, στύφουσαν πράως. ἁρμόζει δὲ εἰς τὰ πρὸς ὀξυδορκίαν ὀφθαλμικὰ καὶ μαλάγματα. φακούς τε αἴρει μετὰ μέλιτος καταχριομένη, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ πινομένη, καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς φλεγμονὰς πάσας ποθεῖσα καὶ πρὸς νεφρούς· εἰς ἐγκαθίσματά τε καὶ ὑποθυμιάματα γυναιξί, πρὸς εὐρυσμὸν μήτρας. διπλασίων δὲ αὐτῆς μιγνύμενον τοῖς φαρμάκοις, εἰ μὴ παρείη κιννάμωμον, τὸ αὐτὸ δρᾷ· ἄγαν δέ ἐστι πολύχρηστος.

Περὶ Κινναμώμου. Κεφ. ιγ'.

ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΥ ἐστὶ πλείονα εἴδη, ὀνομαζόμενα ἐπιχωρίως. διαφέρει δὲ τὸ μόσυλον, διὰ τὸ σώζειν πως ἐμφέρειαν πρὸς τὴν Μοσυλῖτιν καλουμένην κασσίαν. καὶ τούτου τὸ πρόσφατον, τῇ χρόᾳ μέλαν, τεφρίζον,

Forte, τῶν συρίγγων
V. πυρώς. & sic Aet.
Quid. cod. οἰνίζουσαν
Al. ἀσί
Paris. ζίγιρ
V. τέχνην
Par. βλάστος al. βάστος Pl. habet latam. M. Virgilius βάτος legēdū putat. V. μοσυλιτικός: vel μοσυλιτικός. Scholia in margine μόσυλον, ἤτοι τὸ ὑπὸ τῆς πόλεως μοσύλου
Marc. ἀσύφημον Ruell. ἀσήμον legit, hoc est, incelebris, ignobilis,
V. vnus ἀηδής
Forte κιττώ, vt apud al. & Arrianum.
Antiq. δάρκα al. δάρκα
V. τῆς ἄλλης
Al. τραγίζουσαν quam lectionem secutus est Serapio.
Al. πράως
V. omittit vsque ad καὶ πρὸς
Ald. μόσυλον
V. σώζειν
Al. πόσιν
Ald. μοσυλῖτιν

A longam, crassam, fistularum plenam, gustu mordacem & cum multo feruore astringentem, aromaticam, odore vinoso. Talis ab indigenis achy nuncupatur: à mercatoribus verò Alexandrinis daphnitis cognominatur. Huic præfertur nigra, purpurascens simul & crassa, quæ Gizir appellatur, tanquam ro- B sarum odorem spirans, & ad vsum medicum maximè accommodata. Secundum locum tenet antedicta. Tertia verò censetur quæ mosyleticus blastus, hoc est, germen, nominatur. Reliquæ viles habentur, velut ea quæ Aphysemon dicitur, nigra, iniucunda & cortice tenui aut etiam rimoso, necnon & ea quę C Moto & Darca vocitatur. Est & quædam adulterina cassia, similitudine ineffabili: attamen gustu deprehenditur: quippe quæ neque sit acris, neque aromatica, adhærentémque medullæ corticem habeat. Reperitur & lata fistula, tenera, leuis, surculosa: quæ quidem illi alteri præstat. Reijce albican- D tem, scabram, quæq; hircinum virus oboleat, neque fistulam habeat crassam, sed tum scabram tum tenuem. Vim habet calfaciendi, vrinas mouendi, exiccandi & leniter astringendi. Conuenit ad ea medicamenta, quæ exacuendæ oculorum aciei gratia concinnantur, & ad malagmata. Lentigines tollit ex E melle illita, menstruáque ciet. Quin & à vipera demorsis pota auxiliatur. Confert & epota internis inflammationibus omnibus, renibúsque affectis. Prodest quoque fœminis tum insessu tum suffitu, ad vteri dilatationem. Si desit cinnamomum, huius duplum medicamentis admistum eadem quæ illud F præstat. Est denique ad multa per quàm vtilis.

fistulosam
vel aliquanto

De Cinnamomo. Cap. XIII.

CINNAMOMI plura sunt genera: gentilitijs regionum in quibus nascuntur designata nominibus. Excellit verò quod Mo- G sylum ex eo dicunt, quòd aliquantulam retineat similitudinem eius cassiæ quæ Mosylitis nuncupatur: prætereáque in eo ipso genere quod recens est, colore nigrum, ex vinoso

ex vinoso in cinereum vergens, tenuibus virgultis, lęue, nodis frequẽtibus præditum, perquàm odoratum. Ferè siquidem præstantissimũ ex odoris iucundi proprietate diiudicatur. Etenim in optimo & singulari reperitur odor rutæ aut cardamomo proximus. Præfertur & gustu acre ac mordacitatis particeps, necnon etiam cũ calfactione quadátenus salsum, quodq; inter atterendũ nõ citò friatur, ac inter frãgendum etiã ex se puluisculũ emittit, læuiaq; interim habet internodia. Facturus periculũ sumito ab vna radice surculũ. siquidẽ facilis est huiuscemodi probatio. Enimuerò fragmenta miscellanea quædã sunt: atque adeò cum primum fit experimentum, quæ præstantiora fuerint, dum halitu afflatúve suo odoratum implent, deterioris iudicium impediunt. Est & montanum crassum, pumilum, colore admodũ fuluescens. Itémque tertium à Mosylo, quod est nigrum & valdè odoratum, attamen fruticosum, nec ita multis interstinctum geniculis. Quartum vero album est, fungosum, aspectu tuberosum ac vile, fragile, grandique radice cassiam redolente. Quintũ odore nares ferit, fuluescit, corticéq; habet cassiæ russæ simillimũ: tangẽti verò solidũ animaduertitur, non valde neruosũ est, radiceq; crassa firmatur. In hoc genere quod thus, myrrhã, cassiã aut amomũ odoris suauitate imitatur, deterius est. Deligito candidũ, scabrũ rugosoq; cortice: at lęue & quod circa radicẽ lignosũ est, tanquã inutile repudiato. Est & aliud quiddam simile, quod adulterinũ cinnamomũ cognominatur, vile, odoris inualidi, viribúsque defectũ. Appellatur & quiddã zingiber, quod habet aliquã cũ cinnamomo cognationẽ, cũ tamẽ sit xylocinnamomũ. Est verò lignosũ cinnamomũ virgultis lõgis robustísque præditum, sed odore longè cinnamomo inferioribus. Sunt & qui xylocinnamomum genere ipso à cinnamomo differre dicant, quasi alterius sit naturę. Porrò cinnamomũ omne vim habet calfaciendi, vrinas ciẽdi, emolliẽdi atque cõcoquendi. Menstrua quoque ac fœtus pellit cũ myrrha, tum epotum, tũ & appositum. Contra bestias quæ virus eiaculãtur, venenáque conuenit.

[illegible] in via [illegible] quod [illegible] nigrum & valde odoratum sed fru[illegible]

[illegible]

A ἐν τῷ οἰνώδει, λεπτὸν δὲ τοῖς ῥαβδίοις καὶ λεῖον, ὄζοις συνεχέσι κεχρημένον, σφόδρα εὐῶδες. σχεδὸν γὰρ ἡ τοῦ ἀρίστου κρίσις ἐστὶ περὶ τὴν ἐν τῇ εὐωδίᾳ ἰδιότητα. εὑρίσκεται γὰρ μετὰ τοῦ ἀρίστου καὶ ἰδιάζοντος ἡ ὀσμὴ πηγανίζουσα, ἢ καρδαμώμῳ ἐμφερής. ἔτι καὶ δριμὺ καὶ δηκτικὸν τῇ γεύσει, καὶ ὑφαλμυρίζον μετὰ θερμασίας, ἔν τε τῇ τρίψει μὴ ταχέως δαπανώμενον, καὶ ἐν τῷ θραύεσθαι χνοῶδες, καὶ λεῖον ἔχον τὸ μεταξὺ τῶν ὄζων. δοκίμαζε δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης λαμβάνων τὸν θαλλόν. εὐχερὴς γὰρ ἡ τοιαύτη δοκιμασία. τὰ γὰρ θραύσματα, μίγματα τυγχάνει, καὶ κατὰ τὴν πρώτην δοκιμασίαν τὰ κρείττονα προσπνέοντα καὶ πληροῦντα τὴν ὄσφρησιν, ἐμποδίζει τὴν τοῦ ἥττονος ἐπίκρισιν. ἔστι δὲ καὶ ὀρεινόν, παχύ, κολοβόν, σφόδρα ὑπόκιρρον τὴν χρόαν. καὶ τρίτον παρὰ τὸ Μόσυλον, μέλαν καὶ λίαν εὐῶδες· ἀκρεμονῶδες δὲ καὶ οὐ πολυγόνατον. τέταρτον, λευκόν, χαῦνον, ὀγκῶδες ἰδέσθαι καὶ εὐτελές, εὔθραυστόν τε καὶ μεγάλην ἔχον ῥίζαν κασσίζουσαν. πέμπτον, τῇ ὀσμῇ πληκτικόν, ὑπόκιρρον δὲ καὶ προσεμφερὲς κασσίᾳ πυρρᾷ. πρὸς τὴν ἁφὴν δὲ στερεόν, οὐ πάνυ ἰνῶδες, παχύρριζον. τούτων δὲ τὸ πνέον λιβανωτοῦ ἢ μυρσίνης ἢ κασσίας ἢ ἀμώμου εὐωδίας, ἧττόν ἐστιν. ἀποδέχου δὲ τὸ λευκὸν καὶ τὸ ψωρῶδες, καὶ τὸ ῥυσσόκαρφον καὶ λεῖον, καὶ τὸ ξυλῶδες δὲ κατὰ τὴν ῥίζαν ὡς ἄχρηστον παραιτοῦ. Ἔστι δέ τι καὶ ἀλλοιόμοιον τὸ καλούμενον ψευδοκιννάμωμον, εὐτελές, οὐκ εὔτονον τῇ ὀσμῇ, ἐκλελυμένον δὲ καὶ τῇ δυνάμει. καλεῖται δὲ καὶ ζιγγίβερ ξυλοκιννάμωμον ὄν, ἔχον δέ τινα ἐμφέρειαν κινναμώμῳ. ἔστι δὲ ξυλῶδες κιννάμωμον, ἔχον ῥάβδους μακρὰς καὶ ῥωμαλέας, καὶ τὴν εὐωδίαν πολὺ καταδεεστέρας. λέγεται δὲ ὑπ' ἐνίων καὶ κατὰ γένος διαφέρειν τοῦ κινναμώμου τὸ ξυλοκιννάμωμον, ἑτέρας ὂν φύσεως. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶν κιννάμωμον θερμαντικήν, οὐρητικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα πινόμενον

Al. ἐν τῷ οἰνώ-

Par. κρᾶσις

V. ἰδίαν

Ex veteri Interprete καρδάμῳ legendum putat Marc. Virgilius.

Ald. μούσυλον.

Ald. οὐ ἄχρηστον παρακάτ κασσίζον. Alter codex manusc. πέμπτον τῇ ὀσμῇ ὑπόκιρρον καὶ προσεμφερὲς τῇ [illegible] κασσίᾳ πυρρᾷ.

Al. στερεὸν οὐ πάνυ ἰνῶδες Ant. εἰνῶδες Marc. ἰνῶδες

Quidam σμύρνης & tolerabilius, vt inferius.

Lacuna addit τὸ μὴ λ.

Ald. & V. μακρὰς

καὶ περιεσπηκόμενον μετὰ σμύρνης, καὶ ἰοβόλοις θηρίοις καὶ θανασίμοις ἁρμόζει· καὶ τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα ἀποκαθαίρει, θερμαίνει τε καὶ λεπτύνει, καὶ ἔστι διαφορητικόν, φακούς τε καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει μετὰ μέλιτος ἐπιχριόμενον· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας, καὶ καταῤῥοὺς, ὕδρωπας, νεφρίτιδας, δυσουρίας. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πολυτελέσι μύροις· καὶ καθόλου ἐστὶ πολύχρηστον. ἀποτίθεται δὲ εἰς διαμονὴν λείον οἴνῳ ἀναλαμβανόμενον, καὶ ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ.

Non habetur καὶ in Ald.

Deest καὶ in Ald.

Addit Ald. quæ Crateuæ tribuuntur. ἔστι δέ τι καγχρύφιον ... est. Est & cinnamomũ quoddã, quod nonnulli pseudocinnamomum appellant, fruticosum valdè virgultisque crassioribus, at tum odore tũ etiã sapore cinnamomo longe inferius. Vulg. ... Quidam ... alius ... Florent. ... V. ... S. add. ... Marc. ... Sãbucus add. ...

A Quæ pupillis caliginem offundunt discutit, calfacit simul & attenuat. Illitum ex melle, lentigines & maculas à Solis ardore contractas exterit. Facit & ad tusses, defluxiones, hydropem, renũ vitia, vrinæq; difficultatem. Quin & vnguentis pretiosis admiscetur: ac in vniuersum ad multa est vtile. Quò diu- B tiùs duret, tritum vino excipitur, in vmbra siccatur, atque ita reconditur.

Περὶ Ἀμώμου. Κεφ. ιδ'.

Ἄμωμον ἐστὶ θαμνίσκος οἱονεὶ βότρυς, ἐκ ξύλου αὐτεμπεπλεγμένος ἑαυτῷ. ἔχει δέ τι καὶ ἄνθος μικρὸν, ὡς λευκοΐου, φύλλα δὲ βρυωνίᾳ ὅμοια. κάλλιστον δέ ἐστι τὸ Ἀρμένιον, χρυσίζον τῇ χρόᾳ, ἔχον τε τὸ ξύλον ὑπόκιῤῥον, εὐῶδες ἱκανῶς. τὸ δὲ Μηδικὸν διὰ τὸ ἐν πεδίοις καὶ ἐν ἐφύδροις τόποις φύεσθαι, ἀδυνατώτερον. ἔστι δὲ μέγα καὶ ὑπόχλωρον, καὶ πρὸς τὴν ἀφὴν ἁπαλὸν, καὶ ἰνῶδες τοῖς ξύλοις, ὀριγανίζον τῇ ὀσμῇ. τὸ δὲ Ποντικὸν ὑπόκιῤῥον, οὐ μακρὸν, οὐδὲ δύσθραυστον, βοτρυῶδες, πλῆρες καρποῦ, καὶ τῇ ὀσμῇ πληκτικόν. ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον καὶ λευκὸν ἢ ὑπέρυθρον, οὐ πεπιλημένον ἢ συμπεπλεγμένον, λελυμένον δὲ καὶ διακεχυμένον, σπέρματος πλῆρες, ὅμοιον βοτρυδίοις, βαρὺ, σφόδρα εὐῶδες, δίχα εὐρῶτος, καὶ δριμὺ, δάκνον τὴν γλῶσσαν, ἁπλοῦν τὴν χρόαν καὶ οὐ ποικίλον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, στυπτικὴν, ξηραντικὴν, ὑπνοποιὸν, ἀνώδυνον τοῦ μετώπου καταπλασσόμενον. φλεγμονάς τε καὶ μελικηρίδας πεπαίνει καὶ διαφορεῖ· σκορπιοπλήκτοις τε μετ' ὠκίμου καταπλασθὲν ὠφελεῖ· ποδαγρικοῖς συμβάλλεται, καὶ ὠφελεῖ καὶ παρηγορεῖ καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς, καὶ τὰς ἐν σπλάγχνοις σὺν σταφίδι. πρὸς δὲ τὰ γυναικεῖα καὶ ἐν προσθέτοις, ἐν ἐγκαθίσμασι χρήσιμον, ποθὲν δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ ἁρμόζει ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς, ποδαγρικοῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις,

Aetius ἀμώμου τὴν χρόαν ... Pal. ...

Desunt hæc in Ald.

Desiderãtur hæc in Ald.

De Amomo. Cap. XIIII.

Amomvm pusillus est frutex, in vuæ modum suopte C ligno in seipsum conuolutus. Florem habet paruum ceu violæ albæ, folia verò vitis albæ similia. Præstantissimum censetur Armeniacum, colore aureolum, ligno fuluescente, valde odoratum. Medicum quoniam in planis aquosisque locis prouenit, infirmius existit. Est autem magnum & D subuiride, tactu molle, virgultis ligneis venosis, odore origani. Ponticum fuluescit, nec longum nec ægrè fragile: racemosum verò est, fructu plenum & odore nares feriens. Deligito recens & candidum aut subrubrum: non compactum aut cohærens, sed laxum atque diffusum, semine refertum E acinis simili, ponderosum, valde odoratum, minimè mucidum situve obsitum, acre linguámque mordicans, simplici minimeque vario colore. Vim habet excalfaciendi, astringendi & exiccandi. Somnificum est doloremque sedat, fronti illitum. Inflammationes ac meliceridas maturat & discutit. A F scorpione ictos ex ocimo illitum iuuat. Podagricis confert. Et iuuat & lenit etiam oculorum inflammationes, itémque viscerum ex vua passa. Ad muliebria vitia tum pessorum appositu, tum & insessionibus vtile. Eiusdem decoctũ epotum ex hepate, renúmque vitio laborantibus & podagricis appri- G mè conuenit. Inseritur & antidotis,

vin cariosum

vnguentísque pretiosissimis. Sunt qui Amomum herba simili, quæ Amomis dicitur, adulterent: sed quæ & inodora sit & fructu careat. Nascitur ea in Armenia, floremq́; profert origani. Porrò in huiuscemodi simplicium medicamentorum probationibus fragméta fugiéda sunt: eligenda verò quæ ab vna radice suos habeant integros surculos.

De Costo. Cap. XV.

COSTVS præcellit Arabicus, candidus & leuis, eximio suauique odore præditus. Secundum locum obtinet Indus, crassus, leuis ac niger ceu ferula. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, odore feriens. Præstantissimus censetur recens, candicans, omnino plenus, densus, aridus, à teredinibus non erosus, minimè virosus, sapore mordaci ac feruido. Vim habet excalfaciendi, vrinas ciendi, menstruáque ducendi. Vteri vitiis & apposit u & tum humido tum etiam sicco fotu opitulatur. A vipera demorsis succurrit semunciæ pondere potus: itémque pectoris affectibus, conuulsis, inflationibúsque ex vino & absinthio. Venerem ex mulso stimulat. Quin & latum lumbricum ex aqua pellit. Contra febriles rigores ante accessionum initia, necnō etiam paralysim ex oleo perunctione prodest. Ex aqua aut melle itidem illitus discolorem à Sole cutem emendat. Additur quoque in malagmata & antidota. Cæterùm nōnulli admistis helenij Commageni validissimis radicibus ipsum adulterant. Sed facilè deprehenditur dolus: siquidem neque gustu feruet helenium, neque iucundum odorem, potentem sensúmque ferientem expirat.

De Iunco odorato. Cap. XVI.

IVNCVS odoratus alius in Africa, alius in Arabia nascitur: rursúmque alius in ea parte Arabiæ quæ Nabatæa dicitur. Et hic quidem omnium est laudatissimus. Secundum locum sibi vendicat Arabicus, quem nonnulli Babylonium, alij Teuchitin cognominant. Afer verò inutilis censetur.

A καὶ τοῖς πολυτελεστάτοις τῶν μύρων.

δολίζουσι δέ τινες τὸ ἄμωμον τῇ λεγομένῃ ἀμωμίδι, ἐμφερεῖ οὔσῃ τῷ ἀμώμῳ, ἀνόσμῳ μέντοι καὶ ἀκάρπῳ. γίνεται δὲ ἐν Ἀρμενίᾳ, ἄνθος ἐχούσῃ ἐμφερὲς ὀριγάνῳ. δεῖ δὲ ἐν τῇ τῶν τοιούτων δοκιμασίαις τὰ θραύσματα ἐκφεύγειν. ἐκλέ-

Hæc ad marginē habent codices nonnulli, vt alius esse videantur.

B γου δὲ τὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης ἔχοντα κλάδους πλείους.

Gal. ἔχοντα τοὺς ἰδίους κλάδους. al. ἔχοντα τοὺς ἰδίους κλάδους.

Περὶ Κόστου. Κεφ. ιε'.

ΚΟΣΤΟΥ διαφέρει ὁ Ἀραβικός, λευκὸς ὢν καὶ κοῦφος, πλείστην ἔχων καὶ ἡδεῖαν τὴν ὀσμήν. δευτερεύει δὲ ὁ Ἰνδικός, ἁδρὸς ὢν καὶ κοῦφος καὶ μέ-

V. caret hac voce. al. καὶ μέλας καὶ κοῦφος ὡς νάρθηξ.

C λας ὡς νάρθηξ. τρίτος δέ ἐστιν ὁ Συριακός, βαρύς, τὴν χρόαν πυξώδης, πληκτικὸς τῇ ὀσμῇ. ἄριστος δέ ἐστιν ὁ πρόσφατος, λευκός, πλήρης δι᾽ ὅλου, πυκνός, ξηρός, ἀτερηδόνιστος, ἄβρωμος, γεύσει δηκτικός, καὶ πυρώδης. Δύναμιν δ᾽ ἔχει θερμαντικήν, διουρητικήν, ἐμμήνων ἀγωγόν, καὶ

Epitome Diosc. ad verbū addit: ὅπως ζῶντας κεκοῦσι: sed scholium esse suspicor.
V. πικρός

D τοῖς περὶ ὑστέραν πάθεσιν ἀρωγόν, ἐν προσθέμασι καὶ καταντλήμασι καὶ πυριάσεσι. πινόμενος δ᾽ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ οὐγγιῶν β'. πλῆθος, καὶ πρὸς θώρακος πόνους καὶ σπάσματα, καὶ πνευματώσεις μετ᾽ οἴνου καὶ ἀψινθίου. καὶ ἀφροδίσια δὲ παρορμᾷ μετ᾽ οἰνομέλιτος. ἄγει δὲ καὶ ἕλ-

Videtur legisse Ruellius θυμιάμασι
Desiderantur in Ald. At Cornarius ὑγρὰς ἐμέσεις legit.
Al. ἐμπνευματώσεις

E μινθα πλατεῖαν μεθ᾽ ὕδατος, συγχρίσματί τε ῥιγοῦσι μετ᾽ ἐλαίου πρὸ τῆς ἐπισημασίας, καὶ παραλυτικοῖς. καθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καταχρισθεὶς μεθ᾽ ὕδατος ἢ μέλιτος. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις. μιγνύουσι δ᾽ ἔνιοι τὰς ῥωμαλεωτάτας τοῦ κομμαγηνοῦ

Marc. legit καὶ Serapionis fortè autoritate duct⁹.

F ἑλενίου ῥίζας, δολοῦντες αὐτόν. εὐχερὴς δὲ ἡ διάγνωσις. οὔτε γὰρ πυροῖ τὴν γεῦσιν τὸ ἑλένιον, οὔτε τὴν εὐωδίαν εὔτονον καὶ πληκτικὴν παρέχει.

V. quidam addit ἔχει καὶ τι φυσῶδες.

Περὶ Σχοίνου. Κεφ. ις'.

ΣΧΟΙΝΟΣ, ἡ μέν τις γίνεται ἐν Λιβύῃ, ἡ δέ, ἐν Ἀραβίᾳ, ἑτέρα δὲ ἐν

G τῇ Ἀβαταίᾳ λεγομένῃ, ἥτις ἐστὶ κρατίστη. δευτερεύει δὲ ἡ Ἀραβική, ἣν ἔνιοι Βαβυλώνιον καλοῦσιν, οἱ δέ, Τευχῖτιν. ἡ δὲ Λιβυκὴ ἄχρηστος.

V.C. ἀβατίᾳ fortè ναβαταίᾳ

ἐκλέγου δὲ τὸ πρόσφατον, ἔμπυῤῥον, πολυανθῆ, σχιζόμενον δὲ ἐμπόρφυρον καὶ λεπτὸν, καὶ ῥοδίζουσαν τῇ εὐωδίᾳ, ἐπειδὰν διατρίβηται ταῖς χερσὶ, καὶ δάκνουσαν τὴν γλῶσσαν μετὰ πολλῆς πυρώσεως. χρῆσις δὲ τοῦ ἄνθους καὶ τῆς καλάμης καὶ τῆς ῥίζης. Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικὴν, ἐμμηνίων ἀγωγὸν, πνευμάτων διαλυτικὴν, κεφαλῆς καρηβαρικὴν, ὑποστύφουσαν μετρίως, ἔτι δὲ θρυπτικὴν, πεπτικὴν, καὶ ἀναστομωτικήν. τὸ μὲν οὖν ἄνθος αὐτῆς ποτίσμασι χρήσιμον πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ πόνους στομάχου, πνεύμονος, ἥπατος, νεφρῶν. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. ἡ δὲ ῥίζα στυπτικωτέρα. διὸ καὶ τοῖς ἀσώδεσι στομάχοις δίδοται, ὑδρωπικοῖς τε καὶ σπάσμασι < α ὁλκῇ μετὰ ἴσου πεπέρεως πρὸς ἡμέρας τινάς. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῆς, ταῖς περὶ μήτραν φλεγμοναῖς εἰς ἐγκάθισμα ἁρμόδιον.

Par. σχιζομένην καὶ ἐμπ. Ald. & V. λευκὴν. V. τρίβηται. Flor. καρηβαρικήν. Leonic. μὴ καρη- βαρικὴν καὶ ὑποσταλ- τικήν. Quidā θρυπτικὸν. OT' delet Sab. V.C legit τὸ δὲ καλούμενον ἄνθος αἱμοπτοϊκοῖς πόμασι. Ald. & V. εἰς ἀντιδότους. Quidā [illegible]. In Par. pondus deest. Al. ἀπόβρεγμα, dilutum.

A Deligito recentem, summè ruffum, flore copioso: quiq; dū scinditur finditúrve purpurascat, tenuem, quíque dum manibus confricatur, suauem rosæ odorem emittat, multóque cū feruore linguā mordeat. Vsus est floris culmorum & radicis. Vim habet vrinas mensésque ciendi. Inflationes discutit, caput aggra- B uat, leuiter ac modicè astringit: itémque calculum comminuit, concoquit, vasorúmque oscula aperit. Flos eius in potiones adhibitus vtilis ad sanguinis reiectiones & oris ventriculi, pulmonis, iecoris & renum affectus. Additur & in antidota. Radix est magis astrictoria: ideóque ad stomachi fastidia exhibetur: C itémque hydropicis & conuulsis ad drachmam vnam cum pari piperis pondere per dies aliquot. Eius verò decoctum vuluę inflammationibus insessione conuenientissimum.

Pl. rubentibus fragmentis

Περὶ Καλάμου. Κεφ. ιζ'.

ΚΑΛΑΜΟΣ ἀρωματικὸς φύεται μὲν ἐν Ἰνδίᾳ. ἔστι δὲ αὐτοῦ κάλλιστος ὁ κιῤῥὸς, πυκνογόνατος, καὶ εἰς πολλοὺς σκινδαλμοὺς θραυόμενος, γέμων ἀραχνίων τὴν σύριγγα, ὑπόλευκος, ἐν δὲ τῇ διαμασήσει γλίσχρος, στυπτικὸς, ὑπόδριμυς. δύναται δὲ οὖρα κινεῖν ποθείς. ὅθεν ἁρμόζει μετὰ ἀγρώστεως ἢ σελίνου σπέρματος ἀφεψηθεὶς καὶ ποθεὶς, ὑδρωπικοῖς, νεφριτικοῖς, στραγγουριῶσι, ῥηγμασιν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα πινόμενος καὶ προστιθέμενος, βῆχάς τε ἰᾶται ὑποθυμιώμενος καθ' ἑαυτὸν, καὶ σὺν ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, τοῦ καπνοῦ διὰ σύριγγος ἑλκομένου τῷ στόματι. ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκαθίσματα γυναικεῖα, καὶ ἐγκλύσματα. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι, καὶ θυμιάμασι πρὸς εὐωδίαν.

Πυῤῥὸς addit Oribas. Pal. ἀφεψεῖται. V. carent.

De Calamo odorato. Cap. XVII.

D CALAMVS aromaticus in India nascitur. Est verò probatissimus in eo genere fuluus, crebris distinctus geniculis seu internodijs, quique confractus in assulas multas dissilit, plenam habens araneorum fistulam, subalbidus, in commanducando lentus viscidúsve, astringens & subacris. Potus ad v- E rinam ciendam valet. Quare cum gramine aut apij semine decoctus & potus conuenit hydropicis, renum vitio laborantibus, iisque quibus substillum est lotium, & ruptis. Menses quoque & potu & appositu trahit. Tussi suffitu medetur tum per se, tum etiam cum resina terebinthina, ore nimirum hausto per F fistulam fumo. Decoquitur & ad muliebres insessus, nec non & infusiones. Miscetur denique malagmatis atque suffitibus ad conciliandam odoris gratiam.

Pl. assulosè frangitur

Περὶ Βαλσάμου. Κεφ. ιη'.

ΒΑΛΣΑΜΟΝ τὸ μὲν δένδρον κατὰ μέγεθος λυκίου ἢ πυρακάνθης βλέπεται, φύλλα ἔχον ὅμοια πηγάνῳ, λευκότερα δὲ πολλῷ καὶ ἀειθαλέστερα, γεννώμενον ἐν μόνῃ Ἰουδαίᾳ, κατά

[illegible] D. Al. addunt ἢ λυκίου, alius ἀκανθίας legit.

De Balsamo. Cap. XVIII.

G BALSAMVM arbor lycij seu pyxacanthæ magnitudine conspicitur, foliáque habet rutæ proxima, sed candidiora multò & perpetuò magis virētia. In vnius Iudææ certa

quadam cōualle, & Ægypto, nascitur, differens ipsum à seipso, scabritia, proceritate & gracilitate. Quod igitur in frutice tenue & capillaceū est, theristō quasi demessile dicitur: quoniā fortassis ob gracilitatē facilè demetatur. Quod verò opobalsamum dicitur, æstiuis sub ortu Canis ardoribus excipitur incisa ferreis vnguibus arbore. Sed tā paucū extillat, vt quotannis vix plures quàm seni septenive cōgij colligātur, inibiq; pondus argento duplo repēditur. Est autē bonus succus qui recēs est, validi odoris, sincerus, nō subacidus, dilui facilis, læuis, astringens, & linguā modicè mordens. Sed variè vitiatur. Sunt enim qui ipsi olea vnguentáve admisceāt, quale terebinthinum est, cyprinum, lentiscinum, susinum seu liliaceum, balaninum ac metopium: itémque mel & ceratum myrtinum aut cyprinum valdè liquidum. Huiusmodi vero maleficium facilè deprehenditur. Siquidem sincerus laneæ vesti instillatus, si deinde eluatur, neque maculam facit, neque notam vllam relinquit: at vitiatus inhærescit. Rursúmque purus lacti instillatus idipsum coagulat, id quod adulteratus non efficit. Quin & sincerus lacti aut aquæ infusus celeriter diffunditur, atque lactescit: at adulteratus olei modo innatat, in orbem circumagens aut diffundens sese stellæ in modum. Attamen sincerus etiam vetustate crassescens, seipso deterior euadit. Porrò hallucinantur qui sincerum hunc existimant aquę instillatum priùs ad ima sidere fundúmque petere, ac postea tanquam qui facilè diffundatur & diffluat sursū remeare. Lignū verò quod xylobalsamū vocant, probatur recens, sarmento tenui, ruffum, odoratum, quadantenus opobalsamum spirans. E fructus genere (nā & huius necessarius est vsus) eligito flauum, plenum, grandem, ponderosum, gustu mordentē & feruentē in ore, modicè opobalsamū redolētem. Asportatur à Petra oppido semen hyperico simile, quo fructus hic adulteratur: sed ex eo dignosces quòd maius illud sit, inane, ignauū, sapore piperis. Efficacissima liquori vis inest, vt qui q̃ maximè calfaciat.

A ἵνα αὐλῶνα, καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, διαφέρειν αὐτὸ ἑαυτοῦ παχύτητι καὶ μήκει καὶ ἰσχνότητι. λέγεται γοῦν τὸ λεπτὸν καὶ τριχῶδες τοῦ θάμνου θεριστὸν ἴσως διὰ τὸ εὐχερῶς θερίζεσθαι ἰσχνὸν ὄν. τὸ δὲ ὀποβάλσαμον λεγόμενον ὀπίζεται ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἐντεμνομένου σιδηροῖς ὄνυξι τοῦ

B δένδρου. ῥεῖ δὲ ὀλίγον, ὡς καθ' ἕκαστον ἔτος μὴ πλεῖον ἢ ἓξ ἢ ἑπτὰ χόας συναθροίζεσθαι. πωλεῖται δὲ ἐν τῷ τόπῳ σταθμὸς αὐτοῦ πρὸς διπλοῦν ἀργύριον. ἔστι δὲ ὀπὸς καλὸς ὁ πρόσφατος, τῇ ὀσμῇ εὔτονος καὶ εἰλικρινὴς, καὶ μὴ προσοξίζων, εὐδιάχυτος, λεῖος, στύφων καὶ δάκνων μετρίως τὴν

C γλῶσσαν. δολοῦται δὲ ποικίλως· οἱ μὲν γὰρ χρίσμασι μίσγουσιν αὐτὸν, ὡς τὸ τερεβίνθινον, κύπρινον, σχίνινον, σούσινον, βαλάνινον, μετώπιον, μέλι, κηρωτὴν, μυρσίνην ἢ κυπρίνην ὑγρὰν λίαν. ἐλέγχεται δὲ εὐχερῶς ὁ τοιοῦτος· ἐπισταγεὶς γὰρ ὁ ἀκέραιος εἰς ἐρεοῦν ὕφος, καὶ ἐκπλυθεὶς, κηλῖ-

D δα οὐ ποιεῖ ὥστε ἄπιλον. ὁ δὲ δεδολωμένος προσμένει. καὶ γάλακτι δὲ ἐπισταγεὶς πήγνυσι τοῦτο ὅπερ δεδολωμένος οὐ δρᾷ. ἔτι ὁ ἀκέραιος ἐπιχυθεὶς γάλακτι ἢ ὕδατι χεῖται ταχέως καὶ γαλακτοῦται. ὁ δὲ δεδολωμένος ἐπιπλεῖ καθάπερ ἔλαιον, συστρεφόμενος ἢ διαχεόμενος ἀστεροειδῶς,

E τῷ μὲν τοι χρόνῳ καὶ ὁ ἀκέραιος παχυνόμενος, ἑαυτοῦ χείρων γίνεται. πλανῶνται δὲ οἱ νομίζοντες τοῦτον ἀκέραιον ἐπισταγέντα ὕδατι χωρεῖν εἰς βάθος πρῶτον. εἶτα ἀναπλεῖν εὐδιάχυτον. Τὸ δὲ ξύλον ὃ καλεῖται ξυλοβάλσαμον, δόκιμον ἐστι τὸ πρόσφατον καὶ λεπτόκαρφον, καὶ πυρ-

F ρὸν εὐῶδες, βραχὺ πνέον ὀποβαλσάμου. τοῦ δὲ καρποῦ, (καὶ γὰρ τούτου ἡ χρῆσις ἀναγκαία) ἐκλέγου τὸν ξανθὸν, πλήρη, μέγαν, βαρὺν, δάκνοντα τὴν γεῦσιν καὶ πυρώδη, μετρίως προσαποπνέοντα τοῦ ὀποβαλσάμου. φέρεται δέ τι ἀπὸ τῆς Πέτρας, ᾧ δολίζουσι τὸν καρπὸν, σπέρμα ὑπερι-

G κῷ ὅμοιον. ὅπερ γνώσῃ ἐκ τοῦ μεῖζόν τι εἶναι καὶ κενὸν καὶ ἀδύναμον, πιπερίζον τῇ γεύσει. Δύναμιν δὲ ἔχει ἐνεργεστάτην ὁ ὀπὸς, θερμαντικώτατος ὤν,

Pl. eutheristum
V. χέει
Non habetur in vet. exempl.
V. καὶ προσοξίζων
Par. χρίσμασι μίσγουσιν αὐτὸ
Ald. ἐμπλυθεὶς V. ἐκπλυθεὶς
Al. χεῖται καὶ ταχέως γαλ.
V. καὶ
V. τὸν ἀκέραιον
Lacuna addit ἀθρόως confertim
V. ἀδιάχυτον al. διάχυτον
In alt. veteri codice obseruauit Goupylus hoc esse capitis alterius initium, cuius esset inscriptio περὶ ξυλοβαλσάμου.
V. καλούμενον.
Ald. βραχὺ, post quam vocem aliquid desiderari videtur. Vt enim in vetustiss. codicibus ita & in Ald. vacat hoc loco trium literarum spacium.
Al. τὸ μέσον
Par. μεῖζόν τι

V. σμήχει — σμήχων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰς περὶ μήτραν ψύξεις ἰώμενος, προστιθέμενος μετὰ ῥοδίνης κηρωτῆς. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ δεύτερα, καὶ ἔμβρυα, καὶ ῥίγη συγχρισθεὶς λύει. καθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ πεπτικὸς καὶ οὐρητικὸς πινόμενος, δυσπνοοῦσιν ἁρμόζων, καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι μετὰ γάλακτος, καὶ θηριοδήκτοις. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις, καὶ μαλάγμασι καὶ ἀντιδότοις. καὶ καθόλου δραστικωτάτην ἔχει τὴν δύναμιν ὁ ὀπὸς τοῦ βαλσάμου. δευτέραν δὲ ὁ καρπός, ἐλαχίστην δὲ τὸ ξύλον. ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος ἁρμόζει πλευριτικοῖς, περιπνευμονικοῖς, βήσσουσιν, ἰσχιαδικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, σκοτωματικοῖς, ὀρθοπνοικοῖς, στροφουμένοις, δυσουροῦσι, θηριοδήκτοις, καὶ εἰς τὰ γυναικεῖα δὲ ὑποθυμιάματα εὐθετεῖ, καὶ εἰς ἐγκαθίσματα ἀφεψόμενος ἀναστομοῖ τὴν μήτραν, καὶ ἐπισπᾶται ὑγρασίαν. Τὸ δὲ ξύλον τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τῷ καρπῷ, ἥσσονα μέντοι. βοηθεῖ δὲ ἀφεψηθὲν ὕδατι καὶ πινόμενον, ἀπεψίαις, στρόφοις, θηριοδήκτοις, σπωμένοις, οὐρά τε ἄγει, καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ τραύματα μετὰ ἴριδος ἁρμόζει ξηρᾶς· ἀνάγει δὲ καὶ λεπίδας. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ τῶν μύρων στύμματα.

Deest in Ald. & Palat.
Vet. λιπαρά
Al. δευτέρα
Deest in Ald.
V. ἀναστομοῖ
V. ἐπισπώμενος
Par. μίγνυται

Περὶ Ἀσπαλάθου. Κεφ. ιθʹ.

ΑΣΠΑΛΑΘΟΣ, οἱ δὲ ἐρυσίσκηπτρον, θάμνος ἐστὶ ξυλώδης, ἀκάνθας πολλὰς κεκτημένος, γεννώμενος ἐν Ἴστρῳ καὶ Νισύρῳ καὶ Συρίᾳ καὶ Ῥόδῳ· ᾧ χρῶνται οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ἔστι δὲ καλὸς ὁ βαρύς, καὶ μετὰ τὸ περιφλοιωθῆναι ὑπέρυθρος ἢ πορφυρίζων, πυκνός, εὐώδης, πικρίζων ἐν τῇ γεύσει. ἔστι δέ τι καὶ ἕτερον εἶδος αὐτοῦ, λευκόν, ξυλῶδες, ἄοσμον· ὃ δὴ καὶ χεῖρον καθέστηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν μετὰ στύψεως. ὅθεν πρός τε τὰς ἄφθας ἑψηθεὶς μετ' οἴνου καὶ διακλυζόμενος ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ἐν αἰδοίοις νομὰς καὶ ἀκαθαρσίας ἐγκλυζόμενος, καὶ πρὸς τὰς ὀζαίνας, ἔμβρυά τε κατασπᾷ μιγνύμενος πεσσῷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κοιλίαν ἵστησι καὶ

Quidam ἐρυσίσκηπτρον ex Plinio legendum suspicantur.
Ald. ἀκάνθαις πολλαῖς κεχρημένος Vetus quidam, κεκρυμμένος.
Al. ἰσσύρῳ & νισύρῳ
Aetius, φλοιωθῆναι
Inv. nō legitur καὶ
V. carent.

A Quæ pupillis tenebras offundunt exterget: itémque vuluę perfrictionibus medetur, cum cerato rosaceo appositus. Menses quoque, secundas & fœtus extrahit: rigores illitu soluit, sordidáque vlcera expurgat. Quin & potus concoctionem iuuat, vrinásque ciet: ægrè spirantibus conuenit; necnon & iis qui aconi-
B tum hauserunt, si cum lacte exhibeatur, itémque à vipera demorsis. Miscetur & acopis, malagmatis & antidotis. Ac in vniuersum efficacissimá vim habet balsami liquor, proximam huic fructus, minimam verò lignum. Fructus potui datus conuenit pleuriticis, peripneumonicis, tussientibus, ischiadicis, comi-
C tialibus, vertiginosis, orthopnoicis, torminosis, difficulter meientibus, & à vipera venenatísque alijs animalibus demorsis. Porrò & ad muliebres suffitus accommodatur: ítémque decoctus insessu vuluam aperit, humiditatémque exhaurit. Lignum easdem cum fructu vires habet, attamen minores: ex aqua
D decoctum & potum cruditatibus, torminibus, virulentorum morsibus, conuulsísque opitulatur. Vrinas quoque cit, & capitis vulneribus cum iride sicca conuenit: squamas etiam ossium extrahit. Denique ad vnguentorum etiam spissamenta additur.

E *De Aspalatho.* *Cap. XIX.*

ASPALATHVS, alijs erysisceptrum, frutex est lignosus, spinis crebris aculeatus. Nascitur in Istro, Nisyro, Syria & Rhodo: eóque vnguentarij ad spissanda vnguenta vtuntur. Probatur ponderosus, detracto cortice ru-
F bens aut in purpuram vergens, densus, odoratus, & gustu amarescens. Est & alterum genus, candidum, lignosum, inodorum, quod etiam deterius habetur.
Vim calfactricem cum astrictione obtinet. Quo fit vt ad tetra oris vlcera in vino decoctus collutúsque conueniat, atque etiam ad
G genitalium nomas, immundámque illuuiem, necnon ad ozænas commodè infundatur. Pesso additus, fœtus detrahit. Eius verò decoctum aluum sistit. Quin

& potu sanguinis reiectionem cohibet, vrinæq; difficultatem ac inflationes discutit.

De Musco. Cap. XX.

MVSCVS Græcis bryon, à nonnullis etiá splanchnon appellatur. In arboribus, cedro, populo alba aut quercu reperitur. Præstat verò cedrinus: proximus huic populneus: quo in genere probatur qui odoratior est & candidus: nigricás autem deterior censetur. Muscus astringendi vim habet in caliditate ac frigiditate medius, facitque decoctus insessu ad vuluę affectus. Miscetur & vnguentis balaninis ac oleis seu illitibus, propter eam qua præditus est inspissandi vim. Est & ad suffituum & acoporum medicamentorum præparationes vtile & accommodatum.

De Agallocho. Cap. XXI.

AGALLOCHVM lignum est, quod ex India & Arabia deportatur, Thyiæ ligno simile, punctis maculisve distinctū, odoratum, gustu quodammodo astringens cum quadam amaritudine, cortice vestitum cutis instar molli & aliquantulum versicolore. Facit autem commanducatū, itémque decocto collutum, ad commédandum oris halitū: ac toti quoque corpori siccū tritúmque odoris gratia inspergitur. Ad suffiméta denique thuris instar adhibetur. Radix verò drachmæ vnius pondere pota, stomachi superfluos humores, imbecillitaté ardorémque mitigat. Ijs quoque quos lateris & iecinoris dolor excruciat, ac dysentericis aut torminosis ex aqua bibita opitulatur.

De Nascaphtho. Cap. XXII.

NASCAPHTHVM, alijs narcaphthū, etiam ex India defertur. Est verò corticosum, mori libro simile, quod iucundi odoris gratia suffitur. Factitijs suffimentis inseritur: vuluam quoque astrictam suffitum iuuat.

De Cancamo. Cap. XXIII.

CANCAMVM est arboris Arabicæ lachryma, myrrham quadantenus referens, virosi gustus: qua quidem tanquam suffimento vtuntur. Ea quoque vestes additis

A αἵματος ἀναγωγὴν ποθέν, δυσουρίας τε καὶ ἐμπνευματώσεις λύει.

Περὶ Βρύου. Κεφ. κ'.

ΒΡΥΟΝ, ὑπὸ τινῶν δὲ σπλάγχνον καλεῖται, εὑρισκόμενον ἐπὶ δένδρων κεδρίνων, ἢ λευκίνων, ἢ δρυΐνων. διαφέρει B δὲ τὸ κέδρινον· δεύτερον δὲ τὸ λεύκινον. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐωδέστερον καὶ λευκόν, καλόν, τὸ δὲ μελανίζον, χεῖρον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, μέσον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ, ποιοῦν πρὸς τὰ περὶ μήτραν ἐν ἀφεψήμασιν εἰς ἐγκάθισμα. μίγνυται δὲ καὶ μύροις βαλανίνοις καὶ χρίσμασι C διὰ τὸ ἐν αὐτῷ στυπτικόν, καὶ εἰς θυμιαμάτων δὲ καὶ ἀκόπων σκευασίαν ἐστὶν εὔθετον.

Par. hæc nō habet.
V. ἀφεψήμασιν
V. add καὶ
Pal. σκευασίας

Περὶ Ἀγαλλόχου. Κεφ. κα'.

ΑΓΑΛΛΟΧΟΝ ξύλον ἐστὶ φερόμενον ἐκ τῆς Ἰνδίας, καὶ Ἀραβίας ἐοικὸς θυίνῳ ξύλῳ, ἐστιγμένον, εὐῶδες, πα- D ραστῦφον ἐν τῇ γεύσει μετὰ ποσῆς πικρίας, φλοιὸν ἔχον δερματώδη, καὶ ὑποποίκιλον. ποιεῖ δὲ διαμασώμενον καὶ διακλυζόμενον τὸ ἀφέψημα πρὸς εὐωδίαν στόματος. καὶ διάπασμα δὲ ὅλου τοῦ σώματός ἐστι· θυμιᾶται δὲ ἀντὶ λιβανωτοῦ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ < ὁλκὴ πινομένη, στομάχου E πλάδον καὶ ἀτονίαν καὶ καῦσον παρηγορεῖ· τοῖς τε ἀλγοῦσι πλευρὰν καὶ ἧπαρ ἢ δυσεντερικοῖς ἢ στροφουμένοις ἀρήγει πινομένη μεθ' ὕδατος.

Vetus addit ad marginem τὸ νῦν ξυλαλόη.
Ita legunt Orib. AEgin. Ruellius, Goupylus, Hermolaus & Marcell. at impressi codices habēt θυίνας
V. ὅλον.
Pal. καὶ θυμιᾶται δὲ

Περὶ Νασκάφθου. Κεφ. κβ'.

ΝΑΣΚΑΦΘΟΝ, οἱ δὲ νάρκαφθον, καὶ τοῦτο ἐκ τῆς F Ἰνδικῆς κομίζεται. ἔστι δὲ φλοιῶδες, συκαμίνου λεπίσματι ἐοικός, θυμιώμενον διὰ τὴν εὐωδίαν, καὶ μιγνύμενον τοῖς σκευαστοῖς θυμιάμασι, ὠφελεῖ καὶ μήτρας ἐστεγνωμένας ὑποθυμιαθέν.

Vet. addit, ὃ στροφουμένοις ἀρήγει.
V. σκευαστοῖς
Al. ἐστενωμένας

Περὶ Κάγκαμου. Κεφ. κγ'.

G ΚΑΓΚΑΜΟΝ δάκρυόν ἐστιν Ἀραβικοῦ ξύλου σμύρνῃ προσεοικός, βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει, ᾧπερ ὡς θυμιάματι χρῶνται. ὑποκαπνίζουσι δὲ καὶ τὰ ἱμάτια μετὰ

V. προσεοικός

σμύρνης καὶ στύρακος. Δύναμιν δ' ἱστορεῖται ἔχειν ἰσχναντικὴν τῶν καταπιμέλων, τριωβόλου πλῆθος πινόμενον σὺν ὑδρομέλιτι ἢ ὀξυμέλιτι ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας· δίδοται καὶ σπληνικοῖς, καὶ ἐπιληπτικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς· ἔμμηνά τε ἄγει σὺν μελικράτῳ· καθαίρει δὲ καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς ταχέως, καὶ ἀμβλυωπίας ἰᾶται, διεθὲν οἴνῳ· πρός τε μυδώσας οὔλας καὶ ὀδονταλγίας, ὡς οὐδὲν ἕτερον ποιεῖ.

Περὶ Κύφεως. Κεφ. κδ'.

Multi manu exarati codices hoc capite carent: aliqui verò eũ margini adiectum habent.

ΚΥΦΙ θυμίαμά ἐστι σκευασία κεχαρισμένη θεοῖς. χρῶνται δὲ αὐτῷ καταχόρως οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἱερεῖς. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις, καὶ ἀσθματικοῖς δίδοται ἐν πόμασι. σκευασίαι δὲ αὐτοῦ ἐμφέρονται πλείονες, ἐν αἷς ἐστι καὶ αὕτη· κυπείρου ἡμίξεστον· ἀρκευθίδος ἁδρᾶς τὸ αὐτό· σταφίδων λιπαρῶν ἐκγεγιγαρτισμένων μνᾶς ιβ'· ῥητίνης ἀποκεκαθαρμένης μνᾶς ε'· καλάμου ἀρωματικοῦ, ἀσπαλάθου, σχοίνου, ἑκάστου μνᾶν α'. σμύρνης < ιβ'· οἴνου παλαιοῦ ξέστας θ'. μέλιτος μνᾶς β'. ἐκγιγαρτίσας τὴν σταφίδα κόψον καὶ λέαινον μετ' οἴνου καὶ σμύρνης, καὶ τὰ ἄλλα κόψας καὶ σήσας, μίξον τούτοις, ἔασόν τε συμπιεῖν ἡμέραν α'. εἶτα ἑψήσας τὸ μέλι ἄχρι κολλώδους συστάσεως, μίξον ἐπιμελῶς τὴν ῥητίνην τετηκυῖαν· εἶτα τὰ λοιπὰ συνδιατρίψας ἐπιμελῶς ἀπόθησον εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον.

V. σμύρναν

Περὶ Κρόκου. Κεφ. κε'.

In v. non legitur κράτιστος, sed deinceps habetur: χρήσιμος δὲ ὁ κωρύκιος.

ΚΡΟΚΟΣ ἐστὶ κράτιστος ἐν ἰατρικῇ χρήσει, ὁ Κωρύκιος, πρόσφατός τε καὶ εὔχρους, ὀλίγον τὸ λευκὸν ἔχων ἐπὶ τῆς ἕλικος, ἐπιμήκης, ὁλομελής, ἄθραυστος, ἀλιπής, πλήρης, βάπτων ἐν διέσει τὰς χεῖρας, οὐκ εὐρωτιῶν ἢ ἰκμάζων, ἐπακτικὸς δὲ ἐν τῇ ὀσμῇ καὶ ὑπόδριμυς. ὁ γὰρ μὴ τοιοῦτος ἢ παλαιός ἐστιν, ἢ βεβρεγμένος. δεύτερος δὲ ὁ ἐκ τῆς πρὸς Λυκίαν Κωρυκείου, καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ Λυκιακοῦ Ὀλύμπου· εἶτα ὁ ἐξ Αἰγῶν τῆς Αἰολίας, ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς ὁ ἐκ Κεντορίας, πλήν τὸν κατὰ τὴν Σικε-

Al. ἄθραυστος.

Aët. βάπτων μὲν τῷ ταμεύειν τοὺς δακτύλους ἢ χεῖρας.
V. τρίχας
V caret
Parif. ἀμυδρῶς

Addit Marcellus ἄπυρος

A myrrha & ſtyrace ſuffumigantur.
Porrò corpora obeſa emaciãdi vim
habere perhibetur, ſi ternûm obolorum pondere ex aqua aut aceto
mulſo pluſculos dies ebibatur. Datur & lienoſis, comitialibus & ſuſpirioſis. Menſes ex aqua mulſa prolicit. Oculorum cicatrices confeſtim
exterit, & eorundẽ hebetudinibus
B medetur, vino dilutum. Quin & aduerſus gingiuas humore prægnantes & ad dẽtium dolores eſt ſi quid
aliud efficax.

De Cyphi. Cap. XXIIII.

CYPHI ſuffimenti cõpoſitio eſt Dijs grata & accepta, qua Ægyptij ſacerdotes abundè vtuntur.
C Sed miſcetur & antidotis, ac ſuſpirioſis datur in potu. Plures verò circunferuntur componendi rationes, quarum vna hæc eſt: Sumito cyperi dimidium ſextarium, craſſiorum iuniperi baccarum tantundem, vuarum paſſarum pinguium à vinaceis expurgatarum minas xij. reſinę repurgatę minas v. calami aromati-
D ci, aſpalathi & iunci odorati ſingulorũ minam. myrrhæ drachmas xij. vini veteris ſextarios ix. mellis minas ij. Vuam paſſam exemptis nucleis tundito, & cum myrrha ac vino ſubigito: cætera verò tuſa & cribrata his admiſceto, ſinitóque humorem cõbibere diem vnum. Deinde coctо melle dum ſibi glutinis
E aſciſcat craſſitudinem, eliquatã reſinam ei accuratè permiſceto, ac tum demum etiam reliqua diligẽter ſimul contrita: tandem vaſe fictili recondito.

De Croco. Cap. XXV.

CROCVM in vſu medico pręſtãtiſſimum eſt Corycium, recens
F ac probè coloratũ, paulum candidi gerens in capreolo, oblongum, ſuis partibus omnibus conſtãs, minimè fragile aut pingue, plenũ, cuius dilutum manus inficiat, nõ carioſum aut humidũ, odore illiciens ac leuiter acre. Nam quod tale non eſt, aut vetuſtum eſt, aut maceratum. Secundum verò à Corycio locum
G obtinet, quod è tractu Lyciæ contermino, itémque quod ex Olympo Lyciæ monte: mox quod ex Ægis Æoliæ defertur. Cyrenaicum verò & quod ex Centuripino Sici-

liæ agro, viribus minùs pollēt: quippe cum sint omnia olerū instar satiua. Veruntamen propter succi copiam & coloris bonitatem, qui in Italia ligna thyina inficiunt, hoc postremo vtuntur: atque ideò etiam magno vēditur: sed ad medicamēta quod primo loco descriptum est vtilissimum existit. Adulteratur autem admixto crocomagmate tuso, aut sapæ sublitu, intrita, simul quò pondus adijciatur argēti spuma aut plumbagine. Sed maleficium indicat, tum quod occurrit puluerulentum, tum etiam defruti odor. Porrò vim habet crocus concoquendi, emolliendi, leuiter astringendi, & vrinas ciendi. Elegantem colorem præstat, crapulámque arcet ex passo bibitus: oculorū fluxiones illitus ex lacte muliebri cohibet. Miscetur & vtiliter potionibus quę ad internos parantur affectus, itémque subdititijs nodulis & cataplasmatis vtero sedive adhibēdis. Venerem quoq; stimulat, inflammationésque erysipelate comitatas inunctus demulcet: ac denique ad auriculares inflāmationes confert. Aiunt etiam exitiosum esse, si triū drachmarū pondere ex aqua bibatur. Quò verò faciliùs ad summum læuorem conteratur, apud solem in fictili calido exiccari, túmque celeriter idētidem versari oportet. Cæterùm & ipsius radix ex passo pota vrinas mouet.

De Crocomagmate.
Cap. XXVI.

CROCOMAGMA ex crocino fit vnguēto, expressis aromatis & in pastillos digestis. Probatur quod odoratum est, modicè myrrheum, ponderosum, nigrum, ligni ramentorum expers: quódque sufficienter dilutum croci colorem reddat, læue, subamarum, ac dentes linguámque vehemēter & ad horas multas permanente colore inficiens. Tale verò est quod è Syria defertur. Vim habet ea detergendi quæ pupillis caliginem offundunt, vrinam ciendi, molliendi, concoquēdi & excalfaciendi. Denique ad croci vires quadantenus accedit: quippe cuius etiam plurima parte sit particeps.

A λίαν, ἀσθενὴς κατὰ δύναμιν, λαχανώδεις ὄντες πάντες. διὰ μέντοι τὸ πολύχυλον καὶ εὔχροον οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὴν θυίαν βάπτοντες, τούτῳ χρῶνται. πολλοῦ δὲ πιπράσκεται διὰ τοῦτο. εἰς δὲ τὰ φάρμακα ὁ προγεγραμμένος ἐστὶ χρήσιμος. δολοῦται δὲ μιχθεὶς κροκομάγματος B κεκομμένου, ἢ δι' ἑψήματος ἀναλαμβανόμενος συντετριμμένου, εἰς τὸ βαρυσταθμῆσαι, λιθαργύρου ἢ μολυβδαίνης. δηλοῖ δὲ ταῦτα τό, τε ἐμφαίνειν κονιορτώδες, καὶ τὸ τὴν ὀσμὴν ἑψηματώδη τυγχάνειν. Ἔχει δύναμιν πεπτικήν, μαλακτικήν, ὑποστύφουσαν, οὐρητικήν. C παρέχει εὔχροιαν, καὶ ἀκραιπαλές ἐστι μετὰ γλυκέος πινόμενος· ῥεῦμά τε ὀφθαλμῶν ἐπιχριόμενος στέλλει σὺν γάλακτι γυναικείῳ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς τὰ ἐντὸς πόμασι χρησίμως, καὶ προσθέμασι καὶ καταπλάσμασι τοῖς πρὸς τὴν μήτραν καὶ δακτύλιον. παρί-D στησι δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια, τάς τε ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονὰς πραΰνει καταχριόμενος, καὶ εἰς τὰς ὠτικὰς χρησιμεύει. Φασὶ δὲ καὶ ἀναιρετικὸν αὐτὸν εἶναι μεθ' ὕδατος πινόμενον, πλῆθος < γ'. πρὸς δὲ τὸ εὐλέαστον αὐτὸν γενέσθαι, δεῖ ἐν ἡλίῳ ψύχειν ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ. ταχέως δὲ δεῖ E στρέφειν. καὶ ἡ ῥίζα δὲ αὐτοῦ πινομένη σὺν γλυκεῖ, οὖρα κινεῖ.

Vetus addit μελαΐζων

V. codex ita legit, καὶ λιθαργύρου ἢ μολυβδαίνης διὰ τὸ βαρὺ ἐν ἑψήματι τὸ αἴσθεσθαι. δηλοῖ δὲ ταῦτα &c.

Hæc aliqui codices non habēt vsque ad πρὸς δὲ τὸ

Ald. ψύχειν. Aeti. ἐν ὀστράκῳ καινῷ. Marcellus legisse videtur ἐν ἡλίῳ ψύχειν ἢ στρέφειν ἐν ὀστρακίνῳ θερμῷ.

Περὶ Κροκομάγματος. Κεφ. κϛ'.

ΤΟ ΔΕ κροκόμαγμα γίνεται ἐκ τοῦ κροκίνου μύρου, τῶν ἀρωμάτων ἐκπιεσθέντων, καὶ ἀναπλασθέντων. ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ εὐῶδες F καλόν, μέσως κατάσμυρνον, βαρύ, μέλαν, ἄξυλον, ἐν τῷ διεθῆναι ἱκανῶς κροκῶδες τὴν χρόαν, λεῖον, ὑπόκιρρον, βάπτον ἰσχυρῶς τοὺς ὀδόντας καὶ τὴν γλῶσσαν, ἐπιμένον τε συχνὰς ὥρας. τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ Συρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις, οὐ-G ρητικήν, μαλακτικήν, πεπτικήν, θερμαντικήν. ἀναλογεῖ δὲ κατά ποσόν τι τῇ τοῦ κρόκου δυνάμει. πλεῖστον γὰρ τούτου μετείληφεν.

Ruellius malè legisse videtur συχνὰ ἔτη.

Ista non habentur in Paris. quæ tamen agnoscūt Serapio, Hermolaus & Ruellius.

Περὶ Ἑλενίου. Κεφ. κζ΄.

A ἙΛΕΝΙΟΝ φύλλα ἔχει φλόμῳ τῷ στενοφύλλῳ παραπλήσια, τραχύτερα δὲ καὶ ἐπιμήκη καυλὸν δ᾽ οὐκ ἀνίησιν ἐν ἐνίοις τόποις. ῥίζαν ὑπόκιρρον, εὐώδη, μεγάλην, ὑπόδριμυν, ἀφ᾽ ἧς εἰς τὴν φύτευσιν, καθάπερ ἐπὶ τῶν κρίνων ἢ αἰρῶν, λιπαραὶ παραφυάδες λαμβάνονται. B γίνεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ συσκίοις καὶ ἐνίκμοις τόποις. ὀρύσσεται δὲ ἡ ῥίζα θέρους, καὶ τεμνομένη ξηραίνεται. κινεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον οὖρα καὶ ἔμμηνα. αὐτὴ δὲ ἡ ῥίζα λαμβανομένη ἐν ἐκλείγματι μετὰ μέλιτος, ἁρμόζει βηξὶν, ὀρθοπνοίαις, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἐμπνευμα- C τώσεσι, θηρίων δήγμασι, καθόλου θερμαντικὴ ὑπάρχουσα. τὰ δὲ φύλλα αὐτῆς ἐπιπλάττεται ἀφεψηθέντα μετ᾽ οἴνου ἰσχιαδικοῖς ὠφελίμως. ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχος ταριχευθεῖσα ἐν γλυκεῖ. ξηράναντες γὰρ αὐτὴν ἐπ᾽ ὀλίγον οἱ ἁλμευταὶ, εἶτα ἀφεψήσαντες, ἀποβρέχουσιν ὕδατι ψυ- D χρῷ· εἶτα βάλλοντες εἰς ἕψημα, ἀποτίθενται εἰς χρῆσιν. ποιεῖ δὲ λεία πινομένη, αἱμοπτοϊκοῖς.

Περὶ Ἑλενίου Αἰγυπτίου. Κεφ. κη΄.

Ἑλένιον ἄλλο ἱστορεῖ Κρατεύας γίνεσθαι ἐν Αἰγύπτῳ· πόα δὲ ἐπὶ κλῶνας ἔχουσα πηχυαίους, ἐπὶ γῆς ἐρριμμέ- E νους ὥσπερ τὸ ἕρπυλλον. φύλλα δὲ τοῖς τοῦ φακοῦ ὅμοια, μακρότερα δὲ καὶ πολλὰ περὶ τοῖς κλωνίοις, ῥίζαν ὠχρὰν, πάχος δακτύλου μικροῦ, κάτωθεν λεπτὴν, ἄνωθεν δὲ παχυτέραν, φλοιὸν ἔχουσαν μέλανα. φύεται δὲ ἐν παραθαλασσίοις τόποις καὶ γεωλόφοις. Δύναμιν δὲ ἔχει μετ᾽ οἴνου πινο- F μένη μία ῥίζα, θηριοδήκτοις βοηθεῖν.

Περὶ Ἐλαίου ὠμοτριβοῦς. Κεφ. κθ΄.

ἘΛΑΙΟΝ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν ἄριστον τὸ ὠμοτριβές ὃ καὶ ὀμφάκινον καλεῖται· τούτου διαφέρει τὸ νέον, ἄδηκτον, εὐῶδες. χρήσιμον δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ εἰς τὴν τῶν μύρων κατασκευήν. G ἔστι δὲ καὶ εὐστόμαχον διὰ τὸ στύφειν, καὶ οὔλων σταλτικὸν, καὶ ὀδόντων κρατυντικὸν, κρατούμενον ἐν τῷ στόματι. καὶ ἱδρώτων ἐφεκτικόν.

V. addit ἰδίως. Pena pro στενοφύλλῳ legit πλατυφύλλῳ. V. carent. V. caret. Al. αἰρῶν. V. δριμεῖαν, ὑπόλευκον, εὐώδη, ἀφρῶν. alius ἀφρῶν malè. V. caret. Vulg. cod. ἐνίκμοις. V. carent. V. αἰσλαμβανομένη. V. add. καί. V. addit αὐτὰ πυρέσσουσι. V. εὔστομος. Pal. ποιεῖ δὲ λεία πινομένη. Quidam addit καὶ μακραί. Marc. legendum putat λεία. V. καλεῖται. καὶ τούτου διαφ. V. quidam, ὠμοτριβοῦς θερμοῦ καὶ ψυχροῦ τὸ γλυκύτατον. Flor. μετὰ θερμοῦ. V. διαχειριστικόν.

De Helenio. Cap. XXVII.

HELENIVM folia habet verbasco angustioribus folijs prædito similia, sed asperiora & oblonga: caulẽ verò quibusdã in locis non emittit. Radice est subruffa, odorata, grandi, subamara: ex qua ad consitionem, velut in serendis cinaris, opimi & insignes oculi decerpuntur. Prouenit in montibus, locis vmbrosis & humidis. Æstate radix eruitur, & concisa siccatur. Huius decoctũ potum vrinas mensésque ciet. Ipsa verò radix in eclegmate sumpta cũ melle prodest tussi, orthopnœç, ruptis, conuulsis, inflationibus & venenatorum morsibus: quippe quæ in vniuersum excalfaciendi vi polleat. Folia ex vino decocta vtiliter Ischiadicis illinuntur. Est & radix stomacho vtilis, dulci misto condita. Siquidem salgamarij paululum exiccatam eam, mox decoctam, aqua frigida demergunt: postea in defrutum conijciũt & ad vsum reponunt. Trita potáque ad sanguinis reiectiones est efficax.

De Helenio AEgyptio. Cap. XXVIII.

Helenij genus alterum in Ægypto gigni Crateuas memorat. Herba verò est ramis cubitalibus, serpylli modo humi sese spargentibus: folijs lenticulæ proximis, sed longioribus numerosisque circa ramulos: radice pallida, digiti minimi crassitudine, ac per ima quidem tenui, supernè verò crassiore, nigro vestita cortice. Nascitur locis maritimis & tumulosis. Radix vnica ex vino bibita contra serpẽtium ictus auxiliandi vim habet.

De oleo omphacino. Cap. XXIX.

OLEVM ad vsum per sanitatem optimum: quod, quia ex crudis & acerbis seu immaturis oliuis exprimitur, crudum nec non etiam omphacinum appellatur. Excellit in hoc genere recẽs, minimè mordens, atque odoratũ. Est & tale ad vnguentorum compositionem vtile: quinetiam propter astringendi vim stomacho accommodatum. Ore si contineatur, gingiuas contrahit, dentésque firmat: sudores denique cohibet.

De oleo communi. Cap. XXX.

Quod vetustius ac pinguius est, ad medicamentorum vsum est accommodatum. In vniuersum autem oleum omne calfaciendi vim habet, carnem emollit, corpus contra algores munit, ipsúmque ad actiones obeundas expeditius reddit. Bonam etiam aluum facit, éstq; molliendi vi præditum. Exulcerantium medicamentorum vires permistű hebetat. Exhibetur quoque contra venena, sic vt subinde bibatur ac reuomatur. Purgat heminæ mensura cũ pari ptissanæ succo aut aqua epotum. Torminosis vtiliter datur in potu cum ruta decoctum sex cyathorum mensura, lumbricósq; pellit. Infunditur & idipsum ad ileosos maximè affectus. At vetus tum magis excalfacit, tum etiã vehementiùs discurit, & ad exacuendam oculorum aciem sublinitur. Sin desit vetus, hac præparatione opus est. De eo cuius est copia quod præstantius erit in vas defundito, & ad mellis crassitudinem decoquito, atque ita vtitor. Eandem enim cum prædicto vim asciscit.

De oleo syluestris oliuæ. Cap. XXXI.

Quod è syluestri oliua exprimitur oleum vehementiùs astringit, & ad vsum sanorum secundum sibi locum vendicat. Caput dolentibus rosacei vice cõuenit. Sudores sistit, & defluos capillos inhibet. Quinetiam furfures & vlcera capitis manantia, scabiem ac lepras extergit: moratúrque canos, si quotidie illinatur.

Oleum candidum. Cap. XXXII.

Candidatur oleum hunc in modum: sumito album colore, nec anniculo vetustius, & in fictile nouum lati oris infundito centum heminarum mensura. Mox in sole expositum quotidie circa meridiem concha refundito, ex alto deturbãs, vt frequenti volutatione ac verberatu agitatum alteretur & spumescat. Octaua deinde die fœnũgræcum purgatum drachmarum 50 põdere, aquáque calida maceratũ, atque adeo remollitũ, aqua interim neutiquã expressa, in supradictum

A Περὶ ἐλαίου κοινοῦ. Κεφ. λ.

Τὸ δὲ καὶ παλαιότερον καὶ λιπαρώτερον, εἰς τὴν φαρμάκων χρῆσιν εὔθετον. κοινῶς δὲ πᾶν ἔλαιον, θερμαντικόν ἐστι καὶ μαλακτικὸν τῆς σαρκὸς, δυσπερίψυκτον φυλάσσον τὸ σῶμα, ἑτοιμότερον πρὸς τὰς ἐνεργείας ποιοῦν. ἔστι δὲ B καὶ εὐκοίλιον καὶ μαλακτικὸν, ἀμβλῦνόν τε τὰς τῶν ἑλκούντων φαρμάκων δυνάμεις ἐν τῇ μίξει. δίδοται δὲ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα συνεχῶς πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον. καθαίρει δὲ ὅσον κοτύλη σὺν πτισάνης ἴσῳ χυλῷ ποθὲν ἢ ὕδατι. στροφουμένοις τε ἐν ποτῷ ὠφελίμως δίδο- C ται μετὰ πηγάνου ἑψηθὲν κυάθων ἓξ πλῆθος, ἕλμινθάς τε ἐκβάλλει. καὶ ἐνίεται δὲ τὸ αὐτὸ, μάλιστα πρὸς τὰς εἰλεώδεις. τὸ δὲ παλαιὸν θερμαντικώτερον καὶ διαφορητικώτερον· πρὸς ὀξυδορκίας τε ὑπάλειμμα. μικτέον δ᾽ εἰ μὴ παρείη τὸ παλαιὸν ἔλαιον οὕτω, καταχεράσας εἰς ἀγγεῖον τοῦ παρόντος τὸ κρεῖσσον, ἕψε D ἕως οὗ σχῇ μέλιτος πάχος, καὶ χρῶ. τὴν γὰρ αὐτὴν τῷ προειρημένῳ εἰσφέρεται δύναμιν.

Περὶ Ἐλαίου ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας. Κεφ. λα.

Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον, στυπτικώτερον, πρὸς μὲν τὴν ἐν ὑγείᾳ E χρῆσιν, δεύτερον. κεφαλαλγοῦσι δ᾽ ἀντὶ ῥοδίνου ἁρμόζει, ἐπέχον καὶ ἱδρῶτας καὶ τρίχας ῥεούσας. ἀποσμήχει δὲ καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας, καὶ ψώρας, καὶ λέπρας· βράδιόν τε πολιοῖ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐπαλειφόμενον.

Ἔλαιον λευκόν. Κεφ. λβ.

Λευκαίνεται δὲ ἔλαιον οὕτω· λαβ- F ὼν τὸ τῇ χρόᾳ μὲν λευκὸν, τὴν ἡλικίαν δὲ μὴ πλέον ἐνιαυσίου, ἔγχεε εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον πλατύστομον, καινόν· ἔστωσαν δὲ μέτρῳ κοτύλαι ρ. εἶτα θεὶς ὑφ᾽ ἥλιον, ἀνάχει κόχλῳ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν κατὰ τὸ μέσον, ὑψόθεν τῇ καταφορᾷ χρώμενος, ἵνα τῇ συνεχεῖ κινήσει καὶ G πληγῇ μεταβάλῃ καὶ ἀφρίσῃ. τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ βρέξας τήλεως καθαρᾶς < ν ἐν ὕδατι θερμῷ, ἔμβαλε μαλακὴν γενομένην εἰς τὸ προειρημένον ἔλαιον χωρὶς τοῦ

V. addit μαλακτικὸν τῆς σαρκὸς, καὶ τὸ παλαιὸν εἰς τὴν &c.
Vulg. γαστρὸς
V. δυσπερίψυκτα φυλ. τὰ σώματα καὶ ἑτοιμότερα
Pal. ἐκ τῇ
V. addit θερμοῦ. Ald. in noth. θερμοῦ κοτύλας ς'.
Pal. ἔμμετ
V. θερμαντικόν
Corn. [illegible]
Cornarius legit καταχεράσας & ἐάσας.
Veteres his carent.
Add. Ald. cod. in noth. καμμυζόμενον.
Par. ἱδρῶτας
V. τὴν χροιὰν
Par. ὑψόθεν
V. κινήσει al. κινήσεσι
V. μεταβάλλοιτο καὶ

A στραγγίσαι τὸ ὕδωρ· προσαποδοὺς δὲ καὶ δαλὸν πιτυίνης ὡς ὅτι λιπαρώτατον καὶ εἰς λεπτὰ κατεσχισμένον τὰς ἴσας ὁλκὰς, καὶ οὕτως ἔασον ἄλλας ὀκτὼ ἡμέρας διελθεῖν· μετὰ δὲ ταύτας ἀνάχει τῇ κόγχῃ τὸ ἔλαιον. τό, τε λοιπὸν εἰ μὲν εἴη τοῦ τέλους τετυχὸς, εἰς καινὸν ἀγγεῖον προεκκεκλυσμένον οἴνῳ παλαιῷ καταχεάσας, ἀπόθεσο B προϋπεστρωμένων μελιλώτων στεφανίσκων* ἁλίσκων ὁλκῶν ιά. καὶ ἴρεως τῆς ἴσης· εἰ δὲ μὴ, πάλιν ἐν ἡλίῳ θετέον αὐτό. καὶ ἐργαστέον ἄχρις οὗ λευκὸν γένηται.

Com. καπνιζομένου (?)

Par. ἴσης.

oleum conijcito: tædam quoque pineam præpinguem & in tenues assulas cócisam pari pondere insuper addito: atque ita dies octo alios elabi finito. His transactis concha oleum denuo cófundito. Postremò, si finé assecutú fuerit, in vas nouum priùs vetere vino elutum, substratis anteà sertulæ Campanæ corollis B drachmas vndecim pendentibus cum iridis pari pondere, decapulato atque recondito. Sin autem candorem nondum cótraxerit, oleum rursus insolandú, & opus ipsum repetendum, dum candidum illud euaserit.

Περὶ Σικυωνίου ἐλαίου. Κεφ. λγʹ.

C Ἔνεστι δὲ καὶ Σικυώνιον τὸ προειρημένον οὕτω σκευάζειν· εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον, πλατύστομον, ἐγχέας νέου ἐλαίου ὠμοτριβοῦς καὶ λευκοῦ* χόαν α. καὶ ὕδατος ἡμίσειαν, ἕψε κούφῳ πυρὶ *κινῶν πραέως· ὅταν δὲ ἀναζέσῃ δὶς, ὑπόσπασον τὸ πῦρ, καὶ ψύξας ἀποκένωσον τὸ ἔλαιον. D εἶτα ἄλλο ἐπιδοὺς ὕδωρ, συναναζέσον αὐτῷ, καὶ τὰ λοιπὰ ποιήσας καθὼς σοὶ ὑποδέδεικται, ἀπόθου. σκευάζεται δὲ τοῦτο μάλιστα ἐν Σικυωνίᾳ Σικυώνιον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει πως θερμαντικὴν, ἁρμόζον ἐν πυρετοῖς καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι. χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ αἱ γυναῖκες ἐπὶ τῷ E *στιλβωτέρῳ.

Par. χαὶ paruo discrimine

V non legit κινῶν.

Al. ...

Al. ... forte legendum ... στιλβωτέρῳ

De Sicyonio oleo. Cap. XXXIII.

C Sed & ex prædicto Sicyoniú hoc modo parare licet. In lebetem oris ampli stanno inductum recentis olei omphacini candidiq; congiú vnum, aquæ verò dimidium infundito: tùm igne leui coquito leniter agitando. At cumprimú bis efferbuerit, ignem subtrahito, & vbi refrixerit, oleum decapulato. Tandé D alia adiecta aqua simul iterum feruefacito: ac reliquis, veluti præmonstratum est, peractis reponito. Maximè verò cóficitur oleum huiusmodi in Sicyonia: atque inde Sicyonij nomen accepit. Vim habet leuiter calfactoriam, in febribus ac neruorum affectibus accommodatum. Vtuntur & eo mulieres ad in- E ducendum cuti nitorem.

Ῥύπος βαλανείων. Κεφ. λδʹ.

Ὁ δὲ ἐπὶ τοῖς βαλανείοις συναγόμενος, δύναται θερμαίνειν, μαλάσσειν, διαφορεῖν, ῥαγάσι τε καὶ κονδυλώμασιν ἐν δακτυλίοις.

Hoc caput reperimus Crateuæ attributum.

Strigmenta à balneis. Cap. XXXIIII.

STRIGMENTA quæ in balneis destringuntur, calfaciendi, molliendi, discutiendique vim habent: ad rimas sedis & condylomata per- vnctione prosunt.

Ῥύπος ἐκ τῆς παλαίστρας. Κεφ. λεʹ.

F Ὁ δὲ* ἐπὶ τῆς παλαίστρας προσειληφὼς τὴν κόνιν, ἐοικὼς δὲ ῥύπῳ, τὰς περὶ τοὺς κονδύλους συστροφὰς ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ· ὠφελεῖ καὶ ἰσχιαδικοὺς θερμὸς ἀντὶ μαλάγματος ἢ πυρίας ἐπιτιθέμενος.

Quidam ...

Strigmenta palæstrica. Cap. XXXV.

Quæ verò in palæstra puluerem sibi asciuere, similia sordibus, articulorum collectiones ac nodos imposita iuuant. Quin & calentia ischiadicis fotus aut malagmatis instar vtiliter admouentur.

Ῥύπος γυμνασίων. Κεφ. λϛʹ.

G Καὶ ὁ ἐν τοῖς τῶν γυμνασίων τοίχοις ῥύπος, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἀνδριάντων, θερ-

Strigmenta gymnasiorum. Cap. XXXVI.

Sordes è gymnasiorum parietibus, simulacrísque derasæ, excalfactoriam

factoriam vim habent, discutiúntque tubercula quæ ægrè ad coctionem maturitatémve perducuntur: abrasis seu desquamatis & senum vlceribus aptè conueniunt.

De Elæomelite. Cap. XXXVII.

In Palmyreno Syriæ tractu quod Elæomeli vocât ex quodam caudice manat, oleum crassius melle, sapore dulci. Id cyathis duobus bibitum cum vna aquæ hemina, crudũ biliosúmque humorem aluo detrahit. Sed qui assumpsere torpescunt, viribúsque deficiuntur: attamen eo minimè terreri oportet. Quin excitandi sunt, neque permittẽdum vt somno grauiore consopiantur.

Paratur & è germinum oleaginorum pingui oleum: in cuius genere optimũ vetus, crassum, pingue, neque turbidũ. Id verò calefacit, priuatímque superillitum facit ad ea quæ pupillis caliginem offundunt: quin & ad lepras neruorúmque dolores illitum confert.

De Cicino oleo. Cap. XXXVIII.

Cicinum oleũ fit hoc modo: Sumito maturorum ricinorum quantum videbitur, & instratos vuarũ in morem, quæ super cratibus dispositæ insolantur, ad solem exiccato, dũ ambiens cortex disruptus excidat: túmque collectam eorum carnem in pilam conijcito, ac diligenter tusam in lebetem stanno inductũ qui aquam habeat transferto, succensóque igni feruefacito. Cùm verò insitum humorẽ prorsus deposuerint, sublato ab igni lebete innatãs oleum conchula tollito atque reponito. At Ægyptij quoniam copiosum ipsum expetunt, aliter conficiũt. Nam repurgatos ricinos molæ mandãt accuratéque molunt: deinde quod molitũ est in sportulas coniectum torculo exprimũt. Tùm porro tẽpestiui sunt ricini, cùm vestientibus folliculis exuuntur.. Facit verò Cicinum oleum ad vlcera capitis manantia, psoras & sedis inflammationes, nec non ad vteri obstructiones atque euersiones: itémque ad cicatrices fœdas, auriúmque dolores. Quin & emplastris admistum ea reddit efficaciora.

A μαλάσσει τι καὶ διαχεῖ τὰ δύσπεπτα φύματα, καὶ πρὸς ἀποσύρματα καὶ πρὸς ἕλκη πρεσβυτικὰ ἁρμόζει.

Περὶ Ἐλαιομέλιτος. Κεφ. λζ.

Ἐλαιόμελι κατὰ Πάλμυρα τῆς Συρίας ἔκ τινος στελέχους ἔλαιον μέλιτος
Cornarius legendum putat κατὰ τὸ ἀλμυρόν, & sic legisse videtur Plinius lib. 15. cap. 7. cum ait in maritimis nasci.
B παχύτερον ῥεῖ, γλυκὺ τῇ γεύσει· ὅπερ πινόμενον πλῆθος κυάθων β' μετὰ κοτύλης μιᾶς ὕδατος, ἄγει κατὰ κοιλίαν ὠμὸν καὶ
V. addit χυμὸν
χολώδες· ἐννωθεῖς δὲ γίνονται καὶ ἔκλυτοι οἱ λαμβάνοντες, ὅπερ οὐ δεῖ εὐλαβεῖσθαι· διεγείρειν δὲ αὐτοὺς μὴ ἐῶντας καταφέρεσθαι. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ λίπους τῶν θαλλῶν ἔλαιον· ἔστι δὲ αὐτοῦ
Marc. legit λέπους
C κάλλιστον καὶ παλαιόν, καὶ παχὺ καὶ λιπαρόν, οὐ τεθολωμένον· θερμαίνει δὲ ἰδίως ποιοῦν πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἐπιχριόμενον. καὶ λέπρας καὶ ἀλγήματα περὶ νεῦρα ἐγχριόμενον ὠφελεῖ.
V. ἐγχριόμενον

Περὶ Κικίνου ἐλαίου. Κεφ. λη.

D Κίκινον ἔλαιον σκευάζεται τούτῳ τῷ τρόπῳ· λαβὼν ὡρίμων κροτώνων ὅσον
V. addit [illegible]
ἂν δόξῃ, καὶ ψύξας εἰς ἥλιον, καταστρώσας ἡλοπέδου τρόπον, ἕως ἂν ὁ περικείμενος φλοιὸς ἀπορραγεὶς ἐκπέσοι, συναγαγὼν τὴν σάρκα, ἔμβαλε εἰς ὅλμον,
E καὶ κόψας ἐπιμελῶς εἰς λέβητα κεκασσιτερωμένον βάλε, ὕδωρ ἔχοντα, καὶ ἀνάβρασον ὑποκαίων. ὅταν δὲ ἀνῶσι τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα πᾶσαν, ἄρας τὸν λέβητα ἀπὸ τοῦ πυρός, ἀπόψα μύακι τὸ ἐπιπλέον ἔλαιον καὶ ἀπόθεσο. οἱ δὲ Αἰγύπτιοι διὰ τὸ δαψιλοῦς χρῄζειν, ἑτέρως αὐ-
Par. δαψιλῶς
F τὸ σκευάζουσι. μετὰ γὰρ τὸ καθᾶραι εἰς μύλων ἀποδιδόντες τοὺς κρότωνας, ἀλήθουσιν
Pal. ἀποδιδόντες
ἐπιμελῶς· εἶτα εἰς σπυρίδας ἐμβαλόντες τὸ ἀληλεσμένον, δι' ὀργάνου ἐκθλίβουσιν.
Ald. ἀλεσμένον & sic Pal.
ὥριμοι δέ εἰσιν οἱ κρότωνες, ὅταν ὑπὸ τῶν περιεχόντων αὐτοὺς σφαιρίων ἀπολύωνται. ποιεῖ δὲ τὸ κίκινον πρὸς ἀχῶρας καὶ
G ψώρας καὶ τὰς ἐν ἕδρᾳ φλεγμονάς, πρός τε ὑστέρας μύσεις καὶ διαστροφάς· ἔτι δὲ οὐλὰς ἀπρεπεῖς καὶ ὠταλγίας· ἐμπλάστροις τε μιγέν, ἐμπρακτοτέρας αὐτὰς ἐργάζεται.

A ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίας ὑδατώδεις ποθέν, ἐκκρίνει δὲ καὶ ἕλμινθας.

Περὶ Ἀμυγδαλίνου ἐλαίου. Κεφ. λθ.

Ἀμυγδάλινον ἔλαιον, ὃ τινες μετώπιον καλοῦσι, σκευάζεται οὕτως· ἀμυγδάλων πικρῶν χ. δ. καθάρας καὶ
B ξηράνας, κόψον ὑπέρῳ ξυλίνῳ ἐν ὅλμῳ κούφως μέχρις μάζα γένηται, ἐπιχέας τε ζεστοῦ ὕδατος κοτύλας β'. ἔα συμπιεῖν ἡμιώριον, ἀφ' ἧς πάλιν βιαιότερον τρίβε, εἶτα ἀποθλίβων πλάκας ἐξίπου, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν δακτύλων εἰς μύακα ἀναλάμβανε· εἶτα πάλιν
C εἰς τὸ ἀποτεθλιμμένον κοτύλην ὕδατος μίαν ἐπιχέας, καὶ συμπιεῖν ἐάσας, τὸ αὐτὸ ποίει. ἀποδίδωσι δὲ κοτύλην α' τὸ τετραχοίνικον. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰς ἐν μήτρᾳ ἀλγηδόνας καὶ πνίγας ὑστερικάς, διαστροφάς τε καὶ φλεγμονὰς τῶν αὐτῶν τόπων· ἔτι δὲ κεφαλαλγίας
D καὶ ὤτων πόνους, καὶ ἤχους καὶ συριγμούς· ὠφελεῖ δὲ καὶ νεφριτικούς, καὶ δυσουριῶντας, καὶ λιθιῶντας, καὶ ἀσθματικούς, καὶ σπληνικούς· αἴρει δὲ καὶ σπίλους ἐκ προσώπου, καὶ ἐφήλεις καὶ ῥυτίδας, μέλιτι μιγνύμενον καὶ κρίνου ῥίζῃ καὶ κυπρίνῃ ἢ ῥοδίνῃ κηρωτῇ· καὶ ἀμβλυωπίας δὲ ἐστὶν
E ἀνασκευαστικόν· σὺν οἴνῳ δὲ ἀχῶρας καὶ πίτυρα σμήχει.

Ἀφαιρῇ interpres legisse videtur [illegible]

Περὶ Βαλανίνου ἐλαίου. Κεφ. μ'.

Ἐοικότως δὲ καὶ τὸ βαλάνινον σκευάζεται· δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν σπίλων, φακῶν, ἰόνθων, οὐλῶν μελανίας, κοιλίας καθαρτικήν· ἔστι δὲ κακοστόμαχον.
F ἁρμόζει δὲ καὶ ὠταλγίαις, καὶ ἤχοις, καὶ συριγμοῖς, μετὰ χηνείου στέατος ἐγχεόμενον.

Ἔλαιον σησάμινον καὶ καρύϊνον. Κεφ. μα'.

Ὁμοίως δὲ σκευάζεται τοῖς προειρημένοις,
G τό, τε σησάμινον ἐκ τοῦ σησάμου, καὶ τὸ καρύϊνον, ἐκ τῶν βασιλικῶν καρύων συντιθέμενον. δύναμιν δὲ ἔχουσι τὴν αὐτὴν τῷ βαλανίνῳ.

Potum denique aquas per aluum ducit, lumbricósque pellit.

De Amygdalino oleo. Cap. XXXIX.

Amygdalinum oleum, quod aliqui Metopium vocant, hoc modo paratur: Amygdalarum amararum repurgatarum & arefactarum chœnices quatuor in pila ligneo pistillo leuiter in offam contundito, affusísque aquæ feruentis heminis duabus finito semihoræ spatio humorem imbibere, túmque postea maiore vi terito, ac deinde tabellis comprimens exprimito, quódque digitis hæserit concha excipito. Tandem magmati iterum aspersa aquæ hemina quam combibere sieris, idem facito. Singulas porrò heminas reddunt quaterni chœnices. Est auté efficax contra vuluarum dolores & strangulatus, ac eorundem locorum tum conuersiones tum etiam inflammationes: itémq; ad capitis dolores, auriúmque ægritudines, sonos incertos atque tinnitus. Iuuat & vitijs renum laborantes, ægrè meientes atque calculosos. Suspiriosis itidem lienosísque prodest. Quin & maculas tollit è facie, à sole vstis medetur, & cutem erugat, admixtũ melli, lilij radici, ac cyprino rosaceóve cerato. Hebetem etiam oculorum aciem emendat: denique vlcera quoque manantia & furfures cum vino expurgat.

De Balanino oleo. Cap. XL.

Simili modo fit & oleum balaninum. Vim auté habet repurgandi maculas, lentigines, varos & cicatricum nigritias. Purgat idem aluum, sed stomacho aduersatur. Cõtra dolores aurium, sonos atque tinnitus auxilio est, cum anserino adipe infusum.

Olea Sesaminum & Caryinum. Cap. XLI.

Eodem quoque quo antedicta modo sesaminum oleum ex sesama præparatur: itémque caryinũ, quod è iuglandibus nucibus conficitur. Easdem verò cum balanino vires obtinent.

De Hyoscyamino oleo. Cap. XLII.

Hyoscyaminum autem sic præparatur: semen ipsum album, siccum, recens accipito, & contusum aqua calida subigito, veluti in amygdalino dictum est. Dum verò insolabis, arescẽtes eius quæ sub manu sunt [hoc est, superiores] partes toti massæ permisceto. Idipsum tãdiu facito, dum nigrescat grauecolénsque reddatur: mox per linteolũ percolatũ & expressum reponito.

Ad auriũ dolores est efficax, pessisq; ammiscetur: emolliendo vtile.

De Gnidico oleo. Cap. XLIII.

Similiter etiam paratur quod ex Gnidio grano fit oleum, decorticato semine atque contuso. Potum id aluum soluendi vim habet.

De Cnicino oleo. Cap. XLIIII.

Eodem quoque modo Cnicinũ oleum cõficitur. Vis autem eadem quæ Gnidico, sed remissior.

De Raphanino oleo. Cap. XLV.

Raphaninum ex ipso fit raphani semine, quemadmodũ & reliqua. Ijs qui ex mala valetudine phthiriases contraxere conuenit, scabritiásque cutis in facie emendat. Eo vtuntur Ægyptij, vna cum obsonijs ipsum coquentes.

De Melanthino oleo. Cap. XLVI.

Melanthinum easdem cum raphanino vires, consimilémque præparationem sortitur.

De Sinapino oleo. Cap. XLVII.

Sinapinum fit ad læuorem trito Sinapis semine & aqua calida macerato, adiecto posteà oleo ac simul expresso. Facit ad dolores diuturnos, dum ipsa vitia ex alto extrahit.

De Myrtino oleo. Cap. XLVIII.

Myrtei olei præparandi ratio hæc est: Myrti nigræ seu syluestris seu satiuæ tenerrima quæque folia tundito atque exprimito, succo deinde omphacinĩ olei parem mensuram admisceto, & ad prunas calfacito, donec simul cocta fuerint, tollens id quod supernatat. Fuerit verò minùs operosa confectio, si foliorum mollissima contusa in aqua & oleo decoquas, & quod innatat deradas: peculiari quoque modo, si

A Περὶ Ὑοσκυαμίνου ἐλαίου. Κεφ. μβʹ.

Καὶ τὸ ὑοσκυάμινον δὲ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τὸν λευκὸν καρπὸν, ξηρὸν, πρόσφατον, καὶ κόψας, ὕδατι θερμῷ φύρα, ὡς προείρηται ἐπὶ τοῦ ἀμυγδαλίνου. ἡλιάζων δὲ τὰ ὑπὸ χεῖρα ξηραινόμενα αὐτοῦ μέρη, τῷ ὅλῳ ἀνάμισγε· καὶ τὸ αὐτὸ

B ποίει ἄχρις οὗ μελανθῇ καὶ δυσώδες γένηται· εἶτα δι᾽ ὀθονίου διηθήσας καὶ ἐκθλίψας ἀπόθεσο. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίας, καὶ πεσσοῖς μίγνυται, μαλακτικὸν ὄν.

Περὶ Κνιδελαίου. Κεφ. μγʹ.

Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ τοῦ Κνιδείου σκευάζεται κόκκου *λεπισθέντος καὶ κοπέντος· καθαρτικὸν δὲ ἔχει δύναμιν κοιλίας πινόμενον.

C

Περὶ Κνικελαίου. Κεφ. μδʹ.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ κνίκινον σκευάζεται. δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ *τῷ διὰ τοῦ κνιδείου κόκκου, ἀμβλυτέρα δὲ μᾶλλον.

Περὶ Ῥαφανελαίου. Κεφ. μεʹ.

D Τὸ δὲ ῥαφάνινον σκευάζεται ἐκ τοῦ αὐτῆς σπέρματος *ὡς καὶ τὰ λοιπά. τοῖς ἐκ νόσου δὲ φθειριῶσιν ἁρμόζει, καὶ τὰς περὶ τὸ πρόσωπον σμήχει τραχύτητας. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ τοῖς προσοψήμασι συνέψοντες αὐτό.

Περὶ Μελανθελαίου. Κεφ. μϛʹ.

E Καὶ τὸ μελάνθινον δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, [καὶ σκευασίαν] τῷ ῥαφανίνῳ.

Περὶ Σιναπελαίου. Κεφ. μζʹ.

Τὸ δὲ σινάπινον σκευάζεται, λεαινομένου τοῦ σινήπεως καὶ βρεχομένου ὕδατι *θερμῷ, ἔπειτα μιγνυμένου ἐλαίου, καὶ συνεκθλιβομένου. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ χρόνια ἀλγήματα *μετασυγκρίνον.

F

Περὶ Μυρσινελαίου. Κεφ. μηʹ.

Μυρσίνινον δὲ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τὰ ἁπαλὰ φύλλα τῆς μελαίνης μυρσίνης *ἢ ἀγρίας ἢ ἡμέρου, κόπτε πιέζων· ἴσον δὲ τῷ χυλῷ ἐλαίου ὀμφακίνου *μίσγων, χλίαινε ἐπ᾽ ἀνθράκων, ἕως ἂν συνεψηθῇ, αἴρων τὸ ἐφιστάμενον.

G Εὐκοπωτέρα δὲ σκευασία, τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων κόψαντα, ἕψειν μεθ᾽ ὕδατος καὶ ἐλαίου, καὶ τὸ ἐφιστάμενον ἀποψᾶν· ἰδίως δὲ τὰ φύλ-

Al. δι᾽ ἠθμοῦ. Par. caret.

Al. λεπισθεῖσιν τοῖς

V. τῷ διὰ

V. add. ὁμοίως

Hæc Ruellius omisit.

V. addit ὀρεινῆς.

V. σμίγων.

λαχ καθέντα εἰς ἥλιον, ἐν ἐλαίῳ ἀποβρέχειν. ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον σιδίοις, κυπαρίσσῳ, κυπείρῳ, σχοίνῳ. ἔστι δὲ ἐμπρακτικώτερον τὸ γεύσει πικρίζον, καὶ ἐλαιῶδες, χλωρόν, διαφανές, ὄζον μυρσίνης. Δύναμις δὲ αὐτοῦ στυπτική, σκληρυντική· διὸ καὶ τοῖς μιγνύμενον ἀπουλωτικαῖς, καὶ πρὸς πυρίκαυστα, ἀχῶρας, πίτυρα, ἐξανθήματα, παρατρίμματα, ῥαγάδας, κονδυλώματα, ἄρθρα κεχαλασμένα· ἱδρῶτας στέλλει, καὶ ὅσα στύψεως ἢ πυκνώσεως ἔχει χρείαν.

Περὶ Δαφνελαίου. Κεφ. μθ.

Τὸ δὲ Δάφνινον σκευάζεται διὰ τῶν δαφνίδων, ὅταν ὦσι δρυοπετεῖς, ἑψομένων μεθ' ὕδατος· ἐκ γὰρ τοῦ περικειμένου λέπους °ἀνίησιν λιπαρίαν τινά, ἣν διαθλάψαντες χερσὶν εἰς μύακας ἀναλαμβάνουσιν. ἔνιοι δὲ ὀμφάκινον ἔλαιον προστύψαντες, κυπείρῳ, καὶ σχοίνῳ καὶ καλάμῳ, καὶ μετὰ ταῦτα δάφνης φύλλα ἁπαλὰ βαλόντες, συνέψουσιν. τινὲς δέ, καὶ δαφνίδας, ἕως ἂν ἱκανὸν γένηται τῇ ὀσμῇ. ἔνιοι δὲ καὶ στύρακα μίσγουσι καὶ °μυρσίνην. ἀρίστη δὲ πρὸς σκευασίαν ἡ ὀρεινὴ καὶ πλατύφυλλος δάφνη. διαφέρει δὲ τοῦ δαφνίνου τὸ πρόσφατον, χλωρὸν τῇ χρόᾳ, πικρότατον, δριμύ. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀναστομωτικήν, κόπων λυτικήν. ἁρμόζει καὶ τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεσι πᾶσι, °καὶ ὠταλγίαις, καὶ καταρροϊζομένοις °[νεφριτικοῖς δὲ τοῖς ἀπὸ ψύξεως δίεμμά ἐστιν ἄριστον, ὡς οὐδὲν ἕτερον ὠφελοῦν.] °ἔστι δὲ καὶ ναυτιῶδες ποθέν.

Περὶ Σχινελαίου. Κεφ. ν.

Τὸ δὲ σχίνινον ὁμοίως ἐκ τοῦ καρποῦ πεπείρου σκευασθέν, ὡς τὸ δάφνινον, °προστυφθέν, ὑγιάζει ψώρας κτηνῶν καὶ κυνῶν· καὶ εἰς πεσσοὺς καὶ εἰς ἄκοπα καὶ λεπρικὰ ἐπιτηδείως μίγνυται· στέλλει δὲ καὶ ἱδρῶτας. καὶ τὸ τερεβίνθινον δὲ ὁμοίως σκευάζεται· °ψύχει δὲ καὶ στύφει.

Fortè ἀνιᾶσιν

Legēdum σμύρνην

V. addit [illegible]

Par. codex hac periodo caret. Ald. ad notha retulit.

V. προστυφέν

Defunt hæc in Ald.

Fortè ψύχει

exposita Soli folia in oleo macerēt. Nec desunt qui oleū priùs inspissēt malicorio, cupresso, cypero ac iunco odorato. Efficacius est quod gustu subamarū dephēditur, oleosū, viride & translucidum cernitur, ac myrtū redolet. Vis porrò ei astringēdi & indurandi: quare efficaciter cicatricē obducētibus medicamentis ammiscetur. Facit quoq; ad ambustiones, vlcera capitis manantia, furfures, papularū eruptiones, attrita, rhagadas, condylomata & laxatos articulos. Sudores compescit, ac denique ad omnia valet, quæ astrictionē densationémve desiderant.

De Laurino oleo. Cap. XLIX.

Laurinum è drupis seu maturitate ° deciduis lauri baccis in aqua decoctis conficitur. Tùm enim ex ambiente cortice pinguitudinē quandā exudāt, quæ manibus priùs expresso è tritis baccis succo cōchis excipitur. Nonnulli verò vbi omphacinū oleum cypero, iunco odorato & calamo priùs inspissauerūt, tenera deinde lauri folia in id cōiecta simul decoquunt. Sunt qui lauri baccas addant, dum iustus odor accesserit: alij styracem & myrrham ammiscent. Porrò ad eiusmodi olei confectionē optima est laurus mōtana & latifolia. Laurinum verò oleū excellit, quod recens est, colore viride, amarissimū & acre. Vis ei excalfaciendi, emolliēdi, spiracula venarū aperiēdi, & lassitudines discutiendi. Quin & malis neruorū omnibus, doloribus auriū ac destillationibus cōfert: renum verò vitio ex frigore contracto laborantibus illitus est præstantissimus, & maximè si quid aliud vtilis. At potum idem nauseosum est.

[illegible] Pallad.

De Lentiscino & Terebinthino. Cap. L.

Lentiscinum vero similiter atque laurinum ex maturo fructu confectum ac priùs inspissatum, scabiem iumentorum canumque sanat. Pessis, acopis & ad lepras tollendas accommodatis medicamētis aptè & vtiliter immiscetur: ac sudores etiā cohibet. Eodem quoque modo paratur terebinthinum, quod exiccat & astringit.

De Masstichino. Cap. LI.

Mastichinum è trita mastiche paratur. Contra omnia vuluæ mala efficax est, leniter calfaciens, astringens simul & emolliens. Est & vtile ad prominentes circa stomachum scirrhos, vt & ad cœliacorum dysentericorúmque cruciatus. Vitia quæ sunt in facie emendat, colorémque meliorem præstat. Optimū verò in Chio insula componitur.

De vnguentorum compositione. Cap. LII.

QVANDOQVIDEM vnguēta nonnullis affectibus accommodantur, partim medicamentis admixta, partim instillata seu perfusa, partim etiā naribus obiecta, consequens esse ducimus, vt horum quoque tractationē persequamur. Eorū porrò periculum facientes obseruare oportet, an illud olfactui repræsentent, ex quo temperamentū ipsorū constat. Optimum siquidem est huiuscemodi iudiciū. Attamē id in nōnullis locū non habet, propter vehementiorū quæ miscentur præualēs dominiū: velut in amaracino, crocino & telino, nec non & alijs quibusdā: quę quidē ex crebra circa ipsa exercitatione ꝓbare cōueniet.

De Rosacei præparatione. Cap. LIII.

Rosaceum oleum fit hoc modo: Iunci odorati contusi & aqua subacti libras quinq; & bessem in olei libris xx & quincunce subinde mouēdo coquito: deinde vbi percolaueris, in olei libris illis xx & quincunce rosarū numero mille nō madefactarū foliola conijcito: vnctísq; melle odorato manibus sensim aliquantulū premēs identidē moueto: deinde vbi noctē vnā siueris, exprimito. Quū verò id quod fæculentū est subsederit, mutato recipiēte vase in craterē melle oblitū recōdito. Porrò expressis rosis in labellū coniectis olei inspissati libras viij & quadrantē affundito, iterúmq; exprimito: eritq; hoc tibi secundariū oleū. Quòd si volueris ad tertiam vsque quartámve macerationem progredi, toties oleum rosis affundito & exprimito. Fit enim & primarium & secundarium & tertiarium & quartarium vnguentum. Sed quoties id feceris, crateras melle priùs oblinito. Sin secundam iniectionem insti-

A Περὶ Μαστιχελαίου. Κεφ. να΄.

Τὸ δὲ μαστίχινον ἐκ τῆς μαστίχης λείας σκευάζεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρα πάντα, ἠπίως θερμαῖνον, στῦφον, μαλάσσον, καὶ πρὸς τὰ περὶ τὸν στόμαχον ἐπιρριπτόμενα σκιρρώματα, καὶ κοιλιακὰ, καὶ δυσεντερικὰ, καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ προσώπου B καθαῖρον, καὶ εὔχροιαν ποιοῦν· σκευάζεται δὲ ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ κάλλιστον.

V. καὶ — Marc. [illegible]

Περὶ συνθέσεως Μύρων. Κεφ. νβ΄.

ἘΠΕΙ δὲ καὶ τὰ μύρα εὔθετα ἐπ' ἐνίων παθῶν, καὶ μιγνύμενα φαρμάκοις καὶ ἐμβρεχόμενα καὶ ὀσφραινόμενα, ἀκόλουθον ἡγούμεθα καὶ τὴν τούτων παράδοσιν ποιήσασθαι. C ἃ δεῖ δοκιμάζοντας ἐπιβλέπειν, εἰ ἀφ' οὗ ἡ κρᾶσις ἐστὶ τοῦ μύρου, ἐκεῖνο ποιεῖ κατὰ τὴν ὄσφρησιν. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ τοιαύτη κρίσις· ἐπ' ἐνίων μέντοι οὐ φυλάττεται τὸ τοιοῦτον διὰ τὸ ἐπικρατεῖν μιγνυμένων σφοδροτέρων, ὡς ἐπὶ ἀμαρακίνου καὶ κροκίνου καὶ τηλίνου καὶ ἄλλων τινῶν, ἅπερ ἐκ τῆς περὶ D αὐτὰ γυμνασίας δοκιμαστέον.

V. καὶ τὰς τούτων παραδόσεις μα[illegible]. ταῦτα — V. διάκρισιν — Al. συγγυμνασίας

Περὶ Ῥοδίνου σκευασίας. Κεφ. νγ΄.

Ῥόδινον ἔλαιον γίνεται οὕτω· σχοίνου λίτρας ε΄. οὐγγίας η΄. τοῦ ἐλαίου λίτρας κ΄. οὐγγίας ε΄ κόψας καὶ φυράσας ὕδατι, ἕψε ἀνακινῶν· εἶτα ἀπηθήσας εἰς τὰς κ΄. λίτρας καὶ οὐγγίας ε΄. ἐλαίου, βάλε ῥόδων ἀ-E βρόχων ἀριθμῷ χίλια πέταλα· καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίσας, ἀνακίνει πλεονάκις ὑποθλίβων ἠρέμα· ἔπειτα ἐάσας τὴν νύκτα ἔκθλιβε· ὅταν δὲ τὸ τρυγῶδες ὑποστῇ, ἄλλαξον τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον· ἀποτίθεσο δὲ εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον. βαλὼν δὲ εἰς λουτήριον τὰ ἐκθλι-F φθέντα ῥόδα, ἐπίχει λίτρας η΄. οὐγγίας γ΄. τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου, καὶ πάλιν ἔκθλιβε. ἔσται δέ σοι τοῦτο δεύτερον, κἂν βούλῃ ἄχρι γ΄. ἢ δ΄. ἀποβροχῆς ἐπιχέων ἔκθλιβε. γίνεται γὰρ τὸ μὲν α΄. τὸ δὲ β΄. τὸ δὲ γ΄. τὸ δὲ δ΄ μύρον. ὁσάκις δ' ἂν ποιῇς, τοὺς G κρατῆρας προκατάχριε μέλιτι. εἰ δὲ θέλεις δευτέραν ἐμβολὴν ποιή-

V. ἐν ὕδατι — Al. ἐρυθρῶν — Aldinū exēplar & v. cod. inferūt hoc loco, ἀμαράκου λίτρας α. ἰλλυρίου λίτρας α. καλάμου λίτρας α. ἐλαίου ξέστας ε. ῥόδων ξέστην α' ἢ ἥμισυ — V addit τὰ φύλλα — V. ἡμέρας. ὅταν — Ald. ε. Sic & Pal. — V. ἄχρι τρίτης ἢ τετάρτης βροχῆς — Al. ἐπιβολὴν

σασθαι, εἰς δὲ τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν ἔλαιον A ἀριθμὸν ἴσον ἀριθμῷ προσφάτων ῥόδων ἀβρέκτων ἔμβαλε, καὶ ἀνακινῶν ταῖς χερσὶ προδιαβεβρεγμέναις μέλιτι, ἔκπιεζε, καὶ ποίει τὸ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ὁμοίως ἐκθλίβων. καὶ ὁσάκις δ' ἂν ποιῇς τοῦτο, νεαρὰ ὀνυχίζων πρόσβαλλε ῥόδα. δυναμικώτερον γὰρ γίνεται. B ἄχρι δὲ ἑβδόμης ἐμβροχῆς ἐπιδέχεται τὸ ἔλαιον τὴν ἐμβολὴν τῶν ῥόδων, ἔπειτα δὲ οὐκέτι. χριέσθω δὲ καὶ ἡ ληνὸς μέλιτι. δεῖ δὲ ἐπιμελῶς τὸ ἔλαιον τοῦ χυλοῦ χωρίζειν. ἀπολειφθὲν γὰρ τοὐλάχιστον, τὸ μύρον φθείρει. ἔνιοι δὲ αὐτὰ μόνα τὰ ῥόδα ὀνυχίσαντες καὶ ἡλιάσαντες, C ἐναποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἔχοντα σταθμὸν οὐγγίας ϛ'. εἰς μίαν ξέστην ἐλαίου, καὶ ἀλλάσσοντες ἡμέρας η'. καὶ ἡλιάζοντες ἐπὶ ἡμέρας μ'. ἄχρι τρίτης ἐμβροχῆς, οὕτως ἀποτίθενται. ἔνιοι δὲ προστύφουσι τὸ ἔλαιον, κάλαμον καὶ ἀσπάλαθον ἐμβάλλοντες. οἱ δὲ, καὶ ἄγχουσαν D ἕνεκεν εὐχροίας, καὶ ἅλας πρὸς τὸ μὴ φθείρεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν. εὔθετον εἰς ἐμβρέγματα καὶ καταπλασμάτων μίξεις. λύει δὲ καὶ κοιλίαν ποτιζόμενον, καὶ καῦσον σβέννυσι στομάχου. ἔστι δὲ καὶ θρεπτικὸν κοίλων ἑλκῶν, καὶ τῶν κακοήθων παρηγορικόν, ἀχώρων E καὶ ἐκζεμάτων ἐπάλειμμα. καὶ κεφαλαλγίας ἔμβρεγμα, ἐν ἀρχῇ ὀδονταλγίας διάκλυσμα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βλέφαρα ἐσκληρυμμένα ἐγχριόμενον, πρός τε ἐντέρων ἐρεθισμοὺς καὶ ὑστέρας ἐγκλυζόμενον χρήσιμον.

Flor. ἐμβροχῇ

V. & Ruellii codex, μὴ ὄζειν.

Lacuna legit, ἔμβρεγμα ἐν ἀρχῇ, ὀδονταλγίας τε διάκλυσμα.

F

Περὶ Ἐλατίνου σκευασίας.
Κεφ. νδ'.

Ἐλάτην θλάσας καὶ διακνίσας ἔμβαλε εἰς λουτῆρα, καὶ ἐπίχει ὀμφάκινον ἔλαιον ἐπὶ ἡμέρας γ'. αἰρόμενός τε εἰς σπυρίδα ἐξίπου. ἔστω δὲ ἑκάτερα ἰσοστάθμα. εἶτα ἀποτιθέμενος ἐν G καθαρῷ ἀγγείῳ, χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ ῥοδίνῳ, κοιλίας δὲ οὐ μαλάσσει.

V. θλάσας Ald. διακνίσας

V. ἐμβαλών τι εἰς λουτῆρα ἐπίχει

V. καθαρῷ ἐν ἀγγείῳ

A tuere libet, in primò expressum oleum recentiũ ac minimè madidarũ rosarũ parem numerũ immittito, & manibus melle priùs imbutis agitans exprimito: ac secundò, tertiò aut quartò, simili modo exprimens facito, totiésque recentes rosas detractis vnguibus adijcito. Sic enim oleum multò potentius euadet. B Porrò ad septimam infusioné oleum iniectioné rosarum admittit, prætereà verò minimè. Cæterùm melle prælum illinatur: oleum à succo diligenter secerni oportet. Nam si huius vel tantillum relinquatur, vnguentum vitiabit. Sunt qui rosas ipsas solas vnguibus detractis insolatas selibræ pŏdere immergunt in olei sextarium vnum: C ac per dies octo permutantes, & ad dies XL insolátes sic vt tertiò rosarum maceratio fiat, ita recondunt. Nonnulli additis calamo & aspalatho oleum priùs inspissant: alij anchusam pulchri coloris conciliandi gratia & salem quò minus corrumpatur, adijciunt. D Vim astringendi & refrigerandi obtinet, irrigationibus & cataplasmatum mixtionibus accommodatam. Aluum quoque potum soluit, ardorémque stomachi restinguit. Caua item vlcera nutrit ac replet: maligna verò demulcet. Ad manantia capitis vlcera ac feruidas eruptiones illinitur. E Caput dolens eo perfunditur. Ad dentium dolores inter initia colluitur. Illitum quoque ad palpebras induratas efficax est: denique ad intestinorum ac vuluæ rosionem proritationémve vtiliter infunditur.

De Elatini confectione.
Cap. LIIII.

Tusam discerptámque elaten (hoc est, florentium adhuc palmarum fructus corticem seu inuolucrum) in labrum conijcito, & omphacinum oleum affundito: in quo tridui spatio eam macerari finito. Mox fiscella excipito & exprimito. G Sint verò vtraque paria pondere. Tandem vbi vase mundo repofueris, vtitor. Vim habet rosaceo proportione respondentem: sed aluum minimè mollit.

De Melini compositione. Cap. LV.

Oleum melinum hunc in modum præparatur. Vbi olei sextarios sex & aquæ sextarios decem simul commiscueris, spathę seu elatę cōtusæ vnc.iij. iūci odorati vnc.j. adiicito: ac posteaquam diem vnum macerari siueris, coquito. Mox excolatum oleum in vas oris lati coniicito, ac imposita matta arundinacea aut storea rariore, mala cotonea desuper insternito, eáque obuelata vestimētis ad dies satis multos finito, dum oleum malorum vires ad sese allexerit. Alij mala operimentis obuoluunt ad dies decem, vt coerceatur, minimēq; exhalet odoris suauitas: ac postea duorū dierum totidémque noctium spatio in oleo macerant, tandémque oleum expressum recondunt. Vim porrò astringentem & refrigeratoriá obtinet: facitque ad scabiosa vlcera, furfures, perniones & herpetas. Ad vuluæ exulcerationes commodè instillatur: quin & concitatam vrinam infusum sistit, sudorésque cohibet. Bibitur & contra cantharidas, buprestes & pinorū erucas. Probatur verò in hoc genere maximè, quod cydonia mala redolet.

De OEnanthini confectione. Cap. LVI.

OEnanthen ex vua (syluestri) odoratam posteaquam marcescere siueris, in oleum omphacinum coniicito, & vndiquaque versando agitato: porrò cum ad biduum siueris, exprimito atque reponito. Vim habet astrictoriá rosaceo proportione respondentem, præterquàm quòd aluum neque soluit neque mollit. Probatissimum verò etiam est, quod œnanthen odore quam maximè refert.

De Telini componendi ratione. Cap. LVII.

Fœnigræci libras v. olei libras IX. calami libram vnam, cyperi libras ij macera in oleo ad dies septem, ita vt ter quotidie agites: dein exprimito atque reponito. Sūt qui pro calamo quidem cardamomum, pro cypero verò xylobalsamum simul macerant: alij oleum iis ipsis priùs inspissant, ac deinde fœnumgræcum in ipso macerant,

A

Περὶ Μηλίνου σκευασίας. Κεφ. νε'.

Ἔλαιον μήλινον σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον· ἐλαίου ξέστας ϛ'. ὕδατος ξέστας ι' μίξας, προσέμβαλε λεπτότητος τεθλασμένης οὐγγίας γ'. σχοίνου οὐγγίαν α' καὶ ἐάσας ἡμέραν μίαν, ἕψησον. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, βάλε εἰς ἀγγεῖον πλατύστομον, ἐπιθεὶς τὸ ῥιπὸν ἐκ καλάμου, ἢ ψίαθον ἀραιάν, ἄνωθέν τε ἐπιθεὶς κυδώνια μῆλα, καὶ περικαλύψας ἱματίοις, ἔασον ἡμέρας ἱκανάς, ἕως ἂν ἐπισπάσηται τὴν ἀπὸ τῶν μήλων δύναμιν τὸ ἔλαιον. ἔνιοι δὲ τὰ μῆλα περιβάλλοντες ἱματίοις ἐπὶ ἡμέρας ι', ἵνα συνέχηται καὶ μὴ διαπνέηται ἡ εὐωδία, μετὰ ταῦτα ἀποβρέχουσι τῷ ἐλαίῳ ἡμέρας β' καὶ νύκτας· εἶτα ἐκπιέσαντες ἀποτίθενται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν· ποιοῦν πρὸς τὰ ψωρώδη ἕλκη καὶ πίτυρα, χίμετλα, ἕρπητας, καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ ἑλκώσεις ἐγχυματιζόμενον, οὖρά τε ἠρεθισμένα στέλλει ἐγκλυζόμενον, καὶ ἱδρῶτας ἐφίστησι. πίνεται δὲ καὶ πρὸς κανθαρίδας, βουπρήστεις, πιτυοκάμπας. ἔστι δὲ αὐτοῦ δόκιμον τὸ κυδωνίων ὄζον μήλων.

V. hoc prima periodo caret.
A. γ
L. gr. [illegible]
Per iuncū
Al. [illegible]
V. non habet ἐπὶ
V. non habet καὶ
Vulg. [illegible]

B C D

Περὶ Οἰνανθίνου σκευασίας. Κεφ. νϛ'.

Οἰνάνθην τὴν ἐκ σταφυλῆς εὐώδη μαράνας, βάλε εἰς ὀμφάκινον ἔλαιον, καὶ κίνει μεταστρέφων· ἐάσας δὲ ἡμέρας δύο, ἔκπιεσον, καὶ ἀπόθεσο. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ἀναλογοῦσαν τῇ τοῦ ῥοδίνου, ἐκτὸς τοῦ τὴν κοιλίαν λύειν καὶ μαλάσσειν. καὶ τούτου δὲ ἐστι δοκιμώτατον, τὸ ἐμφαῖνον ἐν τῇ ὀσμῇ τὴν οἰνάνθην.

E F

Περὶ Τηλίνου σκευασίας. Κεφ. νζ'.

Τήλεως λίτρας ε'. ἐλαίου λίτρας θ'. καλάμου λίτραν α'. κυπείρου λίτρας β'. ἀπόβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἐπὶ ἡμέρας ζ'. κινῶν ἑκάστης ἡμέρας τρίς. εἶτα ἔκπιεσον καὶ ἀπόθεσο. οἱ δὲ, ἀντὶ μὲν καλάμου καρδάμωμον, ἀντὶ δὲ τῆς κυπείρου, ξυλοβάλσαμον συναποβρέχουσιν. ἔνιοι δὲ, προστύφουσι τὸ ἔλαιον τούτοις· καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τῆλιν ἀποβρέχοντες

V. δ'.
V. ι'.
V. κινῶν τρίτον. & sic etiam habet Aetius.

G

ἐξίπουσι. Δύναμιν δ' ἔχει μαλακτι- A
κὴν ἀποστημάτων, πεπτικήν. μάλιστα δ'
ἁρμόζει τοῖς περὶ μήτραν πᾶσι σκλη-
ρώμασι. δυστοκούσαις τε ἐγχυματί-
ζεται, ἐπειδὰν καθάξηρα τὰ περὶ τὸν
τόπον ᾖ, προεκκριθέντων τῶν ὑ-
γρῶν, πρός τε τὰς ἐν δακτυλίῳ φλε-
γμονάς, καὶ ἐγκλύζεται ἐπὶ τῶν τεινεσμῶν B
ὠφελίμως, πίτυρά τε καὶ ἀχῶρας σμή-
χει, καὶ πρὸς κατακαύματα καὶ χίμετλα
ποιεῖ μετὰ κηροῦ, σμήχει τε ἐφηλίδας· καὶ
εἰς σμήγματα μίγνυται. ἐκλέγου δὲ τὸ
πρόσφατον καὶ μὴ λίαν παρεμφαῖνον τὸ
τῆς τήλεως ὀσμήν, σμῆχον τὰς χεῖρας,
γλυκύπικρον ἐν τῇ γεύσει· τὸ γὰρ τοιοῦτον C
κάλλιστον.

V. [illegible] — Venu. ἐγχυμα. — Al. δακτύλῳ — V. caret — Mare. τρίχας

Περὶ Σαμψυχίνου σκευασίας. Κεφ. νη'.

Ἑρπύλλου, κασσίας, ἀβροτόνου, σι-
συμβρίου ἄνθους, μυρσίνης πετάλων,
σαμψύχου, ἑκάστου λαμβάνων στοχα-
σμῷ πρὸς τὴν ἑκάστου αὐτῶν δύναμιν D
ἀποβλέπων, κόπτε ἐν ταὐτῷ πάντα,
καὶ ἐπίχεε ἐλαίου ὀμφακίνου τοσοῦτον, ὥσ-
τε μὴ καταχρατεῖσθαι τὴν δύναμιν τῶν ἐν
αὐτῷ βρεχομένων, καὶ ἔασον ἡμέρας τέτ-
ταρας· καὶ ἔκθλιβε, καὶ πάλιν τὸ αὐτὸ
πλῆθος τῶν αὐτῶν προσφάτων ἀπό-
βρεχε εἰς ἴσον χρόνον, καὶ ἐξίπου. ἔσται γὰρ E
εὐτονώτερον. ἐκλέγου δὲ τὸ μελάγχλω-
ρον τῇ χρόᾳ, σάμψυχον ἐπιπολὺ ὄζον,
μετρίως δριμύ. Δύναμιν δ' ἔχει θερ-
μαντικήν, λεπτυντικήν, δριμεῖαν· ποιεῖ
δὲ καὶ πρὸς μύσιν καὶ διαστροφὴν ὑστέ-
ρας, ἔμμηνά τε, δεύτερα καὶ ἔμβρυα
ἐπισπᾶται, καὶ πνίγας ὑστερικὰς ἀνα- F
κτᾶται, ὀσφύων τε καὶ βουβώνων ἀλγήμα-
τα πραΰνει, σὺν μέλιτι δ' αὐτῷ χρῆσθαι
βέλτιον, ἐπεὶ τῇ σφοδρᾷ στύψει σκληρύνει
τοὺς τόπους, λύει καὶ κόπους συγχριόμενον,
εἴς τε τὰ ἐπὶ τῶν ὀπισθοτονικῶν κατα-
πλάσματα ἐπιτηδείως μίγνυται, καὶ τῶν
ἄλλως σπωμένων. G

C. Byzantinus caret. — C. Ald. caret itémque Pal. — C. Leon. & Ald. tribus sequentibus vocibus carent, necnon & Pal. — Al. add. δὲ. — V. [illegible] — V. σαμψύχου ἐπιπολὺ Pal. σαμψύχου πολὺ — Voce λύτρα caret vulg. exemp.

Περὶ Ὠκιμίνου σκευασίας. Κεφ. νθ'.

Λαβὼν ἐλαίου λίτρας κ'. ὠκίμου
σταθμῷ λίτρας ια'. οὐγγίας η'. ἀποφυλ-

In quibusdã veterib. codicibus est hoc capitis exordium [illegible] &c. Alius sic habet: [illegible]

tandémque exprimunt. Porrò vim
habet apostemata molliendi atque
maturandi: maximè autem omni-
bus circa vterũ duritijs accommo-
datum est: ægrè parientibus com-
modè instillatur, vbi excretis antè
humoribus loci muliebres siccita-
tem contraxerint. Quin & ad sedis
inflammationes, necnon ad tene-
smos vtiliter infunditur: furfuresq;
& vlcera capitis manantia detergit.
Facit & ad ambusta & perniones,
addita cera. Maculas quoque à So-
lis ardore contractas exterit, atque
medicamentis ad faciei nitorẽ in-
ducendum admiscetur. Cæterùm
eligito recens, quódque fœnigræci
odorem non admodũ referat, ma-
núsque abstergat, ac dulcedinis a-
marori permixtæ saporẽ redoleat.
Tale siquidem præstantissimum iu-
dicatur.

De Sampsuchini componendi ratione. Cap. LVIII.

Serpylli, cassiæ, abrotoni, florum
sisymbrij, myrti foliorum, sam-
psuchi, singulorum sumito quan-
tum ad ipsorum vniuscuiusque vi-
res animum attendens sat esse con-
ieceris, vnáque omnia tundito: &
olei omphacini quantum fuerit sa-
tis affundito, dummodò ne euinca-
tur eorum vis quæ in ipso maceran-
tur, ac post quatriduum exprimito.
Rursum verò illorum eorundẽ re-
centium par pondus æquali tempo-
re in eodẽ oleo macerato & exco-
lato: sic enim efficacius reddetur.
Verum sampsuchum eligito colore
ex nigro viridi, plurimùm odoratũ
ac mediocriter acre. Vim habet
calfactoriã, extenuantem & acrẽ.
Facit porrò ad vuluæ præclusionem
atque distorsionẽ: menstruáque, se-
cundas & partus extrahit, ac vuluæ
strangulatus recreat. Lumborũ in-
guinúmque dolores lenit. At cum
melle satius est ipso vti: quandoqui-
dem vehementi astrictione locos
indurat. Lassitudines etiam illitum
discutit, ac denique aptissimè opi-
sthotonicorum alitérque conuulso-
rum cataplasmatis inseritur.

De Ocimini præparatione. C. LIX.

Olei libras XX. ocimi pondo li-
bras XI. & bessem sumito: huius

decerpta folia in oleo ipso diei vnius noctísque spatio macerato, dein exprimito atq; reponito. Exemptis porrò è quasillo folijs rursum olei parem mensuram affundito & excolato. Vocatur autem hoc secundarium: tertiam enim macerationem minimè admittit. Exinde recentis ocimi æquale pondus iterum macera, vt in rosaceo dictum est, ita vt affuso prioris macerationis oleo temporis codé spatio madere sinas: túmque postea exprimito atque recódito. Quòd si ter quatérve macerare volueris, recens ocimum semper injicito. Potest & ex omphacino confici: sed illo modo meliùs. Eadem quæ sampsuchinum præstat: at minùs est efficax.

De Abrotonini confectione. Cap. LX.

Abrotoninum. In olei ad cyprinum conficiendum aromatibus imbuti libras IX & quincuncem, abrotoni foliorum libras VIII immittito, ac posteaquam diem noctémque vnam maceraueris, excolato. Quòd si perennius ac magis durabile conficere volueris, abiectis prioribus folijs, alia apponito, & macerata exprimito. Vim porrò habet calfactoriá, ad vuluæ præclusiones & duritias efficacé: menstrua secundásque pellit.

De Anethini componendi ratione. Cap. LXI.

Anethi florum libras XI & bessem in olei libris octo & dodrante diem vnam immergito, ac deinde manibus exprimito, atque reponito. Sin macerationem iterare volueris, recentem anethi florem similiter madefacito. Locos muliebres emolliédi relaxandíque vi pollet, & ad rigores certo circuitu redeuntes conuenit, quippe quod excalfaciat: lassitudines discutit, & articulorum doloribus auxiliatur.

De Susini compositione. Cap. LXII.

Susinum, quod lirinum seu liliaceum nonnulli appellát, ita temperatur: Olei libras IX & quincuncem, calami libras V & quadranté, myrrhę quincúcem posteaquam

A λίσας, ἀποβρεχε νύκτα καὶ ἡμέραν ἐν τῷ ἐλαίῳ, εἶτα ἐξίπου καὶ ἀποτίθεσο. [ἐκκενώσας δὲ τὰ ἀπὸ τῆς κυρτίδος, ἐπίχει πάλιν τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἐξίπου.] καλεῖται δὲ τοῦτο δεύτερον· τρίτην γὰρ οὐκ ἐπιδέχεται βροχήν. εἶτα πρόσφατον ὤκιμον λαβὼν ἴσον, πάλιν ἀπό-
B βρεχε, ὡς ἐπὶ τοῦ ῥοδίνου εἴρηται· τὸ δὲ ἤδη ἀποβεβρεγμένον ἐπιχέων καὶ ἐῶν τὸν αὐτὸν χρόνον, ἔκθλιβε καὶ ἀποτίθεσο. κἂν τρὶς δὲ ἢ τετράκις θέλῃς, ἀπόβρεχε, πρόσφατον ἀεὶ ὤκιμον ἐμβάλλων. δύναται δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὀμφακίνου σκευάζεσθαι· βέλτιον δὲ ἐκείνως· δύναται δὲ
C τὰ αὐτὰ τῷ σαμψυχίνῳ, ἔλαττον ἐνεργοῦν.

V. hæc non habet.

Vetus τὸ ἴσον.

Περὶ Ἀβροτονίνου σκευασίας. Κεφ. ξ.

Ἀβροτόνινον ἐκ τοῦ εἰς τὸ κύπρινον ἠρωματισμένου ἐλαίου λίτρας θ΄. οὐγγίας ε΄. ἀβροτόνου φύλλων λίτρας η΄. ἐμβαλὼν
D καὶ ἀποβρέξας, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐξίπου. πολυχρόνιον δὲ εἰ βούλει ποιῆσαι, ἐκβαλὼν τὰ πρῶτα φύλλα, ἔμβαλε ἕτερα φύλλα, καὶ ἐναποβρέχων ἔκπιεζε. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ποιοῦσαν πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας, ἄγον ἔμμηνα καὶ δεύτερα.

V. ἐμβαλὼν

V. ἐμβαλὼν δὲ

E

Περὶ Ἀνηθίνου σκευασίας. Κεφ. ξα΄.

Ἐλαίου λίτρας η΄ οὐγγίας θ΄. ἀνήθινου ἄνθους λίτρας ια΄. οὐγγίας η΄. ἐναποβρεχε τῷ ἐλαίῳ ἡμέραν α΄· εἶτα ἔκπιεζε ταῖς χερσί, καὶ ἀποτίθεσο. ἐὰν δὲ θέλῃς διάβροχον ποιῆσαι, πρόσφατον ἀνήθου ἄνθος
F ὡσαύτως ἀπόβρεχε. δύναται δὲ μαλάσσειν τὰ περὶ μήτραν καὶ ἀναστομοῦν, ἁρμόζον πρὸς τὰ περιοδικὰ ῥίγη θερμαντικὸν καὶ κόπους λῦον, καὶ ἀλγήματα ἄρθρων ὠφελοῦν.

Orib. τοῦ αὐτοῦ λίτρας ια΄. οὐγγίας ε΄. ἀνήθου ἄνθους τὸ αὐτό.

Antiquus aliter κόπους πλήρει. Goupylus.

Περὶ Σουσίνου σκευασίας. Κεφ. ξβ΄.

G Τὸ δὲ σούσινον, ὃ ἔνιοι κρίνινον καλοῦσιν, οὕτω σκευάζεται· ἐλαίου λίτρας θ΄. οὐγγίας ε΄. [καλάμου λίτρας ε΄. οὐγγίας γ΄.] σμύρνης οὐγγίας ε΄. φυράσας

V. οὐγγίας γ΄. In veterib. nonnullis hæc desiderantur.
V. κεράσας

οἴνῳ εὐώδει, ἕψε, εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, A ἀπόχει μετὰ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ βεβρεγμένου ὕδατι ὀμβρίῳ * λίτρας γ΄. οὐγγίας ϛ΄. καὶ ἐάσας βραχεῦσαι, ἀπόθλιβε· καὶ λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου τρεῖς καὶ ἥμισυ λίτρας, κρίνα

V. ἀριθμὸν χ.

ἀριθμῷ χίλια, ἀποφυλλίσας, * θὲς ἐν λουτῆρι πλατεῖ, μὴ βαθεῖ· ἐπιχέας τε B τὸ ἔλαιον, ἀνακίνει ταῖς χερσὶ μέλιτι κεχρισμέναις· ἐάσας δὲ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα, πρωῒ ἐνελόμενος εἰς * πυξίδα ἐξίπου, τὸ δὲ φερόμενον ἀπήθει εὐθέως ἀπὸ τοῦ συνεκθλιβέντος ὕδατος τῷ ἐλαίῳ· οὐ γὰρ ὑπομένει ὡς τὸ ῥόδινον, συνθερμαινόμενον δὲ ἀναζεῖ καὶ σήπεται. μετάγγιζε C δὲ πολλάκις εἰς ἕτερα ἀγγεῖα μέλιτι κατακεχρισμένα, προσπάσσων * ἅλα λεπτόν, καὶ τὴν συλλεγομένην ἀκαθαρσίαν ἐπιμελῶς ἀφαιρῶν. * μετακεράσας δὲ ἐκ τοῦ κυρτιδίου τὸ ἐξιπωθὲν * ἄρωμα εἰς τὸν λουτῆρα, πάλιν ἐπίχει τοῦ ἠρωματισμένου ἐλαίου τὸ ἴσον D πλῆθος τῷ προτέρῳ, καὶ καρδαμώμου κεκομμένου συνέμβαλλε ὁλκὰς ι΄. καὶ * ἀνακινήσας χρησίμως ταῖς χερσί, καὶ ἐπισχὼν μικρόν, ἐξίπου, τὸ ἀπορρέον ἀποκαθαίρων. καὶ τρίτον ἐπιχέας πάλιν τὸ αὐτὸ ποίει, προσεπεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον καὶ * τοὺς ἅλας ὁμοίως, E καὶ τὰς χεῖρας * βρέχων τῷ μέλιτι θλίβων, καὶ ἔσται τὸ μὲν * πρῶτον ἐκπιεσθὲν ἄριστον· ἐχόμενον δὲ τὸ ἑξῆς· τρίτον δὲ τὸ τελευταῖον. καὶ πάλιν λαβὼν χίλια κρίνα καὶ ἀποφυλλίσας διάθες· καὶ ἐπιχέας τὸ πρῶτον ἐξιπωθὲν μετάβαλε, τὰ αὐτὰ ποιῶν ὥσπερ ἐποίεις ἐπὶ F τοῦ πρώτου, καρδάμωμον παραμίσγων, εἶτα ἐξιπῶν. ποίει τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου ὡς εἴρηται, προσεμβάλλων καὶ τὸ καρδάμωμον· [εἶτα ἐξίπου καὶ ποίει τὰ αὐτά.] ὁσάκις δ' ἂν ἀποβρέξῃς νεαρὰ κρίνα, δυναμικώτερον ἕξεις τὸ μύρον. ἐπὶ τέλει δὲ ὅταν G αὐτάρκως ἔχειν * σοι δοκῇ, μίσγε ἑκάστῃ σκευασίᾳ σμύρνης χρηστῆς < οβ΄. κρόκου < ι΄. * καρδαμώμου < οε΄. οἱ δέ, κρόκου καὶ

Cornarius legit κυρτίδα aut σπυρίδα

V. ἅλας

Corn. μεταγγίσας

Corn. legit ἀνακινήσας.

V. τὰ ἅλας

V. caret.

Al. καὶ τὰς χεῖρας μέλιτι χρίσας καὶ θλίβων.

Par. πρότερον

Hæc nõ habẽtur in Palatino codice & fortaſſe redundant.

V. ἔχειν δόξῃ

V. < οε.

A vino odorato ſubegeris, coquito. Deinde colo traiectum oleum vna cum cardamomi tuſi & aqua pluuia macerati libris iij & ſemiſſe refundito: ac vbi macerari ſiueris, exprimito. Tùm olei huius inſpiſſati tres libras cum ſemiſſe ſumito, liliáque numero mille. Horũ decerpta folia in labello lato, non tamen pro- B fundo, ponito, affuſóque oleo perunctis melle manibus verſato. Tandem vbi diem noctémque vnam cõquieſcere ſiueris, mane in fiſcellam tranſlatum excolato: quod verò ſupernatabit oleum illico ab aqua quę ſimul cum eo expreſſa fuerit ſecernito. Neque enim vti roſaceum miſtá ſibi patitur aquá: con- C calfactum ſiquidem referuet atque cõputreſcit. In alia porrò vaſa melle oblita ſæpius transfundito, ſalem tenuem priùs inſpergens, & collectam immunditiem diligenter auferens. Expreſſum autem magma poſtquã ex quaſillo in labrũ tranſtuleris, aromatibus imbuti olei par priori pondus rurſum affundito, ſi- D múlque cardamomi tuſi drachmas x conijcito. Hæc vbi probè manibus agitaueris, interiecta breui mora exprimito, & quod defluet repurgato. Tertiò demum affuſo oleo, idé rurſum facito & cardamomum ac etiamnum ſalem inſuper adijciens, & manibus melle imbu- E tis premens. Erit porrò primò expreſſum oleum optimũ; ab hoc ſecundum, quod ſequitur: tertium locum ſibi vẽdicat, quod poſtremum eſt. Tum verò denuo lilia mille decerptis folijs ſumito atque diſponito: & affuſo quod primò expreſſum eſt oleo, eandem quam in primo viam & rationem inito, idémque F facito, cardamomum adhuc admiſcens, ac deinde exprimẽs. Eadem quoque in ſecundo ac tertio veluti dictum eſt præſtato, cardamomum pariter adijciens: deinde excolato, ac reliqua denique ſimiliter conficito. Quò porrò frequentiùs lilia recentia maceraueris, eo potentius efficaciúſve vnguentum habebis. G Tandem cùm ſatis eſſe tibi viſum fuerit, vnicuique pręparationi myrrhę quàm optimę drachmas LXXII croci drachmas x, cinnamomi drachmas LXXV miſceto. Alij croci &

cinnamomi æquale pondus immiſcent. Hæc tuſa cretáque in labrum cum aqua conijcito, primóque expreſſum vnguentum affundito: ac non ita multò pòſt in vaſcula excipito ſicca, priùs illita gummi aut myrrha, & croco ac melle aqua dilutis. Eadem in ſecunda, itémque tertia expreſſione facito. Nonnulli verò ſimplex ex balanino alióve oleo ac lilijs conficiunt. Excellere porrò videtur quod in Phœnice & Ægypto paratur, ac cum primis laudatur quod lilia redolet. Vim habet excalfaciendi, molliendi, aperiendíque vuluæ præcluſiones: eiuſdem inflammationibus accommodatũ eſt, ac in vniuerſum ad muliebria mala eſt vtiliſſimũ. Conuenit & ad vlcera in capite manantia, varos, furfures ac feruidas eruptiones. Vibices etiã quamprimùm emendat, & reliquæ cuti concolores efficit: denique egregiè rarefacit. Potũ quoque bilem per aluum extrahit, vrinámque ciet: at ſtomacho noxium eſt, nauſeámque parit.

A κινναμώμου τὸ ἴσον κόψας* σήσας ἔμβαλε εἰς τὸν λουτῆρα μεθ' ὕδατος, καὶ ἐπίχεε τὸ πρῶτον ἐκπιεσθὲν μύρον· εἶτα ἐάσας μικρόν, ἀναλάμβανε εἰς ἀγγεῖα μικρὰ ξηρὰ προκεχρισμένα κόμμει ἢ σμύρνῃ, καὶ κρόκῳ καὶ μέλιτι μεθ' ὕδατος διειμένοις. τὰ δ' αὐτὰ ποίει καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐκπιέσμα- B τος καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου. ἔνιοι δὲ τὸ ἁπλοῦν ἐξ ἐλαίου βαλανίνου ἢ ἄλλου καὶ κρίνου σκευάζουσι· δοκεῖ δὲ διαφέρειν τὸ ἐν Φοινίκῃ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενον. ἄριστον δέ ἐστιν αὐτοῦ, τὸ ὄζον κρίνων. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀναστομωτικὴν τῶν περὶ μήτραν μύ- C σεων καὶ φλεγμονῶν. [καὶ καθόλου πάντων ἐστὶ χρησιμώτατον πρὸς τὰ γυναικεῖα· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἀχῶρας, ἰόνθους, πίτυρα, ἐκζέματα. μώλωπάς τε ταχέως μεταβάλλει καὶ ὁμοχρόους ποιεῖ.] καὶ καθόλου ἐστὶν ἀραιωτικόν· ἄγει δὲ καὶ χολὴν κατὰ κοιλίαν πινόμενον· κινεῖ δὲ καὶ οὔρησιν. ἔστι δὲ καὶ D κακοστόμαχον, καὶ ναυτίας ποιητικόν.

Parif. caret.
Corn. expungit.
Deeſt in Ald. & v. cod.
Par. προκεχρισμένα
V. τὸ δ' αὐτὸ
Vulg. cod. καὶ κρίνου ἢ ἄλλου ἐλαίου.
Ant. quidam [illegible]
Hæc in Ald. deſiderantur: nec non etiam in vetuſto codice manuſcripto.

De Narciſsini miſtura. Cap. LXIII.

Narciſſinũ oleum ſpiſſatur hunc in modum: olei eloti libras LXX & quincuncem, aſpalathi libras VI cũ ſextante ſumito. Hunc tuſum & aqua maceratũ tertiæ olei parti miſceto & coquito. Dein exempto aſpalatho calami libras V. & beſſem adijcito: quin & myrrhę grumũ vbi contuderis atque cribraueris, vino vetere odorato ſubigito, itidémque miſceto atque decoquito. Simulac autẽ cum ijs efferbuerit oleum, ab igne amoueto, & refrigeratum excolato. Tandem eius portionem in labellũ refundito, & flores narciſſi quamplurimos immittito, biduíqꝫ ſpatio agitato: túmque, vt in Suſino dictum eſt, excolato, ac frequenter decapulato: ſiquidem hoc quoque corruptioni eſt obnoxium. Facit autem ad vuluæ vitia: quippe quod ipſius duritias emolliat, præcluſionéſque aperiat: ſed capitis dolores facit.

Περὶ Ναρκισσίνου σκευασίας. Κεφ. ξγ΄.

Ἔλαιον ναρκίσσινον σύνθεται οὕτως· ἐλαίου πεπλυμένου λίτρας ο΄. οὐγγίας ε΄. ἀσπαλάθου λίτρας ς΄. οὐγγίας β΄. κόψας καὶ βρέξας ὕδατι, τῷ τρίτῳ τοῦ E ἐλαίου μίξας, ἕψει. εἶτα ἐξελὼν τὸν ἀσπάλαθον καλάμου βάλε λίτρας ε΄. οὐγγίας η΄. καὶ σμύρνης χόνδρον κόψας καὶ σήσας, φύρασον οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, καὶ μίξας ἕψει· ὅταν δὲ καὶ μετὰ τούτων ἀναζέσῃ, ἐξελὼν ἀπήθει τὸ ἔλαιον ψυχρόν· εἶτα F λαβὼν ἐκ τοῦ ἐλαίου εἰς λουτῆρα, ἀπόχει, καὶ τοῦ ναρκίσσου ὡς ὅτι πλεῖστον ἔμβαλε τὸ ἄνθος, ἐπὶ ἡμέρας β΄. κινῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ σουσίνου, ἔκθλιβέ τε καὶ μετάγγιζε πυκνῶς· καὶ γὰρ τοῦτο σήπεται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐν ὑστέρᾳ, μαλάσσον τὰς περὶ αὐτὴν σκληρίας καὶ μύσεις· ἔστι δὲ κε- G φαλαλγές.

In Leoniceni cod. ita principium legitur. Ναρκίσσινον δὲ σύνθεσις οὕτως· καλάμου πεπλυμένου ἐλαίου &c.
V. addit καὶ σμύρνης
Cor. τῷ τρίτῳ τοῦ ἐλαίῳ
Al. προσέμβαλε
V. διασήσας φύρασον οἴνῳ
Ald. & Pal. ἐξελὼν τὸ ἔλαιον ψυχρόν.
Pal. ἐπιπλεῖστον

De Crocini confectione. C. LXIIII.

Ad præparandũ Crocinũ, oleum priore loco ſpiſſabis, velut in Suſino

Περὶ κροκίνου σκευασίας. Κεφ. ξδ΄.

Κρόκινον δὲ σκευάζων, προστύψας τὸ ἔλαιον, ὡς εἴρηται ἐπὶ τοῦ Σουσίνου,

πλήθει καὶ συσταθμίᾳ τῇ αὐτῇ. λαβὼν δὲ ἐκ τοῦ ἐσυμμένου ἐλαίου εἰς τὸ σούσινον λίτρας τρεῖς ἥμισυ, βάλε κρόκου < η΄. καὶ ἀνακίνει πολλάκις τῆς ἡμέρας, ποιῶν τοῦτο συνεχῶς ἐπὶ ἡμέρας ε΄. τῇ δὲ ἕκτῃ * ἀπόχει τὸ ἔλαιον ἀπὸ τοῦ κρόκου καθαρίως, τῷ δ᾽ αὐτῷ κρόκῳ ἐπίχει τὸ ἴσον πλῆθος τοῦ ἐλαίου καὶ ἀνακίνει ἡμέρας * γ΄. εἶτα ἀποχέας πρόσμιξον σμύρνης κεκομμένης καὶ σεσησμένης < μ΄. καὶ κίνει ἐν ὅλμῳ χρησίμως, εἶτα ἀπόθου. ἔνιοι δὲ * τὸ ἴσον εἰς κύπρινον ἠρωματισμένου ἐλαίου καὶ εἰς τὸ κρόκινον χρῶνται. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον, τὸ κατακόρως κρόκου πνέον, ὅπερ εἰς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. δεύτερον δὲ τὸ τῇ σμύρνῃ παρεμφέρον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ὑπνωτικήν, ὅθεν πολλάκις ἐπὶ φρενιτικῶν ἁρμόζει καταβρεχόμενον, ἢ ἀποσφραινόμενον, ἢ καὶ κατὰ μυξωτήρων διαχριόμενον. ἔστι δὲ καὶ πυοποιόν, καὶ καθαρτικὸν ἑλκῶν, καὶ πρὸς τὰς ἐν τῇ μήτρᾳ σκληρίας καὶ μύσεις καὶ τὰ ἐν αὐτῇ κακοήθη, σὺν κηρῷ καὶ κρόκῳ καὶ μυελῷ καὶ ἐλαίῳ διπλασίονι. * συμπέττει γὰρ καὶ μαλάσσει καὶ ὑγραίνει καὶ παρηγορεῖ. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰς ἀπογλαυκώσεις μεθ᾽ ὕδατος ὑπαλειφόμενον. ἀνάλογα δὲ αὐτῷ καὶ τὸ λεγόμενον βουτύρινον καὶ ὀνύχινον, καὶ στυράκινον, τοῖς ὀνόμασι μόνον διαφέροντα, τῇ μέντοι σκευασίᾳ καὶ τῇ δυνάμει ὄντα παρόμοια.

Ruell. legit ὀγκ. ε. — V. πλατάνος. — V. τῷ σμύρνῃ παρεμφερὲς, vt inferius cap. de cinnamomino. — V. πολλάκις ἐπὶ τοῖς φρενιτικοῖς ἁρμόζει καταβρεχόμενον ἢ ἀποσφραινόμενον ἢ καὶ τῶν μυξωτήρων διαχριόμενον. — V. συμπέττει pro eodem.

Περὶ Κυπρίνου σύψεως καὶ σκευασίας ἐλαίου. Κεφ. ξε΄.

Ἐλαίου ὀμφακίνου πεπλυμένου * μέρος α΄, ὕδατος ὀμβρίου μέρος α΄ καὶ ἥμισυ. τὸ μὲν ἐπίχει τῷ ἐλαίῳ, τὸ δὲ φύρα σὺν τοῖς ἐμβληθησομένοις ἀρώμασιν. εἶτα λαβὼν ἀσπαλάθου λίτρας ε΄, ἥμισυ. καλάμου λίτρας ς΄, ἥμισυ. σμύρνης λίτραν α΄. καρδαμώμου λίτρας γ΄. οὐγγίας θ΄. καὶ * ἐλαίου λίτρας θ΄, οὐγγίας ε΄. * τὴν ἀσπάλαθον κόψας καὶ βρέξας ἐν ὕδατι ἔμβαλλε, ἕψε μετὰ τοῦ ἐλαίου, ἕως ἂν συναναζέσῃ. τὴν δὲ σμύρναν διεὶς οἴνῳ παλαιῷ εὐώδει, ἅμα καὶ κάλαμον κεκομμένον συναναφύρα μετὰ τῆς σμύρνης, καὶ ἐξελὼν τὴν ἀσπάλαθον, ἔμβαλε τὸ φύραμα τοῦ καλάμου.

Vtrobique κεράμιον legendū existimauit Cornarius. — Vulg. cod. κε΄. — Corn. legit ἑλενίου, & rectè. — Corn. addit τὸ ἑλένιον καὶ τὴν &c.

A dictum est, eadem seruata mensurę ponderísque æqualitate. Sumptis igitur olei ad Susinū conficiendum spissati libris tribus & semisse, croci drachmas octo immittito, ac sępius quotidie versato, opere ad dies quinque continuato. Sexta demum die oleum purè probéque à croco succernito: eidémque croco parem B olei modum affundito, & triduo agitato. Deinde vbi refuderis, myrrhæ tusæ & cribratæ drachmas XL admisceto, ac in pila exactè moueto, tandémque recōdito. Nonnulli verò oleo ad cyprinū conficiēdum aromatibus imbuto, etiam ad crocinum vtuntur. Est porrò præstantissimū, quod abundè crocum spi- C rat, éstque id vsui medicinę aptum: proximū verò quod myrrham redolet. Vim habet excalfaciendi somnúmque conciliandi: quò fit vt sępenumero phreneticis subueniat seu perfusum, seu olfactū, seu denique naribus illitū. Pus quoque mouet & vlcera purgat. Valet & ad vteri duritias, præclusiones malignáque D vlcera, cū cera, croco, medulla & oleo duplo. Concoquit enim, emollit, humectat ac etiamnum lenit. Facit & ad oculorū glaucomata ex aqua sublitum. Huic autē proportione respondent butyrinum, onychinum & styracinum: quę quidem vnguenta nominibus tantùm differunt, præparādi verò modo ac E viribus sunt per quàm simillima.

De Cyprini olei spissamento ac præparatione. Cap. LXV.

Sumito olei omphacini eloti ceramium vnum, aquę pluuię tantundem cum semisse: huius partem vnam F oleo affundito, alterā iniicien-dis aromatis admisceto. Dein assumptis aspalathi libris V cum semisse, calami libris VI & semisse, myrrhę libra vna, cardamomi libris III & dodrante, helenij libris IX & quincunce, helenium & aspalathū vbi cōtuderis & aqua maceraueris, oleo incoquito donec cōferuescāt. G Calamum autem contusum simul cum myrrha vino vetere odorifero diluta subigito, exēptóq; aspalatho calami misturam illam immittito.

Vbi

Vbi verò cum hac efferbuerit oleũ, amotum ab igne de aheno excolato, & ad cardamomum contusum aquáque reliqua subactum affundito, ac spatha perpetuò & sine intermissione donec refrixerit peragitato. Postea percolato oleo in XLVIII libras olei, floris cypri libras XLVI & bessem inijcito, atque vbi macerari sineris, per fiscellam exprimito. Quòd si copiosius desideraueris, florum recentium par pondus immittito, ac similiter exprimito. Potes etiam iterum tertióve macerare, si volueris: efficacius enim hoc modo redditur. Eligi autem oportet bonum, quódque cum odoris gratia nares feriat. Sunt & qui cinnamomũ immisceant. Porrò vim habet calfaciendi, molliendi, osculáque vasorum aperiẽdi: atque adeò vuluæ neruorúmque vitijs conuenit: sic & pleuriticis & fracturis tũ per se, tum etiã cerato immistũ. Quin & in malagmata quæ opisthotonicis, angina laborantibus & inguinum inflammationi conueniunt, itémque in acopa additur.

De Irini spissamento.
Cap. LXVI.

Spathæ seu elatæ quàm minutissimè contusæ libras VI cum besse in olei libris LXXIII & quincunce, ammixtis aquæ heminis decẽ, æreo vase coquito, quoad oleum odorem spathæ contraxerit: hoc postea in craterem melle oblitum excolato. Ex hoc ipso aromatis imbuto oleo primũ irinum temperatur, iride in oleo spissato, velut inferiùs scriptum est, macerata, vel hoc modo: In olei libris LXX & quincunce xylobalsami contusi, veluti dictum est, libras V & sextantem excoquito: postea detracto xylobalsamo calami contusi libras IX & dextantem, ac myrrhæ grumum vino vetere odorato perfusum adijcito. Postmodum assumptis olei spissati & aromatibus imbuti libris XLIII, iridis contusæ par pondus ad duos dies totidémque noctes in eo macerato: tandémque fortiter ac strenuè exprimito. Quòd si vis efficacius fieri, æquale pondus secundò ac tertiò

A ὅταν δὲ ˚μετὰ τούτου ζέσῃ, καθελὼν ἀπήθησον τοῦ χαλκοῦ τὸ ἔλαιον· καὶ καταχέας κατὰ τοῦ καρδαμώμου κεκομμένου καὶ πεφυραμένου τῷ λοιπῷ ὕδατι, καὶ κίνει σπάθῃ ἕως ἂν ψυγῇ μὴ διαλείπων. εἶτα ἀπηθήσας τὸ ἔλαιον, ἔμβαλε εἰς τὰς ˚κη΄. τοῦ ἐλαίου λίτρας ἄνθους ˚κυπρίνου B λίτρας μϛ΄. οὐγγίας η΄. ἐάσας τε ἀποβραχῆναι, ἔξίπωσον διὰ σπυρίδος. ἐὰν δὲ πλείω θέλῃς, τοῦ νεαροῦ ἄνθους τὸ ἴσον ἐμβαλὼν πλῆθος ὁμοίως ἔξίπου, ἐάν τε δίβροχον, ἐάν τε τρίβροχον ˚βούλῃ ποιεῖν· δυναμικώτερον γὰρ γίνεται. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὸ χρηστὸν καὶ μετ᾽ εὐωδίας πληκτι- C κόν. ἔνιοι δὲ καὶ κιννάμωμον μίσγουσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀναστομωτικήν, ἁρμόζουσαν τοῖς περὶ μήτραν καὶ νεῦρα πάθεσι, καὶ πλευριτικοῖς καὶ κατάγμασι, καθ᾽ ἑαυτό τε καὶ κηρωτῇ μιγνύμενον. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσιν, ὀπισθοτονι- D κοῖς, ˚συναγχικοῖς, ˚βουβώνων φλεγμονῇ, καὶ ἀκόποις.

Περὶ στύψεως Ἰρίνου. Κεφ. ξϛ΄.

Σπάθης λίτρας ϛ΄. οὐγγίας η΄. ἐλαίου λίτρας ογ΄. οὐγγίας ˚ε. κόψας ὡς λεπτότατα, μίξον ὕδατος κοτύλας ι΄. καὶ βα- E λὼν ἐς χαλκοῦν, ἕψε μέχρις ἂν οὗ τὴν ὀσμὴν ἀναλάβῃ· εἶτα ἀπηθεῖ εἰς κρατῆρα μέλιτι κατακεχρισμένον· ἐκ τούτου δὲ ἠρωματισμένου ἐλαίου τὸ πρῶτον ἴρινον σκευάζεται, ἐναποβρεχομένης τῷ ἐστυμμένῳ ἐλαίῳ ἴρεως ὡς ὑποτέτακται, ἢ οὕτως· ἐλαίου λίτρας ˚ο΄. οὐγγίας ε΄. ξυλοβαλσάμου λίτρας ε΄. F. οὐγγίας β΄. κόψας ὡς εἴρηται, συνέψει· εἶτα ἐξελὼν τὸ ξυλοβάλσαμον, [προσεμβάλε καλάμου κεκομμένου] λίτρας θ΄. οὐγγίας ι΄. σμύρνης χόνδρον οἴνῳ παλαιῷ ἐμβρέξαν εὐώδει· εἶτα λαβὼν ἐκ τοῦ ἐστυμμένου ἐλαίου καὶ ἠρωματισμένου λίτρας ιδ΄. ἐναπόβρεχε ἴρεως κεκομμέ- G νης ἴσον τῷ σταθμῷ, ἐῶν ἡμέρας β΄. καὶ νύκτας β΄. εἶτα ἔξίπου βιαίως καὶ νεανικῶς. καὶ εἰ βούλει δυναμικώτερον εἶναι, τὸ ἴσον σταθμὸν καὶ δὶς καὶ τρὶς

V. interserit καὶ

Corn. legit μϛ΄. Legendum κυπρίνου

V. ἰδίας pro eodem.

V. συναγχικοῖς Idem βουβῶσι

Marcellus legit ϛ΄.

V. αἱ δὲ ἐλαίου

In quodam vetusto codice & apud Ruellium voces hæ desiderantur.

ὁμοίως ἐναποβρέχων ἐξίπου. κράτιστον δὲ A τὸ κατ' ἀρχὰς τὸ ἐν ὀσφρήσει μηδενὸς ἄλλου, μόνης δὲ τῆς ἴρεως ποιοῦν. τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἐν Πέργῃ τῆς Παμφυλίας, καὶ ἐν Ἤλιδι τῆς Ἀχαΐας * γινόμενον.

Corn. ἴζει. Lonicerus ποιοῦν retinet, & subaudiendum putat ὀσμήν.

Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν, θερμαντικήν. ἐσχάρας τε καὶ σηπεδόνας καὶ ῥυπαρίας ἀνακαθαίρει, καὶ ταῖς περὶ μήτρας B διαθέσεσιν ἁρμόζει, φλεγμοναῖς τε καὶ μύσεσιν, ἔμβρυά τε ἐκβάλλει, καὶ αἱμορροΐδας ἀναστομοῖ, πρός τε ἤχους ὤτων σὺν ὄξει καὶ πηγάνῳ καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, καὶ πρὸς καταῤῥόους χρονίζοντας, διαχριομένων τῶν μυξωτήρων, καὶ πρὸς ὀζαίνας. καθαίρει δὲ καὶ τὴν κοι- C λίαν, κυάθου πλῆθος ποθέν. ποιεῖ καὶ πρὸς εἰλεώδη, κινεῖ καὶ οὖρα. καὶ ἐπὶ τῶν δυσχερῶς ἐμούντων, διαχριομένων τῶν δακτύλων, ἢ τῶν ἐμετηρίων, καὶ ἐπὶ συναγχικῶν διαχριόμενον ἢ ἀναγαργαριζόμενον σὺν μελικράτῳ, καὶ πρὸς τραχύτητα ἀρτηρίας. δίδοται καὶ τοῖς D κώνειον ἢ μύκητας ἢ κόριον πεπωκόσιν.

similiter maceratum exprimito. Est verò longè optimum, quod nullius alius præterquam solius iridis qualitate odoratum afficit. Tale porrò est, quod in Perga Pamphyliæ & Elide Achaię præparatur. Vim habet emollientem & calfactoriam: crustas vlcerum, putredines ac sordes repurgat: vuluæ affectibus confert, nimirum eius inflammationibus atque præclusionibus: partus eijcit: hæmorrhoidas recludit, ad aurium sonitus ex aceto, ruta & amaris amygdalis prodest. Diuturnis etiam destillationibus, si nares eo illinantur, itémque contra ozænas auxiliatur. Aluum quoque purgat cyathi mensura potum. Facit & ad ilei cruciatus, vrinámque ciet. Ægrè vomentibus opitulatur, perunctis eo digitis, aliisve quæ ad vomitum ciendum ori induntur. Angina quoque laborantibus illinitur, aut ex aqua mulsa gargarizatur, vt & contra arteriæ asperitatem. Datur & ijs qui cicutam, fungos aut coriandrum hauserint.

Περὶ γλευκίνου σκευασίας. Κεφ. ξζ.

Γλεύκινον δὲ σκευάζεται τὸ ἁπλοῦν, ἔκ τε ἐλαίου ὀμφακίνου, καὶ σχοίνου, καὶ καλάμου, καὶ νάρδου Κελτικῆς, καὶ σπάθης, καὶ ἀσπαλάθου, καὶ " μελιλώτου, καὶ E κόστου, καὶ γλεύκους " συμπεριτιθεμένων τῶν στεμφύλων τῷ ἔχοντι ἀγγείῳ τὰ ἀρώματα καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸ ἔλαιον. κινεῖται δὲ ἐπὶ ἡμέρας λ'. δὶς τῆς ἡμέρας, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκπιεσθὲν ἀποτίθεται.

V μείζονος.

Apud Gal. 7 κατὰ γένη legitur συμπεριτιθεμένων μίσων &c.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, ἀνετικήν· ποιοῦσαν πρὸς τὰ " ῥίγη F καὶ τὰ " νευρικὰ πάθη, καὶ τὰ ἐν ὑστέρᾳ. παντὸς δὲ ἀκόπου μᾶλλον ὠφελεῖ μαλακτικὸν ὄν.

Par ῥίγεα

Al. νευρικῶν πόνων

De Gleucini compositione. Cap. LXVII.

Gleucinum simplex præparatur ex oleo omphacino, schœno, calamo, nardo Gallico, spatha, aspalatho, meliloto, costo, musto, circundatis interim vinaceis vasi quod aromata vinum oleúmque continet. Triginta porrò diebus, bis singulis permiscentur: post demùm expressum oleum reconditur.

Vim habet calfaciendi, molliendi atque relaxandi: quò fit vt ad rigores & neruorum vuluæque affectus conferat. Omni autem acopo vtilius est, quippe quod emolliat.

Περὶ Ἀμαρακίνου. Κεφ. ξη.

Ἀμαράκινον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται· σκευάζεται δὲ διά τε ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ βαλανίνου, συφομένων ξυλοβαλσάμῳ, " σχοίνῳ, καὶ καλάμῳ, ἡδυνομένων δὲ, G ἀμαράκῳ, κόστῳ, ἀμώμῳ, νάρδῳ, καρποβαλσάμῳ καὶ σμύρνῃ. οἱ δὲ πολυτελέστερον αὐτὸ ποιοῦντες, μίσγουσι καὶ κινά-

Ald. in nothis ζαμάνια addit, cuius etiam meminit Plinius.

De Amaracino. Cap. LXVIII.

Fit in Cyzico Amaracinũ probatissimum. Paratur autẽ ex oleis omphacino & balanino: quæ quidẽ xylobalsamo, " schœno & calamo spissata fuerint: suauiora verò reddita amaraco, costo, amomo, nardo, carpobalsamo & myrrha. Miscẽt & cinnamomũ qui sumptuosius ipsũ con-

vel, iunco odorato

ficiunt. Assumuntur autem mel & vinum, tum ad vasorum illitionem, tum ad comminuta aromata subigenda. Porro calfacit, soporem inducit, vasorum spiracula recludit, emollit, feruorem excitat, vrinam cit, putredinibus ac fistulis cōducit, necnon & aquosis ramicibus post curationem ope manus adhibitam. Crustas quoque ac efferata vlcera circumquaque rumpit. Vrinæ difficultati illita sede succurrit. Quin & huius ipsius inflammationibus & ad recludendas hæmorrhoidas itidem oblitum auxiliatur. Vtero appositum menses ciet, vuluę duritias & œdemata discutit, sauciatis denique neruis ac musculis confert, rarioribus lanæ hapsis eo irrigatis & impositis.

De Megalio. Cap. LXIX.

Quondā factitabatur quod Megalium appellatur: at nūc planè intercidit. Veruntamen ad historiæ complementum eius quoque meminisse non abs re fuerit. Huius igitur mistura cum amaracino eadem est, nisi quòd resina ampliùs accedit, qua quidem sola discrepat. Leniter emollit. Resina porro neque conseruationis, neque voluptatis gratia, sed coloris crassamentiq́ue causa vnguentis adijcitur. Miscetur autem terebinthina decocta, donec olere desinat. Eius verò coquendæ ratio in resinæ tractatione declarabitur.

De Hedychroo. Cap. LXX.

Sed & quod Hedychroon cognominant, quódque in Co præparatur, easdē vires eundémque præparandi modum cum Amaracino obtinet: at odoratius existit.

De Metopio. Cap. LXXI.

Præparatur & in Ægypto vnguētum, vernaculo nomine Metopium dictū: scilicet propter galbani permistionem. Lignum enim è quo galbanum emanat, Metopion Ægyptijs appellatur. Ex oleo omphacino & amygdalarum amararum, cardamomo, schœno, calamo, melle, vino, myrrha, balsami

A μωμον. παραλαμβάνεται δὲ μέλι καὶ οἶνος εἰς τὴν τῶν ἀγγείων χρῖσιν, καὶ φύρασιν τῶν κεκομμένων ἀρωμάτων. ἔστι δὲ θερμαντικόν, καρωτικόν, ἀναστομωτικόν, μαλακτικόν, πυρωτικόν, οὐρητικόν, εὔχρηστον εἴς τε τὰς σῆραγγας καὶ σύριγγας, καὶ ὑδροκήλας μετὰ τὰς χειρουργίας· V. ὀπὰς
B περιρρήσσει τε τὰς ἐσχάρας καὶ τὰ τεθηριωμένα ἕλκη. πρός τε δυσουρίαν ἁρμόζει περιχριομένου τοῦ δακτύλου· καὶ πρὸς τὰς φλεγμονὰς αὐτοῦ, καὶ πρὸς αἱμορροΐδων ἀναστόμωσιν περιχριόμενον· ἐμμήνιά τε κινεῖ προστιθέμενον τῇ μήτρᾳ, καὶ σκληρίας καὶ οἰδήματα τὰ ἐν ὑστέρᾳ διαφορεῖ, καὶ
C πρὸς τὰ νευρότρωτα καὶ μυότρωτα συμφέρει ἐν πιλήμασιν ἀραιοῖς βρεχόμενον καὶ ἐπιτιθέμενον. Par. ἀραιοῖς

Περὶ Μεγαλείου. Κεφ. ξθ'.

Τὸ δὲ Μεγάλειον καλούμενον, πάλαι μέν ποτε ἐσκευάζετο· ἐκλέλοιπε δὲ νῦν.
D πρὸς ἐκπλήρωσιν δὲ τῆς ἱστορίας, οὐκ ἔστιν ἄτοπον καὶ τούτου ἐπιμνησθῆναι. καὶ τούτου δὲ σκευασία ἡ αὐτὴ τῷ ἀμαρακίνῳ, πλεονάζει δὲ τῇ ῥητίνῃ, καὶ ταύτῃ διαφέρει. ἔστι δὲ μαλακτικὸν ἠπίως. ἡ μὲν γὰρ ῥητίνη μίγνυται τοῖς μύροις, οὔτε φυλακῆς οὔτε ἡδονῆς χάριν, χρώματος δὲ καὶ πάχους ἕνεκα. Parif. caret.
E μίγνυται δὲ ἡ τερεβινθίνη ἀφεψημένη, ἄχρις ἂν ἄοσμος γένηται. δηλωθήσεται δὲ ἐν τοῖς περὶ ῥητίνης ἡ ἕψησις αὐτῆς.

Περὶ Ἡδυχρόου. Κεφ. ο'.

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ ἡδύχρουν, σκευαζόμενον δὲ ἐν Κῷ, τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεώς τε καὶ σκευασίας τῷ ἀμαρακίνῳ· εὐωδέστερον δὲ τυγχάνει. V. ἐν τῇ Αἰγύπτῳ
F

Περὶ Μετωπίου. Κεφ. οβ'.

Σκευάζεται δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ μύρον, ἐπιχωρίως ὑπ' αὐτῶν καλούμενον μετώπιον, διὰ τὴν τῆς χαλβάνης μίξιν· τὸ γὰρ ξύλον ἐξ οὗ γίνεται ἡ χαλβάνη, μετώπιον καλεῖται. V. ἐν αὐτοῖς
G δι' * ἀμυγδάλων δὲ πικρῶν καὶ ἐλαίου ὀμφακίνου καὶ καρδαμώμου, σχοίνου τε καὶ καλάμου καὶ μέλιτος καὶ οἴνου καὶ σμύρνης καὶ βαλσάμου

καρποῦ καὶ χαλβάνης καὶ ῥητίνης συντίθεται. δόκιμον δέ ἐστι τὸ βαρύοσμον καὶ λιπαρὸν, ἐμφαῖνον μᾶλλον τοῦ καρδαμώμου καὶ τῆς σμύρνης, ἤπερ τῆς χαλβάνης· σφόδρα δὲ θερμαίνει καὶ πυροῖ καὶ ἀναστομοῖ, ἐπισπᾶταί τε καὶ καθαίρει ἕλκη· πρός τε νεῦρα καὶ μύας διακοπέντα ποιεῖ, ὑδροκήλας τε σὺν *σηπταῖς. μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι καὶ κηρωταῖς. πρός τε ῥίγη καὶ ὀπισθοτονικῶς σπωμένοις χρησιμεύει· κινεῖ δὲ καὶ ἱδρῶτας, καὶ ἀναστομοῖ τὰ περὶ ὑστέραν, καὶ σκληρίας τὰς περὶ αὐτὴν χαλᾷ· καὶ καθόλου μαλακτικὴν ἔχει τὴν δύναμιν.

Vulg. cod. σηπταῖς. Sed cum Cornario σηπτικαῖς ex Pal. cod. legimus & subintelligimus ἐμπλάστροις.

Περὶ Μενδησίου. Κεφ. οβʹ.

Καὶ τὸ Μενδήσιον δὲ λεγόμενον, ἐκ τοῦ βαλανίνου ἐλαίου καὶ σμύρνης καὶ κασσίας καὶ ῥητίνης σκευάζεται. ἔνιοι δὲ μετὰ τὸν καταστάθμισμόν, κιννάμωμον μικρὸν προσεπεμβάλλουσιν ἀνωφελῶς· οὐκ ἐκδίδωσι γὰρ τὰ μὴ *συνεψημένα τὴν δύναμιν. ἐμφερῆ δὲ ἔχει τὴν ἐνέργειαν τῷ μετωπίῳ, ἥττονα μέντοι.

Samb. συνεψομένα.

Περὶ Στακτῆς. Κεφ. ογʹ.

Στακτὴ δὲ καλεῖται τῆς προσφάτου σμύρνης τὸ λιπαρὸν, κεκομμένης μεθ' ὕδατος ὀλίγου, *ἀποτεθλιμμένου τε δι' ὀργάνου. εὐώδης τε λίαν καὶ πολυτελής ἐστι καὶ καθ' ἑαυτὴν *οὖσα μύρον τὸ καλούμενον στακτή. δόκιμος δέ ἐστιν ἡ ἀμιγὴς ἐλαίου, καὶ ἐν ἐλαχίστῳ πλείστην δύναμιν κεκτημένη, οὖσα θερμαντικὴν, ἀναλογοῦσα τῇ σμύρνῃ καὶ τοῖς θερμαίνουσι τῶν μύρων.

Περὶ κινναμωμίνου. Κεφ. οδʹ.

Κινναμώμινον δὲ ἐκ τε ἐλαίου βαλανίνου καὶ στυμμάτων ξυλοβαλσάμου, *καλάμου, σχοίνου. ἡδυσμάτων δὲ κινναμώμου, βαλσάμου καρποῦ, σμύρνης τετραπλασίονος παρὰ τὸ κιννάμωμον σκευάζεται. μίγνυται δὲ καὶ μέλι εἰς τὴν φύρασιν. δόκιμον δέ ἐστι τὸ μὴ *δριμὺ, μαλακὸν δὲ τῇ ὀσμῇ, καὶ παρεμφαῖνον σμύρνης, παχύ τε καὶ *εὐῶδες, ἄγαν δὲ τῇ γεύσει πικρόν. τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐκ ἐκ ῥητίνης, ἀλλ' ἐκ σμύρνης ἔχει τὸ πάχος· ἡ γὰρ ῥητίνη

Deest in v. cod.

Parif. τὸ δριμύ. Sed negationem hic quoque addunt Marcellus Virgilius & Ruellius. Lacuna legit δόκιμον δὲ ἐστι τὸ δριμὺ μετὰ τῇ γεύσει &c. V ἀώδες ἄγαν. τῇ γεύσει πικρόν.

A semine, galbano & *resina, componitur. Probatur quod grauiter olet ac pingue est, quódque cardamomum & myrrhã potiùs quàm galbanum resipit. Vehementer autem calfacit, adurit, ora vasorum aperit, attrahit, vlceráque expurgat. Ad neruos & musculos præcisos efficax est, itémq; ad aquosos ramices B septicis emplastris adhibitum. Malagmatis etiam ac ceratis inseritur. Rigoribus quoq; ac retrorsum curuato corpore conuulsis conducit. Ciet & sudores, atque vteri vasorũ oscula reserat, eiusdémque duritias laxat. Atque in vniuersum molliendi vi præditũm est.

Plin. terebinthina.

C *De Mendesio. Cap. LXXII.*

Quod Mendesium dicitur, ex balanino conflatur oleo, myrrha, cassia & resina. Nonnulli postquam alia singula certis ponderibus iniecerunt, cinnamomi exiguum insuper addunt, sed vtilitate nulla. Nec enim suas vires conferunt quæ non simul contrita fuerint. Cæterùm D similem Metopio vim obtinet, attamen inferiorem.

De Stacte. Cap. LXXIII.

Stacte verò vocatur pinguitudo recentis myrrhæ cum aqua pauca cõtusæ & organo expressæ. Ea per quàm odorata ac pretiosa est: quippe quæ vnguentum per se faciat, E quod stacte nominatur. Probatur quæ olei nihil admixtum habet, quæque vel minima quãtitate vim maximam sortita est, nimirum calfactoriam, ac myrrhę vnguentísque calfacientibus proportione respondentem.

De Cinnamomino. Cap. F *LXXIIII.*

Cinnamominum ex oleo cõstat balanino, & xylobalsami, calami ac schœni spissamẽtis: cinnamomi verò, balsami seminum & quadruplæ ad cinnamonũ myrrhæ odoramentis. Quin & ad ea ipsa subigenda mel adijcitur. Probatur minimè a- G cre, molli odore, myrrhæ quiddam referẽs: quippe quod crassũ sit & odoratũ, ac gustu perquã amaro. Tale enim nõ à resina, sed myrrha crassitudinem obtinet: quin neque resina

amaritudinem, neque odoris gratiam addit. Vim habet admodú acrem, calfacientem & amaram. Proinde ora venarum calfaciendo aperit: humores quoque ac flatus discutit, diffundit & attrahit, sed caput aggrauat. Facit & ad vuluæ vitia cũ oleo duplo, cera & medulla: sic enim de acrimonia sua multú amittit, emolliẽdique vim asciscit. Nam alioqui comburit, ac prę cęteris crassis vnguentis vehementissimè indurat. Ad fistulas etiá ac putredines euidẽter est efficax: itémque ad aquosos ramices, carbunculos & gangrenas cum cardamomo. Quin & ad rigores circuitu redeũtes, tremores ac virulentarum bestiarũ morsus illinitur: scorpionum verò ictibus phalangiorúmq; morsibus cum tritis grossis imponitur.

De Nardino vnguento. Cap. LXXV.

Nardinum vnguentum variè addito malabathri folio, aut sine eo, præparatur. Vtplurimum autem balanino oleo aut omphacino spissandi quidem gratia iuncus odoratus admiscetur: ad odoris verò gratiam conciliandá, costus, amomum, nardum, myrrha, balsamum. Laudatur tenue, minimè acre, nardi aridæ aut amomi odorem retinens.

Vis ei extenuás, acris ac detergés: nec non & humores rarefaciendi & excalfaciendi vi pollet. Liquidum vero est, nec habet strigmenti crassitudinem, nisi resinam recipiat. Conficitur quoque vilius ex omphacino oleo, iunco, calamo, costo atque nardo.

De Malabathrino. Cap. LXXVI.

Malabathrinum seu foliatũ eadẽ habet quæ nardinum spissamenta, myrrhæ autem plusculum additur: qua de causa calfacit, crocino aut amaracino viribus respondens.

De Myrrha. Cap. LXXVII.

MYRRHA lachryma est arboris nascentis in Arabia, Ægyptiacæ spinæ similis: qua quidem incisa lachryma in substratas tegetes destillat, pars verò circa caudicem ipsum concrescit.

A οὐ προσδίδωσι πικρίαν, οὐδὲ εὐωδίαν.

Δύναμιν δὲ ἔχει σφόδρα δριμεῖαν καὶ θερμαντικὴν καὶ πικράν. ἀναστομοῖ γοῦν θερμαίνουσα καὶ διαφορεῖ, καὶ διαχεῖ καὶ ἐπισπᾶται ὑγρά, καὶ πνεύματα· ἔστι δὲ καρηβαρικόν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ περὶ μήτραν σὺν ἐλαίῳ διπλασίονι καὶ κηρῷ καὶ μυελῷ.
B οὕτω γὰρ ἀποβάλλει τὸ πολὺ τῆς δριμύτητος, καὶ γίνεται μαλακτικόν. ἄλλως γὰρ συγκαίει καὶ σκληρύνει βιαιότατα πάντων τῶν παχέων μύρων. ποιεῖ καὶ πρὸς σύριγγας καὶ * σηπεδόνας ἐναργῶς· καὶ πρὸς ὑδροκήλας καὶ ἄνθρακας καὶ γαγγραίνας σὺν καρδαμώμῳ· πρὸς τὰ ῥίγη τὰ περιοδικὰ καὶ
C τρόμους, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἰοβόλων θηρίων δακνομένους ἐν συγχρίσματι, ἐπίθεμά τε σκορπιοπλήκτοις καὶ φαλαγγιοδήκτοις * σὺν ὀλύνθοις συντετριμμένοις. Al. σὺν ὀλύνθοις λείοις. Sic habuit & Ruellii codex. Sed vulg. exempl. carent.

Περὶ Ναρδίνου μύρου. Κεφ. οε΄.

Νάρδινον μύρον ποικίλως σκευάζεται
D διά τε τοῦ μαλαβαθρίνου * φύλλου, καὶ δίχα τούτου. ὡς τὸ πολὺ δὲ μίγνυται τῷ βαλανίνῳ * ἐλαίῳ, ἢ ὀμφακίνῳ, πρὸς μὲν τὴν στῦψιν τοῦ ἐλαίου σχοῖνος· πρὸς δὲ τὴν εὐωδίαν * κόστος, ἄμωμον, νάρδον, σμύρνα, βάλσαμον. ἔστι δὲ χρηστὴ ἡ * λεπτή, μὴ δριμεῖα, ἔχουσα τὴν εὐωδίαν τῆς ξηρᾶς νάρ-
E δου ἢ ἀμώμου. Δύναμις δὲ αὐτῇ λεπτυντική, δριμεῖα, σμηκτική, ἀραιωτικὴ ὑγρῶν, θερμαντική. ὑγρὰ δέ ἐστι καὶ οὐ γλοιώδης, ἐὰν μὴ ῥητίνην ἔχῃ. σκευάζεται δὲ καὶ λιτὴ δι' ὀμφακίνου ἐλαίου καὶ σχοίνου καὶ καλάμου, καὶ κόστου, καὶ νάρδου.

V. μύρου

V. μύρῳ Sed minùs rectè.

In vet. cod. non legitur.

Codex Marcelli λειτὴ

Περὶ Μαλαβαθρίνου. Κεφ. ος΄.

F Τὸ δὲ μαλαβάθρινον, ἔχει μὲν στύμματα ἃ καὶ ἡ νάρδος, σμύρνης δὲ πλεῖον· διὸ καὶ γίνεται θερμαντικόν, ἀναλογοῦν τῷ κροκίνῳ καὶ ἀμαρακίνῳ τὴν δύναμιν.

* Περὶ Σμύρνης. Κεφ. οζ΄.

ΣΜΥΡΝΑ δάκρυόν ἐστι δένδρου γεν-
G νωμένου ἐν Ἀραβίᾳ, ὅμοιον τῇ * Αἰγυπτιακῇ ἀκάνθῃ· οὗ ἐγκοπτομένου ἀπορρεῖ τὸ δάκρυον εἰς ὑπεστρωμένας ψιάθους· τὸ δέ, * ἐπὶ τῷ στελέχει περιπήγνυται.

Sunt qui hoc loco de Iasmelæo caput interseruntt, totidẽ ferè verbis ex Aëtio transcriptum. In Florentino certè quidẽ codice insertũ reperitur. Nos Aldinũ codicem secuti ad notha relegauimus.

V. caret.

καὶ λέγεταί αὐτῆς ἡ μὲν τις πεδιάσιμος λιπαρὰ, ἧς πιεζομένης, ἡ στακτὴ λαμβάνεται· ἡ δέ τις γαβιρέα λιπαρωτάτη, ἐν εὐγείοις καὶ λιπαροῖς τόποις γεννωμένη, ἣ καὶ πολλὴν ἀνίησι τὴν στακτήν. πρωτεύει δὲ ἡ Τρωγλοδυτικὴ καλουμένη ἀπὸ τῆς γεννώσης αὐτὴν χώρας, ὑπόχλωρος καὶ δηκτικὴ οὖσα, διαυγής. συλλέγεται δέ τις καὶ λεπτὴ μετὰ τὴν Τρωγλοδυτικὴν ἀριθμουμένη, ἐνάπαλλος οὖσα ὡς τὸ βδέλλιον, ὑπόβρωμος τῇ ὀσμῇ, ἐν εὐηλίοις τόποις γεννωμένη. ἡ δέ τις καυκαλὶς λεγομένη, ὑπέρωρος, μέλαινα, κατόπτος. ἡ δὲ χείριστη ἐν ἁπάσαις ἐργασίμη καλεῖται, ψαφαρὰ καὶ ἀλιπής, δριμεῖα, κομμίζουσα τῇ ὄψει καὶ τῇ δυνάμει· καὶ ἡ ἀμιναία δὲ καλουμένη, ἀποδόκιμος. καὶ πιέσματα δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται· ἀπὸ μὲν τῶν λιπαρῶν εὐώδη καὶ λιπαρά· ἀπὸ δὲ τῶν ξηρῶν ἀλιπῆ καὶ οὐκ εὐώδη, ἄτονα διὰ τὸ μὴ προσειληφέναι ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν. δολίζεται δὲ κόμμει βραχέντι σμύρνης ἀποβρέγματι καὶ μιγνυμένῳ. ἐκλέγου δὲ τὴν νέαν, ψαθυράν, κούφην, ὁμόχρουν πάντοθεν, καὶ τὴν ἐν τῷ θλασθῆναι ἔνδοθεν λευκὰς ὀνυχώδεις ἔχουσαν διαφύσεις, λείας, μικροβώλον τε, πικράν, εὐώδη, δριμεῖαν, θερμαντικήν· ἡ δὲ βαρεῖα καὶ τῇ χρόᾳ πισσώδης, ἐστὶν ἄχρηστος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, [ἐφεκτικὴν ῥευμάτων] καρωτικήν, κολλητικήν, ξηραντικήν, στυπτικήν· μαλάσσει δὲ καὶ μήτρας μεμυκυίας καὶ ἀναστομοῖ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα συντόμως, σὺν ἀψινθίῳ ἢ θέρμων ἀποβρέγματι, ἢ πηγάνου χυλῷ προστιθεμένη. λαμβάνεται δὲ ἐν καταποτίῳ μέγεθος κυάμου, πρὸς βῆχα χρόνιον καὶ ὀρθόπνοιαν, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος, λύσιν τε κοιλίας καὶ δυσεντερίας. λύει δὲ καὶ ῥίγη, [ἐπιπολὺ τεταρταίαν] πρὸ δύο ὡρῶν τῆς ἐπιβολῆς μετὰ πεπέρεως καὶ ὕδατος τὸ μέγεθος κυάμου ποθεῖσα, ἀρτηρίας τε τραχύτητα καὶ δασυσμοὺς φωνῆς ἀποκαθίστησιν ὑποτιθεμένη τῇ γλώττῃ καὶ ἀποχυλιζομένη. κτείνει δὲ καὶ ἕλμινθας, καὶ πρὸς δυσωδίαν στόματος διαμασᾶται· πρὸς δὲ μασχαλῶν πόνους, μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς διαχρίεται· σὺν οἴνῳ δὲ καὶ

Marc. & Corn. καυκαλὶς ex Plinii autoritate.
V. ἀριθμουμένη
V. ἰσχνή
Corn. μοσχῷ
Sic Corn. at Par. ἄτονος
V. interserit ἐν
Al. ψαθυραί
Addunt Ald. & v. cod. καὶ Cornario redundat.
Par. θερμαντικῆς
Vulg. exempl. non habent.
Fortè ἀψινθίου
V. addit καὶ περὶ τὰς ὥρας τὸ βδέλλιον
Vulg. exempl. carent.

A Ac myrrha quidé quædam pediasimos, quasi campestris, appellatur, pinguis, qua expressa stacte excipitur. Alia verò Gabirea læto ac pingui solo proueniens, quæ multam quoque stactem sudat. Primas verò tenet quæ Troglodytica cognominatur à loco in quo gignitur, subuiridis ea quidem, mordax atque pel- B lucida. Colligitur etiamnum tenuis quædam, quæ à Troglodytica secunda est, bdellij modo lentescens, odore quodammodo viroso, locis nascens apricis. Alia Caucalis dicitur, exoleta, nigra & retorrida. Omnium deterrima quæ Ergasima nominatur, quippe quæ sit squalore obsita, acris ac minimè pinguis, C & aspectu viribúsque gummi referat. Improbatur etiá quæ Aminea nominatur. Ex ijs porrò expressiones fiunt: è pinguibus quidem odoratæ ac pingues: è siccis verò, haudquaquá pingues, nec odoratæ, inualidæ: proptereà quòd oleum dum conformarentur asciuerint. Adulteratur gummi macerato aqua in D qua myrrha maduerit ac permisto.

fortè pellucens

Eligito recentem, friabilé, leuem, vndiquaque concolorem, quæque confracta intercurrentes lineas intrinsecus habeat cádidas, vnguium speciem præ se ferentes ac læues, quæque insuper minutis sit glebis, amara, odorata & acris. Ponderosa autem & quæ picei coloris est, inu- E tilis censetur. Vim habet calfaciendi, fluxiones sistendi, soporem inducendi, glutinandi, siccandi & astringendi. Emollit etiam præclusam vuluam & aperit. Menses & partus celeriter extrahit, cum absinthij vel lupinorum diluto aut rutæ succo admota. Deglutitur verò catapotij instar ad molé fabæ con- F tra diuturná tussim, orthopnœam, lateris ac thoracis doloré, alui profluuium atque dysenteriam. Rigores quoque, maximéque quartanarios, discutit horis ante accessioné duabus, cú pipere & aqua fabæ magnitudine pota. Subdita linguæ liquatáque arteriæ asperitaté ac vo- G cis raucitatem emendat. Quin & lumbricos enecat, & ad oris grauecolentiam commanducatur. Aduersus alarum tædia cum alumine liquido illinitur: cum vino verò &

oleo colluta dentes ac gingiuas stabilit. Inspersa quoque capitis vulnera glutinat. Fractis auribus nudatísque ossibus cum cochleæ carne peruncta medetur. Itémque purulétis auribus, nec non & inflammatis, cum meconio, castorio & glaucio. Ad varos autem cum cassia & melle illinitur. Impetigines ex aceto detergit: defluẽtes capillos cum ladano vino & myrtino oleo firmat. Diuturnas etiam defluxiones compescit, si narium pinnæ illinatur. Oculorum vlcera complet, exteritque albugines & ea quæ pupillis tenebras offundunt: quin & scabritias seu asperitudines expolit. Fit & ex ea quemadmodum è thure fuligo, veluti postea ostendimus, ad eadem efficax.

De Bœotica myrrha. Cap. LXXVIII.

Bœotica verò myrrha ex arbore quadam in Bœotia nascente stillat, incisa radice: eligito quæ myrrham odoris suauitate repræsentet. Calfaciendi, molliendi, diffundendíque vi pollet. Vtiliter quoque suffimentis inseritur.

De Styrace. Cap. LXXIX.

STYRAX lachryma est arboris cuiusdam coroneæ malo similis. Præfertur flauus ac pinguis, resinosus, albicantibus grumis, quàm diutissimè in sua odoris gratia permanens, quique dum mollitur subigiturve melleam quandam humiditaté ex se remittit. Talis est Gabalites, itémque Pisidiacus atque Cilicius. Deterior niger, friabilis ac furfurosus. Inuenitur & lachryma gummi similis, translucida, myrrhæ æmula: verùm hæc perpauca nascitur. Adulteratur porrò arboris ipsius scobe, quæ vermiculorũ erosione facta fuerit, admisto melle ac iridis crassamento & quibusdam alijs. Nonnulli quoque ceram aut sebum aromatis imbutum ad Solem acerrimum vnà cum styrace subigunt, & per colum latis foraminibus peruium in aquam frigidã quasi vermiculos effingentes exprimũt & vænundant. Styracem hunc ideò Scolecitem quasi vermiculatũ cognominãt: atque imperiti tanquam

A ἐλαίῳ διακλυζομένη, ὀδόντας καὶ οὖλα κρατύνει· κολλᾷ δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ τραύματα ἐπιπασσομένη, καὶ τὰ τεθλασμένα ὦτα καὶ ἐψιλωμένα ὀστᾶ ἰᾶται σὺν κοχλίου σαρκὶ ἐπιχριομένη, καὶ τὰ πυορροοῦντα τῶν ὤτων καὶ φλεγμαίνοντα, σὺν μηκωνίῳ καὶ καστορίῳ καὶ γλαυκίῳ· πρὸς δὲ ἴονθους
B μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος ἐπιχρίεται, λειχῆνας τε ἀποσμήχει σὺν ὄξει, καὶ τρίχας ῥευσάσας μετὰ λαδάνου καὶ οἴνου καὶ μυρσινίνου καταχριομένη ῥώννυσι· πραΰνει δὲ καὶ τοὺς χρονίους καταρρόους °διαχριομένη πτερῷ τῶν μυξωτήρων· πληροῖ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἕλκη, καὶ καθαίρει τὰ λευκώματα καὶ τὰ ἐπι-
C σκοτοῦντα τὰς κόρας, καὶ τραχώματα σμήχει. γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτῆς ὁμοίως τῇ ἐκ τοῦ λιβάνου, ὡς ὑποδείξομεν, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ αὐτά.

Corn. διαχριόμενον

Περὶ Βοιωτικῆς σμύρνης. Κεφ. οη΄.

Ἡ δὲ Βοιωτικὴ σμύρνα, ἔστι δένδρου τινὸς ἐν Βοιωτίᾳ γεννωμένου ῥίζα *τετμημένη.
D ἐκλέγου δὲ τὴν ἐμφερῆ σμύρνῃ κατὰ τὴν εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, μαλακτικήν, °διαλυτικήν. μίγνυται δὲ καὶ θυμιάμασι χρησίμως.

Corn. ex Gal. διαχυτικήν. Sic & Paulus & Oribas.

Περὶ στύρακος. Κεφ. οθ΄.

ΣΤΥΡΑΞ δάκρυόν ἐστι δένδρου τινὸς ὁμοίου °κυδωνίᾳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ξαν-
E θὸς καὶ °λιπαρός, ῥητινώδης, θρόμβους ἔχων ὑπολεύκους, ἐπιδιαμένων τῇ εὐωδίᾳ ὡς ἐπιπλεῖστον, καὶ ἐν τῷ μαλάσσεσθαι ἀνιεὶς ὑγρασίαν τινὰ μελιτώδη· τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ °Καταβαλίτης καὶ Πισιδιακὸς καὶ °Κιλίκιος. φαῦλος δὲ ὁ μέλας καὶ °ψαθυρός, καὶ πιτυρώδης. εὑρίσκεται δὲ καὶ δάκρυον κόμ-
F μει ἐοικός, διαυγές, σμυρνίζον· ὀλίγον δὲ τοῦτο γεννᾶται. δολίζουσι δὲ αὐτὸ τοῖς ἐκ τοῦ δένδρου πρίσμασιν ἅπερ ὑπὸ τῶν σκωλήκων ἀναλίσκεται, μιγνυμένη καὶ μέλιτι καὶ °ἴρεως ὑποστάθμῃ, καὶ ἄλλοις τισίν. ἔνιοι δὲ κηρὸν ἢ στέαρ ἀρωματίσαντες °συμμαλάσσουσιν ἐν τοῖς ὀξυτάτοις ἡλίοις τῷ στύρακι,
G καὶ δι' ἠθμοῦ εὐρυτρήτου ἐκθλίβουσιν εἰς ὕδωρ ψυχρόν, ποιοῦντες σκωλήκια, καὶ πωλοῦσι σκωληκίτην ὀνομάζοντες. °ἐγκρίνουσι δὲ οἱ ἄπειροι

V. κυδωνίᾳ
Al. ῥυπαρός
Orib. λεύκιος
Al. ψαθαρός. & sic quoque Plinius legisse videtur.
V. ἴριδος
V. συμμαλάσσουσιν
V. addit στύρακα

πωλοῦσιν ὡς ἀκέραιον, οὐ προσέχοντες τῇ κατὰ τὴν ὀσμὴν εὐτονίᾳ· δριμεῖς γὰρ λίαν ἐστὶν ὁ ἄδολος. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πεπτικὴν· ποιῶν πρὸς βῆχας καὶ καταῤῥόους, κορύζας, βράγχους, ἀποκοπὴν φωνῆς· ἁρμόζει καὶ πρὸς τὰς ἐν ὑστέρᾳ μύσεις καὶ σκληρίας· ἔμμηνά τε ἄγει πινόμενος καὶ προστιθέμενος, κοιλίαν τε κούφως μαλάττει καταπινόμενος ὀλίγος μετὰ ῥητίνης τερεβινθίνης· μίγνυται δὲ καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς καὶ ἀκόποις χρησίμως. καίεται δὲ καὶ ὀπτᾶται καὶ φρύγεται καὶ αἰθαλοῦται ὡς λίβανος· ἁρμόζει τε ἡ αἰθάλη πρὸς ἃ καὶ ἡ τοῦ λιβάνου. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ σκευαζόμενον χρῖσμα ἐν τῇ Συρίᾳ στυράκινον, θερμαίνει καὶ μαλάττει ἰσχυρῶς· κεφαλαλγὲς μέντοι καὶ βαρὺ καὶ καρωτικὸν καθέστηκεν.

A sincerum admittũt, non attendentes ad insignem odoris vehementiam. Est enim admodum acris qui fraudis expers est. Vim habet calfactoriam, emollientem & concoctoriam. Medetur tussi, destillationibus, grauedinibus, raucitatibus & vocis interceptioni: vuluæ quoque præclusæ duritiáque laboranti conuenit. Cit mẽses potu appositúque, & aluum leuiter mollit, si exiguum cum resina terebinthina deglutiatur. Vtiliter etiam malagmatis discutientibus & acopis admiscetur. Vritur autem, assatur torretúrve: atque ex eo, quemadmodũ & è thure, fuligo colligitur: quæ quidem ad eadẽ, ad quæ thuris fuligo accommodatur. Styracinũ verò vnguentum quod ex eo in Syria concinnatur, calfacit ac potenter emollit: verùm capitis dolorẽ grauitatémque ac soporem conciliat.

Περὶ Βδελλίου. Κεφ. π.

ΒΔΕΛΛΙΟΝ οἱ δὲ μάδελκον, οἱ δὲ βολχὸν καλοῦσι· δάκρυον ἐστὶ δένδρου Σαρακηνικοῦ. δόκιμον δὲ ἐστιν αὐτοῦ τὸ τῇ γεύσει πικρὸν, διαυγὲς, ταυροκολλῶδες, λιπαρὸν διὰ βάθους καὶ εὐμάλακτον, ἀμιγὲς ξύλων καὶ ῥυπαρείας, εὐῶδες ἐν τῷ θυμιᾶσθαι, ἐοικὸς ὄνυχι. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον ῥυπαρὸν καὶ μέλαν, ἀδρόβωλον, πιλαθῶδες, κομιζόμενον ἀπὸ τῆς Ινδικῆς. φέρεται δὲ ἀπὸ τῆς Πέτρας, ξηρὸν, ῥητινῶδες, ὑποπέλιον, δευτερεῦον τῇ δυνάμει. δολοῦται δὲ μιγνύμενον κόμμει. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐχ ὁμοίως πικραίνει τὴν γεῦσιν, ἔν τε τῷ ὑποθυμιᾶσθαι οὐχ οὕτως εὐῶδές ἐστι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, διαλυτικὴν σκληριῶν καὶ βρογχοκηλῶν, καὶ ὑδροκηλῶν, ἐνεθὲν πτυέλῳ ἀσίτου· ἀνοστομοῖ καὶ τὰς μήτρας προστιθέμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· ἐφέλκεται δὲ καὶ τὰ ἔμβρυα καὶ πᾶσαν ὑγρασίαν· θρύπτει δὲ καὶ λίθους πινόμενον, καὶ οὖρα ἄγει. βηχικοῖς τε καὶ θηριοδήκτοις ὠφελίμως δίδοται· ἀγαθὸν δὲ καὶ πρὸς ῥήγματα, σπάσματα, καὶ πλευρᾶς πόνον καὶ διαδρομὰς πνευμάτων· μίσγεται δὲ καὶ μαλάγμασι τοῖς ἁρμόζουσι πρὸς τὰς σκληρίας καὶ δίσεις τῶν νεύρων.

V. μάδελκον
V. βολχὸν
Orib. ἀραβικοῦ. Marc. σαυδακοῦ ἢ ἀραβικοῦ. Hermolaus σαμβακηνοῦ.
Addit Aët. τῇ χρόᾳ
V. σαυδακὸν, μελάντερον, ἀδρόβωλον quidem vetus codex excusa ista non habet.
Al. καὶ
V. τῇ γλώσσῃ
Ald. πόνον
V. μίγνυται
V. ἢ δίσεις τῶν νεύρων καταπραΰνει ...

De Bdellio. Cap. LXXX.

BDELLIVM nonnulli madelcum, alij bolchum appellant. D Lachryma est arboris Sarracenicæ. Probatur gustu amarum, translucidum, taurino glutini simile, pingue intima parte & facilè mollescens, lignorum ac sordium expers, in suffitione vnguis odorati in modum odoratum. Est & alterum sordidum ac nigrum, grãdioribus glebis, in offas conuolutum, quod quidem ex India aduehitur. E Defertur etiam à Petra oppido siccum, resinosum, subliuidum, sed facultate secundum. Adulteratur admixto gummi: verùm ita vitiatum non perinde gustui amaritudinem repræsentat, neque vsqueadeò suffitionibus odoratum est. Vim porrò obtinet calfaciendi, molliendi, F discutiendi duritias, turgescentia guttura, & aquosas hernias, ieiuni saliua dilutum. Tum appositu, tum etiam suffitu vuluæ spiracula laxat, & partus humiditatémque omnẽ extrahit. Calculos potu cõminuit, & vrinas ducit. Tussientibus & ijs qui à virulentis bestijs demorsi fuerint, vtiliter exhibetur. G Valet quoq; ad rupta, conuulsa, lateris dolorẽ & vagos ac discurrentes flatus. Inseritur & malagmatis quæ ad duritias & nodos neruorum conueniunt.

Contusum verò subigitur affuso vino aut aqua calida.

De Thure. Cap. LXXXI.

THvs in ea quidem Arabia gignitur, quæ thurifera cognominatur. At primas tenet masculum stagonias appellatum, naturæ sponte rotundum. Tale autem minimè sectum est, candidumque visitur, & cùm frangitur intrinsecus pingue, cúmque adoletur, statim ardet. Indicum verò subfuluum est & liuido colore, sed rotundum etiam arte & industria factitatur. Nam in quadrangulares formas dissectum fictilibus tandiu versant atque volutát, donec formam rotundam contraxerit. Verùm huiusmodi thus tempore flauescit, atomúmq; aut syagrium appellatur. Secundú locum tenet orobium, quódque in Amelo nascitur. Id nonnulli copiscum nominant, & minus ac fuluius existit. Est & genus quoddá cui amomitæ cognomen, quódque cætera candidum quidem est, at dum mollitur subigitúrve, mastiches more digitis cedit. Adulteratur porrò thus omne pinea resina & gummi artificiosè tractatum. Sed maleficium facilè deprehenditur. Siquidem incensum gummi flaminam nó concipit: resina in fumú vanescit, thus verò *exardescit. Eiusmodi præterea fraudem & odor ipse prodit.

[illegible] (margin)

Calfaciendi astringendiq; vi pollet, nec non & ea exterédi quæ pupillis caliginem offundút. Caua vlcera implet & ad cicatricem perducit. Crueta vulnera glutinat: sanguinis eruptionem omnem cohibet, ac eam etiam ipsam quæ fit è meningibus. Cum lacte tritum & linamento exceptum sedis ac reliquarú partium maligna vlcera mitigat. Myrmecia inter initia impetiginésque ex aceto & pice illitum tollit. Quin & igni ambusta vlcera pernionésque cum adipe suillo aut anserino sanat. Vlcera verò capitis manantia cum nitro affrictum percurat. Paronychijs cum melle, & contusis auribus cum pice medetur. Ad reliquos autem aurium dolores cum vino dulci vtiliter infunditur. Perunctum quoque cum cimolia & rosacco mammis confert

A κατεργάζεται δὲ κοπτόμενον, παραχεομένου οἴνου ἢ ὕδατος θερμοῦ.

Vetus his subdit, τὸ δὲ Ἀραβικὸν αἰγύστερον.

Περὶ Λιβάνου. Κεφ. πα.

ΛΙΒΑΝΟΣ γεννᾶται μὲν ἐν Ἀραβίᾳ τῇ λιβανοφόρῳ καλουμένῃ. πρωτεύει δὲ ὁ ἄρρην καλούμενος σταγονίας, στρογγύλος φυσικῶς. B ἔστι δὲ ὁ τοιοῦτος ἄτομος, λευκός τε καὶ θλασθεὶς ἔνδοθεν λιπαρός, ἐπιθυμιαθείς τε ταχέως ἐκκαιόμενος. ὁ δὲ Ἰνδικὸς ὑπόκιρρός τε ἐστὶ, καὶ πελιὸς τὴν χρόαν. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν ἐπιτήδευσιν στρογγύλος· τέμνοντες γὰρ αὐτὸν εἰς τετράγωνα σχήματα καὶ βάλλοντες εἰς κεράμια, κυλίουσιν C ἕως ἂν ἀπολάβοι τὸ στρογγύλον σχῆμα· χρόνῳ δὲ ὁ τοιοῦτος ξανθοῦται, ἄτομος ἢ σύαγρος καλούμενος. δευτερεύει δὲ ὁ Ἀραβίας καὶ ὁ ἐν Ἀμήλῳ, ὃν ἔνιοι κοπίσκον καλοῦσι, μικρότερον καὶ κιρρότερον ὄντα. λέγεται δέ τις καὶ ἀμωμίτης, ἄλλως μὲν λευκός· ἐν δὲ τῷ μαλάσσεσθαι D ἐνδιδοὺς ὡς μαστίχη. δολοῦται δὲ πᾶς λίβανος τῇ πιτυίνῃ ῥητίνῃ μεθοδευόμενος, καὶ κόμμι. εὐχερὴς δέ ἐστιν ἡ διάγνωσις. τὸ μὲν γὰρ κόμμι οὐκ ἐκφλογοῦται θυμιώμενον, ἡ δὲ ῥητίνη εἰς καπνὸν ἐκτυφοῦται· ὁ δὲ λίβανος ἐξάπτεται. δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ὀσμὴ τὸ τοιοῦτο. Δύναται E δὲ θερμαίνειν, στύφειν, ἀποκαθαίρειν τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ἑλκῶν πληροῦν καὶ ἀπουλοῦν, κολλᾶν τε ἔναιμα τραύματα, αἱμορραγίας τε πάσας, καὶ τὴν ἐκ μηνίγγων ἐπέχειν. παρηγορεῖ καὶ τὰ περὶ δακτύλιον καὶ τὰ λοιπὰ μέρη κακοήθη ἔμμοτος λεῖος, σὺν F γάλακτι. καὶ τὰς ἐν ἀρχῇ μυρμηκίας καὶ λειχῆνας σὺν ὄξει καὶ πίσσῃ καταχριόμενος αἴρει. καὶ τὰ πυρίκαυστα δὲ ἕλκη καὶ χίμετλα ἰᾶται σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ χηνείῳ· ἀχῶρας δὲ σὺν νίτρῳ σμώμενος ἰᾶται, παρωνυχίας τε σὺν μέλιτι, ὤτων θλάσεις σὺν πίσσῃ· περὶ G δὲ τὰ λοιπὰ ἀλγήματα τῶν ὤτων, σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἐγχεόμενος, μαστούς τε τοὺς ἀπὸ τοκετῶν φλεγμαίνοντας σὺν κιμωλίᾳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος.

V. λιβανωτοφόρῳ

Orib. ἄτμητος

Marc. & Corn. ἴντομος legisse videntur. Al. σταγονίας. Marc. Ἀραβίας καὶ ὁ μαλωτης. Per παῖλφ. V. ἀμίλῳ.

V. ὁ μὲν τοι λιβ.

V. καπουλοῦν καὶ κολλᾶν τα ἔναιμα

V. ἐπέχει. παρηγορεῖ δὲ καὶ τὰ

Serapio legit λαείῳ

ὠφελεῖ· μίγνυται δὲ καὶ τοῖς πρὸς ἀρτηρίας ὠφελίμοις, καὶ τοῖς σπλαγχνικοῖς φαρμάκοις, αἱμοπτοϊκοῖς τε ὠφελεῖ πινόμενος· μανιώδης δέ ἐστι πινόμενος ὑπὸ τῶν ὑγιαινόντων, πλείων δὲ μετ᾽ οἴνου ποθεὶς καὶ κτείνει. καίεται δὲ λίβανος ἐπ᾽ ὀστράκου καθαροῦ τεθεὶς, ὑφαπτόμενός τε χόνδρῳ ἀναφθέντι ἀπὸ λύχνου, ἄχρις ἂν ἐκκαῇ· δεῖ δὲ μετὰ τὴν πλείστην καῦσιν πωμάζειν τινὶ, ἄχρις ἂν σβεσθῇ· οὕτω γὰρ οὐκ ἐκτεφροῦται. ἔνιοι δὲ περιτιθέασι τῷ λοπαδίῳ ἀγγεῖον χαλκοῦν, κοῖλον κατὰ μέσον τετρημένον, πρὸς ἐκλῆψιν τῆς λιγνύος, ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ αἰθάλης λιβάνου λόγῳ. ἔστι δὲ, εἰς ὠμὴν χύτραν ἐμβαλόντες περιπλάσαντες πηλῷ, καίουσιν ἐν καμίνῳ. φώγνυται δὲ ἐπ᾽ ὀστράκου καινοῦ ἐπὶ ἀνθράκων διαπύρων, ἕως ἂν μηκέτι πομφολυγίζῃ, μηδὲ λιπαρίαν τινὰ ἢ ἀτμίδα ἀνίῃ. θρύπτεται δὲ εὐχερῶς κατακεκαυμένος.

V. addit καὶ λίθοις τρίψαι
V. ὑγιαζόντων
V. πωματίζειν
V. ἔνιοι δὲ καὶ περιτιθέασι
V. χαλκοῦν τετρημένον μέσον εἰς ἐκλῆψιν
V. περιπλάσαντες

à partu inflammatis. Sic & arteriæ internorúmque viscerum medicamentis vtiliter ammiscetur, & sanguinem expuentes potu iuuat. Verùm in secúda valetudine haustum furorem inducit, & largius cum vino potum etiam interficit. Cæterùm thus in fictili mundo positum crematur grano succẽsum de lucerna accẽso, donec exuratur: post perfectam autem vstionem operculo quodá integere oportet, vsquedum restinguatur: sic enim in cineres minimè redigitur. Nonnulli porrò ollulæ vas æneum cauum & in medio perforatum superimponunt ad fuliginem excipiendá, veluti mox, cùm de thuris fuligine fiet mentio, demonstrabimus. Alij in ollam crudam luto oblitam immittũt, vrúntque in fornace. Torretur quoque candẽtibus carbonibus in fictili nouo, dum nõ ampliùs bullet, aut pinguitudinem vaporémve vllũ emittat. Friatur verò facilè quod perustum est.

Περὶ φλοιοῦ λιβάνου. Κεφ. πβ´.

Φλοιὸς δὲ λιβάνου διαφέρει ὁ παχὺς καὶ λιπαρὸς καὶ εὐώδης, πρόσφατος, λεῖος καὶ μὴ λεπιδώδης ἢ ὑμενώδης. δολοῦται δὲ μιγνυμένου αὐτῷ φλοιοῦ στροβιλίνου ἢ πιτυΐνου· ἐλέγχει δὲ καὶ τούτων τὸ πῦρ· οἱ μὲν γὰρ λοιποὶ θυμιαθέντες οὐκ ἀνάπτονται, καπνιζόμενοι δὲ δίχα εὐωδίας ἐκτύφονται· ὁ μέντοι τοῦ λιβάνου φλοιὸς ἅπτεται καὶ μετ᾽ εὐωδίας ἐκθυμιᾶται. καίεται δὲ καὶ οὗτος ὡς λίβανος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν καὶ ὁ λίβανος, ἐνεργέστερος ὢν καὶ στυπτικώτερος. ὅθεν ποθεὶς, αἱμοπτοϊκοῖς μᾶλλον καὶ ῥοϊκοῖς ἁρμόζει ἐν προσθέτῳ· ποιεῖ καὶ πρὸς οὐλὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ κοιλώματα καὶ ῥυπαρίας. φωχθεὶς δὲ καὶ πρὸς ψωροφθαλμίας ποιεῖ.

V. cod. & Ald. addunt. καὶ ὁ

De Thuris cortice. Cap. LXXXII.

Cortex thuris prẽstat crassus, pinguis, odoratus, recens, læuis ac minimè scaber aut membranaceus. Adulteratur autem admixto strobilino aut pineo cortice. Sed & horum index est ignis. Siquidem reliqui cortices incensi nequaquá conflagrant, sed citra odoris gratiam in fumum euanescũt: thuris verò cortex ardet, & cum odoris fragrantia suffitur. Cæterùm & hic ipse thuris modo vritur. Vis autem ei eadem quæ thuri, verùm efficacior & magis astrictoria. Quare potus sanguinem expuentibus accommodatior est, itémque alui vteri ve fluxione laborãtibus noduli vice subditus. Est & ad oculorum cicatrices, cauitatésque ac sordes efficax. Torrefactus autem scabris etiam lippitudinibus auxiliatur.

Περὶ Μάννης λιβάνου. Κεφ. πγ´.

Μάννα δὲ λιβάνου δόκιμός ἐστιν ἡ λευκὴ καὶ καθαρὰ, ἔγχονδρος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν καὶ ὁ λιβανωτὸς, ἀπαμβλυμένως δὲ μᾶλλον. μίσγουσι δὲ ἔνιοι δολίζοντες ῥητίνην πιτυΐνην σεσησμένην καὶ γύρειν, ἢ φλοιὸν λιβανωτοῦ κεκομμένου·

De Manna thuris. Cap. LXXXIII.

Manna thuris probatur candida, pura & granosa. Vim habet eandem quã thus, sed aliquantò remissiorem. Sunt qui admixtis resina pini cribrata & polline, aut etiá thuris contusi cortice ipsam adulterẽt.

Sed hæc quoque maleficia ignis arguit. Neque enim incensa æquè ac pari vigore aëris modo purum vaporé, sed fuliginosum & impurũ emittet. Quin & odori grato permixta grauecolentia comperietur.

De Thuris fuligine. Cap. LXXXIIII.

Thuris verò fuliginem sic facito: Thuris grana forcipicula singulatim apprehensa de lucerna accendito, & in nouam fictilem ollam concauam imponito. Deinde æreo vase introrsum cauo ac in medio perforato diligétérque deterso obtegito. Tùm ex altera eius parte, aut etiam vtrinque lapillos quaternûm digitorum altitudine subijcito, quò faciliùs introspici queat, vtrum illa vrantur: & locus vt sit per quem grana alia supponas, priusquã granum primum penitus restinctum fuerit. Hoc verò facies, donec sat fuliginis collegisse videare. Assiduè tamen externas æramenti partes aqua frigida ex spongia vndique imbuito. Sic enim ipso non magnoperè calente fuligo omnis firmiùs adhęrescit, quæ alioqui sua leuitate delapsa thuris cineri permiscetur. Derasa itaque prima fuligine, idem opus repetito, quoties visum fuerit: ac cinerem quoque è cremato thure seorsim excipito. Cæterùm illa oculorum inflammationes leniendi vi pollet, fluxiones cohibet, vlcera expurgat, caua explet, & carcinomata compescit.

De Fuliginis confectione. Cap. LXXXV.

AD eundem modum è myrrha, resina & styrace fuligo conficitur, quam ad eadem accommodant. Ex reliquis quoque lachrymis fuliginem similiter excipito.

De Pinu. Cap. LXXXVI.

PINVS vulgo nota arbor est. Eiusdem verò generis est quæ picea dicitur: specie siquidem duntaxat hæc ab illa differt. Vtriusque cortex astrictorius est: ad intertrigines tritus & inspersus confert, itémque ad superficiaria vlcera & ambusta cũ argéti spuma & manna.

A ἐλέγχει δὲ καὶ ταῦτα τὸ πῦρ. οὔτε γὰρ καὶ ἴσον καὶ ἰσοτόνως θυμιαθὲν ἀναζεῖ(?) τὸν ἀτμὸν, ἀσβολῶδες δὲ καὶ οὐ καθαρόν, ἥ τε εὐωδία μικτὴν ἔχει τὴν ἀποφοράν. — V. addit ὡς ἐν θυμιάμ. — V. καὶ τῇ εὐωδίᾳ

Περὶ αἰθάλης λιβανωτοῦ. Κεφ. πδ'.

Αἰθάλην δὲ λιβανωτοῦ ποίει οὕτω· λαβίδι λαβὼν καθ' ἕνα χόνδρον τοῦ λιβανωτοῦ ἅπτων
B πρὸς λύχνον, ἐπιτίθει εἰς κοῖλον λοπάδιον ὀστράκινον καινόν· εἶτα περικάλυπτε χάλκωμα ἔγκοιλον, τετρημένον κατὰ μέσον καὶ ἐσμηγμένον ἐπιμελῶς, ἐπιτίθει τε κατὰ τὸ ἕτερον αὐτοῦ μέρος ἢ ἀμφότερα, λιθάρια ὕψει τετραδακτυλιαῖα πρὸς τὸ διαφαίνεσθαι εἰ καίεται. καὶ
C ἵνα χώραν ἔχῃς ἐπιτιθέναι ἑτέρους χόνδρους ἀεὶ, πρὸ τοῦ τὸν πρῶτον χόνδρον ἀποσβεσθῆναι παντελῶς· καὶ τοῦτο ποίει, ἕως ἂν αὐτάρκη λιγνὺν δόξῃς συνηχέναι. συνεχῶς μέντοι σπόγγῳ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ περίμασσε τὰ ἐκτὸς μέρη τοῦ χαλκώματος· οὕτω γὰρ προσκαθίζει
D πᾶσα λιγνὺς, μὴ ἄγαν αὐτοῦ πυρουμένου· ἐπεὶ ἀποπίπτουσα διὰ τὴν κουφότητα, μίγνυται τῇ τοῦ λιβανωτοῦ σποδῷ. ἀποψήσας οὖν τὴν πρώτην λιγνὺν, ποίει τὸ αὐτὸ ἐφ' ὅσον ἂν δοκῇ, ἀναιρῶν δὲ καὶ τὴν ἐκ τοῦ καέντος λιβανωτοῦ σποδὸν ἰδίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει πραϋντικὴν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς φλε-
E γμονῶν, σταλτικὴν ῥευμάτων, ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν, πληρωτικὴν κοιλωμάτων, σταλτικὴν καρκινωμάτων.

V. [illegible] λύχνον. V. εἰς καινὸν λοπάδιον ὀστράκινον κοῖλον. Ald. codex in nothis [illegible]. Hæc verba: [illegible] sic leguntur in altero manuscripto [illegible], ut Hermolaus legisse videtur. Goupylus. V. ἑτέρους χόνδρους

Περὶ λιγνύος σκευασίας. Κεφ. πε'.

ΤΟν αὐτὸν δὲ τρόπον σκευάζεται καὶ ἐκ τῆς σμύρνης καὶ ἐκ τῆς ῥητίνης, καὶ ἐκ τοῦ
F στύρακος λιγνύς· ἁρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ αὐτά. καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν δὲ δακρύων ὁμοίως τὴν λιγνὺν λάμβανε. — ὁμοίως voce v. caret. Ruellius verò hæc latinè omisit.

Περὶ Πίτυος. Κεφ. πϛ'.

ΠΙΤΥΣ γνώριμον δένδρον· ἔστι δὲ τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ ἡ λεγομένη πεύκη, εἴδει διαφέρουσα· ἀμφοτέρων δὲ ὁ
G φλοιὸς στυπτικός, ἁρμόζων πρός τε παρατρίμματα λεῖος καταπλασσόμενος, καὶ πρὸς τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν καὶ κατακαύματα σὺν λιθαργύρῳ καὶ μάννῃ.

Par. διαφέρουσα, al. διαφέρει. Corn. καταπασσόμενος

V. ἀπουλοῖ

V. quidam καταπλασσόμενα

Ald. λειανθέντα

Sunt qui legant, στροβίλου τῶν φύλλων καὶ τοῖς φύλλοις ποθεῖσι καὶ ποθεῖσι

V. caret. al. σὺν ὄξει

Al. πραΰνει

αἰαλειφθεὶς δὲ κηρωτῇ μυρσίνῃ, *ἀπουλοῖ τὰ ἐπὶ τῶν πυφερογρώτων ἕλκη. καὶ τὰ ἑρπυστικὰ ἐπέχει μετὰ χαλκάνθης λεῖος, ἔμβρυά τε καὶ δεύτερα *ὑστέρα θυμιαθεὶς ἐκβάλλει, κοιλίαν τε ποθεὶς ἐφίστησι, καὶ οὖρα κινεῖ. καὶ τὰ φύλλα δὲ αὐτῶν *καταπλασθέντα λεῖα φλεγμονὰς παρηγορεῖ, καὶ τραύματα ἀφλέγμαντα διατηρεῖ. *λειανθέντα δὲ καὶ ἑψηθέντα ἐν ὄξει, ὀδονταλγίας πραΰνει διακλυζόμενα θερμά· ἁρμόζει δὲ καὶ ἡπατικοῖς τῶν φύλλων ὁλκὴ μία σὺν ὕδατι ἢ μελικράτῳ ποθεῖσα. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ *τῆς στροβίλου φλοιὸς καὶ τὰ φύλλα ποθέντα. καὶ δὲ ἐξ αὐτῶν δὲ δαδίον σχισθὲν εἰς λεπτὰ καὶ ἑψηθὲν *σὺν ὄξει, ὀδονταλγίας *πραΰνει, κατακλυζομένου τῷ ἀφεψήματος κατὰ τοῦ πεπονθότος ὀδόντος. καὶ σπάθη δὲ ἐξ αὐτῶν γίνεται εἰς ἀκόπων σκευασίας καὶ πεσσῶν ἐπιτήδειος· ἡ δὲ ἐξ αὐτῶν λιγνὺς καιομένων ἐκλαμβάνεται πρὸς μέλανος γραφικοῦ κατασκευήν, ποιοῦσα καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ κανθοὺς βεβρωμένους, πρός τε ψιλὰ βλέφαρα καὶ ὀφθαλμοὺς δακρύοντας.

A Cerato myrteo exceptus vlcera tenella cute præditorum ad cicatricem perducit: eadem illa serpentia cum atramento sutorio tritus cohibet. Suffitu partus & secundas eijcit: potu verò aluum sistit & vrinas mouet. Quin & ipsarum folia trita & imposita inflammationes leniũt, & vulnera ab inflammatione vin-
B dicant. Ad læuorem autem trita & in aceto decocta dentium dolores demulcent, si calida colluantur. Prosunt & hepaticis folia, drachmę vnius põdere ex aqua mulsáve pota. Eadem præstant Strobili cortex foliáque epota. Quinetiam tæda ex ipsis in tenues assulas concisa & in aceto cocta dentium dolores miti-
C gat, si qua parte dens dolet decoctum id ore contineatur. Ex ipsis etiam spatha fit, ad acoporum & pessorum præparationes idonea. Quin & ex ijs, dum cremantur, fuligo excipitur, ad librarij atramenti confectionem vtilis: itémque ad medicamenta honestandis palpebris dicata. Erosis quoque oculo-
D rum angulis, glabris callosísque genis, & lachrymantibus oculis opitulatur.

Hoc caput v. cod. cum præcedente iungit, vti & sequens.

Hæc verba suspicatur Mathiolus alicunde in contextum perpetã irrepsisse.

V. [illegible] al. [illegible] quasi extremis partibus astringat, intestinis vim calfaciendi adhibeat.

Al. φ[illegible]

Περὶ Πιτυΐδων. Κεφ. πζ.

Πιτυΐδες δὲ καλοῦνται ὁ καρπὸς τῶν πιτύων καὶ τῆς πεύκης, ὁ εὑρισκόμενος ἐν τοῖς κώνοις. Δύναμιν δὲ ἔχουσι στυπτικήν, θερμαντικὴν ποσῶς. βοηθοῦσι δὲ βηξὶ καὶ τοῖς περὶ θώρακα πάθεσι, καθ' ἑαυτὰς καὶ μετὰ μέλιτος λαμβανόμεναι.

De Pityidibus. Cap. LXXXVII.

Pityidum nomine picearum & pinorum fructus appellantur, qui
E in conis reperiuntur. Vim habent astrictoriã & aliquatenus excalfacientem. Tussi pectorísque vitijs tum per se, tum etiam cum melle sumptæ auxiliantur.

V. ἐξαίρουσι ἀτονίας Ita & Corn. Plinius cap. 8. l. 23 διαφορὰς legisse videtur.

Par. θλασθέντες ἐν γλυκεῖ καὶ ἑψηθέντες

Par. addit καὶ

V. non habet ἡμέραν, ita vt καθ' ἑκάστην hoc loco vertendũ videatur, singulis vicibus, hoc est, quotiescunque vsus fuerit. Sãb.

Περὶ Στροβίλων. Κεφ. πη.

Στρόβιλοι δὲ καθαρεύει ἐσθιόμενοι, ἢ μετὰ γλυκέος καὶ σικύου σπέρματος πινόμενοι, οὐρητικοί, ἀμβλυντικοὶ τῶν περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς δριμυτήτων. παρηγοροῦσι δὲ καὶ στομάχου δηγμούς, μετ' ἀνδράχνης χυλοῦ λαμβανόμενοι· *ἐξερείδουσί τε ἀτονίαν σώματος, καὶ τὰς τῶν ὑγρῶν *διαφθορὰς ἐξαμβλύνουσιν. ὅλοι δὲ οἱ στρόβιλοι ἀπὸ δένδρων πρόσφατοι *θλασθέντες καὶ ἐν γλυκεῖ ἑψηθέντες, ἁρμόζουσι παλαιαῖς βηξὶ καὶ φθίσεσι, *τοῦ ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανομένου κυάθων τὸ πλῆθος τριῶν.

De Strobilis. Cap. LXXXVIII.

Strobili si repurgati edantur, aut cum passo & cucumeris semi-
F ne bibantur, vrinas cient, & humorum acrimoniam hebetant, qui vesicam & renes infestant: sedant & rosiones stomachi sumptæ cum portulacæ succo: necnon corporis infirmitatem roborant, corruptorúmque humorum labem obtundunt. Toti autem strobili ab arbo-
G ribus decerpti ac recentes contusi & in passo decocti ad vetustam tussim & tabitudinem conducunt, si ex eo liquore terni quotidie cyathi assumantur.

De

De Lentisco. Cap. LXXXIX.

LENTISCVS nota arbor est, partibus sui omnibus astrictoria. Etenim ipsius fructus, folium, ramorum & radicis cortex pares vires sortiuntur. Exprimitur & succus ex cortice, radice ac foliis sufficienter in aqua decoctis: quæ deinde vbi à coctione refrigerata fuerit, abiectis foliis iterum coquatur, donec mellis habeat crassitudinem. Valet is, qua pollet astringendi vi, ad sanguinis reiectiones, alui profluuia & dysenterias in potu: itémque contra sanguinis ex vtero eruptiones, atque tum ipsius vteri, tum etiam sedis procidentias. In summa denique acaciæ & hypocistidis vice ipso vti licet. Eadem quoque præstat succus è tritis folijs expressus. Quin & eorum decoctum fotu caua explet, ossáque quæ nondum conferbuerunt obducto callo solidat, ex vtero fluxiones sistit, nomas arcet, vrinas ciet, ac dentes mobiles collutione firmat atque stabilit. Virentes autem surculi arundineorum dentiscalpiorum vice dentibus affricti, eos repurgant. Fit denique & ex ipso lentisci fructu astringens oleum, ad ea quæ astrictionem desiderant accommodatum.

De Resina lentiscina. Cap. XC.

E lentisco quoque resina nascitur, lentiscina cognominata, & à nonnullis mastiche dicta. Pota sanguinis reiectioni & veteri tussi vtiliter adhibetur. Stomacho quoque est vtilis, ructúmque mouet. Additur etiam in dentifricia & faciei illitus: quippe quæ nitorem cuti conciliet. Quin & pilos oculorum fluentes glutinat & cohibet: commanducata oris halitum commendat, gingiuásque contrahit. Præstantissima porrò & copiosissima in insula Chio prouenit. Præfertur pellucida, ceræ Tyrrhenicæ candore similis, crassior, arida, friabilis & odorata. Viridis autem minùs probatur. Adulteratur verò admistis thure ac resina strobilina.

A Περὶ Σχίνου. Κεφ. πθ'.

ΣΧΙΝΟΣ δένδρον γνώριμον, στυπτικὸν ὅλον· καὶ γὰρ ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ τὸ φύλλον καὶ ὁ φλοιὸς τῶν κλάδων καὶ τῆς ῥίζης ἰσοδυναμοῖ. γίνεται δὲ καὶ χύλισμα ἐκ τοῦ φλοιοῦ, καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων ἑψημένων σὺν ὕδατι ἐφ' ἱκανόν· B εἶτα μετὰ τὸ ἑψηθῆναι τῶν φύλλων ῥιπτομένων, τοῦ ὕδατος δὲ πάλιν ἑψομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. ποιεῖ δὲ στύφων πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς καὶ ῥοῦς κοιλίας καὶ δυσεντερίας πινόμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐκ μήτρας αἱμορραγίας καὶ προπτώσεις ὑστέρας καὶ δακτυλίου· καὶ C καθόλου ἀντὶ ἀκακίας καὶ ὑποκιστίδος ἔνεστιν αὐτῷ χρῆσθαι. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῶν φύλλων ἐκθλιβέντων τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καταντλούμενον, τὰ ἀσυμπλήρωτα πληροῖ, καὶ τὰ ἀπώρωτα πωροῖ ὀστέα, καὶ τὰς ἐκ μήτρας ῥεύσεις στέλλει, καὶ τῶν νομῶν ἀποτρεπτικὸν D καὶ οὐρητικόν ἐστιν. ἵστησι δὲ καὶ σειομένους ὀδόντας διακλυζόμενον. τὰ δὲ ξυλάρια χλωρὰ ἀντὶ καλαμίδων παρατριβόμενα τοῖς ὀδοῦσι, σμήχει τούτους. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτῆς ἔλαιον στυπτικόν, ἁρμόζον πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα.

V. hæc omittit καὶ τῆς ῥίζ.

Oribasij interpres legisse videtur φλοιοῦ τῆς ῥίζης

Marcelli codex addit καὶ ψυγέντα

V. ἄχρι

Par. αἱμορροΐδας [illegible]

V. quidam ῥύσεις

V. ὑπὸ καλαμίδων

E Περὶ Ῥητίνης σχινίνης. Κεφ. ϟ'.

Hoc caput v. c. præcedenti iungit.

Γεννᾶται δὲ καὶ ῥητίνη ἐξ αὐτῆς σχινίνη καλουμένη, ὑπὸ ἐνίων δὲ μαστίχη. χρησιμεύουσα πρὸς αἵματος ἀναγωγάς, καὶ πρὸς παλαιὰ βῆχα πινομένη· ἔστι δὲ εὐστόμαχος ἐρευκτική. μίγνυται δὲ καὶ σμήγμασιν F ὀδόντων, καὶ ἐπιχρίσμασι προσώπου στιλβοποιοῦσα. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἐν ὀφθαλμοῖς, στόματός τε εὐωδίας ποιεῖ διαμασωμένη, καὶ οὔλων ἐστὶ σταλτική. γεννᾶται δὲ καὶ καλλίστη καὶ πλείστη ἐν Χίῳ τῇ νήσῳ. διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ λαμπυρίζουσα, καὶ Τυρρηνικῷ κη- G ρῷ ὁμοία τῇ λευκότητι, ἁδρὰ καὶ καπυρὰ καὶ εὔθρυπτος καὶ εὐώδης· ἡ δὲ χλωρὰ ἥττων. δολοῦται δὲ λιβάνου καὶ ῥητίνης στροβιλίνης μιγνυμένων αὐτῇ.

V. στόματός τε εὐωδίας [illegible] ἐστι

Quidam πυῤῥὰ

In v. c. non legitur καὶ

V. λιβάνου καὶ ῥητίνης στροβιλίνης μιγνυμένης

Περὶ Τερμίνθου. Κεφ. ϛα'.

Τέρμινθος γνώριμον δένδρον, ἧς τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ὁ φλοιὸς στυπτικὰ ὄντα ἁρμόζει πρὸς ἃ καὶ ἡ σχῖνος, σκευαζόμενα ὁμοίως καὶ λαμβανόμενα. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ἐστιν ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, οὐρητικός, θερμαντικός· ἔστι δὲ ἐρεθιστικὸς πρὸς ἀφροδίσια. σὺν οἴνῳ δὲ ποθεὶς, πρὸς φαλαγγίων δήγματα ἁρμόζει. ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη κομίζεται μὲν ἐξ Ἀραβίας τῆς ἐν Πέτρᾳ. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Ἰουδαίᾳ καὶ Συρίᾳ καὶ ἐν Κύπρῳ καὶ ἐν Λιβύῃ καὶ ἐν ταῖς Κυκλάσι νήσοις. ἡ δὴ καὶ διαφέρει διαυγεστέρα οὖσα, λευκή, ὑαλίζουσα τῷ χρώματι καὶ κυανίζουσα, εὐώδης, τερμίνθου πνέουσα. προάγει δὲ πασῶν τῶν ῥητινῶν ἡ τερμινθίνη καὶ μετὰ ταύτην ἡ σχινίνη, εἶτα ἡ πιτυΐνη καὶ ἡ ἐλατίνη· μεθ' ἃς ἀριθμοῦνται ἥ τε πευκίνη καὶ ἡ στροβιλίνη. ἔστι δὲ πᾶσα ῥητίνη, μαλακτική, θερμαντική, διαφορητική, ἀνακαθαρτική, βηξὶν ἁρμόζουσα καὶ φθισικοῖς, ἐν ἐκλεικτοῖς καθ' ἑαυτὴν ἢ μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὴ καὶ πεπτική, κοιλίας τε μαλακτική, ἔν τε ἀνακολλήσει τριχῶν ἁρμόζει τῶν ἐν βλεφάροις, καὶ πρὸς λέπρας σὺν ἰῷ χαλκοῦ καὶ χαλκάνθῳ καὶ νίτρῳ, πρός τε τὰ ἰχωρορροοῦντα ὦτα σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ, καὶ πρὸς κνησμὸν αἰδοίου. μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις, καὶ μαλάγμασι καὶ ἀκόποις. καὶ πλευρᾶς ἀλγήμασι βοηθεῖ καθ' ἑαυτὴν ἐπιχρισθεῖσα ἢ ἐπιτεθεῖσα.

In altero manu scripto codice est hic capitis initium.

Matthioli exemplar addit, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ

V. ὑαλίζουσα al. ὑελίζουσα

Al. τερμινθίνη V. προάγει

V. θερμαντικὴ καὶ μαλακτική

V. πλευρῶν

Vulg. exempl. καὶ

Περὶ Ῥητινῶν ἄλλων. Κεφ. ϛβ'.

Γίνεται δὲ ῥητίνη ὑγρὰ πιτυΐνη καὶ πευκίνη, κομιζόμεναι ἀπὸ Γαλλίας καὶ Τυρρηνίας. καὶ ἀπὸ Κολοφῶνος δὲ πάλαι πλείστη ἐκομίζετο. ἔνθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχε Κολοφωνία κληθεῖσα. καὶ ἀπὸ Γαλατίας τῆς πρὸς ταῖς Ἄλπεσιν, ἣν ἐπιχωρίως οἱ τῇδε ἔποικοι λάρικα ὀνομάζουσιν. ἐξόχως ποιοῦσα πρὸς τὰς χρονίους βῆχας ἐν ἐκλεικτῷ καὶ καθ' ἑαυτήν. διάφοροι δέ εἰσι τῷ χρώματι καὶ αὐταί· ἡ μὲν γάρ τίς ἐστι λευκή, ἡ δὲ ἐλαιώδης, ἡ δὲ μέλιτι ἔοικεν, ὥσπερ ἡ λάριξ. γίνεται δὲ καὶ κυπαρισσίνη ῥητίνη ὑγρά.

Vulg. nõ habẽt δὲ

Ald. λάρικα V. add. καὶ

In altero veterũ codicum hic est capitis initium.

De Terebintho. Cap. XCI.

Terebinthus cognita arbor est: cuius folia, fructus & cortex qua pollent astringendi vi ad eadem ad quæ etiam lentiscus conueniunt, simili parata modo sumptáque. Eius fructus esculentus est, at stomacho noxius: vrinam verò ciet & excalfacit. Est & ad excitandam venerem aptissimus: ex vino verò potus contra phalangiorũ morsus prodest. Resina eius ex Arabia Petræa conuehitur. Prouenit tamen etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Africa & Cycladibus insulis. Præfertur autem magis perlucida, candida, vitreo colore & in cæruleum vergente, odorata ac terebinthum olens. Resinas porrò omnes antecedit terebinthina: proxima huic lẽtiscina: deinde pinea & abiegna. Post has numerantur ea quã ferunt piceæ & strobilina. Vis autẽ resinæ cuiuis molliendi, calfaciendi, discutiendi dissipandíve & expurgandi. Tussi ac tabi conueniunt in eclegmate per se aut ex melle, quæque ex pectore educi oportet expurgant. Vrinam quoque mouét, cruda concoquunt & ventrem emolliunt: ad agglutinandos palpebrarũ pilos conferunt: itémque ad lepras cũ ęrugine, sutorio atramento ac nitro. Ad aures denique sanie manantes cum melle & oleo, necnõ ad genitalium pruritum sunt vtiles. Emplastris quoque, malagmatis & acopis admiscentur: quin & per se illitæ aut impositæ laterum doloribus auxilio sunt.

De Resinis alijs. Cap. XCII.

Manat & resina liquida tum è pinu, tum & è picea. Hæ ex Gallia & Hetruria conuehuntur. Quin & olim è Colophone asportabatur, quæ inde Colophoniæ cognomen sibi vendicauit. Itémque ex Gallia subalpina, quam incolæ nomine vernaculo laricem appellant. Ea in linctu & per se ad veterem tussim præclarè facit. Ipsæ quoque inter se colore differunt: siquidem candida quædam est, alia oleosa, alia denique mellis similitudinem habet, vti larigna. Prouenit & è cupresso resina liquida, quę quidem

ad eadem omnia est efficax. Ex siccis autem resinis alia est strobilina, alia abiegna, alia quam fundit picea, alia denique pinea. Eligito omnium maximè odoratam, perlucidam, non valdè aridam neque humentem, sed ceræ similem atque friabilem. In eo genere præstant pinea & abiegna: odoratæ enim sunt atque thus odore imitantur. Præstantiores ex Pityusa insula, quę secundum Hispaniam sita est, deferuntur. Quæ verò ex picea, strobilo & cupresso manarunt, inferiores sunt, neque tantis atque illæ viribus pollent. Veruntamen eorundem gratia, quorum & illæ, vsurpari solent. Lentiscina verò terebinthinę proportione respondet.

De Vrenda resina modo, eiusdémque fuligine. Cap. XCIII.

Vritur resina omnis liquida in vase quadruplę capacitatis ad liquoris infundēdi quātitatē. Congiū enim resinæ, duos autē aquæ pluuiæ congios in ahenū immitti oportet, & ad prunas lēto igne coqui assiduè mouendo, dum odor penitus aboleatur, friabilis & arida reddatur, ac digitis minimè cedat. Tandem vbi refrixit, in fictile vas aconitum, hoc est, minimè picatum, reconditur: fitque hoc modo candoris eximij. Attamen resinam omnem eliquatam prius excolari oportet, quò sordidi quicquid est secernatur. Vruntur quoque sine aqua super carbonibus leuiter primùm: deinde vbi spissari cœperint, vehementiùs: sicque multis subiectis carbonibus ad dies tres totidémque noctes citra intermissionē discoqui oportet, vsque dū priùs memoratas notas sibi asciuerint. Mox, vti dictum est, reponito. Attamen siccas tota die decoxisse suffecerit, atque ita reponere. Vstæ porrò magnoperè cōducunt ad odorata malagmata & acopa, necnon & ad vnguenta colorāda. E resina quoque, perinde atque de thure dictum est, fuligo excipitur: quę ad honestādis palpebris dicata medicamenta, ad circūrosos oculorū angulos, humore superfluo madentes palpebras, & lachrymātes oculos prosunt. Ex hac eadē fit etiā atramētū, quo scribim*.

A ἤ τις ποιεῖ πρὸς τὰ αὐτά. τῆς μέντοι ξηρᾶς, ἡ μέν ἐστι στροβιλίνη καὶ ἐλατίνη, ἡ δὲ πευκίνη, ἡ δὲ πιτυίνη. ἐκλέγου δὲ πασῶν τὴν εὐωδεστάτην καὶ διαυγῆ καὶ μὴ καπυρὰν μηδὲ κάθυγρον, κηροειδῆ δὲ καὶ εὔθρυπτον. διαφέρει δὲ αὐτῶν ἡ πιτυίνη καὶ ἐλατίνη· εὐώδεις γάρ εἰσι καὶ λιβανίζου-
B σαι. κομίζονται δὲ διάφοροι ἐκ Πιτυούσης τῆς νήσου, ἥτις κεῖται κατὰ τὴν Ἱσπανίαν. ἡ δὲ πευκίνη καὶ στροβιλίνη, καὶ κυπαρισσίνη, ἐνδεέστεραι εἰσί, καὶ οὐχ ὁμοίως κέχρηνται ταῖς δυνάμεσιν· ὡς ἐκεῖναι. παραλαμβάνονται δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἐκεῖναι. ἡ μέντοι σχινίνη, ἀνάλογος τῇ τερμινθίνῃ.
C

*Περὶ λιγνύος ῥητίνης. Κεφ. ϛγ'.

Καίεται δὲ πᾶσα ῥητίνη ὑγρὰ ἐν τετραπλασίονι ἀγγείῳ· κατὰ τὸ τοῦ ἐγχεομένου ὑγροῦ πλῆθος. δεῖ γὰρ χοῦν μὲν τῆς ῥητίνης, δύο δὲ χόας ὀμβρίου ὕδατος βαλόντας εἰς ἀγγεῖον, ἕψειν ἐπ' ἀνθράκων· πράως,
D διηνεκῶς κινοῦντας ἄχρις οὗ ἄοσμος γένηται καὶ εὔθρυπτος καὶ καπυρά, καὶ ὡς τοῖς *δακτύλοις εἴκειν. λοιπὸν δεῖ ψύξαντας εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀκώνιτον, (τουτέστιν ἀπίσσωτον,) ἀποτίθεσθαι· γίνεται δὲ ἐξόχως λευκή. δεῖ μέντοι προδιυλίζειν πᾶσαν ῥητίνην τήκοντας, ἵνα χωρισθῇ τὸ ῥυπῶδες
E αὐτῆς. καίονται δὲ καὶ δίχα ὕδατος ἐπ' ἀνθράκων κούφως πρῶτον· ὅταν δὲ μέλλωσι συστρέφειν, ἀθρόως καὶ πολλοὺς ὑποθετέον τοὺς ἄνθρακας, καὶ ἑψητέον ἀδιαλείπτως ἐφ' ἡμέρας καὶ νύκτας τρεῖς, ἄχρις ἂν τὸ προειρημένον ἴδωμα *ἀπολίπωσιν· ἀποτίθεσθαι δὲ ὡς εἴρηται. τὰς μέντοι
F ξηρὰς ἀρκέσει δι' ὅλης ἡμέρας ἑψήσαντας ἀποτίθεσθαι. εὐχρηστοῦσι δὲ καὶ αἱ κεκαυμέναι, εἴς τε τὰ εὐώδη τῶν μαλαγμάτων καὶ ἄκοπα, καὶ εἰς χρωματισμοὺς μύρων. ἐκλαμβάνεται δὲ καὶ λιγνὺς ῥητίνης, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ λιβανίου ἥτις χρησιμεύει πρός τε καλλιβλέφαρα, καὶ
G περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ μυδῶντα βλέφαρα, καὶ δακρύοντας ὀφθαλμούς. γίνεται δὲ ἐξ αὐτῆς καὶ μέλαν ᾧ γράφομεν.

V. ἡ μέν τις ἐστι στροβιλίνη, ἡ δὲ ἐλατίνη

V. add τε

Hæ voces ὡς ἐκεῖναι desunt in vetust.

In altero Goupyli codicē hoc caput cum superiore commune est.

V. inserit ὑγροῦ

V. τοῦ ἐγχεομένου ὕδατος ἐμβαλ.

Marc. χαλκεῖον, sic & Oribas.

Al. πρᾴως

V. non habet καὶ

Al. λευκὸν V. λευκὸν δὲ ξύσαντας.

Goupylus hæc verba non reperit in manuscriptis codicibus.

Legitur etiam συντρίχειν, ac ita Ruellius legisse videtur.

V. ἀφθόνως

In v.c. non habetur καὶ

V. καλλιβλέφαρα καὶ διαβρώσει omissis iis quæ interiecta sunt.

Περὶ Πίσσης ὑγρᾶς. Κεφ. ϛδʹ.

A Πίσσα ἡ μὲν ὑγρὰ, ἣν ἔνιοι κῶνον καλοῦσι, συνάγεται μὲν ἐκ τῶν λιπαρωτάτων ξύλων πεύκης καὶ πίτυος. ἔστι δὲ καλὴ ἡ στίλβουσα καὶ λεία καὶ καθαρά. ποιεῖ δὲ πρὸς θανάσιμα φάρμακα, φθισικοῖς, ἐμπυϊκοῖς, βῆχας, ἄσθματα, δυσανάγωγα τὰ ἐν θώραξιν ὑγρῶν, ἐκλει- B χομένη κυάθου πλῆθος μετὰ μέλιτος. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν παρισθμίων καὶ σταφυλῆς φλεγμονὰς καὶ συνάγχας διαχριομένη. καὶ πρὸς τὰ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ῥοδίνῳ, καὶ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα σὺν ἁλσὶ λείοις καταπλασσομένη. κηρῷ δὲ ἴσῳ μιγεῖσα, λεπρὰς ὄνυχας ἀφίστησι, φύμα- C τά τε ὑστέρας καὶ σκληρίας δακτυλίου διαφορεῖ· σὺν κριθίνῳ δὲ ἑψηθεῖσα ἀλεύρῳ καὶ παιδὸς οὔρῳ, χοιράδας περιρρήσσει· μετὰ δὲ θείου ἢ πίτυος φλοιοῦ ἢ πιτύρων, ἕρπητας ἐπέχει καταχριομένη· μάννῃ δὲ καὶ κηρωτῇ μιγεῖσα, τὰς ὑποφορὰς προσκολλᾷ, πρός τε τὰς ἐν ποσὶ καὶ δα- D κτυλίῳ ῥαγάδας ἁρμόζει καταχριομένη, πληροῖ τε τὰ ἕλκη, καὶ ἀποκαθαίρει σὺν μέλιτι· σὺν σταφίδι δὲ καὶ μέλιτι, ἄνθρακας καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει· μίγνυται δὲ καὶ σηπταῖς χρησίμως.

Gal. & Aetius addunt, καὶ λειχῆνας ἀπορρύπτει. Ideoque voces has supplerunt Serapio, Marcellus & Ruellius, impetiginesque emendat. Marcellus ista transposita castigauit, legendúmq; σκληρίας ὑστέρας καὶ φύματα δακτυλίου.

V. τε

V. σταφίδα

Περὶ Πισσελαίου. Κεφ. ϛεʹ.

E Γίνεται δὲ καὶ πισσέλαιον ἐκ τῆς πίσσης, χωριζομένου τοῦ ὑδατώδους αὐτῆς. ἐφίσταται δὲ τοῦτο καθάπερ ὀρρὸς γάλακτι, καὶ ἐκλαμβάνεται δὲ ἐν τῇ ἑψήσει τῆς πίσσης, ὑπεραιωρουμένου ἐρίου καθαροῦ, ὅπερ ὅταν ἐκ τοῦ ἀναφερομένου ἀτμοῦ γένηται διάβροχον, ἐκθλίβεται εἰς ἀγγεῖον. καὶ F τοῦτο γίνεται ἐφ' ὅσον ἂν χρόνον ἡ πίσσα ἕψηται. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα. δασύνει δὲ καὶ ἀλωπεκίας καταπλασσόμενον μετὰ κριθίνου ἀλεύρου· θεραπεύει δὲ τοῦτο καὶ ἡ ὑγρὰ πίσσα, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κτηνῶν ἕλκη καὶ ψώρας ἐπιχριομένη.

In v. cod. deest γάλακτι

V. καταχεόμενον

V. καταχριομένη.

Περὶ Λιγνύος τῆς ἐξ ὑγρᾶς πίσσης. G Κεφ. ϛϛʹ.

Γίνεται δὲ καὶ λιγνὺς τῆς ὑγρᾶς πίσσης οὕτως· εἰς λύχνον καινὸν

V. add. ἐκ

De Pice liquida. Cap. XCIIII.

PIx liquida, quam nonnulli conum appellant, è pinguissimis piceæ piníque lignis colligitur. Probatur splendida, læuis ac sincera. Facit autem ad lethalia medicaméta, phthisicos, purulenta excreantes, tusses, anhelationes & humores intra pectus contẽtos ęgrè excreabiles, si cyathi mensura cum melle delingatur. Peruncta valet ad tonsillarum ac vuæ inflammationes & anginas, itémque ad aures purulentas cum rosaceo, necnon & ad serpentium morsus cum trito sale adhibita. Pari verò ceræ admista, scabros vngues detrahit: vuluæ tubercula sedísque duritias discutit. Cum farina hordeacea vrináque pueri decocta strumas circumquaque rumpit. Cum sulphure, pineo cortice aut furfuribus illita, quę serpunt vlcera cohibet. Mannæ thuris ac cerato permista, sinuosa vlcera agglutinat: pedum sedísque rhagadibus commodè illinitur: vlcera replet, & cum melle repurgat. Quin & cum vua passa & melle carbunculos putrescentiáque vlcera emarginat. Septicis quoque seu erodentibus emplastris vtiliter immiscetur.

De picino Oleo. Cap. XCV.

EPice fit picinum oleum, separato quod in ea aquosum est, quodq; eidem veluti serum lacti supernatat. Excipitur porrò interea dum pix coquitur, expansis supra eam mundis velleribus: quæ postquam halitu ex ea sublato permaduerint, in vas aliquod exprimuntur. Iteratur illud, tantisper dum pix ea coquitur. Ad eadem ad quæ pix liquida est efficax. Cum hordeacea etiánum farina alopecijs adhibitum, capillos restituit. Idipsum quoque præstat pix liquida, quæ prætereà iumentorum vlceră scabiémque ilita emendat.

De Picis liquidæ Fuligine. Cap. XCVI.

Fit & è liquida pice fuligo hunc in modum. In lucernam nouam

ellychnio instructam picis nonnihil indito: illud accendito, ac fictili vase nouo in clibani speciem conformato, supernè quidem rotundo & angusto, infernè verò, vti clibani solent esse, perforato lucernam operito & ardere sinito: consumptóque priore liquore nouum infundito, donec sat fuliginis collegeris, atque tum vtitor. Vim habet acrē & astrictoriam. Ea verò vtendum ad pigmenta quibus palpebræ honestantur, & ad circumlitiones. Itē vbi superfluo humore madentibus atque adeo glabris genis pilos restitui oportet. Denique ad imbeciles, lacrymosos ampliúsque exulceratos oculos est vtilis.

De Pice spissa siue arida. Cap. XCVII.

Pix sicca è liquida decocta fit. A nonnullis ea palimpissa, quasi pix iterum cocta nominatur. In hoc genere quędam est visci modo lentescens, boscas cognominata: altera sicca. Probatur pura, pinguis, odorata & subrutila ac resinosa. Talis Lycia & Brutia, quę quidem vtranque picis simul & resinæ naturam sortiuntur. Calfactoriam vim habet, mollit, pus mouet, tubercula panósque discutit, vlcera replet, ac vtiliter vulnerarijs medicamentis permiscetur.

De Zopissa. Cap. XCVIII.

Zopissam sunt qui nominent nauibus derasam cū cera resinā, quam nonnulli apochyma appellant. Ea dissipandi vim habet, quoniā aqua marina macerata sit. Alij pineā resinam eo nomine vocauerunt.

De Bitumine. Cap. XCIX.

BITVMEN Iudaicū cæteris præstat. Probatur purpuræ modò splendens, odoris intensi ac ponderosum. Nigrum autem ac sordidum damnatur: admixta siquidem pice adulteratur. Nascitur in Phœnice, Sidone, Babylone & Zacyntho. Gignitur & in Agrigentino Siciliæ agro liquidum fontibus supernatās,

A ἐλλυχνιασμένον δοὺς τι τῆς πίσσης, ἅψον καὶ πωμάσας τὸν λύχνον καινῷ ἀγγείῳ κε- V. [illegible]
ραμέῳ κλιβανοειδεῖ, ἄνωθεν μὲν περιφερεῖ καὶ στενῷ, κάτωθεν δὲ τρῆμα ἔχοντι καθάπερ εἰσὶ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι. ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρῶτον ὑγρὸν, ἄλλο ἐπίχει, ἕως ἂν αἰθαλώσης λιγνύος αὐτάρκη, καὶ
B χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν καὶ στυπτικήν. χρηστέον δὲ αὐτῇ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα καὶ περίχριστα, καὶ ὅπου μεμυδηκότα βλέφαρα τριχοφυῆσαι δεῖ. καὶ πρὸς ἀσθενέστερα καὶ δακρυρροοῦντα, ἔτι δὲ εἰς ἑλκώδη ὄμματα χρήσιμος.

C Περὶ ξηρᾶς Πίσσης. Κεφ. ϟζ.

Ἡ δὲ ξηρὰ πίσσα ἑψομένης τῆς ὑγρᾶς γίνεται. καλεῖται δὲ αὐτὴ ὑπ' ἐνίων παλίμπισσα. γίνεται δὲ αὐτῆς, ἡ μέν τις ἰξώδης, βοσκὰς καλουμένη· ἡ δὲ, ξηρά. ἔστι δὲ καλὴ ἡ καθαρὰ, καὶ λιπαρὰ, εὐώδης τε καὶ ὑπόκιρρος καὶ ῥητινώ- Orib. legit ἰξώδης.
D δης. τοιαύτη δέ ἐστιν ἡ Λυκιακὴ καὶ Βρουτία δύο φύσεων ἐχόμεναι, πίσσης ἅμα καὶ ῥητίνης. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πυοποιὸν, διαφορητικὴν φυμάτων καὶ φυγέθλων, καὶ πληρωτικὴν ἑλκῶν. μίγνυται δὲ καὶ τραυματικοῖς χρησίμοις. Non habentur v. hæc in veteribus, vsque ad Δύναμιν. Cornarius λιβυκὴ legendum ex eo colligit, quòd Paulo lib. 4. cap. 3. pix Africana probetur. V. [illegible]

B Περὶ Ζωπίσσης. Κεφ. ϟη.

Ζώπισσαν δὲ τινὲς μὲν, εἶπον τὴν ἐκ τῶν πλοίων ξυομένην ῥητίνην μετὰ τοῦ κηροῦ, καλουμένην ὑπ' ἐνίων ἀπόχυμα, οὖσαν διαφορητικὴν διὰ τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ βρέχεσθαι· τινὲς δὲ, τὴν πιτυΐνην ῥητίνην οὕτως ὠνόμασαν. V. [illegible]

E Περὶ Ἀσφάλτου. Κεφ. ϟθ.

ΑΣΦΑΛΤΟΣ διαφέρει ἡ Ἰουδαϊκὴ τῆς λοιπῆς· ἔστι δὲ καλὴ ἡ πορφυροειδῶς στίλβουσα, εὔτονος τῇ ὀσμῇ καὶ βαρεῖα· ἡ δὲ μέλαινα καὶ ῥυπώδης, φαύλη. δολοῦται γὰρ πίσσης μιγνυμένης. γεννᾶται καὶ ἐν Φοι- V. πορφυροειδὲς V. δὲ καὶ
G νίκῃ, καὶ ἐν Σιδῶνι, καὶ ἐν Βαβυλῶνι, καὶ ἐν Ζακύνθῳ. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀκραγαντίνων χώραν τῆς Σικελίας ὑγρὸν ἐπινηχόμενον ταῖς κρήναις,

ᾧ χρῶνται εἰς τοὺς λύχνους ἀντὶ ἐλαίου, καλοῦντες αὐτὸ Σικελὸν ἔλαιον, πλανώμενοι· ἔστι γὰρ ἀσφάλτου ὑγρᾶς εἶδος. A

Περὶ Πιττασφάλτου. Κεφ. ρ.

Καλεῖται δέ τις καὶ πιττάσφαλτος γινομένη ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ, ἥ τις ἐκ τῶν Κεραυνίων ὀρῶν συγκαταφέρεται τῇ τοῦ ποταμοῦ ῥύμῃ, καὶ ἐκβράσσεται κατὰ τὰς ἠιόνας, βωλοειδῶς συμπεπηγυῖα, ὄζουσα πίσσης μεμιγμένης ἀσφάλτῳ. B

Vulg. exempl. Ἐπιδάμνῳ

V. εἰς τὰς

Περὶ Νάφθας. Κεφ. ρα'.

Καλεῖται δέ τις καὶ νάφθα, ὅπερ ἐστὶ τῆς Βαβυλωνίου ἀσφάλτου περιήθημα, τῷ χρώματι λευκόν· εὑρίσκεται δὲ καὶ μέλαν. C Δύναμιν ἔχον ἁρπακτικὴν τοῦ πυρός, ὥστε καὶ ἐκ διαστήματος ἁρπάζειν αὐτό, ὅπερ πρὸς ὑποχύσεις χρησιμεύει καὶ λευκώματα. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα ἄσφαλτος ἀφλέγμαντον, κολλητικήν, διαφορητικήν, μαλακτικήν, ποιοῦσα D πρὸς πνίγας ὑστερικὰς καὶ προπτώσεις, περιχριομένη ἢ ὀσφραινομένη ἢ ὑποθυμιωμένη. ἐλέγχει δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ὑποθυμιαθεῖσα, καθάπερ ὁ Γαγάτης λίθος. πινομένη δὲ μεθ' οἴνου καὶ καστορίου ἔμμηνα κινεῖ, καὶ βηξὶ χρονίαις καὶ ἀσθματικοῖς καὶ δυσπνοίαις βοηθεῖ, καὶ ἑρπετῶν δήγμασι, E καὶ ἰσχίων πόνοις καὶ πλευρᾶς δίδοται. δὲ καὶ κοιλιακοῖς καταπότιον, καὶ θρόμβους αἵματος διαλύει σὺν ὄξει ποθεῖσα. ἐγκλύζεται καὶ ἐπὶ δυσεντερικῶν σὺν πτισάνῃ ταχεῖσα, καὶ κατάρροις ὑποθυμιωμένη θεραπεύει, καὶ ὀδόντων ἀλγήματα περιπλασθεῖσα πραΰνει· ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας ἡ ξηρὰ διὰ μηλωτίδος θερμανθεῖσα. F ἀρήγει δὲ καὶ ποδαγρικοῖς, καὶ ἀρθριτικοῖς καὶ ληθαργικοῖς σὺν ἀλφίτῳ καὶ κηρῷ καὶ νίτρῳ καταπλασθεῖσα. ἡ δὲ πιττάσφαλτος δύναται ὅσα πίσσα καὶ ἄσφαλτος μιχθεῖσα.

V. cod. tres hæc vsque ad δύναμιν alterum non agnoscunt.

Vulg. exempl. ποιοῦσα

V. ἀσθματικοῖς

V. μηλωτίδος alij διὰ μύστρου. Vulg. exempl. θερμανθεῖσα δὲ ...

Hæc pertinét ad finem capitis de Pissasphalto, V. ἡ δὲ πίσσα καὶ ἄσφαλτος γίνεται atque ita caput clauditur

Περὶ Κυπαρίσσου. Κεφ. ρβ'. G

ΚΥΠΑΡΙΣΣΟΣ στύφει, ψύχει· τὰ φύλλα ποθέντα μετὰ γλυκέος καὶ σμύρνης ὀλίγης, κύστει ῥευματιζομένῃ

V. στύφει καὶ ψύχει

A quo ad lucernarum lumina olei vice vtuntur, quódque Siculum oleũ falsò appellant: nanque liquidi bituminis genus esse constat.

De Pissasphalto. Cap. C.

Gignitur in Apollonia Epidamno vicina quę Pissasphaltos appellatur. B Ea è montibus Ceraunijs ęstuantis fluminis impetu deuoluitur, & in littus expuitur. illic in glebas coacta mistam bitumini picem redolet. ἐκβάλλεται

De Naphtha. Cap. CI.

C Naphtha quoque vocatur bituminis Babylonij colamẽ colore cãdidum: inuenitur etiam nigrum.

Vim obtinet ignis rapacem, adeò vt etiam è longinquo illum concipiat. Ad suffusiones oculorum & albugines est efficax. Porrò bitumen omne vim habet inflammationes arcendi, glutinandi, discutiendi atque etiã molliendi, ad vuluæ strangulationes & procidẽtias efficacẽ, D seu appositum, seu olfactum, seu etiam suffumigatum. Quin & comitiali morbo laborantes, veluti gagates lapis, suffitu prodit. Cum vino & castorio potum menses elicit. Tussi veteri, anhelationi spirandíque difficultati auxilio est: serpentiũ quoque morsibus, atque coxendicum E laterísque doloribus medetur. Cœliacis etiam catapotij instar deglutiendum exhibetur: & grumos sanguinis soluit cum aceto potum. Dysentericis itidem cũ ptissana liquatum infunditur, distillationibus suffitione medetur, dentium dolores circumlitũ mitigat. Cæterùm quod siccum est, specillo impositum calfactúmque pilos agglutinat. F Cum hordeacea autem farina, cera ac nitro adhibitum podagricos, arthriticos atque lethargicos iuuat. At verò pissasphaltos eadem quæ pix & bitumen, si ambo hæc fuerint permixta, potest.

De Capresso. Cap. CII. G

CVPRESSVS astringit & refrigerat. Eius folia ex passo & myrrha pauca epota vesicæ fluxione

tentatæ ac vrinæ difficultatibus auxiliantur. Pilulæ autem contusæ & ex vino bibitæ ad sanguinis reiectionem, dysenteriã, alui fluxionẽ, orthopnœam atque tussim conueniunt. Quin & earum decoctum idem præstat. Cum fico tusæ duritias etiam emolliunt, nariúmque polypis medentur. Ex aceto etiamnum decoctæ & cũ lupinis tritæ scabros vngues detrahunt: ramices quoque intestinorum adhibitæ reprimunt. Folia iisdem pollent viribus. Sed & pilulæ cum arboris coma suffitæ culices fugare existimantur. Folia verò trita & imposita vulnera glutinant, sanguinémque supprimunt: cum aceto etiam trita capillos tingunt. Porrò tum per se, tum etiam cum polenta illinuntur ad erysipelata, herpetas, carbunculos & oculorum inflammationes. Cerato verò mista & admota ventriculum roborant.

De Iunipero. Cap. CIII.

IVNIPERVS quędam maior est, minor altera. Vtraque acris est, extenuat, vrinas ciet, excalfacit, accensáque serpentes fugat. Vnius fructus nucis Ponticę magnitudine reperitur: alterius verò fabã æquat, at rotundus est, odoratus, dulcis in mandendo ac subamarus, arkeuthis, id est, iuniperi bacca dictus. Moderatè calfacit & astringit, stomacho vtilis. Potus ad pectoris vitia, tusses, inflationes, tormina virulentarúmq; bestiarum venena cõfert. Vrinas quoque ciet: vnde & conuulsis, & ruptis, & vuluæ strangulatui subuenit.

De Sabina. Cap. CIIII.

SABINAM nonnulli barathrum appellant: cuius duo sunt genera. Vnum folijs quidem est cupresso simile, at spinosius, graueolens, acre ac feruentis naturę. Curta est arbor, ac sese magis in latitudinem fundit: folijs quidam ad suffitus vtuntur. Alterum genus est folio tamarici simile. Vtriusque folia nomas compescunt, & phlegmonas adhibita mitigant: nigritias

A καὶ δυσουρίαις βοηθεῖ. τὰ δὲ σφαιρία κοπέντα καὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, ἁρμόζει πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν καὶ δυσεντερίαν, καὶ κοιλίας ῥευματισμὸν, ὀρθόπνοιαν, βῆχα· καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μαλάττει δὲ καὶ σκληρίας κοπέντα μετὰ σύκου, καὶ πολύποδας τοὺς ἐν μυκτῆρσιν
B ἰᾶται. ἐκβάλλει δὲ καὶ λεπριώντας ὄνυχας, σὺν ὄξει καθεψηθέντα καὶ λειωθέντα μετὰ θέρμων· στέλλει δὲ καὶ ἐντεροκήλας καταπλασθέντα. καὶ τὰ φύλλα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ. δοκεῖ δὲ καὶ κώνωπας διώκειν τὰ σφαιρία μετὰ τῆς κόμης θυμιαθέντα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα καταπλαττόμενα, τραύματα
C κολλᾷ· ἔστι δὲ καὶ ἴσχαιμα. σὺν ὄξει δὲ λειωθέντα, τρίχας βάπτει. καταπλάσσεται δὲ καθ' αὑτὰ καὶ σὺν ἀλφίτῳ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας, ἄνθρακας, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς. κηρωτῇ δὲ μιχθέντα, στόμαχον κρατύνει ἐπιτιθέμενα.

V. δυσουρίᾳ
V. add. καὶ φύλλα
V. δυσεντερίαν, κοιλίας ῥευματισμόν
V. ἀφέψημα δὲ αὐτῶν
V. horum nihil habet vsque ad δοκεῖ δὲ
V. δὲ καὶ σὺν ἀλφίτῳ καθ' αὑτὰ καὶ πρὸς ἕρπητας.
Quidã ἄνθρακας.

Περὶ Ἀρκεύθου. Κεφ. ργ'.

D ἌΡΚΕΥΘΟΣ ἡ μέν τίς ἐστι μεγάλη, ἡ δὲ μικρά· δριμεῖαι δὲ ἀμφότεραι, διουρητικαὶ καὶ θερμαντικαί, θυμιώμεναί τε θηρία διώκουσιν. τῶν μέν τοι καρπῶν ὁ μέν τις κατὰ καρύου ποντικοῦ μέγεθος εὑρίσκεται, ὁ δὲ κυάμῳ ἴσος, στρογγύλος τε καὶ εὐώδης καὶ γλυκὺς ἐν τῷ διαμασᾶσθαι,
E καὶ ὑπόπικρος, ἀρκευθὶς καλούμενος, θερμαντικὸς μετρίως καὶ στυπτικός, εὐστόμαχος ποιῶν πρὸς τὰ ἐν θώρακι, καὶ βῆχας καὶ πνευματώσεις καὶ στρόφους καὶ θηρία πινόμενος. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικός, ὅθεν καὶ σπάσμασι καὶ ῥήγμασι καὶ ὑστερικαῖς πνιγμονίαις ἁρμόζει.

Par. περὶ ἀρκευθίδος
Vulg. tex. ἔστιν ἄρκευθος, ἡ μὲν μικρά, ἡ δὲ μεγάλη.
Ald. addit τῶν μὲν οὖν μικρῶν, ἀρκευθίδα, οἱ δὲ μικροδέον, οἱ δὲ ἀκανθίδα καλοῦσι
V. ἀμφότεραι δὲ θερμαίνουσι καὶ λεπτύνουσι, εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικαί
Vulg. exempl. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν ὁ μέν τις καρύου μέγεθος εὑρίσκεται. ὁ δὲ κυάμου ποντικοῦ ἴσος.
Forte δὲ
Quidam πνιγμονίαις, sed perperã.

F Περὶ Βράθυος. Κεφ. ρδ'.

ΒΡΑΘΥΣ, ἔνιοι βάραθρον καλοῦσιν. ἔστι δὲ τούτου εἴδη δύο. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστι τοῖς φύλλοις ὅμοιον κυπαρίσσῳ, ἀκανθωδέστερον δὲ καὶ βαρύοσμον, δριμὺ, πυρῶδες· κολοβὸν δὲ τὸ δένδρον καὶ εἰς πλάτος μᾶλλον χεόμενον. χρῶνται δέ τινες τοῖς
G φύλλοις ἀντὶ θυμιάματος. Τὸ δὲ ἕτερον μυρίκῃ τοῖς φύλλοις ὅμοιον. ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα ἵστησι νομὰς, καὶ φλεγμονὰς καταπλαττόμενα πραΰνει, ἀποκαθαίρει

In v. cod. vox αὐτῶν non habetur
Dodonæus μυρσίνῃ legendum suspicatur.
V. λιγυρόν
V. τούτου
Al. μυρίκῃ

τὰ μελανίας σὺν μέλιτι καταπλασσό-
μενα, καὶ τὰς ῥυπαρείας καὶ ἄνθρακας πε-
ριρρήσσει, σὺν οἴνῳ ποθέντα, καὶ αἷμα δι'
οὔρων ἄγει, ἔμβρυα τε ἐκτινάσσει. προσ-
τεθέντα δὲ καὶ ὑποθυμιαθέντα, τὸ αὐτὸ
ποιεῖ. μίγνυται δὲ καὶ τοῖς θερμαντικοῖς χρί-
σμασιν, ἰδίως δὲ τῷ γλευκίνῳ.

V. add. δ

Par. περιρρήσσει. V. Quidam c. rēt. V. ποθέντα δὲ καὶ ἄγει καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσει

Περὶ Κέδρου. Κεφ. ρε.

ΚΕΔΡΟΣ δένδρον ἐστὶ μέγα, ἐξ οὗ ἡ λεγομένη κεδρία συνάγεται. καρπὸν δὲ ἔχει ὡς τὸν κυπαρίσσου, μακρότερον μὲν παρὰ πολύ. λέγεται δὲ καὶ ἄλλη κέδρος μικρὰ, ἀκανθώδης, ὥσπερ ἄρκευθος, καρπὸν φέρουσα μέγεθος μύρτου, περιφερῆ. Τῆς δὲ κεδρίας ἀρίστη ἡ παχεῖα καὶ διαυγὴς, βαρεῖα τῇ ὀσμῇ. ἀποχεομένη δὲ κατὰ σταλαγμοὺς ἐπιδεχομένουσα καὶ μὴ διαχεομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν μὲν τῶν ἐμψύχων, φυλακτικὴν δὲ τῶν νεκρῶν σωμάτων. ὅθεν καὶ νεκροῦ ζωήν τινες αὐτὴν ἐκάλεσαν. καὶ ἱμάτια δὲ καὶ δέρματα φθείρει διὰ τὸ θερμαίνειν ἐπιτεταμένως καὶ ξηραίνειν. βοηθεῖ δὲ εἴς τε ὀφθαλμικὰ ὀξυδερκὴς οὖσα ἐγχριομένη, καὶ λευκώματα καὶ οὐλὰς σμήχει. σὺν ὄξει δὲ ἐγκλυζομένη, σκώληκας τοὺς ἐν ὠσὶ κτείνει, ἤχους τε καὶ συριγμοὺς παύει σὺν ὑσσώπου ἀφεψήματι ἐγχεομένη. εἴς τε ἐμβρώματα ὀδόντων ἐνσταλαχθεῖσα, θραύει μὲν τὸν ὀδόντα, παύει δὲ τὴν ἀλγηδόνα. σὺν ὄξει δὲ διακλυζομένη τὸ αὐτὸ ποιεῖ. περιχρισθεῖσα δὲ αἰδοίῳ πρὸ τῆς συνουσίας, ἀτόκιόν ἐστι, συναγχικοῖς τε περιχριστός ἐστι, καὶ παρισθμίων φλεγμοναῖς βοηθεῖ, φθεῖράς τε καὶ κόνιδας φθείρει περιχρισθεῖσα. κεράστου δὲ δήγμασι σὺν ἁλσὶ καταπλασσομένη, ἀρήγει. πρός τε λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν, σὺν γλυκεῖ λαμβανομένη βοηθεῖ, ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας. ἐκλειχομένη ἢ περιχριομένη καθαίρει καὶ τὰ ἐν πνεύμονι ἕλκη, καὶ ἰᾶται ὅσον κύαθος ῥοφουμένη, σκώληκάς τε καὶ ἀσκαρίδας ἐγκλυζομένη φθείρει καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτῆς, χωριζόμενον ἀπὸ τῆς κεδρίας διὰ ἐρίων ὑπεραιωρουμένων ἐν τῇ ἑψήσει ὡς ἐπὶ τῆς πίσσης, ποιεῖ πρὸς ὅσα

Hæc quæ desiderabantur in vulg. exempl. adieci ex Cataeus, exẽp.

Guillād. [illegible] ex Gal.

V. [illegible]

V. [illegible]
V. [illegible]

V. καὶ σὺν ὄξει δὲ

V. [illegible]

Deest in cod. Par.

A & sordes cum melle inducta repurgant, carbunculósque circumquaque rumpunt. Cum vino autem pota, sanguinem per vrinas educunt & partus expellunt: idipsum tum appositu, tum etiam suffitu præstát. Calfactorijs etiam vnguentis, ac priuatim gleucino immiscentur.

B

De Cedro. Cap. CV.

CEDRVS arbor magna est, ex qua cedria dicta colligitur. Fructum profert vti cupressus, at multò grandiorem. Dicitur & altera cedrus, eáque parua, spinosa, iuniperi modo, fructum ferens myrti baccarum magnitudine, rotundum. C Cedria vero laudatissima est, crassa, perlucida, grauis odoris: quæ dum effunditur in guttas coit, miniméque diffunditur. Vim ea obtinet viuentium quidem corporum corruptricem, defunctorum verò conseruatricem: qua ex causa quidam mortui vitam appellauerunt. D Vestes quoque & pelles corrumpit, eò quòd vehementiùs calfaciat & siccet. Ocularijs porrò medicamentis accommodatur: quippe quæ inuncta oculis claritatem conciliet, eorundémque albugines ac cicatrices detergeat. Cũ aceto instillata vermes aurium necat, & cum hyssopi decocto infusa sonitus sibilósque sedat. E Erosorum dentium cauis indita, eos quidem frangit, at dolores leuat; idem quoque facit, si ex aceto colluatur. Genitali ante coitum circumlita, *sterilitatẽ facit. Anginosi quoque ea per vnguntur: quin & tonsillarum inflammationibus auxilio est. Pediculos ac lendes illitu enecat: cerastæ morsibus cum sale adhibita subuenit. F Cõtra hausta leporis marini venena in passo sumpta auxiliatur. Iuuat & elephanticos. Linctu aut perunctione pulmonis vlcera purgat: & si cyathi mensura sorbeatur, persanat. Tum vermes alios, tum & ascaridas infusa necat, & partus extrahit. Fit & ex ea oleum quod à cedria separatur, G velleribus interea dum coquitur supra eam expansis, vt de pice dictum est: ad eadẽ omnia, ad

[illegible] impedit, vel [illegible] bet.

quæ cedria vtile. Priuatim tamen oleum viriliter perúnctum scabiem quadrupedum, canum boúmque, persanat: iis inhærentes ricinos admotum enecat, & vlcera ex tonsura oborta ad cicatricem perducit. Fuligo ipsius quo modo è pice colligéda, iisdem quibus illa viribus prædita. Cedrides porrò cedri fructus appellantur. Calfactoriam vim habét & stomacho aduersantur: tussi verò, conuulsis, ruptis & stranguriæ auxiliantur. Ex trito pipere poti menstrua ciunt, & contra haustum leporem marinum in vino sumuntur. Fugantur & serpentes, iis perunćto corpore ex cerui adipe aut medulla: denique in antidota quoque adduntur.

A καὶ ἡ κεδρία· θεραπεύει δὲ τὸ ἔλαιον ἰδίως καὶ τὰς ἐπὶ τῶν τετραπόδων ψώρας καὶ κυνῶν καὶ βοῶν ἀνιδρωτὶ καταχριόμενον, καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῖς κρότωνας φθείρει· προσσαγόμενον* καὶ τὰς ἐπὶ τῇ κουρᾷ γινομένας ἑλκώσεις αὐτῶν ἐπουλοῖ. τὴν δὲ λιγνὺν συνα- B κτέον αὐτῆς, ὥσπερ τὴν τῆς πίσσης, δύναμιν ἔχουσαν τὴν αὐτὴν ἐκείνῃ. κεδρίδες δὲ καλοῦνται οἱ ἐξ αὐτῆς καρποί. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικήν, κακοστόμαχον. βοηθοῦσι δὲ βηξί, σπάσμασι, ῥήγμασι, στραγγουρίαις· καὶ ἔμμηνα ἄγουσι μετὰ πεπέρεως λείου C πινόμεναι, καὶ πρὸς λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβάνονται. διώκουσι καὶ θηρία χριομένου τοῦ σώματος σὺν ἐλαφείῳ στέατι. ἢ μυελῷ* μίγνυνται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

V. δὲ καὶ ἰδίως τὸ ἔλαιον καὶ τοὺς
Deest in vulg. exemp.
V. οὐρᾷ.
In vet. cod. deest vox αὐτῶν
V. ἐπουλοῖ
V. hæc in fine locat
Legitur & κεδρίς
Dal. τὰς ἐξυνίεσθαι

De Lauro. Cap. CVI.

Περὶ Δάφνης. Κεφ. ρϛ'.

LAVRVS quædam est tenui folio, altera latiore. Vtraque excalfactoriam emollientémque naturam habet. Itaque decoctum ex his insessu vuluæ ac vesicæ vitiis conuenit. Virentia folia aliquantulum astringunt: trita & illita vesparum apúmque ictibus opitulantur. Eadem adhibita cum polenta & pane ad inflammationem quamlibet leniendam valent. Pota verò stomachum grauant & vomitiones mouent. Porrò lauri baccæ magis quàm folia calfaciunt. Proinde in elegmate tritæ cum melle aut passo prosunt tabi, orthopnϾ ac thoracis rheumatismis. Contra scorpionum ictus ex vino bibuntur, & vitiligines emaculant. Expressus ex ijs succus aurium doloribus auditúsque grauitati auxiliatur, cum vino vetere & rosaceo instillatus. Inseritur & acopis & vnguentis tum calfaciendi, tum etiam discutiendi vi præditis. Cæterum cortex radicis calculos rumpit, partus necat & hepaticis prodest, tribus obolis in vino odorato potus.

D ΔΑΦΝΗ, ἡ μέν τίς ἐστι λεπτόφυλλος, ἡ δὲ, πλατυτέρα. θερμαντικαὶ δὲ ἀμφότεραι καὶ μαλακτικαί· ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν εἰς ἐγκαθίσματα τὰ περὶ μήτραν καὶ κύστιν ἁρμόζει τὰ δὲ χλωρὰ τῶν φύλλων ἠρέμα ὑποστύφει· ὠφελεῖ δὲ λεῖα καταπλα- E σθέντα σφηκῶν καὶ μελισσῶν πληγάς.

Δύναται δὲ καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν πραΰνειν σὺν ἀλφίτῳ καὶ ἄρτῳ καταπλασθέντα. ποθέντα δὲ πραΰνει τὸν στόμαχον, καὶ ἐμέτους κινεῖ. αἱ δὲ δαφνίδες θερμαντικώτεραι τῶν φύλλων εἰσί· ποιοῦσιν οὖν ἐκλειχόμεναι λεῖαι σὺν F μέλιτι ἢ γλυκεῖ, πρὸς φθίσιν καὶ ὀρθοπνοίας καὶ τοὺς περὶ θώρακα ῥευματισμούς. πίνονται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς σκορπιοπλήκτους, καὶ ἀλφοὺς δὲ σμήχουσι. τὸ δὲ πίεσμα αὐτῶν, ὠταλγίαις καὶ δυσηκοΐαις βοηθεῖ, σὺν οἴνῳ παλαιῷ καὶ ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον. μίγνυται καὶ ἀκό- G ποις καὶ συγχρίσμασι θερμαντικοῖς καὶ διαφορητικοῖς. ὁ δὲ φλοιὸς τῆς ῥίζης αὐτῶν, λίθους θρύπτει καὶ ἔμβρυα κτείνει καὶ ἡπατικοῖς ὠφελεῖ, τριωβόλου πλῆθος σὺν οἴνῳ εὐώδει πινόμενος.

V. quidam λεπτόφυλλος
V. ὡς ἀκτῆς φύλλα
V. τοῖς περὶ κύστιν καὶ μήτραν ἁρμόζει διαθέσεσιν. οἱ δὲ καὶ ὑποσλάσσοι καλοῦσι.
Quidam μαλάξουσι.
Cornarius, θερμαίνει
Al. αἱ δὲ ῥίζαι
V. ποιοῦσι δὲ καὶ
Codex antiquus addit καὶ ἤχεις
V. add. ἐλαίῳ
Ald. διαφορητικαῖς δυνάμεσι. & suppletur quoque hæc vox in veteri codice.
In v. c. vox hæc deest.

Περὶ Πλατάνου. Κεφ. ρζ'.

P.l. πλατάνου τρυφερὰ τὰ φύλλα
Idem σὺν οἴνῳ

A ΠΛΑΤΑΝΟΥ τὰ τρυφερὰ τῶν φύλλων ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθέντα, ἵστησι ῥεύματα ὀφθαλμῶν· κωλύει δὲ καὶ τὰ οἰδήματα καὶ φλεγμονάς. ὁ δὲ φλοιὸς ἑψηθεὶς ἐν ὄξει, ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα. τὰ δὲ σφαιρία χλωρὰ σὺν οἴνῳ ποθέντα, ἑρπετο- B δήκτοις βοηθεῖ· αἰθαλωθέντα δὲ σὺν στέατι, πυρίκαυστα θεραπεύει. ὁ δὲ χνοῦς τῶν φύλλων καὶ τῶν σφαιρίων ἀκοῇ καὶ ὄψει ἐμπεσὼν λυμαίνεται.

V. παρεμπεσόν

Περὶ Μελίας. Κεφ. ρη'.

C ΜΕΛΙΑ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, οὗ τῶν φύλλων ὁ χυλὸς, καὶ αὐτὰ σὺν οἴνῳ πινόμενα καὶ καταπλασσόμενα, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ. ὁ δὲ φλοιὸς καεὶς καὶ καταχρισθεὶς μεθ' ὕδατος, λέπρας ἀφίστησι. τὰ δὲ πρίσματα τοῦ ξύλου ποθέντα, φασὶν ἀναιρετικὰ εἶναι.

V. tantùm, σὺν οἴνῳ καταπλασσόμενα. Quidam addunt, ὡς καὶ ἄλλοις τοῖς ἑλκωτικοῖς. Ali. δὲ αὐτῆς

Περὶ Λεύκης. Κεφ. ρθ'.

D ΛΕΥΚΗΣ τοῦ δένδρου ὁ φλοιὸς ποθεὶς ὅσον οὐγγίας μιᾶς πλῆθος, ἰσχιάδας ὠφελεῖ καὶ στραγγουρίας. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀτόκιος εἶναι, ποθεὶς μετὰ ἡμιονείου νεφροῦ. καὶ τὰ φύλλα δὲ πινόμενα μετὰ κάθαρσιν σὺν οἴνῳ, ὃ αὐτὸ δρᾶν E λέγεται. ὠφελεῖ καὶ ὠταλγίας ὁ χυλὸς τῶν φύλλων χλιαρὸς ἐνσταζόμενος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐκβλάστησιν τῶν φύλλων σφαιρία λεῖα μετὰ μέλιτος ἐγχριόμενα, ἀμβλυωπίας θεραπεύει. ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι τὸν φλοιὸν τῆς λεύκης καὶ τῆς αἰγείρου τμηθέντα εἰς λεπτὰ μεγέθη, καὶ F σπαρέντα ταῖς πρασιαῖς κεκοπρισμέναις, ἐν παντὶ καιρῷ μύκητας ἐδωδίμους φύειν.

Al. ἀμβλυωπίας

Περὶ Μάκερος. Κεφ. ρι'.

ΜΑΚΕΡ φλοιός ἐστι κομιζόμενος ἐκ τῆς Βαρβαρίας, ὑπόξανθος, G παχὺς, στύφων ἱκανῶς κατὰ τὴν γεῦσιν· πίνεται δὲ πρὸς αἵματος πτύσιν καὶ δυσεντερίας καὶ κοιλίας ῥευματισμόν.

De Platano. Cap. CVII.

TENERRIMA platani folia in vino decocta, mox illita, oculorum fluxiones sistunt, ac tum œdemata tum phlegmonas leuant. Cortex in aceto coctus ad dentium dolores colluitur. Pilulæ verò virides in vino potæ serpentium morsibus auxiliantur: exceptæ autem adipe, igni ambusta sanant. Cæterùm foliorum pilularúmque lanugo (in aures & oculos) illapsa auditum visúmque labefactat.

De Fraxino. Cap. CVIII.

FRAXINVS arbor nota est: cuius foliorum succus & ea ipsa cũ in vino pota, tum etiam imposita viperarum morsibus opitulantur. Cortex vstus & ex aqua illitus lepras remouet. Ligni ramenta pota lethalia perhibentur.

De Populo alba. Cap. CIX.

POPVLI albæ cortex vnciæ vnius pondere potus ischiadicis & stranguriæ prodest. Traditur & conceptum prohibere, si cum mulino rene bibatur. Sed & folia post purgationes cum vino pota idem præstare dicuntur. Tepidus quoque foliorum succus aurium doloribus vtiliter instillatur. Pilulæ verò quæ primo foliorum germinatu erumpunt, tritæ & cum melle illitæ oculorum hebetudini medentur. Nec desunt qui memoriæ prodiderint, tum albæ tum etiam nigræ populi corticem in tenuia frusta concisum ac stercoratis areolis sparsum & quasi satum quauis anni tempestate fungos edules proferre.

alienum

De Macere. Cap. CX.

MACER cortex est è Barbaria aduehi solitus, subflauus, crassus & gustu per quàm astringens. Bibitur is ad cruentas excreationes, dysenterias & alui fluxiones.

De Vlmo. Cap. CXI.

VLMI & folia & rami & ipse cortex astringendi vim habent. Folia trita ex aceto ad lepram efficaciter illinuntur, & vulnera glutinant: multò verò magis cortex, si fasciæ loco circumuoluatur: est enim lori in modum flexilis. Crassior autem cortex in vino aut aqua frigida vnciæ pondere potus, pituitam educit. Quin & decoctum foliorum aut corticis radicúmve ossibus fractis si fotus gratia perfundatur, ea celeriùs obducto callo solidat. Humor autem qui in folliculis prima germinis eruptione reperitur, faciei illitus cuti nitorem inducit. Ille idem dum exiccatur, in animalcula culicibus similia resoluitur. Cæterùm recentia folia ad opsonia olerum more vsurpantur.

De Lignorum carie. Cap. CXII.

QVÆ verò caries ex veteribus lignis & caudicibus veluti farina colligitur, imposita vlceribus ea repurgat & ad cicatricem perducit. Eadem serpentia cohibet cum pari aniso & vino subacta, itidémque trita, linteis indita & inspersa.

De Populo nigra. Cap. CXIII.

POPVLI nigræ folia ex aceto imposita podagricis doloribus auxiliantur: quæ verò ex ea manat resina, malagmatis ammiscetur. Semen ex aceto potum comitialibus vtile. Fertur populorum lachryma quæ secundùm Padum amnem destillat concrescere, fieríque succinum, quod electrum vulgo Græcorum, nonnullis chrysophorum appellatur. Id attritu iucundum odorem spirat, & colore aurum æmulatur. Tritum potúmque stomachi aluíque fluxiones sistit.

De Harundine. Cap. CXIIII.

IN harundinum genere quædam nastos, id est, plena solidáve appellatur: ex qua sagittæ factitari solent: altera fœmina, ex qua tibijs li-

A

Περὶ Πτελέας. Κεφ. ρια΄.

ΠΤΕΛΕΑΣ τὰ φύλλα καὶ οἱ ἀκρέμονες καὶ ὁ φλοιὸς συσταλτικά. ποιεῖ δὲ τὰ φύλλα πρὸς λέπρας λεῖα σὺν ὄξει ἐπιπλαττόμενα, καὶ τραύματα κολλᾷ, μᾶλλον δὲ ὁ φλοιὸς ἀντὶ ἐπιδέσμου περιειλούμενος· ἔστι γὰρ ἱμαντώδης. ὁ δὲ (V. πτελέας & sic deinceps. De vlmo lignorúmque marcore duo capita in vetustis desiderantur: in margine tantum epigraphe Κεφ. ῥιζοτόμου.)

B παχύτερος φλοιὸς σὺν οἴνῳ ἢ ὕδατι * ψυχρῷ ποθεὶς ὅσον οὐγγίας α΄. πλῆθος, ἄγει φλέγμα. * καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῶν φύλλων ἢ τοῦ * φλοιοῦ τῶν ῥιζῶν καταντλούμενον, κάταγμα πωροῖ τάχιον. τὸ δὲ ἐν ταῖς * φύσαις κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν εὑρισκόμενον ὑγρόν, * στίλβει πρόσωπον ἐπιχριόμενον. ξηραινόμενον δὲ τὸ ὑγρὸν τοῦτο, ἀναλύεται εἰς θηρία κωνωποειδῆ. * λαχανεύεται δὲ τὰ πρόσφατα τῶν φύλλων ἑψόμενα εἰς προσοψήματα. (Deest in vulg. exempl. quanquam à Plinio & Serapione omissum non est. — V. καὶ delet & legit τὸ δὲ ἀπό. — V. φύσκαις — Forte στίλβει — V. καὶ λαχανεύεται δὲ — Quidam supplet ἐν ἰταλίᾳ.)

C

Περὶ Σαπρότητος ξύλων. Κεφ. ριβ΄.

Η δὲ ἀπὸ τῶν παλαιῶν ξύλων καὶ

D πρέμνων σαπρεία συναγομένη, ὥσπερ ἄλευρον καταπλασσομένη, ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ ἕλκη· τὰ δὲ ἑρπυστικὰ ἐπέχει, σὺν ἴσῳ ἀνίσῳ φυραθεῖσα * καὶ οἴνῳ, ἐν ὀθόναις τε καθεῖσα καὶ λεῖα * καταπλασσομένη. (V. σὺν — V. [illegible])

B

Περὶ Αἰγείρου. Κεφ. ριγ΄.

ΑΙΓΕΙΡΟΥ τὰ φύλλα μετ' ὄξους καταπλαττόμενα, ποδαγρικὰς ὀδύνας ὠφελεῖ. ἡ δὲ ἐξ αὐτῆς ῥητίνη μίγνυται μαλάγμασιν. ὁ δὲ καρπὸς μετ' ὄξους πινόμενος, ἐπιληπτικοὺς * ὠφελεῖ. ἱστορεῖται δὲ ὅτι τὸ ἐξ * αὐτῶν δάκρυον κατὰ

F τὸν Ἠριδανὸν ποταμὸν καταχεόμενον πήγνυται, καὶ γίνεται τὸ καλούμενον ἤλεκτρον, ὑπ' ἐνίων δὲ χρυσοφόρον· εὐῶδες ἐν τῇ παρατρίψει καὶ χρυσοειδὲς τῷ χρώματι, ὅπερ πινόμενον λεῖον, στομάχου καὶ κοιλίας ῥεῦμα ἵστησι. (In antiquis codicibus caput hoc capiti περὶ λεύκης ascriptum est. Vulg. αἰγείρου. πόνου τὰ — V. ὠφελεῖ ἱστορεῖται. λέγεται δ' ἐπὶ Marc. αὐτῆς — V. ἀποχεόμενον)

G

Περὶ Καλάμου. Κεφ. ριδ΄.

(V. καλάμων)

ΚΑΛΑΜΩΝ ὁ μέν τις καλεῖται νάστος, ἐξ οὗ τὰ βέλη γίνεται. ὁ δέ τις θῆλυς, ἐξ οὗ αἱ γλωττίδες τοῖς

αὐλοῖς κατασκευάζονται. ἄλλος δὲ συριγγίας, πολύσαρκος, πυκνογόνατος, εἰς βιβλιογραφίαν ἐπιτήδειος. ὁ δέ τις παχὺς καὶ κοῖλος, παρὰ ποταμοῖς φυόμενος, ὃς καὶ δόναξ καλεῖται, ὑπό τινων δὲ Κύπριος. καὶ ἕτερος φραγμίτης, λεπτὸς ὑπόλευκος, πᾶσι γνώριμος. οὗ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα λεία, καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν βολβοῖς, ἐπισπᾶται σκόλοπας καὶ ἀκίδας. σὺν ὄξει δὲ στρέμματα καὶ ὀσφύος ἀλγήματα πραΰνει. τὰ δὲ φύλλα χλωρὰ κοπέντα καὶ ἐπιτεθέντα, ἐρυσιπέλατά τε καὶ τὰς ἄλλας φλεγμονὰς ἰᾶται. ὁ δὲ φλοιὸς ἀλωπεκίας θεραπεύει καεὶς καὶ μετ' ὄξους καταπλασθείς. ἡ δὲ ἀνθήλη τῶν καλάμων ἐμπεσοῦσα εἰς τὰς ἀκοάς, κώφωσιν ἐργάζεται. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ ὁ Κύπριος λεγόμενος κάλαμος ποιεῖν.

V. πολύσαρκος · V. ὑπόλευκος al. λευκὸς al. ... · P. al. λεῖα καθ' αὑτὴν ... · V. τὰς ἀκοάς

Περὶ Παπύρου. Κεφ. ριε'.

ΠΑΠΥΡΟΣ γνώριμός ἐστι πᾶσιν, ἀφ' ἧς ὁ χάρτης κατασκευάζεται· εὐχρηστεῖ δὲ πρὸς τὴν ἐν ἰατρικῇ χρῆσιν, πρὸς ἀναστόμωσιν συρίγγων· σκευασθεῖσα διάβροχος, περιειλουμένου λίνου ἄχρι ξηρασίας. στενουμένη γὰρ καὶ καθιεμένη ἐμπίπλαται ὑγρασίας, καὶ ἐξοιδοῦσα διανοίγει τὰς σύριγγας. ἔχει δέ τι ἡ ῥίζα αὐτῆς καὶ τρόφιμον· διαμασώμενοι γοῦν αὐτὴν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, ἀποχυλίζουσιν ἐκπτύοντες τὸ διαμάσημα. χρῶνται δὲ καὶ ἀντὶ ξύλων αὐταῖς. ἡ δὲ κεκαυμένη πάπυρος ἄχρι τεφρώσεως δύναται νομὰς ἐπέχειν τὰς ἐν στόματι καὶ πάντῃ μέρει· βέλτιον δὲ ὁ χάρτης καεὶς δρᾷ τὸ τοιοῦτον.

V. al. ... · Marcellus & Cornarius legūt ... Al. διάβροχος · V. ... · Al. ... · V. addit ...

Περὶ Μυρίκης. Κεφ. ρις'.

ΜΥΡΙΚΗ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, παρὰ λίμναις καὶ τοῖς στασίμοις ὕδασι φυόμενον, καρπὸν ὥσπερ ἄνθος φέρουσα

V. eodem addit ... · V. ...

A gulæ conficiuntur. Alia syringias, hoc est, fistulosa, multa carne prædita, geniculis densior, ad librorum scriptionem accommodata. Alia denique crassa & concaua, circum amnes nascens, quæ etiam donax & à quibusdam Cypria vocatur. Est & alia phragmites, quasi sepimentis B idonea, gracilior, candicans, vulgo nota. Cuius radix contrita, ac tum per se, tum cum bulbis imposita spicula aculeósque corpore extrahit. Ex aceto verò luxata doloresque lumborum demulcet. Virentia porrò folia tusa & imposita tum erysipelatis, tum alijs inflammationibus medentur. Cor- C tex vstus & ex aceto illitus alopecias emendat. Cæterùm paniculæ flos, si aures intrauerit, exurdat. Eadem quoque præstare valet quæ Cypria harundo dicitur.

De Papyro. Cap. C XV.

D PAPYRVS nulli non cognita, ex qua charta paratur. Præcipuæ verò est in Medicina vtilitatis ad laxanda fistularum orificia, si præparata fuerit, hoc est, liquore quopiam macerata lino fuerit obuoluta vsque dum inaruerit. Ita enim coarctata atque immissa hu- E more completur, & intumescendo fistulas aperit. Habet autem radix alimenti nonnihil: quò fit vt eam commanducantes Ægyptij succum exugant, commansum reliquum expuant. Ipsis quoque radicibus ijdem pro ligno vtuntur. At vsta papyrus dum in cinerem redacta fuerit, depascen- F tia vlcera cùm omnium partium, tum oris maximè cohibet. Verùm id meliùs combusta charta præstat.

De Myrica seu tamarice. Cap. C XVI.

G MYRICA nota arbor est, apud paludes ac resides stagnantésve aquas nascens, fructúmque veluti florem ferens compa-

compage muſcoſum. Gignitur & in Ægypto Syriáque ſatiua quædam, cæterà ſylueſtri ſimilis, at fructum ferens gallæ proximum, guſtu inæqualiter aſtringentem, quíque vice gallæ ad oris oculorúmque medicamenta accommodatur. Datur & ad ſanguinis excreationes in potu: cœliacis quoque & fœminis vuluæ profluuio laborantibus; necnon & contra morbum regium, phalangiorúmque morſus. Impoſitus etiam œdemata inhibet. Cortex vero eadem quæ fructus præſtat. At foliorum decoctum in vino potum lienem liquat, & ore collutum ad dentium dolores ſalutare eſt. Quin & inſeſſu mulieribus vuluæ fluxioni opportunis auxiliatur: ijs quoque qui pediculos lendéſque gignunt affuſum prodeſt. Sed & ligni cinis appoſitus fluxionem ex vtero ſiſtit. Sunt & qui è caudice calices parent, quibus poculorum vice ſplenetici vtantur, ceu datus in eiuſmodi vaſis potus lieni conferat.

A βρυῶδες κατὰ τὴν σύστασιν. Γεννᾶται δέ τις ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ ἥμερος, κατὰ τὰ ἄλλα ὁμοία τῇ ἀγρίᾳ, καρπὸν φέρουσα ἐμφερῆ κηκῖδι, ἀνωμάλως στύφοντα κατὰ τὴν γεῦσιν· ἁρμόζοντά τε ἀντὶ κηκῖδος εἰς τὰ στοματικὰ καὶ ὀφθαλ- B μικά, καὶ πρὸς αἵματος ἀναπτύσεις ἐν ποτῷ, καὶ κοιλιακαῖς καὶ ῥοικαῖς γυναιξὶν, ἰκτέρῳ τε καὶ φαλαγγιοδήκτοις· οἰδήματά τε στέλλει καταπλασθείς. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ τῷ καρπῷ. τῶν δὲ φύλλων τὸ ἀφέψημα σὺν οἴνῳ ποθὲν, σπλῆνα C τήκει· καὶ ὀδονταλγίαις βοηθεῖ διακλυζόμενον, ἐγκάθισμά τε ῥοικαῖς, καὶ ἐπίχυμα τοῖς φθεῖρας καὶ κόνιδας γεννῶσιν ἐπιτήδειον· καὶ ἡ ἀπὸ τῶν ξύλων τέφρα προστεθεῖσα, ῥύσιν ἐκ μήτρας στέλλει. κατασκευάζουσι δὲ ἔνιοι καὶ κύλικας ἐκ τοῦ πρέμνου, αἷς D ἐπὶ τῶν σπληνικῶν χρῶνται ἀντὶ ποτηρίων, ὡς τοῦ δι' αὐτῶν πόματος ὠφελοῦντος.

V. δ' ἐν ἀγρ. — V. ἢ καρπὸν δὲ φέρει — V. ἀνωμάλως, στύφοντα τῇ γεύσει — V. ὀδονταλγίᾳ — V. τῶν ξύλων δὲ τέφρα — V. ἡ ῥύσιν τὴν ἐκ μήτρας. — V. ὡς τοῦ αὐτῶν πόμ.

De Erica. Cap. CXVII.

ERICA fruticoſa eſt arbor, myricæ ſimilis, at longè minor: cuius flore dum vtuntur apes, minimè probatum mel efficiunt. Huius tam flos quàm coma ſerpentium morſibus illitu medetur.

Περὶ Ἐρείκης. Κεφ. ριζ.

Palignac

ΕΡΕΙΚΗ δένδρον ἐστὶ θαμνῶδες, ὅμοιον μυρίκῃ, μικρότερον δὲ πολ- E λῷ· οὗ τῷ ἄνθει μέλιτται χρώμεναι, μέλι ἐργάζονται οὐ σπουδαῖον· ταύτης ἡ κόμη καὶ τὸ ἄνθος καταπλασσόμενα, ἑρπετῶν δήγματα ἰᾶται.

V. ἐργάζονται σπουδ.

De Acacalide. Cap. CXVIII.

ACACALIS fructus eſt naſcentis in Ægypto fruticis, myricæ fructui quadantenus ſimilis: cuius dilutum ad collyria additur, quæ viſus claritati conueniunt.

Περὶ Ἀκακαλίδος. Κεφ. ριη.

ΑΚΑΚΑΛΙΣ θάμνου καρπός ἐ- F στι γεννωμένου ἐν Αἰγύπτῳ, ἐοικὼς κατά τι τῷ μυρίκης καρπῷ· οὗ τὸ ἀπόβρεγμα μίγνυται κολλυρίοις τοῖς πρὸς ὀξυδορκίαν ἁρμόζουσιν.

Pal. γεννώμενος — V. add. καὶ ἀμβλυωπίας

De Rhamno. Cap. CXIX.

RHAMNVS frutex eſt circa ſepes naſcens, virgas gerens erectas, ſpináſque oxyacanthæ modo aculeatas: folijs paruis, oblongis,

Περὶ Ῥάμνου. Κεφ. ριθ.

ῬΑΜΝΟΣ θάμνος ἐστὶ περὶ φρα- G γμοὺς φυόμενος, ῥάβδους ἔχων ὀρθὰς καὶ ὀξείας ἀκάνθας, ὥσπερ ἡ ὀξυάκανθα· φύλλα δὲ μικρά, ὑπομήκη, ὑπο-

V. codex ῥάμνος θαμνώς ἐστιν ὀξύς. Sic Paulus quoque. — Marc. legit μακρά — Al. ἐπιμήκη

Haec verba καὶ ἡ τρίτη &c. et ... Goupylo, non inueniuntur in altero codice quē habuit manuscripto. Vulg. exempl. non habent. V. ἔστι δὲ καὶ τρίτη

λίπαρα, μαλακά. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα παρὰ ταύτην λευκοτέρα· καὶ τρίτη μελαντέρα ἔχουσα τὰ φύλλα, καὶ πλατύτερα σὺν τῷ ἠρέμα ἐρυθραίνεσθαι. ῥάβδους μακρὰς πηχέων ὡς πέντε, καὶ μᾶλλον ἀκανθώδεις, ἧττον δὲ στερεὰς καὶ ἐπακμοὺς ἔχει τὰς ἀκάνθας. καρπὸς δὲ πλατὺς, λευκὸς, λεπτὸς, ὡς θυλακώδης, ἐοικὼς σφονδύλῳ. ποιεῖ δὲ πασῶν τὰ φύλλα πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας καταπλασσόμενα. λέγεται δὲ καὶ κλάδας αὐτῆς, θύραις ἢ θυρίσι προστεθέντας, ἀποκρούειν τὰς τῶν φαρμάκων κακουργίας.

Par. σφονδύλῳ

Al. χοιράδεσι ... sine discrimine.

Περὶ Ἀλίμου. Κεφ. ρκ'.

ΑΛΙΜΟΣ θάμνος ἐστὶ φραγμίτης, ὅμοιος ῥάμνῳ, ὑπόλευκος, οὐκ ἔχων ἀκάνθας· φύλλα δὲ ἐλαίᾳ παραπλήσια, πλατύτερα μέντοι καὶ ἁπαλώτερα. φύεται ἐν παραθαλασσίοις* καὶ φραγμοῖς. λαχανεύεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, ἑψόμενα εἰς βρῶσιν. τῆς δὲ ῥίζης < α. ὁλκὴ ποθεῖσα σὺν μελικράτῳ, σπάσματα, ῥήγματα καὶ στρόφους θεραπεύει, καὶ γάλα κατασπᾷ.

Vulg. exempl. non habent. V. ἐλαίας. Vulg. exempl. non habent. Addit Oribas. καὶ κρημνοῖς. V. quidam caret

Περὶ Παλιούρου. Κεφ. ρκα'.

Pal. παλιούρου

ΠΑΛΙΟΥΡΟΣ γνώριμός ἐστι θάμνος, ἀκανθώδης, στερεός, οὗ τὸ σπέρμα λιπαρὸν καὶ *λινοειδὲς εὑρίσκεται· ὅπερ πινόμενον βηξὶν ἀρήγει, καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτει, καὶ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα ποιεῖ. τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα στυπτικά, ὧν τὸ ἀφέψημα ποθὲν, κοιλίαν ἵστησιν, οὖρά τε ἄγει, καὶ θανασίμοις καὶ θηριοδήκτοις βοηθεῖ. διαφορεῖ δὲ πάντα τὰ πρόσφατα φύματα καὶ οἰδήματα ἡ ῥίζα, λεία ἐπιπλασθεῖσα.

V. γνώριμος, ἀκανθώδης. Pal. ... In v. cod. non legitur λεία.

Περὶ Ὀξυακάνθης. Κεφ. ρκβ'.

ΟΞΥΑΚΑΝΘΑ· ἣν οἱ μὲν πυρίνην, οἱ δὲ πυξυάκανθαν καλοῦσι. δένδρον ἐστὶ παραπλήσιον ἀχράδι, μικρότερον δὲ καὶ ἀκανθῶδες ἄγαν· καρπὸν δὲ φέρει μύρτῳ ἐμφερῆ, πλήρη, ἐρυθρόν, εὔθρυπτον, ἔνδοθεν πυρῆνα ἔχοντα, ῥίζαν πολυσχιδῆ καὶ βαθεῖαν.

Quidam perperam παραπλήσιον

A suppinguibus ac mollibus. Praeter hanc altera est candidior: itémque tertia nigrioribus latioribúsque folijs & quadantenus rubentibus, virgultis quinos ferè cubitos longis: spinosioribus quidem, at minùs firmos, rigidósve, minúsque acutos aculeos habentibus. Fructus est latus, candidus, tenuis, B folliculi propè figura, verticillo similis. Omnium folia erysipelatis & herpetibus efficaciter illinuntur. Feruntur & huius rami ianuis fenestrísve appositi veneficorū maleficia depellere. vel arcere

De Halimo. Cap. CXX.

HALIMUS frutex est circa se- C piméta nascens, similis rhamno, subalbidus, sine spinis, folijs oleae proximis, sed latioribus ac mollioribus. Nascitur in maritimis (locis praeruptis) ac sepibus. Eius folia ciborum gratia olerum modo decoquuntur. Radix verò drachmae pondere in aqua mulsa pota, conuulsa, rupta, tormi- D náque mitigat, & lactis vbertatem praestat.

De Paliuro. Cap. CXXI.

PALIURUS frutex est vulgo notus, aculeatus, solidus, cuius semen pingue & lini seminis aemulum reperitur: quod quidem po- E tum tussi opitulatur, vesicae calculos comminuit & serpentium morsibus aduersatur. Folia & radix astrictoriam vim habent: quorum decoctum potum aluum sistit, vrinas trahit, & contra venena venenatorúmque morsus auxiliatur. Radix verò trita & imposita recentia quaeuis tubercula & oedemata dis- F cutit.

De Acuta spina. Cap. CXXII.

OXYACANTHA, quam pyrinam nonnulli, alij pytyanthen vocant, arbor est pyrastro similis, G at minor & valde spinosa. Fructum profert myrti baccis assimilem, plenum, rubrum, fragilem, nucleo intus praeditum: radicem multifidam & profundam. Hu-

ius fructus tum potus, tum in cibo sumptus alui profluuium fluxúmque muliebrem sistit. Radix trita & illita infixa corpori spicula & aculeos extrahit. Perhibetur & radix abortus facere posse, si ter ea venter leniter feriatur aut perungatur.

A τούτου ὁ καρπὸς διάῤῥοιαν ἵστησι, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον πινόμενος καὶ ἐσθιόμενος. ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα λεία, σκόλοπας καὶ ἀκίδας ἐπισπᾶται. ἱστορεῖται δὲ δύνασθαι *τὴν ῥίζαν καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεσθαι, τῆς κοιλίας ἡσυχῆ τρὶς πληγείσης *ἢ χρισθείσης.

V. ἡ ῥίζα

V. addit ἢ καταχρισθείσης.

De Cynosbato. Cap. CXXIII.

B

Περὶ Κυνοσβάτου. Κεφ. ρκγʹ.

RVBVM canis alij oxyacantham appellant. Frutex est rubo longè maior, ad arboris magnitudinem accedens. Folia fert multò latiora quàm myrtus, *robustos verò circa virgulta aculeos, florem candidum, fructum oblongum, oliuæ nucleo similem: qui quidem dum maturescit fuluus, intus verò lanuginosus conspicitur. Fructus arefactus exempta interiore lanugine (est enim arteriæ noxia) tum in vino feruefactus & potus, aluum sistit.

ἰσχυρὰς

ΚΥΝΟΣΒΑΤΟΝ ἣ δὲ ὀξυάκανθαν καλοῦσι· θάμνος ἐστὶ *βάτου πολλῷ μείζων, δενδρώδης· φύλλα φέρει *πολλῷ πλατύτερα μυρσίνης, ἀκάνθας δὲ περὶ ταῖς ῥάβδοις ἰσχυράς, C ἄνθος λευκόν, καρπὸν ἐπιμήκη, πυρῆνι ἐλαίας ἐοικότα, ἐν τῷ πεπαίνεσθαι πυῤῥόν, τὰ δὲ ἐντὸς ἐριώδη. ἵστησι δὲ κοιλίαν ὁ καρπὸς ξηρός, δίχα τοῦ ἐν αὐτῷ ἐριώδους (κακωτικὸν γὰρ τῆς ἀρτηρίας τοῦτο) *ἀποζεννύμενος ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενος.

In v. cod. deest βάτου

In v. cod. deest πολλῷ

Vulg. exempl. ἀποζεννύμενον ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενον

De Cypro. Cap. CXXIIII.

D

Περὶ Κύπρου. Κεφ. ρκδʹ.

CYPRVS arbor est folijs circum virgulta oleæ similibus, sed latioribus, mollioribus & viridioribus: floribus candidis, muscosis, odoratis: semine nigro, sambuci fructui simili. Optima nascitur in Ascalone & Canopo. Folia astrictoriam vim habent: quare oris vlceribus commanducata medentur, & illita tum feruidis alijs inflammationibus, tum etiam carbunculis prosunt. Eorundem decoctum igni ambustis affunditur. Ruffant & capillos trita & illita folia, quę in struthij succo maduerint. Flos ex aceto tritus & fronti inductus capitis dolores sedat. Cæterùm quod ex eo præparatur cyprinū vnguentum, odoratum est, ac vim asciscit excalfaciendi molliendíque neruos: siquidem feruenti natura præditorum medicamentorum misturam recipit.

ΚΥΠΡΟΣ δένδρον ἐστὶ περὶ ταῖς ῥάβδοις φύλλα ἔχον *ἐλαίᾳ παραπλήσια, *πλατύτερα δὲ καὶ μαλακώτερα καὶ χλωρότερα· ἄνθη λευκά, *βρυώδη, εὐώδη· σπέρμα μέλαν, ὅμοιον E τῷ τῆς ἀκτῆς. γίνεται δὲ ἀρίστη ἐν τῇ Ἀσκάλωνι καὶ Κανώπῃ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικήν· ὅθεν διαμασηθέντα ἄφθας ἰᾶται, *καὶ τὰς ἄλλας πυρώδεις φλεγμονὰς καταπλασθέντα ὠφελεῖ, καὶ ἄνθρακας· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, πυρικαύστοις καταιόνημα. ξανθίζει F δὲ καὶ τρίχας *στρουθίου χυλῷ τὰ φύλλα λεῖα βρεχθέντα καὶ ἐγχρισθέντα. τὸ δὲ ἄνθος ἐπιπλασθὲν τῷ μετώπῳ λεῖον μετ' ὄξους, κεφαλαλγίας *παύει· τὸ δὲ σκευαζόμενον ἐξ αὐτοῦ χρῖσμα κύπρινον, θερμαντικὸν γίνεται καὶ μαλακτικὸν νεύρων, *εὐῶδες, ἐν τῷ περιλαμβάνειν G πυρωτικὰ μίγματα.

V. ἐλαίας

Alij στενώτερα δὲ, alius λεπτότερα legit. al. πλατύτερα δὲ καὶ χλωρότερα

Orib. βοτρυώδη v. caret, habetq; tantummodò λευκὰ καὶ εὐώδη

Pal. καὶ τοὺς ἄνθρακας quod legitur in fine periodi, habet post ἰᾶται.

V. [illegible]

V. addit, καὶ πόνους

Ald. διὰ τὸ προσεμβάλλειν πυρωτικῶν μιγμάτων.

De Phillyrea. Cap. CXXV.

Περὶ Φιλλυρέας. Κεφ. ρκεʹ.

PHILLYREA arbor est cypri magnitudinem æquans, foliis o-

ΦΙΛΛΥΡΕΑ δένδρον ἐστὶν ὅμοιον κύπρῳ κατὰ μέγεθος, φύλλα δὲ ἐλαίας ὁ-

A μοια, πλατύτερα δὲ καὶ μελάντερα. καρπὸν δ' ἔχει σχίνῳ ἐμφερῆ, μέλανα, ὑπόγλυκυν, ὡς ἐν βότρυσι κείμενον. ἐν τραχέσι δὲ τόποις γεννᾶται. ταύτης τὰ φύλλα στύφει ὡς ἀγριελαία, ποιοῦντα πρὸς τὰ στύψεως δεόμενα, μάλιστα τοῖς ἐν στόματι ἕλκεσι διαμάσημα καὶ διάκλυσμα τὸ ἀφέψημα. καὶ πινόμενον δὲ οὖρα καὶ ἔμμηνα ἄγει. B

V. κατὰ pro eodem.

Περὶ Κίστου. Κεφ. ρκϛ'.

V. κισθοῦ, & sic deinceps.

ΚΙΣΤΟΣ, ὃν ἔνιοι κίσθαρον ἢ κίσσαρον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶν ἐν πετρώδεσι τόποις φυόμενος, πολύκλαδος, φυλλώδης, οὐχ ὑψηλός, φύλλα ἔχων περιφερῆ, C μέλανα, δασέα. ἄνθη ἄρρενος, ὥσπερ ῥοιᾶς. ἐπὶ δὲ τοῦ θήλεος, λευκά. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν· ὅθεν τὰ ἄνθη λεῖα πινόμενα δὶς τῆς ἡμέρας ἐν οἴνῳ αὐστηρῷ, δυσεντερίαις ἁρμόζει. καθ' αὐτὰ δὲ καταπλασθέντα, νομὰς ἐφίστησι. σὺν κηρωτῇ δὲ πυρίκαυστα καὶ παλαιὰ ἕλκη ἰᾶται. D

Cat ξυλώδης. Sic quoque Serapio.
Vulg. exempl. στρυφνά
In vulg. exempl. deest.
Pal. στυπτικὴν· τὰ ἄνθη λεῖα πινόμενα σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ ὅθεν δυσεντερικοῖς ἁρμόζει λαμβανόμενα δὶς τῆς ἡμέρας.

Περὶ Ὑποκιστίδος. Κεφ. ρκζ'.

Φύεται δὲ παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ κίστου ἡ λεγομένη ὑποκιστίς· ὑπ' ἐνίων δὲ ῥόβηθρον, ἢ κύτινος καλουμένη, ὅμοιόν τι κυτίνῳ ῥοιᾶς. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ κιῤῥόν, τὸ δὲ χλωρόν, τὸ δὲ λευκόν· ὅπερ χυλίζεται ὥσπερ ἡ ἀ- E κακία. ἔνιοι δὲ ξηράναντες αὐτὴν καὶ κλάσαντες, βρέχουσί τε καὶ ἕψουσι, καὶ τὰ ἄλλα ποιοῦσιν, ὡς ἐπὶ τοῦ λυκίου. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ ἀκακίᾳ, στυπτικωτέραν δὲ καὶ ξηραντικωτέραν, ποιοῦσαν πρὸς κοιλιακούς, δυσεντερικούς, αἱμοπτοϊκούς, ῥοῦν γυναικεῖον, πινομένη καὶ ἐνιεμένη. F

V. hæc delet vsque ad τὸ μὲν. Pal. ῥόβηθρον. Ald. ῥίβηθρον. Ró. codex sic: καὶ ἡ μέν τις κιῤῥὰ, ἄφυλλος, ἡ δὲ λευκή. Porrò τὸ δὲ χλωρὸν non legitur apud Oribasium. V. ξηρόν.
V. addit πινομένη καὶ πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον. cætera delet.

Περὶ Λαδάνου. Κεφ. ρκη'.

Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κίστου, καλούμενον ὑπ' ἐνίων λῆδον, θάμνος κατὰ τὰ αὐτὰ φυόμενος τῷ κίστῳ· μακρότερα δὲ τὰ φύλλα ἔχει καὶ μελάντερα, λιπαρείας τινὰς κατὰ τὸ ἔαρ ἐπισπώμενα, G οὗ τῶν φύλλων ἡ δύναμις στυπτικὴ καθέστηκε, ποιοῦσα πρὸς ὅσα καὶ ὁ κίστος. γίνεται δὲ ἐξ αὐτοῦ τὸ λεγόμενον λάδανον·

Al. ὧν φυλ.

leaceis, sed latioribus & nigrioribus, fructu lentisci, nigro, subdulci & quasi racemato. Locis asperis nascitur. Huius folia perinde ac oleastri astringunt, proptereáque ad ea faciunt quæ astrictionem desiderant, maximéque ad oris vlcera tum commanducata, tum etiam si decocto ea colluantur. Quin & potum decoctum vrinas menséśque ciet.

De Cisto. Cap. CXXVI.

CISTVS, quem nonnulli cistharon aut cissaron vocant, frutex est petrosis locis nascens, multos emittens ramulos, foliosus, improcerus, folijs rotundis, nigris, hirsutis. Flores masculo veluti mali punicæ, fœminæ albi. Vim habet astrictoriam: ideóque flores triti & ex vino austero bis die poti dysenterijs conferunt: ipsi verò per se illiti nomas cohibent, & cum cerato igni ambustis ac vetustis vlceribus medentur.

De Hypocistide. Cap. CXXVII.

Cisti radicibus adnascitur quiddam mali punicæ cytino simile, quod hypocistis dicitur: à nonnullis verò robethrum aut cytinus appellatur. Eius pars fulua, altera virens, quædam etiam candida cernitur. Ex ea succus acaciæ modo exprimitur. Aliqui tamen ipsam arefactam contusámque macerant & decoquunt, reliquáque vt in Lycio præstant. Vires hæbet acaciæ: verùm aliquantò magis astringit & exiccat. Prodest cœliacis, dysentericis, & sanguinem excreantibus, imò & fluxui muliebri tū pota tum etiam infusa.

De Ladano. Cap. CXXVIII.

Est & alterum cisti genus, Ledum à nonnullis appellatum, frutex eodem quo cistus modo nascés, sed longioribus folijs ac nigrioribus, quæ verno tempore quiddam pingue contrahunt. Huius foliorum vis astringens eosdem quos cistus effectus præbet. Fit autem ex eo, quod ladanum appellatur.

Siquidem cùm cisti folia depascuntur capræ hircique, pinguitudinem cõspicuè barbis & femoribus, quoniam viscosa sit, adhærescentẽ excipiunt contrahúntve, quæ depexa colatur, & in offas efformata reponitur. Alij attractis per frutices funiculis, inhærentem ijs pinguitudinem deradunt & in offas cogunt. Maximè verò probatur odoratum, subviride, facilè mollescẽs, pingue, arenæ squalorísve expers ac resinosum. Tale autem est, quod in Cypro gignitur. Arabicum verò Libycumque vilius est. Natura ei astringendi, calfaciendi, molliendi & vasorũ oscula reserandi. Vino, myrrhæ & oleo myrteo admixtum fluentem capillum cohibet: cicatricibus decorem facit, cum vino illitum: aurium doloribus cum hydromelite aut rosaceo infusum medetur. Suffumigatur & ad secundas eijciendas: pessis immistum vuluę duritias sanat: denique in medicamenta sedandis doloribus ac tussi dicata, itémque malagmata vtiliter inseritur. Aluum quoque sistit cum vino vetere potum, ac vrinæ prætereà ciendæ accommodatum est.

De Ebeno. Cap. CXXIX.

EBENVS optima censetur Æthiopica, nigra, venarum pectinúmve expers, cornu elaborato læuore similis, quæque fracta densa apparet, mordet autem gustu ac leniter astringit. Prunis imposita cum odore iucundo & citra fumum vritur. Recens verò igni admota ob pinguitudinem accenditur, & ad cotem trita subfulua redditur. Est & altera Indica, intercurrentibus lineis prædita, candidis & fuluis, itémque maculis frequentibus: cæterùm prior bonitate antecedit. Nonnulli porrò mori aut acanthi ligna, quòd consimilia sint, pro ebeno vendunt. Ex eo autem internoscuntur, quòd fungosa sint, & in assulas ad purpuram vergentes resoluantur, nihil mordacitatis in gustu, nec suauis odoris in suffitu præ se ferentia.

A τὰ φύλλα γὰρ αὐτοῦ νεμόμεναι αἱ αἶγες καὶ οἱ τράγοι τὴν λιπαρίαν ἀναλαμβάνουσι τῷ πώγωνι γνωρίμως, καὶ τοῖς μηροῖς προσπλαττομένην διὰ τὸ τυγχάνειν ἰξώδη, ἣν ἀφαιροῦντες °ὑλίζουσι, καὶ ἀποτίθενται ἀναπλάσσοντες μαγίδας. ἔνιοι δὲ καὶ σχοινία ἐπισύρουσι τοῖς B θάμνοις, καὶ τὸ προσπλασθὲν αὐτοῖς λίπος ἀποξύσαντες ἀναπλάσσουσι. κράτιστον δέ ἐστιν αὐτοῦ τὸ εὐῶδες, ὑπόχλωρον, εὐμάλακτον, λιπαρόν, ἀμέτοχον °ψάμμου ἢ ψαφαρίας, ῥητινῶδες· τοιοῦτον δέ ἐστι τὸ ἐν Κύπρῳ γεννώμενον· τὸ μέντοι Ἀραβικὸν καὶ Λιβυκὸν εὐτελέστε-C ρον. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, θερμαντικήν, μαλακτικήν, ἀναστομωτικήν· ἵστησι δὲ τὰς ῥεούσας τρίχας, μιγὲν οἴνῳ καὶ σμύρνῃ καὶ μυρσίνῳ ἐλαίῳ, οὐλάς τε εὐπρεπεστέρας ποιεῖ μετ' οἴνου καταχριόμενον, καὶ ὠταλγίας μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ ῥοδίνου ἐγχεόμενον θερα-D πεύει· ὑποθυμιᾶται δὲ καὶ πρὸς δευτέρων ἐκβολάς, καὶ σκληρίας θεραπεύει τὰς ἐν μήτρᾳ ἐν πεσσῷ μιγέν, καὶ ταῖς ἀνωδύνοις καὶ βηχικαῖς καὶ μαλάγμασι χρησίμως μίγνυται· κοιλίαν τε ἵστησι σὺν οἴνῳ παλαιῷ ποθέν· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν.

Marc. legit, [illegible]

Al. ἄμμου.

E

Περὶ ἐβένου. Κεφ. ρκθ'.

ΕΒΕΝΟΣ κρατίστη ἡ Αἰθιοπική, °καὶ μέλαινα, καὶ μὴ ἔχουσα κλιδόνας, ἐμφερής, κέρατι εἰργασμένῳ τῇ λειότητι, θλασθεῖσα δὲ πυκνή, δηκτικὴ ἐν τῇ γεύσει καὶ ὑποστύφουσα· τεθεῖσα τε ἐπ' ἀν-F θράκων μετ' εὐωδίας καὶ δίχα καπνοῦ °ἐκθυμιωμένη. ἡ δὲ πρόσφατος διὰ τὴν λιπαρίαν ἀνάπτεται, πυρὶ προσαφθεῖσα· τριφθεῖσα δὲ ἐπ' ἀκόνης, ὑπόκιρρος γίνεται. Ἔστι δέ τις καὶ Ἰνδική, ἔχουσα διαφύσεις λευκὰς καὶ κιρρὰς, καὶ σπίλους ὁμοίως πυκνούς· πλὴν βελτίων ἡ προτέρα. °ἔνιοι G δὲ τὰ *σησάμινα ἢ ἀκάνθινα ξύλα ἐμφερῆ ὄντα, ἀντὶ ἐβένου πωλοῦσι· διαγινώσκεται) δὲ ἐκ τοῦ σομφά τε εἶναι, καὶ κατὰ σχίδακας μικρὰς ἀπολύεσθαι ἐμπορφύρους τῷ χρώματι, μηδὲν δὲ δηκτικὸν ἐχούσας ἐν τῇ γεύσει, ἢ ἐν τῇ θυμιάσει εὐῶδες.

In vet. cod. deest καὶ

V. θυμιωμένη

V. sic. ἔνιοι δὲ τὰ σησάμινα ἢ καὶ ἀκάνθινα ξύλα πωλοῦσι. al. ἔνιοι δὲ καὶ ἀκάνθινα ἢ καὶ σησάμινα πωλοῦσι ξύλα ἃ καὶ ἐμφερῆ ὄντα αὐτῇ ἐβ.

Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ παλαιὰ ῥεύματα καὶ φλυκτίδας· εἰ δέ τις ποιήσαι ἐξ αὐτῆς* ἀκόνιον χρᾶσθαι εἰς τὰ κολλύρια, βέλτιον ἐνεργήσει. κατεργάζεται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ, τῶν τορνευμάτων ἢ ῥινημάτων βρεχομένων ἐν οἴνῳ Χίῳ ἡμέραν καὶ νύκτα· εἶτα λεαινομένων ἐπιμελῶς, καὶ εἰς κολλύρια ἀναπλασσομένων. ἔνιοι δὲ προδιαττήσαντες* διηθοῦσιν αὐτά, εἶθ' οὕτω τὰ λοιπὰ ποιοῦσι. τινὲς δὲ ἀντὶ τοῦ οἴνου ὕδατι χρῶνται. καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ἕως ἂν ἀνθρακωθῇ. καὶ πλύνεται ὡς ὁ κεκαυμένος μόλιβδος. ἁρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον πρὸς *ψωροφθαλμίας καὶ ξηροφθαλμίας.

Al. ἀμβλυωσσειν ποιεῖ

V. εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ, τῶν τορνευμάτων ἢ ῥινημάτων

Vulg. εἶτ' ἀλλοιουμένων

Al. διαττήσαντες αὐτὰ

V. ὁ τοιοῦτος

Deest in Par. cod. neq; Coloniensi. ψωροφθ. al. ψώρας καὶ ὀφθαλμίας.

Vim habet ebenus ea extergendi quæ pupillis caliginem offundunt: pollet & ad veteres fluxiones ac pustulas. Quod siquis facta ex ea coticula vtatur ad terenda collyria, efficaciùs medebitur. Ad oculorum medicamenta efficax quoque redditur, si scobes ramentáve in vino Chio per diem ac noctem macerata, diligentérque ad læuorem contrita in collyria digerantur. Nonnulli ipsa priùs trita cribro cernunt, ac deinde reliqua eo modo peragunt. Quidam pro vino aqua vtuntur. Vritur etiam in fictili nouo, donec in carbones redigatur: lauatúrque plumbi vsti modo: itáque præparatum aridis scabrísque lippitudinibus conducit.

Περὶ Ῥόδων. Κεφ. ρλ'.

Marcellus παρὰ

Deest in Par.

ΡΟΔΑ ψύχει καὶ στύφει, τὰ δὲ ξηρὰ μᾶλλον στύφει. χυλίζειν δὲ δεῖ τὰ ἁπαλὰ ἀποψαλλίσαντας τὸ ὄνυχα καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ τὸ λευκὸν τὸ ἐν τῷ φύλλῳ. τὸ δὲ λοιπὸν ἐκθλίβειν καὶ * τρίβειν ἐν σκιᾷ, ἐν θυίᾳ ἄχρις οὗ συστραφῇ, οὕτω τε ἀποτίθεσθαι εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς παραχρίσεις. ξηραίνεται δὲ τὰ φύλλα ἐν σκιᾷ συνεχῶς στρεφόμενα, ἵνα μὴ εὐρωτιάσῃ. ποιεῖ δὲ τῶν ξηρῶν ἑψηθέντων ἐν οἴνῳ τὸ ἀπόθλιμμα, πρὸς ἄλγημα κεφαλῆς, ὀφθαλμῶν, ὤτων, οὔλων, δακτυλίου, ἀπευθυσμένου ἐντέρου, μήτρας, πτερῷ ἐγχριόμενον καὶ προσκλυζόμενον. αὐτὰ δὲ δίχα τοῦ ἐκθλιβῆναι, κοπέντα καὶ ἐπιπλασσόμενα, ποιεῖ πρὸς ὑποχονδρίων φλεγμονὰς, καὶ στομάχου πλάδον καὶ ἐρυσιπέλατα. ξηρὰ δὲ λεῖα παρὰ μηροῖς προσπάσσεται, καὶ ἀνθηραῖς καὶ τραυματικαῖς ἀντιδότοις μίγνυται. καίεται δὲ καὶ εἰς τὰ καλλιβλέφαρα. τὸ δὲ ἐν μέσοις τοῖς ῥόδοις εὑρισκόμενον ἄνθος πρὸς οὔλων ῥευματισμοὺς ξηρὸν προσπασθὲν ποιεῖ. αἱ κεφαλαὶ δὲ ποθεῖσαι, κοιλίαν ῥέουσαν καὶ αἵματος ἀναγωγὴν ἐπέχουσιν.

Vulg. exempl. δακτύλων

Marc. παρεστέμματα μηρῶν.
V. carent vsque ad αἱ κεφ.

Alij addunt: [illegible]
Margo verò: [illegible]

De Rosa. Cap. CXXX.

ROSA refrigerat & astringit: sed sicca magis astringit. Succum autem è rosis recentibus exprimi oportet, resectis nimirũ priùs forfice vnguibus (sic appellantur candidæ foliorũ partes) ita vt reliquum in pila prematur teratúrque: inde verò expressus succus in vmbra locari debet, dum spissescat, & ita ad oculorum circumlitiones recondi. Siccantur etiamnum folia in vmbra, continuò tamen versata, ne situm mucorémve contrahant. Siccarum verò rosarum in vino coctarum expressus liquor facit ad dolorem capitis, oculorum, aurium, gingiuarum, sedis, recti intestini ac vuluæ, siue illitus, siue etiam affusus. Eædem citra expressionem contusæ, móxque impositæ, hypochondriorũ inflammationibus, stomachi ex humiditate nimia solutionibus & erysipelatis conferũt: iisdem siccis ac tritis femina asperguntur: denique compositionibus quas antheras vocãt, & vulnerarijs antidotis immiscentur: vtuntur & in calliblephara. Porrò flos qui in medijs rosis reperitur, aridus gingiuarũ fluxionibus efficaciter inspergitur. Capita verò pota fluentem aluum & cruentas reiectiones sistũt.

Περὶ Ῥοδίδων. Κεφ. ρλα'.

ΑΙ λεγόμεναι δὲ ῥοδίδες, σκευάζονται τὸν τρόπον τοῦτον· ῥόδων χλωρῶν

De Roseis pastillis. Cap. CXXXI.

Pastilli quos rhodidas vocãt, hac arte præparantur: Rosarũ viridium,

quæ nullo antè humore madefactæ extabescere cœperit, drachmæ XL, Indicæ nardi drachmæ X, myrrhæ drachmæ VI tritæ digeruntur in pastillos ponderis ternûm obolorũ: qui quidẽ in vmbra siccati vase fictili non picato ac probè vndique obturato, reponuntur. Sunt qui costi drachmas II adijciant, & Iridis Illyricæ tantundem, vinum etiam Chium cum melle ammiscentes. Mulieribus moniliũ vice collo circundari vsui sunt ad retundendam sudoris graueolentiam. Iisdem etiã tritis vtuntur ad diapasmata, quę ad sudores coercendos corpori asperguntur, itémque ad illitiones à balneo, & postquã inaruerint corpori, frigida abluuntur.

A ἀβρόχων μεμυδρασμένων < μ'. νάρδου Ἰνδικῆς < ι'. σμύρνης < ϛ'. λεῖα ἀναπλάσσεται εἰς τροχίσκους τριωβολιαίους· καὶ ἐν σκιᾷ ξηραίνεται, καὶ ἀποτίθενται εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀπίσσωτον περιεσφηνωμένον. ἔνιοι δὲ προστιθέασι καὶ κόστου < β'. καὶ ἴρεως Ἰλλυρικῆς τὸ αὐτὸ, μίσγοντες καὶ (V. ἐμβρέχων)
B οἶνον Χῖον μετὰ μέλιτος. χρῆσις δὲ αὐτῶν ἐστὶν, ἐπὶ γυναικῶν περιτιθεμένων τῷ τραχήλῳ ἀντὶ ὅρμων, ἀμβλυνουσῶν τὴν τῶν ἱδρώτων δυσωδίαν. χρῶνται δὲ καὶ λείοις ἐν * διαπάσμασι καὶ συγχρίσμασι μετὰ τὸ λουτρὸν, καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι ἀπολούονται ψυχρῷ.

(V. σμίγοντες μετὰ μέλιτος καὶ οἴνου Χίου χ. — Pal. περιτιθέντων τῷ τραχήλῳ αὐτὶ ὅρμου ἰδρώτων — V. ἀντὶ ὅρμου — Quidã ἀμβρύνουσαι Pal. ἀμβλυνουσαι — V. & Flor. διὰ αὐτοῖς λείοις — Vulg. διαπλάσμασι — Pal. μετὰ τὸ λουτρὸν καὶ συγχρίσμ. — Ald. malè ἀπολούονται)

De Lycio. Cap. CXXXII.

LYCIVM, quod aliqui pyxacantham vocant, arbor est spinosa, virgis trium cubitorum, aut etiam longioribus, circa quas folia sunt buxo similia, densa. Fructum habet piperis instar nigrum, amarũ, densum, læuem: corticem vero pallidum, lycio diluto similem, & radices numerosas, obliquas, lignosas. Nascitur plurimũ in Cappadocia, Lycia, pluribúsque alijs locis. Aspera loca amat. Succus elicitur radicibus cum frutice ipso tusis, & per dies multos maceratis, deindéque coctis: ac tùm ligna quidem abijciuntur, liquor verò iterum coquitur, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur amurca inter coquendum admixta, aut absinthij succo, aut felle bubulo. Quod porrò spumosum innatat inter coquendũ eximito, & ad oculorum medicamenta reponito: reliquo ad alia vtitor. Simili modo & è fructu expresso & insolato succus elicitur. Optimum est lycium, quod igni accenditur, quódque dum restinguitur, rubẽtem spumam edit, extrinsecus nigrum, intus verò cùm diffecueris fuluum, minimè virosum, cum amaritudine astringens, colore croceo: quale est Indicũ, reliquo præstantius atque efficacius. Vim habet astrictoriam: quæ pupillis caliginem offundunt exterit, palpebrarũ scabiem, pruritus veterésque fluxiones sanat. Facit & illitum

C Περὶ Λυκίου. Κεφ. ρλβ'.

ΛΥΚΙΟΝ, ὃ ἔνιοι πυξάκανθαν καλοῦσι, δένδρον ἐστὶν ἀκανθῶδες, ῥάβδους ἔχον τριπήχεις ἢ καὶ μείζονας· περὶ ἃς τὰ φύλλα πύξῳ ὅμοια, πυκνά. καρπὸν δὲ ἔχει ὡς πέπερι μέλανα, πικρὸν, πυ- (V. τριπήχεις ἢ καὶ μείζους) (Quidam addunt μέσον θερμοῦ καὶ ψυχροῦ)
D κνὸν, λεῖον· καὶ τὸν φλοιὸν δὲ ὠχρὸν, ὅμοιον τῷ διειμένῳ λυκίῳ· ῥίζας δὲ πολλὰς, πλαγίας, ξυλώδεις. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Λυκίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις τόποις πολλοῖς. τραχέα δὲ φιλεῖ χωρία. χυλίζεται δὲ, τῶν φύλλων σὺν τοῖς θάμνοις θλασθέντων καὶ βραχέντων ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, εἶθ' ἑψηθέντων,
E καὶ τῶν μὲν ξύλων ῥιπτομένων, τοῦ δὲ ὑγροῦ πάλιν ἑψομένου μέχρι μελιτώδους συστάσεως. δολοῦται δὲ ἀμόργης ἅμα τῇ ἑψήσει μιγνυμένης, ἢ ἀψινθίου χυλίσματι, ἢ βοείᾳ χολῇ. καὶ τὸ μὲν ἐπινηχόμενον ἀφρῶδες ἐν τῇ ἑψήσει ἀφῃρῶν, ἀποθοῦ εἰς τὰ ὀφθαλμικά· τῷ δὲ λοιπῷ εἰς τὰ ἄλλα χρῶ. γίνεται δὲ
F καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ ὁμοίως χύλισμα ἐκπιεζομένου καὶ ἡλιαζομένου. ἔστι δὲ κάλλιστον τὸ καιόμενον λύκιον, καὶ κατὰ τὴν σβέσιν τὸν ἀφρὸν ἐνερευθῆ ἔχον, ἔξωθεν μέλαν, διαιρεθὲν δὲ κιρρὸν, ἄβρωμον, στῦφον μετὰ πικρίας, χρώματι κροκῶδες, οἷόν ἐστι τὸ Ἰνδικὸν, διαφέρειν τοῦ λοιποῦ καὶ δυναμικώτερον. (In vet cod. non habetur καὶ Oribasius καπνόν)
G Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καθαίρει· ψωριάσεις δὲ τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων, καὶ κνησμοὺς καὶ τὰ παλαιὰ ῥεύματα θεραπεύει· ποιεῖ δὲ καὶ

πρὸς ὦτα πυορροοῦντα, παρίσθμια, οὖλα ἑλκούμενα καὶ διερρωγότα χείλη, ῥαγάδας ἐν δακτυλίοις, καὶ παρατρίμματα ἐπιχριόμενον ἁρμόζει· καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς, πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον· δίδοται δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς καὶ βήττουσι σὺν ὕδατι, καὶ τοῖς ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δηχθεῖσιν ἐν καταποτίῳ, ἢ σὺν ὕδατι ποτόν· ξανθίζει τε καὶ τρίχας· παρωνυχίας τε καὶ ἕρπητας, καὶ σηπεδόνας ἰᾶται· ἵστησι δὲ ῥοῦν γυναικεῖον προστιθέμενον· βοηθεῖ δὲ καὶ λυσσοδήκτοις ποθὲν μετὰ γάλακτος, ἢ ἀντὶ καταποτίου λαμβανόμενον. Λέγεται δὲ τὸ Ἰνδικὸν Λύκιον γίνεσθαι ἐκ θάμνου, τῆς λεγομένης λογχίτιδος. ἔστι δὲ εἶδος ἀκάνθης, ῥάβδους ἔχουσα ὀρθάς, τριπήχεις ἢ καὶ μείζους πολλὰς ἀπὸ τοῦ πυθμένος, παχυτέρας βάτου. φλοιὸς ῥαγεὶς ἐνερευθής· τὰ δὲ φύλλα ὅμοια ἐλαίᾳ, ἧς ἡ πόα ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ ποτιζομένη ἱστορεῖται φλεγμονὰς σπληνὸς καὶ ἴκτερον ἰᾶσθαι, καὶ καθάρσεις γυναικείας ἄγειν. καὶ ὠμὴ δὲ λεία ποθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖν παραδίδοται. τοῦ δὲ σπέρματος μύστρα δύο ποθέντα, ὑδατώδη καθαίρει, καὶ θανασίμοις βοηθεῖ.

Περὶ Ἀκακίας. Κεφ. ρλγʹ.

Ἀκακία φύεται ἐν Αἰγύπτῳ· ἄκανθα δέ ἐστι δενδρώδης, θαμνοειδής, οὐκ ὀρθοφυής, ἄνθος ἔχουσα λευκόν, καρπὸν δὲ ὥσπερ θέρμου ἐν λοβοῖς κείμενον, ἐξ οὗ καὶ ἐκθλίβεται τὸ ἐγχύλισμα ξηραινόμενον ἐν σκιᾷ, μέλαν μὲν ἐκ τοῦ πεπείρου καρποῦ, ὑπόκιρρον δὲ ἐκ τοῦ ὠμοῦ. ἐκλέγου δὲ τὸ ἠρέμα ἔγκιρρον, εὐῶδες, ὡς ἐν ἀκακίᾳ. χυλίζουσι δέ τινες καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ. καὶ κόμμι δὲ ἐκ τῆς ἀκάνθης γίνεται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν. ἁρμόζει δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, χίμεθλα, πτερύγια, τὰ ἐν τῷ στόματι ἕλκη. καὶ προπτώσεις δὲ ὀφθαλμῶν καθίστησιν· ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον. καὶ τὰς προπτώσεις δὲ τῆς ὑστέρας στέλλει, κοιλίας τε ῥεύματα ἐπέχει πινόμενος, καὶ ἐγκλυζόμενος· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας. πλύνεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, τριβομένου* μεθ' ὕδατος ἀποχεομένου τοῦ

V. ἑλκούμενα καὶ ἐρρωγότα
Deest καὶ in Ald. & Pal.
Marc. & Corn. hæc quia redundāt expungūt, & legunt προστιθέμενον δὲ ποθὲν &c.
Al μέλιτος, vt Ruell
Hæc ad capitis vsque finem minime legitima esse suspicatur Marcellus.
V. ἐλαίας
Al. σπληνῶν
Quidam contrà ἰκτέρους
V. παραδίδοται
V. θαμνώδης
V. τὸν καρπὸν ὥσπερ θέρμου λο-βοῖς
Pal. θέρμοι
V. χύλισμα
Pal. καὶ τὸ κόμμι δὲ στυπτικόν. ψυ-χει
Ald. χιμέθλας v. χίμεθλας
Vet. addit δὲ
V. τριβομένου ἐπιχεομένου τὸ ὕδωρ

A ad aures purulentas, tonfillas, gingiuas exulceratas, labiorum fiſſuras, ſedis rimas & attritus. Cœliacis & dyſentericis tum potum tum etiam infuſum conuenit. Datur & ſanguinē excreantibus atque tuſſientibus ex aqua: itémque à rabioſo cane demorſis, catapotij inſtar deuoratum aut ex aqua bibitum: B flauos facit capillos: reduuijs, herpetibus putreſcentibúſque vlceribus medetur: fluxum muliebrem appoſitum ſiſtit, & à rabioſis animalibus demorſis, ſeu in lacte bibitum, ſeu catapotij vice aſſumptum, auxiliatur. Fertur & Lycium Indicum fieri ex frutice, lonchitide appellato. Eſt is è ſpinarum genere, C virgas habens rectas tricubitales aut etiamnum maiores à fundo numeroſas & rubo craſſiores. Ruptus cortex rubeſcit: folia verò oleæ ſimilia viſuntur. Herba in aceto decocta propinatáque proditur lienis inflammationibus regióque morbo mederi, & fœminarū purgationes elicere. Cruda quoque trita in D potu eadē præſtare traditur. Seminis myſtra duo epota aquoſa expurgāt, ſúntque aduerſus lethalia medicamenta remedio.

De Acacia. Cap. CXXXIII.

ACACIA in Ægypto naſcitur, ſpina ad arboris magnitudinē accedens fruticoſa, in rectum minimè aſſurgens, florem habēs can- E didum, fructum verò lupini in modum, ſiliquis incluſum. Ex eo ſuccus exprimitur, qui in vmbra ſiccatur, niger quidem ex maturo fructu, ſubfuluus autem ex immaturo. Eligito modicè fuluum & odoratum, vt in acacia eſſe poteſt. Sunt qui è folijs vnà cum ipſo fructu ſuccum exprimant. Manat & gummi F ex ea ſpina. Vim habet aſtrictoriam & refrigerantem. Conuenit porrò ſuccus ad oculorum affectus, eryſipelata, herpetas, perniones, pterygia & oris vlcera. Quin & procidentes oculos in integrum reſtituit, fluxum muliebrem ſiſtit, ac ipſius etiam vuluæ procidentias co- G hibet: alui quoq; profluuia ſupprimit tum potus, tum etiam infuſus: capillos itidem denigrat. Lauatur & ad oculorum medicamenta cum aqua tritus, effuſo identidem quod

in summo concreuerit, donec pura superstet aqua: atque ita in pastillos cogitur. Vritur & in olla cruda fornaci inditus, tandiúque relictus dum & ipsum fictile percoquatur. Torretur & super carbonibus, igne follibus ventilato. Spinæ vero decoctum solutos artus fotu committit. Præfertur eius spinæ gummi vermiculatum, vitrum referens, pellucidum, ligni expers: proximum est candidum: resinosum verò ac sordidum, inutile. Vim habet spiracula cutis obstruendi, medicamentorúmque acrium quibus admiscetur vires hebetat: nec non ex ouo illitum ambusta minimè patitur in pustulas erumpere. Altera quoque acacia in Cappadocia Pontóque prouenit, Ægyptiam referẽs: sed longè minor, humilis, ac tenerior, aculeis vallorum in modum obsita, folijs prædita rutæ similibus. Autumno semen profert lenticula minus, in folliculis connexis ternûm quaternúmve capacibus. E tota planta succus expressus etiam astringit, sed viribus inferior, & oculorum medicamentis haudquaquam est idoneus.

De Amurca. Cap. CXXXVIII.

AMVRCA est expressæ oliuæ veluti fæx & crassamentum. Ea in aheno cupreo ad crassitudinem mellis decocta astringit, eosdémque quos lycium præbet effectus: ex abundanti verò facit ad dentium dolores & vulnera, cum aceto, vino aut mulso illita. Additur & in oculorum medicamenta, eáque quæ spiracula cutis obstruendi vim habent. Inueterata melior euadit. Sedis, genitalium & vuluæ exulcerationi vtiliter infunditur. Dentes quoque corruptos extrahit, cum omphacio ad mellis crassitudinem cocta & oblita. Scabiem iumentorum cum lupinorũ & chamæleontis decocto peruncta sanat. Cruda vero & recens podagricos & arthriticos calente fotu iuuat. Velleri inducta & hydropicis imposita, tumoris molem reprimit.

A ἐπιπάγου, ἄχρις ἂν καθαρὸν ἐφιστῆται τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς τροχίσκους. καίεται δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ μετὰ κεράμου ἐν καμίνῳ· ὀπτᾶται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐκφυσωμένη· τὸ δὲ τῆς ἀκάνθης ἕψημα καταντλούμενον, ἄρθρα λελυμένα ἵστησι. Τὸ δὲ κόμμι τῆς ἀκάνθης B διαφέρει τὸ σκωληκοειδὲς, ὑαλίζον, διαυγὲς, ἄξυλον, εἶτα τὸ λευκόν. τὸ δὲ ῥητινῶδες καὶ ῥυπαρὸν, ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχει στεγνωτικὴν (?) ἐμπλαστικὴν, ἀμβλυντικὴν δριμέων φαρμάκων οἷς μίγνυται. πυρίκαυστά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι καταχριόμενον μετ' ὠοῦ. Φύε- C ται δὲ καὶ ἑτέρα ἀκακία ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Πόντῳ, παρεμφέρουσα τῇ Αἰγυπτίᾳ. ἐλάττων μὲν τι παραπολὺ καὶ χαμαίζηλος, καὶ τρυφερωτέρα. παραπλέως δὲ ἀκάνθης σκολοπώδους, φύλλα ἔχουσα πηγάνῳ ὅμοια. τῷ δὲ φθινοπώρῳ φέρει σπέρμα ἐν θυλακίοις συνε- D ζευγμένοις, τριχώροις ἢ τετραχώροις, ἔλαττον φακοῦ. στύφει δὲ καὶ αὐτὴ χυλιζομένη σύμπασα, πλὴν ἥττων τῇ δυνάμει καθέστηκεν, εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἀνεπιτήδειος οὖσα.

Vulg. παραπλέως δὲ

Vulg. exempl. ὅμοια. τὸ δὲ σπέρμα

Περὶ Ἀμόργης. Κεφ. ρλδ'.

ἈΜΟΡΓΗ ὑποστάθμη ἐστὶν ἐλαίας E τῆς ἐκθλιβομένης, ἥτις ἑψηθεῖσα ἐν χαλκῷ κυπρείῳ μέχρι μελιτώδους συστάσεως, στύφει· ποιοῦσα πρὸς ἃ καὶ τὸ λύκιον, ἐκ περισσοῦ δὲ καὶ πρὸς ὀδονταλγίας καὶ τραύματα, ἐπιχριομένη μετ' ὄξους ἢ οἴνου ἢ οἰνομέλιτος· μίγνυται δὲ καὶ ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι καὶ ἐμπλαστικαῖς· F παλαιουμένη τε βελτίων γίνεται· ἔγκλυσμά τε ἕδρᾳ καὶ αἰδοίῳ καὶ μήτραις ἑλκουμέναις ἐστὶ χρήσιμος. ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐφθαρμένους ὀδόντας σὺν ὀμφακίνῳ ἑψηθεῖσα ἄχρι μελιτώδους συστάσεως, καὶ περιπλασθεῖσα· ψώρας τε κτηνῶν σὺν θέρμων ἀφεψήματι καὶ χα- G μαιλέοντος καταχριομένη θεραπεύει. ἡ δὲ ἀνέψητος καὶ πρόσφατος ποδαγρικοὺς καὶ ἀρθριτικοὺς ὠφελεῖ, θερμὴ καταντληθεῖσα· ἐγχριομένη δὲ εἰς κώδιον καὶ ἐπιτιθεμένη ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν στέλλει τὸν ὄγκον.

Hoc caput malim reponi post CXXXIX. Orib. ἐλαίου

V. ἐπιχριομένη

Al. ἀποζέματι

V. καταπλασθεῖσα

Περὶ Ἄγνου. Κεφ. ρλε΄.

ΑΓΝΟΣ ἢ λύγος θάμνος ἐστὶ δενδρώδης, παρὰ ποταμοῖς καὶ πεδίοις ἐνύδροις, τραχέσι τε τόποις καὶ χαράδραις φυόμενος, ῥάβδους ἔχων δυσθραύστους, μακράς. φύλλα δὲ ὡς τῆς ἐλαίας, ἁπαλώτερα δὲ καὶ μείζονα. τὸ δ' ἄνθος ὁ μέν τις λευκὸν σὺν τῷ ὑποπορφυρίζοντι· ὁ δὲ, πορφυροῦν φέρει· σπέρμα δὲ ὡς πέπερι.

Vulg. exempl. non habent καὶ πεδ. ἐνύδρ.

Deest in vulgatis exempl. Sed restituimus ex vet. codice, quẽ secutus est Serapio.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, στυπτικήν. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς πινόμενος βοηθεῖ θηριοδήκτοις, σπληνικοῖς, ὑδρωπικοῖς· κατασπᾷ δὲ καὶ γάλα, καὶ ἔμμηνα ἄγει πινόμενος ὅσον < α΄. πλῆθος σὺν οἴνῳ· ἐκλύει δὲ καὶ γονήν. ἅπτεται δὲ καὶ κεφαλῆς, [καρον ἐπιφέρων.] τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς πόας καὶ τοῦ σπέρματος, εἰς ἐγκαθίσματα ταῖς περὶ ὑστέραν διαθέσεσι καὶ φλεγμοναῖς ἀρήγει· ποθὲν δὲ μετὰ γλήχωνος καὶ ὑποθυμιαθὲν τὸ σπέρμα καὶ προστεθὲν, κάθαρσιν κινεῖ· λύει δὲ καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσόμενον, καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν τε καὶ φρενιτικῶν ἐμβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ. καὶ τὰ φύλλα ὑποθυμιώμενά τε καὶ ὑποστρωννύμενα, θηρία διώκει, καὶ καταπλασσόμενα ἐπὶ τῶν θηριοδήκτων βοηθεῖ, σκληρίας τε διδύμων μετὰ βουτύρου καὶ φύλλων ἀμπέλου μαλάττει, ῥαγάδας τε τὰς ἐν δακτυλίῳ σὺν ὕδατι ἐπιπλασθὲν τὸ σπέρμα πραΰνει· σὺν δὲ τοῖς φύλλοις, στρέμματά τε καὶ τραύματα ἰᾶται. δοκεῖ δὲ καὶ κωλυτήριον εἶναι ἐν ὁδοιπορίαις παρατριμμάτων, εἴ τις ῥάβδον αὐτῆς παρὰ χεῖρα κρατοίη. ὠνόμασται δὲ ἄγνος, διὰ τὸ τὰς ἐν τοῖς Θεσμοφορίοις ἁγνευούσας γυναῖκας εἰς ὑπόστρωμα χρῆσθαι αὐτῇ· λύγος δὲ διὰ τὸ περὶ τὰς ῥάβδους αὐτῆς εὔτονον.

V. caret.

V. caret.

V. subdit: καὶ χορίου ἐπεχομένας τὰ ἔμμηνα.

Hæc in veteri desunt.

V. αὐτοῖς τῆς πόας καὶ τοῦ καρποῦ εἶτ ἔχει.

V. κεφαλαλγίας

V. δακτυλίοις

Vulg. στέμματα, τραύμ.

Περὶ Ἰτέας. Κεφ. ρλϛ΄.

ΙΤΕΑ δένδρον ἐστὶ πᾶσι γνώριμον, οὗ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ φλοιὸς καὶ ὁ χυλὸς στυπτικὴν ἔχει δύναμιν. ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα λεῖα μετ' ὀλίγου πεπέρεως καὶ οἴνου ποθέντα εἰλεώδεσι· καθ' ἑαυτὰ δὲ σὺν ὕδατι ληφθέντα, ἀσυλληψίας κατεργάζεται. ὁ δὲ καρπὸς ποθεὶς, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ τὰ αὐτὰ δρᾷ. καεὶς δὲ καὶ φυραθεὶς ὄξει, τύλους καὶ ἥλους αἴρει καταπλα-

In vet. cod. deest πᾶσι

In vet. cod. desunt καὶ ὁ φλοιός

De vitice. Cap. CXXXV.

A VITEX siue lygos frutex est in arborem assurgens, qui in fluminũ ripis campísque palustribus nascitur, nec non & in locis asperis ac salebrosis. Virgulta gerit fractu contumacia & longa: folia verò oliuæ, sed teneriora atque maiora.
B Florem est quæ album cum aliquatenus purpureo mittat, altera purpureum profert: semen est piperis instar. Porrò excalfactoriam astringentémque vim sortitur. Fructus eius epotus à serpente demorsis, lienosis & hydropicis auxiliatur. Lactis abundantiam facit, mensésque ciet drachmæ pondere in
C vino potus: genituram quoque exoluit: caput verò tentat, soporémque infert. Herbæ ac seminis decoctum ad insessus vuluę affectibus & inflãmationibus opitulatur. Semen cum pulegio potum, suffitu etiam & apposítu, purgationes mouet: dolorem quoque capitis dissoluit illitum. Cum aceto & oleo le-
D thargicorũ phreniticorúmque capitibus instillatur. Quin & folia tũ suffitu tum etiam substratu venenata fugant: contra venenatorum morsus adhibita auxiliantur. Testium duritias cum butyro vitiúmque folijs emolliunt. Rimas sedis semen cum aqua illitum mitigat: cum folijs verò, luxatis vulneribúsque
E medetur. Creditur & viticis virga intertrigines arcere, si eam viator dum iter facit manu teneat. Cæterùm frutex hic Grȩcis agnos, quasi castus, nominatus est, quòd in Thesmophorijs matronæ castitatem custodientes eo ad strata vterentur: lygos verò, quasi vimen, dictus est, propter virgarum ipsius fir-
F mitatem.

De Salice. Cap. CXXXVI.

SALIX arbor est vulgo nota: cuius fructus, folia, cortex & succus astringendi vim habent. Trita folia cum exiguo pipere & vino pota, ileosis subueniunt. Sumpta verò
G per se cum aqua, conceptum impediunt. Fructus epotus sanguinẽ expuentibus prodest: quin & cortex eadem præstat. Vstus verò & aceto subactus, callos clauósq; illitu tollit.

Pl. reiectantibus

Pl. aqua mixta

Ex foliis & cortice succus cum rosaceo in calyce punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Sed & eorum decocto foueri podagras vtilissimum: id furfures quoque detergit. Excipitur & ex ipsa succus, inciso dum floret cortice: intus enim concretus inuenitur. Vim porrò habet ea expurgãdi, quæ pupillis caliginem offundunt.

De Oleastro. Cap. CXXXVII.

Sylvestris olea, quam nonnulli cotinum, alij Æthiopicam oleam appellant, folia habet astringendi vi prædita: quæ quidem trita & imposita, erysipelata, herpetas, epinyctidas, carbunculos, nomas reduuiásque cohibent. Crustas eadem emarginant cum melle illita. Quinetiam vlcera sordida repurgant, panos & inflammationes cum melle imposita discutiunt, & cutem à capite auulsam agglutinant. Oris etiam vlceribus & aphthis commanducata medẽtur. Sed & eorum succus ac ipsum etiam decoctum eosdem habent effectus. Admotus quoque succus sanguinis eruptionem, fluxum muliebrem, oculorum staphylomata pustulásque inhibet: insupérque vlcera veterésque defluxiones sistit. Quapropter etiam in collyria si addantur, genarum erosionibus conferunt. Ad exprimendum verò succum folia tundere oportet, & affuso vino aut aqua exprimere, illúmque sole siccatum in pastillos digerere. Est porrò qui cũ vino exprimitur tum valẽtior, tum ad recondẽdum aptior eo qui cum aqua expressus fuerit. Facit & ad aures purulẽtas atque exulceratas: folia cum hordeacea farina illita cœliacis conueniunt. Vruntur autem cum floribus folia, vt spodij vicem præstẽt, in olla cruda, cuius os luto sit oblitum, vsque dum figlinum percoquatur: deinde vino restinguuntur, iterúmque vino subacta eodem modo cremantur: postremò cerussæ modo lauantur, & cogũtur in pastillos. Cæterùm creduntur vstionis eiusmodi ratione in medicamentis oculorum spodio minimè cedere: quare & ijsdem viribus pollere censendum est.

A ἀθείς. ὁ δὲ ἐκ τῶν φύλλων καὶ τοῦ φλοιοῦ χυλός, ἐν καλύφῳ ῥόας θερμανθεὶς μετὰ ῥοδίνου, ὠταλγίας ἀρήγει. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν, κατάντλημα ποδάγρας ἄριστον· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα. λαμβάνεται δὲ καὶ ὀπὸς ἐξ αὐτῆς ἐντεμνομένου τοῦ φλοιοῦ κατὰ τὴν ἄνθησιν. ἔσω γὰρ εὑρίσκεται
B συνεστώς. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις. V. ὠταλγίαις

Περὶ Ἀγριελαίας. Κεφ. ρλζ.

Ἀγριελαία, ἣν ἔνιοι κότινον καλοῦσιν, οἱ δὲ, Αἰθιοπικὴν ἐλαίαν, ἔχει τὰ φύλλα στυπτικά· λεῖα δὲ καταπλασθέντα, ἐφεκτικά ἐστιν ἐρυσιπελάτων, ἑρπήτων,
C ἐπινυκτίδων, ἀνθράκων, νομῶν, παρωνυχιῶν, περιχαρακτικά τε ἐσχαρῶν, σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, διαφορεῖ καὶ φύγεθλα καὶ φλεγμονάς, σὺν μέλιτι καταπλασθέντα, καὶ δέρμα κεφαλῆς ἀποσπασθὲν παρακολλᾷ· ἰᾶται δὲ καὶ τὰ ἐν στόματι ἕλκη καὶ
D ἄφθας διαμασηθέντα. καὶ ὁ χυλὸς δὲ αὐτῶν καὶ τὸ ἀφέψημα, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· ἐπέχει δὲ καὶ αἱμορραγίας, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστιθέμενος ὁ χυλός, καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σταφυλώματα, καὶ φλυκταίνας. ἔτι δὲ ἕλκη καὶ παλαιὰ ῥεύματα στέλλει. διὸ καὶ μίγνυται κολλυρίοις πρὸς τὰς τῶν βλεφάρων
E διαβρώσεις εὐθέτως. χυλίζοντας δὲ δεῖ κόπτειν τὰ φύλλα, καὶ περιχέοντας οἶνον ἢ ὕδωρ ἐκθλίβειν, καὶ ξηραίνοντας ἐν ἡλίῳ ἀναπλάσσειν. ἔστι δὲ εὐτονώτερος, ὁ διὰ τοῦ οἴνου ἐκθλιβόμενος, καὶ εἰς ἀπόθεσιν μᾶλλον τοῦ δι᾽ ὕδατος ἁρμόζει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα καὶ εἱλκωμένα. τὰ δὲ Ita Flor. at vulg. exẽpl. διαθέσεις In vet. τοῦ δι᾽ ὕδατος non legitur.
F φύλλα καὶ ἐπὶ κοιλιακοῖς εὐθέτει καταπλασσόμενα σὺν ὠμηλύσει· καίεται δὲ τὰ φύλλα μετὰ τῶν ἀνθῶν, καὶ ἀντὶ σποδίου λαμβάνεται ἐν χύτρᾳ ὠμῇ περιπλασσομένῃ πηλῷ τὸ στόμα μέχρις ὀπτήσεως τοῦ κεράμου. ἔπειτα κατασβέννυται οἴνῳ, καὶ φυραθέντα πάλιν οἴνῳ, ὁμοίως καίεται. εἶ-
G τα πλύνεται ὡς τὸ ψιμμύθιον καὶ ἀναπλάσσεται. δοκεῖ δὲ ἡ τοιαύτη καῦσις μὴ λείπεσθαι τοῦ σποδίου εἰς τὰ ὀφθαλμικά. ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν ὁμοίως ἡγητέον. V. ἀνθῶν ὡς σποδιὰ ἐν χύτρᾳ. Al. ὕδατι V. ὁμοίαν

Περὶ Ἐλαίας. Κεφ. ρλη´.

Hæc cum præcedenti capite in vetustis codicib. sunt continua.

Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ τὰ τῆς ἡμέρου ἐλαίας φύλλα, λείπεται δὲ τῇ δυνάμει· ὅθεν πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ μᾶλλον ἁρμόζει, διὰ τὸ ἐπιεικέστερον. ὁ δὲ ἐκ χλωροῦ τοῦ ξύλου καιομένου ἐκκρινόμενον ὑγρὸν, πίτυρα καὶ ψώρας καὶ λειχῆνας καταχριόμενον ἰᾶται· καὶ ὁ καρπὸς δὲ αὐτῶν καταπλασθεὶς, πίτυρα καὶ νομὰς θεραπεύει. ὁ δὲ ἐν τῷ πυρῆνι μετὰ στέατος καὶ ἀλεύρου λεπροὺς ὄνυχας ἐκτινάσσει.

V. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς πυρῆνος αὐτῆς μετὰ &c.

Περὶ Κολυμβάδων ἐλαιῶν. Κεφ. ρλθ´.

V. αἱ δὲ κολυμβάδες ἐλαῖαι

Ἐλαῖαι κολυμβάδες λεῖαι καταπλασθεῖσαι, πυρίκαυστα οὐκ ἐῶσι φλυκταινοῦσθαι, καὶ ῥυπαρὰ δὲ ἕλκη καθαίρουσιν. ὁ δὲ ἐκ τῆς ἅλμης χυλὸς αὐτῶν διακλυζόμενος, οὖλα στέλλει, καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνει. ἔστι δὲ ἡ μὲν ὑπόκιρρος καὶ πρόσφατος ἐλαία, δυσκοίλιος, εὐστόμαχος. ἡ δὲ μέλαινα καὶ πέπειρος, εὔφθαρτος καὶ κακοστόμαχος, ὀφθαλμοῖς τε ἀνεπιτήδειος καὶ κεφαλαλγής. φρυγεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα, νομὰς ἵστησι, καὶ ἄνθρακας περιρρήγνυσι.

Al. κεφαλῆς

Περὶ ἐλαίου ἀγρίας ἐλαίας. Κεφ. ρμ´.

Huc velim trãsferr. cap. de amurca.

Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας ἐλαίας ἔλαιον, διάκλυσμα οὔλοις μυδῶσι, καὶ σταλτικὸν ἀποσαλευόντων ὀδόντων ἐστί, πυρία τε δι' αὐτοῦ θερμαινομένου καὶ * διακλυζομένου ἐπιτήδειος οὔλοις ῥευματιζομένοις. δεῖ δὲ ἔριον μηλωτῇ περιτιθέντας ἀποβάπτειν εἰς τὸ ἔλαιον, καὶ προσάπτεσθαι τοῖς οὔλοις, ἄχρις ἂν λευκὰ φανῇ.

Al. σταλτικόν

V caret. Corn. legit διακλυζομένου

Hæc desunt in Ald. & veteri codice vsque ad ἄχρις ἂν &c.

Περὶ δακρύου ἐλαίας Αἰθιοπικῆς. Κεφ. ρμα´.

Τὸ δὲ δάκρυον τῆς Αἰθιοπικῆς ἐλαίας, ἔοικέ πως σκαμμωνίᾳ, ἔγκιρρον, ἐκ μικρῶν σταγόνων συγκείμενον, δηκτικόν· τὸ δὲ ὅμοιον κόμμι καὶ ἀμμωνιακῷ, μελανίζον καὶ οὐ δηκτικὸν, ἀχρεῖον. φέρει δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἐλαία, καὶ ἡ ἀγριέλαια. ποιεῖ δὲ πρὸς ἀμβλυωπίαν, καὶ οὐλὰς καὶ λευκώματα ἐγχριόμενον σμήχει, οὖρά τε καὶ ἔμμηνα κινεῖ, καὶ πρὸς ὀδόντων πόνους ἐνεργεῖ, ἐντιθέμενον εἰς τὸ βρῶμα.

V. caret & pro μελανίζον habet μέγα καὶ εἶναι

V. δὲ καὶ τὸ τοιοῦτον ὁ παρ'

V. καὶ ἀμβλυωποῦσι

V κατὰ ποιεῖ καὶ πρὸς ὀδόντων πόνους ἐντιθέμ.

De Olea. Cap. CXXXVIII.

A Iisdem prædita sunt viribus & oleæ satiuæ folia, sed aliquantò minore efficacia: quare oculorum medicamentis ob suam vim mitiorem conuenientiora sunt. Qui verò humor ex accenso virente ligno emanat, furfures scabiem & lichenas illitu sanat. Quin & fructus earum B furfuribus ac nomis seu depascẽtibus vlceribus medetur. Quod autem intra nucleum est, cum adipe & farina scabros vngues excutit.

De Colymbadibus oliuis.
Cap. CXXXIX.

Oliuæ colymbades tritæ & ambustis illitæ pustulas gigni prohi- C bent, ac sordida etiam vlcera purgant. Succus autem ipsarum ex muria collutione gingiuas contrahit, ẽmotósque dentes stabilit. Est porrò oliua subfulua ac recens aluo incommoda, sed stomacho vtilis. Nigra verò & matura corruptioni opportuna stomachóque aduersa est, ac tum oculis minimè cõuenit, tum D capitis etiam dolores inducit. Torrefacta autem ac illita nomas sistit, & carbunculos emarginat.

De syluestris oliuæ oleo.
Cap. CXL.

Syluestris oliuæ oleum ad gingiuas vligine putri laborantes colluitur, dentésque labantes confirmat. E Eiusdem calfacti & excolati fotus gingiuis fluxione tentatis est accõmodatus. Lanam porrò specillo circundatam in oleum demergere oportet, ac gingiuis tantisper adhibere, dum albæ conspiciantur.

De oleæ AEthiopicæ lachryma.
Cap. CXLI.

F Æthiopicæ oleæ lachryma quodammodo scammonio similis est, fulua, stillis constans exilibus, atque mordax. Quæ verò gummi & ammoniaci similitudinẽ refert, colore nigricans, nec gustu mordens, inutilis censetur. Nostrates oleæ oleastríque talem lachrymã ferũt. Facit porrò illa ad visus hebetudines, & G oculorum citratrices albuginésque illita emendat, vrinas menséśque ciet: erosorũ dentiũ cauis indita, ad eorum dolores efficaci est auxilio.

In me-

In medicamenta quoque exitiali vi prædita refertur, partusque etiã pellit: sed impetiginibus ac lepræ medetur. Appellatur autem Æthiopica olea etiam olea sylvestris.

De Quercu. Cap. CXLII.

QVERCVS omnibus sui partibus astrictoriam vim habet: maximè vero astringit mẽbranacea tunica, quæ corticem & caudicem ipsum interiacet, similitérque tunica quæ circum glandem est calyci subiecta. Harum decoctum datur cœliacis, dysentericis & sanguinẽ excreantibus. Trita prętcrea illa tunica fœminis fluxione vuluę laborantibus in pesso subditur.

De Glandibus. Cap. CXLIII.

Quin & glandes eosdem effectus exhibent: vrinam quoque cient, capitis dolorem & flatus in cibũ sumptæ pariunt: esitatæ verò virus eiaculantium ictibus resistunt. Earum quoque & corticis decoctum contra toxica prodest, ex lacte vaccino potum. Crudæ autem ac intritæ inflammationes illitu leniunt: cum axungia verò suilla salsa, ad malignas duritias & malefica vlcera conueniunt. Sunt porrò iligneæ glandes quernis efficaciores.

De Fago & Ilice. Cap. CXLIIII.

FAGVS & Ilex quercus genera cũ sint, similes quoque vires habẽt. Iligneæ verò radicis cortex cum aqua coctus dum mollitus intabescat, & per totam noctẽ impositus, capillos denigrat priùs cimolia terra detersos*. Omnium folia tusa & trita tumoribus prosunt, & imbecillas membrorum partes corroborãt. [illegible]

De Castaneis. Cap. CXLV.

SARDIANÆ glãdes, quas aliqui lopima, castaneas, amota aut Iouis glandes appellant, cùm & ipsæ astringant, similes quoque præbent effectus: maximè verò tunicæ quæ carnem & putamen intercursant. Cæterùm caro ijs qui ephemerum biberint conueniens est.

De Gallis. Cap. CXLVI.

Galla fructus est quercus. Quædam omphacitis appellatur, parua quidem, sed tuberosa, grauis & nullo foramine peruia:

A ἀναγράφεται δὲ καὶ ἐν τοῖς φθαρτικοῖς· ἄγει δὲ καὶ ἔμβρυα καὶ λειχῆνας θεραπεύει καὶ λέπρας. καλεῖται δὲ Αἰθιοπικὴ ἐλαία καὶ ἀγριελαία.

Περὶ Δρυός. Κεφ. ρμβʹ.

ΔΡΥΣ πᾶσα στυπτικὴν ἔχει δύναμιν, μάλιστα δ' αὐτῆς στύφει τὸ μεταξὺ τοῦ B φλοιοῦ καὶ τοῦ πρέμνου ὑμενῶδες· ὁμοίως καὶ τὸ περὶ τῇ βαλάνῳ ὑπὸ τὸ κέλυφος. δίδοται δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν κοιλιακοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς· καὶ ἐν πεσσοῖς λεῖον προστίθεται ῥοικαῖς γυναιξίν.

V. add. ἢ ξηραί- νειν

V. τῆς βαλάνου

V. in fine: τὰ δὲ φύλλα τριβόμενα κολλᾷ τραύματα, καὶ διουρητικαὶ αἱ βάλανοι. sed additiuum puto.

Περὶ Βαλάνων. Κεφ. ρμγʹ.

Καὶ αἱ βάλανοι δὲ τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν· C εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικαί, καὶ κεφαλαλγεῖς βιβρωσκόμεναι, καὶ πνευματοῦσαι· ἁρμόζουσι δὲ πρὸς τὰ ἰοβόλα ἐσθιόμεναι. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καὶ τοῦ φλοιοῦ, βοηθεῖ τοξικῷ μετὰ γάλακτος βοείου πινόμενον. ὠμαὶ δὲ καταπλασθεῖσαι λεῖαι, φλεγμονὰς παρηγοροῦσι· σὺν στέατι δὲ χοιρείῳ ταρι- D χηρῷ, πρὸς κακοήθεις σκληρίας, καὶ πρὸς πονηρευόμενα ἕλκη ἁρμόζουσιν· ἰσχυρότεραι δὲ τῶν δρυΐνων αἱ πρίνιναι τῇ δυνάμει εἰσίν.

Περὶ Φηγοῦ καὶ Πρίνου. Κεφ. ρμδʹ.

ΚΑΙ ἡ φηγὸς δὲ καὶ ἡ πρῖνος εἴδη ὄντα δρυός, ἐοικότα ἐνεργεῖ. τῆς δὲ ῥίζης τῆς E πρίνου ὁ φλοιὸς ἑψηθεὶς σὺν ὕδατι ἄχρις οὗ τακηρὸς γένηται, καὶ ἐπιπλασθεὶς νύκτα ὅλην, τρίχας μελαίνει προαποσμηχθείσας κιμωλίᾳ γῇ. ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα πάντων, κοπέντα λεῖα οἰδήμασι· καὶ τὰ ἄτονα δὲ μέρη κρατύνει.

Περὶ Καστάνων. Κεφ. ρμεʹ.

F ΑΙ δὲ Σαρδιαναὶ βάλανοι, ἅς τινες λόπιμα ἢ κάστανα καλοῦσιν, ἢ μότα, ἢ Διὸς βαλάνους, στύφουσαι καὶ αὐταί, τῶν ὁμοίων εἰσὶ δραστικαί, καὶ μάλιστα οἱ μεταξὺ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ λέπους φλοιοί. ἡ δὲ σὰρξ καὶ τοῖς ἐφήμερον πεπωκόσιν ἁρμόζει.

Al. λόπιμα ἢ καστανίας

Forte ἄμοτα vt apud Athen.

V. μετὰ στόματος ὠμαί εἰσι δραστικαί

G Περὶ Κηκίδων. Κεφ. ρμϛʹ.

Pal. κικίδων

Κηκὶς καρπός ἐστι δρυός. ἡ μέν τις ὀμφακῖτις καλεῖται, μικρὰ καὶ κονδυλώδης, στιβαρά, ἀτρύπητος.

V ἔτι ἡ μέν τις ὀμφακίτης

V. πεπιεσμένη [illegible]. V. addit ὑπερσαρκ[illegible]. Vulg. μίχρι. V. [illegible]. V. καὶ. V. ὅπου τι δεῖ στύψαι ἢ ἀναξηρᾶναι. V. ἁρμόζει.

ἡ δέ τις λεία, καὶ κούφη καὶ πεπιεσμένη. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὴν ὀμφακίτιν, ἐνεργεστέραν οὖσαν. ἀμφότεραι δὲ στύφουσιν ἰσχυρῶς, καὶ στέλλουσι λεῖαι τὰς ὑπερσαρκώσεις, ῥευματισμούς τε οὔλων καὶ κιονίδος, καὶ τὰς ἐν στόματι ἄφθας. τὸ δὲ μέσον αὐτῶν, βρώμασι ὀδόντων ἐντιθέν, παύει τὰς ὀδύνας. γίνονταί τε καὶ ἴσχαιμοι καεῖσαι ἐπ' ἀνθράκων ἄχρι πυρώσεως, καὶ κατασβεσθεῖσαι ἢ οἴνῳ ἢ ὄξει ἢ ὀξάλμῃ. τὸ δὲ ἀπόζεμα αὐτῶν ποιεῖ καὶ πρὸς ἐγκαθίσματα, προπτώσεις ὑστέρας, καὶ ῥευματισμούς. μελαίνουσι δὲ καὶ τρίχας, ἀποβραχεῖσαι ἐν ὄξει ἢ ὕδατι. ἁρμόζουσι δὲ καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἐπιπλαττόμεναι οἴνῳ ἢ ὕδατι λεῖαι καὶ πινόμεναι· τοῖς τε προσοψήμασι μιγνύμεναι, ἢ προαφεψόμεναι ὅλαι ἐν τῷ ὕδατι, εἰς ὃ μέλλει τι ἕψεσθαι τῶν ἁρμοζόντων πρὸς αὐτούς· καὶ καθόλου ὅπου δεῖ στύψαι ἢ στῆσαι ἢ ἀναξηρᾶναι, παραλαμβάνεσθαι δεῖ τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Περὶ Ῥοός. Κεφ. ρμζʹ.

V. ἐπὶ τὰς. V. ἐντετμημένα πριονοειδῆ. Vulg. πριονοειδῶς. V. κατὰ μέγεθος τερμίνθου. Corr. εὔχρηστον.

ΡΟΥΣ ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα, ὃν ἔνιοι ἐρυθρὸν καλοῦσι, καρπός ἐστι τῆς καλουμένης βυρσοδεψικῆς ῥοός, ἥτις ὠνομάσθη ἐκ τοῦ τοὺς βυρσοδέψας αὐτῇ χρῆσθαι, εἰς τὴν στύψιν τῶν δερμάτων. ἔστι δὲ δενδρύφιον φυόμενον ἐν πέτραις, ὡς δίπηχυ· ἐφ' οὗ φύλλα ἐπιμήκη, ὑπέρυθρα, τὴν περιφέρειαν ἐντετμημένα πριονοειδῶς. καρπὸς δὲ βοτρυδίοις ἐοικώς, πυκνός, κατὰ τὸ μέγεθος τερεβίνθου, ὑπόπλατυς, οὗ τὸ περικείμενον φλοιῶδές ἐστιν εὔχρηστον.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα στυπτικήν, ποιοῦντα πρὸς ἃ καὶ ἡ ἀκακία· μελαίνει δὲ τρίχας τὸ ἀφέψημα, δυσεντερίας τε ἐστὶν ἔγκλυσμα, καὶ πόμα, καὶ ἐγκάθισμα, καὶ ὤτων πυορροούντων ἔγκλυσμα. πτερύγια τε καὶ γαγγραίνας ἐπέχει καταπλασσόμενα τὰ φύλλα, μετ' ὄξους ἢ μέλιτος. καὶ τὸ χύλισμα δὲ τῶν φύλλων ξηρῶν ἑψομένων σὺν ὕδατι ὥσπερ τὸ λύκιον ἄχρι συστάσεως μελιτώδους, ἁρμόζει πρὸς ὅσα καὶ τὸ λύκιον· καὶ ὁ καρπὸς δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἁρμόζων ἐν προσοψήμασι κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς

A altera verò plana, leuis & perforata. Eligi debet omphacitis, quippe quę sit efficacior. Vtraque vehementer astringit. Tritæ excrescentia in carne, gingiuarum & columellæ fluxiones, insuperq; oris vlcuscula cohibét. Quod vero in earum medio est, dentium cauernis inditum dolores sedat. Crematæ carbonibus (nucleus Pl.)
B donec igne candeant, & vino, aceto, aut etiam aceto salso extinctæ, fluentis sanguinis sistendi vim asciscunt. Decoctum earum ad insessus efficax est contra vuluas procidentes & rheumatismos. Capillos quoque denigrant aceto aut aqua maceratæ. Cœliacis & dysentericis in aqua aut vino tritæ seu illitæ seu bi-
C bitæ conueniunt: necnon & obsoniis additæ, aut totæ in aqua priùs coctę, in qua nonnihil excoquendú sit eorum quæ iis affectibus conferant. In summa, vbi quid astringere sistere aut siccare opus est, vsurpandæ sunt.

D *De Rhu. Cap. CXLVII.*

RHVS qui obsonijs aspergitur, quémque nonnulli erythron, hoc est, rubrum, appellant, fructus est rhois coriariæ sic vocatæ, quod ea coriarij ad spissanda perficiendáve coria vtantur. Est verò arbus-
E cula in petris nascens, binûm ferè cubitorum altitudine, in qua folia sunt oblonga, subrubentia & in ambitu serrata: fructus autem racemu- (aut ilicis modo incisa) lis similis, densus, terebinthini magnitudine, quadantenus latus, cuius corticosa tunica acinos ambiens per quàm vtilis est. Folia vim habent astringendi, & acaciæ effectus
F præbent. Decoctum eorum capillos denigrat: dysentericis infunditur, ab ijsdem bibitur, & ad insessum vsurpatur: necnon & purulentis auribus instillatur. Pterygia & gangrænas cohibent folia, ex aceto aut melle illita. Succus elicitur lycij in modum, aridis foliis ad mellis crassitudinem in aqua deco-
G ctis: & is quidem ad eadem ad quæ lycium conuenit. Quin & fructus eosdem exhibet effectus, ac cœliacorum dysentericorumq; obsonijs commodè inspergitur.

Contusa, desquamata liuidáque ex aqua illitus ab inflammatione vindicat: linguę asperitates cum melle abstergit, alba fœminarum profluuia sistit, & hęmorroidas sanat cum querno carbone intrito impositus. Huius quoque dilutum si decoquatur, cogitur coitque, ipso etiam fructu efficacius. Gummi quoque profert hæc arbuscula, quod erosorum dentium cauis inditur ad dolores finiendos.

A ἀφλέγμαντά τε τηρεῖ, σὺν ὕδατι καταπλασθεὶς, θλάσματα, ἀποσύρματα, πτιλώματα· γλώσσης τε τραχύτητας σμήχει σὺν μέλιτι, καὶ λευκὸν ῥοῦν ἵστησιν, αἱμορροΐδας τε θεραπεύει μετὰ δρυΐνου ἄνθρακος λείου ἐπιτιθέμενος. καὶ τούτου δὲ τὸ ἀπόβρεγμα ἑψόμενον συνίσταται, βέλ- B τιόν πως τοῦ καρποῦ ποιοῦν. φέρει δὲ καὶ κόμμι, ὅπερ ἐντίθεται τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων πρὸς ἀπονίαν.

De Palma. Cap. CXLVIII.

Περὶ Φοίνικος. Κεφ. ρμη'.

PALMA in Ægypto gignitur. Ex ea verò fructus in medio * autumni vigore colligitur, Arabicę myrobalano similis, ac Poma dicitur, colore viridi, mali cotonei odoré referens. Quòd si ad integram maturitatem peruenire sinatur, phœnicobalanus fiet. Est porrò ille acerbus atque astringens, & contra alui profluuia, fluxúmque muliebré in vino austero bibitur. Hęmorrhoidas quoque sistit & vulnera illitu conglutinat. Phœnicobalani verò recentes plus siccis adstringunt: sed capitis dolorem afferunt, & copiosiores in cibo sumptę inebriant. Siccæ auté sanguinem excreantes, stomachicos ac dysentericos esitatæ iuuant: necnon & tritæ cum cydonio & cerato œnanthino, vesicæ vitijs vtiliter illinuntur. Maximè verò caryotæ si * comedantur, faucium asperitati medentur.

ΦΟΙΝΙΞ ἐν Αἰγύπτῳ γίνεται. τρυγᾶται δὲ μεσοπωρούσης τῆς κατὰ τὴν ὀπώραν ἀκμῆς, παρεμφέρων τῇ Ἀραβι- C κῇ μυροβαλάνῳ, πῶμα δὲ λέγεται, χλωρὸς τὸ χρῶμα, ἐμφερὴς κυδωνίῳ κατὰ τὴν ὀσμήν· εἰ δὲ * ἀφεψηθῇ πεπαινόμενος, γίνεται φοινικοβάλανος. ἔστι δὲ στρυφνὸς, στυπτικὸς, πινόμενος σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ πρὸς διαῤῥοίας καὶ ῥοῦν γυναικεῖον· ἵστησι δὲ καὶ αἱμορροΐδας, καὶ τραύματα κολλᾷ κατα- D πλασθείς. αἱ δὲ * φοινικοβάλανοι, στυπτικώτεραι τυγχάνουσι τῶν ξηρῶν. κεφαλαλγεῖς δέ εἰσι καὶ πλείονες βρωθεῖσαι μεθύσκουσιν. αἱ δὲ ξηραὶ ὠφελοῦσι βιβρωσκόμεναι αἱμοπτοϊκούς, στομαχικούς, δυσεντερικούς, καὶ τὰ περὶ κύστιν, καταπλασσόμεναι λεῖαι μετὰ κυδωνίου καὶ κηρωτῆς οἰνανθίνης. E μάλιστα δὲ αἱ καρυωτίδες ἐσθιόμεναι, ἀρτηριακῶν τραχύτητας ἰῶνται.

Pal. λέγεται, τῷ χρώματι χλωρός

Marcellus, ἀφεψηθῇ

V. hæc non habet Pal. ξηραὶ βρωθεῖσαι αἱμοπτοϊκοῖς, & sic deinceps in dandi casu.

De Palmis Thebaicis. Cap. CXLIX.

Περὶ Φοινίκων Θηβαϊκῶν. Κεφ. ρμθ'.

Quidam hoc caput iungunt cum præcedenti.

Thebaicarum decoctum potui datum * causonem sedat, & cũ hydromelite vetusto sumptum vires recreat. Quin & ipsæ cibo idem præstant. Fit etiam ex ijs vinum eiusdem cum fructu facultatis. Decoctum earum per se potum & gargarizatũ vehementer astringit & cohibet. Palmarum verò nuclei cæterorum omnium more in fictili nouo cremantur, deinde restincti vino lauantur, & tanquam spodij vicem supplentes ad ornandas decorandásve palpebras conducunt. Quòd si non sufficienter vsti fuerint, illud idem iteratur. Vim habent astringentem

Τῶν δὲ Θηβαϊκῶν τὸ ἀφέψημα ποθὲν, παύει καῦσωνα, καὶ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾶται, μετὰ ὑδρομέλιτος παλαιοῦ F λαμβανόμενον· καὶ αὐταὶ βρωθεῖσαι, τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῶν, τὸ αὐτὸ δυνάμενος τῷ καρπῷ. καὶ καθ' ἑαυτὸ ποθὲν τὸ ἀφέψημα αὐτῶν, καὶ ἀναγαργαριζόμενον ἰσχυρῶς στύφει καὶ στέλλει. Οἱ δὲ πυρῆνες τῶν φοινίκων καίονται ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα πάν- G τα. εἶτα σβεσθέντες οἴνῳ πλύνονται, καὶ ὡς ἀντὶ σποδίου εἰς τὰ καλλιβλέφαρα * χρησιμεύουσι· κἂν μὴ αὐτάρκως καῶσι, πάλιν τὸ αὐτὸ γίνεται. Δύναμιν δὲ ἔχουσι στυπτικήν,

Al. ἀντὶ σποδοῦ

A παρεμπλαστικήν, ποιοῦσαν πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς φλυκτίδας, σταφυλώματα, *μίλφας σὺν νάρδῳ· σὺν οἴνῳ δὲ στέλλουσι καὶ ὑπερσαρκώματα, καὶ *ἀπουλοῦσι ἕλκη. εὐθετοῦσι δὲ μάλιστα οἱ ἀπ' *Αἰγύπτου, ἃ ἐκ τῶν χαμαιζήλων φοινίκων.

V. μίλφους
V. ἐπουλοῦσιν
V. οἱ ἀπὸ Αἰγύπτου τῶν χαμ-

Περὶ Φοίνικος ἐλάτης. Κεφ. ρν'.

B Φοίνιξ ἣν ἔνιοι ἐλάτην ἢ σπάθην καλοῦσι, περίλημμά ἐστι τοῦ καρποῦ τῶν φοινίκων ἀκμὴν ἀνθούντων. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ μυρεψοὶ εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ἔστι δὲ αὐτῆς κρατίστη ἡ εὐώδης, στύφουσα, βαρεῖα, μεμυκυῖα, λιπαρὰ ἔχουσα τὸ ἐντός. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, *ἐφιστᾶσαν τὰ νεμόμενα τῶν ἑλκῶν. C *χαλασμούς τε ἄρθρων συνάγει, λεία μαλάγμασι μιχθεῖσα καὶ καταπλάσμασιν. ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑποχόνδρια καὶ στόμαχον ἀτονοῦντα, καὶ ἡπατικὰς διαθέσεις, μιγνυμένη τοῖς ἁρμόζουσι τῶν καταπλασμάτων. μελαίνει δὲ καὶ τρίχας τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, σμηχόμενον συνεχῶς. ποτιζόμενον δέ, *νεφριτικοῖς D καὶ τοῖς περὶ κύστιν καὶ *σπλάγχνα ἁρμόζει, κοιλίαν τε καὶ ὑστέραν ῥευματιζομένην ἵστησιν. *ἁπαλὴ δὲ σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἐπιτεθεῖσα, καὶ ἐαθεῖσα ἡμέρας εἴκοσι, ψώρας *ἰᾶται. καὶ ὁ περιεχόμενος δὲ ὑπ' αὐτῆς καρπός, ἐλάτη καλεῖται, ὑπ' ἐνίων δὲ βόρασσος· καὶ αὐτὸς *στυπτικὸς ὢν E τὰ αὐτὰ δρᾷ τῇ σπάθῃ, χωρὶς τῆς ἐν τοῖς μύροις εὐχρηστίας. καὶ τὸ ἐγκάρδιον δὲ τοῦ φοίνικος λευκὸν *καὶ αὐτὸ πρόσφατον βιβρωσκόμενον καὶ ἀφεψόμενον, ποιεῖ πρὸς ὅσα καὶ ὁ *βόρασσος.

V. λεαινῶσαν
V. χαλάσματα ἄρθρων
V. inserit ὑδρωπικοῖς
V. σπλάγχνοις
V. ἁπαλὴ δὲ καὶ ῥητίνῃ σὺν κηρῷ ἑψηθεῖσα καὶ ἐπιτ.
Al. θεραπεύει
V. καὶ αὐτὸς δὲ στυπτικὸς ὑπάρχων, τὰ αὐτὰ δύναται τῇ σπάθῃ
In v. deest καὶ αὐτό
Ald. βαύρασσος. al. βαυράσσος.

Περὶ Ῥοᾶς. Κεφ. ρνα'.

F ΡΟΑ πᾶσα *εὔχυμος, εὐστόμαχος, ἄτροφος· τούτων μέντοι ἡ γλυκεῖα εὐστομαχωτέρα, θερμασίαν ποσὴν *γεννῶσα περὶ στόμαχον, καὶ πνευματοῦσα. ὅθεν ἐπὶ μὲν τῶν πυρεσσόντων ἐστὶν ἄθετος· ἡ δὲ ὀξεῖα καυσουμένῳ στομάχῳ βοηθεῖ, καὶ ἐστὶ σταλτικωτέρα καὶ *οὐρητικωτέρα· *ἄστομος δέ, G καὶ στυπτική. ἡ δὲ οἰνώδης μέσην ἔχει δύναμιν. τῆς δὲ ὀξείας *ὁ πυρὴν ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ καὶ ἐπιπασσόμενος προσοψήμασι καὶ συνεψόμενος, κοιλίας καὶ στομάχου ῥεῦμα ἵστησιν.

V. Pal. εὔχυλος
V. ἐγχλιαίνουσα καὶ πνευματοῦσα
V. οὐρητικὴ Al. εὔστομος. al. ἀστόμαχος
Marc. in quodam vetusto codice legit ὕπος.

& spiracula cutis obstruentem, ad oculorũ pustulas, staphylomata, ciliorumq́; defluuia addito nardo efficacem. Supercrescentem carnem cum vino reprimunt, & vlcera ad cicatricẽ perducunt. Omnium verò aptissimi sunt Ægyptij nuclei, qui ex humilibus palmis decerpuntur.

De Palma elate. Cap. CL.

Palma, quam nonnulli elaten aut spatham appellant, fructus palmarum adhuc florentium inuolucrum est. Eo vnguentarij in vnguẽtorum spissamenta vtuntur. Optima habetur odorata, astringens, ponderosa, præclusa, interna parte pinguis. Vis ei astrictoria, qua vlcera depascentia sistit, laxatosque articulos cõmittit, si trita malagmatis & cataplasmatis ammisceatur. Prodest & pręcordijs ac stomacho imbecilli, necnon & iecinoris affectibus, conuenientibus mista cataplasmatis. Eius decoctum subinde affrictum capillos denigrat. Potui verò datum, renum, vesicæ, aliorúmque viscerum vitijs confert: alui vteríque fluxiones sistit. Ipsa verò scabiẽ sanat diebus viginti, si adhuc tenera cũ resina & cera decocta imponatur. Porrò qui sub ea continetur fructus elate etiam appellatur, & à nonnullis borassus. Is ipse astrictorius cũ sit, spathæ quoque præbet effectus: nisi quòd ad vnguenta non æquè est vtilis. Ceterùm alba quoque caudicis medulla tum recens comesta, tum decocta ad eadem facit, ad quæ etiam borassus.

De Malo Punico. Cap. CLI.

MALVM Punicum omne iucũdi est saporis, stomachóque vtile, sed vix vllius alimenti. Attamen ex his dulcia stomacho vtiliora habentur: sed circa eum calorem aliquantulum gignũt, inflationésque pariunt: qua ex causa febricitantibus haudquaquam conueniunt. Acida verò æstuanti stomacho auxiliantur, magísque contrahũt, ac fœliciùs vrinam cient: sed ori ingrata sunt & astringẽdi vi pręđita. Vinosa medias vires obtinent. Acidorũ nucleus in sole siccatus, & obsoniis inspersus ac cum ijs etiã decoctus, aluum stomachíque fluxionem sistit.

Aqua verò cœlesti maceratus, sanguinem excreantes potu iuuat, & ad insessus dysentericorum profluuióque laborantium accommodatur. Porrò succus ex acinis ipsis expressus si coquatur melli admixtus, pervtilis fuerit ad oris, genitalium & sedis vlcera, necnon ad digitorũ pterygia, nomas & * quæ in vlceribus excrescunt, itemq; ad auriũ dolores & nariũ vitia: maximè vero, si ex acidi punici granis exprimatur.

*vlcerio-re excrescen-tes

De Cytinis. Cap. CLII.

Huius flores, qui etiam cytini vocantur, & ipsi quoque astringunt, siccant & cohibent: cruenta vulnera glutinant, & quas Punicum præstãt vtilitates. Eorum decoctum ad gingiuas humore flaccidas dẽtesq; mobiles colluitur, & ramices ex intestini prolapsu cataplasmatis inditum agglutinat. Cæterùm sunt qui memoriæ tradant toto anno lippitudinem nõ passuros, qui tres quantumuis exiguos cytinos deuorauerint. Ex iis velut ex hypocisthide succus elicitur.

De Malicorio. Cap. CLIII.

Et ipsa quoque Punici putamina, quæ Sidia nonnullis appellantur, astringendi vim habent, & quos cytini præbent vsus. Radicum autem decoctum latas ventris tineas potu pellit & enecat.

De Balaustijs. Cap. CLIIII.

Balaustium syluestris punicæ flos est, cuius complura sunt genera: reperitur enim candidum, rutilum & colore rosaceo. Domesticæ mali punicæ cytino simile est, & ex eo quoque succus elicitur hypocisthidis modo. Vis ei astrictoria, eadem efficiens quæ hypocisthis & cytinus.

De Myrto. Cap. CLV.

MYRTVS satiua nigra medicinæ vtilior quàm candida: & in eo ipso genere accõmodatior montana: fructum tamen inefficacioré habet. Vis tum ipsi myrto, tũ etiam fructui astrictoria. Ac fructus quidem seu viridis, seu etiam aridus in cibo datur sanguiné excreantibus, vesicæq; erosione laborantibus. Virẽtib' baccis expressus succus eosdẽ effect' exhibet, stomacho vtilis est, vrinãq; ciet: prodest cũ vino à phalãgio demorsis & à scorpione ictis.

A ἀποβραχεὶς δὲ ἐν ὀμβρείῳ ὕδατι, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ πινόμενος, καὶ εἰς ἐγκαθίσματα δυσεντερικῶν καὶ ῥοικῶν ἁρμόζει. εὔχρηστον δὲ τὸ ἀπόθλιμμα τῶν * πυρήνων ἑψηθὲν μετὰ μέλιτι, πρός τε τὰ ἐν στόματι καὶ αἰδοίῳ καὶ ἕδρᾳ ἕλκη, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις, νομάς τε καὶ ὑπεροχάς B καὶ ὠταλγίας καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι, καὶ μάλιστα τῆς ὀξείας.

Περὶ Κυτίνων. Κεφ. ρνβ'.

Τὰ δὲ ἄνθη αὐτῆς, ἃ καὶ κύτινοι καλοῦνται, καὶ αὐτὰ στυπτικὰ καὶ ξηραντικὰ καὶ κασταλτικά εἰσι, καὶ ἐναίμων κολλητικά, ἁρμόζοντα πρὸς ἃ καὶ ἡ ῥοά. τὸ δὲ ἀφέψημα C αὐτῶν, οὔλων πλαδώντων καὶ ὀδόντων σειομένων διάκλυσμα, ἀνακόλλημά τε ἐντεροκηλικοῖς ἐν καταπλάσμασιν. ἱστοροῦσι δέ τινες, μὴ ὀφθαλμιᾶν παρ' ὅλον τὸ ἔτος τοὺς καταπιόντας τρεῖς κυτίνους, ὡς ὅτι ἐλαχίστους. χυλίζονται δὲ ὡς ἡ ὑποκιστίς.

V. εἰσοδοῦσι μικροὺς γίνεσθαι. Vet. inserit ἰσχνούς

Περὶ Σιδίων. Κεφ. ρνγ.

D Καὶ τὰ λέπη δὲ τῆς ῥοᾶς, ἅ τινες σίδια καλοῦσι, στυπτικὴν ἔχοντα καὶ αὐτὰ δύναμιν, πρὸς ὅσα καὶ οἱ κύτινοι ἁρμόζουσι. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν, ἕλμινθας πλατείας ποθὲν ἐκτινάσσει καὶ ἀποκτείνει.

Gal. λέμματα vocat.

V. ἁρμόζει

Quidam vetustus codex Matth. ῥοιῶν

Περὶ Βαλαυστίων. Κεφ. ρνδ'.

B Βαλαύστιον ἐστιν ἄνθος ἀγρίας ῥοιᾶς· εἴδη δὲ ἐστιν αὐτοῦ πλείονα· εὑρίσκεται γὰρ καὶ λευκὸν καὶ * πυρρὸν καὶ ῥοδόχροον· ἔοικε δὲ κυτίνῳ ῥοιᾶς. χυλίζεται δὲ ὡς ἡ ὑποκιστίς. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ποιοῦσα πρὸς ἃ καὶ ἡ ὑποκιστὶς καὶ ὁ κύτινος.

Orib. πορφυρανθές. al. ῥοδόχροον καὶ πορφυροῦν. V. inserit καί.

Περὶ Μυρσίνης. Κεφ. ρνε'.

F ΜΥΡΣΙΝΗ ἡ ἥμερος, πρὸς μὲν τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν, ἡ μέλαινα τῆς λευκῆς ἁρμοδιωτέρα. καὶ ταύτης μᾶλλον ἡ ὀρεινή, τὸν μέντοι καρπὸν ἀτονώτερον ἔχει. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τοῦ καρποῦ στυπτική. δίδοται δὲ ὁ καρπὸς χλωρός τε καὶ ξηρὸς ἐσθιόμενος αἱμοπτοϊκοῖς καὶ τοῖς δακνομένοις τὴν κύστιν. G καὶ ὁ ἐκ τῶν χλωρῶν δὲ μύρτων ἐκθλιβέντων χυλὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, εὐστόμαχος ὢν καὶ οὐρητικός. ἁρμόζων δὲ φαλαγγιοδήκτοις καὶ σκορπιοπλήκτοις σὺν οἴνῳ.

Codex Nicenus inscribit περὶ ἀγρίας μυρσίνης, alius περὶ μυρσίνης ἢ μυρτοκοκκίνου.

A καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τοῦ καρποῦ βάπτει τρίχας. ἑψηθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ, καὶ καταπλασθεὶς, τὰ ἐν ἀκρωτηρίοις ἕλκη θεραπεύει. μετὰ "πάλης δὲ ἀλφίτου καταπλασθεὶς, φλεγμονὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς παρηγορεῖ, καὶ πρὸς "αἰγίλωπα δὲ ἐπιπλάττεται. καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς δὲ γινόμενος οἶνος, "ἐκθλιβέντος τοῦ καρποῦ καὶ ἐπὶ ποσὸν ἀφεψηθέντος,
B ὀξίζει γὰρ ὁ μὴ οὕτω σκευασθεὶς, ἀκραιπαλὸς "ἐστὶ προπινόμενος, ποιεῖ πρὸς ὅσα καὶ ὁ καρπός. ἐγκαθίσματί τε * μήτρας προπτώσεις, καὶ δακτυλίου, καὶ ῥοικαῖς ἁρμόζει. σμήχει δὲ καὶ πίτυρα, καὶ ἀχῶρας, καὶ ἐξανθήματα, τρίχας τε ῥεούσας ἐπέχει. μίγνυται δὲ καὶ λιπαραῖς, ὥσπερ
C καὶ τὸ ἐκ τῶν φύλλων "αὐτῆς σκευαζόμενον ἔλαιον. καὶ τὸ τῶν φύλλων δὲ ἀφέψημα εἴς τε τὰ ἐγκαθίσματα ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰ χαλαρὰ καὶ "ἀσυμπώρωτα ἄρθρα, καὶ πρὸς ἀσυμπώρωτα κατεαγότα ὠφελίμως καταντλεῖται. σμήχει δὲ καὶ ἀλφούς, καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα ἐγχυ-
D ματίζεται, καὶ μελασμοὺς τριχῶν, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ· αὐτὰ δὲ τὰ φύλλα λεῖα καταπλασσόμενα ἐν ὕδατι, ἁρμόζει τοῖς καθύγροις τῶν ἑλκῶν, καὶ ῥευματιζομένοις τόποις πᾶσι, καὶ κοιλιακοῖς· ἐλαίου ὀμφακίνου γὰρ ἢ ῥοδίνου ὀλίγου καὶ οἴνου μεμιγμένου, καὶ ἕρπησι, καὶ ἐ-
E ρυσιπέλασι, διδύμων τε φλεγμοναῖς καὶ ἐπινυκτίσι καὶ κονδυλώμασι· ξηρὰ δὲ λεῖα παρωνυχίαις καὶ πτερυγίοις χρησίμως * καταπλάττεται, καὶ καθύγροις μασχάλαις καὶ μηροῖς, καὶ ἐπὶ καρδιακῶν στέλλει τοὺς ἱδρῶτας· κεκαυμένα δὲ καὶ ὠμὰ μετὰ κηρωτῆς, πυρίκαυστα καὶ πτερύγια καὶ παρωνυ-
F χίας ἰᾶται. χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα παραχεομένου οἴνου παλαιοῦ, ἢ ὕδατος ὀμβρίου, καὶ ἐκθλίβεται. ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ προσφάτου ὄντος. ξηρανθεὶς γὰρ εὐρωτιᾷ καὶ ἀδυνατεῖ.

V. παρηγορεῖ · V. αἰγίλωπας · V. ἐκθλιβέντος · V. inserit τι · V. inserit περὶ μήτρας · V. αὐτῶν · Ἄρθρα vetus omisit & pro ἀσυμπώρωτα legit ἀσυμπτώρωτα mendosius.

Περὶ Μυρτιδάνου. Κεφ. ρνϛ΄.

Τὸ δὲ μυρτίδανον λεγόμενον, ἐπίφυσίς ἐστιν "ἀνώμαλος καὶ ὀχθώδης καὶ ὁμόχρους· οἱ-
G ονεὶ χεῖρες περὶ τὸ τῆς μυρσίνης πρέμνον· "στύφει δὲ μᾶλλον τῆς μυρσίνης· ἀποτίθεται δὲ κοπὲν καὶ μιγὲν οἴνῳ αὐστηρῷ, ἀναπλασθέν τε εἰς τρο-

V. ἀνώμαλος · V. his carent

A Fructus quoque decoctum capillũ tingit. Isipse cum vino subferuefactus & impositus, vlcera in extremitatibus corporis nata sanat. Cum tenuissimo verò polẽtæ polline impositus, oculorum inflammationes lenit: quin & ad ægilopas illinitur. Vinũ porrò myrtites, quod expresso & aliquantum feruefacto fructu
B fit, (aliter enim paratum acescit) præsumptum crapulam arcet, & ad eadem ad quæ fructus ipse valet. Vtile quoque ipsum in desessionibus vuluarum & sedis procidentię, itémque fœminis fluxione vuluæ laborantibus: detergit etiam furfures, vlcera capitis manantia & papularum eruptiones: fluentes quo-
C que capillos continet. Additur & in emplastris lenibus quæ liparas vocant, veluti etiã quod ex ipsius folijs conficitur oleum. Quin & foliorum decoctum ad insessus conuenit: eóque laxati & ægrè "coëuntes articuli, itémque fracta quæ "non cõferbuere, vtiliter fouentur. Viti-
D ligines quoque emaculat: ad aures purulentas, denigrandósque capillos infunditur. Sed & eorum succus eadem efficit. Ipsa verò folia trita & ex aqua illita humidis vlceribus & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacísque prosunt. Siquidẽ admisto oleo omphacino aut exiguo rosaceo cũ vino, valent
E ad herpetas, erysipelata, testium inflammationes, epinyctidas & condylomata. Arentia verò folia trita, paronychijs & pterygijs, itémque alis feminibúsque humẽtibus, adeóque tetrum virus spirantibus vtiliter insperguntur, & cardiacorũ sudores cohibent. Cæterùm cremata aut etiam cruda, cum cerato ambu-
F stis, pterygijs & paronychijs medẽtur. Exprimitur & folijs succus affuso vino vetere aut aqua cœlesti, cuius recentis vsus est. Nam exiccatus situm contrahit, viréſque amittit.

solidescunt · *ferruminationi repugnantia*

De Myrtidano. Cap. CLVI.

Quod myrtidanum dicitur, id est quod myrto adnascitur, inæquabi-
G le, verrucosum intumescénsque & cõcolor: quod perinde quasi manus myrti caudicẽ amplectitur. Magis quàm myrtus astringit. Tusum verò & vino austero addito coactũ in pa-

ſtillos, ſiccatúmque in vmbra reponitur. Efficacius porrò eſt tum fructu tum folio, cerato, peſſis, inſeſſionibus & cataplaſmatis admiſtum, vbi conſtringendum aliquid eſt.

De Ceraſis. Cap. CLVII.

CERASIA bonam quidem aluũ faciunt, ſi recentia ſumantur: at ſicca eadem aluum ſiſtunt. Gummi verò ceraſorũ cũ vino diluto ſumptum diuturnæ tuſſi medetur, colorem quoque cõmendat, viſum exacuit & appetentiam inuitat. Ex vino etiam potum calculoſis prodeſt.

De Siliquis. Cap. CLVIII.

SILIQVÆ recentes quidem ſumptæ ſtomacho inutiles ſunt, aluúmque ſoluunt. Eædem ſiccatæ ſiſtunt, ſtomachóque vtiliores ſunt, ac vrinæ ciẽdæ vi præditæ: ſed pręcipuè quæ vinaceis condiuntur.

De Malo. Cap. CLIX.

CVM omnis mali, tũ verò maximè cotoneæ, folia, flores & germina aſtringunt: fructui verò immaturo quidẽ aſtringendi vis ineſt, maturo, nõ itẽ. Quæ verò mala verno matureſcunt tempore, bilem gignunt, toti neruoſo generi infeſta ſunt, inflationéſque pariunt.

De Cotoneis. Cap. CLX.

Cotonea ſtomacho vtilia, vrinam cient: verùm toſta mitiora euadunt proſúntque cœliacis, dyſentericis, ſanguinem excreantibus & cholera laborantibus, præſertímque cruda. Quin & aqua in qua hæc ipſa macerata fuerint potui data, ſtomachi vẽtríſve fluxione infeſtatis cõuenit. Crudorum eorundem ſuccus aſſumptus orthopnoicis opitulatur: decocto ſedes & vulua fouentur, ſi procidát. Cotonea verò quę in melle condita ſunt, & ipſa vrinam mouent: mel autem illorum conſtipantem conſtringentémque vim ſibi aſciſcit. Quæ porrò cum melle decoquuntur, ſtomacho quidem vtilia ſunt atque ori grata, ſed minùs conſtringunt. Cruda eadem cataplaſmatis adiiciuntur ad cohibendam aluum: itémque contra ſtomachi euerſionem & æſtum, mammarum inflãmationes, ac lienes in ſcirrhum induratos, atque condyloma-

A χέοντες ἐν σκιᾷ ξηραίνεται. δραστικώτερον δέ ἐστι τοῦ καρποῦ καὶ τοῦ φύλλου, μιγνύμενον κηρωτῇ καὶ πεσσοῖς, ἐγκαθίσμασί τε καὶ καταπλάσμασι τοῖς στύψεως δεομένοις.

Περὶ Κερασίων. Κεφ. ρνζ'.

ΚΕΡΑΣΙΑ καὶ αὐτὰ μὲν χλωρὰ λαμβανόμενα, εὐκοίλια τυγχάνει. ξηB ρὰ δὲ ἵστησι κοιλίαν. τὸ δὲ κόμμι τῶν κερασίων βῆχα χρονίαν ἰᾶται, λαμβανόμενον μετὰ κράματος, εὐχροιάν τε καὶ ὀξυδορκίαν καὶ ὄρεξιν ποιεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ λιθιῶντας μετ' οἴνου πινόμενον. — V. ε geminum — Quidam καὶ μάλιστα μὲν τὰ χαμαικεράσια.

Περὶ Κερατίων. Κεφ. ρνη'.

C ΚΕΡΑΤΙΑ χλωρὰ μὲν λαμβανόμενα, κακοστόμαχα τυγχάνει καὶ κοιλίας λυτικά· ξηρανθέντα δὲ ἵστησι κοιλίαν, εὐστομαχώτερα ὄντα καὶ διουρητικά· μάλιστα δὲ τὰ ἐκ τῶν στεμφύλων συντιθέμενα.

Περὶ Μηλέας. Κεφ. ρνθ'.

ΜΗΛΕΑΣ πάσης τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη καὶ οἱ βλαστοὶ, στύφουσι. μάλιστα D δὲ τῆς κυδωνίας. καὶ ὁ καρπὸς ὁ ὠμὸς μὲν, στυπτικὸς καθέστηκε· πεπανθεὶς δὲ, οὐχ ὁμοίως. τὰ δὲ τοῦ ἔαρος ἀκμάζοντα μῆλα, χολοποιὰ, ἄδετα τῷ νευρώδει παντὶ, ἐμπνευματοῦντα.

Περὶ Κυδωνίων μήλων. Κεφ. ρξ'.

E Τὰ δὲ κυδώνια, εὐστόμαχα, οὐρητικά. ὀπτηθέντα δὲ πρᾳότερα γίνεται, χρήσιμα κοιλιακοῖς, καὶ δυσεντερικοῖς, καὶ *ἐμπυϊκοῖς, καὶ χολεριῶσι, μάλιστα ὠμά. καὶ τὸ ἀπόβρεγμα δὲ αὐτῶν ἁρμόζει τοῖς στόμαχον ἢ κοιλίαν ῥευματιζομένοις ἐν ποτῷ. ὁ δὲ χυλὸς ὠμῶν αὐτῶν λαμβανόμενος, ὀρθοπνοικοῖς ὠφελεῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα, F πρόσκλυσμα δακτυλίου καὶ ὑστέρας προπτώσει. τὰ δὲ ἐκ τοῦ μέλιτος, καὶ αὐτὰ μὲν οὐρητικά· τὸ δὲ μέλι τὴν αὐτῶν ἀναλαμβάνεται δύναμιν. στεγνωτικὸν γὰρ καὶ στυπτικὸν γίνεται. τὰ δὲ σὺν τῷ μέλιτι ἑψόμενα, εὐστόμαχα μὲν καὶ εὔστομα, ἧττον δὲ G στεγνωτικά. τὰ δὲ ὠμὰ καταπλάσμασι μίγνυται πρὸς στέγνωσιν κοιλίας, στομάχου ἀνατροπὴν καὶ πύρωσιν, μαστοὺς φλεγμαίνοντας, σπλῆνας ἐσκιρρωμένους, κονδυ- — V. ὠμῶς — V. ἢ εἰς αὐτὸ δύναμιν

λώματα. Γίνεται δὲ καὶ οἶνος ἐξ αὐτῶν χυθλομένων καὶ ἐκθλιβομένων, πρὸς διαμονὴν μιγνυμένου τοῖς ις΄. ξέσταις τοῦ χυλοῦ μέλιτος ξέστου ἑνός, ἐπεὶ ὀξίζει· ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰ εἰρημένα πάντα. καὶ χρῖσμα δὲ ἐξ αὐτῶν σκευάζεται ὃ καλούμενον μήλινον, ᾧ χρώμεθα ὁπόταν στυπτικοῦ ἐλαίου δεηθῶμεν. ἐκλέγεσθαι δὲ δεῖ τὰ ἀληθινά· μικρὰ δέ ἐστι καὶ περιφερῆ καὶ εὐώδη ταῦτα. τὰ δὲ λεγόμενα στρουθία καὶ μεγάλα ἧττόν ἐστιν εὔχρηστα. τὰ δὲ ἄνθη αὐτῶν ξηρά τε καὶ χλωρὰ καταπλάσμασιν εὔθετα, πρὸς τὰ στύψεως χρείαν ἔχοντα, καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγάς, κοιλίας τε ῥοῦσιν καὶ ἐμμηνίων φορὰν ἁρμόζει μετ' οἴνου πινόμενα.

V μιγνύμενος

V. ἔλαιον

Quidam ἀγριοτικὰ quæ propriè rotunda & pumila visuntur oblonga verò & suburradia ὀνομάζει.

Pal. cod. & Ald ῥῦσιν

Pal φορὰν

Περὶ Μελιμήλων. Κεφ. ρξα΄.

Τὰ δὲ μελίμηλα κοιλίαν μαλάσσει, καὶ θηρία ἐκτινάσσει. κακοστόμαχα δὲ καὶ καύσου ποιητικά. καλεῖται δὲ ὑπό τινων γλυκύμηλα.

Περὶ Ἠπειρωτικῶν μήλων. Κεφ. ρξβ΄.

Τὰ δὲ Ἠπειρωτικὰ λεγόμενα, Ῥωμαϊστὶ δὲ ὀρβικουλάτα, εὐστόμαχα, κοιλίας σταλτικά, οὔρων προκλητικά. ἀτονώτερα μέντοι τῶν κυδωνίων ἐστίν.

V. ὀρβικλάτα

V. non habet εὔρωστα.

Περὶ ἀγριομήλων. Κεφ. ρξγ.

Τὰ δὲ ἄγρια ἔοικε τοῖς ἐαρινοῖς στύφοντα. δεῖ δὲ πρὸς τὰ στύψεως χρήζοντα, ἀωροτέροις ἅπασι χρῆσθαι.

V. ἐαρινοῖς: pro quo fortè legi oportuit χειμερινοῖς.

Περὶ Περσικῶν μήλων. Κεφ. ρξδ΄.

Τὰ δὲ Περσικὰ μῆλα εὐστόμαχα, εὐκοίλια τὰ πέπειρα. τὰ δὲ ἄωρα, σταλτικὰ κοιλίας. ξηρανθέντα δέ, καὶ στεγνωτικώτερα γίνονται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ξηρῶν λαμβανόμενον, στόμαχον καὶ κοιλίαν ῥευματιζομένην ἵστησιν.

Περὶ Ἀρμενιακῶν. Κεφ. ρξε΄.

Τὰ δὲ μικρότερα, καλούμενα δὲ Ἀρμενιακά, Ῥωμαϊστὶ δὲ πραικόκια, εὐστομαχώτερα τῶν προειρημένων εἰσίν.

Al. βρεκόκκια

Περὶ Μηδικῶν. Κεφ. ρξϛ΄.

Τὰ δὲ Μηδικὰ λεγόμενα ἢ Περσικὰ ἢ κεδρόμηλα, Ῥωμαϊστὶ δὲ κίτρια,

A ta. Fit etiamnum ex ipsis vinum tusis expressisq́; , addito, quo diutiùs perennet, ad succi sextarios sedecim mellis sextario vno: alioquin acorem contraheret. Prodest auté ad eadem omnia quæ modò dicta sunt. Fit & oleum ex his quod melinum vocatur: quo quidem vtimur quoties oleo astringente opus habemus. B Cæterùm cotonea eligi oportet vera ac germana, qualia parua rotunda & odorata sunt. Quæ verò struthia & magna dicuntur, minùs vtilia censentur. Eorum flores sicci æquè ac virides cataplasmatis accommodantur, quæ astrictionem desiderát: ac etiamnũ valent ad oculorum inflammationes. C Contra sanguinis reiectiones, alui profluuium, mensiúmque impetus, vtiliter in vino bibuntur.

De Melimelis seu musteis. Cap. CLXI.

Melimela ventrem molliunt, & ab eo animalia expellũt, stomacho negotium exhibent, ęstuosaq́; sunt. A nonnullis porrò, quasi dulcia mala, D glycymela nuncupantur.

De Epiroticis malis. Cap. CLXII.

Epirotica mala, quę Latinè orbiculata dicũtur, stomacho vtilia sunt: sed aluum sistunt, vrinásque euocát, malis tamen cotoneis inefficaciora sunt.

E *De Syluestribus malis. Cap. CLXIII.*

Syluestria mala vernis similia sũt, & astringũt. Ad ea porrò quę astrictione opus habent, iis omnibus vtendum quę minùs matura fuerint.

De Persicis malis. Cap. CLXIIII.

Persica mala stomacho vtilia sunt, F & aluum quoque bonam præstant, si matura fuerint. Immatura verò eandem cohibent, sed siccata vehementiùs. Sumptum eorundem siccorum decoctum in stomachum ventréq́; decũbétes fluxiones sistit.

De Armeniacis. Cap. CLXV.

Minora quæ Armeniaca, Latinè G præcoqua dicũtur, stomacho quàm antedicta vtiliora sunt.

De Medicis. Cap. CLXVI.

Medica Persicáve aut Cedromela, quæ Latinè Citria dicuntur,

etiam vulgo cognita sunt. Est enim arbor omnibus anni tẽporibus fructifera, alijs atque alijs malis vicissitudine perpetua subnascentibus. Malum verò ipsum oblongum est, rugosum, aureo colore, cum grauitate odoratum: ac pyri semen habet. Id in vino bibitum venenis resistit, aluum subducit, decocto aut succo colluto suauitatem oris facit: estur verò maximè à mulieribus contra malaciam. Arcis quoque vestiarijs impositum, vestes ab erosionis vitio vindicare creditur.

De Pyro. Cap. CLXVII.

PYRORVM multa sunt genera: quæ quidem omnia astringunt, proindéque conuenienter adduntur in repellentia cataplasmata. Siccatorum decoctum, & ipsa quoque cruda si sumantur, aluum sistunt: cęterùm ieiunos esitata lædunt.

De Pyro syluestri. Cap. CLXVIII.

Achras Pyri syluestris genus est, quod tardè maturescit. Vim habet magis quàm pyrum astrictoriá: quò fit vt ad eadem conueniat: astringunt & ipsius folia. Vtriusque pyrorum generis ligni cinis ijs efficaciter proficit, quos fungi strangulant. Sunt & qui dicant, innoxios reddi fungos, si cum ijs syluestria pyra coquantur.

De Mespilis. Cap. CLXIX.

MESPILVS arbor, quæ à nonnullis Aronia vocatur, spinosa est, foliis oxyacanthæ: fructum fert exiguo malo similem, suauem, qui quidem tria continet intus ossicula, à quibus ipsum quoque nõnulli tricoccon quasi triplici grano præditũ appellant: tardè maturescit: esitatũ astringit, stomachum adiuuat, aluúmque cohibet.

De altera Mespilo. Cap. CLXX.

Mespili genus alterum in Italia nascitur, quod epimelida nonnulli, setanium alij nominant. Arbor est malo similis, nisi quòd foliis est minoribus. Fructum hoc quoque genus profert rotundum, esculentum, vmbilico latiore, leuiter astringentem, quique tardè maturescit.

A πᾶσι γνώριμα. φυτὸν γάρ ἐστι καρποφοροῦν δι' ὅλου τοῦ ἔτους ἐπαλλήλως. αὐτὸ δὲ τὸ μῆλον ἐπίμηκες, ἐρρυτιδωμένον, χρυσίζον τῇ χρόᾳ, εὐῶδες μετὰ βάρους, σπέρμα ἔχον ἀπίῳ ἐοικός. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθὲν ἐν οἴνῳ, ἀντιπεράγειν θανασίμοις, κοιλίαν τε ὑπάγειν· διάκλυσμά τέ ἐστι πρὸς B εὐωδίαν στόματος τὸ ἀφέψημα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. βιβρώσκεται δὲ μάλιστα ὑπὸ γυναικῶν πρὸς τὴν κίσσαν. φυλάττειν δὲ καὶ ἱμάτια δοκεῖ ἄβρωτα, * ἐπιτιθέμενα κιβωτίοις.

Περὶ Ἀπίου. Κεφ. ρξζʹ.

ΑΠΙΟΥ δὲ πολλὰ εἴδη. πᾶσαι δὲ στύφουσιν· ὅθεν εἰς τὰ ἀποκρουστικὰ C καταπλάσματα ἁρμόζουσι. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν ξηρανθεισῶν, καὶ αὐταὶ λαμβανόμεναι ὠμαὶ, κοιλίαν ἱστᾶσι· βλάπτουσι δὲ ἐσθιόμεναι τοὺς νήστεις. V. cod. caput de mespilo hoc loco reponit. V. μάλιστα αἱ θηβαϊκαί

Περὶ Ἀχράδος. Κεφ. ρξηʹ.

Η δὲ ἀχρὰς εἶδός ἐστιν ἀγρίου ἀπίου, D βραδέως πεπαινομένη. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικωτέραν ἀπίου. ὅθεν πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει. στύφει δὲ καὶ τὰ φύλλα αὐτῆς. ἡ δὲ ἐκ τοῦ ξύλου αὐτῆς τέφρα, βοηθεῖ ἐναργῶς τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις. φασὶ δέ τινες* ὅτι κἂν συνεψήσῃ τις ἀχράδας μύκησιν, ἀβλαβεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι. V. ἀχίας V. πεπαινομένη V. τῆς ἀπίου. ἔστι καὶ πρὸς

E

Περὶ Μεσπίλων. Κεφ. ρξθʹ.

ΜΕΣΠΙΛΟΝ τὸ δένδρον, ὃ παρ' ἐνίοις ἀρωνία καλεῖται, ἀκανθῶδές ἐστιν, ὅμοιον τοῖς φύλλοις* ὀξυακάνθῃ, καρπὸν φέρον μικρῷ μήλῳ ὅμοιον ἡδύν, ἔχοντα τρία ὀστάρια ἔνδοθεν, ἀφ' ὧν καὶ τρίκοκκον τινὲς* αὐτὸ ὀνομάζουσι, βραδέως F πεπαινόμενον. στύφει δὲ βιβρωσκόμενον, εὐστόμαχόν τε ἐστὶ καὶ κοιλίας σταλτικόν. In v. hic inseritur caput ἀπίου. Al. τοῖς φύλλοις ὀξυακάνθῃ, καρπὸν φέρει μικρὸν. Pal. v inserit πλατὺν ἔχοντα τὸν πυθμένα. V. ὥσπερ addit. V. παρ' ὃ. V. ὀνομάζουσι. στύφει δὲ καὶ βιβρωσκόμενον ἐστὶ εὐστόμαχον καὶ

Περὶ ἑτέρου Μεσπίλου Κεφ. ροʹ.

Μεσπίλου δὲ καὶ ἕτερόν ἐστιν εἶδος ἐν Ἰταλίᾳ γινόμενον, ὃ ἔνιοι ἐπιμηλίδα καλοῦσιν. οἱ δὲ, σητάνιον ὀνομάζουσι. δένG δρον ἐστὶ μήλῳ ἐμφερὲς καὶ τοῖς φύλλοις, ὅτι μὴ μικρότερον. ἔχει δὲ καρπὸν καὶ τοῦτο στρογγύλον, βρώσιμον, πλατὺν ἔχοντα τὸν πυθμένα, ὑπόστυφον, πεπαινόμενον βραδέως. Al. ἐπιμηλίδα. Pal. V μικρὸν. Ita lego ex cod. Pal. sed vulg. exempl. non habent μὴ. V. c. his πλατ. τὸν πυθ. hoc loco tacent & prioris mespili fructibus in præcedenti capite attribuunt

Περὶ Λωτοῦ. Κεφ. ροα'. A

ΛΩΤΟΣ τὸ δένδρον, φυτόν ἐστιν εὐμεγέθες. καρπὸν δὲ φέρει μείζονα πεπέρεως γλυκὺν, βρώσιμον, εὐστόμαχον, κοιλίας στεγνωτικόν. τῶν δὲ πρισμάτων τοῦ ξύλου τὸ ἀφέψημα πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον, βοηθεῖ δυσεντερικοῖς καὶ γυναιξὶ ῥοικαῖς. ξανθίζει δὲ καὶ τρίχας, καὶ ἐπέχει* γαστέρα ῥεούσαν. B

Marc. legisse videtur βαρύοσμον.

Περὶ Κρανίας. Κεφ. ροβ'.

ΚΡΑΝΙΑ δένδρον ἐστὶν ἁδρὸν, καρπὸν φέρον ὡς ἐλαίας, ἐπιμήκη, χλωρὸν τὸ πρῶτον, πεπαινόμενον δὲ ξανθὸν, ἢ κηρώδη, ἐδώδιμον, στύφοντα, ἁρμόζοντα πρὸς κοιλίας ῥύσιν καὶ δυσεντερίας, συντιθέμενον καὶ εἰς ἕψημα, καὶ εἰς βρῶσιν. καὶ ἁλμεύεται ὡς ἐλαία. ὁ δὲ τῶν χλωρῶν * φύλλων ἰχὼρ καιομένων, ἁρμόζει πρὸς λειχῆνας καταχριόμενος. C

And. Lacuna legit in vetusto codice: χλωρὸν μὲν [illegible] κηρώδη, καὶ [illegible] C[illegible] cur excerp. habet, pro κηρώδη [illegible]

Περὶ Οὔων. Κεφ. ργ'.

ΟΥΑ τὰ μηλίζοντα καὶ μήπω πέπειρα τμηθέντα καὶ ξηρανθέντα ἐν ἡλίῳ, σταλτικὰ γίνεται κοιλίας ἐσθιόμενα. καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ ἄλευρον ἀλεσθέντων, ἀντὶ ἀλφίτων λαμβανόμενον, καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν πινόμενον, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. D

V. ἀντὶ ἀλφίτων

Περὶ Κοκκυμηλέας. Κεφ. ροδ'.

ΚΟΚΚΥΜΗΛΕΑ δένδρον ἐστὶ γνώριμον, οὗ ὁ καρπὸς ἐδώδιμος, κακοστόμαχος, κοιλίας μαλακτικός. E τῶν δὲ Συριακῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἐν Δαμασκῷ γεννωμένων, ὁ καρπὸς ξηρανθεὶς, εὐστόμαχος καὶ κοιλίας σταλτικός. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων ἐν οἴνῳ σκευαζόμενον καὶ ἀναγαργαριζόμενον, κιονίδα καὶ οὖλα καὶ παρίσθμια ῥευματιζόμενα στέλλει. F ταὐτὰ δὲ παρέχει καὶ ὁ τῶν ἀγριοκοκκυμήλων καρπὸς, πέπειρος ξηρανθείς· ἑψηθεὶς δὲ μετὰ ἑψήματος, εὐστομαχώτερος καὶ σταλτικώτερος κοιλίας γίνεται. τὸ δὲ κόμμι τῆς κοκκυμηλέας, ἐστὶ κολλητικὸν, λίθων θρυπτικὸν πινόμενον σὺν οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριόμενον λειχῆνας τοὺς ἐπὶ παιδίων θεραπεύει. G

Marc. ex Ægineta legit διακλυζόμενον.

V. ἀγρίων κοκκυμήλων

Add. Cataeuz. [illegible]

Περὶ Κομάρου. Κεφ. ροε'.

ΚΟΜΑΡΟΣ δένδρον ἐστὶ παρόμοιον κυδωνίᾳ, * λεπτόφυλλον, καρ-

Cap. hoc in v.c. [illegible]. Alibi legitur [illegible] de amygdalis.

De Loto. Cap. CLXXI.

LOTVS arbor, ſtirps eſt bene magna: fructū verò fert pipere maiorem, dulcem, edulem, ſtomacho aptum quíque aluum ſiſtit. Ramentorum ligni decoctū & potū & infuſum, dyſentericis fœminiſq; fluxione vuluæ laborantibus auxilio eſt: rufat quoque capillos, eoſdémque defluentes continet.

De Corno. Cap. CLXXII.

CORNVS fortis arbor eſt, fructū ferens oliuæ modo oblongum, primùm quidem viridem, deinde per maturitatē flauum aut cerinū, eſculentum, aſtringentem, alui profluuio ac dyſenteriæ ſalutarem, ſiue ſapa conditus, ſiue aliter in cibo exhibeatur. Oliuę quoq; inſtar in muria ſeruatur. Sanies verò quā virentia folia dum vruntur exudant, lichenibus conuenienter illinitur.

De Sorbis. Cap. CLXXIII.

SORBA luteum colorem referētia, ſi nondum matura diſſecta ſoléque ſiccata fuerint, aluum in cibo ſiſtendi vim acquirunt. Ex iiſdem molitis farina polentæ loco ſumpta ac ipſorum etiam decoctum potum idem præſtant.

De Pruno. Cap. CLXXIIII.

PRVNVS nota arbor eſt, cuius fructus eſculentus eſt, ſed ſtomachum malè habet, aluúmque mollit. At Syriacarum, & earum maximè quæ Damaſci naſcuntur fructus exiccatus ſtomacho vtilis eſt, aluúmque aſtringit. Decoctum foliorum ex vino paratum, vuam, gingiuas, tonſilláſque fluxione laborātes orē ſubinde colluto reprimit. Præſtat idem ſylueſtrium prunorū fructus poſt maturitatē exiccatus. Cū ſapa verò decoctus ſtomacho vtilior & ad cohibēdam aluum aptior euadit. Cæterùm gummi prunorū agglutinandi vim habet, & in vino potum calculos comminuit. Ex aceto verò illitum lichenas infantium ſanat.

De Arbuto. Cap. CLXXV.

ARBVTVS arbor eſt cotoneæ malo aſſimilis, tenui cortice fru-

ctum proferés pruni magnitudine, nuclei expertem, cui memacylo cognomen est, quique vbi maturuit subfuluus aut rubicundus conspicitur, in esu acerosus: stomacho is aduersatur, capitisque doloré excitat.

De Amygdalo. Cap. CLXXVI.

AMYGDALÆ amarę radix si trita decoquatur, maculas in facie à solis ardore contractas tollit. Ipsa quoq; amygdala illita eadé præstát: apposita verò menses cient: & capitis doloribus auxiliantur, fronti téporibúsve inducta cum aceto & rosaceo. Valent & ad epinyctidas ex vino, itemq; ad putrescétia vlcera, herpetas, canúq; morsus cú melle. Porrò comesta dolores adimunt, aluum emolliunt, somnum faciunt, vrinámque cient. Prosunt etiánum ad sanguinis reiectionem, si cum amylo & menta sumantur. Ex renibus verò & pulmonum inflammatione laborantibus conferunt cum aqua pota, aut in eclegmate cum resina terebinthina. Vrinæ difficultate affectis atque calculosis in passo opitulatur: itémque eclegmate cum melle & lacte hepaticis, tussi & coli inflationibus, nucis auellanæ magnitudine. Quinæ senæve si pręsumantur, ebrietatem arcent. Enecant & vulpes cum quapiá esca deuoratę. At Gummi ipsius arboris astringit, calfacit, & contra sanguinis reiectionem potum auxilio est: cú aceto verò illitum, impetigines in summa cute tollit. Tussi diuturnæ cum vino diluto potum medetur: calculosis verò cum passo bibitum prodest. Cæterùm dulcis & cibo idonea amygdala, quantú ad efficaciam spectat multò quàm amara est inferior: attamen & ipsa extenuandi, vrinásque ciendi vi pollet. Amygdalę verò quę virides cum suo putamine degluttiuntur, humida stomachi vitia emendant.

De Pistaciis Cap. CLXXVII.

PISTACIA, quæ certè quidé in Syria gignútur, pineis nucibus similia, stomacho amica sút. Siue porrò edátur, siue trita ex vino bibátur, contra serpentiú morsus auxiliátur.

De nucib⁹ inglādib⁹. C. CLXXVIII.

NVCES regiæ, quas nónulli Persicas vocant, in cibo sumptæ, có-

A τὸν ἔχον ὡς κοκκυμήλου μέγεθος, ἀπύρηνον, μεμαίκυλα καλούμενον· πεπανθέντα δὲ ὑπόκιρρον ἢ ἐρυθρόν, ἐσθιόμενον ἀχυράδες, *κακοστόμαχον δὲ καὶ κεφαλαλγές.

Περὶ Ἀμυγδαλῆς. Κεφ. ροϛʹ.

ΑΜΥΓΔΑΛΕΑΣ πικρᾶς ἡ ῥίζα
B ἀφεψηθεῖσα λεῖα, ἐφήλεις τὰς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει. καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἀμύγδαλα καταπλασθέντα, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. προστιθέμενα δὲ ἄγει καταμήνια, καὶ κεφαλαλγίαις βοηθεῖ καταπλασθέντα μετώπῳ ἢ κροτάφοις μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν οἴνῳ· πρὸς δὲ
C σηπεδόνας καὶ ἕρπητας καὶ κυνόδηκτα, σὺν μέλιτι· ἐσθιόμενα δέ ἐστιν ἀνώδυνα, κοιλίας μαλακτικά, ὑπνωτικά, οὐρητικά, καὶ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν μετὰ *ἀμύλου λαμβανόμενα· πρὸς δὲ νεφριτικοὺς καὶ περιπνευμονικούς, σὺν ὕδατι πινόμενα ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερε-
D βινθίνῃ. δυσουριῶσι δὲ καὶ λιθιῶσι σὺν γλυκεῖ βοηθεῖ, καὶ ἡπατικοῖς καὶ βηξὶ καὶ κόλου ἐμπνευματώσεσι, σὺν μέλιτι καὶ γάλακτι ἐκλειχόμενα, καρύου ποντικοῦ τὸ μέγεθος. ἔστι δὲ καὶ ἀμέθυσα προλαμβανόμενα ὅσον ε ἢ ζ. κτείνει δὲ καὶ ἀλώπεκας βρωθέντα σὺν τινι. τὸ δὲ κόμμι αὐτῆς στύφει
B καὶ θερμαίνει, καὶ βοηθεῖ πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενον. σὺν ὄξει δὲ ἐπιχριόμενον, λειχῆνας ἐπιπολαίους αἴρει· ἰᾶται καὶ βῆχα χρονίαν, μετὰ κράματος ποθέν. λιθιῶντας δὲ ὠφελεῖ σὺν γλυκεῖ πινόμενον. ἡ δὲ γλυκεῖα καὶ ἐδώδιμος ἀμυγδαλῆ, κατὰ πολὺ ἥσσων ἐστὶν ὡς πρὸς ἐνέργειαν
F τῆς πικρᾶς. καὶ αὐτὴ δὲ λεπτυντική, οὐρητική. βρωθέντα δὲ σὺν τῷ λέπει τὰ ἀμύγδαλα χλωρά, στομάχου πλάδον ἀποκαθίστησι.

Περὶ Πιστακίων. Κεφ. ροζʹ.

ΠΙΣΤΑΚΙΑ τὰ μὲν γεννώμενα ἐν Συρίᾳ, ὅμοια στροβίλοις, εὐστόμαχα. ἐσθιόμενα δὲ καὶ πινόμενα ἐν οἴνῳ λεῖα, ἑρ-
G πετοδήκτοις βοηθεῖ.

Περὶ Καρύων βασιλικῶν. Κεφ. ροηʹ.

ΚΑΡΥΑ βασιλικά, ἃ ἔνιοι Περσικὰ καλοῦσιν, ἐσθιόμενα, δύσπεπτα,

Flor. [illegible]
In cod. Pal. non legitur ἢ ἐρυθρόν
Dodonæus suspicatur legendũ ἀχυρώδες
Al. κεφαλαλγίας αἴρει τὰ μετώπου καταπλασσόμενα μετ'.
Marcellus ἢ
V. νεφριτικοὺς καὶ περιπνευμονικούς
V. σὺν οἴνῳ
V. λιθιῶσι
V. tantùm καρύου μέγεθος.
V. προλαμβανόμενα
Marcellus legit in quodam codice: κτείνει δὲ καὶ ἕλμινθας καὶ ἀλωπ.
V. αὐτοῦ
Pal. μετ' ἀκράτου al. μετὰ κράματος ποθὲν ἀκράτου
Al. ἀποκαθαίρει
Marc. legit. I. nouimus. In v. πιστάκια τὰ γεννώμενα.

κακοστόμαχα, χολοποιά, κεφαλαλγῆ, βήσσουσιν ἐναντία. χρήσιμα δὲ βιβρωσκόμενα πρὸς ἐμέτους νήστει· καὶ θανασίμων φαρμάκων ἐστὶν ἀντιφάρμακα, προβρωθέντα καὶ ἐπιβρωθέντα, σὺν ἰσχάσι καὶ πηγάνῳ. πλείονα δὲ βρωθέντα, πλατείας ἕλμινθας ἐκτινάσσει. ἐπιπλάσσεται δὲ καὶ μαστοῖς φλεγμαίνουσι, καὶ ἀποστήμασι καὶ στρέμμασι σὺν ὀλίγῳ μέλιτι καὶ πηγάνῳ· μετὰ δὲ κρομμύου καὶ ἁλὸς καὶ μέλιτος, πρὸς κυνόδηκτα καὶ ἀνθρωπόδηκτα ποιεῖ. πυρωθέντα δὲ σὺν τῷ κελύφει, καὶ ἐπιτεθέντα τῷ ὀμφαλῷ, στρόφους παύει. τὸ δὲ λέπυρον καὲν καὶ τριφθὲν ἐν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ, παιδίοις ἐπιχρισθέν, καλλίτριχόν ἐστι, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει. καὶ ἔμμηνα ἵστησι τὸ ἐντὸς αὐτοῦ καὲν λεῖον καὶ σὺν οἴνῳ προστιθέμενον. τῶν δὲ παλαιῶν καρύων τὰ ἐντὸς καταπλασθέντα, γαγγραίνας καὶ ἄνθρακας καὶ αἰγίλωπας καὶ ἀλωπεκίας μασηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα ἰᾶται συντόμως. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον ἐξ αὐτῶν κοπτομένων, καὶ ἐκθλιβομένων. τὰ δὲ χλωρὰ, ἧττον κακοστόμαχα, γλυκύτερα ὄντα. διὸ καὶ τοῖς σκορόδοις μίγνυται πρὸς τὸ τὴν δριμύτητα περιαιρεῖν. αἴρει δὲ καὶ πελιώματα καταπλασθέντα.

V. ἀντιφάρμακα
V. caret
V. caret
Pl. à legiss. videtur
V. ἀφίστησι
V. αἰγίλωπας
V. caret. Sunt ex veteribus qui hoc loco habeant capitis initium.
Hæc à voce ἔστι usque ad αἴρει in quibusdam codicibus minime leguntur.

Περὶ Καρύων Ποντικῶν. Κεφ. ρόθ'.

ΤΑ δὲ Ποντικὰ ἃ ἔνιοι λεπτοκάρυα καλοῦσιν, ἐστὶ κακοστόμαχα. καὶ αὐτὰ δὲ λεῖα σὺν μελικράτῳ πινόμενα, βῆχα παλαιὰν ἰᾶται· φρυκτὰ δὲ ἐσθιόμενα σὺν πεπέρει ὀλίγῳ, κατάρρουν πεπαίνει· ὅλα δὲ καέντα λεῖα μετὰ ἀξουγγίου ἢ στέατος ἀρκτείου, ἀλωπεκίας ἐπιχρισθέντα δασύνει. φασὶ δὲ ἔνιοι ὅτι μετὰ ἐλαίου τὰ κελύφη κεκαυμένα καὶ λειοτριβηθέντα, γλαυκοφθάλμων παιδίων μελαίνει τὰς κόρας, ἐπιβρεχομένου τοῦ βρέγματος.

V. add. κακοστόμαχα
V. ἀναβάλλεται ἰχῶρας
V. καταπλασθέντα
V. ἐπιχρισθέντα
V. φασὶ δὲ ἔνιοι
V. τοὺς γλαυκοφθάλμους τῶν παιδίων
V. add. τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τρίχας μελαίνει καταβρεχομένου &c.

Περὶ Μορέας. Κεφ. ρπ'.

ΜΟΡΕΑ ἢ συκαμινέα, δένδρον ἐστὶ γνώριμον, ἧς ὁ καρπὸς λυτικὸς κοιλίας, εὔφθαρτος, κακοστόμαχος. καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ δὲ χυλὸς τὰ αὐτὰ δρᾷ. ἑψηθεὶς δὲ ἐν χαλκώματι ἢ ἡλιασθεὶς, στυπτικώτερος γίνεται· μιχθέντος δὲ αὐτῷ ὀλίγου μέλιτος, ποιεῖ

A vid. Vulg. ...
Cast. μορέας μελαντικὸς καὶ λυτικός
Vulg. ἐξ αὐτῶν

A coctu sunt difficiles, stomacho nocẽt, bilẽ gignũt, capitis dolorẽ inferũt, suntq; tussientibus inimicę. vtiles verò in cibo ieiunis ad vomitiones cõcitãdas. Venenis quoque restũt cũ ficubus & ruta prçsumptç, ac etiamnum post ipsa venena hausta comestæ. Largiùs autem esitatæ, latos lumbricos pellunt. Imponuntur B & mammarum inflammationibus, abscessibus, luxatisque, cum mellis exiguo & ruta. Cum cæpa autem sale & melle, contra canis hominisque morsus proficiunt. Eædem cum calyce suo perustæ, & vmbilico admotç, tormina sedant. Putamen verò combustum, tritúmque in vino & oleo, puerorum capite peruncto C capillos condecorat, alopeciásque replet. At qui intra ipsum est nucleus vstus, tritus, & cũ vino appositus, menses sistit. Perueterum autem nucum nuclei commanducati & impositi, gangrænis, carbunculis, ægilopibus & alopeciis præsenti sunt remedio. Fit & ex iisdẽ oleum tusis expressísque. Porrò recentes, D vt pote dulciores, stomacho sunt innocentiores: quapropter & alliis miscentur ad acrimoniam ipsorum eximendam. Eæ ipsæ quoque impositę liuẽtia seu sugillata emẽdãt.

De Nucibus auellanis. Cap. CLXIX.

E NVCES verò Põticę, quas nõnulli leptocarya, quasi tenues nuces, appellãt, stomacho infestç sunt: ipsæ tamen tritæ & in aqua mulsa potç veteri tussi medẽtur. Tostç verò si cum piperis exiguo comedantur, distillationem cõcoquunt. Sin autem totç crematç fuerint, & cum F axungia aut adipe vrsi tritç, illitu alopecijs capillũ reddunt. Aiunt nõnulli vsta putamina, & cum oleo ad lęuorem contrita, cæsias infantibus oculorum pupillas perfuso sincipite denigrare.

De Moro. Cap. CLXXX.

MORVS siue sycaminus nota arbor est, cuius fructus aluum soluit, facilè corruptionem sentit, & G stomacho inimicus est. Hæc eadem ipsius succus præstat. Decoctus autem æreo vase, aut insolatus, adstringentior redditur. Admisto verò mellis exiguo, facit ad flu-

ad fluxiones, nomas & tonsillarum inflammationes. Sed augetur eius vis adiectis, alumine scissili, galla, myrrha & croco: insupérque fructu tamaricis, iride atque thure. Immatura autem mora siccata contusáque, rhois vice obsonijs ammiscētur, cœliacósque iuuant. Radicis verò cortex decoctus in aqua & potus aluum soluit, latas ventris tineas expellit, & ijs auxiliatur qui aconitum hauserint. Folia trita cum oleo imposita, ambustis igni medentur. Cocta verò in aqua pluuia cum vitis ficíque nigræ folijs, capillum tingunt. Succus foliorum cyathi mensura potus, à phalangio demorsis opitulatur. Corticis autem & foliorum decocto dentes aptissimè in dolore colluuntur. Cæterùm radix circa messem circunfossa & incisa dat succum, qui quodammodo concretus postridie reperitur. Is ad dentium dolores efficax est: tubercula discutit, aluúmque purgat.

Niuali

De Sycomoro. Cap. CLXXXI.

SYCOMORUM aliqui etiã sycaminũ vocant: cuius fructus Sycomoron quoque propter ignauum, infirmúmque saporem appellatur. Est autem arbor magna, fico similis, largo succo abundans, folijs mori: fructum ea ter quatérve anno profert, non è summis ramis, vt ficus, sed è caudice ipso, caprifico similem, grossis dulciorem, sine granis interioribus: quíque non maturescit, nisi vngue ferróve scalpatur. Nascitur plurima in Caria, Rhodo, aliisque locis non multi tritici feracibus: vbi propter fructus perennitatem in rei frumentariæ penuria iuuamentum affert. Est porrò fructus aluo vtilis, & perquàm exile præbet alimentum, stomachóque aduersatur. Liquorē verò fundit arbor primo vere, priusquàm fructum proferat, lapidis ictu summo cortice desquamato: si enim frangantur altiùs, nihil quicquã emittit. Spongia aut vellere lachryma colligitur, quæ siccata & in pastillos coacta fictili vase reponitur.

A πρὸς ῥεύματα, καὶ νομὰς, καὶ παρίσθμια φλεγμαίνοντα. ἐπιτείνεται δὲ καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ παραμιγείσης στυπτηρίας σχιστῆς, καὶ κηκίδος, καὶ σμύρνης, καὶ κρόκου· ἔτι δὲ καὶ μυρίκης καρποῦ καὶ ἴρεως, καὶ λιβανωτοῦ. τὰ δὲ ἄωρα μόρα ξηρὰ κοπέντα, ἀντὶ ῥοὸς τοῖς ὄψοις μίγνυται, καὶ B κοιλιακοὺς ὀνίνησιν. ὁ δὲ τῆς ῥίζης φλοιὸς συνεψηθεὶς ὕδατι καὶ ποθεὶς, κοιλίαν λύει, καὶ πλατεῖαν ἕλμινθα ἐκτινάσσει, καὶ τοῖς ἀκόνιτον πεπωκόσι βοηθεῖ. τὰ δὲ φύλλα λεῖα σὺν ἐλαίῳ καταπλασθέντα, πυρίκαυστα ἰᾶται. ἑψηθέντα δὲ ἐν ὀμβρίῳ ὕδατι, σὺν ἀμπέλου καὶ συκῆς μελαίνης C φύλλοις, βάπτει τρίχας. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων φαλαγγιοδήκτοις ἀρήγει, ποθεὶς κυάθου πλῆθος. τοῦ φλοιοῦ δὲ καὶ τῶν φύλλων τὸ * ἀπόζεμα, διάκλυσμα εὔθετόν ἐστιν ὀδονταλγίαις. ὀπίζεται δὲ περὶ τὸν * πυραμητὸν τῆς ῥίζης περιορυχθείσης καὶ ἐγκοπείσης. εὑρίσκεται γὰρ τῇ D ὑστεραίᾳ ἐπιπαγός τις· * ὃς πρός τε ὀδονταλγίας ποιεῖ, καὶ φύματα διαφορεῖ, καὶ κοιλίαν καθαίρει.

Al. ἕλμιν

V. ἀφέψημα

V. ὥστε πρὸς ὀδοντ.

Περὶ Συκομόρου. Κεφ. ρπα΄.

ΣΥΚΟΜΟΡΟΝ, ἔνιοι δὲ καὶ τοῦτο συκάμινον λέγουσι. καλεῖται δὲ καὶ ὁ ἀπ᾽ αὐτοῦ καρπὸς συκόμορον, διὰ τὸ ἄτονον τῆς γεύσεως. E δένδρον δέ ἐστι μέγα, ὅμοιον τῇ συκῇ, * πολύχυλον σφόδρα, τοῖς φύλλοις ἐοικὸς μορέᾳ. φέρει δὲ καρπὸν * τρὶς καὶ τετράκις τοῦ ἔτους, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀκρεμόνων ὡς ἐπὶ τῆς συκῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ στελέχους ὅμοιον ἐρινεῷ. γλυκύτερον * ὀλύνθων, οὐκ ἔχοντα δὲ κεγχραμίδας, μηδὲ F πεπαινόμενον δίχα τοῦ ἐπικνισθῆναι ὄνυχι ἢ σιδήρῳ. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Καρίᾳ καὶ Ῥόδῳ, καὶ ἐν τοῖς οὐ πολυπύροις τόποις· βοηθεῖ δὲ ἐν ταῖς σιτοδείαις, διὰ τὸ διηνεκὲς τοῦ καρποῦ· ἔστι δὲ εὐκοίλιος ὁ καρπὸς, ἄτροφος, κακοστόμαχος. ὀπίζεται δὲ τὸ δένδρον πρὶν * καρποφορεῖν G ἔαρος πρώτου, τοῦ φλοιοῦ ἐξεπιπολῆς λίθῳ θλασθέντος· βαθύτερον γὰρ θλασθεὶς, οὐδὲν ἀνίησι. συλλέγεται δὲ σπόγγῳ, ἢ ἐρίῳ τὸ δάκρυον, καὶ ξηρανθὲν καὶ ἀναπλασθὲν, ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίνῳ ἀποτίθεται.

V. αὐτῶ

Vulg. πολύκομον Pal. ita distinguit πολύκομον, σφόδρα τοῖς φύλλοις ἐοικὸς μορέᾳ V τοῖς ἢ τετράκις

V. ὀλύνθου

Vulg. καρποφορεῖσθαι.

Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς μαλακτικήν, A κολλητικὴν τραυμάτων, διαφορητικὴν τῶν δυσπέπτων. πίνεται δὲ καὶ συγχρίεται πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ ἐσκιρρωμένους σπλῆνας, στομάχου τε ἀλγήματα καὶ φρικίας. ταχέως δὲ τερηδονίζεται ὁ ὀπός.

V. καὶ στομάχου ἀλγήματα καὶ φρίκια.

Περὶ Σύκου ἐν Κύπρῳ. Κεφ. ρπβ΄.

Hoc de ficu Cypria caput non habet codex Florentinus. Fortè, εἶδος διάφορον.

Γίνεται δὲ καὶ ἐν Κύπρῳ εἶδος διά- B φορον. πτελέα γὰρ οὖσα, συκαμίνου τὰ φύλλα ἔοικε. τὸν δὲ καρπὸν κατὰ τὸ μέγεθος κοκκυμήλων, καὶ γλυκύτερον. τὰ δὲ ἄλλα πάντα ὅμοια τοῖς προειρημένοις.

Περὶ Σύκων. Κεφ. ρπγ΄.

V. ῥᾳδίως δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ῥευ.

ΣΥΚΑ πέπειρα τὰ ἁπαλὰ, κακοστόμαχα, κοιλίας λυτικά· ῥᾳδίως δὲ ἐξ C αὐτῶν ῥευματισμὸς ἵσταται. ἐξανθημάτων καὶ ἱδρώτων προκλητικὰ, ἀδίψα δὲ καὶ σβεστικὰ θερμασίας. τὰ δὲ ξηρὰ τρόφιμα, θερμαντικὰ, διψητικώτερα, εὐκοίλια, ἄθετα δὲ ῥευματισμοῖς στομάχου καὶ κοιλίας· βρόγχῳ δὲ καὶ ἀρτηρίᾳ καὶ κύστει καὶ νεφροῖς εὔθετα, καὶ τοῖς ἐκ μακρονοσίας κακοχροοῦσι, καὶ D ἀσθματικοῖς καὶ ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς. ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐν θώρακι, ἀποζεσθέντα σὺν ὑσσώπῳ καὶ ποθέντα· ἁρμόζει δὲ καὶ παλαιοῖς βηξὶ, καὶ τοῖς περὶ πνεύμονα χρονίοις πάθεσι, κοιλίαν τε μαλάσσει κοπέντα μετὰ νίτρου καὶ κνίκου καὶ ἐσθιόμενα. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν, E ταῖς περὶ ἀρτηρίαν καὶ παρίσθμια φλεγμοναῖς ἁρμόζει εἰς ἀναγαργάρισμα. καὶ εἰς τὰς ὠμηλύσεις δὲ μίγνυται, καὶ εἰς γυναικείας πυρίας μετὰ τήλεως ἢ πτισάνης. σὺν πηγάνῳ δὲ ἀφεψημένα, στρόφων ἐστὶν ἔγκλυσμα. καταπλαττόμενα δὲ ἑφθὰ λεῖα, διαφορεῖ σκληρίας. F παρωτίδας, δοθιῆνας μαλάσσει, φύγεθλα πεπαίνει, καὶ μᾶλλον σὺν ἴριδι ἢ νίτρῳ ἢ ἀσβέστῳ. καὶ ὠμὰ δὲ κοπέντα σὺν οἷς εἴρηται, τὰ αὐτὰ δρᾷ· σὺν σιδίῳ δὲ ῥοιᾶς, πτερύγια ἀνακαθαίρει· μετὰ χαλκάνθου δὲ, τὰ ἐν κνήμαις ῥευματικὰ, δυσαλθῆ καὶ κακοήθη ἰᾶται. ἑψηθέντα δὲ ἐν G οἴνῳ καὶ μιχθέντα ἀψινθίῳ καὶ κριθίνῳ ἀλεύρῳ, ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ καταπλασθέντα· κεκαυμένα δὲ μιχθέντα κηρωτῇ,

V. ἀναζεσθέντα

V. παλαιαῖς

Sic Serapio. vulg. ex. κρόκου

V. γυναικείας

Plinius χαλκοῦ ἄνθους legisse videtur.

V. τὰ ἐν κνήμαις δυσαλθῆ καὶ ῥευματικὰ καὶ κακοήθη θεραπεύει.

V. δὲ καὶ μιχθέντα

Vim habet is liquor emolliendi, vulnera conglutinandi, & ea discutiendi quæ ægrè maturantur. Bibitur etiam, necnon & illinitur cótra serpentium morsus, in scirrhum induratos lienes, stomachi dolores atque perfrictiones. Celeriter verò teredinem sentit.

De fico Cypria. Cap. CLXXXII.

Gignitur & in Cypro arbor specie differens: quippe quæ vlmus cùm sit, folia sycamini refert: fructum verò gerit prunorum magnitudine, & quàm pruna ipsa dulciorem. Cætera omnia antedictis similia sunt.

De ficubus. Cap. CLXXXIII.

FICI maturæ recentes stomachũ lædũt, aluúmq; soluũt: sed cõtracta ab ijs alui fluxio facilè cohibetur: papulas euocant, sudoréfq; mouẽt: sitim sedãt, caloréq; restinguũt. Siccę verò sũt alibiles & excalfactoriæ: sitim magis afferũt, aluóq; sunt vtiles: at stomachi aluíq; rheumatismis cõtrariæ: gutturi autẽ, arteriæ, vesicæ, ac renibus magnificè vtiles: nec nõ & ijs qui ex lõga valetudine decolorati sunt, anhelatoribus, comitialibus atq; hydropicis. Feruefactæ cũ hyssopo & potę, quæ pectore continentur expurgant: veteri tussi ac diuturnis pulmonũ vitijs conueniunt, aluúmque molliunt cum nitro & cnico tusæ, deinde manducatæ. Ipsarũ decoctum arteriæ ac tonsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. Quin & cataplasmatis ex hordeacea farina miscetur, itémque in muliebres fotus cũ fœnograeco aut ptissana. Cæterùm cũ ruta coctæ ad tormina infunduntur. Coctæ, deindéque tritæ ac impositæ, duritias discutiũt, parotidas & furunculos emolliũt: panos maturãt, efficaciúsque, addita iride, nitro aut calce viua. Crudæ quoque si cum antedictis tundantur, eadem efficiunt. Cum malicorio, terygia repurgant. Cum atramento sutorio, medentur ægrè sanabilibus malignísque tibiarum fluxionibus. Quin & in vino deferuefactæ, addito absinthio & hordeacea farina, vtiliter hydropicis illinũtur. Crematę & cerato admistæ,

Plin. cum m... lo punico

Pl. atra...

Pl. vlceribu...

perniones sanat. Quòd si crudæ terátur, & liquido sinapi exceptæ auribus indátur, sonitus tinnitúsq; sanát. Porrò tá sylueſtris quam satiuæ fici lacteus succus coaguli modo lac cótrahit, coagulatumq; aceti modo dissoluit. Idem corpora exulcerat, ora vasorum reserat, aluum soluit, & vterum relaxat cum trito amygdalo potus: menses quoque ciet appositus cum oui luteo aut cera Tyrrhenica: podagricorum cataplasmatis cum farina fœnigræci & aceto vtilis: lepras verò, lichenas, maculas à Solis ardore contractas, vitiligines, psoras vlceráque capitis manantia cum polenta expurgat. Instillatus plagæ, percussis à scorpione, venenatorum ictibus & canis morsibus auxiliatur: dentium dolori prodest lana exceptus, & in eorum cauis additus: denique *formicosam verrucá tollit, carne quæ in ambitu est adipe circumlita.

*formicant

De Ficu syluestri. Cap. CLXXXIIII.

Hæc eadem præstat succus è teneris syluestris fici cauliculis, quandiu lacteo liquore prægnant, necdum oculus egerminauit. Tùm enim hi tusi exprimuntur, & succus siccatus in vmbra reponitur. Porrò & liquor & succus ad exulceratoria medicamenta vsurpantur. Decocti verò cum bubulis carnibus ficulnei surculi efficiunt, vt hæ faciliùs percoquantur. Lac quoque redditur maiore soluẽdi vi præditum, siquidem inter coquendum ficulneo eiusmodi surculo spathæ loco moueatur.

De Grossis. Cap. CLXXXV.

Grossi, quæ à nonnullis erinei nominantur, coctæ & illitæ collectionem omnem, strumásque emolliunt. Crudæ verò cum nitro & farina impositæ, formicationes thymósque tollunt. Quin & hæc eadem ipsa folia possunt. Cum aceto autem & sale illita, vlcera in capite manantia, furfures & epinyctidas sanant. Ijs quoq; ficosę scabręq; genæ perfricantur. At nigræ ficus folijs ramulísve vitiligines albæ perunguntur. Faciunt quoque aduersus canum morsus cum melle,

A *χιμέτλας ἰᾶται. λεῖα δὲ ὠμὰ σὺν νάπυϊ *ὑγρῷ ἀναληφθέντα καὶ ἐντεθέντα ἐν ὠσὶν, ἤχους καὶ **συριγμοὺς θεραπεύει. ὁ δὲ ὀπὸς τῆς ἀγρίας καὶ τῆς ἡμέρου συκῆς, πηκτικός ἐστι γάλακτος ὥσπερ ἡ πυτία, λύει δὲ καὶ τὸ πεπηγὸς *ὥσπερ τὸ ὄξος· *ἑλκωτικός τε σωμάτων καὶ ἀναστομωτικὸς, κοι-
B λίας τε λυτικὸς, καὶ ὑστέρας ἀναχαλαστικὸς, μετὰ ἀμυγδάλου λείου πινόμενος. καὶ ἐμμηνίων ἀγωγὸς προστεθεὶς σὺν ᾠοῦ λεκύθῳ, ἢ κηρῷ Τυῤῥηνικῷ· ποδαγρικοῖς τε καταπλάσμασι χρήσιμος μετὰ *τηλίνου ἀλεύρου καὶ ὄξους· σμήχει δὲ λέπρας καὶ λειχῆνας, ἐφήλεις, ἀλφοὺς, ψώρας,
C ἀχῶρας σὺν ἀλφίτῳ· καὶ σκορπιοπλήκτοις, κατὰ τῆς πληγῆς ἐπισταζόμενος, καὶ ἰοβόλοις, καὶ κυνοδήκτοις βοηθεῖ· καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ ἐρίῳ ἀναληφθεὶς, καὶ εἰς τὸ βρῶμα ἐντιθέμενος. καὶ μυρμηκίας αἴρει, στέατι προσπλασθείσης τῆς ἐν κύκλῳ σαρκός.

Al. χιμέθλας
Marc. legit νάπυϊ·
Ruell. σὺν νάπυϊ καὶ ὑγρῷ τινὶ
Vulg. κνισμοὺς
V. ὥσπερ καὶ τὸ ὄξος
Vulg. ἑλκτικός τε
Vulg. πτελίου

D ## Περὶ Ἀγρίας συκῆς. Κεφ. ρπδ΄.

Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ὁ χυλὸς ποιεῖ τῶν ἀπὸ τῆς ἀγρίας συκῆς ἁπαλῶν κλάδων, ἡνίκα ἂν ἔγκυοι ὦσι, μήπω τοῦ *ὀφθαλμοῦ βεβλαστηκότος. κοπτόμενοι δὲ ἐκθλίβονται, καὶ ὁ χυλὸς ξηραινόμενος ἐν σκιᾷ ἀποτίθεται. λαμβάνεται δὲ καὶ εἰς ἑλκωτικὰς
E δυνάμεις ὅ, τι ὀπὸς καὶ ὁ χυλός. αἱ δὲ *κράδαι βοείοις κρέασι καθεψόμεναι, εὐέψητα ταῦτα ποιοῦσι. καὶ τὸ γάλα δὲ λυτικώτερον ἐν τῇ ἑψήσει κινούμενον ἀντὶ σπάθης αὐταῖς παρασκευάζουσιν.

V. ἀπεφύου
V. & Ald. κράδαι

Περὶ Ὀλύνθων. Κεφ. ρπε΄.

Οἱ δὲ ὄλυνθοι, ὑπό δέ τινων ἐρινεοὶ
F καλούμενοι, ἑφθοὶ καταπλασθέντες, πᾶσαν συστροφὴν καὶ χοιράδας ἐκμαλάσσουσιν. ὠμοὶ δὲ μυρμηκίας καὶ θύμους, σὺν νίτρῳ καταπλασθέντες καὶ ἀλεύρῳ *αἴρουσι. *καὶ τὰ φύλλα δὲ τὰ αὐτὰ δύναται. σὺν ὄξει δὲ καὶ ἁλσὶ *καταπλασθέντα, ἀχῶρας, πίτυρα καὶ ἐπινυκτίδας ἰῶνται· παρατρί-
G βεται δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ συκώδη καὶ τραχέα τῶν βλεφάρων. καὶ λεύκαι δὲ καταπλάσσονται τοῖς τῆς μελαίνης συκῆς φύλλοις ἢ *τοῖς κλάδοις. *ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ κυνόδηκτα σὺν μέλιτι,

V. addit πᾶσαν συστροφὴν αἴρουσι.
Quidam carent his vsque ad σὺν ὄξει.
Marc. legit ταῖς κράδαις. V. etiam habet ταῖς κράδαις
V. hæc vsque ad ἀθεῖνας omisere.

καὶ πρὸς τὰ κηρία. ἀνάγουσι δὲ οἱ ὄλυνθοι καὶ ὀστᾶ σὺν μήκωνος ἀγρίας φύλλοις, δοθιῆνάς τε σὺν κηρῷ διαλύουσι· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ οἴνῳ καταπλασθέντες, πρὸς μυγαλῆς δήγματα καὶ σκολοπένδρας ἁρμόζουσι.

Περὶ Κονίας τῆς συκῆς. Κεφ. ρπϛʹ.

Γίνεται δὲ καὶ κονία, ἀγρίας συκῆς καὶ ἡμέρου καυθέντων τῶν κλάδων ἐκ τῆς τέφρας· πολύβροχον δὲ αὐτὴν δεῖ ποιεῖν καὶ πολυχρόνιον. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰ καυστικὰ, καὶ γαγγραινούμενα· ἀνακαθαίρει γὰρ καὶ ἀναλίσκει τὰ περισσά. χρῆσθαι δὲ αὐτῇ δεῖ, σπόγγον βρέχοντας συνεχῶς καὶ ἐπιτιθέντας. ἐφ' ὧν δὲ καὶ ἐγκλύζοντας, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ παλαιῶν ῥευμάτων, καὶ κόλπων ὑπονεμομένων καὶ μεγάλων· καθαίρει γὰρ καὶ κολλᾷ καὶ σαρκοῖ, καὶ συμφύει ἐοικότως τοῖς ἐναίμοις. καὶ ποτίζεται δὲ πρὸς αἵματος ἐκθρόμβωσιν καὶ πτώματα, ῥήγματα, σπάσματα, σὺν ὕδατος κυάθῳ προσφάτως διυλισμένη, καὶ ἐλαίου μιχθέντος ὀλίγου. κοιλιακοῖς τε καὶ δυσεντερικοῖς, καθ' ἑαυτὴν κυάθου πλῆθος βοηθεῖ διδομένη· καὶ τοῖς νευρικοῖς δὲ καὶ σπάσμασι σύγχρισμα ἁρμόδιον σὺν ἐλαίῳ, ἱδρῶτας κινοῦσα. καὶ πρὸς γύψου πόσιν καὶ φαλαγγίων δήγματα πίνεται· παρέχουσι δὲ τὰ αὐτὰ καὶ αἱ λοιπαὶ κονίαι, μάλιστα δὲ ἡ δρυΐνη· *στυπτικαὶ δέ εἰσι πᾶσαι.

V. αἰ τὰ

V. δὲ καὶ

V. δὲ καὶ ἐπὶ ἰλλ.

V. καὶ ὕδατι ἴσω κυάθῳ τῷ προσφάτως διυλισμένῳ

In v. desunt hæc verba βοηθεῖ διδομένη

Περὶ Περσέας. Κεφ. ρπζʹ.

V. αὐτῇ Θηβαΐδι

ΠΕΡΣΕΑ δένδρον ἐστὶν ἐν Αἰγύπτῳ, καρπὸν φέρον ἐδώδιμον, εὐστόμαχον· ἐφ' οὗ καὶ τὰ λεγόμενα κρανοκόλαπτα φαλάγγια εὑρίσκεται, μάλιστα δὲ ἐν Θηβαΐδι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεῖα *ἐπιπλαττόμενα ξηρὰ, αἱμορραγίαν ἱστᾶν. τοῦτο δὲ ἱστόρησάν τινες ἐν Περσίδι ἀναιρετικὸν εἶναι, μετατεθὲν δὲ εἰς Αἴγυπτον, ἀλλοιωθῆναι καὶ ἐδώδιμον γενέσθαι.

Περὶ Ἰβηρίδος. Κεφ. ρπηʹ.

*ΙΒΗΡΙΣ ἤτοι καρδαμαντικὴ ἔχει τὰ φύλλα παρόμοια καρδάμῳ, ἐν ἔαρι εὐθαλέστερα. *μῆκος δὲ ὅσον πηχυαῖον ἢ ἔλαττον. φύεται δὲ ἐν ἀγεωρ-

A & ad vlcera quæ faui, Græcis ceria, vocantur. Grossi cum papaueris syluestris folijs ossa extrahunt: furunculósque cum cera discutiunt. Cæterùm cum eruo ac vino impositæ, contra muris aranei morsus & scolopendræ venena prosunt.

De Lixiuio ficus. Cap. CLXXXVI.

B Fit & è crematorum tam syluestris quàm satiuæ ficus cauliculorũ cinere lixiuium. Sed cinerem plurimùm diutissiméque macerari oportet. Vtile porrò est ad medicamenta caustica, & partibus prodest gangræna tẽtatis. Nam expurgat & & consumit quæ excrescunt. Vsus C verò hic est, vt eo imbuta subinde spongia superponatur. Interdum & infunditur, quemadmodũ dysentericis, & in vetustis fluxionibus, nec non & sinibus cuniculatim depascentibus, iisque magnis. Etenim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, æquè ac emplastra quæ cruentis vulneribus imponun- D tur. Propinatur & ad sanguinem in grumos concretum: itémque contra præcipitationes, rupta atque cõuulsa cum aquæ cyatho recẽs excolatum, admisto olei exiguo. Cœliacis ac dysentericis per se cyathi mensura datum auxiliatur. Neruorũ vitijs & conuulsis ex oleo conuenienter illinitur: quippe quod su- E dores moueat. Bibitur & aduersus gypsi potũ, phalangiorúmque morsus. Eosdem porrò effectus exhibẽt lixiuia reliqua, pręsertimq; quernũ: omnia verò astringendi vi pollent.

De Persea. Cap. CLXXXVII.

PERSEA arbor est in Ægypto fructũ ferens cibo idoneum, stomacho vtilem: in quo phalangia F cranocolapta nomine reperiuntur, præsertim verò in Thebaide. Arida folia trita & inspersa sanguinis eruptionem sistendi vim habẽt. Hanc arborẽ prodidere nonnulli in Perside quidem exitiosam esse: translatam verò in Ægyptũ natura mutata in cibos receptam.

G De Iberide. Cap. CLXXXVIII.

IBERIS, siue cardamantica, folia habet nasturtij, vere virentiora. Caulis longitudo cubitalis est, plus minúsve: locis incul-

tis nascitur. Æstate porrò lacteum florem promit, ac tum quoque efficacior est. Radices binas habet nasturtio similes, calfaciendi & adurendi vi præditas. Ipsæ enim ischiadicis vtiles, si cum axungia suilla salsa emplastri modo quaternis horis impositæ fuerint: deinde verò in balneum descendatur: ac postea oleo ac vino cum lana locus affectus perungatur.

Nadari

A γίοις τόποις. θέρους δὲ γαλακτῶδες ἄνθος προβάλλει, καὶ τότε ἐστὶ δραστικώτερον. ἔχει δὲ δύο ῥίζας παρομοίας καρδάμῳ, θερμαντικὰς καὶ καυστικάς· αὗται γὰρ ἀγαθαὶ αἱ ῥίζαι πρὸς ἰσχιαδικούς, σὺν λίπους ὑείου τεταριχευμένου, ὡς ἐμπλαστρώδες ἐπιτεθεῖσαι κατάπλασμα μέχρις ὡρῶν τεσσάρων. B ἔπειτα ἐν βαλανείῳ ἐμβιβαζέσθω, καὶ ἐλαίῳ μετ' ἐρίου τοῖς τόποις ἐπιχριέσθω.

Primi libri finis.

Τέλος τοῦ βιβλίου πρώτου.



PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber secundus.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον δεύτερον.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNÆO, INTERPRETE.



In priore, amantissime Aree, libro qui quidem primus est eorum quos de medicinali materia cõposuimus, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus & nascentibus ex eis liquoribus, lachrymis ac fructibus disseruimus. In hoc autem secundo agemus de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, insupérque de oleribus: hísque subnectemus quæ inter herbacea acri prædita sunt facultate, propterea quòd cum ipsis cognationem habent: qualia sunt allia, cepæ, sinapi: ídque ne congenerum vires disiungantur.

De Echino marino. Cap. I.

ECHINVS marinus stomacho vtilis est, bonam facit aluum, vrinámque ciet. Huius testa si cruda torreatur, vtiliter smegmatis, hoc est, detergentibus medicamentis admiscetur, quæ ad psoras idonea sunt. Cremata verò eadem, vlcera sordida expurgat, eáque reprimit quæ in vlceribus ipsis excrescunt.



A Ἐν μὲν τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ, φίλτατε Ἄρειε, ὄντι πρώτῳ τῶν περὶ ὕλης ἡμῖν συντεταγμένων, παρεδώκαμεν τὸν περὶ ἀρωμάτων, καὶ ἐλαίων, καὶ μύρων, καὶ δένδρων, καὶ τῶν γινομένων ἐξ αὐτῶν ὀπῶν τε καὶ δακρύων, καὶ καρπῶν λόγον· ἐν δὲ B τούτῳ δευτέρῳ ὄντι, ἐπελευσόμεθα περί τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στέατος καὶ τῶν λεγομένων σιτηρῶν, ἔτι δὲ λαχάνων, ὑποζεύξαντες αὐτοῖς ὅσα δριμεῖα τῶν βοτανικῶν ἔχει δύναμιν, διὰ τὸ συγγένειαν ἔχειν αὐτά, ὥσπερ τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα, καὶ νᾶπυ· ἵνα μὴ διαζευχθῇ C τῶν ὁμογενῶν ἡ δύναμις.

Περὶ Ἐχίνου θαλασσίου. Κεφ. α'.

ΕΧΙΝΟΣ θαλάσσιος, εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, οὐρητικός· τὸ δὲ ὄστρακον ὠμὸν, μίγνυται χρησίμως ὀπτηθὲν, τοῖς πρὸς (V. non legit ὠμόν.) τὰς ψώρας ἁρμόζουσι σμήγμασι· κεκαυμένον δὲ καθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, καὶ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα.

Περὶ τοῦ χερσαίου ἐχίνου. Κεφ. β'. A

Καὶ τοῦ χερσαίου δὲ ἐχίνου τὸ δέρμα καὲν, πρὸς ἀλωπεκίας μετὰ πίσσης ὑγρᾶς καταχριόμενον ἁρμόζει· ἡ δὲ σὰρξ σκελετευθεῖσα καὶ πινομένη μετὰ μέλιτος ἢ ὀξυμέλιτος, βοηθεῖ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ὑπὸ σάρκα ὑδρωψι, καὶ σπασμώδεσιν, ἐλεφαντιῶσι, καχέκταις· ξηραίνει δὲ καὶ τοὺς περὶ τὰ σπλάγχνα ῥευματισμούς. καὶ τὸ ἧπαρ δὲ αὐτοῦ ξηρανθὲν ἐπ' ὀστράκου ἡλιοκαοῦς, καὶ ἀποτεθὲν, πρὸς τὰ αὐτὰ ὁμοίως ἁρμόζει διδόμενον. B

Vulg. μετὰ ὀξυμέλι.

Vet. & Ald. ἠλιοκαύστου

Περὶ Ἱπποκάμπου. Κεφ. γ'.

ΙΠΠΟΚΑΜΠΟΣ, θαλάσσιόν ἐστι ζῶον μικρὸν, οὗ καέντος ἀναληφθεῖσα ἡ τέφρα πίσσῃ ὑγρᾷ ἢ ὀξυγγίῳ ἢ ἀμαρακίνῳ μύρῳ, καὶ καταχρισθεῖσα, ἀλωπεκίας δασύνει. C

V. ἰᾶται

Περὶ Πορφύρας. Κεφ. δ'.

ΠΟΡΦΥΡΑ καεῖσα δύναμιν ἔχει ξηραντικὴν, σμηκτικὴν ὀδόντων, [ὑπερσαρκωμάτων δὲ καταστατικὴν,] ἀνακαθαρτικὴν ἑλκῶν, ἀπουλωτικήν. D

V. caret his quæ conclusa sunt.

Περὶ Κηρύκων. Κεφ. ε'.

ΤΑ αὐτὰ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ κήρυκες καέντες εἰσὶ δὲ μᾶλλον καυστικοί· ἐὰν δέ τις ἁλῶν αὐτοὺς πληρώσας ἐν ὠμῇ χύτρᾳ καύσῃ, ἁρμόζουσι πρὸς σμῆξιν ὀδόντων καὶ κατακαύματα ἐπιπλασθέντες, ἐὰν δὲ δεῖ ἀποστρακοῦσθαι τὸ φάρμακον μετὰ δὲ τὴν ἀπούλωσιν τοῦ κατακαύματος αὐτόματον ἀποπίπτει. γίνεται δὲ ἄσβεστος ἐξ αὐτῶν, ὡς ὑποδείξομεν ἐν τῷ περὶ ἀσβέστου λόγῳ. E

V. his caret.

V. addit τέλειον

Flor. caret hac periodo.

Περὶ Ἰονίων. Κεφ. ϛ'.

* Ἰόνια δὲ καλεῖται τὰ ἐπὶ τῶν κηρύκων καὶ πορφυρῶν μέσα, περὶ οἷς ἡ ἕλιξ ἐστὶ τοῦ ὀστράκου· καίεται δὲ ὁμοίως δύναμιν ἔχοντα καυστικωτέραν τῶν κηρύκων καὶ τῆς πορφύρας, διὰ τὸ πιέζειν αὐτῶν τὴν φύσιν. αἱ δὲ σάρκες τῶν κηρύκων, εὔστομοι καὶ εὐστόμαχοι· κοιλίαν δὲ οὐ μαλάσσουσι. F G

Hermol. Barb. κιόνια Κιόνια

V. λύουσι

Περὶ Μυάκων. Κεφ. ζ'.

ΜΥΑΚΕΣ διαφέρουσιν οἱ Ποντικοί. καέντες δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι τοῖς

De terrestri echino. Cap. II. A

Terrestris erinacei corium combustum, alopecijs cum pice liquida commodè illinitur. Afficcata caro & cum melle aut aceto mulso epota, renum vitijs auxilio est: itémque aquæ intercuti, conuulsionibus, elephantia laborantibus & malo corporis habitu præditis, quos cachectas vocant: viscerum quoque fluxiones exiccat. Quin & eiusdem iecur fictili solibus perusto arefactum atque reconditum ad eosdem vsus pari modo vtiliter exhibetur. B

De Hippocampo. Cap. III.

HIPPOCAMPVS marinum est animalculum: cuius cremati cinis liquida pice vel axungia aut amaracino vnguento exceptus, & illitus, alopecias emendat. C

De Purpura. Cap. IIII.

PVRPVRA vsta vim habet exiccandi, dentes abstergendi, excrescẽtes luxuriantésve carnes cohibendi, vlcera repurgãdi & ad cicatricem perducendj. D

De Buccinis. Cap. V.

EADEM præstant buccina concremata, sed maiorem adurendi vim habent. Quòd si quis ipsa sale expleta in olla cruda cremauerit, dentifricijs conueniunt, ambustísque vtiliter illinuntur. Sinendum verò medicamentum vt in testæ modum induretur: siquidem post obductam vulneri cicatricẽ sponte sua decidet. Fit etiam ex ipsis viua calx, quemadmodum in tractatu de calce demonstrabimus. E

De Cionijs. Cap. VI.

Cionia vocantur buccinorum purpurarúmque mediæ partes, circa quas * testæ volumen clauiculatim intorquetur: Simili verò modo cremata buccinis purpuráq; magis causticam vim habẽt, quoniam apprimendi naturam obtinent. At buccinorũ carnes & ori gratæ sunt, & stomacho vtiles: sed aluũ haudquaquam molliunt. F G

De Mytulis seu musculis. Cap. VII.

IN Mytulorum genere laudatissimi Pontici. Cremati eundũ cum

buccinis effectum præbent. Priuatim verò plumbi modo eloti oculorum medicamentis cum melle vtiles habētur: quippe qui genarum crassitudines absumunt, oculorum albugines exterunt, & cætera quæ aliter pupillis caliginem offundūt. Eorundem caro ad canis morsus vtiliter imponitur.

De Tellinis. Cap. VIII.

TELLINÆ recentes aluo vtiles, sed maximè ius earum. Sale verò conditæ ac vstæ & ad læuorem contritæ, tandémque cum cedria instillatæ, euulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur.

De Chamis. Cap. IX.

QVIN & chamarum aliarúmq; conchularū in exigua aqua decoctarum ius aluum ciet: id verò cum vino assumitur.

De vngue. Cap. X.

ONYX siue vnguis conchylij tegumentū est, ei simile quo purpura integitur. Is in lacubus nardiferis Indiæ reperitur: quapropter & conchylijs nardum depascentibus odoramenta resipit. Colligitur verò posteaquàm æstiuis squalloribus lacus inaruerunt. Præstantissimus qui è mari rubro defertur, subalbidus ac pinguis. Babylonicus nigrescit, atque minor conspicitur. Ambo verò si suffiantur, vehementem expirant odorem: sed quadantenus castoreum redolent. Hi porro suffitu etiamnum comitiales, fœminásque vuluæ strāgulatu oppressas excitant. Poti vero aluum perturbānt. Cæterùm cōchyliū ipsum vstū, eadē quæ purpura & buccinū efficit.

De Cochleis. Cap. XI.

COCHLEA terrestris stomacho vtilis est, & ægrè corrumpitur. Laudatissima Sardonia, Africana, Astypalæica, & quæ in Sicilia & Chio gignitur, necnon & quæ in Liguriç Alpibus, pomatias, quasi opercularis, cognominata. Marina quoque stomacho idonea est, facilèque aluo excernitur. Fluuiatilis autem *virosa est. Syluestris verò quæ vepribus frutetísque adhæréscit, quámq; nonnulli sesilon aut seselita nominant, aluū stomachúmque turbat, & vomitiones excitat.

A κήρυξιν. ἰδιαίτερον δὲ *πλυθέντες ὡς μό- Αἱ λυθέντες
λιβδος, χρησιμεύουσιν εἰς τὰ ὀφθαλμι-
κὰ σὺν μέλιτι· ἐκλήκοντες παχύτητας
βλεφάρων, καὶ σμήχοντες λευκώματα,
καὶ τὰ *ἄλλως ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· V. ἄλλα ὅσα ἐπισκοτοῦσι
ἡ δὲ σὰρξ αὐτῶν κυνοδήκτοις ἐπιτίθεται
ὠφελίμως.

B Περὶ Τελλινῶν. Κεφ. η'.

ΤΕΛΛΙΝΑΙ δὲ νεαραὶ εὐκοίλιαι·
μάλιστα δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμός· ταριχη-
ραὶ δὲ καεῖσαι καὶ λειωθεῖσαι λεῖαι, *καὶ μετὰ V. καὶ omittit.
κεδρίας ἐπισταζόμεναι, τὰς ἐκτιλθείσας τῶν
βλεφάρων τρίχας οὐκ ἐῶσιν αὖθις φῦναι.

Περὶ Χημῶν. Κεφ. θ'.

C ΚΑΙ ὁ ἐκ τῶν χημῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων
κογχυλίων ζωμός, κοιλίαν κινεῖ ἑψό-
μενος μετὰ ὀλίγου ὕδατος· μετ' οἴνου δὲ
λαμβάνεται.

Περὶ Ὄνυχος. Κεφ. ι'.

ΟΝΥΞ ἐστὶ πῶμα κογχυλίου, ὅμοιον
τῷ τῆς πορφύρας· εὑρισκόμενον ἐν τῇ
D Ἰνδίᾳ, ἐν ταῖς ναρδοφόροις λίμναις. διὸ καὶ
ἀρωματίζει νεμομένων τῶν κογχυλίων τὴν
νάρδον· συλλέγεται δέ, ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν
αὐχμῶν ἀναξηρανθῶσιν αἱ λίμναι· διαφέρει δὲ ὁ ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς κομιζόμενος,
ὑπόλευκος ὢν καὶ λιπαρός. μέλας δὲ ὁ
Βαβυλώνιος καὶ μικρότερος. ἀμφότεροι δὲ
E εὐώδεις θυμιώμενοι, καστορίζοντες πως
τῇ ὀσμῇ· ἐγείρουσι δὲ καὶ οὗτοι ὑποθυ-
μιαθέντες τὰς ὑστερικῶς πνιγομένας, καὶ
ἐπιληπτικούς· ποθέντες δὲ κοιλίαν *ἐκ- Vulg. καλάσσουσι
ταράσσουσιν. αὐτὸ δὲ τὸ κογχύλιον καέν,
ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ πορφύρα καὶ ὁ κήρυξ.

Περὶ *Κοχλιῶν. Κεφ. ια'. Par. κοχλίου χερσαίου

F ΚΟΧΛΙΑΣ χερσαῖος εὐστόμαχος,
*δύσφθαρτος· ἄριστος δὲ ὅ, τε ἐν Σαρ- V. addit, ἀλλὰ ἢ δύσπεπτος καὶ δύσφ.
δοῖ, καὶ Λιβύῃ, καὶ Ἀστυπαλαίᾳ, καὶ Σικελίᾳ,
καὶ Χίῳ γεννώμενος, καὶ ὁ ἐν ταῖς κατὰ Λιγυ-
ρίαν Ἄλπεσι πωματίας καλούμενος. καὶ
ὁ θαλάσσιος δὲ εὐστόμαχος καὶ εὐέκκριτος· ὁ
δὲ ποτάμιος βρωμώδης. καὶ *ὁ ταῖς ἀ- V. ὁ ἐν ταῖς
G κάνθαις καὶ τοῖς θαμνίσκοις προσκε-
κολλημένος ἄγριος, ὃν τινες σέσιλον *ἢ Par. tantùm σέσιλον καλ. δ. λίαν
σεσέλιτα καλοῦσι, ταρακτικός ἐστι
κοιλίας καὶ στομάχου, ἐμετοποιός.

A Δύναται δὲ πάντων τὰ ὄστρακα κεκαυμένα θερμαίνειν καὶ καίειν· σμήχειν λέπρας, ἀλφούς, ὀδόντας· οὐλὰς δὲ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ λευκώματα, καὶ ἐφήλεις, καὶ ἀμβλυωπίας, μετὰ τῆς σαρκὸς ὅλοι καέντες καὶ λειωθέντες καὶ ἐγχριόμενοι σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρουσιν. ὠμοὶ δὲ σὺν τοῖς κελύφοις καταπλασθέντες, ἐξικμάζουσι τὰ ὑδρωπικὰ οἰδήματα· B καὶ οὐκ ἀφίστανται πρὶν πᾶν ἐξικμασθῆναι τὸ ὑγρόν. καὶ ποδαγρικὰς δὲ φλεγμονὰς πραΰνουσι, καὶ σκόλοπας ἕλκουσιν ὁμοίως καταπλασθέντες. καὶ ἔμμηνα ἄγουσι λεῖοι προστιθέμενοι. αἱ δὲ σάρκες αὐτῶν λεῖαι σὺν σμύρνῃ καὶ λιβανωτῷ καταπλασθεῖσαι, τραύματα καὶ C μάλιστα τὰ κατὰ τὰ νεῦρα κολλῶσι, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας σὺν ὄξει λειωθέντες ἐπέχουσι. ζῶσα δὲ ἡ σὰρξ καταποθεῖσα, τοῦ Λιβυκοῦ μάλιστα, ἀλγηδόνας στομάχου παύει. μετὰ δὲ τοῦ ὀστράκου ὅλος τριβεὶς καὶ μετ᾽ οἴνου καὶ σμύρνης ποθεὶς ὀλίγος, κωλικοὺς θεραπεύει καὶ κύστεως ἀλγή- D ματα. ἀνακολλᾷ δὲ τρίχας ὁ χερσαῖος, ἐάν τις βελόνην κατὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ φέρων τῷ προσισταμένῳ γλοιώδει προσάπτηται τῆς τριχός.

In alt. cod. καταπλασθεῖσα Goup.

V. ὀλίγος, κωλικοὺς

Περὶ Καρκίνων. Κεφ. ιβ'.

ΚΑΡΚΙΝΩΝ ποταμίων καέντων ἡ τέφρα κοχλιαρίων δυοῖν πλῆθος, E σὺν γεντιανῆς ῥίζης κοχλιαρίῳ ἑνὶ καὶ οἴνῳ ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γ'. βοηθεῖ λυσσοδήκτοις ἐναργῶς· σὺν δὲ μέλιτι ἑφθῷ, ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ καὶ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ χιμέθλας, καὶ καρκινώματα πραΰνουσι. λεῖοι δὲ ὠμοὶ σὺν γάλακτι ὀνείῳ ποθέντες, βοηθοῦσι δήγμασιν ἑρπετῶν, φαλαγγίων, F σκορπίων πληγαῖς· ἑφθοὶ δὲ σὺν ζωμῷ ἐσθιόμενοι, φθισικοὺς ὠφελοῦσι, καὶ τοὺς λαγωὸν θαλάσσιον πεπωκότας. τριφθέντες δὲ μετ᾽ ὠκίμου καὶ προστεθέντες, σκορπίους κτείνουσι. δύνανται δὲ τὰ αὐτὰ καὶ οἱ θαλάσσιοι, πλὴν ἧττον τούτων ἐνεργοῦσι.

In margine scholion visitur, τὰς γλώσσης καὶ φάρυγγος φλεγμονὰς ἀποιοῦσι καὶ σὺν ζωμῷ ἐσθιόμενοι.

Al. [illegible]

Περὶ Σκορπίου χερσαίου. Κεφ. ιγ'. G

ΣΚΟΡΠΙΟΣ χερσαῖος ὠμός, λεῖος ἐπιτεθεὶς, βοήθημα τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται· * εὑρίσκεται δὲ καὶ ὀπτηθεὶς πρὸς τὸ αὐτό.

Marc. εὑρίσκεται

Crematæ omniū testæ calfaciendi vrendíque: lepras, vitiligines ac dentes etiam extergendi vi pollent: oculorum verò cicatrices & albugines, maculas à sole contractas, ac visus hebetudines emendant, si totæ cum sua carne vstæ & contritæ illinantur. At crudæ cum suis calicibus impositæ hydropicorum tumores discutiunt, neq; priùs amouentur, quàm omnis exhauriatur humor. Sed & podagricas inflammationes leniunt, ac impactos etiam corpori aculeos similiter impositæ euocant: menses quoque tritæ & appositæ ciunt. Porrò carnes earum tritæ, & cum myrrha ac thure illitæ, tum vulnera alia, tum maximè quæ neruis inflicta sunt conglutinant: tritæ in aceto sanguinis è naribus eruptiones cohibent. Viuæ caro, & maximè Africanæ, deuorata stomachi dolores mitigat. Tota verò cum testa sua trita & cum vino ac myrrha exigua quantitate bibita, colicos dolores vesicæque cruciatus sanat. Terrestris fluentem pilum glutinat & cohibet, si quis traiectæ per carnem ipsius acus mucroni hærentem viscidum lentorem pilo admouerit.

De Cancris. Cap. XII.

CANCRORVM fluuiatilium exustorum cinis duûm cochleariū mēsura cū gentianę radicis cochleario vno ac vino triduo potus, à cane rabioso demorsis euidéter opitulatur. Ex melle verò cocto rimas pedum sedísque, perniones & carcinomata lenit. Triti crudi, potíque ex asinino lacte, contra serpentium phalangiorúmque morsus & scorpionum ictus auxiliantur. Decocti autem & ex iure suo sumpti phthisicis prosunt, iísque qui leporem marinum hauserint. Triti cum ocimo & admoti, scorpiones necant. Possunt eadem marini, sed minore quàm illi efficacia.

De Scorpione terrestri. Cap. XIII.

TERRESTRIS scorpio crudus, tritus & impositus, suę plagę remedium est: estur quoque tostus in eundem vsum.

De Scorpione marino. Cap. XIIII.

A Marini scorpionis fel cõuenit ad oculorum suffusiones, albugines & hebetudines.

De dracone marino. Cap. XV.

DRACO marinus exectus & impositus, ictus spinæ suæ qua ferit medela est.

De Scolopendra. Cap. XVI.

SCOLOPENDRA marina in oleo decocta & peruncta pilos detrahit: contactu verò pruritus excitat.

De Torpedine. Cap. XVII.

TORPEDO marina in diutinis capitis doloribus imposita, doloris vehementiam mulcet. Eadem sedem euersam prociduámve coërcet.

De Vipera. Cap. XVIII.

VIPERÆ caro cocta & in cibo sumpta claritatem oculis affert, ad neruorum vitia proficit, increscentésque strumas reprimit. Detracta autem cute, caput & caudam, quoniam carne vacant, amputari oportet. Fabulosum enim est quod præcipitur, vt extremarum partium certa vtrinque mensura præcidatur. Reliquum verò (exemptis interaneis) corpus elotum & in frustra sectum ex oleo & vino cum salis exiguo & anetho discoquitur. Aiunt porrò ijs qui viperinas carnes esitauerint, pediculos procreari: quod falsum est. Insuper verò referunt nonnulli, qui ijs vescantur longam senectutem adipisci. Sal ex ijs ipsis ad eadem conficitur, sed non est perinde efficax. Viua autem vipera in ollam nouam demittitur, adijciúturque salis triti caricarúmque itidem tritarum an. sextarij singuli, mellis cyathi VI. mox ollæ operculum luto oblinitur. Sic ea in fornace torrentur, donec sal in carbones redigatur. Is postea ad læuorem tritus reconditur: ac interdum quò iucundiùs ori sapiat, spica nardi aut folij seu malabathri momentum immiscetur.

Περὶ Σκορπίου θαλασσίου. Κεφ. ιδ'.

Τοῦ δὲ θαλασσίου σκορπίου ἡ χολὴ ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑποχύσεις καὶ λευκώματα καὶ ἀμβλυωπίας.

Περὶ Δράκοντος θαλασσίου. Κεφ. ιε'.

ΔΡΑΚΩΝ θαλάσσιος ἀναπλυσθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἴαμά ἐστι πρὸς τὴν ἐκ B τῆς ἀκάνθης αὐτοῦ πληγήν.

Περὶ Σκολοπένδρας. Κεφ. ις'.

ΣΚΟΛΟΠΕΝΔΡΑ θαλασσία ἑψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ καὶ καταχρισθεῖσα, ψιλοῖ τρίχας· ψαυσθεῖσα δὲ, κνησμοὺς ἐργάζεται.

Περὶ Νάρκης. Κεφ. ιζ'.

C ΝΑΡΚΗ θαλασσία ἐπιτεθεῖσα ἐπὶ χρονίων ἀλγημάτων τῶν περὶ κεφαλὴν, παραμύθεῖ τὸ σφοδρὸν τοῦ ἀλγήματος· καὶ ἕδραν δὲ ἐκτετραμμένην ἢ παραπίπτουσαν στέλλει προστεθεῖσα.

Περὶ Ἐχίδνης. Κεφ. ιη'.

D ΕΧΙΔΝΗΣ σὰρξ ἑψηθεῖσα καὶ ἐσθιομένη, ὀξυδερκεῖς ποιεῖ τὰς ὄψεις, καὶ πρὸς τὰ νευρικὰ ° ἁρμόζει, καὶ τὰς αὐξομένας χοιράδας ἵστησι· δεῖ δὲ ἐκδείραντας αὐτὴν, ἀποκόπτειν, κεφαλήν τε καὶ τὴν οὐρὰν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἄσαρκον. μυθῶδης γὰρ ἡ πρὸς τὸ μέτρον ἀποκοπὴ τῶν ἄκρων· τὸ δὲ E λοιπὸν ° πλυνάντας καὶ τεμαχίσαντας, ἕψειν μετ' ἐλαίου καὶ οἴνου καὶ ἁλῶν ὀλίγων καὶ ἀνήθου. φασὶ δὲ τοὺς προσφερομένους φθεῖρας * γεννᾶν· ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος· παριστοροῦσι δὲ ἔνιοι καὶ μακρογήρους γίνεσθαι τοὺς ἐσθίοντας αὐτάς. κατασκευάζονται δὲ καὶ ἅλες ἐξ αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ, ° πλὴν οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦσι. καθίεται F δὲ ἔχιδνα ζῶσα εἰς καινὴν χύτραν, καὶ μετ' αὐτῆς ἁλῶν, ἰσχάδων τετριμμένων, ἀνὰ ξέστης α'. ° μετὰ μέλιτος κυάθων ς'. περιχρίεται πηλῷ τὸ πῶμα τῆς χύτρας, καὶ ὀπτᾶται ἐν καμίνῳ, ἄχρις οὗ ἀνθρακωθῶσιν οἱ ἅλες· μετὰ δὲ τοῦτο λειοτριβηθέντες ἀποτίθενται, ἐνίοτε μιγνυG μένου πρὸς * εὐστομαχίαν αὐτοῖς ναρδοστάχυος, ἢ φύλλου, ° ἢ μαλαβάθρου βραχέος.

V. addit καὶ ποδάγρας.

Marc. πλατύναντας

Quidam add. καὶ θηλαστικοί

Ruellius legit ε'.

V. ἢ μαλαβάθρου ἢ φύλλου βραχέος. al. ἢ μαλαβάθρου φύλλου βραχέος

Περὶ Ὄφεως γήρως. Κεφ. ιθ'. A

Γῆρας ὄφεως ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ, βοήθημά
ἐστιν ὠταλγίας ἐγχεόμενον, καὶ ὀδονταλγίας
διακλυζόμενον. μίσγουσι δὲ αὐτὸ καὶ εἰς ὀ-
φθαλμικὰς δυνάμεις· μάλιστα δὲ τὸ
τῆς ἐχίδνης.

Περὶ Λαγωοῦ θαλαττίου. Κεφ. κ'.

ΛΑΓΩΟΣ θαλάσσιος ἔοικε μὲν μι- B
κρᾷ τευθίδι· δύναται δὲ λεῖος καταπλασθεὶς καθ' ἑαυτὸν καὶ μετὰ ἀκαλύ-
φης τρίχας ψιλοῦν.

Περὶ Λαγωοῦ χερσαίου. Κεφ. κα'.

Τοῦ δὲ χερσαίου λαγωοῦ ὁ ἐγκέφαλος,
ὀπτὸς βιβρωσκόμενος ὠφελεῖ τρόμους τοὺς
κατὰ πάθος γινομένους· καὶ ὀδοντιάσεις ἐπὶ C
παίδων παρατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος. ἡ
δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καεῖσα καὶ καταχρισθεῖσα
μετὰ * στέατος ἀρκείου ἢ ὄξους, ἀλωπεκίας
θεραπεύει. ἡ δὲ πυτία ποθεῖσα * μετὰ ἡ-
μέρας τρεῖς μετὰ τὸν ἄφεδρον, ἀτόκιος εἶναι
ἱστορεῖται· ἐπέχει δὲ καὶ τὸν ἐκ μήτρας *ῥεῦ-
σιν, καὶ κοιλίας. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτι- D
κούς, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' ὄξους πι-
νομένη. μάλιστα δὲ πρὸς γάλακτος θρόμ-
βωσιν καὶ ἐχιδνῶν δήγματα. τὸ δὲ αἷμα
αὐτοῦ θερμὸν καταχριόμενον, ἐφήλιδας
καὶ ἀλφοὺς καὶ φακοὺς θεραπεύει.

Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας. Κεφ. κβ'.

ΤΡΥΓΟΝΟΣ θαλασσίας τὸ κέν- E
τρον, ὃ δὴ ἀπὸ τῆς οὐρᾶς αὐτῆς πέφυ-
κεν ἀνεστραμμένον ταῖς φολίσιν, ὀδόντα
πονοῦντα πραΰνει· θρύπτει γὰρ καὶ ἀποβάλλει.

Περὶ Σηπίας. Κεφ. κγ'.

ΣΗΠΙΑΣ ἑψηθείσης * μέλαν βι-
βρωσκόμενον δύσπεπτον, κοιλίας μα-
λακτικόν. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ὄστρακον σχηματι- F
σθὲν εἰς κολλύρια ἁρμόζει πρὸς παράτρι-
ψιν τραχέων βλεφάρων· καὲν δὲ * ἐν τῷ
ἰδίῳ ὀστράκῳ, ἄχρις οὗ τὸ πλακῶδες αὐτοῦ
ἀποστῇ, σμήχει λεῖον ἀλφούς, πίτυρα, ὀδόν-
τας, ἐφήλεις· μίγνυται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ
πλυθέν· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς λευκώματα κτη-
νῶν ἐμφυσώμενον· καὶ πτερύγια τὰ ἐν ὀφθαλ- G
μοῖς τήκει, σὺν ἁλσὶ λεῖον προσαγόμενον.

Al. ὄλατος καὶ στέατος

Gesn. ἐφ' ἡμέρ.

Al. ῥύσιν.

Ald. μέλαν τὸ βιβρ.

Al. ποῦ, vt refert Marcell.

De Anguium ſenecta. *Cap. XIX.*

Anguinæ vernationis membrana in vino ſi decocta fuerit, dolori quidem aurium infuſa, dentium verò doloribus collutione, auxilio eſt. Miſcetur & ipſa in oculorum medicamenta, ſed præcipuè quæ viperæ maris eſt.

De Lepore marino. *Cap. XX.*

LEPVS marinus loligini paruæ ſimilis eſt. Is tritus tū per ſe, tum cum vrtica (marina) adhibitus, deglabrandi vim obtinet.

De Lepore terreſtri. *Cap. XXI.*

Terreſtris leporis inaſſatum cerebrū ſi mandatur, tremoribus prodeſt ex pauore obortis: infantium quoque dentitiones tū affrictu tum cibo adiuuat. Exuſtum ipſius caput & cum adipe vrſino aut aceto perunctum, alopecijs medetur. Porrò coagulum poſt triduum à mēſtrua purgatione potum, ſterilitatem facere, adeóque omnem partus ſpem intercipere perhibetur. Vuluæ etiānum aluíque fluorē ſiſtit. Comitiales quoque iuuat, & contra venena ex aceto bibitū prodeſt: præſertim verò aduerſus lac in grumos cōcretum, viperarúmque morſus. Cæterùm ſanguis eius ſi calidus illinatur, maculas à ſole contractas, vitiligines, lentiginéſque ſanat.

De Paſtinaca marina. *Cap. XXII.*

PASTINACÆ marinæ radius, qui quidē ipſius cauda reflexis ſquamis enaſcitur, dentis dolorem mitigat: ſiquidem illum & comminuit & eijcit.

De Sepia. *Cap. XXIII.*

SEPIÆ coctæ atramentū in cibo ſumptū, ęgrè concoquitur, aluum emollit. Ipſius verò teſta in collyria efformata, ſcabris genis perfricādis accommodatur. Vſtum verò intra propriā teſtam quod ipſa teſta concluditur, donec id quod *cruſtoſum eſt abſcedat, poſteáque tritum, exterit vitiligines, furfures, dentes & maculas à ſole contractas. Porrò elotum in medicamenta oculorum additur. Facit & præclarè iumentis ad oculorum albugines, ſi inſuffletur. Pterygia quoque oculorum abſumit, cum ſale tritum & adhibitum.

aut, planum ſeu tabellatū

De Mullo. Cap. XXIIII.

A MVLLVS frequenter in cibo sumptus, visus hebetudinē facere creditur. Quòd si crudus dissectúsque imponatur, marini draconis ac scorpionis, itémque aranei ictibus medetur.

De Hippopotami seu fluuiatilis equi testiculo. Cap. XXV.

B HIPPOPOTAMI testiculus exiccatus & ad læuorē tritus, contra serpentium morsus ex vino bibitur.

De Castorio, seu fibri testibus. Cap. XXVI.

Fiber animal est ancipitis vitæ, C quod plerunq; cū piscibus & cancris vitam in aquis degit. Auxiliantur quoque ipsius testes contra serpentium venena. Sternutamenta etiamnum mouent, ac in vniuersum multiplices vsus obtinent. Siquidem duabus drachmis cum pulegio poti mēses cient, & partus secundásque eijciunt. Ex aceto verò D contra inflationes, tormina, singultus, exitialia venena, priuatímque ixiam bibūtur. Lethargicos & alio quocunque veterni genere correptos cum aceto & rosaceo irrigati excitant. Sed & olfactu & odoris suffitu eadem præstant. Prosunt & tum potu, tum etiā illitu ad tremores, conuulsiones, omniáque neruo- E rum vitia: ac in summa calfactoriā vim habent. Porrò testes semper eligito, qui sint ex vno ortu cōnexi, (fieri enim nō potest vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiātur) liquore intus veluti ceroso, odoris grauis, ac viroso gustu, acri & mordaci, friabili: quíque naturalibus tunicis perpetuò distin- F guantur. Ipsum fraude corrumpunt nonnulli, ammoniacū aut gummi cum sanguine & castorio subactum in folliculum infundentes, & ita exiccantes. Vanum est autem quod narratur, animal ipsum, dum à venatoribus vrgetur, testes sibi auellere & abijcere: fieri enim nequit ipsos vt attingat, quippe qui sint vel- G ut in sue substricti. Cæterùm diuisa pelle liquorem melleum vnà cum ipsum continente tunica excipere oportet, atque ita siccatū reponere.

A Περὶ Τρίγλης. Κεφ. κδʹ.

ΤΡΙΓΛΑ συνεχῶς ἐσθιομένη ἀμβλυωπίας δοκεῖ κατασκευαστικὴ ὑπάρχειν. ὠμὴ δὲ ἀνασχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, θαλασσίου δράκοντος καὶ σκορπίου καὶ ἀράχνης δήγματα ἰᾶται. Forte, πλέγματα

Περὶ Ὄρχεως ἱπποποτάμου.

B Κεφ. κεʹ.

ΟΡΧΙΣ ἱπποποτάμου ξηρανθεὶς καὶ λειανθεὶς, πίνεται μετ' οἴνου πρὸς ἑρπετῶν δήγματα.

Περὶ τῶν τοῦ κάστορος ὄρχεων. Κεφ. κϛʹ.

*Κάστορος ὄρχις (ζῷον ἐστὶν ἀμφίβιον, τὸ πλεῖστον ἐν ὕδασι, σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις, τρεφόμενον) ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς ἑρπετά. ἔστι δὲ καὶ πταρμικὸς, καὶ καθόλου ποικίλην ἔχει τὴν χρῆσιν· ποθεὶς γὰρ μετὰ γλήχωνος < πλῆθος δυοῖν, ἔμμηνα κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ δεύτερα ἐκβάλλει. πίνεται δὲ σὺν ὄξει καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, στρόφους, λυγμοὺς, θανάσιμα φάρμακα, ἰξίαν· ἀνακαλεῖται δὲ καὶ τοὺς ληθαργικοὺς, καὶ τοὺς ὅπως δήποτε καταφερομένους, ἐμβρεχόμενος σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ὀσφραινόμενος. καὶ ὑποθυμιώμενος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ· ἁρμόζει δὲ καὶ τρόμοις καὶ σπασμοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς νευρώδεσι, πινόμενός τε καὶ συγχριόμενος. καὶ καθόλου θερμαντικὴν ἔχει τὴν δύναμιν. ἐκλέγου δὲ ἀεὶ τοὺς συνεζευγμένους ὄρχεις ἐκ μιᾶς ἀρχῆς (ἀδύνατον γὰρ δύο φύσας εὑρεῖν ἐζευγμένας ἐν ἑνὶ ὑμένι) καὶ τὸ ἔνδον ἔχον κηρῶδες, βαρύοσμον, βρομῶδες, δριμὺ, δηκτικὸν, εὔθρυπτον, διαφραττόμενόν τε συνεχῶς φυσικοῖς ὑμέσι. δολοῦσι δὲ τινες αὐτὸ, ἀμμωνιακὸν ἢ κόμμι συμπεφυρμένον αἵματι καὶ καστορίῳ ἐγχέοντες εἰς φύσαν καὶ ξηραίνοντες. μάτην δὲ ἱστορεῖται ὅτι διωκόμενον τὸ ζῷον ἀποσπᾷ τοὺς διδύμους καὶ ῥίπτει· ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἅψασθαι αὐτῶν, προσεσφιγμένων ὄντων ὥσπερ ὑός. δεῖ δὲ διελόντας τὸ δέρμα κομίσασθαι σὺν τῷ περιέχοντι ὑμένι τὸ ὑγρὸν, ὂν μελιτῶδες, καὶ οὕτω ξηράναντας ἀποτίθεσθαι.

V. incipit καὶ 3 τῷ κάστορος ὄρχις ἐστὶ δὲ ζῷον, quasi hoc caput continuum cum proximè præcedēti fuerit.

V. διαιτώμενον, ἰχθύσι

V. quidā caret his σὺν ὄξει καὶ

V. προσεσφιγμένων

Volg. exempl. ... potuit dare.

Περὶ Γαλῆς κατοικιδίου. Κεφ. κζ.

ΓΑΛΗ κατοικίδιος περιφλεχθεῖσα, καὶ δίχα τῶν ἐντὸς σκελετευθεῖσα δι' ἁλὸς, καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ, παντὸς ἑρπετοῦ ἐνεργέστερόν ἐστι βοήθημα, ποθεῖσα μετὰ οἴνου < β' πλῆθος, καὶ τοξικοῦ ἀντιφάρμακον ὁμοίως ληφθεῖσα. ἡ δὲ κοιλία αὐτῆς κοριάννῳ πληρωθεῖσα καὶ σκελετευθεῖσα, θηριοδήκτοις καὶ ἐπιληπτικοῖς βοηθεῖ πινομένη. ὅλη δὲ καεῖσα ἐν χύτρᾳ, ποδαγρικοὺς * ὠφελεῖ, τῆς τέφρας καταχριομένης μετ' ὄξους. τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς καταχριόμενον, χοιράσι βοηθεῖ· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικούς.

V. ἀναφ. καὶ κα- γρόν

Περὶ Βατράχων. Κεφ. κη'.

ΒΑΤΡΑΧΟΙ ἀντιφάρμακόν εἰσιν ἑρπετῶν πάντων, ζωμευθέντες ἐν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, τοῦ ζωμοῦ λαμβανομένου ὁμοίως· καὶ πρὸς χρονίους τῶν τενόντων ἀποστάσεις. καέντες δὲ καὶ ἐπιπασθέντες, αἱμορραγίας στέλλουσι. καὶ ἀλωπεκίας θεραπεύουσι σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ καταχριόμενοι. τῶν δὲ χλωρῶν βατράχων τὸ αἷμα ἐπισταζόμενον, κωλύει τὰς ἐκτιλθείσας ἀπὸ τῶν βλεφάρων τρίχας φύεσθαι· ὠφελοῦσι καὶ ὀδονταλγίας συνεψόμενοι ὕδατι καὶ ὄξει, καὶ διακλυζόμενοι.

V. Σιλούρου.

Περὶ Αἰλούρου. Κεφ. κθ'.

ΑΙΛΟΥΡΟΣ νεαρὸς βιβρωσκόμενος, τρόφιμός ἐστι καὶ εὐκοίλιος· ταριχηρὸς δὲ, ἄτροφος· ἀρτηρίας δὲ καθαίρει καὶ εὐήχας παρασκευάζει. καταπλασθεῖσα δὲ ἡ σὰρξ * τοῦ ταριχηροῦ, σκόλοπας ἀνάγει. καὶ ἡ ἅλμη αὐτοῦ δὲ ἁρμόζει ἐν ἀρχῇ δυσεντερικοῖς εἰς * ἐγκάθισμα, κατάγουσα τοὺς ῥευματισμοὺς εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. καὶ ἐγκλυζομένη δὲ, ἰσχιαδικοὺς θεραπεύει.

V. καὶ περιχρισθεῖσα

V. addit ἐν

Περὶ Σμαρίδος. Κεφ. λ'.

ΣΜΑΡΙΔΟΣ ταριχηρᾶς ἡ κεφαλὴ * καεῖσα, ἕλκη στέλλει ὑπερσαρκοῦντα, καὶ νομὰς ἵστησι, καὶ ἥλους, καὶ θύμους ἀναλίσκει· σκορπιοπλήκτοις τε καὶ * κυνοπλήκτοις ἡ σὰρξ ἁρμόζει, καθάπερ πᾶν τάριχος.

Lac. ex veteri addit καὶ λεία

Leg. κυνοδήκτοις.

Περὶ Μαινίδος. Κεφ. λα'.

ΚΑΙ τῆς μαινίδος δὲ κεφαλὴ καεῖσα λεία, τὰς ἐν * δακτύλῳ τετυλωμένας

De Mustela vulgari seu domestica. Cap. XXVII.

MVSTELA quæ in domibus nostris oberrat, flammis ambusta & exemptis interaneis sale inueterata, tandémque in vmbra siccata, binis drachmis in vino pota cõtra serpentium genus omne præsentaneo est remedio. Toxico simili sumpta modo resistit. Eiusdem ventriculus coriandro fartus inueteratúsque, ijs qui à venenatis bestijs commorsi fuerint, & comitialibus potu auxiliatur. Tota vero in olla cõcremata, podagricis cõfert, cinere ex aceto illito. Cęterùm ipsius sanguis perunctus strumis opitulatur, ac comitialibus itidem prodest.

De Ranis. Cap. XXVIII.

CONTRA omnium serpentium venena pro antidoto sunt ranæ, cum sale & oleo è iure decoctæ, si ius ipsum itidem sorbeatur. Valent & ad diuturnos tendinum abscessus. Vstæ verò & inspersæ, profluentis sanguinis impetum sistunt: quin & sanant alopecias, cum pice liquida illitæ. At viridium ranarum sanguis instillatus euulsos palpebris pilos renasci prohibet. Decoctæ etiánum in aqua & aceto dentium dolores collutione leniunt.

De Siluro. Cap. XXIX.

SILVRVS recens in cibo sumptus probè nutrit, & bonam facit aluũ: sale verò conditus, vix alimentum vllum subministrat. Arteriã tamen expurgat, vocique splẽdorem affert. Imposita verò saliti caro, aculeos & infixa corpori spicula extrahit. Ipsius quoque muria dysentericis circa principia conuenit ad insessus: quippe quæ fluxiones ad summa cutis eliciat. Quin & ischiadicis infusa medetur.

De Smaride. Cap. XXX.

SMARIDIS salitæ caput exustũ tritúmque, excrescentes in vlceribus carnes cohibet, nomásque compescit: clauos thymósque absumit. Caro, quemadmodum & salsamentum omne, prodest à scorpione ictis, & à cane demorsis.

De Mæna. Cap. XXXI.

MÆNÆ quoque caput vstũ, tritúmque si inspergatur, callosas

sedis rhagadas emendat. Ipsius verò garum, in ore putrescentia vlcera collutione sedat.

De Gobio. Cap. XXXII.

GOBIVM recentem si in suillum ventriculum immiseris, & consuta rima in duodecim aquæ sextariis, donec duo supersint decoxeris, excolatúmque ius ac sub diuo refrigeratum potui dederis, aluum citra perturbationem subduces. Porro impositus ijs qui à canibus serpétibúsve demorsi fuerint auxiliatur.

De salsamento quod omotarichon appellatur. Cap. XXXIII.

QVEM omotarichum vocant, códitanei thunni caro est. Hęc sũpta ijs auxiliatur, quos vipera, prester dicta, momorderit. Sed oportet vinum quamplurimum subinde cogátur haurire, ita vt vomitione reddatur. Ad ea itidem maximè conuenit, ad quæ & cætera quæ in alimentorum genere sunt acria. Canũ quoq; morsibus vtiliter imponitur.

De Garo. Cap. XXXIIII.

GARVM omne quod è piscibus carnibúsque sale maceratis eliquescit, nomas cohibet & morsis à cane medetur. Dysentericis quoq; & ischiadicis infunditur: illis quidẽ, vt intestinorum vlcera compescat atque coërceat: his verò, vt intestina ipsa, quamuis minimè exulcerata, ad infestantes coxam humores euacuandos stimulet ac proritet.

De Recentiũ pisciũ iusculo. C. XXXV.

RECENTIVM piscium ius, modò per se, modò ex vino potum, aluum subducit. Peculiariter autẽ ad hũc vsum præparatur è phycidibus, scorpionibus, iulidibus, percis & aliis saxatilibus teneris, nec virus resipientibus. Coqui verò debent simpliciter in aqua, additis oleo, anetho & sale.

De Cimicibus. Cap. XXXVI.

CIMICES qui in cubilibus enascũtur, numero septeni cum fabis in cibos additi, & ante accessiones deuorati, quartana laborátibus auxilio sunt. Quin & citra fabas deuorati, demorsis ab aspide prosunt. Vuluæ strangulatione affectas olfactu reuocant. Ceterùm sanguisugas cum vino aut aceto poti pellunt.

A ῥαγάδας *καταπλασθεῖσα ἀφίστησι. τὸ δὲ γάρον αὐτῆς τὰς ἐν στόματι σηπεδόνας διακλυζόμενον παύει.

Περὶ κωβιοῦ. Κεφ. λβ'.

ΚΩΒΙΟΝ πρόσφατον ἐὰν ἐμβαλὼν εἰς ὑείαν κοιλίαν καταῤῥάψῃς, καθεψήσῃς τε μετὰ ὕδατος ξεστῶν ιβ'. ἄχρι δυοῖν
B ξεστῶν, καὶ διηθήσας καὶ ἐξαιθριάσας ποτίσῃς, κοιλίαν ἀταράχως κάτω ὑπάξεις. καταπλασθεὶς δὲ, καὶ τοὺς ὑπὸ κυνῶν δηχθέντας ἢ ἑρπετῶν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὠμοταρίχου. Κεφ. λγ'.

Ο Δὲ ὠμοτάριχος λεγόμενος, σάρξ ἐστι θύννου τεταριχευμένου. βοηθεῖ δὲ
C. λαμβανόμενος τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης, τῆς καλουμένης πρηστῆρος, δηχθεῖσι· δεῖ δὲ ὡς ὅτι πλεῖστον προσφέρεσθαι οἶνον ἀναγκάζειν πίνειν πολὺν, καὶ ἐμεῖν. εἴς τε τὰς δριμυφαγίας μάλιστα ἁρμόζει, *καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ κυνοδήκτων ὠφελίμως. V. nonnulli extremam hāc periodum omittũt.

Περὶ Γάρου. Κεφ. λδ'.

D ΓΑΡΟΝ δὲ πᾶν τὸ ἐκ ταριχηρῶν ἰχθύων καὶ κρεῶν, *καταπλαττόμενον νομὰς ἐφίστησι, καὶ κυνοδήκτους ἰᾶται. *ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ δυσεντερικοῖς, καὶ ἰσχιαδικοῖς· ἐφ' ὧν μὲν ἵνα τὰ εἱλκωμένα *ἐπιπαύσῃ, ἐφ' ὧν δὲ ἵνα τὰ *ἀνέλκωτα ἐρεθίσῃ. Mar. legit καταπλασσόμενον. Leg. ἵσταται Vulg. ἐπιπαύσῃ V. quidam ἐπιπαύσῃ Corn. ἐπικλύσῃ V. ἀνελκώτα

E Περὶ Ζωμοῦ τῶν νεαρῶν ἰχθύων. Κεφ. λε'.

ΖΩΜΟΣ δὲ ὁ ἐκ τῶν νεαρῶν ἰχθύων, κοιλίας ὑπαγωγός, ποτὲ μὲν καθ' ἑαυτὸν πινόμενος, ποτὲ δὲ μεθ' οἴνου. ἰδίως δὲ σκευάζεται *πρὸς ταῦτα ὁ ἀπὸ τῶν *φωκίων, *καὶ σκορπίων, καὶ ἰουλίδων, καὶ περκίδων, καὶ τῶν ἄλλων πετραίων ἁπαλῶν καὶ
F ἀβρώμων, *λιτῶς μεθ' ὕδατος, καὶ ἐλαίου καὶ ἀνήθου. Lacuna legit, φωκίων τῶν ἀπὸ σκορπίων καὶ φυκίδων πλησίας ἢ ἰουλίδων. V. addit καὶ σπαρῶν. Ἀπλῶς Samb. non simpliciter interpretatur, sed parũ ac leuiter, veluti iuscula brassicæ, pisorũ soluentia coqui solent.

Περὶ Κόρεων. Κεφ. λς'.

ΚΟΡΕΙΣ οἱ ἀπὸ κλίνης ἐντιθέμενοι *βρώμασι μετὰ κυάμων τὸν ἀριθμὸν ζ'. καὶ *καταπινόμενοι πρὸ τῆς ἐπισημασίας, ὠφελοῦσι τοὺς τεταρταΐζοντας. In altero codice hæc vox deest. Goup.
G καὶ ἀσπιδοδήκτους δὲ δίχα τῶν κυάμων καταποθέντες. ὑστερικῶς δὲ πνιγομένας ἀνακαλοῦνται ὀσφραινόμενοι· σὺν οἴνῳ δὲ ἢ ὄξει ποθέντες, βδέλλας ἐξάγουσι.

δυσουρίαν τε πωρώσεσιν ἐντιθέμενοι τοῖς A οὐρητικοῖς πόροις λεῖοι.

Triti verò & vrinariæ fistulæ impositi, vrinæ difficultati medentur. Pl. strangurie

Al. ἰούλων

Περὶ κνυβαρίδων. Κεφ. λζ'.

ΟΝΟΙ οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις, ζῶά εἰσι πολύποδα, σφαιρούμενοι κατὰ τὰς ἐπαφὰς τῶν χειρῶν. οὗτοι ποθέντες σὺν οἴνῳ

V. ad marg. αἱ ἰκτερικοῖς βοηθοῦσι δυσουρίᾳ τε καὶ ἰκτέρῳ· διαχρισθέντες δὲ μετὰ μέλιτος συναγχικοὺς B ὠφελοῦσι. καὶ πρὸς ὠταλγίαν δὲ λεῖοι σὺν ῥοδίνῳ θερμανθέντες ἐν κελύφει ῥόας καὶ ἐνσταχθέντες, ἁρμόζουσιν.

De Millepedis. Cap. XXXVII.

MILLEPEDÆ quę sub vasis aquarijs reperiũtur, animalcula sunt multorum pedum, quæ quidem cõtacta manibus, in globulos sese contrahunt. Hæ ex vino potę, vrinę difficultati ac regio morbo auxiliãtur. Illitæ verò cum melle, angina correptis prosunt. Tritæ & in cortice mali punici addito rosaceo calfactę ad dentium dolores efficaciter instillantur.

Περὶ Σίλφης. Κεφ. λη'.

ΣΙΛΦΗΣ τῆς ἐν τοῖς ἀρτοκοπείοις διεσχισμένης τὰ ἐντὸς τριβόμενα σὺν ἐλαίῳ, ἢ ἑψόμενα, καὶ ἐνσταζόμενα, ὠταλγίας παύει.

De Blatta. Cap. XXXVIII.

BLATTÆ eius quæ in pistrinis reperitur interanea trita cum oleo C dolores aurium instillatu mitigant.

Περὶ πνεύμονος θαλασσίου. Κεφ. λθ'.

ΠΝΕΥΜΩΝ θαλάσσιος πρόσφατος λεανθεὶς, ποδαγρῶντας καὶ χιμετλιῶντας ὠφελεῖ καταπλασσόμενος.

De Pulmone marino. Cap. XXXIX.

PVLMO marinus recẽs tritus, pernionibus, podagráque laborantibus opitulatur.

Περὶ Χοιρείου πνεύμονος. Κεφ. μ'.

Ο Δὲ χοίρειος καὶ ἄρνειος καὶ ἄρκειος πνεύμων, τὰ ἐκ τῶν ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπιτιθέμενοι ἀφλέγμαντα τηροῦσιν.

De Pulmone suillo. Cap. XL.

D

SVILLVS, agninus, vrsinúsque pulmo impositu, attritus à calceamentis contractos ab inflammatione tuentur.

Περὶ Πνεύμονος ἀλώπεκος. Κεφ. μα'.

Καὶ ὁ τῆς ἀλώπεκος πνεύμων ξηρανθεὶς καὶ ποθεὶς, ἀσθματικοὺς ὀνίνησι. καὶ τὸ στέαρ δὲ αὐτῆς τακὲν καὶ ἐγχυθὲν, ὤτων πόνον παύει.

De Pulmone vulpino. Cap. XLI.

Quin & vulpis pulmo si arefactus bibatur, suspiriosos adiuuat. E Eiusdem verò adeps liquefactus infusúsque, auris dolorem sedat.

Περὶ Ἥπατος ὀνείου. Κεφ. μβ'

ΗΠΑΡ ὄνειον ἐσθιόμενον ὀπτὸν, ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ· νήστεις δὲ λαμβανέτωσαν.

De Hepate asinino. Cap. XLII.

ASINI iecur inassatum esu comitialibus prodest: verùm id ieiunos sumerę oportet.

Περὶ Αἰδοίου ἄρρενος ἐλάφου. Κεφ. μγ'.

ΑΙΔΟΙΟΝ ἄρρενος ἐλάφου σὺν οἴνῳ F ποθὲν λεῖον, τοῖς ὑπὸ ἐχίδνης δηχθεῖσι βοηθεῖ.

De masculi cerui Genitali. Cap. XLIII.

GENITALE cerui maris tritum ex vino potum, à vipera demorsis auxiliatur.

Περὶ Ὀνύχων ὄνων. Κεφ. μδ'.

Ald. perperam ὀ ΟΝΥΧΕΣ ὄνων καέντες καὶ ποθέντες ἐπὶ ἡμέρας ἱκανὰς πλῆθος κοχλιαρίων δυοῖν, ἱστοροῦνται ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖν. ἐλαίῳ δὲ φυραθέντες, χοιράδας διαφοροῦσιν. * ἐπιπλασθέντες δὲ, χιμέτλας θεραπεύουσι.

De asinorum Vngulis. Cap. XLIIII.

VNGVLÆ asinorum vstæ ad dies G multos cochlearibus binis potę, comitialibus prodesse narrantur. Oleo verò subactæ, strumas discutiunt: inspersę quoque, pernionibus medentur.

De equorum lichenibus. Cap. XLV.

LICHENES equorũ calli sunt circa genua & vngulas in earũ partiũ flexu indurati. Ii triti & in aceto poti comitialibus mederi traduntur.

De Caprinis vngulis. Cap. XLVI.

CAPRINARUM vngularũ cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

De Caprino iecore. C. XLVII.

QUÆ è caprino iecore dum inassatur destillat sanies, inũcta prodest lusciosis qui Græcis nyctalopes dicũtur. Quin & siquis vaporẽ eius dũ coquitur oculis apertis excipiat, vtilitatẽ percipit. Sed & tostum in cibo ad eadem prodest. Cæterùm aiunt comitiales eius esu, hircini verò maximè, deprehendi.

De Aprino iecore. Cap. XLVIII.

Aprinũ iecur recens si arefactum teratur, ex vino potum contra serpentium iumentorúmque morsus auxilio est.

De canis rabidi Iecore. C. XLIX.

Iecur canis rabiosi tostum & ab ijs quos momorderit in cibo sũptũ, aquæ pauoris periculo liberare creditur. Vtũtur autẽ ad præcautionẽ etiã canis qui momorderit canino dẽte: hunc scilicet folliculo ex aluta inditũ pro amuleto brachio adalligant.

De Iecore mergi. Cap. L.

Mergi iecur assiccatum & potum ex hydromelite binis cochlearibus, secundas pellit.

De Veteribus soleis. Cap. LI.

EX veteribus calceamentis coria combusta ac trita & inspersa, ambusta igni, intertrigines, necnon & calceamentorum attritus sanant.

De Gallinis. Cap. LII.

GALLINÆ dissectę & adhuc calẽtes appositę, serpentiũ morsibus auxiliantur: sed in ipsarum locum alias subinde sufficere oportet.

De Gallinarum cerebro. Cap. LIII.

Earũ cerebellum in vino bibendum datur contra venenatarum bestiarum morsus: sanguinis etiamnum eruptiones à cerebri meninge inhibet. Quę verò in gallinaceo interna ventriculi parte substernitur mẽbrana cornu instar firma ac pellucida, quæque inter co-

(A) Περὶ Λειχήνων ἵππων. Κεφ. με΄.

ΛΕΙΧΗΝΕΣ ἵππων, εἰσὶ δὲ τύλοι καὶ ἐπιγραφὴν εἰλετυλωμένοι παρὰ τοῖς γόνασι καὶ παρὰ τὰς ὁπλαῖς ποθέντες λεῖοι μετ᾽ ὄξους, ἐπιληψίας ἱστοροῦνται θεραπεύειν. — Marc. κατ᾽ ἐπιγραφήν. Ald. vtrobique εἶεν. V ascripserat δὲ ταῖχον

Περὶ Αἰγῶν ὀνύχων. Κεφ. μς΄.

ΟΙ δὲ τῶν αἰγῶν ὄνυχες καέντες, ἀλωπεκίας καταχριόμενοι σὺν ὄξει θεραπεύουσι.

(B) Περὶ Ἥπατος αἰγός. Κεφ. μζ΄.

Τοῦ δὲ ἥπατος τῆς αἰγὸς ὀπτωμένου ὁ ἀπορρέων ἰχὼρ ἐγχριόμενος, νυκτάλωψιν ἁρμόζει· καὶ τὴν ἀτμίδα δὲ τις ἑψομένου αὐτοῦ δέχηται αἰεωρῶσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, ὠφελεῖται. ἁρμόζει δὲ καὶ ἐσθιόμενον ὀπτὸν πρὸς τὰ — Samb. legit αἰεωρουμένοις

(C) αὐτά. φασὶ δὲ καὶ ἐπιληπτικοὺς ἐλέγχεσθαι, φαγόντας, μάλιστα τὸ τράγειον ἧπαρ.

Περὶ Ἥπατος κάπρου. Κεφ. μη΄.

Τὸ δὲ τοῦ κάπρου ἧπαρ νεαρὸν καὶ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ πινόμενον, ἑρπετῶν καὶ κτηνῶν δήγματα ὠφελεῖ. — Ald. πλιῶν. Corn. κτηνῶν

Περὶ Ἥπατος κυνὸς λυσσῶντος. Κεφ. μθ.

(D) Κυνὸς λυσσῶντος ἧπαρ βιβρωσκόμενον ὀπτὸν ὑπὸ τῶν δηχθέντων ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἀπεκινδύνους ὑδροφοβίας τηρεῖν πιστεύεται. χρῶνται δὲ εἰς προφυλακὴν καὶ τῷ κυνόδοντι τοῦ δακόντος, ἐπιδοῦντες εἰς κυστίδα καὶ περιάπτοντες τῷ βραχίονι. — ἀφοβία ... [margin beside Latin: aquæ pa‑ uoris]

Περὶ Ἥπατος αἰθυίας. Κεφ. ν΄.

(E) Αἰθυίας ἧπαρ σκελετευθὲν καὶ ποθὲν μεθ᾽ ὑδρομέλιτος κοχλιαρίων δυοῖν πλῆθος, ἐκβάλλει δεύτερα. — Duo veteres codices hoc caput non habent, licet vt alia huius generis stare possit.

Περὶ Καττυμάτων. Κεφ. να΄.

ΤΑ δὲ ἀπὸ τῶν καττυμάτων παλαιὰ δέρματα, κεκαυμένα καὶ λεῖα καταπλασσόμενα, πυρίκαυστα καὶ παρατρίμματα καὶ τὰ ἐξ ὑποδημάτων θλίμματα θεραπεύει. — Corn. καταπασσόμενα

(F) Περὶ Ἀλεκτορίδων. Κεφ. νβ΄.

ΑΛΕΚΤΟΡΙΔΕΣ ἀνασχισθεῖσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι ἔνθερμοι, τοῖς ἑρπετῶν δήγμασι βοηθοῦσι· δεῖ δὲ συνεχῶς ἀλλάσσειν. — In margine: αὐτὰρ καὶ αἰθρακώδεσιν ἀποσήμασιν. Scholiō reor.

Περὶ Ἐγκεφάλου ἀλεκτορίδος. Κεφ. νγ΄.

Ο δὲ ἐγκέφαλος αὐτῶν ἐν πόματι θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ δίδοται, καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος (G) αἱμορραγίας ἐπέχει. τοῦ δὲ ἄρρενος τὸ κατὰ τὰ ἐντὸς ὑποκείμενον τῇ κοιλίᾳ κερατοειδὲς, ἀποδερόμενον δὲ — Scriptura sic in veteribus distincta est vt hic sit initium capitis cuius hic est titulus ἀλεκτορίδος τὸ κερατοειδὲς ἐντός. Goup.

A ἐν ταῖς ἑψήσεσι ξηρανθέν, ἁρμόζει στομαχικοῖς, λεῖον μετ' οἴνου πινόμενον. ὁ δὲ ζωμὸς τῆς νοσσακος, μάλιστα δίδοται *ἐπικράσεως χάριν φαυλοτέρων καὶ ἐπὶ τῆς στομάχου πυρώσεων λιτῶς σκευασθείς. Ὁ δὲ τῆς παλαιᾶς ἀλεκτρυόνος, δίδοται πρὸς κάθαρσιν κοιλίας. ἐξελόντας δὲ τὰ ἐντὸς, δεῖ ἀντεμβάλλειν ἅλας, καὶ καταρράψαντας ἕψειν μεθ' ὕδατος ξεστῶν κ'. καὶ ἄγοντας εἰς κοτύλας γ' δίδοται δὲ πᾶν ἐξαιθριασθέν. ἔνιοι δὲ συνέψουσι κράμβην θαλασσίαν, ἢ λινόζωστιν, ἢ κνῆκον, ἢ πολυπόδιον. ἄγει δὲ πάχος ὠμὸν, γλισχρῶδες, μέλαν. ἁρμόζει δὲ πυρετοῖς χρονίοις, ἄσθμασιν, ἀρθριτικοῖς, ἐμπνευματουμένοις στομάχοις.

Com. et Gal. & P... [illegible]

Cornar. legit ἄ

Vide inter Dios. noth. quæ huius capitis calci adiiciuntur.

Περὶ Ὠοῦ. Κεφ. νδ'.

ὨΟΝ τὸ ἁπαλὸν, τροφιμώτερον τοῦ ῥοφητοῦ, καὶ τοῦ ἁπαλοῦ τὸ σκληρόν. ἡ λέκυθος αὐτοῦ χρησίμη πρὸς ὀφθαλμῶν περιωδυνίας, ὀπτηθεῖσα σὺν κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ· πρός τε τὰς περὶ δακτύλιον φλεγμονὰς καὶ κονδυλώματα, σὺν μελιλώτῳ· μετὰ ῥοὸς δὲ ἢ κηκῖδος τηγανισθεῖσα, καὶ βρωθεῖσα, ἵστησι κοιλίαν, καὶ καθ' ἑαυτὴν δὲ προσενεχθεῖσα.

Flor. caret, sed vsus esse verum docet.

Forte προσενεχθεῖσα

Περὶ Λευκοῦ τοῦ ὠοῦ. Κεφ. νε'.

Τὸ δὲ λευκὸν αὐτοῦ ὠμὸν ὂν ψύχει, ἐμπλάττει, παρηγορεῖ ἐγχυματισθὲν ἐπ' ὀφθαλμῶν φλεγμαινόντων. κατακαύματά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι παραχρῆμα ἐπιχρισθέν· πρόσωπά τε ἀνεπίκαυστα τηρεῖ, ἀνακόλλημα δὲ ἐπὶ ῥευματιζομένων σὺν λιβανωτῷ κατὰ τοῦ μετώπου τιθέμενον· φλεγμονάς τε ὀφθαλμῶν πραΰνει ἐρίῳ ἀναληφθὲν μιγέντος αὐτῷ ῥοδίνου καὶ οἴνου καὶ μέλιτος· ὠμὸν δὲ ῥοφηθὲν, αἱμορροΐδος δήγμασι βοηθεῖ. ἀκροχλιαρὸν δὲ πρὸς κύστεως δηγμοὺς καὶ ἕλκωσιν νεφρῶν καὶ τραχυσμοὺς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ καταρρόους καὶ θώρακος ῥευματισμοὺς ἁρμόζει.

Hoc caput in vetustis libris cum superiore coniunctū est. Goup.

V. ἐπιτιθέμενον, alter καιόμενον.

V. οἰνομέλιτος.

Περὶ Τεττίγων. Κεφ. νϛ'.

ΤΕΤΤΙΓΕΣ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι, τοῖς περὶ τὴν κύστιν ἀλγήμασι βοηθοῦσιν.

quendum excoriari solet, arefacta tritáque & in vino pota stomachicis confert. *Ius autem pulli simpliciter paratum potissimè datur ad tẽperandos prauos vitiosósque humores, & ijs quibus ęstuat os ventriculi. At ius è vetere gallinaceo datur ad aluum deiiciendã. Exemptis porrò interaneis in eorum locũ sal B immittendus est, demúmque consuto vẽtre gallinaceus in aquæ sextarijs xx. discoquẽdus, dum tres heminæ supersint. Totum verò id sub dio refrigeratum exhibetur. Sunt qui marinam brassicam, mercurialem, cnicum aut filiculam simul incoquant. Cæterùm crudos crassósque, lentos ac viscosos & atros hu- C mores educit. Prodest ijs quos longæ diuturnæq; tenent febres, suspiriosis, arthriticis, inflationéque stomachi laborantibus.

Hanc periodũ prætermisit Ruellius.

De Ouo. Cap. LIIII.

OVVM molliculũ plus alit quàm sorbile, itemq; durũ plus quàm molle. Est ipsius luteum contra dolores oculorum vtile, tostum cũ ro- D saceo & croco. Sedis autẽ inflãmationibus & condylomatis prodest, addito meliloto. Cum rhoïs semine aut galla frixum in sartagine & in cibo sumptum, aut etiam per se exhibitum, aluum sistit.

De Oui cãdido seu albumine. C. LV.

E Crudum oui candidum refrigerat, cutis spiramenta occludit, & oculis infusum eorum inflammationes lenit: ambustis confestim illitũ, quominus erumpant pustulæ prohibet: faciem à Solis adustione tuetur: cum thure anacollematis vice fronti inductũ, fluxiones arcet cõ- F pescitque: oculorum inflammationes lana exceptum, additis rosaceo melle ac vino, mitigat. Quòd si crudũ sorbeatur, contra hęmorrhoidis serpentis morsus auxiliatur: exiguo verò calore tepens prodest contra vesicę rosiones, renũ exulcerationẽ asperæ arteriæ scabritias, sanguinis reiectiones, destillationes ac thoracis rheumatismos. G

De Cicadis. Cap. LVI.

CICADÆ si assatæ edantur, doloribus vesicæ succurrunt.

Pl. tosta in patella

De Locustis. Cap. LVII.

Locustæ suffitu difficultates vrinę adiuuant, pręsertim quę fœminas malè habent: est autem earū caro inutilis. At quæ locusta asiracos aut onos dicitur, sine pēnis est, grandioribus membris dum recens est. Hęc assiccata si ex vino bibatur, contra scorpionis ictus magnoperè confert. Cęterùm hac eadem abundè vescuntur Afri, qui Leptin incolunt.

De Oßifrago. Cap. LVIII.

Ventriculus eius auis, quem Latini ossifragum appellāt, paulatim potui datus, calculos fertur per vrinam expellere.

De Galerita. Cap. LIX.

Galerita auicula est parua, apicem in vertice pauonis modo gestans. Hæc assa & in cibo sumpta colicos adiuuat.

De Hirundine. Cap. LX.

Hirundinis pullos qui primo partu exclusi fuerint si crescente Luna dissecueris, in eorum ventre lapillos inuenies: è quibus duos, vnum quidem colore varium, alterum verò purum & vnicolorem accipies. His priusquā terrā attigerint iuuencæ corio aut ceruina pelle inclusis & brachio aut collo ad alligatis comitiales recreabis: plerunque etiā penitus sanitati restitues. Ipsę verò hirundines in cibo sumptę, velut & ficedulæ, acię oculorū exacuunt. Tam pullorum quàm matrū in olla fictili combustarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatē affert: confert & perunctus, angina laborantibus: itémque prodest ad vuæ ac tonsillarum inflāmationes. Cæterùm & ipsę & pulli si exiccentur & drachmæ vnius pondere ex aqua bibantur, his succurrunt qui angina conflictantur.

De Ebore. Cap. LXI.

Elephantini dentis ramentū, vnguium reduuias curat impositum. Vim porrò astringēdi obtinet.

De Talo suillo. Cap. LXII.

Suis talus combustus dum è nigro albescat, túmque tritus ac potus, inflationibus coli ac diuturnis torminibus medetur.

A Περὶ Ἀκρίδων. Κεφ. νζ'.

Ἀκρίδες ὑποθυμιώμεναι, δυσουρίας μάλιστα ταῖς ἐπὶ γυναικῶν ὠφελοῦσι· τὴν δὲ σάρκα ἀχρεῖαν ἔχουσιν. ἡ δὲ λεγομένη ἀκρὶς ἀσίρακος ἢ ὄνος, ἄπτερός ἐστι καὶ μεγαλόκωλος, πρόσφατος· ξηρανθεῖσα δὲ σφόδρα σκορπιοδήκτοις ὠφελεῖ πινομένη σὺν οἴνῳ. B χρῶνται δὲ αὐτῇ καταχόρως οἱ κατὰ Λέπτιν Λίβυες.

Hac periodo carent vulgati codices. Aldinus in notha retulit: quam tamē & Ruellius & Marcellus expresserunt. Ald. μεγαλοχέλος. V. [illegible] Forte σαρκοπλάστους.

Περὶ Φίνιδος. Κεφ. νη'.

Φῖνις τὸ ὄρνεον, ὃ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν ὀσσίφραγον. τούτου ἡ κοιλία κατ' ὀλίγον ποτιζομένη, λίθους ἐξουρεῖσθαι ποιεῖν ἱστορεῖται.

V. Perperam ἀσυμφέρουσι.

Περὶ Κορυδαλλοῦ. Κεφ. νθ'.

C Κορυδαλλὸς ὀρνίθιόν ἐστι μικρὸν, ἔχον κατὰ τῆς κορυφῆς ὑπεροχὴν ὥσπερ ταὼς. οὗτος βρωθεὶς ὀπτὸς, κωλικοὺς ὠφελεῖ.

Vulg. ex. κωλικοὺς: addit verò V. καὶ [illegible]

Περὶ Χελιδόνος. Κεφ. ξ'.

Χελιδόνος νεοσσοὺς τοὺς ἐκ τῆς πρώτης νεοσσοποιίας, αὐξομένης τῆς D σελήνης ἀνατεμὼν, εὑρήσεις ἐν τῇ γαστρὶ λίθους, ἐξ ὧν δύο λαβὼν, ἕνα ποικίλον, καὶ τὸν ἕτερον καθαρὸν, πρὸ τοῦ ἐπιψαῦσαι τῆς γῆς ἐνδύσας εἰς δέρμα δαμάλεως ἢ ἐλάφου, καὶ περιάψας βραχίονι ἢ τραχήλῳ, ἐπιληπτικοὺς ὠφελήσεις. πολλάκις δὲ καὶ παντελῶς ἀποκαταστήσεις. βι- E βρωσκόμεναι δὲ ὥσπερ αἱ συκαλίδες, ὀξυωπίας εἰσὶ φάρμακον. καὶ ἡ ἀπ' αὐτῶν δὲ τέφρα, καὶ ἡ τῶν μητέρων καυθεισῶν ἐν χύτρᾳ μετὰ μέλιτος χρισθεῖσα, ὀξυδορκίαν ποιεῖ. ἁρμόζει δὲ καὶ συναγχικοῖς διαχριομένη, καὶ πρὸς σταφυλῆς καὶ παρισθμίων φλεγμονάς. σκελετευθεῖσαι δὲ αὗται καὶ F οἱ νεοσσοὶ, συναγχικοὺς ὠφελοῦσι πινόμεναι μεθ' ὕδατος πλῆθος < α'.

Περὶ Ἐλέφαντος. Κεφ. ξα'.

Ἐλέφαντος ὀδόντος ῥίνισμα, παρωνυχίας καταπλασθὲν θεραπεύει. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν.

V. add. σὺν τῷ μαλακῷ ξηραν-τον.

Περὶ Ἀστραγάλου ὑός. Κεφ. ξβ'.

G Ἀστράγαλος ὑὸς καεὶς μέχρις οὗ ἐκ μέλανος γένηται λευκὸς, καὶ λεῖος τριβεὶς, ἐμπνευματώσεις κόλου καὶ στρόφους χρονίους ἰᾶται.

ἐν ταῖς ἑψήσεσι ξηρανθὲν, ἁρμόζει στομαχικοῖς, λεῖον μετ' οἴνου πινόμενον. ὁ δὲ ζωμὸς τοῦ νοσσακίου, μάλιστα δίδοται *ἐπικράσεως χάριν φαυλοτήτων καὶ ἐπὶ τῆς στομάχου πυρουμένων λιτῶς σκευασθείς. Ὁ δὲ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων, δίδοται πρὸς κάθαρσιν κοιλίας. ἐξελόντας δὲ τὰ ἐντὸς, δεῖ ἀντεμβάλλειν ἅλας, καὶ καταρράψαντας ἕψειν μετὰ ὕδατος ξεστῶν κ'. καὶ ἕψοντας εἰς κοτύλας γ'. δίδοται δὲ πλὴν ἐξαιθριασθέν. ἔνιοι δὲ συνέψουσι κράμβην θαλασσίαν, ἢ λινόζωστιν, ἢ κνῆκον, ἢ πολυπόδιον. ἄγει δὲ πάχος ὠμὸν, γλισχρῶδες, μέλαν· ἁρμόζει δὲ πυρετοῖς χρονίοις, ἄσθμασιν, ἀρθριτικοῖς, ἐμπνευματουμένοις στομάχοις.

Com. ex Gal. & Pau[illegible]

Coro. legit ἕ[illegible]

Vide inter Dios. noth. quæ huius capitis calci adiiciuntur.

Περὶ Ὠοῦ. Κεφ. νδ'.

ὨΟΝ τὸ ἁπαλὸν, τροφιμώτερον τοῦ ῥοφητοῦ, καὶ τοῦ ἁπαλοῦ τὸ σκληρόν. ἡ λέκυθος αὐτοῦ χρησίμη πρὸς ὀφθαλμῶν περιωδυνίας, ὀπτηθεῖσα σὺν κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ· πρός τε τὰς περὶ δακτύλιον φλεγμονὰς καὶ κονδυλώματα, σὺν μελιλώτῳ. μετὰ ῥοὸς δὲ ἢ κηκίδος τηγανισθεῖσα, καὶ βρωθεῖσα, ἵστησι κοιλίαν, καὶ καθ' ἑαυτὴν δὲ προσενεχθεῖσα.

Flor. caret, sed vsus sic verum docet.

Forte προσενεχθεῖσα

Περὶ Λευκοῦ τοῦ ὠοῦ. Κεφ. νε'.

Τὸ δὲ λευκὸν αὐτοῦ ὠμὸν ὂν ψύχει, ἐμπλάττει, παρηγορεῖ ἐγχυματισθὲν ἐπ' ὀφθαλμῶν φλεγμαινόντων. κατακαύματά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι παραχρῆμα ἐπιχρισθέν· πρόσωπά τε ἀνεπικαύστα τηρεῖ, ἀνακόλλημα δέ ἐστι ῥευματιζομένων σὺν λιβανωτῷ κατὰ τοῦ μετώπου τιθέμενον· φλεγμονάς τε ὀφθαλμῶν πραΰνει ἐρίῳ ἀναληφθὲν μιγέντος αὐτῷ ῥοδίνου καὶ οἴνου καὶ μέλιτος· ὠμὸν δὲ ῥοφηθὲν, αἱμορροΐδος δήγμασι βοηθεῖ. ἀκροχλιαρὸν δὲ πρὸς κύστεως δηγμοὺς καὶ ἑλκώσεις νεφρῶν καὶ τραχυσμοὺς τραχείας ἀρτηρίας, καὶ αἵματος ἀναγωγὰς καὶ καταρρόους καὶ θώρακος ῥευματισμοὺς ἁρμόζει.

Hoc caput in vetustis libris cum superiore coniunctũ est. Goup.

V. [illegible], aliter [illegible].

V. [illegible].

Περὶ Τεττίγων. Κεφ. νς'.

ΤΕΤΤΙΓΕΣ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι, τοῖς περὶ τὴν κύστιν ἀλγήμασι βοηθοῦσιν.

A quendum excoriari solet, arefacta tritáque & in vino pota stomachicis confert. *Ius autem pulli simpliciter paratum potissimè datur ad tẽperandos prauos vitiosósque humores, & ijs quibus ęstuat os ventriculi. At ius è vetere gallinaceo datur ad aluum deiiciendã. Exemptis porrò interaneis in eorum locũ sal B immittendus est, demúmque consuto vẽtre gallinaceus in aquæ sextarijs xx. discoquẽdus, dum tres heminæ supersint. Totum verò id sub dio refrigeratum exhibetur. Sunt qui marinam brassicam, mercurialem, cnicum aut filiculam simul incoquant. Cæterùm crudos crassósque, lentos ac viscosos & atros hu- C mores educit. Prodest ijs quos longæ diuturnæq; tenent febres, suspiriosis, arthriticis, inflationéque stomachi laborantibus.

Hanc periodũ prætermisit Ruellius.

De Ouo. Cap. LIIII.

OVVM molliculũ plus alit quàm sorbile, itemq; durũ plus quam molle. Est ipsius luteum contra do- D lores oculorum vtile, tostum cũ rosaceo & croco. Sedis autẽ inflãmationibus & condylomatis prodest, addito meliloto. Cum rhoïs semine aut galla frixum in sartagine & in cibo sumptum, aut etiam per se exhibitum, aluum sistit.

De Oui cãdido seu albumine. C. LV.

E Crudum oui candidum refrigerat, cutis spiramenta occludit, & oculis infusum eorum inflammationes lenit: ambustis confestim illitũ, quominus erumpant pustulæ prohibet: faciem à Solis adustione tuetur: cum thure anacollematis vice fronti inductũ, fluxiones arcet cõ- F pescitque: oculorum inflammationes lana exceptum, additis rosaceo melle ac vino, mitigat. Quòd si crudũ sorbeatur, contra hęmorrhoidis serpentis morsus auxiliatur: exiguo verò calore tepens prodest contra vesicę rosiones, renũ exulcerationẽ asperæ arteriæ scabritias, sanguinis reiectiones, destillationes ac thora- G cis rheumatismos.

De Cicadis. Cap. LVI.

CICADÆ si assatæ edantur, doloribus vesicæ succurrunt.

Pl. tosta in pr[illegible]

De Locustis. Cap. LVII.

LOCVSTÆ suffitu difficultates vrinę adiuuant, prę sertim quę fœminas malè habent: est autem earũ caro inutilis. At quæ locusta asiracos aut onos dicitur, sine pénis est, grandioribus membris dum recens est. Hęc assiccata si ex vino bibatur, contra scorpionis ictus magnoperè confert. Cęterùm hac eadem abundè vescuntur Afri, qui Leptin incolunt.

De Oßifrago. Cap. LVIII.

VENTRICVLVS eius auis, quem Latini ossifragum appellát, paulatim potui datus, calculos fertur per vrinam expellere.

De Galerita. Cap. LIX.

GALERITA auicula est parua, apicem in vertice pauonis modo gestans. Hæc assa & in cibo sumptą colicos adiuuat.

De Hirundine. Cap. LX.

HIRVNDINIS pullos qui primo partu exclusi fuerint si crescente Luna dissecueris, in eorum ventre lapillos inuenies: è quibus duos, vnum quidem colore varium, alterum verò purum & vnicolorem accipies. His priusquã terrã attigerint iuuencæ corio aut ceruina pelle inclusis & brachio aut collo ad alligatis comitiales recreabis: plerunque etiã penitus sanitati restitues. Ipsę verò hirundines in cibo sumptę, velut & ficedulæ, aciẽ oculorũ exacuunt. Tam pullorum quàm matrũ in olla fictili combustarum cinis cum melle oblitus, oculis claritatẽ affert: confert & perunctus, angina laborantibus: itémque prodest ad vuæ ac tonsillarum inflãmationes. Cæterùm & ipsę & pulli si exiccentur & drachmæ vnius pondere ex aqua bibantur, his succurrunt qui angina conflictantur.

De Ebore. Cap. LXI.

ELEPHANTINI dentis ramentũ, vnguium reduuias curat impositum. Vim porrò astringẽdi obtinet.

De Talo suillo. Cap. LXII.

SVIS talus combustus dum è nigro albescat, túmque tritus ac potus, inflationibus coli ac diuturnis torminibus medetur.

A Περὶ Ἀκρίδων. Κεφ. νζ'.

ΑΚΡΙΔΕΣ ὑποθυμιώμεναι, δυσουρίας μάλιστα ταῖς ἐπὶ γυναικῶν ὠφελοῦσι· πλὴν δὲ σάρκα ἄχρηστον ἔχουσιν. ἡ δὲ λεγομένη ἀκρὶς ἀσίρακος ἢ ὄνος, ἄπτερός ἐστι καὶ μεγαλόκωλος, πρόσφατος· ξηρανθεῖσα δὲ σφόδρα σκορπιοδήκτοις ὠφελεῖ πινομένη σὺν οἴνῳ. χρῶνται δὲ αὐτῇ καταπληκτικῶς οἱ κατὰ Λέπτιν Λίβυες. B

Περὶ Φήνης. Κεφ. νη'.

ΦΗΝΗΣ τοῦ ὀρνέου, ὃ Ῥωμαϊστὶ καλοῦσιν ὀσσίφραγον. τούτου ἡ κοιλία κατ᾽ ὀλίγον ποτιζομένη, λίθους ἐξουρεῖσθαι ποιεῖν ἱστορεῖται.

Περὶ Κορυδαλλοῦ. Κεφ. νθ'.

C ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ὀρνίθιόν ἐστι μικρὸν, ἔχον κατὰ τῆς κορυφῆς ὑπεροχὴν ὥσπερ ταὼς. οὗτος βρωθεὶς ὀπτὸς, κωλικοῖς ὠφελεῖ.

Περὶ Χελιδόνος. Κεφ. ξ'.

ΧΕΛΙΔΟΝΟΣ νεοσσοὺς, τοὺς ἐκ τῆς πρώτης νεοσσοποιΐας, αὐξομένης τῆς D σελήνης ἀνατεμὼν, εὑρήσεις ἐν τῇ γαστρὶ λίθους, ἐξ ὧν δύο λαβὼν, ἕνα ποικίλον, καὶ τὸν ἕτερον καθαρὸν, πρὸ τοῦ ἐπιψαῦσαι τῆς γῆς ἐνδύσας εἰς δέρμα δαμάλεως ἢ ἐλάφου, καὶ περιάψας βραχίονι ἢ τραχήλῳ, ἐπιληπτικοὺς ὠφελήσεις. πολλάκις δὲ καὶ παντελῶς ἀποκαταστήσεις. βιβρωσκόμεναι δὲ ὥσπερ αἱ συκαλίδες, ὀξυωπίας εἰσὶ φάρμακον. καὶ ἡ ἀπ᾽ αὐτῶν δὲ τέφρα, καὶ ἡ τῶν μητέρων καυθεισῶν ἐν χύτρᾳ μετὰ μέλιτος χρισθεῖσα, ὀξυδορκίαν ποιεῖ. ἁρμόζει δὲ καὶ συναγχικοῖς διαχριομένη, καὶ πρὸς σταφυλῆς καὶ παρισθμίων φλεγμονάς. σκελετευθεῖσαι δὲ αὗται καὶ οἱ νεοσσοὶ, συναγχικοὺς ὠφελοῦσι πινόμεναι μεθ᾽ ὕδατος πλῆθος < α'. F

Περὶ Ἐλέφαντος. Κεφ. ξα'.

ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ ὀδόντος ῥίνισμα, παρωνυχίας καταπλασθὲν θεραπεύει. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν.

Περὶ Ἀστραγάλου ὑός. Κεφ. ξβ'.

G ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ ὑὸς καεὶς μέχρις ἂν ἐκ μέλανος γένηται λευκὸς, καὶ λεῖος ποθεὶς, ἐμπνευματώσεις κόλου καὶ στρόφους χρονίους ἰᾶται.

Hac periodo carent vulgati codices. Aldinus in notha retulit: quam tamẽ & Ruellius & Marcellus expresserunt.

Ald. ῥιζοχέοντα. V. ῥιζοχέοντα. Forte σκορπιοπλήκτους.

V. Perperam ὀσυφράγου.

Vulg. ex. κωλικοῖς: addit verò V. καὶ ἐπιληπτικοῖς.

V. add. σὺν τοῖς κωλικοῖς ξηρανθεῖσι.

Περὶ Ἐλάφου κέρατος. Κεφ. ξγ'.

A ΕΛΑΦΟΥ κέρας κεκαυμένον καὶ πεπλυμένον, ἁρμόζει πινόμενον πλῆθος δυοῖν κοχλιαρίων αἱμοπτοϊκοῖς, δυσεντερικοῖς, κοιλιακοῖς, ἰκτερικοῖς, κύστεως ἀλγήμασι μετὰ τραγακάνθης, ῥοικαῖς δὲ γυναιξὶ μετὰ ὑγροῦ τοῦ πρὸς τὸ πάθος ἁρμόζοντος. καίεται δὲ ἐν καμίνῳ καταβληθὲν καὶ κοπὲν εἰς ὠμὴν χύτραν περιπεπλασμένην πηλῷ, ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται. πλύνεται δὲ ὡς καδμία. τὸ δὲ τοιοῦτον ἁρμόζει πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ἕλκη καὶ ῥεύματα· καὶ ὀδόντας παρατριβόμενον σμήχει. ὠμὸν δὲ θυμιαθὲν, ἑρπετὰ διώκει. ἀποζεσθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ διακλυζόμενον, παρηγορεῖ γομφιάσεις.

V. add. [illegible]

V. add. [illegible]

Περὶ Καμπῶν. Κεφ. ξδ'.

ΚΑΜΠΑΙ αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων γινόμεναι, περιχριόμεναι σὺν ἐλαίῳ, ἀδήκτους ἀπὸ τῶν ἰοβόλων φυλάττειν λέγονται.

Ald. [illegible]

Περὶ Κανθαρίδων. Κεφ. ξε'.

D ΚΑΝΘΑΡΙΔΕΣ εἰς ἀπόθεσιν εὔθετοι αἱ ἀπὸ τοῦ σίτου. ἃς βαλὼν εἰς ἀκόνιτον ἀγγεῖον, καὶ τὸ στόμα περιδήσας ὀθονίῳ ἀραιῷ, καθαρῷ, περικατάστρεφον ἀτμῷ ζέοντος ὄξους δριμυτάτου, καὶ ἕως ἂν πνιγῶσι κράτει· εἶτα διαπείρας λίνῳ, ἀποτίθεσο. ἐνεργέσταται δέ εἰσιν αἱ ποικίλαι, καὶ μηλίνας ἐπικαρσίους ζώνας ἔχουσαι [ἐν ταῖς πτέρυξιν] ἐπιμήκεις τὸ σῶμα, ἁδραὶ, ἐμπιμελεῖς, ὡς αἱ σίλφαι. ἄτονοι δέ εἰσιν αἱ μονόχρωμοι.

V. ἐνεργέσταται

V. hæc omittit.

Περὶ Βουπρήστου. Κεφ. ξϛ'.

Ωσαύτως δὲ ἀποτίθενται καὶ αἱ βουπρήστεις, εἶδος οὖσαι κανθαρίδων, καὶ αἱ πιτυοκάμπαι. καὶ αὗται δὲ ἐπὶ κοσκίνου ἐπαιωρουμένου, θερμοσποδιᾷ φωγνύμεναι ἐπὶ βραχὺ, ἀποτίθενται. δύναμις δὲ αὐτῶν κοινὴ, σηπτικὴ, ἑλκωτικὴ, θερμαντικὴ, ὅθεν μίγνυνται φαρμάκοις τοῖς τὰ καρκινώδη καὶ λέπρας καὶ λειχῆνας ἀγρίους θεραπεύουσιν. ἄγουσι δὲ καὶ ἔμμηνα, πεσσοῖς μαλακτικοῖς μιγεῖσαι. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν τὰς κανθαρίδας καὶ ὑδρωπικοῖς βοηθεῖν, μιγνυμένας ἀντιδότοις, ὡς οὔρησιν

V. non legit

Ald. addit [illegible] V. [illegible]

De Cornu ceruino. Cap. LXIII.

A CORNU cerui vstum ac lotum si binûm cochlearium mensura bibatur, confert sanguinem excreantibus, dysentericis, cœliacis, regio morbo, & vesicę doloribus cũ tragacantha: fœminis item fluxione vulux laborantibus, cum liquore ei affectui accõmodato. Porrò tusum B & crudo fictili luto circumlito inditum vritur in fornace donec albescat, ac deinde cadmiæ modo eluitur. Tale verò oculorum vlceribus atque fluxionibus salutare est: affrictum quoque dentes expurgat. Cæterùm crudum si accendatur, odore serpentes fugat. In aceto verò feruefactum si ore colluatur, interiorũ C dentium dolores mitigat.

De Erucis. Cap. LXIIII.

ERVCÆ quę in oleribus gignuntur, à venenatarũ bestiarũ morsibus eos ferũtur tutos præstare qui ipsis ex oleo peruncti fuerint.

De Cantharidibus. Cap. LXV.

D CANTHARIDES quæ in frumentis leguntur, ad recondendum idoneæ sunt. Eas in vas nõ picatum immittito, ac ipsius osculũ raro puróque linteo obligatũ circumuertito ad vaporẽ feruentis aceti quàm acerrimi, tandiúque inuersum fictile contineto, donec illæ suffocẽtur: tandẽ lino transfixas reponito. Por- E rò efficacissimæ sunt quæ variæ visuntur, luteásque habent in pennis transuersas lineas, quæque oblongo sunt corpore, crassæ, & blattarũ modo præpingues. Sed inefficaces & imbecillæ, quæ vnius sunt coloris.

De Bupresti. Cap. LXVI.

Simili modo reponũtur & buprestes, quę sunt è cantharidum gene- F re, itémque pinorum erucæ. Sed & hæ supra cribrum suspensum feruenti cinere paulisper intostæ reconduntur. Vis ipsarum communis septica, exulceratoria, & excalfactoria: qua de causa medicamentis admiscentur, quibus carcinomata, lepræ & impetigines feræ curantur. G Menses quoque cient, pessis emollientibus additæ. Porrò nonnulli cantharidas antidotis admistas etiam hydropicis auxiliari prodiderunt, quippe quæ vrinas mo-

moueant. Alij ipsarum alas ac pedes ijs qui illas hauserint pro antidoto esse tradiderunt.

De Salamandra. Cap. LXVII.

SALAMANDRA lacertæ genus est, iners, variũ, quódque frustra creditum est ignibus non vri. Vim habet septicam, exulcerantem, ac denique calfactoriam. Additur in medicamenta septica lepras abolentia, quemadmodum & cantharis: ac simili quoque modo reponitur. Vsta verò, pilos cum oleo abolet. Cæterùm exenterata, detractis pedibus & capite, in melle seruatur ad eundem vsum.

De Araneo. Cap. LXVIII.

ARANEVS, quem holcum aut lycon, id est, raptorem aut lupum alij nominant, cum emplastro subactus & linteolo inductus, ac fronti aut temporibus impositus, tertianos circuitus persanat. Tela eius apposita sanguinem sistit, & vlcera quæ summam cutem occuparunt ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterũ aranei genus, quod candidam, tenuem, densámque telam orditur. Hoc aluta inuolutum, & de lacerto suspensum, quartanis circuitibus mederi narratur. Decoctum autem ex rosaceo & infusum, aurium doloribus auxiliatur.

De Lacerta. Cap. LXIX.

LACERTÆ caput tritum & impositum, aculeos & omnia corpori infixa extrahit. Sed & formicantes verrucas & pensiles, quas acrochordonas vocant, clauósque tollit. Iecur ipsius dentium cauernis inditũ, dolores eximit. Tota verò dissecta & imposita, ictos à scorpione leuat.

De Sepe. Cap. LXX.

SEPS, quam nõnulli lacertã Chalcidicam vocãt, ex vino pota, quos momorderit ijs medetur.

De Scinco. Cap. LXXI.

SCINCVS quidam in Ægypto, alius in India, alius ad mare Rubrũ gignitur. Est & alius qui apud Libyam Mauritaniæ fluuium reperitur. Est verò crocodilus terrestris sui generis, qui addito nasturtio sa-

A κινούσας. ἔνιοι δὲ τὰ πτερὰ αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας τοῖς πιοῦσιν αὐτὰς ἀντιφάρμακον ἀνέγραψαν.

Περὶ Σαλαμάνδρας. Κεφ. ξζʹ.

ΣΑΛΑΜΑΝΔΡΑ εἶδός ἐστι σαύρας· ἔστι δὲ νωχελές, ποικίλον, μάτην πιστευθὲν μὴ καίεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικήν, B ἑλκωτικήν, θερμαντικήν. μίγνυται δὲ σηπτοῖς καὶ λεπρικοῖς ὡς αἱ κανθαρίδες, καὶ ἀποτίθεται ὁμοίως. ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας *τακεῖσα μετ' ἐλαίου. φυλάσσεται δὲ καὶ ἐν μέλιτι ἐξεντερισθεῖσα, τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεθέντων, εἰς τὴν αὐτὴν χρῆσιν.

V. ἣν ἔνιοι σαῦρον

Orib. add. καὶ ἐν καυστικαῖς δυνάμεσι

C Περὶ Ἀράχνης. Κεφ. ξηʹ.

ΑΡΑΧΝΗ τὸ ζῷον, ὃ ὁλκὸν ἔνιοι ἢ *λύκον καλοῦσι, συμμαλαχθεῖσα ἐμπλάστρῳ, καὶ ἐμπλασθεῖσα εἰς ὀθόνιον, προστεθεῖσα μετώπῳ ἢ κροτάφοις, τριταϊκὰς περιόδους ὑγιάζει. τὸ δὲ ὕφος αὐτῆς ἐπιτιθέμενον αἷμα ἵστησι, καὶ ἀφλέγμαντα τηρεῖ D τὰ ἐπιπόλαια τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος ἀράχνης, κατασκευάζον τὸν ὑμένα λευκόν, λεπτὸν καὶ πυκνόν· ὃ ἱστορεῖται ἐνδεόμενον εἰς κυτίδα, καὶ περιαπτόμενον βραχίονι, τεταρταϊκὰς περιόδους θεραπεύειν. συνεψηθὲν δὲ ῥοδίνῳ, ὠταλγίαις βοηθεῖ ἐγχεόμενον.

V. non habet

E Περὶ Σαύρας. Κεφ. ξθʹ.

ΣΑΥΡΑΣ ἡ κεφαλὴ λεία ἐπιτεθεῖσα, σκόλοπας ἐξάγει καὶ πάντα τὰ ἐμπεπηγότα. αἴρει δὲ καὶ μυρμηκίας, καὶ ἀκροχορδόνας, καὶ ἥλους. τὸ δὲ ἧπαρ αὐτῆς ἐντεθὲν τοῖς τῶν ὀδόντων βρώμασιν, ἀπονίαν ποιεῖ. ὅλη δὲ ἀνασχισθεῖσα, καὶ ἐπιτεθεῖσα, σκορπιοπλήκτους κουφίζει. F

Περὶ Σηπός. Κεφ. οʹ.

ΣΗΨ, ἣν ἔνιοι σαύραν καλοῦσι Χαλκιδικήν, ἐν οἴνῳ ποθεῖσα, τοὺς ὑπ' αὐτῆς δηχθέντας ἰᾶται.

Lacuna reperit in vetustiss. codice, ταύτης ἡ κεφαλὴ λεία

Περὶ Σκίγκου. Κεφ. οαʹ.

ΣΚΙΓΚΟΣ ὁ μέν τίς ἐστιν Αἰγύπτιος, G ὁ δὲ Ἰνδικός, ἄλλος ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ γεννώμενος· ἕτερος δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ τῆς Μαυρουσιάδος εὑρίσκεται. ἔστι δὲ κροκόδειλος χερσαῖος, ἰδιογενής, περιχεόμενος ἐν

Vulg. Ἀνδίᾳ

*καρδάμῳ. φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν ποθὲν τὸ περὶ τοὺς νεφροὺς αὐτοῦ μέρος, ὅσον < πλῆθος μετ᾽ οἴνου, ὁρμητικὴν περὶ τὰ ἀφροδίσια· ἀποπαύεσθαι δὲ τὴν ἐπὶ ταύτῃ τῆς προθυμίας, φακοῦ ἀφεψήματι μετὰ μέλιτος πινομένου, ἢ θρίδακος σπέρματι μεθ᾽ ὕδατος. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις.

Περὶ τῶν τῆς γῆς ἐντέρων. Κεφ. οβ'.

ΓΗΣ ἔντερα λεῖα ἐπιτιθέντα, νεύρων ἀποκοπὰς κολλᾷ, λύει δὲ καὶ τριταίους· ἑψηθέντα δὲ σὺν χηνείῳ στέατι, διὰ θέσεως ὤτων ἐγχυματιζόμενα θεραπεύει· συνεψηθέντα δὲ ἐλαίῳ καὶ ἐγχεόμενα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς, ὀδονταλγίαις βοηθεῖ· ἄγει δὲ καὶ οὖρα λεῖα πινόμενα σὺν γλυκεῖ.

Lacuna legit in vetustiss. codice, σὺν ὕδατι καὶ χηνείῳ στέατι

Περὶ Μυγάλης. Κεφ. ογ'.

ΜΥΓΑΛΗ ἀνασχισθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, ἄκος ἐστὶ τοῦ ἰδίου δήγματος.

Περὶ Μυῶν. Κεφ. οδ'.

ΜΥΑΣ τοὺς κατοικιδίους ἀνασχισθέντας σκορπιοπλήκτοις ὠφελίμως ἐπιτίθεσθαι ὁμολογεῖται· βρωθέντας δὲ ὀπτοὺς ὑπὸ παίδων, ἀναξηραίνειν τὸ ἐν τοῖς στόμασιν αὐτῶν σίελον.

Περὶ Γάλακτος. Κεφ. οε'.

ΓΑΛΑ κοινῶς μὲν πᾶν, εὔχυμον, τρόφιμον, μαλακτικὸν κοιλίας, *φυσητικὸν στομάχου καὶ ἐντέρων· ὑδαρέστερον μέν τοι τὸ ἐαρινὸν τοῦ θερινοῦ, καὶ τὸ ἀπὸ χλωρᾶς νομῆς μᾶλλόν ἐστι μαλακτικὸν κοιλίας. ἔστι δὲ καλὸν γάλα, τὸ λευκὸν καὶ ὁμαλὸν τῇ παχύτητι, καὶ συστρεφόμενον, ἐπειδὰν ἐπισταγῇ ὄνυχι. τὸ δὲ αἴγειον ἧττον κοιλίας ἅπτεται, διὰ τὸ τὰς αἶγας τὸ πλέον στυφούσῃ νομῇ χρῆσθαι, δρυῒ καὶ σχίνῳ, καὶ θαλλίᾳ, καὶ τερμίνθῳ· ὅθεν καὶ εὐστόμαχον τυγχάνει. τὸ δὲ προβάτειόν ἐστι *παχύ τε καὶ γλυκὺ καὶ *πολὺ λιπαρόν, οὐχ οὕτω δὲ εὐστόμαχον. τὸ μέν τοι βόειον καὶ ὄνειον καὶ ἵππειον, εὐκοιλιώτερα *καὶ ταρακτικά. πᾶν δὲ γάλα κοιλίας καὶ στομάχου ἀνατρεπτικόν, ὅπου ἐστὶ νομὴ σκαμμωνία, ἢ ἐλλέβορος, ἢ λινόζωσις, ἢ κληματίς. ὡς καὶ ἐν τοῖς *Ἰουστίνοις ὄρεσιν ὑφ᾽ ἡμῶν ἱστόρηται· αἱ γὰρ αἶγες νεμόμεναι τοῦ λευκοῦ ἐλλεβόρου τὰ φύλλα,

In manuscripto codice legit Matthiolus φυσητικόν.

Codex quidam antiquus παχύ sed nullo sensu. Goup.

V πολὺ omittit.

Aldinus, γίνεται pro καὶ ταρακτικά.

Fortè οὐεστίνοις, vt & antea lib. 1. cap. 9.

le conditur. Aiunt porrò partem eã quæ renes amplectitur, drachmæ pondere in vino potam, venerem accendendi vim habere: attamen lentis decocto cum melle, aut semine lactucæ cũ aqua poto intensam illam veneris cupiditatẽ inhiberi. In antidota quoque additur.

De Terrenis vermibus. C. LXXII.

TERRENI vermes triti & impositi, præcisos neruos glutinant, ac tertianas quoque soluunt. Decocti verò cũ anserino adipe & instillati, affectis auribus medentur. In oleo autem decocti si oppositæ auriculæ infundantur, dentiũ doloribus pręstant auxilium. Triti quoque & cũ passo epoti vrinas ciunt.

De Mure araneo. Cap. LXXIII.

MVs araneus dissectus & impositus contra suos morsus remedio est.

De Muribus. Cap. LXXIIII.

MVRES domesticos dissectos scorpionum ictibus vtiliter imponi est in confesso: si verò inassati à pueris in cibo sumantur, ipsorum oris saliuam exiccare.

De Lacte. Cap. LXXV.

LAC generatim omne boni succi est, corpus alit, ventrem mollit, stomachum & intestina inflatione vexat: vernum tamen aquatius ęstiuo, & quod è viridi pascuo est, aluum magis emollit. Probatur candidũ & æquali crassitudine, quódque vngui instillatum * conglobatur. Aluum minùs tentat caprinum, quoniam capræ astringenti pabulo magna ex parte vescuntur, quercu, lentisco, frondibus oleaginis, & terebintho: quam ob causam stomacho etiam euadit accommodatum. Ouillum autem crassum est, dulce ac præpingue: sed non vsque adeò stomacho vtile. At bubulum, asininum, & equinum, aluum magis soluunt, ipsámque turbant. Quibus verò in locis scammonium, veratrũ, mercurialis & clematis sunt pro pabulo, lac omne ventrẽ, stomachũq; subuertit: quale in Vestinis montibus à nobis obseruatum est. Siquidem capræ veratri albi folia, cũ pri-

* hæret aut destillat Pl.

mùm erumpunt depascentes & ipsæ euomunt, & lac quoque reddũt euertendi stomachi vim habẽs atque nauseosum. Porro decoctum lac omne,& id quidem maxime à quo silicum ignitorum vi portio tenuior exhausta est, ventrem astringit ac omnibus in vniuersum internis exulcerationib⁹ auxiliatur, præsertim verò gutturis, pulmonis, intestinorum,renum,ac vesicæ. Quin & contra summæ cutis pruritus,papularum eruptiones & vitiatos corporis succos recens exhibetur cum melle crudo, addito sale & exigua aqua dilutum. Minùs verò inflat quodcunque semel feruefactũ est. Cæterum decoctum cum calculis ad dimidias alui fluxiones vlceratione comitatas adiuuat.

De Sero lactis.Cap. LXXVI.

Lac quodcunque implicitũ habet sibi serum,quod quidem à lacte diuisum redditur ad purgationem efficacius. Exhibetur porrò quibus citra acrimoniam deiectionẽ moliri volumus, vti melancholicis, comitialibus,atque in lepra, elephantiasi & papularum toto corpore eruptionibus.

De Schisto lacte. Cap. LXXVII.

Diuiditur autem lac omne, si fictili nouo ferueat, & ficulneo ramo recens desecto moueatur, ac posteaquam bis terve efferbuerit, affundantur aceti mulsi totidem cyathi quot sunt heminæ lactis: ita enim discedit serum ab eo quod caseosum est. Sed oportebit vt ne lac feruendo circunfundatur, inter coquendum continenter spõgia ex frigida fictilis labrum detergere, sextariúmque argenteum frigidæ aquæ plenum demittere.Bibitur porrò serum heminis per interualla singulis vsque ad quinas, ita vt intercedentibus spatiis potantes deambulent. Lac autem recens etiã efficax est contra rosiones & inflammationes à medicamentis exitialibus factas, vti à cantharide,pityocampa, salamandra,aut buprestе,auripigmento,dorycnio, aconito,aut ephemero.Ad hoc verò priuatim bubulũ maximè cõfert. Gargarizatur & ad oris ac tonsillarum

A κατὰ τὴν προτέραν ἔκβλησιν αὐτῶν, αἶται ἐμοῦσι· καὶ τὸ γάλα ἀνατρεπτικὸν στομάχου καὶ ναυτίας *γίνεται). ἑψηθὲν δὲ πᾶν γάλα στεγνωτικὸν γίνεται κοιλίας· καὶ μάλιστα τὸ διὰ πυρώσεις κόχλαξιν ἐξικμασθέν, κοινῶς δὲ καὶ ταῖς ἐντὸς ἑλκώσεσι βοηθεῖ, μάλιστα δὲ βρόγχου, πνεύμονος, ἐντέ-
B ρων, νεφρῶν, κύστεως, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἐπιφανείας κνησμούς, ἐξανθήματα, καὶ κακοχυμίας, δίδοται νεαρὸν μετὰ μέλιτος ὠμοῦ καὶ ὕδατος συναναχραθέντος ὀλίγου, μιγνυμένων καὶ ἁλῶν. ἀφυσότερον δὲ γίνεται ἀποζεσθὲν ἅπαξ. τὰ δὲ τῆς κοιλίας μετ' ἑλκώσεως ῥεύματα, ἄχρις ἡμισείας τοῖς
C κόχλαξιν ἑψηθὲν ὠφελεῖ.

Περὶ Ὀῤῥοῦ γάλακτος. Κεφ. ος'.

Ἔχει δὲ πᾶν γάλα συμπεπλεγμένον ⊙ ὀῤῥὸν, ὃς χωριζόμενος πρὸς κάθαρσιν εὐτονώτερος γίνεται. διδόμενος ἐφ' ὧν δίχα δριμύτητος ἔκκρισιν βουλόμεθα ποιῆσαι, ὡς ἐπὶ μελαγχολικῶν, ἐπιληπτικῶν,
D λέπρας, ἐλεφαντιάσεως, καὶ ἐξανθημάτων τῶν περὶ ὅλον τὸ σῶμα.

Περὶ Σχιστοῦ γάλακτος. Κεφ. οζ'.

*Σχίζεται δὲ πᾶν γάλα ζεννύμενον ἐν καινῇ χύτρᾳ κεραμίᾳ, καὶ κινούμενον κλάδῳ συκίνῳ νεοτμήτῳ, καὶ μετὰ τὸ ζέσαι δὶς ἢ τρὶς, ἐπιῤῥαίνεται ὀξυμέλιτος κύα-
E θος, πρὸς ἑκάστην κοτύλην τοῦ γάλακτος· οὕτω γὰρ διαχωρίζεται ὁ ὀῤῥὸς τοῦ τυρώδους. δεήσει δὲ πρὸς τὸ μὴ ὑπερζέειν τὸ γάλα, ἐν τῷ ἑψῆσαι σπόγγῳ ἐκ ψυχροῦ συνεχῶς ἀποψᾶν τὸ χεῖλος τῆς χύτρας, καὶ ξέστην ἀργυροῦν πλήρη ὕδατος ψυχροῦ καθιέναι. ποτίζεται δὲ ὁ ὀῤῥὸς ἐκ διαστήμα-
F τος κατὰ κοτύλην ἄχρι πέντε κοτυλῶν, ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ διαστήμασι περιπατείτωσαν ⊙ πίνοντες. ποιεῖ δὲ τὸ πρόσφατον γάλα καὶ πρὸς τοὺς ἀπὸ τῶν θανασίμων φαρμάκων δηγμοὺς καὶ πυρώσεις, ὡς κανθαρίδος ἢ πιτυοκάμπης, ἢ σαλαμάνδρας, ἢ βουπρήστεως ἢ * ὑοσκυάμου, ἢ
G δορυκνίου, ἢ ἀκονίτου, ἢ ἐφημέρου. πρὸς δὲ τοῦτο μάλιστα τὸ βόειον συμφέρει ἰδίως ἁρμόζον. διακλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἑλκώσεις στομάτων καὶ παρισθμίων εἰς ἀναγαργάρισμα.

V.C. hæc ita, licet eodem sensu: αὐταὶ τὸ ἐμοῦσι κατὰ τὴν πρώτην ἀπόκρισιν τοὺς νομάς, καὶ τὸ γάλα ἀνατρεπτικὸν τοῦ στομάχου καὶ ὑπεκτικὸν καὶ ναυτίας ποιητικὸν κατασκευάζουσι. V. inserit, διαφ ac deinde βοηθεῖ.

add. λεγόμενον

V. ἁρμόζει

In antiquo scriptum inueni Goupyl. μέντοι.

ἰδίως δὲ τὸ ὄνειον διακλυζόμενον, οὖλα καὶ ὀδόντας κρατυνεῖ. ποιεῖ δὲ τῆς κοιλίας μετ' ἑλκώσεως ῥευματισμοῖς καὶ τεινεσμοῖς προβάτειον ἢ βόειον ἢ αἴγειον ἵστησιν, ἑψηθὲν διὰ κοχλάκων. ἐγκλύζεται δὲ καὶ καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ πτισάνης ἢ χόνδρου χυλοῦ, ἰχθυμοὺς πραΰνον τὴν ἐντέρων δῆξιν· ἐγκλύζεται δὲ καὶ μήτρα εἱλκωμένη.

Περὶ Γυναικείου γάλακτος. Κεφ. οη'.

Τὸ δὲ τῆς γυναικὸς γάλα γλυκύτατόν ἐστι καὶ τροφιμώτατον· ὠφελεῖ δὲ θηλαζόμενον στομάχου δῆξιν καὶ φθίσιν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς λαγωοῦ θαλασσίου πόσιν. μιγὲν δὲ λιβανωτῷ λείῳ, ἐνστάζεται τοῖς ἐκ πληγῆς αἱμαχθεῖσιν ὀφθαλμοῖς· καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ, σὺν μηκωνείῳ καὶ κηρωτῇ καταχριόμενον. ἄχρηστον δὲ πᾶν γάλα σπληνικοῖς, ἡπατικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, τοῖς τὸ νευρῶδες πάσχουσι, πυρέσσουσι, κεφαλαλγοῦσιν· εἰ μὴ πολὺ καθάρσεως ἕνεκά τις προσφέρῃ τὸ σχιστὸν ὡς ὑποδέδεικται. ἱστοροῦσι δέ τινες τὸ τῆς πρωτοτόκου κυνὸς γάλα ψιλοῦν τρίχας καταχρισθέν, καὶ θανασίμων φαρμάκων ἀντιφάρμακον ποθέν, καὶ τεθνηκότων ἐμβρύων ἐκβόλιον.

Περὶ Τυροῦ νεαροῦ. Κεφ. οθ'.

ΤΥΡΟΣ νεαρὸς δίχα ἁλῶν ἐσθιόμενος τρόφιμος, εὐστόμαχος, εὐανάδοτος, σαρκῶν ποιητικός, κοιλίας μετρίως μαλακτικός· διαφέρων αὐτὸς αὑτοῦ παρὰ τὴν τοῦ γάλακτος φύσιν, ἀφ' οὗ σκευάζεται. ἑψηθεὶς δὲ καὶ ἐκθλιβεὶς, εἶτα ὀπτηθεὶς, σταλτικὸς γίνεται κοιλίας· ὠφελεῖ δὲ καταπλασσόμενος ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ὑπώπια. ὁ δὲ νεαλής, * δυστροφώτερος ἐσθιόμενος καὶ πρὸς καθαίρεσιν σαρκὸς ἐπιτήδειος, κακοστόμαχος, λυπῶν κοιλίαν καὶ ἔντερα. ὁ δὲ παλαιότερος, κοιλίας σταλτικός. καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ ὀρρὸς, κυνῶν τροφιμώτατος.

V. tantùm φλεγμονάς.

Περὶ Ἱππάκης. Κεφ. π'.

Ἡ δὲ καλουμένη ἱππάκη, τυρός ἐστιν ἵππειος, βρομώδης, καὶ πολύτροφος, ἀναλογῶν τῷ βοείῳ. ἔνιοι δὲ ἱππάκην ἐκδέχονται τὴν ἵππειον πιτύαν.

A exulcerationes. Asininum verò peculiariter ore collutum, gingiuas dentésque stabilit. Fluxiones autem alui vlceratione comitatas ac tenesmos, ouillum, bubulum, aut caprinum candentium silicum ope decoctum, sistit. Quinetiam per se & cum hordeacea ptissana aut halicæ cremore infusum, rosiones intestinorũ magnoperè mitigat: B exulceratæ quoque vuluæ infunditur.

De Lacte muliebri. C. LXXVIII.

Lac muliebre dulcissimum est, & maximè alit. Mãmis exuctum prodest ad stomachi rosionem ac tabẽ: valet & contra haustum leporẽ marinum. Thuris verò pollini admixtum, oculis ab ictu cruore suffusis C instillatur. Podagricis quoque vtile est, cum meconio & cerato illitum. Cæterùm lac omne contrariũ spleneticis, hepaticis, vertiginosis, comitialibus, neruorũ vitio laborantibus, febres habentibus & capite dolẽtibus: nisi si quis purgationis gratia, vti demonstratum est, schistum D exhibeat. Sunt qui narrent lac primiparæ canis perunctum pilos abolere, ac potum contra venena antidoti vicem obtinere, necnon & mortuos fœtus eiicere.

De Caseo recenti. Cap. LXXIX.

CASEVS recens ac minimè salsus in cibo sũptus probè alit, stomacho vtilis est, ac facilè in membra E distribuitur: corpus auget, aluúmque moderatè mollit: alius tamẽ alio præstantior est, pro natura lactis è quo conficitur. Decoctus autem & expressus, dein inassatus, aluum sistendi vim acquirit: prodest verò impositus oculorũ inflammationibus atque sugillatis. At qui recens F salitus est, si comedatur, minùs alimenti præbet, ad minuendum corpus idoneus est, stomacho aduersatur, aluũ denique & interanea offendit. Vetustior aluum sistit. Cæterùm quod è caseo manauit serum canes quàm optimè alit.

De Hippace. Cap. LXXX.

Quod hippacen vocant, caseus G est equinus, qui quidem virus redolet, at magnoperè alit, bubulo proportione respondens. Sunt tamen qui equinum coagulum hippacen appellauerint.

De Butyro & eius fuligine.
Cap. LXXXI.

LAVDABILE paratur butyrũ è lacte pinguissimo, quale ouillũ est: fit & ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur. Molliẽdi facultate præditũ est, vímque habet olei: vnde & largiùs epotum & aluum relaxat, & contra venena, si desit oleum, vsurpatur. Cum melle affrictum, dentitiones adiuuat, gingiuarum pruritus in infantibus & oris vlcera emendat. Foris verò illitum corpus reddit habitius, & à psydracijs tuetur atque conseruat. Est & efficax contra inflammationes ac duritias vuluæ, quòd certè quidem neque putidum neque vetustum fuerit: ad dysenterias quoque & coli vlcerationem infunditur. Denique in suppuratoria medicamenta vtiliter additur: maximè verò in neruorum, meningum, vesicæ ac ceruicis vulneribus. Illud ipsum replet, purgat, & carnẽ creat: necnon & ab aspide commorsis impositũ prodest. Recẽs etiã opsoniis pro oleo ammiscetur, vti & placentis adipis vice. Colligitur verò è butyro fuligo hunc in modum: In lucernam nouam infusum butyrum accendito, & vbi operculaueris, fictili in modum siphunculi facto & supernè quidem angusto, ima verò parte foramina clibani instar habẽte cremari finito: ac vbi primũ absumptum fuerit butyrũ, aliud subinde affundito, dum fuliginis quantum desideras coaceruaueris: tandem penna deradito, ac vtitor. In medicamentis oculorum vim habet exiccandi & adstringendi: fluxiones verò cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

De Lanis. Cap. LXXXII.

LANÆ succidę molles è collo feminibúsque, laudatissimæ. Subueniunt inter initia vulneribus, cõtusis, desquamatis, liuidis, & ossiũ fracturis aceto & oleo aut vino imbutæ. Siquidẽ liquores facilè cõbibunt quibus immerguntur, & propter adhærẽtes sordes (œsypum vo-

A Περὶ Βουτύρου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ λιγνύος.
Κεφ. πα'.

ΒΟΥΤΥΡΟΝ σκευάζεται καλὸν ἐκ τοῦ λιπαρωτάτου γάλακτος, οἷόν ἐστι τὸ προβάτειον· γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ αἰγείου, ἐν ἀγγείοις κινουμένου τοῦ γάλακτος, καὶ χωριζομένου τοῦ λίπους. ἔχεται δὲ δυνάμεως
B μαλακτικῆς, ἐλαιῶδες· ὅθεν κοιλίας τε ἐκλύει πλεῖον ποθὲν καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα μὴ παρόντος ἐλαίου χρησιμεύει. μιχθὲν δὲ μέλιτι καὶ παρατριφθέν, ὀδοντιάσεις ὠφελεῖ, καὶ τοῖς τῶν οὔλων ὀδαξισμοῖς ἐπὶ παίδων καὶ ἄφθαις. ἔξωθεν δὲ καταπλασσόμενον, εὔτροφον καὶ ἀψυδράκιωτον
C τηρεῖ τὸ σῶμα. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκληρίας ὑστέρας τὸ μὴ δυσῶδες, μηδὲ παλαιόν. πρός τε δυσεντερίας καὶ πρὸς κόλου ἕλκωσιν ἐγκλυζόμενον. πυοποιοῖς τε μίγνυται χρησίμως· καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν κατὰ τὰ νεῦρα καὶ μήνιγγας καὶ κύστιν καὶ τράχηλον τραυμάτων. τὸ δὲ αὐτὸ
D πληροῖ καὶ καθαίρει καὶ σαρκοῖ, καὶ τοὺς ὑπὸ ἀσπίδος δηχθέντας ἐπιτιθέμενον ὠφελεῖ. μίγνυται δὲ καὶ προσοψήμασιν ἀντὶ ἐλαίου τὸ νεαρόν, καὶ ἐν τοῖς πέμμασιν ἀντὶ στέατος. Συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐκ τοῦ βουτύρου τὸν τρόπον τοῦτον· εἰς λύχνον καινὸν ἐγχέας τὸ βούτυρον ἅψον, καὶ πωμάσας ἀγ-
E γείῳ κεραμεῷ σωληνοειδεῖ στενῷ κατὰ τὰ ἄνωθεν, τρήματα δὲ ἐκ τῶν ὑπὸ πόδας ἔχοντι ὥσπερ οἱ κλίβανοι, ἔα καίεσθαι· ὅταν δὲ ἀναλωθῇ τὸ πρότερον βούτυρον, ἄλλο ἐπίχει, καὶ ποίει τὸ αὐτό, ἕως ἂν ὅσον πλῆθος βούλει αἰθαλώσῃς· εἶτα ἀπόξυε πτερῷ καὶ χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει εἰς
F τὰ ὀφθαλμικὰ ξηραίνειν καὶ ἀποστύφειν· ἐφίστησι δὲ τὰ ῥεύματα, καὶ τὰ ἕλκη ἀπουλοῖ ταχέως.

Marc. legit γαλακτικῆς.
Lacuna legit πυοποιοῖς.
Marc. legit ad-stat τράχηλον.
V. non legit
V. αἰσθητικῆ.

Περὶ Ἐρίων. Κεφ. πβ'.

ΕΡΙΑ οἰσυπηρὰ ἄριστα τὰ ἁπαλά, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν μηρῶν. ἁρμόζοντα ἐν ἀρχῇ πρὸς τραύματα,
G θλάσματα, ἀποσύρματα, πελιώματα, ὀστῶν κατάγματα, βρεχόμενα ὄξει καὶ ἐλαίῳ ἢ οἴνῳ· δεκτικὰ γάρ ἐστι τῶν ἐμβρεγμάτων καὶ μαλακτικὰ διὰ τὸν

οἴσυπον· ποιεῖ καὶ πρὸς κεφαλαλγίας καὶ στομάχου πόνους καὶ παντὸς ἄλλου τόπου, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ *ἐπιτιθέμενον.

Περὶ Ἐρίων κεκαυμένων. Κεφ. πγʹ.

Τὰ δὲ κεκαυμένα ἔρια, δύναμιν ἔχει ἐσχαρωτικήν, ὑπερσαρκωμάτων σταλτικήν, ἀπουλωτικὴν ἑλκῶν. καίεται δὲ καθαρὰ διαξανθέντα ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὥσπερ τὰ λοιπά. τὸν δ' αὐτὸν τρόπον καὶ κροκύδες καίονται θαλασσίας πορφύρας. τινὲς δὲ σὺν τῷ ῥύπῳ διαξαίνοντες τὰ ἔρια καὶ μέλιτι διαδεύσαντες, καίουσιν ὡσαύτως. ἄλλοι δὲ διαθέντες ὀβελίσκους ἐπὶ πλατυστόμου κεραμέου ἀγγείου διεστῶτας ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἐπιθέντες σχίδακας δᾳδίων ἰσχνάς, καὶ ἐπιπλώσαντες τὰ ἔρια διεξασμένα καὶ βεβρεγμένα ἐλαίῳ οὕτως, ὥς τε μὴ ἀποστάζειν, καὶ πάλιν σχίδακας, καὶ ἔρια ἐναλλὰξ ἐπιθέντες, ἐκ τῶν δᾳδίων κούφως ὑφάπτουσι, καὶ ἔπειτα δὲ αἴρουσι. καὶ εἴ τι λίπος ἢ πίττα ἐκ τῶν δᾳδίων ἀπορρέῃ, συναναιροῦνται καὶ ἀποτίθενται. πλύνεται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ἐν κεραμέῳ κρατῆρι ὕδατος ἐπιχεομένου, καὶ καταρασσομένου εὐτόνως ταῖς χερσί, καὶ μετὰ τὸ ἀποκαταστῆναι ἀποχεομένου τοῦ ὑγροῦ, καὶ ἄλλου ἐπιχεομένου, καὶ πάλιν ἀναταρασσομένου· καὶ τοῦτο γίνεται, ἄχρις ἂν *προσαγόμενον τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ, ποσῶς δὲ στύφῃ.

> Lacunæ ex veteri codice addit καθαρτικὸν, θερμαντικόν.

Περὶ Οἰσύπου. Κεφ. πδʹ.

Οἴσυπος δὲ λέγεται ὁ ἐκ τῶν οἰσυπηρῶν ἐρίων λίπος. ὁ κατασκευάσεις οὕτως· λαβὼν ἔρια μαλακὰ οἰσυπηρὰ ἔκπλυνον *ἐστρυθισμένα, θερμῷ ὕδατι, ἅμα ἐκθλίβων πᾶσαν τὴν ῥυπαρίαν, καὶ βαλὼν εἰς κρατῆρα πλατύστομον, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ ἀνάχει *ἀρυτῆρι ταράσσων ῥαγδαίως, ἕως ἂν ἀφρίσῃ ἢ ξύλῳ ἀνατάρασσε εὐτόνως, μέχρις ἂν ὁ πολὺς ἀφρὸς καὶ ῥυπαρὸς συλλεγῇ, εἶτα καταρραίνε θαλάσσῃ· καὶ ὅτε καταστῇ τὸ ἐπινηχόμενον λίπος, ἀναλάμβανε εἰς ἕτερον κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τὸ ὕδωρ εἰς τὸν κρατῆρα, πάλιν τάρασσε καὶ κατάρραινε τῇ θαλάσσῃ τὸν ἀφρόν, καὶ ἀναλάμβανε· καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἄχρις ἂν μηκέτι ἀφρὸς ἐφίστηται διαπλυν-

> V. addit καὶ

> V. & Ald. ῥυτῆρι ῥαγδαίως sed quo sensu, non video.

A cant) emolliendi vim habent. Efficaces quoque sunt ad capitis, stomachi & alius cuiusuis partis dolores, si cum aceto & rosaceo imponantur.

De Lanis vstis. Cap. LXXXIII.

Crematæ verò lanæ crustas inducendi, carnis excrescentias cohibendi, vlceráque ad cicatricem per- B ducendi vim habent. Porrò mundę & carptæ in fictili crudo cęterorum more vruntur: quin & ad eundem modum lanæ marina purpura infectæ tomenta cremari solent. Nonnulli verò cum sordibus lanas carminant, quas posteaquàm melle irrigarunt, similiter vrũt. Alij in fictili oris patuli verucula inter se distãtia C disponunt, ac tenues tædarũ assulas insternũt: supra has verò lanas ipsas componunt carptas & oleo ita imbutas, vt ne tamen destillẽt, rursúmque asulas & lanas vicissim insternunt: tandem leuiter tædas succendunt, vstúmque cinerẽ tollunt. Quòd si qua pinguitudo aut pix è D tęda defluxit, simul & semel collecta reconditur. Cæterùm lauatur ille lanarum cinis ad oculorum medicamenta, in fictili labello addita aqua & manibus vehemẽtiùs conturbata: cúmque subsederit cinis aqua effũditur, ac rursum affunditur alia, pariterq; cõturbatur: tãdiuq; id fit, donec is admotus linguæ minimè E mordeat, sed quodãmodo astringat.

De OEsypo. Cap. LXXXIIII.

OEsypum dicitur, è succidis lanis collecta pinguitudo: quã sic præparabis. Lanas sumito molles, succidas, radicula non curatas, & aqua calida eluito, simúlque sorditiem omnem exprimito. Hãc in labellum oris ampli conicito, ac vbi aquã af- F fuderis, ligula grandiorive cochleari magno impetu refundito exalto demittens, dũ spumescat: aut rude lignea validiusculè cõturbato, dum multa & sordida spuma colligatur, deinde marina respergito. Ac vbi consederit quod supernatabat pingue, in alterũ vas fictile recipito: & affusa in labellum aqua hanc denuò G agita, cúmque marina spumam perfundito, ac demum excipito. Atque hoc tantisper facito, dum consumpta pinguitudine non ampliùs spuma

ſpuma ſuperſit. Collectū porrò œſypū vbi manu ſubegeris, cōfeſtim, ſi qua inſedit ſpurcitia, hāc tollito: guttatímq; excluſa priore aqua aliā affundito, & manu miſceto, donec ad motū linguę œſypū minimè mordeat, ſed quodāmodo aſtringat, ac pingue, purū, cādidumq; appareat: tandē in fictili vaſe ita condito. Verùm hæc omnia æſtiuo Sole fiant. Nonnulli excolatum pingue frigida aqua eluunt, & manibus, non ſecus atq; ceratū mulieres, confricāt: ita enim candidius redditur. Alij´ poſtquam lanas lauerūt, ſordéſque expreſſerunt, has in lebete lento igni ex aqua decoquunt, & collectū pingue quod ſupernatat aqua, vti dictū eſt, eluunt, excolatúmque in fictilē patellam, quæ calidā aquam contineat, lineo panno operculant, & Soli exponūt, donec ſat craſſum cādidúmque euadat. Nonnulli denique poſt *biduum effuſa priore aqua, aliam affundūt. Pręſtantius eſt, è lanis radicula non curatis, leue, lanarum ſuccidarū virus olens, quódque, dum in concha cum aqua frigida manu fricatur, albeſcit, nihilque in ſe durum aut compactum habet: veluti quod cerato aut adipe adulteratur. Porrò vim habet excalfaciendi, emolliēdi, & vlcera explendi: maximè verò ſedis, ac vuluæ cū meliloto & butyro: in vellere appoſitum, partus & menſes euocat: valet & ad vlceratū aurium, tum etiā gēitalium, cum anſerino adipe. Eſt & efficax ad arroſos ſcabioſóſq; oculorum angulos, itémq; genas calloſas ac ciliorū defluuio laborātes. Cæterùm in teſta noua torretur œſypum, dum in cineres redactū pinguitudinem amittat. Ex ipſo quoq; fuligo colligitur eo quo demōſtrauimus modo, quæ ad oculorū medicamenta conuenienter additur.

(*Margin: dierum ſpatio*)

De Coagulo. Cap. LXXXV.

LEPORIS coagulum ternûm obolorum pondere ex vino, confert ad venenatarum beſtiarū morſus, itémque cœliacis, dyſentericis, ac fœminis fluxione ab vtero laborantibus: quin & in grumos concreto ſanguini, ac eiuſdem à pectore reiectionibus auxiliatur. Poſt menſtruam purgationem (& paulò ante coitum) vuluæ cum bu-

A θύλος τοῦ λίπους. ἰὸν μὲν τοι ἀνηρημένον οἴσυπον τῇ χειρὶ μαλάξας, παραχρῆμα αἴρειν εἴ τινα ἔχει ἀκαθαρσίαν, στραγγίζων τὸ πρῶτον ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέων, καὶ κινῶν τῇ χειρὶ, ἄχρις ἂν προσαγόμενος τῇ γλώττῃ μὴ δάκνῃ, ποσῶς δὲ στύφῃ, λιπαρὸς καὶ καθαρὸς καὶ λευκὸς φανῇ· οὕτω δὲ ἀποτίθεσο εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν. ἐν ἡλίῳ δὲ *θερμῷ γινέσθω πάντα. B ἔνιοι δὲ διηθήσαντες τὸ λίπος, πλύνουσιν ἐν ὕδατι ψυχρῷ, ταῖς χερσὶν ἀνατρίβοντες, ὡς τὴν κηρωτὴν αἱ γυναῖκες· γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος λευκότερος. ἄλλοι δὲ, πλύναντες τὰ ἔρια καὶ ἐκθλίψαντες τὸν ῥύπον, ἕψουσι μεθ' ὕδατος ἐν λέβητι πυρὶ κούφῳ, καὶ τὸ ἐφιστάμενον λίπος ἀφαιροῦντες, πλύνουσιν ὕδατι, C ὥσπερ εἴρηται· καὶ διυλίσαντες εἰς λοπάδιον κεραμεοῦν ἔχον ὕδωρ θερμὸν, λινῷ τε ῥάκει περιπωμάσαντες, τιθέασιν ἐν ἡλίῳ, μέχρις ἂν αὐτάρκως παχὺς καὶ λευκὸς γένηται. ἔνιοι δὲ διὰ δύο ἡμερῶν ἀποχέοντες τὸ πρῶτον ὕδωρ, ἄλλο ἐπιχέουσιν. ἔστι δὲ βέλτιων ὁ ἀσμῆκτος, καὶ λεῖος, ὄζων ἐρίων οἰσυπηρῶν, D ἀνατριβόμενός τε μεθ' ὕδατος ψυχροῦ ἐν μύακι, καὶ λευκαινόμενος, καὶ οὐδὲν ἔχων ἐν ἑαυτῷ σκληρὸν ἢ συνεστηκὸς ὥσπερ ὁ δολιζόμενος κηρωτῇ ἢ στέατι. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, πληρωτικὴν ἑλκῶν, μαλακτικὴν μάλιστα τῶν περὶ δακτύλιον καὶ ὑστέραν σὺν μελιλώτῳ καὶ βουτύρῳ. E καὶ ἔμβρυα, καὶ ἔμμηνα ἐν ἐρίῳ προστεθέμενος ἄγει, πρός τε τὰ ἐν ὠσὶ καὶ ἐν αἰδοίῳ σὺν χηνείῳ στέατι. ποιεῖ δὲ καὶ εἰς περιβεβρωμένους κανθοὺς καὶ ψωρώδεις, καὶ βλέφαρα τετυλωμένα καὶ τριχορροοῦντα. καίεται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ, F μέχρις ἂν *τεφρωθὲν ἀποβάλῃ τὸ λίπος. συνάγεται δὲ καὶ λιγνὺς ἐξ αὐτοῦ, ὡς ὑπεδείξαμεν, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ὀφθαλμικά.

(*Margin: V. προσαγόμενος τῇ γλώττῃ.*)

(*Margin: Lacuna legit πυρωθέν. Aetius habet πυρωθὲν*)

Περὶ πιτύας. Κεφ. πε'.

ΠΙΤΥΑ λαγωοῦ ἁρμόζει σὺν οἴνῳ ὁλκῇ τριωβόλου πρὸς θηριοδήκτους καὶ κοι- G λιακοὺς [καὶ δυσεντερικοὺς] καὶ πρὸς ῥοϊκὰς γυναῖκας, πρός τε αἵματος θρομβώσεις, καὶ ἀναγωγὰς τὰς ἐκ θώρακος. προστιθεμένη τε μετὰ κάθαρσιν τὴν μήτραν μετὰ βου-

(*Margin: Lacuna ex vet. cod. addit οὐ ἔξει &c.*)

(*Margin: V. non agnoſcit.*)

V. συλλήψει συνεργεῖ. Lacuna ex vet. cod. legit προστεθεῖσα μετὰ καθάρσεις καὶ μικρόν τι πρὸ τῆς συνουσίας τῇ μήτρᾳ, μᾶλλον βοηθεῖ συλλήψει. Lacuna legit ἐν...

τέρου* σύλληψιν ποιεῖ· ποθεῖσα δὲ φθείρει ἔμβρυα, μετὰ δὲ τὴν ἄφεδρον ἀτόκιός ἐστιν. ἡ δὲ τοῦ ἵππου ὑπ' ἐνίων ἱππάκη καλουμένη, ἰδίως ἁρμόζει ἐπὶ κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν. ἐρίφου δὲ καὶ ἀρνὸς καὶ νεβροῦ* καὶ δορκάδος καὶ πλατυκέρωτος καὶ δόρκου, καὶ ἐλάφου, καὶ μόσχου καὶ βουβάλου, ὁμοίαν ἔχουσι δύναμιν, ἁρμόζουσαι πρὸς ἀκονίτου πόσιν σὺν οἴνῳ λαμβανόμεναι, καὶ πρὸς γάλακτος θρόμβωσιν μετ' ὄξους. ἡ δὲ τοῦ νεβροῦ ἰδίως μετὰ τὰς καθάρσεις προστεθεῖσα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἀτόκιόν ἐστιν. ἡ δὲ τῆς φώκης ἔοικε κατὰ τὴν δύναμιν καστορίῳ· δοκεῖ δὲ ἁρμόζειν μάλιστα ἐπιληπτικοῖς καὶ ὑστερικαῖς πνιξὶ πινομένη. δοκιμάζεται δὲ εἰ ἔστι φώκης, τὸν τρόπον τοῦτον· λαβὼν πιτύαν ζώου τινὸς, μάλιστα δὲ ἀρνὸς, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ, ἔασον βραχὺν χρόνον, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπίχει τὸ ἀπόβρεγμα κατὰ τῆς πιτύας τῆς φώκης· ἡ γὰρ ἀληθινὴ ἐξυδατοῦται ταχέως· ἡ δὲ μὴ τοιαύτη, διαμένει ὁμοία. λαμβάνεται δὲ ἐκ τῆς φώκης πιτύα* μήπω δυναμένων συννήχεσθαι τῶν σκύμνων. κοινῶς δὲ πᾶσα πιτύα πήσσει μὲν τὰ διαλελυμένα· λύει δὲ τὰ συνεστῶτα.

V. μηδέπω δυναμένων νήχεσθαι

Περὶ στέατος. Κεφ. πς'.

Στέαρ πρὸς μὲν τὰ περὶ μήτραν ἁρμόζει τὸ νεαρὸν, χήνειον ἢ ὀρνίθειον, καὶ δίχα ἁλῶν τεταριχευμένον. πολέμιον δὲ ὑστέρᾳ τὸ ἡλισμένον καὶ τὸ τῷ χρόνῳ μεταβεβληκὸς εἰς δριμύτητα. πρόσφατον δὲ λαβὼν τούτων καὶ ἐξυμενίσας, ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινὴν κεραμέαν, δὶς τοσοῦτον χωροῦσαν ἢ ὅσον ἐστὶ τὸ μέλλον θεραπεύεσθαι. εἶτα θὲς εἰς ὀξύτατον ἥλιον τὸ ἀγγεῖον κεκαλυμμένον ἐπιμελῶς*, τὸ ἀποτηκόμενον ἀπήθει εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ὀστράκινον, ἕως ἂν* πᾶν διαπλυνήσῃ, τοῦτο δὲ εἰς κατάψυχρον ἀπόθεσο τόπον καὶ χρῶ. τινὲς δὲ* ἀντὶ ἡλίου ὑπὲρ ὕδατος θερμοῦ ἐπερείδονται τὴν λοπάδα, ἢ ἐπὶ λεπτῆς καὶ μαλακῆς* ἀνθρακιᾶς. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος

V. subijcit ὑπὸ ...

V. πᾶν omisit.

V. τοῦ ἡλίου ἐπὶ ὕδατος

V. πυρκαϊᾶς.

A tyro appositum conceptionem adiuuat: potum verò idem partus enecat, & à *purgatione menstrua præstat mulieribus vt ne concipiant. At equi coagulum, nonnullis hippace dictum, priuatim cœliacis dysentericisque cōuenit. Hœdi verò, agni & hinnuli dorcadis, platycerotis, dorci ac cerui, itémque vituli

B ac bubali coagula similibus sunt prædita viribus: siquidem contra haustum aconitum ex vino, & ad concretum lac ex aceto cōuenienter assumūtur. Priuatim autem hinnuli coagulum subditum à purgationibus ad triduum, conceptum impedit. Verùm marini vituli coagulum pares castoreo vires obti-

C net: maximè verò comitialibus & vuluę strāgulationibus in potu conferre creditur. Porrò marini vituli coagulum hoc experimēto deprehenditur. Sumito alicuius alterius animantis, prçcipuè verò agni, coagulum, & affusa aqua paulisper dimittito: tùm postea aquā in qua il-

D lud maduerit vituli marini coagulo superinfundito. Quod enim sincerum ac legitimum fuerit, illico in aquam liquescet: quod tale non fuerit, simile sibi permanebit. Excipitur autem vituli marini coagulum, catulis qui nondū vnà cum matribus natare possunt. Cæterùm in vniuersum coagulum omne dissipa-

E ta cogit, & coagulata soluit.

vel, à purgatione

De adipe. Cap. LXXXVI.

Adeps anserinus aut gallinaceus recens, & sine sale inueteratus, ad vuluę vitia proficit. At sale cōditus, quíque acrimoniam vetustate contraxit, vuluæ inimicus est. Horum quempiam recentē mem-

F branulis exēptis in nouam fictilem ollam conijcito, quæ duplo tantundem capiat, quantum est eius adipis quem curari oporteat. Dein vbi acerrimo Soli vas diligenter operculatum exposueris, eliquescentem inde humorē in alterum fictile vas excolato, dum * quidquid est adipis absumptum fuerit: mox eum

G liquorem loco vehementer frigido ad vsum recondito. Sunt qui insolationis vice supra calidam aquam, aut super tenui & elanguida pruna ollam collocant. Est & alia

vas intus exhaustum

curandi ratio huiusmodi: exemptis membranis teritur adeps, & in ollam coniectus eliquatur, insuper asperso minuti salis momento: dein lineo colo transfusus reponitur. Talis porrò in ea medicamenta vtiliter additur, quę lassitudines & fatigationes leuant.

De suillo & vrsino adipe.
Cap. LXXXVII.

Suillus autẽ & vrsinus adeps hoc curantur modo: Sumito recentem ac præpinguẽ, qualis is est qui renibus detrahitur, & in largiorem aquam cœlestem quàm frigidissimã exemptis pelliculis immittito, manibúsque terito, ipsum accuratè fricans ac veluti distringens: deinde vbi noua aqua subinde ablueris, in ollam fictilẽ duplę capacitatis indito: atq; affusa aqua quæ adipem superet, supra leues prunas ponito, & spatha misceto. Postquam verò eliquatus fuerit, ipsum colo in aquam transfundito, finitóq; refrigescere: tùm diligenter exclusa guttatim omni aqua, in ollã aliam priùs elotã rursum demittito, & infusa aqua sensim eliquato. Inde detractũ, vbi fæcem paulisper subsidere permiseris, in pilam spongia madefactã defũdito. Ac vbi cõcreuerit, detractis quę in imo resident sordibus, tertiò tandẽ citra aquã eliquato, & trãslatũ posteà in pilam repurgatumq; in fictile vas inijcito, quod operculatũ loco per quàm frigido reponito.

De seuo hircino, ouillo & ceruino.
Cap. LXXXVIII.

Hircinum, ouillũ, insupérq; ceruinũ seuũ ita curare oportet: Ex his quodlibet sumito, quale antè dictũ est, & lotũ, tunicis, vt in suilli mentione dictũ est, exemptis, indito pilæ vti subigatur & mollescat, atque affusa paulatim aqua fricato, dũ neque sanguinolẽtum quicquam excernatur, neque pinguitudo supernatet, sed illa nitida limpidáq; spectetur. Postmodũ vbi in fictilem ollam conieceris, ac insuper aquam addideris vt superemineat, leui prunæ indito & agitato. Vbi verò totũ liquatum fuerit, ac translatum in aquam refrixerit, iterum in loto fictili eliquato, & quæ antè diximus

A Τρόπος θεραπείας τοιοῦτος· μετὰ τὸ ἐξυμενισθῆναι τὸ στέαρ λεαίνεται, καὶ εἰς λοπάδα ἐμβληθὲν τήκεται, ἁλὸς ὀλίγου καὶ λεπτοῦ* προσεμπλασθέντος· εἶτα διὰ ῥάκους λινοῦ διυλισθὲν ἀποτίθεται. ἁρμόζει δὲ τὸ τοιοῦτον εἰς τὰ ἄκοπα.

Περὶ στέατος ὑείου καὶ ἀρκείου.
Κεφ. πζ'.

Tota στέατος tractatio in antiquis libris vno capite comprehensa est. Goup.

B Ὕειον δὲ καὶ *ἄρκειον θεραπεύεται οὕτως· λαβὼν τὸ πρόσφατον καὶ κατάπιμελον, οἷόν ἐστι τὸ νεφριαῖον, εἰς ὕδωρ δαψιλὲς ὄμβριον ὡς ὅτι ψυχρότατον ἐξυμένισον, καὶ τρῖβε ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς ἀνατρίβων αὐτὸ καὶ οἱονεὶ* ἀναψύχων· εἶτα ἑτέρῳ ὕδατι πολλάκις
C ἀποκλύσας, δὸς εἰς χύτραν κεραμέαν τὸ διπλάσιον χωροῦσαν· ἐπιχέας τε ὕδωρ ὡς ὑπερέχειν τοῦ στέατος, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς, καὶ κίνει σπάθῃ. ὅταν δὲ τακῇ, διηθήσας αὐτὸ δι' ἠθμοῦ εἰς ὕδωρ καὶ ἐάσας ψυχθῆναι, πάλιν ἐστραγγισμένον ἐπιμελῶς ἀπόδος εἰς τὴν χύτραν προεκπεπλυμένην, ἐπιχέας τε ὕδωρ τῆξον
D πρᾴως. καὶ καθελὼν, μικρόν τε ἐάσας τὴν τρύγα ὑποστῆναι, κατάχεε εἰς θυίαν νενοτισμένην σπόγγῳ. ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος, καὶ τὸ ἐν τῷ πυθμένι *πρὸς ἀκαθαρσίαν ἀφελὼν, τῆξον ἐκ τρίτου χωρὶς ὕδατος, καὶ κατεράσας εἰς θυίαν, καθαρί-
E σας τε ἔμβαλε εἰς κεραμοῦν ἀγγεῖον, καὶ πωμάσας ἀπόθου εἰς κατάψυχρον τόπον.

Περὶ στέατος τραγείου καὶ προβατείου καὶ ἐλαφείου. Κεφ. πη'.

Τράγειον δὲ καὶ προβάτειον, ἔτι δὲ καὶ ἐλάφειον, θεραπευτέον οὕτω· λαβὼν, οἷον προείρηται, στέαρ οἱουδηποτοῦν αὐτῶν καὶ πλύνας, ἐξυμενίσας τε ὡς προεί-
F ρηται ἐπὶ τοῦ ὑείου, δὸς εἰς θυίαν μαλάττειν, καὶ τρῖβε κατ' ὀλίγον ὕδωρ ἐπιχέων, ἄχρις ἂν μήτε αἱμάλωψ ἐκκρίνηται, μήτε λίπος ἐπιπλέῃ, λαμπρόν τε γίνηται. λοιπὸν ἐμβαλὼν αὐτὸ εἰς κεραμέαν χύτραν, καὶ προσεπιδοὺς ὕδωρ ὥς
G τε ὑπερέχειν, θὲς ἐπὶ κούφης ἀνθρακιᾶς καὶ κίνει. ὅταν δὲ τακῇ ἅπαν, κατεράσας αὐτὸ εἰς ὕδωρ καὶ ψύξας, πλύνας τε τὴν χύτραν, ἐκ δευτέρου τῆκε, καὶ τὰ αὐτὰ

τοῖς προειρημένοις ποίει. τὸ δὲ τελευταῖον χωρὶς ὕδατος τήξας, εἰς κεκολισμένην θυίαν ἀπήθησον, καὶ ψυχθὲν ἀπόθετον, ὡς ἐλέγετο ἐπὶ τοῦ ὑείου.

Περὶ στέατος βοείου. Κεφ. πθʹ.

Καὶ τοῦ βοείου δὲ στέατος ἐξυμενιστέον τὸ νεφριαῖον καὶ θαλάττῃ πελαγίᾳ πλυτέον· εἶτα εἰς ὅλμον ἐμβλητέον καὶ κοπτέον ἐπιμελῶς, ἐπιρραινομένης τῆς θαλάττης· ὅταν δὲ διαλυθῇ ἅπαν, ἐμβλητέον αὐτὸ εἰς χύτραν κεραμέαν, καὶ θάλασσαν ἐπιχυτέον ὅσον ὑπερέχειν μὴ ἧττον σπιθαμῆς, ἑψητέον τε ἄχρις ἂν τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλῃ. εἶτα πρὸς μίαν μνᾶν Ἀττικὴν τοῦ στέατος, κηροῦ Τυρρηνικοῦ ὁλκὰς τέτταρας ἐμβλητέον καὶ διηθητέον· ἀφαιρετέον δὲ τὴν προσκαθημένην ἐν τῷ πυθμένι ἀκαθαρσίαν, καὶ εἰς λοπάδα καινὴν ἀποθετέον. εἶτα εἰς ἥλιον καθ' ἡμέραν κομιστέον περιεσκεπασμένον, ὅπως ἀπολευκανθῇ, καὶ δυσωδίαν ἀποβάλῃ.

Περὶ στέατος ταυρείου, παρδαλείου, καὶ λεοντείου. Κεφ. ϟʹ.

Τὸ δὲ ταύρειον θεραπευτέον οὕτω. (V. non habet.) [λαβὼν καὶ τοῦδε τὸ πρόσφατον καὶ νεφριαῖον] ἔκπλυνον ποταμίῳ ῥεύματι, ἐξυμενίσας τε* δὶς εἰς χύτραν κεραμέαν καινὴν, ἁλὸς ὀλίγον προσεμπάσας, καὶ τῆκε· εἶτα εἰς ὕδωρ διαυγὲς ἀπηθήσας, ὅταν ἀρχὴν λαμβάνῃ πήξεως, ταῖς χερσὶ πάλιν ἐκτρίβων σφοδρῶς πλῦνον, τοῦ μὲν ἀποχεομένου ὕδατος, τοῦ δὲ ἐπιχεομένου, (V. τοῦ δ' ἐκπλυνομένου καὶ ἐκχεομένου) ἄχρις ἂν πλυθῇ καλῶς· καὶ πάλιν εἰς χύτραν ἐμβάλλων ἕψε μετ' οἴνου ἴσου εὐώδους. ὡς δ' ἂν ζέσῃ δὶς, ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὴν χύτραν, ἔασον νυκτερεῦσαι τὸ στέαρ ἐνθάδε· τῇ δὲ ἐχομένῃ ἐάν τι τῆς δυσωδίας ὑπολίπηται, ἀνελόμενος τὸ προειρημένον εἰς ἑτέραν χύτραν καινὴν, προσεπίχεε οἶνον εὐώδη· καὶ τὰ αὐτὰ τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν ἅπασαν τὴν δυσωδίαν ἀποβάλῃ. τήκεται δὲ καὶ χωρὶς ἁλῶν ἐπ' ἐνίαις διαθέσεσι, ἐν αἷς οὗτοι ἐναντιοῦνται· γίνεται μέντοι τὸ οὕτω σκευασθὲν οὐκ ἄγαν λευκόν. ὡσαύτως δὲ καὶ παρδάλειον σκευαστέον καὶ λεόντειον,

(Quid. ἥ, ἕσαν)

similiter facito. Tum vbi tertiò citra aquam liquefeceris, in pilam liquore perfusam excolato, refrigeratúmque, vti de suillo dictum est, recondito.

De seuo bubulo. Cap. LXXXIX.

Bubulo quoq; seuo renibus maximè detracto eximendæ pelliculæ, ipsúmque aqua marina ex alto petita eluendum: mox in pilam coniectum diligenter tundendum aspersa maris aqua. Cùm verò totum dissolutum fuerit, in fictilem ollam immittendum, & affusa aqua marina quæ non infra dodrantem superemineat, coquendum, donec proprium odorem amiserit. Deinde ad singulas seui Atticas minas, ceræ Tyrrhenicæ quaternæ drachmæ inijciendæ. Excolatum, detracta quæ in fundo residet immunditie, in ollam nouam reponẽdum: tandem opertum Soli quotidie exponendum, vt putido odore abolito ad candorem reducatur.

De adipe taurino, pantherino ac leonino. Cap. XC.

Taurinum verò seuum sic curari debet: Hoc quoque recens ac renibus euulsum profluente amnis aqua abluito, detractísque tunicis in ollam fictilem nouam indito, & insperso exiguo sale liquefacito: deinde in aquam pellucidam excolato. Ac vbi concrescere cœperit, iterum manibus valdè confricando eluito, aqua subinde effusa refusáq;, dum probè lotum fuerit. Rursum in ollam coniectum cum pari modo vini odorati decoquito. Et cùm secundò efferbuerit, sublata ab igni olla ibidem seuum pernoctare sinito. Postridie siqua graueolentia superfit, in alteram ollam nouam translatũ odorato vino perfundito, ac eadem quę priùs facito, donec omne odoris virus euanuerit. Liquatur & sine sale, ad nonnullos præsertim affectus, quibus sal aduersari solet: sed ita præparatum non magnopere albescit. Eodem quoq; modo pãtherina & leonina,

aprugna, camelina & equina, hísq; similia pinguia præparari oportet.

Quomodo pingue odoramentis imbuendum sit. Cap. XCI.

Vitulinum autem ac taurinum pingue, nec non ceruinum, atque etiam huius animalis medulla odoramentis imbuuntur hunc in modum: Pingue quod odoratum reddi debet, demptis membranis quo diximus modo elotum, ac vino odorato ᐧnulla maris aqua diluto feruefactum tandem ab igne tollito, ac inibi pernoctare sinito. Tùm altero eiusdem generis vino ac eadem qua priùs mẽsura affuso, ipsum colliquato, & accuratè defæcato: mox nouem eius heminis iunci Arabici drachmas septem adijcito. Quòd si ipsum flagrantioris odoris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmas superaddito, cum palmæ, cassiæ & calami totidẽ singulorũ drachmis: aspalathi & xylobalsami ana drachma vna: adde & cinnamomi, cardamomi, nardi, ana vnciá vná. Omnia verò ᐧminutiùs cõtũdãtur: deinde affuso vino odorato vas operculatum supra carbones firmiter collocato, ac ter omnia conferuefacito, túmque vas ab igni semotum pernoctare sinito. Postridie vino effuso, nouóque generis eiusdẽ addito, ter simili modo conferuefacito atque dimittito. Manè verò exempto pingui vinum effundito, & abluto vase, purgatóq; quod imo subsidens hæserat, ipsum eliquato: postremò excolatum ad vsus recondito. Hoc eodem modo imbuitur odoramentis quod anteà curatum est. Verùm antedicta pinguia in sequentẽ modum priùs inspissari par est, quò faciliùs odoramentorum vires in se recipiant. Itaque assumens quodcunque horum volueris, cũ vino feruefacito, simul immisso myrti ramulo, serpyllo ac cypero, insupérque aspalatho exactiùs tuso. Aliqui tamen ad hunc vsum vno duntaxat horum contenti sunt. Cũ autẽ tertiò efferbuerit, leniter exemptũ & linteo trãsfusum, odoramẽtis, vti demõstratũ est, imbuito. Sed & adipes ita quoq; priùs inspissantur. Adipẽ quẽcunq; volueris recentem, sanguinis expertem,

[Left margin notes: [illegible] — [illegible]]

A ᐧσυάγρειον τε καὶ καμήλιον καὶ ἵππειον καὶ τὰ ὅμοια.

Πῶς τὸ στέαρ ἀρωματιστέον. Κεφ. ϛα.

ᐧἈρωματιστέον δὲ στέαρ μόσχειον καὶ ταύρειον, ἔτι δὲ ἐλάφειον, καὶ μυελὸν τοῦδε τοῦ ζώου τὸν τρόπον τοῦτον· ἐξυμενίσας τὸ μέλλον εὐωδιάζεσθαι, καὶ πλύνας ὡς προει-
B πόμην, καὶ ζέσας οἴνῳ ἀθαλάσσῳ τε καὶ εὐώδει, εἶτα ἀνελόμενος καὶ ἐννυκτερεῦσαι ἀφεὶς· ᐧἕτερον οἶνον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐπιχέων, τοσοῦτον τῷ πλήθει ὅσος ἦν ὁ ἔμπροσθεν δοθείς, καὶ τήξας ἀφυλίσας τε ἐπιμελῶς, πρὸς κοτύλας ἐννέα τοῦ στέατος ἔμβαλε σχοίνου Ἀραβικῆς ὁλκὰς
C ζ΄. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι ἐθέλῃς, τοῦ ἄνθους ὁλκὰς μ΄. προσαπόδος δὲ καὶ φοίνικος καὶ κασσίας καὶ καλάμου τὰς ἴσας ὁλκάς· ἀσπαλάθου τε καὶ ξυλοβαλσάμου ἀνὰ ὁλκὴν μίαν· μίξον δὲ καὶ κινναμώμου καὶ καρδαμώμου καὶ νάρδου ᐧἀνὰ οὐγγίαν μίαν· πάντα δὲ ἔστω ὁλοσχε-
D ρέστερα κεκομμένα. εἶτα ἐπίχει οἶνον εὐώδη, καὶ ὑπόθες ἐπ᾽ ἀνθράκων πεπωματισμένον τὸ ἀγγεῖον, καὶ σύζεσον τρίς, ᐧἄρας τε ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἔασον ἐννυκτερεῦσαι αὐτό· τῇ δὲ ἐχομένῃ ἀπόχεε τὸν οἶνον, καὶ ἄλλον ἐπιδοὺς τοῦ αὐτοῦ γένους, *σύζευξον ὁμοίως ἕως τρίς, καὶ ἄφες.
E πρωῒ δὲ ἀνελόμενος τὸ στέαρ, ἀπόχει τὸν οἶνον· ἐκπλύνας τε τὸ ἀγγεῖον καὶ καθάρας τὸ πρὸς τῷ πυθμένι καὶ τήξας διϋλίσας τε αὐτό, ἀπόθου καὶ χρῶ. ἀρωματίζεται δὲ καὶ τὸ τεθεραπευμένον τὸν αὐτὸν τρόπον. προστύφεται δὲ τὰ προειρημένα στέατα πρὸς τὸ ῥᾳδίως δέξασθαι
F τὴν τῶν ἀρωμάτων δύναμιν οὕτω· λαβὼν αὐτῶν ὅ, τι ἂν ᐧβούλοιο, ζέσον ἅμα οἴνῳ, συγκαθεὶς μυρσίνης κλάδον, ἕρπυλλόν τε καὶ κύπειρον, ἔτι δὲ ἀσπάλαθον ὁλοσχερέστερον κοπέντα. τινὲς δὲ ἑνὶ τούτων ἀρκοῦνται ᐧτῇ χρήσει. ὅταν δὲ εἰς τρίτον ἀναζέσῃ, ἀνελόμενος πρᾳέως
G καὶ δι᾽ ὀθόνης ὑλίσας, ἀρωμάτιζε ὡς δεδήλωται. ἔτι δὲ καὶ οὕτω πρόστυφε τὰ στέατα· κόψας ὅ, τι ἂν αὐτῶν ἐθέλῃς, πρόσφατον δὲ καὶ ἀμιγὲς αἵματος,

Hæc verba quæ ad capitis finem sequuntur, non leguntur in antiquis codicibus, & habêtur tamẽ apud Serapionẽ. Hoc caput & quod proximè sequitur, non habêtur apud Oribasium.

V. sic ἕτερον οἶνον ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐπιχέας τοσοῦτον πλήθει, ὅσος &c.

V. addit καὶ κασσίας

His caret vetus exemplar vsque ad καὶ ἄφες.

V. [illegible]

V. non habet.

τά τε ἄλλα ἔχον ἃ πολλάκις εἴρηται), ἔμβαλε εἰς λοπάδα καινήν· ἐπιχέας τε οἴνου λευκοῦ εὐώδους παλαιοῦ, ὡς ὑπερέχειν δακτύλους ὀκτώ, σύζεσον ἐλαφρῷ χρώμενος πυρί, ἕως τὴν σύμφυτον ὀσμὴν ἀποβάλῃ, καὶ μᾶλλον οἰνίζῃ. εἶτα καθελὼν τὸ ἀγγεῖον καὶ ψύξας, ἀνελοῦ στέατος μνᾶς β΄. καὶ βαλὼν εἰς λοπάδα, προσεπιδοὺς τε τοῦ αὐτοῦ οἴνου κοτύλας δ΄. καὶ λωτίνου καρποῦ, (οὗ τοῖς ξύλοις οἱ αὐλοποιοὶ χρῶνται), κεκομμένου, μνᾶς δ΄. ἕψε πυρὶ κούφῳ διηνεκῶς κινῶν. ὅταν δὲ τὴν στεατώδη ἀποφορὰν ἀποβάλῃ πᾶσαν, διυλίσας αὐτὸ ψῦχε. καὶ λαβὼν ἀσπαλάθου κεκομμένου μνᾶν μίαν, ἀμαρακίνου δὲ ἄνθους μνᾶς τέτταρας, οἴνῳ φύρασον παλαιῷ, καὶ ἔασον μίαν νύκτα πιεῖν. τῇ δὲ ἐχομένῃ εἰς χύτραν κεραμέαν τριχοινιαίαν καινὴν καθεὶς αὐτὰ καὶ τὸ στέαρ. προσαποδοὺς δὲ καὶ χοὸς ἥμισυ οἴνου, καὶ σύζεσον ἅπαντα ὁμοῦ. ὅταν δὲ πάντων τῶν συμμιγμάτων τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν ἀπολάβῃ τὸ στέαρ, καθελὼν αὐτὸ καὶ διυλίσας, *τῆξον καὶ ἀπόθου. ἐὰν δὲ εὐωδέστερον ποιῆσαι θέλῃς, μίσγε σμύρνης τῆς λιπαρωτάτης ὁλκὰς η΄. οἴνῳ διειμένας πολυετεῖ. Τὸ δὲ ὀρνίθειον καὶ χήνειον στέαρ οὕτως ἂν εὐωδιασθῇ· λαβὼν οἱουτινος αὐτῶν τεθεραπευμένου κοτύλας δ΄. καὶ καθεὶς εἰς ὀστρακίνην χύτραν, πρόσμιξον ἐρυσισκήπτρου καὶ ξυλοβαλσάμου, ἔτι δὲ φοίνικος ἐλάτης καὶ καλάμου ὁλοσχερῶς κεκομμένου ἀνὰ < ιβ΄. ἐπιδοὺς τε οἴνου Λεσβίου παλαιοῦ κύαθον α΄. θεὶς ἐπ᾽ ἀνθρακιᾶς καὶ σύζεσον τρίς. εἶτα ἀνελόμενος ἀπὸ τοῦ πυρὸς τὸ ἀγγεῖον, καὶ ἐάσας ψυγῆναι τὰ ἐν αὐτῷ ἡμέραν μίαν καὶ νύκτα, τῇ ἐχομένῃ τῆξον αὐτά, καὶ διὰ ῥάκους λινοῦ καὶ καθαροῦ *χύλισον εἰς καθαρὸν ἀγγεῖον. ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος κόγχῳ τὸ προειρημένον εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον βάλε καινόν, καὶ πωμάσας στεγανῶς, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ. χειμῶνος δὲ ταῦτα δραστέον· ἐν γὰρ θέρει οὐ πήγνυται. τινὲς δὲ πρὸς τὴν σύστασιν αὐτῶν καὶ τὴν πῆξιν, βραχὺ κηροῦ Τυρρηνικοῦ μίσγουσι. τῷ δὲ αὐτῷ τρόπῳ ἀρωματίζεται καὶ τὸ ὕειον, ἄρκειόν τε καὶ τὰ ὅμοια.

In aliis cod. hæc verba sic legit Goupyl. ὡς ἂν τὴν δύναμιν καὶ τὴν ὀσμὴν τῶν συμμάτων. Sed vulgatam scripturam retinendam esse sensus ostendit.
V. τῶν συμμάτων omissa.

A aliásque habentem notas quas sæpe retulimus vbi contuderis, in ollam nouam inijcito: & infuso vino albo odorato vetere quod digitorum octo altitudinem superet, igni lento conferuefacito, donec odorem natiuum deposuerit, ac vinum potiùs redoleat. At vbi deposito vase refrixerit, duas adipis minas eximito, B & in ollam mittito, adijcitóque vini eiusdem heminas quatuor, seminis loti (eius inquam, cuius ligno tibiarum artifices vtuntur) tusi minas quatuor, ac lento igni identidem agitando coquito. Cùm autem adiposam graueolentiam omnem penitus deposuerit, excolatum refrigerari finito. Tùm sumito C aspalathi tusi minam vnam, amaracini floris minas quatuor, ac vino vetere subigito, finitóque noctem vnam combibere. Postridie in ollam fictilem nouam tricongialem ea simúlque adipem demittito, & addito vini dimidio congio simul omnia feruefacito. Pòst vbi spissamentorũ omnium vim & o- D dorem adeps asciuerit, igni detractum excolatúmque refrigerato ac reponito. Quòd si odoratiorẽ reddere volueris, myrrhæ pinguissimæ drachmas octo vino multorum annorum dilutas ammisceto. Gallinaceum autem & anserinum adipem ita possis odoribus imbuere. Cuiusuis eorũ curati heminas qua- E tuor sumito, & olla testacea excipito: ac erysisceptri, xylobalsami, insupérq; palmę elatæ, & calami exactè tusi ana drachmas XII admisceto, adiectóque vini Lesbij veteris cyatho vno prunis admoueto, ac ter cõferuefacito: mox vase sublato ab igne, quæ in eo sunt diem vnam noctémque refrigerari finito. F Postridie liquata per pannum lineum mundum in vas nitidum excolato. Vbi verò coierit adeps, concha exemptũ in fictile vas nouum conijcito, quod arctè operculatum loco perquàm frigido reponito. Cæterùm hæc hyberno tempore peragẽda sunt: neque enim æstate G adeps cõcrescit. Sunt qui quò faciliùs omnia coeant atq; cõcrescant, ceræ Tyrrhenicæ momentum admiscent. Eadem verò arte suillus adeps & vrsinus, cæteríque id genus odoramentis imbuuntur.

Quomodo adeps sampsuchi odore imbuatur. Cap. XCII.

Porrò sampsuchi odore adeps imbuitur hoc modo: Bene curati adipis, præsertímque taurini, minam vnam sumito, & sampsuchi maturi accuratè contusi sesquiminam misceto, atque insperso largiore vino offas conformato, quas in vase operto repositas pernoctare sinito. Matutino in fictilem ollam iniectas affusa aqua leuiter coquito: cúmque suum odorem adeps exuerit, ipsum excolatum ac probè operculatum noctem totam quiescere sinito. Postero die pastillum eximito, ac detersa sorde quæ fundum petierat, iterum sampsuchi contusi, vti dictum est, sesquiminam aliam adijcito, similitérque in offas cogito. Alijs quoque quæ antè diximus peractis, decoquito & colo traijcito: ac detracta si qua fundo hæsit spurcitia, loco perfrigido reponito.

De adipe anserino & gallinaceo. Cap. XCIII.

At si quis incuratum adipem anserinum, gallinaceum, aut vitulinum à putredine tueri velit, ita faciendum est. Ex his assumptum recentem quemuis adipem diligenter eluito, & supra cribrum in vmbra perflandum aëri exponito: ac vbi siccatus fuerit, in linteum mundum inijcito, & manibus vehementer exprimito: dein lino traiectum vmbroso in loco suspendito, & post multos dies noua charta inuolutũ loco perfrigido recondito. In melle quoq; asseruata pinguia imputria permanent.

Adipum vis. Cap. XCIIII.

Vim habent adipes omnes excalfaciendi, molliendi atque rarefaciendi. Taurinus tamen adeps, itémque bubulus ac vitulinus quodammodo astringunt: ad hos proximè accedit leoninus, quem aiunt etiam insidiantibus resistere. Elephantinus verò ac ceruinus peruncti, serpentes fugant. At caprinus astringentior: qua ex cau-

A Πῶς σαμψυχίζεται τὸ στέαρ. Κεφ. ϟβʹ.

Σαμψυχίζεται δὲ στέαρ οὕτω· λαβὼν τοῦ καλῶς τεθεραπευμένου ὅσον μνᾶν μίαν (ἔστω δὲ μᾶλλον ταύρειον) καὶ σαμψύχου ὡραίμου τεθλασμένου ἐπιμελῶς μνᾶν μίαν ἥμισυ μῖξον, καὶ μαγίδας ἀ-
B νάπλασον, ἐπιρραίνων δαψιλέστερον οἶνον, εἶτα ἀποθέμενος αὐτὰς εἰς ἀγγεῖον καὶ σκεπάσας, ἔασον νυκτερεῦσαι. πρωῒ δὲ εἰς κεραμέαν χύτραν ἐμβαλὼν, καὶ ὕδωρ ἐπιχέας, ἕψε κούφως. ὅταν δὲ τὴν ἰδίαν ὀσμὴν ἀποβάλλῃ τὸ στέαρ, διϋλίσας αὐτὸ καὶ ἐάσας μεῖναι ὅλην τὴν νύκτα πεπωμα-
C σμένον καλῶς, τῇ ἐπιούσῃ ἀνελόμενος τὸν τροχίσκον, καὶ *προσαποψύξας τὴν ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρίαν, μῖξον πάλιν σαμψύχου κεκομμένου, ὡς εἴρηται, ἄλλην μνᾶν μίαν ἥμισυ, καὶ ὡσαύτως ἀνάπλασον μαγίδας, ποιῶν καὶ τὰ ἄλλα ἃ προείρηται. ἐπὶ πᾶσι δὲ ἑψήσας καὶ διϋλίσας,
D ἀφελών τε εἴ τις ἐν τῷ πυθμένι ῥυπαρία ὑπάρχει, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ.

Περὶ Στέατος χηνείου καὶ ὀρνιθείου. Κεφ. ϟγʹ.

ΕΙ δὲ ἀθεράπευτον στέαρ ἢ χήνειον ἢ ὀρνίθειον ἢ μόσχειον θέλῃ τις ἄσηπτον διατηρῆσαι, οὕτω ποιητέον αὐτό· λαβὼν πρόσ-
E φατον ὁποῖον αἰ *βούλει, ἔκπλυνον ἐπιμελῶς, καὶ διαψύξας ἐπὶ κοσκίνου ἐν σκιᾷ, μετὰ τὸ ξηρανθῆναι ἔμβαλε εἰς ὀθόνην καθαρὰν, καὶ ταῖς χερσὶν ἐκπίεσον *βιαίως, εἶτα λίνῳ διείρας κρέμασον ἐν τόπῳ σκιερῷ· μετὰ δὲ ἡμέρας πολλὰς καινῷ ἀποδήσας χάρτῃ, ἀπόθου ἐν καταψύχρῳ
F τόπῳ. ἄσηπτα διαμένει καὶ ἐν μέλιτι ἀποτεθέντα.

V. ἂν

Alter hoc loco ἐρρωμένως, eodē sensu. Goup.

Στεάτων δύναμις. Κεφ. ϟδʹ.

Hoc caput coniunctum est cum superioribus in antiquis libris. Goup. Ald. [illegible] sed male.

*Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ στέατα πάντα θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, *ἀραιωτικήν. τὸ μέντοι ταύρειον στύφει πως, καὶ τὸ βόειον, καὶ τὸ μόσχειον· καὶ τὸ λεόντειον δὲ ἀναλογεῖ
G τούτοις· φασὶ δὲ αὐτὸ καὶ ἀντιφάρμακον τοῖς ἐπιβουλευομένοις εἶναι. τὸ δὲ ἐλεφάντειον καὶ ἐλάφειον, ἑρπετὰ διώκει χριόμενον. τὸ δὲ αἴγειον, στυπτικώτερον· ὅθεν

δυσεντερικοῖς δίδοται σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοῒ A
καὶ τυρῷ καθεψόμενον, ἐγκλύζεταί τε μετὰ πτισάνης χυλῷ. ὡσαύτως δὲ καὶ φθισικοῖς ἐν ῥοφήμασιν ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμὸς, καὶ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν ὠφελίμως δίδοται. τὸ δὲ τράγειον διαφορητικώτατον ὂν, βοηθεῖ ποδαγρικοῖς, φυραθὲν σὺν αἰγὸς σπυράθοις καὶ κρόκῳ, καὶ ἐπιτιθέμενον· καὶ τὸ B
προβάτειον δὲ ἀναλογεῖ τούτῳ. ὕειον δὲ ἀναλογεῖ τοῖς περὶ ὑστέρας καὶ ἕδραν· ὃ καὶ πυρικαύστοις ἁρμόζει. τὸ δὲ ταριχηρὸν ὕειον ὡς ἔτι παλαιότατον, θερμαντικὸν καὶ μαλακτικόν. οἴνῳ δὲ πλυθὲν ἁρμόζει πλευριτικοῖς, σὺν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ ἀναληφθὲν, καὶ πρὸς οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς καὶ σύριγγας. τὸ C
δὲ ὄνειον φασὶν οὐλὰς ὁμοχρόους ποιεῖν. χήνειον δὲ καὶ ὀρνίθειον πρὸς τὰ γυναικεῖα, καὶ ἐπὶ ῥήξεις χειλῶν, καὶ *προσώπων ἐπιμελείας, καὶ ὠταλγίας ἁρμόζει. τὸ δὲ ἄρκειον δοκεῖ τριχοφυὲς εἶναι ἀλωπεκιῶν, καὶ χιμετλιῶσιν ἁρμόζει· τὸ δὲ τῆς ἀλώπεκος στέαρ, πρὸς ὠταλγίας. τὸ δὲ τῶν ποταμίων ἰχθύων D
ὀξυδερκὲς ἐγχριόμενον, ἀποτακὲν ἐν ἡλίῳ, καὶ μέλιτι μιγέν. τὸ δὲ τῆς ἐχίδνης, πρὸς *ἀμβλυωπίας, ἔτι δὲ ὑποχύσεις ἐνεργεῖ, μιγὲν κεδρίᾳ καὶ μέλιτι Ἀττικῷ, καὶ ἐλαίῳ παλαιῷ ἴσον. ἐκτιλθείσας δὲ τὰς ἐν μασχάλῃ τρίχας, πρὸς τὰς ῥίζας καταχρισθὲν καθ' ἑαυτὸ πρόσφατον, ἐξιτήλους ποιεῖ. E

In alt. scriptū est περὶ ὄψιν sed vulgata scriptura melior est. Goup.

V. ἀμβλυώσεις

Περὶ Μυελῶν. Κεφ. ϟε'.

ΜΥΕΛΩΝ δὲ κράτιστός ἐστιν ἐλάφειος, εἶτα μόσχειος, καὶ μετὰ τοῦτον ταύρειος, εἶτα αἴγειος καὶ προβάτειος. συνίσταται δὲ θέρους τοῦ συνεγγίζοντος τῷ φθινοπώρῳ. ἐν γὰρ τοῖς ἄλλοις καιροῖς, αἱμαλωπὶς καὶ οἱονεὶ σὰρξ εὔθρυπτος ἐν τοῖς ὀστέοις εὑρίσκεται. F
ἔστι δὲ δύσγνωστος, ἐὰν μή τις αὐτὸν *ἐξοστεΐσας ἴδῃ, καὶ ἀποθῆται. ἅπαντες δέ εἰσι μαλακτικοί, ἀραιωτικοί, *θεραπευτικοί, πληρωτικοὶ ἑλκῶν. ὁ δὲ ἐλάφειος περιχρισθεὶς καὶ θηρία διώκει. θεραπεύεται ὁ πρόσφατος μαλαχθεὶς ὡς στέαρ *περιχεομένου ὕδατι ἐκλεγομένων τῶν ὀστέων, G
εἶτα δι' ὀθόνης ὑλισθεὶς, καὶ ὡσαύτως πλυθεὶς, ἄχρις ἂν τὸ ὕδωρ καθαρὸν γέ-

Vetus scriptura est, & quæ adhuc est in antiquis libris ἐξοστεΐσας. Goup.

ſa cum polenta, rhoë & caſeo decoctus dyſentericis exhibetur, & cum ptiſſanæ ſucco infunditur. Ipſorum quoque ius phthiſicis in ſorbitione prodeſt, ac ijs etiamnum qui cantharidas hauſerunt vtiliter datur. Hircinus porrò, vt qui validiſſimè diſcutiat, podagricis auxiliatur cũ caprinis baccis & croco ſubactus & impoſitus. Sed & huic quoque ouillus proportione reſpondet. Suillus autem ad vuluæ ſediſque vitia accõmodatur: & igni quoque ambuſtis conuenit. Idem ſale conditus & quàm vetuſtiſſimus excalfacit & emollit: vino verò lotus, pleuriticis prodeſt. At cinere aut calce exceptus, tum œdematis, tum inflammationibus ac fiſtulis conuenit. Aſininum autem tradunt cicatrices corpori concolores reddere. Porrò anſerinus & gallinaceus muliebribus malis conueniũt, nec non etiam ad labiorum rimas, ad curandam faciei cutem, & contra aurium dolores. Vrſinus verò alopecijs capillos reſtituere creditur, ac pernionibus quoque ſubuenit. At vulpinus medetur auriũ doloribus. Fluuiatilium autem piſcium adeps inunctis oculis claritatem affert, ſi quidem in ſole liquatus mellique admiſtus fuerit. Viperinus verò cõtra oculorum hebetudines ac ſuffuſiones etiam efficax eſt, additis cedriæ, mellis Attici & olei veteris æquis partibus. At pilos abolet alis euulſos, ſi recens ac per ſe ad radicũ veſtigia illinatur.

De Medullis. Cap. XCV.

EX medullis laudatiſſima eſt ceruina: mox vitulina: poſt hãc taurina, deinde caprina & ouilla. Colliguntur verò æſtatis ea parte quæ autumno proxima eſt: aliis enim anni temporibus ſanguinis concrementum, & veluti caro friabilis in oſſibus reperitur: ſed neque facilè dignoſcitur, niſi ab eo qui ipſam oſſibus extraxerit atque repoſuerit. Omnes porrò medullæ molliunt, rarefaciunt, ad apotherapiam valent, & vlcera explent. Ceruina verò peruncta, venenatas quoque beſtias fugat. Curatur autem recens ſelectis oſſibus adipis in modum: nam & affuſa aqua primùm ſubigitur, deinde per linteũ excolatur, ac ſimiliter eluitur, donec aqua pura con-

ſpiciatur. Poſtmodũ in duplici vaſe liquatur excepta ſorde penna, ſi qua innatet, & in pilam transfunditur: poſteaquàm verò coierit, fæce quæ ſubſidet accuratè deraſa, in fictili vaſe nouo reponitur. Quòd ſi libet incuratam recondere, eadem omnia facito, quæ de gallinaceo & anſerino adipe demonſtrauimus.

De omni fellis genere. Cap. XCVI.

FEL omne recõditur hoc modo: Acceptum recens, vbi os folliculi lino præligaueris, in aquam feruentem deponito, tãdiúque dimittito, dum quis trium ſtadiorum ſpatium conficeret: dein exemptum ſiccato loco vmbroſo ac minimè humecto. Sed quod ad oculorũ medicamenta placebit adijcere, lineo filo deligatũ in lagenulam vitream quæ mel habeat, immittito, & circa lagenulæ oſculũ obligato fili principio, operculum addito atque recondito. Omnia porrò fellis genera acria ſunt & excalfaciunt: maioris tamen minoríſve efficaciæ ratione inter ſeſe differunt. Siquidem præſtantioris effectus eſſe videntur fella marini ſcorpij, piſcis qui callionymus dicitur, marinæ teſtudinis & hyænæ: itémque perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & capræ ſylueſtris: quod quidẽ priuatim confert ad incipientes ſuffuſiones, caligines, argema & genarum ſcabritias. Ouillo, hircino, ſuillo, atque etiam vrſino taurinum efficacius. Omnia verò aluum ad deiectionẽ inuitant, præſertim infantibus, ſi quis eo intinctum lanæ tomentum ſedi admoueat. Priuatim taurino anginoſi cum melle perunguntur, ac ſedis vlcera etiam perſanantur, & ad cicatricem vſque perducuntur. Medetur & purulentis auribus, earúmque fracturis cũ lacte caprino aut muliebri: earundem verò ſibilo, cum porri ſucco inſtillatum. Ammiſcetur quoq; vulnerarijs emplaſtris & circumlitionibus quæ cõtra venenata parantur. Phagedænicis etiam vlceribus, ac pudendi ſcrotíque doloribus ex melle prodeſt. Lepras etiamnum ac furfures cũ nitro aut terra Cimolia exterit

A νηται. ἔπειτα ἐν διπλώματι τακεὶς, ἐπαναληφθείσης πτερῷ τῆς ἐπινηχομένης ῥυπαρίας, καὶ διυλισθεὶς εἰς θυίαν, μετὰ τὸ παγῆναι ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ καινῷ, ἀπεξυσμένης ἐπιμελῶς τῆς ὑποστάθμης. εἰ δὲ ἀθεράπευτον ἀποτίθεσθαι βούλει, ποίει πάντα, ὡς ἐπὶ τοῦ ὀρνιθείου
B καὶ χηνείου στέατος ὑπεδείξαμεν.

Περὶ Χολῆς πάσης. Κεφ. ϛϛ'.

ΧΟΛΗ πᾶσα ἀποτίθεται τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν τὴν πρόσφατον, καὶ ἀποδήσας τὸ στόμα αὐτῆς λίνῳ, καθὲς εἰς ὕδωρ ζέον, διάλιπων χρόνον τοσοῦτον, ὅσον αὐτὶς τριῶν σταδίων δρόμον ἀνύσειεν. εἶτα ἐξελὼν, V. αἰτιλὰ ἐσθίει
C ξήραινε ἐν τόπῳ σκιερῷ καὶ ἀνίκμῳ. τὰς δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ λίνῳ ἀποδήσας, βάλε εἰς βυκίον ὑελοῦν ἔχον μέλι· καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ λίνου περιδήσας τῷ στόματι τοῦ βυκίου, πωμάσας ἀπόθου. εἰσὶ δὲ πᾶσαι αἱ χολαὶ δριμεῖαι, θερμαντικαὶ τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον κατὰ δύναμιν ἀλλήλων διαφέρουσαι·
D δοκοῦσι δὲ ἐπιτεταμέναι εἶναι, ἥ, τε τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ ἰχθύος τοῦ λεγομένου καλλιωνύμου, χελώνης τε θαλασσίας καὶ ὑαίνης· ἔτι δὲ πέρδικος καὶ ἀετοῦ, καὶ ἀλεκτορίδος λευκῆς, καὶ αἰγὸς ἀγρίας· ἰδίως ἁρμόζουσα πρὸς ἀρχομένας ὑποχύσεις καὶ ἀχλὺς, ἄργεμά τε καὶ τραχέα Ald. καλλιωνίου. V. καλλιωνύμου.
E βλέφαρα. τῆς δὲ τοῦ προβάτου καὶ τοῦ τράγου καὶ τοῦ συὸς, ἔτι δὲ ἄρκτου ἐμπρακτικωτάτη ἐστὶν ἡ ταυρεία. πᾶσαι δὲ προθυμίαν πρὸς διαχώρησιν ἐργάζονται, καὶ μᾶλλον παιδίων, εἴ τις κροκίδα βάψας προσθείη τῷ δακτυλίῳ. ἡ δὲ ταυρεία ἰδίως ἐπὶ συναγχικῶν διαχρίεται
F σὺν μέλιτι· ἀποθεραπεύει τε τὰ ἐν δακτυλίῳ μέχρις οὐλῆς. πυορροοῦντά τε ὦτα, καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν ῥήξεις σὺν γάλακτι αἰγείῳ ἢ γυναικείῳ ἐνσταζομένη· πρὸς δὲ συριγμοὺς, σὺν πράσου χυλῷ· εἴς τε τὰς τραυματικὰς ἐμπλάστρους μιγνυμένη, καὶ θηLacuna addi ſcribit in vet. codi ἀφλεγμάντοις
G ριακὰς περιχρίσεις· καὶ πρὸς φαγεδαινικὰ ἕλκη καὶ ὀδύνας αἰδοίου καὶ ὀσχέου, σὺν μέλιτι· πρὸς δὲ λέπρας καὶ πίτυρα, σὺν νίτρῳ ἢ γῇ Κιμωλίᾳ σμῆγμα

κράτιστον. καὶ ἡ προβατεία δὲ πρὸς αὐτὰ καὶ ἡ ἀρκτεία, ἐνδεέστεραι δὲ τυγχάνουσιν. ἐκλειχομένη δὲ ἡ ἀρκτεία ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ. ἡ δὲ τῆς χελώνης πρὸς συνάγχας καὶ τὰς ἐπὶ τῶν παίδων νομὰς ἐν στόματι. καὶ ἐπιληπτικοῖς ἐντεθεῖσα ταῖς ῥισίν. αἰγὸς δὲ ἀγρίας ἰδίως νυκτάλωπας θεραπεύει ἐγχριομένη. καὶ ἡ τοῦ τράγου δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ, θύμιά τε αἴρει, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἐλεφαντιώντων ὑπεροχὰς καταχριομένη καταστέλλει. ἡ δὲ ὑεία πρὸς τὰ ἐν ὠσὶν ἕλκη καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ πάντα ὠφελίμως παραλαμβάνεται.

A potentissimè. Ouillum & vrsinum contra eadem pollent, sed inefficaciora sunt: ac vrsinum quidem eclegmate seu linctu comitiales adiuuat. At verò fel testudinis valet ad anginas & in ore infantiũ nomas: idem naribus inditum comitialibus prodest. Syluestris capræ felle perunćto peculiariter lusciosi sanátur. B Hircinum idem præstat, thymiáque abolet, & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium vlcera cæteráque omnia vtiliter assumitur.

Περὶ Αἱμάτων. Κεφ. ϟζ'.

Quidam v.c. ita inchoat αἷμα ἐστὶν ψυχῆς ἐστ. χηνὸς καὶ ἐρίφου &c.

C ΑΙΜΑ χηνὸς καὶ ἐρίφου καὶ νήσσης ἀντιδότοις χρησίμως μίγνυται. φάσσης δὲ καὶ τρυγόνος καὶ περιστερᾶς καὶ πέρδικος, εἰς προσφάτους ὀφθαλμῶν τρώσεις καὶ ὑποδρομὰς αἵματος καὶ νυκτάλωπας ἐγχρίεται· ἰδίως δὲ τὸ τῆς περιστερᾶς, αἱμορραγίας τὰς ἐκ μηνίγγων ἐπέχει. D τὸ δὲ τοῦ τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐλάφου καὶ λαγωοῦ, ὀπτὸν ἀπὸ τηγάνου λαμβανόμενον, δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐφίστησι· μετ' οἴνου δὲ ποθὲν πρὸς τοξικὰ ποιεῖ. τὸ δὲ τῶν λαγωῶν θερμὸν καταχριόμενον, ἐφηλίδας καὶ φακοὺς θεραπεύει. καὶ τὸ ἀπὸ τῶν κυνῶν δὲ ποθὲν, λυσσοδήκτοις καὶ τοξικὸν πεπωκόσιν ἁρμόζει. E τὸ δὲ τῆς χερσαίας χελώνης ποθὲν, ἐπιληπτικοῖς ἱστορεῖται ἁρμόζειν. θαλασσίας δὲ χελώνης σὺν οἴνῳ καὶ πυτίᾳ λαγωοῦ καὶ κυμίνῳ πινόμενον, ἁρμόζει πρὸς θηριοδήγματα καὶ φρύνου πόσιν. ταύρου δὲ αἷμα διαφορεῖ καὶ μαλάσσει σκληρίας καταπλασσόμενον μετὰ ἀλφίτων. F τὸ δὲ τῶν ὀχευτῶν ἵππων, σηπτοῖς μίγνυται. τὸ δὲ τοῦ χαμαιλέοντος, τρίχας ψιλοῦν ἐπὶ τῶν βλεφάρων πεπίστευται· καὶ τὸ τῶν χλωρῶν βατράχων ὁμοίως. γυναικὸς δὲ τὸ ἐπιμήνιον περιαλειφόμενον καὶ ὑπερβαινόμενον, ἀσυλλήπτους δοκεῖ ποιεῖν γυναῖκας· G ποδαγρικὰς δὲ ὀδύνας καὶ ἐρυσιπέλατα κουφίζει καταχριόμενον.

De sanguinis varijs generibus. Cap. XCVII.

SANGVIS anseris, anatis & hœdi vtiliter in antidota miscetur. Palumbi autem, turturis, columbæ ac perdicis, recentibus oculorũ vulneribus, iisdem sugillatis seu sanguine suffusis, ac lusciosis illinitur. Peculiariter verò columbæ sanguis erumpẽtem è meningibus sanguinem inhibet. Hirci autem, capræ, cerui & leporis sanguis inassatus sartagine & assumptus, dysenterias & cœliacorum profluuia sistit. In vino verò potus contra toxica efficax est. Leporinus calens adhuc illitus, faciei maculas à Solis ardore contractas & lentigines emendat. Caninus commodè propinatur à cane rabioso demorsis, iisque qui toxicum hauserint. Testudinis terrestris epotum sanguinem tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino, leporis coagulo & cumino potus, contra venenatarum bestiarum morsus & hausta rubetæ venena conuenit. Taurinus cum polenta impositus, duritias discutit, emollítque. At equorum admissariorum sanguis in septica seu erodentia pharmaca additur. Chamæleonis autem, similitérque viridium ranarum sanguine palpebrarũ pilos aboleri creditum est. Menstruus verò fœminæ sanguis existimatur circumlitu præstare ne concipiant mulieres, itémque si eum ipsæ supergrediantur. Cæterùm leuat illitus podagræ dolores, & erysipelata.

De fimo. Cap. XCVIII.

ARMENTALIS bouis fimus, si recens admoueatur, inflammationes ex vulneribus lenit: folijs autem inuoluitur, & cinere feruenti calefit, atque ita imponitur. Simili quoque modo applicitus vice fotus, coxēdicis cruciatus compescit. Ex aceto verò illitus, duritias, strumas & panos discutit. Priuatim verò bouis masculi fimus prolapsum vterum suffitu restituit: accēsi quoque nidore culices abiguntur. Caprarum, pręsertimque in montibus degentium, baccæ ex vino bibitæ regium morbum emendant: cum aromatibus verò potę, menses ciūt, & partus euocant. Siccæ tritæque & cum thure in vellere appositæ, fluxum muliebrem cohibent, aliásque sanguinis eruptiones ex aceto compescunt. Vstæ & cum aceto aut oxymelite illitæ, alopecijs medentur. Cum axungia verò adhibitæ, podagricis sunt auxilio. In aceto aut vino decoctę, serpentium morsibus, herpetibus, erysipelatis & parotidibus imponuntur. Quin & ischiadicis vstio earum ope administratur vtiliter hunc in modum: In eo cauo quod est inter pollicem & indicē, qua parte pollex carpo committitur, lana oleo imbuta priùs substernitur, ac deinde singulatim imponuntur fimi caprini feruentes pilulæ, donec sensus per brachium ad coxendicem perueniat, dolorémque mitiget: atque adustio eiusmodi, Arabica appellatur. At verò stercus ouillum ex aceto impositum sanat epinyctidas, clauos, thymos & pensiles verrucas: itémque ambusta igni cerato rosaceo exceptum. Aprugnum autem aridum in aqua aut vino potum, sanguinis reiectionem sistit, ac diuturnum sedat lateris dolorem: sed ad rupta & conuulsa ex aceto bibitur, luxatis verò exceptum cerato rosaceo medetur. Porrò tam asinorum quàm equorum fimum, siue crudum, siue crematum addito aceto sanguinis eruptiones cohibet. Armentinorum verò qui herba pascuntur siccum fimum, insuccatum vino, mox bibitum, à scorpione ictis magnoperè auxiliatur.

A Περὶ ἀποπάτου. Κεφ. ϟη'.

ΑΠΟΠΑΤΟΣ βοὸς νομάδος πρόσφατος ἐπιτεθεὶς, φλεγμονὰς τὰς ἐκ τραυμάτων πραΰνει. ἐνειλεῖται δὲ φύλλοις καὶ θερμαίνεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶς, καὶ οὕτως ἐπιτίθεται. καὶ ἰσχιάδος δὲ πυρία πραϋντικὴ ἡ τοιαύτη ἐπίθεσις· σὺν ὄξει δὲ καταπλασθεῖ- B σα, σκληρίας καὶ χοιράδας διαλύει καὶ φύγεθλα. ἰδίως δὲ ἄρρενος βοὸς βόλβιτον, ὑστέρας προπεπτωκυῖαν ὑποθυμιώμενον ἀποκαθίστησι· διώκει δὲ καὶ κώνωπας θυμιαθέν. αἰγῶν δὲ σπύραθοι μάλιστα ὀρεινῶν πινόμεναι σὺν οἴνῳ, ἴκτερον ἀποκαθαίρουσι· σὺν ἀρώματι δὲ ποθεῖσαι ἔμμηνα κινοῦσι, C καὶ ἔμβρυα * ἐκβάλλουσι· ξηραὶ δὲ λεῖαι σὺν λιβανωτῷ προστεθεῖσαι ἐν ἐρίῳ, γυναικεῖον ῥοῦν ἐπέχουσι, καὶ τὰς ἄλλας αἱμορραγίας σὺν ὄξει στέλλουσι· καεῖσαι δὲ, ἀλωπεκίας θεραπεύουσι, μετ' ὄξους ἢ ὀξυμέλιτος καταχριόμεναι· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ καταπλασσόμεναι, ποδαγρικοὺς ὠφελοῦ- D σιν. ἑψηθεῖσαι δὲ μετ' ὄξους ἢ οἴνου, ἐπιτίθενται πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ ἕρπητας, καὶ ἐρυσιπέλατα, καὶ παρωτίδας. καὶ ἐπὶ ἰσχιαδικῶν δὲ ἡ δι' αὐτῶν καῦσις ὠφελίμως παραλαμβάνεται τὸν τρόπον τοῦτον· ἐπὶ τὸ μεταξὺ μέρος τοῦ * ἀντίχειρος, συνεγγίζον δὲ τῷ καρπῷ κοῖλον, προϋποθεὶς ἔ- E ριον ἐλαίῳ βεβρεγμένον, ἐπιτίθει κατὰ μίαν σπύραθον πυρίαν, ἄχρις ἂν ἡ αἴσθησις διὰ τοῦ βραχίονος ἐπὶ τὸ ἰσχίον ἔλθῃ καὶ παύσῃ. καλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη καῦσις Ἀραβική. ἡ προβάτων δὲ ἄφοδος σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, ἐπινυκτίδας, ἥλους, θύμους, ἀκροχορδόνας F ἰᾶται· πυρίκαυστα δὲ κηρωτῇ ῥοδίνῃ ληφθεῖσα. ὑὸς δὲ ἀγρίου ξηρὰ μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου ποθεῖσα, αἵματος ἀναγωγὴν ἴσχει, καὶ χρόνιον ἄλγημα πλευρᾶς πραΰνει. ῥήγματα δὲ καὶ σπάσματα μεθ' ὄξους πινομένη· στρέμματα δὲ θεραπεύει ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ ῥοδίνῃ. ὄνων δὲ καὶ ἡ τῶν ἵππων, G αἱμορραγίας ἵστησιν, ὠμή τε καὶ κεκαυμένη ὄξει μιγεῖσα· ἡ δὲ τῆς ἐξ ἀγέλης ὄντος * ποηφάγου, ξηρὰ χυλισθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα σκορπιοπλήκτοις σφόδρα βοηθεῖ.

Lacuna legit, κτείνουσι

V. inserit ἀφέδρα.

A περισσερᾶς δὲ, θερμαντικωτέρα καὶ καυστικωτέρα, χρήσιμος ὠμηλύσει μιγνυμένη· σὺν ὄξει δὲ, χοιράδας διαφορεῖ· ἄνθρακάς τε περιρρήττει σὺν μέλιτι καὶ λινοσπέρμῳ καὶ ἐλαίῳ λεανθεῖσα. πυρίκαυστά τε θεραπεύει. καὶ ἡ τῶν ἀλεκτορίδων δὲ ταῦτα ποιεῖ, ἐνδεεστέρως μὲν τοι. πλὴν

B ἰδίως πρὸς μύκητας θανασίμους καὶ κώλου ἀλγήματα ἁρμόζει, μετ' ὄξους ἢ οἴνου πινομένη. πελαργοῦ δὲ, σὺν ὕδατι ποθεῖσα ἐπιληπτικοῖς ἁρμόζειν πιστεύεται. γυπὸς ὑποθυμιαθεῖσα, ἔμβρυα ἐκτινάσσειν παραδίδοται. μυῶν, λεία σὺν ὄξει ἀλωπεκίας καταχριομένη

C θεραπεύει· σὺν λιβανωτῷ δὲ καὶ οἰνομέλιτι πινομένη, λίθους ἐκκρίνει· προστιθέμενα δὲ παιδίοις τὰ μυόχοδα, κοιλίαν πρὸς ἔκκρισιν ἐρεθίζει. κυνὸς δὲ ἡ ἐν τοῖς * κυνοκαύμασι ληφθεῖσα, ξηρὰ πινομένη μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, κοιλίαν ἐφίστησιν. ἡ δὲ τῶν ἀνθρώπων πρόσφατος

D καταπλασθεῖσα, ἀφλέγμαντα μετὰ τοῦ προσκολλᾶν φυλάττει τὰ τραύματα· ξηρὰ δὲ μετὰ μέλιτος διαχριομένη, ἐπὶ συναγχικῶν βοηθεῖν παραδίδοται. ἡ δὲ τοῦ χερσαίου κροκοδείλου, ἁρμόζει ἐπὶ τῶν γυναικῶν, πρὸς εὐχροιαν καὶ στίλβωσιν * τοῦ προσώπου. καλλίστη

E δέ ἐστιν ἡ * λευκοτάτη καὶ εὔθρυβής, κούφη τε ὥσπερ ἄμυλον, ταχέως τε χυλουμένη ὑπὸ ὑγροῦ· διατριβεῖσά τε * ὕποξυς καὶ ζυμίζουσα τὴν ὀσμήν. δολίζουσι δὲ αὐτὴν, ψᾶρας ὀρύζῃ τρέφοντες, καὶ τὴν ἄφοδον ὁμοίαν οὖσαν πωλοῦντες. ἕτεροι δὲ, ἄμυλον ἢ κιμωλίαν φυρῶντες, καὶ * χρώζοντες ἀγχούσῃ

F δι' ἀραιοῦ κοσκίνου, εἰς ὀλίγον ἀπηθοῦσι καὶ ξηράναντες ὡς σκωλήκια πωλοῦσιν ἀντὶ ταύτης.*

V. κυνοκαύμασι. | Sic Goup. Vulg. ... | V. χρώζοντες ἐν ὀλίγῳ ἐγχοῦντες δι' ἀραιοῦ κοσκίνου

A Columbinum, quoniam vehementiùs & excalfacit & vrit, hordeaceæ farinæ vtiliter admiſcetur, & ex aceto quidem, ſtrumas diſcutit: carbunculos verò emarginat cum melle, lini ſemine & oleo tritum: necnon etiam ambuſtis igni medetur. Gallinaceum hæc eadem, ſed inefficaciùs præſtat. Priuatim tamen

B contra lethales fungos & coli cruciatus confert, ſi ex aceto aut vino bibatur. Ciconiæ verò fimum ex aqua potum, comitialibus prodeſſe creditur. At vulterinũ ſuffumigatũ, partum excutere traditur. Murinũ autem tritum cum aceto & illitum alopecijs medetur: cum thure verò & mulſo potum, calculos expellit.

C Sed & ſubditæ infantibus muſcerdæ aluum ad deiectionem ſtimulant.] Caninum ſtercus, quod per caniculæ ardores exceptum fuerit, aridum cum vino aut aqua potum, aluum cohibet. At humanum recens impoſitũ, vulnera ab inflammatione vindicat, ſimul & agglutinat. Siccum verò cum melle per-

D unctum, anginoſis auxiliari traditur. Terreſtris autem crocodili fimum mulieribus confert ad colorandam illuſtrandámque faciem. Optimum verò quod candidiſſimum & friabile, amyli modo leue, in humore ſtatim eliqueſcẽs, quódque cum * teritur ſubacidum eſt, fer-

E mentúmque redolet. Sunt qui id vẽdant adulteratum fimo non diſſimili ſturnorum, quos oryza paſcunt. Alij amylum aut cimoliam ſubigunt, & inducto paululum anchuſæ colore per rarius cribrum in tabulas exprimunt, mox illud qualecunque eſt vermiculorum ſpecie ſiccatũ pro terreſtris crocodili ſter-

F core vendunt. [Cæterùm humanum ſtercus ſiccũ cum melle ſubactum, & gutturi impoſitum, quemadmodum & caninum, anginoſis opitulari inter arcana reperimus.]

Pl. cum teritur inter digitos fermentiſsans.

Περὶ οὔρων. Κεφ. ϙθ'.

ΟΥΡΟΝ ἀνθρώπου τὸ ἴδιον ποθὲν πρὸς ἐχίδνης δήγματα ἁρμόζει, καὶ πρὸς θανάσιμα καὶ ἀρχομένους ὑδρωπας, καὶ πρὸς * δῆξιν τῶν θαλασσίων ἐχίδνων, καὶ σκορπίου θαλασσίου, καὶ δράκοντος, ἐπαντλούμενον. τὸ δὲ κυνὸς,

De vrinis. Cap. XCIX.

HVMANAM vrinam ſuam cuique bibere prodeſt contra viperæ morſus & lethalia pharmaca,

G incipientémque hydropem. Marinorum verò echinorum, ac ſcorpionis itidẽ marini, draconiſque ictus conuenienter ea fouentur. Canina rabidi

rabidi canis morsibus perfundendis idonea est: lepras quoque & pruritus nitro addito exterit. Sed vetus achoras, furfures, psoras & feruidas eruptiones potentiùs extergit: quin & nomas, etiam genitalium, cohibet. Purulentis quoque auribus infusa, pus earum supprimit: sed & in malicorio decocta vermiculos earũ abigit. At impubis pueri absorpta vrina, orthopnoicis confert: decocta verò in æreo vase cum melle cicatrices, argema & caligines emendat. Quinetiam ex ea & ęre Cyprio paratur gluten auro ferruminando idoneum. Quod autem in vrina subsidit, erysipelata illitu mitigat. Feruefactum cum cyprino & appositum, vteri dolorem demulcet, vuluæ strangulatione vexatas leuat, genas deterget, & oculorum cicatrices *expurgat. Taurinum lotium cũ myrrha tritum & instillatum, dolores aurium lenit. Aprinum iisdem viribus prȩditum est: sed peculiariter vesicę calculos potu cõminuit & expellit. Caprinum traditur ad aquã quę cutẽ subiit cum spica nardi & aquę binis cyathis quotidie bibitum vrinas & aluum ducere: instillatum verò, aurium mederi doloribus. Cęterùm nephriticos ferunt asinino sanari.

De Lyncurio. Cap. C.

Lyncis vrinã, quã Lyncurium appellãt, simulatq; meijtur lapidescere frustrà creditum est: quare vana quoque est & inutilis quæ de eo fertur historia. Est enim quod à nõnullis vocatur succinum pterygophorõ, ideò dictum quòd pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua stomacho aluoq; fluxione laborãti conuenit.

De Melle. Cap. CI.

PRINCIPEM locum obtinet mel Atticum, quod ab Atticæ regionis monte Hymetto, in quo prouenit, Hymettium appellatur: mox quod è Cycladibus insulis petitur: itémque quod è Sicilia, cognomine Hyblæum. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, subflauum, minimè liquidum, sed glutinosum ac *firmum, quódque dum trahitur [ob sequacem lentitiam] in digitos veluti resilit. Porrò abstergendi vim habet, ora vasorum aperit,

A ἐπιβρόχημα κυνοδήκτοις, καὶ πρὸς λέπρας καὶ κνησμοὺς σμῆγμα σὺν νίτρῳ· τὸ δὲ παλαιὸν σμηκτικώτερον ἀχώρων, πιτύρων, ψωρῶν, ἐκζεσμάτων· νομάς τε ἐπέχει, καὶ τὰς ἐν αἰδοίοις. ἐγκλυζόμενον καὶ ὦτα πυορροοῦντα στέγνοῖ· ἐκβάλλει δὲ καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς σκώληκας, ἑψόμενον ἐν σιδίοις ῥόας. τὸ δὲ B τοῦ ἀφθόρου παιδὸς καταρροφούμενον, ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει· ἑψηθὲν δὲ ἐν χαλκῷ σὺν μέλιτι, οὐλὰς καὶ ἄργεμα καὶ ἀχλὺς ἀποσμήχει· κατασκευάζεται δὲ δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ Κυπρίου χαλκοῦ ἁρμόζουσα ἐπὶ τοῦ χρυσίου κόλλα. ἡ δὲ ὑπόστασις τοῦ οὔρου καταχρισθεῖσα, ἐρυσιπέλατα παύει· ἀναζεσθεῖσα C δὲ σὺν κυπρίνῳ καὶ προστεθεῖσα, ὀδύνην ὑστέρας παρηγορεῖ, ὑστερικῶς πνιγομένας κουφίζει, βλέφαρά τε ἀποσμήχει καὶ οὐλὰς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἀποκαθαίρει. τὸ δὲ ταύρειον σὺν σμύρνῃ λεανθὲν καὶ ἐνσταγέν, ὠταλγίας παρηγορεῖ. καὶ τὸ συάγρειον δὲ τῆς αὐτῆς ἔχεται δυνάμεως. ἰδιαίτερον δὲ τοὺς D ἐν κύστει λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει πινόμενον. αἰγὸς δέ, ὕδρωπα τὸν ὑπὸ σάρκα πινόμενον μετὰ νάρδου στάχυος καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν ὕδατι κυάθων πλῆθος β΄. ἄγει οὖρα κατὰ *κοιλίαν, ἰᾶται δὲ καὶ ὠταλγίας ἐνσταζόμενον. ὄνου δέ, παραδέδοται νεφριτικοὺς ὑγιάζειν.

E Περὶ Λυγγουρίου. Κεφ. ρ΄.

Τὸ δὲ τῆς λυγγός, ὃ δὴ λυγγούριον καλεῖται, ἅμα τῷ ἐξουρηθῆναι λιθοῦσθαι *πεπίστευται· διὸ καὶ ματαίαν ἔχει τὴν ἱστορίαν. ἔστι γὰρ τὸ καλούμενον ὑπ' ἐνίων ἤλεκτρον πτερυγοφόρον. ὅπερ ποθὲν σὺν ὕδατι, στομάχῳ καὶ ῥευματιζομένῃ κοιλίᾳ ἁρμόζει.

F Περὶ Μέλιτος. Κεφ. ρα΄.

ΜΕΛΙ πρωτεύει τὸ Ἀττικόν, καὶ τούτου τὸ Ὑμήττιον καλούμενον, εἶτα τὸ ἀπὸ τῶν Κυκλάδων νήσων, καὶ τὸ ἀπὸ τῆς Σικελίας *σίμβλιον καλούμενον. ἔστι δὲ δοκιμώτερον τὸ γλυκύτερον καὶ δριμύ, εὐωδέστερον, ὑπόξανθον, οὐχ ὑγρόν, ὁλκιμον G δὲ καὶ εὔτονον, καὶ ἐν τῷ ἑλκυσθῆναι ἀνατρέχον ὡς ἐπὶ τὸν δάκτυλον. Δύναμιν δὲ ἔχει σμηκτικήν, ἀναστομωτικήν,

A ὑγρῶν παρελκυστική. ὅθεν ἁρμόζει ἕλκεσι ῥυπαροῖς καὶ κόλποις ἐγχυζόμενον. ἑψηθὲν δὲ καὶ ἐπιτεθέν, παρακολλᾷ τὰ ἀφεστῶτα σώματα, λειχῆνάς τε θεραπεύει ἑψόμενον μετὰ στυπτηρίας ὑγρᾶς καὶ καταχριόμενον· ἤχους τε τοὺς ἐν ὠσὶ καὶ ἀλγήματα σὺν ἁλσὶν ὀρυκτοῖς λείοις ἐνσταζόμενον χλιαρόν. καὶ

Addit Marcellus ex quorundā exemplariū fide καὶ ἤχους ἐν ὠσί. Al. ex Marc. ὀρυκτοῖς

B φθεῖρας καὶ κόνιδας φθείρει καταχριόμενον· λειποδέρμους τε τοὺς μὴ ἐκ περιτομῆς ἀποκαθίστησι, μαλασσομένης τῆς πόσθης ἐν μέλιτι, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου ἐφ' ἡμέρας λ'. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, καὶ τὰ περὶ βρόγχον καὶ παρίσθμια καὶ συνάγχας διαχριόμενον καὶ ἀναγαργαριζόμενον θεραπεύει· κινεῖ δὲ καὶ οὖρα, καὶ βηξὶν ἁρμόζει, καὶ

C τοῖς ὑπὸ ἑρπετῶν δηχθεῖσι· καὶ πρὸς μήκωνος πόσιν μετὰ ῥοδίνου θερμὸν λαμβανόμενον· καὶ πρὸς μύκητας καὶ λυσσοδήκτους ἐκλειχόμενον ἢ πινόμενον· ἔστι μέντοι τὸ ὠμόν, φυσῶδες κοιλίας, καὶ βηχὸς ἐρεθιστικόν, ὅθεν ἀπηφρισμένῳ δεῖ χρῆσθαι. πρωτεύει δὲ τὸ ἐαρινόν, εἶτα τὸ θερινόν· τὸ δὲ χειμερινὸν παχύτερον ὂν D

D χεῖρον, καὶ * ἐξανθισμοὺς ποιοῦν.

V. παχύτερον χεῖρον καὶ ἐξανθισμοὺς ποιοῦν.

Tria hæc sequētia capita in veteri codice cum superiore coniuncta sunt.

Περὶ Μέλιτος ἐν Σαρδωνίᾳ. Κεφ. ρβ'.

Τὸ δὲ ἐν Σαρδωνίᾳ γεννώμενον μέλι, πικρὸν διὰ τὴν τοῦ ἀψινθίου νομήν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ἐφήλιδας καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ καταχρισθέν.

Περὶ Μέλιτος Ποντικοῦ. Κεφ. ργ'. E

Γεννᾶται δὲ καὶ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ κατά τινας καιροὺς διά τινων ἀνθῶν ἰδιότητα μέλι, ὃ τοὺς φαγόντας ἐξίστησι μετὰ ἐφιδρώσεως. βοηθοῦνται δὲ πήγανον ἐσθίοντες καὶ τάριχος, καὶ οἰνόμελι πίνοντες, ὁσάκις ἂν ἐμέσωσι τὰ αὐτὰ προσφερόμενοι. ἔστι δὲ δριμύ, καὶ πταρμοὺς κατὰ τὴν ὄσφρησιν κινοῦν. θε- F ραπεῦον ἔφηλιν, καταχρισθὲν μετὰ κόστου. μετὰ δὲ ἁλός, πελιώματα αἴρει.

Περὶ Σακχάρου Μέλιτος. Κεφ. ρδ'.

ΚΑΛΕΙΤΑΙ δέ τι καὶ σάκχαρον εἶδος ὂν μέλιτος ἐν Ἰνδίᾳ πεπηγότος καὶ τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν καλάμων, ὅμοιον τῇ συστάσει ἁλσί, καὶ θραυόμενον ὑπὸ τοῖς ὀδοῦσι καθάπερ οἱ ἅλες. ἔστι δὲ

humores euocat: qua ratione in sordida vlcera sinúsque commodè infunditur. Decoctū atque impositū, disiunctas diuulsásve partes agglutinat: lichenibus quoque medetur, coctū cū liquido alumine & illitum. Itémque aurium sonitui & dolori cum sale fossili trito tepidum instillatur: pediculos ac lendes illitum e- B necat: verpis seu curtis glādem quę citra circuncisionē nudata sit in integrum restituit, si melle præputiū à balneo potissimū ad dies triginta emolliatur: depurgat quę pupillis tenebras offundunt: gutturis etiamnum ac tōsillarum inflammationibus & anginis medetur, seu illitum, seu etiā gargarizatum. Vrinas quoque ciet, tussique auxiliatur, & iis quos serpētes momorderint: itémque contra haustum meconium, si cū rosaceo calidū assumatur. Quin & cōtra fungorum maleficia & rabiosi canis morsus delinctū potúmve proficit. Attamē crudum, aluum inflat & tussim irritat: qua de causa despumato vtendum est. Cæterùm primas tenet vernū, deinde æstiuū. Hybernum verò, quippe quod sit crassius, deterius censetur, papulísque cutem exasperat.

De Melle Sardoo. Cap. C II.

Quod in Sardinia gignitur mel, amarum est: quoniam apes inibi absinthio vescantur. Tum à Solis ardore contractis, tum & aliis faciei maculis conuenienter illinitur.

De Melle Pontico. Cap. C III.

Heracleæ in Ponto quibusdā anni temporibus ex propria quorundam florum vi mel conflatur, quod quidē eos qui edēre de mentis statu dimouet, cū sudoris copiosi profusione. Sed iuuantur, si rutā & salsamenta esitarint, mulsúmque ebiberint, eadémque toties resumpserint, quoties vomitione reiicientur. Acre autem est, & olfactu sternutamenta mouet. Cum costo illitum, maculas à sole contractas emendat, at cum sale, sugillata tollit.

De Saccharo. Cap. C IIII.

G EST & quoddā mellis cōcreti genus, quod saccharum nominatur, quódque in India & fœlici Arabia in arundinibus reperitur, consistentia sali simile, ac dentibus etiam salis modo fragile. Est

illud aluo idoneum & stomacho vtile, si aqua dilutum bibatur: vexatę verò vesicæ renibúsque auxiliatur: quin & illitum ea discutit quæ pupillis tenebras offundunt.

A κοιλίαν, εὐστόμαχον, διεθὲν ὕδατι καὶ ποθὲν· ὠφελοῦν κύστιν κεκακωμένην καὶ νεφρούς· καθαίρει δὲ καὶ τὰ περὶ κόρας ἐπισκοτοῦντα ἐπιχριόμενον.

De Cera. Cap. CV.

CERA optima est subfulua, subpinguis, odorata & halitum quadantenus melleũ referens, insupérque pura & natione Pōtica aut Cretica. Secundum locum obtinet exalbida & suapte natura pinguis. Cãdida verò redditur hoc modo: In eo genere quæ cãdidior puriórque fuerit cõcisã in ollã nouã trãsfundito, & affusa quanta satis sit aqua marina ex alto petita coquito, insperso etiamnũ nitri momẽto. Cũq; iterũ tertióve efferbuerit, remota olla refrigerari sinito. Tũ verò cerę pastillũ eximito, derasaq; sorde si qua fortè adhæsit, alia addita aqua marina secundò coquito: cúmque cera denuò, vti demonstratum est, inferbuerit, vas ab igne summoueto, ac nouę ollulę fundũ priùs frigida madefactum leniter in cerã demittito, paululũ duntaxat suspẽsa manu intingẽs, vt ipsius q̃ minimum detrahatur, quò facilius per se cõcrescat. Sublato fundo orbiculum primum auferto, iterumq; vasis imum aqua refrigeratũ in cerã immittito, idẽque tantisper facito, dum cerã totã exceperis. Tandem filo lineo traiectos orbiculos ita suspendito, vt ne inter se cõtingãt, ac interdiu quidẽ ipsos assiduè ad solem irrorato, noctu verò Lunæ exponito, dum perfectè albescant. Quòd si cerã candidissimã fieri volueris, identidem eã recoquito: cętera verò omnia eodẽ modo peragito. Nec desunt qui pro marina ex alto petita, in muria acerrima semel aut iterũ antedicto modo decoquunt: deinde laguncula tenui ac rotunda ansam habente eximũt, posteà orbiculos super dẽsa herba dispositos insolant, donec cãdidissima euaserit. Præcipiunt verò munus id vere obeundum, quando sol remissa vehementia humidum rorem subministrat, vt ne videlicet cera liquescat. Porrò vim habet cera omnis excalfaciendi, emolliendi, ac vlcera mediocriter explendi. Additur etiam in sorbitiones dysentericis: ac eius deglutita

Περὶ Κηροῦ. Κεφ. ρε'.

ΚΗΡΟΣ ἄριστός ἐστιν ὁ ὑπόκιρρος καὶ ὑπολίπαρος, εὐώδης τε καὶ ποσὴν μελιτώδη ἀποφορὰν ἔχων, ἔτι δὲ καθαρὸς καὶ

B ὢν Ποντικὸς ἢ Κρητικός. ὁ δὲ ἔκλευκος, τῇ φύσει δὲ λιπαρός, δευτερεύει. λευκαίνεται δὲ κηρὸς οὕτω. καταχνίσας αὐτοῦ τὸ λευκὸν καὶ καθαρὸν, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινὴν, καὶ ἐπιχέας θαλάσσης πελαγίας τὸ αὔταρκες, ἕψε βραχὺ νίτρον προσεμπάσας· ὅτε δὲ ἀνα- V. addit [illegible]

C ζέσει δὶς ἢ τρίς, καθελὼν τὴν χύτραν καὶ ἐάσας ψυχθῆναι, αἶρε τὸν τροχίσκον, καὶ ἀποξύσας εἴ τις περὶ αὐτὸν ὑπάρχει ῥυπαρία, ἕψε ἐκ δευτέρου ἄλλο θαλάσσιον ὕδωρ ἐπιδούς· ἀναζέσαντος δὲ πάλιν τοῦ κηροῦ ὡς δεδήλωται, ἀνελοῦ τὸ ἀγγεῖον ἀπὸ τοῦ πυρὸς, καὶ λαβὼν καινοῦ χυτριδίου τὸν πυθμένα, προνενοτισμένον ὕδατι

D ψυχρῷ, καθιεὶς πράως εἰς τὸν κηρὸν, ἀκροθιγῶς ἐμβάπτων, πρὸς τὸ ἐλάχιστόν τι αὐτοῦ ἀφέλκεσθαι, καὶ καθ' ἑαυτοῦ πήγνυσθαι. ἀνελόμενος δὲ, τὸν πρῶτον κυκλίσκον ἀφαιροῦ, καὶ ἐκ δευτέρου καθίει τὸν πυθμένα ψύχων ὕδατι. καὶ τὸ αὐτὸ ποίει, ἕως ἂν ἅπαντα ἀναλάβῃς. λοιπὸν λίνῳ διείρας τὰ κυκλί- V. δεῖ δὲ ἐμβάπτειν, sed scholion est.

E σκια διεστῶτα ἀπ' ἀλλήλων κρέμασον. ἡμέρας μὲν εἰς ἥλιον συνεχῶς ἐπινοτίζων αὐτὰ· νυκτὸς δὲ ὑπὸ τὴν σελήνην τίθει, ἕως ἂν λευκὰ γένηται· εἰ δὲ ἄγαν τις θέλει λευκὸν ποιῆσαι, τὰ μὲν λοιπὰ ὡσαύτως ἐνεργείτω, ἑψέτω δὲ πλεονάκις. τινὲς δὲ ἀντὶ πελαγίας θαλάσσης, ἐν ἅλμῃ δριμυτάτῃ ἕψουσι τὸν

F προειρημένον τρόπον ἅπαξ ἢ δίς· εἶτα ἀναιροῦνται λαγηνίῳ λεπτῷ καὶ περιφερεῖ, λαβὴν ἐν ἑαυτῷ ἔχοντι· εἶτα κυκλίσκια ἐπὶ πόας πυκνῆς ἐπιθέντες ἡλιάζουσιν, ἕως ἂν λευκότατος γένηται. παραινοῦσι δὲ ἔαρος ἐπὶ τοῦτο ἔρχεσθαι, ὅτι καὶ ὁ ἥλιος τῇ σφοδρότητι ἀνεῖται, καὶ νοτίδα παρέχει, πρὸς V. [illegible]

G τὸ μὴ τήκεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶς κηρὸς θερμαντικὴν, μαλακτικὴν, πληρωτικήν τε μετρίως· μίγνυται δὲ καὶ ἐν ῥοφήμασιν ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν· καταπινό-

μενος δὲ μεγέθει κεγχρεῖα δέκα, οὐκ ἐᾷ τυροῦσθαι ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν τὸ γάλα.

Περὶ Προπόλεως. Κεφ. ρϛʹ.

Πρόπολιν παραληπτέον τὴν ξανθὴν καὶ εὐώδη καὶ στυρακίζουσαν, μαλακήν τε ἐν τῷ ὑπερξήρῳ, καὶ μαστίχης τρόπον ἐφελκομένην. ἔστι δὲ θερμαντικὴ ἄγαν καὶ ἐπισπαστική, καὶ σκολόπων ἑλκυστική. ἀρήγει δὲ καὶ βηξὶ παλαιαῖς ὑποθυμιωμένη. αἴρει δὲ καὶ λειχῆνας ἐπιτιθεμένη. εὑρίσκεται δὲ περὶ τοῖς στόμασι τῶν σμηνίων φύσεως κηρώδους.

Orib. σύγκαυ[illegible]

Περὶ Πυρῶν. Κεφ. ρζʹ.

Πυροὶ πρὸς ὑγιείας χρῆσιν ἄριστοι, οἱ πρόσφατοι καὶ τελείως ἠκμακότες τῇ χρόᾳ μηλίζοντες· εἶτα μετὰ τούτους οἱ τριμηνιαῖοι, λεγόμενοι δὲ ὑπό τινων σιτάνιοι. ὠμοὶ οὖν βρωθέντες, ἕλμινθας στρογγύλας γεννῶσι. μασηθέντες δὲ καὶ καταπλασθέντες, ὠφελοῦσι κυνοδήκτους. ὁ δὲ ἐκ τῆς σεμιδάλεως αὐτῶν γινόμενος ἄρτος, εὐτροφώτερός ἐστι τοῦ συγκομιστοῦ. ὁ δὲ ἐκ τῶν σιτανίων ἀλεύρων, κουφότερος καὶ εὐανάδοτος. τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον, σὺν ὑοσκυάμου χυλῷ καταπλάσσεται πρὸς νεύρων ῥευματισμούς, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων. σὺν ὀξυμέλιτι δὲ φακοὺς αἴρει. τὸ δὲ πίτυρον σὺν ὄξει δριμεῖ ἑψηθέν, λέπρας ἀφίστησι καταπλασσόμενον θερμόν, καὶ πάσης φλεγμονῆς ἐν ἀρχῇ κατάπλασμα σύμφορον. μετὰ δὲ πηγάνου ἀφεψήματος ἑψηθέν, μαστοὺς σπαργῶντας παύει, καὶ ἐχιοδήκτοις ἁρμόζει, καὶ στροφουμένοις. ἡ δὲ ἐκ τῶν ἀλεύρων ζύμη, θερμαντικὴ οὖσα καὶ ἐπισπαστική, ἰδίως τὰ ἐν πέλμασι λεπτύνει, καὶ τὰ ἄλλα φυμάτια, καὶ δοθιῆνας σὺν ἁλσὶν ἐκπέσσει καὶ ἀναστομοῖ. ἔστι δὲ τὸ τῶν σιτανίων πυρῶν ἄλευρον, ἰοβόλοις ἁρμόζει καταπλαττόμενον ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ. ἑψηθὲν δὲ τρόπον κόλλης καὶ ἐκλειχόμενον, αἱμοπτοϊκοὺς ὠφελεῖ. καὶ πρὸς βῆχας, καὶ ἀρτηρίας τραχυσμούς, σὺν ἡδυόσμῳ καὶ βουτύρῳ ἑψηθὲν ποιεῖ. καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πυρῶν γῦρις ἑψηθεῖσα σὺν μελικράτῳ, ἢ ὑδρελαίῳ, πᾶσαν διαφορεῖ φλεγμονήν. καὶ ὁ ἄρτος σὺν μελικράτῳ ἑφθὸς καὶ ὠμὸς καταπλασσόμενος, πᾶσαν φλεγμονὴν παραμυθεῖται,

Vulg. exemplo. mittunt.

Vetustus codex teste Lacuna habet χονδρίτου.

V. αἱμοῤῥαγίας

A milij magnitudine grana decẽ lac in nutricibus in caseum cogi densarive prohibent.

De Propoli. Cap. CVI.

Propolis vsurpanda flaua, odorata, styracem referẽs, in summa ariditate mollis, & mastiches modo ductilis. Vim autẽ obtinet vehemẽter excalfaciendi, attrahẽdi, & acu- B leos quoque corpori infixos extrahendi. Sed & in vetere tussi suffita auxiliatur, & lichenas imposita tollit. Cæterùm circa aluearium oscula reperitur, ceræ natura similis.

De Tritico. Cap. CVII.

Optima è tritici generibus ad secũdę valetudinis vsum habẽ- C tur, quæ recentia & perfectè adulta colorẽ luteum referunt: hæc sequũtur trimestria, quæ nonnullis sitania nominantur. Itaque cruda illa in cibo sumpta teretes lũbricos gignũt: cõmanducata verò & imposita cõmorsis à rabioso cane auxiliantur. Confectus eorum similagine panis, pleniùs alit q̃ cibarius: qui verò fit è D trimestrium farina, leuius alimentũ præstat, facileq́; in mẽbra digeritur. Farina eorum cũ hyoscyami succo cataplasmatis instar imponitur aduersus neruorũ fluxiones & intestinorũ inflationes: lentigines autẽ ex aceto mulso tollit. Furfures in acri aceto decocti & calẽtes adhibiti lepras remouent, suntq́; contra omnẽ E incipientẽ inflãmationem vtile & accõmodatũ cataplasma. Cocti verò cum rutę decocto luxuriãtes turgentésve mãmas cõpescũt, & morsis à vipera, torminosisq́; cõueniunt. Farinaceũ fermentum, calfaciendi extrahẽdiq́; vi prȩditum, priuatim callos in plantis pedũ extenuat, & tum alia tubercula, tum etiã furũcu- F los ex sale maturat atq; aperit. Porrò è sitanio tritico farina, cõtra venenatorum ictus ex aceto aut vino cõmodè imponitur. In glutini verò modum decocta si delingatur, sanguinẽ reiicientibus opitulatur. Cõtra tussim & exasperatã arteriã cum mẽta & butyro decocta efficax est. G Ipsius autẽ tritici pollen si ex aqua mulsa aut hydrelæo decoquatur, omnem discutit inflãmationem. Sed & panis tum crudus, tum etiam coctus ex aqua mulsa impositus, inflammationem omnem demulcet:

quippe qui plurimùm emolliat & quadatenus refrigeret, maximè verò si herbis, succisve quibusdã ad id accõmodatis ammisceatur. Vetus autem panis & aridus tũ per se, tum quibusdã admixtus, alui profluuia sistit. Recens verò muria maceratus & impositus, lichenas inueteratos sanat. At gluten quod è similagine aut polline cõficitur ad glutinãdos libros, sanguinẽ reijcientibus prodest, si liquidius ac tepidũ cochlearis mensura sorbendũ exhibeatur.

De Hordeo. Cap. CVIII.

HORDEVM optimum est candidum & purum, sed minùs quàm triticum alit: ptissana tamen ob cremorẽ quẽ inter coquẽdum reddit, plus alimẽti præbet, quam polenta ex eodẽ hordeo facta. Est autẽ illa efficax contra acrimonias atque arteriæ asperitates & exulcerationes: ad quas itidẽ conuenit triticea ptissana, quæ quidẽ & plus alit & potẽtiùs vrinas mouet. Lactis verò vbertatẽ prẹstat, si cum fœniculi semine decocta sorbeatur. Vrinã porro ciet hordeum, absterget, flatulẽtum est, stomacho aduersatur, & œdemata cõcoquit ac maturat. At verò ipsius farina cũ ficubus & aqua mulsa decocta, œdemata & inflammationes discutit: quin & duritias concoquit cum pice, resina & fimo colũbino. Cũ meliloto verò & papaueris calycibus, ijs dolorẽ eripit q ex latere dolẽt: aduersus intestinorũ inflationes, cũ lini semine, fœnogręco & ruta imponitur. Strumas cũ pice liquida, cera, impubis pueri vrina & oleo ad cõcoctionẽ perducit: & cũ myrto aut vino, aut pyris syluestrib⁹, aut rubo, aut malicorio alui profluuia sistit: podagricis inflãmationibus cum cydonio malo aut aceto prodest. Decocta in acri aceto malagmatis in modum, quòd ex eadem hydrelæo subacta conficitur, & calens apposita, lepris medetur. Farinæ verò cremor ex aqua cum pice & oleo decoctus, puri mouendo accõmodatus est. Ille idẽ ex aceto elicitus si cum pice coquatur, cõtra fluxiones articulorum prodest. Cęterùm hordeacea polenta cohibet aluum, inflammationésque mitigat.

De Zytho. Cap. CIX.

Ex hordeo zythum paratur, quod

A μαλακτικώτατος ὑπάρχων, καὶ ποσῶς ἐμψύχων, μιγεὶς πόαις ἢ χυλοῖς ποιώδεσι. παλαιὸς δὲ ξηρὸς καθ' ἑαυτὸν ἢ μιγείς τισιν, ἵστησι κοιλίας ῥεούσας. ἅλμῃ δὲ βραχεὶς ὁ πρόσφατος καὶ καταπλασθεὶς, παλαιοὺς λειχῆνας ἰᾶται. κόλλα δὲ ἡ γινομένη ἐκ τῆς σεμιδάλεως ἢ γύρεως πρὸς τὰς τῶν βιβλίων B κολλήσεις, ἁρμόζει ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν ὑγροτέρα καὶ χλιαρὰ καταρροφουμένη, κοχλιαρίου πλῆθος.

Περὶ Κριθῆς. Κεφ. ρη'.

ΚΡΙΘΗ δὲ ἀρίστη ἡ λευκὴ καὶ καθαρά, ἀτροφωτέρα δὲ πυροῦ. ἡ μέντοι γινομένη ἐξ αὐτῆς δι' ἑψήσεως πτισάνη τροφιμωτέρα, C διὰ τὴν ἐν τῇ ἑψήσει χύλωσιν. ποιοῦσα δὲ πρὸς τὰς δριμύτητας καὶ τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας καὶ ἑλκώσεις, πρὸς ἃς καὶ ἡ πυρίνη πτισάνη ἁρμόζει, τροφιμωτέρα καὶ οὐρητικωτέρα οὖσα. κατασπᾷ δὲ καὶ γάλα συνεψηθεῖσα μαράθου σπέρματι, καὶ ῥοφουμένη. ἔστι δὲ οὐρητική, σμηκτική, φυσώ-D δης, κακοστόμαχος, συμπεπτικὴ οἰδημάτων. διαφορεῖ δὲ τὸ ἄλευρον αὐτῆς μετὰ σύκων καὶ μελικράτου ἑψηθὲν οἰδήματα καὶ φλεγμονάς· συμπέσσει δὲ καὶ τὰς σκληρίας μετὰ πίσσης καὶ ῥητίνης καὶ περιστερᾶς κόπρου· σὺν μελιλώτῳ δὲ καὶ κωδίαις ἀνωδυνίαν παρέχει τοῖς πλευρὰ ἀλγοῦσι. καταπλάσ-E σεται δὲ καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις ἐντέρων, μετὰ λινοσπέρμου καὶ τήλεως καὶ πηγάνου· μετὰ δὲ πίσσης ὑγρᾶς καὶ κηροῦ καὶ οὔρου παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίου, χοιράδας ἐκπέττει. σὺν μυρσίνῃ δὲ, ἢ οἴνῳ, ἢ ἀχράσιν, ἢ βάτῳ, ἢ σιδίοις, κοιλίας ῥεύματα ἵστησι· σὺν κυδωνίῳ δὲ ἢ ὄξει, ποδαγρικὰς F φλεγμονὰς ὠφελεῖ· ἑψηθὲν δὲ μετὰ ὄξους δριμέος ὃν τρόπον ὠμὴ λύσις, καὶ θερμὸν ἐπιτιθέμενον, λέπρας ὑγιάζει. χυλωθὲν δὲ τὸ ἄλευρον σὺν ὕδατι, καὶ ἑψηθὲν σὺν πίσσῃ καὶ ἐλαίῳ, πυοποιόν ἐστι· σὺν ὄξει δὲ χυλωθὲν καὶ ἑψηθὲν μετὰ πίσσης, πρὸς τὰ τῶν ἄρθρων ῥεύματα ἁρμόζει. τὸ δὲ ἐξ G αὐτῆς * ἄλφιτον κοιλίας σταλτικὸν, καὶ φλεγμονῶν παρηγορικόν.

Περὶ Ζύθου. Κεφ. ρθ'.

Ζῦθος σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς. ἔστι

Lacuna addit ἢ quod in vulg. exēp. desideratur

Hæc verba ad capitis vsque calcem non leguntur in altero codice manuscripto. Goup. Vulg. καὶ γύρεως

V. add. τοῦ

V. καὶ ξηραντική;

V. ἑψηθέντα

[illegible]

Hæc omnia ait Lacuna in codice vetustissimo cum copula legi loco disiunctiuæ particulæ.

Mar. legit [illegible]

A δὲ διουρητικὸς, καὶ νεφρῶν καὶ νεύρων ἀπτικὸς, καὶ μάλιστα μηνίγγων κακωτικός· πνευματωτικός τε καὶ γεννητικὸς κακοχυμιῶν, καὶ ἐλεφαντιάσεως ποιητικός. εὐεργὴς δὲ καὶ ὁ ἐλέφας γίνεται βρεχόμενος αὐτῷ.

Περὶ Κούρμιθος. Κεφ. ρί.

Καὶ τὸ καλούμενον δὲ κοῦρμι, σκευαζόμενον δὲ ἐκ τῆς κριθῆς, ᾧ καὶ ἀντὶ οἴνου B πόματι πολλάκις χρῶνται, κεφαλαλγές ἐστι καὶ κακόχυμον, καὶ τῶν νεύρων βλαπτικόν. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ πυρῶν τοιαῦτα πόματα ὡς ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ καὶ Βρετανίᾳ.

Περὶ Ζειᾶς. Κεφ. ρια'.

ΖΕΙΑ διττή· ἡ μὲν γὰρ ἁπλῆ, ἡ δὲ δίκοκκος καλεῖται, ἐν δυσὶν ἐλύτροις ἔχου- C σα συνεζευγμένον τὸ σπέρμα· ἔστι δὲ τροφιμωτέρα μὲν κριθῆς, εὔστομος· ἀτροφωτέρα δὲ πυρῶν ἀρτοποιουμένη.

Περὶ Κρίμνου. Κεφ. ριβ'.

ΚΡΙΜΝΟΝ ἁδρότερόν ἐστι τῇ κατεργασίᾳ τῶν ἀλεύρων, γινόμενον ἔκ τε ζειᾶς καὶ πυροῦ, ἐξ οὗ ὁ πολτὸς γίνεται. ἔστι δὲ ἱκανῶς D τρόφιμον καὶ εὐκατέργαστον. σταλτικώτερον δὲ κοιλίας τὸ ἀπὸ τῆς ζειᾶς μάλιστα προφρυχθείσης.

Περὶ Ὀλύρας. Κεφ. ριγ'.

ΚΑΙ ἡ ὄλυρα δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστὶ τῇ ζειᾷ, ἀτροφωτέρα δὲ κατὰ ποσὸν ἐκείνης· ἀρτοποιεῖται δὲ καὶ αὐτή. καὶ κρίμνον B ἐξ αὐτῆς ὡσαύτως γίνεται.

Περὶ Ἀθήρας. Κεφ. ριδ'.

Galen. ΑΘΗΡΑ δὲ ἐκ τῆς ἠληλεσμένης εἰς λεπτὸν ζειᾶς σκευάζεται· ἔστι δὲ ῥόφημα ὡς πολτάριον ὑγρόν, παιδίοις ἁρμόδιον. ποιεῖ δὲ καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα.

[illegible] δὲ καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα.

Περὶ Τράγου. Κεφ. ριε'. F

ΤΡΑΓΟΣ τῷ σχήματι μὲν παραπλησίως τῷ χόνδρῳ ἔοικεν· ἀτροφώτερος δὲ παρὰ πολὺ ζειᾶς, διὰ τὸ πολὺ ἔχειν τὸ ἀχυρῶδες. διὸ καὶ δυσκατέργαστός ἐστι, καὶ

Gal. μαλακτικῆς κοιλίας μαλακτικός.

Περὶ Βρώμου. Κεφ. ρις'.

ΒΡΩΜΟΣ κάλαμός ἐστι, πυροῖς ὅμοιος G καὶ τοῖς φύλλοις, γόνασι δὲ διειλημμένος. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρου ὥσπερ ἀκρίδας δικώλους, ἐν οἷς τὸ σπέρμα χρήσιμον εἰς

quidem vrinas cit, renes ac neruos tẽtat, sed meningas potissimùm offendit: inflationem parit, vitiosúmque succũ creat, & elephátiasin inducit. Ipso verò maceratũ ebur obsequiosũ & operi tractabile redditur.

De Curmi. Cap. CX.

Fit & ex hordeo potus, quẽ Curmi nominant, cóque sæpenumerò pro vino vtuntur. Verùm dolorẽ capitis infert, prauúmque succum gignit, ac neruos lædit. Parantur & similia potus genera ex tritico quẽadmodum in Iberia Occidentali & Britannia.

De Zea. Cap. CXI.

ZEA duorum est generum: vna quidem simplex est, altera à binis granis dicoccos appellatur, quæ quidem in geminis vtriculis semen coniunctum habet. Plus quàm hordeum alit, ori grata: in panificia verò digesta minùs quàm triticũ alit.

De Crimno. Cap. CXII.

CRIMNON crassior est quæ inter molẽdum fit è zea triticoq; farina, ex qua quidem puls conficitur. Abundè alit & facilè conficitur, sed aluum vehementiùs astringit, si zea ex qua fit priùs tosta fuerit.

De Olyra. Cap. CXIII.

EIVSDEM cũ zea generis est & olyra, verũ q̃ illa minùs aliquãtò nutrit. Attamẽ in panes quoq; cogitur, ex eaq; similiter crimnõ factitatur.

De Athera. Cap. CXIIII.

ATHERA ex zea tenuissimè molita paratur. Est autẽ sorbitio liquidę pulticulę instar, infãtibus cõueniẽs. Est etiamnum & dolorẽ sedantibus, & pus mouentibus cataplasmatis efficax.

De Trago. Cap. CXV.

TRAGOS formam quidem habet chondro similem: sed multò minùs quàm zea nutrit, quòd aceris multũ habeat: quare ægrè quoque conficitur, aluúmque mollit.

De Auena. Cap. CXVI.

AVENA tum culmo, tum etiã folijs triticum imitatur: sed geniculis distinguitur. In cacumine verò dependentes veluti paruulas locustas bipedes gerit, in quibus semen continetur, æquè vt hordeum

ad cataplaſmata vtile. Quin & ex ipſo puls conficitur, alui ſiſtendæ vi prædita. Eius verò cremor tuſſientibus ſorbitione prodeſt.

De Oryza. Cap. CXVII.

ORYZA frumentacei generis eſt, quæ paluſtribus & vliginoſis locis naſcitur. Mediocriter alit, aluúmque ſupprimit.

De Chondro. Cap. CXVIII.

CHONDRVS fit è zea quæ dicoccos appellatur: potentiùs verò quàm oryza & alit & aluum cohibet, ſed ſtomacho longè vtilior. Decoctus in aceto illitúſque, lepras tollit, & vngues ſcabros pellit, ac incipientibus ægilopijs medetur. Eius decoctum dyſentericis dolore vexatis infuſum idoneum eſt.

De Milio. Cap. CXIX.

MILIVM frugibus cæteris minùs alit: in panes verò coactum aut pultis inſtar præparatum aluum ſiſtit & vrinam cit. Toſtum verò & in ſacculos inditum, fotu torminibus aliiſque doloribus eſt auxilio.

De Panico. Cap. CXX.

PANICVM, quod alij melinen appellant, è cerealibus eſt ſeminibus, milio ſimile: eodémque modo in ciborum vſum venit, & ad eadem quoque valet: attamen milio & minùs nutrit, & minùs aſtringit.

De Seſamo. Cap. CXXI.

SESAMA ſtomacho nocet, & animæ grauitatem facit, ſi quando commanducata dentium commiſſuris inhæſerit. Admota verò, neruorum craſſitiem diſcutit, aurium fracturis & inflammationibus, ambuſtis item & coli doloribus ac ceraſtæ morſui medetur. Capitis autẽ dolores ex ardore contractos cum roſaceo lenit. Sed & herba in vino decocta eadem præſtat, ſed maximè oculorum inflámationibus doloribúſque prodeſt. Ex ipſo quoque ſemine fit oleũ, quo Ægyptij vtũtur.

De Lolio. Cap. CXXII.

LOLIVM, quod è Græcis plerique ęram, nónulli thyaron appellãt,

A καταπλάσματα, ὡς ἡ κριθή. καὶ πόλτος δὲ ἐξ αὐτοῦ γίνεται σταλτικὸς κοιλίας. ὁ δὲ ἐξ αὐτοῦ χυλὸς ῥοφούμενος βήσσουσιν ἁρμόζει.

Περὶ Ὀρύζης. Κεφ. ριζ'.

ΟΡΥΖΑ τῶν σιτηρῶν ἐστιν εἶδος, φυομένη ἐν ἑλώδεσι τόποις καὶ ὑγροῖς. τρόφιμος δὲ μετρίως καὶ κοιλίας σταλτική.

B Περὶ Χόνδρου. Κεφ. ριη'.

Ο Δὲ χόνδρος γίνεται μὲν ἐκ τῆς καλουμένης δικόκκου ζέας, τροφιμώτερος δὲ ὀρύζης, * στεγνωτικώτερος κοιλίας. εὐστομαχώτερος δὲ μᾶλλον. αἴρει δὲ καὶ λέπρας σὺν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ καταχρισθεὶς, καὶ λεπροὺς ὄνυχας ἀφίστησι, καὶ αἰγίλωπια ἀρχόμενα θεραπεύει. C ἔγκλυσμά τε τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τοῖς μετὰ ἀλγήματος δυσεντερικοῖς εὔθετον.

Orib. στεγνωτικώτερος

Περὶ Κέγχρου. Κεφ. ριθ'.

ΚΕΓΧΡΟΣ ἀτροφωτέρα τῶν λοιπῶν σιτηρῶν. ἀρτοποιηθεῖσα δὲ, ἢ ὥσπερ πολτὸς σκευασθεῖσα κοιλίαν ἵστησιν, οὖρα δὲ κινεῖ. φωσθεῖσα δὲ καὶ βληθεῖσα εἰς σακκους D πυρωμένη, στρόφων καὶ τῶν ἄλλων ἀλγημάτων ἐστὶ βοήθημα.

Περὶ Ἐλύμου. Κεφ. ρκ'.

ΕΛΥΜΟΣ, οἱ δὲ μελίνην, τῶν σιτηρῶν ἐστὶ σπερμάτων, κέγχρῳ ὁμοία· ὡσαύτως σιτοποιουμένη καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζουσα, ἀτροφωτέρα μὲν τῆς κέγχρου καὶ ἧττον συσταλτική.

E Περὶ Σησάμου. Κεφ. ρκα'.

ΣΗΣΑΜΟΝ κακοστόμαχον, καὶ δυσωδίας στόματος ποιητικόν, ὁπόταν βιβρωσκόμενον ἐμμείνῃ μεταξὺ τῶν ὀδόντων· καταπλασθὲν δὲ διαφορεῖ τὰς ἐν νεύροις παχύτητας, καὶ τὰ ἐν ὠσὶ θλάσματα, καὶ F φλεγμονὰς καὶ πυρίκαυστα, καὶ κώλου ἀλγήματα, καὶ κεράστου δῆγμα θεραπεύει· σὺν ῥοδίνῳ δὲ κεφαλῆς ἀλγήματα ἐκ ἐγκαύσεως γινόμενα παραμυθεῖται. ἡ δὲ πόα καθεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. μάλιστα δὲ φλεγμοναῖς ὀφθαλμῶν καὶ περιωδυνίαις ἁρμόζει. γίνεται δὲ καὶ ἔλαιον G ἐξ αὐτοῦ, ᾧ οἱ Αἰγύπτιοι χρῶνται.

Περὶ Αἴρας. Κεφ. ρκβ'.

ΑΙΡΑ, οἱ δὲ θύαρος. αἶρα ἡ γινομένη ἐν τοῖς πυροῖς ἀγρεαθεῖσα, δύναμιν

ἔχει περιχαρακτικὴν νομῶν, καὶ σηπεδόνων, καὶ γαγγραίνης, μετὰ ῥαφανίων καὶ ἁλῶν καταπλασσομένη· καὶ λειχῆνας ἀγρίους καὶ λέπρας σὺν θείῳ ἀπύρῳ καὶ ὄξει θεραπεύει· σὺν κόπρῳ δὲ περιστερᾶς καὶ λινοσπέρμῳ ἑψομένη ἐν οἴνῳ, χοιράδας διαλύει, καὶ τὰ δυσπέπτα ῥήσσει. ἰσχιαδικούς τε σὺν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασσομένη ὠφελεῖ· σὺν ἀλφίτῳ δὲ, ἢ σμύρνῃ, ἢ κρόκῳ, ἢ λιβανωτῷ ὑποθυμιωμένη, συνεργεῖ ταῖς συλλήψεσιν.

V. addit ἢ λιβανῳ ἢ κρομμύῳ pro κρόκῳ

A quódque inter triticeas segetes nascitur, molitum, nomas, putrescétia vlcera & gangrænam emarginandi vim habet, si cum raphanis & sale imponatur. Feros verò lichenas & lepras cum sulphure viuo & aceto sanat. At cum fimo columbino & lini semine decoctum in vino, strumas discutit: & quæ ægrè maturantur B rumpit. Ischiadicis cum aqua mulsa decoctum & adhibitum prodest. Quòd si cum polenta, myrrha, croco aut thure suffiatur, conceptiones adiuuat.

Περὶ Ἀμύλου. Κεφ. ρκγʹ.

ἌΜΥΛΟΝ ὠνόμασται, διὰ τὸ χωρὶς μύλου κατασκευάζεσθαι. ἄριστον δέ ἐστι τὸ σκευαζόμενον ἐκ πυροῦ σητανίου, C Κρητικὸν δὲ ἢ Αἰγύπτιον. σκευάζεται δὲ ἐκ πυροῦ σητανίου καθαροῦ, βρεχομένου πεντάκις τῆς ἡμέρας, εἰ δυνατὸν δὲ καὶ τῆς νυκτός· ὅταν δὲ μαλακὸς γένηται, δεῖ πρᾳέως τὸ ὕδωρ ἐκχεῖν χωρὶς τοῦ κινεῖν, ἵνα μὴ συνεκκλύζηται τὸ χρήσιμον. ἐπὰν δὲ πάνυ μαλακώτατος γενόμενος, ἀποχέας τὸ ὕδωρ D τρίβειν τοῖς ποσὶν, εἶτα ὕδωρ ἐπιχέοντας [illegible] εἶτα αἴρειν τὸ * ὑφιστάμενον πίτυρον ἠθμῷ, καὶ τὸ λοιπὸν διηθήσαντας ἐμβάλλειν εἰς ὑλιστῆρα, διυλίσαντάς τε εὐθέως ψύχειν ἐπὶ κεραμίδων καινῶν ἐν ἡλίῳ ὀξυτάτῳ· ἔνικμον γὰρ κἂν ἐπ' ὀλίγον μείνῃ, ὀξίζει. ποιεῖ δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα E καὶ κοιλότητας καὶ φλυκταίνας· στέλλει δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγὰς πινόμενον, καὶ τὰς * περὶ ἀρτηρίας πραΰνει· μίγνυται δὲ καὶ γάλακτι καὶ προσοψήμασι· σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ ζειᾶς βραχείσης καὶ πλυθείσης πρὸς μίαν ἢ δευτέραν ἡμέραν, καὶ φυραθείσης τὸν τρόπον ἀποθλιβείσης διὰ τῶν χειρῶν F καὶ ξηρανθείσης ἐν ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, ὡς προείρηται· τὸ δὲ τοιοῦτον ἄχρηστον μὲν πρὸς ἰατρικὴν χρῆσιν, πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ εὔθετον.

De Amylo. Cap. CXXIII.

AMYLVM appellatum ab eo est, quòd sine mola fiat. Optimum quod è trimestri paratur tritico, C natione Creticum aut Ægyptiacum. Conficitur verò ex tritico eiusmodi puró quinquies die, ac si fieri potest, etiã nocte aqua perfuso: atque vbi emollitum fuerit, sensim aquá citra agitationem effundi oportet, vt ne simul vtilior succus* excludatur. At vbi mollissimum euasisse cõstiterit, diffusa aqua pedibus calcari D oportet: deindéque infusa alia teri. Tãdẽ innatãtes furfures incerniculo tollendi: reliquũ verò colo traiiciendũ, moxq; vt excolatum fuerit, super tegulis nouis ardẽtissimo sub sole siccari densarique oportet. Námque si paulisper vdum mãserit, acescit. Porrò contra oculorum fluxio- E nes, caua vlcera, & pustulas efficax est. Sanguinis etiãnum reiectiones potu cohibet, & exasperatas fauces lenit: lacti quoque & obsonijs admiscetur. Paratur & amylum ex zea macerata elotáque ad vnum aut alterum diẽ, & massæ triticeæ in modum manibus subacta, tãdemq; feruentissimo in sole, vti dictum est, F exiccata. Sed huiusmodi amylum ad vsum medicum ineptum est: ad reliqua verò idoneum.

protruſum

Περὶ Τήλεως ἀλεύρου. Κεφ. ρκδʹ.

V. addit ἢ σίτου [illegible] ἀλεύρου.

ΤΗΛΙΣ, καὶ τὸ ἐκ τῆς τήλεως ἄλευρον, μαλακτικὴν καὶ διαχυτικὴν ἔχει δύναμιν· καταπλασσόμενον δὲ λεῖον G σὺν μελικράτῳ ἑφθῷ, ποιεῖ πρὸς φλεγμονὰς τὰς ἐντὸς καὶ ἐκτός. σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει λεῖον καταπλασθὲν, σπλῆνα μειοῖ.

V. addit ἑφθῷ

V. caret

Lacuna legit in V. ἑφθῷ

De Fœnigræci farina. Cap. CXXIIII.

FOENVMGRÆCVM ipsiusq; farina molliendi ac dissipãdi, discutiendíve vim habent. Hæc tenuiter G contrita cum decocta aqua mulsa imposita, aduersus tam internas quàm externas inflammationes efficax est. Cum nitro verò ex aceto trita & imposita, lienem extenuat.

Decoctum autem fœnigræci, fœminarum malis ex inflamatione præclusionéve vuluæ ortis insessu subuenit. Eiusdem in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures & achoras purgat. Cũ adipe verò anserino pessi vice subditur, ad emolliẽdos dilatãdosq; locos muliebres. Porrò viride cum aceto, imbecillibus exulceratisq; locis accõmodatum est. At ipsius decoctum prodest aduersus tenesmos, fœtidamq; dysentericorum proluuiem. Cæterùm quod ex eo exprimitur oleum, cum myrto capillos expurgat, & genitalium cicatrices exterit.

De Lino. Cap. CXXV.

LINVM vulgo notum est: cuius semen easdẽ quas Fœnumgræcum vires habet: quippe quod discutiat & emolliat omnẽ intus forisq; inflãmationem, cum melle, oleo & aqua exigua decoctũ, aut melle cocto exceptum. Emendat & crudũ vitia cutis in facie ab insolatiòne, ac varos cum nitro & ficubus impositum. Cũ lixiuio verò parotidas duritiasq; discutit: herpetas & fauos cũ vino decoctũ expurgat. Vngues scabros remouet cum pari modo nasturtij & mellis. Educit quoque quę intra pectus hærent, cum melle eclegmatis vice sumptum, ac tussim etiã lenit. Stimulat & venerem, si melli & piperi placentę modo admixtum largiùs sumatur. Quin & eius decoctũ aduersus intestinorum ac vuluæ erosiones, itemq; ad euocanda alui excrementa infunditur. Vuluæ deniq; inflammationibus, ęquè ac fœnigræci semen insessu, perquàm est vtile.

De Cicere. Cap. CXXVI.

CICER satiuum bonã facit aluum, vrinã ciet, flatus gignit, coloris bonitatẽ cuti conciliat, menses partúsq; expellit & lac auget. Imponitur verò, & maximè cũ eruo decoctum, ad testium inflamationes & myrmecias: itemq; ad scabiẽ, vlcera capitis manãtia & lichenas, necnon & ad cãcrosa malignaq; vlcera cum hordeo & melle. Alterum porrò ciceris genus arietinum appellatur. Vtrunq; verò cit vrinas, dato cum rore marino aduersus morbum regium & hydropẽ eorũ decocto. Lę-

A τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς ἐγκάθισμα εἰς τὰ γυναικεῖα, ὅσα κατὰ φλεγμονὰς ἢ μύσιν συνίσταται. σμήχει δὲ καὶ τρίχας καὶ πιτυρίας, καὶ ἀχῶρας τὸ ἀπόθλιμμα αὐτῆς ἐν ὕδατι ἑψηθείσης. σὺν στέατι δὲ χηνείῳ προστίθεται ἀντὶ πεσσοῦ, μαλάσσον καὶ ἀνευρῦνον τοὺς περὶ τὴν ὑστέραν τόπους. χλωρὰ
B δὲ μετ' ὄξους, ἀτονοῦσι τόποις καὶ εἱλκωμένοις ἁρμόζει. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, πρὸς τεινεσμοὺς, καὶ δυσώδη ὑποχωρήματα δυσεντερικά. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῆς ἔλαιον, μετὰ μυρσίνης σμήχει τρίχας, οὐλάς τε τὰς ἐν αἰδοίοις.

Περὶ Λίνου. Κεφ. ρκε'.

C ΛΙΝΟΝ γνώριμον. δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα τὴν αὐτὴν τῇ τήλει, διαφορεῖν καὶ μαλάσσειν πᾶσαν φλεγμονὴν ἐντός τε καὶ ἐκτὸς, σὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ καὶ ὕδατι ὀλίγῳ ἑψηθὲν, ἢ ἑφθῷ μέλιτι ἀναληφθέν. αἴρει δὲ καὶ ἐφήλεις ὠμὸν καὶ ἰόνθους σὺν νίτρῳ καταπλασθὲν καὶ σύκοις. σὺν κο-
D νίᾳ δὲ, παρωτίδας καὶ σκληρίας διαφορεῖ. ἕρπητάς τε σὺν οἴνῳ ἑψηθὲν καὶ κηρία ἐκκαθαίρει. ὄνυχάς τε λεπροὺς ἀφίστησι σὺν καρδάμῳ ἴσῳ καὶ μέλιτι. ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος, σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλείκτου ληφθὲν, καὶ βῆχας πραΰνει. παρορμᾷ δὲ καὶ πρὸς ἀφροδίσια, μιγὲν μέλιτι καὶ πεπέρει ἀντὶ
E κοπτῆς πολὺ λαμβανόμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ ἐνίεται πρὸς ἐντέρων καὶ ὑστέρας δηγμοὺς, καὶ ἐκκένωσιν περιττωμάτων, καὶ φλεγμονὰς τὰς ἐν μήτρᾳ εἰς ἐγκάθισμα, ὥσπερ τὸ τῆς τήλεως ἀρήγει.

Περὶ Ἐρεβίνθου. Κεφ. ρκϛ'.

ἘΡΕΒΙΝΘΟΣ ὁ ἥμερος, εὐκοίλιος, οὐ-
F ρητικὸς, πνευμάτων γεννητικὸς, εὐχροίας περιποιητικὸς, καταμηνίων ἀγωγὸς καὶ ἐμβρύων, καὶ γάλακτος γεννητικός. καταπλάσσεται δὲ μάλιστα σὺν ὀρόβοις ἑφθὸς, πρὸς ὄρχεων φλεγμονὰς καὶ μυρμηκίας, πρός τε ψώρας, καὶ [ἀχῶρας], καὶ λειχῆνας, καὶ τὰ καρκινώδη ἕλκη καὶ κακοήθη, σὺν
G κριθῇ καὶ μέλιτι. Καλεῖται δὲ τὸ ἕτερον αὐτῶν εἶδος, κριός. ἀμφότεροι δέ εἰσι διουρητικοὶ, διδομένου πρὸς ἰκτέρους καὶ ὕδρωπα τοῦ ἀφεψήματος αὐτῶν σὺν λιβανωτίδι.

V. horum vsque ad finem cap. nihil habet: non sunt tamẽ aspernanda.

Marc. legit ὀφθαλμοῖς.

V. λ[illegible]

Al. subdit [illegible]

V. delet

V. delet inclusum

V. in margine, καταπλασσόμενοι.

V. inserit, [illegible]

βλάπτουσι δὲ καὶ κύστιν εἱλκωμένην καὶ νεφρούς. πρὸς δὲ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας ἔνιοι ἑκάστης ἐξοχῆς ἐρεβίνθῳ ψαύοντες ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, εἴς τε ὀθόνιον ἀποδήσαντες αὐτούς, ῥίπτειν εἰς τοὐπίσω κελεύουσιν, ὡς ἀποπιπτουσῶν τῶν ἀκροχορδόνων. γίνεται δὲ καὶ ἄγριος ἐρέβινθος ὅμοιος τοῖς φύλλοις τῷ ἡμέρῳ, ὀσμῇ δριμύς, τῷ καρπῷ διαφέρων· ποιῶν πρὸς ὅσα καὶ ὁ ἥμερος. A B

Περὶ Κυάμου Ἑλληνικοῦ. Κεφ. ρκζ΄.

ΚΥΑΜΟΣ Ἑλληνικὸς πνευματώδης, φυσώδης, δύσπεπτος, δυσόνειρος. βηχὶ δὲ σύμφορος καὶ σαρκῶν γεννητικός, *μέσος θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ἑψηθεὶς δὲ σὺν ὀξυκράτῳ καὶ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος, δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς ῥύσεις ἐπέχει· καὶ πρὸς ἐμέτους δὲ εὔθετος βρωθεὶς γίνεται. ἀφυσότερος δὲ τοῦ πρώτου ὕδατος κατὰ τὴν ἕψησιν ἀποχεομένου. ὁ δὲ χλωρὸς καὶ κακοστομαχώτερος καὶ φυσωδέστερος. τὸ δὲ ἄλευρον τοῦ κυάμου καταπλασθὲν καθ᾽ ἑαυτό τε καὶ σὺν ἀλφίτῳ, τὰς ἐκ πληγῆς φλεγμονὰς πραΰνει· καὶ οὐλὰς ὁμοχρόους ποιεῖ, καὶ μαστοὺς χονδριῶντας καὶ φλεγμαίνοντας ὠφελεῖ, γάλα τε σβέννυσι. σὺν μέλιτι δὲ καὶ τηλίνῳ ἀλεύρῳ δοθιῆνας καὶ παρωτίδας καὶ ὑπώπια διαφορεῖ· σὺν ῥόδῳ τε καὶ λιβανωτῷ καὶ τῷ τοῦ ὠοῦ λευκῷ, ὀφθαλμῶν προπτώσεις καὶ σταφυλώματα καὶ οἰδήματα στέλλει. φυραθὲν δὲ σὺν οἴνῳ, συγχύσεις καὶ πληγὰς ὀφθαλμῶν καθίστησιν· εἴς τε ἀνακόλλημα ῥεύματος χωρὶς τοῦ λέπους μασηθείς, ἐπιτίθεται κατὰ τοῦ μετώπου, καὶ διδύμων φλεγμονὰς ἑψηθεὶς ἐν οἴνῳ θεραπεύει· καὶ τοῖς ἐφηβαίοις δὲ τῶν παίδων καταπλασσόμενος, ἀνήβους ἐπὶ πολὺ τηρεῖ· σμήχει δὲ καὶ ἀλφούς. τὰ δὲ λέπη καταπλασσόμενα, τὰς ἐκτιλθείσας τρίχας ἀτρόφους καὶ ἰσχνὰς κατασκευάζει. μετὰ δὲ ἀλφίτου καὶ σχιστῆς καὶ ἐλαίου καταπλασθέντα παλαιοῦ, χοιράδας διαφορεῖ, καὶ ἔρια βάπτει τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς τὰς ἀπὸ τῶν βδελλῶν αἱμορραγίας, λελεπισμένος εἰς δύο διαιρεθείς, *καθ᾽ ὃ προσπέφυκεν, ἐπέχει *προσυπούμενος κατὰ τὸ ἡμιτόμιον. C D E F G

Goup. hæc verba non legebantur olim in veteribus codicibus: quemadmodum intelligi potest ex veteri codice, Serapione, interprete antiquo, & Hermolao. Quæ autem ascripta sunt, studiosus quispiam ex Gal. in contextum transtulit: in quo scriptore ita legũtur, κύαμος καθ᾽ ἑαυτὸν τῆς μέσης κράσεως ἐγγύς ἐστι κατὰ τὸ ξηραίνειν, καὶ κατὰ τὸ ψύχειν. Ex quib. verbis Dioscorides facilè emendari potest. Antigrapha hinc incipiunt, & præcedentia non habent, adeóque mihi suspecta sunt.

Ἀλλ. γρά.

dũt quoque exulceratã vesicã & renes. Sunt qui myrmeciarũ & pensiliũ verrucarũ extuberationes eminentiásve singulas prima luna grano ciceris alio atque alio tangãt, eáque grana in linteolo deligata abijci *post se præcipiãt, quasi verrucæ hac arte decidant. Est & sylvestre cicer, folijs sativo simile, odore acri, sed semine discrepans: quod quidẽ eadem quæ sativum pręstat. A B

retrorsum

De Faba Græca. Cap. CXXVII.

FABA Græca inflationem parit, flatulenta est, ægrè concoquitur, ac tumultuosa insõnia facit: sed tussi confert, carnéq; gignit, media calidi frigidiq; natura. Decocta in posca & cum suo cortice esitata, dysẽterias & cœliacorũ profluuia sistit, & cõtra vomitiones in cibo idonea est. Minùs verò flatulenta evadit, si prior aqua inter coquendũ abijciatur. At viridis & plus negotij stomacho facessit, & plus flatuum gignit. Porrò fabæ lomentum & per se & cum polẽta impositum, inflãmationes ab ictu mitigat, & cicatrices cõcolores facit: mãmas etiãnum grumoso lacte turgẽtes inflãmationeq; laborantes adiuvat, & lac quoq; extinguit. Cũ melle autẽ ac fœnigręci farina furunculos, parotidas & sub oculis *livores discutit. Cũ rosa verò, thure ovique candido, procidẽtes oculos, corúmque staphylomata tumoréśque reprimit. Subactum vino, suffusiones & ictus oculorum recreat. Cõmanducata sine cortice faba frõti, sistendæ fluxionis gratia, anacollematis instar imponitur. Testium inflãmationes in vino decocta sanat. Pueris verò circa pubis regionẽ adhibita, ipsos diu impuberes cõservat. Vitiliginẽ quoq; purgat. Corticibus autem illiti qui post evulsionem renascũtur pili, ieiuni gracilésque efficiuntur. Iidem cum polenta, alumine scisso & vetere oleo impositi, strumas discutiũt: quin & eorum decocto lanæ inficiuntur. Cęterùm faba dẽpto cortice bipartitò secta, qua quidẽ parte ex natura coalu it, ad sanguinis eruptiones ab hirudine excitatas imponitur: illas nanque dimidiata supprimit, si qua parte alteri cohærebat, apprimatur. C D E F G

sugillat.

strigosi

De Faba Ægyptia. Cap. CXXVIII.

Ægyptia faba, quã nonnulli Põticã vocãt, in Ægypto quidem magna copia prouenit, sed & in Asia quoq; & Cilicia palustrib⁹ locis inuenitur. Foliũ verò habet amplũ instar petasi seu galeri, caulẽ cubitalem, digiti crassitudine: florẽ roseũ, dupla papauerini floris amplitudine. At vbi defloruit, vtriculos gerit folliculis similes, in quib⁹ fabã paululũ supra operculũ instar bullę prominet. Ciboriũ aut cibotiũ ideò nominatur, quasi loculamẽtũ, q̃ seratur eiusmodi faba, ipsa humenti glebæ indita atq; ita in aquam demissa. Radix autẽ subiacet harundinis radice crassior: quę cocta crudaq; estur, & colocasia nominatur. Faba quoq; ipsa virens comeditur: sed exiccata nigrescit, & Grecã magnitudine superat. Vi porrò habet astringendi, stomachũq; iuuat. Quãobrẽ dysentericis cœliacisq; conuenit inspersa earũ farina polẽtę vice: sed & in pultẽ quoq; redacta exhibetur. Efficaciores aũt sunt cortices, si decocti in vino mulso ternũ cyathorũ mensura p̃inẽtur. Cęterũ ad auriũ dolorẽ facit quod in earũ medio viride spectatur, gustu amarum, si cum rosaceo coctum instilletur.

De Lente. Cap. CXXIX.

LENS frequenti cibo aciẽ oculorũ obtundit, ægrè concoquitur, stomachum lædit, eumq; & intestina inflat: sed aluũ cum cortice comesta sistit. In eo genere p̃stat quę facillimè coquitur, quæq; nihil atri in maceratione reddit. Vim porrò habet astringẽdi: qua ex causa aluũ cohibet, si detracto antè cortice accuratè discoquatur, prima aqua inter coquendum effusa (quippe primum ipsius decoctũ aluum soluit.) Insõnia verò tumultuosa excitat, neruosis partibus, pulmoni capitiq; cõtraria. Meliùs autẽ cõtra fluxiones alui suo fungetur munere, addito cũ aceto intubo aut portulaca, aut beta nigra, aut myrti baccis, aut punici tegmine, aut rosis siccis, aut mespilis sorbisve, aut pyris palmulisve Thebaïcis, aut malis cotoneis, aut cichorio, aut plãtagine, aut gallis integris, quæ quidẽ post cocturã abiiciũtur, aut deniq; rhoë qui obsoniis inspergitur. Verùm cum ea diligenter acetũ percoqui debet; alioqui aluum

A Περὶ Κυάμου Αἰγυπτίου. Κεφ. ρκη'.

Ὁ δ' Αἰγύπτιος κύαμος, ὃν ἔνιοι Ποντικὸν καλοῦσι, πλεῖστος μὲν γίνεται ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν Ἀσίᾳ δέ, καὶ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς λίμναις εὑρίσκεται. ἔχει δὲ φύλλον μέγα ὡς πέτασον, καυλὸν δὲ πηχυαῖον, περὶ δάκτυλον τὸ πάχος· ἄνθος δὲ ῥοδόχρουν, διπλάσιον μήκω- B νος· ὅπερ ἀπανθῆσαν φέρει φυσκία παραπλήσια θυλακίσκοις, ἐν οἷς κύαμος μικρὸς ὑπεραίρων τὸ πῶμα ὡς πομφόλυξ. καλεῖται δὲ κιβώριον, ἢ κιβώτιον, διὰ τὸ τὴν φυτείαν τοῦ κυάμου γίνεσθαι αὐτοῦ ἐντιθεμένου ἐν ἰκμοβώλῳ, οὕτω τε εἰς τὸ ὕδωρ ἀφιεμένου. ῥίζα δὲ ὕπεστι παχυτέρα καλάμου· βιβρωσκομένη C ἑφθή τε καὶ ὠμή, κολοκασία καλουμένη. ὁ δὲ κύαμος βιβρώσκεται μὲν καὶ χλωρός. ξηρανθεὶς δὲ γίνεται μέλας, καὶ μείζων τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἔχων δύναμιν στυπτικὴν καὶ εὐστόμαχον. ἁρμόζει δὲ δυσεντερικοῖς καὶ κοιλιακοῖς τὸ ἐξ αὐτοῦ ἄλευρον ἐπιπασσόμενον ἀντὶ ἀλφίτου. καὶ πολτοποιούμενον δὲ δίδοται. τὰ δὲ λέπη μᾶλλον D ποιεῖ ἑψόμενα ἐν οἰνομέλιτι, καὶ πινόμενα πλῆθος κυάθων τριῶν. καὶ πρὸς ὠταλγίας δὲ ποιεῖ τὸ ἐν μέσῳ χλωρὸν αὐτοῦ, πικρὸν δὲ κατὰ τὴν γεῦσιν, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ συνεψόμενόν τε καὶ ἐνσταζόμενον.

Περὶ Φακοῦ. Κεφ. ρκθ'.

ΦΑΚΟΣ βιβρωσκόμενος συνεχῶς, ἀμβλυωπός, δύσπεπτος, κακοστόμαχος, E πνευματωτικὸς στομάχου καὶ ἐντέρων, κοιλίας δὲ σταλτικός, σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος· διαφέρει δ' αὐτοῦ ὁ εὐεψανὸς καὶ μηδὲν ἀνιεὶς ἐν τῇ διαβροχῇ μέλαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν. ὅθεν κοιλίαν ἵστησι, προαπολεπισθεὶς καὶ ἑψηθεὶς ἐπιμελῶς, τοῦ πρώτου ἐν τῷ ἀφέψεσθαι ὕδατος ἀποχεομένου. λυτικὸν γὰρ κοιλίας τὸ F πρῶτον ἀφέψημα αὐτοῦ. ἔστι δὲ δυσόνειρος, ἄθετος πρὸς τὰ νευρώδη καὶ πνεύμονα καὶ κεφαλήν. βέλτιον δὲ τὸ ἴδιον ἔργον ἀποτελεῖ πρὸς τὰ ῥεύματα τῆς κοιλίας, μιγείσης αὐτῷ μετ' ὄξους σέρεως ἢ ἀνδράχνης, ἢ σεύτλου μέλανος ἢ μυρτίδων, ἢ σιδίων, ἢ ῥόδων ξηρῶν, ἢ μεσπίλων, ἢ οὔων, ἢ ἀπίων Θηβαϊκῶν, ἢ κυδωνίων G μήλων, ἢ κιχωρίου, ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ κηκίδων ὁλοκλήρων, αἵ τινες μετὰ τὴν ἕψησιν ῥίπτονται, ἢ ῥοὸς τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα. δεῖ δὲ τὸ ὄξος ἐπιμελῶς συγκαθεψεῖν αὐτῷ. εἰ δὲ μή, τα-

V. codex de Faba caput non habet

V. πέτασον.

V. caret.

Vulg. πνευματωτικός.

Al. μεταλαπτικός

Cornarius perperam σταλτικός.

V. pro his ita: ἢ ξυνεψομένης ἢ κιχωρίου, ἢ ἀρνογλώσσου &c.

ῥάττει τὴν κοιλίαν. καὶ ἀναστροφὴν δὲ στομάχου περιλεπισθέντες τριάκοντα φακοὶ καὶ καταποθέντες ὠφελοῦσι. περιπλασθεὶς δὲ καὶ ποδάγρας σὺν ἀλφίτῳ ἑφθὸς καὶ ἐπιτεθεὶς καὶ καταπλασθείς. μετὰ δὲ μέλιτος κόλπους κολλᾷ, ἐσχάρας περιρρήσσει, καὶ ἕλκη ἀνακαθαίρει. σὺν ὄξει δὲ ἑψηθεὶς σκληρώματα καὶ χοιράδας διαφορεῖ. σὺν μελιλώτῳ δὲ ἢ κυδωνίῳ, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ δακτυλίου θεραπεύει, ῥοδίνου μιγνυμένου. ἐπὶ δὲ τῶν μειζόνων ἐν δακτυλίῳ φλεγμονῶν καὶ κόλπων μεγάλων, σὺν σιδίοις ἢ ῥόδοις ξηροῖς ἀφεψόμενος, μιγνυμένου καὶ μέλιτος. πρὸς νομὰς δὲ γαγγραινικὰς ὁμοίως, ἢ καὶ θαλάσσης μιγνυμένης. πρὸς δὲ φλυκταίνας καὶ ἕρπητας καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ χίμετλα, ὡς προείρηται. πρὸς δὲ χονδριάδας μαστῶν καὶ ἀπαργανώσεις, ἑψόμενος ἐν θαλάττῃ ἁρμόζει καταπλασθείς.

V. [illegible]

Ald. χιμέτλας

Περὶ Φασιόλου. Κεφ. ρλ'.

Φασίολος φυσώδης, πνευμάτων κινητικός, δύσπεπτος. ἑψηθεὶς δὲ χλωρὸς καὶ ἐσθιόμενος, κοιλίας μαλακτικός. πρὸς δὲ ἐμέτους εὔθετος.

V. φυσητικός

Περὶ Ὀρόβου. Κεφ. ρλα'.

Ὄροβος γνώριμος θαμνίσκος, στενόφυλλος, λεπτός, ἔχων σπερμάτια ἐν λοβοῖς, ἐξ ὧν γίνεται τὸ καλούμενον ὀρόβινον ἄλευρον, ὃ πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἁρμόζει. ἔστι δὲ καρηβαρικός, κοιλίας ταρακτικὸς εἰ βρωθείη, αἷμά τε δι' οὔρων ἄγει. βόες δὲ λιπαίνει ἑφθὸς παρατιθέμενος. σκευάζεται δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ ὀρόβινον οὕτως· ἐκλέξας τοὺς εὐτρόφους καὶ λευκοὺς, ῥαῖνε ὕδατι ἀναφυρῶν, ἔασόν τε ἐφ' ἱκανὸν συμπιεῖν, φρύγε ἄχρις ἂν περιρραγῇ ὁ φλοιός. εἶτα ἀλέσας καὶ διασήσας κοσκίνῳ λεπτῷ, ἀπόθου. ἔστι δὲ οὐρητικόν, εὐχροίας ποιητικόν· πλεονασθὲν δὲ ἐν βρωτοῖς ἢ ἐν ποτοῖς, μετὰ στρόφων αἷμα ἄγει διὰ κοιλίας καὶ κύστεως. καθαίρει δὲ ἕλκη σὺν μέλιτι, καὶ φακοὺς καὶ ἐφήλεις καὶ σπίλους, καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα. νομάς τε ἵστησι καὶ σκληρώματα, καὶ γαγγραίνας, καὶ σκληρίας μαλάσσει τὰς ἐν μαστοῖς, καὶ θηριώδη καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία περιρρήσσει. φυραθεὶς δὲ σὺν οἴνῳ, κυνόδηκτα καὶ ἀνθρωπόδηκτα καὶ ἐχιόδηκτα θεραπεύει καταπλασσόμενος. σὺν ὄξει δὲ, δυσουρίας καὶ στρόφους καὶ τεινεσμοὺς παύει. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἀτροφοῦσι, καρύου μέγεθος φρυχθὲν ληφθὲν σὺν μέλιτι. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ καταντλούμενον, χίμετλα καὶ κνησμοὺς τοὺς ἐν σώματι θεραπεύει.

V. τὸ σπερμάτιον

V. quidam γαλακτικὰς

V. ἐκλέξας ἰσχυροὺς τοὺς λευκοὺς

V. ἀναζέσας

Lacuna legit in V. c. κηρωτοειδῆ [illegible]

Ald. χιμέτλας

cõturbat. Cõtra ſubuerſionẽ ſtomachi decorticata lẽtis grana xxx. deuorataq; pſũt. Decocta quoq; lẽs cũ polẽta impoſitaq; podagras lenit. Sinus verò cũ melle glutinat, vlcerũ cruſtulas circũquaq; rũpit, & vlcera quoque ipſa repurgat. At ex aceto diſcocta, duritias & ſtrumas diſcutit. Cũ meliloto. a. vel cotoneo malo medetur inflãmationibꝰ oculorũ ac ſedis, ammixto roſaceo. Sed in maioribus ſedis inflãmationibꝰ ampliſq; ſinibꝰ, cũ putamine punici aut roſis ſiccis adiecto melle decoquitur. Valet quoq; ad nomas quę in gãgrenã euaſerũt, ſimiliter vſurpata, aut ẽt adiũcta maris aqua. Ad puſtulas. a. herpetas, eryſipelata & pniones, quo antè dictũ eſt modo. Cęterũ cõtra mãmas grumoſo lacte turgentes nimiumq; diſtẽtas, decocta in aqua marina & impoſita auxiliatur.

De Phaſiolo. Cap. CXXX.

PHASIOLVS flatulẽtus eſt, flatuſq; ciet, & ęgrè concoquitur. Quòd ſi viridis coquatur, in cibo aluũ emollit & ad vomitiones ciẽdas idoneus eſt.

De Eruo. Cap. CXXXI.

ERVVM exiguus eſt frutex omnibꝰ cognitꝰ, anguſto folio, tenuis, in ſiliqs parua gerẽs ſemina, è quibꝰ farinã fit eruina dicta, quæ qdẽ ad medẽdi vſũ eſt accõmodata. Eruũ porrò capiti onerosũ eſt, aluũq; turbat ſi comeſtũ fuerit, & ſanguinẽ quoq; cũ vrina ducit. Boues. a. ſaginat, ſi elixũ apponatur. Parandę verò eruinę farinę ratio hęc eſt: huberiora cãdidaq; grana deligito & aqua pmiſcẽdo reſpgito: ac vbi ſufficiẽter cõbibere ſiueris, tũ demum torreto dũ cortex diſrũpatur: poſteà molita & tenui cribro pollinario creta reponito. Huiuſmodi farina bonã pſtat aluũ, vrinã ciet, ac meliorẽ colorẽ cuti cõciliat. Quòd ſi in cibo potúve largiꝰ aſſũpta fuerit, ſanguinẽ cũ torminibꝰ p aluũ & veſicã educit. Vlcera cũ melle purgat: lẽtigines, ſolares maculas, ac nęuos ẽt toto corpore emẽdat: nomas, carcinomata & gãgrenas ſerpere nõ patitur. Quĩ & mãmarũ duritias emollit, ac ferina vlcera, carbũculos & fauos emarginat. Cũ vino. a. ſubacta & impoſita, canũ, hominũ viperarũq; morſibꝰ medetur. Vrinæ quoq; difficultates, tormina & teneſmos ex aceto mitigat. Cõuenit & ijs q alimẽtũ ex cibo non ſentiũt toſta & ad nucis magnitudinẽ cũ melle ſũpta. Cæterũ erui decocti aqua, perniones & pruritus in vniuerſo corpore, fouendo ſanat.

De Lupino. Cap. CXXXII.

LVPINVS satiuus notus est: cuius farina cum melle delincta, aut ex aceto pota, lumbricos enecat. Ipsi quoque lupini macerati, ita tamen vt minimè suam deposuerint amaritudinem, eadem in cibo efficiunt. Sed & eorum decoctum eadem præstat. Cum ruta verò ac pipere potum, lienosis prodest. Eodem ipso gangrænas, fera vlcera, incipientem scabiem, vitiligines, maculas, papularum ac pituitæ eruptiones & vlcera capitis manantia fouere vtile. Quin & illud ipsum méses ac partus detrahit, cũ myrrha & melle subditum. Purgat verò farina cutem, liuorésque emendat, & inflammationes sedat cum polenta & aqua. Ex aceto autem coxendicum cruciatus lenit. Panos verò ac strumas in aceto decocta & imposita loco mouet, atque carbunculos circũquaque rumpit. Ipsi quoque lupini aqua cœlesti decocti, dum in cremorem lentescant, faciē abstergunt: & cum chamæleonis nigri radice cocti, pecorũ scabiem sanant, si modò illa tepente decocto abluantur. Porrò radix in aqua decocta & epota, vrinas pellit. Lupini verò ipsi edulcati, si triti ex aceto bibantur, stomachi fastidium leuant, & cibi auiditatem faciunt.

De lupino syluestri. Cap. CXXXIII.

Est & syluestris lupinus satiuo similis, sed omni modo minor: qui quidem quę satiuus eadem pręstat.

De Rapo. Cap. CXXXIIII.

ELIXA rapi radix alit, inflationes parit, laxam ac pręhumidam carnem gignit, venerémque stimulat. Ipsius verò decocto podagræ pernionésque fouentur. Sed & ipsa trita & imposita prodest. Quòd si excauata radice, rosaceum ceratum intra ipsam feruēti cinere liquefiat, remedium fiet ad vlceratos perniones efficax. At verò cymę manduntur elixæ, & vriná cient. Semen theriacis & antidotis quæ dolorem leuant idoneum est. Potum idē contra lethalia medicamenta salutare est, ac venerem quoque concitat.

Περὶ Θέρμου. Κεφ. ρλβ'.

ΘΕΡΜΟΣ ἥμερος γνώριμος· οὗ τὸ ἄλευρον σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, ἕλμινθας ἐκτινάσσει. καὶ αὐτοὶ δὲ ἀποβραχέντες, καὶ ἔμπικροι ἐσθιόμενοι, τὰ αὐτὰ δρῶσι. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν τὰ αὐτὰ ποιεῖ μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως ποθέν· * ὅθεν καὶ σπληνικοῖς ὠφελεῖ. ἐπάντλημά τε γαγγραίνης ἐστὶ χρήσιμον, καὶ θηριωμάτων, ψώρας ἀρχομένης, ἀλφῶν, σπίλων, ἐξανθημάτων τε καὶ ἀχώρων. τὸ δ' αὐτὸ καὶ καταμηνίων καὶ ἐμβρύων ἐπισπαστικόν, μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος ἐν προσθέτῳ. καθαίρει δὲ τὸ ἄλευρον χρῶτα καὶ πελιώματα, καὶ φλεγμονὰς πραΰνει σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ, ἰσχιάδας παρηγορεῖ καὶ * φύματα. χοιράδας δὲ μεταβάλλει ἐν ὄξει ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθεὶς, καὶ ἄνθρακας περιρρήσσει. μεθ' ὕδατος δὲ ὀμβρίου ἑψηθέντες οἱ θέρμοι ἄχρι χυλώσεως, σμήχουσι πρόσωπον· μετὰ δὲ χαμαιλέοντος ῥίζης τοῦ μέλανος ἑψηθέντες, προβάτων ψώρας ἰῶνται, ἐκλελουμένων τῷ ἀφεψήματι χλιαρῷ. ἡ δὲ ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, οὔρησιν κινεῖ. οἱ δὲ ἀπογλυκανθέντες λεῖοι σὺν ὄξει ποθέντες στομάχου ἄσην πραΰνουσι, καὶ ἀνορεξίαν ἰῶνται.

Περὶ Θέρμου ἀγρίου. Κεφ. ρλγ'.

Γίνεται δὲ καὶ θέρμος ἄγριος, ἐμφερὴς τῷ ἡμέρῳ, κατὰ πάντα δὲ μικρότερος, ποιῶν ὅσα καὶ ὁ ἥμερος.

Περὶ Γογγύλης. Κεφ. ρλδ'.

ΓΟΓΓΥΛΗΣ ἡ ῥίζα ἑφθὴ τρόφιμος, πνευματωτική, σαρκὸς πλαδαρᾶς γεννητική, ἀφροδισίων παρορμητική. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, ποδάγρας καὶ χιμέτλων ἐστὶ καταίντλημα. καὶ αὐτὴ δὲ λεία καταπλασσομένη ὠφελεῖ. εἰ δέ τις ἐγγλύψας τὴν ῥίζαν, κηρωτὴν ῥοδίνην ἐν αὐτῇ ἐπὶ θερμοσποδιᾶς τήξει, ποιεῖ πρὸς τὰ ἡλκωμένα χίμετλα. ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς ἀσπάραγος βιβρώσκεται ἑφθὸς, ἔστι δὲ διουρητικός. τὸ δὲ σπέρμα εἰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς ἀνωδύνους ἐπίθετον.

V. φθείρει. Lacuna verò legit in veteri, & vt ipse vult inculpato codice, [illegible] μετ' ὄξους πινόμενοι ἕλμινθας φθείρει.

Pl. Smegma.

Drag. addit. καὶ μέλιτος.

V. perperam μεθύσεως.

V. μικρότερος.

Ald. πνευματική.

V. χίμετλα ἰᾶται. cætera desunt.

Alius, καὶ αὐτὴ πρὸς τὰ αὐτὰ λεία.

V. addit. ἐν αὐτῇ ῥόδινον ἐπὶ θερμῇ σποδιᾷ τήξας ποιεῖ.

Catac. τὰς εἱλκωμένας διαθέσεις.

V. exter. etiā flatibus congruat.

βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς θανασίμοις ποθέν, [παρορμᾷ καὶ πρὸς ἀφροδίσια.] ἀλμευθεῖσα δὲ ἀτροφωτέρα γίνεται βιβρωσκομένη· τὰς μέντοι ὀρέξεις ἀναλαμβάνει. A

Περὶ Γογγύλης ἀγρίας. Κεφ. ρλέ.

Dod. caput hoc corruptum suspicatur.
V. quidam μόνως
V. λείας non habet.

Ἡ μὲν ἀγρία γογγύλη φύεται ἐν ἀρούραις, θάμνος πηχυαῖος τὸ ὕψος, πολύκλαδος, ἐξ ἄκρου λεῖος, φύλλα ἔχουσα B λεῖα, δακτύλου τὸ *πάχος, ἢ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς καλυκώδεσιν. ἀνοιχθέντων δὲ τῶν περικαρπίων, ἔσωθεν ἄλλος κεφαλοειδής ἐστι λοβός, ἐν ᾧ σπερμάτια μέλανα, θραυσθέντα δὲ λευκὰ ἔνδοθεν. μίγνυται δὲ σμήγμασι προσώπου καὶ τοῦ ἄλλου χρωτός, ὅσα δι' ἀλεύ- C ρων γίνεται θερμίνων, ἢ πυρίνων ἢ αἰρίνων ἢ ὀροβίνων.

Aliter, βολβώδης

Περὶ Βουνιάδος. Κεφ. ρλς'.

ΒΟΥΝΙΑΣ, καὶ ταύτης ἡ ῥίζα ἑφθὴ φυσώδης ἐστίν. ἧττον δὲ τρόφιμος· ποιεῖ *γὰρ τὸ σπέρμα αὐτῆς ἀνενεργῆ τὰ θανάσιμα προπινόμενον. μίγνυται δὲ καὶ ἀν- D τιδότοις· ἀλμεύεται καὶ ταύτης ἡ ῥίζα.

Περὶ Ῥαφανίδος. Κεφ. ρλζ'.

Aliter ῥαφανὶς
V. ἀντ' εὔστομος

*ΡΑΦΑΝΙΣ, καὶ αὕτη πνευματικὴ γεννητικὴ καὶ θερμαντική, *εὔστομος, οὐκ εὐστόμαχος. ἐρευκτικὴ δέ ἐστι καὶ οὐρητική, εὐκοίλιος, εἴ τις αὐτὴν ἐπιλαμβάνει μᾶλλον συνεργοῦσαν τῇ ἀναδόσει. προεσθιομέ- E νη δὲ μετεωρίζει τὴν τροφήν· ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς ἐμεῖν μέλλουσι προεσθιομένη. ἀκριβοῖ δὲ καὶ τὰς αἰσθήσεις· ἑφθὴ δὲ ποιεῖ λαμβανομένη βήσσουσι χρονίως, καὶ τοῖς πάχος γεννῶσιν ἐν θώρακι. ὁ δὲ φλοιὸς αὐτῆς μεθ' ὀξυμέλιτος λαμβανόμενος, ἐμετικώτερος, ἁρμόζων ὑδρωπικοῖς. κατα- F πλασθεὶς δὲ εὔθετος καὶ σπληνικοῖς. σὺν μέλιτι δὲ νομὰς ἐφίστησι, καὶ ὑπώπια αἴρει. βοηθεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει· φακοὺς ἀποσμήχει σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. βοηθεῖ δὲ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις βιβρωσκομένη ἢ πινομένη, καὶ ἔμμηνα ἄγει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς ἐμετι- G κόν, οὐρητικόν, σπληνὸς καθαιρετικόν, πινόμενον μετ' ὄξους· συναγχικοῖς τε βοηθεῖ ἀφεψηθὲν σὺν ὀξυμέλιτι θερμῷ

Gallic. περπλαμ Cairi textus probante Samb.

Cæterùm muria conditū rapum in cibo sumptū, minus quidē alimenti sufficit, attamē appetentiā restituit.

De rapo syluestri. *Cap. CXXXV.*

Syluestre rapū in aruis nascitur, frutex cubitali altitudine, ramosus, in cacumine læuis, folijs quoque leuibus, radice digitali crassitudine, aut etiam maiore. Fructū verò gerit in siliquis calyculatis. Apertis autē fructus inuolucris intus alia spectatur siliqua capitis specie: qua quidē paruula semina nigra continentur, quæ tamen fracta intrinsecus alba conspiciuntur. Cęterùm admiscetur in smegmata, quib9 ad detergēdā cutē in facie reliquóq; corpore vtuntur: quæ quidē ex lupinorum, tritici, lolij aut erui farina fiunt.

De Buniade. *Cap. CXXXVI.*

BVNIADIS quoque radix elixa flatus gignit, minus verò nutrit. Semen ipsius præbibitum venena reddit inefficacia: ob id etiam in antidotos additur. Sed & huius radix muria conditur.

De raphano, seu radicula. *Cap. CXXXVII.*

RADICVLA quoque ipsa flatus gignit & excalfacit: ori quidem grata, at stomacho minimè cōmoda: ructus præterea mouet, atq; vrinas ciet: aluum quoq; bonam facit, si quis ipsam summo cibo sumpserit, quippe quæ tùm distributionem magis adiuuet: præsumpta verò cibum suspendit: quare & ante cibum vomituris conuenit: quin & sensuum aciem excitat. Elixa verò si sumatur, valet ad eos qui tussi diuturna infestantur, quíque crassiores succos in pectore cumulant. At cortex ipsius ex aceto mulso sumptus, vomitiones potētiùs mouet, hydropicis accōmodatus: impositus etiānum lienosis est vtilis. Cum melle verò nomas sistit, & sub oculis sugillata tollit. Auxiliatur & à vipera commorsis, necnon & alopecias densat, atque lentigines cum loliacea farina exterit. Est & auxilio tam cibo quàm potu ijs qui à fungis strangulantur, menstruáque pellit. Semen vomitiones excitat, vrinas eijcit, & lienem ex aceto potum extenuat. Decoctum anginosis cum aceto mulso calente

gargarizatu prodest, & contra cerastę morsum ex vino potum auxiliatur. Cæterùm ex aceto illitum gangrænas etiam valenter emarginat.

De radicula sylvestri. Cap. CXXXVIII.

Radicula sylvestris, quam Romani armoraciam vocant, folia habet satiuæ similia, sed quæ ad lampsanam propiùs accedant. Radix est gracilis, longa, subacris. Porrò tam folia quàm radix olerum vice decoquuntur. Excalfacit autem, vrinam ciet, æstuosáque est.

De Sisere. Cap. CXXXIX.

SISER vulgo cognitum: cuius radix elixa ori grata est, & stomacho vtilis: vrinam cit & appetētiam inuitat.

De Lapatho, siue rumice. Cap. CXL.

EST è lapathi generibus quoddá quod oxylapathum vocant, in palustribus nascens, durum ac summis foliorum partibus aliquantulū acuminatum. Alterum vero hortēse, priori dissimile. Tertium genus est sylvestre, paruū, plantagini proximū, molle & humile. Est & quartum, quod nonnulli oxalidem, alij anaxyrida aut lapathum appellant. Cuius folia sylvestri & exiguo lapatho similia, caulis minimè grandis, semen acutum, rubens, acre, in caule & agnatis appendicibus emicans. Omnium porro decocto olere aluus emollitur. Crudum verò illitum meliceridas addito rosaceo aut croco discutit. At sylvestris lapathi, oxylapathi & oxalidis semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur cōtra dysenterias, cœliacorū affectus, stomachi fastidium, & scorpionis ictum. Quòd si quis in potu præsumpserit, nihil incōmodi ex illius ictu percipiet. Radices autem ex aceto coctæ, aut etiamnum crudæ impositæ, lepras, impetigines & scabrosos vngues curat: sed antè locus nitro aut aceto in Sole perfricandus est. Quin & earum decoctum pruritus corporis sedat, vice fotus affusum, aut in solia balnearū additum. Aurium quoque dolorem leniunt, itémque dentium, si in vino coctæ colluantur. Strumas etiam parotidásque similiter coctæ in vino & impositæ discutiunt: aceto verò decoctæ lienem extenuant. Quin &

A εἰς ἀναγαργάρισμα. καὶ πρὸς κεράστου δῆγμα σὺν οἴνῳ πινόμενον βοηθεῖ. ἐπιπλασθὲν δὲ μετ' ὄξους καὶ γαγγραίνας εὐπόνως περιχαράσσει.

Περὶ Ῥαφανίδος ἀγρίας. Κεφ. ρλη'.

Ῥαφανὶς ἀγρία ἣν Ῥωμαῖοι ἀρμορακίαν καλοῦσι, φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἡμέρῳ, B πρὸς τὰ τῆς λαμψάνης μᾶλλον· ῥίζα δὲ ἰσχνή, μακρή, ὑπόδριμυς· λαχανεύεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα ἑφθά. ἔστι δὲ θερμαντική, οὐρητική, καυματώδης.

Περὶ Σίσαρος. Κεφ. ρλθ'.

ΣΙΣΑΡΟΝ γνώριμον, οὗ ἡ ῥίζα ἑφθή, εὔστομος, εὐστόμαχος, οὐρητική, ὀρέξεως C προκλητική.

Περὶ Λαπάθου. Κεφ. ρμ'.

ΛΑΠΑΘΟΝ, ὃ μὲν αὐτοῦ ὀξυλάπαθον λέγεται, φυόμενον ἐν ἕλεσι, σκληρὸν κατ' ἄκρα ὑπόξυ· τὸ δέ τι κηπευτόν, οὐχ ὅμοιον τῷ πρώτῳ. τρίτον δ' ἐστὶν ἄγριον, μικρόν, παρόμοιον ἀρνογλώσσῳ, μαλακόν, D ταπεινόν. ἔστι δὲ καὶ τέταρτον εἶδος αὐτοῦ, ὃ ἔνιοι ὀξαλίδα ἢ ἀναξυρίδα ἢ λάπαθον καλοῦσιν, οὗ φύλλα ὅμοια τῷ ἀγρίῳ καὶ μικρῷ λαπάθῳ, καυλὸς οὐ μέγας, καρπὸς ὑπόξυς, ἐρυθρός, δριμύς, ἐπὶ τοῦ καυλοῦ καὶ ἐπὶ τῶν παραφυάδων. πάντων δὲ τὸ λάχανον μαλάσσει κοιλίαν ἑψηθέν. ὠμὸν δὲ κατα- E πλασσόμενον, μελικηρίδας σὺν ῥοδίνῳ ἢ κρόκῳ διαφορεῖ. τὸ δὲ σπέρμα τοῦ ἀγρίου καὶ τοῦ ὀξυλαπάθου καὶ τῆς ὀξαλίδος, πίνεται ὠφελίμως μεθ' ὕδατος ἢ οἴνου, πρὸς δυσεντερίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ ἄσην στομάχου, καὶ πρὸς σκορπίου πληγήν. καὶ εἰ προπίοι δέ τις οὐδὲν πείσεται πληγείς. αἱ δὲ ῥίζαι αὐτῶν F ἑφθαὶ σὺν ὄξει καὶ ὠμαὶ καταπλασθεῖσαι, θεραπεύουσι λέπρας, λειχῆνας, ὄνυχας λεπρούς. δεῖ δὲ προανατρίβειν τὸν τόπον ἐν ἡλίῳ νίτρῳ καὶ ὄξει. πραΰνει δὲ καὶ κνησμοὺς τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἐπαντλούμενον ἢ λουτρῷ μιγνύμενον. παρηγοροῦσι δὲ ὠταλγίας καὶ ὀδονταλγίαν ἑψηθεῖσαι ἐν οἴνῳ καὶ δια- G κλυζόμεναι, διαφοροῦσι καὶ χοιράδας καὶ παρωτίδας ἑφθαὶ σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσαι. σπλῆνα δὲ, σὺν ὄξει. καὶ ἐν

V. Cratevæ istud caput tribuit.
Vulg. exempl. non habent.
V. λεπτή. Hisp. μακρά. quo modo & Lacuna ex vet. cod. restituit.
Add. Lacuna ex v.c. [illegible]
Addit Lacuna ex v.c. καὶ ὠμόν.

V. codices aliqui ista sic legunt: λάπαθον τὸ μέγα [illegible] καὶ κατ' [illegible] ὅμοιον, καὶ τὸ [illegible] τοῦ μικροῦ. [illegible]
Lacuna ex v.c. ita distinguit, σκληρὸν κατ' ἄκρα ὑπόξυ.
V. addit μικρὰν δύναμιν ἔχει [illegible]
Cat. in [illegible]
Orib. οὐ κατὰ [illegible] ὅμοιον τῷ πρώτῳ. cui lectioni subscribit Plin.
Ald. [illegible]
Lacuna ex vet. cod addit ἄγριον
V. καρπὸς οὐ μέγας, καυλὸς ὑπόξυς. Ald. ὑπόξυς, καρπὸς ἐρυθρός
Ald. εἰσὶ παραφυάδες
V. quidam σὺν [illegible]
V. inserit [illegible]

Sic legit Lacuna ex v.c. sed vulg. exempl. tantum [illegible]

Verba hæc vetus epitome Diosc. ad verbū reponit in cap. de sylvestri lapatho, & transposita argu.

δέσματι δέ τινες χρῶνται ταῖς ῥίζαις πρὸς χοιράδας, περιάπτοντες τῷ τραχήλῳ. ἱστᾶσι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθεῖσαι λεῖαι. ἀφεψηθεῖσαι δὲ σὺν οἴνῳ καὶ πινόμεναι, ἰκτερικοὺς ἀποθεραπεύουσι, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτουσιν, ἔμμηνά τε ἄγουσι, καὶ σκορπιοπλήκτοις βοηθοῦσιν.

V. ἀποκαθαίρουσι
V. [illegible]

Περὶ Ἱππολαπάθου. Κεφ. ρμα΄.

Ἱππολάπαθον λάχανόν ἐστι μέγα ἐν ἕλεσι γεννώμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις.

De hippolapatho Gall. codex silet. V. epitome addit: [illegible]

Περὶ Λαμψάνης. Κεφ. ρμβ΄.

ΛΑΜΨΑΝΗ λάχανόν ἐστιν ἄγριον, τροφιμώτερον καὶ εὐστομαχώτερον τοῦ λαπάθου. οὗ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλὸς ἐσθίεται ἑφθά.

V. [illegible]
In veteri hic caput est περὶ βουνίου. Goup.

Περὶ Βλήτου. Κεφ. ρμγ΄.

ΒΛΗΤΟΝ, λαχανεύεται καὶ τοῦτο. ἔστι δὲ εὐκοίλιον, οὐδεμίαν ἔχον φαρμακώδη δύναμιν.

Περὶ Μαλάχης. Κεφ. ρμδ΄.

ΜΑΛΑΧΗ ἐδωδιμωτέρα μᾶλλον ἡ κηπευτὴ τῆς χερσαίας· κακοστόμαχος δὲ καὶ εὐκοίλιος, καὶ μᾶλλον οἱ καυλοί· ἐντέροις δὲ καὶ κύστει ὠφέλιμοι.

Δύναμιν δ' ἔχει τὰ φύλλα ὠμὰ καταπλασθέντα καὶ μετ' ὀλίγων ἁλῶν μασηθέντα αἰγίλωπα ἀνασκευάζειν σὺν μέλιτι· πρὸς μέντοι τὴν ἀπούλωσιν δίχα τῶν ἁλῶν χρηστέον αὐτῇ. ποιεῖ καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ σφηκῶν πληγὰς καταπλασσομένη· κἂν προχρίσηται δέ τις αὐτῇ ὠμὴν λείαν σὺν ἐλαίῳ, ἄπληκτος διαμένει. μετ' οὔρου δὲ καταπλασθεῖσα, ἀχῶρας καὶ πίτυρα ἰᾶται. ἑφθὰ δὲ λεῖα τὰ φύλλα καὶ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτιθέμενα, πυρίκαυστα καὶ ἐρυσιπέλατα ὠφελεῖ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, μαλακτικὸν ἐγκάθισμα ὑστέρας, εἴς τε ἐνέματα πρὸς δηγμοὺς ἐντέρων καὶ μήτρας καὶ δακτυλίου ἁρμόδιον. ὁ δὲ ζωμὸς σὺν ταῖς ῥίζαις βοηθεῖ ἑψόμενος πᾶσι τοῖς θανασίμοις· ἐξεμεῖν δὲ δεῖ συνεχῶς πίνοντας. ὠφελεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις, καὶ γάλα κατασπᾷ. ὁ δὲ καρπὸς μιγνύμενος αὐτοῦ λωτοῦ ἀγρίου σπέρματος, πινόμενος μετὰ οἴνου, τὰ περὶ κύστιν ἀλγήματα πραΰνει.

Quidam inserit: τὰ αἰδοῖα τε ἑφθὰ τὸν ῥοῦν γυναικεῖον ἵστησι. τὰ φύλλα δὲ ἐν δυσεντερίαις ἀρήγει.
V. λεῖον παλαιᾶς. Sic Dodonaeus.
V. αὐτῇ

A ad strumas nonnulli radicibus vinculo ex ceruice suspensis amuleti instar vtuntur. Sistunt & fluxũ muliebrem tritæ atque subditæ. Cum vino autem decoctæ ac bibitæ regio morbo laborantes persanant, calculos vesicæ comminuunt, menstrua cient, & à scorpione ictis auxiliantur.

B *De Hippolapatho. Cap. CXLI.*

Hippolapathum olus est magnũ, in paludibus nascens. Easdem autẽ vires habet, quas antè dicta lapathi genera.

De Lampsana. Cap. CXLII.

LAMPSANA syluestre olus est, quod quidẽ plus quàm lapathũ C alit, stomachóque est vtilius. Huius folia caulésque in cibo coquuntur.

De Blito. Cap. CXLIII.

BLITVM quoq; estur oleris modo. Est autem aluo vtile, nullius medicamẽtosę facultatis particeps.

De Malua Cap. CXLIIII.

D MALVA satiua cibo magis est idonea, quàm quæ locis incultis nascitur. Stomacho autem aduersatur, bonámq; facit aluum: sed multò magis caules, qui quidem intestinis ac vesicæ sunt vtiles. Vim porrò habent folia cruda, cum salis exiguo commanducata & ex melle E illita, persanandarũ ægilopum. Verùm cùm est inducenda cicatrix, ijs demùm citra salem vtendum. Illita quoque malua contra apum vesparúmque ictus est efficax. Quòd si quis ipsa cruda trita cum oleo antè perungatur, ab ijs minimè ferietur. Cum vrina autem adhibita, vlcera in capite manantia, furfurésque sanat. Cocta verò folia trita & ex o-F leo imposita, ambustis & erysipelatis prosunt. Eius ipsius decoctum insessione vuluas emollit: quin & ad intestinorũ, vuluæ sedísque rosiones commodè infunditur. Ius autem cum radice sua decoctę contra venena omnia valet, si à sorbentibus cõtinuò reuomatur. Est & re-G medio contra phalangiorum morsus, atque lac euocat. Cæterùm semen addito syluestris loti semine potum è vino, vesicæ cruciatus lenit.

De Atriplice. Cap. CXLV.

ATRIPLEX, quam nonnulli chrysolachanō, quasi aureū olus vocant, cognitum olus est: & duorū quidē generū: vnū enim est syluestre, satiuum alterū. Coctū id oleris instar estur, aluúmq; mollit: panos verò discutit, siue crudum, siue coctum illinatur. Semen autē ex aqua mulsa potū, regio morbo medetur.

De Brassica. Cap. CXLVI.

BRASSICA satiua bonam facit aluum, si modò leuiter feruefacta edatur. Nam percocta aluū sistit: multò verò magis bis cocta, quæq; in lixiuio cocta fuerit. Æstiua autē stomacho aduersatur, & acrior est. At quę in Ægypto nascitur, propter amaritudinē non estur. Quibus obtusior est oculorū acies, ac tremulis in cibo auxiliatur: itémque summo sumpta cibo noxas ex crapula largioréq; vini potu pellit atq; restinguit. Eius verò cyma stomacho quidem vtilior, sed acrior, & ad ciendā vrinam validior. Eadem sale cōdita stomacho inimica est, aluúmque cōturbat. Porrò brassicæ crudæ succus cum iride ac nitro deuoratus, aluum emollit: pótus autē è vino, à vipera cōmorsis opitulatur. At cum fœnigræci farina & aceto, prodest podagricis & articulario morbo laborantibus. Cōfert quoq; illitus sordidis ac vetustis vlceribus. Per se verò naribus infusus, caput expurgat. Quin & menses extrahit cū loliacea farina subditus. Illita per sese folia, aut cum polenta trita, valēt ad quasuis inflammationes & œdemata: quin & erysipelata, epinyctidas leprásque sanāt. Cum sale verò carbunculos erumpūt: retinēt & fluentes capillos. Eadē cocta melle addito, valent aduersus depascētes gangrænas: cruda verò si ex aceto comedātur, lienosis prosūt. At cōmanducata ita vt deglutiatur succus, vocem interceptā restituūt. Cæterùm ipsius brassicæ decoctū potu aluum mensésq; ciet. Flos autē post puerperium in pesso subditus, cōceptionem impedit. Semē, eius præsertim quæ in Ægypto nascitur, potū lumbricos expellit, ac in antidota quoque theriaca additur: sed & faciei cutem lentiginésque expurgat.

A Περὶ Ἀτραφάξιος. Κεφ. ρμέ.

ΑΤΡΑΦΑΞΙΣ, οἱ δὲ χρυσολάχανον, λάχανόν ἐστι γνώριμον. διττόν, τὸ μὲν ἄγριον, τὸ δὲ κηπευτόν. λαχανεύεται δὲ ἑφθόν. ἔστι δὲ κοιλίας μαλακτικόν. καταπλασσόμενον δὲ ὠμόν τε καὶ ἑφθόν, φύγεθλα διαφορεῖ. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος μετὰ
B μελικράτου, ἴκτερον θεραπεύει.

Περὶ Κράμβης. Κεφ. ρμϛ'.

ΚΡΑΜΒΗ ἡ ἥμερος εὐκοίλιος, ἀκροζεσθεῖσα ἐσθιομένη. καθεψηθεῖσα δὲ κοιλίαν ἵστησι, καὶ μᾶλλον ἡ δίσεφθος καὶ ἐν κονίᾳ ἑψηθεῖσα, κακοστόμαχος δὲ καὶ δριμυτέρα ἡ θερινή. ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ, διὰ πικρίαν
C ἄβρωτος. ἀμβλυωποῦσι δὲ βοηθεῖ καὶ τρομώδεσιν ἐσθιομένη, καὶ τὰς ἐκ κραιπάλης καὶ οἴνου κακίας σβέννυσιν ἐπιλαμβανομένη. τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς κύημα εὐστομαχώτερον μέν, δριμύτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον. ταριχευθὲν δέ, κακοστόμαχον καὶ κοιλίας ταρακτικόν. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ὠμῆς μετὰ ἴριδος καὶ νίτρου κατα- (Sic Lacuna ex antiquo codice. At vulg. exempl. habent ὠμῶν.)
D πινόμενος, κοιλίαν μαλάττει· μετὰ οἴνου δὲ ποθείς, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ· σὺν τηλίνῳ δὲ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει, ποδαγρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς, ἕλκεσί τε ῥυπαροῖς ἐπιπλαττόμενος καὶ παλαιοῖς ἁρμόζει· ἐγχεόμενός τε καθ' ἑαυτὸν τῇ ῥισί, κεφαλὴν καθαίρει· μετὰ δὲ αἰρίνου ἀλεύρου προστεθείς, καταμήνια ἄγει. τὰ δὲ
E φύλλα καταπλασσόμενα καθ' ἑαυτὰ ἢ μετὰ ἀλφίτων λεῖα, ποιεῖ πρὸς πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα. καὶ ἐρυσιπέλατα δὲ καὶ ἐπινυκτίδας καὶ λέπρας ἰᾶται· μεθ' ἁλῶν δὲ ἄνθρακας περιρρήττει· ἴσχει δὲ καὶ ῥύσιν τῶν ἐν κεφαλῇ τριχῶν· ἑψόμενα δὲ καὶ μιγνύμενα μέλιτι, πρὸς νομὰς γαγγραινῶν ποιοῦσιν· ὠμὰ
F δὲ ἐσθιόμενα μετ' ὄξους, σπληνικοὺς ὠφελεῖ. διαμασώμενα δέ, φωνῆς ἀποκοπὴν καθίστησι τοῦ χυλοῦ καταπινομένου. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς, κοιλίαν καὶ ἔμμηνα κινεῖ πινόμενον. τὸ δὲ ἄνθος ἀτόκιον μετὰ τὴν ἀποκύησιν (Al. [illegible]) προστεθὲν ἐν πεσσῷ. τὸ δὲ σπέρμα μάλιστα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ γινομένης πινόμενον, ἕλμιν-
G θας ἐκβάλλει· μίσγεται δὲ καὶ εἰς ἀντιδότους θηριακάς. πρόσωπόν τε ἀποκαθαίρει καὶ φακούς. οἱ δὲ καυλοὶ χλωροὶ καέντες σὺν ταῖς ῥί- (Sic vetustus quidam codex quem secuti sunt Ruellius & Serapio. At vulg. exēpl. κοιλιακοὺς legunt.)

At verò virentes cauliculi cum ra-

ζαις, καὶ ἀναληφθέντες στέατι χοιρείῳ παλαιῷ, πλευρᾶς χρόνια ἀλγήματα ἐπιτεθέντες παύουσιν.

Περὶ Κράμβης ἀγρίας. Κεφ. ρμζʹ.

Κράμβη ἀγρία φύεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν παραθαλασσίοις καὶ κρημνώδεσι τόποις, ἐοικυῖα τῇ ἡμέρῳ, λευκοτέρα δέ ἐστι καὶ δασυτέρα καὶ πικρά. τὸ δὲ κύημα αὐτῆς ἐν κονίᾳ ἑψηθὲν οὐκ ἄστομον.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα κολλητικὴν τραυμάτων, καὶ διαφορητικὴν οἰδημάτων τε καὶ φλεγμονῶν.

V. c. περὶ θαλασσίου κράμβης. Hipp. παράλιον quoque vocabat.

Περὶ Κράμβης θαλασσίας. Κεφ. ρμηʹ.

Η δὲ θαλασσία λεγομένη κράμβη, ἐξήλλακται παντελῶς τῆς ἡμέρου, ἔχουσα φύλλα πολλά, λεπτά, ἴσα στρογγύλῃ ἀριστολοχίᾳ ὅμοια· ἐκπέφυκε δὲ ἕκαστον αὐτῶν ἀπὸ κλωνίων ὑπερύθρων ἐξ ἑνὸς μόσχου, ὥσπερ κισσός· ἔχει δὲ καὶ ὀπὸν λευκόν, οὐ πολύν. ἔστι δὲ τῇ γεύσει ὑφάλμυρος καὶ ποσῶς ἔμπικρος, λιπαρὰ τὴν σύστασιν. ὅλη δὲ ἡ πόα, [κακοστόμαχος, δριμεῖα,] κοιλίας λυτικωτάτη ἑφθὴ βρωθεῖσα. συνέψουσι δὲ αὐτῇ ἔνιοι διὰ τὴν δριμύτητα τὰ λιπαρὰ τῶν κρεῶν.

Parisi. ἀμέσω
V. hæc non legit
Samb. leg. ἀπὸ κλωνίων
V. καρπὸν habet.
V. ἐν τῇ αὐτῇ συστάσει
V. carent iis quæ conclusa sunt.

Περὶ Τεύτλου. Κεφ. ρμθʹ.

ΤΕΥΤΛΟΝ διττόν ἐστιν, ὧν τὸ μὲν μέλαν σταλτικώτερον κοιλίας σὺν φακῇ ἑψηθὲν καὶ μᾶλλον ἡ ῥίζα. τὸ δὲ λευκόν, εὐκοίλιον. ἀμφότερα δὲ κακόχυμα διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς νιτρῶδες. ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῶν καθαίρει κεφαλὴν ῥινὶ ἐγχεόμενος μετὰ μέλιτος, καὶ ὠταλγίας ὠφελεῖ. τὸ δὲ τῶν ῥιζῶν καὶ τῶν φύλλων ἀφέψημα, πιτύρων καὶ κονίδων σμηκτικόν, καὶ χιμέτλης παρηγορικὸν καταντλούμενον. ὠμοῖς δὲ τοῖς φύλλοις καταπλάσσειν δεῖ ἀλφοὺς προεκνιτρωθέντας, καὶ ἀλωπεκίας κατακνισθείσας, καὶ τὰ νεμόμενα ἕλκη. ἑφθὰ δὲ ἐξανθήματα καὶ πυρίκαυστα καὶ ἐρυσιπέλατα ἰᾶται.

V. κεφαλῆς ῥινὶ ἐγχ.

Περὶ Ἀνδράχνης. Κεφ. ρνʹ.

ΑΝΔΡΑΧΝΗ δύναμιν ἔχει στυπτικήν· καταπλασσομένη δὲ μετὰ ἀλφίτων, κεφαλῆς ἀλγήμασι καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς καὶ ταῖς ἄλλαις· καὶ στομάχου πυρώσεσι

V. addit τὸ σφαῖ-ρον.

A dicibus cremati, ac suillo adipe peruetusto excepti, diuturnos laterum dolores impositi mitigant.

De brassica syluestri.
Cap. CXLVII.

Syluestris brassica vt plurimùm locis maritimis preruptísque nascitur: satiuæ similis, sed cádidior, hirsutior & amara. Huius cyma in li- B xiuio cocta ori non est insuauis. Illita verò folia vulnera conglutinandi, ac tumores inflammationésque discutiendi vim habent.

De brassica marina.
Cap. CXLVIII.

Quæ brassica marina dicitur, à satiua prorsum dissidet: quippe quæ C folia ferat multa ac tenuia, aristolochiæ rotundæ similia. Horum verò singula à ramulis rubétibus exeunt, singulari, velut hedera, pediculo. Porrò albo prædita est succo, sed minimè copioso. Gustu autem est vtcunque salso & quadantenus amaro: pingui verò substantia. Tota D porrò herba stomacho inimica & acris est, aluúmque vehementissimè soluit, si cocta edatur. Sed propter acrimoniam nonnulli pingues carnes vnà cum ipsa concoquunt.

De beta. Cap. CXLIX.

BETA duûm est generum, è quibus nigra, ac ipsius maximè radix, cum lente decocta valentiùs E aluum inhibet: candida verò aluo est idonea. Vtraque porrò propter nitrosum quem in se habet humorem, praui est succi. Inde tamen fit, vt earum succus cum melle naribus inditus purget caput, & aurium doloribus opituletur. Decoctum verò radicum ac foliorum furfures lendésque deterget, & perniones fotu F mitigat. At crudis folijs vitiligines illini oportet nitro anteà perfrictas, itémque alopecias priùs derasas, ac depascentia quoque vlcera. Cæterùm cocta, papularum eruptionibus, ambustis & erysipelatis medetur.

De Portulaca. Cap. CL.

G PORTVLACA vim habet astrictoriam. Imposita cum polenta capitis doloribus, ac tum oculorũ, tum cæteris quoque inflammationibus: itémq; stomachi ardoribus,

& erysipelatis, ac vesicæ denique cruciatibus auxilio est. Pro cibo vero sumpta, dẽtium stuporem, & stomachi ac intestinorũ æstuationem fluxionémque demulcet. Erosione tentatos renes & vesicam adiuuat, ac veneris impetus exoluit. Simili effectu prodest eius succus epotus, etiam in febribus efficax. Valet & diu multúmque cocta, contra teretes lumbricos, cruentam excreationé, ac dysenteriam: itémque ad hæmorrhoidas & sanguinis eruptiones, nec non & aduersus sepis morsus. Sed & oculorum medicamentis vtiliter admiscetur, ac intestinis fluxione laborantibus, erosisve vuluis infunditur. Quin & ad capitis dolores ab æstu obortos cum rosaceo aut simplici oleo irrigatur. Erumpentes quoque in capite papulas cum vino exterit. Vulneribus denique quæ ad syderationem spectant, cum polenta imponitur.

De Portulaca syluestri. Cap. CLI.

Portulaca syluestris cognominata, foliolis est quàm antè memorata crassioribus atque densis. Locis petrosis nascitur: interdum & in hortis. Folia verò habet oleæ, sed minora multò, verùm plura eáque tenera: cauliculos rubicundos, ab vna radice frequentes, in terram inclinatos: qui quidem commanducati succulenti percipiuntur, viscidi, & subsalso gustu. Vim obtinet calfactoriam, acrem & exulcerantẽ: ac strumas quoque cum axungia imposita discutit.

De Asparago. Cap. CLII.

ASPARAGVS in petrosis natus, quem myacanthum vocãt, vulgaris est notitiæ. Huius cauliculus leuiter decoctus, & pro cibo sumptus, ventrem mollit, vrinámq; ciet. Radicum autem decoctum epotũ, ęgrè meientibus, regio morbo laborantibus, nephriticis & ischidiacis auxiliatur: itidémq; morsis à phalangio, siquidem ex vino decoquatur. Sic & dolore dentium infestatis proficit, si modò decoctũ super affecto dente cõtineatur. Semen quoq; potũ ad eadẽ valet. Aiũt

A καὶ ἐρυσιπέλασι, καὶ κύστεως ἀλγήμασι βοηθεῖ· βρωθεῖσα δὲ αἱμωδίαν, καὶ στομάχου καὶ ἐντέρων πύρωσιν καὶ ῥευματισμὸν παρηγορεῖ· νεφρούς τε δακνομένους καὶ κύστιν εὖ διατίθησι· καὶ τὰς πρὸς συνουσίας ὁρμὰς ἐκλύει· παραπλησίως δὲ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνεργεῖ πινό-
B μενος, καὶ ἐν πυρετοῖς ποιεῖ. καὶ πρὸς ἕλμινθας στρογγύλας, αἵματός τε πτύσιν καὶ δυσεντερίας, καὶ πρὸς αἱμορροΐδας, καὶ αἱμορραγίας, πολύεφθος γινομένη. καὶ πρὸς σηπὸς δήγματα. καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ δὲ χρησίμως μίγνυται, ἔγκλυσμά τε ἐπὶ ἐντέρων ῥευματιζομέ-
C νων. ἢ * δαξομένης μήτρας· καὶ πρὸς τὰς ἐξ ἐγκαύσεως κεφαλαλγίας, σὺν ῥοδίνῳ ἢ ἐλαίῳ ἔμβρεγμα. πρός τε τὰ ἐν κεφαλῇ ἐξανθήματα, σὺν οἴνῳ σμῆγμα· πρὸς τραύματα δὲ σφακελίζοντα, σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη.

Antiqui libri δαξουμένης recetius. Goup.

* Περὶ Ἀνδράχνης ἀγρίας. Κεφ. ρνα'.

D Ἀνδράχνη ἀγρία λεγομένη, ἔχει αὕτη * πλατύτερα φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης, καὶ δασέα. φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. ἔστιν ὅτε καὶ ἐν κήποις. φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίᾳ, μικρότερα δὲ πολλῷ, πλείονα δὲ καὶ ἁπαλά. καυλία ἐρυθρά, ἀπὸ
E μιᾶς ῥίζης πολλά, ἐπὶ γῆν κεκλιμένα. μασσώμενα δὲ εὔχυμα καὶ γλίσχρα καὶ ὑφαλμυρά. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, δριμεῖαν, ἑλκωτικήν, χοιράδων διαφορητικήν, σὺν ἀξουγγίᾳ καταπλασσομένη.

Sic Ald. Paris. caret.

Περὶ ἀσπαράγου. Κεφ. ρνβ'.

F ΑΣΠΑΡΑΓΟΣ ὁ πετραῖος ὃν μυάκανθαν καλοῦσι, γνώριμος. οὗ τὸ * καυλίον ἑψηθὲν, καὶ βρωθὲν, κοιλίαν μαλάσσει καὶ οὖρα κινεῖ. τῶν δὲ ῥιζῶν τὸ ἀφέψημα πινόμενον βοηθεῖ δυσουροῦσιν, ἰκτερικοῖς, νεφριτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς· φαλαγγιοδήκτοις δὲ μετ'
G οἴνου ἀφεψόμενον. καὶ ὀδονταλγοῦσι δὲ, κρατουμένου τοῦ ἀφεψήματος ἐπὶ τῷ πονοῦντι ὀδόντι. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. φασὶ

Marc. ἄγριος. Sic Ald at Par. ὃ μυάκανθαν.

A δὲ καὶ τοὺς κύνας πιόντας τὸ ἀφέψημα αὐτῶν ἀποθνήσκειν. ἔνιοι δὲ ἱστόρησαν ὅτι ἐάν τις κριοῦ κέρατα συγκόψας κατορύξῃ, φύεται ἀσπάραγος· ἐμοὶ δὲ ἀπίθανον.

Vetus, κηπαῖος addit.

Ὁ μέν τοι ἀσπάραγος [illegible], θάμνος ἐστὶ πολύκλαδος, φύλλα ἔχων πολλά, μακρά, ὅμοια μαράθρῳ· ῥίζα στρογγύλη, μεγάλη, ἔχουσα κόνδυλον. οὗ τινος ὁ
B καυλίον λειούμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ, παύει * φρενίτιδας. ἑφθὸς δὲ ἢ ὀπτὸς λαμβανόμενος, παύει στραγγουρίας, καὶ δυσουρίας, καὶ δυσεντερίας. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ, παύει στρέμματα. ἑφθὴ δὲ μετὰ σύκων καὶ ἐρεβίνθων
C λαμβανομένη, ἰᾶται ἴκτερον. καὶ παύει ἰσχιάδα, καὶ στραγγουρίαν. περιαπτομένη δὲ, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς πινόμενον, ποιεῖ *ἀτόκιον καὶ ἄγονον.

Nõnulli codices ἀντὶ ἀρνογλώσσου ἑπταπλεύρου inſcribunt, alius codex πολυπλεύρου. Orib. οἱ δὲ ἑπτάπλευρον, οἱ δὲ πολύνευρον. V. Byzant. his caret.

Περὶ Ἀρνογλώσσου. Κεφ. ρνγ'.

ΑΡΝΟΓΛΩΣΣΟΝ *διττόν ἐστι· τὸ μὲν μικρόν· τὸ δὲ, μεῖζον. ἔχει δὲ τὸ μὲν μι-
D κρὸν φύλλα στενώτερα [καὶ μικρότερα, καὶ μαλακώτερα, καὶ λειότερα, καὶ λεπτότερα.] *καυλία δὲ γωνιοειδῆ κεκλιμένα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνθη ὠχρά· τὸ δὲ σπέρμα ἐπ' ἄκρων τῶν καυλῶν. Τὸ δὲ μεῖζον, εὐερνέστερον, πλατύφυλλον, *λαχανῶδες· καυλὸς δὲ ἐπὶ τούτου γωνιώδης, ὑπέρυθρος,
E ὕψος πήχεως, ἐκ μέσου μέχρι κορυφῆς σπέρματι περιεχόμενος λεπτῷ. ῥίζαι δὲ ὕπεισιν ἁπαλαί, δασεῖαι, λευκαί, πάχος δακτύλου. φύονται δὲ περὶ τοῖς τέλμασι καὶ φραγμοῖς καὶ ἐνίκμοις τόποις. εὐχρηστότερον δὲ τὸ *μεῖζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ξηραντικὴν, στυπτικήν· ὅθεν καὶ καταπλασσόμενα πρὸς πάντα τὰ κακοήθη
F καὶ ἐλεφαντιῶντα ῥευματικὰ καὶ ἀκάθαρτα ἕλκη ἁρμόζει· ἴσχει δὲ καὶ αἱμορραγίας, νομάς, ἄνθρακας, ἕρπητας, ἐπινυκτίδας· ἀπουλοῖ καὶ ἕλκη χρόνια καὶ ἀνώμαλα, καὶ τὰ χειρώνια ἰᾶται, καὶ κόλπους συγκολλᾷ· καὶ τὰ κυνόδηκτα καὶ πυρίκαυστα, φλεγμο-
G νάς, παρωτίδας, φύγεθλα, χοιράδας δὲ καὶ αἰγίλωπα σὺν ἁλσὶν ἐπιπλασσόμενα ὠφελεῖ. ἑφθὸν δὲ τὸ λάχανον μεθ' ἁλῶν καὶ ὄξους λαμβανόμενον, δυσεντερικοῖς

Sūt antigrapha, in quibus periodus à τὸ δὲ μεῖζον, vſque ad φύονται deeſt: ſed retinenda ſunt omnia.

Al. λαχανώδης.

V. μέγα

A & canes ſi aſparagorum decoctum hauſerint, emori. Aſparagum quoque altilem naſci prodidere nonnulli, ſi quis arietis cornua contuſa defoderit: quod tamen mihi probabile non eſt. Altilis autem hic aſparagus, frutex eſt ramoſus, foliis numeroſis, longis, fœniculo proximis: radice rotunda, grandi, tuber-
B culum habẽte. Huius cauliculus ex vino albo tritus, renum dolores ſedat. Coctus autem aſſúſve aſparagus in cibo ſumptus, vrinæ ſtillicidium difficultatémque ac dyſenteriam mitigat. Eiuſdem radix in aceto aut vino decocta luxatos artus mulcet. Cum ficubus autem ciceribúſve decocta, ſumptáque, regium
C morbum ſanat, & coxendicum cruciatus, vrinæque ſtillicidium leuat. Cæterùm amuleti ratione alligata radix, itémque hauſtum ipſius decoctum, partum impediunt, ſterilitatémque inducunt.

De Plantagine. Cap. CLIII.

D PLANTAGO duûm eſt generũ: minor enim vna eſt, maior altera. Ac minor quidem, foliis prædita eſt anguſtioribus, minoribus, mollioribus, læuioribus ac tenuioribus: cauliculis verò anguloſis ad terram inclinatis: floribus autẽ pallidis, ac ſemine ſummis caulibus emicante. At maior, & amplior lætiórque eſt,
E & latifolia, in oleris vſum apta. Caulis huic anguloſus, ſubruber, cubiti altitudine, à medio ad verticem tenui ſemine circundatus. Radices ſubiacent teneræ, hirſutæ, candidæ, digitali craſſitudine. Naſcitur in paludibus, ſepibus ac locis vliginoſis. Maior porrò, efficacior eſt. Vim habẽt folia exiccatoriam & aſtrin-
F gentem. Quare omnibus malignis, elephantiaſin comitantibus fluxioni opportunis, ſordidíſq; vlceribus illita conueniunt. Cohibent & *ſanguinis eruptiones, nomas, carbunculos, herpetas, & epinyctidas. Vetera quoque & inæqualia vlcera cicatrice obducunt, Chironia ſanant, & ſinus agglutinant. Morſibus ca-
G nis, ambuſtis igni, inflammationibus, parotidibus, panis, ac ſtrumis quoque & ęgilopijs cum ſale impoſita proſunt. Coctum verò olus cum ſale & aceto ſumptum, dyſentericis

ſiſtunt & ſanguinis profluuia

cœliacísque subuenit. Datur & in locum betæ, cum lenticula coctum. Exhibetur & herba decocta ad aquam intercutē, cui leucoplegmatiæ nomen est, post siccìorum alimentorum esum, ita tamen vt media cibis interueniat. Comitialibus quoque & suspiriosis data proficit. Foliorum succus oris vlcera repurgat, si subinde colluatur. Cum cimolia, aut cerussa erysipelatis medetur: fistulis infusus auxilio est: prodest & ad aurium dolores atq; ophthalmias, seu instillatus, seu in collyria additus. *Sanguinantibus quoque gingiuis, & sanguinem supernè reijcientibus potu confert: clystere verò dysentericis infunditur. Contra tabem datur in potu, aduersus strāgulationes vuluæ subditur in vellere, quemadmodum & si vulua rheumatismo laboret. Semen ex vino potū, alui profluuia & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix seu colluta, seu cōmanducata, dentium dolores sedat. Eadem cum folijs, ad vesicæ renúmque vlcera in passo datur. Cæterùm ferunt ternas radices cum vini ternis cyathis, & aquæ pari modo tertianis febribus, itémque quaternas quartanis auxiliari. Sunt & qui radice vinculo è collo suspensa amuleti instar vtantur, ad strumas discutiendas.

[illegible]

De Sio. Cap. CLIIII.

SIVM, aquaticum, frutex est pusillus, qui in aquis inuenitur, rectus, pinguis, folijs hipposelino similibus, sed minoribus & aromatici odoris: quæ quidem seu cocta, seu cruda esu calculos rumpunt & eijciunt: vrinas quoque ciēt, ac menses & partus extrahunt, dysentericísque in cibo prosunt. De eodem Sio agēs Crateuas, herbam esse tradit fruticis specie, exiguam, folijs præditam rotundis, quàm mentæ maioribus, nigris, pinguibus, & ad erucam accedentibus.

De Sisymbrio. Cap. CLV.

SISYMBRIVM (alij serpyllum syluestre vocant) in solo inculto nascitur, mentæ hortensis similitudine, sed latioribus folijs, atque odoratius: quod quidē coronis inseritur. Calfaciendi vim habet:

A καὶ κοιλιακοῖς ἁρμόζει. δίδοται δὲ καὶ μετὰ φακῆς ἀντὶ σεύτλων συνεψόμενον. καὶ πρὸς λευκοφλεγματίαν, μετὰ τὸ ξηροφαγῆσαι μέσον δίδοται ἡ πόα ἑφθή· ποιεῖ δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς διδομένη. ὁ δὲ χυλὸς τῶν φύλλων, τὰ ἐν στόματι ἕλκη ἀνακαθαίρει, συνεχῶς διακλυζόμενος. σὺν δὲ B κιμωλίᾳ ἢ ψιμμυθίῳ, ἰᾶται τὰ ἐρυσιπέλατα· σύριγξί τε ἐγκλυζόμενος ὠφελεῖ, καὶ πρὸς ὠταλγίας, καὶ ὀφθαλμίας ἐνσταζόμενος ὁ χυλός, καὶ κολλυρίοις μισγόμενος. καὶ πρὸς οὖλα αἱμασσόμενα, καὶ πρὸς αἷμα ἀνάγοντας πινόμενος. καὶ πρὸς δυσεντερικοὺς ἐγκλυζόμενος. πίνεται δὲ καὶ C πρὸς φθίσιν καὶ πρὸς ὑστερικὰς πνίγας· προστίθεται ἐν ἐρίῳ, καὶ ὑστέρᾳ ῥευματιζομένῃ. καὶ ὁ καρπὸς δὲ πινόμενος μετ' οἴνου, τοὺς τῆς κοιλίας ῥευματισμοὺς, καὶ πτύσεις αἵματος ἐπέχει. ἡ δὲ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη καὶ διαμασωμένη, ὀδονταλγίας παύει· πρὸς δὲ τὰ ἐν κύστει ἕλκη καὶ νε-D φροῖς, δίδοται ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα μετὰ γλυκέος. φασὶ δὲ ῥίζας τρεῖς ποθείσας μετ' οἴνου κυάθων τριῶν, καὶ ὕδατος ἴσου, τριταίῳ βοηθεῖν· τεταρταίῳ δὲ τέσσαρας ῥίζας. ἔνιοι δὲ καὶ ἐν δέσματι χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδας, καὶ διαφοροῦσιν.

Hæc vsq; ad διδομένη in v. margine reperiuntur.

Locus hic suspectus est Marcello.

V. addit, φθινικοὺς καὶ

Pro his ad finem vetus codex hoc offert: καὶ κολλυρίοις μίγνυται ὁ χυλός. ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος μετ' οἴνου τοὺς κοιλίας ῥευματισμοὺς ἵστησι. νεφροῖς ἡ ῥίζα δίδοται, καὶ τὰ φύλλα μετ' οἴνου [illegible] χρῶνται τῇ ῥίζῃ πρὸς χοιράδας διαφορεῖν. Sambuco à sciolo expositiuncula ergò addita videntur.

V. codex καὶ χοιράδας διαφορεῖ.

Περὶ Σίου. Κεφ. ρνδʹ.

E ΣΙΟΝ τὸ ἐν ὕδασιν. εὑρίσκεται ἐν τοῖς ὕδασι θαμνίον ὀρθὸν, λιπαρὸν, φύλλα ἔχον πλατέα, ἱπποσελίνῳ ἐοικότα, μικρότερα δὲ καὶ ἀρωματίζοντα. ἃ καὶ ἑφθά τε καὶ ὠμὰ, λίθους θρύπτει καὶ ἐκκρίνει· οὖρά τε κινεῖ, καὶ ἔμβρυα καὶ ἔμμηνα ἄγει, δυσεντερικοῖς τε χρήσιμα F βρωθέντα. Κρατεύας δὲ ἱστορεῖ περὶ αὐτοῦ οὕτω. πόα θαμνοειδὴς ὀλίγη, ἔχουσα φύλλα περιφερῆ, μείζονα ἡδυόσμου, μέλανα, προσεγγίζοντα εὐζώμῳ.

Quidam codices in margine ἀδίαντον, alius ἡδύοσμον cum epitome

Quidam addunt πολλά

V. addit λιπαρά. Sic & Orib.

Περὶ Σισυμβρίου. Κεφ. ρνεʹ.

ΣΙΣΥΜΒΡΙΟΝ (οἱ δὲ ἕρπυλλον ἄγριον καλοῦσιν) ἐν χέρσοις φύεται, G ἔοικε δὲ ἡδυόσμῳ κηπαίῳ, πλατυφυλλότερον δὲ καὶ εὐωδέστερον, στεφανωματικόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν·

Quidam vetusti caput hoc, in libro tertio locāt quadragesimum nonū. Alij prorsus excludunt. Sed sequens tantum retinēt cum titulo simplici περὶ σισυμβρίου. Ald. ἄγριον. Orib. μέγα. Orib. [illegible]

ἁρμόζει δὲ πρὸς στραγγουρίας καὶ λιθιάσεις τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ στρόφους καὶ λυγμοὺς παύει. τὰ δὲ φύλλα ἐπιπλάσσεται πρὸς κεφαλαλγίας κατὰ τῶν κροτάφων καὶ τοῦ μετώπου· πρὸς τε σφηκῶν πληγὰς καὶ μελισσῶν. ἵστησι δὲ καὶ ἐμέτους ποθέν.

V. non ita omittit.

Περὶ ἑτέρου Σισυμβρίου. Κεφ. ρνϛʹ.

Σισύμβριον ἕτερον, οἱ δὲ, καρδαμίνην, οἱ δὲ, καὶ τοῦτο σίον καλοῦσιν· ἔνυδρός ἐστι πόα, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τῷ σίῳ γεννωμένη. καρδαμίνη δὲ ἔνιοι λέγουσι, διὰ τὸ ἐοικέναι καρδάμῳ τὴν γεῦσιν. φύλλα ἔχει δὲ μὲν πρῶτον περιφερῆ, αὐξόμενα δὲ σχίζεται ὡς τὰ τῆς εὐζώμου. ἐστὶ δὲ θερμαντικὸν, οὐρητικόν. βιβρώσκεται δὲ καὶ ὠμόν. ἀποκαθαίρει δὲ καὶ φακοὺς, καὶ ἐφήλιν καταπλασθέντα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, ἕωθεν δὲ ἀποκλυσθέν.

V. al. ... & quidem rectius ex Sambuci sententia.

Quidam ...

Περὶ Κρίθμου. Κεφ. ρνζʹ.

ΚΡΙΘΜΟΝ [ὃ δὲ, κρίταμον] θαμνῶδές ἐστι βοτάνιον, ἀμφιλαφὲς, περὶ πῆχυν τὸ ὕψος. φυόμενον ἐν πετρώδεσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις, φύλλοις περίπλεων λιπαροῖς καὶ ὑπολεύκοις, ἴσοις τῆς ἀνδράχνης παρεοικόσι, παχυτέροις μὲν τοι καὶ ἐπιμηκεστέροις, ἁλμυρίζουσι δὲ πρὸς τὴν γεῦσιν, ἄνθη λευκὰ, ἔχει δὲ καρπὸν ὥσπερ λιβανωτίδος μαλακὸν, εὐώδη, στρογγύλον, ὃς ξηρανθεὶς διίσταται· καὶ ἔνδον ὡς πυρὸν ἔχει τὸ σπέρμα· ῥίζας δὲ δακτύλου τὸ πάχος τρεῖς ἢ τέσσαρας, εὐώδεις, ἡδείας. δύναται δὲ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ πινόμενα, βοηθεῖν δυσουροῦσι καὶ ἰκτερικοῖς [κινεῖ καὶ καταμήνια.] λαχανεύεται ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, καὶ ταριχεύεται ἐν ἅλμῃ.

V. non legit.

Vulg. exempl. πλατυτέροις. V. ad oram addit ... ἄλλα παχυτέροις & post λευκὰ ... ἀνδράχνης ...

Orib. addit μέλανα.

Vulg. exempl. πυρῆν.

V. omittit.

Περὶ Κορωνόποδος. Κεφ. ρνηʹ.

ΚΟΡΩΝΟΠΟΥΣ πρόμηκες βοτάνιον κατὰ τοῦ ἐδάφους ἐστρωμένον, κατεσχισμένον τὰ φύλλα· λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ἑφθόν· ῥίζαν λεπτὴν ἔχον, στυπτικὴν, ἐσθιομένην πρὸς κοιλιακοὺς ποιοῦσαν. γίνεται δὲ ἐν χέρσοις τόποις, καὶ ἐν χώμασι καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Lacuna est vet. cod. ...

A ac semen quidem ex vino potum, ad vrinæ stillicidia & calculos conuenit, itémque tormina & singultus sedat. Folia verò contra capitis dolorem fronti ac temporibus imponuntur. Valent & aduersus vesparum apúmque ictus. Cæterùm vomitiones quoque potu cohibet.

B *De Sisymbrio altero. Cap. CLVI.*

Sisymbrium alterũ sunt qui cardaminen, alij sion etiam appellant. Est verò herba aquatica, quæ in iisdẽ quibus sion locis prouenit, Cardamine ideò nonnullis dicta, quòd gustu cardamum, id est, nasturtium, repræsentet. Folia primùm rotunda prodeunt: augescẽtia verò erucę

C modo finduntur. Porrò excalfacit, vrinas mouet, ac crudum etiamnũ estur. Purgat etiam lentigines, ac vitia cutis in facie à Solis ardore contracta nocte tota impositum & matutinò [v] detractum. *abstersum*

De Crithmo. Cap. CLVII.

D CRITHMON, seu, vt alij, Critamon, fruticosa est herbula, folijs vndique densa, cubiti fermè altitudine, in petrosis & maritimis nascens, folijs referta pinguibus & albicantibus, portulacæ folia referentibus, crassioribus tamen atque longioribus, salsóque gustu. Flores verò gerit candidos, ac fru-

E ctum ceu libanotidis mollẽ, odoratum, rotundum, qui quidem siccatus [v] dehiscit, intúsque ceu tritici granum habet: radices autẽ digiti crassitudine tres aut quatuor, odoratas, & iucundi saporis. Porrò radix, semen & folia, incocta vino, potu ægrè meiẽtibus, & regio morbo laborantibus auxiliantur, men-

F sésque cient. Cæterùm crithmon crudũ coctúmve estur oleris in modum, ac in muria quoque seruatur. *rumpitur*

De Coronopode. Cap. CLVIII.

CORONOPVS oblonga herbula est, [v] humi strata, cui folia sunt incisuris diuisa: atque hæc quidem oleris quoque modo cocta estur.

G Radicem porrò habet tenuem, astringentem, quæ cœliacis in cibo præclarè facit. Cæterùm prouenit locis incultis, in aggeribus, & secus vias. *per terram repens Plin.*

De Soncho. Cap. CLIX.

SONCHI duo genera: vnum quidem agrestius atque spinosius: alterum tenerius molliúsve & esculentum. Caulis angulosus est, intus cauus, interdum & subrubens: folia in ambitu per interualla incisa.

Vis vtriusq; refrigeratoria, & modicè subastringens: vnde æstuanti stomacho, & inflammationibus impositi prosunt. Succus stomachi rosionem sorbitione mitigat, & lac euocat. In vellere autem appositus, sedis ac vuluę inflammationibus opitulatur. Tam herba quàm radix imposita ictis à scorpione * auxiliatur. Est verò etiam tertius sonchus itidem tener ac mollis, arborescés, latísque constans folijs, quę quidem caulem in ramos exeuntem distinguunt: sed & hic ad eadem pollet.

subuenit

De Seride. Cap. CLX.

SERIS duûm est generum, syluestris & satiua. Ex his syluestris ea est, quæ & picris & cichorium appellatur: altera quæ hortensis est, & latioris est folij, & ori gratior. Et hęc quidem rursum genere duplex: si quidem vna est lactucæ similior, & latifolia: altera est angustiore folio & amarulenta. Omnes porrò refrigerant, astringunt & stomacho sunt vtiles. Coctæ aluum sistunt, si cum aceto sumantur. Imprimis verò syluestres, stomacho meliores. Quandoquidem in cibo sumptæ dissolutum æstuantémque stomachum solantur. Impositæ verò cum polenta, ac per se quoque, cardiacis sunt vtiles: podagris itidem & oculorum inflammationibus auxilio sunt. At herba cum radice illita, percussis à scorpione subuenit, & erysipelatis cum polenta medetur. Cæterùm earum succus cum cerussa & aceto locis ijs commodè illinitur, quæ refrigerationem desiderant.

De Condrilla. Cap. CLXI.

CONDRILLA, quam etiam cichorion aut serin appellant, folia, caulem & flores, gerit cichorij similitudine: qua ex causa nonnulli seridis syluestris speciem esse pronuntiarunt. Verùm tenuior tota est. Circa ipsos autem

Περὶ Σόγχου. Κεφ. ρνθ'.

A ΣΟΓΧΟΥ δύο εἴδη· τὸ μὲν γὰρ ἐστὶν ἀγριωδέστερον καὶ ἀκανθωδέστερον· τὸ δὲ, τρυφερώτερον καὶ * ἐδώδιμον. καυλὸς δὲ γωνιώδης, * ἐνίοτε καὶ ὑπέρυθρος· φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐσχισμένα τὴν περιφέρειαν. Δύναμις δὲ αὐτῶν ἐστὶ B ψυκτικὴ, μετρίως ὑποστύφουσα· ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσόμενοι ἁρμόζουσιν. ὁ δὲ χυλὸς καταρροφούμενος, δηγμὸν στομάχου καταπραΰνει, καὶ γάλα κατασπᾷ. προστεθεὶς δὲ ἐν ἐρίῳ, * δακτυλίου καὶ μήτρας φλεγμοναῖς βοηθεῖ. ἡ δὲ πόα C καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει. ὁ δὲ ἕτερος σόγχος, ὁ καὶ τρυφερὸς, δενδρώδης ἐστὶ, καὶ πλατύφυλλος· τὰ δὲ φύλλα διαλαμβάνει τὸν καυλόν * καὶ οὗτος δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

V. ἐδωδιμώτερον

Rectiùs δακτυλίου.

V. addit κλάδους ἔχοντα

Περὶ Σέρεως. Κεφ. ρξ'.

ΣΕΡΙΣ διασὴ, [* ἀγρία καὶ ἥμερος·] ὧν D ἡ μὲν ἀγρία, πικρὶς, ἡ καὶ κιχώριον καλουμένη· ἡ δὲ * τις ἐστὶ ἡ πλατυφυλλοτέρα, ἡ εὐστομωτέρα ἡ κηπευτής. ἡ ταύτης δὲ διπλὸν εἶδος· ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ θριδακωδεστέρα καὶ πλατύφυλλος· ἡ δὲ, στενόφυλλος καὶ ἔμπικρος. πᾶσαι δὲ στυπτικαί, ψυκτικαὶ καὶ εὐστόμαχοι· ἱστᾶσι δὲ καὶ E κοιλίας ἑφθαί, μετ' ὄξους λαμβανόμεναι. καὶ μάλιστα αἱ ἄγριαι εὐστομαχώτεραι· βρωθεῖσαι γὰρ ἀτονοῦντα στόμαχον παρηγοροῦσι καὶ καυσούμενον. καταπλασσόμεναι δὲ σὺν ἀλφίτῳ, καὶ καθ' ἑαυτάς, καρδιακοῖς εἰσὶ χρήσιμοι· ποδάγραις καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς βοη- F θοῦσιν. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα, σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει· καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ἀλφίτῳ ἰᾶται. σὺν ψιμμυθίῳ δὲ καὶ ὄξει ἐστὶν ὁ χυλὸς αὐτῶν * ἐπίχριστος τῶν ψύξεως δεομένων.

Sic Ald. at in Par. ista desiderantur.

Vulg. exempl. εὐστομωτέρα

Περὶ Κονδρίλλης. Κεφ. ρξα'.

ΚΟΝΔΡΙΛΛΗ (, οἱ δὲ, καὶ αὐτὸ κιχώριον G καλοῦσιν ἢ σέριδα) τὰ μὲν φύλλα καὶ τὸν καυλὸν, καὶ τὰ ἄνθη ἔχει κιχωρίῳ ὅμοια. ὅθεν καὶ εἶδος αὐτὸ τινὲς εἶπον σέριδος ἀγρίας, λεπτότερον δὲ τὸ ὅλον. περὶ δὲ τοῖς

V. [illegible]

A κλωνάρίοις αὐτοῖς εὑρίσκεται κόμμι ὅμοιον μαστίχῃ, μεγέθει κυάμου. ὅ τινα προσεσθέντα μετὰ σμύρνης ἄγει ἐν ὀθονίῳ μέγεθος ἐλαίας, ἔμμηνα ἄγει. ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ κοπεῖσα, εἰς τροχίσκους ἀναπλάσσεται μιγνυμένου μέλιτος· οἳ τινες διεθέντες καὶ νίτρῳ μιχθέντες, ἀλφοὺς ἀποσμήχουσιν. ἀνακολλᾷ δὲ καὶ τρίχας τὸ

B κόμμι· καὶ ἡ ῥίζα δὲ πρόσφατος ποιεῖ εἰς τὰ αὐτὰ, βαπτομένης εἰς αὐτὴν βελόνης, καὶ προσαγομένης ταῖς θριξίν. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ἔχεις, σὺν οἴνῳ πινομένη. καὶ κοιλίαν ἵστησιν ὁ χυλὸς αὐτῆς ἑψηθεὶς σὺν οἴνῳ καὶ ποθεὶς, καὶ καθ' αὐτόν.

V. quidam non legit.

C ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος χονδρίλλης, φύλλον δὲ ἔχει περιβεβρωμένον, πρόμηκες, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον. καυλὸν δὲ ὀποῦ μεστόν· ῥίζαν δὲ λεπτὴν, εὔακμον, κούφην, στρογγύλην, ὑπόξανθον, ὀποῦ μεστήν. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πεπτικήν. ὁ δὲ ὀπὸς, τριχῶν τῶν ἐν βλεφάροις ἀνακολλητικός. φύεται δὲ ἐν γεώδεσι καὶ ἐργασίμοις χωρίοις.

Orib. ἐν' ἀκμῇ ... ἔχουσαν.

Περὶ Κολοκύνθας. Κεφ. ρξβ'.

V. carent.

D Κολοκυνθα [ἐδώδιμος] ὠμὴ καταπλασθεῖσα ἄγει, οἰδήματα [καὶ ἀποστήματα] πραΰνει. τὸ δὲ ξέσμα αὐτῆς παιδίοις σειρίασιν ὠφελίμως κατὰ τοῦ βρέγματος καταπλάσσεται. καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ποδαγρικοὺς ὁμοίως. ὁ δὲ χυλὸς τῶν ξυσμάτων [θλιβέντων,] πρὸς ὠταλγίας καθ' ἑαυτὸν ἢ μετὰ ῥοδίνου ἐγχυματιζόμενος ὠφελεῖ· καὶ πρὸς καυσουμένην ἐπιφάνειαν ἐγχριόμενος ὠφελεῖ· ὅλης δὲ αὐτῆς ἀποζεσθείσης καὶ ἐκθλιβείσης ὁ χυλὸς πινόμενος μετὰ μέλιτος βραχέος καὶ νίτρου, κοιλίαν λύει κούφως. καὶ εἴ τις κοιλάνας αὐτὴν ὠμὴν, ἐγχέας τε οἶνον καὶ ἐξαιθριάσας, κεράσας τε πίῃ νῆστις, μαλάττει κοιλίαν κούφως.

V. quidam caret.

In scriptis ξύσματα. Sed leue est discrimẽ, inquit Goupylus.

E

V. caret.

F

V. codex διάνηστις

Περὶ Ἡμέρου σίκυος. Κεφ. ρξγ'.

G Σικυς ἥμερος εὐκοίλιος, εὐστόμαχος, ψυκτικὸς, οὐ φθειρόμενος, κύστει ἁρμόδιος, ἀνακτητικὸς λειποθυμιῶν ὀσφραινόμενος· καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετρίως οὐρητικὸν, ἁρμόζον σὺν γάλακτι ἢ γλυκεῖ

A ramulos gũmi reperitur mastiches simile, fabæ magnitudine: quod quidem cum myrrha tritum, & in linteo oliuę instar appositum, menses trahit. Herba verò cum radice tusa melle adiecto diuiditur in pastillos: qui quidem diluti admixto nitro vitiligines emaculant. Sed & gummi pilos glutinat, ac ipsa quoq;

Fl. inferendo.

B radix recẽs eadem præstat, si intincta eius succo acus pilis admoueatur. Contra viperas etiam ex vino pota proficit. Quin & ipsius succus cum vino, aut per sese decoctus atque potus, aluum sistit. Est porrò & aliud condrillæ genus, folio circumroso, oblongo & humi strato, caule verò succi pleno: radice te-

C nui, vegeta, leui, rotunda, flauescente, succosa. Caulis & folia concoquendi vim habẽt. Succus verò incommodos palpebrarum pilos replicat. Cęterùm in lętis cultísque agris prouenit.

De Cucurbita. Cap. CLXII.

D Cucurbita esculenta cruda trita & imposita, œdemata & abscessus mitigat. Ramentum ipsius infantium capitis ardore, quã siriasin vocant, laborantium sincipiti vtiliter adhibetur. Similiter quoque podagricis & oculorũ im-

Vel. collectiones

E ponitur. Succus inflammationibus verò è strigmentis tusis, aurium doloribus tum per se, tum etiam cum rosaceo infusus auxiliatur. Valet itidẽ illitus ad perustam ardoribus corporis superficiem. Vniuersæ autem decoctæ & expressæ succus cũ melle exiguo & nitro potus, leuiter aluum soluit. Quin & si quis vinum in ipsam crudam & excauatam in-

F fusum, ac dio expositum, posteáque dilutum ieiunus biberit, leuiter aluum emolliet.

De Cucumere satiuo. Cap. CLXIII.

Cucumis satiuus aluo stomachóque vtilis, refrigerandi vim

G obtinet, si modò non corrumpatur, ac vesicæ prodest: olfactu verò defectos animo recreat. Sed & ipsius semen modicè vrinas cit, & cum lacte aut passo, vesicæ

vesicæ exulcerationibus subuenit. Cæterùm eiusdem folia cum vino imposita, canum morsus sanant: ex melle verò, epinyctidas.

De Pepone. Cap. CLXIIII.

IPSA quoque peponis caro in cibis vrinas mouet: oculi verò inflammationes imposita lenit. Eius verò ramentum infantium siriasi laborātium sincipiti imponitur: ac fronti quoque anacollematis vice adalligatur ad inhibendas oculorū fluxiones. Porrò succus cum semine adiecta farina siccatus in sole, faciē smegmatis vice purgat, illique nitorem conciliat. Cæterùm sicca radix ex mulsa drachmæ pondere pota, vomitiones mouet. Quod si quis placidè ac citra molestiam vomere à cœna voluerit, oboli bini satisfecerint. Sanat quoque cū melle imposita capitis vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant.

De Lactuca satiua. Cap. CLXV.

LACTVCA satiua stomacho vtilis, modicè refrigeratoria, somnum concilians, aluum emolliens & lac euocās. Verùm decocta, magis alit. Stomachicis autem illotā esse proderit. Epotum verò ipsius semen venerem assiduè somniantibus opitulatur, & concubitum arcet. At ipsæ in cibo frequentiores, claritati oculorum officiunt. Muria etiā condiuntur. Cæterùm cum in caulem exierunt, vim quandam adipiscuntur succo lactique syluestris lactucæ similem.

De Syluestri lactuca. Cap. CLXVI.

Syluestris autem lactuca satiuę similis est, sed ampliore caule prædita, foliisque cādidioribus, gracilioribus & asperioribus, gustu verò amara, ac viribus aliquatenus papaueri similis: quam ob causam nonnulli etiam lacteum eius succū meconio permiscent. Succus obolorū duûm pondere cum posca epotus, aquosa per aluum expurgat. Quin & oculorum argema & caliginem exterit: efficaciter quoque cum lacte muliebri contra eorundem adustiones inungitur. In summa somnum facit, & doloris leuamentum præstat. Menses quoque trahit,

A πρὸς τὰς ἐν κύστει ἑλκώσεις. τὰ δὲ φύλλα αὐτοῦ σὺν οἴνῳ καταπλασθέντα, κυνόδηκτα ἰᾶται. σὺν μέλιτι δὲ, ἐπινυκτίδας.

Quidam obiter ad latus folij excerpti δεῖ καὶ οἴνῳ [illegible]

Περὶ Πέπονος. Κεφ. ρξδ'.

Η Δὲ τοῦ πέπονος σὰρξ καὶ αὐτὴ οὐρητικὴ ἐσθιομένη καὶ καταπλασθεῖσα δὲ, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς πραΰνει. τὸ δὲ *βρέγμα αὐτοῦ σειριῶσι παιδίοις κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται, καὶ ῥευματιζομένοις ὀφθαλμοῖς ἀντὶ ἀνακολλήματος κατὰ τοῦ μετώπου. ὁ δὲ χυλὸς σὺν τῷ σπέρματι μιγεὶς ἀλεύρῳ καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, σμῆγμα γίνεται ῥυπτικὸν καὶ λαμπρυντικὸν προσώπου. ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ ποθεῖσα σὺν ὑδρομέλιτι ≺ ὁλκῇ, ἐμέτους κινεῖ· εἰ δέ τις πρᾳέως ἀπὸ δείπνου ἐμέσαι θελήσειεν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β'. ὑγιάζει δὲ καὶ κηρία καταπλασθεῖσα μετὰ τοῦ μέλιτος.

Περὶ Θρίδακος ἡμέρου. Κεφ. ρξε'.

ΘΡΙΔΑΞ ἥμερος εὐστόμαχος, ὑποψύχουσα, ὑπνωτική, κοιλίας μαλακτική, γάλακτος κατασπαστική. ἑψηθεῖσα δὲ γίνεται τροφιμωτέρα. ἄπλυτος δὲ ἐσθιομένη, στομαχικοῖς ἁρμόζει. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς πινόμενον, τοῖς συνεχῶς ὀνειρώττουσι βοηθεῖ. καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. αὐταὶ δὲ συνεχῶς ἐσθιόμεναι, ἀμβλυωπίας εἰσὶ ποιητικαί· *ταριχεύονται δὲ ἐν ἅλμῃ. ἐκκαυλίσασαι δὲ, ἔχουσί τι παρεμφερὲς τῇ τοῦ χυλοῦ καὶ ὀποῦ δυνάμει τῆς ἀγρίας θρίδακος.

V. addit ὑποψύχουσα καὶ ὑπνωτ.

V. [illegible]

Περὶ ἀγρίας Θρίδακος. Κεφ. ρξϛ'.

Η δὲ ἀγρία θρίδαξ ἔοικε τῇ ἡμέρῳ, καυλωδεστέρα δὲ, καὶ τοῖς φύλλοις λευκοτέρα, καὶ ἰσχνοτέρα καὶ τραχυτέρα ὑπάρχουσα· πικρὰ δὲ πρὸς *τὴν" γεῦσιν· ὡμοίωται δὲ κατὰ "ποσὸν τῇ δυνάμει μήκωνι, ὅθεν καὶ ὀπὸν αὐτῆς ἔνιοι μίσγουσι τῷ μηκωνίῳ. καθαίρει δὲ μετ' "ὀξυκράτου ποθεὶς ὁ ὀπὸς δυοῖν ὀβολῶν ὁλκῇ, ὑδατώδη κατὰ κοιλίαν· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἄργεμα καὶ ἀχλύν· ποιεῖ καὶ πρὸς ἐπικαύσεις ἐγχριόμενος σὺν γυναικείῳ γάλακτι. ἔστι δὲ καθόλου ὑπνωτικὴ καὶ ἀνώδυνος· ἄγει δὲ ἔμμηνα·

Vulg. exemp. [illegible]

Vulg. κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν

Vet. Coup. codices μετ' ὀξυμέλιτος

πολίζεται δὲ καὶ πρὸς σκορπιοπλήκτους καὶ A φαλαγγιοδήκτους. τὸ δὲ σπέρμα ὥσπερ τὸ τῆς ἡμέρου ποθὲν, ὀνειρωγμοὺς καὶ συνουσίαν ἀποστρέφει. Δύναται δὲ καὶ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ, ἀσθενέστερος μέν τοι. ἀποτίθεται δὲ ὁ ὀπὸς ἐν κεραμίοις ἀγγείοις προηλιαζόμενος, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

Περὶ Γιγγιδίου. Κεφ. ρξζ'. B

ΓΙΓΓΙΔΙΟΝ, ὃ ἔνιοι δὲ, λεπίδιον, φύεται πλεῖστον ἐν Κιλικίᾳ τε καὶ Συρίᾳ βοτάνιον σταφυλίνῳ μὲν ἐοικὸς ἀγρίῳ, λεπτότερον δὲ καὶ * πικρότερον· ῥίζιον ὑπόλευκον, πικρίζον. λαχανεύεται δὲ ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν, καὶ ταριχευθὲν ἐσθίεται. ἔστι δὲ εὐστόμαχον, οὐρητικόν. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ πινόμενον μετὰ οἴνου, κύστει χρήσιμον. C

Περὶ Σκάνδυκος. Κεφ. ρξη'.

V. ἀγρίῳ λαχάνῳ ὅμοιον

ΣΚΑΝΔΥΞ, καὶ τοῦτο ἄγριον λάχανον, ὑπόδριμυ, καὶ ἔμπικρον, ἐδώδιμον ἑφθὸν καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, εὐκοίλιον καὶ εὐστόμαχον. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ κύστει χρήσιμον καὶ νεφροῖς πινόμενον καὶ ἥπατι. D

Lacuna add. καὶ [illegible]

Περὶ Καυκαλίδος. Κεφ. ρξθ'.

ΚΑΥΚΑΛΙΣ, ἔνιοι δὲ δαῦκον ἄγριον καλοῦσι, καυλίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἢ καὶ μεῖζον, ὑπόδασυ· φύλλα ἔχον μαράθρῳ ὅμοια, πολυσχιδῆ, δασέα. καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον λευκὸν, εὐῶδες. λαχανεύεται δὲ καὶ τοῦτο ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον· ἔστι δὲ διουρητικόν. E

[illegible]

Περὶ Εὐζώμου. Κεφ. ρο'.

V. addit λάχανον καὶ τοῦτο
V. caret.
Al. πλεῖον

ΕΥΖΩΜΟΝ, τοῦτο ὠμὸν πλεῖον βρωθὲν συνουσίας παρορμᾷ. καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτοῦ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· οὐρητικὸν ὑπάρχον καὶ πεπτικὸν καὶ εὐκοίλιον. χρῶνται δὲ τῷ σπέρματι αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς ἀρτύσεις· ἀποτιθέντες δὲ αὐτὸ πρὸς τὸ πλείονα διαμένειν χρόνον, ὄξει φυράσαντες ἢ γάλακτι, καὶ ἀναπλάσαντες τροχίσκους. F

V. caret.
V. add. [illegible]
Par. καὶ

Γίνεται δὲ καὶ ἄγριον εὔζωμον, μάλιστα ἐν τῇ κατὰ τὴν ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ· οὗ τῷ σπέρματι καὶ ἀντὶ σινήπεως οἱ τῇδε ἄνθρωποι χρῶνται. ἔστι δὲ διουρητικώτερον καὶ δριμύτερον πολλῷ τοῦ ἡμέρου. G

V. quidam caret sequentibus.

Περὶ Ὠκίμου. Κεφ. ροα'.

ΩΚΙΜΟΝ γνώριμον βιβρωσκόμενον πολὺ, ἀμβλυωπές ἐστιν. ἐστὶ δὲ κοι-

& contra scorpionum ictus phalangiorúmque morsus bibitur. Semen æquè ac satiuæ potum libidinum imaginationes in somno compescit, venerémque inhibet. Succus ad eadem valet, sed minùs efficax. Cæterùm ipsius lac, cæterorum qui expressione eliciuntur succorum instar, antea insolatum in nouis fictilibus reponitur.

De Gingidio. Cap. CLXVII.

GINGIDIVM, quibusdam Lepidium, copiosissimum in Cilicia & Syria nascitur, herbula syluestri quidem pastinacæ similis, tenuior tamen & amarior, radicula candicante & subamara. Oleris instar crudum coctum conditúmve estur, stomacho vtile & vrinæ ciendæ vi præditum. Quin & ipsius decoctum ex vino potum, vesicæ prodest.

De Scandice. Cap. CLXVIII.

SCANDIX, syuestre quoq. olus est, subacre, amarum, atque esculentum. Siquidem crudum coctúmve estur, aluo stomachóque vtile. Eius verò decoctum potu, vesicæ, renibus & iocinori prodest.

De Caucalide. Cap. CLXIX.

CAVCALIS, quam nonnulli syluestrem daucum appellant, cauliculus est dodrantalis aut etiam maior subhirsutus, foliis fœniculo similibus, quæ sunt multis diuisa incisuris & hirsuta: candida in cacumine vmbella, eáque odorata. Et hæc quoque planta, cruda coctáve oleris modo estur, vrinámque ciet.

De Eruca. Cap. CLXX.

CRVDA eruca coitum largiore cibo concitat: ac ipsius quoque semen eiusdẽ est effectus. Vrinas mouet, concoctionẽ iuuat, aluóque est accõmodata. Semine in condiẽdis obsonijs vtuntur: quod vti diutius perennet, aceto lactéve subactum in pastillos digerunt, atque ita reponunt. Nascitur & syluestris eruca, maximè in Iberia quæ Occidentẽ spectat, ac ipsius semine loci illius incolę pro sinapi vtuntur. Est porrò quàm satiua ad mouẽdam vrinam efficacior & multò acrior.

De Ocimo. Cap. CLXXI.

OCIMVM vulgo notum: copiosiore cibo aciẽ oculorum hebetat.

Aluum autem emollit, flatus mouet, vrinas ciet, & lac euocat: ægrè tamen conficitur. Impositum cum polentæ polline, rosaceo & aceto, inflammationibus auxilio est, vt & draconis marini & scorpionis ictibus. Per se verò cum vino Chio, prodest oculorum doloribus. Succus oculorum caligines discutit, fluxionésque resiccat. Semen verò potum conuenit atram bilem gignentibus, ægrè meientibus, inflatisque: olfactu in nares attractum, subinde sternutamenta mouet: id quod & herba ipsa efficit: verùm oculos comprimi oportet vrgente sternutamento. Eam fugiunt nonnulli ac edere quoque verentur: quòd commanducata & in sole posita vermiculos gignat. In cibum verò receperunt Afri, quia si feriantur à scorpione qui ocimum ederint, incolumes conseruentur.

De Orobanche. Cap. CLXXII.

OROBANCHE cauliculus est subruber, duos ferè dodrantes altus ac interdum etiā maior, folijs subpinguibus, hirsutus ac tener, florib⁹ præditus subalbidis, aut in luteum vergentibus. Radix subest digiti crassitudine, perforata cùm caulis ariditate flaccescit. Inter legumina quædā si nascatur, ea suffocare creditur: vnde & cognomen accepit. Estur autem oleris instar cruda, & in patinis asparagi modo decocta. Cæterùm leguminibus incocta, horum coctionem accelerare perhibetur.

Inditur inter [illegible] fra[illegible] [illegible]

De Barbula hirci. Cap. CLXXIII.

TRAGOPOGON seu tetrapogon, quem alij comen vocant, breui caule est, folijs croci, radice longa, dulci, nigro super caulem calyce: è cuius summo prolixa erumpit lanugo, à qua sibi nomen asciuit. Est verò herba ipsa esui apta.

De Ornithogalo. Cap. CLXXIIII.

ORNITHOGALON cauliculus est tener, tenuis, subalbidus, circiter duos dodrātes altus, tribus aut quatuor in cacumine mollibus agnatis:

A λίας μαλακτικὸν, πνευμάτων κινητικὸν, οὐρητικὸν, γάλακτος προκλητικὸν, δυσμετάβλητον. καταπλασσόμενον δὲ σὺν ἀλφίτου παιπάλῃ, καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὄξει, φλεγμοναῖς βοηθεῖ, καὶ δράκοντος θαλασσίου καὶ σκορπίου πληγῇ· καθ' ἑαυτὸ δὲ σὺν οἴνῳ Χίῳ, πρὸς ὀφθαλμῶν ὀδύνας. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ ἀποκαθαίρει ἀχλῦς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς, καὶ τὰ ῥεύματα ξηραίνει. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον, ἁρμόζει τοῖς μελαγχολῶσι καὶ δυσουροῦσι καὶ πνευματουμένοις· ποιεῖ δὲ καὶ πταρμοὺς πλείονας, ἐπισπώμενον δι' ὀσφρήσεως· καὶ ἡ πόα δὲ τὸ αὐτὸ ποιεῖ· συμπιέζειν δὲ τοὺς C ὀφθαλμοὺς δεῖ ἐπιπίπτοντος τοῦ πταρμοῦ. φυλάσσονται δέ τινες αὐτὸ καὶ οὐκ ἐσθίουσι, διὰ τὸ μασσηθὲν καὶ τεθὲν ἐν ἡλίῳ σκωλήκια γεννᾶν. Λίβυες δὲ προσειλήφασιν, ὅτι οἱ φαγόντες αὐτὸ καὶ πληγέντες ὑπὸ σκορπίου, ἄπονοι διαμένουσιν.

Alii [illegible] quæ in voces expresserunt Hermolaus & Ruell.

Matth. &c. μελαγχολῶσι

V. [illegible]

Περὶ Ὀροβάγχης. Κεφ. ροβ'.

D ΟΡΟΒΑΓΧΗ καυλίον ἐστὶν ὑπέρυθρον ὡς διασπιθαμιαῖον, ἐνίοτε δὲ καὶ μεῖζον, φύλλοις ὑπολίπαρον, ἔνδασυ, τρυφερόν· ἄνθεσιν ὑπολεύκοις ἢ μηλίζουσι κεχρημένον. ῥίζα δὲ ὕπεστι δακτύλου τὸ πάχος, κατατετρημένη πρὸς τὴν τοῦ καυλοῦ ξηρασίαν. δοκεῖ δὲ φυόμενον ἐν E ὀσπρίοις τισὶ πνίγειν αὐτά· ὅθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκε. λαχανεύεται δὲ καὶ ὠμὸν καὶ ἑφθὸν, ἐκ λοπάδος ὡς ἀσπάραγος ἐσθιόμενον· καὶ ὀσπρίοις συνεψηθὲν, τάχιον αὐτὰ δοκεῖ ἕψειν.

Ald. κατατετρη[illegible]

Περὶ Τραγοπώγωνος. Κεφ. ρογ'.

F ΤΡΑΓΟΠΩΓΩΝ ἢ τετραπώγων, οἱ δὲ, κόμην καλοῦσι, καυλὸς βραχὺς, φύλλα κρόκῳ ὅμοια· ῥίζα μακρὰ, γλυκεῖα. ἐπὶ δὲ τοῦ καυλοῦ κάλυξ * μέγας καὶ ἐξ ἄκρου * καρπὸς μέλας, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχεν. ἔστι δὲ ἡ πόα ἐδώδιμος.

Quidam [illegible]

Περὶ Ὀρνιθογάλου. Κεφ. ροδ'.

G ΟΡΝΙΘΟΓΑΛΟΝ καυλίον ἐστὶ τρυφερὸν, λεπτὸν, ὑπόλευκον, ὡς διασπιθαμιαῖον, ἄνω παραφυάδας ἔχον τρεῖς ἢ τέσσαρας, ἁπαλάς·

ἀφ' ὧν ἄνθη ἔξωθεν μὲν βοτανώδη, διαχανόντα δὲ γαλακτίζοντα· καὶ μεταξὺ αὐτῶν κεφάλιον ὡς κάχρυ ἐντετμημένον, μετ' ἄρτου συνοπτώμενον ὡς μελάνθιον· ῥίζα δὲ βολβώδης· ἐσθιομένη ὠμή τε καὶ ἑφθή.

Περὶ Ὕδνου. Κεφ. ροε'.

ὝΔΝΟΝ ῥίζα ἐστὶ περιφερής, ἄφυλλος, ἄκαυλος, ὑπόξανθος· ἔαρος ὀρυττομένη, ἐδώδιμος δέ ἐστιν ὠμή τε καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη.

Lacuna addit ex veteri codice ἢ Σίρους

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. ροϛ'.

Hoc loco de aspera smilace caput inserere potes ex veteri impressione.

ΣΜΙΛΑΞ κηπαία, ἧς ὁ καρπὸς λόβια· ὑπ' ἐνίων δὲ ἀσπάραγος καλεῖται· φύλλα ἔχει κισσῷ ὅμοια, μαλακώτερα μέντοι· καυλοὺς δὲ λεπτοὺς * καὶ ἕλικας περιπεπλεγμένους τοῖς παρακειμένοις θαμνίοις· αὐξανομένας * τε ἐφ' ἱκανόν, ὥστε καὶ σκηνοποιεῖσθαι. καρπὸν δὲ φέρει ὅμοιον τήλει, μακρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον, ἐν * οἷς σπέρματα ὅμοια νεφροῖς, οὐκ ἰσόχροα, ἐκ μέρους δὲ * ὑποπυρρίζοντα. λαχανεύεται δὲ εἰς βρωσιν ὁ καρπός, ἑψόμενος σὺν τῷ σπέρματι ὡς ἀσπάραγος· οὐρητικὸς ὢν καὶ δυσόνειρος.

Hoc suspicatur Dodonæus ex c. de smilace læui perperam huc translatum.

Περὶ Μηδικῆς. Κεφ. ροζ'.

ΜΗΔΙΚΗ ἔοικε μὲν ἄρτι φυομένη τριφύλλῳ τῷ ἐν χορτοκοπείοις· προάγουσα δέ, στενοφυλλοτέρα γίνεται, καυλοὺς αὔξουσα τριφύλλῳ ὁμοίους, ἐφ' οἷς τὸ σπέρμα παραπέφυκε φακοῦ τὸ μέγεθος, ἐπεστραμμένον * ὡς κεράτιον. ὅπερ ξηρανθέν, μίγνυται ἡδύσματος χάριν τοῖς ἀρτυτικοῖς ἁλσί. χλωρὸν δὲ καταπλασθέν, ὠφελεῖ τὰ ψύξεως δεόμενα. ὅλῃ δὲ τῇ πόᾳ χρῶνται οἱ κτηνοτρόφοι ἀντὶ ἀγρώστεως.

Περὶ Ἀφάκης. Κεφ. ροη'.

ΑΦΑΚΗ θαμνίον ἐστὶ φυόμενον ἐν ἀρούραις, φακοῦ ὑψηλότερον, λεπτόφυλλον· τὰ δὲ ἐπ' αὐτοῦ φυόμενα μείζονα θυλάκια τῶν φακοῦ, περιέχοντα τὰ σπερμάτια τριῶν ἢ τεσσάρων,* μεγάλων καὶ μικροτέρων φακοῦ. δύναμιν δὲ ἔχει τὰ σπερμάτια στυπτικήν· ὅθεν ἵστησι καὶ ῥεῦμα κοιλίας καὶ στομάχου, φρυττόμενα καὶ ἐρεικόμενα καὶ ἑψόμενα, ὥσπερ φακός.

è quibus flores prodeunt, qui foris quidẽ herbacei, at vbi expãsi sunt, lactei visuntur, ac inter eos capitulum canchryos modo incisum emicat: quod cum pane assatur, veluti melanthiũ. Radix est bulbosa, quæ cruda coctáque in cibos venit.

De Tubere. *Cap. CLXXV.*

TVBER radix est orbiculatá, sine folijs, sine caule, flauescens. Vere effoditur, ac seu cruda seu cocta, esui apta est.

De Smilace hortensi. *Cap. CLXXVI.*

SMILAX hortensis, cuius fructus lobia, (quasi siliquulas dicas) & à nonnullis asparagus nominatur, folia habet hederæ, sed molliora: caules tenues, clauicularum instar sese propinquis fruticibus implicantes: qui quidem in tantum adolescunt, vt topiarij operis attegias seu cameras opacẽt. Fructum autem profert fœnigræci, sed longiorẽ & insigniorem, intra quem semina concludũtur renum similia, non æquali quidem colore, sed ex parte rufescẽtia. Is porrò fructus, seu potiùs siliqua cum semine, asparagi modo elixa oleris instar estur. Vrinã verò ciet, & grauia tumultuosáque somnia facit.

De Medica. *Cap. CLXXVII.*

MEDICA dum recens erumpit, trifolio in pratis nascenti similis est: tandem verò folia contrahit, caules edens trifolij, quibus semen adnascitur lentis magnitudine, siliquis intortis inclusum. Id siccatum, sali condimentario ad saporis iucũditatem admiscetur. Idem viride impositum ijs prodest, quibus refrigeratione opus est. Cæterùm herba tota pro gramine vtuntur qui iumenta pecoráque pascunt.

De Aphaca. *Cap. CLXXVIII.*

APHACA frutex est exiguus in aruis nascẽs, altior lenticula, folijs tenuibus. Folliculos fert quàm lenticula maiores, quibus exigua semina nigra terna quaternáve, minora lenticula, continentur. Hęc astringendi vim habent: quare frixa, fresa elixáve, lentis more, fluxiones alui stomachíque sistunt.

De Porro. Cap. CLXXIX.

PORRVM capitatum inflationes facit, praui est succi, somnia tumultuosa parit, vrinam ciet, bonam facit aluum, extenuat, oculorum aciem hebetat, mẽses trahit: sed exulceratam vesicam renésque lædit. Cum ptisana verò coctum aliterve in cibo sumptum, eorum quæ intra thoracem hærent excreationẽ adiuuat. At coma in aqua maris & aceto cocta ad insidendum in vuluæ præclusione ac duritia vtilis habetur. Porrum autem bis aqua mutata coctum, frigidáque maceratũ dulcescit, multóque minùs inflat. At sectiuum & acrius est, & astrictionis nonnihil obtinet: quare expressus ab eo succus cum aceto, addito thure aut manna, sanguinis profluuium sistit, maximè si naribus erumpat. Venerẽ item stimulat, & ad omnia thoracis vitia cum melle pro eclegmate vsurpatur: esitatum quoque contra tabem efficax est, ac spiritalem etiam canaliculum purgat. Sed si frequentiùs comedatur, visus obscuritatem inducit, ac stomacho etiã nocet. Succus ex melicrato potus, contra venenatarum bestiarum morsus auxilio est. Sed & ipsum quoque porrum impositũ prodest. Quin & succus aurium doloribus & sonitui succurrit, cum aceto, thure, lacte aut rosaceo instillatus. Folia verò varos tollunt, cũ rhoë obsoniorum imposita, epinyctidásque sanant: ac vlcerum quoque crustas ex sale illita emarginant. Cęterũ seminis binæ drachmæ cũ pari myrti baccarũ pondere potę, veteres sanguinis supernè reiectiones cohibẽt.

De Ampelopraso. Cap. CLXXX.

Ampeloprasum stomacho quàm porrum magis aduersatur: sed plus quoque excalfacit, vrinásq; vehementiùs ciet: menses quoque pellit. Quin & contra bestiarum morsus in cibo conuenit.

De Capa. Cap. CLXXXI.

CÆPA longa acrior est quàm rotunda, itemq; rufa quàm candida, & sicca quàm viridis seu recens, & cruda quàm assata, aut sale condita. Sunt tamẽ omnes mordacitatis participes, inflationẽq; faciunt, appetentiam inuitant, attenuant, sitim gignunt, nauseam pariunt, expurgant denique, aluóque sunt vtiles. Tum excrementis alijs viam aperiunt, tum & hæmorrhoidas reserant.

A Περὶ Πράσου*. Κεφ. ροθ'.

ΠΡΑΣΟΝ κεφαλωτὸν, φυσῶδες, κακόχυμον, δυσόνειρον, οὐρητικὸν, εὐκοίλιον, λεπτυντικὸν, *ἀμβλυωπίας ποιητικὸν, καταμηνίων ἀγωγὸν, βλαπτικὸν κύστεως εἱλκωμένης καὶ νεφρῶν· συνεψηθὲν δὲ πτισάνῃ καὶ βρωθὲν ἄλλως, ἀνάγει τὰ ἐκ θώρακος. V. caret. Vulg. exẽp. caret

B ἡ δὲ κόμη αὐτοῦ ἑψηθεῖσα ἐν θαλάσσῃ καὶ ὄξει, εἰς ἐγκάθισμα χρησιμεύει πρὸς μύσιν καὶ σκληρίαν ὑστέρας. ἀπογλυκαίνεται δὲ καὶ ἀφυσότερον γίνεται δυσὶν ὕδασιν ἑψηθὲν, καὶ ἀποβραχὲν ἐν ὕδατι ψυχρῷ. ὁ δὲ* καρπὸς δριμύτερος, ἔχων τι καὶ στύψεως· ὅθεν αἷμα ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἵστησι σὺν

C ὄξει, καὶ μάλιστα τὸ ἐκ μυκτήρων φερόμενον, μάννης ἢ λιβανωτοῦ μιχθέντος· ἀφροδίσιά τε παρορμᾷ· καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι πάθη σὺν μέλιτι αὐτὸ ἐκλεικτὸν ποιεῖ, καὶ πρὸς φθίσεις βρωθὲν καθαίρει δὲ καὶ τὴν ἀρτηρίαν. ἐσθιόμενον δὲ συνεχῶς ἀμαυρωτικὸν ὄψεως γίνεται· κακοστόμαχον δέ ἐστιν. ἀρήγει καὶ θηριο-

D δήκτοις σὺν *μελικράτῳ πινόμενος ὁ χυλός· καὶ αὐτὸ δὲ καταπλασσόμενον ὠφελεῖ. βοηθεῖ καὶ ὠταλγίαις ὁ χυλὸς καὶ ἤχοις, σὺν ὄξει καὶ λιβανωτῷ καὶ γάλακτι ἢ ῥοδίνῳ ἐνσταλείς· αἴρει δὲ καὶ ἰόνθους τὰ φύλλα μετὰ ῥοῦ τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα καταπλασθέντα, καὶ ἐπινυκτίδας ἰᾶται, ἐσχάρας τε περιρρήγνυσι σὺν ἁλ- Sic V. & Serapio vulg. exẽp. μέλιτι

E σὶν* ἐπιπλαττόμενον. τοῦ μέντοι σπέρματος < β'. μετὰ μύρτων ἴσων ποθεῖσαι, τὰς χρονίους ἀναγωγὰς τοῦ αἵματος ἐπέχουσιν.

Περὶ *Ἀμπελοπράσου. Κεφ. ρπ'. V. λευκοπράσου

Ἀμπελόπρασον, κακοστομαχώτερον τοῦ πράσου, θερμαντικώτερον δὲ καὶ οὐρητικώτερον, καταμηνίων ἀγωγόν. θη-

F ριοδήκτοις δὲ βιβρωσκόμενον ἁρμόζει.

Περὶ Κρομμύων. Κεφ. ρπα'.

ΚΡόμμυον δριμύτερον τὸ μακρὸν τοῦ στρογγύλου, καὶ τὸ ξανθὸν τοῦ λευκοῦ, καὶ τὸ ξηρὸν τοῦ χλωροῦ, καὶ τὸ ὠμὸν τοῦ ὀπτοῦ καὶ ταριχηροῦ. ἔστι δὲ ἅπαντα δηκτικὰ καὶ πνευματωτικά, ὀρέξεως ἐκκλητικά, λεπτυντικά, διψώδη,

G ἀσώδη, ἀποκαθαρτικά, εὐκοίλια, ἀναστομωτικὰ ἐκκρίσεων τῶν τε ἄλλων καὶ αἱμορροΐδων.

αἱ τῇ βαλαναίου δὲ προστίθενται λεπισθέντα καὶ εἰς ἔλαιον ἐμβληθέντα. ὁ δὲ χυλὸς ἐγχριόμενος σὺν μέλιτι βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσιν, ἀργέμοις, νεφελίοις, καὶ ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι, καὶ συναγχικοῖς διαχρισθεὶς κινεῖ τε καταμήνια καὶ ἄγει, ἔγχυτός τε καθαρτικὸς διὰ ῥινὸς κεφαλῆς. κυνοδήκτοις δὲ κατάπλασμα μεθ' ἁλὸς καὶ πηγάνου καὶ μέλιτος. σὺν ὄξει δὲ ἐν ἡλίῳ καταχρισθεὶς ἀλφοὺς ἰᾶται· μεθ' ἴσου δὲ σποδίου ψωροφθαλμίας παύει, καὶ ἰόνθους σὺν ἁλσὶ στέλλει· σὺν ὀρνιθείῳ δὲ στέατι, πρὸς ἐκτρίμματα ὑποδημάτων χρήσιμος· καὶ πρὸς ῥύσιν κοιλίας καὶ δυσηκοΐας καὶ συριγμούς, καὶ πυορροοῦντα ὦτα. καὶ πρὸς τὰς ἀπολήψεις τῶν ὑδάτων τῶν ἐν τοῖς ὠσὶν ἁρμόζει. καὶ πρὸς ἀλωπεκίας παρατριβόμενος· τάχιον γὰρ ἀλκυονίου προσκαλεῖται τρίχας. ἔστι δὲ τὸ κρόμμυον κεφαλαλγὲς πλεῖον βρωθέν, ἑψηθὲν δὲ οὐρητικώτερον γίνεται. πλέον δὲ ἐσθιόμενον ἐν νόσοις ληθάργους ποιεῖ. τοῦτο τοίνυν ἑψηθὲν καὶ καταπλασθὲν σὺν σταφίδι ἢ σύκῳ, φύματα πέττει καὶ διαρρήσσει.

Περὶ Σκορόδου. Κεφ. ρπβ'.

ΣΚΟΡΟΔΟΝ τὸ μέν ἐστιν ἥμερον καὶ κηπευτόν, καὶ τοῦτο ἐν Αἰγύπτῳ μονοκέφαλόν ἐστιν ὥσπερ τὸ πράσον, γλυκύ, ἐμπόρφυρον, μικρόν. τὸ δὲ λοιπὸν πολυκέφαλον, λευκόν. καλοῦσι δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥάγας ἀγλῖθας. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἄγριον, ὀφιόσκορδον καλούμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν, θερμαντικήν, δηκτικήν, ἐκκριτικὴν φυσῶν, καὶ κοιλίας ταρακτικήν, ξηραντικὴν στομάχου, δίψης ποιητικὴν καὶ ἐμπνευματώσεως, ἑλκωτικὴν ἐπιφανείας, ὀμμάτων ἀμβλυωτικήν. [τὰ αὐτὰ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ ὀφιόσκορδον βιβρωσκόμενον, ὃ καὶ ἐλαφόσκορδον λέγει]. βιβρωσκόμενον ἕλμινθας πλατείας ἐξάγει, καὶ οὖρα κατάγει, ἐχιοδήκτοις τε καὶ αἱμορροοῦσιν ἁρμόζει ὡς οὐδὲν ἕτερον, λαμβανομένου οἴνου συνεχῶς, ἢ σὺν οἴνῳ λεανθὲν καὶ ποθέν. καταπλάσσεται δὲ

A Subduntur verò pro balanis corticibus nudatæ & oleo immissæ. At succus ex melle inunctus oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis & incipientibus suffusionibus auxiliatur. Anginosi itidem eo perunguntur. Sed & menses ciet atque pellit, ac infusus caput per nares expurgat. Canis morsibus cum sale ruta & melle imponitur. B Cum aceto autem in sole perunctus, vitiligines sanat: & cum pari spodio, scabras lippitudines sedat. Varos quoque cum sale reprimit. Contra calceamentorum attritus cum adipe gallinaceo vtilis est. Valet etiamnum ad alui profluuium, & auditus grauitatem auriúmque sonitus emendat. C Ad purulentas aures, iísdémque interceptam aquam eliciendá prodest. Quin & alopecijs affrictus celeriùs quàm alcyonium pilos euocat. Porrò cæpa copidiùs sumpta, capitis dolores ciet, coctáque potentiùs vrinas pellit. Largiùs verò per aduersam valetudinem esitata, quantumuis cocta lethargum D accersit. Cæterùm cocta & cum vua passa aut fico imposita panos seu tubercula maturat & rumpit.

De Allio. Cap. CLXXXII.

ALLIVM quoddam est satiuum & hortense: quod quidem in Ægypto, porri modo, singulari capite E reperitur, dulce, paruum ac purpurascens: alibi verò multiplici capite seu nucleo coagmentatum visitur, atque cádidum: ac eiusmodi quidé nucleos seu spicas, agithas Græci nominát. Est & aliud syluestre, quod ophioscorodon, quasi anguinum allium, appellatur. Vim porrò acrem obtinet allium, excalfacit, mordet, F flatus pellit, aluum turbat, stomachum exiccat, sitim gignit, inflationemq; facit, summá corporis cuté exulcerat, & oculorum aciem esu hebetat. Eadem præstat esitatum ophioscorodon, quod & elaphoscorodon, quasi ceruinum allium, nuncupatur. Sed & latas quoque tenias in cibo pellit alliú, vrinásque detra- G hit: morsis à vipera & hæmorrhoo maximè si quid aliud confert, dum modò continuò pòst vinum superbibatur, aut ipsum è vino teratur ac in potioné sumatur. Quin & in cos-

V. interponit ὁ χυλὸς
V. cæteris caret: V. caret vsque ad τῶν ὑδάτων.
Drag. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς, πλεονάζον δὲ ἐν νόσοις ληθάργους ποιεῖ. ἑψηθὲν δὲ οὐρητικώτερον γίνεται.
Add Αλ. ἑφθόν
Lacuna in cod. vet. hoc caput ita legit. Σκόροδον τὸ μέν τι ἐστὶν ἥμερον καὶ κηπευτὸν, ὅπερ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ διεί... μονοκέφαλον καὶ λευκὸν, τὰς ῥάγας ἀγλῖθας καλοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο ἄγριον ὀφιόσκορδον καλούμενον, τῇ ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ ἑλκωτικὸν ὀμμάτων. Βιβρωσκόμενον δὲ ἕλμινθας πλατείας ἐξάγει καὶ οὖρα ἄγει. Δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν τοῦ σκόρδου, θερμαντικὴν, ἐκκριτικὴν φυσῶν &c.
Orib. λευκὸν καὶ λεπτόν
Vulg. exemp. omittunt vsque ad καλοῦσιν.
Al. μέγα πολυκέφαλον
Vetus omittit vsque ad δύναμιν.
V. Goupyli δύναμις δὲ αὐτοῦ δριμεῖα, & sic deinceps.
Vulg. exempl. carent.
Paris. φυσῶδες
Vulg. exempl. ποιητικὸν, ἐμπνευματώσεως ἑλκωτικὸν καὶ ἐπιφανείας.
Sic vet. quem secutus est Ruell.
V. Goupyli συμβαίνει ἐκβιβρωσκόμενα
Conclusa non habentur in vulgatis exemplaribus. Pro his verò Cataeuz. exemp. Ελαφοσκόροδον, ὃ δὲ ἀγριοσκόροδον, διαφέρομεν ὀλίγον κερβίτου μ. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι χωρίοις, ἐμφερὲς τῷ ὀφιοσκορόδῳ. δύναμιν δὲ ἔχει δριμεῖαν, θερμαντικὴν, δηκτικὴν, φυσώδη, κοιλίας ταρακτικὴν, ξηραντικὴν στομάχου καὶ ποιητικὴν δίψους.
Rectius forsasse αἱμορροοδήκτοις, vel ὑπὸ αἱμορροῦν δηχθεῖσι.

dẽ vsus, & cõtra canis rabiosi morsus vtiliter imponitur. In cibo verò sumptum contra mutationes aquarũ proficit, [fauces expediẽdo, easdémque asperas leniẽdo] voci splẽdorem affert, veterẽ tussim crudum coctúmve in cibo lenit. Potum autẽ cum origani decocto, pediculos ac lendes enecat. Combustum ac melle subactum illitúmque, oculorũ sugillationibus & alopecijs medetur: sed in alopecijs curandis vnguentũ prætereà nardinũ additur. Cũ sale verò & oleo sanat papularũ eruptiones. Vitiliginem quoque, lichenas, lentigines, vlcera capitis manantia, furfures ac lepras cum melle eximit. At cum thure & tęda decoctũ ac in ore detentum, dentium dolorem imminuit. Cum ficulneis foliis & cumino, cõtra muris aranei morsus imponitur. Comæ decoctũ fœminarum desessionibus additum, menses secundásque partus extrahit. In eundem quoque vsum suffumigatur. Cæterùm factum ex eo & oliua nigra intritum, quod myttoton vocant, esu vrinam cit, ora venarum patefacit, ac hydropicis quoque est vtile.

De Scordopraso. Cap. CLXXXIII.

NASCITVR Scordoprason porri magnitudine, allij & porri qualitatum particeps: quapropter mixtas quoque vires obtinet, eadẽ præstans quę allium pariter ac porrum, sed efficacia minore. Coctum id porri modo dulcescit, & in olerum vicem transit.

De Sinapi. Cap. CLXXXIIII.

SINAPI seu napy eligito non magnoperè aridum, & valdè rufum atque plenũ, quódque fractum internè viride ac veluti succosum & glaucum conspiciatur. Tale siquidẽ recẽs ac tempestiuum habetur. Ad calfaciendum, attenuandum, attrahendúmque efficax est. Commanducatum autem valet ad pituitam capitis eliciendam. At succus ex aqua mulsa, contra tonsillarum præduros tumores, veteréisque & callosas arteriæ scabritias gargarizatu prodest. Ipsum verò sinapi tritum & naribus admotum sternutamenta ciet. Comitialibus quoque auxiliatur, & vuluæ stragulatu oppressas

A πρός τε ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων ὠφελίμως. βιβρωσκόμενον δὲ καὶ πρὸς τοὺς ξενισμοὺς τῶν ὑδάτων ἁρμόζει, ἀρτηρίας λαμπρύνει, καὶ βῆχας χρονίας παρηγορεῖ, ὠμόν τε καὶ ἑφθὸν ἐσθιόμενον· φθεῖρας δὲ καὶ κόνιδας φθείρει σὺν ἀφεψήματι ὀριγάνου πινόμενον. καὲν δὲ καὶ μέλιτι V. in margine, λαμπάδας σὺν γάλακτι.
B φυραθέν, ὑπώπια καὶ ἀλωπεκίας ἰᾶται καταχριόμενον. ἐπὶ δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν σὺν ναρδίνῳ μύρῳ * καὶ ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, ἐξανθήματα θεραπεύει· ἀφίστησι δὲ καὶ ἀλφοὺς καὶ λειχῆνας καὶ φακούς· ἀχῶράς τε καὶ πίτυρα καὶ λέπρας σὺν μέλιτι. μετὰ δαδίου δὲ καὶ λιβανωτοῦ ἑψηθέν, ὀδοντ-
C αλγίας διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι κουφίζει· Al. διακλυζόμενον, sed mendosè. μυγαλῆς τε ἐστὶ κατάπλασμα σὺν συκῆς φύλλοις καὶ κυμίνῳ. τῆς δὲ κόμης τὸ ἀπόζεμα, ἐγκάθισμα ἐμμηνίων καὶ δευτέρων ἀγωγόν· πρὸς τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ὑποθυμιᾶται. τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ τῆς μελαίνης ἐλαίας γινόμενον τρῖμμα, καλούμενον δὲ
D * μύρτον, οὔρησιν κινεῖ καὶ ἀναστομοῖ· χρήσιμον δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς ἐστίν. Al. μυττωτόν

Περὶ Σκορδοπράσου. Κεφ. ρπγʹ.

ΣΚΟΡΔΟΠΡΑΣΟΝ φύεται ὡς πράσον μέγα, μετέχον τῆς τοῦ σκόρδου καὶ τοῦ πράσου ποιότητος· ὅθεν καὶ τὴν δύναμιν μικτὴν ἔχει, ποιοῦν ὅσα καὶ τὸ σκόρδον
E καὶ τὸ πράσον· ἀμβλυτέρως μέντοι. λαχανεύεται δὲ εἰς βρῶσιν ὡς τὸ πράσον ἑψόμενον καὶ ἀπογλυκαινόμενον.

Περὶ Σινήπεως. Κεφ. ρπδʹ.

ΣΙΝΗΠΙ ἢ νάπυ, ἐκλέγου τὸ μὴ κατάξηρον καὶ κατάπυρρον, ἁδρόν, ἀλλ' ὃ Al. σίναπι [illegible] οἱ δὲ νάπυ
F δὴ θλασθέν, ἔνδοθεν χλωρὸν ἐστὶ καὶ οἱονεὶ ἔγχυλον, γλαυκόν· πρόσφατον γὰρ καὶ ἀκμαῖον τὸ τοιοῦτον. V. non habens. Δύναται δὲ θερμαίνειν, λεπτύνειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀποφλεγματίζειν διαμασηθέν. μιγεὶς δὲ ὁ χυλὸς αὐτοῦ " ὑδρομέλιτι, πρὸς ἀντιάδας V. μετὰ μέλιτος καὶ τὰς χρονίους τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας ἐστὶ τυλώδεις, ἀναγαργαριζόμενος ἁρ-
G μόζει· προσαχθὲν δὲ τοῖς μυκτῆρσι λεῖον, πταρμοὺς κινεῖ· ἐπιληπτικοῖς τε βοηθεῖ, καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας διεγείρει.

V. hisce vsque ad καταπλασθὲν caret.

Ruellius omisit.

καὶ ἐπὶ ληθαργικῶν καταπλάττεται ξυρηθείσης τῆς κεφαλῆς· μιγὲν δὲ σύκοις καὶ ἐπιτεθὲν ἄχρι φοινίξεως, ἁρμόζει πρὸς ἰσχιάδας καὶ σπλῆνας, καὶ καθόλου εἰς πᾶν χρόνιον ἄλγημα, ὅπου μετάγειν τι ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν βουλόμεθα, παρὰ τὸ ἑτερεσπαδείας λόγῳ θεραπεύει καὶ ἀλωπεκίας καταπλασθέν, πρόσωπα δὲ καθαίρει, καὶ ὑπώπια αἴρει σὺν μέλιτι ἢ στέατι ἢ κηρωτῇ· σὺν ὄξει δὲ πρὸς λέπρας καὶ λειχῆνας ἀγρίους περιχρίεται· πίνεται δὲ καὶ πρὸς περιόδους ξηρόν, ὡς ἄλφιτα ἐπιπασσόμενον τῷ πόματι. ἐπισπαστικοῖς τε ἐμπλάστροις καὶ ψωρικοῖς μίγνυται χρησίμως· δυσηκοΐαις τε καὶ ἤχοις λεῖον ἐπιτιθέμενον (C) τῇ ἀκοῇ μετὰ σύκου ὠφελεῖ. ὁ δὲ χυλὸς αὐτοῦ σὺν μέλιτι ἁρμόζει πρός τε ἀμβλυωπίας καὶ τραχέα βλέφαρα ἐγχριόμενος· χυλίζεται δὲ ἔτι χλωρὸν τὸ σπέρμα, καὶ τὸ ἀποθλιβὲν ξηραίνεται ἐν ἡλίῳ.

A excitat. Quin & lethargicorum capiti deraso illinitur. Ficis autem admixtum & impositū donec rubescat locus, valet ad coxendicum cruciatus, lienes, ac in vniuersum ad quemuis diutinum dolorem, cū ex alto in summam cutem quidpiā extrahere est in animo, translato scilicet in alteram partem affectu.

B Alopecijs etiam illitum medetur, faciem purgat, & oculorum sugillata tollit, cum melle, adipe, aut cerato. Cum aceto verò, lepræ & feræ impetigines eo perunguntur. Sed & contra febriles circuitus aridum bibitur, polétæ modo potui inspersum. Emplastris quoque extrahendi vi præditis, iísque quę ad psoram

C faciunt, vtiliter ammiscetur. Succurrit & auditus grauitati incertísque sonitibus cum fico tritum, auribúsque inditum. Ipsius verò succus cum melle ad oculorum hebetudines genarúmque scabritias conuenienter inungitur. Cæterùm exprimitur recēti adhuc semine succus, atque ita in sole siccatur.

Περὶ Καρδάμου. Κεφ. ρπέ.

Al. V. κατακαρδάμου

V. ἀμφοτέρων

Al. καρδαμινόν

ΚΑΡΔΑΜΟΝ. κάλλιστον μὲν εἶναι δοκεῖ (D) τὸ ἐν τῇ Βαβυλῶνι κάρδαμον. παντὸς δὲ τὸ σπέρμα θερμαντικόν, δριμύ, κακοστόμαχον, κοιλίαν ταράσσον, καὶ ἕλμινθας ἐκτινάσσον, σπλῆνα μειοῖ, ἔμβρυα φθείρει, ἔμμηνα κινεῖ, συνουσίαν παρορμᾷ, ἔοικε δὲ σινήπει καὶ εὐζώμῳ. ἀποσμήχει λέπρας, λειχῆνας· (E) σὺν μέλιτι δὲ σπλῆνα ταπεινοῖ καταπλασσόμενον, καὶ κηρία ἀποκαθαίρει, καὶ τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει ἐγκαθεψόμενον ῥοφήμασιν. ἑρπετῶν τε ἐστὶν ἀντιφάρμακον πινόμενον. θυμιαθὲν δὲ ἑρπετὰ διώκει. τρίχας τε ῥεούσας ἐπέχει καὶ ἄνθρακας περιρρήττει πυοποιοῦν· σὺν ὄξει δὲ καὶ ἀλφί- (F) τοις καταπλασθέν, ἰσχιαδικοὺς ὠφελεῖ, καὶ οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς διαφορεῖ, δοθιῆνάς τε ἐκπυοῖ σὺν ἅλμῃ καταπλασθέν. καὶ ἡ πόα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ἔλασσον μέντοι δύναται.

Verba hæc vsque ad finem capitis, velut annotat Goupylus, nō sunt in Orib. Interpretes tamen omnes ea reddiderunt, & Dioscoridis esse facile ex Plinio quiuis intelligere potest.

V. ἑρπετοδήκτοις

V. ἐκπύοι

De Nasturtio. *Cap. CLXXXV.*

D NASTVRTIVM optimum cōstat esse Babylonicum. Cuiusuis autē nasturtij semen excalfacit: acre est, ac stomacho inimicum: aluum turbat, lumbricos pellit, lienem imminuit, fœtus in vtero necat, menses cit ac venerē stimulat. Est ei denique natura sinapis & erucæ

E semini similis. Lepras & impetigines exterit: ex melle verò illitū lienē extenuat, fauos expurgat, & quæ intra thoracē hærent sursum educit sorbitionibus incoctū. Serpentium venenis potum resistit, atque eas suffitu fugat. Capillos fluentes cohibet, & carbunculos ad suppurationem

F perducit ac rūpit. At cum aceto & poléta illitum, ischiadicis cōfert, œdemata itidem inflammationésque discutit, ac furunculos quoque suppurat cum muria illitum. Cæterùm eadem herba præstat, sed effectu minore.

Περὶ Θλάσπεως. Κεφ. ρπς΄.

V. αἱ δὲ σύνεγγυς ... ἄγριον. alius in margine addidit ...

V. ἀνιδρωμένον.

ΘΛΑΣΠΙ βοτάνιόν ἐστι στενὸν τοῖς (G) φύλλοις ὡς δακτύλου μῆκος, πεπτωκόσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀκροσχιδέσιν, ὑπολιπάροις, καυλὸν δὲ λεπτὸν ἀνίησι διασπιθα-

De Thlaspi. *Cap. CLXXXVI.*

G THLASPI herbula est angustis folijs, digitali lōgitudine, in terrā versis, in cacumine diuisis ac subpinguibus. Cauliculū autē emittit tenuem, binûm dodrantum altitu-

dine, cui pauci adnascuntur ramuli: circa verò ipsum totum fructus est, summa sui parte modicè latus: quo semen includitur exiguum, nasturtio simile, disci effigie, veluti infractum compressúmve, vnde & nomen accepit. Flos albicat. Nascitur in semitis, parietibus ac sepibus. Semen acre, excalfaciēs: bilem vtrinque tam supernè quàm infernè extrahit, acetabuli mensura potū. Prodest & ischiadicis infusum: potu sanguinē educit, internósq; abscessus rumpit. Menses quoque cit, & partus necat. Porrò alterum etiam thlaspi recenset Crateuas, quod aliqui Persicum sinapi vocant, latis folijs & radicibus magnis: quod & ipsum ischiadicorum infusionibus admiscetur.

De Draba. Cap. CLXXXVII.

DRABA herba ad cubiti altitudinem assurgit, tenuibus virgultis, & foliis ex vtroque latere ceu lepidij, sed mollioribus & candidioribus. In cacumine verò sambuci vmbellam gerit, candidis floribus præditam. Huius herba cum prissana coquitur: in Cappadocia maximè. At verò semen ipsius aridum, piperis vice obsoniis admiscetur.

De Erysimo, seu irione. Cap. CLXXXVIII.

ERYSIMON circa vrbes, domorū areas hortósque nascitur, folijs erucæ syluestris: cauliculis in lori modum sequacibus & flexilibus, floribus luteis, siliquis in cacumine corniculorum figura & gracilibus, vti fœnogræco, quibus exigua concluduntur semina nasturtij similia, feruidóque gustu. Ea si cum melle delingantur, cōtra thoracis fluxiones, purulentas excreationes ac tusses, morbum regium & ischiadem efficacia sunt. Bibitur & semen cōtra venena. Ex aqua verò aut melle illitum, prodest carcinomatis occultis, duritijs, parotidibus, ac testium mámarúmque inflammationibus. In summa attenuat & calfacit. Cæterum ad eclegmata redditur mitius & accommodatius, si aqua maceratum torreatur, aut linteo illigatum subactáque farina oblitum inassetur.

A μιαῖον· ἀποφυάδας ὀλίγας ἔχοντα καὶ περὶ ὅλον αὐτὸν καρπὸς ὑπόπλατυς ἐξ ἄκρου· ἐν ᾧ σπέρμα τι ἐμφερὲς καρδάμῳ, δισκοειδὲς, οἱονεὶ ἐντεθλασμένον, (ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἔσχηκεν) ἄνθος δὲ ὑπόλευκον. ἐν ὁδοῖς καὶ ἐπὶ τοιχῶν καὶ ἐπὶ θριγκῶν φυόμενον· σπέρμα δριμὺ, θερ- Vet. καὶ θριγκοῖς καὶ τοίχοις, sed leue discrimen est. Drag. θριγκοῖς καὶ τοίχοις.
B μαντικόν· χολὴν ἄνω τε καὶ κάτω καθαῖρον, ποθὲν πλῆθος ὀξυβάφου· ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ καὶ αἷμα ποθὲν, καὶ τὰς ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήγνυσι· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια, καὶ ἔμβρυα φθείρει. Ἱστορεῖ δὲ Κρατεύας καὶ ἕτερον θλάσπι, ὅ τινες Περσικὸν σίναπι καλοῦσι, πλατύφυλλον καὶ
C μεγαλόρριζον· καὶ τοῦτο δὲ μίγνυται τοῖς πρὸς ἰσχιάδα διακλυσμοῖς.

Περὶ Δράβης. Κεφ. ρπζ'.

ΔΡΑΒΗ ἡ πόα πήχεως ἔχουσα ὕψος, ῥάβδους λεπτὰς. περὶ ἑκάτερα δὲ τὰ φύλλα ὥσπερ λεπιδίου, ἁπαλώτερα δὲ
D καὶ λευκότερα· ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον καθάπερ ἀκτῆς, ἔχον ἄνθη λευκά. ταύτης ἡ πόα συνέψεται τῇ πτισάνῃ, μάλιστα ἐν Καππαδοκίᾳ· ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς ξηρὸς ἀντὶ πεπέρεως μίγνυται τοῖς προσοψήμασιν. Fortè ἀκτῆς, Vulg. λευκά, at sic etiam Manardo legi placet.

Περὶ Ερυσίμου. Κεφ. ρπη'.

E ΕΡΥΣΙΜΟΝ φύεται περὶ τὰς πόλεις, καὶ οἰκόπεδα, καὶ κήπους· φύλλα δὲ ὅμοια εὐζώμῳ ἀγρίῳ ἔχει· καυλία ἱμαντώδη, ἄνθη μηλίζοντα. ἐπ' ἄκρων δὲ λοβοὶ κερατοειδεῖς, ἰσχνοὶ ὡς τήλιδος· ἐν οἷς σπερμάτια μικρὰ, καρδάμῳ παραπλήσια, πυρώδη κατὰ τὴν γεῦσιν. ποιοῦσι τὰ
F πρὸς θώρακος ῥευματισμὸν, ἐμπύους, βῆχας, ἴκτερον, ἰσχιάδας, ἐκλειχόμενον* σὺν μέλιτι. πίνεται καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα φάρμακα. καταπλασσόμενον δὲ μεθ' ὕδατος ἢ μέλιτος, ὠφελεῖ καρκινώματα κρυπτὰ, σκληρίας, παρωτίδας, διδύμων καὶ μαστῶν φλεγμονάς. λεπτυνεῖ* τε καὶ κα- Ald. ἐκλειχόμενον δὲ σὺν μέλιτι πίνεται &c.
G θόλου θερμαίνει· ἐπιεικέστερον δὲ γίνεται εἰς τὰ ἐκλείγματα, ἀποβραχὲν ὕδατι καὶ φωσθὲν, ἢ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον καὶ ὀπτηθὲν στέατος περιπλασθέντος. Vulg. exempl. ἐγκλύσματα

Περὶ Πεπέρεως. Κεφ. ρπθ'.

ΠΕΠΕΡΙ δένδρον ἱστορεῖται φυόμενον ἐν Ἰνδίᾳ, βραχύ· καρπὸν δὲ ἀνίησι, κατ' ἀρχὰς μὲν προμήκη καθάπερ λοβούς, ὅπερ ἐστὶ μακρὸν πέπερι· ἔχον δὲ ἐντὸς κέγχρῳ παραπλήσιον, ὃ μέλλει ἔσεσθαι τέλειον πέπερι. ὅπερ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς ἀναπλούμενον, βότρεις ἀνίησι, κόκκους φέροντας οἵους ἴσμεν· τούτων δὲ καὶ ὀμφακώδεις, οἵτινες εἰσὶ τὸ λευκὸν πέπερι, εὔθετον μάλιστα εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν ἐπιτεταμένον τῇ δήξει, καὶ ὑπόπικρον, διὰ τὸ ἄωρον, καὶ ἐπιτήδειον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. τὸ δὲ μέλαν, ἥδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ, καὶ εὐστομώτερον, καὶ μᾶλλον διὰ τὸ εἶναι ὥριμον ἀρωματίζον, εὐχρηστότερόν τε εἰς τὰς ἀρτύσεις. τὸ δὲ λευκὸν καὶ ὀμφακίζον, ἀσθενέστερον τῶν προειρημένων. ἐκλέγου δὲ τὸ βαρύτατον καὶ πλῆρες, μέλαν, μὴ σφόδρα ῥυσσόν, πρόσφατον δὲ καὶ μὴ πιτυρῶδες. εὑρίσκεται δέ τι ἐν τῷ μέλανι ἄτροφον, κενὸν καὶ κοῦφον, ὃ καλεῖται βράσμα. Δύναμιν δὲ ἔχει κοινῶς θερμαντικήν, οὐρητικήν, πεπτικήν, ἐπισπαστικήν, διαφορητικήν, σμηκτικὴν τῶν ταῖς κόραις ἐπισκοτούντων. ἁρμόζει καὶ ῥίγεσι περιοδικοῖς, πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον. καὶ θηριοδήκτοις βοηθεῖ. ἄγει καὶ ἔμβρυα· δοκεῖ δὲ καὶ ἀτόκιον εἶναι μετὰ συνουσίαν προστιθέμενον. βηξί τε καὶ πᾶσι τοῖς περὶ θώρακα πάθεσιν ἁρμόζει, ἔν τε ἐκλεικτοῖς καὶ ποτήμασι λαμβανόμενον. καὶ συνάγχαις ἁρμόζει, διαχριόμενον σὺν μέλιτι· καὶ στρόφους λύει πινόμενον μετὰ δάφνης φύλλων ἁπαλῶν. ἀποφλεγματίζει δὲ σὺν σταφίδι διαμασηθέν· ἀνώδυνόν τε ἐστὶ καὶ ὑγιεινόν· καὶ ὄρεξιν κινεῖ. πέψει τε συνεργεῖ μιγνύμενον ἐν βάμμασιν. ἀναληφθὲν δὲ πίσσῃ, χοιράδας διαφορεῖ. σμήχει δὲ ἀλφοὺς σὺν νίτρῳ· φώγνυται δὲ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ ἐπ' ἀνθρά-

Lacuna ex v. c. addit λεπτόν.

Lacuna legit in v. c. ἔστι δὲ τὸ μὲν μακρὸν, διὰ τὸ ἄωρον, ἐπιτηδειότερον εἰς τὰς ἀντιδότους καὶ θηριακὰς δυνάμεις. Deest in Ald.

V. addit ἀγρίας, atque ita legit etiã Marcellus, vt & Serapio.

Marcellus ὑπνωτικόν, ἀντὶ τοῦ ὑγιεινόν, nescio qua ratione videtur legisse.

A *De Pipere.* *Cap. CLXXXIX.*

PIPER breuis arbor esse traditur in India nascens, quæ quidem fructum promit inter initia oblongum siliquarum instar; quod longum piper est. Is habet intus aliquid tenue ac milio simile, quod tandem in perfectum piper euadit. B Et ille quidem suis temporibus dehiscens pandénsque sese, racemos emittit grana ferentes, qualia nouimus: è quibus nonnulla acerba & immatura piper faciunt candidum, aptissimum remedijs oculorum, antidotis & iis medicaminibus quæ contra venenatas bestias parantur, theriaca vocant. C Est porrò longum, intensa mordacitate præditum & subamarum, quoniam immaturum: antidotis itidem & theriacis medicaminibus accommodatum. At nigrum albo suauius est, acrius, oríque gratius ac magis aromaticum, propterea quòd tempestiua maturitate collectum est: quin & ad condimenta vtilius est. D Candidum verò, quippe quod in acerbum vergat, antedictis infirmius & inefficacius est. Eligito grauissimum, plenum, nigrum, non valdè rugosum, sed recens ac minimè furfurosum. Reperitur etiamnũ quoddam in genere nigri, nutrimento defectum, cassum seu inane ac leue, quod brasma nominatur. E Vim habet communiter omne piper excalfaciendi, vrinam ciendi, concoquendi, attrahendi, discutiendi, detergendíque ea quæ pupillis tenebras offundunt. Cõuenit etiam, seu potum seu illitum, febrium rigoribus per circuitum repetentibus, ac venenatarum quoque bestiarum F morsibus auxiliatur, & partus extrahit. Creditur & statim à concubitu subditum, spem partus adimere. Quin & tussi omnibúsque pectoris vitijs linctu potúve succurrit. Anginis item conuenit cum melle perunctum, ac tormina discutit potum cum lauri foliis tenellis. Manducatum verò cum vua passa, pituitam è capite prolicit. G Dolores quoque sedat, valetudinem tuetur, & appetentiam mouet. Sed & concoctioné adiuuat ad intinctus additum. Exceptum verò pice, strumas discutit, ac vitiligines etiam ex nitro emaculat. Torretur auté fictili nouo super pru-

nis, eodem quo in cremanda lente fit modo agitatum. Cæterùm non est huius arboris radix, vt aliqui existimauere, zingiber, quemadmodum paulò post ostendemus. Attamen piperis radix costo similis est, gustantium ora calfacit, saliuámque ciet. Eadem cum aceto imposita, itémque pota, lienem imminuit. Capitis etiam pituitam elicit commanducata cum semine pedicularis herbæ, quam staphidem agriam vocant.

De Zingibere. Cap. CXC.

ZINGIBERIS sui generis planta est, quæ plurima in Troglodytica & Arabia nascitur. Huius herba virente cocta ad multa, perinde atque nos ruta, vtuntur, propotismatis ac pulmentis eam admiscentes. Radiculas habet paruas, cyperi modo, candicantes, sapore piper imitantes ac odoratas. Eligito quæ teredinem minimè senserint. A quibusdam tamen ob id condiuntur, quòd celeriter cariem sentiant, ac fictilibus in Italiam asportantur, cibis idoneæ, si modò cum suo condimento assumantur. Vim porrò habet zingiber calfacientem, concoquentem, aluum leniter emolliētem, ac stomacho etiam vtilem. Est & efficax aduersus ea quæ pupillis caliginem offundunt. In antidota quoque additur, ac in vniuersum piperis vires quadátenus æmulatur.

De Hydropipere. Cap. CXCI.

HYDROPIPER apud aquas maximè stagnantes leniterve fluentes gignitur. Caulé edit geniculatū ac solidum, circa quem alarum sunt concauitates, ac folia menthæ similia, sed maiora, delicatiora cādidioráque, gustu acria piperis modo, citra tamen vllam odoris gratiā. Fructū verò gerit in surculis paruis propè folia erumpētem, & racematim cohærentem, qui & ipse acris est. Vim habent folia cum semine imposita œdemata veteréſque duritias discutiendi, & sub oculis sugillata emendandi. Siccata verò & tusa, sali & obsonijs pro pipere admiscentur. Cæterùm radicem habet paruam, nullius in medicina vsus.

De Ptarmica. Cap. CXCII.

PTARMICA exiguus frutex est, surculos habens paruos, multos

A κιον, κινούμενον ὡς φακῆ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ οὐκ ἔστι ζιγγίβερ, καθάπερ ἔνιοι ὑπέλαβον, ὡς αὐτίκα δηλωθήσεται· ἔοικε μέντοι κόστῳ ἡ τοῦ πεπέρεως ῥίζα, θερμαίνουσα τὴν γεῦσιν καὶ ὑγρὰ προσκαλουμένη. ταπεινοῖ δὲ σπλῆνα σὺν ὄξει καταπλασσομένη καὶ πινομένη· ἀποφλεγματίζει δὲ μετὰ σταφίδος ἀγρίας μασηθεῖσα. Ald. ὥσπερ.

B

Περὶ Ζιγγιβέρεως. Κεφ. ρϛʹ.

ΖΙΓΓΙΒΕΡΙΣ ἴδιον ἐστὶ φυτόν, γεννώμενον ἐν τῇ * Τρωγλοδυτικῇ Ἀραβίᾳ * πλεῖστον, οὗ χρῶνται τῇ χλόῃ εἰς πολλά, καθάπερ ἡμεῖς τῷ πηγάνῳ, ἕψοντες, εἰς περιποτισμοὺς καὶ ἑψήματα μιγνύντες. V. ἐλάχιστον

C * ἔχει δὲ ῥιζία μικρὰ ὥσπερ κυπείρου, ὑπόλευκα, πεπερίζοντα τῇ γεύσει, καὶ εὐώδη· ἐκλέγου δὲ τὰ ἀτερηδόνιστα. ὑπ' ἐνίων μέντοι ταριχεύεται διὰ τὸ εὔσηπτον, καὶ διακομίζεται κεραμίοις εἰς Ἰταλίαν, * εὔχρηστον εἰς βρῶσιν· λαμβάνεται δὲ μετὰ ταρίχου. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, πεπτικήν, μαλακτικὴν κοιλίας ἐπιεικῶς, V. τὰ ῥίζια ὅμοια

D εὐστόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις· μίγνυται καὶ ἀντιδότοις, καὶ καθόλου παρέοικέ πως τῇ τοῦ πεπέρεως δυνάμει.

Περὶ Ὑδροπεπέρεως. Κεφ. ρϛαʹ.

ΥΔΡΟΠΕΠΕΡΙ φύεται μὲν μάλιστα παρὰ στασίμοις ὕδασιν ἢ ἐπιεικέσι

E ῥείθροις· καυλὸν δὲ ἀνίησι γονατώδη, * στερεόν, περὶ ὃν μασχάλαι καὶ φύλλα ἐοικότα ἡδυόσμῳ, μείζονα δὲ καὶ τρυφερώτερα καὶ λευκότερα, δριμέα ἐν τῇ γεύσει ὥσπερ τὸ πέπερι, οὐ μὴν ἀρωματίζοντα· καρπὸν δὲ ἔχει ἐπὶ κλωναρίων μικρῶν * ἐκφυόμενον παρὰ τὰ φύλλα, συνεχῆ καὶ * βοτρυώδη, V. non agnoscit. Al. ἀναφυόμενον Al. καλυμμώδη, alias βοτρυώδη

F δριμὺν καὶ αὐτόν. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα σὺν τῷ καρπῷ καταπλασσόμενα, οἰδήματα καὶ χρονίους σκληρίας διαφορεῖν, ὑπώπιά τε ἀποκαθαίρειν· ξηρανθέντα δὲ καὶ κοπέντα, μίγνυται ἀντὶ πεπέρεως ὄψοις καὶ προσοψήμασι, ῥίζαν δὲ ἔχει μικράν, ἄχρηστον.

G

Περὶ Πταρμικῆς. Κεφ. ρϛβʹ.

ΠΤΑΡΜΙΚΗ θαμνίον ἐστί, κλῶνας ἔχον μικρούς, πολλούς, περιφερεῖς,

A ὁμοίους ἀβροτόνῳ· περὶ οὓς φύλλα ἐπιμήκη, ἐοικότα τοῖς τῆς ἐλαίας, πολλά· ἐπ' ἄκρω δὲ ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον μικρόν, περιφερές, δριμὺ κατὰ τὴν ὀσμήν, ἐρεθιστικὸν πταρμοῦ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. Δύναται δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα μετὰ τῶν ἀνθῶν, ὑπώπια αἴρειν· τὰ δὲ ἄνθη, B πταρμοὺς ἐνεργέστατα κινεῖ. φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ πετρώδεσι τόποις.

Περὶ Στρουθίου. Κεφ. ρϟγ'.

ΣΤΡΟΥΘΙΟΝ γνώριμόν ἐστι, ᾧ οἱ ἐριοπλύται χρῶνται πρὸς κάθαρσιν τῶν ἐρίων. οὗ ἡ ῥίζα δριμεῖα καὶ οὐρητική· βοηθεῖ δὲ ἡπατικοῖς, βηξίν, ὀρθοπνοίαις σὺν C μέλιτι, κοχλιαρίου πλῆθος λαμβανομένη, κοιλίας τε ὑπάγει. σὺν δὲ πάνακι καὶ καππάρεως ῥίζῃ ληφθέν, λίθους θρύπτει, καὶ ἐξουρεῖν ποιεῖ· καὶ σπλῆνα ἐσκιρρωμένον τήκει· προστεθὲν δὲ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα φθείρει ἐνεργῶς. σὺν ἀλφίτῳ δὲ καὶ ὄξει καταπλασθέν, λέπρας αἴρει· D διαφορεῖ καὶ τὰ φύματα σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καὶ οἴνῳ ἑψηθέν. μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ὀξυδερκέσι καὶ μαλάγμασι· κινεῖ δὲ καὶ πταρμούς. καὶ εἰς τὰς ῥῖνας δὲ ἐγχεόμενον λεῖον μετὰ μέλιτος, καθαίρει διὰ στόματος.

Περὶ Κυκλαμίνου. Κεφ. ρϟδ'.

ΚΥΚΛΑΜΙΝΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια κισσῷ, πορφυρᾶ, ποικίλα, κάτωθεν δὲ E καὶ ἄνωθεν κηλίσιν ὑπολεύκοις· καυλὸν δὲ τετραδάκτυλον, γυμνόν· ἐφ' οὗ ἄνθη ῥοδοειδῆ, πορφυρίζοντα· ῥίζαν μέλαιναν γογγυλίδι παραπλησίαν, ὑπόπλατυν. ἥτις ποθεῖσα μετὰ ὑδρομέλιτος, ἄγει φλέγμα καὶ ὕδωρ κάτω· καὶ ἔμμηνα δὲ κινεῖ F πινομένη καὶ προστιθεμένη. φασὶ δὲ ὅτι ἂν ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν ἐγκύμων γυνή, ἐξαμβλώττειν αὐτήν. ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον περιαπτομένη· πίνεται δὲ πρὸς τὰ θανάσιμα μετ' οἴνου, καὶ μάλιστα πρὸς λαγωὸν θαλάσσιον καὶ ἑρπετῶν ἐστὶν ἀντιφάρμακον καταπλασσομένη· μεθύσκει τε οἴνῳ μιχθεῖσα· καθίστησι δὲ καὶ ἴκτερον τριῶν δραχμῶν G πλῆθος, ποθεῖσα μετὰ γλυκέος ἢ μελικράτου ὑδαρέος. κατακλίνειν δὲ δεῖ ἐν οἴκῳ θερμῷ οὐ προσηνέμῳ [τὸν] πίνοντα, καὶ

V. caret.

V. caret his κηλ. ὑπολ.

V. ἐν τῷ ἄκρῳ πορφυρίζοντα, alius ioσειδῆ. mallē ῥοδοειδῆ. Samb.

V. ὠκυτόκιον

Desunt hæc in vulg. exempl.

A & teretes, abrotono similes: circa quos folia sunt oblonga, oleaginis proxima multáque, ac in cacumine capitulum vti anthemidis, paruum, rotundum, acri odore, sternutamēta ciens, vnde etiam nomen accepit. Valent folia cum floribus illita ad delenda sub oculis sugillata: flores autem sternutamenta efficacis- B simè mouent. Nascitur in montosis saxosísque locis.

De Struthio seu radicula.

Cap. CXCIII.

STRVTHIVM vulgo notum, quo fullones purgandis lanis vtuntur. Huius radix acris est, vrinámque ciet: auxiliatur iocinerosis, tussi & C orthopnœæ, sumpta cum melle cochlearis mensura, & aluum quoque subducit. Eadem cū panace & capparis radice calculos frangit, & cum vrina expellit, lienémque in scirrhum induratum liquat. Subdita verò menses trahit, & partus efficaciter enecat. Cum polenta autem & aceto illita, lepram emendat. Di- D scutit & panos, cum farina hordeacea & vino decocta. Miscetur præterea collyriis exacuendæ oculorū aciei dicatis, itémque malagmatis. Sternutamenta etiam facit, atque per os purgat trita cum melle ac naribus infusa.

De Cyclamino. Cap. CXCIIII.

CYCLAMINVS folia habet hede- E ræ similia, purpurea, varia, infra supráque maculis albicantibus distincta: caulem verò quaternum digitorum, inanem ac nudum: in cuius summo flores emicant rosarum effigie, purpurascentes. Radix nigra rapo proxima & aliquantum lata. Quæ quidē cum hydromelite pota pituitā aquosáque detrahit, ac mē- F ses pota subditáve ciet. Tradunt si prægnans mulier radicem eā transgrediatur, abortum fieri. Sed & adalligata partum accelerat. Cōtra venena, prǽsertímque leporis marini, ex vino bibitur. Imposita quoque, contra serpentiū ictus remedio est: & addita in vinum, ebrietatem re- G præsentat. Regium verò morbum discutit tribus drachmis pota cum passo aut mulsa dilutiore: Sed bibētem oportet cubiculo calido minimé que ventis exposito recumbere, pluri-

pluribus contectum stragulis, quò faciliùs exudet. Qui verò elicietur sudor, colore felleus inuenietur. Eius etiam succus cum melle naribus infunditur ad purgandum caput, & sedi in vellere subditur ad deijcienda alui excrementa. Idem illitus vmbilico & imo ventri ad coxas vsque, aluum emollit, abortúmque facit. Quin & suffusis hebetioribúsque oculis oblitus cum melle succus prodest. Miscetur & medicamentis abortum inferentibus. Idem cum aceto illitus procidua sedem restituit. Exprimitur verò tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix autem ipsa cutem purgat, eruptiones papularum reprimit, ac vulneribus ex aceto tũ per se, tum etiam cum melle, medetur. Lienem quoque imposita liquat & absumit. Contractas etiã à sole maculas & alopecias emendat. Sed & ipsius decoctum fotu, luxatis, podagrę, capitis vlcusculis atque pernionibus idoneum & accommodatum est. Quòd si in oleo vetere feruefacta fuerit, illito oleo cicatrix inducitur. Ipsa quoque radix excauata oleo impletur, & cineri feruenti imponitur, addito interdum cerę Tyrrhenicæ momento, vt strigmenti modo viscosus fiat illitus, perquã vtilis pernione laborãtibus. Cæterùm radix scillæ modo concisa reponitur: traditúrque etiam ad amatoria assumi tusa, ac in pastillos diuisa. Nascitur verò locis vmbrosis, maximéque sub arboribus.

De Cyclamino altera. Cap. C XCV.

Cyclaminus altera, quam nonnulli cissanthemon aut cissophyllon vocant, folia fert hederæ, sed minora: caules crassos, geniculatos, quíque circa vicinas arbores capreolorũ modo sese voluũt. Flores visuntur candidi, odorati. Fructus verò vuæ acinorum instar, corymbis hederæ similis, mollis, ac sapore aliquantulũ acris, atq; lętus: radix superuacua. Nascitur locis asperis. Huius fruct⁹ drachmę vnius põdere potus cum vini albi cyathis duob⁹ ad quadraginta dies, lienẽ liquat, ac per vrinas & aluũ absumit.

A πλείοσιν ἱματίοις περιβληθῇ ὅπως ἱδρώσῃ· ὁ δὲ ἀποκρινόμενος ἱδρὼς, χολώδης εὑρίσκεται τῇ χροιᾷ. ἐγχυματίζεται τε ὁ χυλὸς αὐτῆς μετὰ μέλιτος εἰς τὰς ῥῖνας πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς· καὶ τῷ δακτυλίῳ ἐν ἐρίῳ προστίθεται πρὸς κομιδὴν περιττωμάτων. καταχρισθεῖσα δὲ αὐτὴ ἐπ' ὀμφαλοῦ καὶ ὑ-

B πογαστρίου καὶ ἰσχίων, κοιλίαν μαλάσσει, καὶ ἐκτρωσμοὺς ἐργάζεται· καὶ πρὸς τοὺς ὑποκεχυμένους καὶ ἀμβλυωποῦντας ὀφθαλμοὺς ἐγχριόμενος ὁ χυλὸς σὺν μέλιτι ἁρμόζει. μίγνυται καὶ εἰς τὰ φθόρια. ἕδραν δὲ προπιπτούσας σὺν ὄξει καταχριόμενος ὁ χυλὸς καθίστησι. χυλίζεται δὲ ἡ ῥίζα κοπτομένη καὶ

C ἐκθλιβομένη, ἑψομένου τοῦ χυλοῦ ἄχρι μελιτώδους συστάσεως. ῥύπτει δὲ καὶ χρῶτα ἡ ῥίζα, καὶ ἐξανθήματα στέλλει, καὶ τραύματα μεθ' ὄξους καθ' ἑαυτήν τε καὶ μετὰ μέλιτος ἰᾶται. καταπλασσομένη δὲ καὶ σπλῆνα τήκει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἔφηλιν καὶ ἀλωπεκίας· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς στρέμματα καὶ ποδάγρας, καὶ

D τὰ ἐν κεφαλῇ ἑλκύδρια καὶ χίμετλα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς καταντλούμενον. αὐτή τε δι' ἐλαίου παλαιοῦ ἀναζεσθεῖσα, ἀπουλοῖ καταχριομένου τοῦ ἐλαίου. ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληροῦται τοῦ ἐλαίου, καὶ τίθεται ἐπὶ θερμοσποδιᾶς· προσεμβάλλεται δὲ ἐνίοτε καὶ κηροῦ Τυρρηνικοῦ ὀλίγον, ὡς γλοιῶδες

E γενέσθαι κατάχρισμα ἄριστον χιμετλιῶσιν. ἀποτίθεται δὲ ἡ ῥίζα τμηθεῖσα ὥσπερ σκίλλα. ἱστορεῖται δὲ καὶ πρὸς φίλτρα αὐτὴν λαμβάνεσθαι κοπεῖσαν ἀναπλασθεῖσάν τε εἰς τροχίσκους. φύεται δὲ ἐν συσκίοις τόποις, μάλιστα δὲ ὑπὸ τὰ δένδρα.

Περὶ ἑτέρας Κυκλαμίνου. Κεφ. ρϛε.

F Κυκλάμινος ἑτέρα, ἣν ἔνιοι κισσάνθεμον ἢ κισσόφυλλον καλοῦσι· φύλλα ἔχει κισσῷ ἐοικότα, ἐλάσσονα δέ. καυλοὺς παχεῖς, γονατώδεις, περιελισσομένους τοῖς παρακειμένοις δένδρεσιν ἑλικοειδῶς· ἄνθη λευκά, εὐώδη· καρπὸς δὲ ὡς ῥᾶγες σταφυλῆς, ὅμοιος κισσῷ, μαλακός, δριμὺς ἐν τῇ γεύσει

G ἠρέμα, καὶ γλίσχρος· ῥίζα ἄχρηστος. φύεται δὲ ἐν τραχέσι χωρίοις. ταύτης ὁ καρπὸς ὅσον < μία τὸ πλῆθος πινόμενος μετ' οἴνου λευκοῦ κυάθων β' ἐπὶ ἡμέρας μ', σπλῆνα τήκει δι' οὔρων καὶ κοιλίας δαπανώμενον.

Cataeut. ὑπογαστρίου

Lacuna ex vet. cod. μαλάττει

V. προπίπτουσαν

V. non legit.

Hæc vsque ad τροχίσκους in vetusto quodã codice desiderantur.

Hoc alterius cyclamini caput in quibusdam exemplaribus desideratur.

V. λευκοειδῆ

Addit Lacuna ex v. cod. λείας, γλυκεῖς Goupylus esse scribit in veteri vestigia diuersæ cuiusdam scripturæ. sed vulgatam, quippe quæ optimum habeat sensum, veram esse existimat.

πίνεται δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν. καὶ τὰ ἐκ τοκετῶν καθαίρει * ποθεῖσα.

V. περὶ δρακοντίας μεγάλης.

Περὶ Δρακοντίου. Κεφ. ρϟϛ'.

ΔΡΑΚΟΝΤΙΟΝ ἔχει φύλλα κισσοειδῆ, μεγάλα, σπίλους ἔχοντα λευκούς· καυλὸν δὲ ὀρθόν, δίπηχυν, ποικίλον, ὀφιοειδῆ, διαπόρφυρον τοῖς σπίλοις, βακτηρίας τὸ πάχος· καρπὸς δὲ ἐπ' ἄκρου βοτρυώδης, χρώματι τὸ μὲν πρῶτον χλοώδης, πεπανθεὶς δὲ κροκίζων, ἐπιδάκνων τὴν γεῦσιν· ῥίζα ποσῶς στρογγύλη, βολβοειδής, ὁμοία ἄρῳ, φλοιὸν ἔχουσα λεπτόν. φύεται ἐν συσκίοις περὶ φραγμοὺς καὶ αἱμασιάς. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς χυλισθεὶς καὶ ἐγχυματισθεὶς μετ' ἐλαίου εἰς τὸ οὖς, ὠταλγίαν παύειν· εἰς δὲ τὰς ῥῖνας προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ, πολύποδα δαπανᾷν· καταχριόμενος δέ, στέλλειν καὶ καρκινώματα. ποθέντες δὲ ὅσον λ'. κόκκοι μετὰ ὀξυκράτου, ἐξαμβλώσκουσι· καὶ τὴν ὀσμὴν δέ φασι μετὰ τὸν μαρασμὸν τῆς ἀνθήσεως, τῶν ἄρτι συνειλημμένων ἐμβρύων φθαρτικὸν εἶναι. ἡ δὲ ῥίζα θερμαντικὴ οὖσα, βοηθεῖ ὀρθοπνοίαις, ῥήγμασι, σπάσμασι, βηξί, κατάῤῥῳ· καὶ τὰ ἐν θώρακι ὑγρὰ εὐανάγωγα ποιεῖ, ἑφθή τε καὶ ὀπτὴ μετὰ μέλιτος καὶ καθ' ἑαυτὴν βιβρωσκομένη. ξηρὰ δὲ λεία σὺν μέλιτι ἐκλείχεται. ἔστι δὲ οὐρητική, ὁρμάς τε πρὸς συνουσίαν ἐγείρει, πινομένη μετ' οἴνου· καὶ ἕλκη κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ μετὰ βρυωνίας λευκῆς σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἀνακαθαίρει καὶ ἀπουλοῖ. καὶ κολλύρια ἐξ αὐτῆς ἀναπλάττεται πρὸς σύριγγας, καὶ ἐμβρύων κομιδήν. φασὶ δὲ ὅτι καὶ εἰ διατρίψει τις τὰς χεῖρας τῇ ῥίζῃ, ἀπὸ ἐχίδνης ἄδηκτος μένει· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἀλφοὺς σὺν ὄξει καταχρισθεῖσα. τὰ δὲ φύλλα λεῖα ἐπὶ τῶν νεοτρώτων ἀντὶ μότων ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει· καὶ πρὸς χίμετλα, ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ καὶ ἐπιτεθέντα· τυρός τε ἐνειλούμενος τοῖς φύλλοις, ἄσηπτος διαμένει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἁρμόζει πρὸς νεφέλια, καὶ λευκώματα καὶ ἀχλύς. λαχανεύεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ παρὰ τοῖς ἐν ὑγείᾳ ζῶσιν, ἑφθή τε καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη.

V. addit, λεῖον, ὀρθόν, ὡς δίπηχυ ὄν, καὶ πάχει ὡς βακτηρίας, ποικίλον κατὰ τὴν χρόαν, ὡς ὁ ὄφις δράκοντι καὶ πλεονάζει ἐν τοῖς πορφυροῖς σπίλοις, φύλλα, ὡς λαπάθου αἰτιομαλκ κεκάμμενα.

Ald. περὶ φραγμοὺς καὶ αἱμασιάς.

Alter scriptus, κατὰ τὸν μαρασμόν.

Ald. ἀνάγωγα

A Bibitur & ad orthopnœam: ac partus quoque reliquias à partu purgat.

De Dracontio seu dracunculo. Cap. CXCVI.

DRACVNCVLVS folia fert hederacea, magna, candidis B notata maculis: caulem verò rectum, duûm cubitorum, versicolorem, anguis effigie, maculis respersum purpureis, baculi crassitudine. Fructus est in summo racemosus, colore primùm quidē herbaceo, sed cùm ematuruit ad croceum vergēte, sapore mordax. Radix quadantenus rotunda, bulbosa, aro similis, te- C nui vestita cortice. Nascitur in vmbrosis, circa sepes ac macerias. Expressus è semine succus cũ oleo in aurem infusus, dolorem auris mitigandi vim habet. Naribus etiam ex vellere inditus, polypum absumit. Sed & carcinomata illitu sistit. Eius autem grana xxx si in posca bibantur, abortum inferunt. Quin D & odorem aiunt, posteaquam flaccidi flores emarcuerũt, recens conceptos fœtus enecare. At radix calfaciendi vi prædita succurrit orthopnoeæ, ruptis, conuulsis, tussi atque destillationi. Pectori etiam hærentes humores facit excreabiles, siue elixa tostáve cum melle aut per se edatur, siue ipsa trita ex melle de- E lingatur. Vrinam quoque ciet, ac venerem excitat è vino pota. Quin & vlcera maligna & phagedænica cum bryonia alba & melle trita expurgat, & ad cicatricem perducit. Ex ea quoque efformantur collyria ad fistulas, extrahendósque partus. Aiunt & qui manus radice perfricuerit, à viperæ morsu tutum & F illæsum existere. Ex aceto denique illita, vitiligines emaculat. Folia verò trita recentibus vulneribus linamentorum vice conuenienter imponuntur: itidémque pernionibus, si priùs in vino decocta fuerint. Sed & caseus folijs inuolutus à putredine seruatur immunis. Succus autem radicis ad nubeculas, G albugines, oculorúmque caligines conuenit. Ipsa verò radix etiam ad sanorum vsus, nimirum in cibos, cocta crudáq; oleris vice recipitur.

Quin & Gymnesiarum insularum, quas Baleares vocãt, incolæ coctam radicem cum melle multo placentarum loco in conuiuijs apponunt. Cæterùm radicem messibus effodi, lotámque & frustatim concisam, ac lino traiectam siccari in vmbra, atque ita recondi oportet.

De Aro. Cap. CXCVII.

ARON apud Syros lupha vocitatũ, folia emittit dracunculi, sed & minora & minùs maculosa: caulem dodrãtalem, subpurpureum ac pistilli forma, in cuius summo fructus est in croceum colorem inclinans. Radix alba, dracunculi radici proxima: quæ itidem decocta estur, quippe quæ minùs acris sit. Folia vero ad esum condiuntur, & arida per se decocta manduntur. Radix, semẽ & folia easdem cum dracunculo vires obtinent. Priuatim tamen radix cum fimo bubulo podagricis imposita prodest. Cæterùm eodem quo dracunculi radix modo reconditur, ac in summa ob mitiorem qua prædita est acrimoniam esui aptior est.

De Ari seu arisaro. Cap. CXCVIII.

ARISARVM exigua herbula est, cuius radix oliuæ magnitudinem implet. Est ea maioris quàm aron acrimoniæ: vnde illitu nomas sistit. Ex eadẽ collyria concinnantur, ad fistulas efficacia. Cæterùm imposita inditáve, cuiuslibet animalis genitale agit in perniciem.

De Asphodelo, seu hastula regia. Cap. CXCIX.

ASPHODELVS planta est plerisque omnibus cognita, folijs magni porri, caule vero leui (anthericon appellant) cuius in cacumine flos emicat. Radices subiacent oblongæ, teretes, glandibus similes, gustu acres, & calfaciẽdi vi prędıtæ. Hę bibitę vrinas mẽstruáq; cõcitãt. Medẽtur & lateris dolorib⁹, tussib⁹, cõuulsisatq. ruptis, drachmę põdere in vino potę. Vomitiones verò adiuuat asphodel⁹, lusorij tali magnitudine in cibo sumpt⁹. Vtiliter etiã trib⁹ drachmis datur à serpẽte demorsis: sed vulneribus ex morsu folia, radicem ac flores ex vino illini oportet.

A Οἱ δὲ ἐν ταῖς Γυμνησίαις νήσοις, καλουμέναις δὲ Καλλαρίσιν, ἑφθὴν τὴν ῥίζαν μιγνύντες μέλιτι πολλῷ, ἐν τοῖς συνδείπνοις ἀντὶ πλακούντων παρατιθέασιν. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὴν ῥίζαν ἐν πυραμητῷ ὀρύξαντας καὶ πλύναντας καὶ κατατεμόντας. ἐνείραντάς τε λίνῳ καὶ ξηράναντας ἐν σκιᾷ.

B Περὶ Ἄρου. Κεφ. ρϟζ΄. — V. inscribit. περὶ δρακοντίας μικρᾶς.

ΑΡΟΝ τὸ καλούμενον παρὰ Σύροις λοῦφα, φύλλα ἀφίησιν ὅμοια τοῖς τοῦ δρακοντίου, μικρότερα δὲ καὶ ἀσπιλότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, ὑπόπορφυρον, ὑπεροειδῆ. ἐφ᾽ οὗ ὁ καρπὸς κροκίζων· ῥίζα λευκὴ πρὸς τὴν τοῦ δρακοντίου, ἥτις καὶ C ἐσθίεται ἑψομένη, ἧττον οὖσα δριμεῖα. ταριχεύεται δὲ τὰ φύλλα εἰς βρῶσιν, καὶ [καθ᾽ ἑαυτὰ] ξηρανθέντα ἑψόμενα ἐσθίεται.

Vulg. exempl. μακρότερα. V. ἀσπιλωτα. V. ὑπόπυῤῥον. Sic Orib. V. ὑπομηκοειδῆ. V. quidem (λευκὴ) non habet. V. ὁ κρεμμύου λεπτοῦ. V. non habet.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα τὴν αὐτὴν τῷ δρακοντίῳ. ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καταπλασσομένη σὺν βολβίτῳ ἐπὶ ποδαγρικῶν. ἀποτίθεται δὲ ὡς D ἡ τοῦ δρακοντίου. καὶ καθόλου ἐστὶ διὰ τὸ μὴ λίαν δριμὺ ἐδώδιμος.

Hęc verba non leguntur in manuscripto: sed ea exprimunt Interpretes. Al. ἰσοδριμοτέρα.

Περὶ Ἀρισάρου. Κεφ. ρϟη΄.

ΑΡΙΣΑΡΟΝ ἐστὶ μικρὸν βοτάνιον, ῥίζαν ἔχον ὡς ἐλαίας. ἔστι δὲ δριμύτερα τοῦ ἄρου· ὅθεν νομὰς ἵστησι καταπλασσομένη. κολλύριά τε πρὸς σύριγγας ἐν- E εργῆ ἐξ αὐτῆς γίνεται. φθείρει δὲ καὶ αἰδοῖον παντὸς ζώου ἐντεθεῖσα. — Ald. δριμύτερον

Περὶ Ἀσφοδέλου. Κεφ. ρϟθ΄.

ΑΣΦΟΔΕΛΟΣ φυτὸν τοῖς πλείστοις γνώριμον, φύλλα ἔχων πράσῳ μεγάλῳ ὅμοια· καυλὸν δὲ λεῖον, ἔχοντα ἐπ᾽ ἄκρου ἄνθος καλούμενον ἀνθέρικον. ῥί- F ζαι δὲ ὕπεισιν ἐπιμήκεις, στρογγύλαι, βαλάνοις ὅμοιαι, δριμεῖαι κατὰ τὴν γεῦσιν, καὶ τὴν δύναμιν θερμαντικαί. κινοῦσι δὲ καὶ οὔρησιν καὶ ἔμμηνα, ποθεῖσαι. ἰᾶται δὲ καὶ πλευρᾶς ἀλγήματα καὶ βῆχας, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα < α πλῆθος τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ πινομένης· ποιεῖ δὲ καὶ εὐεμεστέροις ὅσον ἀστρά- G γαλος βρωθείς· καὶ ἑρπετοδήκτοις δίδοται ὠφελίμως ὅσον < γ΄. τὸ πλῆθος. καταπλάττειν δὲ δεῖ τὰ δήγματα τοῖς τε φύλλοις καὶ τῇ ῥίζῃ καὶ τοῖς ἄνθεσι σὺν οἴνῳ.

V. πλείοσι. V. ἐπιμήκεις. V. ποθεῖσα.

καὶ τὰ ῥυπαρὰ καὶ νεμόμενα ἕλκη καὶ μαστῶν καὶ διδύμων φλεγμονὰς καὶ φύματα καὶ δοθιῆνας, συγκαθεψομένης τρυγὸς οἴνου τῇ ῥίζῃ· πρὸς δὲ τὰς προσφάτους φλεγμονὰς μετ' ἀλφίτου. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης προσλαβὼν οἴνου παλαιοῦ γλυκέος, καὶ σμύρνης καὶ κρόκου, συνεψηθέντων ἐπὶ τὸ αὐτό, ἄριστον γίνεται ὀφθαλμοῖς φάρμακον· καὶ πρὸς ὦτα πυορροοῦντα καθ' ἑαυτόν, καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι, καὶ οἴνῳ, καὶ σμύρνῃ χλιανθεὶς ἁρμόζει· ὀδονταλγίαις τε καθ' ἑαυτὸν ἐγχυθεὶς ὁ χυλὸς τῷ ἀντικειμένῳ ὠτίῳ, πραΰνει. καυθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, τῆς τέφρας ἐπιπλασσομένης, ἀλωπεκίας δασύνει. ἑψηθὲν δ' ἔλαιον ἐν κεκοιλωμέναις ταῖς ῥίζαις ἐπὶ πυρός, εἱλκωμένας χίμετλας καὶ πυρίκαυστα ἐπαλειφόμενον ὠφελεῖ, καὶ ὠταλγοῦσι βοηθεῖ, ἐγχεόμενον εἰς τὸ οὖς. ἀλφόν τε λευκὸν προσανατριφθέντα ἐν ὀθονίῳ ἐν ἡλίῳ, καταχρισθεῖσα ἡ ῥίζα σμήχει. ὁ δὲ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη, κατ' ἐξοχὴν σκολοπένδρων καὶ σκορπίων ἀντιφάρμακόν ἐστιν, ἐν οἴνῳ ποθέντα· καταρρήττει δὲ καὶ τὴν κοιλίαν.

Ald. συνεψηθεῖσα

Ruell. λεανθεὶς legisse videtur.

Ald. συνεψηθὲν δ' ἔλαιον κεκοιλωμένῳ.

V. [illegible] quod expressit Barbarus.

V. [illegible], al. [illegible]

V. subdit [illegible]

In v. desiderātur hæc ad finem vsque.

Περὶ Βολβοῦ ἐδωδίμου. Κεφ. σ'.

Hoc caput proximè sequenti postponitur in Aldino exemplari.

ΒΟΛΒΟΣ ἐδώδιμος γνώριμος πᾶσιν, ὃν ἐσθίομεν· εὐστόμαχος, εὐκοίλιος, πυῤῥός, καὶ ἀπὸ Λιβύης κομιζόμενος· ὁ δὲ πικρὸς καὶ σκιλλώδης, εὐστομαχώτερος, πεπτικός. πάντες δὲ δριμεῖς καὶ θερμαντικοί· καὶ πρὸς συνουσίαν παρορμῶντες, τραχύνοντες γλῶτταν καὶ παρίσθμια, πολύτροφοι, σαρκῶν θρεπτικοί, ἐμπνευματοῦντες· ποιοῦσι δὲ καταπλασσόμενοι πρὸς στρέμματα, θλάσματα, σκόλοπας, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἄρθρων ὀδύνας, γαγγραίνας τε καὶ ποδάγρας σὺν μέλιτι καὶ καθ' ἑαυτούς. καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ὑδρωπικῶν οἰδήματα καὶ κυνόδηκτα, ὁμοίως σὺν μέλιτι καὶ πεπέρει λείῳ καταπλασθέντες· ἐπέχουσιν ἱδρῶτας, καὶ στομάχου ὀδύνας παύουσι· καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας ἀποσμήχουσι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ. καθαίρουσι δὲ καὶ ὑπώπια καὶ ἴονθους, καθ' ἑαυτοὺς ἢ σὺν ᾠοῦ λεκύθῳ, καὶ φακοὺς σὺν μέλιτι ἢ ὄξει.

Al. [illegible]

V. caret.

Lacuna in vet. cod. legit σὺν ἑψημένῳ.

A Itē sordidis ac ac depascētibus vlceribus, mammarū ac testiū inflāmationibus, tuberculis furunculísque radix vna cum vini fæce decocta: recentibus autem inflammationibus ex polenta, auxiliatur. At ex radicis succo, additis vetere vino dulci, myrrha & croco, ita vt simul omnia decoquantur, illinendis fit B oculis vtile cum primis medicamentum. Idem ad purulentas aures per se, & cum thure, melle, vino ac myrrha tepefactus prodest: dentium verò dolores mitigat, oppositæ auriculæ per sese instillatus. Cinis autem è cremata radice, alopecias illitu densat, capillóve replet. Oleum verò in excauatis ra- C dicibus igni decoctum, exulceratis pernionibus & igni ambustis inunctione conducit, & aurium dolori infusum auri auxiliatur. Porrò vitiliginem albam, ad solem linteolo antè perfrictam, illita radix emaculat. Cæterùm semen & flores, si in vino bibantur, præ cæteris omnibus egregiè scolopendræ & scor- D pionum ictibus aduersantur: sed & violenter aluum deijciunt.

De Bulbo esculento. Cap. CC.

BVLBVS esculentus quo vescimur, vulgo cognitus est. Stomacho & aluo vtilis rufus, quíque ex E Africa defertur. Amarus verò & scillæ similis, stomacho aptior est, & concoctionem adiuuat. Bulbi autem omnes acres sunt & excalfactorij. Venerem stimulant, linguam & tonsillas exasperant, plurimum nutriunt, & carnem augēt: verùm inflationes pariunt. Illiti F verò efficaces sunt ad luxata, contusa, infixa spicula & articulorum dolores: itémque ad gangrænas & podagras, cum melle ac per se. Valent & ad hydropicorum œdemata & canum morsus, cum melle ac pipere trito similiter impositi. Sudores ijdem compescunt, stomachíque dolores mitigant. Quin G & furfures vlceráque capitis manantia cum tosto nitro abstergunt. Sub oculis sugillata varósque per se, aut ex oui luteo, itémque lētigines cum melle vel aceto, emēdant.

Pl. cum vino aut carnem [illegible]

Fractis etiam auribus vnguibúsque contusis ex poléta medentur. Ficos ijdé tollunt in calidis cineribus torrefacti,& cum vstis mænarum capitibus impositi. Cremati verò & cũ alcyonio permixti, cõtractas à sole maculas & cicatrices nigras in sole illiti emaculãt. Faciunt & ad rupta, si cum aceto elixi edantur. Cæterùm ab ipsorũ largiore cibo cauendũ,quoniã genus neruosum tẽtant.

De Bulbo vomitorio. Cap. CCI.

Bulbus,quem vomitorium vocãt, folia habet lori modo flexiliora, multóq; longiora quàm esculentus: radicem tamen bulbo similem, sed cortice nigro vestitam.Ea radix per se comesta,itémq; ipsius decoctum potum, vesicæ vitijs medentur, ac vomitiones mouent.

De Scilla. Cap. CCII.

SCILLA vim habet acrem & vrentem. Attamen assata ad plurimos vsus accõmodatur.Farina verò subacta lutóve oblinitur, & in clibanum conijcitur,aut prunis obruitur,donec ambiens crusta sufficienter intosta fuerit. Hac detracta, nisi scilla prorsus mollis ac tenera euaserit,iterum noua farina subacta lutóve obducetur, & eadẽ quæ priùs fient. Enimuerò quæ non sic assata fuerit,interaneis noxam infert,maximè si intrò sumatur. Torretur & in olla operculata,atque in furnum demissa. Ex ea verò sumitur quod intimum est meditullium, direptis exterioribus tunicis. Sed & concisa elixatur,mutata sępius aqua,tantisper dum in ipsa aqua neque amaritudo neque acrimonia percipiatur vllà. Denique & in vmbra siccatur frustatim confecta,linóque traiecta modicis interuallis, vt ne segmina seu taleolæ sese inuicem contingãt. Et his quidem scillæ segmẽtis ad oleum,vinum & acetum scilliticũ vtimur. At verò ad pedum rimas interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina dissoluta imponitur. A vipera autẽ demorsis in aceto decocta vice cataplasmatis adhibetur. Ad singulas porrò tostæ scillæ partes adiectis octonis triti tostique salis, cochlear vnum aut alterum ieiunis exhibemus, emolliendæ alui gratia.

A πρὸς δὲ ὤτων θλάσματα σὺν ἀλφίτῳ καὶ πρὸς θλάσεις ὀνύχων· ἀφαιροῦσι δὲ καὶ σύκας ὀπτηθέντες ἐν θερμοσποδιᾷ, καὶ μετὰ μαινίδων κεφαλῶν κεκαυμένων ἐπιτεθέντες· καέντες δὲ καὶ μιγέντες ἀλκυονίῳ, ἔφηλιν καὶ οὐλὰς μελαίνας ἀποκαθαίρουσιν, ἐν ἡλίῳ καταχριόμενοι. σὺν B ὄξει δὲ ἑφθοὶ βιβρωσκόμενοι ποιοῦσι πρὸς ῥήγματα. φυλάσσεσθαι δὲ αὐτῶν τὸ πλῆθος ἐν τῇ βρώσει δεῖ διὰ τὸ ἅπτεσθαι τοῦ νευρώδους.

Περὶ Βολβοῦ ἐμετικοῦ. Κεφ. σα΄.

Βολβὸς, ὁ καλούμενος ἐμετικὸς, ἔχει τὰ φύλλα ἱμαντωδέστερα, καὶ πολλῷ μα- C κρότερα τοῦ ἐδωδίμου· ῥίζαν ἐοικυῖαν βολβῷ, περὶ ὃν φλοιὸς μέλας. αὕτη ἐσθιομένη καθ' αὑτὴν, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, τὰ περὶ κύστιν ἰᾶται, καὶ ἔμετον κινεῖ. *Al. ὧν Caiac. μέγας*

Περὶ Σκίλλης. Κεφ. σβ΄.

ΣΚΙΛΛΑ δύναμιν ἔχει δριμεῖαν καὶ πυρωτικήν· πολύχρηστος δὲ γίνεται ὀπτη- D θεῖσα. στέατι δὲ ἢ πηλῷ περιπλάσσεται, καὶ δίδοται εἰς κλίβανον, ἢ ἄνθραξιν ἐγκρύπτεται μέχρις ἂν ὀπτηθῇ ἱκανῶς τὸ περικείμενον στέαρ. οὗ περιαιρεθέντος, εἰ μὴ ταχηρὰ γέγονεν, ἕτερον στέαρ ἢ πηλὸν περιπλάσαντες, τὰ αὐτὰ ποιήσομεν· ἡ γὰρ μὴ οὕτως ὀπτηθεῖσα, βλαβερὰ τὴν δόσιν, πρὸς τὰ ἐν- E τόσθια μάλιστα προσφερομένη. ὀπτᾶται δὲ καὶ ἐν χύτρᾳ πεπωμασμένῃ καὶ καθιεμένη εἰς κλίβανον. λαμβάνεται δὲ αὐτῆς τὸ μεσαίτατον τῶν ἔξωθεν περιαιρουμένων, καὶ ἕψεται δὲ ἐντμηθεῖσα ἀποχεομένου τοῦ πρώτου ὕδατος, ἑτέρου τε ἐπιχεομένου, ἄχρις ἂν μὴ πικρὸν ἢ δριμὺ γένηται τὸ ὕδωρ. καὶ F ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ τμηθεῖσα, καὶ διαιρεθεῖσα λιναρίῳ, ὡς μὴ ἅπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς τόμους. τῇ μὲν οὖν τμητῇ, εἰς ἔλαιον, καὶ οἶνον, καὶ ὄξος σκιλλητικὸν χρώμεθα. πρὸς δὲ ῥαγάδας τὰς ἐν ποσὶ, τὸ ἔνδον τῆς ὠμῆς σὺν ἐλαίῳ ζεσθὲν, ἢ σὺν τῇ ῥητίνῃ τηχθὲν, ἐπιτίθεται. ἐχιοδήκτοις δὲ κατάπλασμα, ἑ- G ψηθεῖσα σὺν ὄξει. τῆς δὲ ὀπτῆς πρὸς ἓν μέρος τῆς σκίλλης, συνεκλεάνοντες ἁλῶν ὀπτῶν μέρη ὀκτὼ, δίδομεν κοχλιάριον ἓν ἢ δύο νήστεσι πρὸς μάλαξιν κοιλίας·

V. addit, σταλακώσιαι δὲ

Forte τακερά

Al. τμηθεῖσα διαβληθέντος λιναρίου.

Marc. ἀρωματικαὶ

A εἰς ποτήματά τε καὶ ἀρωματικὰς δυνάμεις, καὶ ἐφ' ὧν οὔρησιν κινῆσαι θέλομεν, καὶ ἐπὶ ὑδρωπικῶν, καὶ στομαχικῶν οἷς ἐπιπολάζει τὰ σιτία, καὶ ἐπὶ ἰκτέρου, στροφουμένων, βηττόντων χρονίως, ἀσθματικῶν, ἀναφορικῶν. αὐτάρκης δὲ ὁλκὴ τριωβόλου σὺν μέλιτι ἐκλειχθεῖσα. καὶ συγκαθέψεται δὲ τῷ μέλιτι, καὶ βιβρώσκεται B πρὸς τὰ αὐτά, μάλιστα πέψει συνεργοῦσα. ἄγει δὲ γλοιώδεις κατὰ κοιλίαν. ἑφθὴ δὲ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, ὁμοίως λαμβανομένη. φυλάττεσθαι δὲ καὶ αὐτῆς τὴν δόσιν δεῖ, ἐφ' ὧν ἕλκωσίς τις ἐστὶν ἐντός. καὶ πρὸς ἀκροχορδόνας ποιεῖ καὶ χίμετλα ἐγχριθεῖσα ὀπτή. C τὸ δὲ σπέρμα [αὐτῆς λεῖον ἀναληφθὲν ἐν ἰσχάδι ἢ μέλιτι καὶ βρωθέν,] μαλάσσει κοιλίαν. ἔστι δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον ὅλη πρὸ τῶν θυρῶν κρεμαμένη.

Conclusa in vetusto codice omittuntur.

In potiones quoque & aromaticas compositiones addita, ijs prodest quibus vrinã ciere volumus, itémque hydropicis & stomachicis quibus innatat cibus, regio morbo laborantibus, torminosis, tussi vetere infestatis, suspiriosis & ore sanguinem reijcientibus. Pondus verò ternûm obolorũm ex melle delingi sat est. Coquitur & in melle estúrque in eosdem vsus, concoctionem plurimùm adiuuans. Strigmenti verò in modum viscida recrementa aluo detrahit. Sed & elixa simili sumpta modo, eosdẽ præbet effectus. Veruntamen cauendus ipsius vsus ijs quibus est interna quæpiam exulceratio. Quin & tosta ad pensiles verrucas & perniones efficaciter illinitur. Ipsius verò semen tritum, carica aut melle exceptum atq; deuoratum, aluum emollit. Est & tota pro foribus suspẽsa contra malorum medicamentorum noxiam remedio.

Περὶ Παγκρατίου. Κεφ. σγ'.

Vetus his caret, οἱ δὲ καὶ οὗτω

Y. non habet.

ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΝ, ὃ δὲ καὶ οὗτω σκίλλαν ὀνομάζουσι, ῥίζα ἐστὶ βολβῷ μεγάλῳ ὁμοία, D ὑπόπυρρος ἢ ὑποπόρφυρος, πικρὰ καὶ πυρώδης τὴν γεῦσιν· φύλλα κρίνῳ ὅμοια, μακρότερα δέ. ἔχει δὲ δύναμιν τὴν αὐτὴν τῇ σκίλλῃ, καὶ σκευασίαν, καὶ δόσιν, ποιοῦσαν ἐπὶ τῶν αὐτῶν παθῶν· ἐπιεικεστέρα μέντοι τῆς σκίλλης ἡ ταύτης δύναμις. ὅθεν καὶ χυλιζομένη ἡ ῥίζα ταύτης, μιγνυμένη τε ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ, E καὶ ἀναπλασσομένη εἰς τροχίσκους, δίδοται σὺν ὑδρομέλιτι σπληνικοῖς καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως.

De Pancratio. Cap. CCIII.

PANCRATIVM, quod etiam aliqui scillam (pusillam) appellãt, radice est magno bulbo simili, subrufa aut subpurpurea, amaro feruidóque gustu, folijs lilij, sed longioribus. Scillæ vires & præparationẽ eandem habet, ac eodem quoque pondere ad eosdem affectus efficaciter exhibetur. Attamen huic mitior quàm scillæ facultas inest: quò fit vt & huius radicis succus expressus ad erui farinam admixtus in pastillos digeratur: qui quidem vtiliter ex hydromelite spleneticis hydropicísque dantur.

Περὶ Καππάρεως. Κεφ. σδ'.

ΚΑΠΠΑΡΙΣ θάμνος ἐστὶν ἀκανθώδης, ἐπὶ γῆς κυκλοειδῶς ἐστρωμένος, F ἀκάνθας ἀγκιστροειδεῖς ἔχων ὡς βάτος· φύλλα στρογγύλα, μηλέᾳ κυδωνίᾳ ὅμοια· καρπὸν δὲ οἷον ἐλαίας, ὃς ἀνοιχθεὶς λευκὸν προΐεται ἄνθος· οὗ πεσόντος, εὑρίσκεταί τι οἷον βάλανος ἐπιμήκης, ὅπερ ἀνοιχθὲν ἔχει κόκκους ὡς τῆς ῥοιᾶς, μικρούς, ἐρυθρούς· ῥίζας ξυλώδεις καὶ μεγάλας, πλείστας. G φύεται πλεῖστον ἐν τραχέσι καὶ λεπτογείοις τόποις, καὶ νήσοις, καὶ οἰκοπέδοις. παρέχεται δὲ ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ καρ-

De Cappari. Cap. CCIIII.

CAPPARIS frutex est aculeatus, per terram in orbẽ stratus. Spinas vt rubus habet in hami modũ aduncas: folia mali coroneæ, rotunda: fructum verò oliuæ instar: qui cum dehiscens panditur, florem promit candidũ. Hoc verò dilapso nonnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertũ grana tanquam punici mali, exigua rubentiáque intra se ostendit. Radices lignosæ sunt, grandes ac numerosæ. Asperis plerunq; locis, tenuíq; solo, in insulis domorũq; areis nascitur. Porrò cau lis ipsi⁹ ac fruct⁹ cibi gra-

tia sale condiuntur. Aluum autem turbat, stomacho aduersatur, sitímque gignit. At cocta tamen si edatur, stomacho quàm cruda vtilior. Fructus drachmarum duarum pondere ex vino potus ad dies quadraginta, lienem absumit: quippe qui vrinam trahat, cruentúmq; alui excrementum educat. Epotus itidem ischiadi & paralysi succurrit, itémque ruptis & conuulsis: mēses quoque ciet, ac pituitam capite detrahit. Quin & dentium doloré sedat ex aceto decoctus, colluto inde ore. Radicis auté cortex aridus, tum ad antedicta valet, tum etiam quoduis vetus, sordidum & callosum vlcus expurgat. Spleneticis quoque cum hordeacea farina imponitur. Sed & dente demorsa radix, eius dolori auxiliatur: & cum aceto trita, vitiligines albas exterit. Denique radix foliáque trita duritias strumásque discutiunt: aurium verò vermiculos infusus succus enecat. Porrò capparis Africa, præsertímque quæ apud Marmaridas appellatos nascitur, vehemēter inflat. Apula vomitum facit: quæ autem è Rubro mari & Arabia defertur, acerrima: siquidem in ore pustulas excitat, & gingiuas osse tenus exest: quapropter est cibis inepta.

De Lepidio. Cap. CCV.

LEPIDIVM, quod aliqui gingidium vocant, herbula vulgo nota, quæ muria cum lacte conditur. Vis foliorum acris & exulcerans: quapropter ischiadi per quàm eximium est ac singulare remedium, si trita cum helenij radice ad quartā horæ partem imponatur. Lienosis simili modo prodest: ac lepras quoque tollit. Radix autem adalligata collo, dentium dolores compescere ac inhibere creditur.

De Ranunculo. Cap. CCVI.

RANVNCVLI, quod aliqui apium agreste nominant, plura quidem sunt genera: at vis tamen omnibus vna, acris scilicet ac vehemēter exulcerans. Ac vnū quidem coriandri folijs constat, sed latioribus, subalbidis & pinguibus: flore luteo, interdū purpureo. Caulis minimè crassus est, sed cubitum altus.

A πρὸς εἰς βρῶσιν. ταράττει δὲ κοιλίαν, *κακοστόμαχός τέ ἐστι καὶ διψώδης. βρωθεῖσα δὲ ἑφθὴ, εὐστομαχωτέρα τῆς ὠμῆς. ὁ μὲν οὖν καρπὸς αὐτῆς σπλῆνα τήκει, ὁλκὴ δυοῖν < μετ' οἴνου πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας μ'. ἄγει δὲ οὖρον καὶ *διαχώρημα αἱματῶδες. ἰσχιάδι τε καὶ παραλύσει βοηθεῖ πινόμενος ὁ
B καρπὸς, καὶ πρὸς ῥήγματα καὶ σπάσματα. ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἀποφλεγματίζει. καὶ ὀδόντων πόνον παύει ὁ καρπὸς σὺν ὄξει ἑψόμενος καὶ διακλυζόμενος. τῆς δὲ ῥίζης ὁ φλοιὸς ξηρὸς, πρός τε τὰ προειρημένα ἁρμόζει, καὶ ἀνακαθαίρει πᾶν χρόνιον καὶ ῥυπαρὸν καὶ τετυλωμένον ἕλκος. *καταπλά-
C σσεται δὲ καὶ ἐπὶ τῶν σπληνικῶν σὺν ὠμῇ λύσει· δακνομένη τε τῷ πονοῦντι ὀδόντι βοηθεῖ· ἀλφούς τε λευκοὺς ἀποσμήχει σὺν ὄξει λεία. τὰ δὲ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα λειωθέντα, σκληρίας καὶ χοιράδας διαφορεῖ. σκώληκάς τε τοὺς ἐν ὠσὶν ὁ χυλὸς ἐγχυματισθεὶς κτείνει. Ἡ μέντοι Λιβυκὴ κάππαρις, γινο-
D μένη δὲ κατὰ τοὺς *Μαρμαρίτας λεγομένους, ἐμπνευματοῖ ἰσχυρῶς. ἐμετικὴ δὲ τυγχάνει ἡ ἐν Ἀπουλίᾳ. ἡ δὲ ἐκ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ *Λιβύης, δριμυτάτη, φλυκταινοῦσα τὸ στόμα, καὶ *κατεσθίουσα τὰ οὖλα ἄχρι γυμνώσεως· ὅθεν πρὸς βρῶσιν ἐστὶν *ἀνεπιτήδειος.

V. καὶ στόμαχον.
V. διαχώρημα
V. hæc ad finem omittit.
Lacuna in vetustiss. codice legit [illegible]
Alias [illegible]

E
Περὶ Λεπιδίου. Κεφ. σε'.

ΛΕΠΙΔΙΟΝ, ὃ ἔνιοι γιγγίδιον καλοῦσι, γνώριμον βοτάνιον, ταριχευόμενον εἰς ἁλμαίας μετὰ γάλακτος. Δύναμις δέ ἐστι τῶν φύλλων δριμεῖα ἑλκωτική. ὅθεν ἰσχιαδικόν ἐστιν ἐπίπλασμα ἀμυντικώτατον, λεῖον σὺν ἑλενίου ῥίζῃ ἐπιτιθέμενον πρὸς *τέταρτον ὥ-
F ρας. καὶ ἐπὶ σπληνικῶν ὁμοίως· ἀφίστησι δὲ καὶ λέπρας. ἡ δὲ ῥίζα δοκεῖ ὀδόντων ἀλγήματα παραιτεῖσθαι, περιαπτομένη τῷ τραχήλῳ.

Cornarius [illegible]

Περὶ Βατραχίου. Κεφ. ϛ'.

ΒΑΤΡΑΧΙΟΝ, οἱ δὲ, σέλινον ἄγριον καλοῦσι· τούτου πλείονα μέν ἐστιν εἴδη. δύναμις δὲ μία, δριμεῖα καὶ ἄγαν ἑλ-
G κωτική. ἔχει δὲ τὸ μὲν αὐτῶν, φύλλα ὅμοια κορίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπόλευκα καὶ λιπαρά· ἄνθος μήλινον, ἐνίοτε πορφυροῦν· καυλὸν δὲ οὐ παχὺν, [ὕψος δὲ ὅσον πήχεως.]

V. non habet clausulam vti neque quod sequitur μικρά

Lacuna legit ῥίζαν μίαν μικρὰν λελυκήν.

Orib. χνοωδέστερον. Plin. foliosius.

V. καυλότερον.

Forte Σαρδόνιον.

A ῥίζαν μικράν, λευκήν, πικράν, ἔχουσαν ἀποφύσεις ὡς ἑλλεβόρου· φύεται δὲ παρὰ ῥείθροις. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος χνοωδέστερον καὶ μακροκαυλότερον, ἐντομὰς ἔχον πλείους τῶν φύλλων, πλεῖστον ἐν Σαρδονίᾳ γινόμενον, δριμύτατον, ὃ δὴ καὶ σέλινον ἄγριον καλοῦσι. καὶ τρίτον σφόδρα μικρὸν καὶ δύσοσμον,

Dodonæus restituit ὑ. χλωρόν.

Addit Ald. τὸ ἄνθος.

Cat. χλοωδέστερον.

Ruell. & Marc. inter τὰ φύλλα & καὶ οἱ καυλοὶ, καὶ τὰ ἄνθη videtur legisse. Sic & habetur in nostris Ald. cod.

B τὸ ἄνθος χρυσῷ ὅμοιον. καὶ τέταρτον ἐοικὸς τούτῳ, ἄνθος γαλακτίζον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ ἁπαλοὶ καταπλασσόμενοι, ἑλκωτικὴν καὶ ἐσχαρωτικὴν μετὰ πόνου· ὅθεν ὄνυχας λεπροὺς καὶ ψώρας ἀφίστησι, καὶ στίγματα ἐξαίρει, καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ ἀλωπεκίας, πρὸς ὀλίγον

V. addit χλιαρά.

C καταπλασθέντα. ἑψόμενα δέ, καταντλήματα χιμετλιώντων ἐστὶ χλιαρά. ἡ δὲ ῥίζα πταρμὸν κινεῖ, ξηρὰ λεία προσφερομένη τοῖς μυκτῆρσι· καὶ ὀδονταλγίας κουφίζει περιαπτομένη, θρύπτει μέντοι αὐτούς.

Περὶ Ἀνεμώνης. Κεφ. σζ.

D ΑΝΕΜΩΝΗ διττή, ἡ μὲν ἀγρία, ἡ δὲ ἥμερος· καὶ τῆς ἡμέρου, ἡ μέν τις φοινικᾶ φέρει τὰ ἄνθη· ἡ δέ, ὑπόλευκα ἢ γαλακτίζοντα, ἢ πορφυρᾶ. φύλλα δὲ κοριοειδῆ, λεπτοσχιδέστερα πρὸς τῇ γῇ· καυλία

Alter χνοώδη, quam scripturā Serapio & Hermolaus secuti sunt.

V. vsque ad δριμυτέρα οὖσα nil habet.

E χνοώδη, λεπτά, ὑφ᾽ ὧν τὰ ἄνθη ὥσπερ μήκωνος, καὶ μέσα κεφάλια μέλανα, ἢ κυανίζοντα· ῥίζα κατὰ μέγεθος ἐλαίας ἢ μείζων, οἱονεὶ γόνασι διειλημμένη. ἡ δὲ ἀγρία κατὰ πάντα μείζων τῆς ἡμέρου, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα καὶ σκληροτέρα. πλείω τε κεφάλιον ἐπιμηκέστερον ἔχει· ἄνθος φοινικοῦν, ῥιζία λεπτὰ καὶ πλείω. ἡ δέ τις ἔχει φύλλα μέλανα, δριμυτέρα οὖσα. Δύναμιν δὲ ἔχουσι δρι-

V. quidam addit λίαν, alius, ἰσχυρῶν.

F μείας ἀμφότεραι· ὅθεν ὁ χυλὸς τῆς ῥίζης αὐτῆς ῥινὶ ἐγχυθεὶς, πρὸς κεφαλῆς κάθαρσιν ἁρμόζει. μασηθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, φλέγμα ἄγει· ἑψηθεῖσα δὲ ἐν γλυκεῖ καὶ καταπλασσομένη, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς ἰᾶται· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ ἀμβλυωπίας ἀποσμήχει, ἀνακαθαίρει δὲ καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν

V. quidam putat hæc ad finē vsq; illegitime ascripta, & expulsione quandā esse.

G ἑλκῶν. τὰ δὲ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ *συνεψηθέντες πτισάνῃ καὶ ἐσθιόμενα, γάλακτα ἀνάγει· ἐν προσθέτῳ δὲ ἔμμηνα ἄγει· καταπλασθέντα δέ, λέπρας ἀφίστησιν. Ἔνιοι δὲ

A Radice nititur exigua, candida & amara, adnatis ceu capillamentis, hellebori modo, fibrata: iuxta flućta nascitur. Alterum est lanuginosius, longioréque caule, pluribus foliorum incisuris, plurimum in Sardinia proueniés, acerrimum, quod etiam syluestre apium appellant. Est & tertium valde paruum & o-

B dore graui, flore aureo. Quartum simile huic, flore lacteo. Folia & caules tenelli vim habent illitu exulcerandi, & vsque adeò vrendi, vt etiam crustas cum dolore inducat. Quare scabros vngues auferūt, psoras remouent, stigmata delēt: itémque formicationes ac pensiles verrucas & alopecias ad breue tempus

C imposita tollunt. Quin & tepente eorum decocto perniones fouētur. Radix verò sicca tritáque, sternutamenta ciet, naribus admota: dentium quoque dolores appensa leuat, ipsos tamen rumpit.

De Anemone. Cap. CCVII.

D ANEMONE duûm est generū: syluestris quidem vna, satiua altera. Et in satiuæ quidem genere est, quæ phœniceos flores habeat, altera quæ candicantes, aut lacteos, aut purpureos. Harū folia coriandro similia, sed proximè terram scissa tenuiùs. Cauliculi lanuginosi, tenues, in quibus flores veluti papaueris, &

E in medio capitula nigra aut cærulea: radix oliuæ magnitudine, aut etiā maior, veluti geniculis distićta. At syluestri amplitudo prsus maior quàm satiuę, foliísque est latioribus ac durioribus: capite oblongiore, flore phœniceo, tenuib⁹ ac plurib⁹ radiculis. Est & quædam folijs nigris, quæ quidem acrior est. Vis v-

F triusque acris: qua de causa ipsius radicis succus naribus infusus valet ad purgandum caput. Commanducata verò radix, pituitam trahit. Decocta autem in passo & imposita, medetur oculorum inflammationibus: sed & cicatrices eorundē ac hebetudines emendat, sordidáque vlcera expurgat. Cæterùm fo-

G lia & caules si cum ptissana decoquantur, & in cibo sumantur, lactis fœcunditatem prĕstāt: subdita autem in pesso menstrua ciunt. Illita quoque, lepras eximunt. Sunt qui

nesciētes ab anemone syluestri distinguere argemonen dictam & papauer rhœas (de quo inter genera papaueris agemus) propter florum in puniceo colore conuenientiam, eupatorium errore ducti argemoniam appellent. Veruntamen tum argemone, tum & rhœas minùs saturato puniceo colore visuntur, & vtraque seriùs floret. Quinetiam argemone croceum gustúq; admodum acrem liquorem reddit: rhœas verò, candidiorem & acrem. Insuper vtrique intermedia sunt capitula syluestris papaueris similia, nisi quòd argemones quidem capitulum supernè latiusculum est, rhœadis autem aliquantò angustius. At anemones genera neque liquorem reddunt, neque capitula calycésve habent, sed velut asparagi cacumen. Denique & in aruis cultísve illa plerunque nascuntur.

De Argemone. Cap. CCVIII.

ARGEMONE tota quidem syluestri papaueri similis est: sed folium habet quale anemone, diuisum: floré in cauliculo puniceum: caput quale papauer rhœas, sed oblongius & summis partibus latum: radicem rotundam: liquorem verò reddit croci colore & acrem. Illita folia argema & nubeculas expurgant, inflammationésque compescunt.

De Anagallide. Cap. CCIX.

ANAGALLIDIS duo sunt genera, quæ flore distant. Nam quæ cæruleo est flore, fœmina dicitur: mas, quę phœniceo. Frutices sūt exigui, in terra iacentes, quibus folia in quadrangulis cauliculis pusilla, subrotunda, ad folia helxines accedētia: fructus rotundus. Vtraque porrò vim habet mitigādi, inflammationes arcendi, adactos corpori aculeos extrahendi, & nomas cohibendi. At succus earum capitis pituitam gargarizatu euocat, & naribus infusus dentium dolorem lenit, si in narem dolenti denti oppositam immissus fuerit. Emendat & argema cum melle Attico, & oculorum hebetudini opitulatur. Sed & morsis à vipera prodest, ex vino

A μὴ δυνάμενοι διορίζειν ἀπὸ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης τὴν λεγομένην ἀργεμώνην καὶ τὴν ῥοιάδα μήκωνα (περὶ ἧς ἐν τῇ μήκωσιν ἱστορήσομεν,) διὰ τὸ τῶν ἀνθῶν ὁμόχροιον, φοινικοῦν ὑπάρχον, πλανῶνται τὴν ἀργεμώνην εὐπατώριον ὀνομάζοντες. πλὴν τῆς ἀργεμώνης ἧττον βαθὺ τὸ φοινικοῦν ἐστι καὶ τῆς

B ῥοιάδος, ὀψιαίτερον δὲ αὕτη καὶ ἡ ἀργεμώνη ἀνθοῦσι. καὶ ἡ μὲν ἀργεμώνη ὀπὸν ἀνίησι κροκίζοντα, καὶ δριμὺν πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ἡ δὲ ῥοιάς, λευκότερον καὶ δριμύν. ἀμφότεραι δὲ μεταξὺ κεφάλια μήκωνι ἀγρίᾳ παραπλήσια ἔχουσι, πλὴν τὸ μὲν τῆς ἀργεμώνης ἄνωθεν ὑπόπαχυ, τὸ δὲ τῆς

C ῥοιάδος, ὑπόστενον. αἱ δὲ ἀνεμῶναι οὔτε ὀπὸν ἀνιᾶσιν, οὔτε κωδίας ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οἱονεὶ ἀσπαράγου ἄκρον. ἐν ἀρούραις τε τὸ πλεῖον ἐκφῦναι φύονται.

Περὶ Ἀργεμώνης. Κεφ. σή.

ΑΡΓΕΜΩΝΗ, ὅλον μὲν ἐστι ὅμοιον ἀγρίᾳ μήκωνι. τὸ δὲ φύλλον ἀνεμώνῃ

D ἔχει ὅμοιον, ἐσχισμένον, ἄνθος φοινικοῦν, κεφαλὴν δὲ ἐοικυῖαν μήκωνι ῥοιάδι, ἐπιμηκεστέραν δὲ καὶ πλατεῖαν κατὰ τὰ ἄνωθεν μέρη· ῥίζαν στρογγύλην. ὀπὸν δὲ ἀνίησι κροκίζοντα, δριμύν. καθαίρει δὲ ἄργεμα καὶ νεφέλια. καὶ φλεγμονὰς παρηγορεῖ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα.

E Περὶ Ἀναγαλλίδος. Κεφ. σθ'.

ΤΗΣ ἀναγαλλίδος διπλοῦν εἶδος ἐστι, διαφέρον ἄνθει. ἡ μὲν γὰρ κυάνεον ἔχουσα τὸ ἄνθος, θήλεια λέγεται· ἡ δὲ τὸ φοινικοῦν, ἄρρην. θαμνία δέ ἐστι κεχυμένα ἐπὶ γῆς, φύλλα ἔχοντα ἐπὶ τετραγώνων καυλίων μικρά, ὑποστρόγγυλα

F [παρόμοια τὰ τῆς ἑλξίνης,] καρπὸν περιφερῆ· εἰσὶ δὲ ἀμφότεραι παρηγορητικαί, ἀφλέγμαντοι, σκολόπων ἐπισπαστικαί, νομῶν ἐφεκτικαί. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν ἀναγαργαριζόμενος, ἀποφλεγματίζει κεφαλήν· καὶ ῥισὶν ἐγχεόμενος, ὀδόντων πόνον παύει, ἐὰν εἰς τὸν ἀντικεί-

G μενον μυξωτῆρα τῷ ἀλγοῦντι ἐμβληθῇ· καθαίρει καὶ ἄργεμα μετὰ μέλιτος Ἀττικοῦ, καὶ ἀμβλυωπίαις βοηθεῖ. ὠφελεῖ καὶ ἐχιοδήκτους μετ᾽ οἴνου

Alter ἀργεμώνην

In altero legitur eodem sensu. ὀψιαίτερον δὲ αὗται τῶν ἀνεμωνῶν.

Vulg. exempl. ἀνεμώνης

V. codex τὸ δὲ φύλλον ἀργεμώνης ἐσχισμένον.
Par. inserit ἄνθος
Par. καυλὸν

In fine v. cod. margo habet, καὶ ἑτέρα εὑρίσκεται. μικρὰ δὲ πεταλα ἐμφερῆ ποσῶς. Hoc cap in cod. vet. Crateuæ tribuitur.

V. caret conclusis.

ἐπισπαστικαί

V. caret, vsque ad ἐγχεόμενος.

Lacuna addit ex cod. v. καὶ ὑστεροπνιγικοῖς

πνιγομένοις, καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἡπατικοῖς. φασὶ δὲ ἔνιοι τὴν μὲν ἔχουσαν τὸ κυάνεον ἄνθος, προπιπτώσης δακτυλίου εἴσω ἄγειν τὴν ἕδραν· τὴν δὲ τὸ φοινικοῦν, ἐρεθίζειν καταπλασθεῖσαν.

V. cod. quidã in extremo cap. καὶ Κερατίας ὁ ῥιζοτόμος: ἀναγκαῖαι δὲ ἀμφότεραι τραυματικαί, ὀλίσμασιν, σκολόπων ἐλκυστικαί. Carac addit, καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος εἰς τὸ αὐτὸ τὰ αὐτὰ φησὶν ἀπαραλλάκτως.

Περὶ κισσοῦ. Κεφ. σι.

Κισσὸς πολλὰς ἔχει διαφορὰς τῷ εἴδει, τὰς δὲ γενικωτάτας τρεῖς. λέγεται γὰρ ὁ μέν τις λευκὸς, ὁ δὲ μέλας, ὁ δὲ ἕλιξ. ὁ μὲν οὖν λευκὸς, φέρει τὸν καρπὸν λευκόν· ὁ δὲ μέλας, μέλανα ἢ κροκίζοντα, ὃν δὴ καὶ ἰδίως Διονύσιον καλοῦσιν. ὁ δὲ ἕλιξ ἄκαρπός τε ἐστὶ, καὶ *λευκὰ ἔχει τὰ κλήματα, καὶ τὰ φύλλα *λεπτὰ καὶ *γωνιώδη καὶ *ἐρυθρά. πᾶς δὲ κισσὸς δριμὺς ἐστὶ, στυπτικὸς, τῶν νευρωδῶν ἁπτικός. ποιεῖ δὲ αὐτοῦ τὰ μὲν ἄνθη τρισὶ τοῖς δακτύλοις ληφθέντα καὶ ποθέντα ἐν οἴνῳ, πρὸς δυσεντερικούς. δὶς δὲ τῆς ἡμέρας δεῖ πίνειν. καὶ πρὸς πυρίκαυστα δὲ ἁρμόζει σὺν κηρωτῇ λεανθέντα. τὰ δὲ ἁπαλὰ τῶν φύλλων σὺν ὄξει ἑψόμενα, ἢ ὠμὰ *ἄρτῳ συλλεαινόμενα, σπλῆνα ἰῶνται. ῥινεγχυτεῖται δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων καὶ τῶν κορύμβων σὺν ἰρίνῳ, [ἢ μέλιτι, ἢ νίτρῳ,] καὶ πρὸς τὰ χρόνια τῆς κεφαλῆς ἀλγήματα ἁρμόζει, καὶ ἐπιβρέχεται σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ. ὠταλγίας δὲ καὶ πυορροοῦντα ὦτα σὺν ἐλαίῳ ἰᾶται. τοῦ δὲ μέλανος κισσοῦ ὁ χυλὸς καὶ οἱ κόρυμβοι ποθέντες, **ἀτόκους ποιοῦσι, καὶ παρακόπτουσι τὴν διάνοιαν πλεονασθέντες. λεῖα δὲ σφαιρία πέντε τῶν κορύμβων θερμανθέντα σὺν ῥοδίνῳ ἐν σιδίῳ, καὶ ἐνσταχθέντα εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐπὶ ὀδονταλγίας, τὸ ἄλγημα πραΰνει. μελαίνουσι δὲ καὶ τὰς τρίχας οἱ κόρυμβοι. καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς πᾶν ἕλκος, ἑψηθέντα σὺν οἴνῳ. καὶ καταπλασσόμενα, καὶ κακοήθη, καὶ ἐφηλίδας θεραπεύει ὡς προείρηται ἑφθά. κινοῦσι δὲ καὶ καταμήνια ὑποτιθέντες οἱ κόρυμβοι λεῖοι. καὶ ποθέντες δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν < πλῆθος, ἀτόκιόν ἐστι. καὶ ὁ μόσχος δὲ τῶν φύλλων μέλιτι χρισθεὶς καὶ προστεθεὶς τῇ μήτρᾳ, ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα. ὁ δὲ χυλὸς *ἐνσταζόμενος ταῖς ἐν τοῖς ῥώθωσι δυσωδίαις καὶ σηπεδόνας ἐκκαθαίρει. τὸ δὲ δάκρυον αὐτοῦ ψιλοῖ τρίχας καὶ

V. μικρά

V. γωνιοειδῆ

Ald. τοῖς τρισὶ δακτ.

Deest in Ald.

Hæc v. non habet.

V. αἱμοῤῥαγοῦντα

Lacuna legit in antiquo, μελανοκάρπου

V. ἀνοίας, alius ἀγρίαν, alius ἀτοκίας.

Al. ταραχώδεις

Byzantinus codex caret.

Al. ἐνσταζόμενος.

A potus, itémque nephriticis, hepaticis, atque hydropicis. Cæterùm aiunt nonnulli impositam eam quę cæruleum edit florem, sedis procidétiam retrò agere: quæ verò phœniceum, eandem proritare.

De Hedera. Cap. CCX.

B Hedera multas in specie differentias sortitur: summas autem genere tres. Est enim candida quędam, nigra altera, tertiáque quę vocatur helix. Et candida quidem, fructum fert candidũ: nigra, quam etiam vulgus Dionysiam vocat, nigrum aut croci æmulum. At helix fructum non gignit, tenues autem habet viticulas: folia verò parua, C angulosa & rubra. Porrò hedera omnis acris est & astringés, neruosúmque genus tentat. Flores ternis digitis capti, & in vino poti, ad dysentericos faciunt: sed bis die potari oportet. Ijdem cum cerato triti, ambustis prosunt. Recentia autem molliáve folia ex aceto decocta, aut cruda cum pane detrita, lienem sa- D nant. At succus foliorum & corymborum cum irino vnguento, melle aut nitro contra veteres capitis dolores vtiliter per nares infunditur. Perfunditur & eo caput cum aceto & rosaceo. Dolentibus verò purulentísque auribus cum oleo medetur. Nigræ autem hederæ suc- E cus & corymbi epoti sterilitatem faciunt, mentémque turbant largiùs sumpti. Globosi verò corymborum acini quinque, triti calfactíque cum rosaceo in Punici cortice, & in dolore dentium contrariæ auri instillati, dolorem mitigant. Denigrant & capillum corymbi. At folia in vino cocta, omni vlcerum F generi illinuntur. Ambusta quoque, etiã maligna, & maculas à sole contractas sanant, velut antè dictum est, decocta. Mouent & menses corymbi triti ac subditi. Ijdem post purgationes fœminarũ drachmæ pondere poti, spem conceptionis adimunt. Sed & pediculus foliorum melle irrigatus, & vuluæ in- G ditus menses & partus extrahit. Succus autẽ instillatus, narium graueolentiam emendat, & earundem putrida vlcera expurgat. Hederæ verò lachryma psilothrum est: ac

illitu pediculos enecat. Radicum deniq; ſuccus in aceto potus, morſis à phalangio ſuccurrit.

De Chelidonia. Cap. CCXI.

CHELIDONIA maior caulem profert cubitalem, aut etiam altiorem, gracilem, qui quidem adnatos habet ramulos folijs refertos. Sunt autem ea ranunculi folijs ſimilia, at molliora tamen, & aliquantum colore glauco: flos verò ſecundum ſingula folia prodit, vti violæ albæ. Succus croceus eſt, acris, mordax, aliquantulum ſubamarus & graueolens. Radix ſupernè quidem ſingularis eſt, at internè in multa crocea capillamenta fibratur. Fructus ceu corniculati papaueris, tenuis, longus, coni ſeu metæ figura, in quo exigua ſemina papaueris ſeminibus maiora cócluduntur. Succus melli admixtus, & in æreo vaſe prunis decoctus, oculorum aciem adiuuat. Folijs verò, radice & fructu ineunte æſtate ſuccus exprimitur: qui quidem ſiccatus in vmbra digeritur in paſtillos. Radix cum aniſo ex vino albo pota, regio morbo medetur, itémque herpetibus, impoſita cum vino: ſed & commanducata dentium dolorem ſedat. Porrò creditur chelidoniæ nomé ſibi vendicaſſe, quòd primo ſtatim hirundinum aduentu erumpat, earundémque diſceſſu marceſcat. Sunt & qui tradiderint, ſi quis ex hirundinum pullis excæcatus fuerit, matres admota herba illius cæcitati mederi, adeóque viſum reſtituere.

De Chelidonia minore. Cap. CCXII.

CHELIDONIA minor, quam ſyluestre triticum aliqui nuncuparunt, herbula eſt pediculis ab radice pendens, ſine caule, folijs hederę figura, ſed multò rotúdioribus ac minoribus, mollib⁹ & ſubpinguibus circúdata. Radices habet ex eodé callo complures, puſillas, in granorum tritici modú aceruatim congeſtas, quarum tamên tres quatuórve in longitudiné protéduntur. Cęterùm iuxta aquas paluſtriáq; loca naſcitur. Vim acrem obtinet, & anemones modo ſummá cuté exul-

A κτείνει φθεῖρας ἐπαλειφόμενον. ὁ δὲ τῶν ῥιζῶν χυλὸς σὺν ὄξει ποθεὶς, φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ.

Lacuna ex vet. cod. restituit, σὺν ὄξει ὁ χυλὸς καὶ ποθείς. V inserit, ὀδονταλγίαις

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. σια´.

ΧΕΛΙΔΟΝΙΟΝ μέγα καυλὸν ἀνίησι πηχυαῖον, ἢ καὶ μείζονα, ἰσχνὸν, ἔχοντα παραφυάδας φύλλων μεστάς. B φύλλα ὅμοια βατραχίῳ, τρυφερώτερα μέντοι τὰ τοῦ χελιδονίου καὶ ὑπόγλαυκα τὴν χρόαν. καὶ παρ᾽ ἕκαστον φύλλον ἄνθος ὥσπερ τὸ λευκόϊον. χυλὸς δὲ κροκώδης, δριμὺς, δηκτικὸς, ποσῶς ὑπόπικρος καὶ δυσώδης· ῥίζα ἄνωθεν μέν ἐστι μία, κάτωθεν δὲ πλείονες, C κροκοειδεῖς τὴν χρόαν. καρπὸς δὲ ὥσπερ τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λεπτὸς, μακρὸς ὡς κῶνος, ἐν ᾧ σπερμάτια μείζονα μήκωνος. Τούτης ὁ χυλὸς μιγεὶς μέλιτι καὶ ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἐπ᾽ ἀνθράκων, ἁρμόζει πρὸς ὀξυδορκίαν. χυλίζεται δὲ τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς ἀρχομένου θέρους, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ καὶ ἀναπλάσσεται. D ἡ δὲ ῥίζα πινομένη σὺν ἀνίσῳ καὶ οἴνῳ λευκῷ, ἰκτερικοὺς θεραπεύει καὶ ἕρπητας καὶ καταπλασσομένη σὺν οἴνῳ. ὀδονταλγίας τε παύει διαμασσωμένη. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι χελιδόνιον, ἐπειδὴ ἅμα ταῖς χελιδόσι φαινομέναις ἀναφύεται, ληγούσαις δὲ συμπαρακμάζει. E τινὲς δὲ ἱστόρησαν ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ τῶν τῆς χελιδόνος νεοσσῶν, αἱ μητέρες προσφέρουσαι τὴν πόαν, ἰῶνται τὴν πήρωσιν αὐτοῦ.

Ita v.c. ac vulgata exemplaria his κροκ. τὴν χρόαν carent.

Lacuna legit in vet. cod. τινὲς δὲ προσιστόρησαν, ὅτι ἐὰν τυφλώσῃ τις τοὺς τῆς χελιδόνος νεοσσοὺς, αἱ μητέρες προσφέρουσαι τὴν πόαν ἰῶνται τὴν πήρωσιν αὐτῶν.

Περὶ Χελιδονίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. σιβ´.

Χελιδόνιον τὸ μικρὸν, ὃ δὲ πυρὸν ἄγριον ἐκάλεσαν, F βοτάνιόν ἐστιν ἐκ μόσχων ἀπηρτισμένον, ἄκαυλον, φύλλοις κισσοειδέσι, περιφερεστέροις δὲ μᾶλλον καὶ μικροτέροις, καὶ τρυφεροῖς, καὶ ὑπολιπάροις περιεχόμενον· ῥίζας δὲ ἔχει ἐκ τοῦ αὐτοῦ μικρὰς, πολλὰς, ὥσπερ πυροὺς σεσωρευμένας. τρεῖς δὲ εἰσιν G ἢ τέσσαρες αὐτῶν μακραὶ πεφυκυῖαι. φύεται δὲ παρ᾽ ὕδασι καὶ τέλμασιν. ἔχει δὲ τὴν δύναμιν δριμεῖαν, παραπλησίαν ἀνεμώνῃ, ἑλκοῦσαν τὴν ἐπιφά-

Ald. πύρινον.

Alius quidam, λειμώνιον. V. ἔχουσαν

A νειδιώ· ψώρας τε καὶ ὄνυχας λεπροὺς ἀφίστησιν. αἱ δὲ ῥίζαι χυλωθεῖσαι, χρήσιμοι εἰς ῥινεγχυσίαν μετὰ μέλιτος πρὸς κάθαρσιν κεφαλῆς.

Περὶ Ὀθόννης. Κεφ. σιγ'.

Quidam codices vetusti vsque ad ἔχει δέ, omnino cæteris carent.

*ὈΘΟΝΝΑ· οἱ μὲν φασὶ τῆς μεγάλου χελιδονίου χυλὸν εἶναι· οἱ δέ, γλαυκίου· οἱ δέ, *τῆς κερατίτιδος μήκωνος τῶν ἀνθέων χυλόν. B ἔνιοι δὲ μίγμα ἀναγαλλίδος τῆς κυανέας καὶ ὑοσκυάμου καὶ μήκωνος χυλῶν. οἱ δέ, βοτάνης Τρωγλοδυτικῆς τινός, ἣ ὡς Ὀθόννα καλεῖται, εἶναι χυλόν· γεννᾶσθαι δὲ αὐτὴν καὶ ἐν τῇ κατ' Αἴγυπτον Ἀραβίᾳ. C ἔχει δὲ τὰ φύλλα εὐζώμῳ ἐμφερῆ, πολύτρητα ὥσπερ σητόκοπα, ψαφαρά, *ὀλιγόφυλλα. ἄνθος δὲ φέρει κρόκινον, πλατύφυλλον· ὅθεν ἔδοξαν ἀνεμώνης αὐτὸ τινὲς εἶδος εἶναι. χυλίζεται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ὅπου δεῖ ἀποκαθαίρειν, δάκνουσα, καὶ πάντα τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποσμήχουσα. D φασὶ δέ τινα καὶ ὑγρασίαν ἀπορρεῖν τῆς βοτάνης, ἣν πλύνοντες καὶ χωρίσαντες τὴν λίθον, ἀναπλάσσουσι τροχίσκους πρὸς τὰ αὐτά. ἔνιοι δὲ φασὶν αὐτὴν λίθον εἶναι Αἰγύπτιον ἐν τῇ Θηβαΐδι γεννώμενον, χαλκόχροον, μικρὸν τῷ μεγέθει, δάκνοντα τὴν γεῦσιν μετὰ πυρώσεως καὶ στύψεως.

Hæc verb. sic leguntur in veteri: τῆς κερατίτιδος μήκωνος χυλόν, οἱ δέ. Sed vulgatam scripturam Goupylus meliorem esse censet.

Cæteræ. ἀργύχυλα

E

Περὶ Μυὸς ὤτων. Κεφ. σιδ'.

ΜΥΟΣ ὦτα, οἱ δὲ μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν, ἀνίησι καυλοὺς ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείονας, ὑπερύθρους τὰ κάτωθεν καὶ κοίλους· φύλλα δὲ ἐπιμήκη καὶ στενά, ῥάχιν * ἐπηρτημένην ἔχοντα, F μελανίζοντα, ἀνὰ δύο πεφυκότα ἐκ διαστημάτων, εἰς ὀξὺ ἀπολήγοντα. ἐκφύεταί τε λεπτὰ καυλία ἐκ τῶν μασχαλῶν ἐφ' ὧν ἀνθύλλια κυανίζοντα μικρά, ὡς τὰ τῆς ἀναγαλλίδος· ῥίζα δὲ δακτύλου τὸ πάχος, ἔχουσα πολλὰς ἀποβλαστήσεις. G " καθόλου δὲ ἐστὶν ὁμοία ἡ πόα τῷ σκολοπενδρίῳ. λειοτέρα δὲ καὶ ἐλάσσων. ταύτης ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα *αἰγίλωπας ἰᾶται. τινὲς δὲ καὶ τὴν ἀλσίνην μυὸς ὠτίδα καλοῦσιν.

Mathioli exemplar, ῥάχιν ἐπὶ μέσῳ ἔχ.

Vetus hanc partem non legit: alij continue legunt.

Sic Ruellij codex at Par. αἰγίλωπα.

cerat: psoras item & scabros vngues eximit. Succus verò radicibus expressus, addito melle, ad purgandum caput naribus vtiliter infunditur.

De Othonna. Cap. CCXIII.

OTHONNAM aiunt nonnulli maioris Chelidoniæ succum esse, quidam glaucij: alij floribus corniculati papaueris expressum succum: alij anagallidis cæruleæ hyoscyami & papaueris succorum misturam esse contendunt. Alij denique Troglodyticæ cuiusdam herbæ succum, quæ Othonna vocetur: nascique eam in eo Arabiæ tractu, qui ad Ægyptum spectat. Habet hæc folia erucæ proxima, crebrò perforata, & tanquam à tineis pertusa, squalore obsita, pauca: quare quidam anemones speciem esse existimauerunt. Ex ea succus expressus oculorum medicamentis conuenit, vbi expurgare opus est. Mordet enim, & quæcunque oculis caliginem offundunt absterget. Tradunt & humorē quendam ex herba emanare, qui elotus, semotis lapillis, in pastillos ad eadem digeratur. Aliqui tamen affirmant lapidem Ægyptium esse, in Thebaïde nascentem, æreo colore, exigua magnitudine, gustu cum feruore quodam & astrictione mordaci.

De Myosotide, seu muris auricula. Cap. CCXIIII.

MVRIS auricula, quam myosotida vocant, caules promit ab vna radice plures, aliquatenus infernè rubētes & concauos: folia oblonga, angusta, dorsi spinam elatam & eminulam habentia, nigricantia, per interualla assiduè geminata, & in mucronem desinētia. Prodeunt verò ex alis tenues cauliculi, in quibus flosculi cęrulei, parui, vt anagallidis. Radix digitali est crassitudine, multis fibrata capillamentis. Est denique, vt semel finiam, herba scolopendrio similis, sed læuior ac minor. Huius radix imposita ægilopas sanat. Sunt & qui alsinē myosotida vocitent.

De Isatide satiua, seu glasto. Cap. CCXV.

ISATIS satiua, qua lanarum infectores vtuntur, folium habet plantagini simile, verùm pinguius nigriúsque: caulem verò altitudine duos excedentem cubitos. Imposita folia œdema quoduis atque tubercula discutiunt, cruentáque vulnera glutinant. Erumpentem quoque sanguinem sistunt, & phagedænas, herpetas, erysipelata ac putrescentia vlcera sanant.

De Isatide syluestri. Cap. CCXVI.

Isatis syluestris, antedictæ similis est, sed folia fert maiora, quæ ad lactucæ folia accedunt: caules verò tenuiores, multifidos, quadantenus rubentes, è quorum cacumine folliculi multi linguarum figura dependent, in quibus semen: florem denique luteum ac tenuem. Eadem quæ & supra dicta præstat, sed præterea lienosis tam pota quàm imposita auxiliatur.

De Telephio. Cap. CCXVII.

TELEPHIVM portulacæ simile est & foliis & caule: alas verò binas habet singulis foliorum geniculis inhærentes: ramuli seni septeníve à radice fruticant, folijs referti cæruleis, crassis, lentis atque carnosis: flores denique lutei sunt aut candidi. Vere nascitur in vitibus locísque cultis. Folia ad senas horas imposita, vitiliginem albam sanant: verùm posteà hordeaceam farinam adhibere oportet. Tollunt & vitiligines alphos dictas, ex aceto in sole illita: sed vbi inaruerint, abstergi ea oportet.

Libri secundi finis.

A Περὶ Ἰσάτιδος ἡμέρου. Κεφ. σιε'.

ΙΣΑΤΙΣ ἥμερος, ᾗ οἱ βαφεῖς χρῶνται, φύλλον ἔχει ἀρνογλώσσῳ ἐμφερές· λιπαρώτερον δὲ καὶ μελάντερον, καυλὸν δὲ ὑπὲρ δίπηχυν. Δύναται δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα πᾶν οἴδημα διαφορεῖν, καὶ φύματα, καὶ ἔναιμα τραύματα
B κολλᾶν. αἱμορραγίας τε στέλλειν, καὶ φαγεδαινικὰ, καὶ ἕρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ σηπεδόνας θεραπεύειν.

V. caret.

V. addit, [illegible]

Margo: [illegible]

Περὶ Ἰσάτιδος ἀγρίας. Κεφ. σις'.

Ἰσάτις ἀγρία, παραπλησία οὖσα τῇ πρὸ αὐτῆς, φύλλα ἔχει μείζονα πρὸς τὰ τῆς θρίδακος. καυλοὺς δὲ λεπτοτέρους, πο-
C λυσχιδεῖς, ὑπερύθρους, ἔχοντας ἐξ ἄκρου ὥσπερ θυλάκια γλωσσοειδῆ πολλὰ ἀποκρεμάμενα, ἐν οἷς τὸ σπέρμα. ἄνθος μήλινον, λεπτόν. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ πρὸ αὐτῆς, ὠφελοῦσα καὶ σπληνικοὺς πινομένη καὶ καταπλασσομένη.

Epitome addit, [illegible]

D Περὶ Τηλεφίου. Κεφ. σιζ'.

ΤΗΛΕΦΙΟΝ, τοῦτο καὶ τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καυλῷ ἔοικεν ἀνδράχνῃ· μασχάλας ἔχει δύο παρ' ἕκαστον γόνυ τῶν φύλλων ἐμφυομένας. ἀφ' ὧν κλωνία ϛ'. ἢ ζ'. ἀπὸ τῆς ῥίζης πλήρη φύλλων κυανοειδῶν, παχέων τε καὶ γλίσχρων καὶ σαρκωδῶν,
E ἄνθη μήλινα ἢ λευκά. φύεται δὲ ἐν ἀμπελῶσι καὶ τόποις ἐργασίμοις ἔαρος. θεραπεύει δὲ καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐπὶ ὥρας ἓξ λεύκας· δεῖ δὲ μετὰ ταῦτα ὠμηλύσει χρῆσθαι. αἴρει δὲ καὶ ἀλφοὺς ἐπιχριόμενα σὺν ὄξει ἐν ἡλίῳ. δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποξηρανθῆναι αὐτὰ ἀπο-
F ψᾶν.

V. [illegible]

Addit Matthioli codex [illegible]

Alter non habet hanc vocem neque etiam eā Plinius expressit.

V. tantum λευκά. Sed vulgatam scripturam rectiorem vult esse Goupylus, quia in telephio flores lutei spectentur.

Τέλος τοῦ βιβλίου δευτέρου.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς λόγος τρίτος.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI De medica materia Liber tertius.

IANO ANTONIO SARACENO, LVGDVNÆO, INTERPRETE.

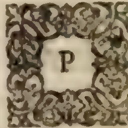


ΕΝ μὲν τοῖς πρὸ τούτου βι- A
βλίοις, φίλτατε Ἄρειε, πα-
ρεδώκαμεν περὶ ἀρωμά-
των, καὶ μύρων, καὶ ἐλαίων,
καὶ δένδρων, καὶ τῶν ἀπ' αὐτῶν καρπῶν
τε καὶ δακρύων, ἔτι τε ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ
λαχάνων, καὶ τὴν δριμύτητα κεκτημένων
βοτανῶν. ἐν δὲ τούτῳ τρίτῳ ὑπάρχον- B
τι, περὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτα-
νῶν καὶ σπερμάτων, συμφύλων τε καὶ
φαρμακωδῶν ἐπελευσόμεθα.

Περὶ Ἀγαρικοῦ. Κεφ. α'.

ἈΓΑΡΙΚΟΝ ῥίζα φέρεται σιλφίῳ
ἐμφερής, οὐ πυκνὴ τὴν ἐπιφάνειαν
ὥσπερ τὸ σίλφιον, ἀραιὰ δέ ἐστιν ὅλη. ἔστι
δὲ τὸ μὲν αὐτοῦ, ἄρρεν· τὸ δέ, θῆλυ· ὧν διαφέ- C
ρει τὸ θῆλυ ἔχον κτηδόνας εὐθείας ἐντός.
τὸ δὲ ἄρρεν, περιφερές ἐστι καὶ πανταχόθεν
συμφυές. γεῦσις δ' ἀμφότερα ὅμοια· κα-
τ' ἀρχὰς μὲν γλυκάζοντα, εἶτα ἐκ τῆς ἀνα-
δόσεως ἔμπικρα. γεννᾶται δὲ ἐν τῇ Ἀγα-
ρίᾳ τῆς Σαρματικῆς. λέγουσι δὲ οἱ μέν, φύε-
σθαι ῥίζαν· οἱ δὲ τινές, ἐν τοῖς στελέχεσι τῶν δέν-
δρων ἐκ σήψεως γίνεσθαι, ὥσπερ οἱ μύκη- D
τες. γεννᾶται δὲ καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν
Γαλατίᾳ καὶ Κιλικίᾳ ἐπὶ τῶν κέδρων,
εὔθρυπτον μέντοι καὶ ἀσθενές. Τὴν μέν τοι
δύναμιν ἐστι στυπτικὸν, θερμαντικὸν· ποιοῦν
πρός τε στρόφους καὶ ὠμότητας, ῥήγματά
τε καὶ πτώματα. ὀβολῶν δὲ δυοῖν πλῆ-
θος διδόμενον μετ' οἰνομέλιτος, ἀπυρέτοις·
πυρέσσουσι δέ, ἐν μελικράτῳ. καὶ ἡπατικοῖς E
δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖς καὶ δυ-
σεντερικοῖς, καὶ νεφριτικοῖς καὶ δυσου-
ροῦσι καὶ ὑστερικαῖς πνιξί, καὶ καχεκτικοῖς

Quidam. αἰσθό. σιος.
Vulg. ἐχεία
Marc. ῥίζαν.
V. δένδρων. Sic Orib.
Mar. σπάσματα.
Marc. λειπεντερικοῖς
V. καρεν.



PRIORIBVS quidem libris, amantissime Arere, de aromatis, vnguétis, oleis, arboribus, earúmque fructibus & lachrymis: deindéque de animalibus, cerealibus, oleribus & acrimonia præditis herbis egimus. In hoc verò tertio de radicibus, succis, herbis & seminibus tú naturæ nostræ familiaribus, tum etiam medicamentosis disseremus.

De Agarico. Cap. I.

AGARICVM radix fertur silphij similis, non tamen densa summa facie, veluti silphium, sed tota rarior. Duo eius genera: mas inquá, & fœmina. Præfertur verò fœmina, quæ quidem rectas intus habet pectinum modo venas & quasi diuisuras. Mas autem rotundus est, & vndique congener ac sui similis. Sed est similis vtrique gustus: scilicet initio dulcis, mox vbi diffundi per os cœperit, in amaritudinem transit. Gignitur in Sarmatię regione, quæ Agaria dicitur. Sunt verò qui plantæ radicem esse affirment: alij vti fungos ex putredine nasci in arborum caudicibus. Nascitur & in Galatia Asiæ & Cilicia in cedris, sed friabile & infirmius. Porrò Agaricum astringendi calfaciendiq; vim habet: estq; efficax contra tormina, cruditates, rupta & casus ab alto. Datur verò binis obolis ex vino mulso febrim non sentientibus: febricitantibus autē, in aqua mulsa: itémque hepaticis, suspiriosis, arquatis, dysentericis, nephriticis, ægrè meientibus, ab vtero strangulatis, atque fœdo pallore decoloratis

drachmæ pődere exhibetur: phthisicis autem ex passo: ac lienosis in aceto mulso. A stomachicis vero per se ita vt est, manditur ac deuoratur citra vllius liquoris sorbitionem: ac simili quoque modo datur acidum ructantibus. Sistit & sanguinis reiectiones, ternis obolis ex aqua sũptum. Facit & ad coxendicum articulorúmque dolores & comitiales morbos, si cum aceto mulso pari pődere assumatur. Menses quoque ciet, ac inflatione vteri vexatis mulieribus pari modo vtiliter exhibetur. Soluit & rigorem horrorémve, datum ante febrilium accessionum initia. Sed & aluũ purgat drachma vna aut altera, si cum aqua mulsa bibatur. Est & venenis pro antidoto, drachmæ vnius pondere cum diluta vini potione sumptum. Quin & serpentium ictibus ac morsibus tribus obolis ex vino potum auxiliatur. In summa internis omnibus vitijs subuenit, pro virium & ætatis ratione propinatum, his ex aqua, illis è vino, alijs ex aceto mulso, aliis denique ex aqua mulsa.

De Rha. Cap. II.

RHA, quod aliqui rheon vocant, prouenit in iis quæ supra Bosphorum sunt regionibus, ex quibus etiam affertur. Radix foris nigra, cẽtaurio magno similis, sed minor ac intus rubicundior, sine odore, laxa seu fungosa & aliquantum leuis. Optimum habetur quod teredines non sensit, si gustatu cum astrictione remissa lentescat, & commaducatum, colorẽ reddat pallidum, & quodammodo ad crocum inclinãtem. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulsiones, spleneticos, hepaticos, nephriticos, torminosos, itémque aduersus vesicæ & pectoris vitia, distensiones hypochődriorum, icterinos affectus, ischiadas, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus & venenatorum morsus. Dabis verò ad singulos affectus, eodem quo agaricũ pondere & cum eisdem liquoribus: scilicet febri carentibus, in vino mulso: febricitantibus autem, ex aqua mulsa: phthisicis, ex passo:

A < α΄ διδόμενον· φθισικοῖς δὲ μετὰ γλυκέος· σπληνικοῖς δὲ μετ' ὀξυμέλιτος· καὶ στομαχικοῖς ὡς ἔστι διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου. ὁμοίως δὲ καὶ ὀξυρεγμιῶσιν. ἵστησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγάς, ὁλκὴ τριωβόλου μεθ' ὕδατος λαμβανόμενον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἰσχίων B καὶ ἄρθρων ἀλγήματα, καὶ ἐπιληψίας, μετ' ὀξυμέλιτος λαμβανόμενον τὸ ἴσον πλῆθος. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ ταῖς ἐμπνευματουμέναις ὑστέραις γυναιξὶν ὠφελίμως τὸ ἴσον δίδοται. λύει δὲ καὶ ῥίγους πρὸ τῆς ἐπισημασίας διδόμενον. καθαίρει δὲ καὶ κοιλίαν < α΄, ἢ β΄. μετὰ μελικράτου πινό- C μενον. ἔστι δὲ καὶ θανασίμων ἀντίδοτον μετὰ κράματος < μιᾶς ὁλκὴ λαμβανόμενον. καὶ πρὸς ἑρπετῶν δὲ πληγὰς καὶ δήγματα, ὁλκὴ τριωβόλου μετ' οἴνου πινόμενον βοηθεῖ. καὶ καθόλου πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα πάθη ἁρμόζει, πρὸς δύναμιν καὶ ἡλικίαν διδόμενον, οἷς μὲν μεθ' ὕδατος, οἷς δὲ D μετ' οἴνου, οἷς δὲ μετ' ὀξυμέλιτος " ἢ μελικράτου.

V. addit πολλάκις

Περὶ Ῥᾶ. Κεφ. β΄.

ΡΑ, ὃ δὲ ῥῆον καλοῦσι, " γεννᾶται ἐν τοῖς ὑπὲρ Βόσπορον τόποις, ὅθεν καὶ κομίζεται ". ῥίζα ἔξωθεν μέλαινα, κενταυρείῳ τῷ μεγάλῳ ἐοικυῖα, μικροτέρα μέν τοι καὶ E ἐνερευθεστέρα, ἄοσμος, χαύνη, ὑπόκουφος. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον τὸ ἀτερηδόνιστον, ἔγλισχρόν τε κατὰ τὴν γεῦσιν μετὰ ἀμυδρᾶς στύψεως, διαμασηθέν τε ἔνωχρον καὶ χρονίζον πως τῷ χρώματι. Ποιεῖ δὲ πινόμενον πρὸς ἐμπνευματώσεις, στομάχου ἀτονίαν, ἄλγημα παντοῖον, σπάσματα, F σπληνικούς, ἡπατικούς, νεφριτικούς, στροφουμένους, καὶ τὰ περὶ κύστιν καὶ θώρακα, καὶ ὑποχονδρίων ἐντάσεις, καὶ τὰ περὶ ὑστέραν πάθη, ἰσχιάδας, αἵματος πτύσεις, ἄσθματα, λυγμούς, δυσεντερίας, κοιλιακὰς διαθέσεις, καὶ περιόδους, καὶ θηρίων δήγματα. δίδοται δὲ ὁμοίως τῷ ἀγαρικῷ πρὸς ἕ- G καστον πάθος, τῇ αὐτῇ ὁλκῇ, καὶ ὑγροῖς χρώμενος· μετ' οἰνομέλιτος μέν, ἀπυρέτοις· πυρέσσουσι δέ, μετὰ μελικράτου· φθισικοῖς, μετὰ γλυκέος,

Alter, ὃ δὲ ῥῆον.
V. πολλοὶ δὲ ῥαποντικόν. Sed ab aliquo fortè ista irrepserunt, Vulg. exemp. carent.

Dodon. ἐνερευθὲς legendum putat

V. addit μάλιστα τὰ ἔξω.

Lacuna scribit addi in v.c. καὶ ῥήγματα quod non omisit Plin. de rhacomate (sic enim vocat) agens lib. 27. cap. 12.

V. delet. V. his vsque ad ἀρεῖ caret. itidemque Serapio.

σπληνικοῖς μετ' ὀξυμέλιτος· στομαχικοῖς ὡς ἔστι διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου. αἴρει δὲ καὶ πελιώματα καὶ λειχῆνας, μετ' ὄξους καταχρισθέν. καὶ φλεγμονὰς πάσας διαφορεῖ χρονίας, σὺν ὕδατι καταπλασσόμενον. ἡ δὲ ἀνωτάτω αὐτοῦ δύναμις, στυπτικὴ μετὰ ποσῆς θερμασίας.

A splenetícis ex aceto mulso. At à stomachicis ita vt est mandetur, ac citra sorbitionem vllam deuorabitur. Tollit quoque liuétia, lichenásque cum aceto illitum: atque inflammationes omnes veteres ex aqua impositum dissipat. Cæterùm summa ipsius vis, astringens est cum aliquanto calore.

B

Περὶ Γεντιανῆς. Κεφ. γ'.

De Gentiana. Cap. III.

Dalech. καὶ μάλιστα τὰ κατ' ἄκρον κείμενα μικρότερα. V. ὑπεσχισμένα μικρῶς

Dod. κοῦφον legisse videtur.

Aliqui cod. omittunt παχ. πικραί. V. ἀκρωτηρίοις, idem.

Dod legit ξηραντικήν.

Alter, καὶ στρέμματα, quæ lectio sensum rei conuenientem Goupylo habere videtur. alius τρίμματα.

V. κωνείου.

ΓΕΝΤΙΑΝΗ δοκεῖ μὲν ὑπὸ πρώτου εὑρῆσθαι Γέντιδος τοῦ Ἰλλυριῶν βασιλέως, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκεν. ἧς τὰ φύλλα τὰ μὲν πρὸς τῇ ῥίζῃ, καρύᾳ ἢ ἀρνογλώσσῳ ὅμοια, ὑπέρυθρα· τὰ δὲ ἐν μέσῳ τῷ καυλῷ, καὶ μάλιστα τὰ κατ' ἄκρον, ἐσχισμένα μικρῶς. καυλὸς δὲ κενός, λεῖος, τὸ πάχος δακτύλου, τὸ δὲ ὕψος δίπηχυς, γόνασι διειλημμένος, ἐκ διαστημάτων μειζόνων περιεχόμενος τὰ φύλλα· καρπὸν δὲ ἔχων ἐν κάλυξι πλατὺν, κοῦφον, ἀχυρώδη, πρὸς τὸν τοῦ σφονδυλίου· ῥίζαι μακραί, ὅμοιαι ἀριστολοχίᾳ τῇ μακρᾷ, παχεῖαι, πικραί. γεννᾶται δὲ ἐν ὑψηλοτάταις ἀκρωρείαις, καὶ συσκίοις τόποις καὶ ἐνύδροις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα θερμαντικήν, στυπτικήν· βοηθεῖ δὲ θηριοδήκτοις ποτιζομένη < β'. τὸ πλῆθος, μετὰ πεπέρεως καὶ πηγάνου, καὶ οἴνου. τοῦ δὲ χυλίσματος ὅσον < α'. καὶ πρὸς ὀδύνας πλευρῶν, καὶ πτώματα, ῥήγματά τε καὶ σπάσματα. εὐθετεῖ καὶ ἡπατικοῖς καὶ στομαχικοῖς, πινομένη μετ' ὕδατος. ἐκβάλλει δὲ ἔμβρυα ἡ ῥίζα ὡς κολλύριον προστεθειμένη. ἔστι δὲ καὶ τραυματική, ἐπιτιθεμένη ὡς τὸ λύκιον, νεμομένων τε ἑλκῶν ἴαμα, καὶ μάλιστα τὸ χύλισμα, καὶ ὀφθαλμῶν ἐπίχρισμα φλεγμαινόντων. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ δριμέα τῶν κολλυρίων τὸ χύλισμα ἀντὶ μηκωνίου. ἔστι δὲ καὶ ἀλφῶν σμηκτικὴ ἡ ῥίζα. χυλίζεται δὲ θλασθεῖσα καὶ βραχεῖσα ἐν ὕδατι ἐπὶ ἡμέρας ε'. εἶτα ἑψηθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι, ἄχρις ἂν ὑπερέχωσιν αἱ ῥίζαι, καὶ μετὰ τὸ ψυχῆναι τὸ ὕδωρ διηθεῖται δι' ὀθονίου· καὶ ἕψεται ἄχρις ἂν γένηται μελιτῶδες τῇ συστάσει.

GENTIANA primùm inuenta creditur à Gentio Illyriorū Rege, à quo etiam cognomentum habuit. C Huius folia, quę quidem proximè radicem sunt, iuglandi plantaginíve similia, subrubentia: quæ verò in medio sunt caule, maximéq; quæ circa cacumen, paulùm dissecta. Caulis inanis, læuis, digiti crassitudine ac binûm cubitorum altitudine, geniculis distinctus, & maioribus ex interuallis folliis circundatus. (folium. vel.) D Semen verò habet in calycibus latū, leue, acerosum, quod ad sphōdylij semen accedit. Radix longa qualis aristolochiæ longæ, crassa & amara. Nascitur in celsissimis montium iugis, locis vmbrosis aquosísque. Vis radici excalfactoria & detergens. Contra venenatarum bestiarum morsus duabus drachmis E cum pipere & ruta ex vino pota auxiliatur. Extracti succi drachma ad laterum dolores, casus è sublimi, rupta & conuulsa prodest. Hepaticis quoque & stomachicis pota cum aqua subuenit. Radix collyrij modo subdita, partus eiicit: impositáque vt lycium vulneraria est, & cuniculatim depascentibus vlceribus medetur: F præcipuè verò succo, qui quidem oculis etiam inflammatione laborantibus illinitur. Miscetur & succus acrioribus collyriis pro meconio. Sed & radix vitiligines alphos dictas absterget. Porrò extrahendi succi ratio hæc est: Contusa radix ad dies quinque aqua maceratur, G posteà in eadem tantisper decoquitur, dum extent emineántque radices: ac vbi refrixit aqua, linteo excolatur, móxque discoquitur ad mellis crassitudinem,

fictilíque vase reconditur.

De Aristolochia rotunda. Cap. IIII.

ARISTOLOCHIA ex eo nomen accepit, quòd optimè puerperis opitulari credatur. In eius generibus quædam est rotunda, quæ fœmina vocatur. Folijs hæc est hederaceis, cum acrimonia odoratis, subrotundis, mollibus, cum multis ab vna radice germinibus. Sunt verò prælonga quasi sarmenta: flores cādidi pileolorū similitudine, in quibus quod rubicundum est grauiter olet.

De Aristolochia longa. Cap. V.

Longa autem Aristolochia mascula appellatur & dactylitis: folijs quàm rotunda oblongioribus, ramulis tenuibus, fermè dodrantalibus: flore purpureo, graueolente, qui vbi defloruit, pyro similis euadit. Rotundæ radix in orbem rapi modo conglobatur. Longæ verò, digiti crassitudinem implet, dodrātalis aut etiam maior. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaræ ac virosę.

De Aristolochia Clematitide.

Cap. VI.

Est etiamnum tertia longa, quæ etiam clematitis, quasi sarmentosa seu sarmentitia, vocatur, ramulos habens tenues, folijs refertos subrotundis, minori semperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso aromáque redolente cortice vestitas: quæ priuatim vnguentariis ad vnguentorum spissamenta conducunt. Porrò cæteris quidem venenis resistit rotunda. At longa contra serpentes & venenata drachmæ pondere ex vino bibitur, atque etiam imponitur. Pota, pipere & myrrha additis, purgamēta omnia post partum in vtero relicta, menses & partus eiicit. Eadem quoque efficit subdita in pesso. Sed & rotunda ad eadem ad quæ & antedicta est efficax. Ex abūdanti verò suspiriis, singultibus, horroribus, lieni, ruptis, conuulsis & lateris doloribus, pota cum aqua auxiliatur. Extrahit & imposita aculeos ac spicula, ossiúmque squamas remouet. Vlcera quoque putrida emarginat, sordidáque expurgat, & caua cum iride ac melle explet.

A καὶ ἀποτίθεται ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ.

Περὶ Ἀριστολοχίας στρογγύλης. Κεφ. δʹ.

ΑΡΙΣΤΟΛΟΧΙΑ ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν ἄριστα βοηθεῖν ταῖς λοχοῖς. ἔστι δὲ ἡ μὲν στρογγύλη, θήλεια καλουμένη. φύλλα δ' ἔχει κισσοειδῆ, εὐώδη μετὰ δριμύτητος, ὑποστρόγγυλα, ἁπαλά, B παρὰ πολλοῖς βλαστοῖς ἐν μιᾷ ῥίζῃ. τὰ δὲ κλήματα ἐπιμήκη. ἄνθη λευκά, οἱονεὶ πιλίσκοις. τὸ δ' ἐν αὐτοῖς ἐρυθρὸν, δυσῶδες.

Par. λοχείαις.
V. delet
V. ἐκ μιᾶς ῥίζης
V. ὑπομήκη.

Περὶ Ἀριστολοχίας μακρᾶς. Κεφ. εʹ.

Ἡ δὲ μακρὰ ἀριστολοχία ἄρρην καλεῖται καὶ δακτυλῖτις, φύλλα ἔχουσα ἐπιμηκέστερα τῆς στρογγύλης· κλωνία λεπτά, C ὡς σπιθαμῆς τὸ μέγεθος. ἄνθος πορφυροῦν, δυσῶδες, ὅπερ ἐξανθῆσαν ἀπίῳ παραπλήσιον γίνεται. ῥίζα δὲ τῆς μὲν στρογγύλης, περιφερής, γογγυλίδι ὁμοία. ἡ δὲ τῆς μακρᾶς, δακτύλου ἔχει τὸ πάχος, σπιθαμιαία ἢ καὶ μείζων. ἀμφότεραι δὲ τὰ πολλὰ πυξοειδεῖς ἔνδοθεν, πικραί τε τὴν γεῦσιν καὶ βρωμώδεις.

V. vsque ad γίνε[ται] caret

D Περὶ Ἀριστολοχίας κληματίτιδος. Κεφ. ϛʹ.

Ἔστι δέ τις καὶ τρίτη μακρά, ἥτις καὶ κληματῖτις καλεῖται, κλωνία ἔχουσα λεπτά, φύλλοις ὑποστρογγύλοις, ἀειζώου *μικροῦ ἐοικόσι περίπλεα, ἄνθη ἐοικότα πηγάνῳ· ῥίζας μακροτέρας, λεπτάς, φλοιὸν ἐχούσας παχὺν καὶ ἀρωματίζοντα, E ἰδίως χρησιμευούσας μυρεψοῖς εἰς τὰς τῶν μύρων στύψεις. ποιεῖ δὲ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα φάρμακα ἡ στρογγύλη, πρὸς δὲ τὰ ἑρπετὰ καὶ θανάσιμα ἡ μακρά. < αʹ. ὁλκὴ πινομένη μετ' οἴνου καὶ καταπλαττομένη· καὶ τὰ ἐν μήτρᾳ συνιστάμενα πάντα λόχια καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα F ἐκβάλλει, ποθεῖσα μετὰ πεπέρεως καὶ σμύρνης. καὶ ἐν πεσσῷ δὲ προστεθεῖσα, τὰ αὐτὰ δρᾷ. ἡ δὲ στρογγύλη ποιεῖ μὲν πρὸς ἃ καὶ ἡ προειρημένη. ἐκ περισσοῦ δὲ βοηθεῖ ἄσθματι, λυγμῷ, ῥίγει, σπληνί, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἀλγήμασι πλευρᾶς, ποθεῖσα μεθ' ὕδατος. ἀνάγει δὲ καὶ σκόλοπας, ἀκίG δας. λεπίδας ὀστῶν καταπλασσομένη ἀφίστησι· καὶ σηπεδόνας περιχαράσσει, καὶ τὰ ῥυπαρὰ περικαθαίρει ἕλκη· καὶ τὰ κοῖλα πληροῖ σὺν ἴρεδι καὶ μέλιτι.

V. στρογγύλοις μικροῖς.
Oribas. μακροτέρας.
Lacuna ex v.c. σπασμοῦ

σμήχει δὲ καὶ οὖλα καὶ ὀδόντας. δοκεῖ δὲ καὶ ἡ κληματῖτις πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖν· ἐλαττοῦται μέντοι τῇ δυνάμει τῶν προειρημένων.

Περὶ Γλυκυῤῥίζης. Κεφ. ζ.

V. θάμνος.

ΓΛΥΚΥΡΡΙΖΑ γεννᾶται πλείστη ἐν Καππαδοκίᾳ, καὶ Πόντῳ· ἔστι δὲ θαμνίσκος, ῥάβδους ἔχων διπήχεις, περὶ οὓς τὰ φύλλα πυκνά, ἐοικότα σχίνῳ, λιπαρὰ καὶ κολλώδη ἁπτομένῳ. τὸ δὲ ἄνθος ὑακίνθῳ ὅμοιον· καρπὸς δὲ πλατάνου σφαιρίων μέγεθος, τραχύτερος, λοβοὺς ἔχων ὡς φακοῦ, πυῤῥούς, μικρούς. ῥίζαι μακραί, πυξοειδεῖς ὡς γεντιανῆς, ὑπόστρυφνοι, γλυκεῖαι· χυλίζονται ὥσπερ τὸ λύκιον. ποιεῖ δὲ τὸ χύλισμα πρὸς τραχύτητας ἀρτηρίας· δεῖ δὲ ὑποτιθέντας τῇ γλώττῃ ἀποχυλίζειν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς καῦσον στομάχου, καὶ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ ἥπατι· ψωριάσεις τε κύστεως καὶ νεφρίτιδας πινόμενον μετὰ γλυκέος· ἄδιψόν τε ἐστὶν ἀποχυλιζόμενον, καὶ τραυματικὸν περιχριόμενον, καὶ στομαχικὸν διαμασώμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῶν ῥιζῶν προσφάτων πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει. ἡ δὲ ῥίζα ξηρὰ λειοτριβηθεῖσα, πτερυγίοις καταπαστὸς ἐστὶν ἐπιτήδειος.

V. μακροὺς retinet. Ita & Orib.
Catac. legit πυξοειδεῖς
V. addit ἔξωθεν.
Al. addunt τὸ πρῶτον
Addit Lacuna ex v.c. γλαύκιον δ
Addit Matthioli cod. μέσον δὲ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ
V. addit κατὰ χρῶτα
Vulg. καταπλαστός

Περὶ Κενταυρίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. η.

ΚΕΝΤΑΥΡΙΟΝ τὸ μέγα, (οἱ δὲ νάρκην καλοῦσι,) φύλλα ἔχει καρύᾳ βασιλικῇ ὅμοια, περιμήκη, χρώματι χλωρὰ ὡς κράμβης, τὸ δὲ περιφερὲς αὐτῶν ἐντετμημένον ὥσπερ πρίων· καυλὸν δὲ ἔχει ὡς λαπάθου δίπηχυν, ἢ καὶ τρίπηχυν, παραφυάδας ἀπὸ τῆς ῥίζης ἔχοντα πολλάς, ἐφ' ὧν κεφαλαὶ ὅμοιαι μήκωσιν, ὑπομήκεις ἐν τῷ περιφερεῖ. ἄνθος κυανίζον· καρπὸς δὲ ὅμοιος κνίκῳ, ἐγκείμενος ὥσπερ ἐν ἐριώδεσι τοῖς ἄνθεσι· ῥίζα παχεῖα, στεῤῥά, βαρεῖα, περὶ πήχεις δύο, μεστὴ χυλοῦ, δριμεῖα μετὰ ποσῆς στύψεως καὶ γλυκύτητος, ὑπέρυθρος. φιλεῖ δὲ λιπαρὰν γῆν, εὐήλιον, καὶ δρυμοὺς καὶ γεώλοφα· πλεονάζει δὲ ἐν Λυκίᾳ καὶ Πελοποννήσῳ, ἐν Ἤλιδι καὶ Ἀρκαδίᾳ καὶ Μεσσηνίᾳ, καὶ περὶ Φολόην καὶ Λυκίαν καὶ Σμύρνην. ἁρμόζει δὲ ἡ ῥίζα ῥήγμασι, σπάσμασι, πλευ-

V. omisit ποσῆς στύψ. καὶ
V. ἐρυθρός.
Addunt nonnulli veteres, ὅμοιος δὲ τῷ χυλὰς ἐρυθρός: quam lectionem Hermolaus secutus est.

Gingiuas denique ac dentes extergit. Creditur & clematitis ad eadẽ pollere: sed efficacia tamen cedit antedictis.

De Glycyrrhiza. Cap. VII.

GLYCYRRHIZA, seu dulcis radix, plurima gignitur in Cappadocia & Ponto. Est verò frutex exiguus, ramis binûm cubitorum altitudine: circa quos folia sunt densa, lentisci, pinguia tactúque glutinosa. Flos est hyacinthi: fructus platani pilularum magnitudinis, asperior, qui siliquas habet lentiũm modo rufas, & paruas: radices longæ, buxei coloris, vti gentianæ, subacerbæ ac dulces: è quibus succus lycij modo elicitur. Est verò spissatus hic succus ad arteriæ scabritias efficax: verùm oportet vt linguæ subditus eliquescat. Sed & æstuanti stomacho ac thoracis & iocineris vitijs conuenit: necnon ad vesicæ scabiẽ ac renum vitia vtiliter ex passo bibitur. Idem eliquatus sitim sedat, illitúsque vulneribus accommodatur, atque commanducatus prodest oris affectibus. Quin & recentium radicum decoctum ad eadem conuenit. Arida verò radix ad leuorem detrita, pterygijs commodè inspergitur.

De Centaurio maiore. Cap. VIII.

CENTAVRIVM magnum, quod aliqui narcen appellãt, folia habet nucis iuglandis, oblonga, viridi brassicæ colore, serrata in ambitu: caulem verò, ceu rumicis, binũ aut etiam ternûm cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita ceu papaueris, in rotunditate longiuscula: flos cæruleus: ac semen cnico simile, veluti laneis floccis quibusdam inuolutum. Radix est crassa, solida, grauis, ad bina cubita, succi plena, cum quadam astrictione ac dulcedine acris, rubescens. Amat solum pingue & apricum, ac syluas & colles. Cæterùm copiosè nascitur in Lycia, Peloponneso, Helide, Arcadia & Messenia, atque circa Pholoen, Lyciã & Smyrnã. Cõuenit porrò radix ruptis, cõuulsis, pleu

riticis, dyspnœę, veteri tussi & sanguiné excreantibus: ac siquidē absit febris, in vino: sin minùs, ex aqua drachmis duabus trita exhibetur. Similiter quoque ad tormina & vuluæ dolores. Sed & derasa & in collyrij formam vuluæ subdita, mēses atque partus extrahit. Eadē succus etiamnum præstat. Est & illa vulneraria: siquidem recens tusa, aut, si arida fuerit, antè macerata, deindéque tusa, vulnera colligat & conglutinat. Quin & tusam si quis simul cum carnibus coquat, carnes ipsæ cohærescent. Cæterum Lyciæ incolæ succum ipsius exprimunt, quo pro Lycio vtuntur. Vocata autem fuit Panacea, quoniam inflammationes omnes sedat, ictuúmque impetus lenit: atque calculosos, quibúsque subtillum est lotium iniectione sanat. Legitur verò paulò ante Solis exortum, serena tempestate, per quam pleniora perfectioráque sunt omnia.

A ἐπιληπτικοῖς, δυσπνοίᾳ, βηχὶ παλαιᾷ· αἱμοπτοϊκοῖς ἀπυρέτοις μεθ' οἴνου· πυρέσσουσι δὲ, μεθ' ὕδατος < β'. πλῆθος τῆς ῥίζης λείας διδομένης· πρὸς στρόφους ὁμοίως καὶ ὑστέρας ἀλγήματα. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα [V. non habent.] εἰς σχῆμα κολλυρίου ξυσθεῖσα καὶ προστεθεῖσα τῇ ὑστέρᾳ. ὅ, τε χυλὸς τὰ αὐ-
B τὰ ποιεῖ· ἔστι δὲ καὶ τραυματική, ὑγρὰ μὲν κοπεῖσα, ξηρὰ δὲ προβραχεῖσα καὶ οὕτω κοπεῖσα. συνάγει γὰρ καὶ κολλᾷ· καὶ τὰ ἑψόμενα δὲ κρέα συνάγει, ἐάν τις αὐτὴν κόψας συνεψήσῃ. οἱ δὲ ἐν Λυκίᾳ αὐτὴν χυλίζοντες, χρῶνται αὐτῇ ἀντὶ Λυκίου. ἐκλήθη δὲ Πανάκεια, ἐπειδὴ πάντα τὰ [Hæc ad finē vsque accreuere.]
C φλεγμαίνοντα πάθη παύει, καὶ κρούσματα πληγῶν, στραγγουρίας τε παύει ἐν ἐνέμασι, [In vtroque vetusto codice addi testatur Goupylus hoc loco, ...] καὶ λιθιῶντας. συνάγεται δὲ τοῦ ἡλίου μέλλοντος ἀνατέλλειν, ὥρᾳ ἀγνῇ ὅτε πληρέστερα ἅπαντα. [... quæ scriptura ab Hermolao recepta est.]

De Centaurio minore.

Cap. IX.

Centauriū paruū seu tenue, quod aliqui limnæū quasi palustre vocāt, quoniā humecta riguáve amet loca, herba est hyperico aut origano similis: cuius caulis dodrante altior est & angulosus: flores ad lychnidis florum similitudinē è puniceo colore in purpuram vergunt: folia minuta, quadantenus longiora, veluti rutæ: semen tritico simile: radix pusilla, læuis & superuacua. Herba ipsa virens contusa & imposita, vulnera glutinat, vetera vlcera purgat & ad cicatricem perducit. Bilem autem humoréque crassos per aluum exigit, si decocta deuoretur. Ius verò decocti ischiadicis conueniēter infunditur: trahit enim sanguinem, dolorémque leuat. At succus oculorum medicamentis perquàm vtilis: quippe qui quę pupillis caliginem offundunt vna cum melle discutiat. Vuluæ subditus menses & partus extrahit: peculiariter verò neruorum vitiis epotus prodest. Succi autem extrahendi ratio hæc est: Legitur herba semine prægnās & diebus quinque (aqua) perfunditur, deindéque coquitur, dum aquæ supereminéat: mox vbi refrixit,

Περὶ Κενταυρίου τοῦ μικροῦ.

Κεφ. θ'.

D Κενταύριον τὸ μικρὸν, ὅ τινες λιμναῖον καλοῦσιν, ἐπειδὴ ἐνίκμους φιλεῖ [Addit Lacuna ex v. c. καὶ ...] τόπους. πόα ὑπερικῷ ἢ ὀριγάνῳ παραπλήσιός ἐστι, καυλὸν ἔχουσα ὑπὲρ σπιθαμὴν, γεγωνιωμένον. ἄνθη ἐν τοῖς φοινικῷ ὑποπόρφυρα πρὸς τὰ τῆς λυχνίδος φύλλα μικρὰ, ὑπομήκη ὥσπερ [Corn. ..., quo modo habetur apud Pliniū.] [V. ...]
E πηγάνου· καρπὸς ὅμοιος πυρῷ· ῥίζα μικρὰ, ἄχρηστος, λεία. Αὕτη κοπτομένη χλωρὰ καὶ καταπλασσομένη, τραυμάτων ἐστὶ κολλητική, ἀνακαθαρτικὴ ἑλκῶν παλαιῶν καὶ ἀπουλωτική· ἀφεψηθεῖσα δὲ καὶ καταπινομένη, ἄγει κατὰ κοιλίαν χολώδη καὶ παχέα. ἔγκλυσμά τε τὸ ἀφέ- [Quidam addunt, ... quas voces agnoscit Marcellus.] [Catac... quo modo legit Cornarius.]
F ψημα αὐτῆς, ἐστὶ τοῖς ἰσχιαδικοῖς ἁρμόδιον· ἄγον αἷμα καὶ κουφίζον. ὁ δὲ χυλὸς πρός τε τὰ ὀφθαλμικὰ εὔχρηστος, ἀποκαθαίρων τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις σὺν μέλιτι· καὶ ἐν προσθέτῳ ἔμμηνα ἄγων καὶ ἔμβρυα· ποθεὶς δὲ, ἁρμόζει [V. quidam addit, ...] τοῖς περὶ τὰ νεῦρα πάθεσιν ἰδίως. Χυ- [Brito. καὶ ...]
G λίζεται δὲ ἡ πόα συλλεγομένη ἐγκύμων οὖσα σπέρματος, καὶ ἀποβρεχομένη ἡμέρας ε'. εἶτα ἕψεται ἄχρις ἂν ὑπερέχοι τὸ ὕδωρ. ἔπειτα τούτου ψυχθέντος,

[left margin:] ...

ὑλίζεται δι' ὀθονίου θλιβείσης τῆς πόας, καὶ A πάλιν ἕψεται μέχρι μελιτώδους συστάσεως. ἔνιοι δὲ χλωρὰν ἐγκύμονα αὐτὴν κόψαντες, ἐκθλίβουσι τὸν χυλὸν, καὶ βαλόντες εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον ἀκόνιτον, ἐν ἡλίῳ συστρέφουσι, κινοῦντες ἀεὶ ξύλῳ. καὶ τὸ περιεπιπηγνύμενον ἀεὶ ξύοντες, καὶ τῷ ὑγρῷ μισγοντες, σκεπάζοντές τε νυκτὸς ἐ- B πιμελῶς· ἡ γὰρ δρόσος κωλυτικὴ τῆς τῶν ὑγρῶν χυλῶν συστάσεως καθέστηκεν. ὅσα μὲν οὖν ἐκ ξηρῶν τῶν ῥιζῶν ἢ τῶν βοτανῶν ἐγχυλίζεται, ἑψόμενα σκευάζεται, ὡς ἡ γεντιανή. ὅσα δὲ ἐκ φλοιῶν ὑγρῶν ἢ ῥιζῶν ἢ βοτανῶν ἐκθλιβομένων, ἐν ἡλίῳ συστρέφονται, ὡς προείρηται. οὕτω καὶ ἡ C θαψία καὶ μανδραγόρα καὶ ὄμφαξ, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις χυλίζεται. λύκιον μέντοι καὶ ἀψίνθιον καὶ ὑποκισθὶς καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἑψόμενα συστρέφονται ὃν τρόπον προείρηται.

Ald. ὀμφάκι

V. ista reiiciunt.

exprimitur & per linteolum excolatur. Expressum (reiecto spissamento) iterũ coquitur, vsque dũ mellis crassitudinem asciscat. Nonnulli eandem illam virentem pręgnantémque semine contundunt, ex eáque succum exprimunt: quem fictili non picato inditum in sole lignea rude assiduè mouentes inspissant. Quòd si quid concretum vasi adhęrescat, identidem deradunt, reliquóque liquori permiscent. Noctu verò diligenter operiunt: quoniam ros liquidos succos coire densaríque prohibet. Quicunque igitur succi è siccis radicibus aut herbis eliciuntur, coctura præparantur, veluti gentianæ succus. Qui verò ex recentibus corticibus, radicibus herbísve expressis: ad solem, vti antè dictum est, inspissantur. Hoc modò è thapsia, mandragora, vuis acerbis, cæterísque id genus succus elicitur. At lycium, absinthium, hypocisthis, & consimilia, coctura, eo quo dictum est modo, coguntur & inspissantur.

Περὶ Χαμαιλέοντος λευκοῦ. Κεφ. ι'.

D

ΧΑΜΑΙΛΕΩΝ λευκὸς, ἰξίαν τοῦτον ἐκάλεσαν, διὰ τὸ ἔν τισι τόποις ἰξὸν εὑρίσκεσθαι περὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ, ᾧ καὶ ἀντὶ μαστίχης χρῶνται αἱ γυναῖκες. ἔχει φύλλα ὅμοια σιλύβῳ ἢ σκολύμῳ, τραχύτερα δὲ καὶ ὀξύτερα καὶ ἰσχυρότερα τοῦ μέλανος· καυλὸν δὲ οὐκ ἔχει, E ἀλλ' ἀφίησιν ἐκ τοῦ μέσου ἄκανθαν, ὁμοίαν ἐχίνῳ θαλασσίῳ ἢ κινάρᾳ· ἄνθη δὲ πορφυρώδη, ὥσπερ τρίχας ἐκπαππουμένας· καρπὸν δὲ κνίκῳ παραπλήσιον· ῥίζαν ἐν μὲν τοῖς εὐγείοις γεωλόφοις παχεῖαν, ἐν δὲ τοῖς ὀρεινοῖς ἰσχνοτέραν, λευκὴν κατὰ βάθος, ὑπαρωματίζουσαν, βα- F ρύοσμον, γλυκεῖαν. ἥτις ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος, ἄγει ἕλμινθα πλατεῖαν. λαμβάνεται δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ μετὰ ὀριγάνου ἀποζέματος, καὶ ὑδρωπικοῖς δὲ ἐπιτηδείως δίδοται ὁλκὴ σὺν οἴνῳ· ἰσχναίνει γὰρ αὐτούς· καὶ πρὸς δυσουρίαν τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πίνεται· ἔστι δὲ καὶ θηριακή, G σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. ἀποκτείνει καὶ κύνας καὶ ὗς, καὶ μύας, σὺν ἀλφίτῳ πεφυραμένη, καὶ ὑδρελαίῳ δευθεῖσα.

Vterque Goupyli codex, ποθεῖσα δέον

De Chamæleone albo. Cap. X.

CHAMÆLEONEM album ideò ixian appellarunt, quòd quibusdam in locis viscum ad ipsius radices inueniatur, quo etiá pro mastiche vtuntur mulieres. Folia habet silybo aut carduo similia, sed chamæleonis nigri folijs asperiora, acutiora atque validiora. Caulem non promit: verùm ex medio spinam echino marino aut cinaræ similem erigit: flores verò emittit purpurascentes, capillorũ figura, qui in pappos euanescunt: semen cnici simile: radicem in lætis quidem collibus crassam, in montosis verò graciliorem, in profundo albam, aliquatenus aromaticam, odore graui, dulcem. Hæc pota acetabuli mensura, latum ventris lumbricum pellit. Sumitur verò in vino austero cum origani decocto. Hydropicis quoque commodè drachma in vino datur: etenim eos extenuat. Ipsius quoque decoctum contra difficultatem vrinæ bibitur. Aduersatur & in vino pota virulentarum bestiarum venenis. Canes autem, suésque ac mures occidit, subacta cum polenta, aquáque & oleo diluta.

De Chamæleonte nigro. Cap. XI.

Chamælcon niger & ipse folijs scolymo similis est: ipsa tamen habet minora, tenuioraque ac rubro distincta. Caulem vero producit digitali crassitudine, dodrantalem ac subrubrum: qui quidem vmbellam gerit, floresq; spinosos, tenues, hyacinthi æmulos & versicolores. Radix est crassa, nigra, densa, interdú & exesa: quæ quidem dissecta flauescit, & commanducata mordendi vim habet. Prouenit in campis aridis cliuosisque, & maritimis locis. Radix trita, additis atramenti sutorij exiguo, cedrino oleo & axũgia, psoras tollendi vi pollet. Eadem vnà cum sulphure ac bitumine in aceto decocta inunctáque, lichenas absterget. Eius autem decoctũ collutione dentium dolores mitigat. Sed & cum pari pipere & cera oblita radix, dẽtium doloribus auxiliatur. Fouentur & ea dentes in aceto decocta & affusa. Dolentem quoq; dentem comminuit, si per stylũ calida illi adhibeatur. Maculas verò depurgat à sole contractas, & vitiligines cum sulphure emendat: septicis medicamentis admiscetur, ac denique imposita, phagedænica efferatáque vlcera sanat & extirpat. Cæterùm vt vocetur chamęleo, foliorũ varietate euenit. Nam pro locorum differentijs, hìc intensè viridia, illic albicantia, aliubi cyanea, alibi denique rubra reperiuntur.

De Crocodilio. Cap. XII.

CROCODILIVM chamæleonis nigri figuram habet. Nascitur autem in syluosis, radice longa, leui, aliquantum lata, odore, vt nasturtii, * acri. Feruefacta in aqua & pota radix, valet ad copiosum sanguinem per nares pellendum. Datur & lienosis, eos euidenter adiuuans. Sed & semen ei rotundum est ac duplex, veluti scutum, quod quidem vrinam ciendi vim habet.

Nasturt.

De Dipsaco. Cap. XIII.

DIPSACVS quoque aculeatarum stirpium generi ascribitur. Caulem habet altum, spinis horridum, & folia caulem amplectentia lactucæ foliorum æmula, bina in singulis geniculis, prælonga: quæ &

A Περὶ Χαμαιλέοντος μέλανος. Κεφ. ια'.

Χαμαιλέων μέλας, * καὶ αὐτὸς τοῖς φύλλοις σκολύμῳ ἔοικεν. ἐλάττονα μέντοι καὶ λεπτότερα καὶ διέρυθρα ἔχει ταῦτα. καυλὸν δὲ αἴνισι δακτύλου τὸ πάχος, σπιθαμιαῖον, ὑπέρυθρον * ἔχον σκιάδιον καὶ ἄνθη ἀκανθώδη, λεπτά, ὑακινθίζοντα, ποι-
B κίλα. ῥίζα δὲ παχεῖα, μέλαινα, πυκνή, ἐνίοτε δὲ καὶ βεβρωμένη, σχισθεῖσα δὲ ὑπόξανθος, διαμασηθεῖσα δηκτική. Φύεται δὲ ἐν πεδίοις ξηροῖς καὶ βουνώδεσι τόποις καὶ παραθαλασσίοις. Δύναται δὲ ἡ ῥίζα λεία, μιχθέντος αὐτῇ χαλκάνθου ὀλίγου καὶ κεδρίνου ἐλαίου καὶ ὀξυγγίου, ψώρας ἐξάγειν. σμήχει
C δὲ καὶ λειχῆνας, θεῖον καὶ ἄσφαλτον προσλαβοῦσα, καὶ συνεψηθεῖσα ὄξει καὶ καταχρισθεῖσα. διακλυζόμενον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, ὀδονταλγίας παύει. μετ' ἴσου δὲ πεπέρεως καὶ κηροῦ περιπλασσομένη, τοῖς ἀλγοῦσιν ὀδοῦσι βοηθεῖ. καὶ πυριῶνται δὲ δι' αὐτῆς οἱ ὀδόντες, καθεψηθείσης σὺν ὄξει καὶ
D καταντληθείσης. προσαγομένη τε διὰ γραφείου θερμὴ τῷ ἀλγοῦντι ὀδόντι, θρύπτει αὐτόν. ἐφήλεις δὲ ἀποκαθαίρει καὶ ἀλφοὺς μετὰ θείου. μίγνυται δὲ ταῖς δυνάμεσι ταῖς σηπταῖς. καὶ τὰ φαγεδαινικὰ ἕλκη καὶ τὰ τεθηριωμένα καταπλασθεῖσα, ἀνασκευάζουσα θεραπεύει. ὠνόμασται δὲ χαμαιλέων, διὰ
E τὸ ποικίλον τῶν φύλλων· εὑρίσκεται γὰρ ἢ λίαν χλωρὰ τὰ τοιαῦτα, ἢ ὑπόλευκα, ἢ κυανοειδῆ, ἢ ἐρυθρά, παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφοράς.

Περὶ Κροκοδειλίου. Κεφ. ιβ'.

ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΙΟΝ ὅμοιόν ἐστι τῷ μέλανι χαμαιλέοντι. φύεται δὲ ἐν τόποις δρυμώδεσι, ῥίζαν ἔχον μακράν, * λα-
F φεῖαν, ὑπόπλατυν, ὀσμὴν δριμεῖαν, ὁμοίως καρδάμῳ. Ἰσχύει δὲ ἡ ῥίζα * ζεσθεῖσα ἐν * ὕδατι καὶ * πινομένη, ἄγειν πολὺ αἷμα διὰ ῥωθώνων. δίδοται δὲ καὶ σπληνικοῖς ἐναργῶς ὠφελοῦσα. καὶ τὸ σπέρμα αὐτῆς διουρητικῆς ὑπάρχει δυνάμεως, * περιφερὲς ὂν καὶ διπλοῦν ὡς ἀσπίς.

G Περὶ Διψάκου. Κεφ. ιγ'.

ΔΙΨΑΚΟΣ τῶν ἀκανθωδῶν ἐστι καὶ αὐτή. καυλὸν δὲ ἔχει ὑψηλόν, ἀκανθώδη, καὶ φύλλα * περιειληφότα τὸν καυλόν, ἐμφερῆ θριδακι, δύο καθ' ἕκαστον γόνυ, * περιμήκη,

Manuscriptus recentior add. ἀντὶ τοῦ ὁμοιωτικὰ [illegible] ἀκανθώδη. O. b. [illegible] ἐμπεριφερέστερον [illegible] ὑπομεγέθη [illegible].

Vetus vsque ad (δρυμώδεσι) caret. Locus hic corr. sic legitur, λαφεῖαν, δριμεῖαν, ὑπόπλατυν, quæ lectio probata est veteri Interpreti & Hermol. Barbaro.

V. ζεσθεῖσα.

Corn. ἐν ὄξει legit.

Al. πλατυφύλλου quidam verò legunt [illegible].

V. omittit.

Ista nonnulli adiectitia censent & ex Tordylij historia huc perperam translata.

V. caret.

V. [illegible]

ἀκανθώδη καὶ αὐτά, ὥσπερ τινὰς πομφό- A
λυγας, ἐπὶ μέσης τῆς ῥάχεως, ἔσωθέν τε
καὶ ἔξωθεν ἔχοντα ἀκανθώδεις, κοιλίδας δὲ
περὶ τὰ δύο μέρη τῶν φύλλων, ὥστε ὕδατα
ἀπὸ τῶν δρόσων καὶ τῶν ὄμβρων συλλέγειν·
ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα εἵλκυσεν. ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ
καυλοῦ καθ' ἑκάστην ἀπόφυσιν, κεφαλὴ
μία ἐοικυῖα ἐχίνῳ, ὑπομήκης, ἀκανθώ- B
δης (ξηρανθεῖσα δὲ λευκὴ φαίνεται). ἔχει δὲ καὶ
σκωλήκια κατὰ μέσην τὴν ἐντεριώνην διαι-
ρεθεῖσα ἡ κεφαλή. Ἡ ῥίζα δὲ ταύτης σὺν
οἴνῳ ἀφεψηθεῖσα, καὶ κοπεῖσα, κηρωτῆς
λαβοῦσα πάχος, τὰς ἐν δακτυλίῳ ῥα-
γάδας καὶ σύριγγας ἐντιθεμένη θεραπεύει.
ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὸ φάρμακον εἰς χαλ- C
κῆν πυξίδα. φασὶ δὲ καὶ μυρμηκιῶν αὐ-
τὸ καὶ ἀκροχορδόνων ἴαμα εἶναι· οἱ δὲ τῆς
κεφαλῆς σκώληκες εἰς κύστιδα ἐνδεόμενοι,
καὶ περιαπτόμενοι τραχήλῳ ἢ βραχίονι, ἱ-
στοροῦνται τεταρταϊκοὺς θεραπεύειν.

In altero est κοιλίδας δέ, alij, κοιλίας. V. addit τὰ φύλλα τὸ χροῦ. V. φυλάττειν ἐπιτήδεια.
Al. ὡς κηρωτῆς πάχος λαβοῦσα, τὰς &c.
Ald. μυρμηκίας
Ald. τρίμμα
Al. κυστίδα

Περὶ Ἀκάνθας λευκῆς. Κεφ. ιδ'.

Ἄκανθα λευκὴ φύεται ἐν ὄρεσι καὶ D
ὑλώδεσι τόποις, φύλλα ἔχουσα χα-
μαιλέοντι λευκῷ ἐμφερῆ, στενώτερα δὲ καὶ
λευκότερα, ὑποδάσεα, ἀκανθώδη· καυ-
λὸν ὑπὲρ δύο πήχεις, δακτύλου τοῦ με-
γάλου ἢ καὶ μείζονος πάχος, ὑπόλευκον,
κενὸν ἔνδοθεν. ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτοῦ κεφαλὴ
περιφερὴς ἀκανθώδης, ἐχίνῳ θαλασσίῳ E
ἐμφερής, πλὴν ἐλάσσων καὶ ὑπομήκης·
ἄνθη πορφυρᾶ, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὡς κνί-
κου, στρογγυλώτερον δέ. Ταύτης ἡ ῥίζα
πινομένη ποιεῖ πρὸς αἱμοπτοϊκούς, στομαχι-
κούς, κοιλιακούς· οὖρά τε κινεῖ, καταπλά-
σσεταί τε πρὸς οἰδήματα. καὶ τὸ ἀφέψημα
δὲ αὐτῆς πρὸς ὀδονταλγίας ποιεῖ διακλυ- F
ζόμενον. τὸ δὲ σπέρμα πινόμενον, παιδίοις
σπωμένοις βοηθεῖ, καὶ ἑρπετοδήκτοις. φασὶ
δὲ ὅτι περίαπτον ἐξ αὐτοῦ θηρία διώκει.

Vet. οἱ δὲ ἄχρια. Marcellus ἰκώδεσι legendum suspicatur.
V. δασέα
V. addit τὰ φύλλα πυρίνοις ἀφελκῶ. ἡ ῥίζα
V. caret al. ἀφέψημα φασί. & ita caput claudit

Περὶ Ἀκάνθας Ἀραβικῆς. Κεφ. ιε'.

Ἀκάνθα Ἀραβικὴ ἐοικυῖα τὴν φύ-
σιν ὡς ἔστι δοκεῖ τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, στύφουσα ἐστὶ
πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ πρὸς ἀναγωγὴν G
αἵματος, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥευματι-
σμοὺς ἡ ῥίζα παραπλησίως ἁρμόττει.

Quiddam addit: φύεται ἐν τραχέσι τόποις.

ipsa aculeata sunt, ac ceu quasdam bullas in dorsi medio intus forisque spinosas habent: concauos autem sinus, qua parte bina illa folia ad geniculum copulantur, quibus aquas ex rore & imbribus in sese colligunt: vnde & dipsaci, quasi sitientis, nomen traxit. At in cacumine caulis singulis surculis singula insunt capitula, echino similia, oblonga & aculeata: quæ quidẽ arefacta candida spectantur, diuisa verò per longitudinem in media medulla vermiculos ostendũt. Huius radix è vino decocta tusáque, vsquedum sit cerati crassitudo, sedis rimas & fistulas immissa sanat. Verùm hoc medicamentum ænea pyxide recondẽdum. Aiunt & ipsum myrmecijs verrucísque pensilibus remedio esse. Cæterùm capitulorũ vermiculi folliculo illigati, & collo brachióve appensi, quartanas febres excutere perhibentur.

De Spina alba. Cap. XIIII.

Spina alba nascitur in mõtibus & locis syluosis. Folia fert chamæleõtis albi, sed angustiora & candidiora, aliquantum hirsuta & aculeata: caulẽ supra bina cubita altum, pollicari aut etiam ampliore crassitudine, candicantem ac intus cauum: cuius in cacumine capitulũ est spinosum echini marini æmulum, at minus & oblongum. Flores purpurei, in quibus semen ceu cnici, sed rotundius. Huius radix pota sanguinem excreantibus, stomachicis, cœliacísque confert: vrinam ciet, ac œdematis imponitur. Eiusdẽ decoctũ ad dolorem dentium collutione efficax est. At epotum semen, conuulsis puerulis, & à serpente demorsis, auxiliatur. Sed & venenata animalia pro amuleto gestatum abigere traditur.

De Spina Arabica. Cap. XV.

Spina Arabica natura spinæ albæ similis esse creditur. Siquidem astringit: & ad fluxum muliebrem, sanguinis reiectionem, cæterásque fluxiones radix simili modo valet.

De Scolymo, seu carduo. Cap. XVI.

SCOLYMVS folia habet chamæleonis, & spinę quæ alba dicitur: at nigriora & crassiora. Caulem edit longum, folijs obsitum, in quo capitulum est spinosum. Radix subiacet nigra, crassa: quæ suapte vi alarum reliquíque corporis graueolétiam emendat, seu inspersa, seu decocta in vino ac bibita. Copiosam enim vrinam fœtidámque expellit. Herba verò recens nata, si asparagi modo elixetur, oleris vicem subit.

De Poterio. Cap. XVII.

POTERIVM Iones neurada vocant. Grandis est frutex, ramulis lōgis, mollibus, loti modo lentis ac flexilibus, tenuibus, tragacanthæ proximis: folijs verò paruis & rotūdis. Totus autem frutex tenui obducitur lanosa lanugine, éstque spinis horridus. Flores sunt parui, candidi: semē verò gustu odoratum & acre, sed nullius vsus. Nascitur in sabulosis locis, atque collibus. Radices subsunt binûm ternúmve cubitorum altitudine, firmæ ac neruosę: quæ proximè terram recisę, lachrymam fundunt gummi similem. Tusæ autem ac illitæ, præcisos neruos vulneráque glutinant. Decoctum quoque eius epotum, vitijs neruorum prodest.

De Acanthio. Cap. XVIII.

ACANTHIVM folia gerit spinæ albæ similia, in summo verò eminentias aculeatas, araneosa lanugine obductas, è qua collecta textáque vestes bombycinis similes fieri aiunt. Ipsa radix foliáque potu, opisthotono laborantibus auxiliantur.

De Acantha seu acantho. Cap. XIX.

ACANTHA, seu herpacantha, (quasi serpens spina,) nascitur in hortis, petrosis ac humentibus locis. Folia habet lactucaceis latiora multò & longiora, erucæ diuisura, nigricantia, pinguia ac læuia: caulē læuem, binûm cubitorum, digitali crassitudine, propè verticem ex interuallis foliolis quibusdam, ceu alueolis, circundatum oblongis,

A Περὶ Σκολύμου. Κεφ. ιϛʹ.

ΣΚΟΛΥΜΟΣ φύλλα ἔχει χαμαιλέοντος καὶ τῆς λευκῆς ἀκάνθης λεγομένης, μελάντερα δὲ καὶ παχύτερα· καυλὸν ἀνίησι μακρόν, περίπλεων φύλλων, ἐφ' οὗ κεφαλὴ ἀκανθώδης· ῥίζα δὲ ὕπεστι μέλαινα, παχεῖα, ἧς δύναμις ποιεῖ πρὸς τοὺς ἔχοντας (B) τὰς μασχάλας καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα δυσῶδες, * καταπλασσομένη, καὶ ἀφεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ πινομένη. ἄγει δὲ οὖρα πολλὰ καὶ δυσώδη. ἡ δὲ πόα ἀρτιφυὴς οὖσα, λαχανεύεται ἑφθὴ ὥσπερ ἀσπάραγος.

Lacuna ex v.c. φύλλα ἔχει [illegible] χαμαιλέοντι καὶ τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ. Sic Orib.
V. addit ἰμερῖν.
V. & Catac. μακρόν. Vulgata scriptura bona est. Goup.
V. ῥίζα [illegible] ἡ δὲ [illegible] μέλαινα. forte Scholion. Catac. [illegible]
V. interponit δὲ.

Περὶ Ποτηρίου. Κεφ. ιζʹ.

ΠΟΤΗΡΙΟΝ, Ἴωνες δὲ νευράδα καλοῦσι, (C) θάμνος ἐστὶ μέγας, κλῶνας ἔχων μακρούς, μαλακούς, ἱμαντώδεις, λεπτούς, ἐμφερεῖς τραγακάνθῃ· φύλλα, μικρά, περιφερῆ. ὅλος δὲ ὁ θάμνος περιέχεται λεπτὸν χνοῦν ἐριώδη, [καὶ ἔστιν ἀκανθώδης. ἄνθη μικρά, λευκά, καρπὸν δὲ γευομένῳ εὐώδη | καὶ δριμύν, ἄχρηστον. φύεται (D) ἐν ἀμμώδεσι καὶ γεωλόφοις χωρίοις. ῥίζαι δὲ ὕπεισι πήχεων δύο ἢ τριῶν, ἰσχυραί, νευρώδεις· αἵ τινες πρὸς τῇ γῇ ἀποτμηθεῖσαι, ἀνιᾶσι δάκρυον κόμμει ὅμοιον. κοπεῖσαι δὲ καὶ ἐπιπλασθεῖσαι, νεύρων διακοπὰς καὶ τραύματα κολλῶσι. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς πινόμενον, ταῖς περὶ νεῦρα (B) διαθέσεσιν ἁρμόζει.

Sic Paulus. V. quidam ἀκιώδη.
Deest in Ald.
V. θαμνίσκος
V. addit λεπτά. Alter pro μικρά habet λεπτά.
Alter φλοιὸν ἔχει πολὺν χνοῦν
V. omittit conclusa.
Sic Ald. cod. & Orib. Par. caret.
Sic V. & Lac. vulg. ἰλιώδεις

Περὶ Ἀκανθίου. Κεφ. ιηʹ.

ΑΚΑΝΘΙΟΝ ἐμφερῆ τὰ φύλλα ἔχει τῇ λευκῇ ἀκάνθῃ, ἐπ' ἄκρῳ δὲ ἀκανθώδεις ἐξοχάς, [καθ' ἃς ἀραχνοειδὴς ἐστὶ χνοῦς. ὃν συλλεγόμενον* καὶ ὑφ' ἓν τιθέμενον, βαμβακοειδὴς γίνεται. ταύτης ἡ (F) ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ὀπισθοτονικοῖς βοηθεῖ, πινόμενα.

V. inserit τοῦτο ὁ καυλὸς [illegible].
V. epit. addit [illegible]
Vulg. exemp. cōclusa non habent.
Al. γίνεσθαί φασι. Quidam ad marginem, καὶ αἱ [illegible] ἐξ ὧν εἰς βαφεῖον [illegible] &c.

Περὶ Ἀκάνθης. Κεφ. ιθʹ.

ΑΚΑΝΘΑ, ἢ ἑρπάκανθα, φύεται ἐν παραδείσοις, καὶ ἐν πετρώδεσι καὶ παρύγροις χωρίοις· ἔχει δὲ πλατύτερα φύλλα πολλῷ καὶ μακρότερα θριδακίνης, (G) ἐσχισμένα ὡς τὰ τοῦ εὐζώμου, ὑπομέλανα, λιπαρά, λεῖα· καυλὸν λεῖον, δίπηχυν, πάχος δακτύλου, ἐκ διαστημάτων πρὸς τῇ κορυφῇ περιειλημμένον φυλλαρίοις τισίν, οἱονεὶ κυτταρίοις ὑπομήκεσιν,

In extremo alius C. habet τὰ δὲ [illegible] καὶ αὐτὸ [illegible] τὰ φύλλα.
V. ἐσχισμένα & margo οἱ δὲ [illegible]
V. παρύγροις.
Cat. λεῖα

Par. ἀκανθώδεσιν

V. λευκὸν

V. addit ἐπιπλάσμασι

Alter ἰσχίοις, & V. non habet quæ sequuntur.

G. Hoc caput est coniunctum cum superiore in veteribus libris. Quidam, ἀγρία ὁμοία σκολύμῳ

A *ὑακινθώδεσιν*, ἐξ ὧν τὸ ἄνθος προέρχεται λευκόν· σπέρμα ὑπόμηκες, μήλινον· θυρσοειδὴς δὲ ἡ κεφαλή. ῥίζαι δὲ ὑποκεινται γλίσχραι, μυξώδεις, *ἔμπυροι*, μακραί, αἳ πυρικαύστοις καὶ σπάσμασιν ἁρμόζουσι καταπλασσόμεναι· πινόμεναι δέ, οὖρα ἄγουσι, καὶ κοιλίαν ἱστᾶσι. φθισικοῖς τε καὶ ῥήγμασι καὶ σπάσμασιν βοηθοῦσιν.

B Περὶ ἀγρίας Ἀκάνθης. Κεφ. κ'.

Γίνεται δὲ καὶ ἀγρία ἄκανθα, ὁμοία σκολύμῳ, ἀκανθώδης, βραχυτέρα τῆς ἐν παραδείσῳ καὶ ἡμέρου. δύναται δὲ καὶ ἡ ταύτης ῥίζα, ὅσα καὶ ἡ περὶ αὐτῆς.

Περὶ Ἀνωνίδος. Κεφ. κα'.

C ΑΝΩΝΙΣ, ἣν δέ *ὀνωνίδα* καλοῦσι, κλῶνας σπιθαμιαίους καὶ μείζονας, θαμνοειδεῖς, πολυγόνατα, μασχάλας ἔχοντας πολλάς, κεφάλια περιφερῆ, φυλλάρια μικρά, λεπτά, ὥσπερ φακοῦ, παρὰ τὰ τοῦ πηγάνου ἢ λωτοῦ τοῦ ἐν λειμῶσι παρόμοια, ὑποδάσεα, εὐώδη, οὐκ ἀηδὲς ὄζοντα. ἀρτύεται δὲ πρὸ τοῦ ἀκανθοφυῆσαι, καὶ ἔστιν

Non habet Orib.

V. caret iis quæ conclusa sunt

D ἡδίστη. ἔχουσι δὲ οἱ κλάδοι ἀκάνθας ὀξείας, σκολοπώδεις, στερεάς. ῥίζα δὲ λευκή, θερμαντική, λεπτυντική· ἧς ὁ φλοιὸς πινόμενος σὺν οἴνῳ, οὖρα ἄγει, καὶ λίθους θρύπτει, ἐσχάρας περιρρήγνυσι. ἀφεψηθεῖσα δὲ ἐν ὀξυκράτῳ καὶ διακλυζομένη, πόνον ὀδόντων πραΰνει.

In altero vox θερμαντικὴν deest: sic adueniam cēsset Goup. vt ex Galeno intelligi potest, & res ipsa ostendit.

V. hac voce caret

V. caret

V. addit, καὶ ἑδραίους. Alter codex habet hæc verba ascripta, τὸ δὲ ταύτης ἀφέψημα πινόμενον αἱμορροΐδας θεραπεύειν πιστεύεται, quam scripturā Hermolaus expressit. Sed non esse Diosc. ex eo coniicere licet, quòd Plinius & Vet. interpretes eam non agnoscunt. Goup.

E Περὶ Λευκακάνθης. Κεφ. κβ'.

ΛΕΥΚΑΚΑΝΘΑ, ταύτης ἡ ῥίζα ὁμοία κυπείρῳ, πικρά, ἰσχυρά. ἣ τις μασσηθεῖσα, ὀδονταλγίας παραμυθεῖται. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς σὺν οἴνῳ κυάθων τριῶν ποθέν, βοηθεῖ πλευριτικοῖς

F χρονίοις, καὶ ἰσχιαδικοῖς, ῥήγμασι, σπωμένοις. καὶ ὁ χύλισμα δὲ τῆς ῥίζης, τὰ αὐτὰ ποιεῖ πινόμενον.

V. codices λευκάκανθα. Matth. ἰσχυρὰ, valde.

Vulg. exemp. χυλὸς.

Περὶ Τραγακάνθης. Κεφ. κγ'.

ΤΡΑΓΑΚΑΝΘΑ, ῥίζα ἐστὶ πλατεῖα καὶ ξυλώδης, φαινομένη δὲ καὶ ὑπὲρ γῆς· ἀφ' ἧς κλάδοι ταπεινοί, ἰσχυροί, χεόμενοι δὲ ἐπὶ πολύ. καὶ ἐπ' αὐτῶν φυλλάρια πολλὰ μεταξὺ* λεπτά, ἀκάνθας

G ἔχοντα ἐγκρυπτομένας τοῖς φύλλοις, λευκάς, ἰσχυράς, ὀρθάς. ἔστι δὲ ἡ τραγάκανθα,

Orib. addit πυκνά.

In altero codice adiicitur μικρά.

hyacinthinis, è quibus flos prodit albus, semen oblongum ac luteum: caput verò thyrsi specie. Radices subiacent viscosæ, mucosæ, rufæ ac longæ: quæ quidem ambustis igni luxatisque impositæ prosunt: potæ verò vrinam cient, aluúmque cohibent. Phthisicis quoque, ruptis & conuulsis subueniunt.

al. Hyacinthis

vel conuulsionibus

De Acantha Syluestri. Cap. XX.

Est & syluestris acantha, carduo similis, aculeata, breuior satiua, eáq; quæ in hortis prouenit. Eius verò radix ad eadem ad quæ superior est efficax.

De Anonide. Cap. XXI.

ANONIS, quam aliqui ononida appellant, ramos habet dodrátales ac etiamnum maiores, fruticosos, frequentibus geniculis cinctos, multis alarum cauis præditos, itémque capitulis rotundis: foliolis verò pusillis, tenuibus ceu léticulę, ad rutę aut pratensis loti folia accedétib⁹, subhirsutis, odoratis, nec iniucundè olentibus. Muria conditur antequam spinas producat, éstque cibis gratissima. Ramuli porrò spinis acutioribus, ac spiculorum instar solidis, horrent. Radix verò cádida est, quę excalfacit & extenuat. Huius cortex ex vino potus vrinam ciet, & calculos comminuit: idem vlcerum crustas emarginat. Cæterùm radix decocta in posca, dentiũ dolorem collutione mitigat. (Huius quoque decoctum potum hęmorrhoïdas sanare creditur.)

N. marginat vlcerum dicit

De Leucacantha. Cap. XXII.

LEVCACANTHA radice est cyperi, amara, & valida: quę quidē cómanducata dentium dolorē sedat. Ipsius verò decoctum cyathis tribus ex vino potum, veteri laterum dolore vexatis, ischiadicis, ruptis & cõuulsis auxiliatur. Sed & epotus radicis succus eosdē præbet effectus.

De Tragacantha. Cap. XXIII.

TRAGACANTHÆ radix lata est & lignosa, ac supra terram etiam eminet: à qua surculi humiles, robusti, latissimè fusi: & in ipsis foliola numerosa, tenuia, inter quæ aculei sese ꝓferũt, quos ipsa occulũt, cádidi, firmi rectiq;. Est & tragacátha,

lachryma

lachryma quæ super resecta radice concrescit: quo in genere præstat pellucens, læuis, gracilis, sincera ac subdulcis. Vim porrò habet æquè ac gummi cutis spiracula obstruendi. Huius autem increbuit vsus ad oculorum medicamenta; itémque ad tussim, exasperatas fauces & vocem interceptam atque destillationes, cum melle in delinctu. Sed & linguæ subdita liquescere finitur. Bibitur quoque drachmæ pŏdere in passo macerata contra renũ dolorem & vesicæ rosionem, mixto cornu cerui vsto & eloto, aut scissi aluminis momento.

De Eryngio. Cap. XXIIII.

ERYNGIVM est in aculeatarum stirpium genere: cuius folia primo germinatu muria condita in cibos oleris vice recipiuntur. Lata autem sunt & extremo ambitu aspera, gustu aromatica. Sed vbi augescunt, circa complures caulium eminentias in spinas aculeantur, in quorũ summitatibus globosa sunt capitula spinarum acutissimarum durarúmque ambitu stellatim circumuallata. Horum color aliâs viridis, nunc pallidus, aliâs albus, interdum etiam cæruleus inuenitur. Radix oblŏga, lata, in superficie quidẽ nigra, intus verò albicans, pollicis crassitudine: quę & ipsa odorata est, & aromaticũ quiddam resipit. Nascitur in campestribus & asperis locis. Vim porrò habet calfactoriã: pota mẽses vrinásque pellit, ac tormina inflationésque discutit. Hepaticis quoque, venenatorum morsibus, & ijs qui venenum hauserunt cum vino succurrit. Bibitur verò vtplurimùm drachmæ pondere cum pastinacæ semine. Cæterùm tum amuleti instar adalligata, tũ & illita discutere tubercula perhibetur. Pota verò cũ hydromelite radix, opisthotonicis & comitialib⁹ medetur.

De Aloë. Cap. XXV.

ALOE folium habet scillæ similitudine, crassum, pingue, in rotũdo modicè latum, retrorsum pandum. Sed vtrinque habent folia ex obliquo spinulas raris interuallis prominentes, easque breues & quasi decurtatas. Caulem verò profert antherico non dissimilem,

A δάκρυον τῆς ῥίζης ἀποτμηθείσης ἐπισυνιστάμενον· τῆς διαφερεῖ ἡ διαυγὴς καὶ λεία καὶ ἰσχνὴ καὶ καθαρὰ καὶ ὑπόγλυκυς.

Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν κόμμει πρὸς ἐμπλαστικήν. χρῆσις δὲ αὐτῆς εἰς τὰ ὀφθαλμικά, καὶ πρὸς βῆχας, καὶ πρὸς τὰς περὶ ἀρτηρίαν τραχύτητας, καὶ φωνῆς ἀ-
B ποκοπάς, καὶ ἐπισταγμοὺς ἐν ἐκλεικτῷ σὺν μέλιτι· ἀποχυλίζεταί τε ὑποτεθεῖσα τῇ γλώσσῃ, καὶ πίνεται δὲ ἀποβραχεῖσα ἐν γλυκεῖ < α΄. πλῆθος, πρὸς νεφρῶν ὀδύνην καὶ κύστεως δῆξιν, μιγνυμένου αὐτῇ κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου καὶ πεπλυμένου, ἢ στυπτηρίας σχιστῆς ὀλίγης.

C Περὶ Ἠρυγγίου. Κεφ. κδ΄.

ΗΡΥΓΓΙΟΝ τῶν ἀκανθωδῶν ἐστιν· οὗ ἐν ἀρχῇ τὰ φύλλα λαχανεύεται εἰς ἁλμαίας συντιθέμενα. ἔστι δὲ πλατέα, τραχέα τοῖς πέριξ, ἀρωματίζοντα τῇ γεύσει· αὐξανόμενα δὲ ἀκανθοῦνται κατὰ τὰς πλείονας ἐξοχὰς καυλῶν, ἐφ' ὧν κατὰ τὰ ἄκρα
D κεφάλια ἐστὶ σφαιροειδῆ ἀκάνθαις περιεχόμενα ὥσπερ ἀστὴρ ὀξυτάτας κύκλῳ, σκληράς. ὧν τὸ χρῶμα χλωρὸν ἢ ὠχρόν, ἢ λευκόν, ἐνίοτε δὲ καὶ κυανοῦν εὑρίσκεται. ῥίζα δὲ ἐπιμήκης, πλατεῖα, μέλαινα κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, ἔνδοθεν λευκή, δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος, καὶ αὐτὴ εὐώδης καὶ ἀ-
E ρωματίζουσα. φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ τραχέσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν. πινομένη ἄγει καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις λύει· ἡπατικοῖς δὲ καὶ θηριοδήκτοις, καὶ θανάσιμον εἰληφόσιν, ἁρμόζει σὺν οἴνῳ. πίνεται δὲ τὰ πλεῖστα σὺν σταφυλίνου σπέρματι, < α΄. τὸ πλῆ-
F θος. ἱστορεῖται δὲ ὅτι περιαπτομένη καὶ καταπλασσομένη, φυμάτια διαφορεῖ. ῥίζα δὲ αὐτῆς πινομένη μετὰ ὑδρομέλιτος, ὀπισθοτονικοὺς ἰᾶται καὶ ἐπιληπτικούς.

Περὶ Ἀλόης. Κεφ. κε΄.

ΑΛΟΗ φύλλον ἔχει σκίλλῃ παραπλήσιον, παχύ, λιπαρόν, ὑπόπλατυ ἐν τῷ
G περιφερεῖ, εἰς τοὐπίσω κλώμενον. παρ' ἑκάτερα δὲ τὰ μέρη ἔχει τὰ φύλλα ἐκ πλαγίων ἀκανθώδη, ἀραιῶς ἐξέχοντα, κολοβά. καυλὸν δὲ ἀνίησιν ἀνθερικῷ ὅμοιον,

Cat. λευκὴ

V. ἀκαν[illegible]

Alter τραχέα. Sed vulgata scriptura melior.

Samb. legit, καὶ τὰ ἄκρα

V. caret.

Cat. add. σφόδρα.

Deest in vulg. ἢ ὠχρ.

V. σφόδρα pro πλατεῖα

V. addit μακρά

In veterib. codicibus legit Goupylus, δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν ἡ ῥίζα ταύτης. Sed Gal. calfaciendi vim toti plantæ tribuit. Interpretes etiam vulgatam scripturam probant.

V. lg. exempl. πίνεται τὰ πλ.

V. caret.

Vulg. exempl. περιφερής

Cat. ἀκανθώδη. Sic Corn.

ἄνθος δὲ λευκόν· καὶ καρπὸν ἀσφοδέλῳ ἐοικότα. βαρύοσμος δὲ ὅλη, καὶ ἀπογευο-μένῳ πικροτάτη· ἔστι δὲ μονόῤῥιζος, ὥσπερ πάσσαλον ἔχουσα τὴν ῥίζαν. γίνεται δὲ ἐν τῇ Ἰνδίᾳ πλείστη λιπαρά, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὄπισμα κομίζεται. φύεται δὲ καὶ ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἀσίᾳ καὶ ἔν τισι παραθαλασσίοις τόποις καὶ νήσοις, ὡς ἐν Ἄνδρῳ, οὐκ εὔχρηστος εἰς ὀπισμόν, πρὸς δὲ κόλλησιν τραυμάτων ἐπιτήδειος, λεία καταπλασσομένη. διττὸν δὲ ἐστὶ τὸ εἶδος τοῦ χυλίσματος· τὸ μέν τοι ψαμμῶδες, ὅπερ ὑποστάθμη τῆς καθαρωτάτης ἔοικεν εἶναι· τὸ δέ, ἡπατίζον. ἐκλέγου δὲ τὴν καθαρὰν καὶ ἄδολον καὶ ἄλιθον, στίλβουσαν, ὑπόξανθον, εὔθρυπτον, ἡπατίζουσαν, ῥᾳδίως ὑγραινομένην, ἐπιτεταμένην τῇ πικρίᾳ· τὴν μέν τοι μέλαιναν καὶ δυσκάτακτον ἀποκλέγου. δολίζουσι δὲ αὐτὴν κόμμει· ὅπερ ἐλέγχεται γεύσει καὶ πικρίᾳ καὶ ὀσμῆς ἐπιτάσει· καὶ τῷ μὴ διαλύεσθαι μέχρις ἐλαχίστου ψήγματος θλιβομένην ὑπὸ τῶν δακτύλων. ἔνιοι δὲ καὶ ἀκακίαν μίσγουσι. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ὑπνωτικήν, ξηραντικήν, πυκνωτικὴν τῶν σωμάτων, κοιλίας τε λυτικήν, καὶ στομάχου ἀποκαθαρτικήν, κοχλιαρίων β΄. πλῆθος μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, ἢ γαλακτώδους πινομένη· αἵματός τε ἀναγωγὰς ἐπέχει. καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει μεθ' ὕδατος τριωβόλου, ἢ < α΄. ὁλκῆς ἐν ποτῷ. καὶ μετὰ ῥητίνης δὲ καταπινομένη, ἢ ὕδατος ἢ μέλιτος ἑφθοῦ ἀναληφθεῖσα, κοιλίαν λύει· δραχμῶν δὲ τριῶν πλῆθος πλείως καθαίρει· μιγεῖσα δὲ τοῖς ἄλλοις καθαρτικοῖς, ἧσσον αὐτὰ κακοστόμαχα ποιεῖ. ξηρὸν δὲ * ἐπιπλασθέν, τραύματα κολλᾷ, καὶ ἐπουλοῖ ἕλκη καὶ καταστέλλει. αἰδοῖα δὲ εἱλκωμένα ἰδίως θεραπεύει, [καὶ ἐπαγώνια παίδων ῥηχθέντα συγκολλᾷ. θεραπεύει δὲ καὶ κονδυλώματα καὶ ῥαγάδας κιρναμένη σὺν γλυκεῖ οἴνῳ· αἱμοῤῥαγίας τε ἵστησι τὰς ἐξ αἱμοῤῥοΐδων, καὶ πτερύγια ἀπουλοῖ, αἴρει τὰ πελιώματα καὶ ὑπώπια σὺν μέλιτι· ψωροφθαλμίας τε καὶ * κανθῶν

V. delet. — V. delet. — Al. λεία — V. καθαρωτέρας. — V. λιπαραί. Sic Orib. — Cat. ἀποκλέγεσθαι — Al. ψήγματος — V. non habet. — V his caret. Marc. pro ῥηχθέντα legendum suspicatur τμηθέντα — V. κνησμοὺς καὶ ... Vulg. κανθῶν

A florem album, & semen ceu hastulę regiæ. Est autē tota odore graui, & gustu amarissima. Vnica verò radice ceu palo in terram demisso nititur. Plurima in India præpinguísq; nascitur: ex qua etiā coactus succus importatur. Nascitur & in Arabia, Asia, ac in locis quibusdam maritimis & insulis, velut in Andro, non B valdè eliciēdo succo idonea, sed ad conglutinanda vulnera sanè quàm vtilis, si trita illinatur. Duo sunt porrò succi genera: alterum arenosum, quod purissimæ veluti fæx & crassamentum esse videtur: alterū quod ad iecinoris imaginē vergit. Eligito pinguem, quæ nihil doli senserit, calculorū expertem, nitidam, sub-C flauam, friabilem, iecinoris modo coactam, quæque facilè *humescat, (Liquescat vel.) eximiæq; sit amaritudinis. Nigram contrà fractúque contumacem improbato. Sunt qui eam gummi adulterent: id quod gustu, amaritudine & odoris vehementia deprehenditur, eóque indicio quòd attrita digitis non ad minima vsque ra-D menta resoluatur. Neque desunt qui acaciam immisceāt. Vim habet astringēdi, somnum concilian-di, exiccandi, corpora densandi, aluum soluendi, stomachúmque repurgandi, si binûm cochlearium mensura ex aqua frigida, aut lactis instar tepida seu egelida bibatur. Sanguinis etiamnum excreationes E sistit, & morbum regium emendat, ex aqua tribus obolis, aut drachmæ pondere, in potu. Deuorata verò cum resina, aut aqua vel melle cocto excepta, aluum soluit: ternûm autem drachmarum pondere, perfectè purgat. Sed & alijs purgantibus medicamentis admista, præstat F vt minùs stomachum infestent. Sicca verò inspersa, vulnera glutinat, vlceráque ad cicatricem perducit cohibetque: eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur, & disrupta puerorum præputia agglutinat. Quin & condylomata rimásque sedis dulci vino ammixto sanat. Sanguinis ex hæ-G morrhoïdibus eruptiones sistit, pterygia ad cicatricem ducit, liuida & sugillata, hypopia dicta, ex melle tollit. Scabras quoque lippitudines, angulorúmque in oculis

prurigines mitigat. Dolorem capitis sedat, ex aceto & rosaceo fronti ac temporibus illita. Sed & cum vino fluentem capillum continet: itidémque tonsillarum, gingiuarum cæterarúmque oris partium vitijs cum melle ac vino proficit. Cęterùm ad oculorum medicamenta torretur in munda & candente testa, liguláque subinde versatur, donec æqualiter tosta fuerit. Lauatur & aloë: atque id quod arenosum subsidet, tanquam inutile secernitur: pinguissimum autē quódque læue est, recipitur.

De Absinthio. Cap. XXVI.

ABSINTHIVM, bathypicron dictum, herba est vulgo cognita. Præstantius in eo genere, quod in Ponto & Cappadocia in monte Tauro appellato nascitur. Vim porrò habet calfaciendi, astringendi, concoctiones adiuuandi, biliosáque detrahendi quæ stomacho & aluo inhæserunt. Vrinam etiam cit, & crapulam in potu præsumptum arcet. Valet & aduersus inflationes, itémque ad discutiendos ventris & stomachi dolores, cum seseli aut nardo Celtico potum. Fastidia quoque absterget, arquatósque sanat ipsius madefacti dilutū, vti & decoctum, quotidie tribus cyathis haustum. Sed & menses trahit seu potum, seu etiam cum melle appositum. Contra fungorum strangulationes conuenienter ex aceto bibitur. E vino autem ixię, necnon & cicutæ venenis aduersatur, ac muris etiā aranei morsibus, itémque draconi marino. Anginæ eo cum melle & nitro perunguntur, vt epinyctides ex aqua. Ad sugillata hebetioremque oculorum aciem ex melle illinitur, similitérq; auribus sanie manantibus. Quin & aurium dentiúmque dolores decoctum vaporis suffitu compescit. Decoctum vnà cum passo, vehemēter dolētib⁹ oculis adhibetur. Imponitur & hypochondrijs hepatíq; diuturno dolore infestatis, tritū cū cerato cyprino: stomacho verò lōga valetudine laborāti, cū rosaceo. Admistis ficubus, nitro & loliacea farina, hydropicis lienosisq; subuenit. Vinū deniq; ex eo paratur quod absinthite vocāt, presertimq; in Propon-

A κνησμοὺς πραΰνει· καὶ κεφαλαλγίας μεθ' ὄξους καὶ ῥοδίνου, μετώπῳ καὶ κροτάφοις ἐπιχριομένη ἐπέχει· καὶ ῥεούσας τρίχας σὺν οἴνῳ· καὶ πρὸς παρίσθμια δὲ καὶ οὖλα, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ στόματι ἁρμόζει σὺν μέλιτι καὶ οἴνῳ. φώγνυται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐπὶ καθαροῦ καὶ διαπύρου ὀστράκου, B μεταβαλλόμενον μύστρῳ, μέχρις ἂν ὁμαλῶς πυρωθῇ. πλύνεται δὲ χωριζομένου τοῦ ψαμμώδους ὡς ἀχρήστου, λαμβανομένου δὲ τοῦ λιπαρωτάτου, καὶ λείου. | Hæc ad finem vsque quidam codices aliena ducunt. | Marc. & videtur legisse.

Περὶ Ἀψινθίου. Κεφ. κϛ'.

ΑΨΙΝΘΙΟΝ, βαθύπικρον, γνώριμος ἡ πόα. ἔστι δὲ αὐτῆς βέλτιον, τὸ ἐν C Πόντῳ καὶ Καππαδοκίᾳ ἐν ὄρει τῷ καλουμένῳ Ταύρῳ γινόμενον. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, στυπτικήν, πεπτικήν, καὶ ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐνηρεισμένων στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χολωδῶν. ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸν καὶ ἀκραίπαλον, προπινόμενον. καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις δὲ ἁρμόζει, καὶ κοιλίας καὶ στομάχου ἀλγήματα, D πινόμενον μετὰ σεσέλεως ἢ νάρδου Κελτικῆς. καὶ ἀνορεξίας καὶ ἰκτερικοὺς θεραπεύει τὸ ἀπόβρεγμα αὐτοῦ ἢ τὸ ἀφέψημα, καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανόμενον εἰς πλῆθος κυάθων τριῶν. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα, πινόμενόν τε καὶ προστιθέμενον μετὰ μέλιτος. πρός τε τοὺς ἀπὸ μυκήτων πνιγμοὺς ἁρ- E μόζει, σὺν ὄξει πινόμενον. σὺν οἴνῳ δέ, πρὸς ἰξίαν καὶ κώνειον καὶ μυγαλῆς δήγματα, καὶ δράκοντα θαλάσσιον. συνάγχικοῖς τε διάχρισμα σὺν μέλιτι καὶ νίτρῳ, καὶ πρὸς ἐπινυκτίδας σὺν ὕδατι. πρὸς δὲ ὑπώπια, σὺν μέλιτι. καὶ πρὸς ἀμβλυωπίας, καὶ πρὸς ἰχωρροοῦντα ὦτα ὁμοίως. καὶ ὁ ὑπαλειμμὸς δὲ αὐτοῦ F τοῦ ἀφεψήματος, πρὸς ὠταλγίαν καὶ ὀδονταλγίαν.] ἀφεψόμενόν τε σὺν γλυκεῖ, κατάπλασμα ὀφθαλμῶν περιοδυνώντων ἐστί. καταπλάσσεται δὲ καὶ περὶ ὑποχόνδρια, καὶ ἧπαρ καὶ στόμαχον ἐπαλγῆ καὶ χρονίως πάσχοντα, συνεκλεαινόμενον κηρωτῇ κυπρίνῃ· πρὸς δὲ στόμαχον, ῥοδίνῃ· ἁρμόζει καὶ G ὑδρωπικοῖς, καὶ σπληνικοῖς, μιγνύμενον αὐτῷ σύκων, καὶ νίτρου, καὶ αἰρίνου ἀλεύρου. Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτοῦ καὶ οἶνος ὁ λεγόμενος ἀψινθίτης, μάλιστα περὶ τὴν Προποντ- | V. addit, οἱ δὲ ἰστακμ. Marc. καρόπικρον | Cat. addit, καὶ μελαντης | Sic v. codex. Itémque Marc. ex Plin. vulg. exempl. carent. | V. vsque ad πινόμενον hæc omittit. | V. caret. | V. συγκλυζόμενον

τίδα καὶ Θρᾴκην, ᾧ πρὸς τὰ προειρημένα χρῶνται ἐν ἀπυρεξίᾳ καὶ θέρους δὲ, προπίνουσιν ἐξ αὐτοῦ θέρους, ὑγείας ποιητικὸν εἶναι νομίζοντες· δοκεῖ δὲ καὶ *περιπλαττόμενον εἰς τὰς κιβωτοὺς ἄβρωτα τηρεῖν τὰ ἱμάτια. διαχριόμενόν τε μετὰ ἐλαίου, κώνωπας κωλύειν ἅπτεσθαι τοῦ σώματος· τὸ δὲ "μέλαν ᾧ γράφομεν ἐν ἀποβρέγματι αὐτοῦ "βραχὲν, ἄβρωτα μυσὶ τηρεῖ τὰ γράμματα. ἔοικε δὲ καὶ τὸ *τοῦ χυλίσματος ἔργα ποιεῖν τὰ αὐτά. πλὴν εἰς τὰς πόσεις οὐ δοκιμάζομεν αὐτὸ, κακοστόμαχον καὶ κεφαλαλγὲς ὄν. τὸ δὲ χύλισμα ἀμόργῃ ἑψηθείσῃ καὶ μιγνυμένῃ δολοῦσί τινες.

V. ad finē vsque his caret, licet legitima sint.

Sic legit Goupylus ex vet. libris, quamuis vulgati codices habent χαρὶν Lacuna legit in vet. cod. βι-βλία.

Περὶ Ἀψινθίου θαλασσίου. Κεφ. κζ'.

Ἀψίνθιον "θαλάσσιον, τινὲς δὲ καὶ Σερίφιον καλοῦσι, ὅπερ *πλεῖστον ἐν τῷ περὶ Καππαδοκίαν Ταύρῳ ὄρει γεννᾶται, καὶ ἐν Ταφοσίρει τῆς Αἰγύπτου. ᾧ ἀντὶ θαλλοῦ οἱ "Ισιακοὶ χρῶνται. ἔστι δὲ ἡ πόα λεπτόκαρφος, ἐοικυῖα ἀβροτόνῳ μικρῷ, περιπληθὴς σπερματίων, ὑπόπικρος, κακοστόμαχος, "βαρύοσμος, στύφουσα μετά τινος θερμασίας· ἥτις "ἑψηθεῖσα καθ' ἑαυτὴν, ἢ μετὰ ὀρύζης, καὶ ληφθεῖσα μετὰ μέλιτος, ἀσκαρίδας καὶ ἕλμινθας στρογγύλας κτείνει, 'ὑπάγουσα κοιλίας κούφως· δύναται δὲ καὶ σὺν "ἑψήματι, ἢ φακῇ καθεψηθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖν." *λιπαίνεται δὲ μάλιστα τὰ πρόβατα νεμόμενα."

Ald. Καλοῦσι τινὲς καὶ Σέριφον ἀψίνθιον θαλάσσιον.

Ald. Ἀσιανοὶ

V. βαθύοσμος

V. addit μετὰ μέλιτος ἕλμινθας στρογγύλας κτείνει.

V. ἅπαξ ἄγουσα

V. ἑψήματι σαπῶς. Marc. legit ἑψήματι.

V. παραυτά

V. addit ἐν Καππαδοκίᾳ.

Περὶ Ἀψινθίου Σαντονίου. Κεφ. κη'.

Ἔστι δὲ καὶ τρίτον εἶδος ἀψινθίου, γεννώμενον ἐν τῇ κατὰ τὰς Ἄλπεις Γαλατίᾳ πλεῖστον· ὃ ἐπιχωρίως Σαντόνιον καλοῦσιν, ἐπωνυμίας τῆς γεννώσης αὐτὸ *Σαρδονίδι χώρας· ἐοικὸς ἀψινθίῳ, οὐ μὴν οὕτω γε ἔνσπερμον, ὑπόπικρον δὲ, καὶ δυνάμενον τὰ αὐτὰ τῷ Σεριφίῳ.

Περὶ Ἀβροτόνου. Κεφ. κθ'.

Ἀβρότονον, ἔστι δὲ αὐτοῦ τὸ μὲν θῆλυ, θάμνος δενδροειδὴς, ὑπόλευκος. φύλλοις λεπτοσχιδέσιν ὥσπερ Σεριφίου περὶ τὰ κλωνία, πλήρεις ἄνθους, ἐπ' ἄκρου ἔχον κορυμβώδες χρυσοειδὲς θερείας γεννώμενον, εὐῶδες μετὰ ποσοῦ βάρους, πικρὸν τῇ

tide & Thracia: quo ad antedicta vtuntur, si febris abest. Adde quòd de ipso æstate propinant, corporibus bonam valetudinem præstare existimantes. Creditur & vestiarijs arcis inspersum absinthium, vestes à tinearum iniuria vindicare: itémque ex oleo perunctum, culices abigere, & à corpore arcere. Cæterùm atramentum librarium ex diluto eius temperatum, libros à musculorum erosione tuetur. Existimatur & expressi succus eosdem præstare effectus. Attamen potionibus improbatur, quòd stomacho sit inimicus, dolorémque capitis cieat. Sunt verò qui succum amurcæ decoctæ permistione adulterát.

De Absinthio marino. Cap. XXVII.

Absinthium marinum quidam Seriphium vocant: quod quidē copiosissimum in Tauro monte iuxta Cappadociam gignitur, & in Taphosiri Ægypti. Id "Isiaci pro oleagino ramo præferre solenne habét. Est autem herba prætenuibus surculis, abrotoni parui similitudine, minutulis referta seminibus, subamara, stomacho inimica, graueolens, & cum quadam calfactione astringens. Hæc per sese, aut cum oryza cocta, assumptáq; cum melle, ascaridas teretésq; lumbricos enecat, leuiter simul & semel aluū subducens. Sed & cum sapa aut lenticula decocta, eadé præstare potest. Cæterùm pecora hoc maximè pabulo pinguescunt.

hoc est, ipsis sacris initiati.

De absinthio Santonico. C. XXVIII.

Est & tertiū absinthij gen⁹, quod copiosissimū in Gallia Alpibus finitima nascitur. Id patrio nomine Sãtonicum appellát, tracto à Santonū regione, in qua gignitur, cognomēto. Absinthio est simile, attamē non adeò seminis fœcundum, verùm subamarum & eiusdem cum Seriphio facultatis.

De Abrotono. Cap. XXIX.

Abrotonvm duorum traditur generū: ac fœmina quidem frutex est arboris specie, cãdicãs, folijs circa ramulos Seriphij modo minutim incisis, florib⁹ refertos habés in summo quasi corymbos auri fulgore, æstate prouenientes, iucūdi odoris cum grauitate quadã, at gustu

amaro. Hoc genus Siculum esse creditur. Alterum mas vocatur, sarmétosum, gracilibus ramulis, velut absinthium. Plurimum in Cappadocia gignitur, & Galatia Asiatica, atque in Syriç Hierapoli. Vtriusque semen seu feruefactum, seu crudum tritum, & ex aqua potum, orthopnϟæ, ruptis, conuulsis, ischiadicis doloribus, vrinæ angustijs & mensibus commorantibus auxiliatur. Est & in vino potum exitialium venenorum antidotum. Rigore prehensis ex oleo vtiliter illinitur. Serpentes quoque tum substratu, tum etiam nidore fugat. Sed & contra morsus eorum cum vino bibitum prodest: priuatim verò pollet contra phalangiorum & scorpionũ ictus. Subuenit & oculorum inflammationibus, cum cotoneo cocto aut pane impositum. Discutit quoque panos, cum farina hordeacea cruda tritum decoctúmque. Miscetur denique & olei irini compositioni.

De Hyssopo. Cap. XXX.

HYSSOPVM herba nulli non cognita, duûm est generũ: montanum enim quoddam est, hortense alterum. Laudatissimũ est, quod in Cilicia nascitur. Vim habet attenuandi & excalfaciendi. Decoctum cum ficis, aqua, melle & ruta, potu peripneumonicis, asthmaticis, diuturnæ tussi, distillationi & orthopnoeæ auxiliatur: itémque ventris animalia enecat. Idem præstat, si cum melle delingatur. Humores crassos per aluum extrahit eiusdem decoctum, cum oxymelite potum. Estur & cum viridibus ficis detritis ad subducẽdam aluum; sed valentiùs deijcit admisto nasturtio vel iride aut irione: meliorem quoque colorem cuti conciliat. Lieni verò ac hydropi cum fico nitróque illinitur: ex vino autem, inflammationibus. Discutit & sugillatá, cum feruente aqua impositum. In anginis cum decocto ficuum efficacissimè gargarizatur. Cæterùm cum aceto decoctũ, dentium dolorem collutione mitigat, & aurium inflationes vaporis suffitu discutit.

A γλυκεῖ· δοκεῖ δὲ τὸ Σικελιωτικὸν εἶναι τοῦτο. τὸ δὲ ἕτερον ἄρρεν καλεῖται, κληματῶδες, *λεπτόκαρπον ὡς ἀψίνθιον. πλεῖστον δὲ ἐν Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ Γαλατίᾳ τῇ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ ἐν Ἱεραπόλει τῇ κατὰ τὴν *Συρίαν. Τούτων ὁ καρπὸς ἀποζεννύμενος καὶ ὠμοτελὴς μεθ' ὕδατος B πινόμενος, βοηθεῖ ὀρθοπνοίᾳ, ῥήγμασι, σπάσμασιν, ἰσχιάσι, δυσουρίαις, ἐμμηνίων ἐπισχέσει. καὶ θανασίμων φαρμάκων ἐστὶν ἀντίδοτος, ποθὲν σὺν οἴνῳ. σύγχρισμά τε ῥιγούντων μετ' ἐλαίου ἐστί. διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ *στιβαδούμενον καὶ θυμιώμενον. καὶ πινόμενον δὲ σὺν οἴνῳ ὠφελεῖ τοὺς δη- C χθέντας· ἰδίως δὲ ἁρμόζει ἐπὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων. βοηθεῖ δὲ καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς, σὺν ἑφθῷ κυδωνίῳ ἢ μετὰ ἄρτου καταπλασθέν. διαφορεῖ καὶ φύματα, μετὰ ὠμῆς λύσεως λεῖον ἑψηθέν. μίγνυται δὲ καὶ εἰς τὴν τοῦ *ἰρίνου ἐλαίου σκευασίαν.

V. addit θαλάσσιον

Al. τὴν Ἀσίαν

Quidam ἐμβαλλόμενον præter rem. & subdit v. καὶ [illegible] καὶ [illegible] ποιεῖ.

D Περὶ Ὑσσώπου. Κεφ. λ'.

ΥΣΣΩΠΟΣ πόα γνώριμος, δισσή· ἡ μὲν γάρ τίς ἐστιν ὀρεινή, ἡ δὲ κηπευτή. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ ἐν Κιλικίᾳ γινομένη.

Δύναμιν δὲ ἔχει λεπτυντικήν, θερμαντικήν· ἀφεψηθεῖσα δὲ μετὰ σύκων καὶ ὕδατος, μέλιτός τε καὶ πηγάνου, καὶ πινομέ- E νη, ἀρήγει περιπνευμονικοῖς, ἀσθματικοῖς, βηχὶ χρονίᾳ, κατάρρῳ, ὀρθοπνοίᾳ· κτείνει δὲ καὶ ἕλμινθας. σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχομένη, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. ἄγει δὲ καὶ πάχος κατὰ κοιλίαν τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ, σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενον· βιβρώσκεται δὲ καὶ μετὰ χλωρῶν σύκων λείων πρὸς ὑπαγωγὴν κοιλίας. F σφοδρότερον δὲ καθαίρει, μιγέντος αὐτῷ *καρδαμώμου, ἢ ἴρεως, ἢ ἐρυσίμου. περιποιεῖ δὲ καὶ εὐχροιαν. καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκου καὶ νίτρου πρὸς σπλῆνα καὶ ὕδρωπα· σὺν οἴνῳ δέ, πρὸς φλεγμονάς. διαφορεῖ δὲ καὶ ὑπώπια σὺν ὕδατι ζεστῷ καταπλασθεῖσα. συνάγχαις δὲ ἀναγαργάρισμα με- G τὰ σύκων ἀφεψήματος ἄριστον. ὀδόντων τε πόνον πραΰνει, σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· λύει δὲ καὶ τὰς περὶ τὰ ὦτα ἐμπνευματώσεις ὑποθυμιαθεῖσα.

Περὶ Στοιχάδος. Κεφ. λα΄. A

Στοιχὰς γεννᾶται μὲν ἐν ταῖς κατὰ Γαλατίαν νήσοις ἀντικρὺ Μασσαλίας, καλουμέναις δὲ Στοιχάσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκε. πόα λεπτόκαρπός ἐστιν, ὁμοίαν ἔχουσα κόμην θύμῳ, μακροφυλλοτέρα μέντοι γε καὶ δριμεῖα ἐν τῇ γεύσει, καὶ ὑπόπικρος πως. ποιεῖ δὲ τὸ ἀφέψημα B αὐτῆς καθάπερ τὸ ὑσσώπου πρὸς τὰ ἐν θώρακι. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις χρησίμως.

Περὶ Ὀριγάνου. Κεφ. λβ΄.

Ὀρίγανος Ἡρακλεωτική, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσι, φύλλον ἔχει ἐμφερὲς ὑσσώπῳ· σκιάδιον δὲ οὐ τροχοειδὲς, ἀλλ' ὥσπερ διῃρημένον, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν ῥάβδων C τὸ σπέρμα οὐ πυκνόν. Ἔστι δὲ θερμαντική· ὅθεν τὸ ἀφέψημα αὐτῆς σὺν οἴνῳ ποθὲν, ἁρμόζει θηριοδήκτοις· σὺν γλυκεῖ δὲ, τοῖς κώνειον ἢ μηκώνειον πεπωκόσι· σὺν ὀξυμέλιτι δὲ, τοῖς πεπωκόσι γύψον ἢ ἐφήμερον. πρὸς δὲ τὰ σπάσματα καὶ ῥήγματα καὶ ὕδρωπας, μετὰ σύκου βιβρωσκομένη. ξηρὰ D δὲ ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος σὺν μελικράτῳ, μέλανα κατὰ κοιλίαν ἄγει· ἔμμηνά τε κινεῖ καὶ βῆχας θεραπεύει, σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη· κνησμοὺς δὲ καὶ ψώρας καὶ ἴκτερον τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἐν λουτρῷ ὠφελεῖ. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς χλωρᾶς οὔσης, καὶ παρίσθμια καὶ κιονίδας καὶ E ἄφθας θεραπεύει. καὶ διὰ ῥινὸς ἄγει, σὺν ἐλαίῳ ἰρίνῳ ἐγχυματιζόμενος· σὺν γάλακτι δὲ, καὶ ὠταλγίας παρηγορεῖ. ἐμετικόν τε φάρμακον σκευάζεται δι' αὐτῆς καὶ κρομμύων, καὶ ῥοῦς τοῦ ἐπὶ τὰ ὄψα, πάντων ἐν χαλκῷ κυπρίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἡλιασθέντων, ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ὑπο- F στρωννυμένη δὲ ἡ πόα, ἑρπετὰ διώκει.

[illegible]

Περὶ Ὀνίτιδος. Κεφ. λγ΄.

Ἡ δὲ Ὀνῖτις καλουμένη, λευκοτέρα τοῖς φύλλοις ἐστὶ, καὶ μᾶλλον ἐοικυῖα ὑσσώπῳ. καὶ τὸ σπέρμα ὥσπερ κορύμβους συνεχεῖς ἐπικειμένους ἔχει. Δύναται μέντοι τὰ αὐτὰ τῇ Ἡρακλεωτικῇ, οὐχ οὕτω μέντοι G δραστικὴ καθέστηκεν.

Περὶ Ἀγριοριγάνου. Κεφ. λδ΄.

Ἡ δὲ Ἀγριορίγανος, ἣν πάνακες

De Stœchade. Cap. XXXI.

STOECHAS in insulis Galliæ gignitur, quæ è regione Massiliæ sitæ Stœchades appellantur: & ab ijs quoque nomen accepit. Herba est tenuibus surculis, coma thymi, sed folio longiore, gustu acris, & aliquantum subamara. Decoctum huius, vt & hyssopi, ad pectoris vitia efficax est. Antidotis quoque vtiliter immiscetur.

De Origano. Cap. XXXII.

ORIGANVM Heracleoticum, quod nonnulli cunilam appellant, folium habet hyssopo non dissimile: vmbellam autem non in rotæ speciem orbiculatam, sed veluti diuisam, & semen in summis virgis haudquaquam densum. Vim habet excalfaciendi: ac proinde ipsius decoctum ex vino potui datum, venenatorum morsibus conuenit. Ex passo verò, ijs prodest qui cicutam aut meconium: ex aceto mulso, ijs qui gypsum aut ephemerum hauserunt. Conuulsis autem, ruptis & hydropi medetur, cum fico esui datum. At aridum, acetabuli mensura cum aqua mulsa epotum, atros humores per aluum extrahit, menses ciet, ac tussi cum melle delinctum medetur. Prurigini autem, psoræ ac morbo regio decoctum ipsius in balneo prodest. Succus virentis, tonsillis, vuulis & aphthis medetur: & in nares ex oleo irino infusus, caput purgat: aurium quoque dolores ex lacte mitigat. Conficitur denique ex eo, cępis, ac rhois frutice quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per Caniculæ ardores ad dies quadraginta insolatis. Substrata autem herba serpentes fugat.

De Onitide. Cap. XXXIII.

Quod onitis appellatur, folijs est cādidioribus, hyssopóque similius: ac semen habet, veluti corymbos cohærentes ac sibiinuicem incumbentes. Vis tamen eadem, quæ Heracleotico: at minùs efficax.

De origano syluestri. Cap. XXXIIII.

Syluestre origanū aliqui panaces

Heraclium vocăt, alij cunilam: quo in numero est Nicander Colophonius. Folijs est origani, virgultis dodrátalibus, tenuibus, in quibus vmbellæ anethi insunt, flores candidi: radix tenuis ac inutilis. Priuatim venenatorum morsibus folia & flores ex vino in potu auxiliantur.

De Tragorigano. Cap. XXXV.

TRAGORIGANVM exiguus est frutex, folio & ramulis origano aut syluestri serpyllo similis. Quoddam pro locorum ratione lætius ac speciosius, foliisque atrioribus inuenitur, satis glutinosum. Alterum gracilibus est surculis, exilioribúsque folijs: quod etiam prasium aliqui vocauere. Optimum est Cilicium, quódque in Co, Chio, Smyrna Cretáq; prouenit. Omnia excalfaciunt, vrinas cient, bonámque faciunt aluum, si decocti ius ebibatur: siquidem biliosa deijciunt. Prosunt & lienosis ex aceto pota: itémque ex vino, ijs qui ixiam hauserunt. Quin & menses trahunt, & in tussi ac peripneumonia ex melle in eclegmate dantur. Est & eorum potio non ingrata: quò fit vt cibum fastidientibus, stomacho malè affectis, acidáque ructantibus exhibeatur, iisque itidem quos qualis ex maris agitatione anxietas, nausea & præcordiorum æstus comitantur. Discutiunt insuper œdemata, si cum polenta illinantur.

De Pulegio. Cap. XXXVI.

PVLEGIVM, herba vulgaris notitiæ. Extenuat, calfacit, concoctiones adiuuat. Bibitum, mẽstrua, secundas & partus eijcit. Pulmonum verò vitia excreabilia facit, cum sale & melle potum: ac conuulsis etiam auxiliatur. Nauseas & stomachi rosiones ex posca bibitum permulcet: atros etiamnũ humores per aluum exigit. Venenatorũ quoque morsibus in vino potum succurrit. Defectos animo recreat, cum aceto naribus admotũ. Gingiuas etiam arefacti cinere corroborat. Illitum verò cum polenta, inflammationem omnem lenit, & podagricis per se prodest impositum dum rubescat locus. Cum cerato autem, varos extinguit: ac lie-

A Ἡράκλειον, οἱ δὲ κονίλην καλοῦσιν, ὧν ἐστι καὶ Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος, ἔχει τὰ μὲν φύλλα ὅμοια ὀριγάνῳ, ῥαβδία δὲ σπιθαμιαῖα, λεπτά, ἐφ' ὧν σκιάδια ὅμοια ἀνήθῳ, ἄνθη δὲ λευκά. ῥίζα λεπτή, ἀχρεῖος. ἰδίως δὲ βοηθεῖ θηριοδήκτοις τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, σὺν οἴνῳ πινόμενα.

B Περὶ Τραγοριγάνου. Κεφ. λε'.

ΤΡΑΓΟΡΙΓΑΝΟΣ θαμνίσκος ἐστίν, ὀριγάνῳ ἢ ἑρπύλλῳ ἀγρίῳ ὅμοιος τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία· ἡ μέν τις εὑρίσκεται κατὰ τόπους εὐερνεστέρα, καὶ ὁ πλατύφυλλος, κολλώδης ἱκανῶς. ἡ δέ τις λεπτόκαρφος καὶ λεπτόφυλλος, ἣν καὶ C πράσιον ἔνιοι καλοῦσι. ἀρίστη δὲ ἡ Κιλίκιος, καὶ ἡ ἐν Κῷ, καὶ Χίῳ, καὶ Σμύρνῃ, καὶ Κρήτῃ. θερμαντικαὶ δὲ πᾶσαι καὶ οὐρητικαὶ καὶ εὐχείλιοι, πινομένου τοῦ ἀφεψήματος. ὑποβιβάζουσι γὰρ τὰ χολώδη. αὗται καὶ σπληνικοῖς πινόμεναι μετ' ὄξους, καὶ τοῖς ἰξίαν πεπωκόσι μετ' οἴνου, D καὶ ἔμμηνα δὲ ἄγουσι· βηχί τε καὶ περιπνευμονίαις, σὺν μέλιτι ἐν ἐκλεικτῷ δίδοται. ἔστι δὲ καὶ τὸ πότημα ἐπιτηδές· ὅθεν τοῖς ἀποσίτοις καὶ κακοστομάχοις καὶ ὀξυρεγμιῶσι δίδοται· καὶ ἐφ' ὧν δινισμὸς καὶ ναυτία καὶ θέρμη ὑποχονδρίων παρακολουθεῖ. διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα E καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλφίτων.

Περὶ Γλήχωνος. Κεφ. λϛ'.

ΓΛΗΧΩΝ πόα γνώριμος, λεπτυντική, θερμαντική, πεπτική. ποθεῖσα δὲ ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἄγει· ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ πνεύμονος μετ' ἁλὸς καὶ μέλιτος ποθεῖσα, καὶ σπωμένοις βοηθεῖ· ναυ- F τίας τε καὶ δηγμοὺς στομάχου μετὰ ὀξυκράτου ποθεῖσα παραμυθεῖται. ἄγει δὲ καὶ κατὰ κοιλίαν μέλανα. βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδήκτοις πινομένη μετ' οἴνου. λειποθυμοῦντάς τε ἀνακτᾶται σὺν ὄξει, ταῖς ῥισὶ προσφερομένη· κρατύνει δὲ καὶ οὖλα, ξηρὰ λεία κεκαυμένη. ἐπι- G πλασθεῖσα δὲ πραΰνει πᾶσαν φλεγμονὴν σὺν ἀλφίτῳ. καθ' ἑαυτὴν δέ, ποδαγρικοῖς ἁρμόζει, ἄχρι φοινίξεως τῆς ἐπιφανείας. σὺν κηρωτῇ δέ, ἴονθους σβέννυσιν· ὠφε-

Cassc. θαμνοειδῆ
Alii add. καὶ κεφαλαλγίαις παραιτεῖται.
V. θάμνος
Quid. Schol. πλατύφυλλος
Ald. κομμώδης
V. Κῷος
V. caret.
V. βοηθεῖ δὲ καὶ
V. caret vsque ad vocẽ δίδοται.
Sunt qui addant: ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ ἄγριος καὶ ὁ ὀρίγανος· καὶ ταῦτας γὰρ αἱ ῥίζαι πινόμεναι καὶ εἰς ἔγχυσμα καθιέμεναι ποιοῦσι πρὸς χολέρας ἐμμένειν ...
V. caret.
Legit Samb. καταπλασσομένη

λεῖα δὲ καὶ σπληνικοῖς μεθ' ἁλὸς καταπλασσομένη. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς κνησμοὺς λουόμενον παύει, καὶ εἰς ἐγκάθισμα, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις καὶ σκληρίας καὶ ὑποστροφὰς ὑστέρας ἁρμόζει. καλοῦσι δέ τινες αὐτὴν βλήχωνα, ἐπειδὴ τὰ γευσάμενα κατὰ τὴν ἄνθησιν τῶν ποιμνίων, βληχῆς ἀποπίμπλανται.

Ald. ὑποστροφάς V. στροφάς

Quæ in Catacer. cod. capiti huic adduntur, iuxta Mathiolum tantũ, exegesis sunt: nam vires sunt eædem.

Cat. δικταμνὸς

A nosis etiam confert, cum sale adhibitum. Cæterùm decoctum ipsius prurigines lotione mitigat, & vuluę inflationibus ac duritiei, eiusdémque conuersionibus insessione subuenit. Aliqui porrò blechona vocãt: quoniam, dum floret, à pecoribus gustatum, balatum concitat.

Περὶ Δικτάμνου. Κεφ. λζ'.

ΔΙΚΤΑΜΝΟΣ, ἣν καλοῦσί τινες γλήχωνα ἀγρίαν, πόα ἐστὶ Κρητική, δριμεῖα, λεία, ὁμοία γλήχωνι· μείζω δὲ καὶ γναφαλώδη τὰ φύλλα ἔχει, καὶ ἐριώδη τινὰ ἐπίφυσιν. οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καρπὸν φέρει. ποιεῖ δὲ πάντα ὅσα καὶ ἡ ἥμερος γλήχων, ἐνεργέστερον δὲ πολλῷ· οὐ μόνον γὰρ πινομένη, ἀλλὰ καὶ προστιθεμένη καὶ ὑποθυμιωμένη, τὰ τεθνηκότα ἔμβρυα ἐκτινάσσει. φασὶ δὲ καὶ τὰς αἶγας ἐν Κρήτῃ τοξευθείσας καὶ νεμηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰ τοξεύματα. ἔχει δὲ καὶ καθαρτικὴν δύναμιν ὁ χυλὸς αὐτῆς, καταχριόμενος ἢ ῥιβόμενος μετ' ἀλφίτων. καταπλασσομένη δὲ ἡ βοτάνη, τοὺς ὑποκάτω τῶν ποδῶν ἢ τοῦ λοιποῦ σώματος θεραπεύει σκόλοπας. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον σπληνός, μειοῖ γὰρ αὐτόν. καρπίζονται δὲ αὐτὴν ἐν θέρει καὶ φθινοπώρῳ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς γευομένοις θερμαίνει. ἔστι δὲ καὶ ὀξυτόκιον. βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδήκτοις ὁ χυλὸς αὐτῆς, μετ' οἴνου πινόμενος. τοιαύτη δὲ τῆς βοτάνης ἡ δύναμις, ὡς καὶ ὀσφραινομένη διώκειν, καὶ προσαπτομένη ἀναιρεῖν τὰ ἰοβόλα θηρία. τὸ δὲ αὐτῆς χύλισμα ἐπιχεόμενον πληγῇ σιδήρου ἢ ἰοβόλου δήγματι, καὶ πρὸς τῷ ἐπιχυθῆναι καὶ λαμβανόμενον ποθέν, εὐθέως ὑγιάζει.

Ald. γναφαλοειδῆ

V. ἐπιφέρει

Ald. γευομένοις

B *De Dictamno. Cap. XXXVII.*

DICTAMNVM, quod syluestre pulegium aliquibus appellatur, herba est Cretensis, acris, læuis, pulegio similis: at maioribus lanuginosísque folijs, ac lanosa quadam veluti pube obductis. At neque florem neque semen profert. Præstat verò omnia quę satiuum pulegium, C sed efficaciùs multò. Nam non potum modò, sed & appositum ac suffitum, partus emortuos eijcit. Aiunt & in Creta capras tela quibus ictæ sunt huius herbæ pastu excutere. Porrò purgandi vim habet succus ipsius illitus, aut cum polenta affrictus. Imposita verò herba plantæ pedũ reliquóve corpori impactos D aculeos refigit extrahítque. Est & efficax ad lienis dolorem: siquidem ipsum imminuit. Legitur autem æstate & autumno. Radix gustu excalfacit, necnon & partum accelerat. Sed & succus cum vino potus, contra venenatorum morsus auxilio est. Herbæ verò tanta vis est, vt E ictu venenato sæuientes bestias & olfactu abigat, & contactu perimat. Cæterùm expressus ex ea succus, vulneribus ferro illatis aut venenatis morsibus instillatus, præsentaneo est remedio, si prætereà in potu assumatur.

Περὶ Ψευδοδικτάμνου. Κεφ. λη'.

Τὸ δὲ ψευδοδίκταμνον καλούμενον, φύεται ἐν πολλοῖς τόποις, ἐμφερὲς μὲν τῷ πρὸ αὐτοῦ, ἔλαττον δὲ δριμύ. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ δικτάμνῳ, οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦν.

F *De Pseudodictamno. Cap. XXXVIII.*

Quod pseudodictamnũ vocant, multis in terris nascitur, antedicto simile, at minùs quàm illud acre. Eosdem verò præbet effectus, at inefficaciùs.

Περὶ τοῦ ἑτέρου ἀπὸ Κρήτης Δικτάμνου. Κεφ. λθ'.

Φέρεται δὲ καὶ ἀπὸ Κρήτης ἕτερον εἶδος δικτάμνου, φύλλοις ἐοικὸς σισυμβρίου, κλωσὶ δὲ μείζοσιν· ἐφ' ὧν ἄνθος ὀριγάνῳ ἀγρίῳ ἐοικός, μέλαν, μαλακόν.

V. φέρεται δὲ ἐν Κρήτῃ

Quidam ὁρμίνῳ vt Cat.

De altero Dictamno Cretico. Cap. XXXIX.

G Defertur & è Creta alterum dictamni genus, folio sisymbrij: at ramis maioribus, in quib⁹ flos emicat syluestris origani, niger ac mollis,

Odor foliorum inter sisymbrium & saluiam medius, iucundissimus. Ad eadem ad quæ & antedictum efficax, sed minùs nares ferit. Miscetur & emplastris ac theriacis compositionibus.

De Saluia. Cap. XL.

SALVIA, quam Græci elelisphacon, alij elaphoboscon, alij denique sphagnon nominant, frutex est oblongus, ramis numerosis, virgas habens quadrangulas & albicantes: folia mali cotoneæ effigie, sed longiora, asperiora crassioráque, & attritarum vestium modo, ita parum villosa, vix vt quisquam villos animaduertat, subalbida, vehemẽter odorata, sed virosa: semen summis in caulibus syluestri hormino simile gerit: in asperis nascitur. Foliorum ramorúmque decoctũ vim habet epotum vrinas mensésque ciendi, partus extrahendi, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliandi. Capillos quoque denigrat saliua, vulnerariáque est, & sanguinis cohibendi vi prædita: ac denique fera repurgat vlcera. Sed & folia ac ipsi etiam rami, si in vino decoquantur, genitalium pruritus fotu sedant.

De Menta satiua. Cap. XLI.

MENTA ab odoris suauitate hedyosmos Græcis dicta, quã alij mintham vocant, cognita herbula est. Calfaciendi, astringendi atque exiccandi vi prædita: quamobrem sistit sanguinem ipsius succus ex aceto potus, teretésque lumbricos enecat, & venerem stimulat: singultus, vomitiones cholerámque sedant bini ternive ramuli cum acidi granati succo epoti. Discutit & abscessus, si cum polenta adhibeatur, & imposita fronti dolores capitis leuat: mammas distentas & nimio lacte turgentes compescit. Cum sale verò, canum morsibus imponitur. Succus autem aurium doloribus cum aqua mulsa subuenit. Porrò mulieribus ante coitum subdita, conceptioni resistit, & asperam linguam affricta læuigat. Coire lac densaríque in caseum non patitur, si illi folia immergantur. In summa stomacho vtilis est, & condimentorum misturæ familiaris.

Grato menta mensas odore percurrit in rusticis dapibus. Pl. lib. 19. cap. 8.

A ὀσμὴ δὲ τῶν φύλλων μεταξὺ σισυμβρίου καὶ ἐλελισφάκου, ἡδίστη. ποιεῖ δὲ πρὸς ὅσα καὶ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἧττον πληκτικὴ ὑπάρχουσα· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις καὶ θηριακαῖς.

Περὶ Ἐλελισφάκου. Κεφ. μ'.

ἘΛΕΛΙΣΦΑΚΟΝ, οἱ δὲ ἐλαφόβοσκον, οἱ δὲ σφαγνὸν, θάμνος ἐστὶν ἐπιμήκης, πολύκλωνος, ῥάβδους τετραγώνους
B
καὶ ὑπολεύκους ἔχων. φύλλα δὲ μηλέᾳ κυδωνίᾳ ἐοικότα, ἐπιμηκέστερα μέντοι καὶ τραχύτερα, καὶ παχύτερα, λελεπτυσμένα ὥσπερ τὰ ἀνατετριμμένα τῶν ἱματίων δασέα, ὑπόλευκα, σφοδρῶς εὐώδη, βρωμώδη· καρπὸν δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν καυλῶν
C
ὥσπερ ὁρμίνου ἀγρίου ἔχει. φύεται δὲ ἐν τραχέσι χωρίοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων οὖρα ἄγειν πινόμενον, καὶ ἔμμηνα [καὶ ἔμβρυα κατασπᾶν, καὶ τρυγόνος πληγαῖς ἀρήγειν.] μελαίνει δὲ καὶ τρίχας. [καὶ τραυματική,
D
ἐστὶ ἴσχαιμος,] καὶ ἀποκαθαρτικὴ τῶν θηριωδῶν ἐστιν ἑλκῶν. ποιεῖ δὲ σὺν οἴνῳ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καὶ τῶν κλάδων αὐτῶν προσκλυζόμενον, τοῖς περὶ τὰ αἰδοῖα κνησμοῖς.

Περὶ Ἡδυόσμου ἡμέρου. Κεφ. μα'.

ἩΔΥΟΣΜΟΣ, οἱ δὲ, μίνθην, γνώριμον
E
βοτάνιον. Δύναμιν ἔχον θερμαντικὴν, στυπτικὴν, ξηραντικήν· ὅθεν αἷμα ἵστησι πινόμενος ὁ χυλὸς αὐτοῦ μετ' ὄξους· καὶ ἕλμινθας κτείνει στρογγύλας, ἀφροδίσιά τε ἐρεθίζει, καὶ λυγμοὺς καὶ ἐμέτους, καὶ χολέρας παύει δύο ἢ τρία κλωνάρια σὺν ῥοᾶς ὀξείας χυλῷ ποθέντα. διαφορεῖ δὲ καὶ ἀποστήματα
F
μετ' ἀλφίτου καταπλασθέν. καὶ κεφαλαλγίας παρηγορεῖ ἐπιτεθὲν τῷ μετώπῳ· μαστῶν τε περιτάσεις καὶ σπαργώσεις πραΰνει· σὺν ἁλσὶ δὲ τοῖς κυνοδήκτοις καταπλάσμα. ὠταλγίαις δὲ ὁ χυλὸς σὺν μελικράτῳ ἀρήγει· γυναιξὶ δὲ πρὸ τοῦ πλησιάζειν προστιθέμενον, ἀσυλληψίαν ἐργάζεται· γλῶσσάν τε τραχεῖαν περιτριβόμενον λεαίνει·
G
καὶ γάλα ἀτύρωτον φυλάσσει ἐναποκλυσθέντων αὐτῷ τῶν φύλλων. καὶ καθόλου ἐστὶν εὐστόμαχον καὶ ἀρτυματῶδες.

Al. ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ [illegible] τραχέα λελεπτυσμένα

V. τῶν ἱματίων ὑπόλευκα [illegible]

Caret [illegible]

V. his caret.

V. caret.

Quidam addũt, [illegible]

V. quid. addit, [illegible]

V. [illegible] τοῦ μετώπου

V. ἀλγοῦσι

V. [illegible]

Matth. codex [illegible]

V. addit, [illegible]

Hoc caput coniunctum est cum superiore in v. cod. Goup. V. caret conclusis.

Περὶ Ἡδυόσμου ἀγρίου. Κεφ. μβ'. A

Τὸ δὲ ἄγριον Ἡδύοσμον γίνεται δασύτερον τοῖς φύλλοις, καὶ πάντη μεῖζον σισυμβρίου, ἐν ὀσμῇ δὲ βρωμωδέστερον, καὶ ἧττον εἰς τὴν ἐν ὑγιείᾳ χρῆσιν εὔθετον.

Περὶ Καλαμίνθης. Κεφ. μγ'.

V. ὀρθοτέρα
V. ὑπόμηκα καὶ λευκότερα
V. γωνιώδη
V. add. ὁ δὲ καὶ μείζονα.
V. vsque ad ὁ δὲ τρίτη caret.
Par. caret.

Καλαμίνθη, ἡ μέν τις ὀρεινοτέρα ἐστὶν, ἔχει δὲ φύλλα ὅμοια ὠκίμῳ, ὑπόλευκα, κλωνία δὲ καὶ κάρφη γεγωνιωμένα, ἄνθος πορφυροῦν. Ἡ δέ τις γλήχωνι ἔοικε, μείζων δὲ· ὅθεν τινὲς ἀγρίαν αὐτὴν γλήχωνα ἐκάλεσαν, διότι καὶ τῇ ὀσμῇ προσέοικε· ταύτην Ῥωμαῖοι νεπέταν καλοῦσιν. Ἡ δὲ τρίτη ἔοικεν ἡδυόσμῳ ἀγρίῳ, ἐπιμηκεστέρα τοῖς φύλλοις, καυλῷ καὶ κλάδῳ C μείζων τῶν προειρημένων, καὶ ἧττον ἐνεργής.

V. vocem ἀγρίῳ delet.
V. ἀμβλύτερα δὲ τὰ φύλλα θερμαντικὰ ἰσχυρῶς.
V. τραχέσιν

Πασῶν δὲ τὰ φύλλα γευομένῳ πυρωτικὰ ἰσχυρῶς καὶ δριμέα, ῥίζα ἄχρηστος. Φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ ἐν τραχέσι τόποις καὶ καθύγροις. Πινομένη δὲ καὶ καταπλασσομένη, ἀρήγει ἑρπετοδήκτοις. Ἄγει δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα πινόμενον· βοηθεῖ δὲ καὶ ῥήγμασι, σπάσμασιν, ὀρθοπνοίαις, στρόφοις, D χολέρᾳ καὶ ῥίγει· καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα προπινομένη ποιεῖ σὺν οἴνῳ, καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει· ἕλμινθάς τε κτείνει καὶ ἀσκαρίδας σὺν ἁλσὶ καὶ μέλιτι πινομένη, ἑφθή τε καὶ ὠμὴ τετριμμένη. Ὠφελεῖ καὶ ἐλεφαντιῶντας βρωθεῖσα, ἐπιπινομένου ὀῤῥοῦ γάλακτος. E Φθείρει δὲ καὶ ἔμβρυα, καὶ ἔμμηνα ἄγει τὰ φύλλα λεῖα ἐν προσθέτῳ. Θυμιαθέντα δὲ, ἑρπετὰ διώκει, καὶ ὑποστρωννύμενα·

Deest in Paris.

λευκαίνει τε καὶ τὰς μελαίνας οὐλὰς ἐψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ καταπλασθεῖσα, καθαίρει καὶ ὑπώπια. Ἰσχιαδικοῖς τε ἐπιτίθεται εἰς μετασύγκρισιν, ἐπικαίουσα τὴν ἐπιφάνειαν. F Καὶ σκώληκας τοὺς ἐν ὠσὶ κτείνει ὁ χυλὸς ἐνσταζόμενος.

Περὶ Θύμου. Κεφ. μδ'.

Θύμος γινώσκεται ὑπὸ πάντων, θαμνίσκιον φρυγανῶδες, φυλλαρίοις πολλοῖς καὶ στενοῖς περιειλημμένον· ἔχον ἐπ' ἄκρου κεφάλια ἄνθοις πορφυρίζοντα. G Μάλιστα δὲ φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ λεπτογείοις τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει πινόμενον μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους, ἄγειν φλεγματώδη κατὰ κοι-

De Mentha syluestri. Cap. XLII.

Syluestris Mentha, seu menthastrū, hirsutioribus est folijs, & prorsus maior sisymbrio: at odore magis viroso: quare minùs ad sanorum vsus idonea est.

De Calamintha. Cap. XLIII.

Ex Calaminthæ generibus quædam montibus familiaris, folia habet ocimi, incana, surculos & caules angulosos, ac florem purpureum. Altera pulegio similis est, sed maior, quam syluestre pulegium ideò vocarūt, quòd & odore ipsum æmuletur: hanc Latini nepetam vocitant. Tertia menthastro cognata est, folijs oblongioribus, caule & ramis quàm superiora genera maioribus: sed viribus inefficacior. Omnium folia gustu impensè feruentia & acria: radix superuacua. Nascitur in campestribus locis, asperis ac præhumidis. Siue pota, siue imposita, demorsis à serpente opitulatur. Sed & decoctum potu vrinas pellit: ruptis quoque, conuulsis, orthopnœæ, torminibus, choleræ ac rigori auxiliatur. Præsumpta in vino, venenis resistit, & regium morbum expurgat. Teretes lumbricos & ascaridas cum sale & melle pota, enecat: seu cocta, seu etiam cruda contrita fuerit. Elephanticos etiam esitata iuuat, si serum lactis superbiberint. Detrita folia in pesso subdita partus enecant & menses extrahunt. Eadem accensa & substrata, serpentes fugant. Porrò cicatricibus nigris etiam candorem reddit in vino cocta & imposita, ac sugillata quoque emendat. Ischiadicis itidem imponitur, vt humores ex alto euocet, summam cutem adurēs. Succus denique vermes aurium necat instillatus.

De Thymo. Cap. XLIIII.

Thymum ab omnibus cognoscitur, exiguus frutex, surculosus, exilibus folijs, multis & angustis circundatus, habens in cacumine floris capitula purpurascentia. Maximè verò petroso tenuique solo nascitur. Potum cum sale & aceto, vim habet pituitā per aluum de-

trahendi. At eius decoctum cum melle orthopnoicis & anhelatoribus auxiliatur. Sed & lumbricos, menses, partus & secundas pellit. Vrinas quoque ciet. Cum melle verò in eclegmate sumptū, excreabilia pectoris vitia facit. Ex aceto autem impositum, œdemata recentia discutit, sanguinis grumos dissoluit, ac thymos pensiléisque verrucas tollit. Quin & ischiadicis cum vino & poléta impositum subuenit: hebetiore oculorum acie præditis in cibo confert. Est denique pro condimento ad sanorum vsus perquàm vtile.

De Thymbra. Cap. XLV.

THYMBRA quoque nota est: quippe quæ gignitur in tenui solo, asperísque locis, thymo similis, at minor tamen ac tenerior, spicam ferens florum plenam, virentem. Eadem potest quæ thymum, si modo simili assumatur, atque itidem sanorum vsui apta est. Est & satiua quædam satureia, syluestri ad omnia inefficacior: quæ tamen propter mitiorem acrimoniam commodiùs in cibos recipitur.

De Serpyllo. Cap. XLVI.

SERPYLLVM est quoddā hortense, quod quidem odore sampsuchum imitatur, & in coronas addi solet: ita dictum à serpendo, quòd radicetur quacunq; sui parte terrā attingat. Habet autē folia & ramulos origani, verùm coloris cādidioris, & è macerijs demissum longiùs latiúsque propagatur. Alterum syluestre, quod etiam zygis appellatur, minimè serpit: at in altum assurgens ramulos edit tenues ac surculosos, folijs rutæ similibus refertos, verùm vtcunque angustis, longioribus atque durioribus. Flores gustanti acres, iucundi odoris: radix nullius vsus. Nascitur in petris efficacius, magísque excalfaciens, & ad medendi vsum aptius, quàm sit hortēse. Potum siquidem mēses trahit, vrinámq; ciet. Tormínib', ruptis, cōuulsis & iocineris inflāmationibus auxiliatur. Est & efficax aduersus serpētes, tum potum, tum & impositum. Decoctū in aceto, capitis dolorem adiecto rosaceo lenit, si modò in caput irrigetur:

A λίαν. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτοῦ μετὰ μέλιτος ὀρθοπνοϊκοῖς καὶ ἀσθματικοῖς βοηθεῖ· ἕλμινθάς τε ἐξάγει, καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα, καὶ δεύτερα· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικόν· μιγνύμενον δὲ μέλιτι καὶ ἐκλειχθὲν, εὐανάγωγα τὰ ἐκ θώρακος *ποιεῖ· διαφορεῖ δὲ οἰδήματα πρόσφατα, καταπλασθὲν μετ' ὄξους· αἵ- V. in marg. ἀφελεῖ καὶ παλαιγενεῖς λευκότητας μετ' ὀξυμέλιτος, καὶ ἰσχιαδικοῖς σὺν οἴνῳ.
B ματος θρόμβους διαλύει, καὶ θύμους καὶ ἀκροχορδόνας αἴρει· καὶ ἰσχιαδικοῖς μετ' οἴνου καὶ ἀλφίτων ἐπιτεθὲν ἁρμόζει· ἀμβλυωποῦντας ἐσθιόμενον σὺν τροφῇ ὠφελεῖ. εὔχρηστον δὲ καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν ἀντὶ *ἀρτύματος.

Περὶ Θύμβρας. Κεφ. με'.

V. Epit. ex Crateua alicunde πλὴν μέν τοι τῷ μακαρι μα χολ. φθαρτικὰς γὰρ καὶ χολὰς γλυτικάς, ἀλλὰ τῷ ἴσχειν αἰδοῖς ἐμπορρουμένῳ φύσει, λευκαῖς δὲ τι ἴσχει πλέον.

C ΘΥΜΒΡΑ, καὶ αὐτὴ γνώριμος· γεννωμένη ἐν λεπτογείοις, καὶ τραχέσι τόποις, ὁμοία θύμῳ, ἐλάσσων μέντοι καὶ ἁπαλωτέρα, φέρουσα στάχυν ἀνθοῦς μεστὸν, ἔγχλωρον. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ θύμῳ, ὁμοίως λαμβανομένη. καὶ πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν εὐθετεῖ. γίνεται δὲ καὶ σπαρτὴ
D θύμβρα, κατὰ πάντα τῆς ἀγρίας ἐλάσσων, εὐχρηστοτέρα δὲ πρὸς βρῶσιν, διὰ τὸ μὴ ἐπιτετάσθαι τὴν δριμύτητα.

Περὶ Ἑρπύλλου. Κεφ. μϛ'.

ΕΡΠΥΛΛΟΣ ὁ μέν τίς ἐστι κηπευτὸς, σαμψυχίζων τῇ ὀσμῇ, καὶ στεφανωματικός. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ ἕρπειν τε καὶ ὅτι
E ἂν αὐτοῦ μέρος θίγῃ τῆς γῆς ῥιζοβολεῖν. ἔχει δὲ φύλλα καὶ κλωνία ὀριγάνῳ ἐμφερῆ, πλὴν λευκότερα. *ἀπὸ δὲ αἱμασιῶν καθιέμενος, εὐαυξέστερος γίνεται. Ὁ δέ τις ἐστὶν ἄγριος, *ὃς καὶ ζυγὶς καλεῖται. οὐχ ἕρπων, ἀλλ' ὀρθὸς κλωνία ἀνιεὶς λεπτὰ, φρυγανώδη, *φύλλων *περίπλεα ὁμοίων Matt. legendum putat ἐπί. V. tātum ἄγριος καλεῖ.
F *πηγάνῳ. ὑπόστενα δὲ ἐστὶ καὶ ἐπιμηκέστερα, καὶ σκληρότερα· ἄνθη γευομένῳ δριμέα, ὀσμὴ *ἡδεῖα· ῥίζα ἄχρηστος. φύεται δὲ ἐν πέτραις ἐνεργέστερος καὶ θερμαντικώτερος τοῦ κηπευτοῦ ὑπάρχων, καὶ πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν ἐπιτηδειότερος. *ἔμμηνα γὰρ ἄγει, καὶ οὖρα κινεῖ πινόμενος· ὠφελεῖ στρό- V. φύλλα περίπλεα: alius cod. περιπλέον, ὁμοιὰ πηγ. Sunt qui legant πηγείῳ Al. ἀρίστῳ V. καὶ ἔμμηνα δὲ παρεῖ. V. caret.
G φους, ῥήγματα, *σπάσματα, ἥπατος φλεγμονάς· καὶ πρὸς ἑρπετὰ πινόμενός τε καὶ καταπλασσόμενος· κεφαλῆς τε ὀδύνην παραμυθεῖται ἑψηθεὶς, *ῥοδίνου μιγέντος αὐτῷ

σὺν ὄξει καὶ καταβραχείς. μάλιστα δὲ ἐπὶ ληθάργου καὶ φρενίτιδος ἁρμόζει. παύει δὲ καὶ ἔμετον αἵματος < δ΄. πλῆθος μεθ' ὄξους ποθεὶς ὁ χυλὸς αὐτοῦ.

In vet. cod. teste Goupylo inuenitur hoc loco caput περὶ ἡδυόσμου his verbis.

Περὶ Σαμψύχου. Κεφ. μζ΄.

ΣΑΜΨΥΧΟΝ κράτιστον τὸ Κυζικηνὸν καὶ Κύπριον· δευτερεύει δὲ τούτου τὸ Αἰγύπτιον. καλεῖται δὲ ὑπὸ Κυζικηνῶν καὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀμάρακον. πόα δέ ἐστι πολύκλωνος, ἕρπουσα ἐπὶ τῆς γῆς· φύλλα δασέα καὶ περιφερῆ ἔχουσα, ὅμοια τῷ λεπτοφύλλου καλαμίνθης, σφόδρα εὐώδης, καὶ θερμαντική, πλεκομένη καὶ εἰς στεφάνους. Ἁρμόζει δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον ἐπὶ ἀρχομένων ὑδρωπικῶν, καὶ δυσουρούντων καὶ στροφουμένων. ξηρὰ δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλασθέντα μετὰ μέλιτος, αἴρει ὑπώπια· καὶ ἔμμηνα ἄγει ἐν προσθέτῳ. πρὸς δὲ σκορπίου πληγὴν μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους καταπλάσσεται· πρὸς δὲ στρέμματα μετὰ κηρωτῆς ἀναληφθέντα ἐπιτίθεται· καὶ πρὸς οἰδήματα ὁμοίως ἀναληφθέντα κηρωτῇ· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καταπλάσσεται μετὰ παιπάλης ἀλφίτου. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ μαλάγμασι πρὸς τὸ θερμαίνειν.

Quidam, [illegible]

Περὶ Μελιλώτου. Κεφ. μη΄.

ΜΕΛΙΛΩΤΟΣ, κράτιστος ὁ Ἀττικὸς καὶ ὁ ἐν Κυζίκῳ, καὶ ὁ ἐν Χαλκηδόνι γεννώμενος· κροκίζων καὶ εὐώδης. φύεται δὲ καὶ ἐν Καμπανίᾳ περὶ Νῶλαν, μηλίζων καὶ ἄτονος κατὰ τὴν εὐωδίαν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, μαλακτικὴν πάσης φλεγμονῆς, μάλιστα δὲ τῆς περὶ ὀφθαλμοὺς καὶ μήτραν, καὶ δακτύλιον, καὶ διδύμους, μετὰ γλυκέος ἑψηθεὶς καὶ καταπλασθείς· ἐνίοτε δὲ καὶ ᾠοῦ λεκύθου ὀπτῆς προσμιγείσης, ἢ τήλεως ἀλεύρου, ἢ λινοσπέρμου, ἢ γύρεως ἢ κωδιῶν, ἢ σέρεως. θεραπεύει καὶ μελικηρίδας προσφάτους καθ' ἑαυτὸν ἐν ὕδατι, καὶ ἀχῶρας σὺν γῇ Χίᾳ καὶ οἴνῳ ἢ κηκίδι καταχριόμενος· ἀλγήματά τε στομάχου μετ' οἴνου ἑφθὸς καὶ ὠμὸς σύν τινι τῶν προειρημένων· καὶ ὠταλγίας παύει σὺν γλυκεῖ ὠμὸς χυλισθεὶς καὶ ἐνσταζόμενος· καὶ κεφαλαλγίαν παύει ἐμβρεχόμενος μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου.

V. margo: ὠμοῦ addit.

A maximè verò in lethargo ac phrenitide conuenit. Cæterùm cruentam vomitionem sedat succus drachmis quatuor ex aceto potus.

De Sampsucho. Cap. XLVII.

SAMPSUCHUM in Cyzico ac Cypro laudatissimum: secundum ab hoc locum sibi vendicat Ægy-
B ptium. Vocatur autem à Cyzicenis & Siculis amaracum. Herba est ramosa, per terram repens, folijs hirsutis ac rotundis, tenuioris folij calaminthæ æmulis, vehementer odorata & excalfaciens: nexilibúsque coronis inseritur. Decoctum ipsius potu incipientibus hydropicis vtile, vt & ijs quos vrinæ diffi-
C cultas aut tormina excruciát. Illita ex melle árida folia sugillata tollunt: mensésque subdita in pesso trahunt. Contra scorpionis ictum ex aceto & sale illinuntur. Luxatis autem cerato excepta imponuntur, itémque œdematis cerato similiter excepta. Sed & ad oculorum inflammationes cum polline
D polentæ illinuntur. Cæterùm acopis & malagmatis excalfaciendi gratia commiscentur.

De Meliloto, seu sertula Campana. Cap. XLVIII.

SERTULA Campana laudatissima, quæ in Attica, Cyzico & Chalcedone nascitur: quæ quidem
E croco similis odoratáque est. Nascitur & in Cápania circa Nolam, in luteum colorem vergens, & odore infirmo. Vim habet astringendi, inflammationémque omné emolliendi, præsertim oculorum, vuluæ sedis ac testium, si ex passo decocta imponatur: addito interdum oui luteo assato, aut fœnigræ-
F ci farina, lini semine aut tritici polline, aut denique capitulis papaueris, intybóve. Sanat & recentes meliceridas per se cum aqua, & vlcera manantia in capite cũ terra Chia & vino aut galla inuncta. Stomachi dolorem in vino decocta, itémque cruda cum aliquo ex antedictis
G leuat. Dolores etiam aurium cum passo mitigat succus ex ipsa cruda expressus & instillatus. Denique capitis doloré ex aceto & rosaceo irrigatus lenit.

De Maro.

De Maro. Cap. XLIX.

MARVM seu hysobrium, herba vulgo cognita, surculosa, flore origani, attamen folijs multò candidioribus ac flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilem: siquidem subastringit & modicè calfacit. Qua de causa nomas sistit impositum, & in calidas perunctiones additur. Iuxta Magnesiam & Tralleis copiosissimum gignitur.

De Acino. Cap. L.

ACINVS seu aconus, herba est gracili surculo, coronaria, ocimo similis, sed hirsutior atque odorata. Apud nonnullos etiam in hortis seritur. Aluum mensésque pota sistit: ac panos & erysipelata imposita sanat.

De Bacchare. Cap. LI.

BACCHARIS herba est fruticosa, odorata: ex qua itidem coronæ factitantur. Huius folia aspera, magnitudine inter violam & verbascũ media: caulis angulosus, cubiti petens altitudinem, aliquantulum asper, nec sine adnatis appẽdicibus: flores purpurei, subalbicantes & odorati: radices veratro nigro similes, quibus odor est cinnamomo proximus. Solum amat asperũ miniméque humidum. Radix in aqua decocta conuulsis, ruptis, euersis seu ex alto præcipitatis, spirandi difficultati, tussi veteri ac vrinæ difficili auxiliatur. Menses quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Subdita vnica è tenellis radicibus partus extrahit. Decoctum verò puerperis insidentibus vtile. Vtiliter quoque in diapasmata inseritur, quippe quæ magnam habeat odoris gratiã. Folia, vtpote quæ astringant, capitis doloribus adhibita prosunt, itémque aurium inflammationi, ægilopis incipientibus, & mammis à partu inflãmatis atque etiam erysipelatis. Cęterùm & ipse odor somnum gignit.

De Ruta. Cap. LII.

RVTA montana & syluestris, satiua & hortensi acrior est, & in cibis damnata. Est autem in hortensis genere aptior esui, quæ iuxta ficos prouenit. Vtrunque porrò genus vrendi vim habet, calfacit, exulcerat, vrinam ciet, menses ducit,

A Περὶ Μάρου. Κεφ. μθ'.

ΜΑΡΟΝ, ἢ ὑσσώβειον, πόα γνώριμος, φρυγανώδης, ὁμοία τῇ αὐτῇ ὀριγάνῳ. τὰ μέντοι φύλλα τούτου λευκότερα πολλῷ, καὶ τὸ ἄνθος εὐωδέστερον. Ἔχει δὲ δύναμιν ὁμοίαν σισυμβρίῳ, ὑπόστυφον δέ ἐστι, θερμαῖνον ἠρέμα. ὅθεν νομάς τε ἵστησι καταπλασσόμενον, καὶ εἰς τὰ θερμὰ τῶν συγχρισμάτων μίγνυται. γεννᾶται δὲ καὶ κατὰ Μαγνησίαν καὶ Τράλλεις πλεῖστον.

In quibusdã codicibus hoc caput desideratur: ac Ruellius quoque Dioscoridis historiæ accreuisse suspicatur. V. αἱ δὲ ἰσόβρυον, αἱ δὲ ὀριγανίδα. Marc ὑσσώβειον. V. [illegible]. Sic Orib.

Περὶ Ἀκίνου. Κεφ. ν'.

ΑΚΙΝΟΣ, ἢ ἄκονος, πόα ἐστὶ λεπτόκαρφος, στεφανωματική, παραπλησία ὠκίμῳ, δασυτέρα δὲ καὶ εὐώδης. παρ' C ἐνίοις δὲ καὶ κηπεύεται. ἵστησι δὲ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα πινομένη· φύγεθλά τε καὶ ἐρυσιπέλατα καταπλασσομένη ἰᾶται.

V. add. Ῥωμαῖοι ὀκίμαστρον.

Περὶ Βακχάρεως. Κεφ. να'.

ΒΑΚΧΑΡΙΣ βοτάνη ἐστὶ θαμνώδης, εὐώδης δὲ στεφανωματική. ἧς τὰ φύλλα τραχέα, μέγεθος ἔχοντα μεταξὺ ἴου καὶ φλόμου· D καυλὸς δὲ γωνιώδης, πήχεως τὸ ὕψος, ὑπότραχυς, ἔχων παραφυάδας· ἄνθη δὲ ἐμπόρφυρα, ὑπόλευκα, εὐώδη· ῥίζαι δὲ ὅμοιαι τῇ τοῦ μέλανος ἐλλεβόρου, ἐοικυῖαι τῇ ὀσμῇ κινναμώμῳ. φιλεῖ δὲ τραχέα χωρία καὶ αὐχμηρά. Ταύτης ἡ ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι, βοηθεῖ σπάσμασι, ῥήγμασι, πτώ- E μασι, δυσπνοίαις, βηχὶ χρονίᾳ, δυσουρίᾳ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα· ἔστι δὲ θηριοδήκτοις χρησίμως σὺν οἴνῳ διδομένη. προστεθεῖσα δὲ μία τῶν ἁπαλῶν ῥιζῶν, ἕλκει ἔμβρυα· τῶν τε λεχοῖς εἰς ἐγκάθισμα τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἁρμόζει· καὶ εἰς διαπάσματα χρησιμεύει, ἰσχυρὰν ἔχουσα τὴν εὐωδίαν. τὰ δὲ φύλλα στυπτικὰ F ὄντα, καταπλασσόμενα ὠφελεῖ κεφαλαλγίας, ὀφθαλμῶν φλεγμονὴν, καὶ αἰγίλωπα ἀρχόμενον, καὶ μαστοὺς ἐκ τόκων φλεγμαίνοντας, καὶ ἐρυσιπέλατα. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς ἡ ὀσμή.

Deest in vulg. exemp. V. quid. ὡς βακχαρίς. Al. ἀμπέλου. Matth. suspicatur legendum παραφυλλάδας. Cat. addit λεπτά. V. quidam addit ἀσαρίφ ἢ. V. addit, κεφαλαλγίαις.

Περὶ Πηγάνου. Κεφ. νβ'.

ΠΗΓΑΝΟΝ ὀρεινὸν δὲ ἄγριον, τοῦ ἡμέρου καὶ κηπευτοῦ δριμύτερον, δὲ ἄ- G θετον πρὸς βρῶσιν. τοῦ δὲ κηπευτοῦ ἐδωδιμώτερον τὸ παρὰ ταῖς συκαῖς φυόμενον. Ἀμφότερα δὲ καυστικὰ, θερμαντικὰ, ἑλκωτικὰ, οὐρητικὰ, ἐμμηνίων ἀγωγὰ,

A ἐσθιόμενα τε, καὶ πινόμενα, χιλίας ἰσχῶσι. καὶ τῶν φθαρτικῶν φαρμάκων ἐστὶν ἀντίδοτος, ὅσον ὀξυβάφου τοῦ σπέρματος ποθέντος ἐν οἴνῳ. καὶ προβρωθέντα δὲ τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ, καὶ μετὰ καρύων βασιλικῶν καὶ σύκων ξηρῶν, ἄπρακτα καθίστησι τὰ θανάσιμα. καὶ πρὸς ἑρπετὰ ἁρμόζει ὁμοίως λαμβανόμενα· γονήν τε σβέννυσιν ἐσθιόμενον, καὶ πινόμενον· ἑψηθὲν δὲ σὺν ἀνήθῳ ξηρῷ καὶ ποθὲν, στρόφους παύει. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς πλευρᾶς πόνον καὶ θώρακος, δύσπνοιαν, βῆχας, περιπνευμονίαν, ἀλγήματα ἰσχίων, ἄρθρων, ῥίγη περιοδικὰ πινόμενον ὡς προείρηται. καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις δὲ κώλου καὶ ὑστέρας καὶ ἀπευθυσμένου σὺν ἐλαίῳ ἑψηθὲν καὶ ἐνεθέν. πνίγας τε ὑστερικὰς λεῖον μετὰ μέλιτος κατὰ τοῦ αἰδοίου ἄχρι δακτυλίου ἐπιτεθὲν θεραπεύεται. ἀναζεσθὲν δὲ σὺν ἐλαίῳ καὶ ποθὲν, ἕλμινθας ἐκτινάσσει. καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἀρθρῶν ἀλγήματα σὺν μέλιτι· σὺν δὲ σύκῳ πρὸς ὕδρωπας ὑποσαρκίους. καὶ πινόμενον δὲ βοηθεῖ τούτοις, καὶ καθεψηθὲν ἐν οἴνῳ ἄχρις ἡμίσους καὶ περισμηχόμενον. ἔστι δὲ καὶ ὀξυωπὲς ἐσθιόμενον ὠμὸν καὶ ταριχευτὸν· καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς περιωδυνίας σὺν ἀλφίτῳ καταπλασθὲν πραΰνει. σὺν ῥοδίνῳ δὲ καὶ ὄξει κεφαλαλγοῦσι βοηθεῖ, καὶ αἱμορραγίας τὰς ἐκ τῶν μυκτήρων λεῖον ἐπιτεθὲν ἵστησι, τὰς δὲ τῶν διδύμων φλεγμονὰς σὺν δάφνης φύλλοις καταπλασθὲν ὠφελεῖ, καὶ τὰ ἐξανθήματα σὺν μυρσινίνῃ κηρωτῇ. σὺν οἴνῳ δὲ καὶ πεπέρει καὶ νίτρῳ περισμώμενον, λευκὴν ἀλφὸν ἰᾶται. καὶ καταπλασθὲν δὲ μετὰ τῶν αὐτῶν, θύμους καὶ μυρμηκίας αἴρει. ὠφελεῖ καὶ λειχῆνας σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρίᾳ ἐπιτιθέμενον. ὁ δὲ χυλὸς ποιεῖ πρὸς ὠταλγίας ἐν σιδίῳ θερμαινόμενος καὶ ἐγχεόμενος· καὶ ἀμβλυωπίαις βοηθεῖ μετὰ μαράθου χυλοῦ καὶ μέλιτος ἐγχριόμενος· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἕρπητας καὶ ἀχῶρας σὺν ὄξει καὶ ψιμυθίῳ καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος ἰᾶται· τάς τε ἀπὸ σκορόδων καὶ κρομ-

Margo add. καὶ ἄρθρων καὶ τῶν γονάτων ἀλγήματα καὶ οἰδήματα ... Id. ... tamen postea repetere videtur, vbi cum melle emplastrū facit.

Hæc vsque ad ἀναζεσθὲν in v. cod. desiderantur.

V. caret.

Sic Matth. codex at vulg. exempl. μυρσίνῃ καὶ κηρωτῇ

Hæc vsque ad λευκὴν desiderātur in v. cod.

Al. [illegible] V. caret vsque ad ἐγχεόμενος.

V. caret

ac tum cibo tum etiam potu aluum sistit. Semen acetabuli mensura è vino bibitum contra lethalia medicamenta est pro antidoto. Quin & folia per se præsumpta aut cum nucibus iuglandibus aridisve ficis, venena irrita & inefficacia reddunt. Sed & simili sumpta modo contra serpentium ictus valent: geniturá
B seu esitata seu bibita ruta extinguit: decocta verò cum anetho sicco tormina potu sedat. Facit & ad pectoris laterúmque dolores, spirandi difficultatem, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum articulorúmque cruciatus, & rigores febrium circuitu repetentes, pota velut antè dictum est. Item ad in-
C flationes coli, vuluę, rectique intestini, cum oleo decocta & infusa. Vuluæ etiamnum strangulatui medetur, si trita cum melle genitali sede tenus imponatur. Feruefacta ex oleo & pota lumbricos expellit. Sed & articularijs doloribus, ex melle: & aquæ subter cutem fusæ morbo cum ficu-
D bus adhibetur. His ijsdem in potu auxiliatur, itémque decocta in vino ad dimidias partes & affricta. Cruda quoque conditáque in cibo aciem oculorum excitat: quin & oculorum dolores, imposita cum polenta lenit. Caput dolentibus cum rosaceo & aceto succurrit, ac profluentem naribus san-
E guinem sistit trita & indita. Testium inflammationibus cum laureis folijs imposita, & papularum eruptionibus cum myrteo cerato prodest. Cum vino autem pipere ac nitro affricta, vitiligini albæ medetur, & cum ijsdem illita thymos ac myrmecias tollit. Contra impetigi-
F nes cum melle & alumine vtiliter imponitur. Succus verò in mali punici calyce calfactus, aurium doloribus efficaciter infunditur. Opitulatur & aciei oculorum hebetiori, si additis fœniculi succo ac melle oculi ipsi eo inungantur. Erysipelata, herpetas & vlcera in capite manātia cum aceto cerussa & rosaceo,
G inunctione sanat. Ipsa verò ruta alliorum cęparúmque grauem ha-

litum emendat, si posteà commanducetur. At montana si copiosius estur, interficit. Atque si sub id tempus quo florere incipit, ad muriæ cõditurã colligatur, cutem rubefacit, ac inflat, cum pruritu ac vehemẽti inflammatione. Eá itaque vnctis antea manibus & facie colligere oportet. Tradunt & succum gallinaceis pullis inspersum, feles arcere. Adiiciunt verò, eam quæ iuxta flumen Haliacmonem in Macedonia gignitur, comedẽtes interimere. Montosus autem is locus est ac viperis abundat. At illius semen epotum contra interaneorum vitia est efficax: ideóque antidotis vtiliter immiscetur. Contra incontinẽtiam vrinæ, tostum, septenis diebus potui dato, & cessabit. Cæterùm radix huius montanum moly vocitatur. Syluestris itaq; ruta satiuæ quodammodo similis est. Ac pota prodest comitialibus & ischiadicis: mẽstrua quoque mouet, ac partus enecat. Acrior verò est quàm satiua & maioris efficaciæ. Attamen syluestrem cibis abdicare oportet, quippe quæ veneni noxiam obtineat.

De Ruta syluestri. Cap. LIII.

Vocant etiamnum syluestrẽ rutã, quod in Cappadocia & Galatia Asiatica moly dicitur. Frutex est ab vna radice complures virgas proferens: folijs multò quàm alterius rutæ longioribus ac tenerioribus, iísque graueolentibus, flore candido, capitulis in cacumine paulò quàm satiuæ rutæ maioribus: quę quidem tribus maximè partibus constant: in quibus triquetrũ semen subfuluũ gustúque perquàm amarum reconditur, cuius etiam est vsus. Id autumno maturescit, túmque conuenit ad retusam oculorum aciem, si cum melle, vino, gallinaceo felle, croco ac fœniculi succo teratur. Sunt qui rutam hanc Harmala vocent, Syri Besasa, Cappadoces Moly, quoniam quandam cum Moly seruet similitudinem: siquidem radice nigra est, flore verò candido. In collibus ac læto fœcundóque solo prouenit.

A μύων δριμύτητα, παύει ἐπιμασση-
θέν. τὸ δὲ ὀρεινὸν πολὺ βρωθὲν, κτείνει.
ὑπὸ δὲ τὴν ἄνθησιν εἰς τὰς ἁλμείας
συλλεγόμενον, φοινίσσει, καὶ φυσᾷ τὸν
χρῶτα, σὺν κνησμῷ καὶ φλεγμονῇ σφο-
δρᾷ. δεῖ δὲ προαλειψαμένους τὸ πρόσω-
πον καὶ τὰς χεῖρας, οὕτω συλλέγειν. φασὶ V. caret.
B δὲ τὸν χυλὸν ἐπιρραθέντα ὀρνιθίοις, ἀπε- V. hæc periodo caret: aliter ὀρεῖ-
ρύκειν τοὺς αἰλούρους. τὸ δὲ ἐν Μακεδο- ται
νίᾳ φυόμενον περὶ τὸν Ἀλιάκμονα πο- V. ἄλυμον. Vulg. ὄλυμον.
ταμὸν ἀναιρεῖν φασὶ βρωθέν. ὀρεινὸς δὲ ὁ
τόπος ὑπάρχει καὶ ἐχιδνῶν πλήρης. τὸ Orib. [illegible]
δὲ σπέρμα αὐτοῦ πινόμενον, πρὸς τὰ ἐν-
τὸς ποιεῖ· καὶ ἀντιδότοις μίγνυται χρησί-
C μως· καὶ φρύξας δὲ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, δὸς V. nil habet vsque ad finem
πίνειν ἐπὶ ἡμέρας ζʹ. τῷ ἐνουροῦντι, καὶ
παύσεται. ἡ δὲ ῥίζα αὐτοῦ λέγεται μῶλυ
ὀρεινόν. τὸ δὲ ἄγριον πήγανον ὅμοιον τῷ
ἡμέρῳ. πινόμενον δὲ ὠφελεῖ ἐπιληπτικοῖς
καὶ ἰσχιαδικοῖς· κινεῖ δὲ καὶ καταμήνια,
τὰ δὲ ἔμβρυα φθείρει. δριμύτερον δέ ἐστι
D τοῦ ἡμέρου, καὶ τῇ ἐνεργείᾳ δυνατώτε-
ρον. οὐ δεῖ δὲ τὴν * ἀγρίαν ἐσθίειν, διότι
ἐπιβλαβής ἐστι.

Περὶ Πηγάνου ἀγρίου. Κεφ. νγʹ.

Καλοῦσι δέ τινες Πήγανον ἄγριον, καὶ
τὸ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ, καὶ τὸ ἐν τῇ κα- Orib. [illegible]
τὰ τὴν Ἀσίαν Γαλατίᾳ λεγόμενον μῶ- V. μῶλυ
E λυ. ἔστι δὲ θάμνος ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πλείο-
νας ῥάβδους ἀναφέρων ἔχων φύλλα μα-
κρότερα πολλῷ τοῦ ἄλλου πηγάνου καὶ
τρυφερώτερα, βαρύοσμα, ἄνθος λευκὸν,
ἐπ' ἄκρου τὰ κεφάλια ὀλίγῳ μείζονα τοῦ
ἡμέρου πηγάνου, ἐκ τριῶν μάλιστα με-
ρῶν συγκείμενα· ἐν οἷς σπέρμα τρίγω-
F νον, ὑπόκιρρον, πικρὸν μάλιστα πρὸς Orib. [illegible]
τὴν γεῦσιν, οὗ καὶ ἡ χρῆσις. φθινοπώρου
δὲ ἐκπεπαίνεται τὸ σπέρμα ἁρμόζον
πρὸς ἀμβλυωπίας, μετὰ μέλιτος λεαι-
νόμενον καὶ οἴνου καὶ χολῆς ὀρνιθείας,
κρόκου τε καὶ μαράθρου χυλοῦ. καλοῦσι
δέ τινες αὐτὸ Ἄρμαλα, Σύροι Βησασᾶ.
G Καππαδόκαι δὲ Μῶλυ, ἐπεὶ κατά τι προσ-
σώζει τὴν πρὸς τὸ Μῶλυ ἐμφέρειαν τῇ
ῥίζῃ μέλαιναν καὶ τῷ ἄνθει λευκὴν ὑπάρ-
χον. φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις καὶ εὐγείοις χωρίοις.

Περὶ Μώλεως. Κεφ. νδ'. A

V quidam addit, ἢ λευκοΐου ἀγρίου, sed aliena sunt. Nonnulli cod. carent.
Al. γαλακτώδη.
V. λεπτόν. sic Orib. itemque Dodon. Plin. scapo est striato, vbi forsitan rectius legas stricto.
V ὑστέρας ἀναστομοῖ.
Vulg. exemp. ἰρίνου ἀλεύρου, al. ἰρ...

ΜΩΛΥ τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἀγρώστει ὅμοια, πλατύτερα δὲ ἐπὶ γῆν ὄντα, ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, γαλακτόχροα, ἥσσονα δὲ πρὸς τὰ τῶν ἴων. καυλὸν δὲ λευκόν, πηχέων τεσσάρων· ἐπ' ἄκρου δὲ ἔπεστιν ὡς σκοροδῶδες. ἡ ῥίζα δὲ μικρά, βολβοειδής, αὕτη σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς ὑστέρας ἀναστομώσεις τετριμμένη μετ' *αἰρίνου ἀλεύρου καὶ προστιθεμένη ἐν πεσσῷ. B

De Moly. Cap. LIIII.

MOLY folia habet graminis, at latiora & humi sparsa: florē albæ violæ similem, lactei coloris, at minorem: quippe qui ad purpureæ violæ florum magnitudinem accedat: caulem verò tenuem, quaternûm cubitorum, in cuius cacumine quiddam est, quod allij speciem referat. Radix parua, bulbo similis, quæ ad apertas vuluas mirū in modum valet, si trita cum loliacea farina in pesso subiiciatur.

Περὶ Πάνακος. Κεφ. νε'.

V inseritur δὲ.
V ψωφῖδι
V. margo εἰσιν
Al. ἐχόντα χνοῦν, aliis χνοώδη ἐν ταῖς. al. λευκόν
V. μικρότερα
V delet neque habetur apud Orib.
V. inseritur ὡς ἄνθος
V. κροκίζει.
V. φύλλα προϋποθέντες εἰς κεκοιλασμένον ἔδαφος τόπον.
Orib. πικρότατος
V. delet.
V. εὔτηκτος.
V. μαλακός.

ΠΑΝΑΚΕΣ Ἡράκλειον, ἐξ οὗ ὁ ὀποπάναξ συλλέγεται· πλεῖστον γεννᾶται ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἐν Ψωφῖδι τῆς Ἀρκαδίας, ὥστε καὶ ἐπιτηδεύεσθαι διὰ τὴν ἐκ τοῦ ὀποῦ πρόσοδον. φύλλα δὲ ἔχει τραχέα, χαμαιπετῆ, χλωρὰ σφόδρα, πρὸς τὰ τῆς συκῆς, ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐπεσχισμένα πενταμερῶς. καυλὸν δὲ ὥσπερ νάρθηκος ὑψηλότατον, ἔχοντα χνοῦν λευκόν, καὶ φύλλα περὶ αὐτὸν μικρότερα, σκιάδιον δὲ ἐπ' ἄκρου ὡς ἀνήθου μακρόν, ἄνθος δὲ μήλινον, σπέρμα εὐῶδες καὶ πυρωτικόν, ῥίζας πλείονας ἐκ μιᾶς ἀρχῆς, λευκάς, βαρυόσμους, παχὺν ἐχούσας τὸν φλοιόν, ὑπόπικρον τῇ γεύσει. φύεται δὲ ἐν Κυρήνῃ τῆς Λιβύης καὶ ἐν Μακεδονίᾳ. ὀπίζεται δὲ ἡ ῥίζα, ἐπιτεμνομένων ἀρτιβλαστῶν τῶν καυλῶν. ἀνίησι δὲ λευκὸν ὀπόν, ὃς ξηρανθεὶς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν κροκίζει. δέχονται δὲ τὸ ῥέον εἰς φύλλα προϋποθέντες εἰς κεκοιλασμένον ἔδαφος, ἀναιροῦνται δὲ ξηρανθέντα. ὀπίζουσι δὲ καὶ τὸν καυλὸν ἐπιτέμνοντες εἰς τὸν θερισμόν, ὁμοίως δεχόμενοι τὸ ἀπορρέον. εἰσὶ δὲ τῶν ῥιζῶν βελτίους αἱ τεταμέναι, καὶ λευκαί, καὶ ξηραί, ἄβρωτοί τε καὶ πυρώδεις ἐν τῇ γεύσει, καὶ ἀρωματίζουσαι. καρπὸς δὲ εὔθετος ὁ ἐκ μέσου τοῦ νάρθηκος. ὁ γὰρ ἐκ τῶν παραφυάδων ἐστὶ ἀτροφώτερος. τοῦ δὲ ὀποῦ διαφέρει ὁ πικρότατος τῇ γεύσει, ἔνδοθεν μὲν λευκὸς ἢ ὑπόκιρρος, *ὁ ἔξωθεν δὲ κροκίζων, λεῖος, λιπαρός, *εὔθρυπτος, *εὔτηκτος, ταχέως δὲ διϊέμενος, βαρύοσμος. ὁ δὲ μέλας φαῦλος καὶ *μαλακός. δολοῦται γὰρ ἀμμωνιακῷ, ἢ κηρῷ

C D E F G

De Panace. Cap. LV.

PANACES Heracleum, ex quo opopanax colligitur, plurimum in Bœotia & *Psophide Arcadiæ nascitur. Sed & quęstus gratia qui quidē ex eo liquore factitatur, in hortis studiosè colitur. Folijs est asperis in terra iacētibus, virētibus, & multū ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinq; partitò diuisis: caule verò vti ferulæ altissimo, alba lanugine obducto, foliísque stipato minutioribus, vmbella in cacumine ceu *anethi oblonga: flore autem luteo, ac semine odorato, vrendíq; vi prędito: radicibus denique ab vna origine compluribus iisque candidis, graueolentibus, crasso & subamari gustus cortice præditis. Nascitur in Cyrene Libyæ & Macedonia. Excipitur porrò liquor incisa radice, dú cauliculi recens adhuc pullulát, ísq; cádidus, qui quidē exiccatus superficie tenus croceum colorē contrahit. Effluentē verò liquorē illū substratis in excauato solo foliis excipiút, ac vbi exiccatus fuerit eximút. Simili quoque modo caule messib' inciso profluentē liquorē excipiút. Meliores è radicibus quæ distentæ sunt ac minimè rugosæ, albæ, aridæ, neutiquá cariosæ, gustu verò feruētes, & aromaticæ. Semen è media ferula idoneū: quod verò ex agnatis coliculis decerpitur minùs succulentum est. Præstat autem in liquoris genere, qui gustu est amarissimus: intus candidus aut subfuluus, foris verò ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, quíque statim diluitur, estq; graueolens. At niger ac mollis improbatur. ammoniaco enim aut cera adulteratur,

vel Psobidi
vel ferulæ

Sed sincerus ac fraudis expers eo indicio deprehenditur, quòd digitis in aqua confricatus resoluatur atque lactescat. Vis ei excalfaciens, emolliens & attenuans: quamobrē febrium circuitibus rigoribúsq;, cōuulsis, ruptis, lateris doloribus, tussi, torminibus, vrinę stillicidio ac vesicæ scabiei conuenit, ex aqua mulsa aut vino bibitus. Menses trahit, fœtus enecat, vuluæ inflationes, duritiásque ex melle dilutus discutit. Ischiadi quoque illinitur, & cephalicis medicaminibus admiscetur. Carbunculos etiam circumquaque rumpit: podagricis cum vua passa illitus subuenit: dolores dentium demulcet ipsorum cauis inditus: & oculorum aciē inunctus excitat. Denique si pici admisceatur, emplastrum parabitur contra canis rabidi morsus præstantissimum. Radix autem derasa & vuluæ subdita partus extrahit, ad vlcera vetusta efficax est, ac etiamnum ossa nudata carne operit, si trita inspergatur aut cum melle illinatur. Semen verò cū absinthio sumptum menses ciet. Cum aristolochia prodest aduersus bestias quæ venenum eiaculantur, & contra vuluæ strangulatus in vino bibitum.

De Panace Asclepio. Cap. LVI.

Panaces Æsculapij caulem à terra emittit tenuem, cubitalem, geniculatum, circa quem folia visuntur fœniculi, maiora tamē hirsutioráq;, odorata. Et in cacumine vmbella, in qua flores emicant aurei, acres, & odorati. Radix est parua. Auxiliarem vim habent flores ac semina contra vlcera panos & phagedænā, si trita cum melle imponantur: aduersus serpentes ex vino bibuntur, & cum oleo illinuntur. Aliqui panaces quoque syluestre origanum vocant, alij cunilam: de qua capite de origano dictum est.

De Panace Chironio. Cap. LVII.

Panaces Chironium in Pelio mōte maximè prouenit: folijs est amaraco similibus, floribus aureis,

A δοκιμάζεται δὲ ὕδατι διατριβόμενος
τοῖς δακτύλοις· ὁ γὰρ ἄδολος ἀνίεται καὶ
γαλακτοῦται. Δύναμις δὲ αὐτοῦ ἐστι
θερμαντική, μαλακτική, λεπτυντική· ὅ-
θεν ἁρμόζει πρὸς περιόδους καὶ ῥίγη,
σπάσματα, ῥήγματα, πλευρᾶς ἀλγήμα-
τα, βῆχας, στρόφους, στραγγουρίας, ψώρας
B τὰς ἐν κύστει, σὺν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ [πι-] V.caret
τιζόμενος· ἔμμηνά τε ἄγει, καὶ ἔμβρυα
φθείρει, καὶ ἐμπνευματώσεις τὰς ἐν ὑστέ-
ρα, καὶ σκληρίας διαφορεῖ, σὺν μέλιτι ἀ-
νεθείς· ἔστι δὲ καὶ σύγχρισμα ἰσχιάδος· μί-
γνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ κεφαλικαῖς
δυνάμεσι· περιρρήγνυσι δὲ καὶ ἄνθρακας,
C ἁρμόζει καὶ ποδαγρικοῖς μετὰ σταφίδος
ἡμέρου καταπλασσόμενος. παραιτεῖται
δὲ καὶ τὰ τῶν ὀδόντων ἀλγήματα, ἐντιθέ-
μενος τοῖς βρώμασιν· ὀφθαλμῶν τε ἐστὶ
ὀξυδερκὲς ἔγχρισμα. μιγεὶς δὲ πίσσῃ ἔμ- Vulg. ex ἀ' χεστι
πλαστρός ἐστι πρὸς τοὺς λυσσοδήκτους ἄ-
ριστον. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ξυσθεῖσα καὶ προστεθεῖ-
D σα μήτρᾳ, ἄγει ἔμβρυα· πρός τε ἕλκη
τε τὰ παλαιά, καὶ τὰ ἐψιλωμένα τῶν ὀ-
στέων, σαρκοῖ, λεία * καταπλασσομένη καὶ
σὺν μέλιτι ἐγχριομένη. ὁ δὲ καρπὸς
αὐτοῦ σὺν ἀψινθίῳ ληφθεὶς ἄγει ἔμμη-
να· σὺν ἀριστολοχίᾳ δὲ πρὸς τὰ ἰοβόλα
ἁρμόζει, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας,
E σὺν οἴνῳ ποτιζόμενος.

Περὶ Πάνακος Ἀσκληπιοῦ. Κεφ. νϛ'.

Πάνακες Ἀσκληπιοῦ ἀνίησιν ἀπὸ γῆς Alt. ἀσκλήπιο. Orib. ἀσκληπιεῖον ἢ χειρώνειον.
καυλὸν λεπτὸν, πηχυαῖον, γόνασι διειλημ-
μένον, περὶ ὃν τὰ φύλλα ὅμοια μαράθρῳ,
μείζονα δὲ, καὶ δασύτερα, εὐώδη. καὶ
ἐπ' ἄκρου σκιάδιον, ἐφ' οὗ τὰ ἄνθη χρυσοει-
F δῆ, δριμέα, εὐώδη· ῥίζα δὲ μικρά. Δύ- Ald. in nothis addit λεπτὸν
ναμιν δὲ ἔχει εὔθετον τὸ ἄνθος καὶ ὁ καρπὸς Matth. τὸ αἴανθον
πρὸς ἕλκη καὶ φύματα, καὶ φαγεδαίνας, λεῖος
σὺν μέλιτι ἐπιτιθέμενος· καὶ πρὸς ἑρπετὰ,
πινόμενος σὺν οἴνῳ, καὶ συναλειφόμενος σὺν
ἐλαίῳ. καλοῦσι δέ τινες πάνακες καὶ τὴν
ἀγρίαν ὀρίγανον· οἱ δὲ, κονίλην· περὶ ἧς V. addit οἱ δὲ ἀσ-κληπιακόν.
G εἴρηται ἐν τοῖς περὶ ὀριγάνου.

Περὶ Πάνακος Χειρωνίου. Κεφ. νζ'.

Πάνακες Χειρώνιον φύεται μάλιστα Cat. λεπτὸν οἱ δὲ χειρώνιον.
ἐν τῷ Πηλίῳ ὄρει· φύλλα δὲ ἔχει ἀμαράκῳ ἐμφερῆ· ἄνθη χρυσοειδῆ. V quidam ὀριγάνω. Theoph. etiā λεπτὸν.

ῥίζαν λεπτὴν, καὶ οὐ βαθεῖαν, γευομένῳ A δὲ δριμεῖαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πρὸς ἑρπετὰ πινομένη. καὶ ἡ κόμη δὲ ἐπιπλαττομένη πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

Περὶ Λιγυστικοῦ. Κεφ. νη΄.

ΛΙΓΥΣΤΙΚΟΝ φύεται μὲν πλεῖστον ἐν Λιγυρίᾳ· ὅθεν καὶ τὴν προσωνυμίαν ἔσχηκεν ἐν τῷ καλουμένῳ Ἀπεννίνῳ. B ὄρος δέ ἐστιν ὁμοροῦν τῇ Ἄλπεσι. Πάνακες δὲ αὐτὸ καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι οὐκ ἀλόγως· ἐπεὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καυλὸς ἔοικε τῷ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, καὶ ἡ δύναμις ὁμοία καθέστηκε. φύεται δὲ ἐν τοῖς ὑψηλοτάτοις καὶ τραχυτέροις καὶ συσκίοις ὄρεσι, μάλιστα δὲ παρὰ τοῖς διώρυξι. καυ- C λίον δὲ φέρει λεπτὸν, ὅμοιον ἀνήθῳ, γεγονατωμένον, περὶ ὃ φύλλα ἐοικότα τοῖς τοῦ μελιλώτου, τρυφερώτερα δὲ καὶ εὐώδη, ἰσχνότερα δὲ τὰ πρὸς ἄκρῳ τῷ καυλῷ, καὶ μᾶλλον ἐπεσχισμένα. ἐπ' ἄκρου δὲ σκιάδιον, ἐφ' οὗ καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, ναστὸν, ὑπόμηκες, πρὸς τὸ τοῦ μαράθρου, γευο- D μένῳ δὲ δριμὺ καὶ ἀρωματίζον· ῥίζα λευκὴ, ὁμοία τῇ τοῦ Ἡρακλεωτικοῦ πάνακος, εὐώδης. Δύναμις δὲ τοῦ σπέρματος καὶ τῆς ῥίζης θερμαντικὴ, πεπτικὴ, ἁρμόζουσα πρὸς τὰ ἐντὸς ἀλγήματα καὶ πέψεις καὶ οἰδήματα, καὶ ἐμπνευματώσεις, καὶ μάλιστα τὰς περὶ στόμαχον, καὶ πρὸς E θηρίων πληγάς· ἄγει δὲ καὶ οὖρα καὶ ἔμμηνα πινομένη. καὶ ἡ ῥίζα δὲ προστιθεμένη τὸ αὐτὸ ποιεῖ. μίγνυται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα χρησίμως καὶ τοῖς ὀξυπόροις καὶ ταῖς πεπτικαῖς δυνάμεσιν. ἱκανῶς δὲ εὐστόμαχόν ἐστιν. ὅθεν καὶ ἀντὶ πεπέρεως αὐτῷ χρῶνται οἱ ἐπιχώριοι, μίσγοντες τοῖς F προσοψήμασι. δολοῦται δὲ σπέρματί τινι παρομοίῳ, ὃ διαγινώσκεται τῇ γεύσει· πικρὸν γάρ ἐστιν. ἔνιοι δὲ καὶ σπέρμα μαράθρου ἢ σεσέλεως συμμίσγοντες, δολοῦσιν αὐτό.

Margo recens. Al. μακρότερα. V. margo. εὐώδη. V. … etiam legit. V. addit … Orib. …

Περὶ Σταφυλίνου. Κεφ. νθ΄.

ΣΤΑΦΥΛΙΝΟΣ ἄγριος φύλλα ἔχει ὅμοια γιγγιδίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ ὑ- G πόπικρα· καυλὸν δὲ ὄρθιον, τραχὺν, σκιάδιον ἔχοντα ἀνήθῳ παραπλήσιον· ἐφ' οὗ ἄνθη λευκὰ, ἐν μέσῳ δὲ πορφυροειδές τι μικρὸν, καὶ οἱονεὶ κροκίζον· ῥίζα δὲ,

radice tenui, neque alta, gustu acri. Pota radix serpentium veneno resistit: ac imposita quoque coma contra illud ipsum efficax.

De Ligustico. Cap. LVIII.

LIGVSTICVM plurimum in Liguria nascitur, vnde & nomen traxit, in mōte scilicet Apēnino dicto Alpibus contermino. Ipsum incolæ Panaces haud abs re appellāt, quoniam & radice & caule Heracleotico panaci simile fit, paribúsq; viribus præditum. Gignitur in altissimis asperísque montibus ac vmbrosis, maximè verò iuxta foueas & scrobes. Cauliculum profert tenuem, ceu anethi, geniculatum: circa quem folia sunt meliloti, at teneriora & odorata, prope verticem graciliora, pluribúsque diuisa incisuris. In cacumine vmbella, è qua semen depēdet nigrum, solidū, oblongum, fœniculo proximum, gustanti acre & aroma redolens. Radix est candida, Heracleotici Panacis similis & odorata. Seminis radicísque vis excalfactoria & concoquens: siquidem prosunt ad interaneorum dolores ac tumores, itémque ad iuuandam concoctionem. Valent & ad inflationes præsertímque ventriculi, necnon & ad venenatarum bestiarū ictus: vrinas quoque ac menses pota trahunt. Sed & apposita radix idem præstat. Ipsa porrò æquè ac semen vtiliter oxyporis & concoquentibus medicamentis admiscetur. Hoc verò stomacho perquàm vtile est: quare piperis loco id indigenæ obsonijs immiscent. Adulteratur autem semine quodam consimili, quod tamen gustu facilè discernas: amarum enim est. Alij quoque seminibus fœniculi aut seselis simul admixtis fraudem faciunt.

De Pastinaca. Cap. LIX.

PASTINACA syluestris folia habet gingidij, at latiora & subamara, caulem rectum, scabrum, vmbellam similē anethi, in qua flores insunt candidi, ac in medio exiguū quiddam, colore purpureo & ferè ad croceum inclinante. Radix est

digiti crassitudine, dodrantalis, odorata, & si decoquatur, esculenta. Huius semen potum subditúmve, menses ciet. Conuenit & ægre meientibus, hydropicis, atque pleuriticis, in potione: necnō & venenatarum bestiarum morsibus ictibúsque prodest. Sed & aiunt qui illud præsumpserint ab illis minimè lædi. Conceptum quoque adiuuat. Radix autem quæ & ipsa vrinas pellit, venerem præterea stimulat, & partus apposita eiicit. Folia verò trita & cum melle imposita phagedænica vlcera repurgant. Hortensis porrò pastinaca cibo aptior ad eadem pollet, attamen viribus inefficacior.

De Seseli Maßiliensi. Cap. L X.

SESELI Massiliense folia habet fœniculi, at crassiora, caulémque vegetiorem: vmbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustanti statim acre: radix longa est, & iucundi odoris. Semen & radix excalfaciendi vim habent: potu stranguriæ & orthopnœæ medentur: vteri suffocationibus, comitialibúsque prosunt, menses & partus trahūt, ad omnia interna vitia pollent, ac tussim denique veterem sanant. Semen cum vino potum, concoctioni cōfert, torminǻque discutit; epialis febribus est vtile, & ad propulsandam in itinere algoris iniuriam cum pipere ac vino bibitur. Cæterùm ad partum adiuuandum capris cæterísque pecudibus datur in potu.

vel al. [illegible] frigus

De Seseli AEthiopico. Cap. L X I.

Quod verò Æthiopicum siler appellatur, folia habet hederę, sed minora & oblonga, ceu periclymeni. Frutex grandis est, palmitibus ferè bicubitalibus; ramis dodrātalibus, & capitulis velut anethi: semine nigro ac ceu tritici dēso, verùm acriore & odoratiore, quàm sit Massiliense, ac valdè suaui. Eadem verò pręstat.

De Seseli Peloponnensi. Cap. L X I I.

Quod autem in Peloponneso nascitur, folia habet cicutæ, sed latiora & crassiora: caulem supra Mas-

A δακτύλου τὸ πάχος, σπιθαμιαία, εὐώδης, ἐδώδιμος ἑφθή. Τούτου ὁ καρπὸς ποθεὶς ἢ προστεθεὶς, ἔμμηνα κινεῖ. ἁρμόζει καὶ δυσουροῦσι καὶ ὑδρωπικοῖς, καὶ πλευριτικοῖς, ἐν πόμασι, καὶ πρὸς θηρίων δὲ δήγματα καὶ πληγάς· τοὺς δὲ προλαβόντας φασὶ μὴ ἀδικεῖσθαι ὑπὸ θηρίων. B συνεργεῖ δὲ καὶ συλλήψει. ἡ δὲ ῥίζα καὶ αὐτὴ οὐρητικὴ οὖσα, συνουσίας τε παρορμᾷ, καὶ ἔμβρυα ἐκβάλλει προστιθεμένη. τὰ δὲ φύλλα λεῖα μετὰ μέλιτος, ἐπιτιθέμενα, τὰ φαγεδαινικὰ ἕλκη ἀνακαθαίρει. ὁ δὲ κηπευτὸς σταφυλῖνος ἐδωδιμώτερος ὢν ἁρμόζει πρὸς τὰ αὐτὰ, ἐνδεέστερον ἐνεργῶν.

V. cieret

C Περὶ Σεσέλεως Μασσαλεωτικοῦ. Κεφ. ξ'.

ΣΕΣΕΛΙ τὸ Μασσαλεωτικὸν, φύλλα ἔχει ἐοικότα μαράθρῳ, παχύτερα δὲ, καὶ τὸν καυλὸν εὐερνέστερον ἔχει. ἔχει δὲ σκιάδιον ἀνήθῳ ὅμοιον, ἐφ' οὗ ὁ καρπὸς ἐπιμήκης, γεγωνιωμένος, δριμὺς βιβρωσκό-D μενος ταχέως· ῥίζα μακρὰ, εὐώδης. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα θερμαντικήν. πινόμενα δὲ στραγγουρίαν ἰᾶται, καὶ ὀρθόπνοιαν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὑστερικὰς πνίγας καὶ ἐπιληπτικοὺς, ἔμμηνά τε ἄγει καὶ ἔμβρυα, καὶ πρὸς τὰ ἐντὸς πάντα ποιεῖ, καὶ βῆχας ἰᾶται παλαιάς· πινόμενός τε μετ' E οἴνου ὁ καρπὸς, πεπτικός ἐστι, καὶ στρόφων λυτικός· ἠπιάλοις τε χρήσιμος, καὶ πρὸς τοὺς ἐν ὁδοῖς κρυμοὺς σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ πίνεται. δίδοται δὲ καὶ αἰξὶ καὶ τοῖς λοιποῖς κτήνεσι πρὸς εὐτοκίαν ποτόν.

Deest in Catac.
V. μᾶλλον ἡ ῥίζα
Marcellus [illegible] legendum suspicatur.

Περὶ Σεσέλεως Αἰθιοπικοῦ. Κεφ. ξα'.

Τὸ δὲ Αἰθιοπικὸν λεγόμενον Σέσελι, F φύλλα μὲν ἔχει ὅμοια κισσῷ, ἥσσονα δὲ καὶ ἐπιμήκη πρὸς τὰ τοῦ περικλυμένου. θάμνος δὲ μέγας ἐστὶ, κλήματα ὡς διπήχη ἔχων ἐφ' οὗ κλάδοι σπιθαμιαῖοι, κεφάλια δὲ ὡς ἀνήθου. σπέρμα δὲ μέλαν, πυκνὸν ὡς πυρὸς, δριμύτερον δὲ καὶ εὐωδέστερον τοῦ Μασσαλεωτικοῦ, ἡδὺ ἰσχυρῶς. Δύναται δὲ τὰ G αὐτά.

Sic v. c. & Catac. itémque Orib. at vulg. ex μέλας.
V. καυλίδε
Al. σπιθαμιαῖοι.
Sic Orib.
V. μακρὸν
Desiderabantur hæc in vulg. exempl. sed addidimus ex cod. antiquo Lacunæ, itémque ex Orib.

Περὶ Σεσέλεως Πελοποννησιακοῦ. Κεφ. ξβ'.

Τὸ δὲ ἐν Πελοποννήσῳ γινόμενον, φύλλα ἔχει κωνείῳ παραπλήσια, πλατύτερα δὲ καὶ παχύτερα· καυλὸν μείζονα τοῦ Μα-

In veterib. hoc caput cum superiore coniunctū est.
Legit Lacuna in v. c. παχύτερα

σαλεωτικοῦ, ναρθηκώδη, ἐπ' ἄκρῳ δὲ τούτου σκιάδιον πλατύ. ἐν δὲ τούτῳ καρπὸς πλατύτερος καὶ εὐώδης καὶ σαρκωδέστερος. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει. φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ ἐφύγροις καὶ γεωλόφοις. φύεται δὲ καὶ ἐν Ἴδῃ.

Al. εὐωδέστερος

V. ἐν λειμῶσι

Περὶ Τορδυλίου. Κεφ. ξγ'.

ΤΟΡΔΥΛΙΟΝ, ἔνιοι δὲ Σέσελι Κρητικὸν καλοῦσι, φύεται ἐν τῷ κατὰ Κιλικίαν Ἀμανῷ. ἔστι δὲ βοτάνιον φρυγανῶδες, ἔχον σπερμάτιον περιφερές, διπλοῦν, ὅμοιον ἀσπιδίσκοις, ὑπόδριμυ, καὶ ἀρωματίζον· πινόμενον πρὸς δυσουρίας, καὶ ἐμμηνίων ἀγωγήν. ὁ δὲ χυλὸς τοῦ καυλοῦ καὶ τοῦ σπέρματος ἔτι χλωροῦ ὄντος, ὅσον τριώβολον ποθεὶς σὺν γλυκεῖ ἐν ἡμέραις δέκα, νεφριτικοὺς ὑγιάζει. ἡ δὲ ῥίζα πρακτική, ἀνάγουσα καὶ τὰ ἐκ θώρακος, ἐκλειχομένη μετὰ μέλιτος.

Al. ἀχαίῳ, sed perperam

Ald. ἀσπίδι καὶ

V. ἐπὶ ἡμέρας δέκα

Περὶ Σίσωνος. Κεφ. ξδ'.

ΣΙΣΩΝ σπερμάτιόν ἐστιν ἐν Συρίᾳ γινόμενον, παρεοικὸς σελίνῳ, ἐπίμηκες, μέλαν, πυρωτικόν, πινόμενον πρὸς σπλῆνα καὶ δυσουρίας, καὶ ἐμμηνίων ἐποχήν. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ἐπιχώριοι ἀρτύματι μετὰ κολοκύνθης ἑφθῆς σὺν ὄξει λαμβάνοντες. ἔχει δὲ ὡς κοκκία πολλὰ ἐπ' ἄκρων.

V. caret sequentibus

V. οἱ δὲ καὶ σίου.

Περὶ Ἀνίσου. Κεφ. ξε'.

ΑΝΙΣΟΝ τὴν μὲν καθόλου δύναμιν ἔχει θερμαντικήν, ξηραντικήν, εὔπνουν, ἀνώδυνον, διαφορητικήν, οὐρητικήν, διαχυτικήν· ὑδρωπικοῖς ἄδιψον πινόμενον. ἁρμόζει δὲ πρός τε τὰ ἰοβόλα τῶν ζώων, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις· κοιλίαν τε ἵστησι καὶ λευκὸν ῥοῦν, καὶ γάλακτα σπᾷ, καὶ συνουσίας παρορμᾷ· ὑποθυμιώμενον δὲ ταῖς ῥισὶ κεφαλαλγίας παύει. καὶ τὰς ῥήξεις δὲ τῶν ὤτων, λεῖον σὺν ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον ἰᾶται. ἔστι δὲ αὐτοῦ κράτιστον τὸ νέον καὶ ἁδρόν, καὶ μὴ πιτυρῶδες, εὔτονον τῇ ὀσμῇ. προκριτέον δὲ τὸ Κρητικόν, ἔπειτα δὲ τὸ Αἰγύπτιον.

V. omittit

V. addit, δὲ

Περὶ Κάρου. Κεφ. ξς'.

ΚΑΡΟΣ σπερμάτιόν ἐστι γνώριμον, οὐρητικόν, θερμαντικόν, εὐστόμαχον, εὔστομον, πεπτικόν, μιγνύμενον ἐν ταῖς ἀντιδότοις καὶ ὀξυπόροις χρησίμως· ἀνα-

In antiquo utroque haec verba leguntur, ὃ καὶ καραβάδιον λέγεται, quae post tempora Diosc. huic loco ascripta esse annotat Goup. Nam recentiores κάρου καραβάδιον vocare solent.

A silienſis magnitudinem, ferulaceũ, & latam in cacumine vmbellam, in qua ſemen latius, odoratum & carnoſius pendet. Iiſdem præditum eſt viribus. Naſcitur in aſperis, & vliginoſis atque collibus. Gignitur & in Ida.

De Tordylio. Cap. LXIII.

B TORDYLIVM, quod aliqui Creticum Seſeli vocant, in Amano Ciliciæ mõte naſcitur. Herbula ſurculacea, exiguo ſemine eóque rotundo, ac duplici, ſcutulorum effigie ſubacri & aroma olente. Bibitur id contra vrinæ difficultatem, & ad ciendos menſes. Succus caulis ſeminiſq; adhuc virentis ternis obo-
C lis ex paſſo diebus decem bibitus, nephriticos perſanat. Efficax quoq; radix eſt: ſiquidem pectoris excreationes purgat, ſi cum melle delingatur.

De Siſone. Cap. LXIIII.

SISON exiguum ſemen eſt, quod in Syria naſcitur, apio ſimile, oblongum, nigrum & feruẽtis guſtus.
D Bibitur contra lienis vitia & vrinæ difficultatem, itémque ad commorantes menſes euocandos. Eo ipſo indigenæ cum cucurbita in aceto cocta condiméti vice vtũtur. In cacuminibus autẽ ceu granula multa gerit.

De Aniſo. Cap. LXV.

ANISVM in vniuerſum vim habet excalfaciendi, exiccandi, o-
E ris halitum iucundiorem faciendi, dolores leuandi, digerendi, vrinas ciendi, ac denique diſcutiendi diſſipandíque. Potum hydropicis ſitim cohibet: virulentorum animalium venenis aduerſatur, itémque prodeſt ad inflationes: aluũ & alba fœminarũ profluuia ſiſtit, lactis vbertatem præſtat & venerem ſtimulat.
F Dolorem capitis leuat ſuffitum naribus, & cum roſaceo tritum inſtillatúmque fractis auribus medetur. Efficacius porrò quod recens, plenum, minimè furfuroſum, vehemẽtíque eſt odore. Laudatiſſimum eſt Creticum, proximum Ægyptium.

De Caro. Cap. LXVI.

G CARVM ſemen eſt exiguum, vulgaris notitiæ. Vrinas ciet, excalfacit, ſtomacho vtile, oríque gratũ, cõcoctioné adiuuat, ac vtiliter antidotis & oxyporis admiſcetur: deni-

que non parua illi est cum aniso cõuenientia. Est & cocta radix edulis æquè ac pastinacæ.

De Anetho. Cap. LXVII.

ANETHI aridi comæ seminisque decoctum potu lac euocat, tormina inflationésque sedat, aluũ & eorum quæ in summo fluitant ventriculo vomitiones cohibet, vrinas ciet ac singultus lenit, frequentius potum oculos hebetat & geniturã restinguit. Est & eius decoctum fœminis hystericis ad dessessiones vtile. Denique vstum inspersúmque semen condylomata tollit.

De Cumino satiuo. Cap. LXVIII.

CVMINVM satiuum stomacho est vtile: sed multò magis Æthiopicum, quod Hippocrates regium appellauit. Secũdum locum tenet Ægyptiũ: mox reliqua sequũtur. Prouenit in Galatia Asiæ, Cilicia & Tarentina regione, aliisque locis compluribus. Excalfaciẽdi, astringẽdi & exiccandi vi præditum est: Ad tormina inflationésque conuenit, seu coctum & cum oleo infusum, seu etiam cum hordeacea farina impositũ. Datur & orthopnoïcis, in posca: demorsis à venenatis beluis, in vino. Testiũ inflámationibus auxiliatur, cũ vua passa & fabarũ lomento aut cerato impositũ. Cohibet & fluxũ muliebrẽ sanguinísq; è naribus profluuia, in aceto contritum & admotũ. Cæterùm cutis colorẽ bibitũ illitúmve mutat in pallorem.

De Cumino syluestri. Cap. LXIX.

Syluestre cuminum plurimum efficaciúsque in Lycia & Galatia Asiæ atque Carthagine Hispaniæ gignitur. Est verò frutex exiguus, caule, dodrantali ac tenui, in quo quaterna quináve sunt minuta folia, tenuia veluti serrata & gingidij diuisura. Gerit autem in cacumine quina aut sena capitula rotunda & mollia, in quib. semen acerosum & gustu acrius quàm satiuum. Nascitur in collibus. Bibitur semen ex aqua aduersus tormina & inflationes: singultus ex aceto sedat: & cõtra virulẽtas bestias ac stomachi ex nimia humiditate imbecillitatẽ in vino bibitur. Sugillata tollit, si commãducatũ cũ melle & vua passa imponatur. Quin & testiũ inflámatio-

A λεγρικῷ ἀνίσῳ. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθὴ ἐδώδιμος
ὥσπερ σταφυλῖνος.

Περὶ Ἀνήθου. Κεφ. ξζ'.

ΑΝΗΘΟΥ ξηροῦ τῆς κόμης καὶ τοῦ καρποῦ τὸ ἀφέψημα πινόμενον, γάλα κατασπᾷ, στρόφους τε καὶ ἐμπνευματώσεις παύει, κοιλίαν τε καὶ τοὺς *ἐπιπολαίως ἐ-
B μέτους ἵστησι, οὖρά τε κινεῖ, λυγμοὺς παρηγορεῖ, ἀμβλύνει τε τὰς ὄψεις, καὶ γονὴν σβέννυσι συνεχῶς πινόμενον. χρήσιμον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ καὶ γυναιξὶν ὑστερικαῖς εἰς ἐγκάθισμα. τὸ δὲ σπέρμα καὲν καὶ *καταπλασθὲν, κονδυλώματα αἴρει.

Περὶ Κυμίνου ἡμέρου. Κεφ. ξη'.

C ΚΥμινον τὸ ἥμερον, εὔστομον· καὶ τούτου μᾶλλον τὸ Αἰθιοπικὸν, ὅπερ Ἱπποκράτης βασιλικὸν ἐκάλεσε. δεύτερον τὸ Αἰγύπτιον· εἶτα τὸ λοιπόν. φύεται ἐν Γαλατίᾳ *καὶ ἐν Ἀσίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Τερεντίᾳ, καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσι τόποις. Ἔστι δὲ θερμαντικὸν, στυπτικὸν, ξηραντικὸν, ἁρμόζον πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις.
D ἐγκλυζόμενον ἑφθὲν σὺν ἐλαίῳ καὶ καταπλασσόμενον σὺν ὠμῇ λύσει. δίδοται δὲ καὶ ὀρθοπνοικοῖς σὺν ὀξυκράτῳ· θηριοδήκτοις δὲ σὺν οἴνῳ. διδύμων τε φλεγμοναῖς ἀρήγει σὺν σταφίδι καὶ ἐρεγμίνῳ ἀλεύρῳ, ἢ κηρωτῇ ἐπιτεθέν. ἐπέχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας, σὺν ὄξει λεῖον προσενεχθέν.
E τρέπει δὲ καὶ χρῶτα ἐπὶ τὸ ὠχρότερον πινόμενόν τε καὶ συγχριόμενον.

Περὶ Κυμίνου ἀγρίου. Κεφ. ξθ'.

Κύμινον ἄγριον, φύεται μὲν πλεῖστον καὶ ἐνεργέστερον ἐν Λυκίᾳ καὶ * Ἀσίᾳ τῆς Γαλατίας, καὶ ἐν Καρχηδόνι τῆς Ἱσπανίας. ἔστι δὲ θαμνίον ἔχον καυλὸν σπιθαμιαῖον, λεπτὸν,
F ἐφ' οὗ φυλλάρια δ'. ἢ ε'. λεπτὰ, οἱονεὶ πεπρισμένα, τῇ καταχίσει ὡς γιγγίδιον. κεφάλια δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρου ε'. ἢ ς'. στρογγύλα, μαλακά· ἐν οἷς ὁ καρπὸς ἀχυρώδης, γευομένῳ δὲ δριμύτερος τοῦ ἡμέρου. φύεται δὲ ἐν γεωλόφοις. πίνεται δὲ τὸ σπέρμα πρὸς στρόφους καὶ ἐμπνευματώσεις σὺν ὕδατι· σὺν ὄξει δὲ λυ-
G γμοὺς παύει· πρὸς δὲ τὰ ἰοβόλα καὶ πλάδον στομάχου σὺν οἴνῳ. αἴρει δὲ καὶ ὑπώπια μασηθὲν καὶ καταπλασθὲν σὺν μέλιτι καὶ σταφίδι. φλεγμονάς τε διδύμων

V. καὶ αἰθὴρ addunt.

V. sic αὐθον αἰολεγῶ αἴσῳ. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθὴ ἐδώδιμος, ὥσπερ σταφυλῖνος. ἄνηθον τὸ ξηρὸν &c.

V addit κεφαλῆς. Sic & Lacuna.

V. addit εὐστόμαχον, θερμαντικὸν, εὔστομον, πεπτικὸν μιγνύμενον τοῖς αὐτοῖς καὶ ἐξυ[illegible]

Vulg. exemp. [illegible]

ἰᾶται, μετὰ τῶν αὐτῶν καταπλασσόμενον. A
Ἔστι καὶ ἕτερον γένος ἀγρίου κυμίνου ἐμφερὲς τῷ ἡμέρῳ· ἐξ ἑκάστου δὲ ἄνθους ἀφίησι κεράτια μετέωρα, ἐν οἷς ἐστι σπέρμα ὅμοιον μελανθίῳ· τοῦτο πινόμενον, πρὸς ἑρπετοδήκτους ἄριστον ἀλέξημα. βοηθεῖ καὶ στραγγουριῶσι καὶ λιθιῶσι καὶ αἵματος θρόμβους οὐροῦσιν. ἐπιπινέτωσαν δὲ σελίνου σπέρμα B ἀποζεσθέν.

Lacuna, ὅμοιον Al. aliam

Περὶ Ἄμμεως. Κεφ. ο΄.

ΑΜΜΙ, [ἔνιοι καὶ τοῦτο Αἰθιοπικόν, (a) οἱ δὲ βασιλικὸν κύμινον καλοῦσιν.] ἔνιοι δὲ ἑτέρας φύσεως τὸ Αἰθιοπικὸν κύμινον ἔφασαν εἶναι, καὶ ἑτέρας, τὸ Ἄμμι. γνώριμον δὲ τὸ σπερμάτιον, μικρότερον πολλῷ τοῦ κυμίνου, τῇ ὀριγανίζον τῇ γεύσει. ἐκλέγου δὲ τὸ καθαρὸν καὶ μὴ πιτυρῶδες. C
Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ τοῦτο θερμαντικήν, πυρωτικὴν καὶ ξηραντικήν· ποιοῦν πρὸς στρόφους, δυσουρίας, καὶ θηριοδήκτους, πινόμενον σὺν οἴνῳ· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα. μίγνυται καὶ τοῖς διὰ κανθαρίδος ἐκδορίοις, πρὸς τὸ ἀντιπάσχειν τὰς ἐπιγινομένας δυσουρίας. D καὶ ὑπώπια καταπλασθὲν σὺν μέλιτι αἴρει. πρέπει δὲ καὶ χρόαν πινόμενον καὶ συγχριόμενον ἐπὶ τὸ χλωρότερον. καὶ μετὰ σταφίδος ἢ ῥητίνης ὑποθυμιώμενον, ὑστέραν ἀποκαθαίρει.

Desunt hæc in Ald. & ad nostra relegantur. Alij etiā nonnulli codices his carent vsque ad γνώριμον.

Περὶ Κορίου. Κεφ. οα΄.

ΚΟΡΙΟΝ ἢ Κορίαννον γνώριμον, δύναμιν ἔχον ψυκτικήν. E ὅθεν καταπλασσόμενον μετ' ἄρτου ἢ ἀλφίτων, ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας ἰᾶται· σὺν μέλιτι δὲ καὶ σταφίδι, ἐπινυκτίδας, καὶ διδύμων φλεγμονὰς καὶ ἄνθρακας θεραπεύει· μετὰ ἐρεγμοῦ δὲ χοιράδας καὶ φύματα διαλύει. τὸ δὲ σπέρμα ὀλίγον μετὰ γλυκέος ποθὲν F ἕλμινθας ἐκβάλλει, καὶ σπέρματος ἐστι γεννητικόν. πλεῖον δὲ ληφθὲν κινεῖ τὴν διάνοιαν ἐπικινδύνως· ὅθεν δεῖ φυλάττεσθαι τὴν πλείονα καὶ συνεχῆ χρῆσιν αὐτοῦ. ὁ δὲ χυλὸς σὺν ψιμμυθίῳ ἢ λιθαργύρῳ καὶ ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος, ὠφελεῖ τὰς κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν φλεγμονὰς τὰς πυρώδεις. G

Περὶ Ἱερακίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. οβ΄.

ΙΕΡΑΚΙΟΝ τὸ μέγα, καυλὸν αἰνεῖ τραχύν, ὑπέρυθρον, ἀκανθώδη,

nibus, adiectis iisdem impositum medetur. Est & alterum syluestris cumini genus satiuo simile; quod quidē è singulis floribus erecta sursúmque spectantia cornicula promit: in quibus semen est melanthio simile: potum id, contra serpentium morsus singulari est præsidio. Quibus substillum est lotium, calculosis & sanguinis grumos meiētibus auxiliatur: verùm seminis apij decoctum superbibendum est.

De Ammi. Cap. LXX.

AMMI nonnulli Æthiopicum, aliqui regium cuminū appellant. Alij alterius naturę Æthiopicū cuminū: & alterius, Ammi esse prodiderūt. Vulgo notum est semen exile, multò minus cumino, & origani sapore. Eligito purum minimēque furfurosum. Vim habet hoc quoque excalfactoriam, vrentem & exiccātem: valet ad tormina, vrinæ difficultatem, ac venenatorum morsus, ex vino potū. Mēstrua quoque ciet. Miscetur & cutim erodētibus medicamentis è cātharide paratis, quò resistat vrinæ difficultatibus, quæ alioqui id genus medicamētis superuenire solēt. Sugillata cū melle impositū tollit. Sed & potu ac illitu colorē pallidiorē efficit. Suffitū aūt cū vua passa aut resina, vuluam purgat.

De Coriandro. Cap. LXXI.

CORIANDRVM, Græcis Corion seu Coriannū, vulgaris est notitiæ, vim habēs refrigeratoriā. Quare cum pane aut polenta impositū, erysipelata & quæ serpūt vlcera sanat: cum melle verò & vua passa epinyctidibus, testiū inflammationibus carbunculisq; medetur: & cum faba fresa strumas panósque discutit. Semen exigua quantitate cum passo bibitū, lumbricos pellit, & geniturę abūdantiā facit. At si largiùs sumptum fuerit, mentē nō sine periculo è sua sede & statu dimouet. quáobrem ab ipsius copiosiore frequētioreq; vsu cauendū. Succus aūt cū cerussa aut lithargyro, necnon & aceto atq; rosaceo pūctus, ardētes in sūma cute inflāmationes emendat.

De Hieracio magno. Cap. LXXII.

HIERACIVM magnū, caulem profert asperū, subrubrū, spinosum,

vtcunque cõcauum: folia verò fundit ex interuallis, lacinijs rarioribus diuisa, similia soncho per ambitum: flores luteos in oblongis capitulis. Vim habet refrigeratoriam, modicéque ac leuiter astringentẽ. Quàobrem æstuanti stomacho inflammationibúsque vtiliter imponitur. Succus autem stomachi rosionem sorbitione mitigat. Cæterùm herba cum radice imposita ictis à scorpione auxiliatur.

De Hieracio paruo. Cap. LXXIII.

Hieracium paruum, folia quoque habet ex interuallis diuisa per ambitum: cauliculos vero promit tenerosiac virentes, in quibus flores lutei, in orbẽ circinati. Vires porrò & hoc cũ antedicto easdẽ obtinet.

De Apio. Cap. LXXIIII.

APII hortensis herba ad eadẽ ad quæ & coriandrum conuenit: prætereáque ad oculorum inflámationes, cum pane aut polentæ polline imposita. Æstuantẽ quoque stomachum demulcet, & mámas grumoso lacte turgentes reprimit: ciet & vrinas, siue cocta siue cruda edatur. Decoctum eius radicúmque, potum, venenorum noxæ resistit, dum vomitiones excitat: aluũ quoque cohibet. At semen potentiùs vrinas pellit, & à venenata bestia demorsis, iisque qui argenti spumam hauserunt, opitulatur, ac deniq; flatus discutit. Sed & vtiliter admiscetur medicamentis quę dolorum leuamenta præstant, itémque theriacis ac tussicularibus.

De Heleoselino, seu apio palustri. Cap. LXXV.

Heleoselinon, quod in aquosis locis nascitur, satiuo apio grádius est: sed ad eadẽ ad quæ & illud efficax.

De Oreoselino. Cap. LXXVI.

Oreoselinon caule est dodrantẽ alto, qui quidem singularis ex gracili radice assurgit: ambiunt verò ipsum ramuli & capitula cicutæ similia, at multò tamẽn tenuiora: in quibus semen oblongũ, acre, tenue, odoratum, cumino simile. In petrosis montosisque locis nascitur. Et semen & radix vrinam ciendi vim habent, si in vino bibantur, ac menses etiá trahunt. Antidotis quoq; &

A ὑπόκενον· φύλλα ἔχει ἐκ διαστημάτων ἐπεσχισμένα ἀραιῶς, ° σόγχῳ ἐμφερῆ τὴν περιφέρειαν· ἄνθη μήλινα ἐν κεφαλίοις ὑπομήκεσι. Δύναμιν ἔχει ψυκτικήν, μετρίως ὑποστύφουσαν. ὅθεν στομάχῳ καυσουμένῳ καὶ φλεγμοναῖς καταπλασσόμενον ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς καταρροφού- B μενος, δηγμὸν ° πραΰνει. ἡ δὲ πόα σὺν τῇ ῥίζῃ καταπλασθεῖσα, σκορπιοπλήκτοις ἀρήγει.

Marcellus legit πέταλα.
V. addit στομάχου. & margo addit, [illegible]

Περὶ Ἱερακίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ογ'.

Ἱεράκιον τὸ μικρόν, φύλλα ἔχει καὶ αὐτὸ ἐκ διαστημάτων ἐπεσχισμένα τὴν περιφέρειαν· καυλία δὲ ἀνίησι πυῤῥὰ καὶ C χλωρά, ἐν οἷς ἄνθη μήλινα, κύκλον περιγράφοντα. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ.

Περὶ Σελίνου. Κεφ. οδ'.

ΣΕΛΙΝΟΝ κηπαῖον, ἁρμόζει ° πρὸς ἃ καὶ τὸ ° κόριον· καὶ πρὸς ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς μετὰ ἄρτου ἢ παιπάλης D ἀλφίτου καταπλασσόμενον. καὶ καῦσον στομάχου παρηγορεῖ· μαστούς τε χονδριῶντας ἀνίησι· κινεῖ τε οὖρα ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον. καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ τε καὶ τῆς ῥίζης πινόμενα, ἀντιπάσχει θανασίμοις φαρμάκοις. ° ἐμέτους κινοῦν· κοιλίαν τε ἐπέχει. τὸ δὲ σπέρμα ἐστὶν οὐρητικώτερον, βοηθοῦν E καὶ θηριοδήκτοις, καὶ τοῖς λιθάργυρον πεπωκόσι, πνευμάτων τέ ἐστι διαλυτικόν. μίγνυται δὲ καὶ ἀνωδύνοις καὶ θηριακαῖς καὶ βηχικαῖς χρησίμως.

In v. cod. deesse scribit Lacuna
Alias, κοριάννον. Vetus quidam addit, [illegible]
Lacuna in v. c. legit καὶ ἐμέτους κινοῦν.

Περὶ Ἑλειοσελίνου. Κεφ. οε'.

Ἑλειοσέλινον γεννώμενον ἐν τοῖς ἐφύδροις τόποις, ° μεῖζον τοῦ ἡμέρου σελίνου· ποιεῖ F δὲ ὅσα καὶ τὸ κηπευτόν.

Orib. addit ἐστί.

Περὶ Ὀρεοσελίνου. Κεφ. ος'.

V. ὀρειοσέλινον.

Ὀρεοσέλινον καυλὸς ἐστὶ σπιθαμιαῖος εἷς ἐκ ῥίζης λεπτῆς· περὶ δὲ αὐτὸν κλωνάρια ° καὶ κεφάλια κωνείῳ παρεμφερῆ, λεπτότερα μέντοι ἱκανῶς· ἐφ' ὧν ὁ καρπὸς ° ἐπιμήκης, δριμύς, λεπτός, εὐώδης, ἐοι- G κὼς κυμίνῳ. φύεται δὲ ἐν τόποις πετρώδεσι καὶ ὀρεινοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα οὐρητικήν, ποθέντες ἐν οἴνῳ. ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα. μίγνυται δὲ καὶ

Lacuna legit καὶ φύλλα. & ea lectio Theophrasti & Plinij autoritate comprobatur.
V. ὑπομήκης

ἀντιδότοις, καὶ ταῖς διουρητικαῖς καὶ θερμαντικαῖς δυνάμεσιν. οὐ δεῖ δὲ πλανᾶσθαι νομίζοντας τὸ ὀρεοσέλινον εἶναι τὸ ἐν πέτραις φυόμενον· ἄλλο γάρ ἐστι τὸ πετροσέλινον.

Περὶ Πετροσελίνου. Κεφ. οζ΄.

Σέλινον τὸ καὶ πετροσέλινον, τοῦτο φύεται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν ἀποκρήμνοις τόποις· σπέρμα ἔχον ἐοικὸς ἄμμει, εὐωδέστερον δὲ καὶ δριμὺ καὶ ἀρωματίζον, οὐρητικόν, ἐμμηνίων ἀγωγόν· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς στομάχου καὶ κώλου ἐμπνευματώσεις καὶ στρόφους· παρέξ τε πλευρᾶς πόνους καὶ νεφρῶν καὶ κύστεως, ἐν ποτῷ λαμβανόμενον. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς οὐρητικαῖς ἀντιδότοις.

Lacuna legit in v.c. δριμύτερον.

Περὶ Ἱπποσελίνου. Κεφ. οη΄.

Ἱπποσέλινον, οἱ μὲν, γρίελον, οἱ δὲ, ἀγριοσέλινον, οἱ δὲ, σμύρνιον καλοῦσι, ἑτέρου τοῦ κυρίως λεγομένου σμυρνίου ὑπάρχοντος, ὡς αὐτίκα ἱστορήσομεν. ἔστι δὲ μεῖζον καὶ λευκότερον τοῦ κηπαίου σελίνου· καυλὸς κοῖλος, ὑψηλός, τρυφερός, οἱονεὶ γραμμὰς ἔχων· φύλλα πλατύτερα, ὑποφοινισσόμενα, [ἐν οἷς ἐστιν ὡς λιβανωτίδος] κόμη, μεστὴ ἄνθους, κατὰ κορύμβους πρὶν ἐξανθῆσαι συνεστῶσα· σπέρμα δὲ μέλαν, ἐπίμηκες, ναστόν, δριμύ, ἀρωματίζον· ῥίζα εὐώδης, λευκή, εὔστομος, [οὐ παχεῖα.] φύεται ἐν συσκίοις, καὶ περὶ ἕλεσι. λαχανεύεται δὲ ὥσπερ τὸ σέλινον. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ἑφθὴ καὶ ὠμὴ ἐσθίεται. τά τε φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ ἐσθίονται ἑφθά, καθ᾽ ἑαυτά τε καὶ μετὰ ἰχθύων σκευάζεται· καὶ ὠμὰ δὲ ταριχεύεται εἰς ἁλμαίας. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς πινόμενος ἐν οἰνομέλιτι, ἐμμηνίων ἀγωγόν· θερμαίνει τε τοὺς ῥιγοῦντας, πινόμενος καὶ συγχριόμενος, στραγγουρίαις τε βοηθεῖ. καὶ ἡ ῥίζα δὲ τὰ αὐτὰ ποιεῖ.

V. addit ἢ σμυρνίου. al. ὀποσέλινον

V. non habet

V. θερμαινέστερον

V. λεπτὰ

Cor. ἐξέσχηται.

Sic & Lacuna.

V. non legit

V. ἀλμάδια

Περὶ Σμυρνίου. Κεφ. οθ΄.

ΣΜΥΡΝΙΟΝ ὅπερ ἐν Κιλικίᾳ πετροσέλινον καλοῦσι, γεννώμενον πλεῖστον ἐν τῷ λεγομένῳ Ἀμανῷ ὄρει. καὶ τοῦτο καυλὸν μὲν ἔχει ὅμοιον σελίνῳ, παραφυάδας ἔχοντα πολλάς· φύλλα δὲ πλατύτερα πρὸς τὴν γῆν, καὶ ὑποκατακλᾶται, ὑπολίπαρα, ῥωμαλέα, καὶ εὐώδη σὺν δριμύτητι, φαρμακώδη τι, καὶ

vrinam cientibus atque excalfactoriis medicaminibus inserũtur. Neque verò nos oportet in eo errore versari, vt id oreoselinon existimemus, quod in saxis prouenit: aliud enim est petroselinum.

De Petroselino. Cap. LXXVII.

Apium, quod petroselinum dicitur, prouenit in Macedonia præruptis in locis, semine ammeos, at odoratiore, acri & aroma olẽte. Vrinas id menstruáque pellit: cõtra stomachi & coli inflationes ac tormina prodest. Succurrit & lateris, renũ ac vesicę doloribus, in potione sumptum. Admiscetur & antidotis vrinas cientibus.

De Hipposelino. Cap. LXXVIII.

Hipposelinon aliqui grielum, alij agrioselinũ: quasi apium syluestre, alii smyrnium appellãt: quanquam aliud est Smyrnium propriè dictũ, de quo mox agemus. Est autem maius cãdidiúsque apio hortensi, caule cauo, procero, tenello ac veluti lineis distincto: folijs latioribus, in puniceum vergẽtibus: in quibus est ceu libanotidis coma, florum plena, quæ quidem in corymbos cogitur anteaquã deflorescat. Semen autẽ est nigrum, oblõgum, solidum, acre & aromaticum: radix itidem odorata, candida, ori grata, neque adeò crassa. Nascitur in vmbrosis & iuxta paludes. Oleris verò modo editur, veluti apium. Nam & radix cruda coctáve estur, & folia cum ipsis caulibus decocta manduntur, ac tũ per se tum etiam cum piscibus præparantur. Sed & cruda, muria condiũtur. Semen ex vino mulso potum menses ciendi vim habet, ac rigore prehensos potum illitúmve calefacit, & vrinæ stillicidio auxiliatur. Radix autem eosdem præstat effectus.

Pl. algentes

De Smyrnio. Cap. LXXIX.

SMYRNIVM, quod in Cilicia petroselinum vocant, plurimum in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, copiosa cinctum agnata sobole: folia verò latiora ad terram, infracta, subpinguia, robusta, odore medicato & cum quadam acrimonia iucundo, colore

colore denique in luteum languescente: habet & vmbellam supra caulem qualis anetho inest: semen rotundum, brassicæ simile, nigrum, acre, myrrhæ sapore, ita vt alterum alterius qualitatẽ repræsentet: radix verò acris est, odorata, mollis, succosa, faucésque mordens, cortice prædita, foris nigro, intus verò pallido aut subalbido. Nascitur in saxosis, collibus, locis aridis & incultis angulis. Vim habent radix, herba, ac ipsum quoque semen excalfactoriam. Folia quoque muriá condita olerum instar in cibos veniunt, aluúmque sistunt: radix verè pota prodest contra serpentium morsus, tusses & orthopnœas mitigat, ac vrinæ difficultatibus medetur: imposita verò recentia œdemata, inflammationes duritiásque discutit, & vulnera ad cicatricem perducit: feruefacta autem subditáque abortum infert. Semen renum lienis ac vesicæ vitijs succurrit, menses & secũdas pellit: ischiadicis vtiliter in vino propinatur, & inflationes stomachi lenit, sudores item ciet atque ructus. Peculiariter verò potui datur contra hydropem ac febrium circuitus.

De Elaphobosco. Cap. LXXX.

ELAPHOBOSCO caulis est libanotidi aut fœniculo similis, geniculatus: folia duûm digitorum latitudine, prælonga ceu terebinthi, circumfracta, & quodammodò aspera. Habet verò caulis ipse agnatos ramulos multos, qui quidẽ vmbellas gerunt anethi similes, flores subluteos, & semen itidem anethi: radix ferè ad ternûm digitorũ longitudinem, & vnius crassitudinem accedit, candida, dulcis & esculenta. Sed & caulis recens adhuc ac tenellus olerum modo in cibos recipitur. Cæterùm huius herbæ pabulo ceruas aiunt serpentium morsibus resistere: atque ideo semen quoque contra serpentium morsus in vino datur.

De fœniculo. Cap. LXXXI.

FOENICVLI herba si edatur, mamas lacte replet: idẽ verò potest semẽ epotũ, aut cũ ptissana decoctũ.

A ὑπομηλίζοντα τῇ χρόᾳ· σκιάδιον δὲ ἐπὶ τῷ καυλῷ ἀνήθῳ δίς· σπέρμα στρογγύλον, ὅμοιον τῷ τῆς κράμβης, μέλαν, δριμὺ, γευομένῳ ὡς σμύρνη, ἐν αὐθ' ἑνὸς ποιεῖν· ἡ δὲ ῥίζα δριμεῖα, εὐώδης, ἁπαλὴ, πολύχυλος, δάκνουσα τὴν φάρυγγα· φλοιὸν ἔχουσα, ἔξωθεν μὲν μέλανα, ἔνδοθεν δὲ
B χλωρὸν ἢ ὑπόλευκον. φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι τόποις καὶ γεωλόφοις, καὶ αὐχμοῖς καὶ γωνίαις χερσευούσαις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα καὶ ἡ πόα καὶ ὁ καρπὸς θερμαντικήν. λαχανεύεται δὲ καὶ εἰς τὰς ἁλμαίας τὰ φύλλα, κοιλίαν τε ἵστησιν· ἡ δὲ ῥίζα πινομένη ἑρπετοδήκτοις ἁρμόζει,
C πραΰνει δὲ καὶ βῆχας καὶ ὀρθοπνοίας, καὶ δυσουρίας ἰᾶται· καταπλασσομένη δὲ τὰ πρόσφατα οἰδήματα, καὶ φλεγμονὰς, καὶ σκληρίας διαφορεῖ, τραύματά τε ἄχρις ἐπουλώσεως ἄγει· ζεσθεῖσα δὲ καὶ προστεθεῖσα ἐξαμβλώσκει. καὶ τὸ σπέρμα δὲ αὐτῆς, πρὸς νεφροὺς καὶ σπλῆνα καὶ κύστιν
D ἁρμόζει· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ δεύτερα· πρός τε ἰσχιάδας μετ' οἴνου πινόμενον ἁρμόζει, καὶ στομάχου ἐμπνευματώσεις πραΰνει. ἔστι δὲ καὶ ἱδροποιὸν, ἐρευκτικὸν· ἰδίως πινόμενον πρὸς ὕδρωπας καὶ περιόδους.

Περὶ Ἐλαφοβοσκοῦ. Κεφ. π'.

ΕΛΑΦΟΒΟΣΚΟΝ καυλός ἐστι λιβανωτίδι ἢ μαράθρῳ ἐμφερὴς, γεγονιωμένος· φύλλα δισδάκτυλα τὸ πλάτος, ἰκμαῖς ἐπιμήκη ὡς τερεβίνθου, περικεκλασμένα, τραχέα πως. ἔχει δὲ παραφυάδας ἱκανὰς ὁ καυλὸς, σκιάδια ἐχούσας ὅμοια ἀνήθῳ, ἄνθη ὑπομήλινα, καὶ τὸ σπέρμα ἀνήθῳ ἐμφερές· ῥίζα
F ὡς τριδάκτυλος τὸ μῆκος, πάχος δακτύλου, λευκὴ, γλυκεῖα, ἐδώδιμος. καὶ ὁ καυλὸς δὲ λαχανεύεται ἁπαλοφυὴς ὤν. ταύτην φασὶ τὴν πόαν τὰς ἐλάφους νεμηθείσας, ἀντέχειν τοῖς τῶν ἑρπετῶν δήγμασι· ὅθεν καὶ τὸ σπέρμα δίδοται τοῖς ἑρπετοδήκτοις σὺν οἴνῳ.

G
Περὶ Μαράθρου. Κεφ. πα'.

ΜΑΡΑΘΡΟΝ, αὐτὴ ἐσθιομένη ἡ πόα, δύναται γάλα κατασπᾶν· καὶ τὸ σπέρμα δὲ πινόμενον ἢ συνεψόμενον πτισάνῃ.

V. αὐχμοῖς
V. add. κεκομμένα πως
V. quidam caret.
Matth. cod. πάχος δὲ ὁ πλάτος
Al. ὑπόλευκος, ἐδώδιμος.
V. vbique pro δὲ καὶ legit.

Vulg. exempl. ὑποτεθὲν, νεφριτικοῖς

τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς κόμης ποθὲν, νεφριτικοῖς καὶ τοῖς περὶ κύστιν χρήσιμον, διουρητικὸν ὑπάρχον· ἁρμόζει δὲ ἑρπετοδήκτοις σὺν οἴνῳ πινόμενον, καὶ καταμήνια ἄγει· ἐν πυρετοῖς τε ναυτίαν καὶ καῦσον στομάχου παραιτεῖται μετὰ ψυχροῦ ὕδατος πινόμενον. αἱ δὲ ῥίζαι λεῖαι σὺν μέλιτι καταπλασθεῖσαι, κυνόδηκτα θεραπεύουσιν. ὁ δὲ χυλὸς ἐκθλιβέντων τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων ἐν ἡλίῳ ξηρανθεὶς, εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ὅσα πρὸς ὀξυδορκίαν, σκευάζεται χρησίμως. χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα πρὸς τὰ αὐτὰ χλωρὸν, ἔτι σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τοῖς ἀκρέμοσι· καὶ ἡ ῥίζα κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν. Ἐν δὲ τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ, καὶ ὀπὸν ἀνίησιν ὅμοιον κόμμει, ἀποθεριζόντων ἐν τῇ ἀνθήσει μέσον τῶν καυλῶν τῶν ἐπιχωρίων, καὶ πυρὶ παραβαλλόντων, ἵνα ὑπὸ τῆς θερμασίας οἱονεὶ ἀφιδρῶσαν ἐκβάλῃ τὸ κόμμι. ἔστι δὲ ἐνεργέστερον τοῦ χυλοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ τοῦτο.

Additur in vetusto Lacunæ codice ἢ αἰόλιον

V. ἐκθλιβέντων

V. ἐγχυλίζεται

V. χλωρὸν σὺν τοῖς ἀκρέμοσι.

Περὶ Ἱππομαράθρου. Κεφ. πβ΄.

ΙΠΠΟΜΑΡΑΘΡΟΝ, μάραθρόν ἐστιν ἄγριον, μέγα· φέρει δὲ σπέρμα κάχρυϊ ὅμοιον. ῥίζα δὲ ὕπεστιν εὐώδης, ἥτις πινομένη στραγγουρίας ἰᾶται· ἔμμηνά τε ἄγει προστιθεμένη· τὸ δὲ σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα κοιλίαν ἱστῆσι πινόμενα, θηριοδήκτοις τε βοηθεῖ, καὶ λίθους θρύπτει καὶ ἴκτερον ἀποκαθαίρει. τῶν δὲ φύλλων τὸ ἀφέψημα πινόμενον γάλα ἄγει, καὶ τὰς ἐκ τοκετῶν γυναῖκας ἀποκαθαίρει. καλεῖται καὶ ἕτερον Ἱππομάραθρον, φύλλα ἔχον στενὰ, μικρὰ, προμήκη· καρπὸν δὲ στρογγύλον πρὸς τὸν τοῦ κοριάνου, δριμὺν, εὐώδη, θερμαντικόν· ἀναλογεῖ δὲ αὐτοῦ ἡ δύναμις τῷ προειρημένῳ, ἀσθενέστερον ἐνεργοῦσα.

Περὶ Δαύκου. Κεφ. πγ΄.

ΔΑΥΚΟΣ, οἱ δὲ, δίρκαιον καλοῦσιν· ὁ μέν τις ἐστὶ Κρητικὸς, μαράθρῳ ἔχων τὰ φύλλα ὅμοια, μικρότερα δὲ καὶ λεπτότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, σκιάδιον ὅμοιον κοριάννῳ, ἄνθη λευκά· ἐν δὲ τούτοις ὁ καρπὸς δριμὺς, λευκὸς, δασὺς, ἐν τῷ διαμασᾶσθαι εὐώδης· ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος, τὸ δὲ μῆκος σπιθαμῆς. γεννᾶται δὲ ἐν πετρώ-

Σπιθαμιαῖος ἐν τῷ Δαυκοειδεῖ ἢ καυλός.

A Comæ autem decoctum bibitum, renũ ac vesicæ vitijs est vtile, quippe quod vrinam excieat. Conuenit & à serpente demorsis, in vino bibitum, ac menses quoque ciet. In febribus nauseam & stomachi ardorem sedat, ex aqua frigida potum. Contritæ verò radices, & cum melle impositæ canũ morsibus medentur.

B Succus caulibus & folijs expressus, & in sole siccatus, oculorũ medicamentis vtiliter additur, quę ad aciem visus excitandam reficiendámve præparantur. Extrahitur & ad eadem valens è recenti semine succus vna cum folijs atque ramulis. Radicibus prætereà prima germinatione succus eodem

C modo exprimitur. Porrò in Iberia quæ ad occidentem spectat, liquorem etiam reddit fœniculum gummi similem. Caulem verò medium dum floret herba demetunt indigenæ, igníque admouent, quò faciliùs vi caloris velut exudãs gummi remittat. Id autem est succo ipso efficacius ad oculorum medicaméta.

D *De Hippomarathro. C. LXXXII.*

HIPPOMARATHRVM, fœniculum est syluestre, procerũ: quod semen profert cachryi simile. Radix autem subest odorata, quę quidẽ bibita stranguriæ medetur, subditáq; menses ciet. Semen porrò & ipsa radix potu ventrẽ sistunt,

E contra venenatorum morsus auxiliantur, calculos comminuunt, & regium morbum expurgant. At haustum foliorum decoctum, & lactis abundantiam facit, & fœminas à partu purgat. Traditur & alterum Hippomarathri genus, folijs angustis, exilibus & oblongis, semine rotũdo ceu coriandri, acri, odorato, &

F excalfaciendi vi prædito. Viribus id antedicto respondet, nisi quòd agit imbecilliùs.

picui. Cæterum

De Dauco. Cap. LXXXIII.

DAVCVM aliqui dircæũ vocant. Ac Creticũ quidẽ folijs est fœniculi similitudine, at minoribus atque tenuioribus, caule dodrantali, vmbella coriãdri, floribus cãdidis:

G atq; inter hos semine acri, albo, hirsuto, ac suauis in mandendo odoris. Radix est digitali crassitudine, & dodrantis longitudine. In saxo-

sis apricísque locis prouenit. Alterum verò genus est apio syluestri simile, aroma olens, acre, odoratum feruentísque gustus. Probatius Creticum. Tertium præterea genus est, foliis coriandri, floribus albis, capite & semine anethi: vmbella verò in capite ceu pastinacæ: semine referta oblongo, ceu cumini, acri. Omnium semen excalfaciendi vim habet. Potum, menses, *partus & vrinas pellit, torminibus liberat, veterémque tussim mitigat. Subuenit & à phalangio demorsis in vino potum, & impositum œdemata discutit. Seminis duntaxat ex alijs vsus est: at ex Cretico & radicis, quippe quæ maximè contra venenatorum iniuriam in vino bibatur.

*vel secundas quas δευτέρια legunt.

A δέσι τόποις, καὶ εὐηλίοις. ὁ δέ τις αὐτῶν ἐστὶ σελίνῳ ἀγρίῳ παραπλήσιος, ἀρωματώδης, δριμὺς καὶ εὐώδης γευομένῳ καὶ πυρώδης· διαφέρει δὲ ὁ Κρητικός. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος κορίου φύλλα ἔοικε· καὶ τὰ ἄνθη λευκά· *κεφαλὴν δὲ ἔχει καὶ καρπὸν ὅμοια ἀνήθῳ· ἐφ' ἧς σκιάδιον ἐμφερὲς στα-
B φυλίνῳ· σπέρματος ἐπιμήκους πλῆρες, ὡς κυμίνου, δριμέος. Τὸ δὲ σπέρμα πάντων δύναμιν ἔχει θερμαντικήν. πινόμενον, ἐμμηνίων, ἐμβρύων, καὶ οὔρων ἀγωγόν, καὶ στρόφων ἀπαλλακτικόν, βηχῶν χρονίων θεραπευτικόν· ἀρήγει δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ποθὲν σὺν οἴνῳ· διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα κατα-
C πλασθέν· ἡ δὲ χρῆσις τῶν μὲν ἄλλων τοῦ σπέρματος μόνον· τοῦ δὲ Κρητικοῦ καὶ τῆς ῥίζης, ἥτις μάλιστα πρὸς τὰ θηρία πίνεται μετ' οἴνου.

Matth. σπέρμα καὶ κεφαλὴν ὁμοίαν.

De Delphinio. Cap. LXXXIIII.

DELPHINIVM surculos emittit ab vna radice duûm dodrantũ altitudine, aut etiã maiores: circa quos exiliũt minuta folia, incisuris diuisa, tenuia, & oblonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: vnde & nomen tractũ est. Flos violæ albæ similis, purpureo colore: semen in siliquis milio proximũ, quo nõ aliud vtilius in vino bibi potest à scorpione percussis. Aiunt & admota herba scorpiones resolui atq; ignauos torpescere: remota vero eadem, sese recolligere. Nascitur in asperis & apricis.

Περὶ Δελφινίου. Κεφ. πδ'.

ΔΕΛΦΙΝΙΟΝ κλῶνας ἀνίησι *διασπιθάμους ἢ καὶ μείζονας, ἀπὸ μιᾶς ῥίζης· περὶ οὓς φυλλάρια ἐπεσχισμένα *λεπτά,
D ἐπιμήκη, *δελφινοειδῆ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. ἄνθος δὲ ὅμοιον λευκοΐῳ, ἐμπόρφυρον· σπέρμα ἐν λοβοῖς κέγχρῳ ἐμφερές· ὃ βοηθεῖ ποθὲν ἐπὶ οἴνῳ σκορπιοπλήκτοις, ὡς οὐδὲν ἕτερον. φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους παρατεθείσης τῆς πόας παραλύεσθαι, *ἀπράκτους τε καὶ ναρκώδεις γίνεσθαι· ὑφαιρουμέ-
E νης δὲ εἰς τὸ αὐτὸ καθιστάναι. φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ εὐηλίοις τόποις.

V. διασπιθαμιαίους.
V. οὓς λεπτά.
V. caret, licet hæc non malè ad αἰθ... referantur. Dod. ita legit, ἐπιμήκη· ἄνθος δὲ ὅμοιον λευκοΐῳ, ἐμπόρφυρον, δελφινοειδές· ὅθεν καὶ ὠνόμασται· σπέρμα, &c.
V. ad finem vsque caret.

De Delphinio altero. C. LXXXV.

Delphiniũ alterũ, quod alij hyacinthum, Romani bucinum vocãt, superiori quidẽ est simile, at folijs & ramulis longè gracilioribus. Viribus etiamnũ eisdẽ cum antedicto pollet, at non est perinde efficax.

Περὶ Δελφινίου ἑτέρου. Κεφ. πε'.

Δελφίνιον ἕτερον, ὃ οἱ δὲ ὑάκινθον, Ῥωμαῖοι βουκίνους, καὶ αὐτὸ ἐμφερὲς τῷ πρὸ αὐτοῦ, τοῖς δὲ φύλλοις καὶ τοῖς κλωνίοις ἰσχνότερον πολλῷ. δύναμιν ἔχον καὶ αὐτὸ τὴν αὐ-
F τὴν τῷ προειρημένῳ, οὐχ οὕτω δὲ ἐνεργές.

De Pyrethro, seu saliuari herba. Cap. LXXXVI.

PYRETHRVM herba est, quæ caulem foliáq; profert, vti daucum syluestre & fœniculũ: vmbellam verò ceu anethi, circinatæ rotunditatis. Radix longa est, pollicari crassitudine, gustuq; feruidissimo. Pituitã elicit: atq; ideò in dentiũ doloribus decocta in aceto collutione auxiliatur. Pituitam etiã eadem cõmanducata extrahit, & ex

Περὶ Πυρέθρου. Κεφ. πϛ'.

ΠΥΡΕΘΡΟΝ πόα ἐστὶ καυλὸν *αὐξοῦσα καὶ φύλλα ὥσπερ δαῦκος ἄγριος καὶ μάραθρον· σκιάδιον δὲ ὡς ἀνήθου *† τροχοειδές. ῥίζα δακτύλου μεγάλου τὸ πάχος μακρά, γευσαμένῳ πυρωτικωτάτη.
G φλέγματός ἐστιν ἐπισπαστική. διὸ καὶ ταῖς ὀδονταλγίαις βοηθεῖ μετ' ὄξους ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· ἄγει δὲ καὶ φλέγμα διαμασηθεῖσα· συγχριομένη δὲ μετ'

V. αἱ δὲ ἀγλαοῦσιν ... καυλόν.
Dod. legit αἰθοειδές.
V. caret.

ἐλαίου, ἱδρῶτας κινεῖ, ποιοῦσα πρὸς τὰ χρόνια ῥίγη. καὶ πρὸς ἐψυγμένα δὲ ἢ παρειμένα μέρη τοῦ σώματος, ἄκρως ἁρμόζει.

Περὶ Λιβανωτίδος. Κεφ. πζ.

ΛΙΒΑΝΩΤΙΣ διττή, ἡ μέν τις κάρπιμος, ὑπ' ἐνίων δὲ ζέα, ἢ καμψάνεμα καλουμένη· ἧς ὁ καρπὸς κάχρυς καλεῖται· φύλλα δὲ ἔχει μαράθρῳ ὅμοια, ' παχύτερα δὲ καὶ πλατύτερα, τροχοειδῶς ἐπὶ τῆς γῆς ἐστρωμένα, ' εὐώδη· καυλὸν δὲ ὅσον πήχεως καὶ μείζονα, μασχάλας ἔχοντα πολλάς, καὶ ἐπ' ἄκρου σκιάδιον ἐφ' οὗ καρπὸς πολύς, λευκός, ἐοικὼς σφονδύλῳ, περιφερής, γωνίας ἔχων, δριμύς, ῥητινίζων, ἐν δὲ τῷ διαμασᾶσθαι ἐπικαίων τὴν γεῦσιν. ῥίζα δὲ λευκή, εὐμεγέθης, ὄζουσα λιβάνου. Ἡ δὲ ἑτέρα κατὰ πάντα ἐοικυῖα τῇ πρὸ αὐτῆς σπέρμα φέρει πλατύ, μέλαν, ὡς σφονδύλιον, εὐῶδες, οὐ πυρωτικόν, ῥίζαν ἐκ μὲν τῶν ἐκτὸς μέλαιναν, θλασθεῖσαν δὲ λευκήν. Ἡ δὲ λεγομένη ἄκαρπος, κατὰ πάντα ὁμοία οὖσα ταῖς προειρημέναις, οὔτε καυλὸν ἀνίησιν, οὔτε ἄνθος, οὔτε σπέρμα. φύεται δὲ ἐν πετρώδεσι καὶ τραχέσι τόποις. πασῶν δὲ κοινῶς ἡ πόα καταπλασθεῖσα λεία αἱμορροΐδας στέλλει, φλεγμονάς τε τὰς κατὰ δακτύλιον πραΰνει, καὶ κονδυλώματα καὶ χοιράδας, καὶ τὰ δυσέπεπτα τῶν ἀποστημάτων συμπέττει. αἱ δὲ ῥίζαι ξηραὶ σὺν μέλιτι ἕλκη ἀνακαθαίρουσι, καὶ στρόφους ἰῶνται· καὶ θηριοδήκτοις ἁρμόζουσι σὺν οἴνῳ πινόμεναι· ἔμμηνά τε ἄγουσι καὶ οὖρα· διαφοροῦσι δὲ καὶ οἰδήματα παλαιὰ καταπλασσόμενα. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, ὀξυδερκής, μιγνύμενος μέλιτι καὶ ἐγχριόμενος· ὁ δὲ καρπὸς πινόμενος, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. βοηθεῖ καὶ ἐπιληψίαις καὶ ταῖς ἐν θώρακι παλαιαῖς διαθέσεσιν· ἰκτερικοῖς τε, μετὰ πεπέρεως καὶ οἴνου διδόμενος· ἔστι δὲ καὶ ἱδρωτικός, σὺν ἐλαίῳ ἀλειφόμενος· ἁρμόζει καὶ ῥήγμασι, καὶ σπάσμασι, ποδάγραις τε, καταπλασσόμενος λεῖος σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει, ἀλφούς τε σμήχει, μιγνύμενος ὄξει δριμυτάτῳ. τῷ σπέρματι δὲ εἰς τὰ * ἀποστήματα χρῆσθαι δεῖ τῆς μὴ τὸ κάχρυ φερούσης λιβανωτίδος. δριμὺ γὰρ ἐκεῖνο καὶ τραχυντικὸν τῆς ἀρτηρίας.

In quibusdam deest.

In quibusdam non legitur.

V. λιβανίζουσα

In vet. ista ad finem vsque capitis non habetur.

A oleo inuncta sudores ciet, contra diuturnos rigores efficax: quin & perfrigeratis resolutisve corporis partibus eximiè conducit.

De Libanotide. C.LXXXVII.

LIBANOTIS duûm est generũ: ac vnum quidẽ frugiferum est, à nonnullis zea aut campsanema di-
B ctum: cuius semẽ cachryz vocatur: folia fœniculi habet, sed crassiora, latioráque, in rotæ speciem humi strata, odoratáq; caulem cubiti altitudine ac etiamnũ maiorẽ, multis concauum alis, ac in cacumine vmbellam, in qua semẽ copiosum, candidum, sphondylio simile, rotundũ, angulosum, acre, ˇ resinosum, ac in
C mandendo linguam exurens: radix alba & prægrãdis, thuris odorẽ habet. Est & genus alterũ antedicto omnino consimile, quod semẽ gerit latum, nigrũ vti sphondylium, odoratũ, minimè feruẽs: ac radice nititur, foris quidẽ nigra, at intus si cõtundatur alba. Quæ verò sterilis libanotis dicitur, penitus antedictarũ
D similitudinẽ refert, at neq; caulem, neque florem, neq; semen profert: in saxosis autẽ & asperis prouenit. Omnium in genere herba trita & imposita hemorrhoïdum profluuia sistit, ac sedis inflãmationes & condylomata lenit. Concoquit & strumas, atque abscessus qui ad maturationẽ ægrè perducuntur. Siccę verò
E radices cum melle vlcera repurgãt. Torminibus quoque medentur, ac venenatorũ morsibus cõueniunt in vino bibitæ: menses itidẽ ac vrinas pellũt, & impositæ œdemata vetusta discutiunt. Tam radicis quàm herbæ succus adiecto melle inunctus oculorum aciem exacuit. Potũ verò semẽ ad eadẽ pollet. Sed & co-
F mitialib9 malis, ac veteribus pectoris vitijs auxilio est: itémque regio morbo laborantibus, cum pipere ac vino exhibitũ. Sudores quoq; mouet cum oleo perunctũ. Prodest & ruptis atque conuulsis, itémque podagris, si cum loliacea farina & aceto tritũ illinatur. Vitiligines etiamnum purgat addito aceto quàm a-
G cerrimo. Ac semine quidem in potionibus vtendum eius libanotidis quæ cachryn non ferat, quippe illud acre est, & arteriam exasperat.

ˇ resinacei odoris

Cæterùm Libanotida tradit Theophrastus cum erica nasci, folijs lactucæ sylvestris, amaræ, at candidioribus & asperioribus: radice vero brevi, quæ potu supernè infernéque purget.

De Cachry. Cap. LXXXVIII.

Cachry vim habet excalfaciendi & vehementer exiccandi: quare commodè smegmatis inseritur: & contra oculorum fluxiones, capiti inspergitur, ita vt tertio die tollatur.

De Libanotide coronaria. Cap. LXXXIX.

Libanotis quam Romani rosmarinum vocant, quáque coronarij vtuntur, virgultis est tenuibus, circa quæ folia exeũt minuta, dẽsa, oblõga & gracilia, subter incana, supernè virentia, gravi odore. Vi porrò excalfactoria pollet, regiúmque morbum sanat, si quis ipsam in aqua decoctam ante exercitationes potui dederit, ac deinde laborantem exercitatũ lavet, illique vinum propinet. Acopis denique gleucinóque vnguento admiscetur.

De Sphondylio. Cap. XC.

SPHONDYLIUM folia quidem habet platano quadantenus similia, ad panacis foliorum figuram accedentia: caules verò cubitali altitudine, aut etiam ampliùs assurgentes, fœniculaceos, semen in cacumine seseli simile, duplex, verùm latius, candidius & magis acerosum, gravis odoris: flores albos, radicem itidem albam, raphani similitudine. Nascitur in palustribus & aquosis. Potum ipsius semen pituitosa per alvum excernit, ac medetur etiam hepaticis, ictericis, orthopnoïcis, comitialibus & vulvæ strangulatui. Profundiore verò somno captos suffitu revocat. Ex oleo commodè irrigatur in capita phreneticorum, lethargicorum, itémque caput dolentium. Cohibet & herpetas cum ruta adhibitum. Radix autem regio morbo laborantibus & hepaticis exhibetur. Circumrasa eadem & indita

A Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ μετὰ τῆς ἐρείκης λιβανωτίδα, θρίδακι ἀγρίᾳ τῇ πικρᾷ ὅμοια φύλλα ἔχουσαν φύεσθαι, ῥίζαν δὲ βραχεῖαν· καθαίρειν δὲ ἄνω καὶ κάτω ταύτην ποθεῖσαν. λευκότερα μέντοι καὶ τραχύτερα τὰ φύλλα τῶν τῆς θρίδακος.

B Περὶ Κάχρυος. Κεφ. πη΄.

Τὸ μὲν Κάχρυ δύναμιν ἔχει θερμαντικὴν, καὶ ξηραντικὴν σφόδρα· ὅθεν ἁρμόζει σμήγμασι μιγνύμενον. πρὸς ῥευματιζομένους ὀφθαλμούς, ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐμπλασσόμενον, καὶ ἀποσμώμενον μετὰ ἡμέρας τρεῖς. — Aldinus μέν τοι

C Περὶ Λιβανωτίδος. Κεφ. πθ΄. — Hoc loco vetus alter habet caput [illegible].

Λιβανωτὶς ἣν Ῥωμαῖοι καλοῦσι ῥοσμαρῖνουμ, καὶ οἱ στεφανοπλόκοι χρῶνται, ῥάβδοι εἰσὶ λεπταί, περὶ ἃς τὰ φύλλα * λεπτά, πυκνά, ἐπιμήκη καὶ ἰσχνά, ἔνδοθεν λευκά, ἐκ δὲ τῶν ἐκτὸς χλωρά, — Orib. non legit.
D βαρύοσμα. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ἰκτέρου ἰατικήν, ἐάν τις αὐτὴν ἑψήσας ἐν ὕδατι δῷ πρὸ τῶν γυμνασίων πιεῖν, εἶτα * γυμνάζων λούῃ καὶ οἴνῳ ποτίζῃ. μίγνυται δὲ καὶ ἀκόποις καὶ τῷ γλευκίνῳ χρίσματι.

Περὶ Σφονδυλίου. Κεφ. ϙ΄.

E ΣΦΟΝΔΥΛΙΟΝ φύλλα μὲν ἔχει κατὰ ποσὸν ἐοικότα * πλατάνῳ πρὸς τὰ τοῦ πάνακος· καυλοὺς δὲ πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, ἐοικότας μαράθρῳ· * σπέρμα δὲ ἐπ᾽ ἄκρῳ ὅμοιον σεσέλει, διπλοῦν, πλατύτερον δὲ καὶ λευκότερον καὶ ἀχυρωδέστερον, βαρύοσμον· ἄνθη λευκά, ῥίζαν λευκήν, ῥαφανῷ ἐμφερῆ. — Goup. Vulgatã scripturam verã esse ex Plinio facile intelligi potest. V. quidam [illegible] ad marginem, sed perperam. V. [illegible]
F Φύεται δὲ ἐν ἑλώδεσι καὶ ἐνύδροις χωρίοις. ὁ δὲ καρπὸς * αὐτοῦ ποθείς, ἐκκρίνει κατὰ κοιλίαν φλεγματώδη· ἰᾶται δὲ * πινόμενος ἡπατικούς, ἰκτερικούς, ὀρθοπνοϊκούς, ἐπιληπτικούς, καὶ ὑστερικὴν πνῖγα. ὑποθυμιώμενος δὲ ἀνακαλεῖται τοὺς καταφερομένους. σὺν ἐλαίῳ δὲ — Al. [illegible]
G ἐμβρεχομένης τῆς κεφαλῆς, ἁρμόζει φρενιτικοῖς, ληθαργικοῖς, κεφαλαλγοῦσι. * ἐπέχει δὲ καὶ ἕρπητας σὺν πηγάνῳ καταπλασθείς. ἡ δὲ ῥίζα δίδοται ἰκτερικοῖς καὶ ἡπατικοῖς. περιξυσθεῖσα δὲ καὶ ἐντεθεῖσα — V. addit [illegible]

παρατρίβει τύλους σὺν ἐν σύριγξι· τοῦ δὲ A ἄνθους χλωροῦ ὁ χυλὸς πρὸς εἱλκωμένα ὦτα καὶ πυορροοῦντα ἁρμόζει. ἀποτίθεται δὲ ἡλιαζόμενος ὡς τὰ λοιπὰ χυλίσματα.

V. χυλιζόμενος

Περὶ Νάρθηκος. Κεφ. ϙα.

ΝΑΡΘΗΞ, τοῦ πυχλωροῦ ὄντος ἡ ἐντεριώνη πινομένη αἱμοπτοϊκοῖς καὶ κοιλιακοῖς ὠφελεῖ, καὶ ἐχιοδήκτοις δίδο- B ται σὺν οἴνῳ, καὶ τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμορραγίας ἐπέχει ἐντιθεῖσα ὡς ἐλλύχνιον. τὸ δὲ σπέρμα στροφουμένοις πινόμενον ὠφελεῖ, καὶ ἱδρῶτας κινεῖ χριόμενον μετ' ἐλαίου. οἱ δὲ καυλοὶ βρωθέντες, κεφαλαλγεῖς εἰσί· ταριχεύονται δὲ καὶ εἰς τὰς ἁλμεύσεις. ὁ γοῦν νάρθηξ καυλὸν ἀναφέρει τρίπηχυν πολ- C λάκις. φύλλα δὲ ἔχει μαράθρῳ ἐμφερῆ, παχύτερα δὲ πολὺ καὶ μείζονα. ἐξ οὗ καὶ τὸ σαγάπηνον γίνεται, κολαπτομένου πρὸς τῇ ῥίζῃ.

Locum legit λέει ἢ ἐντιθεῖσα ὡς ἐλλύχνιον. Vulg. exempl. carent.

V. ἁλμαίας. Aliqui carent: alij ἰστέον γοῦν νάρθηξ, quod probo. Margo addebat· ἡ ῥίζα ἀλεξιτήριον ἰσοφέρεται περὶ θηλ...

Περὶ Πευκεδάνου. Κεφ. ϙβ.

ΠΕΥΚΕΔΑΝΟΣ καυλὸν ἀνίησι λεπτόν, ἰσχνόν, μαράθρῳ ὅμοιον· κόμην δὲ D ἔχει περὶ τὴν ῥίζαν ἱκανὴν καὶ πυκνήν· ἄνθος μήλινον· ῥίζαν μέλαιναν, βαρύοσμον, ἁδράν, μεστὴν ὀποῦ, φύεται ἐν ὄρεσι συσκίοις. ὀπίζεται δὲ τῆς ῥίζης ἁπαλῆς ἀποτεμνομένης μαχαίρᾳ, καὶ τὸ ἀπορρέον εὐθὺς ἐν σκιᾷ τίθεται· ὑπὸ γὰρ τοῦ ἡλίου εὐθέως ἀφανίζεται, ἐν δὲ τῷ συλλέγεσθαι κεφαλαλγίαν ποιεῖ καὶ E σκοτώματα, ἐὰν μή τις προδιαχρίσῃ αὐτοῦ τὰς ῥῖνας ῥοδίνῳ, καὶ τὴν κεφαλὴν προκαταβρέξῃ. ἄχρηστος δὲ γίνεται ὀπισθεῖσα ἡ ῥίζα. ὀπίζονται δὲ καὶ οἱ καυλοὶ καὶ χυλίζονται, καὶ ἡ ῥίζα, ὡς μανδραγόρας· ἧττον δὲ ἐνεργεῖ τοῦ ὀποῦ χυλός, καὶ τάχιον ἐκπνεῖ. ἐνίοτε δὲ εὑρίσκεται περιπεπηγὸς δά- F κρυον, ὅμοιον λιβανωτῷ τοῖς καυλοῖς καὶ ταῖς ῥίζαις προσαποπλασμένον. τοῦ δὲ ὀποῦ διαφέρει ὁ ἐν Σαρδονίᾳ καὶ Σαμοθράκῃ γινόμενος, βαρύοσμος, ὑπόκιρρος, θερμαίνων τὴν γεῦσιν. ἁρμόζει δὲ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καταχριόμενος, ληθαργικοῖς, φρενιτικοῖς, σκοτωματικοῖς, ἐπιληπτικοῖς, κε- G φαλαλγοῦσι χρονίως, παραλυτικοῖς, ἰσχιαδικοῖς, σπωμένοις· καὶ καθόλου τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι συνεργεῖ χριόμενος μετ' ἐλαίου

V. delet.

V. μηλίζον

Deest in vulg. exempl. Sed ex v. cod. addidimus.

Vulg. exempl. ὀπισθεῖσα. Al. χυλίζεται ἡ ῥίζα

Vulg. exempl. τοῦ χυλοῦ ὁ ὀπός

fistularũ callos exedit. Recentis verò floris succus exulceratis purulẽtisque auribus accommodatur. Cæterùm reliquorũ etiam succorum modo insolatus ad vsum recõditur.

De Ferula. Cap. XCI.

E viridi ferula medulla epota vtilis est hæmoptoicis atque cœliacis: itémque à vipera morsis in vino datur, erumpentémque naribus sanguinem linamenti instar indita sistit. Semen verò potum torminosis auxiliatur: & perunctum ex oleo, sudores ciet. Caules in cibo sumpti capitis dolores faciunt: ijdem muria quoque cõdiuntur. Ferula itaque caulem profert ternûm plerunque cubitorum. Folia verò habet fœniculi, at longè crassiora maioráque. (Sagapenum quoque ex ea proximè radicẽ vulnerata manat.)

De Peucedano. Cap. XCII.

PEVCEDANVM caulem profert tenuem, gracilem, fœniculo similem: comam verò habet circa radicem, copiosam ac densam: florem luteum: radicem nigram, graui odore, crassam, liquoris plenam. Gignitur in montibus opacis. Excipiendi liquoris ratio hæc est: Tenera radix cultello conciditur, statímque qui profluit è plaga liquor in vmbra reponitur. Sub sole siquidem confestim euanescit. Verùm inter colligendum capitis dolorem vertiginémque inducit, nisi quis priùs nares rosaceo perunxerit, eodémque caput irrigauerit. Quæ verò radix liquorem fuderit, deinceps inutilis euadit. Sed & è caulibus vti & è radice & liquor & succus elicitur, haud secus ac è mandragora. At succus liquore inefficacior est, ocyúsque expirat. Interdum etiam priùs concreta reperitur lachryma, thuris similitudine caulibus radicibúsque adhærens. Porrò præfertur liquor qui è Sardinia & Samothrace petitur, odore graui, fuluus, feruénsque gustu. Ex aceto & rosaceo illitus prodest lethargicis, phreniticis, vertiginosis, comitialibus, diuturno capitis dolore vexatis, paralyticis, ischiadicis & cõuulsis. Ac in vniuersum omnibus neruorum vitijs, ex oleo & aceto con-

uenienter illinitur. Datur & olfactandus in strangulatu vuluæ, paritérque profundiore somno sopitos excitat. Suffitu quoque serpentes fugat. Quin & aurium dolori cum rosaceo vtiliter instillatur,& ad mitigandum dentium dolorem earum cauernis inditur. Sed & contra tussim efficaciter ex ouo assumitur, itémque spirandi difficultatibus,torminibus, inflationibúsque subuenit, ventrem leniter emollit, lienem absumit, ac difficiles partus egregiè adiuuat. Facit & potus ad vesicæ renúmque cruciatus ac distensiones, vuluámque aperit. Radix ad eadem vtilis est, at inefficacior: eius verò decoctum bibitur. Arida quoque trita sordida purgat vlcera,ossium squamas extrahit,veteráque vlcera cicatrice obducit.In cerata denique & malagmata calfacientia additur. Radicem eligito recentem,minimè cariosam, solidam,& odoris plenam. Cæterùm succus ad potiones amaris amygdalis,aut ruta, aut pane calido, aut anetho resoluitur.

A καὶ ὄξους. ἔστι δὲ καὶ ὀσφραντικὸς πνιγὸς ὑστερικῆς, καὶ τῶν καταφερομένων ἀνακλητικός· διώκει δὲ θηρία θυμιώμενος· ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὠταλγίαν, ἐνσταζόμενος σὺν ῥοδίνῳ· καὶ πρὸς *ὀδονταλγίαν, ἐντιθέμενος βρώμασι. V. μυαλγίας ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς βῆχας μετ' ὠοῦ λαμβανόμενος, δυσπνοίαις τε καὶ στρόφοις καὶ
B πνευματικαῖς διατάσεσιν ἁρμόζει, κοιλίαν τε ἠπίως μαλάσσει, καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ δυστοκίαις ἐξόχως ἀρήγει· πρός τε πόνους καὶ διατάσεις κύστεως καὶ νεφρῶν πινόμενος ποιεῖ· ἀναστομοῖ δὲ καὶ ὑστέρας. χρησίμη δὲ καὶ ἡ ῥίζα πρὸς τὰ αὐτά, ἔλαττον ἐνεργοῦσα· πίνεται δὲ αὐτῆς τὸ ἀφέψημα. καθαίρει
C δὲ λεία ξηρὰ τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη, καὶ λεπίδας ἀπὸ ὀστέων ἀφίστησι, καὶ *ἐπουλοῖ τὰ V. ἀπουλοῖ παλαιά· μίγνυται δὲ καὶ κηρωταῖς καὶ μαλάγμασι θερμαντικαῖς. ἐκλέγου δὲ τὴν πρόσφατον, ἄβρωτον, στερεάν, πλήρη ὀσμῆς. λύεται δὲ ὁ ὀπὸς εἰς τὰ ποτήματα ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἢ πηγάνῳ, ἢ ἄρτῳ θερ-
D μῷ, *ἢ ἀνήθῳ. Quidam carent

De Gith, seu Melanthio. Cap. XCIII.

MELANTHIVM frutex est exiguus,surculis tenuibus,in binûm dodrantum altitudinem, aut etiam amplius,assurgẽs,folijs veluti senecionis, at multò tenuioribus, capitulo in cacumine paruo ceu papaueris, oblongo, intrinsecus dissepimentis quibusdam prædito: intra quæ semen latet nigrum, acre & odoratum, quod panibus inspergitur. Caput dolentibus illitum fronti subuenit, itémque incipientibus oculorũ suffusionibus tritum cum irino & infusum naribus. Tollit & lentigines, lepras veteréſque tumores ac duritias, ex aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit cum vrina vetere impositum. Dentium quoque dolori cum aceto & tæda coctum collutione prodest. Teretes itidem lumbricos expellit illito ex aqua vmbilico. Tritum verò linteolo illigatum & olfactum destillatione laborantes adiuuat. Pluribus autem diebus continuis sumptum menses vrináſque ciet, &

Περὶ Μελανθίου. Κεφ. ϟγ'.

ΜΕΛΑΝΘΙΟΝ θαμνίσκος ἐστὶ λεπτόκαρφος, διπίθαμος, ἢ καὶ μείζων, φύλλα ἔχων **μικρὰ ὥσπερ ἠριγέροντος, Al. λεπτά, μικρότερα δὲ λεπτότερα δὲ πολλῷ, καὶ κεφάλιον ἐπ' ἄκρου
E ἔχον, *μικρόν, ὡς μήκωνος, ἐπιμηκές, ἔχον Alter habet λεπτόν κατὰ τὰ ἐντὸς διαφράγματα· ἐν οἷς καὶ τὸ σπέρμα μέλαν, δριμύ, εὐῶδες, *καταπλασσόμενον εἰς ἄρτους. Ἁρμόζει δὲ καὶ κεφαλαλγοῦσι καταπλασσόμενον τοῦ μετώπου, καὶ τοῖς ἀρχομένοις ὑποχεῖσθαι ἐγχεόμενον εἰς τὰς ῥῖνας μετ' ἰρίνου λεῖον· αἴρει
F δὲ καὶ φακόν, καὶ λέπρας καὶ οἰδήματα παλαιὰ καὶ σκληρίας, σὺν ὄξει καταπλασθέν· καὶ ἥλους *περιχαραχθέντας ἐκτινάσσει, σὺν V. περιχαραχθέντας *οἴνῳ παλαιῷ ἐπιτεθέν· ὠφελεῖ δὲ καὶ ὀδονταλγίαν μετ' ὄξους καὶ *δᾳδίου ἑψηθὲν καὶ Al. ῥητίνου. vt & in capite de alio διακλυζόμενον· ἐκτινάσσει δὲ καὶ ἕλμινθας στρογγύλας καταπλασσομένου τοῦ ὀμφαλοῦ μεθ' ὕδατος. λεανθὲν δὲ καὶ ἐν
G ἀποδέσμῳ δεθὲν καὶ ὀσφραινόμενον, τοὺς καταρροϊζομένους ὠφελεῖ· πινόμενον δὲ πλείους ἡμέρας, ἔμμηνα καὶ οὖρα *καὶ Lacuna legit in v. cod. καὶ γάλα καὶ ἔμμηνα ἄγει. [illegible] δὲ καὶ δύσπνοιαν μετ' [illegible] ποθέν.

Al. νίτρου

γάλα δὲ ἄγει. παύει καὶ δύσπνοιαν μετὰ * οἰνίτρου ποθέν. βοηθεῖ δὲ καὶ φαλαγγιοδήκτοις ὅσον < α. μεθ' ὕδατος ποθέν. διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ θυμιώμενον. φασὶ δὲ καὶ ἀναιρεῖν αὐτὸ πλεῖον ποθέν.

Περὶ Σιλφίου. Κεφ. ϙδ΄.

ΣΙΛΦΙΟΝ γεννᾶται ἐν τοῖς κατὰ Συρίαν καὶ Ἀρμενίαν καὶ Μηδίαν τόποις, καὶ Λιβύην. οὗ ὁ καυλὸς μάσπετον καλεῖται ἐμφερὴς νάρθηκι. φύλλα δὲ ἔχει σελίνῳ ὅμοια, σπέρμα πλατύ. ῥίζα δὲ θερμαντική, δύσπεπτος, φυσώδης, κύστεως κακωτική. ἆται δὲ χοιράδας καὶ φύματα, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ ἢ καὶ ὑπώπια, σὺν ἐλαίῳ * καταπλασθεῖσα· σὺν ἰρίνῃ δὲ κηρωτῇ ἢ κυπρίνῃ ἰσχιαδικοῖς ἁρμόζει. τὰς περὶ δακτύλιόν τε ἐξοχὰς αἴρει, σιδίῳ σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα. θανασίμων τέ ἐστιν ἀντιφάρμακον πινομένη· εὔστομός τε ἐστὶ μιγνυμένη καὶ εἰς βάμματα καὶ ἅλας. συλλέγεται δὲ ὁ ὀπὸς ἐγχαρασσομένων τῆς ῥίζης καὶ τοῦ καυλοῦ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ ὁ ὑπέρυθρος καὶ διαυγής, σμυρνίζων, καὶ ἐν τῇ ὀσμῇ εὔτονος, μὴ πρασίζων, μηδὲ ἀπηνὴς πρὸς τὴν γεῦσιν τῇ * γεύσει, εὐχερῶς τε διειμένος ἐπὶ τὸ λευκὸν χρῶμα. ὁ μέν τοι Κυρηναϊκὸς κἂν ἐπ' ὀλίγον τις αὐτοῦ γεύσηται, ἰκμάδα κινεῖ καθ' ὅλον τὸ σῶμα· τῇ τε ὀσμῇ προσηνέστατος· ὥστε γευσαμένῳ τὸ στόμα μὴ δὲ πνεῖν εἰ μὴ ἐπ' ὀλίγον. ὁ δὲ Μηδικὸς καὶ Συριακὸς τῇ δυνάμει εἰσὶν ἀσθενέστεροι, καὶ βρωμωδεστέραν ἔχουσι τὴν ὀσμήν. δολοῦται δὲ πᾶς ὀπὸς πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι, σαγαπηνοῦ μιγνυμένου, ἢ ἀλεύρου ἐρεγμίνου· ὅπερ διακρινεῖς τῇ γεύσει καὶ τῇ ὀσμῇ καὶ τῇ ὄψει καὶ τῇ διέσει. ἔνιοι δὲ τὸν μὲν καυλὸν σίλφιον ἐκάλεσαν, τὴν δὲ ῥίζαν μαγύδαριν, τὰ δὲ φύλλα μάσπετα. πρακτικώτατος δέ ἐστιν ὁ ὀπός, εἶτα τὰ φύλλα, εἶτα ὁ καυλός. ἔστι δὲ φυσώδης, καὶ δριμύς, ἀλωπεκίας θεραπεύων, σὺν οἴνῳ καὶ πεπέρει, καὶ ὄξει καταχριόμενος· ὀξυδερκίας τε ποιητικός, καὶ ἀρχομένης ὑποχύσεως διασκεδαστικὸς σὺν μέλιτι ἐγχριόμενος· πρὸς ὀδονταλγίας τε ἐντίθεται εἰς τὰ βρώματα, καὶ περιτίθεται σὺν λιβανωτῷ * ἐγχεισθεὶς εἰς ὀθόνιον, καὶ διακλύζεται σὺν ὑσσώ-

Orib. addit φυλλάδας ὃ καλεῖται μαγύδαρις. Sic habet vterq; codex; teste ou pylo. at in vulg. exempl. desideratur.
V. quidam habet φυσωδεστέρας οὐσίας.
V. vsque ad θανασίμων caret.
V. προσδεχομένης
In vet. cod. additum legit Lacuna ἐγχειόδης.

A lac auget. Leuat & ſpirandi difficultatem addito nitro potum: auxiliatúrque phalangiorum morſibus ex aqua drachmæ pondere bibitum. Incenſum quoque ſerpentes fugat. Sed & ipſum tradunt largiùs epotum enecare.

De Silphio. Cap. XCIIII.

B SILPHIVM ſeu laſerpitium circa Syriám, Armeniam, Mediam & Libyam naſcitur. Huius caulis ferulaceus maſpetum appellatur: folia ſunt apio ſimilia, ſemen verò *latum. Radix excalfacit, ægrè concoquitur, inflationes facit, ac veſicæ quoque noxia eſt. Strumis atque tuberculis cerato excepta, & ſugillatis cũ oleo illita medetur. Iſchia- C dicis cum irino aut cyprino cerato conuenit: excreſcentia circa ſedem tollit, tegmini mali punici incocta cum aceto & impoſita: venenis eadem pota reſiſtit: necnon & intinctibus ſalibúſque admiſta ori grata eſt. Colligitur & liquor è radice atque caulibus inciſis. Præfer- D tur is modicè ruber atque tranſlucens, myrrhæ æmulus, odoréque valens, minimè porraceus, neque ſaporis immitis & aſperi: qui denique dum liqueſcit ac diluitur, facilè albeſcit. At Cyrenaicus etiamſi tantillum quis ipſum deguſtauerit, madorem toto corpore ciet, éſtque odore blandiſſimo: adeò vt ne os E quidem guſtanti niſi paululum ſpiret. Medicus verò & Syriacus viribus minùs valent, & magis viroſum reddunt odorem. Porrò liquor omnis anteaquam ſicceſcat, addito ſagapeno aut *fabæ lomento adulteratur: quod maleficium guſtu, odore, viſu, ac diluendo quoque deprehendes. Sunt verò qui caulem, F ſilphium: radicem, magudarim: & folia, maſpeta vocauerint. Efficaciſſimus eſt liquor, mox folia, poſtremò caulis. Eſt autem ille acris, inflationéſque facit, alopecias cum vino, pipere & aceto perunctas ſanat: cum melle illitus oculorum aciem exacuit, incipientémque ſuffuſionem diſſipat. In dentium do- G loribus cauernis ipſorum inditur, aut cum thure linteolo illigatus circumponitur, aut denique cum hyſ-

Vl. foliaceum
vel fabæ fracta

sopo & ficis in posca decoctis colluitur. A rabioso cane demorsis prodest vulneribus impositus, itidémque valet ad omnium quæ virus eiaculantur animantium, venenatorúmque telorum ictus, seu potus, seu etiam illitus. Scorpionum plagis oleo dilutus circumlinitur: gangræna obsessis partibus prius scarificatis infunditur: necnon & carbunculis cum ruta, nitro & melle, aut etiam per se: clauos callósque priùs circumcisos extrahit, siquidem cerato siccorúmve ficuum carne subactus antea fuerit. Sanat & lichenas recentes ex aceto: itidémque sarcomata & polypos, si cum atramento sutorio aut ærugine per dies aliquot illinatur: verum extuberantia forfice extrahi oportet. Arterijs quoque longo tempore exasperatis opitulatur: ac vocem quæ derepente irraucuerit aqua dilutus sorbitione confestim expedit. Quin & vuam illitus cum melle reprimit, ac in anginis ex aqua mulsa vtiliter gargarizatur. Vescentibus lætiorem colorem conciliat, ad tussim commodè in sorbili ouo datur, itémque pleuriticis in sorbitionibus. Ictericis verò & hydropicis cum aridis ficis vtiliter exhibetur. Rigores etiam cum pipere ac thure in vino potus discutit. Tetano opisthotonóque distentis oboli pondere deuorandus datur: hærentes gulæ hirudines gargarizatus cum aceto decutit. Quibus haustum lac intus concreuerit, & comitialib*, sumptus ex aceto mulso succurrit. Potus verò cum pipere & myrrha menses ciet: cœliacos in acino vuæ sumptus adiuuat: denique cum lixiuio potui datus repentè conuulsis ruptísque prodest. Ad potiones autem amygdalis amaris, ruta aut pane calido dissoluitur. Cæterùm foliorum succus eadem præstat, at liquore multò inefficaciùs. Estur porrò vtiliter cum aceto mulso ad purgandas fauces, maximè verò cùm suppressa interceptáve vox est: vescuntur & ipso cum lactucis, erucæ loco. Sed & altera fertur magudaris in Lybia nasci, radix laserpitio similis, at

A πῳ, καὶ σύκοις ἀφεψημένοις σὺν ὀξυκράτῳ. καὶ ἐπὶ λυσσοδήκτων δὲ ὠφελεῖ ἐπιτιθέμενος τοῖς τραύμασι, καὶ ἐπὶ τῶν ἰοβόλων ζώων πάντων καὶ τῶν φαρμακωδῶν τοξευμάτων, ἐγχριόμενος καὶ πινόμενος· ἐπὶ δὲ σκορπιοπλήκτων ἐλαίῳ διεθεὶς περιχρίεται, καὶ ἐπὶ γαγγραινουμένων *προκατακεχαραγμένων ἐνίεται· B πρός τε ἄνθρακας μετὰ πηγάνου καὶ νίτρου καὶ μέλιτος, ἢ καθ' ἑαυτόν, ἥλους τε καὶ τύλους αἴρει προπεριχαραχθέντας, προμαλαχθεὶς κηρωτῇ ἢ σύκων ξηρῶν τῷ ἐντὸς θεραπεύει καὶ λειχῆνας προσφάτους σὺν ὄξει. σαρκώματα δὲ καὶ πολύποδας μετὰ *χαλκάνθης ἢ ἰοῦ διαχριόμενος C ἐπὶ ἡμέρας τινάς· ἐπισπᾶται τὰς ἐξοχὰς σὺν σαρκολαβίδι. ἀρήγει δὲ καὶ βρόγχων χρονίαις τραχύτησι· φωνήν τε αἰφνιδίως δασυνθεῖσαν ὕδατι διεθεὶς καὶ ἐπιρροφηθεὶς, αὐτίκα ἀποκαθαίρει· *κίονάς τε στέλλει σὺν μέλιτι διαχριόμενος· συνάγχαις τε ἀναγαργάρισμα μετὰ μελικράτου ὠφέλιμον. D εὐχρουστέρους ποιεῖ λαμβανόμενος ἐν διαίτῃ· βηχί τε ἁρμόζει ἐν ᾠῷ ῥοφητῷ διδόμενος· πλευριτικοῖς τε ἐν ῥοφήμασιν. ἰκτερικοῖς τε καὶ ὑδρωπικοῖς ὠφελίμως δίδοται μετὰ σύκων ξηρῶν. λύει καὶ ῥίγη σὺν πεπέρει καὶ *λιβανωτῷ *ποθεὶς, καὶ οἴνῳ. τετανικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς ὀβολοῦ ὁλκὴν περιπλάσσας, δίδου καταπίνειν. E βδέλλας δὲ τὰς προσισχομένας τῇ καταπόσει, ἀναγαργαριζόμενος μετ' ὄξους ἀποβάλλει· καὶ τοῖς γάλα τεθρομβωμένον ἔνδον *ποιοῦσι· καὶ ἐπιληπτικοῖς μετ' ὀξυμέλιτος ληφθεὶς βοηθεῖ· ποθεὶς δὲ σὺν πεπέρει καὶ σμύρνῃ, καταμήνια ἄγει· F κοιλιακούς τε ἐν ῥαγὶ λαμβανόμενος σταφυλῆς ὠφελεῖ· μετὰ δὲ κονίας ποθεὶς, ὠφελεῖ τὰ αἰφνίδια σπάσματα, ῥήγματα. διαλύεται δὲ εἰς τὰ πόματα ἀμυγδάλοις πικροῖς, ἢ πηγάνῳ, ἢ ἄρτῳ θερμῷ. ὁ δὲ ὀπὸς τῶν φύλλων τὰ αὐτὰ μὲν ποιεῖ, παραπολὺ δὲ ἔλασσον. ἐσθίεται δὲ μετ' ὀ- G ξυμέλιτος ἁρμόζων *πρὸς ἀρτηρίαν, μάλιστα δὲ ἀποκοπεῖσαν ἤχοις· χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ μετὰ θριδάκων ἐσθίοντες ἀντὶ εὐζώμου.

Legit in antiquo Lacuna, μετὰ χαλκοῦ ἄνθους.

Legit Lac. in v. cod. σὺν πηγάνῳ. In vet cod. posterius καὶ οἴνῳ hoc loco legitur.

Addit Orib. ἢ μέλιτι ἢ ὕδατι

Alter τοῖς ... ἀρτηρίας

Λέγεται δὲ καὶ ἑτέρα μαγύδαρις γίνεσθαι ἐν Λιβύῃ, ῥίζα παρεμφερὴς σιλφίῳ,

ἧττον δὲ παχεῖα, δριμεῖα καὶ χαύνη, καὶ ὀπὸν μὴ ἔχουσα· ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ σιλφίῳ.

Περὶ Σαγαπηνοῦ. Κεφ. ϟέ.

ΣΑΓΑΠΗΝΟΝ ὀπός ἐστι νάρθηκοειδοῦς, γεννωμένης ἐν Μηδίᾳ. διαφέρει δὲ αὐτοῦ τὸ διαυγές, ἔξωθεν μὲν κιῤῥόν, ἐκ δὲ τοῦ ἔνδον λευκόν, ὄζον μεταξὺ ὀποῦ σιλφίου καὶ χαλβάνης, δριμὺ ἐν τῇ γεύσει. ποιεῖ δὲ πρὸς θώρακος καὶ πλευρᾶς πόνον, ῥήγματα, σπάσματα, βῆχας χρονίους· πάχη τὰ ἐν πνεύμονι ἀνακαθαίρει. δίδοται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς, ὀπισθοτονικοῖς, σπληνικοῖς, παραλυτικοῖς, κατεψυγμένοις, περιοδικοῖς πυρετοῖς ἐν πόμασι, καὶ ἐν συγχρίσμασι δὲ ὠφελίμως προσάγεται· ἄγει καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα φθείρει πινόμενον μεθ' ὑδρομέλιτος. ἀρήγει καὶ θηριοδήκτοις μετ' οἴνου λαμβανόμενον· διεγείρει καὶ ὑστερικῶς πνιγομένας μετ' ὄξους ὀσφραινόμενον. οὐλάς τε ἀποσμήχει τὰς ἐν ὀφθαλμῷ, καὶ ἀμβλυωπίας καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις καὶ ὑποχύματα. διαλύεται δὲ ὡς ὁ ὀπός, πηγάνῳ ἢ ὕδατι καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις, ἢ μέλιτι ἢ ἄρτῳ θερμῷ.

Περὶ Εὐφορβίου. Κεφ. ϟϛ'.

ΕΥΦΟΡΒΙΟΝ, δένδρον ἐστὶ ναρθηκοειδὲς Λιβυκόν, γεννώμενον ἐν τῷ κατὰ Μαυρουσιάδα *Τμώλῳ, ὀποῦ μεστὸν δριμυτάτου· ὃν δεδοικότες οἱ τῇδε ἄνθρωποι συλλέγουσι διὰ τὸ ἐπιτεταμένον τῆς πυρώσεως. κοιλίας γοῦν προβατείας πεπλυμένας περιδήσαντες τὸ δένδρον, μακρόθεν ἀκοντίοις διαιροῦσιν αὐτοῦ τὸν καυλόν. εὐθέως δὲ ὡς ἔκ τινος ἀγγείου πολὺς ἀποχεῖται ὀπὸς εἰς τὰς κοιλίας. καὶ ἀποῤῥαίνεται δὲ καὶ εἰς τὴν γῆν ἐξακοντιζόμενος. ἔστι δὲ δύο γένη τοῦ ὀποῦ· ὁ μὲν διαυγὴς ὡς σαρκοκόλλα, κατὰ μέγεθος ὀρόβου· ὁ δέ τι ἐν ταῖς κοιλίαις ὑελώδης καὶ συνεστώς. δολοῦται δὲ καὶ τῇ σαρκοκόλλῃ καὶ " κόλλῃ μιγνυμέναις. ἐκλέγου δὲ τὴν διαυγῆ καὶ δριμεῖαν· δυσδοκίμαστος δέ ἐστιν ὁ τῇ γεύσει λαμβανόμενος, διὰ τὸ ἅπαξ ἁψαμένης τῆς γλώττης ἐπιμένειν τὴν πύρωσιν ἐφ' ἱκανὸν χρόνον,

Mss. legit καλόν.

Add. vet. καὶ καθαρτικοῦ

Legit Lacuna in antiquo καὶ κόμμι, quam lectionem sibi perplacere annotat.

A minùs crassa, acris verò ac fungosa, nullóque prægnans succo: eiusdem tamen cum laserpitio facultatis.

De Sagapeno. Cap. XCV.

SAGAPENVM ferulaceæ herbę liquor est, quę quidem in Media nascitur. Præfertur id quod translucet, foris quidem fuluo, in-B tus verò albo colore, medio inter laser & galbanum odore, acríque gustu. Prodest pectoris laterísque dolori, ruptis, conuulsis, tussibus vetustis, humorésque crassos pulmoni molestos expurgat. Datur & comitialibus, opisthotonicis, lienosis, paralyticis, perfrigeratis, & con-C tra febres per circuitum repetentes in potu, & ad vnguenta quoque vtiliter adhibetur. Sed & menses trahit, ac fœtus enecat cum aqua mulsa potum. Medetur & venenatorum morsibus ex vino sumptum: olfactum etiamnum ex aceto eas quæ ab vtero strangulantur, excitat. Oculorum cicatrices, he-D betudines offusámque pupillis caliginem, suffusionésque detergit. Cæterùm ceu laser ruta, aqua & amaris amygdalis, aut melle panéve calente resoluitur.

De Euphorbio. Cap. XCVI.

EVPHORBIVM Libyca arbor est, ferulæ speciem habens: quæ-E quidé in Atlante Mauritaniæ monte nascitur: acerrimo referta liquore, quem propter eximium feruorem non citra metum incolæ ita colligunt. Ouillos ventres lotos arbori circumligant, & è longinquo ipsius caudicem contis hastilibúsve vulnerant, confestímque è F plaga ceu ex vase quodam copiosus liquor in subditos ventriculos effluit: pars etiam humi præ eruptionis impetu spargitur. Sunt porrò liquoris duo genera: vnum sarcocollæ modo pellucidum, erui magnitudine, alterum in ventriculis quibus excipitur coit, vitri effigie. Adulteratur verò sarcocollæ & glu-G tini mixtione: sed eligendum translucens & acre. Difficile autem est quod è gustu petitur saporis experimentum: quippe cum leui linguæ contactu os accensum diu detineat,

adeò vt quicquid deinde exhibetur, euphorbium esse videatur. Cæterùm id, Iuba in Libya regnante, primò inuentum fuisse in confesso est. Vim porrò habet liquor inunctus suffusiones discutiendi, sed potus die tota exurit: quare melli collyriisque pro acrimoniæ ratione admiscetur. Prodest & coxendicum doloribus, in aromatica potione haustus: ossium verò squamas eadem die remouet. Verùm qui eo vtuntur oportet ossibus circumiacentem carnem inditis linamentis aut ceratis probè communiant. Cæterùm, tradunt nonnulli nihil incommodi sensuros qui à serpente demorsi fuerint, siquidem incisa ossetenus capitis cute intritus liquor infundatur, vulnúsque posteà consuatur.

De Galbano. Cap. XCVII.

GALBANVM liquor est nascẽtis in Syria ferulæ: id nonnulli Metopium vocant. Est in hoc genere probatissimum quod thuris (aut hammoniaci) præbet effigiem, grumosum, purum, pingue, minimè lignosum, at nonnihil retinens admixti seminis ac ipsius quoque ferulæ, odore graui, neque valde humidum, neque etiam penitus aridum. Admixtis resina, faba fresa & hammoniaco, adulteratur. Excalfacit porrò galbanum, vrit, attrahit atque discutit: menses ac partus trahit appositu vel suffitu: lentigines cum aceto & nitro illitum tollit. Deuoratur autem ad tussim veterem, spirandi difficultatem, suspiria, rupta atque conuulsa. Cum vino quoque & myrrha epotum toxico aduersatur. Sed & simili modo sumptum partus mortuos extrahit. Imponitur & lateris dolori atque furunculis. Comitiales, vuluæ strangulatus, & vertiginosos olfactu suscitat. Si vratur, fugat nidore venenatas bestias, ac perunctos itidem ab illarum morsu vindicat: serpentes cum sphondylio & oleo admotum necat. Dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditum sedat. Prodesse quoque difficulter meientibus existimatur. Sed & ad potiones, amaris amygdalis &

A ὥστε πᾶν τὸ προσφερόμενον, εὐφόρβιον δοκεῖν εἶναι. ἡ μέντοι εὕρεσις αὐτοῦ κατὰ Ἰόβαν τὸν βασιλέα τῆς Λιβύης ἐπεγνώσθη. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς διαφορητικὴν ὑποχυμάτων, ἐγχριόμενος, πυροῖ μέντοι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας * ποθείς· ὅθεν μέλιτι μίγνυται, καὶ κολλυρίοις, κατὰ ἀναλογίαν τῆς

B δριμύτητος. ἁρμόζει καὶ ἰσχίων ἀλγήμασι, μιγεὶς ἀρωματικῷ ποτήματι καὶ πινόμενος· ἀφίστησι δὲ καὶ λεπίδας αὐθημερόν· δεῖ μέντοι χρωμένους ἀσφαλίζεσθαι τὴν περικειμένην τοῖς ὀστοῖς σάρκα, μοτοῖς ἢ κηρωταῖς. ἱστοροῦσι δέ τινες μηδὲν παρακολουθεῖν δυσχερὲς τοῖς ἑρπετοδήκτοις, ἐάν

C τις ἐκκόψας ἄχρις ὀστοῦ τὸ δέρμα τῆς κεφαλῆς, ἐγχέῃ τὸν ὀπὸν λεῖον, καὶ ῥάψῃ τὸ τραῦμα.

Epit. addit ἀσχιῶν

Περὶ Χαλβάνης. Κεφ. ϛζ.

ΧΑΛΒΑΝΗ ὀπός ἐστιν νάρθηκος ἐν Συρίᾳ γινομένου, ὃν ἔνιοι μετώπιον καλοῦσιν. ἔστι δὲ αὐτῆς ἀρίστη λιβανοειδής,

D χονδρώδης, καθαρά, λιπαρά, ἄξυλος, ἔχουσα δέ τι τοῦ σπέρματος * καὶ τοῦ νάρθηκος μιγνυμένου, ὀσμὴ βαρεῖα, οὔτ' ἄγαν ὑγρά, οὔτε πάλιν κατάξηρος. δολοῦσι δὲ αὐτὴν, μιγνύντες ῥητίνην, καὶ ἐρέβινθον καὶ ἀμμωνιακόν. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, πυρωτικὴν, ἐπισπαστικὴν, διαφο-

E ρητικήν. προστιθεμένη δὲ καὶ ὑποθυμιωμένη, ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἄγει· φακούς τε αἴρει μετ' ὄξους καὶ νίτρου ἐπιπλασθεῖσα· καταπίνεται δὲ πρὸς παλαιὰ βῆχα, δύσπνοιαν, ἄσθματα, ῥήγματα, σπάσματα. ἀντιπράττει δὲ καὶ τοξικῷ σὺν οἴνῳ * καὶ σμύρνῃ ποθεῖσα. ἐκβάλλει καὶ τεθνηκότα

F ἔμβρυα ὁμοίως ληφθεῖσα· ἐπιτίθεται δὲ καὶ πρὸς ὀδύνην πλευρᾶς, καὶ πρὸς δοθιῆνας· ἐπιληπτικούς τε καὶ ὑστερικὰς πνίγας καὶ σκοτωματικοὺς ὀσφραινομένη διεγείρει, θηρία τε θυμιωμένη διώκει, τούς τε συγχριομένους ἀδήκτους τηρεῖ· σὺν σφονδυλίῳ δὲ καὶ ἐλαίῳ προσενεχθεῖσα, ἑρπετὰ κτεί-

G νει· ὀδόντων τε πόνον περιπλασθεῖσα ἢ ἐντεθεῖσα εἰς τὸ βρῶμα, παύει. δοκεῖ δὲ καὶ * δυσουροῦσι ποιεῖν· λύεται δὲ καὶ εἰς μὲν τὰ ποτήματα, πικροῖς ἀμυγδάλοις καὶ

Corn. legit ἀναδοθεῖσα, aut περιεμπλασθεῖσα Goup. aliter, δύναται

ὕδατι ἢ πηγανίῳ ἢ μελικράτῳ ἢ ἄρτῳ θερμῷ· ἄλλως δὲ μηκωνείῳ ἢ χαλκῷ κεκαυμένῳ, ἢ χολῇ ὑγρᾷ. καθαίρειν δὲ αὐτὴν βουλόμενος, καθὲς εἰς ζεστὸν ὕδωρ· τακείσης γὰρ αὐτῆς, ἐπιπλεύσει τὸ *ῥυπαρόν· ὅπερ χωρίσεις οὕτως· εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἀραιὸν ἐνδήσας ἀποκρέμασον εἰς χαλκῆν πυξίδα ἢ ὀστράκινον ἀγγεῖον, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τοῦ πυθμένος τοῦ ἀγγείου τὸ ἔνδεσμον καὶ πωμάσας, εἰς ἀναβραστὸν ὕδωρ καθὲς· οὕτω γὰρ τὸ μὲν νόσιμον ἀποτακήσεται ὡς δι' ἠθμοῦ. τὸ δὲ ξυλῶδες ἐν τῷ ὀθονίῳ μένει.

ὃ legendum suspicatur Marcellus.

Lacuna ex vet. cod. sic τὸ ἄχ[illegible] [illegible]. τὸ δὲ &c.

Περὶ Ἀμμωνιακοῦ. Κεφ. ϛη'.

ΑΜΜΩΝΙΑΚΟΝ, καὶ τοῦτο ὀπός ἐστι νάρθηκος, γεννωμένου ἐν τῇ κατὰ Κυρήνην Λιβύῃ. καλεῖται δὲ αὐτὸ ὅλος ὁ θάμνος σὺν τῇ ῥίζῃ, Ἀγασυλλίς. ἐγκριτέον δὲ αὐτὸ τὸ εὔχρουν [καὶ ἄξυλον καὶ ἄλιθες,] λιβανωτίζον τοῖς χόνδροις, καθαρὸν καὶ πυκνόν, μηδεμίαν ἔχον ῥυπαρίαν, *καστορίζον τῇ ὀσμῇ, πικρὸν δὲ τῇ γεύσει. καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον, θραῦσμα· τὸ δὲ γεῶδες ἢ λιθῶδες, φύραμα. γεννᾶται δὲ ἐν Λιβύῃ κατὰ Ἄμμωνα, χυλὸς ὢν δένδρου ναρθηκοειδοῦς. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικήν, ἐπισπαστικήν, *θερμαντικήν, διαφορητικὴν σκληρωμάτων τε καὶ φυμάτων· κοιλίαν τε [illegible] ἄγει ποθέν· καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ· σπλῆνα τήκει μετ' ὄξους < α ποθέν. καὶ ἀρθριτικῶν καὶ ἰσχίων ἀλγήματα παραιτεῖται· βοηθεῖ δὲ καὶ ἀσθματικοῖς, ὀρθοπνοϊκοῖς, ἐπιληπτικοῖς, καὶ τοῖς ὑγρασίαν ἐν θώρακι ἔχουσιν, ἐκλειχόμενον μετὰ μέλιτος, ἢ πτισάνης ῥοφούμενον χυλῷ· ἄγει δὲ καὶ οὖρα αἱματώδη· σμήχει δὲ καὶ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς λευκώματα· καὶ τραχύτητας βλεφάρων τήκει. λειωθὲν δὲ σὺν ὄξει καὶ *ἐπιτεθέν, παύει τὰς περὶ σπλῆνα καὶ ἧπαρ σκληρίας· λύει καὶ τοὺς περὶ τὰ ἄρθρα πώρους μετὰ μέλιτος καταπλασσόμενον, ἢ καὶ πίσσῃ μιγέν· ποιεῖ καὶ πρὸς κόπους καὶ

V. quidam his carent καὶ ἄξυλον [illegible].

V. καὶ τὸ [illegible] τῇ ὀσμῇ σφοδρὸν.

V. pro his θερμ. διαφορ. tantum διαλυτικὸν legit.

Lacuna legit in vet. codice ταράσσει καὶ ὑπάγει.

In quibusdam codicibus legi annotat Marcellus τεθέν.

A aqua, aut ruta mulsáve aut calido
pane resoluitur: aliâs verò meco-
nio, ærève vsto aut felle liquido.
Porrò si purgare galbanum voles,
in feruentē aquam demittito: nam
vbi liquatum fuerit, sordes ex par-
te fluitabunt, quas ita facilè separa-
bis: dein galbanum ipsum mundo
ratóque linteo illigatum in ærea
B pyxide aut fictili vase ita suspendi-
to, vt ne fasciculus nodulúsve vasis
imum contingat, opertúmque vas
in feruidam aquam demittito. Sic
enim quod vtile præstantiúsq; fue-
rit, veluti per colum eliquescet: li-
gnosum verò quicquid fuerit intra
linteum remanebit.

C *De Hammoniaco. Cap. XCVIII.*

EST & Hammoniacum ferulæ li-
quor, quæ in ea gignitur Africæ
parte quæ est iuxta Cyrenen. To-
tus cum radice frutex Agasyllis ap-
pellatur. Maximè probatur quod
bene coloratum est, ligni & calcu-
lorum expers, thuris glebarum gra-
norúmve similitudine, syncerum
D ac densum, nulla sorde spurcatum,
castoreum odore imitans, & gustu
amarum. Hoc genus thrausma,
quasi fragmētum seu friaturam di-
cas, appellatur: alterum quod terræ
calculorúmve est particeps, phyra-
ma, id est, mixtura seu miscella. Gi-
gnitur verò succus is in Africa iux-
ta Hammonis templum è ferula-
E cea stillans arbore. Vim habet
molliendi, attrahendi, calfaciendi,
atque duritias & panos discutien-
di. Potum, aluum subducit, partús-
que extrahit: lienem verò consu-
mit cum aceto drachmæ pondere
haustum, & articulorum coxendi-
cúmque doloribus liberat. Auxi-
F lio quoque est anhelatoribus, or-
thopnoïcis & comitialibus: item
quibus humor intra pectus hæret,
si ex melle delingatur, aut cū ptis-
sanæ succo sorbeatur. Cruentas et-
iam vrinas pellit: necnon & oculo-
rum albugines abstergit, & gena-
rum scabritias absumit. Tritum
autem ex aceto & impositum, lie-
G nis iocinerísque duritias emollit.
Sed & tophos seu nodos dissoluit
qui circum articulos occalluerunt,
cum melle adhibitū, aut etiam pici
admixtū. Facit & ad lassitudines &
ischia-

iſchiadas, ſi additis aceto, nitro & cyprino oleo, acopi vice, perunguantur.

De Sarcocolla. Cap. XCIX.

SARCOCOLLA lachryma eſt arboris in Perſide naſcentis, thuri tenui ſimilis, ſubfulua, guſtu amariuſcula. Vim habet vulnera glutinandi, & oculorum fluxiones inhibendi. Inſeritur & emplaſtris. Ceterùm admixto gummi adulteratur.

De Glaucio. Cap. C.

GLAVCIVM ſuccus eſt herbæ quæ ad Hierapolin Syriæ naſcitur, folijs ferè cornuti papaueris, pinguioribus tamen & in terram ſparſis, graueolentibus & guſtanti amarioribus, quæque ſunt crocei coloris ſucco copioſo prædita. Folia in ollam conie&ta, ſemifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vſquedum flacceſcant: deinde contuſis ſuccum exprimunt. Eſt porrò eius vſus ad oculorum affectus circa principia: quippe cùm refrigerandi vim habeat.

De Glutino. Cap. CI.

GLVTINVM quod xylocollam vel taurocollam vocát, præſtantiſſimum Rhodiacum, quod è corijs bubulis conficitur. Candidum verò id eſt atque tranſlucens: at nigrum minùs probatur. Reſolutum in aceto, impetigines lepráſq; ſummæ cutis delet. Ex aqua verò calida dilutum & illitum non patitur ambuſta in puſtulas attolli. Vulnerarium quoque eſt, ſi melle & aceto diluatur.

De Ichthyocolla. Cap. CII.

ICHTHYOCOLLA, hoc eſt, piſcium gluten, venter eſt piſcis cetacei. Præſtat natione Pontica, candicans, ſubaſpera, minimè ſcabra, & quæ celerrimè liqueſcit. Vtilis eſt in emplaſtris cephalicis, lepratúmque medicaminibus, & tetanothris quæ faciei cutem erugant & extendunt.

De Viſco. Cap. CIII.

VISCVM optimum quod recens eſt, colore intus porraceo, extra

A ἰσχιάδας συγχριόμενον, μιγὲν ὄξει καὶ νίτρῳ καὶ κυπρίνῳ ἐλαίῳ ἀντὶ ἀκόπου.

Περὶ Σαρκοκόλλας. Κεφ. ϛθ'.

Ἡ δὲ σαρκοκόλλα ἐστὶ δάκρυον δένδρου γεννωμένου ἐν Περσίδι, ἐοικὸς λιβανωτῷ λεπτῷ, ὑπόκιρρον, ἔμπικρον τῇ γεύσει. Δύναμιν δὲ ἔχει κολλητικὴν B τραυμάτων καὶ ἐφεκτικὴν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ῥευμάτων· μίγνυται δὲ καὶ ἐμπλάστροις. δολοῦται δὲ κόμμεως αὐτῇ μιγνυμένου.

Par. γεννωμένου
Alij μικρῷ
Veteres quidam non habent καὶ ἐφ. vſque ad μίγνυται.

Περὶ Γλαυκίου. Κεφ. ρ'.

Γλαύκιον χυλός ἐστι βοτάνης κατὰ Ἱεράπολιν τῆς Συρίας γεννωμένης. C ἔοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα τῆς κερατίτιδος μήκωνος, λιπαρώτερα δὲ καὶ χαμαίζηλα, καὶ βαρύοσμα καὶ πικρότερα ἐν τῇ γεύσει· χυλὸν δὲ ἔχει πολὺν κροκίζοντα. ταύτης τὰ φύλλα βάλλοντες οἱ ἐπιχώριοι εἰς χύτραν, θερμαίνουσιν ἐν κλιβάνοις ἡμιψυχέσιν ἄχρι μαρασμοῦ, εἶτα ἐκκόψαντες D ἐκθλίβουσι τὸν χυλόν· ἔστι δὲ ἡ χρῆσις αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐν ἀρχῇ ψυκτικοῦ ὄντος.

V. margo addit, ὃ ἐκ τ' ὄνομα εἴρη

Περὶ Κόλλης. Κεφ. ρα'.

Κόλλα ἣν ἔνιοι ξυλοκόλλαν καλοῦσιν ἢ ταυροκόλλαν, καλλίστη ἐστὶν ἡ Ῥοδιακή, ἡ ἐκ τῶν βοείων βυρσῶν σκευαζομένη· E ἔστι δὲ λευκὴ καὶ διαυγὴς ἡ τοιαύτη· ἡ δὲ μέλαινα ἥττων. Δύναμιν δὲ ἔχει, λυθεῖσα ὄξει, λειχῆνας καὶ λέπρας τὰς ἐπιπολαίους ἀφιστάνειν. πυρίκαυστά τε οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι μεθ' ὕδατος θερμοῦ ἐνεθεῖσα καὶ καταχριομένη. ἔστι δὲ καὶ τραυματική, διεθεῖσα μέλιτι καὶ ὄξει.

V. aliqui nõ habent.

F Περὶ Ἰχθυοκόλλης. Κεφ. ρβ'.

Ἡ δὲ ἰχθυοκόλλα λεγομένη κοιλία ἐστὶν ἰχθύος κητώδους. διαφέρει δὲ ἡ ἐν Πόντῳ γεννωμένη οὖσα λευκή, ὑπότραχυς, οὐ ψωρώδης, τάχιστα τηκομένη. ὠφελεῖ δὲ εἰς τὰς κεφαλικὰς ἐμπλάστρους καὶ λεπρικὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τεντώθρα τῶν G προσώπων.

Marc. legit in antiquo κόλλα
Alii κηταίου
Marc. legit ὑπότραχυς.

Περὶ Ἰξοῦ. Κεφ. ργ'.

Ἰξὸς καλός ἐστιν ὁ νέος, καὶ πρασίζων τῷ χρώματι κατὰ τὰ ἐντός, ἐκτὸς

Marc. legit λεῖος

δὲ ὑπόξανθος, μηδὲν ἔχων τραχὺ ἢ πιτυρῶδες. γίνεται δὲ ἔκ τινος καρποῦ * περιφεροῦς, γεννωμένου ἐν δρυῒ τῇ ἐχούσῃ τὰ φύλλα ὅμοια πύξῳ· κόπτεται δὲ ὁ καρπὸς, εἶτα πλύνεται, εἶτα ἐν ὕδατι ἕψεται. ἔνιοι δὲ μασώμενοι αὐτὸν ἐργάζονται. γίνεται δὲ καὶ ἐκ μηλέας καὶ ἀπίου, καὶ ἐξ ἄλλων δένδρων· εὑρίσκεται δὲ καὶ πρὸς ῥίζαις θάμνων τινῶν. Δύναται δὲ διαφορεῖν, μαλάσσειν, ἐπισπᾶσθαι, συμπέπτειν φύματα, παρωτίδας, καὶ τὰς ἄλλας ἀποστάσεις, μιγεὶς ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσῳ· ἐπινυκτίδας τε ἐν σπληνίῳ ἰᾶται· σὺν λιβανωτῷ δὲ ἕλκη παλαιὰ καὶ κακοήθεις ἀποστάσεις μαλάσσει· καὶ σπλῆνας τήκει σὺν ἀσβέστῳ ἢ γαγάτῃ λίθῳ ἢ ἀσίῳ ἑψηθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. ἕλκει δὲ καὶ ὄνυχας σὺν ἀρσενικῷ ἢ σανδαράχῃ ἐπιπλασθείς· μιγεὶς δὲ ἀσβέστῳ καὶ τρυγὶ, ἐπιτείνει τὴν δύναμιν αὐτοῦ.

V. [illegible] Marc. [illegible]

V. μαλαχθεὶς

Matth. legit αὐτοῦ

Περὶ Ἀπαρίνης. Κεφ. ρδ'.

ΑΠΑΡΙΝΗ, οἱ δὲ, ἀμπελόκαρπον, οἱ δὲ, ὀμφαλόκαρπον, οἱ δὲ, φιλάνθρωπον καλοῦσιν, οἱ δὲ, ἰξόν. κλῶνες πολλοὶ, μικροὶ, τετράγωνοι, τραχεῖς· φύλλα δὲ ἐκ διαστήματος κυκλοτερῶς περικείμενα ὥσπερ τὰ τοῦ ἐρυθροδάνου· ἄνθη λευκά· σπέρμα σκληρὸν, λευκὸν, στρογγύλον, * ὑπόκοιλον ἐκ μέσου ὡς ὀμφαλός· * προσέρχεται δὲ καὶ ἱματίοις ἡ πόα. χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ ποιμένες ἀντὶ ἠθμοῦ ἐπὶ τοῦ γάλακτος, πρὸς ἔκληψιν τῶν ἐν αὐτῷ τριχῶν. Ταύτης τὸ σπέρμα καὶ οἱ καυλοὶ καὶ τὰ φύλλα χυλισθέντα, φαλαγγιοδήκτοις καὶ ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ, * πινόμενον μετὰ οἴνου· καὶ ὠταλγίας ἰᾶται ὁ χυλὸς ἐγχυματιζόμενος. ἡ δὲ πόα ἀναληφθεῖσα ὀξυγγίῳ λείῳ, διαφορεῖ χοιράδας.

Al. ὀμφαλόκαρπον

μικροὶ mallet Samb.

V. ὑπόκοιλον

Al. προσίσχεται

V. caret.

Περὶ Ἀλύσσου. Κεφ. ρε'.

ΑΛΥΣΣΟΝ φρυγάνιόν ἐστιν, ὑπότραχυ, φύλλα ἔχον στρογγύλα· παρ' οἷς ὁ καρπὸς ὡς ἀσπιδίσκια διπλᾶ, ἐν οἷς τὸ σπέρμα ὑπόπλατυ. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης τὸ ἀφέψημα ποθὲν, λυγμοὺς τοὺς δίχα πυρετοῦ λύει· καὶ κρατηθὲν δὲ ἢ ὀσφρανθὲν, τὸ αὐτὸ δρᾷ·

Ald. in nothis addit, μυόκαυλον, quam vocem interpretatus est Ruellius.

Mar. τὸ σπέρμα ἀφεψηθὲν καὶ ποθέν.

A verò subflauo, quódque nil habet asperi aut furfuracei. Conficit è fructu quodam rotundo, fruticis in robore nascentis, folijs buxo similibus. Contunditur fructus, deinde lauatur, tandémque in aqua decoquitur. Sunt qui acinos commanducantes ipsum conficiant. Gignitur quoque in malo, pyro & plerisque B alijs arboribus: atque etiam apud fruticum quorundam radices inuenitur. Discutit, emollit, attrahit, tubercula, parotidas aliósque abscessus maturat, resinæ, paríque ceræ admixtum: epinyctidas quoque in splenio sanat. Vetera autem vlcera, malignósque abscessus cum thure mollit: lienémque absumit C cum calce aut gagate Asióve lapide coctum & impositum. Vngues quoque extrahit cum arsenico aut sandaracha illitum. Cæterùm cum calce viníque fæce mistum suam vim intendit.

De Aparine. Cap. CIIII.

D APARINE, quam alij ampelocarpum, alij omphalocarpum, alij philanthropum, alij deniq; ixum quasi visum vocant, ramis multis fruticat, iisque paruis, quadrangulis, asperis: folia ceu & rubiæ ramulos in orbem cingunt per interualla. Flores sunt candidi, semen durum, album, rotundum, in medio E quodammodo concauū instar vmbilici: herba ipsa vestibus adhærescit. Ea verò pastores coli vice vtuntur ad eximendos è lacte pilos. Seminis caulium ac foliorū expressus succus è vino potus, contra phalangiorum viperarúmque morsus præbet auxilium. Idem auribus infusus, earū doloribus medetur. Cæ- F terùm herba ipsa si axungia trita excipiatur, strumas discutit.

De Alysso. Cap. CV.

ALYSSON suffrutex est exiguus, subasper, folijs rotundis: iuxta quæ fructus est duplicium scutulorum effigie, in quo semen quadantenus latum. Nascitur in G montibus asperísque locis. Huius decoctum potum soluit singultus qui sunt citra febrim. Idem præstat si teneatur vel olfiat:

At cum melle tritum, lentigines & maculas à solis ardore contractas emendat. Sed & existimatur canis rabidi morsui mederi, contusum in edulijs & exhibitum. Quin & in domo suspensum, salutare, ac tum hominibus tum alijs animalibus fascini amuletum esse fertur. Panno verò puniceo circumligatum, pecorum morbos abigit.

De Asclepiade. Cap. CVI.

ASCLEPIAS ramulos emittit longos, in quibus folia lõga, hederacea: radices numerosas, tenues, odoratas, florem graueolentem, semen ceu securidacæ. Nascitur in mõtibus. Radices in vino potę, torminibus, & contra venenatorum animalium morsus auxiliantur. Folia verò imposita, mammarũ ac vuluæ malignis vitijs conferunt.

De Atractylide. Cap. CVII.

ATRACTYLIS spina est cnico similis, sed quæ in summis virgultis folia multò longiora proferat: maior autem pars nuda est & aspera, qua etiam fœminæ pro colu vtuntur. Capitula etiam gerit in cacumine aculeata, florémque pallidum: radix tenuis est atque superuacua. Huius folia, coma & semen, trita potáque cum pipere ac vino, à scorpione percussis succurrũt. Tradunt & nõnulli, percussos, quandiu herbam eam tenuerint, cruciatum non sentire, sed illa deposita, statim dolere.

De Polycnemo. Cap. CVIII.

POLYCNEMON frutex est surculosus, folijs origani, caule geniculis multis intercepto, vti pulegij. Neque verò vmbellam habet, sed paruos in cacumine corymbos cum acri quadam odoris iucũditate. Seu recẽs, seu aridũ, ex aqua impositũ efficaciter vulnera glutinat: sed quinto die solui debet. Ad stranguriam itidem & rupta ex vino bibitur.

De Clinopodio. Cap. CIX.

CLINOPODIVM exiguus frutex est etiã surculosus, duûm dodrantum altitudine, qui quidem in petrosis nascitur: folijs serpyllo similibus, & floribus (orbiculato suo ambitu) lecti pedum speciem præbentibus, ex interuallis marrubij modo dispositis.

A σὺν μέλιτι δὲ λεῖον, *φακοὺς καὶ ἐφήλεις ἀποκαθαίρει. δοκεῖ δὲ καὶ ** λυσσόδηκτον κυνὸς ἰᾶσθαι, συγκοπὲν ἐδέσματι καὶ δοθέν. καὶ κρεμάμενον δὲ ἐν οἰκίᾳ, *ὑγιεινὸν λέγεται εἶναι, καὶ ἀνθρώποις καὶ ζώοις ἀβάσκαντον. περιαφθὲν δὲ φοινικῷ ῥάκει, θρεμμάτων νόσους ἀπελαύνει.

Lacuna in vet. legit λυσσοδήκτους: eámque lectionem censet probabiliorē.

V. quidam non habet hanc ☛ cem.

B Περὶ Ἀσκληπιάδος. Κεφ. ρς΄.

ΑΣΚΛΗΠΙΑΣ κλωνία ἀνίησι μακρά. ἐφ' ὧν φύλλα *μακρὰ κισσῷ ὅμοια· ῥίζας πολλὰς καὶ λεπτὰς, εὐώδεις· ἄνθος βαρύοσμον· σπέρμα δὲ ὡς πελεκίνου. φύεται ἐν ὄρεσι. βοηθοῦσι δὲ αἱ ῥίζαι ἐν οἴνῳ πινόμεναι, στροφουμένοις καὶ θηριοδήκτοις. καὶ C τὰ φύλλα καταπλαττόμενα, ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν μαστοῖς καὶ *μήτρας κακοηθείας.

Non legit Oribas. al. μικρὰ

In antiquissimo quodam codice non habetur.

Περὶ Ἀτρακτυλίδος. Κεφ. ρζ΄.

ΑΤΡΑΚΤΥΛΙΣ *ἄκανθά ἐστιν ἐοικυῖα κνίκῳ, *μακρότερα δὲ πολλῷ φύλλα ἔχουσα ἐπ' ἄκρου τῶν ῥαβδίων. τὸ δὲ πλεῖον γυμνὸν τραχύ, ᾧ καὶ αἱ γυναῖκες χρῶνται ἀντὶ D ἀτράκτου. ἔχει δὲ καὶ κεφάλια ἐπ' ἄκρου ἀκανθώδη· ἄνθος ὠχρόν· ῥίζα δὲ λεπτή, ἄχρηστος. ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ κόμη καὶ ὁ καρπὸς λεῖα ποθέντα σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ, σκορπιοπλήκτοις ὠφελεῖ. ἔνιοι δ' ἱστοροῦσι, τοὺς πληγέντας, ἄχρι περ ἂν κρατῶσι τὴν πόαν, ἀνωδύνους εἶναι· ἀποθεμένους δὲ, E ἀλγεῖν.

Addit Orib. ἢ κνίκῳ ἀγρίῳ. Margo μικρότερα. Sic & Orib.

Goupylus in vtroque exempl. legit κόμην. Ald. in nothis ἄνθος δὲ τόποις πορφυροῦν. quæ verba Marcellus & Ruellius interpretantur, Quibusdã verò locis purpureũ.

Περὶ Πολυκνήμου. Κεφ. ρη΄.

ΠΟΛΥΚΝΗΜΟΝ *θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, ἔχων φύλλα ὀριγάνῳ ἐμφερῆ· τὸν δὲ καυλὸν *πολυγόνατον ὥσπερ γλήχωνος. οὐκ ἔχει μέντοι τὸ σκιάδιον, μικρὰ δὲ ἐπ' ἄκρῳ κορύμβια *μετ' εὐωδίας τινὸς δριμείας. F Ποιεῖ δὲ καταπλασσόμενον χλωρὸν ἢ *ξηρὸν μετ' ὕδατος, πρὸς τραύματα, κολλῶσα· δεῖ δὲ πεμπταῖον λύειν. πίνεται καὶ πρὸς στραγγουρίαν καὶ ῥήγματα, σὺν οἴνῳ.

V. θαμνίον ἐστὶ φρυγανῶδες.

Suspicatur Cornarius legendũ ex Plinio τὸν δὲ καυλὸν πολυγόνατον, σπέρμα δὲ ὥσπερ γλήχωνος. Sic enim ille lib. 26. cap. 14. Polycnemon cunilæ bubulæ similis est, semine pulegii surculosa, multis geniculis corymbo odorato, acri & dulci odore, &c.

V. δριμύ τι μετ' εὐωδίας πνέοντα

V. ξηρὸν

Περὶ Κλινοποδίου. Κεφ. ρθ΄.

ΚΛΙΝΟΠΟΔΙΟΝ θαμνίον ἐστὶ καὶ αὐτὸ φρυγανῶδες G διςπίθαμιον, φυόμενον ἐν πέτραις, ἔχον φύλλα ἑρπύλλῳ παραπλήσια. καὶ τὰ ἄνθη ὅμοια * ὡς κλίνης ποσὶν, ἐκ διαστημάτων ἐμφερῆ πρασίῳ.

Πίνεται δὲ ἡ πόα καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς, A πρὸς θηρίων δήγματα, καὶ σπάσματα, καὶ ῥήγματα καὶ στραγγουρίας. ἄγει καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα, καὶ ἀκροχορδόνας ἀποβάλλει, ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας πινόμενον. κοιλίας τε ἵστησιν ἐπὶ τρίτον ἑψόμενον καὶ πινόμενον ἀπυρέτοις ἐν οἴνῳ· πυρέττουσι δὲ, δι' ὕδατος. B

Ista suppositítia censet Marcellus.

Bibitur herba ipsiúsque decoctum ad venenatorum animalium morsus, conuulsa, ruptáque & strangurìam. Pellit & menses atque partus. Verrucas pensiles, quas acrochordonas vocant, auellit aliquot diebus epotum. Aluum quoque sistit ad tertias decoctum & potum, siquidem febris absit, in vino: sin minùs, ex aqua.

Περὶ Λεοντοπετάλου. Κεφ. ρί.

ΛΕΟΝΤΟΠΕΤΑΛΟΝ καυλὸν ἀνίησι σπιθαμιαῖον ἢ καὶ μείζονα, ἔχοντα μασχάλας πλείστας· ἐφ' ὧν ἄκρων λοβοὶ ὅμοιοι ἐρεβίνθοις, ἐν δὲ τούτοις δύο ἢ τρία σπερμάτια· ἄνθη φοινικᾶ, ἐοικότα ἀνεμώνῃ· φύλλα δὲ ὅμοια κράμβῃ, ἐντετμημένα ὡς τὰ τῆς μήκωνος· C ῥίζα μέλαινα ὥσπερ γογγύλη, ἐξοχὰς ἔχουσα καθάπερ κονδύλους τινάς. φύεται δὲ ἐν ἀρούραις καὶ ἐν τῷ σίτῳ. ταύτης ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη, βοηθεῖ ἑρπετοδήκτοις, ταχέως ἀπόνους ποιοῦσα. μίσγεται δὲ καὶ εἰς τοὺς ἰσχιαδικοὺς κλυσμούς. D

V. σπιθαμιαῖον

Quidam carent his vocibus ὅμοιοι.

V. parenthesi includit ῥίζα μέλαινα ὥσπερ γογγύλη.

De Leontopetalo. Cap. CX.

LEONTOPETALVM caulem profert dodrátalé, aut etiá altioré, plurimis alis concauú, in quarú cacuminibus siliquæ sunt cicerum modo, ac in his duo triáve minuta semina, flores punicei, anemonæ similes, folia brassicæ, papaueris, foliorum diuisura: radix nigra, rapo similis, quæ eminentias ceu nodos quosdam habet. Nascitur in aruis, ac inter segetes. Radix ex vino pota commorsis à serpente auxiliatur, dolorem omnem celeriter eximés. Miscetur & ischiadicorum clysteribus.

Περὶ Τευκρίου. Κεφ. ρια.

ΤΕΥΚΡΙΟΝ, οἱ δὲ καὶ τοῦτο χαμαίδρυν καλοῦσιν, πόα ῥαβδοειδὴς, ἐοικυῖα χαμαίδρυϊ, λεπτόφυλλος, ἔχουσα ἐρεβίνθῳ πέταλον ὅμοιον. φύεται δὲ πλεῖστον ἐν Κιλικίᾳ τῇ κατὰ Γενθιάδα καὶ Κισσάδα καλουμένῃ. Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ μετ' ὀξυκράτου ποθεῖσα ἢ ξηρὰ ἀποζεσθεῖσα καὶ πινομένη, σπλῆνα τήκειν ἰσχυρῶς. E καταπλάσσεται δὲ μετὰ σύκων καὶ ὄξους ἐπὶ σπληνικῶν· ἐπὶ θηριοδήκτων δὲ, μετ' ὄξους μόνου χωρὶς σύκων.

V. hanc alteram appellationem non habet.

Ald. κισσάδα

De Teucrio. Cap. CXI.

TEVCRIVM sunt qui etiá chamædryn appellant. Herba est virgæ speciem præ se ferens, trissagini similis, tenui folio ac ciceris figura. In Cilicia iuxta Gentiadem & Cissadem appellatam vbertim prouenit. Recens cum posca, vel etiam aridæ feruefactæ ius, potu potenter lienem consumendi vim habet. Sed & lienosis imponitur cum ficis & aceto: venenatorum autem animalium morsibus, ex aceto solo sine ficis.

Περὶ Χαμαίδρυος. Κεφ. ριβ.

ΧΑΜΑΙΔΡΥΣ, οἱ δὲ χαμαίδρωψ, F ἢ λινόδρυς. διὰ δὲ τὸ σώζειν τινὰ ἐμφέρειαν τῷ τευκρίῳ, καὶ ταύτην τινὲς τεύκριον ἐκάλεσαν. φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ πετρώδεσι τόποις· ἔστι δὲ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος, φύλλα ἔχων μικρὰ, τῷ σχήματι καὶ τῇ σχίσει δρυῒ ὅμοια, πικρά· ἄνθος ὑποπόρφυρον, μικρόν. συλλέγεται δὲ αὐτὴ δεῖ ἐγκύμονα τοῦ καρποῦ. G Δύναμιν δὲ ἔχει χλωρὰ ἀφεψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ πιεζομένη, βοηθεῖν σπάσμασι, βηχὶ,

Orib. ὑποπόρφυρον

Lacuna legit præterea in vet. cod. καὶ πικρόν.

De Trissagine. Cap. CXII.

TRISSAGO Græcis chamædrys, quibusdam chamædrops, aliis linodrys dicitur. Sunt & qui eam ipsam Teucrium appellauerint, proptereà quod cum teucrio quandam seruet similitudinem. Nascitur in asperis ac petrosis locis. Est verò frutex exiguus, dodrantalis, folia habés exigua, effigie & diuisura quercus, amara: florem pene purpureum ac pusillú. Carpi ipsam semine prægnantem oportet. Recens in aqua decocta, potu, conuulsis, tussi,

Mar. Chamærops

lieni indurato; vrinæ difficultate laborantibus ac incipientibus hydropicis auxiliatur. Ciet etiã menses, atque partus extrahit, lienémque ex aceto pota consumit. Est & aduersus venenata animantia, potu ex vino, illitúque efficax. Sed & trita in catapotia redigi potest ad supradicta. Efficax quoque est ad repurgãda vetera vlcera cum melle. Trita verò cum oleo & illita, caligines oculorum discutit. Denique excalfacit perunctione.

De Leucade. Cap. CXIII.

LEVCAS montana latioribus folijs est quàm satiua, semine verò acriore; amariore atque etiam ori magis ingrato: attamen quàm satiua efficacior habetur. Vtraque cum vino & illitu & potu contra virulentorum animalium, maximéque marinorum, venena efficax.

De Lychnide coronaria. Cap. CXIIII.

LYCHNIS coronaria flore est albę violę, sed purpureo: qui quidẽ in corollas nectitur. Semẽ in vino potũ à scorpione ictis auxiliatur.

De Lychnide syluestri. Cap. C XV.

Lychnis syluestris omni ex parte satiuæ similis. Semẽ duabus drachmis potum biliosa per aluum detrahit, & ictis à scorpione subuenit. Sed & aiunt scorpiones hac herba admota torpescere, prorsusque inertes & ad lædendum inefficaces reddi.

De Lilio. Cap. C XVI.

LILII regij flos coronarius est: lirium nonnulli vocant: ex eóque paratur vnguentum, quod aliqui lirinum, alij susinum appellant, neruos, priuatimq; vuluæ duritias, emolliens. Herbæ folia imposita, serpentium morsibus opitulantur: feruefacta quoque, adustis proficiunt: aceto verò condita, vulneribus prosunt. Ex eorundem succo in æneo vase decocto, adiectis aceto & melle, liquidum fit medicamentum, veteribus vlceribus recentibúsque vulneribus vtile. Inassata radix & ex ro-

A σπλῆνι ἐσκιῤῥωμένῳ, δυσουροῦσιν, ὑδρωπικοῖς ἐν ἀρχαῖς· ἄγει καὶ ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα, σπλῆνα τήκει, σὺν ὄξει ποθεῖσα· πρὸς δὲ τὰ θηρία, σὺν οἴνῳ πινομένη, καὶ καταπλασσομένη ποιεῖ. λεία δὲ δύναται καὶ εἰς καταπότια ἀναπλάσσεσθαι πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ἀνακαθαίρει ἕλκη παλαιὰ
B σὺν μέλιτι· αἴρει δὲ ἀχλὺς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς σὺν ἐλαίῳ λεία ἐγχριομένη καὶ * ἀλειφομένη. ἔστι δὲ θερμαντική.

Περὶ Λευκάδος. Κεφ. ριγ΄.

ΛΕΥΚΑΣ ὀρεινή, πλατυφυλλοτέρα τῆς ἡμέρου ἐστί, δριμυτέρῳ τε καὶ * πικρότερον ἔχουσα τὸν καρπὸν καὶ ἀστομώ-
C τερον· δραστικωτέρα μέντοι τυγχάνει τῆς ἡμέρου. ἐπιπλασσόμεναι δὲ ἀμφότεραι καὶ πινόμεναι, ἁρμόζουσι μετ' οἴνου ἐπὶ τῶν ἰοβόλων, καὶ μάλιστα τῶν θαλασσίων.

Huic capiti principium decurtatum esse suspicatur Marcellus.
In vet. legit Lacuna μικρότερον.

Περὶ Λυχνίδος στεφανωματικῆς. Κεφ. ριδ΄.

ΛΥΧΝΙΣ στεφανωματική, ἄνθος ἐστὶν
D ὅμοιον λευκοΐῳ, ἐμπόρφυρον δὲ πλεκόμενον εἰς τὰ στεφάνια. ἧς τὸ σπέρμα βοηθεῖ σὺν οἴνῳ ποθὲν σκορπιοπλήκτοις.

Περὶ Λυχνίδος ἀγρίας. Κεφ. ριε΄.

Λυχνὶς ἀγρία ὁμοία τῇ ἡμέρῳ κατὰ πάντα. τὸ δὲ σπέρμα αὐτῆς < β΄. πλῆθος ποθέν, ἄγει κατὰ κοιλίαν χολώδη, καὶ
E σκορπιοπλήκτοις ἁρμόζει. φασὶ δὲ καὶ τοὺς σκορπίους ναρκώδεις καὶ ἀπράκτους γίνεσθαι, παρατεθείσης αὐτοῖς τῆς πόας.

Περὶ Κρίνου. Κεφ. ρις΄.

ΚΡΙΝΟΝ βασιλικόν, τούτου δὲ ἄνθος στεφανωματικόν ἐστι, καλούμενον ὑπ' ἐνίων λείριον. ἀφ' οὗ καὶ τὸ χρῖσμα κα-
F τασκευάζεται, ὅ τινες λείρινον, οἱ δὲ σούσινον καλοῦσι, μαλακτικὸν ὂν τῶν νεύρων, καὶ ἰδίως τῶν περὶ μήτραν σκληριῶν. τῆς δὲ πόας τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, ἑρπετοδήκτοις βοηθεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ καύματα, ζεσθέντα· ταριχευθέντα δὲ ἐν ὄξει, τραυματικὰ γίνεται. ὁ δὲ χυλὸς
G αὐτῶν μιγεὶς ὄξει * ἢ μέλιτι, ἑψηθείς τε ἐν χαλκώματι * ὑγρὸν γίνεται φάρμακον πρὸς τὰ παλαιὰ ἕλκη, καὶ πρόσφατα τραύματα. ἡ δὲ ῥίζα ὀπτὴ λεία σὺν ῥο-

δίνῳ, πυρίκαυστα ἰᾶται, καὶ ὑστέρας μαλάσσει, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἕλκη ἐπουλοῖ· σὺν μέλιτι δὲ λεανθεῖσα, νεύρων διακοπὰς καὶ στρέμματα ἰᾶται· ἀλφούς τε ἀποκαθαίρει καὶ λέπρας, καὶ πίτυρα· καὶ ἀχῶρας σμήχει, τά τε πρόσωπα καθαίρει καὶ ἀρρυτίδωτα ποιεῖ. Σὺν ὄξει δὲ λεία ἢ σὺν *ὑοσκυάμου φύλλοις καὶ ἀλεύρῳ πυρίνῳ, ὄρχεων φλεγμονὰς παραιτεῖται. Τὸ δὲ σπέρμα ἑρπετῶν δήγμασιν ἀντιφάρμακον, ποθέν· ἐρυσιπελάτων δὲ κατάπλασμα, σὺν οἴνῳ λεανθέντα τό, τε σπέρμα καὶ τὰ φύλλα. Φασὶ δέ τινες καὶ πορφυρᾶ ἄνθη κρίνου γίνεσθαι. *ἐναργέστατα δὲ γίνονται ἐν τῇ Συρίᾳ καὶ Πισιδίᾳ τῆς Παμφυλίας πρὸς τὴν τοῦ χρίσματος κατασκευήν.

Quidam ὀξυκοίμου

Περὶ Βαλλωτῆς. Κεφ. ριζ.

Ald. λῶ μέγα πράσιον καλοῦσιν.

ΒΑΛΛΩΤΗ *ἢ μέλαν πράσιον, καυλοὺς ἀνίησι τετραγώνους, μέλανας, ὑποδασέας, ἐκ μιᾶς ῥίζης πλείονας· φύλλα δὲ πρασίῳ ὅμοια, μείζονα δὲ καὶ στρογγυλότερα καὶ μέλανα καὶ δασέα, ἐκ διαστημάτων τοῦ καυλοῦ παραπλήσια μελισσοφύλλου, δυσώδη· ὅθεν καὶ τοῦτο μελισσόφυλλον ἐκάλεσε· καὶ τὰ ἄνθη δὲ ἅμα περιέχει *λευκοῖς τοῖς καυλοῖς ἐγχοιδῶς. Ταύτης τὰ φύλλα καταπλασσόμενα μετὰ ἁλῶν, ποιεῖ πρὸς τὰ κυνόδηκτα· μαρανθέντα δὲ ἐν θερμοσποδιᾷ, κονδυλώματα στέλλει, ῥυπαρά τε ἕλκη σὺν μέλιτι ἀποκαθαίρει.

Περὶ Μελισσοφύλλου. Κεφ. ριη.

Ald. in noth. ὠνόμασται δὲ ὅτι διὰ &c.

ΜΕΛΙΣΣΟΦΥΛΛΟΝ, ὃ ἔνιοι μελίταιναν καλοῦσι, *διὰ τὸ ἥδεσθαι τῇ πόᾳ τὰς μελίττας. ἔοικε δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα καὶ τὰ καυλία τῇ προειρημένῃ βαλλωτῇ· μείζονα δὲ ταῦτα καὶ λεπτότερα, οὐχ οὕτω δασέα, ὄζοντα δὲ κιτρομήλου. Ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα ποτιζόμενα σὺν οἴνῳ καὶ καταπλασσόμενα, πρὸς σκορπιοπλῆκτας, καὶ φαλαγγιοδήκτους, καὶ κυνοδήκτους. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν καταντλούμενον, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ· εἴς τε ἐγκαθίσματα, πρὸς ἐμμηνίων ἀγωγὴν εὐθετεῖ· ὀδονταλγίαις τε διάκλυσμα, ἔγκλυσμά τε δυσεντερικοῖς.

A sacco trita, igni ambusta sanat, vuluam emollit, menstrua ciet, vlceráque cicatrice obducit. Cum melle autem detrita, præcisis neruis luxatísque medetur: alphósque, lepras & furfures emendat. Quin & vlcera in capite manantia exterget, faciémque purgat simul & erugat. Eadem trita cum aceto aut
B hyoscyami folijs & farina tritici, testium inflammationes demulcet. Semen verò potum, serpentiũ morsibus aduersatur: erysipelatis autem, semen & folia trita ex vino imponuntur. Tradunt porrò nonnulli, etiam purpureos nasci liliorum flores. Cæterùm in Syria & Pisidia Pamphyliæ lilia vnguẽto con-
C ficiendo efficacissima nascuntur.

De Ballote. Cap. CXVII.

BALLOTE seu marrubium nigrum caules edit quadrangulos, nigricantes, subhirsutos, ab vna radice numerosos, folijs marrubij: at maioribus, rotundioribus, nigris &
D hirsutis, caulem per interualla cingentibus apiastri similitudine, atque etiam graueolentibus. Vnde & hanc aliqui apiastrum vocauere. Sed & flores candidi vnà cum folijs orbiculatim caules ipsos ambiunt. Huius folia ex sale imposita, aduersus canis morsus efficacia sunt. Feruenti verò cinere cocta dũ
E flaccescant, condylomata reprimunt, sordidáque vlcera cum melle purgant.

De Apiastro. Cap. CXVIII.

APIASTRVM, quod Greci melissophyllõ & alio nomine melittænam, vocant, quoniam apes ea
F herba delectantur, foliis & cauliculis antè memoratæ ballotæ similis est: attamen maioribus & tenuioribus, neque ita hirsutis, citreum verò malum redolentibus. Folia cum vino pota atque etiam imposita, prosunt contra scorpionum ictus, necnon & phalangiorum canísque rabidi morsus. Eorundem
G decoctũ fotu ad eadem valet. Conuenit etiamnum fœminarum dessessionibus ad ciendos menses. Colluitur & in dentium doloribus, atque etiam dysentericis infunditur.

Folia quoque addito nitro bibita, ijs auxiliantur qui à fungis strangulantur, necnon torminosis: orthopnoïcis verò, in ecligmate sumpta. Cæterùm imposita cum sale, strumas discutiũt, itémque vlcera purgant: sed & articularios dolores illita sedant.

De Marrubio. Cap. CXIX.

MARRVBIVM frutex est ab vna radice ramosus, subhirsutus, candicás, virgis quadrangularibus: folium pollicem æquat, subrotundum, villosum, rugosum, gustu amaro. Semen est in caulibus ex internallis: flores verticillato ambitu asperi. Nascitur circa domorum areas & rudecta. Huius foliorũ siccorum simul & seminis decoctum ex aqua, aut etiam recentium foliorum succus vna cum melle, tabidis, suspiriosis ac tussiẽtibus exhibetur. Crassam quoque pituitam pectore contentá, ammixta iride sicca, excreatione purgat. Datur & mulieribus quæ non purgãtur, ad euocanda menstrua, secundásque pellendas: itémque difficilè parientibus, atque etiam his qui à venenatis bestijs commorsi sunt, necnon & ijs qui venena hauserunt: attamen vesicam ac renes offendit. Folia cum melle illita, sordida purgant vlcera: pterygia nomásque sistunt, & laterum dolores mitigant. Sed & succus folijs contusis expressus, & in sole spissatus coactúsve, ad eadem pollet. Cum vino quoque ac melle inunctus, oculorum claritatẽ adiuuat: per nares itidẽ regium morbum expurgat. Deniq; aurium doloribus per se & cum rosaceo conuenienter instillatur.

De Stachy. Cap. CXX.

STACHYS frutex est marrubio similis, sed aliquantò longior, & folia proferens numerosa, rara, subhirsuta, dura, odoris iucundi, candida: & complures virgulas ab eadem radice exeuntes, quàm marrubij candidiores. Nascitur in montosis & asperis locis. Vim habet excalfactoriam & acrem: ideóque foliorum decoctum menstrua secundásque potu pellit.

A βοηθεῖ καὶ τοῖς ὑπὸ μυκήτων πνιγομένοις σὺν νίτρῳ τὰ φύλλα πινόμενα, καὶ στροφουμένοις. καὶ ἐκλεικτὸν ὀρθοπνοϊκοῖς. καταπλασσόμενα δὲ σὺν ἁλὶ, διαφορεῖ χοιράδας, καὶ ἕλκη ἀνακαθαίρει. τά τε ἐπὶ τῶν ἀρθριτικῶν ἀλγήματα πραΰνεται, καταπλασθέντα. Legit Lacuna in vet. cod. διαφέρει

B Περὶ Πρασίου. Κεφ. ριθ'.

ΠΡΑΣΙΟΝ θάμνος ἐστὶν ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολύκλαδος, ὑπόδασυς, λευκὸς, τετράγωνος τοῖς ῥάβδοις· φύλλον δὲ τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ ἴσον, ὑποστρόγγυλον, δασὺ, * ἐρρικνωμένον, πικρὸν τῇ γεύσει· ἐκ διαστημάτων δὲ ἐπὶ τῶν καυλῶν τὸ σπέρ-

C μα, καὶ αὐτὸ οἱονεὶ σπόνδυλοι τραχέα. φύεται περὶ τὰ οἰκόπεδα, καὶ ° ἐρείπια. Alter, ἐρίπια, sed perperam. Τούτου τὰ φύλλα ξηρὰ σὺν τῷ σπέρματι ἑψόμενα σὺν ὕδατι, ἢ χυλιζόμενα χλωρὰ, δίδοται μετὰ μέλιτος φθισικοῖς, ἀσθματικοῖς, βήσσουσιν. ἀνάγει καὶ πάχος ἐκ θώρακος, ἴριδος ξηρᾶς μιγείσης.

D δίδοται δὲ ταῖς μὴ καθαιρομέναις γυναιξὶ πρὸς ἀγωγὴν ἐμμήνων καὶ δευτέρων, καὶ δυστοκούσαις, καὶ θηριοδήκτοις. καὶ τοῖς θανάσιμον πεπωκόσι· κύστει μέν τοι καὶ νεφροῖς * ἄντικειται. τὰ δὲ φύλλα καταπλασσόμενα σὺν μέλιτι, ῥυπαρὰ ἕλκη ἀνακαθαίρει, πτερύγιά τε καὶ νομὰς ἀφίστησι, καὶ

E ὀδύνας πλευρῶν πραΰνεται. καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν δὲ σκευαζόμενον χύλισμα ἐκθλιβομένων τῶν φύλλων, καὶ συστρεφόμενον ἐν ἡλίῳ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκὲς, σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι ἐγχριόμενον ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἴκτερον διὰ τῶν ῥινῶν· ὠταλγίαις τε ἁρμόζει, ἐγχυματιζόμενον

F καθ' ἑαυτὸ καὶ μετὰ ῥοδίνου.

Περὶ Στάχυος. Κεφ. ρκ'.

ΣΤΑΧΥΣ θάμνος ἐμφερὴς πρασίῳ, ὑπομηκέστερος δὲ καὶ πλεῖστα °φύλλα ἀραιὰ ἔχων ὑπόδασία, σκληρὰ, εὐώδη, λευκὰ· ῥαβδία δὲ πλείονα ἀπὸ τῆς αὐτῆς ῥίζης, λευκότερα τῶν τοῦ πρασίου. V. φυλλάρια in διαστήμασιν ὑποστρόγγυλα. Sed suspecta est ea lectio. V. [illegible] ὑποτρέφεται.

G φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι χωρίοις.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, δριμεῖαν· ὅθεν τὸ ἀπόζεμα τῶν φύλλων ἔμμηνα καὶ δεύτερα ἄγει πινόμενον.

Περὶ Φυλλίτιδος. Κεφ. ρκα΄.

Φυλλῖτις φύλλα ἀνίησιν ὅμοια λαπάθῳ, ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ εὐθαλέστερα, ἓξ ἢ ζ΄, ὀρθά, λεῖα ἐκ τῶν ἔμπροσθεν, ἐκ τῶν ὄπισθεν δέ, καθάπερ σκώληκας ἔχοντα ἀπηρτημένους, λεπτούς· φύεται ἐν κατασκίοις καὶ παραδείσοις, γευσαμένῳ στρυφνή. οὔτε δὲ καυλόν, οὔτε καρπόν, οὔτε ἄνθος φέρει. Ταύτης τὰ φύλλα μετ' οἴνου πινόμενα, πρὸς ἑρπετοδήκτους ποιεῖ· ἐπὶ τετραπόδων τε διὰ στόματος ἐγχυματισθεῖσα βοηθεῖ· πίνεται καὶ πρὸς δυσεντερίας καὶ διαῤῥοίας.

Quidam ἢ δεκά, στιμά.
V. delet.
Orib. ἀνίει.
Ald. παρασκίοις

Περὶ Φαλαγγίου. Κεφ. ρκβ΄.

Φαλάγγιον, οἱ δὲ φαλαγγίτιον. οἱ δὲ καὶ τοῦτον λευκάκανθαν καλοῦσιν· κλῶνές εἰσι δύο ἢ τρεῖς ἢ πλείονες, διεστῶτες ἀπ' ἀλλήλων· ἄνθη λευκά, παραπλήσια κρίνῳ, ἐντομὰς πολλὰς ἔχοντα· σπέρμα δὲ παχύ, μέλαν, ὥσπερ φακοῦ ἥμισυ, ἰσχνότερον μέντοι πολλῷ· ῥιζίον μικρόν, λεπτόν, χλωρὸν ἅμα τῷ ἑλκυσθῆναι ἐκ τῆς γῆς. ὕστερον γὰρ συνέλκεται· φύεται δ' ἐν γεωλόφοις. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὸ σπέρμα, καὶ τὸ ἄνθος πινόμενον μετ' οἴνου, σκορπιοπλήκτοις βοηθεῖ, καὶ φαλαγγιοδήκτοις· λύει δὲ καὶ στρόφους.

V. διέχοντες
Lacuna legit in nonnullis codicibus, ἢ μεῖζον. ita & Marcellus.
His quidam carent ῥιζ. μικρόν
V. συνάγεται

Περὶ Τριφύλλου. Κεφ. ρκγ΄.

Τρίφυλλον, οἱ δὲ ὀξύφυλλον, οἱ δὲ μηνυανθές, οἱ δὲ ἀσφάλτιον, οἱ δὲ κνίκιον καλοῦσι, θάμνος ἐπὶ πήχεως μείζων, ῥάβδους ἔχων λεπτάς, μελαίνας, σχινώδεις, παραφυάδας ἐχούσας, ἐφ' ὧν φύλλα ὅμοια λωτῷ τῷ δένδρῳ, τρία καθ' ἑκάστην βλάστησιν· ὀσμὴ δὲ αὐτῶν ἄρτι μὲν φυομένων, πηγάνου· αὐξηθέντων δέ, ἀσφάλτου· ἄνθος δὲ ἀνίησι πορφυροῦν· σπέρμα δὲ ὑπόπλατυ καὶ ὑπόδασυ, ἐκ τοῦ ἑτέρου πέρατος ὥσπερ κεραίαν ἔχον· ῥίζα δὲ λεπτή, μακρά, ἰσχυρά. Βοηθεῖ δὲ τὸ σπέρμα καὶ τὰ φύλλα, πινόμενα ἐν ὕδατι, πλευριτικοῖς, δυσουροῦσιν, ἐπιληπτικοῖς, ἀρχομένοις ὑδρωπιᾶν, ὑστερικαῖς

Vetus inserit ἢ ἐξ. Sic & Orib.
V. addit, μικράς. Sic Lac.
V. στιφρά. Sic Lac.

A *De Phyllitide. Cap. CXXI.*

PHYLLITIS folia promit rumici similia, sed oblongiora & magis virentia, sena septenáve, recta: quæque parte anteriore læuia cernuntur, posteriore verò tenues quasi vermiculos annexos ostendunt. Nascitur in vmbrosis locis ac
B viridarijs, gustu acerbo. Neque verò caulem, neque semen, neque florem profert. Folia in vino pota serpentiũ morsibus aduersantur. Quadrupedibus itidem per os infusa auxilio sunt. Bibuntur & ad dysenteriam & diarrhœam.

De Phalangio. Cap. CXXII.

C PHALANGIVM aliqui phalangiten, alij etiam leucacantham appellant. Ramuli ei sunt duo aut tres pluresve, *inter se distantes; flores candidi, liliaceis similes, incisuras multas habentes. Semen verò latum, nigrum, ad dimidiatæ lentis figuram, sed multò *gracilius. Radicula parua, tenuis,
D & dum è terra eruitur, coloris herbacei: posteà verò contrahit sese. Nascitur in collibus. Folia, semen & flos, siquidem ex vino bibantur, contra scorpionum ictus phalangiorúmq; morsus, auxiliantur: tormina quoque discutiunt.

Pl. in diuersa tendentes
Pl. tenuius

De Trifolio. Cap. CXXIII.

E TRIFOLIVM Græci triphyllon, alij oxytriphyllon, alij menyanthes, alij asphaltium, alij denique cnicium vocãt. Frutex est supra cubiti altitudinem assurgens, ac virgas habens tenues, nigras, iunceas, non sine ramulorum appendiculis, in quibus folia exeunt loti arboris foliorum similitudine, eáque terna
F in singulis germinibus. Odor illorum vbi recẽs nata sunt, rutæ: postea quam verò adoleuerunt, bitumini proximus. Florem verò edit purpureum, ac semen quadantenus latum & subhirsutum, ab altera extremitate veluti corniculum gerẽs. Radix autem tenuis, lõga, ac firma
G validáq; est. Semen & folia in aqua pota, pleuriticis, vrinę difficultate laborãtibus, comitialibus, hydropicis incipiẽtibus, ac fœminis vuluæ strãgulationi opportunis auxiliantur:

mensesque quoque ciunt. Sed è semine, ternæ drachmæ: è folijs verò, quaternæ exhiberi debent. Succurrunt & venenatorum morsibus folia trita ex aceto mulso pota. Tradunt verò nonnulli, totius fruticis, radicis inquam & foliorum decoctum fotu dolores eorum mitigare quos serpentes momorderint. Verùm si qua sanatus quispiam fuerit aqua, alius aliquis foueatur qui vlcus habuerit, perinde affici vt qui demorsi fuere. Quidam terna folia aut totidem semina in tertianis cũ vino potui dedere, & in quartanis quaterna, ceu quæ febrium circuitus finiant atque discutiant. Cæterùm radix antidotis inseritur.

De Polio. Cap. CXXIIII.

POLIVM quoddam mõtanum, cui etiam teuthris nomen est, & cuius est vsus. Exiguus frutex est, tenuis, candidus, dodrantalis, & semine refertus: capitulo in cacumine quandam corymbi speciem præ se ferente, paruo, cæsariei canæ simili, & graueolente cum aliquantula odoris iucunditate. Alterum fruticosius est, non vsqueadeò valens odore, ac viribus inefficacius. Decoctum ipsorum epotum, succurrit venenatorum morsibus, hydropicis & arquatis: spleneticis autem ex aceto propinatur. Sed capitis dolorem ciet, stomachúmque malè habet. Ducit verò etiã aluum ac menses. Cæterùm substratum suffitúmve polium venenatas bestias abigit: impositum verò vulnera conglutinat.

De Scordio. Cap. CXXV.

SCORDIVM in montanis & palustribus locis nascitur. Folia habet trissaginis similitudine, at maiora, neque ita per ambitum incisuris diuisa, aliquantum verò allium redolentia, astringentia & gustu amara: cauliculos autem quadrangulos, è quibus flos subruber emicat.

Vim habet herba excalfactoriã, vrinámque cit. Recens trita, itémque arida, decocta in vino, aduersus serpẽtium morsus, venenáque propinatur: ad stomachi verò rosiones, dysenteriam, & vrinæ difficultatẽ, binis drachmis, ex hydromelite.

A ἄγει δὲ καὶ καταμήνια. δεῖ δὲ διδόναι τοῦ μὲν σπέρματος < γ. τῶν δὲ φύλλων < δ'. V. ς.
βοηθεῖ δὲ καὶ θηριοδήκτοις τὰ φύλλα λεῖα σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενα. ἱστοροῦσι δὲ ἔνιοι ὅτι τὸ ἀφέψημα * ὅλου τοῦ θάμνου καὶ τῆς ῥίζης καὶ τῶν φύλλων καταντλούμενον ἐπὶ τῶν ἑρπετοδήκτων παραιτεῖται
B τοὺς πόνους. ᾧ δ' ἂν θεραπευθῇ τις ὕδατι, ἂν ἕτερος ἕλκος ἔχων καταντληθῇ, τὰ αὐτὰ πάσχει τοῖς δηχθεῖσι. ποτίζουσι δέ τινες ἐπὶ μὲν τριταίου τρία φύλλα ἢ τρία σπέρματα σὺν οἴνῳ· ἐπὶ δὲ τεταρταίου δ'. ὡς λύοντα τὰς περιόδους. μίγνυται δὲ * αὐτῆς ἡ ῥίζα καὶ ἀντιδότοις. Verus addit φύλλα

C Περὶ Πολίου. Κεφ. ρκδ'. Vulg. exempl. addunt ὀρεινοῦ.

ΠΟΛΙΟΝ τὸ μὲν, ἐστιν ὀρεινὸν, ὃ καὶ τεύθριον καλεῖται, οὗ καὶ ἡ χρῆσις· θαμνίον δὲ ἐστὶ * λεπτὸν, λευκὸν, σπιθαμιαῖον, καρποῦ πλῆρες, ἔχον κεφάλιον ἐπ' ἄκρου κορυμβοειδὲς μικρὸν ὡς πολιαὶ τρίχα, βαρύοσμον μετὰ ποσῆς εὐωδίας. Τὸ δὲ ἕτε-
D ρον, θαμνωδέστερον, οὐχ οὕτως εὔτονον τῇ ὀσμῇ, καὶ ἀδρανέστερον κατὰ τὴν δύναμιν. V. margo, φύλλα ἐοικότα λυχνίῳ.

Δύναται δὲ αὐτῶν τὸ ἀπόζεμα πινόμενον, θηριοδήκτοις βοηθεῖν, ὑδρωπικοῖς, ἰκτεριώδεσι· σπληνικοῖς δὲ σὺν ὄξει· ἐστὶ δὲ καὶ κεφαλαλγὲς καὶ κακοστόμαχον· ἄγει δὲ καὶ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα.
E ὑποστρωννύμενον δὲ καὶ θυμιώμενον, θηρία διώκει· καταπλασσόμενον δὲ τραύματα κολλᾷ. Orib. λεπτόφυλλον

Περὶ Σκορδίου. Κεφ. ρκε'.

ΣΚΟΡΔΙΟΝ φύεται * ἐν ὀρεινοῖς τόποις καὶ ἑλώδεσι, φύλλα ἔχον ἐοικότα V. tantùm ἐν ἑλώδεσι
F χαμαίδρυϊ, * μείζονα δὲ καὶ οὐχ οὕτως ἐντετμημένα τὴν περιφέρειαν, ποσῶς δὲ τῇ ὀσμῇ σκορδίζοντα, στυπτικὰ δὲ καὶ ἔμπικρα κατὰ τὴν γεῦσιν· καυλία δὲ * τετράγωνα· ἀφ' ὧν ἄνθος ὑπέρυθρον. Al. θυμαρώδη μικρὰ, καὶ ὑποστρογγύλας γωνίας ἔχοντα, καὶ οὐχ ὅτι. V. ἀπὸ θαμνώδη ὃ μείζονα

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα θερμαντικὴν, διουρητικὴν, ποτιζομένη χλωρὰ, λεῖα,
G καὶ ξηρὰ ἀφεψομένη σὺν οἴνῳ πρὸς ἑρπετῶν δήγματα καὶ * θανάσιμα· * πρός τε δηγμὸν στομάχου καὶ δυσεντερείας, καὶ δυσουρίας < β'. σὺν ὑδρομέλιτι. V. omittit. Legit Lacuna in vet. cod. φησί τε δηγμοῖς καὶ λυγμοῖς στομάχου

καθαίρει καὶ πάχος πυῶδες ἐκ θώρακος. ποιεῖ καὶ πρὸς παλαιὰς βῆχας καὶ ῥήγματα, καὶ σπάσματα, σὺν καρδάμῳ καὶ μέλιτι καὶ ῥητίνῃ μιγεῖσα ξηρὰ ἐν ἐκλεικτῷ· καὶ ὑποχόνδριον χρονίως φλεγμαῖνον, ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ πραΰνει· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ποδάγραν μετ' ὄξους δριμέος περιχριομένη, ἢ μεθ' ὕδατος καταπλασσομένη. προστεθεῖσα δὲ ἔμμηνα κινεῖ· καὶ τραύματα κολλᾷ· ἕλκη παλαιὰ ἀνακαθαίρει, καὶ ἀπουλοῖ σὺν μέλιτι· ξηρὰ δὲ ὑπερσαρκώματα στέλλει. πίνεται δὲ καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς χύλισμα πρὸς τὰ εἰρημένα πάθη. *ἐναργέστατον δὲ ἐστὶ τὸ Ποντικὸν καὶ τὸ Κρητικόν.

V. λύδιον.

Περὶ Βηχίου. Κεφ. ρκϛ΄.

V. κισσοειδῆ

V. λευκά

ΒΗΧΙΟΝ φύλλα ἔχει ὅμοια *κισσῷ, μείζονα δὲ ϛ΄ ἢ ζ΄. ἀπὸ τῆς ῥίζης, ἐκ μὲν τῶν πρὸς τὰ *κατάλευκα, ἐκ δὲ τῶν πρὸς τὰ ἄνω χλωρά, γωνίας πλείους ἔχοντα· καυλὸν σπιθαμιαῖον· ἄνθος ὠχρὸν κατὰ τὸ ἔαρ· ὀξέως δὲ ἀποβάλλει τό,τε ἄνθος καὶ τὸν καυλόν· ὅθεν τινὲς ὑπέλαβον ἄκαυλον καὶ ἀνανθῆ ὑπάρχειν τὴν πόαν. ῥίζα λεπτή, *ἄχρηστος· φύεται περὶ λιβάδας καὶ ἐνύδρους τόπους. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα, ἐρυσιπέλατα καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν ἰᾶται· ὑποθυμιώμενα δὲ ξηρὰ εἰς ἀποκαπνισμὸν, τοὺς ὑπὸ ξηρᾶς βηχὸς καὶ ὀρθοπνοίας ὀχλουμένους θεραπεύει, ὅταν χαίνοντες, διὰ χώνης τὸν καπνὸν τῷ στόματι δέχωνται, καὶ καταπίωσι· ῥήσσει δὲ καὶ τὰ ἐν θώρακι ἀποστήματα. τὸ δ' αὐτὸ ποιεῖ καὶ ἡ ῥίζα ὑποθυμιωμένη. ἔμβρυόν τε τεθνηκὸς ἐκβάλλει ἐν ὑδρομέλιτι ἑφθεῖσα πινομένη.

Paris. add. πολύκλωνον

Περὶ Ἀρτεμισίας.* Κεφ. ρκζ΄.

V. interserit μονόκλωνος

ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ *φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις ὡς τὸ πολύ, πόα θαμνοειδής, παρόμοιος ἀψινθίῳ, μείζων δὲ καὶ λιπαρώτερα τὰ φύλλα ἔχουσα. καὶ ἡ μέν τις ἐστὶν αὐτῆς εὐερνής, πλατύτερα ἔχουσα τὰ φύλλα καὶ τὰς ῥάβδους. ἡ δὲ, λεπτοτέρα, ἄνθη μικρά, λεπτά, λευκά, *βαρύοσμα· θέρους δὲ ἀνθεῖ. Ἔνιοι δὲ τὸ ἐν μεσογείοις λεπτόκαρφον βοτάνιον ἁπλοῦν τῷ καυλῷ, σφόδρα μικρὸν, ἄνθους περίπλεων **κιρροει-

Ald. βαρύοσμον.

Al. [illegible]

A sed & pus crassius pectore expellit: Facit & arida ad veterē tussim, rupta, conuulsáq;, si cū nasturtio, melle ac resina in eclegmate misceatur: diuturnam quoq; hypochondrij inflammationem cerato excepta lenit: valet itidem ad podagram ex aceto acri oblita aut ex aqua imposita: subdita verò mēses mouet. Quin B & vulnera cōglutinat, vetera vlcera repurgat, & cum melle ad cicatricem perducit. Sicca verò carnis excrescentias cohibet. Sed & expressus ex ea succus ad eadem vitia bibitur. Verùm efficacissimum Ponticum, Creticúmque.

De Tussilagine. Cap. CXXVI.

C TVSSILAGINI folia sunt hederaceis similia, sed maiuscula, sena septenáve à radice prodeuntia, infernè subalbida, supernè verò virentia, pluribus angulis prædita: caulis palmi altitudine, flos ex luteo albicans, qui verno tēpore prodit, at quamprimum vnà cum caule amittitur. Ex quo factum vt non- D nulli herbam hanc sine caule ac sine flore esse existimauerint. Radix tenuis, nec superuacua. Nascitur circa scaturigines aquarum, & riguis locis. Folia trita, ex melle imposita, erysipelatis omnique inflammationi medentur: suffita verò arida, ita vt ex ijs fumus per infundibulum hianti ore excipiatur, hau- E riatúrque, eos sanant qui sicca tussi & orthopnœa infestantur: pectoris etiamnum vomicas rumpunt. Eundem effectum præbet suffita radix: sed & decocta in hydromelite, & epota, partus emortuos eijcit.

De Artemisia. Cap. CXXVII.

F ARTEMISIA in maritimis plerunque nascitur, herba fruticosa, absinthij similitudine, nisi quòd est maioribus pinguioribúsque folijs: quanquam est quædā lætior habitiórque, folijs virgultisq; latioribus, altera verò tenuioribus. Flores sunt parui, tenues, candidi & graueolentes, ęstate autem floret. Sunt G qui in Mediterraneis artemisiam monoclonon appellent, herbulam gracili surculo, simplici caule donatam, valde pusillam, attamen floribus refertā tenuibus, & ad fuluum

colorem accedentibus. Hæc quàm præcedens iucundiorem afflat odorem. Vtraque excalfacit & attenuat. Feruefactæ insidentibus fœminis prosunt ad extrahendos menses, partus, secundásque, itémque ad vuluæ præclusionem & inflammationem. Valent etiamnum ad comminuendos calculos remoratámque vrinam eliciendã. Quinetiam herba ipsa copiosior imo ventri imposita menses ciet. Succus ex eadem expressus, cum myrrha subactus vuluæque subditus, eadem quæ & insessus ex vtero trahit. Sed & coma eorundem educendorum gratia ternis drachmis propinatur.

De Artemisia tenuifolia.
Cap. CXXVIII.

Habetur & artemisia tenuifolia, quæ circa riuulos ac sepes & in agris frumentarijs nascitur. Huius flores & folia, si contriueris, sampsuchi odorem expirãt. Si quis igitur herbam eam tusam, & cum oleo amygdalino bene subactam, more malagmatis, dolenti stomacho imposuerit, sanabitur. Quòd si quis etiam neruorum dolore tentetur, eius contritæ succo expresso & mixto cũ oleo rosaceo, si eum perunxeris, curabitur.

De Ambrosia. Cap. CXXIX.

AMBROSIA, quam alij botryn, alij botryn artemisiam appellant, exiguus frutex est, trium palmorum altitudine, ramosus: folia circa imum caulem habet exigua, ceu rutæ, cauliculos verò minutis seminibus, quasi racemulis, qui nũquam florent, refertos: est is odore vinoso, ac suauis. Radix tenuis, & duûm palmorum longitudine. Nectitur in coronas apud Cappadoces. Vis eius, reprimere, repellere, & illitu astringere humores qui in aliquam partem incumbunt.

De Botry. Cap. CXXX.

BOTRYS herba est lutea tota, fruticosa, latè sparsa, & alis compluribus prædita. Semen circa totos ramulos nascitur: folia cichorio similia, numerosa. Herba verò tota suauiter admodum olet, quamobrem vestibus etiam interponitur.

A δὲς τῇ χροιᾷ, λεπτόν, καλοῦσιν ἀρτεμισίαν μονόκλωνον· ἔστι δὲ εὐωδεστέρα τῆς πρὸ αὐτῆς. Ἀμφότεραι δὲ θερμαίνουσι καὶ λεπτύνουσιν. ἀποζεννύμεναι δὲ ἁρμόζουσιν εἰς γυναικεῖα ἐγκαθίσματα, πρὸς ἀγωγὴν ἐμμηνίων καὶ δευτέρων καὶ ἐμβρύων, μύσιν τε καὶ φλεγμονὴν τῆς B ὑστέρας καὶ θρύψιν λίθων, καὶ ἐποχὴν οὔρων. ἡ δὲ πόα κατὰ τοῦ ἤτρου καταπλασθεῖσα πολλή, ἔμμηνα κινεῖ· ὁ δὲ ἐξ αὐτῆς χυλὸς λεανθεὶς σμύρνῃ καὶ προστεθεὶς, ἄγει ἀπὸ μήτρας ὅσα καὶ τὸ ἐγκάθισμα. καὶ ποτίζεται δὲ ἡ κόμη πρὸς ἀγωγὴν τῶν αὐτῶν, πλῆθος < γ'.

Al. πολύκλωνον

V addit, καὶ τὸ ἔγκλυσμα

C Περὶ Ἀρτεμισίας λεπτοφύλλου.
Κεφ. ρκη'.

Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος, ἥτις γίνεται περὶ ὀχετοὺς καὶ φραγμοὺς καὶ εἰς χώρας σπορίμους. τὸ ἄνθος οὖν αὐτῆς καὶ τὰ φύλλα τριβόμενα, ὀσμὴν ἀποδίδωσι σαμψύχου. εἰ οὖν τις πονεῖ τὸν στόμαχον, καὶ κόψῃ D τὴν βοτάνην ταύτην μετὰ ἀμυγδαλίνου ἐλαίου καλῶς, καὶ ποιήσῃ ὡς μάλαγμα, καὶ θήσῃ ἐπὶ τὸν στόμαχον, θεραπευθήσεται. εἰ δὲ καὶ τὰ νεῦρά τις πονεῖ, τὸν χυλὸν ταύτης μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου μίξας χρίῃ, θεραπευθήσεται.

Hoc caput in aliquibus codicibus deest: à Cornario ad notha transfertur.

Περὶ Ἀμβροσίας. Κεφ. ρκθ'.

E ΑΜΒΡΟΣΙΑ, οἱ δὲ βότρυς, οἱ δὲ βότρυς ἀρτεμισία, θαμνίσκος ἐστὶ τρισπίθαμος τὸ ὕψος, πολύκλαδος· φύλλα ἔχων περὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ καυλοῦ μικρὰ ὡς πηγάνου· τὰ δὲ καυλία περίπλεα σπερμάτων, ἐοικότων βοτρυδίοις μηδέποτε ἀνθοῦσι, τῇ ὀσμῇ οἰνώδης, * ἡδεῖα· ἡ δὲ ῥί- F ζα λεπτή, διςπίθαμος. καταπλέκεται δὲ ἐν Καππαδοκίᾳ τοῖς στεφάνοις. Δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν τῶν ἐπιφερομένων καὶ ἀποκρουστικήν, καταπλασσομένη στύφει.

V. ἐκβολῇ

Al. μασχάλια

V. caret.

V. caret. Al. καταπλέκεται

V. στύφουσαν.

Περὶ Βότρυος. Κεφ. ρλ'.

ΒΟΤΡΥΣ πόα ἐστὶν ὅλη μηλίνη, θαμνοειδής, διακεχυμένη, πολλὰς ἔχουσα G μασχάλας. τὸ δὲ σπέρμα ὅλοις τοῖς κλωνίοις περιπέφυκε· φύλλα κιχωρίῳ ἐμφερῆ πολλά· καὶ τὸ σύμπαν εὐωδὲς ἱκανῶς· διὸ καὶ ἱματίοις συντίθεται.

Sic V. & Lacunæ codex. vulg. exempl. carent.

φύεται δὲ μάλιστα περὶ χαράδρας καὶ χειμάρροις. Δύναμιν δὲ ἔχει σὺν οἴνῳ πινομένη ὀρθοπνοίας πραΰνειν. καὶ ταύτην ἀμβροσίαν Καππαδόκαι καλοῦσι, τινὲς δὲ ἀρτεμισίαν.

A Inuenitur verò potiſſimùm circa profluentes aquas, & in torrentium ripis. Pota ex vino orthopnœas mulcendi vim habet. Et hanc Cappadoces ambroſiam vocant, alij artemiſiam.

Περὶ Γερανίου. Κεφ. ρλα'.

ΓΕΡΑΝΙΟΝ, τὸ μὲν φύλλον ἔχει ὅμοιον ἀνεμώνῃ, ἐσχισμένον, μακρότερον· ῥίζαν B δὲ ὑποστρόγγυλον, γλυκεῖαν, ἐσθιομένην, ἥτις ποθεῖσα ἐν οἴνῳ ἄγει < πλῆθος, ὑστέρας ἐμπνευματώσεις λύει. καλεῖται ὑπ' ἐνίων καὶ ἕτερον γεράνιον, ἔχον καυλία λεπτὰ, χνοώδη, δισπίθαμα· φύλλα μαλάχῃ ἐμφερῆ, καὶ ἐπ' ἄκρων τῶν μασχαλῶν ἐξοχάς τινας ἀνανευούσας, ὡς γεράνων κε- C φαλὰς σὺν τοῖς ῥάμφεσιν, ἢ κυνῶν ὀδόντας. χρῆσις δὲ αὐτοῦ ἐν ἰατρικῇ οὐδεμία.

Orib. προσ[illegible]

V. addit ὑπερ[illegible]φύρας

De Geranio. Cap. CXXXI.

GERANIVM folio eſt anemones, inciſuris diuiſo, at longiore, radice propemodum rotunda, dulci & eſui apta. Hæc drachmæ pondere in vino pota, vuluę inflationes diſcutit. Vocatur & à nonnullis geranium alterũ, quod cauliculos habet tenues, lanuginoſos, binûm palmorum altitudine: folia verò ceu maluæ, & in ſummis alis ſurſum ſpectãtes eminentias quaſdam, velut gruum capitula cum ſuis roſtris, aut dentes caninos. Sed nullius eſt in medicina vſus.

Περὶ Γναφαλίου. Κεφ. ρλβ'.

ΓΝΑΦΑΛΙΟΝ, τούτου τοῖς φύλλοις τινὲς ἀντὶ γναφάλου χρῶνται, λευκοῖς οὖσι καὶ μαλακοῖς. ποιεῖ δὲ σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ ποτιζόμενα τὰ φύλλα πρὸς δυσεντε- D ρίαν.

V. [illegible]

De Gnaphalio. Cap. CXXXII.

GNAPHALII folijs albis, mollibúſque pro tomento vtuntur. Efficaciter autem ad dyſenteriam in vino auſtero propinantur.

Περὶ Τύφης. Κεφ. ρλγ'.

ΤΥΦΗ, φύλλον ἀνίησι κυπειρίδι ὅμοιον· καυλὸν λεῖον, ὁμαλὸν, ἐπ' ἄκρῳ περικείμενον ἄνθος πυκνὸν καὶ ἐκπαππούμενον, ὃ καλοῦσιν ἔνιοι ἀνθήλην. ταύτης τὸ ἄνθος ἀναληφθὲν στέατι παλαιῷ ὑείῳ πε- E πλυμένῳ, καὶ κατακαύματα θεραπεύει. φύεται δὲ ἐν ἕλεσι καὶ ὑδροστασίμοις τόποις.

Ald. in noth. λευκὸν, quã vocem reddidit Ruellius.
Al. [illegible]
Al. [illegible]
Al. [illegible]

De Typha. Cap. CXXXIII.

TYPHA folium profert cyperidi ſimile, caulem læuem & æquabilem, quem in cacumine flos ambit denſus, quique in pappos ſoluitur. Eum aliqui paniculam nominant. Huius flos vetere ſuillo adipe loto exceptus ambuſtis medetur. Gignitur autem in paludibus & aquis ſtagnantibus.

Περὶ Κιρκαίας. Κεφ. ρλδ'.

ΚΙΡΚΑΙΑ, ἣν δὲ δίρκαιαν καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει στρύχνῳ ὅμοια κηπαίῳ, παραφυάδας δὲ πολλάς· ἄνθη μέλανα, μικρὰ, πολλά· καρπὸν δὲ κεγ- F χροειδῆ, ἐν τισιν οἱονεὶ κερατίοις· ῥίζας σπιθαμιαίας γ' ἢ δ'. λευκὰς, εὐώδεις, θερμαντικάς. μάλιστα δὲ ἐν τισι πετρώδεσι φύεται τόποις καὶ εὐπνοίαις εὐηλίοις. ταύτης ἡ ῥίζα ὅσον * μναῖ δ'. θλασθεῖσα, καὶ βραχεῖσα ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν οἴνου γλυκέως κοτύλαις ς'. καὶ ποθεῖσα G ἡμέρας γ'. ὑστέρας ἀποκαθαίρει. ὁ δὲ καρπὸς γάλα κατασπᾷ ἐν ῥοφήμασι λαμβανόμενος.

V. quadã margo [illegible]
Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ [illegible].
V. [illegible]
Addit Lac. ex v. cod. [illegible]

De Circæa. Cap. CXXXIIII.

CIRCÆA quam dircæam aliqui vocant, folia gerit hortenſis ſolani, ac propagines crebras: flores nigros, puſillos, numeroſos: ſemen milij figura, quibuſdam veluti corniculis inuolutum: radices dodrantales, ternas quaternáſue, albas, odoratas, & excalfaciendi vi præditas. Naſcitur maximè locis petroſis & apricis perflabilibus. Radix vnciarum quatuor pondere tuſa, & in vini dulcis heminis ſex diem noctémque macerata, triduóque bibita, vuluam expurgat. At ſemen in ſorbitionibus aſſumptum lactis vbertatem præſtat.

De OEnan-

De OEnanthe. Cap. CXXXV.

OENANTHEN alij leucanthon nominăt. Folia edit pastinacæ: flores candidos: caulē crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem denique magnam, in multa rotunda capitula extuberantem. Nascitur in petris. Semen, caulis ac folia, ad secundas pellendas cum vino mulso propinantur. Ipsa quoq; radix è vino ad stranguriam regiúmque morbum vtilis.

De Conyza. Cap. CXXXVI.

CONYZA quædam parua vocatur, odore præstantior: maior altera, quæ frutice altior est, foliísque latioribus atque graueolens. Vtriusque folia oleæ similia, at hirsuta & pinguia. Et maioris quidem conyzæ caulis in binûm cubitorum altitudinem assurgit, minoris vero, pedem æquat. Flos squalidus est, lutei coloris, & subamarus, ac in pappos abit: radices autē superuacuæ. Frutex cum folijs substratu suffitúque venenatas bestias fugat, culices abigit, ac pulices quoque necat. Folia vtiliter imponŭtur serpentiū morsibus, tuberculis atque vulneribus. Flores etiam ac folia ad mēses partúsque pellendos in vino bibuntur: itémque contra stranguriam, tormina, morbúmque regium. Eadem ex aceto pota, comitiáles adiuuant. Quin & decoctum insessu vuluę vitijs medetur, menséſque purgat. Subditus autem succus abortū infert. Sed & herba ex oleo perun͡cta, contra rigores est efficax. Tenuior verò, etiam capitis dolores imposita sanat. Est & tertium conyzæ genus, caule crassiore molliorēque, folijs mediæ inter maiorem & minorem amplitudinis. Minimè autem pinguis ea est, at odore longè grauior, atque adeò iniucundior simul & inefficacior. Locis aquosis prouenit.

vel friabilis

De Hemerocalle. Cap. CXXXVII.

HEMEROCALLES caulē foliáq; habet lilij, sed porri modo virētia. Flores in singulis scapi propaginibus terni quaternive erūpūt, lilij diuisura, cùm dehiscere cœpe-

A Περὶ Οἰνάνθης. Κεφ. ρλέ.

ΟΙΝΑΝΘΗ, οἱ δὲ λευκάνθον καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὥσπερ σταφυλῖνος· ἄνθη δὲ λευκά· καὶ καυλὸν παχὺν, σπιθαμιαῖον· καρπὸν δὲ ὥσπερ ἀτραφάξιος· ῥίζαν μεγάλην, κεφαλὰς ἔχουσαν πλείονας, στρογγύλας. φύεται ἐν πέτραις. Ταύτης ὁ B καρπὸς καὶ ὁ καυλὸς καὶ τὰ φύλλα, πίνεται πρὸς δευτέρων ἐκβολὴν σὺν οἰνομέλιτι. ἡ δὲ ῥίζα σὺν οἴνῳ πρὸς στραγγουρίας ἁρμόζει. καὶ ἴκτερον.

Hæc non leguntur in Ald. cod. nisi inter notha.

Περὶ Κονύζης. Κεφ. ρλϛ'.

ΚΟΝΥΖΑ, ἡ μέν τις μικρὰ καλεῖται, εὐωδεστέρα οὖσα· ἡ δὲ μείζων, ὑπερέχουσα τῷ θάμνῳ, καὶ τοῖς φύλλοις πλατυτέρα, C καὶ βαρύοσμος. ἀμφότεραι δὲ προσεοίκασι τοῖς φύλλοις ἐλαίᾳ. ἔστι δὲ δασέα ταῦτα καὶ λιπαρά· ὕψος δὲ τοῦ καυλοῦ ἡ μὲν μείζων, δύο πηχῶν ἔχει· ἡ δὲ ἐλάττων, ποδός· ἄνθος ψαφαρὸν, μήλινον, ὑπόπικρον, ἐκπαππούμενον· ῥίζαι δὲ ἄχρηστοι. Δύναται δὲ ὁ θάμνος ὑποστρωννύμενος σὺν D τοῖς φύλλοις καὶ θυμιώμενος, θηρία διώκειν, καὶ κώνωπας ἀπελαύνειν· κτείνει δὲ καὶ ψύλλας· καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ ἑρπετοδήκτων καὶ φυμάτων, καὶ τραυμάτων. καὶ πίνεται σὺν οἴνῳ τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα πρὸς καταμηνίων ἀγωγὴν καὶ ἐμβρύων ἐκβολὴν, καὶ στραγγουρίαν, καὶ στρόφους E καὶ ἴκτερον· μετ' ὄξους δὲ ἐπιληπτικοὺς πινόμενα ὠφελεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ἐν καθίσματι, τὰ ἐν μήτρᾳ θεραπεύει, καὶ ἔμμηνα ἀποκαθαίρει. ὁ δὲ χυλὸς προστεθεὶς ἐκτρωσμοὺς ποιεῖ· ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ῥίγη συγχριομένη ἡ πόα μετ' ἐλαίου. ἡ δὲ λεπτὴ καὶ κεφαλαλγίας καταπλασσομένη ἰᾶται. Γί- F νεται καὶ τρίτον εἶδος κονύζης. ἔστι δὲ καυλῷ παχυτέρα καὶ μαλακωτέρα, τοῖς δὲ φύλλοις μείζων τῆς λεπτῆς, ἐλάττων δὲ τῆς μείζονος, οὐ λιπαρὰ, βαρυοσμοτέρα δὲ πολλῷ καὶ ἀηδεστέρα καὶ ἀπρακτοτέρα. φύεται δὲ ἐν ἐφύδροις.

V. ἀοίκασι

V. ὑπόμικρον

Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ τὸ σπέρμα.

A ter pro θεραπεύει habet ἀποκαθαίρει.

Sic V. & Lacunæ cod. Vulg. exēpl. carent.

Al. ἔμμηνα κινεῖ

V. nonnulli carent sequentibus ad capitis vsque calcem.

Περὶ Ἡμεροκαλλίδος. Κεφ. ρλζ'.

G ΗΜΕΡΟΚΑΛΛΙΣ φύλλα ἔχει καὶ καυλὸν ὅμοια κρίνῳ, χλωρὰ δὲ ὥσπερ πράσα. ἄνθη δὲ ἐν αὐτῷ καθ' ἑκάστην ἀποφυσιν γ'. ἢ δ'. τὴν σχίσιν τῷ κρίνῳ ἐοικότα, ὅταν ἄρξηται χαίνειν·

Al. χάσκειν

V [illegible] τὴν δὲ χρόαν ἰσχυρῶς ὤχραν. ῥίζαν ὁμοίαν βολβῷ εὐμεγέθει· ἥ τις λεία ποθεῖσα, καὶ σὺν μέλιτι ἐν ἐρίῳ προστεθεῖσα, πεσσός ἐστιν ὑδραγωγὸς καὶ αἱμαγωγός. τὰ δὲ φύλλα λεῖα καταπλασσόμενα, φλεγμονὰς μαστῶν τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ ὀφθαλμῶν πραΰνει. καὶ καταπλάσσεται δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ὠφελίμως ἐπὶ τῶν πυρικαύστων.

Περὶ Λευκοΐου. Κεφ. ρλη΄.

ΛΕΥΚΟΙΟΝ γνώριμόν ἐστιν. ἔστι δὲ αὐτῆς διαφορὰ ἐν τοῖς ἄνθεσι. ἢ γὰρ λευκόν ἐστιν, ἢ μήλινον ἢ κυανοῦν ἢ πορφυροῦν εὑρίσκεται. Ἔστι δὲ αὐτῶν εὔχρηστον πρὸς τὴν ἰατρικὴν χρῆσιν τὸ μήλινον· οὗ τὰ ἄνθη ξηρὰ ἀποζεσθέντα, εἰς ἐγκαθίσματα ποιεῖ πρὸς τὰς περὶ ὑστέρας φλεγμονάς, καὶ ἀγωγὰς ἐμμηνίων· ἀναληφθέντα δὲ κηρωτῇ, ῥαγάδας τὰς ἐν δακτυλίῳ θεραπεύει· σὺν δὲ μέλιτι, ἄφθας. ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ, σὺν οἴνῳ ποθεὶς δραχμῶν δυοῖν πλῆθος, ἢ προστεθεὶς σὺν μέλιτι, ἔμμηνα καὶ δεύτερα καὶ ἔμβρυα ἄγει. αἱ δὲ ῥίζαι καταπλασθεῖσαι σὺν ὄξει, στέλλουσι σπλῆνα, καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελοῦσι.*

Addit Crateuæ codex: λευκόϊον δενδρῶδες, οἱ δὲ ἴον δενδρῶδες. ῥωμαῖοι βιόλα μαρῖνα. φύλλα ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν αἰτίαν τοῖς περὶ αὐτὸ ἀδελφοῖς.

Περὶ Κραταιογόνου. Κεφ. ρλθ΄.

ΚΡΑΤΑΙΟΓΟΝΟΝ, οἱ δὲ κραταιόνον, φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ μελαμπύρου (πλείους δὲ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης φύονται βλαστοὶ γονατώδεις) καρπὸν δὲ ὅμοιον κέγχρῳ. φύεται ἐν συσκίοις καὶ *φρυγανώδεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τόποις, ἰσχυρῶς δὲ δριμύ.

Lacuna ex vet. cod. legit φρυγανώδεσιν, id est, aridis.

Ἱστορεῖται δὲ ὑπό τινων ἡ πόσις τοῦ καρποῦ γυναῖκα ἀρρενοτόκον ποιεῖν, ἐάν τις μετὰ τὴν κάθαρσιν τῶν καταμηνίων πρὸ τοῦ πλησιάσαι πίνῃ νῆστις τρὶς τῆς ἡμέρας ὁλκὴν τριωβόλου μετὰ ὕδατος κυάθων β΄. ἐπὶ ἡμέρας μ΄. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ πινέτω τὰς ἴσας ἡμέρας, καὶ πλησιαζέτω.

Περὶ Φύλλου. Κεφ. ρμ΄.

ΦΥΛΛΟΝ, οἱ δὲ ἐλαιόφυλλον, οἱ δὲ *βρυωνίδα καλοῦσι· φύεται ἐν πέτραις. τὸ μὲν θηλυγόνον λεγόμενον, ὥσπερεὶ βρύον *ἔχει, χλωρότερον ἐλαίας τὸ φύλλον· καυλὸν λεπτὸν, βραχύν· ῥίζαν λεπτήν· ἄνθος λευκόν· καρπὸν *μείζονα, ὥσπερ μήκωνος.

Marc. βρύον

Lacuna ex vet. cod. καρπὸν λευκόν, μικρόν.

A rint, *saturatiore verò ochræ colore: colore perquā luteo
radix prægrandi bulbo similis est:
quæ quidem trita potáque, aut cum
melle & lana subdita in pesso, aquá
& sanguinem inutilem educit. Folia
verò trita illitáque, mammarum
à partu inflammationes, necnon &
oculorum epiphoras mitigant. Cæterùm
& radix & folia igni ambu-
B stis vtiliter imponuntur.

De Leucoio siue viola alba.
Cap. CXXXVIII.

LEVCOION vulgaris est notitiæ:
sed est in floribus differētia.
Nanque aut albi, aut lutei, aut cærulei,
aut etiam purpurei reperiuntur.
Est porrò leucoium luteum inter
C cætera præcipui in medicina vsus:
quippe cuius aridi flores feruefacti,
in desessionibus valent contra vuluæ
inflammationes, menstruáque
pellunt. Cerato verò excepti, rimas
sedis: cum melle autē, oris vlcera,
quæ aphthæ dicuntur, sanant. At semen
duûm drachmarū pōdere ex
vino potum, aut cum melle subditum,
D menses, secundas & partus extrahit.
Cęterùm radices ex aceto illitæ
lienem reprimunt, & podagricos
iuuant.

De Cratæogono. Cap. CXXXIX.

CRATÆOGONON, siue, vt alijs placet,
Cratæonon, folia habet melampyri:
plures autem ab vna radice emicant
culmi genicula-
E ti: semen est milio simile. Nascitur
vt plurimum locis opacis & frutetosis.
Est autem vehementer acre.
Traditur à quibusdam, seminis potum
efficere vt mulier virilis sexus
fœtum pariat, siquidem post menses
purgatos, anteaquam cum viro
congrediatur, ter die ieiuna semen
tribus obolis in aquæ cyathis duo-
F bus, bibat, ad dies quadraginta: bibat
& ipsum vir modo consimili,
ac totidem etiam diebus, deindéq;
cum illa coëat.

De Phyllo. Cap. CXL.

PHYLLON, alij elæophyllon,
bryoniam alij nominát: in saxosis
nascitur. Ac illud quidem quod
thelygonon dicitur, veluti bryon
G oleæ pallidius gerit: folio verò est
magis herbacei coloris: caule tenui,
breui: radice gracili: flore albo:
semine papaueris, maiusculo.

Arrhenogonon verò cætera antedicto simile : semine tantùm differt: habet enim racemosum, ei quodammodo simile quod, postquam defloruit olea, primulum emergit atque conspicitur. Perhibetur autem, arrhenogoni potu mares generari: thelygoni verò, fœminas. Hæc memoriæ prodidit Crateuas: quanquam talia mihi videtur historiatenus, tanquam fama auditionéve accepta, proponere.

De Orchi seu testiculo. Cap. CXLI.

ORCHIS, quē alij cynosorchin, quasi canis testiculum, vocant, folijs est circa caulis imam partem in terra stratis, mollibus, oleæ similibus, at longioribus: caule palmari, in quo flores purpurascentes emicant : radice bulbosa, oblonga, gemina, angusta, oliuarum instar: quarū vna superior est, altera inferior, & hæc quidem plenior ac mollior: illa durior ac rugosa. Radix cocta vt bulbus estur. Sed & de his radicib[9] memoriæ proditur, si maiorem edant viri, mares generari: si minorem fœminæ, alterum sexum. Insuper autem proditum est, in Thessalia mulieres teneram è lacte caprino propinare ad excitandam libidinem: aridam verò, ad eandem inhibendam: atque ab vnius potu alterius vires exolui. Nascitur in saxosis & sabuletis.

Vel folia molli similibus, at angustioribus & leuibus.

De Testiculo altero. Cap. CXLII.

Testiculus alter, quem alij, velut & Andreas, Serapiada vocant, propter radicis multiplicem vsum, folijs est porri, oblongis, at latioribus & pinguibus, ex alarum sinu inflexis : cauliculis palmaribus, ac floribus penè purpureis : radix autem subiacet testiculis similis. Hæc imposita œdemata dissipat, vlcera repurgat, herpetem sistit: fistulas quoque abolet, & illita partes inflammatas demulcet. Arida eadem inspersa nomas cohibet, sanátque putrescentia & cacoëthe oris vlcera. Aluum denique sistit, è vino pota. Sed & de hac radice eadem, quæ de antè memorata testiculi canini radice, narrantur.

A ὃ δὲ ἀρρενογόνον, τὰ μὲν ἄλλα ὅμοιον τῷ προειρημένῳ· καρπῷ δὲ διαφέρει· ἔχει γὰρ ὅμοιον *αὐτῇ ἐξανθηκυίας ἐλαίας βοτρυώδες. λέγεται δὲ, τὸ ἀρρενογόνον, ποθὲν, ἀρρενοτοκεῖν· τὸ δὲ θηλυγόνον, θηλυτοκεῖν. Ἱστορεῖ περὶ τούτων Κρατεύας· ἐμοὶ δὲ δοκεῖ τὰ τοιαῦτα μέχρι τῆς περὶ αὐτῶν ἱστο- B ρίας προάγειν.

Περὶ Ὀρχεως. Κεφ. ρμα΄.

De testiculo v. cod. quidā prorsus silent.

ΟΡΧΙΣ, οἱ δὲ κυνὸς ὄρχιν καλοῦσι, φύλλα ἔχει κατὰ γῆς ἐστρωμένα περὶ τὸν καυλὸν καὶ τὸν πυθμένα, *ἐλαίᾳ μαλακῇ ὅμοια, στενώτερα δὲ καὶ λεῖα, μακρότερα· καυλὸν σπιθαμῆς τὸ μῆκος, ἐφ' C οὗ ἄνθη πορφυροειδῆ· ῥίζαν βολβοειδῆ, ἐπιμήκη, διπλῆν, στενὴν, ὡς ἐλαίας, τὴν μὲν ἄνω, τὴν δὲ κατωτέραν. καὶ τὴν μὲν, *πλήρη· τὴν δὲ, μαλακὴν καὶ ῥυσσήν. ἐσθίεται δὲ ἡ ῥίζα ὡς βολβὸς ἑψηθεῖσα· περὶ ταύτης δὲ ἱστορεῖται, τὴν μὲν μείζονα ῥίζαν ὑπὸ ἀνδρῶν ἐσθιομένην, ἀρρενογό- D νον εἶναι· τὴν δὲ ἐλάττονα ὑπὸ γυναικῶν, θηλυγόνον. προσιστόρηται δὲ καὶ τὰς ἐν Θετταλίᾳ γυναῖκας, *τὴν μὲν ἁπαλὴν μετὰ αἰγείου γάλακτος πιπίζειν, ὡς παρορμᾶν τὰ ἀφροδίσια· τὴν δὲ ξηρὰν, πρὸς ἐπίσχεσιν καὶ ἔκλυσιν τῶν ἀφροδισίων· ἀναλύεσθαί τε τὸν ἕτερον ὑπὸ τοῦ E ἑτέρου πινόμενον. φύεται δὲ ἐν λιθώδεσι καὶ ἀμμώδεσι τόποις.

V. [illegible]

Περὶ Ὀρχεως ἑτέρου. Κεφ. ρμβ΄.

Ὄρχις ἕτερος, ὃν Σεραπιάδα ἕτεροι καλοῦσιν, ὡς καὶ Ἀνδρέας διὰ τὸ πολύχρηστον τῆς ῥίζης· φύλλα ἔχει ἐοικότα πράσῳ ἐπιμήκη, πλατύτερα δὲ καὶ λιπαρὰ, ἐ- F πικαμπῆ ἐν ταῖς μασχάλαις· καυλία σπιθαμιαῖα· ἄνθη δὲ ὑποπόρφυρα· ῥίζα δὲ ὕπεστιν ὀρχιδίοις ὁμοία. Ἥτις δύναμιν ἔχει καταπλασσομένη οἰδημάτων σκεδαστικὴν, καὶ ἑλκῶν ἀνακαθαρτικὴν, καὶ ἕρπητος ἐφεκτικήν. ἰᾶται δὲ καὶ σύριγγας, καὶ τὰ φλεγμαίνοντα πραΰνει G καταπλασσομένη. ξηρὰ δὲ ἐπιπασσομένη, νομὰς ἵστησι καὶ τὰ ἐν σηπεδόνι καὶ στόματι κακοήθη ἰᾶται· ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν ἐν οἴνῳ πινομένη, ἱστορεῖται δὲ καὶ περὶ ταύτης, ὅσα καὶ περὶ τοῦ κυνὸς ὄρχεως.

Pena legit πολύχεστον.
Ald. πράσῳ. Sic Dod.
V. μελαχρὰ, & sequentia delet vsque ad καυλία
Al. ἰασδιοις, sed male.
V. caret.
Sic vetus Lacunæ codex. at vulg. exempl. carent.
Al. νομὰς

A Περὶ Σατυρίου. Κεφ. ρμγ'.

ΣΑΤΥΡΙΟΝ, ὃ δὲ τρίφυλλον καλοῦσιν, ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὴν γῆν φύλλα τρία φέρει κεκλασμένα, λαπάθῳ ἢ κρίνῳ ὅμοια, ἐλάττονα μέντοι καὶ ἐνερευθῆ· καυλὸν δὲ ψιλόν, μακρόν, ὡς πήχεως· ἄνθος κρινοειδές, λευκόν· ῥίζαν βολβοειδῆ, ὅσον μῆλον, πυῤῥάν· τὰ δὲ ἐντὸς λευκήν, ὥσπερ ᾠόν· γευομένῳ γλυκεῖαν καὶ εὔστομον. Ταύτην δεῖ πίνειν ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ πρὸς ὀπισθότονον. καὶ εἰ βούλει γυναικὶ συνουσιάσαι, χρῆσαι. φασὶ γὰρ αὐτὴν καὶ ὁρμὴν κινεῖν τὴν ἐπὶ συνουσίαν.

Marc. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Lacuna verò legit in antiquo ἐπειδὴ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φύλλα τρία φέρει ἐπὶ γῆς κεκλασμένα. Sic & Serapio & Oribas.

Vulg. cod. ἐρυθραίνει.

Hæc non habet Ald. codex, nisi inter notha.

Περὶ Σατυρίου ἐρυθρονίου. Κεφ. ρμδ'.

Σατύριον δὲ ἐρυθρόνιον, οἱ δὲ σατύριον ἐρυθραϊκὸν, ἔχει σπέρμα λινοσπέρμῳ ἐμφερὲς, μεῖζον δὲ καὶ ῥωμαλέον, καὶ στιλβὸν, καὶ λεῖον, ὅπερ ἱστορεῖται καὶ αὐτὸ συνουσίας ἐγείρειν ὥσπερ καὶ ὁ σκίγκος. ἔστι δὲ τῆς ῥίζης ὁ μὲν φλοιὸς ὑπίσχνος καὶ πυῤῥός· τὸ δὲ ἔνδοθεν λευκὸν, γευομένῳ εὔστομον, καὶ γλυκύ. φύεται ἐν εὐηλίοις καὶ ὀρεινοῖς τόποις. ἱστορεῖται δὲ ὅτι καὶ εἰς τὴν χεῖρα ληφθεῖσα ἡ ῥίζα, ἐρεθίζει πρὸς ἀφροδίσια· σὺν οἴνῳ δὲ ποθεῖσα, μᾶλλον.

C

Marc. ἐρυθρόνιον

V. addit, οἱ δὲ μέλαν τὸ ἐν ὕδασιν. quod inter notha legitur.

Orib. πυκνὸς

D

Περὶ Ορμίνου. Κεφ. ρμέ.

ΟΡΜΙΝΟΝ * ἥμερον, πόα ἐστὶν ἐμφερὴς πρασίῳ τοῖς φύλλοις. καυλὸς δὲ τετράγωνος ἡμιπηχυαῖος· περὶ ὃν ἐξοχαὶ ὅμοιαι λοβοῖς ὡς ἐπὶ τὴν ῥίζαν νενευκυῖαι, ἐν αἷς σπέρμα διάφορον· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἀγρίου στρογγύλον εὑρίσκεται φαιόν· ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου, ἐπιμήκες καὶ μέλαν, οὗ περ ἡ χρῆσις. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο σὺν οἴνῳ πινόμενον, συνουσίαν παρορμᾶν. ἀποκαθαίρει δὲ σὺν μέλιτι ἄργεμα, λευκώματα, καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος καὶ οἰδήματα διαφορεῖ, καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶται. καὶ ἡ πόα δὲ καταπλασθεῖσα, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. τὸ δὲ ἄγριον ἰσχυροτέραν ἔχει τὴν δύναμιν. ὅθεν μίγνυται καὶ συγχρίσμασι, μάλιστα δὲ τῷ γλευκίνῳ.

Vulg. exempl. addunt ἥμερον

E

F

Περὶ Ηδυσάρου. Κεφ. ρμς'.

ΗΔΥΣΑΡΟΝ δὲ ὑπὸ τῶν μυρεψῶν καλούμενον πελεκῖνος, θάμνος ἐστὶ φυλλάρια ἔχων ἐρεβίνθῳ ὅμοια, λοβοὺς δὲ

De Satyrio. Cap. CXLIII.

SATYRIVM alij trifoliú vocant, quoniam vtplurimum terna folia in terram conuexa proferat, rumici aut lilio similia, attamé minora atq; rubescentia: caulem gerit nudú, cubitalem: floré lilij effigie, candidú: radicem bulbosam, mali magnitudine, rufam, intus verò albam, oui instar, sapore dulcem oríque gratá. Hanc in vino nigro austero bibere oportet, contra opisthotonon. Ipsa quoque vtere, si cum muliere ré habere volueris. Eam enim etiam ad venereos impetus concitatricé vim habere affirmant.

B

De Satyrio erythronio. Cap. CXLIIII.

Satyrium erythronium siue erythraïcum, semen habet lini similitudine, at maius, firmum, splendés ac læue: quod fertur etiam nó secus atque scincus libidinem excitare. Est verò cortex radicis aliquantum gracilis ac rufus: interna auté pars alba, sapore dulci, oríque grata. In apricis & montosis locis enascitur. Proditur & radix, si modò manu teneatur, veneré stimulare, cóque magis, si bibatur in vino.

De Hormino. Cap. CXLV.

HORMINVM herba est folijs marrubio similis: caule quadrángulo, semicubitali, circa quem eminentiæ siliquis similes conspiciuntur, quæ quidem radicé versus spectant, & in quibus semen diuersum recluditur. Siquidé in syluestri rotundum fuscúmque reperitur, at in altero oblongum & nigrius, cuius & vsus est. Creditur enim in vino bibitum, etiam venerem stimulare. Purgat verò cum melle oculorú argema & albugines: illitúmque ex aqua, etiá œdemata discutit, & infixos aculeos è corpore extrahit. Sed & imposita herba hæc eadé præstat. Syluestre auté magis viribus pollet: quamobrem etiam vnguentis, præsertímque gleucino immiscetur.

G *De Hedysaro. Cap. CXLVI.*

HEDYSARVM, quod vnguentarij pelecinum, id est, securidacam, vocant, frutex est minutis folijs, ciceri similibus: siliquis verò

cornicula referentibus, in quibus semen fuluum, quod ancipitem securim æmulatur (vnde & nomen accepit) gustu amarum, stomachóque in potu vtile. Additur & in antidota. Cum melle verò subditum, ante coitum spem partus adimere creditur. Cæterùm inter triticum & hordea nascitur.

De Onosmate. Cap. CXLVII.

ONOSMA, alij osmadem, alij phlonitim, alij denique ononim vocant: folia habet ad similitudinẽ anchusæ, oblonga, mollia, quatuor digitorum longitudine & vnius latitudine, in terra iacentia, denique anchusæ folijs quàm simillima. Est autem sine caule, sine semine, sine flore. Radicula verò subest longiuscula, infirma, tenuis, ac modicè rubescens. Gignitur in asperis. Folia in vino pota partus extrahunt. Sed & prægnans si herbam eam supergrediatur, abortum facere dicitur.

De Nymphæa. Cap. CXLVIII.

NYMPHÆA in paludibus stagnantibúsq; aquis nascitur: folia verò habet Ægyptiæ fabæ similia, at minora oblongioráque, plura ab vna eadémque radice prodeuntia: quorum alia super aquam quodammodo extant, alia in ea ipsa demerguntur: florẽ album, lilio similem, in quo medium croceũ est. At cùm defloruerit, calyculus rotundus, figura malo aut papaueris capiti similis, idémq; niger, extuberat: in quo semen nigrum, latum, densum, atque gustanti lẽtum glutinosúmve recluditur. Caulis est læuis, minimè crassus, niger, Ægyptiæ fabæ cauli similis: radix nigra, scabra, clauæ similis, quę autumno secatur. Ea sicca, cum vino pota, cœliacis ac dysentericis auxiliatur, lienémque consumit. Stomachi quoque ac vesicæ doloribus sedandis ipsa radix imponitur, & alphos ex aqua emẽdat: alopecijs etiamnum cum pice imposita medetur. Eadẽ contra veneris insomnia bibitur, siquidẽ illa in totũ adimit: quin & aliquot diebus cõtinẽter epota, genitale ita infirmat, vt arrigi minimè possit. Idẽ porrò seminis quoque poti effectus est. Cæterùm à nymphis nymphææ nomen sibi vendicasse creditur, quoniam loca amet aquosa. Plurima autem

A κερατίοις ἐοικότα· ἐν οἷς τὸ σπέρμα πυῤῥὸν, ὅμοιον πελέκει ἀμφιστόμῳ, ὅθεν καὶ ὠνόμασται· πικρὸν γεύσασθαι· εὐστόμαχον, ποθέν. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. σὺν μέλιτι δὲ προστεθὲν πρὸ τῆς μίξεως, ἀτόκιον εἶναι δοκεῖ. φύεται δὲ ἐν κριθαῖς καὶ πυροῖς.

Περὶ Ὀνόσματος. Κεφ. ρμζ'.

B ΟΝΟΣΜΑ, οἱ δὲ ὀσμάδα, οἱ δὲ φλονῖτιν, οἱ δὲ ὄνονιν καλοῦσι, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τῆς ἀγχούσης, προμήκη, μαλακὰ, ὡς τετραδάκτυλα τὸ μῆκος, τὸ δὲ πλάτος δακτύλου, ἐπὶ γῆς κατεστρωμένα, ἐμφερέστατα τοῖς τῆς ἀγχούσης. ἔστι δὲ ἄκαυλος, ἄκαρπος, ἀνανθής·
C ῥίζιον δὲ ὕπεστιν ὑπόμηκες, ἀσθενές, λεπτὸν, ἐνερευθὲς ἡσυχῇ· φύεται δὲ ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου τὰ φύλλα ἐν οἴνῳ ποθέντα, ἔμβρυα ἄγει. φασὶ δὲ ὅτι κἂν ἔγκυος ὑπερβῇ τὴν πόαν, ἐκτιτρώσκει. Lacuna legit in vet. cod. ῥίζαν.

Περὶ Νυμφαίας. Κεφ. ρμη'.

ΝΥΜΦΑΙΑ φύεται ἐν ἕλεσι καὶ ὕδασι στασίμοις· φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια κι-
D βωρίῳ, σμικρότερα δὲ καὶ ἐπιμηκέστερα, ποσῶς ὑπερέχοντα τοῦ ὕδατος· τὰ δὲ καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὕδατι, πλείονα ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης· ἄνθος δὲ λευκὸν, ὅμοιον κρίνῳ, ἔχον κροκῶδες τὸ μέσον. ὅταν δὲ ἀπανθήσῃ, στρογγύλον, μήλῳ παραπλήσιον τῇ περι-
E φερείᾳ γίνεται, ἢ μήκωνος κεφαλῇ, μέλαν· ἐν ᾧ καρπὸς μέλας, πλατὺς, πυκνὸς, V. [illegible] pro his πλατὺς, πυκνὸς
γευομένῳ γλίσχρος· ὁ δὲ καυλὸς λεῖος, οὐ παχὺς, μέλας, ὅμοιος τῷ τοῦ κιβωρίου· ῥίζα μέλαινα, τραχεῖα, ῥοπαλοειδὴς, ἥτις τέμνεται Orib. παχεῖα
φθινοπώρῳ. Ξηρὰ δὲ αὕτη σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, κοιλιακοὺς ὠφελεῖ, δυσεντερικοὺς, καὶ
F σπλῆνα τήκει. καταπλάττεται δὲ πρὸς στομάχου καὶ κύστεως ἀλγήματα ἡ ῥίζα, καὶ ἀλ- V. vsque ad ἰᾶται caret.
φοὺς σμήχει σὺν ὕδατι. ἀλωπεκίας τε σὺν πίσσῃ ἐπιτεθεῖσα ἰᾶται. πίνεται δὲ ἡ ῥί- V. omittit.
ζα καὶ πρὸς ὀνειρωγμούς· περιαιρεῖται γὰρ τούτους· ἀτονίαν τε ἐργάζεται αἰδοίου πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, εἴ τις ἐνδελεχῶς
G πίνοι. τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ τὸ σπέρμα ποθέν. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι νυμφαία, διὰ V. ἀπὸ νυμφῶν
τὸ ἔνυδρον φιλεῖν τόπον. εὑρίσκεται δὲ

Orib. μιλησίῳ

πολλὴ ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τοῦ Ἀνύγρου ποταμοῦ, καὶ τῆς Βοιωτίας ἐν Ἁλιάρτῳ. A

Περὶ Νυμφαίας ἄλλης. Κεφ. ρμθʹ.

V. non habet.

Al. λίφαρ

Γίνεται καὶ ἄλλη νυμφαία, ἧς τὸ ἄνθος βλέφαρα λέγεται, φύλλα ἔχουσα ὅμοια τῇ προειρημένῃ· ῥίζαν μέντοι λευκὴν καὶ τραχεῖαν ἔχει, ἄνθος μήλινον, στίλβον, ὅμοιον ῥόδῳ. B ποιεῖ δὲ ἡ ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα πρὸς ῥοῦν γυναικεῖον ἐν οἴνῳ μέλανι πινόμενον. φύεται ἐν τοῖς περὶ Θεσσαλίαν τόποις κατὰ τὸν Πηνειὸν ποταμόν.

Addit Lacuna ex antiquo codice παραθαλασσίοις

Περὶ Ἀνδροσάκες. Κεφ. ρνʹ.

Al. ἀνδρόσακες

Al. ἄφυλλος

Al. ἐπὶ τῇ κεφαλῇ

ΑΝΔΡΟΣΑΚΕΣ γίνεται μὲν ἐν Συρίᾳ ἐν παραθαλασσίοις τόποις· πόα C δέ ἐστι λεπτή, λεπτόκαρφος, πικρά, ἄφυλλος, θυλάκιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχουσα περιεκτικὸν σπέρματος. Δύναμιν δὲ ἔχει ποθεῖσα σὺν οἴνῳ < β. πλῆθος, οὖρα πολλὰ ἐπὶ ὑδρωπικῶν ἄγειν. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς πόας καὶ ὁ καρπὸς πινόμενος, τὸ αὐτὸ ποιεῖ· καταπλάσσεται δὲ καὶ ἐπὶ ποδαλγικῶν ὠφελίμως. D

Addit Lacuna ex v. cod. αὐτῆς μετ' οἴνου.

Περὶ Ἀσπληνίου. Κεφ. ρναʹ.

Leg. πτέρυγα καλοῦσι. Corn. πτέριν

V. delet.

V. conclusa delet.

Add. Lacuna ex vet. cod. καὶ δυσουρίᾳ

ΑΣΠΛΗΝΟΝ, οἱ δὲ σκολοπένδριον, οἱ δὲ, σπλήνιον, οἱ δὲ ἡμιόνιον, οἱ δὲ πτέρυξ, φύλλα ἔχει σκολοπένδρᾳ τῷ θηρίῳ ὅμοια, πλείονα ἀπὸ μιᾶς ῥίζης περιεχόμενα. E φύεται ἐν τοίχοις καὶ πέτραις ταῖς ἀπὸ κοχλάκων παλισκίοις· ἄκαυλα, [ἀνθῆ,] ἄκαρπα [ἐντετμημένα ὡς τὰ τοῦ πολυποδίου, κάτωθεν ὑπόξανθα, καὶ δασέα, ἄνωθεν δὲ χλωρά.] Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ἀποζεσθέντα σὺν ὄξει καὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μʹ· σπλῆνα τήκειν· F δεῖ δὲ καταπλάσσειν καὶ τὸν σπλῆνα τοῖς φύλλοις λείοις σὺν οἴνῳ. βοηθεῖ καὶ στραγγουρίᾳ καὶ λυγμῷ, καὶ ἰκτέρῳ, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει. δοκεῖ δὲ ἀτόκιος εἶναι καθ' ἑαυτήν, καὶ μετὰ ἡμιόνου σπληνὸς περιαπτομένη· ἀσπληνίου δὲ νυκτός φασι δεῖν αὐτὴν ὀρύσσειν εἰς ἀτόκιον. G

V. addit, ὃ ἕτεροι εἶδος σκολοπενδρίου

Περὶ Ἡμιονίτιδος. Κεφ. ρνβʹ.

ΗΜΙΟΝΙΤΙΣ, οἱ δὲ σπλήνιον, φύλλον ἀνίησιν ὅμοιον δρακοντίῳ, μη-

inuenitur in Helide, Anygro amne, & in Bœotiæ Aliarto.

De Nymphæa altera.
Cap. CXLIX.

EST & altera Nymphæa, cuius flos blephara dicitur, folijs antedictæ similis, at radice alba simul & aspera, flore luteo, splendente, rosæ simili. Radix & semen ad inhibenda fœminarum profluuia efficaciter ex vino nigro bibuntur. Nascitur autem in Thessalia, iuxta Peneum amnem.

De Androsace. Cap. CL.

ANDROSACES in maritimis Syriæ nascitur, herba verò est alba, tenuibus cirris, amara, sine folijs, folliculum habēs in cacumine, quo semen continetur. Ea drachmis duabus in vino pota, copiosam hydropicis vrinam ciet. Quin & herbæ decoctum, seménque largius ex vino potum, eundem præbet effectum. Vtiliter quoque podagricis illinitur.

De Aspleno. Cap. CLI.

ASPLENON aliqui scolopendrium, alij splenium, alij hemionion, alij denique pteryga vocant. Folijs est scolopendræ animali similibus, plurib' ab vna radice sparsis in ambitum. Nascitur in petris parietibúsque confectis è calculis silicibusve, iisque opacis. Nec verò caulem, nec florem, nec semen habet: folia autem filiculæ modo incisuris diuiduntur, subter flauescentia hirsutáque, supernè verò viridia. Vim hanc habet foliorum in aceto decoctum, vt per dies XL potum lienem absumat. Sed & folijs è vino tritis lienem illini oportet. Stranguriæ quoque, singultui, & regio morbo subuenit, atque calculos vesicæ comminuit. Cæterùm spem partus adimere creditur tum per sese, tum etiam cum muli liene amuleti instar adalligata. Verùm in eum vsum tradunt nocte quapiam illuni effodiendam.

De Hemionitide. Cap. CLII.

HEMIONITIN sunt qui splenium vocent. Folium emittit simile dracunculi, curuatæ in cornua

lunæ modo sinuatum. Radices subiacent multæ, exeq; tenues: sed neque caulem, neque semen, neque florem profert. In saxosis hæc herba nascitur, astringente sapore prædita, & ex aceto pota lienem quoq; absumit.

De Anthyllide. Cap. CLIII.

ANTHYLLIS duûm est generum: quædam enim folijs est mollibus, alioqui lenticulæ simillimis, & ramulis palmi altitudine rectis, radice tenui & parua. Nascitur in sabulosis, apricis, subsalsa gustanti. Altera est folijs ramusculisque chamæpityi similis, hirsutior tamen, breuior & asperior, flore purpureo, & odoris admodum grauis: radice cichorij. Hæc drachmis quatuor bibita, vrinæ difficultate laborantibus & nephriticis plurimùm prodest. Tritæ verò vteri inflammationes emolliunt, cum rosaceo & lacte subditæ, ac vulneribus quoque medentur. Quæ autem chamæpityos similitudinẽ refert, præter alia etiam comitiales sanat cum aceto mulso pota.

De Anthemide. Cap. CLIIII.

ANTHEMIDEM alij leucanthemon, alij eranthemon, quoniam vere floreat, alij chamæmelũ, quoniam odorẽ mali habeat, nonnulli melanthemon, alij chrysocomen, alij denique calliam vocant. Huius genera tria flore tantùm distantia: rami dodrantales, fruticosi, alis multis concaui: foliola parua, tenuia, numerosa: rotunda item capitula, intus quidem auri colore fulgentia, foris verò orbiculato ambitu floribus circundata candidis, aut melinis, aut purpureis, magnitudine foliorum rutæ. Nascitur in asperis, & iuxta semitas. Colligitur vere. Vim habent radices, flores & herba ipsa, excalfaciendi extenuandíque: seu potu seu insessione pellunt menstrua, partus, calculos & vrinas. Propinantur & aduersus inflationes & ilei tormenta. Sed & regium morbum expurgant, atque hepaticis medẽtur: decoctum quoque vesicæ fotibus accommodatur. Ex omnibus autem hisce generibus ad calculos efficacissima est

A νοειδές· ῥίζαι δὲ ὕπεισι πολλαί, λεπταί· οὔτε δὲ καυλόν, οὔτε καρπόν, οὔτε ἄνθος φέρει. φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. γευσαμένῳ δὲ ἡ πόα στυπτική· ἥτις σὺν ὄξει ποθεῖσα, τήκει σπλῆνα.

Περὶ Ἀνθυλλίδος. Κεφ. ρνγ'.

ΑΝΘΥΛΛΙΣ διττή· ἡ μὲν γὰρ φακῷ
B παραπλήσια φύλλα ἔχει, καὶ κλωνία σπιθαμιαῖα ὕψος, *ὀρθὰ δέ, καὶ τὰ φύλλα μαλακά. ῥίζα δὲ λεπτή, μικρά. φύεται ἐν *ὑφάμμοις τόποις καὶ εὐηλίοις, *γευομένῳ ὕφαλμος. ἡ δ' ἑτέρα χαμαιπίτυϊ τὰ φύλλα καὶ τὰ κλωνία ἔοικε, δασύτερα μέν τοι καὶ βραχύτερα, καὶ τραχύτερα]
C τὸ δ' ἄνθος πορφυροῦν, *βαρύοσμον ἰσχυρῶς· ῥίζα ὥσπερ κιχωρίου. Δύναται δὲ ἰσχυρῶς δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς πινομένη βοηθεῖν, πλῆθος < δ'. ἐκμαλάσσουσι δὲ *φλεγμονὰς τὰς ἐν ὑστέρᾳ λεῖαι, σὺν ῥοδίνῳ καὶ γάλακτι προστιθέμεναι· ἰῶνται δὲ καὶ τραύματα. ἡ δὲ τῇ χαμαιπίτυϊ ὁ-
D μοία, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἐπιληπτικοὺς ἰᾶται σὺν ὀξυμέλιτι πινομένη.

Περὶ Ἀνθεμίδος. Κεφ. ρνδ'.

ΑΝΘΕΜΙΣ, οἱ δὲ λευκάνθεμον, οἱ δὲ ἠράνθεμον, διὰ τὸ ἀνθεῖν ἐπὶ ἔαρος, οἱ δὲ χαμαίμηλον, διὰ τὴν πρὸς τὰ μῆλα ὁμοιότητα τῇ ὀσμῇ, οἱ δὲ μελάνθεμον,
E οἱ δὲ *χρυσοκόμην, οἱ δὲ καλλίαν καλοῦσι· ταύτης εἴδη τρία ἄνθεσι μόνον διαφέροντα· κλῶνες *σπιθαμιαῖοι, θαμνοειδεῖς, μασχάλας ἔχοντες πολλάς, *κλωνάρια μικρά, λεπτά, πολλά, κεφάλια περιφερῆ· ἔνδοθεν μὲν ** χρυσίζοντα ἄνθη, ἔξωθεν δὲ περίκειται κυκλοτερῶς λευκά,
F ἢ μήλινα ἢ πορφυρᾶ, κατὰ μέγεθος πηγάνου φύλλων· φύεται ἐν τόποις τραχέσι καὶ παρὰ τὰς ὁδούς· συλλέγεται δὲ ἔαρος. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν αἱ ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη καὶ ἡ βοτάνη θερμαντικήν, λεπτυντικήν· πινόμεναι δὲ καὶ ἐγκαθιζόμεναι, καταμήνια ἄγουσι καὶ ἔμβρυα, καὶ λίθους, καὶ οὖρα· *πίνεται δὲ καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις καὶ εἰλεούς, καὶ ἴκτερον δὲ ἀ-
G ποκαθαίρουσι, καὶ ἡπατικοὺς ἰῶνται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν εἰς πυρίας λαμβάνεται τὰς πρὸς κύστιν. δραστικώτεραι δὲ τοῖς λιθιῶσι

V. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα μαλ.

Sic v.cod. Plin. sabulosis. Vulg. ex ἐφάλμοις subsalsis.

V. nõ habet γευ. ὕφ.

Orib non legit conclusa.

V. addit, δασύτερον.

Sic v.cod. Lac. at vulg. exempl. φλέγματα ἐν

Orib. χρυσοκάλλιον

Marc. διανθέμιον

V. addit λευκὸν καὶ χρυσίζον ἐν αὐτῷ ... ἔχοντα

τὸ πορφυρανθὲς, ὅπερ τοῖς ὅλοις ἐστὶ μεῖζον, ἰδίως ἠράνθεμον καλούμενον. τὸ δὲ λευκάνθεμον καλούμενον, οὐρητικώτερον, καὶ τὸ χρυσάνθεμον. θεραπεύουσι δὲ καὶ αἰγίλωπα καταπλασσόμενα· διαμασσώμενα δὲ, καὶ ἄφθας ἰῶνται. χρῶνται δέ τινες καὶ * συγκλύσματι μετ' ἐλαίου, λειοτριβοῦντες αὐτὰ πρὸς ἀνάσχεσιν τῶν περιοδικῶν πυρετῶν. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη, ἕκαστον αὐτῶν κόπτοντας ἰδίᾳ, καὶ ἀναλαμβάνοντας τροχίσκους, τὴν δὲ ῥίζαν ξηραίνοντας. χρείας δὲ ἐπιζητουμένης, διδόναι ὁτὲ μὲν τῆς βοτάνης μέρη β'. ὁτὲ δὲ τοῦ ἄνθους ἢ τῆς ῥίζης μέρος ἕν. ὁτὲ δὲ τοὐναντίον, τοῦ ἄνθους μὲν β'. τῆς δὲ βοτάνης ἕν, ἐναλλὰξ διπλασιάζοντας παρ' ἡμέραν· πίνειν δὲ δεῖ ἐν οἰνομέλιτι κεκραμένῳ.

Περὶ Παρθενίου. Κεφ. ρνέ.

ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ, οἱ δὲ ἀμάρακον, οἱ δὲ λευκάνθεμον, φύλλα ἔχει ὅμοια * κορίῳ, λεπτά· ἄνθη λευκὰ κύκλῳ, τὸ δὲ μέσον μήλινον, ὀσμῇ ὑπόβρωμον, τῇ δὲ γεύσει πικρίζον. Δύναται δὲ ξηρὰ σὺν ὀξυμέλιτι ἢ σὺν ἁλσὶ ποθεῖσα, ὡς τὸ ἐπίθυμον, φλέγμα καὶ χολὴν * ἄγειν κάτω· καὶ τοὺς ἀσθματικοὺς ὠφελεῖν, καὶ μελαγχολικούς. ἡ πόα δὲ χωρὶς τοῦ ἄνθους, ὠφελίμως ἐπὶ λιθιώντων καὶ ἀσθματικῶν ποτίζεται. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς, ἐγκάθισμα ὑστέρας ἐσκληρυμένης ἢ φλεγμαινούσης ἐστί. καταπλάσσεται δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ φλεγμονὰς σὺν τοῖς ἄνθεσιν.

Al. margo, χαμαιμήλῳ

Lacuna add. ex v. cod. ἢ εἰμ

Περὶ Βουφθάλμου. Κεφ. ρνϛ'.

ΒΟΥΦΘΑΛΜΟΝ (οἱ δὲ κάχλαν καλοῦσι) * καυλία ἀνίησι τρυφερὰ, ὑπόλεπτα· φύλλα δὲ μαραθοειδῆ· ἄνθη μήλινα, μείζονα τῆς ἀνθεμίδος, ὀφθαλμοειδῆ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται· φύεται δὲ ἐν πεδίοις καὶ περὶ τὰς πόλεις. Ταύτης τὰ ἄνθη λεῖα σὺν κηρωτῇ, οἰδήματα καὶ σκληρίας διαφορεῖ· φασὶ δὲ ὅτι ἐν τῷ βαλανείῳ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν πινόμενον, εὔχροιαν ποιεῖ πρὸς χρόνον τινὰ τοῖς ἰκτερικοῖς.

Ald. καυλὸν ἀνίησι τρυφερὸν ὑπόλεπτον.

V. add. ... διαχεῖ

V. [illegible]

A quæ florem purpureũ habet, quæq; omni ex parte cæteris maior amplíorque est: hanc propriè Eranthemon vocãt. Ea verò cui leucanthemo nomen est, item quæ chrysanthemon dicitur, potentiùs vrinam ciũt: ægilopijs quoque illitæ medentur, & commanducatę vlcerum eruptiones in ore sanant. Nonnulli

B ijs in farinam tritis cum oleo vtuntur ad illitiones, idq; ad febres periodicas abigendas. Flores autem ac folia, singula inquam seorsim tusa & in pastillos digesta, recondi oportet: radix verò priùs exiccanda est. Ac vbi vsus exigit, modò herbæ partes duæ dari debent, modò floris aut radicis pars vna: aliâs contrà

C floris partes duę & herbæ pars vna, vicissim duplicato pondere alternis diebus. Bibere autem oportet in vino mulso diluto.

De Parthenio. Cap. CLV.

PARTHENIVM aliqui amaracum, alij leucanthemon vocant: folijs est coriandri, tenuibus, flori-

D bus per ambitum albis, in medio verò melinis, odore subuiroso & sapore subamaro. Siccatum cum aceto mulso aut sale potum, æquè ac epithymũ pituitam & bilem atram detrahit, suspiriosísque ac melancholicis prodest. At herba citra florẽ calculosis & anhelatoribus ma-

E gna vtilitate propinatur. Ipsius verò decoctum, ad insidendum valet in vuluarum duritijs & inflammationibus. Sed & ipsa cum floribus, erysipelatis & inflãmationibus imponitur.

De Buphthalmo. Cap. CLVI.

F BVPHTHALMVM (quidam cachlan vocant) teneros emittit cauliculos, & quodámodo tenues, folia fœniculi, flores melinos, maiores quàm anthemidis, oculorum similitudine: vnde & herba nomen traxit. In campestribus & circa oppida nascitur. Huius flores triti cũ cerato œdemata duritiásque discu-

G tiunt. Aiunt verò, post exitum à balneo epotam, regio morbo correptis ad tempus aliquod colorem gratiorem facere.

De Pæonia. Cap. CLVII.

PÆONIA siue glycyside quibusdam ˇpentorobon dicitur: sunt qui Idæos dactylos radicem pæoniam vocent. Caulis ferè in duorũ dodrantum altitudinem adolescit, adnascente numerosa sobole comitatus: ac mari quidem folia sunt qualia iuglandis, fœminæ verò incisuris Smyrnij modo diuisa. Summo caule fert vtraq; siliquas quasdam, veluti Græcas nuces: quibus dehiscentibus grana multa rubentia, parua, acinis punicorum similia inueniuntur, & inter hæc media quinque aut sex, nigra, purpurea. Radix maris digitali ferè est crassitudine, & palmi longitudine, gustu astringens, candida: fœminæ verò radicibus ceu glandes septem octóve adhærent, quales hastulæ regiæ radicibus adnascuntur. Radix fœminis à partu non purgatis exhibetur: ciet quoque menses nucis Græcæ magnitudine pota: vétris etiam doloribus in vino bibita auxiliatur. Prodest & arquatis, iísq; qui renum aut vesicæ cruciatibus infestantur. Eadem decocta in vino potáque aluum sistit. Seminis autem granula decem duodecimve rubentia in vino nigro & austero pota, sanguinolentum fluorem muliebrem sistũt: stomachicísque, qui erosiones ventriculi sentiunt, comesta opitulantur. Quin & à puerulis pota esitatáve, initia calculi eximunt. Quę verò nigra sunt grana, ˇsuppressionibus nocturnis quas ephialtas vocant, vuluæque strágulationibus ac vteri dolorib⁹, numero quindecim, in aqua mulsa aut vino pota, auxiliátur. Cęterùm nascitur pæonia in altissimis mõtibus, eorúmq; verticibus.

Sic Apul. à numero granorum eruo similium

A Περὶ Παιονίας. Κεφ. ρνζ.

ΠΑΙΟΝΙΑ, ἢ γλυκυσίδη, Ⓒ δὲ ˇπεντόβοβον· Ⓒ δὲ Ἰδαίους δακτύλους τὴν ῥίζαν παιονίαν καλοῦσι. καυλὸς ὡς διασπιθαμιαῖος ˇφύεται, παραφυάδας ἔχων πολλάς· φύλλα δὲ ἡ μὲν ἄρρην βασιλικῇ καρύᾳ ὅμοια· ἡ δὲ θή-
B λεια ἀπέσχισται τὰ φύλλα ὥσπερ σμύρνιον. λοβοὺς δέ τινας ἀνίησιν ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ, ἀμυγδάλοις ὁμοίους· ὧν ἀνοιχθέντων εὑρίσκονται ἐρυθροὶ κόκκοι πολλοί, μικροί, ἐμφερεῖς τοῖς τῆς ῥοιᾶς, ἐν μέσῳ δὲ μέλανες, ἐμπόρφυροι, ε ἢ ς'. ῥίζα δὲ τῆς μὲν ἄρρενος, ˇπερὶ δακτύλου πά-
C χος, μῆκος δὲ σπιθαμῆς, γευομένῳ στύφουσα, ˇλευκή· ἐπὶ δὲ τῆς θηλείας, παραφυάδας ὥσπερ βαλάνους ἔχουσα ζ'. ἢ η'. ὥσπερ ἀσφόδελος. Δίδοται δὲ γυναιξὶν ἡ ῥίζα ταῖς ἐκ τόκου μὴ καθαιρομέναις· κινεῖ δὲ καὶ τὰ καταμήνια, ἀμυγδάλου μέγεθος πινομένη·
D ταῖς τε κατὰ γαστέρα ὀδύναις βοηθεῖ, ποθεῖσα ἐν οἴνῳ. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικούς ˇ, καὶ νεφριτικούς, καὶ κύστιν ἀλγοῦντας. ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ ˇ καὶ πινομένη, κοιλίαν ἵστησι. τοῦ δὲ καρποῦ ι'. ἢ ιβ'. κόκκοι πυρροὶ ποθέντες ἐν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ, ῥοῦν ἐρυθρὸν ἱστῶσι· στομαχικοῖς τε δα-
E κνομένοις ἐσθιόμενοι βοηθοῦσι. καὶ ὑπὸ τῶν παιδίων πινόμενοι ἢ ἐσθιόμενοι, ἀρχὰς λιθιάσεως παραιτοῦνται. οἱ δὲ μέλανες, καὶ πρὸς τοὺς ὑπὸ ἐφιαλτῶν πνιγμούς, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας καὶ ὀδύνας μήτρας, ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, ὅσον ιε'. κόκκοι πινόμενοι, ποιοῦσι.*

V. πεντόροβον

Sunt qui interserant ex Plinio ἀντίρρυθμον

Addit Orib. [illegible], quæ vox in Ald. codice interpolata reperitur. V. caret.

V. καὶ ἴκτερ[ιῶ]ντας μεθ' ἡμῖν

V. addit αὐστηρῷ

De Lithospermo. Cap. CLVIII.

LITHOSPERMON, quod nonnulli ęgonychon, alij exonychõ, alij heracleam vocát, propter seminis duritiam: à qua & lithospermi nomẽ accepit. Folijs est oleæ, longioribus tamen ˇ, latioribus atque molliotibus, & ijs quidem quæ in imo à terra exiliunt humi iacentibus: ramulis rectis, tenuibus, acuti iunci crassitudine, firmis, lignosis: in quorum cacumine bifida propago

F Περὶ Λιθοσπέρμου. Κεφ. ρνη.

ΛΙΘΟΣΠΕΡΜΟΝ, Ⓒ δὲ αἰγώνυχον, οἱ δὲ ἐξώνυχον, οἱ δὲ ἡράκλειαν, διὰ τὴν περὶ τὸ σπέρμα ἰσχύν· ὅθεν καὶ λιθόσπερμον ὠνόμασται· φύλλα ἔχει ὅμοια ἐλαίας, μακρότερα δὲ καὶ πλατύτερα, καὶ
G μαλακώτερα, καὶ τὰ περὶ Ⓒ πυθμένα ἐπὶ γῆς κείμενα· κλωνία δὲ ὀρθά, λεπτά, πάχος ὀξυσχοίνου, στερεά, ˇξυλώδη· ἐπὶ δὲ τῶν ἄκρων αὐτῶν * δίκηλος ἔκφυσις,

Orib. χειλώδη

Lac. legit in vet. cod. μακρά. Sic & Orib.
V. addit ὑπόλευκον
Sic Orib. & v. codex. Lacuna στρογγύλον, λευκόν, ὀρόβῳ μικρῷ ὅμοιον. Vulg. ex. στρογγύλον μικρὸν ὀρόβῳ ἴσον.
V. addit καὶ περὶ δυσουρίας ποιεῖ.

καυλώδης· ἔχουσα φύλλα μακρά, περὶ οἷς σπέρμα λιθῶδες, στρογγύλον, λευκόν, ὀρόβῳ μικρῷ ὅμοιον. φύεται ἐν τραχέσι τόποις καὶ ὑψηλοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα μετ' οἴνου λευκοῦ πινόμενον, λίθους θρύπτειν, καὶ οὖρα ἄγειν. A

Περὶ Φαλαρίδος. Κεφ. ρνθ'.

V. μεστά
Conclusa habentur in vet. cod. itémque apud Oribas. at in vulg. exempl. desiderantur.

ΦΑΛΑΡΙΣ, καυλία ἀνίησιν ἐκ ῥιζῶν λεπτῶν καὶ ἀχρήστων πολλά, διπάλαιστα, γονατώδη, καλαμοειδῆ, ἐοικότα τοῖς τῆς ζέας, [ἰσχνότερα δὲ καὶ γλυκέα τῇ γεύσει,] τὰ φύλλα δὲ ὅμοια τοῖς τῆς ζέας. [σπέρμα δὲ ἔπεστι μέγεθος κέγχρου, λευκόν, ὑπομήκες. Δύναμιν δὲ ἔχει κοπτομένη ἡ πόα καὶ χυλιζομένη δι' ὕδατος ἢ οἴνου, πρὸς τὰ τῆς κύστεως ἀλγήματα ποιεῖν, πινομένη. καὶ τοῦ σπέρματος δὲ * μετὰ κοχλιαρίου ὕδατος πλῆθος πινόμενον πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ. B C

Περὶ Ἐρυθροδάνου. Κεφ. ρξ'.

V. inscribit ἐρυθρόδανον.
Alii videntur γαλλίας legisse.
V. caret.
Addit Lacuna ex v. cod. καὶ κεντεῖται.

ΕΡΥΘΡΟΔΑΝΟΝ, ἢ ἐρευθέδανον, ἔνιοι δὲ τεύθριον καλοῦσι. ῥίζα δ' ἐστὶν ἐρυθρά, βαφική· ἡ μέν τις ἀγρία· ἡ δὲ σπαρτή, ὡς ἐν Θαβαίῃ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ῥαβέννῃ τῆς Ἰταλίας· καὶ ἐν Καρίᾳ μεταξὺ τῶν ἐλαιῶν σπειρόμενον, ὥσπερ ἐν ταῖς ἀρούραις. [ὠφελίμως δὲ σπείρεται] διὰ τὸ γίνεσθαι ἐκ τούτου πλείστην πρόσοδον. εἰσὶ δὲ αὐτοῦ οἱ καυλοὶ τετράγωνοι, μακροί, τραχεῖς, ὅμοιοι τοῖς τῆς ἀπαρίνης, κατὰ πάντα δὲ μείζονες καὶ ῥωμαλεώτεροι· ἔχοντες ἐκ διαστημάτων τὰ φύλλα καθ' ἕκαστον γόνυ, ὥσπερ ἀστέρας εἰς κύκλον περικείμενα· καρπὸν στρογγύλον, τὰ πρῶτα χλωρόν, εἶτα ἐρυθρόν, εἶτα πεπαινόμενον μέλανα· ῥίζα λεπτή, μακρά, ἐρυθρά, διουρητική· ὅθεν ἰκτερικοῖς μετὰ μελικράτου πινομένη βοηθεῖ, ἰσχιαδικοῖς τε καὶ παραλελυμένοις· ἄγει δὲ οὖρα πολλὰ καὶ παχέα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἷμα. λούεσθαι μέντοι δεῖ καθ' ἡμέραν τοὺς πίνοντας, [καὶ ὁρᾶν τῶν κενουμένων τὴν διαφοράν.] θηριοδήκτοις τε βοηθεῖ ὁ καυλὸς μετὰ τῶν φύλλων* ποθείς, ὁ δὲ καρπὸς μετ' ὀξυμέλιτος πινόμενος, σπλῆνα τήκει· προστεθεῖσα δὲ ἡ ῥίζα, ἔμβρυα καὶ ἐμμήνια ἄγει καὶ δεύτερα. θεραπεύει δὲ καὶ ἀλφοὺς λευκούς, μετ' ὄξους καταπλασσομένη. D E F G

Hæc non habentur in Aldino codice, nisi inter notha.
V. ἰκτεριδικοῖς Paris. χυλὸς
V. καταχριομένη

cauliculorum ſpeciem exhibet, folijs longis: inter quæ ſemen lapidea duritie rotundum, candicans, erui parui magnitudine. Naſcitur in aſperis & editis locis. Vim habet ſemen, cum vino albo potum, calculos frangendi, vrináſque pellendi.

De Phalaride. Cap. CLIX.

PHALARIS cauliculos emittit à tenuibus ac nullius vſus radicibus numeroſos, bipalmes, geniculatos, culmis zeæ ſimiles, graciliores tamen ac ſapore dulces: folia itidem zeæ: ſemen verò milij magnitudine, candidum & oblõgum. Herbæ tuſæ ſuccus ex aqua aut vino expreſſus ad veſicæ cruciatus vtiliſſimè bibitur. Semẽ quoque cochlearis mẽſura ex aqua potum, ad eadem eſt efficax.

De Rubia. Cap. CLX.

RVBIA, Græcis Erythrodanum ſeu Ereuthodanum, aliquibus teuthrion vocatur: radix eſt rubra, tingendo idonea. Vna quidem ſylueſtris eſt, ſatiua altera, vt in Thebana Galilææ & Rauennæ in Italia. Sed & in Caria inter oleas ſeritur, velut in aruis. Vtiliter autem colitur, quòd multo polleat quęſtu, ex eáque ampliſſimus reditus percipiatur. Sunt ei caules quadranguli, longi, aſperi, quales aparinæ: ſed omni ex parte maiores atque robuſtiores, folijs in orbem per interualla, nempe circa ſingula genicula, ſtellæ modo decuſſatim radiatis: ſemine rotundo, inter initia viridi, mox rubro, ac poſtremò cùm ematuruit, nigro. Radix eſt tenuis, longa, rubra, ciendæ vrinæ vi prædita: qua de cauſa arquatis auxiliatur, pota cũ aqua mulſa: itémq; iſchiadicis atq; paralyticis. Craſſam porrò copioſámq; vrinam pellit, ac interdum etiam ſanguinem: bibẽtes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ reddũtur differentiam contemplari. Contra ſerpentium morſus caulem cum folijs imponere prodeſt. Semẽ verò ex aceto mulſo potum, lienem abſumit. At ſubdita radix, partus, menſes ſecundáſq; trahit. Albæ quoque vitiligini illita ex aceto medetur.

De Lonchitide. Cap. CLXI.

A LONCHITIS folia habet porro perquàm similia, latiora tamé & rubentia, plurima, ad radicé circúfracta, veluti in terrá procumbétia. Habet & circa caulé pauca, in quo quidé flores ceu pileoli, hiantibus comicis personis figura similes, iiq; nigri, sed è rictu albam veluti paruá B linguam exerentes, quæ ad labrum inferius spectet: semen inuolucris clausum, triangulum & lanceæ cuspidi simile, vnde etiam planta ipsa sibi cognomentum arrogauit: radix dauci. Nascitur in asperis ac sitientibus. Radix ex vino pota, vrinam ciet.

De Lonchitide altera. C. CLXII.

C Lonchitis altera, quam alij asperam dicunt, folia profert scolopendrij, sed asperiora maioráque, ac multò magis diuisa. Vim porrò habet vulneraria, inflammationésque arcet. Lienem quoque pota ex aceto absumit.

De Althæa. Cap. CLXIII.

D ALTHÆA, quam nonnulli Ibiscum vocant, maluæ syluestris species est, folijs vti cyclamini rotúdis, lanuginosis: flore rosaceo: caule bicubitali: radice lenta glutinosáq;, intus alba. Althææ vero nomen inditum illi est, a multiplici excellentíque quam in medendo pręstat E vtilitate. Decocta enim in aqua mulsa aut vino, aut per se etiam tusa, efficaciter imponitur vulneribus, parotidibus, strumis, abscessibus, mámarú inflammationibus, sedis doloribus, contusis, flatuosis tumoribus ac neruorum distentionibus: siquidé discutit & maturat, aut rumF pit, & ad cicatricé perducit. At cocta, vti dictú est, si cum adipe suillo aut anserino, terebinthináve, subigatur, facit ad vuluæ inflammationes præclusionésq;, subdita in pesso. Sed & ipsius decoctum eundem obtinet effectum, relicta post partum in vtero purgamenta præthereà G extrahens. Succurrit & radicis decoctæ succus ex vino potus vrinæ difficultati, calculosorú sæuis acerbísque cruciatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis atque ruptis.

Περὶ Λογχίτιδος. Κεφ. ρξα΄.

A ΛΟΓΧΙΤΙΣ φύλλα ἔχει πρασοκάρπῳ ὅμοια, πλατύτερα δὲ καὶ ὑπέρυθρα πλεῖστα, περὶ τὴν ῥίζαν περικεκλασμένα ὡς ἐπὶ τὴν γῆν. ἔχει δὲ καὶ περὶ τὸν καυλὸν ὀλίγα, ἐφ' οὗ ἄνθη ὅμοια πιλίσκοις, τῷ τύπῳ δὲ κωμικοῖς προσωπείοις κεχηνόσι, μέλανα μὲν, λευκὸν δέ τι ἀπ' αὐτῶν B ἐξέχει ἀπὸ τοῦ χάσματος πρὸς τὸ κάτω χεῖλος, ὥσπερ γλωσσάριον· τὸ σπέρμα δὲ ὅμοιον λόγχῃ τρίγωνον ἐν περικαρπίοις· ὅθεν καὶ τῆς προσωνυμίας ἠξιώθη· ῥίζα δὲ ὁμοία δαύκῳ. φύεται ἐν τραχέσι καὶ ἀνίκμοις τόποις. ταύτης ἡ ῥίζα διουρητική, C πινομένη σὺν οἴνῳ.

Περὶ Ετέρας λογχίτιδος. Κεφ. ρξβ΄.

Λογχῖτις ἑτέρα, οἱ δὲ λογχῖτιν τραχεῖαν, φύλλα ἀνίησιν ὅμοια σκολοπενδρίῳ, τραχύτερα δὲ καὶ μείζονα, καὶ μᾶλλον ἐσχισμένα. Δύναμιν δὲ ἔχει τραυματικήν, ἀφλέγμαντον· τήκει δὲ καὶ σπλῆνα D μετ' ὄξους πινομένη.

Περὶ Ἀλθαίας. Κεφ. ρξγ΄.

ΑΛΘΑΙΑ, ἔνιοι δὲ ἰβίσκον καλοῦσι, μαλάχης ἐστὶν ἀγρίας εἶδος· φύλλα περιφερῆ ὥσπερ κυκλάμινος, ἔγχνοα· ἔχει δὲ ἄνθος ῥοδοειδές· καυλὸν δίπηχυν, E ῥίζαν δὲ γλίσχρον, λευκὴν ἔνδοθεν. Ὠνόμασται δὲ ἀλθαία, διὰ τὸ πολυαλθὲς καὶ πολύχρηστον αὐτῆς. ἑψηθεῖσα γὰρ ἐν μελικράτῳ ἢ οἴνῳ, καὶ καθ' ἑαυτὴν κοπεῖσα, ποιεῖ πρὸς τραύματα, παρωτίδας, χοιράδας, ἀποστήματα, μαστοὺς φλεγμαίνοντας, δακτυλίων ἀλγήματα, F θλάσματα, ἐμφυσήματα, συντάσεις νεύρων· διαφορεῖ γὰρ καὶ ἐκπέττει, ἢ ῥήσσει καὶ ἐπουλοῖ. συμμαλαχθεῖσα δὲ ἑφθή, ὡς εἴρηται, στέατι ὑείῳ ἢ χηνείῳ ἢ τερεβινθίνῃ, πρὸς ὑστέρας φλεγμονὰς καὶ μύσεις ἐν προσθέματι ποιεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς τὸ αὐτὸ ποιεῖ, ἄγον καὶ τὰ G καλούμενα λόχια. τὸ δὲ τῆς ῥίζης ἀφέψημα σὺν οἴνῳ πινόμενον, ὠφελεῖ δυσουροῦντας, λιθιώντων ὠμότητας, δυσεντερικούς, ἰσχιαδικούς, τρομώδεις, ῥηγματίας.

A καὶ πόνους ὀδόντων πραΰνει σὺν ὄξει ἀφεψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη. ὁ δὲ καρπὸς χλωρὸς τε καὶ ξηρὸς λεῖος καταχρισθεὶς σὺν ὄξει ἐν ἡλίῳ, σμηκτικός ἐστιν ἀλφῶν· μετ' ὀξελαίου δὲ συγχριόμενος, προφυλακτικός ἐστιν ἰοβόλων. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίας καὶ αἵματος ἀναγωγὴν καὶ διαῤῥοίας. τὸ δὲ ἀφέψημα τοῦ σπέρματος, πινόμενον καὶ πρὸς μελισσῶν καὶ τῶν λεπτῶν θηρίων πληγὰς πάντων, ἐν ὀξυκράτῳ ἢ οἴνῳ ποθέν. καὶ τὰ φύλλα δὲ μετ' ὀλίγου ἐλαίου καταπλάσσεται ἐπὶ τῶν δηγμάτων καὶ ἐπὶ τῶν πυρικαύστων. πήγνυσι δὲ ἡ ῥίζα καὶ ὕδωρ, μιγεῖσα λεία καὶ συνεξαιθριασθεῖσα.

Lac. in vet. cod. additū repertū καὶ ἐλαίῳ

Videntur hic præterea legisse interpretes καὶ σφηκῶν

V. cod Lacuna addit χλωρά

Περὶ Ἀλκέας. Κεφ. ρξδ'.

In antiquiss. codicib', teste Marcello, caput hoc cum superiore coniungitur.

Ἀλκέα καὶ αὕτη εἶδός ἐστιν ἀγρίας μαλάχης, ἔχουσα φύλλα ἐσχισμένα πρὸς τὰ τῆς ἱερᾶς βοτάνης· καυλοὺς γ'. ἢ δ'. φλοιὸν ἔχοντας κανάβει παραπλήσιον [ἄνθος μικρόν, ἐμφερὲς ῥόδῳ] ῥίζας λευκάς, πλατείας ε. ἢ ς'. ὅσον πήχεως· αἵ τινες οἴνῳ ἢ ὕδατι πινόμεναι, δυσεντερίας καὶ ῥήγματα ἰῶνται.

Vet. his caret. Margo vetust. μαλάχης μικρότερον δὲ. Quidam mauult ἀγρίας

Περὶ Καννάβεως ἡμέρου. Κεφ. ρξε'.

ΚΑΝΝΑΒΙΣ φυτόν ἐστιν εὔχρηστον ἐν τῷ βίῳ πρὸς τὰς τῶν εὐτονωτάτων σχοινίων πλοκάς· φύλλα φέρει παραπλήσια τῇ μελίᾳ, δυσώδη· καυλοὺς μακρούς, κενούς· καρπὸν στρογγύλον ὃς ἐσθιόμενος πλείων, σβέννυσι τὴν γονήν. χλωρὸς δὲ χυλισθεὶς, ἁρμόζει πρὸς τὰς τῶν ὤτων ἀλγηδόνας ἐνσταζόμενος.

Marcell. τῇ μελίᾳ perperam.

Περὶ Καννάβεως ἀγρίας. Κεφ. ρξς'.

Κάνναβις ἀγρία ῥαβδία φέρει ὅμοια τοῖς τῆς ἀλθαίας, μελάντερα δὲ καὶ τραχύτερα, καὶ μικρότερα, τὸ ὕψος πήχεως· τὰ δὲ φύλλα ὅμοια τῇ ἡμέρῳ, [τραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα.] ἄνθη ὑπέρυθρα, λυχνίδι ἐμφερῆ· σπέρμα δὲ καὶ ῥίζαν ὅμοια τῇ ἀλθαίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα ἑφθὴ καταπλασθεῖσα, φλεγμονὰς πραΰνειν, καὶ οἰδήματα διαφορεῖν, [καὶ πώρους διαχεῖν.] καὶ ὁ ἀπὸ ταύτης δὲ φλοιὸς, εὔθετος εἰς πλοκὴν σχοινίων.

Marc. παχύτερα legit. V. caret.

V. non habet conclusa.

V. non legit καὶ πώρ. διαχ.

A Eadem dentium mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Semen autē seu viride, seu etiam siccum, vitiligines in sole ex aceto perunctas emendat & exterit. Illud idem ex oxelæo perunctum, venenatorum animalium arcet iniurias. Vis quoque illi efficax contra dysenteriā, sanguinis per os reiectionem, aluíque profluuium. B Quin & bibitur in posca aut vino decoctū, contra apum aliarúmque omnium minutarum bestiolarum aculeatos ictus. Folia verò cum olei momento morsibus ipsis atque etiam igni ambustis imponuntur. Cæterùm ipsa radix aquam addensat atque coagulat, siquidē trita illi ammixta, C simúlque sub dio posita fuerit.

De Alcea. Cap. CLXIIII.

ALCEA & ipsa syluestrium maluarum generi assignatur: folia verò habet diuisa, verbenacæ proxima: caules tres aut quatuor cortice cannabino vestitos: florē paruū, rosæ similem: radices albas, latas, D quinque aut sex, ferè cubitales: quæ quidē cum vino aut aqua potæ, dysenteriæ ruptísque medentur.

De Cannabi satiua. Cap. CLXV.

CANNABIS satiua, plāta ad texendos funes validissimos mortalium generi perutilis, folia gerit E fraxini, sed fœdi odoris, caules proceros, inanes, semen rotundū: quod cibo largiore genituram extinguit. Ex eo recēte expressus succus conuenienter aurium doloribus instillatur.

De Cannabi syluestri. Cap. CLXVI.

F Syluestris cannabis virgulas profert quales althæa, sed nigriores, asperiores ac minores, cubiti altitudinem æquantes: folijs satiuæ, asperioribus tamen ac nigrioribus: floribus lychnidis, subrubris: semine & radice althææ. Vim habet decocta radix & imposita, inflammationes leniendi, G œdemata discutiendi, & tophos articulorum dissipandi. Sed & huius cortex torquēdis funibus est accommodatus.

De Ana-

De Anagyri. Cap. CLXVII.

ANAGYRIS siue Anagyros, quem alij acopon vocant, frutex est arboris instar, folijs & virgis vitici assimilis, perquàm grauis odore, *flore brassicæ, semine in longis corniculis renibus figura simili, versicolore ac solido, quod vua maturescente durescit. Huius folia recentia trita & imposita, œdemata reprimunt. Eadem (sicca) drachmæ pondere in passo suspiriosis potui dantur, itémque ad secundas, menses partúsque extrahendos, & contra capitis dolores in vino. Difficulter etiam parientibus amuleti instar adalligantur: sed à partu statim auferri abijcíque oportet. Radicis autem succus discutiẽdis concoquendísque adhibetur. Semen vero comestum vomitiones vehementer concitat.

Plin. flore oleæ. sic enim brassicã κατ' ἐξοχὴν appellat.

A Περὶ Ἀναγύρεως. Κεφ. ρξζ'.

ΑΝΑΓΥΡΙΣ, ἣ δὲ ἀνάγυρον, οἱ δὲ ˙ἄκοπον καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ φύλλοις καὶ ταῖς ῥάβδοις προσεμφερὴς ἄγνῳ, δενδρώδης, βαρύοσμος ἰσχυρῶς· ἄνθος κράμβῃ ἐοικός· καρπὸς ἐν κερατίοις μακροῖς, τὸ σχῆμα νεφρῶν, ποικίλος, ˙στερεός· B σκληροῦται δὲ περὶ τὸν τῆς σταφυλῆς πεπασμόν. Ταύτης τὰ φύλλα ἁπαλά, λεῖα καταπλασσόμενα, οἰδήματα στέλλει. ποτίζεται δὲ < πλῆθος ἐν γλυκεῖ πρὸς ἆσθμα καὶ ἐκβολὴν χορίου, καὶ ἐμμηνίων καὶ ἐμβρύου· πρὸς δὲ *κεφαλαλγίας, σὺν οἴνῳ. ἔστι δὲ περίαπτον δυστοκούσαις· C δεῖ μέντοι μετὰ τὸ ἀποτεκεῖν εὐθέως ἀφελόντα ῥίπτειν τὸ περίαμμα. τῆς δὲ ῥίζης *χυλὸς διαφορεῖ καὶ ἐκπέσσει. ὁ δὲ καρπὸς ἐσθιόμενος, ἔμετον σφοδρῶς κινεῖ.

Orib. ἄκοπον

V. στερεοῦ ὄντος. alius, ὃ καὶ ὑποστερεοῦται

De Cepæa. Cap. CLXVIII.

CEPÆA portulacę similis est, verùm nigriora habet folia, radicémque tenuem. Folia in vino pota, stranguria & vesicæ scabie laborantibus opitulantur. Maximè verò id præstant, si cum asparagi radicum, quem myacanthon vocãt, decocto bibantur.

Περὶ Κηπαίας. Κεφ. ρξη'.

ΚΗΠΑΙΑ ἐμφερής ἐστιν ἀνδράχνῃ, μελάντερα δὲ ἔχει τὰ φύλλα, ῥίζαν D λεπτήν. βοηθεῖ δὲ τὰ φύλλα πινόμενα σὺν οἴνῳ, στραγγουριῶσι καὶ ψωριῶσι τὴν κύστιν· μάλιστα δὲ ποιεῖ, μετὰ ἑψήματος ῥιζῶν ἀσπαράγου τοῦ μυακάνθου καλουμένου *πινομένη.

De Alismate. Cap. CLXIX.

ALISMA aliqui alceam, alij damasonium, alij acyron, alij denique lyron appellãt. Folia ei plantaginis, sed angustiora, conuexáque in terram. Caulis tenuis, simplex, cubito altior, thyrsi specie, habens in cacumine capitula. Flores tenues, candidi, pallescentes, radices vt veratri nigri, tenues, odoratæ, acres ac modicè pingues: aquosos amat tractus. Radix drachmæ vnius aut alterius pondere in vino pota his conuenit qui leporem marinum deuorarunt: iísque qui à rana rubeta demorsi sunt, vt & ijs qui opium hauserunt. Valet & contra tormina ac dysenteriam, per se aut cum pari modo seminis dauci potui data. Sed & conuulsis & contra vuluæ vitia prodest. At herba ipsa sistit aluum, ac mẽses ciet, tumorésque imposita mitigat.

Περὶ Ἀλίσματος. Κεφ. ρξθ'.

E ΑΛΙΣΜΑ, οἱ δὲ ἀλκέαν, οἱ δὲ δαμασώνιον, οἱ δὲ ἄκυρον, οἱ δὲ λύρον καλοῦσι· φύλλα μὲν ἔχει ˙ἀρνογλώσσῳ ὅμοια, στενότερα δὲ καὶ ἐπὶ γῆν κλώμενα· καυλὸς δὲ ˙λεπτός, ἁπλοῦς ὑπὲρ πῆχυν ἔχων κεφάλια, θυρσοειδής· ἄνθη λεπτά, λευκά, ˙ὕπωχρα· ῥίζαι ὡς F μέλανος ἐλλεβόρου λεπταί, εὐώδεις, δριμεῖαι, ὑπολίπαροι· ὑδρηλὰ δὲ φιλεῖ χωρία. Ἁρμόζει ἡ ῥίζα πινομένη σὺν οἴνῳ, ὅσον < α'. ἢ β'. τοῖς λαγωὸν βεβρωκόσι θαλάσσιον, καὶ τοῖς ὑπὸ φρύνου δηχθεῖσι, καὶ τοῖς ὄπιον πεπωκόσι· *καὶ στρόφοις καὶ δυσεντερίαις καθ' αὑτήν, καὶ G σὺν ἴσῳ δαύκῳ πινομένη. ἁρμόζει καὶ σπάσμασι, καὶ πρὸς τὰ ὑστερικὰ πάθη. ἡ δὲ πόα ἵστησι κοιλίαν, καὶ ἔμμηνα ἄγει, καὶ οἰδήματα καταπλασθεῖσα πραΰνει.

V. addit ὕδατος

V. λεπτός, στελέχη ἔχων, ἁπλοῦς ὑπὲρ πῆχυν.

V. caret.

Περὶ Ὀνοβρυχίδος. Κεφ. ρο'.

A ΟΝΟΒΡΥΧΙΣ φύλλα ἔχει ὅμοια φακῷ, μικροῦ μακρότερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον· ἄνθος φοινικοῦν, μικρὰν ῥίζαν. φύεται ἐν καθύγροις καὶ ἀργοῖς τόποις.

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πόα ἐπιπλασθεῖσα λεία, διαχεῖν φύματα· μετ' οἴνου δὲ πινομένη, στραγγουρίαν θεραπεύει· σὺν ἐλαίῳ δὲ B ἀλειφομένη, ἱδρῶτας κινεῖ.

Περὶ Ὑπερικοῦ. Κεφ. ροα'.

ΥΠΕΡΙΚΟΝ, οἱ δὲ ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ κόριον, οἱ δὲ χαμαιπίτυν, διὰ τὸ τὸ περὶ τὸ σπέρμα ὀσμὴν ἐοικέναι πιτυΐνῃ ῥητίνῃ· φύλλα ἔχει πηγάνῳ ὅμοια. θάμνος φρυγανώδης, σπιθαμιαῖος, ὑπέρυθρος· ἄνθος C ἔχων μήλινον ὅ, διατριβὲν ἐν τοῖς δακτύλοις αἱματῶδη τὸν χυλὸν ἐκκρίνει, ὅθεν καὶ ἀνδρόσαιμον ἐκλήθη. χλωνάκια ὑποδασέα, προμήκη ἐν ᾧ περιφέρει, μέγεθος κριθῆς, ἐν ᾧ σπέρμα μέλαν ῥητίνης ὄζον. φύεται δὲ ἐν ἐργασίμοις καὶ τραχέσι τόποις.

D Δύναμιν δὲ ἔχει διουρητικήν, καὶ ἐμμηνίων ἀγωγόν, προστιθέμενον· τεταρταίους δὲ καὶ τριταίους ἀπαλλάσσει, μετ' οἴνου πινόμενον· θεραπεύει δὲ ἰσχιάδας ἐπὶ ἡμέρας μ'. τὸ σπέρμα πινόμενον. καὶ τὰ φύλλα σὺν τῷ σπέρματι καταπλαττόμενα, κατακαύματα ἰᾶται.

Περὶ Ἀσκύρου. Κεφ. ροβ'.

E Ἄσκυρον, οἱ δὲ ἀσκυροειδές, οἱ δὲ ἀνδρόσαιμον, καὶ τοῦτο εἶδός ἐστιν ὑπερικοῦ, μεγέθει διαφέρον, κλωσὶ μεῖζον, φρυγανωδέστερον δὲ καὶ πεφοινιγμένον τοῖς φύλλοις λεπτοῖς· ἄνθη δὲ μήλινα φέρει· καρπὸν δὲ ὅμοιον ὑπερικῷ, ὄζοντα ῥητίνης, καὶ ἐν τῷ παρατριβῆναι οἱονεὶ αἱμάσσοντα τοὺς F δακτύλους, ὡς διὰ τοῦτο ἀνδρόσαιμον καλεῖσθαι. Ποιεῖ δὲ ὁ τούτου καρπὸς πρὸς ἰσχιάδας, πινόμενος μεθ' ὑδρομέλιτος κοτυλῶν β'. ἄγει γὰρ χολώδη κόπρια πολλά. συνεχῶς δὲ διδόναι χρή, ἄχρις ἂν ὑγιασθῶσι. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρίκαυστα ἐπιπλασθείς.

Περὶ Ἀνδροσαίμου. Κεφ. ρογ'.

G Ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ Διονυσιάδα, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἄσκυρον καλοῦσι. διαφέρει δὲ τοῦ ὑπερικοῦ καὶ τοῦ ἀσκύρου, θάμνος ὢν λεπτόκαρφος, φρυγανώδης, πεφοινιγμένος τὰ ῥαβδία·

De Onobrychide. Cap. CLXX.

ONOBRYCHIS folia habet lentis ferè lõgiora, caulem dodrantalem, florem puniceũ, radicẽ exiguam. Nascitur in humentibus & incultis locis. Herba si trita illinatur, panos discutiendi vim habet. Cum vino autẽ pota, stranguriç medetur, & inuncta ex oleo sudores mouet.

De Hyperico. Cap. CLXXI.

HYPERICVM alij androsæmõ, alij corion appellant: sunt qui & chamæpityn, quoniam semen odore pineam resinam imitatur. Frutex est surculaceus, dodrantalis, rubescens, folijs rutç: flore verò luteo, violæ albæ simili, qui quidem digitis tritus sanguineũ succum remittit: qua ex causa etiã androsæmon appellatum est: calyculis subhirsutis, in rotũdo oblongis, hordei magnitudine, in quibus semẽ nigrum & resinosi odoris. Gignitur locis cultis & asperis. Vrinam cit, subditúmque menses trahit: ex vino autem bibitum, tertianis quartanísq; liberat. Medetur & semẽ ischiadicis, quadraginta diebus haustũ. Sed & folijs cum semine impositis ambusta sanantur.

De Ascyro. Cap. CLXXII.

Ascyron siue Ascyroïdes, alijs androsæmon, etiã hyperici genus est; magnitudine distans: siquidem ramos habet maiores, ac fruticosius est: folijs interim tenuibus, puniceo colore rubẽtibus: flores luteos profert, & fructũ hyperico similem ac resinosi odoris: cuius attritu digiti veluti cruentãtur: qua de causa androsæmon (quasi humanũ sanguinem dixeris) vocauere. Est & huius fructus ad ischiadicos efficax potus in hydromelitis heminis duabus. Nã biliosa recremẽta plurima aluo detrahit. Sed dari frequẽtiùs oportet, donec sanitati restituti fuerint. Illinitur & ambustis efficaciter.

De Androsæmo. Cap. CLXXIII.

Androsæmõ, quod alij Dionysiada, alij etiã ascyron appellãt, ab hyperico & ascyro differt: frutex verò est ramulis gracilibus, surculosus, virgultis puniceo colore rubẽtibus,

Ald. in nothis inserit τὰ μὴ
Ald. μικρά
V. μικρὸν legit.
V. codex hæc rutæ syluestri adscribit.
V. addit ἀνθῶν.
Al. παραπλήσια
V. θαμνίον φρυγανῶδες
V. quidam tota hac periodo caret, vt & Orib. vsque ad κλωνάρια
V. κλωνίον ὑπόδασυ
V. ἥμισυ κριθῆς
Al. χωρίοις
Al. τεταρταίου ἀπαλλάττει
V. quidam caret. Margo habebat, τὸ ὑπερικὸν ἰσοδύναμον τῷ ἀνδροσαίμῳ καὶ τῷ ἀγρίῳ πηγάνῳ.
V. hanc vocem delet, vti & μεῖζον.
Ald. codex addit, τὸ σπέρμα
Marc. legit κοτύλων
V. addit καὶ
pl. drachmis duabus

folijs triplo quadruplóve maioribus quàm sint rutæ folia, quæque trita vinoso succo manant. Habet autem alas in cacumine complures, vtrinq; expansas pinnatásque: circa quas flosculi pusilli lutei, & in calyculis semé papaueris nigri, veluti punctis notulisve distinctum. Huius coma contrita resinosum odorem reddit. Sed & semen tritum drachmis duabus potum, excrementa biliosa trahit: prodest verò maximè ischiadicis, verùm à purgatione aquam insuper sorbere oportet. Cæterùm illita herba medetur ambustis, & sanguinem cohibet.

A φύλλα τριπλασίονα ἢ τετραπλασίονα τῶ πηγάνου, ἃ τριφθέντα οἰνώδη χυλὸν ἀφίησι· μασχάλας δ' ἔχει πλείους ἐπ' ἄκρῳ τεταρσωμένας· περὶ ἃς ἀνθύλλια μικρὰ, μήλινα· καρπὸς ἐν κάλυκι, ὅμοιος τῷ τῆς μελαίνης μήκωνος, οἱονεὶ κατάγραφος. ἀνατριφθεῖσα δὲ ἡ κόμη, ῥη-B τινώδη ὀσμὴν ἀποδίδωσι. Καὶ τούτου ὁ καρπὸς λεῖος δυοῖν < ὁλκὴ ποθεὶς, ἄγει χολώδη κόπρια· θεραπεύει δὲ μάλιστα ἰσχιάδας· δεῖ δὲ μετὰ τὴν κάθαρσιν ὕδατος ἐπιρρόφεῖν. καὶ πυρίκαυστα δὲ ἡ πόα καταπλασθεῖσα ἰᾶται. καὶ αἷμα ἐπέχει.

V. deles
Dod. legit ὁμοίως
Quidam addit αἵματι
V. ποιας substituit, ac ita quoque legit Lacuna.

De Cori. Cap. CLXXIIII.

C Περὶ Κόρεως. Κεφ. ροδ'.

CORIS, quod aliqui etiam hypericum appellant, frutex est folio ericæ, sed minore, pinguiore & rubente, dodrantalis, ori gratus, acris & odoratus. Huius semen potum vrinas menséisque ciet. Est & auxilio ex vino potum à phalangio demorsis, ischiadicis & opisthotonicis: itémque rigoribus addito pipere. Sed & eo vtiliter opisthotonici cum oleo perunguntur. [Radix in vino decocta potáque, resolutis egregiè opitulari creditur: sed laborantem inter potandum bene circumquaque operiri decet: siquidem corpore toto sudorem ciet, qua ex re agilitas pristina recuperatur.]

ΚΟΡΙΣ, ἣ δὴ καὶ τοῦτο ὑπερικὸν καλοῦσι, φύλλον ἔχει παραπλήσιον τῷ τῆς ἐρείκης, μικρότερον δὲ καὶ λιπαρώτερον καὶ ἐρυθρόν. θάμνος δ' ἐστὶ σπιθαμιαῖος, εὔστομος, δριμὺς καὶ εὐώδης. Τούτου ὁ καρπὸς πινόμενος, οὖρα καὶ καταμήνια D ἄγει. βοηθεῖ καὶ φαλαγγιοδήκτοις, ἰσχιαδικοῖς τε καὶ ὀπισθοτονικοῖς, σὺν οἴνῳ πινόμενος· πρὸς δὲ ῥίγη σὺν πεπέρει. ἐπὶ δὲ ὀπισθοτονικῶν καὶ σύγχρισμά ἐστι σὺν ἐλαίῳ ἁρμόδιον. [ἡ δὲ ῥίζα τούτου σὺν οἴνῳ ἑψηθεῖσα καὶ ποθεῖσα παρέτοις καλῶς βοηθεῖν πιστεύεται· δεῖ δὲ τὸν πάσχοντα ἐν E τῷ πίνειν περισκέπεσθαι καλῶς. ἱδροῖ γὰρ ὅλον τὸ σῶμα καὶ τὴν εὐκινησίαν ἐκ τούτου λαμβάνει.]

Conclusa habet Ald. eod. in nothis: eadé ' ouppylus in vtroq; vetusto codice reperit in capitis calce.
Aliàs πιστεύεται
Al. ὅτως.

De Chamæpity, seu abiga. Cap. CLXXV.

Περὶ Χαμαιπίτυος. Κεφ. ροέ.

CHAMÆPITYS, quá qui Pontum incolút, holocyrton, Athenienses Ioniam, EVboici sideritin vocant, herba est quæ humi serpit, incuruæ similis, folijs semperuiui minoris, at multò tenuioribus pinguioribúsque & hirsutis, circa ramulos densis, odore pinus: floribus tenuibus, luteis, vel candidis: radice cichorij. Huius folia septem diebus in vino pota regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, ischiadé sanant. Dantur & hepaticis & vrinæ difficultate laborantibus, ac peculiariter nephriticis: torminosis etiá prosunt. Vtútur & ea herba Heracleæ Pon-

ΧΑΜΑΙΠΙΤΥΣ, ἣν οἱ ἐν Πόντῳ ὁλόκυρον καλοῦσι, Ἀθηναῖοι Ἰωνίαν, ἐν δὲ Εὐβοίᾳ σιδηρῖτιν, πόα ἕρπουσα ἐπὶ F γῆς, ἐπίκυρτος· φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια ἀειζώῳ μικρῷ, λεπτότερα δὲ πολλῷ καὶ λιπαρώτερα καὶ δασέα, πυκνὰ περὶ τοὺς κλάδους, ὀσμὴν ἔχοντα πίτυος, ἄνθη λεπτὰ, μήλινα, ἢ λευκά· ῥίζαν δ' ὡς κιχωρίου. Ταύτης τὰ φύλλα πινόμενα μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας ζ'. ἴκτερον θεραπεύει. ἐπὶ δὲ μ'. ἰ-G σχιάδα θεραπεύει μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμενα· δίδοται καὶ ἡπατικοῖς καὶ δυσουροῦσι καὶ νεφριτικοῖς ἰδίως, ἁρμόζοντα καὶ στροφουμένοις. χρῶνται δ' αὐτῇ καὶ οἱ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Πον-

Ald. ἴωνοι
V. caret. Orib. interpres vertit, paulò.
V. caret. Expungit etiam Marcellus.

λικῇ, ὡς ἀντιδότῳ, πρὸς ἀκόνιτον ποτίζοντες τὸ ἀφέψημα. καταπλάσσεται δὲ πρὸς τὰ προειρημένα μετὰ ἀλφίτων δεδευμένων τῷ ἀφεψήματι τῆς πόας. λεανθεῖσα δὲ σὺν σύκοις καὶ αὐτὴ καταποτίου διδομένη, μαλάσσει κοιλίαν. μετὰ μέλιτος δὲ καὶ λεπίδος καὶ ῥητίνης ἀναληφθεῖσα, καθαίρει. ἄγει δὲ καὶ τὰ ἀπὸ ὑστέρας, προστεθεῖσα σὺν μέλιτι. διαφορεῖ δὲ καὶ σκληρίας μαστῶν, καὶ τραύματα κολλᾷ. καὶ ἕρπητας ἐπέχει μετὰ μέλιτος καταπλασσομένη.

A ticæ incolæ, velut antidoto, contra aconitum decoctum ipsius propinantes. Porro ad antedicta quoque vitia cum polenta iure decocti subacta imponitur. Contrita verò cum ficubus & pilularum instar[*] exhibita, aluum emollit. At excepta melle cum æris squama & resina, etiam purgat. Extrahit & quæ in B vtero morantur cum melle subdita in pesso. Mammarum quoque duritias discutit, vulneráque glutinat. Herpetas denique illita cum melle cohibet.

[*] addit vl. hydropicis

Περὶ Ἑτέρας χαμαιπίτυος.
Κεφ. ρος΄.

Ἔστι καὶ ἑτέρα χαμαιπίτυς. κλάδους ἔχουσα πηχυαίους, ἀγκυροειδεῖς, λεπτοκάρφους· κόμην δὲ ἐοικυῖαν τῇ προειρημένῃ αὐτῆς, καὶ ἄνθος λευκόν· σπέρμα δὲ μέλαν· ἀπόζει δὲ καὶ αὐτὴ πίτυος. Καὶ τρίτη τὶς ἐστὶν ἄρρην καλουμένη. ἔστι δὲ βοτάνιον * λεῖον, ἔχον φυλλάρια λεπτὰ, λευκὰ, δασέα· καυλὸν δὲ * τραχὺν, λευκόν· ἀνθύλλια μήλινα· σπερμάτιον δὲ παρὰ τὰς μασχάλας. ὄζει δὲ καὶ τοῦτο πίτυος. Δύναμιν δὲ ἔχουσι καὶ αὐταὶ ὁμοίαν τῇ προειρημένῃ, οὐ μὴν οὕτω πρακτικήν.

Alter παχὺν, quam lectionem probat Hermolaus. Oribasij interpres hirsutū vertit.

Τέλος τοῦ λόγου τρίτου.

De altera Chamæpity.
Cap. CLXXVI.

C Est & altera Chamæpitys, ramis cubitalibus, in anchoræ speciem incuruatis, gracilibus: coma supradictæ, flore candido, ac semine nigro. Sed & hæc pinum redolet. Additur & tertia quæ mascula nominatur. Est autem herbula læuis, foliolis tenuibus, albis, pilosis: caule scabro, candido: pu- D sillis floribus luteis, ac minuto semine iuxta alas. Resipit & hæc pinum. Vtraque porrò vim antedictæ similem obtinet, at non perinde efficacem.

Tertij libri finis.

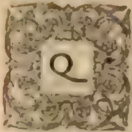




PEDACII DIOSCORIDIS ANAzarbæi De medica materia Liber quartus.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑζαρβέως Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον τέταρτον.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.



QVONIAM tribus libris prioribus, amantissime Aree, de aromatis, oleis, vnguentis, arboribus, animalibus, cerealibus, oleribus, radicibus, succis, herbis ac seminibus, egimus: in hoc quarto de ijs quæ restant herbis atque radicibus, disseremus.

De Vettonica. Cap. I.

CESTRON, quod psychrotrophon vocitatur, quoniam frigidissimis in locis reperiatur, Romani Vetonicam seu rosmarinum appellant: herba est caulem proferẽs tenuem, cubiti altitudine, aut etiã maiorem, quadrangulum: folia longa, mollia, quernis similia, in ambitu incisuris diuisa, boni odoris, ac prope radicem maiora: semen in summitate caulium, thymbræ modo spicatum inest. Decerpta huius folia siccari oportet: quippe quorũ sit etiam maior & frequentior vsus. Radices verò subsunt tenues, ceu ellebori: quę quidem ex hydromelite potæ, pituitosam vomitionem euocant. At folia ad conuulsa, rupta, vuluæq; vitia & strãgulationes drachmæ pondere ex aqua mulsa potui dantur: & contra venenatarum bestiarum morsus, drachmis tribus ex vini heminis duabus: sed & herba earundem morsibus vtiliter imponitur: itidémque aduersus venena drachmæ pondere ex vino pota prodest. Quin & ei qui ipsam in potu præsumpserit, haustum deinde lethale medicamentum minimè nociturum est. Vrinas prætereà ciet, aluúmque subducit. Medetur & comitialibus atque insanis ex aqua pota: hepaticis verò ac sple-



A Ἐν τοῖς πρὸ τούτου τρισὶ βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, παραδόντες περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων καὶ ζώων καὶ σιτηρῶν καὶ λαχάνων καὶ ῥιζῶν καὶ χυλισμάτων καὶ βοτανῶν καὶ σπερμάτων, ἐν τούτῳ τετάρτῳ ὄντι, περὶ τῶν
B λειπομένων βοτανῶν καὶ ῥιζῶν διαλεξόμεθα.

Περὶ Κέστρου. Κεφ. α'.

ΚΕΣΤΡΟΝ τὸ καλούμενον ψυχότροφον, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ψυχροτάτοις εὑρίσκεται τόποις, ὃ Ῥωμαῖοι βετονίκην καλοῦσιν, ἢ ῥοσμαρῖνον· πόα ἐστὶ καυλὸν ἔχουσα λεπτὸν πήχεως τὸ ὕψος, ἢ καὶ μείζονα, τετρά-
C γωνον· φύλλα μακρά, μαλακά, ὅμοια δρυΐ, τὴν περιφέρειαν ἐσχισμένα, εὐώδη, μείζονα δὲ τὰ πρὸς τὴν ῥίζαν· ἐπ' ἄκρῳ δὲ τῶν καυλῶν ἔνεστι τὸ σπέρμα ἐσταχυωμένον ὥσπερ θύμβρας. ταύτης τὰ φύλλα δεῖ συλλέγοντας ξηραίνειν· ὧν ἐστι καὶ ἡ πλείων χρῆσις. ῥίζαι δὲ ὕπεισι λεπταὶ ὡς ἐλλεβόρου,
D αἵτινες φλεγματώδη προσκαλοῦσιν ἔμετον, μεθ' ὑδρομέλιτος πινόμεναι. τῶν δὲ φύλλων * διδόναι πρὸς τὰ σπάσματα, ῥήγματα, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς διαθέσεις, καὶ πνίγας ὑστερικὰς < α' ὁλκὴ μεθ' ὑδρομέλιτος * πινόμενα. θηριοδήκτοις δὲ ὁλκαὶ γ'. μετ' οἴνου κοτυλῶν β'. καταπλασσομένη δὲ ἡ πόα, ὠφε-
E λεῖ τοὺς θηριοδήκτους, καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα ὁλκὴ μετ' οἴνου ποθεῖσα ἁρμόζει· ἐὰν δέ τις προπίῃ, οὐδὲν βλαβήσεται λαβὼν φάρμακον θανάσιμον. ἔστι δὲ οὐρητική, κοιλίας τε ὑποβιβαστική· θεραπεύει δὲ καὶ ἐπιλήπτους, καὶ μαινομένους, μεθ' ὕδατος πινομένη, καὶ ἡπατικούς· σπλη-

Al. ἐστὶ ...

V. μελὺς ... Samb.

V. omittit, non male Samb.

V. ἰνώδη. Mar. εὐώδη καὶ ἰνώδη Marcelli ... ...

Dalech. ἐσταχυωμένον scil. καυλῶν.

V. legit φλεγματώδη κινοῦσι, πινόμεναι μεθ' ὑδρομέλιτος.

V. ἐξ ὕδατος addit.

V. delet. Al. μετ᾽ ὀξέος καὶ μέλιτος.

νικοῖς * δὲ, μετ᾽ ὀξυμέλιτος ὁλκὴ < α. ἐπιποθεῖσα· ποιεῖ δὲ καὶ πέψιν, ἐάν τις μετὰ τὸ δεῖπνον αὐτὴν κυάμου μέγεθος καταπίῃ μετὰ μέλιτος ἑφθοῦ. ὁμοίως καὶ ὀξυρεγμιῶσι δίδοται· στομαχικοῖς δὲ διαμασᾶσθαι καὶ καταπίνειν τὸν χυλὸν, εἶτ᾽ ἐπιρροφᾶν οἶνον κεκερασμένον. δίδοται δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς ὁλκὴ τετρωβόλου μετὰ κεράματος κυάθου ἑνὸς γαλακτώδες· ἰσχιαδικοῖς τε μεθ᾽ ὕδατος καὶ νεφριτικοῖς καὶ κύστιν ἀλγοῦσιν· ὑδρωπικοῖς δὲ < β. μεθ᾽ ὑδρομέλιτος, πυρέσσουσιν· ἀπυρέτοις δὲ, σὺν οἰνομέλιτι· ἰκτεριῶντάς τε καθίστησι, καὶ καταμήνια ἄγει ὁλκὴ < α. μετ᾽ οἴνου πινομένη· κοιλίαν δὲ < δ΄. ποθεῖσαι καθαίρουσι μεθ᾽ ὑδρομέλιτος κυάθων δέκα. ποιεῖ καὶ πρὸς φθισικοὺς, ἐμπυϊκοὺς, μετὰ μέλιτος. ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ τὰ φύλλα ξηρὰ λεῖα ἐν κεραμέῳ ἀγγείῳ.

V. αἱμοπτοϊκούς.

Περὶ Βρεττανικῆς. Κεφ. β΄.

V. caret. V. ἐμφερῆ. V. δασέα.

ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ἢ Βεττονική, πόα ἐστὶν ἔχουσα φύλλα ἐμφερῆ λαπάθῳ ἀγρίῳ, μελάντερα δὲ καὶ δασύτερα, στύφοντα ἐν τῇ γεύσει· καυλὸν δὲ ἀνίησιν οὐ μέγαν· ῥίζαν λεπτὴν καὶ βραχεῖαν. χυλίζεται δὲ αὐτῆς τὰ φύλλα, καὶ ἐν ἡλίῳ ἢ πυρὶ συστρέφεται. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ἰδίως ἁρμόζουσαν πρὸς τὰς ἐν στόματι καὶ παρισθμίοις νομάς. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ λοιπὰ ὅσα στύψεως χρῄζει.

Περὶ Λυσιμαχίου. Κεφ. γ΄.

ΛΥΣΙΜΑΧΙΟΝ, οἱ δὲ λύτρον καλοῦσι, καυλοὺς ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, λεπτοὺς, θαμνώδεις, ὧν παρὰ τὰ γόνατα φύλλων λεπτῶν ἐκφύσεις, παραπλησίων τοῖς τῆς ἰτέας, στυφόντων ἐν τῇ γεύσει· ἄνθος πυρρὸν ἢ χρυσοειδές. φύεται ἐν ἑλώδεσι τόποις, καὶ παρὰ τὰ ὕδατα. Ἁρμόζει δὲ ὁ χυλὸς τῶν φύλλων στυπτικὸς ὤν, πρὸς αἵματος ἀναγωγὰς, καὶ δυσεντερίας, πόμα τε καὶ ἔγκλυσμα· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἵστησιν ἐν προσθέτῳ· καὶ πρὸς τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας ἐμφερομένη ἡ πόα ἁρμόζει. ἔστι δὲ καὶ τραυματικὴ καὶ ἴσχαιμος· θυμιαθεῖσα δὲ δριμύτατον ἔχει τὸν καπνόν.

V. ἄνθη χρυσοειδῆ αἳ ἐν σκιαδίῳ.

Marc. legit ἔγχυμα.

V. Epit. καὶ ὁ χυλὸς μᾶλλον.

A neticis, drachmæ pondere in aceto mulso. Concoctionem quoque facit, si quis ipsam à cœna, fabæ magnitudine cum melle cocto deuorarit. Simili modo & acidum eructantibus exhibetur. Stomachicis autem eam manducare, succúmque deuorare, deindéq; vinum dilutũ insuper sorbere proderit. Da-
B tur & sanguinem excreantibus, obolis tribus in vini diluti egelidi cyatho vno: itémque ischiadicis, nephriticis, & à vesica dolentibus, ex aqua: hydropicis autem binis drachmis, ex aqua mulsa, si quidem febricitent: sin aliter, ex mulso. Regio quoque morbo laborantes recreat, ac mẽses pellit, drachmę pon-
C dere in vino pota: drachmis verò quatuor bibita in aquæ mulsæ cyathis decem, aluum purgat. Est & phthisicis ac empyicis auxilio cum melle. Cæterùm folia arefacta tritáque in fictili vase recõdi oportet.

De Britannica. Cap. II.

D BRITANNICA seu Vettonica, herba est folijs syluestris lapathi, at nigrioribus ac pilosioribus, gustu adstringentibus: caulẽ verò promit non ita magnum: radice autem tenui breuíque nititur. Folijs exprimitur succus, qui sole aut igni cogitur & inspissatur. Vim porrò habet astrictoriã, priuatim oris ac ton-
E sillarum depascẽtibus vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione opus est.

De Lysimachia. Cap. III.

LYSIMACHIA, quã aliqui lytron appellant, caules emittit cubitales aut etiam altiores, tenues, fruticosos, à quorum geniculis folia
F prodeunt salignis similia, gustu astringentia: flos est fuluus aureúsve. Nascitur in palustribus & secus aquas. Foliorum succus, qua pollet astringendi vi, sanguinis reiectiones supprimit: valet etiam ad dysenteriam, seu potui datus, seu etiam clystere infusus: fluorem quoque muliebrem sistit, subditus in pesso. Sed
G & herba sanguinis è naribus profluuio subuenit, ijsdem indita. Est & vulneraria, sanguinémq; supprimit. Acerrimũ verò nidorẽ suffita red-

dit, adeò vt & serpentes abigat, & muscas enecet.

De Polygono mare. Cap. IIII.

POLYGONON mas, Latinis sanguinaria seu sanguinalis, herba est quæ ramos habet exiles, teneros, numerosos, geniculis intersceptos, qui graminis instar humi serpunt, neque à terra attolluntur: folia rutæ, sed longiora molliorâque, semine sub singulis folijs turgescẽte, vnde & marem appellari volũt: flos ei candidus aut puniceus. Vis epoti succi, astringere & refrigerare: prodest cruẽtis excreationibus, alui fluxionibus, cholera & stranguria laborantibus: nam euidenter vrinas ciet. Cum vino potus venenatorum morsibus auxiliatur, ac febriũ circuitus finit, si hora vna ante accessionẽ assumatur. Sistit & subditus fluorem muliebrẽ, ac auribus dolentibus purulentísve vtiliter instillatur. Cum vino autem decoctus adiecto melle, facit eximiè ad genitalium vlcera. Folia verò stomachi feruori, sanguinis reiectioni, herpetibus, erysipelatis, inflammationibus, œdematis & recentibus vulneribus imponuntur.

De Polygono fœmina. Cap. V.

Polygonon fœmina frutex est exiguus, vno caule præditus, tener & arundini similis, geniculis densus: quorum alia alijs tubarũ modo inseruntur infarciuntúrve. Ipsos verò geniculorũ articulos cingunt in orbem apices, foliolis pini similes: radix superuacua. Nascitur in aquosis. Huic vis astringens ac refrigerans, ad eadem valens, ad quę antedicta: sed inefficacior.

De Polygonato. Cap. VI.

POLYGONATVM in montibus nascitur, frutex cubito altior, folijs lauri, at latioribus, & læuioribus, sapore quodammodo malum cotoneum aut punicum redolentibus, siquidem gustanti astrictum saporem resipiunt: flores autẽ per singulos foliorum exortus promit candidos, folijs ipsis numerosiores, incœpta à radice supputatione: radicem verò habet albam, mollem, longam, crebris nodis ceu geniculis cinctam, den-

A ὥς τε καὶ ἑρπετὰ διώκειν, καὶ μυίας ἀποκτείνειν.

Περὶ Πολυγόνου ἄρρενος. Κεφ. δ'.

ΠΟΛΥΓΟΝΟΝ ἄρρεν πόα ἐστὶ κλῶνας ἔχουσα λεπτούς, τρυφερούς, πολλούς, γόνασι περιειλημμένους, ἕρποντας ἐπὶ τῆς γῆς ὥσπερ ἄγρωστις· [φύλλα δὲ πηγανίου ὅμοια, ἐπιμηκέστερα δὲ καὶ μαλακώτερα· B ἔχει δὲ καρπὸν παρ' ἕκαστον φύλλον· ὅθεν καὶ ἄρρεν καλεῖται·] ἄνθος δὲ λευκὸν ἢ φοινικοῦν. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν· ὁ χυλὸς πινόμενος· ἁρμόζει δὲ αἱμοπτοϊκοῖς, καὶ τοῖς κατὰ κοιλίαν ῥεύμασι, χολερικοῖς τε καὶ στραγγουριῶσιν· ἄγει γὰρ οὖρα ἐναργῶς. βοηθεῖ καὶ θηριοδήκ- C τοις μετ' οἴνου πινόμενος, καὶ πρὸς περιόδους, πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας λαμβανόμενος. ἵστησι δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον προστεθείς, καὶ πρὸς ὠταλγίας καὶ πυορροίας ἐνσταζόμενος ἁρμόζει. συνεψηθεὶς δὲ οἴνῳ καὶ μέλι προσλαβών, ἄκρως ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν αἰδοίοις D ἕλκη. καταπλάσσεται δὲ τὰ φύλλα πρὸς στομάχου ἔγκαυσιν, καὶ αἵματος ἀναγωγὴν καὶ ἕρπητας, ἐρυσιπέλατά τε καὶ φλεγμονάς, καὶ οἰδήματα, καὶ τραύματα πρόσφατα.

V. caret.
Sic alius codex & Orib. at vulg. exempl. ἐπιμηκέστερα.
V. caret his παρ' ἕκ. φύλλ.
V. non agnoscit.
Al. ὁ δὲ χυλὸς πινόμενος ἁρμόζει αἱμοπτοϊκοῖς &c.

Περὶ Πολυγόνου θήλεος. Κεφ. ε'.

Πολύγονον θῆλυ θαμνίον ἐστὶ μονό- E κλωνον, τρυφερόν, καλαμοειδές, γόνατα συνεχῆ ἔχον ἐγκείμενα ἀλλήλοις ὥσπερ σάλπιγγος· καὶ περὶ τοῖς γόνασιν ἐν κύκλῳ ἐξοχαὶ πίτυος, φυλλαρίοις ἐοικυίας. ῥίζα ἀχρεῖα· φύεται παρὰ τοῖς ὑδατώδεσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν, ποιοῦσαν τὰ αὐτὰ τῷ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι μὴ F ἀσθενέστερον.

Videtur Orib. interpres legisse, θαμνίον ἐστὶ πολύκλωνον οὐ μονόκλωνον, τρυφερόν, καλαμοειδές.
Al. μαλακοειδές.

Περὶ Πολυγονάτου. Κεφ. ς'.

ΠΟΛΥΓΟΝΑΤΟΝ φύεται ἐν ὄρεσι, θάμνος μείζων πήχεως· φύλλα ἔχων ὅμοια δάφνῃ, πλατύτερα δὲ καὶ λειότερα. γευομένῳ ὅμοιόν τι μήλῳ κυδωνίῳ ἢ ῥοιᾷ. [μετὰ στύψεως γὰρ] προσβάλλει. καθ' ἑκάστην δὲ G ἔκφυσιν τῶν φύλλων ἄνθη λευκά, τῷ πλήθει ὑπερέχοντα τῶν φύλλων τοῦ ἀριθμοῦ ἀπὸ τῆς ῥίζης γινομένου· ῥίζαν δὲ λευκήν, μαλακήν, μακράν, πολυγόνατον, δα-

σπίδην, βαρύοσμον, πάχος ἔχουσα δακτύλου, A ποιοῦσαν πρὸς τραύματα, καταπλασσομένην· αἴρει δὲ καὶ σπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ.

Περὶ Κληματίδος. Κεφ. ζ'.

ΚΛΗΜΑΤΙΣ, οἱ δὲ δαφνοειδὲς, οἱ δὲ μυρσινοειδὲς, οἱ δὲ πολυγονοειδὲς καλοῦσι· φύεται ἐν *εὐγείοις. κλημάτια δὲ ἔχει *μικρὰ ὅσον σχοίνου τὸ πάχος, πέταλον δὲ μι- B κρὸν, δάφνῃ ἐμφερὲς τῷ τε σχήματι καὶ τῇ χρόᾳ, μικρότερον δὲ πολλῷ. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ σὺν οἴνῳ πινόμενα, διαῤῥοίας καὶ δυσεντερίας παύει· μετὰ γάλακτος δὲ καὶ ῥοδίνου, ἢ κυπρίνου ἐν πεσσῷ προστιθέμενα, ὑστέρας πόνους θεραπεύει. παύει δὲ καὶ ὀδόντων πόνους διαμασσω- C μένη. βοηθεῖ καὶ θηριοδήκτοις *ἐπιτιθεμένη. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἀσπιδοδήκτοις μετ' ὄξους πινομένη, βοηθεῖν. φύεται δὲ ἐν χέρσοις.

Sic Gal. & v. cod.

Cratc. ὀλιγοῖτον

Lacuna legit in vet. cod. διαμασσωμένη καὶ ἐπιτιθεμένη.

Περὶ Πολεμωνίου. Κεφ. η'.

ΠΟΛΕΜΩΝΙΟΝ, οἱ δὲ φιλεταίρειον, Καππάδοκες μὲν *χιλιοδύναμιν κα- D λοῦσι, κλωνία ἔχει λεπτὰ τεταρσωμένα· φύλλα δὲ ὀλίγῳ μείζονα πηγάνου, *ἐπιμηκέστερα δὲ πρὸς τὰ τοῦ πολυγόνου ἢ τῆς καλαμίνθης. ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτῶν ὥσπερ κόρυμβοι, ἐν οἷς σπέρμα μέλαν· ῥίζα *πηχυαία, ὑπόλευκος, ἐμφερὴς στρουθίῳ· φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Ταύτης ἡ E ῥίζα πίνεται ἐν οἴνῳ πρὸς θηρία καὶ δυσεντερίαν, δυσουρίαν τε καὶ ἰσχιάδα, μεθ' ὕδατος. σπληνικοῖς δὲ, μετ' ὄξους ὅσον < α'. ὁλκήν. καὶ περιάπτεται ἡ τούτου ῥίζα πρὸς σκορπίου πληγήν. φασὶ δὲ μὴ *τύπτεσθαι τοὺς ἔχοντας αὐτήν, ἢ κἂν πληγῶσι, μηδὲν πάσχειν. παύει δὲ καὶ ὀδονταλγίας δια- F μασσωμένη.

Ald. χιμοδύναμιν. Marc. χιλιοδύνιον

Hæc ascititia suspicatur Dodonæus, quoniam neque in Crateuæ fragmentis habentur.

V. ad oram. πηχυαῖα. Sic quoque in vet. legit Lacuna.

Rectius πλήττεσθαι.

Περὶ Συμφύτου πετραίου. Κεφ. θ'.

ΣΥΜΦΥΤΟΝ πετραῖον φύεται ἐν πέτραις· κλωνία δὲ ἔχει ὅμοια ὀριγάνῳ, λεπτὰ φύλλα, κεφάλια δὲ ὡς θύμου· ὅλον δὲ ἐστὶ ξυλῶδες καὶ εὐῶδες, γλυκύ τε πρὸς *τὴν γεῦσιν, καὶ πτυέλου προκλητικόν· ῥίζαν G δὲ ἔχει μακρὰν, ὑποπόρφυρον, ὅσον δακτύλου πάχος. Τοῦτο ἑψηθὲν σὺν μελικράτῳ καὶ ποθὲν, ἀνακαθαίρει τὰ ἐκ πνεύ-

Al. τὴν γεῦσιν.

sam, grauëolentem, ac digitali crassitudine, quæ vulneribus efficaciter imponitur, ac maculas etiam in facie delet.

De Clematide. Cap. VII.

CLEMATIS, quam aliqui daphnoides, alij myrsinoides, alij polygonoides vocant, gignitur in Ægypto. Sarmentosas autem spargit quasi viticulas, easq; longas, iunci crassitudine, folio paruo, laurini figura & colore, at multò minore. Caules foliáque in vino pota, alui profluuia & dysenterias sedant. Cũ lacte verò & rosaceo, aut cyprino subdita in pesso, cruciatibus vuluæ medentur. Dolores dentium commanducata finit: imposita quoque venenatorum morsibus, iuuamentum præstat. Fertur & ex aceto pota, cõtra aspidum morsus auxiliari. Nascitur in incultis.

De Polemonia. Cap. VIII.

POLEMONIAM, alij philetæriam, Cappadoces chiliodynamon appellãt: ramulis est exilibus, vtrinq; pinnatis, folijs paulò quàm rutæ maioribus, at longioribus, ad polygoni aut calaminthæ similitudinem: quibus in summis veluti corymbi dependent, nigro intus semine: radice cubitali, albicãte, struthio seu radiculæ simili. Nascitur in montosis & asperis. Radix ex vino bibitur contra venenatas bestias ac dysenteriam: & ex aqua, aduersus vrinæ difficultatem & ischiadem. Datur autẽ ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem contra scorpionis ictum amuleti instar adalligatur. Tradunt porrò, qui radicem eam gestauerint à scorpionibus minimè feriri, aut si ab ijs icti fuerint, nihil mali passuros. Dentium quoque dolores commanducata mitigat.

De Symphyto petræo. Cap. IX.

SYMPHYTUM petræum in petris nascitur: ramulis origano similibus, folijs tenuibus, & capitulis thymi. Totum verò lignosum, odoratum & gustu dulce est, saliuámq; ciet: radice nititur longa, subfulua, digitali ferè crassitudine. Decoctũ in aqua mulsa & potum, quæ pul-

moni hærent excreméta repurgat: sanguinem reijciétibus ac nephriticis cum aqua exhibetur. Bibitur & ad dysenteriam rubetémq; fluorem muliebrem in vino decoctum, vti ad conuulsa ruptáque cum aceto mulso. Quin & commanducatú sitim sedat: faucibus asperis subuenit: illitum recentia vulnera glutinat, & enterocelas cohibet. Quin & carnes dum coquuntur conglutinat additum.

De Symphyto altero. Cap. X.

Symphytum alterum, quod aliqui pecton vocant, caulem emittit bicubitalem aut etiam altiorem, leuem, crassum, angulosum, & ceu sonchi inanem: circa quem ex interuallis, haud ita magnis folia exeunt hirsuta, angusta, longiuscula, ad buglossi foliorum similitudiné: habet verò caulis eminentias quasdam secundum angulos porrectas, adiacentibus ac velut annexis foliis tenuibus, quæ è singulis prodeunt alarú finibus. Sunt insuper flores lutei, ac semen circa caulé ceu verbasci. Totus auté caulis ac folia quoq; ipsa subaspera lanugine horrent, attactúque pruritum excitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, glutinosæ: quarum etiam est vsus. Tritæ & potæ sanguinem excreantibus ruptísque proficiunt, & recentia vulnera impositæ glutinant: carnium quoque frusta quibuscum coquuntur cogunt ita vt coalescant. Cæterùm inflammationibus, præsertímque sedis, cum senecionis folijs vtiliter illinuntur.

Apud alios: eminentias secundum angulos...

De Holostio. Cap. XI.

HOLOSTIVM herba est pusilla, tribus ferè quatuórve digitis sese supra terram attollens, folijs viticulísque coronopodi aut gramini proximis, gustu astringétibus, radice prætenui vsque in capillamenti speciem, alba, fibrosa, longitudine quatuor digitorú. Nascitur in collibus terrenis. Carnes & hæc herba cogit atque conglutinat, dum coquuntur addita, & ad rupta in vino propinatur.

De Stœbe. Cap. XII.

STOEBE vulgaris est notitiæ. Semen & folia astringút: quapropter eorú decoctú dysentericis infunditur:

A μονος· καὶ τοῖς αἷμα ἀνάγουσι, καὶ νεφριτικοῖς σὺν ὕδατι δίδοται· σὺν οἴνῳ δὲ ἑψηθὲν, πίνεται πρὸς δυσεντερίας, καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἐρυθρόν· σὺν ὀξυμέλιτι δὲ, πρὸς σπάσματα καὶ ῥήγματα. καὶ ἄδιψον δὲ ἐστι διαμασώμενον· ἁρμόζει καὶ ταῖς βρόγχου τραχύτησι· κολλᾷ καὶ νεότρωτα, καὶ ἐντεροκήλας ἀπο-B κρατεῖ καταπλασσόμενον. καὶ τὰ κρέα δὲ *συμπήττει ἑψόμενα σὺν αὐτοῖς.

Περὶ Συμφύτου ἄλλου. Κεφ. ι.

Σύμφυτον ἄλλο, οἱ δὲ πηκτὸν· καυλὸν ἀνίησι *διπηχυαῖον ἢ καὶ μείζονα, *κοῦφον, παχὺν, γωνιοειδῆ, κενὸν *ὡσπερεὶ σόγχου, περὶ ὃν ἐκ οὐκ μεγάλων διαστημά-C των φύλλα δασέα, *στενὰ, ὑπομήκη, πρὸς τὰ τῆς βουγλώσσου· ἐξοχὰς δὲ ἔχει ὁ καυλὸς παρὰ τὰς γωνίας τινὰς *τεταμένας, *φύλλων λεπτῶν προσφυόντων, ἀφ' ἑκάστης μασχάλης τὰ αὐτὴν ἔπεσι μήλινα, καὶ καρπὸς περὶ τὸν καυλὸν ὡς φλόμου. ὅλος δὲ ὁ *καυλὸς καὶ τὰ φύλλα ἔχει χνοῦν D *ὑπότραχυν, κατὰ τὴν προσαφὴν *κνησμὸν ἐμποιοῦντα· ῥίζαι δὲ ὑπεστιν τῶν μὲν ἐπιφανείας μέλαιναι, ἔνδοθεν δὲ λευκαὶ καὶ γλίσχραι· ὧν καὶ ἡ χρῆσις. Ποιοῦσι δὲ λεῖαι πινόμεναι αἱμοπτοϊκοῖς καὶ ῥηγματίαις, καὶ τὰ νεότρωτα κολλῶσι καταπλασσόμεναι· καὶ τὰ κρέα δὲ συνεψόμεναι συνά-E γουσι· καταπλάττονται δὲ πρὸς φλεγμονὰς, μάλιστα τὰς ἐν δακτυλίῳ ὠφελίμως μετὰ φύλλων ἠριγέροντος.

Περὶ *Ὁλεστίου. Κεφ. ια.

ΟΛΕΣΤΙΟΝ πόα ἐστὶ μικρὰ, ὑπὲρ γῆς, ὡς τριῶν δακτύλων ἢ τεσσάρων. φύλλα δὲ ἔχει καὶ κλήματα κορωνόποδι F παραπλήσια, ἢ *ἀγρώστει, στυπτικά· ῥίζαν δὲ σφόδρα λεπτὴν ὡς τρίχα, λευκὴν *ἰδέᾳ εἶδει, μῆκος δακτύλων τεσσάρων· φύεται ἐν γεωλόφοις. Δύναται δὲ καὶ αὐτὴ κρέα συνάγειν συνεψομένη, καὶ πρὸς ῥήγματα *σὺν οἴνῳ *ποτίζεται.

Περὶ Στοιβῆς. Κεφ. ιβ'.

G ΣΤΟΙΒΗ *γνώριμος· ἧς ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα στύφει· ὅθεν καὶ δυσεντερικοῖς τὸ ἀφέψημα αὐτῆς ἐνίεται· ἐγκλύζεται δὲ καὶ εἰς

V. ἁρμόζον καὶ ἑψόμενον
V. καὶ βρόγχου
V. legit διανίησι διπηχυν
V. caret & Orib.
V. caret
V. ὑπόστενα καὶ ὑπόμικρα
Al. παρατεταμένας. alius, τεταμένας παρὰ τὰς ἑκάστης μασχάλας.
Ald. φύλλον λεπτὸν
Ald addit in nothis, ἰμαστρὶ παρὰ τὰ τοῦ ...
V. καρπὸς
V. addit ... καὶ
V. κνησμώδη, nullo discrimine
V. epit. ... συγκλείσαι δυνάμενον.
V. quidam in ora hæc addiderat: καὶ τρίτον ... σχήματι ... παραπλήσιον, δυνάμει δὲ ψυχότερον, πληρωτικὸν ἑλκῶν πληρωτικὸν, ἐν συσκίοις καὶ λίμναις φυόμενον. id est, est & tertium figura betonicæ simile, at maiore vi refrigerandi prædirum, vulnera & cicatrices implens, quod in vmbrosis & lacubus nascitur.
V. quidam ad oram γεραρίῳ.
Marc. suspicatur addendum καὶ σπάσματα
Al. ὠφελεῖν
Sic Ald. in nothis. At Par. caret.

ὦτα πυῤῥοοῦντα· καταπλασθέντα δὲ τὰ φύλλα ὠφελεῖ σύγχυσιν ὀφθαλμῶν τὴν ἐκ πληγῆς, καὶ αἱμοῤῥαγίαν ἴσχει.

Περὶ Κλυμένου. Κεφ. ιγ'.

ΚΛΥΜΕΝΟΝ καυλὸν ἀνίησι τετράγωνον, ὅμοιον τῷ τοῦ κυάμου· φύλλα δὲ παρὸς τὰ τοῦ ἀρνογλώσσου. θυλάκια δὲ ἔχει ἐπὶ τοῦ καυλοῦ εἰς ἄλληλα νεύοντα, ἐοικότα ἴρεσι καὶ πολύποδος πλεκτάναις. ἄριστον δὲ τὸ ὀρεινόν. Χυλίζεται δὲ ὅλον σὺν τῇ ῥίζῃ. ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς πρὸς αἵματος ἀναγωγὴν πινόμενος καὶ κοιλιακοῖς, καὶ ῥοῦν ἐρυθρὸν, στύφων καὶ ψύχων. ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμοῤῥαγίας. τὰ δὲ φύλλα λεῖα, ἢ τὰ θυλάκια τοῖς νεοτρώτοις ἐπιτιθέμενα, μέχρι τῆς ἐπουλώσεως ἐνεργεῖ.

V. sed magna parte mutilus codex habet περὶ τὰ τοῦ ἀρνο- κλυμένου, καυλώδη

V. addit ἐν εἴδει τὸ ἄνθος λευκὸν

V. codex pro his habet, καὶ ἀναπλεκόμενα

V. caret.

Περὶ Περικλυμένου. Κεφ. ιδ'.

ΠΕΡΙΚΛΥΜΕΝΟΝ θαμνίσκος ἐστὶν ἁπλοῦς, ἔχων ἐκ διαστημάτων φυλλάρια περιειληφότα αὐτὸν, ὑπόλευκα, κισσοειδῆ, καὶ παρὰ τὰ φύλλα ἐκβλαστήσεις· ἐφ' ὧν ὁ καρπὸς κισσῷ παραπλήσιος· ἄνθος λευκὸν, κυάμῳ ἐμφερές, ὑποστρογγύλον, οἱονεὶ ἐπικείμενον τῷ φύλλῳ· καρπὸν σκληρὸν καὶ δυσαπόσπαστον· ῥίζαν παχεῖαν, περιφερῆ. φύεται ἐν ἀρούραις καὶ φραγμοῖς. περιελίττεται δὲ τοῖς πλησιάζουσι θάμνοις. Τούτου ὁ καρπὸς πέπειρος συλλεγεὶς καὶ ξηρανθεὶς ἐν σκιᾷ, πίνεται μετ' οἴνου < α. ὁλκὴν ἐπὶ ἡμέρας μ'. καὶ σπλῆνα τήκει, καὶ κόπον λύει, καὶ ὀρθόπνοιαν ὠφελεῖ καὶ λυγμόν· οὐρεῖ δὲ ἀπὸ τῆς ἕκτης ἡμέρας αἱματώδη. ἔστι δὲ καὶ ὠκυτόκιον. τὴν αὐτὴν δὲ καὶ τὰ φύλλα δύναμιν ἔχει· ἡμέρας λζ'. ποθέντα, καὶ ἀγόνους ἱστορεῖται ποιεῖν· ἀλειφόμενα δὲ μετ' ἐλαίου ἐπὶ τῶν περιοδικῶν, τὰ φρικία παραιτεῖται.

Orib. καυλὸν ἔχων τετράγωνον, καὶ φυλλάρια ἐκ διαστημάτων.

V. κισσῷ

G. In altero vox ὑποστρογγύλον deest

V. addit, οἱονεί. Orib. οἱονεὶ ἐπικείμενον τῷ φύλλῳ, σκληρὸν καὶ δυσαπόσπαστον. ῥίζαν &c.

G. In altero μακρὰν sic Orib. alij a Cratevâ παχεῖαν καὶ μακρὰν restituunt.

G. Alter ἐν χαράδραις. sed Plinius & alij Interpretes vulgatam lectionem probant.

Περὶ Τριβόλου. Κεφ. ιε'.

ΤΡΙΒΟΛΟΣ ὁ μὲν χερσαῖος ἀνδράχνῃ τὰ φύλλα ἔοικε, λεπτότερα δέ, καὶ τὰ κλημάτια μακρά, κατὰ γῆς ἐστρωμένα. &

V. add ποώδη

V. κλωνία μακρά

A auribus quoque purulentis instillatur. Folia verò imposita oculis ictu cruentatis prosunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent.

De Clymeno. Cap. XIII.

CLYMENON caulem profert quadrangulum, ceu fabæ, folia * plantagini similia: folliculos verò B habet supra caulem ita dispositos, vt alter in alterum propédeat, velut in iride ac polyporum cirris. Probatissimum est montanum. E frutice toto cum radice succus exprimitur, qui ad sanguinis reiectionem in potu efficax est, itémque ad cœliacorũ profluuia, rubetémq; fluorem muliebrem: quippe qui astrin-C gat simul atque refrigeret. Sanguinem quoque naribus erumpentem supprimit. Folia trita aut folliculi, si vulneribus recentibus imponantur, ea ita efficaciter sanãt, vt etiam ad cicatricem perducant.

* inter se se implexi. Pl.

De Periclymeno. Cap. XIIII.

D PERICLYMENON frutex est exiguus ac simplex, habens ex interuallis foliola * caulem amplectentia, subcandida, hederacea, ac inter ea nascentia germina, in quibus semen hederæ: florem candidum ceu fabæ, aliquantum rotundum & quasi in folium procumbentem: semen durum & quod dif-E ficilè euellatur: radicem crassam ac rotundam. Nascitur in aruis ac sepibus: conuoluit verò se propinquis fruticibus. Semen postquam ematuruit collectum & in vmbra siccatum, si drachmæ põdere ex vino bibatur quadragenis diebus, lienem absumit, lassitudinem discutit, & orthopnœæ atque singultui pro-F dest: sed vrinas ciet statim à sexto die cruentas. Idem partum quoque accelerat. Sed & folia iisdem sunt prædita viribus, ac tricenis septenis diebus epota sterilitatem in viris facere produntur. Eadem si ex oleo perungantur, febrium circuitibus redeuntium horrores abigunt.

* dem. Pl.

G *De Tribulo. Cap. XV.*

TRIBVLVS terrestris folijs est portulacæ, at tenuioribus: viticulis verò longis in terra stratis, &

spinis secundũ ipsas acerbis ac præduris: iuxta amnes & domorum areas nascitur. Est & alter aquaticus, in fluminibus nascens, qui quidem comam supra aquas attollit, aculeos verò condit & ipsis aquis occulit: folijs latis è pediculo longo dependentibus: caule parte summa quàm ima crassiore: adsunt & ei adnata quędam capillamenta spicacea: fructus verò durus est, vti & alterius antè memorati. Ambo astringentis refrigerantisque sunt naturæ: ideò contra inflammationes omnes cataplasmate vtiles. Oris autem vlcuscula, tonsillas, itémque putredines in ore ac gingiuarũ vitia sanant. Ex ijs etiam succus ad oculorũ medicinas exprimitur. Semen vtriusq; dum recens bibitur, calculosis adiumentum affert: sed priuatim quod è tribulo terrestri eruitur, drachmæ pódere potum impositúmve, commorsos à vipera pristinæ sanitati restituit, & contra venena etiamnum vtiliter ex vino bibitur. Sed & eius decoctum sparsum pulices necat. Cæterùm Thraces qui ad Strymona amnem habitant, virenti herba equos saginant, nucleum verò dulcem & alendo idoneum ad panificia accommodant, eóque vice panis vtuntur.

De Limonio seu beta syluestri. Cap. XVI.

LIMONIVM, alijs neuroïdes dictum, folia habet betæ, verùm tenuiora & minora, decem aut plura: caulem tenuem, rectum, liliaceo æqualem, rubro semine refertum, quod gustu astringit. Semé tritum, & ex vino acetabuli mensura potũ, dysentericis cœliacisque prodest, ac rubentem fœminarum fluorem cohibet. Nascitur in pratis & palustribus locis.

De Lagopode. Cap. XVII.

LAGOPVS herba sistit aluum è vino pota, aut in febri, ex aqua. Eadem ad inguinum inflammationem adalligatur. Nascitur autem in segetum areis.

De Medio. Cap. XVIII.

MEDIVM in opacis & petrosis locis nascitur: folia habet seri-

A παρ' αὐτοῖς ἄκανθαι στρυφναί, σκληραί. φύεται δὲ παρὰ* ποταμοῖς καὶ οἰκοπέδοις. Εστι δέ τις καὶ ἔνυδρος, παρὰ ποταμοῖς φυόμενος, ὑπερέχων τὴν κόμην, τὴν δ' ἄκανθαν κρύπτων· φύλλα πλατέα, μίσχον ἔχοντα μακρόν. καυλὸς δὲ ἐξ ἄκρου παχύς, °μᾶλλον τοῦ ἐν βάθει. πρόσεστι δὲ V. addit ὡς λοιπῶ

B καὶ τριχώδη τινὰ ἀποπεφυκότα σταχυώδη· καρπὸς σκληρὸς ὡς καὶ ὁ θατέρου. Αμφότεροι δὲ στύφουσι, ψύχουσιν· εἰσί τε πάσης φλεγμονῆς καταπλάσματα. σὺν μέλιτι δὲ ἄφθας καὶ παρίσθμια, καὶ [τὰς V. caret.

ἐν στόματι] σηπεδόνας, καὶ οὖλα θεραπεύουσι· χυλίζονται δὲ καὶ εἰς τὰ ὀφθαλ-

C μικά. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶν, χλωρὸς λιθιῶντας πινόμενος ὠφελεῖ. τοῦ δὲ χερσαίου ὅσον < α. πινομένη καὶ καταπλασσομένη, τοὺς ἐχιοδήκτους ἀποκαθίστησιν· ἁρμόζει καὶ θανασίμοις μετ' οἴνου πινόμενος. κτείνει δὲ καὶ ψύλλας τὸ ἀπόζεμα αὐτοῦ ῥανθέν. Οἱ δὲ περὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν Θρᾷκες,

D τὴν μὲν πόαν χλωρὰν ἱπποτροφοῦσι· τὸν δὲ καρπὸν γλυκὺν ὄντα καὶ τρόφιμον σιτοποιοῦνται, χρώμενοι αὐτῷ ἀντὶ ἄρτου.

Περὶ Λειμωνίου. Κεφ. ιϛ'.

ΛΕΙΜΩΝΙΟΝ, οἱ δὲ, νευροειδές°. V. margo, οἱ ευ-τήγλωσσον

τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σεύτλῳ,

E λεπτότερα δὲ καὶ °μικρότερα, δέκα ἢ Vul. μακρότερα

πλείω· καυλὸν λεπτὸν, ὄρθιον, ἴσον ὥσπερ κρίνου, γέμοντα καρποῦ ἐρυθροῦ, στύφοντος τὴν γεῦσιν. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς° λεῖος, σὺν οἴνῳ ποθεὶς ὀξυβάφου Quid ãadd. αὐστηρός

πλῆθος, δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς° V. add. καὶ αἱμοπτοϊκούς

ὠφελεῖν· ῥοῦν τε γυναικεῖον ἐρυθρὸν ἐ-

F φιστάνει. φύεται δὲ ἐν λειμῶσι καὶ ἑλώδεσι τόποις.

Περὶ Λαγώποδος. Κεφ. ιζ'.

ΛΑΓΩΠΟΥΣ° δύναμιν ἔχει σταλτικὴν κοιλίας, πινόμενον μετ' οἴνου· ἐ- V. ἡ δὲ λαγωπῶ πύμονον, γράφεμαι δὲ.

πὶ δὲ τῶν πυρεσσόντων, μεθ' ὕδατος. περιάπτεται δὲ καὶ πρὸς φλεγμονὴν βουβώνων·

G φύεται δὲ ἐν ταῖς ἀρούραις.

Περὶ Μηδίου. Κεφ. ιη'.

ΜΗΔΙΟΝ φύεται ἐν παλισκίοις τόποις καὶ πετρώδεσιν· ἔχει φύλλα ὅμοια° σερι- Vulg. exempl. ὅμοια

Quid in marg. ἢ κρικοειδῆ

A δὲ καυλὸς δίπηχυς, ἄνθη πορφυροειδῆ, μεγάλα καὶ περιφερῆ· καρπὸς μικρός, ἐοικὼς κνίκῳ· ῥίζα σπιθαμιαία, βακτηρίας ἔχουσα πάχος, στρυφνὴ γευομένῳ. Η τις ξηρὰ λεία ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, ῥοῦν τὸν ἐρυθρὸν ἵστησι. Τὸ δὲ σπέρμα σὺν οἴνῳ ποθὲν, ἄγει ἔμμηνα.

dis, caulem tricubitalem, flores purpureos, grandes ac rotundos, semẽ minutum, cnico simile: radicem dodrantalem, baculi crassitudine, gustu acerbo. Hæc arida trita decoctáque cum melle per aliquot dies in eclegmate sumpta, rubentẽ fluorem sistit. Semen verò in vino potũ menstrua pellit.

B Περὶ Ἐπιμηδίου. Κεφ. ιθ'.

V. margo. μείλακι παραπλήσια φύλλα ἔχων ἰσὰ ἢ ιβ'.

ΕΠΙΜΗΔΙΟΝ καυλός ἐστιν οὐ μέγας, κισσῷ παραπλήσια φύλλα ἔχων ὅσον ι. ἢ ιβ'· οὔτε δὲ καρπὸν οὔτε ἄνθη φέρει· ῥίζαι δὲ λεπταί, μέλαιναι, βαρύοσμοι, γευομένῳ μωραί· φύεται ἐν τόποις ὑδρηλοῖς. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα μετ' ἐλαίου, κατάπλασμα μαστῶν εἰς τὸ μὴ αὔξεσθαι. C ἀτόκιός τε ἡ ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα λεῖα ποθέντα ἐν οἴνῳ μετὰ τὴν κάθαρσιν < ε. πλῆθος ἐπὶ ἡμέρας ε. ἀσυλλήπτους τηρεῖ.

De Epimedio. Cap. XIX.

EPIMEDIVM caulis est nõ magnus, hederæ folijs denis aut duodenis, neque semen, neque flores proferens: radicibus tenuibus, nigris, graui odore, gustu fatuo seu insipido. Nascitur in aquosis. Folia ex oleo trita & mammis adhibita, eas ita cohibent vt ne augescant. Radix spem partus adimit. Folia quoq; trita & post menstruam purgationem quinis drachmis in vino pota quinque diebus, præstant mulieribus ne concipiant.

Περὶ Ξιφίου. Κεφ. κ'.

Al. additur ἀνίεμεναι δὲ ξιφίου.

Orib. addit ἐπάνω μυσόν.

Lacuna legit in v. cod. μικρὰ καὶ ἰσχνά

Vulg. διαφθείρει Al. ἔτων

Marcellus ἀτόκιος legendum suspicatur.

ΞΙΦΙΟΝ, οἱ δὲ, φάσγανον, οἱ δὲ, μαχαιρώνιον καλοῦσι, διὰ τὸ τοῦ φύλλου σχῆμα· ἔοικε γὰρ ἴριδι, ἔλαττον μέν τι D καὶ στενώτερον, καὶ ἀπόξυ ὡς μαχαίριον, ἰνῶδες. καυλὸν δὲ ἀνίησι πηχυαῖον, ἐφ' οὗ ἄνθη πορφυρᾶ στιχηδὸν ἀπ' ἀλλήλων διεστῶτα· καρπὸν δὲ στρογγύλον· ῥίζας β'. τὴν μὲν μίαν ἐπὶ τῆς ἑτέρας καθημένην, ὥσπερ βολβία μικρά· τούτων ἡ μὲν κάτω, ἰσχνή ἐστιν, ἡ δὲ ἄνωθεν, ἁδροτέρα. φύεται E δὲ μάλιστα ἐν ἀρούραις. Δύναται δὲ ἡ ἄνωθεν ῥίζα καταπλασσομένη μετ' οἴνου καὶ λιβανωτοῦ, ἀκίδας καὶ σκόλοπας ἐπισπᾶσθαι· σὺν ἀλεύρῳ δὲ αἰρίνῳ καὶ ὑδρομέλιτι, διαφορεῖ φύγεθλα· ὅθεν ταῖς τοιαύταις ἐμπλάστροις μίγνυται. ἄγει δὲ καὶ καταμήνια προστεθεῖσα. F φασὶ δὲ καὶ ἀφροδίσια παρορμᾶν τὴν ἀνωτέραν ῥίζαν σὺν οἴνῳ ποθεῖσαν· τὴν κατωτέραν δὲ, ἀγόνους ποιεῖν. ἐντεροκηλικοῖς τε παιδίοις ὠφελίμως δίδοσθαι τὴν ἐπάνω ῥίζαν ἐν ποτῷ σὺν ὕδατι.

De Xiphio. Cap. XX.

XIPHION alij phalganon, alij machæronion à folij figura vocant. Est enim iridi simile, at minus & angustius, & gladioli modo mucronatum, neruosum. Caulem verò promit cubitalem, in quo purpurei flores certis æqualibúsque spatijs inter se distantes: semen rotundum, radices geminas, quarum vna alteri insidet, pusillorum bulborum figura. Ex his inferior gracilis est, superna plenior & vberior. In aruis potissimùm nascitur. Superior radix cum vino & thure imposita spicula & aculeos è corpore extrahit: cum farina autem loliacea & aqua mulsa, panos discutit: quamobrem eiuscemodi vi præditis emplastris inseri solet. Ciet & menses subdita in pesso. Aiunt & superiorem radicem potui datam in vino veneris appetentiam facere, inferiorem verò, sterilitatem inducere: superiorem itidem radicem infantibus enterocelicis vtiliter ex aqua propinari.

Περὶ Σπαργανίου. Κεφ. κα'.

G ΣΠΑΡΓΑΝΙΟΝ φύλλα ἔχει ἐοικότα ξιφιδίῳ, στενώτερα δὲ καὶ ἐπικλινέστερα· ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ καυλοῦ ὡσεὶ σφαιρία, ἐν οἷς ὁ καρπός. δίδοται ἡ

De Sparganio. Cap. XXI.

SPARGANIVM folia habet gladioli, sed arctiora & inclinatiora: ac in summo caule veluti pilulas, in quibus semen. Aduersus venenatarum

rum bestiarum morsus & radix & semen ex vino potui dantur.

De Xyride. Cap. XXII.

XYRIS folia habet iridis, at latiora, & in cacumine acuminata: quorum è medio caulis erumpit cubitalis, satis crassus, in quo siliquæ sunt triangulares, & super ipsis flos purpureus, medio puniceo: semen in folliculis simile fabis, rotundum, rubens & acre: radix crebris cincta geniculis, longa ac rufa. Ea contra capitis vulnera fractáq; efficax est: aculeos & teli genus omne citra molestiam extrahit, adiecta floris æris tertia parte, itémque radicis centaurij parte quinta, & melle sufficienti. Imposita quoque ex aceto, œdemata inflammationésque sanat. Bibitur & ex passo radix contusa, ad conuulsa, rupta, ischiadas, stranguriam & alui profluuia. Semen verò tribus obolis in vino potum, potentissimè vrinam ciet, & cum aceto, lienem absumit.

De Anchusa. Cap. XXIII.

ANCHVSA, quam nonnulli calycem, alij onocleam appellant, folia habet lactucæ quæ folio visitur acuto proxima, hirsuta, aspera, nigra, numerosa, vndecunque ab radice terræ velut affixa, spinosa. Radix illi est digitali crassitudine, colore quodammodo sanguineo: quæ æstate vel eo agnoscitur, quòd manus inficiat: læto solo prouenit. Radici vis astrictoria, ad ambusta veteráque vlcera efficax, si in oleo addita cera decoquatur. Erysipelatis cum polenta imposita medetur: itémque vitiligini & lepris, ex aceto illita. Vuluæ quoque subdita, partus extrahit. Datur & eius decoctum bile suffusis, nephriticis ac splenicis, si febris sit, ex aqua mulsa. Folia verò sistunt aluum in vino pota. Vtuntur & vnguentarij radice ad vnguentorum spissamenta.

De Anchusa altera.
Cap. XXIIII.

Anchusa altera, quam aliqui alcibiadion seu onochiles vocauere, à priore distat, quòd minora habeat

A ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς σὺν οἴνῳ θηριοδήκτοις.

Περὶ Ξυρίδος. Κεφ. κβ'.

ΞΥΡΙΣ, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ἴριδι ὅ-
μοια, πλατύτερα δὲ καὶ ἐξ ἄκρου ὀ-
ξέα· καυλὸν δὲ ἐκ μέσου τῶν φύλλων πη-
χυαῖον, ἱκανῶς παχύν, ἐφ' οὗ λοβοὶ τρί-
γωνοι· καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄνθος πορφυροῦν· τὸ
B δὲ ἐν μέσῳ φοινικοῦν· καρπὸς δὲ ἐν
θυλακίοις κυάμοις ὅμοιος, στρογγύλος, Orib. [illegible]
ἐρυθρός, δριμύς· ῥίζα δὲ πολυγόνατος, μα- Orib. μίζας
κρά, πυρρά, ποιοῦσα πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ Pena μικρά legendum s. spicitur.
τραύματα καὶ κατάγματα· ἀνάγει δὲ σκόλο-
πας, καὶ πᾶν βέλος ἐπισπᾶται μετ' ἀπο-
νίας, μιγνυμένης αὐτῇ χαλκοῦ ἄνθους μέρος
C τρίτον, καὶ κενταυρίου ῥίζης μέρος ε'. καὶ μέλιτος
τὸ αὔταρκες. θεραπεύει δὲ καὶ οἰδήματα καὶ Addidimus ex Lac. τὸ αὐτάρκες, quod in vulg. exempl. desiderabatur.
φλεγμονὰς καταπλασσομένη μετ' ὄξους.
πίνεται δὲ καὶ πρὸς σπάσματα, ῥήγματα, ἰσχιά-
δας τε καὶ στραγγουρίας, καὶ διαρροίας ἡ ῥίζα
μετὰ γλυκέος τεθλασμένη. ὁ δὲ καρπὸς οὐρη-
τικώτατος ὅσον τριώβολον ποθεὶς ἐν οἴνῳ·
D τήκει δὲ καὶ σπλῆνα σὺν ὄξει ποθείς.

Περὶ Ἀγχούσης. Κεφ. κγ'.

ΑΓΧΟΥΣΑ, ἣν ἔνιοι κάλυκα, οἱ δὲ, ὀ-
νοκλείαν καλοῦσι· τὰ μὲν φύλλα ἔχει V. margo [illegible]
θριδακίνῃ τῇ ὀξυφύλλῳ παραπλήσια, δα- [illegible]
σέα, τραχέα, μέλανα, πολλά, πάντοθεν χα- V. μικρά
μόθεν τῆς ῥίζης προσπεπλασμένα τῇ γῇ, ἀ-
E κανθώδη· ἡ δὲ ῥίζα δακτύλου τὸ πάχος, τὴν
χρόαν ὕφαιμος, ἐν ὥρᾳ θέρους* μολυνομένη καὶ
βάπτουσα τὰς χεῖρας. φύεται δὲ ἐν εὐγείοις V addit, [illegible]
τόποις. Ἔστι δὲ ἡ ῥίζα στυπτική· ποιοῦσα πρὸς
κατακαύματα καὶ παλαιὰ ἕλκη, ἐναφε-
ψηθεῖσα κηρῷ καὶ ἐλαίῳ· ἐρυσιπέλατα δὲ σὺν
ἀλφίτῳ καταπλασθεῖσα θεραπεύει· καὶ
F ἀλφοὺς καὶ λέπρας σὺν ὄξει καταπλασσο-
μένη. προστιθεμένη δὲ καὶ ἔμβρυα κατασπᾷ.
τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς δίδοται καὶ ἰκτερικοῖς,
νεφριτικοῖς, σπληνικοῖς, πυρέσσουσι, μετὰ
μελικράτου· τὰ δὲ φύλλα κοιλίαν ἵστησι
μετ' οἴνου πινόμενα. χρῶνται δὲ καὶ οἱ μυ-
ρεψοὶ τῇ ῥίζῃ πρὸς τὰς στύψεις τῶν μύρων.

G Περὶ Ἀγχούσης ἑτέρας. Κεφ. κδ'.

Ἄγχουσα ἑτέρα, ἣν ἔνιοι ἀλκιβιάδιον,
ἢ ὀνοχειλὲς ἐκάλεσαν, αὕτη διαφέ-
ρει τῆς προτέρης, τῷ μικρότερα ἔχειν τὰ

φύλλα, τραχέα δὲ ὁμοίως· καὶ τὰ κλωνία A λεπτὰ, ἐφ' ὧν ἄνθος πορφυροειδὲς ὑποφοινικίζον· ῥίζας δὲ ἐρυθρὰς, εὐμήκεις, περὶ τὸν πυραμητὸν ἐχούσας τὸ αἱματῶδες· φύεται δὲ ἐν ἀμμώδεσι τόποις. Δύναμις δὲ αὐτῆς καὶ τῶν φύλλων, θηριοδήκτοις βοηθεῖν, μάλιστα δὲ ἐχιοδήκτοις, ἐσθιόμενα, καὶ πινόμενα, καὶ B περιαπτόμενα· κἂν μασησάμενός τις εἰς τὸ στόμα τοῦ θηρίου ἀποπτύσῃ, ἀποκτενεῖ αὐτό.

Orib. ὑ φοινικοῦν

V. αἱμᾶ ἀμητώδη

Περὶ ἑτέρας Ἀγχούσης. Κεφ. κέ.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ἐμφερὴς ταύτῃ, ἐλάττω δὲ καρπὸν ἔχουσα φοινικοῦν. ὃν C ἐάν τις μασησάμενος ἀποπτύσῃ εἰς τὸ στόμα τοῦ ἑρπετοῦ, ἀποκτενεῖ. ἡ δὲ ῥίζα μετὰ ὑσσώπου καὶ καρδάμου ποθεῖσα ὀξυβάφου πλῆθος, πλατείας ἕλμινθας ἐκτινάσσει.

Περὶ Λυκόψεως. Κεφ. κϛ'.

ΛΥΚΟΨΙΣ, οἱ δὲ, καὶ ταύτην D ἄγχουσαν ἐκάλεσαν, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια θρίδακι, μακρότερα δὲ καὶ * παχύτερα, καὶ τραχέα καὶ πλατύτερα, πεπτωκότα περὶ τὴν τῆς ῥίζης κεφαλήν· καυλὸν ἀνίησι μακρὸν, ὀρθὸν, * τραχὺν, παραφυάδας ἔχοντα πολλὰς, πηχυαίας, τραχείας· καὶ ἐπ' αὐταῖς ἄν- E θη μικρὰ, πορφυρίζοντα· ῥίζα δὲ ἐρυθρὰ, στυπτική· φύεται ἐν πεδίοις. καταπλασσομένη δὲ μετ' ἐλαίου ἡ ῥίζα, τραύματα ἰᾶται· μετὰ ἀλφίτου δὲ, ἐρυσιπέλατα· λεία δὲ συναλειφομένη μετ' ἐλαίου, ἱδρῶτας κινεῖ.

Volg. exempl. τραχύτερα καὶ παχέα

V. παχὺν

Περὶ Ἐχίου. Κεφ. κζ'. F

ΕΧΙΟΝ, οἱ δὲ, δορίδαν, οἱ δὲ, * ἀλκιβιάδιον, τὰ μὲν φύλλα ἔχει παραμήκη, τραχέα, ὑπόλεπτα, πρὸς τὰ τῆς ἀγχούσης, ἥττονα δὲ καὶ λιπαρὰ, ἀκάνθια λεπτὰ * ἐπικείμενα, καὶ ὡς καὶ δασέα τὰ φύλλα· καυλία λεπτὰ, πολλά· * ἑκατέρωθεν δὲ φυλλάρια λεπτὰ ταρσούμενα, μέλανα, G ἐλάττονα δὲ πρὸς λόγον τὰ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ. τὰ δὲ ἄνθη παρὰ τὰ φύλλα πορφυροειδῆ, ἐν οἷς ἐστι καὶ ὁ καρπὸς κεφαλῇ ἔχιος ὅμοιος· ῥίζα δὲ λεπτοτέρα δακτύλου, ὑπομέλαινα. ἥτις οὐ μόνον τοῖς δηχθεῖσιν ὑπὸ

Sunt qui addunt hoc loco, ἐρυθρὰ, δασέα.

V. delet usque ad καυλία

V. addit, ἀκάνθια, ἀκίδας ἐπὶ τοῖς φύλλοις

V. δακτύλου ὑπὸ μέσου μέλαινα

folia, quanquam simili modo aspera, & ramulos tenues, in quibus flos purpureus in puniceum vergens: radices autem rubras, prælongas, quæ messibus sanguineo succo turgent. In sabulosis nascitur. Tum ipsa radix, tum & folia contra venenatarum bestiarum, maximéque viperarum, morsus efficaciter auxiliantur, siue cibo, siue potu, siue etiam amuleto. Quin & si quis ijs commanducatis in venenatæ bestiæ os expuerit, eam enecabit.

De Anchusa tertia. Cap. XXV.

Est & alia huic similis, at minore semine, cóque puniceo, quo commanducato si in serpentis os inspuatur, ea morietur. Radix autem acetabuli mensura cum hyssopo & nasturtio pota, latas ventris tineas pellit.

De Lycopsi. Cap. XXVI.

LYCOPSIS, quæ & anchusa à nonnullis vocata est, folijs est lactucæ, at longioribus, crassioribus, latioribúsque, asperis & circa radicis caput ad terram deciduis: caule longo, recto, scabro, adnatis multis cubitalibus & asperis, in quibus flores parui, purpurascentes: radix rubra est & astringens. Nascitur in campestribus. Radix cum oleo imposita, vulneribus medetur, & cum polenta, erysipelatis illinitur. Trita verò si ex oleo perungatur, sudores mouet.

De Echio. Cap. XXVII.

ECHION aliqui dorida, alij alcibiadion appellant: folia habet oblonga, aspera, aliquantum tenuia, anchusæ proxima, at minora & pinguia, tenui spinosa lanugine vestita: cauliculos graciles, numerosos, vtrinque verò minuta foliola expásâ pinnatáq; nigra, ac minora quidẽ proportione quò summo cauli propiora sunt: flores autẽ secundum folia purpureos, in quibus & semẽ viperæ capitulo simile. Radix est digito tenuior & subnigra: quę quidẽ nõ modò demorsis à

serpẽtibus in vino pota auxiliatur, sed & eos à quibus præbibita fuerit à serpentibus feriri minimè patitur. Folia & semen idem ipsum præstant. Sed & radix lumborum dolorem sedat, lactísq; vbertatem facit, in vino aut sorbitione sumpta.

De Ocimoide, siue Ocimastro.

Cap. XXVIII.

OCIMOIDES, seu, vt alij, philetærium, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirsutos, siliquas hyoscyamo similes, semine nigro, ceu melanthij, prægnantes. Vim hanc habet semen in vino potum, vt viperarum cæterarúmq; serpentium morsibus medeatur. Datur & ischiadicis cum myrrha & pipere. Cæterùm radice nititur tenui & superuacua.

De Erino. Cap. XXIX.

ERINVS apud flumina fontésq; nascitur, folijs ocimi, sed minoribus & parte superna diuisis, surculis quinis senísve dodrãtalibus, floribus candidis, semine nigro, paruo & acerbo: folia & caulis liquore multo manant. Semen drachmis duabus mistũ cum mellis drachmis quatuor, oculorum fluxiones illitu cohibet. At succus aurium dolorem sedat, cum sulphure ignẽ haud experto ac nitro instillatus.

De Gramine. Cap. XXX.

GRAMEN viticulas habet geniculatas per terram repentes, quę à suis articulis radices spargũt dulces, internodijs distinctas: folia acuminata, dura, lata, ceu arũdinis paruæ, quibus boues & iumẽta pascuntur. Huius trita radix & imposita, vulnera glutinat. Ipsius autẽ decoctũ epotũ, efficax est aduersus tormina, vrinę difficultatem *ac vesicę vlcera, & calculos frangit.

de vesica [illegible]

De Gramine arundinaceo.

Cap. XXXI.

Arundinaceũ gramẽ priore maius est omni ex parte. Iumenta porrò in pabulo sumptum necat, maximéque quod in Babylonis regione secus vias nascitur.

De Parnaßio gramine.

Cap. XXXII.

Quod verò in Parnasso mõte gignitur gramẽ, densius fruticat, folijs

A ἑρπετῶν βοηθεῖ ποθεῖσα μετ' οἴνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς προπιόντας ἀδήκτους ποιεῖ. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπός. παύει δὲ καὶ ὀσφύος ἄλγημα, καὶ γάλα κατασπᾷ μετ' οἴνου ἢ ῥοφήματος ληφθεῖσα.

'Περὶ Ὠκιμοειδοῦς. Κεφ. κη'.

ΩΚΙΜΟΕΙΔΕΣ, οἱ δὲ, φιλεταίριον, B φύλλα μὲν ἔχει ὠκίμῳ ὅμοια, κλάνας δὲ σπιθαμιαίους, δασεῖς· λοβοὺς δὲ παραπλησίους ὑοσκυάμῳ, πλήρεις σπέρματος μέλανος, *ἐοικότας μελανθίῳ.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ σπέρμα πινόμενον ἐν οἴνῳ, ἐχιοδήκτους καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἑρπετῶν δήγματα θεραπεύειν. δίδοται δὲ καὶ ἰσχιαC δικοῖς μετὰ *σμύρνης καὶ πεπέρεως*· ῥίζα δὲ ὕπεστι *λεπτὴ καὶ ἄχρηστος.

Περὶ Ἐρίνου. Κεφ. κθ'.

ΕΡΙΝΟΣ φύεται παρὰ ποταμοῖς καὶ κρήναις, φύλλα ἔχει ὠκίμοις ὅμοια, *μικρότερα δὲ καὶ ἐσχισμένα ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν, κλωνία δὲ ε'. ἢ ς'. σπιθαμιαῖα, D ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ *μέλανα, μικρόν, στρυφνόν· ὀποῦ δὲ μεστός ἐστιν ὁ καυλὸς καὶ τὰ πέταλα. Τούτων ὁ καρπὸς < β'. πλῆθος μιγεὶς πρὸς μέλιτος ** τέσσαρας, ῥεύματα ὀφθαλμῶν ἐγχριόμενος ἵστησιν. ὁ δὲ χυλὸς ὤτων πόνον παύει μετὰ θείου ἀπύρου καὶ νίτρου ἐνσταζόμενος.

E Περὶ Ἀγρώστεως. Κεφ. λ'.

ΑΓΡΩΣΤΙΣ κλημάτια ἔχει γονατώδη ἕρποντα ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀπὸ τῶν κλάδων προϊέμενα ῥίζας γλυκείας, γονατώδεις· φύλλα ὀξέα, σκληρά, πλατέα, ὡς καλάμου μικροῦ, τρέφοντα βόας καὶ κτήνη. Ταύτης ἡ ῥίζα καταπλασσομένη λεία, F τραύματα κολλᾷ. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, πρὸς στρόφους ποιεῖ καὶ δυσουρίαν*. καὶ τὰ περὶ τὴν κύστιν ἕλκη, καὶ λίθους θρύπτει.

Περὶ Καλαμαγρώστεως. Κεφ. λα'.

Καλαμάγρωστις μείζων ἐστὶ κατὰ πάντα τῆς ἀγρώστεως. ἔστι δὲ κτηνῶν ἀναιρετικὴ βρωθεῖσα, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Βαβυλῶνι G παρὰ ταῖς ὁδοῖς φυομένη.

Περὶ τῆς ἐν Παρνασσῷ ἀγρώστεως. Κεφ. λβ'.

Η δὲ ἐν τῷ Παρνασσῷ γινομένη ἄγρωστις, πολυκλαδωτέρα ἐστί· φύλλα

In altero hæc est inscriptio capitis, περὶ ἰτέρου ὠκίμου ἢ ὠκιμοειδοῦς. Goup.

V. caret. Ald. in nothis καὶ ἄλλου addit. V λεῖα

Tragus suspicatur legendũ μικρότερα.

Fortè μέλανα

Paris. καὶ δραχμὰς τέσσαρας.

Lacunæ v. cod. addit, καὶ δυσεντερίας.

δὲ κισσῷ ὅμοια· φέρει ἄνθος λευκὸν, εὐῶδες· καρπὸν μικρὸν, οὐκ ἄχρηστον· ῥίζας ε΄ ἢ ϛ΄. δακτύλου πάχος, λευκὰς, μαλακὰς, γλυκείας, ἰσχυράς. ὧν ὁ χυλὸς ἑψηθεὶς σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι συμμέτρῳ, καὶ σμύρνης ἡμίσει μέρει, πεπέρει τε καὶ λιβανωτοῦ τρίτῳ, φάρμακόν ἐστιν ἄριστον πρὸς ὀφθαλμούς· ἀποτίθεται δὲ ἐν χαλκῇ πυξίδι. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ῥιζῶν, ποιεῖ πρὸς ἃ καὶ αὐτή. τὸ δὲ σπέρμα ταύτης ἰσχυρῶς διουρητικὸν, καὶ ἐμέτων καὶ κοιλίας ῥεούσης σταλτικόν. Ἡ δὲ ἐν Κιλικίᾳ γινομένη, ἣν οἱ ἐπιχώριοι Κίνναν καλοῦσιν, ὑγρὰ βρωθεῖσα πολλάκις, πιμπρησι τοὺς βόας.

Sic Ald. at Par. ἰσχυρῶς

Quidam v. cod. teste Lacuna habet. γίνεται δὲ ἐν Κιλικίᾳ εἶδος ἀγρώστεως, ἣν Κίνναν ἐπιχώριοι καλοῦσιν. ὑγρὰ βρωθεῖσα πολλάκις πίμπλησι τὰς βόας. Sic & Hermolaus legisse videtur.

Περὶ Σιδηρίτιδος. Κεφ. λγ΄.

ΣΙΔΗΡΙΤΙΣ, ἣν δὲ Ἡρακλείαν, πόα ἐστὶ φύλλα ἔχουσα ὅμοια πρασίῳ, ἐπιμηκέστερα δὲ πρὸς τὰ τοῦ ἐλελισφάκου ἢ δρυὸς, μικρότερα μέντοι καὶ τραχέα· καυλοὺς δὲ ἀνίησι τετραγώνους, σπιθαμιαίους ἢ καὶ μείζονας, οὐκ ἀηδεῖς ἐν τῇ γεύσει, καὶ πως ὑποστύφοντας· ἐν οἷς ἐκ διαστημάτων σπόνδυλοι περιφερεῖς ὥσπερ πρασίου, καὶ ἐν αὐτοῖς σπέρμα μέλαν· φύεται δὲ ἐν ὑποπέτροις χωρίοις.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, τραυμάτων κολλητικὴν καὶ ἀφλεγμάντων.

V. χλωρὰ
Catac βρωθεῖσα ἐμπίμπρησι
Hanc solam describit Byzantinus codex.
V. delet.
V ἐλελισφάκῳ πρὸς τὰ τῆς δρυός.
V. τραχείας
V. ἀηδεῖς.
V. add. διὰ τὸ φύσει.

Περὶ Ἑτέρας Σιδηρίτιδος. Κεφ. λδ΄.

Ἄλλη σιδηρῖτις κλῶνας ἔχει διπήχεις, λεπτούς· φύλλα δὲ ἐπὶ μίσχων, μακρῶν, ὅμοια τοῖς τῆς πτερίδος, ἀκροσχιδῆ πολλὰ ἑκατέρωθεν, ἐκ δὲ τῶν ἀνωτέρω μασχαλῶν, ἀποφύσεις μακρὰς, λεπτὰς, ἐπ᾽ ἄκρου σφαιροειδεῖς, κεφαλὴν ἐχούσας τραχεῖαν, ἐν οἷς σπέρμα ὅμοιον τεύτλῳ, στρογγυλώτερον δὲ καὶ σκληρότερον. Δύναμις δὲ καὶ ταύτης ἐστὶ καὶ * τῶν φύλλων τραυματική.

Περὶ Ἑτέρας Σιδηρίτιδος. Κεφ. λε΄.

Ἔτι καὶ ἑτέρα εἶναι λέγεται Σιδηρῖτις, ἣν καὶ αὐτὴν Κρατεύας Ἡρακλείαν καλεῖ, φυομένη ἐν τοίχοις καὶ ἀμπελῶσιν, ἔχουσα φύλλα πολλὰ ἀπὸ μιᾶς ῥίζης ὅμοια κοριάννῳ περὶ καυλίοις σπιθαμιαίοις, λείοις, τρυφεροῖς, ὑπολεύκοις, ἐνερευθέσιν· ἄνθη δὲ φοινικᾶ, μικρὰ, γλοιομένῳ

Lacuna legit in v. cod. φύλλα μικρὰ, πολλὰ καὶ λεπτὰ μικρὰ unde add Orib.
Al. κοριάννῳ

A hederaceis, flore candido & odorato, semine paruo, non inutili: radicibus quinis senísue, digitali crassitudine, cãdidis, mollibus, dulcibus ac robustis. Quarũ succus si in vino cũ pari melle ac myrrhæ dimidio pipe rísque ac thuris tertijs portionibus decoquatur, præstantissimum fiet ad oculos medicamentum. Id verò B in æ rea pyxide reconditur. Radicũ autem decoctum eadem quæ herba ipsa præstat. At semẽ vehementiùs vrinam impellit, vomitionésq; & alui profluuia sistit. Natum porrò in Cilicia gramen, quod indigenæ Cinnam appellant, boues *inflammat, si eo virenti sæpe pascantur.

al. saginat

C *De Sideritide. Cap. XXXIII.*

SIDERITIS, quam aliqui Heracleam vocãt, herba est foliis marrubij, sed oblongioribus, ad saluiæ aut quercus foliorum similitudinẽ, minoribus tamen & asperis. Caules verò edit quadrangulos, dodrantales, aut etiam maiores, non iniucundi gustus, & quodammodo leuiter D astringentes, in quibus ex interuallis orbiculata verticilla spectantur, ceu marrubij, & in ijs semẽ nigrum. In locis sub quibus petræ latent nascitur. Vim porrò habent imposita folia, vulnera glutinandi, & ab inflammatione vindicandi.

De Sideritide altera. Cap. XXXIIII.

E Sideritis altera ramos habet binûm cubitorum, exiles: folia longis hęrentia pediculis, ceu filicis, in extrema sui parte incisuris diuisa, vtrinq; numerosa: è superioribus autem alarum cauis nouos erumpentes surculos, longos, tenues, capitulis in cacumine globosis & asperis, F in quibus semen cõtinetur, ceu betæ, verùm aliquantò rotundius atque durius. Huius etiam foliorum vis vulneribus vtilis est.

De Sideritide tertia. Cap. XXXV.

Traditur & tertia Sideritis, quam etiam Crateuas Heracleam vocat. G In macerijs vinetísque nascitur, folijs ab vna radice multis, coriandro similibus, circa cauliculos dodrantales, læues, teneros, cũ rubore candicantes: floribus puniceis, paruis,

gustu amaris & lentis. Huius etiam impositæ ea vis est, vt cruenta recentiáque vulnera glutinet.

De Achillea. Cap. XXXVI.

ACHILLEAM sunt qui etiam Sideritin vocent. Gerit autem scapos dodrantales, aut etiam maiores, fusorum effigie, folijs circundatos minutulis, ex obliquo crebras habentibus incisuras, coriandro proximis, subfuluis, lentis, odore multo, nõ insuaui, sed medicato: vmbellam verò in cacumine rotundam, floribus candidis, & aurum æmulantibus. Læto solo prouenit. Huius etiam coma trita, vulnera cruenta glutinat & ab inflammationis periculo tuetur, necnon ab ijs erumpentem sanguinẽ inhibet: vti etiam ab vtero, subdita in pesso. Sed & ipsius decocto vtiliter insident fœminæ vteri fluore laborantes. Denique & ad dysenteriam illa bibitur.

De Rubo. Cap. XXXVII.

RVBVS notitiæ vulgaris, astringit & siccat, capillósque tingit. Summorum autẽ ipsius ramorum decoctũ potu aluum sistit, fluorémque muliebrem cohibet, necnon & contra presteris morsum valet. Firmant & gingiuas, orisque vlcera sanant commanducata folia. Imposita verò, herpetas cohibent, vlceribúsque in capite manantibus, oculis procidentibus, condylomatis itẽ & hæmorrhoidibus remedio sunt. Eadem cardiacis quoque & stomachicis trita conuenienter imponuntur. Cæterùm contusis caulibus ac folijs expressus succus sole coactus, ad antedicta vitia efficacior est. At fructus perfectam maturitatem assecuti succus, stomaticis, hoc est, oris medicamentis accommodatur. Sistit & aluum [*]subcrudus fructus in cibo sumptus, ęquè ac flos in vino potus.

[*] vel præmaturus, hoc est, [illegible] Id e[illegible] significat, teste Valla [illegible]

De Rubo Idæo. Cap. XXXVIII.

Idæus rubus appellatus est, quoniã copiosus in Ida nascatur. Est autẽ lõgè tenerior priore, exiguis spinis prędicus, [quanquã & sine spinis inueniatur:] eadẽ verò præstat quæ supradictus. At ex abundanti flos

A πικρά, γλίσχρα. καὶ ταύτης ἡ δύναμις ἐπιτιθεμένης, κολλητικὴ ἐναίμων καὶ νεοτρώτων.

Περὶ Ἀχιλλείου. Κεφ. λϛ'.

ΑΧΙΛΛΕΙΟΣ, καλοῦσι τινὲς καὶ τὴν ἀχίλλειον σιδηρῖτιν· φέρει δὲ ῥαβδία σπιθαμιαῖα ἢ καὶ μείζω, ἀτρακτοειδῆ, καὶ
B περὶ αὐτὰ φυλλάρια λεπτὰ, ἐκ πλαγίων ἐντομὰς ἔχοντα πυκνὰς, προσεμφερῆ κορίῳ, °ὑπόπυῤῥα,° γλίσχρα, πολύοσμα, οὐκ ἀηδῆ, φαρμακώδη δὲ τὴν ὀσμήν· σκιάδιον ἐπ' ἄκρου περιφερὲς, ἄνθη λευκὰ καὶ χρυσίζοντα· φύεται ἐν εὐγείοις τόποις. Καὶ τούτου ἡ κόμη λεία, ἐν-
C αίμων ἐστὶ κολλητική, καὶ ἀφλέγμαντος, αἱμοῤῥαγίας τε ἐφεκτική, καὶ τῆς ἐκ μήτρας ἐν προσθέτῳ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς ἐστιν ἐγκάθισμα ῥοικαῖς. πίνεται δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίαν.

V. caret.

V. addit καὶ περιφερῆ.

V. quidam cod. ad finem addit, ἄλλο κοπτόμενον μετ' ἀξουγγίου παλαιοῦ, ἕλκη καὶ δυσεπούλωτα θεραπεύει. ἔστι δὲ κοπτόμενον καὶ μάλιστα μηρίων ὄντι ἀνακαθαρτικόν.

Περὶ Βάτου. Κεφ. λζ'.

ΒΑΤΟΣ, ἐστὶ γνώριμος, στύφει καὶ ξη-
D ραίνει· τρίχας βάπτει. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν ἀκρεμόνων αὐτῆς, κοιλίαν ἵστησι πινόμενον, καὶ ῥοῦν ἐπέχει γυναικεῖον· καὶ πρηστῆρος δήγματι βοηθεῖ. κραταιοῖ δὲ καὶ οὖλα καὶ ἄφθας ὑγιάζει διαμασώμενα τὰ φύλλα. καὶ ἕρπητας ἐπέχει, καὶ ἀχῶρας τοὺς ἐν κεφαλῇ θεραπεύει, καὶ ὀφθαλμῶν
E προπτώσεις, καὶ κονδυλώματα, καὶ αἱμοῤῥοΐδας καταπλασσόμενα τὰ φύλλα. καὶ ἐπὶ στομαχικῶν δὲ καὶ καρδιακῶν λεῖα ἐπιτιθέμενα ἁρμόζει. ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς ἐκθλιβέντων τῶν καυλῶν καὶ τῶν φύλλων συστραφεὶς ἐν ἡλίῳ, βέλτιον ποιεῖ εἰς πάντα τὰ εἰρημένα. τοῦ δὲ καρποῦ αὐτῆς ὁ
F χυλὸς πεπείρου ὄντος τελείως, εἰς τὰ στοματικὰ ἁρμόζει· ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν ἐσθιόμενος ὁ μέσος πέπειρος, καὶ τὸ ἄνθος δὲ αὐτῆς ποθὲν σὺν οἴνῳ κοιλίαν ἵστησι.

V. [illegible]

Περὶ Ἰδαίας Βάτου. Κεφ. λη'.

Βάτος Ἰδαία ἐκλήθη μὲν, διὰ τὸ πολλὴν ἐν τῇ Ἴδῃ γίνεσθαι. ἔστι δὲ ἁ-
G παλωτέρα πολλῷ τῆς πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας μικρὰς ἔχουσα. [εὑρίσκεται δὲ καὶ χωρὶς ἀκανθῶν.] δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῇ πρὸ αὐτῆς. ἐκ περισσοῦ δὲ τὸ αὐτῆς ἄνθος

Hanc periodum quamuis non habebatur in vulg. exemplaribus ex cod. Ald. nos hic adiecimus.

σὺν μέλιτι λεανθὲν, ὀφθαλμικαῖς φλεγμοναῖς περιχριόμενον βοηθεῖ, καὶ ἐρυσιπέλατα σβέννυσι· στομαχικοῖς τε μεθ' ὕδατος ἐν ποτῷ δίδοται.

Περὶ Ἑλξίνης. Κεφ. λθ'.

Cat. ἑλξίνη.
V. addit, καὶ λεπτά.
Sic Lac. ex vet. cod. legit. Sic etiam habet Cetae. at vulg. exempl. μακρά
Epit. addit καὶ σκληρὰ μελανίζοντα.

"ΕΛΞΙΝΗ* ἔχει φύλλα ὅμοια κισσῷ, ἐλάττονα δὲ, "καὶ κλωνία "μακρὰ, περιπλεκόμενα ὅπου ἂν τύχῃ. φύεται δὲ ἐν φραγμοῖς καὶ ἀμπελῶσι καὶ σίτῳ.

Δύναμιν δὲ ἔχει τῶν φύλλων ὁ χυλὸς πινόμενος λυτικὴν κοιλίας."

Περὶ Ἐλατίνης. Κεφ. μ'.

V. οἱ δὲ κισσάμπελον.
Orib. μακρότερα
V. add. ἐσχισμένα πως.
V. ἀπὸ τῆς γῆς ἢ τῆς ῥίζης.

ΕΛΑΤΙΝΗ "τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια τῇ ἑλξίνῃ, "μικρότερα δὲ καὶ στρογγυλώτερα, δασέα, "κλῶνας λεπτοὺς, σπιθαμιαίους ε. ἢ ς'. "ἀπὸ τῆς ῥίζης, φύλλων πλήρεις στρυφνῶν ἐν τῇ γεύσει. φύεται ἐν σίτοις καὶ τόποις ἐργασίμοις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καταπλαττόμενα σὺν ἀλφίτοις, φλεγμαίνοντας καὶ ῥευματιζομένους ὠφελεῖν ὀφθαλμούς. ἑψηθεῖσα δὲ καὶ ῥοφουμένη, δυσεντερίαν ἵστησιν."

V. καὶ κοιλίαν, ἀρμόττει ἄγαν παραδίδοται. Lacuna add. repert in v. cod. ἢ κοιλιακὴν διάθεσιν.

Περὶ Εὐπατωρίου. Κεφ. μα'.

V. delet.
V. add. φρυγανώδη
Al. ὑλώδη
V. ἀνὰ μέσον
V. delet. ἐν
Addunt alii, καὶ ἡπατικοὺς

ΕΥΠΑΤΩΡΙΟΝ πόα ἐστὶ "φρυγανώδης, ῥάβδον ἀναφέρουσα μίαν, λεπτὴν, "ξυλώδη, ὀρθὴν, μέλαιναν, ἔνδασυν, πηχυαίαν ἢ καὶ μείζονα· φύλλα δὲ ἐκ διαστημάτων, ἐσχισμένα μάλιστά που εἰς ε. μοίρας ἢ καὶ πλείους, τοῖς τῆς πενταφύλλου ἢ καννάβεως μᾶλλον ἐοικότα, καὶ αὐτὰ δὲ ὑπομέλανα *πριονοειδῶς ἐξ ἄκρων ἐντετμημένα· σπέρμα δὲ περιπέφυκεν "ἀπὸ μέσου τοῦ καυλοῦ, ὑπόδασυ, κάτω νενευκὸς, ὡς "ἐν τοῖς ἱματίοις ἐνίσχεσθαι ξηρανθέν. Ταύτης τὰ φύλλα μετὰ στέατος χοιρείου παλαιοῦ λεῖα ἐπιτεθέντα, τὰ δυσεπούλωτα τῶν ἑλκῶν ἰᾶται. τὸ δὲ σπέρμα ἢ ἡ πόα μεθ' οἴνου πινόμενα, δυσεντερικοὺς" καὶ ἑρπετοδήκτους ὠφελεῖ. ἔνιοι ταύτην *ἀρτεμισίαν ἐκάλεσαν πλανηθέντες· ἑτέρα γάρ ἐστιν ὡς ἀπεδείξαμεν.

Περὶ Πενταφύλλου. Κεφ. μβ'.

V. κλωνία
V. add. ὡς

ΠΕΝΤΑΦΥΛΛΟΝ "κλῶνας φέρει καρφοειδεῖς, λεπτοὺς, σπιθαμιαίους, ἐφ' ὧν ὁ καρπός· φύλλα δὲ ἔχει ἐοικότα "ἡδυόσμῳ,

A ipsius ex melle subactus oculorum inflammationibus commodè illinitur, & erysipelata restinguit. Stomachicis quoque ex aqua bibendus datur.

De Helxine. Cap. XXXIX.

HELXINE [cognométo cissampelos] folijs est hederç, at minoribus: ramulis verò longis, quibus
B circumplectitur quodcunque contigerit adminiculum. Nascitur in sepibus, vinetis ac segetibus. Potus foliorũ succus aluum soluendi vim habet.

De Elatine. Cap. XL.

ELATINE folia habet helxinæ, at minora rotundioráque, pilo-
C sa: ramos tenues, dodrantales, quinos senósve, à radice statim folijs refertos gustu acerbis. Nascitur in segetibus & cultis. Folia cum polenta imposita, inflammatis fluxionéque infestatis oculis auxiliantur. Cocta verò herba sorbitionis vsu dysenteriam sistit.
D

De Eupatorio. Cap. XLI.

EVPATORIVM herba est è cremiorum genere, vnicum proferens thyrsum, cúmque tenuem, lignosum, rectum, nigrum, hirsutum, cubitalem aut etiam altiorẽ, folijs per interualla quinquepartitò vtplurimùm aut etiam ampliùs diui-
E sis, quinquefolij aut cannabis potiùs similibus, nigricantibus & ipsis ac per ambitum serrç modo incisis. Semen à medio statim caule adnascitur subhirsutum, ac ita deorsum inclinatum, vt etiam siccatum vestibus inhærescat. Trita huius folia & cum veteri suillo adipe imposita, cicatricem ægrè trahentibus vlce-
F ribus medentur. Tum semen tum & herba potu ex vino dysentericis, hepaticis, & à serpentibus demorsis auxiliantur. Cæterùm hanc nonnulli errore ducti argemonem appellarunt, cùm tamen longè alia sit, vti demonstrauimus.

De Quinquefolio. Cap. XLII.

G QVINQVEFOLIVM ramulos fert festucarũ similitudine, tenues, dodrantales, in quibus semẽ: folia mentæ, quina singulis pedicu-

lis pediculis, rarò plura, in ambitu serrata: florem ex candido pallescentem, auri æmulum. Naſcitur in aquoſis locis & iuxta riuos. Subrubram verò habet radicem, oblongam, veratro nigro craſſiorem, cuius eſt multiplex vſus. Ius radicis ad tertias decoctæ ſi ore detineatur, dolores dentium ſedat, putrida oris vlcera collutione ſiſtit, arteriç ſcabritias gargarizatu emendat, contra alui profluuiũ & dyſenteriã auxiliatur, itémque arthriticis & iſchiadicis potum. Trita eadem in aceto cocta & impoſita, herpetas cohibet. Strumas, duritias, œdemata, aneuryſmata & abſceſſus diſcutit. Eryſipelatis, digitorum pterygijs, condylomatis pſoríſque medetur. At tenerę radicis ſuccus contra iecinoris pulmoníſq; vitia prodeſt, itémque aduerſum venena. Folia autem cum hydromelite aut vino diluto & piperis exiguo bibuntur contra febrium circuitus: in quartana quidem, quaternûm ramulorum folia: in tertiana verò, ternûm: in quotidiana, vnius. Eadem comitialibus tricenis diebus pota ſuccurrunt. Celeriter quoque regio morbo medetur foliorum ſuccus, tribus cyathis aliquot diebus epotus. Illa eadem cum ſale ac melle impoſita, tam vulneribus quàm fiſtulis remedio ſunt. Opitulatur & quinquefolium enterocelicis, ac erumpentem ſanguinem ſiſtit tum potu, tum etiam illitu. Inciditur & ad expiationes luſtrationéſque, atque hæmorrhagias.

De Phœnice. Cap. XLIII.

PHOENICEA herba, quam aliqui rhun, alij anchinopa vocant, folia quidem habet hordei, at breuiora & anguſtiora: ſpicam verò lolio ſimilem, & ramos circa radicem ſenûm digitorum, ac ſeptenas octonáſve ſpicas. In aruis, tectíſque recens illitis naſcitur. Vim hãc habet in auſtero vino pota, vt alui profluuium, erumpentémque ab vtero ſanguinem, vrinarúmque largiorem fluxum ſiſtat. Tradunt & nonnulli in puniceo vellere amuleti inſtar adalligatam, ſanguinẽ ſupprimere.

A πέντε καθ' ἕκαστον μίσχον, σπανίως δέ που πλείονα, κύκλωθεν ἐχισμένα πριονοειδῶς· ἄνθος δ' ὑπόλευκον, χρυσοειδές. φύεται δ' (V. ὠχρόν) ἐν ἐφύδροις τόποις καὶ παρ' ὀχετοῖς. ῥίζαν δ' ἔχει ὑπέρυθρον, ἐπιμήκη, παχυτέραν ἑλλε- (V. ὑπόπαχυν) βόρου μέλανος. ἔστι δ' πολύχρηστος. Δύναται δ' τὸ τῆς ῥίζης ἀφέψημα ἄχρι τρίτου καταB βιβασθὲν ἐν τῇ ἑψήσει, ὀδονταλγίας παύειν διακρατούμενον ἐν τῷ στόματι καὶ σηπε- (V. caret.) δόνας τὰς ἐν τῷ στόματι διακλυζόμενον ἵστησι· καὶ τραχύτητας ἀρτηρίας ἀναγαργαριζόμενον παραιτεῖται· κοιλίᾳ τε ῥευσάσῃ καὶ δυσεντερίᾳ βοηθεῖ· ἀρθριτικοῖς τε καὶ ἰσχιαδικοῖς πινόμενον. ἑψηθεῖσα δ' ἐν ὄξει λεία καC ταπλασσομένη, ἕρπητας ἐπέχει· διαφορεῖ χοιράδας, σκληρίας, οἰδήματα, ἀνευρύ- (V. πύεσιν ἀνευρύσματα) σματα, ἀποστήματα. ἐρυσιπέλατα, πτερύ- (Catac. ἀποστήματα καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις.) για τὰ ἐν δακτύλῳ, καὶ κονδυλώματα καὶ ψώρας ἰᾶται. ὁ δ' χυλὸς τῆς ῥίζης ἁπαλῆς, (In vet. Lacunę cod. add καὶ ἀχῶρας) ποιεῖ πρὸς τὰ ἐν ἥπατι καὶ πνεύμονι πάθη καὶ τὰ θανάσιμα. τὰ δὲ φύλλα πίνεται καὶ D μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ οἴνου κεκραμένου καὶ πεπέρεως ὀλίγου πρὸς περιόδους· ἐπὶ μὲν τοῖ τεταρταίου, τεσσάρων κλωναρίων φύλλα, ἐπὶ δὲ τριταίου τριῶν, ἐπὶ δ' ἐφημερινοῦ ἑνός. ἀρήγει δ' καὶ ἐπιληψίας πινόμενα ἐφ' ἡ- (Al. ἀνὰ φύλλα λ'. V. πινόμενα φύλλα λ', ἀνὰ ἡμέραν ἐπὶ ἡμέρας τριάκοντα.) μέρας λ'. ὑγιάζει δὲ καὶ ἴκτερον ταχέως ὁ χυλὸς τῶν φύλλων ποθεὶς ἐπὶ τινὰς ἡμεE ρας τριῶν κυάθων πλῆθος. τραύματά τε καὶ σύριγγας μεθ' ἁλῶν καὶ μέλιτος καταπλασ- (V. add. ἐρυσιπέλατα καὶ πτερύγια καὶ συρ. V. quidã vſque ad finem caret.) σόμενα ἰᾶται· βοηθεῖ δ' καὶ ἐντεροκηλικοῖς, καὶ αἱμορραγίας ἵστησι πινόμενον καὶ καταπλασσόμενον. τέμνεται δὲ καὶ πρὸς κα- (V παραλαμβάνεται καὶ πρὸς καθαρμοὺς καὶ ἁγνείας) θαρμοὺς καὶ αἱμορραγίας καὶ ἁγνείας.

Περὶ Φοίνικος. Κεφ. μγ'. (Suſpicatur Manardus eam vocẽ ineptè accreuiſſe, quam etiam prætermiſit Ruellius.)

F ΦΟΙΝΙΞ, οἱ δὲ ῥοῦν, οἱ δὲ ἀγχίνωπα, τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια κριθῇ, βραχύτερα δὲ καὶ στενώτερα, στάχυν δ' ἐμφερῆ τῇ αἴρᾳ· κλῶνας δὲ ἑξαδακτύλους κύκλῳ τῆς ῥίζης. καὶ στάχυς ζ'. ἢ η'. φύεται δὲ ἐν ἀρούραις, καὶ ἐπὶ τῶν στεγῶν τῶν νεοκαταχρισθεισῶν. Δύναμιν δὲ ἔχει πινόμενον ἐν G οἴνῳ αὐστηρῷ, διάρροιαν καὶ αἱμορραγίαν τὴν ἐκ μήτρας, καὶ οὔρων πλείονα φορὰν ἱστᾶν. ἱστοροῦσι δέ τινες καὶ ἴσχαιμον αὐτὴν εἶναι ἐνδεσμουμένην φοινικῷ ἐρίῳ καὶ περιαπτομένην.

Περὶ Ἰδαίας ῥίζης. Κεφ. μδ'.

ΙΔΑΙΑ ῥίζα, ὀξυμυρσίνῃ τὰ φύλλα ἔοικε· παρ' αὐτὰ δὲ ὡς ἕλικες μικραὶ πεφύκασιν, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἄνθος. ταύτης ἡ ῥίζα στυπτικὴ σφόδρα, ἁρμόζουσα ἐφ' ὧν στύψεως ἐστὶ χρεία. πίνεται δὲ καὶ πρὸς κοιλίας ῥεύματα καὶ ῥοῦν γυναικεῖον αἱμορραγίας τε πάσας ἵστησι.

Quidam v. hoc caput nō habet.

Περὶ Ῥοδίας ῥίζης. Κεφ. με'.

ΡΟΔΙΑ ῥίζα γεννᾶται ἐν Μακεδονίᾳ, ἐοικυῖα κόστῳ, *κουφοτέρα δὲ καὶ ἀνώμαλος, ῥόδων ἐν τῇ διατρίψει ἀποφορὰν ποιοῦσα ὁμοίαν. *χρησιμεύει δὲ ἐπὶ τῶν κεφαλαλγούντων, σὺν *ῥοδίνῳ ὀλίγῳ λεπτὴ *ἐπιτιθεμένη καὶ ἐμβρεχομένη μετώπῳ καὶ κροτάφοις.*

Al. add. τῷ πάχει ἰσχνοτέρα

Marc. legit ναρδίνῳ
V. caret.

Margini additur, σωθεῖ δὲ ἰσχει καὶ γυναικείων ῥοῦν.

Περὶ Ἱππούριδος. Κεφ. μϛ'.

ΙΠΠΟΥΡΙΣ φύεται ἐν τόποις ἐφύδροις καὶ τάφροις· *καυλία ἔχει κενά, ὑπέρυθρα, ὑπότραχεα, στερεά, γόνασι διειλημμένα *ἐμπεφυκόσιν εἰς ἄλληλα· περὶ δὲ αὐτὰ σχοινώδη φύλλα πυκνά, λεπτά. αὔξεται δὲ εἰς ὕψος ἀναβαίνουσα ἐπὶ τὰ παρακείμενα στελέχη, καὶ καταχρημνᾶται περικεχυμένη κόμαις πολλαῖς μελαίναις, καθάπερ ἵππου οὐρά· ῥίζα ξυλώδης, σκληρά. στυπτικὴ δὲ ἡ πόα· ὅθεν ὁ χυλὸς αὐτῆς αἱμορραγίας ἵστησι τὰς ἐκ μυκτήρων καὶ δυσεντερίας ὠφελεῖ, πινόμενος μετ' οἴνου· κινεῖ δὲ οὖρα. τὰ δὲ φύλλα ἔναιμα τραύματα κολλᾷ, λεῖα ἐπιπασσόμενα. ἡ δὲ ῥίζα καὶ ἡ πόα βήσσουσί τε καὶ ὀρθοπνοϊκοῖς καὶ ῥηγματίαις βοηθεῖ. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἐντέρου διαιρέσεις καὶ κύστεως διακοπὴν, καὶ ἐντεροκήλην συνάγειν τὰ φύλλα πινόμενα ἐν ὕδατι.*

V. add. καὶ τραχέα, καυλοὺς ἔχουσα

V. caret his, ἐμπ. εἰς ἀλλ.

V. add. καὶ καταμήνια ἱστῶσι

Περὶ Ἑτέρας Ἱππούριδος. Κεφ. μζ'.

Ἵππουρις ἑτέρα. [καυλός ἐστιν ὀρθός, ἴσος, μείζων δὲ πήχεως, ὑπόκενος. [κόμας ἐκ διαστημάτων *ἔχουσα βραχυτέρας καὶ λευκοτέρας καὶ μαλακωτέρας. ἥτις καὶ αὐτὴ λεανθεῖσα σὺν ὄξει τραύματα ἰᾶται, τὴν αὐτὴν ἔχουσα δύναμιν.

Cōclusa à Ruellio expressa ex codicis Ald. nostris adiecimus.

Περὶ Κόκκου βαφικῆς. Κεφ. μη'.

ΚΟΚΚΟΣ βαφική, θάμνος ἐστὶ μικρός, φρυγανώδης, ᾧ παράκεινται

A *De Idæa radice.* *Cap. XLIIII.*

IDÆÆ radicis folia *oxymyrsinen referunt: iuxta ipsa verò exigui sunt veluti pampini seu capreoli, ex quibus etiam flos erumpit. Radix præclarè astringit, ijs iccirco cōueniēs, quibus astrictione opus est. Bibitur & aduersus alui profluuia B fluorémque muliebrē, & omnem sanguinis eruptionem sistit. ruscum

De Rhodia radice. *Cap. XLV.*

RHODIA radix in Macedonia gignitur, costo similis, at leuior & inæqualis, quæ dum conteritur, rosarum odorem spirat. Caput dolentibus vtilis est, si cum pauco C rosaceo tritā capiti imponatur, aut madefacta frōti ac temporibus adhibeatur.

De Equiseto. *Cap. XLVI.*

EQVISETVM in riguis & scrobibus nascitur. Cauliculos edit inanes, rubescentes, subasperos, solidos, geniculis in sese farctis interseptos: ac circum ipsos folia iuncea, D crebra tenuiáque. In sublime autē attollitur, vicinos scandens arborum caudices, ex iisque dependet circūfusum comis multis, nigris, vt est equi cauda: radix lignosa est ac dura. Est verò herbæ vis adstrictoria: quamobrē ipsius succus fluentem è naribus sanguinem sistit, prodéstque dysenterijs in vino potus, E & vrinam ciet. Folijs autem tritis & inspersis vulnera cruenta glutinantur. Radix verò, itémque herba ipsa, tussientibus, orthopnoicis ruptísque succurrunt. Narrantur & folia in aqua bibita diuisum intestinum, dissectámque vesicam & enteroecelen cogere & agglutinare.

F

De Equiseto altero.
Cap. XLVII.

Equisetum alterum caule est recto, ęquali, cubito maiore, quodammodo inani, comis per interualla breuioribus, candidioribúsque & mollioribus. Id cum aceto subactū vulneribus etiam remedio est, G eadémque qua prius illud facultate pollet.

De Cocco tinctili. *Cap. XLVIII.*

COCCVM tinctile frutex est páruus è cremiorum genere, cui

grana ceu lentes adhærēt, quæ quidē exempta decerptáve reponuntur. Optimum gignitur in Galatia & Armenia, deinde in Asia & Cilicia: locum postremū obtinet quod in Hispania prouenit. Vis huic astringere: cuius ratione vulneribus neruisque sauciatis tritum ex aceto conuenienter imponitur. Nascitur porrò Cilicium in quercubus, exilis cochleæ similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt & coccum vocitant.

De Tragio. Cap. XLIX.

TRAGIVM in Creta tātùm nascitur, lentisco simile, foliis semine ac ramis, singulis tamen minoribus. Liquorem verò profert gummi similem. Folia, semen & lacryma impositione ex vino spicula omniáque corpori impacta euocant. Pota eadem drachmæ vnius pondere stranguriæ medentur, calculos vesicæ comminuunt, & menses trahunt. Aiunt & syluestres capras sagittis ictas huius herbæ pabulo spicula excutere.

De Tragio altero. Cap. L.

Tragium alterū folia scolopendrij habet, & radicem tenuem, candidam, syluestris raphani similem. Hæc seu cruda seu cocta comedatur, dysentericis est auxilio. Cæterùm folia per autumnum hircini virus odorem emittunt: vnde & herba tragij nomen obtinuit. Prouenit in montibus & præcipitijs.

De Trago. Cap. LI.

TRAGVS, quam aliqui Scorpiō, alij Traganon vocāt, frutex est pusillus in maritimis maximè nascens, & per terram sparsus, oblongus, at non ita magnus, palmi altitudine, aut paulò amplior: & is quidē sine folijs est: circa ramos autē hærētes habet velut acinos pusillos, rufos, triticei grani magnitudine, summa parte acuminatos, numerosos, gustuq; admodū astringētes. Racemorū acini decē ex vino poti, cœliacis, fœminísque fluore laborantibus auxiliantur. Sunt & qui tusos digerunt in pastillos, quò fœliciùs asseruentur, iísque ita vtuntur.

A κόκκοι ὡς φακοὶ, οἵτινες ἐκλεγόμενοι συντίθενται. ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ Γαλατικὴ καὶ ἡ Ἀρμενιακὴ, ἔπειτα ἡ ἐν *Ἀσίᾳ *καὶ ἡ Κιλίκιος· ἐσχάτη δὲ πασῶν ἡ ἐν Ἰσπανίᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, ἁρμόζουσαν τραύμασι καὶ νεύρων τρώσεσι, λεία μετὰ ὄξους καταπλασσομένη. γίνεται
B δὲ ἡ ἐν Κιλικίᾳ ἐν ταῖς *δρυσὶν ὁμοίως κοχλίᾳ μικρῷ, ἣν αἱ τῇδε γυναῖκες τῷ *στόματι ἀναλέγουσαι κόκκον καλοῦσιν.

V. non habet.

V. ἐν στόματι. Sed Scholion est. al. στόματι.

Περὶ Τραγίου. Κεφ. μθ'.

ΤΡΑΓΙΟΝ φύεται μὲν ἐν Κρήτῃ μόνῃ, ἔχει δὲ τὰ φύλλα σχίνῳ ὅμοια, καὶ τὰς ῥάβδους καὶ τὸν καρπόν, μικρότερα δὲ
C πάντα. φέρει δὲ ὀπὸν κόμμει παραπλήσιον. Ταύτης τὰ φύλλα, καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὸ δάκρυον καταπλασσόμενα σὺν οἴνῳ, ἐπισπᾶται σκόλοπας καὶ πάντα τὰ ἐμπηγνύμενα. πινόμενα δὲ, στραγγουρίας ἰᾶται, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτει, καὶ καταμήνια ἄγει. λαμβάνεται δὲ ὁλκὴν
D < α'. φασὶ δὲ καὶ τὰς ἀγρίας αἶγας τοξευθείσας καὶ νεμηθείσας τὴν πόαν, ἐκβάλλειν τὰς ἀκίδας.

Περὶ ἄλλου Τραγίου. Κεφ. ν'.

Τράγιον ἄλλο τὰ μὲν φύλλα ἔχει ὅμοια σκολοπενδρίῳ, ῥίζαν δὲ λεπτὴν, λευκὴν, παραπλησίαν ῥαφανίδι ἀγρίᾳ. Ἥτις
E βοηθεῖ δυσεντερικοῖς ὠμή τε καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη. προσβάλλει δὲ κατὰ τὸ φθινόπωρον τὰ φύλλα τράγου ὀσμήν· ὅθεν καὶ ὠνόμασται τράγιον. Φύεται δὲ ἐν ὀρεινοῖς καὶ κρημνώδεσι τόποις.

Hæc ex Ald. codicis nothis huc trāsferre visum est.

Περὶ Τράγου. Κεφ. να'.

ΤΡΑΓΟΣ, οἱ δὲ, σκορπίον, οἱ δὲ, τράγανος*· φύεται παρὰ θάλασσαν μάλι-
F στα, *θαμνίσκος ἐπὶ γῆς, ἐπιμήκης, οὐ μέγας, ὅσον σπιθαμῆς ἢ μείζων, φύλλα δὲ οὐκ ἔχει· ἐπὶ δὲ τῶν κλάδων προσπεφύκασιν οἱονεὶ ῥᾶγες μικραὶ, πυρραὶ, κατὰ μέγεθος πυροῦ, ὀξεῖαι ἐπ' ἄκρου, πολλαί, λίαν γευσαμένοις στυπτικαί. τούτου ὁ καρπὸς ὡς ῥᾶ-
G γες δέκα σὺν οἴνῳ ποθεῖσαι, κοιλιακοὺς καὶ ῥοϊκὰς γυναῖκας ὠφελοῦσιν. ἔνιοι δὲ καὶ κόπτοντες αὐτόν, ἀναπλάττουσι τροχίσκους εἰς ἀπόθεσιν, καὶ οὕτω χρῶνται.

V. οἱ δὲ, κόκκος βαφικὸς Cat. ac. θαμνίσκος χαμαίφυλλος ἐπὶ γῆς &c. V. conclusis caret.

Περὶ Σχοίνου. Κεφ. νβ'. A

Ald. cod. σχοῖνος λεία τὸ μὲν τι αὐτοῦ καλεῖται σχοῖνος λεία &c. fortè λεία. Sic enim AEgin. quẽ secutus est Hermol. Quidam ex Gal. sic emendãt Σχοῖνος λεία ἄποξυς ἐπ' ἄκρου. ταύτης διαφορὸν εἶδος. τὸ μὲν δὲ αὐτοῦ ὀξύσχοινος, τὸ δὲ ὁλόσχοινος. τῆς δὲ ὀξυσχοίνου δύο εἰσὶν εἴδη. ἡ μὲν γὰρ ἄκαρπος &c. hoc est: Iunci leuis in acutum fastigiati duo sunt genera: vnũ oxyschœnos, alteru holoschœnos: rursus oxyschœni duo assignãtur genera, vnum sterile &c.
V. add. [illegible]
V. [illegible]

ΣΧΟΙΝΟΣ, τούτου διαφορὸν εἶδος. ὃ μὲν τι αὐτοῦ καλεῖται σχοῖνος λεία, τὸ δὲ, ὀξύσχοινος ἄποξυς ἐπ' ἄκρου· διαφορὸν δὲ καὶ ταύτης εἶδος· ἡ μὲν γὰρ ἄκαρπος, ἡ δὲ, καρπὸν μέλανα ἔχει, περιφερῆ. παχύτεροι δὲ ταύτης οἱ κάλαμοι, καὶ σαρκωδέστεροι. Ἔστι δὲ καὶ τρίτη πολλῷ σαρκωδεστέρα B καὶ *παχυτέρα τοῖν δυοῖν, ὁλόσχοινος λεγομένη. ἔχει δὲ καὶ αὐτὴ καρπὸν ἐπ' ἄκρου ὅμοιον τῷ περὶ αὐτῆς. Ἀμφοτέρων δὲ ὁ καρπὸς φρυγεὶς καὶ πινόμενος μετὰ κεράματος, κοιλίας καὶ ῥοῦν ἐρυθρὸν ἵστησι, καὶ οὖρα κινεῖ· ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγής. τὰ δὲ πρὸς τὴν ῥίζαν ἁπαλὰ φύλλα κα- C ταπλαττόμενα, φαλαγγιοδήκτοις ἁρμόζει. Ἡ δὲ *Αἰθιοπικὴ σχοῖνος ὑπνωτικὸν ἔχει τὸν καρπόν· φυλάττεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ ἐν ταῖς πόσεσι τὸ πλῆθος· καροῖ γὰρ λίαν.

De Iunco. Cap. LII.

IVNCI duo sunt genera: vnum leuis nominati, alterũ oxyschœni dicti, qui quidem in mucronem fastigiatur. Huius rursum duo assignantur genera: vnum quidem sterile: alterum semẽ profert nigrum, rotundum, culmis crassioribus carnosioribúsque. Est & tertius iuncus, qui vocatur Holoschœnos, prioribus illis multò carnosior atq; crassior: is & semen in cacumine gerit, antedicto simile. Porrò semen vtriusque tostum & ex vino diluto potum, sistit aluum *rubentémque fluorem muliebrem: vrinas quoque cit: at capitis dolores facit. Folia autẽ tenera quæ radici proxima sunt, phalangiorũ morsibus conuenienter imponuntur. Cæterùm Æthiopicus iuncus semen habet alliciendi somni vi præditum: at vitanda in potionibus maior ipsius copia, quoniam altum grauémque nimiùm soporem inuehit.

Pl. feminei mensis

Περὶ Λειχῆνος. Κεφ. νγ'. D

ΛΕΙΧΗΝ ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, οἱ δὲ, βρύον καλοῦσι, βρύον ἐστὶ προσεχόμενον ταῖς ἐνδρόσοις πέτραις. τοῦτο καταπλασθὲν αἱμορραγίας ἵστησι, καὶ φλεγμονὰς παραιτεῖται, καὶ λειχῆνας θεραπεύει· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς μετὰ μέλιτος διαχριόμενον· στόματος δὲ καὶ τῆς γλώττης ῥευματισμοὺς παραιτεῖται. E

De Lichene. Cap. LIII.

LICHEN qui petris innascitur, & aliquibus bryon appellatur, ceu muscus est roscidis petris inhærens. Is impositus sanguinis eruptiones sistit, inflammationes lenit, ac impetigini medetur. Iuuat & arquatos cum melle illitus: cæterùm defluxionibus oris ac linguæ succurrit.

Al. πέπλιον

Περὶ Παρωνυχίας. Κεφ. νδ'.

ΠΑΡΩΝΥΧΙΑ φύεται ἐν πέτραις, θαμνίσκιον ὅμοιον πέπλῳ, τῷ δὲ μήκει ἔλαττον, τοῖς δὲ φύλλοις μεῖζον. ὅπερ καταπλασθὲν λεῖον ὅλον παρωνυχίας καὶ κηρία θεραπεύει.

De Paronychia. Cap. LIIII.

PARONYCHIA frutex est pusillus in saxosis nascens, peplo similis, at breuior: folijs tamen maioribus. Ea tota contrita paronychijs atque fauis remedio est.

V. οἱ δὲ φοινικόμην καλοῦσι.
Volg. exempl. [illegible]
Dal. κορυμβώδη corymbis onusta.
Auth. aduers. μελαίνας.
V. κυπερίσκῳ
Auth. aduers. [illegible]
V. [illegible]
V. caret.

Περὶ Χρυσοκόμης. Κεφ. νε'. F

ΧΡΥΣΟΚΟΜΗ *θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον· ἔχον κόμην *κορυμβοειδῆ, ὁμοίαν ὑσσώπῳ· ῥίζαν δασεῖαν, λεπτὴν, ὡς ἐλλεβόρου *μέλανος, γευσαμένῳ οὐκ ἀπηνῆ, *κυπείρῳ *ἴσην ὄσδω, ἐν δὲ γλυκὺ ὑπαυστηρόν· φύεται ἐν παλισκίοις καὶ πετρώδεσι.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν καὶ στυπτικὴν ἡ ῥίζα· ἡπατικοῖς καὶ περιπνευμονικοῖς ἁρμόζουσα· λαμβάνεται δὲ καὶ σὺν ὑδρομέλιτι ἑφθὴ πρὸς κάθαρσιν ὑστέρας. G

De Chrysocome. Cap. LV.

CHRYSOCOME frutex est exiguus, palmi altitudine, coma specie corymborum, hyssopo simili, radice densa & ceu veratri nigri tenui, cyperum æquante, gustu minimè aspero, sed ex dulci subaustero. In opacis petrosísque nascitur. Radix calfactoriam adstrictoriámque vim habet, hepaticis & peripneumonicis accommodatam. Sed & eadem decocta in aqua mulsa ad purgandam vuluam assumitur.

De Chrysogono. Cap. LVI.

CHRYSOGONON densè fruticat, folijs quernis, flore verbasci coronarij, radice rapi, intus quidem ruberrima, foris verò nigra. Hæc cum aceto subacta & imposita, contra muris aranci morsus auxiliatur.

De Helichryso. Cap. LVII.

HELICHRYSVM quidã chrysanthemon, alij etiam amarantum vocant, quo Deorum simulachra coronant: ramulum habet ex candido virẽtem, rectum, solidum: folia ex interuallis angusta, abrotono similia: comam in orbem circumactam, aureæ lucis fulgore: vmbellam rotundam, veluti corymbis aridis dependentibus: radicem gracilem. Nascitur in asperis & salebrosis. Coma ex vino pota, contra vrinę difficultatem, serpentiũ morsus, ischiada ruptáque opitulatur, mensésque ciet. Sanguinem concretum ventris aut vesicæ absumit, cum mulso pota. Sistit & destillationes, trium obolorum põdere ieiunis potui data in vino albo diluto. Vestibus quoque interponitur, vt eas à teredinum iniurijs tueatur.

De Chrysanthemo. Cap. LVIII.

CHRYSANTHEMON seu chalcas, alijs buphthalmũ, herba quidem est tenera, at fruticosa, læues proferens caules, foliáque multifida: flores autem luteos eximio splendore micantes, & oculi orbem imitãtes, vnde & buphthalmi nomen obtinuit: propter oppida nascitur: ipsius verò caules olerum instar esitantur. At flores cum cerato triti, steatomata discutere produntur: regio autẽ morbo correptis breui colorem reddunt meliorem, si è balneo post longiorem in eo moram egressis propinentur.

De Agerato. Cap. LIX.

AGERATVM frutex est è cremiorum genere, duorum palmorũ altitudine, humilis, simplex, origano maximè similis, vmbellam gerens, in qua flos aureis quasi bullis emicat, helichryso minor. Age-

A Περὶ Χρυσογόνου. Κεφ. νϛ´.

ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΝ *φύλλα ἔχει ὅμοια δρυΐ· ὁ δὲ θάμνος ἐστὶ πυκνός. ἄνθος δὲ παραπλήσιον τῷ στεφανωματικῷ φλόμῳ. ῥίζαν ὁμοίαν γογγύλῃ, ἔνδοθεν ἰσχυρῶς ἐρυθρὰν, ἔξωθεν δὲ μέλαιναν. ἥτις βοηθεῖ σὺν ὄξει λειανθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα μυ-
B γαλῆς δήγμασιν.

V. οἱ δὲ σπλάγχνον ἢ χρυσάνθεμον, & picturam ostendit alteræ similem, vt ait Samb.

Περὶ Ελιχρύσου. Κεφ. νζ´.

ΕΛΙΧΡΥΣΟΝ, ⊕ οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἀμάραντον καλοῦσιν, ᾧ καὶ *τὰ εἴδωλα στεφανοῦσι· ῥάβδιον *λευκὸν, χλωρὸν, ὀρθὸν, στερεόν· φύλλα στενὰ ἐκ διαστημάτων ἔχον πρὸς τὰ τοῦ ἀβροτό-
C νου· κόμην κυκλοτερῆ, *χρυσοφανῆ, σκιάδιον περιφερὲς, ὥσπερ κορύμβοις ξηροῖς, ῥίζαν λεπτήν. φύεται δὲ ἐν τραχέσι καὶ χαραδρώδεσι τόποις. Βοηθεῖ δὲ ἡ κόμη σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, δυσουρίαις καὶ ἑρπετῶν δήγμασι, καὶ ἰσχιάσι καὶ ῥήγμασι· καὶ ἔμμηνα ἄγει. καὶ θρόμβους αἵματος
D τοὺς ἐν κύστει *ἢ κοιλίᾳ] τήκει, [σὺν *οἰνομέλιτι πινομένη· ἴσχει δὲ καὶ καταρροίας ὅσον τριώβολον νήστει δοθεῖσα ἐν κράματι οἴνου λευκοῦ· συντίθεται δὲ καὶ μετὰ ἱματίων, ἄβρωτα τηροῦσα αὐτά.

Al. τοὺς θεοὺς
V. his caret χρυσοφ.
Forte, χρυσαυγῆ
V. caret. Lacuna in vet. cod. legit, σὺν οἴνῳ ἢ οἰνομέλιτι

Περὶ Χρυσανθέμου. Κεφ. νη´.

E ΧΡΥΣΑΝΘΕΜΟΝ, ἢ *χαλκὰς, ⊕ οἱ δὲ, βούφθαλμον· τρυφερά τις πόα, *θαμνοειδὴς δὲ, *λείους ἀναφέρουσα καυλοὺς καὶ φύλλα *πολυσχιδῆ· ἄνθη μήλινα, ἰσχυρῶς στίλβοντα, καὶ ὀφθαλμὸν κυκλοτερῆ, διὸ καὶ οὕτως ὠνόμασται· φύεται περὶ τὰς πόλεις· ⊕ καυλοὶ δὲ αὐτοῦ λα-
F χανεύονται. Τὰ δὲ ἄνθη λεῖα μετὰ κηρωτῆς, στεατώματα λέγεται διαφορεῖν· ἰκτερικοὺς δὲ προσκαίρως εὐχρόους ποιεῖ, ποθεῖσα μετὰ τὴν ἐν τοῖς λουτροῖς ἀπὸ τῆς μακρᾶς διατριβῆς ἔξοδον.

Al. καλχάς, vt lib. 3 cap. 157.
V. θαμνώδης
V. πλείους
V. πολυσχιδῆ

Περὶ Αγηράτου. Κεφ. νθ´.

ΑΓΗΡΑΤΟΝ θάμνος ἐστὶ φρυγανώδης, *σπιθαμώδης, ταπεινὸς, ἁπλοῦς,
G ἐμφερὴς μάλιστα ὀριγάνῳ· σκιάδιον ἔχων, ἐφ' οὗ ἄνθος πομφολυγῶδες, χρυσοειδὲς, *ἔλαττον ἑλιχρύσου. ὠνόμασται δὲ ἀγή-

V. caret his duobus.

Margo: ἀναδίδωσι δὲ διαφόρου κόμης τινὰς ἀφεψήματος.
V. ἡ πόα non habet.

ρᾶτον, διὰ τὸ ἐπιπολὺ τὸ ἄνθος ὁμοιοειδὲς φυλάττεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀφέψημα αὐτοῦ* πυριατικήν· καὶ αὐτὴ * ἡ πόα ἀναθυμιωμένη οὖρα ἄγει, καὶ τὰ περὶ ὑστέραν μαλάττει.

Περὶ Περιστερεῶνος. Κεφ. ξ'.

V. ἐνδιατρίβειν αὐτῇ.

V. μονόκαυλος. Samb. μονόκλαδος.

V. νεαρῷ

ΠΕΡΙΣΤΕΡΕΩΝ φύεται ἐν ἐνύδροις τόποις. δοκεῖ δὲ ὠνομάσθαι ἐκ τοῦ τὰς περιστερὰς ἡδέως* διατρίβειν ἐν αὐτῇ. πόα δέ ἐστι σπιθαμιαῖον ἔχουσα τὸ ὕψος, ἢ καὶ μεῖζον, πέταλα ἐντετμημένα, ὑπόλευκα, ἐκπεφυκότα ἐκ τοῦ καυλοῦ· *μονόκλωνος ὡς τὸ πολὺ καὶ μονόρριζος εὑρίσκεται. Δοκεῖ τε τὰ φύλλα σὺν ῥοδίνῳ ἢ στέατι χοιρείῳ *νεαρῷ προστιθέμενα, ἀνώδυνον ὑστέρας ποιεῖν. στέλλει δὲ καὶ ἐρυσιπέλατα σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα, καὶ σηπεδόνας ἐπέχει, καὶ τραύματα κολλᾷ, καὶ τὰς οὐλοῖ τὰ παλαιὰ σὺν μέλιτι.

G. Vterq; codex hunc titulũ περὶ περιστερεῶνος ὑπτίου habet. Antiquus codex manuscriptus habet ὑπτίου.

Περὶ Ἱερᾶς Βοτάνης. Κεφ. ξα'.

V. caret.

Ἱερὰ βοτάνη, ἣν δὲ περιστερεῶνα* ἐκάλεσαν, ῥάβδους ἀνίησι πηχυαίους ἢ καὶ μείζονας, γωνιοειδεῖς, περὶ ἃς τὰ φύλλα ἐκ διαστημάτων ἐοικότα δρυΐ, πλὴν στενώτερα* καὶ ἥττονα,] ἐντετμημένα δὲ περὶ κύκλῳ, ὑπόγλαυκα· ῥίζαν δὲ ὑπομήκη, λεπτήν· ἄνθη πορφυρᾶ, λεπτά.

Lacuna legit in antiquo exemplari, πρὸς ἑρπετὰ καὶ ἐρυσιπέλατα.

E Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα ποτιζόμενα μετ' οἴνου καὶ καταπλασσόμενα, ποιεῖ πρὸς ἑρπετά· πρὸς δὲ ἴκτερον τὰ φύλλα ὅσον < ὁλκὴν μετὰ λιβανωτοῦ τετρωβόλου, σὺν οἴνου* παλαιοῦ κοτύλῃ μιᾷ νήστει ἐφ' ἡμέρας μ'. πινόμενα· οἰδήματά τε χρόνια καὶ φλεγμονὰς καταπλασθέντα πραΰνει.

V. addit, τὰ φύλλα καταπλασθέντα

F καὶ ῥυπαρὰ ἕλκη καθαίρει. ἑψηθεῖσα δὲ ὅλη σὺν οἴνῳ, ἐσχάρας τὰς ἐν παρισθμίοις περιρρήσσει, καὶ νομὰς τὰς ἐν στόματι ἀναγαργαριζομένη ἐφίστησι. ῥαινόμενόν τε ἐν συμποσίοις τὸ ἀπόβρεγμα, διαγωγοτέρους ἱλαρωτέρους ποιεῖν· δίδοται δὲ τριταΐζουσι πίνειν τὸ τρίτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς σὺν τοῖς περικειμένοις φύλλοις· τεταρταΐζουσι δὲ τὸ

G τέταρτον.* καλοῦσι δὲ αὐτὴν ἱερὰν βοτάνην, διὰ τὸ εὔχρηστον ἐν τοῖς καθαρμοῖς εἶναι εἰς περιάμματα.

V. caret sequentibus.

A rati nomen illi inditum est, quoniam flos diutissimè in sua coloris specie conseruatur. Vis decocti fotibus apta. Herbæ quoque ipsius vstæ nidor vrinas ciet, vuluæq; duritias emollit.

De Peristereone, seu Verbenaca recta. Cap. LX.

B VERBENACA in aquosis nascitur: nomen autem Græcum ex eo duxisse videtur, quòd libẽter circa eam columbæ commorentur. Herba est palmi altitudine, aut etiã maior, folijs incisis, subalbidis, è caule prodeuntibus: singulari plerunque ramo & radice vnica reperitur. Folia cum rosaceo aut adipe

C suillo recenti subdita, vuluæ dolorem adimere creduntur. Ipsa quoque herba imposita cum aceto, erysipelata reprimit, putridáque vlcera cohibet: vulnera etiamnũ glutinat, veteráque cum melle ad cicatricem perducit.

De Hierabotane, seu Verbenaca supina. Cap. LXI.

D Herba sacra, quam etiã nonnulli peristereona vocarunt, ramulos emittit cubitales, aut etiam maiores & angulosos, circa quos folia sunt ex interuallis, quernis similia, sed angustiora minoráque, diuisuris incisa per ambitum, & colore aliquatenus glauco: radicem lõgiusculam

E & gracilem, flores purpureos ac tenues. Huius folia cum radice ex vino pota illitáve, aduersus serpentes pollent: eadem illa contra morbum regiũ drachmæ vnius pondere ex vini veteris & calidi hemina vna quaternis diebus ieiuno ventriculo bibuntur. Sed & œdemata diuturna inflammationésq; imposita

F mitigant, sordidáq; vlcera purgant. Tota verò herba in vino decocta, tonsillarũ crustas abrumpit, & oris nomas gargarizatu cohibet. Aiunt, si aqua spargatur tricliniũ quâ maduerit, lætiores hilariorésve conuiuas fieri. Datur & potandum tertiana laborantibus tertium à terra

G geniculum vnà cum folijs circundantibus, vti & quartanã, quartum. Cæterùm sacram herbam ideò vocant, quòd in expiationibus sit ad amuleta perutilis.

De Astra-

De Astragalo. Cap. LXII.

ASTRAGALVS paruus est à terra frutex, folijs & ramulis ciceri similis: floribus purpureis, paruis: radice rotunda, raphani modo prægrandi: quæ adnatas habet appẽdices, easque solidas, nigras, præduras, ceu cornua inter se implicatas, gustúque astringentes. Nascitur in ventosis, opacis atque niualibus: magna verò copia in Pheneo Arcadiæ. Radix fluentem aluum in vino pota sistit, vrinásque mouet: veteribus quoque vlceribus sicca efficaciter inspergitur, sanguinémq; supprimit: verùm difficilè soliditatis suæ ratione tunditur.

De Hyacintho. Cap. LXIII.

HYACINTHVS folia habet bulbi, caulem dodrantalem, læuem, minimo digito graciliorẽ, & herbacei coloris, cui coma incumbit incurua, florũ purpurascentium plena: radicem quoq; bulbaceam. Hæc, vt creditur, pueris è vino albo illita, pubertatem coërcet, & nõ patitur erumpere. Sistit & aluum, vrinámque impellit pota, phalangiorúmq; morsibus resistit. At semen astringentius est, atque adeò cœliacis auxiliatur, theriacísq; ipsum expetitur, ac regium quoque morbũ emendat cum vino potum.

De Papauere erraticõ. Cap. LXIIII.

PAPAVER erraticũ, quod à flore protinus deciduo rhœadis nomen à Græcis accepit, in aruis vere nascitur, quo quidẽ tempore etiam colligitur. Folia origano aut erucæ aut cichorio aut thymo similia spectantur, eáque diuisa, sed longiora & scabra. Caulis ei lanuginosus, rectus, asper, & ferè cubitali altitudine. Flos puniceus, interdum & candidus, syluestris anemones similitudine: caput oblongum, sed quàm anemones minus: semen rufum: radix oblonga, subalbida, parui digiti crassitudine & amara. Huius capitula quinque aut sex in vini cyathis tribus decocta dum ad duos redeant, ijs potui dabis, quibus somnum inducere volueris. At semen acetabuli mensura ex aqua mul sapotũ, aluum leniter emollit:

A Περὶ Ἀστραγάλου. Κεφ. ξβ΄.

ΑΣΤΡΑΓΑΛΟΣ θαμνίσκος ἐστὶ μικρὸς ἐπὶ γῆς, φύλλοις καὶ κλωνίοις ὅμοιος ἐρεβίνθῳ· ἄνθη πορφυρᾶ, μικρά· ῥίζα δὲ ὕπεστι στρογγύλη ὥσπερ ῥάφανος εὐμεγέθης, παραφυάδας ἔχουσα στερεάς, μελαίνας, σκληροτέρας, ὡς κέρατα αὐτεμ- B πεπλεγμένας ἀλλήλαις, γευσαμένῳ στυπτικάς. φύεται δὲ ἐν εὐανέμοις καὶ συσκίοις καὶ χιονιζομένοις τόποις. πολλὴ δὲ ἐν Μεμφίδι τῆς Ἀρκαδίας. Ἵστησι δὲ κοιλίαν ῥευματιζομένην ἐν οἴνῳ ποθεῖσα ἡ ῥίζα· κινεῖ τε καὶ οὖρα· ποιεῖ καὶ πρὸς παλαιὰ ἕλκη ξηρὰ ἐπιπασσομένη· καὶ αἷμα ἴσχει· κόπτε- C ται δὲ δυσχερῶς διὰ τὸ στερεὸν αὐτῆς.

V. θάμνος
V. φοινικᾶ.
Dalech βάλανος legendum suspicatur.
Al. σκληροτάτας
V. non habet.
V. ἀνηλίοις καὶ χιονιζομένοις
V. φινεῷ. Orib. φαινεῷ

Περὶ Ὑακίνθου. Κεφ. ξγ΄.

ΥΑΚΙΝΘΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια βολβῷ· καυλὸν σπιθαμιαῖον, λεῖον, λεπτότερον τοῦ μικροῦ δακτύλου, χλωρόν· κόμην ἐπικεκλιμένην κυρτήν, ἄνθους πλήρη πορφυροειδοῦς· ῥίζαν καὶ αὐτὴν ἐμ- D φερῆ βολβῷ. Ἥτις σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσα λευκῷ ἐπὶ παίδων, ἀνήβους τηρεῖν πεπίστευται· ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν, καὶ οὖρα ἄγει ποθεῖσα, καὶ φαλαγγιοδήκτους ὠφελεῖ. ὁ καρπὸς δὲ στυπτικώτερος ὢν καὶ αὐτός, θηριακοῖς ἁρμόζει· ἴκτερόν τε ἀποκαθαίρει σὺν οἴνῳ πινόμενος.

V. non habet.
Al. ἐπὶ γῆς κεκλιμένην
Al. φοινικοῦντος
V. caret.
Lacuna legit in antiquo, καὶ αὐτὸς κοιλιακοὺς ὠφελεῖ.
V. inserit, καὶ κοιλιακοῖς.

E Περὶ Μήκωνος ῥοιάς. Κεφ. ξδ΄.

ΜΗΚΩΝ ῥοιάς, ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ταχέως τὸ ἄνθος ἀποβάλλειν, φύεται ἐν ἀρούραις ἔαρος, ὅτε καὶ συλλέγεται. ἔοικε δὲ τὰ φύλλα ὀριγάνῳ, ἢ εὐζώμῳ ἢ κιχωρείῳ ἢ θύμῳ, ἐπεσχισμένα, μακρότερα δὲ καὶ τραχέα· καυλὸν δὲ * σχοινώδη, F ὄρθιον, τραχύν, ὡς πήχεως· ἄνθος φοινικοῦν, ἐνίοτε δὲ καὶ λευκόν, ὅμοιον τῷ τῆς ἀγρίας ἀνεμώνης· κεφαλὴ δὲ παραμήκης, ἥττων μέντοι ἢ τῆς ἀνεμώνης· καρπὸς πυρρός· ῥίζα ἐπιμήκης, ὑπόλευκος, δακτύλου ἔχουσα μικροῦ πάχος, πικρά. Ταύτης τὰ κεφάλια πέντε ἢ ϛ΄. G μετ' οἴνου κυάθων τριῶν ἑψήσας ὡς εἰς β΄. ἀγαγεῖν, πότιζε οὓς ἂν βούλῃ ὑπνῶσαι. τοῦ δὲ σπέρματος ποθὲν ὅσον ὀξύβαφον σὺν μελικράτῳ, κοιλίας ἠπίως μαλάσσει·

Al. ἐν ἀρίστοις.
Quidam ἢ εὐζώμῳ non legunt.
Tragus. ἀργεμώνης
Cornarius τεττάρων ex Plinio legendum suspicatur.

V. nõ habet quæ conclusa sunt.

μίγνυται δὲ καὶ μελιπλώμασι [καὶ ἰτρίοις A πρὸς τὸ αὐτό.] τὰ δὲ φύλλα σὺν ταῖς κωδίαις καταπλασθέντα, φλεγμονὰς ἰᾶται. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν ἀντληθὲν, ὑπνοποιόν ἐστι.

Sic Lac. ex vet. cod. at vulg. ex. ἄντλημα

Περὶ Μήκωνος ἡμέρου * καὶ ἀγρίας.

Κεφ. ξε'.

B Μήκωνος ἡ μέν τίς ἐστιν ἥμερος, κηπευτή, ἧς τὸ σπέρμα ἀρτοποιεῖται εἰς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν· καὶ σὺν μέλιτι δὲ ἀντὶ σησάμης αὐτῇ χρῶνται. καλεῖται δὲ θυλακῖτις, ἐπιμήκης ἔχουσα τὸ κεφάλιον, καὶ τὸ σπέρμα λευκόν. Ἡ δέ τις ἀγρία ἐστὶ καθημένην ἔχουσα τὴν κωδίαν, μέλαν σπέρμα. ἣν καὶ πιθῖτιν ὀνομάζουσιν· ὑπ' ἐνίων δὲ ῥοιὰς C καὶ αὐτή, διὰ τὸ ῥεῖν ἐξ αὐτῆς τὸν ὀπόν. Τρίτη δὲ ἀγριωτέρα καὶ φαρμακωδεστέρα καὶ μακροτέρα τούτων, ἔχουσα τὴν κωδίαν ἐπιμήκη. Κοινὴ δὲ αὐτῶν δύναμις ψυκτική· ὅθεν τὰ φύλλα καὶ αἱ κωδίαι καθεψηθεῖσαι ἐν ὕδατι καὶ προσαντλούμεναι, ὑπνοποιοῦσι. πίνεται δὲ πρὸς ἀγρυπνίαν D τὸ ἀφέψημα. καὶ εἰς τὰ καταπλάσματα δὲ λεῖαι αἱ κωδίαι μετὰ ἀλφίτων μιγνύμεναι, πρὸς φλεγμονὰς καὶ ἐρυσιπέλατα ἁρμόζουσι. δεῖ δὲ κόπτοντας αὐτὰς χλωρὰς ἀναπλάττειν εἰς τροχίσκους, καὶ ξηραίνοντας ἀποτίθεσθαι, καὶ οὕτω χρῆσθαι. καθ' ἑαυτὰς δὲ ἑψηθεῖσαι αἱ κωδίαι ἐν ὕ- E δατι μέχρις ἡμίσεως, εἶτα σὺν μέλιτι πάλιν ἑψηθεῖσαι, ἄχρις ἂν συστραφῇ τὸ ὑγρόν, ποιοῦσι φάρμακον ἐκλεικτὸν, ἀνώδυνον πρὸς βῆχας καὶ ῥευματισμοὺς ἀρτηρίας καὶ κοιλιακὰς διαθέσεις. ἐνεργέστερον δὲ γίνεται, μιχθέντων αὐτῷ ὑποκιστίδος χυλοῦ καὶ ἀκακίας. τὸ δὲ σπέρμα τῆς F μελαίνης μήκωνος λεῖον σὺν οἴνῳ ποτίζεται πρὸς ῥεῦμα κοιλίας καὶ γυναικεῖον ῥοῦν. καταπλάσσεται δὲ ἐπὶ τῶν ἀγρυπνούντων μεθ' ὕδατος, κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων. ὁ δὲ ὀπὸς καὶ αὐτὸς ψύχων ἐπιπλέον καὶ παχύνων καὶ ξηραίνων· ληφθεὶς βραχὺς ὅσον ὄροβος, ἀνώ- G δυνός ἐστι καὶ ὑπνοποιὸς καὶ πεπτικός· βοηθεῖ βηξὶ καὶ κοιλιακαῖς διαθέσεσι· πλείων δὲ ποθεὶς, βλάπτει ποιῶν ληθαργικούς, καὶ ἀναιρεῖ. ποιεῖ δὲ καὶ κεφαλαλ-

V. ἐπιμήκη

Al. [illegible]

Dodon. legit, μικροτέρα

V. legit, καταπλάσσεται δὲ ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων, ὅπου χρεία ὑπνῶσαι.

Al. βραχεῖς

ad idem præstandum mellitis placentulis & dulciarijs libis admiscetur. Cæterùm folia cum calycibus imposita, inflammationibus medentur: ac eorundem quoque decoctum fotu seu perfusione somniferum est.

De Papauere satiuo & syluestri.

Cap. LXV.

Papaueris genus quoddam est satiuum & hortense, cuius semen in sanorum vsum ad panes adhibetur: eo etiam ex melle pro sesama vtuntur: thylacitin, quasi folliculosum, vocant. Capitulum id habet oblongum, & semen candidum. Alterum est syluestre papaueris genus, sessili calyculo & semine nigro. Nõnullis & ipsum rhœas ex eo dicitur, quòd ab eo liquor emanet. Quod pithithitis, quasi doliare nominatur. Est & tertium agrestius, ac medicatius, hísque longius, oblongo capitulo. Omnibus in commune vis est refrigerandi: proinde si folia cum capitibus ipsis in aqua decocta fuerint, somnum fotu conciliant: bibitur & decoctum contra vigilias. Calyces verò triti & cum polenta cataplasmatis admisti, inflãmationibus ac erysipelatis prosunt. Verùm ex ipsis dum adhuc virent tusis fingi trochiscos oportet, cósque siccatos ad vsum recondere. Ex ijsdem quoque calycibus per se in aqua decoctis ad dimidias, iterúmque deinde cum melle ad iustam spissitudinem percoctis eclegma conficitur, quod in tussi, arteriæ fluxionibus, cœliacísque affectibus doloris leuamentum præstat. Efficacius tamen redditur, additis hypocisthidis succo & acacia. Papaueris autem nigri semen tritum cum vino, potui datur contra fluxionem alui fluorémque muliebrem. At in peruigilijs fronti temporibúsque ex aqua imponitur. Ipse verò liquor refrigerat magis, incrassat, exiccatq́. Súptus erui magnitudine, dolores sedat, somnum conciliat, & concoctioné adiuuat: tussi, cœliacorumq́ affectibus auxiliatur. Verùm si copiosior hauriatur, accersito lethargo etiá mortifer est. Est & ad capi-

tris dolores efficax, si cũ rosaceo irrigetur: vti & ad aurium dolores, si cũ amygdalino, myrrha & croco instilletur. Oculorũ inflãmationibus cum oui luteo tosto & croco proficit: erysipelatis ac vulneribus, cum aceto: podagris, cum lacte muliebri & croco: denique sedi pro balano subditus somnum facit. In eo liquoris genere præstantissimus censetur qui densus & grauis est, odoratu soporifer, gustu amarus, quíque facilè aqua diluitur, læuis, candidus, neq; asper neque grumosus, quiq; inter colandum non vti cera coit densatúrve, sed Soli expositus diffunditur, & ad lucernam accẽsus, minimè atra obscuráve lucet flãma: qui denique postquã extinctus fuerit, suã odoris vim etiamnum conseruat. Ipsum porrò admixto glaucio, aut gummi, aut syluestris lactucæ succo adulterant. Veruntamẽ qui glaucio fucatus est, dũ diluitur colorẽ croci reddit: qui verò agrestis lactucę succo, exili & euanido est odore, asperiórq; spectatur: qui deniq; gummi vitiatus est, inualidus est, inodorus atq; pellucidus. Nec desunt qui eò demẽtiæ deuenerint, vt & adipem illi admiscerẽt. Porrò ad oculorum medicamenta fictili nouo torretur, dum mollior fuluiórq; appareat. At Erasistratus, Diagorã testatur illius vsum damnasse in auriũ doloribus & oculorum lippitudinibus, quoniã & visus aciem hebetaret & soporifer esset. Addidit Andreas protinus excæcatum iri qui eo illinerẽtur, nisi adulteraretur. Mnesidemus prętereà vsum duntaxat olfactandi probauit ad conciliandũ somnum: alioqui ceu noxium damnat. Quæ quidẽ omnia cõmentitia esse experimento deprehenditur, siquidẽ effectus virium huiusce medicamẽti fidem facit. Quare nõ abs re fuerit liquoris illius excipiendi rationem subtexere. Nonnulli capita foliáque ipsa tundũt & prælo exprimũt, mox terentes in mortario, pastillos effingunt: id meconium vocatur, multum opio ignauius. At opij faciendi ratio hæc est: Cum ros exaruerit, stellulam (quæ in summo papaueris capite visitur) cultello ita scarificare oportet, vt ne penitus intrò adigatur, & à capitis late-

A γῆσι σὺν ῥοδίνῳ ἐμβρεχόμενος· ὠταλγοῦσι δὲ, σὺν ἀμυγδαλίνῳ καὶ κρόκῳ καὶ σμύρνῃ ἐγχεόμενος· ἐπὶ δὲ φλεγμονὰς ὀφθαλμῶν, σὺν λεκύθῳ ὀπτῇ καὶ κρόκῳ· καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα δὲ καὶ τραύματα, σὺν ὄξει· πρὸς δὲ ποδάγρας, σὺν γάλακτι γυναικείῳ καὶ κρόκῳ· προστεθεὶς δὲ δακτύλῳ ἀντὶ βαλάνου, ὕπνον ποιεῖ.
B κράτιστος δὲ ἐστιν ὀπὸς ὁ πυκνὸς καὶ βαρὺς, ἐν δὲ τῇ ὀσμῇ καρωτικὸς, πικρὸς ἐν τῇ γεύσει, εὐχερῶς διϊέμενος ὕδατι, λεῖος, λευκὸς, οὐ τραχὺς, οὔτε θρομβώδης, οὔτε συστρεφόμενος ἐν τῷ διηθεῖσθαι ὡς κηρὸς, ἔν τε τῷ ἡλίῳ τεθεὶς, διαχεόμενος, καὶ πρὸς λύχνον ἐξα-
C πτόμενος οὐ ζοφώδει φλογί· φυλάσσων τε μετὰ τὸ σβεσθῆναι τὴν ἐν τῇ ὀσμῇ δύναμιν. δολοῦσι δὲ αὐτὸν γλαύκιον μιγνύντες ἢ κόμμι, ἢ χυλὸν ἀγρίας θρίδακος· ἔστι δὲ ὁ μὲν ἐκ τοῦ γλαυκίου, κροκίζων ἐν τῇ ἀνέσει· ὁ δὲ ἐκ τῆς θρίδακος, ἐξίτηλος τὴν ὀσμὴν καὶ τραχύτερος· ὁ δὲ
D ἐκ τοῦ κόμμεως, ἄτονος καὶ διαυγής. ἔνιοι δὲ εἰς τοσοῦτον ἀνοίας παραγίνονται, ὡς καὶ στέαρ παραμιγνύναι αὐτῷ. φώγνυται δὲ εἰς τὰ ὀφθαλμικὰ ἐπ' ὀστράκου καινοῦ, ἕως ἂν μαλακώτερος καὶ κιῤῥότερος φανῇ. Ἐρασίστρατος μέντοι Διαγόραν φησὶν ἀποδοκιμάζειν αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἐπὶ τῶν ὠταλγι-
E κῶν καὶ ὀφθαλμιώντων, διὰ τὸ ἀμβλυωπὲς εἶναι καὶ καρωτικόν. Ἀνδρέας δὲ φησιν, ὅτι εἰ μὴ ἐδολοῦτο, ἐτυφλοῦντο ἂν οἱ ἐγχριόμενοι ὑπ' αὐτοῦ. Μνησίδημος δὲ φησι μόνην αὐτοῦ χρῆσιν εἶναι τὴν κατ' ὄσφρησιν, εἰς ὕπνον ἁρμόζουσαν· ἄλλως δὲ ἐπιβλαβῆ τυγχάνειν· ἅπερ ἐστὶ ψευδῆ, ὑπὸ τῆς
F πείρας ἐλεγχόμενα· διὰ τὸ ἐπιμαρτυρεῖσθαι τοῖς ἔργοις τὴν ἐνέργειαν τοῦ φαρμάκου. οὐκ ἄτοπον δὲ ὑπογράψαι καὶ τὸν τρόπον ᾧ συλλέγουσι τὸν ὀπόν. ἔνιοι μὲν οὖν τὰς κωδίας μετὰ τῶν φύλλων κόπτοντες ἐκθλίβουσι διὰ πιεστῆρος, καὶ τρίβοντες ἐν θυίᾳ, ἀναπλάττουσι τροχίσκους· καλεῖται δὲ τὸ τοιοῦτον μη-
G κώνιον, ἀδρανέστερον τοῦ ὀποῦ. ὀπίζοντας δὲ δεῖ, μετὰ τὸ τὰς δρόσους ἀναξηρανθῆναι, περιχαράσσειν μαχαιρίῳ τὸν ἀστερίσκον, ὡς μὴ εἰς τὰ ἐντὸς διατρῆσαι, καὶ ἐκ πλα-

Al. ὠοῦ

Al. δακτυλίῳ

Lacuna legit ex vet. cod. i. πυκνότατος καὶ βαρύοσμος

Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ ἄοσμος

Al. ἀγνοίας

V. codex bis caret.

ζόμων δὲ τῆς κωδίας ἐπ' εὐθείας ἐκτέμνειν A
ἐξεπιπολῆς, καὶ ἀποψᾶν τὸ δάκρυον ἐκθλι-
χόμενον δακτύλῳ εἰς μύακα· καὶ πάλιν ἐ-
πιπορεύεσθαι μετ' οὐ πολύ· εὑρίσκεται γὰρ ἐ-
πισυνεστώς, καὶ τῇ ἐπιούσῃ δὲ οὕτως εὑρίσκε-
ται. δεῖ δὲ ἐν θυΐᾳ τρίβειν καὶ ἀποτίθεσθαι
ἀναπλάσσοντας. ἐν μέν τοι τῷ τέμνειν ὀ-
πίσω ἀναχωρεῖν δεῖ, πρὸς τὸ μὴ ἀποψᾶ- B
σθαι τῶν ἱματίων τὸν ὀπόν.

Vterq; Goupyl. codex ὡς συμπλαῖσ τ.

Περὶ Μήκωνος κερατίτιδος. Κεφ. ξϛʹ.

Μήκων κερατῖτις, οἱ δὲ, παράλιον, οἱ δὲ, ἀγρίαν μήκωνα, οἱ δὲ, θαλάσσιον· φύλλα ἔχει λευκά, δασέα, ὅμοια φλόμῳ, πεπρισμένα τὴν περιφέρειαν, ὥσπερ τὰ τῆς ἀγρίας μήκωνος, καὶ τὸν καυλὸν ὅμοιον, C ἄνθος ὠχρόν. καρπὸν δὲ *μικρὸν, καμπύλον ὥσπερ κέρας, ὅμοιον τῷ τῆς τήλεως ὅθεν καὶ ἐπωνόμασται· σπέρμα δὲ μικρὸν, μέλαν, ὅμοιον τῷ τῆς μήκωνος. ῥίζαν ἐξεπιπολῆς φυομένην, μέλαιναν, παχεῖαν. φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις καὶ τραχέσι.

Vetus ξηρία addit, & probe, ait Samb.

Ald. παῖδας

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ μὲν ῥίζα ἑψηθεῖσα D ἄχρις ἡμίσεος ἐν ὕδατι καὶ ποθεῖσα, ἰσχιάδας καὶ ἡπατικὰς διαθέσεις θεραπεύειν· καὶ τοὺς παχέα ἢ ἀραχνώδη οὐροῦντας ὠφελεῖν. τὸ δὲ σπέρμα πλῆθος ὀξυβάφου ποθὲν σὺν μελικράτῳ, κοιλίαν ἐπιεικῶς καθαίρει· τὰ δὲ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἐσχάρας περιρρήσσει, καταπλασθέντα σὺν ἐλαίῳ· ἐγχριόμενα E δὲ, τὰ ἐπὶ κτηνῶν ἄργεμα καὶ νεφέλια ἀποκαθαίρει. ἔνιοι δὲ ἐπλανήθησαν, νομίσαντες ἐκ ταύτης τὸ γλαύκιον γίνεσθαι διὰ τὴν τῶν φύλλων ἐμφέρειαν.

Περὶ Μήκωνος ἀφρώδους. Κεφ. ξζʹ.

Μήκων ἀφρώδης, ὑπὸ δέ τινων Ἡράκλεια κληθεῖσα, καυλὸν ἔχει σπιθαμιαῖον, F καὶ τὰ φύλλα σφόδρα μικρά, στρουθίῳ ἐοικότα, καὶ καρπὸν ἐπ' αὐτοῖς λευκόν. ἔστι δὲ τὸ ὅλον δὲ βοτάνιον λευκὸν ἔστι καὶ ἀφρῶδες· ῥίζαν δὲ λεπτὴν *ἐπιπλέον. Ταύτης ὁ καρπὸς συλλέγεται ὅταν τελείως ἁδρυνθῇ θέρους, καὶ ξηρανθεὶς ἀποπέσῃ· καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ὀξυβάφου πλῆθος G σὺν μελικράτῳ λαμβανόμενος· ἰδίως δὲ ἡ τοιαύτη κάθαρσις ἐπιληπτικοῖς ἁρμόζει.

V. inserit πανδ.

V. non legit conclusa.

Mathioli & Orib. cod. ἀποπίπτῃ.

ribus per directum summam cutem incidere, & erumpentem lacrymam digito in conchulam abstergere, ac non ita multò pòst eò redire: tũ enim rursum & alia densata reperitur, atque etiam postero die. Tandem in pila teri & in pastillos coacta reponi debet. Veruntamen interea dum inciditur, retrocedendum est, vt ne liquor vestium affrictu deradatur.

De Cornuto papauere. Cap. LXVI.

Corniculatum papauer alij paralium, seu thalassion, quasi in maritimis nascens, alij agreste vocát: folia habet candida, hirta, verbasco similia, serrata in ambitu syluestris papaueris modo, & caule non dissimili, flore ex luteo pallescente, siliqua longa, in corniculi modũ inflexa ceu fœnigræci, vnde & nomen accepit: semine exili nigróque ceu papaueris: radice per summa cespitum nascente, nigra, crassa. Gignitur in maritimis & asperis. Radici ea vis inest, vt decocta in aqua ad dimidias coxendicũ & iecinoris vitia potu sanet, iisque prosit qui crassa & araneosa quædam cum lotio reddunt. Semen acetabuli mensura ex aqua mulsa potũ, leniter aluũ purgat. Illita ex oleo folia florésque, crustas emarginát: argemas & nubeculas iumentorum inunctione depurgant. Cęterùm non desunt qui ex hoc papaueris genere factitari glaucium falsò existimarint, decepti quadam foliorum similitudine.

De Papauere spumeo. Cap. LXVII.

Papauer spumeum, ab aliquibus Heracliũ vocatũ, caule est dodrantali, foliis admodum paruis, radiculæ similibus, semine inter ea candido. Sed & herbula tota candida est atque spumea, radice alba, in summa terra nascente. Legitur æstate semen, cùm integrè adoleuerit, aridúmque deciderit. Acetabuli autẽ mensura sumptum in aqua mulsa, vomitione purgat, priuatímque huiusmodi purgatio comitialibus prodest.

P. l. in summa terra cort.

De Hypecoo. Cap. LXVIII.

HYPECOON aliqui hypopheō vocant. Nascitur in triticeis segetibus aruísque, folio ceu rutæ, ramulis exilibus. Natura ei eadē, quæ papaueris succo.

De Apollinari, siue Hyoscyamo. Cap. LXIX.

HYOSCYAMVS frutex est caules emittēs crassos, folia lata, oblōga, diuisa, nigra, hirsuta: secūdùm verò caulē continua quasi serie flores prodeunt, tanquā punicorū cytini, scutulis septi seminum plenis, ceu papaueris. Tria porro sunt eius genera. Vnū siquidē flores profert penè purpureos, folia smilaci proxima, semen nigrum, ac cytinos prædurós & spinosos: alterū flores habet luteos, folia & siliquas molliores teneriorésve, & semē subflauū, irionis semini simile. Ambo insaniā gignūt & soporem, ideóque vix in communē vsum recipiūtur. Tertiū genus quod mitissimum est, adeóq; ad medicinam vtile, pingue, molle, lanuginosum, candidis floribus ac semine. In maritimis ruderibúsque nascitur. Albo itaq; vtendū est: idq; si desit, flauū vsurpari oportet. Nigrum enim ceu deterrimū improbatur. Recenti semine, folijs caulibúsque tusis succus exprimitur, qui ad solem exiccatur. Vsus autem eius ad annum dūtaxat prorogatur, quia facilè corruptionē sentit. Elicitur & separatim succus ex semine, cùm inaruit affusa aqua calida tuso & expresso. Est autem expressus eiusmodi succus liquore seu lacteo eiusdem succo præstātior, leniendísque doloribus accōmodatior. Ipsa verò herba virens contusa, farina è tritico trimestri addita, in pastillos redigitur atque reconditur. Porrò prius succi genus, & quod è sicco semine exprimitur, collyrijs sensum doloris auferentibus vtiliter inseruntur: prosunt & contra acres calidásq; fluxiones, aurium dolores ac vuluæ mala. Cum farina autem polentáve, contra oculorum, pedum cæterarúmque partium inflammationes. Semen eadem præstat, prætereáque ad tussim, destillationem, oculorum fluxiones dolo-

A Περὶ Ὑπηκόου. Κεφ. ξη'.

ΥΠΗΚΟΟΝ, οἱ δὲ ὑπόφεων καλοῦσι· φύεται δὲ ἐν τῷ σίτῳ καὶ ταῖς ἀρούραις· φύλλον δὲ ἔχει πηγάνῳ ὅμοιον, κλῶνας μικρούς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀναλογοῦσαν τῷ τῆς μήκωνος ὀπῷ.

Περὶ Ὑοσκυάμου. Κεφ. ξθ'.

B ΥΟΣΚΥΑΜΟΣ, θάμνος ἐστὶ καυλοὺς ἀφιεὶς παχεῖς, φύλλα πλατέα, ἐπιμήκη, ἐσχισμένα, μέλανα, δασέα. παρὰ δὲ τὸν καυλὸν ἐφεξῆς πεφύκασιν ἄνθη ὥσπερ ῥοιᾶς κύτινοι, πεφραγμένοι ἀσπιδίσκοις σπέρματος μεστοῖς, ὥσπερ μήκωνος. ἔστι δὲ αὐτοῦ διαφορὰ τρισσή. ὁ μὲν γὰρ, ἄνθη C ὑπόπορφυρα φέρει, φύλλα σμίλακι ὅμοια, σπέρμα μέλαν, καὶ τοὺς κυτίνους σκληροὺς καὶ ἀκανθώδεις. ὁ δέ τις, ἄνθη μηλοειδῆ, φύλλα καὶ λοβοὺς ἁπαλώτερα, σπέρμα ὑπόξανθον ὥσπερ ἐρύσιμον· ἀμφότεροι δὲ οὗτοι μανιώδεις ὑπάρχουσι καὶ καρωτικοί, δύσχρηστοι. Εὔχρηστος δὲ εἰς θεραπείαν ἐπι- D τήδειος ὢν ὁ τρίτος λιπαρὸς καὶ ἁπαλὸς ἐστὶ καὶ χνοώδης, ἄνθη λευκὰ ἔχων, καὶ τὸ σπέρμα λευκόν· φύεται παρὰ θαλάττῃ καὶ ἐρειπίοις. χρηστέον οὖν ἐστὶ τῷ λευκῷ. εἰ δὲ μὴ παρείη τοῦτος, χρηστέον δεῖ τῷ ξανθῷ, ὁ γὰρ μέλας ἀποδοκιμάζεται ὡς χείριστος. Χυλίζεται δὲ ὁ καρπὸς ἁπαλὸς ὢν καὶ τὰ φύλλα καὶ E οἱ καυλοὶ κοπτόμενοι καὶ ἐκθλιβόμενοι, ἐν ἡλίῳ ξηραινομένου τοῦ ὑγροῦ· χρῆσις δὲ αὐτοῦ πρὸς ἐνιαυτὸν, διὰ τὸ εὔσηπτον. χυλίζεται δὲ καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ καὶ ἰδίᾳ κοπτόμενον ξηρὸν, ὑφ' ὕδατος θερμοῦ καταβρεχομένου καὶ ἐκθλιβομένου. ἔστι δὲ βέλτιον τοῦ ὀποῦ τὸ χύλισμα, καὶ ἀνωδυνώτερον. ἡ δὲ F χλωρὰ κοπεῖσα καὶ μιγεῖσα σεμιδαλίῳ ἀλεύρῳ, ἀναπλάσσεται εἰς ἀρτίσκους, καὶ ἀποτίθεται. ἁρμόζει δὲ τὸ προειρημένον χύλισμα καὶ τὸ ἀπὸ ξηροῦ τοῦ σπέρματος εἰς κολλύρια ἀνώδυνα, καὶ πρὸς ῥεῦμα δριμὺ καὶ θερμόν· ὠταλγίας τε καὶ τὰ περὶ ὑστέραν. σὺν ἀλεύροις δὲ ἢ ἀλφίτοις, πρός G τε ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ ποδῶν καὶ τὰς ἄλλας. τὸ δὲ σπέρμα τὰ αὐτὰ παρέχει, ποιοῦν καὶ πρὸς βῆχας καὶ κατάρρους, καὶ ῥεῦμα ὀφθαλμῶν καὶ περιω-

Orib. addit, πολλούς

Matthiolus non floribus, seu siliquis ista tribui debere censuit.

V. διαφορὰ δ' ἑτέρα.

Ista addūt Orib. & v. codex Lacunæ.

V. Lac. cod. add. τὸ λευκοῦ.

Marc. legit χλόη.

Lacuna legit in antiquo cod. σεμιδαλίνῳ ἀλεύρῳ ἢ πηγαίῳ. Al. σιτανίῳ ἀλεύρῳ καὶ πηγαίῳ

A δυσίας, πρός τε ῥοῦν γυναικεῖον καὶ τὰς ἄλλας αἱμοῤῥαγίας, ὅσον ὀβολὸς σὺν μήκωνος σπέρματι καὶ μελικράτῳ ποθέν. ἁρμόζει καὶ πρὸς ποδάγρας, ὄρχεις πεφυσημένους, μαστοὺς ἐν τοκετῷ ἐπαιρομένους, λεῖον μετ' οἴνου καταπλασσόμενον, καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἀνώδυνα καταπλάσματα μίγνυται ὠφελίμως. *καὶ τὰ

B ἀναπεπλασμένα φύλλα, εἰς πάντα τὰ ἀνώδυνα εὔχρηστα, μιγνύμενα ἀλφίτοις καὶ καθ' ἑαυτὰ καταπλασσόμενα. τὰ δὲ πρόσφατα φύλλα *καταπλασθέντα, ἀνωδυνώτατα πρὸς πάντα πόνον. *τρία δὲ ἢ τέσσαρα ποθέντα σὺν οἴνῳ, ἠπιάλους πυρετοὺς θεραπεύει· ἑψηθέντα δὲ ὡς

C λάχανα καὶ βρωθέντα τρυβλίου πλῆθος, μετρίαν παράκοπην ἐργάζεται. *φασὶ δὲ ὅτι ἐάν τις ἕλκος ἔχοντα ἐν *κώλῳ ἐγκλύσῃ*, ὃ αὐτὸ ἀπεργάζεται. ἡ δὲ ῥίζα μεθ' ὄξους ἑψηθεῖσα, ὀδονταλγίας ἐστὶ διάκλυσμα.

V. caret vsque ad καὶ καθ' ἑαυτὰ.

Additur in vet. cod. Lac. λεῖα. Legitur in antiquo exēpl. Lac. τρεῖς δὲ ἢ τέσσαρες.

V. caret hac periodo.

V. ἐν κώλῳ.

V. quidam add. σὺν γλυκεῖ, vt annotat Lacuna.

Περὶ Ψυλλίου. Κεφ. ο'.

D ΨΥΛΛΙΟΝ φύλλον ἔχει κορωνόποδι ὅμοιον, δασὺ καὶ μακρότερον· κλῶνας δὲ σπιθαμιαίους, καὶ τὸ ὅλον βοτάνιον χορτῶδες· ἄρχεται δὲ αὐτοῦ ἡ κόμη ἀπὸ μέσου τοῦ καυλοῦ, κεφάλια δὲ δύο ἢ τρία *ἐπ' ἄκρου συνεστραμμένα· ἐν οἷς σπέρμα ψύλλοις ὅμοιον, μέλαν, σκληρόν· φύε-

E ται ἐν ἀρούραις καὶ χέρσοις. Δύναμιν δὲ ἔχει *ψυκτικήν. ὠφελεῖ δὲ καταπλασσόμενον ἀρθρίτιδα, παρωτίδας, φύματα, οἰδήματα, *ῥέμματα, κεφαλαλγίας, μετὰ ῥοδίνου ἢ ὄξους ἢ ὕδατος· ἐντεροκήλας τε τὰς ἐπὶ παίδων καὶ ἐξομ-

F φάλους ὑγιάζει καταπλασσόμενον σὺν ὄξει. δεῖ δὲ ὀξυβάφου πλῆθος λεάναντας βρέχειν ἐν δυσὶν ὕδατος *δακτύλοις, καὶ ὅταν παγῇ τὸ ὕδωρ, ἐπιπλάττειν· ψύχει γὰρ ἱκανῶς, *καὶ εἰς ὕδωρ δὲ ζέον ἐπιτιθεμένη καταστέλλει τὴν θέρμην. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα. φασὶ δὲ ὅτι κομισθεῖσα ἐν

G οἴκῳ χλωρά, οὐκ ἐᾷ ψύλλας γεννᾶσθαι. κοπεῖσα δὲ μετὰ στέατος, τὰ ῥυπαρὰ καὶ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀνακαθαίρει. ὁ δὲ χυλὸς μετὰ μέλιτος πρὸς ὦτα ῥευματιζόμενα ποιεῖ καὶ σκώληκας ἔχοντα.

V. περὶ ψυλλίου ἢ κυνοκεφαλίου.

Addendum hoc annotauit Goupylus ex vtroq; antiquo, quod in vulg. exēpl. desiderabatur.

V. addit ἢ πλείονα.

V. caret.

Alii codices legunt, μαλακτικήν. Sed vulgata scriptura potior. Add. Lac. ψυκτικόν.

Al. ἀποστήματα.

V. ad finē vsque horum nihil legit.

A résque efficax, itémque contra fluorem muliebrem, aliásque sanguinis eruptiones, si oboli pondere cum papaueris semine ex aqua mulsa bibatur. Subuenit & podagris, testibus inflatis, mammísque à partu tumentibus, si tritum ex vino imponatur. Denique & alijs cataplasmatis quæ doloris leuamentum præ-

B stant vtiliter admiscetur. Quin & in pastillos digesta folia medicamentis omnibus dolores sedátibus tum per se, tum etiam ex polenta vtiliter imponuntur. At recentia folia illita, ad mitigandos omne genus dolores apprimè sunt idonea. Eadē terna quaternáve cum vino pota, febres epialas depellunt. Cocta

C verò olerum instar, & tryblij mensura esitata, mediocrem mentis alienationem faciūt. Aiunt & idem efficere, si cui in colo vlcus sentienti infundantur. Cæterùm radice in aceto decocta dentes vtiliter in dolore colluuntur.

De Psyllio. Cap. LXX.

D PSYLLIVM folio est coronopodis, hirsuto, at longiore, ramulis dodrantalibus, totáque herbula fœni modo tenuis ac minutula. Coma verò ipsius à medio caule ducit initiū, capitulis duobus tribúsve conglobatis: in quibus semen pulicibus simile, nigrum atque durum. Nascitur in aruis & incultis. Vis ei re-

E frigerans: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, œdematis luxatísque & capitis dolori cum rosaceo aut aceto aquáve impositū auxiliatur. Infantium quoque enterocelis ac eminenti vmbilico illitum ex aceto medetur. Acetabuli verò mensuram tritam in duabus aquæ

F heminis macerari oportet, ac vbi sese aqua densauerit, lentorémve contraxerit, illini. Siquidem vehementer refrigerat: sed & in feruentem aquam immissa calorem reprimit: denique & contra erysipelata est efficax. Fama est, si virens herba domum importetur, pulices ar-

G ceri. Tusa porrò cum adipe, sordida malignáq; vlcera repurgat. Succus fluxione infestatis ac vermiculosis auribus ex melle prodest.

De Solano hortensi. *Cap. LXXI.*

SOLANVM hortense frutex est esculentus, haud ita magnus, alarũ cauis multis, foliis nigris & quàm ocymi maioribus ac latioribus, fructu rotundo, ac primùm quidem viridi, mox vbi maturitatem assecutus est, nigro aut fuluo: est verò herba innocentis gustus. Vis ei refrigerandi: quare folia erysipelatis & herpetibus cum polline polentæ conuenienter imponuntur. Trita autem & per se imposita, ægilopa capitisque dolorem sanant, & stomacho æstuanti auxiliantur: parotidas cum sale detrita illitu discutiunt. Sed & ipsius succus valet aduersus erysipelata & herpetas cum cerussa, rosaceo & argenti spuma: ęgilopas verò, cum pane. Infantibus quoque inflammatione laborantibus quam Siriasin vocant cum rosaceo infusus proficit. Inseritur & aquę vel oui vice collyrijs, quę contra fluxiones acres illinuntur: quin & aurium dolori instillatus prodest: fluorem etiamnũ muliebrem sistit in vellere subditus. Denique succus fuluo gallinarum cortalium fimo subactus & linteo appositus, ęgilopijs præsentaneo est remedio.

De Solano Halicacabo.
Cap. LXXII.

Est & alterum Solanum, quod peculiari nomine halicacabum vocant, alij physalida, id est, vesicariá, foliis antedicto similibus, verùm latioribus: huius caules posteaquam adoleuerũt, proni terram spectant: est autẽ fructus intra folliculos orbiculatos vesicis similes [Rutilus] fuluus, rotundus ac læuis ceu vuæ acinus: quo etiam coronarij vtuntur, corollis intorquentes. Vim vsúmque obtinet hortensis solani, nisi quòd in cibos minimè recipitur. Valet autẽ fructus epotus ad expurgandũ morbum regium, qua præditus est vrinæ ciendæ facultate. Cæterùm ex vtriusque solani herba succus elicitur, qui siccatus in vmbra reconditur, & ad eadem illa pollet.

De Solano somnifico. *C. LXXIII.*

Solanum somnificum aliqui etiam halicacabum vocant: frutex est

A Περὶ Στρύχνου. Κεφ. οά.

ΣΤΡΥΧΝΟΣ κηπαῖος ἐδώδιμος ἐστὶ θαμνίσκος, οὐ μέγας, μασχάλας ἔχων πολλάς· φύλλα μέλανα, ὠκίμου μείζονα καὶ πλατύτερα· καρπὸν περιφερῆ, χλωρόν. μέλας δὲ ὁ κιῤῥὸς γίνεται μετὰ τὸ πεπανθῆναι· ἀβλαβὴς δὲ ἡ βοτάνη πρὸς γεῦσιν. [V. add. μέλανος, κιῤῥοῦ.] [Alius codex nõ habet.]

B Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν· ὅθεν τὰ φύλλα καταπλασσόμενα, ἁρμόζει πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας μετὰ παιπάλης ἀλφίτου· καθ᾽ ἑαυτὰ δὲ ἐπιτιθέμενα λεῖα, αἰγίλωπα θεραπεύει καὶ κεφαλαλγίαν· καὶ στομάχῳ καυσουμένῳ βοηθεῖ· παρωτίδας δὲ διαφορεῖ σὺν ἁλσὶ λεῖα καταπλασσόμενα. C καὶ ὁ χυλὸς δὲ αὐτοῦ ποιεῖ πρὸς ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας, σὺν ψιμμυθίῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ λιθαργύρῳ· πρὸς αἰγίλωπα δὲ, σὺν ἄρτῳ. ἁρμόζει καὶ σειριῶσι παιδίοις, σὺν ῥοδίνῳ ἐμβρεχόμενος· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις ἀντὶ ὕδατος ἢ ὠοῦ τοῖς πρὸς ῥεύματα δριμέα· εἰς τὰ ἐγχεόμενα D ὠφελεῖ καὶ ὠταλγίαν ἐνσταγείς. ἴσχει δὲ καὶ ῥοῦν γυναικεῖον, ἐν ἐρίῳ προστεθείς. ὁ δὲ χυλὸς ἀναγκαῖος ἐστὶ πρὸς αἰγίλωπας, συμμαλασσόμενος ἀφόδῳ πυῤῥᾷ ὀρνίθων κατοικιδίων, καὶ ῥάκει ἐπιτιθέμενος. [V. ὁ καυλὸς μιγείς] [V. μιγεὶς σὺν ψιμμυθίῳ] [V. ξηρὸν] [Al. καρπός. V: hæc non habet.]

Περὶ Στρύχνου Ἁλικακάβου. Κεφ. οβ΄.

E Ἐστὶ καὶ ἕτερον στρύχνον, ὃ ἰδίως Ἁλικάκαβον καλοῦσιν, τινὲς δὲ, φυσαλίδα, φύλλοις ὅμοιον τῷ προειρημένῳ, πλατυτέροις μέντοι· οἱ καυλοὶ δὲ αὐτοῦ μετὰ τὸ αὐξηθῆναι χαμαικλινεῖς γίνονται· καρπὸν δὲ ἔχει ἐν θυλακίοις περιφερέσιν ὅμοιον φύσαις, πυῤῥὸν, περιφερῆ, λεῖον, ὡς ῥᾶγα σταφυλῆς, F ᾧ καὶ οἱ στεφανοπλόκοι χρῶνται καταπλέκοντες τοῖς στεφάνοις. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ χρῆσιν τὴν αὐτὴν τῷ κηπαίῳ στρύχνῳ, χωρὶς τοῦ βιβρώσκεσθαι. Δύναται δὲ ὁ καρπὸς αὐτοῦ πινόμενος ἴκτερον ἀποκαθαίρειν, οὐρητικὸς ὤν. χυλίζεται δὲ ἀμφοτέρων ἡ πόα, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ πρὸς ἀπόθεσιν· G ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτά. [V. κλίνονται.] [Samb. τοῖς στεφάνοις] [V. ὑγρά δὲ ἀφόρητα add.]

Περὶ Στρύχνου ὑπνωτικοῦ. Κεφ. ογ΄.

Στρύχνον ὑπνωτικὸν, οἱ δὲ, ἁλικάκαβον, θάμνος ἐστὶ κλάδους ἔχων πολ-

λευκοῖς, πυκνοῖς, στελεχώδεσι, δυσθραύστοις, φύλλων πλήρεις λιπαρῶν, ἐμφερῶν μήλῳ κυδωνίῳ· ἄνθος ἐρυθρὸν, εὐμέγεθες· καρπὸν ἐν λοβοῖς κροκίζοντα· ῥίζαν φλοιὸν ἔχουσαν ὑπέρυθρον, εὐμεγέθη· φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις, οὐ πόρρω θαλάσσης. Ταύτης ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης ἐν οἴνῳ ποθεὶς < ὁλκῆς, ὑπνωτικὴν ἔχει δύναμιν τοῦ ὀποῦ τῆς μήκωνος ἐπιεικεστέραν. ὁ δὲ καρπὸς οὐρητικός ἐστιν ἄγαν· δίδονται δὲ ὑδρωπικοῖς κόρυμβοι ὡς ιβ'. πλείονες δὲ ποθέντες, ἔκστασιν ἐργάζονται. βοηθοῦνται δὲ μελικράτῳ πολλῷ ποθέντι. μίγνυται καὶ ἀνωδύνοις ὁ χυλὸς αὐτῆς, καὶ τροχίσκοις· ἀφεψηθεὶς δὲ οἴνῳ καὶ διακρατούμενος, ὀδονταλγίαις ἀρήγει. ὁ δὲ χυλὸς τῆς ῥίζης ἀμβλυωπίας μετὰ μέλιτος ἐγχριθεὶς περιαιρεῖται.

V. caret.
V. σωλακίοις μικροῖς
Margo addit, ἄνθος ἐρυθρὸν, ... σπέρμα στρογγύλον ὥσπερ ὀρόβου ...
Al. ἐν πέτραις
V. caret.
Al. ὁ χυλὸς ἐν οἴνῳ
Al. ἀνωδύνοις τροχίσκοις ὁ χυλὸς αὐτῆς καὶ ὁ φλοιὸς αὐτῆς.
V. quidā φλοιὸς atque ita legit Lacuna.
Al. διακρατούμενος ἐν τῷ στόματι ὀδονταλγίας παύει

numerosis præditus ramis, densis, caudicosis, fractu contumacibus, pinguium foliorum cotoneęq; mali similium plenis: flore rubro, prægrandi: fructu in folliculis croci colorem æmulante: radice denique grandi, cortice subrubro vestita. Nascitur in petrosis locis, non procul à mari. Radicis cortex drachmæ pondere in vino potus, somniferam vim habet, quàm opium mitiorem: fructus autem potenter vrinam cit: atque adeò corymbi duodecim hydropicis exhibentur: quòd si plures numero propinentur, mentem è sua sede & statu dimouent. Sed remedio est aqua mulsa copiosa potui data. Pastillis etiam ac doloris leuamentum prębentibus medicamentis succus eius admiscetur. Idē decoctus in vino si ore contineatur, doloribus dentium succurrit. Cæterùm radicis succus cum melle inunctus, oculorū hebetudines tollit.

Περὶ Στρύχνου μανικοῦ. Κεφ. οδ'.

De Solano manico seu furiali. Cap. LXXIIII.

Στρύχνον μανικὸν, ὃ ἔνιοι * πέρσιον, οἱ δὲ, θρύον ἐκάλεσαν. τούτου δὲ μὲν φύλλον παραπλήσιον ἐστὶν εὐζώμῳ, μεῖζον δὲ περὶ τὰ τῆς ἀκάνθης, ἥ τις καὶ παιδέρως καλεῖται· καυλοὺς δὲ ἀνίησιν ἀπὸ τῆς ῥίζης ὑποφυεῖς δέκα ἢ ιβ'. ὀργυιᾶς ἔχοντας ὕψος· τὴν κεφαλὴν ἐπικειμένην ὥσπερ ἐλαίαν, δασυτέραν δὲ ὡς πλατάνου σφαῖραν· μείζονα δὲ καὶ * πλατυτέραν· ἄνθος μέλαν. μετὰ δὲ τοῦτο καρπὸν ἔχει βοτρυοειδῆ, στρογγύλον, μέλανα, ῥαγάδας ι' ἢ ιβ'. ὁμοίας κισσοῦ κορύμβοις, μαλακὰς ὥσπερ σταφυλή. ῥίζα δὲ ὕπεστι λευκὴ, παχεῖα, κοίλη ὡς πηχέως· φύεται ἐν ὀρεινοῖς χωρίοις καὶ προσηνέμοις καὶ παραθαλαττίοις. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου < α' πλῆθος, φαντασίας ἀποτελεῖν οὐκ ἀηδεῖς· δύο δὲ < ποθεῖσαι, ἐξιστάνουσιν ἄχρι τριῶν ἡμερῶν· δ'. δὲ ποθεῖσαι, καὶ ἀναιροῦσιν. ἀντιφάρμακον δὲ ἐστὶν αὐτοῦ μελίκρατον, πολὺ πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον.

Theoph. θρύορον, pro quo reponit Scaliger θρύον, & legit.
Vtrerque ῥάγας, quæ, ex sentētia Goupyli, vera est huius loci scriptura. Sic & ὁμοίους, μαλακούς.
V. παχεῖα

Solanum manicum seu furiale nonnulli perisson, alij thryon appellauere. Huic folium erucæ proximum, at maius, ad acanthi quem pęderota vocant, foliū accedens. Caules verò à radice proceros emittit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adolescentes: caput in cacumine oliuæ figura, at platani pilularum instar hirsutius, maius tamen illa atque crassius: florem nigrum, cui succedit fructus racemosus, rotundus, niger, denis aut duodenis constans acinis, corymbis hederæ similibus & ceu vuæ mollibus. Radix subiacet candida, crassa, concaua & ferè cubitalis. Nascitur in montosis locis vento perflatis, atque littoralibus petris. Vis ea radici, vt drachmæ vnius pondere pota ex vino, vanas species & imagines haud iniucundas menti repræsentet: duplicatus autem hic modus ad triduum vsque insaniam, seu mentis alienationem faciat, & quadruplicatus, mortem etiam repræsentet. Remedio est aqua mulsa largiùs epota, móxque identidem vomitione reddita.

De Dorycnio. Cap. LXXV.

DORYCNION (Crateuas halicacabū aut calleam vocat) frutex oleæ nuper prodeunti similis: nascitur in petris nō procul à mari, ramis cubito breuioribus, folijs oleæ similibus colore, at minoribus firmioribúsque ac vehementer asperis, flore candido, folliculis in cacumine densis, ceu ciceris: in quibus quina senáve minuta semina, rotūda, exigui erui magnitudine, læuia, firma & versicolora: radix ad digiti crassitudinem & cubiti longitudinem adolescit. Et hoc quoque somniferū esse creditur: copiosius verò haustum, enecare. Nec desunt qui dicāt eius semen in amatoria expeti.

A Περὶ Δορυκνίου. Κεφ. οε΄.

ΔΟΡΥΚΝΙΟΝ, Κρατεύας ἁλικάκκαβον ἢ καλλέαν καλεῖ, θάμνος ὅμοιος ἐλαίᾳ ἀρτιφυεῖ· κλῶνας ἔχων ἐλάσσονας πήχεως· φύεται ἐν πέτραις, οὐ πόρρω θαλάσσης, φύλλα δὲ τῷ χρώματι ἐλαίᾳ παραπλήσια, μικρότερα δὲ καὶ στερρότερα, καὶ τραχέα ἰσχυρῶς· ἄνθος λευκόν, ἐπ' ἄκρου ἔχει πυκνὰ θυλάκια ὥσπερ ἐρεβίνθου. ἐν οἷς σπερμάτια στρογγύλα ε ἢ ς΄. ὅσον ὄροβοι μικροί, λεῖα, ἰσχυρὰ καὶ ποικίλα· ῥίζαν πάχος δακτύλου, μῆκος δὲ πήχεως· δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο ὑπνωτικὸν εἶναι· πλεονασθὲν δέ, ἀναιρεῖν· φασὶ δέ τινες καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ
C εἰς τὰ φίλτρα παραλαμβάνεσθαι.

(Margin: V. Epit. ἄλλοι δὲ [illegible]. — Quidam inserit ὑπόλευκα. Ald. in nothis, λευκὰ καὶ τὰ &c. — B — Quidam, στενώτερα δὲ καὶ μακρότερα. Lac. legit in vet. cod. μακρότερα δὲ καὶ στενότερα.)

De Mandragora. Cap. LXXVI.

MANDRAGORAM nonnulli antimalum, aliqui dircæam, alij etiam circæam iccirco vocant, quòd credatur radix in amatorijs efficax esse. Duo eius genera: niger, qui fœmina existimatur, thridacias appellatus, folijs est quàm lactucæ angustioribus & longioribus, virosis ac graueolētibus, in terra sparsis: atque inter ipsa, mala gerit sorbis similia, ex luteo pallida, odorata, & in his semen ceu pyrorū. Radicibus autē inhæret bene magnis, binis ternisve inuicem implicitis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caule verò viduus est. Alterius candidi, qui & mas dicitur, & nonnullis morion vocatus est, folia sunt magna, alba, lata, læuia ceu betæ: poma quàm prioris duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucundè cū grauitate quadam olentia: quæq; si mandantur à pastoribus, ij quodammodo soporantur: radix antedictæ similis, at maior atque candidior: orbata & hæc caule. E radicis recenti cortice tuso ac prælis subiecto succus exprimitur, quem in sole versatum, vbi densatus fuerit, fictili vase recondi oportet. Succus fit & è malis simili planè modo, sed aliquantò ignauior. Quin & detractus radici cortex filóque traiectus ad vsum suspenditur. Aliqui radices in vino ad tertias decoquunt, excolatúmque ius asseruant, eiúsque cya-

Περὶ Μανδραγόρου. Κεφ. ος΄.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΑΣ, οἱ δὲ ἀντίμηλον, οἱ δὲ δίρκαιαν, οἱ δὲ κιρκαίαν καλοῦσιν, ἐπειδὴ δοκεῖ ἡ ῥίζα φίλτρων εἶναι ποιητική. ἔστι δὲ αὐτοῦ ὁ μέν τις θῆλυς, ὁ μέλας, θρι-
D δακίας καλούμενος· φύλλα ἔχων στενώτερα καὶ μακρότερα θρίδακος, βρωμώδη καὶ βαρέα κατὰ τὴν ὀσμήν, κεχυμένα δὲ ἐπὶ γῆς. καὶ παρ' αὐτὰ μῆλα οὔοις ἐμφερῆ, ὠχρά, εὐώδη, ἐν οἷς καὶ καρπὸς ὥσπερ ἀπίου. ῥίζαι εὐμεγέθεις δύο ἢ τρεῖς, ἀντεμπεπλεγμέναι ἀλλήλαις, μέλαιναι κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν,
E ἔνδοθεν λευκαὶ καὶ παχύφλοιοι· καυλὸν δὲ οὐ φέρει. Τοῦ δὲ ἄρρενος καὶ λευκοῦ, ὃν ἔνιοι μώριον ἐκάλεσαν, φύλλα ἐστὶ μεγάλα, λευκά, πλατέα, λεῖα καθάπερ τεύτλου· τὰ δὲ μῆλα διπλάσια, κροκίζοντα τῇ χροιᾷ, εὐώδη μετὰ βάρους τινός· ἃ καὶ ἐσθίοντες οἱ ποιμένες ποσῶς ὑποκαροῦνται· ῥίζα δὲ
F ὁμοία τῇ πρὸ αὐτῆς, μείζων δὲ καὶ λευκοτέρα· ἄκαυλος δὲ καὶ αὐτή. Χυλίζεται δὲ ὁ φλοιὸς τῆς ῥίζης χλωρὸς κοπεὶς καὶ ὑποτεθεὶς πιεστῆρι. δεῖ δὲ ἡλιάσαντας μετὰ τὸ συστραφῆναι ἀποτίθεσθαι ἐν ὀστρακίνῳ ἀγγείῳ. χυλίζεται δὲ καὶ τὰ μῆλα ὁμοίως, ἀμυδρὸν δὲ γίνεται τὸ ἐξ αὐτῶν χύλισμα. καὶ
G ὁ φλοιὸς δὲ τῆς ῥίζης περιαιρεθεὶς καὶ διαβληθεὶς λίνῳ, κρεμᾶται εἰς ἀπόθεσιν. ἔνιοι δὲ καθέψουσιν οἴνῳ τὰς ῥίζας ἄχρι τρίτου, καὶ διυλίσαντες ἀποτίθενται· χρώμενοι ἐ-

(Margin: V. quiddā addit, πρὸς τὴν ῥίζαν. Vulg. exepl. μικρότερα. quidam vetus, μακρότερα. — V. δυσώδη — V. λευκώδεις [illegible] — V. ὀχρώδη. nec male, nisi Diosc. sibi contrarius esse velit. Samb. — V. addit, καθάπερ [illegible] — Al. φλοιώδεις — V. πίειραν — V. φέρει — Al. τριπλάσια — Lac. legit in vet. cod. καὶ λεπτοτέρα — V. subdit, καὶ μετὰ τὸ συστραφῆναι [illegible] ἀποτίθεσθαι.)

τοῖς ἀγρυπνοῦσι καὶ περιωδυνῶσι κυάθῳ ἑνί, καὶ ἐφ' ὧν βούλονται ἀναισθησίαν τεμνομένων ἢ καιομένων ποιῆσαι. ὁ δὲ ὀπὸς ποθεὶς °ὀβολῶν δυοῖν] πλῆθος ὁλκῆς, σὺν μελικράτῳ, ἄγει ἄνω φλέγμα καὶ °μέλαιναν] χολὴν° ὡς ἐλλέβορος· πλείων δὲ ποθεὶς, ἐξάγει τοῦ ζῆν. μίγνυται καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς καὶ ἀνωδύνους δυνάμεις, καὶ πεσσοῖς μαλακτικοῖς. καθ' ἑαυτὸν δὲ ὅσον ἡμιωβόλιον προστεθεὶς, ἔμμηνα καὶ ἔμβρυα ἄγει, δακτυλίῳ τε αὐτῷ βαλάνου ἐπιτεθεὶς, ὕπνον ποιεῖ. μαλάσσειν δὲ καὶ ἐλέφαντα λέγεται ἡ ῥίζα συνεψομένη αὐτῷ ἐπὶ ὥρας ς'. καὶ εὔπλαστον° αὐτὸν εἰς ὃ ἄν τις βουληθῇ σχῆμα παρασκευάζειν. τὰ δὲ φύλλα πρόσφατα ἁρμόζει πρός τε ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς, καὶ τὰς ἐπὶ τῶν ἑλκῶν, μετὰ ἀλφίτου καταπλασσόμενα. διαφορεῖ δὲ καὶ πᾶσαν σκληρίαν καὶ ἀποστήματα, χοιράδας, φύματα· παρατριβόμενά τε ἡσυχῇ ἐπὶ ἡμέρας ε' ἢ ς'. στίγματα ἄνευ τοῦ ἑλκῶσαι ἀφανίζει. ταριχευθέντα δὲ τὰ φύλλα, ἀποτίθεται πρὸς τὰς αὐτὰς χρείας. ἡ δὲ ῥίζα σὺν ὄξει λεία, ἐρυσιπέλατα ἰᾶται· πρὸς δὲ ἑρπετῶν πληγὰς, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ· σὺν ὕδατι δὲ, χοιράδας καὶ φύματα διαχεῖ· καὶ ἄρθρων πόνους παύει μετὰ ἀλφίτων. σκευάζεται δὲ καὶ δίχα ἑψήσεως οἶνος ἐκ τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης. δεῖ δὲ ἐμβάλλειν μνᾶς γ'. εἰς μετρητὴν οἴνου γλυκέος, διδόναι τε ἐξ αὐτοῦ° κυάθους γ'. τοῖς μέλλουσι τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι, ὡς προείρηται· οὐ γὰρ ἀντιλαμβάνονται τοῦ ἀλγήματος, διὰ τὸ καταφέρεσθαι. τὰ δὲ μῆλα ὀσφραινόμενα καὶ ἐσθιόμενα, °καρωτικά· καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν χυλὸς πλεονασθέντα δὲ, καὶ ἀφώνους ποιεῖ. τὸ δὲ σπέρμα τῶν μήλων ποθὲν, ὑστέρας καθαίρει· προστεθὲν δὲ μετ' ἀπύρου θείου, ῥοῦν ἵστησιν ἐρυθρόν. ὀπίζεται δὲ περιχαρασσομένης τῆς ῥίζης °πολυειδῶς, καὶ τοῦ συρρέοντος εἰς τὴν κοιλότητα συλλεγομένου. ἔστι δὲ ἐνεργέστερος τοῦ ὀποῦ ὁ χυλός. οὐκ ἐν πολλοῖς δὲ τόποις φέρουσιν ὀπὸν αἱ ῥίζαι· ἀποδείκνυσι δὲ τὸ τοιοῦτον ἡ πεῖρα.

V. caret.
V. caret.
V. quidã carent.
V. addit, τὸν ἀδιανοῦντα καὶ δερματώσιν ἔμπυρα.
V. κυάθον ἕνα διδόασι.
Epit. addit, διὰ τὸ μετέχειν ὑγρότητος καρωτικῆς. Sed putat ascriptũ Samb.
V. πολυειδῶς. & Marc. πολυειδῶς.

A thum vnum propinant in peruigilijs grauioribúsque partium quarúmuis doloribus, itémque ante sectiones vstionésve, vt ne sentiãtur. Ipse verò liquor binis obolis ex aqua mulsa potus, veratri instar supernè pituitam bilémq; atram extrahit: at potu largiore, vitam adimit. Miscetur & oculorum medicamentis, B iisque quibus dolores leniuntur, ac pessis quoque emollientibus. Per se autem semioboli pondere appositus, mensos ciet atque partus: sedi quoque pro balano inditus, somnum conciliat. Porrò & radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cũ eo decocta fuerit: prætereáque ita tractabile ipsum efficere, C vt quam quisque voluerit formam facilè suscipiat. Folia verò recétia oculorum inflammationibus, iisque quæ vlceribus superueniunt, cum polenta conuenienter imponuntur. Sed & duritias omnes, apostemata, strumas & tubercula discutiunt. Eadem si quinis senísve diebus leniter affricentur, stigmata ci- D tra exulcerationem delét. Illa quoque ad eosdé vsus in muria seruantur. Radix autem ex aceto trita, erysipelatis medetur: serpentium auté ictibus, cum melle aut oleo. At ex aqua, strumas atque tubercula dissipat, & articulorum cruciatus cum polenta sedat. Paratur & citra coctũram vinũ è cortice radicis, dum E ternæ minæ in vini dulcis cadum conijciuntur: atque dantur ex eo terni cyathi ijs qui secari vríve debent, vti antè dictum est: neque enim altiore somno sopiti dolorem percipiunt. Poma verò & olfactu & cibo sunt soporifera, itémque expressus ex ijs succus. At illa seu nimio odore, seu etiam largiore cibo, F vocis vsum præcludunt. Semen autem ipsorum epotum, vuluam purgat, subditúmque cum sulphure ignem minimè experto, rubrum sistit fluorem muliebrem. Cæterùm circunscarificata punctísque multifariam aperta radice liquor seu lacryma erumpit, quæ quidem in ca- G uitatem recepta colligitur. At succus hac lacryma efficacior est. Neque verò, quod experiẽtia testatur, vbique lacrymam radices fundunt.

Porrò & alium tradũt esse mandragoram, qui morion etiam nominetur. Nascitur is in opacis & iuxta specus, folijs albi mandragoræ, at minoribus, penè dodrantalibus, candidis, radicem ambienti bus: quæ quidem tenera est candidáq;, paulò maior palmo, pollicémque crassitudine æquat. Hanc narrant epotam drachmę pondere, aut cum polenta in placenta obsonióve deuoratam, infatuare, vsúmque rationis intercipere. Obdormiscit enim homo eadē qua illam comederit figura, sensus impos ternis quaternísve ex quo data est horis. Sed & illa Medici vtuntur, cùm secandi vrendíve necessitas adest. Aiunt insuper pro antidoto esse radicem, si cum solano manico bibatur.

A Ἱστοροῦσι δὲ καὶ ἑτέραν μόριον λεγομένην, φυομένην ἐν παλισκίοις καὶ περὶ τὰ ἄντρα, φύλλα ἔχουσαν ὅμοια τῇ λευκῇ μανδραγόρᾳ, μικρότερα δὲ ὡς σπιθαμιαῖα, λευκά, κύκλῳ περὶ τὴν ῥίζαν, οὖσαν ἁπαλὴν καὶ λευκήν, μικρῷ μείζονα σπιθαμῆς, πάχος δακτύλου μεγάλου. B ταύτην φασὶ πινομένην ὅσον < α. ἢ μετὰ ἀλφίτων ἐσθιομένην ἐν μάζῃ ἢ ὄψῳ, ἀπομωραίνειν. καθεύδει γὰρ ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ποτ' ἂν φάγοι σχήματι, αἰσθανόμενος οὐδενὸς ἐπὶ ὥρας γ'. ἢ δ'. ἀφ' οὗ ποτ' ἂν προσενέγκηται. χρῶνται δὲ καὶ ταύτῃ οἱ ἰατροί, ὅταν τέμνειν ἢ καίειν μέλλωσι. φασὶ C δὲ καὶ ἀντίδοτον εἶναι τὴν ῥίζαν, πινομένην μετὰ στρύχνου τοῦ καλουμένου μανικοῦ.

V. multi carent.

Lac. legit in vet. cod. ἢ ἄνδροις

De Aconito. Cap. LXXVII.

Περὶ Ἀκονίτου. Κεφ. οζ'.

ACONITVM aliqui pardalianches, alij cammarum, alij thelyphonon, alij myoctonon, alij denique theriophonon appellauere. Folia habet terna quaternáve, ceu cyclamini aut cucumeris, minora tamen ac leniter ᵛaspera, caulem dodrantalem: radix scorpij caudam ęmulatur, & alabastri modo splendet. Huius, vt aiunt, radice admota scorpius quasi resolutus torpescit, rursúmque apposito helleboroᵛ excitatur. Miscetur & oculorum medicamentis doloris leuandi vi præditis. Enecat verò pantheras, sues, lupos ac ferarum genus omne, carnium frustulis inditum & appositum.

hirsuta vl. quasi [illegible] legerit.

[illegible]

ΑΚΟΝΙΤΟΝ· οἱ δέ, παρδαλιαγχές, οἱ δέ, κάμμορον, οἱ δέ, θηλυφόνον, οἱ δέ, μυοκτόνον· οἱ δέ, θηροφόνον. φύλλα ἔχει τρία ἢ τέσσαρα, ὅμοια κυκλαμίνῳ D ἢ σικύῳ, μικρότερα δὲ καὶ ὑποτράχεα. καυλὸς δὲ σπιθαμῆς· ῥίζα ὁμοία σκορπίου οὐρᾷ, στίλβουσα ἀλαβαστροειδῶς. ταύτην τὴν ῥίζαν φασὶ προσαχθεῖσαν σκορπίῳ, παραλύειν αὐτόν· διεγείρεσθαι δὲ πάλιν, ἐλλεβόρου προστεθέντος. μίσγεται δὲ καὶ ὀφθαλμικαῖς ἀνωδύνοις δυνάμεσι. κτεί- E νει δὲ καὶ παρδάλεις καὶ σῦς καὶ λύκους καὶ πᾶν θηρίον, κρεαδίοις ἐντιθέμενον καὶ παραβαλλόμενον.

Has voces οἱ δὲ interserit Goupylus, quæ in vulgatis exempl. desiderabantur. Quidā ascripserunt, ἢ κάμμορον Orib. addit, ἐχῖον

V. addit φύεται ἐν κύκλῳ, quod nō esse negligendū monet Samb. Dodonæus legēdum cēset, ὁμοία σκορπίῳ

De Aconito altero. C. LXXVIII.

Περὶ ἑτέρου Ἀκονίτου. Κεφ. οη'.

Aconitum alterum, quod nonnulli cynoctonon, alij lycoctonon vocant, plurimum in Italia nascitur Vestinis mõtibus, ᵛà priore distans. Siquidem folia gerit similia platani, sed altioribus diuisa incisuris, minoráque multò & nigriora, caulem pediculi filicis instar nudum, cubitali altitudine aut etiam maiore, & semen in siliquis aliquatenus oblongis: radices verò in modum squillæ marinæ cirrorũ nigras, quibus ad venationem luporum vtuntur. Insertæ siquidem crudis carnibus & à lupis deuoratæ, eos enecãt.

superiori pra [illegible] folia

Ἀκόνιτον ἕτερον, ὃ ἔνιοι κυνοκτόνον, οἱ δὲ λυκοκτόνον καλοῦσι. γεννᾶται μὲν πλεῖστον ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν τοῖς καλουμένοις F Οὐεστίνοις ὄρεσι, διαφέρον τοῦ πρὸ αὐτοῦ. φύλλα δὲ ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ πλατάνου, μᾶλλον δὲ ἐσχισμένα καὶ *μικρότερα πολλῷ καὶ μελάντερα· καυλὸν δὲ καθάπερ πτέριδος μόσχον ψιλόν, ὕψος πήχεως, ἢ καὶ μείζονα· καρπὸν δὲ ἐν λοβοῖς ἐπιμήκεσι ποσῶς· ῥίζας ὥσπερ πλε- G κτάνας καρίδων μελαίνας· αἷς χρῶνται πρὸς τὰς τῶν λύκων θήρας, ἐντιθέντες κρέασιν ὠμοῖς. βρωθεῖσαι γὰρ ὑπὸ τῶν λύκων, ἀναιροῦσιν αὐτούς.

V. add. τούτου γένη ἐστὶ τρία. ἓν μὲν ᾧ οἱ θηρευταὶ χρῶνται. τὰ δεύτερα οἱ ἰατροί. τρίτον τὸ λεγόμενον Ποντικόν. al. τούτου γένη εἰσὶ τρία. ἓν μὲν ᾧ οἱ κυνηγέται χρῶνται. τοῖς δὲ δυσὶν οἱ ἰατροί. ὧν τὸ τρίτον προσαγορεύεται Ποντικόν, id est, huius genera tria, vnū quo venatores vtuntur, duo quibus medici ex his tertium est quod Ponticum dicitur.

Vulg. exempl. ἐσχισμένα

V. μικρότερα, [illegible]

Περὶ Κωνείου. Κεφ. οθ'.

ΚΩΝΕΙΟΝ καυλὸν ἀνίησι γονατώδη ὡς μάραθρον, μέγαν, φύλλα δὲ νάρθηκι ἐμφερῆ, στενότερα δὲ καὶ βαρύοσμα. ἐπ' ἄκρων δὲ ἀποφύσεις καὶ σκιάδια, ἄνθος ὑπόλευκον, σπέρμα ἐμφερὲς ἀνίσῳ, λευκότερον. ῥίζα κοίλη καὶ οὐ βαθεῖα. Ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ τῶν φθαρτικῶν, κατὰ ψύξιν ἀναιροῦν. βοηθεῖται δὲ ἀκράτῳ. χυλίζονται δὲ τὰ ἄκρα πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι τὸ σπέρμα, ἢ ἡ κόμη, καὶ ἐκθλίβεται κοπτομένη, καὶ συστρέφεται ἐν ἡλίῳ. ἔστι δὲ πολύχρηστον εἰς τὴν ὑγιαστικὴν χρῆσιν ξηρανθέν· μιγνύμενον ἐπιτηδείως τοῖς ἀνωδύνοις κολλυρίοις τὸ χύλισμα. ἕρπητάς τε καὶ ἐρυσιπέλατα καταπλασθὲν σβέννυσιν. ἡ δὲ πόα καὶ ἡ κόμη λεία καταπλαττομένη τῶν διδύμων, ὀνειρώττουσι βοηθεῖ. παρίησι δὲ καὶ αἰδοῖα καταπλασθέντα. καὶ γάλα σβέννυσι, μαστούς τε ἐν παρθενίᾳ κωλύει αὔξεσθαι, καὶ διδύμους ἀτρόφους ποιεῖ ἐπὶ παιδίων. ἐνεργέστατον δὲ ἐστι τὸ Κρητικὸν καὶ Μεγαρικὸν, καὶ τὸ Ἀττικὸν, καὶ τὸ ἐν τῇ Χίῳ καὶ Κιλικίᾳ γεννώμενον.

Al. μέγαν. V. βαρυοσμότερα. V. ita σκιάδιον δ' ἄνθος ὑπόλευκον. Al. ῥίζα ἡ ἐκ βάθους κοίλη. V. χυλίζεται δὲ ἄκρα ἡ κόμη. V. add. καὶ εἰς. V. interponit καὶ. V. pro his habet, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ γεννώμενον.

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. π'.

ΣΜΙΛΑΞ, οἱ δὲ, θύμαλον, Ῥωμαῖοι δὲ Τάξον καλοῦσι, δένδρον ἐστὶ παραπλήσιον ἐλάτῃ τοῖς φύλλοις καὶ μεγέθει, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Ναρβωνίᾳ τῇ κατὰ τὴν Ἰσπανίαν φυόμενον. τὸ δὲ ἐν Ἰταλίᾳ γεννώμενον τὸν καρπὸν ὄρνιθα ἐσθίοντα, μελαίνεται. οἱ δὲ προσενεγκάμενοι, διαρροίαις περιπίπτουσι. τὸ δὲ ἐν τῇ Ναρβωνίᾳ, τοσαύτης δυνάμεως μετέχει, ὡς καὶ ἐκ τῆς σκιᾶς τοὺς ὑποκαθίσαντας ἢ κοιμηθέντας βλάπτεσθαι, πολλάκις δὲ καὶ θνήσκειν. ἱστόρηται δὲ περὶ αὐτῆς χάριν τοῦ προφυλάττεσθαι.

Mar. καρβωνίᾳ.

Περὶ Ἀποκύνου. Κεφ. πα'.

ΑΠΟΚΥΝΟΝ, οἱ δὲ, κυνάγχην, οἱ δὲ, παρδαλιαγχὲς, οἱ δὲ κυνόμορον, οἱ δὲ, κυνοκράμβην καλοῦσι, θάμνος ἐστὶ ῥάβδους ἔχων μακρὰς, λυγώδεις δυσθραύστους, φύλλα κισσῷ ὅμοια, μαλακώτερα δὲ καὶ ὀξύτερα κατ' ἄκρον, βαρύοσμα, ὑπόγλισχρα, ὀποῦ μεστὰ μηλίνου. καρπὸς δὲ ὥσπερ

V. κυνάγχην. Al. κυνόμωρον. V. caret. Vulg. exempl. [illegible] Sunt qui μακρὰς legerint. Al. δυσθραύστους addunt.

A

De Cicuta. Cap. LXXIX.

CICVTA caulem edit geniculatum vti & fœniculũ, grandem: folia ferulæ, sed angustiora & graui odoratu: in cacuminibus autem ramorũ propagines & vmbellas, florem quoque albicantem & semen ceu anisi, at candidius: radicem denique cõcauam minimeq; profundam.

B

Est & cicuta in lethaliũ venenorũ genere, quippe quæ vi sua refrigeratoria enecet: merũ verò remedio est. Porrò contusis cacuminibus seu coma ipsa, priùs quàm semina siccescant, succus exprimitur, qui deinde Sole desatur atq; cogitur. Huius autẽ arefacti multiplex est in medicina vsus. Siquidem col-

C

lyrijs doloris sedandi vi preditis cõmodè miscetur, & herpetas ac erysipelata illitu restinguit. Herba verò cum coma trita testibúsque circumlita, libidinis in somno imaginationi simul & seminis profusioni obnoxijs opitulatur. Sed & genitalia illitu effœta languidioráq; reddit. Lac itidem extinguit, & virgi-

D

num mammas crescere nõ patitur: ac puerorum quoque testes nutrimento defectos ita reddit, vt intabescant. Maxima efficacissimáque vis Creticæ, Megaricæ, Atticæ, & in Chio ac Cilicia nascenti.

De Taxo. Cap. LXXX.

SMILAX à quibusdã thymalus, à

E

Latinis Taxus appellatur, arbor abietis magnitudine & foliorum eiusdẽ figura, in Italia & Narbonensi Gallia Hispaniæ contermina nascẽs. Sed nigrescũt pulli gallinacei, qui Italicę taxi fructu vescũtur: & q; eũdẽ ederint homines, alui profluuijs corripiũtur. Narbonẽsis verò tã præsentis est veneni, vt qui sub eius

F

vmbra sederint obdormierintve, lædãtur, & sæpenumerò etiã moriãtur. Cæterùm hæc de taxo tradũtur eo consilio, vt ab ea quisque caueat.

De Apocyno. Cap. LXXXI.

APOCYNON aliqui cynãchon, nonnulli pardalianches, alij cynomoron, alij deniq; cynocrambẽ,

G

h.e. brassicã caninã, appellãt. Est verò frutex lõgis cõstans virgultis, vitiliũ modo obsequiosis, fractúq; ferè inuictis: folijs hederę, attamẽ mollioribus & per extremũ acutiorib', grauíque odore, quadantenus viscosis, & luteo succo turgentibus. Fructus ceu fabarum

fabarum siliqua digiti longitudine protenditur, folliculari specie, minutis intus seminibus duris, paruis atque nigris. Huius folia cum subacta farina in panes coacta & in cibo data, canes, lupos, vulpes & pantheras necant, ac protinus earum quadrupedum coxendices resoluunt.

De Nerio. Cap. LXXXII.

NERION quibusdam rhododaphne, alijs rhododendron vocatum, frutex est vulgaris notitiæ, longioribus crassioribúsque folijs quàm sint amygdalina: flore ad rosæ similitudinem conformato, & siliqua fructui amygdalino proxima: quæ quidem dehiscens lanosa quadam natura acanthij pappos repræsentante plena reperitur: radice acuminata & longa, lignosa atque gustanti salsa. Nascitur in viridariis, maritimisq; locis, & secus ammes. Flores ac folia canibus, asinis, mulis & plerisque quadrupedibus venena sunt: hominibus verò contra venenatarum bestiarum morsus præsidia, si è vino bibantur, eóque magis ruta addita. Imbecilliores autẽ animantes, vti capræ ac pecudes, si aquam biberint in qua illa maduerint, moriuntur.

De Fungis. Cap. LXXXIII.

FVNGORVM differentia duplex. Aut enim edules sunt, aut exitiosi & perniciales. Ac tales quidẽ multis de causis euadũt: nẽpe quia iuxta clauos rubiginosos, aut putridos pannos, aut serpentum latibula gignantur: aut etiam arboribus quæ priuatim noxios pariunt fructus adnascantur. Habent porrò & qui tales sunt concretum quendam strigmētique modo viscosum intra se lentorem, ac etiamnum posteaquã terra sunt eruti si reponantur, celeriter corrumpuntur & computrescunt. At innocentiores, quique veneno imbuti non sunt, gratiam iuribus conciliant, iucundique sunt saporis. Veruntamen & hi ipsi largiùs sumpti nocent: quippe qui ægrè cõcocti strangulant, aut cholerã morbum accersunt. Remedio est nitri & olei, aut lixiuij cum acida muria potus, haustúmve thymbræ decoctæ origanive iusculum. Est & remedio fimum gallinaceum ex aceto potũ, aut ex copioso melle delinctum. Cæterùm alibiles illi sunt ægréque dissoluuntur: quin & integri vt plurimùm vnà cum recrementis alui reiiciuntur.

A λοβὸς κυάμων παρὰ δακτύλου τὸ μῆκος, θυλακώδης, ἐφ' ὧν σπερμάτια, σκληρὰ, σμικρὰ, μέλανα. Ταύτης τὰ φύλλα σὺν στέατι ἀρτοποιηθέντα καὶ παραβληθέντα, κτείνει κύνας, λύκους, ἀλώπεκας, παρδάλεις· παραχρῆμα δὲ παραλύει αὐτῶν τὰ ἰσχία.

Περὶ Νηρίου. Κεφ. πβ'.

B ΝΗΡΙΟΝ, οἱ δὲ ῥοδοδάφνη, οἱ δὲ ῥοδόδενδρον, θάμνος γνώριμος, ἀμυγδαλῆς μακρότερα καὶ παχύτερα ἔχων φύλλα. τὸ δὲ ἄνθος ῥοδοειδές· καρπὸν δὲ ἐμφερῆ ἀμυγδάλῳ, ὡς κέρατι, ἀνεῳγμένον πλήρη ἐριώδους φύσεως, ὅμοιον τοῖς ἀκανθίνοις πάπποις. ῥίζα δὲ ἀπόξυς καὶ μα-
C κρὰ, ξυλώδης, γευσαμένῳ ἁλμυρά. φύεται ἐν παραδείσοις καὶ παραθαλασσίοις τόποις, καὶ παρὰ ποταμοῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἄνθος καὶ τὰ φύλλα, κυνῶν μὲν καὶ ὄνων καὶ ἡμιόνων, καὶ τῶν πλείστων τετραπόδων δὲ ζώων φθαρτικὴν· ἀνθρώπων δὲ σωστικὴν, σὺν οἴνῳ πινόμενα πρὸς δήγματα
D θηρίων καὶ μᾶλλον εἰ πήγανον παραμίξειας. τὰ δὲ ἀσθενέστερα τῶν ζώων, ὡς αἶγες καὶ πρόβατα, ἐπὰν τὸ ἀπόβρεγμα αὐτῶν πίῃ, ἀποθνήσκει.

Περὶ Μυκήτων. Κεφ. πγ'.

ΜΥΚΗΤΩΝ διαφορὰ διττή· ἢ γὰρ βρώσιμοι εἰσὶν, ἢ φθαρτικοί. παρὰ πολλαῖς δὲ αἰτίαις γίνονται οἱ ὀλέθριοι· ἢ γὰρ ἥ-
E λοις ἰωμένοις, ἢ ῥάκεσι σεσηπόσιν, ἢ ἑρπετῶν φωλεοῖς παραφύονται, ἢ δένδρεσιν ἰδίως βλαπτικοὺς φέρουσι τοὺς καρπούς. ἔχουσι δὲ καὶ γλοιώδη οἱ τοιοῦτοι ἐπίπαγον· κατατεθέντες δὲ μετὰ τὸ ἀφαιρεθῆναι, ταχέως διαφθείρονται σηπόμενοι. οἱ δὲ μὴ τοιοῦτοι, ζωμοποιοὶ, ἡδεῖς· πλεονασθέντες
F μέντοι καὶ οὗτοι, βλάπτουσι δυσπεπτούμενοι, πνίγοντες ἢ χολέραν ἐπάγοντες. βοηθεῖ δὲ πᾶσι τούτοις πινόμενοι νίτρον καὶ ἔλαιον, ἢ κονία, μετ' ὀξάλμης, ἢ θύμβρας ἀπόζεμα, ἢ ὀριγάνου, ἢ ὀρνιθεία κόπρος μετ' ὄξους πινόμενοι, ἢ μέλιτι ἐκλειχόμενοι πολλῷ. τρόφιμοι δὲ εἰσὶ καὶ δυσδιάλυτοι· ὁλοσχερεῖς δὲ
G ὡς ἐπιπολὺ σὺν τοῖς περιττώμασιν ἀποδίδονται.

V. caret [illegible] Pro μέλανα [illegible] καὶ legit.

Lacuna legit [illegible]

V. caret.

Ald. [illegible]

V. [illegible]

V. [illegible]

Samb. [illegible]

Orib. Simpliciter βλαπτικοὺς

Samb. [illegible]

Orib. [illegible]

V. [illegible]

In vulg. ex. deerat [illegible]. Sed ex Lacuna v. c. iitémque ex Oribasio adiecimus.

Περὶ Κολχικοῦ. Κεφ. πδ'.

Κολχικόν, οἱ δὲ ἐφήμερον, οἱ δὲ βολβὸν ἄγριον, λήγοντος τοῦ φθινοπώρου ἀνίησιν ἄνθος ὑπόλευκον, ὅμοιον κρόκου ἄνθει· ὕστερον δὲ τὰ φύλλα φέρει βολβῷ παραπλήσια, λιπαρώτερα· καυλὸν σπιθαμιαῖον, καρπὸν ἔχοντα πυρρόν· ῥίζαν φλοιὸν ἔχουσαν ἔκκιρρον ἐν τῷ μέλανι, ἥτις λεπιζομένη λευκὴ καὶ ἁπαλὴ καὶ ὀποῦ μεστὴ εὑρίσκεται, καὶ γλυκεῖα· ἔχει δὲ ὁ βολβὸς διάφυσιν μέσην, καθ' ἣν τὸ ἄνθος ἀφίησι· γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ καὶ Κόλχοις. βρωθεῖσα δὲ κτείνει κατὰ πνιγμὸν ὁμοίως μύκησιν. Ἀνεγράψαμεν δὲ αὐτήν, ἵνα μὴ λάθῃ βρωθεῖσα ἀντὶ βολβοῦ· παραδόξως γάρ ἐστιν ἐπακτικὴ διὰ τὴν ἡδύτητα τοῖς ἀπείροις. βοηθεῖ δὲ τοῖς φαγοῦσιν ὅσα καὶ τοῖς μύκητας φαγοῦσι· καὶ γάλα βόειον πινόμενον· ὥστε ὅταν παρῇ τοῦτο, μηδενὸς ἄλλου δεῖσθαι βοηθήματος.

Al. ὑπόπυρρον. V. ἐν μέλανι πυρρόν
Al. ὑπόκιρρον.
V μεγίστη
V. addit καὶ
V. διάφυσιν
V. addit δὲ

Περὶ Ἐφημέρου. Κεφ. πε'.

Ἐφήμερον, οἱ δὲ ἶριν ἀγρίαν, φύλλα καὶ καυλὸν ὅμοια ἔχει κρίνῳ, λεπτότερα δέ· ἄνθη λευκά, πικρά· καρπὸν δὲ μαλακόν. ῥίζα δὲ ὕπεστι δακτύλου πάχος μία, μακρά, στυπτική, εὐώδης. φύεται ἐν δρυμοῖς καὶ παλισκίοις. Τούτου ἡ μὲν ῥίζα ὀδονταλγίας ἐστὶ φάρμακον, διακλυζομένη. τὰ δὲ φύλλα ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα καὶ καταπλασθέντα, οἰδήματα καὶ φύματα διαφορεῖ, μήπω ὑγρὸν ἔχοντα.

Al. κρίνον
Lacunæ cod. addit παύει γὰρ τὴν ὀδύνην.
Fuchsius πῶν legendum censet ex Galeno.

Περὶ Ἑλξίνης. Κεφ. πς'.

Ἑλξίνη, οἱ δὲ, παρθένιον, οἱ δὲ, σιδηρῖτιν, οἱ δὲ, ἡρακλείαν, οἱ δὲ, ἀσυείαν, οἱ δὲ, ὑηλῖτιν ἀγρίαν, οἱ δὲ, κλιβάδιον, οἱ δὲ, πολυώνυμον καλοῦσι· φύεται ἐπὶ θριγγοῖς καὶ τοίχοις· καυλία δὲ ἔχει λεπτά, ὑπέρυθρα· φύλλα ὅμοια λινοζώστει, δασέα· περὶ δὲ τὸν καυλὸν οἱονεὶ σπερμάτια τραχέα, ἀντιλαμβανόμενα τῶν ἱματίων.

Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικήν, στυπτικήν· ὅθεν καταπλασσόμενα ἰᾶται ἐρυσιπέλατα, κονδυλώματα, κατακαύματα, φύγεθλα ἀρχόμενα, καὶ πᾶσαν φλεγμονὴν καὶ οἰδήματα· ὁ δὲ χυλὸς αὐτῆς μιγεὶς ψιμμυθίῳ, ἐρυσιπέλατα καὶ ἕρπητας

V. ἡ παρθένιον
Orib. οἱ δὲ ἰξίνην
Forte κλυβάτιν, vt apud Nic.
Quidam codices carent. In nothis verò legitur, φύεται ἐν φραγμοῖς καὶ τοίχοις καὶ ἐμπλάστοις καὶ ὄντα. καυλία δὲ ἔχει ὑπέρυθρα &c.
Ald. περὶ. V τὸν
V. ἐπιθυμώμενα
V. δακτύλους
V. caret

De Colchico. Cap. LXXXIIII.

A Colchicvm, quod aliqui ephemerum, alij agrestem bulbũ vocant, sub finem autumni florem edit croci candicanté: deinceps verò folia bulbi, sed pinguiora: caulẽ dodrantalem cum rufo semine: radicem cortice præditã è nigro fulB uescente: quæ quidem delibrata cãdida, tenera, succi plena atque etiã gustanti dulcis reperitur. Habet verò bulbus eius mediam rimam fissurámve, è qua flos erumpit. Plurimum in Messenia & apud Colchos enascitur. Comesa radix fungorum more strangulando enecat. Hanc autẽ ideò studiosiùs descripsimus, C vt ne fortè per imprudentiam pro esculẽto bulbo in cibos recipiatur: mirum enim quantũ saporis iucunditate imperitos alliciat. Opem ferunt eadem quę fungis deuoratis, insuperq́; lac bubulum epotum ita auxiliatur, vt si affuerit, aliud nullum desideretur auxilium.

De Ephemero. Cap. LXXXV.

D Ephemervm, quod alij agrestem irin appellant, caulem foliáque habet lilij, sed hæc tenuiora: flores candidos, amaros: semen molle: radicem vnam digitali crassitudine, longam, astringentem, odoratã. Nascitur in syluis & opacis. Huius radix dentium doloribus præcipua, si decocto ij colluantur. Folia verò in E vino cocta illitáq́; œdemata tuberculáque discutiunt, * quæ quidem humidi nihildum contraxêre.

Pl. quæ etiam dum discuti possunt.

De Helxine. Cap. LXXXVI.

Helxine, quam nonnulli parthenium, alij perdicium, alij sideritin seu Heracleam, alij vitrariã seu vrceolariam, alij ixinen syluestrẽ, alij * clibadiũ, alij denique poF lyonymon appellãt, nascitur in maceriis & parietinis *. Cauliculos profert tenues ac leuiter rubentes, folia mercurialis, hirsuta: & circa caules velut exigua semina, aspera, vestibus adhærescentia. Vim habẽt folia refrigeratoriam & astringenG tem: qua ex causa sanant illitu erysipelata, condylomata, adusta, incipientes panos, omnéque inflãmationis genus & œdemata. Succus ei' cũ cerussa erysipelatis & herpetib'

Fortè clybatin
al. [illegible]

vtiliter illinitur: vti & podagris, si cerato cyprino aut hircino seuo exceptus fuerit. Veterem quoque tussim emendat succus, instar cyathi haustus. Quin & tonsillis inflammationem sentientibus vtiliter & gargarizatur & oblinitur, necnon & aurium dolorem cum rosaceo instillatus leuat.

De Alsine. Cap. LXXXVII.

ALSINEN alij myosota vocant, quoniam folijs musculorum auriculas imitetur. Alsine verò dicta est, quòd opacis nemorosisque locis gaudeat. Herba est helxinę similis, at humilior, longioribúsque folijs, ac minimè hirsuta: & cùm teritur, odorem cucumeris reddit. Vim porrò refrigerandi astringendique obtinet: quamobrem oculorum inflammationibus cōmodè cum polenta illinitur, auriúmque dolori succus infunditur: denique ad eadē omnia quæ helxine valet.

De Lenticula palustri. Cap. LXXXVIII.

LENS palustris in aquis pigris stagnantibúsque reperitur, muscus scilicet lenticulæ similis, refrigeratoriæ naturæ: propter quod omnibus inflammationibus, erysipelatis, podagrísque & per se & cum polēta conuenienter imponitur: insupéq; puerorum enterocelas agglutinat.

De Sēperuiuo magno. C. LXXXIX.

SEDVM magnum Semperuiui nomen sibi vendicat, quoniam folia semper vireant. Caules edit cubitales, aut etiam altitudinem eam excedētes, crassitudine pollicari, pingues, egregiè virentes, Characiæ tithymalli modo incisuris distinctos: folia pinguia, pollicari * magnitudine, & extremo cacumine linguæ similia, & infima quidem in terram conuexa: quę verò sunt in capite, ita cōferta adductaq; inuicem, vt orbiculato ambitu effigiē imitentur oculi. Nascitur in locis mōtosis & argillosis. Sunt & qui ipsum supra domicilia serant. Vis ei perfrigerare & astringere. Quamobrem folia tum per se tum etiam cum polenta imposita, valent ad erysipelata, herpetas, nomas, oculorum inflammationes, ambusta & podagras.

H. latitudine

A ὠφελεῖ καταχριόμενος, καὶ ποδάγραις σὺν κηρωτῇ κυπρίᾳ αἰγηφθεὶς ἢ τραγείῳ στέατι. ὠφελεῖ δὲ ἐπὶ βῆχας χρονίως ὁ χυλὸς καταρροφούμενος ὅσον κύαθος· καὶ παρισθμίοις φλεγμαίνουσιν ἀναγαργάρισμα καὶ διάχρισμα ὠφέλιμόν ἐστι· καὶ ὠταλγίαν σὺν ῥοδίνῳ ἐγχεόμενον ὠφελεῖ.

B Περὶ Ἀλσίνης. Κεφ. πζ.

ΑΛΣΙΝΗ, οἱ δὲ, μυὸς ὦτα, ἀπὸ τοῦ ἔχειν φύλλα ὅμοια μυὸς ὠτίοις. ἀλσίνη δὲ, διὰ τὸ σκιεροὺς καὶ ὑλώδεις φιλεῖν τόπους. πόα ἐστὶν ὁμοία ἑλξίνῃ, ταπεινοτέρα δὲ καὶ μακροφυλλοτέρα, καὶ οὐ δασεῖα· διατριβεῖσά τε, σικύου ὄζει. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν, στυπτικὴν· ἁρμόζουσαν πρὸς φλεγμονὰς ὀφθαλμῶν, μετὰ ἀλφίτων καταπλασσομένη, καὶ πρὸς ὤτων πόνον ὁ χυλὸς αὐτῆς ἐνσταζόμενος. καὶ καθόλου δύναται τὰ αὐτὰ τῇ ἑλξίνῃ.

V. add. in καὶ ὠτίων.

Orib. ταπεινοτέρα δὲ καὶ μακροτέρα.

V. μακροφυλλοτέρα

V. caret

C V. caret

Περὶ Φακοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν τελμάτων. Κ. πη.

D ΦΑΚΟΣ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, εὑρίσκεται ἐπὶ τῶν στασίμων ὑδάτων, βρύον ὂν ὅμοιον φακῷ, ψύχων τῇ δυνάμει. πάσαις φλεγμοναῖς καὶ ἐρυσιπέλασι καὶ ποδάγραις ἁρμόζει καταπλασσόμενος, καθ' ἑαυτὸν τε καὶ σὺν ἀλφίτῳ. προσκολλᾷ δὲ καὶ ἐντεροκήλας τὰς ἐπὶ παιδίων.

V. ψύχει

V. caret

E Περὶ Ἀειζώου τοῦ μεγάλου. Κεφ. πθ.

ΑΕΙΖΩΟΝ τὸ μέγα ὠνόμασται διὰ τὸ ἀειθαλὲς τῶν φύλλων. καυλοὺς δὲ ἀφίησι πηχυαίους, ἢ καὶ μείζονας, πάχος δακτύλου μεγάλου, λιπαρούς, εὐθαλεῖς, ἐντομὰς ἔχοντας ὥσπερ τοῦ χαρακίου τιθυμάλλου· φύλλα λιπαρὰ, μέγεθος δακτύλου μεγάλου, γλωσσοειδῆ κατὰ τὸ ἄκρον, καὶ τὰ μὲν κατωτέρω τῶν φύλλων ὑπτιούμενα, τὰ δὲ κατὰ τὴν κεφαλὴν περιεστραμμένα ἐπ' ἄλληλα, κύκλον ὀφθαλμοειδῆ περιγράφοντα· φύεται δὲ ἐν τόποις ὀρεινοῖς καὶ ὀστρακίνοις. ἔνιοι δὲ φυτεύουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῶν οἰκημάτων. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν, στυπτικήν, ποιεῖ δὲ πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, νομὰς, ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς, πυρίκαυστα, ποδάγρας, καταπλαττόμενα τὰ φύλλα καθ' ἑαυτὰ καὶ μετὰ ἀλφίτων.

F

Ista in quibusdam codicib. desiderantur

G V. συντηκτική.

ὁ δὲ χυλὸς πρὸς κεφαλαλγίας μετ' ἀλφίτου καὶ ῥοδίνου ἐμβρέχεται· καὶ φαλαγγιοδήκτοις ἐν ποτῷ δίδοται, καὶ διαῤῥοίζομένοις, καὶ δυσεντερικοῖς· στρογγύλας τε ἕλμινθας ἐκτινάσσει σὺν οἴνῳ ποθεὶς· ἵστησι καὶ ῥοῦν γυναικεῖον ἐν προσθέτῳ. ἐγχρίεται δὲ ὁ χυλὸς καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμιώντων ὠφελίμως ἀπὸ αἵματος. A B

Περὶ Ἀειζώου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ϟ'.

Ἀείζωον τὸ μικρὸν φύεται ἐν τοίχοις καὶ πέτραις, καὶ θριγγοῖς καὶ τάφροις παλισκίοις. καυλία ἀπὸ μιᾶς ῥίζης πολλὰ, λεπτὰ, περίπλεα φυλλαρίων περιφερῶν, λιπαρῶν, μικρῶν, ὀξέων ἐπ' ἄκρου· ἀνίησι δὲ καὶ καυλὸν ἐν μέσῳ περὶ σπιθαμὴν τὸ μέγεθος, ἔχοντα σκιάδιον καὶ ἄνθη λεπτὰ καὶ χλωρά. τούτου τὰ φύλλα δύναμιν ἔχει τὴν αὐτὴν τῷ προειρημένῳ. C

Orib. πολλά

Περὶ Ἀειζώου ἑτέρου. Κεφ. ϟα'.

Δοκεῖ δὲ εἶναι καὶ τρίτον εἶδος ἀειζώου, ὃ ἔνιοι ἀνδράχνην ἀγρίαν ἢ τηλέφιον ἐκάλεσαν, Ῥωμαῖοι δὲ ἰλλέκεβραν· ἔχει δὲ αὐτὴ παχύτερα τὰ φυλλάρια πρὸς τὰ τῆς ἀνδράχνης καὶ δασέα. φύεται ἐν πέτραις. Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικὴν, δριμεῖαν, ἑλκωτικὴν, χοιράδων διαφορητικὴν, σὺν ὀξυγγίῳ καταπλασθέν. D

Περὶ Κοτυληδόνος. Κεφ. ϟβ'.

Κοτυληδὼν, οἱ δὲ, σκυτάλιον, οἱ δὲ, κυμβάλιον, φύλλον ἔχει ὥσπερ ὀξύβαφον, περιφερὲς, ληπτόντως κοῖλον· καυλίον δὲ ἐν μέσῳ βραχὺ, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα· ῥίζαν ὡς ἐλαίας στρογγύλην. Ταύτης δὲ τῶν φύλλων ὁ χυλὸς μετ' οἴνου περιχριόμενος, ἢ ἐγκλυζόμενος, φίμοις τοῖς ἐν αἰδοίοις χαλᾷ· φλεγμονάς τε καὶ ἐρυσιπέλατα καὶ χιμέτλας καὶ χοιράδας καταπλαττόμενον ὠφελεῖ, καὶ στόμαχον καυσούμενον. ἐσθιόμενα δὲ τὰ φύλλα σὺν τῇ ῥίζῃ, λίθους θρύπτει, καὶ οὖρα κινεῖ. καὶ ὑδρωπικοῖς σὺν οἰνομέλιτι δίδοται. χρῶνται δὲ αὐτῇ καὶ εἰς τὰ φίλτρα. E F

Orib.

Περὶ Ἑτέρας κοτυληδόνος. Κεφ. ϟγ'.

Ἔστι δὲ καὶ ἕτερον εἶδος κοτυληδόνος, πλατύτερα ἔχον καὶ λιπαρὰ φύλλα ὡς γλωττάρια, πυκνὰ περὶ τὴν ῥίζαν, G

Succus autem ad capitis dolores cum polenta & rosaceo instillatur: morsis à phalangio potui datur, itémque profluuio alui laborantibus atque dysentericis. Sed & teretes lumbricos pellit ex vino potus, & fluorem muliebrem sistit in vellere subditus: denique oculorum lippitudinibus à sanguine obortis vtiliter inungitur.

De Semperuiuo paruo. Cap. XC.

Semperuiuum minusculum in parietinis, petris & maceriis, nec nõ & scrobibus opacis nascitur: cauliculis ab vna radice multis, tenuibus: qui quidem crebris cincti sunt pusillis foliis, iísque rotũdis, pinguibus, exilibus, mucronatis. Promit & à medio caulem palmum ferè altũ, vmbella floribúsque tenuibus & ex luteo pallidis præditum. Folia eisdem cum priore viribus pollent. *tegulis Pl.*

De Semperuiuo tertio. Cap. XCI.

Videtur & tertium esse semperuiui genus, quod aliqui portulacam agrestem aut telephiũ vocauerunt, Romani Illecebram, pusillis foliis crassiusculis ad portulacæ similitudinem ac densis. Nascitur in petris. Vis ei excalfactoria, acris & exulcerans: impositúmque cum axungia strumas discutit.

De Vmbilico Veneris. Cap. XCII.

Cotyledon aliis scytalium, seu cymbalium, folio est acetabuli instar orbiculato atque concauo, ita tamen vt cauum id aciem propè fugiat: breui in medio cauliculo, in quo semen inest: radice oliuæ modo rotunda. Radicis foliorúmque succus cum vino circumlitus aut infusus, astricta pudenda laxat: herba verò inflammationibus, erysipelatis, perniunculis ac strumis, itémque stomacho æstuanti vtiliter imponitur. At folia cum radice comesa, calculos comminuunt, vrinásque cient, & hydropicis ex mulso dantur. Est & ipsius herbæ vsus ad amatoria.

De Vmbilico veneris altero. Cap. XCIII.

Est porrò & alterum Cotyledonis genus, latioribus foliis, iísque pinguibus, ac ceu lingulas referentibus, dẽsis confertisq; circa radicẽ,

& velut oculum in medio constituentibus, (quemadmodum de maiore semperuiuo dictum est) astringentis gustus: cauliculo tenui, in cuius summo flores sunt & semina hyperici: radice maiuscula. Vsus eius ad eadem, quæ semperuiui.

De Vrtica. Cap. XCIIII.

VRTICÆ, quæ Græcorum plerisque Acalyphe, alijs Cnide dicitur, duo genera: vna siquidem agrestior est, asperioribus, latioribus nigrioribúsq; folijs, semine lini, at minore: altera non æquè aspera, minuto semine. Vtriusque folia illita sale addito, canis morsibus medentur: itémque in gangrænam vergentia, maligna, carcinode sordidáque vlcera, luxata, tubercula, parotidas, panos & abscessus sanant. Lienosis eadem cum cerato imponũtur. Faciunt & ad sanguinis è naribus profluuia folia ipsa cum succo trita & naribus indita: menses quoque ciũt eadem detrita cum myrrha & apposita: sed & procidẽtes vuluas admota recentia folia * restituunt. Semen autem ex passo potum venerẽ stimulat, vuluámque aperit. Idem cum melle delinctum, orthopnœæ, lateris & pulmonum inflammationibus prodest: thoracem purgat, ac septicis etiamnum medicamentis admiscetur. Porrò cum conchylijs cocta folia, difficilem ventrem emolliunt, inflationes discutiunt, vrináſque cient. At cum ptissana decocta, vitia pectoris excreabilia faciunt. Mulierum denique menses euocat foliorum decoctum, cũ myrrhæ modico potum. Inflammatam verò vuam gargarizatus succus reprimit.

Vi.olla vel. restituunt

De Galiopsi. Cap. XCV.

GALIOPSIS, quam alij Galeobdolon vocant, toto frutice cum caule & foliis vrticam refert. At leuiora sunt folia, & valdè grauem odorem trita reddunt: flores verò tenues sunt ac purpurascentes. Nascitur circa sepes, semitas ędificiorúmque areas vbique. Folia, succus, caulis ac semen duritias, carcinomata, strumas, parotidas & panos discutiendi vim habent.

quidam apud P.Æginet. Galeobdolon.

A οἱονεὶ ὀφθαλμὸν ἕνα μέσον περιγράφοντα, ὥσπερ τὸ μεῖζον ἀείζωον, τῇ γεύσει στύφοντα. καυλίον λεπτὸν, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἄνθη καὶ *σπέρματα ὅμοια ὑπερικῷ· ῥίζαν δὲ μείζονα. ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ τὸ ἀείζωον.

V. σπερμάτια.

Περὶ Ἀκαλύφης. Κεφ. ϙδ'.

ΑΚΑΛΥΦΗ, οἱ δὲ, κνίδη. διττὸν εἶδος B ἐστὶν αὐτῆς. ἡ μὲν γάρ ἐστιν ἀγριωτέρα, *τραχυτέρα καὶ πλατυτέρα καὶ μελαντέρα τοῖς φύλλοις· καρπὸν δὲ ὅμοιον λινοσπέρμῳ ἔχει, πλὴν ἥττονα. *ἡ δὲ ἑτέρα *λεπτόσπερμός τε καὶ οὐχ ὁμοίως τραχεῖα. Ἀμφοτέρων δὲ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα μετὰ ἁλῶν, κυνόδηκτα ἰᾶται C καὶ γαγγραινικὰ, καὶ τὰ κακοήθη καὶ καρκινώδη, καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν, καὶ στρέμματα, φύματα, παρωτίδας, φύγεθλα, ἀποστήματα. σπληνικοῖς δὲ μετὰ κηρωτῆς ἐπιτίθενται. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας τὰ φύλλα σὺν τῷ χυλῷ λεῖα ἐπιπλασσόμενα. κινεῖ δὲ D καὶ ἐμμήνια, λεῖα μετὰ σμύρνης ἐπιτιθέμενα, καὶ ὑστέρας προπτώσεις ἀποκαθίστησι νεαρὰ τὰ φύλλα προσαπτόμενα. τὸ δὲ σπέρμα ἐπὶ συνουσίαν παρορμᾷ πινόμενον μετὰ γλυκέος, καὶ ὑστέραν ἀναστομοῖ. σὺν μέλιτι δὲ ἐκλειχόμενον, ὀρθοπνοίας ὠφελεῖ καὶ πλευρίτιδας καὶ περιπνευμονίας. ἀνάγει δὲ καὶ τὰ ἐκ θώρακος. μίγνυται δὲ καὶ σηπτικοῖς. συνεψηθέντα δὲ τὰ φύλλα κογχαρίοις, τὰς κοιλίας μαλάττει. λύει ἐμπνευματώσεις, οὖρα κινεῖ. σὺν πτισάνῃ δὲ ἑψηθέντα, τὰ ἐκ θώρακος ἀνάγει. τὸ δὲ ἀφέψημα τῶν φύλλων σὺν ὀλίγῃ σμύρνῃ ποθὲν, κινεῖ καταμήνια. ὁ δὲ F χυλὸς ἀναγαργαριζόμενος, στέλλει κιονίδα φλεγμαίνουσαν.

V. ἀγρία
V. delet
V. margo addit: ἡ ἀσὶ φάμα λίθος ... ἐρώτας ἢ ... ὠφελεῖ.
Al. λεπτόσπερμος

Περὶ Γαλιόψεως. Κεφ. ϙε'.

ΓΑΛΙΟΨΙΣ, οἱ δὲ, γαλεόβδολον· ὅλον τὸ *θαμνίον σὺν τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἐμφερές ἐστι κνίδῃ, λειότερα δὲ τὰ φύλλα *καὶ ἱκανῶς *δυσώδη ἐν τῷ G διατρῖψαι· *ἄνθη λεπτὰ πορφυρίζοντα· φύεται ἐν φραγμοῖς, καὶ παρὰ τὰς ὁδοὺς καὶ οἰκόπεδα πανταχοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ χυλὸς [*καὶ ὁ καυλὸς καὶ ὁ καρπὸς,] διαφορητικὴν σκληρωμάτων καὶ καρκινωμάτων, χοιράδων, παρωτίδων, φυγέθλων.

V. καυλίον σὺν τῷ θάμνῳ legit significantius.
Lacuna ex v. c. addit καὶ λειότερα
Al. δυσώδη
V. ἄνθη λεπτὰ πορφυρᾶ.
V. caret conclusis.

Ita Ald. cod. at Paris. caret.

A δεῖ δὲ μετ' ὄξους δὶς τῆς ἡμέρας καταπλάσσειν, χλιαρὸν ποιοῦντας τὸ κατάπλασμα. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῆς καταντλεῖται ὠφελίμως. ποιεῖ καὶ πρὸς νομὰς, γαγγραίνας καὶ σηπεδόνας, μεθ' ἁλῶν καταπλασσόμενα.

V. Inscribit. [illegible] γαλλίου

Περὶ Γαλλίου. Κεφ. ϟϛ'.

B ΓΑΛΛΙΟΝ, οἱ δὲ, γαλλέριον, οἱ δὲ, γαλάτιον· ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ γάλα πηγνύειν ἀντὶ πιτύας αὐτό. ὃ δὲ κλωνίον καὶ τὸ φύλλον ἔχει ἐμφερέστατον ἀπαρίνῃ, καὶ ὀρθὸν δὲ, καὶ ἐπ' ἄκρου ἄνθος μήλινον, λεπτὸν, πυκνὸν, πολὺ, εὔοσμον· οὗ τὸ ἄνθος πρὸς τὰ πυρίκαυστα καταπλάσσεται, καὶ αἱμοῤῥαγίας ἵστησι· μίγνυται δὲ καὶ κηρωτῇ ῥοδίνῃ, ἡλιαζόμενον ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται· καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον ἄκοπον. ἡ δὲ ῥίζα πρὸς συνουσίαν παρορμᾷ. φύεται δὲ ἐν ἑλώδεσι τόποις.

V. caret.

V. caret.

C

Περὶ Ἠριγέροντος. Κεφ. ϟζ'.

ΗΡΙΓΕΡΩΝ καυλίον ἐστὶ πηχυαῖον, ὑπέρυθρον, συνεχῆ ἔχον φυλλάρια, ἀκροσχιδῆ ὥσπερ εὔζωμον, παρὰ πολὺ δὲ ἐλάττονα· ἄνθη μηλίζοντα, ταχέως σχιζόμενα καὶ ἐξανθοῦντα εἰς τοὺς λεγομένους πάππους. ὅθεν καὶ ἠριγέρων ὠνομάσθη, διὰ τὸ ἔαρος τὰ ἄνθη τριχοειδῶς πολιοῦσθαι. ῥίζα ἄχρηστος. φύεται μάλιστα ἐπὶ θριγγοῖς καὶ περὶ τὰς πόλεις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσιν· ὅθεν καταπλασσόμενα τὰ φύλλα ἐν ὀλίγῳ οἴνῳ, ἢ καὶ καθ' ἑαυτὰ, φλεγμονὰς ὄρχεων καὶ δακτυλίου θεραπεύει· σὺν δὲ μάννῃ, τά τε ἄλλα τραύματα καὶ τὰ ἐν νεύροις ἰᾶται· καὶ οἱ πάπποι δὲ, καθ' ἑαυτοὺς καταπλασθέντες ἐν ὄξει, τὸ αὐτὸ δρῶσι· ποθέντες μέντοι νεαροὶ, πνιγμὸν ἐπιφέρουσιν. ὅλος δὲ ὁ καυλὸς σὺν ὕδατι ἑψηθεὶς, καὶ σὺν γλυκεῖ πινόμενος, στομάχου πόνους τοὺς ἀπὸ χολῆς θεραπεύει.

Al. ἐοικ.

D

Cat. Vil. τειχῶν.

E

F

V. hac postrema periodo caret.

Annotat Goupylus in veteribus hoc loco caput esse [illegible]

V. quidam [illegible]

Περὶ Θαλίκτρου. Κεφ. ϟη'.

G ΘΑΛΙΚΤΡΟΝ φύλλα παραπλήσια κορίῳ ἔχει, λιπαρώτερα δὲ, καὶ καυλίον πηγανίου πάχος, ἐφ' οὗ τὰ φύλλα· ἅπερ καταπλασθέντα λεῖα, τὰ χρόνια τῶν ἑλκῶν ἐπουλοῖ. φύεται δὲ μάλιστα ἐν πεδίοις.

Sed eiusmodi cataplasma addito aceto tepidum bis die imponi oportet. Ex vsu est & herbæ decocto fouere. Cæterùm & ad nomas, gangrænas & putrescentia vlcera, cum sale folia efficaciter imponuntur.

De Gallio. Cap. XCVI.

GALLIVM, alijs galerium siue galatium, nomē ex eo traxit, quòd coaguli vice lac cogat & coagulet. Ramulū foliúmq; habet aparinæ simillimū, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, densum, copiosum, odoratum. Flos igni ambustis illinitur, sanguinísque profluuia sistit. Admixtus & oleo rosaceo, insolatúsque vsque dum albescat, medicamentum fit acopon, seu leuandis lassitudinibus aptum. Radix venerem concitat. Cæterùm nascitur in palustribus.

De Senecione. Cap. XCVII.

SENECIO cauliculo est cubitali, subrubicundo, foliolis crebris & erucæ modo per extremitates diuisis, sed minoribus multò: floribus in luteum vergentibus, qui quidem citò dehiscunt ac deflorescentes in pappos abeunt. Atque inde etiam Erigerontis nomen Senecio apud Græcos inuenit, quòd verè flores capillorum ritu canescant. Radix est superuacua. Nascitur porrò maximè in maceriis & circum oppida. Folia cū floribus refrigerādi vim habēt: proindéque illita cum vini modico aut etiam per sese folia, testium & sedis inflammationes sanant: quin & ex manna thuris cùm reliquis medentur vulneribus, tum iis quæ neruis inflicta sunt. Illiti quoque pappi per se cum aceto, idem præstant: verùm recentes epoti strangulant. Totus autem caulis si ex aqua coctus cum musto potui detur, stomachi dolores à bile contractos persanat.

De Thalictro. Cap. XCVIII.

THALICTRVM folia coriandri habet, at pinguiora: cauliculum rutæ crassitudine, in quo folia: quæ quidem trita illitu diuturna vlcera ad cicatricem perducunt. Nascitur præcipuè in campestribus.

De marino Musco. Cap. XCIX.

MVSCVS marinus in saxis testísque ad mare nascitur, capillaceus, gracilis, sine caule, valdè astringentis gustus: ad inflammationes & podagras, quas refrigerare opus est, efficax.

De marino Fuco, seu alga. Cap. C.

E Fuci marini generibus, quoddã latum, alterum oblongũ & quadantenus puniceum, tertium candidum, quod in Creta nascitur iuxta terram, pulchrè floridum neque corruptioni obnoxium. Omnia genera vim habent refrigeratoriam, in cataplasmatis, ad podagras & inflammationes efficaciter vtilẽ: verùm ijs adhuc humentibus vti conuenit, priusquàm * exarescant. Nicãder puniceum asserit aduersus serpentes valere: idipsúmque est quo existimauêre nonnulli colorẽ suum mentiri mulieres: cùm tamen radicula sit eiusdem nominis, qua sese fucant.

inarescant

De Potamogetone. Cap. CI.

POTAMOGETON folio est betæ simili, * denso & paululum supereminente extra aquam. Porrò refrigerat & astringit, proindéque conuenit pruriginibus, ac depascẽtibus vetustísque vlceribus. Nomẽ autem ex eo inditum est, quòd in paludibus & aquosis locis nascatur.

illi insit

De Stratiote. Cap. CII.

STRATIOTES in aquis nascens, quem alij stratioten fluuiatilem appellant, ex eo cognomẽtum traxit, quòd aquis supernatat, & sine radice viuit. Folium habet aizoo simile, at maius, idémque refrigerandi vi præditum. Sanguinem qui defluit à renibus potum sistit. Ex aceto autem illitum, vulnera & erysipelata, necnon & œdemata ab inflammatione vindicat.

De Stratiote millefolio. Cap. CIII.

STRATIOTES millefolius, pusillus est frutex palmi altitudine aut etiam ampliùs assurgens, folijs pulli pennas imitantibus: sunt autem foliorum exortus breues admodum & incisuris diuisi. Folia maximè cuminum agreste, tum breuitate tum etiam scabritia, simulant: sed sunt etiamnum breuiora paulò, densio-

A Περὶ * Βρύου θαλασσίου. Κεφ. ϙθʹ. — V. inscriptio, περὶ βρύου θαλασσίου ἢ βρυωνίας.

Βρύον θαλάσσιον φύεται ἐπὶ λίθων καὶ ὀστράκων παρὰ θάλασσαν, * τριχῶδες, ἰσχνὸν, ἄκαυλον, ἰσχυρῶς στυπτικὸν, ποιοῦν πρὸς φλεγμονὰς καὶ ποδάγρας, τὰς * στύψεως δεομένας.

Περὶ Φύκους θαλασσίου. Κεφ. ρʹ.

B Φῦκος θαλάσσιον, γίνεται τὸ μέν τι αὐτοῦ πλατὺ, τὸ δὲ ὑπομῆκες καὶ φοινίσσον, τὸ δὲ, λευκὸν, φυόμενον δὲ ἐν Κρήτῃ πρὸς τῇ γῇ, εὐανθὲς ἄγαν καὶ ἄσηπτον. * Ψυκτικὴν δὲ ἔχει πάντα τὴν δύναμιν, ποιοῦντα ἐν καταπλάσμασι, * ποδαγρικοῖς καὶ ταῖς φλεγμοναῖς· δεῖ δὲ αὐτοῖς
C χρῆσθαι ἐνίκμοις πρὸ τοῦ ξηρανθῆναι. Νίκανδρος δέ φησι καὶ θηριακὸν εἶναι τὸ φοινικοῦν. ὅπερ ἔδοξαν ἔνιοι εἶναι, ᾧ αἱ γυναῖκες χρῶνται, ὄντος ἐκείνου ῥιζίου * ὁμωνύμως δὲ καλουμένου φύκους.

Lacuna in v. c. legit, στυπτικὸν quæ quidem lectio potior illi videtur. Ita quoque legit Orib.

Περὶ Ποταμογείτονος. Κεφ. ραʹ.

Ποταμογείτων φύλλον
D ἐστὶν ὅμοιον σεύτλῳ, δασὺ, καὶ ὀλίγον ὑπερκύπτον τοῦ ὕδατος. ψύχει δὲ καὶ στύφει, ἁρμόζον κνησμοῖς, καὶ νεμομένοις καὶ παλαιοῖς ἕλκεσιν. ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐν τέλμασι καὶ ἐνύδροις τόποις φύεσθαι.

Περὶ Στρατιώτου. Κεφ. ρβʹ.

Στρατιώτης, ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων
E φυόμενος, οἱ δὲ, ποτάμιον στρατιώτην καλοῦσιν· ὠνόμασται δὲ διὰ τὸ ἐπινήχεσθαι τοῖς ὕδασι καὶ χωρὶς ῥίζης ζῆν. φύλλον δὲ ἔχει ἀειζώου ὅμοιον, μεῖζον μέντοι, καὶ ψυκτικὴν ἔχον δύναμιν. ἐφιστάνον τὰς ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας, πινόμενον· τραύματά τε ἀφλέγμαντα τηρεῖ, καὶ
F ἐρυσιπέλατα καὶ οἰδήματα, σὺν ὄξει καταπλασσόμενον.

Cordus pro ἀειζώου, suspicatur legendum [illegible]

Περὶ Χιλιοφύλλου στρατιώτου. Κεφ. ργʹ.

Στρατιώτης ὁ χιλιόφυλλος ἐστὶ θαμνίσκος μικρὸς, σπιθαμιαῖος καὶ μείζων· ἔχων τὰ φύλλα ὅμοια νεοττοῦ πτεροῖς * · εἰσὶ δὲ * αἱ ἐκφύσεις τῶν φύλλων
G σφόδρα βραχεῖαι, ἐσχισμέναι. ἔοικε δὲ μάλιστα τὰ φύλλα * τῇ βραχύτητι * καὶ τῇ τραχύτητι κυμίνῳ ἀγρίῳ· καὶ ἔτι βραχύτερα· καὶ τὸ σκιάδιον δὲ πυκνότερον

V. [illegible] quidam τῷ πτερίδι.
V. ἐπὶ legit
V. βραχυτάτη
V. his caret.

τούτου καὶ ἁδρότερον. ἔχει δὲ ἐπ' ἄκρου A
καρφία μικρά, ἐφ' ὧν τὰ σκιάδια ἐστὶν
ἀνήθου τρόπον· ἄνθη μικρά, λευκά. φύεται
ἐν ἀγροῖς ὑποτραχέσι καὶ περὶ τὰς
ὁδοὺς μάλιστα. ἔστι δὲ αὕτη ἡ βοτάνη σφό-
δρα ἀγαθὴ πρὸς αἱμορραγίας καὶ ἕλκη
παλαιὰ καὶ πρόσφατα, καὶ σύριγγας.

V. quidam legit esse Lac. καὶ ὀχρά, πολλαπλα-σία.
Lac. in v cod. ἐν τόποις ἀγροῖς.
V. περὶ

B

Περὶ Φλόμου. Κεφ. ρδ'.

ΦΛΟΜΟΣ ταύτης μὲν ἀνωτάτω διαφορὰν ἔχει διττήν. ἡ μὲν γάρ ἐστιν αὐ-
τῆς λευκή, ἡ δὲ, μέλαινα· καὶ τῆς λευκῆς ἡ
μὲν, θήλεια, ἡ δὲ, ἄρρην. τῆς μὲν οὖν θη-
λείας τὰ φύλλα παραπλήσιά ἐστι κράμ-
βῃ, δασύτερα δὲ πολλῷ καὶ πλατύτερα C
καὶ λευκά· καυλὸς πηχυαῖος καὶ μείζων,
λευκός, ὑπόδασυς· ἄνθη λευκὰ ἢ ὑπό-
χλωρα· σπέρμα μέλαν· ῥίζα δὲ μακρά, στρυ-
φνή, πάχος ἔχουσα δακτύλου· φύεται δὲ
ἐν πεδίοις. Ἡ δὲ ἄρρην καλουμένη, λευ-
κόφυλλος, ὑπομήκης δὲ καὶ στενωτέρα
τοῖς φύλλοις, καὶ τῷ καυλῷ δὲ λεπτοτέρα. D
Ἡ δὲ μέλαινα ὁμοία τῇ λευκῇ κατὰ πάντα,
πλατυφυλλοτέρα μέντοι καὶ μελαντέρα
τοῖς φύλλοις ὑπάρχει. Γίνεται καὶ ἡ λε-
γομένη ἀγρία, ῥάβδους ὑψηλὰς φέρουσα
καὶ δενδρώδεις, φύλλα ἐλελισφάκῳ ὅμοια·
ἔχει δὲ κλῶνας περὶ τὰς ῥάβδους ὥσπερ
πράσιον, ἄνθος μήλινον, χρυσοειδές. εἰσὶ E
δὲ καὶ φλομίδες διπλαῖ, δασεῖαι, περι-
φυεῖς τῇ γῇ, στρογγύλα ἔχουσαι τὰ φύλλα.
Καὶ τρίτη φλομὶς ἡ καλουμένη λυχνῖτις,
ὑπὸ δέ τινων θρυαλλίς, φύλλα γ' ἢ δ' ἢ
καὶ πλείονα ἔχουσα παχέα, λιπαρά, δα-
σέα. εἰς ἐλλύχνια χρησίμη. τῶν μὲν οὖν προειρη-
μένων δύο ῥίζα στυπτική· ὅθεν διαρροιζομέ- F
νοις ὅσον ἀστράγαλος σὺν οἴνῳ ὠφελίμως
ἐν ποτῷ δίδοται. τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῆς
ῥήγμασι καὶ σπάσμασι καὶ θλάσμασι καὶ
βηξὶ παλαιαῖς ἀρήγει. ὀδονταλγίας τε
παραιρεῖ διακλυζόμενον. ἡ δὲ χρυσοειδὴς
τὰ ἄνθη, τρίχας βάπτει, καὶ ὅπου ἂν τεθῇ
σίλφας συνάγει. τὰ δὲ φύλλα ἑφθὰ ἐν G
ὕδατι, πρὸς οἰδήματα καὶ ὀφθαλμῶν φλε-
γμονὰς καταπλάσσεται, καὶ πρὸς σφακε-
λίζοντα ἕλκη σὺν μέλιτι ἢ οἴνῳ· σὺν ὄξει δὲ, τραύματα θεραπεύει, καὶ σκορπιοπλήκτοις

V. Incipit, ὁ φλόμος διαφορὰς &c.
Orib. λευκότερα
Orib. ὑπόχλωρα
V. non habet
Al. μέλαν
Al. ξυλώδεις
V. δακτύλους
V. quidam ὀριγάνιον
V. χρυσομήλινον
V. περιφυεῖς
V. numero caret foliorum.
Lacuna legit in v. c. τὰς δὲ χρυσοειδὲς τὰ ἄνθη

fiore plenioréque vmbella. Surculos in cacumine gerit exiguos, in quibus vmbellæ in modum anethi, flores parui candidique. Nascitur in agris subasperis, præcipuéque secus vias. Herba eximij vsus ad profluétem sanguiné, vlceráque tum vetera tum recentia, atque etiá fistulas.

De Verbasco. Cap. CIIII.

VERBASCVM genera habet summa duo: siquidem hoc albú est, illud nigrum: rursúmque in albi genere alterum mas est, alterum fœmina. Ac fœminæ quidé folia sunt brassicæ, at pilosiora multò latioráque, & candida: caulis cubitalis aut amplior, albus, subhirsutus: flores candidi aut quadantenus ex luteo pallescentes: semen nigrum: radix longa, gustu acerba, crassitudine digiti. Nascitur in campestribus. Qui verò mas appellatur, albis est, oblongis, angustioribúsque foliis, ac tenuiori quoque caule. Nigrum autem albo prorsus esset simile, nisi latioribus nigrioribúsque folijs constaret. Est & Verbascú syluestre, virgas gerens altas & arboris specie lignosas, folia saluiæ: habet autem vti marrubium verticillato circa virgas ambitu florem luteum, auro similem. Sunt porrò & Phlomides duæ, hirsutæ, humiles, rotundísque præditæ folijs. Tertia præter has est quæ lychnitis vocatur, ab aliis thryallis, foliis ternis quaternísve aut etiá pluribus, crassis, pinguibus & hirsutis: ea ad lucernarum ellychnia apta est. Porrò duûm generum primo loco recensitorú radix astringit: proindéq; alui profluuio laborátibus ludicri tali magnitudine vtiliter ex vino propinatur. Decoctum ruptis, conuulsis, contusis & antiquæ tussi auxiliatur: ac dentiú quoque dolores collutione mitigat. Verbascú auté cui flos aureus, capillos tingit, & quocunq; loco reponatur, blattas in se contrahit. Cocta in aqua folia, œdematis & oculorum inflammationibus imponuntur, itémque syderatis vlceribus, ex melle aut vino. Cum aceto quoque vulneribus medentur, & a scorpione ictis opitulan-

tur. At verò syluestris folia igni ambustis illinuntur. Fœminæ verò folia ferunt caricis interposita, eas incorruptas & à putredine immunes tueri.

De AEthiopide. Cap. CV.

AETHIOPIS folia etiam habet verbasco similia, perquàm hirsuta densáque, & circa imam radicem orbem conficientia: caulem quadrangulum, crassum & scabrũ, similem apiastro aut arctio, multis concauum alis: semina erui magnitudine bina in singulis conceptaculis: radices ab eodem cespite numerosas, longas, crassas & gustu glutinosas: quæ siccæ nigrescunt, durátúrque vt cornua videri possint. Plurima in Messenia & Ida nascitur. Huius radix decocta potáque, ischiadi, pleuritidi, sanguinis expuitioni & arteriæ scabritijs auxiliatur: cum melle autem ecleginatis vice assumitur.

De Arctio. Cap. CVI.

ARCTION aliqui arcturum vocãt, folia itidem habet verbasco similia, nisi quòd hirsutiora rotundioráque sunt: radicem tenerã, dulcem & albam: caulem mollem, longum: semen cumino paruo simile. Radix cum semine in vino decocta, dentium dolores mulcet, siquidem ore decoctum contineatur. Ambusta pernionésque eodem fouentur. Bibitur & propter ischiada vrinæque difficultatem è vino.

De Arcio, siue Personata. Cap. CVII.

ARCION, quod alij prosopida aut prosopion quasi personatam vocant, folia habet cucurbitæ, maiora tamen, duriora nigrioráque & hirsuta: caulem albicãtem, quanquam & interdum herba hæc vidua caule reperiatur: radix grandis est, & intus quidem alba, foris verò nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota cum pineis nucleis, cruenta expuẽtibus, purulentáque excreantibus auxiliatur. Trita quoque articulorum dolores ex contorsionibus contractos illitu sedat. Folia denique antiquis vlceribus vtiliter imponuntur.

A βοηθεῖ. τὰ δὲ τῆς ἀγρίας φύλλα πυρικαύστων ἐστὶ καταπλάσματα. τὰ δὲ τῆς θηλείας φύλλα φασὶ μετὰ σύκων ξηρῶν συντιθέμενα, ἄσηπτα αὐτὰ διαφυλάττειν.

[Margin: Totus hic locus inquit Go... est in veter... hæc omnia a... gnoscuntur ab interpretibus.]

Περὶ Αἰθιοπίδος. Κεφ. ρε'.

ΑΙΘΙΟΠΙΣ, καὶ αὐτὴ παραπλήσια φλόμῳ ἔχει τὰ φύλλα, δασέα δὲ λίαν καὶ πυκνά, κύκλῳ περὶ τὸν πυθμένα τῆς ῥίζης· καυλὸν τετράγωνον, παχύν, καὶ τραχύν, ἐοικότα μελιτταίνῃ ἢ ἀρκτίῳ, μασχάλας ἀνιέντα πολλάς. καρπὸν δὲ περὶ μέγεθος ὀρόβου σὺν δύο ἐν ἑνὶ ἀγγείῳ· ῥίζας ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πυθμένος πολλάς, μακράς, παχείας, γευομένῳ κολλώδεις· γίνονται δὲ ξηραινόμεναι μέλαιναι καὶ σκληραί, κέρασιν ἐοικυῖαι· πλείστη δὲ γίνεται κατὰ τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Ἴδην. Ταύτης ἡ ῥίζα ἑψομένη καὶ πινομένη βοηθεῖ ἰσχιάδι, πλευρίτιδι, αἵματος πτύσει, καὶ ἀρτηρίας τραχύτητι· λαμβάνεται δὲ μετὰ μέλιτος ἀντὶ ἐκλεικτοῦ.

[Margin: A'. καὶ λεῖα. — Non habet O. — Cat. αἱμοπτυϊκοῖς.]

Περὶ Ἀρκτίου. Κεφ. ρϛ'.

ΑΡΚΤΙΟΝ, οἱ δὲ, ἀρκτοῦρον, φλόμῳ καὶ αὐτὸ ἔχει ἐοικότα τὰ φύλλα, δασύτερα δὲ καὶ στρογγυλώτερα· ῥίζαν ἁπαλήν, γλυκεῖαν, λευκήν· καυλὸν δὲ μαλακόν, μακρόν· καρπὸν δὲ κυμίνῳ μικρῷ ὅμοιον. Ταύτης ἡ ῥίζα δύναται καὶ ὁ καρπὸς ἀφεψηθέντα ἐν οἴνῳ, ὀδονταλγίας διακρατούμενα παρηγορεῖν· καὶ πυρικαύστων καὶ χειμέτλων ἐστὶ καταιόνημα· πίνεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσουρίας ἐν οἴνῳ.

[Margin: V. μακρὸν, Marc. μικρὸν. καρπὸν δὲ μακρὸν κυμίνῳ ὅμοιον.]

Περὶ Ἀρκείου. Κεφ. ρζ'.

ΑΡΚΕΙΟΝ, οἱ δὲ, προσωπίδα, οἱ δὲ, προσώπιον καλοῦσι, φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τῆς κολοκύνθης, μείζονα μέντοι καὶ σκληρότερα καὶ μελάντερα καὶ δασέα· [καυλὸν ὑπόλευκον· ἐνίοτε δὲ καὶ ἄκαυλος ἡ πόα·] ῥίζα μεγάλη καὶ λευκὴ ἔνδοθεν, ἔξωθεν δὲ μέλαινα. Ἥτις βοηθεῖ ποθεῖσα < α'. πλῆθος μετὰ στροβίλων, αἱμοπτοϊκοῖς, ἐμπυϊκοῖς. ποιεῖ καὶ τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν περὶ τὰ ἄρθρα ἀλγήματα, καταπλασσομένη λεία. καὶ τὰ φύλλα δὲ ὠφελίμως ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἑλκῶν καταπλάττεται.

[Margin: Ἴσως ἀρκτεῖον· quasi arctium alterum à Gal. vocatur. — Ista non habet, nisi inter nothas Ald. codex, vt neque vetus manuscriptus & O. r. bas.]

Περὶ Πετασίτου. Κεφ. ρη'. A

Lac. legit in v.c. θαμνίσκος

ΠΕΤΑΣΙΤΗΣ * μίσχος ἐστὶ μείζων πήχεως, δακτύλου μεγάλου πάχος, ἐφ' οὗ φύλλον πετασῶδες μέγα, προσκείμενον ὥσπερ μύκης, ποιοῦν πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἕλκη, λεῖον καταπλασσόμενον.

V. addit, καὶ ἄνθρακας & carbunculos.

Περὶ Ἐπιπακτίδος. Κεφ. ρθ'.

V. quidam. τὴν μυῖαν. Al. φόνια.

V. addit, καὶ ἐμμηναγωγός.

B ΕΠΙΠΑΚΤΙΣ, οἱ δὲ, ἑλλεβορίνην, θαμνίσκος μικρός, ἐλάχιστα φυλλάρια ἔχων. πρὸς τὰ θανάσιμα δὲ πίνεται, καὶ πρὸς τὰ ἐν ἥπατι πάθη.

Περὶ Καπνοῦ. Κεφ. ρι'.

Al. Corion. In marg. aliàs πυκνοειδὲς. Lac. addit ex v. c. ἰδίᾳ δὲ τῶν κορίων φυόμενος.

V. addit, καὶ πικρός.

ΚΑΠΝΟΣ * βοτάνιον ἐστὶ θαμνοειδές, κορίῳ ἐοικός, τρυφερὸν πάνυ· τὰ δὲ φύλλα λευκότερα καὶ τεφροειδῆ, πολλὰ πανταχόθεν· ἄνθος πορφυροῦν. τούτου ὁ χυλὸς δριμύς, ὀξυδερκής, δακρύων ἀγωγός· ὅθεν καὶ τοὔνομα εἵλκυσε. Δύναται δὲ καὶ τὰς ἐκ τῶν βλεφάρων διπλᾶς τρίχας * σὺν κόμμι καταχρισθεὶς μὴ ἐᾶν φύεσθαι. βρωθεῖσα δὲ ἡ πόα, οὖρα ἄγει χολώδη *.

Lac. legit. πλεῖστα χολὴν δι' οὔρων ἄγει. Al. μελαγχολώδη. πίνεται δὲ καὶ πρὸς ἰκτερικούς, καὶ πολλὰ ἄλλα δύναται.

Περὶ Λωτοῦ ἡμέρου. Κεφ. ρια'.

ΛΩΤΟΣ ἥμερος, οἱ δὲ, τρίφυλλον· φύεται ἐν παραδείσοις. ὃς χυλισθεὶς καὶ μιγεὶς μέλιτι, ἄργεμα καὶ νεφέλια καὶ λευκώματα καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποκαθαίρει.

Περὶ Λωτοῦ ἀγρίου. Κεφ. ριβ'.

V. Ῥωμαῖοι καὶ τριφύλλιον

Λωτὸς ἄγριος, οἱ δὲ, Λίβυον καλοῦσι, φύεται μὲν πλεῖστος ἐν Λιβύῃ, καυλὸν φέρων δίπηχυν ἢ καὶ μείζονα, μασχάλας ἔχοντα πολλάς· φύλλα ὅμοια λωτῷ τριφύλλῳ, τῷ ἐν χορτοκοπείοις γινομένῳ· σπέρμα ἐοικὸς τήλιδι, μικρότερον δὲ πολλῷ, φαρμακῶδες ἐν τῇ γεύσει.

V. μικρὸν tantū.

Δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν, ἠπίως στυπτικήν, ἀποκαθαρτικὴν σπίλων τῶν ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ ἐφηλίδων, σὺν μέλιτι καταχριόμενος. πινόμενος δὲ καθ' ἑαυτὸν λεῖος, ἢ καὶ μετὰ μαλάχης σπέρματος σὺν οἴνῳ ἢ γλυκεῖ, τοῖς περὶ κύστιν ἀλγήμασι βοηθεῖ.

Περὶ Κυτίσου. Κεφ. ριγ'.

ΚΥΤΙΣΟΣ θάμνος ἐστὶ λευκὸς ὅλος ὡς ῥάμνος, κλάδους ἀνιεὶς πηχυαίους καὶ μείζονας, περὶ οὓς τὰ φύλλα ὅμοια τήλι-

De Petasite. Cap. CVIII.

PETASITES pediculo est cubitali maiore, & crassitudine pollicis, cui folium prægrande petasi modo amplum ceu fungus incumbit. Tritum id contra maligna & phagedænica vlcera efficaciter illinitur.

De Epipactide. Cap. CIX.

EPIPACTIS ab aliis Elleborine vocata, frutex est pusillus, perquàm exiguis constans foliolis. Contra venena & iocineris vitia pota prodest.

De Capno seu fumaria. Cap. CX.

FVMARIA fruticosa est herbula, coriandri similitudine, prætenera, folijs candidioribus & cineracei C coloris, vndique numerosis: flore purpureo. Huius succus acris est, claritatémq; facit oculis & delacrymationē, ceu fumus: vnde & herba nomen traxit. Illitus cum gūmi, duplicatos palpebrarum pilos euulsos renasci prohibet. Cæterùm herba in cibo sumpta, copiosam bilem per D vrinas trahit.

De Loto satiua. Cap. CXI.

LOTVS satiua quam aliqui Trifolium vocant, nascitur in hortis. Expressus ea succus addito melle, argema, nubeculas, albugines cæteráque vitia caliginem oculis offundentia discutit.

E *De Loto syluestri. Cap. CXII.*

Syluestris lotus, quam alij Libyon appellant, plurima in Libya gignitur, caule bicubitali aut etiam maiore, alis multis: folijs loti trifoliæ pratensis: semine fœnigræci, at minore multò, gustu medicato. Vim calfaciendi & leniter astringendi F obtinet. Tollit è facie næuos, itémque maculas à Solis ardore contractas, si cum melle perungatur. At trita per sese aut cum maluæ semine, & ex vino aut passo bibita, doloribus vesicæ succurrit.

De Cytiso. Cap. CXIII.

G CYTISVS frutex est * albus in totum, vti rhamnus, ramos spargens cubitales ac etiamnum maiores, in quibus folia fœnigræci, *V. alba usque ad ...*

aut loti trifoliæ, nisi quòd minora sunt, dorsóque medio prominétiore. Ea digitis trita erucam olent, gustatáque cicer viride sapiunt. Folia vim habent refrigeratoriam: œdemata inter initia discutiunt, si cum pane trita illinantur. Eorum quoq; decoctum vrinam potu ciet. Cæterùm nonnulli, quòd apes alliciat, eam propter aluearia serunt.

De Loto Ægyptia. Cap. CXIIII.

LOTVS quæ in Ægypti cápis flumine inundatis prouenit, caule est (Ægyptiæ) fabæ simili: flore paruo, candido, liliaceo simili, quē tradunt ad ortum Solis aperiri & expandi, eodem occidente comprimi occludique: hócque ampliùs, caput ipsum vespera mergi aquísque condi, rursúmque ad exortum Solis emergere extra aquam. Refert verò caput calycem papaueris maximum. In eo grana sunt ceu milij, quæ Ægyptij siccant & in panes cogūt. Radicem Lotus hęc habet mali cotonei similitudine, quæ & ipsa cruda coctáque manditur: cocta sanè qualitate vitello oui respondet.

De Myriophyllo, seu millefolio. Cap. CXV.

MYRIOPHYLLON cauliculo est singulari, tenero, vnicáque nixo radice: folijs circa caulem lęuibus, fœniculi similibus, iísque plurimis, vnde & nomen accepit. Est verò caulis quadantenus cauus, coloribus varijs distinctus, & quasi studio atque artificio limatus & expolitus. Nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, seu viride seu etiam siccū ex aceto oblinatur: præcipitatis quoq; ex alto cū aqua & sale potui datur.

De Myrrhide. Cap. CXVI.

MYRRHIS, quam alij myrrhá nominant, similis est cicutæ caule folijsq;: radicē verò habet oblongá, tenerá, rotūdá, odoratá, cibo nō insuauē. Hęc pota in vino, phalangiorum morsibus auxiliatur. Ciet verò mēstrua, & fœminarū purgationes à puerperio trahit. Eadē decocta & in sorbitione data, phthisicis subuenit. Tradunt & nonnulli eandē bis die térve potam ex vino in pestilenti constitutione ita salutarem esse, vt arceat morbi contagia.

A δὲ, ἢ λωτῷ τριφύλλῳ· μικρότερα δὲ καὶ ῥάχιν ἔχοντα μείζονα· ἅ τε ἐν τῷ διατρίβεσθαι τοῖς δακτύλοις ὄζοντα εὐζώμου· ἐν δὲ τῇ γεύσει ὅμοια ἐρεβίνθοις χλωροῖς. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα ψυκτικήν· διαφορητικὴν τῶν ἐν ἀρχῇ οἰδημάτων, σὺν ἄρτῳ λεῖα καταπλασθέντα. κινεῖ δὲ καὶ οὖρα τὸ ἀφέψημα Lacuna legit in V.c. λωτῷ · V. καὶ χλωροῖς. Lacuna legit [illegible]

B αὐτοῦ πινόμενον. ἔνιοι δὲ φυτεύουσιν αὐτὸ παρὰ τοῖς σμήνεσιν, ὡς ἐπακτικὸν τῶν μελισσῶν.

Περὶ Λωτοῦ Αἰγυπτίου. Κεφ. ριδ'.

ΛΩΤΟΣ ὁ ἐν Αἰγύπτῳ γινόμενος ἐν τῷ ὕδατι τῶν ἐπικλυσθέντων πεδίων, καυλός ἐστι τῷ τοῦ κυάμου ἐμφερής· ἔχων ἄνθος μικρὸν, λευκὸν, ἐοικὸς κρίνῳ, ὅ φασι Ald. κρίνῳ

C κατὰ τὰς ἀνατολὰς τοῦ ἡλίου ἀπλοῦσθαι, δύνοντος δὲ μύειν καὶ ὅλην τὴν κωδίαν κρύπτεσθαι ἐν τῷ ὕδατι, πάλιν τε πρὸς τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ὑπερκύπτειν. ἔοικε δὲ ἡ κωδία μήκωνι μεγίστῃ· ἐν ᾗ καρπὸς ὡς κέγχρος, ὃν ξηράναντες οἱ ἐν Αἰγύπτῳ, βάλλουσιν εἰς ἀρτοποιίαν. ῥίζαν δὲ ἔχει ὁμοίαν μήλῳ κυδωνίῳ,

D ἥτις καὶ αὐτὴ ἐσθίεται ὠμή τε καὶ ἑφθή. αἰσθήσει δὲ ἑψηθεῖσα τῇ ποιότητι λεκύθῳ ᾠοῦ.

Περὶ Μυριοφύλλου. Κεφ. ριε'.

ΜΥΡΙΟΦΥΛΛΟΝ καυλίσκος ἐστὶ μονοφυὴς, τρυφερὸς, μονόρριζος· περὶ ὃν φύλλα πολλὰ, λεῖα, μαράθρῳ ὅμοια· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. ὁ δὲ καυλός ἐστιν ὑπόκοιλος, Al. [illegible] · V. caret · V. caret · Al. [illegible] perperam al. [illegible], sed accessorium

E διαποίκιλος, ὡς ἐπιτηδὲς διερρινημένος· φύεται ἐν ἑλώδεσι τόποις. τοῦτο τηρεῖ ἀφλέγμαντα τὰ νεότρωτα τῶν ἑλκῶν, σὺν ὄξει χλωρόν τε καὶ ξηρὸν καταπλασσόμενον· ποτίζεται δὲ καὶ πρὸς πτώματα σὺν ὕδατι καὶ ἁλσίν. Vulg. ex [illegible] · V. [illegible] al. [illegible] · Sic Goup. alter codex Vulg. ex. διερρινημένος · πτώματα legendum falsò suspicatur Marcellus.

Περὶ Μυρρίδος. Κεφ. ρις'.

F ΜΥΡΡΙΣ, ἣν δὲ μύρραν καλοῦσιν, τῷ καυλῷ καὶ τοῖς φύλλοις ἔοικε κωνείῳ· ῥίζαν δὲ ἔχει ἐπιμήκη, ἁπαλὴν, περιφερῆ, εὐώδη, ἡδεῖαν βρωθῆναι. Ἥτις πινομένη σὺν οἴνῳ, φαλαγγιοδήκτοις βοηθεῖ· καθαίρει δὲ ἔμμηνα, καὶ λόχια. καθεψηθεῖσα δὲ ἐν ῥοφήμασιν, ὠφελίμως φθισικοῖς V. [illegible]

G δίδοται· ἱστοροῦσι δὲ ἔνιοι, πινομένης αὐτῆς δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας σὺν οἴνῳ ἐν λοιμικαῖς καταστάσεσι, βοηθεῖν πρὸς τὸ ἀνόσους διαμένειν. V. [illegible]

Περὶ Μυάγρου. Κεφ. ριζ΄.

ΜΥΑΓΡΟΣ, οἱ δὲ μελάμπυρον, πόα φρυγανώδης, δίπηχυς, φύλλα ἔχουσα ἐμφερῆ τοῖς τοῦ ἐρυθροδάνου, ὠχρά· σπέρμα *τήλει ἐοικός, λιπαρόν. ᾧ χρῶνται κόπτοντες αὐτὸ πεφωσμένον, καὶ περιπλάττοντες ῥάβδοις, καὶ ἀντὶ λύχνου χρώμενοι. δοκεῖ δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ λίπος ὁμαλίζειν καὶ λεαίνειν τὰς τοῦ σώματος τραχύτητας.

Περὶ Ὀνάγρας. Κεφ. ριη΄.

ΟΝΑΓΡΑ, οἱ δὲ, ὀνοθήραν, οἱ δὲ, ὄνουριν, θάμνος ἐστὶ δενδροειδής, εὐμεγέθης, φύλλα ἔχων ἀμυγδαλῇ παραπλήσια, *πλατύτερα δὲ καὶ ἐμφερῆ τοῖς τοῦ κρίνου· ἄνθη ῥοδοειδῆ, μεγάλα· ῥίζαν δὲ λευκήν, *μακράν, ἥτις ξηρανθεῖσα, οἴνου ὀσμὴν ἀποδίδωσι. φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ ἀπόβρεγμα τῆς ῥίζης ὑπὸ τῶν ἀγρίων ζώων πινόμενον, ἡμεροῦν αὐτά· καταπλασθεῖσα δὲ, πραΰνει τὰ θηριώδη ἕλκη.

Vulg. ex. γλυκυτέρα. sed vterque Goup. codex veriorē esse contextus scripturam testatur.
Vulg. ex. μακρῶν

Περὶ Κιρσίου. Κεφ. ριθ΄.

Ald. κιρσίου & sic deinceps

ΚΙΡΣΙΟΝ καυλός ἐστιν ἁπαλός, ὡς δίπηχυς, τρίγωνος, *τὰ κάτωθεν *φυλλάρια ῥοδοειδῆ, ἔχοντα τὰς γωνίας ἀκανθώδεις ἐκ διαστημάτων μαλακάς. τὰ δὲ φύλλα βουγλώσσῳ ἐμφερῆ, δασέα μετρίως καὶ *μακρότερα, ὑπόλευκα, ἀκανθώδη τοῖς πέρασι. τὸ δὲ ἀνωτάτω τοῦ καυλοῦ περιφερές, δασύ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ κεφάλια ἀκροπόρφυρα, ἐκπαππούμενα. ταύτης τὴν ῥίζαν Ἀνδρέας ἀναγράφει ὑπὸ τῶν ἀλγούντων τόπων ἀναδουμένην, παύειν κιρσῶν πόνους.

V. [illegible]
V. μακρότερα
V. ἀναδιδομένην. Ald. χειρῶν perperam

Περὶ Ἀστέρος Ἀττικοῦ. Κεφ. ρκ΄.

ΑΣΤΗΡ Ἀττικός, ῥαβδίον ξυλῶδες, ἐπ' ἄκρου ἔχον ἄνθος πορφυροῦν, ἢ μήλινον, ὥσπερ ἀνθεμίδος κεφάλιον περισχιδές. ἔχει δὲ φυλλάρια ἀστέρι ὅμοια. τὰ δὲ περὶ τὸν καυλὸν φύλλα ὑπομήκη καὶ δασέα. *Ὠφελεῖ δὲ στόμαχον ἐκπυρούμενον, καταπλασσόμενον, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς καὶ βουβῶνας, καὶ τὰς προπιπτούσας ἕδρας. φασὶ δὲ καὶ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἄνθους, μεθ' ὕδατος ποθέν, συναγχικοῖς βοηθεῖν, καὶ ἐπιληψίαις παίδων. ἁρμόζει δὲ καταπλασσόμενον ὑγρὸν πρὸς βουβώνων φλεγμο-

Orib. οἱ δὲ βουβώνιον
V. ῥαβδία ξυλώδη
V. πολυσχιδές. Quidam περὶ χέρσοι φυλλαρίοις στενά.
V. aliqui tota sequenti periodo carent vsque ad ἁρμόζει.

De Myagro. Cap. CXVII.

MYAGROS, quam aliqui melampyron vocant, herba est è cremiorum genere, bicubitalis, folijs rubiæ similibus, pallidis: semen verò gerit fœnogræco simile, pingue: quo quidem torrefacto & tuso virgas oblinunt, iísque lucernarum vice vtuntur. Cæterū hoc pingui corporis scabritias expoliri læuigaríque constat.

De OEnagra. Cap. CXVIII.

OENAGRA siue œnothera aut œnuris, frutex est arboris specie, prægrandis, folio amygdalaceo, sed latiore, liliaceo nō dissimili: floribus roseis, magnis: radice candida, longa: cùm siccata est, vinū olente. Nascitur in montanis. Radicis dilutum feris animantibus in potu datū, vim hanc habet, vt eas ex feritate ad mansuetudinem traducat. Quin & illitu eadem radix efferantia sese vlcera mitigat.

De Cirsio. Cap. CXIX.

CIRSIVM caule est tenero, duûm fermè cubitorum, triangulari, ab imo foliis rosę pusillis circundato, quæ quidem angulos habent ex interuallis spinosos, sed molles: folijs buglosso similibus, modicè hirsutis, longioribus, subcandidis & per extremitates aculeatis. Est autem pars summa caulis rotunda & hirsuta, illiq; insidēt capitula in summo purpurea, quę in pappos seu lanugines soluuntur. Huius radicem memorię prodidit Andreas laboranti loco adalligatam, dolores varicū sedare.

De Astere Attico. Cap. CXX.

ASTER Atticus, (qui ab aliquibus Bubonium appellatur) virgultū est lignosum, florem habens in cacumine purpureum aut luteum, per ambitum anthemidis capituli modo diuisum, foliolis stellę modo radiatis. Quæ verò caulem circundāt folia, oblonga sunt ac hirsuta. Exæstuanti stomacho, oculorum & inguinum inflammationibus, sedíque procíduæ illitu auxiliatur. Aiunt & id quod in flore purpurascit ex aqua potū, angina laborantibus puerísq; comitialibus opitulari. Prodest verò flos recens ac etiamdū humidus, inguinum inflāmationi adhibitus. Si

tus. Si verò aridus sinistrâ laborantis manu decerpatur, & inguini adalligetur, dolore liberat.

De Isopyro. Cap. CXXI.

ISOPYRON vocant aliqui Phasiolum, quoniam ad phasioli similitudinem in summo folio pampinum seu clauiculam gerat. Capitula sunt in summo caule tenuia, minutorū seminum plena, melanthij saporem imitantium. At folium est aniso simile. Semen contra tussim cęteráque pectoris vitia cum aqua mulsa bibitur. Sanguinē quoque excreantibus & hepaticis vtile.

De Viola nigra seu purpurea. Cap. CXXII.

VIOLA folium habet hederaceo minus, tenuius atque nigrius: alioqui haud ita dissimile. Cauliculus à radice medius prodit, in quo flosculus per quàm suauiter olens, purpureus. Locis nascitur opacis & asperis. Refrigerandi naturam habet: proindéque folia per se & cum polenta imposita, stomacho ardenti, oculorū inflammationibus, procidentíque sedi auxiliantur. Aiunt & id quod in flore purpureum est in aqua potum, angina laborantibus, puerísque comitialibus opitulari.

De Cacalia. Cap CXXIII.

CACALIA siue Leontice, folia profert candida, prægrādiáque: è quorum medio caulis emicat rectus, albus, florem ferens bryoniæ similem. Nascitur in mōtibus. Huius radix in vino *macerata ceu tragacantha, & delincta commanducatáve per se, tussi & arteriæ scabritiei medetur. Grana verò quæ post excussum florem subnascuntur, trita & cerato excepta illitáque, extendunt cutem in facie, eámque à *rugis vindicant.

De Bunio. Cap. CXXIIII.

BVNIVM caulem edit quadrangulum, procerū, digiti crassitudine: folia verò apio similia, verùm tenuiora multò, & coriādrinis proxima: florē anethi: semē odoratum, hyoscyami semine minus. Ciet id vrinas, excalfacit & secūdas euocat:

A νος. ξηρὸν δὲ ἀναιρεθὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τοῦ ἀλγοῦντος, καὶ περιαφθὲν τοῖς βουβῶσιν, ἀπαλλάσσει τῆς ὀδύνης.

Περὶ Ἰσοπύρου. Κεφ. ρκα'.

ΙΣΟΠΥΡΟΝ, οἱ δὲ, φασίολον καλοῦσιν, ἀπὸ τοῦ ἐοικέναι φασιόλῳ, τοῖς κατ' ἄκρον τὸ *πέταλον ἕλικα φέρειν· ἔπεισι B δὲ κεφαλαὶ ἐπ' ἄκρου τοῦ καυλοῦ λεπταὶ, σπερματίων πλήρεις, παραπλησίων μελανθίῳ τὴν γεῦσιν· τὸ δὲ φύλλον ἀνίσῳ. Τούτου τὸ σπέρμα πινόμενον σὺν μελικράτῳ, τοῖς περὶ θώρακα πόνοις καὶ βῆχας ὠφελεῖ· αἱμοπτοϊκοῖς τε καὶ ἡπατικοῖς ἁρμόζει.

Περὶ Ἴου. Κεφ. ρκβ'.

C ΙΟΝ φύλλον ἔχει *μικρότερον κισσοῦ καὶ λεπτότερον, [μελάντερον δὲ καὶ οὐκ ἀνόμοιον.] *καυλίον μέσον ἀπὸ τῆς ῥίζης, ἐφ' οὗ ἀνθύλλιον σφόδρα εὐῶδες, πορφυροῦν. φύεται ἐν παλισκίοις καὶ τραχέσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικήν· ὅθεν τὰ φύλλα καταπλασσόμενα καθ' ἑαυτὰ καὶ μετὰ D ἀλφίτων, βοηθεῖ στομάχῳ καυσουμένῳ, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμοναῖς, καὶ ταῖς τῆς ἕδρας *προπτώσεσι. Φασὶ δὲ τὸ πορφυρίζον τοῦ ἄνθους μεθ' ὕδατος ποθὲν, συναγχικοῖς βοηθεῖν καὶ ἐπιληψίαις ταῖς ἐπὶ παίδων.

Περὶ Κακαλίας. Κεφ. ρκγ'.

E ΚΑΚΑΛΙΑ, οἱ δὲ, λεοντικὴν, φύλλα φέρει λευκὰ, εὐμεγέθη· καυλὸς δὲ ἐξ αὐτῶν μέσος ὀρθὸς, λευκὸς, *ἄνθος ἔχων ἐοικὸς *βρυωνίᾳ· ἐν ὄρεσι δὲ φύεται. Ταύτης ἡ ῥίζα ἐν οἴνῳ βρεχομένη ὡς τραγάκανθα καὶ ἐκλειχομένη, ἢ διαμασωμένη καθ' ἑαυτὴν, βῆχας καὶ τραχύτητας τῆς ἀρτηρίας θεραπεύει. F Οἱ δὲ μετὰ τὴν ἐξάνθησιν ἐπιφυόμενοι κόκκοι, λεῖοι ἀναληφθέντες κηρωτῇ καὶ ἐπιχρισθέντες, τεταμένον καὶ ἀρρυτίδωτον τηροῦσι τὸ πρόσωπον.

Περὶ Βουνίου. Κεφ. ρκδ'.

ΒΟΥΝΙΟΝ καυλὸν ἀνίησι τετράγωνον, εὐμήκη, *πάχος δακτυλιαῖον. φύλ- G λα δὲ ὅμοια σελίνῳ, λεπτότερα δὲ πολλῷ, παρὰ τὰ τοῦ *κορίου· ἄνθος ἀνήθου· σπέρμα *εὐῶδες, ὑοσκυάμου μικρότερον. Ἔστι δὲ οὐρητικὸν, θερμαντικὸν, καὶ δευτέρων ἀγωγόν.

V. non habet.
V. [illegible] μικρότερον καὶ
V. caret inclusis.
V. καυλίον [illegible]
Al. [illegible] recte.
Lac. legit in antiquo, ἄνθος ἔχον βρυωνίας. Vulg. exempl. [illegible]
Ald. in nonnullis addit, καὶ ἐν αὐτῷ κλωνάρια [illegible] συλλαγίων [illegible] πολλὰ, τοῦ μέσου δακτυλιαῖον. [illegible] ἐν αὐτῷ κλωνάρια [illegible] φύλλα δὲ [illegible] ὅμοια σελίνῳ. Sic & Orib. al. [illegible] Lac. autē legit in cod. veteri [illegible] Dodon. legendū putat [illegible]
Al. [illegible]

A πλῆνί τε καὶ νεφροῖς καὶ κύστει ἐπιτήδειον· χρῆσις δὲ αὐτοῦ ὑγροῦ τε καὶ ξηροῦ, καὶ χυλισθέντος σὺν ταῖς ῥίζαις καὶ τοῖς καυλοῖς καὶ τοῖς φύλλοις, μετὰ μελικράτου.

Περὶ Ψευδοβουνίου. Κεφ. ρκέ.

Ψευδοβούνιον θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον ἐν Κρήτῃ, ἔχον φύλλα βουνίῳ ὅμοια, δριμέα. B δύναται δὲ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ πινόμενα κλωνία ὅσον δ΄. σὺν ὕδατι, στρόφους καὶ στραγγουρίας, καὶ πλευρᾶς πόνον θεραπεύειν· διαφορεῖ δὲ καὶ χοιράδας, μετὰ ἁλῶν καὶ οἴνου καταπλασσόμενα χλιαρά.

[Goup. annotat addendum ex veteribus. καὶ κλωνία. al. καὶ κλωνία V. caret.]

[V. caret.]

Περὶ Χαμαικίσσου. Κεφ. ρκϛ΄. C

ΧΑΜΑΙΚΙΣΣΟΣ φύλλα ἔχει ὅμοια κισσοῖς, μακρότερα δὲ καὶ λεπτότερα, πολλά· κλωνία σπιθαμιαῖα, πέντε πλέα φύλλων ἀπὸ τῆς γῆς ἓ ἢ ϛ΄, ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, μικρότερα, καὶ πικρὰ πρὸς τὴν γεῦσιν ἰσχυρῶς· ῥίζα λεπτή, λευκή, ἄχρηστος· φύεται ἐν ἐργασίμοις χωρίοις. D Ἁρμόζει δὲ τὰ φύλλα ἰσχιαδικοῖς, ὅσον τριώβολον ἐν ὕδατι κυάθοις τρισὶ πινόμενα ἐπὶ ἡμέρας μ΄ ἢ ν΄. καὶ ἴκτερον δὲ ἀποκαθαίρει, ὁμοίως πινόμενα πρὸς ϛ΄ ἢ ζ΄. ἡμέρας.

[Ald. in nothis add. λευκότερα ἢ λεπτότερα. V. μακρά]

Περὶ Χαμαιλεύκης. Κεφ. ρκζ΄.

ΧΑΜΑΙΛΕΥΚΗ ποιεῖ πρὸς ὀσφύος ἀλγήματα, ἐν ὕδατι λεία πινομένη. E [ἔστι δὲ ἡ βοτάνη ὁλόχλωρος, ἔχουσα φυλλάρια ἐπικαμπῆ, καὶ τοὺς κλάδους ἐπικαμπεῖς. καὶ ἄνθη ὡς ῥόδα.]

[Ista quae sequuntur ad finē usq; ex Ald. codicis nothis adiecimus.]

Περὶ Βουγλώσσου. Κεφ. ρκη΄.

ΒΟΥΓΛΩΣΣΟΝ ἔοικε φλόμῳ· φύλλον δὲ ἔχει χαμαιπετές, τραχύ τε καὶ μελάντερον, ὅμοιον βοὸς γλώσσῃ. F ὅπερ καθιέμενον εἰς τὸν οἶνον, εὐφροσύνην δοκεῖ εἶναι.

[Castel. τραχύτερον, ἀκανθῶδες ἢ μικρότερον. V. add. καὶ μικρότερα. ita & Orib.]

[Cod. v. [illegible]]

Περὶ Κυνογλώσσου. Κεφ. ρκθ΄.

ΚΥΝΟΓΛΩΣΣΟΝ φύλλα ἔχει ἀρνογλώσσῳ τῷ πλατυφύλλῳ ἐμφερῆ, στενότερα δὲ καὶ μικρότερα, χνοώδη. G ἄκαυλον, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένον· φύεται ἐν ἀμμώδεσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα λεῖα σὺν στέατι παλαιῷ ὑείῳ, κυνόδηκτα καὶ ἀλω-

lieni, renibus ac vesicæ utile. Cæterùm seminis tam humidi quàm sicci, itémque succi ab eo una cùm radicibus caulibus ac folijs expressi usus est ex aqua mulsa.

De Pseudobunio. Cap. CXXV.

Pseudobunium palmi altitudine fruticat in Creta, folia ramulósque bunij ferens, acri gustu. Quaterni eius ramuli ex aqua bibiti, tormina, stranguriam, laterísque dolores sanant: discutiunt & strumas, si cum sale & vino tepẽtes imponantur.

De Chamæcisso, seu hedera humi repente. Cap. CXXVI.

CHAMÆCISSOS folijs est hederæ, at longioribus tenuioribúsque, numerosis: ramulis ab radice quinis senísve, dodrantalibus, foliosis: floribus leucoij seu violæ albæ, minoribus tamen, & gustu admodum amaris: radice tenui, candida, inutili: nascitur in cultis. Folia utiliter bibunt ischiadici tribus obolis in aquæ cyathis tribus, quadragenis quinquagenísve diebus. Eodem pota modo senis aut septenis diebus, regium morbum emendãt & expurgant.

De Chamæpeuce. Cap. CXXVII.

CHAMÆPEUCE lumborũ doloribus propitia est, si trita ex aqua bibatur. Est autem herba tota viridis herbaceíve coloris, foliolis ramulísque incuruis, floribus rosaceis.

De Buglosso. Cap. CXXVIII.

BUGLOSSUM verbasco simile est, folio in terra sparso, verùm aspero, nigriore, minoréque, bubulę linguæ simili: quod vino inditum animi voluptates augere, hilaritatémque afferre creditur.

De Cynoglosso. Cap. CXXIX.

CYNOGLOSSON folia latifoliæ plantaginis habet, at angustiora & minora, lanuginosa. Caule vacat, humíq; sternitur. Prouenit in sabuletis. Folia cum suillo adipe veteri trita, canum morsibus, alope-

cijs ambustísque medentur. Ipsius verò herbæ decoctum ex vino potum, aluum emollit.

De Phyteumate. Cap. CXXX.

PHYTEVMA folia habet radiculæ, sed minora: semen copiosum, perforatum: radicem paruam, tenuem, per summa terræ nitétem: quam ad amatoria conuenire nonnulli prodiderunt.

De Leontopodio. Cap. CXXXI.

LEONTOPODION duorũ digitorum herbula est, foliola habens arcta, robusta, quaternûm ferè aut etiam ternûm digitorum longitudine, hirsuta, quæq; radici proxima sunt lanatiora & subalbida: capitula in summis caulib⁹ quasi perforata, in quibus flores nigri. Semẽ verò vsqueadeò spissa lanugine obuolutũ est, vt ægrè deprehendi possit. Radix subiacet parua: quã etiam tradunt amuleti ratione alligatam ad amatoria prodesse, tuberculaq; discutere.

De Hippoglosso. Cap. CXXXII.

HIPPOGLOSSON pusillus est frutex, folia habens tenuis syluestris myrti figura, comámque spinosam, & in summo ceu ligulas secundũ folia exeuntes. Coma caput dolentibus amuletum vtile creditur. Malagmatis radix expressúsque succus admiscetur.

De Antirrhino. Cap. CXXXIII.

ANTIRRHINON siue anarrhinon, aliqui etiã lychnida syluestrẽ vocauerunt. Herba est caule foliisq; anagallidi similis: florib⁹ leucoij, minoribus tamen, purpureis: ideò etiã syluestris lychnis nominata est. Fructũ verò gerit vituli nariũ similẽ, aspectu russeũ. Traditur hæc amuleti instar adalligata, malis medicamẽtis veneficiisque aduersari, iisq; gratiã cõciliare, qui ea cũ oleo liliaceo cyprinóve perũcti fuerint.

De Catanance. Cap. CXXXIIII.

EX Catanances generibus vna folia habet lõga ceu coronopi, radicem iunci modo prætenuem: capitula sena septenáve, in quibus semen eruo simile. Arescens in terram curuatur, & se cõtrahit ad speciem vnguium milui exanimati.

A πεχίας, καὶ καῦμα ἰᾶται. ἑψηθεῖσα δὲ ἡ πόα καὶ πινομένη σὺν οἴνῳ, κοιλίας ἐστὶ μαλακτική.

Περὶ Φυτεύματος. Κεφ. ρλ´.

ΦΥΤΕΥΜΑ φύλλα ἔχει ὅμοια στρουθίῳ, μικρότερα δέ· καρπὸν πολὺν, τετρημένον· ῥίζαν μικρὰν, λεπτὴν, ἐπιπόλαιον· B ἣν ἀναγράφουσί τινες ἁρμόζειν πρὸς φίλτρον.

Al. τετρημμένον V. μακρὰν λεπτὴν. Marcellus etiam μακρὰν legit.

Περὶ Λεοντοποδίου. Κεφ. ρλα´.

ΛΕΟΝΤΟΠΟΔΙΟΝ διδακτυλιαῖόν ἐστι βοτάνιον, ἔχον φυλλάρια στενὰ, ἰσχυρὰ, ὡς τεσσάρων δακτύλων ἢ καὶ τριῶν τὸ μῆκος, δασέα, ἐριωδέστερα τὰ πρὸς τῇ C ῥίζῃ καὶ ὑπόλευκα· ἐπ᾽ ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν κεφάλια ὥσπερ τετρημένα, ἐν οἷς ἄνθη μέλανα· ὁ δὲ καρπὸς αὐτοῦ δυσθεώρητος διὰ τὸν περικεχυμένον αὐτῷ χνοῦν. ῥίζα δ᾽ ὕπεστι μικρά. Φασὶ δὲ καὶ ταύτην ἁρμόζειν εἰς φίλτρα περιαπτομένην, καὶ φύματα διαφορεῖν.

V. non legit. Ald. ἐριωδέστερα Ald. τῇ ῥίζῃ V. καυλίων. V. τετρημμένα, ἐν οἷς ... ita Mar. V. μέλανα, ἐν οἷς καρπὸς δυσθεώρητος διά.

D Περὶ *Ἱπποgλώσσου. Κεφ. ρλβ´.

ΙΠΠΟΓΛΩΣΣΟΝ θαμνίσκος ἐστὶ μυρσίνῃ ἀγρίᾳ καὶ λεπτῇ τὰ φύλλα ὅμοιος. κόμην δ᾽ ἀκανθώδη ἔχει, καὶ ἐπ᾽ ἄκρου ὥσπερ γλωσσίδια παρὰ τοῖς φύλλοις. Δοκεῖ δὲ ἡ κόμη περίαμμα εἶναι χρήσιμον κεφαλαλγοῦσι· μίγνυται δὲ καὶ εἰς μαλάE γματα ἡ ῥίζα, καὶ τὸ χύλισμα.

Hæc quæ expressa ferant interpretes ex cod. Aldi. ni nobis adiectimus. V. ταύτην ... φύματα διαφορεῖν, ... V. ἀγρίαν λυχνίδα τινὲς καλοῦσι. Dalech. ... Dalechamp. legendum putat ἀκανθώδη ἔχει ἐπ᾽ ἄκρου, καὶ ὥσπερ γλωσσίδας παρὰ τοῖς φύλλοις. Lacuna in v. cod. legit, καὶ ἐπ᾽ ἄκρου ὥσπερ ἐπιγλωττίδας τετραμμένας μικρὰς ἐν τοῖς φύλλοις. Quidam al. γλωσσίδια ἐκφύοντα μικρά. V. addit μικρὰς V. ... ἀντιcεφάλιον.

Περὶ Ἀντιῤῥίνου. Κεφ. ρλγ´.

ΑΝΤΙΡΡΙΝΟΝ, οἱ δὲ, ἀνάῤῥινον, ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην λυχνίδα ἀγρίαν ἐκάλεσαν, πόα ἐστὶν ἐμφερὴς ἀναγαλλίδι φύλλοις καὶ καυλῷ· τὰ δ᾽ ἄνθη πορφυρᾶ, ὅμοια λευκοΐῳ, μικρότερα δέ. διὸ καὶ ἀγρία F λυχνὶς ἐκλήθη· καρπὸν δὲ φέρει μόσχου ῥισὶν ὅμοιον, ῥούσιον ἰδεῖν. Ἱστορεῖται δὲ τοῦτο ἀντιπαθὲς εἶναι φαρμάκοις, περιαπτόμενον ἐπίχαρίν τε ποιεῖν ἀλειφομένους σὺν ἐλαίῳ κρινίνῳ, ἢ κυπρίνῳ.

Περὶ Καταναγκῆς. Κεφ. ρλδ´.

ΚΑΤΑΝΑΓΚΗ, ἡ μέν τις αὐτῆς ἔχει G φύλλα μακρὰ ὡς κορωνόποδος, ῥίζαν λεπτὴν, σχοινώδη· κεφαλὰς δὲ ς´, ἢ ζ´. ἐν αἷς καρπὸς ὅμοιος ὀρόβῳ· κάμπτεται δὲ ξηραινομένη ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἰκτίνου ὄνυξιν ὁμοιοῦται νεκροῦ. Τὸ δὲ ἕτερον μή-

V. κεφαλὰς δὲ ὡς ὀρόβου. al. ὡς ὀρόβου

λου μέγεθος ἔχει μικροῦ· ῥίζαν δὲ μικρὰν "ὅσον ἐλαία.] τὰ δὲ φύλλα σχήματι καὶ χροιᾷ ἐοικότα ἐλαίᾳ, "μαλακὰ δὲ, ἐπὶ γῆς ἐστρωμένα καὶ ἐπεσχισμένα· καρπὸν ἐπὶ ῥαβδίοις μικρὸν, τετρημένον κατὰ πολλὰ μέρη, ὡς ἐρέβινθον, φοινικοῦν· ἀμφοτέρας δὲ ἱστοροῦσι τινὲς εἰς φίλτρα ἁρμόζειν. χρῆσθαι δὲ λέγουσιν αὐταῖς τὰς Θεσσαλὰς γυναῖκας.

V. caret.
V. μαλακώδη

Περὶ Τριπολίου. Κεφ. ρλέ.

ΤΡΙΠΟΛΙΟΝ φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις, οὗ ἐπικλύζει ἡ θάλασσα καὶ ἀποχωρεῖ, οὔτε δὲ ἐν ξηρᾷ, οὔτε ἐν θαλάσσῃ· φύλλα δὲ ἔχει ἰσάτῃ παραπλήσια, παχύτερα μέντοι· καυλὸν σπιθαμιαῖον, ἄνωθεν ἐπεσχισμένον. ταύτης ἱστορεῖται "τὸ ἄνθος τρὶς τῆς ἡμέρας μεταβάλλειν τὸ χρῶμα, πρωῒ μὲν λευκὸν, κατὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν πορφυρίζον, ὀψὲ δὲ φοινικοῦν· ῥίζα "λευκὴ, "εὐώδης, θερμαντικὴ γευομένῳ. ἥτις πινομένη ἐν οἴνῳ < β'. πλῆθος, κατὰ κοιλίας ὕδωρ ἄγει καὶ οὖρα. τέμνεται δὲ καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα.

Lac. legit in vet. cod. τόπους αἰ. Sic etiam Plin.
Fortè ἰσάτιδι
Lac. legit in vet. τὰ φύλλα τοῖς
Lac. legit λεπτὴ Pl. crassa Delet Anguillara.

Περὶ Ἀδιάντου. Κεφ. ρλς'.

ΑΔΙΑΝΤΟΝ, οἱ δὲ, πολύτριχον, φυλλάρια ἔχει κοριάννῳ ὅμοια, "ἐπεσχισμένα ἐπ' ἄκρου· τὰ δὲ "καυλία ἐφ' ὧν ἐκπέφυκε, μέλανα, "ἰσχυρῶς λεπτὰ, σπιθαμιαῖα, στίλβοντα· ** φύλλα ὅμοια πτέριδι, μικρὰ λίαν· οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε ἄνθος, οὔτε καρπὸν φέρει. ῥίζα ἄχρηστος. Δύναται δὲ τὸ ἀφέψημα τῆς πόας πινόμενον, βοηθεῖν ἀσθματικοῖς, "δυσπνοϊκοῖς, ἰκτερικοῖς, "σπληνικοῖς, δυσουροῦσι· θρύπτει δὲ καὶ λίθους, καὶ κοιλίας ἵστησι, καὶ "θηριοδήκτοις βοηθεῖ· καὶ στομάχου ῥεύματι, σὺν οἴνῳ πινόμενον· ἄγει δὲ καὶ ἔμμηνα καὶ λόχια· ἵστησι δὲ καὶ αἵματος ἀναγωγήν. καταπλάττεται δὲ καὶ πρὸς θηριοδήκτα ὠμὴ, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει, χοιράδας σκορπίζει· ἀπόσμᾳ πίτυρα καὶ ἀχῶρας σὺν κονίᾳ· σὺν λαδάνῳ δὲ καὶ "μυρσινίνῳ, καὶ σουσίνῳ, ἢ καὶ "οἰσύπῳ καὶ οἴνῳ τρίχας ῥεούσας παρακρατεῖ. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτοῦ, σὺν κονίᾳ καὶ οἴνῳ σμηχόμενον, ποιεῖ καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας καὶ τοὺς ὄρτυγας μαχιμωτέρους, μιγνύμενον τῇ τροφῇ.

V. add. μικρότερα
V. τὰ δὲ ῥαβδία λεῖα, στίλβοντα
Matth. ἰσχυρῶς.
V. non legit.
V. caret.
V. caret.
V. [illegible]
Al. μυρσίνῳ V. add. κατὰ [illegible] καὶ [illegible] κεφαλῇ ποιεῖ γυναικείας τρίχας αὔξεσθαι
Sic Lac. legit in v. cod. at vulg. exempl. ὑσσώπῳ
V. add. ποιεῖ δὲ καὶ [illegible] παντοῖα [illegible] τὸ σῶμα καὶ κεφαλήν.

A Altera mali paruę magnitudinē explet, radice interim exiguæ oliuæ magnitudine, folijs quoque oleæ figura & colore, mollibus, diuisis ac per terrā stratis: semine in virgulis minuto, multis foraminibus pertuso, ciceris figura, puniceo. Vtranque narrant nonnulli in amatoria expeti, Thessalísque mulieribus esse in vsu. B

De Tripolio. Cap. CXXXV.

TRIPOLIVM in maritimis nascitur, vbi allidit vnda, vicissímque retrò cōmeat: sed neque in mari, neque in sicco. Folia habet isatis, attamen crassiora: caulem palmarē & superna parte diuisum. Eius flos C ter die colorem mutare perhibetur, ita vt manè candidus, meridie purpureus, vesperi puniceus aspiciatur. Radix est alba, odorata, calidi gustus: quæ drachmis duabus in vino pota, aquas vrinámque per aluum extrahit. Conciditur & in medicamenta quæ alexipharmaca vocant. D

De Adianto. Cap. CXXXVI.

ADIANTVM, alijs polytrichon, pusilla gerit folia, coriādri similia, in extremo incisuris diuisa: virgulas verò è quibus ea prodeūt nigro colore nitētes, prætenues & palmū altas: at neq; thyrsum, neq; florē, neq; semen profert: radix est su- E peruacua. Herbæ decoctū epotum, suspiriosis & alioqui ægrè spiritum ducētibus, felle suffusis, spleneticis & vrinę difficultate laborātibus auxiliatur. Calculos quoq; frangit, aluum sistit, & venenatorū morsibus resistit: cōtra stomachi fluxiones in vino bibitur: menstrua ciet, & quę à F puerperio purgaméta relinquūtur: sed & sanguinis reiectionē inhibet. Cōtra venenatorum morsus herba cruda illinitur: alopecias eadē densat, strumásque dissipat. Ex lixiuio, furfures & manantia capitis vlcera detergendo exterit. Cum ladano autem ac myrtino & susino, aut etiam œsypo ac vino, defluētes ca- G pillos cohibet atque confirmat: sed & affrictum eius decoctum cum lixiuio & vino, idem præstat. Facit & gallinaceos & coturnices pugnaciores, in cibum eorū additum:

circa ouilia quoque pecorum vtilitatis gratia plantatur. Cęterùm vmbrosis & palustribus locis & in parietibus aspergine humentibus, circáque fontes prouenit.

De Trichomane. Cap. CXXXVII.

TRICHOMANES, quod & nõnulli adiantum appellant; locis iisdem nascitur, filici simile, at longè exilius: folijs tenuibus, ordine vtrinque dispositis, lenticulæ similibus, aduersis inter se, in virgulis itidem tenuibus, splendentibus, nigricantibus, iísque acerbis. Eadem quæ & modò dictum adiantũ præstare posse creditur.

De Xanthio. Cap. CXXXVIII.

XANTHIVM, alij phasganon, alij antithesion, alij chascanon, alij chœradolethron, quasi strumarum perniciem; aliqui & aparinen vocant. Nascitur læto & pingui solo, itémque in paludibus exiccatis, caule cubitali, pingui, anguloso, & prodeuntibus ex eo alis compluribus: folia verò habet atriplicis, incisuras habentia, nasturtium odore imitantia: fructum teretem, grandis oliuæ instar, & platani pilularũ modo spinosum, qui quidem contactu vestibus adhærescit. Is antè collectus quàm perfectè siccescat, deinde tusus & fictili vase reconditus, flauos facit capillos: siquidem, cùm vsus exigit, eius sextarij semissem aqua tepida diluas, móxque eo caput nitro antè perfrictum illinas. Sunt & qui in vino tundant, itáque asseruent. Cæterùm fructus commodè quoque œdematis imponitur.

De AEgilope siue festuca. Cap. CXXXIX.

AEGILOPS herbula est folia tritici habens, sed molliora, & in summo capite semina suis inclusa folliculis bina ternáve rubra, è quibus aristæ veluti capillaceæ exeunt. Herba cum farina imposita sanat ægilopas, duritiásque discutit. Ad eadem succus cum farina permixtus siccatúsque reconditur.

A φυτεύεται δὲ ἐπ' ὠφελείᾳ προβάτων ἐν ταῖς μάνδραις· φύεται δὲ ἐν παλισκίοις καὶ ἑλώδεσι τόποις καὶ τοίχοις, ἐνίκμοις καὶ περὶ τὰς κρήνας. V. quidam hanc periodum non legit. Al. ἀχειρώδεσι

Περὶ Τριχομανοῦς. Κεφ. ρλζ'.

ΤΡΙΧΟΜΑΝΕΣ, οἱ δέ, καὶ τοῦτο ἀδίαντον καλοῦσι, φύεται κατὰ
B τοὺς αὐτοὺς τόπους, ὅμοιον πτέριδι, μικρὸν λίαν· στοιχηδὸν ἐξ ἑκατέρου μέρους τὰ φύλλα ἔχον λεπτά, φακοειδῆ, ἐναντία ἀλλήλοις, ἐπὶ ῥαβδίων λεπτῶν καὶ στιλπνῶν καὶ στρυφνῶν, ὑπομελάνων. δοκεῖ δὲ τὰ αὐτὰ δύνασθαι τῷ προειρημένῳ. Orib. μακρὸν, λεῖον.

C Περὶ Ξανθίου. Κεφ. ρλη'.

ΞΑΝΘΙΟΝ, οἱ δέ, φάσγανον, οἱ δὲ ἀντιθέσιον, οἱ δὲ χάσκανον. οἱ δέ, χοιραδολέθρον, οἱ δέ, καὶ τοῦτο ἀπαρίνην καλοῦσι. φύεται ἐν εὐγείοις τόποις καὶ λίμναις ἀνεξηρασμέναις. καυλὸν ἔχει πηχυαῖον, λιπαρόν, γωνιοειδῆ, καὶ V. caret. Al. γωνιώδη ἢ γωνιοειδῆ
D ἐπ' αὐτοῦ μασχάλας πλείονας. ἀτραφάξει δὲ τὰ φύλλα ἐμφερῆ ἔχει, ἐντομὰς ἔχοντα· καρδάμῳ δὲ τὴν ὀσμὴν παραπλήσια· καρπὸν δὲ στρογγύλον ὡς ἐλαίας μεγάλης, ἀκανθώδη ὡς πλατάνου σφαίρας, ἀντιλαμβανόμενον τῶν ἱματίων μετὰ τὴν ψαῦσιν. Δύναται δὲ ὁ Al. αἰζώδη
E καρπὸς πρὶν τελείως ξηρανθῆναι συλλεγεὶς καὶ κοπεὶς καὶ ἀποτεθεὶς εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ξανθὰς τρίχας ποιεῖν. ἐάν τις ἐπὶ τῆς χρήσεως λαβὼν τρυβλίου πλῆθος ἐξ αὐτοῦ, διείς τε ὕδατι χλιαρῷ, καὶ προσκνιτρώσας τὴν κεφαλὴν καταπλάσῃ. τινὲς δὲ καὶ μετ' οἴνου κό-
F ψαντες αὐτό, ἀποτίθενται· καταπλάττεται δὲ καὶ πρὸς οἰδήματα ὁ καρπὸς ἐπιτηδείως.

Περὶ Αἰγίλωπος. Κεφ. ρλθ'.

ΑΙΓΙΛΩΨ βοτάνιόν ἐστι φύλλα πυρῷ ἔχον ὅμοια, μαλακώτερα δέ, ἐπ' ἄκρας δὲ τῆς κεφαλῆς καρποὺς ἔχον β'. V. γ ἢ δ' ὥστε
G ἢ γ'. ἐρυθρούς, ἐφ' ὧν ἀθέρες οἱονεὶ τρίχες ἐκπεφύκασι. θεραπεύει δὲ ἡ πόα μετὰ ἀλεύρου καταπλασθεῖσα αἰγίλωπα, καὶ σκληρίας διαφορεῖ. ἀποτίθεται δὲ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτὰ μιγεὶς ἀλεύρῳ καὶ ξηρανθείς. V. subdit, διαφορητικὸν ἔχει δύναμιν· δοκεῖ δὲ ἐπὶ τοὺς χοίρους. θερμὸς γάρ ἐστι. V. caret.

Περὶ Βρώμου. Κεφ. ρμ'. A

ΒΡΩΜΟΣ πόα ἐστὶν Αἰγίλωπι ἐμφερής, δύναμιν ἔχουσα ἐπιξηραντικήν. ἀφεψηθεῖσα δὲ σὺν ταῖς ῥίζαις μεθ' ὕδατος, ἕως ἀποτελεσθῇ τὸ ἀπόζεμα, διυλίζων αὐτὸ ἐπίμισγε μέλι ποσοῦτον, καὶ ἕψε μέχρις ἂν σχῇ πάχος ὑγροῦ μέλιτος. καὶ ποιεῖ ἐπὶ τῶν ὀζαινικῶν, εἰ βρέχων ὀθόνιον προστιθῇς τῷ μυκτῆρι, καὶ καθ' ἑαυτὸ μὲν τι ποιεῖ οὕτως· ἔνιοι δὲ ἀλόην λεάναντες παραμίσγουσι, καὶ οὕτω χρῶνται. ποιεῖ δὲ καὶ μετὰ ῥόδων ξηρῶν ἀφεψηθεὶς σὺν οἴνῳ πρὸς τὰς τοῦ στόματος δυσωδίας. B

Περὶ Γλαυκός. Κεφ. ρμα'.

Sic v.c. itémque Ruellius: at vulg. exempl. αὐτῷ

Marc. τῷ γᾶς legendum censet.

ΓΛΑΥΞ *κυτίσῳ ἢ φακῷ τὰ φύλλα ἔοικεν, ὧν τὰ κάτωθεν λευκότερα, αἴωθεν δὲ χλωρά. κλωνία δὲ ἀπὸ γῆς ἀνίησι πέντε ἢ ἕξ. λεπτά, σπιθαμιαῖα ἀπὸ τῆς ῥίζης· ἄνθη λευκοΐοις ὅμοια, μικρότερα δέ, πορφυρᾶ. φύεται παρὰ θάλασσαν. αὕτη ἑψομένη μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ ἁλὸς καὶ ἐλαίου, καὶ ῥοφηθεῖσα, γάλα σβεννύμενον ἀνακαλεῖται. C D

Περὶ Πολυγάλου. Κεφ. ρμβ'.

V. [illegible] ποιεῖν

ΠΟΛΥΓΑΛΟΝ θαμνίον ἐστὶ σπιθαμιαῖον, ἔχον φύλλα φακοειδῆ, γεύσει ὑπόστρυφνον· ποθὲν δὲ καὶ τοῦτο, γάλα δοκεῖ πλεῖον ποιεῖν.

Περὶ Οσύριδος Κεφ. ρμγ'. E

ΟΣΥΡΙΣ φρυγάνιον μέλαν, λεπτόραβδον, δύσθραυστον, καὶ περὶ αὐτὸ φυλλάρια γ'. ἔστι δὲ καὶ δ'. ἢ ε'. ἢ ς'. αὐτῆς ὥσπερ λίνου, μέλανα κατ' ἀρχάς, μεταβαλλόμενα δὲ ὑπέρυθρα γίνονται. ταύτης τὸ ἀφέψημα πινόμενον, ἰκτερικοῖς βοηθεῖ.

Addit Lacuna ex vet. cod. ποιεῖται δὲ καὶ γάλα ἐξ αὐτῆς.

Περὶ Σμίλακος τραχείας. Κεφ. ρμδ'. F

ΣΜΙΛΑΞ τραχεῖα, τὰ μὲν φύλλα ἔχει περικλυμένῳ ὅμοια, καὶ κλήματα πολλά, λεπτά, ἀκανθώδη ὡς παλίουρος ἢ βάτος· ἑλίσσεται τε περὶ τὰ δένδρα ὡς ἄνω καὶ κάτω νεμομένη. καρπὸν δὲ φέρει βοτρυώδη, ὡς ἐπιφυλλίδα, πεπανθέντα δὲ ἐρυθρόν, ὑποδάκνοντα ἠρέμα ἐν τῇ γεύσει· ῥίζαν σκληράν, παχεῖαν. φύεται ἐν τόποις ἑλώδεσι καὶ τραχέσι. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς θανασίμων ἐστὶν ἀντίδοτος, προπι- G

Desunt hæc in cod. Ald. in contextu, & ad notha transferuntur.

De Bromo. Cap. CXL.

BROMVS herba est Ægilopi similis, exiccatoriam vim habens. Quamobrem si cum radicibus in aqua decoquatur ad tertias, iurique colato par modus mellis admisceatur, rursúmq; discoquatur dũ mellis crassitudo fiat, medicamentum parabitur: quo quidé imbutum linteum & naribus etiam per se inditũ ad graueolentia narium vlcera erit efficax. Sunt qui tritam aloen addant, eodémque modo vtantur. Cæterùm cum rosis siccis in vino decocta, graué oris halitũ emédat.

De Glauce. Cap. CXLI.

GLAVX folijs cytiso aut léticulæ similis est, quæ quidem supernè virent, auersáque candidiora spectantur: ramulos verò spargit à terra quinos senósve, tenues, à radice dodrantales: flores autem violæ albæ, purpurei exeunt, attamen minores. Nascitur iuxta mare. Ipsa decocta cum hordeacea farina sale & oleo, in sorbitione lactis vbertaté intermissam restituit.

De Polygala. Cap. CXLII.

POLYGALA frutex breuis est, palmi altitudinem petens, folijs lenticulæ, gustu subacerbo. Potus is lactis itidem abundantiam facere creditur.

De Osyride. Cap. CXLIII.

OSYRIS, herba est surculacea, colore nigro, tenuib' virgis, fractúque contumacibus: in quibus foliola terna, interdum & quaterna, quina, senáve, ceu lini, nigra initio, deinde colore mutato rubescentia. Decoctũ eius potũ iuuat arquatos.

De Smilace aspera. C. CXLIIII.

SMILAX aspera folia habet periclymeni, sarméta multa, tenuia, paliuri aut rubi modo spinosa: & sese arboribus circũuoluit, per eas sursum deorsúmque repens. Fructum verò profert racematum, ceu exilem labruscæ racemulum, qui quidem vbi maturuit, colore est rubro, gustumq; leniter quodámodo mordet: radice deniq; est dura crassaq;. Nascitur locis palustrib' & asperis. Folia fructúsque cótra venena efficacis antidoti vim habét, siue antè,

siue posteà bibátur. Quin & memoriæ proditũ est, siquid ex his infanti recẽs nato tritum propinetur, nulla ei posteà venena nocitura. Inciditur & ad alexipharmaca, id est, ad ea medicaméta quib⁹ venena arcẽtur.

De Smilace læui. Cap. CXLV.

Smilax lęuis folia habet hederacea, sed molliora, læuiora tenuioráque, itemq; flagella æquè ac prior, at nullis spinis horrida: quibus tamẽ haud secus ac illa arbores scãdit, iis sese circumuoluẽs: semẽ verò gerit ceu lupini, nigrum, exiguum, supra quod flores perpetuò visũtur cãdidi, vndique numerosi & orbiculati. Ex hac porrò smilace per æstatẽ topiarij operis vmbracula factitãtur: at folia per autumnũ amittit. Cæterùm semẽ cum dorycnio potũ ternis singulorũ obolis, vt somnia tum varia, tum etiã tumultuosa videantur, efficere perhibetur.

De Rusco, seu Myrto syluestri. Cap. CXLVI.

MYRTVS syluestris seu oxymyrsine, foliũ fert myrti, sed latius, ad formam lanceæ mucronatũ: fructum rotundum, medio folio inhærentem, qui per maturitatem rubet, nucleumq; ossis instar durum complectitur. Ramuli ab vna eadémque radice numerosi exeũt, vitiliũ modo lenti, fractu contumaces, cubitales, foliosi: radix graminis similis, gustãti acerba & subamara. In asperis & pręruptis locis enascitur. Folia & baccæ in vino potæ vrinas cient, menses pellunt, & calculos vesicæ frangunt. Morbo quoque regio, vrinæ stillicidio & capitis dolori medentur. Sed & radicis decoctum in vino potum, eosdẽ illos prębet effectus. Porrò & cauliculi pullulare incipientes asparagorum vice ac olerum modo in cibo sumuntur: sunt autem amari, vrináſque cient.

De Lauro Alexandrina. Cap. CXLVII.

LAVRVS Alexãdrina, quã aliqui Idæam, aliqui danaën, alij hypoglottion, alij zalæam, alij denique stephanen vocãt, folijs est myrti syluestris, maioribus tamẽ, mollioribus & candidioribus: fructu in medijs folijs rubro, ciceris magnitudine. Ramos verò per terram spargit do-

A νόμενα, καὶ ἐπιπινόμενα. παραδίδοται ὅτι ἐάν τις ἀρτιγενεῖ παιδίῳ προσλείψας τι τούτων δῷ πιεῖν, ὑπ' οὐδενὸς δηλητηρίου φαρμάκου βλαβήσεται. τίμνεται δὲ καὶ εἰς ἀλεξιφάρμακα.

Περὶ Σμίλακος λείας. Κεφ. ρμέ.

Σμίλαξ λεία, ὅμοια κισσῷ τὰ φύλλα B ἔχει, μαλακώτερα δὲ καὶ λειότερα καὶ λεπτότερα· τὰ δὲ κλήματα ὥσπερ ἡ πρὸ αὐτῆς, ἀκάνθας οὐκ ἔχοντα· ἑλίσσεται δὲ περὶ τὰ δένδρα, ὡς ἡ ἑτέρα· καρπὸν δὲ ἔχει ὥσπερ θέρμου μέλανα, μικρὸν· ἀεὶ δὲ ἐπάνω ἔχοντα ἄνθη λευκά, πολλὰ κατὰ πᾶσαν τὴν σμίλακα, καὶ περιφερῆ. καὶ C σκηναὶ δι' αὐτῆς γίνονται τοῦ θέρους· φυλλοῤῥοεῖ δὲ τῷ φθινοπώρῳ. Τούτου ὁ καρπὸς μετὰ δορυκνίου πινόμενος, τριωβόλου ὁλκὴ ἑκάτερον, ἐνύπνια πολλὰ καὶ ταραχώδη ὁρᾶν ἱστορεῖται.

Περὶ Μυρσίνης ἀγρίας. Κεφ. ρμϛ'.

ΜΥΡΣΙΝΗ ἀγρία, τὸ μὲν φύλλον D μυρσίνῃ ἔχει ὅμοιον, πλατύτερον δὲ, λογχοειδὲς, ὀξὺ ἐπ' ἄκρου· τὸν δὲ καρπὸν στρογγύλον, ἐν μέσῳ δὲ τῷ πετάλῳ περιφερῆ, ἐρυθρὸν ἐν τῷ πεπαίνεσθαι, ἔχοντα τὸ ἐντὸς ὀστῶδες· κλωνία λυγοειδῆ, πολλὰ ἐκ τῆς ῥίζης αὐτῆς, δύσθραυστα, ὅσον πήχεως, φύλλων μεστά· ῥίζαν παραπλησίαν ἀγρώ-E στει, γευομένῳ στρυφνὴν, ὑπόπικρον. φύεται ἐν τραχέσι τόποις καὶ κρημνώδεσι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς ἐν οἴνῳ πινόμενα, οὖρα κινεῖν, καταμήνια ἄγειν, καὶ λίθους τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν· θεραπεύει δὲ καὶ ἴκτερον καὶ στραγγουρίαν, καὶ κεφαλαλγίαν. καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς F ῥίζης σὺν οἴνῳ ποθὲν, τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ ἀντὶ ἀσπαράγου δὲ οἱ καυλοὶ νεοθαλεῖς λαχανευόμενοι ἐσθίονται. εἰσὶ δὲ ἔμπικροι καὶ διουρητικοί.

Περὶ Δάφνης Ἀλεξανδρείας. Κεφ. ρμζ'.

ΔΑΦΝΗ Ἀλεξανδρεία, οἱ δὲ Ἰδαίαν, οἱ δὲ δανάην, οἱ δὲ ὑπόγλωττον, οἱ δὲ ζά-G λαιαν, οἱ δὲ στεφάνην καλοῦσι· φύλλα ὀξυμυρσίνῃ ὅμοια ἔχει, μείζονα δὲ καὶ μαλακώτερα, καὶ λευκότερα· καρπὸν δὲ ἐν μέσοις ἐρυθρὸν, ἐρεβίνθου τὸ μέγεθος· κλῶνας ἐπὶ γῆς απηθα-

V. εατεα

Al. ἀρτιγενεῖ

V. λειότερα

V. ἑτέρα

Auth. aduersf. ἐρέβου. Quidam legendum conicit, καρπὸν δὲ ἔχει ὡς θυλάκου μέλανα, μικρὸν &c.

Matth. τετρώβολον ἑλκὴν ἑκάτερον

V. addit, ἣ οἱ δὲ μυρτάκανθαν.

G. vterque codex vetus hunc locum sic descriptum habet Μυρσίνη ἀγρία ἢ ὀξυμυρσίνη, ἢ ἀκανθόμυρσος, [illegible] διουρητικός ἐστι, καρπὸν ἔχει περιφερῆ, ἐρυθρὸν ἐν τῷ πεπαίνεσθαι, τὸ ἐντὸς ἔχοντα ὀστῶδες, κλωνία λυγοειδῆ &c.

V add. καρπὸν ἀπαλώτερον τοῦ ὀλύρα καὶ ἀσπαραγώτερον.

V. στρυφνὴν ὑπόπικρον

V. addit, καὶ ἐπιπέδοις

Quidam, ὑπόπικροι καὶ

Marc. perperam μείονα legisse videtur.

μιαίους ἢ καὶ μείζονας· ῥίζαν παραπλησίαν τῇ ὀξυμυρσίνῃ, μείζονα δὲ καὶ εὐώδη καὶ μαλακωτέραν. φύεται ἐν τόποις ὀρεινοῖς. A

Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ ῥίζα πινομένη < ϛʹ. πλῆθος μετ᾽ οἴνου γλυκέος, βοηθεῖν ταῖς δυστοκούσαις καὶ στραγγουριῶσιν. ἄγει δὲ καὶ αἷμα.

In vet. margine: ὁ καρπὸς ταύτης λεανθεὶς μετ᾽ οἴνου καὶ ληφθεὶς ἄγει χολήν· ἵστανται δὲ κόκκοι περὶ ... λʹ.

Περὶ Δαφνοειδοῦς. Κεφ. ρμηʹ.

ΔΑΦΝΟΕΙΔΕΣ, οἱ δὲ, εὐπέταλον, οἱ δὲ, χαμαιδάφνην, οἱ δὲ, πέπλιον καλοῦσι. θαμνίσκος ἐστὶ πηχυαῖος, κλάδους πολλοὺς ἔχων ἱμαντώδεις πρὸς τὸ ἄνωθεν ἥμισυ φυλλοφόρους· φλοιὸς δὲ περὶ τὰς ῥάβδους γλίσχρος ἰσχυρῶς· φύλλα δάφνῃ ἐοικότα, μαλακώτερα δὲ καὶ *ἰσχνότερα καὶ οὐκ εὔκλαστα, δάκνοντα καὶ πυροῦντα τὸ στόμα καὶ φάρυγγα· ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ μέλανα, ὅταν πεπανθῇ· ῥίζα ἄχρηστος. φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις· ἄγει δὲ καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ ξηρὸν ἢ νέον ποθὲν κατὰ κοιλίαν φλεγματώδη· κινεῖ καὶ ἐμέτους καὶ ἔμμηνα· καὶ διαμασηθὲν ἀποφλεγματίζει· ἐστὶ δὲ καὶ πταρμικόν. καθαίρει δὲ καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ ὅσον κόκκοι ιεʹ πινόμενοι. B C D

Al. πήχεος τὸ ὕψος, al. πηχυαίους κλάδους

V. ἰσχυρὰ

V. ἄχρηστος

Περὶ Χαμαιδάφνης. Κεφ. ρμθʹ.

ΧΑΜΑΙΔΑΦΝΗ, οἱ δὲ καὶ ταύτην Ἀλεξάνδρειαν ἐκάλεσαν, ῥάβδους ἀνίησι μονοκλώνους, πηχυαίους, ὀρθάς, λεπτὰς καὶ λείας· καὶ ταύτης δὲ τὰ φύλλα ὅμοια δάφνῃ, λειότερα δὲ πολλῷ *καὶ λεπτότερα καὶ χλωρότερα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ἐρυθρόν, τοῖς φύλλοις ἐπιπεφυκότα. Ταύτης τὰ φύλλα λεῖα καταπλασθέντα, κεφαλαλγίαις καὶ στομάχου *ἐγκαύσεσιν ἀρήγει· ποθέντα δὲ μετ᾽ οἴνου, στρόφους παύει· ὁ δὲ χυλὸς σὺν οἴνῳ ποτιζόμενος, καταμήνια καὶ οὖρα ἄγει· καὶ ἐν πεσσῷ προστεθεὶς, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. E F

Deerat in vulg. exempl. Sed addidimus ex vet. cod.

Adiecit Lac. ex v. cod.

Περὶ Ἐλλεβόρου λευκοῦ. Κεφ. ρνʹ.

ΕΛΛΕΒΟΡΟΣ λευκὸς φύλλα ἔχει ὅμοια τοῖς τοῦ ἀρνογλώσσου, *ἢ σεύτλου ἀγρίου, βραχύτερα δὲ καὶ μελάντερα, καὶ *ἐρυθρὰ *τὴν χρόαν· *καυλὸν δὲ παλαιστιαῖον, κοῖλον, περιφλοιζόμενον *ὅτε ἄρξεται ξηραίνεσθαι· ῥίζαι δ᾽ ὕπεισι πολλαί, λεπταί, ἀπὸ κεφαλίου μικροῦ καὶ *ἐπιμήκους, ὥσπερεὶ κρομμύου, συμπεφυκυῖαι. G

V. caret.

V. add. καὶ τῇ ῥάχει ἐρυθρά

V. his caret.

V. ὅταν αὔξηται

V. caret.

drantales, interdum etiam maiores: radice myrti sylueſtris ſimili, at maiore, odorata, molliore que. Naſcitur in montoſis. Radix drachmarum ſex pondere in vino dulci pota, difficulter parientibus, vrinæq; ſtillicidio laborantibus auxiliatur. Sed & ſanguinem etiam extrahit.

De Daphnoide. Cap. CXLVIII.

DAPHNOIDES aliqui eupetalon, alij chamædaphnen, alij peplion vocant: exiguus frutex eſt, cubitalis, ramis multis à medio ſurſum verſus lori modo flexilibus & obſequioſis, iiſque folioſis. Ramulos veſtiés cortex ſupramodum viſcoſus eſt: at folia ſunt lauri, verùm molliora, validiora, fractúque contumacia, quorum guſtatu os faucéſque mordentur & accéduntur: flores cádidi: fructus, cùm ematuruit, niger: radix ſuperuacua. Naſcitur in montoſis. Folium ſeu aridum, ſeu etiam recens, potu pituitoſa per aluum deijcit: vomitus quoque ac menſes ciet: quin & commanducatũ pituitam à capite extrahit: ſternutamenta etiamnum mouet. Cæterùm & quindenæ ipſius baccæ potæ purgant.

De Chamædaphne. Cap. CXLIX.

CHAMÆDAPHNE, quam & Alexandrinam aliqui vocauerunt, virgas promit ſingulari ramulo conſtantes, cubitales, rectas, tenues ac læues. Sed & huic folia ſunt lauri ſimilitudine, at læuiora multò, tenuioráque ac viridiora: fructus rotundus, rubens, folijs annexus. Huius folia trita illitáq; capitis doloribus inflationibúſque ſtomachi ſuccurrunt: eadem bibita cum vino tormina ſedát. At ſuccus cum vino propinatus, mẽſes vrináſq; ciet: idẽ quoque ſubditus in peſſo præſtat.

De Helleboro ſeu veratro albo. Cap. CL.

VERATRVM album folia fert plantaginis aut betæ sylueſtris ſimilia, ſed breuiora, nigriora & dorſo rubeſcentia: caulem palmi altitudine, concauum: qui quidem tunicas quibus cõuoluitur abdicat, cùm areſcere incipit. Radices ſubiacent numeroſæ, tenues ac fibratæ, ab exiguo & oblongo capitulo ceu cæpa exeuntes, eidémque annexæ

Nascitur in montosis & asperis. Radices messibus colligendę. Optimũ autẽ habetur veratrũ, quod modicè extentum est, candidum, fragile, carnosum, minimè exacutum aut iuncum referẽs, aut dum frangitur, puluerem emittẽs: sed tenuem habens medullam, gustúq; non admodum feruens, neq; saliuam subinde ciens: huiuscemodi siquidẽ strãgulat. Primatum tenet Anticyrenum. At Galaticum æquè atque Cappadocicum, cãdidius est, iunco simile, maioremq; strãgulandi vim habet. Porrò vomitionibus varij coloris humores extrahit: collyrijs admiscetur, quæ caliginẽ oculorũ discutiendi vim habẽt: mẽses pellit, partúsque necat, appositum: sternutamenta mouet, ac mures interficit cum melle & polenta subactũ: quin & carnes colliquat & absumit, si coquatur vnà. Datur & ieiunis per se, itémque cum sesamo & ptissanæ aut alicæ cremore, aut cũ aqua mulsa, aut pulte, aut lente aliáve sorbitione. Sed & cogitur cum pane, atq; ita inassatur. Apparatus verò insuperq; victus ratio vtẽribus accommodata diligenter ab ijs tradita est, qui ex professo de ipsius dosi scriptitarunt. Sed maximè Philonidæ Siculo Ennæo assentimur. Longum enim foret in hac quam præcipuè instituimus materiæ Medicæ tractatione, victus rationẽ ad medendũ necessariam simul & semel exponere. Sunt tamen nonnulli qui dent ipsum cũ larga sorbitione, aut copioso cremore: vel etiam exhibito parciore cibo pòst illico veratrũ offerant: ac ijs præsertim quibus strãgulationis suspicio imminet, aut corporis imbecillitas adest. Illo enim modo sumẽtibus purgatio periculo vacat, quòd nõ intempestiuè iustóve citiùs medicamentum corporibus accedat. Cæterùm & sedi subditę ex eo balani cum aceto votiones concitant.

De Helleboro seu veratro nigro.
Cap. CLI.

Helleborum seu veratrũ nigrum aliqui Melampodiũ, alij ectomon, alij polyrrhizon vocant. Melampodion verò appellatur, quoniã caprarum pastor nomine Melampus furẽtes Prœti filias eo primus purgasse & sa-

A Φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις καὶ τραχέσι. Συλλέγειν δὲ δεῖ τὰς ῥίζας περὶ τὸν πυραμητόν. ἄριστος δέ ἐστιν ὁ μετρίως *τεταμένος καὶ λευκὸς, καὶ *εὔθραυστος καὶ σαρκώδης, οὐκ ἀπόξυς δὲ καὶ σχοινώδης, ἢ κονιορτὸν ἀφιεὶς ἐν τῷ θραύεσθαι, ἔχων δὲ καὶ τὴν ἐντεριώνην λεπτὴν, ἐκπυρῶν τὴν γεῦσιν οὐ λίαν, οὐδὲ ἀθρόως σίε-
B λον ἐπισπώμενος· πνιγώδης γὰρ ὁ τοιοῦτος. πρωτεύει δὲ ὁ *Κυρηναϊκός· ὁ δὲ Γαλατικὸς καὶ Καππαδοκικὸς, *λευκότερος καὶ *χροώδης καὶ πνιγωδέστερος. Καθαίρει δὲ δι' ἐμέτων, ἄγων ποικίλα· μίγνυται δὲ καὶ κολλυρίοις τοῖς δυναμένοις τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις ἀποκαθαίρειν. καὶ ἔμ-
C μηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα κτείνει, προστιθέμενος. πταρμούς τε ἐρεθίζει, καὶ μύας κτείνει σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ φυραθείς. συγκαθεψόμενός τε κρέασι, συντήκει αὐτά. δίδοται δὲ νήστεσι καθ' ἑαυτὸν, καὶ μετὰ σησάμου καὶ *πτισάνης χυλοῦ, ἢ ἄλικος, ἢ μελικράτου, ἢ πόλτου, [ἢ φακοῦ ἢ ἄλλου
D ῥοφήματος. συσσιτοποιεῖται δὲ καὶ ἄρτῳ, καὶ ὀπτᾶται. ἡ δὲ προσαγωγὴ καὶ ἐπιδιαίτησις ἐξείργασται, παρὰ τοῖς προηγουμένως περὶ τῆς δόσεως αὐτῆς γράψασι. μάλιστα δὲ συγκατατιθέμεθα Φιλωνίδῃ τῷ Σικελῷ *τῷ ἀπὸ Ἔννης,] μακρὸν γάρ ἐστιν ἐν ὕλης παραδόσει προηγουμέ-
E νως θεραπευτικὴν ἐκτίθεσθαι ἀγωγήν. διδόασι δὲ ἔνιοι *σὺν πολλῷ ῥοφήματι ἢ *χυλοῦ πλήθει, ἢ καὶ τροφὴν ὀλίγην προδόντες, ἐπιδιδόασι τὸν ἐλλέβορον *ἀδεῶς, ἐφ' ὧν μάλιστα πνιγμὸς ὑποπτεύεται ἢ ἀσθένεια σώματος ὑπόκειται· ἀκίνδυνος γὰρ ἐπὶ τῶν οὕτω λαμβανόντων ἡ κάθαρ-
F σις· διὰ τὸ μὴ ἀκαίρως τὸ φάρμακον *παρατίθεσθαι τοῖς σώμασι· καὶ βάλανοι δὲ ἐξ αὐτοῦ προστεθεῖσαι τῇ ἕδρᾳ [μετ' ὄξους,] ἐμέτους κινοῦσιν.

Περὶ Ἐλλεβόρου μέλανος. Κεφ. ρνά.

Ἐλλέβορος μέλας, οἱ δὲ, Μελαμπόδιον, οἱ δὲ *, ἔκτομον, οἱ δὲ, πολύρριζον. Μελαμ-
G πόδιον δὲ λέγεται, ἐπειδὴ δοκεῖ Μελάμπους τις αἰπόλος τὰς Προίτου θυγατέρας μανείσας *ἐν αὐτῷ καθᾶραι πρῶτος καὶ θεραπεῦ-

V. τετανώδης

Alter, ἄθραυστος, sed perperam.

Alter, Ἀντικυραϊκὸς ... ὁ Γαλατικός.

Lac. add. ex vet. cod. [illegible]

Alter, χνοώδης, quam scripturã Serapio secutus est. Quidã v. χνοώδης καὶ πνιγωδέστερος.

V. quiddam caret.

V. caret.

Goupylus ex veteribus libris & interpretibus legendum censet, σὺν πολλῷ ῥοφήματι.

V. χύδην

V. caret.

V. [illegible]

Quidam non habent.

πλῦσαι. ἔχει δὲ τὰ φύλλα χλωρά, πλατάνῳ προσεμφερῆ, ἐλάττονα δέ, [πρὸς τὰ τοῦ σφονδυλίου,] καὶ πολυσχιδέστερα καὶ μελάντερα, καὶ ὑποτραχέα· καυλὸς τραχύς· ἄνθη δὲ λευκά, ἐμπόρφυρα, τῷ δὲ σχήματι βοτρυώδη· καὶ ἐν αὐτῷ καρπὸς κνήκῳ ὅμοιος, ὃν καὶ αὐτὸν καλοῦσιν οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ σησαμοειδῆ, χρώμενοι πρὸς τὰς καθάρσεις αὐτῷ· ῥίζαι δ' ὕπεισι λεπταί, μέλαιναι, οἱονεὶ ἀπό τινος κεφαλίου κρομμυώδους ἠρτημέναι, ὧν καὶ ἡ χρῆσις· φύεται ἐν τραχέσι καὶ γεωλόφοις καὶ καταξήροις τόποις. Καὶ ἄριστος ὁ ἐκ τῶν τοιούτων λαμβανόμενος χωρίων. οἷός ἐστιν ὁ ἐξ Ἀντικύρας. καὶ γὰρ ὁ μέλας καὶ κάλλιστος ἐν αὐτῇ γεννᾶται. ἐκλέγου δὲ τὸν εὔσαρκον καὶ εὔτροφον, *λεπτὴν ἔχοντα τὴν ἐντεριώνην, δριμὺν ἐν τῇ γεύσει καὶ πυρώδη. τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ ἐν τῷ Ἑλικῶνι καὶ Παρνασῷ καὶ Αἰτωλίᾳ φυόμενος· διαφέρει μέντοι ὁ Ἑλικώνιος. Καθαίρει δὲ τὴν *ἄνω κοιλίαν, ἄγων φλέγμα καὶ χολήν, καθ' ἑαυτὸν ἢ μετὰ σκαμμωνίας διδόμενος καὶ ἁλῶν, < α. ἢ τριωβόλου ὁλκῆς· συνέψεται δὲ καὶ φακῇ, καὶ ζωμοῖς τοῖς εἰς κάθαρσιν λαμβανομένοις. ὠφελεῖ δὲ ἐπιληπτικούς, μελαγχολικούς, μαινομένους, ἀρθριτικούς, παραλελυμένους. προστεθεὶς δέ, ἔμμηνα ἄγει, καὶ ἔμβρυα κτείνει· σύριγγάς τε καθαίρει κατατεθεὶς καὶ μετὰ τρίτην ἐξαιρεθείς. ὁμοίως καὶ ἐπὶ δυσηκοΐας καθίεται εἰς τὸ οὖς, ἐώμενος ἐπὶ β΄. ἢ γ΄ ἡμέρας. θεραπεύει δὲ καὶ ψώρας, μετὰ λιβανωτοῦ ἢ κηροῦ καὶ πίσσης καὶ κεδρίνου ἐλαίου καταχριόμενος· μετ' ὄξους δὲ καθ' ἑαυτὸν καταπλασσόμενος, ἀλφοὺς καὶ λειχῆνας καὶ λέπρας θεραπεύει· ἑψηθεὶς δὲ σὺν ὄξει, ὀδονταλγίας πραΰνει διακλυζόμενος· [σηπτικοῖς τε μίγνυται] μετὰ δὲ κριθίνου ἀλεύρου καὶ οἴνου, κατάπλασμά ἐστιν ὑδρωπικοῖς ὠφέλιμον· συμφυτευθεὶς δὲ ἀμπέλοις πρὸς τῇ ῥίζῃ, τὸν ἐξ αὐτῶν οἶνον καθαρτικὸν ἐργάζεται. περιρραίνουσι δὲ καὶ οἰκίας αὐτῷ, καθαρτικὸν εἶναι νομίζοντες· ὅθεν καὶ ὀρύσσοντες ἵστανται προσευχόμενοι Ἀπόλλωνι καὶ Ἀσκληπιῷ, φυλαττόμενοι ἀετόν. ἐφίπταται γάρ φασιν οὐκ

V. caret.

Leg. βραχὺς cū Serap.

V. cod. nō legit. Quidā ῥοδοειδῆ. Docti nonnulli βοστρυχώδη, hoc est, cincinnorum in modum.

V. λευκὴν

V. οἷον

V. ἐπιληπτικοῖς

V. caret.

A nasse creditur. Folia ei viridia, platani similia, sed minora, folijs spondylij proxima, pluribus diuisuris scissa, nigriora & subaspera: caulis breuis: flores candidi, purpurascentes, figura racemosi; semen intus cnici, quod & Anticyræi sesamoides vocant, & in purgationes adhibent. Radices subsunt tenues, nigræ, B velut è capitulo quodam cæpæ simili dependentes, quarum etiam vsus est. In asperis, editioribus sitientibúsque locis enascitur. Optimum quod ex locis eiusmodi petitur, quale quod ex Anticyra: nigrum enim inibi probatissimum gignitur. Eligi debet carnosum, plenum, cui tenuis medulla sit, a- C cre denique gustu, feruénsque. Huiusmodi est quod in Helicone, Parnasso & Ætolia nascitur: attamen Heliconium præcellit. Veratrum nigrum purgat per inferna, trahítque pituitam & bilem, datum per se, aut cum scammonia & sale, drachma vna seu obolis tribus. Decoquitur & cum lente ac iusculis D quæ purgationis causa sumptitantur. Prodest verò in comitialibus articulariísque morbis, itémq; melancholicis, insanientibus & paralyticis. Subditum mẽses trahit & partus necat: fistulas inditum ac tertia die exemptum purgat. Similiter in auditu difficili immittitur in aurem, ibíque ad biduum triduúmve E finitur. Scabiem quoque sanat, cum thure aut cera & pice ac cedrino oleo perunctum. Vitiligini verò, impetigini ac lepris ex aceto impositū per se medetur. Dentium dolorem coctum cum aceto collutione mitigat. Septicis etiamnum medicamentis admiscetur. Quin & hydropicorum ventri cum farina hor- F deacea & vino vtiliter imponitur. Porrò autem consitum proximè vitium radices, vino inde expresso vim purgandi conciliat. Sed & eo domos aspergunt, purgandi expiandíq; vim illi tribuẽtes. Quamobrem & qui ipsum effodiunt, stantes Apollinem & Æsculapium pre- G cantur, obseruántque aquilæ volatus: eam enim alitem tradunt non

citra periculum aduolare, atque etiam ei mortem inferre, quem veratrum effodientem conspexerit. Celeriter quoque effodiatur oportet, quoniam halitu auráve sua caput aggrauat: quapropter ad id præcauendum, effossuri allia præsumunt, vinúmque subinde sorbent: ita siquidē ab afflatu securiores, noxæq; minùs opportuni redduntur. Cæterùm veratrum hoc candidi modo etiam emedullatur.

De Sesamoide magno. Cap. CLII.

SESAMOIDES magnū in Anticyra elleborum vocat, quoniam in purgationibus candido veratro misceatur. Similis est herba senecioni aut rutę: folijs lōgis, flore candido, radice gracili, inefficaci: semine sesamæ, gustu amaro. Granum id per superna pituitam ac bilem purgat, si trirum quantum tribus digitis capitur, cū albi veratri sesquiobolo ex aqua mulsa detur.

De Sesamoide paruo. Cap. CLIII.

Sesamoidi paruo cauliculi sunt dodrantales: folia coronopi, at hirsutiora minoráque: in summis cauliculis capitula flosculorum penè purpureorum, quorum medium albicat: semen in illis sesamæ, amarum, fuluum: radix tenuis. Semen potum dimidio acetabulo in aqua mulsa, bilem ac pituitam per inferna purgat. Ex aqua verò impositū, tubercula & œdemata discutit. Nascitur in asperis.

De Cucumere syluestri.
Cap. CLIIII.

CVCVMIS agrestis à satiuo fructu solo distat, quem longè minorem parit, oblongis glandibus similem: folia sarmentáque satiui refert: radix est candida, magna. Nascitur in ruderibus & sabuletis, frutice in totum amaro. Instillatus foliorum succus, aurium doloribus confert. Radix autem illita cum polenta, vetus quoduis œdema discutit: imposita cum resina terebinthina, tubercula rumpit: cocta ex aceto

A ἀκινδύνως· δίδωσι γὰρ θάνατον ὁ ὄρνις, ἐὰν τὸν ἴδῃ τινὰ ὀρύσσοντα τὸν ἐλλέβορον. σπουδαίως δὲ δεῖ ὀρύττειν, διὰ τὸ καρηβαρείαν ἐκ τῆς ἀποφορᾶς γίνεσθαι· ὅθεν εἰς προφυλακὴν, οἱ ὀρύττοντες ἐσθίουσι σκόροδα, καὶ οἶνον πίνουσιν· ἀβλαβέστεροι γὰρ οὕτω διατίθενται. ἐξεντερίζεται δὲ, ὡς καὶ
B καὶ ὁ λευκὸς ἐλλέβορος.

Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μεγάλου. — V. λευκοῦ.

Κεφ. ρνβ'.

ΣΗΣΑΜΟΕΙΔΕΣ τὸ μέγα, ἐν Αντικύρᾳ ἐλλέβορον καλοῦσι, διὰ τὸ μίγνυσθαι ἐν ταῖς καθάρσεσι τῷ λευκῷ ἐλλεβόρῳ· ἔοικεν ἡ πόα ἠριγέροντι ἢ πηγάνῳ· — V. caret.
C φύλλα μακρά· ἄνθος λευκόν· ῥίζα ἰσχνή, ἄπρακτος· σπέρμα ὅμοιον σησάμῳ, πικρὸν ἐν τῇ γεύσει. ὃ καθαίρει ἄνω φλέγμα τε καὶ χολὴν, ὅσον τοῖς τρισὶ δακτύλοις λαμβάνεται, ληφθὲν μετὰ ἐλλεβόρου λευκοῦ τριῶν ἡμιωβόλων σὺν μελικράτῳ. — V. ἠριγέροντι et μέγεθος alius cod. habet tantùm ἔοικεν ἡ πόα πηγάνῳ. sic & Orib. — Al. τρισὶ καλοῖς

Περὶ Σησαμοειδοῦς τοῦ μικροῦ. — V. quid λευκοῦ

D Κεφ. ρνγ'.

Σησαμοειδὲς τὸ μικρόν. καυλία ἐστὶ σπιθαμιαῖα, ἔχοντα φύλλα κορωνόποδι ὅμοια, δασύτερα μέντοι καὶ μικρότερα· ἐπ' ἄκρου δὲ τῶν καυλίων κεφάλια ἀνθῶν ὑποπορφύρων, ὧν τὸ μέσον, λευκόν· ἐν οἷς σπέρμα σησάμῳ ἐοικὸς, πι-
E κρὸν, κιρρόν· ῥίζα λεπτή. Καθαίρει δὲ χολὴν καὶ φλέγμα κάτω ποθὲν τὸ σπέρμα, ὀξυβάφου ἥμισυ σὺν μελικράτῳ· καταπλασθὲν δὲ μεθ' ὕδατος, φύματα καὶ οἰδήματα διαφορεῖ. φύεται ἐν τραχέσι χωρίοις. — V. κορωνόποδι — Autores aduerſ. legendum ſuſpicantur μακρότερα. — V. αὐτῶν τοῖς περ φύεσι μέσον

Περὶ Σίκυος ἀγρίου. Κεφ. ρνδ'.

F ΣΙΚΥΣ ἄγριος τῷ καρπῷ μόνῳ διαφέρει τοῦ ἡμέρου σίκυος, ἐλάσσονα πολλῷ ἔχων, βαλανείοις ἐπιμήκεσιν ἐοικότα· τὰ φύλλα καὶ τὰ κλήματα ἡμέρῳ ὅμοια· ῥίζαν δὲ λευκὴν καὶ μεγάλην. φύεται ἐν οἰκοπέδοις καὶ ἀμμώδεσι τόποις· ὅλος δὲ ὁ θάμνος πικρός. Αρμόζει δὲ ὁ τῶν φύλ- — Forte βαλάνοις
G λων χυλὸς ἐνσταζόμενος ὠταλγίαις. ἡ δὲ ῥίζα καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλφίτου, πᾶν οἴδημα παλαιὸν διαφορεῖ· μετὰ ῥητίνης δὲ τερεβινθίνης ἐπιτεθεῖσα, φύματα ῥήττει· μετ' ὄξους δὲ ἑψηθεῖσα

V. ἐπιπλασθεῖσα ἀπολεῖ ποδαγρικούς.

καὶ καταπλασθεῖσα, ποδάγρας διαφορεῖ· καὶ ἰσχιάδος δέ ἐστιν ἔγκλυσμα, καὶ ὀδονταλγίας διάκλυσμα, τὸ ἀφέψημα. ξηρὰ δὲ λεία, ἀλφούς, λέπρας καὶ λειχῆνας σμήχει· οὐλάς τε μελαίνας καὶ ἀσπίλους τοὺς ἐν προσώπῳ ἀποκαθαίρει. καὶ ὁ χυλὸς δὲ τῆς ῥίζης, πλῆθος τριῶν ἡμιωβολίων τὸ ἐλάχιστον, καὶ ὁ φλοιὸς δὲ ὅσον τέταρτον ὀξυβάφου, καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν, καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑδρωπικῶν. δίχα δὲ τοῦ τὸν στόμαχον ἀδικεῖν, ποιεῖται τὴν κάθαρσιν. δεῖ δὲ τῆς ῥίζης λαβόντα ἡμίλιτρον, μετὰ δυοῖν ξεστῶν οἴνου, μάλιστα Λιβυκοῦ, λεαίνειν, καὶ διδόναι ἐκ τούτου κυάθους γʹ. ἕως ἂν ὁ ὄγκος ἰσχνῶς συσταλῇ.

V. λιγυστικοῦ. Lac. v. cod. Αἰγυπτίου γλυκέος.

Περὶ Ἐλατηρίου. Κεφ. ρνέ.

Τὸ δὲ λεγόμενον Ἐλατήριον, ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν σικύων σκευάζεται τὸν τρόπον τοῦτον. τοὺς ἅμα τῷ ἅψασθαι σικύους ἀποπηδῶντας ἐκλέγων, ἀποτίθεσο, ἐῶν νύκτα· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ ἐπὶ κρατῆρι κόσκινον μὴ πυκνὸν ἐπιθείς, καὶ μαχαίριον ὕπτιον ἁρμόσας τὴν ἀκμὴν ἔχον ἄνω, λαμβάνων ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ καθ' ἕνα τῶν σικύων, διαίρει καὶ ἔκθλιβε [διὰ τοῦ κοσκίνου] τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν ὑποκειμένην κρατηρίαν· προσεκθλίβων καὶ τὸ ἐν αὐτοῖς σαρκῶδες, ὃ δὴ προσανίσταται τῷ κοσκίνῳ· ἵνα καὶ αὐτὸ διεκπίπτῃ· καὶ εἰς λεκάνην παρακειμένην τὰ ἐκθλιβόμενα ἔγχεε. σωρεύσας δὲ τὰ τετμημένα ἐπὶ τοῦ κοσκίνου, ὕδατι γλυκεῖ περιχέας καὶ ἀποπιέσας, ταῦτα μὲν ῥίπτε. ταράξας δὲ τὸ ἐν τῇ *λεκάνῃ ὑγρόν, καὶ σκεπάσας ὀθόνῃ, τίθεσο ἐν ἡλίῳ· καὶ ὅτε στῇ, πᾶν τὸ ἐπινηχόμενον ὕδωρ μετὰ τοῦ ἐπιπάγου ἀπόχει· καὶ τοῦτο ποίει πολλάκις, ἄχρις οὗ καταστῇ τὸ ἐφιστάμενον ὕδωρ. ὅπερ ἐκσπογγίσας ἐπιμελῶς, τὴν ὑπόστασιν βαλὼν εἰς θυΐαν, λέαινε, καὶ ἀνάπλαττε τροχίσκους. ἔνιοι δὲ πρὸς τὸ ταχέως αἰκμασθῆναι τὸ ὑγρόν, τέφραν σεσησμένην ἐπὶ γῆς καταστρώσαντες, καὶ κοιλάναντες τὸ μέσον, ὀθόνιον τρίπλουν ἐπιτείναντες, κατὰ τούτου τὸ ἐλατήριον σὺν τῇ ἰκμάδι ἐπιχέουσιν, *ἀναξηρανθὲν (ἐν δὲ θυΐᾳ λεαίνουσιν ὡς προείρηται). ἔνιοι δὲ ἀντὶ τοῦ ὕδατος θάλατταν παρα-

V. ποτε.

Quidam add. καὶ ὅταν ὅλον ἐκθλίψας, λαβὸν αὐτὸ καταστῆναι. Sic Ald. in nothis. V. add. τῶν σικύων.

Al. χυτρίῳ

V. add. καλύψας ὀθονίῳ

V. ἐκσπογγίσας, Lac. σπογγίσας.

illitáque podagras discutit: sed & eius decoctū ischiadicis infunditur, & in dētium dolore colluitur. Eadē arida tritáq; vitiligines, lepras & impetigines absterget: cicatrices nigras emendat, & maculas faciei repurgat. Quin & radicis succus sesquioboli pondere cùm minimùm, itémq; cortex acetabuli quarta parte, bilē ac pituitā purgāt, maximéq; in hydropicis, idq; citra vllam stomachi iniuriā. Radicis selibra in vini præsertim Libyci sextarijs duobus conteritur: dantúrq; ex eo ieiunis terni cyathi tertio quoque die, dum tumor plurimùm subsederit.

De Elaterio. C. CLV.

E fructu cucumerū (agrestiū) medicamentū fit, quod Elaterium vocatur, ad hunc modum. Cucumeres eligito, qui simulatq; tangūtur quasi resiliendo succum intra se cōtentū eiaculentur, eósq; decerptos nocte vna seruato. Postero die imposito supra craterem rariore cribro, insupérq; resupinato ita cultello vt aciem sursum versus habeat, prehēsos vtraq; manu cucumeres singulatim diuidito, humoremq; in vas subiectum per cribrū exprimito: simúlq; carnosam cucumerum partē quæ cribro hæsit, quò & ipsa transmittatur, elidito'. Expressum succū in vicinam peluim transfundito. Aceruata autē super cribro segminū frustula vbi aqua dulci perfuderis, itidemq; expresseris, tandē abijcito. Exceptū verò pelui succum agitato ac permisceto: moxq; opertum linteo, Soli exponito. Ac vbi coierit, supernatantē aquam omnē, cum eo quod in summo ceu spuma concretū est, effundito: illúdq; identidē facito, dum aqua superstabit. Hanc (si qua reliqua fuerit) postea quam guttatim diligentérque excluseris, sedimentū ipsum mortario inditum conterito, & in pastillos cogito. Sūt qui ad coercendam hauriendamq; protinus humoris abundantiā, cribratos cineres humi sternunt, ac in eorum medio excauata foueola triplicatū linteolū obtēdūt, cui elateriū cū humiditate sua infūdūt, illáq; (hoc artificio) exhausta, tandē reficcatū ipsū in pila, vti dictū est, contecrūt. Alij pro dulci aqua marinā affundentes,

Al. addunt ut quicquid est expressum, subsidat.

quod subsiderit.

dentes ita eluunt. Alij in postrema lotura mulsam affundũt. Elaterium porrò optimũ creditur, quod cũ cádore modicè humectũ est, minimè ponderosum, læue, gustu amarissimum, quódq; lucernæ admotũ facilè accéditur. At quod porraceum est, scabrum & ad aspectũ turbidum ac erui cinerísq; plenũ, graue & vitiosum est. Nec desunt qui cucumeris succo amylũ immisceát, vt candorem & leuitaté ementiantur. A bimatu ad decenniũ purgationibus accõmodatũ est. Integra dosis eius est, obolus: minima, semiobol⁹: pueris, æreola duo: nam copiosius haustum, periculum adfert. Bilem ac pituitam per inferna pariter & superna trahit. Atque qui ęgrè spirant, eo medicamenti genere fœliciter vtiliterq; purgantur. Quòd si in animo est per aluum purgare, adiecto salis duplo & sinapis tantillo, quantum scilicet ad colorandum satis sit, ex aqua catapotia erui magnitudine formato: quę posteaquam exhibueris, aquæ tepidę cyathum vnũ exorbendum dato. Sin vomitum concitare volueris, elaterium aqua diluito, intinctaq; pẽna subiectas linguæ partes quàm penitissimè oblinito. At si æger ad vomitũ difficilis fuerit, vel oleo, vel irino vnguento diluito: somnũ interim inhibeto. Porrò his qui effusè ac præter modum purgantur, vinum oleo mistum frequenter propinari oportet. Etenim superuenientibus vomitionibus restituuntur. Quibus verò crebriores vomitus sisti par est, aqua frigida, polenta, posca, poma & quæcunq; stomachum densando roborant, offeréda sunt. Menses quoque ciet, partusq; necat elateriũ in pesso subditũ. Cũ lacte verò narib⁹ infusum, & regiũ morbũ depellit, & diuturnos capitis dolores sũmouet. In anginis autẽ efficaciter illinitur ex oleo vetere, melle, aut felle taurino. [Satiui cucumeris radix cõtrita & drachmæ pondere in hydromelite pota, vomitus mouet. Quòd si cui à cœna placidè ac citra molestiam vomere libuerit, oboli duo satis fuerint.]

De Staphide agria, siue herba pediculari. Cap. CLVI.

STAPHIS agria folia quidem habet labruscæ modo diuisa, &

A χέοντες, πλύνουσιν. ἔνιοι δὲ, τῇ τελευταίᾳ πλύσει μελίκρατον παραχέουσι. δοκεῖ δὲ ἐλατήριον κάλλιστον εἶναι, τὸ μετὰ τοῦ λευκοῦ ἡσυχῇ ἔνικμον, κοῦφον, λεῖον, πικρότατον τῇ γεύσει, καὶ προσαχθὲν λύχνῳ εὐ- V. ἀκραιφνὲς
καές. τὸ μέντοι πρασίζον καὶ τραχὺ καὶ θολερὸν τῇ ὄψει, γέμον ὀροβίου καὶ τέ-
B φρας, βαρύ τέ ἐστι καὶ φαῦλον. ἔνιοι δὲ καὶ *τῷ χυλῷ τοῦ σικύου μιγνύουσιν ἄμυλον, V. τῷ χυλῷ
πρὸς τὸ μιμήσασθαι αὐτὸ λευκὸν καὶ κοῦφον. εἰς μὲν τοι τὰ καθαρτικὰ ὁ διετὴς ἁρμόζει ἄχρι δεκαετῶν· ἡ δὲ τελεία δό- Vulg. exempl. ποσις.
σις, ὀβολός· ἡ δὲ ἐλαχίστη, ἡμιωβόλιον· παιδίοις δὲ, δίχαλκοι· πλεῖον γὰρ ποθὲν
C κίνδυνον ἐπιφέρει. κινεῖ δὲ τὴν κάτω καὶ τὴν ἄνω κάθαρσιν, ἄγον φλέγμα καὶ χολήν. ἀρίστη δὲ τοῖς δυσπνοοῦσιν ἡ δι' αὐτοῦ κάθαρσις. εἰ μὲν οὖν θέλεις κατὰ κοιλίαν καθαίρειν, διπλάσιον ἁλὸς μίξας καὶ *σίμμεως ὅσον χρῶσαι δι' ὕδα- Al. σινάπεως
τος ὀροβιαῖα καταπότια δίδου, ἐπιρρο- V. ὅσον παρα-χρῶσαι δυνήσεται ἀναξ-ζεῖσθαι.
D φείτω δὲ χλιαροῦ ὕδατος κύαθον ἕνα· εἰς δὲ ἔμετον, ὕδατι ἀνιεὶς, πτερῷ τοὺς ὑπὸ γλῶσσαν διαχρίε τόπους ὡς ὅτι ἐσωτάτω· εἰ δὲ δυσεμὴς εἴη, ἢ ἐλαίῳ ἢ ἰρίνῳ μύρῳ διεὶς, κώλυε δὲ κοιμᾶσθαι. τοῖς δὲ ὑπερκαθαιρομένοις συνεχῶς προσφέρειν δεῖ οἰνέλαιον· ἐμοῦντες γὰρ ἀπο-
E καθίστανται. μὴ παυομένων δὲ τῶν ἐμέτων, ὕδωρ ψυχρὸν καὶ ἄλφιτον καὶ ὀξύκρατον καὶ ὀπώραν, καὶ ὅσα δύνανται τὸν στόμαχον πυκνῶσαι προσοιστέον. κινεῖ δὲ τὸ ἐλατήριον καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα κτείνει ἐν προσθέτῳ· ἐγχυθέν τε μετὰ γάλακτος εἰς τοὺς ῥώθωνας, ἴκτερον ἀπο-
F καθαίρει, καὶ κεφαλαλγίας τὰς χρονίους ἀπαλλάττει· συνάγχικοῖς τε διάχρισμα *προσαχθὲν μετ' ἐλαίου παλαιοῦ ἢ μέλι- Marc. leg. ἐπιτήδειον
τος ἢ χολῆς ταυρείας. [τοῦ δὲ ἡμέρου σικύου ἡ ῥίζα λεία ποθεῖσα σὺν ὑδρομέλιτι < α'. ὁλκὴ, ἐμέτους κινεῖ. εἰ δέ τις μετὰ τὸ δεῖπνον πρᾳέως ἐμέσαι ἐθέλει, ἀρκοῦσιν ὀ-
G βολοὶ β'.]

Περὶ Σταφίδος ἀγρίας. Κεφ. ρνς'.

ΣΤΑΦΙΣ ἀγρία φύλλα μὲν ἔχει ὥσπερ ἀμπέλου ἀγρίας ἐπεσχισμένα·

V. caret. — καυλία ὀρθά, μαλακά, μέλανα· ἄνθος δὲ αὐτῆς φέρει ἰσάτῃ ὅμοιον· τὸν δὲ καρπὸν ἐν θυλακίοις [χλωροῖς ὥσπερ ἐρεβίνθου, τρίγωνον,] τραχύν, ὑπόκιρρον ἐν τῷ μέλανι, τὰ δὲ ἔνδον λευκόν, γευσαμένῳ δριμύ.] Τούτου κόκκοι ι ἢ ιε. ἐάν τις λεάνας ἐν μελικράτῳ δῷ, καθαίρει δι᾽ ἐμέτων πάχη· [περιπατεῖν δὲ οἱ πεπωκότες.] δεῖ μέντοι προσέχειν συνετῶς μελίκρατον διδόντας, διὰ τὸ ἐπιφέρειν τοὺς κατὰ πνιγμὸν κινδύνους, καὶ καίειν τὴν φάρυγγα. ἁρμόζει δὲ λειωθεῖσα καὶ ἐλαίῳ συγχρισθεῖσα πρὸς φθειριάσεις καὶ κνησμοὺς καὶ ψώρας. διαμασηθεῖσα δέ, φλέγμα ἄγει πλεῖστον. καὶ ὀδονταλγίας ὠφελεῖ σὺν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ διακλυζομένη· οὖλά τε ῥευματιζόμενα στέλλει· καὶ ἄφθας τὰς ἐν στόματι θεραπεύει μετὰ μέλιτος. μίγνυται καὶ τοῖς πυρωτικοῖς μαλάγμασιν.

V. conclusis caret.

V. caret.

V. caret.

V. add. καὶ αἰδοίων

Περὶ Θαψίας. Κεφ. ρνζ΄.

ΘΑΨΙΑ ὠνόμασται μὲν ἀπὸ τοῦ δοκεῖν πρῶτον εὑρῆσθαι ἐν Θάψῳ τῇ νήσῳ τῇ ὁμωνύμῳ. τῇ δ᾽ ὅλῃ φύσει ἔοικε νάρθηκι, ἰσχνότερος δ᾽ αὐτῆς μᾶλλον ὁ καυλός, καὶ τὰ φύλλα μαράθρῳ ἐμφερῆ· ἐπ᾽ ἄκρου δὲ σκιάδια καθ᾽ ἑκάστην ἀπόφυσιν, ἀνήθῳ ὅμοια· ἐφ᾽ ὧν ἄνθος μήλινον· σπέρμα ὑπόπλατυ, ὡς τὸ τοῦ νάρθηκος ἐμφερές, ἔλαττον μέντοι· ῥίζα ἔνδοθεν λευκή, μεγάλη, μέλαινα δ᾽ ἔξωθεν, παχύφλοιος, δριμεῖα. Ἣ ὀπίζεται περιορυχθεῖσα καὶ ἐγκοπτομένη τὸ φλοιόν, ἢ κοιλανθεῖσα αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ θολοειδῶς ἡ ῥίζα, καὶ πωμαζομένη πρὸς τὸ καθαρὸν μένειν τὸν ὀπόν· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ δεῖ ἐπιόντας αἱρεῖσθαι [τὸν ἐπισυλλεγέντα ὀπόν.] χυλίζεται δὲ κοπεῖσα ἡ ῥίζα καὶ διὰ κυρτίδος καὶ ὀργάνου ἐκθλιβεῖσα, καὶ ξηρανθεῖσα ἐν ἡλίῳ δι᾽ ὀστρακίνου παχέος ἀγγείου. ἔνιοι δὲ καὶ τὰ φύλλα συναποθλίβουσιν. ἀσθενὴς δὲ ὁ τοιοῦτος. διακρίνεται δὲ τῷ βρωματωδέστερον εἶναι τὸν ἀπὸ τῆς ῥίζης, καὶ μένειν ἔνικμον· ξηραίνεσθαι δὲ τὸν ἀπὸ τῶν φύλλων, καὶ τερηδονίζεσθαι. ὀπίζοντα δὲ δεῖ μὴ κατ᾽ ἀνέμου ἵστασθαι. μᾶλλον δὲ νηνεμίας οὔσης· ἐποιδεῖ γὰρ ἰσχυ-

Vulg. exempl. καρπὸς

V. sic: ῥίζα, ἔνδοθεν μέλαινα, λευκὴ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, μεγάλη, παχύφλοιος.

V. αὐτόν.

V. ἀρύοντα

A cauliculos rectos, molles, nigrosq;: florē verò fert glasti, semen in folliculis viridib⁹ ceu ciceris triangulū, scabrum, ex nigro subfuluescēs, intus album, gustu acre. Huius grana decē aut quindecim si trita in aqua mulsa dētur, crassos humores vomitu purgabunt: sed qui hauserint, deambulare debent. Videndū nihilo- B minus vt ijs frequenter aqua mulsa potui detur: alioqui in strangulationis periculū deducuntur, faucésque aduruntur. Herba autē ipsa trita per se, vel admista sandaracha ex oleo illita, phthiriasi prodest: itémq; pruritui & psoris: plurimā pituitam cōmanducata trahit, & in aceto decocta dētiū doloribus ore colluto sub- C uenit, gingiuarumq; fluxiones, quas Græci rheumatismos vocant, reprimit, & feruida oris vlcuscula cum melle sanat. Deniq; malagmatis etiam vrendi vi præditis immiscetur.

De Thapsia. Cap. CLVII.

THAPSIA ex eo nomē accepit, quòd in Thapso eiusdē nominis D insula primùm inuenta fuerit. Tota verò natura ferulæ similis est, attamen graciliore caule, & folijs fœniculo proximis, vmbellis in singulorum surculorum cacumine anethi similibus: flore in ijs luteo: semine quadantenus lato, quale ferulæ, sed aliquantò minore: radice intus candida, foris nigra, magna, crasso E vestita cortice, eadémq; acri, cuius liquor excipitur in hunc modū. Effossa in ambitu scrobe inciditur radicis cortex: aut incauatur ipsa radix, ita tamē vt excauatio sensim à latiore orbe in acutū desinat: mox cooperitur, quò purior liquor confluat: postero autem die congestum cū tolli par est. Eliciendi quoq; succi F ratio hæc est: Radix contunditur, ac succus per quallum instrumento ad id cōparato exprimitur, qui quidē fictili crasso inditus in sole cogitur siccaturq;. Sūt & qui folijs simul cū radice tusis succū exprimāt, sed inualidior is est. Hoc verò indicio discernitur q. è sola radice manauit, q̄ G viroso magis est odore, humidúsq; permanet: at è folijs extractus, exiccatur ac teredinū iniuriam sentit. Porrò qui liquorē colligit, minimè obuersum vento stare oportet: ac potiùs tēpestatē deligere à ventis silentē, quáve nulla aspiret aura. Alioqui propter

halitus acrimoniâ vehemẽter intumescit facies, nudasq́; corporis partes pustulæ inuadunt. Iccirco etiam non, nisi cerato quopiam astringẽte liquido priùs inunctis nudis partibus, eò accedendũ. Purgandi vim habent cortex radicis & succus, itemq́; liquor, si in aqua mulsa bibâtur: supernè enim æquè ac infernè bilẽ extrahũt. Radicis modus, quaterni oboli cum ternis seminis anethi drachmis: expressi verò succi, terni oboli: at liquoris, obolus vnus: copiosior dosis salutem in discrimẽ adducit. Conuenit autem huiuscemodi purgatio suspiriosis, & in diuturnis laterum doloribus, atque difficilibus excreationibus: ijs verò qui ægrè vomunt in cibarijs opsoniísve datur. Tã radix quàm liquor omniũ maximè quæ pares cum eis vires sortita sunt, metasyncritica vi pollẽt, siue quid ex alto euocare, siue summæ cutis meatus relaxando corporis habitũ mutari expedit. Quamobrẽ succus perunctione, aut radix recens affrictu, alopecias explet. Radix succúsve cum æquis thuris ac ceræ portionibus sugillata liuentiáque emẽdat: sed non plus binis horis dimittatur, ac locus deinde aqua maris calida foueatur. Tollit & maculas à solis ardore contractas illitus ex melle succus, ac lepras remouet: sed & tubercula rumpit, cum sulphure perunctus. In diuturnis quoque lateris, pulmonis, pedũ, articulorúmque vitijs vtiliter illinitur. Cæterùm valet & ad integendam colis glandem, si modò alia ex causa quàm circuncisione nudata fuerit. Tumorem enim excitat, qui & fotibus & pinguibus adhibitis emollitus præputij iacturã resarcit.

De Spartio. Cap. CLVIII.

SPARTIVM frutex est longas proferens virgas, sine folijs, firmas, fractu contumaces, quæ in alligãdis vitibus vinculi vsum præstãt: siliquas ceu phaseli, in quibus exilia semina, lenticulæ similia: florẽ leucoij, luteum. Huius semina & flores purgãt per superna vehemẽter, helleborí modo & citra periculũ, si quinis obolis ex aqua mulsa bibantur.

A ρας τὸ πρόσωπον, καὶ *φλυκταινοῦται τὰ γυμνὰ μέρη διὰ τὴν δριμύτητα τῆς ἀποφορᾶς· δεῖ οὖν κηρωταῖς στυφούσαις ὑγραῖς προχρίειν τὰ γυμνὰ τῶν μερῶν, καὶ οὕτω προσέρχεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει — Hunc locum sic legit in altero Goupylus, φλυκταινοῦταί τε γυμνὰ μέρη τοῦ γυμνοῦ σώματος, quo modo Hermol. legisse videtur.
καθαρτικὴν ὅ,τε φλοιὸς τῆς ῥίζης καὶ ὁ χυλὸς, καὶ ὁ ὀπὸς, σὺν μελικράτῳ πινόμενος·
B ἄνω γὰρ καὶ κάτω χολὴν καθαίρουσι. δίδοται δὲ τῆς μὲν ῥίζης τετρώβολον [*μετὰ ἀνήθου σπέρματος < γ.] V. caret.
τοῦ δὲ χυλίσματος, τριώβολον· τοῦ δὲ ὀποῦ, *ὀβολός· πλεῖον γὰρ δοθὲν, κινδυνῶδες. V. < ᾱ.
ἁρμόζει δὲ ἡ δι' αὐτοῦ κάθαρσις πάθεσιν ἀσθματικοῖς, πλευρᾶς ἀλγήμασι
C χρονίοις, καὶ ἀναγωγαῖς· τοῖς δὲ δυσεμέσιν ἐν σιτίοις ἢ *ἑψήματι δίδοται. κέκτηται δὲ καὶ μετασυγκριτικὴν δύναμιν ὅ,τε ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα πάντων μάλιστα τῶν ἰσοδυναμούντων, ὅπου τι δεῖ ἐκ βάθους ἑλκύσαι, ἢ μεταποιῆσαι. ὅθεν ἀλωπεκίας καταχριόμενος ὁ χυλὸς, ἢ [ἡ]
D ῥίζα χλωρὰ προστριβομένη, [*δασύνει]. A. αἰμόξει καὶ δασύνει.
ὑπώπιά τε αἴρει καὶ πελιώματα *λεία ἡ ῥίζα ἢ ὁ χυλὸς σὺν λιβανωτῷ V. λεῖα ὁ χυλὸς
καὶ κηρῷ ἴσοις· δεῖ δὲ μὴ πλέον δυοῖν ὡρῶν ἐᾶν· μετὰ δὲ ταῦτα πυριᾶν θερμῇ θαλάττῃ· αἴρει δὲ καὶ ἔφηλιν σὺν μέλιτι καταχρισθεὶς, καὶ λέπρας ἀφίστησι· φύ-
E ματά τε ῥήσσει μετὰ θείου καταχριόμενος ὁ χυλός· χρήσιμος δὲ καταχρίεται καὶ ἐπὶ τῶν χρονίας ἐχόντων διαθέσεις περὶ πλευρὸν ἢ πνεύμονα, ἢ πόδας ἢ ἄρθρα. χρησιμεύει δὲ καὶ πρὸς ἐπαγωγὴν ἐπὶ τῶν μὴ ἐκ περιτομῆς λειποδέρμων, οἴδημα ἐγείρων, ὅπερ καταντλούμενον καὶ τοῖς λι-
F παίνουσι μαλαττόμενον, τὸ ἐλλιπὲς τῆς πόσθης ἐκπληροῖ.

Περὶ Σπαρτίου. Κεφ. ρνη'.

ΣΠΑΡΤΙΟΝ θάμνος ἐστὶ φέρων ῥάβδους *μακρὰς, [*ἀφύλλους, στερεὰς,] Masc. legit μικράς / V. non habet.
δυσθραύστους, αἷς τὰς ἀμπέλους δεσμεύουσι· φέρει δὲ λοβοὺς ὥσπερ **φασίλους, V. addit ὡς φασήλοις
G ἐν οἷς σπερμάτια φακοειδῆ· ἄνθος μήλινον, ὥσπερ λευκοΐου. Τούτου ὁ καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη ποθέντα σὺν μελικράτῳ τῇ ὁλκῇ ὀβολῶν ε. καθαίρει ἄνω μετ' ἐντάσεως ὥσπερ ὁ ἐλλέβορος ἀκινδύνως·

ὁ δὲ καρπὸς κινεῖ τὴν κάτω κάθαρσιν· καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ῥάβδων ἐν ὕδατι βραχεισῶν, εἶτα κοπεισῶν καὶ χυλισθεισῶν, ἰσχιαδικοῖς καὶ συναγχικοῖς ἐστὶ βοήθημα, ὅσον κύαθος εἷς πινόμενος νήστισιν. ἔνιοι δὲ ἐναποβρέξαντες ἅλμῃ ἢ θαλάσσῃ, ἐγκλύζουσι τοὺς ἰσχιαδικούς· ἄγει δὲ αἱματώδη καὶ ξυσματώδη.

V. αὐτί.

Περὶ Σιλύβου. Κεφ. ρνθ'.

Σίλυβον ἄκανθά ἐστι πλατεῖα, φύλλα ἔχουσα χαμαιλέοντι ὅμοια τῷ λευκῷ. ἥ τις προσφυὴς ἐσθίεται ἑφθὴ σὺν ἐλαίῳ καὶ ἁλσί. τῆς δὲ ῥίζης ὁ ὀπὸς ὅσον ὁλκὴ ποθεὶς σὺν μελικράτῳ, ἐμέτους κινεῖ.

Περὶ Βαλάνου μυρεψικῆς. Κεφ. ρξ'.

Βάλανος μυρεψικὴ καρπός ἐστι δένδρου μυρίκῃ ἐοικότος, ὅμοιος τῷ λεγομένῳ Ποντικῷ καρύῳ, οὗ τὸ ἐντὸς θλιβόμενον, ὥσπερ τὰ πικρὰ ἀμύγδαλα, ὀπὸν ἀποδίδωσιν, ᾧ εἰς τὰ πολυτελῆ μύρα ἀντ' ἐλαίου χρῶνται. γεννᾶται δὲ ἐν Αἰθιοπίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ καὶ Ἀραβίᾳ, καὶ ἐν τῇ κατὰ Ἰουδαίαν Πέτρᾳ. διαφέρει δὲ αὐτῆς ἡ νέα καὶ πλήρης, λευκή τε καὶ εὐλέπιστος. Ἥ τις μετ' ὀξυκράτου ποθεῖσα λεία ὅσον < ὁλκή, σπλῆνα τήκει· καὶ καταπλάσσεται δὲ ἐπ' αὐτοῦ μετ' αἰγείου ἀλεύρου, καὶ μετὰ μελικράτου καὶ ἐπὶ ποδαγρικῶν· σὺν ὄξει δὲ ἑψηθεῖσα, ἀποσμήχει ψώραν, λέπραν· σὺν νίτρῳ δέ, ἀλφούς, οὐλὰς μελαίνας· σὺν οὔρῳ δέ, αἴρει φακούς, ἰόνθους, ἐφήλεις, ἐξανθήματα ἐν προσώποις· ἐμέτους δὲ κινεῖ καὶ κοιλίαν λύει μεθ' ὑδρομέλιτος· κακοστόμαχος δέ ἐστιν ἱκανῶς. καὶ τὸ ἐξ αὐτῆς ἔλαιον ποθὲν, τὴν κοιλίαν ἐπάγει. στυπτικώτερος δέ ἐστιν ὁ φλοιὸς αὐτῆς· τὸ δὲ ἐκ κοπείσης καὶ ἐκθλιβείσης αὐτῆς ἐκπίεσμα, μίγνυται σμήγμασι τοῖς πρὸς τραχύτητας καὶ κνησμοὺς ἐπιτήδειον.

Fortè ὑπάγει

Περὶ Ναρκίσσου. Κεφ. ρξα'.

Νάρκισσος, ἔνιοι καὶ τοῦτο ὥσπερ τὸ κρίνον λείριον ἐκάλεσαν, τὰ μὲν φύλλα πράσῳ ἔοικε, λεπτὰ δὲ καὶ μικρότερα κατὰ πολύ, καὶ στενώτερα· καυλὸν κενόν, ἄφυλλον, μείζω σπιθαμῆς· ἐφ' οὗ ἄνθος λευκόν, ἔσωθεν δὲ κροκῶδες, ἐπ' ἐνίων δὲ πορφυροειδές· ῥίζα δὲ λευκὴ ἔνδοθεν, στρογγύλη, βολ-

V. λεπτὰ, μικρότερα δὲ καὶ στενότερα.

V. λευκόν, τὸ μέσον δὲ κοῖλον ἔχον κροκοειδές.

A Semen verò deiectionẽ quoq; mouet. Quin & ramuli in aqua macerati, mox tusi succum dant ischiadicis & angina laborantibus vtilem, si cyathi vnius modũ ieiuni biberint. Quidam eosdem illos ramulos muria aut aqua marina macerare malunt, extractúmque succum clystere infundunt ischiadicis. Extrahit
B verò cruenta, quæque ramenta strigmentáve repræsentant.

De Silybo. Cap. CLIX.

Silybum spina est lata, folijs chamæleonti albo similis: quæ adhuc nouella, cum oleo & sale cocta, estur. Stillans è radice liquor drachmæ pondere potus ex aqua mulsa, vomitiones ciet.

C *De Glande vnguentaria. C. CLX.*

Glans vnguentaria fructus est arboris myricæ similis, magnitudine auellanæ nucis: cuius nucleus amygdalarũ amararum more tusus pressúsq; liquorẽ reddit, quo in preciosa vnguẽta pro oleo vtuntur. Nascitur in Æthiopia, Ægypto, Arabia
D & Petra oppido secus Iudæam. Præfertur recens, plena, candida, quæq; facilè cortice spoliatur. Ea trita & ex posca drachmæ pōdere pota, lienem absumit. Quin & eidẽ visceri cum lolij farina, itemq; podagricis cum aqua mulsa imponitur. Cum aceto cocta, psoram & leprã exterit: cum nitro, vitiligines & cicatrices
E nigras emendat: & cum lotio lentigines & varos, maculas à Solis ardore contractas & papulas in facie tollit. Vomitiones autẽ mouet aluumq; soluit cum hydromelite: sed valdè stomacho aduersatur. Oleum quod ea exprimitur, aluũ potu subducit: at cortex eius magis astringit. Cæterũ quod ex ea tusa expressaq;
F reliquũ est quasi retrimentũ seu magma, smegmatis immiscetur, quę ad scabritias & prurigines accommodatur.

De Narcisso. Cap. CLXI.

Narcissvm sunt qui, haud secus ac liliũ, liriũ appellarint. Folijs quidem porrum refert, at tenuia ea sunt, minoráq; multò & an-
G gustiora: caulis inanis ac sine folijs supra dodrantem attollitur: flos in ipsius cacumine albus, intus croceus, & in quibusdam purpureus: radix intus candida, rotunda, bul-

bosa: semen velut in membrana seu pellicula, nigrum & oblongum. Probatissimus nascitur in montosis, odore suaui: reliqui porrum imitantur, & herbaceum quendam odorem resipiunt. Radix cocta seu edatur, seu etiam bibatur, vomitoria est: ambustis igni prodest cum melle trita: præcisos neruos imposita glutinat: luxatis malleolis diuturnisque articulorũ doloribus trita ex melle illitáque subuenit. Vitia cutis à sole contracta, itémque vitiliginem cum vrticæ semine & aceto emaculat: cum eruo autem ac melle, vlcerum sordes expurgat, & abscessus rũpit ęgrè maturescentes: deniq; infixa corpori extrahit, imposita cum lolij farina & melle.

De Hippophaë. Cap. CLXII.

HIPPOPHAES, quo vestes à fullonibus interpolãtur, in maritimis sabulosisque nascitur. Est autem frutex è cremiorum genere, densus & surculos suos quoquouersus expandens, foliáque habens longa, oleaginis proxima: sed angustiora molliorá que, inter quæ candicantes spinæ emicant, siccæ, angulosæ, distantes inter se: flores hederę corymbis similes, ac veluti racematim sibi inuicem cohærentes, minores tamen ac molles, candidos simul & ex parte puniceo colore rubentes: radicem crassam, mollem, lactei succi plenam, gustu amaram. Ex hac perinde ac è thapsia liquor excipitur, qui & per se, & cum erui farina subactus, siccatur, & ad vsum reconditur. Sincerus is biliosa, aquosa pituitosáque detrahit, oboli pondere: at erui farina exceptus, quaternis obolis ex aqua mulsa. Sed & frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cum aquæ mulsæ dimidia hemina tritus exhibetur. Cæterùm è radicibus ac simul etiam herba ipsa succus itidem haud secus ac è thapsia exprimitur, cuius in purgationibus modus est, drachma vna.

De Hippophæsto. Cap. CLXIII.

HIPPOPHÆSTON, quod aliqui etiã hippophaes appellãt, nascitur iisdẽ locis, quib' & hippophaës:

A βολβώδης· καρπὸς ὡς ἐν ὑμέσι, μέλας, προμήκης· φύεται δ' ὁ κάλλιστος ἐν ὀρεινοῖς τόποις, εὐώδης· ὁ δὲ λοιπὸς πρασίζει, καὶ βοτανώδη τὴν ἀποφορὰν ἔχει. Τούτου ἡ ῥίζα βρωθεῖσα ἑφθὴ καὶ ποθεῖσα, ἐμέτους κινεῖ· ἁρμόζει δὲ καὶ πυρικαύστοις σὺν μέλιτι λεία· καὶ τὰς περὶ νεῦρα διακοπὰς
B συγκολλᾷ καταπλασσομένη· στρέμματά τε σφυρῶν καὶ τὰ περὶ ἄρθρα χρόνια ἀλγήματα λεία σὺν μέλιτι καταπλασθεῖσα ὀνίνησι· καθαίρει καὶ ἔφηλιν καὶ ἀλφοὺς σὺν κνίδης σπέρματι καὶ ὄξει· σὺν ὀρόβῳ δὲ καὶ μέλιτι, τὰς ἀκαθαρσίας τῶν ἑλκῶν ἀποκαθαίρει· καὶ τὰ δύσπεπτα τῶν
C ἀποστημάτων ῥήσσει· ἄγει καὶ σκόλοπας, σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι καταπλασσομένη.

V. caret.
V. λευκὸς Orib. addit, ἐν πεδίοις καὶ ἀμμώδεσι
V. καὶ ἀκάνθας σκόλοπας
Add. Lacuna ex v. cod. καὶ ῥοδίνῳ ἐλαίῳ.

Περὶ Ἱπποφαοῦς. Κεφ. ρξβ'.

ΙΠΠΟΦΑΕΣ, ᾧ γναφοῦσι τὰ ἱμάτια, φύεται μὲν ἐν παραθαλασσίοις καὶ ἀμμώδεσι τόποις. θάμνος δέ ἐστι φρυγανώδης,
D πυκνὸς, ἀμφιλαφὴς, φύλλα ἔχων μακρὰ πρὸς τὰ τῆς ἐλαίας, στενώτερα δὲ καὶ μαλακώτερα· καὶ μεταξὺ ἀκάνθας ξηρὰς, ὑπολεύκους, γωνιοειδεῖς, ἀπ' ἀλλήλων διεστώσας· ἄνθη κορύμβοις ἐοικότα κισσοῦ, ὡς βοτρύδια προσκείμενα ἀλλήλοις, πλὴν μικρότερα καὶ μαλακὰ, καὶ μετὰ τοῦ λευκοῦ
E φοινίσσοντα ἐκ μέρους· ῥίζα παχεῖα καὶ μαλακὴ, ὀποῦ μεστὴ, γευσαμένῳ πικρὰ, ὀπιζομένη ὥσπερ θαψία. Ἀποτίθεται δὲ καθ' ἑαυτὸν ὁ ὀπὸς, καὶ σὺν ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ ἀναλαμβανόμενος καὶ ξηραινόμενος· καθαίρει δὲ χολώδεις, ὑδατώδεις καὶ φλεγματώδεις κάτω, ὅσον ὀβολὸς ἀκέραιος. τοῦ δὲ μετὰ τοῦ
F ὀροβίνου, τετρώβολον σὺν μελικράτῳ. καὶ ὁ θάμνος δὲ σὺν ταῖς ῥίζαις ξηραινόμενος κόπτεται, καὶ δίδοται λεῖος μετὰ μελικράτου κοτύλης μιᾶς ἡμισείας· γίνεται δὲ καὶ χύλισμα τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, ὥσπερ ἐπὶ τῆς θαψίας· δίδοται δὲ τούτου < α' εἰς τὰς καθάρσεις.

Lacuna ex vet. cod. interserit, μακρὸς,
Sic legit Lacuna ex vet. cod. At vulg. exempl. λεπτότερα

G Περὶ Ἱπποφαίστου. Κεφ. ρξγ'.

ΙΠΠΟΦΑΙΣΤΟΝ, οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἱπποφαὲς καλοῦσι, φύεται ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις, ἐν οἷς καὶ τὸ ἱπποφαές,

καὶ αὐτὸ γναφικῆς ἀκάνθης εἶδος ὑπάρχον. ἔστι δὲ χαμαιπετὲς, ἔχον μόνον φυλλάρια μικρὰ, ἀκανθώδη. καὶ κεφάλια χαῦνα· οὔτε δὲ καυλὸν, οὔτε ἄνθος φέρει· ῥίζαν δὲ παχεῖαν καὶ μαλακήν. Ταύτης τὰ φύλλα καὶ τὴν ῥίζαν καὶ τὴν κεφαλὴν χυλίσας, ξήραινε, καὶ δίδου ὁλκὴν τριωβόλου μετὰ μελικράτου ᾧ βούλει· ἡ γὰρ διὰ τούτου κάθαρσις ὕδωρ καὶ φλέγμα ἄγει· ἰδίως δὲ ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει καὶ ἐπιληψίαις καὶ τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσιν ἡ διὰ τούτου κάθαρσις.

Ruelli addit ex vet. cod. ἐπὶ κορ-ωνί

Περὶ Κίκεως. Κεφ. ρξδ'.

Κίκι, ἢ κρότων, οἱ δὲ, σήσαμον ἄγριον, οἱ δὲ, σέσελι Κύπριον, οἱ δὲ, κρότωνα. ὠνόμασται κρότων, διὰ τὴν πρὸς τὸ ζῶον ἐμφέρειαν τοῦ σπέρματος· δένδρον δέ ἐστι συκῆς μικρᾶς μέγεθος ἔχον· φύλλα δὲ ὅμοια πλατάνῳ, μείζονα δὲ καὶ λειότερα καὶ μελάντερα. τὰ δὲ στελέχη καὶ τὰς κράδας κοῖλα κατὰ καλάμου τρόπον· ἔχει καρπὸν δὲ ἐν βότρυσι τραχέσι, λεπισθέντα ὅμοιον κρότωνι τῷ ζώῳ. ἐξ οὗ καὶ ἀποθλίβεται τὸ λεγόμενον κίκινον ἔλαιον· ἄβρωτον μὲν, ἄλλως δὲ χρήσιμον εἰς λύχνους καὶ ἐμπλάστρους. καθαρθέντες δὲ ὅσον λ'. κόκκοι τὸν ἀριθμὸν, καὶ ποθέντες λεῖοι, ἄγουσι κατὰ κοιλίαν φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ· κινοῦσι δὲ καὶ ἔμετον. ἔστι δὲ λίαν ἀηδὴς καὶ ἐργώδης ἡ τοιαύτη κάθαρσις, ἀνατρέπουσα στόμαχον ἰσχυρῶς· *κοπεῖσα δὲ καὶ καταπλασθεῖσα, ἰόνθους καὶ ἐφήλεις καθαίρει. τὰ δὲ φύλλα τριβέντα μετὰ παιπάλης ἀλφίτου, ὀφθαλμῶν οἰδήματα καὶ φλεγμονὰς παύει· καὶ σπαργῶντας μαστοὺς, ἐρυσιπέλατά τε σβέννυσι, καθ' ἑαυτὰ καὶ μεθ' ὄξους καταπλασσόμενα.

V. καὶ τοὺς κλάδους κοῖλα.

Al. τρυγμάτου

Περὶ Τιθυμάλων. Κεφ. ρξε'.

Τιθυμάλων εἴδη ζ'. ὧν ὁ μὲν ἄρρην χαρακίας καλεῖται, ὑπὸ δέ τινων κομήτης, ἢ ἀμυγδαλοειδὴς ἢ κωβιὸς ὀνομάζεται· ὁ δέ τις θῆλυς ἢ μυρσίτης, ὃν καὶ καρυίτην ἢ μυρσινίτην καλοῦσιν. ὁ δὲ παράλιος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἐκάλεσαν· ὁ δέ τις ἡλιοσκόπιος. ὁ δὲ κυπαρισσίας· ὁ δὲ δενδρώδης· ὁ δὲ πλατύφυλλος. Τοῦ δὲ χαρακίου καλουμένου, καυλοὶ μὲν, ὑπὲρ πῆχυν, ἐρυθροὶ, ὀποῦ δριμέος καὶ λευκοῦ

A éstque spinæ fulloniæ genus. Humi verò sternitur, sine caule ac flore: minutis tantũ foliolis, iisq; spinosis, & capitulis *inanib': radice crassa & molli. Succ' foliis, radice & capitulo exprimitur: q. quidẽ exiccatur, atq; datus cui volueris obolis tribus in aqua mulsa, aquam pituitámq; detrahit: priuatim verò orthopnœæ, B comitialibus, neruorúmque vitijs, conuenit huiscemodi purgatio.

De Ricino. Cap. CLXIIII.

CROTONA, hoc est, ricinũ seu cici, aliqui sesamum syluestre, alij seseli Cyprium appellant. Ricini verò nomen accepit à similitudine, quę est illius semini cum ricino animali. C Arbuscula est paruæ ficus altitudine, folijs platani, at maioribus, læuiorib' ac nigrioribus: ramis caudicibúsque cauis in harũdinis modũ, semine in vuis asperis, quod decorticatum ricinum animal repræsentat. Ex eo oleum nomine cicinum exprimitur, cibis quidem ineptum ac fœdum: sed aliàs lucernis D & emplastris vtile. Grana numero triginta purgata tritáque, potu pituitam bilem aquásque per aluum extrahũt, ac vomitiones etiã cient. Veruntamen admodum ingrata laboriosáque est eiusmodi purgatio: siquidem valenter stomachum subuertit. Tusa verò & imposita eadẽ varos & vitia cutis à sole contracta E depurgant. At folia cum polentæ polline trita, oculorũ œdemata inflammationésque leniunt. Eadem seu per se, seu etiam ex aceto illita, lactis vbertate turgentes mammas cohibent, & erysipelata restinguũt.

De Tithymalis, seu lactarijs herbis. Cap. CLXV.

F TITHYMALORVM genera septem: quorum masculus characias, quasi vallaris, ab aliquibus comatus, amygdaloides aut gobius appellatur: alter, qui fœmina existimatur, myrtites, quem & caryitem aut myrsinitem vocant: tertius paralius, quem nonnulli tithymalidem appellarunt: quartus helio- G scopius: quintus cyparissias: sextus dendroides, quasi arborescens: septimus denique platyphyllos, quasi latifolius dicitur. Porrò Characiæ caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, acti lacteóque

succo referti: folia sunt circa ramulos oleaginis similia, sed longiora & angustiora: radix crassa lignosáque: in cauliū cacuminibus *coma iunci similium virgultorum, sub quibus caua quædā peluibus aut alueolis similia, ac in ijs semen. Nascitur in asperis & mōtosis. Succus lacteus per aluum pituitam bilémq; trahit, obolis binis in posca sumptis: at cū aqua mulsa, vomitiones etiam mouet. Circa vindemiā succus is congestis ramulis, mox dissectis, & in vas inclinatis, excipitur. Aliqui adiecta erui farina pastillos ex eo fingunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in ficos quę exiccantur, ternas quaternásve guttas instillāt, vt cum ijs inarescant, eiusmodíque ficos ad vsum recondūt. Sed & per se tritus in pila cogitur in pastillos, atque reponitur. Porrò qui succum colligit, minimè obuersum vento stare, aut oculis manus admouere oportet: quinimò antequam operi sese accingat, corpus, præsertímque faciem, collum scrotúmq; adipe aut oleo cum vino perungere. Quoniā verò fauces idem exasperat, catapotia quę ex eo concinnantur, cera aut decocto melle oblini, atque ita dari par est. Caricas verò binas ternásve soluēdæ alui gratia sumpsisse satis est. Recēs idem succus ex oleo illitos in sole capillos detrahit, renascētésque flauos & exiles efficit, tandémque omnes abolet. Dētium cauis inditus, eorum dolores leuat: sed cera dentes oblinendi, ne fortè præterlapsus is, fauces linguámve malè afficiat. Tollit & illitu myrmecias, pensiles verrucas & quæ thymi florem repræsentant, itémque lichenas. Valet idem aduersus pterygia, carbunculos, phagedænas, gangrænas atque fistulas. Legitur semē autumno, & siccatum sole leuiter tunditur, tandémque ab aceribus repurgatum loco mundò reponitur. Similiter & folia siccata reponuntur: quæ haud secus ac semen lactei succi effectum prębēt, dimidio acetabulo pota. Sunt qui ipsa inueterant, admisto etiam cū la-

coma iunci

A μεστοί· φύλλα δὲ περὶ τὰς ῥάβδους ὅμοια ἐλαίᾳ, μακρότερα δὲ καὶ στενότερα· ῥίζα ἁδρὰ καὶ ξυλώδης· ἐπ' ἄκρων δὲ τῶν καυλῶν κόμη σχοινοειδῶν ῥαβδίων, καὶ ὑπ' αὐτῶν ὑπόκοιλα ὅμοια πυέλοισιν, ἐν οἷς ὁ καρπός· φύεται ἐν τραχέσι καὶ ὀρεινοῖς τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ B ὀπὸς καθαρτικὴν τῆς κάτω κοιλίας ἄγων φλέγμα καὶ χολὴν ὀβολῶν β΄ πλῆθος λαμβανόμενος μετ' ὀξυκράτου· σὺν μελικράτῳ δὲ, καὶ ἔμετον κινεῖ. ὀπίζεται δὲ περὶ τὸν τρυγητὸν, συναχθεισῶν τῶν ῥάβδων καὶ ἀποτμηθεισῶν *ἐγκεκλεῖσθαι δὲ αὐτὰς δεῖ εἰς ἀγγεῖον. ἔνιοι C δὲ ὀρόβινον ἄλευρον μιγνύντες, συναναπλάσσουσιν ὀροβιαῖα μεγέθη. τινὲς δὲ εἰς τὰ ξηραινόμενα σῦκα ἀποστάζουσι σταλαγμοὺς γ΄ ἢ δ΄. καὶ ξηραίνοντες ἀποτίθενται. καθ' ἑαυτὸν δὲ τριβόμενος ἐν θυίᾳ ἀναπλάσσεται καὶ ἀποτίθεται. ἐν δὲ τῷ ὀπίζειν οὐ δεῖ κατὰ ἄνεμον ἵστα- D σθαι, οὐδὲ τὰς χεῖρας ἄγειν τοῖς ὀφθαλμοῖς· ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ ὀπίζειν, τὸ σῶμα δεῖ χρίειν στέατι ἢ ἐλαίῳ μετ' οἴνου, καὶ μάλιστα πρόσωπον καὶ τράχηλον καὶ ὄρχεον. *τραχύνει δὲ καὶ τὴν φάρυγγα· ὅθεν δεῖ καταπότια περιπλάττειν κηρῷ ἢ μέλιτι ἑφθῷ, καὶ οὕτως διδόναι· ἰσχάδες E μέντοι δύο ἢ τρεῖς λαμβανόμεναι, αὐτάρκεις εἰσὶ πρὸς κάθαρσιν. ψιλοῖ δὲ καὶ τρίχας ὀπὸς πρόσφατος ἐπιχρισθεὶς μετ' ἐλαίου ἐν ἡλίῳ· καὶ τὰς ἐπιγινομένας δὲ ξανθὰς καὶ λεπτὰς ποιεῖ· καὶ τέλος ἐκφθείρει πάσας. ἐντίθεται δὲ καὶ τοῖς βρώμασι τῶν ὀδόντων, κουφίζων τὰ F ἀλγήματα· κηρῷ δὲ δεῖ τοὺς ὀδόντας ἐμπλάττειν, ἵνα μὴ παραρρυεὶς κακώσῃ τὴν φάρυγγα ἢ τὴν γλῶτταν. αἴρει δὲ καὶ μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ λειχῆνας ἐπιχριόμενος. ἁρμόζει καὶ πρὸς πτερύγια καὶ ἄνθρακας, φαγεδαίνας, γαγγραίνας, σύριγγας. καὶ ὁ καρπὸς δὲ φθι- G νοπώρῳ συλλεγεὶς, καὶ ξηρανθεὶς ἐν ἡλίῳ, κοπεὶς τε κούφως καὶ ἀποβρασθεὶς, καθαρὸς ἀποτίθεται. καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως ξηρά. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα τὰ αὐτὰ τῷ ὀπῷ, πλῆθος ἡμίσεος ὀξυβάφου ποτιζόμενα. ἔνιοι δὲ καὶ ταριχεύουσιν αὐτὰ, μιγνύντες τῷ διὰ τοῦ γά-

Add. Laenna ex v.cod.

λακτος λεπιδίῳ, καὶ τυρῷ κοπτόμ. καὶ ἡ ῥίζα δὲ ἐπιπασθεῖσα < α. σὺν ὑδρομέλιτι καὶ ποθεῖσα, ἄγει κάτω κοιλίαν· ἑψηθεῖσα δὲ σὺν ὄξει καὶ διακλυζομένη, ὀδονταλγίας βοηθεῖ. A

Add. Lacuna ex v. cod. κεφαλαλγίας τε.

Περὶ τοῦ θήλεως.

Ὁ δὲ θῆλυς, ὃν ἔνιοι μυρσινίτην ἢ καρυίτην ἐκάλεσαν, προσεμφερὴς τῷ δαφνοειδεῖ τὴν φύσιν· καὶ τὰ φύλλα ὅμοια ἔχει μυρσίνῃ, μείζονα δὲ καὶ στερεὰ, ἐπ' ἄκρου ὀξέα καὶ ἀκανθώδη. κλήματα δὲ ἀπὸ τῆς ῥίζης σπιθαμιαῖα ἀφίησι· τὸν δὲ καρπὸν φέρει παρ' ἐνιαυτὸν, καρύῳ ὅμοιον, ἠσυχῆ δάκνοντα τὴν γλῶτταν. ἐν τραχέσι δὲ χωρίοις καὶ οὗτος φύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα ὁμοίαν τῷ περὶ αὐτοῦ· ἐμετικώτερος μέντοι ἐκεῖνος τούτου ἐστί. B C

Marc. legit, τῷ δαφνοειδεῖ τῇ [illegible] [illegible]

Lac. legit in vet. cod. [illegible]

Add. Lacuna ex v. cod. καὶ [illegible]. Sic & Orib.

Orib. [illegible]

Περὶ τοῦ παραλίου.

Ὁ δὲ παράλιος λεγόμενος τιθύμαλος, ὃν ἔνιοι τιθυμαλίδα ἢ μήκωνα ἐκάλεσαν· φύεται ἐν παραθαλασσίοις τόποις. κλῶνας δὲ ἔχει σπιθαμιαίους, ὀρθίους, ὑπερύθρους, ε ἢ ϛ. ἀπὸ τῆς ῥίζης, περὶ οὓς τὰ φύλλα στοιχηδὸν μικρὰ, ὑπόστενα, περιμήκη, ἐοικότα λίνου· κεφαλὴν δὲ ἐπ' ἄκρου περιφερῆ, ἐν ᾗ ὁ καρπὸς ὡς ὄροβος, ποικίλος, ἄνθη λευκά. ὅλος δὲ ὁ θάμνος καὶ ἡ ῥίζα, ὀποῦ λευκοῦ μεστή. καὶ τούτου χρῆσις καὶ ἀπόθεσις, ὁμοία ἐστὶ τοῖς προειρημένοις. D E

Sic v. c. Lacuna etiã legit ὀρθοὺς. Ita & Serapio, itémque Apul.

V. [illegible]

V. add. [illegible]. Sic etiã legũt Lacuna & Orib.

Orib. add. [illegible]

Περὶ τοῦ ἡλιοσκοπίου.

Ὁ δὲ ἡλιοσκόπιος λεγόμενος, ἀνδράχνῃ ὅμοια φύλλα ἔχει, λεπτότερα δὲ καὶ περιφερέστερα· κλῶνας δὲ ἀφίησιν ἀπὸ τῆς ῥίζης δ' ἢ ε. σπιθαμιαίους, λεπτοὺς καὶ ἐρυθροὺς, ὀποῦ λευκοῦ μεστοὺς πολλοῦ· κεφαλὴν δὲ ἀνηθοειδῆ· καὶ ὁ καρπὸς δὲ ὥσπερ ἐν * κεφαλίοις. συμπεριφέρεται δὲ τούτου ἡ κόμη τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει. ὅθεν καὶ ὠνόμασται ἡλιοσκόπιος. ἐν ἐρειπίοις δὲ μάλιστα καὶ περὶ τὰς πόλεις φύεται. συλλέγεται δὲ ὁ ὀπὸς καὶ ὁ καρπὸς, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων. δύναμιν ἔχων τὴν αὐτὴν τοῖς προτέροις, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐπιτεταμένην. F G

V. φύλλοις.

ĉte lepidio, caſeóque contuſo. Sed & radix drachmæ pondere hydromeliti inſperſa potáque, per aluum purgat. Decocta eadem cum aceto, dentium doloribus auxiliatur, ſiquidem ea colluantur.

De Tithymalo fœmina.

Fœmina, quam myrſiniten aut caryiten vocarunt, ſimilis ſuapte natura daphnoidi: foliis myrti, ſed maioribus ac firmis, in ſummitate acutis, atque etiam aculeatis. Sarmenta mittit ab radice dodrantalia, fructúmque profert alternis annis nuci ſimilem, qui quidem leniter linguam mordet. Naſcitur & hic in aſperis. Succus lacteus, radix, ſemen & folia conſimilem antedicto ſortiuntur facultatem. Sed ille ad citandas vomitiones hoc ipſo efficacior.

De Paralio.

Tertij generis tithymalus Paralios vocatur, quem aliqui tithymalida aut mecona appellauere. Naſcitur in maritimis, ramis palmum altis, erectis, ſubrubentibus, quinis ſeníſve à radice exeuntibus: circa quos folia ſerie quadam digeſta, eáque parua, quadantenus anguſta, oblonga, & lini foliis ſimilia: capite in cacumine orbiculato, in quo ſemen erui ſimile, varium, flores albi. Frutex totus cum radice lacteo ſucco turget. Idem huius qui antedictorum vſus, ſimilitérque reponitur.

De Helioſcopio.

Qui Helioſcopius dicitur, folijs eſt portulacæ, attamen tenuioribus rotundioribúſque, ramulis ab radice quaternis aut quinis, dodrantali altitudine, tenuibus ac rubentibus, lactei ſucci copioſi plenis, capite anethi: ſemine velut inter folia locato. Comam cum ſole circumagit, ideóque Helioſcopij nomen accepit. Cæterùm in ruderibus potiſſimùm & circa oppida naſcitur. Colligitur ſemen ſuccúſque, vt & aliorum: nam & eædem quæ ſuperioribus vires, non tamen vſqueadeo validæ.

De Cyparißia.

Cyparissias caulem profert dodrantalem, aut etiam altiorem, subrubrum: ex quo folia pini similitudine pullulant, molliora tamen tenuioraq;: atque in totum nuper nascentem pinum æmulatur, vnde & cognomen traxit. Candido & hic succo refertus est, eique vis eadem, quæ superioribus.

De nascente in petris tithymalo, Dendroide nominato.

Qui verò in petris nascitur, Dendroides, quasi arborescens, cognominatus, foliosus est in cacumine, densámq; spargit comam, succo lacteo prægnans, subrubẽtibus ramis, folijs circum ipsa myrti tenuioris, semine characiæ. Eiusdem est effectus, cuius & antedicti, similiq; modo reconditur.

De Platyphyllo, seu latifolio.

Platyphyllos verbasco similis est. Radix succus & folia aquas per inferna trahunt. Pisces necat tusus aquaq; dilutus: id quod & antè memorata tithymalorum genera præstant.

De Pityusa. Cap. CLXVI.

PITYVSA, quam alij clema, alij crambion, alij paralion, alij denique canopicon vocant, à cyparissia tithymalo specie differre existimatur, ideoq; etiam in tithymali genere connumeratur. Caulem profert cubito altiorẽ, crebris geniculis interseptũ, foliolis acutis ac tenuibus circundatum, pini folia imitãtibus: flores exiguos penè purpureos: semen latum instar lẽticulæ: radicem candidam, crassam, lacteo succo refertam: quibusdã in locis frutex hic prægrãdis inuenitur. Purgat per inferna radix, drachmis duabus data in aqua mulsa: semẽ verò, drachma vna. At succi farina excepti cochlearium in catapotio datur; foliorum denique modus, drachmæ tres.

De Lathyride. Cap. CLXVII.

LATHYRIS, quam & aliqui tithymalon appellant, eámque tithymalorum numero ascribũt, caulẽ emittit cubiti altitudine & digiti crassitudine, inanem. Sunt porrò in ipsius cacumine alæ, & folia quidem in caule oblõga, amygdalinis

A Περὶ Κυπαρισσίου.

Ὁ δὲ Κυπαρισσίας, καυλὸν μὲν ἀνίησι σπιθαμιαῖον, ἢ καὶ μείζονα, ὑπέρυθρον ἐξ οὗ βεβλάστηκε τὰ φύλλα τοῖς τῆς πίτυος ὅμοια, τρυφερώτερα μέν τοι καὶ λεπτότερα· καὶ καθόλου ἔοικε πίτυϊ ἀρτιφυεῖ· ὅθεν καὶ ὠνόμασται. πεπλήρωται δὲ καὶ οὗτος V. add. καλάμου; V. non habet.

B ὀποῦ λευκοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν τοῖς πρὸ αὐτοῦ.

Περὶ τοῦ ἐν ταῖς πέτραις φυομένου. V. δενδρίτου.

Ὁ δὲ ἐν ταῖς πέτραις φυόμενος, δενδροειδὴς δὲ καλούμενος, ἀμφιλαφὴς ἄνωθεν καὶ πολύκομος, ὀποῦ μεστὸς, ὑπέρυθρος τοὺς κλάδους· περὶ οὓς τὰ φύλλα μυρσίνῃ λε- Al. κλωνοὺς. [uncertain]

C πτῇ προσεοικότα· καρπὸς δὲ ὅμοιος τῷ τοῦ χαρακίου. παραπλησίως δὲ καὶ οὗτος ἀποτίθεται, καὶ ἐνεργεῖ ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. Al. ἀναιρεῖται. [uncertain]

Περὶ Πλατυφύλλου.

Ὁ δὲ πλατύφυλλος φλόμῳ ἔοικε. καὶ αὐτοῦ δὲ ἡ ῥίζα καὶ ὁ ὀπὸς καὶ τὰ φύλλα, ἄγει ὑδατώδη κατὰ κοιλίαν· ἀποκτείνει δὲ καὶ

D τοὺς ἰχθύας, κοπεὶς καὶ διεθεὶς τῷ ὕδατι· καὶ οἱ προαναγεγραμμένοι δὲ τὸ αὐτὸ δρῶσι.

Περὶ Πιτυούσης. Κεφ. ρξϛ'.

ΠΙΤΥΟΥΣΑ, οἱ δὲ, κλῆμα, οἱ δὲ, κραμβίον, οἱ δὲ, πάραλιον, οἱ δὲ, κανωπικὸν καλοῦσιν. εἴδει δοκεῖ διαφέρειν τοῦ κυπαρισσίου τιθυμάλου· ὅθεν καὶ εἶδος ἐν αὐτοῖς κα- Ald. add. δὲ

E ταριθμεῖται. ἀνίησι δὲ καυλὸν πήχεως μείζονα, πολυγόνατον, φυλλαρίοις ὀξέσι λεπτοῖς κατειλημμένον, ἐμφερέσι τοῖς τῆς πίτυος· ἄνθη μικρὰ, ὡσεὶ πορφυρᾶ· καρπὸν δὲ πλατὺν, ὡς φακόν· ῥίζαν λευκὴν, παχεῖαν, ὀποῦ μεστήν. εὑρίσκεται δὲ κατὰ τόπους σφόδρα εὐμεγέθης ὁ θάμνος. Καθαίρει δὲ κάτω ἡ Lacuna legit in v. cod. ἄνθη μικρὰ, λευκὰ, ὡς διαπόρφυρα. [uncertain]

F μὲν ῥίζα, < β'. ὁλκῇ δοθεῖσα σὺν μελικράτῳ· τοῦ δὲ καρποῦ α'. τοῦ δὲ ὀποῦ ὅσον V. caret.

κοχλιάριον, ἐν καταποτίῳ ἀναληφθέντος ἀλεύρῳ· τῶν δὲ φύλλων, ὁλκαὶ γ'.

Περὶ Λαθυρίδος. Κεφ. ρξζ'.

ΛΑΘΥΡΙΣ, οἱ δὲ, [καὶ ταύτην] τιθύμαλον καλοῦσι καταριθμοῦνταί τινες V. caret.

G καὶ αὐτὴν ἐν τοῖς τιθυμάλοις. καυλὸν ἀνίησι πήχεως τὸ ὕψος, κενὸν, πάχος δακτύλου· ἐπ' ἄκρου δὲ αὐτοῦ, μασχάλαι· φύλλα δὲ τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ καυλοῦ, ἐπιμήκη, ὅμοια

A τοῖς τῆς ἀμυγδαλῆς, πλατύτερα δὲ καὶ λειότερα. τὰ δὲ ἐπ' ἄκρων τῶν κλωνίων, μικρότερα, ὥσπερ ἀριστολοχίας ἢ κισσοῦ τῆς ἐπιμήκους. καρπὸν δὲ ἔχει ἐπ' ἄκρων τῶν κλάδων τρίχωρον, περιφερῆ ὥσπερ κάππαριν, ἐν ᾧ τρία σπέρματα διειργόμενα ἐλύτροις ἀπ' ἀλλήλων, B περιφερῆ, μείζονα ὀρόβων· λεπισθέντα δὲ, λευκὰ καὶ γλυκέα ἐν τῇ γεύσει. ῥίζα λεπτὴ καὶ λευκὴ ἄχρηστος. ὅλος δὲ ὁ θάμνος ὀποῦ μεστὸς ὥσπερ τιθύμαλος. Δύναμιν δὲ ἔχει καθαρτικὴν κοιλίας τὰ σπέρματα, ὅσον ζ' ἢ η' τὸν ἀριθμὸν λαμβανόμενα ἐν καταποτίῳ, ἢ ἐσθιόμενα καὶ C καταπινόμενα [μετὰ ἰσχάδων ἢ φοινίκων,] ὕδατος ψυχροῦ ἐπιρροφουμένου. ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὕδωρ. καὶ ὁ ὀπὸς ἀναληφθεὶς ὥσπερ ὁ τοῦ τιθυμάλου, τὸ αὐτὸ ποιεῖ. συνέψεται δὲ καὶ ὄρνιθι ἢ λαχάνοις τὰ φύλλα πρὸς τὴν αὐτὴν ἐνέργειαν.

V. caret. Ald. Lac. ex v. cod. καὶ λεπτότερα Ald. μακρότερα, atque ita Marc. & Corn. V. quidam τρίχωρον. V. ἐρυθρά. Sic Lac. ex vet. cod. V. caret.

Περὶ Πέπλου. Κεφ. ρξη'.

D ΠΕΠΛΟΣ, οἱ δὲ, συκῆν, οἱ δὲ, μήκωνα ἀφρώδη καλοῦσι, θαμνίσκος ἐστὶν ὀποῦ λευκοῦ μεστὸς, ἔχων φύλλον μικρὸν, ὅμοιον πηγάνῳ, πλατύτερον δέ· ἡ δὲ σύμπασα κόμη ὡς σπιθαμῆς, περιφερὴς, ἐκκεχυμένη ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ὑπὸ τοῖς φύλλοις καρπὸς μικρὸς, στρογγύλος, ἥττων τῆς E λευκῆς μήκωνος· πολύχρηστος δὲ ἡ πόα, ῥίζαν ἔχουσα μίαν ἄχρηστον, ἀφ' ἧς ὅλος ὁ θάμνος πέφυκε· γεννᾶται δὲ ἐν κήποις καὶ ἀμπελῶσι. Συνάγεται ἐν πυραμητῷ ξηραινομένη ἐν σκιᾷ, καὶ συνεχῶς στρεφομένη. ἀποτίθεται δὲ ὁ καρπὸς κοπεὶς καὶ ἀποβρασθείς. ἄγει δὲ φλέγμα καὶ χολὴν ὀ- F ξυβάφου πλῆθος, μετὰ ὑδρομέλιτος κοτύλης πινόμενος· καὶ ἐν προσοψήμασι δὲ μιγνύμενος, ταράσσει τὴν κοιλίαν. ταριχεύεται δὲ εἰς ἁλμαίας.

Lac. legit in vet. cod. ἐπὶ τοῖς φύλλοις. Haec omnia vet. cod. peplidi tribuit. V. αὐτὸς. Vulg. exempl. κυάθου.

Περὶ Πεπλίδος. Κεφ. ρξθ'.

ΠΕΠΛΙΣ, οἱ δὲ, ἀνδράχνην ἀγρίαν, Ἱπποκράτης δὲ πέπλιον καλεῖ· φύ- G εται μάλιστα ἐν παραθαλασσίοις τόποις, θάμνος ἀμφιλαφὴς, ὀποῦ μεστὸς λευκοῦ· φύλλα ἔχων ὅμοια τῇ κηπαίᾳ ἀνδράχνῃ, περιφερῆ δὲ καὶ ἐκ τῶν κάτω ἔχοντα

V. κάτωθεν

proxima, sed latiora & læuiora: quæ verò in summis exeunt ramulis, minora conspiciũtur, aristolochiæ aut hederæ oblongæ figura. In summis autem surculis fructum gerit triplici loculamento distinctum, rotundum ceu capparim: in quo tria sunt minuta semina incursantibus tuniculis inter se discreta, eruis maiora, quæque decorticata candida sunt, & gustu dulcia. Radix tenuis & candida, nullius vsus: totus verò frutex lacteo succo turget, vti tithymalus. Aluum purgant grana septé octóve in catapotio sumpta, vel esitata, & cum caricis palmulísve deuorata: sed aqua frigida posteà sorbeatur. Trahũt autem pituitam, bilem & aquas. Succus tithymalini modo exceptus, eundem effectum præbet. Cum gallinaceo etiam aut oleribus folia decoquuntur in eosdem vsus.

De Peplo. Cap. CLXVIII.

PEPLON, alij sycen, alij papauer spumeum appellãt: exiguus frutex est, lactei succi plenus, folio paruo ceu rutæ, at latiore: vniuersa coma ferè dodrantali, rotunda, humi sparsa: semine sub folijs paruo, rotundo, minore quàm candidi papaueris. Herba multiplicis est vsus, at radicem habet vnicam, eámque superuacuam, è qua totus frutex erumpit. Nascitur in hortis ac inter vites. Colligitur messibus, ac siccatur in vmbra, crebróque versatur. Semen verò tusum repurgatúmque reconditur. Bilis ac pituita detrahitur, acetabulo eius in hydromelitis hemina poto: obsonijs admistum, conturbat aluum. Muria quoque conditur, itáque asseruatur.

De Peplide. Cap. CLXIX.

PEPLIS, quam vocant aliqui syluestrem portulacam, Hippocrates peplion, in maritimis maximè nascitur. Frutex verò est ramulos quoquouersum expandens, & candidi succi plenus, folijs hortensis portulacæ, rotundis, & infernè

vel in latitudinem sese diffundens

rubentibus: ſemine ſub folijs rotundo, ceu pepli, feruente guſtu: radice tenui, ſingulari ac ſuperuacua. Colligi, reponi, darique vti peplus, itidémque condiri ſolet: ac eaſdem quoque vires habet.

De Chamæſyce. Cap. CLXX.

CHAMÆSYCE, quã aliqui Sycen nominant, ramos emittit quaternûm digitorum, per terram ſtratos, teretes, lactei ſucci plenos: folia létis figura, peplo ſimilia, parua, tenuia ac terrę inhærentia: ſemẽ ſub folijs rotundum, ceu pepli: radicem tenuẽ ac ſuperuacuam: ſed neque florem, neque caulem promit. Rami ex vino triti & in peſſo appoſiti, vuluę dolores ſedant: œdemata verò, péſiles verrucas & myrmecias illiti tollunt. Elixi autem ſi comedantur, aluum ſoluũt. Sed & eorundem ſuccus ſimili effectu prodeſt: prætereaq; illitus, aduerſus ſcorpionis ictum auxiliatur. Valet & cõtra oculorum hebetem aciem, itemq; caliginẽ, incipientes ſuffuſiones, cicatrices ac nubeculas, cũ melle inunctus. Cæterùm in petroſis aridiſque naſcitur.

De Scammonia. Cap. CLXXI.

SCAMMONIA ramos ab vna radice multos profert, ternûm cubitorum, pingues & quadantenus hirſutos: folijs itidẽ hirſutis, helxinę (ciſſampeli) aut hederæ ſimilib⁹, ſed mollioribus ac triangulis: floribus albis, rotundis, in modum calathorum concauis & graueolẽtibus: radice prælonga, craſſitudine brachiali, candida & grauis odoris, lacteiq; ſucci plena, qui quidẽ legitur hunc in modũ: capite exempto radix ita cultro incauatur, vt excauatio ſenſim à latiore orbe in acutum deſinat, proindéq; in id cauũ confluit ſuccus, qui conchis demum excipitur. Alij poſtquam ſcrobes in terra concamerato ſinu effoderunt, iuglandum folia inſternunt, in quæ radicis inciſæ ſuccus diffundatur, eúmq; inibi ſiccatũ tandẽ auferunt. Bonitate præſtat qui pellucidus eſt ac leuis, rarus & colore glutini taurino ſimilis, rimulis fiſtulíſve tenuibus, atque fungoſus, qualis ſcilicet ex Myſia regione Aſiæ

A ἐνερευθές· καὶ ὁ καρπὸς δὲ στρογγύλος ὑποκάτω τῶν φύλλων, ὥσπερ τοῦ πέπλου, πυρώδης τῇ γεύσει. ῥίζα λεπτή, μία, ἄχρηστος. συλλέγεται δὲ καὶ ἀποτίθεται, καὶ δίδοται ὥσπερ ὁ πέπλος, καὶ ταριχεύεται. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτήν. Quidam manuſcriptus addit, πλὴν δριμυτέραν.

Περὶ Χαμαισύκης. Κεφ. ρο'.

B ΧΑΜΑΙΣΥΚΗΝ, οἱ δὲ, συκὴν καλοῦσι, κλῶνας ἀνίησι τετραδακτύλους, ἐπὶ γῆς ἐρριμμένους, περιφερεῖς, ὀποῦ μεστούς· φύλλα φακοειδῆ, τῷ πέπλῳ ὅμοια, μικρά, λεπτά, πρὸς τῇ γῇ· καρπὸς δὲ ὑπὸ τοῖς φύλλοις στρογγύλος, ὡς πέπλου· οὔτε δὲ ἄνθος, οὔτε καυλὸν ἔχει· ῥίζαν λεπτὴν καὶ C ἄχρηστον. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν οἱ κλῶνες λεανθέντες σὺν οἴνῳ, τὰς περὶ μήτραν ὀδύνας παύειν, ἀλλὰ πεσσοῦ προστεθέντες· καταπλασσόμενοι δὲ, οἰδήματα καὶ ἀκροχορδόνας καὶ μυρμηκίας αἴρουσιν· ἑφθοὶ δὲ ἐσθιόμενοι, κοιλίας ἐκλύουσι. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ ὀπὸς τὰ αὐτὰ δρᾷ. καὶ κατα- D χριόμενος, σκορπίου πληγῇ βοηθεῖ· ἁρμόζει καὶ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ ἀχλύν, καὶ ἀρχομένας ὑποχύσεις, οὐλάς, νεφέλια, σὺν μέλιτι ἐγχριόμενος. φύεται ἐν πετρώδεσι καὶ αὐχμηροῖς τόποις.

Περὶ Σκαμμωνίας. Κεφ. ροα'.

ΣΚΑΜΜΩΝΙΑ κλῶνας ἀνίησι πολλούς, E ἀπὸ μιᾶς ῥίζης τριπήχεις, λιπαρούς, ἐμφαίνοντάς τι *δασύτητος· καὶ τὰ φύλλα δὲ δασέα, ὅμοια ἑλξίνῃ ἢ κιττῷ, μαλακώτερα μέντοι καὶ τριγωνοειδῆ· ἄνθη λευκά, περιφερῆ, κοῖλα ὡς * καλάθοι, βαρύοσμα· ῥίζα δὲ *εὐμήκης, παχεῖα ὅσον βραχίων, λευκή, βαρύοσμος, ὀποῦ μεστή. F Συλλέγεται δὲ ὁ ὀπός, τῆς κεφαλῆς ἀπὸ τῆς ῥίζης ἀφαιρουμένης, καὶ *θολοειδῶς τεμνομένης εἰς κοιλότητα. συρρεῖ γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ ὀπός, καὶ οὕτως ἀναλαμβάνεται εἰς κόγχας. ἔνιοι δὲ τὴν γῆν ὀρύξαντες *θολοειδῶς, καρύας φύλλα ὑποθέντες, καταχέουσι τὸν ὀπόν, καὶ οὕτω ξηρανθέντα ἀναιροῦν- G ται. ἔστι δὲ καλὸς ὁ διαυγὴς καὶ κοῦφος, ἀραιός, ταυροκολλώδης τὴν χρόαν, *σήραγγας ἔχων λεπτάς, *σφογγώδης. τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ ἐκ Μυσίας τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν

Orib. τριῶν ἢ τεσσάρας.
V. add. ἢ τετραπήχεις. Sic & Orib.
V. quidã καλαμίσκοι.
Orib. ὑπομήκης
V. [illegible]
Add. Lacuna ex v. cod. καὶ τὴν ῥίζαν κόψαντες θολοειδῶς. Orib. θολοειδῶς, i. more turris instar.
V. ῥοαί.
V. ξηρὰς ἔχων λεπίδας.
Forte σπογγώδης

Lac. legit in vet. cod. γλυκαίνεσθαι

Lac. legit ex v. cod. μετὰ πισσάνης σησάμου, ἢ τίνος ἄλλου σπέρματος λαμβανόμενοι.

Goup. in altero cod. ἁλὸς, sed vulgatam lectionem meliorem censet.

χρωματιζόμενος. μὴ προσέχειν δὲ μόνον τῷ λευκαίνεσθαι αὐτὸν κατὰ τὴν τῆς γλώττης θίξιν, (τοῦτο γὰρ γίνεται καὶ παραμιχθέντος αὐτῷ ὀποῦ τιθυμάλλου.) μᾶλλον δὲ τοῖς προειρημένοις. καὶ τῷ μὴ λίαν πυροῦν τὴν γλῶσσαν, ὅπερ γίνεται τιθυμάλλου μιχθέντος. ὁ δὲ Συριακὸς καὶ ὁ ἐν Ἰουδαίᾳ γινόμενος, χείριστοι, βαρεῖς, πυκνοί, δολούμενοι τιθυμάλλῳ καὶ ὀροβίνῳ ἀλεύρῳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ ὀπὸς ληφθεὶς σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι πλῆθος < ἢ τετρωβόλου, καθαίρειν κάτω χολὴν καὶ φλέγμα· εἰς δὲ τὸ λῦσαι τὴν κοιλίαν, ἀρκέσουσιν ὀβολοὶ β΄. μετὰ σησάμου ἢ τινὸς ἄλλου σπέρματος λαμβανόμενοι. δίδοται καὶ πρὸς ἐνεργεστέραν κάθαρσιν τοῦ μὲν ὀποῦ τριώβολον, ἐλλεβόρου δὲ μέλανος ὀβολοὶ β΄. καὶ ἀλόης < α΄. σκευάζονται δὲ καὶ ἅλες καθαρτικοί, πρὸς κυάθοις ς΄. τῶν ἁλῶν, ὁλκῶν κ΄. τῆς σκαμμωνίας τοῦ ὀποῦ μιγνυμένου. λαμβάνεται δὲ πρὸς δύναμιν τὸ μὲν τέλειον, τρία κοχλιάρια· μέσον δέ, β΄· τὸ δὲ ἐλάχιστον, α΄. καθαίρει δὲ καὶ τῆς ῥίζης < α΄. ἢ β΄. σὺν οἷς εἴρηται. ἔνιοι δὲ ἀφέψοντες αὐτὴν, πίνουσι. συνεψηθεῖσα δὲ ὄξει καὶ λειανθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κριθίνου, ἰσχιαδικῶν ἐστὶ κατάπλασμα. ὁ δὲ ὀπὸς προστιθέμενος ἐν ἐρίῳ τῇ μήτρᾳ, ἔμβρυα φθείρει· διαφορεῖ δὲ καὶ φύματα, σὺν μέλιτι ἢ ἐλαίῳ καταχριόμενος· ἑψηθεὶς δὲ ἐν ὄξει καὶ καταχρισθεὶς, λέπρας ἐξάγει· κεφαλαλγίας τε χρονίας ἐστὶν ἐπίβρεγμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ.

Περὶ Χαμελαίας. Κεφ. ροβ΄.

Χαμελαία, οἱ δὲ, πυρὸς ἄχνη ἢ ἄκνηστος, οἱ δὲ, κόκκος Κνίδιος· κλῶνας μὲν ἔχει σπιθαμιαίους· ὁ δὲ θάμνος φρυγανώδης· φύλλα ἔχει ἐλαίᾳ παραπλήσια, λεπτότερα δὲ καὶ πυκνά, καὶ πικρά, δάκνοντα τὴν γεῦσιν, καὶ χαράττοντα τὴν ἀρτηρίαν. Ταύτης τὰ φύλλα κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν, μάλιστα ἐν καταποτίῳ λαμβανόμενα· μιγνυμένου διπλασίονος ἀψινθίου πρὸς ἓν μέρος τῆς χαμελαίας. ἀναλαμβάνεται δὲ ὕδατι ἢ μέλιτι εἰς καταπότιον

deportatur. Neq; verò in probatione animaduertere solùm par est, vtrú linguæ tactu albescat:(hoc enim euenit etiam admisto tithymali succo) sed longè magis anteà commemoratis attendendum est: itemq; si non vehementer linguam excalfaciat exurátve: id quod & misti tithymali argumentum est. Natione autē Syriacus & Iudaicus deterrimi habētur, graues, densi, erui farina & tithymalo adulterati. Succus drachmæ vnius aut quaternûm oboloru pondere haustus ex aqua pura aut mulsa, per inferna bilem pituitámque extrahit. Soluendæ alui gratia, binos obolos cum sesama alióve semine sumpsisse sat est. Efficacioris etiam purgationis causa dantur succi tres oboli, cum veratri nigri duobus, & aloës drachma vna. Fiunt & purgatorij sales, drachmis viginti succi scammoniæ in senos salis cyathos adiectis. Horum modus proportione virium : integer quidē, cochlearia tria: medius, duo: minimus, vnum. Purgat & radicis drachma vna aut altera cum iis quę retulimus. Ipsius quoque decoctum nonnulli ebibunt. Ex eadē decocta in aceto cōtritáque cú hordeacea farina, cataplasma fit ischiadicis vtile. Succus autē vuluę appositus in lana, partus enecat: tubercula quoq; discutit, cú melle oleóve perúctus. Eodē decocto in aceto illitę leprę auferuntur. Sed & eodem caput contra diuturnum dolorem ex aceto & rosaceo irrigatur.

Pl. vngitur

De Chamelaa. Cap. CLXXII.

CHAMELÆA, quá alij pyros achnen seu acneston, alij coccon Cnidion appellant, frutex est è cremiorum genere, ramis dodrantalibus, folijs oleæ similitudinem habentibus, at tenuioribus, densis & amaris, quæ gustata linguam mordent & arteriam abradunt. Huius folia per inferna pituitam bilémque detrahunt, maximéque si in catapotio assumantur. Vni siquidem chamelææ parti duplum absinthij adiicitur, ex hísque aqua aut melle exceptis catapotia fingūtur:

Al. ὑδρομέλιτι εἰς

& ea

& ea quidem in ventre non liquescunt conficiunturve: sed prout deuorata fuerint, ita per aluum eguntur. Cæterùm folijs tritis melléque exceptis vlcera sordida crustosaque purgantur.

De Thymelæa. Cap. CLXXIII.

ETHYMELÆA, quam aliqui chamelæá, alij pyrosáchnen seu cnestron aut cneoron vocant, granum Gnidium, quod ipsius semé est, colligitur. Hoc EVboenses Ætolium, Syri Apolinum, alij Linum vocant, quoniam frutex suapte natura satiui lini similitudinem referat. Virgas edit speciosas, numerosas, tenues, ac fermè binûm cubitorum altitudine: folijs chamelææ, sed angustioribus & pinguioribus, quæ inter mandendum quadantenus viscosa & glutinosa percipiuntur: floribus candidis, ac inter ipsos fructu ceu myrti paruo, rotundo, inter initia quidem viridi, tandem verò rubente: cuius inuolucrum durum ac nigrum est, medulla autem alba. Per inferna bilem, pituitam aquasque detrahit viginti granorum pars hæc interna bibita, verùm fauces adurit: atque ideò cum farina polentáve, aut in vuæ acino dari debet, aut cocto melle obducta deuorari. Quibus autem ægrè sudores eliciuntur, eadem trita cum nitro & aceto inungitur. At folia, quæ peculiariter Cneoron appellantur, per messes colligi debent, & siccata in vmbra recondi. Sed si cui exhibere placet, priùs ea tundere, ac ipsorum quoque fibras eximere conuenit. Vino diluto inspersa, acetabuli modo aquosa detrahunt: sed moderatiùs purgant, admista lenti coctæ & contritis oleribus. Eadem trita vuæ acerbæ succo excipiuntur, & in pastillos coacta reponuntur. Herba stomacho infesta: partus subdita necat. Nascitur in montosis & asperis. Hallucinantur porrò qui granum Gnidium Chamelææ fructum esse existimant, decepti quadam foliorum similitudine.

De Sambuco. Cap. CLXXIIII.

SAMBVCI duo genera: ac vnum quidé in arboré assurgit, surculos spargés arúdinaceos, teretes, quadátenus cauos, cádicátes, prælógos: folia terna quaternáve ex interuallis

A ἔστι δὲ ἄπεπτα· διαχωρεῖται γὰρ ὅσα λαμβάνεται. ἀναλαμβανόμενα λεῖα τὰ φύλλα μετὰ μέλιτος, ἀνακαθαίρει τὰ ῥυπαρὰ ἕλκη καὶ ἐσχαρωμένα. [Ald. & Bas. V. ἄπεπτα. V. διαχωρεῖ γὰρ ὅσα λαμβ.]

Περὶ Θυμελαίας. Κεφ. ρογ'.

ΘΥΜΕΛΑΙΑ, οἱ δὲ, χαμέλαιαν, οἱ δὲ, πυρὸς ἄχνην, ἢ * κνέστρον ἢ κνέωρον καλοῦσιν. ἐκ ταύτης ὁ Κνίδιος κόκκος καρπὸς ὢν συλλέγεται. οἱ ΕΥβοεῖς μὲν ΑΙτώλιον· Σύροι δὲ Ἀπόλινον καλοῦσιν, οἱ δὲ, Λῖνον, διὰ τὸ εἶναι τὸν σπαρτὸν λίνῳ θάμνον τῇ φύσει παρόμοιον. [Ista inserit v. codex.] ῥάβδους δὲ ἀνίησι καλὰς καὶ πολλὰς, * λεπτὰς, ὅσον διπήχεις· [Hanc vocem addit v. cod.] τὰ δὲ φύλλα χαμελαίᾳ ὅμοια, πλὴν στενώτερα καὶ λιπαρώτερα, ὑπόγλισχρα ἐν τῷ διαμασᾶσθαι, καὶ κολλώδη· ἄνθη λευκά· καὶ μεταξὺ * αὐτῶν ὁ καρπὸς, ὡς μύρτον μικρὸς, στρογγύλος, ἐν ἀρχῇ μὲν χλωρὸς, αὖθις δὲ ἐρυθρός· τὸ δὲ περικάρπιον σκληρὸν καὶ μέλαν, τὸ δ' ἐντὸς, λευκόν. ὅσπερ καθαίρει κάτω χολὴν καὶ φλέγμα καὶ ὕδωρ, ὅσον κ'. κόκκοι τὸ ἐντὸς ποθέν· καίει δὲ τὴν φάρυγγα. διὸ μετὰ ἀλεύρου ἢ ἀλφίτου δοτέον, ἢ ἐν ῥαγὶ σταφυλῆς, ἢ μέλιτι ἑφθῷ περιειλημμένον καταπιεῖν. συγχρίεται δὲ καὶ τοῖς δυσιδρώτοις, λεῖον μετὰ νίτρου καὶ ὄξους. τὰ δὲ φύλλα, ἅπερ ἰδίως καλεῖται κνέωρον, συλλέγεσθαι δεῖ περὶ τὸν πυραμητὸν, καὶ ἀποτίθεσθαι ξηράναντας ἐν σκιᾷ. διδόντας δὲ δεῖ κόπτειν, καὶ ἀφαιρεῖν τὰς ἐν αὐτοῖς ἶνας. καθαίρει δὲ * ἐπιπλασσόμενον ὅσον ὀξυβάφου πλῆθος μετὰ κράματος, ἄγον ὑδατώδη· μετριωτέραν δὲ ποιεῖ τὴν κάθαρσιν μιχθὲν ἑφθῇ φακῇ καὶ λαχάνοις πεπτοῖς. [Sunt qui legant [illegible]. Plerique [illegible] videntur legisse.] ἀποτίθεται δὲ λεῖα ἀναληφθέντα ὄμφακος χυλῷ εἰς ἀρτίσκους. ἔστι δὲ κακοστόμαχος ἡ βοτάνη· προστεθεῖσα δὲ, ἔμβρυα κτείνει. φύεται ἐν ὀρεινοῖς καὶ τραχέσι τόποις. Πλανῶνται δὲ νομίζοντες τὸν Κνίδιον κόκκον τῆς χαμελαίας εἶναι καρπὸν, ἀπατώμενοι διὰ τὸ τῶν φύλλων ὁμοειδές.

Περὶ Ακτῆς. Κεφ. ροδ'.

ΑΚΤΗ διοττή ἐστιν· ἡ μὲν γάρ τις ἐστὶ δενδρώδης, κλάδους καλαμοειδεῖς ἔχουσα, στρογγύλους, ὑποκοίλους, * ὑπολεύκους, εὐμήκεις· τὰ φύλλα γ' ἢ δ'. ἐκ διαστημάτων [V. [illegible]] [illegible]

περὶ τὴν ῥάβδον, καρύᾳ βασιλικῇ ὅμοια, A
βαρύοσμά τε καὶ τμητικώτερα· ἐπ᾽ ἄκρων δὲ τῶν κλάδων ἢ τῶν καυλῶν, σκιάδια περιφερῆ, ἔχοντα ἄνθη λευκά· καρπὸν δὲ ἐοικότα τερμίνθῳ, ἐν τῷ μέλανι ὑποπόρφυρον, βοτρυώδη, πολύχυλον, οἰνώδη.

Lac. ex v. c. βαρύοσμα δὲ καὶ πικρότερα. Cor. πικρότερα. Or. μακρότερα.

Al. τερμίνθῳ & v. κορύμβῳ. V. βοτρυοειδῆ. V. addit καὶ ὅλως αὐτοδυνάμει καὶ φαρμακώδη.

Περὶ Χαμαιάκτης. Κεφ. ροέ. B

Τὸ δὲ ἕτερον αὐτῆς, χαμαιάκτη καλεῖται· αὕτη χαμαιπετὴς οὖσα, ἐλάσσων ἐστὶ καὶ βοτανωδεστέρα, καυλὸν ἔχουσα τετράγωνον καὶ πολυγόνατον· τὰ δὲ φύλλα ἐκ διαστημάτων περὶ ἕκαστον γόνυ τετάρτα σωρευμένα, ὅμοια ἀμυγδαλῇ, κεχαραγμένα δὲ κύκλῳ καὶ μακρότερα, βαρύοσμα· σκιάδιον δὲ ἐπ᾽ ἄκρου ὅμοιον τῇ προειρημένῃ αὐτῆς ἔχουσα, καὶ ἄνθος καὶ καρπόν· ῥίζα δ᾽ ὕπεστι μακρά, δακτύλου πάχος. Δύναμις δὲ ἡ αὐτὴ ἀμφοτέραις καὶ χρῆσις, ξηραντική, ὑδραγωγός, κακοστόμαχος μέντοι· ἑψόμενα δὲ τὰ φύλλα ὡς λάχανα, καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν. καὶ οἱ καυλοὶ δὲ ἁπαλοὶ ἐν λοπάδι ἑφθέντες, τὰ αὐτὰ ποιοῦσιν. ἡ ῥίζα δὲ αὐτῆς ἀφεψηθεῖσα σὺν οἴνῳ καὶ διδομένη παρὰ τὴν δίαιταν, ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ· βοηθεῖ καὶ ἐχιοδήκτοις ὁμοίως πινομένη· ἀφεψηθεῖσα δὲ μεθ᾽ ὕδατος εἰς ἐγκάθισμα, μαλάσσει ὑστέραν καὶ ἀναστομοῖ, καὶ διορθοῦται τὰς περὶ αὐτὴν διαθέσεις. καὶ ὁ καρπὸς δὲ σὺν οἴνῳ ποθεὶς, τὰ αὐτὰ ποιεῖ· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐγχριόμενος· τὰ δὲ φύλλα πρόσφατα καὶ ἁπαλά, φλεγμονὰς πραΰνει μετ᾽ ἀλφίτων καταπλαττόμενα· ἐπὶ κατακαύμασιν ἁρμόζει καὶ κυνοδήκτοις, καταπλασσόμενα. κολλᾷ δὲ ὑποφορὰς, καὶ ποδαγρικοῖς βοηθεῖ, μετὰ στέατος ταυρείου ἢ τραγείου καταπλασσόμενα.

Additur aliâs, ψυκτική.

Lacuna add. ex v. cod. καὶ ἐσθιόμενα.

Ald. λεφθέντες

V. ὀφλεγμονὰς

Περὶ Πυκνοκόμου. Κεφ. ροϛ΄.

ΠΥΚΝΟΚΟΜΟΝ φύλλα ἔχει ὅμοια εὐζώμῳ, τραχέα δὲ καὶ παχέα καὶ δριμύτερα· καυλὸν τετράγωνον· ἄνθος δὲ τῷ τοῦ ὠκίμου ἐμφερές· καρπὸν δὲ, ὡς πράσιου· ῥίζαν μέλαιναν, στρογγύλην, ὠχράν, ὡς μικρὸν μῆλον, γεώδες ὄζουσαν· φύεται ἐν πετρώδεσι τόποις. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁ καρπὸς ποθεὶς ὅσον < α΄ πλῆθος, ταραχώδη τε καὶ ἐνύπνια ποιεῖν· διαφορεῖ δὲ καὶ οἰδήματα ἐπιπλαττόμενος σὺν ἀλφίτῳ, καὶ ἀκίδας

Al. addit. δ περὶ κόμου.

Lacuna addit ex v. cod. μακρότερα

Lac. ex v. c. πράσιου. Sic etiam Orib.

Al. μακρὸν, G

V. πτινά

circa virgas singulas exeunt, nucis iuglandis foliorũ similitudine, graueolentia, magísque incisa: in summis autem surculis cauliculísve vmbellæ sunt circinatæ rotunditatis, in quibus flores candidi, tandémque fructus terebinthino similis, ex nigro purpurascens, racemosus, succosus, vinosúsque.

De Chamaacte, seu humili sambuco.
Cap. CLXXV.

Alterum genus Ebulus, Græcis Chamæacte vocatur, ídque humile ac longè breuius, & ad genus herbaceũ propiùs accedens, caule quadrangulo, crebris distincto geniculis: foliis per interualla circa singula C genicula vtrinque expansis, iísque amygdalinis, at in ambitu serratis, longioribúsque & graui odore: in cacumine verò vmbella, flore ac fructu sambuci: radice nititur lõga, crassitudine digitali. Eadem vtrique vis & vsus, exiccans nimirum & aquas aluo detrahens: at stomachum offendunt. Folia olerum more cocta, D pituitam bilémque purgant. Sed & caules teneri in patinis cocti, eadẽ præstant. Radix in vino decocta & in cibis data, hydropicos adiuuat. Prodest & contra viperarum morsus, eodem pota modo. Decocta verò ex aqua ad insessum, vuluam emollit, eiúsque spiracula patefacit, ac ipsius denique vitia emendat. E Acini in vino poti, eundem præbent effectum: denigrant & capillos inuncti. At folia recentia molliáque illita ex polenta, inflãmationes mitigant: ambustis & canum morsibus illitu prosunt. Vlcera verò sinuosa glutinant, & iis qui podagra tentantur cum seuo taurino aut hircino illita prosunt.

F *De Pycnocomo. Cap. CLXXVI.*

PYCNOCOMON folia habet erucæ, sed aspera, crassa, acrioráque: caulẽ quadrangulũ, florẽ ocimi: semẽ marrubij: radicẽ nigrã, rotundã (intus) pallidam, exigui mali figura, terrã olentẽ. Nascitur in saxosis locis. Semen tumultuosa grauiaq; somnia facit, vna drachma potũ. Discutit & œdemata, impositũ cum polenta: necnon & spicula & adactos

Intus ochra gl.

corpori aculeos extrahit. Imposita quoque folia, tubercula furunculósque discutiunt. Cæterùm radix eius in aqua mulsa drachmarum duarũ pondere, aluum soluit & bilem exinanit.

A καὶ σκόλοπας ἐξάγει. καὶ τὰ φύλλα δὲ καταπλαττόμενα, φύματα καὶ δοθιῆνας διαφορεῖ. ἡ δὲ ῥίζα αὐτῆς, λυτικὴ κοιλίας καὶ κινητικὴ χολῆς, δίδοται < β΄. ἐν μελικράτῳ.

De Apio. Cap. CLXXVII.

APIOS, aliis ischas, aliis chamæbalanos, aliis montanus aut syluestris raphanus, alijs denique linozostis, ramulos duos siue tres in terra spargit, iunceos, tenues, rubentes & paululum à terra sese attollentes, foliis rutæ, oblongioribus tamen & angustioribus, herbaceis: semine paruo: radice hastulæ regiæ & ad pyri formam accedente, rotundiore tamen, lacteique succi plena, cortice extrà quidem nigro, intus verò candido. Superior pars eius assumpta, vomitione bilem pituitámque extrahit, inferior, per aluum. Tota verò sumpta, vtraque parte purgat. Liquorem si libet excipere, radices tundito, & crateri aquæ inditas agitato, ac liquorem qui supernatat penna collectum exiccato. Huius sesquiobolus potus, per superna infernáque purgat.

Περὶ Ἀπίου. Κεφ. ροζ΄.

ΑΠΙΟΣ, οἱ δὲ, *ἰσχάδα. οἱ δὲ, *χα-
B μαιβάλανος, *ὀρεινὴ ἢ ἀγρία, οἱ δὲ, — Forte, οἱ δὲ ῥάφανος ὀρεινή
λινόζωστις, κλωνία δύο ἢ τρία ἀπὸ γῆς ἀνίησι, σχοινώδη, λεπτὰ, *ἐρυθρὰ, μικρὸν — Al. ἐρυθρά
ὑπὲρ τῆς γῆς αἰρόμενα· φύλλα πηγάνῳ *ἐοικότα, ἐπιμηκέστερα μέντοι καὶ στενώτερα, — Cor. addit ἀγρία
*χλωρά· καρπὸς μικρός. ῥίζα *ἀσφοδέλῳ παραπλησία, καὶ πρὸς τὸ τῆς — V. caret. Al. ἀσφοδέλῳ seu ἀσφοδελίῳ.
C ἀπίου σχῆμα, στρογγυλωτέρα δὲ, μεστὴ ὀποῦ, *φλοιὸν ἔχουσα ἔξωθεν μέλανα, ἔνδοθεν δὲ, — V. φλοιὸν ἔχουσα λευκόν
λευκόν. Ταύτης τὸ μὲν *ἐνδόθεν μέρος — Al. ἄνωθεν
τῆς ῥίζης ληφθὲν, δι' ἐμέτων ἄγει χολὴν καὶ φλέγμα· τὸ δὲ πρὸς τῇ ῥίζῃ, κάτω καθαίρει· ὅλη δὲ ληφθεῖσα, ἀμφοτέρας τὰς καθάρσεις κινεῖ. ὀπίσαι δὲ βουληθεὶς,
D κόψας τὰς ῥίζας, καὶ βαλὼν εἰς κρατῆρα ὕδατος, συνταράσσων, καὶ τὸν ἐφιστάμενον ὀπὸν πτερῷ ἀναλέγων, *ξήραινε. τούτου — Βυζαντινοὶ ξήρα
τρία ἡμιωβόλια ποθέντα, ἄνω καὶ κάτω καθαίρει.

De Colocynthide.

Cap. CLXXVIII.

COLOCYNTHIS, aliis cucurbita syluestris, aliis amara cucurbitula, aliis cucurbita Alexandrina, sarmenta foliáque emittit per terram strata, satiui cucumeris similia, incisuris diuisa: fructum verò rotundum, mediocris pilæ similitudine, vehementer amarum: quem legere oportet, cùm cœperit ad pallidiorem colorem vergere. Fructus medulla purgandi vim habet, si eius quatuor oboli ex aqua mulsa sumantur: vel additis nitro & myrrha melle decocto excipiantur & in pilulas cogantur. Ipsæ verò pilæ arefactæ teruntur, & vtiliter infunduntur clysteribus ad coxendicum dolorem, paralysin & coli vitia: vt quæ pituitam, bilem, strigmentáque, interdum etiam cruẽta eliciant. Subditæ eędem, fœtus enecant. Quòd si quis vnà exẽpta medulla obducat luto,

Περὶ Κολοκυνθίδος.

Κεφ. ροη΄.

E ΚΟΛΟΚΥΝΘΙΣ, οἱ δὲ, κολόκυνθα *ἀγρία, οἱ δὲ, σικύα πικρὰ, οἱ δὲ, — Corn. ἄγριος, legendum suspicatur.
κολόκυνθα Ἀλεξανδρίνη, κλημάτια καὶ φύλλα ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς ἀνίησιν, ὅμοια τοῖς τοῦ ἡμέρου σικύου, ἐσχισμένα· καρπὸν δὲ περιφερῆ, ὅμοιον σφαίρᾳ μέσῃ, πικρὸν ἰσχυρῶς· ὃν δεῖ *συνάγειν, ἀρχόμε- — V. συνάγειν
F νον μεταβάλλειν ἐπὶ τὸ ὠχρότερον. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ μὲν ἐντεριώνη τοῦ καρποῦ καθαρτικήν, *τετρωβόλου πλῆθος μεθ' ὑ- — Al. τριωβόλου
δρομέλιτος λαμβανομένη· *σὺν νίτρῳ καὶ σμύρνῃ καὶ μέλιτι ἑφθῷ εἰς καταπότια. αὗται δὲ αἱ σφαῖραι ξηραὶ λεῖαι, ὠφελίμως μίγνυνται κλύσμασιν ἐπὶ ἰσχιαδικῶν, καὶ
G *παραλυτικῶν, καὶ κωλικῶν, ἄγουσαι — V. tantùm καὶ κωλικῶν ἄγ.
φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ξύσμα, ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ αἱματῶδες· ἔμβρυά τε φθείρουσι προστεθεῖσαι· ὀδονταλγίας τε διάκλυσμα, ἐάν τις ἐκκαθάρας αὐτὴν καὶ περιπλάσας πηλῷ,

V. caret. ἐναποζέσας τι * ἐν ὄξει ἢ νίτρῳ, δύναται διακλύζεσθαι. εἰ δέ τις ἐναφεψήσας μελικράτῳ ἢ καὶ γλυκεῖ, καὶ ἐξαιθριάσας δοίη πιεῖν, καθαίρει παχεῖς ἢ ξύσματα· ἐστὶ δὲ κακοστόμαχος λίαν. προστίθεται δὲ ἡ βάλανος ἐξ αὐτῆς, πρὸς κομιδὴν τῶν περιττωμάτων. καὶ χλωρᾶς δὲ αὐτῆς ὁ χυλὸς, ἐπὶ ἰσχιαδικῶν ἀνατριβόμενος ἁρμόζει.

Περὶ Ἐπιθύμου. Κεφ. ροθʹ.

V. ἄνθος θύμου σκληροῦ καὶ

ΕΠΙΘΥΜΟΝ * θύμου ἐστὶν ἄνθος τοῦ σκληροτέρου καὶ θύμβρᾳ ἐοικότος. ἔχει δὲ κεφάλια λεπτὰ, κοῦφα, * οὐραγοὺς ἔχοντα ὡς τρίχας. Πινόμενον δὲ σὺν μέλιτι, κάτω καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν μέλαιναν. ἰδίως ἁρμόζον ἐπὶ μελαγχολικῶν καὶ ἐμπνευματουμένων, ὀξυβάφου πλῆθος πρὸς ὁλκὴν < δʹ. σὺν μέλιτι καὶ ἁλσὶ, καὶ ὀλίγῳ ὄξει. γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Παμφυλίᾳ.

V. caret.

Περὶ Ἀλύπου. Κεφ. ρπʹ.

ΑΛΥΠΟΝ φρυγανῶδές ἐστι πόα, ὑπέρυθρος, * λεπτόκαρφος, λεπτόφυλλος, ἄνθους μαλακοῦ καὶ κούφου μεστὴ ὡς * ῥίζα τεύτλου λεπτὴ, μεστὴ ὀποῦ δριμέος· σπέρμα ὡς ἐπιθύμου. γεννᾶται δὲ ἐν τόποις παραθαλασσίοις, μάλιστα τοῖς τῆς Λιβύης τόποις πλεῖστον, καὶ ἄλλοις δὲ χωρίοις * πλείστη. Καθαίρει δὲ τὸ σπέρμα μέλαιναν χολὴν κάτω, λαμβανόμενον * τὸ ἴσον πλῆθος μετὰ ἁλῶν τοῦ ἐπιθύμου καὶ ὄξει· τὰ δὲ ἔντερα ἐλαφρῶς ἑλκοῖ.

Ald. πλατύκαρφος.

Orib. πλείστης. rectè.

Περὶ Ἐμπέτρου. Κεφ. ρπαʹ.

Empetri caput in quibusdam deest exemplaribus.

ΕΜΠΕΤΡΟΝ, οἱ δὲ, φακοειδὲς, ἐν παραλίοις καὶ ὀρεινοῖς φύεται, ἁλυκὸν τῇ γεύσει· τὸ δὲ προσγειότερον, πικρότερον. διδόμενον δὲ ἐν ζωμῷ ἢ ὑδρομέλιτι, καθαίρει φλέγμα καὶ χολὴν καὶ ὑδατώδη.

Περὶ Κληματίτιδος. Κεφ. ρπβʹ.

ΚΛΗΜΑΤΙΤΙΣ κλῆμα ἀνίησιν ὑπέρυθρον, λυγῶδες, φύλλον δριμὺ λίαν γευομένῳ καὶ ἑλκωτικόν· περιελίττεται δὲ τοῖς δένδροις ὡς σμίλαξ. Ταύτης ὁ καρπὸς λεῖος μετὰ ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεὶς, ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν. τὰ δὲ φύλλα καταπλασθέντα, λέπρας ἀφίστησι. ταριχεύεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρῶσιν.

A in eáque acetum ac nitrum ferue faciat, decocti ius illud dentium doloribus collutione proderit. Sin mulsa aut passum in eadem decoquatur & sub diuo refrigescat, potu crassum humorem strigmentaque alui detrahet: stomacho tamen supra modum aduersatur. Sed & subdita ex ea balano alui excrementa B euocantur. Virentis denique succus prodest coxendicum dolori, si infricetur.

De Epithymo. Cap. CLXXIX.

EPITHYMUM flos est thymi durioris & satureiæ similis: capitula autem habet tenuia ac leuia, caudas spargentia quasi capillaceas. Potum id cum melle, detrahit pituitam bi- C lémque atram per inferna, priuatim vtile melancholicis & inflatis acetabuli mensura ad quatuor drachmas, cũ melle, sale & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia & Pamphylia gignitur.

De Alypo. Cap. CLXXX.

ALYPUM herba est è cremiorum D genere, subrubra, gracilibus surculis, ac tenuibus foliis, flore molli ac leui plena: radice ceu betæ, tenui, acri, lacteo succo referta: semine ceu epithymi. Gignitur in maritimis, maximéque Libyæ, vberrima, quanquam & aliis quoque locis plurimis prouenit. Semen atram bilem per inferna purgat, si pondere E epithymo pari, additis aceto & sale, sumatur: verùm interanea leuiter exulcerat.

De Empetro. Cap. CLXXXI.

EMPETRON aliqui phacoides vocant. Nascitur in maritimis & montanis, salso gustu: quod verò propius terræ fuerit, amarius sentitur. Trahit pituitam, bilem & a- F quam, datum in iure aliquo, aut in hydromelite.

De Clematitide. Cap. CLXXXII.

CLEMATITIS sarmentum emittit subrubrum, & vitilium modo lentum: folium gustatu admodum acre & exulcerãs. Arboribus autem smilacis in modum sese circumuol- G uit. Semen tritum pituitam bilémq; detrahit, in aqua aut hydromelite pótum. At imposita folia, lepras remouent. Cæterùm, cum lepidio conditur ad cibos.

De Vite Syluestri. Cap. CLXXXIII.

VITIS syluestris sarmenta vitis modo longa emittit, eáque lignosa, aspera & rimoso cortice: folia verò solani hortensis similia, at latiora longioráque: florem capillaceum, muscosum: fructum exiguis vuis similem, ac vbi maturitatem assecutus est, rubentem: rotunda autem est acinorum figura. Radix decocta in aqua, potáque in vini aqua marina diluti cyathis duobus, aquosa ciet: atque ideò hydropicis datur. Vuæ eius tum maculas à sole contractas, tum & alias omnes expurgant. Cibi verò gratia nouelli surculi condiuntur.

De Vite alba. Cap. CLXXXIIII.

VITEM albam aliqui bryoniam, alij ophiostaphylon, alij chelidonion, alij melothron, seu psilothron, alij archezostin, agrostin aut cedrostin vocant. Sarmentis, foliis & tortilibus pampinis satiuam vitem imitatur: sed hirsutiora sunt omnia. Vicinis verò fruticibus implicat sese, illos suis clauiculis amplectens: fructum autem gerit racemosum, fuluum, quo quidem coria depilantur. Ex ea asparagi qui prima germinatione exeunt decocti in cibo, aluum & vrinam cient. Folia, fructus & radix vim acrem sortiuntur: proindéq; Chironiis, gangræna comitatis, phagedænicis, ac denique tibiarum putridis vlceribus efficaciter cum sale illinuntur. Radix corporis cutem abstergit & erugat: maculas itidem à sole contractas, varos, lentigines ac cicatrices nigras emẽdat cum eruo, terra Chia & fœnogræco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, dum liquescat atq; dissoluatur. Tollit & sugillata, & digitorum pterygia coërcet: illita ex vino inflãmationes discutit, & abscessus rumpit: trita quoque & imposita, infracta ossa extrahit: septicis denique medicamentis aptè immiscetur. Bibitur eadem ad morbum comitialẽ drachmæ pondere quotidie, anno toto. Prodest etiamnum attonitis & vertiginosis, similiter assumpta. Drachmis verò duabus pota, contra viperarum morsus auxiliatur & partus enecat: mentem verò interdum turbat aliquan-

A Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας. Κεφ. ρπγ΄.

ΑΜΠΕΛΟΣ ἀγρία κλήματα ἀφίησι μακρά, ὡς ἀμπέλου, ξυλώδη, τραχέα, *φλοιορραγοῦντα, φύλλα δὲ ὅμοια στρύχνῳ κηπαίῳ, πλατύτερα δὲ καὶ *μακρότερα· ἄνθος ὡς τρίχας *βρυώδες· καρπὸν δὲ βοτρυδίοις μικροῖς ὅμοιον, πεπαι- B νόμενον ἐρυθρόν· *περιφερὲς δέ ἐστι τὸ σχῆμα τῶν κόκκων. Ταύτης ἡ ῥίζα ἀποζεσθεῖσα* ἐν οἴνῳ, καὶ μεθ᾽ ὕδατος πινομένη τεθαλασσωμένων κυάθων β΄. ὑδατῶδες καθαίρει· δίδοται δὲ καὶ ὑδρωπικοῖς. οἱ δὲ βότρυες ἐφήλεις ἀποκαθαίρουσι καὶ πάντα σπίλον. ταριχεύονται δὲ καὶ οἱ ταύτης ἀκρέμονες ἀρτιφυεῖς εἰς βρῶσιν. C

Orib. add. [illegible] — Orib. non habet. — Serap. legit, μικρότερα. — Orib. [illegible], si Marcello credimus quidam βοτρυώδεις — Vi. [illegible] quidam [illegible]

Περὶ Ἀμπέλου λευκῆς. Κεφ. ρπδ΄.

ΑΜΠΕΛΟΣ λευκή, οἱ δὲ, βρυωνίαν, οἱ δὲ, ὀφιοστάφυλον, οἱ δὲ, χελιδόνιον, ἢ μήλωθρον, ἢ ψίλωθρον, ἢ ἀρχέζωστιν, ἢ * ἄγρωστιν, ἢ κέδρωστιν καλοῦσι. ταύτης τὰ κλήματα καὶ τὰ φύλλα, καὶ *οἱ ἕλικες, D ὅμοια τῇ ἡμέρῳ ἀμπέλῳ, δασύτερα δὲ πάντα. καὶ ἐμπλέκεται τοῖς παρακειμένοις θάμνοις, ἐπιλαμβανομένη *τοῖς ἕλιξι· καρπὸν δὲ ἔχει βοτρυώδη, πυρρόν, ᾧ ψιλοῦνται τὰ δέρματα. ταύτης οἱ ἀσπάραγοι κατὰ τὴν πρώτην ἐκβλάστησιν ἑφθοὶ ἐσθίονται, οὔρησιν καὶ κοιλίαν κινοῦντες. *Δύ- E ναμιν δὲ ἔχει τὰ φύλλα καὶ ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα δριμεῖαν· ὅθεν ἐπὶ τῶν χειρωνίων, καὶ γαγγραινικῶν καὶ φαγεδαινικῶν καὶ σαπροχρονίων ἑλκῶν, μεθ᾽ ἁλὸς καταπλασσόμενα ποιεῖ. ἡ δὲ ῥίζα χρῶτα ῥύπτει καὶ τιτανοῖ, καὶ ἐφήλιν ἀποκαθαίρει, ἰόνθους, φακούς, οὐλὰς μελαίνας, σὺν ὀρόβῳ καὶ γῇ χίᾳ καὶ τήλει. F καθεψηθεῖσα δὲ μετ᾽ ἐλαίου μέχρι παχυρωθῇ, πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει· αἴρει δὲ καὶ ὑπώπια, καὶ πτερύγια τὰ ἐν δακτύλοις συστέλλει. σὺν δὲ οἴνῳ καταπλασσομένη, διαφορεῖ φλεγμονάς, καὶ ἀποστήματα ῥήσσει· ἀνάγει δὲ καὶ ὀστᾶ, λεία καταπλασσομένη. σηπτικαῖς τε μίγνυται ἐπιτηδείως· πίνεται δὲ καὶ G πρὸς ἐπιληψίας ὁλκὴ α΄ καθ᾽ ἡμέραν, πρὸς ἐνιαυτόν. ὠφελεῖ ἀποπλήκτους καὶ σκοτωματικούς, ὁμοίως λαμβανομένη. δυοῖν δὲ < ὁλκὴ ποθεῖσα, ἐχιοδήκτοις βοηθεῖ, καὶ ἔμβρυα φθείρει· ὑποταράττει δὲ ἐνίοτε τὴν

Forte αἱ — Forte ταῖς — Dragon addit. ἡ ῥίζα [illegible]

Add. Ald. hoc loco, δι' αὐτῆς

διαφόροις· * καὶ θερμὴ κινεῖ πινομένη, καὶ A
προσεστηκυῖα ὑστέρα, ἔμβρυα καὶ δεύτερα
ἐπισπᾶται. καὶ * ἐκλεικτὸν δὲ μετὰ μέλι-
τος δι' αὐτῆς, τοῖς πνιγομένοις καὶ δυσπνοοῦ-

Deest in Ald.

σι, καὶ βήσσουσι, πλευρὰν τε ἀλγοῦσι, καὶ
ῥήγμασι καὶ σπάσμασι δίδοται. καὶ σπλῆ-
να τήκει, τριωβόλου ὁλκὴ ποθεῖσα σὺν
ὄξει ἐπὶ ἡμέρας λ΄. καὶ καταπλάσσεται B
δὲ μετὰ σύκου πρὸς τὰ αὐτὰ χρησίμως.
ἀφέψεται δὲ καὶ εἰς ἐγκάθισμα, καθαρ-
τικὸν ὑστέρας ὂν καὶ ἐκβόλιον. χυλίζεται
δὲ ἡ ῥίζα αὐτῆς ἔαρος· πίνεται δὲ σὺν με-
λικράτῳ ὁ χυλὸς πρὸς τὰ αὐτά, ἄγων
φλέγμα. ὁ δὲ καρπὸς ποιεῖ πρὸς ψώρας
καὶ λέπρας, συγχριόμενος καὶ καταπλασ- C
σόμενος. κατασπᾷ δὲ καὶ γάλα ὁ καρπὸς
αὐτῆς χυλισθείς, καὶ μετὰ πυροῦ ἑψημένου
* ῥοφηθείς.

Lacuna legit in v. cod. [illegible]

V. addit. φασὶ [illegible] δὲ ἔχει δύναμιν ἐπὶ τῶν καυσωδῶν πυρετῶν.

Περὶ Ἀμπέλου μελαίνης. Κεφ. ρπέ.

Ἄμπελος μέλαινα, ἣ δέ, βρυωνία μέ-
λαινα, οἱ δὲ χειρώνειον ἄμπελον, φύλλα ἔχει
κισσοῦ ὅμοια, μᾶλλον δὲ πρὸς τὰ τῆς σμί- D
λακος, καὶ οἱ καυλοί, [μείζονα δὲ * τού-
των·] ἐλλαμβάνεται δὲ καὶ αὐτὴ τῶν δένδρων ταῖς
ἕλιξι· καρπὸς βοτρυώδης, χλωρὸς κατ'
ἀρχήν, πεπανθεὶς δὲ μέλας γίνεται· ῥίζα
μέλαινα ἔξωθεν, ἔνδοθεν δέ, πυξοειδής. Καὶ
ταύτης οἱ καυλοὶ κατὰ τὴν πρώτην ἐκ-
βλάστησιν λαχανεύονται· εἰσὶ δὲ καὶ οὐρητικοὶ E
καὶ * καταμηνίων ἀγωγοί,] τηκτικοὶ σπλη-
νός. ἐπιληπτικοῖς, καὶ * σκοτωματικοῖς, καὶ
παραλυτικοῖς ἁρμόζουσιν. ἔχει δὲ ἡ ῥίζα
δύναμιν ὁμοίαν τῇ λευκῇ, πρὸς τὰ αὐτὰ
ἁρμόζουσα, ἧττον μέντοι * ἐνεργεῖ. ποιεῖ
δὲ πρὸς τοὺς τῶν ὑποζυγίων λόφους, ἐ-
πειδὰν ἑλκωθῶσι, τὰ φύλλα σὺν οἴνῳ κα- F
ταπλασσόμενα· καὶ πρὸς στρέμματα ὁ-
μοίως ἐπιτίθενται.

Al. χειρώνειον

V. caret.

V. caret.

V. caret.

Περὶ Πτέριδος. Κεφ. ρπϛ΄.

ΠΤΕΡΙΣ, * οἱ δέ, ** βλῆχνον, οἱ δέ, πο-
λύρριζον καλοῦσι, φύλλα ἐστὶν ἄκαυ-
λα, καὶ ἀνανθῆ, καὶ ἄκαρπα ἐξ ἑνὸς μόσχου,
περὶ πῆχυν τὸ μέγεθος, ἐντετμημένα καὶ G
ἀνηπλωμένα ὡς πτέρυξ, ὑποδυσώδη·
ῥίζαν δὲ ἔχει ἐπιπόλαιον, * μέλαιναν, ὑ-
πομήκη, ἐκφύσεις ἔχουσαν πολλάς, ὑποστύφουσαν τῇ γεύσει· φύεται ἐν ὀρεινοῖς

Ald. addit [illegible] V. βλῆχρον. Theocrit. Schol. βλῆχρον appellat.

V. add. [illegible]

tulum. Cit & vrinam epota. Subdita autem vuluæ, partus secundásque morantes trahit. Sed & eclegma ex ea fit cum melle strangulatu oppressis, ægrè spirantibus atque tussientibus, laterum doloribus, ruptis atque vulsis. Quinetiam splenem ternis obolis pota ex aceto tricenis diebus consumit: necnon & ad eadem cum fico vtiliter illinitur. Ad muliebres insessus decoquitur, qui quidem vuluam purgandi & fœtus enectos eiiciendi vim habent. Succus è radice vere exprimitur, qui ex aqua mulsa potus tum cætera antedicta præstat, tum & pituitam trahit. Ad psoras & lepras fructus efficaciter inungitur atque imponitur. Sed & eius succus lactis abundantiam facit, si cum tritico cocto sorbeatur.

De Vite nigra. Cap. CLXXXV.

Nigra vitis, quam aliqui bryoniam nigram, alij Chironiam vitem nominant, folia fert hederæ, ad smilacis folia propiùs accedentia, sed maiora, caules etiam huic similes: ac ipsa quoque vicinas arbores capreolis suis amplectitur: fructus racematim cohæret, qui inter principia viret, at post maturitatem nigricat: radix foris nigra, intus buxeo colore. Huius etiam cauliculi qui primo germinum partu erumpunt, olerum modo in cibos recipiuntur. Vrinas porrò cient, menses pellunt, ac lienem minuunt, nec non & comitialibus, vertiginosis ac neruorum resolutione tentatis prosunt. Radix iisdem quibus albæ viribus pollet, eadémque præstat, sed inefficaciùs. Folia verò cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus efficaciter illinuntur: ac luxatis etiam similiter imponuntur.

De Filice. Cap. CLXXXVI.

FILICI, quam aliqui blechnon, alij polyrrhizon vocant, folia sine caule, sine flore, sine semine, eáque ex vno pediculo cubitali fermè longitudine exeunt, incisa & pinnarum modo vtrinque expassa, subgraui odore: radicem verò habet per summa cespitum nigram, quadantenus longam, multas fundenté propagines, quæ sunt subadstringente gustu. Nascitur in montanis

saxosísque locis. Huius radix latum lumbricum, quam tæniam vocant, excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua mulsa: meliùs, si cum scammonij aut ellebori nigri totidem obolis detur: verùm eos qui sumunt allia priùs edisse oportet. Eadem laborantes ex liene efficaciter restituit. Quinetiam cum axungia contrita & imposita, ictis ab arundine efficaciter auxiliatur: cuius rei probatio talis fertur. Perimetur filix quam per ambitum sata copiosior arundo cinxerit, & contrà, extinguetur & euanescet arundo, quam multa filix circundederit.

De Thelypteri, seu filice fœmina.
Cap. CLXXXVII.

Thelypteris seu filix fœmina, quã aliqui nymphæam pterin nominãt, foliis est filicis, quę tamẽ nõ singulari, vt illa, pediculo hærent, sed è numerosis altioribúsq; propaginibus exeunt. Radices subiacent longæ in obliquum, numerosæ, ex nigro flauescentes: aliquæ etiamnum rubræ inueniuntur. Et hæ quoque radices cum melle in eclegmate sumptę, lata interaneorum animalia pellunt: potę verò ex vino drachmis tribus, teretes lumbricos eiiciunt. Datæ fœminis, conceptum impediunt: quòd si à grauida sumantur, abortum illa faciet. Earundem farina præhumidis & ægrè sanescentibus vlceribus inspergitur, ac iumentorum quoque ceruicibus medetur. Cæterùm elixa folia quæ recèns eruperint, olerum vice manduntur, vt aluum emolliant.

De Polypodio, seu filicula.
Cap. CLXXXVIII.

POLYPODION nascitur in muscosis petris & vetustis quercuum caudicibus, palmi altitudine, filici simile, subhirsutum & incisum, at non perinde tenui diuisura. Radix subiacet pilosa, cirros habens ceu polyporum, crassitudine minimi digiti: hæc si derasa fuerit, coloris intus herbacei comperietur: acerba verò est atque gustu subdulcis, purgãdi vi prædita. Datur porrò ad aluum soluendã coctã cũ gallina, aut piscibus, aut beta, aut malua. Aridæ farina aquę mulsę inspersa, detrahit pituitã ac bilem. Trita eadẽ luxatis

A καὶ πετρώδεσι τόποις. Ταύτης ἡ ῥίζα *ἕλμινθα πλατεῖαν ἐκτινάσσει < δ΄. ὁλκὴ μετὰ μελικράτου λαμβανομένη· *βέλτιον δὲ, εἰ μετὰ σκαμμωνίας ἢ ἐλλεβόρου μέλανος ὀβολῶν τεττάρων δοίη τις. δεῖ δὲ προσκοροδοφαγεῖν τοὺς λαμβάνοντας. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν σπληνικῶν. καὶ B μετὰ ἀξουγγίου δὲ ἡ ῥίζα *τριβεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, ποιεῖ πρὸς τοὺς ὑπὸ καλάμου πληγέντας· ἡ δὲ δοκιμὴ τοιαύτη. ἔνθα *ἐστὶ πολὺς κάλαμος καὶ πολὺ βλάχνον, στιφαίνωσιν. ἀφανίζεται τὸ βλάχνον.

Ald. ὑμεν.

V. cuiusdam margo, καὶ [illegible]

Περὶ Θηλυπτερίδος. Κεφ. ρπζ΄.

Θηλυπτερίς, οἱ δὲ, νυμφαίαν πτέριν ὀ- C νομάζουσι, τὰ μὲν φύλλα πτέριδι ὅμοια, οὐ μονόκλωνα δὲ, ὡς τὰ ἐκείνης, ἀλλὰ πολλὰς ἔχοντα ἀποφύσεις καὶ ὑψηλοτέρας· ῥίζαι δὲ ὕπεισι μακραὶ, πλάγιαι, πλείους, ὑπόξανθοι ἐν τῷ μέλανι· τινὲς δὲ ἐρυθραί. Καὶ αὗται δὲ σὺν μέλιτι ἐν ἐκλείκτῳ λαμβανόμεναι, πλατεῖαν ἕλ- D μινθα ἐκβάλλουσι· σὺν οἴνῳ δὲ πινόμεναι < γ΄ πλῆθος, στρογγύλην ἐκτινάσσουσιν ἕλμινθα· γυναιξὶ δὲ δοθεῖσαι, ἀσυλληψίαν ποιοῦσι· κἂν *ἔγκυος δὲ διαβῇ, ἐκτιτρώσκει. ξηραὶ δὲ ἐπὶ τῶν *δυσαλθῶν καὶ καθύγρων ἑλκῶν *ἐπιπλάσσονται· λόφους τε ὑποζυγίων ἰῶνται. *τὰ δὲ E φύλλα αὐτῆς ἀρτίβλαστα λαχανεύεται ἑφθὰ βιβρωσκόμενα, καὶ κοιλίας μαλάσσουσιν.

V. [illegible]

V. [illegible]

Περὶ Πολυποδίου. Κεφ. ρπη΄.

ΠΟΛΥΠΟΔΙΟΝ φύεται ἐν πέτραις βρύα ἐχούσαις, καὶ ἐν τοῖς *ἀγρίοις πρέμνοις τοῖς ἐπὶ τῶν δρυῶν, σπιθαμιαῖον ἔ- F χουσα τὸ ὕψος, ὅμοιον τῇ πτέριδι, ὑπόδασυ, τετμημένον, οὐ μὴν οὕτω λεπτοσχιδῶς· ῥίζα δὲ ὕπεστι δασεῖα, πλεκτάνας ὥσπερεὶ πολύποδες ἔχουσα, πάχος μικροῦ δακτύλου. ξυσθεῖσα δὲ, ἔνδοθεν χλωρά, στρυφνή, τῇ δὲ γεύσει ὑπόγλυκυς, δύναμιν ἔχουσα καθαρτικήν. δίδοται δὲ G συνεψομένη ὄρνιθι, ἢ ἰχθύσιν, ἢ σεύτλῳ, ἢ μαλάχῃ πρὸς κάθαρσιν. ξηρὰ δὲ ἐπιπασσομένη ἐν μελικράτῳ, ἄγει φλέγμα καὶ χολήν. ποιεῖ καὶ πρὸς στρέμματα ἡ

ῥίζα λεία καταπλασσομένη, καὶ πρὸς A ῥαγάδας τὰς ἐν μεσοδακτύλοις.

Man. ἐν δακτυλοις legendum suspicatur.

Περὶ Δρυοπτερίδος. Κεφ. ρπθ'.

Orib. [illegible]

ΔΡΥΟΠΤΕΡΙΣ φύεται κατὰ τὰ βρυώδη μέρη τῶν παλαιῶν δρυῶν, ὁμοία πτέριδι, ἐλάττων δὲ πολλῷ τῇ σχίσει· ῥίζας δὲ ἔχει κατ' ἐπιπλοκὴν δασείας, στρυφνὰς κατὰ τὴν γεῦσιν, ἐν τῷ γλυκεῖ ῥέπουσας. B Αὕτη ἐπιπλασθεῖσα λεία σὺν ταῖς ῥίζαις, τρίχας ψιλοῖ· δεῖ δὲ ἀποψᾶν πρότερον μετὰ τὸ ἱκμάσαι τὸν χρῶτα, καὶ νεαρὸν ἐπιπλάσσειν.

Quidam add. τὸ σφόδρον καὶ τῷ [illegible]. V. caret.

Περὶ Κνίκου. Κεφ. ρϟ'.

ΚΝΙΚΟΣ φύλλα ἔχει ἐπιμήκη, ἐντετμημένα, τραχέα, ἀκανθώδη· καυλοὺς δὲ πηχυαίους, ἐφ' ὧν κεφάλια κατὰ μέγεθος ἐλαίας· ἄνθος κρόκῳ ὅμοιον· σπέρμα λευκὸν καὶ πυρρὸν, ἐπίμηκες, γωνιῶδες. C Τούτῳ τῷ ἄνθει χρῶνται εἰς τὰ προσοψήματα. Τὸ σπέρμα κοπτόμενον καὶ χυλιζόμενον σὺν ὑδρομέλιτι ἢ ζωμῷ ὄρνιθος, κοιλίαν καθαίρει, κακοστόμαχον δέ ἐστι. D γίνεται δὲ καὶ κοπτάρια κοιλίας μαλακτικά, τοῦ ὀποῦ αὐτοῦ μιγνυμένου ἀμυγδάλῳ καὶ νίτρῳ, καὶ ἀνίσῳ, καὶ μέλιτι ἑφθῷ. δεῖ δὲ πρὸ δείπνου λαμβάνειν εἰς δ'. διελόντα, ὡς βασιλικοῦ καρύου μέγεθος β'. ἢ γ'. σκευάζειν δὲ τὸν τρόπον τοῦτον· δεῖ κνίκου λευκοῦ ξέστην α'. Θασίων πεφωσμένων καὶ λελεπισμένων E κυάθους τρεῖς, ἀνίσου ξέστην ἕνα, ἀφρονίτρου < α'. ἰσχάδων τῆς σαρκὸς ἀριθμῷ λ'. πήσσει δὲ καὶ γάλα ὁ χυλὸς τοῦ σπέρματος, καὶ λυτικώτερον ποιεῖ.

Matth. τραχέα. V. caret. V. διπηχυαίους ἀκανθώδεις. Sic & Lacunæ v.c. Al. καφάλια. Marc. suspicatur legendum πεφρ... aut [illegible]. V. delet. V. [illegible]. Ald. [illegible]. V. καὶ δ'.

Περὶ Λινοζώστεως. Κεφ. ρϟα'.

ΛΙΝΟΖΩΣΤΙΣ, οἱ δὲ παρθένιον, οἱ δὲ Ἑρμοῦ βοτάνιον καλοῦσιν· ἔχει τὰ φύλλα ὅμοια ὠκίμῳ, πρὸς τὰ τῆς ἑλξίνης, ἐλάττονα δὲ· κλωνία διηγμένα, μασχάλας πολλὰς, πυκνὰς ἔχοντα· τὸν δὲ καρπὸν, ἡ μὲν θήλεια βοτρυώδη καὶ πολύν· ὁ δὲ ἄρρην, πρὸς τοῖς πετάλοις μικρὸν, στρογγύλον, ὥσπερ ὀρχίδια κατὰ δύο προσκείμενα· G ὅλος δὲ ὁ θαμνίσκος σπιθαμιαῖος, ἢ καὶ μείζων. Κινοῦσι δὲ ἀμφότεραι κοιλίαν λαχανευόμεναι καὶ ἐσθιόμεναι· καθεψόμεναι δὲ

Ald. διεγμένα

efficaciter imponitur, & aduersus rimas quæ inter digitos fiunt.

De Dryopteri. Cap. CLXXXIX.

DRYOPTERIS in veterum roborum muscosis partibus enascitur, filici similis, at multò tenuiore foliorum incisura: radicibus inter se implicitis, hirsutis, gustu astringentibus, & ad dulcedinem vergentibus. Ea si trita cum radicibus illinatur, pilos abolet. Primùm autem cutem posteaquam exudauerit abstergere oportet, ac deinde recentem ipsam imponere.

De Cnico. Cap. CXC.

CNICVS foliis constat oblongis, per ambitum diuisis, asperis, aculeatis: caulibus cubitalibus, & in eorum cacumine capitulis oliuæ magnitudine: flore croci: semine candido aut fuluo, oblongo, anguloso: illo flore in obsoniis vtuntur. Seminis verò cõtusi & expressi succus ex aqua mulsa aut gallinacei iusculo aluum purgat, sed stomacho aduersatur. Fiunt & ex eo placentulæ aluum emollientes, adiectis succo amygdalis, nitro, aniso & melle cocto. Hæ in frusta quatuor diuiduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante cœnam duo triáve sumi oportet. Ratio temperandi ea est, vt accipiatur, cnici candidi sextarius vnus, nucum Thasiarum seu amygdalarum tostarum & decorticatarum cyathi tres, anisi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carne caricarum numero triginta. Cæterùm seminis succus lac etiam coagulat, ipsúmque ad soluendã aluum efficacius reddit.

De Linozostide, seu Mercuriali. Cap. CXCI.

LINOZOSTIN aliqui parthenium, alij Mercurij herbulam appellant. Folia habet ocimi, helxinæ cognata, sed minora: ramulos duplici geniculorum nodo cinctos, & alarum cauis multis iísque densis præditos: semen, fœminæ quidem, racemosum atque copiosum; mari verò, iuxta folia paruum ac rotũdum, ceu binos testiculos vnà cohærentes. Totus autem frutex dodrãtalis est, aut etiam maior. Vtraque aluum ciet, si olerum vice mãdatur. Cocta

ἢ sine fibris dependens

verò in aqua, epoto iure, bilem aquosáque detrahit. Creduntur autem folia trita si bibantur, atque etiam à purgatione menstrua verendis admoueantur, vt fœminæ concipiantur facere: maris verò folia similiter vsurpata, vt masculi gignantur efficere.

A ἐν ὕδατι, καὶ πινομένου τοῦ ὕδατος, ἄγουσι χολὴν καὶ ὑδατώδη. δοκεῖ δὲ τὰ μὲν τῆς θηλείας φύλλα, λεῖα πινόμενα καὶ προστιθέμενα μετὰ τὴν κάθαρσιν τοῖς αἰδοίοις, σύλληψιν θήλεως ποιεῖσθαι, τὰ δὲ τοῦ ἄρρενος ὁμοίως ἐπιτηδευθέντα, ἀρρενογόνα γίνεσθαι.

De Cynocrambe. Cap. CXCII.

B

CYNIA seu cynocrambe, aliis mercurialis syluestris mas, cauliculum emittit binûm palmorum altitudine, mollem ac subalbidum: folia mercuriali aut hederæ similia, certis interstitiis candicantia: semen foliis adiacet paruum ac rotundum. Folia cum caulibus olerum instar pota, vim alui ciendæ habent. Ius verò decocti, bilem aquosáque detrahit.

Περὶ Κυνοκράμβης. Κεφ. ρϟβ'.

Censet Marcellus hoc caput adulterinum maximè cum in vetustis codicibus minimè reperiatur.

ΚΥΝΙΑ ἡ κυνοκράμβη, οἱ δὲ, λινόζωστις ἀγρία ἄρρην, καυλίον ἀνίησι δισπιθαμιαῖον, τρυφερὸν, ὑπόλευκον· φύλλα ἐμφερῆ λινοζώστιδι ἢ κισσῷ, ὑπόλευκα ἐκ διαστημάτων· τὸν δὲ καρπὸν C πρὸς τοῖς πετάλοις προσκείμενον, μικρὸν, στρογγύλον. Δύναμιν δὲ ἔχει ὅ,τε καυλὸς καὶ τὰ φύλλα πινόμενα, κοιλίας κινητικὴν, λαχανευόμενα. καθεψομένων δὲ τὸ ὕδωρ, ἄγει χολὴν καὶ ὑδατώδη.

De Heliotropio magno, seu Solari herba maiore. Cap. CXCIII.

HELIOTROPIVM magnũ aliqui à floris figura Scorpiuron appellauêre: cæteri heliotropium, quoniam folia sua cum inclinante sole circumagat. Folia ocimi habet, hirsutiora tamen, nigriora maioráque: ramulos ab ima radice ternos, quaternos, quinósve, compluribus alis concauos: florem in ipsorum cacuminibus candidum, purpurascentem, qui ad similitudinem caudæ scorpionis incuruatur. Radix gracilis est atque superuacua. Nascitur in asperis. Huius manualis fasciculus ex aqua decoctus & potus, pituitam bilémque per aluum extrahit. Prodest & contra scorpionum ictus ex vino bibitum, atque etiam illitum: ad arcendos vero conceptus, amuleti instar adalligatur. Aiunt porrò seminis grana quatuor hora vna ante accessionem cum vino pota, quartanas finire, tria verò, tertianas. Illitum autem semen, myrmecias, pensiles verrucas, thymos & epinyctidas exiccat. At folia podagris luxatisque, & infantium adustioni, quam siriasin vocant, vtiliter illinitur. Mẽses eadẽ cient: atque etiam partus trita & imposita pellunt.

Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου. Κεφ. ρϟγ'.

D

ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟΝ τὸ μέγα, ὃ ἔνιοι ἐκάλεσαν σκορπίουρον ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ ἄνθος σχήματος, ἡλιοτρόπιον δὲ ἀπὸ τοῦ συμπεριτρέπεσθαι τὰ φύλλα τῇ τοῦ ἡλίου κλίσει. ἔχει δὲ τὰ φύλλα ὠκίμῳ παραπλήσια, δασύτερα δὲ καὶ μελάντερα, B καὶ μείζονα· κλωνία ἀπὸ τῆς ῥίζης ὅσον γ'. ἢ δ'. ἢ ε'. καὶ ἐκ τούτων μασχάλας πλείους· ἐπ' ἄκρων δὲ ἄνθος λευκὸν, ὑποπόρφυρον, ἐπικαμπὲς, καθάπερ σκορπίου οὐρά· ῥίζα δὲ λεπτὴ, καὶ ἄχρηστος· φύεται ἐν τραχέσι τόποις. Τούτου ὅσον δέσμη ἀφεψηθεῖσα μεθ' ὕδατος καὶ ποθεῖσα, ἄγει F φλέγμα καὶ χολὴν κατὰ κοιλίας· ἁρμόζει δὲ καὶ σκορπιοπλήκτοις, μετ' οἴνου πινομένη τε καὶ καταπλασσομένη· πρὸς ἀτόκιον δὲ περιάπτεται. Φασὶ δὲ πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας, τοῦ καρποῦ δ'. κόκκους μετ' οἴνου ποθέντας, τεταρταίους καταπαύειν· τριταίους δὲ, τρεῖς. καταπλασσό- G μενος δὲ ὁ καρπὸς, μυρμηκίας τε ἀκροχορδόνας καὶ θύμους καὶ ἐπινυκτίδας ξηραίνει. τὰ δὲ φύλλα ποδάγραις καὶ στρέμμασι, καὶ σειριάσει παιδίοις ἐπιπλάττεται ὠφελίμως. κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ ἔμβρυα ἄγει λεῖα προστεθέντα.

Add. quidam ἀγρίου.

V. καὶ λειότερα, quam lectionem secutus est Marcellus.

Vulg. ex. ὑπόπυρρον

Forte πινόμενον, & ita deinceps.

Al. ἀπαλλάσσειν

Περὶ Ἡλιοτροπίου τοῦ μικροῦ. Κεφ. ρϟδʹ. A

V. add. οἱ δὲ καὶ σκορπίουρον καλοῦσιν. ἴσως δὲ σκορπιοειδὲς

Ἡλιοτρόπιον τὸ μικρὸν φύεται ἐν τελματώδεσι τόποις καὶ παρὰ λίμναις, ἔχει φύλλα παραπλήσια τῷ προειρημένῳ, στρογγυλώτερα δέ· καρπὸν στρογγύλον ἀποκρεμάμενον ὡς ἀκροχορδόνας. Δύναται δὲ ἡ πόα μετὰ τοῦ καρποῦ πινομένη σὺν νίτρῳ καὶ ὑσσώπῳ καὶ καρδάμῳ καὶ ὕδατι, B ἕλμινθας πλατείας καὶ στρογγύλας ἐκβάλλειν· αἴρει δὲ καὶ ἀκροχορδόνας σὺν ἁλσὶ καταπλασσομένη.

Περὶ Σκορπιοειδοῦς. Κεφ. ρϟεʹ.

Σκορπιοειδὲς, βοτάνιον φύλλα ἔχον ὀλίγα, καὶ σπέρματα οὐραῖς σκορπίου ἐμφερῆ. C βοηθεῖ δὲ καταπλασσόμενα σκορπιοπλήκτοις ἄκρως.

Τέλος τοῦ τετάρτου Βιβλίου.

De Heliotropio paruo. Cap. CXCIIII.

Heliotropion paruum, (quod & alio nomine Scorpiuros vocatur,) nascitur in palustribus, & iuxta lacus, foliis antedicto proximis, at rotundioribus: semine rotundo, pensilium verrucarum modo depedente. Herba cum semine pota, additis nitro, hyssopo, cardamomo & aqua, valet ad latos teretésque lumbricos excutiẽdos: quin & pensiles verrucas cum sale illita tollit.

De Scorpioide. Cap. CXCV.

Scorpioides herbula est, foliis paucis, & semine caudæ scorpionis effigie. Hęc illita, contra scorpionũ ictus præsentaneo sunt auxilio.

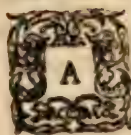
Quarti libri finis.



ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ, Περὶ ὕλης ἰατρικῆς βιβλίον πέμπτον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI, De medica materia Liber quintus.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.



Ἀποδόντες ἐν τοῖς προγεγραμμένοις τέτταρσι βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν τε καὶ δακρύων· ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος καὶ γάλακτος καὶ στεάτων, καὶ τῶν καλουμένων σιτηρῶν καὶ λαχάνων. καὶ τὸν σύμπαντα περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν καὶ χυλισμάτων καὶ σπερμάτων λόγον. ἐν τούτῳ, τελευταίῳ ὄντι τῆς ὅλης πραγματείας, διαλεξόμεθα περὶ οἴνων τε καὶ τῶν καλουμένων μεταλλικῶν, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς περὶ ἀμπέλου παραδόσεως. E F



Qvoniam superioribus quatuor libris, amicissime Aree, de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus & earundem fructibus atque lacrymis, itémque de animalibus, melle, lacte, adipe, cerealibus & oleribus egimus: necnon & vniuersam de radicibus, herbis, succis, seminibúsque tractationem absoluimus: in hoc totius operis vltimo, de vinis & iis quæ metallica dicuntur disseremus, à vitis tractatione ducto exordio.

De Vite vinifera. Cap. I.

VItis viniferæ folia cum clauiculis trita & imposita, capitis dolores mitigant, itémq; stomachi inflammationem & ardorem cum polenta. Idipsum etiam folia per se imposita præstant: quippe quæ refrigerandi astringendiq; vim habeant. Potus eorundem succus iuuat dysentericos, sanguinem excreantes, stomachicos, ac mulieres malacia laborantes. Eadem efficiunt macerati in aqua capreoli & poti. Lacryma vitium, quæ veluti gummi est, quæque circa illarum caudices concrescit, ex vino pota, calculos pellit: inuncta lichenas, psoras, leprásque nitro affricto præparatas sanat. Eadem cum oleo sæpius pilis illitis psilothri effectum habet, maximéque liquor quem accensa sarmenta vitium viridia exudarunt, quo & perunctæ myrmeciæ tolluntur. Cinis autem sarmentorum & vinaceorum, detractis circa sedem condylomatis & thymiis illitus ex aceto medetur. Prodest & luxatis ac viperarum morsibus: quin & contra lienis inflammationes proficit, cũ rosaceo, ruta & aceto impositus.

De Labrusca seu vite syluestri. Cap. II.

vel, minimè veras. LAbrusca duûm est generum: Altera enim vuam *ad incipientem maturitatem minimè perducit, sed flore tenus œnanthen nominatam profert. Altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigris & adstringentibus. Folia, caules & clauiculæ quibus repunt, vim habent satiuæ viti similem.

De Vua. Cap. III.

QVælibet vua recens aluum turbat, & stomachum inflat: quæ verò decerpta aliquandiu pependit, propterea quòd ea ventilatione magna humiditatis portio decessit, innocentior est, ac tum stomacho vtilis est, tum & appetentiam ciborum restituit, atque adeò ægris languentibúsve idonea est. In vinaceis & ollis seruatæ, ori stomachóque, gratæ sunt: aluum sistunt, (sed vesicam & caput tentant) & sanguinem excreantibus conueniunt. Similes porrò sunt & quæ in

A Περὶ Ἀμπέλου οἰνοφόρου. Κεφ. α΄.

ΑΜΠΕΛΟΥ οἰνοφόρου τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες λεῖαι καταπλασσόμεναι, κεφαλαλγίας πραΰνουσι, φλεγμονήν τε στομάχου καὶ καῦσιν σὺν ἀλφίτῳ· καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐπιτιθέμενα τὰ φύλλα, *ψυκτικὰ V. corr. καὶ στυπτικὰ ὄντα. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν δὲ χυλὸς B ποθεὶς, ὠφελεῖ δυσεντερικοὺς καὶ αἱμοπτοϊκοὺς καὶ στομαχικοὺς καὶ κισσώσας. ἀποβραχεῖσαι δὲ καὶ αἱ ἕλικες *ἐν ὕδατι V. add. λεῖαι καὶ ποθεῖσαι, τὰ αὐτὰ ποιοῦσι. τὸ δὲ δάκρυον αὐτῆς ὅμοιον ὂν κόμμι, περιπηγνύμενον τοῖς στελέχεσι, *λίθους ἐκτινάσσει V. add. τὸ πινόμενον σὺν οἴνῳ· ἰᾶται δὲ καὶ λειχῆνας C καὶ ψώρας καὶ λέπρας καταχριόμενον. δεῖ δὲ προσνιτροῦν τὸν τόπον. σὺν ἐλαίῳ δὲ ἐγχριόμενον συνεχῶς, ψιλοῖ τὰς τρίχας, καὶ μάλιστα ὁ ἀπὸ τοῦ χλωροῦ καιομένου κλήματος ἀφιδρούμενος ἰχὼρ· ὃς καὶ μυρμηκίας ἐπιχριόμενος ἐκβάλλει. ἡ δὲ ἐκ τῶν κλημάτων καὶ στεμφύλων τέφρα, τὰ D περὶ δακτύλιον ἀφαιρεθέντα κονδυλώματα καὶ θύμια, σὺν ὄξει καταπλασθεῖσα θεραπεύει. καὶ στρέμματα, καὶ ἐχιοδήκτοις ὠφελεῖ, *καὶ σπληνὸς φλεγμονάς,] σὺν ῥοδίνῳ καὶ πηγάνῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη. V. corr.

Περὶ Ἀμπέλου ἀγρίας. Κεφ. β΄.

ΑΜΠΕΛΟΣ ἀγρία διττή. ἡ μὲν γὰρ B αὐτῆς οὐ περκάζει τὴν σταφυλὴν, ἄχρι δὲ ἀνθήσεως ἄγει τὴν λεγομένην οἰνάνθην. ἡ δὲ τις τελεσφορεῖ, μικρόρραγος οὖσα, καὶ μέλαινα, καὶ στυπτική. Δύναμιν δὲ ἔχει ταύτης τὰ φύλλα καὶ αἱ ἕλικες καὶ οἱ καυλοὶ, ὁμοίως τῇ ἡμέρῳ.

Περὶ Σταφυλῆς. Κεφ. γ΄.

F ΣΤΑΦΥΛΗ, ἡ μὲν πρόσφατος πᾶσα ἐκταράσσει *κοιλίαν, καὶ ἐμπνευματοῖ στόμαχον· ἡ δὲ ἐπὶ χρόνον τινὰ κρεμασθεῖσα, ὀλίγον μετέχει τούτων, (διὰ τὸ πολὺ τῆς ἰκμάδος ἀνεξηράνθαι) εὐστόμαχός τε ἐστὶ καὶ ὀρέξεως ἀνακλητική, καὶ ἐπιτήδειος πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας. αἱ δὲ ἐκ τῶν V. quidem add. πνεύμασι G *στεμφύλων καὶ ἐκ τῶν βικίων, εὔστομοι, εὐστόμαχοι, κοιλίας ἐφεκτικαί. (κύστεως δὲ καὶ κεφαλῆς ἅπτονται) ἁρμόζουσι δὲ καὶ αἱμοπτοϊκοῖς. ὅμοιαι δέ εἰσι καὶ αἱ εἰς τὸ Cor. γίγαρ

γλεύκους ἐμβαλλόμεναι. αἱ δὲ ἐκ τοῦ ἑψή-
ματος καὶ γλυκέος, κακοστομαχώτεραι.
σώζονται δὲ καὶ μετ' ὀμβρίου ὕδατος
προεσταφιδωθεῖσαι. γίνονται δὲ αἱ τοιαῦται
ἐπ' ὀλίγον οἰνώδεις, διψώδεσι δὲ καὶ καυ-
σώδεσι καὶ χρονίοις πυρετοῖς χρήσιμαι. τὸ
δὲ στέμφυλον αὐτῶν ἀποτεθὲν, καταπλάτ-
τεται μεθ' ἁλῶν πρὸς φλεγμονὰς καὶ σκλη-
ρίας καὶ σπάργωσιν μαστῶν· τὸ δὲ ἀφέψη-
μα τῶν στεμφύλων, δυσεντερικοὺς καὶ κοι-
λιακοὺς καὶ ῥοϊκὰς ὠφελεῖ ἐνιέμενον· καὶ
εἰς ἐγκαθίσματα καὶ προσκλύσματα
λαμβάνεται. Τὰ δὲ ἐξ αὐτῶν γίγαρτα
στυπτικὰ, εὐστόμαχα· φρυγέντα δὲ καὶ ἀντὶ
ἀλφίτου ἐπιπασσόμενα λεῖα, ἁρμόζει δυσ-
εντερικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς καὶ τοῖς τὸν στό-
μαχον ἀναλελυμένοις.

Ald. γλεύκους

Corn. ῥοϊκὰ sup. [illegible]

Marc. μετὰ legendum suspicatur.

Περὶ Σταφίδος. Κεφ. δ'.

ΤΗΣ δὲ σταφίδος στυπτικωτέρα ἐστὶν ἡ λευκή· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ σὰρξ αὐτῶν ἐσθιομένη ἀρτηρίας καὶ βῆχας καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν· καὶ δυσεντερίαις σὺν τοῖς γιγάρτοις ἐσθιομένη καθ' ἑαυτήν· μιγεῖσα δὲ ἀλεύρῳ κεγχρίνῳ καὶ κριθίνῳ καὶ ᾠῷ, καὶ τηγανισθεῖσα μετὰ μέλιτος καὶ λαμβανομένη· εἴς τε ἀποφλεγματισμοὺς καθ' ἑαυτὴν καὶ σὺν πεπέρει μασσωμένη ἐστὶ τε. διδύμων τε φλεγμονὰς παύει, καταπλασθεῖσα μετὰ ἀλεύρου κυαμίνου, καὶ κυμίνου.] ἐπινυκτίδας δὲ καὶ ἄνθρακας καὶ κηρία καὶ τὰς περὶ ἄρθρα σηπεδόνας καὶ γαγγραίνας, χωρὶς γιγάρτων ἰᾶται λεία σὺν πηγάνῳ ἐπιτιθεμένη· πρός τε ποδάγρας ἁρμόζει, μετὰ τοῦ ὀποπάνακος καταπλασσομένη· καὶ ὄνυχας δὲ θᾶττον ἀφίστησι σαλευθέντας ἐπιπλασθεῖσα.

V. caret.

Περὶ Οἰνάνθης. Κεφ. ε'.

ΟἸΝΑΝΘΗ καλεῖται ὁ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου καρπὸς, ὁπότε ἀνθεῖ. [ἀποτίθεσθαι δὲ δεῖ εἰς ἀκόνιτον ἀγγεῖον ὀστράκινον, συλλέγοντας καὶ ξηραίνοντας ἐπὶ ὀθονίου ἐν σκιᾷ. καλλίστη δὲ γίνεται ἐν Συρίᾳ καὶ Κιλικίᾳ καὶ Φοινίκῃ. Δύναμις δὲ αὐτῆς στυπτική· ὅθεν πινομένη, εὐστόμαχος καὶ οὐρητική, κοιλίας ἐφιστῶσα καὶ αἵματος πτύσιν. ξηρὰ δὲ καταπλασθεῖσα, καὶ πρὸς

Ista sequentibus iungenda putat Manardus.

A mustum coniectæ fuere. At quæ in sapa aut passo conditæ sunt, stomachum magis infestant. Seruantur & in aqua cœlesti quæ priùs solem passæ fuerint: sed eæ parum vinosæ sunt, siticulosis tamen, ardentibus ac diuturnis febribus vtiles. Reconditi vinacei, inflammatis, præduris lacteq; turgentibus mammis cum
B sale imponuntur. Eorundem decoctum infusum, dysentericos iuuat & cœliacos, itémque fœminas fluxione vuluæ laborantes: sed & ad desessiones ac fotus vsurpatur. Ceterùm acinorum nuclei astringendi vim obtinent, stomachóque sunt vtiles: iidem tosti tritíque ac polentæ vice inspersi, dysentericis prosunt,
C itémque cœliacis ac stomachi dissolutione vexatis.

De Vua passa.

Cap. IIII.

VVA passa alba adstringentior est. Prodest esitata earum caro arteriæ, tussi, renibus ac vesicæ. Estur & cum nucleis per se contra
D dysenteriam, itémque admista milij ac hordei farina & ouo, in sartagine cum melle fricta sumitur. Sed & eadem ad eliciendam è capite pituitam tum per se, tum etiam cum pipere commanducata proficit. Testium quoque inflammationes sedat imposita cum lométo fabarum & cumini farina. Epinyctidas verò,
E carbunculos, fauos, putrescentiáq; articulorum vlcera, atque gangrænas sine nucleis trita & cum ruta illita sanat. Conuenit & podagræ cum panacis succo adhibita: deniq; & mobiles vngues illita celeriùs extrahit.

De OEnanthe.

F *Cap. V.*

OENANTHE vocatur, vitis syluestris fructus cùm floret. Condi verò debet in vas fictile non picatum, lecta priùs, & substrato linteo in vmbra siccata. Laudatissima in Syria, Cilicia & Phœnice. Vis ei astrictoria: quare pota, stomacho ac cien
G dæ vrinæ vtilis, aluũ sistit ac sanguinis excreationes. Contra fastidia &

acorem ſtomachi ſicca & illita etiã efficax eſt. At in capitis doloribus tam viridis quàm ſicca cum aceto & roſaceo perfunditur. Cruenta vulnera & incipientes ægilopas, oris vlcera & verendorum nomas, trita & additis melle, croco, myrrha & roſaceo adhibita pro cataplaſmate, ab inflãmatione vindicat. Peſſis quoque ammiſcetur, ad cohibendum ſanguinem: & contra oculorum fluxiones ſtomachique ardores cum polline polentæ ac vino illinitur. Cinis verò crematæ in teſta candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta: quin & paronychias, pterygia, abſcedẽtes cruoreq; manantes gingiuas cũ melle ſanat.

De Omphacio. Cap. VI.

OMPHACIVM ſuccus eſt acerbæ vuæ ſeu Thaſiæ ſeu Aminææ nondum variantis. Oportet autem ante Canis ortum expreſſum ſuccum in aheno ex ære rubro, quod linteo ſit coopertum, inſolare, vſquedum in denſitatem coëat, intereáque ſemper totum id quod ipſi vaſi concretum adhæſerit liquido reliquo permiſcere, atque noctu ipſum à locis ſubdialibus ſub tectum referre: quandoquidem obſtant nocturni rores, quominùs ſpiſſeſcat cogatúrve. Eligendum eſt flauum, friabile, perquàm aſtringens & linguam mordens. Sunt qui coctione ſuccum condenſent. Prodeſt contra tonſillas, vuam, oris vlcera, gingiuas humore flaccidas, purulẽtáſque aures, cum melle aut paſſo: item ad fiſtulas, vetera vlcera nomáſque, ex aceto. Dyſentericis & mulieribus fluxione vuluę laborantibus clyſtere infunditur. Oculorũ quoque claritati cõfert, eorundẽmque ſcabritiæ anguliſque arroſis cõuenit. Bibitur & ad recentem ſanguinis excreationem, etiam ex ruptis vaſis obortam. Sed eo admodũ diluto & pauco vtendum: ſiquidem potenter exurit.

De Vini natura pro ætatis ratione. Cap. VII.

VINA vetuſta neruos reliquáque ſenſuum inſtrumenta, lædunt, attamẽ guſtu ſuauiora iucundioráq; ſunt: quare vitãda iis qui internę alicui⁹ partis imbecillitatẽ ſentiũt,

A πρὸς ἀσώδη καὶ ὀξύνοντα στόμαχον ποιεῖ. ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγίαις ἔμβρεγμα, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ χλωρά τε καὶ ξηρά· κατάπλασμά τε ἐναίμων ἀφλέγμαντον, καὶ τῶν ἀρχομένων αἰγιλώπων, καὶ τῶν ἐν στόματι οὐλῶν, καὶ νομῶν τῶν ἐν αἰδοίοις, σὺν μέλιτι καὶ κρόκῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ B σμύρνῃ λεανθεῖσα. εἴς τε πεσσοὺς μίγνυται πρὸς ἐπίσχεσιν αἵματος. καὶ πρὸς ῥεύματα ὀφθαλμῶν καὶ καυσούμενον στόμαχον καταπλάσσεται σὺν παιπάλῃ ἀλφίτου καὶ οἴνου. καυθεῖσα δὲ ἐπ' ὀστράκου διαπύροις ἄνθραξι, ποιεῖ πρὸς τὰ ὀφθαλμικά· παρωνυχίας τε καὶ πτερύγια καὶ οὖλα ἀφεστῶτα C καὶ αἱμασσόμενα σὺν μέλιτι θεραπεύει.

Περὶ Ὀμφακίου. Κεφ. ϛ'.

ΟΜΦΑΚΙΟΝ, ἔστι μὲν χυλὸς ὄμφακος Θασίας σταφυλῆς μήπω περκαζούσης, ἢ Ἀμιναίας. δεῖ δὲ πρὸ κυνὸς ἐκθλίβοντα τὸν χυλὸν ἡλιάζειν ἐν χαλκώματι ἐρυθρῷ ἐσκεπασμένῳ ὀθονίῳ, D μέχρις οὗ συστραφῇ, ὅλον ἀεὶ τὸ περιπηγνύμενον μίσγοντα τῷ ὑγρῷ· νύκτωρ δὲ αἴρειν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπαιθρίου. κωλύουσι γὰρ αἱ δρόσοι τὴν σύστασιν αὐτοῦ. ἐκλέγου δὲ τὸ ξανθὸν, καὶ εὔθρυπτον, στύφον ἱκανῶς καὶ δάκνον τὴν γλῶσσαν. ἔνιοι δὲ ἕψοντες τὸν χυλὸν συστρέφουσιν. Ἁρμόζει δὲ πρὸς παρίσθμια καὶ σταφυλὴν, E ἄφθας, οὖλα πλαδαρά, ὦτα πυορροοῦντα, σὺν μέλιτι ἢ γλυκεῖ· πρὸς δὲ σύριγγας καὶ παλαιὰ ἕλκη καὶ νομὰς, σὺν ὄξει. ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ δυσεντερικῶν καὶ ῥοικῶν· ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές. παχύτησι δὲ ὀφθαλμῶν ἁρμόζει καὶ περιβρώσεσι κανθῶν. πίνεται καὶ πρὸς αἵματος πτύσιν τὴν πρόσφατον F καὶ κατὰ ῥῆξιν γινομένην. ὑδαρεῖ δὲ δεῖ χρῆσθαι λίαν καὶ ὀλίγῳ. ἐπικαίει γὰρ ἱκανῶς.

al. αἰθρίου. V. αὐτοῦ. V. στρυφνόν. al. παχύτησι τῶν ὀφθαλμῶν. V. ποιεῖ.

Περὶ ποιότητος τῶν οἴνων ἐκ τῆς ἡλικίας. Κεφ. ζ.

ΟἼΝΟΙ οἱ μὲν παλαιοὶ, νεύρων βλαπτικοὶ καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων, G πρὸς δὲ γεῦσιν ἡδίονες· ὅθεν ἐπὶ τῶν ἀσθενές τι μέρος ἐχόντων ἔνδον παραιτητέοι.

Mellon ἐμπνευματωτικός

ἐπὶ μέν τοι τῆς ἐν ὑγιείᾳ χρήσεως ὀλίγος A
τέ καὶ ὑδαρὴς λαμβάνεται ἀβλαβῶς. ὁ δὲ
νέος, ἐμπνευματικός, δύσπεπτος, δυσόνει-
ρος, οὐρητικός. ὁ δὲ μέσος τῇ ἡλικίᾳ, ἐκ-
πέφευγε τὰ ἀμφότερα ἐλαττώματα· ὅ-
θεν ἐκκριτέος ἐστὶν ἔν τε ὑγιείας καὶ ἀσθε-
νείας χρήσεσιν.

Ἐκ τῆς χρόας. Κεφ. η'. B

Lac. legit in v. cod. [illegible]

Ἔτι ὁ μὲν λευκός, λεπτός τε καὶ εὐανά-
δοτος καὶ εὐστόμαχος ὑπάρχει. ὁ δὲ μέ-
λας, παχὺς καὶ δύσπεπτος, μέθης καὶ σαρ-
κῶν θρεπτικός. ὁ δὲ κιῤῥὸς μέσος ὤν, μέ-
σην ἔχει καὶ τὴν πρὸς ἑκάτερα τούτων
δύναμιν. αἱρετώτερος μέν τοι ἔν τε ὑγιείᾳ
καὶ ἀσθενείᾳ ὁ λευκός· ἔτι καὶ πρὸς τὴν ποιό- C
τητα διαφέρουσιν.

Ἐκ τῆς γεύσεως καὶ τῶν μεμιγμένων.
Κεφ. θ'.

V. caret.

Ὁ μὲν γὰρ γλυκὺς οἶνος, ἁδρομερής τε
ἐστὶ καὶ δυσδιάπνευστος· στομάχου πνευ-
ματωτικός. κοιλίας τε καὶ ἐντέρων τα-
ρακτικός, ὥσπερ καὶ τὸ γλεῦκος· ἧττον δὲ D
μεθύσκει. κύστει δὲ καὶ νεφροῖς εὔθετος. ὁ δὲ
αὐστηρός, οὐρητικώτερος· κεφαλαλγίας τε
καὶ μέθης ποιητικός. ὁ δὲ στρυφνός, εὐθετώ-
τατος πρὸς ἀνάδοσιν σιτίων· κοιλίας τε
σταλτικός, καὶ τῶν ἄλλων ῥευματισμῶν. ὁ δὲ
ἁπαλός, ἧττον ἅπτεται τῶν νευρωδῶν, καὶ
ἧττον ἐστὶν οὐρητικός. ὁ δὲ τεθαλασσωμέ- E
νος, κακοστόμαχος, διψοποιός, νεύρων κα-
κωτικός, εὐκοίλιος, ἀνεπιτήδειος τοῖς ἐξ ἀ-
σθενείας. ὁ δὲ ἐκ τῆς θειλοπεδευθείσης
σταφυλῆς, ἢ ἐπὶ τῶν κλημάτων ὀπτηθείσης
καὶ τειβομένης γινόμενος, γλυκὺς κα-
λούμενος Κρητικὸς ἢ πρότροπος ἢ πρά-
μνιος· καὶ ὁ καθεψομένου τοῦ γλεύκους σεί- F
ραιος, ἢ ἕψημα καλούμενος. ὁ μὲν μέλας,
καλούμενος δὲ μελαμψίθιος, παχύς ἐ-
στι καὶ πολύτροφος· ὁ δὲ λευκός, λεπτό-
τερος. ὁ δὲ μέσος, μέσην ἔχει καὶ τὴν
δύναμιν. στυπτικὸς δὲ πᾶς ἐστι, σφυ-
γμῶν ἀνακτητικός· ποιῶν πρὸς πάν-
τα τὰ θανάσιμα ὅσα κατ' ἕλκωσιν ἀναι- G
ρεῖ, πινόμενος σὺν ἐλαίῳ καὶ ἐξεμού-
μενος· καὶ πρὸς μηκώνειον δὲ καὶ φαρικόν,

Cornari' ἁπλῶς legendum suspicatur.
Lac. vetus exemplar habet, [illegible]. quam is Diosc. genuinã esse lectionẽ autumat.
V. caret.
Ald. μελαμψίθιος

Nihilominus in secunda valetudine vinum eiusmodi paucum & aqua dilutum innoxiè sumitur. At nouũ inflationes parit, ægrè coquitur, grauia facit insomnia, vrinásque ciet. Quod verò ætate medium est, vtroque illo vitio caret, proindéque ad vsum sanorum ægrorúmque deligendum.

Pro ratione coloris. Cap. VIII.

Insuper album est tenue ac stomacho vtile, faciléque in membra diuiditur. Nigrum verò, crassum est & ad concoquendum difficile, temulentiam facit & corpus auget. Fuluum, vtpote quod medium est, medias etiam inter vtrunque vires obtinet. Album tamen tum in secunda, tum & in aduersa valetudine laudabilius. Sed & vina sapore distant.

Pro saporum eorúmque quæ illis miscentur differentia. Cap. IX.

Siquidem dulce crassis partibus constat & ægrè de corpore expirat, stomachum inflat, aluum & intestina, vti & mustum, turbat: sed minùs inebriat, vesicæ ac renibus aptum. Austerum vrinas magis expellit, sed capitis dolorem facit, ac temulentiam gignit. Acerbum ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum: aluum cæterásque fluxiones cohibet. At vinum molle & sapore languidum, neruos minùs tentat, minúsque vrinas pellit. Vinum porrò aqua marina factũ stomacho aduersatur, sitim facit, neruos infestat, bonam facit aluum & à valetudine sese recolligentibus haudquaquã idoneum est. Passum autẽ quod vuis in cratibus sole siccatis aut in ipso sarmento torrefactis exprimitur, Creticum cognomine, aut protropum aut pramniũ, itémque sapa quæ fit musto igni decocto, Græci Siræon seu hepsema appellant: nigra quidem si fuerint, qualia melampsithia dicuntur, crassa sunt & corpora multum alũt: at candida, tenuiora: quæ verò medio inter hæc colore sunt, medias quoque vires sortiuntur. Omnia tamen astringunt, languidos pulsus excitant, & faciunt aduersus venena quæcunque exulcerando necant, ex oleo pota & vomitionibus reddita: itemq; cõtra meconiũ, pharicũ,

toxicum, cicutam & lactis in vētriculo coagulationem: necnon & cōtra renum ac vesicæ rosiones & exulcerationes: nihilominus inflationes pariunt, & stomacho aduersantur. Priuatim cōfert Melampsithium iis qui alui fluxione laborāt. Album magis cæteris emollit aluū. Gypso conditum neruos offendit, capitis grauitatē infert, viscera calore accendit, & vesicæ aduersatur: sed contra venena cæteris aptius. Picata aut resinata excalfaciunt & cōcoctionē adiuuāt, sanguinem excreantibus inimica. Quæ verò aparachyta, hoc est, maris expertia dicuntur, & sapam tamen admistam recipiunt, caput implent, temulentiam gignunt, de corpore difficulter expirāt, & stomachum malè habent.

Pro locorum differentia. C. X.

Inter Italica vina Falernū principem locum obtinet: quod inueteratum per quam facilè concoquitur, pulsus recreat & exuscitat, aluū astringit, stomacho vtile: sed vesicę nocet, atq; iis qui visus hebetudinē sētiūt, liberaliori potationi minimè idoneū. Albanū crassioribus quàm Falernum cōstat partibus, *subdulceq́; est, stomachum inflat & aluum emollit: sed cōcoctionem nō æquè adiuuat, neruosum verò gen' minùs infestat. Sed & hoc ipsum vetustate austerum saporē concipit. Cæcubū cùm sit dulce, est & Albano crassius, corpus auget, & colorē cutis meliorem lætiorémque facit: at iuuandæ concoctioni minimè idoneum est. Surrētinum valde austerū est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, & cùm tenuibus cōstet partibus, caput minùs tētat: vetustate autem & stomacho vtile & iucūdioris euadit saporis. Adrianum & Mamertinum, quæ quidem in Sicilia gignuntur, ex æquo crassarum sunt partium, modicè astringunt & celeriùs inueterātur, minúsque ob suam lenitatem neruos tētant. Prætutianum, quod & ipsum è locis circū Adriam deuehitur, est odoratū ac minùs asperum: haustum copiosius eo sese prodit indicio, quòd & ebrietatem diu seruat, & soporē cōciliat. Istricum Prætutiano simile est, sed vrinam vehementiùs pellit.

Al. prædulce.

A καὶ τοξικὸν, καὶ κώνειον, καὶ γάλα θρομβωθέν· καὶ πρὸς κύστιν καὶ νεφροὺς ὀδαξωμένους καὶ εἱλκωμένους. εἰσὶ δὲ *πνευματικοὶ καὶ κακοστόμαχοι. ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν τὴν κοιλίαν ῥευματιζομένων ἁρμόζει ὁ *Μελάμψιθος. ὁ δὲ λευκὸς μαλακτικὸς κοιλίας τῶν ἄλλων μᾶλλον. ὁ δὲ τὴν γύψον ἔ-
B χων, κακωτικὸς τῶν *νεύρων, καρηβαρικὸς, πυρώδης, κύστει ἄθετος· πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα τῶν ἄλλων εὐθετώτερος. οἱ δὲ πίσσαν ἢ ῥητίνην πιτυΐνην ἔχοντες, θερμαντικοὶ, καὶ πεπτικοί· ἄθετοι δὲ τοῖς *αἱμοπτοϊκοῖς. οἱ δὲ καλούμενοι ἀπαράχυτοι, ἔχοντες δὲ ἕψημα μεμιγμένον, κεφαλῆς εἰσὶ πληρωτικοὶ,
C μέθης γεννητικοὶ, *δυσδιαπνευστοι, κακοστόμαχοι.

V. [illegible] lego, [illegible]
V. μέλας.
V. τὰ νεῦρα.
V. [illegible]
V. add. φυσώδεις.
Add. in vet. Lac. codice, [illegible], φορτικοὶ καὶ φυσώδεις.

Περὶ διαφορᾶς ἐκ τῶν τόπων. Κεφ. ι.

Ὁ μὲν οὖν δοκῶν πρωτεύειν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ οἴνων, Φάλερνος δὲ καλούμενος, παλαιωθεὶς ἄγαν *εὔπεπτος, σφυγμῶν ἀνα-
D κλητικὸς, κοιλίας στεγνωτικὸς, καὶ εὐστόμαχος· κύστει ἄθετος, καὶ *ἀμβλυωποῦσι, καὶ πρὸς πολυποσίαν ἀνεπιτήδειος. ὁ δὲ Ἀλβανὸς *ἁδρομερέστερος τοῦ Φαλέρνου, ἔγγλυκος· ἐμπνευματῶν στόμαχον, κοιλίαν τε μαλάττων. (πέψει τε οὐχ ὁμοίως συνεργῶν) τοῦ δὲ νευρώδους ἧττον κακωτικός· πα-
E λαιωθεὶς δὲ καὶ οὗτος αὐστηρὸς γίνεται. ὁ δὲ Καίκουβος γλυκὺς ὤν, ἁδρομερέστερός ἐστι τοῦ Ἀλβανοῦ· σαρκῶν τε καὶ εὐχροίας γεννητικός· πέψει δὲ ἄθετος. ὁ δὲ Συρεντῖνος, αὐστηρὸς ἱκανῶς ἐστιν· ὅθεν ἐντέρων καὶ στομάχου ῥεῦμα ἵστησι, κεφαλῆς τε *ἧττον ἅπτεται, λεπτομερὴς ὤν· παλαιωθεὶς δὲ, *εὐστόμαχος καὶ ἡ-
F δίων γίνεται. ὁ δὲ Ἀδριανὸς καὶ ὁ Μαμερτινὸς γεννώμενοι ἐν Σικελίᾳ, κατ' ἴσον εἰσὶν ἁδρομερεῖς, μετρίως στύφοντες, καὶ τάχιον παλαιοῦνται, ἧττόν τε τοῦ νευρώδους ἅπτονται, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς *λεῖον. ὁ δὲ Πραιτιανὸς, καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν κατ' Ἀδρίαν κομιζόμενος τόπων, εὐώδης καὶ *λειότερός ἐστιν. οὐ δὲ
G λανθάνει πολὺς πινόμενος, φυλάττει τε ἐφ' ἱκανὸν τὴν μέθην, καὶ καροῖ. ὁ δὲ Ἰστρικὸς λεγόμενος, ἔοικε τῷ *Πραιτιανῷ, οὐρητικώτερος ὑπάρχων.

al. ἄποτος. Marc. ἄποτος legendũ suspicatur.
V. quid. αἰσθητικοῖς.
V. ἁδρομερέστερος.
V. ἄκαταστις. Sic Lac.
V. δυσστομαχώτερος.
Vulg. ex. λιπαρόν.
V. quid. λεπτότερος.
V. [illegible]

ὁ μέν τοι Χῖος, ἁπαλώτερος τῶν προειρημένων, εὔτροφος, πότιμος, ἧττον μεθύσκων, ῥεύματος σταλτικός, χρήσιμος εἰς τὰ ὀφθαλμικά· ὁ δὲ Λέσβιος, εὐανάδοτος, κουφότερος τοῦ Χίου καὶ εὐκοίλιος. τὴν αὐτὴν δὲ τούτῳ κέκτηται δύναμιν ὁ κατὰ Ἔφεσον γινόμενος, καλούμενος δὲ Φυγελίτης· ὁ δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας Μεσογίτης ἐκ τοῦ Τμώλου, κεφαλαλγὴς καὶ νεύρων βλαπτικός. ὁ δὲ Κῷος, καὶ Κλαζομένιος, διὰ τὸ θαλάττης πολλῆς μετέχειν, εὔφθαρτος καὶ ἐμπνευματώδης, κοιλίας τε ταρακτικὸς νεύρων ἐστὶ βλαπτικός. A B

Chium antedictis mollius est, probè nutrit, potui aptum est, ac minùs inebriat: fluxiones cohibet, oculorum medicamentis vtile. Lesbium facilè membra subit, Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesium eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verùm Asianum è Tmolo monte, Messogites appellatum, capitis dolorem affert ac neruos lędit. Coum verò & Clazomenium, quoniam copiosam maris aquam admixtam habent, facilè corrumpuntur, inflationes excitant, aluum turbant, ac neruis officiunt.

Περὶ Δυνάμεως τῶν οἴνων.
Κεφ. ια'.

C Κοινῶς δὲ πᾶς ἀμιγὴς οἶνος καὶ ἀκέραιος, αὐστηρὸς δὲ τὴν φύσιν, θερμαντικός, εὐανάδοτος, εὐστόμαχος, ὀρεκτικός, θρεπτικός, ὑπνοποιός, ῥωστικός, εὐχροίας παρασκευαστικός. ἱκανῶς δὲ ποθείς, βοηθεῖ τοῖς κώνειον, ἢ κόριον, ἢ φαρικὸν, ἢ ἰξίαν, ἢ μηκώνιον, ἢ λιθάργυρον, ἢ σμίλακα, ἢ ἀκόνιτον, ἢ μύκητας εἰληφόσι. πρός τε ἑρπετῶν δήγματα καὶ πληγὰς πάντων, ὅσα πλήξαντα ἢ δακόντα κατὰ ψύξιν ἀναιρεῖ ἢ ἀνατρέπει στόμαχον. ποιεῖ καὶ πρὸς ἐμπνευμάτωσιν χρονίαν καὶ δῆξιν ὑποχονδρίου καὶ πλατυσμόν, καὶ λύγγα στομάχου, ἐντέρων τε καὶ κοιλίας ῥευματισμόν. καὶ ἐφιδροῦσι, καὶ διαφορουμένοις ἁρμόζουσι, μάλιστα δὲ οἱ λευκοὶ καὶ παλαιοὶ καὶ εὐώδεις. οἱ μέν τοι παλαιοὶ καὶ γλυκεῖς, καὶ πρὸς τὰ περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἐπιτηδειότεροι. πρός τε τραύματα καὶ φλεγμονὰς, σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἐπιτιθέμενοι. καταντλοῦνται δὲ ὠφελίμως πρὸς τὰ θηριώδη καὶ φαγεδαινικὰ καὶ ῥευματιζόμενα ἕλκη. πρὸς δὲ τὴν ἐν ὑγιείᾳ χρῆσιν εὔθετοι οἱ ἀθάλασσοι, αὐστηροὶ καὶ λευκοί. διαφέρουσι δὲ τούτων οἱ Ἰταλικοί. ὡς ὁ Φαλέρινος, Συρεντῖνος καὶ Καίκουβος, ὅ,τε Σιγνῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ οἱ ἀπὸ τῆς Καμπανίας, καὶ ὁ * Πραιτιανὸς ἀπὸ τοῦ * Ἀδριανοῦ, καὶ Σικελιωτικὸς, ὁ Μαμερτῖνος καλούμενος. ἑλληνικῶν δὲ Χῖος, Λέσβιος, Φυγελλίτης ὁ ἐν Ἐφέσῳ γινόμενος. D E F G

V. quid. [illegible]

Marc. λύσιν legendum suspicatur: quo modo etiam legisse videtur Ruellius.

V. φαλερῖνος

V. [illegible]

De vini generum facultate.
Cap. XI.

In vniuersum vinum omne meracum & sincerum ac sua natura austerum, excalfacit, facilè in membra distribuitur, stomacho conuenit, appetentiam ciborum inuitat, corpus alit, somnum conciliat, robur auget & colorem commendat. Potum liberaliùs, auxilio est cõtra assumptam cicutam, coriandrũ, pharicum, ixiam, meconium, argẽti spumam, taxum, aconita, fungósve: nec minùs contra serpentium morsus & omnium ictus morsúsve, quæ refrigerando necant aut stomachũ in vomitiones effundunt. Facit & ad diuturnam hypochondrij inflationem, rosionem atque distentionem: itémque singultum, ac stomachi, intestinorũ & ventris rheumatismos. Vina cõueniũt sudatoribus & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè quæ sunt alba vetera & odorata. At quæ sunt vetusta simul & dulcia, renum ac vesicæ vitijs sunt accõmodatiora: necnon vulneribus inflammationibúsque in succida lana commodè imponuntur. Quin & iisdem fera, phagedænica & affluentibus humoribus irrigua vlcera vtiliter fouentur. Porrò vina quibus aquæ marinæ nihil additum est, austera & alba, ad sanorum victus commodè vsurpantur. In his præstant Italica: vti Falernum, Surrentinum, Cæcubum, & permulta alia è Campano agro, itémque Prætutianum, Adrianum & Siculum, quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis, Chium, Lesbium & Phygelites, quod in Epheso gignitur.

Crassa verò & nigra, stomacho aliena sunt, flatúsque pariunt: attamen corpus augent. Tenuia autem & austera, stomacho quidem prosunt, sed carnes minùs alunt. At quę sunt valde vetera, tenuia & candida, vehementiùs vrinas ciunt, & dolores capitis inferunt, neruosúmque genus largiùs pota tentant. In media ætate, vt à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro ætate, anni tempestate, consuetudine & qualitate vini decernatur. Optimè verò præcipitur, vt ne sitis immodica toleretur, & tantum potionis adhibeatur, quantum proluendis cibis sat sit. Siquidem ebrietas omnis, maximéque iugis frequentiórve, perniciosa. Enimuerò largior perpotatio neruos obsessos in dies remittere, morborúmque acutorum initia quotidie introducere consueuit. Attamen moderatè aliquot diebus vino indulgere, maximéque post aquæ potum, vtile. Ita nanque modo quodã quæ sub sensum deinde cadunt recrementa ex alto euocantur, & per cęca corporis spiracula repurgantur. Sed illi perpotationi aquam superbibere par est: siquidem medicationis alicuius gratia factę ex composito temulentiæ remedium affert.

De vino Omphacite. Cap. XII.

VINVM quod Omphacites appellatur, peculiariter fit in Lesbo, vua nondum planè matura, sed adhuc acerba, ad tres quatuórve dies in cratibus siccata Sole, donec racemi in rugas cõtrahantur. Ex iis postquam expressum est vinum, cadis *insolatur. Vim habet astringendi, stomacho amicam, & malacia laborantibus, ileosis, ægrè concoquẽtibus & stomachi dissolutione vexatis vtilem. Creditur & absorptũ pestilẽtibus affectibus auxiliari. Cęterùm huiusmodi vina non nisi post annos complures potui apta sunt.

H. sole insolatur.

De vino secundario & adynamo. Cap. XIII.

LORA, quam Græci deuterian, alij potimon appellant, paratur hunc in modum. In vinacea è quibus vini triginta metretæ expressæ fuerint, tres aquę metretas adiicito: ac vbi vinacea ipsa versaueris calcaueríſque, exprimito: expressum decoque ad tertias partes, & in singulos

A Οἱ δὲ παχεῖς καὶ μέλανες κακοστόμαχοι, φυσώδεις, σαρκὸς μέντοι θρεπτικοί. Οἱ μέντοι λεπτοὶ καὶ αὐστηροὶ, εὐστόμαχοι, ἧττον δὲ σαρκοποιοί. οὐρητικώτεροι δὲ καὶ κεφαλαλγεῖς οἱ σφόδρα παλαιοὶ καὶ λεπτοὶ καὶ λευκοὶ, ἅπτονται δὲ τῶν νευρωδῶν πλεονασθέντες. οἱ μέσοι δὲ τὴν ἡλικίαν, ἄριστοι

V. add. καὶ χείρω διαδίδονται.

B πρὸς πᾶσιν. ὡς οἱ ἀπὸ ζ' ἐτῶν. ἡ δὲ ποσότης, παρὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν τοῦ ἔτους ὥραν, καὶ ἔθη καὶ ποιότητα τοῦ οἴνου, ὁριζέσθω. καὶ τὸ μὴ διψῆν δὲ ἄριστόν ἐστι παράγγελμα, καὶ τὸ μετρίως βρέχεσθαι τῆς τροφῆς. μέθη δὲ πᾶσα, καὶ μάλιστα ἡ συνεχὴς, ἐπιβλαβής· τά τε γὰρ νεῦρα πολιορ-

V. παράπηγμα

C κούμενα καθ' ἑκάστην ἐνδίδωσι, καὶ παθῶν ὀξέων ἀρχὰς ἐμποιεῖ καθημέραν ἡ πολυποσία. μετρίως δὲ οἰνοῦσθαι ἐπί τινων ἡμερῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ ὑδροποσίας, ὠφέλιμον· μετασυγκρίνει γάρ πως, τάς τε αἰσθητὰς ἀνακαθαίρει ἐκκρίσεις, καὶ ἀδήλως πoροποιεῖ. δεῖ μέντοι γε μετὰ τὴν οἴνωσιν ὕδωρ πίνειν ἀ-

V. ἀφ' ὑδροποσίας.

D ποθεραπείας γάρ τινος χάριν τῆς συνεχομένης οἰνώσεως, τρόπον ἐπάγει βοηθείας.

V. περὶ τῆς συγκινήσεως ἕνεκεν ἐπάγει. Deest in Ald. χάριν

Περὶ Ὀμφακίτου οἴνου. Κεφ. ιβ'.

Ὁ δὲ καλούμενος Ὀμφακίτης σκευάζεται ἰδίως ἐν Λέσβῳ, ἡλιοπεδευομένης μήπω κατὰ πάντα πεπείρου τῆς σταφυλῆς οὔσης, ἔτι δὲ ὀξιζούσης, ἐπὶ ἡμέρας

E γ' ἢ δ'. ἕως ἂν ῥυσσωθῶσιν οἱ βότρυες, καὶ μετὰ τὸ ἐκθλιβῆναι ἡλιάζεται ἐν κεραμίοις οἶνος. Στυπτικὴν δὲ ἔχει τὴν δύναμιν καὶ εὐστόμαχον, καὶ κισσώδεσι καὶ εἰλεώδεσι, καὶ τοῖς δυσπέπτοις καὶ ἐκλελυμένοις τὸν στόμαχον ἁρμόζουσιν· δοκεῖ δὲ καὶ λοιμικαῖς διαθέσεσι βοηθεῖν καταρ-

F ῥοφούμενος. χρῄζουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι οἶνοι ἐτῶν πλειόνων· ἄλλως γὰρ οὐκ εἰσὶ πότιμοι.

Al. ποτιμοί

Περὶ Δευτερίας καὶ ἀδυνάμου. Κεφ. ιγ'.

Ὁ δὲ καλούμενος δευτερίας, ὃν ἔνιοι πότιμον καλοῦσι, σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· εἰς τὰ στέμφυλα, ὧν ἐξέθλιψας οἴνου μετρητὰς λ'. βάλε ὕδατος μετρητὰς γ'. καὶ

G μίξας καὶ πατήσας ἔκθλιψον, καὶ ἀφέψησον εἰς τὸ τρίτον. χρὴ δὲ ἑκάστῳ τῶν

ἀποληφθέντων μετὰ τὴν μῖξιν δὶς ξέστας β´. καὶ μετὰ τὸν χειμῶνα διηθεῖ εἰς κεράμια. χρῶ δὲ αὐτῷ μετ' ἐνιαυτόν· ταχέως γὰρ ἐξίτηλος γίνεται. ἁρμόζει δὲ ἐφ' ὧν διστάζομεν οἶνον διδόναι, ἀναγκαζόμενοι δι' ἐπιθυμίαν τοῦ νοσοῦντος, καὶ ἐπὶ τῶν ἐκ νόσων ἀναλαμβανόντων χρονίως. Γίνεται δὲ καὶ ἀδύναμος λεγόμενος, τὴν αὐτὴν ἔχων τῷ δευτερείῳ δύναμιν. δεῖ δὲ ἴσον μέτρον ὕδατος τῷ τοῦ γλεύκους μίξαντας, ἑψῆσαι πραέως πυρὶ μαλακῷ, ἄχρις ἂν ἐξαναλωθῇ τὸ ὕδωρ· καὶ μετὰ τοῦτο ψύξαντας, καταγγίζειν εἰς ἀγγεῖον πεπισσωμένον. ἔνιοι δὲ θαλάττης πελαγίας καὶ ὕδατος ὀμβρίου καὶ μέλιτος καὶ γλεύκους ἴσα μίξαντες καὶ καταγγίσαντες, ἡλιάζουσιν ἐπὶ ἡμέρας μ´. χρῶνται δὲ αὐτῷ πρὸς τὰ αὐτὰ μετ' ἐνιαυτόν.

Περὶ Οἴνου ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς. Κεφ. ιδ´.

Ο Δὲ ἐκ τῆς ἀγρίας σταφυλῆς μέλας, στυπτικὸς ὑπάρχων, ἁρμόζει κοιλίᾳ ῥευματιζομένῃ, καὶ στομάχῳ· καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ὅσα στύψεως καὶ συστολῆς χρῄζει.

Περὶ Μελιτίτου οἴνου. Κεφ. ιε´.

ΟΙΝΟΣ Μελιτίτης δίδοται μὲν ἐν χρονίοις πυρετοῖς, ἀσθενῆ στόμαχον ἔχουσιν· ὑπομαλάττει γὰρ τὴν κοιλίαν, οὖρα κινεῖ, στόμαχον ἀποκαθαίρει· ἁρμόζει καὶ ἀρθριτικοῖς, καὶ νεφριτικοῖς, καὶ τοῖς ἀσθενῆ τὴν κεφαλὴν ἔχουσι· χρήσιμος δὲ καὶ γυναιξὶν ὑδροποτούσαις· εὐώδης γάρ ἐστι καὶ θρεπτικός. διαφέρει δὲ τοῦ οἰνομέλιτος, ὅτι ἐκεῖνο μὲν ἐξ αὐστηροῦ οἴνου καὶ παλαιοῦ καὶ ὀλίγου μέλιτος σκευάζεται. ὁ δὲ μελιτίτης πρὸς ε´. χόας αὐστηροῦ γλεύκους, μέλιτος χοῦν ἕνα, καὶ ἁλὸς κύαθον ἕνα. σκευάζειν δὲ δεῖ ἐν μεγάλῳ ἀγγείῳ, ἵνα τόπον ἔχῃ πρὸς τὸ ὑπερζεῖν, καταπάσσοντας τοῦ προειρημένου ἁλὸς κατ' ὀλίγον, ἄχρις ἂν ἐκζέσῃ· παυσαμένου δέ, καταγγίζειν εἰς ἕτερα κεράμια.

Περὶ Οἰνομέλιτος. Κεφ. ιϛ´.

ΟΙΝΟΜΕΛΙ δὲ διαφέρει, τὸ ἐκ τοῦ παλαιοῦ οἴνου καὶ αὐστηροῦ καὶ μέλιτος καλοῦ γινόμενον· ἧττον γὰρ πνευματοῖ καὶ

A residui congios salis binos sextarios addito, ac post hyemẽ in cados defundito. Eo post annum vtitor: celeriter enim exolescit. Conuenit porrò ægris, quibus vinum propinare dubitamus, & cogimur tamen ipsorum desiderijs obtemperare: itémque à longa valetudine sese recolligentibus. Fit & vinum quod
B vocant adynamon, viribus iisdem quibus lora præditum. Pares aquæ & musti mensuræ leniter ac lento igne feruefiunt, dum excoquatur aqua: reliquum vbi refrixerit, in vas picatum transfunditur. Alij aquæ marinæ & pluuiæ, mellis atque musti pares miscent portiones, eluttriant, & in sole quadraginta die-
C bus torrent. Huiusmodi potu ad eadem illa omnia post annum vtuntur.

De Vino è labrusca expresso. Cap. XIIII.

VINVM è labrusca nigrum astringit: proindéque prodest alui sto-
D machíque fluxionibus, & ad cætera valet quæ astrictionem contractionémque desiderant.

De Vino Melitite. Cap. XV.

VINVM Melitites datur in longis febribus, iis qui stomacho sunt imbecilli: leuiter enim aluum emollit, vrinas ciet ac stomachum
E expurgat. Prodest articulario morbo obnoxijs, nephriticis & * capitis infirmitate laborantibus: vtile quoque mulieribus * aquam potantibus: siquidem odoratum est, corporáque alit. Distat à mulso, quoniam fit illud è vino austero ac vetere & melle exiguo: melitites autem, adiecto ad quinque congios
F austeri musti mellis congio, & salis cyatho. Porrò in magno vase fieri ipsum oportet, quò locus amplior ad vehementer efferuescendum pateat, antedicto sale sensim asperso, quandiu efferbuerit: ac vbi feruere desierit, in cados alios transfunditur.

Pl. neruorum

Pl. vini abst.

G

De Mulso. Cap. XVI.

MVLSVM præfertur, quod ex vetere vino austeróque & bono melle factum est. Tale siquidẽ mi-

nùs inflat, & celeriter in vsum venit. Ac vetus quidem corpus alit: quod mediç est ętatis, aluo vtile est, vrinámque pellit. Sed à summo cibo sumptum, nocet: inter initia verò potum, stomachum implet, deindéque tamen appetẽdi auiditatem reuocat. Fit mulsum vt plurimùm, duabus vini metretis admixta vna mellis. Aliqui quò próptiùs perfici exhiberíque possit, mel cum vino coquunt, atque ita transfundunt. Alij impensæ parcentes ad musti feruentis sextarios sex vnum mellis adiiciunt, ac vbi ferbuerit, elutriant: dulce autem permanet.

De Aqua mulsa. Cap. XVII.

AQVA mulsa easdem quas mulsum vires obtinet. Cruda vtimur, cùm ventrem mollire volumus, aut etiam vomitiones inuitare: quemadmodum facimus ijs qui venena hauserunt, ipsum addito oleo propinantes. Decoctam verò exhibemus exilis languidíque pulsus hominibus ac infirmis, tussientibus, peripneumonicis & iis qui immodico sudore digeruntur. Inueterata condititiáque, quam aliqui Hydromel propriè vocant, dum mediæ est ætatis, loræ & adynamo vino in recreandis viribus respondet, similémque vim adipiscitur: quare iis qui membri alicuius inflammatione laborant magis quàm lora ipsa accommodata est. Quę verò vetustior est, in partium inflammationibus, aluóque * astricta damnatur: at laborantibus ex stomacho, aut cibum fastidientibus, sudatoribúsve conuenit. Conficitur porrò duabus aquæ cœlestis veteris partibus ad vnam mellis adiectis & insolatis: alij fontanam aquam miscẽt, & ad tertias partes decoquunt, atque ita recondunt. Nec desunt qui Hydromelitis appellationem tribuant Apomeliti, quod elotis aqua fauis confici seruaríque solet. Id verò etiam meracius confici oportet: aliqui & ipsum coquunt. Ægrotantium potui minimè aptum est, quoniam ceraginis plurimum sibi vendicat.

De Aqua. Cap. XVIII.

DE aquis in vniuersum decernere propter locorum proprieta-

(margin: vel corpori-busque astri-cto)

A ταχέως παρίσταται τὸ τοιοῦτον. ἔστι δὲ τὸ μὲν παλαιόν, θρεπτικόν· τὸ δὲ μέσον, εὐκοίλιον, οὐρητικόν· βλάπτει δέ, ἐπὶ τροφῇ ληφθέν· πινόμενον δὲ ἐν ἀρχῇ, πληροῖ· ὄρεξιν δὲ μετὰ ταῦτα κινεῖ. σκευάζεται δὲ πρὸς δύο μετρητὰς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἴνου, ἑνὸς μετρητοῦ μέλιτος μιγνυμένου. τινὲς δέ, ἵνα τά- B χιον αὐτὸ παρασκευάσωσι, συνέψουσι τὸ μέλι τῷ οἴνῳ, καὶ οὕτω καταγγίζουσιν· ἔνιοι δὲ διὰ λιτότητα, γλεύκους ζέοντος ξέσταις ϛʹ πρὸς ξέστην αʹ μέλιτος μιγνύντες, μετὰ τὸ ἀποζέσαι καταγγίζουσι. μένει δὲ γλυκύ.

Περὶ Μελικράτου. Κεφ. ιζʹ.

C ΜΕΛΙΚΡΑΤΟΝ δὲ τὴν αὐτὴν τῷ οἰνομέλιτι δύναμιν κέκτηται. χρώμεθα δὲ τῷ * ἀφεψημένῳ, ἐφ' ὧν κοιλίαν μαλάξαι βουλόμεθα, ἢ ἔμετον κινῆσαι, ὡς ἐπὶ τῶν θανάσιμον πεπωκότων, διδόντες αὐτὸ μετ' ἐλαίου· τῷ δὲ ἀφεψημένῳ, ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων καὶ ἀσθε- D νῶν καὶ βησσόντων καὶ περιπνευμονικῶν καὶ διαφορουμένων. Τὸ δὲ σκευαστὸν καὶ ἀπόθετον, ὃ ἰδίως ἔνιοι ὑδρόμελι καλοῦσι, μέσον μὲν τῇ ἡλικίᾳ ὑπάρχον, ἀναλογεῖ τῷ δευτερίᾳ καὶ ἀδυνάμῳ οἴνῳ, ὅσον ἐπὶ τὸ τὰς δυνάμεις ἀνακτᾶσθαι· ὅθεν ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων τι μέρος, ἐστὶν εὔθετον E μᾶλλον τοῦ δευτερίου. τὸ δὲ παλαιότερον, ἀδόκιμον ἐπὶ τῶν φλεγμαινόντων καὶ στεγνῶν· ἐπὶ δὲ τῶν στόμαχον πεπονθότων ἢ * ἀνορέκτων ἢ διαφορουμένων, ἐπιτήδειον. Σκευάζεται δέ, πρὸς ἓν μέλιτος μέρος, * δύο ὕδατος ὀμβρίου παλαιοῦ μιγνυμένων, καὶ ἡλιαζομένου. τινὲς δέ, πηγαῖον μίξαν- F τες, ἀφέψουσιν εἰς τὸ τρίτον, καὶ ἀποτίθενται. καλοῦσι δέ τινες καὶ τὸ * ἀπὸ μέλιτος ἐκπλυνομένων τῶν κηρίων ὕδατι σκευαζόμενον ὑδρόμελι, καὶ ἀποτιθέμενον. δεῖ δὲ αὐτὸ καὶ * ἀκρατέστερον ποιεῖν. τινὲς δέ, καὶ τοῦτο ἕψουσιν. ἔστι δὲ ἄθετον ἐπὶ νοσούντων, διὰ τὸ πλεῖστον ἔχειν κηρανθέμου.

(margin: Lac. legit in v.c. μὴ ἀφεψημένῳ)

(margin: Sarab. legit ἀλυ-μενόντων.)

(margin: Lac. legit in v.c. ...)

G

Περὶ Ὕδατος. Κεφ. ιηʹ.

ΥΔΩΡ περὶ μὲν ἐν τῷ καθόλου ἐπικρίνειν δυσχερὲς ἔχει, διὰ τὰς τῶν τό-

των ἰδιότητας καὶ ἰδιοσυγκρισίας, καὶ τοὺς ἀέρας, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα. ὡς δὲ ἐπίπαν ἄριστόν ἐστι τὸ καθαρὸν καὶ γλυκύ, ἀμέτοχον δὲ οἱασδηποτοῦν ποιότητος, καὶ τοῖς ὑποχονδρίοις μηδ' ἐλάχιστον χρόνον ἐπιμένον. ἔτι τε ἀλύπως διοδεῦον, καὶ μὴ πνευματοῦν, μηδὲ διαφθειρόμενον.

Sic v. c. at vulg. ex. καὶ ἐμπνευματοῦν.

Περὶ Θαλασσίου ὕδατος. Κεφ. ιθ'.

ΘΑΛΑΤΤΙΟΝ ὕδωρ θερμόν, δριμύ, κακοστόμαχον (κοιλίας γὰρ ταρακτικόν) ἄγον φλέγμα. θερμὸν δὲ καταντλούμενον, ἐπισπᾶται καὶ διαφορεῖ. ἁρμόζον τοῖς περὶ νεῦρα πάθεσι καὶ χιμέτλοις πρὸ τοῦ ἑλκωθῆναι. ὠμηλύσεσί τε ἐπιτηδείως μίγνυται, καὶ ἐμπλάστροις καὶ μαλάγμασι διαφορητικοῖς ἐντεθέν. καὶ πρὸς τὰ κενώματα ἐνιέμενον χλιαρόν. καὶ πρὸς στρόφους, θερμόν. ψώρας τε καὶ κνησμοὺς καὶ λειχῆνας καὶ κονίδας, καὶ μαστῶν σπαργώντων κατάντλημα. διαφορεῖ καὶ πελιώματα πυελούμενον. καὶ πρὸς τὰ τῶν θηρίων δήγματα ὅσα τρόμους καὶ ψυγμοὺς φέρει, μάλιστα δὲ σκορπίων καὶ φαλαγγίων, καὶ ἀσπίδων, καὶ εἰ προσεμβαίνῃ τις εἰς θερμὸν αὐτό, ὠφελεῖ. καὶ ταῖς χρονίαις καχεξίαις τοῦ σώματος καὶ τῶν νεύρων, ὠφέλιμον δὲ δι' αὐτοῦ λουτρόν. ὑπαλμιζόμενον δὲ θερμόν, ὑδρωπικούς, κεφαλαλγίας καὶ δυσηκοΐας παρηγορεῖ. ἀποτιθεῖσα δὲ ἡ ἀκέραιος θάλασσα καὶ ἀμιγὴς ποτίμου ὕδατος, ἄβρωμος γίνεται. οἱ δέ, προέψουσιν αὐτήν, καὶ οὕτως ἀποτίθενται. δίδοται δὲ καὶ πρὸς κάθαρσιν καθ' ἑαυτήν, ἢ μετ' ὀξυκράτου, ἢ οἴνου ἢ μέλιτος· καὶ μετὰ τὸ καθαρθῆναι, ἐπιδιδόασι ζωμὸν ὄρνιθος ἢ ἰχθύων, πρὸς τὸ κατακεράσαι τὴν τῆς δήξεως δριμύτητα.

Marc. addit καὶ χολήν.

Alex. Mar. ἀναπαλιζόμενον, seu potius ἀναπαλλόμενον.

V. ὀξυμέλιτος, & sic etiam Lac. v. cod.

Περὶ Θαλασσομέλιτος. Κεφ. κ'.

ΘΑΛΑΣΣΟΜΕΛΙ δοκεῖ καθαίρειν ἀνδρικῶς. σκευάζεται δὲ ἐκ μέλιτος καὶ ὕδατος ὀμβρίου καὶ θαλάσσης, ἴσων διυλισθέντων καὶ ἡλιασθέντων ἐν ἀγγείῳ πεπισσωμένῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν. τινὲς δέ, δύο μέρη θαλάσσης ἀφεψημένης καὶ ἓν μέλιτος καταμίξαντες, κα-

A tes ac peculiares naturas, itémque cœlum, aliáque non pauca difficile est. Magna tamen ex parte optima est, pura, dulcis & cuiuscunque tandem qualitatis expers, quęq; ne minimo quidem tempore hypochondrijs immoratur: insuperq; quæ citra molestiam & expeditè permeat, nec inflationes parit, ac denique B minimè corrumpitur.

De aqua marina. Cap. XIX.

AQVA maris calida est & acris, stomacho aduersatur, aluű conturbat, & pituitam expellit. Si verò calida ad fotus adhibeatur, attrahit simul atque discutit: proindéq; neruorű vitiis, & pernionibus ante vl-C cera prodest. Commodè miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina: itémque emplastris & malagmatis discutientibus idonea est. Ad mouendas deiectiones tepefacta clysteribus infunditur: ad tormina verò, calens. Eadem psoræ, pruritus, lichenes, lendes, nimióque lacte tur-D gentes mammæ fouentur. Sed & liuentia fotu discutit. Salutaris quoq; est ad venenatorű morsus ictúsve, quæ quidẽ tremores perfrictionésque inferűt: maximè verò scorpionum, phalangiorum aspidúmque: ac si quis etiá in ipsius calidę solium descẽderit, auxiliatur. Quin & balneű ex ea vtile malo habitu confe-E ctis iá diu corporibus neruisq;. Eiusdẽ feruentis vapor, hydropicos, capitis dolores, difficilémque auditű leuat. Porrò sincera & citra potabilis aquæ mixturam asseruata, virus deponit. Alij eam præcoquunt, atq; ita recondunt. Cæterùm datur ad purganda corpora per se, aut è posca, aut vino, aut melle: veruntamen F post deiectionem insuper exhibetur gallinæ pisciúmve iusculum, ad temperandam infringendámve inductæ rosionis acrimoniam.

De Thalassomelite. Cap. XX.

QVOD Thalassomeli vocát, egregiè purgare creditur. Temperatur autem æquis portionibus aquæ G marinæ & pluuiæ, itémque mellis, percolatis & picato vase per caniculæ ardores insolatis. Sűt qui ad duas aquæ marinæ coctæ partes, mellis vnam adijciant, & vase condant: ac

huiusmodi quidem cõfectura moderatior mitiórque est ipsa aqua marina.

De Aceto. C. XXI.

ACETVM refrigerat & astringit, stomacho est vtile, & appetentiam cibi excitat: erumpentem vndecunque sanguinem potu insessúve sistit: prodest alui fluxionibus, cum cibariis coctum: cruentis vulneribus idoneum est, ac inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongiis impositum. Reprimit & procidétia sedis vuluæq́; item gingiuas abscedentes & sanguine manantes. Est etiam efficax ad nomas, erysipelata, herpetas, lepras, lichenas & pterygia, si cum aliquo conuenienti misceatur: phagedænas vlcerum nomásque fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cũ sulphure auxiliatur: sugillata tollit, cum melle inũctum. Contra capitis ardores, cum rosaceo in succidis velleribus aut spongia imponitur. Ad hydropem, auditum difficilem, auriúmque sonitus ac sibilos, feruentis vapor proficit: earundem quoque vermes instillatum necat. Panos coercet tepidi fotus, aut si imbuta eo spongia admoueatur: & pruritus permulcet. Contra venenatorum morsus, quæ refrigerando nocent, calidi fotus prodest: vti frigidi, contra eorum ictus quæ exurens virus eiaculantur. Calidum potũ atq; vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficax est: ac præsertim contra haustum meconium cicutámve, sanguinem in ventriculo conglobatum, lac ibidem coagulatum, fungos, ixiam, taxúmque, cum sale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eiicit: tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa, calidum cõmodè sorbetur. Sed & gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis & laxatæ columellæ conuenit: necnõ & calidum contra dentium dolorem colluitur.

De Oxymelite C. XXII.

ACETVM mulsum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur:

A ταγγίζουσι· *μετεωρότερον δὲ γίνεται καὶ ἐπιεικέστερον τὸ τοιοῦτον τῆς θαλάσσης. al. στομαχικώτερον.

Περὶ Ὄξους. Κεφ. κα΄.

ΟΞΟΣ ψύχει καὶ στύφει, εὐστόμαχόν τε ἐστὶ καὶ εὐόρεκτον, σταλτικόν τε αἱμορραγίας πάσης, πινόμενόν τε καὶ ἐγκαθιζόμενον· καὶ ἐπὶ ῥευμάτων κοιλίας συνεψόμενον ταῖς τροφαῖς ἁρμόζει· B ἔναιμόν τε ἐστὶ καὶ ἀφλέγμαντον, σὺν ἐρίοις οἰσυπηροῖς ἢ σπόγγοις ἐπιτιθέμενον. στέλλει καὶ ὑστέραν καὶ ἕδραν προπεπτωκυῖαν· καὶ οὖλα ἀφεστῶτα καὶ αἱμορραγοῦντα. ποιεῖ καὶ πρὸς νομὰς καὶ ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας, λέπρας, λειχῆνας, πτερύγια, σύν τινι τῶν ἐπιτη- C δείων μιγνύμενον. φαγεδαινικά τε ἕλκη, συνεχῶς ἀποπλυνόμενον, καὶ νομὰς ἵστησιν· ὠφελεῖ καὶ ποδαγρικοὺς καταντλούμενον θερμὸν μετὰ θείου. ὑπώπιά τε αἴρει σὺν μέλιτι καταχριόμενον· πρός τε τὰς ἐγκαύσεις τῆς κεφαλῆς, σὺν ῥοδίνῳ καὶ οἰσυπηροῖς ἐρίοις ἢ σπόγγῳ. ὑδρωπικούς D τε καὶ δυσηκόους ὑπατμισθὲν θερμὸν ὠφελεῖ, καὶ ἤχους καὶ συριγμούς· ἐνσταχθὲν δὲ, κτείνει τοὺς ἐν ὠσὶ σκώληκας. στέλλει καὶ φύγεθλα, χλιαρὸν καταντλούμενον, ἢ διὰ σπόγγων ἐπιτιθέμενον, καὶ κνησμοὺς παρηγορεῖ. πρός τε θηρίων δήγματα ὅσα ψύχει, κατάντλημα θερμόν· ψυχρὸν E δὲ, τοῖς πυροῦσι τῶν ἰοβόλων· ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ θανάσιμα πάντα, πινόμενον θερμὸν καὶ ἐξεμούμενον, μάλιστα πρὸς μηκωνείου καὶ κωνείου πόσιν, καὶ αἷμά πως καὶ γάλακτος θρομβωθὲν ἐν κοιλίᾳ, πρός τε μύκητας καὶ ἰξίαν καὶ σμίλακα, σὺν ἁλσί. βδέλλας τε ποθείσας καταρροφούμενον F ἀποβάλλει· καὶ βῆχα χρονίαν πραΰνει, τὴν δὲ πρόσφατον ἐρεθίζει. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς ὀρθόπνοιαν, θερμὸν καταρροφούμενον· στέλλει δὲ ἀναγαργαριζόμενον καὶ τὰ ἐν βρόγχῳ ῥεύματα, συναγχικοῖς τε ἁρμόζει, καὶ πρὸς κιονίδα κεχαλασμένην· καὶ πρὸς ὀδόντων πόνον, θερμὸν διακλυ- G ζόμενον.

Περὶ Ὀξυμέλιτος. Κεφ. κβ΄.

ΟΞΥΜΕΛΙ σκευάζεται οὕτω· λαβὼν ὄξους κοτύλας ε΄. καὶ ἁλὸς θαλασσίου

μναῖ μίαν, μέλιτος μνᾶς ι. ὕδατος κοτύλας ι. μίξας ἕψησον, ἄχρις οὗ δεκάκις ἀναβράσῃ. καὶ ψύξας κατάγγισον. Δοκεῖ δὲ λαμβανόμενον πάχος ἄγειν, ὠφελεῖν ἰσχιαδικούς, καὶ ἀρθριτικοὺς καὶ ἐπιληπτικούς. βοηθεῖ δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ * ἐχίδνης τῆς καλουμένης σηπὸς δηχθεῖσι, καὶ τοῖς μηκώνειον ἢ ἰξίαν πιοῦσιν. ἀναγαργάρισμά τι συναγχικῶν ὠφέλιμον.

Corn. interserit καὶ

Περὶ Ὀξάλμης. Κεφ. κγ'.

ΟΞΑΛΜΗ ὠφελεῖ καταντλουμένη πρὸς νομάς, σηπεδόνας, κυνόδηκτα, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν ἰοβόλων δήγματα. στέλλει δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν λιθοτομηθέντων αἱμορραγίας, εὐθέως μετὰ τὴν χειρουργίαν θερμὴ ἐγκλυζομένη, ° καὶ ἕδρας προπεπτωκυίας· ἐγκλύζεται δὲ ἐπὶ τῶν μετὰ νομῆς δυσεντερικῶν· δεῖ δὲ ἐπεγχυματίζειν γάλακτι. καταρροφουμένη δὲ καὶ ἀναγαργαριζομένη, βδέλλας κτείνει· σμήχει δὲ καὶ πίτυρα καὶ ἀχῶρας.

Loc. addit. ex v. cod. καὶ ἐγκλυζομένη.

Περὶ Θυμοξάλμης. Κεφ. κδ'.

ΘΥΜΟΞΑΛΜΗ, ἣν ἐχρῶντο οἱ ἀρχαῖοι ἐπὶ τῶν ἀσθενῆ τὸν στόμαχον ἐχόντων, κατὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας κυάθους πρὸς ὕδωρ θερμὸν κεραννύντες, καὶ ἐπὶ ἀρθριτικῶν καὶ πνευματουμένων. ἄγει δὲ τὰ παχέα καὶ μέλανα. σκευάζεται δὲ οὕτω. θύμου λείου ὀξύβαφον, ἁλῶν ἴσον, ° ἀλφίτων, πηγάνου, | γλήχωνος, ἑκάστου ὀλίγον, βαλὼν εἰς ἄγγος, ἐπίχει ὕδατος κοτύλας ϛ'. ὄξους ἡμικοτύλιον, περιδήσας τι ὀθόνιον ἐξαιθριάζε.

Desunt in Ald. & ad notha transferuntur.

Περὶ Σκιλλητικοῦ ὄξους. Κεφ. κε'.

ΤΟ δὲ Σκιλλητικὸν ὄξος σκευάζεται τῷ τρόπῳ τούτῳ· καθάρας λευκὴν σκίλλαν καὶ κατατεμὼν καὶ διείρας λίνῳ ὥστε μὴ θιγγάνειν τοὺς * τόμους ἀλλήλων, ξήρανας ἐν σκιᾷ ἐπὶ ἡμέρας μ', λαβὼν μναῖ μίαν ἐξ αὐτῆς κάθες εἰς ξέστας ὄξους καλοῦ ιβ'. ἄφες τε ἡλίῳ ἡμέρας * ζ'. βρέχεσθαι, πωμάσας τὸ ἀγγεῖον ἐπιμελῶς· μετὰ δὲ ταῦτα ἀνελόμενος τὴν σκίλλαν καὶ ἐκπιέσας, αὐτὴν μὲν ῥῖψον· τὸ δὲ ὄξος ὑλίσας, κατάγγιζε καὶ ἀποτίθεσο· ἔνιοι δὲ μναῖ πρὸς ὄξους ξέστας ε'.

V. add. φασὶ ἢ τόμους.

A Aceti heminas quinque, salis marini minam vnam, mellis minas decē & aquæ sextarios quinque pariter coquito, dum decies efferbuerint: mox vbi refrixerint, diffundito. Cōstat porrò sumptum crassos humores extrahere, atque ischiadicis, arthriticis & comitialibus opitulari. Est & auxilio cōtra morsum viperę B & lacertæ quam sepa vocant, itémque contra haustum meconium, ixiámve. Anginis denique vtiliter gargarizatur.

De Oxalme. C. XXII.

ACETVM salsum seu acida muria, quam oxalmen vocant, fotu cōtra nomas, putrida vlcera, canum morsus & venenatos ictus, auxilia- C tur. Sistit & sanguinis eruptiones quę post excisos calculos eueniunt, siquidem post operationem statim calida in vulnus infundatur: ac prociduam sedem reprimit. Dysentericis etiamnum si nomas sentiant, infunditur: at oportet illico pòst lac insuper infundere. Hirudines eadē D sorbitione & gargarizatu necat: furfures denique & manantia capitis vlcera exterget.

De Thymoxalme. Cap. XXIIII.

THYMOXALME Veteres vtebantur, dabántque laborantibus imbecillitate stomachi, itémq; arthriticis & inflatione vexatis, ternos quaternósve cyathos aqua cali- E da dilutos: humores crassos atrosq; trahit. Hoc verò modo factitatur: Thymi triti acetabulum, salis idem modus, polentǣ, rutæ, pulegij, singulorum exiguę portiones in vas coniiciuntur, & aquę terni sextarij, acetíque totidem cyathi affunduntur, atque circumposito linteo sub dio exponuntur.

F *De aceto Scillino. Cap. XXV.*

SCILLINVM acetum hoc paratur modo: Expurgatam scillā quę candida sit concidito, sectásque taleolas lino traiectas modicis interuallis, vt ne se cōtingant, suspendito, atque ita siccato in vmbra quadraginta diebus. Earū minā in aceti G boni sextarios duodecim immergito, & vase diligenter operculato septenis diebus in sole macerari sinito: postea scillam eximito, & expressam abiicito: acetum verò percolatū in vas diffundito atq; reponito. Aliqui scillæ minā vnā aceti sextariis

quinque ammiſcent. Alij poſtquam extempore ſcillam repurgarũt citra exiccationem, parem eius menſuram adiiciunt, & ſenis menſibus macerari patiuntur. Ac tale quidẽ acetum maiorem incidendi vim aſſciſcit. Porro Scillinum acetum gingiuas laxas & humore ſuperfluo prægnantes commodè aſtringit, eaſdémque firmat: emotos dentes ſtabilit, putridis oris vlceribus & graueolentiæ egregiè medetur: fauces ſorbitione durat calloſáſque reddit, vocem denique expedit, ac limpidam canoramq́; facit. Sed & ſtomachicis, ægrè cibum cõcoquẽtibus, comitialibus, vertiginoſis, melancholicis & mente captis exhibetur. Datur & contra vuluarum ſtrangulationes, lienes prętumidos & iſchiada. Imbecillos admodum recreat: corporis ſalubritatẽm colorẽq́; meliorẽ præſtat. Oculorũ quoque aciẽ exacuit, atq; tarditatẽ aurium inſtillatione infuſionéve purgat. In ſumma ad omnia efficax eſt, præterquam ad internas exulcerationes, capitis dolores neruorúmq; vitia. Cæterùm datur quotidie ieiunis ſorbendum, inter initia quidem quãtitate exigua: ſed ea deinde paulatim augetur ad cyathum vſque. Nonnulli binos cyathos, aut etiam amplius, exhibent.

De Scillino vino. *Cap. XXVI.*

FIT & è Scilla vinum hoc modo: Diſſectam, vti dictum eſt, ſcillam ſole aſſiccato, dein contuſam eius minã tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam in vicenos ſextarios muſti recentis ac boni demergito: atque vbi trimeſtri ſpatio maduerit, elutriatum vinum obſtructo diligẽter vaſe recõdito. Licet quoque humida ſcilla vti, in orbiculos rapi modo diſſecta, ſed duplicato pondere. Cæterùm vinum id quadraginta diebus inſolari oportet, & valde inueteraſcere. Sed & inſuper alia eſt antedicti vini parandi ratio. Scilicet Scillæ diſſectæ ac repurgatæ minæ tres in muſti boni metretam Italicum adiiciuntur, & ſenos menſes vaſe obſtructo macerari ſinuntur: poſt id tempus defæcatum transfuſúmque vinum reconditur. Vtile porrò eſt cõtra cru-

A μίσγουσιν. ἔνιοι δὲ, αὐτόθεν καθάραντες δίχα τοῦ ξηρᾶναι, τὸν σταθμὸν ἴσον βάλλουσι, καὶ ἐῶσι μῆνας ς'. γίνεται δὲ τὸ τοιοῦτον τμητικώτερον. Εὐθετεῖ δὲ διακλυζόμενον πρὸς οὖλα μυδῶντα, στέλλον καὶ στεῤῥοποιοῦν αὐτά, καὶ ὀδόντας κινουμένους· καὶ τὰς περὶ τὸ στόμα σηπεδόνας καὶ δυσωδίας ἰ-
B σχυρῶς ἀνασκευάζει· καταῤῥοφούμενον δὲ, τόν τε βρόγχον στερεοῖ καὶ τυλώδη ποιεῖ, καὶ τὸν ἦχον εὔτονον καὶ λαμπρὸν ἀποτελεῖ. παραλαμβάνεται δὲ πρὸς στομαχικοὺς καὶ δυσαναπεπτοῦντας, ἐπιληπτικοὺς, σκοτοδινιῶντας, μελαγχολικοὺς, ἀπηλιθιωμένους· ἔτι δὲ καὶ πρὸς ὑστε-
C ρικὰς πνίγας, καὶ σπλῆνας ὑπερόγκους καὶ ἰσχιάδας· ἀναλαμβάνει δὲ καὶ τοὺς λίαν ἀσθενεῖς· καὶ τὸ σῶμα ὑγιεινὸν καὶ εὔχρουν κατασκευάζει. ἔστι δὲ καὶ ὀξυδερκές· καὶ πρὸς δυσηκοΐαν ἐνσταγὲν δυνατὸν, ἐάν ἐγχυματίζηται. καὶ καθόλου πρὸς ἅπαντα ἐνεργεῖ, πλὴν ἑλ-
D κώσεων τῶν ἐντὸς, κεφαλαλγιῶν καὶ νευρικῶν. δίδου δὲ καθ' ἡμέραν ῥοφεῖν νήστει τὴν μὲν ἀρχὴν ὀλίγον, κατὰ βραχὺ δὲ προσαύξων ἄχρι κυάθου. τινὲς δὲ κυάθους β'. διδόασιν ἢ καὶ πλεῖον.

Drag. exempl. νηριτικῶν.

Περὶ Σκιλλητικοῦ οἴνου.

Κεφ. κς'.

E ΟΔΕ ἀπὸ τῆς Σκίλλης οἶνος γίνεται οὕτως· κατατεμὼν ὡς εἴρηκα τὴν σκίλλαν, ξήρανον ἐν ἡλίῳ, ἔπειτα κόψας αὐτῆς μνᾶν μίαν καὶ διασήσας λεπτῷ κοσκίνῳ, ἔνδησον ὀθονίῳ ἀραιῷ, καὶ κάθες εἰς γλεύκους καλοῦ καὶ προσφάτου ξέστας κ'. τρίμηνόν τε ἔασον βρε-
F χθῆναι. μετὰ δὲ ταῦτα μετεράσας τὸν οἶνον εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀπόθου περισφηνώσας ἐπιμελῶς. ἔνεστι δὲ καὶ ὑγρᾷ τῇ σκίλλῃ χρῆσθαι, ἐπιτέμνοντα αὐτὴν γογγυλίδος τρόπον, καὶ τὴν ὁλκὴν διπλασιάσαντα· δεῖ δὲ ἡλιάζειν ἐπὶ ἡμέρας μ'. καὶ παλαιοῦν ἄγαν. Ἔτι δὲ καὶ
G οὕτω σκευάζεται ὁ προειρημένος οἶνος· λαβὼν σκίλλης ἐντετμημένης καὶ κεκαθαρμένης μνᾶς γ'. κάθες εἰς γλεύκους καλοῦ μετρητὴν Ἰταλικὸν, καὶ μῆνας ἓξ ἔασον πωμάσας, εἶτα ὑλίσας καὶ μετεράσας ἀπόθου. Εὐθετεῖ δὲ πρὸς ἀπ-

ψίας καὶ διαφθορὰς τροφῆς, καὶ τοῖς ἀπεμοῦσι τὴν τροφὴν ἐφ' ὧν τε πάχος κοιλίαν κατέχει καὶ στόμαχον. σπληνικοῖς καὶ καχέκταις, καὶ ὑδρωπικοῖς, ἰκτερικοῖς, δυσουροῦσι, στροφουμένοις, πνευματουμένοις, παραλυτικοῖς, ῥίγεσι χρονίοις, σκοτωματικοῖς, σπάσμασι καταμηνίων τε ἀγωγός. ἥκιστα δὲ νεῦρα λυπεῖ. ἀμείνων δὲ ὁ παλαιότερος. φυλάσσεσθαι δὲ δεῖ αὐτοῦ τὴν χρῆσιν ἔν τε πυρετοῖς, καὶ ἐπὶ τῶν ἐντὸς ἐχόντων ἕλκος.

Περὶ Θαλασσίων οἴνων. Κεφ. κζ.

ΟΙ δὲ διὰ θαλάττης οἶνοι ποικίλως σκευάζονται· οἱ μὲν γὰρ εὐθέως αὐτῷ μετὰ τὸ τρυγηθῆναι τὴν σταφυλὴν, μιγνύουσι θάλασσαν. ἔνιοι δὲ προηλιοπεδοῦσι, καὶ οὕτω πατοῦσι, μιγνύντες θάλασσαν. οἱ δὲ, σταφιδώσαντες τὴν σταφυλὴν, βρέχουσιν ἐν πίθοις μετὰ θαλάσσης, καὶ οὕτω πατοῦντες ἐκθλίβουσι. γίνεται δὲ ὁ τοιοῦτος γλυκύς. οἱ μέν τοι γε πρὸς τὴν γεῦσιν αὐστηρότεροι σκευαζόμενοι, ποιοῦσι καὶ πρὸς πυρετῶν παρασκευὴν, εἰ μὴ παρεῖεν ἀμείνους, καὶ πρὸς κοιλίας ὑπαγωγὴν, καὶ ἐμπύοις, σκληροκοιλίοις, καὶ ὅσοι ὑπὸ τῶν Ἀμιναίων ψαύονται κεφαλῆς. κακοστόμαχοι μέν τοι καὶ οὗτοι, καὶ πνευμάτων γεννητικοί. Οὐκ ἄχρηστον δὲ ὑπογράψαι νομίζομεν πρὸς τὸ πλήρη τὴν ἱστορίαν τοῖς φιλιστοροῦσι γενέσθαι, καὶ τὴν τῶν ποικιλωτέρων οἴνων σκευασίαν· οὐχ ὅτι πολλή τις ἐστὶν ἢ ἀναγκαία ἡ χρῆσις αὐτῶν, ἀλλ' ἵνα κατὰ μηδὲν αὐτῶν ἐλλείπειν δοκῶμεν. εἰσὶ δὲ αὐτῶν ἔνιοι, ἧττον περίεργοι καὶ πίπτοντες εἰς τὴν χρῆσιν· ὡς ὁ διὰ τῶν κυδωνίων καὶ ἀπίων καὶ κερατίων, ἔτι δὲ καὶ ὁ διὰ μύρτων σκευαζόμενος.

Addit Lac. ex v. cod. καὶ πατῆσαι.

Περὶ Κυδωνίτου οἴνου. Κεφ. κη.

Ο μὲν οὖν Κυδωνίτης, ὃν ἔνιοι μηλίτην καλοῦσι, σκευάζεται οὕτω· μήλων κυδωνίων ἐξελὼν τὸ σπέρμα, καὶ τεμὼν ὡς γογγυλίδα, εἰς μετρητὴν γλεύκους χάλασον μνᾶς ιβ΄. πρὸς ἡμέρας λ΄. εἶτα διυλίσας ἀπόθου. σκευάζεται δὲ καὶ οὕτω. δεῖ μετὰ τὸ κόψαι καὶ ἐκθλίψαι τὰ κυδώνια, τοῦ χυλοῦ τούτων μίξαι τοῖς ιβ΄. ξέσταις, ἕνα

Vetus sic: ἀπόθου, δεῖ ἐκθλίψαντας τὰ κυδώνια. Al. omittit δεῖ.

A ditates & ciborum corruptiones: itẽ iis qui cibum reuomunt, necnon & iis quorum ventrem stomachúm ve crassi humores obsederint. Prodest & lienosis, habitu malo prçditis, hydropicis, regio morbo & vrinæ difficultate laborantibus, torminosis, inflatione vexatis, paralyticis, diuturnis rigoribus, vertiginosis atque B cõuulsis. Mẽses deniq; pellit, minimeq; neruos infestat. Fit porrò vinũ eiusmodi vetustate meli⁹. Sed cauẽdus ipsi⁹ vsus tũ in febribus, tũ & in exulcerationibus interaneorum.

De vinis aqua marina factis.

Cap. XXVII.

MARINA vina variè factitãtur. Aliqui enim protinus vt decerC ptæ calcatæq; sunt vuæ, aquã maris admiscent: nõnulli prius in cratibus vuas sole siccant, iisq; deinde calcatis marinã adiiciũt. Alij passas prius vuas in doliis aqua marina macerãt, móxq; calcatas exprimunt. Et eiusmodi quidẽ vinũ dulce euadit. Quç tamẽ austeriore gustu tẽperãtur, eD tiã in febribus subsidio sunt, siquidẽ meliora defuerint. Valent & ad aluum subducendam, prosũntque purulenta excreantibus, iisque qui aluo sunt dura, quique facilè ex vinorum Aminæorum vsu capite tentãtur: attamen & huiusmodi vina stomacho aduersantur, flatúsque pariunt. Porrò quo plenioré habeant E historiam ij qui huius studio tenentur, haud inutile duximus multiplices variè conficiendorum vinorum formulas infrà describere: nõ quòd frequẽs aut necessarius eorum existat vsus, sed nequid omisisse videamur, quod ad vinorum tractatum pertineat. Sunt autẽ ex factitiis illis nonnulla minoris operæ & laboris, F quæ tamẽ in vsum veniunt: vti quæ ex cotoneis malis, pyris, siliquis, itémque myrti baccis concinnatur.

De vino Cydonite. Cap. XXVIII.

Itaque Cydonites, quod alio nomine melites appellatur, ita fieri consueuit: Mala cotonea exemptis seminibus frustatim raporum moG do concidũtur, eaq; duodecim minarũ põdere in musti metretam demittũtur, & inibi ad triginta dies esse sinũtur: tãdem excolatum vinũ reponitur. Paratur & hoc modo: Ad succi cotoneorũ tusorũ pressorúmq; sextarios duodenos, mellis sextarios singulos adiicere

adijcere oportet, atq; ita recōdere. Vinum id astringit, & stomacho vtile est: itémque prodest dysentericis, hepaticis, nephriticis & ægrè meientibus.

De Melomelite. Cap. XXIX.

Melomeli, quod & Cydonomeli nominant, fit in hunc modum: Cotonea mala seminibus exemptis in tantam mellis copiā cōiiciuntur, vt eo submersa cōtegantur obruátúrve. Id post annum iucundū ac suaue redditur, mulso nō dissimile. Pręstat autem eadē quę superior confectio.

De Hydromelo. Cap. XXX.

Fit Hydromelon, mēsura vna melomelitis è cotoneis facti ad duas aquæ coctæ & per Caniculæ æstum insolatæ addita: ac vis huius eadem quoque est.

De Omphacomelite. Cap. XXXI.

Omphacomelitis faciendi ratio hæc est: Vuas acerbas nondum variātes tribus diebus insolato, deindéque exprimito: & ad ternas succi partes, mellis optimi despumati singulas partes adijcito: mox cōfectionē in fictilia diffusam insolato. Vim reprimendi ac refrigerandi habet: proindéq; stomachicis & cœliacis conuenit. Vsus autē post annum est.

De vino Apite. Cap. XXXII.

Fit & è pyris, perinde atque è coroneis, vinum Apites nomine, ita tamen vt pyra non magnopere matura sint. Quin & è siliquis etiam, mespilis & sorbis simili modo vina temperantur. Omnia porrò hęc genera astringunt, & acerba stomachóque vtilia sunt, atque internas fluxiones cohibent.

De OEnanthino. Cap. XXXIII.

OEnanthinum vinum hoc modo concinnatur: Sumito florum siccorū è vite syluestri pubescente minas duas, & in musti metretam mittito, inibíq; dies triginta macerari finito: mox vinum excolatum recondito. Facit ad stomachum imbecillum eiusdémq; fastidium, cœliacos atque dysentericos.

De vino Rhoite. Cap. XXXIIII.

Vinum è Punicis, quod rhoiten vocant, fit in hunc modum: Punica

A ξέστην μέλιτος, καὶ οὕτω χρὴ ἀποτίθεσθαι. Ἔστι δὲ στυπτικὸς, εὐστόμαχος, δυσεντερίαις ἁρμόζων, ἡπατικοῖς, νεφριτικοῖς τε καὶ δυσουροῦσι.

Περὶ Μηλομέλιτος. Κεφ. κθ΄.

Καὶ Μηλόμελι δὲ, ὃ καὶ κυδωνόμελι ὀνομάζεται, σκευάζεται οὕτω· μήλων κυ-
B δωνίων ἐξαιρεθέντων τὰ σπέρματα καὶ βληθέντων εἰς μέλι ὅτι πλεῖστον, ὥς τι ἐναποπνιγῆναι, γίνεται προσηνὲς μετ᾽ ἐνιαυτὸν, οἰνομέλιτι ἐοικός· ἁρμόζει πρὸς ἃ καὶ ἡ πρὸ αὐτοῦ σκευασία.

Περὶ Ὑδρομήλου. Κεφ. λ΄.

Ὑδρόμηλον δὲ σκευάζεται, μιγνυμένου
C τοῦ ἐκ τῶν κυδωνίων μηλομέλιτος μετρητοῦ ἑνὸς πρὸς β΄. μετρητὰς ἀφεψημένου ὕδατος καὶ ἡλιαζομένου ἐν ταῖς ὑπὸ κύνα. Δύναμις δὲ καὶ τούτου ἡ αὐτή.

Περὶ Ὀμφακομέλιτος. Κεφ. λα΄.

Ὀμφακόμελι δὲ σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον· λαβὼν ὄμφακας μήπω περκάζου-
D σας, ἡλίαζε ἐπὶ ἡμέρας γ΄. καὶ μετὰ ταῦτα ἐκθλίψας, βάλε πρὸς γ΄ μέρη τοῦ χυλοῦ, μέλιτος καλλίστου ἀπηφρισμένου μετρητοῦ μέρος ἓν· καὶ ἡλίαζε καταγγίσας εἰς κεράμους. Δύναμιν δὲ ἔχει σταλτικὴν, ψυκτικήν· ὅθεν ἁρμόζει στομαχικοῖς, κοιλιακοῖς. ἡ χρῆσις δὲ αὐτοῦ μετ᾽ ἐνιαυτόν.

E Περὶ Ἀπίτου οἴνου. Κεφ. λβ΄.

Ἀπίτης σκευάζεται ὁμοίως, ὥσπερ καὶ ὁ κυδωνίτης. μὴ λίαν δὲ ἔστωσαν ᴳ ἄπιοι πέπειροι. καὶ ὁ τῶν κερατίων δὲ, καὶ ὁ τῶν μεσπίλων καὶ οὔων, ὁμοίως σκευάζεται. πάντες δέ εἰσι στυπτικοὶ, στρυφνοὶ, εὐστόμαχοι, ῥεύματα ἔνδον ἐπέ-
F χοντες.

ᴳ Al. in vet. cod. legitur, ὥσπερ ὁ [illegible] οἴνου ἢ γλυκέως σκευασία.

Περὶ Οἰνανθίνου. Κεφ. λγ΄.

Ὁ δὲ Οἰνάνθινος σκευάζεται οὕτω· λαβὼν τῆς ἀγρίας ἀμπέλου τὸ ἄνθος βρυούσης ξηρὸν μνᾶς β΄. εἰς μετρητὴν γλεύκους, ἔα ἡμέρας λ΄. εἶτα διυλίσας ἀπόθου. Ποιεῖ δὲ πρὸς ἀτονίαν στομάχου, ἀνορεξίαν, κοιλια-
G κοὺς, καὶ δυσεντερικούς.

Περὶ Ῥοΐτου οἴνου. Κεφ. λδ΄.

Ὁ Ῥοΐτης δὲ οἶνος σκευάζεται οὕτως. ῥόας ἀπυρήνους λαβὼν ὡρίμους καὶ ἀπο-

θλίψας τὸν χυλὸν τῶν κόκκων ἀπόθου, A ἢ ἀφεψήσας εἰς τρίτον οὕτως ἀποτίθεσο. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐντὸς ῥεύματα καὶ πυρέτοις ῥοώδεις. ἔστι δὲ εὐστόμαχος καὶ σταλτικὸς κοιλίας, καὶ οὐρητικός.

Περὶ Ῥοδίτου οἴνου. Κεφ. λέ.

Ῥοδίτης δὲ οὕτω σκευάζεται· ῥόδων ξηρῶν κεκομμένων μνᾶν μίαν ἐνδήσας εἰς B ὀθόνιον, κάθες εἰς γλεύκους ξέστας ή· μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας, διυλίσας μετάγγιζε καὶ ἀποτίθεσο. Χρήσιμος δὲ ἀπυρέτοις πρὸς στομάχου πέψεις καὶ πόνους ἐπιπινόμενος, πρός τε καθύγρους κοιλίας καὶ δυσεντερίας. σκευάζεται δὲ καὶ διὰ χυλοῦ ῥόδων, καὶ μέλιτος μιγνυμένου, ὃ καλεῖται C Ῥοδόμελι. ἁρμόζει πρὸς τὰς ἐν ἀρτηρίᾳ τραχύτητας.

Ald. δυσεντερίαν

Περὶ Μυρτίτου οἴνου. Κεφ. λϛ'.

Μυρτίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ μύρτα μέλανα παρακμάζοντα λαβόντα, κόπτειν καὶ ἐκθλίβειν τὸν χυλὸν δι' ὀργάνου καὶ καταγγίζειν. ἔνιοι δὲ καὶ ἀφε- D ψοῦσιν εἰς τρίτον. τινὲς δὲ, καὶ προηλιοπεδεύουσιν ἐν ἡλίῳ, καὶ ξηράναντες μίσγουσι τῇ χοίνικι κοπείσῃ τρεῖς κοτύλας ὕδατος, καὶ οἴνου παλαιοῦ τὸ αὐτὸ, οὕτω τε ἐκθλίβουσι καὶ ἀποτίθενται. Ἱκανῶς δὲ ἐστὶ στυπτικὸς καὶ εὐστόμαχος, ῥευματιζομένῳ τε στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ χρήσιμος, πρός E τε τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις καὶ ῥοῦν· μελαίνει δὲ καὶ τρίχας ἐν κεφαλῇ.

Orib. interpretes, austeri.

Περὶ Μυρσινίτου οἴνου. Κεφ. λζ'.

Μυρσινίτης δὲ σκευάζεται οὕτω· δεῖ λαβόντα τῶν μελαινῶν μυρσινῶν τοὺς ἀκρέμονας καὶ τὰ φύλλα σὺν τοῖς μύρτοις κόπτειν, καὶ βάλλειν εἰς τοὺς τρεῖς τοῦ γλεύ- F κους χόας, τῆς μυρσίνης κεκομμένης μνᾶς ι'. καὶ ἕψειν ἄχρις ἂν δύο ἀπολειφθῶσιν ἢ τὸ ἥμισυ, καὶ διυλίσαντας ἀποτίθεσθαι. Ποιεῖ δὲ οὗτος πρός τε ἀχῶρας καὶ πίτυρα, ἐξανθήματα, οὖλα, παρίσθμια, ὦτα πυορροοῦντα· στέλλει καὶ G ἱδρῶτας.

Περὶ Σχινίνου οἴνου. Κεφ. λή.

Καὶ ὁ Σχίνινος δὲ ἐοικότως τῷ μυρσινίτῃ σκευάζεται.

matura lignosíque nuclei expertia sumito, aciníſq; expreſſum ſuccum, aut ita vt eſt, aut ad tertias decoctũ reponito. Efficax eſt contra fluxiones internas & febres alui ꝓfluuio comitatas. Eſt & ſtomacho vtile, aluúmq; aſtringit & vrinã mouet.

De vino Rhodite. Cap. XXXV.

Rhodites ſeu roſaceũ ſic fit: Roſarum ſiccarum tuſarúmq; minam illigatã linteolo in muſti ſextarios octo conijcito: & poſt tres menſes colo traiectum transfundito atque reponito. Vtile eſt ijs qui febri carent ad ſtomachi coctiones iuuandas, eiuſdémque dolores leniẽdos, à cibo potum: nec non & cõtra humidas aluos ac dyſenterias. Fit quoque è ſucco roſarum ammixto melle quod Rhodomeli vocant, arterię ſcabritijs vtile.

De vino Myrtite. Cap. XXXVI.

Myrteum cõficitur ad hũc modum: Myrti baccas nigras præ maturitate iam flacceſcentes tundito, torculóque expreſſum ſuccum diffundito. Aliqui etiam ad tertias decoquunt. Alij baccas priùs in cratibus ad ſolem ſiccant, & earũ contuſarum ſingulis chœnicibus ternas aquæ heminas & vini veteris parem modum adijciunt: poſteà exprimunt atque recondunt. Potenter aſtringit: ſtomacho vtile: alui ſtomachíq; rheumatiſmis prodeſt, itémque contra inteſtinas vlcerationes, fluorémq; muliebrem: denique capitis etiam denigrat capillos.

De vino Myrſinite. C. XXXVII.

Myrſinites ita temperatur: nigræ myrti teneri ramuli cum ſuis baccis ac folijs tuſi decem minarum pondo in tres muſti congios merguntur, coquuntúrque, donec duo ſuperſint, aut certè dimidium: tandémque colatum id vinum ad vſus reconditur. Contra manantia capitis vlcera, furfures, papularum eruptiones, gingiuarum ac tonſillarum inflammationes & aures purulentas efficax eſt, ac ſudores quoque cohibet.

De Lẽtiſcino vino. C. XXXVIII.

Lentiſcinum ſimiliter atq; myrſinites temperatur.

De vino Terebinthino. Cap. XXXIX.

Nec secus Terebinthinum. Nam & harũ arborũ ramuli sumi debẽt, in quibus fructus insit. Sed & assimilis sunt ista vina facultatis: siquidẽ astringunt, stomacho vtilia sunt; & fluxionibus stomachi, intestinorũ ac vesicæ, itemq; sanguinis profluuio accõmodãtur: vlcera omnia fluxioni obnoxia fotu ad cicatricẽ perducunt: vuluæ denique ac sedis rheumatismos insessione cohibent.

De vino Palmeo. Cap. XL.

Palmeum vinũ vt conficias, palmulas, quas chydæas quasi vulgares vocant, eásq; maturas in doliolum imo pertusum & arundine picata obstructũ demittito, ita vt foramen lino obturatũ sit. Tùm denis chœnicibus ternos aquæ congios affundito: quòd si non admodũ dulce id esse libeat, quinos congios infundito, & ad dies decẽ macerari illas sinito. Exacto eo spatio, hoc est, die vndecima detracto ab arundine linteo, vinũ crassum ac dulce excipito, atq; reponito. Suaue illud quidẽ, sed capiti noxium: cõtra fluxiones, propter astrictoriã vim, efficax: eandẽ ob causam stomachicis, cœliacis & sanguinẽ excreãtibus conuenit. Sunt qui addita rursum pari aquæ mensura, manantem deinde liquorem excipiunt: id quod tertiò, quartò & quintò faciunt, non item amplius: quando quod reliquum ab his est, acescit.

De vino Catorchite. Cap. XLI.

Catorchites, quod aliquibus sycites quasi ficatũ appellatur, in Cypro similiter palmeo concinnatur: sed hoc interest, quòd in hoc præparando nonnulli pro aqua recens pressorũ vinaceorũ diluti tantundẽ adijciunt. Sumuntur in hũc vsum caricæ nigræ, quæ chelidoniæ puniceæve seu purpureæ appellantur: atque macerantur, vti anteà dictũ est. Post dies decem liquor excipitur, atque iterùm ac tertiò diluti vinaceorum par modus affunditur. Simili modo spatijs intercedentibus excipitur & quarta & quinta infusio: qua similiter acescẽte, vice aceti vtũtur. Porrò vinũ eiusmodi tenuium est partiũ: flatus gignit, stomacho aduersatur, & fastidium creat: bonam tamen facit aluum, & vrinam ciet: menses quoque trahit, & lactis vbertatem præstat:

A Περὶ Τερμινθίνου οἴνου. Κεφ. λθ'.

Καὶ ὁ Τερμίνθινος ὁμοίως. ἔγκαρποι γὰρ καὶ τούτων αἱ ἀκρέμονες λαμβάνονται. καὶ παραπλησίας εἰσὶ δυνάμεως, στυπτικοὶ καὶ εὐστόμαχοι, ῥεύμασί τε ἁρμόζοντες στομάχου, ἐντέρων, κύστεως, αἱμορραγίαις. κατουλοῦσι δὲ καὶ τὰ ῥευματικὰ πάντα ἕλκη, ἐπαντλούμενοι τοῖς τε περὶ ὑστέραν καὶ ἕδραν ῥευματισμοὺς στέλλουσιν, ἐγκαθιζόμενοι.

B

Περὶ Φοινικίτου οἴνου. Κεφ. μ'.

Φοινικίτης· λαβὼν φοίνικας τοὺς χυδαίους πεπείρους, βάλε εἰς πιθάκνην τετρημένην ἐν τῷ πυθμένι, καὶ ἐσφηνωμένην καλάμῳ πεπισσωμένῳ. τὸ δὲ τρῆμα λίνῳ βεβύσθω. ἐπίχεε δὲ τοῖς δέκα χοίνιξιν, ὕδατος

C χόας γ'. εἰ δὲ μὴ λίαν αὐτὸ γλυκὺ θέλεις εἶναι, πέντε χόας ἐπίχει. ἔα δὲ ἐπὶ ἡμέρας ι'. τῇ δὲ ια'. ἀφαιρῶν τὸ ἀπὸ τοῦ καλάμου ὀθόνιον, ἀπόδεχου οἶνον παχὺν καὶ γλυκὺν, καὶ ἀπόθεσο. Ἔστι δὲ ἡδὺς μὲν, κεφαλαλγὴς δὲ· ποιεῖ πρὸς ῥεύματα, διὰ τὸ στῦφον· ὅ-

D θεν στομαχικοῖς, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ αἱμοπτοϊκοῖς ἁρμόζει. ἔνιοι δὲ τὸ αὐτὸ πάλιν τοῦ ὕδατος μίσγοντες δέχονται, καὶ τοῦτο τρίτον ποιοῦσι, καὶ τέταρτον, καὶ πέμπτον, ὅτι λοιπὸν ὀξίζει. Sunt qui addant, καὶ ἕκτον, quas etiã voces expressit Ruellius.

Περὶ Κατορχίτου οἴνου. Κεφ. μα'.

Καὶ ὁ Κατορχίτης δὲ, ὃν ἔνιοι συκίτην

E καλοῦσιν, ἐν Κύπρῳ σκευάζεται ὁμοίως τῷ φοινικίτῃ· διαφέρει δὲ, ὅτι ἐπὶ τούτου ἔνιοι ἀντὶ ὕδατος, στεμφύλων ἀπόβρεγμα νεοθλίπτων τὸ ἴσον μέτρον βάλλουσιν. ἰσχάδες δὲ λαμβάνονται αἱ χελιδόνιοι καλούμεναι, ἢ φοινικαῖ, μέλαιναι δὲ εἰσί, καὶ ἀποβρέχονται ὡς προείρηται. μετὰ δὲ ἡμέρας δέκα ἐκλαμ-

F βάνεται τὸ ὑγρὸν, καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου ἐπιχεῖται τοῦ ἐκ τῶν στεμφύλων ἀποβρέγματος τὸ αὐτὸ μέτρον· ὁμοίως δὲ ἐκ διαστημάτων ἐκλαμβάνεται τὸ δ'. καὶ ε'. ἀπόβρεγμα ὁμοίως ὀξίζον, ᾧ ἀντὶ ὄξους χρῶνται. Λεπτομερὴς δέ ἐστι καὶ φυσώδης καὶ κακοστόμαχος, ἀποστρέφων ὄρεξιν,

G εὐκοίλιος μέντοι καὶ οὐρητικός. καταστᾷ δὲ καὶ ἔμμηνα, καὶ γάλα δαψιλὲς ποιεῖ,

αἷμα δὲ φαῦλον κατασκευάζει, καὶ ἐλε- A φαντιάσεως ἐστὶ ποιητικὸν, ὡς καὶ τὸ ζῦθος. ἔνιοι δὲ καὶ ἁλῶν τοῖς ἓξ κεραμίοις ξέστας ἐμβάλλουσι δέκα. ἄλλοι δὲ, ἅλμης κεράμιον, δυσμετάβλητον καὶ εὐκοίλιον ἔσεσθαι δοκούμενοι. ἄλλοι δὲ, καὶ θύμον καὶ μάραθον ὑποστρώσαντες τῷ πυθμένι, εἶτα τὰς ἰσχάδας, καὶ ἐναλλὰξ τοῦτο ποιοῦσιν, ἄχρις ἂν πληρώσωσι τὸ ἀγγεῖον. B

Περὶ Συκομορίτου οἴνου. Κεφ. μβ'.

Σκευάζεται δὲ καὶ ὁ ἐκ τῶν Συκομόρων ὡσαύτως. ὄξος δὲ γίνεται δριμὺ, διὰ τὸ μὴ ἐξισχύειν τὴν δύναμιν αὐτῶν φυλάσσειν τὴν γλυκύτητα τοῦ ῥεύματος.

Περὶ Ῥητινίτου οἴνου. Κεφ. μγ'. C

Ὁ δὲ Ῥητινίτης καὶ κατὰ τὰ ἔθνη σκευάζεται· πλεονάζει δὲ ἐν Γαλατίᾳ, διὰ τὸ ἀποξυνέσθαι τὸν οἶνον ἀπεπτώτου μενούσης τῆς σταφυλῆς, διὰ τὸ ψύχειν, εἰ μὴ παραπλακῇ πιτυΐνῃ. κόπτεται δὲ σὺν τῷ φλοιῷ ἡ ῥητίνη, καὶ τῷ κεραμίῳ μίγνυται ἡμικοτύλιον. καὶ οἱ μὲν, ἀπηθοῦσι μετὰ τὸ ἀποζέσαι χωρίζοντες τὴν ῥητίνην. ἄλλοι δὲ, ἐῶσι. παλαιωθέντες δὲ γίνονται ἡδεῖς. Πάντες δὲ κεφαλαλγεῖς ἄλλως τε οὗτοι καὶ σκοτωματικοί, πεπτικοὶ μέντοι καὶ οὐρητικοὶ, καὶ καταῤῥοιζομένοις καὶ βήσσουσιν ἁρμόζοντες· κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, ὑδρωπικοῖς, καὶ ῥοικαῖς γυναιξί· τοῖς δὲ ἐν βάθει ἑλκουμένοις, ἔγκλυσμα. στυπτικώτερος μέντοι τοῦ λευκοῦ ἐστὶν ὁ μελανίζων. D E

Περὶ Στροβιλίτου οἴνου. Κεφ. μδ'.

Στροβιλίτης δὲ σκευάζεται, ἐναποβρεχομένων τῷ γλεύκει στροβίλων προσφάτων καὶ τεθλασμένων. ποιεῖ δὲ τὰ αὐτὰ τῷ ῥητινίτῃ. ἐὰν δὲ γλεύκει ἐναποβρέξας τις τοὺς στροβίλους ἑψήσῃ, ἁρμόζει καὶ φθινώδεσιν ἱκανῶς πινόμενος. F

Περὶ Κεδρίνου. Κεφ. με'.

Ὁ δὲ Κέδρινος ἢ Ἀρκεύθινος, ἢ Κυπαρίσσινος, ἢ δάφνινος, ἢ πιτύϊνος, ἢ ἐλάτινος, σκευάζεται ὁμοίως. χρὴ γὰρ τὰ ξύλα νεότμητα σχίζοντας, ὅτε τὸν καρπὸν ἐκδίδωσι, τιθέναι πρὸς ἥλιον ἢ ἐν βαλανείῳ, ἢ ἐν πυρὶ ὥστε ἐνιδρῶσαι, καὶ μίσγειν τῷ χοῒ G

Lacuna addit ex v. cod. ἢ δρύϊνος.

at vitiosum sanguinē creat, & elephantiasin infert, vti & zythū. Aliqui senis amphoris denos salis sextarios adijciūt: alij muriæ amphorā. Sic enim ægriùs vitiari, & aluo idoneum reddi existimant. Alij etiam thymum & fœniculū in fundo substernunt, deindéq; caricas componunt, atque ita vicissim, donec vas expleuerint.

De vino è Sycomoris factitio. Cap. XLII.

Fit & è Sycomoris vinum codē modo, sed in acetū acre degenerat: quoniā non ita prçualet vis eorum, vt manātis liquoris dulcedo retineri possit.

De vino Resinato. Cap. XLIII.

Resinatum vinum passim apud varias gentes factitari solet, sed plurimū in Galatia: quoniā illic prç frigore nō maturescēte vua vinū facilè coacescit, nisi picea resina condiatur tēperetúrve. Tunditur autē cum cortice resina, & amphoræ dimidia hemina permiscetur. Aliqui vbi efferbuit, excolant separántque resinā: alij eādē relinquūt. Hęc porrò vina vetustate suauia redduntur. Sed omnia capitis dolorē & vertiginē faciunt: concoctionē tamē adiuuant, & vrinam cient: destillatione vexatis ac tussientibus prosunt: itē cœliacis, dysentericis, hydropicis, & fœminis vuluæ fluore laborātibus: profundioribus exulcerationibus eadem infundūtur. Cæterùm in hoc genere nigricans albo magis constringit.

De vino Strobilite. Cap. XLIIII.

Strobilites fit, maceratis in musto strobilis recētibus & contusis, præbétque resinati effectus. Quòd si quis strobilos musto præmaceratos decoxerit, abundè potum ijs cōducet qui tabitudine conficiuntur.

De Cedrino vino, & alijs. Cap. XLV.

Cedrinum, Iuniperinum, Cupressinum, Laurinū, Pineū & Abiegnū, simili ratione concinnantur. Arborum enim, dū fructus edunt, cæsam recēs materiem assulosè diuidere, & Soli aut balneo, ignive admouere oportet vti consudet, congióque

vini minam vnam permiſcere, atq; ita duorũ menſium ſpatio ſinere: tũ demum transfundere, Soli exponere, tandémq; recondere. Porrò factitiorũ huiuſmodi vinorũ vaſa impleri debẽt: nanque illa non expletis vaſis aceſcunt. Nihilominus medicata vina rectè valentibus haudquaquam idonea. Cæterùm iſthæc omnia excalfaciũt, vrinam cient & leuiter aſtringunt. Laurinum tamẽ vehemẽtius excalfacit. Fit quoque vinum è Cedri maioris fructu, in vnum muſti congium addito baccarum contuſarum minæ ſemiſſe. Sed diebus quadraginta inſolari, ac ijs exactis, defęcatum in vaſa transferri debet.

De Iuniperino vino. Cap. XLVI.

Fit & è baccis Iuniperi, ſimiliter vt è cedri fructu, & ad eadẽ valens.

De Cedrite. Cap. XLVII.

Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, & ſingulas amphoras ſingulis cyathis proluunt, & ita muſto replent. Hoc quoque vini genus excalfacit, attenuat, tuſſi antiquæ citra febrem vtile, necnon & pectoris laterũmq; doloribꝰ, torminibus ac vẽtris & inteſtinorũ vlceribus, purulẽta excreãtibus, hydropicis, & mulieribus vuluæ cauſarijs. Facit & aduerſus lumbricos atq; rigores: cõtra venenatorũ morſus auxiliatur, ac ſerpẽtes necat: auriũ deniq; doloribus inſtillatũ medetur.

De vino Picato. Cap. XLVIII.

Vinum picatũ ex liquida pice & muſto tẽperatur. Picem autem primùm marina aut muria tantiſper eluere oportet, dũ inalbuerit, & ſincera maris aqua defluat: mox aqua dulci iterũ proluenda. Tùm in congios octo muſti additur vncia picis vna aut altera, atque ita ſinitur. Pòſt vbi efferbuerit atque ſubſederit, in vaſa diffunditur. Hoc genus vini [illegible] excalfacit, 'concoctionem adiuuat, abſtergit atque purgat: proindéque vtile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & vuluarũ, ſi ſine febre ſint, itémque veteribus rheumatiſmis & profundis exulcerationibus. Eſt & efficax contra tuſſim, tardam concoctionem, inflationes & anhelationes: luxatis denique, pręſertim in ſuccida lana, imponitur.

A τοῦ οἴνου μνᾶν μίαν, καταμίξαντας τε ἐᾶν μῆνας β'. εἶτα μεταγγίζειν, καὶ ἡλιάσαντας ἀποτίθεσθαι. πληροῦν δὲ δεῖ τὰ ἀγγεῖα τῶν σκευαστῶν οἴνων· ἀποξυνοῦνται γὰρ τὰ ἀπόκενα. ἄχρηστοι μέν τοι εἰσὶ φαρμακώδεις οἶνοι τοῖς ὑγιαίνουσι. θερμαντικοὶ δὲ πάντες, οὐρητικοὶ, ὑποστύφοντες. ὁ μέν τοι B δάφνινος, θερμαντικώτερος. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν μειζόνων κέδρων οἶνος. Dal. μείζων
δεῖ δὲ τῷ χοῒ τοῦ γλεύκους ἡμιμναῖον κεκομμένων τῶν κεδρίνων μίξαι· ἡλιάσαι τε ἐφ' ἡμέρας μ'. μετὰ δὲ ταῦτα διυλίζειν, καὶ μεταγγίζειν.

Περὶ Ἀρκευθίτου οἴνου. Κεφ. μϛ'.

C Γίνεται καὶ ἐκ τοῦ τῶν ἀρκευθίδων καρποῦ, ὁμοίως τῷ κεδρίτῃ, τὰ αὐτὰ ποιῶν.

Περὶ Κεδρίτου. Κεφ. μζ'.

Κεδρίτης δὲ γίνεται οὕτω· κεδρίαν πλύναντες ὕδατι γλυκεῖ, διακλύζουσιν ἕκαστον κεράμιον κυάθῳ ἑνὶ, καὶ οὕτω πληροῦσι γλεύκους. D θερμαντικὸς δὲ καὶ οὗτος γίνεται, καὶ λεπτυντικὸς, βηχὶ παλαιᾷ ἁρμόζων δίχα πυρετῶν, καὶ πόνοις θώρακος, πλευρῶν, στρόφοις, ἕλκεσι τοῖς ἐν κοιλίᾳ καὶ ἐντέροις, ἐμπυϊκοῖς, ὑδρωπικοῖς, ὑστερικαῖς· ποιεῖ καὶ πρὸς ἕλμινθας, καὶ πρὸς ῥίγη· βοηθεῖ θηριοδήκτοις, καὶ ἑρπετὰ κτείνει· ὠταλγίας τε ἐνσταζόμενος ἰᾶται. Deeſt in Ald.

Περὶ Πισσίτου οἴνου. Κεφ. μη'.

E Οἶνος πισσίτης σκευάζεται ἐκ πίσσης ὑγρᾶς, καὶ γλεύκους. δεῖ δὲ τὴν πίσσαν πρότερον πλύνειν θαλάσσῃ ἢ ἅλμῃ ἐφ' ἱκανὸν, μέχρις ἂν λευκανθῇ, καὶ ἡ θάλασσα καθαρὰ ἀπορρέῃ, ἔπειτα ὕδατι γλυκεῖ· καὶ τοῖς η'. χοεῦσι μίσγειν οὐγγίας πίσσης α'. ἢ β'. καὶ ἐᾶν. μετὰ δὲ τὸ ἀναζέσαι καὶ καταστῆναι, καταγγίζειν. Ἔστι δὲ θερμαντικὸς, πεπτικὸς, σμηκτικὸς, ἀνακαθαρτικός· εὔθετος τοῖς περὶ θώρακα, κοιλίαν, ἧπαρ, σπλῆνα καὶ ὑστέρας πόνοις δίχα πυρετοῦ, καὶ χρονίοις ῥεύμασι, καὶ ἑλκώσεσι τοῖς ἐν βάθει· G ποιεῖ καὶ πρὸς βῆχας, βραδυπεψίας, πνευματώσεις, ἄσθματα· καὶ πρὸς στρέμματα δὲ μᾶλλον μετ' οἰσυπηρῶν ἐρίων.

Περὶ Ἀψινθίτου οἴνου. Κεφ. μθ'.

ΑΨΙΝΘΙΤΗΣ δὲ ποικίλως σκευάζεται. Οἱ μὲν γὰρ τοῖς μ'. καὶ η'. ξέσταις τῶν Ἰταλικῶν κεραμίων, μίξαντες ἀψινθίου Ποντικοῦ λίτραν μίαν, ἕψουσι μέχρι τὸ γ'. ἀποληφθῆ. ἔπειτα προσεπιχέαντες γλεύκους ξέστας ς'. καὶ ἀψινθίου ἡμιλίτριον ἐπιμελῶς μίξαντες, καταγγίζουσι· καταστάντα δὲ διυλίζουσιν. Οἱ δὲ, μνᾶν ἀψινθίου εἰς τὸ κεράμιον καθιᾶσι, κόψαντες καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, ἐῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο. Οἱ δὲ, ἀψινθίου οὐγγίας γ'. ἔνιοι δὲ τέσσαρας, καὶ νάρδου Συριακῆς, κινναμώμου, κασσίας, σχοίνου ἄνθους, καλάμου, ἐλάτης φοίνικος, ἀνὰ οὐγγίας β'. καθιᾶσιν εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ εἰς ὅλμον κόψαντες καὶ σφηνώσαντες, ἐῶσι δίμηνον ἢ τρίμηνον· εἶτα διυλίσαντες καὶ μεταγγίσαντες, ἀποτίθενται. Οἱ δὲ, εἰς γλεύκους μετρητὴν νάρδου Κελτικῆς < ιδ'. καὶ ἀψινθίου < μ'. καθιᾶσιν ἐν ὀθονίῳ δήσαντες· καὶ μεθ' ἡμέρας μ'. μεταγγίζουσιν. Οἱ δ', εἰς τοὺς ξέστας κ'. τοῦ γλεύκους λίτραν α'. ἀψινθίου ἐμβάλλουσι, καὶ πιτυίνης ξηρᾶς ῥητίνης οὐγγίας β'. μετὰ δὲ ἡμέρας ι'. διυλίσαντες, ἀποτίθενται. Ἔστι δὲ εὐστόμαχος, οὐρητικὸς, χρήσιμος βραδυπεπτοῦσιν, ἡπατικοῖς τε καὶ νεφριτικοῖς, καὶ ἰκτερικοῖς, ἀνορέκτοις, κακουμένοις στόμαχον καὶ πρὸς ὑποχονδρίων τάσιν χρόνιον, καὶ πρὸς ἐμπνευματώσεις, ἕλμινθας στρογγύλας, ἔμμηνα ἐπεχόμενα· πρός τε ἰξίου πόσιν πλεῖστος ποθεὶς καὶ ἐξεμούμενος ἁρμόζει.

Sunt qui legant ἑξαυε. Cornarius legit γλεύκους ξέστας ϛ'.

Lacuna addit ex v. cod. καὶ ἀποτίθενται ἐπὶ μῆνας τρεῖς.

Sunt qui ita legant hoc loco ex vet. codicibus, καὶ τῷ μετρητῇ τοῦ γλεύκους ἐμβρέχουσι. quæ scriptura ab Hermolao & Ruellio expressa est. Lacuna verò sic legit. οἱ δὲ μνᾶν ἀψινθίου κόψαντες, καὶ ἐνδήσαντες εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν, εἰς τὸ κεράμιον τοῦ γλεύκους καθιᾶσι, καὶ ἐῶσιν ἐπὶ μῆνας δύο.

Ald. ϛ'. at Lac. legit, εἰς τοὺς εἴκοσι ξέστας.

Περὶ Ὑσσωπίτου οἴνου. Κεφ. ν'.

Ὑσσωπίτης δὲ ὁ ἐκ τοῦ Κιλικίου ὑσσώπου κάλλιστός ἐστι· σκευάζεται δὲ ὁμοίως τῷ ἀψινθίτῃ. δεῖ δὲ τῷ κεραμίῳ τοῦ γλεύκους λίτραν μίαν τοῦ ὑσσώπου κεκομμένων τῶν φύλλων προσδιδόναι, ἐνδεσμοῦντας εἰς ὀθόνιον ἀραιόν. συγκαθίενται δὲ λιθάρια, ἵνα τῷ πυθμένι προσκαθίσῃ ὁ ἔνδεσμος· μετάγγιζε δὲ δι' ἡμέρας μ'. διυλίζων. ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰ ἐν θώρακι καὶ πλευρᾷ καὶ πνεύμονι πάθη, ἐπι-

A *De vino Absinthite. Cap. XLIX.*

ABSINTHITES variè conficitur. Aliqui enim in duodequinquaginta sextarios, Italicarum amphorarũ additam absinthij Pontici libram decoquũt ad tertias partes. Dein vbi insuper affuderint sex musti sextarios, & absinthij selibrã B diligẽter permiscuerint, in vas diffundunt: cúmque subsederit, excolant. Alij absinthij minam tusam & linteolo raro deligatam in musti amphoram demittunt, inibiq; duobus mensibus macerari patiuntur. Alij absinthij quadrantem trientémve, & nardi Syriacæ, cinnamomi, cassiæ, floris iunci odorati, cala- C mi & palmę elates singulos sextantes priùs in pila tusos in musti metretam conijciunt, & obstructo vasis spiraculo duûm triúmve mensium spatio dimittunt, tandémque defæcatum vinum trãsfundunt ad vsus. Sunt & qui in musti cadum addant nardi Celticæ vncias xiiij. & absinthij vncias xl. linteo illiga- D tas: post quadragesimũ verò diem elutriant. Alij deniq; in viginti musti sextarios absinthij libram, & resinæ pini siccæ sextantem immittunt, & post dies decem vinum excolant atque recondunt. Vtile est stomacho: vrinam cit: tardam concoctionem accelerat: hepaticis, ne- E phriticis, regio morbo laborantibus, cibum auersantibus, & stomacho malè affectis auxiliatur. Valet & contra diuturnam hypochondriorum distentionem, inflationes, teretésque lumbricos & remoratos menses. Denique prodest & contra hausta ixiæ venena, maiore copia potum, identidémque vomitione F redditum.

De vino Hyssopite. Cap. L.

Hyssopites è Cilicio hyssopo maximè laudatur, fitq; haud secus atque absinthites. Scilicet foliorum hyssopi tusorum libra linteo raro inuoluta in amphoram musti con- G ijcitur. Intra linteolum verò simul etiã immittũtur lapilli, vt degrauatus ponduscùlo fasciculus sidat, petátque fundum. Vinum post xl dies, defæcatum elutriatur. Contra pectoris, lateris & pulmonis vitia, veteré tus-

sim & anhelationem prodest. Vrinam quoque cit, atque torminibus febriúmque rigoribus circuitu redeuntibus auxiliatur, ac menses denique mouet.

De vino Chamædryite. Cap. LI.

Chamædryites simili quo hyssopites modo fieri solet. Excalfacit atque discutit, ideóq; conuulsis, regio morbo, vuluę inflationibus, tardæ cócoctioni & incipienti hydropi subuenit. Cæterùm inueterascés præstantius euadit.

De vino Stœchadite. Cap. LII.

Simili quoque modo Stœchadites cóficitur: sed in congios sex, minam stœchadis vnam addere oportet. Humores crassos dissoluit, & inflationes, lateris ac neruorum dolores atq; perfrictiones discutit. Datur & vtiliter comitialibus cum pyrethro & sagapeno.

De aceto è Stœchade. Cap. LIII.

Ad eadem quoque fit acetum è Stœchade, herba ipsa vti antè dictú est aceto macerata: eosdé verò implet effectus.

De vino è Betonica. Cap. LIIII.

Fit vinum Cestrites è betonica, quam cestron psychotrophon appellant. Herba semine maturo prægnans cum suis ramulis minæ pondo in vini congios duos adijcitur, septémque mensium spatio dimittitur, tandémque transfunditur. Ad multa intestina vitia, vti & frutex ipse, pollet. Et vt in vniuersum dicatur, quælibet factitia vina eorum ex quibus finguntur sibi vires asciscunt. Quare ijs qui illorum naturas pernouerint, fuerit etiam ex facili vinorum vires cóiectura consequi: veruntamen vinorum vsus febricitantibus abdicádus. Fit etiamnum è betonica acetú, ad eadé vitia vtile.

De vino Tragoriganite.
Cap. LV.

Tragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos musti sextarios coniectis, & post tertium mensem transfusis. Prodest torminibus, conuulsis, ruptis, lateris doloribus, flatuum discursationibus ac difficilibus concoctionibus.

A χας τε παλαιάς, καὶ ἆσθμα· ἔστι δὲ καὶ οὐρητικὸς, καὶ στροφουμένοις ἁρμόζει, περιόδους τε ῥίγη τὰ ἐν περιόδοις· κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα.

Περὶ Χαμαιδρυΐτου οἴνου. Κεφ. να´.

Καὶ ὁ Χαμαιδρυΐτης ὁμοίως τῷ ὑσσωπίτῃ σκευάζεται· θερμαντικὸς ὢν καὶ B διαλυτικός· ἁρμόζων σπασμοῖς καὶ ἰκτέροις, ὑστερικαῖς πνευματώσεσι, βραδυπεψίαις, ὕδρωπι ἀρχομένῳ. ἀμείνων δὲ παλαιούμενος γίνεται.

Περὶ Στοιχαδίτου οἴνου. Κεφ. νβ´.

Σκευάζεται καὶ Στοιχαδίτης ὁμοίως. δεῖ δὲ τοῖς ϛ´ χοεῦσι μνᾶν μίαν στοιχάδος C διδόναι. διαλύει δὲ πάχη καὶ πνευματώσεις, καὶ πόνους πλευρᾶς καὶ νεύρων, καὶ καταψύξεις· δίδοται δὲ καὶ ἐπιληπτικοῖς ὠφελίμως μετὰ πυρέθρου καὶ σαγαπηνοῦ.

Περὶ ὄξους Στοιχαδικοῦ. Κεφ. νγ´.

Γίνεται καὶ ὄξος διὰ Στοιχάδος πρὸς τὰ εἰρημένα, ἐναποβρεχομένης ὄξει τῆς D πόας, ὡς προείρηται. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Κεστρίτου οἴνου. Κεφ. νδ´.

Γίνεται καὶ ἐκ τοῦ Κέστρου τοῦ ψυχοτρόφου οἶνος. δεῖ δὲ λαμβάνειν τὴν πόαν σπέρματος πλήρη πεπείρου σὺν τοῖς κλάδοις, καὶ μνᾶν μίαν βάλλειν εἰς οἴνου χοᾶς E β´. ἐᾶν τε ἑπτὰ μῆνας, καὶ οὕτω μεταγγίζειν. ποιεῖ δὲ πρὸς πολλὰ τῶν ἐντὸς, καθάπερ καὶ ὁ θάμνος αὐτῆς. καὶ καθόλου πάντες οἱ σκευαστοὶ οἶνοι ἀναλαμβάνουσι τὴν δύναμιν τῶν μιγμάτων· διὸ τοῖς τὰς ἐκείνων ἐπεγνωκόσι φύσεις εὐχερὲς καὶ τὰς τῶν οἴνων δυνάμεις συμβάλλειν· ἀπυ- F ρέτοις μέντοι ἐστὶν ἡ τῶν οἴνων χρῆσις. καὶ ὄξος δὲ ἐξ αὐτοῦ γίνεται, πρὸς τὰ ἐοικότα πάθη χρησιμεῦον. — Lac. legit in vet. cod. περὶ ὧν καὶ ὁ θάμνος αὐτῆς.

Περὶ Τραγοριγανίτου οἴνου.

Τραγοριγανίτης· τραγοριγάνου < δ´. εἰς γλεύκους ξέστας δ´. ἐν ὀθονίῳ χάλα πρὸς μῆνας γ´. καὶ μετάγγιζε. ἁρ- G μόζει στρόφοις, σπάσμασι, ῥήγμασι, πόνοις πλευρῶν, πνευμάτων διαδρομαῖς, δυσπεψίαις. — V. inserit πάσμασι

Περὶ Βουνίτου οἴνου. Κεφ. νϛʹ.

Οἶνος διὰ Βουνίου· βουνίου < ϛʹ. κόψας, καθὲς εἰς κοτύλας γλεύκους τέσσαρας, καὶ τ' ἄλλα ὁμοίως ποίει. Ἁρμόζει δὲ στομαχικοῖς κεκοπωμένοις δι' ὁπλομαχίαν, ἢ ἱππασίαν πολλήν.

Περὶ Δικταμνίτου οἴνου. Κεφ. νζʹ.

Goup. alter, δικτάμνου < αʹ. εἰς γλεύκους &c. cui Hermolaus consensit.

Δικταμνίτης· δικτάμνου < δʹ. εἰς γλεύκους κοτύλας ηʹ. ἀπόβρεχε ὁμοίως. Ποιεῖ δὲ ἀνορεκτοῦσι στόμαχον, ἀλλὰ καὶ λόχια καὶ ἔμμηνα.

Περὶ Πρασίτου οἴνου. Κεφ. νηʹ.

Ὁ διὰ πρασίου· πρασίου τοῦ ἀκμαίου φύλλα κόψας, χοίνικας βʹ. καθὲς εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ τ' ἄλλα ὁμοίως ποίει· Ἁρμόζει δὲ τοῖς περὶ θώρακα, καὶ πρὸς ὅσα τὸ πράσιον.

Περὶ Θυμίτου οἴνου. Κεφ. νθʹ.

Θυμίτης· θύμου κεκομμένου καὶ σεσησμένου *οὐγγίας ρʹ. ἐνδήσας εἰς ὀθόνην, καθὲς εἰς γλεύκους κεράμιον. Ἁρμόζει πρὸς δυσπεψίας, ἀνορεξίας, *δυσεντερίας, νεύρων πόνους, ὑποχονδρίων, φρίκας χειμερινάς, καὶ πρὸς ἰοβόλα τὰ ψύχοντα καὶ σήποντα.

Περὶ Θυμβρίτου οἴνου. Κεφ. ξʹ.

Θυμβρίτης ὁμοίως σκευάζεται. καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ποιεῖ, πρὸς ἃ καὶ ὁ θυμίτης.

Περὶ Ὀριγανίτου οἴνου. Κεφ. ξαʹ.

Ὀριγανίτης δι' ὀριγάνου Ἡρακλεωτικῆς σκευάζεται, ὁμοίως τῷ θυμίτῃ· ποιεῖ πρὸς τὰ αὐτά.

Περὶ Καλαμινθίτου, γληχωνίτου καὶ ἀβροτονίτου οἴνου. Κεφ. ξβʹ.

Καλαμινθίτης, γληχωνίτης, ἀβροτονίτης, ὁμοίως σκευάζονται τῷ διὰ θύμου· Ποιοῦσι δὲ στομαχικοῖς καὶ ἀνορεκτοῦσι, καὶ πρὸς ἴκτερον· οὐρητικοὶ γάρ εἰσιν.

Περὶ Κονυζίτου οἴνου. Κεφ. ξγʹ.

Οἶνος Κονυζίτης ὁμοίως σκευάζεται· ἔστι δὲ πάντων μᾶλλον θηριακός.

Περὶ Ἀρωματίτου οἴνου. Κεφ. ξδʹ.

Ὁ δὲ Ἀρωματίτης οὕτω κατασκευά-

A *De vino Bunite. Cap. LVI.*

E Bunio fit vinum nomine Bunites, binis drachmis Bunij tusi in musti quaternas heminas missis, & cæteris eodem modo factis. Cōfert stomachicis & armorū certaminis equitandíve lassitudine oppressis.

De vino Dictamnite. Cap. LVII.

B Dictamnitis cōficiendi ratio hæc est: Dictamni quaternas drachmas in octonis musti heminis similiter macerato. Facit aduersus stomachi fastidia, & purgamenta à partu, mēsésque ciet.

De vino Prasite. C. LVIII.

Ad vinum è Marrubio conficiendum, foliorum marrubij adulti tusorum chœnices duas in musti metretam demittito, cæteráque consimiliter facito. Conuenit hoc vinum pectoris vitiis, atque omnibus, quibus & ipsum marrubium. C

De vino Thymite. C. LIX.

Thymites sic fit: Thymi tusi & cribrati drachmas centū linteo illigatas musti amphoræ indito. Valet cōtra difficiles coctiones, cibi fastidia, graues ructus, neruorū & præcordiorū dolores, frigoris hyemalis horrores: itémq; aduersus animalia virus eiaculantia, quæ quidē ictu suo locum refrigerant & putrefaciunt. D

De vino Thymbrite C. LX.

Simili modo è Thymbra vinum fit: quod eadem quæ Thymites præstat. E

De vino Origanite. C. LXI.

Sic & Origanites ex origano Heracleotico conficitur, haud secus atque Thymites, & ad eadem quoq; est efficax.

De vinis è Calamintha, Pulegio & Abrotono. C. LXII. F

E Calamintha, Pulegio & Abrótono vina fiunt, eodē quo Thymites modo. Prosunt stomachicis & cibum auersantibus: ac valent etiamnum ad morbum regium, propterea quòd vrinas cient.

De vino Conyzite. C. LXIII.

G Similiter & è Conyza vinum fit: quod contra venenata præ cæteris est efficax.

De vino Aromatite. C. LXIIII.

Vinum Aromatites ita componi-

tur: Palmæ, aſpalathi, calami, nardi Celtici, ſingulorum vncias ſingulas poſtquam contriueris, paſſo ſubigito: indéque factas grandiores offas in muſti auſteri ſextarios duodecim deijcito, & operculato vaſe quadraginta dies macerari ſinito: excolatum deinde vinum recondito. Eſt & altera eius parandi ratio: Calami drach. viij. phu drach. vij. coſti drach. ij. nardi Syriaci drach. vj. caſſiæ drach. viij. croci drach. iiij. amomi drach. v. aſari drach. iiij. Hæc, inquam, omnia ſimul trita & linteo colligata in muſti metretam demergito: & poſtquam vinum deferbuerit, transfundito. Facit ad pectoris, lateris & pulmonis dolores: difficili vrinæ, rigoribus, retardatis menſibus, atque ijs qui per gelidæ hyemis rigorem iter faciunt, potu auxiliatur. Conuenit & ijs qui humores craſſos gignunt: coloré quoque meliorem hilarioremque facit, & ſomnum conciliat, doloréſque leuat, veſicæ ac renum vitijs vtile.

De vino ex myrrha, pipere & iride. Cap. LXV.

Fit & vinum ad deſtillationes, tuſſim, cruditates, inflationes & ſtomachi ſuperfluos humores. Myrrhę drach. ij. piperis albi drach. j. iridis drach. vj. aniſi drach. iij. Iſta penitus cōtuſa & linteolo illigata in ſex vini ſextarios conijcito: vinum poſt triduum excolato, & in lagena recondito. Ab inambulatione meraculum cyathi vnius menſura propinatur.

De vino Nectarite. Cap. LXVI.

Nectarites paratur ex helenio, quod alij Medicá, alij ſymphytum, aliqui verbaſcum Idæum, alij oreſtion, alij denique nectarion appellant. Radicis helenij ſiccæ vncias v. linteolo colligatas in muſti ſex congios addito, & poſt tertium mēſem diffundito. Facit ad ſtomachi & pectoris vitia, ac vrinas quoque pellit.

De vino è Nardo Syriaco, Celtico & Malabathro. Cap. LXVII.

E Syriaca nardo & Celtica, malabatróq; vinū factitatur in hūc modū: ſingulorū minę ſemiſsē in binos muſti cōgios mittito, & poſt bimeſtre colato: cyathū vnū cum tribus

A ζεται· φοίνικος, ἀσπαλάθου, καλάμου, νάρδου Κελτικῆς, ἑκάστου *χοίνικα λειώσας, *φύρασον γλυκεῖ. καὶ ποιήσας εὐμεγέθεις μάζας, βάλε εἰς γλεύκους αὐστηροῦ ξέστας ιβ'. καὶ ἔασον ἡμέρας μ'. σφηνώσας τὸ ἀγγεῖον εἶτα διυλίσας, ἀποτίθεσο· σκευάζεται δὲ καὶ ἄλλως· καλάμου ὁλ- — Lac. legit ex vet. cod. φύρασον γλυκεῖ
B κὰς η'. φοῦ < ζ'. κόστου < β'. νάρδου Συριακῆς < ϛ'. κασσίας < η'. κρόκου < δ'. ἀμώμου < ε'. ἀσάρου < δ'. ταῦτα ὁμοῦ λειώσας καὶ ἐν ὀθονίῳ δήσας χάλασον εἰς μετρητὴν γλεύκους, καὶ μετὰ τὸ ἀποζέσαι τὸν οἶνον μετάγγιζε. Ποιεῖ δὲ πρὸς πόνους θώρακος, πλευροῦ,
C πνεύμονος. δυσουρίαις τε καὶ ῥίγεσιν, ἐμμηνίοις ἐπισχεθεῖσι, καὶ τοῖς διὰ κρυμὸν ὁδοιποροῦσιν ἁρμόζει πινόμενος· καὶ πρὸς τοὺς πάχος γεννῶντας· προσποιεῖ δὲ καὶ εὐχροιαν, ὑπνωτικός τε ἐστὶ καὶ ἀνώδυνος, τοῖς περὶ κύστιν καὶ νεφροὺς ἁρμόζων πάθεσι.

Περὶ οἴνου τοῦ ἐκ σμύρνης, πεπέρεως,
D καὶ ἴρεως. Κεφ. ξε'.

Σκευάζεται δὲ *οἶνος πρὸς κατάρρους, βῆχας, ὠμότητας, ἐμπνευματώσεις καὶ πλάδον στομάχου· σμύρνης < β'. πεπέρεως λευκοῦ < α'. ἴρεως < ϛ'. *ἀνήθου < γ'. ταῦτα ὁλόκοπα ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς ξέστας ϛ'. οἴνου· μετὰ δὲ
E τρίτην διυλίσας, ἀποτίθεσο εἰς λάγηνον. καὶ πότιζε μετὰ περίπατον διδοὺς ἄκρατον, κύαθον α'. — Lac. inserit ex vet. cod. καὶ ἄλλας ἀ-σιτωσεις (?) — G. Hæc ita leguntur in vet. libris. ἀνίσου < γ'. ταῦτα ἐνδήσας, vt Hermolaus legit.

Περὶ Νεκταρίτου οἴνου. Κεφ. ξϛ'.

Ὁ δὲ Νεκταρίτης σκευάζεται ἐκ τοῦ ἑλενίου· ὃ ἔνιοι Μηδικὴν, οἱ δὲ σύμφυτον, οἱ δὲ, Ἰδαῖον φλόμον, οἱ δὲ, ὀρέστιον, οἱ δὲ, νεκτάριον
F καλοῦσιν· ἑλενίου ῥίζης ξηρᾶς *οὐγκίας ε'. ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, κάθες εἰς χόας ϛ'. γλεύκους, καὶ μετὰ γ'. μῆνας ἀπόχει. Ποιεῖ δὲ πρὸς στόμαχον, θώρακα· ἄγει δὲ καὶ οὖρα. — Parif. ex. δρα-χμάς

Περὶ τοῦ διὰ Συριακῆς νάρδου καὶ Κελτικῆς καὶ Μαλαβάθρου οἴνου. Κεφ. ξζ'.

Ὁ δὲ διὰ Συριακῆς νάρδου, καὶ Κελ-
G τικῆς, καὶ μαλαβάθρου, σκευάζεται οὕτως· ἑκάστου ἡμιμναῖον λαβὼν, εἰς δίχουν γλεύκους κάθες, καὶ μετὰ μῆνας β'. διΰλιζε. δίδου δὲ καὶ κύαθον α'. πρὸς τρεῖς

ὕδατος. ποιεῖ νεφριτικοῖς, ἰκτερικοῖς, ἡπα- A
τικοῖς, δυσουροῦσιν, ἀχρόοις, στομαχικοῖς.

Ald. ὀγκίας β'. Τινὲς δὲ ἀκόρου *οὐγγίας α' ἢ β'. Κελτικῆς νάρδου οὐγγίας γ'. ἐν κεραμίῳ γλεύκους σκευάζουσιν.

Περὶ Ἀσαρίτου οἴνου. Κεφ. ξη'.

Ἀσαρίτης. Ἀσάρου οὐγγίας γ'. κάθες εἰς γλεύκους κοτύλας ιβ'. ὁμοίως. ἔστι B δὲ διουρητικός, ὑδρωπικοῖς ἁρμόζων, καὶ ἰκτεριῶσιν, ἡπατικοῖς, ἰσχιαδικοῖς.

Περὶ τοῦ διὰ τῆς ἀγρίας Νάρδου οἴνου. Κεφ. ξθ'.

Ὁ δὲ διὰ τῆς ἀγρίας Νάρδου νάρδου ἀγρίας τῆς ῥίζης προσφάτου λειώσας σεσησμένης κάθες οὐγγίας η'. εἰς χοῦν C γλεύκους ὁμοίως. καὶ ἔα μῆνας β'. χρήσιμος ἡπατικοῖς, δυσουροῦσι, πνευματουμένοις, στομαχικοῖς.

Περὶ Δαυκίτου οἴνου. Κεφ. ο'.

Δαυκίτης. Δαύκου τῆς ῥίζης ὁλοκόπου * ⊲ ϛ'. εἰς γλεύκους κεράμιον κάθες ὁμοίως, καὶ μετάγγιζε. ποιεῖ δὲ πρὸς πό- D νους θώρακος, ὑποχονδρίων, ὑστέρας· ἄγει ἔμμηνα, ἐρυγὰς κινεῖ, καὶ οὖρα· ἁρμόζει βηχί, σπάσμασι, ῥήγμασιν.

Περὶ Ἐλελισφακίτου οἴνου. Κεφ. οα'.

Ἐλελισφακίτης ὁμοίως· ἐλελισφά-

Ald. ὀγκίας δ'. Ruellius ⊲ á legisse videtur. κου *οὐγγίας η'. ὁμοίως εἰς γλεύκους ἀμφορέα, ὅ ἐστι κεράμιον, κάθες. ποιεῖ δὲ E πρὸς νεφρῶν πόνους, καὶ κύστεως καὶ πλευρῶν, αἵματος ἀναγωγάς, βῆχα, ῥήγματα, σπάσματα,

Deest in Ald. cod. & ad notha transfertur. *θλάσματα, ἔμμηνα ἐπεχόμενα.

Περὶ Πανακίτου οἴνου. Κεφ. οβ'.

V. ∫ habet. Πανακίτης. Πάνακος οὐγγίαν *α'. εἰς χόα γλεύκους καθεὶς ὁμοίως μετάγγιζε. F ποιεῖ σπάσμασι, ῥήγμασι, θλάσμασιν, ὀρθοπνοίαις· λεπτυντικὸς πάχους σπληνός·

V. βραδυπεψίας ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς στρόφους, ἰσχιάδας, *βραδυπεψίας· καταμήνια ἄγει καὶ ἔμβρυα· ὑδρωπικοῖς καὶ θηριοδήκτοις ἁρμόζει.

Περὶ Ἀκορίτου οἴνου. Κεφ. ογ'. G

G. Alter οὐγγίας ś. quam scripturam interpretes sequuntur. Marcellus tamen ⊲ á legit. Ἀκορίτης, ὃ καὶ ὁ ἀπὸ Γλυκυρρίζης ὁμοίως σκευάζεται. δεῖ γὰρ ἑκάστου οὐγγίας *π'. εἰς χόας ϛ'. πρὸς μῆνας γ'. ἀποβρέχοντας μεταγ-

A aquæ exhibeto. Bene facit hoc vinum nephriticis, ictericis, hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, decoloratis & stomachicis. Sút qui acori vnciam vnam aut alteram, & Celticæ nardi vncias iii in musti amphoram adijciunt.

De vino Asarite. C. LXVIII.

B Asariten sic cóficito: Asari vncias iij. in musti heminas duodecim itidem adijcito. Id vini genus vrinam ciet, atque hydropicis, regio morbo laborantibus, hepaticis ischiadicisque conuenit.

De vino è syluestri nardo. *Cap.* LXIX.

E syluestri nardo sic fit: Radicis C syluestris nardi recentis ac tritę cribratæq; vncias viij. in musti congiú similiter addito, & duos menses inesse patitor. Vtile hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, inflatis atque stomachicis.

De vino Daucite. *Cap.* LXX.

Daucites sic: Radicis Dauci planè D cótusæ vncias vj. musti amphoræ similiter indito, atque transfundito. Facit ad pectoris, præcordiorum ac vuluæ dolores: menses pellit, ructus cit & vrinas: prodest denique tussi, conuulsis atque ruptis.

De vino è Saluia. *Cap.* LXXI.

Vinum è Saluia similiter cóficito: Saluiæ vncias viij. in musti am- E phoram, quæ eadem cum ceramio est, simili modo mittito. Valet cótra renú, vesicæ & laterú dolores, sanguinis excreationes, tussim, rupta, vulsa, contusa & menses suppressos.

De vino Panacite. *Cap.* LXXII.

Panacis vnciá j. in musti cógium vnú demittito, ac similiter elutriato. Prodest vulsis, ruptis, contusis & F orthopnœæ: lienis crassitiem extenuat: est & efficax contra tormina, coxédicum dolores & tardas concoctiones: menses & partus extrahit: hydropi & venenatorú morsibus auxiliatur.

De vino Acorite. *Cap.* LXXIII.

G Vina ex acoro & è dulci radice cósimili modo fiunt. Oportet enim singulorum vncias octonas in senis vini congijs tribus mensibus macerare, móxq; vinú in vasa transferre.

Faciunt ad lateris pectorísq; vitia, & vrinas mouent.

De vino Selinite. Cap. LXXIIII.

Seminis apij maturi, recentis & cribrati vncias nouem linteolo colligatas in musti amphoram similiter demittito. Cibi appetẽtiam facit, atque stomachicis & vrinæ difficultate laborãtibus auxiliatur: halitum quoque commendat.

De vinis Marathrite & Anethino. Cap. LXXV.

Ex Fœniculo, Anetho & Petroselino vina eodẽ modo concinnantur, ad eadem efficacia.

De vino è Salis flore. C. LXXVI.

Paratur & è Salis flore vinum ad purgandum efficacius, quàm quod aqua marina tẽperatur. Verùm fauces, renes, vesicam & stomachũ infestat. Quare neq; in secũda, neq; in aduersa valetudine vtile censetur.

De vino Phthorio, seu Abortiuo. Cap. LXXVII.

Fit & vinum quod partus enecat, abortúmve facit. Scilicet dum serũtur vites, veratrum aut cucumis syluester, aut scammonium earũ radicibus adiungitur circumponitúrve. Ita siquidem vuę illorum vires sibi asciscũt ac in sese trahũt, proindéq; vinũ ex ijs depromptũ abortiuum euadit. Datur verò ieiunis mulieribus quæ antè vomuerint, aqua mistum cyathorum octo mensura.

De vino Thymelaite. C. LXXVIII.

Ramorum Thymelææ cum suis folijs & fructu drachmas triginta in tres musti congios mittito, & leui igne coquito, donec congij duo supersint: deindéq; excolatum vinum recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit.

De vino Chamælaite. C. LXXIX.

Chamelææ fruticem dum floret cum folijs tusum cribratúmq; duodecim drachmarum põdere in musti congium addito, ac post duos menses vinum trãsfundito. Hydropicis, hepaticis atque delassatis auxiliatur, itémque fœminis quæ à partu ægrè purgantur.

De vino Chamæpityino. C. LXXX.

Chamæpityinum simili modo concinnatur, & ad eadem cõuenit, vrinæ ciendæ vi præditum.

A ῥίζει. Ποιοῦσι δὲ πρὸς πλευρὰν καὶ θώρακα, κινοῦντες καὶ οὔρησιν.

Περὶ Σελινίτου οἴνου. Κεφ. οδ'.

Σελίνου σπέρματος ὡρίμου, νέου, σεσησμένου οὐγγίας θ. ἐνδήσας εἰς ὀθόνιον, βάλε εἰς κεράμιον γλεύκους ὁμοίως. Ποιεῖ δὲ ὄρεξιν καὶ στομαχικοῖς ἁρμόζει, καὶ δυσουροῦσιν. ἔστι δὲ καὶ εὔπνοος. V. cum. Ald. σ.

B Περὶ Μαραθρίτου καὶ Ἀνηθίνου οἴνου. Κεφ. οε'.

Καὶ Μαραθρίτης καὶ Ἀνήθινος, καὶ Πετροσελινίτης ὁμοίως σκευάζονται, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιοῦντες.

Περὶ Ἁλοσανθίνου οἴνου. Κεφ. ος'.

C Σκευάζεται καὶ δι' ἁλὸς ἄνθους, καθαρτικώτερος τοῦ διὰ θαλάττης. κακοῖ δὲ φάρυγγα καὶ νεφρούς, κύστιν, στόμαχον· ὅθεν οὔτε πρὸς ὑγείαν, οὔτε πρὸς πάθη χρήσιμος ὁ τοιοῦτος.

Περὶ Φθορίου ἐμβρύων οἴνου. Κεφ. οζ'.

Γίνεται δὲ καὶ Φθόριος ἐμβρύων οἶνος. D φυτευομέναις γὰρ ταῖς ἀμπέλοις συμφύεται ἑλλέβορος ἢ σίκυς ἄγριος, ἢ σκαμμωνία, ὧν ἀναλαμβάνει ἡ σταφυλὴ τὴν δύναμιν. καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν οἶνος γίνεται φθόριος. *γίνεται δὲ προεμημεκυίαις νήστεσι κυάθων πλῆθος η'. κεκραμένος.

Περὶ Θυμελαίτου οἴνου. Κεφ. οη'.

E Ο Θυμελαίτης. τῶν κλώνων σὺν τοῖς φύλλοις καὶ τῷ καρπῷ < λ'. βάλε εἰς γλεύκους χόας γ'. καὶ σκεύαζε ἕψων κούφως, ἄχρις ἂν β'. ἀπολειφθῶσι χόες, καὶ διυλίσας ἀπόθεσο. Καθαίρει ὑδατώδη, καὶ σπλῆνα τήκει. Ald. ἐγκαῖ. V. σὺν.

Περὶ Χαμαιλαΐτου οἴνου. Κεφ. οθ'.

F Χαμαιλαΐτης. ἐπειδὰν ἀνθῇ ὁ θάμνος, μετὰ τῶν φύλλων κόψας καὶ σήσας βάλε < ιβ'. εἰς γλεύκους χοῦν, καὶ μετὰ μῆνας β' μετάγγιζε. Ποιεῖ δὲ ὑδρωπικοῖς, ἡπατικοῖς, κεκοπωμένοις, καὶ ταῖς ἐκ τοκετοῦ δυσκαθάρτοις. Ald. ἐγκ.

G Περὶ Χαμαιπιτυΐνου οἴνου. Κεφ. π'.

Χαμαιπιτυΐνος ὁμοίως σκευάζεται, καὶ πρὸς τὰ αὐτὰ ἁρμόζει, διουρητικὸς ὤν.

Περὶ Μανδραγορίτου. Κεφ. πα'.

Μανδραγορίτης. τοῦ φλοιοῦ τῆς ῥίζης κατατεμὼν, ἔνειρε εἰς λίνον *ἡμιμναῖον, καὶ καθὲς εἰς μετρητὴν γλεύκους πρὸς μῆνας γ'. εἶτα μετάγγιζε. ἡ μέση πόσις, ἡμικοτύλιον· πίνεται δὲ γλυκέως προσεπιδιδομένου εἰς διπλάσιον. Φασὶ δὲ κοιμίζειν καὶ καρῶν* κοτύλην αὐτοῦ χοῒ ἐνὶ μιχθεῖσαν, καὶ ποθεῖσαν· μετὰ *ξέστου δὲ οἴνου, κύαθος εἷς ποθεὶς ἀναιρεῖ· Ἔστι δὲ ἡ σύμμετρος χρῆσις αὐώδυνος· ῥευμάτων παχυντική· ὀσφραινόμενος δὲ *καὶ ἐγκλυζόμενος τὸ αὐτὸ ποιεῖ.

Al. ἡμιμναῖον.

Lac. interserit ex v. cod. ἐλαν πεο κλειν

Lac. ex vet. cod. κοτύλας.

Sunt qui addant καὶ πινόμενος

A

De Mandragorite. Cap. LXXXI.

Vinum è Mandragora ita conficito: Corticem radicis mandragorę concidito: segmentorum minæ semissem lino traijcito, & in musti metretam demittito, inibique esse sinito ad menses tres, tandémque diffundito. Media potio, hemmæ dimidium: bibitur verò passo in duplum addito. Aiunt porrò ipsius heminam vni congio mistam potu somnum & soporē inducere. Vnicus verò cyathus cum sextario vini potus, enecat. At moderatus ipsius vsus doloris sensum aufert, atq; fluxiones incrassat. Cæterùm & olfactu & infusione idem præstat.

B

C

Περὶ Ἐλλεβορίτου. Κεφ. πβ'.

Ἐλλεβορίτης. εἰς χοῦν γλεύκους τεθαλασσωμένου, μέλανος ἐλλεβόρου < ιβ'. λείου βάλε ἐν *ὀθονίῳ καθαρῷ, μετὰ δὲ ὅταν ἀναζέσῃ *εἰς ἀθαλάσσου χοῦν *οὐγκίας ιε'. ἢ ιδ'. ὁλοσχερῶς συνθλάσας βάλε, καὶ μεθ' ἡμέρας ἱκανὰς διυλίσας χρῶ. πότιζε δὲ κύαθον α', πρὸς κοιλίας λύσιν μεθ' ὕδατος ἐκ βαλανείου, ἐμημεκόσιν ἀπὸ δείπνου. ἢ ἐλλεβόρου < κ'. σχοίνου *οὐγγίας ιβ'. στάχυος Συριακοῦ οὐγγίας ιγ'. σεσησμένα ἐν ὀθονίῳ δήσας, καθὲς εἰς κοτύλας ιδ'. Κῴου οἴνου ἐπὶ ἡμέρας μ'· εἶτα ἀπηθήσας πότιζε τρία ἡμικοτύλια. ἢ εἰς γλεύκους κεράμιον θαλάττης πελαγίας ἑψημένης ξέστας ιβ'. ἐλλεβόρου λευκοῦ λίτρας ϛ'. ἔμβρεχε ἡμέρας μ'. καὶ ἀπηθήσας χρῶ. ἢ ἐλλεβόρου *< ιβ'. ἀφρονίτρου < δ'. γλεύκους κοτύλας ιβ'. βρέχε ἐπὶ ἡμέρας ιε'. καὶ ἀπηθήσας χρῶ μετὰ μῆνας ἕξ. τοῦτο καὶ βρέφη ἐκτιτρώσκει. ἢ καὶ *ἐκ τεθειλοπεδευμένης σταφυλῆς βάλε εἰς γλεύκους μετρητὴν (ἔστι δὲ ὁ μετρητὴς χόες **ι') καὶ βάλε γύψον εἰς τὸν οἶνον < κ'. καὶ ἔασον ἡμέρας β'. καὶ καθὲς ἔνδεσμον ἐλλεβόρου μέλανος *οὐγγίας λ'. σχοίνου οὐγγίας λ'. καλάμου οὐγγίας λ'. ἀρκευθίδων ἡμιχοινίκιον καὶ δ'. σμύρνης δὲ καὶ κρόκου ἀνὰ οὐγγίαν α'. ἐνειλήσας ὀθονίῳ κρέμασον ἡμέ-

Lac. legit ex v. c. ἐν ὀθονίῳ ἀραιῷ & eam lectionē præfert.

Vulg. exempl. εἰς θαλάσσης χόας ιε'. ἢ ιδ'

Orib. οὐγγίας

Ruell. ιβ

Ruell. < legit.

De Elleborite. Cap. LXXXII.

In congium musti aqua marina diluti, veratri nigri triti drachmas xij. linteo mundo inditas conijcito, atque vbi efferbuerit transfundito: aut in congium musti, quod sit maris expers, veratri drachmas xiiij. aut xv. penitus cōtusas mittito: post

D

aliquot dies vinum excolato, & vtitor. Ad aluum soluendam cyathum vnum ex aqua propinato à balneo ijs qui à cœna vomuerint. Alia ratio: Veratri drach. xx. iunci odorati vncias xij. spicæ Syriacæ vncias xiij. cribratas & linteo colligatas in vini Coi heminas duodecim diebus quadraginta macerandas indito:

E

postmodū colato, & in potu sesquiheminam dato. Aliter. Decoctæ aquæ marinæ ex alto petitæ sextarios xij. veratri albi libras vj. in musti amphora diebus xl. macerato: atque vbi excolaueris, vtitor. Alia ratio. Veratri drach. xij. aphronitri drachmas iiij. in musti heminis duodecim macerato xv. dieb': pòst

F

colato, & exacto semestri vtitor. Id vini genus etiā fœtus abigit & abortum infert. Aliter. Sumito musti ex vuis in Sole siccatis metretā (capit autem metreta congios octo) & in illud vinum gypsi drach. xx. mittito, atq; biduo residere finito: tùm indito veratri nigri nodulo illigati

G

vncias xxx. iunci odorati vncias xxx. & calami tantundem, baccarū iuniperi chœnicis semissē & quartam illius partem, myrrhæ & croci ana vnciam j. Ex his inquam omnibus fasciculum linteolo inuolutum diebus qua-

bus quadraginta ſuſpendito. Poſtea excolato, & binos ternósve cyathos dilutos exhibeto. Purgat à partu & abortu fœminas: fœtus quoque extrahit, éſtque contra vuluæ ſtrangulatus efficax.

De Scammonite. Cap. LXXXIII.

Scammonites ſic fit: Radicis ſcammoniæ per meſſes effoſſæ tritæ & linteo illigatæ drach. xv. in muſti congium vnú mittito ad dies triginta. Purgat aluum, ac bilem & pituitam detrahit.

De Metallicis omnibus, & primùm de Cadmia. Cap. LXXXIIII.

EX CADMIÆ generibus optima eſt Cypria, quæ botryitis, hoc eſt, racemoſa cognominatur, dẽſa, modicè ponderoſa & in leuitatem magis declinans, extima ſui parte racemoſa, colore cinereo, quæq; cõfracta intus ciner acea & æruginoſa conſpicitur. Proxima huic habetur quæ extra quidẽ penè cærulea eſt, intus verò candidior, intercurrẽtibus lineis ſeu maculis onychitæ lapidi ſimilibus: tales enim ſunt quæ è fodinis veteribus eruuntur. Eſt & quæ placitis, quaſi cruſtoſa, dicitur, lineis intercurrentibus ceu zonis quibuſdam cincta: quapropter eam etiã zonitin appellauere. Eſt & alia quæ oſtracitis quaſi teſtacea nominatur, gracilis & magna ex parte nigra, terrea aut teſtacea ſuperficie: ſed candida improbatur. Oculorũ autem medicamentis botryitis nomine & onychitis, vtiles: reliquæ emplaſtris & medicaminibus quæ arida inſperguntur ad trahẽdas cicatrices. Et ad iſta quidem prodeſt Cypria: nam quæ ex Macedonia, Thracia & Hiſpania defertur, inutilis cenſetur. Cadmiæ effectus aſtringere, caua explere ac ſordes purgare. Sed & cutis ſpiracula obducit, ſiccat, cruſtas inducit, excreſcentia in carne cohibet, atque vlcera quæ cacoëthe vocantur, ad cicatricem perducit. Gignitur porrò & Cadmia quẽdã è fuligine, quę dũ excoquitur ęs (egeſta flãmis flatúq;) lateribus cameriſq; fornacũ applicatur. Sunt verò hæ prægrandes ac ferreæ à metallicis aceſtides appellatæ, pér ſumma faſtigia conca-

A ἡμέρας μ'. εἶτα διΰλιζε καὶ δίδου κυάθους γ'. ἢ β' κεκρασάς. Καθαίρει τὰς ἐκ τοκετῶν καὶ ἐκτρωσμῶν, κατασπᾷ δὲ καὶ ἔμβρυα, καὶ πρὸς τὰς ὑστερικὰς πνίγας ποιεῖ.

Ruell. κεκραμένους legit.

Samb. in v. cod margine hæc legit: γίνεται ἡ καλουμένη ..., ..., ... ἡ ὁμοίως.

Περὶ Σκαμμωνίτου. Κεφ. πγ'.

Σκαμμωνίτης· σκαμμωνίας τῆς ῥίζης < ιε'. ὀρυττομένης ἐν πυραμητῷ ἔμβαλε B εἰς γλεύκους χοῦν ἵνα λείας, δήσας ἐν ὀθονίῳ ἐπὶ ἡμέρας λ'. Καθαίρει δὲ κοιλίαν, ἄγων χολὴν καὶ φλέγμα.

Ald ιε'. Lac. verò legit < ιε'. Ruell. < ι'.

Περὶ παντὸς λίθου μεταλλικοῦ.

Περὶ Καδμείας. Κεφ. πδ'.

C ΚΑΔΜΕΙΑΣ ἀρίστη μέν ἐστιν ἡ Κυπρία, καλουμένη δὲ βοτρυΐτις, πυκνή, βαρεῖα μέσως, καὶ μᾶλλον ἐπὶ τὸ κουφότερον ῥέπουσα, ἔχουσα τὴν ἐπιφάνειαν βοτρυώδη, χρώματι σποδοειδής, θλασθεῖσα δὲ ἔντεφρος ἔνδοθεν καὶ ἰώδης. ἑτέρα μὲν δέ ἐστιν ἡ ἔξωθεν μὲν κυανίζουσα, ἔνδοθεν δὲ λευκοτέρα, διαφύσεις ἔχουσα D ἐμφερεῖς ὀνυχίτῃ λίθῳ. τοιαῦται γάρ εἰσιν αἱ ἐκ τῶν παλαιῶν μετάλλων ὀρυσσόμεναι. Ἔστι δὲ καὶ πλακώδης τις λεγομένη, ὥσπερ ζώνας ἔχουσα τὰς διαφύσεις· ὅθεν καὶ ζωνῖτιν αὐτὴν ἐκάλεσαν. καλεῖται δέ τις καὶ ὀστρακῖτις, ἰσχνή, καὶ ὡς ἐπιτοπολὺ μέλαινα, γεώδης δὲ ἢ ὀστρακώδης E κεχρημένη ἐπιφανείᾳ. Φαύλη δὲ ἡ λευκή. Χρησιμεύει δὲ πρὸς μὲν τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα ἡ βοτρυΐτις καὶ ὀνυχῖτις καλουμένη· αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς ἐμπλάστρους καὶ ξηρά, κατουλοῦν δυνάμεναι· καὶ πρὸς ταῦτα χρησιμεύει ἡ Κυπρία. ἡ γὰρ ἐκ Μακεδονίας καὶ Θρᾴκης καὶ Ἱσπανίας κομιζομένη, F ἄχρηστος. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, κοιλωμάτων ἀναπληρωματικήν, καθαρτικὴν ῥυπαριῶν. παρεμπλάσσει δὲ καὶ ξηραίνει καὶ ἐσχαροῖ, καὶ στέλλει τὰ ἐν σαρκώματα, καὶ τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἀπουλοῖ. Γεννᾶται δὲ ἡ καδμεία ἐκ τοῦ χαλκοῦ καμινευομένου, προσιζανούσης τῆς λιγνύος τοῖς G τοίχοις καὶ τῇ κορυφῇ τῶν καμίνων. εἰσὶ δὲ αὗται σιδηραῖ παμμεγέθεις, ὑπὸ τῶν μεταλλουργῶν καλούμεναι ἀκεσίδες, κατὰ κορυφὴν συνημμέναι, πρὸς τὸ κατέ-

Marc. ἰσχνὰ legendum ſuſpicatur.

Ita v. cod. quem ſecutus eſt Marcellus: at vulg. exempl. γεώδης δὲ ἡ ὀστρακ.

V. κατουλοῦν δυνάμενα φάρμακα.

V. ἐσχαροῖ. Ita & Catac.

Lac. legit ex v. cod γεννᾶται δέ τις καδ.

Plerique Interpretes ῥάβδους legiſſe videntur.

V. σωματοῦνται χεῖσθαι καὶ ἐφιζάνειν τὰ ἀναφερόμενα A
σώματα ἀπὸ τοῦ χαλκοῦ. ὥσπερ δὴ καὶ
μᾶλλον ἐφιζάνοντα ἐπισωματοῦται, καὶ
ποτὲ μὲν ἓν εἶδος αὐτῆς, ποτὲ δὲ δύο, ἢ ἅ-
παντα ἀποτελεῖται. μεταλλουργεῖται δὲ
ἐκ τοῦ προϋποκειμένου * Σολέου ὄρους
V. [illegible] τοῦ λεγομένου Πυρίτου λίθου καιομένου.
ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ὄρει εὑρίσκεται οἱονεὶ διαζ- B
ώματά τινα χαλκίτεως, μίσυος, σώ-
ρεως, μελαντηρίας, κυανοῦ, χρυσοκόλ-
λης, χαλκάνθου, διφρυγοῦς. τινὲς δὲ καὶ
ἐν μετάλλοις φασὶ λιθίνοις εὑρίσκεσθαι
καδμείαν, πλανώμενοι ὑπὸ λίθων
πολλὴν ἐμφέρειαν ἐχόντων· ὥσπερ καὶ ὁ
ἐν τῇ Κύμῃ λίθος εὑρισκόμενος, δύνα- C
μιν δὲ οὐδεμίαν ἐνδεικνύμενος. ἐπιγι-
νωσκομένων αὐτῶν ἐκ τοῦ κουφοτέρους
αὐτοὺς εἶναι τῆς καδμείας, καὶ διαμα-
σηθέντας μὴ ἐπιεικεῖς ἐν τῇ γεύσει. ἀ-
V. διδόντες οἱ ὀδόντες αὐτ. γανακτεῖν δὲ τοὺς ὀδόντας * ἐν τῇ γεύσει
εἰ λίθος εἴη ἐν τῇ διαμασήσει. εἰ δὲ
καδμεία εἴη, ἀνέχεσθαι τῆς διαβρώ- D
σεως * συνοικούσης αὐτῆς. ἔτι διακρίνε-
ται καὶ τῷ τὴν μὲν καδμείαν λειοτρι-
βηθεῖσαν σὺν ὄξει, καὶ ξηρανθεῖσαν ἐν ἡ-
λίῳ * ἐκπιέζειν. τὸν δὲ λίθον μὴ πάσχειν
τοῦτο. καὶ ἐκ τοῦ ἐπιθέντα μὲν τὸν λίθον
τετριμμένον πυρὶ ἀποπηδᾶν, καὶ τὸν ἐξ
αὐτοῦ καπνὸν ὁμοειδῆ ὑπάρχειν τῷ πυ- E
ρί· τὴν δὲ καδμείαν μένειν τε καὶ ἀνα-
διδόναι αἰθάλην μηλίζουσαν καὶ χαλ-
κοφανῆ, ὥσπερεὶ ζώνην τινὰ ποικίλην.
ἔτι ὁ μὲν λίθος πυρωθεὶς καὶ ψυγεὶς ἀλ-
λοιωθήσεται τῷ χρώματι, καὶ κουφότε-
ρος ἔσται. ἡ δὲ καδμεία κατ' οὐδὲν με-
Lac. legit in vet. cod. ὥρας. Ita & Orib. ταβάλλει, εἰ μή τις αὐτὴν ἐφ' ἱκανὰς * ἡ- F
μέρας ἐγκαύσῃ. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶν
ἀργυρείων λευκοτέρα καὶ κουφοτέρα οὖσα.
κατὰ δὲ τὴν δύναμιν ἥττων. καυστέον δὲ τὴν
προειρημένην καδμείαν, ἐγκρύπτοντας εἰς
ἄνθρακας, ἕως οὗ διαφανὴς γένηται, καὶ
πομφολυγώσῃ ὡς σιδήρου σκωρία· εἶτα
ἐν οἴνῳ * σβεννύναι Ἀμιναίῳ· τὴν δὲ εἰς τὰ
ψωρικὰ, ὄξει. τινὲς δὲ τὴν οὕτω καεῖσαν

meratę, vt quę ab ęre sursum feruntur corpuscula inibi detineantur & inhærescát: hæc cú spissiùs adhærescunt, in vnum corpus coalescunt, atque vnum modò cadmiæ genus, modò duo, modò omnia efficiuntur. Conficitur & Cadmia cremato lapide cui Pyritæ cognomen est, è monte qui Solis incumbit eruto. In eodé verò monte reperiuntur quædam quasi venæ chalciteos, misyos, soreos, melanteriæ, cærulei, chrysocollæ, atraméti sutorij, atque etiam diphrygis. Nec desunt qui cadmiá in lapidum fodinis inueniri tradát, decepti non parua lapidú quorundam cú cadmia similitudine, qualis inuenitur & apud Cumas lapis nullam sui vim ostendens. Atque hi eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiores, itémq; commanducati gustum ac ipsos etiam dentes offendunt: at cadmia, quippe quæ dentibus cedat, sine offensa mandi potest. Alio insuper discerni possunt argumento: Cadmia siquidem in farinam detrita & aceto subacta atque in sole siccata coit, quod lapidi non accidit. Adhæc tritus lapis igni impositus dissilit, & fumum ab ignis ipsius fumo haudquaquam diuersum emittit. Cadmia verò quieta manet, fulginémque reddit ad luteum vergentem, ęreóque colore splendétem, ceu zonam quandam variam. Insuper lapis ignem expertus deindéque refrigeratus colorem mutabit, ac leuior quoque fiet: sed cadmia nullatenus euariat, nisi quis eam multis horis cremauerit. Fit & in argenti fornacibus candidior & minùs ponderosa, sed viribus impar. Vritur porrò antedicta cadmia carbonibus obruta, donec translucida euadat & ferri scoriæ modo bullet: dein extinguitur vino Aminæo: sed quæ ad psorarum medicamenta præparatur, aceto. Nonnulli verò hoc modo exustam vino subigunt, rurdo... G vsquedum prorsus in cinerem re-

ἀναλεάναντες οἴνῳ, κατοπτῶσι πάλιν ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, μέχρι κισηρώδης τὴν ὄψιν γένη-
ται· πάλιν δὲ μετ' οἴνου λειοτριβήσαντες, τρίτον καίουσι, μέχρι τελείως εἰς σποδὸν

A ἀναλυθῇ μηδὲν ἔχουσα τραχύ. ἔστι ἀντὶ σποδίου χρῶνται τῇ τοιαύτῃ. πλύνεται δὲ ἐν θυίᾳ τριβομένη σὺν ὕδατι, ἀποχεομένου τοῦ ὕδατος ἄχρι μηδὲν ἐφιστῆται ῥυπαρόν, καὶ ἀναπλασθεῖσα ἀποτίθεται.

Περὶ Πομφόλυγος. Κεφ. πε΄.

ΠΟΜΦΟΛΥΞ *σποδίου εἰδικῶς διαφέρει. γένει γὰρ οὐκ ἔχει παραλλαγήν.
B ἡ μὲν γὰρ ὑπομηλίζει καὶ βαρυτέρα ἐστὶ κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔμπλεως καρφῶν καὶ τριχῶν καὶ γῆς, ὥσπερ ἀπόψημά τι καὶ σύρμα τῶν ἐν τοῖς χαλκουργείοις ἐδαφῶν καὶ καμίνων οὖσα. ἡ δὲ πομφόλυξ λιπαρὰ ὑπάρχει καὶ λευκή, ἔτι δὲ κουφοτάτη ὡς
C δύνασθαι ἐπιπτᾶσθαι τῷ ἀέρι. καὶ ταύτης δὲ δύο ἐστὶν εἴδη. τὸ μέν, ἀερίζον καὶ ὑποπίμελον· τὸ δέ, λίαν λευκόν, καὶ ἄκραν ἔχον κουφότητος. γίνεται δὲ ἡ λευκὴ πομφόλυξ, ὅταν ἐν τῇ κατεργασίᾳ καὶ τελειώσει τοῦ χαλκοῦ πυκνότερον οἱ ἐκ τῶν χαλκουργείων συνεμπάσσωσι λε-
D λεασμένην καδμείαν, βελτιοῦν αὐτὴν βουλόμενοι. ἡ γὰρ ἀπὸ ταύτης ἀναφερομένη αἰθάλη, λευκοτάτη οὖσα πομφολυγοῦται. οὐ μόνον δὲ ἐκ τῆς τοῦ χαλκοῦ κατεργασίας τε καὶ ὕλης γίνεται πομφόλυξ, ἀλλὰ καὶ ἐκ καδμείας προηγουμένως ἐκφυσωμένης εἰς γένεσιν αὐ-
E τῆς. ποιεῖται δὲ οὕτως· ἐν οἴκῳ διστέγῳ κατασκευάζεται κάμινος, καὶ κατὰ ταύτην πρὸς τὸ ὑπερῷον ἐκτομὴ σύμμετρός τε καὶ ἐκ τῶν ἄνωθεν μερῶν ἀνεῳγμένη. ὁ δὲ τοῖχος τοῦ οἰκήματος ᾧ πλησιάζει ἡ κάμινος, τιτρᾶται λεπτῷ τρήματι ἄχρις αὐτῆς τῆς χώνης εἰς παραδο-
F χὴν φυσητῆρος· ἔχει δὲ καὶ θύραν σύμμετρον πρὸς εἴσοδον καὶ ἔξοδον κατεσκευασμένην ὑπὸ τοῦ τεχνίτου. συνῆπται δὲ τούτῳ τῷ οἰκήματι ἕτερος οἶκος, ᾧ αἱ φῦσαι καὶ ὁ φυσητὴρ ἐργάζεται· λοιπὸν ἄνθρακες ἐντίθενται τῇ καμίνῳ καὶ πυροῦνται, ἔπειτα παρε-
G στὼς ὁ τεχνίτης ἐμπάσσει λελεπτοκοπημένην τὴν καδμείαν ἐκ τῶν ὑπὲρ κεφαλὴν τῆς χώνης τόπων. ὁ ὑπὸ χεῖρά τε τὸ αὐτό, ἄχρις ἂν ὃ προστέθειται πλῆθος ἀναλώσῃ.

V. ὑποσύρματα

Samb. ῥυπαρὰ legit.

G. verba hæc nõ sunt in veteri altero, sed vulgata lectio rectior.

Menard. legit λεῖον

Interpretes videntur legisse λεπτοτάτη.

Al. διστεγεῖ

V. add. διστέγος

Fortè, ἐν ᾧ

ἐκθυμιωμένης οὕτως αὐτῆς, τὸ μὲν λεπτομερὲς καὶ κοῦφον, εἰς τὸν ἄνω ἀναφέρεται οἶκον, καὶ προσιζάνει τοῖς τοίχοις αὐτοῦ καὶ τῇ ὀροφῇ. τὸ δὲ σῶμα τὸ ποιούμενον ὑπὸ τῶν ἐπιφερομένων, κατ' ἀρχὰς μὲν ταῖς ἐπιδημισταμέναις τῶν ὑδάτων πομφόλυξιν ἐοικὸς γίνεται, ὕστερον δὲ πλείονος τῆς αὐξήσεως συμβαινούσης ἐρίων τολύπαις *ἀφομοιοῦται. τὸ δὲ βαρύτερον εἰς τοὺς ὑπὸ πόδα χωρεῖ τόπους· καὶ παρεκχεῖται τοῦτο μὲν τῇ καμίνῳ, τοῦτο δὲ τῷ ἐδάφει τοῦ οἴκου· ὃ καὶ φαυλότερον τοῦ λεπτομεροῦς ἡγητέον, διὰ τὸ γεῶδες καὶ ἔμπλεων ἀκαθαρσίας εἶναι ἐν τῇ συγκομιδῇ. τινὲς δὲ μόνως οὕτως οἴονται γίνεσθαι τὴν προειρημένην σποδόν. ἀρίστην δὲ ἡγητέον τὴν Κυπρίαν, ἐν τῷ ὄξει φυραθεῖσαν ἀποφορὰν μὲν ἔχουσαν χαλκοῦ, χρόαν δὲ * πιαίζουσαν πως, ἔτι δὲ βορβοροίζουσαν ἐν τῇ γεύσει· κἂν ἐπ' ἄνθρακος διαπύρου ἐπιτεθῇ ἄδολος, ἐπιζεῖ ἀερόχροις γινομένη. ἐπιμελῶς δὲ προσεκτέον τοῖς προειρημένοις κριτηρίοις. δολοῦται γὰρ ὑπό τινων ταυροκόλλῃ, ἢ πνεύμοσιν ἀρνείοις ἢ θαλασσίοις, ἢ κεκαυμένοις ὀλύνθοις, καί τισιν ἄλλοις παραπλησίοις. εὐχερὲς δὲ τὸ διαγνῶναι. οὐδὲν γὰρ τῶν προειρημένων ἐν τῇ δοκιμασίᾳ ἐπὶ τούτων εὑρίσκεται. πλυτέον δὲ κοινῶς πομφόλυγα τὸν τρόπον τοῦτον· ἐνδήσας αὐτὴν ἐν καθαρῷ ὀθονίῳ μέσως ἐχούσῃ ἀραιότητος, ἢ ξηρὰν ἢ ὕδατι πεφυραμένην, καθὲς εἰς λεκάνην ὕδωρ ἔχουσαν ὄμβριον, καὶ ἔγκλυζε ὧδε κἀκεῖσε διαφέρων τὸ ἔνδεσμον. οὕτω γὰρ τὸ μὲν ἰλυῶδες καὶ νόσιμον αὐτῆς ἀπορρυήσεται, τὸ δὲ σκύβαλον πᾶν ἐν τῷ ὀθονίῳ μενεῖ. εἶτα ἐάσας καταστῆναι, ἀπήθησον τὸ ὕδωρ σὺν τῇ σποδῷ. καὶ πάλιν ἄλλο ἐπιχέας ἀνατάρασσε καὶ ἀπόχει. καὶ ταῦτα ποίει ἀπηθῶν τε καὶ ἀποχέων, μέχρις ἂν μηδὲν ἀμμῶδες ὑφιζάνῃ. λοιπὸν τὸ μὲν ὕδωρ ἐξίπωσον, τὴν δὲ σποδὸν ξηράνας ἀπόθεσο. τινὲς δὲ ξηράναντες ἐφ' ὅσον ἐνδέχεται, ταῖς χερσὶ λεαίνουσι μετ' ὕδατος, καὶ μελιτώδη τὴν σύστασιν ποιήσαντες, διηθοῦσι δι' ὀθονίου περιπτύξαντες

A Porrò dum ipsa vritur, egesta flammis flatibúsque pars tenuis ac leuis in superius cœnaculum effertur, atque ipsius parietibus tectóque adhærescit. Inde verò conflatum corpus, inter initia quidem bullarum in aqua surgẽtium similitudinẽ refert: at posteà incremento subinde accedẽte, lanarum carptarũ floccu- B los imitatur. Quod autẽ ponderosius est, in ima loca concedit, & partim quidẽ fornaci, partim etiã domus pauimento circunfunditur. Et hoc quidem tenuiore deterius existimandũ est, ideo quòd dum colligitur, terræ spurcitiæq; non parum asciscat. Sunt qui hoc tãtùm modo antè memoratã spodon fieri arbi- C trantur. Optima autẽ cẽsetur Pompholyx Cypria, quæ aceto subacta odorẽ æris præstat, & colore ærugimẽ quodammodo refert, insuperq; gustu cœnum sapit. Atq; si fraudem non experta ignito carboni imponatur, inferuescit aëreum cõtrahẽs colorẽ. Cæterùm antedictis notis diligenter attendendũ est. Siquidẽ D à nonnullis taurino glutine, aut pulmonibus agninis vel etiã marinis, aut crematis grossis & quibusdam aliis consimilibus adulteratur: id quod tamẽ facile est deprehẽdere. Quippe in his explorãdis nihil corũ cõperietur quæ antedicta sunt. Porrò Pompholygem in vniuersum ita lauari oportet: Linteolo mũdo mo- E dicéq; raro illigatam seu aridã seu aqua subactã in peluim demittito, quæ pluuiam aquam contineat: linteolum cui illigatur aquę immergito, ipsum huc atq; illuc peragitans. Sic enim illius pars limosa & vtilis præterfluet: omne verò crassamen intra linteolum retinebitur. Posteaquam verò residere siueris, aquam F cinere excolato: ac vbi aliã rursum affuderis, agitato & effundito, totiésque aquam permutato, cæteráque similiter facito, dum nihil arenosi subsidat: demum aquam exprimito, & siccatum cinerem reponito. Sunt qui postquam pompholygem quantum maximè li- G cuit, exiccarunt, eam manibus in aqua conterunt, donec mellis crassitudinem habeat: deinde linteo

faucibus excepturi vasis obtẽto, aut etiam laxiùs deligato colant, & quo faciliùs transmittatur, infusa linteo largiore aqua cinerem conturbant: mox spumosum quod traiectũ est & vasi supernatat, concha excipiunt, atque fictili nouo ad vsus recondunt. Quod verò resedit sensim cribratum in aliud vas transfundunt, relicto arenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa sidere patiũtur, & in vas aliud mundum excolant: atque hoc identidem faciunt, donec cinis purus & arenæ expers euaserit. Alij pompholygem totam & omnibus sui partibus cõstantem aquæ paulatim inspergunt, arbitrati fore vt antedictæ arenæ lapilliq; insita grauitate vasis fundum petát, pili autem & paleæ, cæteráque eiusmodi sua leuitate in sublime tollantur. Tandem vbi cinerem medium seposuerunt & in pilam coniecerunt, eum veluti cadmiam eluunt. Lauatur & vino Chio aqua marina diluto, iuxta modos quos suprà cõmemorauimus: & ita redditur astringétior, quàm dum aqua eluitur. Vis Pompholygis astringere, refrigerare, explere, purgare, spiracula cutis obducere, & quadantenus exiccare. Quòd si spodiũ torrere opus fuerit, diligenter tritum & aqua irrigatũ cogito in pastillos, fictilíque nouo subiectis leuibus prunis orbiculos assiduè versato, dum assiccati fuluescant. Cæterùm minimè ignorandum ex auro quoque & argento, insupérque plumbo fieri spodium: verùm post cupreum, plumbeum maximè commendatur.

De Antispodis, hoc est, Spodi succedaneis. Cap. LXXXVI.

QVANDOQVIDEM deficiente sæpenumero Spodio, Antispoda quæ in illius locum sufficiuntur, non mediocrem prębent vsum, nrcesse fuerit ostendere, quænam ea sint quæ similiter pollent, & quo modo vsurpari debeant. Folia itaque myrti sumito cum floribus & baccis adhuc immaturis, cáque in ollam crudam conijcito,

A αὐτὸ τῷ ὑποδέχεσθαι μέλλοντι ἀγγείῳ, ἢ καὶ ἀποδήσαντες οὐ λίαν ἀπεσφιγμένον. πρὸς δὲ τὸ ῥαδίως διεξελθεῖν, δαψιλὲς ὕδωρ ἐπιχέαντες τῷ ὀθονίῳ, ἀναταράσσουσι τὴν σποδὸν εἶτα τὸ διυλισθὲν καὶ ἐπινηχόμενον αὐτῆς τῷ ἀγγείῳ ἀφρῶδες ὄν, αὐτόθεν μυάκι ἀναλαμβάνοντες, ἀποτίθενται B εἰς ὀστράκινον καινὸν ἄγγος. τὸ δὲ ἐγκαθήμενον πράως διασήσαντες, μεταχέουσιν εἰς ἕτερον ἄγγος, ἀπολειπομένου τοῦ ἐν τῷ πυθμένι ἀμμώδους· πάλιν δὲ ἐάσαντες ὑποστῆναι τὰ λιθώδη, εἰς ἄλλο ἄγγος καθαρὸν ἀπηθοῦσι· καὶ τοῦτο πολλάκις δρῶσιν, ἕως ἂν καθαρὰ καὶ ἀμέτοχος ἄμ- C μου γένηται ἡ σποδός. ἄλλοι δὲ ὡς ἔστιν ὁλομερῆς εἰς ὕδωρ κατ᾽ ὀλίγον ἐμπάσσουσι, τὴν προειρημένην οἰόμενοι ἄμμον μὲν καὶ τὰ λιθώδη τῷ ἰδίῳ βάρει εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ἀγγείου καταῤῥυήσεσθαι· τρίχας δὲ καὶ κάρφη καὶ τὰ ὅμοια ἐπαιωρηθήσεσθαι διὰ τὴν κουφότητα· λοιπὸν χωρίσαντες D αὐτῶν τὴν σποδὸν ἐν μέσῳ ὕσαν, καὶ εἰς θυΐαν βαλόντες, πλύνουσιν ὡς καδμείαν· πλύνεται δὲ καὶ οἴνῳ Χίῳ τεθαλασσωμένῳ, κατὰ τοὺς προειρημένους τρόπους· καὶ γίνεται στυπτικωτέρα τοῦ ὕδατι πλυνομένης. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ πομφόλυξ στυπτικὴν, ψυκτικὴν, ἀναπληρωτικὴν, καθαρτικὴν, E προσσταλτικὴν, καὶ ποσῶς ξηραντικήν*. ἐὰν δὲ ὀπτῆσαι δέῃ τὴν σποδὸν, λεάνας ἐπιμελῶς αὐτὴν καὶ ἀναδεύσας ὕδατι, ποιήσας τροχίσκους, θὲς ἐπ᾽ ὄστρακον καινὸν· ἐπίθει δὲ τοῦτο ἐπὶ λεπτὴν καὶ κούφην ἀνθρακιάν, καὶ στρέφε τοὺς κυκλίσκους συνεχῶς, ἄχρις ἂν πυῤῥοὶ καὶ ξηροὶ γένωνται. γνω- *Lac. ex vet. cod. κατάποσῶς ξηραντικήν. i. ignitι. Sic etiam legit Orib.*
F στέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ἔτι δὲ καὶ μολύβδου γίνεται σποδιά· καὶ ἔστι μετὰ τὴν κυπρίαν ἡ ἐκ τοῦ μολύβδου ἀρίστη.

Περὶ Ἀντισπόδων. Κεφ. πϛ΄.

ΕΠΕΙΔΗ δὲ καὶ τὰ Ἀντίσποδα ἱκανῶς εὐχρηστεῖ, ὑστερούσης πολλάκις σποδοῦ, G τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀναγκαῖον ἐστὶν ὑποδεῖξαι, ἵνα τί ὑπάρχει, καὶ ὃν τρόπον παραληφθείη. λαβὼν τοίνυν μυρσίνης τὰ φύλλα σὺν τοῖς ἄνθεσι καὶ τοῖς μύρτοις ἀώροις ἔτι οὖσιν, ἔμβαλε εἰς ὠμὴν χύτραν, *Ald. in marg. add. κεραμεᾶν*

καὶ περιπλάσας τὸ πῶμα κατατετρημένον συνεχέσιν ὀπαῖς, δὸς εἰς κάμινον κεραμικήν. ὅταν δὲ ὀπτηθῇ ὁ κέραμος, εἰς ἄλλην χύτραν ὠμὴν μετάρασον αὐτό· καὶ πάλιν καλῶς ὀπτηθείσης καὶ τῆς δευτέρας, ἐξελὼν πλῦνε καὶ χρῶ. ὡσαύτως δὲ καὶ θαλλίας σκευάσαι παραλάμβανε. ἔστω δὲ τῆς ἀγρίας ἐλαίας· εἰ δὲ μή, τῆς ἡμέρου σὺν τοῖς ἄνθεσιν· ἢν δὲ μή, μῆλα κυδώνια κατατετμημένα καὶ ἐξοστεϊσμένα, ἢ κηκίδα, ἢ ῥάκη λινᾶ, ἢ ἄωρα συκάμινα λευκὰ προεξηραμένα ἐν ἡλίῳ, ἢ σχῖνον, ἢ τέρμινθον, ἢ οἰνάνθην, ἢ βάτου τὰ ἁπαλὰ φύλλα, ἢ πύξου κόμας, ἢ τὸ λεγόμενον ψευδοκύπειρον σὺν τῷ ἄνθει. τινὲς δὲ κράδας συκῆς προεξηραμένας ἐν ἡλίῳ ὡσαύτως σκευάζουσιν· ἄλλοι δὲ ταυρείαν κόλλαν· οἱ δὲ, ἔρια οἰσυπηρά, τραχέα, πίσσῃ ἢ μέλιτι δευθέντα, ὁμοίως σκευάζουσι. χρῆσις δὲ πάντων τῶν εἰρημένων πεποίηται εἰς τὰ ἀντισπόδια.

Add. Lacuna ex v. cod. ἄωρα.

Ald. interserit βοτρύων

Al. ψευδοκύπειρον

Hæc postremam periodum addidit Goupylus ex veteribus libris.

A & oblito operculo crebris pertuso foraminibus, indito figlinę fornaci. Cúmq; figlinum percoctum fuerit, in aliud fictile crudum illa transferto: & hoc altero rursum perassato, exempta lauato, & vtitor. In eundē vsum similiter etiam præparare licet cauliculos syluestris oliuæ cum suis floribus, siquidem habeantur: B sin minùs, satiuæ: atque horum penuria, mala quoque cydonia concisa nucleis exemptis, aut gallam, aut panniculos lineos, aut mora immatura, id est, candida in sole priùs arefacta, aut lentiscum, aut terebinthum, aut œnanthen, vel tenera rubi folia, vel buxi comam, vel pseudocyperum appellatam cum flore. C Aliqui ficulneos ramulos in sole antea siccatos eodem modo pręparant: alij taurinum gluten: alij succidas lanas asperas, pice aut melle imbutas. Cæterùm antedicta isthæc omnia in spodij vicem vsurpantur.

Περὶ κεκαυμένου Χαλκοῦ. Κεφ. πζ.

Ὁ δὲ κεκαυμένος χαλκὸς ἔστι καλὸς, ὁ ἐρυθρὸς, καὶ ἐν τῇ τρίψει κινναβαρίζων· ὁ δὲ μέλας, πλέον ἢ δεῖ κέκαυται. σκευάζεται δὲ ἐκ τῶν ἥλων τῶν λελυμένων πλοίων, συντιθεμένων ἐν ὠμῇ χύτρᾳ, ὑποπασσομένου θείου μετὰ ἁλῶν ἴσων, καὶ ἐπιπασσομένων ἐναλλάξ. πωμασθεῖσα δὲ ἡ χύτρα καὶ ὑποχρισθεῖσα πηλῷ κεραμικῷ, δίδοται εἰς κάμινον, ἄχρις οὗ τελείως ὀπτηθῇ. τινὲς δὲ, ἀντὶ τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν στυπτηρίαν παρεμπάσσουσιν. ἔνιοι δὲ δίχα τοῦ θείου καὶ τῶν ἁλῶν συνθέντες ἐν χύτρᾳ, καίουσιν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας. τινὲς δὲ, τῷ θείῳ μόνῳ χρῶνται, ἀπασβολοῦνται μέντοι. ἄλλοι δὲ χρίοντες τοὺς ἥλους σχιστῇ στυπτηρίᾳ μετὰ θείου καὶ ὄξους, καίουσιν ἐν ὠμῇ χύτρᾳ. ἄλλοι δὲ ἐν χαλκῇ χύτρᾳ ὄξει καταρραίνοντες αὐτοὺς, οὕτως ὀπτῶσι. μετὰ δὲ τὸ καῦσαι, πάλιν τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν ἐπὶ τρεῖς, ἔπειτα ἀποτίθενται. πρωτεύει δὲ ὁ ἐν Μέμφιδι καιόμενος· ἔπειτα ὁ ἐν Κύπρῳ. δύναται δὲ στύφειν, ξηραίνειν, λεπτύνειν, καταστέλλειν, ἐπισπᾶσθαι, ἀνακαθαίρειν, ἕλκη ἀπουλοῦν, σμήχειν τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς, τήκειν τὰ ὑπερσαρκοῦντα, νομὰς ἱστᾶν. κινεῖ δὲ καὶ ἐμέτους μεθ' ὑδρο-

Ald. ἀπουλοῦν

De Ære vsto. Cap. LXXXVII.

D Æs vstum probatur rubrum, & quod dū teritur, colore cinnabarim imitatur: nigrum, plus quàm deceat exustum est. Fit autem è clauis dissolutarum nauium in fictili crudo compositis, substrato sulphure cum salis pari pondere, & ijsdem his vicissim insparsis. Olla operculata etiam circumlito creta figulari spiramento inditur fornaci, donec E figlinū planè percoquatur. Alij pro sulphure & sale, alumē inspergunt. Quidam sine sulphure & sale compositos in olla clauos ad multos dies vrunt. Alij solo sulphure vtuntur: claui tamen sic vsti fuligine inficiuntur. Alij oblitos scissili alumine clauos, additis sulphure & aceto, fictili crudo cremāt. Alij deniq; F in ænea olla aceto aspersos vrunt, deindéque iterum ac tertiò idem faciunt, posteáque recondunt. Principem locū obtinet, quod in Memphide combustum est: proximum, quod in Cypro. Vis ipsius astringere, exiccare, extenuare, reprimere, attrahere, repurgare, vlce- G ra ad cicatricem perducere, oculorum vitia exterere, excrescentia in carne absumere, & nomas cohibere. Facit & vomitiones ex hydro-

melite potũ, aut cum melle delinctũ illitúmve. Porrò lauatur vt Cadmia, mutata quater die aqua, donec spumæ nihil prorsus innatare videatur. Quin & æris scoria simili modo lota, eandem quoq; vim, sed imbecilliorem, obtinet.

De Flore æris. Cap. LXXXVIII.

FLOS æris, quem nonnulli clauorum veterum psegma, quasi ramẽtum, nominarunt, optimus censetur qui friabilis est, & dum teritur valdè rufus, milio forma similis, exiguus, põderosus, mediocriter splẽdens, quiq; insuper delimatam æris scobem minimè recepit, qua quidẽ adulterari cõsueuit: sed eo fraus deprehenditur, quòd scobs illa dentibus appressa dilatatur. Fit autẽ ille, cùm ęs fornacibus metallicis fusum in receptacula delapsum fuerit per cola tubulorum ad ea pertinẽtium. Tùm enim ij qui repurgãdis metallorum inquinamentis præfecti sunt aquam purissimã ęri affundunt, eius refrigerãdi gratia. Hac verò repentina densatione cõcretionéq; velut expuitur & emicat antedictus flos. Porrò astringit is & excrescẽtia cohibet: deterget ea quæ pupillis oculorum officiunt atque caliginẽ offundunt, sed magnopere mordet. Quaternûm etiã obolorum põdere dat*, crassos humores extrahit: quin & absumit nariũ carnosa vitia, itẽq; sedis: papularũ eruptiones cum vino cohibet. Cæterùm is qui candidus est, cõtra diuturnas auriũ grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur: reprimit & vuam atque tonsillas farina eius cum melle admota.

De Squamma æris. C.LXXXIX.

SQAMMA Cypriarum officinarum clauis excussa, cõmendatur quæ crassa est, & helitis, quasi clauaris, nominatur: at vitiosa censetur quæ ex cãdido ære decutitur, quippe quæ tenuis & inualida sit. Hanc ideo damnamus: illam verò deligimus quę crassa fuluáque est, & aceti respersu æruginem contrahit. Vim habet reprimendi, attenuandi, nomas cohibendi, putrefaciendi & cicatrices obducendi. Pota verò ex aqua mulsa, aquas subducit. Aliqui

A μέλιτος ποθεὶς ἢ ἐκλειχθεὶς σὺν μέλιτι, ἢ *διαχριόμενος. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία, τετράκις τῆς ἡμέρας ἀνασπωμένου τοῦ ὕδατος, ἄχρι μηδεμία ἐφίσταται *λάμπη. καὶ ἡ σκωρία δὲ αὐτοῦ, ὡσαύτως πλυνομένη, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν, ἀσθενεστέραν μέντοι. Marcellus minùs recte διαλειχόμενος legendum suspicatur. Cornarius, λάμπη, id est, vt ipse vult, ῥυπαρία.

Περὶ Ἄνθους χαλκοῦ. Κεφ. πη'.

B ΧΑΛΚΟΥ δὲ ἄνθος, ὅ τινες τῶν παλαιῶν ἥλων ψῆγμα ἐκάλεσαν, ἄριστόν ἐστι τὸ *εὔθρυπτον καὶ κατάπυρρον ἐν τῷ V. [illegible] λεαίνεσθαι, κεγχροειδές τε τῷ * ῥυθμῷ καὶ βραχὺ καὶ βαρὺ καὶ μέσως στίλβον*, Al. add. καὶ [illegible], quam vocem expressit Ruellius. ἔτι δὲ ῥινισμάτων χαλκοῦ ἀμέτοχον, οἷς δολοῦται. ἐλέγχεται δὲ πλατυνομένων C αὐτῶν ταῖς τῶν ὀδόντων ἐπερείσεσι. γίνεται δὲ οὕτως· ὅταν ἐν μεταλλικαῖς χοάναις τακεὶς ὁ χαλκὸς εἰς τὰς δεξαμενὰς καταρρυῇ διὰ τῶν ἠθμῶν τῶν διηκόντων σωλήνων, διακαθαίροντες τὴν ἀκαθαρσίαν οἱ πρὸς τούτοις ὄντες, ὕδωρ ἐπιχέουσιν ἀκραιφνέστατον αὐτῷ, *ψύξαι Al. [illegible] D προαιρούμενοι· ὑπὸ δὲ τῆς αἰφνιδίου πυκνώσεως καὶ συναγωγῆς, ὥσπερεὶ ἐκπτύεται καὶ ἐπανθεῖ τὸ προειρημένον. στύφει δὲ καὶ τοῦτο καὶ καταστέλλει τὰς ὑπεροχάς· καὶ σμήχει τὰ ταῖς κόραις ἐπισκοτοῦντα, δάκνον ἰσχυρῶς. ἔστι δὲ καὶ πάχους ἀγωγόν, τετρωβόλου πλῆθος δι- E δόμενον· ἐκτήκει δὲ καὶ τὰ ἐν μυκτῆρσι σαρκώματα καὶ δακτυλίων, ἐξανθήματα σὺν οἴνῳ στέλλει. καὶ πρὸς δυσκωφίας χρονίους τὸ λευκὸν ἐμφυσᾶται διὰ σίφωνος λεῖον· στέλλει δὲ καὶ κιονίδας καὶ παρίσθμια, λεῖον σὺν μέλιτι προσαπτόμενον.

F Περὶ Λεπίδος. Κεφ. πθ'.

ΛΕΠΙΣ δὲ ἡ μὲν ἐκ τῶν Κυπρίων *χαλκουργικῶν ἥλων παχεῖα, καλουμένη δὲ ἡλῖτις, καλή. φαύλη δὲ ἡ ἐκ τοῦ χαλ- Ald. Κυπρίων μεταλλικῶν χαλκουργ. κοῦ *λευκοῦ λεπτὴ καὶ ἀσθενὴς ὑπάρχουσα. Al. φαιοῦ. ἣν ἀποδοκιμάζομεν, ἐγκρίνοντες τὴν παχεῖαν καὶ ἔγκιρρον, καὶ ὄξους ἐπιρραινομένου G ἰουμένην. Δύναμιν δὲ ἔχει *σταλτικήν, V. [illegible]κήν. λεπτυντικήν*. νομῶν ἐφεκτικήν, *σηπτικήν, Al. add. στυπτικήν. ἀπουλωτικήν· πινομένη δὲ Al. ξηραντικήν. μετὰ μελικράτου, ὕδωρ ἄγει. τινὲς

δὲ φυρῶντες αὐτὴν μετ' ἀλεύρου, ἐν καταποτίῳ διδόασι. μίγνυται δὲ καὶ ταῖς ὀφθαλμικαῖς δυνάμεσι· ξηραίνει γὰρ τὰ βλέφαρα τὰ τραχέα, ἀποτήκουσα, καὶ τὰ ῥεύματα. πλύνεται δὲ οὕτως· καθαρᾶς τῆς ξηρᾶς λεπίδος ἡμιμναῖον, βάλε εἰς θυίαν μεθ' ὕδατος διαυγοῦς, καὶ συνταράξας τῇ χειρὶ ἐπιμελῶς, ἄχρις οὗ ὑποστῇ ἡ λεπίς, ἀφαίρει τὰ * ὑφεστῶτα, ἀποχέας τε τὸ ὕδωρ, ἐπίχει ὀμβρίου ὕδατος κύαθον α'. πλατεία τε τῇ χειρὶ τρίβε εὐτόνως ἐν τῇ θυίᾳ, οἱονεὶ * ἀποψήχων· ἐπὰν δὲ ἄρξηται ἀνιέναι τινὰ γλισχρότητα, κατὰ μικρὸν ὕδωρ προσεπίχει ἄχρι κυάθων ς'. τρίβων εὐτόνως· ἀναλαβών τε τὴν λεπίδα τῇ χειρί, ὡς πρὸς τὸ πλευρὸν τῆς θυίας, πίεζε εὐτόνως καὶ ἐξιπώσας ἀνελοῦ τὸ ἀπορρυὲν εἰς πυξίδα ἐρυθροῦ χαλκοῦ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὥσπερ ἄνθος τῆς λεπίδος καὶ εὔτονον τῇ δυνάμει, καὶ εὔτονον εἰς τὰ ὀφθαλμικά. τὸ δὲ λοιπόν, * ἄτονον. καὶ τὸ καταλειφθὲν δὲ ὁμοίως πλύνων, ἀναιροῦ μέχρις ἂν μηδεμίαν γλισχρότητα ἀποκρίνῃ. τὸ δὲ λοιπὸν σκεπάσαντα δεῖ ὀθονίῳ ἐᾶσαι ἀκίνητον ἐπὶ δύο ἡμέρας, εἶτα ἀποχέαντας τὸ ἐφεστηκὸς ὕδωρ καὶ ξηράναντας, ἀποτίθεσθαι εἰς πυξίδα. ἔνιοι δὲ καὶ ταύτην πλύναντες, ὡς τὴν καδμείαν ἀποτίθενται.

Al. ἀποσμήχων αὐτὴν δὲ

Ald. ἔντονον

Περὶ Λεπίδος στομώματος. Κεφ. ϙ'.

Λεπίδος δὲ στομώματος δύναμις ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ τοῦ χαλκοῦ λεπίδι. καὶ πλύσις καὶ ἀπόθεσις ὁμοία· ἐν μέν τοι τῷ τὴν κοιλίαν καθαίρειν λείπεται τῆς τοῦ χαλκοῦ.

Περὶ Ἰοῦ ξυστοῦ. Κεφ. ϙα'.

Ἰὸν δὲ ξυστὸν οὕτω σκευαστέον· εἰς πιθάκνην ἢ ἄλλο ὅμοιον ἀγγεῖον ἐγχέας δριμύτατον ὄξος, ἐπικατάστρεψον χαλκοῦν ἀγγεῖον, καλὸν μὲν εἰ καμαροειδές· εἰ δὲ μή γε, ἰσόπεδον· ἔστω δὲ ἐσμηγμένον καὶ διαπνοὴν μηδεμίαν ἔχον. διὰ δὲ ἡμερῶν δέκα ἀναιρούμενος τὸ πῶμα, ἀπόξυε τὸν ἐπιτρέχοντα ἰόν· ἢ λεπίδα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιήσας χαλκοῦ, ἐγκρέμασον εἰς τὸ ἀγγεῖον, ἵνα μὴ ψαύσῃ τοῦ ὄξους· καὶ διὰ τῶν ἴσων ἡμερῶν ἀπόξυε.

A cum farina subactã exhibent in catapotio. Additur & ad oculorũ medicamenta: siquidem & genarum scabritiã absumit, & fluxiones exiccat. Lauatur autẽ hoc modo: Siccæ æris squammæ expurgatæ minam dimidiam cum aqua limpida in pilam coniicito, & manu diligenter misceto, donec squamma subside-
B rit: quæ superstant abiicito, & effusa priore aqua, pluuiæ cyathum vnum affundito: túmque diducta manu squammam, quasi destringenda sit, vehementer in mortario cõfricato. Cùm verò cœperit lentorem quendam remittere, paulatim aquam ad sex cyathos vsque superinfundito, validè interim terẽs: deinde manu
C squammam ad latus mortarij conuertito, ibique firmiter apprimito: & expressum humorem qui defluxerit pyxide ex ære rubro facta excipito. Hoc enim est veluti flos squammę, valens viribus, & ad oculorum medicaméta cum primis efficax: quod reliquum est, inutile ac imbecillum. Attamen & quod reli-
D ctũ est similiter lauato, donec nullũ prorsus lentorẽ ex se remittat, tandémque opertum linteolo ad biduum conquiescere sinito: postmodum diffusa extãte aqua, reliquum siccatum pyxide recondito. Sed & hoc nonnulli cadmiæ instar elotum reponunt.

E *De Squamma stomomatis. Cap. XC.*

Squammæ stomomatis eadem vis. Simili quoque modo lauatur atque reconditur: attamẽ ad aluum purgandam inefficacior.

De AErugine rasili. Cap. XCI.

AErugo rasilis his fit modis: In cadum aut aliud consimile
F vas acetum quàm acerrimum infundito, atque illi superponito inuersum vas æneum, præsertim concameratum: sin minùs, planum. Sit verò id probè detersum, nullúmque habeat spiramentum. Decima deinde die sublato operculo, æruginem inhærentem deradito.
G Aut ipsam æris laminam in vase super acetũ ita suspẽdito, vt ne ipsum attingat: & totidẽ post dies radito.

Aut massulam seu lamellam æris vná pluresve vinaceis nõ recentibus, sed iam acescentibus, condito, ac similiter inuertito. Quinetiã ęruginẽ facere licet ex delimata æris scobe; nec non & è laminis quibus interiectæ auri bracteæ malleo ducũtur, si quis eas aceto respergat & ter quaterve verset, donec omni ex parte æruginem contraxerint. Tradunt & ęruginis duo genera in Cyprijs gigni fodinis, vnũ quidẽ quod supra lapides quosdam efflorescit æris miscellam sortitos, alterũ verò quod per Caniculæ æstus è specu quodá extillat: addúntq; illud paucũ & optimũ esse, hoc quod è speluca manat, copiosum quidẽ & boni coloris, at vitiosum, quòd lapidosa plurima intermixta habeat. Adulteratur porrò ęrugo tũ alijs multis ammixtis, tum vero his maximè quæ sequuntur: aliqui enim pumicẽ, quidam marmor, alij atramentũ sutorium illi admiscẽt. Sed pumicẽ & marmor deprehendemus, si manus sinistræ pollicẽ madefaciamus, & altero æruginis portiunculam ipsi affricemus. Siquidem quicquid est æruginis diffundetur: pumicis autem marmorisque partes dissolui dissiparíque minimè poterunt, ac demum crebro affrictu humorisq; permixtione inalbescent. Quin & dentium appressu vitium licet deprehendere: quoniam quæ sincera est, læuis occurrit ac sine asperitate. Atramentum verò sutorium igne coarguitur. Nanque si laminæ aut fictili æruginẽ ita adulteratam inspérseris, & horum alterutrum feruenti cineri aut prunis imposueris, mutato colore rubescet quæ atramento sutorio mixta fuerit: propterea quòd id vstum talem suapte natura sortitur colorem.

De AErugine Scolecia. Cap. XCII.

Æruginis quæ Scolecia dicitur duo sunt genera: quędam enim fossilis est, altera factitia ad hunc modum: In mortariũ Cyprij æris, quod & pistillum ex eadẽ materia factũ habeat, aceti albi acrisq; dimidiam heminam infundito, teritóque tantisper dum strigmenti crassitudinem asciscat: deinde indito aluminis rotundi drachmam vnam

A ἢ εἰς τὰ *στέμφυλα μὴ πρόσφατα ὄντα ὀξίζοντα ἐγκρύψας μάζαν ἢ λεπίδα μίαν ἢ καὶ πλείονας, ὡσαύτως ἀνάστρεφε. ἔνεστι δὲ καὶ ἐκ ῥινισμάτων ποιῆσαι ἢ λεπίδων, αἷς παρεγχόμενα τὰ χρυσᾶ πέταλα ἐλαύνεται, ἐάν τις αὐτὰ ἐπιρραίνων ὄξει, *ἀνακινῇ τρὶς ἢ τετράκις, ἄχρις ἂν παντελῶς ἰωθῇ. B γεννᾶσθαι δέ φασι τοῦτον τὸν ἰὸν καὶ ἐν τοῖς Κυπριακοῖς μετάλλοις, τὸν μὲν, λίθοις τισὶν ἐπανθοῦντα ἔχουσι τὸν χαλκόν. τὸν δὲ, ἔκ τινος σπηλαίου στάζοντα ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι· καὶ τὸν μὲν, ὀλίγον τε καὶ κάλλιστον εἶναι· τὸν δὲ ἐκ τοῦ σπηλαίου, δαψιλῆ μὲν ἐπιρρεῖν καὶ εὔχρουν, φαῦλον δὲ ὑπάρχειν, διὰ C τὸ πολλοῖς ἀναμεμίχθαι λιθώδεσι. δολοῦται δὲ καὶ ἄλλοις πολλοῖς μισγόμενος, μάλιστα δὲ τούτοις· τινὲς μὲν γὰρ, κισσήρει· τινὲς δὲ, μαρμάρῳ, ἄλλοι δὲ, χαλκάνθῳ κυκῶντες αὐτόν. καταληψόμεθα δὲ τὴν μὲν κίσσηριν καὶ τὸ μάρμαρον, διὰ τοῦ νοτίσαι καὶ τὸν ἀντίχειρα τῆς εὐωνύμου χειρὸς, καὶ τῷ ἑτέρῳ D προστρίβειν τι μέρος ἰοῦ· συμβαίνει γὰρ τὸ μὲν αὐτοῦ διαχεῖσθαι, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς κισσήρεως καὶ μαρμάρου μέρη ἀδιάχυτα μένειν, καὶ τέλος ἀπολευκαίνεσθαι τῇ ἐπιπλέον παρατρίψει καὶ τῇ τοῦ ὑγροῦ *παραπλοκῇ. οὐ μὴν ἀλλὰ διὰ τῆς καὶ τῶν ὀδόντων ἐπερείσεως· λεῖον γὰρ ὑποπίπτει καὶ οὐ E τραχὺ τὸ ἀμιγές. τὸ δὲ *χάλκανθον ἀπελέγχεται τῷ πυρί· εἰ γάρ τις *ἐμπλάσας τὸν οὕτω δεδολωμένον ἰὸν ἐπὶ λεπίδα ἢ ὄστρακον, καὶ τὸ ἕτερον τούτων ἐπιθήσει ἐν θερμῇ τέφρᾳ ἢ ἐπὶ ἄνθραξι, μεταβάλλεται καὶ ἐρυθραίνεται τὸ χαλκανθῶδες· διὰ τὸ φύσει καιόμενον αὐτὸ τοιαύτην ἔχειν F χροιάν.

Goup. aliter συμφυλα ὀξίζοντα sine negatione: cum quo facit Hermolai interpretatio.

V. στρέφε

Orib. addit, καὶ τὰ ὅμοια.

V. παρατρίψει

V. χαλκανθῶδες

Περὶ ἰοῦ σκώληκος. Κεφ. ϛβ.

Τοῦ δὲ λεγομένου Σκώληκος ἰοῦ διττὸν εἶδος ὑπάρχει· ὁ μὲν γὰρ, ὀρυκτός ἐστιν· ὁ δὲ, σκευάζεται οὕτως· εἰς θυΐαν Κυπρίου χαλκοῦ, ἔχουσαν δὲ καὶ δοίδυκα ἀπὸ τῆς αὐτῆς πεποιημένον ὕλης, ἐγ- G χέας ὄξους λευκοῦ καὶ δριμέος κοτύλης ἥμισυ, τρῖβε ἕως οὗ γλοιωθῇ· εἶτα ἔμβαλλε στυπτηρίας στρογγύλης < α.

Ald. ἐγχ. δ.

καὶ ἁλὸς ὀρυκτοῦ διαφανοῦς, ἢ θαλασσίου ὡς ὅτι λευκοτάτου καὶ στερεοῦ, εἰ δὲ μή γε, νίτρου τὸ ἴσον. εἶτα λέαινε ἐν ἡλίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν, ἕως τῇ μὲν χροιᾷ ἰώδης, τῇ δὲ συστάσει γλοιώδης γένηται· καὶ οὕτως ἀναπλάσας σκώληκας τοῖς Ῥοδιακοῖς ὁμοίους, ἀποτίθεσο. ἐνεργὴς δὲ καὶ εὔχρους γίνεται ἄγαν, ἐὰν ὄξους μὲν λάβῃ μέρος ἕν, οὔρου δὲ παλαιοῦ μέρη δύο, τὰ δ' ἄλλα, ὡς προείρηται. τινὲς δὲ τὸν ἀποτετυγμένον ἐν τῷ ξυστῷ κόμμει μίξαντες ἀναπλάσσουσι, [καὶ πωλοῦσιν, ὃν παραιτητέον ὡς φαῦλον. ἔστι δέ τις καὶ ὑπὸ τῶν χρυσοχόων γενόμενος ἰός, διὰ θυίας καὶ δοίδυκος κυπρίου χαλκοῦ, ἔτι δὲ οὔρου παιδίου, ᾧ τὸ χρυσίον κολλῶσιν. ἀναλογοῦσι δὲ κοινῶς οἱ προειρημένοι ἰοὶ κεκαυμένῳ χαλκῷ, μᾶλλον δ' ἐρρωμένοι περὶ τὴν ἐνέργειαν. ἰστέον δὲ ὅτι προέχει μὲν αὐτῶν ὁ ὀρυκτὸς σκώληξ. ἐχόμενος δέ ἐστιν ὁ ξυστός· εἶτα ὁ σκευαστός· δηκτικώτερος μέντοι καὶ μᾶλλον στύφων τούτων ὑπάρχει. ὁ δὲ τῶν χρυσοχόων ἀνάλογος τῷ ξυστῷ. Δύναται δὲ πᾶς ἰὸς στύφειν, θερμαίνειν, ἀποσμᾶν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς οὐλὰς καὶ λεπτύνειν, δάκρυον ἄγειν, νομὰς ἴσχειν, τραύματα ἀφλέγμαντα τηρεῖν, ἀπουλοῖ ἕλκη σὺν ἐλαίῳ καὶ κηρῷ· σὺν μέλιτι δὲ ἑψηθέντες, τύλους καὶ τὰ ῥυπαρὰ τῶν ἑλκῶν ἀνακαθαίρουσιν· ἀμμωνιακῷ δὲ ἀναληφθέντες εἰς κολλύρια, σύριγγας καὶ τύλους ἐκτήκουσι· χρήσιμοι δὲ καὶ πρὸς ἐπουλίδας καὶ τὰς τῶν οὔλων ἐξοχάς. ἱκανῶς δὲ καὶ βλέφαρα λεπτύνουσι σὺν μέλιτι ἐγχριόμενοι· δεῖ δὲ πυριᾶν μετὰ τὴν ἔγχρισιν σπόγγῳ ἐξ ὕδατος θερμοῦ. ἀναληφθέντες δὲ ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ σὺν χαλκῷ ἢ νίτρῳ, λέπρας ἐξαίρουσι. καυστέον δὲ ὃν ἂν ἐθέλῃς ἰὸν οὕτω· θλάσας αὐτὸν εἰς ὁλοσχερέστερα μέρη, καὶ τηγανίῳ κεραμέῳ ἐπιθεὶς, ἀπερείσας ἐπ' ἀνθράκων διαπύρων, κίνει ἕως ἂν μεταβάλλῃ καὶ ὑποσποδίσῃ τῇ χρόᾳ· λοιπὸν δὲ ψύξας, ἀποτίθεσο καὶ χρῶ. τινὲς δὲ ἐν ὠμῇ χύτρᾳ καίουσιν αὐτόν, ὡς προείρηται]. οὐκ εἰς τὸ αὐτὸ δὲ πάντοτε καιόμενος μεταβάλλει χρῶμα.

V. add. καὶ ἰσχνώδης

Conclusa sunt quæ adiiciunt.

V: [illegible]

A cũ salis fossilis trãslucidi, aut marini quàm albissimi solidíq;, aut certè nitri pari pondere: atque æstuosissimis diebus circa Canis ortum in sole subigito, donec æruginis colorem & strigmenti spissitudinem cõtrahat: tandémque vbi in vermiculorum Rhodiacis similium speciem coëgeris; recondito. Efficax autem & B valde boni coloris redditur, si duæ partes vrinæ veteris cum vna aceti adiiciantur, & reliqua, vti dictum est, peragantur. Sunt qui æruginem rasilem quæ in apparatu voto non responderit ammixto gummi digerant in pastillos, & ita vendunt: sed genus id ceu vitiosum repudiãdum est. Fit & ab aurificibus ærugo C quędã qua aurũ ferruminant, ducta scil. vrina pueri impuberis in mortario cupreo pistilli ope ex eadem materia confecti. Porrò antedictæ prorsus omnia æruginum genera vsto æri respondent, sed magis effectu valent. Sciendum verò inter ipsa Scoleciam fossilem principatũ tenere: proximum locum dari rasi- D li: postremum factitiæ. Mordacissima tamen hæc est, atque magis astringit: at aurificum ærugo, rasili respondet. Itaque æruginis genera omnia astringunt, excalfaciunt, oculorum cicatrices exterunt & attenuant, lacrymas cient, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione E tuentur: vlcera ex oleo ceráque ad cicatricem perducunt: callos & sordida vlcera purgant cum melle cocta: ammoniaco excepta & collyrij modo in fistulas adacta, carũ callos absumunt. Sunt & ad gingiuarũ excrescentias & extuberationem vtilia. Magnopere quoque extenuant genarum crassitiem, cum melle inunctæ: verùm post inunctionẽ spon- F gia ex aqua calida locus fouendus est. Eadem subacta cum resina terebinthina, addito ære aut nitro, lepras tollunt. Cæterùm æruginem quãcunque velis vri oportet in hũc modũ: Ipsam minutissimè friatam fictili patellæ subiectis flagrantibus prunis imponito, versatóque donec G sese mutet, & ʻcolorẽ cinereũ quodámodo referat: posteà refrigeratã reponito ad vsum. Sũt qui cruda olla eã vrãt, vti dictũ est: sed nõ ͵prsus eũdẽ ʻvndiq; colorẽ cremata reddit.

[illegible]

De ferrugine, seu ferri rubigine.
Cap. XCIII.

Vl. feminarũ profluuia impositus vellerib.

RVBIGO ferri restringit, 'fluorem muliebrẽ subdita sistit, potúque conceptionem impedit. Illita ex aceto, erysipelatis & papularum eruptionibus medetur. Perquam vtilis ad digitorum paronychias, pterygia, genarum scabritias & condylomata. Gingiuas eadem firmat, & podagricis inunctione prodest, & alopecias explet. Vinum aquáve in qua candens ferrum restinctum fuerit, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus & stomacho dissolutis auxiliatur.

De recremento, siue scoria ferri.
Cap. XCIIII.

SCORIA ferri eadem potest quæ rubigo, sed efficacia minore. Cõtra aconiti venenum ex aceto mulso pota opitulatur.

De Plumbi lotura. Cap. XCV.

COMPARATVR & plumbum elotum hũc in modum: In mortarium plumbeum vbi aquá inieceris, pistillo plumbeo terito, vsquedũ aqua nigrescat & limi modo crassescat. Linteolo deinde colato, aquá insuper affundés, quò faciliùs quicquid resolutum est traijci incerníve possit. Hoc ipsum iterũ atq; iterum facito, vsque dũ sat esse tibi videatur. Pòst vbi lotum plumbum cõsederit, priore aqua effusa nouá affundens, vt cadmiam lauato, dum nihil ampliùs nigritiæ supernatet: tandẽ coactos inde pastillos reponito. Quidam puri plumbi limatam scobem mortario pistillóque lapideis aut manibus ex aqua terunt, ministro sensim aquam affundente, quæ hoc modo liuorem contrahit. Hac vbi 'subsederit effusa, pastillos illico fingunt. Nam quod diutius conteritur, cerussæ simile redditur. Alij elimatæ scobi plumbaginis pauxillum adijciunt, asserentes elotum ita plumbum præstantius euadere. Potest refrigerare, astringere, spiracula cutis obducere, mollire, caua explere, sistere oculorum fluxiones & vlcerum excrescentia. Sanguinem quoque supprimit,

subsederit effusum deposuerit

A Περὶ Ἰοῦ σιδήρου. Κεφ. ςγʹ.

ἸΟΣ δὲ σιδήρου στύφει, ῥοῦν τε γυναικεῖον προστεθεὶς ἵστησι. πινόμενός τε ἀσυλληψίαν ποιεῖ. ἐπιχριόμενός δὲ σὺν ὄξει, ἐρυσιπέλατα καὶ ἐξανθήματα ἰᾶται. V. addit ἐνεργῶς πρός τε παρωνυχίας καὶ πτερύγια καὶ τραχέα βλέφαρα εὔχρηστος, καὶ κονδυλώματα. B καὶ οὖλα κρατύνει, ποδαγρικοῖς τε ὠφελεῖ ἐπιχριόμενος, καὶ ἀλωπεκίας δασύνει. σίδηρος δὲ πεπυρωμένος ἐνσβεσθεὶς ὕδατι ἢ οἴνῳ καὶ πινόμενος, ἁρμόζει κοιλιακοῖς, δυσεντερικοῖς, σπληνικοῖς, χολεριῶσι, καὶ στομάχῳ ἀναλελυμένῳ.

Περὶ Σκωρίας σιδήρου. Κεφ. ςδʹ.

C Ἡ δὲ σκωρία τοῦ σιδήρου δύναται ὅσα καὶ ὁ ἰὸς τοῦ σιδήρου· ἐπ' ἔλαττον δέ. Βοηθεῖ δὲ ἀκονίτῳ μετ' ὀξυμέλιτος ποθεῖσα.

Περὶ Μολίβδου πεπλυμένου. Κεφ. ςε.

ΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ καὶ ὁ πεπλυμένος μόλιβδος τοῦτον τὸν τρόπον· ἐμβαλὼν εἰς μο- D λυβδίνην θυίαν ὕδωρ, τρῖβε μολυβδίνῳ δοίδυκι, ἕως ἂν μελανθῇ τὸ ὕδωρ καὶ γένηται ἰλυῶδες· εἶτα διήθει αὐτὸ δι' ὀθονίου, προσεπιχέων τὸ ὕδωρ, ἵνα πᾶν τὸ διαλυθὲν ὑλισθῇ· καὶ ποίει τὸ αὐτὸ πάλιν, ἄχρις ἂν σοι αὐτάρκως ἔχειν δόξῃ. εἶτα ἐάσας καταστῆναι τὸ πεπλυμένον, ἀποχέας τὸ E ὕδωρ καὶ ἄλλο ἐπιχέας, πλῦνε ὡς τὴν καδμείαν, ἄχρις ἂν μηκέτι ἐφίστηταί τις μελανία· ἀναπλάσας δὲ τροχίσκους, ἀποτίθεσο. τινὲς δέ, καθαρὸν μόλιβδον ῥινήσαντες, τρίβουσιν ἐν λιθίνῃ θυίᾳ δοίδυκι λιθίνῳ, ἢ ταῖς χερσὶ μεθ' ὕδατος, ὑποχεῖρα κατ' ὀλίγον ἐπιχέοντες τὸ μελαινό- F μενον· ὅπερ ἐάσαντες ὑποστῆναι καὶ ἀποχέαντες, ἀναπλάσσουσιν εὐθέως. τὸ γὰρ ἐφ' ἱκανὸν τριβόμενον, γίνεται ψιμμυθίῳ ὅμοιον. ἔνιοι δὲ προσεμβάλλουσι τοῖς ῥινήσμασιν ὀλίγην μολιβδαίνην, φάσκοντες βελτίονα εἶναι τὸν οὕτω πλυνόμενον μόλιβδον. Δύναται δὲ ψύχειν, στύφειν, G παρεμπλάττειν, μαλάττειν, πληροῦν τὰ κοιλώματα, στέλλειν τὰ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ῥεύματα, καὶ τὰ ὑπερσαρκοῦντα τῶν ἑλκῶν. ἔστι δὲ καὶ ἴσχαιμος·

Ald. ἰλυῶδες ἢ χυλῶδες ὁ πηλῶδες.

A καὶ πρὸς τὰ ἐν τῷ δακτύλῳ ἕλκη, κονδυλώματα, αἱμορροΐδας, μετὰ ῥοδίνου· καὶ τὰ δυσκατούλωτα· καὶ καθόλου ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ σποδὸς, δίχα τοῦ ἐσχαροῦν. ὁ δὲ ἀκέραιος μόλιβδος παρατριβόμενος βοηθεῖ τῇ τοῦ θαλασσίου σκορπίου καὶ δράκοντος πληγῇ.

Περὶ Μολίβδου κεκαυμένου. Κεφ. ϛϛʹ.

B ΚΑΙΕΤΑΙ δὲ ὁ μόλιβδος οὕτω· λαβὼν μολίβδου ἐλάσματα ὡς ὅτι λεπτότατα, ἐπίθες εἰς καινὴν λοπάδα, καὶ ἐπιπάσας θεῖον, πάλιν ἕτερα ἐπίθες πέταλα, καὶ θεῖον ἐπίπασσε, καὶ πάλιν ἕτερα, καὶ τοῦτο ποίει ἄχρις ἂν πληρώσῃς τὴν λοπάδα, εἶτα ὑπόκαιε· ἀναφθέντος δὲ τοῦ μολίβδου, κίνει σιδήρῳ ἄχρις ἂν ἀποτεφρωθῇ τε-
C λέως °καὶ μηδὲν ἔχῃ μολιβδῶδες· καὶ ἀναίρου σκεπάσας τοὺς ῥώθωνας· βλαβερὰ γὰρ ἡ ἀποφορά. ἢ ῥινίσματα μολίβδου βαλὼν μετὰ θείου εἰς λοπάδα, οὕτω καῖε. τινὲς δὲ, εἰς χύτραν ὠμὴν βαλόντες τὰ πέταλα ὡς εἴρηται, καμίνῳ ἐντιθέασιν, ἢ ἐπ᾽ ἐσχάρας περιπλάσαντες τὸ πῶμα καὶ ὀλί-
D γην δόντες ἀναπνοὴν, καίουσιν. οἱ δὲ, ψιμύθιον παρεμπάσσουσιν ἀντὶ τοῦ θείου ἢ κριθάς. τινὲς δὲ, ἀκεραίους τὰς λεπίδας *ἐπιθέντες, ὀξεῖ πυρὶ χρῶνται, καὶ κινοῦσιν ἐπιτεταμένως σιδηρίῳ, ἄχρις ἂν ἐκτεφρωθῇ. ἔστι δὲ δυσχερὴς ἡ τοιαύτη καῦσις· καὶ ἐπιπλέον
E δὲ καεὶς, οὕτω λιθαργύρου λαμβάνει τὸ χρῶμα. ἡμῖν μέν τοι ἀρέσκει ἡ πρώτη καῦσις. δεῖ δὲ πλύνειν αὐτὸν ὡς τὴν καδμείαν, καὶ ἀποτίθεσθαι. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν καὶ ὁ πεπλυμένος μόλιβδος, εὐτονωτέραν δὲ μᾶλλον.

Lac. legit in vet. cod. μηδὲν ἐπέχοντος μολιβδώδους.

Περὶ Σκωρίας μολίβδου. Κεφ. ϛζʹ.

F ΣΚΩΡΙΑ μολίβδου, ἀρίστη ἐστὶν ἡ ψιμυθιοφανὴς, πυκνὴ καὶ δύσθραυστος, μηδὲν ἔχουσα μολιβδῶδες, *μηλώδης δὲ τῷ χρώματι καὶ ὑαλίζουσα. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ κεκαυμένῳ μολίβδῳ, στύφουσα μᾶλλον. πλύνεται δὲ ἐν θυίᾳ ἐπιχεομένου ὕδατος καὶ ἀποχεομένου τοῦ ἐ-
G φισταμένου μηλίνου χρώματος. πολλάκις τε τοῦτο γίνεται, ἄχρις ἂν ἀναλωθῇ ἡ σκωρία. τό, τε λοιπὸν ἐάσαντες ὑποστῆναι αὐτὴν, ἀποχέομεν τὸ ὕδωρ, καὶ οὕτως ἀναπλάσσομεν.

ac prodest contra sedis vlcera, condylomata, & hæmorrhoidas, ex rosaceo: itē ad ea quæ ægre cicatricem ducunt. Deniq; spodij effectus præbet, nisi quòd crustas haudquaquā inducit. Cæterùm sincerum plumbum affrictu, marini scorpionis draconísque ictibus auxiliatur.

De Plumbo vsto. Cap. XCVI.

VRITVR plumbum sic: Sumito plumbi laminas quàm minutissimas, & nouæ patinæ imponito, ac sulphur inspergito: rursúmq; laminas alias addito, ac sulphur itidē inspergito: atq; ita vicissim tū laminas tū sulphur insternito, donec vas expleueris, deindéq; succendito. Flagrans autē plumbū ferrea rude versato, vsquedum perfectè redigatur in cinerem, nihílque supersit quod plumbum referat: tùm demùm obstructis naribus eximito, quoniam halitus plumbi noxius est. Aut lima quæsitam plumbi scobem cum sulphure indito patellæ, atq; sic vrito. Alij laminas crudo fictili, vti dictū est, inditas imponunt fornaci aut foco, & circumlito operculo datóq; exili spiramento, vrūt. Non desunt qui pro sulphure cerussam aut hordeum intersternant. Alij postquam sinceras laminas imposuerunt, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea vehementer agitant, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vstio: & si ampliùs vrantur, spumæ argenti colorem cōtrahunt. Magis tamē nobis placet prima vrendi ratio. Debet verò plumbum vstum lauari sicut cadmia, atque ita reponi. Cæterùm vim habet eandē quam plumbum elotum, sed efficaciorē.

Plin. [illegible] spiritu ferri [illegible].

De Scoria plumbi. Cap. XCVII.

RECREMENTVM plūbi, scoriam vocant, optimum est quod cerussam repræsentat, densum, fractu contumax, *nihil plumbosi habens, quódque ad luteum colorem accedit & vitrum imitatur. Eadem quæ plumbum exustum potest, sed magis astringit. Lauatur in mortario affusa aqua & refusa summa aquæ parte quę luteum colorem traxerit. Iteratur id sæpius, dum recrementum absumptum fuerit. Tandem vbi subsederit, effusa aqua diuiditur in pastillos.

Pl. [illegible]

De la-

De Lapide plumbario.
Cap. XCVIII.

LAPIS molybdoides à plumbi similitudine dictus, vim habet recremento haud absimilem: ac eodem quoque modo lauatur.

De Stibio. Cap. XCIX.

STIMMI optimũ quod est splendidissimum & radians, dum frangitur crustosum, quódque nihil terreni aut sordidi habet, éstque friabile. Hoc nonnulli stibi, aliqui platyophthalmon, alij larbason appellarunt. Vis eius spiracula cutis obducere, astringere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricem perducere, sordes & vlcera oculorum expurgare. Sistit & sanguinem è cerebri membrana profluentem: & vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est. Priuatim ambusta igni in crustulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum: quæ verò crustam contraxêre, ad cicatricem perducit, additis cera & exigua cerussa. Torretur autem farina subacta circumlitum & carbonibus obrutum, donec carbunculetur crusta: exemptúmque restinguitur mulieris lacte quæ marem pepererit, aut vetere vino. Vritur verò prunis impositum sufflatúmque, quoad ignescat: si enim ampliùs vratur, plumbi instar eliquescit. Cæterùm lauatur cadmiæ & æris modo: sunt tamen qui ceu plumbi recremẽtum eluãt.

De Molybdæna seu plumbagine.
Cap. C.

PLVMBAGO probatissima est, spumæ argenti æmula, flaua, modicè splendens, ac dum teritur fulua, quæque cocta in oleo iocineris colorem trahit. Vitiosa, quæ aërium aut plumbeum colorem refert. Gignitur in auri argentiq; fornacibus. Est & fossilis quædam, quę ad Sebastiam & Corycum reperitur: ac in eo genere probatur magis, quę neq; scoriæ speciẽ prę se fert, neq; lapidosa est, sed flaua ac nitẽs. Vim habet spumæ argẽti & scorię plũbi similẽ: sed & vritur lauatúrq; simili modo. Additur tamẽ hæc aptiùs in emplastra lenia, quæ lipara vocant, & ea quæ nõ alligãtur, idq; nõ inutiliter.

A Περὶ τοῦ Μολιβδοειδοῦς λίθου. Κεφ. ϟη.

ΚΑΙ ὁ Μολιβδοειδὴς δὲ λίθος, ἀνάλογον ἔχει τὴν δύναμιν τῇ σκωρίᾳ. πλύνεται δὲ ὁμοίως.

Περὶ Στίμμεως. Κεφ. ϟθ.

ΣΤΙΜΜΙ δὲ κράτιστόν ἐστι τὸ στιλπνότατον καὶ λαμπυρίζον, ἐν τῇ θραύσει πλακῶδες, μηδὲν ἔχον γεῶδες ἢ ῥυπαρόν, εὔθρυπτόν τε ὑπάρχον. τοῦτο οἱ μὲν στίβι, οἱ δὲ, πλατυόφθαλμον, οἱ δὲ, λάρβασον ἐκάλεσαν. Δύναμιν δὲ ἔχει ἐμπλαστικήν, στυπτικήν, ψυκτικήν, σταλτικὴν τῶν ὑπερσαρκούντων, ἀπουλωτικὴν ἑλκῶν, καὶ καθαρτικὴν ῥυπαρῶν καὶ τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ἑλκῶν. ἐπέχει δὲ καὶ τὰς ἐκ μήνιγγος αἱμορραγίας· καὶ καθόλου δὲ ἐμφερής ἐστιν ἡ δύναμις αὐτοῦ τῷ κεκαυμένῳ μολίβδῳ. ἰδίως δὲ τὰ καύματα οὐκ ἐᾷ ἐσχαροῦσθαι, σὺν στέατι καταχρισθὲν νεαρῷ· καὶ ἀπουλοῖ τὰ ἐσχαρωθέντα, κηροῦ καὶ ὀλίγου ψιμμυθίου μιχθέντων. ὀπτᾶται δὲ σταιτὶ περιπλασθὲν καὶ ἐγκρυβὲν εἰς ἄνθρακας, ἄχρις ἂν ἀνθρακωθῇ τὸ σταῖς. ἐξαιρεθὲν δὲ σβέννυται γάλακτι ἀρρενοτόκου γυναικὸς, ἢ οἴνῳ παλαιῷ. καίεται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐπιτεθὲν καὶ ἐμφυσηθὲν ἄχρι πυρώσεως· ἐὰν γὰρ ἐπιπλέον καῇ, μολιβδοῦται. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία καὶ ὁ χαλκός. ἔνιοι δὲ ὁμοίως τῇ τοῦ μολίβδου πλύνουσι σκωρίᾳ.

Περὶ Μολιβδαίνης. Κεφ. ρ'.

ΜΟΛΙΒΔΑΙΝΑ δὲ ἀρίστη ἐστὶν ἡ λιθαργυροφανής, ξανθή, ὑποστίλβουσα, καὶ κιρρὰ ἐν τῷ λειοτριβεῖσθαι, ἑψηθεῖσα τε ἐλαίῳ, ἡπατοειδὴς τῷ χρώματι γίνεται. ἡ δὲ ἀερίζουσα ἢ μολιβδόχροος, φαύλη. γεννᾶται δὲ ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. ἔστι δέ τις καὶ ὀρυκτὴ κατὰ Σεβάστειαν καὶ Κώρυκον εὑρισκομένη. καὶ ταύτης ἐστὶ βελτίων ἡ μὴ σκωριώδης, μηδὲ λιθώδης, ξανθὴ δὲ καὶ στίλβουσα. Δύναμιν δὲ ἔχει ὁμοίαν λιθαργύρῳ καὶ σκωρίᾳ μολίβδου· πλύνουσι δὲ καὶ καίουσιν τὴν αὐτήν. μίγνυται δὲ ἐπιτηδειότερον αὕτη, καὶ ταῖς λιπαραῖς καὶ ἀνεπιδέτοις* ἐμπλάστροις χρησίμως.

οὖσα σαρκωτικὴ καὶ ἀπουλωτική· ταῖς μέντοι A
κολλητικαῖς καὶ σμηκτικαῖς οὐχ ἁρμόζει δυνάμεσιν.

Περὶ Σκωρίας ἀργύρου. Κεφ. ρα΄.

Ald. ἔγκλυσμα perperam. ἕλκυσμα enim dicitur, quoniam cũ vncino è catinis eximitur, longissimè trahitur.

Η ΔΕ τοῦ ἀργύρου Σκωρία καλεῖται, ἕλκυσμα, ἢ ἔγκαυμα· τὴν αὐτὴν δὲ ἔχει δύναμιν τῇ μολυβδαίνῃ. ὅθεν ἐμπλάστροις φαιαῖς μίγνυται καὶ ἀπου- B
λωτικαῖς, στυπτικὴ οὖσα καὶ ἐπιπαστική.

Περὶ Λιθαργύρου. Κεφ. ρβ΄.

ΛΙΘΑΡΓΥΡΟΣ, ἡ μέν τις ἐκ τῆς μολυβδίτιδος καλουμένης ἄμμου γίνεται, χωνευομένης ἄχρι τελείας ἐκπυρώσεως. ἡ δ᾽ ἐξ ἀργύρου· ἡ δ᾽ ἐκ μολίβδου. διαφέρει δὲ ἡ Ἀττική· δευτερεύει δὲ C
ἡ Σπανή· μεθ᾽ ἃς ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ,* καὶ ἐν Καμπανίᾳ, καὶ Σικελίᾳ· πλείστη γὰρ ἐν τοῖσδε τοῖς τόποις γίνεται, μολιβδίνων ἐλασμάτων ἐκφλογουμένων. καλεῖται δὲ ἡ μὲν ξανθὴ καὶ στίλβουσα, χρυσῖτις, ἥτις ἐστὶ κρείττων. ἡ δ᾽ ἐν Σικελίᾳ, ἀργυ-
ρῖτις· ἡ δ᾽ ἐκ τοῦ ἀργύρου, Καλαυρῖτις· D
Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, μαλακτικήν, κοιλωμάτων πληρωτικήν, σταλτικὴν τῶν ἐκ σαρκουμένων, καὶ ἀπουλωτικήν, ψυκτικήν, περιεμπλαστικήν. καύσεις δὲ αὐτὴν οὕτω· κατακόψας εἰς καρύων μεγέθη, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ ἄνθρακας, ἐκριπί-
σας τε ἄχρι πυρώσεως, καὶ περιμάξας E
τὴν προσκειμένην ἀκαθαρσίαν, ἀπότιθεσο. ἔνιοι δὲ ὄξει ἢ οἴνῳ σβέσαντες αὐτὴν ἐπὶ τρίς, πάλιν καίουσι, καὶ ταῦτα ποιήσαντες ἀποτίθενται. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία. λευκαίνεται δὲ οὕτω· λαβὼν τῆς ἀργυρίτιδος λεγομένης, εἰ δὲ μή γε, τῆς ἄλλης κατάθραυσον εἰς με-
γέθη κυάμων ὅσον χοίνικα Ἀττικήν, βα- F
λών τε εἰς καινὴν χύτραν, ἐπίχει ὕδωρ, προσεμβαλὼν πυρῶν λευκῶν χοίνικα, καὶ ἰδίᾳ ἐν ὀθονίῳ καθαρῷ ἀραιῷ κριθῶν δράκα δήσας, ἀπὸ τῶν ὤτων τῆς χύτρας κρέμασον, ἕψε δὲ ἕως ἂν ῥαγῶσιν αἱ κριθαί. εἶτα κατεράσας
πάντα εἰς κρατῆρα πλατύστομον καινόν, τοὺς G
μὲν πυροὺς ῥίψον χωρίσας, τὴν δὲ λιθάργυρον πλεῖον ἐπιχέας ὕδωρ, βιαίως ταῖς χερσὶ προστρίβων ἅμα· εἶτα ἀνελόμενός τε αὐτὴν καὶ ξηράνας, τρίβε ἐν θυίᾳ Θηβαϊκῇ,

Sunt qui addant, καὶ Ποτιόλοις καὶ Βαΐαις.

Fallopius Λαυρῖτις legẽdum putat, à Laurio mõte.

quippe quæ carnem recreat & cicatricem obducit. At verò glutinantibus detergentibúsque cõpositionibus haudquaquam conuenit.

De argenti Scoria. Cap. CI.

RECREMENTVM argenti, quod helcysma seu encauma vocatur, eandem quam molybdęna vim habet. Quamobrem emplastris fuscis & cicatricem inducentibus miscetur: vtpote cùm astringat, & spiracula cutis obducat.

De argenti spuma. Cap. CII.

SPVMA argenti quædam fit ex arena, quam molybditin vocant, in fornacibus cõflata, donec perfectè igni incandescat: altera ex argẽto: tertia ex plũbo. Probatissima est Attica: proxima Hispaniensis. Has sequitur quæ fit Puteolis Cãpaniæ, & in Sicilia. Plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splẽdet, chrysitis appellatur, omniũ optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argento, Calabritis. Vis autem astringere, mollire, explere caua, excrescẽtia in carne reprimere, cicatricẽ inducere, refrigerare, spiracula cutis obducere. Vres porrò argẽti spumam in hunc modum: Ipsam in frusta diuidito, quę iuglãdium magnitudinem æquent: hæc prunis imponito, & ita follibus accendito vt cõflagrent: tùm abstersa quæ insidet spurcitia reponito. Aliqui vbi ter aceto aut vino restinxêre, rursum vrunt, & hoc facto recondunt. Abluitur vt cadmia. Candor verò datur ad hunc modum: Sumito de ea quæ argyritis nominatur, aut, si desideretur, de alia quapiam in partes fabarũ magnitudine confracta, quantum capit Attica chœnix: ac vbi fictili nouo indideris, aquam superfundito, adiectáque candidi tritici pari mensura, priuatimque hordei pugillo intra linteolũ mundũ & rarũ de vasis auricula suspẽso, coquito donec rũpatur hordeũ. Deinde quũ omnia in nouum craterẽ oris ampli trãsfuderis, triticũ quidẽ seorsũ abiicito: spumã verò argẽti infusa aqua lauato, simúlq; manibus vehemẽter cõfricato: demum exemptã assiccatámq; in Thebaico mortario terito,

calidam affundens, donec ea penitus soluta fuerit. Excolata aqua, iterum tota die terito, & vesperi infusa calida finito: postero mane hác vbi eliquaueris, aliam infundito, atque ita ter die excolato. Idem septenis diebus repetito. Post id tempus additis ad singulas spumę argẽti minas quinis salis fossilis vncijs, affusáque aqua calida, ter die terito & ammixta aqua excolato. Cùm inalbuerit, calida infusa idem facito, dum nullam prorsus salsuginem resipiat. Tandem ardentissimo sole siccatam eiecto priùs humore recondito. Sin aliter voles, argyritidis spumæ minam vnam diligenter terito, deindéque addito triplo sale fossili trito in ollam nouam coniicito, infusáque aqua ita vt superemineat, moueto quotidie mane & vesperi, aquam superinfundens, priore nequaquam effusa. Hoc idem facito tricenis diebus: nanque nisi moueatur, in testæ duritiem concrescit. Post hęc effusa leniter muria, argenti spumam in Thebaico mortario terito, coniectámque in fictile infusa aqua manibus diligenter agitato: aquam subinde mutato, donec nullum salsuginis præbeat indicium. Demum quod ex argenti spuma candidum apparet in aliud vas transferto, & redactum in pastillos plumbea pyxide condito. Alij spumam argenti ad fabarum magnitudinem confractam in ventre suillo crudo ex aqua coquunt, dum viscus velut eliquescens dissoluatur, indéque exemptam & cum pari sale tritam abluunt, vti suprà dictum est. Sunt qui salis libram vnam & spumæ argenti tantundem in sole ex aqua terant, hac subinde mutata, dum candor ei concilietur. Alia ratio: Sumito quantam vis argenti spumam, ac vbi lana candida inuolueris, fictili nouo indita aqua cum fabarum recentium repurgatarumq; pugillo decoquito. Cúmque fabæ disruptę dehiscent, lanaq; denigrata fuerit, exemptam argenti spumam & altera lana

A ἐπιχέων θερμὸν ὕδωρ, ἕως ἂν διαλυθῇ, καὶ ἀπηθήσας τὸ ὕδωρ πάλιν τρῖβε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας· εἰς ἑσπέραν δὲ ἐπιχέας ὕδωρ θερμὸν, ἔασον· καὶ πρωῒ ἀπηθήσας ἄλλο ἐπίχει, καὶ ἀπήθει τῆς ἡμέρας τρεῖς. τοῦτο ποίει ἐπὶ ἡμέρας ζ'. εἶτα μίξας τῇ μνᾷ τῆς λιθαργύρου ἁλῶν ὀρυκτῶν * <
B ε'. θερμόν τι παραχέων, λέαινε τρὶς τῆς ἡμέρας, ἀπηθῶν καὶ μιγνὺς ὕδωρ. ὅταν δὲ λευκὴ γένηται, θερμὸν ἐπιχέων τὸ αὐτὸ ποίει, ἄχρις ἂν μηδεμιᾶς ἔμφασιν ἁλυκότητος ἔχῃ. καὶ ξηράνας ὀξυτάτῳ ἡλίῳ, προεκβάλλων τὴν ἰκμάδα, ἀποτίθεσο. εἰ δὲ μή, μνᾶν μίαν λαβὼν
C τῆς ἀργυρίτιδος, λέαινον ἐπιμελῶς. καὶ τρίψας μίξον ἁλῶν τριπλάσιον, λείων, ὀρυκτῶν· καὶ βάλλε εἰς καινὴν χύτραν. ἐπιχέας τε ὕδωρ, ὥστε ὑπερέχειν αὐτό, κίνει ἑκάστης ἡμέρας πρωῒ καὶ δείλης προσεπιχέων ὕδωρ, μηδὲν τοῦ προτέρου ἀποχέων. καὶ ποίει τοῦτο ἐπὶ ἡμέρας λ'.
D μὴ κινουμένου γὰρ ἀποστρακοῦται. μετὰ δὲ ταῦτα ἀποχέας πραέως τὴν ἅλμην, ἐν Θηβαϊκῇ θυίᾳ τὴν λιθάργυρον λέαινε, καὶ βαλὼν αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον, ἐπιχέας τε ὕδωρ, κίνει ταῖς χερσὶν ἐπιμελῶς, ἀποχέων τὸ πρότερον καὶ ἐπιχέων τὸ ἕτερον, ἄχρις ἂν μηδεμίαν ἔμφασιν
E ἁλυκότητος ἔχῃ. εἶτα ἀποχέας τὸ λευκὸν τῆς λιθαργύρου εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ἀνάπλασσε τροχίσκους, καὶ ἀπόθου εἰς μολιβδίνην πυξίδα. οἱ δέ, καταθραύσαντες εἰς μεγέθη κυάμων τὴν λιθάργυρον, καὶ βαλόντες εἰς χοίρειον κοιλίαν ὠμὴν ἕψουσιν ἐν ὕδατι, ἄχρις ἂν τακερωθῇ τὸ
F σπλάγχνον· εἶτα ἐξελόντες καὶ μετὰ ἴσων ἁλῶν τρίψαντες, πλύνουσιν ὡς προείρηται. ἔνιοι δὲ ἁλῶν λίτραν μίαν καὶ λιθαργύρου τοσοῦτον τρίβουσιν ἐν ἡλίῳ μεθ' ὕδατος, συνεχῶς ἀποχέοντες ἄχρις ἂν λευκὸν γένηται· ἢ καὶ οὕτω· λαβὼν τῆς λιθαργύρου ὅσον θέλεις, καὶ εἰλύσας
G ἐρίοις λευκοῖς, καὶ θεὶς εἰς κεραμέαν χύτραν καινήν, ἐπιδοὺς τε ὕδωρ καὶ κυάμων καθαρῶν καὶ νέων δράκα μίαν, ἕψε. ὅταν δὲ οἱ κύαμοι διαρραγῶσι, τό, τε ἔριον * λεανθῇ, ἐξελὼν τὴν λιθάργυρον, " καὶ ἑτέρῳ

V. subiicit, ὑποδὺς ὕδωρ καὶ ἐπίψ

εἰλήσας ἐρίῳ, ἐκ δευτέρου ἕψε, κύαθον ἐπιδοὺς ὕδατος, κυάμων τε τὸ ἴσον πλῆθος· καὶ τὰ αὐτὰ ποίει τοῖς προειρημένοις ἐκ τρίτου· καὶ καθόλου ἕως τὸ ἔριον μηκέτι βάπτηται. καὶ τὸ λοιπὸν κατεράσας εἰς θυίαν πρὸς < π΄. Ἀττικὰς λιθαργύρου, μίξον ἁλὸς ὀρυκτοῦ λίτραν α΄ καὶ λέαινε. διαλιπὼν τε ἐπίδος νίτρου πάνυ λευκοτάτου διειλημμένου μεθ' ὕδατος ὁλκὰς μζ΄. καὶ πάλιν τρῖβε ἄχρις ἂν ἡ λιθάργυρος ἱκανῶς λευκὴ γένηται. οὕτω δὲ [G. alter κατηγγίσας.] καταπλήσας αὐτὴν εἰς κεραμεοῦν πλατύστομον ἀγγεῖον, καὶ προσεπιχέας δαψιλὲς ὕδωρ, ἐάσας τι καταστῆναι, τὸ μὲν ἀπήθησον· ἕτερον δὲ ἐπιδοὺς ὕδωρ καὶ ταῖς χερσὶν ἀναταράξας, πάλιν ἐάσας καταστῆναι ἀπήθησον. ἐναλλὰξ δὲ τοῖς προειρημένοις ποίει, ἕως ἂν καθαρὸν ἄγαν τὸ ἀπορρέον ὕδωρ, καὶ γλυκὺ καὶ ἁλυκότητος ἀμέτοχον γένηται· ἐπὶ πᾶσι δὲ κατεράσας αὐτὴν εἰς λοπάδα κεραμέαν καινήν, ἀπηθημένου παντὸς πρότερον τοῦ ὑγροῦ, θὲς ἐν ἡλίῳ ἡμέρας μ΄. ὑπὸ κύνα, καὶ ξηράνας χρῶ. δοκεῖ δὲ ἡ πεπλυμένη ἁρμόζειν εἰς τὰ ὀφθαλμικά, καὶ οὐλὰς ἀπρεπεῖς, καὶ ἐρρακωμένα πρόσωπα, καὶ σπίλων ἔμπλεα.

Περὶ Ψιμμυθίου.

Κεφ. ργ΄.

Ψιμμύθιον δὲ γίνεται οὕτως· εἰς πιθάκνην πλατύστομον ἢ εἰς κεραμέαν γάστραν ἐγχέας δριμύτατον ὄξος, ἀπάρτησον μολιβδίνην πλίνθον ἐπὶ τὸ στόμα [G. alter, τοῦ κεραμείου] τῆς κεραμίας, προϋποκειμένου καλαμίνου ψιαθίου· ἄνωθέν τε αὐτῆς ἐπίρριψον σκεπάσματα, πρὸς τὸ μὴ διαπνεῖσθαι τὸ ὄξος, ὡς ἂν διαλυθῇ, καὶ συγκαταρρυεῖσα διαπέσῃ. καὶ τὸ μὲν ἐπαιωρούμενον καὶ καθαρὸν ὑγρὸν ἀπήθει· τὸ δὲ [Al. ὀλώδες] γλοιῶδες εἰς ἀγγεῖον ἐγχυτέον, καὶ ξηραντέον ἐν ἡλίῳ. εἶτα ἀλεστέον ἐν χειρομύλωνι, ἢ λεαντέον ἄλλως καὶ σηστέον, καὶ μετὰ ταῦτα λοιπὸν τὸ στερέμνιον λεπτοποιητέον καὶ σηστέον· ἐναλλάξ τε τὰ αὐτὰ καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ποιητέον. ἄμεινον δέ ἐστι τὸ πρῶτον ἀποσηθέν, ὃ καὶ εἰς τὰς ὀφθαλμικὰς παραληπτέον δυνάμεις.

A obuolutam iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adiiciens: eadem tertio, quæ suprà, facito, & in summa vsquedum lana non amplius inficiatur. Tandem trasferens in mortarium, ad octogenas spumæ argenti drachmas Atticas, singulas salis fossitij libras adiicito, & terito. Ac interie-B cto aliquo temporis spatio nitri quàm albissimi cum aqua diluti drachmas xlvij. indito: atque iterum terito, donec argenti spuma candoris satis contraxisse videatur. Ita autem vbi fuderis eam ex alto, in fictile oris ampli affusa insuper largiore aqua, ac subsidere siueris, hanc quidem colato: nouam autem C superadiiciens aquam, manibus probè versato, ac sinito rursum vt considat: demúmque per colum traiicito. Alternis eadem prosequere, dum quæ effluit aqua valdè pura, dulcis & salsitudinis expers euaserit. Postremò in fictile nouú translatam excolato sensim omni humore Soli quadraginta diebus sub Ca-D niculæ sydus exponito, & siccata vtitor. Cæterùm constat elotam conferre ad oculorum medicamenta, & ad cicatricum fœditates tollendas, itémque ad facies rugosas ac maculosas.

De Cerussa. Cap. CIII.

CERVSSA fit hoc modo: Infuso in vrceum oris lati, aut in fictilem E vrnam aceto quàm acerrimo, massam plumbeam ad fictilis os substrata priùs arundinea tegete firmato: superiicitóque volamina, ne quà interspiret acetum, donec illa resoluta fuerit, destillánsque ceciderit: tunc excolato humore puro qui superstat, crassamentum in vas transfundito. Hoc deinde siccan-F dum in sole, móxque trusatili mola aliáve ratione terendum cribrandúmque. Postea quod superest duri solidíve in tenues partes redigendum, itidémque cribrandum: vicissim eadem tertiò quartóque facienda. Melior quæ prima cribro excreta est, & hæc quoque ad me-G dicamenta oculorum assumenda.

Secundum locum tenet sequens, ac deinceps reliquæ suo ordine. Nec desunt qui firmata circa mediũ vas matta scirpea, ita vt acetum penè contingat, laminá massámve plumbeam superimponunt, ac indito operculo circumlitóque dimittunt. Post dies decem amoto operculo inspiciunt, ac si quidem resoluta materia fuerit, reliqua, vti suprà diximus, exequuntur. Quòd si quis eam velit in pastillos digerere, aceto acri subigenda, móxque diuidenda in pastillos, qui siccentur in sole. Æstate tamen supradictum opus obeundum est: ita enim candida atque efficax redditur. Sed & hyeme paratur, vrceis supra furnos, balnea aut fornaces impositis: qui enim sursum fertur calor, idem quod sol præstat. Porrò laudatissima censenda quæ fit in Rhodo, Corinthi aut Lacedæmone: proxima, quæ Puteolis. Torretur autem hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus fictile nouum, maximéque Atticum, imponito, eíque tritam cerussam inspergito, & assiduè versato: cúmque cinereum colorem traxerit, exemptam refrigerato, atque ita vtitor. Vrere verò si libuerit, tritam concauæ patinæ indito, & prunis impositam ferulacea rudicula misceto, donec similis sandarachæ fiat, extractáque vtitor. Quæ verò ita parata est, sandyx à quibusdam appellatur. Lauatur itidem cerussa cadmiæ modo. Vis ei refrigerare, spiracula cutis obducere, mollire, explere & attenuare, insupérque excrescentia leniter reprimere, & cicatricem inducere: in eósque vsus miscetur ceratis & emplastris lenibus quæ lipara vocantur, itémque pastillis. Sed ex eorum est genere, quæ (sumpta) lethalem vim obtinent.

De Chrysocolla. Cap. CIIII.

CHRYSOCOLLA laudatissima Armeniaca, colorem porri lætè virentis quàm simillimè reddens. Secundum locum sibi vendicat Macedonica, & proximum huic Cypria: quo in genere præferenda quę pura est. Damnatur quæ terram & calculos collegerit. Porrò antedictæ lauandæ ratio hæc est: Tusam iniice in mortarium, & affusa aqua ad pilam expassa manu

A δευτερεύει δὲ τὸ ἐχόμενον, καὶ κατὰ τάξιν τὰ λοιπά. "τινὲς δὲ κατὰ μέσον τὸ ἀγγεῖον κατηρείσαντες, τὸν ῥίπον ἐπιτιθέασιν, ὡς μικρὸν ψαύειν τοῦ ὄξους. τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ πωμάσαντες καὶ περιχρίσαντες ἐῶσι. καὶ δι' * ἡμερῶν ἀφαιρούμενοι τὸ πῶμα ἐπισκοποῦνται· ὅτι δὲ διαλυθῇ, τὰ ἄλλα ποιοῦσιν ὁμοίως τοῖς προειρημένοις. εἰ δὲ ἀναπλάσαι τις αὐτὸ ἐθέλει, ὄξει δριμεῖ φυρατέον, καὶ οὕτως ἀναπλαστέον, καὶ ξηραντέον ἐν ἡλίῳ. θέρους μέντοι ἐργαστέον τὰ προειρημένα. οὕτω γὰρ λευκὸν καὶ ἐνεργὲς γίνεται. σκευάζεται δὲ καὶ χειμῶνος, τῶν πιθακνῶν ὑπεράνω ἰπνῶν ἢ βαλανείων ἢ καμίνων τιθεμένων· ἡ γὰρ * ἄνωθεν φερομένη θερμασία τὸ αὐτὸ δρᾷ τῷ ἡλίῳ. κάλλιστον δὲ ἡγητέον τὸ ἐν Ῥόδῳ σκευασθὲν, ἢ ἐν Κορίνθῳ, ἢ ἐν Λακεδαίμονι. δευτερεύει δὲ τὸ ἐκ Δικαιαρχίας· ὀπτητέον δὲ αὐτὸ τὸν τρόπον τοῦτον. ἐπ' ἀνθράκων πεπυρωμένων θεὶς ὄστρακον καινὸν [καὶ μάλιστα Ἀττικὸν] * ἔμπλασσον λεῖον τὸ ψιμμίθιον, καὶ κίνει συνεχῶς. ὅταν δὲ τῇ χρόᾳ ἔνσποδον γένηται, ἀνελόμενος ψύχε καὶ χρῶ. καῦσαι δὲ θέλων, εἰς κοίλην λοπάδα λεῖον ἀποθέμενος, ἐπιθεὶς τε ἐπὶ τοὺς ἄνθρακας, νάρθηκι κίνει ἕως ἂν τὴν χρόαν ἐοικὲς σανδαράχῃ γένηται· καὶ ἀνελόμενος χρῶ. τὸ δὲ οὕτω σκευασθὲν, σάνδυξ ὑπό τινων λέγεται. πλύνεται δὲ τὸ ψιμμίθιον ὁμοίως τῇ καδμείᾳ. Δύναμιν δὲ ἔχει ψυκτικὴν, ἐμπλαστικὴν, μαλακτικὴν, πληρωτικὴν, λεπτυντικὴν ἔτι τε πράως καταστaλτικὴν ὑπεροχῶν, καὶ ° κατουλωτικὴν, μιγνυμένον κηρωταῖς καὶ λιπαραῖς ἐμπλάστροις, καὶ τροχίσκοις. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἀναιρετικῶν.

B C D E F (margin section letters as printed beside the Greek column)

G. hic locus sic legitur in veter. lib. τινὲς δὲ κατὰ μέσον τοῦ ἀγγείου, κρεμῶντες ξύλον, ἢ ἐπὶ τὸ ... λούμενον ῥίζ... ἐπιτιθέασιν ὡς μὴ ψαύειν τοῦ ὄξους αἱ ... κρεμώμενον ῥίπον ἔστι.

V. caret.

V. ἀπουλωτικὴν

Περὶ Χρυσοκόλλης. Κεφ. ρδ'.

ΧΡΥΣΟΚΟΛΛΑ δὲ διαφέρει ἡ Ἀρμενιακὴ, τῇ χρόᾳ κατακόρως πρασίζουσα· δευτερεύει δὲ ἡ Μακεδονικὴ, εἶτα ἡ Κυπρία, καὶ ταύτης τὴν καθαρὰν προκριτέον. G τὴν δὲ γῆς καὶ λίθων ἐμπλέων ἀποδοκιμαστέον. πλυτέον τε τὴν προειρημένην οὕτω· κόψας αὐτὴν ἔμβαλε εἰς θυίαν, καὶ ἐπιχέας ὕδωρ τρῖβε πλατείᾳ τῇ χειρὶ πρὸς

τὴν ἴγδην ἐκτρίψας. εἶτα ἐάσας ἀποκαταστῆναι, ἀπήθησον. καὶ ἕτερον ἐπιχέας ὕδωρ, πάλιν τρῖβε· ταῦτα δὲ ποίει ἐναλλὰξ, ἕως καθαρὰ καὶ εἰλικρινὴς γένηται. λοιπὸν ξηράνας ἐν ἡλίῳ, ἀπότιθεσο, καὶ χρῶ. ἐὰν δὲ καῦσαι θέλῃς, καῖε τὸν τρόπον τοῦτον. λεάνας αὐτῆς τὸ αὔταρκες, ἐπίθες εἰς τήγανον, καὶ ἀπόθου ἐπ' ἀνθράκων, καὶ τὰ λοιπὰ ποίει ὡς προείρηται ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ. Δύναμιν δὲ ἔχει ἡ χρυσόκολλα σμηκτικὴν οὐλῶν, καταστατικὴν σαρκωμάτων, καὶ ἀνακαθαρτικὴν, συσταλτικήν τε [καὶ θερμαντικὴν, σηπτικὴν] πραέως μετὰ τοῦ ἐπὶ ποσὸν δάκνειν. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἔμετον κινούντων, καὶ ἀναιρεῖν δυναμένων.

V. his caret.

Περὶ Ἀρμενίου.* Κεφ. ρε'.

ΑΡΜΕΝΙΟΝ δὲ προκριτέον τὸ λεῖον καὶ τὸ χρῶμα κυάνεον, ὁμαλόν τε ἄγαν καὶ ἄλιθον, εὐθρυβές. Τὰ αὐτὰ ποιεῖ τῇ χρυσοκόλλῃ, παρὰ τὴν εὐτονίαν μόνον λειπόμενον αὐτῆς. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐν βλεφάροις τριχῶν αὐξητικόν.

Περὶ Κυανοῦ. Κεφ. ρϛ'.

ΚΥΑΝΟΣ γεννᾶται μὲν ἐν Κύπρῳ ἐκ τῶν χαλκουργικῶν μετάλλων· ὁ δὲ πλείων ἐκ τῆς αἰγιαλίτιδος ἄμμου,* εὑρισκόμενος κατά τινας σπηλαιώδεις ὑποσκαφὰς τῆς θαλάσσης, ὅστις καὶ διαφέρει. παραληπτέον δὲ τὸν σφόδρα κατακορῆ. καυστέον δὲ ὡς χαλκῖτιν, καὶ πλυτέον ὡς καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει καταστατικὴν καὶ μετρίως σηπτικὴν, ἐσχαρωτικήν τε καὶ ἑλκωματικήν.

Περὶ Ἰνδικοῦ.* Κεφ. ρζ'.

ΤΟΥ δὲ λεγομένου Ἰνδικοῦ, τὸ μὲν αὐτομάτως γίνεται, οἱονεὶ ἔκβρασμα ὂν τῶν Ἰνδικῶν καλάμων. τὸ δὲ βαφικόν ἐστιν, ἐπανθισμὸς πορφυροῦς ἐπαιωρούμενος τοῖς χαλκείοις, ὃν ἀποσύραντες ξηραίνουσιν οἱ τεχνῖται. ἄριστον δὲ ἡγητέον εἶναι τὸ κυανοειδές τε καὶ ἔγχυλον, λεῖον. Ἔστι δὲ τῶν στυφόντων ἐλαφρῶς καὶ ῥησσόντων φλεγμονὰς καὶ οἰδήματα· ἀνακαθαίρει δὲ καὶ καταστέλλει ἕλκη.

G. aliter, ἐκζέσμα

A vehementer affricato: mox vbi considere permiseris, excolato. Alteram infundens aquam, rursum terito: atque hæc vicissim repetito, donec pura sinceráq; spectetur. Tandé siccato in sole, & ad vsus recondito. Quod si vrere volueris, vrito in húc modum: Vbi ex ea triueris quantú sat esse videbitur, *patellæ supra car- B bones imponito, & alia facito quæ in vrendis antè memoratis metallicis recensita fuere. Vis chrysocollæ cicatrices exterere, excrescentes carnes coercere, itémque repurgare, astringere, excalfacere, & cum aliquantula mordacitate leniter excedere. Est verò ex eorum genere quæ vomitiones concitant & necé, C inferre possunt.

τηγάν.

De Armenio. Cap. CV.

ARMENIVM præferendum quod est læue, colore cæruleo, perquàm æquabile, calculorum expers atque friabile. Eadem quæ Chrysocolla præstat: distat hoc vno, quòd est inefficacior. Sed & vsum habet D ad pilos in palpebris *augendos.

βλεφάρ.

De Cyano siue cæruleo. Cap. CVI.

CYANVS in Cypro quidem procreatur ex ærariis metallis, at copiosior ex arena littorali temperatur, quæ quidem secundum quasdam speluncarum instar excauatas E maris suffossiones inuenitur: & hic quoque magis probatur. Eligi debet qui valdè saturo est colore. Vritur porrò, vt chalcitis, & lauatur, vti cadmia. Vis reprimere & modicè excedere, crustas gignere & exulcerare.

De Indico. Cap. CVII.

F EX Indici generibus vnum sponte naturæ prouenit, veluti spuma marísve eiectamentum, Indicis arundinibus adhærescens: alterum dant infectorum officinæ, éstque purpureus quasi flos æreis innatans cortinis, quem derasum artifices siccant. Optimum porrò censendum quod cærulei speciem præbet, G atque etiam succosum est ac læue. Inter medicamenta est quæ leuiter astringunt, & inflammationes ac œdemata rumpunt. Vlcera quoque purgat & reprimit.

De Ochra. Cap. CVIII.

OCHRAM eligere oportet leuissimam ac penitus luteam, saturo colore, minimè lapidosam, friabilem & natione Atticam. Vrenda etiam & lauanda hæc est, cadmiæ modo. Vis eius putrefaciendo excedere, inflammationes & tubercula dissipare, excrescentia in carne reprimere, caua cum cerato explere, & callos articulorúmve tophos comminuere.

De Cinnabari. Cap. CIX.

CINNABARIM falsò putant nonnulli cum eo quod minium appellatur vnum & idem esse. Minium enim in Hispania ex lapide quodam argentariæ arenæ permisto temperatur. Lapis is haud alioqui cognoscitur: sed dum in fornace excoquitur, in floridissimum ardentissimúmque colorem transit. Halitum verò in metallis strangulantem expirat: ideóque metallici faciem vesicis obuelant, vt per illas spectent, neque tamen vaporem noxium respirando trahant. Inde parato minio pictores ad sumptuosa parietum ornamenta vtuntur. Cinnabaris autem de qua hic agitur, ex Africa quidem inuehitur, at magno constat, & vsque adeo rara est, vix vt versicoloribus pictorum lineis satisfaciat. Est porro altè & abundè colorata, & eam ob causam quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet Cinnabaris eandem quam lapis hæmatites, ad oculorum medicamenta vtilem, imò etiam efficaciorem: magis enim astringit & sanguinem cohibet. Igni quoque ambustis & papularum eruptionibus cerato excepta medetur.

De Hydrargyro, seu argento viuo. Cap. CX.

FIT Argentum viuum è minio, quod & ipsum abusiuè Cinnabaris dicitur. Imposita siquidem patinæ fictili concha ferrea Cinnabarim continente, calycem seu operculum adaptant, quod vndique luto superillinunt, deindéque carbonibus succendunt. Tum quæ calyci adhæréscit * fuligo, derasa refrigeratáque in argentum viuum coit. Quinetiam * inuenitur quod, dum

A Περὶ Ὤχρας. Κεφ. ρη'.

ΩΧΡΑΝ δὲ ληπτέον τὴν κουφοτάτην καὶ μηλίνην δι᾽ ὅλου· κατακορῆ δὲ καὶ ἄλιθον καὶ εὐθρυβῆ, Ἀττικὴν δὲ τῷ γένει. καυστέον δὲ καὶ πλυτέον καὶ ταύτην ὡς τὴν καδμείαν. Δύναμιν δὲ ἔχει * σηπτικήν, σκεδαστικὴν φλεγμονῶν καὶ φυμάτων, καταστέλλει τε τὰ ὑπερσαρκοῦντα· καὶ τὰ B κοῖλα πληροῖ * σὺν κηρωτῇ, καὶ πώρους θρύπτει.

Περὶ Κινναβάρεως. Κεφ. ρθ'.

ΚΙΝΝΑΒΑΡΙ οἴονταί τινες ταὐτὸν ὑπάρχειν τῷ καλουμένῳ ἀμμίῳ, πλανώμενοι· τὸ μὲν γὰρ ἄμμιον σκευάζεται ἐν C Ἰσπανίᾳ, ἐκ λίθου τινὸς μεμιγμένου τῇ ἀργυρίτιδι ψάμμῳ, ἄλλως δὲ οὐ γινώσκεται. * ἐν δὲ τῇ χώνῃ μεταβάλλει εἰς ἀνθηρότατον καὶ φλογωδέστατον χρῶμα· ἔχει δὲ τὴν ἀποφορὰν ἐν τοῖς μετάλλοις πνιγώδη. περιτίθενται γοῦν οἱ ἐπιχειροῦντες τοῖς προσώποις φύσας, πρὸς τὸ βλέπειν μέν, μὴ D σπᾶν δὲ τὸν ἀέρα. χρῶνται δὲ αὐτῷ οἱ ζωγράφοι εἰς τὰς πολυτελεῖς τῶν τοίχων * ἐκκοσμήσεις. Τὸ δὲ κιννάβαρι τοῦτο κομίζεται μὲν ἀπὸ Λιβύης, πιπράσκεται δὲ πολλοῦ καὶ τοσοῦτόν ἐστιν, ὡς μόλις ἐξαρκεῖν τοῖς ζωγράφοις εἰς τὴν ἐν ταῖς γραμμαῖς ποικιλίαν. ἔστι δὲ καὶ * βαρύχρουν, ἢ βαθύχρουν· E ὅθεν ἐνόμισάν τινες αὐτὸ εἶναι αἷμα * δράκοντος. Δύναμιν δὲ ἔχει τὸ κιννάβαρι τὴν αὐτὴν τῷ αἱματίτῃ, ἁρμόζον εἰς ὀφθαλμικά, πλὴν ἐπιτεταμένως· μᾶλλον γὰρ στυφόν ἐστι καὶ ἴσχαιμον· καὶ πυρίκαυστα καὶ ἐξανθήματα ἀναληφθὲν κηρωτῇ θεραπεύει.

F Περὶ Ὑδραργύρου. Κεφ. ρι'.

ὙΔΡΑΡΓΥΡΟΣ δὲ σκευάζεται ἀπὸ τοῦ * ἀμμίου λεγομένου, καταχρηστικῶς δὲ καὶ τούτου κινναβάρεως λεγομένου. θέντες γὰρ ἐπὶ λοπάδος κεραμέας κόγχον σιδηροῦν ἔχοντα κιννάβαρι, περικαθάπτουσιν ἄμβικα περιαλείψαντες πηλῷ, G εἶτα ὑποκαίουσιν ἄνθραξιν· ἡ γὰρ προσιζοῦσα τῷ ἄμβικι αἰθάλη * ἀποξεσθεῖσα καὶ ἀποψυχθεῖσα, ὑδράργυρος γίνεται. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς μεταλλεύεσθαι

Add. in quibusdam στυπτικήν. Sunt qui στυπτικήν tantum legant.

G. verba hæc σὺν κηρωτῇ non sunt in altero, quæ etiam Hermolaus non agnoscit.

G. alter πυλίου quam scripsit τῷ, Hermolaus remanet.

Aliquid hoc loco desiderari suspicatur Marcellus.

V. ἐν δὲ καμίνῳ ἵνα ἐν τῇ χώνῃ

V. [illegible]

Al. δρακόντων

Ald. ἀμμίου

al. sudor.

Vel, & in argentum, inuenitur quod in metallis

ἄργυρον ἐν ταῖς στέγαις κατὰ σταλαγμοὺς συνεστῶσα· ἔνιοι δὲ ἱστοροῦσι καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐν τοῖς μετάλλοις εὑρίσκεσθαι τὴν ὑδράργυρον. Φυλάττεται δὲ ἐν ὑαλίνοις ἢ μολιβδίνοις ἢ κασσιτερίνοις ἢ ἀργυρέοις ἀγγείοις· τὴν γὰρ ἄλλην ὕλην πᾶσαν διεσθίει, καὶ ποιεῖ ἀπορρεῖν. Δύναμιν δὲ ἔχει φθαρτικὴν ποθεῖσα· τῷ βάρει διαβιβρώσκουσα τὰ ἐντός. Βοηθεῖται δὲ γάλακτι πολλῷ πινομένῳ καὶ ἐξεμουμένῳ, ἢ οἴνῳ σὺν ἀψινθίῳ, ἢ ἀφεψήματι σελίνου, ἢ ὁρμίνου σπέρματι ἢ ὀριγάνῳ, ἢ ὑσσώπῳ σὺν οἴνῳ. [ῥίνημα δὲ χρυσοῦ, τουτέστι ξύσμα λεπτότατον, πινόμενον, ὑδραργύρου ἐστὶ θαυμαστὸν βοήθημα.]

Ista quæ ad capitis calcem conclusa sunt, adduntur ex veteribus libris & interpretibus.

Περὶ Μίλτου Σινωπικῆς. Κεφ. ριά.

ΜΙΛΤΟΣ Σινωπικὴ κρατίστη ἡ πυκνὴ, καὶ βαρεῖα, ἡπατίζουσα, ἄλιθος, ὁμόχροος, πολύχυτος ἐν τῇ αἱρέσει. συλλέγεται δὲ ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ ἐν σπηλαίοις τισί. διυλίζεται δὲ καὶ φέρεται εἰς Σινώπην καὶ πιπράσκεται. ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔσχηκε. Δύναμιν δὲ ἔχει ξηραντικὴν, ἐμπλαστικήν· διὸ καὶ ἐμπλάστροις τραυματικαῖς μίγνυται, καὶ τροχίσκοις ξηραντικοῖς καὶ στυπτικοῖς. ἵστησι δὲ καὶ κοιλίαν ἐν ᾠῷ λαμβανομένη καὶ ἐγκλυζομένη· δίδοται καὶ ἡπατικοῖς.

Al. στυπτικὴν

Περὶ Τεκτονικῆς. Κεφ. ριβ'.

ΗΔΕ τεκτονικὴ ἥττων ἐστὶ κατὰ πάντα τῆς Σινωπικῆς· ἀρίστη δὲ ἡ Αἰγυπτιακὴ καὶ ἡ Καρχηδονικὴ, *ἄλιθος, εὔθρυπτος. γίνεται καὶ ἐν τῇ πρὸς ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ, τῆς *ὤχρας καιομένης [καὶ μεταβαλλούσης] εἰς μίλτον.

V. inserit, μίλτος

V. caret.

Περὶ Λημνίας γῆς. Κεφ. ριγ'.

ΗΔΕ Λημνία λεγομένη γῆ, ἐστὶν ἐκ τινος ὑπονόμου ἀντρώδους, ἀναφερομένη ἀπὸ Λήμνου τῆς νήσου, ἐχούσης ἑλώδη τόπον, κἀκεῖθεν ἐκλέγεται καὶ μίγνυται αἵματι αἰγείῳ· ἣν οἱ ἐκεῖ ἄνθρωποι ἀναπλάσσοντες καὶ σφραγίζοντες εἰκόνι αἰγὸς, σφραγίδα καλοῦσιν αἰγός. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀντιδότου θανασίμων φαρμάκων ἔξοχον, πινομένη σὺν οἴνῳ, καὶ προληφθεῖσα ἐξεμεῖσθαι ἀναγκάζει τὰ δηλητήρια.

conflatur argentum, in tectis guttatim concreuit. Sunt & qui argentum viuum per ſeſe in metallis inueniri tradant. Aſſeruatur porrò in vitreis, plumbeis, ſtanneiſve aut argenteis vaſis: quandoquidem aliá omnem materiam ita exeſt, vt permanet atque præterfluat. Cæterúm potum vim pernicialem habet: ſuo enim pődere interna perrodit. Remedio eſt lac copioſű ſubinde potum & vomitionibus reiectum, aut vinum cum abſinthio, aut apij decoctum: aut ſemen hormini, aut origanum vel hyſſopum cum vino. [Auri limata ſcobs, id eſt, ramentum quam tenuiſſimum, epota mirabili eſt contra hydrargyrum auxilio.]

De rubrica Sinopica. Cap. CXI.

RVBRICA Sinopis maximè probatur denſa, grauis, iocineris colorem referens, calculorum expers, concolor, quæque dum diluitur longè latéque diffundi ſolet. Effoditur in Cappadocia ſpelűcis quibuſdam, expurgatáque defertur in Sinopem vrbem, in qua vænundatur: atque inde etiam cognomentum accepit. Vim habet exiccatoriam & emplaſticam: quaproptet vulnerarijs emplaſtris cõmiſcetur, vti etiam paſtillis exiccantibus & adſtrictorijs. Aluum quoque ſiſtit tum ex ouo ſumpta, tű etiam clyſtere infuſa. Datur & eadẽ hepaticis.

De Rubrica fabrili. Cap. CXII.

RVBRICA fabrilis ad omnia Sinopide inferior eſt. Optima Ægyptia & Carthaginenſis, calculorum expers atque friabilis. Naſcitur & in Iberia quæ ad occidentem ſpectat. Fit quoque, exuſta ochra & degenerante in rubricam.

De Lemnia terra. Cap. CXIII.

LEMNIA terra defertur è cuniculoſo quodam ſpecu Lemni inſulæ, in quo naſcitur. Scilicet paluſtris inibi locus eſt, è quo eruitur & hircino ſanguini permiſcetur. Hanc dein incolæ coactam in paſtillos capræ imagine ſignant: vnde & ſphragida ægos, hoc eſt, capræ ſigillum appellauêre. Vim antidoti habet cõtra pernicioſa venena ſingularẽ. Siquidẽ pota cum vino & præſumpta, foras venena vomitione pellit.

Prodest & contra ictus morsúsque animalium, quæ exitiale virus eiaculantur. Antidotis quoque immiscetur. Sunt qui hac etiam ad expiationes vtantur. Est & eadem dysenteriæ vtilis.

A ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς τὰς τῶν θανασίμων ἰοβόλων πληγὰς καὶ δήξεις. μίγνυται δὲ καὶ ἀντιδότοις. χρῶνται δέ τινες καὶ εἰς τελετὰς αὐτῇ. ἔστι δὲ καὶ δυσεντερίαις χρήσιμος.

De Atramento sutorio. Cap. CXIIII.

ATRAMENTVM sutorium genere quidem vnum & idem est, siquidem liquor est concretus: at speciales differentias tres habet. Enimuerò vnum liquoribus stillatim in cuniculos quosdam percolatis concrescit: quamobrem ab ijs qui Cypria metalla tractant, stillatitium appellatur. Peteesius hoc ipsum pinarium vocat: alij stalacticon, id est, stillatitium. Alterum latenter stagnat in speluncis, posteáque trásfusum in excauatas scrobes, concrementum capessit: hoc iccirco pecton, id est, concretitium propriè nominatur. Tertium coctile dicitur, & in Hispania confici solet, sed maximè decolor & bonitate deterrimum esse constat. Ratiò parandi hæc est: Dilutum aqua decoquunt, mox in [*] conceptacula transfusum residere patiuntur. Hoc statis diebus cogitur, & in complures diuiditur tessellatas formulas, quæ quidem racematim inter se cohærescunt. Optimum censetur, quod cæruleum est ac ponderosum, densum & [*] translucens: cuiusmodi stillatitium est, quod ab aliis lonchoton, quasi lanceatum, appellatur. Proximum, concretitium. Coctile verò inficiendis denigrandísque pannis aptius cæteris esse compertum est: sed ad medicinæ vsum inualidius esse experimenta docent. Valet adstringere, calfacere & crustas inducere. Lata ventris animalia necat drachmæ pondere deuoratum, aut cum melle delinctũ: vomitus ciet: & aduersus hausta fungorum venena ex aqua potum auxiliatur. Purgat & caput aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Cæterùm vritur, vti mox in chalcitidis mentione ostendemus.

[*] Vl. piscinas ligneas.

[*] Vl. perquam perspicabile uisu.

Περὶ Χαλκάνθου. Κεφ. ριδʹ.

ΧΑΛΚΑΝΘΟΝ τῷ μὲν γένει ἓν καὶ ταυτόν ἐστιν· ὑγρὸν γάρ ἐστι B πεπηγός· εἰδικὰς δὲ ἔχει διαφορὰς τρεῖς. τὸ μὲν γὰρ κατὰ σταλαγμὸν διηθουμένων ὑγρῶν εἴς τινας ὑπονόμους συνίσταται· ὅθεν καὶ σταλακτὶς καλεῖται ὑπὸ τῶν τὰ Κυπριακὰ μέταλλα ἐργαζομένων. Πετεήσιος δὲ αὐτὸ καλεῖ πινάριον· ἄλλοι δὲ, σταλακτικόν, C [πηκτὸν, ἑφθὸν, ἀρεκτὸν, λογχωτόν.] τὸ δὲ, ἀφανῶς λιμναζόμενον ἐν σπηλαίοις, ἔπειτα μεταχεόμενον εἰς βόθρους, τὴν πῆξιν λαμβάνει. ὃ δὴ καὶ πηκτὸν ἰδίως ὀνομάζεται. τὸ δὲ τρίτον, καλεῖται μὲν ἑφθόν. σκευάζεται δὲ ἐν Ἱσπανίᾳ. σκευὴν δὲ ἔχει τοιαύτην, ἄχρηστόν τι καὶ ἀσθενέστατον ὑπάρχον. D ὕδατι διέντες αὐτὸ ἕψουσιν, εἶτα εἰς τὰς δεξαμενὰς κατεράσαντες, ἐῶσι. τοῦτο δὲ πήγνυται τεταγμέναις ἡμέραις, εἰς πολλὰ διαιρούμενον κυβοειδῆ σχήματα, βοτρυδὸν ἀλλήλοις [*] προσεχόμενα. ἄριστον δὲ αὐτῶν ἡγητέον τὸ κυάνεον καὶ βαρὺ, [*] πηκτόν τε καὶ διαυγές· οἷόν ἐστι τὸ σταλακτὸν, E ὑπ' ἐνίων δὲ λογχωτὸν καλούμενον· ἐχόμενον δὲ, τὸ [*] πηκτόν. τὸ δὲ ἑφθὸν, πρὸς μὲν βαφὰς καὶ μελάσματα [*] ἐπιτηδειότερον τῶν ἄλλων δοκεῖ εἶναι· πρὸς δὲ ἰατρικὴν, ἀσθενέστερον ἡ πεῖρα δείκνυσι. Δύναται δὲ στύφειν, θερμαίνειν, ἐσχαροῦν· ἕλμινθας πλατείας αἴρει < α. βάρος F καταπινόμενον, ἢ μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενον· ἐμέτους τε κινεῖ· καὶ μύκητας λαβοῦσι βοηθεῖ σὺν ὕδατι ποθέν· κεφαλήν τε καθαίρει ἐνεθὲν ὕδατι, καὶ δι' ἐρίου ῥινεγχυτούμενον. καίεται δὲ, ὡς ὑποδείξομεν αὐτίκα ἐπὶ τῆς χαλκίτεως.

Sic Lacuna legit invet. cod. Vulg. ex. ἁπλῶς ἐργαζόμενον. V. quidam ἀφανῶς λιμναζόμενον.

G. alter ἀχρηστότατον. quam scripturam Hermolaus non sine iudicio retinuit, itémque Lacuna.

G. alter, συνεχόμενα, quod verbum huic accommodatius est. Orib. πυκνόν τε καὶ καθαρόν.

Ald. πυκνόν.

V. διάδηλον.

De Chalciti. Cap. CXV.

PRÆFERENDA Chalcitis æris speciem referés, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercutsan-

Περὶ Χαλκίτεως. G Κεφ. ριεʹ.

ΧΑΛΚΙΤΙΝ προκριτέον τὴν χαλκοειδῆ καὶ εὔθρυπτον, ἄλιθόν τε καὶ οὐ παλαιὰν, ἔτι δὲ τὰς ἶνας ἐπιμήκεις καὶ

ἀποστίλβουσας ἔχουσαι. Δύναμιν δὲ ἔχει A στυπτικήν τε καὶ θερμαντικὴν, καὶ ἐσχαρωτικήν· ἀποκαθαρτικὴ τῶν περὶ κανθοὺς καὶ ὄμματα. ἔστι δ' καὶ τῶν μετρίως *συμφόρων. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἐρυσιπέλατα, ἕρπητας· αἱμοῤῥαγίας τὰς ἐξ ὑστέρας καὶ μυκτήρων σὺν πρασίου χυλῷ. ξηρὰ δὲ πρός τε ἐπουλίδας καὶ νομὰς καὶ πα- B ρίσθμια. κεκαυμένη δὲ, πρὸς τὰ ὀφθαλμικὰ μᾶλλον χρησιμεύει λεία σὺν μέλιτι. τετυλωμένα μὲν βλέφαρα καὶ τραχέα ἀποτήκει καὶ σμήχει. σύριγγας δὲ ἀγεῖ ἐν κολλυρίου σχήματι ἐντιθεμένη.

G. V. [illegible], ut Ruellius expressit. Sed vulgatam scripturã rectam esse, ex Galeno intelligitur.

De Psorico. Cap. CXVI.

Περὶ Ψωρικοῦ. Κεφ. ρις'.

Σκευάζεται δὲ ἐξ αὐτῆς τὸ καλού- C μενον ψωρικὸν, διπλασίονος χαλκίτεως πρὸς ἁπλῆν καδμείαν μιγνυμένου, καὶ σὺν ὄξει λεαινομένου· δεῖ δὲ ἐν κεραμέῳ ἀγγείῳ κατορύσσειν ἐν κοπρίᾳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασιν ἡμέρας μ'. γίνεται δὲ δριμύτερον, δυνάμενον ὅσα καὶ ἡ χαλκῖτις. ἔνιοι δὲ ἴσα μίξαντες οἴνῳ λεαίνουσι, καὶ τὰ D αὐτὰ ποιοῦσι. καυστέον δὲ αὐτὴν ἐν ὀστράκῳ καινῷ ἐντιθέντας, καὶ διαπύροις ἄνθραξιν ἀναφράσσοντας. μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως, ἐπὶ μὲν τῶν πολύγρων, τὸ ἀπομφολύγωτον καλῶς ξηρὸν γενέσθαι· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ἡ ἐπὶ τὸ εὐανθέστερον μεταβολή. ὅταν γὰρ *αἱματώδης καὶ μιλτώ- E δης γένηται τὴν χρόαν κατὰ βάθος, αἰρετέον αὐτήν. τήν τε προσκαθημένην ἀκαθαρσίαν ἀποφυσητέον καὶ ἀποθετέον. ὀπτᾶται δὲ ἐπ' ἀνθράκων ἐμφυσωμένων, μέχρι τοῦ ὕπωχρον αὐτὴν γενέσθαι· ἢ ἐπ' ὀστράκου καὶ διαπύρων ἀνθράκων στρεφομένη πυκνῶς, ἕως ἂν πυρωθῇ καὶ F μεταβάλλῃ τὴν χρόαν.

Sic vetus cod. at vulg. ex. simpliciter habent μα τώδης

Περὶ Μίσυος. Κεφ. ριζ'.

Μίσυ δὲ παραληπτέον τὸ Κύπριον, χρυσοφανὲς, σκληρὸν, καὶ ἐν τῷ θραύεσθαι χρυσίζον, καὶ ἀποστίλβον ἀστεροειδῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τῇ χαλκίτιδι, δίχα τῆς τοῦ ψωρικοῦ G κατασκευῆς, ἐν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον διαφέρει. τὸ δὲ Αἰγύπτιον, πρὸς μὲν τ'

tibus venis oblongis splẽdentibúsque. Huic adstrictoria vis est, excalfaciens & crustas vlceribus obducens: repurgat quæ oculis & corundem angulis hærent. Est & in genere leuiter excedentium. Quin etiam efficax est ad erysipelata & herpetas, itémque sanguinis è vulua & naribus eruptiones cum porri succo. Eius farina gingiuas excrescentes, nomas, tonsillásque compescit: vsta eadem & cum melle trita, oculorum medicamentis longè vtilior redditur. Callum quidem scabritiémque palpebrarum absumit abstergitque: fistulas verò collyrij modo indita sanat.

De Psorico. Cap. CXVI.

Efficitur porrò ex ipsa medicamentum, psoricum dictum, duabus eius partibus * vni cadmiæ additis, & ex aceto tritis. Oportet autem in fictile coniici, quod fimo obruatur diebus quadraginta per Caniculæ ardores. Sic enim medicamentum acrius euadit, atque idẽ quod chalcitis potest. Sunt qui mixtas pares vtriusque portiones in vino terunt, & eadem illa prosequuntur. Vritur Chalcitis fictili nouo indita, & ignitis carbonibus imposita. Sit verò modus vstionis, metallicorum quæ quidem humore multo abundauerint, dum bullulas edere desierint, ac perfectè inaruerint: reliquorum verò, dum in floridiorem colorem mutata fuerint. Cùm ergo chalcitis sanguineum ac miniatum colorem interiùs altiúsve contraxerit, tùm demum igni eximenda est: mox insidente spurcitia flatu depulsa reponenda est. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, vsquedum subluteo colore pallescat, aut fictili subditis candentibus prunis subinde versata, donec ignescat colorémque mutet.

* Vel [illegible]

De Misy. Cap. CXVII.

Misy assumendum natione Cyprium, auri speciem præ se ferens ac durum, quódque dum friatur aureis micet scintillis, ac stellæ modo radiet splendescátve. Vstionem autem ac vim etiam habet cum Chalcitide eandẽ, preterquàm quod psoricum ex eo non conficitur, intensioríisque ac remissioris facultatis ratione hoc ab illa differt. Ægyptium porrò ad cætera quidem præ-

fertur, tanquam efficacius: sed ad oculariamedicamenta, supradicto longè inferius est.

A δῆλα διαφέρει ἐμπρακτικώτερον ὄν. πρὸς δὲ τὰς ὀφθαλμικὰς δυνάμεις, πολλῷ λείπεται τοῦ προειρημένου.

De Melanteria seu atramento metallico. Cap. CXVIII.

Περὶ Μελαντηρίας. Κεφ. ριη'.

MELANTERIA quædam in faucibus fodinarũ, quibus æs erutũ fuerit, salsuginis modo cõcrescit: altera verò in summa facie supradictorum locorum coit, quæ quidem etiam terrena est. Sed & inuenitur in Cilicia, & aliis quibusdam regionibus, fossilis quædã. Præstat in Melanteriæ genere, quæ sulphurei est coloris, læuis, æquabilis, pura, & quę contactu aquæ confestim nigrescit. Cæterùm vim causticam eandem obtinet, quam & misy.

ΤΗΣ δὲ Μελαντηρίας, ἡ μέν τις τοῖς τῶν ὀρυγμάτων στομίοις, ἀφ' ὧν αἱ μεταλλεύθη ὁ χαλκὸς, ἐπιπήσσεται ἁλμυρώδης B τρόπον. ἡ δὲ, ἐκ τῆς ἄνωθεν ἐπιφανείας τῶν προειρημένων τόπων, ἥ τις καὶ γεώδης ἐστίν. εὑρίσκεται δέ τις καὶ ὀρυκτὴ ἐν Κιλικίᾳ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶ τόποις. διαφέρει δ' αὐτῆς ἡ θειώδης, λεία, ὁμαλὴ, καθαρὰ, καὶ ἐν τῷ ἅψασθαι ὕδατος μελαινομένη ταχέως. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν, C τὴν αὐτὴν τῷ μίσυϊ.

De Sory. Cap. CXIX.

Περὶ Σώρεως. Κεφ. ριθ'.

SORY existimauere nonnulli esse melanteriam, sed falsò: siquidem peculiare genus est, illi tamen haud ita dissimile. Verùm Sory virosum magis est, ac nauseam mouet. Inuenitur in Ægypto & aliis quibusdam regionibus, vt & in Africa, Hispania & Cypro. Maximè verò laudatur Ægyptium, quódque friati nigrius apparet, *crebris foraminibus peruium & subpingue, insupérque astringens & haustu olfactúque virosum, atque adeo subuertendi stomachi vim habẽs. Quod autem inter friandum misyos modo nõ scintillat, & alterius generis esse, & inualidum censendum est. Vim & vstionem supradictis similem habet: dolori dentium cauernis inditum medetur: eosdem labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum auxiliatur: illitum cum aqua varos extinguit. Miscetur & medicamẽtis quæ pilos denigrant. Hæc verò in communi & alia ferè omnia quæ vstionem experta non sunt, vstis potentiora censeri debẽt: salem excipio, vini fæcem, nitrum, calcem & consimilia, quæ quidẽ cruda, remissiora sunt. Cremata siquidem, viribus efficaciora redduntur.

τι ψήγμα.

ΤΟ δὲ Σῶρυ ἔνιοι ὑπέλαβον Μελαντηρίαν πλανώμενοι· ἴδιον γάρ ἐστι γένος, οὐκ ἀφόμοιον· βρωμωδέστερον δὲ τὸ Σῶρυ καὶ ναυτίας ποιητικόν. εὑρίσκεται δὲ D ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ τόποις, ὡς ἐν Λιβύῃ καὶ Ἰσπανίᾳ καὶ Κύπρῳ. προκριτέον δὲ τὸ Αἰγύπτιον, καὶ ἐν τῷ θραυσθῆναι μελάντερον φαινόμενον· καὶ κατατρήσεις τε πολλὰς ἔχον, καὶ ὑπολίπαρον ἔτι δὲ στῦφον, καὶ πρὸς τὴν κατάποσιν ἢ ὄσφρησιν βρωμῶδες, καὶ ἀνατρεπτικὸν στο- E μάχου. τὸ δὲ μὴ* λαμπυρίζον ἐν τῷ θραυσθῆναι ἐμφερῶς μίσυϊ, ἑτερογενές τι καὶ ἀσθενὲς οἰητέον εἶναι. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν τὴν αὐτὴν τοῖς προειρημένοις· ἰᾶται δὲ καὶ ὀδονταλγίας ἐντιθέμενον εἰς τὰ βρώματα, καὶ τοὺς ὑποσάλους δὲ ὀδόντας κρατύνει· καὶ ἰσχιαδικοῖς F βοηθεῖ μετ' οἴνου ἐγκλυζόμενον· ἰόνθους τε σβέννυσι, μεθ' ὕδατος καταχρισθέν. μίγνυται καὶ εἰς τριχῶν μελάσματα. κοινῷ δὲ τρόπῳ ἐπὶ τούτων σχεδὸν καὶ τῶν ἄλλων πάντων, δυναμικώτερα τὰ ἄκαυστα τῶν κεκαυμένων ἡγητέον πλὴν ἁλῶν καὶ τρυγὸς, καὶ νίτρου καὶ τιτάνου καὶ τῶν ὁμοίων, ὅσα ὠμὰ ὄντα ἀνίεται. καιόμενα γὰρ, τὴν G δύναμιν ἐμπρακτοτέραν γίνεται.

De Diphryge. Cap. CXX.

Περὶ Διφρυγοῦς. Κεφ. ρκ'.

DIPHRYGIS tria genera esse creduntur: vnum enim metallicum est, quod in Cypro sola

ΤΟΥ δὲ Διφρυγοῦς τρία ἡγητέον εἴδη. τὸ μὲν γὰρ μεταλλικόν ἐστιν, ὃ δὴ ἐν Κύπρῳ

γεύσεως κρίσει μὴ στύφοντα. τῆς δὲ στρογγύλης ἡ χειροποίητος, ἀδόκιμος ὑπάρχει· γνωρίζεται δὲ ἐκ τοῦ σχήματος. παραληπτέα δ' ἂν εἴη ἡ φυσικῶς στρογγύλη καὶ πομφολυγώδης, ὑπόλευκός τε καὶ στύφουσα ἐῤῥωμένως, ἔτι δὲ ποσὸν ὠχρότητος ἅμα καὶ λιπαρείας ἔχουσα· πρὸς δὲ τούτοις ἄλιθός τε καὶ εὔθρυπτος, καὶ φύει Μηλία ἢ Αἰγυπτία. τῆς δ' ὑγρᾶς τὴν μάλιστα διαφανῆ προκριτέον καὶ γαλακτώδη, ὁμαλήν τε καὶ δι' ὅλου χυλώδη, ἔτι δὲ ἄλιθον καὶ πυρῶδες ἀποπνέουσαν. Δύναμιν δὲ ἔχουσι θερμαντικήν, στυπτικήν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις· τήκουσαν δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῶν βλεφάρων σάρκας, καὶ τὰ ἄλλα ὑπερσαρκώματα. ἐνεργεστέρας δὲ τῆς στρογγύλης τὴν σχιστὴν ἡγητέον. καίονται δὲ καὶ ὀπτῶνται, ὡς χαλκῖτις. ἴσχουσι δὲ καὶ σηπεδόνας, αἱμοῤῥαγίας· οὖλα πλαδῶντα στέλλουσι καὶ ὀδόντας σειομένους κρατύνουσι σὺν ὄξει ἢ μέλιτι. ἄφθας δὲ ὠφελοῦσι σὺν μέλιτι, καὶ ἐξανθήματα καὶ ῥεύματα ἐν ὠσί, σὺν πολυγόνου χυλῷ. λέπραις δὲ ἁρμόζουσι σὺν κράμβης φύλλοις, ἢ σὺν μέλιτι ἑψηθεῖσαι· καὶ κνησμοῖς, ὄνυξί τε λεπρώδεσι καὶ πτερυγίοις καὶ χιμέτλοις, σὺν ὕδατι καταιονούμεναι. σὺν τρυγὶ δὲ ὄξους καταχριόμεναι μετὰ κηκῖδος ἴσης κεκαυμένης, πρὸς φαγεδαινικά· πρὸς δὲ νομάς, σὺν ἁλὶ διπλοῖς. πιτυριάσεις δὲ σὺν ὀρόβῳ καὶ πίσσῃ ὑγρᾷ σμήχουσι καταχριόμεναι· κονίδων τε καὶ φθειρῶν καὶ πυρικαύστων, σὺν ὕδατι καταχριόμεναι, βοήθημα. οἰδήμασί τε καὶ μασχαλῶν καὶ βουβώνων δυσωδίαις καταχρίουσι. ἡ δὲ Μηλία καὶ πρὸς ἀσυλληψίαν συνεργεῖ, πρὸ τῆς συνόδου προστεθεῖσα τῷ στόματι τῆς ὑστέρας· καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσει· ἐπουλίσι τε καὶ σταφυλαῖς καὶ παρισθμίοις ἐπιτήδειοι καὶ στόμασι, καὶ πρὸς ὦτα καὶ αἰδοῖα σὺν μέλιτι ἐπιχρίουσι.

Ald. πυρῶδες

Addit Lac. ex v. cod. ὑγρὰ στυπτηρία ἐστὶν ἡ πλακῖτις, ἡ ἀπὸ Φιλαδελφείας ὀνομαζομένη, ᾗ οἱ βαφεῖς χρῶνται. i. liquidum alumen est, quod Placitis nomine ex Philadelphia adfertur, quóque lanarum infectores vtuntur.

Al. ἀποκαθαρτικήν

Deest ὑγρᾷ in vulg. exempl. sed addit Lac. ex vet. cod.

Lac. sic legit in vet. cod. ἡ δὲ Μηλία πρὸς ἔμμηνα καὶ πρὸς ἀσυλληψίαν σὺν ἐρίῳ πρὸ τῆς συνόδου παρατεθεῖσα. hoc est, Meliũ ad mẽses eliciendos valet, præstátq; mulieribus ne cõcipiant, appositũ ante cõgressum, cum lana.

Goup. vet. libri add. καὶ σμύρνῃ, quod Hermolaus expressit & Myrrha.

Περὶ Θείου. Κεφ. ρκδ'.

Θεῖον δὲ ἄριστον ἡγητέον, τὸ ἄπυρον καὶ λαμπρίζον τῇ χρόᾳ, διαφανές τε καὶ ἄλιθον. τοῦ δὲ πεπυρωμένου, τὸ χλωρὸν

A gustus iudicio internoſcitur, quòd nõ aſtringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu artéve tale effectũ eſt: ſed ex figura depreheḋitur. Aſſumẽdum autẽ quod ſponte naturæ rotundum eſt, bullis turgens, candido propius, & valenter aſtringens, prætereáque nonnihil palloris cum quadam pinguitudine præ B ſeferens: ad hæc calculorum expers ac friabile, & natione Melium aut Ægyptium. Liquidum præfertur maximè pellucẽs, lacteum, planum & æquabile, atq; omni ex parte ſuccoſum, inſupérque minimè lapidoſum, & quẽdam caloris igniculum expirans. Vim habẽt excalfaciendi, aſtringẽdi, & expurgãdi quę pupillis C oculorũ caliginẽ offendũt, palpebrarum quoq; carnes aliáſq; excreſcentias abſumendi. Sciſsile porrò efficacius rotundo cenſendũ eſt. Vruntur verò torrentúrq;, chalcitidis modo. Vlcerũ putreſcẽtia compeſcunt, & ſanguinis eruptiones inhibẽt, gingiuas humore nimio flaccidas comprimunt, mobiléſq; den D tes cũ aceto aut melle firmant. Oris vlceribus, quas aphthas vocant, ammixto melle proſunt, itémque papulis & aurium fluxionibus, cũ polygoni ſucco. Lepris conueniunt cũ braſsicæ foliis aut melle cocta: necnon & pruritui, vnguium ſcabritijs, pterygiis & pernionibus, fotu ex aqua. Valent cum aceti fæce & gallæ E crematæ pari pondere ad phagedęnas vlcerum, & ad nomas cum ſalis duplo. Furfures cum eruo & liquida pice illita exterũt. Ad lendes, pediculos & ambuſta cum aqua inuncta auxilio ſunt. Contra œdemata & graue alarum inguinúmq; virus illinuntur. Ex Melo autẽ aduectum, etiam mulieribus præſtat ne conci F piant, ante coitum ori vuluæ inditum: fœtus quoque pellit. Aluminũ deniq; genera gingiuis excreſcentibus, vuæ ac tõſillis accommodantur: itémque ori, auribus ac verendis cum melle illinuntur.

Plin. liquidũ probatur vt ſit lympidum

De Sulphure. Cap. CXXIIII.

SVLPHVR optimũ exiſtimatur, G quod viuũ ignémve minimè expertum eſt, & ſpẽdido colore nitet, tranſlucens & calculorum expers. In genere autem ſulphuris ignem experti probatur, quod viret

ac præpingue spectatur. Plurimum in Melo & Lipara gignitur. Priore loco commemoratum sulphur, calfacit, discutit & maturat celeriter. (Pl. concoquit) Tussientibus, purulenta excreantibus & suspiriosis prodest, tum in ouo sumptum, tum etiam suffitum: prætereà partus vsti nidore extrahit. Lepras itémque lichenas & scabros vngues aufert, cum terebinthi resina. Ex aceto autem illitum, est quidem ad lepras efficax; sed & vitiligines tollit. Scorpionum etiam ictibus addita resina medetur. Cum aceto verò, draconis marini & scorpionum ictus sanat. Pruritus totius corporis sedat, nitro mistum & affrictum. Regium quoque morbum emendat, inspersum fronti cochlearis mensura, aut in sorbili ouo sumptum. Facit & ad grauedinem ac destillationes: sudores quoque conspersum inhibet: podagricis cum aqua & nitro illitum conducit: grauitaté auditus, suffiti nidore raptim per fistulam hausto, sanat. Lethargicos suffitu excitat. Sanguinis eruptionem sistit: ac deniq; contusis auribus cum vino & melle illitum medetur.

A τε καὶ ἐλλιπές. γεννᾶται δὲ πλεῖστον ἐν Μήλῳ καὶ Λιπάρᾳ. θερμαίνει δὲ τὸ προειρημένον καὶ διαφορεῖ καὶ πεπαίνει ταχέως. βῆχας τε καὶ ἐμπύους καὶ ἀσθματικοὺς ὠφελεῖ ἐν ᾠῷ λαμβανόμενον καὶ ὑποθυμιώμενον· πρὸς δὲ τούτοις ἔμβρυα καταφέρει ὑποθυμιαθέν· καὶ λέπρας, B ἔτι δὲ λειχῆνας καὶ ὄνυχας λεπρώδεις αἴρει, τερεβινθίνῃ μιχθὲν ῥητίνῃ· σὺν ὄξει δὲ καταχριόμενον, ποιεῖ μὲν καὶ πρὸς λέπρας· αἴρει δὲ καὶ ἀλφούς. ἰᾶται καὶ σκορπίων πληγάς, μιχθὲν ῥητίνῃ· σὺν ὄξει δέ, καὶ δρακοντίου θαλασσίου καὶ σκορπίων πληγὴν ἰᾶται. παύει καὶ τοὺς C καθ' ὅλον τὸ σῶμα κνησμούς, σὺν νίτρῳ συμμισγόμενον· ἀποκαθαίρει δὲ καὶ ἰκτέρους, κοχλιαρίου πλῆθος ἐπιπασσόμενον τῷ μετώπῳ, ἢ μετὰ ᾠοῦ ῥοφητοῦ λαμβανόμενον. καὶ πρὸς κόρυζαν δὲ καὶ κατάῤῥουν ποιεῖ· καὶ ἱδρῶτας στέλλει καταπασσόμενον· καὶ ποδαγρικοῖς σὺν νί- D τρῳ καὶ ὕδατι καταχρισθὲν συμβάλλεται· καὶ δυσηκοΐας ὑποθυμιώμενον διὰ σίφωνος θεραπεύει· καὶ ληθαργικούς, ὑποθυμιώμενον· αἱμορραγίαν τε ἴσχει. θλάσεις τε ὤτων σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι καταχριόμενον ἰᾶται.

(V. addit. συμμισγόμενον καὶ) (Cat. add. καὶ φλέγμ. quod expressit Marcellus.)

De Pumice. Cap. CXXV.

PVMICIS probatio, vt sit quàm maximè leuis, multicauus seu spongiosus, scissilis ac minimè lapidosus, insupérque teri facilis atque candidus. (Pl. arenosus infricando) Cremari autem oportet in húc modum: Sumito eius quantum libuerit, & prunis candentibus obruito: ac vbi igne flagrauerit, extractum vino odorato restinguito: iterúmque incensum pariter extinguito. Tertia vstione exemptum finito per se refrigerari, tandémq; ad vsus condito. Vis eius astringere & gingiuas abstergere: purgat cum calfactione quæ pupillis caliginem offundunt: explet vlcera & ad cicatricem perducit, insupérque excrescentia cohibet. Fit & è farina eius dentifricium. Corpori denique crustam obducit, éstque pilis abolendis aptus. Theophrastus autor est, si quis in feruentis musti cadum pumicẽ immiserit, vini feruorem confestim desinere.

Περὶ Κισσήρεως. Κεφ. ρκέ.

E ΚΙΣΣΗΡΙΝ δὲ προκριτέον τὴν ἄγαν κούφην καὶ πολύκενον, σχιστήν τε καὶ ἄλιθον, ἔτι δὲ ψαθυράν τι καὶ λευκήν. καυστέον δὲ οὕτω· λαβὼν αὐτῆς ὁπόσον ἂν θέλῃς, διαπύροις ἔγκρυψον ἄνθραξιν· ὅταν δὲ ἐκπυρωθῇ, ἀνελόμενος σβέσον οἴνῳ εὐώδει· καὶ πάλιν πυρώσας σβέσον· τὸ δὲ F τρίτον ἀνελόμενος αὐτήν, καθ' ἑαυτὴν ἔα ψυχθῆναι, καὶ ἀποθέμενος χρῶ. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν τε καὶ σμηκτικὴν οὔλων, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς κόραις μετὰ τοῦ θερμαίνειν· ἑλκῶν τε πληρωτικὴν καὶ κατουλωτικήν· ἔτι δὲ καὶ καταστολικὴν ὑπεροχῶν, καὶ σμηκτικὴν ὀ- G δόντων λεία· καὶ ἐσχαρωτικὴν σώματος καὶ εἰς ψίλωσιν τριχῶν ἐπιτήδειον. Θεόφραστος δὲ ἱστορεῖ, ἐάν εἰς ζέοντά τις οἴνου πίθον καθῇ κίσσηριν, παύεσθαι παραχρῆμα τὴν ζέσιν τοῦ οἴνου.

(V. λεπτομερεστέραν. al. λευκήν.) (V. τὸ δὲ τούτου δὲ ἑαυτῆς ἔα ψυχθῆναι.) (Lacuna addit ex vet. cod. καὶ ὀδόντων.) (In quibusdã codicib. teste Marcello, ista desunt ad capitis vsque calcem.)

Περὶ Ἁλῶν. Κεφ. ρκϛʹ. A

ΤΩΝ δὲ ἁλῶν ἐνεργέστερον μέν ἐστι τὸ ὀρυκτόν. τούτου δὲ κοινῶς μὲν τὸ ἄλιθον καὶ λευκὸν καὶ διαφανές, πυκνόν τε καὶ ὁμαλὸν τῇ συγκρίσει· ἰδίως δὲ τὸ Ἀμμωνιακὸν τὸ γένος, εὔσχιστόν τε καὶ εὐθείας τὰς διαφύσεις ἔχον. τοῦ δὲ θαλασσίου τὸ πυκνὸν προσληπτέον καὶ λευκὸν καὶ ὁμαλόν. B κάλλιστον δὲ ἐν Κύπρῳ καὶ Κύπρου τῇ Σαλαμῖνι γίνεται καὶ Μεγάροις, καὶ ἐν Σικελίᾳ καὶ Λιβύῃ. ἐν τοῖς λεγομένοις δὲ, καὶ τὰ λιμναῖα προκριτέον. εὐτονώτατον δὲ αὐτῶν ἐστι τὸ Φρύγιον, καλούμενον δὲ Ταττᾶιον. Δύναμιν δὲ ἔχουσιν οἱ προειρημένοι ἅλες κοινῶς πολύχρηστον, στυπτικήν C τε καὶ σμηκτικὴν, καὶ ῥυπτικὴν, θρυπτικὴν καὶ διαχυτικὴν (V. caret.), ἔτι δὲ καταστaλτικὴν καὶ ἰσχναντικὴν, καὶ ἐσχαρωτικήν, τῷ μᾶλλον καὶ ἧττον διαφέροντες. εἰσὶ δὲ καὶ σηπεδόνων ἐφεκτικοί. καὶ σμήγμασι ψωρικοῖς μίγνυνται. στέλλουσι καὶ τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ὑπεροχάς, καὶ πτερύγια τήκουσι, καὶ τὰς ἄλλας D δὲ ὑπερσαρκώσεις αἴρουσι· καὶ κλυσμοῖς εὔθετοι· καὶ κόπου λυτήριοι, σὺν ἐλαίῳ χριόμενοι· καὶ πρὸς τὰ οἰδήματα τῶν ὑδρωπικῶν. πυρία τε ἡ δι' αὐτῶν ἐν σακκίοις, παρηγορικὴ ἀλγημάτων. καὶ κνησμοὺς δὲ παύουσι μετ' ἐλαίου καὶ ὄξους συγχριόμενοι παρὰ πυρί, ἄχρις ἂν ἱδρώσωσιν. E ὁμοίως καὶ λειχῆνας καὶ ψώρας καὶ λέπρας. συνάγχας τε κουφίζουσι, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει καὶ ἐλαίῳ διαχριόμενοι. πρὸς δὲ παρίσθμια καὶ κιονίδας, σὺν μέλιτι ὀπτοί. καὶ ἄφθας καὶ οὔλων πλαδὸν, καὶ πρὸς φαγεδαίνας σὺν ἀλφίτῳ κεκαυμένοι *καταπλάσσονται (Corr. καταπάσσονται). πρὸς δὲ σκορπίων πληγάς, F σὺν λινοσπέρμῳ· πρὸς δὲ ἐχέων δήγματα, σὺν ὀριγάνῳ καὶ μέλιτι καὶ ὑσσώπῳ· πρὸς δὲ κεράστου, μετὰ πίσσης ἢ κεδρίας ἢ μέλιτος· πρὸς δὲ σκολοπένδρας δῆγμα, σὺν μέλιτι καὶ ὄξει· πρὸς δὲ σφηκῶν πληγὰς καὶ *τενθρηδόνας, καὶ πρὸς ψυδράκια τὰ ἐν κεφαλῇ, θύμους τε καὶ φύματα, σὺν στέατι μοσχείῳ ἀνα- G ληφθέντες σὺν σταφίδι δὲ ἢ στέατι ὑείῳ ἢ μέλιτι, δοθιῆνας διαφοροῦσι. καὶ ὄρχεων οἰδήματα σὺν ὀριγάνῳ καὶ ζύμῃ θᾶττον πεπαίνουσι. (V. add. δοθιῆνας.)

De Sale. Cap. CXXVI.

INTER Salis genera efficacissimum fossile. Et in hoc ipso genere cōmuniter quidē laudatur calculis vacās, candidum & pellucidum, dēsum & æquabili compage: peculiariter verò natione Ammoniacū, quod quidē & findi facilè potest, & rectis est scissuris. In marino sale eligendus est densus, candidus & æquabilis. Probatissimus in Cypro fit & Salaminē Cypri & Megaris, itémq; in Sicilia & Africa. Sed inter hæc ipsa salis genera lacustris præfertur: cēsetúrq; validissimus Phrygius, qui Tattæus vocatur. Antedictorum salis generū natura in communi est ad multa per quá vtilis, astringens, abstergēs, repurgans, dissoluēs dissipánsve, ac insuper reprimens, extenuás & crustas inducēs: sed intensioris remissiorisque facultatis ratione inter se differūt. Quin & *vlcera putrescentia cohibent, & (vel à putredine vindicat) smegmatis seu medicamentis psoras abstergentibus ammiscētur. Excrescentia in oculis reprimunt, pterygia cōsumunt, cæteràsque carnis extuberationes tollunt: clysteribus vtiliter infundūtur: lassitudines etiá discutiunt, ex oleo illita. Contra hydropicorum œdemata auxiliantur, doloré sq; sacculis indita fotu mitigant, & pruritus sedát ex oleo & aceto infricata ad ignem, dum sudor prouocetur. Similiter & lichenas, psoras ac lepras. Anginas ex melle, aceto & oleo inunctione leuát. Tosta tonsillis vuæq; cum melle adhibentur. Cremata verò, vlceribus oris quas aphthas vocant, humidis gingiuarū vitiis & phagedænis vlcerum cum polenta insperguntur. Aduersus scorpionum ictus, cum lini semine: cōtra viperarum morsus, cum origano, melle & hyssopo: aduersus cerasten, cum pice, aut cedria, aut melle auxiliantur. Contra scolopendræ verò morsus, ex melle & aceto: aduersus vesparum ictus & tenthredinum, itémque ad capitis psydracia, thymos atque tubercula, seuo excepta vitulino. Furunculos cum vua passa aut suillo adipe aut melle discutiunt. Testium tumores cum origano & fermento citius maturant.

Crocodilorum morsibus auxiliantur trita, in linteolo inuoluta & in acetū intincta, fasciis insuper additis quibus partes affectæ constringantur. Prosunt & ad virulentarum bestiarū morsus & sugillata faciei, cum melle. Contra haustum opium & fungos cum aceto mulso bibuntur. Luxatis cum farina & melle imponuntur. Ambustis igni cum oleo imposita, pustulas *erumpere nō patiuntur. Podagricis itidem adhibentur, & aurium doloribus cum aceto. Erysipelata & vlcera quæ serpunt cum aceto illita, aut cum *hyssopo imposita cohibent. Vri porrò salem oportet fictili diligenter operculato ne dissiliat, conditóque prunis, vsquedum igni candefiat. Aliqui fossilem subacta farina oblitum carbonibus subijciunt, ibique tandiu sinunt, dum illa exusta fuerit. Sed & sal communis vri hoc modo potest: aqua semel ablutum ac deinde siccatum in ollam mittito, obditóque operculo ignem succendito, tandémque salem moueto, donec haud ampliùs exiliat.

Pl. exprimunt

forte ὑσσώπῳ

De Spuma salis, seu spuma maris arida. Cap. CXXVII.

Spuma maris arida, ramentum purgamentúmve maris spumosum est, quod in exilibus petris reperitur. Ei vis eadem quæ sali.

De Muria, seu Salsugine. Cap. CXXVIII.

Muria salis effectus præbet, abstergítque: dysentericis vtiliter infunditur, quorum intestina nome corripuit: itémque ischiadicis iam *diuturno dolore vexatis. Fotu verò aquæ marinæ vicem pensat.

Pl. veteribus

De flore Salis. Cap. CXXIX.

Flos Salis è Nilo quidē flumine defluit, sed & stagnis quibusdā innatat. Assumendus qui croci colorē imitatur, & odore quodámodo est ingratiore, veluti garū: interdū etiā magis graueolēs, gustu mordaciore ac subpinguis. Fucatus autē rubrica aut grumosus, improbatur. Prætereà verus ac sincerus nō nisi oleo resoluitur: adulteratus, nōnulla ex parte etiam aqua diluitur. Ad vlcera quæ cacoëthe, quasi maligna, vocāt, phagedænas, genitaliū nomas & purulētas aures efficax est. Oculorū hebetudi-

A καὶ κροκοδειλοδήκτοις βοηθοῦσιν, ἐνδεθέντες εἰς ὀθόνιον λεῖοι, καὶ βαπτόμενοι εἰς ὄξος, *ἐπιφορουμένων τῶν μερῶν τοῖς ἐνδέσμοις. θηριοδήκτοις τε βοηθοῦσι, καὶ πρὸς ὑπώπια προσώπου σὺν μέλιτι· καὶ πρὸς ὀπίου μήκωνος πόσιν, καὶ πρὸς μύκητας σὺν ὀξυμέλιτι πινόμενοι· πρὸς δὲ στρέμματα, σὺν ἀλεύρῳ καὶ B μέλιτι· πρὸς πυρίκαυστα δὲ σὺν ἐλαίῳ ἐπιτεθέντες, οὐκ ἐῶσι φλυκταινοῦσθαι· ποδαγρικοῖς τε ὁμοίως ἐπιτήδειοι· πρὸς ὠταλγίαν τε σὺν ὄξει· ἐρυσιπέλατά τε καὶ ἕρπητας ἵστησι μετ' ὄξους καταχρισθέντες, ἢ καταπλασθέντες σὺν *ὑσσώπῳ. καυστέον δὲ αὐτοὺς εἰς ὀστράκινον ἀγγεῖον ἐμβαλόντα καὶ ἐπιμελῶς πω- C μάσαντας, ἵνα μὴ ἐξάλλωνται, ἀνθρακιᾷ τε ἐγκρύψαντας ἄχρις ἐκπυρώσεως. τινὲς δὲ τοὺς ὀρυκτοὺς σταιτὶ περιπλάσαντες, εἰς ἄνθρακας ὑποτεθέντες ἐῶσιν, ἄχρις ἂν τὸ σταῖς κατακαῇ. ἔνεστι δὲ καὶ τοὺς κοινοὺς ἅλας τὸν αὐτὸν τρόπον καίειν. ἀποκλύσας αὐτοὺς ἅπαξ ὕδατι, καὶ ἐάσας ξηρανθῆναι, ἔμβαλε εἰς χύ- D τραν, καὶ πωμάσας ὑπόκαιε, κινῶν ἕως ἂν μηκέτι ἐξάλλωνται.

Marcellus πυρουμένων ex Plinio legendum suspicatur.

Malim, οἰσύπῳ

Περὶ Ἄχνης ἁλός. Κεφ. ρκζ'.

Ἁλὸς ἄχνη ἐπίψηγμά ἐστιν ἁλὸς *ἀφρῶδες, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῶν πετριδίων. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλσίν.

Περὶ Ἅλμης. Κεφ. ρκη'.

E Ἅλμη τὴν αὐτὴν τοῖς ἁλσὶν ἔχει ἐνέργειαν, σμηκτικήν· δυσεντερικοῖς τε ἐστι τοῖς κατὰ νομὴν ἔγκλυσμα, καὶ ἰσχιαδικοῖς χρονίοις. πρός τε καταντλήσεις ἁρμόζει ἐφ' ὧν θάλαττα ἐστὶ χρησίμη.

Περὶ Ἄνθους ἁλός. Κεφ. ρκθ'.

Ἁλὸς δὲ ἄνθος καταρρεῖ μὲν διὰ Νείλου F ποταμοῦ· ἐφίσταται δὲ λίμναις τισί. παραληπτέον δὲ τὸ κροκίζον τῇ χρόᾳ, ὑποδυσωδέστερον ὥσπερ γάρος. ἐνίοτε δὲ καὶ *δυσωδέστερον μᾶλλον καὶ τῇ γεύσει δηκτικώτερον καὶ ὑπολίπαρον. τὸ δὲ *ἔμμιλτον ἢ θρόμβους ἔχον, φαῦλον ἡγητέον. ἔτι τὸ ἀκέραιον ἐλαίῳ συνανίεται μόνον· τὸ δεδολωμένον δέ, ἐκ μέρους G καὶ ὕδατος. Ποιεῖ δὲ πρὸς τὰ κακοήθη καὶ φαγεδαινικὰ ἕλκη, καὶ νομὰς τὰς ἐν αἰδοίοις, καὶ ὦτα πυορροοῦντα· καὶ ἀμβλυωπίας

G. aliter, ἀηδέστερον, vt legit Hermolaus.

Ald. ἔμμαλτον

καὶ τὰς οὐλὰς αἴρει καὶ λευκώματα. μίγνυται καὶ ἐμπλάστροις καὶ μύροις εἰς χρῶσιν, ὡς καὶ τῷ ῥοδίνῳ· ἔστι δὲ καὶ ἱδρώτων κινητικόν· κοιλίας ταρακτικὸν, σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι ληφθέν· κακοστόμαχον. μίγνυται καὶ ἀκόποις, καὶ σμήγμασι πρὸς τριχῶν *λεπτυσμόν· καὶ καθόλου ἐστὶ δριμὺ, πυρωτικὸν, ὥσπερ οἱ ἅλες.

Vulg. exempl. λευκασμόν.

A nes, cicatrices albugineſque tollit. Emplaſtris vnguentiſq; coloris gratia miſcetur, vti & roſaceo. Sudorē quoque ciet: aluum *turbat in vino & aqua ſumptus, ſtomachóque eſt inutilis. Additur & acopis, & ſmegmatis quæ extenuandorū pilorum gratia componuntur: ac in vniuerſum acris eſt atque igneę feruentiſſ- B que naturæ, vti ſal.

[illegible]

Περὶ Νίτρου. Κεφ. ρλ'.

Νίτρον προκριτέον δὲ κοῦφον καὶ ῥοδωπὸν ἢ λευκὸν τὴν χρόαν, κατατετρημένον, οἱονεὶ σπογγῶδές τι. τοιοῦτον δὲ ἐστὶ τὸ ἐκ τῶν *βουνῶν. Δύναμιν δὲ ἔχει μετασυγκριτικήν.

Oribasius.

De Nitro. Cap. CXXX.

Nitrum præfertur leue & roſeo colore aut candido, perforatum, perinde quaſi ſpongioſum fiſtuloſúmve quiddam. Tale verò eſt, quod è *collibus tumuliſve aſfertur. Vim habet humores ex alto euocandi. C

vel, ex Bunis.

Περὶ Ἀφροῦ νίτρου. Κεφ. ρλα'.

Ἀφρὸς δὲ νίτρου, ἄριστος μὲν εἶναι δοκεῖ ὁ κουφότατος καὶ πλακώδης, εὔθρυπτός τε καὶ ἐμπόρφυρος, *ἢ ἀφρώδης, ἔτι δὲ δηκτικός· οἷος ἐστὶν ὁ ἐκ Φιλαδελφίας κομιζόμενος τῆς ἐν Λυδίᾳ. δευτερεύει δὲ ὁ Αἰγύπτιος. γίνεται δὲ καὶ ἐν Μαγνησίᾳ τῆς Καρίας. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν ὁμοίως τε καὶ ὁ νίτρον ἁλσὶν ἐμφερῆ. ἐκ περισσοῦ δὲ τὸ νίτρον καὶ στρόφους παύει λεανθὲν μετὰ κυμίνου καὶ *ποθὲν μεθ' ὑδρομέλιτος, ἢ μετὰ ἑψήματος, ἢ τινὸς τῶν διαφορεῖν δυναμένων πνεύματα, οἷον πηγάνου ἢ ἀνήθου. ἔστι δὲ καὶ περιοδικῶν σύγχρισμα πρὸ τῆς ὑπόπτου προσβολῆς. μίγνυται καὶ διαφορητικαῖς καὶ ἐπισπαστικαῖς καὶ λεπρικαῖς ἐμπλάστροις, καὶ λεπτυντικαῖς. σὺν ὕδατι δὲ θερμῷ ἢ οἴνῳ ἐγχεόμενον, ἐμπνευματώσεις τε καὶ ἤχους ὤτων ἰᾶται, καὶ πυορροίας. καθαίρει δὲ καὶ ῥύπον, σὺν ὄξει ἐγχεόμενον. κυνοδήκτους τε ἰᾶται σὺν στέατι *ὀνείῳ ἢ ὑείῳ. ἀνασπομοῖ δὲ καὶ δοθιῆνας, ἀναληφθὲν τερμινθίνῃ ῥητίνῃ· μετὰ σύκων δὲ, ὑδρωπικῶν ἐστι κατάπλασμα· σὺν μέλιτι δὲ ἐγχριόμενον, ὀξυδερκὲς· καὶ πρὸς μύκητας σὺν ὀξυκράτῳ ποθὲν ἁρμόζει· πρὸς δὲ βουπρήστεις, σὺν ὕδατι· πρὸς ταύρειον δὲ αἷμα, σὺν σιλφίῳ· *ἀτροφοῦσι τε χρήσιμον κατάπλασμα· παρακμάζουσί τε ὀπισθοτονικοῖς πάθεσι σὺν κηρωτῇ, καὶ στρέμμασι· μίγνυται καὶ ἄρτῳ ὠφελίμως ἐπὶ τῶν τὴν γλῶτταν παραλελυμένων.

Matthioli codex, αἰγείῳ, caprino.

Lac. legit in vet. cod. τρέμουσί τε καὶ στροφουμένοις χρόνιμον &c. iis quos tremor aut torminoſus dolor infeſtant.

De Spuma nitri. Cap. CXXXI.

Spuma nitri, optima cenſetur leuiſſima, cruſtoſa, friabilis, colore penè purpureo & ſpumoſa, inſuperq; mordens, qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. Secundas tenet Æ- D gyptia. Quin & in Magneſia Cariæ gignitur. Sali parem vim & vſtionē hæc habet, æquè ac nitrum ipſum. Sed hoc ampliùs etiam tormina ſedat, ſi eum cumino tritum bibatur in hydromelite, aut decocto aliquo eorum quæ flatus diſcutiendi vi prædita ſunt, vti rutæ vel anethi. In febribus circuitu redeuntibus illi- E nitur ante ſuſpectam acceſſionem. Miſcetur & emplaſtris diſcutientibus, extrahétibus, extenuantibus & lepras exterentibus. Cum aqua autem calida aut vino infuſum, auriū inflationes ac ſonitus, eaſdémque purulētas ſanat. Sordes etiam eiuſdem partis expurgat, cum aceto inſtillatum. Canum morſibus ex aſi- F nino adipe aut ſuillo medetur. Reſina exceptum terebinthina furunculos *aperit. Tuſum cum ficubus, hydropicis illinitur: & cum melle inunctum, claritatem viſus adiuuat. Succurrit venenis fungorū, ex poſca potum: bupreſtiū verò, ex aqua: iis qui ſanguinem tauri biberint ex *ſilphio datur: atrophis, hoc eſt, cibū G non ſentiétibus, adhibitū prodeſt, & opiſthotonis iam remiſſioribus cū cerato, itémq; luxatis: in paralyſi linguæ pani vtiliter permiſcetur.

[illegible]

Vl. laser. [illegible]

Aliqui supradicta ignitis indita carbonibus vrunt, subiecta prius testa noua, donec incanduerint.

De Fæce. Cap. CXXXII.

ELIGENDA Fæx maximè à vino vetere Italico: sin minùs, ab alio consimili. Nam aceti fex intensioribus est prædita viribus. Crematur vt alcyonium, antè diligenter exiccata. Sunt qui testæ nouæ inditam igni largo vrant, vsquedum altiùs tota incanduerit. Alij ignitis carbonibus fæcis glebam obruunt, & similiter faciunt. Experimentum est legitimè *vstæ, vt candido aut aërio colore cōspiciatur, & linguam tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vim porrò fæx habet supramodum vrendi, detergendi, cicatricem inducendi, astringendi, & vehementer exedendi siccandíque. Sed recenti vtendum est, quoniam celeriter expirat & exanimatur: proinde non nisi tecta & vase aliquo condita inclusáve reponi debet. Lauatur eadem, vti pompholyx. Quæ vstionem experta non est, œdemata per se & cum myrto cohibet: ventris stomachíque rheumatismos adhibita sistit: muliebre profluuiū abdomini & verendis imposita mitigat: panos nondum exulceratos, itémque tubercula discutit. Turgētes mammas suíque lactis impatientes cum aceto peruncta extinguit. Cremata verò, scabros vngues cum resina aufert: addito lentiscino oleo illita nocte *tota, flauum reddit capillū. Lota oculorum medicamentis, vti spodium, miscetur: & talis etiā eorundem cicatrices atque caligines abstergit.

* vel, coctæ

* vel, nocte vna rufos capillos

De Calce viua. Cap. CXXXIII.

CALX viua hoc modo fit: Marinorum buccinorum testas igni condito, aut ardēti clibano per noctem immittito. Postera die si candidissimæ fuerint, eximito. Sin minùs, iterum vrito, vsquedum vehemēter inalbuerint. Dein vbi in frigidā leuiter eas immerseris, ollę nouę indito, & exactè pannis operiés, noctem vnam conquiescere finito.

A ἔνιοι δὲ καίουσι τὰ προειρημένα, ἐπ' ἄνθρακας πεπυρωμένους ἀποθέμενοι, περιϋποκειμένου καινοῦ ὀστράκου, ἕως ἂν ἐκπυρωθῇ.

Περὶ Τρυγός. Κεφ. ρλβ'.

ΤΡΥΓΑ δὲ παραληπτέον μάλιστα μὲν τὴν ἀπὸ οἴνου παλαιοῦ Ἰταλικοῦ· εἰ B δὲ μή, ἀπὸ ἄλλου ὁμοίου. ἡ γὰρ ἀπὸ ὄξους, ἐπιτέταται τῇ δυνάμει. καυστέον δὲ ὡς ἀλκυόνιον προεξηραμμένην ἐπιμελῶς. τινὲς δὲ ἐπ' ὀστράκων καινῶν θέντες καίουσι πυρὶ δαψιλεῖ, ἕως ἂν ἐμπυρωθῇ κατὰ βάθος. ἄλλοι δὲ εἰς ἄνθρακας πεπυρωμένους ἐγκρύψαντες βῶλον, τὸ ὅμοιον ποιοῦσι. σημεῖον C δὲ τῆς δεούσης καύσεως ἡγητέον, τὸ λευκὴν ἢ ἀεροειδοῦς τοῦ χρώματος. καὶ τὸ προσενεχθεῖσαν τῇ γλώσσῃ οἱονεὶ φλέγειν αὐτήν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀπὸ ὄξους καίεται. Δύναμιν δὲ ἔχει καυστικὴν σφόδρα, καὶ σμηκτικήν, καταπυλωτικήν, στυπτικήν, καὶ σηπτικὴν ἄγαν καὶ ξηραντικήν. χρηστέον δὲ D τῇ τρυγὶ προσφάτῳ οὔσῃ· ταχὺ γὰρ διαπνεῖται· ὅθεν οὐδὲ ἀσκέπαστον, οὐδὲ χωρὶς ἀγγείου αὐτὴν ἀποθετέον. πλύνεται δὲ αὕτη, ὡς πομφόλυξ. ἡ δὲ ἄκαυστος, στέλλει οἰδήματα καὶ καθ' ἑαυτὴν καὶ μετὰ μυρσίνης· κοιλίαν τε καὶ στόμαχον ῥευματιζόμενον καταπλασθεῖσα στέλλει· καὶ ῥοῦν γυναι- E κεῖον κατὰ ἤτρου καὶ αἰδοίου καταπλασσομένη, στέλλει· καὶ φύγεθλα ἀνεξέλκωτα διαφορεῖ καὶ φύματα· μαστούς τε σπαργῶντας, ῥέοντας γάλα σβέννυσι, σὺν ὄξει καταχρισθεῖσα. ἡ δὲ κεκαυμένη, λεπροὺς ἀφίστησιν ὄνυχας σὺν ῥητίνῃ· καὶ μετὰ σχινίνου ἐλαίου συγχρισθεῖσα νύκτα ὅλην, ξανθὰς ποιεῖ F τὰς τρίχας. πλυθεῖσα δὲ μίγνυται εἰς τὰ ὀφθαλμικά, ὡς σποδός· σμήχει τε οὐλὰς καὶ ἀχλῦς τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἡ τοιαύτη.

Περὶ Ἀσβέστου. Κεφ. ρλγ'.

ΑΣΒΕΣΤΟΣ γίνεται οὕτω· τὰ θαλαττίων κηρύκων τὰ ὄστρακα λαβών, πυρὶ ἔγκρυψον, ἢ εἰς κλίβανον διάπυρον καθεὶς ἄφες συνυκτερεῦσαι· τῇ δὲ ἐχομένῃ, ἐὰν μὲν G *λευκότατα ᾖ, ἔπαιρε· εἰ δὲ μή, πάλιν καῖε ἄχρις ἂν ἱκανῶς λευκανθῇ. εἶτα ἀποβάψας αὐτὰ εἰς ψυχρὸν ὕδωρ, ἔμβαλε εἰς χύτραν καινήν, καὶ σκεπάσας αὐτὰ ῥάκεσιν ἐπιμελῶς, ἔασον ἐνταῦθα νύκτα μίαν·

περὶ δὲ αἰρόμενος ἀπειληφυῖαν τὸ A παντελὲς τῆς κατεργασίας, ἀποτίθεσο. σκευάζεται δὲ καὶ ἐκ λίθων κοχλάκων καιομένων, καὶ ἐκ τῆς χυδαίας μαρμάρου, ἥτις καὶ προκρίνεται τῶν ἄλλων. Δύναμιν δὲ ἔχει πᾶσα κοινῶς ἄσβεστος πυρωτικὴν, δηκτικὴν, καυστικὴν, ἐσχαρωτικήν. μιγνυμένη δὲ τισὶν ἑτέροις, ὡς στέατι [V. add. ὕδατι] B ἢ ἐλαίῳ, γίνεται πεπτικὴ, μαλακτικὴ, διαφορητικὴ, διασκεδαστικὴ, καὶ ἐπουλωτική. ἐνεργεστέρας δὲ αὐτῆς ἡγητέον τὴν πρόσφατον καὶ ἄβροχον.

Περὶ Γύψου. Κεφ. ρλδ'.

ΓΥΨΟΣ δύναμιν ἔχει στυπτικὴν, ἐμπλαστικὴν αἱμοῤῥαγίας τε καὶ ἱδρώτων C ἐφεκτικήν. ποθεῖσα δὲ πνίγει τὸν κατὰ πνιγμὸν τρόπον.

Περὶ Τέφρας κληματίνης. Κεφ. ρλε'.

ΤΕΦΡΑ κληματίνη δύναμιν ἔχει καυστικήν· σὺν ὀξυγγίῳ δὲ ἢ ἐλαίῳ καταπλασθεῖσα, θλάσματα νεύρων καὶ ἄρθρων D λυγίσματα καὶ συστροφὰς νεύρων ὠφελεῖ· σὺν νίτρῳ δὲ καὶ ὄξει, σαρκώσεις ὀσχέου στέλλει· καταπλασθεῖσα δὲ σὺν ὄξει, ἑρπετόδηκτα καὶ κυνόδηκτα ἰᾶται· ἐσχαρωτικαῖς τε μίγνυται. [V. πήγνυται] καὶ γίνεται ἡ ἐξ αὐτῆς κονία πρὸς πτώματα, καὶ μύκητας σὺν ὄξει καὶ ἁλσὶ καὶ μέλιτι. [V. caret.]

E

Περὶ Ἀλκυονίου. Κεφ. ρλϛ'.

ΤΟΥ δὲ Ἀλκυονίου πέντε γνωστέον εἴδη ὑπάρχειν. τὸ μὲν γὰρ πυκνόν ἐστι καὶ στρυφνὸν, καὶ τὴν ἰδεῖν σπογγῶδες, ἔτι δὲ βρωμῶδες καὶ βαρὺ, καὶ ἰχθύος ὄζον, ὃ δὴ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἠϊόνων εὑρίσκεται. τὸ δὲ ἑξῆς κατὰ μὲν τὸ σχῆμα πτερυγίῳ ὀφθαλμικῷ ἢ F σπόγγῳ ἔοικε, κοῦφόν τέ ἐστι καὶ πολύκενον, καὶ φυκώδη ἀποφορὰν ἔχον. [V. εἰσφοραί] τὸ δὲ τρίτον σκωληκοειδὲς ὑπάρχει τῷ τύπῳ, καὶ τὴν χρόαν πορφυρώτερον, [V. ἐμπύρουσι] [Orib. addit σκωληκοειδὲς] ὅ τινες Μιλήσιον καλοῦσι. τὸ τέταρτον δὲ ἐρίοις ῥυπαροῖς ὅμοιον, πολύκενον, κοῦφον. τὸ δὲ πέμπτον ἔοικε μὲν κατὰ σχῆμα μύκητι, ἄοσμόν τέ ἐστι καὶ G τραχὺ, ἔνδοθεν μὲν κισσήρει κατά τι ἐοικὸς, ἔξωθεν δὲ λεῖον, δριμὺ, ὃ πλεῖστον ἐν τῇ Προποντίδι κατὰ τὴν καλουμένην Βεσβι- [Al. Βιμβίκην]

A Mane calcem perfecto omni opere elaboratam extrahito; atq; recondito. Conficitur & è silicibus calculísve littoreis igne crematis, nec non & è vulgari marmore: & hæc quidem cæteris antefertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens & crustas inducens. Mista tamen alijs quibusdam, vt adipi B oleóve, concoquendi, molliendi, dissipandi, discutiendíve & vlcera ad cicatricem perducendi vim ascíscit. Efficacior porrò existimatur quæ recens est, nec aquis aspersa.

De Gypso. Cap. CXXXIIII.

GYPSVM vim habet astrictoriá C & emplasticam. Sanguinis eruptiones sudorésq; cohibet, sed potum strangulando iugulat.

De Sarmentitio cinere. Cap. CXXXV.

SARMENTORVM cinis vrendi vim habet. Cum axungia autem oleóve illitus, neruorum contusioD nibus, articulorum contorsionibus ac neruorum collectionibus nodísve prodest. Cum nitro & aceto, carnis excrescétias in scroto reprimit. Idem serpentium canúmque morsibus illitus ex aceto medetur, atq; etiam crustas obducentibus medicamentis admiscetur. Fit & ex eo lixiuium contra præcipitationes & E fungorum venena, cum aceto, sale & melle.

De Alcyonio. Cap. CXXXVI.

ALCYONII quinque esse genera compertú est. Vnum enim spissum est, acerbi saporis, spongiosa facie, insupérque virosum, graue [Pl. addit ac ferè] ac piscem olens: quod quidem pluF rimùm in littoribus inuenitur. Alterum oculorum pterygio aut spongiæ simile, leue & multicauum, odore ferè algæ. Tertium vermiculi forma & colore penè purpureú est: quod Milesium quidam vocant. Quartum succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians G ac leue. Quintum figura fungi, inodorum, & intus quidem asperum, quodammodo pumicosum, foris verò læue, acre: quod plurimum in Propontide circa insulam Besby-

cum appellatã gignitur, patrio nomine halos achnen, quasi maris spumam aut lanuginem, vocant. Duo quidem priora in smegmata fœminarum assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias & maculas in facie reliquóque corpore. Tertium verò, iis qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt idoneum est: itémque nephriticis, & ad hydropem lienísque vitia. Vstum autem & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est: assumitur & in alia smegmata psilothráq;, cum sale mistũ. Quòd si quis aliquod ex hisce alcyonij generibus cremare voluerit, addito sale in crudam ollam mittat, lutóque oblito eius spiraculo fornaci mandet: & cùm figlinum percoctum assatúmve fuerit, extrahat & ad vsus recondat. Cæterùm lauatur vti cadmia.

De Adarce. Cap. CXXXVII.

GIGNITVR in Galatia quod Adarces appellatur. Est autem tanquam concreta salsilago, quę humidis & palustribus locis siccitate emergit, & circa arundines graminave concrescit, colore flori lapidis Asij similis, tota verò forma molli, & multiforo alcyonio proxima, vt videri possit alcyonium palustre. Ad exterendas lepras, maculas à solis ardore contractas, lichenas, lentigines, similiáque vitia, accommodatur: & in summa vis ei acris. Sed & humores ex alto euocat: quamobrem & ischiadicis opitulatur.

De Spongijs. Cap. CXXXVIII.

ESPONGIIS alias nonnulli mares appellauêre, quæ tenuibus sunt fistulis ac spissæ densæve, è quibus rursum duriores tragos nominauerunt: alias verò fœminas, quæ contrario ac antedictæ modo se habẽt. Vruntur autem similiter atque alcyonium. Nouæ recentésve ac minimè pingues, vulnerariæ sunt & tumores reprimunt: recentia vulnera ex aqua poscáve conglutinãt: at ex melle cocto, veteres sinus iungunt. Vetustæ autem, inutiles. Sed & ipsæ coëuntia præclusáve vlcera callósque diducunt atq; dirimunt,

A κὸν νῆσον γίνεται, ὃ ἐπιχωρίως ἁλὸς ἄχνην καλοῦσι. τούτων δὲ μὲν πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον, εἰς σμήγματα παραλαμβάνεται γυναικῶν, καὶ πρὸς φακοὺς, λειχῆνάς τε καὶ λέπρας, ἀλφούς τε καὶ μελανίας καὶ σπίλους τοὺς ἐπὶ προσώπου καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. τὸ δὲ τρίτον εὔθετον πρὸς B δυσουροῦντας καὶ ἀμμώδη συλλέγοντας ἐν τῇ κύστει· καὶ πρὸς νεφριτικοὺς, πρὸς ὕδρωπα, σπλῆνα. καὲν δὲ καὶ καταπλασθὲν σὺν οἴνῳ, ἀλωπεκίας δασύνει. τὸ δὲ ὕστατον, ὀδόντας λευκαίνειν δύναται. παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς ἄλλα σμήγματα καὶ ψίλωθρα, μιγνύμενον σὺν ἁλσί. C καῦσαι δέ τι τούτων βουλόμενος, μεθ' ἁλῶν εἰς ὠμὴν χύτραν ἔμβαλε, καὶ περιαλείψας τὸ στόμα αὐτῆς πηλῷ, δὸς εἰς κάμινον· ὅταν δὲ ὀπτηθῇ ὁ κέραμος αὐτῆς, ἀνελόμενος ἀπόθου καὶ χρῶ. πλύνεται δὲ ὡς ἡ καδμεία.

Al. καταχρισθὲν

V. [illegible]

Περὶ Ἀδάρκου. Κεφ. ρλζ'.

D Ὁ ΔΕ προσαγορευόμενος Ἀδάρκης, γίνεται μὲν ἐν Γαλατίᾳ· ἔστι δὲ ὥσπερ ἐπίπαγος ὑφαλμυρίζων, καθ' ὑγρῶν καὶ τελματωδῶν τόπων ἐν ξηρασίᾳ ἐπιγινόμενος, καὶ περιπηγνύμενος καλάμοις καὶ χορταρίοις. ἔοικε δὲ τὴν χρόαν ἄνθει Ἀσίας λίθου, τῷ δὲ ὅλῳ τύπῳ, ἀλκυονίῳ E τῷ μαλακῷ καὶ πολυκένῳ· καὶ ἔστιν οἱονεὶ λιμναῖον ἀλκυόνιον. εὔθετον δὲ πρὸς ἐκδορὰς λεπρῶν καὶ ἐφηλίδων καὶ λειχήνων, καὶ φακῶν, καὶ τῶν ὁμοίων. καθόλου δέ ἐστι δριμὺ, καὶ μάλα συγκριτικὸν, ὠφελεῖ καὶ ἰσχιαδικούς.

V. [illegible]

V. ὑπομ[illegible]

Περὶ Σπόγγων. Κεφ. ρλη'.

ΤΩΝ δὲ Σπόγγων τοὺς μὲν ἄρρενας ἐκάλεσαν τινὲς F λεπτοτρήτους καὶ πυκνοὺς ὄντας· ὧν τοὺς σκληροτέρους τράγους ὠνόμασαν· τοὺς δὲ, θηλεῖς, οἳ ἐναντίως τοῖς προειρημένοις διάκεινται. καῦσιν δ' ἔχουσι τὴν αὐτὴν ἀλκυονίῳ. ὁ *καινὸς δὲ καὶ ἀλιπὴς, τραυματικός τε ἐστὶ καὶ οἰδήματα στέλλει· καὶ τὰ νεότρωτα κολλᾷ σὺν ὕδατι ἢ G ὀξυκράτῳ· σὺν μέλιτι δὲ ἑφθῷ, παλαιοὺς κόλπους προσκολλᾷ. ὁ δὲ παλαιὸς, ἄχρηστος. διαστέλλουσι δὲ καὶ μεμυκότα ἕλκη, καὶ τύλους ἀποδιασμυρόμενοι λίνῳ καὶ αὐτοὶ

κατασκευάζονται δὲ καὶ πύελοι ἐκ τοῦ λίθου, εἰς ἃς οἱ ποδαγρικοὶ τοὺς πόδας ἐντιθέντες ὠφελοῦνται. καὶ σοροὶ σαρκοφάγοι γίνονται. *ἰσχναίνουσι τὰ πολύσαρκα καὶ παχέα σώματα, *καταπλασσόμεναι ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ. ἐὰν δέ τις πλῦναι θέλῃ τὰ προγεγραμμένα, πλυνέτω ὡς τὴν καδμείαν.

Περὶ Πυρίτου λίθου. Κεφ. ρμγ΄.

ΠΥΡΙΤΗΣ εἶδός ἐστι λίθου, ἀφ' οὗ χαλκὸς μεταλλεύεται. ληπτέον μέντοι τὸν χαλκοειδῆ, εὐχερῶς δὲ σπινθῆρας ἀφιέντα. καυστέον δὲ τρόπῳ τοιούτῳ. μέλιτι δεύσας αὐτὸν, ἔνθες εἰς ἄνθρακας μαλακούς, καὶ ῥίπιζε συνεχῶς, ἕως ἂν τὴν χροιὰν κιρρὸς γένηται. ἔνιοι δὲ εἰς πολλοὺς καὶ πεπυρωμένους ἄνθρακας ἀποτίθενται ἱκανῶς βεβρεγμένον τῷ μέλιτι τὸν λίθον. ὅταν δὲ μεταληπρέπηται ἐπὶ τὸ κιρρὸν, ἀναιροῦνται. καὶ ἀποφυσήσαντες τὴν σποδὸν, πάλιν καίουσι διάβροχον, ἕως ἂν ψαθυρώτερος γένηται ὁμαλῶς· πολλάκις γὰρ μόνον ἐπικαίεται τὴν ἐπιφάνειαν. οὕτω δὲ ἀποκαύσαντες καὶ ξηράναντες, ἀποτίθενται. ἐὰν δὲ πεπλυμένου χρεία ὑπάρχῃ, πλυτέον ὡς καδμείαν.

Δύναμιν δὲ ἔχει κεκαυμένος τε καὶ ὠμὸς θερμαντικὴν, σμηκτικὴν, ἀποκαθαρτικὴν τῶν ἐπισκοτούντων ταῖς ὄψεσι, διαφορητικήν τε καὶ πεπτικὴν σκληρωμάτων. ἀναληφθεὶς δὲ ῥητίνῃ καταστέλλει τὰ ὑπερσαρκοῦντα μετά τινος θερμασίας καὶ στύψεως. καλοῦσι δέ ἔνιοι τὸν οὕτω καέντα, διφρυγές.

Forte, ἕως ἂν

V. cæret.

V. κάρφος, significantius.

Περὶ Αἱματίτου λίθου. Κεφ. ρμδ΄.

ΑΙΜΑΤΙΤΗΣ δὲ λίθος ἄριστός ἐστιν ὁ εὔθρυπτος μὲν καὶ κατακορὴς, ἤτοι μέλας, ἐν ἑαυτῷ δὲ σκληρὸς καὶ ὁμαλὸς, ἀνεπίμικτος ῥυπαρίας τινὸς ἢ διαζωμάτων. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν, θερμαντικὴν ποσῶς, καὶ λεπτυντικὴν καὶ σμηκτικὴν οὐλῶν τῶν ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ τραχωμάτων, σὺν μέλιτι· σὺν δὲ γάλακτι γυναικείῳ, πρὸς ὀφθαλμίας καὶ ῥήξεις, καὶ ὑφαίμους ὀφθαλμούς. πίνεται δὲ σὺν οἴνῳ πρὸς δυσουρίαν καὶ ῥοικάς, καὶ πρὸς αἵματος πτύσεις σὺν χυλῷ ῥοιᾶς. γίνεται δὲ καὶ κολλύρια ἐξ αὐτοῦ καὶ ἀκόνια, πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς πάθη ἐπιτήδεια.

A Iuuantur etiam podagrici, pedibus in solio ex eo lapide cauato inditis. Fiunt & loculi, qui defunctorũ carnes exedunt. Extenuantur quoque valdè carnosa & obesa corpora, si eiusmodi flore in balneo nitri vice inspergantur. Quod si seu lapidem, seu florẽ ipsum lauare libet, cadmię modo lauato.

B *De Pyrite lapide. Cap. CXLIII.*

PYRITES lapidis genus est, ex quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, quique facilè scintillas edat. Vritur autẽ in hunc modum: Irrigatus melle, carbonibus lẽtis inditur, & assiduè sufflatur follibus, donec rufescat. Alij lapidem C copioso melle perfusum in multos carbones igni candentes demittũt: ac vbi ad fuluum colorem vergere cœperit, ab igne amouent, difflatóque cinere denuò perfusum cremãt, donec æqualiter afficcat' friabilior reddatur: siquidem sæpenumerò facies summa solùm amburitur. Ita porrò crematum siccatúmD que recondunt. Sin eloto opus sit, lauari debet vti cadmia. Tam vsti quàm crudi vis est excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias & discutere & maturare. Idem resina exceptus, excrescentia in carne cohibet cum aliquantula caliditate & astrictione. Neque verò desunt, qui ita vE stum diphryges appellent.

De Hæmatite lapide.. Cap. CXLIIII.

HÆMATITES optimus habetur friabilis & saturato sanguinis colore, seu niger, suapte natura durus & æquabilis, nulla sorde admista, nullóque zonarum discursu. F Vim habet astrictoriam, aliquãtum excalfacientẽ & extenuantẽ. Oculorum cicatrices & scabritias cum melle exterit. Cũ lacte verò muliebri, lippitudini & diruptis atque cruore suffusis oculis cõuenit. Bibitur autẽ cõtra difficultatẽ vrinæ & 'fluores muliebres in vino: & cõtra sanguinis excreationes, cum Punici G mali succo. Fiunt & ex eo collyria itémque coticulæ, quæ aduersus oculorum affectus accommodantur.

Pl. profluuia

Vritur

Vritur vt Phrygius lapis, dempto saltem vino. Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdam intumescat. Sunt porrò qui hæmatiten ita adulterant. Glebam schisti lapidis densam rotundámque, cuiusmodi sunt quæ eius radices vocantur, in vrceum figlini operis, qui feruentem cinerem contineat, condunt: deindéque breui interposita mora eximunt, atque explorant num ad cotem trita hæmatitæ colorem reddat. Quòd si ita res habet, reponunt: sin minùs, iterum nouo cinere obruunt, & subinde conspicientes periculum faciunt: quoniam diutiùs in cinere dimissa colorem mutat, móxque diffunditur. Discernitur autem adulteratus, primùm scissilibus venis: quippe per venarum ductus in rectum diffringitur, at hæmatites non item. Deinde etiam colore: nanque hic floridum reddit, hæmatites verò saturatiorem atque cinnabarin imitantem. Inuenitur & hæmatites in rubrica Sinopica, & è magnete lapide vehementer vsto paratur: ac natiuus quidem in Ægypto effoditur.

De Schisto, seu Scißili lapide. Cap. CXLV.

SCISSILIS lapis in Occidentali Iberia nascitur. Probatur maximè qui croci colorem æmulatur, friabilis ac suapte natura fissilis, tú concremento, tum etiam mutua venarum cohærentia sali Ammoniaco similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiorem. Quin & caua oculorum vlcera explet muliebri lacte dilutus, itémque ad diruptos & procidentes oculos, insupérque crassitiem genarum & staphylomata, magnoperè efficax est.

De Gagate lapide. Cap. CXLVI.

PRÆFERENDVS Gagates q. celeriter accéditur, & odoré bituminis reddit. Est auté niger plerunque & squallidus, prætereáq; crustosus & perquàm leuis. Vis ei molliédi &

A Καίεται δὲ ἐμφερῶς τῷ Φρυγίῳ λίθῳ τοῦ οἴνου παρῃρημένου. μέτρον δὲ ἔστω τῆς καύσεως, τὸ γίνεσθαι αὐτὸν μέσως κοῦφον καὶ πεπομφολυγωμένον. δολοῦσι δέ τινες ἐστι παρεσκευασμένον οὕτω· λαβόντες βῶλον σχιστοῦ λίθου πυκνόν τε καὶ στρογγύλον (τοιαῦται δέ εἰσιν αἱ λεγόμεναι ῥίζαι
B αὐτοῦ) εἰς κεραμίαν γάστραν ἔχουσαν θερμοσποδιὰν θερμὴν ἐγκρύπτουσιν. εἶτα διαλιπόντες μικρὸν, ἀναιροῦνται, καὶ ἐπ' ἀκόνης τρίβουσι, δοκιμάζοντες εἰ τὴν τοῦ αἱματίτου χρόαν ἀπείληφε· κἂν μὲν οὕτως ἔχῃ, ἀποτίθενται· εἰ δὲ μὴ, πάλιν ἐγκρύπτουσι, συνεχῶς ἐφορῶντες καὶ δο-
C κιμάζοντες· ἀφεθεὶς γὰρ ἐπιπολὺ ἐν τῇ σποδιᾷ μεταβάλλει τὸ χρῶμα, ἔπειτα διαχεῖται. ἀπελέγχεται δὲ ὁ κεκακοτεχνημένος, πρῶτον μὲν ταῖς διαφύσεσι. ὁ μὲν γὰρ εἰς κτηδόνας ἐπ' εὐθείας ἀποκλᾶται. ὁ δὲ αἱματίτης, οὐχ οὕτως ἔχει ἐν τῇ χρόᾳ· ὁ μὲν γὰρ ἀνθη-
D ρὸν ἀνίησιν ὁ δὲ αἱματίτης, βαθυτέραν καὶ τῷ κινναβάρει ἐοικυῖαν. εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ Σινωπικῇ μίλτῳ, καὶ ἐκ τῆς μαγνήτιδος πέτρας καιομένης ἐφ' ἱκανὸν κατασκευάζεται αἱματίτης. ὁ δὲ αὐτοφυὴς ἐν Αἰγύπτῳ μεταλλεύεται.

Περὶ Σχιστοῦ λίθου. Κεφ. ρμε´.

E ΣΧΙΣΤΟΣ δὲ λίθος, γίνεται μὲν ἐν τῇ κατὰ ἑσπέραν Ἰβηρίᾳ. ἄριστος δὲ εἶναι δοκεῖ ὁ παρακροκίζων τῇ χρόᾳ, εὔθρυπτός τε καὶ εὔσχιστος ὡς ἐν ἑαυτῷ. ἔοικε δὲ τῆς συστάσεως ἕνεκεν καὶ τῆς ἀλληλουχίας τῶν κτηδόνων αὐτοῦ Ἀμμωνιακῷ ἁλί. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν
F τῷ αἱματίτῃ εἰσφέρεται, τῇ εὐτονίᾳ μόνον λειπόμενος αὐτοῦ. πληροῖ δὲ καὶ κοιλώματα γυναικείῳ διεθεὶς γάλακτι, καὶ πρὸς ῥήξεις καὶ προπτώσεις, ἔτι δὲ παχύτητας βλεφάρων καὶ σταφυλώματα λίαν ἐνεργεῖ.

Περὶ Γαγάτου λίθου. Κεφ. ρμς´.

G ΤΟΥ δὲ Γαγάτου προκριτέον ἐστὶ ταχέως ἐξαπτόμενον, καὶ ἀσφαλτίζοντα τῇ ὀσμῇ· μέλας δὲ κοινῶς ὑπάρχει καὶ αὐχμηρὸς, ἔτι δὲ πλακώδης καὶ κοῦφος ἄγαν. Δύναμιν δὲ ἔχει μαλακτικὴν

καὶ διαφορητικήν. ἔστι δὲ καὶ ἐπιληπτικῶν A ἔλεγχος ὑποθυμιαθεὶς, καὶ ὑστερικὰς ἀνακαλεῖται· διώκει δὲ καὶ ἑρπετὰ θυμιαθεὶς, καὶ ποδαγρικαῖς καὶ ἀκόποις μίγνυται δυνάμεσι. γίνεται δ' ἐν *Κιλικίᾳ κατά τινα ποταμὸν εἰσρέοντ' εἰς θάλασσαν ἐκχεομένου· ἔστι δὲ πλησίον τῆς λεγομένης Πλαγιουπόλεως. καλεῖται δὲ ὁ τόπος ἢ *ὁ B ποταμὸς Γάγας, παρ' οὗ τοῖς στόμασι εὑρίσκονται οὗτοι οἱ λίθοι.

Περὶ Θρᾳκίου λίθου. Κεφ. ρμζ'.

Ὁ δὲ λεγόμενος Θρᾳκίας, γίνεται μὲν ἐν Σκυθίᾳ, ἐν ποταμῷ τῷ λεγομένῳ Πόντῳ. Δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ Γαγάτῃ. ἱστορεῖται δὲ ἐκκαίεσθαι μὲν αὐτὸν ὕδατι, C σβέννυσθαι δὲ ὑπὸ ἐλαίου· ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἀσφάλτου γίνεται.

Περὶ Μαγνήτου. Κεφ. ρμη'.

Τοῦ δὲ Μαγνήτου λίθου ἄριστός ἐστιν ὁ τὸν σίδηρον εὐχερῶς ἕλκων, καὶ τὴν χρόαν κυανίζων, πυκνός τε καὶ οὐκ ἄγαν βαρύς. Δύναμιν δὲ ἔχει πάχους ἀγωγὸν, D διδόμενος μετὰ μελικράτου τριώβολον βάρος. ἔνιοι δὲ τοῦτον καίοντες, ἀντὶ αἱματίτου πιπράσκουσιν.

Περὶ Ἀραβικοῦ λίθου. Κεφ. ρμθ'.

Ὁ δὲ Ἀραβικὸς λεγόμενος λίθος ἔοικεν *ἐλέφαντι ἀσπίλῳ. τοῦτο λεῖος καταπλασθεὶς, αἱμορροΐδας ἀποξηραίνει· ὀδόντων δὲ σμῆγμα γίνεται, καυθείς. E

Al. additur, κάλλιστα

Περὶ Γαλακτίτου λίθου. Κεφ. ρν'.

Ὁ δὲ Γαλακτίτης ὠνόμασται, ἀπὸ τοῦ γαλακτῶδες ἀνιέναι. ἔστι μέν τοι ὅμως ἐντέφρος τὴν χρόαν, γλυκὺς πρὸς τὴν γεῦσιν· ἁρμόζει δὲ πρὸς ὀφθαλμῶν ῥεύματα καὶ ἕλκη, ἐγχριόμενος· δεῖ δὲ τρίψαντας αὐτὸν ὕδατι, ἀποτίθεσθαι ἐν πυξίδι μολιβδίνῃ, διὰ τὸ περὶ αὐτὸν κολλῶδες. F

Περὶ Μελιτίτου λίθου. Κεφ. ρνα'.

Ὁ δὲ Μελιτίτης κατὰ πάντα ἔοικε τῷ γαλακτίτῃ· διαφέρων ἐν τῷ γλυκύτερον ἀνιέναι τὸν χυλόν. ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ ὁ γαλακτίτης. G

Περὶ Μορόχθου λίθου. Κεφ. ρνβ'.

Λίθος Μόροχθος, ὃν ἔνιοι γαλαξίαν ἢ λευκογραφίδα ἐκάλεσαν, ἐν Αἰγύπτῳ γίνεται· ᾧ καὶ οἱ ὀθονοποιοὶ πρὸς

Lec. in vet. cod. μόροξος
V. ὀθονοπῶλαι

discutiendi. Suffitus morbum sonticum deprehẽdit, recreátque vuluæ strangulationes: fugat & serpentes nidore. Podagricis medicaminibus & acopis additur. In Lycia porrò nascitur, quà influens amnis in mare effunditur, proximè oppidum quod Plagiopolis dicitur. Vocatur autẽ Gagas & locus, & amnis ad cuius ostium id genus lapidum inuenitur.

De lapide Thracio. Cap. CXLVII.

Lapis Thracius dictus, gignitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomen est. Vis eadem quæ Gagatæ. Traditur autem accendi aqua, oleo verò restingui: id quod etiam bitumini accidit.

De Magnete. Cap. CXLVIII.

Lapis Magnes optimus est, qui ferrum facilè attrahit, & colore vergit ad cæruleum, densus, nec admodum grauis. Vim habet crassos humores educendi, si ex aqua mulsa detur trium obolorum pondere. Sunt verò qui crematum hunc pro hæmatite vendant.

De Arabico lapide. Cap. CXLIX.

Arabus lapis ebori minimè maculoso similis est. Is tritus illitu hęmorrhoidas exiccat. Crematus autem, dentifricijs accommodatur.

De Galactite lapide. Cap. CL.

Galactites nomẽ inde traxit, quòd lacteum succũ remittat: alioqui tamen cinerei est coloris, & gustu dulcis. Ad oculorũ fluxiones & vlcera cõuenienter inungitur. Oportet autẽ in aqua tritum pyxide plumbea recõdere, propter lentorem qui illi obhæret.

De Melitite lapide. Cap. CLI.

Melitites omnino Galactitæ similis: hoc tantùm interest, quòd dulciorem succum resudat. Eiusdem vt galactites effectus.

De Morochtho lapide. Cap. CLII.

Morochthus lapis, quem aliqui galaxiã aut leucographida vocauerunt, in Ægypto nascitur: ac eo quidẽ, quippe cũ mollis sit, fa-

cileq; diluatur, linteones dealbãdis linteis vtuntur. Creditur ſpiracula corporis obducere, conuenitq; ſanguinem excreantibus, cœliacis & veſicę dolore vexatis, cum aqua potus: itémque fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, & ſimiliter potus & in peſſo appoſitus. Mollibus etiam oculorum medicamentis miſcetur: caua enim eorum vlcera explet, fluxionéſque ſiſtit. Idem cerato exceptus, quæ fiunt in teneris corporis partibus vlcera ad cicatricem perducit.

De Alabaſtrite lapide. Cap. CLIII.

ALABASTRITES, vocatus onyx, exuſtus & reſina aut pice exceptus, duritias diſcutit: ſtomachi dolores cum cerato leuat, & gingiuas reprimit.

De Thyite lapide. Cap. CLIIII.

LAPIS nomine Thyites in Æthiopia gignitur, ſubuiridis quidem & iaſpidem referens: attamen cùm diluitur, lacteum reddens ſuccum. Vehementer mordet, valétque ad expurgãda quæ pupillis tenebras offundunt.

De lapide Iudaico. Cap. CLV.

IVDAICVS lapis in Iudæa naſcitur, glandis effigie, candidus, perquàm eleganti forma, diſcurrẽtibus lineis æquali ſpatio inter ſe diſtantibus, & quaſi induſtria detornatis. Dilutus nullam qualitatem manifeſtam guſtui repræſentat: attamen ciceris magnitudine ſolutus ad cotem collyrij inſtar cum aquæ calidę cyathis tribus, potu vrinæ difficultati auxiliatur, & veſicæ calculos frangit.

De lapide Amianto. Cap. CLVI.

AMIANTVS lapis in Cypro naſcitur, ſciſſili alumini ſimilis, è quo elaborato, vtpote flexili, telas ſpectaculi gratia texunt: quæ ignibus iniectæ ardent quidẽ, ſed flammis inuictæ ſplendidiores exeunt.

De Sapphiro lapide. Cap. CLVII.

SAPPHIRVS lapis ictis à ſcorpione potu prodeſſe exiſtimatur. Bibitur & cõtra inteſtinas exulcerationes. Extuberãtia in oculis, eorũq; vuas & puſtulas reprimit: ſed & ruptas eorundẽ membranas cogit atque glutinat.

A λευκῶσαι τῶν *ἱματίων χρῶνται, μαλακῷ καὶ εὐαφεῖ ὄντι. Δοκεῖ δὲ περιεμπλάσσειν, ἁρμόζων ἐπὶ αἱμοπτοϊκῶν καὶ κοιλιακῶν, καὶ *κύστεων ἀλγήματα, σὺν ὕδατι πινόμενος· καὶ ῥοϊκαῖς ὁμοίως, καὶ ἐν προσθέματι. εἴς τε τὰ μαλακὰ ὀφθαλμικὰ μίγνυται· πληροῖ γὰρ κοιλώματα, καὶ ῥεύματα B ἵστησι. σὺν δὲ κηρωτῇ ἀναληφθεὶς, τὰ τρυφερὰ τῶν ἑλκῶν ἀπουλοῖ. V. ἀστείων.

Περὶ Ἀλαβαστρίτου λίθου. Κεφ. ρνγ΄.

ΛΙΘΟΣ Ἀλαβαστρίτης ὁ καλούμενος ὄνυξ, ἀναληφθεὶς κεκαυμένος ῥητίνῃ ἢ πίσσῃ, διαφορεῖ σκληρείας· στομάχου δὲ ἀλγήματα μετὰ κηρωτῆς παρηγορεῖ· στέλ- C λει δὲ καὶ οὖλα.

Περὶ Θυΐτου λίθου. Κεφ. ρνδ΄.

ΛΙΘΟΣ ὁ καλούμενος Θυΐτης, γεννᾶται μὲν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ, ἔστι δὲ ὑπόχλωρος, ἰασπίζων· ἐν δὲ τῷ λύεσθαι γαλακτώδης φαινόμενος, ἀναδάκνων σφοδρῶς. Δύναμιν δὲ ἔχει ἀποκαθαρτικὴν τῶν ταῖς D κόραις ἐπισκοτούντων.

Περὶ Ἰουδαϊκοῦ λίθου. Κεφ. ρνε΄.

Ο ΔΕ Ἰουδαϊκὸς λίθος γεννᾶται μὲν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, τῷ σχήματι βαλανοειδὴς, λευκὸς, εὔρυθμος ἱκανῶς, ἔχων καὶ γραμμὰς παραλλήλους, ὡς ἀπὸ τόρνου· ἀνιέμενος δ᾽ ἐστὶν ἄποιος ἐν τῇ γεύσει. δύ- E ναται δὲ ἐρεβινθιαῖον μέγεθος, διεθὲν ὡς κολλύριον ἐπ᾽ ἀκόνης σὺν ὕδατος θερμοῦ κυάθοις τρισὶ καὶ ποθὲν, δυσουρίαις βοηθεῖν, καὶ τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτειν.

Περὶ Ἀμιάντου λίθου. Κεφ. ρνϛ΄.

ΛΙΘΟΣ Ἀμίαντος γεννᾶται μὲν ἐν Κύπρῳ, σχιστῇ στυπτηρίᾳ ἐοικώς. ὃν *ἐργα- F ζόμενοι ὑφάσματα ποιοῦσιν ἐξ αὐτοῦ ὄντος ἱμαντώδους πρὸς θέαν· ἃ βληθέντα εἰς πῦρ, φλογοῦνται μὲν, λαμπρότερα δὲ ἐξέρχονται, μὴ κατακαιόμενα. Lacuna legit ex vet. cod. ἐργαζόμεναι αἱ [illegible]

Περὶ Σαπφείρου λίθου. Κεφ. ρνζ΄.

ΛΙΘΟΣ Σάπφειρος δοκεῖ ὠφελεῖν σκορπιοπλήκτους πινόμενος· πίνεται δὲ G καὶ πρὸς τὰς ἐντὸς ἑλκώσεις· καὶ *πρὸς τὰς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς δὲ ὑπεροχὰς, καὶ σταφυλώματα, καὶ φλυκταίνας στέλλει, καὶ τὰς ῥήξεις τῶν ὑμένων συνάγει. Iſtud πρὸς redũdare videtur.

Περὶ Μεμφίτου λίθου. Κεφ. ρνη'.

Λίθος Μεμφίτης εὑρίσκεται ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ Μέμφιν, ἔχων ψηφίδων μέγεθος, λιπαρὸς καὶ ποικίλος. τοῦτον ἱστοροῦσι καταχρισθεὶς λεῖος ἐπὶ τῶν μελλόντων τέμνεσθαι ἢ καίεσθαι τόπων, ἀναισθησίαν ἀκίνδυνον ἐπιφέρειν.

Περὶ Σεληνίτου λίθου. Κεφ. ρνθ'.

Λίθος Σεληνίτης, ὅν τινες ἀφροσέληνον ἐκάλεσαν, διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς μεστὸν ἐν τῇ τῆς σελήνης παραυξήσει. γίνεται δὲ ἐν Ἀραβίᾳ, λευκὸς, διαυγὴς, κοῦφος. τοῦτον ὑποξύσαντες, διδόασι πόμα ἐπιληπτικοῖς. καὶ αὐτῇ φυλακτηρίου δὲ περιάμματι αὐτῷ αἱ γυναῖκες χρῶνται. δοκεῖ δὲ καὶ δένδρεσι περιδεθεὶς, καρπογόνος εἶναι.

Περὶ Ἰάσπιδος λίθου. Κεφ. ρξ'.

Λίθος Ἴασπις, ὁ μέν τις ἐστὶ σμαραγδίζων· ὁ δὲ, κρυσταλλώδης, ἐοικὼς φλέγματι· ὁ δὲ, ἀερίζων· ὁ δὲ, καπνίας, ὡσπερεὶ κεκαπνισμένος· ὁ δέ τις καὶ διαφύσεις ἔχων διαλεύκους καὶ ἀποστιλβούσας, Ἀσσύριος καλούμενος· ὁ δέ τις τερεβινθίζων λέγεται, καλαΐνῳ χρώματι παρόμοιος. λέγονται δὲ πάντες εἶναι φυλακτήρια περίαπτα καὶ ὠκυτόκια, μηρῷ περιαπτόμενα.

Lacuna legit in vet. cod. ἀσπισε.

Περὶ Ἀετίτου λίθου. Κεφ. ρξα'.

Ἀετίτης λίθος, ὁ ἐν ἑαυτῷ κινούμενος ἦχον ἀποτελῶν, ὡς ἑτέρου ἐγκύμων λίθου ὑπάρχων, κατόχιον ἐμβρύων ἐστὶν, ὅταν ὀλισθηραὶ ὦσιν αἱ μῆτραι, περιαπτόμενος ἀριστερῷ βραχίονι· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἀποτέξεως, ἄρας ἐκ τοῦ βραχίονος, περίαπτε τῷ μηρῷ, καὶ ἐκτὸς ὠδίνων τέξεται. ἔστι δὲ καὶ κλεπτέλεγχος, εἰ ἐπιθείη τις εἰς τὸν προσφερόμενον ἄρτον· ὁ γὰρ κλέψας οὐκ ἂν δυνηθείη καταπιεῖν τὰ μασηθέντα. φασὶ δὲ ὅτι καὶ συνεψόμενος ὁ ἀετίτης τοῖς ἐδέσμασι, κλεπτέλεγχος γίνεται· οὐ γὰρ δυνήσεται ὁ κλέψας καταπιεῖν τὰ συνεψόμενα αὐτῷ. λειωθεὶς δὲ καὶ ἀναλαμβανόμενος κηρωτῇ σκευασθείσῃ διὰ κυπρίνου ἢ γλευκίνου ἢ τινὸς ἑτέρου τῶν θερμαινόντων, ὀνίνησι μεγάλως ἐπιληπτικούς.

Hoc caput de Aetite in codicibus quibusdam desideratur.

A *De lapide Memphite. Cap. CLVIII.*

LAPIS Memphites in Ægypto iuxta Memphin inuenitur, calculorum magnitudine, pinguis & versicolor. Hoc tradunt trito & illito partes quæ vrendæ secandæve sunt citra periculũ, ita obstupescere
B vt non sentiant cruciatum.

De lapide Selenite. Cap. CLIX.

LAPIS Selenites, quem aliqui Aphroselenon appellarũt, quod noctu plenus luna crescente reperiatur: nascitur in Arabia, cádidus, translucens & leuis. Huius ramenta comitialibus in potu exhibentur.
C Eum etiam mulieres sibi pro amuleto alligant. Sed & eodem adalligato, arbores frugiferæ reddi creduntur.

De Iaspide. Cap. CLX.

EX Iaspidum generibus quædam smaragdum imitatur, alia crystallum, pituitæ similis: alia non dis-
D similis aëri, ob id aërizusa vocatur: alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumẽto appellatur: quędam lineis albis & resplendentibus præcingitur, Assyrios nuncupata: alia denique terebinthizusa dicitur, colore callaida gemmam imitata. Omnes pro amuletis gestari, ac fe-
E moribus adalligatæ partum accelerare traduntur.

De Aëtite lapide. Cap. CLXI.

AETITES lapis, alio dum quatitur intra se ac velut in vtero sonante prægnans, grauidis, quibus lubricæ & parũ tenaces sunt vuluæ, partus continet, sinistro earum brachio adalligat⁹: sed cùm parturiũt, è
F brachio remoueatur, ac femori alligetur, vt citra dolores pariant. Furem quoque deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim commanducata deuorare minimè poterit. Quin & si cum eduliis coquatur, furem prodere & coarguere dicitur: quippe fur quæ cum eo decocta fuerint haudquaquam glu-
G tire poterit. Porrò tritus & cerato exceptus cyprino, gleucinóve aut alio quopiam excalfaciente, comitiales magnificè iuuat.

De lapide Ophite. Cap. CLXII.

IN hoc lapidum genere quidam est ponderosus ac niger: alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus: tertius lineis quibusdá candidis intercinctus est. Omnes alligati, morsis à serpente & caput dolentibus opitulantur. Priuatim verò qui lineas habet, lethargo & capitis dolorib' auxiliari perhibetur.

De Spongiarum lapidibus. Cap. CLXIII.

LAPIDES qui in Spongiis inueniuntur, in vino poti, calculos vesicæ rumpunt.

De Lithocolla. Cap. CLXIIII.

LITHOCOLLA, seu glutinum quo lapides ferruminantur, mistura est marmoris aut lapidis Parij & taurini glutinis. Potest candente specillo admota incommodos oculis pilos replicare.

De Ostracite lapide. Cap. CLXV.

OSTRACITES testæ similitudinem habet, crustosus & in laminas fissilis, quo mulieres *ad pilos amouẽdos pro pumice vtuntur. Menses drachmæ põdere potus ex vino sistit: quòd si ad dies quatuor à menstrua purgatione drachmarum duarum pondere bibatur, fœminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammarũ inflammationes lenit, & nomas cohibet.

*Vel leuigandæ causa

De Smyride. Cap. CLXVI.

SMYRIS lapis est, quo annularij sculptores gemmas expurgãt, ad septica & caustica medicamenta vtilis. Prodest & humore nimio flaccescentibus gingiuis, dentifriciisque commendatur.

De Arena. Cap. CLXVII.

ARENA litoralis sole feruefacta, hydropicorũ corpora resiccat, si capite tenus ea vndiq; obruátur. Torretur & ad aridos fotus, pro milio aut sale.

De Cote. Cap. CLXVIII.

E COTE Naxia quod exacuendo ferro deteritur, illitum alopecias ad pilũ reducit: virginúmq; mammas cohibet, nec increscere patitur: potũ verò ex aceto, lienem absumit, & comitialibus prodest.

A Περὶ Ὀφίτου λίθου. Κεφ. ρξβʹ.

ΛΙΘΟΣ ὀφίτης· ὁ μέν τίς ἐστι βαρὺς καὶ μέλας· ὁ δὲ, σποδοειδὴς τὴν χρόαν καὶ κατεστιγμένος· ὁ δὲ, τὰς γραμμὰς ἔχων λευκάς. Πάντες δὲ εὐχρηστοῦσι περιαπτόμενοι ἐπὶ ὀφιοδήκτων καὶ κεφαλαλγούντων. ὁ δὲ τὰς γραμμὰς ἔχων, ἰδίως ἱστορεῖται B ληθάργῳ καὶ κεφαλαλγίαις βοηθεῖν.

Val. Cordus hæc gr. vsitatum non ad pondus, sed ad odorẽ refert.

Περὶ τῶν ἐν τοῖς Σπόγγοις λίθων. Κεφ. ργʹ.

ΛΙΘΟΙ οἱ ἐν τοῖς Σπόγγοις εὑρισκόμενοι, σὺν οἴνῳ ποθέντες, τοὺς ἐν κύστει λίθους θρύπτουσιν.

Περὶ Λιθοκόλλης. Κεφ. ρξδʹ.

C ΗΔΕ Λιθοκόλλα, μίγμα οὖσα μαρμάρου ἢ λίθου Παρίου καὶ ταυροκόλλης, δύναται διὰ μηλωτίδος πεπυρωμένης τρίχας ἀνακολλᾶν τὰς ἐν ὀφθαλμοῖς.

Περὶ Ὀστρακίτου λίθου. Κεφ. ρξεʹ.

ΛΙΘΟΣ Ὀστρακίτης ὅμοιός ἐστιν ὀστράκῳ D πλακώδης καὶ εὔσχιστος, ᾧ χρῶνται ἀντὶ κισσήρεως πρὸς τριχῶν ἄρσιν αἱ γυναῖκες. ἵστησι δὲ καὶ καταμήνια, πινόμενος σὺν οἴνῳ < αʹ. πλῆθος. δυοῖν δὲ < βάρος ἐὰν πίνῃ τις ἐφ' ἡμέρας δʹ. μετὰ τὴν ἄφεδρον, ἀσυλληψίαν ποιεῖ. σὺν μέλιτι δὲ ἐπιτιθέμενος, φλεγμαίνοντας μαστοὺς πραΰνει, E καὶ νομὰς ἵστησι.

Περὶ Σμύριδος. Κεφ. ρξϛʹ.

ΣΜΥΡΙΣ λίθος ἐστὶν ᾗ τὰς ψήφους οἱ δακτυλογλύφοι σμήχουσι, χρησίμη εἰς *σηπτὰς καὶ καυστικά· καὶ πρὸς οὔλων πλαδῶν καὶ ὀδόντων σμῆξιν.

Περὶ Ἄμμου. Κεφ. ρξζʹ.

F ΑΜΜΟΣ ἡ παρὰ τοῖς αἰγιαλοῖς πυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἐξικμάζει τὰ ὑδρωπικὰ σώματα περιχωννύμενα δίχα κεφαλῆς. Φώγνυται δὲ καὶ εἰς τὰς ξηρὰς πυρίας ἀντὶ κέγχρου ἢ ἁλῶν.

Περὶ Ἀκόνης. Κεφ. ρξηʹ.

G ΑΚΟΝΗΣ Ναξίας τὸ ἀπότριμμα τοῦ πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου ἐγχρισθὲν, ἀλωπεκίας τριχοῖ· καὶ μαστοὺς παρθένων κωλύει *αὔξασθαι· ποθὲν δὲ μετ' ὄξους, σπλῆνα τήκει, καὶ ἐπιληπτικοὺς ὠφελεῖ.

Lego αὐξάνεσθαι, aut αὐξαίνεσθαι

[illegible] Κεφ. ρξθ'.

[illegible] ἀποκα- [illegible] τοῖς ὀφθαλ- [illegible] μετ' ὕδατος, μα- [illegible] φλεγμονάς.

Περὶ Γῆς. Κεφ. ρό.

ΓΗ [illegible] ἡ πίπτουσα εἰς ἰατρικὴν [illegible], τὴν μὲν αἰωτάτω δύναμιν ἔχει B [illegible] καὶ περιεμπλάσσουσαν· κατ' [illegible] δὲ διαφέρει, ἄλλης εἰς ἄλλα μετὰ τινος σκευασίας χρησιμευούσης.

Περὶ Ερετριάδος γῆς. Κεφ. ροα'.

ΤΗΣ Ερετριάδος γῆς, ἡ μέν ἐστι λευκὴ ἐπιτεταμένως, ἡ δὲ, σποδοειδής. ἀρίστη δὲ ὑπάρχει ἡ τῇ χρόᾳ σποδίζουσα καὶ μαλα- C κὴ ἄγαν, πρός τε χαλκώματα ἡ κνωθεῖσα γραμμὴν ἰώδη ἀποφερομένη. πλύνεται δὲ ὡς ψιμμίθιον, ἢ οὕτω· λεάνας αὐτῆς ὅσον ἂν θέλῃς, κατ' ἰδίαν τε καὶ σὺν ὕδατι ἔασον καταστῆναι· εἶτα τὸ μὲν ὑγρὸν ἐλαφρῶς ἀπήθησον· τὴν δὲ γῆν ἐν ἡλίῳ ξηράνας, πάλιν τρίβε ἐπὶ ἡμέρας ἐπιδοὺς D ὕδωρ, ἑσπέρας δὲ ἐάσας ὑποστῆναι, περὶ δὲ ὄρθρον ἀπήθησον, καὶ λεάνας ἐν ἡλίῳ διαχέας ἀνάπλασσε ὡς δυνατόν. ἐὰν δὲ καὶ ὠπτημένης χρεία ὑπάρχῃ, λαβὼν ἐρεβινθιαῖα μεγέθη τῆς γῆς, δὸς εἰς ἀγγεῖον κεραμεοῦν κατατετρημένον· πωμάσας τε τὸ στόμα ἐπιμελῶς, ἔνθες εἰς διαπύρους ἄνθρακας, E καὶ ῥίπιζε συνεχῶς. ὅτε δὲ ἡ σποδὸς αἰθαλωθῇ, ἤτοι ἀερώδης μᾶλλον γίνηται τὴν χρόαν, ἀνελόμενος ἀπόθου. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικὴν καὶ ψυκτικὴν, κούφως μαλακτικὴν καὶ κοιλωμάτων πληρωτικὴν, καὶ ἐναίμων κολλητικήν.

Marc. καθ' ἡμέρας legendum suspicatur.

Περὶ Σαμίας γῆς. Κεφ. ροβ'. F

ΤΗΣ δὲ Σαμίας γῆς τὴν ἄγαν λευκὴν προκριτέον, καὶ ἐλαφράν. καὶ ἐν τῷ θίγειν τῆς γλώσσης, κρατουμένην ἐχεκόλλως, ἔτι τε εὔχυλον καὶ μαλακὴν καὶ εὔθρυπτον, οἵα ἐστὶν ἣν τινες κολλύριον καλοῦσιν. ἔστι γὰρ αὐτῆς δύο εἴδη· τό, τε προειρημένον καὶ ὁ καλούμενος ἀστήρ, πλακώδης ὢν καὶ πυκνός, ὡς G ἀκόνη. Δύναμιν δὲ ἔχει καὶ καῦσιν καὶ πλύσιν ἐμφερῆ Ερετριάδι. ἵστησι δὲ αἵματος ἀναγωγὴν, καὶ ῥοικαῖς δίδοται γυναιξὶ

[illegible] &c.

A *De Geode lapide. Cap. CLXIX.*

GEODES lapis astringit, siccat, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua, mammarum testiúmque inflammationes sedat.

De Terra. Cap. CLXX.

TERRA omnis quæ quidem in medicum vsum venit, primam ac summam vim habet refrigerádi, meatúsque obducẽdi: sed specie distat, quum alia hoc vel illo modo præparata ad alia sit vtilis.

De Terra Eretria. Cap. CLXXI.

IN genere terræ Eretriadis quædam vehementer alba est, altera cinerea. Optima verò habetur ad cinereũ colorẽ vergẽs & per quàm mollis, quæq; si per æramenta tractim ducatur, violacei coloris lineamenta reddit. Lauatur vt cerussa, aut hunc in modum: Ex ea quantum libuerit terito seorsum & aqua perfusa: ac vbi pessum ierit, humorem leuiter excolato: terram verò siccatam solibus iterum terito per diem, adiecta aqua, vt vespere considat. Matutinò deinde colo excernito, demúmque ad solem tritam digerito in pastillos, quatenus fieri poterit. Quòd si assata tostáve desideretur, terræ frusta ciceris magnitudine in fictile perforatum cõiicito, oréque vasis diligenter obturato candentibus indito carbonibus, ac follibus continenter perflato. Vbi verò cinis in fauillas sese cõuerterit, aut aëreum potiùs colorẽ contraxerit, exemptum reponito. Vim habet astringentem & refrigeratoriam, ac leuiter emolliẽtem: caua itidem explet, vulneráque cruenta glutinat.

[illegible]

De Terra Samia. Cap. CLXXII.

SAMIÆ præfertur perquàm candida, leuis & tangenti linguę glutinis modo adhærescens, insupérque succosa, mollis & friabilis: cuiusmodi est quam aliqui collyrium vocànt. Duo enim sunt eius genera, nempe quod modò dictum est, & quod Aster appellatur, glebosum ac densũ cotis in modũ. Vritur ac lauatur vt Eretria, vimq; cõsimilẽ habet: sanguinis excreationes sistit: & fœminis fluxione vuluæ laborantibus

cum flore syluestris Punicæ datur. Testium quoq; & mammarum inflammationes illita ex rosaceo & aqua sedat: compescit & sudores: denique contra venenatorum morsus & exitialia medicamenta pota è vino auxiliatur.

De lapide Samio. Cap. CLXXIII.

SAMIVS lapis in Samia terra inuenitur, quo aurifices ad poliendum illustrandúmque aurum vtuntur. Præstat in eo genere candidus & grauis. Vis ei astrictoria & refrigerans: quapropter prodest stomachicis potus: est & vis instrumenta sensuũ adiuuandi & ab iniuria vindicandi: ad oculorum fluxiones & vlcera cũ lacte efficax est. Creditur & adalligatus accelerare partus & conceptus fœminarum custodire.

De terra Chia. Cap. CLXXIIII.

CHIA eligi debet candicans, ad cinereum vergẽs colorem & Samiæ similis. Est autem glebosa ac tenuis, sed fictitiis formis differens. Effectus eius qui Samię: faciei ac totius corporis cutem erugat, illustrat & amabili coloris bonitate cõmendat: ac in balneis ꝓ nitro deterget.

De terra Selinusia. Cap. CLXXV.

IDEM effectus & Selinusiæ: maximè verò laudatur quę vehemẽter resplẽdet, candidáq; est ac friabilis, quæq; facillimè in succum resoluitur, cùm primùm humore diluitur.

De Cimolia terra. Cap. CLXXVI.

CIMOLIA quædam est candida, altera ad purpureũ inclinans, quæ natiuam quandam habet pinguitudinẽ & tactu frigida sentitur: & hęc quidem optima existimatur. Vtraque aceto diluta, parotidas & alia tubercula discutit: ambustis igni confestim inuncta, partes affectas à pustularum eruptione vindicat: testium duritias ac totius corporis inflammationes cohibet, insupérque aduersatur erysipelatis. In summa multiplici sunt in vsu, dummodò genuinæ ac minimè spuriæ assumantur.

De terra Pnigitide. C. CLXXVII.

QVÆ Pnigitis dicitur, colore quodãmodo Eretrię similis est.

A σὺν βαλαυστίῳ. καὶ ὄρχεων καὶ μαστῶν φλεγμονὰς καταχριομένη σὺν ὕδατι καὶ ῥοδίνῳ παύει· στέλλει καὶ ἱδρῶτας καὶ θηριοδήκτοις καὶ θανασίμοις ἀρήγει, σὺν ὕδατι πινομένη.

Marc. ἱδρῶτι legendum suspicatur.

Lacuna ex vet. cod. legit, σὺν ἐλ.

Περὶ τοῦ ἐν Σάμῳ λίθου. Κεφ. ρογ'.

ΕΥΡΙΣΚΕΤΑΙ δέ τις ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ λίθος, ᾧ οἱ χρυσοχόοι χρῶνται πρὸς
B τὸ λεαίνειν καὶ στιλβοῦν. διαφέρει δὲ ὁ λευκὸς καὶ στιβαρός. Δύναμιν δὲ ἔχει στυπτικήν, ψυκτικήν· ὠφελεῖ στομαχικοὺς ἐν ποτῷ· *ἀμβλυωτικὴν τοῖς αἰσθητηρίοις ποιεῖ· πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς ῥεύματα καὶ ἕλκη, σὺν γάλακτι· δοκεῖ δὲ καὶ ὠκυτόκιος εἶναι καὶ φυλακτήριος τῶν συνειληφυιῶν, περι-
C απτόμενος.

V. cod. addit, καὶ αἱμοστατικὴν καλοῦσι, χρήσιμος ... αἱμοῤῥαγίαις, ταινίαις.

Περὶ Χίας γῆς. Κεφ. ροδ'.

ΚΑΙ τῆς Χίας δὲ τὴν λευκὴν καὶ ὑπότεφρον προαιρετέον, καὶ τῇ Σαμίᾳ ἐμφερῆ· πλακώδης δέ ἐστι καὶ λευκή, τοῖς δὲ σχήμασι τῆς ἀναπλάσεως διαφέρουσα. Δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν τῇ Σαμίᾳ·
D ῥυτιδοῖ δὲ καὶ στίλβον, ἔτι δὲ εὔχρουν τὸ πρόσωπον καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἀποτελεῖ· σμήχει δὲ αὐτὴ ἀντὶ νίτρου ἐν βαλανείῳ.

Orib. καὶ λεπτή

Περὶ Σελινουσίας. Κεφ. ροε'.

ΤΑ αὐτὰ δὲ ποιεῖ καὶ ἡ Σελινουσία γῆ· ἀρίστη δέ ἐστιν ἡ ἄγαν στιλβοῦσα καὶ λευκή, εὔθρυπτος δὲ καὶ ταχέως ἄγαν χυλου-
E μένη, ἐπειδὰν ὑγρὸν λάβῃ.

Περὶ Κιμωλίας γῆς. Κεφ. ρος'.

ΤΗΣ δὲ Κιμωλίας ἡ μέν ἐστι λευκή, ἡ δὲ ἐμπόρφυρος, καὶ λιπαρίαν τινὰ ἔμφυτον κεκτημένη, πρός τε τὴν ἀφὴν κατάψυχρος, ἣν ἀρίστην ἡγητέον. ἑκάτεραι δὲ διαφοροῦσιν ὄξει διειμέναι, παρωτίδας καὶ
F τὰ ἄλλα φύματα· πρός τε τὰ πυρίκαυστα ποιοῦσιν ἐπιχριόμεναι παραχρῆμα, ὥστε ἀφλυκταίνωτα διατηρεῖν τὰ πεπονθότα μέρη· καταστέλλουσι δὲ καὶ διδύμων σκληρίας καὶ φλεγμονὰς τὰς περὶ ὅλον τὸ σῶμα· ἔτι δὲ ἐρυσιπέλασιν ἐνίστανται. καθόλου δὲ πολύχρηστοι εἰσὶν αἱ γνήσιοι, ἐὰν μὴ
G νόθοι παραλαμβάνωνται.

Περὶ Πνιγίτιδος γῆς. Κεφ. ροζ'.

ΗΔΕ λεγομένη Πνιγῖτις γῆ, τῇ χρόᾳ ἔοικέ πως τῇ Ἐρετριάδι. ἔστι δὲ ἁδρο-

Orib. ἀδροσίας, aut quid simile.

βῶλος, ψυκτικὴ πρὸς τὰς τῶν χειρῶν ἐπιβολάς· τῇ τε γλώσσῃ μάλιστα κολλᾶται ὡς ἐκκρεμᾶσθαι. Δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν ἔχει τῇ Κιμωλίᾳ, βραχὺ τῆς εὐτονίας ὑστεροῦσα. Ταύτην ἀντὶ Ἐρετριάδος τινὲς πιπράσκουσι.

Περὶ Ὀστράκων. Κεφ. ροη΄.

Ὄστρακα δὲ τὰ ἐξ ἰπνῶν, τὰ λίαν κατοπτα, ἐσχαρωτικά· ὅθεν ἐπιχριόμενα σὺν ὄξει, κνησμοὺς καὶ ἐξανθήματα ἰᾶται, καὶ ποδαγρικοὺς ὠφελεῖ· ἀναληφθέντα τε κηρωτῇ, χοιράδας διαφορεῖ.

Περὶ τῆς ἐκ τῶν Καμίνων γῆς. Κεφ. ροθ΄.

Καὶ ἡ ἐκ τῶν Καμίνων δὲ κατοπτος γῆ πυῤῥά, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν τοῖς ὀστράκοις.

Περὶ Μηλίας γῆς. Κεφ. ρπ΄.

Ἡ δὲ Μηλία τὴν μὲν χρόαν καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἐμφερὴς Ἐρετριάδι τῇ σποδοειδεῖ· τραχεῖα δὲ καὶ περιτριβομένη τοῖς δακτύλοις, ὡς ψοφυρισμόν τινα ἀποτελεῖν ὅμοιον ψωχομένῃ κισσήρει. τῇ δὲ δυνάμει στυπτηριώδης ἐστίν, λελυμένως δὲ μᾶλλον· ὃ δὴ καὶ διὰ τῆς γεύσεως ἐμφαίνει. ἀναξηραίνει δὲ καὶ τὴν γλῶτταν πραέως. δύναται δὲ καθαρὸν καὶ εὔχρουν ἀποτελεῖν τὸ σῶμα· λεπτύνει δὲ καὶ τὰς τρίχας, καὶ ἀλφοὺς καὶ λέπρας σμήχει. χρησιμεύει δὲ καὶ ζωγράφοις πρὸς πλείονα παραμονὴν χρωμάτων, καὶ χλωραῖς δυνάμεσι συνεργεῖ.* καὶ ταύτης δὲ καὶ κοινῶς ἁπάσης γῆς τὴν ἄλιθον ἐκλεκτέον καὶ πρόσφατον, μαλακήν τε καὶ εὔθρυπτον, καὶ εὔλυτον ὅταν ὑγροῦ θίγῃ.

Περὶ Ἀμπελίτιδος γῆς. Κεφ. ρπα΄.

Τῆς δὲ Ἀμπελίτιδος γῆς, ἣν τινες φαρμακῖτιν καλοῦσι, γινομένης ἐν Σελευκείᾳ τῇ κατὰ Συρίαν, τὴν μέλαιναν προκριτέον, καὶ παραπλησίως ἄνθραξι μικροῖς ἐμφερῆς ἐστιν, ὑποσχιδακώδης τε καὶ στίλβουσα ἴσως· ἔτι δὲ οὐδὲ βραδίως τηκομένη, ὅταν λεανθεῖσα ἐπιχυθῇ ποσῶς ἔλαιον. τὴν δὲ λευκὴν καὶ τεφρώδη καὶ ἄτηκτον, φαύλην ἡγητέον. Δύναμιν δὲ ἔχει διαχυτικὴν καὶ ψυκτικήν· παραλαμβάνεται δὲ καὶ πρὸς καλλιβλέφαρα καὶ βαφὰς τριχῶν καὶ τὰς τῶν ἀμπέλων χρίσεις πρὸς τὸ τῆς ἐκβλα-

Forte, ῥ

Orib. μικροῖς. quem secutus est Ruellius. Al. καλλιμορφίαν, nescio quo sensu.

V. & Orib. λεπτὴν

V. add. ἀνίκητον

Crassiusculis autem prędita est glebis: si quis manus admoueat, refrigerans: tactúque linguæ vsqueadeò glutinosa vt pensilis hæreat. Huic effectus idem qui Cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc porrò aliqui pro Eretriade vendunt.

De Testis. Cap. CLXXVIII.

Fornaceæ Testæ vehementer tostæ, crustas vlceribus obducunt: quare prurigini & papularum eruptionibus ex aceto inunctæ medẽtur. Podagricis etiam prosunt: & cerato exceptæ, strumas discutiunt.

De terra Fornacum. Cap. CLXXIX.

Fornacum terra, quæ quidẽ retosta rufescit, eiusdem est cum testis effectus.

De terra Melia. Cap. CLXXX.

Imitatur & Melia colore cineream Eretriam: aspera autem animaduertitur, etiam dum digitis atteritur, adeò vt stridorẽ quẽdam edat, qualẽ pumex quando deraditur. Vim habet aluminosam, sed remissiusculã: id quod & gustu deprehẽditur. Leniter quoque linguã tactu siccat. Corpus mundũ ac probè coloratũ reddit: pilos extenuat: vitiligines ac lepras exterit. Pictoribus etiam vsum præbet, vt colores diutiùs perennent. Emplastris viridibus efficaciter inseritur. Porrò tũ ex hac terra, tum & alia omni in vniuersum eligi debet minimè lapidosa, recẽs, mollis ac friabilis, quęq; cùm humorem attigerit, facilè resoluatur.

De terra Ampelitide. Cap. CLXXXI.

Ex Ampelitide terra, quã Pharmacitin quidam nominãt, quęq; in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur imprimis nigra & paruos piceę carbones referens, assulosè quodammodo scissilis & æqualiter splendens: quæque insuper trita citò liquescit, si olei aliquantulum affundatur. Vitiosa censetur candida, cinerea, quęq; minimè liquescit. Vim dissipandi & refrigerãdi habet: callible pharis additur, atq; inficiendis capillis idonea est. Est & eius vsus ad illinendas vites sub germi-

nationis tempus: quippe quæ innascentes vermiculos enecet.

De Fuligine pictoria.

Cap. CLXXXII.

FVLIGO qua pictores vtuntur, è vitrariis officinis peti solet: siquidem huic palma tribuitur. Vis ei septica & acris. Fracta itidē cum cerato rosaceo ad cicatricem perducit.

De Atramento librario.

Cap. CLXXXIII.

ATRAMENTVM quo scribimus, è fuligine ex tædis collecta conficitur. In singulas gummi vncias, ternæ fuliginis vnciæ adiiciuntur. Fit etiā è resinæ fuliginē & illa pictoria modò dicta. Sumi autē oportet fuliginis huius minam vnam, gummi sesquilibram, taurini glutinis & atramenti sutorij, singulorum sescunciam. Septicis medicamētis conueniēter additur. Ambustis etiam confert ex aqua paulò crassius inunctum, tandiúq; dimissum, dum cicatrix obducatur: sanatis siquidē vlceribus, sponte sua excidit. Cæterùm, amicissime Aree, tum pro operis modo quē destinaueramus, tum pro materiæ auxiliorúmque medicinalium copia quam colligere licuit, hucusque dicta sufficiant.

Libri quinti & vltimi de materia medica finis.

A στάσεως ὥραν, κλείνουσα τοὺς ἐπιγινομένους σκώληκας.

Περὶ Ἀσβόλης. Κεφ. ρπβ'.

ΑΣΒΟΛΗ ᾗ οἱ ζωγράφοι χρῶνται, λαμβάνεται μὲν ἐκ τῶν ὑελουργῶν, διαφέρει γὰρ αὕτη. Δύναμιν δὲ ἔχει σηπτικὴν, δριμεῖαν. ἀπουλοῖ δὲ καὶ κατάγματα B σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ.

Fortè, ὑελουργικῶν.

V. add. καυστικὴν, id est, vrentem.

Περὶ Μέλανος. Κεφ. ρπγ'.

ΜΕΛΑΝ ᾧ γράφομεν, συνάγεται ἐκ λιγνύος συναγομένης ἐκ δᾳδίων. μίγνυνται δὲ πρὸς τὴν οὐγκ. α'. τοῦ κόμμεως, οὐγγίαι τρεῖς λιγνύος. σκευάζεται δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ῥητίνης λιγνύος καὶ τῆς προειρημένης ζωγραφικῆς ἀσβόλης. δεῖ C δὲ τῆς μὲν ἀσβόλης μνᾶν μίαν λαμβάνειν, κόμμεως δὲ λίτρας μίας ἥμισυ, ταυροκόλλης οὐγγίαν μίαν ἥμισυ, χαλκάνθου οὐγγίαν μίαν ἥμισυ. Ἁρμόζει δὲ εἴς τε σηπτὰς, καὶ πυρίκαυστα, καταχριόμενον μεθ' ὕδατος παχὺ, καὶ ἐώμενον ἄχρις ἀπουλώσεως· ἀποπίπτει γὰρ αὐτόματον, ὑ- D γιασθέντων τῶν ἑλκῶν. Καὶ δὴ σχεδὸν ἐφ' ὅσον ἱκανὸν ἐδόξαμεν, ὦ φίλτατε Ἄρειε, ἅμα τῷ καὶ μήκους συντάξεως, καὶ πλήθους ὕλης τε καὶ βοηθημάτων παραδίδοσθαι, ἅλις ἔχει.

Fortè σκευάζεται vt inferiùs.

G. alter, λαβεῖν, sed leui discrimine.

Τέλος τοῦ τῶν ὑλικῶν βιβλίου πέμπτου καὶ τελευταίου.





PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBAEI liber de Venenis, eorundémq; præcautione ac medicatione.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ περὶ Δηλητηρίων φαρμάκων, καὶ τῆς αὐτῶν προφυλακῆς καὶ θεραπείας.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

Præfatio.



A QVONIAM *superioribus libris, amicissime Aree, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguẽtis, arboribus ac earundem fructibus & lacrymis, insupérque de animalibus, melle, lacte, seuo, frugibus, oleribus, radicibus, herbis, succis: denique de vinorum metallicorúmque generibus: in hoc operis totius* B *vltimo, de viribus noxiorum medicamentorum, ac eorũ quæ contrà prodesse possunt, disseremus. Vitata igitur sermonis prolixitate opus institutum prosequamur.* Huiusmodi autem de venenis tractatus cùm bipartitò distributus sit: in eam videlicet partem quæ docet quo pacto ipsa præcauere debeamus, ita vt planè non C assumantur, aut, siquando per imprudentiam data fuerint, vt tum quoque innoxia irritáque fiant: & alteram, quæ rationem tradit iis succurrendi qui iam noxam sensere: priore loco differam de præcauendi modo: quem quidem esse difficilem prisci existimauerunt, quòd D clanculum venena exhibentes, iis vtuntur artibus, quibus etiá peritissimum quenque fallant. Siquidem exitialia venena permistis dulcibus amaritudine sua spoliant, & graue odoris virus mistura odoramen-

Τὸ προοίμιον.



A ἈΠΟΔΟΝΤΕΣ* ἐν τοῖς προγεγραφόσι βιβλίοις, φίλτατε Ἄρειε, τὸν περὶ ἀρωμάτων καὶ ἐλαίων καὶ μύρων καὶ δένδρων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν καρπῶν καὶ δακρύων· ἔτι τε ζώων καὶ μέλιτος, καὶ γάλακτος καὶ B στέατος, καὶ τῶν λεγομένων σιτηρῶν καὶ λαχάνων, ἔτι τε τὸν σύμπαντα περὶ ῥιζῶν καὶ βοτανῶν * καὶ χυλισμάτων, καὶ οἴνων καὶ μεταλλικῶν λόγον· ἐν τούτῳ, τελευταίῳ ὑπάρχοντι τῆς ὅλης πραγματείας, καταλεξόμεθα περὶ τῆς τῶν ὠφελεῖν ἡμᾶς ἢ βλάπτειν δυναμένων φαρμάκων ἐνεργείας. Παραιτησά- C μενοι οὖν τὴν πολυλογίαν, ἑπόμεθα ἐπὶ τὸ προκείμενον.] * Μεριζομένου δὲ τοῦ τοιούτου διχῆ· εἴς τε προφυλακτικὴν τοῦ μηδὲ τὴν ἀρχὴν * λαμβάνειν, ἢ εἰ καί ποτε λάθοι διδόμενα, ἀνενέργητα γενέσθαι· καὶ εἰς τὸ βοηθηματικὸν τῶν πεπωκότων. πρῶτον δίειμι περὶ τοῦ προ- D φυλακτικοῦ τρόπου, δυσχερεῖς ὄντες, ὡς οἱ ἀρχαῖοι ὑπέλαβον, διὰ τὸ τοὺς λάθρα διδόντας οὕτω μηχανᾶσθαι, ὡς καὶ τοὺς ἐμπειροτάτους ἐξαπατᾶν· τὰς μὲν γὰρ πικρίας ἐξαιροῦνται τῶν φθαρτικῶν φαρμάκων ταῖς μιγνυμέναις γλυκύτησι· τὰς δὲ δυσωδίας, ταῖς τῶν ἀρωμά-

Addit Lacuna ex v. cod. καὶ χυλισμάτων

Αλ. λαβεῖν

των καταμίξεσιν, ἢ ταῖς τῶν ὑλῶν ἐπ' ὠφελείᾳ δοκουσῶν προσφέρεσθαι, μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἀσθενείαις, ὡς ἀψινθίῳ ἢ τραγοριγάνῳ ἢ ὑσσώπῳ, ἢ θύμβρᾳ, θύμῳ τε καὶ ὀριγάνῳ *ἢ ἀβροτόνῳ, *ἢ ἴρει δὴ ἢ καστορίῳ, καὶ εἴ τι δοκεῖ κατάλληλον τοῖς * καταργουμένοις φαρμάκοις ἔχειν ποιότητα. ἐπὶ δὲ τῶν *πινομένων, ἐν *οἴνοις σκληροῖς ἢ ζωμοῖς, ἢ ἐν γλυκεῖ, ἢ ἐν μελικράτῳ, *ἢ ἐν γλεύκει, [ἢ ἐν χυλοῖς, ἢ φακῷ, ἢ ἐν ἀλφίτοις, *ἢ ἐν φαρμάκοις] ἢ ἐν ἄλλοις τισὶ τῶν προσφερομένων συναποποιοῦντες. ὅθεν τοὺς ὑποπτεύοντας δεῖ παραιτεῖσθαι τὰ κατηρτυμένα τῶν ἐδεσμάτων, καὶ πᾶσαν ἐπιτεταμένην ποιότητα γεύσεων, ὅσαι εἰσὶ διὰ τῶν γλυκέων ἢ ἁλυκῶν ἢ ὀξέων διαφυλάττεσθαι· καὶ τοὺς διψηκότας ἢ πεινῶντας δι' ἐπιτάσεως μὴ ἀθρόως πίνειν ἢ ἐσθίειν, προσέχοντας τῇ ποιότητι τούτων, μάλιστα δὲ ψυχρὸν ὕδωρ προλαμβάνειν πίνοντας. ἀποπληρωθείσης γὰρ τῆς ὀρέξεως, *ἀπεπλότεται γίνονται τὸ λοιπὸν αἱ ποιότητες· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν *ἀσθενούντων, καλῶς παραιτούμεθα τὰς παρὰ τῶν *ἐπ' ὠφελείᾳ διδομένας φαρμάκων πόσεις, ἃς εἰσφέρουσιν οἱ κακουργοῦντες τὰ δηλητήρια· ὥστε διὰ τοῦτο δυσεπιχειρήτους γίνεσθαι τοὺς νοσοῦντας. καὶ ἡ μὲν πρὸς τὸ μὴ εὐχερῶς ἁλίσκεσθαι πλανωμένους ἐφόδους, αὕτη· ἑτέρα δέ, ἢ *τις ἐστὶν εὐμηχανωτέρα. δεῖ τοὺς ὑποπτεύοντας τί τοιοῦτον προλαμβάνειν τι, καὶ ἀδύνατα κατασκευάζειν τὰ φάρμακα. ὡς τάς τε ἰσχάδας μασσωμένους μετὰ βασιλικῶν καρύων, καὶ τὰ καλούμενα δὲ κεδρόμηλα, βουνιάδος τε σπέρματος ὁλκὴν μετ' οἴνου, ἢ καλαμίνθης *τῶν φύλλων ὁμοίως, ἢ μίλτου, τῆς καλουμένης λημνίας σφραγῖδος, τὸ αὐτὸ πλῆθος σὺν οἴνῳ· ἢ πηγάνου *φύλλα καὶ καρύων βασιλικῶν τὸ ἐντός, *ἢ ἁλῶν χόνδρον καὶ ἰσχάδας δύο νήστεις προσφέρεσθαι, (καὶ ὑπ' οὐδενὸς ὁπιοῦν βλαβήσονται) φαρμάκου. καὶ ἀντίδοτοι δὲ προσλαμβανόμεναι μετ' οἴνου, τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν· ὧν ἐστι ἡ διὰ τοῦ σκίγκου,

V. caret.
Deest in Ald.
Corn. addit, [illegible] καὶ
Corn. legit, ἐν τοῖς
V. caret.
V. itidem caret, & nos consultò prætermittimus.
Marc. ἰσχυόντων legisse videtur.
Addendum fortasse διδόντων, aut quid simile.
V. καὶ φύλλου
Lac. legit in vet. cod. ἢ ἁλῶν &c.

A torum eximunt, aut medicamentorum quæ potissimùm in minùs firma valetudine vtilitatis gratia exhiberi putantur, veluti sunt absinthiũ, tragoriganũ, hyssopus, satureia, itémque thymus, origanum, abrotonum, iris aut castoriũ, & siquid aliud malefica vi præditis medicamentis cognatam qualitatem B habere videatur: vel ea potulentis inserunt, vti vinis asperis, iusculis, passo, aquæ mulsæ, musto, aut variis succorum generibus: vel ipsi lenticulæ polentæve, aut aliis quæ edulij specie offerũtur, immiscent. Quamobrem suspiciosi curiosiùs apparata fercula vitare debent, omnínque intenso sapore dulcium, salsorum C aut acidorum abstinere. Quin neque sitibundi affatim bibere, aut esurientes auidiùs deuorare debent, sed ad eorum quę edunt bibúntve, saporem qualitatémque diligenter attendere, & ante omnia potu frigidam aquam præsumere: sic enim satiato appetitu, qualitates posteà facilè deprehenduntur. Quòd ad D ægros verò spectat, honestè recusamus potiones auxilij prætextu dari solitas, quas offerunt improbi veneficiorum artifices: quò fit vt ægrotantes audentium iniuriis minùs pateant. Et hæc quidem, ne facilè incauti homines capiantur dolis veneficorum, ratio est & facultas. Verùm altera superest expedi- E tior, vt suspiciosi aliquid præsumát, quod venenorum vires hebetet, ac inefficaces irritásque reddat: cuiusmodi caricæ sunt cum iuglandibus nucibus manducatæ, & quæ citria mala vocantur, seminísque buniadis drachma vna cum vino: itidémque folia calaminthæ, aut rubri- F ca quæ sigillum Lemnium appellatur, pari pondere cum vino: aut rutæ folia, nucis iuglãdis nucleum, salis grumum & caricas duas ieiuni sumant, & nullo veneni genere offendentur. Quin & antidota ex vino præsumpta eundem prębent effectum: ex quorum numero sunt, quod ex scinco paratur, G

vel, φαρμάκων [illegible]

quod

quod è ságuinib⁹ tẽperatur, & quod magni Mithridatij nomen obtinet. Quin & sæpenumerò naturali dissidio venenis aduersantur propriç ac peculiares quædã corporum constitutiones, insupérq; antecedẽtes eorundẽ dispositiones, pro varia ciborum potuúmve qualitate aut vini copia inductæ. Siquidẽ venenorum quæ insuper ingeruntur vires frangunt & exoluunt, corúmq; in mẽbra distributionẽ impediunt, priore alimento antè infarctis præclusísq; meatibus. Verùm enimuerò quandoquidẽ inter peregrinandũ incõmodi casus varij absq; vllis hominum insidiis similia frequẽter inuehunt pericula, nonnihil etiam hac de re agere necessariũ duco. Ante omnia igitur loco subdiali, quoad eius fieri poterit, coquinari, fercula struere, omniáq; cibo potuiq; necessaria apparare oportebit. Quòd si non nisi sub tecto cõmodè ista fieri possunt, tùm quoq; laquearia diligẽter obseruanda sunt. Etenim haud rarò è superioribus contignationibus mortifera decidunt animalcula, vti phalágia, quædã alia reptilia, & qui stellio appellatur. Sed & vinaria vasa diligẽter & in luce intueri oportet: nanque reptilia vini odore illiciuntur, quæ interdũ sorbendo noxium virus eructarunt, interdũ verò illapsa immersáque perierunt, & iis qui posteà vinum hauserunt exitij causam attulêre. Et hęc quidẽ de insidiis vitandis præcauendísq; hactenus dicta sint. At si qui seu vltrò, seu ex quorundã insidiis venenum hauserint, iis nulla interposita mora auxiliari oportebit. Siquidẽ dum signa, quæ singula comitari venena solent, expectãtur, immedicabile fit malum, aut certè diutius neglectũ, ægrè deinde medicamentis cedit. Quare si qui venenũ se hausisse pro cõperto habent, aut qui iis adfuere quod qualéve sit haustũ genus veneni fateantur, protinus accedẽtes ad cõgrua particularíave remedia, illos facilè naturali pristinæq; cõstitutioni propriæ restituemus. Neque verò iis assẽtimur, qui prorsus auxilia in huiusmodi casu frustra adhiberi cõtendũt. Quo enim modo morbi, quorũ causę cæcæ latentésq; corporibus insidẽt, medicaminibus curabũtur, quæ verò forinsecus incurrunt venena medicinã haudquaquam admittẽt?

A καὶ ἡ διὰ τῶν αἱμάτων, καὶ ἡ καλουμένη Μεγάλη Μιθριδάτειος. ἀντιπάσχουσι δὲ πολλάκις καὶ ἰδιοσυγκρίσεις σωμάτων αἱ πρὸς διαθέσεις. (Lego cũ Corn. καὶ αἱ περιδιαθέσεις vel inferius.) διά τινας βρωμάτων ἢ πομάτων ποιότητας, ἢ πλῆθος οἴνου· ἐκλύουσι γὰρ τὰς ἐνεργείας τῶν ἐπεισαγομένων φαρμάκων, καὶ τὴν ἀνάδοσιν αὐτῶν κωλύουσι, προπεπληρωμένων B τῶν πόρων ὑπὸ τῆς προληφθείσης τροφῆς. (Ald. δίχα) Ἐπειδὴ δὲ καὶ περιστάσεις τινὲς ἐν ἀποδημίᾳ δίχα ἐπιβουλῆς πολλάκις ἐπιφέρουσιν ὁμοίους κινδύνους, ἀναγκαῖον ὑπολαμβάνω καὶ περὶ τούτου διαλαβεῖν. δεήσει γὰρ πρῶτον μὲν ἐν ὑπαίθροις τόποις, ὡς δυνατὸν, ἕψειν, καὶ ἑτοιμάζειν τὰ πρὸς C βρῶσιν καὶ πόσιν. δεύτερον δὲ ἐν ὑποστέγῳ ἐπιμελῶς καταμανθάνειν τὰς ὀροφάς. πολλάκις γὰρ ἐκ τῶν ὑπερκειμένων πίπτει ζωΰφια φθοροποιά, ὥσπερ φαλάγγια, καὶ ἄλλα τινὰ ἑρπετά, καὶ ὁ καλούμενος ἀσκαλαβώτης. καὶ τοῖς παραχέουσι δὲ τὸν οἶνον (Ald. [illegible]) ἀγγείοις ἐναργῶς καὶ ἐπιμελῶς προσέχειν D δεῖ. ἕλκεται γὰρ ὑπὸ τῆς ὀσμῆς τοῦ οἴνου τὰ ἑρπετά, ἅ τινα πολλάκις πίνοντα μὲν τὸν ἰὸν ἀπήμεσαν, ἐμπεσόντα δὲ ἀπέθανον, καὶ ἀπωλείας ἐγένοντο αἴτια τοῖς προσενεγκαμένοις. Πρὸς μὲν τὸ ἀνεπιβούλευτον εἶναι καὶ προφυλάσσεσθαι, ταῦτα εἰρήσθω. εἰ δέ τινες ἑκουσίᾳ γνώμῃ προσενέγκοιντο, ἢ καὶ ἐξ E ἐπιβουλῆς τινων λάβοιεν, δεήσει μηδὲν ἀναβαλλομένους βοηθεῖν· εἰς γὰρ τὸ περιμένειν τὰ παρακολουθοῦντα σημεῖα ἑκάστου τῶν φαρμάκων ἀνίατόν ἐστι, δυσβοηθήτων αὐτῶν διὰ τὸν χρόνον γινομένων. ἐὰν μὲν οὖν οἱ προσενεγκάμενοι νοήσαντες ὁμολογήσωσι τὸ ποθὲν φάρμακον, ἢ τινες τῶν F συμπαρόντων, παραχρῆμα ἐλθόντες ἐπὶ τὰ κατάλληλα βοηθήματα, ῥαδίως εἰς τὸ κατὰ φύσιν καὶ οἰκεῖον ἄξομεν αὐτοὺς κατάστημα. οὐ συγκατατιθέμεθα τοῖς λέγουσιν ἐπ' αὐτῶν κατὰ πολὺ ἀθεράπευτα γίνεσθαι. πῶς γὰρ τὰ μὲν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ σώματι γινομένων αἰτίων πάθη θεραπείας (Ald. αὐτῶν) G ἐπιδέχεται, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἔξωθεν συμπιπτόντων φαρμάκων ἀθεράπευτα τυγχάνει;

ὁμοίως γὰρ πάντα τὰ περὶ τὰ σώματα γινόμενα νοσήματα, θεραπευτά τε καὶ ἀθεράπευτα, κατὰ τὰ μεγέθη τῶν προσαπτόντων αἰτίων, καὶ τὰς προδιαθέσεις καὶ ἐπιτηδειότητας τοῦ σώματος. εἰ δέ τινες αὐτῶν καταληφθέντες ἀφωνίαις ἢ παροινίαις, ἢ ἄλλως, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι ἐξαγγέλλειν αὐτό, ἀσυμφανὲς ἡμῖν ποιοῦσι τὸ φάρμακον, τότε δεῖ ταχέως ἔρχεσθαι ἐπὶ τὰ κοινῶς ἁρμόττοντα τοῖς οἱονδήποτε φάρμακον πεπωκόσιν. οὐδὲν δὲ δύναται κοινότερον βοήθημα δίδοσθαι, τοῦ τὸ δοθὲν φάρμακον, πρὸ τοῦ ἐνισχῦσαι, διὰ τοῦ ἔγγιστα τόπου κενοῦν εἰς τὸ ἐκτός. ὅθεν μηδὲν ἀναβαλλομένοις προσφέρειν δεῖ ἔλαιον θερμόν, ἢ κατ' ἰδίαν ἢ μεθ' ὕδατος ἐμεῖν ἀναγκάζοντας. εἰ δὲ μὴ παρείη ἔλαιον, τῶν τόπων μὴ φερόντων, βούτυρον ἀντὶ ἐλαίου μεθ' ὕδατος θερμοῦ ἢ μαλάχης, ἢ λινοσπέρμου ἢ τράγου, ἢ τήλεως, ἢ κνίδης σπέρματος, ἢ χόνδρου ἀφεψήματος. οὐ μόνον γὰρ κενώσει ταῦτα διὰ τῶν ἐμέτων, εὐχερῶς χαλασμὸν καὶ ναυτίαν ἐμποιοῦντα, ἀλλὰ καὶ ὑπάξει τὴν κοιλίαν, καὶ ἐνδυναμωθήσεται τῇ * κενώσει τῶν σωμάτων, ἀμβλυντικὰ τῶν δριμυτήτων καθεστῶτα. * ἔστι δὲ ἐναργῶς καταλαβέσθαι τοῦτο. εἰ γάρ τις ἑλκῶσαι προαιρούμενος δι' ἀσβέστου, ἢ τρυγὸς ἢ κανθαρίδος ἢ τινος ἄλλου δριμέος, τὸ σῶμα, ὑπαλείψει ἐλαίῳ, οὐχὶ ἑλκωθήσεται ὑπὸ τούτου. καὶ μὴν οὐδ' εἴ τις στῦψαι θελήσει ἰσχυρῶς ἢ ψῦξαι, δύναται προλιπαίνων. ἔτι μὴν ἔμετος οὐ μόνον καθ' ὃ κενοῖ καὶ ἀποκρίνει τὸ βλάπτον ὠφελεῖ, ἀλλ' ὅτι καὶ δείκνυσι τὸ ληφθὲν ἐνίοτε, ἔκ τε ὀσμῆς ἢ θρόμβων ἢ χρώματός τινος· ἐκ μὲν γὰρ τῆς ὀσμῆς καὶ πικρίας, μηκώνειον· ἐκ δὲ χρόας, ψιμμύθιον ἢ γύψον· ἀπὸ δὲ θρόμβου, γάλα ἢ τὸ νεοσφαγὲς αἷμα· ἀπὸ δὲ βρώμου καὶ ποιότητος τοῦ ἐμουμένου καὶ ὀσμῆς, λαγωὸν θαλάττιον καὶ φρῦνον, ὡς διὰ * τοῦτο ἢ δι' ἕτερον ἔνια δύνασθαι βοηθεῖν, ἐρχομένους ἐπὶ τὰ ἑκάστῳ ἁρμόζοντα βοηθήματα· παραμίγνυται δὲ τῷ ἐλαίῳ μαλά-

Lego cū Corn. παρανοίαις

Marc. γάλα ἐμπιτυωθὲν ἢ τὸ πρόσφατον αἷμα νεοσφαγές.

A Æquè porrò omnes corporibus aduenietes morbi pro causarũ ingruẽtium magnitudine, próque antecedentibus affectionibus ac opportunitate habilitatéque corporum, vel medicabiles sunt, vel nullis cedunt medicamentis. Quòd siqui forsan vocis interceptione aut mẽtis alienatione correpti, aut alioqui nolen-
B tes veneno liberari, nullam nobis eius cognitionem præbeãt: tum protinus ad ea transeundum remedia, quę in communi epotis quibuscunque venenis opitulari consueuerũt. Atqui nullum communius auxiliũ dari potest, quàm quod exhibitum venenum per proximum locum forás pellit, priusquàm ipsum inuale-
C scat. Quamobrẽ illis sine mora calidum oleũ seu per se, seu ex aqua, vt ad vomitũ cogãtur, exhiberi cõuenit. Quòd si oleũ natura loci negat, eius vice butyrũ cũ aqua calida, aut maluæ vel seminis lini vel tragi, vel fœnigræci, vel seminis vrticæ, vel alicæ decocto potest administrari. Hæc enim nõ modò venenũ vomi-
D tionib⁹ exigẽt, facilè laxãdo subuertẽdóq; vẽtriculũ, sed & aluum subducẽt, ac simul etiã qua pollẽt acrimoniã obtundẽdi hebetandiq; facultate impediẽt, quominus corpora vlcerẽtur. Verum inter cætera illud maximè pręstabit oleũ: id quod euidenter huiuscemodi argumẽto deprehẽdere licet. Nã si quispiã vi-
E ua calce, aut fæce aut cãtharidibus, aut alio quouis acri corpus exulcerare cõtẽdat, id si priùs oleo leniter oblitũ fuerit, in eo vlc⁹ excitare minimè poterit. Imò verò si quis corpus pręunctũ vehemẽter astringere aut perfrigerare velit, frustrà id tentauerit. Vomitus prætereà nõ ob id
F modò, quòd vacuet ac virus noxiũ excernat, iuuamẽtum affert, sed & quòd haustũ venenũ nonnunquam odore, concretis grumis aut colore prodat: quippe cùm odore & amaritudine papaueris succũ, colore cerussam gypsúmve, grumis lac aut sanguinẽ animalis recens iugulati ostendat. Sic quoq; ex eorũ quę vo-
G mitu regesta fuerint qualitate virosóq; odore, leporis marini & rubetę veneficia facile est deprehẽdere: vt hac potiùs ratione, q̃ alia quapiã opẽ quibusdã afferre nobis in prõptu sit, ad ꝓpria & singulis venenis accõmodata auxilia trãseuntibus. Oleo porrò mal-

uę decoctum admiscetur, aut adeps anserinus, aut pinguium carnium iusculum, aut lixiuium lignorum cinere factum. Vbi verò vomitus diligenter citatus fuerit, nequid prorsum in ventre relinquatur, quæ intestinis hæserint reliquias acriore clystere deuocabimus. Faciũt & ad hoc ipsum nitrum tritum cum hydromelite assumptum & vina vetera liberalius epota: iura itidem gallinacea, præpingues pisces, carnes vetustę simul & pingues, & quę eduliorum genera adipe aut recenti butyro constant. Dum nanque aluum subducunt, vti diximus, ac ventriculum resoluunt, proniorem ipsum ad vomitionem reddunt: hebetát & venenorum acrimoniam, atque meatus obstruentia, celerem venenorum penetrationem inhibent. Quinetiam medicamenta dátur quæ communi dote prosunt: è quorum numero est rubrica Lemnia, agaricum, abrotonum, irio, radix eryngij, semen pastinacæ & calaminthæ, Celtica nardus, castorium, ferulæ virentis medulla, flos nerij quod rhododendron appellatur, marrubij succus, laserpitium ipsiúsve succus & radix quam etiá magudarin appellarunt, sagapenum, opopanax, peucedani succus, aristolochia longa, syluestris rutæ semen & cestri, quæ & betonica vocatur, folia. Singula porrò cum vino drachmæ vnius pondere exhibentur. Eundem effectum præbét polij decoctum, scordium, & lęuis liquidæque picis linctus. Egregiè quoque opitulantur antidota, quorum præparationes in operis calce describemus. Communis itaque ratio præstandi auxilij sic se habet. Cæterùm & ab iis quæ comitantur consequuntúrve symptomatis communia remedia sumptitari possunt. Ferè enim plurimorum venenorum facultates in consimiles affectus corpus tandem deducunt: quam ob causam plerisque communia conducunt auxilia. Varia siquidem sunt venenorum genera: communes tamen nec ita multi qui ex iis oriuntur affectus. Enimuero fieri nequit, vt ad vnũ veneni genus omnia sympto-

A χῆς ἀφέψημα, ἢ *γλαύκιον, ἢ στέαρ χή-
νειον, ἢ ζωμὸς ἐκ λιπαρῶν κρεῶν γεγονώς,
ἢ κονία ἡ διὰ τῶν ξύλων. κομισαμένους
δὲ διὰ τῶν ἐμέτων ἐπιμελῶς, διὰ τὸ μη-
δὲν ὑπολείπεσθαι ἐν τῇ κοιλίᾳ, τὸ ἐμ-
μεῖναν ἐν τοῖς ἐντέροις κλύσμασι δριμεῖ
κομιούμεθα. ποιεῖ δὲ καὶ τὸ νίτρον λεῖον σὺν
B ὑδρομέλιτι παραλαμβανόμενον, καὶ οἶ-
νοι πολλοὶ καὶ παλαιοὶ πινόμενοι, καὶ ζω-
μοὶ ὀρνίθειοι, ἰχθύες λιπαροὶ, καὶ κρέα πα-
λαιὰ καὶ λιπαρὰ, καὶ τὰ διὰ στέατος ἢ
βουτύρου προσφάτου. ὑπάγοντα γὰρ
τὴν κοιλίαν, ὥσπερ εἶπον, καὶ τὸν στόμαχον
ἀναλύοντα, ἑτοιμότερον κατασκευάζει τὸν
C στόμαχον πρὸς τὸν ἔμετον· ἀμβλύνει τε
τὴν δριμύτητα αὐτῶν, καὶ παρεμπλασ-
σόμενα τοῖς πόροις κωλύει τὴν ὀξύτη-
τα τῆς τῶν φαρμάκων δυνάμεως*. δί-
δονται δὲ καὶ ἁρμόζοντα φάρμακα κοι-
νῶς· ὧν ἐστι ἡ Λημνία μίλτος, ἀγαρι-
κὸν, ἀβρότονον, ἐρύσιμον, ἠρυγγίου ῥίζα,
D σταφυλίνου σπέρμα καὶ καλαμίνθης, νάρ-
δος Κελτικὴ, καστόριον, νάρθηκος χλω-
ροῦ ἐντεριώνη, νηρίου τοῦ καλουμένου
ῥοδοδένδρου ἄνθος, πρασίου χυλὸς, σίλ-
φιον, ἢ ὁ ὀπὸς αὐτοῦ, *σαγάπηνον, ὀπο- V. com.
πάναξ, πευκεδάνου ὀπὸς, καὶ ἡ ῥίζα τοῦ
καὶ μαγύδαριν ἐκάλεσαν, ἀριστολοχία
E μακρὰ, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, κέ-
στρου τῆς βεττονίκης καλουμένης τὰ φύλ-
λα. δίδοται δὲ ἕκαστον σὺν οἴνῳ < ά. πλῆ-
θος. ποιεῖ καὶ πολίου ἀφέψημα, καὶ *σέσε-
λι καὶ πίσσα ὑγρὰ λεία ἐκλειχομένη.
γενναιότατα δὲ βοηθοῦσι καὶ ἀντίδοτοι, ὧν
τὰς σκευασίας ἐπὶ τέλει ἀναγράψομεν.
F κοινῶς δὲ βοηθητέον τούτοις τὸν τρόπον τοῦ-
τον· δυνατὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν παρακολου-
θούντων συμπτωμάτων, κοινὰ καὶ τὰ βοη-
θήματα συμπαραλαμβάνεσθαι. σχεδὸν
γὰρ αἱ τῶν πλείστων φαρμάκων δυνά-
μεις, εἰς ὁμοιοτρόπους περιάγουσι τὸ σῶ-
μα διαθέσεις. δι' ἣν αἰτίαν ἐπὶ τῶν πλεί-
G στων τὰ κοινὰ βοηθήματα ὀνίνει· ποικίλα
μὲν γὰρ τὰ δηλητήρια φάρμακα, κοιναὶ δὲ
καὶ οὐ πολλαὶ αἱ ἐξ αὐτῶν γινόμεναι δια-
θέσεις. ἀδύνατον γὰρ πάντα τὰ συμπτώ-

ματα ἑνὶ παρακολουθῆσαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτο, περιεῖλκεν ἂν ἡ καθ' ἕκαστον φαρμάκου διὰ τῶν βοηθημάτων παράδοσις. τό, τε γὰρ ἀλγεῖν στόμαχόν τε λίαν καὶ ἔντερα, ἧπάρ τε καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν· ἔτι δὲ λύζειν καὶ δάκνεσθαι καὶ τρέμειν, ἀφώνους τε εἶναι καὶ περιψύχεσθαι, σπᾶσθαί τε καὶ ἀσφυκτεῖν καὶ δυσπνοεῖν, καὶ καταφέρεσθαι καὶ σκοτοῦσθαι, καὶ πνίγεσθαι καὶ διψᾶν καὶ αἱμορραγεῖν, πυρέσσειν τε καὶ δυσουρεῖν, καὶ στροφοῦσθαι, καὶ ἐμεῖν πυκνὰ ἢ ναυτιᾶν, ἐρυθραίνεσθαί τε καὶ πελιδνοῦσθαι καὶ ὠχριᾶν, παραφρονεῖν τε καὶ ῥέγχειν καὶ παρίεσθαι, καὶ ἄλλα πολλὰ ποιεῖν καὶ διάφορα πάσχειν· ἑνὶ μόνῳ δύσκολον εὑρεῖν παρεπόμενον, ἕκαστον μερισθὲν εἰς καθολικὰς διαθέσεις ὀλίγων ἀριθμὸν καὶ κοινῶν ἀποδεῖξαι συμπτωμάτων. διὸ καὶ ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν προειρημένων οὐκ εὔκολον τὸ εἰλημμένον φάρμακον γινώσκεσθαι. τὸ γὰρ δάκνεσθαι τὸ στόμα καὶ γλῶτταν, καὶ φλεγμαίνειν στόμαχον καὶ κοιλίαν τε καὶ νεφροὺς καὶ κύστιν, δυσουρεῖν τε ἰσχυρῶς, ἐνίοτε δὲ καὶ αἷμα δι' οὔρων πορεύεσθαι, καὶ λακιδοῦσθαι, διαπυροῦσθαί τε πολλὰ μέρη τοῦ σώματος, οὐ μόνον ἐπὶ κανθαρίδων εὑρίσκεται παρακολουθοῦντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πιτυοκάμπης καὶ βουπρήστεως καὶ σαλαμάνδρας· τό, τε καταφέρεσθαι ἢ καροῦσθαι ἢ ῥέγχειν, πελιοῦσθαί τε καὶ νωθριᾶν καὶ καταψύχεσθαι καὶ ναρκᾶν, ἀναισθητεῖν τε καὶ ὀδαξᾶσθαι τὸ ὅλον σῶμα, οὐ μόνον τοῖς τὸ μηκώνιον πεπωκόσι παρέπεται, ἀλλὰ καὶ τοῖς μανδραγόραν ἢ κώνειον προσενεγκαμένοις. τό, τε παραφρονεῖν οὐ μόνον ὑοσκύαμος ἐπιφέρει, ἀλλὰ καὶ τὰ τοξικὰ καλούμενα τῶν φαρμάκων· καὶ ἀκόνιτον δέ, καὶ τὸ μέλι τὸ γινόμενον ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ. καὶ τὸ πνίγεσθαι δὲ οὐ μόνον ἐπὶ μυκήτων ὁρᾶται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ αἵματος ταυρείου, καὶ γάλακτος καὶ ἀκονίτου καὶ γύψου καὶ ψιμμιθίου. καὶ καθόλου δύσκολον ἐὰν θέλῃς εὑρεῖν σημεῖον δυνάμενόν τι τῶν πινομένων καὶ γινομένων φαρμάκων δηλῶσαι·

Videtur legisse Ruell. κοιλίαν

Ald. ὀλίγων

A mata sequantur. Alioqui superuacanea foret quæ traditur singulis venenis propria & accommodata curatio. Neque vero facilè reperiatur quisquam, qui ex vnius veneni haustu simul & semel vehemẽti stomachi, intestinorum, iocinoris, renum ac vesicæ dolore crucietur, insupérque singultiat, erodatur, cõ- B tremiscat, obmutescat, perfrigeretur, conuellatur, pulsu deficiatur, ægrè spiret, veterno ac vertigine caligationéve corripiatur, stranguletur, sitiat, sanguinis eruptione, febri, vrinæ difficultate ac torminibus laboret, crebrò vomitet, nausea prematur, rubescat, liuescat, expallescat, desipiat, stertat, resolua- C tur & alia pleraque ac diuersa faciat patiaturque. Singula porrò in vniuersales affectiones distincta, paucorum eorúmque communium symptomatum numerum demonstrant. Quapropter ex vno singulari symptomate eorum quæ antè recensita sunt, non facile fuerit venenum assumptum deprehendere D ac internoscere. Nam oris & linguæ erosio, stomachi, ventris, renum ac vesicæ inflammatio, vehemens vrinæ difficultas, ac interdum etiam cruẽta mictio, lancinatio, & in plurimis corporis partibus quoddam velut incendium, non tãtùm epotis canthatidibus super- E uenire comperiuntur: sed & pinorum erucis, buprestí atque salamandræ. Ad eundem modum non solùm eos qui meconium hausérunt veterno ac sopore prehendi, stertere, liuescere, elanguescere, perfrigerari ac torpescere, *stupescere, ac toto corpore pruritum pati constat: sed eos etiam qui mandragoram aut cicutam assumpsére. F Sic mentis alienationem non hyoscyamus tantùm infert: verumetiam quæ toxica appellãtur, itidémque aconitũ & mel quod in Heraclea Ponti gignitur. Quin & strangulatio nõ modò ab assumptis fungis, sed & sanguine taurino, lacte, aconito, cerussa, gypsóque con- G spicitur. In summa difficile est vnum vni veneno proprium inuenire signum, quod potum gustatúmve virus certò prodere possit:

* vel. sensu priuari

maximè cùm eiusmodi symptomata alios etiam affectus communiter consequi comitarique soleant. Attamen in iis quæ celeriter enecant, licet aliquo modo signis deprehendere id quod noxam intulit, vti deinceps trademus. Verùm in iis quæ diuturnas affectiones inuehūt, nulla in curando difficultas est, quantumuis noxium venenum signis internoscere sit perdifficile: quippe cùm venena statim atque præsentaneam vim illam amiserūt, in longos affectus transmutata, communia reliquorum affectuum remedia compositionésque flagitent, venefica proprietate nō ampliùs illis inhærente. Proinde longa quæ ab iis excitata est affectio in aliquod diuturnorum morborum genus recidit, à quibus facile fuerit medendi rationem desumere. Atque de iis quidem quæ generaliter auxiliantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis conueniunt auxilia scriptis mandabimus, si priùs tamen exposuerimus, quænam in singulis rerū ordinibus exitialem aut maleficam vim sortita sint: vt si qua eorum quæ ad sanitatis vsum descripta reperiuntur, aliqua ex illis ammixta habeant, iis medicinæ studiosi cautiùs vtantur. Inconsiderantia enim magna infert damna, & sæpe continuo eorum vsu homo in perniciem agitur. Animalia itaque quæ exitiosam vim habent, hęc ferè sunt: cantharides, buprestis, salamandra, pinorum eruca, lepus marinus, rana rubeta & palustris etiam muta, nec non & hirudines deuoratæ. In seminum verò genere, hyoscyamus, coriandrum, cicuta, melanthium, psyllium: è liquoribus, meconiū, opocarpasum, thapsiæ succus, elaterium & mandragoras: è radicibus, chamæleon, aconitum, thapsia, veratrum, ixia, agaricum nigrū, & ephemeron quod nonnulli Colchicum vocant, quia in Colchide nascatur. E plantarum ramosarum herbarúmque generibus, smilax quam aliqui thymalum seu thymium, Latini taxum appellát, solanum manicum, quod & dorycnion dicitur, Sardonia herba quæ ranunculi genus est, corni-

A καὶ μάλισθ' ὅτι κοινὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιγινομένοις πάθεσι παρακολουθεῖ ταῦτα. πλὴν ἐπὶ μὲν τῶν ὀξέως ἀναιρούντων, ἔστι που καὶ σημειώσασθαι τὸ *βλεπόμενον, Marc. βλεπόμενον & rectè.
ὡς παραδώσομεν. ἐπὶ δὲ τῶν χρονίας διαθέσεις παρασκευαζόντων, δύσκολον οὐδὲν πρὸς τὴν θεραπείαν τῷ περὶ τὴν
B σημείωσιν δυσχερεῖ βλάπτοντος. ἐκφυγόντα γὰρ τὴν ὀξύτητα τῆς ἐνεργείας τὰ φάρμακα, καὶ μεταληφθέντα εἰς χρονίους, κοινῶς λαμβάνει τοῖς λοιποῖς πάθεσι τὰς κατασκευὰς καὶ τὰς βοηθείας, τῆς ἰδιότητος τῶν πινομένων φαρμάκων μηκέτ' ἐνούσης. διαθέσεως δὲ χρονίου
C κατασκευασμένης, ὑπ' αὐτῶν ἡ διάθεσις πολύτων εἰς ἕν τι μέρος τῶν χρονίων ἐμπίπτει παθῶν, ἐφ' ὧν εὐχερές ἐστι καὶ τὴν θεραπείαν ἀναλαμβάνειν. καὶ τὰ μὲν κοινῶς βοηθοῦντα, ταῦτ' ἐστίν. οἷς ἀκολούθως ἀναγράψομεν καὶ τὰ ἴδια ἑκάστοις ἁρμόζοντα, προεκθέμενοι ὑφ' ἓν *ὅσα V. caret.
D φθαρτικὴν ἢ κακωτικὴν ἔχει δύναμιν ἑκάστης τάξεως, καὶ ἵνα πεφυλαγμένως *εἴ Ald. & Corn. εἰ τινα
τινα τῶν πρὸς ὑγείαν ἀναγεγραμμένων φαρμάκων ἔχοιέν τινα τούτων μεμιγμένα *φάρμακα, οἱ φιλιατροῦντες εἰς χρῶνται. Corn. legit pro φάρμακα, ἰχῶρας
τὸ γὰρ ἀπερίσκεπτον μεγάλας ἐπιφέρει βλάβας, καὶ πολλάκις διὰ τὴν συνεχῆ
E χρῆσιν αὐτῶν, ἀπωλείας αἴτια γίνεται). ζῶα μὲν οὖν ἐστι φθαρτικὰ τάδε· κανθαρίδες, βούπρηστις, σαλαμάνδρα, πιτυοκάμπη, λαγωὸς θαλάσσιος, φρῦνος *ὁ λεῖος, βάτραχος ἕλειος ἄφωνος, βδέλλαι καταποθεῖσαι. Ista, ὁ λεῖος, meritò Cornario videntur redundare.
σπερμάτων, ὑοσκύαμος, κόριον, κώνειον, μελάνθιον, ψύλλιον. ὀπισμάτων δὲ, μηκώνειον, ὀποκάρπασον, θα-
F ψίας χυλὸς, ἐλατήριον, μανδραγόρας. ῥιζῶν δὲ, χαμαιλέων, ἀκόνιτον, θαψία, ἐλλέβορος, ἰξίας, ἀγαρικὸν τὸ μέλαν, ἐφήμερον ὃ ἔνιοι Κολχικὸν καλοῦσι, διὰ τὸ ἐν Κολχίδι γίνεσθαι. *ποιῶν δὲ καὶ λαχάνων, V. ἡμερῶν
σμίλαξ, ἣν ἔνιοι *θύμαλον, Ῥωμαῖοι δὲ *τάξιον ἢ τάξον καλοῦσι, στρύχνον μανικὸν, V. caret.
G ὃ καὶ δορύκνιον καλοῦσιν, ἥ τε *Σαρπηδόνιος Lege, σαρδόνιον
πόα ὅσα βατραχίου εἶδος, μήκων κερα-

πῖτις, φθαρικὸν, τοξικὸν, πήγανον ἄγριον, μύκητες. ἀπὸ ζώων δὲ, αἷμα ταύρειον νεαρόν, καὶ τὸ ἐμπιτυασθὲν γάλα, μέλι τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ γινόμενον. μεταλλικὰ δὲ, γύψος, ψιμμύθιον, τίτανος, ἀρσενικὸν, σανδαράχαι δύο, λιθάργυρος, ἀδάρκη, μόλιβδος, καὶ ἡ καλουμένη ὑδράργυρος. τῶν δὲ συμφύλων, οἶνος ἀθρόως ποθεὶς πολὺς ἀπὸ βαλανείου, ἢ γλυκὺ, ἢ ψυχρὸν ὕδωρ ὁμοίως.

Lege, φαρικὸν

Addunt Corn. & Marc. ex sequentibus, ἢ δρόμῳ ἢ τοῖς συντόνοις γυμνασίοις aut cursu & vehementioribus exercitiis.

Ald. γλυκὺς

Περὶ Κανθαρίδων. Κεφ. α΄.

ΤΟΙΣ οὖν Κανθαρίδας προσενεγκαμένοις παρέπεται χαλεπώτατα σημεῖα. σχεδὸν γὰρ ἀπὸ τοῦ στόματος μέχρι κύστεως πάντα διάκνεσθαι δοκεῖ αὐτοῖς, καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν πίσσῃ ἢ κεδρίᾳ ὅμοιόν τι ἐγγίνεσθαι. φλεγμαίνουσι δὲ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον, καὶ δυσουροῦσι· πολλάκις δὲ αἷμα προΐενται δι᾽ οὔρων· φέρεται δ᾽ αὐτοῖς κατὰ κοιλίαν ὅμοια τοῖς ἐπὶ δυσεντερικῶν· λειποθυμίαις τε καὶ ἄσαις καὶ σκοτοδινίαις περιπίπτουσιν· ἐπὶ τέλει δὲ παραφέρουσι τὴν διάνοιαν. Δεῖ οὖν πρὸ τοῦ παρακολουθῆσαί τι τοιοῦτον, ἀναγκάζειν ἐμεῖν, διδόντας αὐτοῖς τὸ ἔλαιον, ἢ ἄλλο τι τῶν προειρημένων. καὶ μετὰ τὸ κομίσασθαι τὰ πλεῖστα διὰ τῶν ἐμέτων, ἐνιέναι διὰ κλυστῆρος χυλὸν χόνδρου, ἢ ὀρύζης, ἢ τράγου, ἢ πτισάνης, ἢ μαλάχης ἀφέψημα, ἢ λινοσπέρμου, ἢ τήλεως, ἢ τῶν ῥιζῶν τῆς ἀλθαίας, ἣν ἰβίσκον ὀνομάζουσι Ῥωμαῖοι. ἐπιδιδόναι τε αὐτοῖς νίτρον σὺν ὑδρομέλιτι, πρὸς τὸ καταβιβάσαι καὶ ἐκνίψαι τὰ ἔτι παρακείμενα τῷ στομάχῳ καὶ ἐντέροις. καὶ ἐὰν μὴ διαχωρῇ, κενοῦν δεῖ, μελίκρατον ἐνιέντας μετὰ νίτρου. καὶ ἐπιδιδόναι οἶνον ἢ γλυκὺ, συντετριμμένων αὐτῷ στροβίλων καὶ σικύων σπέρματος, ἢ γάλακτος ἢ μελικράτου, ἢ στέαρ χήνειον συντετηκὸς ἐν γλυκεῖ. τὰ δὲ φλεγμαίνοντα μέρη καταπλάσσοντας κριθῶν ἀλεύρῳ ἑψημένῳ μετὰ μελικράτου. κατ᾽ ἀρχὰς μὲν οὖν παραλαμβανόμενα τὰ καταπλάσματα βλάπτει, διὰ τὸ ὑπὸ τῆς γινομένης θερμασίας κατέχεσθαι τὸ δοθὲν, στηρίζον ἐπὶ τοὺς τόπους ὄντας κυρίους· χρονισθέντων δὲ, ὠφελεῖ τὰς χαλε-

V. deest.

Lacuna ex vet. cod. addit, μετὰ τὰς εἰρημένας κενώσεις, κριθῶν &c.

A culatum papauer, pharicum, toxicum, ruta syluestris ac fungi. Ab animalibus, taurinus sanguis recens, lac coagulatum, & mel Heracleæ in Ponto genitum. Inter metallica, gypsum, cerussa, calx, auripigmentum, sandaracha vtraque, spuma argenti, adarce, plumbum & quod argentum viuum appellatur. Ex iis B quæ domestica & in quotidiano vitæ vsu sunt, vnico haustu potum à balneo vinum largius, aut passum: aut frigida aqua similiter.

De Cantharidibus. Cap. I.

QVIBVS exhibitæ sunt Cantharides, signa eueniũt grauissima: propemodum enim ab ore ad vesicam vsque iis omnia erodi viden- C tur, pici aut cedriæ simile quiddam in gustu obuersatur: in dextro hypochondrio inflammationẽ sentiunt, & vrinam ægrè reddunt, ac subinde cum lotio sanguinem emittunt: strigmenta qualia dysentericis per aluum egeruntur: animi defectionibus, fastidiis & tenebri- D cosa vertigine corripiuntur: tandem verò etiam mente alienantur. Ergo anteaquam tale quid accidat, propinato oleo aut supradictorum aliquo ad vomitum cogendi sunt. Mox vbi vomitione pleraque reiecerint, halicæ aut oryzæ, tragi vel prissanæ cremor, aut decoctum maluæ vel seminis lini, vel E fœnigræci, vel radicum althææ quam Latini hibiscum appellant, clystere infundatur. Superdandum verò iisdem nitrum ex hydromelite, vt quæ stomacho adhuc & intestinis adhærent, eluantur ac deturbentur. Hæc nisi sic incisa detergeantur, aluo infusa aqua mulsa cum nitro vacuari debent. Detur F deinde vinum aut passum, in quo pinei nuclei & cucumeris semina contrita fuerint, aut ex lacte mulsáve: vel anserinus adeps in passo liquatus. Inflammatis autem partibus, post vacuationes prædictas, hordei farina cum mulsa decocta imponatur. Ab initio quidem ad- G mota cataplasmata nocent, quòd excitatus ab iis calor haustum virus detineat, ac principibus partibus impingat: procedente verò deinde tempore adhibita, molestissi-

mis inflammationibus non mediocriter opitulantur: quippe quæ dolores & leniant & permulceant. Interim vbi corpus calfaciente oleo prçunctum fuerit, in solium demittendum, ibique lauandum: vt per cutem summam quæ corpori noxia inhæserint, etiam excludantur. In summa omne genus excretionis moliri oportet, vt ne perennet affectus, stabilitatémque acquirat. Exhibendæ porrò carnes gallinaceæ & agninæ, porcellorum lactétium, & hœdinæ, eæque maximè pingues ac tenerrimæ & cum lini semine coctæ: siquidē & aluum molliūt, & venenorum acrimonias hebetant. Vinum quoque dulce liberalius hauriendum. Sed prodest insuper thuris cortex, & terra Samia quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passi hemina vna sumantur. Item pulegium ex aqua tritum, & irinum aut rosaceum cum ruta decoctum: vtiles & teneri vitis palmites cum passo detriti: omnium autem potentissimè auxiliantur antidota, cū aqua mulsa drachmis quatuor epota.

De Pinorum erucis. Cap. II.

IIs qui Pinorum erucas hauserunt illico dolor circa os & palatum oboritur, vehemens linguæ, stomachi ac vētris inflammatio torquet: intestina quoque ingens dolor excruciat, ac simul etiam interanea pungi & erodi videntur, corpus totū exæstuat, & fastidium vrget. His succurrendum iisdem remediis, quæ ad Cantharidas deuoratas exhibentur. Peculiariter tamē, pro simplici oleo & irino melinum, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, vsurpabimus.

De Bupresti. Cap. III.

QVI Buprestin hauserunt, simile quid viroso nitro gustu percipiunt: stomachi verò vētrisque vehemēs dolor insequitur, sed & stomachi ventrísque tumor qualis hydropicis accedit, totius corporis extima facies circuntenditur, vrináque supprimitur. His eadem quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim autem, post vacuatum corpus, tum vomitionibus tum

A πραΰνοντας φλεγμονάς, παρηγοροῦντα καὶ παραμυθούμενα τὰς ἀλγηδόνας. ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ ἁρμόζει, προαλειψαμένους ἐλαίῳ θερμαντικῷ τὸ σῶμα, λούειν καὶ θέντας εἰς ἔμβασιν· ἐχέτω δὲ ἡ ἰατρεία, διὰ τῆς ἐπιφανείας τὰ ἐπιβλαβῆ παραπεθέντα τῷ σώματι ἐκκρίνεσθαι. καὶ καθόλου

B παντοίως δεῖ κινεῖν τὰς ἐκκρίσεις, πρὸς τὸ μὴ ἔμμονον κατασκευὴν λαμβάνειν τὴν διάθεσιν. διδόναι δὲ καὶ κρέα ὀρνίθια καὶ ἄρνεια, δελφάκεια καὶ ἐρίφεια· λιπαρὰ δὲ ταῦτα καὶ ἁπαλώτατα καὶ καθεψημένα σὺν λινοσπέρμῳ· εὐκοίλια γάρ ἐστι καὶ ἀμβλυντικὰ τῶν δριμέων. καὶ οἶνον γλυκὺν καὶ

C πολύν. ἁρμόζει δ' ἐπ' αὐτῶν καὶ λιβανωτοῦ φλοιὸς, καὶ γῆς τῆς καλουμένης ἀστέρος, ἑκάστου < δ'. μετὰ γλυκέος * < α'. λαμβανομένη. γλήχων τε μεθ' ὕδατος τριφθεὶς, καὶ ἴρινον ἢ ῥόδινον μύρον μετὰ πηγάνου ἀφεψόμενον, καὶ ἀμπέλου ἀκρέμονες ἁπαλοὶ λεῖοι μετὰ γλυκέος. δυνατώτατα δὲ

D πάντων βοηθοῦσιν αἱ ἀντίδοτοι, πινόμεναι σὺν μελικράτῳ πλῆθος < δ'.

Περὶ Πιτυοκάμπης. Κεφ. β'.

ΤΟῖς δὲ Πιτυοκάμπην λαβοῦσιν εὐθέως πόνος περὶ τὸ στόμα καὶ τὸν οὐρανίσκον παρακολουθεῖ· φλεγμονή τε ἰσχυρὰ γλώσσης καὶ στομάχου καὶ κοιλίας· καὶ ἐν-

E τέρων πόνος ἰσχυρὸς, μετὰ τοῦ δοκεῖν ὀδάξεσθαι τὰ ἐντός· πύρωσίς τε καθ' ὅλον τὸ σῶμα *. Τούτοις βοηθητέον ὁμοίως τοῖς τὰς κανθαρίδας πεπωκόσιν. ἰδίως δὲ ἐπ' αὐτῶν παραληψόμεθα ἀντὶ ἐλαίου τοῦ λιτοῦ καὶ ἰρίνου τὸ μήλινον, κατασκευαζόμενον ἐκ μήλων κυδωνίων καὶ ἐλαίου.

F

Περὶ Βουπρήστεως. Κεφ. γ'.

ΤΟῖς δὲ Βούπρηστιν πεπωκόσι, δοκεῖ κατὰ τὴν γεῦσιν ὅμοιόν τι βρωμῶδες νίτρῳ· παρακολουθεῖ δὲ ἄλγημα στομάχου καὶ κοιλίας σφοδρόν· ὄγκος τε στομάχου καὶ κοιλίας * σφοδρὸς, ὁμοίως ὑδρωπικοῖς. καὶ περιτείνεται αὐτοῖς ἡ ἐπιφάνεια ὅ-

G λου τοῦ σώματος · τά τε οὖρα ἐπέχεται. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς ὅσα καὶ τοῖς κανθαρίδας πεπωκόσιν. ἰδίως δὲ ὠφελοῦνται μετὰ τὸ * τὴν ἐμέτων καὶ τοῦ κλυστῆρος κενώ-

Marc. vertit longiore coctura flaccescētes carnes; Paul. ταριχευ̃

Ruell. legisse videtur, μετ' πηγάνου ἀφεψήματος

Addunt nonnulli, καὶ ἄσιν.

Nō habet Paulus.

V. καὶ.

V. καθ' ὅλον τὸ σῶμα.

Adde διὰ

θεῖσαι, σῦκα ξηρὰ λαμβάνοντες· καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ αὐτῶν σὺν οἴνῳ παρακμάζοντος δὲ τοῦ κατ' ὀξύτητα κινδύνου, ὠφελοῦνται Θηβαϊκὰς βαλάνους ἐσθίοντες, ἢ λελεασμένας σὺν οἰνομέλιτι ἢ γάλακτι πίνοντες. ἢ καὶ ἀπίων ἅπαν τὸ γένος ἐσθίοντες, καὶ γάλα γυναικεῖον πίνοντες.

Περὶ Σαλαμάνδρας. Κεφ. δ'.

ΤΟΙΣ δὲ Σαλαμάνδραν λαβοῦσι, παρέπεται γλώσσης φλεγμονή, καὶ διανοίας ἐμποδισμός, καὶ τρόμος μετὰ νάρκης ἢ φρίκης τινὸς καὶ *ἐκλύσεως· πελιοῦνται δέ τινα μέρη κυκλοτερῶς αὐτοῖς τοῦ σώματος· ὡς πολλάκις ἐμμείναντος τοῦ φαρμάκου, σηπόμενα ἀπορρεῖν. ἐφ' ὧν πάντα ποιησάμενοι ὅσα καὶ ἐπὶ κανθαρίδων, ἰδιαίτερον αὐτοῖς προσφέρομεν φάρμακον, ῥητίνην τὴν πιτυΐνην, ἢ χαλβάνην σὺν μέλιτι ἀντὶ ἐκλείκτου, καὶ χαμαιπίτυος ἀφέψημα συνεκλεαισθέντων αὐτῷ στροβίλων· ἢ κνίδης φύλλα συνεψηθέντα *κρίνῳ μετ' ἐλαίου. ποιεῖ δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ θαλασσίας χελώνης ἢ χερσαίας ὠά, ὁποῖα ἂν ᾖ ἑψημένα· καὶ βατραχίων ζωμός, συγκαθεψηθείσης αὐτοῖς ἠρυγγίου ῥίζης.

Περὶ Ἐφημέρου. Κεφ. έ.

ΤΟΙΣ δὲ τὸ Ἐφήμερον λαβοῦσιν, ὃ ἔνιοι καλοῦσι κολχικὸν ἢ βολβὸν ἄγριον, παρακολουθεῖ κνησμὸς καθ' ὅλον τὸ *σῶμα, ὡς ὑπὸ σκίλλης ἢ κνίδης ἐρεθιζομένοις· τὰ δὲ ἐντὸς ἀναδάκνονται· καυσοῦνται δὲ τὸν στόμαχον μετὰ βάρους ἱκανοῦ. ἐπιτείνοντος δὲ τοῦ πάθους, κατὰ κοιλίαν φέρεται αἱματώδη, ξύσμασι μεμιγμένα. οἷς βοηθητέον, καθάπερ καὶ τοῖς σαλαμάνδραν πεπωκόσι, διά τε ἐμέτων καὶ κλυσμάτων· πρὸ δὲ τοῦ ἐνισχῦσαι τὸ φάρμακον, μεταδοτέον αὐτοῖς δρυὸς τῶν φύλλων ἢ βαλάνων ἢ σιδίων ἀφέψημα· ἢ ἑρπύλλου σὺν γάλακτι πίνειν· ἢ πολυγόνου χυλόν, ἢ ἀμπέλου ἀκρεμόνων, ἢ βάτου, ἢ νάρθηκος ἁπαλοῦ τῆς ἐντεριώνης, ἢ μύρτου μετ' οἴνου· αὐτὰ δὲ τὰ μύρτα λεῖα κοπέντα καὶ ἀποβραχέντα ἐν ὕδατι βοηθεῖ, τοῦ ἐξ αὐτῶν ὑγροῦ λαμβανομένου. ποιεῖ δὲ ὡ-

Ald. [illegible]

Hac loco, tanquam opportuniore, Cornarius capita de lepore marino rana rubeta & hirudine inserit.

etiam clystere, sumptis ficubus aridis adiuuantur, itémque earum decocto ex vino. Iam verò aliquantum inclinato affectu decedentéq; periculo, Thebaicarum etiam palmularum cibo, aut earundem tritarum in mulso lactéve potu iuuantur. Pyrorum etiamnum omne genus esse & lac muliebre bibere cõuenit.

De Salamandra. Cap. IIII.

SALAMANDRÆ haustum sequitur linguę inflammatio, itémque mentis quædam *hebetatio, ac tremor cum torpore aut horrore quodam & exolutione: partes quoque corporis nonnullæ liuoribus circunquaque variantur, necnon & sæpe immoráte diutiùs veneno putrescentes sanie manant. His vbi eadem omnia quæ potis cantharidibus præstiterimus, peculiari remedio exhibebimus resiná è pinu, aut galbanum ex melle linctum, & chamæpityos decoctum, in quo pinei nuclei simul cõtriti fuerint: aut vrticæ folia cum farina crassiore cocta in oleo. Prosunt etiã oua testudinis marinę aut terrestris quomodocunque cocta, itémque ranarum ius, cum quibus eryngij radix incocta sit.

vel [illegible]

De Ephemero. Cap. V.

SVMPTO Ephemero, quod aliqui Colchicum aut bulbum syluestrem appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atque iis quos scilla aut vrtica momorderit, interiora eroduntur, stomachus cũ ingenti grauitate exæstuat. Cæterùm inualescente malo, cruenta ramẽtis admista per aluum egeruntur. Hos, æquè ac eos qui salamandram hauserunt, vomitione atque clysteribus adiuuare conueniét: sed anteaquam venenum inualescat, dandum iis decoctum frondium quercus, aut glandium, aut malicorij: aut serpyllum ex lacte propinandum: item succus polygoni, aut virgultorum vitis vel rubi, aut medullæ recentis ferulæ aut myrti cũ vino. Ipsę porrò baccæ myrti tusę tritæque & aqua maceratę opem ferunt, siquidem earum dilutũ assumatur. Media castanearũ tunicula

similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorum succo sumptitetur: origanum quoque cum lixiuio epotum. Eximiè verò iuuantur lacte asinino aut bubulo calido poto, aut in ore retento: támque efficaci remedio, vt quibus copia huiusce lactis adsit, nō aliud genus auxilij desideretur.

De Dorycnio. Cap. VI.

DORYCNION (quod aliqui solanum manicum, hoc est, furiosum appellarunt) epotum, veluti lactis saporem gustui repręsentat, crebros singultus ciet, linguæ humiditatem conciliat, & effusiorem sanguinis reiectionem concitat: ipsi verò potionati mucosa quædā perinde atque dysenterici aluo egerunt. Itaque antequam aliquod ex hisce symptomatis superueniat, auxilio sunt antedicta: vomit*, inquā, clyster & quæcunque potum venenum expellere apta nata sunt. Priuatim verò ijs opitulátur, aqua mulsa, lac asininum aut caprinum, ac dulce vinum, quod quidem tepidū cum aniso bibatur, amygdalæ amaræ & elixa gallinacea pectuscula. Quin etiam omnis generis cōchylia, cruda pariter ac tosta, esse saluta re est. Conueniunt & locustæ marinæ & gammari, ac potum eorundem iusculum.

De Aconito. Cap. VII.

ACONITVM statim inter bibēdum linguā cū astrictione quadā dulci sapore imbuit, ac subinde, præsertim cùm assurgere conantur, vertiginē inducit: oculorū humiditates prolicit, & grauitatem pectori præcordiisq; affert, cum flatuū multorum eruptione. Proinde venenū vomitione abigi, aut clystere per aluum subduci opus fuerit. Postmodū vtemur in propotismatis origano, rutáve aut marrubio cū vino absinthite: vel absinthij, erucæ, abrotoni, chamelææ aut chamæpityos decocto. Prodest iis etiamnum opobalsami drachma cum melle aut lacte: itémq; castorei, piperis ac rutæ par pōdus ex vino: & coagulū hœdi, leporis aut hinnuli cum aceto: vinum quoq; sumptū, in quo ferri stercus aut ipsum etiā ferrū, aurum, argentúmve candens restinctum fuerit.

A σαύτως δὲ ὁ τῶν Σαρδωνίων βοταίων ὑμένου μέσος, ὠμὸς λαμβανόμενος μετά τινος τῶν προειρημένων χυλῶν· ὀρίγανός τε σὺν κονίᾳ ποθεῖσα· ἀκριβῶς δὲ βοηθοῦνται τὸ ὄνειον ἢ βόειον γάλα θερμὸν πίνοντες καὶ κατέχοντες ἐν τῷ στόματι· ὥς τε τοὺς εὐπορήσαντας τούτου, ἄλλου μηδενὸς χρήζειν
B βοηθήματος.

Περὶ Δορυκνίου. Κεφ. ϛ΄.

ΔΟΡΥΚΝΙΟΥ δὲ ποθέντος, ὃ ἔνιοι στρύχνον μανικὸν ἐκάλεσαν, παρακολουθεῖ ὥσπερ γαλακτώδης ποιότης ἐν τῇ γεύσει, καὶ λυγμοὶ συνεχεῖς, γλώττης τε * ὑγρότης, καὶ αἵματος ἀναγωγὴ ἀθρόα· κατὰ
C κοιλίαν δὲ αὖθις μυξώδη φέρεται, ὡς ἐπὶ δυσεντερικῶν. οἷς βοηθεῖ, πρὸ τοῦ ταῦτα παρακολουθῆσαι, ἃ καὶ τοῖς προειρημένοις, ὅ, τε ἔμετος καὶ τὸ κλύσμα, καὶ ὅσα δύναται τὸ ποθὲν ἐκκρίναι φάρμακον. ἰδίως δὲ ἐπ' αὐτῶν βοηθεῖ τὸ μελίκρατον, ἢ ὄνειον ἢ αἴγειον γάλα, καὶ γλυ-
D κὺς οἶνος χλιαρὸς μετ' ἀνίσου * πινόμενος, καὶ ἀμύγδαλα πικρά, στήθη τε ὀρνίθεια καθεψημένα. καὶ πάντα τὰ κογχύλια ὠμὰ καὶ ὀπτὰ ἐσθιόμενα, καὶ κάραβοι, καὶ ἀστακοί, καὶ ὁ ἐξ αὐτῶν ζωμὸς πινόμενος.

Περὶ Ακονίτου. Κεφ. ζ΄.

ΤΟ ΔΕ ἀκόνιτον εὐθέως ἅμα τῷ πί-
E νεσθαι γλυκαίνει τὴν γλῶτταν μετά τινος στύψεως· καὶ ἀπὸ τοῦ γλυκασμοῦ σκοτοδινίαν, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἐξανίστασθαι, καὶ ὑγρότητας ὀφθαλμῶν ἐπιφέρει· βάρος τε θώρακος καὶ ὑποχονδρίου, μετὰ τοῦ πολλὰ πνεύματα ἀποδίδοσθαι. ἐφ' ὧν δὴ ἐμέτοις ἐκκομισθῆναι δεῖ τὸ φάρμακον, ἢ καὶ διὰ
F κλυστῆρος καθαρθῆναι τὴν κοιλίαν. χρησόμεθα δὲ προποτισμῷ ὀριγάνῳ, ἢ πηγάνῳ, ἢ * πρασίῳ ἢ ἀψινθίου ζέματι μετ' οἴνου ἀψινθίτου. ἢ * ἀειζώου, ἢ ἀβροτόνου, ἢ χαμελαίας, ἢ χαμαιπίτυος. ἁρμόζει δὲ αὖθις καὶ ὀποβαλσάμου ὁλκὴ < α. σὺν μέλιτι ἢ * καὶ καστορίου καὶ πεπέρεως καὶ πηγάνου ἴσης ὁλκῆς σὺν οἴνῳ. καὶ πιτύα ἐρίφου, ἢ λαγωοῦ ἢ νεβροῦ
G σὺν ὄξει. καὶ σιδήρου σκωρία, ἢ αὐτὸς ὁ σίδηρος, ἢ χρυσός, ἢ ἄργυρος διάπυρος ἐν οἴνῳ σβεσθέντα, τοῦ ὑγροῦ λαμβανομένου.

Paulus [illegible]

Add e Paulus ὀλίγου

V. τοῖς [illegible]

Fortè δὲ ἐν V. his caret ἢ πρασίῳ ἢ [illegible]. Goup. Legitur in veterib. ἢ πρασίῳ μετ' οἴνου, ἢ ἀψινθίῳ ἢ ἀειζώῳ ἢ ἀβροτόνῳ, ἢ χαμελαίᾳ ἢ χαμαιπίτυϊ, vt Hermolaus legit. itémque Paulus.

Paulus σιδήροις, restitui.

A κονία τε σὺν οἴνῳ καὶ *ὄρνιθι καθεψηθεῖσα, ἢ κρεῶν λιπαρῶν βοείων ζωμὸς λαμβανόμενος σὺν *οἴνῳ. λέγεται δὲ καὶ ἡ χαμαίπιτυς ἰδίως ἐπ' αὐτῶν ἁρμόζειν. ἣ *ἐν μὲν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ, ἐν ᾗ καὶ τὸ ἀκόνιτον γίνεται, ὁλόκληρος, Ἀθήνησι δ' Ἰωνία καλεῖται, ἐν Εὐβοίᾳ σιδηρίτης.

Cod.Matth. ἕξει

Palat. & codex vetustior: ἐν δὲ Ἀθήναις Ἰωνία

B
Περὶ τοῦ ἐν Ἡρακλείᾳ μέλιτος. Κεφ. η΄.

ΟΜΟΙΩΣ δὲ πάσχουσι καὶ οἱ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ τὸ μέλι γινόμενον φαγόντες ἢ πιόντες. ἐφ' ὧν ἁρμόζει *τὰ αὐτὰ τῷ ἀκονίτῳ· εἰσὶ δὲ εὐβοήθητοι, μάλιστα ὠφελούμενοι ὑπὸ *οἰνομέλιτος, συνεχῶς αὐτὸ πίνοντες, μιγνυμένων αὐτῷ *πηγάνου φύλλων.

Palat. cod. ταῦτα

Sic & Aëtius. at Paulus habet ὑδρομέλιτος.

Pal. cod. μυρσινίων.

C
Περὶ Κορίου. Κεφ. θ΄.

ΤΟ ΔΕ Κόριον λαθεῖν μὲν οὐ δύναται διὰ τὴν ὀσμήν. ποθὲν δὲ τὴν φωνὴν δασύνει, καὶ μανίας ἐπιφέρει ὁμοίας ταῖς διὰ μέθην *βλαβεῖσι μετ' αἰσχρολογίας. καθ' ὅλου δὲ τοῦ σώματος αὐτῶν ἡ ὀσμὴ διαφαίνεται τοῦ κορίου. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς μετὰ τὸ *ἐξαιρεθῆναι διὰ *τοῦ ἰρίνου ἐλαίου, ὡς προείρηται, *ἔλαιον σὺν ἀψινθίῳ πινόμενον *ἢ καθ' ἑαυτό. *ἢ ἔλαιον ᾠά τε κενωθέντα ἐπὶ αὐτό, καὶ *χλιανθέντα σὺν ἅλμῃ καὶ ῥοφούμενα· καὶ ἅλμη δὲ πινομένη, καὶ ζωμὸς ἁλμυρὸς ἔκ τε ὄρνιθος καὶ χηνός· γλυκύς τε σὺν κονίᾳ παραλαμβανόμενος.

D

Geop. alter λαλοῦσι, quam scripturam Hermolaus retinet. Sic & Paulus.

Paulus, τοῦ ἐλαίου τοῦ ἰρίνου

Deest ἢ in Ald.

Paulus & Aëtius non habent.

Paulus, λουσαι δεῖ τε. Marcel. διαθέντα

E
Περὶ Ψυλλίου. Κεφ. ι΄.

ΚΑΙ ΤΟ Ψύλλιον δὲ καλούμενον ποθὲν, ἐπιφέρει ψύξιν ὅλου τοῦ σώματος, καὶ *νάρκην μετ' *ἐκλύσεως καὶ ἀδημονίας. ᾧ βοηθεῖ πάντα ὅσα τοῖς *κόριον πεπωκόσι.

Paulus, ἰλιγγιάσεως

Matth. cod. κώνειον

Περὶ Κωνείου. Κεφ. ια΄.

ΚΩΝΕΙΟΝ δὲ ποθὲν ἐπιφέρει σκοτώματα καὶ ἀχλὺν, ὥστε *μηδὲ ἐπ' ὀλίγον βλέπειν· λυγμόν τε καὶ διανοίας παραφορὰν, καὶ ψύξιν ἄκρων· ἐπὶ τέλει δὲ ἀσώμενοι πνίγονται, στάσιν λαμβάνοντος τοῦ κατὰ τὴν ἀρτηρίαν πνεύματος. κατάρχεσθαι μὲν οὖν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, διὰ τῶν ἐμέτων αὐτὸ κομιούμεθα· ἔπειτα κενώματι χρησάμενοι, τὸ εἰς τὰ ἔντερα παρολισθηκὸς ἐκκρινοῦμεν· καὶ τότε ὡς ἐπὶ μέγιστον βοήθημα ἐπὶ τὴν ἀκρατοποσίαν παραγινόμεθα.

F

G

Paulus, μηκέτι δύνασθαι ἐπ' ὀλίγον &c.

Conferunt & lixiuia cum vino, & gallinacei decocti, præpinguiúmve bubularum carnium iura cum vino sumpta. Fertur & chamæpitys priuatim iis subuenire: quæ quidem in Heraclea Ponti, vbi & aconitũ nascitur, holocleros, Athenis Ionia & in EVbœa sideritis appellatur.

De melle Heraclio. Cap. VIII.

QVI mel quod in Heraclea Ponti gignitur ederint biberíntve, nõ secus afficiuntur, quàm qui aconitũ hauserunt, atque adeò iis eadẽ quæ poto aconito conueniunt. Facilè verò succurritur: quippe cùm adiuuentur frequẽti vini mulsi potu, cui folia rutæ admixta sint.

De Coriandro. Cap. IX.

CORIANDRVM propter odorem latere non potest: epotũ vocis raucitatem facit atq; insaniam, qualis ex vinolentia proficiscitur, ita vt qui sumpsère varia dictu pudenda blaterent: toto verò corpore coriandri odor sese prodit. His post vomitionẽ oleo irino concitatam, vti retulimus, merum aut per se, aut ex absinthio potum auxiliatur: itẽ oleum ouáque in eo exinanita, si tepefacta cũ muria sorbeantur. Sic & epota muria, & ius salsum gallinæ & anseris: passum quoque cum lixiuia sumptum.

Lat. leg. si ... effusa.

De Psyllio. Cap. X.

QVOD Psyllium dicitur epotũ, corpori toti frigus & torporem infert, cũ exolutione & animi quadam ægritudine anxietatéve. Huic omnia quæ hausto coriandro auxiliantur.

De Cicuta. Cap. XI.

CICVTA pota vertigines excitat & oculis caligines offundit, ita vt ne tantillum quidem cernatur: singultus etiam ciet, ac mentis alienationem & extremorum artuum perfrictionem infert. Tandem ægri conuulsi arteriæ spiritu intercepto strangulátur. Quare inter initia, vti in reliquis, cicutam vomitu excutiemus: postmodum deiectionem moliemur, vt quod ad intestina prolapsum fuerit excernamus. Tum demum ad meri potionẽ, ceu præsentissimũ auxiliũ, deueniemus:

ídque interiectis interuallis, in quibus proderit lac asininum aut bubulum potui datũ, aut absinthium cum pipere & vino: itẽ castorium, ruta, mẽtáq; cum vino, aut amomi, cardamomi vel styracis drachma: aut piper cum semine vrticæ ex vino, aut denique lauri folia. Prętereà laserpitij succus ex oleo & passo. Sed & vinum dulce per sese largiùs potum egregiè auxiliatur.

De Taxo. Cap. XII.

QVÆ Smilax dicitur, à quibusdam thymium & à Latinis taxus appellatur. Pota frigus vniuerso corpori, strangulatus & celerem interitum infert. Huic eadem quæ cicutæ conueniunt.

De Carpasi succo. Cap. XIII.

EPOTVS quoque Carpasi succus soporem inducit, ac repentinam strangulationem infert. Adiuuantur itidem qui hunc hauserunt epotæ cicutæ remediis.

De Sardonia herba. Cap. XIIII.

SARDONIA herba, quæ ranunculi species est, in cibo potúve sumpta, mentẽ è statu suo dimouet, & conuulsiones facit cum rictu labiorúmve contractione, quæ risus speciem præbeat: hinc de Sardonio risu adagiũ in vulgᵒ infausto omine manauit. Post vomitũ peculiariter conuenit pota liberaliùs aqua mulsa, itémque lac: necnon & irrigatio vnctióq; totius corporis per calfacientia medicamenta, prætereáque solium ex hydrelæo calente: ita tamen vt post egressum è solio illitibus ac frictionibus minimè parcatur. In summa curationem omnem quæ conuulsioni adhibetur exequi oportet.

De Hyoscyamo. Cap. XV.

HYOSCYAMVS in potu cibóve sumptus, qualem ebriorum mentis errorem seu alienationem infert: sed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiosè data, lácque præsertim asininum: si id desideretur, caprinum vel bubulum, aut aridarum ficuum decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei, cucumeris semen ex passo sumptum, & vinum sal-

A διδόντες μεταξὺ * διάστημα, ἐν οἷς πίνειν διδόμενον βοηθεῖ γάλα ὄνειον, ἢ ἀψίνθιον μετὰ * πεπέρεως καὶ οἴνου, καὶ * καστορίου καὶ πηγάνου * καὶ ἡδυόσμου σὺν οἴνῳ, ἢ * καρδαμώμου ἢ στύρακος, ἢ * πεπέρεως μετὰ κνίδης σπέρματος σὺν οἴνῳ, ἢ δάφνης * τὰ φύλλα. ὁμοίως τε σιλφίου ὀπὸς σὺν ἐλαίῳ
B καὶ γλυκεῖ. καὶ ὁ γλυκὺς οἶνος δὲ καθ' ἑαυτὸν πολὺς πινόμενος, ἱκανῶς ἁρμόζει.

Paulus, πεπέρεως καστορίου
V. non legit.
Paulus, τὰ δάφνης φύλλα.

Περὶ Σμίλακος. Κεφ. ιβ'.

Η ΔΕ καλουμένη Σμῖλαξ, ὑπ' ἐνίων δὲ θύμιον καὶ παρὰ Ῥωμαίοις τάξον, ποθεῖσα ἐπιφέρει ψύξιν καθ' ὅλου τοῦ σώματος, καὶ πνιγμὸν, ὀξέως τε καὶ θάνατον. οἷς
C βοηθεῖ πάντα ἃ καὶ τοῖς τὸ κώνειον πεπωκόσι.

De Taxo in antiquo caput totum est.

Περὶ Ὀποῦ καρπάσου. Κεφ. ιγ'.

ΚΑΙ ὁ τῆς Καρπάσου ὀπὸς ποθεὶς, κάρον ἐπιφέρει καὶ πνιγμὸν ὀξύν· βοηθοῦνται δὲ καὶ οὗτοι, ὑφ' ὧν καὶ οἱ τὸ κώνειον πεπωκότες.

Paulus, καρπασίας
V. non habet.

Περὶ Σαρδωνίας πόας. Κεφ. ιδ'.

V. περὶ Σαρδωνίας

D Η ΔΕ Σαρδώνιος λεγομένη πόα, βατράχου εἶδος οὖσα, ποθεῖσα ἢ βρωθεῖσα, παραφορὰν διανοίας ἐπιφέρει καὶ σπάσματα μετὰ συνολκῆς χειλέων, ὥς τε γέλωτος φαντασίαν παρέχειν· ὑφ' ἧς διαθέσεως καὶ ὁ Σαρδώνιος γέλως οὐκ εὐφήμως ἐν τῷ βίῳ καθωμίληται. ἐφ' ὧν ἰδίως καὶ
E μετὰ τὸν ἔμετον, ἁρμόζει μελίκρατον πολὺ διδόμενον καὶ γάλα· ἐμβροχή τε καὶ λιπασμὸς ὅλου τοῦ σώματος διὰ θερμαντικῶν φαρμάκων, καὶ ἐμβάσεις δι' ὑδρελαίου θερμοῦ. ὑπαλείφειν μέν τοι ἱκανῶς δεῖ καὶ ἀνατρίβειν μετὰ τὴν ἔμβασιν αὐτούς. καθόλου δὲ, ὡς πρὸς
F σπασμὸν, ὅλην τὴν θεραπείαν δεῖ ποιεῖσθαι.

V. caret.

Περὶ Ὑοσκυάμου. Κεφ. ιε'.

ΥΟΣΚΥΑΜΟΣ δὲ ποθεὶς ἢ βρωθεὶς, παρακοπὴν τοῖς μεθύουσιν ὁμοίαν ἐπιφέρει· ἔστι δὲ εὐίατος, βοηθούμενος μελικράτῳ πολλῷ ποτιζομένῳ, καὶ γάλακτι
G μάλιστα ὀνείῳ· εἰ δὲ μή γε, βοείῳ, ἢ σύκων ξηρῶν ἀφεψήματι· ποιοῦσι δ' ἐπ' αὐτῶν καὶ στρόβιλοι, καὶ τὸ σικύων σπέρμα σὺν γλυκεῖ λαμβανόμενον, καὶ ἀλμυ-

G locus hic ita legendus ex vet. libris & interpretibus. εἰ δὲ μὴ, αἰγείῳ ἢ βοείῳ.
V. τὸ τῶν γλαυκίου

ἐρὸς οἶνος σὺν στέατι ὑείῳ νεαρῷ, καὶ γλυκεῖ *σὺν ὕδατι, καὶ κνίδης σπέρμα ὁμοίως, ἢ νίτρον σὺν ὕδατι. ἁρμόζει καὶ κιχώριον, καὶ νάπυ, καὶ κάρδαμον καὶ ῥάφανος καὶ κρόμμυα, καὶ σκόροδα, ἕκαστον τούτων σὺν οἴνῳ λαμβανόμενον. ἡσυχάζειν δὲ αὐτοὺς ἀναγκάζειν δεῖ, *ὥσπερ καὶ τὸν οἶνον πιόντες.

V. caret.

V. non legit.

Περὶ Μανδραγόρου. Κεφ. ιϛ'.

ΜΑΝΔΡΑΓΟΡΟΥ δὲ ποθέντος, εὐθέως κάρος ἐπακολουθεῖ, καὶ ἔκλυσις καταφορά τε ἰσχυρὰ κατ' μηδὲν διαφέρουσα πάθους τοῦ λεγομένου ληθάργου. ᾧ πρὸ τοῦ τι τούτων συμβῆναι, ἁρμόζει ὅ, τε ἔμετος *καὶ μελίκρατον, καὶ μετὰ τοῦτο καὶ νίτρον καὶ ἀψίνθιον σὺν γλυκεῖ ἢ οἴνῳ γλυκάζοντι λαμβανόμενα. καὶ ἡ τῆς κεφαλῆς ἐμβροχὴ διὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους· καὶ διέγερσις δὲ καὶ κίνησις τοῦ σώματος. καὶ ἡ δι' ὀσφραντικῶν καὶ *εὐπατωρίου καὶ πεπέρεως καὶ νάπυος, καὶ καστορίου καὶ πηγάνου ὄξει τετριμμένων· καὶ πίσσης ὑγρᾶς, καὶ τῶν κεκαυμένων καὶ ἐσβεσμένων ἐλλυχνίων δυσανακλήτως δὲ αὐτῶν ἐχόντων, καὶ πταρμικὰ ἐπάγειν, καὶ τοῖς ἄλλοις κοινοῖς βοηθήμασι χρῆσθαι καὶ ἐπὶ τούτων.

Paulus, καὶ μετὰ αὐτὸν μελίκρατον καὶ νίτρ.

Περὶ Μήκωνος ὀποῦ. Κεφ. ιζ'.

ΜΗΚΩΝΟΣ δὲ ὀποῦ ποθέντος, παρακολουθεῖ καταφορὰ μετὰ καταψύξεως καὶ κνησμοῦ ἐπιτεταμένου. ὡς πολλάκις ἐνισχύοντος τοῦ φαρμάκου ἐπιγίνεσθαι τοσοῦτον κνησμόν, ὥς τε διεγείρεσθαι ὑπ' αὐτοῦ· ὀσμή τε τοῦ φαρμάκου δι' ὅλου τοῦ σώματος ἐκδίδοται. οἷς βοηθεῖ μετὰ τὸ ἐλαίου ἔμετον, καὶ κλυσθῆναι δριμεῖ κλύσματι, ὀξύμελι σὺν ἁλσὶ πινόμενον, ἢ μέλι σὺν ῥοδίνῳ θερμῷ. καὶ ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ *ἢ κινναμώμῳ, ἢ ὄξος θερμὸν καθ' ἑαυτό· νίτρον τε σὺν ὕδατι καὶ ὀρίγανον σὺν κονίᾳ, *πηγάνου τε ἀγρίου σπέρμα σὺν πεπέρει καὶ οἴνῳ καὶ πάνακι, πέπερί τε μετὰ καστορίου καὶ ὀξυμέλιτος, ἢ μετὰ θύμβρας ἢ ὀριγάνου *σὺν οἴνῳ. δεῖ δὲ καὶ τούτους διεγείρειν τοῖς ὀσφραντικοῖς καλουμένοις, καὶ ἐμβιβάζειν εἰς θερμὸν καὶ πυριᾶν διὰ τὸ ἐπιγινόμενον κνησμόν. ὀνήσει αὐτοὺς καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι χρῆσθαι ζωμοῖς λιπαροῖς, μετὰ οἴνου ἢ γλυκέω· καὶ μυελὸς δὲ μετ' ἐλαίου πινόμενος.

Paulus, καὶ

Add. aliàs ἀσθένματος. Sic Arg.

A sum cum adipe suillo recenti passóque: itidem vrticæ semen aut nitrū ex aqua. Conueniunt & cichorium, sinapi, nasturtium, raphanus, cepa & allium, quorum singula ex vino sumi par est. Verùm postea sinendi quiescere, quemadmodum qui vinum biberunt, vt excoquant.

De Mandragora. Cap. XVI.

B MANDRAGORA si bibatur, cōfestim sopor insequitur, exolutio, ac vehemens veternus nihil distás à lethargo. Huic, anteaquàm quidquam ex iis accidat, vomitus proderit & aqua mulsa: posteà nitrum & absinthium ex vino dulci aut passo sumantur. Caput rosaceo C & aceto perfundatur. Proficit etiánum excitatio & agitatio corporis: itémque olfactus tritorum in aceto euphorbij, piperis, sinapeos, castorij ac rutæ, prætereáque odor picis liquidæ & funiculi lucernarum, quæ vicissim accendantur & extinguantur. Quòd si ægrè ij reuocentur, etiā adhibere quæ sternutamēta cieant, D aliísque eiusmodi communibus auxiliis vti conueniet.

De Papaueris liquore. Cap. XVII.

EPOTO Papaueris liquore, consequitur veternus cum perfrictione & pruritu vehementi. Quin sæpenumerò inualescente veneno tanta oboritur prurigo, vt homi- E nem excitet: odor verò medicamenti toto sese prodit corpore. Post citatā oleo vomitionem, infusúmq; clysterem acriusculū, auxiliatur acetum mulsum cum sale potum, aut mel cum rosaceo calido. Item merum copiosum cum absinthio & cinnamomo, aut calidum per sese acetum: nitrum quoque ex aqua, & F origanum cum lixiuio aut passo: syuestris rutæ semen cum pipere, vino & panace: ac piper etiam cum castorio & aceto mulso, aut cum satureiæ vel origani decocto, addito vino. Sed & hos odoramentis seu olfactoriis excitare, & in calidæ solium mittere, ac fouere obortę pruriginis ratione oportet. Proderit G autem à balneo iusculorum pinguiū vsus ex vino aut passo, ac medulla etiam ex oleo pota.

De Corniculato papauere. Cap. XVIII.

QVOD papauer Corniculatum appellãt, & potu & cibo eadem symptomata inferre consueuit, quæ papaueris succus: ac iisdem quoque expugnatur auxiliis.

De Pharico. Cap. XIX.

QVOD Pharicum vocant, sapore quidem syluestre nardum planè imitatur: infert verò potũ neruorũ resolutionẽ cum delirio & conuulsione. Sed oportet post concitatam vomitionem vinum absinthite potui dari, cum cinnamomo aut myrrha, aut nardo Gallico, quod saliuncã aliqui vocauerunt, aut spicæ nardi drachmas duas & myrrhę totidẽ obolos ammixto passo, aut irin cum croco in vino. Deraso verò capiti adhibenda hordeacea farina cum ruta trita & aceto.

De Toxico. Cap. XX.

TOXICVM ex eo appellatum creditur, quòd Barbarorum sagittæ eo* illinerentur. Qui biberunt, haud ita multò pòst labiorũ & linguæ inflammatione prehenduntur, iisque furor mẽtis incoërcitus varias imagines obuersat: quare vix medicinæ locus est, raróque qui hauserunt incolumes euadere contingit. Vinculis attamen cohibendi, vt* vinum dulce cũ rosaceo bibere, protinúsq; reuomere, ac rapi quoq; semen ex vino haurire cogãtur. Priuatim verò iis conuenit quinquefolij radix, itémq; hircinus sanguis, aut caprillus eodem modo sumptus: proficit & roboris, fagi aut ilicis cortex cum lacte tritus. Prosunt etiam mala cotonea in cibo sumpta, aut trita cum pulegio & aqua bibita. Amomum denique benefacit, vt & balsami semen ex vino. Quòd si qui periculis defuncti sunt, longo tamen tempore in stratis decumbunt: ac vbi surrexêre, sui impotẽs ac velut attoniti reliquum vitæ tempus transigũt.

Al. tingerentur

depossum.

De Ixia. Cap. XXI.

IXIAS, qui & Vlophonon appellatur, inter potandum quiddam tum odore tum sapore ocimo simile repræsentat: vehementem autem linguæ inflammationẽ ac mentis alienationem inducit,

A Περὶ Μήκωνος κερατίτιδος. Κεφ. ιη'.

Η ΔΕ λεγομένη κερατῖτις μήκων, ἐν τῷ βρωθεῖσαι ἢ ποθεῖσαι τὰ αὐτὰ ἐπιφέρουσα τῷ ὀπῷ τῆς μήκωνος συμπτώματα, τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασιν ὑποπίπτει. Περὶ Φαρικοῦ. Κεφ. ιθ'.

ΤΟ ΔΕ καλούμενον Φαρικὸν τὴν μὲν B γεῦσιν πᾶσαν νάρδῳ ἀγρίᾳ ἔοικεν. ἐπιφέρει δὲ παράλυσιν ποθὲν μετὰ παρακοπῆς καὶ σπασμοῦ. δεῖ δὲ μετὰ τὸ ἐξεμέσαι αὐτούς, ποτίζειν οἶνον ἀψινθίτην, σὺν κινναμώμῳ ἢ σμύρνῃ ἢ νάρδῳ Κελτικῇ, ἣν ἔνιοι *στείνην ἐκάλεσαν· ἢ ναρδοστάχυος ὁλκὰς β'. καὶ σμύρνης β'. ὀβολοὺς C μεμιγμένους σὺν γλυκεῖ, ἢ ἶριν μετὰ κρόκου σὺν οἴνῳ. δεῖ δὲ καταπλάσσειν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ξυρήσαντας, κριθίνῳ ἀλεύρῳ σὺν πηγάνῳ λείῳ καὶ ὄξει.

al. ἀπασμοῦ.

V. caret.

V. <

Paulus, ἢ ἶριν σὺν κρόκῳ ἐν οἴνῳ

Περὶ Τοξικοῦ. Κεφ. κ'.

ΤΟ ΔΕ Τοξικὸν δοκεῖ μὲν ὠνομάσθαι, ἐκ τοῦ τὰ τόξα τῶν Βαρβάρων ὑπ' D αὐτοῦ χρίεσθαι. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς πεπωκόσι χειλέων καὶ γλώττης φλεγμονή· μανία τε ἀκατάσχετος ποικίλας ἐπιβάλλουσα φαντασίας· ὡς καὶ διὰ τοῦτο δυσιάτους εἶναι ἐν ταῖς θεραπείαις· σπανίως δὲ καὶ σώζεσθαί τινας τῶν πεπωκότων. δεῖ μέντοι συνέχειν αὐτοὺς δεσμοῖς, ἀναγκάζοντας καὶ βια- E ζομένους γλυκὺν οἶνον σὺν ῥοδίνῳ πίνειν, καὶ ἐξεμεῖν· τό τε τῆς γογγύλης σπέρμα σὺν οἴνῳ. ἰδίως δ' ἐπ' αὐτῶν ἁρμόζει καὶ ἡ τῆς πενταφύλλου ῥίζα, αἷμά τε τράγου ἢ αἰγός, ὁμοίως λαμβανόμενα. δρυός τε φλοιὸς ἢ φηγοῦ, ἢ πρίνου γάλακτι συνεψηθείς· καὶ μῆλα κυδώνια ἐσθιόμενα ἢ λεῖα σὺν γλή- F χωνι καὶ ὕδατι πινόμενα, ἄμωμόν τε καὶ βαλσάμου καρπὸς σὺν οἴνῳ. καὶ εἴ τινες αὐτῶν φύγοιεν τὸν κίνδυνον, πολὺν χρόνον κλινοπετεῖς διαμένουσι, καὶ ἀναστάντες ἐπλονμένοι τὸν λοιπὸν χρόνον διάγουσιν.

Addũt alij, καὶ ...

Non habet Ald.

V. καρπὸς βαλσάμου λαμβανόμενα

Manardus legẽdũ censet ἐμβεβλημένοι, i. tabefacti. Tale quid etiam habet Auicennas cap. de napello, qui toxicum esse videtur.

Περὶ Ἰξίου. Κεφ. κα'.

ΙΞΙΑΣ δέ, ὃς καὶ ΟΥλόφονον καλεῖ- G ται, ἐν τῷ πίνεσθαι οἷόν τι ὤκιμον κατὰ τὴν ὀσμὴν καὶ κατὰ τὴν γεῦσιν ἐμφαίνει. ἐπιφέρει δὲ γλώσσης φλεγμονὴν ἰσχυρὰν καὶ παρακοπήν·

forsã ὅμοιόν τι

καὶ τὰς ἐκκρίσεις ἐπέχει πάσας. βορβορυγμούς τε καὶ ψόφους μετὰ λειποθυμίας ἐπιφέρει δίχα τοῦ προχωρεῖν τι. Βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξεμέσαι τὸ πλεῖον, ἢ μετὰ τὸ τὴν κοιλίαν λυθῆναι, πινόμενον ἀψινθίου ἀπόβρεγμα σὺν οἴνῳ πολλῷ, ἢ ὀξυμέλιτι· πηγάνου τε ἀγρίου σπέρμα, ἢ σιλφίου ῥίζα· ὁμοίως τε τραγοριγάνου ἀφέψημα σύν τινι τῶν προειρημένων ἢ γάλακτι, ἢ τερεβινθίνῃ ῥητίνῃ· * ἢ νάρδου, ἢ καστορίου, ἢ σιλφίου, ʺ ἑκάστου ὀβολὸς σὺν οἴνῳ. ἁρμόζουσι δὲ καὶ οἱ ʹ τῆς βασιλικῆς καρύας καρποὶ λεῖοι σὺν ʺ ῥητίνῃ καὶ καστορίῳ καὶ πηγάνῳ, ἑκάστου < α΄. ὁμοίως χαμελαίας < β΄. ἢ * ἀψινθίου χυλοῦ * < β΄ σὺν μελικράτῳ ἢ ὄξει * πολλῷ πινόμενον.

V. ἢ πηγάνου

Addit Gesnerus ex lib. ἀπορίστων, ἢ οἱ βασιλ. Paul. σὺν οἴνῳ ἢ ῥητίνῃ.

& excretionũ genus omne supprimit: murmura intestinorũ ac rugitus cum animi deliquio ciet, quãuis nihil interim egeratur. Post eductã vomitionibus maiorẽ veneni portionem, aut post alui deiectionem, auxilium præstat absinthij dilutum ex vino largiore aut aceto mulso bibitum, nec minus rutę syluestris semen aut laserpitij radix: itẽ tragorigani decoctum cum aliquo supradictorum, aut lacte, aut resina terebinthina: nardus etiam aut castorium aut laser, singulorum inquam obolus ex vino. Quin & conueniunt nucum iugladium nuclei triti cum resinæ, castorij & rutæ, singulorum drachma vna. Itidem chamelęę aut succi thapsiæ oboli duo cum aqua mulsa: & acetum calens largius epotum.

Περὶ Ψιμμυθίου. Κεφ. κβ΄.

ΤΟ ΔΕ ψιμμύθιον λαθεῖν οὐ δύναται διὰ τὸ χρῶμα. ἑκουσίως γὰρ ληφθὲν, λευκαίνει τὸν οὐρανίσκον καὶ τὰ οὖλα, καὶ τὴν γλῶτταν καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ὀδόντων· ἐπιφέρει δὲ λυγμοὺς καὶ βῆχα καὶ γλώττης ξηρότητα, καὶ ψύξιν ἀκρωτηρίων μετὰ παρακοπῆς καὶ δυσκινησίας. οἷς ἁρμόζει μελίκρατον διδόναι, ἢ σύκων ἢ μαλάχης ἀφέψημα, ἢ γάλα θερμὸν ἢ σήσαμον λεῖον μετ' οἴνου, ἢ κονίαν κληματίνην, ἢ ἀμαράκινον ἔλαιον ἢ ἴρινον, ἢ Περσικῶν τὰ ὀστᾶ. * περιστερῶν δὲ ὠὰ ʺ σὺν λιβάνῳ ἢ κριθῆς ἀφεψήματι, ʺ ἢ κοκκυμήλοις, ἢ κόμμει πτελέας, ἢ τὸ ἐν τοῖς * φύλλοις τῆς πτελέας ὑγρὸν μετὰ χλιαροῦ ὕδατος. ʺ ἁρμόζει δὲ ἐπ' αὐτῶν καὶ θαψίας χυλὸς, ἢ σκαμμωνίας ὀπὸς, ʹ σὺν μελικράτῳ πινόμενα.

Cornarius δὲ restituit ex Paulo.

G. hæc verba ita restituit ex antiquis codicib' & interpretib. ἢ Περσικῶν τὰ ὀστᾶ σὺν κριθῶν ἀφεψήματι, vel & legitur apud Paulum. al. σὺν κριθίνῳ ἀφεψήματι

Lac. legit. in v.c. ἢ κοκκυμήλου ἢ πτελέας κόμμει.

Add. in quibusdã codicibus: ἁρμόζουσι δέ.

Addit Lac. ex v. cod. πινόμενα quod etiam habetur apud Paulum.

De Cerussa. Cap. XXII.

CERVSSA clam exhiberi nequit: siquidem suo sese colore prodit. Vltrò verò sumpta, palatum, gingiuas, linguam ac ipsas dentium commissuras cãdore quodã inficit: excitat autẽ singultus, tussim & linguæ ariditatem, extremorúmq; refrigerationem, cum mentis alienatione ac motus difficultate. His dare conuenit aquam mulsam, aut ficuum vel maluæ decoctum, aut lac calidum, aut sesamum ex vino tritum, aut lixiuiam è sarmentorum cinere factam, aut amaracinum irinúmve oleum, aut Persicorum nucleos cum hordei decocto, aut thus, aut gummi prunorum, aut humorem qui in folliculis vlmi continetur ex aqua tepida. Hisce præsidiis vomitus euocetur. Conuenit etiam thapsiæ succus aut scamonij liquor, ternis obolis ex aqua mulsa potus.

Περὶ Μυκήτων. Κεφ. κγ΄.

ΜΥΚΗΤΩΝ δὲ οἱ μὲν τῷ γένει βλάπτουσιν, οἱ δὲ τῷ πλήθει. ἐπιφέρουσι δὲ πάντες ʺ πνιγμοὺς ἐοικότας ἀγχόναις. οἷς εὐθέως βοηθεῖν δεῖ κοινῶς, ἀναγκάζοντας ἐμεῖν δι' ἐλαίου· θαυμαστῶς δὲ ὠφελοῦνται πίνοντες κονίαν κληματίνην, ἢ ἐξ ἀχραδίνου ξύλου, μετ' ὀξυκράτου καὶ ἁλῶν ἢ νίτρου. καὶ συνεψόμεναι δὲ αἱ ἀχράδες ἢ τὰ φύλλα τοῖς μύκησιν, ἀφαιροῦνται τὸ πνιγῶδες αὐτῶν· ʺ ἐσθιόμεναι δὲ, ὠφελοῦσι.

G. In altero addita est hæc [illegible]

Paulus ἐσθιόμεναι τε

De Fungis. Cap. XXIII.

FVNGORVM alij toto genere, alij maiore copia nocent: omnes tamen spiritus via quasi laqueo interclusa præfocant. Quare confestim communi auxilio succurrendum, scilicet oleo citata vomitione. Mirificè verò iuuat lixiuia sarmentitia, aut è pyrastri ligno, cum posca & sale aut nitro epota. Sed & pyrastri fructus aut folia cum fungis decocta, strangulandi vim illam auferunt, esitatáq; eadem auxiliantur.

Iuuat & stercus gallinaceum cũ posca bibitum, itémque aristolochiæ, aut absinthij drachma vna cum vino: insupérque etiam mel seu in cibo sumptum, seu ex aqua potum. Sic & apiastrum cum nitro, panacis radix & semen in vino: fęx quoq; vini cremata cum aqua, & atramentum sutorium ex aceto: denique radicula, sinapi aut nasturtiũ esu prosunt.

forti, aceto

De Gypso. Cap. XXIIII.

GYPSVM strãgulationem infert, dum intra ventriculum lapidescit: quare & eadem quæ aduersus fungos valent auxilia, prætereáque maluæ decoctũ, quod quidem olei vice assumendum est: quoniam pingue cũ sit & ad vomitionẽ lubricas vias pręstet, deradi corpora minimè sinit: quod alioqui gypsum, vbi duratur in lapidem, facere solet. Quinetiam prodest oleum ex aqua mulsá aut ficuũ decocto, & lixiuia è ficulneo aut sarmentitio cinere facta, cũ vino largiore pota: item origanum aut thymum cum lixiuia vel aceto passóve: sed & maluæ decoctum clystere infundi oportet.

De Taurino sanguine. Cap. XXV.

TAVRI recèns iugulati sanguis epotus, spirãdi difficultatem strãgulatúmq; cõcitat, dum tõsillarum fauciúmque meatus cum vehementi conuulsione obstruit. Lingua inde rubescit, ac dentes inficiuntur, & inter ipsorum commissuras quædã concreti sanguinis vestigia conspiciuntur. Vomitum in hoc malo vitabimus, ne fortè grumi eiusmodi attractu in sublime elati gulę magis impingãtur. Dari verò opus est quæ sanguinem concretum dissoluãt & aluum subducant, vti caprifici grossos lacteo succo turgentes ex posca. Nitrum quoque per sese auxiliatur, nec secus coagulum omne cum aceto, & laserpitij radix cum lasere ipso; itidem & brassicæ semen, & è cinere ficulneo lixiuia. Prosunt & conyzæ folia cum pipere, & rubi succus ex aceto. Aluũ prætereà soluere par est: siquidem iis qui euasuri sunt crocea per sedem egeri consueuerunt. Postremò stomacho aluóque hordeaceam farinam ex aqua mulsa adhibere oportet.

A βοηθεῖ δὲ αὐτοῖς ἀλεκτορίδων * ὠὰ σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενα μετὰ * ἀριστολοχίας ὁλκῆς α΄. ἢ ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ· καὶ μέλι τι ἐσθιόμενον καὶ πινόμενον σὺν ὕδατι, μελισσόφυλλόν τε σὺν οἴνῳ, * πάνακός τε ῥίζα, καὶ καρπὸς σὺν οἴνῳ, τρύξ τε οἴνου κεκαυμέ- B νη μεθ' ὕδατος, καὶ χάλκανθος σὺν ὄξει, ῥάφανός τε ἢ νάπυ ἢ καρδάμωμον * ἐσθιόμενα.

Lac. legit ex v. cod. ἀφόδευμα σὺν ὀξυκράτῳ καὶ πινόμενα

Lac. μέλι τε

Περὶ Γύψου. Κεφ. κδ΄.

ΚΑΙ ἡ γύψος * πνιγμὸν ἐπιφέρει λιθουμένη· ὅθεν καὶ τούτοις ἁρμόζει διδόναι τὰ πρὸς τοὺς μύκητας βοηθήματα· καὶ ἐπὶ τούτων τὸ τῆς μαλάχης ἀφέψημα, ὃ C παραληπτέον ἀντὶ τοῦ ἐλαίου· λιπαρὸν γὰρ ὂν καὶ ἐν τῷ ἐξεμεῖσθαι ὄλισθον ἐμποιοῦν, οὐκ ἐᾷ καταξύεσθαι τὰ σώματα. λιθουμένη γὰρ ἡ γύψος ἐργάζεται τοῦτο. ἁρμόζει δὲ καὶ τὸ ἔλαιον σὺν μελικράτῳ * ἢ σύκων ἀφεψήματι· καὶ κονία συκίνη ἢ κληματίνη σὺν οἴνῳ πολλῷ πινομένη· καὶ ὀρίγανος ἢ D θύμος σὺν κονίᾳ. ἢ ὄξει, ἢ γλυκεῖ. δεῖ δὲ τούτοις ὑποκλύζειν τῷ τῆς μαλάχης ἀφεψήματι.

Lac. addit ex v. cod. πινόμενα

Paulus καὶ ὕδατι ἀφέψημα.

Περὶ Αἵματος Ταυρείου. Κεφ. κε΄.

ΑΙΜΑ δὲ Ταύρειον νεοσφαγὲς ποθὲν, δύσπνοιαν ἐπιφέρει καὶ πνιγμόν· ἐμφράττον γὰρ τὰ παρίσθμια καὶ τὴν κατάποσιν πιέζει μετὰ * σπασμοῦ ἰσχυροῦ. E εὑρίσκεται τι ἐπ' αὐτῶν ἡ γλῶττα ἐρυθρὰ καὶ οἱ ὀδόντες βεβαμμένοι, καὶ θρομβία μεταξὺ αὐτῶν. ἐφ' ὧν τὸν ἔμετον παραιτούμεθα, τῶν θρόμβων μᾶλλον ἐν τῷ στομάχῳ σφηνουμένων διὰ τὸ μετεωρίζεσθαι αὐτοὺς κατὰ τὴν ὁλκήν. * δίδοται δὲ ὅσα δύναται τὴν πῆξιν διαλῦσαι τοῦ αἵματος, καὶ F τὴν κοιλίαν ὑπάγειν. τούς τε ὀλύνθους πλήρεις ὄντας τοῦ ὀποῦ σὺν ὀξυκράτῳ, καὶ νίτρον ἢ καθ' ἑαυτὸ ὠφελεῖ· καὶ πιτύα ἅπασα σὺν ὄξει, καὶ σιλφίου ῥίζα * ἢ τῷ ὀπῷ ὁμοίως καὶ κράμβης σπέρμα, κονία τε συκίνη· καὶ κονύζης * σπέρμα σὺν πεπέρει, * καὶ βάτου χυλὸς σὺν ὄξει. δεῖ δὲ τὴν κοιλίαν G ὑπάγειν. εἴωθε δὲ τοῖς σωζομένοις ἀποδίδοσθαι διὰ τῆς ἕδρας * κροκώδη. καταπλάσσειν δὲ καὶ στόμαχον καὶ τὴν κοιλίαν ἀλεύρῳ κριθίνῳ μετὰ μελικράτου.

Ald. πνιγμοῦ.

Paulus, θρόμβοι

V. addit, καὶ σιλφίου ῥίζα: ἢ τοῦ ὀποῦ καὶ κράμβης. Cætera omittit.

Lac. legit in antiq. cod. φύλλα ἀντὶ σπέρματος

V. add. καὶ ὄξει.

Περὶ Γάλακτος ἐμπιτυαθέντος. Κεφ. κϛ΄. A

Paul. ἄθρουν πολύ

Καὶ τοῖς λαβοῦσιν ἐμπιτυαθὲν γάλα, * ἀθρόως πολὺς πνιγμὸς γίνεται, διὰ τὸ θρομβοῦσθαι. οἷς βοηθοῦντας διὰ προσφέρειν δεῖ ὥσπερ ἀντίδοτον πιτύαν σὺν ὄξει, πολλάκις ἀναγκάζοντας πίνειν. B καὶ καλαμίνθης τὰ φύλλα ξηρὰ ἢ τὸν χυλὸν ὁμοίως· ἢ σιλφίου ῥίζαν ἢ τὸν ὀπὸν σὺν ὀξυκράτῳ. θύμον τε σὺν * ὄξει, καὶ τὴν πηλοποιητικὴν κονίαν. ἁλυκὸν δὲ μηδὲν προσφερέσθω. μᾶλλον γὰρ πήγνυται καὶ τυροῦται τὸ γάλα. ἀλλ' οὐδὲ τούτοις ἐμεῖν δεῖ· ἐνιστάμενον γὰρ ἐπὶ τὰ τοῦ στομάχου στενὰ τὸ θρομβωμένον πνίγει. C

Περὶ Λιθαργύρου. Κεφ. κζ΄.

V. sic incipit: καὶ τοῖς λαβοῦσι λιθάργυρον, πόνος διὰ τῆς κοιλίας ὀξύτερος μετὰ στρόφων γίνεται.

Ald. βάρος, καὶ τὸ σῶμα μολιβδῶδες γίνεται, τὴν ἀπρέπειαν λαμβάνον.

Vul. exempl. cō-clusis carent.

* Λιθάργυρος δὲ ποθεῖσα, βάρος ἐπιφέρει στομάχῳ καὶ κοιλίᾳ, καὶ ἐντέροις μετὰ στρόφων ἐπιτεταμένων. ἐνίοτε δὲ καὶ τιτρώσκει τὰ ἔντερα διὰ τὸ βάρος, καὶ ἐπέχει τὰ οὖρα· παροιδεῖ δὲ αὐτοῖς τὸ σῶμα, καὶ μολιβδώδη ἀπρέπειαν λαμβάνει. D ἐφ' ὧν ἁρμόζει μετὰ τὸν ἔμετον πινόμενα σὺν οἴνῳ, ὁρμίνου ἀγρίου [σπέρμα, σμύρνης < * ἢ ἀψίνθιον, ὕσσωπον, σελίνου] σπέρμα, ἢ πέπερι, ἢ κύπρου ἄνθος σὺν οἴνῳ· περιστερῶν τε ἀγρίων ἄφοδος ξηρὰ μετὰ νάρδου καὶ οἴνου.

Περὶ Ὑδραργύρου. Κεφ. κη΄. E

Ὑδράργυρος δὲ ποθεῖσα, ταὐτὰ ἐπιφέρει τῇ λιθαργύρῳ, καὶ ἐπὶ τούτων δεῖ τοῖς αὐτοῖς βοηθήμασι χρῆσθαι. δοκεῖ δὲ αὐτοὺς ὠφελεῖν γάλα * πινόμενον

Cod. quid addūt πολύ

ἐμείτωσαν δὲ καὶ οὗτοι.

Περὶ Τιτάνου, Σανδαράχης καὶ Ἀρσενικοῦ. Κεφ. κθ΄. F

Τίτανος, Σανδαράχη καὶ Ἀρσενικὸν ποθέντα, τὰ αὐτὰ ἀλγήματα κοιλίας καὶ ἐντέρων ἐπιφέρει μετὰ δηγμοῦ σφοδροῦ. ὅθεν προσφέρειν δεῖ ἅπαντα, ὅσα μετὰ τοῦ κιρνᾶναι, δύναται τὸ * εὐεμὲς καὶ πρὸς τὴν κοιλίαν ὀλισθηρὸν παρέχειν· οἷός ἐστιν ὁ τοῦ ἐβίσκου καὶ τῆς μαλάχης χυλὸς, λίαν ὀλισθηρὸς ὑπάρχων. G παρέχειν δὲ δεῖ καὶ ἀφέψημα λινοσπέρμου, * καὶ ὁ τῆς τράγου καλουμένης βοτάνης καρπὸς, ἢ ὀρύζης, καὶ γάλα πολὺ σὺν μελικράτῳ, καὶ ζωμοὶ λιπαροὶ καὶ εὔχυμοι.

De Lacte intus coagulato. Cap. XXVI.

Eos quoque quibus lac assumptū intus coagulatur frequens derepente strāgulatio inuadit, quòd intus lac in grumos quosdā coalescat. Hos iuuamus exhibentes antidoti vice coagulum ex aceto, idipsumq; sępius bibere cogētes. Damus & calaminthæ folia arida, aut succū etiā ipsum similiter: aut laserpitij radicē liquorémve ex posca: pariter & thymum ex vino, & coactiliariorū lixiuiā. Cęterùm salsi nihil exhibeatur, quoniā magis lac coiret & in caseū dēsaretur. At neq; hos vomitus adiuuat, siq̄dē cōcretū lac sese in gulæ angustias insinuās, facilè strangulat.

De Argenti spuma. Cap. XXVII.

Spuma argenti pota, stomacho ventri & intestinis grauitatē cum magnis torminibus affert: interdū & pōdere suo intestina vulnerat, vrinámque supprimit: intumescit verò corpus, plumbeámque deformitatem concipit. His secundum vomitionem subueniūt pota ex vino, syluestris hormini semen, myrrhæ oboli duo, absinthium, hyssopum, apij semen, aut piper aut cypri flos ex vino: necnon & fimus palumbinus aridus cum nardo & vino.

De Argento viuo. Cap. XXVIII.

Argentum viuum potum eadē quæ argenti spuma infert: quapropter & eadem exposcit auxilia. Lac autem largius potum auxiliari cōstat. Vomitus etiam minimè negligendus est.

De Calce, Sandaracha & Auripigmento. Cap. XXIX.

Calx, Sandaracha & Auripigmētum, eosdem ventris & intestinorum cruciatus cum vehementi erosione inferunt. Quamobrem exhibenda quæcunque simul & acrimoniam temperādi, & facilem vomitionem lubricamq; aluū prę̄standi vim habent, cuiusmodi ibisci & maluę succus est: natura enim vtriq; perlubrica. Præbendum etiam decoctum seminis lini, aut tragi frumentacei vel oryzæ, lácque cum aqua mulsa copiosum: iura denique pinguia bonique succi.

De Lepore marino. Cap. XXX.

A HAVSTO marino lepore, virosus quidam sapor qualis putentium piscium percipitur: procedente verò tempore, venter dolore afficitur, vrináq; sistitur: quòd si quãdo ea redditur, purpureo colore cõspicitur. Accedit & omnis generis piscium auersatio atque odium, & B sudor graueolẽs: biliosus itidem vomitus, interdum sanguine mixtus, subsequitur. Hoc malo circũuentis, dãdũ lac asininũ aut passũ assiduè, necnon & radicis maluæ foliorúmque decoctum, aut trita cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri vel scammonij succi drachma cũ aqua mulsa & punicorum nucleis: aut cedria contrita ex vino: benefacit & C anserinus sanguis adhuc calens epotus. Sed cùm pisces omnes respuát & auersentur, solos fluuiatiles cancros elixos esitát & concoquút, à quibus non mediocriter adiuuantur. Signum porrò salutis fuerit, si pisces in cibos admittere cœperint. D

forte, muliebri.

De Rubeta & rana palustri. Cap. XXXI.

TVM Rubeta, tum etiam Rana palustris assumpta corporis tumorem ciet, cũ intenso pallore qui buxi colorem imitatur: accedit spirandi difficultas & grauis halitus o- E ris singultúsque, ac interdum inuita genituræ profusio consequitur. His qui sumpsère facilè succurritur secũdùm vomitionem largiore meri potu & arundinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem. Cogendi quoque sunt vt vehementi ambulatione incitatóq; cursu cor- F pus exerceant, ob torporem qui ex hoc malo nascitur. Quinetiam quotidie lauandi sunt.

De Hirudine. Cap. XXXII.

DEVORATÆ cum aqua hirudines si ori ventriculi adhæserint, tractione partium nonnullam suctionis imaginem præbent: atque G hoc signo hausta hirudo deprehenditur. Eas muria sorbitione excutit, & Cyrenaicus liquor, aut laserpitii folia vel betę cũ aceto pota, [aut epota niuis glebula cũ posca.]

Περὶ Λαγωοῦ θαλασσίου. Κεφ. λ'.

ΛΑΓΩΟΥ δὲ θαλασσίου ποθέντος, παρακολουθεῖ γεῦσις ὁμοία ἰχθύσι βρωμώδεσιν· ἐν δὲ τῷ χρονίσαι, κοιλία τε ἀλγεῖ, καὶ οὖρα ἐπέχεται· εἴποτε δὲ ἐκκριθείη, πορφυρίζοντα τῇ χρόᾳ ὁρᾶται. ἀποστροφή τε καὶ μῖσος πρὸς πάντα ἰχθύν· καὶ ἱδρῶσι δυσώδη. παρέπεται δὲ αὐτοῖς καὶ ἔμετος χολώδης, ἐνίοτε αἵματι μεμιγμένος. οἷς δοτέον γάλα ὄνειον ἢ * γλυκὺ συνεχῶς, καὶ μαλάχης ῥίζης καὶ τῶν φύλλων τὸ ἀφέψημα, ἢ κυκλαμίνου ῥίζαν λείαν σὺν οἴνῳ, ἢ * ἐλλεβόρου μέλανος ἢ σκαμμωνίας ὀποῦ μετὰ μελικράτου, ῥοῶν τε πυρήνων· ἢ κεδρίας λείας μεθ' οἴνου. ποιεῖ καὶ χηνὸς αἷμα ποθὲν θερμόν. μὴ δυνάμενοι δὲ οὗτοι ἰχθύας προσενέγκασθαι, μόνους τοὺς ποταμίους καρκίνους ἑφθοὺς ἐσθίουσι, * καὶ πίνουσιν οἴνῳ μεμιγμένους ἐπ' αὐτῶν. τεκμήριον δ' ἐστὶν ἐπ' αὐτῶν σωτηρίας, ὅταν ἄρξωνται ἰχθύας προσφέρεσθαι.

V. αἰγεῖ.

Περὶ Φρύνου. Κεφ. λα'.

ΦΡΥΝΟΣ δ' ἢ βάτραχος ἕλειος προσενεχθεὶς ἐπιφέρει οἰδήματα σώματος μετ' ὠχρότητος ἐπιτεταμένης, ὡς δοκεῖν πύξῳ ἐοικέναι· δυσπνοεῖν τε καὶ δυσωδίᾳ ὄζειν τὸ στόμα. καὶ λυγμὸς αὐτοῖς ἕπεται, ἐνίοτε δὲ καὶ σπέρματος ἀπροαιρέτως ἔκκρισις. ὠφελοῦνται τε τυγχάνοντες μετὰ τὸν ἔμετον λαμβάνοντες ἄκρατον πολὺν, καὶ καλάμου ῥίζης < β'. ἢ κυπέρου τὸ αὐτό. δεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ἀναγκάζειν συντόνως περιπατεῖν καὶ τρέχειν, διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ναρκῶδες· λούειν τε καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

Deest δ in Ald.

Περὶ Βδέλλας. Κεφ. λβ'.

ΒΔΕΛΛΑΣ δὲ καταπινομένας σὺν τῷ ὕδατι καὶ προσφυομένας ἐν τῇ καταπόσει τῷ στόματι τῆς κοιλίας, ἑλκούσας τὰ μέρη, καὶ φαντασίαν ἐκ μυζήσεως παρεχούσας (ὅπερ καὶ σημεῖον ἐστὶ τῆς βδέλλας καταπεπόσθαι) ἀποβάλλει ἅλμη καταρροφουμένη, καὶ ὀπὸς Κυρηναϊκὸς ἢ φύλλα σιλφίου, ἢ τεύτλου, σὺν ὄξει πινόμενα.]

V. non legit. Addunt alij, ἢ χιὼν σὺν ὀξυκράτῳ.

A *ἀναγαργαρίζεσθαί τε νίτρον σὺν ὕδατι, καὶ χάλκανθον σὺν ὄξει ἀνεθέντι. * Ταῖς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσφυείσαις, ἐμβιβάσας εἰς ἔμβασιν θερμὴν, δίδου ψυχρὸν ὕδωρ ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν, καὶ ἐξελεύσονται.

al. καὶ ἐκβαλεῖτε, eodē plane sēsu.

B **Περὶ ἐλλεβόρου λευκοῦ, θαψίας, ἐλατηρίου καὶ τινῶν ἄλλων. Κεφ. λγ.**

ΠΡΟΝΟΗΤΕΟΝ δὲ καὶ τῶν ἐπ' ὠφελείᾳ διδομένων, ἐπιφερόντων δὲ πολλάκις κίνδυνον οὐχ ἥττονα τῶν ἄλλων φαρμάκων· ὡς ἐλλεβόρου λευκοῦ καὶ θαψίας καὶ ἐλατηρίου, καὶ ἀγαρικοῦ τοῦ μέλανος· πνιγμὸν γὰρ ἐπιφέρει ταῦτα ἢ ὑπερκάθαρσιν. C Θεραπεύονται δὲ ὡς προείρηται ἐπὶ μυκήτων καὶ τῶν ὁμοίων. Τὰς δὲ ὑπερκαθάρσεις τοῖς δυναμένοις ἐπέχειν τὰς ἐκκρίσεις στελλόμεθα. Καὶ τῶν μὲν δοκούντων ἐπ' ὀλίγον βλάπτειν, ἐνίοτε δὲ κινδύνους ἐπιφερόντων, οὐκ ἀμελητέον. D ὧν ἐστὶ τὸ ἄγριον πήγανον καὶ τὸ μελάνθιον, καὶ οἱ νεαροὶ πάπποι. αὕτη δέ ἐστιν ἀκάνθης τῆς καλουμένης κάκτου. ἐφ' ὧν ἔμετος μόνος παραληφθεὶς ἀποκαθίστησι τοὺς λαμβάνοντας.

Corn. ex Paulo ita sic restituit: ἐφ' ὧν τοὺς μὲν πνιγμοὺς θεραπεύομεν ὡς εἴρηται.

Vulgatū exēpl. l. πάπποι. Ἄξιος αὐτὸς ἐστιν ἀκ.

Paulus, λαβόντας

Περὶ ὕδατος ψυχροῦ καὶ ἄλλων ὁμοίως ἡμῖν συμφύλων. Κεφ. λδ.

E ΚΑΙ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ ἀθρόον ποθὲν, ἢ ἄκρατος πολὺς καὶ γλυκὺς οἶνος ποθεὶς, μάλιστα ἀπὸ βαλανείου ἢ δρόμου καὶ τῶν εὐτόνων γυμνασίων, πνιγμοὺς καὶ ἀλγήματα ἐπιφέρει. ἐφ' ὧν φλεβοτομία ταχέως παραληφθεῖσα, καὶ * κενώσασα λύει τὸν ἐπηρτημένον κίνδυνον. F Καὶ περὶ μὲν τῶν σημείων τοῖς λαβοῦσι τὰ θανάσιμα τῶν φαρμάκων, καὶ τῆς ἁρμοζούσης αὐτοῖς θεραπείας, ἔτι δὲ προφυλακτικῆς ἀγωγῆς, ἐπὶ τοσοῦτον ἡμῖν εἰρήσθω. ὑπογράψομεν δὲ καὶ τὰς ἀντιδότους ἀναγκαιότατα καὶ γνωριμώτατα βοηθούσας αἷς ἐχρήσαντο, τῇ τε Μιθριδατείῳ, καὶ τῇ δι' αἱμάτων, καὶ τῇ διὰ σκίγκων. G ἀλλὰ διὰ τὸ ἐν ταῖς ἀντιδότοις ἀκριβέστατα ἀναγεγράφθαι, παρῃτησάμην ἀναγράφειν ἐνταῦθα.

Aëtius, δυσμοὺς

A Nitrum præterea ex aqua gargarizatur, itémque atramentum sutorium aceto dilutum. Si verò faucibus hæserint, demisso in aquæ calidæ solium ægro, frigidam ore continendam exhibeto, & ad eam protinus hirudines prosilient.

B *De veratro albo, thapsia, elaterio & similibus. Cap. XXXIII.*

PROVIDENDVM etiá iis, quæ quanuis auxilij ferēdi gratia exhibentur, haud minora tamen pericula quam venena cætera sæpius afferunt: qualia sunt veratrum albú, thapsia, elaterium, & agaricum nigrum: siquidem hæc animam suffocant, aut immodicè purgant. C Ac præfocationibus quidem ea medétur, quæ in fungorum similiúmque mentione retulimus: nimios autem deiectionum impetus medicamentis quæ egestiones supprimunt coërcebimus. Neque vero negligenda quæ paululum quidem nocere videntur, D interim verò periculo non vacant: quo in numero sunt syluestris ruta, melanthium & recentes pappi, hoc est, flores spinæ quæ cactos appellatur. Eos porrò qui talia sumpsēre sola vomitio restituit.

De aqua frigida & cæteris quæ itidē nobis domestica & in quotidiano vitæ vsu sunt. Cap. XXXIIII.

E AQVA etiam frigida vnico haustu ac sine interspiratione bibita, aut * meracum vinum passúmve liberalius haustum, prçsertim à balneo aut cursu & concitatiore quauis exercitatione, strágulatus ac dolores infert. In eiusmodi casu venæ sectio protinus adhibita, itémque F per enemata vacuatio imminentibus liberant periculis. Hactenus de notis veneficiorum, eorúmque cōuenientibus remediis, necnon & præcauēdi modo, dictum esto. Subiungeremus & vsitata antidota maximè necessaria, quæque inter cçtera præclarè auxiliari constat: quale est Mithridatium & quod è sanguinis variis generibus, & quod è scinco paratur. G Verùm quoniam inter antidota accuratissimè descripta sunt, visum est hoc loco ab eorum descriptione supersedere.

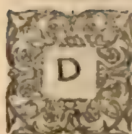
vel, meracū ac dulce vinum.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARbæi Liber, de Venenatis animalibus, & ab iisdẽ inflictorũ vulnerum signis & curatione.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ βιβλίον, Περὶ ἰοβόλων καὶ τῆς τῶν ἀπ' αὐτῶν πληγέντων σημειώσεως καὶ θεραπείας.

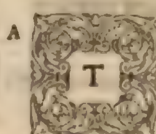
IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

Præfatio.



DE BESTIIS venenatis & exitialibus venenis agere iccirco nobis propositum est, vt curationis remediorúmque totus expleatur modus. Siquidem pars hæc non minùs quàm cæteræ aliæ, necessaria est iis qui medicinã faciunt: quippe cùm eorum adminiculo quæ inibi traduntur, periculis, doloribus & cruciatibus, plurimísque aliis malis homines liberari contingat. Hęc autem in summa fastigia duo, sicuti ab initio pronuntiatum est, distribuitur. Nã qui tractatus est de bestiis virus eiaculantibus, Theriacus: qui verò de venenis, Alexipharmacus appellatur. Eũ porrò seruabimus ordinem, vt quæ symptomata comitari cõsueuerint, priore loco monstremus, deindéq; vnicuique propria remedia subiiciamus: quæ quidem omnia in prõptu & ad manum artificem habere oportet, propter vrgentem sæpenumerò necessitatem. Quãdoquidem è venenis virulentísque animalibus sunt perpauca, quæ tarda téporísque dilationem admittentia pericula cieant: pleráque verò præsentaneam perniciem afferunt. Sunt prætereà qui ingenita prauitate struentes aliis insidias, maleficium ita temperant, vt subitum ac repentinũ exitiũ afferat. Alij praua scelerũ cõsciẽtia stimulati, aut tristi quopiãrerũ euentu oppressi, hausto spõte veneno, mortẽ sibi cõsciscere conãtur: qui postea seu deprehensi seu pœnitentia ducti vitæque cupidi, celerem & præsentaneam opem exposcunt. Neque desunt qui tela in hostes intorquenda toxicis illinentes, aut puteos ac fontes venenis inficientes,

Τὸ προοίμιον.



A ΤΟΝ μὲν περὶ τῶν ἰοβόλων ζώων καὶ θανασίμων φαρμάκων λόγον προεθέμεθα διελθεῖν, εἰς συμπλήρωσιν τοῦ * περιοδευτικοῦ τόπου. καὶ γὰρ οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἧσσον ἀναγκαῖόν ἐστι τοῖς ἰατρεύουσιν. ἐπειδήπερ καὶ κινδύνων καὶ * περιωδυνιῶν (Palat. recentior περιοδικοῦ.) (Forte, περιωδυνιῶν.)

B καὶ ἀλγηδόνων, καὶ πλείστων ἄλλων κακῶν ἀπαλλάσσεσθαι τοὺς ἀνθρώπους συμβαίνει διὰ τῶν ἐν αὐτῷ παραδιδομένων. κατὰ δὲ τὸν ἀνωτάτω μερίζεται διχῆ, * καθάπερ ἐν ἀρχῇ προαναπεφώνηται. καὶ ὁ μὲν περὶ τῶν ἰοβόλων, προσαγορεύεται Θηριακός· ὁ δὲ περὶ τῶν θανασίμων, Ἀλεξιφάρμακος. (Palat. recentior, καθάπερ προαναπεφώνηται.)

C ὃν τάξαντες δὴ προδείξομεν τὰ εἰωθότα * παρακολουθεῖν τά τε δυνάμενα βοηθεῖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν. δεῖ δὲ πάντα πρόχειρα τὸν τεχνίτην ἔχειν, διὰ τὸ κατεπείγειν πολλάκις τὴν χρείαν· ὀλίγα μὲν γὰρ καὶ τῶν ἰοβόλων καὶ τῶν θανασίμων, χρονίους καὶ ἐξ ἀναβολῆς φέρει τοὺς κινδύνους· τὰ πολλὰ δὲ, εὐθέως· καὶ τῶν (Addit Lac. ex veteri codice, post παρακολουθεῖν, ἑτέρα.)

D δι' ἔμφυτον πονηρίαν ἐπιβουλευόντων ἑτέροις, ἀνυπέρθετον τὸ κακὸν ἀπεργάζεσθαι βούλονται· καὶ τῶν διὰ μιαρὰν συνείδησιν ἢ χαλεπὴν περίστασιν * ἑκουσίως προσενεγκάμενοι θανάσιμα, εἶτα φωραθέντες ἢ μετανοήσαντες, ὀξυτάτης δέονται βοηθείας. καὶ πολέμιοι δὲ τόξων (Palat. codex interserit ἔχοντες.)

E χρίοντες βέλη, καὶ φρέατα καὶ πηγὰς δηλητηρίοις διαφθείροντες φαρμάκοις,

ἀνυπέρθετον μηχανῶνται τοῖς ἐναντίοις A τὸν θάνατον· ἐφ' ὧν οὐκ εὐθὺς, ἀλλ' ἐς ὕστερον ἀπαντᾷν τὸ κακὸν πέφυκεν, εἰ μὴ παραχρῆμα προληφθείη τοῖς βοηθήμασιν, ἀνόνητος ἡ εἰσαῦθις ἐπικουρία, τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως καταδραξαμένης τῶν σωμάτων. διόπερ οὐχ ὅπως ἔτυχε καὶ τὴν ἐν τούτοις προνοίαν B ἀντέχεσθαι, ἵνα ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, τοῦτο καὶ ἐνταῦθα ὅλη ἡ τέχνη παρέχῃ τοῖς ἀνθρώποις τὴν σωτηρίαν. παρὰ μὲν οὖν τοῖς ἀρχαίοις τοῦ θεραπευτικοῦ μέρους ὑπελαμβάνετο οὗτος ὁ τρόπος. οἱ δὲ νεώτεροι αὐτὸν ἐχώρισαν, προφυλακὴν καὶ προφυλακτικὸν ὀνο- C μάζοντες· τοῦ δὲ ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ θεραπευτικοῦ μέσον τάξαντες, μικρᾷ καὶ παντάπασιν ἐπιπολαίῳ πλανηθέντες πιθανότητι. φασὶ γὰρ γίνεσθαι τρεῖς καταστάσεις τοῖς ἀνθρωπίνοις σώμασι· μίαν μὲν, καθ' ἣν ὑγιαίνουσι· ἑτέραν δὲ, καθ' ἣν νοσοῦσι· τρίτην δὲ μέσην ἑκατέρων, καθ' ἣν δοκοῦσι D μὲν ὑγιαίνειν, εὐεμπτώτως δὲ εἰς τὰ πάθη καὶ τοὺς κινδύνους ἔχουσι, διά τινα φθοροποιὸν ἐγκειμένην τοῖς σώμασι δύναμιν· ὡς ἐπὶ τῶν ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δεδηγμένων θεωρεῖται, καὶ μήπω περιπεπτωκότων ὑδροφοβίᾳ· καὶ τῶν κανθαρίδας εἰληφότων, μήπω δὲ περιωδυνωμένων ἢ δυσουρούντων. E ἀναλόγως οὖν ταύταις ταῖς τρισὶ καταστάσεσιν, εἰς τρία μέρη διῃρῆσθαι τὴν τέχνην. εἴς τε τὸ ὑγιεινὸν, ὃ δὴ τηρητικόν ἐστι τῆς ὑγιείας· καὶ εἰς τὸ προφυλακτικὸν, ὅπερ κωλυτικόν ἐστι τῆς εἰς τὰς νόσους ἐμπτώσεως· καὶ εἰς θεραπευτικὸν, δι' οὗ λύεται τὰ πάθη. ῥητέον δὲ πρὸς αὐτούς, πρῶτον F μὲν ὅτι κατὰ τὴν ἐπιβολὴν ταύτην οὐχὶ τρεῖς καταστάσεις περὶ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τέσσαρες εἶναι λέγονται. ὡς γὰρ εἰσί τινες οἱ μήπω μὲν νοσοῦντες, ἐπιτηδείως δὲ πρὸς τοῦτο διακείμενοι διὰ τὴν ἐπικειμένην αἰτίαν, οὕτως εἰσί τινες οἱ μηκέτι νοσοῦντες, μήπω δὲ τὴν ὑγίειαν εἰληφότες· ὅπερ ἰδεῖν ἐστιν ἐπὶ τῶν G ὑπογύως ἀπηλλαγμένων τῆς νόσου, ἀναλήψεως δὲ καὶ ῥώσεως δεομένων.

Sic Palat. codex: at vulg. ex. παραληφθείη
Pal. recent. [illegible]
Palat. καταδραξαμένη.
fort. ὥσπερ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὕτω καὶ ἐνταῦθα
Pal. recen. omittit ὅλη
Pal. recent. omittit οὖν.
Pal. recent. τρόπος
Pal. ἐγκειμένην ἐν τοῖς
Sic vterque Pal. at vulg. ex. πεπλανηκότων.
Vulg. ex. carent
Pal. ὃ δὲ κωλ.
Sic Pal. At vulg. exemp. in πρῶτον μὲν κατὰ
Pal. κατὰ
Pal. εἶναι οἱ λεγόμενοι [illegible]

certam & ineuitabilem aduersariis perniciem moliátur: in quibus maleficium nõ subitò quidem, sed aliquantò pòst vires suas exerere consueuit: attamen nisi maturè ac primò quoq; tempore salutaribus remediis occurratur, frustrà tãdẽ succurritur, occupatis iã corporibus exitiali vi veneni. Proinde nõ vulgarem industriã diligentiámque adhibere cõuenit, vt quemadmodum in aliis malis, ita & in his ars vniuersa mortalibus salutem afferat. Itaq; apud priscos hic modus curãdi, eius partis existimabatur esse, quæ quòd ægris corporibus sanitatẽ restituat, Therapeutice dicitur. At recẽtiores posito discrimine, quia in præcauẽdo versetur, Prophylacticũ nominarunt, mediúmq; statuerunt inter eã medicinę partem cui sanitatis tuendę cura incumbit, & eã quę Therapeutice dicitur, parua nihilominus eaq; leui psuasione decepti. Enimuerò tres esse corporum humanorũ status agnoscũt: vnum quo sana degunt, alterum quo ægrotãt, tertium qui medium inter vtrunq; locũ sibi vendicat: in quo positi rectè quidẽ valere videntur, attamẽ parati sunt lapsu facili in morbos incurrere, variáq; subire pericula ob vim corruptricẽ quæ corporibus insidet: quẽadmodum in iis videre licet, qui à rabioso cane morsi fuêre, necdũ tamẽ aquæ metu horroréve prehensi sunt: itidémque in iis qui Cantharidas hausêre, necdum tamen cruciatibus vrinęve difficultate tenentur. Huic igitur triplici corporum constitutioni tripartitã artis distinctionem meritò respõdere cõtendunt, salubrem inquã, quę sanitatem tuetur: pręcauẽtem, quæ morbos arcet: & sanãtem, qua morbi discutiuntur. Veruntamen his responderi potest, primùm iuxta hãc ratiocinationem nõ tres corporis constitutiones, sed quatuor potiùs numerãdas esse. Veluti enim sunt nonnulli qui nõdum ægrotant, attamen in morbum sunt procliues ob impendẽtem causam: ita & aliqui sunt, qui licet haud ampliùs ægrotent, pristinæ tamen valetudini nondum planè restituti sunt: id quod in iis cernere licet, qui recens morbo liberati virium recreationem ac robur desiderant.

Sed quemadmodũ hęc curãdi ratio ad Therapeuticẽ medicinæ partem pertinet, ita & præcauẽdi rationem huic eidẽ subiici par est. Quid quod ad arcẽdas valetudines etiã valẽtissimis vtimur auxiliis, altiore scarificatu, vstionibus, circũcisura, appositis medicamẽtis mordacib⁹ itidẽq; propotismatis eiusdẽ generis, & plerisq; aliis? Verũenimuerò sunt vsq; eò stolidi ac rudes nõnulli, vt ne remedia quidem appellent, quę in arcẽdis morbis vsurpãtur. Cuius sententię inire rationem haud ita facile est: quippe cum & ipsa vox præcautionis & præcauendi ratio remediorum vsum & necessitatem satis supérque designent. Sed quomodo sua illa partiũ Medicinæ distributione nõ complectuntur eos, qui in pestilenti cœli constitutione agentes, nõdum quidẽ morbo correpti sunt, pesti tamen propter ambientis aëris occasionem opportuni & in morbum proni redduntur? Dicet forsan aliquis, salubrium pręceptorum obseruationem nõ aliud esse, quàm pręcautionis partem aliquã: quippe cùm firma reddere corpora & minùs vitiis obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degãt, neq; morbis cõflictentur. Neque id silẽti prætereundũ, quod maximè præcipuum & tanquã caput rei est: nõ ita distinguendas medicinę partes, vt totidem corporis cõstitutionibus respõdeant, sed naturam potiùs vniuscuiusq; suis notis seorsum indagandam & explorandam, vti suis locis ostendemus. Cum illis igitur non est pluribus agendum. Illud potiùs annotandum, affectus qui à virulentis animalibus venenísque contrahuntur vocari cæcos, id est, quorum ratio iniri minimè potest: pariter & eorum remedia nulli esse addicta causæ. * Iccirco & quæstio hæc artis eius est, quæ obseruatione simul & ratiocinatione nititur: siquidẽ rationi fides adhibetur. Neq; enim prorsus verum illud est. Sed semper id quod redundat, quódque nullum in operibus quibusdam præbet vsum, haud facilè est coniectura assequi: etiamsi iuxta proprietates prorsus tale est, vt illius causa reddi non possit. Hoc autem in exitialibus venenis & virulentis animalibus euenire solet. Veruntamen quod ad opera est vtile, quód-

vel amputatione.

A ἀλλ' ὅνπερ τρόπον ἡ ἐπιμέλεια τοῦ θεραπευτικοῦ μέρος τῆς τέχνης ἐστί, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸ προφυλακτικὸν ὑπὸ τούτῳ τετάχθαι προσήκει. βοηθήμασι χρώμεθα καὶ τοῖς σφοδροτάτοις ἐν τῇ προφυλακῇ, καὶ σχάσματι βαθυτέρῳ καὶ καύσεσι καὶ περικοπῇ καὶ δηκτικοῖς ἐπιθέμασι καὶ προπο-

B τισμοῖς, καὶ ἄλλοις πλείοσιν. ἀλλά γε οὕτως εἰσί τινες ἀγνώμονες, ὡς μηδὲ βοηθήματα καλεῖν τὰ προφυλακτικά. οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν καθ' ὅντινα λόγον· καὶ τὸ ὄνομα μὲν γὰρ προφυλακή, καὶ ὁ τῆς ἐνεργείας δὲ τρόπος, τοῦτο αὐτὸ πάντως βοήθημα ἀποδείκνυσι. πῶς δ' οὐχ ὑπάρχουσι τῇ διαι-

C ρέσει καὶ τῶν ἐν ταῖς λοιμικαῖς περιστάσεσιν οὔπω μὲν ἑαλωκότας πάθει, διακειμένους δὲ πρὸς τὸ ἐπιτηδείως; πῶς διὰ τὴν ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀφορμήν. εἴποι δ' ἄν τις, καὶ τίνα τὴν ὑγιεινῶν παραγγελμάτων ἀγωγήν, ὃ δὴ ἐστὶν ἡ προφυλακτικὴ ὑπάρχειν δυνατόν. ἅμα γὰρ τὰ σώμα-

D τα καὶ στερεὰ παρασκευάζειν πειρώμεθα, χάριν τοῦ δυσάλωτα γίνεσθαι τῇ νόσῳ. ὃ δὲ κυριώτατον ῥητέον ἐστί, τὰ μέρη τῆς ἰατρικῆς οὐχὶ ταῖς καταστάσεσι τοῦ σώματος ἀνάλογα δεῖν * εἰρῆσθαι, ἀλλὰ φυσιολογεῖν διὰ τῶν σημειωτικῶν ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ἄλλων, ὡς ἐν τοῖς οἰκείοις τόποις ὑποδείκνυμεν.

E πρὸς τούτους μὲν οὖν οὐ πλείονα ῥητέον. ἐκεῖνο δὲ μᾶλλον παρασημειωτέον ὅτι καλεῖται μὲν ἀναιτιολόγητα τὰ ἀπὸ τῶν ἰοβόλων ζώων, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν θανασίμων συμβαίνοντα φαρμάκων, καὶ πρὸς ταῦτα βοηθεῖ διὰ τοῦτό γε τῆς παρατηρητικῆς τυγχάνει ἀναλογητικῆς τε τέχνης

F περισπουδαζούσης ἀπόρημα; ἐν ᾧ δὴ ὁ λόγος πεπίστευται. οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ καθάπαξ τοῦτο ἦν ἀληθές. ἀλλ' ἀεὶ τὸ περιέλκον καὶ μηδεμίαν χρείαν ἐπί τινα τῶν ἔργων παρεχόμενον, δυστόχαστον· εἰ καὶ τελέως ἀναιτιολόγητον ὑπάρχει κατὰ τὰς ἰδιότητας, τοῦτο δὲ ἐπὶ τῶν θανασίμων φαρ-

G μάκων καὶ τῶν ἰοβόλων ζώων εἴωθος ἀποβαίνειν· τὸ μέντοι ἄχρηστον εἰς τὰ ἔργα, καὶ

Pal. τρόπον ὃ ἐστί [illegible]

Pal. ἄγροι τινὲς οὕτως εἰσὶν ἄγν.

Pal. τὸ αὐτὸ βοήθημα τοῦτο, τοῦτο δὲ οὐδὲ βοήθημα

Pal. τὴν τῶν ἀφ.

Pal. τὴν ὑγ. [illegible]

Deest τὸ σώματος in antiquiore Pal. codice.

Ista καὶ πρὸς ταῦτα β. ε. α. desiderantur in antiq. Pal. codice.

Pal. recentior τὸ ἀναγκαῖον

G. ἄχρηστον, quã scripturam rectè Hermolaus & interpretes retinuerunt.

Pal. cod. interserit εἰς

Pal. οὐ καταληπτόν ἐστιν

A ὃ παρέχον τὰς τοῦ θεραπεύειν ἀφορμάς, οὔτ' ἀκατάληπτόν ἐστιν, οὔτ' ἀναιτιολόγητον· καὶ μᾶλλόν τις ὁρμώμενος ἀπ' αὐτοῦ, πίστιν καὶ παρρησίαν ἔχειν διαβεβαιώσαιτο περὶ τῆς καταλήψεως τῶν ἀδήλων. διαφέρουσι μὲν γὰρ ταῖς αἰσθήσεσιν ἀπὸ τῶν ἰδίων διὰ σμικρότητα. καταλήψεως δὲ ἐναργοῦς ἐξ ἀλλήλων τυγχάνουσιν. B ἱκανῶς δὲ ἐφώδευσε τοὺς τρόπους Διοκλῆς ἐν τῷ πρὸς Πλείσταρχον ὑπομνήματι, γράφων ταῦτα κατὰ λέξιν· γνοίη δ' ἄν τις τοῦτο καὶ ἐπ' ἄλλων οὐκ ὀλίγων, καὶ ἐπὶ τῶν ἐχιδνῶν ἢ σκορπίων καὶ ἑτέρων τοιούτων, ἅπερ ἴσως δὲ ὡς ἄδηλα καὶ μικρὰ τὸ γένος ὄντα, μεγάλων αἴτια κινδύνων καὶ πόνων γίνεται. C ὧν οὐδὲ ἰδεῖν ἔνια ῥᾴδιον διά τινα σμικρότητα καὶ ἰσχὺν ἀπολειπομένην αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων θηρίων. ὁπηλίκον γάρ τι νομίζειν τὸ μέγεθος, ὅσον ἀπὸ τῆς πληγῆς, τοῦ σκορπίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τῶν σαρκὶ λυμαινομένων; D ὧν τὰ μέν ἐστι ποιοῦντα πόνους ἰσχυρούς, τὰ δέ, σήποντα, τὰ δέ, κτείνοντα συντόμως. ἢ τὸ διὰ τοῦ φαλαγγίου δήγματος ἐνιέμενον, καὶ ὅλον τὸ σῶμα διαπονούμενον; οὐδὲ γὰρ ἂν διαγνῶναι τὸ μέγεθος αὐτοῦ δύναιτό τις, διὰ τὸ παντάπασιν εἶναι μικρόν. E ὅτι μὲν οὖν πρὸς τὰς διαθέσεις ταῦτά ἐστιν, ὡμολόγηται παρὰ πάντων. ὅτι δὲ καὶ ἀκριβῶς κατείληπται τὴν δύναμιν αὐτῶν γίνεσθαί τινα φθοροποιόν, ἥ τις καταμιγνυμένη τοῖς σώμασιν αἰτία τῶν συμβαινόντων κακῶν γίνεσθαι συγκεχώρηται, καὶ τοῦτο πεπίστευται. F καὶ οὐδεὶς ἂν οὕτως εὑρεθείη φιλόνεικος, ὡς ἄλλοθεν φῆσαι τὰς ὀχλήσεις καὶ οὐχὶ δι' ὕλης φθοροποιοῦ καθαπτομένης τῶν σωμάτων μόνον ἀπὸ μέρους συμπίπτειν. τοῦτο δὲ ἦν τὸ πρὸς τὰ ἔργα τῆς τέχνης χρησιμεύοντα, κατὰ πᾶν ἔργον, τὸ ἔργον τοῦτο ποιούμενον παραγγέλλειν, G ὥστε ἡμᾶς μηδὲ βλάπτεσθαί τι κατὰ πάντα ὑπὸ τῆς * κατὰ τὴν ἰδιότητα ἀκαταληψίας τῆς κοινῆς αἰτίας· καὶ τότε ἐνδείκνυσθαι δυναμένης βεβαίως κατειλημμένης. διὸ

Pal. τὸν τρόπον

In Pal. deest ὑπομνήματι

Lacuna hæc ita interpretatur vt quæ deinceps hoc loco sequũtur, non ad Dioclé, sed ad Dioscoridé referat. Ald. addit ταῦτα & Pal. recentior codex.

Quæ sequuntur ἅπερ ἴσως deficiũt in Pal. recent. vsque ad τὸ σῶμα

Pal. καὶ τὰ μὲν ποιοῦντα

fortè αὐτοῦ

Pal. περὶ πάντων

Pal. αἰτίας

Hoc καὶ deest in Pal. recentiori

Vterque Pal. τὸν

Pal. τὸν ἔργον ποιούμενον

Pal. τὰς τινα.

que medédi præbet occasionem, id neque imperceptibile est, neq; causa carere existimatur. Quin potiùs ab ipso quis impulsus certiorem de abditorum cõprehésione fiduciam se cõparasse affirmabit. Ná etsi sępe minora sint q̃ vt sensibus percipiantur, euidenter tamé ex ipsis inter se collatis depreheduntur. Diocles auté in eo cõmentario qué Plistarcho dicauit, modos abũdé ꝓsecutus est, ad verbũ ita scribés: Nosse quis hoc potest cùm in aliis nõ paucis, tùm in viperis aut scorpionibus, & aliis id genus, secũ animo reputás quátorũ, licet exiguo sint corpore vixq; cõspectui subiiciátur, discriminum ac dolorũ causæ sint. Ex iis nihilominꝰ nõnulla cõstat propter paruitaté ne cerni quidé facilè posse, prætereaq; robore a cæteris bestiis longè superari. Quátula enim cẽsebitur, si vulnus spectes, scorpionis & aliorum eiusmodi corporibus nostris perniciem afferentiũ magnitudo? Et horum tamen aliqua vehemétes cruciatus excitát, alia putrefaciunt, alia denique quáprimùm perimũt. Rursus quantulum, quæso, æstimabitur quod à Phalágij morsu ingeritur venenũ, quodq; vniuersum corpꝰ grauiter afficit? Magnitudinem certè aliquá vix ac ne vix quidé deprehédere quisquá possit, cùm idipsũ animal prorsus exigua mole cõstet. Ergo hæc ad affectiones referri oportere apud omnes est in confesso. Illud quoque exactè deprehésum est, vim quandam ipsis inesse corruptricem, quæ insinuata corporibus malorum quæ exoriuntur causa sit: id quod receptum est iá pridem & omnium cõsensu persuasum. Neque quisquá inuenietur vsqueadeo contentionis studio flagrans, vt aliunde molestias ac perturbationes oriri asserat, quàm ex materia corruptrice seu mortifera, ex parte tantum corpora contingente. Porro id erat quod inter vtilia artis opera in omni opere dicere par erat, quænam res hoc efficiat, vt nihil prorsus nos lædat incomprehensa causæ pro- * prietas: quandoquidem communis causa tunc ostendi potest, cùm firmiter comprehensa est. Ideo

Erasistratus Empiricorum peruicaciã graui cauillatione incessens, cæcis affectibus causam assignauit: illis minimè cõcedens causam morborum supremam & communem incomprehensibilem esse, & hanc in eo quem de causis edidit commentario illustrans. Quin & illos reprehendit, quòd non explicuerint in quibus dispositionibus satisfaciat trita medẽdi ratio. Siquidem, exẽpli gratia, dicere debuerũt, se in venenis venenatorúmq; morsibus & cæteris id genus obseruatione contẽtos fore, quæ quidem à causarum comprehensione omnino separata sit. Primùm enim in genere cõprehendi facilè possunt: quãdoquidem veneni vis corruptrix corporáque subiecta ita immutans vt etiam perimat, generalem quidẽ, at nõ specialem subindicat curationem: quę scilicet vim habeat illud ipsũ hebetandi ac prorsus expugnandi. Dum verò subiunxit: (venit quis ad aquã dulcem ac poculentam, & ante obseruationem vomitum prouocauit, vulnus dilatauit, aut partem demorsam exugendam præbuit, cucurbitulas admouit, scarificationem adhibuit, cauteria & eadem vi prædita medicamenta caustica applicuit, postremò partem amputauit) remedia haud dubiè pensitauit, quotquot (seu intus assumpta seu) foris & in summa cute adhibita immissæ ad intima perniciei aduersari possent. Hæc itaque quæ disseruit Erasistratus, tum veritati, tum & artis operibus sunt consentanea. Sed Methodicos demirari licet, qui quidem corruptricem seu maleficam vim corporibus immissam, negotiorum quæ ipsa facessit simpliciter causam esse minimè cõcedant, at certo quodam modo: vsq; adeò ineptè nomini insistunt. Palam enim etiã apud ipsos vis immissa corporibus, φθοροποιός, hoc est, corruptrix appellatur. Corruptricem autem vim habere, causæ, non item alius cuiuspiã rei, opus est. Aiũt porrò voces has μάρσιππος & ἀνακαλύπτειν reliquis omnibus esse similes: in quibus partes quędã dictionũ nõ pro virtute, sed iuxta nudã enũtiationẽ, comprehensæ sunt. Enimuerò quemadmodum in his vocibus μάρσιππος & ἀνακαλύπτειν, partes neque principales neque præcipuos retinent

A καὶ ὁ Ἐρασίστρατος ἐπισκώπτων τὴν αὐ-
θάδειαν τῶν Ἐμπειρικῶν, αἰτίαν τοῖς δυσα-
πολογήτοις ἀνέθηκεν. οὐ συγχωρῶν αὐτοῖς,
τὴν αἰτίαν τὴν ἐπαναβεβηκυῖαν καὶ κα-
θολικὴν ἄληπτον ἐπὶ τῇ νόσῳ ὑπάρ- forte, ἀκατάληπτον
χειν· τῇ τε περὶ αἰτιῶν γραφῇ ταύτην διε-
λθὼν καὶ αἰτιώμενος· τῷ τε μὴ λέγειν ἐπὶ τίνων ἀρ-
B κούμεθα τῇ τετριμμένῃ θεραπείᾳ. δεῖ ἐ-
πὶ τῶν θηριοδήκτων καὶ θανασίμων· καὶ ἐπὶ Pal. recent. pro καὶ legit ἢ
τῶν λοιπῶν, ἀρκεσθησόμεθα τῇ παρατηρή-
σει, τῆς τῶν αἰτιῶν προσλήψεως χωριζό-
μενοι τελέως. πρῶτον μὲν γὰρ κατὰ γένος οὐκ
ἀκατάληπτά εἰσιν. ὅτι μὲν γὰρ δύναμις ὑ- Ald. οὐ καταληπτά. Pal. ἀκατάληπτά εἰσιν
πάρχει φθαρτική, καὶ τῶν ὑποκειμένων
C ἀλλοιωτικὴ ὥστε ἀναιρεῖν, καὶ τούτων κατὰ Sic Pal. recent. at vulg. ex. ἐκ τῶν
γένος οὐ μὴν κατ' εἶδος ὑπογράφει θερα-
πείαν, δι' ἧς ταῦτα ἀμβλυντέον ἐστὶ καὶ κα- Illa οὐ μὴν κατ' εἶδος non habẽtur in Pal. cod.
τεργαστέον. ὅτι δέ φησιν· ἦλθέ τις ἐφ' ὕδωρ Sic Pal. recent. at vulg. ex. διὰ τοῦτο
γλυκὺ καὶ πότιμον, καὶ πρὸ τῆς παρατη-
ρήσεως ἐπ' ἔμετον, διαίρεσιν τοῦ πεπλη- G. alter διαίρεσιν. Sed res ipsa ostendit legendũ esse διάστασιν, vt rectissime Ruellius legit.
γότος, ἢ δεδηγμένου μέρους ἀποθηλασμόν,
D σικύας προσβολήν, ἐγχάραξιν, καυτήρι-
α, φαρμάκων τὸ αὐτὸ δυναμένων ἐπί-
θεσιν, τὸ τελευταῖον ἀποκοπὴν τοῦ μέρους·
ἀνελογίσατο τῶν πεφυκότων φαρμάκων Pal. cod. ἐλογίσατο
εἰς τὴν ἐπιφάνειαν φέρεσθαί τινα, τῇ ἐ- al. ἐνεσπαρμένῃ
νιεμένῃ εἰς τὸ κατὰ βάθος ἐναποδάξ φθο-
ρᾷ. ταῦτα μὲν οὖν δι' ὧν εἴρηκεν Ἐρασί- Pal. recent δι' ἃ εἴρηκέ τι, πάντα εἴρ.
E στρατος, πάντα εἴρηκε καλῶς καὶ τοῖς ἔργοις
ἀκολούθως. θαυμάζειν δὲ ἔστιν ἐπὶ τῶν Με-
θοδικῶν, οἵτινες οὐ συγχωροῦσιν αἰτίαν εἶ- Lacuna ex v. codic. addit, ἁπλῶς
ναι τὴν φθοροποιὸν ἐνιεμένην δύναμιν, ἐκ
τῶν ἀπ' αὐτῆς γινομένων ὀχληρῶν, ἀλλὰ
τρόπον μέν τινα οὕτως τῷ ὀνόματι προσ- Quidam legisse videtur τρόπον μέν τινα
έχουσι. φθοροποιὸς γὰρ καὶ παρ' αὐτοῖς ἄντι-
F κρυς ἡ ἐνιεμένη δύναμις προσαγορεύεται.
τὸ δὲ φθοροποιὸν εἶναι τῆς αἰτίας, οὐκ ἄλλου τι-
νὸς ἔργον ἐστί. φασὶ δὲ τὸ μὲν ὄνομα τὸ μάρ- Pal. ἔργον
σιππος καὶ τὸ ἀνακαλύπτειν, τοῖς λοιποῖς
πᾶσι παραπλήσιον ὑπάρχειν, ἐφ' ὧν μέρη
τινὰ τῶν λέξεων οὐχ ὅτι κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ Pal. ἀλλὰ καὶ κατὰ
κατὰ ψιλὴν περιείληπται τὴν ἐκφοράν. ὥσπερ Pal. recent. καὶ γὰρ τὸ μάρσιππ.
G γὰρ τὸ μάρσιππος καὶ τὸ ἀνακαλύπτειν, Pal. καὶ ἐν τῷ *
ὡς τὰς κυρίας καὶ προηγουμένας οὐκ ἔχει Sic Pal. recent. at vulg. exempl. κυρίως

Omne

Pal recent. οὕτω καὶ τὸ φθορ.

Pal. recent. pro ποιήσαντα legit κόπον

Deest in Pal. καὶ

Pal. αὐξάνεται

Deest γὰρ in Pal. vet.

Ald. non habet.

Pal. recent. in μιᾶς διαφορᾶς

Deest ἐν in Pal. recent.

Pal. recen. παραληφθεῖσιν

Pal. vet. μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν δηλοῦν. τούτου δ'

Cornarius satis artificiosa coniectura ductus pro παιδὶ, διψᾶν restituit.

A σημασίας· οὕτω καὶ ἐν τῷ φθοροποιεῖν παρέλκοντως καὶ οὐ κατὰ δύναμιν ἐντέτακται. μεταβαίνουσι δ' ἐν ταῦτα ἐπὶ τὰς τῶν αἰτίων διαφορὰς, καὶ λέγουσιν, ὅτι τῶν αἰτίων τινὰ μέν ἐστι τὰ προκατάρξαντα, ἃ ποιήσαντα πάθος χωρίζεται· οἷον, κόπος καὶ ψύξις, ἔγκαυσις, καὶ τὰ παραπλήσια. B τὰ δὲ, συνεκτικὰ, διὰ τὸ ποιεῖν τὸ πάθος καὶ παραμένειν, τουτέστιν ὧν μὲν παρόντων τὰ ἀποτελέσματα πάρεστιν· αὐξανομένων δὲ, αὔξεται, καὶ μειουμένων, μειοῦται, καὶ παυσαμένων, παύεται· καὶ αὐτοτελῆ δύναται εἶναι. καθ' ἑαυτὰ παραγενόμενα τῶν ἀποτελεσμάτων. C καὶ τοιαῦται μὲν τῶν αἰτίων αἱ δοκιμώταται διαφοραί· τὸ δὲ φθοροποιὸν οὐδεμιᾷ τούτων ὑποτάσσεσθαι πέφυκε. προκαταρκτικὸν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἐπειδήπερ τὸ πάθος αὐτὸ παραμένει καὶ τοῦ σώματος οὐ χωρίζεται. συνεκτικὸν δ' οὐκ ἂν λέγοιτο, * πλεῖστον μὲν γὰρ τοῦτο πάρεστι· καὶ καθάπερ D ὑπὸ λυττῶντος κυνὸς δεδηγμένον γίνεται. εἰ δὲ μὴ προκαταρκτικὸν γίνεται] μηδὲ συνεκτικὸν, οὐδ' αὐτοτελὲς, οὐδὲ συναίτιον ἂν εἴη. εἰ δὲ ἐκ μηδεμιᾶς διαφορᾶς τῶν αἰτίων ἄγειν δυνησόμεθα τὸ φθοροποιὸν, συγχωροῦμεν αὐτὸ μηδὲ αἴτιον ὑπάρχειν. τοιούτων δὲ λεγομένων καὶ ὄντων, τὸ μὲν E εἶναί τινα τῶν ὀνομάτων ἐν αὐτοῖς μὴ ἔχειν μέρη σημαντικὰ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ κατὰ ψιλὴν τὴν ἐκφορὰν πεποιημένα, συγχωρητέον. ὅτι δὲ μὴ πάντα ὑποληπτέον τοιαῦτα ὑπάρχειν, ἀλλὰ παντελῶς ὀλίγα· οὐδὲ τὸ ποιεῖν ἐν τῷ φθοροποιῷ παραπλησίως τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἐξενήνεκται. κυριωτάτην δὲ F ἔχει τὴν σημείωσιν. ὡς γὰρ τὸ τῆς φθορᾶς ὄνομα τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς σημαντικόν ἐστιν, οὕτω καὶ τὸ ποιεῖν παραληπτέον, * μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν ἔχειν δηλοῦν· τούτου δ' οὖν περ ἐξακούουσι πάντες τελέως ἄσημον γίνεται τοὔνομα, καὶ παραπλήσιον τῷ παιδὶ, ἔχειν δίψος. εἰ G δίδόασιν ἀπὸ τῆς φθορᾶς ὑγιεῖ γίνεσθαί τινα νόσον, συγχωροῦσι δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ ποιεῖν, εἰ μή τι φθορᾶς ἀπεργαστικόν ἐστι.

significat⁹, sic & in hoc verbo φθοροποιεῖν partes superuacuò & quasi pro ductionis tātùm gratia, nō item ad certam vim & efficacitatē, vnà coaluerūt. Hinc porrò ad causarum differentias trāseunt, affirmántq; causarum quasdam esse primarias & euidentes: quæ cùm primum aduersam valetudinem crearunt, à corpore separantur, cuiusmodi sunt labor, frigus, æstus, & similia: alias verò continentes, quæ excitato morbo etiamnum permanent, hoc est, quibus præsentibus & effectus eorū adsunt, increscentibus iisdem effectus itidē augētur, decrescētib⁹ minuuntur, desinentibus finiūtur: quæ deniq; iccircò perfectæ dici possūt, quòd si adsunt, effectus per se inducūt. Ac tales quidē receptissimæ sūt causarū differentiæ, quarū neutri τὸ φθοροποιὸν subiici rectè potest. Primaria enim causa nō est, quoniā morb⁹ ipse permanet, nec ipsa à corpore separatur. Sed neq; cōtinēs causa dici potest, quoniā magna ex parte aliunde adest qđ nocet, queadmodū in iis videre est, q. à rabioso cane sūt demorsi. Quòd si neq; primaria neque cōtinens causa fuerit, vtiq; neq; perfecta seu finē p se cōstituēs, neq; adiuuās causa dici poterit. Quòd si τὸ φθοροποιὸν in nullo causarū genere locare possum⁹, cōsequitur certè vt neq; omnino causam esse fateamur. Hisce hoc modo dictis cōstitutisq;, esse vocabula quædam quæ in se nō habeāt partes rerum significatrices, sed iuxta simplicē ac nudā pnūtiationē effictas, cōcedēdū est. Verùm planè ppauca, nedū omnia, talē nāci sci cōditionē existimandū est. Neq; enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν, perinde atq; in reliqs exēplis vocū partes, enūtiatur, sed lōgè principē obtinet significationē. Nā quēadmodū φθορᾶς, i. corruptionis, nomē mutationē in pei⁹ significat, sic & hoc verbū ποιεῖν i. facere, ita accipiēdū est, vt nihil amplius ex eo qđ dictionē φθορᾶς sibi adiūctā habeat * declaret, sitq; vox penitus nō significās id quod omnes palàm audiūt, atq; adeo similis voci, sitire, sitim, vt ita dicā, habere significāti. Quòd si dāt sano ex corruptione morbum cōtingere, cōcedūt vtiq; vim in huiusmodi verbo ποιεῖν subesse: siquidē aliquid est, quod corruptionem efficiat.

Omne

* Omne autẽ quod aliquid efficit, per singulas causas ostenditur quæ corporibus subiiciũtur, ídq; tã in lethalibus venenis, quàm iis quæ corporibus ingeruntur. At qualencunq; causã ad causarũ differẽtias propositas reduci oportere asserũt. Fallũtur autem & hac in parte, quoniam haud exactã diuisionẽ proposuêre. Qui verò se Dogmaticos profitentur, causam hanc esse dicunt partim præparantẽ, partim cõtinentem, vt inguinũ vlcus & inguinariã febrim, & quæ tũ *causæ finẽ & effectũ per se præstãti assistat, tũ etiã ab eadem separetur, vt à fractis præcipitatio. In summa quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla causarũ diuisione cõprehenditur, vitiosum est, neq; causæ ascribitur eorũ quæ idem genus sortiuntur. Sed quòd φθοροποιὸν causa sit, tũ ex ipso nomine deprehẽditur, tũ & apertiùs ex iis quæ cõtingunt ostenditur. Nam post impressum à venenata bestia ictum quam, quæso, aliam arbitrantur mali causam, quàm vim ipsam ab animante profectam & illapsum in corpora virus? quandoquidem neq; frigus, neq; æstum, neq; excisionem, neq; cruditatem, neq; aliud quicquã simile causari possũt. Quoniam verò etiã causarũ differentiis gaudent, & aliquas continentes, alias primarias seu euidentes appellãt: ipsis dicendũ, vtroq; istorũ modorũ causam esse. Ac euidens quidem dicetur, quòd effectũ præcedat & corporis substantiã præoccupet: continens verò, quòd morbis præsentibus etiã ipsa adsit, hácq; remota, itidẽ recedant simul & semel quæ cum ipsa euenerãt. Sed de his hactenus. Statuẽdũ itaq; corruptricem seu mortiferã illã vim intrinsecus manifestissimam esse causam, huncq; veluti principẽ scopũ nobis proponendũ esse. Iccirco antequã irruant morbi, variis modis certandum est, vsque dum vis tota corporibus excutiatur. Modò enim qua parte intrò subierit, eã reuocari oportet, modò retineri & quasi coërceri circa partẽ quampiam, præsertímq; ignobilẽ, priusquàm altiùs irrepens viscera tẽtet: aliàs deniq; pernicies eius eluenda retundendáve est, siquidem iam ipsa membra peruaserit. Cumprimum igitur hausto veneno vehemens succedit inflammatio, crebris vomitionibus excludẽdum id est:

A πᾶν δὲ τὸ ποιοῦν καὶ ἀπεργαζόμενόν τι, καθ' ἕκαστον αἴτιον δείκνυται τῶν ὑποκειμένων ἐν τοῖς σώμασιν, ἐπί τε τῶν ἐνιεμένων καὶ θανασίμων φαρμάκων. ἀλλ' ὑποπίπτειν τὰ φασὶ τῶν τῶν αἰτίων διαφοραῖς. πεπλάνηνται δὲ κἀνταῦθα διαίρεσιν ἀκριβῆ οὐκ εἰληφότες. λέγεται δὲ καὶ παρὰ τοῖς δογματικοῖς αἴτιον ὑπάρχειν καὶ αὐτό,
B κατὰ μέν τι παρασκευαστικόν, κατὰ δέ τι συνεκτικόν. ὡς βουβώνων ἕλκος καὶ βουβώνων πυρετός, καὶ τὸ συνεφιστάμενον τῷ ἀποτελεσματικῷ, χωριζόμενόν τε ὡς πτῶμα καταγμάτος. καὶ καθόλου δὲ ὅταν τι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν αἴτιον ὑπάρχῃ, μὴ περιέχηται δὲ ἔν τινι διαιρέσει, μοχθηρὸν μέν, οὐχὶ δὲ καὶ αἴτιον τῆς τῶν ὁμο-
C γενῶν περιγέγραπται φύσεως. ὅτι δὲ τὸ φθοροποιόν ἐστιν αἴτιον, ἐλέγχεται μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, δείκνυται δὲ ἐναργέστερον ἐπὶ τῶν συμβαινόντων. τί γὰρ αἴτιον ὑπέλαβον εἶναι μετὰ τὴν ἐκ τοῦ δακέτου πληγήν, ἢ τὴν ἐπιγινομένην ὑπὸ τοῦ ζώου δύναμιν, καὶ τὸν εἰς τὰ σώματα ἐνδυόμενον ἰόν; μήτε ψύξιν, μήτε ἔγκαυσιν, μήτε ἐκ-
D κοπήν, μήτε ἀπεψίαν, μήτε ἄλλο τι παραπλήσιον ἔχοντες αἰτιᾶσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ ταῖς διαφοραῖς χαίρουσι τῶν αἰτίων, τὰ μὲν καλοῦντες συνεκτικά, τὰ δὲ προκαταρκτικά, λεκτέον αὐτοῖς ὅτι καθ' ἕτερον δὴ τούτων αἴτιόν ἐστι. τὸ προκαταρκτικὸν ῥηθήσεται δὲ ἀπὸ τοῦ προάγειν τοῦ ἀποτελέσματος, καὶ τὸ προϋπόστασιν λαμβά-
E νον τοῦ σώματος. συνεκτικὸν δέ, ἐπειδὴ τῶν παθῶν παρόντων καὶ αὐτὸ πάρεστι, καὶ χωρισθέντος αὐτοῦ χωρίζεται καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτό. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν οὐ νῦν οὐ πλείω ῥητέον. θετέον δὲ ἔσωθεν ἐναργεστάτην φθοροποιὸν δύναμιν αἰτίαν εἶναι, καὶ τὸν προκείμενον σκοπὸν τοῦτον ποιητέον. καὶ πρὸ μὲν τῆς κατασκήψεως τῶν παθῶν,
F ποικίλως διαγωνιστέον μέχρι τοῦ παντελῶς αὐτὴν ἀποσκευασθῆναι τῶν σωμάτων. τοῦτο μέν, ὑπεξαιρουμένην δι' ὧν εἰσέδυ μερῶν· τοῦτο δέ, κατεχομένην περὶ ἑνί, καὶ μάλιστα οὐ κυρίῳ τόπῳ, πρὶν εἰς τὸ βάθος ἀπελθεῖν καὶ τῶν ἀλλαγῶν ἅψασθαι· τοῦτο δέ, ἀποσβεννυμένην ἢ ἐπικρατουμένην, ἐπειδὰν φθάσῃ χωρεῖν διὰ τῶν σωμάτων.
G ὅτε μὲν οὖν ἐπιζέσεις αὐτοῖς, καθάπερ ἐπὶ τῶν θανασίμων φαρμάκων δι' ἐμέτων γίνεται.

Fortè, efficiẽti

* Pal. recẽt. omittit vocem αἴτιον

Pal. recent. ἀλλὰ καὶ ὑπο... Pal. διαφθορᾶς

*

Fortè, ἀποτελέσματι

In Palat. recent. deest δὲ

Pal. [illegible] διαιρέσει [illegible] ... ὁμοιογενοῦς περιγέγραπται φύσεως αἴτιον. Pal recent. pro οὐχὶ δὲ, εἰμὴ δὲ legit.

Pal. λεκτέον δὲ αὐτοῖς

Legẽdum videtur ἑκάτερον δὲ τούτων. Pal. in καθ' ἕτερον πάντων αἴτιον [illegible]. Alter Pal. ὅτι καθ' ἕτερον δὲ τούτ.

Fortè, προκαταρκτικὸν μὲν γὰρ [illegible] ... λαμβάνειν &c.

Pal. recent. καὶ προϋπόστασιν λαμβάνειν τοῦ

Pal. πλείω

Pal recent. δὲ καὶ [illegible]

Pal. recent. αὐτὸ καὶ τὸ φθορ.

σημασίας· οὕτω καὶ ἐν τῷ φθοροποιεῖν A προπαρελκόντως καὶ οὐ κατὰ δύναμιν ἐντέτακται. μεταβαίνουσι δ' ἐντεῦθεν ἐπὶ τὰς τῶν αἰτίων διαφοράς, καὶ λέγουσιν, ὅτι τῶν αἰτίων τινὰ μέν ἐστι τὰ προκατάρξαντα, ἃ ποιήσαντα τὸ πάθος χωρίζεται, οἷον, κόπος καὶ ψύξις, ἔγκαυσις, καὶ τὰ πα- B ραπλήσια. τὰ δέ, συνεκτικά, διὰ τὸ ποιεῖν τὸ πάθος καὶ παραμένειν, τουτέστιν ὧν μὲν παρόντων τὰ ἀποτελέσματα πάρεστιν· αὐξανομένων δέ, αὔξεται, καὶ μειουμένων, μειοῦται, καὶ παυσαμένων, παύεται· καὶ αὐτοτελῆ δύναται εἶναι. καθ' ἑαυτὰ παραγινόμενα τῶν ἀποτελεσμάτων. C καὶ τοιαῦται μὲν τῶν αἰτίων αἱ δοκιμώταται διαφοραί· τὸ δὲ φθοροποιὸν οὐδεμιᾷ τούτων ὑποτάσσεσθαι πέφυκε. προκαταρκτικὸν μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἐπειδήπερ τὸ πάθος αὐτὸ παραμένει καὶ τοῦ σώματος οὐ χωρίζεται. συνεκτικὸν δ' οὐκ ἂν λέγοιτο, * πλεῖστον μὲν γὰρ τοῦτο πάρεστι· καὶ καθάπερ D ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δεδηγμένον γίνεται. εἰ δὲ μὴ προκαταρκτικὸν γίνεται] μηδὲ συνεκτικόν, οὐδ' αὐτοτελές, οὐδὲ συναίτιον ἂν εἴη. εἰ δὲ ἐκ μηδεμιᾶς διαφορᾶς τῶν αἰτίων ἄγειν δυνησόμεθα τὸ φθοροποιόν, συγχωρῶμεν αὐτὸ μηδὲ αἴτιον ὑπάρχειν. τοιούτων δὲ λεγομένων καὶ ὄντων, τὸ μὲν E εἶναί τινα τῶν ὀνομάτων ἐν αὐτοῖς μὴ ἔχειν μέρη σημαντικὰ τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ κατὰ ψιλὴν τὴν ἐκφορὰν πεποιημένα, συγχωρητέον. ὅτι δὲ μὴ πάντα ὑποληπτέον τοιαῦτα ὑπάρχειν, ἀλλὰ παντελῶς ὀλίγα· οὐδὲ τὸ ποιεῖν ἐν τῷ φθοροποιῷ παραπλησίως τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἐξενήνεκται. κυριωτάτην δὲ F ἔχει τὴν σημείωσιν. ὡς γὰρ τὸ τῆς φθορᾶς ὄνομα τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς σημαντικόν ἐστιν, οὕτω καὶ τὸ ποιεῖν παραληπτέον, * μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν ἔχειν δηλοῦν· τούτου δ' οὖν παρ' ἐξακούουσι πάντες τελέως ἄσημον γίνεται τοὔνομα, καὶ παραπλήσιον τῷ παιδί, ἔχειν δίψος. εἰ G δίδοασιν ἀπὸ τῆς φθορᾶς ὑγιεῖ γίνεσθαι τὴν νόσον, συγχωροῦσι δηλονότι καὶ ἐπὶ τοῦ ποιεῖν, εἰ μή τι φθορᾶς ἀπεργαστικόν ἐστι.

Pal. recent. pro πάθος legit κόπον

Deest in Pal. καὶ

Pal. αὐξάνεται

Deest γὰρ in Pal. vet.

Ald. non habet.

Pal. recent. ἐκ μιᾶς διαφορᾶς

Deest ἐν in Pal. recent.

Pal. recen. παραληφθεῖσιν

Pal. vet. μηδὲν ἐν τῷ φθορὰν δηλοῦν τοῦτο. τούτου δ'

Cornarius satis artificiosa coniectura duct' pro παιδί, διψᾷν restituit.

significat*, sic & in hoc verbo φθοροποιεῖν partes superuacuò & quasi productionis tãtùm gratia, nõ item ad certam vim & efficacitatẽ, vnà coaluerũt. Hinc porrò ad causarum differentias trãseunt, affirmántq; causarum quasdam esse primarias & euidentes: quæ cùm primum aduersam valetudinem crearunt, à corpore separantur, cuiusmodi sunt labor, frigus, æstus, & similia: alias verò continentes, quæ excitato morbo etiamnum permanent, hoc est, quibus præsentibus & effectus eorũ adsunt, increscentibus iisdem effectus itidẽ augẽtur, decrescẽtib' minuuntur, desinentibus finiũtur: quæ deniq; iccircò perfectæ dici possũt, quod si adsunt, effectus per se inducũt. Ac tales quidẽ receptissimæ sũt causarũ differentiæ, quarũ neutri τὸ φθοροποιὸν subiici rectè potest. Primaria enim causa nõ est, quoniã morb' ipse permanet, nec ipsa à corpore separatur. Sed neq; cõtinẽs causa dici potest, quoniã magna ex parte abest qđ nocet, quẽadmodũ in iis videre est, q̃ à rabioso cane sũt demorsi. Quòd si neq; primaria neque cõtinens causa fuerit, vtiq; neq; perfecta seu finẽ p se cõstituẽs, neq; adiuuãs causa dici poterit. Quòd si τὸ φθοροποιὸν in nullo causarũ genere locare possum*, cõsequitur certè vt neq; omnino causam esse fateamur. Hisce hoc modo dictis cõstitutisq;, esse vocabula quædam quæ in se nõ habeãt partes rerum significatrices, sed iuxta simplicẽ ac nudã pnũtiationẽ effictas, cõcedẽdũ est. Verùm planè ppauca, nedũ omnia, talẽ nãcisci cõditionẽ existimandũ est. Neq; enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν, perinde atq; in reliq̃s exẽplis vocũ partes, enũtiatur, sed lõgè principẽ obtinet significationẽ. Nã quẽadmodũ φθορᾶς, i. corruptionis, nomẽ mutationẽ in pei' significat, sic & hoc verbũ ποιεῖν i. facere, ita accipiẽdũ est, vt nihil amplius ex eo qđ dictionẽ φθορᾶς sibi adiũctã habeat declaret, sitq; vox penitus nõ significãs id quod omnes palàm audiũt, atq; adeo similis voci, sitire, sitim, vt ita dicã, habere significãti. Quòd si dãt sano ex corruptione morbum cõtingere, cõcedũt vtiq; vim in huiusmodi verbo ποιεῖν subesse: siquidẽ aliquid est, quod corruptionem efficiat.

Omne

* Omne autē quod aliquid efficit, per singulas causas ostenditur quæ corporibus subiiciūtur, idq; tā in lethalibus venenis, quàm iis quæ corporibus ingeruntur. At qualencunq; causā ad causarū differētias propositas reduci oportere asserūt. Fallūtur autem & hac in parte, quoniam haud exactā diuisionē proposuêre. Qui verò se Dogmaticos profitentur, causam hanc esse dicunt partim præparantē, partim cōtinentem, vt inguinū vlcus & inguinariā febrim, & quæ tū [v] causæ finē & effectū per se præstāti assistat, tū etiā ab eadem separetur, vt a fractis præcipitatio. In summa quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla causarū diuisione cōprehenditur, vitiosum est, neq; causæ ascribitur eorū quæ idem genus sortiuntur. Sed quòd φθοροποιὸν causa sit, tū ex ipso nomine deprehēditur, tū & apertiùs ex iis quæ cōtingunt ostenditur. Nam post impressum à venenata bestia ictum quam, quæso, aliam arbitrantur mali causam, quàm vim ipsam ab animante profectam & illapsum in corpora virus? quandoquidem neq; frigus, neq; æstum, neq; excisionem, neq; cruditatem, neq; aliud quicquā simile causari possūt. Quoniam verò etiā causarū differentiis gaudent, & aliquas continentes, alias primarias seu euidentes appellāt: ipsis dicendū, vtroq; istorū modorū causam esse. Ac euidens quidem dicetur, quòd effectū præcedat & corporis substantiā præoccupet: continens verò, quòd morbis præsentibus etiā ipsa adsit, hācq; remota, itidē recedant simul & semel quæ cum ipsa euenerāt. Sed de his hactenus. Statuēdū itaq; corruptricem seu mortiferā illā vim intrinsecus manifestissimam esse causam, huncq; veluti principē scopū nobis proponendū esse. Iccirco antequā irruant morbi, variis modis certandum est, vsque dum vis tota corporibus excutiatur. Modò enim qua parte intrò subierit, eā reuōcari oportet, modò retineri & quasi coërceri circa partē quampiam, præsertimq; ignobilē, priusquàm altiùs irrepens viscera tētet: aliàs deniq; pernicies eius eluenda retundendáve est, siquidem iam ipsa membra peruaserit. Cumprimùm igitur hausto veneno vehemens succedit inflammatio, crebris vomitionibus excludēdum id est:

[v] Fortè, effectui

A πᾶν δὲ τὸ ποιοῦν καὶ ἀπεργαζόμενόν τι, καθ' ἕκαστον αἴτιον δείκνυται τῶν ὑποκειμένων ἐν τοῖς σώμασιν, ἐπί τε τῶν ἐνιεμένων καὶ θανασίμων φαρμάκων. ἀλλ' ἁπαντὶ δεῖν τινά φασι τῶν τῶν αἰτίων διαφοραῖς. πεπλάνηνται δὲ κἀνταῦθα διαίρεσιν ἀκριβῆ οὐκ εἰληφότες. λέγεται δὲ καὶ παρὰ τοῖς δογματικοῖς αἴτιον ὑπάρχειν καὶ αὐ-
B τὸ, κατὰ μέν τι παρασκευαστικὸν, κατὰ δέ τι συνεκτικόν. ὡς βουβώνων ἕλκος καὶ βουβώνων πυρετὸς, καὶ τὸ συνεφιστάμενον τῷ ἀποτελεσματικῷ, χωριζόμενόν τε ὡς πτῶμα καταγμάτος. καὶ καθόλου δὲ ὅπερ ἄν τι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν αἴτιον ὑπάρχῃ, μὴ περιέχηται δὲ ἔν τινι διαιρέσει, μοχθηρὸν μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ αἴτιον τῆς τῶν ὁμο-
C γενῶν περιγέγραπται φύσεως. ὅτι δὲ τὸ φθοροποιόν ἐστιν αἴτιον, ἐλέγχεται μὲν καὶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος, δείκνυται δὲ ἐναργέστερον ἐπὶ τῶν συμβαινόντων. τί γὰρ αἴτιον ὑπέλαβον εἶναι μετὰ τὴν ἐκ τοῦ δακέτου πληγὴν, ἢ τὴν ἐπιγινομένην ὑπὸ τοῦ ζώου δύναμιν, καὶ τὸν εἰς τὰ σώματα ὁδηγούμενον ἰόν; μήτε ψύξιν, μήτε ἔγκαυσιν, μήτε ἐκ-
D κοπὴν, μήτε ἀπεψίαν, μήτε ἄλλο τι παραπλήσιον ἔχοντες αἰτιᾶσθαι. ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν διαφοραῖς χαίρουσι τῶν αἰτίων, τὰ μὲν, καλοῦντες συνεκτικὰ, τὰ δὲ, προκαταρκτικὰ, λεκτέον αὖθις ὅτι καθ' ἑκάτερον δὲ τούτων αἴτιόν ἐστι. τὸ προκαταρκτικὸν ῥηθήσεται δὲ ἀπὸ τοῦ προάγειν τοῦ ἀποτελέσματος, καὶ τὸ προϋπόστασιν λαμβά-
E νον τοῦ σώματος. συνεκτικὸν δὲ, ἐπειδὴ τῶν παθῶν παρόντων καὶ αὐτὸ πάρεστι, καὶ χωρισθέντος αὐτοῦ χωρίζεται καὶ τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτό. περὶ τούτων μὲν οὖν οὐ πλείω ῥητέον. θετέον δὲ ἔσωθεν ἐναργεστάτην φθοροποιὸν δύναμιν αἰτίαν εἶναι, καὶ τὸν προκείμενον σκοπὸν τοῦτον ποιητέον. καὶ πρὸ μὲν τῆς κατασκήψεως τῶν παθῶν,
F ποικίλως διαγωνιστέον μέχρι τοῦ παντελῶς αὐτὴν ἀποσκευασθῆναι τῶν σωμάτων. τοῦτο μὲν, ὑπεξαιρουμένην δι' ὧν εἰσῆλθε μερῶν· τοῦτο δὲ, κατεχομένην περὶ ἑνὶ, καὶ μάλιστα οὐ κυρίῳ τόπῳ, πρὶν εἰς τὸ βάθος ἀπελθεῖν καὶ σπλάγχνων ἅψασθαι· τοῦτο δὲ, ἀποπλυνομένην ἢ ἐπικιρνωμένην, ἐπειδὰν φθάσῃ χωρεῖν διὰ τοῦ σώματος.
G ὅτε μὲν οὖν ἐν ἀρχῇ ζέσεις αὐτοῖς, κομιδῇ ἐπὶ τῶν θανασίμων φαρμάκων δι' ἐμέτων γίνεται

*
Pal. recēt. omittit vocem αἴτιον
Pal. recent. ἀλλὰ καὶ ἅπαντα.
Pal. διαφθοραῖς
*
Fortè, ἀποτελεσματικῷ
In Palat. recent. deest δὲ
Pal. v. διαφέρουσι ... ἐν τινι ... Pal. recent. pro οὐχὶ δὲ, ... legit.
Pal. διαλλάττει δὲ αὐτοῖς
Legēdum videtur ἑκάτερον δὲ τούτων. Pal. ἀπὸ καθ' ἑκάτερον τούτων αἴτιον ἐστι... Alter Pal. ὅτι καθ' ἑκάτερον δὲ τούτ.
Fortè, προκαταρκτικὸν μὲν γὰρ ... λαμβάνειν &c.
Pal. recent. καὶ ... λαμβάνειν τοῦ
Pal. πλάσιν
Pal. recent. δὲ καὶ ...

ἐπὶ δὲ τῶν ἰοβόλων, διὰ τοῦ καταχασμοῦ, καὶ σικυῶν προσβολῆς, ἐκμυζήσεως καὶ περισαρκισμοῦ, ὅτε δὲ δι' ἀκρωτηριασμοῦ. ἡ δὲ κατοχὴ καὶ διακράτησις, διὰ κλύσεων τε καὶ διὰ δριμέων ἐπιθέσεως φαρμάκων. ταῦτα δὴ κραμέων ἐπιθέσεως φαρμάκων. ταῦτα δὴ κρατεῖν ὁμοῦ τε ἀποπλύνειν δύναται τὸν ἰόν. ἡ σβέσις δὲ καὶ ἡ κράτησις δι' ἀκρατοποσίας ἀκράτου τε καὶ γλυκέος, ἢ καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων δριμυφαγίας. ἐπὶ τέλει δὲ συνεργεῖ τούτοις καὶ κάθαρσις κοιλίας, καὶ ἱδρωτοποιΐα, καί τινα ἄλλα κοινῶς, καθὼς κατὰ μέρος ἐπιδείξομεν. δεῖ δὲ οὐ μόνον τὴν φθοροποιὸν ὕλην ποιεῖσθαι σκοπόν, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὸν χρόνον. ἔστι γὰρ παρὰ ταῦτα πλείστη ὅση διαφορὰ τὰ βοηθήματα λαμβάνειν. παρὰ μὲν τὸ μέγεθος, ἐπειδὴ τῶν δηλητηρίων τε καὶ τῶν ἰοβόλων, τὰ μὲν, διεφθαρτικὰ κινδύνων γίνεται. τὰ δὲ, σηπεδόνων βαθυτέρων ἢ ἐπιπολαιοτέρων· τὰ δὲ, περιωδυνιῶν σφοδροτέρων, ἢ ἀμυδροτέρων· τὰ δὲ, ἄλλων δυσεργημάτων, ἧσσον ἢ μᾶλλον ὀχλούντων. δεῖ δὲ πρὸς τὰ κίνδυνον ἔχοντα, διὰ τῶν ἀγωνιστικωτέρων ἀγωνίζεσθαι βοηθημάτων· πρὸς δὲ τὰ ἥσσονα χαλεπά, διὰ τῶν ἐπιεικεστέρων. ἄτοπον γὰρ ἐπὶ μὲν τῶν μειζόνων μαλακωτέροις, ἂν οὕτω τύχῃ, χρώμενον τοῖς βοηθήμασι, κινδύνῳ τὸν θεραπευόμενον περιβάλλειν· ἐπὶ δὲ τῶν μικροτέρων δι' ἀποτόμου τῆς βοηθείας μάτην αἰκίσασθαι τὸ σῶμα. πρόχειρος δὲ καὶ ὁ ἀπὸ τῶν χρόνων ἐστὶν ὁρισμός· ὁ μὲν γὰρ ὀξέως καὶ παραχρῆμα, τάς τε ὀχλήσεις καὶ τοὺς κινδύνους ἐπιφέρει· ὁ δ' ἐξ ἀναβολῆς καὶ χρόνου πλείονος ἢ ἐλάττονος. προσήκει τοίνυν τοῖς μὲν ὀξέσι, κατεσπευσμένως βοηθεῖν τε καὶ διὰ πολλῶν ὁμοῦ· τοῖς δὲ, σχολαιοτέρως. ταῦτα μὲν οὖν ὡς ἐν τεχνολογίᾳ μετρίως ὡρίσθαι. προάγωμεν δὲ ἑξῆς ὡς ἐπὶ κατὰ μέρος.

Pal. recent. ταῦτα κρατεῖν ὁμοῦ δύναται καὶ ἀποπλύνειν τὸν ἰόν.
Pal. recent. ἡ ὑποκράτησις
Sic legendū esse, non μέγεθος, vt habetur in vulg. exēpl. docent ea quæ proximè sequuntur. Sed & recentior Palat. codex habet, ἀλλὰ καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς καὶ τὸν
Pal. διὰ τῆς ἀποτόμου
Pal. recēt. omittit τοίνυν.
Pal. κατεσπευσμένως
Pal. τεχνολογίαις
Pal. recēt. εἰρῆσθαι.

Σημεῖα κυνὸς λυσσῶντος, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ δεδηγμένων. Κεφ. α'.

Τὸν περὶ τῶν λυσσοδήκτων λόγον προτάξαμεν τῶν ἄλλων, ἐπεὶ καὶ τὸ ζῶον πολύ τε καὶ σύνηθές ἐστι, καὶ συνεχῶς ἁλίσκεται τῇ λύσσῃ ὁ κύων καὶ ἀπόλλυται, καὶ δυσφύλακτον καθέστηκε· τε ὁ ἀπ' αὐτοῦ κίνδυνος ἀπαραίτητός ἐστιν, εἰ μὴ πολλοῖς χρήσαιτο

Lego ex Paulo, πολλοῖς τισι καὶ συμφέρουσι χρ.

A sin ictu morsúve impressum est, scarificatione, affixis cucurbitulis, suctu & carnis scalpello facta circinatione: interdū etiam extremæ partis amputatione euocatur. Retinetur verò atq; cohibetur, infusis enematis & impositis medicamētis acribus: hęc simul vtiq; virus coercere & eluere possunt. Restinguitur B porrò & euincitur meracioris vini passíve potu, aut etiā esu acriū quæ cōtraria vi polleant. Postremò tandē alui purgatio, sudoris euocatio, & alia quædā in cōmune, quæ sigillatim demōstrabimus, auxiliantur. Verumenimuerò nō corruptricem tantùm materiā ceu scopum, sed & eius magnitudinē, ac ipsum quoq; C tēpus attēdere oportet. Etenim ab his remedia quàm maximū discrimē capessunt. A magnitudine quidē, quoniā nonnulla è venenis tam haustis quā ictu morsúve inflictis, præsentia pericula cōflandi vim habēt, alia putredines altiores aut magis superficiarias excitāt: alia dolores aut vehementiores aut leuiores D cient, alia deniq; incōmoda magis minúsve infestātia inuehūt. Quamobrem oportet quę grauius periculum afferunt, valentioribus auxiliis oppugnare: quæ contra minùs infesta sunt, mitioribus. Quippe absurdum fuerit in grauioribus malis, segnioribus medicamentis, si ita contingat, vti, atq; adeò hominē in dis-E crimen adducere: in minoribus verò, præcipiti violentáque curatione frustrà corp⁹ excarnificare. Est & in prōptu quæ à tēpore desumitur indicatio: sunt enim quæ præsentē ac subitaneā perniciē inferūt, alia verò non nisi tēporis spatio, sed modò lōgiore, modò breuiore nocēt. Itaq; F in acutis quidē, festinātes multa simul auxilia repræsentari oportet, reliquis, tardiùs. Hisce artis quandā ceu formulam abundè cōplexi sumus: reliquum est, vt ad particularia sigillatim exponēda ꝓgrediamur.

Signa rabiosi canis, eorúmque qui ab eo demorsi fuerint. Cap. I.

G De rabidi canis morsu tractatū aliis idcirco præposuimus, quòd id animal, vt frequens & homini familiare est, ita & rabie sæpenumerò prehenditur, indéque perit, & ab eo sibi cauere difficile est: hinc tamen periculum ineuitabile hominem manet, nisi multis iísque conuenientibus vtatur

auxiliis. Plerunque verò canis in rabiem agitur per flagrantissimos æstus, ac interdum etiã per sæuissima frigora. Rabie autẽ correptus & potum & escam auersatur, largã spumantémq; pituitam naribus & ore proiicit, toruũ ac solito tristiùs intuetur, in omnes æquè bestias hominésq; irruit, ac omnes passim tam familiares quàm ignotos mordet: neq; tamen protinus aliud quicquã graue, quàm ex vulnere dolorẽ infert: at deinceps morbum ab aquæ metu, hydrophobiam Græcis appellatum, inuehit. Hunc comitãtur conuulsiones ac totius corporis rubores, præsertímq; faciei, cum exudatione & *languore quodam. Ex hoc mali genere correptis sunt qui lucis splendorem refugiant, alij assiduo dolorum cruciatu cõficiuntur. Neq; desunt qui canũ more latratus edant, & obuios quosq; dẽtibus appetant, morsúque suo alios simili morbo inficiant. Ex iis porrò qui in eiusmodi morbũ incurrissent, nullũ seruatũ scimus: tantummodò ex historiis vnum aut alterũ euasisse accepimus. Enimuero EVdemus superstitem quẽdam euasisse narrat. Themisonẽ etiã aliqui demorsum in hunc affectũ incidisse, ac nihilominus seruatũ asserunt: alij cùm ab amici aquę metu cruciati latere, cuius cõmiserescebat, vix vnquã discederet, illiq; alacriter omne præstaret officiũ, similem cõtraxisse affectum: attamen post multos tandẽ cruciatus euasisse. Est igitur hoc genus morbi miserrimũ, & curatu perquàm difficile: sed à quo tamen, priùs quàm ipso tentarẽtur, demorsos haud paucos ipsi vindicauimus, & complures itidem ab aliis medicis conseruatos nouimus.

*vel, anxietate

Morsus rabidi canis particularia remedia. Cap. II.

RATIO medendi quædã cõmunis est, qua vtendũ in iis omnibus qui à virulẽta quauis bestia demorsi fuerint, altera iis peculiaris quos rabiosus canis momorderit: quæ nonnullis quidẽ maximè prodesse cõsueuit, aliis verò est inutilis, quibus scilicet iam ex lõgo tẽpore morsus illatus fuerit. Hanc nos medendi rationem priore loco exponemus: deinde & communẽ illã cursim perstringemus. Cancros itaque fluuiatiles igni è vitis albæ sarmentis cremare oportet, & cinerem eorum quàm minutissimè tritum habere reconditum:

A τοῖς βοηθήμασι. λυττᾷ δὲ ὁ κύων *ὡς ἐπιτοπολὺ μὲν ἐν τοῖς σφοδροτάτοις καύμασιν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐφισταμένοις κρύεσι. λυττήσας δὲ ἀποτρέπεται καὶ βρῶσιν καὶ πόσιν καὶ φλέγμα πολὺ ἀφρῶδες ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῶν ῥινῶν προβάλλεται. καὶ πονηρὸν βλέπεται, καὶ στυγνότερον τοῦ συνήθους. ἐφορμᾷ δὲ χωρὶς ὑ-

B λακῆς πᾶσιν ὁμοίως καὶ θηρίοις καὶ ἀνθρώποις, πᾶσί τε συνήθεσι καὶ ἀγνώστοις, δάκνων. καὶ παραχρῆμα μὲν οὐδὲν σκληρὸν ἐπιφέρει, πλὴν ὅσον ὀδύνην τὴν ἐκ τοῦ τραύματος· ὕστερον δὲ ἐμποιεῖ πάθος τὸ καλούμενον ὑδροφοβικόν. συμπίπτει δὲ μετὰ σπασμῶν καὶ ἐρυθημάτων ὅλου τοῦ σώματος, μάλιστα δὲ ὅλου τοῦ προσώ-

C που, *καὶ μάλιστα ἀπὸ ἱδρώστεως καὶ *ἀπορίας. καὶ τινὲς μὲν φεύγουσι τὴν αὐγήν, τινὲς δὲ τρύχονται συνεχῶς. ἔνιοι δὲ ὑλακτοῦσιν, ὥσπερ κύνες, καὶ δάκνουσιν * ἐπιόντες καὶ δάκνοντες, αἴτιοι τοῦ αὐτῶν πάθους καθίστανται, *εἰ μὴ καθ' ἱστορίαν παρειλήφαμεν περιγενέσθαι ἕνα ἢ δεύτερον· καὶ γὰρ ΕΥδημος παρειληφέναι

D τινά φησι. καὶ Θεμίσωνα οἱ μὲν λέγουσι τῷ πάθει δηχθέντα περιπεσεῖν, καὶ σωθῆναι. οἱ δέ, φίλῳ ὑδροφοβιῶντι προσκαρτερήσαντα προθύμως καὶ συμπαθῶς, εἰς τὴν ὁμοίαν ἐμπεσεῖν διάθεσιν, καὶ πολλὰ κακοπαθήσαντα σωθῆναι. τὸ μὲν οὖν πάθος ἐστὶν ἀργαλέον· πρὸ δὲ τῆς πείρας αὐτοῦ, πολλοὺς

E καὶ αὐτοὶ περιεσωσάμεθα, καὶ ὑπὸ ἄλλων ἰατρῶν σωθέντας ἔγνωμεν.

Ald. ὡς τὸ πολύ

Lego ex Paulo, ἐπιτεταμένοις

Malim ex Paulo, καὶ μετὰ ἱδρώσεως καὶ ἀπορίας.

Ald. ἀπειρίας, sed malè.

Marc. & Corn. rectè add. ex Paulo τινὲς δὲ ἐμπεσόντες ἐς τὸ πάθος μόλις ἰᾶσθαι ἐδυνήθησαν.

Θεραπεία τοπικὴ τῶν ὑπὸ λυττῶντος κυνὸς δηγμάτων. Κεφ. β'.

ΤΗΣ θεραπείας ἡ μὲν ἐστὶ κοινὴ καὶ χρηστέον αὐτῇ ἐπὶ πάντων τῶν ὑπό τινος ἰοβόλου ζώου δεδηγμένων· ἡ δέ τις ἰδία τῶν λυττο-

F δήκτων· τοῖς μὲν γὰρ ἄκρως ὠφελεῖν εἰθισμένη· τοῖς δὲ ἀπὸ πολλοῦ δηχθεῖσιν, ἀνάρμοστος. καὶ πρώτην τε αὐτὴν ἐκθέμενοι, μετὰ τοῦτο καὶ τὴν κοινὴν ἐξεργασόμεθα. δεῖ τοίνυν καρκίνους ποταμίους ἐπὶ κληματίδος λευκῆς ἀμπέλου καῦσαι, καὶ τὴν τέφραν αὐτῶν λειοτριβήσαντα ἔχειν ἀποκειμένην·

G

A ὁμοίως δὲ καὶ ῥίζαν γεντιανῆς ἀποτίθεσθαι κεκομμένην καὶ σεσησμένην. ὁπότε δέ τις δηχθείη ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς, εἰς οἴνου ἀκράτου κυάθους δ'. ἐμβάλλειν δύο μὲν κοχλιάρια τῆς τῶν καρκίνων τέφρας, ἓν δὲ κοχλιάριον τῆς γεντιανῆς· καὶ ἐγχυλίσαντας ὡς ἐν ἀλφίτῳ διδόμενον, πίνειν ἀπὸ τῆς α'. ἡμέρας, μέχρι τεσσάρων ἡμερῶν. B ἀπαρχῆς μὲν οὖν διδόμενον τὸ φάρμακον, τοῦτον προσφερέσθω τὸν τρόπον. εἰ δὲ ἡμέραι παρεληλύθασι δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ τῆς δήξεως, ἐγχειροῦντας τῇ θεραπείᾳ, *τριπλάσιον δεῖ διδόναι ὅσον ἐξ ἀρχῆς εἰρήκαμεν. τὸ μὲν ἄριστον ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων βοήθημα, ὃ δὴ καὶ μόνον C ἐνίοις ἤρκεσε, τοῦτό ἐστι, καὶ χρηστέον αὐτῷ μετὰ πεποιθήσεως· ἕνεκα δὲ τοῦ καὶ δι' ἄλλων ἠσφαλίσθαι πρὸς ἄφυκτον δοκοῦντα κίνδυνον, οὐδὲν τὸ κωλῦον ἐστὶ καὶ τοῖς λοιποῖς χρήσασθαι. αἱρετώτερον δὲ διὰ κενῆς, αἲ οὕτω τύχῃ, τῶν βοηθημάτων τὸ ἀπάνθρωπον ὑπομεῖναι, ἢ διὰ τὴν ὀλιγωρίαν κινδύνῳ περιπεσεῖν. D οὐχ οὕτω δὲ εὐλαβητέον τὰ μεγάλα τραύματα ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων, ὡς τὰ μικρὰ καὶ ταῖς ἀμυχαῖς ἐμφερῆ· διὰ γὰρ τῶν μειζόνων ἄθροον καὶ πολὺ αἷμα προχεόμενον, δύναταί τι καὶ τοῦ ἰοῦ συναποκλύζειν· διὰ δὲ τῶν μικροτέρων, οὐδαμῶς· καὶ ἐκ μὲν τῶν μειζόνων τὰς ἀφισταμένας σάρκας αὐτόθεν ἀφαιρετέον, καὶ τὰ χείλη περιγλυπτέον διὰ E τῆς ἀκμῆς· ἀνατεθείσης δὲ τῆς σαρκὸς ἀγκίστρῳ ἢ μυδίῳ, τὴν ἐκτομὴν ἀποτελεστέον. ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ τὰ ἐν κύκλῳ βαθυτέραις ἀμυχαῖς καταχαρακτέον, εἴπως ἡ τοῦ αἵματος πλείων γινομένη κένωσις, ἐνδυναμωθήσεται τὰ σώματα τῇ τοῦ ἰοῦ διαδόσει. F πολλὴν δὲ καὶ ἡ σικύα κολληθεῖσα μετὰ πολλῆς φλογὸς παράσχοι ὠφέλειαν, ὥστε λῦσαι τοῦ ἰοῦ τὴν δύναμιν. Ἡ δὲ καῦσις, ἀνυσιμώτατον ἐπὶ τῶν ἰοβόλων ἐστὶ βοηθημάτων. τὸ γὰρ πῦρ πάσης δυνάμεως εὐτονώτερον ὑπάρχον, ὁμοῦ μὲν κρατεῖ καὶ κωλύει φέρεσθαι τὸν ἰὸν G ἐσωτέρω, ὁμοῦ δὲ τὸ κρατηθὲν αὐτοῦ μέρος τῆς ἐφεξῆς θεραπείας καταβολὴν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐργάζεται, παρα-

Corn. legendum suspicatur τεσσαράκοντα

Par. ὅπως

Sic Goup. alter cod. Vulg. ex. [illegible], minus rectè.

pariter & gentianæ radicem tusam cribratámque reponere. Quoties autē canis rabiosus alicui morsum intulerit, in quaternos meraci vini cyathos bina cineris cancrorum cochlearia, vnúmq; gentianæ, coniiciantur: ac vbi in polentæ dilutioris modum subacta remistáque fuerint, quatriduo bibantur. Cùm igitur primo statim vulneris inflicti tempore hoc medicamentum exhibebitur, in hunc propinabitur modum. Quòd si ab illato morsu duo trésve dies intercesserint, dum curationem aggrediemur, duplum quoque triplumve ponderis eius quod ab initio retulimus, exhibebimus. Efficacissimum quidem hoc est aduersus rabiosorum morsus auxilium, quod etiá vnicū nonnullis satis ad salutem fuit, quóque cum fiducia vti licet: attamen quò firmius contra periculū, vt videtur, ineuitabile, muniamur, nihil quicquam obstat, quominus & aliis vtamur auxiliis. Sed & inhumanos quantumuis frustra remediorū tolerare cruciatus satius multò fuerit, quàm per inertiam negligētiámve in discrimen adduci. Neq. verò tantoperè metuenda in demorsis à rabioso cane maiuscula vulnera, quátoperè minora, iisq; similia quæ per leuē scarificationē fieri solita sunt: quippe maiori vulnere copiosior sanguis cōfertim emanans virulenti liquoris nonnihil simul & semel exhaurire potest: id quod minori vulnere fieri nequit. Quin & à maioribus abscedentes carnes quamprimùm auferri, ac ipsa quoq; labia acie scalpelli circunscribi oportet: prehensa autem hamulo volsellâve caro amputanda. In vtrisque autem partes veluti circulo vulnus ambiētes vulnusculis altioribus circū scarificandæ: sic enim copiosiore vacuato sanguine cauebitur, ne virus intrò sese inferat intrudátve. Quin & affixa cum multa flamma cucurbitula, maximo fuerit adiumento ad veneni vim exoluendam. Sed contra virulentos ictus vstio omniū expeditissimum est auxilium: vt enim ignis, qua præ cæteris omnibus pollet efficacia, virus ipsum euincit penitiúsque ferri prohibet, ita & pars ignem experta, futuræ deinceps curationi non mediocre iacit funda-

mentum, dum diutius vlcerata permanet: quam ob causam etiam exinde accuratè animaduertendum, vt ne cùm excidet crusta, celeriùs quàm par est vlceris oræ coëant coalescántve. Quin si fieri potest, magnam partē stati præfinitique temporis vlcerationes quantumuis inflammatione obsessas atque sordidas prorogari conuenit. Id commodè præstabit inditum iis salsamentum, itémque syluestre allium detritum: similiter & cepæ, ac imprimis liquor Cyrenaïcus, aut qui Medicus Parthicúsve appellatur. Tritici quoque grana tam mansa quàm minimè mansa imponantur: hæc enim dum humore concepto turgescūt, vulnera dilatant. Neque desunt qui commāducata eiusmodi grana arbitrentur à mandētium ieiunio vim aliquam asciscere, quæ veneno repugnet: verùm id certum non est. Tempestiuus tamen eorum vsus minimè contemnendus est. At si, quod sępenumerò accidit, ante quadraginta dies coëant committantúrque cicatrices, manus ope refricandæ, seu carnem scalpello circinando & amputando: seu etiam, si libuerit, iterum inurendo. Transacto verò stato præfinitóque tempore, & permittendum vt vlcera cicatrice obducantur, & pars tota emplastro quod è sale conficitur comprehendenda: tandémque paucis post diebus & sinapismus adhibendus est.

De victus ratione demorsorum à cane rabioso. Cap. III.

TALIA quidem sunt morsus rabiosi canis particularia remedia. Eam verò victus rationem institui par est, quæ potissimùm veneno aduersetur, vt ipsius vires hebetet restinguátq;, ac simul etiam arceat, quo minùs ad intima pnicies illabatur. Etenim assumpta maleficæ qualitatis penetrationi resistunt. Horum vtrunque commodè præstare potest vini meracioris, passi, lactísque potus: siquidem qui hæc omnia prouidè assumūt, & veneno non parùm obsistunt, & illius omnē acrimoniā obtundunt. Simili modo prodest alliorū, porrorū ceparúmque esus: quippe cùm planè difficulter cōficiantur, víxq; aboleātur.

A μενούσης τῆς ἑλκώσεως ἐπιπλέον. τὴν μὲν γὰρ ἔκπτωσιν τῆς ἐσχάρας μάλιστα ἐκ τούτου φροντιστέον, ὅπως μὴ τάχιον τὰ μέρη συγκλεισθείη. ἀλλ' εἰ δυνατόν ἐστι πολὺ τῆς προθεσμίας τὰς ἑλκώσεις τηρητέον, καὶ ἐπιφλεγμαινούσας καὶ ἐπιρρυπαινομένας. παρέξει δὲ αὐταῖς τὸ τοιοῦτον τάριχος ἐπι-
B τιθέμενος, καὶ σκόροδον ἄγριον λελειοτριβημένον, κρόμμυά τε ὡσαύτως· ὀπὸς μὲν οὖν μάλιστα ὁ Κυρηναϊκός, ἢ ὁ καλούμενος Μηδικὸς ἢ Παρθικός. κόκκοι δὲ πυρῶν ἐπιτιθέασθωσαν καὶ μεμασημένοι καὶ ἀμάσητοι· διαφυρώμενοι μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἐμβροχῆς, ἀνευρύνουσι τὰ τραύματα. Ῥαγδαιοποιούμενον
C τινὲς δὲ οἴονται τοὺς μεμασημένους ἀντιπαθές τι ἔχειν ἀπὸ τῆς τῶν μεμασηκότων νηστείας· οὐ μὴν τοῦτο βέβαιόν ἐστιν. ἀλλὰ εὐκαίρως αὐτοῖς χρηστέον. εἰ δέ, ὅπερ γίνεται πολλάκις, καὶ οὐλαὶ συνερχόμεναι φθάνουσι πρὸ τῶν ἡμερῶν, διὰ χειρὸς ἀναξαίνειν προσήκει, περισχί-
D ζοντας καὶ τέμνοντας, ἢ καὶ ἐπικαίοντας πάλιν, ἐὰν οὕτω τύχῃ. παρελθούσης δὲ τῆς προκειμένης προθεσμίας, ἀφετέον μὲν ἀπουλωθῆναι τοῖς ἕλκεσιν· ἐμπλάστρῳ δὲ τῷ διὰ τῶν ἁλῶν ὅλον τὸν τόπον καταληπτέον· μετὰ ὀλίγας δὲ ἡμέρας καὶ σιναπιστέον.

E Περὶ Διαίτης τῶν ὑπὸ κυνὸς λυσσῶντος δηχθέντων. Κεφ. γ'.

Η ΜΕΝ οὖν τοπικὴ θεραπεία τῶν λυσσοδήκτων, τοιαύτη τίς ἐστι. δεῖ δὲ καὶ τὴν δίαιταν αὐτῶν ἐστοχάσθαι τῆς πρὸς τὸν ἰὸν ἐναντιώσεως, ἵνα ὁμοῦ μὲν ἀμβλύνῃ καὶ σβεννύῃ τὴν δύναμιν, ὁμοῦ δὲ
F κωλύῃ τὴν εἰς βάθος φοράν. καταλαμβανόμενα γὰρ ἀντιπίπτει τῇ παρεισδύσει τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως. δύναται δὲ τούτων ἑκάτερον παρέχειν τοῦτο, οἴνου ἀκράτου ζωροτέρου πόσις καὶ γλυκέος καὶ γάλακτος. οἱ γὰρ ταῦτα πάντα λαμβάνοντες προσέτι τὴν ἐπιμέλειαν, ἐνίστανταί τι
G ἰῷ, καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δριμύτητα ἐκκαίει. ὡσαύτως δὲ καὶ σκορόδων καὶ πράσων καὶ κρομμύων ἐδωδή· καὶ ταῦτα γὰρ τὸ ὅλον δυσμετάβλητα καὶ δυσεξίτηλα.

παραμένουσι γὰρ αὐτῶν αἱ ποιότητες ἐπὶ A πλείους ἡμέρας, ὁπόταν οὐ νικῶνται οὐδὲ τρέπονται ὑπὸ τῆς φθοροποιοῦ δυνάμεως, ἀλλὰ δὲ τὴν ἐναντίαν κρατεῖν αὐτῆς πεφύκασιν. εἰς τοῦτο δὲ καὶ τῶν ἀντιδότων ἐστὶ χρεία, καὶ τῆς θηριακῆς, καὶ τῆς ΕΥπατορείου λεγομένης, καὶ τῆς Μιθριδατείου, καὶ πάσης ἄλλης ἥ τις ἐκ πλειόνων ἀρω- B μάτων εἴληφε τὴν σύστασιν. δυσμετάβλητα γὰρ τῇ συστάσει πάντα τὰ ἀρώματα ταῖς δυνάμεσι καὶ ταῖς οὐσίαις· διὸ παρακρατεῖται τοῖς σώμασι. τοιοῦτος μὲν οὖν καὶ ὁ τῆς διαίτης τρόπος· δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ἡ τοῦ ὑδροφοβικοῦ πάθους ἐγκατάσκηψις, οὐδὲ ὡρισμένην ἔχει προθε- C σμίαν. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γὰρ ἕως τεσσαρακοστῆς ἡμέρας εἰωθὸς, τοῖς ἀμεληθεῖσι καὶ δι᾽ ἑξαμήνου ἐνίοις ἀπήντησε. καὶ δι᾽ ἐνιαυτοῦ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἑώραται. ἱστοροῦσι δέ τινες μετὰ ἑπταετίαν ἐνίοις ἐνδιδόναι τὰ πάθη. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς τῶν λυσσοδήκτων ἡ θεραπεία τοιαύτη ἐστίν. D ἐὰν δὲ ὁπωσδηποτοῦν ἐν ταῖς πρώταις ἡμέραις μὴ παραληφθῇ τὰ προειρημένα βοηθήματα, τὸ μὲν περισαρκίζειν καὶ καίειν, παρέλκει πλέον. καὶ γὰρ ἱκανῶς *εἰς τὸ παρεληλυθὸς μετάγειν δύναται. οὐδεμία γὰρ ὄνησις τῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ διακενῆς τὰ σώματα ταῖς ὀδύναις βλαβηθήσεται. τρόπος E δὲ τῆς θεραπείας ἕτερος ἀγέσθω, κάθαρσις, ἣ καὶ μέγα ὄφελος ἐμπαρέχειν δυναμένη, συμμεταποιεῖ γὰρ τὴν ἕξιν κινοῦσα· ἥ τε διὰ τῆς κολοκυνθίδος ἱερὰ δόσις· καὶ δὴ καὶ τὸ γάλα τὸ σχιστὸν, ὁμοῦ καθαίρειν καὶ ἐπικράσεως παρέχειν δυνάμενον· αἵ τε δριμυφαγίαι καὶ ἡ τοῦ ἀκράτου πόσις, παραλαμβανέσθωσαν κα- F θημέραν, ἀμβλύνειν δυνάμεναι τὸν ἰόν· καὶ πρὸς τούτοις ἱδρωτοποιΐα, καὶ πρὸ τροφῆς καὶ μετὰ τροφήν. δρωπακισμός τε καὶ σιναπισμὸς κατὰ μέρος ἐφ᾽ ὅλου τοῦ σώματος. πάντων δὲ ἀνυσιμώτατον ἀπὸ τούτων ὁ ἑλλεβορισμὸς ἐγνώσθη, καὶ χρηστέον τεθαρρηκότως τῷ βοηθήματι, οὐχ ἅπαξ, οὐδὲ δὶς, ἀλ- G λὰ καὶ πλεονάκις πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς ἢ καὶ μετὰ ταῦτα. τοσαύτην γὰρ τὴν ἰσχὺν

A Nam dies cōplusculos eorum qualitates remanēt, tandiúq; à vi mortifera neque euincuntur illa neque immutantur, sed contra hanc ipsam suapte natura superant. Ad hoc ipsum valet antidotorū vsus, ac theriacæ, præsertim tum eius quæ EVpatoria, tum etiá eius quæ Mithridatia dicitur, necnon & alius cuius- B uis, quę quidem è cōpluribus cōstet aromatis: quippe aromata omnia ęgrè suas tum qualitates tum substātias permutāt, atq; adeò integris viribus diutiùs in corporibus retinētur. Victus igitur ratio hoc modo se habet. Illud porrò nosse oportet, pauorem aquæ non stato præfinitoq; tempore solitum inuadere. Cum e- C nim vtplurimum ad quadragesimū vsque diem differri cōsueuerit, neglectis tamen quibusdá post semestre imò etiam post annum superuenisse obseruauimus. Sunt & qui narrent, nōnullos post septennium eo affectu correptos fuisse. Ac inter initia quidem ea demorsórum à cane rabioso debet esse curatio, quam D antè retulimus. Verumenimuerò si illa antè memorata auxilia primis diebus quacunque ex causa prætermissa fuerint, alienū deinceps erit, & carnē scalpro circinare, & vstionē experiri. Nec enim ampliùs quod iam intro illapsum fuerit istis auxiliis satis euocare possis. Nulla vtiq; tum esset illorū occasio aut vtilitas, E sed frustrà corpora doloribus *cruciarentur. (al. fatigarentur) Proindealia curationis ineunda ratio: nimirum imperanda purgatio, quæ dum corpus agitádo ipsius habitum transmutat, magnū affert adiumentum. Cōmodè verò vsurpari poterit hiera quę colocynthidem recipit: itémq; lac schiston, F quippe quod simul & deiectionem moliri potest, & cōtemperandi vim habet. Cibi itidem acres & meraculi potus, quibus vis veneni egregiè retundi potest, quotidie assumi debent. Præter hæc sudores & ante cibum, & à cibo eliciendi: quin & dropaces ac sinapismi vniuerso corpori alternatim adhibendi. Attamen helleborismus longè omnium G efficacissimum deprehenditur auxilium, quo quidē cum fiducia non semel aut iterū, sed etiá frequentius ante diem quadragesimū, vel post hoc etiá tēpus, vti licet. Tantá enim vim

habet id genus auxilij, vt nonnulli qui iam aquæ metu prehendebantur, sumpto in ipso morbi insultu elleboro incolumes euaserint. Nã eo malo iam detẽtos ne ipsum quidem elleborum seruare possit. Hactenus velut eramus polliciti, curam cõtra rabiosi canis morsum breui sermone exposuimus. Iam ad reliquos virulentorum animantium morsus ictúsve transeuntes, eorum signa primùm vno contextu trademus, deinde verò communem medendi rationẽ, quæ omnibus ex æquo conueniat, explicabimus. Tandem cursim ea subiiciemus quæ nonnullos sua proprietate iuuare possunt. Similiter & quæ venena nullis prorsum cedant remediis, annotabimus.

De Phalangijs. Cap. IIII.

IIS qui à Phalangiis demorsi fuerint, pars affecta rubens, ac velut aculeis compuncta, conspicitur: cæterùm neque intumescit, neq; adeò calet, sed contrà quamuis mediocriter rubeat, frigida tamen deprehenditur. Consequuntur verò totius corporis tremor, ac distentiones circa inguina & poplites, cõuulsionibus haud absimiles, lumborum dolor & perpetua ad reddendam vrinam stimulatio necnon & eiusdem excernendę difficultas. Similiter & vniuersa cute frigidus sudor emanat: collacrymant oculi & quodammodo caligant.

De Scolopendra. Cap. V.

SI CVI Scolopendra seu Ophioctena morsum intulit, pars per ambitum liuet atque computrescit, interdúmque fæci similis, at rarius rubra, conspicitur. A morsu ipso exulcerari pars incipit, vlcúsque id & graue est & curatu difficile: præterea verò pruritus toto corpore persentiscitur.

De Scorpione. Cap. VI.

ICTA pars à Scorpione, quamprimùm inflammatione tentatur, indurescit, rubet, & cum dolore circumquaque distenditur:

A προσφέρεται τὸ βοήθημα, ὥς τινας τῶν ἤδη συμπεπαθημένων τοῦ ὑδροφόβου, περισωθῆναι τινὰς λαβόντας ἐλλέβορον εὐθὺς ἐν τῷ πρώτῳ καταπειρασμῷ τοῦ συμπτώματος. τοὺς γὰρ ἤδη κατειλημμένους, οὐδὲ αὐτός τι περιποιῆσαι δύναται. Τὴν μὲν οὖν τῶν λυσσοδήκτων ἐπιμέλειαν πρό-
B τερον ἐξεθέμεθα, δι' ἣν ἔμπροσθεν εἰρήκαμεν ἐπιλογισμόν. μεταβαίνοντες δὲ ἐπὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἰοβόλων, πρῶτον μὲν τὰς σημειώσεις αὐτῶν ὑπὸ μίαν ἐκθησόμεθα πρόφασιν· μετὰ δὲ τοῦτο, κοινὴν τὴν θεραπείαν πᾶσιν ἁρμόσαι δυναμένην. ὑποδραμόντες δὲ ἑξῆς ὑποδείξομεν εἴ τινα
C κατ' ἰδιότητα ἐνίοις προσωφελεῖν πέφυκεν. ὁμοίως καὶ τὰ τελείως ἀβοήθητα παρασημειωσόμεθα.

Περὶ Φαλαγγίων. Κεφ. δʹ.

ΤΟΙΣ μὲν ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένοις, αὐτὸς μὲν ὁ τόπος ἐνερευθής ἐστι καὶ ὅμοιος κεντήμασιν, οὔτε διῳδηκώς,
D οὔτε περίθερμος, ἀλλὰ μετρίως μὲν ὑπέρυθρος· ἐκ δὲ τῶν ἐναντίων κατεψυγμένος. παρακολουθεῖ δὲ τρόμος δι' ὅλου τοῦ σώματος, καὶ ἐντάσεις περὶ τοὺς βουβῶνας καὶ τὰς ἰγνύας, προσεοικυῖαι σπασμῷ· περὶ τὴν ὀσφὺν *σύλλημμα καὶ συνεχὴς πρὸς οὔρησιν ἐρεθισμός· δυσχολία πολλὴ περὶ τὴν
E ἔκκρισιν τοῦ περιττώματος. ὁμοίως δὲ τούτοις καὶ ἱδρὼς ψυχρὸς καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν ἐκκρίνεται· τά τε ὄμματα δακρύει καὶ πως ἀμαυροῦται.

In Ald. cod. hoc caput de Phalangiis principium est Diosc. octaui libri. Sic & in antiquiore Palat. codice.

Sic habet Paulus: sed cod. Ald. ἐψυγμένος, quem secutus est Ruellius.

Περὶ Σκολοπένδρας. Κεφ. εʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ τῆς καλουμένης Σκολοπένδρας ἢ Ὀφιοκτένης, δεδηγμένοις,
F ὁ μὲν ἐν κύκλῳ τόπος τοῦ δήγματος πελιοῦται, καὶ *περισήπεται· καὶ ποτὲ τρυγώδης, κατὰ τὸ σπάνιον καὶ ἐνερευθὴς φαίνεται. ἑλκοῦται δὲ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ δήγματος λαμβάνων τὴν ἀρχήν, ἕλκωσίν τινα ἐπίπονον καὶ *δυσαλθῆ· πρὸς δὲ τούτοις περὶ ὅλον τὸ σῶμα συναίσθησις γίνεται κνησμώδης.

Paul. ἰοῦται

Ald. δύσφορον.

G
Περὶ Σκορπίου. Κεφ. ϛʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ σκορπίου *δηχθεῖσιν, ὁ μὲν τόπος εὐθέως ἄρχεται φλεγμαίνειν, σκληρὸς καὶ ἐνερευθὴς καὶ *περιτασθεὶς σὺν ὀδύνῃ γινόμενος *ἐναλλάξ.

Paulus rectius, πληγεῖσι,

ὅτε μὲν γὰρ πύρωσις, αὖθις δὲ ψύξις ἐπιλαμβάνεται· καὶ πόνος ἐξαπίνης, καὶ ποτὲ μὲν ῥαΐζει, ποτὲ δὲ ἐπιτείνεται. παρέπεται δ' αὖθις ἱδρὼς καὶ φρικώδης αἴσθησις, καὶ τρόμος, καὶ περίψυξις ἀκρωτηρίων, καὶ βουβώνων ἔπαρσις, *φύσημα διὰ τῆς ἕδρας, ὀρθοτριχία τε καὶ δύσχροια ἐπαλγὴς περὶ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς αἰσθήσεως, καθάπερ ἀπὸ βελόνης κεντημάτων *ὀδυνωμένους.

Paul. τελέως ὀδυνωμένους

A vicissimque modò exæstuat, modò frigore prehenditur: dolor itidem qui derepente accessit, modò remittit, modò intenditur. Comitantur verò sudor, horroris sensus atque tremor. Quin & extremæ corporis partes refrigescunt, tument inguina, flatus per sedem erumpunt, surriguntur capilli, accedit B decoloratio, dolórque velut ex pungente acu per vniuersam cutem sentitur.

Περὶ Τρυγόνος θαλασσίας. Κεφ. ζ'.

Forte [illegible]

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας δηχθεῖσι, παραυτίκα μὲν περιωδυνίαι συμβαίνουσι δυσκατέργαστοι, σπασμοί τε συνεχεῖς καὶ πόνος, καὶ ἀτονία, καὶ διανοίας παραφορά. μετὰ δὲ ταῦτα ἀφωνία, καὶ σκοτασμὸς ὀφθαλμῶν. αὐτὸς δὲ ὁ πληγεὶς τόπος, *πέλιος γίνεται καὶ μέλας τὰ κύκλῳ. καὶ τὰ πλησίον αὐτοῦ *μέρη, καὶ πρὸς τὴν ἀφὴν ἀναισθητεῖ. ἐπὰν δέ τις αὐτὸν ἀποψήσῃ, ἰχὼρ ἐξ αὐτοῦ μέλας, παχὺς, δυσώδης ἐκκρίνεται.

Sic alter Goup. codex: at vulg. exempl. solùm μέλας γίνεται κύκλῳ

Deest in Ald. contextu.

De Pastinaca marina.
Cap. VII.

A Pastinaca marina percussis protinus accidunt pertinaces dolores, assiduę côuulsiones, C lassitudo, languor, & mentis alienatio: posthæc etiam vocis interceptio & oculorum caligo. Ipsa verò pars affecta liuet ac nigrescit per ambitû: quin & vicinæ ita obstupescunt, vt tangentem non sentiant. Illam porrò si quis defricuerit, atra, crassa & graueolens sanies exprimitur.

Περὶ Μυγαλῆς. Κεφ. η'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Μυγαλῆς δηχθεῖσι, κύκλῳ μὲν περὶ τὸν τόπον τοῦ δήγματος γίνεται φλεγμονὴ, φλυκτὶς δὲ ἐπανίσταται μέλαινα, μεστὴ ἰχῶρος ὑδατώδους· καὶ τὰ πλησίον πάντα *πελιοῦται. ῥαγείσης τε τῆς φλυκταίνης, νομὴ παραλαμβάνει παραπλήσια τῇ ἀπὸ τῶν ἑρπυστικῶν. σὺν τούτοις δὲ παρέπεται καὶ στρόφος περὶ τὰ ἔντερα, καὶ δυσουρία, καὶ ψυχρᾶς νοτίδος περίχυσις.

Quidam addunt μέρη

D *De Mure Araneo. Cap. VIII.*

A Mure Araneo demorsis circa morsum in orbem inflammatio excitatur, nigráque pustula diluta sanie turgens exurgit: proximæ verò partes omnes liuent. Rupta pustula depascês succedit vlcus, E ei non absimile, quod à serpentium ictibus imprimi solet. His accedunt intestinorum tormina & vrinę difficultas, corpúsque madore frigido diffluit.

Περὶ Ἐχίδνης. Κεφ. θ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἐχίδνης δηχθεῖσιν, οἰδεῖ καὶ ἐφ' ἱκανὸν τὸ σῶμα ξηραίνεται, τὴν χροιὰν δὲ ὑπόλευκον ἔχει. ἰχὼρ δὲ ἀπὸ τοῦ τραύματος προχεῖται, τὸ μὲν πρῶτον ὑπολίπαρος, μετὰ ταῦτα δὲ αἱματώδης· φλυκταινῶν τε ἐπανάστασις, καθάπερ ἐπὶ τῶν πυρικαύστων, ἕπεται· καὶ νομὴ *προκαταλαμβάνει προχωροῦσα ἐπὶ τὰ παρακείμενα πάντα πλησίον, οὐ μόνον ἐπιπόλαιος, ἀλλὰ καὶ διὰ βάθους. αἱμάσσεται δὲ αὖθις καὶ τὰ οὖλα· καὶ περὶ τὸ ἧπαρ συνίσταται φλεγμονή· στρόφοι τε καὶ χολώδεις ἐπισυμβαίνουσιν ἔμετοι. προσγίνεται δὲ αὐτοῖς *ἔμετος καὶ κάρος, καὶ δυσουρία, καὶ ψυχρὰ περιίδρωσις.

Paul. περιλαμβάνει.

De Vipera. Cap. IX.

SI quem momordit Vipera, corpus illius intumescit ac vehemêter inarescit, subalbidúmque colo- F rem concipit. Sanies è vulnere promanat, primùm subpinguis, mox verò cruenta: tandémque pustulæ, quales in ambustis, erumpunt. Accedit his vlcus depascens, quod in proximas partes omnes serpit: nec modò summâ cutê occupat, sed & altiùs intrò subit. Gingiuæ quoque G cruêtantur, & hepar inflammatione prehenditur. His insuper tormina biliosique vomitus accedunt, prætereáque tremor, sopor, vrinæ difficultas & frigida exudatio.

De Scytale & Amphisbæna. Cap. X.

CONSIMILIA eueniũt iis qui a Scytale aut Amphisbæna demorsi sunt, eadémque ferè auxiliãtur: quamobrem genus hoc veneni propriam descriptionem sortitum non est, neque etiam illam exigere visum est.

De Dryina. Cap. XI.

A DRYINA morsis graues vehemẽtésque incidunt dolores, pársque ipsa affecta in pustulas attollitur, è quibus sanies aquosa profunditur. Quinetiam stomachi rosiones torminàque consequuntur.

De Hæmorrhoo. Cap. XII.

AB HÆMORRHOO demorsis vehementes cruciatus accidunt; quorum continuatio, contracta penitúsque strigosa corpora reddit. Ex plaga copiosus cruor effluit, & quacunque alia corporis parte cicatrix vlla fuerit, ea quoque sanguis emanat. Quin & exeremẽta cruenta reiiciuntur, cõcretúmque in grumos sanguinem repræsentant: sic denique affecti sanguinem tum ex pulmone cum tussi, tum etiam vomitione reiiciunt, neque iis vlla reperiri medicina potest.

De Dipsade. Cap. XIII.

A DIPSADE percussos ardor habet intolerabilis, vrgétque sitis vsque eò pertinax, vt neque restingui possit, neque vllo tempore intermittat. Quin & quantumuis potum ægri ore pleno affatim hauserint, perinde tamen sitiunt, quasi anteà potus nihil assumpsisset, proindéque tandem propter assiduam potationem toto corporis habitu similes hydropicis euadunt: hac de causa dipsas etiam presteris & causi cognomina meruit.

De Natrice. Cap. XIIII.

A NATRICE demorsis vulnus dilatatur ampliatúrque, simul etiam liuescens. Quin & sanies ex eo copiosa, eáq; atra & putida, qualis ab vlcere depascente, manat.

De Cenchro. Cap. XV.

CENCHRI morsum, qui quidem viperino similis est, putri-

A Περὶ Σκυτάλης καὶ Ἀμφισβαίνης. Κεφ. ί.

ΠΑΡΑΠΛΗΣΙΑ δὲ συμβαίνει καὶ τοῖς ὑπὸ τῆς προσαγορευομένης Σκυτάλης ἢ Ἀμφισβαίνης δηχθεῖσι. βοηθεῖ δὲ σχεδὸν | ἤδη τὰ αὐτά· διότι ἰδίας ἀναγραφῆς οὔτε τετύχηκεν, οὔτε ἠξιώθη
B τὸ εἶδος τοῦτο.

Περὶ Δρυίνου. Κεφ. ιά.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Δρυίνου δηχθεῖσιν, ἰσχυραὶ περιωδυνίαι ἐμπίπτουσι, καὶ φλυκταινώδεις ἐν τῷ οἰκείῳ μέρει ὅπου (Paul. ὅπου) δὲ καὶ ὑδατώδεις ἰχῶρες ἔκχυσις. ἐπακολουθεῖ (Paul. ἰχωρώδεις) δὲ καὶ δηγμὸς καὶ στρόφος.

C Περὶ Αἱμόῤῥου. Κεφ. ιβ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Αἱμόῤῥου δηχθεῖσιν, ἰσχυραὶ περιωδυνίαι ἐμπίπτουσι, βραχέα δὲ καὶ στεγνὰ παντελῶς παρέχουσι τὰ σώματα ὑπὸ * συντυχίας τῶν ἀλγημάτων. ἐκ δὲ τοῦ δήγματος * ἔκκρισις γίνεται πολλὴ, κἂν οὐλὴ καθ'
D ἕτερον μέρος τοῦ σώματος ὑπάρχῃ, * παρέχει αἱμοῤῥοεῖν τὰ δὲ διαχωρήματα αἱματώδη ἐκκρίνεται, καὶ τὸ ἀποῤῥεόμενον * ἀπ' αὐτῆς αἷμα, τεθρομβωμένον ἐστι. βήσσοντές τε ἀπὸ πνεύμονος αἷμα ἀναγουσι, καὶ ἐξεμοῦσιν ἀβοηθήτως.

Paul βραχέα δὲ καὶ στεγνὰ παρέχουσι τὰ σώματα, quæ lectio magis Cornario placet.
Paul. συνοχῆς, rectiùs.
Paulus addit, αἵματος, & rectè.
Paul ῥέχουσι ἢ αἱμοῤῥοεῖ.
Paul. rectiùs, ἀποῤῥεόμενον αὐτοῖς
Lege δὲ.
Paul καὶ τελευτῶσι ἐξεμοῦντες.

Περὶ Διψάδος. Κεφ. ιγ'.

E ΤΟΙΣ δὲ δηχθεῖσιν ὑπὸ Διψάδος, * ἄσβεστος ὄγκος ἐγκεῖται, καὶ δίψος ἐπιτεταμένον ἰσχυρῶς, ὥς τε ἀπλήρωτον καὶ ἀδιάλειπτον εἶναι· καὶ τὸ ποτὸν χανδὸν ἕλκειν, κἂν τῷ αὐτῷ καθίστασθαι. ὥ * δὲ μὴ πλεῖον ἀρχὴν εἰληφότι τὸ ποτόν, * παραπλήσιον ἢ ὄλεου τοῦ συγκρίματος ἀκολου-
F θεῖ, διὰ πλεῖον συνεχῆ τοῦ πόματος εἰσφορὰν ὅθεν πρηστήρ τε καὶ καῦσος προσαγορεύεται ἡ δίψας.

Περὶ Ὕδρου. Κεφ. ιδ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ὕδρου δηχθεῖσι, τὸ ἕλκος πλατυνέται καὶ μέγα γίνεται, * πελιδνούμενον. ἰχώρ τε ἐξ αὐτοῦ μέλας καὶ πο-
G λὺς καὶ δυσώδης, οἷος ἀπὸ νομῆς, ἐκκρίνεται.

Actuar. add. ὡ μέσῳ

Περὶ Κέγχρου. Κεφ. ιέ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Κέγχρου δηχθεῖσι, τὸ μὲν δῆγμα ὅμοιον τοῖς ἀπὸ τῆς ἐχίδνης,

σηπεδὼν δὲ παρακολουθεῖ. καὶ περιρρέουσι σάρκες ἐξοιδήσασαι πρότερον, ὡς ἐπὶ ὕδρωπος. ληθαργώδεις τε γίνονται καὶ *καταφορᾶς αἴτιοι. Ἐρασίστρατος δέ φησιν αὐτοὺς πεπονθέναι τὸ ἧπαρ καὶ τὴν *νῆστιν καὶ τὸ κῶλον. ἀνατμηθέντων γὰρ αὐτῶν, διεφθαρμένα πως εὑρίσκεται *πάντα τὰ μέρη.

Paul. κατωφερεῖς. atque ſic etiam legit Corn.

Περὶ Κεράστου. Κεφ. ιϛ΄.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Κεράστου δηχθεῖσιν, ὁ μὲν τόπος ἐπαίρεται μετὰ σκληρίας καὶ φλυκταινώσεως. ῥεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ *δήγματος ἰχὼρ, ποτὲ μὲν μέλας, ποτὲ δὲ ὕπωχρος· *κιρροειδὴς δὲ γίνεται περὶ τὸ σύγκριμα ὅλον· καὶ τὸ μὲν αἰδοῖον τείνεται. ἡ δὲ διάνοια ἐξίσταται, ὀφθαλμῶν τε ἀμαύρωσις ἐπιγίνεται· τέλος δὲ *ἀπόλλυται *σπώμενος *τετάνῳ.

Ald. ῥήγματος

Paul. addit, καὶ πρασοειδὴς &c. Sic etiam legunt Corn. & Marc.

Paul. τιτρωσκό-. atque ita etiam Cornarius.

Περὶ Ἀσπίδος. Κεφ. ιζ΄.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἀσπίδος δηχθεῖσι, τὸ μὲν δῆγμα ὅμοιον τοῖς ὑπὸ βελόνης κεντήμασι μικρὸν παντελῶς φαίνεται χωρὶς τῆς ἐπάρσεως· καὶ αἱμάτιον δὲ οὐ πολὺ, ἀλλὰ βραχὺ καὶ μέλαν ἀποστάζει· ταχεῖα δὲ ἀμαύρωσις ὀμμάτων καταλαμβάνεται· πόνος τε ὅλου τοῦ σώματος πολυειδὴς, παντάπασιν ἐλαφρὸς καὶ οὐκ ἄτερ ἡδονῆς παρακολουθεῖ. διὸ καλῶς ὁ Νίκανδρος πεφώνηκε.

--καμάτου δ' ἄτερ ὄλλυται ἀνήρ, *χρόαν ἀπρόσπιος καὶ χλοανθής· καρδιωγμὸς ὀλίγος. μέτωπον δὲ συνεχῶς ἀνασπᾶται· βλέφαρα κινοῦνται μετὰ ἀναισθησίας ὁμοίως ὕπνῳ· κἀν τούτοις θάνατος συναίρει μηδὲ τρίτον ἡμέρας διαλιπών.

Paul. χροιᾶς διαφόρου

Περὶ Βασιλίσκου. Κεφ. ιη΄.

ΕΡΑΣΙΣΤΡΑΤΟΣ, ἐν τῷ καλουμένῳ περὶ δυνάμεων καὶ θανασίμων, περὶ τοῦ καλουμένου Βασιλίσκου ῥητῶς οὕτω φησίν· ὅταν δὲ ὁ Βασιλίσκος δάκῃ, πληγὴ ὑπόχρυσος γίνεται· Τὰ μὲν οὖν ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ἰοβόλων παρακολουθοῦντα σημεῖα, τοιαῦτά ἐστι. μεταβαίνοντες δ' ἐπὶ τὴν θεραπείαν, πρῶτον τὰ κοινὰ τῆς θεραπείας ὡς δυνατὸν παραδώσομεν.

A dum vlcus conſequitur, ac vndique diffluunt carnes, quæ priùs velut in aqua inter cutẽ intumuerant. Quin & icti veterno altóq; ſopore corripiuntur. Iiſdem iecur, veſicam & colon inteſtinum malè affici Eraſiſtratus aſſerit: ſiquidẽ diſſectis corporibus iſthæc viſcera quodammodo corrupta deprehenduntur.

B

De Ceraſte. Cap. XVI.

A CERASTE demorſis pars in tumorem attollitur, cum duritia & puſtularum eruptione. Profluit è plaga ſanies, modò atra, modò quadantenus pallida: totus verò corporis habitus fulueſcit: ipſum quoque genitale arrigitur, mens labat, C & oculis caligo ſuperuenit: tandémque neruorum diſtẽſione prehenſi commoriuntur.

De Aſpide. Cap. XVII.

AB Aſpide cõmorſis vulnus perquàm exiguum, quaſi ab adacta acu, citra tumorem cõſpicitur. Sanguis non ita copioſus, imò perpaucus, idémque ater, extillat: ac D derepentè acies oculorum hebetatur: totóque corpore dolor multiplex, ſed omnino leuis & non ſine voluptate cõſequitur. Quapropter rectè Nicander cecinit: —at vir perit abſque dolore. Color minimè conſtat, at potiùs malignè vireſcit: accedit exigua ſtomachi roſio: frõs E aſſiduè reuellitur: palpebræ ſine ſenſu conniuent, veluti vrgente ſomno: atque inter hæc vix interpoſito diei triente mors ipſa prehendit.

De Baſiliſco ſeu Regulo. Cap. XVIII.

F ERASISTRATVS, in libro qui de medicaminibus ac venenis inſcribitur: de vocato Baſiliſco ad verbum ita ſcribit: Cùm momorderit Baſiliſcus, vulnus ad auri colorem efflaueſcit, &c. Cæterùm iſtæ ferè ſunt notæ, quæ plerorunque virulentorum animalium ictus morſúſve comitantur. Proinde ſupereſt vt ad medendi rationẽ tranſ- G eamus: ac primùm cõmunia, quoad eius fieri poterit, curationis præcepta tradamus.

Communis vulnerum à venenatis animantibus inflictorum curatio.

Cap. XIX.

A ORis quidem suctio aduersus quemuis virulenti animalis ictum conuenit. Sugentem verò oportet minimè ieiunum esse, sed & priùs cibū sumpsisse & os vino colluisse, prætereàq; dum vulnus exugit, olei pauxillū ore cōtinere. Ipse autem locus spōgia fouendus, deindéq; scarificādus: sed vulnuscula altiùs imprimere expedit, quò fœliciùs virosa materies è profundo reuocetur. Verumenimuerò carnis circinatio sectióque, scarificatione ipsa lōgè potentiùs opitulātur: priuatim siquidem hæc duo secum afferunt cōmoda: Vnum, quòd virus è loco tollitur: alterū, quòd eius veneni pars, quę iam ad interiora peruaserat, cum multo copiosóq; sanguine excernitur. At si locus circinationem haudquaquā admittat, cucurbitulæ cum largiore flamma affigendæ sunt. Quod ad vstionem spectat, de ea iā antè inter rabiosorum remedia disseruimus. Si verò icta pars, vtpote extrema, sectionē cōmodè admittat, præsertim in omnium serpentium morsibus, vti aspidis, cerastæ similiúmque, ea proculdubiò amputanda est. Porrò ceu antè memoratis remediis leniora blandioráq; meritò censentur, quæ epithemata vocāt. Imponatur ergo sarmentitius cinis aut ficulnus, cum lixiuio percolato subactus, addito garo & acri salsamento. Porri quoq; cepæ & allia modò quàm minutissimè trita illinantur, modò cremata vulneribus adhibeantur. Iuuant & pulli gallinacei [v] bipartitò secti, & protinus dum maximè calent percusso loco appliciti. Neque desunt qui iis ceu discordia quadā naturali cum veneno pugnantibus vsi fuerint: verùm in prōptu est eiusce remedij ratio. Gallinæ siquidem calida natura præditæ sunt, argumento, quòd deuoratum [v] certissimum virus conficiunt, & aridissima quæque semina consumunt: interdum & arenas calculósq; deuoratos molliunt atque dissoluunt. Itaque animantis admoti natiuo calore adiutus spiritus, ab icta parte impetum capes-

[v] vel, per medium diuisi & protinus calidi super vulnus impositi.

[v] vel insigne

Τίς κοινὴ τῶν ἰοβόλων θεραπεία.

Κεφ. ιθ.

Πρὸς πᾶσαν πληγὴν ἰοβόλου ἁρμόζει ἡ διὰ τοῦ στόματος ἐκμύζησις. δεῖ δὲ μὴ ἄσιτον εἶναι τὸν ἐκμυζῶντα, ἀλλὰ καὶ εἰληφέναι τροφήν, καὶ διακλύζεσθαι οἴνῳ· ἔτι τε δὲ καὶ βραχύ τι ἐν τῷ στόματι ἐλαίου κατέχων, B οὕτω τὴν ἐκμύζησιν ἐπιτελείτω. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τόπος σπόγγοις πυελάσθω, ἔπειτα δὲ ἐγκαταχαραζέσθω. βαθυτέρας δὲ ἐμβάλλειν τὰς ἀμυχὰς προσήκει, ὅπως τὴν ὕλην ἐκ βάθους ἀναλαμβάνῃ. καὶ περισαρκισμὸς δὲ καὶ ἐκτομή, πλουσιώτερον κατασχασμοῦ βοηθοῦσιν· ἴδια γὰρ ἐπ' αὐτῶν τὰ C χρησιμεύοντα γίνεται. ἓν μέν, ὅτι αἴρεται ὁ ἰὸς ἐκ τοῦ τόπου· δεύτερον δέ, ὅτι τῷ αἵματι συνεκκρίνεται πολλῷ καὶ ἀθρόῳ τὸ φθάσαν ἔσω παρελθεῖν. εἰ δὲ ὁ τόπος τὸν περισαρκισμὸν οὐ προσδέχοιτο, σικύας χρὴ προσβάλλειν μετὰ φλογὸς πλείονος. περὶ δὲ καύσεως ἐπὶ τῶν λυσσο- D δήκτων προειρήκαμεν. εἰ δ' εὐφυῶς ἔχει πρὸς ἀποκοπὴν τὸ μέρος τὸ δεδηγμένον, μάλιστα ἐπὶ πάντων θηρίων ἀνενδοιάστως τὸν ἀκρωτηριασμὸν ποιητέον, ὡς ἀσπίδος, καὶ κεράστου καὶ τῶν ὁμοίων. ὡς ἐπιτηδειότερα διὰ τῶν προειρημένων βοηθημάτων, ἄξια ἐπιθέματά ἐστιν. ἐπιτιθέσθω δὲ E τέφρα κληματίνη ἢ συκίνη, μετὰ κονίας στακτῆς πεφυραμένη, γάρου, δριμέος ταρίχου. πράσα τε καὶ κρόμμυα, καὶ σκόροδα, ποτὲ μὲν ὡς ἐκλεπτυνθέντα καταπλασσέσθω, ποτὲ δὲ καέντα προσβαλλέσθω τοῖς δήγμασι. καὶ οἱ τῶν ὀρνίθων νεοσσοὶ διαιρεθέντες καὶ θερμότατοι περιπτυσσόμενοι F τῷ πεπληγότι τόπῳ. τινὲς μὲν ὡς ἀντιπαθῶν αὐτοῖς ἐχρήσαντο· πρόχειρον δὲ ἔχει τὸν λόγον. φύσει γὰρ αἱ ὄρνιθες εἰσὶ θερμαί, διὸ καὶ ἐπίσημον τὸν ἰὸν καταπιοῦσαι, πέσσουσι, καὶ τὰ ξηρότατα δαπανῶσι τῶν σπερμάτων. ἐνίοτε καὶ ψάμμους καὶ λίθους διαλύουσιν ἐμφαρυγξάμεναι. τοιγαροῦν πρὸς G τὴν τοῦ ζώου θερμασίαν, τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ δεδηγμένου μέρους ὁρμὴν λαμ-

Lege δὲ

βαῖον, συνεξάγει τὸν ἰόν. ἐγνωσμένον δὲ ἐ-
πὶ τῆς Αἰγύπτου τοιοῦτόν τι γινόμενον. ὁπό-
ταν γὰρ Αἰγύπτιοι θερίσωσι τὸν στάχυν,
χύτρας ἔχουσι κατεσκευασμένην πίσσης,
καὶ σφήκωμα προσηρτημένον τῇ χύτρᾳ.
τότε γὰρ μάλιστα δεδίασι τὰ θηρία, καὶ διὰ
τὴν ὥραν, καὶ περὶ λανθάνειν αὐτὰ κείμενα
κατὰ τῶν ὀπῶν τῶν ἐν ταῖς ἀρούραις, ἐπισκο-
τούμενα ὁμοῦ καὶ ὑπὸ τῆς δασύτητος τῶν
χωρῶν. πολλὰ δὲ κατὰ τὰ πεδία χαλεπώ-
τερα τῶν ἰοβόλων ζώων ἡ Αἴγυπτος φέρει.
ἐπειδὰν οὖν δηχθῇ τις πόδα ἢ ἄλλο τι μέ-
ρος, ταχέως οἱ παρατυχόντες τὸ σφήκωμα
βάλλουσιν εἰς τὴν χύτραν τῆς πίσσης, καὶ πε-
ριειλοῦσιν ἅπαξ ἢ δὶς περὶ τὸν πῆχυν ἢ
τὴν κνήμην, μικρὸν ἐπάνω τοῦ δήγματος,
καὶ περισφίγγουσι δύο παρεστῶτες ἰσχυρῶς,
καὶ ἐντέμνοντες τὸν τόπον διὰ τῆς περιθέ-
σεως τοῦ βρόχου, ἐπιχέουσι καὶ πίσσαν. ὅταν
δὲ αὐτάρκως ἔχειν δοκῇ, τὸν βρόχον ἀφαιροῦσι,
καὶ καταπλάσσουσι κρομμύοις, καὶ δι' ἄλλων
τῶν προειρημένων. καὶ τούτων δὲ χωρὶς ὑγρὰ
πίσσα μετὰ ἁλῶν λείων θερμοτέρων κατα-
πλασσομένη σπουδαίως βοηθεῖ, αὐτὴ καὶ-
νοποιηθεῖσα συνεχέστερον. ὡσαύτως ἁρμό-
ζει καὶ * κέδρος, τά τε σπυρίθια τῶν αἰγῶν ἐν
οἴνῳ καθεψόμενα. ἀρήγει δὲ αὖθις καὶ κα-
τάντλησις δι' ὄξους θερμοῦ, καὶ καλαμίνθη
ἑψομένη δι' οὔρου καὶ θαλάσσης ἢ ὀξάλμης.
Add. ex nothis Ald. codi. εἰσὶ δὲ καὶ ἔμπλαστροι θερμόταται καὶ δριμύ-
ταται, δυνάμεναι τὸν ἰὸν ἐπισπᾶσθαι, καὶ δια-
κρατεῖν καὶ διαφορεῖν. ὡς δι' ἁλῶν ἢ νίτρου καὶ
σινάπεως καὶ κάγχρυος προσφερόμεναι ὥσ-
περ ἑξῆς ῥητέον. οὐκ ἀλόγως δὲ ὁ Ἐρασίστρατος
ἐπιμέμφεται τοῖς ἀγνώστους δυνάμεις πρὸς
τὴν χρείαν ἀναγεγραφόσιν, ὡς χολὴν ἐλέ-
Add. ex cod. Ald. nothis. φαντος καὶ κροκοδείλου, καὶ αἷμα χελώνης καὶ
ὠά, καὶ τὰ παραπλήσια. δοκοῦσι μὲν γάρ τινα
πεποιῆσθαι παράδοσιν ὠφελούντων. ἐξηπατή-
κασι δὲ αὐτὰ μόνα τοὺς ἐντυγχάνοντας. ὅθεν
τὰ μὲν τοιαῦτα παραιτητέον, μήτε ῥᾳδίως
εὑρεθῆναι δυνάμενα, εἰ μὴ ὑπ' ἐξουσίας βα-
σιλικῆς, μήτε διὰ τῆς πλείστης τηρήσεως οἷα
εἰς τὸ πιστευθῆναι τὴν πεῖραν παρεσχημένα.
τὰ δὲ κοινωφελῆ καὶ εὐπόριστα ὑποδεικτέον,
τὰ καὶ εἰς πάντα καὶ ἐν πᾶσι τοῖς θηριο-
δήκτοις δυνάμενα τὴν χρῆσιν παρέχειν.

A sens simul & semel venenũ exigit.
Neque nos fugit, quid apud Ægy-
ptios in eiusmodi casu fieri soleat.
Dum spicas metunt, ollam picis pa-
ratam habent, & appensam ollæ fa-
sciam. Tunc enim à serpentibus si-
bi maximè timent, tum propter æ-
stuosam anni tempestatem, tum
quòd opacis abditi cauernis densó-
B que aruorum cespite delitescunt:
plurima verò & infestissima è ve-
nenatis animalibus Ægyptus in cá-
pestribus alere consueuit. Cùm pri-
mùm ergo quispiam in pede aliáve
parte demorsus fuerit, illico qui ad-
sunt fasciam in ollam picis immit-
tunt, ac semel aut iterum brachium
aut crus paulum supra vulnus obli-
C gant, & arctissimè duo è præsenti-
bus vndique constringunt, locúmq;
incidentes quà circumactus est la-
queus, picem instillant: vbi verò sat
picis infudisse sibi videntur, laqueũ
resoluunt, & cepas aliáque memo-
rata adhibẽt. Quin & citra hæc pix
liquida cum sale trito ac feruente
illita præsentaneo est auxilio, si mo-
D dò frequẽtiùs deinceps innouetur.
Similiter & conuenit Cedria, itém-
que fimum caprinũ ex vino deco-
ctum. Sed & locum aceto calente
& calamintha in lotio & aqua ma-
rina seu acida muria decocta fo-
ueri salutare est. Sunt præter hæc
etiam emplastra calidissima simul
& acerrima, quæ venenũ elicere, e-
E uincere, ac etiamnũ discutere pos-
sunt: cuiusmodi sũt quæ ex sale aut
nitro, sinapi & cáchry cõponuntur,
de quibus deinceps erit agendum.
Erasistratus autẽ non immeritò eos
reprehẽdit, qui incognita remedia
in hunc vsum conscripsère: qualia
sunt fel elephanti aut crocodili, san-
guis ouáque testudinis, aliáq; con-
F similia. Videntur enim literis non-
nulla tradidisse quæ iuuare possint:
ista verò sola lectoribus imposuère.
Quamobrem talia repudiáda sunt:
quippe quæ nõ nisi facultatibus re-
giis facilè redimi possint, neq; plu-
ribus experimentis fidei faciendæ
idoneis cõprobari potuerint. Quæ
G autem ad communem omnium v-
sum pertinent, quæque paratu fa-
cilia sunt, & passim quibuscunque
à serpente percussis auxilium fer-
re queunt, subiungenda videntur.

Intubus itaque; erica & astragalus ex aceto pota, cōtra omnes serpentium morsus auxiliantur. Itidem & asphaltium, ac virentes platani pilulæ in vino diluto coctæ, paliuri decoctum, radix aristolochiæ & eryngij: decoctæ etiam lauri baccæ in cibo sumptæ, piper largiùs esitatum, ruta, anethum & cyclaminus: coma porrorum priuatim ex pane, aut allia vel cepæ & salsamentum quàm acerrimum: itémque origani decoctū è vino potū: quinetiam fœniculi, pulegij, calaminthæ porrorúmque succus cum melle exsorptus. Et hæc quidem è plantarum genere desumuntur. Quædam verò ab animalibus etiam vtiliter peti solent, veluti cerebella gallinaceorum esitata, & leporinum coagulum ex vino potum: itidem & castorij sextans. Marinæ quoque testudinis testes assumpti opitulari feruntur. Celebratur & mustela assiccata. Hæc priùs exenterata vndiquaque discinditur, ac deinde exiccatur, ex eáque binæ drachmæ cum vino bibuntur. Sed de simplicibus quę exhiberi solent, hactenus. Porrò conuenit etiam à serpēte percussis purgatio per aluum, vti & sudoris euocatio, & copiosa vrinæ excretio. Extant & compositæ quædam potiones, quæ mira remedia polliceri traduntur; vti quæ constat ex opij ac myrrhæ singulis obolis, & piperis drachmis duabus. Ea melle excipiuntur, & instar Ægyptiæ fabæ dantur cum vino. Similiter rutæ syluaticæ seminis, melanthij, cumini Æthiopici, galbani, aristolochiæ, pares singulorum portiones tritæ & cum erucæ succo subactæ digeruntur in pastillos, quorū singuli drachmam pendeant: dantur verò ex vini heminæ semisse. Hęc aduersus omnes ictus communia sunt. De peculiaribus contra bestiam vnamquanque venenatā auxiliis deinceps agēdū.

Curatio à Vespis & apibus morsorum. Cap. XX.

INTER venenatorū ictuum morsúmve notas minimè de vespis & apibus speciatim disseruimus: q; conspicuæ omnibus forēt, neq; exi-

A στέρεις τοίνυν καὶ ἐρείκη καὶ ἀστράγαλος πινόμενα μετ' ὄξους, πᾶσι τοῖς θηριοδήκτοις βοηθεῖ· ὡσαύτως δὲ *ἄσφαλτος, καὶ πλατάνου χλωρὰ σφαιρία καθεψηθέντα ἐν κεράματι· καὶ παλιούρου ἀφέψημα· καὶ ῥίζα ἀριστολοχίας καὶ ἠρύγγης· δὲ δαφνίδες ἑφθαὶ κατεσθιόμεναι, καὶ πέπερι δαψιλέστερον τρωγόμενον, καὶ πήγανον δὲ ἄνηθον καὶ κυκλάμινον· πράσων τε ἡ κόμη ἰδία σὺν ἄρτῳ, ἢ σκόροδα, ἢ κρόμμυα, δὲ τάριχος δριμύτατος· δὲ ὀριγάνου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ πινόμενον· καὶ μαράθου καὶ γλήχωνος καὶ καλαμίνθης, καὶ πράσων χυλὸς σὺν μέλιτι καταρροφούμενος. ταῦτα μὲν ἐκ τῶν φυομένων. ἀπὸ ζώων δὲ λαμβάνεταί τινα ὠφελίμως, ἐγκέφαλοι μὲν ἀλεκτρυόνων ἐσθιόμενοι, πιτύα δὲ λαγωοῦ σὺν οἴνῳ πινομένη, καὶ καστορίου *οὐγγίαι β'. κατὰ αὐτὸν τρόπον. λέγεται δὲ καὶ ὅτι χελώνης θαλασσίας οἱ ὄρχεις λαμβανόμενοι βοηθοῦσιν. ἔστι δὲ καὶ ἡ γαλῆ ὑσκελετευμένη τῶν *βεβοηθημένων, εὑρίσκεται δὲ πρότερον ἡ πάντη σχισθεῖσα τῶν ἐντὸς ἐκκριθέντων· σκελετεύεται δὲ ξηραινόμενον, καὶ ἀπ' αὐτῆς δίδραχμον σὺν οἴνῳ πινόμενον. τοσαῦτα δὴ καὶ τὰ ἁπλᾶ τῶν προσφερομένων. ἁρμόζει δὲ τοῖς θηριοδήκτοις καὶ κάθαρσις διὰ κοιλίας, καὶ ἱδρωτοποιΐα, καὶ οὔρων πολλῶν ἔκκρισις. σκευαστὰ δὲ πόματα παραδίδοται κοινοτέρως ὑπισχνούμενα βοηθεῖν, ὡς ὀπίου καὶ σμύρνης ἀνὰ ὀβολούς, δὲ πεπέρεως < β'. ταῦτα δὲ δεῖ μέλιτι ἀναλαμβάνειν, δὲ διδόναι κυάμου μέγεθος Αἰγυπτίου μετ' οἴνου· ὁμοίως πηγάνου ἀγρίου σπέρματος, μελανθίου, κυμίνου Αἰθιοπικοῦ, χαλβάνης, ἀριστολοχίας, ταῦτα πάντα λεανθέντα καὶ φυραθέντα χυλῷ εὐζώμου, ἀναπλάσσονται τροχίσκοι δραχμιαῖοι· διδόναι δὲ ἐξ αὐτῶν μετὰ οἴνου ἡμικοτυλίου. ταῦτα μὲν περὶ τῶν κοινῇ βοηθούντων. τὰ δὲ ἴδια πρὸς ἕκαστον τῶν ἰοβόλων ἑξῆς εἴπωμεν.

Paulus, παλαιοῦ, sed male.

Περὶ Θεραπείας τῶν ὑπὸ σφηκῶν καὶ μελισσῶν δεδηγμένων. Κεφ. κ'.

ΕΝ ΤΗ σημειώσει περὶ σφηκῶν καὶ μελισσῶν οὐδὲν διηρθρώσαμεν· εὔδηλα γὰρ πᾶσιν ἦν, καὶ παράσημον ἔχει ἐξαί-

In Ald. cod. hec est Diosc. lib. II præfatio, vti & in antiquiore Palatino codice.

A ρετρικοῦσι ὀπίου φυλαττόμενον· ἐν δὲ τῇ θεραπείᾳ, καὶ τούτων οὐκ ἄτοπον μνημονεῦσαι. πρὸς οὖν τὰς πληγὰς τῶν σφηκῶν καὶ μελισσῶν, ἁρμόζει μαλάχη καταπλαττομένη, καὶ κρίθινον ἄλευρον σὺν ὄξει, καὶ συκῆς ὀπὸς ἐνσταζόμενος τοῖς δήγμασι, καὶ πυρία δι' ἅλμης ἢ θαλάσσης.

In Ald. cod. deest οὖν. & hic est capitis primi initium.

B

Περὶ τῶν ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένων. Κεφ. κα'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ φαλαγγίων δεδηγμένοις, ταῦτα ἐπιτιθέναι δεῖ· τέφραν συκίνην σὺν ἁλσὶ λείοις μετ' οἴνου πεφυραμένην, ἢ ῥίζαν ἀγρίας ῥόας λελειοτριβημένην, ἢ ἀριστολοχίαν σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει δεδευμένην. καταντλεῖν δὲ C θαλάσσῃ τὰ ἕλκη, ἢ μελισσοφύλλου ἀφεψήματι, ταύτης δὲ τὰ φύλλα ἐπιπλάσσειν. λουτροῖς δὲ λίαν συνεχέστερον, καὶ προποτισμοῖς χρηστέον διὰ τούτων τῶν φαρμάκων, ἀβροτόνου τὸ σπέρμα, ἄνισον, ἀριστολοχία, ἐρέβινθος ἄγριος, κύμινον Αἰθιοπικὸν, κεδρίδες λεῖαι, πλατάνου D φλοιὸς, καὶ τὸ σπέρμα τῆς τριφύλλου πόας, τούτων δὲ ἑκάστου δίδοναι κατ' ἰδίαν < β' μετ' οἴνου κοτύλης α'. δίδοται δὲ καὶ μυρίκης ὁ καρπὸς ὡσαύτως καὶ χαμαιπίτυος, καὶ τῶν χλωρῶν τῆς κυπαρίσσου σφαιρίων τὸ ἀφέψημα κιρνάμενον μετ' οἴνου. φασὶ δέ τινες καὶ καρκίνον ποτάμιον χυλισθέντα μετὰ γάλακτος, καὶ E προσλαβόντα σελίνου σπέρμα, τῶν ὀχληρῶν ἀπαλλάσσειν.

Sic Ald. at Par. λελειοτετριμμένην.
Addit Paul. θερμοτέρᾳ.
Fortè, λίαν. Paulus, λουτρὰ παραλαμβάνειν συνεχέστερα.
Paul. ἀνίσου.
Addunt nonnulli, ἢ ὕδατος. Paul. κυάθου.
Sunt qui legant, φύλλων ἢ σφαιρίων.
Nonnulli codices addunt παραχρῆμα.

Περὶ τῶν ὑπὸ Σκολοπένδρας δεδηγμένων. Κεφ. κβ'.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Σκολοπένδρας δεδηγμένοις, κατὰ μὲν τὴν πληγὴν ἐπιτίθεσθαι δεῖ λειοτριβόμενον μετ' ὄξους ἅλας, ἢ πήγανον ἄγριον. καταντλεῖν δὲ ὀξάλμῃ τὸν τόπον, πότημα δὲ προσφέρειν ἀριστολοχίαν μετ' οἴνου, ἢ ἕρπυλλον ἢ καλαμίνθην, ἢ ἄγριον πήγανον.

Et hoc in loco legitur in Ald. cod. λελειοτριβημένους.

Περὶ τῶν ὑπὸ Σκορπίου δεδηγμένων. Κεφ. κγ'.

Rectius fortè, πεπληγμένων.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Σκορπίου πληγεῖσι, παραχρῆμα μὲν ἀκριβῶς βοηθεῖ συκῆς ὀπὸς εἰς τὰ τραύματα ἐνσταχθείς. αὐτός τε ὁ πλήξας σκορπίος λειοτριβηθεὶς καὶ

mium aut notatu dignum quicquam in iis obseruaretur. Inter remedia tamen & earum meminisse, non abs re fuerit. Igitur aduersus apum vespatúmq; ictus prodest imposita malua & hordeacea farina cum aceto, itémque lac ficulneum ictibus instillatum, denique fotus ex muria aquáve marina.

Curatio à Phalangijs morsorum. Cap. XXI.

PHALANGIORVM verò morsibus isthæc imponere oportet: ficulneum cinerem adiecto sale trito cum vino subactum, aut radicem syluestris Punicæ quàm minutissimè cõtritam, aut aristolochiam cum hordei farina & aceto subactam. Vlcera autẽ aqua maris perfundenda, aut melissophylli decocto, ac eiusdem folia illinenda. Porrò balneis perquàm frequenter vtendum, itemq; potionibus è pharmacis proximè sequentibus: abrotoni inquam semine, aniso, aristolochia, cicere syluestri, cumino Æthiopico, baccis cedri tritis, platani cortice, & trifolij herbæ semine: seorsum autem singulorum binas drachmas dare conuenit cum vini hemina. Exhibetur & myricæ fructus: similiter & chamæpityos ac viridium cupressi pilularum decoctum vino temperatum. Sunt & qui asserãt fluuiatilis cancri expressum cum lacte succum adiecto apij semine, omnibus quamprimum liberare molestiis.

De Scolopendræ morsu. Cap. XXII.

F SI SCOLOPENDRA morsu vulnus impressit, sal quã tenuissimè tritus ex aceto vulneri inspergendus, aut ruta syluestris superponẽda. Locus acida muria fouendus, & danda in potu aristolochia cum vino, aut serpyllum, aut calamintha, aut ruta syluestris.

De Scorpionis ictu. Cap. XXIII.

G ICTIS à Scorpione præsentissimo est auxilio lac ficulneum in vulnera instillatum. Scorpius etiam ipse qui ictum vibrauit, tritus &

percusso loco impositus, sui ipsius ictus remedium est, idque, vti videtur, naturalis cuiusdam repugnantiæ ac dissidentiæ ratione, quam antipathiam vocant. Præterea conuenit & scorpius tritus, & cum sale, lini semine & althæa herba impositus. Auxiliatur & sulphur ignem minimè expertum, resina terebinthina exceptum, & emplastri modo adhibitum. Similiter & galbanum ad splenij formam diductum, itémque calamintha trita & illita, necnon & cruda hordei farina cũ vino subacta addito rutæ decocto. Iuuat etiamnum semen trifolij herbæ tritum ac vulneri iniectum. Et de his quidem quæ foris admouentur, hactenus. Neque verò interim negligendus potionum quàm efficacissimarum vsus, quales parantur ex aristolochiæ, præsertim corticis, binis drachmis cum vino, è gentiana tusa & pulegio plurimùm decocto, tritis itidem lauri baccis numero decem, & calamintha in posca diu multúmque discocta. Valet & cyperis cum vino, & ruta eodem modo: sic & lac ficulneum & laser, si affuerit: sin minùs, Parthico vtendum succo. Efficax quoque est epotum trifolij semen, necnon & ocimi. Sed his omnibus æquipollent frequens balnei vsus cum multa sudatione, dilutáque potio.

De Pastinacæ marinæ ictu.

Cap. XXIIII.

QVÆ deinceps à vipera demorsis conferre dicemus, eadem planè omnia & eodem modo percussis à pastinaca marina conueniunt.

De marinorum Scorpij Draconísque ictibus. Cap. XXV.

SVNT & virulenti ictus qui à Dracone Scorpióque marinis inferuntur: quippe qui acerbissimos dolores, interdum etiam, quanuis raro, nomas, hoc est, depascentia vlcera, excitent. Hisce absinthij aut saluiæ, vel sulphuris ex aceto triti potio subuenit.

A ἐπιτεθεὶς τῷ πληχθέντι τόπῳ, τῆς ἰδίας πληγῆς γίνεται βοηθὸς κατά τινα ἀντιπάθειαν ὡς ἔοικε. μετὰ δὲ τοῦτο ἁρμόζει λεῖος ἐπιτιθέμενος * ὁ σκορπίος σὺν ἅλατι καὶ λινοσπέρμῳ καὶ τῇ ἀλθαίᾳ βοτάνῃ. βοηθεῖ δὲ καὶ θεῖον ἄπυρον ἀναληφθὲν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ καὶ
B ὡς ἔμπλαστρον ἐπιῤῥιφέν. ὁμοίως δὲ καὶ χαλβάνη πλατυνθεῖσα σπληνίου τύπῳ, καὶ καλαμίνθη λεία καταπλασσομένη, καὶ ὠμήλυσις ἐν οἴνῳ σκευασθεῖσα, ἐν ἀφεψήματι πηγάνου. βοηθεῖ δὲ τὸ σπέρμα τῆς τριφύλλου πόας λεαινόμενον καὶ ἐπιῤῥιπτούμενον. τοσαῦτα
C μὲν ἀπὸ ἔξω ταῦτα· μετὰ δὲ τούτων καὶ πόμασι χρηστέον ὡς ἀνυσιμωτάτοις. ἔστι δὲ ἀριστολοχίας δίδραχμον, μάλιστα τοῦ φλοιοῦ, σὺν οἴνῳ, γεντιανὴ κεκομμένη, καὶ γλήχων * ἐπικαθημένη, καὶ δαφνίδες ἀριθμῷ * βραχεῖ λαμβανόμεναι, καὶ καλαμίνθη μετὰ ὀ-
D ξυκράτου· δεῖ δὲ αὐτὴν ἐπιπολὺ ἑψῆσαι ἐν τῷ ὀξυκράτῳ· καὶ * κυπάρισσος μετ' οἴνου ἢ πηγάνου, ὡσαύτως: καὶ συκῆς ὀπὸς, καὶ σίλφιον εἰ παρείη· μὴ παρόντος δὲ, τῷ * παρθικῷ ... χρηστέον ὀπῷ. ποιεῖ δὲ καὶ ὁ τοῦ τριφύλλου καρπὸς πινόμενος, καὶ τὸ τοῦ ὠκίμου
E σπέρμα. τούτοις δὲ πᾶσιν ἀντιπαραβάλλεται λουτροῦ * συνεχῶς χρῆσις μετὰ πολλῆς ἱδρώσεως, καὶ οἰνοποσία μετὰ κεράσματος.

Forte σὺν (margin)

Paul. ἐφ' ἀφεψήματι ... (margin)

Paulus ... (margin)

Sic locum hunc ex antiquis restituit Goupylus. At codex Ald. perperam, δὲ πλατύτερον λουτροῦ, &c. Malim, συνεχὴς

Περὶ τῶν ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας δεδηγμένων.* Κεφ. κδʹ.

Rectius πεπληγμένων (margin)

TOIΣ δὲ ὑπὸ Τρυγόνος θαλασσίας
F πληγεῖσιν, ἁρμόζει πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον ὅσοι μικρὸν ὕστερον ἐπὶ τῶν ἐχιοδήκτων ἐροῦμεν.

Forte, ὅσα (margin)

Περὶ Δράκοντος καὶ Σκορπίου τῶν ἐκ θαλάσσης. Κεφ. κεʹ.

Cõclusa in vulg. exempl. desiderãtur: vt & apud Actuarium: at Goupylo teste in antiquis cod. leguntur. Ipse etiã Hermolaus, Marcellus & Ruellius expresserũt. Ald. in nothis legit ἰδίως.

ΓINONTAI δὲ ἰώδεις πληγαὶ καὶ ὑπὸ Δράκοντος καὶ Σκορπίου τῶν ἐκ θα-
G λάσσης, καὶ περιωδυνίας χαλεπὰς φέρουσι, ἐνίοτε δέ ποτε καὶ νομάς. ἁρμόζει δὲ πρὸς τὰς πληγὰς αὐτῶν ποτισμὸς ἀψινθίου, ἢ ἐλελισφάκου, ἢ θείου σὺν ὄξει τετριμμένου.

καὶ * αὐτὴ δὲ ἀναπλυνθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα τοῖς τραύμασι, τῆς ἰδίας ἴαμα πληγῆς.

Περὶ τῶν ὑπὸ Μυγαλῆς δεδηγμένων.

Κεφ. κϛʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Μυγαλῆς δηχθεῖσι βοηθεῖ χαλβάνη * σπληνίον ἐπιτεθὲν κατὰ τοῦ δήγματος ὡς φάρμακον μετ' ὄξους λελειοτριβημένον, καὶ κρίθινον ἄλευρον μεθ' ὀξυμέλιτος ἐπιπλασθέν. καὶ ἡ αὐτὴ δὲ ἡ δακοῦσα μυγαλῆ ἀναπλυσσομένη καὶ ἐπιτιθεμένη, τῆς ἰδίας πληγῆς ἀντιφάρμακόν ἐστι· καὶ γλυκείας ῥοᾶς ἑφθὰ καταπλασθέντα * κοκκία· καὶ πράσα ἑφθὰ καταπλασθέντα, καὶ σκόροδα συντετριμμένα, καὶ ἡ διὰ τῆς * θέρμης κατάντλησις· τοπικὰ μὲν ταῦτα. πινόμενον δὲ ἀρήγει ἀβρότονον καθεψηθὲν, εἶτα δι' οἴνου προσφερόμενον. ἕρπυλλος δὲ καὶ χαλβάνη καὶ εὔζωμον διεθέντα οἴνῳ, καὶ κυπαρίσσου τὰ ἁπαλὰ σφαιρία μετ' ὄξους, καὶ κυκλάμινον μεθ' ὀξυμέλιτος, καὶ πύρεθρον σὺν οἴνῳ, καὶ χαμαιλέοντος τῆς βοτάνης ἡ ῥίζα. τινὲς δὲ ἀναγράφουσιν, ὅτι καὶ αὐτὴ λειοτριβηθεῖσα ἡ μυγαλῆ, πρὸς τὸ ἴδιον πλῆγμα πίνεται. τὴν δὲ ἱστορίαν ταύτην ἐν ἄλλοις κειμένην εὑρόντες, παρασημειώσεως μόνον ἠξιώσαμεν. ἔνιοι δέ φασι μὴ ἄλλως ἑλκοῦσθαι τοὺς δηχθέντας, εἰ μὴ * ἔγκυος ἡ μυγαλῆ τύχοι· τότε δεῖν φασὶ βοηθεῖν.

Legitur apud Paulum, ἢ κυπαρίσσου τὰ ἁπαλὰ σφαιρία μετ' ὀξυμέλιτος, nulla cyclamini facta mentione.

Περὶ τῶν ὑπὸ Ἐχίδνης δεδηγμένων. Κεφ. κζʹ.

ΤΟΙΣ δὲ ὑπὸ Ἐχίδνης δηχθεῖσι βοηθοῦσι τῶν αἰγῶν αἱ σπύραθοι μεθ' οἴνου * ἀναποθεῖσαι σπουδαίως. καὶ δάφνη ὡσαύτως, καὶ ἀβρότονον, καὶ χαλβάνη ἀντὶ σπληνίου ἐπιρριπτόμενα, καὶ ὀρίγανος χλωρὰ * λειωθεῖσα· καὶ τῶν ὀρνίθων οἱ νεοσσοὶ ἀναπτυχθέντες καὶ παραχρῆμα προστιθέμενοι· ὀρόβινόν τε ἄλευρον μεθ' οἴνου πεφυραμένον· καὶ ῥαφανίδος φλοιὸς ἰσχυρῶς κοπεὶς, ὥστε λειότατος γενέσθαι, καὶ σκίλλα ὀπτὴ καὶ χαμαίμηλον λελειωμένα, καὶ ὠμήλυσις δι' ὀξυμέλιτος ἐσκευασμένη, προκατηντλημένου θερμοῦ. ταῦτα μὲν τοπικῶς ἐπιτιθέμενα. ὠφελεῖ δὲ τοὺς ἐχιοδήκτους καὶ βάτος μεθ' οἴνου. ἔνιοι δὲ ἄγχουσαν τὴν λεπτό-

Paul. καταπλασθεῖσαι

Paul. λειωθεῖσα

Addit Paulus, θερμοὶ καὶ συχνῶς [illegible]. quo loco Goupylus legit, [illegible] Paulus, [illegible]

Quin & mullus in longitudinē dississus & impositus, eorū ictibus remedio est.

vel, Quin & quā illi pisces in longitudinē dississi & impositi, suis ipsorum ictibus remedio sunt.

De Muris aranei morsu.

Cap. XXVI.

DEMORSIS à mure Araneo splenium è galbano vulneri impositum per se: aut ex aceto tritum auxiliatur: itémque hordeacea farina ex aceto mulso illita. Quin & mus ipse araneus qui morsum intulerit, si diuulsus imponatur, contra ictum suum remedio est. Idem præstat dulcis mali Punici corium decoctum & illitum. Similiter porri cocti & adhibiti, itémque allia contrita, necnon & calidæ muriæ fotus. Atque hæc quidem affecto loco imponuntur. Prodest verò potum abrotoni decoctum in vino exhibitū: præterea serpyllum, galbanum & eruca, si in vino diluantur, itémque tenellæ cupressi pilulæ cum aceto, cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrum cum vino: denique & chamæleontis herbæ radix. Nec desunt qui literarum monumentis tradiderunt, tritum murem araneū contra suos ictus commodè bibi. Quam historiā apud alios inuentam dignam tantummodò censuimus, quę annotaretur. Asseuerant etiam nonnulli vix vlcerari demorsum, nisi mus araneus prægnás fuerit, ac tùm demum auxiliari ferunt.

De Viperæ morsu. *Cap XXVII.*

DEMORSIS à vipera fimum caprinum vino solutum præsentaneo est auxilio: similiter & laurus, abrotonum & galbanum splenij loco superiecta, necnon & origanum viride contritum: itidem pulli gallinacei discerpti, ac protinus vt calent appliciti: erui farina vino subacta, radiculæ cortex vsqueeò tusus vt in puluerem solutus abeat: scilla tosta, itémque chamæmelum, si quidem terantur, & cruda hordeacea farina ex aceto mulso subacta: sed locus antè calida foueatur. Et hæc quidē affectæ parti admouentur. Rubus verò intrò sumptus, cōtra viperinos ictus in vino prodest. Sūt & qui anchusam tenui constantem

folio auxiliari prodiderunt. Bibuntur & leporini coaguli oboli terni, & porracei succi dimidiata cotyla in mero: itémque foliorum melissophylli succus & syluestris ruta: hæc ipsa quoque in vino propinari debent. Quin & ipsa frequens vini potio iuuat, alliorúmque, cæparum ac porrorum tenellorum esus, salsamentáque acerrima & *exquisitissima. Simplicia hæc sunt. Compositum verò medicamentum contra viperarum morsus celebratur, quod è myrrhæ, castorij, piperis, sandarachæ anethíque seminis singulorum dimidio constat acetabulo. Hæc omnia in passo Cretico alióve quopiam generoso teruntur. Erasistratus eo in libro quem de facultatibus inscripsit, complura etiam alia tradidit, quæ ictis à vipera auxilium ferre possunt: [quo in genere sunt gallinarũ cerebella in vino pota, & brassicæ satiuæ seminis triti acetabulum cum vino bibitũ. Vtile prætereà censetur digitum in picem liquidam intingere, ac deinde in vinum demergere, atque hoc tandẽ potui dare. Et de iis quidem hactenus, quę contra viperarũ morsus auxiliantur.]

(Margin: aliter, vetustissima)

De Amphisbænæ morsu.

Cap. XXVIII.

De Amphisbæna priùs agentes, simul & semel admonuimus, localia remedia eadem ab ipsa percussis adhiberi, quæ contra viperarum morsus descripta fuere.

De morsu Dryini.

Cap. XXIX.

A Dryino ictis conuenit aristolochia cum vino pota, & trifolium herba: similiter & assumpta radix asphodeli, & cuiuscunque generis quercus glandes epotæ. Parti verò ictæ ilicis radices tusæ & impositæ auxiliantur.

De morsu tum Hæmorrhoi, tum etiam Dipsadis. Cap. XXX.

Hæmorrhoi Dipsadísq; morsus, ceu immedicabiles, à plerisque priscorũ pro deploratis habiti

A φύλλον βοηθεῖν *ἀφηγοῦνται. πίνεται δὲ καὶ λαγωοῦ τῆς πιτύας ὅσον τριώβολον*, καὶ πρασίου χύλισμα ὅσον *κοτύλιον ἐν ἀκράτῳ, καὶ μελισσοφύλλου τῶν φύλλων ὁ χυλὸς, καὶ πήγανον ἄγριον. ταῦτα δὲ ἐν οἴνῳ δεῖ ποτίζειν. καὶ αὐτὴ ἡ οἰνοποσία συνεχῶς παραλαμβανομένη, σκόροδά B τε ἐσθιόμενα καὶ κρόμμυα, καὶ πράσα ἁπαλὰ καὶ τάριχος δριμύτατος καὶ *πολυτελέστατος. καὶ τὰ μὲν ἁπλᾶ ταῦτα. ἔστι αὐτὸ δὲ τὸ φάρμακον εὐδοκιμοῦν ἐπὶ τῶν *ὀφιοδήκτων, ὅπερ ἐστὶ σμύρνης, καστορίου, πεπέρεως, *ἀνδράχνης *ἄνθους καὶ σπέρματος ὀξυβάφου τὸ ἥμισυ· ταῦτα πάντα C λέαινε ἐν γλυκεῖ Κρητικῷ, ἢ ἑτέρῳ τινὶ τῶν σπουδαίων. Ἐρασίστρατος δὲ ἐν τῷ περὶ δυνάμεων ἀνεγράψατο καὶ ἄλλα τινὰ πλείονα βοηθεῖν δυνάμενα τοῖς ἐχιοδήκτοις. [οἷον τῶν ὀρνίθων ἐγκεφάλους σὺν οἴνῳ πινομένους, καὶ κράμβης ἡμέρου τοῦ σπέρματος ὀξύβαφον λεῖον πινόμενον μετ' D οἴνου. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸν δάκτυλον καταβάπτειν εἰς πίσσαν ὑγρὰν ἔπειτα εἰς οἶνον ἀποκλύζοντα πίνειν. τοιαῦτα μὲν καὶ πρὸς τοὺς ἐχιοδήκτους·]

(Margin: Ald. perperam [illegible]. Addũt nonnulli codices, ἐν οἴνῳ.)
(Margin: Corn. [illegible] legendum censet.)
(Margin: Goup. alter [illegible]. quæ scriptura rectior est.)
(Margin: Conclusa addũt nõnulli codices, quæ etiã in Ald. exemplaris nothis repertũtur.)

Περὶ τῶν ὑπ' Ἀμφισβαίνης δεδηγμένων.

Κεφ. κη'.

Περὶ Ἀμφισβαίνης τεχνικῶς *ἐπεμνήσθημεν, ὅτι πως ταῖς πρὸς τὰς ἐχίδνας ἀναγεγραμμέναις βοηθείαις πέφυκε βοηθεῖσθαι ὁ ἐξ αὐτῆς πληγείς.

E

(Margin: Cornarius videtur legisse [illegible].)

Περὶ τῶν ὑπὸ Δρυΐνου δεδηγμένων.

Κεφ. κθ'.

Τοῖς δὲ ὑπὸ Δρυΐνου πληγεῖσιν, ἁρμόζει ἀριστολοχία σὺν οἴνῳ *πινομένη, F καὶ ἡ τρίφυλλος πόα· ῥίζα δὲ ἀσφοδέλου παραπλησίως λαμβανομένη, καὶ δρυὸς πάσης ὁ καρπὸς *πινόμενος. *καὶ τῆς πρίνου αἱ ῥίζαι *κοπτόμεναι καὶ καταπλασσόμεναι, τοπικῶς *παρηγοροῦσιν.

(Margin: Paulus, [illegible].)
(Margin: Addit Paul. [illegible].)
(Margin: Addit Paul. [illegible] καὶ)
(Margin: Interpres Aëtij legisse videtur [illegible].)
(Margin: Paulus, [illegible].)

Περὶ τῶν ὑφ' Αἱμόρρου καὶ Διψάδος δεδηγμένων. G Κεφ. λ'.

Αἱμόρρου δὲ καὶ Διψάδος τοῖς *πλείστοις τῶν προγενομένων ἀπηγορεύθησαν, ὡς ἀβοήθητοι, αἱ δήξεις.

(Margin: Ald. perperàm [illegible]. Paul. παρὰ πλείστοις τῶν παλαιῶν.)



I. A. SARACENVS LECTORI S.

NON sum nescius, Lector beneuole, varia extare tum manu scripta, tum etiam typis excusa Dioscoridis exemplaria, tã Græca quàm Latina, in quibus multiplices simplicium appellationes, etiam Barbara, singulorum penè capitum principiis annexa reperiuntur: nec deesse, in qui bus præterea remedia multa sanè perquàm vana aut nimiùm superstitiosa, adeóque ipso etiam Dioscoride, tanta apud Galenum commendationis Autore, penitus indigna, ex variis Scriptoribus temerè ac citra delectum deprompta, in contextum ipsum perperam irrepserint. Sed & alia non pauca diuersis in bibliothecis studiosè asseruari mihi compertum est aliquantò & accuratiùs & religiosiùs exarata eiusdem Autoris exemplaria, in quibus tum peregrina illa vocabula, tum quæcunque alia vel esse superflua, vel stylo dißimili scripta cõstabat, omissa fuere: aut, si qua fortè leguntur, ea non quidem inserta contextui, sed margini tantummodò inscripta reperiuntur. Quamobrem in ista codicum varietate diu multúmque fuit animus in dubio, an illa omnia, quæ vt aliis nonnullis Interpretibus, ita & mihi meritò suspectiora videbantur, quòd essent Autoris stylo planè dissentanea, omnino prætermitterem. Tandem verò quoniam inter illas varias variarum linguarũ appellationes, ac medicinas etiam, quanuis non satis certas, aut etiam à Dioscoridis mente prorsus alienas, nonnulla interdum occurrere visa sunt, è quibus pollens iudicio Lector, fructum qualencunque carpere poterat: iccirco etiam iis te penitus defraudare nolui, sed doctißimorum virorum, Hieronymi Roscij, Jo. Cornarij & Iac. Goupyli exemplo, talia, si non omnia, saltem pleraque, tanquam supposititia & falsò ascripta Dioscoridi, à contextu remouenda censui, sátque habui hunc iis locum ad operis calcem aßignasse, additis tamen interdum præter interpretationem meam nonnullis coniectaneis & animaduersionibus. Hisce paucis te, studiose Lector, admonitum volui, quò nostri consilij ratio etiam apud te constaret. Vale.

INTER DIOSCORIDIS VERBA, hæc in quibusdam codicibus falsò adscripta reperiebantur.

Cap. de Iride.


B ALIQVIBVS Iris Illyrica, ab aliis thelpide, ab aliis vrania *quasi cælestis*, à nonnullis cathęrō *quasi purgatrix*, ab aliis thaumastos *quasi admirabilis*, à Romanis *marica radix, à quibusdam gladiolus, ab aliis opertritis, ab aliis *consecratrix, ab Ægyptiis nar appellatur.

De Acoro.

aliqui choron aut aphrodisian, Romani veneream, alij nauticam radicem, Galli piper *apum vocant.

De Cypero.

Romani iunci radicē, alij *iuncū.

De Asaro.

Magi sanguinem Martis, Osthanes thesan, Ægyptij cerceram, Romani *perpensam, alij baccharin, Hetrusci succinum, alij nardum rusticum, Galli bacchar.

Ibid. Radices subiacent

odore cinnamomi. Solum amat asperum minimēq; humidum. Huius radix ruptis, conuulsis, tussi veteri, spirandi difficultati, ac vrinæ difficili auxiliatur. Menses quoque pellit, & contra serpentium morsus vtiliter ex vino propinatur. Folia, vtpote quæ astringūt, capitis doloribus adhibita prosunt, itémq; oculorum inflammationibus, ægilopis incipiētibus & mammis à partu inflammatis, atque etiam erysipelati. Cæterùm & ipse odor somnificus est. Et certè quidem Crateuas herbarius de eo ita scriptum reliquit.

De Aspalatho.

Alij sphagnon, alij Phasganon, Syri diaxylon vocant.

De Croco.

Ab aliquibus Castor, ab aliis cynomorphos, à Magis sanguis Herculis appellatur.

Forte, Maronica, à Marone flumine circa Illyriam, quoniam apud eum flumen copiosissime nascitur. Sic & ἱερὶς quasi sacris dicata, apud Athenæum & Theophrastum pro iride legitur.

Forte, quod, teste Apuleio, in aluearibus suspensa ipsas apes contineat ne procul effugiant.

Cor. Celsus Iuncum quadratum, Plinius angulosum aut triangularem iuncū appellat.

Latinè etiā vulgaginem dici, scribit Macer.

A Pag. 4. g. μετὰ δέ, Ἶρις.


ΟΙ δὲ, Ἶρις Ἰλλυρική, οἱ δέ, θελπίδα, οἱ δέ, οὐρανία, ἔνιοι δέ, καθαίρων, οἱ δέ, θαυμαστός, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ *μάρικα, ἔνιοι δὲ γλαδιόλα, οἱ δὲ ὀπερτρίτις, οἱ δὲ κονσεκράτριξ, Αἰγύπτιοι νάρ. Al. θελπίδα. Al. μάρικα. Al. ἱεροφοίτης.

B 6. a. Ἄκορον,

ἔνιοι δέ, χόρον Ἀφροδισίας, Ῥωμαῖοι βενέρεα, οἱ δέ, ναυτικὰ ῥάδιξ, Γάλλοι πιπεράκιουμ. Al. πελάπιουμ.

6. g. καλοῦσι,

Ῥωμαῖοι ἰουγκὶ ῥάδικεμ, ἔνιοι δέ, ἰούγκουμ.

C 10. b. καλοῦσι,

προφῆται αἷμα Ἄρεως, Ὀσθάνης θέσαν, Αἰγύπτιοι κερκέρα, Ῥωμαῖοι περπρέσσαμ, ἔνιοι δέ, βάκχαρ, Θοῦσκοι σούκκινουμ, οἱ δέ, νάρδον ῥούστικουμ, Γάλλοι βάκχαρ.

Ibid. c. ῥίζαι.

ἐοίκασι τῇ ὀσμῇ κινναμώμῳ. φιλεῖ τραχέα χωρία καὶ ἄνικμα. ταύτης ἡ ῥίζα βοηθεῖ ῥήγμασι, σπάσμασι, βηχὶ χρονίῳ, δυσπνοίᾳ, δυσουρίᾳ· ἄγει καὶ ἔμμηνα· καὶ θηριοδήκτοις χρήσιμος σὺν οἴνῳ πινομένη. Τὰ δὲ φύλλα, στυπτικὰ ὄντα, καταπλασσόμενα ὠφελεῖ κεφαλαλγίας, ὀφθαλμῶν φλεγμονάς, καὶ αἰγίλωπας ἀρχομένους, καὶ μαστοὺς ἐκ τόκων φλεγμαίνοντας, καὶ ἐρυσιπέλατα. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοποιὸς ἡ ὀσμή. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμικος εἰς τὸ αὐτό.

Hæc eadem habet vet. cod. & Flor. Sed ex capite 51. lib. 3. de Bacchari translata sunt. Par. νέμει

18. c. ἀσπάλαθος,

ἔνιοι δέ, σφάγνον, οἱ δέ, φάσγανον, Σύροι δὲ διάξυλον καλοῦσι.

F 20. c. Κρόκος,

ἔνιοι δέ, Κάστωρ, οἱ δέ, κυνόμορφος, προφῆται αἷμα Ἡρακλέους.

21.b. τυγχάνειν. A

Θεσσαλὸς μὲν οὕτω φησὶ μόνον εὐώδη αὐτὸν, οἱ δὲ, καὶ θανάσιμον, εἰ πίοι τις δραχμὰς αὐτοῦ < γ´ μεθ᾽ ὕδατος. κατὰ δὲ τὸ ἀληθὲς ἔχει δύναμιν.

22.a. Ελένιον.

οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, Περσικὴν, οἱ δὲ, Μηδικὴν, οἱ δὲ, ὀρέστιον, οἱ δὲ, νεκτάρειον, ἕτεροι δὲ, κλεωνίαν, οἱ δὲ, βάτον Ἰδαίαν, οἱ δὲ, φλόμον Ἰδαῖον καλοῦσι, Ῥωμαῖοι τερμινάλιουμ, ἕτεροι δὲ, ἴνουλα καμπάνα, Αἰγύπτιοι λινής. B

Additur hoc ex Ald. codice. Par. caret.

39.c. καὶ ἐπιτιθέμενον·

ἔστι δὲ ἔλαιόν τι ἐκ πέτρας αὐτοφυῶς τε αὐτομάτως ῥέον, εὐῶδες μετά τινος βαρύτητος ἐν Ἀραβίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ, εὖ μάλα πολύχρηστον. Δύναμιν ἔχον ξηραίνειν τε ἀποφράξαι, νεύρων τε κολλητικήν. ποιεῖ πρὸς ψώρας τε ἑλκώδη. ἔστι δὲ περισταλτικὸν τε κρατυντικὸν τῶν πνευμάτων. C

41.f. τὴν δύναμιν.

Περὶ Ἰασμελαίου.

Ἡ δὲ καλουμένη Ἰασμὴ παρὰ Πέρσαις, σκευάζεται ἐκ τῶν ἀνθῶν τῶν λευκῶν τοῦ ἴου, τούτων γο β´ ἐμβαλλομένων Ἰταλικῷ ξέστῃ σησαμίνου ἐλαίου, καὶ ἀμειβομένων ἤγουν μαλασσομένων, ὡς ἐπὶ τοῦ κρινίνου εἴρηται· ἡ δὲ τούτου χρῆσις παρὰ ταῖς ἑστιάσεσιν εὐωδίας ἕνεκα παρὰ Πέρσαις προσλαμβάνεται. ἁρμόζει δὲ ὅλῳ τῷ σώματι μετὰ τὰ λουτρὰ ἐπὶ τῶν θερμασίας καὶ χαλάσεως δεομένων. βαρυτέραν δὲ ἔχει τὴν εὐωδίαν, ὡς πολλοὺς αὐτῆς μὴ ἡδέως ἀντιλαμβάνεσθαι. D E

Hoc caput iisdem verbis ex Aetii lib. i. transcriptum est.

Ald. ἀναπαυομένων.

Ald. παραλαμβάνεται.

Ald. καὶ

Ald. addit σωμάτων.

55.d. μεγάλη.

ἀρκευθὶς μικρά, οἱ δὲ, ἀρκευθίδα, οἱ δὲ, μνησίθεος, οἱ δὲ, ἀκαταλίδα, Ἀφροὶ ζουρινσίπετ, Αἰγύπτιοι λιβιούμ, Ῥωμαῖοι ἰουνίπερουμ, Γάλλοι ἰουπικέλλουσουμ. F

Al. ἀκαταλίδας al. κατατελίδα

Ib.c. ἁρμόζει.

Φύλλα δὲ ἔχει δριμέα. διὸ καὶ καταπλασσόμενα καὶ πινόμενα καὶ αὐτὰ καὶ ὁ χυλὸς αὐτῶν μετ᾽ οἴνου, ποιεῖ πρὸς ἐχιοδήκτους. ὁ δὲ φλοιὸς καυθεὶς καὶ μετὰ ὕδατος καταχρισθεὶς, λέπρας ἀφίστησι. τὸ δὲ ῥίνημα τοῦ ξύλου καταποθὲν, ἀναιρεῖ. G

In edit. Colon. hæc in ipsum cõ textũ perperam ex capite de Fraxino translata sunt.

Ibidem.

Thessalus quidem ipsum duntaxat vehementis esse odoris asserit, alij etiã lethalẽ, si quis illius drach. iij ex aqua propinet. At reuera vim habet, *&c.*

De Helenio.

Symphyton aliqui vocãt, alij Persicam, alij Medicam, alij orestion, alij nectarion, alij cleonian, alij rubum Idæum aut verbascũ Idæum, Latini terminaliũ aut inulam campanam, Ægyptij, lenen.

Est & oleum quod sponte naturæ è petra extillat, odoratum cum quadam grauitate. In Arabia & Italia nascitur, ad multa perquàm vtile. Vim habet siccãdi & obstructiones aperiendi, ac neruos glutinandi. Facit ad scabiem & vlcera. Flatus itidem lenit & euincit.

De Iasmino oleo.

Quod verò Iasme dicitur, apud Persas ex albis violæ floribus conficitur: quorum vnciæ ij in olei sesamini sextarium Italicũ iniiciuntur, ac vicissim permutantur seu remolliuntur, velut in liliaceo dictum est. Huius vsus apud Persas inter conuiuia odoris gratiã receptus est. Toti verò corpori post balnea adhibitum iis conuenit, qui calfactionem relaxationémque desiderãt. Cæterùm odore grauiore præditum est: quò fit vt à plerisque minùs libenter admittatur.

De Iunipero.

Iuniperũ paruam Græci Arceuthida, alij Mnesitheum, alij acatalidem, Aphri zuorinsipet, Ægyptij Libium, Romani Iuniperum, Galli *Iupicellusum vocant. *fortè, Iunipicellum*

Ibidem ad cap. calcem.

Folia habet acria: ideóque eorũ succus, & ea ipsa tum in vino pota tum etiam imposita, viperarũ morsibus opitulantur. At cortex vstus, & ex aqua illitus, lepras remouet. Ligni verò ramentum deuoratum, lethale est.

De Iunipero magna. Cap.

Est & Iuniperus magna (quã aliqui cupressũ syluestrẽ appellant, alij Mnesitheũ, alij acaterã, Romani Iuniperum) vulgo cognita, cupresso assimilis, asperis maritimisque locis plerunque nascens. Easdem porrò, quas supradicta, vires obtinet.

De Sabina.

Aliis barython, aliis baron, Romanis herba sabina appellatur.

De Lauro.

Sunt qui danaben, qui stephanon (*quasi coronam*) qui daphnon nominent. Alij mythracicen, alij mithrion, alij hypoglosson.

De Rhamno.

Sunt qui Persephonion, qui leucacantham, Latini spinam albam, alij spinã cerualem, Aphri atadin.

De Alimo.

Aliqui damassonium vocant, alij erymon, alij brittanicam, alij rabdion, *quasi virgulam.* Sunt qui basilion, *quasi regiam.* Magi Mercurij basin, similiter Sapsis, alij Osiridis diadema, alij heliostephanon, *quasi solis coronam,* alij denique sacrum caulem, Pythagoras anthenoron, Ægyptij asontiri, alij asphe, alij ascaluri, alij asariphen, Latini *albucum aut ampeluciam.

Hinc fortè illud Plinij, qui quidẽ lib. 22. cap. 22. asphodelon Hesiodi (qui quidem Latinis albucus seu albucũ dicitur) halimõ quibusdam falso appellatum arbitratur.

De Hypocistide.

Aphri phyllesade.

De Rosa.

Latinis Rosa.

De Vitice.

Aliqui agonon vocant, *quasi infœcundum,* alij lygon, *quasi* *vimen, alij *amictomiænon, alij tridactylon, Magi *semnon, *quasi venerandum,* alij Ibis sanguinẽ, Ægyptij sum, Romani salicem amerinam, alij piper agreste, alij ligusticum.

Quid vitiliũ cæterorũ vsum præstet.

Eadẽ ratione qua & agnon, id est, castum. quoniã, inquit Plin. lib. 24. cap. 9. matronæ Thesmophorijs Atheniensiũ castitatẽ custodientes his foliis cubitum sibi sternebant.

De Moro.

Esse quoque videntur mora quędam syluestria, humilis rubi fructibus similia, sed astringendi maiore vi prædita. Eorum succus minùs teredinẽ sentit, vtilis fouẽdis inflammationib. (vlceratis) faucibus cicatrice obducẽdis, & ipsis vulneribus carne implendis. Nascuntur locis vmbrosis atque frigidis.

De Purpura.

Purpuræ opercula cũ oleo deco-

Illa quæ in extremo capi-

A Περὶ Ἀρκευθίδος μεγάλης. Κεφ.

ἄρκευθις μεγάλη, οἱ δὲ, κυπάρισσος ἀγρία, οἱ δ', Μνησίθεος, οἱ δ', ἀκατέρα, Ῥωμαῖοι ἰουνίπερουμ. ἔστι καὶ αὕτη γνώριμος τοῖς πλείστοις, ἐμφερὴς κυπαρίσσῳ, γινομένη ἐν τραχέσι καὶ παραθαλασσίοις τόποις ὡς ἐπιτοπλεῖστον. Δύναμιν δ' ἔχει

B τὴν αὐτὴν τῇ προειρημένῃ.

55.f. βάραθρον.

οἱ δ', βάρυθον, οἱ δὲ, βάρον, Ῥωμαῖοι ἕρβα σαβίνα.

57.d. δάφνη.

Οἱ δὲ, δαναβὴν, οἱ δ', στέφανον, οἱ δ', δάφνος, οἱ δὲ, μυθρακικὴ, οἱ δὲ, μίθριος, οἱ δὲ, ὑπογλώσσιον.

C 61.g. Ῥάμνος,

οἱ δὲ, Περσεφόνιον, οἱ δὲ, λευκάκανθα, Ῥωμαῖοι σπῖνα ἄλβα, οἱ δὲ, σπῖνα κερβάλις; Ἀφροὶ ἀταδίν.

62.c. Ἄλιμος.

Οἱ δὲ, δαμασώνιον, οἱ δ', ἔρυμον, οἱ δὲ, βρεττανική, οἱ δ', ῥάβδιον, οἱ δὲ, βασίλειον,

D προφῆται Ἑρμοῦ βάσις, ὁμοίως σαψίς, οἱ δ', Ὀσίριδος διάδημα, οἱ δὲ, ἡλιοστέφανος, οἱ δὲ, ἱερὸς καυλός, Πυθαγόρας ἀνθηνόρος, Αἰγύπτιοι *ἀσοντιρί, οἱ δὲ, ἀσφη, οἱ δ', *ἀσκαλουρί, οἱ δὲ, ἀσαριφή, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιουμ, οἱ δ', ἀμπελούκιαμ. V. ἀσοντιρί. Col. ἀσκαλουρί.

64.d. ῥοιὰς

E Ἀφροὶ φυλλέσαδε.

66.c. Ῥόδον,

Ῥωμαῖοι ῥόσα.

70.a. λύγος,

Οἱ δὲ, *ἄγονον, οἱ δὲ, λύγον, οἱ δ', ἀμικτομίαινον, οἱ δ', τριδάκτυλον, Προφῆται σεμνόν, οἱ δὲ, αἷμα ἴβιος, Αἰγύπτιοι σοὺμ, Forte, ἄγονον, quod genituram exoluat.

F Ῥωμαῖοι σάλιξ ἀμερῖνα, οἱ δὲ, πίπερ ἀγρέστε, οἱ δὲ, λιγουστικοῦμ.

85.d. κοιλίαν καθαίρει.

δοκεῖ δὲ εἶναι καί τινα μόρα ἄγρια παραπλήσια τῷ χαμαιβάτῳ, στυπτικώτερα δ' ὧν ὁ ὀπὸς ἧττον τερηδονίζεται, καταντλήματα φλεγμονῶν, καὶ ἐπουλωτικὸν τῆς φάρυγγος, πληγῶν σαρκωτικόν. φύεται ἐν

G πολυσκίοις καὶ ψυχροῖς τόποις.

90.d. ἐπουλωτική.

πορφύρας πώματα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέντα

καὶ ἐπαλείφόμενα, τρίχας ῥεούσας τηρεῖ. ποθέντα δὲ σὺν ὄξει, σπλῆνα οἰδοῦντα στέλλει. ὑποθυμιαθεῖσα δὲ, ἐγείρει τὰς ὑστερικὰς πνιγομένας, καὶ τὰ δεύτερα ἐκβάλλει.

100.c. στομάχοις.

ἡ δὲ κοιλία τούτων ταριχευθεῖσα καὶ ξηρανθεῖσα ἐν σκιᾷ, ἐπὶ ταῖς ὑπερκαθάρσεσι ταῖς ἀπὸ φαρμάκων κενωτικῶν, ὅσον < γ'. λαμβανομένη, βοήθημά ἐστιν ἄριστον. ἵστησι γὰρ παραχρῆμα τὴν κένωσιν· δεῖ δὲ τρίμμα ποιεῖν καὶ ἐνοιοῦ μετὰ ὕδατος καὶ διδόναι.

Inter notha codicis Aldini habentur hic capita duo, de ptissanæ & chondri præparatione: quæ quidé paucis immutatis ex ;. Geopon. Constātini deprompta videntur.

127.c. Κέγχρος;

Ρωμαῖοι μίλιουμ.

Ib.d. ἔλυμος

Ρωμαῖοι πάνικουμ.

Ib.g. Αἶρα,

Ρωμαῖοι λόλιουμ.

128.f. Τῆλις.

Οἱ δὲ, τήλεως καρπὸς, οἱ δὲ, βούκερως, οἱ δὲ, αἰγόκερως, οἱ δὲ, κεραῖτις, οἱ δὲ, λωτὸν, Ρωμαῖοι φαίνουμ γραίκουμ, Αἰγύπτιοι ἴτασιν.

Al. κέρφος nempe ab ipsius siliquæ figura in cornu speciem falcata.

129.b Λίνον.

Mar. ἄμμον

οἱ δὲ, λινοκαλαμὶς, οἱ δὲ, ἄννον, οἱ δὲ, λίνον ἄγριον, Ρωμαῖοι λινομυρτούμ, οἱ δὲ, λίνουμ ἀγρέστεμ, Αφροὶ ζεραφοῖς.

131.d. Φακὸς,

Ρωμαῖοι λέντεμ, οἱ δὲ, λεντίκουλαμ.

132.d. Ὄροβος,

Ρωμαῖοι ὄρβουμ.

133.a. ἥμερος,

Ρωμαῖοι λουπίνουμ, Αἰγύπτιοι βρεχού.

Ib.c. ἄγριος,

ὃν Ρωμαῖοι λούπινουμ ἀγρέστεμ καλοῦσιν.

Ib.f. Γογγύλης.

Οἱ δὲ, γογγυλίδα, οἱ δὲ, γολγόσιον, Ρωμαῖοι ῥάπα.

134.d. Ραφανὶς,

οἱ δὲ, πολυειδὴς ἠρυγγίου, Ρωμαῖοι ῥάδιξ νοστρατίς, Αφροὶ θόρπαθ.

Inter notha verbis hisce perperam à nonnullis quædam subiungũtur quæ quoniam rectiùs leguntur lib. quarti c. c l x x v i i. hinc expungēda censuimus.

136.b. Λαμψάνη,

Ρωμαῖοι νάπιουμ, Αἰγύπτιοι εὔθμοι.

Ib.c. βλῆτον,

Αἰγύπτιοι ἐχλωτοριπὰμ, οἱ δὲ, ῥιπλάμ, Ρωμαῖοι βλίτουμ, Δακοὶ βλής.

A cta & illita fluentes capillos retinét. Pota verò cum aceto, lienem tumentem reprimunt. Suffita, ex vtero suffocatas excitant, & secundas pellunt.

tis 4. subijciũtur, quomodò fortè post unum caput locarentur.

De Gallinaceis.

Horum ventriculus sale conditus & in vmbra siccatus, contra immodicas purgationes à medicamé-B tis vacuãtibus factas drach. iij pondere sumptus præsenti est auxilio: quandoquidem protinus deiectionem cohibet. Teri autem debet, & aqua subactus exhiberi.

De Milio.

Latinis Milium.

De Panico.

C Latinis Panicum.

De Lolio.

Latinis Lolium.

De fænograco.

Alij carpon, alij buceras, alij ægoceras, alij ceraïtin, alij loton, Latini fœnumgræcum, Ægyptij itasin.

Romani, testibus Varrone & Plinio, Siliciam & Silicularem. Columella Siliquam appellat.

De Lino.

D Aliquibus linocalamis; aliis annon, aliis linon agrion, Romanis linomyrtum, aliis linum agreste, Aphris zeraphis.

De Lente.

Latini lentem aut lenticulam vocant.

De Eruo.

E Latinis eruum, seu itidem orobum.

De Lupino satiuo.

Latinis lupinus, Ægyptiis brechu.

De Lupino syluestri.

Quem Latini lupinum agrestem vocant.

De Rapo.

F Alij gongylida, alij golgosium, Romani rapum vocant.

De Radicula, seu Raphano.

Quidam polyides eryngium, Latini radicē nostratem, Aphri thorpath appellant.

De Lampsana.

G Latini napium, Ægyptij euthmæ nominant.

De Blito.

Ægyptij echlotoripam appellãt, alij riplam, Latini blitũ, Daci bles.

De Malua.

De Maluia.

Satiuã maluã Latini hortẽsem appellãt, Pythagoras anthema, Zoroastres diadesma, Ægyptii chocorten, Magi capræ lienẽ, alii muris caudã.

De Atriplice.

Latini atriplicem, Ægyptij ochi vocant.

De Braßica satiua.

Aliis crambe cepæa (*quasi hortẽsis*) Latinis brassica.

De Braßica syluestri.

Quã Latini brassicã rusticã vocãt.

De Beta.

Nigrã Latini betã syluaticã vocãt.

De Portulaca syluestri.

Portulaca syluestris, quæ nonnullis aïzoon agrion (*quasi semperuiuum syluestre*) dicitur, aliis telephiũ, Latinis illecebra aut portulaca, Aphris mœmoem, Dacis lax, Ægyptiis mochmutim.

De Asparago.

Cor. alij myō, alij hermesiũ appellant. Nonnulli *myon vocant.

De Plantagine.

Nonnullli arnion (*quasi agninam*) alii probation (*quasi ouillam*) alii cynoglosson, (*quasi canis linguam,*) alij *heptapleuron, alii polyneuron, *quasi multineruiam,* Magi caudã ichneumonis, Ægyptij aschat, Romani plantaginem minorem, Galli tarbidolopion, Hispani thesaricam, Pœni atiircon.

Quid septem fibris seu costis in dorso distinctasit.

Ib. ad capitis calcem.

Syri huius & calaminthæ iusculũ cum melle produnt mederi *paralyticis, si secũda, & quarta parasceues, *id est Veneris,* die exhibeatur. Hoc autẽ velut arcanum accipito: est enim verissimũ & experiẽtia cõprobatũ.

Cor. febribus.

De Sio.

Sũt q. anagallidẽ aquaticã vocẽt, alii schœnũ aromaticã, *quasi iuncum odoratum,* alii daren ion, alij lauer.

De Sisymbrio.

Alij Veneris coronam, Latini austeralem aut herbam Veneream.

De Coronopode.

Nonnullis ammonos, aliis astriõ, Aphris atirsipte, Romanis *caciatrix, aliis stilago, aliis sanguinaria.

Vide num sit herba galli-crus *hi* ablo dicta.

De Soncho.

A Ib. d. Μαλάχη,

κηπευτὴ, Ρωμαῖοι μάλβα ὀρτήσις, Πυθαγόρας ἄνθημα, Ζωροάστρης διάδισμα, Αἰγύπτιοι χωκορτὴν, Προφῆται αἰγὸς σπλὴν, οἱ δὲ, οὐρὰ μυός.

137. a. Χρυσολάχανον,

Ρωμαῖοι ἀτρίπλικεν, Αἰγύπτιοι ὤχι.

B Ib. b. ἥμερος,

οἱ δὲ, κράμβη κηπαία, Ρωμαῖοι βράσικα. 138. a. ἀγρία,

ἣν Ρωμαῖοι βράσικα ῥούστικα.

Ib. d. Τεῦτλον,

*μέγα, Ρωμαῖοι βέτα σιλβατικά. Mar. μέλαν ἢ ἄγριον.

139. d. ἀγρία,

C Ἀνδράχνη ἀείζωον ἄγριον, οἱ δὲ, τηλέφιον, Ρωμαῖοι ἰλλέκεβραμ, οἱ δὲ, πορτουλάκαμ, Ἀφροὶ μοίμοιμ, Δακοὶ λάξ, Αἰγύπτιοι μοχμούτιμ.

Ib. f. μυακάνθα,

οἱ δὲ, *μύος κάλουσι. Mar. ὁρμίνιον.

140. c. Ἀρνόγλωσσον,

D οἱ δὲ, ἄρνειον, οἱ δὲ, προβάτειον, οἱ δὲ, κυνόγλωσσον, οἱ δὲ, ἑπτάπλευρον, οἱ δὲ, πολύνευρον, Προφῆται *οὐρὰ ἰχνεύμονος, Αἰγύπτιοι ἀσὰθ, Ρωμαῖοι πλαντάγω μίνορ, ταρβηλοδάθιον, Ισπανοὶ θησαρικὰμ, Ἀφροὶ ἀτιιρκόν. forte, δρυὸς ἰχνεύμονος.

141. d. Διαφορούσιν,

E οἱ δὲ Σύροι τὸ τούτου ζωμὸν καὶ τῆς καλαμίνθης, σὺν μέλιτι, φασὶ τοῖς *παραλύτοις θεραπεύειν διδόμενον δευτέρᾳ, τετάρτῃ καὶ παρασκευῇ. τοῦτο ὡς μυστήριόν τι δέχου. ἔστι γὰρ ἀληθέστατον καὶ διὰ πείρας. Par. τυφωνδεῖς.

Ib. e. ὕδασιν,

οἱ δὲ, ἀναγαλλὶς ἔνυδρος, οἱ δὲ, σχοῖνος

F ἀρωματικὴ, οἱ δὲ, δάρεν ἴον, οἱ δὲ, λαουβέρδε. Ib. g. ἄγριον.

οἱ δὲ, Ἀφροδίτης στέφανον, Ρωμαῖοι αὐστεράλις, οἱ δὲ, ἕρβα Βενέρεα.

142. f. Κορωνόπους,

οἱ δὲ, ἄμμωνος, οἱ δὲ, ἄστριον, Ἀφροὶ ἀτιρσίπτη, Ρωμαῖοι κακιατρὶκέμ, οἱ δὲ, στιλάγω, οἱ δὲ, σαγγυινάριαμ. Ald. ἀτιρσίπτε.

G 143. a. Σόγχος,

τραχὺς, οἱ δὲ, κιχώριον, Ρωμαῖοι κου-

Sonchum asperum aliqui cichorium vocant, Romani cicerbitam af-

κούρβιτα ἀσπέρι, Ἄφροι γαθουόνημ. τούτο δὲ

Ib.c. Σέρις,

Οἱ δὲ, πικρίδα, Αἰγύπτιοι ἄγον, Ῥωμαῖοι ἰντίβουμ ἀγρέστεμ.

145.c. ἥμερος,

Ῥωμαῖοι λακτοῦκα, Αἰγύπτιοι ἐμβρόσι.

Ib.c. Θρίδαξ,

Οἱ Προφῆται αἷμα Τιτάνου, Ζωροάστρης φέρουμβρος, Ῥωμαῖοι λακτοῦκα συλβέστρις καλοῦσιν,

146.b. λεπίδιον,

Ῥωμαῖοι βισακούτουμ, Αἰγύπτιοι δορυσαστρὸν, Σύροι ἀδωρὶν, Ἄφροι τειρικτά.

Ib.c. Σκάνδυξ,

Ῥωμαῖοι ἔρβα σκανάρια, οἱ δὲ, ἀκουκλάμ.

Ib.d. ἄγριον,

Οἱ δὲ, καῦκον, οἱ δὲ, μυΐτης, Δημόκριτος βρύον, Ῥωμαῖοι πέδεμ γαλλινάκεουμ, οἱ δὲ, πέδεμ πούλλι, Αἰγύπτιοι σίσελις.

Ib.c. Εὔζωμον,

Ῥωμαῖοι δὲ ἐρούκαμ, Αἰγύπτιοι ἐθρεκικὲν, Ἄφροι ἀσουρίκ.

147.d. Ὀροβάγχη,

Οἱ δὲ, κυνομόριον, οἱ δὲ, λέοντα, Κύπριοι δὲ θυρσίνην καλοῦσι, ὃ κοινῶς λύκος ὀνομάζεται.

149.a. κεφαλωτὸν,

Ῥωμαῖοι πόρρουμ.

Ib.f. Κρόμμυον,

Οἱ δὲ, πολύειδος, Προφῆται καλαβώτις, Ῥωμαῖοι κέπαμ.

150 d. Σκόροδον,

Οἱ δὲ, γήβοσκον, οἱ δὲ, ἐλαφόβοσκον, Ῥωμαῖοι ἄλλιουμ.

151. c. νάπυ,

Ῥωμαῖοι σινάπι.

142.d. Κάρδαμον.

Οἱ δὲ, κυνοκάρδαμον, οἱ δὲ, ἴβηρις, οἱ δὲ, καρδαμινακάμ, Αἰγύπτιοι σέμεθ, Ῥωμαῖοι νασούρκιουμ.

Ib.g. Θλάσπι,

Οἱ δὲ, θλασπίδιον, οἱ δὲ, σίνηπι Περσικὸν, οἱ δὲ, σίνηπι ἄγριον, οἱ δὲ, μυΐτην, οἱ δὲ, μυόπτερον, οἱ δὲ, δασμοφῶν, οἱ δὲ, βίτρον, Αἰγύπτιοι σουιτέμψον, Ῥωμαῖοι σκαν-

A peram, Aphri gathuonem. Eius autem &c.

De Seride.

Alij picrida appellant, Ægyptij agon, Romani intibum agrestem.

De Lactuca satiua.

Latini lactucam, Ægyptij embrosi vocant. *Apul. lactucā leporinam.*

De Lactuca syluestri.

B Magi Titani sanguinem, Zoroastres pherumbrum, Romani lactucam syluestrem appellant.

De Gingidio.

Romani bisacutum, Ægyptii dorysastrum, Syri adorion, Aphri tiricta nominant.

C *De Scandyce.*

Romanis herba scanaria, seu acicula nominatur.

De Caucalide.

Alij caucum, alij myitin, Democritus bryon, Romani pedem gallinaceum seu pulli pedē, Ægyptij seselin vocant.

D *De Eruca.*

Romani erucam vocant, Ægyptij ethrecicen, Aphri asuric.

De Orobanche.

Alij [a] cynomorion appellant, alij [b] leonē, Cyprij thyrsinem: communiter autem lycos, *quasi lupus*, vocitatur. *A canini genitalis similitudine. Scribo ὀροβάγχη, quasi leguminū leonem, alij interfectricem.*

E *De Porro.*

Latinis porrum.

De Cepa.

Aliqui polyidos, Magi calabotin, Latini cepam nominant.

De Allio.

Alij geboscum, alij [c] elaphoboscū, *quasi pabulum cerui*, Romani allium vocant. *Mar. elaphoboscon aliū ceruinum.*

F *De Sinapi.*

Latinis sinapi.

De Nasturtio.

Aliis cynocardamū, aliis iberis, aliis cardamina seu cardamantica, Ægyptiis semeth, Latinis nasturtium dicitur.

G *De Thlaspi.*

Alij thlaspidiū, alij sinapi Persicū, alij sinapi syluestre, alij myiten, alij myopterō, alij dasmophō, alij bitrū, Ægyptij suitempsum, Romani scan-

dulaceum, alij capsellam aut pedem gallinaceum vocant.

De Erysimo.

Aliqui chamæplion, Magi Herculis alphita, *hoc est, polentam*, Ægyptij erethmu, Romani irionem vocant.

De Struthio.

A purgandis lanis. Ab aliquibus cerdon, ab aliis * catharsis, ab aliis struthiocamelus, à quibusdam chamærrhytos, *quasi humi sparsa*, à Magis chaliryton, à Latinis lanaria radix seu herba, ab Ægyptiis œno, ab Aphris syris appellatur.

De cyclamino.

ab hederaceis flore & folio. Aliqui * cissanthemon, alij cissophyllon vocant, alij chelonion, alij ichthyotheran, Zoroastres chelonam seu triumphaliten, Osthanes aspho, Magi miaspho, Ægyptij theske, Romani rapum terræ aut vmbilicum terræ, aut orbicularem. *Quòd sit venandis & inescandis piscibus idonea.*

Post caput de cyclamino altera.

Dracontium maius, alij aron, alij arisarum, alij iarrum, alij hieracicum, alij biarum, alij aron agreste, alij cyperida vocant. Romani colubrinam, alij * sauriariam, alij singingialiŏ. Nascitur in vmbrosis circa sepes. Caulem habet læuem, rectum, propè bicubitalem & baculi crassitudine, draconis instar versicolorem & purpureis maculis abundè respersum: folia lapathi figura, mutuò implicita. Fructum summo caule producit racemosum, colore primùm quidem cineraceo, sed cùm ematuruit, ad croceum & puniceum vergente: radicem prægrandem, rotundam, candidam, tenui vestitam cortice. Colligitur autem & succus ex ea exprimitur dum fructus maturescit, siccatúrque in vmbra. Radix quoque messibus effoditur, lotáque frustatim conciditur, & loro traiecta in vmbra siccatur. Vim autem habet excalfaciendi cum diluta vini potione. Succurrit seu tosta seu etiam elixa, si cum melle delingatur, orthopnoicis, ruptis, conuulsis, tussi atque destillationi. *fortè à lacertarum colore vario.*

A δουλάκιουμ, οἱ δὲ, κάψελλα, οἱ δὲ, πέδεμ γαλλινάκεουμ.

153. c. Ἐρύσιμον,

οἱ δὲ, χαμαίπλιον, Προφῆται Ἡρακλέους ἄλφιτα, Αἰγύπτιοι ἐρυθμοῦ, Ῥωμαῖοι ἐριόνεμ. *al. ἐρεθμοῦ*

156. b. Στρούθιον,

B Οἱ δὲ, κέρδον, οἱ δὲ, καθαρσις, οἱ δὲ, στρουθοκάμηλος, οἱ δὲ, χαμαίρρυτον, Προφῆται χαλίρυτον, Ῥωμαῖοι ῥάδιξ λανάρια, οἱ δὲ, ἕρβα λανάρια, Αἰγύπτιοι οἰνώ, Ἄφροι συρείς. *al. καθαρσις*

Ib. c. Κυκλάμινος,

C οἱ δὲ, κισσάνθεμον, οἱ δὲ, κισσόφυλλον, οἱ δὲ, χελώνειον, οἱ δὲ, ἰχθυοθήρα, οἱ δὲ, χυλίνη, οἱ δὲ, Ζωροάστρις, ἢ τριμφαλίτης, Ὀσθάνης ἄσφω, Προφῆται μιάσφω, Αἰγύπτιοι θέσκε, Ῥωμαῖοι ῥάπουμ τέρραι, οἱ δὲ, οὐμβιλίκουμ τέρραι, οἱ δὲ, ὀρβικλάρ. *al. ἰχθυοθήρας* *al. χελώνιον* *al. ὀρβικλάρ*

157. c. ποθεῖσα.

D Περὶ δρακοντίας μεγάλης.

Δρακοντία μεγάλη, οἱ δὲ, ἄρον, οἱ δὲ, ἴσαρον, οἱ δὲ, ἴαρον, οἱ δὲ, ἱερακικόν, οἱ δὲ, βίαρον, οἱ δὲ, ἄρον ἄγριον, οἱ δὲ, κύπερις, Ῥωμαῖοι κολουβρίνουμ, οἱ δὲ, σαυριάριαμ, οἱ δὲ, σιγγιγιάλιος. φύεται ἐν συσκίοις περὶ φραγμοῖς. καυλὸν δὲ ἔχει λεῖον, ὀρθὸν, ὡς E διπηχυαῖον, καὶ παχὺν ὡς βακτηρίαν, ποικίλον κατὰ χρόνον ὡς ἐοικέναι δράκοντι, *fortè, χρόαν* καὶ πλεονάζει μὲν ἐν τοῖς διαπορφύροις στίλοις· φύλλα δὲ ὡς λαπαθοειδῆ, ἀμπεπλεγμένα. καρπὸν δὲ ποιεῖ ἐπ᾽ ἄκρου τοῦ καυλοῦ βοτρυοειδῆ, σποδοειδῆ τῷ χρώματι τὸ πρῶτον. ἐν δὲ τῷ πεπαίνεσθαι κροκίζοντα καὶ φοινικοῦν· ῥίζαν F εὐμεγέθη, στρογγύλην, λευκὴν, φλοιὸν ἔχουσαν λεπτόν. συλλέγεται δὲ καὶ χυλίζεται ὅταν ὁ καρπὸς ἀκμάζῃ, καὶ ξηραίνεται ἐν σκιᾷ. ἡ δὲ ῥίζα ὀρύσσεται πυραμητῷ, καὶ πλυθεῖσα κατατέμνεται, καὶ ἐνείρεται μετὰ ἱμάντι, ξηραίνεται δὲ ἐν σκιᾷ. θερμαντικὴ δέ ἐστι μετὰ συγκράματος· ποιεῖ G δὲ ὀπτή τε καὶ ἑφθὴ μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, πρὸς ὀρθοπνοϊκοὺς, ῥήγματα, σπάσματα, βῆχας, κατάρρους. *V. tota hæc periodo vsque ad ouid caret.*

ποθεῖσα δὲ μετ' οἴνου, τὰς ἐπὶ συνουσίαν ὁρμὰς κινεῖ· καθαίρει δὲ σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἢ ἐπιπλασθεῖσα τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, καὶ φαγεδαινικά· καὶ μετὰ λευκῆς ἀμπέλου μάλιστα. καὶ κολλύρια δὲ ἐξ αὐτῆς σὺν μέλιτι, πρὸς σύριγγας ἀναπλάττεται καὶ ἐμβρύων κομιδήν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλφοὺς σὺν μέλιτι καταχρισθεῖσα. πολύποδας δὲ καὶ καρκινώματα δαπανᾷ. ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς αὐτῆς καὶ εἰς ὀφθαλμικά, πρὸς νεφέλια, λευκώματα, ἀχλύας. ἡ δὲ ὀσμὴ τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, τῶν ἄρτι συνειλημμένων φθειρόν ἐστι· καὶ τοῦ καρποῦ λ'. κόκκοι ποθέντες μετ' ὀξυκράτου. ἔνιοι δὲ τῷ χυλῷ τῷ τούτου καὶ σὺν ὠταλγοῦσι ἐνεχυμάτισαν μετ' ἐλαίου. τὰ φύλλα δὲ ὡς στύφοντα τοῖς νεοτρώτοις ὑπέθεσαν· ἑψημένα δὲ ἐν οἴνῳ, καὶ τοῖς χίμετλα ἔχουσι. φασὶ δὲ καὶ τοὺς διατρίψαντας αὐτὰ τῶν χεροῖν, ἢ τὴν ῥίζαν αἰωροῦντας, ὑπὸ ἐχέως μὴ δάκνεσθαι.

pota verò ex vino, impetus ad Venerem concitat: vlcera maligna & phagedænica cum melle trita & imposita expurgat, maximéque cũ vite alba. Ex ea quoque cum melle collyria efformantur ad fistulas extrahendósque partus: facit & ad vitiligines cũ melle illita: polypos verò & carcinomata absumit. Vtilis & ipsius succus oculorum medicamẽtis, contra nubeculas, albugines & caliginem. Porro tum radicis tum & herbæ odor, recens conceptos fœtus in vtero enecat & abigit, æquè ac tricena seminis grana, si in posca bibantur. Sunt & qui ex eodem semine expressum succum cum oleo dolore aurium infestatis infuderint: quin & folia, quippe quæ astringant, recentibus vulneribus imposuerint, eadémque cocta in vino pernionibus adhibuerint. Sed & aiunt, qui folia manibus confricuerint, aut radicem ipsam effossam gestent, neutiquam à vipera morderi.

159.b. Λοῦφα,

οἱ μὲν ἄλιμον, οἱ δὲ, θύμον, οἱ δὲ, δρακοντίαν, ὃ οἱ Κύπριοι καὶ κολοκάσιον λέγουσι.

al. ὃ νῦν δρακοντία ὃ παρὰ τοῖς Κυπρίοις καὶ κολοκάσιον λέγεται.

De aro.

Aliqui alimon, alii thymon vocant. Sunt & qui dracontium, quod Cyprii etiam colocasium dicunt.

Ib.c. Ἀσφόδελος,

οἱ δὲ, ναρθήκιον, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιουμ.

De asphodelo.

Alii anthericum, Romani albucum vocant.

160.d. κοιλίαν.

Ἀνθεῖ δὲ ἐν πυραμητῷ. χρὴ δὲ τὸν λευκὸν ἀσφόδελον τέμνεσθαι κατὰ τὴν ἰσημερίαν ἐν ἔαρι, πρὸ τοῦ τὸν καρπὸν αὐξηθῆναι. τὴν δὲ ῥίζαν πινομένην, ἀνορέκτους φασὶ ποιεῖν πρὸς ἀφροδίσια. καὶ Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτομικὸς τὰ αὐτὰ εἶπε. καὶ ὅτι θεραπεύει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου δραχμῇ μιᾷ ποδάγρας ἀλγήματα.

V. legit Γάλλος

Ad calcem eiusdem capitis:

Floret autẽ messis tempore. Sed Asphodelus albus circa æquinoctiũ vernum demetẽdus, anteaquàm semẽ augescat. Radicem verò potam Veneris appetentiã inhibere aiunt. Idipsum Crateuas herbarius asseuerat, prætereáque sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere cum vino bibatur.

161.b. νευρώδεις.

Ἑφθὸς δὲ σὺν ἀλφίτοις καὶ στέατι χοιρείῳ προστεθεὶς, οἰδήματα καὶ φύματα συντόμως ἐκπυΐσκει καὶ διαρρήσσει.

Ad calcem capitis de bulbo esculento:

Coctus cum polenta bulbus & adipe suillo addito impositus, tumores ac tubercula ocyssimè ad suppurationem perducit ac rumpit.

162.c. Κάππαρις,

οἱ δὲ, κυνόσβατος, οἱ δὲ, καπρία, οἱ δὲ, κόρακος μῆλον, οἱ δὲ, ὀφιόσκορδον, οἱ δὲ, φυλεστάφυλον, οἱ δὲ, θαλλίαν, οἱ δὲ, πετραίαν, οἱ δὲ, ὁλόφυτον, οἱ δὲ, ἰωνίτην, οἱ δὲ, ὀλιγόχλωρον, οἱ δὲ, ἀκόνιτον, οἱ δὲ, ἱππομανές, οἱ δὲ, τειχομανές, Προφῆται πότερα, οἱ δὲ,

Forte ὀφιοσταφύλην ex Pl.

Ald. ἀκόνιτον.

De Cappari.

Aliqui cynosbatõ, *quasi canis sentẽ*, alii capriã appellãt, alii corui malũ, alii ophioscorodõ, alii ophiostaphylen, *quasi vuam serpentariam*, alii thallian, alii petræam, alii holophyton, alii ionitem, nonnulli oligochlorõ. Sũt qui aconitõ, qui hippomanes, q trichomanes. Magi potera seu peuterõ,

alij cor lupi, alij halofcorodō, alii lilium, alii thlaspin: Romani sinapi Persicum seu inturin, Afri herbiæathum.

De Anemone.

Anemonem alii syluestrem, alii nigram, alii punicea cognominant. Sunt qui * anemion vocent, alii meconium, alii tragocerota, alii gesparinem, alii barbylem. Osthanes berylium, similiter & ornios ceranion, Pythagoras atractylida, Magi cnicum agrestē, Romani orci tunicam, Afri chuffis.

(A vῦν iidem accepto nomine: quia, teste Plinio, nunquam se flos eius aperiat nisi spirante vento.)

De Argemone.

Aliquibus œnone vocatur, aliis anthemis, aliis homonoia, *quasi concordia* aliis flos campestris, Romanis liburnia seu concordialis aut pergalia, Gallis corona.

Ad calcem eiusdem capitis:

Eiusdem, vti Crateuas herbarius autor est, herba contusa cum axungia, strumas discutit. Facit & ad vitiligines, cum nitro & sulphure ignis experte sicca tusa & cribrata. Sed iis qui ea vtūtur, prius in balneo siccam frictionem adhibitā oportet. Est & contra scabiem efficax.

De altera Argemone.

Alteram Argemonem quidā artemonem, alii arselam seu sarcocollam, Romani argemoniam vocant. Et ea quidem foliis syluestri papaueri similis est. Vim habet hæc viridis ad læuorem trita & imposita, incisuras sanādi & oculorum inflammationes mitigandi: dysentericis quoque pota cum aqua auxiliatur: Sed & vulnera conglutinat, & inflammationibus est vtilis. Similiter imposita, conuulsionibus & vellicationibus medetur. Vtiliter denique contra virulētarum bestiarum morsus ex vino bibitur.

De anagallide.

Anagallidem puniceam, alii aëritin vocant, alii augitin, alii sauritin, Magi oculi sanguinem, alii chelidonion, Romani maciam, Hetrusci masitipos, Galli sapana, Daci cerceraphrō. Anagallidem verò communem alii corchoron nominant, alii halicacabū, alii zeliauron, Magi nycteritin, Ægyptii micii, Romani meciaton, Aphri asirrhizi.

A πεύτερον, οἱ δὲ, καρδία λύκου, οἱ δὲ, ἁλοσκόροδον, οἱ δὲ, κρίνον, οἱ δὲ, θλάσπιν, * Ῥωμαῖοι σίναπι Πέρσικουμ, οἱ δὲ, ἰντοῦριν, Ἄφροι ἑρβιαιάθουμ. (V. non leg. ant. — Ald. ἰντοῦβουμ)

164. c. Ἀνεμώνη,

Ἡ δὲ, ἀγρίαν, οἱ δὲ, μέλαιναν καλοῦσι. καὶ * ἀνεμώνη, ἡ φοινική, οἱ δὲ, ἀνέμιον, οἱ δὲ, μηκώνειον, οἱ δὲ, τραγόκερως, οἱ δὲ γησπαρίνη, B οἱ δὲ, βαρβύλη. Ὀσθάνης βηρύλιος. ὁμοίως ὄρνιος κεράνιος, Πυθαγόρας ἀτρακτυλίς, Προφῆται κνῖκος ἀγρία, Ῥωμαῖοι ὄρκι τουνίκαμ, Ἄφροι χοῦφφις. (Marcellus φλημίδα legit)

165. c. Ἀργεμώνη,

Ἡ δὲ, οἰνώνη, οἱ δὲ, ἄνθεμις, οἱ δὲ, ὁμόνοια, οἱ δὲ, ἄνθος * πεδινόν, Ῥωμαῖοι λιβουρνία, οἱ C δὲ, κογκορδιᾶλις, οἱ δὲ, περγαλία, Γάλλοι κόρνα. (Ald. πεδινός)

Ib. c. καταπλασσόμενα.

Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμικὸς εἰς τὸ αὐτὸ, ἀργεμώνη. αὕτη ἡ βοτάνη κοπεῖσα μετὰ ὀξυγγίου, χοιράδας διαλύει. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλφούς, μετὰ νίτρου καὶ θείου ἀπύρου ξηρὰ κοD πεῖσα, καὶ σηθεῖσα. ἐν βαλανείῳ δὲ τοὺς χρωμένους θεραπεύει * προεξηραντελεσθέντας. ποιεῖ καὶ πρὸς ψώραν. (quid. addit μέλανας. — al. προξηρανθέντας)

Περὶ ἑτέρας Ἀργεμώνης.

Ἀργεμώνη ἑτέρα, οἱ δὲ, ἀρτεμώνη, οἱ δὲ, ἄρσελαν, οἱ δὲ, σαρκοκόλλα, Ῥωμαῖοι ἀρτεμόνιαμ, καὶ αὕτη παρέοικε μὲν ἀγρίᾳ μήκωE νι τοῖς φύλλοις. Δύναμιν δὲ ἔχει αὕτη χλωρὰ τριβομένη λεία καὶ ἐπιτιθεμένη, διακοπὰς * θεραπεύειν, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς παύειν, ἁρμόζει καὶ δυσεντερικοῖς σὺν ὕδατι πινομένη. κολλητικὴ δὲ τραυμάτων καὶ φλεγμονῶν ἐστὶν εὔθετος. ὡσαύτως ἐπιτιθεμένη, σπασμάτων καὶ τιλμάF των ἐστὶ θεραπευτική. ἁρμόζει καὶ θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ πινομένη. (Marc. ἑλκῶν desiderari putat, & prælectiones neruorum conuertit.)

Ib. c. Ἀναγαλλίδος.

Ἀνάγαλλις ἡ φοινική, οἱ δὲ, ἀερῖτις, οἱ δὲ, αὐγῖτις, οἱ δὲ, * σαυρῖτις, Προφῆται αἷμα ὀφθαλμοῦ, οἱ δὲ, χελιδόνιον, Ῥωμαῖοι μακία, Θοῦσκοι μασιτίπως, Γάλλοι σαπάG να, Δακοὶ κερκεραφρών. ἀναγαλλὶς ἡ κοινή, οἱ δὲ, κόρχορον, οἱ δὲ, ἁλικάκαβον, οἱ δὲ, ζηλίαυρος, Προφῆται νυκτερῖτις, Αἰγύπτιοι μικιεί, Ῥωμαῖοι μεκιάτο, Ἄφροι ἀσιρρίσοι. (Ald. σαυρῖτις.)

166.a. κίσσος, A

fortè κίθαρον

Οἱ δὲ, κίθαρον, οἱ δὲ, κίσσαρον, οἱ δὲ, χρυσόκαρπος, οἱ δὲ, ποιητική, οἱ δὲ, ° κορυμβήθρα, οἱ δὲ, κίσσιον, οἱ δὲ, Διονύσιον, οἱ δὲ, °ἰθυφάλλιον, οἱ δὲ, Πέρσις, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, ἄσπληνος, Ῥωμαῖοι σίλβα μάτηρ, οἱ δὲ, ἔδερα, Γάλλοι συβίτης. B

Theoph. κορυμβίας dicitur.

fortè, ἐρύθρανον ex Plinio

167.a. μέγα.

Οἱ δὲ, παιονία, οἱ δὲ, κραταιά, οἱ δὲ, αὐβιος, οἱ δὲ, γλαύκιος, οἱ δὲ, Παίδιος ῥίζα, οἱ δὲ, φιλομήδειον, οἱ δὲ, ὀθόνιον, Ῥωμαῖοι φάβιουμ, Γάλλοι θῶνα, Αἰγύπτιοι μοθὼθ, Δάκοι κρουστάνη.

168.a. κεφαλῆς. C

ὁμοίως καὶ τὸ ταύτης ἀφέψημα σὺν μέλιτι ἀναγαργαριζόμενον, κεφαλὴν καθαίρει γενναίως καὶ πάντα τὰ ἐκ θώρακος.

Ib.c. Μυὸς ὦτα.

Οἱ δὲ, μύωτον, οἱ δὲ, ἀνθύλλιον, οἱ δὲ, ἀλσίνην, οἱ δὲ, μυόρτοχον, οἱ δὲ, μυρτόσπληνον, Ῥωμαῖοι μούρεις ἀουρικουλα, Ἄφροι λαβαθολαβάτ. D

Reliqua quæ deinde legebantur in vulg. exempl. hinc expũximus, quia totidẽ verbis habẽtur lib. 4. cap. 87.

169.a. ἥμερος.

Οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, ἔγνη, Προφῆται ἀρούσιον, Ῥωμαῖοι ῥούτεαμ.

Ib.c. ἀγρία. E

Οἱ δὲ, ἔγνη μικρά, Ῥωμαῖοι ῥούτεαμ μινόρεμ.

Ib.d. κατεπλασμένη.

Ἐπιστατέον τὰ περὶ Ἰσάτεων, ὅτι αἱ ἐκδόσεις αὗται τὸ ἐσφαλμένον ἔχουσι. τό, τε γὰρ μήλινον ἄνθος καὶ τοὺς λεπτοτέρους καὶ πολυσχιδεῖς κλάδους καὶ τὰ ἐξ ἄκρου γλωσσοειδῆ θυλάκια, ἐν οἷς τὸ σπέρμα, ἡ ἥμερος φέρει. ἐμπεριέχεται δὲ τούτοις σπέρμα μέλαν ἐοικὸς μελανθίῳ, καὶ τὸν καυλὸν δὲ ὑπερδίπηχυν, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ πῆχυν μόνον φέρει· ἡ δὲ ἀγρία, μελάντερα ταύτης τὰ φύλλα φέρει, καὶ καυλὸν ἐλάττω καὶ παχύτερον. ἄνθος τε ἐμπόρφυρον ἢ κυανοῦν, F G

fortè ἐν δ.

καὶ καρπὸν σταυροειδῆ, τραχὺν, ἐν οἷς τὸ σπέρμα φυλλαρίοις μικροῖς ἀνὰ πέντε ἴσοις οἱονεὶ διειλημμένον.

De Hedera.

Quibuſdam ciſſaros, ſeu cittaros, aliis °chryſocarpos, aliis °poëtica, aliis corymbias, aliis ciſſion *quaſi hederula*, aliis Dionyſia, quaſi bacchica, aliis erythranon, aliis Perſis, aliis cemos, aliis aſplenos, Romanis ſyluæ mater, ſeu hedera, Gallis ſubites.

ab auro colorum colore.

Quid capere ta olim carmentur.

De Chelidonia maiore.

Quidam pæoniam vocát, alij crateam, *quaſi egregiè pollentem viribus*, alij aubion, alij glaucion, alij Pandionis radicem, alij philomedion, alij othonió, Romani fabium, Galli thona, Ægyptij mothoth, Daci cruſtane.

Ad calcem cap. de Chelidonia minore.

Similiter & huius decoctũm cum melle gargarizatum, ſtrenuè caput cunctáque pectoris vitia purgat.

De Myoſotide.

Aliqui myoton, alij anthyllion, alij alſinen, alij myortochõ, alij myrtoſplenõ, Romani muris auriculam vocant, Aphri labatholabat.

De Iſatide ſatiua.

Satiuam Iſatin quidam augion, alij egnen vocát, Magi aruſium, Romani luteam.

De Iſatide ſylueſtri.

Syluestrem Iſatin quidam egnen paruam vocant, Romani luteam minorem.

Ad capitis eiuſdem calcem:

Sciendum Iſatidis vtriuſque deſcriptiones erroneas eſſe. Siquidem ſatiua Iſatis luteum fert florem, & tenuiores ac multifidos ramulos: folliculos verò in cacumine linguarum figura, in quibus ſemina. In his porrò ſemen continetur nigrum, melanthio ſimile. Sed & caulis non vnicum cubitum, imò verò duos altitudine ſuperat. Syluestris autem nigriora quàm hæc folia profert, & caulem minorem atque craſſiorem: florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, aſperum, in quo ſemen foliolis exiguis quinis, iiſque æqualibus, quaſi diſcretum diſtinctúmve.

De Telephio.

Quibusdam semperuiuum syluestre: sunt & qui hanc ipsam portulacam syluestrem appellant, Romani illecebram, Ægyptij anoth, Aphri atirtopurin.

De Rha.

Aliqui rhiam, Romani Rha Ponticum vocant.

De Gentiana.

Ab insigni amarore, quo aloës instar praditus est.

Aliqui radicem centauream, alij aloën Gallicam, alij narcen, alij chironium, Dardani aloëtin, Romani Gentianam seu cicendiam, alij cyminalem vocant.

De aristolochia longa.

A fructu mali figuram referente.

Quidam melocarpum, alij texinō, Romani herbam aristolochiam vocant.

Ad calcem cap. de aristol. clematitide:

Vocatur & hæchadrariza, *quasi crassiuscula radix*, & melocarpum & Ephesia, & tocites, & pyxionyx, Dardanis iontitis. Galli eadem vocant theximon, Ægyptij sophoeph, Siculi chamæmelum, Itali terræ malum, Daci absinthium rusticum. Nascitur locis montosis & calidis, iisque planis, aut etiam asperis & petrosis. Ad grauem febrim ita efficax est, vt si ipsius iniectæ carbonibus nidore febricitans suffiatur, febris desinat. Vulnera impositione sanat. Cum cypero, dracunculi semine ac melle, narium carcinomatis auxiliatur: rigoribus medetur cocta in oleo aut adipe suillo, illitáque. Eadem tum Crateuas herbarius tum Gallus de ipsa prodiderunt, insupérque eam podagricis opitulari.

De Glycyrrhiza.

A dulcedine amabili. A planta dulcedine. Quòd sitim arceat. A monte Thessalia Chironi habitato. Ab inuentore Chirone Centauro. Sic ferū centaurum dixit Lucretius. Vide Turneb. in aduers. Propter amaritudinē summam.

Aliqui Ponticam cognominant, alij glyceratō vocant, alij symphyton, alij leonticam, alij glycyphytō, alij Scythicā radicem: alij adipson. Sūt & qui sylithrā, qui libyestason, qui homœnomœā, q. peëthaomœon: Latini dulcē radicē appellauêre.

De Centaurio maiore.

Aliqui limnesion seu limnitin *quasi palustrem*, alij maroniam, alij Pelethroniā, alij Chironiā, vocāt. Magi Herculis sanguinem, Romani ferum, seu vuam feram, seu fel terræ.

Ib. d. Τηλέφιον,

Οἱ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἀνδράχνην ἀγρίαν καλοῦσι, Ρωμαῖοι ἰλλέκεβραι, Αἰγύπτιοι αἰώθ, Ἀφροὶ ἀτιρτόπουρις.

171. d. Ρᾶ.

Οἱ δὲ, ῥίαν· Ρωμαῖοι Ρᾶ Πόντικουμ.

172. b. Γεντιανή

Οἱ δὲ, κενταύρειος ῥίζα, οἱ δὲ, ἀλόη Γαλλική, οἱ δὲ, νάρκη, οἱ δὲ, χειρώνειον, Δαρδάνοι ἀλοῖτις, Ρωμαῖοι γεντιανὰ, οἱ δὲ, κικένδια, οἱ δὲ, κυμιναλίς. *Per. κύμινα*

173. b. Δακτυλῖτις.

Οἱ δὲ, μηλόκαρπον, οἱ δὲ, τεύξινον, Ρωμαῖοι ἕρβα ἀριστολόχια.

174. a. περὶ εἰρημένων.

Καλεῖται δὲ αὕτη καὶ ἀρσάριζα καὶ μελόκαρπον, καὶ Ἐφέσιος, καὶ λεσῖτις, καὶ πυξιόνυξ, καὶ Δάρδανοι, καὶ ἰοντῖτις. *Malim τοκίτις à partu iuuando.* Γάλλοι δὲ καλοῦσιν αὐτὴν θέξιμον, Αἰγύπτιοι δὲ σοφοέφ, Σικελοὶ δὲ χαμαίμηλον, Ιταλοὶ τέρρα μάλα, Δάκοι ἄψινθιον χωρικόν. γίνεται εἰς τόπους, ὀρεινοὺς, καὶ θερμοὺς, καὶ ὁμαλοὺς, ἢ τραχεῖς καὶ πετρώδεις. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρετὸν βαρὺν οὕτως. Ἀριστολοχία ἐπ' ἀνθράκων κάπνισον τὸν πυρέσσοντα, καὶ παυθήσεται ὁ πυρετός· τραύματα ἐπιπλασσομένη ἰᾶται. μετὰ δὲ κυπείρου καὶ δρακοντίου σπέρματος καὶ μέλιτος, τοῖς ἐν ῥινὶ καρκινώμασι βοηθεῖ· μετ' ἐλαίου δὲ ἢ ὑείου στέατος ἑψηθεῖσα, ῥίγη συγχριομένη θεραπεύει. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικὸς καὶ Γάλλος τὰ αὐτὰ περὶ αὐτῆς εἰρήκασι, καὶ ὅτι τοῖς ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ.

174. a. Γλυκύρριζα.

Οἱ δὲ, Ποντική, οἱ δὲ, γλυκύκρατον, οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, λεοντικά, οἱ δὲ, γλυκύφυτον, οἱ δὲ, Σκύθιον, οἱ δὲ, ἄδιψον, οἱ δὲ, συλίθρα, οἱ δὲ, λιβυεστασόν, οἱ δὲ, ὁμοιονόμοιος, οἱ δὲ, πιενθαόμοιος, Ρωμαῖοι δούλκις ῥάδιξ.

Ib. c. νάρκην.

Οἱ δὲ, λιμνήσιον, οἱ δὲ, μαρωνίαν, οἱ δὲ, Πληκτρωνιάς, οἱ δὲ, Χειρωνιάς, οἱ δὲ, λίμνησις, Προφῆται αἷμα Ἡρακλέους, Ρωμαῖοι φιέρρι, οἱ δὲ, οὐνεφερά, οἱ δὲ, φελτέρραι.

166.a. κίσσος, A

forte κίθαρον

οἱ δὲ, κίθαρον, οἱ δὲ, κίσσαρον, οἱ δὲ, χρυσόκαρπος, οἱ δὲ, ποιητική, οἱ δὲ, * κορυμβήθρα, οἱ δὲ, κύσσιον, οἱ δὲ, Διονύσιον, οἱ δὲ, *ἰθυφύελον, οἱ δὲ, Πέρσις, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, ἄσπληνος, Ῥωμαῖοι σίλβα μάτερ, οἱ δὲ, ἔδερα, Γάλλοι συβίτης. B

Theoph. κορυμβίας dicitur.

forte, ἐρύθρανον ex Plinio

167.a. μέγα.

οἱ δὲ, παιονία, οἱ δὲ, κρατεία, οἱ δὲ, αὔβιος, οἱ δὲ, γλαύκιος, οἱ δὲ, Πανδίονος ῥίζα, οἱ δὲ, φιλομήδιον, οἱ δὲ, ὀθόνιον, Ῥωμαῖοι φάβιουμ, Γάλλοι θῶνα, Αἰγύπτιοι μοθὼθ, Δακοὶ κρουστάνη.

168.a. κεφαλῆς. C

ὁμοίως καὶ τὸ ταύτης ἀφέψημα σὺν μέλιτι ἀναγαργαριζόμενον, κεφαλὴν καθαίρει γενναίως καὶ πάντα τὰ ἐν θώρακος.

Ib.c. Μυὸς ὦτα.

οἱ δὲ, μύωτον, οἱ δὲ, ἀνθύλλιον, οἱ δὲ, ἀλσίνην, οἱ δὲ, μυόρτοχον, οἱ δὲ, μυρτόσπληνον, Ῥωμαῖοι μουρις αὐρικουλα, Ἄφροι λαβαθολαβάτ. D

Reliqua quæ deinde legebantur in vulg. exempl. hinc expunximus, quia totidẽ verbis habẽtur lib. 4. cap. 87.

169.a. ἥμερος.

οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, ἔγνη, Προφῆται ἀρούσιον, Ῥωμαῖοι λούτεαμ.

Ib.c. ἀγρία. E

οἱ δὲ, ἔγνη μικρά, Ῥωμαῖοι λούτεαμ μινόρεμ.

Ib.d. κατεσπλασμένη.

Ἐπιστατέον τὰ περὶ Ἰσάτεων, ὅτι αἱ ἐκδόσεις αὐταὶ τὸ ἐσφαλμένον ἔχουσι. τὸ, τε γὰρ μήλινον ἄνθος καὶ τοὺς λεπτοτέρους καὶ πολυσχιδεῖς κλάδους καὶ τὰ ἐξ F ἄκρου γλωσσοειδῆ θυλάκια, ἐν οἷς τὸ σπέρμα, ἡ ἥμερος φέρει. ἐμπεριέχεται δὲ τούτοις σπέρμα μέλαν ἐοικὸς μελανθίῳ, καὶ τὸν καυλὸν δὲ ὑπερδίπηχυν, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ πῆχυν μόνον φέρει· ἡ δὲ ἀγρία, μελάντερα ταύτης τὰ φύλλα φέρει, καὶ καυλὸν ἐλάττω καὶ παχύτερον. ἄνθος τε ἐμπόρφυρον ἢ κυανοῦν, G καὶ καρπὸν σταυροειδῆ, τραχὺν, ἐν οἷς τὸ σπέρμα φυλλαρίοις μικροῖς ἀνὰ πέντε ἴσοις οἱονεὶ διειλημμένον.

forte ἐν ᾧ.

De Hedera.

Quibuſdam ciſſaros, ſeu cittaros, aliis *chryſocarpos, aliis *poëtica, aliis corymbias, aliis ciſſion *quaſi hederula*, aliis Dionyſia, quaſi bacchica, aliis erythranon, aliis Perſis, aliis cemos, aliis aſplenos, Romanis ſyluæ mater, ſeu hedera, Gallis ſubites.

ab aureo acinorum colore. Quid super... olim connarentur.

De Chelidonia maiore.

Quidam pæoniam vocãt, alij crateam, *quaſi egregie [pol]lentem viribus*, alij aubion, alij glaucion, alij Pandionis radicem, alij philomedion, alij othoniõ, Romani fabium, Galli thona, Ægyptij mothoth, Daci cruſtane.

Ad calcem cap. de Chelidonia minore.

Similiter & huius decoctũm cum melle gargarizatum, ſtrenuè caput cunctáque pectoris vitia purgat.

De Myoſotide.

Aliqui myoton, alij anthyllion, alij alſinen, alij myortochõ, alij myrtoſplenõ, Romani muris auriculam vocant, Aphri labatholabat.

De Iſatide ſatiua.

Satiuam Iſatin quidam augion, alij egnen vocãt, Magi aruſium, Romani luteam.

De Iſatide ſylueſtri.

Syluestrem Iſatin quidam egnen paruam vocant, Romani luteam minorem.

Ad capitis eiuſdem calcem:

Sciendum Iſatidis vtriuſque deſcriptiones erroneas eſſe. Siquidem ſatiua Iſatis luteum fert florem, & tenuiores ac multifidos ramulos: folliculos verò in cacumine linguarum figura, in quibus ſemina. In his porrò ſemen continetur nigrum, melanthio ſimile. Sed & caulis non vnicum cubitum, imò verò duos altitudine ſuperat. Sylueſtris autem nigriora quàm hæc folia profert, & caulem minorem atque craſſiorem: florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, aſperum, in quo ſemen foliolis exiguis quinis, iiſque æqualibus, quaſi diſcretum diſtinctúmve.

De Telephio.

Quibusdam semperuiuum syluestre: sunt & qui hanc ipsam portulacam syluestrem appellant, Romani illecebram, Ægyptij anoth, Aphri atirtopurin.

De Rha.

Aliqui rhiam, Romani Rha Ponticum vocant.

De Gentiana.

Ab insigni amarore, quo aloës instar prædita est.

Aliqui radicem centauream, alij aloën Gallicam, alij narcen, alij chironium, Dardani aloëtin, Romani Gentianam seu cicendiam, alij cyminalem vocant.

De aristolochia longa.

A fructu mali figuram referente.

Quidam melocarpum, *alij texinō, Romani herbam aristolochiam vocant.

Ad calcem cap. de aristol. clematitide:

Vocatur & hæchadrariza, *quasi crassiuscula radix*, & melocarpum & Ephesia, & tocites, & pyxionyx, Dardanis ionitis. Galli eadem vocant theximon, Ægyptij sophoeph, Siculi chamæmelum, Itali terræ malum, Daci absinthium rusticum. Nascitur locis montosis & calidis, iisque planis, aut etiam asperis & petrosis. Ad grauem febrim ita efficax est, vt si ipsius iniectæ carbonibus nidore febricitans suffiatur, febris desinat. Vulnera impositione sanat. Cum cypero, dracunculi semine ac melle, narium carcinomatis auxiliatur: rigoribus medetur cocta in oleo aut adipe suillo, illitáque. Eadem tum Crateuas herbarius tum Gallus de ipsa prodiderunt, insupérque eam podagricis opitulari.

De Glycyrrhiza.

A dulcedine admirabili. A planta dulcedine. Quòd sitim arceat. A monte Thessaliæ Chironi habitato. Ab inuentore Chirone Centauro. Vt ferē centaurium dixit Lucretius. Vide Turneb. in aduers. Propter amaritudinē summam.

Aliqui Ponticam cognominant, alij *glyceratō vocant, alij symphyton, alij leonticam, alij *glycyphytō, alij Scythicā radicem: alij *adipson. Sūt & qui sylithrā, qui libyestason, qui homœnomœā, q̃ peēthaomœon: Latini dulcē radicē appellauēre.

De Centaurio maiore.

Aliqui limnesion seu limnitin *quasi palustrem*, alij maroniam, alij *Pelethroniā, alij *Chironiā, vocāt. Magi Herculis sanguinem, Romani *ferum, seu vuam feram, seu *fel terræ.

A Ib.d. Τηλέφιον,

Οἱ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἀνδράχνην ἀγρίαν καλοῦσι, Ρωμαῖοι ἰλλέκεβραι, Αἰγύπτιοι αὐώθ, Ἄφροι ἀτιρτόπουρις.

171.d. Ρᾶ.

Οἱ δὲ, ῥίαν· Ρωμαῖοι Ρᾶ Ποντικοῦμ.

B 172.b. Γεντιανή.

Οἱ δὲ, κενταύρειος ῥίζα, οἱ δὲ, ἀλόη Γαλλική, οἱ δὲ, νάρκη, οἱ δὲ, Χειρώνειον, Δαρδάνιοι ἀλοΐτις, Ρωμαῖοι γεντιανά, οἱ δὲ, κικίνδια, οἱ δὲ, κυμιναλίς. — Par. κάρκη

173.b. Δακτυλῖτις.

Οἱ δὲ, μηλόκαρπον, οἱ δὲ, πύξινον, Ρωμαῖοι C ἔρβα ἀριστολόχια.

174.a. παρειρημένων.

Καλεῖται δὲ αὕτη καὶ ἀρέκιζα καὶ μελοκάρπευμ, καὶ Ἐφέσιος, καὶ *λεξῖτις, καὶ πυξιόνυξ, καὶ Δαρδάνιον, καὶ ἰοντῖτις. Γάλλοι δὲ καλοῦσιν αὐτὴν θέξιμον, Αἰγύπτιοι D δὲ σοφοέφ, Σικελοὶ δὲ χαμαίμηλον, Ἰταλοὶ τέρρα μάλα, Δακοὶ ἀψίνθιον χωρικόν. γίνεται εἰς τόποις, ὀρεινοῖς, καὶ θερμοῖς, καὶ ὁμαλοῖς, ἢ τραχέσι καὶ πετρώδεις. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρετοὺς βαρεῖς οὕτως. ἀριστολοχία ἐπ' ἀνθράκων κάπνιζον τὸν E πυρέσσοντα, καὶ παυθήσεται ὁ πυρετός. τραύματα ἐπιπλασσομένη ἰᾶται. μετὰ δὲ κυπείρου καὶ δρακοντίου σπέρματος καὶ μέλιτος, τοῖς ἐν ῥινὶ καρκινώμασι βοηθεῖ. μεθ' ἐλαίου δὲ ἢ στέατος ὑείου ἑψηθεῖσα, ῥίγη συγχριομένη θεραπεύει. Καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμικος καὶ Γάλλος τὰ αὐτὰ περὶ αὐτῆς εἰ- F ρήκασι, καὶ ὅτι τοῖς ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ. — Malim μαίνας à partu mouendo.

174.a. Γλυκύρριζα.

Οἱ δὲ, Ποντική, οἱ δὲ, γλυκέρατον, οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, λεοντική, οἱ δὲ, γλυκύφυτον, οἱ δὲ, Σκύθιον, οἱ δὲ, ἄδιψον, οἱ δὲ, συλίθρα, οἱ δὲ, λιβυεστασού, οἱ δὲ, ὁμοιομέρειος, οἱ δὲ, πεεθαόμιος, Ρωμαῖοι δούλκις ῥάδιξ.

G Ib. c. νάρκην.

Οἱ δὲ, λιμνήσιον, οἱ δὲ, μαρωνίαν, οἱ δὲ, Πλεθρωνιάς, οἱ δὲ, Χειρωνιάς, οἱ δὲ, λιμνῆτις, Προφῆται αἷμα Ἡρακλέους, Ρωμαῖοι Φιέρρι, οἱ δὲ, οὐνεφερά, οἱ δὲ, φελτερραί.

175.d. μικρὸν,

Οἱ μὲν, λιμνήσιον, οἱ δὲ, ἑλλεβορίτης, οἱ δὲ, ἀμάραντον, Περσῶν) αἷμα Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι φεβριφούγιαμ, οἱ δὲ, αὐραμούλτι ῥάδιξ, Δακοὶ τουλβηλά.

176. d. λευκὸς,

Οἱ μὲν, χρυσίσκηπτρον, οἱ δὲ, ἰξίαν, Ῥωμαῖοι κάρδδου σουαρίους, Αἰγύπτιοι ἐφὴρ, οἱ δὲ, ἐφθόσεχιν.

177.a. μέλας.

Οἱ μὲν, πάγκαρπον, οἱ δὲ, οὐλόφονον, οἱ δὲ, ἰξίαν, οἱ δὲ, κυνόμαζον, οἱ δὲ, ὠκιμοειδὲς, οἱ δὲ, Κνίδιον κόκκον, οἱ δὲ, κυνόξυλον, Ῥωμαῖοι κάρδδους νίγρα, οἱ δὲ, οὐερνιλαγώ, Αἰγύπτιοι σοβέλ.

Ib.g. Δίψακος,

Οἱ μὲν, κροκοδείλιον, οἱ δὲ, χαμαιλέων, οἱ δὲ, ὀνοκάρδιον, οἱ δὲ, Ἀφροδίτης λουτρὸν, Ῥωμαῖοι λάβρουμ Βένερις, οἱ δὲ, κάρδουμ Βένερις, Αἰγύπτιοι σεσενεὸρ, οἱ δὲ, χὶρ, οἱ δὲ, μελῆτα, Δακοὶ σκιαρή.

178.d. λευκή,

Οἱ μὲν, ἀγριοκινάρα, οἱ δὲ, δονακῖτις, οἱ δὲ, ἐρυσίσκηπτρον, Ῥωμαῖοι σπῖνα ἄλβα, οἱ δὲ, ῥήγια, οἱ δὲ, κάρδους ῥαμπτάρια.

Ib. f. Ἀραβική,

Οἱ μὲν, ἄκανθις, Ῥωμαῖοι σπῖνα.

179.a. Σκόλυμος,

Οἱ δὲ, φέρουσα, οἱ δὲ, πυξάκανθα, Ῥωμαῖοι στρόβουλουμ, Αἰγύπτιοι χνοῦς.

Ib.b. Ποτήριον,

Ald. ... Οἱ μὲν, φρυνίον, οἱ δὲ, ἀκιδωτόν.

Ib.f. ἑρπάκανθα,

Οἱ μὲν, μελάμφυλλον, οἱ δὲ, παιδέρωτα, οἱ δὲ, ἀκανθητοπία, οἱ δὲ, μαρμοράρια, οἱ δὲ, κραίπουλα. 180.b. Ἀκάνθης

Ἄκανθα ἀγρία, ἣν Ῥωμαῖοι σπῖνα ἀγρέστις.

Ib.c. Λευκάκανθα,

Οἱ μὲν, πολυγόνατον, οἱ δὲ, φύλλον, οἱ δὲ, ἰσχιάδα καλοῦσι, Ῥωμαῖοι γνιακάρδους, Θοῦσκοι σπῖνα ἄλβα.

181.c. Ἠρύγγιον.

Οἱ μὲν, ἠρύγγην, οἱ δὲ, ἐρυνῆρις, οἱ δὲ, κάρυον, οἱ δὲ, γοργόνιον, οἱ δὲ, ἕρμιον, οἱ δὲ, ὀρίγανον χλούνιον, οἱ δὲ, μυράκανθον, οἱ δὲ,

A

De Centaurio minore.

Quidam limnesion, alij hellebo- riten, alij amarantō, Magi Herculis sanguinem, Romani febrifugā, alij herbam multiradicē, Daci tulbela. *Pl. libadium, quòd propter fontes nascatur.*

De Chamæleone albo.

Quibusdam * chrysisceptron, aliis ixias, Romanis carduus varius, Ægyptiis epher seu ephthosechin. *Apul. crysisceptrum.*

B

De Chamæleone nigro.

Pancarpon aliqui, alij * vlophonō, alij ixiam, alij cynomazon, alij ocimoides, alij granum Gnidium, alij * cynozolon, Latini carduum nigrum, seu vernilaginem, Ægyptij sobel vocant. *Quòd vicinos canā necet, innuentes quoque angina modo perimat. Sic Plinius, ab odoris grauitate.*

C

De Dipsaco.

Aliqui crocodilium appellāt, alij chamæleonem, alij onocardiū, *quasi carduum * asininum;* alij Veneris lauacrum, Romani labrum Veneris seu carduū Veneris, Ægyptij sesenecor, alij chir, alij meleta, Daci sciare. *Aut cor asininum.*

De spina alba.

D

Aliqui syluestrē cinarā, alij donacitin, *quasi arundinaceam*, alij erysisceptrō, Romani spinam albam seu regiam, alij carduum ramptarium.

De spina Arabica.

Quibusdam acanthis, Latinis spina dicitur.

De Scolymo.

E

Aliis ferula, quibusdam pyxacantha, Romanis strobilus, Ægyptiis chnus.

De Poterio.

Aliqui phrynion, alij acidotum, *quasi cuspidatum seu aculeatum.*

De Acantho.

Aliqui * melamphyllon, alij pæderota vocant, alij acanthum topiariā, alij marmorariam, alij cræpulam. *A nigris folijs.*

F

De Acantha syluestri.

Acantha syluestris, quam Latini spinam agrestem vocant.

De Leucacantha.

Quidam polygonatum, alij phyllō, alij ischiada vocāt, Romani gniacardum, Hetrusci spinam albam.

G

De Eryngio.

Aliqui eryngen, alij erynerin, alij caryon, alij * gorgonium, alij * hermium, alij origanum * clunium, alij myracanthum, alij mo- *A capitū multitudine. Quidam Mercurij capitulum. Martenpragnā*

ly, Ægyptii crobyson, Magi sisertő, Romani capitulum cardui, alij carterç, Daci sicupnoex, Hispani centű capita, Aphri cherdam, alii orian chloen, *quasi montanam herbam*, alii chida appellant.

De aloë.

Quid nõ modò in terra, sed & extra eã viuat diutissimè. Aliquibus ᵛ amphibiő, aliis eryngium, aliis herminium, aliis ᵛ tragoceros, Romanis aloë, Barbaris itidé aloë dicitur. *Quòd folia hircinum cornu referant.*

De absinthio.

Ægyptij somi, Latini absinthium rusticum vocant.

De absinthio marino.

Sunt qui Sádonicé, sunt qui seriphum, Romani Santonicum vocát.

De Abrotono.

Aliqui abutonő, alii absinthium, alii heraclion, alii cholopœon, *quasi bilem gignens*, alii thelyphthorion, alii absinthiomenon, alii procampylon, Magi palmæ neruos, alii cynanchiten, Romani absinthium Ponticum, nonnulli thelythamnon, *quasi fœmineum fruticem*, alii glycyn ancona, *quasi dulcem cubitum*, vocant.

De hyssopo.

Latini hyssopum, alii later, alii cassialam, Ægyptii pesalem.

De Stœchade.

Aliqui syncliopa, alii Alcibiadé, alii pancration, alii styphoniam, Ægyptii suphlo, Magi Pythonis oculum, Romani sciolebinam vocant.

De pulegio.

Quibusdam blechon, aliis arsenicanthum, Romanis polium, Aphris apuleium, Gallis albolon, aliis galiopsis.

De Dictamno.

Aliqui embactrő, alii beloacum, *quasi telorum remedium*, alii ᵛ artemideion, alii Creticá, alii ephemeron, alii heldian, alii belotocő, alii ᵛ dorcadiű, alii helbunium, Romani vstilaginem rusticam appellant.

Quòd à Diana fortasse obstetrices in iuuandis partubus vtilem esse didicerint. Quòd hinnuli telis quo percussi sunt eius herba pastu eiiciant.

De saluia.

Aliqui ciosmin, alii phagnon, alii bechion, Ægyptii anusi, Romani tussilaginé, cor saluium seu saluiam vocant.

De mentha satiua.

A μῶλυ, Αἰγύπτιοι κρόβυσος, Προφῆται σίσερτος, Ῥωμαῖοι καπίτουλουμ κάρδουι, οἱ δὲ, καρτεραί, Δακοὶ σικουπνοέξ, Ἱσπανοὶ κιεντουκάπιτα, Ἀφροὶ χερδάμ, οἱ δὲ, ὀρείαν χλόην, οἱ δὲ, χιδά.

Ib.f. Ἀλόη,

Οἱ δὲ, ἀμφίβιον, οἱ δὲ, ἠρύγγιον, οἱ δ', ἑρ-
B μῖνον, οἱ δὲ, τραγόκερως, Ῥωμαῖοι ἀλόην, παρὰ Βαρβάροις ἀλοή.

183.b. Ἀψίνθιον,

Αἰγύπτιοι σόμι, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ ῥούστικουμ.

184.c. Θαλάσσιον,

Οἱ δὲ, Σαντονικὴν καλοῦσιν, οἱ δὲ, σέ-
C ριφον, Ῥωμαῖοι Σαντόνικουμ.

Ib.f. Ἀβρότονον,

Οἱ δὲ, ἀβούτονον, οἱ δὲ, ἀψίνθιον, οἱ δὲ, ἡράκλειον, οἱ δὲ, χολοποιόν, οἱ δ', θηλυφθόριον, οἱ δὲ, ἀψινθιόμενον, οἱ δὲ, προκάμ-
D πυλον, Προφῆται νεῦρα φοίνικος, οἱ δ', κυναγχίτην, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ Πόντικουμ. τινὲς δὲ αὐτὸ θηλύθαμνον, οἱ δὲ, γλυκὺ ἀγκῶνα καλοῦσιν.

185.d. Ὕσσωπος,

Ῥωμαῖοι ὕσσωπουμ, οἱ δὲ, λάτερ, οἱ δ',
E κασσίαλα, Αἰγύπτιοι πεσαλέμ.

186.a. Στοιχάς,

Οἱ δὲ, συγκλίοπα, οἱ δ', Ἀλκιβιάδης, οἱ δὲ, παγκράτιον, οἱ δὲ, στυφωνία, Αἰγύπτιοι συυφλώ, Προφῆται ὀφθαλμὸς Πύθωνος, Ῥωμαῖοι σκιολεβῖνα.

187.c. Γλήχων,

F Οἱ δὲ, βλήχρον, οἱ δὲ, ἀρσενίκανθον, Ῥωμαῖοι πολέιουμ, Ἀφροὶ ἀπολέιουμ, Γάλλοι ἄλβολον, οἱ δὲ, γαλίοψις.

188.b. ἀγεῖαι,

Οἱ δὲ ˙ ἔλβακτρον, οἱ δὲ, βελουάκος, οἱ δὲ, ἀρτεμεδήιον, οἱ δὲ, Κρητική, οἱ δὲ, Ald. ἔμβακτρον.
G ἐφήμερον, οἱ δ', ˙ ἐλδίαν, οἱ δὲ, βελοτόκος, οἱ δὲ, δορκίδιον, οἱ δ', ˙ ἐλβούνιον, Ῥωμαῖοι οὐστιλάγω ῥούστικα. *forte, Ἰδαίαν ab Ida monte.* *forte ἐλβόλιον, seu ἐμβόλιον.* V addit, οἱ δ' βελοτόν.

189 b. σφαγνόν,

Οἱ δὲ, κίοσμιν, οἱ δὲ, φάγνον, ˙ Αἰγύπτιοι βήχιον, Ῥωμαῖοι ἀπουσί, οἱ δ', κόσαλον, οἱ δὲ, σάλβια. Ib.d. μίνθην.

Ρωμαῖοι μέντα, οἱ δὲ, νέπιταμ, Αἰγύ- A
πτιοι τίς, οἱ δὲ, φερθουμερθερυμονθοῦ, οἱ δὲ, πέρξω, οἱ δὲ, μακηθῶ.

190.a. Ἡδύοσμον.

ὃ Ῥωμαῖοι μεντάστρουμ καλοῦσι.

Ib.f. Θύμος,

οἱ δὲ, θύμος λευκὸς, οἱ δὲ, κεφαλωτὸς, οἱ δὲ, ἐπιθυμὶς, οἱ δὲ, θύρσιον, Ῥωμαῖοι θοῦ- B
μουμ, Αἰγύπτιοι στεφάνη, Δακοὶ μόζουλα.

191.d. Ἕρπυλλος,

οἱ δὲ, ζυγὶς ἀγρία, οἱ δὲ, πόλιον, Αἰγύπτιοι μερυόπυος, Ῥωμαῖοι σερπύλλουμ, οἱ δὲ, κερηλαπικούμ.

192.a. Σάμψυχον,

οἱ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, ἀμάρακον, οἱ C
δὲ, ἀγαθίδες, οἱ δὲ, κνήκιον, οἱ δὲ, ἄκαπνον, Πυθαγόρας, θραμβὴς, Αἰγύπτιοι σοφὸ, Ἀρμένιοι μύουρον, Προφῆται ὄνος ἱερέως, οἱ δὲ, ἠκίγονος Ἴσιδος, Ῥωμαῖοι μαιζουράνα.

Marcell. de meliloto addit. Sũt qui zoodetẽ, sũt qui orthianon vocẽt. Romani melilotum & sertulam campanam appellant.

193.a. Ὀρίγανον,

οἱ δὲ, ὀριγανίδα καλοῦσιν.

Ib.b. ἄκινος,

οἱ δὲ, ἄγριον βασιλικὸν, Ῥωμαῖοι ὠκιμάστρουμ. D

Ib.g. ὀρεινὸν,

οἱ δὲ, ῥυτὴν ὀρεινὴν, Ῥωμαῖοι ρούτα μοντάνα: πήγανον κηπευτὸν, Ῥωμαῖοι ρούτα ὀρτένσις. Αἰγύπτιοι ἐπνουβοῦ, Σύροι ἁρμαλᾶ, οἱ δὲ, βησασά, Ἄφροι χουρμᾶ. E

195.d. ἐπιβλαβής ἐστι.

Περὶ πηγάνου ἀγρίου.

Hæc fortassis, vt & quæ sequũtur in Aldino & Parisiẽsi codice, ad caput de hyperico 177. lib. 2. releganda sunt.

Πήγανον ἄγριον, οἱ δὲ, ὑπερικὸν, οἱ δὲ, ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ, κόριον, οἱ δὲ, χαμαιπίτυν, Ῥωμαῖοι ἑδεράλις, οἱ δὲ, σεντινάλις, Ἄφροι χούρμα σεμμακέδ.

196.a. Μῶλυ, F

οἱ δὲ, λευκόϊον ἄγριον καλοῦσι.

198.a. Λιγυστικὸν,

οἱ δὲ, πανάκειαν καλοῦσιν, οἱ δὲ, πάνακες.

Ib.g. ἄγριος,

οἱ δὲ, κερασκόμην, Ῥωμαῖοι καρότταμ, οἱ δὲ, παστινάκα ρούστικα, Αἰγύπτιοι G
βαβιβυρού, Ἄφροι σιχάμ.

al. add. οἱ δὲ, πλατυκύμινον. Sic Marc. & Corn.

199.c. Μασσαλεωτικὸν,

οἱ δὲ, σφάγνον.

Romani mentham, alij nepetam vocãt, Ægyptij tis, alij pherthumerthrumonthu, alij perxo, alij macetho.

De mentha syluestri.

quam Latini menthastrum nominant.

De Thymo.

Quidam thymum candidum seu capitatum cognominãt, alij epithymida vocant, alij thyrsion, Latini thymum, Ægyptij stephane, Daci mozula.

De Serpyllo.

Aliqui zygin syluestrem, alii polion vocant, Ægyptij meruopyos, Romani serpyllũ aut cicer erraticũ.

De Sampsucho.

Nõnulli trifolium, alij amaracum vocant, alij agathides, alij cnecion, alij acapnõ, Pythagoras thrambes, Ægyptij sopho, Armenij myurum, Magi sacerdotis asinum, alij Isidis genituram, Latini maioranam.

De maro.

Sunt qui origanida appellant.

De acino.

aliis syluestre basilicum, Latinis ocimastrum.

De Ruta.

Sunt qui rhytẽ montanã vocent, Latini rutam montanam, vti quam Græci peganon cepeuron, rutã hortẽsem, Ægyptij epnubu, Syri harmala seu besasa, Aphri churma.

Post id caput.

De Ruta syluestri.

Rutam agrestem, alij hypericon, alij androsæmon, alij coriõ, alij chamæpityn vocant, Romani hederalẽ seu sentinalem. Afri churma semmaked.

Marc. sentinalem.

De Moly.

Aliqui syluestre leucoiõ appellãt.

De ligustico.

Alij panaceã, alij panaces vocant.

De pastinaca.

Quidam cerascomẽ, Romani carotam aut pastinacam rusticam vocant, Ægyptij barbibytu, Aphri sicham.

De Seseli Massiliensi.

Sunt qui sphagnõ, alij platycyminum, *quasi latum cuminum*, vocant.

De Seseli Æthiopico.

Ægyptij cynophriticen appellãt.

De Tordylio.

nonnullis Tordylon.

De Aniso,

aliqui sion, Latini anisum dicũt.

De anetho.

Anethum quod estur, aliis polgidos, aliis amicetum, Magis cynocephali genitura aut pili, aliis genitura Mercurii, Ægyptijs arachu, Romanis anethum, Aphris sicciria, Dacis poltum.

De Cumino syluestri.

Latini cuminũ agreste aut cuminum syluaticum vocant.

De Ammi.

Latini ammium Alexandrinum.

De Coriandro.

Ægyptij ochiõ, Aphri goïd vocãt.

De Hieracio magno.

aliis sonchites, Romanis lactuca *erratica seu syluatica*, Aphris sithileas.

De Hieracio paruo.

sunt qui etiam hoc sonchiten vocent, alij intybum syluestrem, Latini intubum agrestem, Aphri sithilesade.

viris etiam est Apul.

De Heleoselino.

quidam pedinon, *quasi campestre*, cognominant, alij hydroselinon agrion, *quasi aquaticum apium agreste*, vocant, Romani apium rusticum.

De Oreoselino.

petroselinum syluestre nonnulli, Romani apium montanum, Ægyptij anonim vocant.

De Hipposelino.

Romani verò olus atrum.

De Elaphobosco.

quidam elaphicon, alij nebrium, alij ophigenium seu ophioctonon, alij herpyxe, alij lyme, Romani cerui ocellum vocant, Ægyptij chemis, Aphri ascaucau.

De Hippomarathro.

aliqui marathin, alij marathron agriõ, *quasi fœniculũ syluestrem*, vocãt, Ægyptij sampsos, Magi thymarnoliũ, Latini fœniculũ erraticũ seu equinũ, aliqui meũ, Galli sistrameor.

De Delphinio.

aliis diachysis, aliis diachytos, aliis paralysis, aliis camaros, aliis hya-

A Ib. c. σέσελι,

οἱ Αἰγύπτιοι κυνοφρίκιον καλοῦσι. — *Ald.* κύνον

200. b. Τορδύλιον,

οἱ δὲ, τόρδυλον.

200. c. Ἄνισον,

οἱ δὲ, σίον, Ῥωμαῖοι ἄνισουμ.

201. a. Ἄνηθον.

B Ἄνηθον τὸ ἐσθιόμενον, οἱ δὲ, πολγίδος, οἱ δὲ, ἀμίκητον, Προφῆται γόνος κυνοκεφάλου, ὁμοίως τρίχας κυνοκεφάλου, οἱ δὲ, γόνος Ἑρμοῦ, Αἰγύπτιοι ἀραχοῦ, Ῥωμαῖοι ἄνηθουμ, Ἀφροὶ σικκιρία, Δακοὶ πόλτουμ. — *Ald.* πόλτουμ.

Ib. c. ἄγριον,

Ῥωμαῖοι κύμινουμ ἀγρέστεμ, οἱ δὲ, κύ-

C μινουμ σιλβάτικουμ.

202. b. Ἄμμι,

Ῥωμαῖοι ἄμμιουμ Ἀλεξανδρίνουμ.

Ib. c. Κορίαννον,

Αἰγύπτιοι ὄχιον, Ἀφροὶ γοΐδ.

Ib. g. μέγα,

οἱ δὲ, σογχίτην, Ῥωμαῖοι λακτοῦκα,

D Ἀφροὶ σιθιλέας. 203. b. μικρὸν,

οἱ δὲ καὶ τοῦτο σογχίτην καλοῦσιν, οἱ δὲ, ἔντυβον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἴντυβουμ ἀγρέστεμ, Ἀφροὶ σιθιλέσαδε.

Ib. f. Ἐλειοσέλινον,

οἱ δὲ, πεδινὸν, οἱ δὲ, ὑδροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ ῥούστικουμ.

E Ib. Ὀρεοσέλινον,

οἱ δὲ, πετροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, Αἰγύπτιοι ἀνώνιμ.

204. c. καλοῦσι.

Ῥωμαῖοι δὲ ὄλους ἄτρουμ.

205. c. Ἐλαφόβοσκον,

οἱ δὲ, ἐλαφικὸν, οἱ δὲ, νέβριον, οἱ δὲ, ὀφι-

F γένιον, οἱ δὲ, ὀφιοκτόνον, οἱ δὲ, ἕρπυξιν, οἱ δὲ, λύμην, Ῥωμαῖοι κέρβι ὀκέλλουμ, Αἰγύπτιοι χημίς, Ἀφροὶ ἀσκαουκαού.

206. d. Ἱππομάραθρον,

οἱ δὲ, μάραθρον ἄγριον, Αἰγύπτιοι σάμψας, Προφῆται θυμαρνόλιον, Ῥωμαῖοι φαινίκουλουμ ἐρράτικουμ, οἱ δὲ, φαινίκου-

G λουμ, οἱ δὲ, ἐκουΐνουμ, οἱ δὲ, μέουμ, Γάλλοι σιστραμεόρ. 207. c. Δελφίνιον,

οἱ δὲ, διάχυσις, οἱ δὲ, διάχυτος, οἱ δὲ, παράλυσις, οἱ δὲ, κάμμαρος, οἱ δὲ, ὑάκιν- — *Ald.* οἱ δὲ, ...

θος, οἱ δὲ, δελφινίας, οἱ δὲ, νήρειον, οἱ δὲ, νηρειάδιον, οἱ δὲ, σώσανδρον, οἱ δὲ, κρόνιον, Ρωμαῖοι βούκινος μίνορ.

Ib.f. Πύρεθρον.

Οἱ δὲ, δορύκνιον, οἱ δὲ, πύρινον, οἱ δὲ, πύρωτον, οἱ δὲ, πύρωθρον, οἱ δὲ, ἀρνὸς πυρίτης, Προφῆται πυρίτης, Ρωμαῖοι σαλίβαρις.

209.d. Σφονδύλιον,

Οἱ δὲ, ἀράγγιον, οἱ δὲ, φαλάγγιον, οἱ δὲ, ἀστέριον, οἱ δὲ, νίσυρις, οἱ δὲ, σφονδυλὶς, οἱ δὲ, χοροδάνον, οἱ δὲ, οἰνάνθη, Ρωμαῖοι ἔρβα ῥοτουνδάλις, Αἰγύπτιοι ἀψαφέρ, Προφῆται ὄσιρις.

210.a. Νάρθηξ,

Ρωμαῖοι φέρουλαμ.

Ib.d. Πευκέδανος,

Οἱ δὲ, ἄγριον, οἱ δὲ, ἀγριόφυλλον, Προφῆται ἀγαθὸς δαίμων, οἱ δὲ, πινάστελλουμ, Ρωμαῖοι [a]σατάνειον.

211.d. Μελάνθιον,

Οἱ δὲ, καὶ τοῦτο μήκωνα ἄγριον καλοῦσι μέλαινα, Ρωμαῖοι παπάβερ νίγρουμ.

216.c. Αμμωνιακὸν,

πόα ἐστὶν, ὅθεν τὸ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, οἱ δὲ, ἀγάσυλλον, οἱ δὲ, κριόθεος, οἱ δὲ, ἡλίουστρος, Ρωμαῖοι γοῦττα.

218.f. Αλυσσον,

Οἱ δὲ, ἀσπίδιον, οἱ δὲ, ἁπλόφυλλον, οἱ ἀκκύσητον, οἱ δὲ, ἀδέσετον,

219.b. Ασκληπιάς,

οἱ δὲ, κισσίον, οἱ δὲ, κισσόφυλλον καλοῦσι.

Ib.c. Ατρακτυλὶς,

Οἱ δὲ, ἄμυρον, οἱ δὲ, κνῆκος ἀγρία, οἱ δὲ, ἀσπίδιον, Προφῆται ἄφεδρος, Αἰγύπτιοι χνω, Ρωμαῖοι πραισέπιουμ, οἱ δὲ, φούσους ἀγρέστις, οἱ δὲ, κόλουμ ῥούστικα.

Ib.c. Πολύκνημον,

Οἱ δὲ, κλινοπόδιον, οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δὲ, Διὸς ἠλακάτη, οἱ δὲ, ἐχεώνυμον, Ρωμαῖοι πουτιαλογονθρία.

Ib.f. οἴνῳ.

Ἐδίδαξεν ἡ πεῖρα, ὡς ἀποτριβομένων τῶν κλωναρίων αὐτοῦ οἴνῳ λευκῷ, τοῖς ἐχομένοις τοῖς λεγομένοις βιασμοῖς μέγα βοήθημα.

Hæc inter notha in Aldino codice desiderantur, sed ipsi contextui adduntur. forte, νυν ἐμπρῆσαι.

219.f. Κλινοπόδιον,

Οἱ δὲ, κλεώνικον, οἱ δὲ, ὠκιμαστρ-

Ald. σατάνειον. [a]

A cinthus, aliis delphinias, aliis neriõ, aliis nereadium, aliis sosádros, aliis cronios, Romanis buccinus minor vocitatur.

De Pyrethro.

Aliqui dorycnion, alij pyrinõ, alij pyrotõ, alij pyrothrõ, alij arnopyrité,
B Magi pyrité, Romani saliuaré vocát.

De Spondylio.

Aliqui arangem nominant, alii phalangium, alij asterium, alij nisyrin, alij sphondylin, alij chorodanõ, alij œnanthé, Romani herbá [b]rotularé, Ægyptij apsapher, Magi osirin.

De Ferula.

Latini ferulam vocant.

C *De Peucedano.*

Aliqui [c]*siso*n agrion vocant, alij agriophyllõ, Magi bonũ dæmoné, alij pinastellum, Romani [d]satanariá.

De Melanthio.

Alij mecona agrion melana, Romani papauer nigrum appellant.

De Hammoniaco.

D herba est, ex qua ammoniacum thymiama colligitur, aliqui agasyllon, alij criotheon, alij heliustrum, Romani guttam nominant.

De Alysso.

Aliqui aspidion *quasi* [e]*clypeolum*, alii [f]haplophyllon, alii accyseton, alii adeseton nuncupant.

E *De Asclepiade.*

aliis cission, *quasi hederula*, aliis cyssophyllon, *hoc est hederæ foliis prædita*.

De Atractilide.

Sunt qui [g]amyrõ, qui cnicum syluestrem, qui aspidium vocent. Magi aphedrõ, *hoc est*, [h]*menstruam purgationẽ*. Ægyptij cheno, Romani præsepium, aliqui fusum agrestem, alij
F colum rusticam.

De Polycnemo.

Quidam clinopodium, *quasi lecti pedem*, alij polygonatum, alij Iouis colũ, alij echeonymon, Romani puteologonthriam vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

Edocuit experiẽtia, ipsius ramulos in vino albo contritos lympha-
G tico furore correptis magno esse præsidio.

De Clinopodio.

Aliqui [i]cleonicum, alij ocimastrum

[b] a rotunditate vertebrarum & rotulas significans.
[c] Sic apud forte agrestis ...
[d] Ald. satanarium herbam.
[e] A seminis figura.
[f] A foliorum simplicitudine.
[g] Marc. asyron.
[h] forte à sanguinaria succo, quod folia confricata reddant. Eadem ratione Theophrasto ... Aëtio ... appellatur.
[i] forte cleonis ... clinopodium.

ſtrum, alij zopyron vocant.

De Leontopetalo.

Aliqui leontopodion, alij *leuceoron, alij leontium, alij dorin, ſeu dorićterin, alij pardalen, alij lychnidem ſyluestrẽ, alij *thorybethron, alij *rapeiũ, alij corniculatũ papauer, alij anemonẽ, Romani papauerculũ aut *ſemen leoninum appellant.

Marc. leucertion.

Apul. thoribethron & orobethron.

Apul. prapedion & prapedilon.

fortè, pedem: ſic Apul.

De Teucrio.

Aliquibus teucris.

De Triſſagine.

Latinis triſſago minor dicitur.

De Lychnide coronaria.

Quidam athanaton, *quaſi immortalem*, vocant, alij aquiloniũ, alij ballarion, alij geranopodiũ, *quaſi gruis pedem*, alij corymbion, alij taurion, alij ſceptron, alij maloïon, Ægyptij ſemeon, Magi ſanguinẽ menſtrua patientis mulieris, Romani genicularem ſeu vallariam.

De Lychnide ſylueſtri.

Aliis tragonaton, aliis atocion, aliis hieracopodion, *quaſi pes accipitrinus*, aliis lampas, *h. ceſt. lucerna*, vocatur, Ægyptiis ſemura, Magis mẽſtrua patiẽtis mulieris genitale, Romanis intybus agreſtis, aliis lapathũ ſeu caphaguina, aliis ſeris appellatur.

De Lilio.

Alij crinanthemon vocant, alij callirium, *quaſi pulchrum lilium*, Magi Martis ſanguinem, Oſthanes auram crocodili, Ægyptij ſymphæphon, quidam tialon, Latini lilium, ſeu roſam Iunonis, Syri ſuſan, Aphri abiblabon.

De Ballote.

Aliqui nophthan appellant, alij notianoſcemin, alij cynoſpraſion, *quaſi caninum marrubium*, alij nothetan, alij nochelin, alij noſtelin, alij nophryn, alij gnothurin, alij gnoteran, Romani apniũ aut medatã, alij vlcerariam, alij marrubiũ: ſunt qui cãtherinũ adiiciãt, Ægyptij aſphos ſeu eſce, Prophetæ ſãguinẽ Ixionis.

De Apiaſtro.

Aliqui *melittẽõ, alij meliphyllõ, alij erythran, alij temele, Romani apiaſtrũ ſeu *citraginẽ, Galli meriſimorion vocant.

fortè melittenam.

quòd citreum malum redolet.

De Marrubio.

Aliqui eupatoriũ, alij phyllopha-

A δὶς, οἱ δὲ, ζώπυρον καλοῦσι.

220.b. Λεοντοπέταλον,

οἱ δὲ, λεοντοπόδιον, οἱ δὲ, λευκήορον, οἱ δὲ, λεόντιον, οἱ δὲ, δῶρις, οἱ δὲ, δωρικτήρις, οἱ δὲ, λυχνὶς ἀγρία, οἱ δὲ, πάρδαλη, οἱ δὲ, θορύβηθρον, οἱ δὲ, ῥάπειον, οἱ δὲ, μήκων κερατῖτις, οἱ δὲ, ἀνεμώνη, Ῥωμαῖοι πα-

B πάβελκλουμ, οἱ δὲ, σέμεν λεόνινουμ.

Ib.d. χαμαίδρυν,

οἱ δὲ, πυκρίδα.

Ib.f. Χαμαίδρυς,

Ῥωμαῖοι τριξάγο μίνορ.

221.d. στεφανωματική,

οἱ δὲ, ἀθάνατος, οἱ δὲ, ἀκυλώνιον, οἱ δὲ,

C βαλλάριον, οἱ δὲ, γερανοπόδιον, οἱ δὲ, κορύμβιον, οἱ δὲ, ταύριον, οἱ δὲ, σκῆπτρον, οἱ δὲ, μαλῴιον, Αἰγύπτιοι σημεών, Προφῆται αἷμα ἀποκαθημένης, Ῥωμαῖοι γενικουλάρις, οἱ δὲ, βαλλάρια.

Ibid. ἀγρία,

οἱ δὲ, τραγόνατον, οἱ δὲ, ἀτόκιον, οἱ δὲ, ἱε-

D ρακοπόδιον, οἱ δὲ, λαμπὰς, Αἰγύπτιοι σεμοῦρα, Προφῆται ἀποκαθημένης ταῦρος, Ῥωμαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστιμ, οἱ δὲ, λάπατον, καφαγουῖνα, οἱ δὲ, σέριδος.

Ib.e. βασιλικόν,

οἱ δὲ, κρινάνθεμον, οἱ δὲ, καλλίριον, Προφῆται αἷμα Ἄρεως, Ὀσθάνης αὔρα κροκοδεί-

E λου, Αἰγύπτιοι συμφαιφὼ, οἱ δὲ, τίαλος, Ῥωμαῖοι λίλιουμ, οἱ δὲ, ῥόσα ἰκώνης, Σύροι σασᾶ, Ἀφροὶ ἀβίβλαβον.

222.c. πράσιον.

οἱ δὲ, νοφθὰν, οἱ δὲ, νοτιανοσκέμιν, οἱ δὲ, νόσπρασον, οἱ δὲ, νωθεραῖς, οἱ δὲ, νοχελὶς, οἱ δὲ, νωστελὶς, οἱ δὲ, νῶφρυς, οἱ δὲ, γνώθουρις,

F οἱ δὲ, γνωτέρα, Ῥωμαῖοι ἄπνιουμ, οἱ δὲ, μέδαταμ, οἱ δὲ, οὐλκεραρία, οἱ δὲ, μαρρούβιουμ, οἱ δὲ, κανθουρίνουμ, Αἰγύπτιοι ἄσφος, οἱ δὲ, ἔσκε, Προφῆται αἷμα Ἰξίωνος.

Ib.e. καλοῦσι.

οἱ δὲ, μελίτταιον, οἱ δὲ, μελίφυλλον, οἱ δὲ,

G ἐρυθρὰ, οἱ δὲ, τημελῆ, Ῥωμαῖοι ἀπιάστρου, οἱ δὲ, κιτράγω, Γάλλοι μερισιμώριον.

223.b. Πράσιον,

οἱ δὲ, εὐπατώριον, οἱ δὲ, φυλλόφαρες,

ποθεῖσα δὲ μετ' οἴνου, τὰς ἐπὶ συνουσίαν ὁρμὰς κινεῖ. καθαίρει δὲ σὺν μέλιτι λεανθεῖσα ἢ ἐπιπλασθεῖσα τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν, καὶ φαγεδαινικά· καὶ μετὰ λευκῆς ἀμπέλου μάλιστα. καὶ κολλύρια δὲ ἐξ αὐτῆς σὺν μέλιτι, πρὸς σύριγγας ἀναπλάττεται καὶ ἐμβρύων κομιδήν. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ἀλφοὺς σὺν μέλιτι καταχρισθεῖσα. πολύποδας δὲ καὶ καρκινώματα δαπανᾷ. ποιεῖ δὲ ὁ χυλὸς αὐτῆς καὶ εἰς ὀφθαλμικά, πρὸς νεφέλια, λευκώματα, ἀχλύν. ἡ δ' ὀσμὴ τῆς ῥίζης καὶ τῆς πόας, τῶν ἄρτι συνειλημμένων φθόριόν ἐστι· καὶ τοῦ καρποῦ λ'. κόκκοι ποθέντες μετ' ὀξυκράτου. ἔνιοι δὲ τῷ χυλῷ τῷ τούτου καὶ ὦτα ἀλγοῦντας ἐνεχυμάτισαν μετ' ἐλαίου. τὰ φύλλα δ' ὡς στύφοντα τοῖς νεοτρώτοις ὑπέθεσαν· ἑψημένα δὲ ἐν οἴνῳ, καὶ τοῖς χίμετλα ἔχουσι. φασὶ δὲ καὶ τοὺς διατρίψαντας αὐτὰ ταῖς χερσὶν, ἢ τὴν ῥίζαν ἀναιροῦντας, ὑπὸ ἔχεως μὴ δάκνεσθαι.

159.b: Λοῦφα,

Οἱ μὲν ἄλιμον, οἱ δὲ, θύμον, οἱ δὲ, δρακοντίαν, ὃ οἱ Κύπριοι καὶ κολοκάσιον λέγουσι.

al. ὃ καὶ δρακοντία ἡ παρὰ τοῖς Κυπρίοις καὶ κολοκάσιον λέγεται.

Ib.c. Ασφόδελος,

Οἱ δὲ, ἀνθέρικον, Ῥωμαῖοι ἀλβούκιουμ.

160.d. κοιλίαν.

Ανθεῖ δὲ ἐν πυραμητῷ. χρὴ δὲ τὸν λευκὸν ἀσφόδελον τέμνεσθαι κατὰ τὴν ἰσημερίαν ἐν ἔαρι, πρὸ τοῦ τὸν καρπὸν αὐξηθῆναι. τὴν δὲ ῥίζαν πινομένην, ἀνορέκτους φασὶ ποιεῖν πρὸς ἀφροδίσια. καὶ Κρατεύας δὲ ὁ ῥιζοτομικὸς ταὐτὰ εἶπε. καὶ ὅτι θεραπεύει ἡ ῥίζα πινομένη μετ' οἴνου δραχμῇ μιᾷ ποδάγρας ἀλγήματα.

V. legit Γάλλοι

161.b. νευρῶδες.

Εφθὸς δὲ σὺν ἀλφίτοις καὶ στέατι χοιρείῳ προστεθεὶς, οἰδήματα καὶ φύματα συντόμως ἐκπυΐσκει καὶ διαρρήσσει.

162.c. Κάππαρις,

οἱ δὲ, κυνόσβατος, οἱ δὲ, καππαρία, οἱ δὲ, κόρακος μῆλον, οἱ δὲ, ὀφιόσκορδον, οἱ δὲ, φυλοστάφυλον, οἱ δὲ, θαλλίαν, οἱ δὲ, πετραίαν, οἱ δὲ, ὁλόφυτον, οἱ δὲ, ἰωνίτην, οἱ δὲ, ὀλιγόχλωρον, οἱ δὲ, ἀκόνιτον, οἱ δὲ, ἱππομανὲς, οἱ δὲ, τριχομανὲς, Προφῆται πέτρα, οἱ δὲ,

Forte ὀφιοσταφύλην ex Pl.

Ald. ἀκόνιτον.

A pota verò ex vino, impetus ad Venerem concitat: vlcera maligna & & phagedænica cum melle trita & imposita expurgat, maximéque cũ vite alba. Ex ea quoque cum melle collyria efformantur ad fistulas extrahendósque partus: facit & ad vitiligines cũ melle illita: polypos ve-B rò & carcinomata absumit. Vtilis & ipsius succus oculorum medicaméntis, contra nubeculas, albugines & caliginem. Porrò tum radicis tum & herbæ odor, recens conceptos fœtus in vtero enecat & abigit, æquè ac tricena seminis grana, si in posca bibantur. Sunt & qui ex eodem semine expressum succum cum o-C leo dolore aurium infestatis infuderint: quin & folia, quippe quæ astringant, recentibus vulneribus imposuerint, eadémque cocta in vino pernionibus adhibuerint. Sed & aiunt, qui folia manibus confricuerint, aut radicem ipsam effossam gestent, neutiquam à vipera morderi.

D

De aro.

Aliqui alimon, alii thymon vocant. Sunt & qui dracontium, quod Cyprii etiam colocasium dicunt.

De asphodelo.

Alii anthericum, Romani albucum vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

E Floret autẽ messis tempore. Sed Asphodelus albus circa æquinoctiũ vernum demetẽdus, anteaquàm semẽ augescat. Radicem verò potam Veneris appetentiá inhibere aiunt. Idipsum Crateuas herbarius asseuerat, prætereáque sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere cum vino bibatur.

F *Ad calcem capitis de bulbo esculento:*

Coctus cum polenta bulbus & adipe suillo addito impositus, tumores ac tubercula ocyssimè ad suppurationem perducit ac rumpit.

De Cappari.

Aliqui cynosbatõ, *quasi canis sentẽ*, alii capriá appellát, alii corui malũ, G alii ophioscorodõ, alii ophiostaphylen, *quasi vuam serpentariam*, alii thallian, alii petræam, alii holophyton, alii ionitem, nonnulli oligochlorõ.

Sũt qui aconitõ, qui hippomanes, q trichomanes. Magi potera seu peuterõ,

alij cor lupi, alij haloſcorodō, alii lilium, alii thlaſpin: Romani ſinapi Perſicum ſeu inturin, Afri herbiagathum.

De Anemone.

Anemonem alii ſylueſtrem, alii nigram, alii puniceā cognominant. Sunt qui ˚anemion vocent, alii meconium, alii tragocerota, alii geſparinem, alii barbylem. Oſthanes berylium, ſimiliter & ornios ceranion, Pythagoras atractylida, Magi cnicum agreſtē, Romani orci tunicam, Afri chuffis.

A vētis itidem accepto nomine: quasi, teste Plinio, nunquā se flos eius aperiat nisi spirante vento.

De Argemone.

Aliquibus œnone vocatur, aliis anthemis, aliis homonoia, *quaſi concordia* aliis flos campeſtris, Romanis liburnia ſeu concordialis aut pergalia, Gallis corona.

Ad calcem eiuſdem capitis:

Eiuſdem, vti Crateuas herbarius autor eſt, herba contuſa cum axungia, ſtrumas diſcutit. Facit & ad vitiligines, cum nitro & ſulphure ignis experte ſicca tuſa & cribrata. Sed iis qui ea vtūtur, priùs in balneo ſiccam frictionem adhibitā oportet. Eſt & contra ſcabiem efficax.

De altera Argemone.

Alteram Argemonem quidā artemonem, alii arſelam ſeu ſarcocollam, Romani argemoniam vocant. Et ea quidem foliis ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. Vim habet hæc viridis ad læuorem trita & impoſita, inciſuras ſanādi & oculorum inflammationes mitigandi: dyſentericis quoque pota cum aqua auxiliatur: Sed & vulnera conglutinat, & inflammationibus eſt vtilis. Similiter impoſita, conuulſionibus & vellicationibus medetur. Vtiliter denique contra virulētarum beſtiarum morſus ex vino bibitur.

De anagallide.

Anagallidem puniceam, alii aëritim vocant, alii augitin, alii ſauritin, Magi oculi ſanguinem, alii chelidonion, Romani maciam, Hetruſci maſitipos, Galli ſapana, Daci cerceraphrō. Anagallidem verò communem alii corchoron nominant, alii halicacabū, alii zeliauron, Magi nycteritin, Ægyptii micii, Romani meciaton, Aphri aſirrhizi.

A πύτπερον, οἱ δὲ, καρδία λύκου, οἱ δὲ, ἁλιοσκόρδον, οἱ δὲ, κρίνον, οἱ δὲ, θλάσπι, ˚Ῥωμαῖοι σίναπι Πέρσικουμ, οἱ δὲ, ἰντούβης, Ἄφροι ἐρβιαγάθουμ.

V. non leg. [illegible]

Ald. ἰντύβους

164. c. Ἀνεμώνη,

Ἣν οἱ μὲν δὲ, ἀγρίαν, οἱ δὲ, μέλαιναν καλοῦσι. καὶ αἱ ἐμώνη ἡ φοινικῆ, οἱ δὲ, ἠνέμιον, οἱ δὲ, μηκώνειον, οἱ δὲ, τραγόκερως, οἱ δὲ, γῆς πάρεπη, οἱ δὲ, βαρβύλη. Ὀσθάνης βηρύλιος, ὁμοίως B ὄρνιος κεράνιος, Πυθαγόρας ἀτρακτυλίς, Προφῆται κνῖκος ἀγρία, Ῥωμαῖοι ὄρκι τουνίκαμ, Ἄφροι χούφφοις.

Marcellus φοινικίδα legit

165. c. Ἀργεμώνη,

Ἣν οἱ μὲν δὲ, οἰνώνη, οἱ δὲ, ἀνθεμίς, οἱ δὲ, ὁμόνοια, οἱ δὲ, ἄνθος ˚πεδινόν, Ῥωμαῖοι λιβουρνία, οἱ C δὲ, κογκορδιᾶλις, οἱ δὲ, περγαλία, Γάλλοι κόρνα.

Ald. πεδιάδο

Ib. c. κατὰ τὰ πλαστέμενα.

Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμικος εἰς τὸ αὐτό, ἀργεμώνη. αὕτη ἡ βοτάνη κοπεῖσα μετὰ ὀξυγγίου, χοιράδας διαλύει. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλφούς, μετὰ νίτρου καὶ θείου ἀπύρου ξηρὰ κοπεῖσα, D καὶ σηθεῖσα. ἐν βαλανείῳ δὲ τοῖς χρωμένοις θεραπεύει ˚προεξηρεστριβέντας. ποιεῖ καὶ πρὸς ψώραν.

quid. addit [illegible]

οἱ [illegible]

Περὶ ἑτέρας Ἀργεμώνης.

Ἀργεμώνη ἑτέρα, οἱ δὲ, ἀρτεμώνη, οἱ δὲ, ἄρσελαν, οἱ δὲ, σαρκοκόλλα, Ῥωμαῖοι ἀρτεμώνιαμ, καὶ αὕτη προσέοικε μὲν ἀγρίᾳ μήκωνι E τοῖς φύλλοις. Δύναμιν δὲ ἔχει αὕτη χλωρὰ τριβομένη λεία καὶ ἐπιτιθεμένη, διακοπὰς ˚θεραπεύειν, καὶ ὀφθαλμῶν φλεγμονὰς παύειν, ἁρμόζει καὶ δυσεντερικοῖς σὺν ὕδατι πινομένη. κολλητικὴ δὲ τραυμάτων καὶ φλεγμονῶν ἐστὶν εὔθετος· ὡσαύτως ἐπιτιθεμένη, σπασμάτων καὶ τιλμάF των ἐστὶ θεραπευτική. ἁρμόζει καὶ θηριοδήκτοις σὺν οἴνῳ πινομένη.

Marc. τελέως desiderari putat, & prælectiones nec uorum côuertit.

Ib. c. Ἀναγαλλίδος.

Ἀνάγαλλις ἡ φοινικῆ, οἱ δὲ, ἀερῖτις, οἱ δὲ, αὐγῖτις, οἱ δὲ, ˚σαυρῖτις, Προφῆται αἷμα ὀφθαλμοῦ, οἱ δὲ, χελιδόνιον, Ῥωμαῖοι μακία, Θοῦσκοι μασιτίπως, Γάλλοι σαπάG να, Δακοὶ κερκεραφρών· ἀνάγαλλις ἡ κοινή, οἱ δὲ, κόρχορον, οἱ δὲ, ἁλικάκαβον, οἱ δὲ, ζηλίαυρον, Προφῆται νυκτερῖτις, Αἰγύπτιοι μικιεί, Ῥωμαῖοι μεκίατον, Ἄφροι ἀσιρρίσοι.

Ald. σαυρῖτις.

166.a. κίσσος,

fortè κίτταρον Οἱ δὲ, κίθαρον, οἱ δὲ, κίσσαρον, οἱ δὲ, χρυσόκαρπος, οἱ δὲ, ποιητική, οἱ δὲ, ˊκορυμβήθρα, οἱ δὲ, κίσσιον, οἱ δὲ, Διονύσιον, οἱ δὲ, ˊἐρυθραῖον, οἱ δὲ, Πέρσις, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, ἄσπληνος, Ῥωμαῖοι σίλβα μάτηρ, οἱ δὲ, ἕδερα, Γάλλοι σουβίτης.

Theoph. κορυμβίας dicitur.

fortè, ἐρύθρανον ex Plinio

167.a. μέγα.

Οἱ δὲ, παιονία, οἱ δὲ, κραταιά, οἱ δὲ, αὐούβιος, οἱ δὲ, γλαύκιος, οἱ δὲ, Πανδίονος ῥίζα, οἱ δὲ, φιλομήδιον, οἱ δὲ, ὀθόνιον, Ῥωμαῖοι φάβιουμ, γάλλοι θῶνα, Αἰγύπτιοι μοθόθ, Δακοὶ κρουστάνη.

168.a. κεφαλῆς.

ὁμοίως καὶ τὸ ταύτης ἀφέψημα σὺν μέλιτι ἀναγαργαριζόμενον, κεφαλὴν καθαίρει γενναίως καὶ πάντα τὰ ἐκ θώρακος.

Ib.c. Μυὸς ὦτα.

Οἱ δὲ, μύωτον, οἱ δὲ, ἀνθύλλιον, οἱ δὲ, ἀλσίνην, οἱ δὲ, μυόρτοχον, οἱ δὲ, μυρτόσπληνον, Ῥωμαῖοι μούρις ἀουρίκουλα, Ἀφροὶ λαβαθολαβάτ.

Reliqua quæ deinde legebantur in vulg. exempl. hinc expúximus, quia toidé verbis habétur lib. 4. cap. 87.

169.a. ἥμερος.

Οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, ἔγνη, Προφῆται ἀρούσιον, Ῥωμαῖοι ῥοῦτεαμ.

Ib.c. ἀγρία.

Οἱ δὲ, ἔγνη μικρά, Ῥωμαῖοι ῥοῦτεαμ μινόρεμ.

Ib.d. καταπλασσομένη.

Ἐπισκεπτέον τὰ περὶ Ἰσάτεων, ὅτι αἱ ἐκδόσεις αὗται τὸ ἐσφαλμένον ἔχουσι. τί, τί γὰρ μήλινον ἄνθος καὶ τοὺς λεπτοτέρους καὶ πολυσχιδεῖς κλάδους καὶ τὰ ἐξ ἄκρου γλωσσοειδῆ θυλάκια, ἐν οἷς τὸ σπέρμα, ἡ ἥμερος φέρει. ἐμπεριέχεται δὲ τούτοις σπέρμα μέλαν ἐοικὸς μελανθίῳ, καὶ τὸν καυλὸν δὲ ὑπὲρ δίπηχυν, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ πῆχυν μόνον φέρει· ἡ δὲ ἀγρία, μελάντερα ταύτης τὰ φύλλα φέρει, καὶ καυλὸν ἐλάττω καὶ παχύτερον. ἄνθος τι ἐμπόρφυρον ἢ κυανοῦν, καὶ καρπὸν σταυροειδῆ, τραχύν, ˊἐν οἷς τὸ σπέρμα φυλλαρίοις μικροῖς ἀνὰ πέντε ἴσοις οἱονεὶ διειλημμένον.

fortè ἐν ᾧ.

De Hedera.

Quibusdam ciſſaros, ſeu cittaros, aliis ˊchryſocarpos, aliis ˊpoëtica, aliis corymbias, aliis ciſſion *quaſi hederula*, aliis Dionyſia, quaſi bacchica, aliis erythranon, aliis Perſis, aliis cemos, aliis aſplenos, Romanis ſyluæ mater, ſeu hedera, Gallis ſubites.

ab aureo acinorum colore.

Quòd expuncta olim coronarentur.

De Chelidonia maiore.

Quidam pæoniam vocát, alij crateam, *quaſi egregiè [illegible] ellentem viribus*, alij aubion, alij glaucion, alij Pandionis radicem, alij philomedion, alij othoniõ, Romani fabium, Galli thona, Ægyptij mothoth, Daci cruſtane.

Ad calcem cap. de Chelidonia minore.

Similiter & huius decoctum cum melle gargarizatum, ſtrenuè caput cunctáque pectoris vitia purgat.

De Myoſotide.

Aliqui myoton, alij anthyllion, alij alſinen, alij myortochõ, alij myrtoſplenõ, Romani muris auriculam vocant, Aphri labatholabat.

De Iſatide ſatiua.

Satiuam Iſatin quidam augion, alij egnen vocát, Magi aruſium, Romani luteam.

De Iſatide ſylueſtri.

Syluestrem Iſatin quidam egnen paruam vocant, Romani luteam minorem.

Ad capitis eiuſdem calcem:

Sciendum Iſatidis vtriuſque deſcriptiones erroneas eſſe. Siquidem ſatiua Iſatis luteum fert florem, & tenuiores ac multifidos ramulos: folliculos verò in cacumine linguarum figura, in quibus ſemina. In his porrò ſemen continetur nigrum, melanthio ſimile. Sed & caulis non vnicum cubitum, imò verò duos altitudine ſuperat. Sylueſtris autem nigriora quàm hæc folia profert, & caulem minorem atque craſſiorem: florem purpureum, aut cæruleum, fructum cruciformem, aſperum, in quo ſemen foliolis exiguis quinis, iiſque æqualibus, quaſi diſcretum diſtinctúmve.

De Telephio.

A Quibusdam semperuiuum syluestre: sunt & qui hanc ipsam portulacam syluestrem appellant, Romani illecebram, Ægyptij anoth, Aphri atirtopurin.

De Rha.

Aliqui rhiam, Romani Rha Ponticum vocant.

De Gentiana.

B Aliqui radicem centauream, alij aloën Gallicam, alij narcen, alij chironium, Dardani aloëtin, Romani Gentianam seu cicendiam, alij cyminalem vocant.

Ab insigni amarore, quo aloës instar prædita est.

De aristolochia longa.

Quidam melocarpum, *alij texinô, Romani herbam aristolochiam vocant.

A fructu mali figuram referente.

C *Ad calcem cap. de aristol. clematitide:*

Vocatur & hæchadrariza, *quasi crassiuscula radix*, & melocarpum & Ephesia, & tocites, & pyxionyx, Dardanis iontitis. Galli eadem vocant theximon, Ægyptij sophoeph, Siculi chamæmelum, Itali terræ malum, Daci absinthium rusticum. Nascitur locis montosis & calidis, iisque planis, aut etiam asperis & petrosis. Ad grauem febrim ita efficax est, vt si ipsius iniectæ carbonibus nidore febricitans suffiatur, febris desinat. Vulnera impositione sanat. Cum cypero, dracunculi semine ac melle, narium carcinomatis auxiliatur: rigoribus medetur cocta in oleo aut adipe suillo, illitáque. Eadem tum Crateuas herbarius tum Gallus de ipsa prodiderunt, insupérque eam podagricis opitulari.

De Glycyrrhiza.

Aliqui Ponticam cognominant, alij *glyceratô vocant, alij symphyton, alij leonticam, alij *glycyphytô, alij Scythicâ radicem: alij *adipson. Sũt & qui sylithrâ, qui libyestason, qui homœnomeâ, q. peëthaomœon: Latini dulcẽ radicẽ appellauêre.

A dulcedine amabili. A planta dulcedine. Quòd sitim arceat. A monte Thessaliæ Chironi habitato.

De Centaurio maiore.

Aliqui limnesion seu limnitin *quasi palustrem*, alij maroniam, alij *Pelethroniá, alij *Chironiá, vocát. Magi Herculis sanguinem, Romani *ferum, seu vuam feram, seu *fel terræ.

Ab inuentore Chirone Centauro. Sic ferũ centaurum dixit Lucretius. Vide Turneb. in aduers. Propter amaritudinẽ summam.

Ib. d. Τηλέφιον,

Οἱ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, οἱ δὲ, καὶ ζωότιον ἀνδράχνην ἀγρίαν καλοῦσι, Ῥωμαῖοι ἰλλέκιβραν, Αἰγύπτιοι ἀνὼθ, Ἀφροὶ ἀτιρτόπουρις.

171. d. Ρᾶ.

Οἱ δὲ, ῥίαν· Ῥωμαῖοι Ρᾶ Ποντικοῦμ.

172. b. Γεντιανή.

Οἱ δὲ, κενταύρειος ῥίζα, οἱ δὲ, ἀλόη Γαλλική, οἱ δὲ, νάρκη, οἱ δὲ, Χειρώνειον, Δαρδάνοι ἀλοΐτις, Ῥωμαῖοι γεντιανὰ, οἱ δὲ, κικένδια, οἱ δὲ, κυμιναλίς.

Par. κύμινα

173. b. Δακτυλῖτις.

Οἱ δὲ, μηλόκαρπον, οἱ δὲ, τεξῖνον, Ῥωμαῖοι ἔρβα ἀριστολόχια.

174. a. Περὶ Κληματίτιδος.

Καλεῖται δὲ αὕτη καὶ ἀχάδριζα καὶ μελόκαρπον, καὶ Ἐφέσιος, καὶ *λοκίτις, καὶ πυξιόνυξ, καὶ Δαρδάνοι, ἡ ἰοντῖτις. Γάλλοι δὲ καλοῦσιν αὐτὴν θέξιμον, Αἰγύπτιοι δὲ σοφοὲφ, Σικελοὶ δὲ χαμαίμηλον, Ἰταλοὶ τέρρα μάλα, Δακοὶ ἀψίνθιον χωρικόν. γίνεται εἰς τόποις ὀρεινοῖς, καὶ θερμοῖς, καὶ ὁμαλοῖς, ἢ τραχέσι καὶ πετρώδεσι. ποιεῖ δὲ πρὸς πυρετὸν βαρὺν οὕτως. ἀριστολοχίᾳ ἐπ' ἀνθράκων κάπνισον τὸν πυρέσσοντα, καὶ παυθήσεται ὁ πυρετός. τραύματα ἐπιπλασσομένη ἰᾶται. μετὰ δὲ κυπείρου καὶ δρακοντίου σπέρματος καὶ μέλιτος, τοῖς ἐν ῥινὶ καρκινώμασι βοηθεῖ. μεθ' ἐλαίου δὲ ἢ ὑείου στέατος ἑψηθεῖσα, ῥίγη συγχριομένη θεραπεύει. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτομικὸς καὶ Γαλλὸς τὰ αὐτὰ περὶ αὐτῆς εἰρήκασι, καὶ ὅτι τοῖς ποδαγρικοῖς ὠφελεῖ.

Malim πυξίτις à pyxis mutando.

174. a. Γλυκύρριζα.

Οἱ δὲ, Ποντική, οἱ δὲ, γλυκέρατον, οἱ δὲ, σύμφυτον, οἱ δὲ, λεοντική, οἱ δὲ, γλυκύφυτον, οἱ δὲ, Σκύθιον, οἱ δὲ, ἄδιψον, οἱ δὲ, συλίθρα, οἱ δὲ, λιβυεστασὼ, οἱ δὲ, ὁμοιονόμοιος, οἱ δὲ, πεεθαόμοιος, Ῥωμαῖοι δούλκις ράδιξ.

G Ib. c. νάρκην.

Οἱ δὲ, λιμνήσιον, οἱ δὲ, μαρώνην, οἱ δὲ, Πλευρωνιάς, οἱ δὲ, Χειρωνιάς, οἱ δὲ, λίμνησις, Προφῆται αἷμα Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι φιέρρι, οἱ δὲ, οὐνεφερά, οἱ δὲ, φελτέρραι.

175.d. μικρὸν,

Οἱ δὲ, λιμνήσιον, οἱ δὲ, ἐλλεβορίτης, οἱ δὲ, ἀμάραντον, Προφῆται αἷμα Ηρακλέους, Ρωμαῖοι φεβριφούγια μ, οἱ δὲ, αὐραμούλτι ῥάδιξ, Δακοὶ τουλβηλά.

176.d. λευκὸς,

Οἱ δὲ, χρυσόσκηπτρον, οἱ δὲ, ἰξίαν, Ρωμαῖοι κάρδουν συαρίνους, Αἰγύπτιοι ἐφὴρ, οἱ δὲ, ἐφθόσεχιν.

177.a. μέλας.

Οἱ δὲ, πάγκαρπον, οἱ δὲ, οὐλόφονον, οἱ δὲ, ἰξίαν, οἱ δὲ, κυνόμαζον, οἱ δὲ, ὠκιμοειδὲς, οἱ δὲ, Κνίδιον κόκκον, οἱ δὲ, κυνόξυλον, Ρωμαῖοι κάρδους νίγρα, οἱ δὲ, οὐερνιλάγω, Αἰγύπτιοι σοβέλ.

Ib.g. Δίψακος,

Οἱ δὲ, κροκοδείλιον, οἱ δὲ, χαμαιλέων, οἱ δὲ, ὀνοκάρδιον, οἱ δὲ, Ἀφροδίτης λουτρὸν, Ρωμαῖοι λάβρουμ Βένερις, οἱ δὲ, κάρδουμ Βένερις, Αἰγύπτιοι σεσενεόρ, οἱ δὲ, χεὶρ, οἱ δὲ, μελῆτα, Δακοὶ σκιαρή.

178.d. λευκὴ,

Οἱ δὲ, ἀγριοκινάρα, οἱ δὲ, δονακῖτις, οἱ δὲ, ἐρυσίσκηπτρον, Ρωμαῖοι σπῖνα ἄλβα, οἱ δὲ, ῥήγια, οἱ δὲ, κάρδους ῥαμπτάρια.

Ib.f. Αραβικὴ,

Οἱ δὲ, ἀκανθίς, Ρωμαῖοι σπῖνα.

179.a. Σκόλυμος,

Οἱ δὲ, φέρουσα, οἱ δὲ, πυξάκανθα, Ρωμαῖοι στρόβουλουμ, Αἰγύπτιοι χνοῦς.

Ib.b. Ποτήριον,

Alii.ακιδωτόν. Οἱ δὲ, φρυνίον, οἱ δὲ, ἀκιδωτόν.

Ib.f. ἑρπάκανθα,

Οἱ δὲ, μελάμφυλλον, οἱ δὲ, παιδέρωτα, οἱ δὲ, ἀκανθηστόπια, οἱ δὲ, μαρμαράρια, οἱ δὲ, κραίπουλα. 180.b. Ακανθης

Ακανθα ἀγρία, ἣν Ρωμαῖοι σπῖνα ἀγρέστις.

Ib.c. Λευκάκανθα,

Οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δὲ, φύλλον, οἱ δὲ, ἰσχιάδα καλοῦσι, Ρωμαῖοι γνιακάρδους, Θοῦσκοι σπῖνα ἄλβα.

181.c. Ηρύγγιον.

Οἱ δὲ, ἠρύγγην, οἱ δὲ, ἐρυγγηρις, οἱ δὲ, κάρυον, οἱ δὲ, γοργόνιον, οἱ δὲ, ἕρμιον, οἱ δὲ, ὀρίγανον χλουνιον, οἱ δὲ, μυράκανθον, οἱ δὲ,

A *De Centaurio minore.*

Quidam limnesion, alij helleboriten, alij amarantó, Magi Herculis sanguinem, Romani febrifugá, alij herbam multiradicé, Daci tulbela. *Pl. libadium, quòd propter fontes nascatur.*

De Chameleone albo.

Quibusdam chrysisceptron, aliis ixias, Romanis carduus varius, Ægyptiis epher seu ephthosechin. *Apul. crysisceptrum.*

B

De Chameleone nigro.

Pancarpon aliqui, alij vlophonó, alij ixiam, alij cynomazon, alij ocimoides, alij granum Gnidium, alij cynozolon, Latini carduum nigrum, seu vernilaginem, Ægyptij sobel vocant. *Quòd vicinos canã necet, innentas quoque angine modo perimat. Sic Plinius, ab odoris grauitate.*

C

De Dipsaco.

Aliqui crocodilium appellát, alij chamæleonem, alij onocardiũ, *quasi carduum asininum*, alij Veneris lauacrum, Romani labrum Veneris seu carduũ Veneris, Ægyptij seseneor, alij chir, alij meleta, Daci sciare. *Aut cor asininum.*

De spina alba.

D Aliqui syluestré cinará, alij donacitin, *quasi arundinaceam*, alij erysisceptró, Romani spinam albam seu regiam, alij carduum ramptarium.

De spina Arabica.

Quibusdam acanthis, Latinis spina dicitur.

De Scolymo.

E Aliis ferula, quibusdam pyxacantha, Romanis strobilus, Ægyptiis chnus.

De Poterio.

Aliqui phrynion, alij acidotum, *quasi cuspidatum seu aculeatum.*

De Acantho.

Aliqui melamphyllon, alij pæderota vocant, alij acanthum topiariá, alij marmorariam, alij cræpulam. *A nigro folio.*

F

De Acantha syluestri.

Acantha syluestris, quam Latini spinam agrestem vocant.

De Leucacantha.

Quidam polygonatum, alij phyllõ, alij ischiada vocát, Romani gniacardum, Hetrusci spinam albam.

G

De Eryngio.

Aliqui eryngen, alij erynerin, alij caryon, alij gorgonium, alij hermium, alij origanum clunium, alij myracanthum, alij mo- *A capitũ multitudine. Quidam Mer ris capitulum. Mar. spryngiũ*

ly, Ægyptii crobyſon, Magi ſiſertō, Romani capitulum cardui, alij carterę, Daci ſicupnoex, Hiſpani centū capita, Aphri cherdam, alii orian chloen, *quaſi montanam herbam*, alii chida appellant.

De aloë.

Aliquibus ampphibiō, aliis eryngium, aliis herminium, aliis tragoceros, Romanis aloë, Barbaris itidē aloë dicitur.

Quòd nō modò in terra, ſed & extra eā viuat diutiſsimè.

Quòd folia hircinum cornu referant.

De abſinthio.

Ægyptij ſomi, Latini abſinthium ruſticum vocant.

De abſinthio marino.

Sunt qui Sādonicē, ſunt qui ſeriphum, Romani Santonicum vocāt.

De Abrotono.

Aliqui abutonō, alii abſinthium, alii heraclion, alii cholopœon, *quaſi bilem gignens*, alii thelyphthorion, alii abſinthiomenon, alii procampylon, Magi palmæ neruos, alii cynanchiten, Romani abſinthium Ponticum, nonnulli thelythamnon, *quaſi fœmineum fruticem*, alii glycyn ancona, *quaſi dulcem cubitum*, vocant.

De hyſſopo.

Latini hyſſopum, alii later, alii caſſialam, Ægyptii peſalem.

De Stœchade.

Aliqui ſyncliopa, alii Alcibiadē, alii pancration, alii ſtyphoniam, Ægyptii ſuphlo, Magi Pythonis oculum, Romani ſciolebinam vocant.

De pulegio.

Quibuſdam blechon, aliis arſenicanthum, Romanis polium, Aphris apulcium, Gallis albolon, aliis galiſopſis.

De Dictamno.

Aliqui embactrō, alii beloacum, *quaſi telorum remedium*, alii artemideion, alii Creticā, alii ephemeron, alii heldian, alii belotocō, alii dorcadiū, alii helbunium, Romani vſtilaginem ruſticam appellant.

Quòd à Diana fortaſſe obſtetrice in innuendis partubus vtilem eſſe didicerint.

Quod hinnulis quo percuſſi ſunt eius herba poſſint eijcere.

De ſaluia.

Aliqui cioſmin, alii phagnon, alii bechion, Ægyptii anuſi, Romani tuſſilaginē, cor ſaluium ſeu ſaluiam vocant.

De mentha ſatiua.

A μῶλυ, Αἰγύπτιοι κρόβυσος, Πϱοφῆται σίσιρθος, Ῥωμαῖοι καπίτυλουμ κάρδους, οἱ δὲ, καρτεραὶ, Δακοὶ σικουπνοὲξ, Ἰσπανοὶ κιοτουκαπιτά, Ἀφροὶ χερδὰμ, οἱ δὲ, ὀρείαν χλόην, οἱ δὲ χιδά.

Ib.f. Ἀλόη,

Οἱ δὲ, ἀμφίβιον, οἱ δὲ, ἠρύγγιον, οἱ δὲ, ἑρμινον, οἱ δὲ, τραγόκερως, Ῥωμαῖοι ἀλόαμ, Βαρβάροις ἀλοέ.

183.b. Ἀψίνθιον,

Αἰγύπτιοι σόμι, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ ῥούστικουμ.

184.c. Θαλάσσιον,

Οἱ δὲ, Σαρδονίκην καλοῦσιν, οἱ δὲ, σέριφον, Ῥωμαῖοι Σαντονικουμ.

Ib.f. Ἀβρότονον,

Οἱ δὲ, ἀβούτονον, οἱ δὲ, ἀψίνθιον, οἱ δὲ, ἡράκλειον, οἱ δὲ, χολοποιόν, οἱ δὲ, θηλυφθόριον, οἱ δὲ, ἀψινθιόμενον, οἱ δὲ, προκάμπυλον, Πϱοφῆται νεῦρα φοίνικος, οἱ δὲ, κυναγχίτην, Ῥωμαῖοι ἀψίνθιουμ Πόντικουμ. τινὲς δὲ αὐτὸ θηλύθαμνον, οἱ δὲ, γλυκὺν ἀγκῶνα καλοῦσιν.

185.d. Ὕσσωπος,

Ῥωμαῖοι ὑσσώπουμ, οἱ δὲ, λάτερ, οἱ δὲ, κασσίαλα, Αἰγύπτιοι πεσαλέμ.

186.a. Στοιχάς,

Οἱ δὲ, συγκλίοπα, οἱ δὲ, Ἀλκιβιάδης, οἱ δὲ, παγκράτιον, οἱ δὲ, στυφωνία, Αἰγύπτιοι σουφλώ, Πϱοφῆται ὀφθαλμὸς Πύθωνος, Ῥωμαῖοι σκιολεβίνα.

187.e. Γλήχων,

Οἱ δὲ, βλῆχον, οἱ δὲ, ἀρσένικανθον, Ῥωμαῖοι πολέιουμ, Ἀφροὶ ἀπολέιουμ, Γάλλοι ἄλβολον, οἱ δὲ, γαλίοψις.

188.b. Δίκταμνον,

Οἱ δὲ ἔλβακτρον, οἱ δὲ, βελουάκος, οἱ δὲ, ἀρτεμεδῖον, οἱ δὲ, Κρητική, οἱ δὲ, ἐφήμερον, οἱ δὲ, ἐλδίαν, οἱ δὲ, βελοτόκος, οἱ δὲ, δορκίδιον, οἱ δὲ, ἐλβούνιον, Ῥωμαῖοι οὐστιλάγω ῥούστικα.

Ald. ἐμβακτρον.

forte, Ἰδαίαν ab Ida monte.

forte ἐλβέλιον, ſeu ἐκβέλιον.

V. addit, οἱ δὲ βέτα.

189 b. σφάγνον,

Οἱ δὲ, κιόσμιν, οἱ δὲ, φάγνον, Αἰγύπτιοι βήχιον, Ῥωμαῖοι ἀπουσί, οἱ δὲ, κόσαλον, οἱ δὲ, σάλβια. Ib.d. μίνθην.

Ρωμαῖοι μέντα, οἱ δὲ, νέπιτζαμ, Αἰγύ- A
πτιοι τίς, οἱ δὲ, φερθουμερθεσυμονθού, οἱ δὲ,
περξῶ, οἱ δὲ, μακηθώ.

190.a. Ἡδύοσμον.

ὃ Ρωμαῖοι μενθάστρουμ καλοῦσι.

Ib.f. Θύμος,

ⓘ δὲ, θύμος λευκὸς, οἱ δὲ, κεφαλωτὸς,
οἱ δὲ, ἐπιθυμὶς, οἱ δὲ, θύρσιον, Ρωμαῖοι θού- B
μουμ, Αἰγύπτιοι στεφαίν, Δακοὶ μοζούλα.

191.d. Ερπυλλος,

ⓘ δὲ, ζυγὶς ἀγρία, οἱ δὲ, πόλιον, Αἰ-
γύπτιοι μερυόπυος, Ρωμαῖοι σερπύλλουμ,
οἱ δὲ, κερηκάτιχούμ.

192.a. Σάμψυχον,

ⓘ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, ἀμάρακον, οἱ C
δὲ, ἀγαθίδες, οἱ δὲ, κνήκιον, οἱ δὲ, ἄκαπνον,
Πυθαγόρας θράμβης, Αἰγύπτιοι σοφὸ,
Αρμένιοι μύουρον, Προφῆται ὄνος ἱερέως,
οἱ δ', ἡ γόνος Ἴσιδος, Ρωμαῖοι μαιζούρανα.

Marcell. de meliloto addit. Sūt qui zoodetē, sūt qui orthanon vocēt. Romani melilotum & sertulam campanam appellant.

193.a. ὑσσώπιον,

ⓘ δὲ, ὀριγανίδα καλοῦσιν.

Ib.b. ἄκινος,

ⓘ δὲ, ἄγριον βασιλικὸν, Ρωμαῖοι ὠ- D
κιμάστρουμ.

Ib.g. ὀρεινὸν,

ⓘ δὲ, ῥυτὴν ὀρεινὴν, Ρωμαῖοι ῥοῦτα
μοντάνα. πήγανον κηπευτὸν, Ρωμαῖοι ῥοῦ-
τα ὀρτένσις. Αἰγύπτιοι ἐπνουβού, Σύροι
ἁρμαλᾶ, οἱ δὲ, βησασά, Αφροὶ χουρμᾶ. E

195.d. ἐπιβλαβής ἐστι.

Περὶ πηγάνου ἀγρίου.

Hæc fortassis, vt & quæ sequūtur in Aldino & Parisiēsi codice, ad caput de hyperico 177. lib. 2. releganda sunt.

Πήγανον ἄγριον, οἱ δὲ, ὑπερικὸν, οἱ δὲ,
ἀνδρόσαιμον, οἱ δὲ, κόριον, οἱ δ', χαμαιπίτυν,
Ρωμαῖοι ἐδεράλις, οἱ δὲ, σεντινάλις, Α-
φροὶ χούρμα σεμμακέδ.

196.a. Μῶλυ, F

οἱ δὲ, λευκόϊον ἄγριον καλοῦσι.

198.a. Λιγυστικὸν,

οἱ δὲ, πανάκειαν καλοῦσιν, οἱ δὲ, πά-
νακες.

Ib.g. ἄγριος,

οἱ δὲ, κερασκόμην, Ρωμαῖοι καρό-
ταμ, οἱ δὲ, παστινάκα ῥούστικα, Αἰγύπτιοι G
βαρβιβυρού, Αφροὶ σιχάμ.

199.c. Μασσαλεωτικὸν,

οἱ δὲ, σφάγνον.*

*al. add. οἱ δὲ, πλατυκύμινον. Sic Marc. & Corn.

Romani mentham, alij nepetam vocāt, Ægyptij tis, alij pherthumerthrumonthu, alij perxo, alij macetho.

De mentha syluestri.

quam Latini menthastrum nominant.

De Thymo.

Quidam thymum candidum seu capitatum cognomināt, alij epithymida vocant, alij thyrsion, Latini thymum, Ægyptij stephane, Daci mozula.

De Serpyllo.

Aliqui zygin syluestrem, alii polion vocant, Ægyptij meruopyos, Romani serpyllū aut cicer erraticū.

De Sampsucho.

Nōnulli trifolium, alij amaracum vocant, alij agathides, alij cnecion, alij acapnō, Pythagoras thrambes, Ægyptij sopho, Armenij myurum, Magi sacerdotis asinum, alij Isidis genituram, Latini maioranam.

De maro.

Sunt qui origanida appellant.

De acino.

aliis syluestre basilicum, Latinis ocimastrum.

De Ruta.

Sunt qui rhytē montanā vocent, Latini rutam montanam, vti quam Græci peganon cepeuton, rutā hortēsem, Ægyptij epnubu, Syri harmala seu besasa, Aphri churma.

Post id caput.

De Ruta syluestri.

Rutam agrestem, alij hypericon, alij androsæmon, alij coriō, alij chamæpityn vocant, Romani hederalē seu *sentinalem. Afri churma semmaked.

Marc. inguinalem.

De Moly.

Aliqui syluestre leucoiō appellāt.

De ligustico.

Alij panaceā, alij panaces vocant.

De pastinaca.

Quidam cerascomē, Romani carotam aut pastinacam rusticam vocant, Ægyptij barbibyru, Aphri sicham.

De Seseli Massiliensi.

Sunt qui sphagnō, alij platycyminum, *quasi latum cuminum*, vocant.

De Seseli Aethiopico.

Ægyptij cynophricen appellãt.

De Tordylio.

nonnullis Tordylon.

De Aniso.

aliqui sion, Latini anisum dicũt.

De anetho.

Anethum quod estur, aliis polgidos, aliis anicetum, Magis cynocephali genitura aut pili, aliis genitura Mercurii, Ægyptiis arachu, Romanis anethum, Aphris sicciria, Dacis poltum.

De Cumino syluestri.

Latini cuminũ agreste aut cuminum syluaticum vocant.

De Ammi.

Latini ammium Alexandrinum.

De Coriandro.

Ægyptij ochiõ, Aphri goïd vocãt.

De Hieracio magno.

aliis sonchites, Romanis lactuca *erratica seu syluestris*, Aphris sithileas.

De Hieracio paruo.

sunt qui etiam hoc sonchiten vocent, alij intybum syluestrem, Latini intubum agrestem, Aphri sithilesade. *vitris etiam ast Apul.*

De Heleoselino.

quidam pedinon, *quasi campestre*, cognominant, alij hydroselinon agrion, *quasi aquaticum apium agreste*, vocant, Romani apium rusticum.

De Oreoselino.

petroselinum syluestre nonnulli, Romani apium montanum, Ægyptij anonim vocant.

De Hipposelino.

Romani verò olus atrum.

De Elaphobosco.

quidam elaphicon, alij nebrium, alij ophigenium seu ophioctonon, alij herpyxe, alij lyme, Romani cerui ocellum vocant, Ægyptij chemis, Aphri ascaucau.

De Hippomarathro.

aliqui marathin, alij marathron agriõ, *quasi fœniculũ syluestrem*, vocãt, Ægyptij sampsos, Magi thymarnoliũ, Latini fœniculũ erraticũ seu equinũ, aliqui meũ, Galli sistrameor.

De Delphinio.

aliis diachysis, aliis diachytos, aliis paralysis, aliis camaros, aliis hya-

A Ib. e. σίσελι,

οἱ Αἰγύπτιοι κυνόνιον φρίκειν καλοῦσι. *Ald. κύνον*

200. b. Τορδύλιον,

οἱ δὲ, τόρδυλον.

200. e. Ἄνισον,

οἱ δὲ, σίον, Ῥωμαῖοι ἄνισουμ.

201. a. Ἄνηθον.

B Ἄνηθον τὸ ἐσθιόμενον, οἱ δὲ, πολγιδὸς, οἱ δὲ, ἀνίκητον, Προφῆται γόνος κυνοκεφάλου, ὁμοίως τρίχες κυνοκεφάλου, οἱ δὲ, γόνος Ἑρμοῦ, Αἰγύπτιοι ἀράχου, Ῥωμαῖοι ἄνηθουμ, Ἄφροι σικκίρια, Δακοὶ πόλτουμ. *Ald. πάντουμ.*

Ib. e. ἄγριον,

Ῥωμαῖοι κύμινουμ ἀγρέστεμ, οἱ δὲ, κύ-
C μινουμ σιλβάτικουμ.

202. b. Ἄμμι,

Ῥωμαῖοι ἄμμιουμ Ἀλεξανδρίνουμ.

Ib. e. Κορίαννον,

Αἰγύπτιοι ὄχιον, Ἄφροι γοίδ.

Ib. g. μέγα,

οἱ δὲ, σογχίτην, Ῥωμαῖοι λακτοῦκα,
D Ἄφροι σιθιλέας. 203. b. μικρὸν,

οἱ δὲ καὶ τοῦτο σογχίτην καλοῦσιν, οἱ δὲ, ἔντυβον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἴντυβουμ ἀγρέστιμ, Ἄφροι σιθιλέσαδε.

Ib. f. Ἑλειοσέλινον,

οἱ δὲ, πεδινὸν, οἱ δὲ, ὑδροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ ῥούστικουμ.

E Ib. Ὀρεοσέλινον,

οἱ δὲ, πετροσέλινον ἄγριον, Ῥωμαῖοι ἄπιουμ, Αἰγύπτιοι ἀνώνιμ.

204. c. καλοῦσι.

Ῥωμαῖοι δὲ ὄλους ἄτρουμ.

205. e. Ἐλαφόβοσκον,

οἱ δὲ, ἐλαφικὸν, οἱ δὲ, νέβρειον, οἱ δὲ, ὀφι-
F γένιον, οἱ δὲ, ὀφιοκτόνον, οἱ δὲ, ἑρπυξὴ, οἱ δὲ, λύμη, Ῥωμαῖοι κέρβι ὀκέλλουμ, Αἰγύπτιοι χήμις, Ἄφροι ἀσκαουκαού.

206. d. Ἱππομάραθρον,

οἱ δὲ, μάραθον ἄγριον, Αἰγύπτιοι σάμψας, Προφῆται θυμβρόλιον, Ῥωμαῖοι φαινίκουλουμ ἐρράτικουμ, οἱ δὲ, φαινίκου-
G λους, οἱ δὲ, κουΐνους, οἱ δὲ, μεοῦμ, Γάλλοι σιστραμεόρ. *Ald. οἱ δὲ, μαραθίς.*

207. c. Δελφίνιον,

οἱ δὲ, διάχυσις, οἱ δὲ, διάχυτος, οἱ δὲ, παράλυσις, οἱ δὲ, κάμμαρος, οἱ δὲ, ὑάκιν-

θος, οἱ δὲ, δελφινίας, οἱ δὲ, νήριον, οἱ δὲ, νηρεϊάδιον, οἱ δὲ, σώσανδρον, οἱ δὲ, κρόνιον, Ῥωμαῖοι βούκινος μίνορ.

Ib.f. Πύρεθρον.

Οἱ δὲ, δορύκνιον, οἱ δὲ, πύρινον, οἱ δὲ, πύρωτον, οἱ δὲ, πύρεθρον, οἱ δὲ, ἀρνὸς πυρίτης, Προφῆται πυρίτης, Ῥωμαῖοι σαλίβαρις.

209.d. Σφονδύλιον,

Οἱ δὲ, ἀράγγην, οἱ δὲ, φαλάγγιον, οἱ δὲ, ἀστέριον, οἱ δὲ, νίσυριν, οἱ δὲ, σφονδυλὶς, οἱ δὲ, χορόδανον, οἱ δὲ, οἰνάνθη, Ῥωμαῖοι ἕρβα ῥοτουλάρις, Αἰγύπτιοι ἀψαφὲρ, Προφῆται ὄσιρις.

210.a. Νάρθηξ,

Ῥωμαῖοι φέρουλαμ.

Ib.d. Πευκέδανος,

Οἱ δὲ, ἄγριον, οἱ δὲ, ἀγριόφυλλον, Προφῆται ἀγαθὸς δαίμων, οἱ δὲ, πινάστελλουμ, Ῥωμαῖοι *σταπέριον. — Ald. σταπέριον.

211.d. Μελάνθιον,

Οἱ δὲ, καὶ τοῦτο μήκωνα ἄγριον καλοῦσι μέλαιναν, Ῥωμαῖοι παπάβερ νίγρουμ.

216.c. Ἀμμωνιακὸν,

Πόα ἐστὶν, ὅθεν τὸ ἀμμωνιακὸν θυμίαμα, οἱ δὲ, ἀγάσυλλον, οἱ δὲ, κριόθεος, οἱ δὲ, ἡλίουστρος, Ῥωμαῖοι γοῦττα.

218.f. Ἄλυσσον,

Οἱ δὲ, ἀσπίδιον, οἱ δὲ, ἁπλόφυλλον, οἱ δὲ, ἀκκύσητον, οἱ δὲ, ἀδίσετον,

219.b. Ἀσκληπιάς,

Οἱ δὲ, κίσσιον, οἱ δὲ, κισσόφυλλον καλοῦσι.

Ib.c. Ἀτρακτυλὶς,

Οἱ δὲ, ἄμυρον, οἱ δὲ, κνῆκος ἀγρία, οἱ δὲ, ἀσπίδιον, Προφῆται ἄφεδρος, Αἰγύπτιοι χηνὼ, Ῥωμαῖοι πρεσέπιουμ, οἱ δὲ, φούσους ἀγρέστις, οἱ δὲ, κλόνουκα ῥούστικα.

Ib.c. Πολύκνημον,

Οἱ δὲ, κλινοπόδιον, οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δὲ, Διὸς ἠλακάτη, οἱ δὲ, ἐχεώνυμον, Ῥωμαῖοι πουτεολογονθρία.

Ib.f. οἴνῳ.

Ἐδίδαξεν ἡ πεῖρα, ὡς ἀποτειβομένων τῶν κλωναρίων αὐτοῦ οἴνῳ λευκῷ, τοῖς ἐχομένοις τοῖς λεγομένοις βιασμοῖς μέγα βοήθημα.

Hæc inter notha in Aldino codice desiderantur, sed ipsi contextui adduntur. fortè, τοῖς ἐχομένοις.

219.f. Κλινοπόδιον,

Οἱ δὲ, κλεώνικον, οἱ δὲ, ὠκιμαστ-

A cinthus, aliis delphinias, aliis neriõ, aliis nereadium, aliis soſádros, aliis cronios, Romanis buccinus minor vocitatur.

De Pyrethro.

Aliqui dorycnion, alij pyrinõ, alij pyrotõ, alij pyrothrõ, alij arnopyritẽ, Magi pyritẽ, Romani saliuarẽ vocãt.

B *De Spondylio.*

Aliqui arangem nominant, alii phalangium, alij asterium, alij nisyrin, alij sphondylin, alij chorodanõ, alij œnanthẽ, Romani herbã *rotularẽ, Ægyptij apsapher, Magi osirin. — *rotularem, cuius verticilli & rotulas significant.*

De Ferula.

Latini ferulam vocant.

C *De Peucedano.*

Aliqui *sisona* agrion vocant, alij agriophyllõ, Magi bonũ dæmonẽ, alij pinastelluin, Romani *satanariã. — *sic apud. fortè agrestis forme alam. Ald., satanariam herbam.*

De Melanthio.

Alij mecona agrion melana, Romani papauer nigrum appellant.

De Hammoniaco.

D herba est, ex qua ammoniacum thymiama colligitur, aliqui agasyllon, alij criotheon, alij heliustrum, Romani guttam nominant.

De Alysso.

Aliqui aspidion *quasi* *clypeolum, alii *haplophyllon, alii accyseton, alii adeseton nuncupant. — *A seminis figura. A foliorum tenuitudine.*

E *De Asclepiade.*

aliis cission, *quasi hederula*, aliis cyssophyllon, *hoc est hedera foliis prædita.*

De Atractylide.

Sunt qui *amyrõ, qui cnicum sylvestrem, qui aspidium vocent. Magi aphedrõ, *hoc est,* *menstruam purgationẽ*, Ægyptij cheno, Romani præsepium, aliqui fusum agrestem, alij colum rusticam. — *Marc. asyron. fortè à sanguineo succo, quem folia confricata reddũt. Eadem ratione Theophrasto φόνος. i. cruor, Aëtio αἱμάτικον appellatur.*

F *De Polycnemo.*

Quidam clinopodium, *quasi lecti pedem*, alij polygonatum, alij Iouis colũ, alij echeonymon, Romani puteologonthriam vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

G Edocuit experiẽtia, ipsius ramulos in vino albo contritos lymphatico furore correptis magno esse præsidio.

De Clinopodio.

Aliqui *cleonicum, alij ocimastrum — *fortè κλινικὸν. vbi clinopodium.*

strum, alij zopyron vocant.

De Leontopetalo.

Aliqui leontopodion, alij * leuceoron, alij leontium, alij dorin, seu dorictterin, alij pardalen, alij lychnidem syluestré, alij * thorybethron, alij * rapeiú, alij corniculatú papauer, alij anemoné, Romani papauerculú aut * semen leoninum appellant.

Marc. leucerion.

Apul. thoribethron & orobethron.

Apul. propedion & prapedilon.

fortè, pedem: sic Apul.

De Teucrio.

Aliquibus teucris.

De Trissagine.

Latinis trissago minor dicitur.

De Lychnide coronaria.

Quidam athanaton, *quasi immortalem*, vocant, alij aquiloniú, alij ballarion, alij geranopodiú, *quasi gruis pedem*, alij corymbion, alij taurion, alij sceptron, alij maloïon, Ægyptij semeon, Magi sanguiné menstrua patientis mulieris, Romani genicularem seu vallariam.

De Lychnide syluestri.

Aliis tragonaton, aliis atocion, aliis hieracopodion, *quasi pes accipitrinus*, aliis lampas, *hoc est lucerna*, vocatur, Ægyptiis semura, Magis méstrua patiétis mulieris genitale, Romanis intybus agrestis, aliis lapathú seu caphaguina, aliis seris appellatur.

De Lilio.

Alij crinanthemon vocant, alij callirium, *quasi pulchrum lilium*, Magi Martis sanguinem, Osthanes auram crocodili, Ægyptij symphæphon, quidam tialon, Latini lilium, seu rosam Iunonis, Syri susan, Aphri abiblabon.

De Ballote.

Aliqui nophthan appellant, alij notianoscemin, alij cynosprasion, *quasi caninum marrubium*, alij notheran, alij nochelin, alij nostelin, alij nophryn, alij gnothurin, alij gnoteran, Romani apniú aut medatá, alij vlcerariam, alij marrubiú: sunt qui cátherinú adiiciát, Ægyptij asphos seu esce, Prophetæ ságuiné Ixionis.

De Apiastro.

Aliqui * melittçó, alij meliphyllő, alij erythran, alij temele, Romani apiastrú seu * citraginé, Galli merisimorion vocant.

fortè, melittenam.

quòd citreum malum redolebat.

De Marrubio.

Aliqui eupatoriú, alij phyllopha-

A δὲς, οἱ δὲ, ζώπυρον καλοῦσι.

220.b. Λεοντοπέταλον,

οἱ δὲ, λεοντοπόδιον, οἱ δὲ, λευκόορον, οἱ δὲ, λεόντιον, οἱ δὲ, δωρὶς, οἱ δὲ, δωρικτερὶς, οἱ δὲ, λυχνὶς ἀγρία, οἱ δὲ, παρδάλη, οἱ δὲ, θορύβηθρον, οἱ δὲ, ῥαπήιον, οἱ δὲ, μήκων κερατῖτις, οἱ δὲ, ἀνεμώνη, Ῥωμαῖοι παπαβέρκλουμ, οἱ δὲ, σέμεν λεονίνουμ.

B

Ib.d. χαμαίδρυν,

οἱ δὲ, πυκρίδα.

Ib.f. Χαμαίδρυς,

Ῥωμαῖοι τρισσάγο μίνορ.

221.d. στεφανωματική,

οἱ δὲ, ἀθάνατος, οἱ δὲ, ἀκυλώνιον, οἱ δὲ, C βαλλάριον, οἱ δὲ, γερανοπόδιον, οἱ δὲ, κορύμβιον, οἱ δὲ, ταύριον, οἱ δὲ, σκῆπτρον, οἱ δὲ, μαλόϊον, Αἰγύπτιοι σεμεὸν, Προφῆται αἷμα ἀποκαθημένης, Ῥωμαῖοι γενικουλάρις, οἱ δὲ, βαλλάρια.

Ibid. ἀγρία,

οἱ δὲ, τραγόνατον, οἱ δὲ, ἀτόκιον, οἱ δὲ, ἱερακοπόδιον, οἱ δὲ, λαμπὰς, Αἰγύπτιοι σεμοῦρα, Προφῆται ἀποκαθημένης τοῦ ἔρος, Ῥωμαῖοι ἴντιβουμ ἀγρέστιμ, οἱ δὲ, λάπατον, καφαγουῖνα, οἱ δὲ, σέρις.

D

Ib.e. βασιλικὸν,

οἱ δὲ, κριναίθεμον, οἱ δὲ, καλλείριον, Προφῆται αἷμα Ἄρεως, Ὀσθάνης αὖρα κροκοδείλου, Αἰγύπτιοι συμφαιφὼ, οἱ δὲ, τίαλος, Ῥωμαῖοι λίνουμ, οἱ δὲ, ῥόσα ἰουνώνης, Σύροι σασὰ, Ἄφροι ἀβίβλαβον.

E

222.c. πράσιον.

οἱ δὲ, νοφθὰν, οἱ δὲ, νοτιανοσκέμιν, οἱ δὲ, νόσπρασον, οἱ δὲ, νώθερας, οἱ δὲ, νοχελὶς, οἱ δὲ, νωστελὶς, οἱ δὲ, νῶφρυς, οἱ δὲ, γνωθουρὶς, οἱ δὲ, γνωτέρα, Ῥωμαῖοι ἄπνιουμ, οἱ δὲ, μέδατουμ, οἱ δὲ, οὐλκεράρια, οἱ δὲ, μαρρούβιουμ, οἱ δὲ, καθουρίνουμ, Αἰγύπτιοι ἄσφος, οἱ δὲ, ἔσκε, Προφῆται αἷμα Ἰξίωνος.

F

Ib.e. καλοῦσι.

οἱ δὲ, μελίτταιον, οἱ δὲ, μελίφυλλον, οἱ δὲ, ἐρυθρὰ, οἱ δὲ, τημελῆ, Ῥωμαῖοι ἀπιάστρουμ, οἱ δὲ, κιτράγω, Γάλλοι μερισιμόριον.

G

223.b. Πράσιον,

οἱ δὲ, εὐπατώριον, οἱ δὲ, φυλλόφαρες,

ὡς δὲ, τριπόδιλον, οἱ δ', καμηλοπόδιον, οἱ δὲ, φιλόχαρες, Αἰγύπτιοι ἀστερόπη, Προφῆται αἷμα ταύρου, ὡς δὲ, ἄφεδρος, γόνος Ὥρου, Ῥωμαῖοι μαῤῥούβιουμ, οἱ δ', λαβεώνια, Ἄφροι ἀτιερβέρζια.

124.a. Φυλλίτις,

οἱ δὲ, φύλλις, οἱ δ', ἄκαυλον, οἱ δ', λάπαθον ἄγριον καλοῦσι.

224.c. τρίφυλλον,

Ῥωμαῖοι τριφόλιουμ, οἱ δὲ, τριφόλιουμ ἀκούτουμ ὀδορᾶτουμ.

225.c. Πόλιον,

τὸ ὀρεινόν, οἱ δὲ, τεύθριον, οἱ δὲ, φευξασπίδιον, οἱ δὲ, ἀχαιμενὶς, ὡς δὲ, λιβανῖτις, οἱ δὲ, μήλοσμον, ὡς δὲ, βέλιον, οἱ δ', λεοντοκάρον.

Ib.f. Σκόρδιον,

οἱ δὲ, σκόρβιον, οἱ δ', πλευρῖτις, οἱ δὲ, δύσοσμον, οἱ δ', καλαμίνθη ἀγρία, οἱ δὲ, χαμαίδρυς, οἱ δὲ, μιθριδάτιος, Προφῆται αἷμα ποδότου, Αἰγύπτιοι ἀφώ, Ῥωμαῖοι τριξάγω παλούστρις.

226.c. Βήχιον,

Fortasse ῥαχίον, vti apud Æginetam.

οἱ δὲ, *ῥίχιον, ὡς δὲ, πετρίνη, οἱ δὲ, πήγανον, οἱ δὲ, πίθιον, οἱ δὲ, παγώνατον, οἱ δὲ, χαμαιλεύκη, οἱ δὲ, πρόχετον, οἱ δὲ, *ἀκρόφυλλον, οἱ δ', χαμαίγειρον, Αἰγύπτιοι σααρθά, Ῥωμαῖοι τουσιλλάγω, οἱ δὲ, φαρφάριαμ, οἱ δὲ, πουστουλάγω, Βέσσοι ἀσά.

Ib.f. Ἀρτεμισία

Fortè, τοκῖτις seu τοκίτης à iuuando partu.

οἱ δὲ, πολύκλωνος, οἱ δὲ, μονόκλωνος, οἱ δὲ, *τοξῖτησία, οἱ δὲ, Ἐφεσία, οἱ δ', ἀνακτόριος, οἱ δ', σώζουσα, οἱ δὲ, λεία, οἱ δ', λυκόφρυξ, Προφῆται αἷμα ἀνθρώπου, οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, Ῥωμαῖοι οὐαλεντίνα, οἱ δὲ, σερπύλλουμ, ὡς δὲ, ἔρβα ῥέγια, οἱ δὲ, ῥάπιουμ, οἱ δὲ, τετραγάνθη, οἱ δὲ, ἀρτεμίσιαμ, Γάλλοι πονέμ, Δακοὶ ζουόστη.

227.c. Ἀρτεμισία,

Ῥωμαῖοι κάπρουμ σιλβάτικουμ, οἱ δὲ, ἄπιουμ ῥούστικουμ, Αἰγύπτιοι μερσεώ.

228.b. Γεράνιον,

Fortè, πελαργῖτις, à rostro ciconiæ.

ὡς δὲ, *πελωνῖτις, ὡς δ', τρίκα, οἱ δὲ, γερανογέρων, Ῥωμαῖοι οὐχινάστρουμ, Ἄφροι ἰέσκε.

A res, alij tripedilō, alij camelopodiū, *quasi cameli pedē*, alij *philochares, Ægyptij asterion asteropémve, Prophetæ tauri sanguinem, alij aphedron, genituram Hori, Romani marrubiū, seu labeoniam, Aphri atierberzia nominant.

Marc. ex Plin. philopada

De Phyllitide.

Aliqui phyllin, alij acaulon, *quasi* B *caule carentē*, alij lapathum agrion, *hoc est, rumicem syluestrem*, vocitant.

De Trifolio.

Latinis trifolium seu trifolium *acutum seu *odoratum.

propter figurā: ita Celsus. Veget. à graui odore & bitumini simile

De Polio.

Montanum aliqui teuthrion, alij pheuxaspidion, *quasi aspides fugās*, alij achemenin, alij libanitin, alij *melosmon, alij belion, alij leontocaron, *quasi leoninum caput*, appellant. C

à pomi fortasse odore

De Scordio.

Quidam scorbium nominăt, alij pleuritin, alij dysosmon, *quasi grauiter olens*, alij calaminthan syluestrem, alij chamædryn, alij Mithridation, Prophetę sanguinem Podotis, Ægyptij apho, Romani trixaginem palustrem. D

De Tußilagine.

Nonnulli *richion, alij petrinam vocant, alij peganon, alij pithion, alij pagonaton, alij chamæleucen, *quasi humilem populum albam*, alij procheton, alij *acrophyllon, alij chamægiron, *quasi humilem populū nigrā*, Ægyptij saartha, Romani tussilaginem, seu farfaram aut *pustulaginē, Bessi asa. E

Sic Marcellus

fortè, populaginem

De Artemisia.

Artemisiā seu polyclonon, *à multiplicibus ramulis sic dictam*, seu monoclonon, *à singulari ramulo*, quidā toxotin, alij Ephesian, alij anactorion, alij sozusam, *quasi salutarem*: alij lęuē, alij *leucopin, Prophetæ hominis sanguinem, alij chrysanthemon vocant, Romani *valentinam, alij serpyllū maius, vel herbā regiā, alij rapium, alij traganthen, alij artemisiā, Galli ponem, Daci zuosten. F

à floris in ambitu colore, vel lycophryet quasi lupi supercilium. ab efficatia

De Ambrosia.

Romani caprū syluaticum, seu apium rusticum, Ægyptij merseo. G

De Geranio.

Quibusdam pelonitis, aliis trica, aliis geranogeron, Romanis echinastrum, Aphris iesce dicitur.

Ibidem, de Geranio altero.

Aliqui oxyphyllon, alij mertryga, alij myrrhin, alij cardamomum, alij origanum vocãt, Prophetæ hierobryncas, Latini pulmoniã, cicutariam aut herbam gruinam, Aphri iesce.

De Gnaphalio.

quasi tomentitiam herbã.

Quidam hires, alij ampetocon, alij anaxeton, alij *gnaphalin vocãt, Ægyptij semeon, Galli gelasinem, Romani centunculum seu centuncularem herbam, alij albinum.

De OEnanthe.

Alij cerascomion.

De Conyza magna.

Conyzã, stacta ni fallor ex hac voce corrupta, con iectura Cl. Dortmãnus, (quẽ honoris causa nomeno) ita dictã putabat, quasi cynozã id est, canis odorem præ se ferentem.

Conyza magna, quibusdã *cynozematitis, aliis danais, aliis tanachiũ, aliis phycos, aliis ischys, aliis dinosmos, *quasi graueolẽs.* Magis brephoctonos, *quasi infantes enecans*, aliis anubias, aliis hedemias, Ægyptiis ceti, Romanis intybũ aut militaris herba, quibusdam delliariũ, aliis febrifuga nuncupatur. Sunt & qui phragmosam, qui musteri, qui pissan nominent.

Eodem capite:

Aliqui conyzam paruam, alij panion, alij libanotin, Prophetæ Cronon, *id est, Saturnum,* appellant.

De Hemerocalle.

à flore lilij
à flore purpureo
seu sanguineũ

Aliqui hemerocatallacton, alij crinon agrion, *quasi lilium syluestre,* alij crinanthemon, alij *porphyranthes, alij bulbum *vomitorium, alij anticantharon, Ægyptij iocri, Romani bulbum aut liliũ syluestre, seu marinum, Aphri abiblabon vocant.

De Leucoio.

fortè, quòd flores multos proferat

Alij basilion, *quasi regiam,* Romani opulam albam, seu violam albã, aliqui augustiam, nonnulli violam matronalem, aut passorinã, alij *polyphoram vocant.

De Satyrio erythronio.

Sic Apul.

Alij melium aquaticum, alij entaticon, *quasi arrectorium*, nonnulli priapiscum seu satyriscum, alij Satyri testiculum, Romani testiculum *leporinum nominant.

De Hormino.

Latinis geminalis, Dacis hormia dicitur.

De Nymphæa altera.

Nympheam alterã sunt qui nymphona vocent.

A Ib. paulò pòst. γεράνιον,

Cõclusa adduntur ex Ald. cod.

[οἱ δὲ, ὀξύφυλλον], οἱ δὲ μερτρὺξ, οἱ δὲ, μυῤῥὶς, οἱ δὲ, καρδάμωμον, οἱ ἢ, ὀρίγανον, Προφῆται ἱεροβρύγχες, Ρωμαῖοι πουλμενία, οἱ ἢ, κικούρία, οἱ ἢ, γρουίνα, Αφροὶ ἰέσκε.

Ib. c. Γναφάλιον,

οἱ δὲ, ἱρὲς, οἱ δὲ, ἀμπέτοκος, οἱ δὲ, ἀνά-
B ξητον, οἱ ἢ, γναφαλὶς, Αἰγύπτιοι σεμεὼν, Γάλλοι γελασινὲν, Ρωμαῖοι κέντουκλουμ, οἱ ἢ, ζουκούλαρις, οἱ δὲ, ἀλβίνους.

229. a. λευκάνθεμον,

④ δὲ, κερασκόμιον.

Ibid. b.

Περὶ κονύζης μεγάλης. Κεφ.

C Κόνυζα μεγάλη, οἱ ἢ, κυνοζεματῖτις, οἱ ἢ, δαναὶς, οἱ ἢ, ζανάχιον, οἱ ἢ, φύκος, ④ δὲ, ἰσχὺς, οἱ δὲ, δείνοσμος, Προφῆται βρεφοκτόνος, οἱ δὲ, ἀνουβίας, οἱ δὲ, ἡδεμίας, Αἰγύπτιοι κέτι, Ρωμαῖοι ἴντιβουμ, ④ δὲ, μιλιτάρις μίνα, οἱ ἢ, δελλιάριον, οἱ δὲ, φεβροφύγα, οἱ δὲ, φραγμοσὰ, οἱ δὲ, μου-
D στροὶ, οἱ δὲ, πισσάμ.

Ib. f. ἰᾶται,

οἱ δὲ, κόνυζα μικρὰ, οἱ δὲ, πάνιος, ④ ἢ, λιβανωτὶς, Προφῆται Κρόνος.

Ib. g. Ημεροκαλλὶς,

οἱ ἢ, ἡμεροκαταλλακτὸν, οἱ δὲ, κρῖνον ἄγριον, οἱ ἢ, κρινάνθεμον, οἱ δὲ, πορφυράν-
E θες, οἱ δὲ, βολβὸς ὁ ἐμετικὸς, οἱ δὲ, ἀντικάνθαρον, Αἰγύπτιοι ἰοκροὶ, Ρωμαῖοι βούλβουμ, οἱ δὲ, ἔλιουμ ἀγρέστουμ, οἱ ἢ, ἔλιουμ μαρίνουμ, Αφροὶ ἀβίβλαβον.

230. b. Λευκόϊον,

οἱ ἢ, βασίλειον, Ρωμαῖοι ὄπουλα ἄλβα, οἱ δὲ, βίολα ἄλβα, οἱ δὲ, αὐγουστία, οἱ δὲ, βίολα ματρωνάλεμ, ④ δὲ, πασσαρίνα,
F οἱ δὲ, πολύφουρα.

232. c. ἐρυθραϊκὸν,

οἱ δὲ μήλιον τὸ ἐν ὕδασιν, οἱ δὲ, ἐντατικὸν, οἱ δὲ, πριαπικὸν, οἱ δὲ, σατυρίσκος, οἱ δὲ, ὄρχις Σατύρου, Ρωμαῖοι μολεσβίκουλουμ βένερις.

G Ib. c. ὅρμινον,

Ρωμαῖοι γεμινάλις, Δακοὶ ὅρμια.

234. a. ἄλλης.

Νυμφαία ἄλλη, οἱ ἢ, νυμφῶνα καλοῦσι.

A Ib.c. Ἀνδρόσακες,

οἱ μὲν, πικρίδα, οἱ δὲ, λευκὴν, οἱ δὲ, θαλασσίαν καλοῦσι.

Ib.c. πτέρυξ,

οἱ δὲ, λογχῖτις, οἱ δὲ, ἀτούριος, οἱ δὲ, φρυγία, οἱ δὲ, φρυγῖτις, οἱ δὲ, φιλτροδότης, Προφῆται αἷμα γαλῆς.

B 234.b. Ἀνθυλλὶς,

οἱ μὲν, ἄνθυλλον, οἱ δὲ, ἀνθεμίδα, οἱ δὲ, ἐράνθεμις, οἱ μὲν δὲ, λευκάνθεμον, οἱ δὲ, σωρανθὶς, οἱ δὲ, ἄνθος πεδινὸν, Ῥωμαῖοι σωλάστρουμ καλοῦσι.

235.c. καλλίας,

Cõclusa expungi par est, quia leguntur in contextu.

Ῥωμαῖοι μάλιουμ, Ἀφροὶ ἀστηρτιφὴ, [ἕτεροι δὲ χρυσοκόμην.]

C 236.d. λευκάνθεμον,

οἱ δὲ, ἀνθεμὶς, οἱ δὲ, χαμαίμηλον, οἱ δὲ, χρυσόκαλις, οἱ δὲ, μελαβάθρον, οἱ δὲ, ἄνθος πεδινὸν, Ῥωμαῖοι σώλις σέκουλουμ, οἱ μὲν δὲ, μιλλεφόλιουμ, Θοῦσκοι καυτὰν, Ἀφροὶ θαμακθ.

D Ib.f. κάχλαμ,

οἱ δὲ, βαλσαμίνη, Προφῆται αἱμόῤῥα, οἱ δὲ, γόνος Ἑρμοῦ, οἱ δὲ, γόνος ἄφθιτος, οἱ δὲ, Μνησίθεος, Ῥωμαῖοι καππακοραvία, Ἀφροὶ ναράτ.

237.a. *πεντόβορον,

Malim cum Gal. πεντόροβον.

παιονία ἄῤῥην, οἱ δὲ, ὀροβέλιον, οἱ δὲ, ὀροβάξ, οἱ δὲ, αἱμαγωγὸν, οἱ δὲ, παισαίδην, οἱ δὲ, μονογλώσσον, οἱ δὲ, μηνίον, οἱ δὲ, παιώνιον, οἱ δὲ, πανακηκέρατος.

E Ibid. δακτύλους,

οἱ δὲ, ἀγλαοφώτιδα, οἱ δὲ, θεοδόνιον, οἱ δὲ, σεληνίον, Προφῆται σεληνόγονον, οἱ δὲ, φθίσι, Ῥωμαῖοι κάστα.

F Ib.f. ὀξώνυχον,

οἱ δὲ, λεόντιον, οἱ δὲ, λίθος λεοντική, οἱ δὲ, γοργώνιον, οἱ δὲ, ταντάλιτις, οἱ δὲ, *διόσπορον, Ῥωμαῖοι κολοῦμβαμ, Δακοὶ γονολήτα.

Theophrastus & Plin. διόσπυρον, quasi Iouis triticum.

238.d. ἐρευθόδανον,

οἱ δὲ, ἐρυθρόδανος ῥίζα, οἱ δὲ, δράκανος, οἱ δὲ, κιννάβαρις, Ῥωμαῖοι ῥουβία σατίβα, Θοῦσκοι λάππα μίνωρ, Αἰγύπτιοι σοφοβί.

G 239.a. Λογχῖτις,

οἱ δὲ, κέστρον, ἢ Μέδουσα, Ῥωμαῖοι βενέρεα, οἱ δὲ, λαγκέολα.

De Androsace.

Sunt qui *pierida appellent, alij *leucem, alij thalassiam, *quasi* **marinam*.

à sapore amaro.
à folij colore candido.
à loco circa quẽ nascitur.

De Aspleno.

Alij lonchitin, alij *aturium, alij phrygiam, alij phrygitin, alij philtrodoten, Prophetæ *mustelæ sanguinem.

Apul. terrium.
aut felis.

De Anthyllide.

Quidam anthyllon, alij anthemida vocant, alij eranthemin, alij leucanthemon, alij soranthis, alij florem campestrem, Romani *solastrum.

fortè Solis astrum.

De Anthemide.

Romani malium, Aphri astertiphe appellant.

De Parthenio.

Alij anthemida: sunt qui chamæmelum, alij chysocalin, alij malobathron, alij florem campestrem, Romani solis oculũ, aut millefolium, Hetrusci cautan, Aphri thamacth.

De Buphthalmo.

Alij balsaminam, Prophetæ hæmorrham, alij Mercurij geniturá, aut semen incorruptibile, alij Mnesitheum, Romani cappacoraniam, Aphri Narat.

De Paonia.

Pæoniam marem, alij *orobelium nominant, alij orobacem, alij *hęmagogum, alij pæsæden, alij menogenion, *quasi Lunæ sobolem*, alij menion .i. **lunarem*, alij pæonium, alij *panacos ceras.

à granis eruo similibus.
quòd menstruum sanguinem educat.
quòd corniculatæ Lunæ speciem referant feminum inuolucra.
sic Apul.

Ibidem.

Alij aglaophotida, quidam theodonium, *quasi diuinum donum*, alij selenion, *hoc est, lunarem*, Prophetę selenogonon, *quasi Lunæ genituram*, alij phthisin, Romani castam.

De Lithospermo.

Alij leontion, alij leoninum *lapidem, alij gorgonium, alij tantalitin, alij *diosporon, *quasi à Ioue satum*, Romani columbá, Daci gonoletá.

Marc. leonticam herbam.

De Rubia.

Alijs dracanos, aliis cinnabaris, Romanis rubia satiua, Hetruscis lappa minor, Ægyptiis sophobi.

De Lonchitide.

Aliis cestron seu Medusa dicitur, Romanis venerea seu lanceola.

De Lonchitide altera.

fortè, lanceolam Latini loginam aut calabrinam.

De Althaea.

Alij althiocon.

De Cannabi satiua.

Aliqui cannabium, alij schoenostrophon, *quasi intorquendis funibus aptum*, alij asterion, Latini cannabin appellarunt. *à foliorum figura.*

De Cannabi syluestri.

Aliqui hydrastinam, Romani terminalem seu cannabin vocant.

De Anagyri.

Alij agnacopum.

De Onobrychide.

Aliqui onobrochilon, alij eschasmenen, alij hypericum, alij corion, alij chamaepityn, Romani opacam, alij brichilatam, alij loptam, alij iocinalem, Daci aniassexe appellant.

De Chamaepity.

Alij pityorizon, alij orizelon, alij bryoniam syluestre, Prophetae Mineruae sanguinem, Romani cupressum nigram, Daci dochela. *Sic Apul.*

In alio codice & hoc de Vettonica caput inseritur: cuius magna pars ex Ant. Musa desumpta videtur.

Vettonica nascitur in pratis & montosis locis, itémque mundis & opacis circa frutices. Animas hominum & corpora custodit. Contra nocturnas ambulationes ac loca à maleficiis & periculis non satis tuta, necnon & somnos difficiles efficax est: deniq; ad omne genus medelae celebratur. Totam radicem rubram habet & odoratam, folia porracea, medium foliorum puniceum, cauliculos in rectū calamum desinentes, triāgulos, & in ipsis flores purpurascentes. Vis ipsius haec est: Contusa recens & supra fracti capitis ictum imposita, dolorē eximit, & vulnera glutinat: quin & ossa fracta vi sua extrahit. Illud verò eò efficaciùs praestat, si quotidie permutetur, donec vulnus sanescat. Sanat & dolorem capitis seu decocta cum aqua & capiti affusa, seu etiam cum bitumine oblita temporibus. Ad idem valet & ipsius radicis suffitus. *polenta*

A Ib.c. τραχεῖαν,

Ῥωμαῖοι λογχῖνα, οἱ δὲ, καλαβρῖνα.

Ib.d. καλοῦσι,

οἱ δὲ, ἀλθίοκον,

240.d. Κάνναβις,

οἱ μὲν, καννάβιον, οἱ δὲ, σχοινόστροφον, οἱ δὲ, ἀστέριον, Ῥωμαῖοι κάνναβιμ. *Quòd ex ea funes extorqueantur.*

B Ib.f. ἀγρία,

οἱ δὲ, ὑδράστινα, Ῥωμαῖοι τερμίναλις, οἱ δὲ, κάνναβις.

241.a. ἄκοπον,

οἱ δὲ, ἀγνάκοπον.

242.a. Ονοβρυχὶς,

οἱ δὲ, ὀνοβρόχιλος, οἱ δὲ, ἐσχασμένη, οἱ δὲ, C ὑπερικὸν, οἱ δὲ, κόριον, οἱ δὲ, χαμαιπίτυν, Ῥωμαῖοι ὀπάκα, οἱ δὲ, βριχιλάτα, οἱ δὲ, λόπτα, οἱ δὲ, ἰοκινάλεμ, Δακοὶ ἀνιασσεξέ.

243.c. Χαμαιπίτυς,

οἱ δὲ, πιτυόριζον, οἱ δὲ, ὀρείζηλον, οἱ δὲ, βρυωνίαν ἀγρίαν, Προφῆται αἷμα Ἀθηνᾶς, Ῥωμαῖοι κυπαριποῦμ, Δακοὶ δο- D χελᾶ.

246.c. ἐν ἄλλῳ καὶ ταῦτα.

Περὶ Βεττονικῆς.

Βεττονικὴ γεννᾶται ἐν χορτοκοπείοις καὶ ὀρεινοῖς τόποις, καὶ καθαροῖς καὶ ἡμέροις περὶ τὰ γεννήματα· καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων καὶ E σώματα φυλάττει· νυκτερινάς τε ὁδοιπορίας καὶ τόπους ἐπιβλαβεῖς καὶ ὕπνους χαλεποὺς ἀντενεργεῖ. καὶ εἰς πᾶσαν ἴασιν ἐστὶν εὐλογημένη. ἔχει δὲ τὴν μὲν ῥίζαν ὅλην ἐρυθρὰν καὶ εὐώδη. τὰ δὲ φύλλα πράσινα, καὶ τὸ μέσον τῶν φύλλων φοινικοῦν. καὶ εἰς τὸν ὀρθὸν καλάμον τριγώνια, καὶ ἐπ᾽ αὐ- F τῶν ἄνθη πορφυρίζοντα. ἡ δὲ δύναμις αὐτῆς ἐστὶν αὕτη· λειωθεῖσα γὰρ νεαρὰ καὶ ἐπιτεθεῖσα εἰς τεθραυσμένην κεφαλὴν κατὰ τῆς πληγῆς, ἀνώδυνον ποιεῖ. καὶ τὰ τραύματα κολλᾷ· καὶ τὰ τεθλασμένα ὀστᾶ ἐκβάλλει. καὶ τοῦτο ποιεῖ καθ᾽ ἡμέραν ἀλλασσομένη, ἕως θεραπευθῇ. ἀφεψηθεῖ- *Ald. καθ᾽ ἡμέραν.* G σα δὲ μετὰ ὕδατος, κεφαλαλγίαν καταντλουμένη καὶ μετὰ ἀσφάλτου περιχριομένη τοῖς κροτάφοις ἰᾶται, καὶ ὑποθυμιωμένης αὐτοῖς τῆς ῥίζης. *Al. ἀλεύρου.*

247.a. ἄρρεν, [ἄρσεν]

οἱ δὲ, πολυγόνατον, οἱ δ᾽, κυνοχάλην, οἱ δ᾽, ἡράκλειον, οἱ δὲ, ἀσφάλτιον, οἱ δ᾽, χιλιόφυλλον, οἱ δὲ, κλῆμα, οἱ δ᾽, πολύκαρπον, οἱ δὲ, καρκίνηθρον, οἱ δὲ, τευθαλίδα, οἱ δὲ, μυρτοπέταλον, οἱ δὲ, κλινοπόδιον, οἱ δὲ, ζαρείθεα, οἱ δὲ, πηδάλιον, Αἰγύπτιοι θέφιν, οἱ δὲ, στεμφὶν, Προφῆται γόνος ἥρωος, οἱ δ᾽, ὄνυξ μυὸς, Ῥωμαῖοι σεμινάλις, οἱ δ᾽, σκορπίνακα, Ἄφροι χουλσού.

Ib.c. θῆλυ,

Ῥωμαῖοι σεμινάλις,

248.a. πολυγονοειδὲς,

οἱ δ᾽, φιλεταίρειον,

Ib.c. χέρσοις.

Περὶ κληματίδος ἑτέρας. Κεφ.

Priorem hanc clematidem ponit Byzantinus codex.

Ἑτέρα κληματὶς, οἱ δὲ, ἐπιγήτις, Αἰγύπτιοι φυλάκσυον, Ῥωμαῖοι ἀμβούξου, κλῆμα ἀφίησιν ὑπέρυθρον, λυγῶδες, φύλλον δριμὺ λίαν γευσαμένῳ, καὶ ἑλκωτικόν. περιελίσσεται δὲ τοῖς δένδρεσιν ὡς σμίλαξ. ταύτης ὁ καρπὸς λεῖος μεθ᾽ ὕδατος ἢ ὑδρομέλιτος ποθεὶς, ἄγει κάτω φλέγμα καὶ χολήν. τὰ δὲ φύλλα καταπλασθέντα λέπρας ἀφίησι. ταριχεύεται δὲ μετὰ τοῦ λεπιδίου εἰς βρῶσιν.

249.b. πηκτὸν,

Ῥωμαῖοι σολδάγινεμ.

Ib.g. Στοιβὴ,

οἱ δὲ, τόβιον, Ῥωμαῖοι στόπαμ,

250.a. Κλύμενον,

οἱ δὲ, καλυκάνθεμον, οἱ δὲ, περικλύμενον, οἱ δὲ, ἡλιοφυὲς, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, οἱ δὲ, σμίλαξ, οἱ δὲ, ἀνατολικὸν, οἱ δ᾽, δυτικὸν, οἱ δὲ, μεργίνη, Ῥωμαῖοι οὐόλουκρουμ, οἱ δ᾽, οὐόλουκρουμ μάιους, Αἰγύπτιοι ὀξιυί. κλύμενον, οἱ δὲ, κλυμένιον, ὃ καὶ ἄγονον καλοῦσι.

Ald. μίλαξ

Ib.d. Περικλύμενον,

οἱ δὲ, αἰγίνη, οἱ δὲ, κλύμενον, οἱ δ᾽, κάρπαθον, οἱ δὲ, σπλήνιον, οἱ δὲ, ἐπατῖτις, οἱ δὲ, ἑλξίνη μείζων, οἱ δὲ, κληματῖτις, οἱ δὲ, μυρσίνη, οἱ δ᾽, καλυκάνθεμον, Προφῆται πίλιον Ἀφροδίτης, Αἰγύπτιοι τούρκον, Ῥωμαῖοι οὐόλουκρουμ μάιους, Ἄφροι λανάθ.

De Polygono mare.

A Aliqui polygonaton appellãt, alij cynochalen, alij herculeam, alij asphaltion, alij chiliophyllon, *quasi millefolium*, alij clema, *hoc est, viticulã*, alij polycarpon, alij carcinethron, alij teuthalida, alij myrtopetalon, alij clinopodion, alij zaritheam, alij pedalion, Ægyptij thephin seu B stemphin, Prophetæ geniturã herois, seu vnguem muris, Latini sanguinalem, aut scorpinacam seu proserpinacam, Aphri chulum.

à frequentibus geniculis, seu internodiis. *à copia seminis.* *à folio myrti.* *Quòd scorpionibus egregiè aduersetur.*

De Polygono fœmina.

Latinis sanguinalis seu sanguinaria dicitur.

à sistendo sanguine.

De Clematide.

C Aliqui philetærium vocant.

De Clematide altera. Cap.

Clematidem alteram sunt qui epigetida vocent: Ægyptij phylacuũ, Romani ambuxum. Viticulam ex sese mittit rubentem, vitilium modo lentam, folium gustãti perquàm acre, vt etiam exulceret: arboribus D in modum smilacis sese aduoluit. Huius semen tritũ ex aqua aut hydromelite potum, per inferna pituitam & bilem educit. Pellunt verò lepras folia emplastri modo imposita. Cæterùm cum lepidio condiuntur, seruantúrque ad cibos.

De Symphyto altero.

E Latini solidaginẽ seu cõsolidam.

De Stœbe.

Quidam stœbium, Latini stupam appellant.

De Clymeno.

Alij calycanthemon, alij periclymenon, alij heliophyes, *quasi solis plantam*, nónnulli hepatitin, alij smilacem, alij anatolicon, alij dyticon, F alij merginem, Latini volucrũ, seu volucrum maius, Ægyptij oxiui: clymenon, alij clymenium, quod & agonon nuncupant.

Quòd sterilitatẽ inducat, quãquam id periclymeno magis conuenit.

De Periclymeno.

Aliqui æginen, alij clymenon, alij carpathum, alij splenium, alij hepatitin, alij helxinen maiorem, alij G clematitin, alij myrsinen, alij calycanthemon, Prophetæ pileum Veneris, Ægyptij turcum, Romani volucrum maius, Aphri lanath appellant.

De Tribulo.

Aliquibus bucephalus, aliis tauroceros, Latinis tribulus aquaticus dicitur.

De Sarxiphago. Cap.

Sarxiphagon, aliqui ſaxifragum, alij empetron, Romani ſaxifragiam vocant. Frutex eſt ſurculoſus in petroſis & aſperis locis naſcens, epithymo ſimilis. Coctus in vino, mox potus, febricitantibus opitulatur, itémque vrinæ ſtillicidio ac ſingultui prodeſt: calculum quoque in veſica frangit, vrináſque ciet.

De Limonio.

Mar. pronaium — Aliquibus potamogeton appellatur, aliis lôchitis, aliis ᵛrapionium, Myſis mendruta, Syris Meüda, aliis lycoſemphyllon, aliis helleboroſemata, alijs ſcyllion: Magis cor lupi, Romanis veratrum nigrû, ſeu tin-

Marc. iuniperum — tinabulum terræ, Gallis ᵛ iumbarû, Dacis dacina.

De Lagopode.

Aliqui leporis cuminum vocant.

De Medio.

Aliqui Medicam appellant, alij trifoliû, alij clemation, alij oſmon, quidam trigonon, alij cybellium, alij polyphyllon, *quaſi multifolium*, Romani trifolium odoratum, Ægyptij epaphon.

De Epimedio.

Ab aliis erineos, *hoc eſt, caprificus,*

A ficulnei foliis ſimilitudine — ab aliis ᵛthrias, à nonnullis polyrrhizon, à Romanis vindicta nominatur.

De Xiphio.

Aliqui anactorion, alij arion vo-

Sic Apul. — cant, Romani gladiolû ᵛ ſegetalem.

De Spargan1o.

Aliqui xiphidion, alij bolon appellant.

De Xyride.

Ab aliquibus iris agria, ab aliis cactos, à Romanis gladiolus ſeu iris agreſtis, à Dacis aprus dicitur.

De Anchuſa.

Aliqui catanchuſan vocant, alij Libycam, alij archibellion, alij alcibiadion, alij onophyllon, alij porphyrida, alij myduſam, alij ſalycem, alij nonean, Aphri buineſath.

A Ib.g. τρίβολος,

οἱ δὲ, βουκέφαλος, οἱ δὲ, ταυρόκερως, Ῥωμαῖοι τρίβολουμ ἀκουάτικουμ.

251.d. ἄρπου.

Περὶ Σαρξιφάγου. Κεφ.

Σαρξίφαγον, οἱ δὲ, σαξίφραγον, οἱ δὲ, ἔμπετρον, Ῥωμαῖοι σαξιφράγια. Θά-

B μνος ἐστὶ φρυγανώδης, ἐν πέτραις καὶ τραχέσι τόποις φυόμενος ᵛἐμφερής. Δύναμιν δὲ ἔχει ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ καὶ πινομένη πυρέσσουσι βοηθεῖν, στραγγουρίᾳ τε καὶ λυγμῷ· λίθους τε τοὺς ἐν κύστει θρύπτειν, καὶ οὖρα ἄγειν.

V addit λεπτοφύλλῳ ἐπιθύμῳ. & ſic quoque legũt Marc. Corn. & Ruellius. (ord. & Dodon. θύμῳ. Paulus γλήχωνι, hoc eſt, pulegio, aſſimulat.

Ib.c. Λιμώνιον,

C οἱ δὲ, ποταμογείτων, οἱ δ', λογχῖτις, οἱ δὲ, ῥαπιονώνιον, Μυσοὶ μενδρουτά, Σύροι μεούδα, οἱ δὲ, λυκοσέμφυλλον, οἱ δὲ, ἐλλεβοροσήματα, οἱ δὲ, σκύλλιον, Προφῆται λύκου καρδία, Ῥωμαῖοι οὐεράτρουμ νίγρουμ, οἱ δὲ, τιντινάβουλουμ τέρρας, Γάλλοι ἰουμβαρούμ, Δακοὶ δάκινα.

D Ib.f. Λαγώπους,

οἱ δὲ, λαγωοῦ κύμινον καλοῦσι.

Ib.g. Μήδιον,

οἱ δὲ, Μηδική, οἱ δὲ, τρίφυλλον, οἱ δὲ, κλημάτιον, οἱ δὲ, ὀσμός, οἱ δὲ, τρίγωνος, οἱ δὲ, κυβέλλιον, οἱ δὲ, πολύφυλλον. Ῥωμαῖοι τριφόλιουμ ὀδοράτουμ, Αἰγύ-

E πτιοι ἐπάφου.

252.b. Ἐπιμήδιον,

οἱ δὲ, ἐρινεός, οἱ δὲ, θριάς, οἱ δ', πολύρριζον, Ῥωμαῖοι οὐινδίκτα.

Ib.d. μαχαιρώνιον,

οἱ δ', ἀνακτόριον, οἱ δὲ, ἄριον, Ῥωμαῖοι γλαδίολουμ, οἱ δὲ, σηγετάλεμ.

F Ib.g. Σπαργάνιον,

οἱ δὲ, ξιφίδιον, οἱ δὲ, βῶλον καλοῦσι.

253.a. Ξυρίς,

οἱ δὲ, ἶρις ἀγρία, οἱ δὲ, κάκτος, Ῥωμαῖοι γλαδίολουμ, οἱ δὲ, ἴρεμ ἀγρέστεμ, Δακοὶ ἄπρους.

Ib.d. ἀγχοῦσα.

G οἱ μὲν καταγχοῦσα, οἱ δ', Λιβυκήν, οἱ δὲ, ἀρχιβέλλιον, οἱ δ', ἀλκιβιάδιον, οἱ δὲ, ὀνόφυλλος, οἱ δὲ, πορφυρίς, οἱ δ', μύδουσα, οἱ δὲ, σάλυξ, οἱ δ', νωνέαν, Ἀφροὶ βουινεσάθ.

254.f. κιβιάδιον, A

Ρωμαῖοι ἀλκιβίακουμ.

255.b. φιλεταίρειον,

οἱ δὲ, καὶ ταύτην ἔχιον καλοῦσιν, οἱ δὲ, σκορπίουρον, οἱ δὲ, σπάργανον, οἱ δὲ, ἀλθαίαν, οἱ δὲ, ἀμαραντίδα, οἱ δὲ, προβατείαν, οἱ δὲ, ἐλάφιον, οἱ δὲ, ἀντίμιμον, οἱ δὲ, πορφυρίδα, οἱ δὲ, αὔγιον, οἱ δὲ, νεμέσιον, οἱ δὲ, B ὑαινόψολον, οἱ δὲ, θυρσίτην, οἱ δὲ, θερμοῦτιν, οἱ δὲ, μισόπαθος, Ρωμαῖοι ὠκιμάστρουμ.

Ib.c. Ερινος,

οἱ δὲ, ὠκιμοειδὴς, οἱ δὲ, ὑδρηρὸν, Ρωμαῖοι ὤκιμουμ.

Ib.c. Αγρωστις,

οἱ δὲ, αἰγικὸν, οἱ δὲ, ἀμαξῖτις, Αἰγύπτιοι ἀνουφὶ, Ρωμαῖοι γράμεν, οἱ δὲ, ἀσσιφόλιουμ, οἱ δὲ, σαγγουινάλεμ, οἱ δὲ, οὐνιόλαμ, Ισπανοὶ ἀπαρία, Δακοὶ κοτιάτα, Αφροὶ ἰεβάλ. C

256.c. ἡρακλεία,

Προφῆται γόνον, οἱ δὲ, αἷμα Τιτάνου, οἱ δὲ, οὐρὰ σκορπίου, Πυθαγόρας πάρμιρον, Ανδρέας ξανθοφανέα, Οσθάνης βούφθαλμον, Αἰγύπτιοι σενδιονώρ, Ρωμαῖοι οὐερτούμνουμ, οἱ δὲ, σολεάστρουμ, Αφροὶ οὐδήδονιν. D

Oribaſ. cap. de hydrophob. etiã ἄλυσσον vocari teſtatur, quòd cõtra rabioſi canis morſum etiamnum ſola iuuet.

257.a. σιδηρῖτις,

οἱ δὲ, μυριόμορφον, οἱ δὲ, χιλιόφυλλον, οἱ δὲ, στρατιωτικὸν, οἱ δὲ, ἡράκλειον, Ρωμαῖοι σουπερκίλιουμ Βένερις, οἱ δὲ, ἄκορουμ σιλβάτικουμ, οἱ δὲ, μιλιτάρεμ, οἱ δὲ, μιλλεφόλιουμ, Αφροὶ ἀστὴρ χιλλός. E

Apul. μυριόφυλλον

Ib.d. Βάτος,

οἱ δὲ, κυνόσβατον, οἱ δὲ, σελινοείτιον, οἱ δὲ, ἀσυντροφον, Προφῆται αἷμα Τιτάνου, οἱ δὲ, αἷμα ἴβεως, Ρωμαῖοι σέντις, οἱ δὲ, ρούβουμ, οἱ δὲ, μόρα βατικανά, Δακοὶ μαντεῖα, Αἰγύπτιοι αἵμοος, οἱ δὲ, ἄμετρος. F

Apul. ſyntrophium.

258.a. Ελξίνη,

οἱ δὲ, ἑλξίτιν, οἱ δὲ, κανοχερσαίαν, οἱ δὲ, ἀμελξίνην, οἱ δὲ, εὐσίνην, οἱ δὲ, ἀμοργίνην, οἱ δὲ, σουκόταχος, οἱ δὲ, ψυχρόνακος, οἱ δὲ, μελάμπελον, οἱ δὲ, κισσάμπελον, οἱ δὲ, κισσάνθεμον, οἱ δὲ, ἀνατεταμένον, Ρωμαῖοι βολουτουλάπρου, Αἰγύπτιοι ἄπαπ. G

De Echio.

Latinis alcibiacum dicitur.

De Ocimoide.

Sunt & qui hanc echion appellent, alij ſcorpiuron, alij ſparganon, alij althæam, alij amaranthida, alij *probatæam, alij elaphion, alij antimimon, alij porphyridem, alij augion, alij nemeſion, alij hyænopſolon, *quaſi hyænæ nudatam glandem*, alij thyrſiten, alij thermutin, alij miſopathos, Romani ocimaſtrum.

[*Quid fortaſſis verbis ſeriataris ſit.*]

De Erino.

Aliqui ocimoides, alij hydreron, *quaſi aquaticam herbam*, Romani ocimum appellant.

De Gramine.

Aliqui ægicon, alij amaxitin, Ægyptij anuphi vocant, Romani gramen ſeu aſſefolium, ſeu ſanguinalẽ, aut vniolam, Hiſpani aparian, Daci cotiata, Aphri iebal.

De Sideritide.

Prophetæ genituram aut ſanguinẽ Titani, alij ſcorpionis caudam, Pythagoras parmiron, Andreas xãthophanea, Oſthanes buphthalmum, *hoc eſt, bouis oculum*, Ægyptij ſendionor, Romani vertumnũ ſeu ſolaſtrum, Aphri vdedonin.

De Achillea.

Aliqui myriomorphon nominãt, alij chiliophyllon, alij ſtratioticon, alij heracleon, Romani ſupercilium Veneris ſeu acorum ſyluaticum, alij militarẽ, alij millefolium, Aphri aſterchillos.

De Rubo.

Alij cynoſbaton, *quaſi canis rubum*, nominãt, alij ſelinoritiõ, alij aſyntrophon, Prophetæ Titani ſeu ibis ſanguinem, Romani ſentem ſeu rubum, alij mora vaticana, Daci mantiam, Ægyptij hæmoos ſeu ametros.

De Helxine.

Sunt qui helitin, *quaſi paluſtrẽ* vocant, qui canocherſæam, qui amelxinen, qui euſinen, qui amorginen, qui ſucotachon, qui pſychuacon, qui melampelon, qui ciſſampelon, qui ciſſanthemon, qui anatetamenon, Romani volutumlaparon, Ægyptij hapap.

Hic legibus de helxine altera caput integrum, quod quia lib. 4. cap. 86. habetur, hinc expungendum cenſuimus.

De EVpatorio.

Aliis hepatorium seu hepatitis, Romanis volucrum maius.

De Quinquefolio.

à quinis foliorum densuris.

Aliqui pentapetes, alij *pentatomon, alij pentadactylon, alij pseudoselinō, alij callipetalon, alij xyloloton, alij xylopetalon, alij asphaltion, alij pentacœnō, alij thymiatitin, Ægyptij orphitebeocen seu enothron, Prophetæ ibis vnguē aut alam, alij hermodactylon, Romani quinquefoliū, Galli pempedulam, Daci propedulam appellant.

De Phœnice.

Alij phœnicopteron, alij rhun stachyos, *quasi fluxum spicæ*, alij osthalen, Romani loliū seu hordeum murinum, Ægyptij athnon nominant.

De Rhodia radice.

Alij rhodida nuncupant.

De Equiseto.

Aliqui trimachion, alij anabasin seu anabasion, alij *charadranon, alij phædran, alij iteandendron, *quasi salignam arborem.* alij gis, alij *schœnostrophon, alij *ephydron, *quasi aquatilem.* vocāt, Ægyptij pherphra, Prophetæ, Saturni cibum, Romani equinalem, seu salicem equinalem.

Ξηνὶ τῶν χαράδρων à f[illegible] in quibus nascitur.

quid ex eo viminis funiculi intorqueri possint.

à loco natali.

De equiseto altero.

Aliqui equitium, alij chedran, alij gynon, Romani salicem equinalem appellant.

De Tragio altero.

Aliqui tragon, alij tragocerota vocant, alij scorpion, alij garganon, Latini cornulacam, seu bituensam, Daci saliam, Ægyptii sopher, Aphri achiosim.

De Iunco.

Aliquibus schœnos leia *.i. iuncus Leuis.* aliis oxypternos, aliis Solis supercilium, Romanis iuncus marinus seu manualis, Aphris chudua.

De Paronychia.

Aliquibus adocetos, aliis neuras, aliis phrynion, Romanis vnguinalis dicitur.

De Chrysocome.

Quibusdam chrysitis dicitur, aliis chrysanthemon, aliis amarantus, aliis Dios pogon, Latinis Iouis

A Ib.d. ΕΥπατώριον,

οἱ δὲ, ἡπατώριον, οἱ δὲ, ἡπατῖτις, Ρωμαῖοι βέλουκρουμ μαίους.

Ib.g. Πεντάφυλλον,

οἱ μὲν, πενταπετές, οἱ μὲν, πεντάτομον, οἱ δὲ, πενταδάκτυλον, οἱ δὲ, ψευδοσέλινον, οἱ μὲν, καλλιπέταλον, οἱ μὲν, *ξυλόλωτον, οἱ μὲν, ξυ-

B λοπέταλον, οἱ μὲν, ἀσφάλτιον, οἱ μὲν, πεντάκοινον, οἱ δὲ, θυμιατῖτις, Αἰγύπτιοι ὀρφιτεβεώκη, οἱ δὲ, ἐνωθρον, Προφῆται ἴβεως ὄνυξ, οἱ δὲ, πτερὸν ἴβεως, οἱ δὲ, *Ἑρμοδάκτυλον, Ρωμαῖοι κυινκεφόλιουμ, Γάλλοι πεμπέδουλα, Δακοὶ προποπέδουλα.

Forte ξυλόλωτον

Ἑρμοῦ [illegible], Λέων.

259.f. ἀγχίνωπα,

C οἱ δὲ, φοινικόπτερον, οἱ μὲν, ῥοιοῦ στάχυος, οἱ μὲν, ὀσθάλλω, Ρωμαῖοι παλολουκουπίνουμ, Αἰγύπτιοι ἄθνον.

260.b. Ροδία,

οἱ δὲ, ῥοδίδα.

Ib.c. Ἱππουρις,

οἱ μὲν, τριμάχιον, οἱ δὲ, ἀνάβασις, οἱ δὲ,

D χαρέδρανον, οἱ δὲ, φαίδραν, οἱ δὲ, ἰτεάδενδρον, οἱ δὲ, γίς, οἱ μὲν, σχοινόστροφον, Αἰγύπτιοι φερφρά, Προφῆται Κρόνου τροφή, Ρωμαῖοι ἐκυινάλις, οἱ δὲ, σάλιξ ἐκυινάλις, οἱ δὲ, ἀναβάσιον, οἱ δὲ, ἔφυδρον καλοῦσι.

Ib.f. ἑτέρα,

E οἱ δὲ, ἐκύτιον, οἱ δὲ, *χέδραν, οἱ δὲ, γύνον, Ρωμαῖοι σάλιξ ἐκυινάλις.

Forte, χαράδραν, vt ante.

261.d. ἄγιον,

οἱ δὲ, τράγος, οἱ μὲν, τραγόκερως, οἱ δὲ, σκορπίον, οἱ δὲ, γάργανον, Ρωμαῖοι κορνουλάκα, οἱ μὲν, βιτουένσα, Δακοὶ σαλία, Αἰγύπτιοι σοφέρ, Ἀφροὶ ἀχιοσίμ.

262.a Σχοῖνος,

F οἱ δὲ, σχοῖνος λεία, οἱ δὲ, ὀξύπτερνος, οἱ μὲν, ὀφρῦς ἡλίου, Ρωμαῖοι ἰουγκουμ μαρίνουμ, οἱ δὲ, ἰούγκουμ μανουάλεμ, Ἀφροὶ χούδουα.

Ib.e. Παρωνυχία,

οἱ δὲ, ἀδόκητος, οἱ δὲ, νευράς, οἱ δὲ, φρύνιον, Ρωμαῖοι βουϊνάλις.

G

Ib.f. χρυσοκόμη,

οἱ δὲ, χρυσῖτις, οἱ μὲν, *χρυσάνθεμον, οἱ δὲ, ἀμάραντον, οἱ μὲν, Διὸς πώγων, Ρωμαῖοι Ἰόβις

Paul. χρύσανθον

βάρβα, Ἀφροὶ δουβάθ, ἄλλοι δὲ, βουρχουμάθ.

barba, Aphris dubath, aliis burchumath.

Ib. Χρυσοκόμη,

οἱ δὲ, χρυσόσπερμον, οἱ δὲ, δάσπιν, οἱ δὲ, ὀρίγανον, οἱ δὲ, ἀρκόφθαλμον, Ῥωμαῖοι αὐρηλίαν.

Ibidem.

Sunt qui chrysospermon vocet, *quasi aureo semine praeditā*, alij daspin, alij origanon, alij arcophthalmon, *quasi vrsi oculum*, Romani aureliam.

263.c. βούφθαλμον,

οἱ δὲ, χαλκῖτιν, οἱ δὲ, χάλκανθον, οἱ δὲ, χαλκάνθεμον, Ῥωμαῖοι ἄκανθαν, Θοῦσκοι γαρούλεουμ, Ἀφροὶ χουρζῆτα.

De Chrysanthemo.

B Aliqui chalcitin vocant, alij chalcanthum, alij chalcanthemon, Romani caltham, Hetrusci garuleum, Aphri churzetan.

264.b. Περιστερεών,

Ald. cod. addit ὑρθὸς - οἱ δὲ περιστέριον. οἱ δὲ, &c.

οἱ δὲ, τρυγόνιον, ἄλλοι δὲ, βούνιον, οἱ δὲ, ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ, φιλτροδότης, Αἰγύπτιοι πεμψεμπτέ, Προφῆται Ἥρας δάκρυον, οἱ δὲ, αἷμα γαλῆς, οἱ δὲ, αἷμα Ἑρμοῦ, Ῥωμαῖοι κρίστα γαλλινάκεα, ἄλλοι δὲ, φέρεα, οἱ δὲ, τριξαλίς, οἱ δὲ, ἐξούπερα, οἱ δὲ, ἔρβα σαγγουινάλις.

De Peristereone.

Aliqui peristerion, *hoc est columbinam*, alij trygonium, alij bunion, alij hieran botanen, *hoc est, herbam sacrā*, alij philtrodoten nominãt: Ægyptij C pempsempte, Prophetæ Iunonis lacrymam, alij mustelæ sanguinem, alij Mercurij sanguinē, Romani cristam gallinaceam, alij ferream, alij trixalin, alij exuperam, alij denique herbam sanguinalem.

quid sit turturibus pabulo

Ib.d. ἐκάλεσαν.

Ald. cod. ἀειγενές ὕψος, οἱ δὲ, ἱερὰ βοτάνη, οἱ δὲ, ἐρυγγίον. Apul. χαμαίλυκον. Apul. πύγχαμος. Apul. κολλήτιν

ἄλλοι δὲ, ἠριγένιον, οἱ δὲ, χαμαίλυκον, οἱ δὲ, σιδηρῖτιν, ἄλλοι δὲ, κουρῖτιν, ἄλλοι δὲ, Φερσεφόνιον, οἱ δὲ, Διὸς ἠλακάτην, οἱ δὲ, δίχρωμον, οἱ δὲ, κάλλησιν, οἱ δὲ, κυπάρισσον, ἄλλοι δὲ, Δημητριάδα, Αἰγύπτιοι πεμφθεμφθάμ, Πυθαγόρας ἐρυσίσκηπτρον, Ῥωμαῖοι κιγκινάλις.

De Hierabotane.

Alij erigenion, alij chamælygon, *quasi humile vimen*, alij sideritin, alij D curitin, alij Phersephonion *i. Proserpinacam*, alij Iouis colū, alij dichromon, alij colletin, alij cyparisson, alij Demetriada, Ægyptij pemphthemphtham, Pythagoras erysisceptron, Romani cincinnalem vocant.

265.a. Ἀστράγαλος,

ἄλλοι δὲ, χαμαισύκη, οἱ δὲ, ὄνυξ, οἱ δὲ, γατάλης, Ῥωμαῖοι πίνουμ τρίβιουμ, ὁμοίως φίκουμ τέρραι, οἱ δὲ, γλάνδουλαμ, οἱ δὲ, ταλοῦμ, οἱ δὲ, νωνάριαν.

De Astragalo.

Aliqui chamæsycen, alij onycha, E alij gatalen vocant, Romani pinum triuium, similiter & ficum terræ, alij glādulam, alij talū, alij nonariam.

Ib.c. Ὑάκινθος,

οἱ δὲ, ἑλωνιάς, οἱ δὲ, πορφυρανθές, Ῥωμαῖοι βάκκινουμ, οἱ δὲ, οὐλκίνουμ.

De Hyacintho.

Nonnulli heloniam, alij porphyranthes, Romani vaccinium, alij vlcinum vocant.

Ib.e. ῥοιάς,

Marc ὀξύγονον. Sic etiam Corn.

οἱ δὲ, ὀξύτονον, Ῥωμαῖοι παπαβεράλις, Αἰγύπτιοι ναντί.

De Papauere erratico.

Aliqui oxytonon, Romani papa- F ueralem, Ægyptij nanti nominant.

266.b. ἥμερος,

οἱ δὲ, χαμαισύκην, οἱ δὲ, μήκων ῥοιάς, οἱ δὲ, ὀξύτονον, Ῥωμαῖοι παπάβερ, Αἰγύπτιοι ναντί.

De Papauere satiuo.

Sunt qui chamæsycen vocent, *quasi ficum humilē*, alij mecona rhœada, *hoc est, papauer erraticum*, alij oxytonon, Romani papauer, Ægyptij nanti.

268.b. θαλάσσιον,

Ῥωμαῖοι φάβουλουμ μαρίνουμ, Ἀφροὶ σισιμάκα.

De Cornuto papauere.

G Latini fabulum marinū, Aphri sisimaca vocant.

Ib.c. ἐμφερῆ δέ.

ἐν δὲ τοῖς βρωθεῖσιν ἡ ποθεῖσαι ζωότην

Ibidem ad calcem:

Ab huius corniculati papaueris

esu potúve eadem planè inferũtur symptomata, quæ ab hausto opio. Sed & iisdẽ succurritur auxiliis. Semen æstate dum siccum est colligitur. Radicis verò decoctum ex vino bibitum, sanat dysenteriam.

De Apollinari.

Quidam dioscyamum, *quasi Iouis fabam*, alij pythonion, alij adamantẽ, alij adamenon, alij hypnoticon, *hoc est, somnificum*, alij emmanes *.i. furialem*, alij auginon, alij dithyrambion vocant. Pythagoras & Osthanes xyleona, Zoroastres typhonion, Latini insanam aut dentariam, alij apollinarem, Prophetæ rhaponticũ, Ægyptii saphtho, Hetrusci fabuloniam, Galli belinuntiá, Daci dieliá.

De Psyllio.

Aliqui cataphysin, alij cynocephalion, *quasi caninum caput*, alij crystallium, alij cynomyiam, *quasi caninam muscam*, alij psyllerin, alij Sicelioticon, *quasi Siculum herbam*. Siculi conidiin, Romani silbaciũ seu herbam pulicariam, Aphri vargugum appellant.

De Solano hortensi.

Alij satiuũ seu domesticũ cognominant, Latini strumam, alij *cacubalum, Ægyptii allelo, Galli scubulum, Aphri astrisinunim. *forte, cucubalũ ut Apul.*

De Solano halicacabo.

Nonnulli dircæon appellant, alij strychnon manicon, *hoc est, solanum furiale*, alij dorycnion, alij callaïda, Romani apollinarem minorẽ, seu herbam vaticam, alii opsaginẽ, Daci cocalida, Aphri cacabum.

De Solano manico.

Alij *anydron, alii pentadryon, alii enoron, alii orthogyion vocant. *quid aquosa loca minimè amet*

De Mandragora.

Alij circæon, alii xeranthen, aliqui antimnion seu antimion, alii bombochylon, nonnulli minon, Ægyptii apemũ, Pythagoras *anthropomorphõ, alii aloëten, alii *thridacian, alii cammoron, Zoroastres diamonon seu archinen, Prophetæ hemionous aut gonogeonas, Romani mala canina seu mala terrestria. *quòd radix hominis figuram repræsentet* *à folio lactucæ*

De Aconito altero.

Alij cyamon leucon, *hoc est, fabam candidam*, Romani colomestrum.

A τὴν κερατῖτιν μήκωνα, ἐπιφέρονται ὅσα καὶ τῷ ὀπῷ τῆς μήκωνος συμπτώματα. καὶ τοῖς αὐτοῖς ἀποπίπτει βοηθήμασι. συνάγεται δὲ ὁ καρπὸς ἐν θέρει ξηρός. τὸ δὲ ἀφέψημα τῆς ῥίζης πίνεται μετὰ οἴνου, καὶ θεραπεύει δυσεντερείας.

269.b. Υοσκύαμος,

B οἱ δὲ, διοσκύαμος, ἄλλοι δὲ, πυθώνιον, οἱ δὲ, ἀδάμαντα, οἱ δὲ, ἀδάμενον, οἱ δὲ, ὑπνωτικὸν, οἱ δὲ, ἐμμανὲς, οἱ δὲ, *ἄπμον, οἱ δὲ, διθύραμβριον. Πυθαγόρας, *Προφῆται, Οσθάνης ξελέων, Ζωροάστρης τυφώνιον, Ρωμαῖοι ινανασεντάρια, ἄλλοι δὲ, ἀπολλινάρις, Προφῆται ῥαποντικὴ, Αἰγύπτιοι σαφθώ, Θοῦσκοι φαβουλώνγαμ, Γάλλοι βιλινουντίαν, Δακοὶ διέλλαν. *Fortè, αὔγινον ut apud Apul.*

C

270.d. Ψύλλιον,

οἱ δὲ, καταφυσις, οἱ δὲ, κυνοκεφάλιον, οἱ δὲ, κρυστάλλιον, οἱ δὲ, κυνόμυια, οἱ δὲ, ψύλλερις, οἱ δὲ, Σικελιωτικόν, οἱ δὲ Σικελοὶ κενιδίις, Ρωμαῖοι σιλβάκιουμ, οἱ δὲ, ἔρβα

D πουλικάρια, Αφροὶ οὐαργουγούμ.

271.a. κηπαῖος,

οἱ δὲ, ἥμερον, Ρωμαῖοι στρούμουμ, ἄλλοι δὲ, κακουβαλουμ, Αἰγύπτιοι ἀλλελώ, Γάλλοι σκούβουλουμ, Αφροὶ ἀστρισμουνίμ.

Ib.c. ἁλικάκαβον,

οἱ δὲ, *δίρκιον, οἱ δὲ, στρύχνον μανικὸν, ἄλλοι *Al. δίρκαιον. οἱ δὲ, στρυχνόν, οἱ δὲ μανικόν.*

E δὲ, δορύκνιον, οἱ δὲ, *καλλιάδα, Ρωμαῖοι ἀπολλινάρις μίνορ, οἱ δὲ, ἔρβα οὐατικαρία, ἄλλοι δὲ, ὀψάγινουμ, Δακοὶ *κυκωλίδα, Αφροὶ κακαβοῦμ. *Al. καλλαΐδα* *Al. κώκαλιδα.*

272.d. στρύχνον,

ἄλλοι δὲ, ἄνυδρον, οἱ δὲ, πεντάδρυον, οἱ δὲ, ἔνορον, οἱ δὲ, ὀρθόγυιον.

F

273.c. κιρκαία,

οἱ δὲ, κίρκαιον, οἱ δὲ, ξηράνθη, οἱ δὲ, ἀντίμνιον, οἱ δὲ, αντίμιον, οἱ δὲ, βομβόχυλον, οἱ δὲ, μῆνον, Αἰγύπτιοι ἀπεμοῦμ, Πυθαγόρας ἀνθρωπόμορφον, οἱ δὲ, ἀλοίτην, οἱ δὲ, θριδακίαν, οἱ δὲ, κάμμαρον, Ζωροάστρης διάμονον ἢ ἀρχίνην, Προφῆται ἡμιόνοες, οἱ δὲ,

G γονογεῶνας, Ρωμαῖοι μάλα κανίνα, οἱ δὲ, μάλα τέρρεστρια.

275.f. λυκοκτόνον,

οἱ δὲ, κύαμον λευκὸν, Ρωμαῖοι κολομέστρουμ.

276.a. κώνειον, A

οἱ δὲ, αἴγινος, οἱ δὲ, ἤθουσα, οἱ δὲ, ἀπολήγουσα, οἱ δὲ, δολία, οἱ δὲ, ἀμαύρωσις, οἱ δὲ, παράλυσις, οἱ δὲ, ἄφρων, οἱ δὲ, *κρηίδιον, οἱ δὲ, κοίτη, οἱ δὲ, κατεχόμενον, οἱ δὲ, ἀβίωτον, οἱ δὲ, ἀψευδὴς, οἱ δὲ, ἀγεώμορον, οἱ δὲ, τίμωρον, οἱ δὲ, πολυανώδυνος, οἱ δὲ, δαρδανίς, οἱ δὲ, κατάψυξις, Οσθάνης βαβάθυ, Αἰγύπτιοι ἀπεμφὶν, Ρωμαῖοι κικοῦταμ. B

Cor. κρηίδιον

Ib.f. κυνοκράμβη,

οἱ δὲ, κυνοκτόνον, οἱ δὲ, φάλεως, οἱ δὲ, κυνάγχη, οἱ δὲ, ὀλίγωρος, οἱ δὲ, ἱππομανὲς, οἱ δὲ, ὄνιστις, οἱ δὲ, ὀσφιοσκόροδον, οἱ δὲ, κυναρική, οἱ δὲ, ἐλαφόσκορδον, Προφῆται παράλυσις, Ρωμαῖοι βρασσίκα ῥούστικα, οἱ δὲ, κανίνα. C

277.b. ῥοδόδενδρον,

οἱ δὲ, σπόγγος, οἱ δὲ, αἱμοστατὶς, Ρωμαῖοι ῥοδοδένδρυμ, Λευκανοὶ ἰκμανὴ, Αἰγύπτιοι σκινφὴ, Αφροὶ ῥοδοδάφνη.

278.a. ἄγριον, D

Ρωμαῖοι βούλβους ἀγρέστις.

279.b. ὦτα,

Hic denuo eadē legebantur synonyma quæ ante helxinæ cissampelo attributa sunt: ideóq; ea expūgere visum est.

οἱ δὲ, αἰθύλλιον, οἱ δὲ, μυόρτοχον, οἱ δὲ, μυορτόσπληνον, Ρωμαῖοι μοῦρις ἀουρίκουλα, Αφροὶ λαβοθολαβάτ.

Ib.d. τελμάτιον,

οἱ δὲ, φακὸς ἄγριος, οἱ δὲ, ἐπίπτερον, Ρωμαῖοι βιπεράλις, οἱ δὲ, ἰκεοσμίγδονος. E

Ib.c. μέγα,

οἱ δὲ, ἀειθαλὲς, οἱ δὲ, ἀμβρόσιον, οἱ δὲ, χρυσόσπερμον, οἱ δὲ, ζωόφθαλμον, οἱ δὲ, βουόφθαλμον, οἱ δὲ, στέργηθρον, οἱ δὲ, αἰώνιον, οἱ δὲ, ἀείχρυσον, οἱ δὲ, ὁλόχρυσον, οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, οἱ δὲ, πρωτόγονον, οἱ δὲ, βόρειον, οἱ δὲ, νότιος, Προφῆται παρωνυχία, οἱ δὲ, χρυσῖτις, Ρωμαῖοι κερακούσια, οἱ δὲ, Ἰόβις καύλις, οἱ δὲ, λεαπετὲς, οἱ δὲ, σεδουμμαιοὺρ, Αἰγύπτιοι παμφανής. F

280.b. μικρὸν,

οἱ δὲ, πετροφυὲς, οἱ δὲ, βρώτιον, οἱ δὲ, θεοβρώτιον, οἱ δὲ, κρόβυσσον, οἱ δὲ, χειμερινὴ, οἱ δὲ, κεραυνία, Ρωμαῖοι βιτάλις, οἱ δὲ, ἕρβα σεμπερβίβα, Αἰγύπτιοι ἐτιέκελτα. G

De Cicuta.

Aliquibus ęgynos, aliis ethusa, aliis apolegousa, aliis dolia, aliis amaurosis, aliis paralysis, aliis aphrō, quibusdam creidion, aliis cœte, aliis catechomenion, aliis abiotō, aliis apseudes, aliis ageomoron, aliis timoron, aliis polyanodynos, aliis dardanis, aliis catapsyxis, Osthani babathy, Ægyptiis apemphin, Latinis cicuta dicitur.

Plerasq; harū denominationum à vi & effectu qui visum cicutę cō sequitur, desumuntur.

De Apocyno.

Alij cynoctonon *aut cynanchen, alij phaleon, alij oligoron, alij hippomanes, alij onistin, alij ophioscorodon, alij cynarican, alij elaphoscorodon, Prophetę paralysin, Latini brassicam rusticam seu caninam appellant.

quòd canes præfocando enecet.

De Nerio.

Aliis spongos, aliis hæmostaris, Romanis rhododendron, Lucanis icmane, Ægyptiis scinphe, Aphris, *&c.*

De Colchico.

Latinis bulbus agrestis.

De Alsine.

Alij anthyllion, alij myortochon, alii myortosplenon, Latini muris auriculam, Aphri labotholabat.

De Lenticula palustri.

Aliis phacos agrios, *hoc est, lens palustris*, aliis epipteron, Latinis viperalis, aliis iceosmigdonos.

De Semperuiuo magno.

Aliqui aithales, *quasi semper virēs*, alij ambrosion, *quasi immortale*, alij *chrysospermō, alij zoophthalmō, seu bouophthalmū, *quasi animantis aut bouis oculū*, alij stergethrō, *quasi amorificū*, alij *çonion, *quasi sempiternū*, alij aïchryson, seu holochryson aut *chrysanthemō, alij protogonō, *quasi primogenitū*, alij borion, alij notion, Prophetæ paronychian, aut chrysitin, Romani ceracusiam, seu Iouis *caulem, alij leapetes, alij sedū maius, Ægyptij pamphanes nominant.

ab auree semine.

à perennitate seu diuturnitate

ab aureo flore.

alij oculum

De Semperuiuo paruo.

Alij petrophyes, *quasi in petris nasci solitum* appellant, alij brotion, alij theobrotion, *quasi à dijs datum hominibus*, alij *crobysson, alij chimerinen, *quasi hyemalem*, alij ceraunian, Latini vitalem seu semperuiuam, Ægyptij etiicelta.

quid imat ætas tenent.

Ad cal-

Ad calcem eiusdem capitis.

Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aïzoon paruum, alij petrophyes, *quasi in petris nascens*, alij aïzoō syluestre, Latini semperuiuum minus appellant.

De vmbilico Veneris.

Quid eius sit vsus ad conciliandos amores. Aliis hortus Veneris, aliis terræ vmbilicus, aliis stichis, aliis ˚stergethron, Latinis vmbilicus Veneris dicitur.

De Vmbilico Veneris altero.

quod quidam cymbalium seu cymbalariam appellant.

De Vrtica.

ab vrendo, vti Græci κνίδην ab excitando prurigine. Alij adicen, Latini ˚vrticam, Ægyptii selepsion, Daci dyn appellant. Alteram etiam acalyphē aliqui cniphen, Latini vrticā mollem vocant.

De Galiopsi.

quasi mustela oculum. Alij ˚galephos, Ægyptij Æthopi, Latini vrticam labeonem.

De Senecione.

Aliis erechthites, Latinis herbulum aut senecio.

De Musco marino.

Aliqui ballarin, alij iranen, Romani gnomeusilum vocant.

De Potamogetone.

Nisi mauis spagnitam legere corrupto à Bagno vocabulo. Aliis stachyites, *quasi ˚spicat.* Latinis fontalis seu fontinalis, Ægyptiis ethenchis.

Ad calcem cap. de Potamogetone.

Est & alter Potamogeton, cui folia similia, at longiora tenuioráque: cauliculi itidem similes ac tenues, semine rubente referti. Hoc esitatū astringit. Tritum verò cum vino potúmque acetabuli mensura, dysentericos ac cœliacos iuuat: sistit & rubentem fluxum muliebrem. Nascitur in aquosis & palustribus.

De Stratiote.

Ægyptij tibus; Prophetæ felis sanguinem.

De Verbasco.

Alij phlonon, Latini verbascum, seu fœminalem vocant.

A Ib.c. περὶ σεμπερβιβούμ[?],

Αείζωον τὸ λεπτόφυλλον, οἱ δὲ, ἀείζωον τὸ μικρὸν, οἱ δὲ, πετρόφυές, οἱ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, Ρωμαῖοι σέμπερβίβουμ μίνους.

Ib.c. κυμβάλιον,

οἱ δὲ, κῆπος Αφροδίτης, οἱ δὲ, γῆς ὀμ-
B φαλὸς, οἱ δὲ, στιχὶς, οἱ δὲ, στέργηθρον, Ρωμαῖοι οὐμβίλικουμ Βένερις.

Ib.g. Κοτυληδόνος,

ὃ τινὲς κυμβάλιον καλοῦσι,

281.b. κνίδη,

C οἱ δὲ, ἀδίκη, Ρωμαῖοι οὐρτίκα, Αἰγύπτιοι σελέψιον, Δακοὶ δυώ. Ακαλύφη ἑτέρα, οἱ δὲ, ˚κνίδην καλοῦσι, Ρωμαῖοι οὐρτίκα μόλλις. Ald. κνίφην

Ib.f. Γαλεόψδολον,

οἱ δὲ, γάλεφος, Αἰγύπτιοι αἴθοπι, Ρωμαῖοι οὐρτίκα λαβωνέμ.

D 282.d. ˚Ηριγέρων, *Ita dicitur, quòd verno tēpore canescat eius flos.*

οἱ δὲ, ἐρεχθίτης, Ρωμαῖοι ἕρβουλουμ, οἱ δὲ, σενέκιουμ.

283. a. θαλάσσιον[?],

οἱ δὲ, βάλλαρις, οἱ δὲ, ἰράνη, Ρωμαῖοι γνωμευσίλου.

E Ib.d. Ποταμογείτων,

οἱ δὲ, σταχυίτην, Ρωμαῖοι φοντάλις, Αἰγύπτιοι ἐθένχες.

283.c. τόποις φύεσθαι.

Εστι καὶ Ποταμογείτων ἕτερος. τὰ φύλλα ὅμοια, μακρότερα δὲ καὶ ˚λεπτότερα. ˚καυλία ὅμοια, λεπτὰ, γέμοντα καρποῦ ὑπερυθροῦ· ὃς βρωθεὶς στύφει· λεῖος δὲ σὺν οἴνῳ καὶ ποθεὶς ὀξυβάφου πλῆθος, δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς ὠφελεῖ. οἱ ἐρυθρὸν ῥοῦν γυναικεῖον ἵστησι. φύεται δὲ ἐν ἐνύδροις καὶ ἑλώδεσι τόποις.
F *Hoc caput reperit Sambucus in vetustiss. codice.* *Aalius codex addit σωτήρ* *Idem addit ἐπ' πλεῖον*

G Ib.c. καλοῦσι.

Αἰγύπτιοι τιβοὺς, Προφῆται αἷμα αἰλούρου.

284.b. Φλόμος,

οἱ δὲ, ˚φλόνοι, Ρωμαῖοι βερβάσκλουμ, οἱ δὲ, φημιναλή. Gal…

276.a. κώνειον, A

οἱ δὲ, αἴγινος, οἱ δὲ, ἤθουσα, οἱ δὲ, ἀπολήγουσα, οἱ δὲ, δολία, οἱ δὲ, ἀμαύρωσις, οἱ δὲ, παράλυσις, οἱ δὲ, ἄφρων, οἱ δὲ, κρηίδιον, οἱ δὲ, κοίτη, οἱ δὲ, κατεχόμενιον, οἱ δὲ, ἀβίωτον, οἱ δὲ, ἀψευδής, οἱ δὲ, ἀγεώμορον, οἱ δὲ, τίμωρον, οἱ δὲ, πολυανώδυνος, οἱ δὲ, δαρδανίς, οἱ δὲ, κατάψυξις, Ὀσθάνης βαβαθυ, Αἰγύπτιοι ἀπεμφίν, Ῥωμαῖοι κικοῦταμ. B

Cor. κερχίδιον

Ib.f. κυνόκραμβη,

οἱ δὲ, κυνοκτόνον, οἱ δὲ, φάλεως, οἱ δὲ, κυνάγχη, οἱ δὲ, ὀλίγωρος, οἱ δὲ, ἱππομανὲς, οἱ δὲ, ὄνιστις, οἱ δὲ, ὀφιοσκόροδον, οἱ δὲ, κυναρική, οἱ δὲ, ἐλαφόσκορδον, Προφῆται παράλυσις, Ῥωμαῖοι βρασσίκα ῥούστικα, οἱ δὲ, κανίνα. C

277.b. ῥοδόδενδρον,

οἱ δὲ, σπόγγος, οἱ δὲ, αἱμοστατὶς, Ῥωμαῖοι ῥοδόδενδρυμ, Λευκανοὶ ἰκμανὴ, Αἰγύπτιοι σκινφή, Ἀφροὶ ῥοδοδάφνη.

278.a. ἄγριον, D

Ῥωμαῖοι βοῦλβους ἀγρέστις.

279.b. ὦτα,

Hic denuo eadē legebantur synonyma quæ ante helxinæ cissampelo attributa sunt: ideóq; ea expūgere visum est.

οἱ δὲ, ἀνθύλλιον, οἱ δὲ, μυόρτοχον, οἱ δὲ, μυορτόσπλινον, Ῥωμαῖοι μοῦρις ἀουρίκουλα, Ἀφροὶ λαβοθολαβάτ.

Ib.d. τελμάτιον,

οἱ δὲ, φακὸς ἄγριος, οἱ δὲ, ἐπίπτερον, E Ῥωμαῖοι βιπεράλις, οἱ δὲ, ἰκεοσμίγδονος.

Ib.e. μέγα,

οἱ δὲ, ἀειθαλὲς, οἱ δὲ, ἀμβρόσιον, οἱ δὲ, χρυσόσπερμον, οἱ δὲ, ζωόφθαλμον, οἱ δὲ, βουόφθαλμον, οἱ δὲ, στέργηθρον, οἱ δὲ, αἰώνιον, οἱ δὲ, ἀείχρυσον, οἱ δὲ, ὁλόχρυσον, οἱ δὲ, χρυσάνθεμον, οἱ δὲ, πρωτόγονον, οἱ δὲ, F βόριον, οἱ δὲ, νότιος, Προφῆται παρωνυχία, οἱ δὲ, χρυσῖτις, Ῥωμαῖοι κεραχούσια, οἱ δὲ, Ἰόβις καύλις, οἱ δὲ, λεαπετὲς, οἱ δὲ, σεδουμμαιούρ, Αἰγύπτιοι παμφανής.

280.b. μικρόν,

οἱ δὲ, πετροφυὲς, οἱ δὲ, βρώτιον, οἱ δὲ, θεοβρώτιον, οἱ δὲ, κρόβυσσον, οἱ δὲ, G χειμερινὸν, οἱ δὲ, κεραυνία, Ῥωμαῖοι βιτάλις, οἱ δὲ, ἕρβα σεμπερβίβα, Αἰγύπτιοι ἐτιέκελτα.

De Cicuta.

Aliquibus ęgynos, aliis ethusa, aliis apolegousa, aliis dolia, aliis amaurosis, aliis paralysis, aliis aphrō, quibusdam creidion, aliis cœte, aliis catechomenion, aliis abiotō, aliis apseudes, aliis ageomoron, aliis timoron, aliis polyanodynos, aliis dardanis, aliis catapsyxis, Osthani babathy, Ægyptiis apemphin, Latinis cicuta dicitur.

Pleraq; harū denominationum à vi & effectu qui vescum cicutā cō sequitur, desumuntur.

De Apocyno.

Alij cynoctonon, aut cynanchen, alij phaleon, alij oligoron, alij hippomanes, alij onistin, alij ophioscorodon, alij cynarican, alij elaphoscorodon, Prophetę paralysin, Latini brassicam rusticam seu caninam appellant.

quid canes præfocando perimit.

De Nerio.

Aliis spongos, aliis hæmostaris, Romanis rhododendron, Lucanis icmane, Ægyptiis scinphe, Aphris, &c.

De Colchico.

Latinis bulbus agrestis.

De Alsine.

Alij anthyllion, alij myortochon, alii myortosplenon, Latini muris auriculam, Aphri labotholabat.

De Lenticula palustri.

Aliis phacos agrios, *hoc est, lens palustris*, aliis epipteron, Latinis viperalis, aliis iceosmigdonos.

De Semperuiuo magno.

Aliqui aithales, *quasi semper virēs*, alij ambrosion, *quasi immortale*, alij chrysospermō, alij zoophthalmō, seu bouophthalmū, *quasi animantis aut bouis oculū*, alij stergethrō, *quasi amorificū*, alij ęonion, *quasi sempiternū*, alij aïchryson, seu holochryson aut chrysanthemō, alij protogonō, *quasi primogenitū*, alij borion, alij notion, Prophetæ paronychian, aut chrysitin, Romani ceracusiam, seu Iouis caulem, alij leapetes, alij sedū maius, Ægyptij pamphanes nominant.

ab auro semine.

à perennitate seu diuturnitate.

ab auro flore.

alij sedum.

De Semperuiuo paruo.

Alij petrophyes, *quasi in petris nasci solitum* appellant, alij brotion, alij theobrotion, *quasi à dijs datum hominibus*, alij crobysson, alij chimerinen, *quasi hyemalem*, alij ceraunian, Latini vitalem seu semperuiuam, Ægyptij etiicelta.

quòd imam terras tenet.

Ad cal-

Ad calcem eiusdem capitis.

Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aïzoon paruum, alij petrophyes, *quasi in petris nascens*, alij aïzoō syluestre, Latini semperuiuum minus appellant.

De vmbilico Veneris.

Quid eius sit vsus ad conciliandos amores. Aliis hortus Veneris, aliis terræ vmbilicus, aliis stichis, aliis * stergethron, Latinis vmbilicus Veneris dicitur.

De Vmbilico Veneris altero.

quod quidam cymbalium seu cymbalariam appellant.

De Vrtica.

ab vrendo, vti Græci κνίδην ab excitanda prurigine. Alij adicen, Latini * vrticam, Ægyptii selepsion, Daci dyn appellant. Alteram etiam acalyphē aliqui cniphen, Latini vrticā mollem vocant.

De Galiopsi.

quasi mustela oculum. Alij * galephos, Ægyptij Æthopi, Latini vrticam labeonem.

De Senecione.

Aliis erechthites, Latinis herbulum aut senecio.

De Musco marino.

Aliqui ballarin, alij iranen, Romani gnomeusilum vocant.

De Potamogetone.

Nisi mauis sta gnitem legere corrupto à stagno vocabulo. Aliis stachyites, *quasi * spicat.* Latinis fontalis seu fontinalis, Ægyptiis ethenchis.

Ad calcem cap. de Potamogetone.

Est & alter Potamogeton, cui folia similia, at longiora tenuioráque: cauliculi itidem similes ac tenues, semine rubente referti. Hoc esitatū astringit. Tritum verò cum vino potúmque acetabuli mensura, dysentericos ac cœliacos iuuat: sistit & rubentem fluxum muliebrem. Nascitur in aquosis & palustribus.

De Stratiote.

Ægyptij tibus; Prophetæ felis sanguinem.

De Verbasco.

Alij phlonon, Latini verbascum, seu fœminalem vocant.

A Ib. c. πετρηρεφές,

Ἀείζωον τὸ λεπτόφυλλον, οἱ δὲ, ἀείζωον τὸ μικρὸν, οἱ δὲ, πετροφυὲς, οἱ δὲ, ἀείζωον ἄγριον, Ῥωμαῖοι σέμπερβίβουμ μίνους.

Ib. c. κυμβάλιον,

Οἱ δὲ, κῆπος Ἀφροδίτης, οἱ δὲ, γῆς ὀμ-
B φαλὸς, οἱ δὲ, στιχὶς, οἱ δὲ, στέργηθρον, Ῥωμαῖοι οὐμβίλικουμ Βένερις.

Ib. g. Κοτυληδόνος,

ὅ τινες κυμβάλιον καλοῦσι,

281. b. κνίδη,

C Οἱ δὲ, ἀδίκη, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα, Αἰγύπτιοι σελέψιον, Δακοὶ δυύ. Ἀκαλύφη ἑτέρα, οἱ δὲ, * κνίδην καλοῦσι, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα μόλλις. *Ald. κνίφην.*

Ib. f. Γαλεόβδολον,

Οἱ δὲ, γάλεφος, Αἰγύπτιοι αἴθοπι, Ῥωμαῖοι οὐρτίκα λαβωνέμ.

D

282. d. * Ἠριγέρων, *Ita dicitur, quòd verno tēpore canescat eius flos.*

Οἱ δὲ, ἐρεχθίτης, Ῥωμαῖοι ἕρβουλουμ, οἱ δὲ, σενέκιουμ.

283. a. θαλάσσιον,

Οἱ δὲ, βάλλαρις, οἱ δὲ, ἰράνη, Ῥωμαῖοι γνωμευσίλου.

E Ib. d. Ποταμογείτων,

Οἱ δὲ, σταχυίτην, Ῥωμαῖοι φονταλις, Αἰγύπτιοι ἐθένχις.

283. c. τόποις φύεσθαι.

Ἔστι καὶ Ποταμογείτων ἕτερος. τὰ φύλλα ὅμοια, μακρότερα δὲ καὶ * λεπτότερα. * καυλία ὅμοια, λεπτὰ, γέμοντα
F καρποῦ ὑπερυθροῦ· ὃς βρωθεὶς στύφει· λεῖος δὲ σὺν οἴνῳ καὶ ποθεὶς ὀξυβάφου πλῆθος, δυσεντερικοὺς καὶ κοιλιακοὺς ὠφελεῖ. Οἱ ἐρυθρὸν ῥοῦν γυναικεῖον ἵστησι. φύεται δὲ ἐν ἐνύδροις καὶ ἑλώδεσι τόποις. *Hoc caput reperit Sambucus in vetustiss. codice. Aalius codex addit στύπτηρ. Idem addit πλεῖον*

G Ib. c. καλοῦσι.

Αἰγύπτιοι τιβούς, Προφῆται αἷμα αἰλούρου.

284. b. Φλόμος,

Οἱ δὲ, * φλόνον, Ῥωμαῖοι βερβάσκλουμ, οἱ δὲ, φημιναλη. *Gal. φλόμος.*

285. f. περσωπιον, A

Οἱ δὲ, ἀπαρίνην, Ρωμαῖοι περσονάκιαμ, οἱ δὲ, λάππαμ.

286. b. ἐλλεβορίνην,

Ald. βόρειον. Οἱ δὲ, βόρειον,

Ib. c. Καπνὸς,

Οἱ δὲ, κορυδάλιον ἢ κόριον, οἱ δὲ, κορυδάλιον ἄγριον, οἱ δὲ, καπνὸς ὁ ἐν ταῖς κριθαῖς, οἱ δὲ, καπνίτης, οἱ δὲ, μαρμαρίτης, οἱ δὲ, καπνογόργιον, οἱ δὲ, χελιδόνιον μικρὸν, οἱ δὲ, περιστέριον, οἱ δὲ, κανθαρὶς, οἱ δὲ, χαλκόχρουν, Ρωμαῖοι ἄπιουμ, οἱ δὲ, φουμάρια, Αἰγύπτιοι κνύξ, οἱ δὲ, τοῦκιν. B

al. add. οἱ δὲ, καπνίον.

Ald. καπνογόργιον.

Ib. d. τρίφυλλον, C

al. τριφύλλιον. Οἱ δὲ, τριπόδιον, οἱ δὲ, τριφόλιον καλοῦσι.

Ib. e. Λίβυον.

ita dictum à loco in quo exuberat. Οἱ δὲ, τρίφυλλον, Ρωμαῖοι τριφόλιον μίνους.

Ib. g. Κύτισος.

Οἱ δὲ, τηλίνην, οἱ δὲ, λωτὸν μέγαν, οἱ δὲ, τρίφυλλον, Ρωμαῖοι τριφόλιουμ μάιους. D

287. d. Μυριόφυλλον,

Οἱ δὲ, μυλλόφυλλον, οἱ δὲ, στρατιωτικὴ, οἱ δὲ, Ἀχίλλειος, Ρωμαῖοι μιλλεφόλιουμ, οἱ δὲ, σουπερκίλιουμ Βένερις, Γάλλοι βελλιουκάνδας.

Ib. f. Μύρρις, E

Οἱ δὲ, κονίλην,

288. d. Κίρσιον.

Οἱ δὲ, βούγλωσσον μέγα καλοῦσι, Ρωμαῖοι σπῖνα μόλλις.

Ib. f. Ἀστὴρ,

Οἱ δὲ, ἀστερίσκος, οἱ δὲ, ἀστέριον οἱ δὲ, βουβώνιον, οἱ δὲ, ὑόφθαλμον, Ρωμαῖοι ἰγγουινάλις, Δακοὶ ραθιβίδα. F

289. a. ὀδύνης,

Γίνεται δὲ μέσον πετρῶν, καὶ τόπων τραχέων. Ταύτης οἱ ἀστέρες ἐν νυκτὶ λάμπουσιν, οἱ γὰρ μὴ εἰδότες ὅταν αὐτὴν ἴδωσι, νομίζουσι φάντασμα εἶ(ναι). εὑρίσκεται δὲ παρὰ βοσκοῖς προβάτων. καὶ Κρατεύας ὁ ῥιζοτόμος ἱστορεῖ· αὐτὴ χλωρὰ κοπτομένη μετ᾽ ὀξυγγίου παλαιοῦ, ποιεῖ πρὸς λυσσοδήκτους καὶ βρογχοκηλικούς. ἐπιθυμιωμένη δὲ, φυγαδεύει θηρία.

al. ὁ Κρατεύας δὲ φησὶ αὐτήν.

Quidā addit, δαιμονία.

De Personata.

Alij aparinē, Latini personatiam seu lappam appellant.

De Epipactide.

Alij borion vocant.

De Fumaria.

Aliqui corydalion aut corion vocant, alij syluestre corydalium, alij capnon in segetibus hordeaceis nascentem, alij capniten seu capnion, alij marmariten, alij capnogorgion, alij chelidonion paruum, alij peristerion, alij cantharida, alij chalcochrun, Romani apium seu fumariā, Ægyptij cnyx, alij tucin. A foliorū coriādri diuisura.

De Loto satiua.

Alij tripodion, alij trifolium.

De Loto syluestri.

Alij triphyllon, Latini trifolium minus vocant.

De Cytiso.

Alij telinen, alii grandem lotum, alii triphyllon, Romani trifolium maius appellant.

De mille folio.

Alij melophyllon, alii stratioticen, *quasi militarem*, alii Achilleam, Romani millefolium aut superciliū Veneris appellant, Galli bellicocandium. Sic Apul.

De myrrhide.

Alii cunilam vocant.

De Cirsio.

Alii buglossum magnum vocant, Latini spinam mollem.

De astere Attico.

Aliqui asteriscon seu asterion, *quasi stellulam*, alij buboniū, alij hyophthalmum, *quasi suis oculum*, Latini inguinalem, Daci rathibida vocant.

Ad calcem eiusdem capitis:

Nascitur inter petras, locisque asperis: stellares huius radij noctu splendent. Quapropter qui hoc ignorant vbi ipsum viderint, spectrum quoddam esse arbitrantur. Inuenitur autem ab opilionibus. Cæterùm Crateuas herbarius hanc herbam refert, si viridis cum axungia vetere tundatur, contra rabiosorū morsus gutturisque ramices prodesse, ac suffitu quoque serpentes fugare. G

De Viola nigra.

Purpuream violam alij dasypodion, alij priapeïon, alij violam sylueſtrem, alij Cybelion, Romani ſetialim aut murariam, aut violam purpuream vocant.

De Bunio.

Aliqui aton, alij arction, alij anemoſphoron vocant, Prophetæ paradacry, Ægyptij erxoen, Romani ſcopam regiam, Aphri zigar, nonnulli thempſo.

De Chamæciſſo.

Aliquibus chamæleuce, aliis ciſſos acarpos, *quaſi hedera ſterilis aut infructuoſa*, aliis terræ corona, aliis ʻſelinitis, Romanis hedera ʻpluuiatica dicitur.

A foliis circa radicem apio ſimilibus. quod fortè per planam ſignificatē maximè luxuriet & Marcell. ſylvaticā legit.

De Bugloſſo.

Prophetę felis genituram, Oſthanes tzauuchi, Ægyptij antuérin beſor, Romani linguam bouis aut libanium, Aphri anſanaph nuncupāt. Naſcitur ſabuloſis & exæquatis in planitiem locis. Colligitur verò Iulio menſe: ferúntque contra febrilium acceſſionum rigores herbam vtilem: & ad tertianos quidem, eam quæ tres thyrſos emiſerit: ad quartanos vero, quæ quatuor, totam cum radicibus & ſemine ad tertias in vino decoctam propinant: quin & ad curandos abſceſſus valere aiunt.

De Cynogloſſo.

Aliqui phyton, alij caballion, alij ſplenion, alij ſcolymon, Romani linguam canis aut caninam appellant.

De Leontopodio.

Aliqui zoonychon vocant, *quaſi animalis vngulam*, alij aëtonychon, *quaſi aquilæ vnguem*, alii camum, *hoc eſt, capiſtrum*, alij damnamenen, *quaſi domitricem*, alii idiophyton, *hoc eſt, peculiarem plantam*, alii phytobaſilan, *quaſi plantam regiam*, alij croſſion, alij croſſophthoon, Magi ſanguinem crocodili, alij crocomerion, Ægyptij daphnoenen, Romani Mineruium ſeu Palladium, alij neumatum, alij flammulam.

A Ib. c. Ἴον,

Οἱ δὲ, δασυπόδιον, οἱ δὲ, πριαπήιον, ʻἄγριον, οἱ δὲ, Κυβέλιον, Ῥωμαῖοι σετάλις, οἱ δὲ, μουράλια, οἱ δὲ, βιόλα πουρπουρέα.

Ex Ald. add. πορφυροῦν.

Ruellius videtur legiſſe, οἱ δὲ, ἴον ἄγ.

Ib. f. Βούνιον,

Οἱ δὲ, ʻἄτον, οἱ δὲ, ʻἀκτίνιον, οἱ δὲ, ἀνεμόσφορον, Προφῆται παράδακρυ· Αἰγύπτιοι ἐρξώην, Ῥωμαῖοι σκόπα ρέγια, Ἄφροι ζιγάρ, οἱ δὲ, ʻθεμψώ.

V. ἄκτιον. Paulus, ἄρκτιον. Gal. ἄρκτιον.

Ald. θεμψώ.

290. c. Χαμαικισσος,

Οἱ δὲ, χαμαιλεύκη, οἱ δὲ, κισσὸς ἄκαρπος, οἱ δὲ, γῆς στέφανος, οἱ δὲ, σελινῖτις, Ῥωμαῖοι ἔδερα πλουβιάτικα.

C Ib. f. Βούγλωσσον,

Προφῆται γόνος αἰλούρου, Ὀσθάνης τζαουχί, Αἰγύπτιοι ἀνθουένιν βέσωρ, Ῥωμαῖοι λίγγουα βοῦμ, οἱ δὲ, λιβάνιν, Ἄφροι ἀνσαναφ. Γεννᾶται εἰς τόπους ὁμαλεῖς καὶ ʻἀμμώδεις. συνάγεται δὲ ἐν ἰουλλίῳ μηνί. Φασὶ δὲ πρὸς ῥίγη λειπτελεῖν πρὸς τὸ

fortè, ἀμμώδεις.

D τριταῖον, τοῦ ἔχοντος βουγλώσσου γ΄. καυλεῖς, ὅλην ἀποτεμοῦσαι μετὰ τῶν ῥιζῶν καὶ τοῦ σπέρματος τοῦ βοτανίου, δίδου πιεῖν. τοῦ δὲ τέσσαρας ἔχοντος, τῷ τεταρταΐζοντι. ἡ δὲ ἕψησις τούτων, σὺν οἴνῳ. καὶ πρὸς ἀποστήματα φασὶν αὐτὸ χρησιμεύειν.

Iſta quæ hic bugloſſo & alibi plantagini tribuuntur à Dioſc. Plinius ad cynogloſſon tranſtulit lib. 25. cap. 8.

Ib. g. Κυνόγλωσσον,

E Οἱ δὲ, φυτὸν, οἱ δὲ, ʻκαβαλλάτιον, οἱ δὲ, σπλήνιον, οἱ δὲ, σκόλυμος, Ῥωμαῖοι λίγγουα κάνις, οἱ δὲ, λίγγουα κανίνα.

Apul. caballium.

291. b. Λεοντοπόδιον.

Οἱ δὲ, ζωόνυχον, οἱ δὲ, ἀετώνυχον, οἱ δὲ, κῆμος, οἱ δὲ, δαμναμένη, οἱ δὲ, ἰδιόφυτον, οἱ δὲ, φυτοβασίλεα, οἱ δὲ, κρόσσιον, οἱ δὲ, κροσ-

F σόφθοον, Προφῆται αἷμα κροκοδείλου, οἱ δὲ, κροκομέλιον, Αἰγύπτιοι δαφνοινὲς, Ῥωμαῖοι Μινέρβιουμ, οἱ δὲ, νεουμάτους, οἱ δὲ, Παλλάδιουμ, οἱ δὲ, φλάμμουλα.

Ib. d. Ἱππόγλωσσον,

Οἱ δὲ, καὶ τοῦτο ἀντίρρινον, οἱ δὲ, ἀνάρρινον, οἱ δὲ, καὶ ταύτην λυχνίδα ἀγρίαν

G καλοῦσι.

De Hippogloſſo.

Aliqui & id antirrhinon, alij anarrhinon, nonnulli lychnida ſylueſtrem vocant.

Ib.g. Καταμάγκη, A

δαμναμένη Ald. Οἱ μὲν, δαμναμένη, οἱ δ᾽, Διονυσιάς, οἱ δέ, θύρσιον, οἱ δέ, δῆμος, οἱ δέ, κῆμος, οἱ δέ, κρότιον, Προφῆται ἀρχαράς, οἱ δέ, ἀρκόπους, Ῥωμαῖοι ἔρβα φιλικλᾶ, οἱ δ᾽, δατίσκα, οἱ δέ, Ἰοβισραδίξ, Δακοὶ καρωπίθλα.

De Catanance.

Aliquibus dánamene, aliis Dionyſias, aliis thyrſion, aliis demos, aliis camus, aliis crotion, Prophetis archaras, aliis arcopus, *quaſi pes urſi*, Romanis herba filicula, ſeu datiſca, ſeu Iouis radius, Dacis caropithla dicitur.

292.b. Τριπόλιον, B

Οἱ μὲν, ψυχήν, οἱ δέ, μηρίς, οἱ δ᾽, ποταμογείτων, οἱ δέ, σταχυΐτης, Ῥωμαῖοι καλιουμάρις.

De Tripolio.

Aliqui pſychē, alii merida, alij potamogetona ſeu ſtachyiten, Romani calamarem nominant.

292.d. πολύτριχον,

Οἱ μὲν, καλλίτριχον, οἱ δ᾽, τριχομανές, οἱ δέ, ἐβενότριχον, οἱ δέ, ἄργιον, οἱ δ᾽, κόριον ἔνυδρον, Αἰγύπτιοι ἐπιέρ, Ῥωμαῖοι κιδκινάλις, οἱ δέ, τέρρας καπίλλους, οἱ δέ, συπερκίλιουμ τέρρας, Δακοὶ φιθοφθεθελά. C

De Adianto.

Alij callitrichō, alij trichomanes, alij ebenotrichon, alii argiō, alii coriádrum aquaticum, Ægyptij epier, Romani cincinnalem, ſeu terræ capillum, ſeu ſupercilium terræ, Daci philophthethela vocant.

243.a. ἀδίαντον.

Οἱ μὲν, πτέριον, οἱ δέ, εὔπτερον, Ῥωμαῖοι καπιλλάρεμ, οἱ δέ, πίννουλαμ, οἱ δέ, φιλικλάμ.

De Trichomane.

Aliqui pterion, *quaſi filiculam*, alii eupteron, Romani capillarem, ſeu pinnulam, ſeu filiculam, appellant.

Ib.c. ξάνθιον, D

Aët. [illegible] Ῥωμαῖοι λάππα.

De Xanthio.

Latini lappam.

Ib.f. Αἰγίλωψ,

Οἱ μὲν, σιτόσπελος, οἱ δέ, σίφων, οἱ δέ, βρῶμος, Ῥωμαῖοι ἀβένα.

De AEgilope.

Aliquibus ſitoſpelos, aliis ſiphon, *quaſi tubus*, aliis bromos, Romanis auena dicitur.

294.a. Βρῶμος,

Οἱ μὲν, σιφώνιον, οἱ δέ, ἀκρόσπελος, Ῥωμαῖοι ἀβέναμ. E

De bromo.

Aliqui ſiphonion, alij acroſpelon vocant, Latini auenam.

Ib.f. Σμίλαξ,

Οἱ μὲν, ἡπατῖτις, οἱ δέ, λυκάνθεμον, οἱ δ᾽, κυνόσβατον, οἱ δέ, ἀνίκητον, οἱ δέ, ἡλιόφυτον, οἱ δέ, ἀνατολικόν, οἱ δέ, δυτικόν, οἱ δέ, ἑλίδη, Αἰγύπτιοι λυισθῆ, Ῥωμαῖοι μεργίνα, Θοῦσκοι ῥαδία. F

De ſmilace aſpera.

Aliqui hepatitin, *quaſi iecorariam* appellant, alij lycanthemon, *quaſi florem lupinum*, alii cynoſbaton, *quaſi ſentem canis*, alii aniceton, *quaſi inuictam*, alii heliophyton, *quaſi plantam Solis*, alii anatolicō, *hoc eſt orientalem*, alii dyticon, *occiduam*, alii helidem, Ægyptij lyiſthe, Romani merginā, Hetruſci rhadiam.

295.d. ἀγρία,

Ald. οἱ δὲ μυρτάκανθα al. μυρτάκανθον. Throph. κεντρομύρρινον vocat. Οἱ μὲν, ἱερόμυρτον, οἱ δέ, ὀξυμυρσίνη, οἱ δέ, μυάκανθα, οἱ δέ, ἄγωνον, οἱ δέ, σκίγκος, οἱ δέ, μίνθη, οἱ δέ, κατάγγελος, οἱ δέ, ἀνάγγελος, οἱ δέ, ἄκαρον, οἱ δέ, ὄκνηρον, οἱ δέ, κίνην, οἱ δέ, λειχήνη, οἱ δέ, χαμαιπίτυς, οἱ δέ, χαμαιμύρτη, Βοιωτοὶ δὲ γυρενίας, Προφῆται γόνος Ἡρακλέους, Ῥωμαῖοι ῥούσκουμ. G

V. γυρηνίας.

De ruſco.

Aliqui myrtacanthen vocāt, *quaſi myrtum ſpinoſam*, alii hieromyrton, *hoc eſt, myrtum ſacram*, alii oxymyrſinem, *quaſi myrtū aculeatam*, alii myacanthan, *hoc eſt, ſpinam murinam*, alii agonon, alii ſcincō, alii minthen, alii catangelon, alii anangelon, alii acaron, alii ocneron, alij cinen, alii lichenen, alii chamæpityn, alii chamæmyrſinen, *quaſi humilem myrtum*, Bœoti gyreniam, Prophetæ genituram Herculis, Latini ruſcum.

De Lauro Alexandrina.

Alij daphnon, alij Samothracicã laurũ, alij mithrion, alij hypoglossiõ.

De Daphnoide.

Alypo simile, flos ceu nymphææ, cuius medium cono non dissimile, in quo semen.

De Chamædaphne.

quòd aquosos humores trahat.

Alij daphnitin, alij hydragogon, Latini laureolam seu lauraginem, Galli vsubim.

De Elleboro albo.

fortassis etiã lactomon, quòd per os pituitã promoueat.

Aliqui ascidem nominant, alij ectomon, quidã pignatoxarin, Prophetæ geniturã Herculeam, alij polyides, alij anaphyston, Ægyptij somphian, alij vnre, Galli laginum, aliqui anepsa.

De Elleboro nigro.

à Proeti filiabus eo purgatis à Melampode.
à loco in quo probatissimũ nascitur.

Alij Prœtiũ, alij melanorrhizon, *quasi nigra radice præditum*, alij Anticyraicon, Prophetæ zomaritiõ, Ægyptij Isæam, seu elaphinen, seu cemeleg, Latini veratrum nigrum, alij saraca, Daci prodiorna.

De Sesamoide magno.

Aliqui sesamiten, alij sesamin, alii lycoscytalium, *quasi lupinam scuticam*, alii elleboron album, alii Anticyricon appellant.

De Sesamoide paruo.

Aliqui coronion, alii sesamon syluestre nuncupant.

De Cucumere syluestri.

Aliqui elaterion vocant, alii grynon, alii balin, alii syncrisin, alii bubalion, alii scorpion, alii pherombron, *quasi imbriferum*, alii peucedanõ, alii notion, Romani anguinum, seu agrestem *cucumerem*, Aphri cuzimezar.

De Staphide agria.

Aliqui trifolium, alii stesium, alii astaphida, alii phthiroctonon, *quasi pediculos enecantem*, alii phthirion, alii apanthropon, alii polyides, alii pseudopathes, alii arsenoten, Ægyptii ibesaoeden, Romani herbam pedicularem appellant.

De Thapsia.

quòd sugillata medeatur

Aliqui hypopion vocant, alij pancranon, alij scammonion, alij thelypterin, *quasi filicem fœminam*,

A Ib.g. στφαίαν,

οἱ δέ, δάφνος, οἱ δέ, Σαμοθρακική, οἱ δέ, μίθριον, οἱ δέ, ὑπογλώσσιον.

296.b. Δαφνοειδές,

ὅμοιον ἀλύπῳ, ἄνθος ὡς νυμφαίας, καὶ μέσον τούτου κώνῳ ἐμφερές, ἐν ᾧ τὸ σπέρμα.

B Ib.d. ἐκαλεῖται,

οἱ δέ, δαφνίτιν, οἱ δέ, ὑδραγωγόν, Ῥωμαῖοι λαυρέολα, οἱ δέ, λαυραγῖνα, Γάλλοι οὐσουβίμ.

Ib.f. λευκός,

οἱ δέ, ἀσκίδα, οἱ δέ, ἄτομον, οἱ δέ, πιγνατόξαρις, Προφῆται γόνος Ἡρακλέος,

C οἱ δέ, πολυείδες, οἱ δέ, ἀνάφυτος, Αἰγύπτιοι σομφία, οἱ δέ, οὔυρε, Ῥωμαῖοι βεράτρουμ ἄλβουμ, Γάλλοι λάγινον, οἱ δέ, ἀνεψᾶ.

297.g. πολύρριζον,

οἱ δέ, Πρώτιον, οἱ δέ, μελανόρριζον, οἱ δέ, κυϊραίνιον, Προφῆται ζωμαρίτιον, Αἰγύ-

D πτιοι ἰσαῖα, οἱ δέ, ἐλαφινέ, οἱ δέ, κεμελέγ, Ῥωμαῖοι βεράτρουμ νίγρουμ, οἱ δέ, σαράκα, Δακοὶ προδιόρνα.

299.b. μέγα,

οἱ δέ, σησαμίτης, οἱ δέ, σησαμίς, οἱ δέ, λυκοσκυτάλιον, οἱ δέ, ἐλλέβορος λευκός, οἱ δέ, Ἀντικύρικον.

E Ib.d. μικρόν,

οἱ δέ, κορώνιον, οἱ δέ, σήσαμον ἄγριον καλοῦσι.

Ib.f. ἄγριος,

οἱ δέ, ἐλατήριον, οἱ δέ, γρυῶον, οἱ δέ, βαλίς, οἱ δέ, σύγκρισις, οἱ δέ, βουβάλιον, οἱ δέ, σκόρπιον, οἱ δέ, φέρομβρον, οἱ δέ, πευκέδανον,

F οἱ δέ, νότιον, Ῥωμαῖοι ἀγγίνουμ, οἱ δέ, ἀγρέστεμ, Ἀφροὶ, κουσιμεζάρ.

301.g. ἀγρία,

οἱ δέ, τρίφυλλον, οἱ δέ, στήσιον, οἱ δέ, ἀσταφίς, οἱ δέ, φθειροκτόνον, οἱ δέ, φθείριον, οἱ δέ, ἀπάνθρωπον, οἱ δέ, πολυειδές, οἱ δέ, ψευδοπαθές, οἱ δέ, ἀρσενοτή, Αἰγύπτιοι

G ἰβησαοιδή, Ῥωμαῖοι ἔρβα πεδικουλάρις.

302.d. Θαψία,

οἱ δέ, ὑπώπιον, οἱ δέ, πάγκρανον, οἱ δέ, σκαμμώνιον, οἱ δέ, θηλυπτε-

εἰς, Ρωμαῖοι φερουλάγω, οἱ δὲ, φέρουλα σιλβέστρις, Ἀφροὶ βοίδεν.

303.f. Σπάρτιον,

οἱ δὲ, λοβὸν, οἱ δὲ, λύγον καλοῦσι.

Hic alii caput interserunt de myrobalanis: sed iudicio parum valet quicunque Dioscoridis esse iudicauerit.

304.f. Νάρκισσος,

οἱ δὲ, νάρκισσος ἄνυδρος, οἱ δὲ, αὐτογενὴς, οἱ δὲ, βολβὸς ὁ ἐμετικὸς, οἱ δὲ, λείριον, Ρωμαῖοι βούλβους μορβιτάριους.

305.c. Ἱπποφαὲς,

οἱ δὲ, ἱπποφυὲς, οἱ δὲ, ἱπποφανὲς, οἱ δὲ, ἵππιον, οἱ δὲ, ἐχῖνον, οἱ δὲ, πελεκῖνος, Ρωμαῖοι λαππάγω, οἱ δὲ, λαππουλάμεερα καλοῦσι.

306.c. κρότωνα.

Αἰγύπτιοι σύσθαμνα, οἱ δὲ, τρίξιν, Προφῆται αἷμα πυρετοῦ, Ρωμαῖοι ρικίνουμ, οἱ δὲ, λοῦπα.

309.c. ῥίζαν,

ἣν καλοῦσι τούρπηθ.

311.b. συκῆν,

οἱ δὲ, μήκωνα ἀφρώδη.

Ib.e. Σκαμμωνία,

οἱ δὲ, σκαμβωνίας ῥίζα, οἱ δὲ, Κολοφωνία, οἱ δὲ, δακτύλιον, Ρωμαῖοι Κολοφώνιουμ, Προφῆται ἀποπλεύμονος, Αἰγύπτιοι σάνιλουμ.

312.f. κόκκος,

οἱ δὲ, χαμελαία μέλαινα, οἱ δὲ, ἡράκλειον, οἱ δὲ, βδελυρὰ, Ρωμαῖοι κιτοκάκιουμ, οἱ δὲ, ἐλεάγνω, οἱ δὲ, ὀλεαστέλλουμ.

313.g. Ἀκτῆ,

οἱ δὲ, δένδρον ἄρκτου, οἱ δὲ, ἥμερον, Ρωμαῖοι σαμβούκουμ, Γάλλοι σκοβιὴν, Δακοὶ σέβα.

314.b. χαμαιάκτη,

οἱ δὲ, ἑλιοσακτὴ, οἱ δὲ, ἀγρία ἀκτὴ, οἱ δὲ, Εὐβοϊκὴ, Ρωμαῖοι ἔβουλουμ, Γάλλοι δουκωνὲ, Δακοὶ ὄλμα.

315.b. λινόζωστις,

Ρωμαῖοι ῥάδιξ σιλβέστρις, Ἀφροὶ θορφαθσαδοί.

Ib.c. Ἀλεξάνδρειον,

Ζωροάστρης θύμβρη, Ὀσθάνης αὐτογενὴς, Ρωμαῖοι κουκούρβιτα σιλβάτικα, Δακοὶ τουτράστρα.

A Romani ferulaginem seu ferulam syluestrem, Pœni bœden.

De Spartio.

Aliqui lobon. *i. filiquam*, alij lygon, *hoc est, vimen*, appellant.

De Narcisso.

Aliis narcissus *anydros, aliis auto- *quod siccitate gaudeat, neq; loca aquosa amet.*
genes, aliis bulbus emeticus, aliis li-
B rium, Romanis bulbus vomitorius.

De Hippophaë.

Aliqui hippophyes vocant, alij *hippophanes, alij hippion, alij equinum, alij pelecinon, Romani lappaginem seu lappulam minorem. *quod excidentibus flore & semine sponte sua nascatur & germinet, vt ait Theophrastus.*

De Ricino.

Ægyptij systhamna, alij trixin,
C Prophetę sanguinem febris Romani *ricinum, seu lupam. *à caninis vermis similitudine.*

De Pityusa.

quam turpeth appellant.

De Chamæsyce.

Alij mecona aphroden, *hoc est, papauer spumeum.*

D *De Scammonia.*

Aliquibus scambonia radix, aliis *Colophonia, aliis dactyliũ, Romanis Colophonium, Prophetis apopleumonos, Ægyptiis sanilum dicitur. *à natali solo, nempe Colophone Asiæ vnde petebatur.*

De Chamelæa.

Alij chamelæam nigram, alij he-
E raclion, alij bdelyran, *quasi execrabilem*, Romani *citocacium, nonnulli oleaginem seu oleastellum vocant. *Nomen hoc est liberatum ex Colum.*

De Sambuco.

Aliqui dendron arctu, *hoc est, arborem vrsi*, alij hemeron, *quasi satiuam*, Romani sambucum, Galli scobien, Daci seba nominant.

F *De Chamæacte.*

Aliis heliosacte, *quasi sambucus palustris*, aliis acte agria, *hoc est, sambucus syluestris*, aliis EVboica, Romanis ebulus, Gallis ducone, Dacis olma.

De Apio.

Latini radicem syluestrem, Pœni chorphathsadoe appellant.

G *De Colocynthide.*

Zoroastri thymbra, Osthani autogenes, Romanis cucurbita syluatica, Dacis tutrastra.

De Epithymo.

Aliqui cedoes, Romani inuolucrum vocant.

De Vite nigra.

Alij bucranium, Romani vuam taminiam, alij batanutam, alij betisalcam, Daci priadela, alij peregrinam, Aphri lauothen.

De Filice.

Alij pterion, alij pterineon, alij *dasyclonon, alij anasphoron, Prophetæ Mercurij surculum, Romani filicem *fœnariam, alij laculam, alij filicem *simpliciter*, Ægyptij asini sanguinem.

ab hirsutie seu densis ramulis.

fortè, venenariam.

De Thelypteri.

Latini linguam ceruinam vocát.

De Polypodio.

Aliqui scolopendrion, alij pterin, alij *polyrrhizon, Romani filiculam seu filicularem herbam vocant.

à multifidis radicum ramificatione.

De Dryopteride.

Aliquibus pterion, aliis nymphæa pteris.

De Linozostide.

Alij *argyron, alij aritrillin, alij *chrysitin, Ægyptij aphlopho, Latini herbam mercurialé masculam, alij *testiculatam, Aphri asumes.

fortè, à semine, quod argenti instar micet.

fortè, à colore candicanti.

à semine, quod exiguum & binum instar testiculorum dependens profert.

De Cynocrambe.

Aphris harmas, aliis asumeslabon dicitur.

De Heliotropio magno.

Alij heliotropon, alij dialion, alij *heliopun, alij scorpioctonon, *quasi scorpios enecãtem*. alij sesamon agrion, *hoc est, syluestre*, alij scorpij *caudam.

quòd Solis iter ita sequatur, vt semper eum spectet.

à floris & seminis figura.

Ad calcem cap. de Omphacio.

Vi pollens astrictoria, tardè concoquentibus dissolutísque stomachis conuenit, itémque fœminis malacia laborátibus, & ileosis. Creditur etiam salutare, si in pestilenti constitutione sorbeatur.

De Stibio.

Alij *gynæcion, alij chalcedoniũ.

fortè, quod eo fœminæ facilè adulterarent.

Ad calcem capitis de Gagate.

Aiunt & sacro, hoc est, *comitiali morbo*, laborantes prodere ac deprehẽdere: quoniam dum eum ferunt, olfacto ipso protinus ac momento in terram procidunt. Quin & morbos fœminarum occultos sanare, si suffumigati vaporem exceperint.

A 316.b. Ἐπίθυμον,

οἱ δὲ, κεδδὶς, Ῥωμαῖοι ἰμβόλουκρουμ.

318.d. ἄμπελον,

οἱ δὲ, βουκράνιον, Ῥωμαῖοι οὐβαλαμινεία, οἱ δὲ, βατανοῦτα, οἱ δὲ, βετισάλκα, Δακοὶ πριαδέλα, οἱ δὲ, περεγρῖνα, Ἀφροὶ λαυοθέν.

B Ib.g. πολύῤῥιζον,

οἱ δὲ, πτέριον, οἱ δὲ, πτερίνεον, οἱ δὲ, δασύκλωνον, οἱ δὲ, ἀνάσφορον, Προφῆται Ἑρμοῦ βάϊν, Ῥωμαῖοι φιλιξφαναρία· οἱ δὲ, λακοῦλλα, οἱ δὲ, φίλικεμ, Αἰγύπτιοι αἷμα ὄνου.

319.c. πτέριν

C Ῥωμαῖοι λίγγουα κερβίνα.

Ib.c. Πολυπόδιον,

οἱ δὲ, σκολόπενδρον, οἱ δὲ, πτερὶς, οἱ δὲ, πολύῤῥιζον, Ῥωμαῖοι φολίκουλα λίκου πέλις.

320.a. Δρυοπτερὶς,

οἱ δὲ, πτέριον, οἱ δὲ, νυμφαία πτερίς.

D Ib.f. Λινόζωστις,

οἱ δὲ, ἄργυρος, οἱ δὲ, ἀριτελλὶς, οἱ δὲ, χρυσῖτις, Αἰγύπτιοι ἀφλοφὸ, Ῥωμαῖοι ἕρβα μερκουριάλις μάσκουλα, οἱ δὲ, τεστικουλάτα, Ἀφροὶ ἀσουμές.

321.b. ἄρμαν,

Ἀφροὶ ἀρμὰς, οἱ δὲ, ἀσουμεσλαβον.

E Ib.d. σκορπίουρον,

οἱ δὲ, ἡλιότροπος, οἱ δὲ, διάλιον, οἱ δὲ, ἡλιόπουν, οἱ δὲ, σκορπιοκτόνον, οἱ δὲ, σήσαμον ἄγριον, οἱ δὲ, σκορπίου οὐρά.

325.f. ὄμφακος.

δυνάμει δὲ συπτικὸν, ἁρμόζον τοῖς βραδέως πέπτουσι καὶ λελυμένοις στομάχοις, καὶ ταῖς κισσώσαις γυναιξὶ καὶ εἰλεώδεσι. F δοκεῖ δὲ βοηθεῖν καὶ ταῖς λοιμικαῖς καταστάσεσι ῥοφούμενον.

Hæc quamuis in veteribus codicibus fini capitis de omphacio ascripta sunt, tamen ex cap. de vino omphacite translata videntur.

361.b. Λάρβασον,

οἱ δὲ, γυναικεῖον, οἱ δὲ, χαλκηδόνιον.

386.b. ὅπου οἱ λίθοι.

*Φασὶ δὲ καὶ διακριτικὸν εἶναι τῆς ἱερᾶς νόσου. τούτου γὰρ ὀσφραινομένου ἐν ἀκμῇ G φέρονται κατὰ γῆς πίπτειν. καὶ γυναικῶν δὲ νόσους κρυφίους ἰᾶσθαι θυμιώμενον, δεχομένων αὐτὴν τὸν ἀτμόν.

Illa ad finem capitis de gagate in codice non commorando repperit Sambucus. Perperàm eo negatiua particula in eo codice adiiciebatur.

Ib.d. περιβόλου βάρος, A

A vetusto cod. hæc & mendosa & superstitiosa inseruere. Samb.

Vel, κα[illegible]

Ταύτην φασὶ καὶ διακριτικὴν ἔχειν δύναμιν τῆς καθαρευούσης γυναικὸς καὶ τῆς ὑπ᾽ ἀλλοτρίου ἀνδρὸς μοιχευομένης. εἰ γάρ τις αὐτὴν ἐπὶ τὰ στρώματα λάθρα θείη, ἡ μὲν καθαρὰ καὶ φίλανδρος εἰς ὕπνον κατενεχθεῖσα φυσικῇ τινὶ δυνάμει τοῦ λίθου τάς τε χεῖρας ἁπλοῖ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ περιφύεται· ἡ δὲ πόνοις ῥυπαροῖς ἀφυπνώσασα, τῆς κλίνης καταπίπτει. ἀλλὰ καὶ δύο ταύτην ἀνδρῶν φερόντων, πάσης ἔριδος ἀπαλλάττει καὶ ὁμόνοιαν ἐμποιεῖ· καὶ βασταζόμενος εἰς στῆθος θέλγει λαόν. B

Ib.f. Ὁ δὲ Μελιτίτης, C

Pro iis quæ leguntur in contextu, vetustiores quidam codices Magices hæc habent. Samb.

Ὁ δὲ Μελιτίτης ὠνόμασται καὶ γαλακτίτης καὶ ληθαῖος, ὅτι φέροντες αὐτὸν καὶ προσιόντες τοῖς οἰκείοις δεσπόταις, εὐμενεῖς αὐτοὺς εὑρίσκουσι, καὶ λήθην λαμβάνοντας τῶν αὐτῶν πολλάκις κακῶν. αἰγῶν τε καὶ προβάτων ἀποσβεννυμένου τοῦ γάλακτος, εἴ τις αὐτὸν λεαίνῃ μεθ᾽ ἅλμης μίξας, βοηθεῖ τοῖς ποιμνίοις. D λέγουσι δὲ καὶ ὅτι γυναιξὶ τὸ αὐτὸ δύναται πρὸς γαλακτοτροφίαν τριβόμενος καὶ πινόμενος. ἀλλὰ καὶ περὶ αὐχένος ἐν τοῖς νηπίοις καταδεδεσμευμένος, ἀπείργει φθόνον, καὶ ἄνοσον σώζει, καὶ ἀνεπιβούλευτον φυλάττει τὸ νήπιον, καὶ ὅτι τὸν τοῦτον φοροῦντα καὶ βασιλεῖς αἰδοῦνται καὶ δικασταί, καὶ ἡδεῖς πᾶσι δοκοῦσι. E

Περὶ Χαμαιμήλου.

Τοὺς πυρέσσοντας τὸ Χαμαίμηλον θεραπεύει σὺν ῥοδίνῳ λεῖον τετριμμένον. ὠφέλιμον δὲ τοῖς μετριάζουσι τὸ φυτόν. φύεται δ᾽ ἐπὶ θινοῖς τὸ βραχὺ καὶ κάλλιστον, ὃ βαστάζουσιν ἰατροὶ ἀρχομένου θέρους. F

Forte θινοῖς ex Ald. cod.

Περὶ Ῥάμνου.

Τὴν Ῥάμνον ἐάν τις ἄρῃ ἐν λήξει σελήνης καὶ βαστάζῃ, ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ πρὸς ἀνθρώπους φαύλους· ἁρμόζει δὲ φορεῖν αὐτὴν θρέμματα, καὶ πλοίοις περιτίθεσθαι· ὠφελεῖ δὲ καὶ πρὸς πόνον κεφαλῆς καὶ δαίμονας, καὶ ἐπιπομπάς. G

Περὶ Ἀρτεμισίας.

Ἀρτεμισίαν τὴν βοτάνην εἴ τις ἔχει

De Magnete.

Hunc aiunt naturali quadam vi pollere, qua mulierem castam ab adultera discernat. Si quis enim ipsum strato clanculum imposuerit, quæ pudica est viriq; sui amore tenetur, somno consopita vlnis maritum ita arctè amplexabitur, vt in illius complexu quasi hæreat: altera verò spurcis & indignis per somnũ exercita laboribus, è lecto procidet. Sed & magnetem si duo viri secum tulerint, lites & cõtrouersias, si quæ inter illos fuerint, dirimet, atq; cõcordiã fouebit. Idem gestatus suprà pectus, populum lenit ac demulcet.

De Melitite lapide.

Melitites lapis etiam galactites nominatur, itémque lethæus, quasi obliuiosus, quia ipsum gestantes, si ad dominos suos accesserint, beneuolos illos & clementes comperient, ac etiamnũ immemores scelerum & maleficiorum quæ sæpiùs antè perpetrarint. Quin & capras ouésque deficiente lacte, si quis ipsum admixta muria tritum exhibuerit, eas non parũ adiuuerit. Fertur & mulieribus itidem tritus potúsque ad lactis generationem vbertatémque cõferre. Sed & infantis collo adalligatus, arcet inuidiã, eúmque à morbis insidiisq; tuetur ac vindicat. Insuper qui lapidem eiusmodi gestauerit, & apud Reges & apud Iudices venerabilis erit, ac omnium deniq; gratiam fauorémque demerebitur.

De Chamæmelo.

Febricitantes sanat chamęmelũ, cum rosaceo ad læuorem tritum. Vtilis inquam planta mediocriter affectis. Nascitur porrò in editioribus arenosísque locis quæ breuis est & optima, eámque auferunt Medici æstatis initio.

De Rhamno.

Rhamnum siquis eruat silẽte Luna, & secum ferat, cõtra venena & improbos homines prodesse sentiet. Vtiliter etiã & à pecoribus gestatur, & nauigiis circumponitur. Valet & contra capitis dolores, dæmoniorúmque insultus.

De Artemisia.

Artemisiã herbã siquis iter faciẽs

secum habeat, itineris laborem nõ sentiet: sin ferat in pedibus, venenatas bestias & dæmonia fugabit. Quòd si sanguis circum articulos coaluerit, induratúsq; fuerit, ramulos maiores cum rosaceo in olla feruefacito, expressóque inde oleo locum affectum totũ oblinito, discubitum eunte ægro. Quin & vuluæ strangulatu laborantibus fœminis mirum in modũ auxiliatur, ac substillũ quoque lotium & opisthotonum leuat.

De Pentadactylo seu quinquefolio.

Pentadactylõ si quis circa corpus gestet, nullo dolore afficietur: oculos, strumas, induratas tõsillas, vuã, & partium sub lingua, articulorum & neruorũ dolores, dentes & psorã perniciali fame contractã iuuat: remoratos à partu menses eiicit. Affusa verò manibus cum aqua tepida, contra terrores, fascinum ac dæmonia mirum in modum commendatur. Cæterùm herbam legito dum augescit luna, oriente Sole.

De Verbenaca.

Verbenaca recta pudendum arrigit: supina verò, exiccandi vim habet. Recta amuleti instar adalligata, oculorum doloribus auxiliatur, cõtra eorundem hebetudinem & capitis dolorem efficax est: sed & contrita ex aceto, lassitudinem eximit: strumas & induratas tonsillas confestim discutit. Cæterùm febriles horrores statim sanantur, si quis solùm stans ex aduerso ramulos eius tenuerit.

De Dictamno.

Dictamnum siccatã manibus terito, & in farinam redigito, adiectáque vini gutta corpus tãgito. Cõtra omnes serpentium iniurias auxiliatur: vlcera putrésque nomas purgat priùs, dein etiam explet: adactis corpori aculeis præsenti adhibetur auxilio: ad lienem quoque & abditorum locorum inflammationes in farinã redacta imponitur. Herbã vere, magnis æstibus, autũnoq; eruito.

De Saluia.

Saluia perfrictionẽ tussimq; discutit: prauis etiã vlceribus omnib⁹, cera & rosaceo ammixtis, auxiliatur.

A ἐν ὁδῷ, λύει τὸν κάματον. καὶ ἐν τοῖς ποσὶν ὁ φορῶν, θηρία διώκει καὶ δαίμονας· αἷμα δὲ ἐπὴν περὶ τὰ ἄρθρα σκιῤῥωθῇ, κλωνία λαβὼν μείζω μετὰ ῥοδίνου, καὶ ποιήσας ζέσαι εἰς χύτραν, σύγχριε τὸν πονοῦντα ὅλον ὡς ὑπάγῃ κοιμᾶσθαι· καὶ ὑστερικαῖς γυναιξὶ πάνυ βοηθεῖ. στραγγουρίαν παύει, καὶ
B ὀπισθοτόνου ῥῆγμα.

Περὶ Πενταδακτύλου.

Τὴν Πενταδάκτυλον εἴτις φορῇ περὶ τὸ σῶμα, ἄπονος μένει, καὶ ὀφθαλμοὺς ὠφελεῖ, χοιράδας, ἀντιάδας, σταφυλὴν, καὶ τὰ ὑπὸ τὴν γλῶσσαν, ἄρθρα τε καὶ νεύρων ὀδύνας, καὶ ὀδόντας, ψώραν ἐκ λιμο
C κτονίας· λοχίων ἔμμηνα κατασπασθέντα· ἐν ὕδατι δὲ χλιαρῷ προσκλυζομένη εἰς τὰς χεῖρας, πρὸς φόβους καὶ βασκανίας καὶ δαίμονας ἐστὶ πάνυ καλή. διὸ λάμβανε τὴν βοτάνην, ὅτε αὔξει ἡ σελήνη, ἡλίου ἀνατέλλοντος.

Περὶ Περιστερεῶνος.

D Περιστερεὼν ὁ μὲν ὀρθὸς τείνει τὸ αἰδοῖον, ὁ δὲ ὕπτιος, ξηραντικός ἐστιν. ὠφελεῖ γὰρ ὁ ὀρθὸς περιαφθεὶς πρὸς πόνους ὀφθαλμῶν. ποιεῖ πρὸς ἀμβλυωπίαν καὶ κεφαλῆς πόνον, καὶ κάματον παύει, τριφθεῖσα μετὰ ὄξους. χοιράδας, ἀντιάδας παραχρῆμα παύει· ὅτε δέ τις φρικιᾷ, ἀπὸ
E ταύτης κλωνία λαβὼν, κατέναντι στήτω τοῦ φρικιῶντος μόνον, καὶ εὐθὺς θεραπεύεται.

Περὶ Δικτάμνου.

Τὴν Δίκταμνον ξηράνας, τρῖψον ἐν ταῖς χερσί σου, καὶ ὡς ἄλφιτον ποιήσας, καὶ βαλὼν σταλαγμὸν οἴνου, θίγε τοῦ σώματος.
F πρὸς πάντα γὰρ τὰ ἑρπετὰ ἁρμόζει· ἕλκη γὰρ καὶ τὰς σαπρὰς νομὰς πλήρη προκαθαίρει· καὶ σκόλοπι ἐάν τις προσκαταπέπλασαι, καὶ εὐθέως ὠφελήσεις· πρὸς σπλῆνα δὲ καὶ τὰ ἐν κρυφίοις τόποις πάθη φλεγμαίνοντα, καταπλάσσε, ὡς ἄλφιτον ποιήσας. αἶρε δὲ τὴν βοτάνην ἔαρι καὶ
G ἐν τοῖς καύμασιν καὶ ἐν τῷ φθινοπώρῳ.

Περὶ Ελελισφάκου.

Ελελίσφακον λύει ψυχμὸν, βῆχα· πρὸς πάντα δὲ τὰ κακὰ ἕλκη σὺν ῥοδίνῳ καὶ κηρῷ ἀλειφθὲν ὠφελεῖ. Ruellius λυγμὸν legisse videtur, hoc est, singultũ.

σπληνὸς πόνον καὶ δυσεντερείας θεραπεύει, A
πινόμενον μετὰ οἴνου λευκοῦ. ἐξίσου δὲ τοὺς αἱμοπτοϊκοὺς προποτιζόμενον θεραπεύει καὶ πρὸς πάντα ποιεῖ λόχια γυναικός. αἱ κάκισται δὲ γυναῖκες πεσσὸν ἐξ αὐτοῦ ποιοῦσαι, προστιθέασι καὶ ἐκβάλλουσι τὰ ἔμβρυα.

Περὶ Κυπαρίσσου.

Κυπάρισσος βοτάνη ὠφελεῖ πρὸς B βράγχους καὶ ὠτία· καὶ ἀντιάδας, καὶ ὕδρωπα καὶ ἰσχιάδας θεραπεύει.

Περὶ Κενταυρείου.

Κενταύρειον ὠφελεῖ πρὸς φλεγμαίνοντα πάθη, καὶ κρούσματα πληγῶν· ὑστερικαῖς γυναιξὶ βοηθεῖ, στραγγουριῶντάς τε παύει καὶ λιθιῶντας. αἶρε δὲ τὴν βο- C τάνην ἐν ἔαρι ἡλίου ἀνατέλλοντος.

Περὶ Βουφθάλμου.

Τὴν Βούφθαλμον σελήνης αὐξανούσης λαμβάνειν δεῖ. ποιεῖ δὲ πρὸς φόβους καὶ δαίμονας καὶ βασκανίας, καὶ φάρμακα· κατὰ ταῦτα ἀποστρέφουσα. καὶ ὀδόντα εἴ τις ποτὲ τὴν ῥίζαν μαστησάμενος D ἀποπτύσει, εὐθὺς τὸ ῥεῦμα στέλλουσα ὠφελεῖ· λύει δὲ καὶ γαστέρα.

Περὶ Παιονίας.

Παιονία βοτάνη αἴρεται ἐν τοῖς κυνοκαύμασι πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατεῖλαι, καὶ κρεμᾶται· καὶ ὠφελεῖ πρὸς φάρμακα καὶ βασκανίας καὶ φόβους καὶ δαίμονας, E καὶ ἐπιπομπάς· καὶ εἰς πυρετὸν ἐκ φρικιάσεως νυκτερινόν τε καὶ ἡμερινόν, καὶ τεταρταῖον. λέγεται δὲ ὅτι ποτὲ ἐν τῷ ὄρει ἔνθα ἦσαν δαίμονες φυεῖσα, τούτους ἀπεδίωκεν.

Additur in Ald. cod. caput περὶ πολίου.

Περὶ Πολίου.

Πόλιον, ἡ βοτάνη φορουμένη περὶ τὸ F σῶμα ὠφελεῖ πρὸς σεληνιασμὸν καὶ κόπον. δύναται δὲ τριφθεῖσα μετὰ ὄξους ἡ βοτάνη καὶ καταχεομένη, πόδας ἀκροκορύμβοις ὠφελεῖν.

Περὶ Μώλεως.

Μῶλυ βοτάνη ῥιζοτομηθεῖσα καὶ πρὸς τὸ σῶμα φορουμένη, ὠφελεῖ πρὸς G φάρμακα καὶ βασκανίας.

Περὶ Εναλίας δρυός.

Τὴν ἐναλίαν δρῦν ὅταν ἡ σελήνη

Lienis dolorē dysenteriámque pota cum vino albo sanat. Pari quoq; modo sanguinem excreátibus potu medetur: & ad extrahendas quaslibet muliebres à partu purgationes efficax est. Cæterùm scelestissimæ mulieres subdito ex ea pesso partus excutere non verentur.

De Cupresso.

Cupressus herba contra raucedines prodest: auriculas, induratos tōsillarum tumores, aquam inter cutem & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio.

Centaurium cōtra inflammationes & ictuum allisiones valet: fœminis vuluæ strangulatione laborantibus auxiliatur: quin & substilli lotij calculorúmque tormēta leuat. Herbam porrò Vere, oriente Sole legito.

De Buphthalmo.

Buphthalmū crescente Luna decerpere oportet. Facit verò contra pauores, dæmonas, fascinationes & venena: ea siquidem omnia auertit. Quòd si quis radicem commanducando identidem expuat, dentium dolori, sedata simul & semel fluxione, auxiliabitur. Quin & aluum soluit.

De Paeonia.

Pæonia herba per æstus Caniculę ante Solis ortum vellitur, appensáque contra venena, fascinum, pauores ac dæmonum insultús prodest: item contra febres cum horrore adorientes tā nocturnas, quàm diurnas, necnō & aduersus quartanam. Cęterùm dęmones à monte in quo nascebatur, quondam fugasse proditur.

De Polio.

Polium herba circa corpus gestata, contra lunaticum morbum lassitudinémque auxiliatur. Siquidem trita ex aceto herba & summis pedibus affusa prodest.

De Moly.

Moly, herba radicitus excisa & circa corpus gestata, venenorum & fascinationis amuletum est.

De Marina quercu.

Marinam quercū extrema Luna

cum rosaceo misceto, & faciem illinito, cùm ad negotia te conferes. Sub ventriculo gestata, fœtus vegetiores reddit: ad arcendos verò pauores nocturnos, manu tenetur. Sed & contra fascinum & maleficia omnia prodest, corpúsq; tuetur. Cùm enim fascinantes recedunt, arescentem surculum illa occludit, & eundẽ, si propiùs accesserint, aperit.

De Chrysanthemo.

Chrysanthemon si terra ante Solis ortum eruatur, corporique adalligetur, aut ex collo suspendatur, veneficas mulieres omnésque fascinationes amolitur.

De Erysimo.

Erysimum cum vino tritum, aduersus ventris dolorem bibitur. Quòd si quis grana septem in domum proiecerit, rixæ & iurgia concitabuntur.

A λήγῃ, μίξον μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου, καὶ χρίσον σοῦ τὸ πρόσωπον, ὅταν ἐπὶ πράγματι ἀπέλθῃς. ζωογονεῖ δὲ καὶ παιδία ὑπὸ τὴν κοιλίαν φορουμένη· καὶ πρὸς τοὺς φόβους τοὺς γινομένους ἔχε κατὰ νύκτα. καὶ πρὸς βασκανίας τε καὶ πάντα τὰ κακὰ ὠφελεῖ· καὶ τὸ σῶμα φυλάσσει· ὅσοι γὰρ οἱ βάσκα-
B νοι ἀφεστήκασι, μέμυκεν· ἐρχομένων δὲ αὐτῶν ἐγγὺς, ἀνοίγει τὸ κάρφος.

Περὶ χρυσανθέμου.

Τὸ Χρυσάνθεμον εἰ ἄρεις ἐκ τῆς γῆς πρὸ τοῦ τὸν ἥλιον ἀνατέλλειν, καὶ περιάπτεις τῷ σώματι, καὶ ἐκ τοῦ τραχήλου ἀποκρημνᾷς, ὠφελεῖ ἀποστρέφον τὰς φαρ-
C μακίδας γυναῖκας, καὶ πάντας τοὺς βασκαίους.

Περὶ ἐρυσίμου.

Ἐρύσιμον λεῖον μετ' οἴνου πρὸς κοιλίας πόνον πινέσθω· ἐὰν δὲ κόκκους ζ' εἰς οἰκίαν βάλῃς, ἀψιμαχία ἔσται.

Caput de Elleborine, quod postremo loco habebatur, iccirco deleui, quia verbis totidem legebatur cap. de Epipactide lib. 4. cap. 109.

FINIS. ΤΕΛΟΣ.





IANI ANTONII SARACENI LVGDVNÆI SCHOLIA IN DIOSCORIDIS DE MATERIA MEDICA LIBROS V. & eiusdem de Venenis Lib. II.

JN QVIBVS VARIAE CODICVM variorum lectiones examinantur, diuersæ de Medica materia seu priscorum seu etiam recentiorum sententiæ proponuntur, ac interdum conciliantur: ipsius denique Autoris corruptiora, obscuriora difficilioráque loca restituuntur, illustrantur & explicantur.





IANI ANTONII SARACENI LVGDV-naei Scholia in Dioscoridis de materia Medica libros V.

IN LIBRVM PRIMVM.

IN PRAEF. Βάσσος ὁ Τυλαῖος.] Vetus exemplar & Aldinum habet Τυλαῖος: quę quidē secutus est Marcellus Virgilius. Quidā Τύλλιος legunt. Ac certè quidem Cælius A Vrelianus alicubi Tullij Bassi meminit. At Epiphanius Constātiensis Episcopus circa principiū lib. 1. contra hæreses 80. postposito itidē prænomine Βάσσον τὸν Τύλλιον nominat (quo loco & alios qui de materia medica scripsere commemorat) & id quidem facili, vt opinor, errore, ἀντὶ τοῦ Ἰούλιον vel Ἰούλιος. Id enim est huic ipsi nomen apud Plinium, tum alibi, tum in elencho lib. XX. XXI. XXIII. XXIIII. XXV. XXVI. XXVII. vbi obiter annotatur, Bassum æquè ac Sextium Nigrum, etsi Latinus esset, Græcè tamē de Medicina scripsisse. quare nō immeritò Ruellius Iulium Bassum conuertisse videtur.

Πετρώνιος, Νίγερη καὶ Διόδοτος] Diosc. Petronium & Diodotum tāquam diuersos rei herbariæ Scriptores hic commemorat. At Plinius tum lib. 20. cap. 8. tum etiā lib. 25. cap. 9. vnum & eundē Petronij Diodoti nomine designare videtur.

ἐν ἕ βιβλίοις] Malui ἐν ἕ βιβλίοις legere, quàm vti habebatur in vulg. exempl. ἐν ἕξ βιβ. Sūt enim quinq; tantummodo libri, qui τὴν ὕλην (sic enim vocat Erotianus Hipp. ἐξηγητής) hoc est, materiā omnem medicam, complectūtur: reliqui, quibus de venenis, venenatorúmque animalium ictibus morsibúsve agitur, neq; huc pertinēt, neque fortassè huic ipsi Dioscoridi ascribi debent. Huc adde quòd & Gal. in pręfat. 6. de simpl. Dioscoridis Anazarbæi quinque dūtaxat libros agnoscit. Ac ipse quoq; Dioscorides quintū librū totius operis vltimū in eiusdem libri præfatione nominat.

ἀρχαῖα] Quidam ἀρχαῖα legunt: sed vulgata lectio mihi magis arrisit. Vtrancunque tamen recipias, locus hic planè mutilus ac decurtatus videtur. Quæ enim hîc habentur de medicamentorum ætatibus, aut certè virium diuturnitate, ea vt experientiæ, ita etiam clariss. Scriptorum autoritati refragātur. Siquidem Theophrastus, lib. 9. de hist. plant. cap. 14 præter vtrunque Veratrū aliquot alia recenset medicamenta, quæ quàm triennij longiore durent tempore, viribus etiamnum integris. Ac eum ipsum Theophrasti locum Plinius, lib. 27. cap. vlt. totidē ferè verbis Latinè reddidit. Quid verò hac in parte sentiendum sit, vel ipsa experientia cuiuis satis indicabit. Cæterùm doctiss. vir D. Ioh. Bauhinus, quò dubitationis huiusce causam adimat, pro eo quod habetur in hac ipsa periodo μόνα δὲ βοτανικῶν, restituit, ἐνιὰ δὲ βιβλιακῶν, nec ineptè.

ἔτι ἐξυμαστικὴ] Fortè, ἀντὶ τοῦ, ἔτι, legendum, ὥσπερ: aut etiam relicto ἔτι, addendum ὥσπερ: nec enim ita facilè subintelligi posse videtur.

CAP. I. ἃ μὲν λευκὰ, &c.] His locis hauddubiè particula ἃ accipitur pro Partim, seu Aliqua ex parte, vel quadantenus. Vult enim Autor, in eodem flore, sed tamen diuersis eius partibus, hos omnes colores conspici. Id vel ex eo patet, quòd statim subiungit: propter colorum quæ in flore est varietatem, plantam ipsam non immeritò Iridi cœlesti assimilatam fuisse. Et hoc ipsum satis innuit Plinius, apud quem Dioscoridis totò opere nullam fieri mentionem, mirari satis non possum. Is enim lib. 21. nat. hist. cap. 7. *Floret,* (inquit) *Iris diuersi coloris specie, sicut arcus cælestis: unde & nomen.*]Cęterùm Iridis flores, scribit Philinus, Athenæo teste, λύκους, hoc est, lupos, ex eo nominari, quòd lupi rictui labrísque similes sint.

ἢ μέλανα] Malui μέλανα ex codice Aldino legere, quàm ex Parisiensi μήλινα: maximè quum eam quoque lectionem secutus videatur Oribasius, Collect. lib. 11. Huc accedit quòd in Iridis flore color subniger cernitur, qualis in viola nigra, quę ideò etiam μελανίν nomē accepit. Omninò verò luteus color in eo ipso vix vlla ex parte, quod videam, conspicitur, sed tantùm ex luteo albicans aut pallescens: qui Græcis ὠχρὸς dicitur. Hic enim, Platone in Timæo teste, conflatur λευκοῦ ξανθοῦ μιγνυμένου, scilicet cùm flauo seu luteo commiscetur album.

διέρραφα λίνῳ] Oribasius χοίνῳ vel χοινίῳ legisse videtur: sed paruo discrimine.

ἔτι δὲ βελτίων ἡ Ἰλλυρική] Gal. etiam 1. de Antidot. irin Illyricam cæteris præstare tradit. Sed & ante ipsum Theophr. 9 hist. cap. 7. laudatissimā scribit in Illyrico natam, & ibi quoque non quidem maritimis in locis, sed mediterraneis, magísque ad Septentrionem sitis. Plinius ex sententia Theophr. lib. 21. c. 7. *Iris laudatissima,* inquit, *in Illyrico, & ibi quoque non in maritimis, sed in syluestribus Drilonis & Narone.* Sic Iridis meminit Nicander in Theriacis, ἣν ἔθρεψε Δρίλων καὶ Νάρονος ὄχθη. Sunt verò, Ptolemæo teste, Drilo & Narò fluuij in Dalmatia Illyrico vicina.

τὴν γεῦσιν πυρώδης] Ita legimus ex vetusto codice. Vulgata tamen exemplaria habent πυρώδεις, fortè ἀντὶ τοῦ πυρωδέστερα vel πυρωδεστέρα, hoc est, gustu feruētiore. Et hæc lectio tolerari quoque potest: maximè cùm Oribasius, loco suprà citato, eā secutus esse videatur.

καθαίρουσι δὲ παχέα καὶ χολή.] In veteri Sambuci codice legitur, καθαίρουσι δὲ παχέα καὶ χολάς. Goupylus verò in aliquot exēplaribus legit, παχέα: quæ quidē lectio vt Interpretibus aliis, ita mihi ipsi magis arrisit: siue παχέα pro crassioribus excrementis, siue pro crassioribus humoribus accipiamus. Nec enim me mouet quod existimat Goupylus, expungendam eam dictionem, ne qua in Autoris verbis videatur ταυτολογία: cùm iam antè (inquit ille) nihil aliud voluisse visus sit Dioscor. quo loco ait, radices Iridis τὰ δυσανάγωγα παχέα ἀ-

λεπτύνειν, hoc est, *καταπέπτειν*, vti loquitur Paulus, cùm de his ipsis radicibus mentionem facit. Sed (quod pace tanti viri dictum velim) quis non videt aliud esse *τὰ παχέα καθαίρειν*, aliud *τὰ λεπτύνειν ὑγρὰ καθαίρειν*? quum illud sit, humores crassos purgare: hoc verò, eos ipsos attenuando ad purgationem præparare. Adde quòd vbi de attenuatione sermo est, de thorace côtentis humoribus agitur: vbi verò de purgatione, de crassis iisdem quauis etiam alia corporis parte contentis.

CAP. II. *ὑπομελάνας*] Contrà Plinius lib. 25. cap. 13. Acoro tribuit radices nigras, minúsque venosas, cæterò similes iridis.

τῇ ἐν Κολχίδι] Oribasiũ ac Diosc. interpretes secutus, *Κολχίδι* legere malui, q̃ *Χαλκίδι* cũ Par. codice. Huc accedebat quòd ei Acoro primas tribuerat etiam Plinius, lib. hist. nat. 25. cap. 13. quod in Colchide nascitur iuxta Phasim amnem, & vbique in aquosis. Est verò Colchis, Asiæ prouincia, vti & Galatia: cuius itidem hoc ipso loco meminit Diosc. Ea Corace môte, à Septentrione: ab Ortu, Iberia: à Meridie, Phaside amne: ab Occasu, Ponto EVxino clauditur.

CAP. III. *ἐκλείγματι δὲ ἀρμόζει πρὸς θώρακα*, &c.] Ita legere & distinguere visum est, contra quàm in cæteris exẽplaribus habeatur: nempe vt quod de eclegmate ex Mei radicis puluere & melle côcinnato dicitur, ad vnius thoracis affectus referatur, non item ad aliarum partium vitia: quibus eclegmata vt minùs conueniunt, ita neque accommodari consueuerunt.

CAP. IIII. *σκορπιοδήκτοις*] Aut *θηριοδήκτοις* legendum, quæ vox huic Authori satis est vsitata: aut potiùs *σκορπιοπλήκτοις*, hoc est, à scorpione ictis, qua quidẽ voce vtitur sequenti capite Dioscorides. *Non mctuendus enim morsu, sed acumine caudæ Scorpius*, vti loquitur Ouid. 4. fast. quanquã & eiusmodi aculeum Plinius dentis nomine appellare non veretur, lib. 11. cap. 37. Cæterùm vt prior illa lectio codicum quorundam & veteris Interpretis testimonio, ita hæc posterior Pauli de cyperide agentis, itémque Plinij autoritate nititur.

CAP. VI. *ἔχουσα τὸν στάχυν*] *στάχυς* nomine plerunque accipitur spica vulgo dicta, qualis ea est qua frumẽtacea semina continẽtur: quæq;, Varrone teste lib. 1. de re rust. cap. 48. rusticis olim à spe speca nominabatur: *eã enim* inquit ille) *quòd sperant fore, serunt.* Ab harũ etiam spicarũ similitudine Græci *ῥιζομάτους* thymo, stœchadi & similibus *στάχυς* tribuũt. Sed *στάχυν* seu spicam hoc loco ita non esse accipiendam, vel ex eo patet, quòd, quicquid dicant nonnulli Plinij autoritate decepti, nardus Indica spicas huiusmodi nullas habere comperiatur. Intelligit verò Diosc. nardi radicis nucleum, quæ quidem pars est ipsius nardi nobilissima, præstantissima, ac etiamnum in vsu Medico frequentissima. Vt enim Columella Latinique alij spicas interdũ accipiunt pro nucleis, quibus numerosis ac sibi inuicem cohærentibus quarundã radicũ bulbosa capita compinguntur, velut allij, vlpici, liliorũ, quiq; in allio, Diosc. teste. Græcis peculiariter *ἄγλιθες* nuncupãtur: ita & Græci *στάχυας* pro iisdẽ radicum nucleis accepêre, ac tùm certè potissimùm cùm Indicæ nardi fecêre mentionẽ. Idipsum satis apertè innuit Gal. 1. de Antid. quo loco radicẽ nardi spicam nominari dicit, non quia verè spica sit, sed quia spicæ figurã æmuletur. Itémq; lib. 9. de comp. medic. secundum locos, quam Philo in describẽda sua antidoto *ῥίζαν ψευδωνύμως* nominarat, nil aliud esse asserit, quàm ipsissimã nardi radicẽ: ibidémque annotat Philoni *ψευδωνύμως* ita dictam, quod vulgò nô radix, sed spica vocaretur. Quinetiã 8. de simpl. medic. facult. vbi de nardi radice tãquam potiore nardi parte agit, *ναρδου στάχυν* appellat, quasi ex eo vocabulo vnicuique satis cognitam. Quinetiam Ægineta & Actuarius côposito nomine *ναρδοστάχυν* nominauerunt. Græcorũ fortassis exemplo dixit Ouid. 15. Metamorph. *Nardi lenes aristas.* Easdẽ Statius Syl. v. aristarum odoratarum nomine intellexisse videtur, quo loco

odoratas (ait) *nec Arabs decerpsit aristas.*

Quanquam horum poetarum vterque potiùs de nardi Italicæ spicis, lauandulæ vulgò dictæ, congeneris fortè locutus est, quemadmodum & Plinium fecisse mihi fit verisimile, quando nardum fruticem describere conatur, lib. 12. cap. 12. Cæterùm nô ignoro à quibusdam merito in dubiũ vocari, sintne spicæ illę antedictę nardi radicum particulæ, an verò potius ab vna prodeuntes radice supra terram extẽt. Verùm equidem, dum à peritioribus herbariis certius aliquid cognouero, vnà cũ Galeno radicibus eas annumerandas esse duxerim. Nec illud abs re: quandoquidẽ, vt aiunt, intra terram latere comperiantur, ac, vel ipso teste Theophrasto, quæcunque terra conduntur stirpium partes, earundem radicibus accenseri oporteat.

σφόδρα μικρὸν] Vt non habentur hæc duo vocabula in veteri exemplari, ita neque apud Oribasium, & fortasse redundãt. Nec enim fit verisimile quam paulò pòst *μυχαίουρον* ait esse, simul & semel *σφόδρα μικρὸν*, hoc est, valde curtam, pusillam ac mutilam conspici.

εὐωδίαν ἀρώματα] *ἀρωματιζοῦσα* nomen conuertere volui, memor eius distinctionis quæ habetur apud Oribasium libro 1. coll. cap. 31. *τῶν εὐωδιαζόντων καὶ ἀρωμάτων*: quamuis plerunque dictiones has apud Medicos tum Veteres, tum etiam recentiores, confundi tam certum est, quàm quod certissimum. At reuera periphrasis, qua sum hîc vsus, mihi ad exprimendam Autoris mentem omnium aptissimè quadrare visa est. Siquidem *ὄζειν* vocabulum, quod hoc ipso habetur loco, etiam alibi Dioscorides ad corporis partem accommodat, quam non tantùm humere humoréve perfundi intelligendum, sed etiam ex humoris quasi resudantis redundantia odorem de se tetrum expirare: veluti cùm ait loco alio: *τὰς δυσώδεις μασχάλας ὠφελεῖ*, quod quidem non ineptè quidam interpretantur: *alarum virus mitigat.*

CAP. VII. *ἀλιούγγια*] In duobus manuscriptis codicibus legit Goupylus *ἀλιούγγια*: attamen cum Ruellio legendum opinatur, *σαλιούγκα*: quasi verò citra *σ*, aspiratum *ἁλιούγγια* Latinum saliunca non satis exprimeret. Ac vterque fortassis cum Leoniceno nardum Celticam seu Gallicam, plantam eam existimauit esse, quam Saliuncæ nomine describit Plinius: cuius itidem mentionem facit Poëta in Bu-

colicis, dum humilis cognomen illi attribuit. Sed quàm parum firmis nitantur rationibus, ij iudicent qui Plinium diuersis capitibus de nardo Gallico & saliunca egisse, iisque notas viréśque dispares assignasse animaduerterint. Malui equidem non ineptam Marcelli Virgilij coniecturam sequi: qui quidem facili librariorum errore deprehẽso, γάλλικα legẽdum putat. Eam verò coniecturam cõfirmare videtur & ipse Oribasius, aut certè Rasarius Oribasij interpres, capite de nardo Celtica.

CAP. VIII. οὔτε δὲ καυλόν] Sunt qui capitis huius initio αὐτὴ τῷ καυλῷ, κλῶνας seu κλάδους reposuerint: quo è numero fuere Ruellius & Marcellus Virgilius: nec id alia (opinor) ratione, quàm vt Dioscoridem à contradictione vindicarent. Verùm quia κλῶνες seu κλάδοι, hoc est, rami surculíue, arboribus magis quàm herbis conueniunt (quanquam non ignoro sæpenumero etiam ad herbas, maximéque frutices transferri) nobis ea lectionis immutatio nondum satis apta videtur. Itaque cum Sambuco maluimus ex Hispano codice αὐτὴ τῷ φέρει, ὑπερφέρει legere: quasi velit Autor nardi montanæ tum caulem tum fructum, tum denique florem, ætatem minimè ferre. Quòd si vulgata lectio retineretur, qui nardo montano prius caules & folia eryngij tribuerat Dioscorides, à seipso iam manifestò dissentiret. Cæterùm multò minùs aptè (nostro quidem iudicio) aliis quibusdam, ac inter cæteros, Mathiolo viro alioqui grauissimo, casibus immutatis legendum videtur: οὔτε δὲ καυλὸς, οὔτε καρπὸς, οὔτε ἄνθος συμφέρει, quasi voluerit Diosc. has plantæ partes nullius esse in medicina vsus.

CAP. IX. κελαινά] Paris. codex habet τὰ δὲ ἄνθη στεφανωματικά, quidã βοτάνη ἀνθώδης, &c. Sed codicem Aldinum secutus ista consultò prætermisi: maximè cùm in vetustis quibusdam exemplaribus non extare compertum haberem. Huc adde quòd Asarum tantùm abest herba vt sit coronaria, vt ex eo ita vocitatũ dicat Plinius, quòd in coronis non addatur: quanquam ea etymi ratio mihi non satis probatur, ac potiùs Asarum ita appellatũ videtur, ἀπὸ τῷ α στερητικοῦ καὶ σαρῶ, τουτέστι σαρόθρου, quòd scopis non adderetur, scopis inquam seu manualibus, quas serta flosculósve dicunt, seu lustralibus, quæ essent olim euerrendis Deorum aris dicatæ, quales ex verbena, verbasco similibúsque plantis comosis simul ac firmioribus colligebantur. Translata verò illa videntur ex cap. 51. lib. 3. de Bacchari: ídque ab iis qui ex Gallici nominis bacchar (pro quo nunc per syllabarum metathesin *cabaret* dicunt) affinitate, Asarum Dioscoridis cum bacchari vnum & idem esse coniecerunt. Quasi verò duobus diuersis capitibus Diosc. de vna eadémq; planta fuisset acturus, ac dissimiles tum notas, tum vires locis diuersis eidem plantæ ascripturus. Equidem baccharin Asarum Crateuæ esse facilè adducor vt credam. Sed quantum inter baccharin seu περγάγρην & Dioscoridis asaron sit discrimen, præter Plinij testimonium minimè contemnendum, lib. 21. cap. 6. diuersa quoque apud Dioscoridem, Paulum & Oribasium vtriusque descriptio per se satis indicat. Etsi fateor Galenum & huius exemplo Aëtium pro bacchari Asarum visos accepisse: vt qui nulla baccharis facta mentione, asaro vires acori tribuerint, quæ quidem Bacchari potiùs quàm Asaro, si quis diligentiùs aduertat, conuenire videbuntur. Verùm vt ad rem redeam, illo ipso errore factum etiam est vt quæ de Asari viribus circa capitis finem in Florentinis codicibus habentur, quæque in editione Parisiensi inter Dioscoridis spuria reposita fuere, in hunc locum perperam ex capite de Bacchari antè citato translata fuerint.

κισσόνεα δὲ πολὺ] Paris. codex μυρσίνεα. Sed ex Aldino & vetustis exemplaribus legi, κισσόνεα, haud ineptè. Siquidem huic lectioni veritas ipsa suffragatur. Fuchsius ex Plinio μαλακώνεα legendum putat: sed siue μαλακώνεα, siue κισσόνεα legatur, vtrunque de Asari foliis meritò ac iure optimo dici potest. Hederaceis enim ea densiora simul & molliora esse iudice sensu nemo non animaduertat.

ὑοσκυάμου κυτίνῳ] hoc est, κατὰ τὸν κύτινον. Vetus quidam ὑοσκυάμου κυτίνῳ. Oribasius ipse, aut certè (vt veriùs dicam) ipsius Interpres, ὑοσκυάμου ἢ κυτίνῳ legisse videtur, quasi flores Asari conferre voluerit Autor non hyoscyami modò flori seu calyculo, sed etiam mali Punicæ domesticæ flori. Κύτινος enim ex ipsius Dioscoridis sententia mali Punicæ domesticæ primum partum florémve, ampullagium (si Cælio Aureliano credimus) Latinè dictum, propriè significat: vti balaustium, syluestris. At nihilominus similitudinis ratione transfertur & hoc vocabulum ad hyoscyami flores, hypocistidem & cætera id genus, quæ figura cytinum referre videtur. Patet illud ex Diosc. contextu satis euidenter. Siquidem capite de hyoscyamo, cùm de floribus ipsius agit, cytinos eos indubitàter appellat. Capite verò de hypocistide, cytinum itidem eam à nonnullis nominari asserit. Quare parum interfuerit hoc loco, seu vulgatam, seu Oribasij lectionem sequamur.

CAP. X. αὐτὴ ὥσπερ τὰ τοῦ ναρκίσσου] Sunt qui αὐτὴ τῷ ναρκίσσου, κισσοῦ, id est, hederæ, legant: alij verò νάρθηκος, quasi Valerianę vmbella ferulę flores proferat. Andreas Cæsalpinus τῆς ναρδου legendum existimat, non alia, vt videtur, ratione, quàm quòd inter nardi genera cẽseatur. Porrò si Valerianæ flores narcissi floribus conferantur, quemadmodum figuram narcissi quadantenus æmulari non negamus, attamen in nostra certè quidem Valeriana, quæ non obscurè notis cæteris Dioscor. Phu respondere videtur, sunt non paulò minores quàm narcissi: contrà quàm in Græco Dioscor. contextu habetur. Hinc adeò factum est, vt nonnulli αὐτὴ τῷ μείζω, ἐλάσσω vel ἴσα legerint, vti Ruellius libro de natura stirpium secundo, itémque Matthæus Syluaticus, dum in Pandect. citat & Serapionis & Dioscoridis ipsius contextum. Quòd si cui est religio quicquam in Græcis codicibus citra fidem exemplaris alicuius immutare, at certè credat oportet, Phu Ponticum fortassis & fauentis cœli beneficio & vbertate soli maiusculis comari floribus, atque adeò longè maioribus, quàm quæ apud nos vel in hortis coluntur, vel sponte nascuntur.

CAP. XI. ὅθεν τὴν δὲ ῥίζαν] Si quid ego in re

tam ancipitũ rectè iudicare possum, Malabathrũ neque Indicæ nardi folium est, vt rectè monet Dioscorides, neque id folij genus quod Arabibus Betre, Persis Tambul seu Tembul appellatur: multò verò minus canellæ aut caryophylli folium: sed est profectò sui generis folium, non quidem in Syria aut AEgypto, vti voluit Plinius, sed in India ex arbore procera decerptum, quod Græcis interdum folium simpliciter & κατ' ἐξοχὴν dictum est, interdum cum adiuncto, malabathri: aliâs etiam folium Indicum à loco natali cognominatur. Id mali Medicæ folium quadantenus repræsentare dicitur, attamen tribus neruis fibrisve dorsi longitudinem intercursantibus distinctum est, hodiéque apud Indos etiamnum teste Garcia ab Horto paucis immutatis folium Tamalapatra nuncupatur. Hoc verò cum Malabathri folio vnum & idem esse vel ex eo constat, quòd Malabathri viribus adamussim respondere comperiatur. Verumenimuerò nisi (quod facilè crediderim) fabulosa est hoc loco Dioscoridis, itémque Plinij & Auicennæ historia, fuit & aliud ab isto diuersissimum malabathrũ, palustris herbæ folium, sed tamẽ iisdem quoque viribus præditum. Quòd verò Indicum folium à Malabathro differre nonnulli existimant, Actuarij, ni fallor, auctoritate ducti, qui in describendo Hedychroi magmate vtrunque nominat, parum ij firmo argumento niti mihi videntur. Illud enim opinor errore librariorum accidisse, & alterutrum è margine in contextum perperam trãslatum fuisse: maximè cùm ab Autoribus aliis, qui eádem compositionem descripsêre, planè omittatur. Aliis aliorum argumentis doctiss. vir Mathiolus abundè videtur satisfecisse.

ἄλλοι δ᾽ ἐπινεῖν] Garcias ab Horto folia Malabathri non quidem in hunc modum lineo filo transfigi, sed collecta in fasciculos colligari & ita vænire scribit. Atque ex eo fortasse Plinius Malabathrũ folio esse conuoluto inferebat, lib. 12. cap. 26. Illud idem folij Indi historia, quæ ab Arriano circa finẽ peripl. maris Erythræi describitur, perbellè respõdet. Is enim eiusmodi folia tradit à Sesatis populis, qui finitimi sunt Cirrhadibus (apud quos etiam præstantissimũ nascitur Malabathrum, teste Ptolemæo) circa ciuitatem Thinam afferri, ac dum in vicinia populabundi vagantur, stramentorũ loco substerni, tandémq; postquam remigrarunt, ab ipsis Thinæ incolis auidè cõquiri, & in globulos cõuolui atq; complicari: ita tamen vt tria Malabathri pro foliorũ magnitudine agnoscantur discrimina, ἁδρόσφαιρον, inquam, μεσόσφαιρον & μικρόσφαιρον.

ὑπομέλανι τὸ] Contrà Plin. lib. 12. cap. 26. minùs probat candidũ: rursúmq; cõtrà ac Dioscorides, laudatius cẽset, quod est quodã salis gustu.

ἐπὶ πλεῖον δὲ τῆς γεύσει] Idẽ de sapore Plinius affirmat, esse verò croco odoratius. At cõtrà Garcias neque nardi saporem agnoscit, neque tam validum odorem atque in spica reperitur, sed longè suauiorẽ: quin neque vti reliqua odorata ipsum caput ferire testatur.

ἀπεψίας τε ἀνίησιν] Legitur in Aldino exempl. ἀνίησι, quam quidem lectionem Serapio, Ruellius & Syluius secuti videntur. At ipsa contextus series ἀνίησιν potiùs legendum esse satis indicat.

Cùm enim in cæteris omnibus nardũ præferat Autor, attamẽ in ciendis vrinis iuuandóque stomacho Malabathrum illi præstare statim subiungit. Porrò Galenus & qui eũ secuti sunt omnes, citra comparationem nardo viribus simillimum esse dixerunt.

CAP. XII. ἔχει δὲ ἰσχὺν] Addunt hîc nonnulli codices, ὥσπερ ἰνδ., pro quo restituendum esset ex Theophr. lib. 9. de hist. plant. cap. 5. ὥσπερ ἄγνος. Ait enim hoc ipso loco, vt cinnamomũ ita & cassiam, aut certè plantas è quibus illa decerpuntur, θαμνώδη εἶναι μεγάλους, ἀλλ᾽ ἐπιεικῶς ἄγνον, πολυκλάδους δὲ καὶ ξυλώδεις, hoc est, fruticés esse non ita grandes, sed uiticis magnitudine, attamen ramosos lignosósque. At Galenus parum sibi constans, modò fruticum, modò arborum genere comprehendit. Nos quantum ex historia recentiorum colligere possumus arbusta potiùs esse credimus oleæ, lauri aut arbuti magnitudine, foliis verò citreæ mali, aut etiam piperis, quemadmodum in vulgatis habetur exemplaribus: non item origani, vti habetur apud Plinium, aut iridis, velut in Aldino Dioscor. exemplari. Legitur enim, non ὡς πιπέρεως, sed ὥσπερ ἴρεως, errore facili. Et certè quidem licet huic Aldinæ lectioni præter Serapionem duo etiam Diosc. manuscripti codices astipulentur: attamen illa prior huic loco ita congruere visa est, vt nihil immutandũ duxerim, maximè cùm & ipsa piperis folia mali citreæ seu Assyriæ foliis ab omnibus ferè historiæ plantarum Autoribus assimilentur.

παχύφλοιον] Contrà Plinius, lib. 12. cap. 19. tenui cute veriùs quàm cortice.

ζίγιρ] Hanc cassiæ speciem seu potiùs pro bonitatis ratione differẽtiam ab incolis itidem appellatione barbara ζίγιρ vocari Gal. asserit, lib. 3. de comp. medic. κτ᾽ γένη: quanquam pro eo ibidem habent codices nonnulli ζιγγίβερ. libro verò de ther. ad Pis. ait ζιγγίβερ nominari. Sed mẽdum vtrobique subesse mihi facilè fit verisimile: quoniam lib. de antid. 1. cap. 13. quo loco ex professo de cassiæ generibus agere videtur, eandem illam vocat γίζι nomine dissyllabo & ἀβραχαμμάτα. Arrianus in peripl. maris Erythræi γίζειρ nominat, Aetius ἴζιρ, Plinius balsamoden. Porrò & alia sunt cassiæ differẽtiarũ barbara nomina tum apud Gal. tũ & apud Pliniũ, ab his quæ à Diosc. memorantur omnino discrepantia, de quibus liberum esto suum cuique iudicium.

CAP. XIII. πρέπειζον ἐν τῷ εἴδει] Dixit itidem Gal. lib. de ther. ad Pis. τὸ μέλαν καὶ πορφυρίζον τῇ χροιᾷ. Sed colorem hunc Cinnamomi paulò apertiùs exprimit idem lib. 1. de Antid. quo loco ait: τὴν χρόαν δ᾽ ἔχειν, ὡς ἄν τις μίξειε τῷ γάλακτος χρώματι τοῦ οἴνου καλουμένου ἐστὶ βραχύ τι κυανοῦ καλουμένου, hoc est, colorem talem habere qualem si quis fusco uocato colori lactis colorem admisceat, atque cærulei quid nomine aliquantulum addat. Quare, tanquam & veritati ipsi & huic Galeni sententiæ magis consentanea, vulgata lectio retinenda videtur: non item illa, quam potiorem autumat Marcellus Virgilius, πρέπειζον ἐν τῷ οἴνῳ: quasi Diosc. Mosylicum Cinnamomum simpliciter & ex natura sua nigrum statuisset: vino verò dilutum cinereum reddi voluerit.

πηγάνῳ ἐμφερῆ ἐν τῇ ὀσμῇ] Rutæ odori cum cardamomo nihil quicquam cognationis aut assi-

nitatis esse videtur. Quamobrem non immeritò tum Vetus Interpres, tum & ipse Marcellus Virgilius, ἀντὶ τοῦ καρδαμώμου, dempta penultima syllaba καρδάμου, hoc est, nasturtio, legerunt. Ita verò & alibi καρδαμώμου ἀντὶ τοῦ καρδάμου perperam interdum legi satis testatur etiam locus ille Gal. qui est lib. x. de compos. medic. κατὰ τόπους, inter cõpositiones ab Andromacho conscriptas ad Ischiadicos. Ibi enim dubioprocul cardamomũ pro cardamo, hoc est, nasturtio, legi nemo dubitauerit, qui certè quidem nasturtij vires diligenter & ad amussim explorauerit. Porrò seu rutæ seu cardami odorem Cinnamomo tribuas, à Galeni sententia longè latéque discesseris, qui lib. de Antid. I. ait esse εὐωδέστατον, ἄρρητόν τινα εὐωδίαν ὑπὲρ ἅπαντα τὰ ἄλλα, *hoc est, odoratissimum, ineffabili quadam præ cæteris omnibus odoris suauitate præditum*: itémque lib. de Theriaca ad Pis. σφόδρα εὐώδες, παῦν τι ἡδὺ καὶ τερπνὸν τι καὶ ἥδιστον, *hoc est, valde odoratum, odoréque simul & præstantissimo & iucundissimo præditum*. Quin & pugnantia locutus videbitur Diosc. qui antea itidem ipse σφόδρα εὐώδες esse dixerit: quanquã apud Diosc. vti & apud Theophr. εὐώδης nõ perpetuò suauẽ odorem, sed & interdũ eximiũ ac potẽtem, quantumuis grauẽ, qualis est rutæ, denotet. Quare vocabulũ πηγανίζοντα non abs re hoc loco mihi suspectum videtur: quanuis & ipse Gal. lib. de ther. idem Cinnamomi genus ἐξαιρετώδους πηγανίζειν asseruit.

ἐν τοῖς θραύεσθαι χνοώδης] Fortè χνοῶδες, ἀντὶ τοῦ χνοώδης, quod lanuginosum significat. Vult enim, nisi fallor, quod præstantissimum est Cinnamomum inter frangẽdum puluerari, seu in puluerem facilè resolui: aut potiùs, quemadmodum intellexisse videtur Autor lib. de simpl. medic. ad Paternianum, puluisculum ex se remittere. Et ea quidem lectio, vt Serapioni & Marc. Virgilio placuit, ita & huic loco satis aptè quadrare mihi videtur.

καὶ μεγάλην ἔχει ῥίζαν] De quarto hoc genere Galenus contrarium asserit. Cùm enim dicat Diosc. μεγάλην ἔχει ῥίζαν, ille contrà lib. de ther. ad Pis. μικρὰν ἔχει τὴν ῥίζαν, nisi fortè μικρὰν, ἀντὶ τοῦ μακρὰν mendosè legitur. Sed obseruabis & eodem loco apud Gal. discriminis nõ parum, cùm Cinnamomi genera omnia à Diosc. cõmemorata persequitur.

ἀπαλίζον δὲ τὸ λευκόν] Marcellus quò Diosc. à contradictione vindicet, alio planéque contrario significato verbum ἀπαλίζειν vsurpauit, ἀντὶ τοῦ ἀπαλύνεσθαι, πιαίνειν, τραχύνεσθαι: qua quidem significatione interdum accipi minimè diffiteor. Sed seruata etiamnum τοῦ ἀπαλίζειν vulgata significatione, planè nulla (quod ipsius pace dixerim) deprehenditur hoc loco contradictio. Quandoquidem anteà prætulit Autor in Mosylici genere quod læue est: in hoc verò quinto genere, quod scabrum visitur præpollere asserit. Nimirum (quod quidem sani iudicij nemo absurdum iudicauerit) in diuersis cinnamomi generibus læuorem & scabritiem modò laudari, modò improbari voluit. Nihilo verò magis & huic nostræ sententiæ Plinij, Autoris alioqui grauissimi, autoritas repugnare videtur.

καὶ τὰ ἑξῆς μέχρι ...] Quia redundabant hæc verba, minimè vertenda putaui. Redundare verò frustráque hic repeti satis patet, ex antedictis: vbi & illud habetur, τοῦ κινναμώμου δυνάμεις ἔχει εὑρηκέναι. Sic & ea quæ ad capitis calcem adduntur in Ald. codicibus, tanquam eò perperam translata, meritò prætermittenda duxi. Quanuis enim ea totidem penè verbis apud Serapionem leguntur, attamen Crateuæ potiùs aut alterius cuiuspiam Scriptoris esse dixerim, quàm ipsius Diosc. Siquidem vix aliud ea significant, quàm quæ paulò antè habentur in ipso Diosc contextu, dum pseudocinnamomi mentionem faceret: etsi non inficior præter ipsas voces vtcunq; immutatas nõnulla prætereà adiici, ad maiorem certiorémve distinctionẽ τοῦ ψευδοκινναμώμου à legitimo cinnamo seu cinnamomo.

CAP. XIIII. οἱονεὶ βότρυς] Varia quæ huic loco, meo quidẽ iudicio, accommodari potest interpretatio effecit hauddubiè, vt hactenus de Amomo vix quisquam recentiorum certi quicquam prodiderit. Alij enim Ribes speciẽ quandam, alij rosam Hierichuntis dictam, nonnulli geranij speciem moschum redolentem, alij denique syluestris piperis genus esse voluerunt. Equidem in re tam dubia & ancipiti non ausus Plinij Autoris grauissimi autoritati quicquam derogare, ita conuerti, vt tamen hoc loco βότρυν, qui propriè racemus est, & Latinorum vuam, pro ipsa vite accipiam, quemadmodum etiam vsurpauit Virg. 2. Georg. *Et turpes auibus prædam fert vua racemos*: quasi voluerit Dioscorides, quemadmodum vitis sarmento suo, ita & Amomum suis virgultis ligneis in seipsum conuolui: aut etiam, Amomum vitis instar ligno seu arbori cui adnascitur sese circumplicare atque (vt ne à Plinij dictione discedam) conuoluere. Quod si quem sententiæ nostræ fautorem nactus fuissem, maluissem ipse aliter conuertere, vt dicerem Amomum pusillũ esse fruticem, veluti botrym lignosum, in seipsum conuolutum: atque ita de botry herba seu frutice intelligi vellem. Sed seruatis reliquis posset etiamnum βότρυς in proprio significato pro ipso botro seu racemo vsurpari, quasi magnitudine fruticẽ hũc racemo adæquare Autori in animo fuisset. Varias ac planè dissimiles hasce versiones omnes ita proponere mihi visum est, quò faciliùs vnusquisque quam cæteris præferendam esse iudicauerit, ad arbitrium deligat.

ὀριγανίζον τῇ ὀσμῇ] Paris. codex πηγανίζον. Serapio, vti ferè solet in ancipiti lectione, vtriusque nempe tum rutæ tum & origani mentionem facit: vt odore quidem rutæ, sapore verò origani Amomum esse velit. Nos cum cæteris Interpretibus vetusti codicis lectionem ὀριγανίζον retinere maluimus.

ὅμοιον βοτρυδίοις] Fortè ῥωγὶν ex Aëtio, vt ad illud, ἀκίνδυνος, referatur. Nimirũ innuere vult, semen amomi (qui ipse fructus est) acinis esse simile. Alioqui βοτρύδιον non pro acino, sed ἀντὶ τοῦ βότρυος, hoc est, pro racemulo ipso, accipiendum hoc loco foret.

CAP. XVI. σχοῖνος] Hic σχοῖνον simpliciter & κατ' ἐξοχὴν vocat Diosc. quam Hipp. libris de morb. mul. modò εὐώδεα, modò ἄρωμα, aliâs εὐώδεα cognominat. Gal. in vocum Hipp. Lexico, ἀρωματικὴν σχοῖνον interpretatur: alibi vocat & ipse μυρεψικήν. Latini rarò iuncum simpliciter & sine adiectione nominãt: frequentiùs autẽ

cum epitheto, nempe odoratum, veluti Plinius & Scribonius Largus. Celsus verò rotundũ appellat: nimirum ad distinctionem Cyperi, qui & ipsi Celso iuncus quadratus, Plinio triangularis, dicitur. Porrò lib. etiam 4. τῆς σχοίνου mentionem facit Diosc. sed tùm de palustri vulgarique iunco atque adeò multùm dissimili loquitur, qui quidem rarò simplici σχοίνου nomine designatur: alius enim ὁλόσχοινος dicitur, pro quo perperam interdum apud Gal. legitur ὀλιγόσχοινος, alius ὀξύσχοινος, alius denique σχοῖνος λεία nuncupatur. At σχῖνος dempto ο, lentiscum interdum, aliàs etiam scillæ speciem quandam significat: quamuis tùm ad maiorem distinctionem, σχῖνος, παρεξύνοντες scribi quidam volunt.

οἱ δὲ τευχίτην] Plinio lib. 21. cap. 18. non quidem Babylonius iuncus, sed qui in Nabatęa nascitur, Teuchitis cognominatur. Eidẽ iuncus hic odoratus vinosæ mordacitatis esse traditur, quum tamen Dioscorides linguam mordere cum multo feruore simpliciter scripserit. Quod verò de odore rosæ referunt tum Dioscorides tum etiã Plinius, id pernegat Garcias ab Orta. Nam tritum quidem fatetur iucundum odorem spirare, at nõ rosę: obitérque annotat, Dioscoridem in describendis aromatis ita plerunque incertis comparationibus vti solitum.

δύναμιν δὲ ἔχει] Aldinus codex addit hoc loco ὑπομαλακτικὴν, ἀναστομωτικήν. Sed hoc posterius frustrà repetitur: illud alterũ fortè mendosum est, ἀντὶ τῆ μαλακτικήν. Sic enim videtur legisse Serapio. Sed malim tamen hoc ipsum μαλακτικὴν ante vocem θρυπτικὴν legere, quemadmodum & ille ipse videtur legisse.

CAP. XVII. κάλαμος ὁ κιρρός] Aëtius, πυῤῥός, haud ita magno discrimine: at Plinio lib. 12. cap. 22. melior qui niger est: quanuis sunt qui eum locum Plinij aliter legant.

γέμων ἀραχνίου τὴν σύριγγα] Innuit Autor araneosam esse calami fistulam, hoc est, plenã materiæ cuiusdam seu potiùs medullæ, quæ telæ aranearum sit similis. Aranei genus id florem ait vocari Plinius, lib. 12. cap. 22. *Inest*, inquit, *fistulæ araneum, quod vocant florem.* Garcias ab Orta, non contemnendus huius ætatis Medicus, calami huiusce cum aliquantula interdum radicis parte fragmenta sæpius obseruasse & vsurpasse videtur: quantum ex eius historia licet colligere. Attamen negat is vlla ex parte aranearum telis esse simile, quod intra fistulam spongiosum & flauescente colore conspicitur. Porrò hunc Indicum, seu aromaticum calamum Hipp. & Galenus ipse interdum, μυρεψικὸν, i. vnguẽtarium, appellat, Plutarchus Arabicum, Corn. Celsus Alexãdrinum. Plinius non aromaticum, sed odoratum conuertit, quanuis ἀρωματικοῦ vox manifestò quiddam aliud innuere videtur.

ἐν τῷ διαμασᾶσθαι γλίσχρος] Plinio, loco citato, *melior quò breuior & crassior, lentúsque in frangendo*: sed legi malim in mandendo, maximè cum iam eodem loco paulò antè meliorem scripserit, qui minùs est fragilis, & qui assulosè potiùs quàm raphani modo frangitur, atque adeò hoc idem deinde frustra repetiisse videatur.

CAP. XVIII. τὸ μὲν δένδρον ἐστὶ μέγεθος λυκίου.] Arboris huius magnitudinẽ & formam alij aliter exprimere conati sunt, vt in tanta varietate certi vix quicquã pronuntiare possimus. Ac Pausanias quidem in Bœoticis nasci prodidit in Arabia magnitudine fruticis myrti, foliis sampsuchi herbæ. Solinus in Polyhist. similes vitibus stirpes esse tradidit. At Plinius lib. 12. cap. 25. balsami arbusculam viti quàm myrto similiorem esse voluit: huic folium esse rutæ proximum, proceritatem intra bina cubita subsistere, &c. Theophrastus verò 9. de plant. c. 6. magnæ Punicæ malo similem esse dixit, folio rutæ proximo, fructu terebinthi. Monardis itidẽ Hispalẽsis huius ætatis Medicus lib. de simpl. med. ex Occidentali India delatis, arborem esse asserit malo Punica maiorem, sed folio vrticæ. Strabo lib. 16. Geograph. autor est, cytiso & terebintho persimilem esse. Iustinus historicus lib. 36. pineis arboribus formam similem habere, nisi quòd sit humilis magis & in vinearum morem excolatur. Porrò Dioscorides hoc loco magnitudine lycio seu pyxacanthę similem esse tradit. Nam ἀντὶ τοῦ λυκίου, λυκίου legendum videtur, itémque ἀντὶ τῆ πυξακάνθης, πυξακάνθῃ. Est autẽ Lycium vnum & idem cum spina buxea, quemadmodum vel ipse testatur Diosc. cap. de Lycio. Sed λυκίου vocabulum perperam ex dictionum affinitate in hunc Diosc. contextum irrepsisse nemo non videt.

σιδηροῖς ὄνυξι.] Sic Theophrastus, ferreis vnguibus scalpi seu incidi solitam hãc arborem, testatur. Plinius contrà incidi vitro, lapide, osseisve cultellis. *Ferro enim*, inquit ille, *lædi vitalia odit. Emoritur protinus, eadem amputari superuacanea patitur. Incidentis manus libratur artifici temperamento, nequid vltra corticem violet.* Hactenus Plinius: cuius exemplo Solinus, *Lignum*, ait, *caudicis attrectatum ferro sine mora moritur: eapropter aut vitro aut cultellis osseis, sed in solo cortice artifici plaga vulneratur.* Sic etiam Cornel. Tacitus memoriæ prodidit, si ferri vim adhibeas, pauere hanc arborem, ideóque venas fragmine lapidis aut testa aperiri. Porrò ista cum Diosc. ac Theophrasti verbis facilè conciliabũtur, si dixerimus, id vnum omnes voluisse, in vulneranda balsami arbuscula cauendum vnicè, ne quid vltra corticem violetur, adeóque à cultellorum ferreorũ acie abstinendum. At ferreis vnguibus, hoc est, instrumentorum ferreorum eo genere, quod ad vnguis humani figuram conuexum sit, quidni corticem inuiolato intactóve caudicis ligno scalpere liceat, haud secus atque vitro, testa, fragmine lapidis, osseisve cultellis? Eiusmodi verò ferreorum vnguium mentionem etiam facit Columella lib. 12. cap. 18. quibus vindemiatores vnguium vice ad colligendas vuas vti voluit, vt ne manibus vuas distringerent, sícque non minima fructus portio dispersis acinis in terram dilaberetur.

ῥεῖ δὲ ὀλίγον, ὡς καθ' ἕκαστον] Plin. lib. 12. cap. 25. *Alexandro Magno res ibi gerente toto die æstiuo vnam concham impleri iustum erat. Omni verò fœcunditate è maiore horto congios senos, è minore singulos, cùm duplo rependebatur argento.* Sed ex hoc Diosc. loco Plinij verba ita restituit doctissimus Budæus lib. 5. de asse. Anni verò fœcunditate è maiore horto congios senos singulis annis, cùm & duplo, &c.

ἀδιάτηκτος, λίπος.] Vox ἀδιάτηκτος, quæ in vulgatis habetur codicibus, significationem nullam habet, quæ loco huic rectè accommodari possit. Quare iudicaui restituendum, διάτηκτος, hoc est, dilui fa-

cilis, quemadmodũ côuertit Ruellius: aut etiam qui facile penetret seu permeet, veluti Marcellus. Nam vtrunque hauddubiè balsami liquori aptè conuenire potest: siue inquam dilui facilem eum dicas, siue ob eximiam qua, teste Galeno, lib.6.de simpl. præditus est, partium tenuitatem, facilè penetrabilem. Etsi verò dictionis huius apud Græcos Autores exemplum, quod sciam, nullum sese offert, tamen eiusdem formæ verbale nomen esse, meo iudicio, potest, qualia sunt & illa αἰνὴς, ἀφηὴς, ἐφιὴς, καθηὴς, παρηὴς, συνηὴς, ἀσυνήτης, ἀσυνίης, καυσωτης. Vt enim ista deducuntur à verbis αἰνίημι, ἀφίημι, ἐφίημι, καθίημι, παρίημι, συνίημι, ita etiam pari prorsus analogia διηὴς & compositum ἄδιηὴς, ἀπὸ τοῦ διίημι seu διημι, quod quidem interdum significat τὸ διυγραίνειν, madefacere, diluere, perfundere; interdum etiam penetrare, trãsmittere, permeare. Pro eodem πηχέος διιέμενον aliâs legas apud Diosc. veluti lib.3.cap.55. itémque ἄδιαπὲς lib.5.cap.de Morochtho. Cæterùm qui meam hanc lectionem ἄδιηὴς minimè probauerit, viderit is, quæso, vtrum aptiùs rectiúsve legi possit διίδαρης, aut ἀδιάχυτος. Serapio certè quidem ἄδιαλυὸς legisse videtur.

κηρωτῶν μυρσίνῳ ἢ κυπρίνῳ] Ita conuertere visum est: cerato myrtino, aut cyprino valde liquido. Nil enim aliud verba Dioscoridis Græca sonare videbãtur. Vnum immutauimus, λίαν, ἀντὶ τοῦ λείαν: nam illud & aptius & accommodatius huic loco visum est. Alij κηρωτῶν, Plinij exẽplo ceram côuerterũt: quãuis κηρωτὴ nil est aliud, quàm κηρέλαιον, quod cerotum vel ceratũ dicimus. Sed quorsum (quæso) mentio ceræ è myrto aut cypro arbore paratæ, aut etiã ceræ Cypriæ, quemadmodum videtur intellexisse Ruellius, Plinio hac in parte nimium addictus? Equidem nunquam de cera ex myrto aut cypro parata, neque item vsquam alibi quàm apud Plinium de cera Cypria quicquam legere memini. Quin neque Cyprus ceræ laudem vllam habet. Solas Creticam, Ponticam, Corsicam, Chiam, Tyrrhenicam, tum apud Gal. tum & apud Diosc. Plinium & alios, quibus locis ceræ mentionem ex professo faciunt, celebrari sat scio. His accedit, quòd adiectiuum κύπρινος non videtur deductum ἀπὸ τοῦ Κύπρος, quod Cyprũ insulam significet, sed potiùs ἀπὸ τοῦ Κύπρος, quo arbor, ligustrum Plinio dicta, significatur: tùm enim vsitatiora solent esse illa, Κύπριος, Κυπρίνης, Κυπριακὸς, &c. Neque verò negauerim, non hic modò, sed & aliâs sępenumerò κηρωτὴν à Plinio ceram Latinè reddi, cùm ceratum potiùs vertere debuerit. Sic lib. 27. cap. 7. de absinthio: *peculiariter, inquit ille, ilibus imponitur cum Cypria cera*: vbi Diosc. habet, καταπλάττεται δὲ καὶ σὺν ὑποχόνδρια συγκεκαυμένοις κηρωτῇ κυπρίνῃ. Item lib.22.cap.17.de helxines succo: *imponitur, ait ille, & podagris cum cyprino sebo ceráque Cypria*: quo loco habetur apud Diosc. ἀρμόζει καταχριόμενος καὶ ποδάγραις σὺν κηρωτῇ κυπρίᾳ ἀπαλωτάτῃ ἢ τραγείῳ στέατι. Locis verò iis omnibus ceratum cyprinum seu ligustrinum reddi debuisse palàm est. Nam & huius etiam præter Diosc. Galenus aliquoties mentionem facit: vti lib.de paratu facilibus ad Solonem, siquidem is Galeni liber est: itémque lib.3.de comp. medic. κατὰ τόπους. Porrò vt ex olei rosacei & ceræ certa quadam proportione paratur ceratum rosaceum, ita & ex cera & oleis myrtino, ligustrino, chamæmelino, cydoniorum, œnanthino, cerata olim parabantur, quæ prisci cognominauére myrtina, cyprina, chamæmelina, melina, œnanthina, & sic de reliquis. Cæterùm priusquam hæc ego diligentiùs perpendissem, sola fretus coniectura legebam, κηρὸν, σμυρνίνῳ, ἢ ῥητίνῃ ὑγρᾷ λίαν. Et hanc meam coniecturam non aliud mouerat, quàm quòd de Balsami adulteriis agens Plinius, ceræ ac resinæ mentionem facit: quæ quidem hoc loco à Diosc. omnino prætermittuntur.

CAP. XIX. θάμνος δὲ ξυλώδης] Plinius lib. 12. cap. 24. aspalathi nomine spinam candidam describit, magnitudine arboris modicę, flore rosæ: & non quidẽ lignum, vti Diosc. sed radicem vnguẽtis expeti scribit. Idem à Diosc. discrepat, dum subdit: probationem eius in colore rufo vel igneo, tactu spisso & odore castorei. Cùm tamen ipse deinde lib.24. cap.13. optimam Aspalathum asserat rubentem, & in purpuram vergentem detracto cortice, nascique tradat pluribus locis, sed non vbique odoratam. Dissentit & à Diosc. Auicennas, dum Aspalathum describit, arborem crassam, quæ spinas grandes habeat.

CAP. XX. τὸ κέδρινον.] Hîc addit Oribasius, χλωρὸν, ὀρεινόν. Sed Galenus, itémq; Paulus, cedrini musci nusquam meminerunt: illius verò loco πευκίνου, hoc est, eius qui in piceis arboribus reperitur. Cæterùm ἀντὶ τοῦ λευκίνου, Serapio καρφίνου videtur legisse.

CAP. XXI. ἐσχιώδες] Aldinus codex, ἐσωδρὸν: pro quo fortè legendum ἐσφιγμένον, hoc est, πεπιλημένον, compactum, ἀπὸ τοῦ σφίγειν: aut potiùs ex Oribasio, ἐστιγμένον. Nam neque Serapio neque Paulus punctorum macularúmve mentionem vllam fecerunt. Attamen in optimo Agallocho cinereas discurrentes venas recentiores nonnulli agnoscere videntur.

CAP. XXIII. βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει] Paulus AEgineta, qui hæc eadẽ exscripsisse videtur, pro eo quod habetur apud Diosc. βρωμῶδες ἐν τῇ γεύσει, habet, εὐῶδες, hoc est, odoratum: quale quidem esse Cancamum iam satis ex hoc ipso Diosc. contextu cuiuis licebat colligere, dum ad suffimenta vsurpari commemorat. Neque verò quicquã impedit, quominùs quod odoratum est, sapore viroso simul & semel percipiatur.

CAP. XXV. ἄλιπὴς] Par. codex αἰνηπής. Ald. habet σιαλώπης, alij αἰπηνής. situm minimè redolẽtem, ex Plinio (nescio quàm rectè) vertũt nonnulli. Equidẽ ex vetusto codice legi ἀλιπής, hoc est, minimè pinguis. Nam cum αἰπηνής & ἐλαιμαλὴς idem propè significent, alterutrum hoc loco temerè additum fuisset. Non ignoro equidem crocum pinguissimum Plinio laudari: sed tùm pingue, ni fallor, accipitur pro læto & crasso, ἀντὶ τοῦ λίπαρου, quæ quidem vox etiam apud Aëtium Tetr.1. serm.2. post ἐλαιμαλὴς statim occurrit.

τῆς πρὸς Λυκίας Κωρυκίω] Ruellius: secundus locus datur Corycio è tractu Lyciæ contermino: quasi legerit, ὁ ἐκ τῆς πρὸς Λυκίας Κωρύκου. Neque verò eiusce nominis & littus & oppidulum in Lycia esse negauerim ex sententia Strab. Geogr. lib.14. Attamen mihi τῆς πρὸς Λυκίας supplenti χώρας, aliter vertere visum est, quasi (quod est vero similius) voluerit Autor, secundum à Corycio priùs commemorato locũ obtinere qui è tractu

Lyciæ contermino deuehitur. Illius autem præstantissimi Croci Corycij meminit & Strabo, eodem lib. dum supra Corycum promontoriũ Corycium antrum esse scribit, ἐν ᾧ ἡ ἀρίστη κρόκος φύεται, *In quo præstantissimus Crocus nascitur.* Sic enim eo loco contra quàm cæteri κρόκον effert fœminino genere. Plinius itidem de croco lib. 21. cap. 6. scribit in hæc verba: *Prima nobilitas Cilicio, & ibi in Coryco monte: dein Lycio, monte Olympo, mox Centuripino Siciliæ, &c.*

ἔπειτα ὁ δὲ Αἰγῶν, &c.] Ista, si quid rectè iudico, legenda hunc in modum: ἔπειτα ὁ δὲ Αἰγῶν τῆς Αἰολίας. ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς καὶ ὁ ἐκ Κεντρίπας τῆς κατὰ τὴν Σικελίαν, ἀσθενὴς κατὰ δύναμιν, &c. Aut etiam, si mauis, vt pro vocabulo vocabulum aliud restituatur, ὁ ἐκ Κεντρίπας πρωτεύων τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν: quasi voluerit Dioscorides, Cẽturipinum crocum inter reliqua Sicilica, Sicula seu Sicania primum locũ obtinere, quanuis alioqui æquè ac Cyrenaicum viribus ignauum esse fateatur. At Io. Lonicerus legit, καὶ ὁ ἐκ Κεντρίπας μετὰ ταῦτα τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν, &c. Quòd ad prius illud Αἰολίας spectat, cùm apud Cosmographos nihil quicquam occurreret de AEgis AEtoliæ oppido, nisi fortè apud Stephanum: apud Plinium verò cap. 30. lib. 5. mentio fieret oppidi, itémque apud Strabonẽ lib. 13. promontorij eiusce nominis, in AEolide siti, nõ temerè ἀντὶ τῆς Αἰτωλίας, Αἰολίας vel Αἰολίδος reponendum iudicaui: & certè quidem vitium id facili librariorum errore irrepere potuit.

ὁ δὲ Κυρηναϊκὸς] Huc spectant illa Theophrasti lib. hist. 6. cap. 6. *ὁ δὲ εὐωδέστατα δὲ τὰ ἐν Κυρήνῃ. διὸ καὶ τὸ μύρον ἥδιστον, καὶ τῶν ἴων δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνθῶν ἄκρατοι μάλιστα καὶ θεῖαι αἱ ὀσμαί. ἐξαιρέσαντες δὲ ἡ τοῦ κρόκου. πλεῖστον γὰρ ἐστι ἐκεῖ παραλλάττει.* Ita enim hunc locũ restituo ex Athenæo, apud quem is citatur lib. XV. *Præstãtissimus odor Cyrenaicis, scilicet rosis: quãobrem etiam quod ex ijs illic paratur unguentum, est perquam suaue. Sed & tum uiolarum, tum reliquorũ florum odor ibidem eximius ac diuinus, præterquàm croci, diuersa eius à reliquis natura. Constat enim cæteris plurimũ bonitate cedere.* Sed & hoc ipsum Plinius alia ratione vituperat, lib. 21. cap. 6. *Croco*, inquit, *Cyrenaico uitiũ, quod omni croco nigrius est, & celerrimè marcescit.*

οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τὰς θύας βάπτοντες] In quem vsum olim mortaria croco inficerentur, non satis conijcere possum. Atque iccirco isthæc ex sententia Ruellij de nat. stirp. lib. 2. cap. 11. itémque Cornarij in Dioscoridis expositionibus, malui de thyinis lignis intelligi, ex qua quidem materia tanquam incorrupta memoratas veterum templorum contignationes, aliáque pretiosiora opera refert Theophrastus lib. hist. 5. cap. 5. Ea verò ligna ornatus gratia crocco colore infici solita mihi fit verisimile: quemadmodum & hodie variis coloribus inficiendorum etiam multò viliorum lignorũ varia passim visuntur artificia. Porrò tritum crocum replendis theatris olim vsurpatum cùm legerem apud Plinium, lib. 21. cap. 6. itémque apud Spartianum, Hadrianum in honorem Traiani balsama & crocum per gradus theatri, fluere iussisse, non semel addubitaui vtrũ hoc loco ἀντὶ τῆς θύας, restituendum esset θέας: sed neque tùm sensus vllus satis constare mihi visus est.

CAP. XXVI. ὑπόπικρον] ὑπόκιῤῥον habetur in vulgatis exemplaribus. At ὑπόπικρον legi, quemadmodum tum Interpretes omnes, tum Serapio & Oribasius etiam legisse mihi videntur. Esse verò subamarum crocomagma, quibus constat aromata per se satis indicant. Porrò cùm paulò antè probari nigrũ disertè monuerit Dioscorides, vix fit verisimile ὑπόκιῤῥον, hoc est, subfuluũ iam ab eodem ipso prædicari.

CAP. XXVII. ὑπόδριμυ] ὑπόπικρον legisse videtur Oribasius: & rectiùs. Nec enim est verisimile prætermissum à Diosc. non leuem amarorem, qui & ab Autoribus omnibus aliis huic radici rectè tribuitur, & vel ipso indice gustu facilè à quouis deprehenditur.

ἔτι δὲ κρεῖττον ἡ ἄρον, &c.] Aldinus codex habet κρεῖττον, fortè ἀντὶ τῆς κινάρου: nam & hoc modo cinaræ potiùs quàm lilia seri videntur. Siquidem excisis ab ipsa radice gemmantibus oculis seu stolonibus propagantur: lilia verò radicibus ipsis seruntur. Cæterùm Plinius καλάμου legisse videtur. Sic enim scribit lib. 19. cap. 5. *Supernacuum mulæ semen, quoniam oculis ex radice excisis, ut arundo, seritur.* Nisi fortè eo loco arum, potiùs quàm arundo, legendum est.

ἐνίκμοις τόποις] Vulg. exempl. ἀνίκμοις, at illud rectiùs. Ac Serapio certè quidem humidis quoque locis helenium nasci scribit ex Dioscoride. Prætereà verò locis non omnino aridis aut siticulosis reperiri, sed contrà loca vliginosa amare omnibus compertum est.

βρεχθεῖσα ἐν γλυκεῖ] Non ignoro dulce apud Plinium plerunque accipi pro passo, aut vino alioqui dulci. Attamen hoc loco dulce non tantùm pro passo accipi velim, sed pro quouis liquido dulci: quemadmodum etiam intellexit Plinius, lib. 19. cap. 5. quo loco de hac ipsa helenij radice sermonem faciens: *Per se*, inquit ille, *stomacho inimicissima: eadem dulcibus mistis saluberrima. Pluribus modis austeritate uicta gratiam inuenit. Nanque & in pollinem tunditur arida, liquidóque dulci temperatur, &c.*

CAP. XXVIII. μακρόπηχυ] Anguillara Crateuæ contextum citans, ἀντὶ τῆς μακρόπηχυ, μικρόπηχυ legit, itémque ἀντὶ τῆς μεγάλης, σμικράς. Deniq; quod de radicis cortice scribitur hic à Diosc. apud Crateuam planè desiderari non obscurè asserit. Porrò (quod obiter dictum velim) ab hoc AEgyptio seu Babylonio Helenio lõgè alia esse videtur, quæ Apuleio inula Campana dicitur. Is enim cap. 95. non aliud quàm Diosc. panaces Chironium describere videtur.

CAP. XXX. μαλακτικὴ τῆς σαρκός] Carnem emollit, corporis cutem lenit: nam σὰρξ Græcis etiam interdũ pro eo accipitur, quod nos Gallicè *charnure* dicimus, hoc est, pro ipsa cute extima, quam quidem constat olei affrictu maximè leniri & emolliri. Porrò ex vetustorum exemplarium fide legendum potiùs existimaui, τῆς σαρκός, quàm cum vulgatis codicibus, γαστρὸς, ne quod paulò pòst sequitur ἀπαλύνει, quódque idem planè significat, frustrà repeti videretur. Huc adde quòd & Serapio ipse ita legisse visus est. Plinius lib. 23. cap. 4. *omni oleo* (inquit) *mollitur corpus, uigorem & robur accipit.*

CAP. XXXII. στομωτικὸν ἀλείφεται] Vox hæc posterior hîc manifestò redundat. Neque verò significationem habet, quę loco huic vllo modo

quadrare possit. Itcirco equidem facili librarij errore vocem eam irrepsisse opinor, qui quidem postremas τῶ, συναίτων, syllabas per imprudentiam repetierit. Porrò ἀντὶ τοῦ μελαινόντων, aptiùs meo iudicio legas, μελαινομένῳ. Cæterùm lauandi simul & candefaciendi olei longe simpliciorem modum videre licet apud Gal. lib. 2. de simpl. med. facultatibus.

Cap. xxxiii. Σικυώνιον ἔλαιον] Olei Sicyonij tum simplicis tum etiam compositi confectiones alias non parum inter se discrepantes, videre licet apud Paulum, lib. 7. cap. 20. Aëtium, Tetrab. 1. serm. 1. Myrepsum, sect. 16. cap. 24. & Actuariũ, meth. med. lib. 6. quæ quidẽ omnes σικύου ἀγρίου, hoc est, cucumeris syluestris, succum aut certè radices in se recipiunt: atque inde nomen quoq; duxisse videtur oleum sicyonium, quemadmodum non obscurè innuit Paulus, lib. 3. cap. 77. At Dioscorides hoc ipso loco, ab oliuifera Sicyone Achaiæ seu Peloponnesi vrbe denominatum potiùs existimat: neque etiam cucumeris agrestis succi radicúmve mentionem vllam facit: ac fortassis hoc σικυώνιον per ω, illud σικυόνιον scribi debet.

Cap. xxxvii. καὶ ἐν Παλμυρᾷ] Nisi mendum hoc loco subest, ita vt ἀντὶ τοῦ κατὰ Παλμυρᾷ, legi oporteat κατὰ τὴν ἄλμυρά, veluti Plinius ipse legisse videtur, lib. 15. cap. 7. Palmyræ nomine certum est significasse Dioscoridem, vrbem Syriæ eiusce nominis, aut certè regionem ipsam Palmyrenam Ptolemæo lib. 5. Geog. cap. 15. dictã, cuius Palmyra metropolis fuit, quæ quidem à restauratore Adriano Imperatore Adrianopolis deinde dicta est. Turpiter autẽ Amatus Lusitanus palmyras hic accipi putat, pro arboribus ipsis, quas linguæ Græcæ ignoratione palmyras fortè dictas existimauit, quasi pumilas palmas. At equidem ex Plinij sententia lib. 23. cap. 4. ἐλαιόμελι non ex aliis arboribus quàm ex oleis ipsis Palmyrenis manare, itaque dictũ, quasi ἐλαίας μέλι, crediderim. Neque verò reclamat huic nostræ sententiæ Dioscorides. Nam dum manare dicit ἐκ ξύλου στελέχους, id vnum meo iudicio voluit, nõ è quouis oleæ caudice, sed è quibusdam tantummodò, puta vetustioribus, id liquoris seu resinę genus sponte promanare. Idipsum sermonis continuitas per se satis indicat: nec enim verisimile fuerit, ab oleis ad palmas aliáve arborum genera eárumve liquores tã subitò & quasi ex abrupto, sola nominis affinitate transiturũ fuisse. Huc adde quòd non tantùm in Palmyrena regione, sed & locis in quibusdam Narbonensis Galliæ id genus mellei liquoris oleas non quidem sponte, sed caudice vulnerato fundere tam certum est, quàm quod certissimum. Porrò videritlector, vtrum fortè rectiùs hic legi possit, ἐκ τοῦ στελέχους ἐλαιῶν, quàm ἐκ ξύλου στελέχους ἐλαίων.

ἐκ τῶν λίπους τῶν θαλλῶν] Etsi ferè θαλλὸς cuiusuis arboris vitentem ramum teneriorémve surculum, imò germen ipsum significet: tamen peculiariter apud Atticos pro germine oleagino accipi consueuit: quo quidem olim coronabantur victores, quique dies festos celebrabant. Et hoc quidem loco θαλλῶν vocem ita quoque accipiendam puto. Nam & eiuscemodi olei è germinibus oleaginis, quale hic describitur, mentionem facit Gal. 6. de simpl. med. fac. quanquã non videtur è germinibus solis oleum id fieri voluisse sed tantùm in oleo conficiẽdo addi solita olearum germina. Sunt autem hęc ipsissima Gal. verba, cap. de oleo: καὶ μὴν δὴ ὅσοι κατὰ τὴν σκευασίαν ἐμβάλλουσι θαλλόν, καὶ αὐτοὶ ὀμφακίνῳ τὸ ἔλαιον ἀπεργάζονται. h. e. Quinetiã quicunque in præparando oleo ramos oleagnos iniciunt, ij & ipsi omphacino simile oleum efficiunt. Rursum Meth. lib. 11. ἔστω σοι καὶ τὸ ἔλαιον τῶν στυφόντων, οἷόν τι τὸ σπανὸν ὀνομαζόμενον, ὅσα τ' ἄλλα σκευάζουσι μετὰ θαλλῶν ἐλαίας, id est, Sit tibi oleum astringens, quale est quod Hispanũ nominatur, & quæcunque alia è germinibus parant oleagnis. Quin & Cõstãtinus Cæsar, aut quisquis est alius Γεωπονικῶν autor, lib. 9. dũ docet ex Damogerõte oleum Hispano simile conficere, sub finem præparationis admiscet χυλὸν φύλλων τῆς ἐλαίας ἁπαλῶν συγκοπέντων, ita (inquit ille) δριμύτητα τινὰ καὶ πικρότητα ἀπ' αὐτῶν λαβεῖν: succum inquã foliorũ oleæ tenellorum contusorum, quò ab ijs acrimoniam quandam & amarorem asciscat. Et eo quidem loco, quod hic Dioscoridi τὸ λίπος τῶν θαλλῶν dicitur, ille significantiùs atque ἀκριβέστερον, χυλὸν φύλλων τῆς ἐλαίας ἁπαλῶν, appellat.

Cap. xxviii. περὶ τοῦ δι' ἐλαίου χυλοῦ] Legitur in vulgatis, δι' ἐφελκῆς. Hoc verò existimo voluisse Dioscoridem, AEgyptios, quòd ricino abundarent, non quòd ipso indigerent, aut potiùs, quia oleum copiosum ad varios vsus desiderarent, citra maius artificium hoc ex ricino trito solitos torcularibus exprimere. Abundare verò ricinorum arboribus, atque adeò apud ipsos præcipuè oleum cicinum seu è ricini semine, parari solitũ, cùm ex variis Galeni locis facile est colligere, tum vel maximè ex Plinij verbis quæ habentur lib. xv. cap. 7. de ricino oleo: At in AEgypto, inquit ille, ubi abundat, sine igne & aqua sale aspersum exprimitur, cibis fœdum, lucernis utile, &c.

Cap. xxxix. πικρῶν χοῦς δ'.] Paris. & Ald. χοῦς ς'. sed characteres hos planè deprauatos equidem non sine ratione sic ex v. codice restituendos existimaui χοῦς ς', μυρίου, χοίνικας πικρῶν, velut expressit Actuarij Interpres: nec malè. Dum enim paulo pòst expressi olei amygdalini quantitatem definit Dioscorides, amygdalarum simul & semel quæ ad præparandũ ipsum oleum recipiuntur quantitatem repetere fit verisimile. Tùm verò: ἀποθλίβων δὲ (inquit ille) κοτύλαι α' τὸ παραχθέν.

Cap. xl. βαλάνινον σκευάζεται] Hoc oleum non existimandum è querceum glandibus, sed ex his quæ βαλάνοι μυρεψικαί, seu μυροβάλανοι Græcis dicuntur, confici solitum, vti disertè monet Paul. lib. 8. cap. de oleorum præparatione.

Cap. xlvii. ἐλαίου θερμοῦ] Vulg. cod. ψυχροῦ. At ex Actuarij libro 6. meth. med. legi θερμοῦ, sicuti etiã legerũt ex v. quodam codice Ruellius & Goupylus: itémq; in extremo cap. pro eo quod in vulgatis codicibus habebatur, μεθ' ὑγρότητος, μετασυγκριτικόν, hoc est, humores ex alto euocans, aut, vt Plinij verbis lib. 20. cap. 22. vtar, vitia ex alto extrahens. Est porrò verbum μετασυγκρίνειν à Methodicis quidem profectũ, sed à Dogmaticis quoque Medicis haud rarò vsurpatũ, quoties eã designare voluerunt, quæ humores ex alto euocant transferúntve, atque adeo meatuum corporis statum immutant. Id enim est, ἐκ βάθους ἑλκύειν καὶ μεταποιεῖν, quibus verbis totam

metasyncriticorum medicamentorum vim capite de thapsia declarat Dioscorides, lib. 4. cap. 157. Quanam verò illa sint, vide tú aliâs apud Gal. tum etiam cap.1 lib 3. de comp. med. κατὰ τόπους: quo loco monet in inueteratis affectibus vbi remedia reliqua minimè profuerint, ad metasyncriticam curandi rationem Medicos solitos esse confugere. Esse verò præter medicamenta, & alia remediorum varia genera, per quæ non tantùm ἀνάληψις seu recorporatio, sed etiam μετασύγκρισις ipsa rectè fiat, apertè docet Paulus, lib. 3. cap. 72.

CAP. XLVIII. τὰ φύλλα κατάθεὶς εἰς ἔλαιον, ἐν ἡλίῳ ἀποβρέχειν] hoc est, si exposita Soli folia oleo maceres. Equidem vulgatam lectionem ita secutus sum: at verò Plinius ac Interpretes omnes legisse videntur, καθέντα εἰς ἔλαιον ἐν ἡλίῳ ἀποβρέχειν. Sic enim Plin. lib. 15. cap. 7. de myrteo verba faciens: *Alij deiecta ea in oleum prius sole maturant:* quo loco hauddubie *macerant* legendum, non *maturant*, nimirum vt respondeat ea vox τῷ ἀποβρέχειν Diosc. Plinium secuti sunt quotquot occurrerunt Interpretes, quasi voluerit Diosc. deiecta in oleum folia sub sole priùs aliquantisper macerari, quàm decoquantur: aut etiam (quod quidem Ruellius voluisse mihi videtur) myrti foliorum in oleo ad solem maceratione sola myrtinum oleum à nonnullis confici. Vtra verò potior sit lectio, vnusquisque viderit.

ἔνιοι δὲ συντιθέασι] Ita vnguentum myrtinum describit Plinius lib. 13. cap. 1. *Et è vilissimis quidem hodie est ob id creditum, & id in vetustissimis esse, quod constat oleo myrteo, calamo, cupresso, cypro, lentisco, malogranati cortice.* Scilicet hic calamum adijcit & αὐτὶ τῶ κυπαίρου καὶ χαίτου, κύπρου καὶ σχίνου legisse videtur.

ἀπουλωτικῆς] Supple, δυνάμεως, aut lege ἀπουλωτικοῖς, vt subintelligatur, φαρμάκοις. Nam quod nonnulli, dum ἀπουλωτικοῖς legunt, subaudiẽdum censent ἐμπλάστροις, minus rectè iudicant: quippe cùm myrtinum oleum non ad emplastra modò, sed etiam vnguẽta, illitus, aliáve id genus medicamentorũ genera cicatricem obducentia transferri possit.

ἄρθρα ἐκκεχαλασμένα] Ex hoc loco colligo, apud Plinium de hoc eodem oleo agẽtem, cap. 4. lib. 23. pro, *articulos luxatos*, legendum esse, *articulos laxatos*.

CAP. XLIX. ἃς διαιρῶντες χερσὶν, &c.] quæ manibus priùs expresso è tritis baccis succo conchis excipitur. Cùm animaduerterem deprauatum ita hoc loco Diosc. contextum, vt necessariò quidpiam desideraretur, aut certè immutatũ esset, vixque alium è Diosc. mente sensum elicere possem, sic interpretari visum est. Non ignoro equidem διαιρεῖν interdum accipi, pro disiungere, separare, secernere. Quòd si quis hîc ea significatione vsurpandum putet, intelligat oportet, manibus diuidi ac separari supernatantẽ humori pinguitudinem è lauri baccis expressam. At certè manus ad id opus minimè aptas esse, nemo non videt. Aptiùs fortasse Palladius lib. 2. de re rust. tit. 20. quo loco de hoc ipso laurino oleo sermonem facit, vbi diu ferbuerint baccæ, olei quod ex se dimiserint supernatantis vndam pennis leuiter cogentibus in vasa transfundi voluit.

CAP. L. ψύχει δὲ καὶ στύφει] ψύχει refrigerare verterunt hoc loco Interpretes: cùm tamẽ manifestò calfaciat oleum terebinthinum, nedum refrigeret. Nos iuxta alterum τῶ ψύχειν significatũ, siccare vertimus: quandoquidem & fructus terebinthi è quo illud exprimitur euidenter exiccare proditum est à Gal. 8. simpl. cap. de terebintho. Quòd si quis ὁμωνυμίας vitandæ gratia ψύχει legere maluerit, non equidem repugnauero.

CAP. LIII. φύλλων χιλίων] Fortè χιλίων legendum, lapsu notæ facili, nimirum vt ad rosas ipsas referatur, non item ad earum folia. Neque enim suffecerit vnguento rosaceo parando mille rosarum folia in olei libris XX & quincunce macerasse.

ἀμείβοντες] Interpretes nonnulli ἀμείβοντες legisse videntur. Ego verò vulgatam secutus lectionẽ verti, permutãtes: ac certè quidem de vasis ipsis intelligendum puto, quæ Diosc. vt eò faciliùs à fæcibus omnibus expurgaretur oleum, per dies octo permutari voluerit. Et reuera dum vas in dies permutatur, & quæ subsederint fæces in priore vase relinquuntur, oleum ipsum transfusum purius ac sincerius tandem euadere nemini dubium est. Sic circa capitis huius initium: ἔπειτα δὲ (inquit ille) τὸ προσηθὲν ἀπηθῆ, ἀπαλλάξεις τὸ ὑποδεχόμενον ἀγγεῖον, &c.

καὶ ἅλας] Plinius videtur ἢ ἄλας legisse. Salis enim florem aut anchusam desiderat, lib. 13. cap. 1. quo quidem capite quibus anchusa adiecta est, sal non addi testatur. Cæterùm Veteres in vnguentorum, quibus partim ad luxum, partim ad medicinam vtebantur, compositione ac mistura, succum, qui quidem olei vario genere constabat, primum inspissabant, quò ad vnguenti corpus & crassitudinem redigerent, sicque partim faciliùs ingredientiũ vis retineretur & quasi coërceretur, partim etiã illa non tantùm perfundi, sed & illini apta essent. Hæc spissamẽta, Græcis στύμματα dicta, ferè constabant xylobalsamo, iunco & calamo odoratis, ac cæteris id genus. Mox & illis adijciebant quæ odorem ipsum acuerent, aut certè illi suauitatem conciliarent, & hæc ἡδύσματα nominabant: in quibus ferè numerantur amomum, nardus, myrrha, carpobalsamum, costus, &c. Interdum & ad coloris gratiã crocus, anchusa, cinnabaris, addebantur. Sed & ipsam resinam coctam εἰς χρωματισμὸν τῶν μύρων, vti & ad crassamentũ eorundem, Dioscorides vnicè laudat: quanquam hanc Plinius æquè ac gummi adijci potiùs ad continendum odorem in corpore testatur. Cæterùm sal ad conseruationem vnguentorũ, ac eorum potissimùm quæ vetustate meliora essent, solitus addi videtur, ne fortè illa corrumperentur, aut alioqui rancescerent.

CAP. LV. ἀποθλίψει τὸ ῥῖπος ἐν καλάμου] In vulg. exempl. ῥύπος per υ legitur: arundinis recrimenta vertit Cornarius: at nos ῥῖπος per ι legendum potiùs existimamus, quo modo & Interpretes plerique legisse videntur. ῥῖπος autem Diosc. aliis verò ῥὶψ, ῥιπὸς, nonnunquã stoream, tegetem siue mattam, seu ex vimine, seu ex scirpo aut arundine, seu denique ex alia quauis materia concinnetur, interdum etiam cratem significat.

CAP. LVI. ὥσπερ τὸ τὴν κοιλίαν λύειν, &c.] Contrà Nicolaus Myrepsus, sect. 16. foris adhibitum oleum œnanthinum vetrem mollire asserit. Ve-

tùm equidem Interpretis vitio illud ascribẽdum puto. Nam & alioqui Aëtius de hoc ipso oleo verba faciens, Tetrab. 1. ser. 1. τῷ αὐτῷ δὲ (inquit ille) τῷ μηκίνῳ & τῷ ῥοδίνῳ ἄκρως τὴν κοιλίαν μαλάσσει. Antè verò pro eo quod habet Diosc. μηλίνῳ, apud eundem Aëtium λείως μύρον δοθὲν, legitur.

CAP. LVII. ἐλαίου λίτρας ιβ´ ξέστας ς´ legit Aëtius, apud quem alioqui telini seu olei seu vnguenti cõfectio totidem ferè verbis describitur. At Nicolai Myrepsi Interpres olei sextarios quatuor recipit, calamique planè nullam mentionem facit. Plinij verò descriptio, vt alibi, ita & hîc multum euariat.

CAP. LIX. τὸ δὲ ἤδη ἀποβεβρεγμένον] Prima quidem facie de ocimo, quod in oleo maceratũ esset, hoc intelligendum foret: at tum sermonis ipsius continuitas, tum etiam præscripta rosacei conficiendi ratio de oleo ipso in quo maceratũ infusumve fuerit ocimum, hoc intelligi debere per se satis admonent: ita vt hoc loco per τὸ ἤδη ἀποβεβρεγμένον aliud nihil velit Diosc. quàm τὸ ἤδη ἐξηνθισμένον ἔλαιον.

CAP. LXI. ἅπαξ ἀπόβροχον] Ego non ἀπόβροχον, sed δίβροχον legendum existimo. Nam si quidpiam vel semel duntaxat maceretur, tùm ἀπόβροχον rectè dicitur: quippe quod τῷ ἀβρόχῳ seu ἀβρέκτῳ opponatur. At secundò maceratum rectiùs, opinor, δίβροχον dixeris. Sic & τρίβροχον interdum, quasi τρὶς βεβρεγμένον, non malè vsurpatur à Dioscor. vti cap. de cyprino vnguento.

CAP. LXII. ἀπόχει μνᾶ] Si vocem μνᾶν, aut etiã μνᾶς, vt in altero vetusto codice legitur, retineas, fatearis oportet omnino prætermissam fuisse Cardamomi dosim: ascripta verò pondera, ad oleum ipsum aromatibus imbutum esse referenda. Aut certè (quod mihi vero similius videtur) αὐτὶ τὸ λίτρας γ´ οὐγγίας ς´ legi oportere λιτρῶν γ´, οὐγγιῶν ς´. Facilis verò potuit esse librariorum eiusmodi lapsus, cùm fortassis in manuscriptis exẽplaribus solæ ponderum notæ ascriptæ fuerint. Sin minùs, αὐτὶ τὸ μνᾶ ex necessitate legendum τό, vti Ruellio & Marcello legi placuit. Atque tùm hæc erit verborum series: ἀπόχει τὸ καρδαμωμίνου ἀναμεμιγμένον, &c. At mihi prior illa lectio magis arrisit, quoniam ἀπόχειν liquidis aptius, quale est oleum, quàm pulueribus solidisve aliis accommodatur.

τὸ ἐξ ἀπαυθὲν ἄρωμα] ἄρωμα hîc nonnulli de aromatibus priore loco recensitis interpretari videntur: quo in numero sunt Ruellius & Marcellus Virgilius, atque adeò coguntur, pro eo quod posteriùs habetur ἠρωματισμένον, legere ἀρωματοποιουμένου, vel ἀρωματιζομένου. Sunt & qui illud ipsum ἄρωμα de solo cardamomo, non item de illis aliis exponendum putent. Cornarius de liliorum foliis intelligi voluit: cuius quidẽ ego sum sententiæ. Verùm quò omnis tollatur dubitationi locus, non quidem ἐξ ἀπαυθὲν ἄρωμα, sed potiùs ἐξ ἀπαυθὲν μάγμα hîc legendum puto, ita vt id duntaxat quod expressis liliis quasi recrementum superest, hoc loco significetur. Posterius autem hoc ἠρωματισμένου, de oleo aromatis illis omnibus imbuto (cuius ideò largior quoq; copia ab Autore initio præscripta fuit) accipi velim: túmq; hoc loco, excepta illa vnica voce, nihil ampliùs quod videã immutari necesse fuerit. Paulus lib. 8. de re med. Susini olei vtriusque tum simplicis, tum etiam compositi conficiendi rationem docet. Compositi verò huius præparationem paulò aliter, at multò certè clariùs apertiúsve, recensere videtur, quàm hoc loco fecerit Dioscorides. Quare si cui fuerit in animo Græcorum susinum vnguentum, σούσινον, si Gal. credimus, Hipp. dictũ, conficere, id equidem ex Pauli mente componendum suaserim. Qui quidem loco citato Susinum dictum putat, quia fortasse Susis inventum sit. At nihilominus probabilis quoque Loniceri coniectura videtur, qui Susinum ab Hebræo *Susan* quod lilium significat, dictũ existimauit. Hoc idem vnguẽtum Gal. in exeg. vocũ Hipp. etiã κρίνινον & λείρινον, ab ipso verò Hipp. λευκὸν μύρον λευκὸν scribit appellari: vti quod erat simplicius, adeóque olei nomine dignius, λευκὸν ἔλαιον λευκόν.

καὶ δαμασμένου] Legendum fortasse κινναμώμου δὲ & certè quidem Paulus cardamomo initio macerasse contentus, sub finem cardamomum nullum adiicit, sed cinnamomum, aut eius loco amabo, aut cassiæ duplũ, aut carpesium. Quin neque myrrham is postremò adiicit.

κινναμώμου τὸ ἴσον] Subaudiendum, μίξεως, aut etiam ἐμβάλλουσιν: quam vocem nonnulli codices pro sequentibus κόψας ἔμβαλλε reponunt. Deinceps verò statim legendum videtur, εἶτα δὲ κόψας καὶ σήσας ἔμβαλλε &c.

CAP. LXIII. τῷ τρίτῳ τὸ ἐλαίου μίξας] Dioscorides noluit hoc loco, veluti Marcello & Lacunæ visum est, aspalathum aqua macerari, quę tertia sit pars ad oleum præscriptũ, sed aspalathum ipsum aqua sufficienti maceratũ tertiæ olei parti immisceri. Totum verò oleum nequaquam assumit, certa tantùm portione contentus, quoniam reliquum fortassis vel ad parandum aliàs narcissinum vnguentum, vel ad aliquod aliud vnguentum, in quo eadem spissamenta desiderarentur, conficiendum reponi vellet. Obiter autem id annotasse non fuerit inutile, quod Aëtius & Nicolaus Myrepsus non in liliaceo tantùm, sed & in hoc ipso oleo obseruandum admonẽt: nimirum vt ne conueniens florum dosis tota simul & semel, sed partibus, & paulatim oleo iniiciatur, sic vt florum parte quæ iam abundè macerata fuerit exempta, alia atque alia subinde iniiciatur, dum florum quantum sat est oleo exactè permistum fuerit. Sin minùs flores vniuersi quantumuis exiccati simul & semel iniecti, facilè putrescentes oleo fœtorem accerserent.

CAP. LXIIII. ἀπόχει τὸ ἔλαιον] Ald. ἀπόχει: sed fortè legere satiùs fuerit ἀπήθει, ἀντὶ τὸ ἀπηθεῖν, quod est colo traiicere, seu cribro succernere: & hac ipsa quidem voce iam antehac aliquoties Dioscorides vsus est.

ἡμέρας ιγ´.] Legendum γ´ simpliciter: quemadmodum etiam quotquot occurrerunt Interpretes legisse videntur.

ἔνιοι δὲ τὸ ἴσον εἰς κύπρινον] Ald. & v. codex τὸ ἴσον κύπρινον, &c. subaudita fortassis præpositione κατὰ, vti voluit Lonicerus. Sed nos cum Marcello legimus, τὸ εἰς τὸ κύπρινον ἠρωματισμένον ἔλαιον. Alioqui verò vix vllum sensum elicias.

βουτύρινον καὶ ἐπίχριον] Butyrinum dictum fuisse videtur vnguentum, quod olei loco butyrum reciperet, in cæteris verò omnibus huic compositioni ad amussim responderet. Sic & Styracinũ,

quod myrrhæ loco styracem. At de onychino non leuis est dubitatio. Siquidem plerique hoc vnguentum ab onyche, quod tegumentũ sit Indici cuiusdam conchylij, βλάττιον Βυζάντιον, seu Βυζαντὶς recentioribus Græcis dictum, denominatum putant. Cornarius verò vir doctissimus ab onyche, quod fuit bdellij præstantissimi epitheton, nomen accepisse ratus est. Vtriusque porrò tum bdellij, tum & vnguis odorati certum est ad vteri affectus vires esse minimè contemnendas. Atsi ab onyche conchylij Indici tegumẽto dictum fuit eiuscemodi vnguentum, croci loco qui in hac compositione recipitur, vnguẽ illum odoratumsin à bdellio onyche dicto, bdellium myrrhæ loco indi solitum fit mihi verisimile. Vtra verò sententia potior sit, vnusquisque iudicet.

CAP. LXV. ἐλαίου λίτρας θ'.] Cyprini vnguenti tũ apud Paulũ, tũ & apud Aetiũ duplex habetur cõpositio: sed vtraque ab hac ipsa non parũ discrepat, & aromatum numero & præparandi modo. Attamen cùm in vtrasque illas Cyprini descriptiones recipiatur helenium, & olei libras IX cum quincunce ad coquendas aromatum libras XVII non sufficere compertum sit, pro eo quod est in vulgatis exemplaribus: ἐλαίου λίτρας θ' &c. ἐλαίου λίτρας θ'. οὐγγίας ε. τὸ ἑλένιον καὶ τὴν ἀσπάλαθον, &c. cum Cornario legendum arbitramur. Aliis quoque eiusdem viri doctissimi in hoc ipsum caput animaduersionibus facilè lubentérque subscribimus. Cæterùm apud Plinium lib. 13. cap. 1. pro helenio, abrotanum legitur.

CAP. LXVI. τῆς Ἀχαΐας φυτευόμενον] Vel est legendum γεννώμενον, vt inferiùs: ἀμαράκινον δὲ ἐν Κυζίκῳ κάλλιστον γίνεται. Vel figuratè dictum oportuit φυτευόμενον, ἀντὶ τοῦ, κατασκευαζόμενον, ducta scilicet metaphora ab iis quæ sponte gignuntur. Cæterùm vt Irinum, quod in Perga & Elide conficiebatur, commendat hoc loco Diosc. ita & Plinius Corinthiacum ac Cyzicenum.

CAP. LXVII. Ψυκτικὸν] Contrà astringere Gleucinum & refrigerare eadem ratione, qua & œnanthinum, reperitur apud Plinium, quo loco & aliorum oleorum vires recenset: sed errore manifesto. Melinum enim, non Gleucinum, eo loco legi debuit, vti rectè annotauit doctiss. Cornarius. Quin neque Gleucini simplicioris genera alia à Galeno lib. κατὰ γένη 7. tradita, neque illud ipsum compositum, quod ibidem à Gal. deinde etiam à Paulo lib. 7. cap. 18. Aëtio, Tetrab. 3. ser. 4. cap. 44. Actuario, Meth. med. 6. cap. 10. & Myrepso, sect. 16. cap. 42. copiosè describitur, multò minùs quod à Columella lib. 12. cap. 51. commemoratur, vllo pacto refrigerare constat satis ex aromatibus, è quibus illa componuntur.

CAP. LXVIII. Ἀμαράκινον δὲ ἐν] Sampsuchũ ex Diosc. libro 3. cum amaraco vnũ & idem est, at nomine tantùm discrepât: quippe quod Sampsuchum AEgyptij, Syri, ac plerique Græci nominabant, Cyziceni ac Siculi amaracum appellare consueuerant. Sic & apud Theophrastum ac Plinium, nec non & Iul. Pollucem, Sampsuchum & Amaracus eiusdem plantę, nimirũ maioranæ nostrę, diuersa sunt nomina. At Galenus, Paulus & Aëtius de iisdem, tanquam diuersis plantis, diuersa fecere capita, iisdémque diuersas vires assignauerunt. Nec tamen apud hos (quod voluère nonnulli) amaracus marum est: veluti patet abundè ex Galeno, qui quidem lib. de antid. 1. in parando amaracino ab vnguentariis sui temporis amaraci loco marum falsò suppositum fuisse commemorat, quòd amaracum odore longe superaret. Est vero potiùs parthenium, quod amaracum quoque quibusdam dici solitum proprio capite testatur Dioscorides, quódque alioqui silentio prætermissurum fuisse Galenum vix mihi fit verisimile. Iam si sampsuchum & amaracum pro eodem vsurpauit Diosc. quî fit (inquiet aliquis) vt is ipse seorsim ac diuersis capitibus de sampsuchino & amaracino egerit? Nimirum ob diuersam planéque discrepantem quam habent vnguenta hæc duo præparandi rationem, diuersa quoque nomina clarioris distinctionis gratia sortita sunt: etsi vtrunque Plinius lib. 21. cap. 22. confudisse videatur. Ac de his quidem satis supérque dictum sit. Cæterùm pro eo quod in impressis cod. habetur in hoc capite, εἰς τὸ δὲ ἀγγεῖον χέων, χέαι per ι, itémque pro δακτύλου, δακτυλίω: ac denique sub finem capitis pro ὑφαιῶς, ἀραιῶς optima ratione legendum censui.

CAP. LXIX. Τὸ δὲ μεγαλεῖον καλούμενον] Hoc idem vnguẽtum paucis immutatis describit Plinius, lib. 13. cap. 1. ac megalium etiam vocat, propter gloriam, vti scribit, ita appellatũ, quasi ἀπὸ τοῦ μεγάλου. At Clemens Alexandrinus Pædag. lib. 2. itémque Sosibius apud Athenæum & EVstathius in Homerũ μεγάλλειον nominare maluerunt, ducto cognomine à Megallo quodam seu Megallio Siculo illius, vt aiunt, inuẽtore. Atheniensem nonnulli fuisse volũt, vti testatur Athenæus Deipn. lib. XV.

CAP. LXX. καλούμενον δὲ ἡδύχρουν] Hedychroi in pastillos efformati, quod inditur Theriacæ, compositionem ex Andromacho tradidit Galenus, tum primo de Antidotis, tum etiam lib. de Theriaca ad Pisonem. Eam inde repetere cuiuis in promptu fuerit. Ab eo porrò magmate vnguentum hoc cognominis eiusdem non alia re fortasse discrepat, quàm quòd in illo parando aromata ex vino subiguntur: in vnguento verò conficiendo, eadem oleo quopiam odorato excipiuntur. Huic etenim eandem esse cum amaracino misturam, solóque nomine differre, quod voluere nonnulli, mihi non fit verisimile. Nam vnde, quæso, odor huic quàm amaracino suauior, nisi ex aromatum aliorum permistione?

CAP. LXXI. καλούμενον Μετώπιον] Totidem verbis Metopium vnguentũ ab Aëtio 1. Tetrab. serm. 1. describitur, itémque à Nicolao Myrepso sect. 16. At AEgineta lib. 8. de re med. singulorũ ingredientium pondera & mensuras adiicit. Dubium autem est, vtrum ad huius confectionem assumantur ipsæ amygdalæ amaræ, an verò oleũ ex iis expressum. Hoc enim posterius mihi magis verisimile videtur, ac Nicolai quoque Myrepsi Interpres hoc modo intelligendum existimauit. Quòd si ita est, legendum hîc, velut habetur apud Aëtiũ, δι' ἐλαίου ἀμυγδαλίνου πικρῶν ἀμυγδάλων, &c. Cæterùm non possum nõ illis assentiri, qui hoc vnguentum illud ipsum esse asserunt, quod ab Hipp. tũ lib. de morbis mulieribus, tũ etiã sexcẽtis locis aliis νέτωπον seu νετώπιον nomine

tantoperè celebratur: quippe quod in vteri affectibus ad induratas vuluæ cotyledonas emolliendas, & obstructas aperiendas, itémque ad secundas pellẽdas plurimùm ab illo commendetur. Hesychius in suo Lexico sic quoque habet: Νίτωπον, νετώπιον, μύρον συντιθέμενον ἐκ πολλῶν μιγμάτων. οἱ δὲ, μετώπιον. Erotianus, autẽ in vocibus Hipp. νίτωπον (sic enim lego, non νίωπον) exponit, τὸ ἐκ καρύων πικρῶν ἔλαιον. Galenus in vocibus Hipp. quod è spinæ AEgyptiæ flore parabatur oleum μετώπιον dictũ existimauit, idémq; Αἰγύπτιον μύρον Hipp. dictum. Sed præter Hesychij autoritatẽ, vires quas μετωπίῳ tribuit Diosc ac eæ quas νετώπῳ suo itidẽ ascripsit Hipp. cùm eędẽ planè spectare videantur, μέτωπον seu μετώπιον Dioscoridis, ac νίτωπον seu νετώπιον Hipp. vnum & idem fuisse vnguentum euidentissimè testantur.

τὸ γὰρ ξύλον ἐξ οὗ φύεται.] Libro tertio nõ ipsam arborem lignosámve plantã è qua galbanũ emanat, sed galbanum ipsum, hoc est, liquorẽ ferulæ cuiusdã in Syria nascentis, Metopiũ nonnullis dici refert Dioscorides. Hoc verò loco, lignũ ipsum è quo manat galbanũ, ab AEgyptiis μετώπιον appellari admonet. Cæterùm ξύλου nomine significare videtur lignosum corticẽ, qui in ferulaceis cernitur, ipsorũ teneritudine processu tẽporis in lignũ abeunte. Quanuis & pro arbore hoc loco, vt aliâs plerunq;, ξύλου vocabulũ accipi potuit: nã propter lignosum illũ corticem, arborũ etiã generi ascribitur ferula: ac propterea Clearchus inter ænigmata alia ferulam dixit esse, ξύλον οὐ ξύλον.

CAP. LXXII. ὀκτὼ βαλανίνου] Apud Aëtium ἀντὶ τοῦ, βαλανίνου, legitur, μυροβαλανίνου: itémque pro σμύρνης, ζιγγιβέρεως: sed hoc posterius, errore librariorum etiã alibi apud eundẽ Autorem frequentissimo. Cùm enim nota ζζ apud Medicos σμύρνην, hoc est *myrrham* significet, illi zingiberis notam esse arbitrati sunt, atque adeò quoties ea occurrit, falsò ζιγγιβέρεως transcripsêre. Cæterùm annotat Paulus ita vocatum Mẽdesium, quòd in AEgypto sit inuentũ, vbi Mendes colitur: Mendes autem vrbs est AEgypti: cuius ciues Panem effigie hirci colebant, qui quidẽ AEgyptiorum lingua Mendes appellatur.

συντεθλασμένα] Vulgatam secutus lectionẽ verti *contrita* seu *comminuta*. Perperam verò Interpretes alij συνεψημένα legerunt, quasi *simul decocta*. Nam in hoc vnguento componendo, veluti nominatim innuit Paulus, aromata sicca citra coctionẽ in oleo dies sexaginta mouẽtur ac macerãtur, tandémque iis liquata resina permiscetur.

CAP. LXXIII. ῥητίνη θλιμμένη] Quò vitetur solœcismus, legendũ ῥητίνης θλιμμένης, quemadmodum etiã legitur apud Aëtium: refertur enim ad prius illud, σμύρνης. Alioqui ῥητίνην θλιμμένην legi oportebit, quo modo Oribasius etiam legisse videtur, túmq; ad λιπαρὰν referri cõsentaneũ fuerit. Cæterùm quo loco habetur, καθ' ἑαυτὸ ὄν, &c. aptiùs fortè legas, καθ' ἑαυτὸ πινόμενον, aut etiã, ὄνομα. Aëtius verò sic habet, ὠφελεῖ τε λίαν & πάντας αὐτούς, ἢ καθ' ἑαυτὸ μόνον χριόμενον. δύναμις δὲ ἔχει, &c.

CAP. LXXIIII. σηπεδόνας & σύριγγας] Legendũ opinor σῆψεις, vt superiùs cap. de amaracino, ἄγχουσα ὅλη τε καὶ σῆψεις καὶ σύριγγας, &c. σῆψει porrò vox vsitata est Dioscoridi, pro putredinibus (putrilagines quidam dicunt) seu putrescentibus vlceribus: quanquã Hippocrates in Epid. eadem voce pustularum genus quoddam ex putredine ortum significare videtur. Fateor equidẽ σηπτῶν nomine, supple δυνάμεων, medicamenta à Dioscor. significari, quæ Plinius *septica* vocare non dubitat. Celsus verò, *quæ sic exedunt ne erodant*. Sed hoc loco satis cõstat medicamentorũ mentionẽ minimè fieri, at potiùs morborũ seu affectuũ, ad quos Cinnamominũ valere creditur. Antea verò quo loco habetur, αἰτιαμοὶ χρυσοῦ θερμαίνοντα, lego, θερμαῖνον. Nec enim ad resinam, sed ad vnguẽtum ipsum cinnamominũ referri oportet.

CAP. LXXV. Αἱ δὲ χρησταὶ ἡ λιπαρὴ] Est hoc loco generis Enallage. Siquidem fœminino genere ista extulit Dioscorides, quanuis de nardino vnguento dicantur, quod priùs νάρδινον μύρον neutro genere nominauerat. Referri verò debent ad νάρδον, quæ vox vnum & idem significat. Etenim νάρδου nomine, non tantùm herba iam antè descripta, sed & vnguentũ ipsum ex ea paratum designatur, vt à recentioribus Græcis, ita & ab ipso Dioscoride cap. de Malabathrino. Sic & Tibullus: *Iamdudũ Syrio madefactus tempora nardo*. Itémque loco alio: *Illius puro distillent tempora nardo*. Horatius vtroq; genere vsurpauit. Nam Ode 12. 2. carm. *Dum licet*, inquit, *Assyriáque nardo Potamus vncti*. Epodon verò v. *Nardo perunctum, quale non perfectius Meæ laborarunt manus*.

CAP. LXXVII. ὅμοιον τῷ &c.] Lego ὅμοιος, nimirum δένδρου. Non enim lacrymam, sed arborẽ ipsam lacrymę feracem, AEgyptiacæ spinæ similem Dioscorides fecisse videtur. Verùm hanc ipsam myrrhæ arborem Plin. lib. 12. cap. 15. fusiùs & apertiùs multò descripsisse reperitur.

καὶ ἡ Ἀμιναία δὲ καλ.] Myrrhæ Aminææ meminit etiam Crito apud Gal. lib. 5. κατὰ τό. itémque Asclepiades. Sed Minæãm eandẽ, à loco in quo optima nascitur, nominat Gal. lib. 1. de Antidotis. scil. à pago Minæorũ, qui sunt Arabiæ populi, non ab Aminæa Campaniæ regione Plinius quoq; lib. 12. c. 16. Minęã myrrhã post Troglodyticã probat, cõtrà quàm faciat hoc loco Diosc.

ἄνευ δὲ τὸ μὴ] Cũ doctiss. Cornario & Serapione citra negãdi particulã lego, ἄνευ δὲ τὸ προσλαμβάνειν ἔλαιον εἰς τὴν ἀνάπλασιν. Cùm enim trochisci seu pastilli ex arida eiusmodi myrrha expressi propter ariditatẽ nimiã citra oleũ haudquaquã rectè conformari possint, olei certè adiectione retũdi eorũ vim Dioscorides asserit, ita vt prorsus inualidi fiant & inefficaces: ad ea certè quidẽ omnia, ad quæ laudata myrrha conferre creditur.

CAP. LXXVIII. ῥίζα πεπημμένη] ῥίζης πεπημμένης legendũ duxi, maximè cũ Serapio quoq; Dioscoridis Interpres ita legisse videatur. Neq; verò fit mihi verisimile, voluisse Diosc. myrrhã Bœoticã, radicis genus esse: sed lacrymã potiùs, quæ incisa Bœoticæ cuiusdam arboris radice extillet.

CAP. LXXIX. ὁ ξανθὸς] Gal. lib. 1. de Ant. ὑποχλωρὸν, hoc est, pallidissimũ laudat, haud ita magno discrimine, velut aliâs annotauimus. Idem iccirco lib. 7. de comp. med. κατὰ γένη, pallidum ceu efficacissimum in Principum tantùm ac prædiuitum antidotis commendat propter caritatẽ & raritatem: at qui magis fuscus est, ceu inefficaciorẽ, haud ita probat: quanquam & ætatis progressu aureum colorem sibi asciscere fatetur.

ὁ Καμβαλίνος] Apud Oribasium (siquidem Interpreti credimus) Γαβαλίτης legitur, & rectè:

quippe cùm lectionem hanc & Plinius ipse probasse videatur, lib.12. cap. 25. quo loco: *Proxima*, inquit, *Iudææ Syria supra Phœnicem Styracem gignit, circa Gabala & Marathunta*, &c. Est autem Gabala Ptolemæo, lib. 5. cap. 15. & Straboni, lib.16. Geogr. Syriæ vrbs. Cæterùm ab hac lectione non est alienum, quod in capitis huiusce fine subditur: in Syria styracinum vnguentum parari solitum. Eorum verò coniectura minùs est probabilis, qui καλαμίτης legendum potiùs existimant, quia Styracis calamitę apud Gal.1. de Antid. fiat mentio, ita dicti, siue quòd ceu cætera olim aromatica, ne fortè expiraret ac vires amitteret, intra calamos seu arũdines è Pamphylia deueheretur, sicuti voluit Galenus, siue quia, teste Plinio, arbori quæ Styracem gignat, sit intus harundinis similitudo: quod minùs placet.

CAP. LXXX. ὄνυχι ὄνυχι.] Serapio suffumigati Bdellij odorē hoc loco à Dioscoride assimilari existimauit odori vnguis odorati itidē incensi, quem blattam Byzantiam nonnulli appellāt. At pleriq; alij vngui humano simile quiddā in Bdellio desiderari putāt, partim vocis ὁμωνυμίᾳ decepti, partim ex eo persuasi, quòd dixerit Plin. lib. 12. cap. 9. in Bdellio Bactriano nidorem esse siccū, multósq; candidos vngues. At prior illa sententia, vt Cornario viro doctiss. ita nobis quoq; probabilior visa est: maximè cū in Bdellio, quātumuis legitimo, nil vngui simile comperiatur. Fortassis etiā ex ea vnguis odorati similitudine Bdellium optimum βδέλλιον ὄνυξ per appositionē dicitur in Damocratis compositionibus, quæ extant apud Gal. tum in lib. de antid. tum in comp. med. κατὰ τόπους.

μαλαθώδης] Legit hoc loco Serapio, ἀσπαλαθώδης, hoc est, *odorem aspalathi referens*, quem quidē lingua sua *darsisahan* nominat. Plin. verò lib. 12. cap. 9. μαλαθώδης legisse videtur, dū *in offas conuolutum* conuertit. μάλθη enim *massam* Græcis significat, & Gaza apud Theophrastum vbique *offam* interpretatus est. Vtrunque porrò legisse videtur Ruellius & Oribasij Interpres, μαλαθώδης, inquam, & ἀσπαλαθώδης.

CAP. LXXXI. ὀνομάζεται δὲ ὁ Κοαβίας] Oribasius legit, ὀροβίας: ac Plin. quoq; lib.12. cap.4. de Thure verba faciens, *Græci* (inquit) *stagoniā & atomon tali modo appellant: minorē, orobiam.* Atque ita etiā hoc loco legendū videtur, nimirū voce deductā ἀπὸ τοῦ ὀρόβου. Sic verò vocatū fuisse Thus, fit verisimile, cuius frusta magnitudine vix orobi modū excederet. Ad eundē modū ὀροβίας ἐρέβινθος nominat Gal. 6. simpl. med. ciceris genus eruo magnitudine simile. Κοαβίας autē αἰτίᾳ τῷ, Κοαβίτης vel Κοαβιαίος, nusquam, quod equidem sciam, reperitur.

θερμαίνει σύνθετ.] Sic fatetur etiam Gal. 7. simpl. Thus astrictionē habere pusillā, sed minimùm manifestam astrictionē esse candido: corticē verò euidenter astringere, proindéque etiā summè deficcare: quod ipsum Paulus totidē verbis repetit. Contrà idem Gal. 13. meth. Thus asserit puris tantùm mouendi facultatē obtinere, vtpote nulla vi astringendi præditum, magísque illud præstare quod pinguius est & albicans, sicuti quod flauum est, valentiùs siccare: mannæ verò Thuris (quo nomine τὰ λιβανωτοῦ ἀποθραύσματα, hoc est, *thuris fragmenta concussu elisa*, intelliguntur) astringendi vim aliquam esse, quoniam corticis thuris paululum admistū sit. Soluetur hæc contradictio, si Thus purum ac per sese nullatenus astringere dixerimus: at cui corticis nonnihil admixtū est, id corticis ipsius ratione astringere. Vel dicamus potiùs, Thus esse duplex: vnum candidum, idémque purissimum ac pinguissimū, quod masculū à Dioscoride appellετur, quódque, Plinio teste, autumno colligatur: alterum rufum seu fuluum, quod priori minimè comparādum sit, & vere legatur, post incisum scil. hyeme præcedenti corticem. Illud nullam planè astrictionem obtinet: hoc verò aliquantulam sortitum est, quam quidem æquè ac colorem ab ipso cortice videtur contraxisse.

ἀφελεῖ πινθώδεις] Addit Serapio ex Diosc. Thus tristitiā depellere, & memoriam augere: atq; idipsum Auicēna capite de Thure innuisse videtur.

εἰς ὠμὴν χύτραν] Crudam ollam dixit, pro noua & recente, ἄπυρον, *quæ ignem experta non sit*, quemadmodū etiam Serapio interpretatus est. Sic metaphoricè quoq; Ouidius ac Plinius Iunior *cruda vulnera* dixēre, recentia seu recens inflicta.

χαλεπωτάτως] Vulg. exempl. habent, μὴ χαλεπωτάτως. Serapio εὐπετῶς legisse videtur citra negationem. Ego verò vulgatam lectionē retineo, expuncta tantummodò negatione: quam eo audaciùs prætermisi, quòd in vetere quodā Diosc. codice non legeretur. Est porrò rationi consentaneum, vstum Thus quàm non vstum longè faciliùs friari atque comminui: nimirum humore igni absumpto, qui quidem lentore ac viscid itate sua, quominùs thus ante vstionem in minutissimas partes comminueretur, impedire potuit.

CAP. LXXXII. ἢ ῥοῦν] De fluxu muliebri dictionem hāc interpretatur Serapio, quē secuti videntur Ruellius atq; Marcellus Virgilius. Sed nos, cùm generalior sit vox, non magis de vteri quàm de alui ipsius fluxionibus accipiendā censuimus: maximè cū esset compertū, thuris Corticem cœliacis ac dysentericis tum intus assumptum, tum etiā foris adhibitū egregiè opitulari, vel ipso teste Gal. lib.7. de simpl. medic. facult. quo quidē loco efficaciæ nullam omnino fecit mētionē, qua ad muliebrē fluxū pollere creditur.

CAP. LXXXIII. ἀτονωτέρας δὲ μάννης] Cōtrà nō remissiorem, sed aliquanto magis intentam esse thuris Mannę, quàm ipsi thuri vim apertè prodidit Gal. 5. & 13. Meth. quantum certè quidem ad astrictionem exiccationémque attinet.

CAP. LXXXIIII. λιβανωτὶς] Rectiùs fortassis λιθάργυρος, quemadmodum habet Aëtius, apud quē lib.1. hoc ipsū caput & quod proximè sequitur, totidem ferè verbis transcripta reperiuntur. Legitur verò apud illum hoc in loco: λιβανωτὶς δὲ καὶ τὸ ἀμφότερα χεῖλη τῷ πίονας, &c.

τὰ λευκώματα ἀποσμήχει] Gal. 7. de simpl. med. facult. Ad oculorū affectus ista restringit, quæ tamē Diosc. latiùs ac in vniuersum extulisse videtur. Serapio quoque & Marcellus Virgilius Galenum hac in parte secuti sunt.

C. CLXXXVI. ῥητίνη θερμαντικὴ μαλακτικὴ] Legebatur in vulg. exēpl. ῥητίνη θερμαντικὴ, sed cùm ῥητίνη & ὑγρὰ pro eodē vsurpentur, vocū harū alterutrā hoc loco redūdare, & è margine fortassis in contextū incuria librariorum irrepsisse facilè coniicio. Sin minùs, aut legendum ὑγρὰς, ita vt ea vox ad verbum ἀναδίδωσι referatur: quasi velit Diosc. tam Pini quàm

quàm piceæ corticem suffitu tum partum, tum etiam secundas ex vtero pellere: aut etiam, ὑπό-μα in dādi casu, quasi voluerit exprimere, corticē hunc ipsi vuluæ suffiri, aut eiusdem suffitum vulua excipi oportere.

Cap. LXXXVII. στρόβιλοι δὲ καὶ καθαροὶ] Vt πιτυΐδων nomine designantur à Diosc. pini piceæq; nuclei conorum nucibus inclusi, quanuis Gal. 8. simpl. impropriè nominis id piceæ fructui tribui asseruerit: ita στροβίλων nomine, strobili arboris, cuius & ipse meminit Plutarchus, nō tantùm coni, sed ipsi etiam nuclei, etsi Gal. temporibus, vti refert ipse, comm. 4. in lib. de ratione victus in acut. pini piceæq; fructus στρόβιλοι etiamnum dicerētur: quemadmodū & olim aliis στροβιλίδες, aliis πιτύϊνα κάρυα, aliis πιτυΐνοι κῶνοι, aliis denique κόκκαλοι dicti sunt, teste Athen. lib. 2. Δειπνοσοφ. Porrò vt pini, piceæ, laricis, strobili seu pinastri (eiusdem enim arboris sunt hęc duo nomina, si Plinio credimus) & id genus cognatarum arborū, ita & ipsorum fructuū nomina apud Autores varios passim inter se ita cōfunduntur, vix vt certi quicquam de iis sigillatim statuere possis. Ac certè quidem in eiusmodi nominum distinctione minùs iccirco Medico laborandum videtur, quòd iis omnibus arborum generibus foliorum, ligni, corticis, resinæ, coni ac nuclei eadem propè facultas esse censetur. Cæterùm hic καθαροὺς στροβίλους intelligimus, esculētos strobili nucleos, qui non modò à lacunatis toris quibus includebantur liberati, sed & à putamine ac sua etiam cute seu ferruginea tunica, qua quidē immediatè vestiebantur, nudati sunt. Hos autem opponit Diosc. ὅλοις τοῖς στροβίλοις, integris scilicet congenerum eiusmodi arborū nucamentis seu conis (κοκκάλους vocauit Hipp.) è quorum etiam præpinguiū decocto eclegma cōcinnat, Gal. 4. comm. in lib. de rat. vict. in acutis. Cæterùm hic recentium strobilorum nomine χλωροὶ, id est, virides seu adhuc virentes intelliguntur, vti patet ex Gal. verbis 7. simpl.

Cap. LXXXVIII. ποιεῖ δὲ σῦφον] Quanuis σῦφον, & quod paulò pòst sequitur πιτύμενος, masculini sint generis: referri tamen debent ad præcedens illud χύλισμα, aut certè ad aliud quidpiam quod ei voci æquipolleat, puta χυλισμὸν aut χυλόν. Nec enim de Lētisco ista dicūtur, vt voluisse videtur Ruellius: siquidē σχῖνος pro lentisco, nō nisi fœminino genere vspiā legitur. Atq; de ipso lentisci succo artificiosè, vti monuit, expresso intelligi potiùs debere vel illud satis indicat quod deinde subdit, ad eadem valere ad quæ acacia & hypocisthis valere perhibentur, atque adeò pro his ipsis succis non malè vsurpari.

τὰ δὲ ξυλάρια χλωρὰ] Virides Lentisci surculos ὀδοντογλυφίδων potiùs quàm ὀδοντοσμημάτων, hoc est, dentiscalpiorū potiùs quàm dētifriciorū explere vicem ex eo fit verisimile, quòd iis non nisi in puluisculū tritis gingiuæ affricari, dentésve poliri cōmodè possunt: at iisdem vel tantillū exacutis fodiendo scalpendóve vtiliter eximuntur quæcunq; dētibus inhæserūt. Atq; in hunc vsum lentiscus etiam à Martiali cōmendatur. Sed & olim molles ac delicatuli, ceu quibus esset frequenter in ore dentiscalpiū, contumeliæ loco σχινοτρῶγες seu σχινόδαξ, quasi lētisci arrosores, appellabātur.

Cap. XCI. ῥητίνη ὑγρὰ τερμινθίνη] Dioscorides hoc loco resinam terebinthinam omnium optimam: strobilinam verò infimā, statuere videtur. Gal. tamen 3. de comp. medic. κατὰ γένη, principem strobilinam calore, proximam huic abiegnā, postremam terebinthinam esse asseruit. Scilicet de bonitate resinarū absolutè locutus hic est Dioscorides: illic verò Gal. de earū qualitate, nimirū caliditate, agit: in qua primas hauddubiè obtinet strobilina, veluti & eo ipso loco disertè admonuit Gal. ne à Diosc. dissentire videretur. In eandē porrò sententiam 8. de simpl. medic. facultatibus terebinthinā & huic viribus proximam lentiscinā, ob eam quā præ cæteris maiorē habēt partiū tenuitatē, magis digerere, magisq; attrahere prodidit: eam verò quæ ex picea destillat & strobilinā, calidiores acrioresque esse, ac proinde magis exiccare, attamen minùs & digerere & attrahere: pineam denique & abiegnam, inter vtrasq; illas medias meritò censeri. Sed de his fortasse nimis multa. Nam & ipsa terebinthina apud Dioscoridē & Paulum primas obtinet: cùm tamen apud Galenum ratione diuersa lentiscina & ipsi terebinthinæ & cæteris resinis omnibus præferatur.

Cap. XCIII. περὶ λιγνύος ῥητίνης] Vt præcedens capitis inscriptio vitiata olim fuerat, περὶ ῥητίνης ὑγρᾶς πιτυίνης καὶ πευκίνης, cùm non de resina tantùm liquida quam fundunt piceæ atque pinus eo capite mentio fieret, sed & de larigna & cupressina, necnon etiam de siccis resinis omnibus in vniuersum: ita & huiusce capitis inscriptio deprauata videtur, cùm potiùs, περὶ τοῦ πῶς δεῖ καίειν τὴν ῥητίνην, hoc est, de resinarum vrendarum modo inscribi debuerit, velut legitur etiam apud Aëtium. Nec enim de resinæ fuligine quicquam habetur, præter vnum aut alterum verbū ad capitis calcem. Sed hæc est eorum culpa, qui caput hoc, quod cum superiore coniunctum esse debuit, disiungendum existimarunt.

καὶ ὡς τοῖς δακτύλοις εἴκειν] Pręstiterit fortassis addita negatione legere, ὡς μὴ τοῖς δακτύλοις εἴκειν. Friabilem enim atque ita aridam resinam vult effici, vt digitis minimè cedat, sed vel solo contactu in micas frangatur frietúrve: quod luculenter expressit Aëtius, dum pro eo quod legimus hoc loco, ὡς μὴ τοῖς δακτύλοις εἴκειν, ὥστε καὶ τοῖς δακτύλοις θρύπτεσθαι, inquit ille, 1. Tetrab. ser. 1. Friabile porrò & aridum retorridúmve quid esse, ac simul & semel digitis facilè cedere non est verisimile. Mollium siquidem atque adeò humidorum potiùs, quàm aridorum proprium id est, vt digitis cedant.

ἄχρις ἂν τὸ προϋπάρχον ἰδίωμα ἀπολέσωσιν] Budęus, *dum odoris suum propriúmque virus antè memoratum deposuerint:* quasi verò anteà vspiam resinas virus olere dixerit Dioscorides. Ruellius: *dum antedictas naturæ suæ notas exuerint.* At equidem ἰδίωμα hoc loco non verterim, quemadmodum ille, *virus proprium*, sed potiùs *proprietatē* cū Cornario, aut etiam notam peculiarem, quam Gallicè vnico etiam vocabulo dicimus *particularité:* prætereáque, ἀντὶ τοῦ ἀπολέσωσι, ἀπολάβωσι lubentiùs legerim, vti Cornarius quoq; legisse videtur. Voluit siquidem, iudicio meo, Dioscorides, eo vsq; coquēdas resinas, dum antè memoratas notas sibi asciuerint, h. e. dum, vt antè dixit, inodoræ, friabiles & aridæ retorridæve redditæ fuerint.

Planiùs & apertiùs profectò Aëtius, quo loco caput hoc immutatis per quàm paucis ex Dioscoride transcribit, ὅτι κατοχὴ γίνεται, inquit, αἰγιαλοῖς λίθοις, ὡς ἔρηται, &c.

CAP. XCIIII. ἣν ἔνιοι κῶνον] Ab hac voce κῶνος, quæ quidem in hoc significato, nempe pro pice liquida, vix vsquam alibi vsurpatur, deduci videtur τὸ κωνᾶν: vnde illud κωνῆσαι, quod Hesychius interpretatur, τὸ πισσοκωπῆσαι, quod est, pice oblinere. Hinc quoque deductum facilè crediderim τὸ πισσοκώνιον, huicque oppositum τὸ ἀκώνητον, quod αὐτὸ τὸ ἀπίσσωτον superiore capite vsurpauit Dioscorides: atque adeo non ἀκώνιτον, sed analogia seruata, ἀκώνητον, potiùs scribi oportere.

CAP. XCV. γίνεται δὲ καὶ πισσέλαιον] Gal. 8. de simpl. medic. facult. Itémque Paulus, Oribasius ac Plinius, πισσέλαιον, seu Picinum oleum, itidem nominant id aquosum serosúmve, quod liquidæ pici superstat. Attamen Gal. locis aliis, nimirum 2. de simpl. med. fac. cap. 21. & lib. 1. de cōp. med. κατὰ γένος, huiusmodi liquorem non πισσέλαιον, sed πισσάνθος nominari scribit: πισσέλαιον verò voce non aliud significari, quàm picem oleo permixtam. Porrò Picinum illud oleum, quoniam, vt serum lacti, ita pici supernatet, Paulo etiam lib. 3. cap. 74. ὀρρόπισσα composito nomine dicitur. Aëtius verò lib. 6. cap. 69. ὀρρὸν πίσσης nominat. Interdū & ipse Gal. πίσσης ὑγρᾶς ὀρρὸν appellauit. Columella verò lib. 8. cap. 5. *picis liquamen*: Scribonius & Marcellus *picis florem* nuncupauerunt.

CAP. XCVII. καὶ Βρυτία] Huiusce picis Brutiæ ceu optimæ meminêre passim Galenus, Plinius, Celsus & Scribonius. Sed eadem apud Lucianum in Pseudomante πίττα Βιθυνία falsò dicitur, cùm eo loco Βρυτία seu Βρετία potiùs legendum sit, vti rectè monet doctiss. Paul. Leopardus. Sic verò Strabo lib. Geogr. 6. *Est*, inquit, *apud Brettios sylua, quæ præstantissimam fert picem, quàm Brettianā syluam vocant*. Sic enim illius Græca restituuntur: δρυμὸς ὁ φέρων τὴν ἀρίστην πίτταν, ἣν Βρεττιανὴν ὕλην καλοῦσι.

CAP. C. ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ] Duæ fuerunt in Macedonia vrbes, Apolloniæ nomine insignitæ: quarum vna, quæ Plinio quondam fuit Corinthiorum colonia, est ad Epidamnum, altera in Mygdonia Macedoniæ regione. Sed de priore illa mentionem hoc loco fieri vnicuique constat: quò fit vt cum veteri codice legendum existimarim, τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ, non vt habetur in vulgatis exemplaribus, itémque apud Oribasiū, τῇ πρὸς Ἐπιδαύρῳ. Siquidē Epidaurus vrbs est Peloponnesi, ab Apollonia vtraque longo distans interuallo: Epidamnus verò seu Epidamnum, oppidum est in ea ipsa Macedoniæ parte situm, quæ Adriatico mari incumbit, posteà propter inauspicatum nomen, vti refert Plinius, Dyrrachium Romanis appellatum. Porrò legi quoque posset, ἐν Ἀπολλωνίᾳ τῇ κατ' Ἤπειρον, vt habetur apud Gal. xi. de simpl. med. fac. capite de bitumine. Nam & Epirus Macedoniæ est finitima, neque ita longè dissita ab Apollonia, priore loco commemorata. Quin & Ceraunij montes, quorum hîc ibidem fit mentio, versus occasum in finibus Epiri visuntur in mare vsque extensi, vbi Ionium mare ab Adriatico separatur.

ὄζουσα πίσσης] Pissalphalton non tantùm mistā bitumini picem redolere, sed & bitumine simul & pice constare voluit Plinius, lib. 24. cap. 7. his verbis: *Est & Pissalphaltos mista bitumini pice naturaliter ex Apolloniatarum agro: quidam ipsi miscent*, &c.

CAP. CI. δύναμιν ἔχει ἀρπακτικὴν] Ardentem hanc Naphthæ seu petrolei (sic enim nominat Nicolaus Alexandrinus) vim ignium naturæ cognatam, ita exprimit Plutarchus in vita Alexandri: οὕτω δὲ ἐστὶ πρὸς τὸ πῦρ εὔφορος, ὥστε πρὶν ἢ θιγεῖν τῆς φλογὸς, δι' αὐτῆς τῆς περὶ τὸ φῶς αὐγῆς ἐξάπτεσθαι, πολλάκις καὶ τὸν μεταξὺ ἀέρα συνεκκαίειν, hoc est, *Cognationem habet cum igne tantam, ut priusquàm flammam contingat, interfusum aëra sæpenumerò solo splendore arreptum flammam eluente accendat*. Sic Strabo Geograph. lib. 15. ἡ δὲ ὑγρὰ, inquit, ἄσφαλτος, ἣν καὶ νάφθαν, παράδοξον ἔχει τὴν φύσιν. προσαχθεὶς γὰρ ὁ νάφθας πυρὶ πλησίον, συναρπάζει τὸ πῦρ. κἂν ἐπιχρίσας αὐτῷ σῶμα προσαγάγῃς, φλέγεται, &c. Id est, *Liquidū bitumē quod & Aphtha dicitur, vim habet admirabilem. Si enim igni admoueatur, ignem illico arripit. Quam si corpori Naphtham admoueris, confestim illud inflammatur*, &c. quo loco, velut & apud Oribasiū Naphtha & Aphtha, fortè παρὰ τὸ ἅπτεσθαι, quod accendi significat, sic dictum, pro eodem accipiuntur. Cæterùm Plinius in eandem illam sententiam lib. 2. cap. 105. *Naphthæ*, inquit, *magna cognatio ignium, trāsiliuntq; protinus in eam undecunque visam*.

πνίγας ὑστερικὰς καὶ προπτώσεις] Etsi vti vuluæ ita etiam sedi προπτώσεις seu procidentiæ contingere possint, ac vtrisque eadem ferè conferant remedia: hoc tamen loco de solius vuluæ procidentiis sum interpretatus. Marcellus autem sedis procidentias addit, Plinij fortassis autoritate motus: qui quidem de Naphtha sermonem faciens, lib. 25. cap. 14. *Vuluarum*, inquit, *strangulationes olfactu discutit, cum vino & castorio: procidentias sedis suffitu reprimit*: quo loco lege, *procidentias*..

CAP. CII. κύστει ῥευματιζομένῃ] ῥευματιζόμενα μέρη non ignoramus Medicis partes eas plerunq; dici, quæ fluxione tentantur infestantúrve. Attamen hoc loco dubium haud abs re fuerit, vtrum per κύστιν ῥευματιζομένην, vesicam Diosc. intelligat fluxione tentatā, an verò vesicam ex qua lotium paulatim guttatímve destillat. Nam & de Cupressi foliorum viribus agens Plinius, lib. 24. cap. 5. stranguriæ pota mederi prodidit. Ac reuera Cupressus partibus sui omnibus & humorum ad vesicam fluentium impetum vi sua astrictoria inhibere, & ipsum quoque vrinæ stillicidium ex retentricis facultatis imbecillitate ortum, tum illa eadem astringendi, tum etiam resiccandi vi compescere posse creditur. Fortasse verò quærat aliquis: Si destillationibus in vesicam illo modo conuenit Cupressus, quomodo simul etiam dysuriæ, hoc est, vrinæ difficultati auxiliabitur, quā certum est alio quàm astringente remedij genere curari oportere? Sed vt eam dysuriam non est verisimile vsu Cupressi foliorum iuuari quæ ab obstructione ducit originem, ita ei quæ ab inflammatione aut vlcere aut etiam acrium humorum influxu ortum habet, non video cur aliqua ex parte mederi non possit. Nam quod ait Manardus, Cupressi folia, dum aluum astringūt, vrinam cōcitare: id Cupressum, haud secus ac astringentia reliqua, non per se, sed ex accidenti

duntaxat, repercusso nempe liquore, prçstare, etiam vitio nullo laborãtibus vrinariis meatibus, vnicuique constat.

CAP. CIII. ὁ δὲ κναμώ ἴσος] Quoniam vix erat credibile verę Iuniperi, quãtumuis vastę ac procerę, grana vspiam reperiri, quę nucis iuglandis magnitudinem ęquarẽt: non malè fortassis, tum vetusti codicis, tum etiam Serapionis autoritati fidem hoc loco habẽdam, & ἀντὶ τῶ, καρύω μέγεθος, κυάμῳ ἴσος, legendum esse iudicaui. Cęterùm quę ab Interpretibus aliis ad capitis huiusce calcem adiiciuntur, ęquè ac de maiore Iunipero caput integrum, quoniam in Dioscoridis nothis reperiuntur, vnde ea repetere cuiuis in promptu fuerit, hoc loco prętermittere visum est.

CAP. CV. καρπὸν δὲ ἴσχει ὥσπερ] Fecit Serapionis, Interpretis minimè spernendi, autoritas, vt Catacuzeni exemplari maiorem fidem habuerim: quod quidem ideò hac in parte secutus omnino sum. Attamen ἀντὶ τῶ μικρότερον, μικρότερον Serapio legisse videtur: neque de toto fructu seu cono (quem constat hauddubiè in magna Cedro, quam *Cedrelaten* à quibusdam vocari ait Plinius, lib. 13. cap. 5. cupressino non paulò maiorem longioremve esse) sed vnà cum ipso Plinio, dum scribit *Cedri maioris frugiferæ semen cupresso simile*, καρπὸν vocem hoc loco de solo semine accepisse: quo quidem modo & alibi plerisque in locis vsurpari à Dioscoride, facile est obseruare. Porrò cum illa nostra lectione non malè quoque quadrant, quę apud Theophrastum, Gal. & Pliniũ de duplici Cedri arboris genere habentur. Sed & ipse Diosc. lib. 5. de vino cedrino agẽs, palàm Cedri maioris fructuũ meminit, ad minoris Cedri fructuum differentiam. Cęterùm quod de Cedrię fuligine nonnulli ad capitis calcem reiecerunt, sunt qui in plerisque exemplaribus planè desiderari asserant.

εἰς τι αὐτῶν] Vulg. cod. ἐπ' αὐτὸ. sed necessariò legẽdum videtur, ἐπ' αὐτοῖς κεστωτας φθείρει, vel, ἐπ' αὐτῶν, vti legitur in vetusto quodam codice Bibliothecę Palatinę: sic & ex eodem codice ἀντὶ τῶ, καὶ εἰς βάθι τῶ κουρᾷ χειροβρίας, legere visum fuit, καὶ τοῖς, &c. Sic numerus numero, genus generi aptiùs respondet. Ad eundem modum sub finem capitis, quoniam περὶ τῆ κεδρίδων agitur, ἀντὶ τῶ μέγιστη, μέγισται, restituendum videtur.

CAP. CVII. ἀκολυ καὶ ὄψιν] Addit Galenus lib. 8. simpl. eiusmodi Platani lanugine spiritu attracta inspiratáve, arteriam quoque offendi: quippe cùm ea vehementiùs exiccet & exasperet: quo fit vt vox non obscurè vitietur.

CAP. CIX. ἔνιοι δὲ λέγουσι] Citatur Tarentinus in Geoponicis, qui particulatim docet, si caudici Populi nigrę conciso, & per terram strato, fermentum aqua resolutum infundatur, fore vt illico prosiliant ęgiritę fungi.

CAP. CX. ἐκ τῆς Βαρβάρου] Barbariam Gangetis Indię fluuij insulam innuere videtur. Gal. etiam, Paulus & Aëtius de hoc ipso Macere, ab Arabum maci proculdubiò discrepante, verba facientes, ἐκ τῆς Ἰνδίας seu Ἰνδικῆς solitum asportari commemorant.

CAP. CXI. ἢ τῶ φλοιῶ τῶν ῥιζῶν] Fortè legendũ ἢ τῶν ῥιζῶν. Quod enim hîc de radicũ corticis decocto dici videtur, id simpliciter de radicum decocto Gal. Paulus, Aëtius & Oribasius videntur intellexisse. In vetusto etiam codice Bibliothecę Palatinę sic legitur: τὸ δὲ ἀφέψημα τῶ φλοιοῦ, τῶν ῥιζῶν, ἢ τῶν φλοιῶν, vbi legendum, τῶν φύλλων.

CAP. CXII. περὶ σκωλήκων ξύλων] Quę hîc de lignorum Carie à Dioscoride dicuntur, de vlmi potissimùm Carie intelligi debere satis ex eo patet, quòd capiti de vlmo statim subiiciũtur. Huc adde quòd Galenus idipsum satis innuit, lib. 8. de simplicium medicamẽtorum facultatibus: quo loco, σκωλήκων, inquit, ξύλων, καὶ μάλιστα ὅσα μετέχει στύψεως τε ἅμα καὶ ῥύψεως, ὥσπερ καὶ ἡ πτελέα, καθαίρει & ἀναπληροῖ τὰ ὑγρὰ τῶν ἑλκῶν. hoc est, *Caries lignorum, maximéque eorum quæ astrictionem simul & abstersionem participant, veluti ulmus, ulcera humida expurgant & implent.*

ἐν ὀθονίοις τε καθεῖσα] V. codex καθεῖσα legit, quem secutus est Serapio: quasi voluerit Diosc. lignorum Cariẽ linteis inditam cum iis simul & semel cremari, deindéque tritam vlceribus serpentibus aspergi, vel potiùs, eandem vstam tritámque indi rariori linteo, quò tenuissimus saltem puluisculus serpentibus vlceribus inspergi possit. Malim enim itidem καταπασσομένη legere, quàm cum vulgatis exemplaribus καταπλασσομένη: siquidẽ pulueres rectiùs asperguntur, quàm inducantur illinantúrve. Ego eandem lignorum Cariem etiam non vstam rariori linteo inditam, & vlceribus inspersam, in eũdem vsum accommodari posse minimè negauerim. Seu tamen iuxta veteris exẽplaris fidem καθεῖσα, seu etiam cum vulgatis codicibus καθεῖσα, legere placuerit, equidem non nimiùm repugnauerò.

τὸ δὲ αὐτῶν δάκρυον] Vt Poëtę tum Gręci tũ Latini, ita & Historici nonnulli fabulę huius mentionem faciũt: Ouidius verò 2. Metam. eam perbellè explicat, dum Heliadas Nymphas commemorat, Phaëthontem fratrem à Ioue fulmine ictum, & in Padum fluuium delapsum, apud eius fluminis ripam menses aliquot insolabiliter defleuisse, tandémque Iouis commiseratione mutatas in Populos arbores, quę lacrymis suis iuxta eum ipsum fluuium Electrum fundant:

Inde fluunt lacrymæ, stillat aque Sole rigescunt
De ramis electra nouis, quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit gestanda Latinis.

Ea fabula multis imposuit, vt Electrum Populi lacrymam esse crediderint: sed eam sententiam & Plinius & ipse Lucianus iam satis exploserũt. Porrò cùm varię adhuc sint ac discrepantes de Electro sententię, eorum opinio qui bituminis genus quoddam esse censent, probabilior esse videtur, quàm eorum qui arboris alni, cedri aut pinei generis, lacrymam esse arbitrantur.

CAP. CXIIII. συριγγίας πλάσμασι] Sunt qui ex Theoph. & Plinio non πλάσμασι aut παχύσαρκος, sed potiùs ὀλιγόσαρκος legendum existiment. Nã ille de variis Arundinum generibus agẽs, lib. 4. hist. cap. 12. καὶ ὁ μὲν κοῖλος, inquit, ὃν καλοῦσι τινες σύριγγα, οὐδὲν γὰρ ὡς εἰπεῖν ἔχει ξύλου καὶ σαρκός· ex quibus verbis, facile est colligere, Syringiam perparum ligni carnísque obtinere. Hic verò lib. 16. cap. 36. *Calamus alius totus concauus, quem Syringiam vocant, utilissimus fistulis, quoniam nihil est cartilaginis atque carnis.* Ac reuera quidem, si eiusce Calami ex sententia Dioscoridis vsus etiam fuit ad librorum scriptionem, vel, vt Plinij verbis vtar, si chartis seruire solitus erat, non est verisi-

mile fuisse vsqueadeò πλήρης, sed vacuum potiùs & inanem fistularum modo. Hinc enim probabiliùs σύριγξ seu συριγγίας dictus est, quàm quòd vti voluit Plinius, fistulis vtilis aptúsve esset: quemadmodum è prioribus vnus tibiis tibiarúmve ligulis, alter sagittis conficiendis. Qua quidem ratione hic etiam Democrito 2. Geopon. vbi de inuestigandis aquis agitur, βελίνος. Theophrasto τοξικός, Plinio sagittarius appellatur. Ille vt αὐλητικὸς Theophrasto, ita Plinio tibialis, ac deinceps in ζυγίτην & βομβύκιαν subdiuiditur. Et hûc quidē rursum ita dictum verisimile est, vel quòd vermiculis bombycibus dictis corporis exilitate & strigoso habitu similis esset, vel quòd ob strigosam maciem sonum non ederet tibia dignum, sed bombum duntaxat. Ille Plinio aucupatorius cognominatur, quòd eo fortassis aucupes viscato ad capiendas aues vterentur, vel quòd ex eo laquei ad easdem captandas, ζάγρη etiam seu ζωγροὶ Veteribus dicti, destinarentur. Alio nomine armamentarius eidem Autori dicitur, vti certè iudico, quòd ad vinearum armamēta, hoc est, iuga seruiret. Iugalem vertere maluit doctissimus Dalechampius, ex eoque ζυγίτην cognominatum autumat, vel quòd ex eius internodiis coniugatis compingerentur fistulę, vel quòd eiusmodi arundine transuersa sublimes iungerentur vineæ, quæ ab eo iugatæ dicebātur Varroni, lib. 1. de re rust. cap. 8. vti fortassis eædē arundine characia dicta alligabantur, vt subrectæ adeóque pedatæ starent: siquidem χάραξ fœminino genere, quibus vineæ fulciuntur ridicas seu pedamenta significat. Sed & ille idem aliud affert ζυγίτου cognominis etymon, quòd scilicet ad nuptiales siue coniugales tibias esset accommodata. Sic enim Apul. 4. Asin. nuptiales etiam tibias vocat zygias, quasi iugales, sicuti Iunonem zygiam, *cui uincla iugalia curæ*, vt inquit Poëta. Sed hæc nimis multa. Quòd si quis longè plura quàm hoc capite recenseantur à Dioscor. arundinum genera desideret, Theophrastum & Plinium legat, locis antè citatis.

Cap. cxv. ἔχει δὲ τὴν ῥίζαν] Quæ hic à Diosc. de radice eff. runtur, veriùs Theophrastus, lib. hist. pl. 4. cap. 9. papyri caulibus seu thyrsis tribuere videtur, quanquam Herodotus in EVterpe non caules totos, sed eorum inferiorem tantùm partem radici proximā mandi solitam prodidit, eximia quadam suauitate, cùm in luculēto furno torretur. Sed esto fides penes Guillandinum virū doctissimum, qui fuit bibli seu papyri AEgyptiæ αὐτόπτης fide dignissimus.

Cap. cxvi. καρπὸν ὥσπερ ἄνθος φέρει] Contrà, & falsò quidem, Plinius lib. 16. cap. 26. myricam (siquidem myrica eadem est cum tamarice) nullum fructum, hoc est, ne semen quidem ferre, proptereáque à vulgo infœlicem arborem appellari, scribit. Nihilominus idem sui velut immemor, lib. 24. cap. 9. satiuæ tamaricis (duplicem enim cōstituit, syluestrem, inquā, sterilem: satiuam, mitiorem) fructum lignosum maiorem galla tribuit: rursúmq; dum tamaricis vires persequitur, seminis peculiarem vsum minimè prætermittit.

Cap. cxx. ἐν παραθαλασσίοις] Non tantùm qui in maritimis nascatur hic frutex, vt voluēre quidā, nempe ἀπὸ τῆς ἁλός, ἅλιμος seu ἅλιμον aspiratè dicitur, sed etiam quia, testibus Gal. Paulo & Aëtio, gustu sit ἁλυκός, hoc est, sapore salso: qua quidem ratione alio etiam nomine ab Aëtio ipso ἁλμυρὸς dicitur. *Halimon alij olus maritimum esse dixêre salsum, & unde nomen*, inquit Plinius, lib. 22. cap. 22. Quare manifesto falluntur qui alimon citra aspirationem scribendum putant, itáque dictum hunc fruticem credunt, quòd famem depellat, aut gustantes esurire non patiatur: huius tamen sententiæ fuit Solinus, qui quidem in Polyhistore, cap. 16. herbam in Creta esse commemorat ἄλιμον dictam, quæ admorsa diurnam famem prohibeat. Sed vide num Solini ἄλιμος, à Dioscoridis halimo planta diuersa fuerit.

Cap. cxxi. λιπαρὸν καὶ λιγνυῶδες] Vt λιπῶδες aut λιπαρὸν potiùs, quàm λιγνυῶδες, hoc est, fuscū seu fuliginosum, legendum credam, facit locus ille Theoph. 3. hist. plant. cap. 17. de paliuri fructu, quo ipsum à Medicis ad tusses vsurpari tradit. ἔχει γὰρ τινα, inquit ille, γλισχρότητα καὶ λίπος, ὥσπερ τὸ τοῦ λίνου σπέρμα, hoc est, *lentorem ac pinguitudinem quandam habet, quemadmodum lini semen.*

Cap. cxxiii. τινὲς βατόνην μυρσίνης] De Cynosbato, quod cum Cynorrhodo, aut certè huius specie quadā, vnum & idem esse videtur, sic Theophr. lib. 3. cap. 18. ἡ δὲ κυνόσβατος τὸν καρπὸν ὑπέρυθρον ἔχει, καὶ παραπλήσιον τῷ τῆς ῥόας. (Fortè, ῥόδου) ἔστι δὲ δένδρον ἢ θάμνου μεταξὺ, καὶ παρόμοιον ταῖς ῥόαις. τὸ δὲ φύλλον ἀγνῶδες. hoc est, *Sentis caninus fructum gerit rubentem & rosæ fructui similem. Est uerò inter arborem & fruticem, Punicæ arbori non absimilis: folium, quale uiticis.* Illum eundē locū ex Theophr. citans Athenæus, paulò aliter legit, scil. illic, ἐρυθρὸν παραπλήσιον τῇ ῥοιᾷ, hîc verò ἀγλαῶδες: quam quidem vocem retinet Dodonæus, quasi cynosbati folium splendens esse voluerit Theophrastus. At Plinius ἰχνῶδες vel ἰχνώδες legisse videtur, dum Cynosbati folium hominis vestigio comparat. At ego censeo apud Theophr. potiùs legendum, τὸ δὲ φύλλον ἀκανθῶδες. Est enim cuiusdā rosæ caninuæ folium non asperum modò, sed & aculeatum. Hanc meam confirmat vtcunque sententiam Varinus in suo Lexico, dum de Cynosbato habet in hunc modum: Κυνόσβατος φυτόριον ἐστὶν, ὅμοιον ῥόδῳ ἔχει τὸν καρπὸν. ἔστι δὲ μεταξὺ θάμνου & δένδρου, παρόμοιον ταῖς ῥοιαῖς ἢ ταῖς ῥοδίαις, ἀκανθῶδες. i. *Cynosbatus planta est, simi'em rosæ fructum gerens, inter arborem & fruticem media, Punicis arbusculis aut rosis assimilis, aculeata.*

ἀποζεννύμενος ἐν οἴνῳ] Andream Lacunam (qui ἀποζεννύμενος & πινόμενος legit, non item ἀποζεννύμενον & πινόμενον, vti in impressis codicibus habebatur) ideò secutus sum, quòd verisimile sit lanuginem Canirubi tum per se, tū quouis modo paratam, arteriæ grauiter infestam esse: neque facilè crediderim modum vtendi fructu Canirubi diligēter repurgato, à Dioscoride prætermissum fuisse, vt interim modū vtendi toto genere malefica quæ intus latebat lanugine ascriberet. Huc adde quòd & ipse Serapio, nō spernēdus Diosc. Interpres, ad fructum ipsum ea manifestò refert, quæ Ruellius vulgata lectione deceptus, huic lanugini tribuere visus est.

Cap. cxxiiii. φύλλα ἔχει ἐλαίας] Cyprum AEgyptiam, longè aliter ac Diosc. ziziphi foliis, & semine coriandri describit Plinius, lib.

12. cap. 24. Ibidē tamē, vt & lib. 23. cap. 4. videtur ambigere, vtrum ea Cypros sit, quæ in Italia Ligustrū vocabatur: dum id ita esse, non ex sua, sed aliorum potiùs sententia, pronuntiat. Sunt & hodie è recentioribus non parum multi, qui palàm affirment, Cypron Orientis ab Italiæ Ligustro differre, insupérque Ligustrum Italorū, ac ipsius etiam fortasse Virgilij, cum Dioscoridis Phillyrea, proximo capite describenda, vnum & idem esse suspicentur.

τρουθίν χυλῷ] Plinius de Cypri (quam ligustrū esse autumat) foliis, lib. 23. cap. 4. *Ipsa*, inquit, *rufant capillum tusa, adiecto struthij mali succo*, &c. Sed fallitur ille nominis *ὁμωνυμία*, dum struthij mali succum adiicit, quoniam Diosc. constat de struthij, seu herbæ lanariæ, succo potius egisse.

CAP. CXXV. *φιλυρέα*] Phillyreæ vocē, contra quàm fecerint plerique Interpretes, retinere placuit: quoniam manifestum discrimen deprehenditur inter hanc *φιλυρέαν*, & Latinorum Tiliam, quæ Theophr. est *φιλύρα*, in marem & fœminam distincta. Neque tamen ignoro à Plinio tiliæ dotes eas assignari, quæ hìc à Diosc. Phillyreæ tribuuntur. Sed cum constat Phillyream Diosc. cum Theophrasti Philyra perperam confudisse.

CAP. CXXVI. *ἄνθη ἄῤῥενος, ὥσπερ ῥοιᾶς*] Ita lego ex v. cod. Catacuz. exēplar, quemadmodū annotat Matthiolus, habet *ὥσπερ ῥόδα*, nec malè. Nā reuera Cisti flos, quoad figurā, cynorrhodi aut rosę syluestris florem æmulatur, vnde & Arabes nonnulli Cistum rosam syluestrem vel caninam, nimirum à floris similitudine nuncuparūt. Veruntamen si colorem spectes, mas à fœmina discrepat: siquidem masculo flos est rubens &, vt ait Theophrastus, *ὑποπορφυρίζων*, hoc est, *ad purpuram accedens*, qualis propemodum est mali Punicæ flos: fœminæ autem, albus est, decolor & obsoletior. Plin. lib. 24. cap. 10. de Cistho (nam & aspiratè hoc modo, vt à Gal. ita etiam à Plinio scribitur) verba faciens: *Duo*, inquit, *eius genera: flos masculo rosaceus: fœminæ, albus.* Nos ideò in Dioscoride verba aliquot desideraremus, quę ex Theoph. lib. 6 facilè restitui sic possent: *δύο δὲ αὐτοῦ γένη· τὸ μὲν ἄῤῥεν, τὸ δὲ θῆλυ· ἀμφοτέρων ἄνθη ὅμοια ῥόδοις τοῖς ἀγρίοις· ἄῤῥενος μὲν, ὑποπορφυρίζοντα, ὥσπερ ῥοιᾶς· τοῦ δὲ θήλεος, λευκά.* *Cisti duo sunt genera: mas & fœmina: vtriusque flores rosis syluestribus similes: maris quidē ad purpurā inclinātes, veluti Punicæ: fœminæ verò, candidi*, &c. Attamen vt hactenus religio mihi fuit quicquam citra vetustiorum aliquot exemplariū fidem immutare, ita neque hoc loco quicquam immutādum cēsuerim: isthæc tantùm quæ paucis à Diosc. comprehensa fuēre, clarioris descriptionis gratia paulò fusiùs explicare visum est.

CAP. CXXVIII. *τὰ φύλλα τῷ αὐτῷ τρόπῳ*] Plinius, vti lib. 16. cap. 24. nominum *κισσὸς* & *κισθὸς* vicinitate deceptus, nonnulla hederæ tribuit, quæ ad Cistum potiùs pertinent: ita & eodem ductus errore, lib. 12. cap. 17. ladanum *œsypum esse* scribit *hircorum caprarūmue barbis genibusque villosis inhærentē, sed hederæ flore derosa, pastibus matutinis, cùm est rorulenta Cypros*, &c. Neque verò ex hedera, vti neque ex herba alia Cypria, lada dicta, quod ipse voluit, sed ex Cisto ledo, qui non herbarum, sed fruticum generi accensetur, legitur Ladanum, quemadmodum præter Dioscoridem, Galenus cæterique omnes haud obscurè testantur.

CAP. CXXIX. *σπάσματα ἢ ἀκανθῶν*] Vetustissimus codex, si Lacunæ credimus, habet pro *σπάσματα*, *συντρίμματα*: & ita meritò legendum censuēre Marcellus & Cornarius, quibus facilè assentior: quanuis itidē non ignoro in Arriani perip. maris Erythræi, mentionem fieri phalangum sesaminarum atque ebeninarum. Porrò *ἀκάνθινα ξύλα* interpretor, acanthi arboris ligna. Est verò acanthus arbor, non quidem ea cuius lignum Brasilium appellatur, vti docti quidam voluere, sed alia, cuius materiam ceu robustam & incorruptā, ad nauium fabricam magnopere commendauit Theophrastus, lib. 4. c. p. 3. Eius ipsius meminit Virg. 2. Georg. *Balsamaque & baccas semper frondentis acanthi.* Ea autem ipsa arbor quibusdam esse non malè videtur, quæ & AEgyptia spina Diosc. dicitur: cuius quidem succus acaciæ nomen obtinuit.

ποιεῖται δὲ αὐτῆς ἀκόνιον] Siue intelligas ebenum super coticula tritam collyriis indi, quod paulò post clariùs innuere videtur Diosc. siue ex ebeno parari coticulam, ad quam collyria ipsa affricētur & atterantur, eodem ferè res redit. Plinius quidem ebeni ligno ad cotem trito caliginem discuti dixit, lib. 24. cap. 11. At Serapio ex ebeno parari coticulam (fricatorium vertunt) cui collyria affricentur. Constat certè quidem ex Galeno, 6. simpl. ebenum ex iis esse lignis, quæ trita cum liquore facilè soluuntur, æquè ac lapidum nonnulli. Ideóque vtrouis modo locum hunc interpreteris, certum est terendo resolui ebeni materiam, quæ collyriis commodè & vtiliter excipiatur. *Ἀκονίου* porrò nomine non tantùm coticulam Græcis significari, sed etiam medicamentum ipsum ad cotem tritum, siue metallicū, siue alius generis fuerit, ex alio Diosc. loco, lib. 5. cap. 144. cap. de hæmatite, palàm fit: vbi, *γίνεται δὲ* (inquit) *καὶ κολλύρια δὲ αὐτοῦ καὶ ἀκόνια πρὸς τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς τῷ ...*, hoc est, *fiunt & ex eo collyria, itémque, codē ad cotem affricto cum liquore quopiā succus velut exprimitur, qui ceu & illa, ad affectus oculorum accommodantur.* Quanquam & coticulas, vti ex ebeno, ita & ex hæmatite fieri nihil vetat.

καὶ πήξαντες ἐν σκιᾷ] Aliquot verba desiderari, aliquot etiam transponi hoc loco videbantur, quæ tamen facile fuit ex Serapione restituere. Iccirco in loci huius interpretatione, non tā Dioscoridis verba, quàm ipsius mentem, reddere visum est. Neque enim ipsum rosarum magma in vmbra teri, dum cogeretur: sed ipsum potiùs succum expressum in vmbra reponi, dum spissesceret, Dioscoridem voluisse tam certum est, quàm quod certissimum.

CAP. CXXXI. *καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι*] Pliniū secutus ita cōuerti: & postquam inaruerint corpori, frigida abluuntur. Illius enim hæc sunt verba, lib. 21. cap. 19. *Diapasmata inde fiunt ad sudores coercendos, ita vt à balineis inarescant corpori, dein frigida abluantur.* Et hoc ipsum Græca Dioscoridis manifestò sonare videtur: quasi velit, roseos pastillos, siue corpori aspergantur, siue illinantur à balneo, vbi exaruerint, frigida elui. Ruellius aliter: post roseorum pastillorum vsum, vbi inarue-

rint à balneis corpora, frigida voluit ablui. Autoris mẽtẽ vter fœlicius assecutus sit, vnusquisq; iudicet. Cæterùm cùm in Græcis quotquot hactenus occurrêre codicibus διαπλάσμαν legeretur manifesto errore, διάπασμαν reponendum iudicauimus.

Cap. cxxxii. πολιάς, πλαγίας] Sic legit Serapio: attamen Oribasius πλατείας, hoc est, latas, legisse videtur: atque sic etiam in codice Palatino habetur. Plinius quoque lib. 12 cap. 7. de hac ipsa spina verba faciens, radicẽ eius latam lignosámque & buxei coloris esse prodidit. Sic rursum paulò pòst αὐτὴ τῆ, τῆ φύλλων σὺν τοῖς &c. τῶν ῥιζῶν, seu potiùs ῥιζῶν σὺν τοῖς, &c. legit Oribasius, itémque Ruellius: & hanc quidem lectionem magis probasse videtur Plinius, lib. 24. cap. 14. *Coquuntur*, inquit, *in aqua tusi rami radicesque*, &c.

ἀκακία φύεται] Arbor hæc ἀκακία dicta, simpliciter ἀκάνθη seu ἄκανθος Theophr. lib. hist. 4. cap. 3. ex eo dicitur, quòd tota arbos aculeis horreat, excepto caudice. Eidẽ verò lib. 9. c. 1. cũ adiũcto ἀκάνθη Αἰγυπτία, hoc est, spina AEgyptia cognominatur. Plin. itidẽ lib. 13. c. 9. spinam AEgyptiã vocat: at lib. 24. cap. 12. Acaciæ spinam, eámque duplicem facit, albam inquam & nigrã: id quod de arboris eiusce materia varia scripserat Theophrastus non satis, opinor, assecutus. Eiusdem enim arboris materia quæ priùs candida fuerat, vetustate nigrescere potuit atque indurari, adeóque putredini magis obsistere, quod & plerisque aliis lignorũ generibus accidit. Gal. 6. simpl. eiusdẽ arboris meminit, Acaciæ nomine. Enimuerò quam non ita multò pòst spinam AEgyptiã appellat, eadem est cum Dioscoridis Arabica, herba scil. è carduorum genere, de qua lib. 3. Atque illud Aëtio erroris causam præbuit, vt quo loco eiusdem spinæ AEgyptiæ vires ex mente Galeni tradit, ex eadem præparari solitam Acaciam minùs rectè adiecerit.

ἐν λοβοῖς] Folliculos Acaciæ, μεγάλης ἀκάνθης appellat Gal. lib. 1. de comp. med. κατὰ γένη. vti & ipse Diosc. lib. 1. λωτ. ad differentiam τῶν μεγάλων simpliciter dictorum, hoc est, siliquarũ arboris Ceratoniæ.

ξηραινόμενος ἐν σκιᾷ] Orib. ἐν ἡλίῳ, ad Solem. Sic etiam Plin. lib. 24. cap. 12. *Spissatur succus ex folliculis aqua cælesti perfusis: mox in pila tusis exprimitur organis: tunc densatur in Sole mortarijs in pastillos. Fit & ex foliis per se minùs efficax.* Sed quem succum Diosc. è solo semine videtur exprimere, ille apertiùs è folliculis simul & semine exprimit: quanquam & vox καρποῦ, qua vtitur Diosc. semen cum suo pericarpio complectitur.

τὸ ὑπέρμα ἐγκιρρὸν] .i. qui modicè fuluus rufúsve est. Nam qui valdè rufus est, vti & qui nigerrimus, Plinio improbatur.

κόμμι δ' ἐκ τῆς ἀκάνθης] Theophr. lib. 4. hist. cap. 3. gummi tradit è spina AEgyptia vulnerata manare, nec non etiam sponte ac citra scarificationem gigni. Id genus gummi Marcellus Empiricus acanthinum cognominat. Gal. 7. de comp. med. κατὰ τόπους, Thebaicum: fortè quia eius arboris ingens esset sylua in Thebæo agro, vti testis est Theoph. loco citato. Serapio Arabicum nuncupat: quanquam à vulgari nostro Arabico, quod veriùs est variarum arborum miscellaneum gummi, omnino discrepat.

πλύνεται δὲ καὶ εἰς τὸ ὄφθ.] Lauatur succus, vt acrimoniam seu potiùs vehementiorem astringendi vim deponat. Sic enim imbecillior ac minùs mordax redditur, vti docet Gal. 6. simpl.

τεθολωμένου μεθ' ὕδατος] Fortè τεθολωμένος: sic enim aptiùs ad χυλὸν referetur: aut etiã τεθολωμένη, quemadmodum quod posterius est, ἐκ φυσωμένη, siquidem ad Acaciam referre malueris.

ἐν ὠμῷ χύτρῳ μετὰ κεράμου] παραφραστικῶς mentem Autoris reddere conatus sum. Viderint alij, an rectiùs eum succũ fictili nouo inditum vri debere intelligendum sit in fornacibus, in quibus & ipsæ tegulæ, aliáque id genus opera fictilia percoquuntur: an verò etiam vri eundem in noua olla, quę tegula obducta operculatáve fuerit.

ἐν Καππαδοκίᾳ] Hoc ipsum est Acaciæ genus in Galatia genitum, cui Galatico cognomen apud Plinium. Et certè quidem Galatiæ regio ab Oriente Cappadociæ, à Septẽtrione Ponto EVxino vicina est.

ὅλα φῦλον φακοῦ] *Semen omnium* scribit esse Plin. lib. 24 cap. 12. *lenticulæ simile, minore tantùm grano & folliculo:* quasi vtrunque Acaciæ genus simile haberet semen lenticulæ: sed fortassis eo loco pro *omnium*, *huius* legere satius fuerit, vt de Galatico intelligatur, cuius postremò meminit.

Cap. cxxxiiii. ἐν χήνισιν] χήνισιν malim, vt aptiùs τῷ ἐγκλυσμαῖς respondeat. Cæterùm αὐτὴ τῆ, σὺν ἐμφανεῖ, ex fide vetusti exemplaris σὺν ἐμφανεῖ, cum Cornario legendum censui. Sic quoque Plinius & Serapio legisse reperiuntur.

Cap. cxxxv. δύναμιν δὲ ἔχει θερμαντικήν] Sic Gal. lib. 6 de simpl. medic. facult. Viticem calidum & siccum esse prodidit etiam in tertio excessu. Cõtrà verò lib. 1. de alim. facult. Viticis semẽ corpori siccans & refrigerans alimentũ præbere cõceptis verbis asserit: quo certè quidẽ loco mẽdum subest, vt ex Aëtio 1. Tetrab. ser. 1. eadem Galeni verba repetente & emendante licet colligere: aut saltem refrigerare viticis semen eatenus dicendum est, quatenus veneris impetus inhibet. Sed rursum 2. κατὰ τόπους cap. 1. Viticem moderatè refrigerare, atq; adeò, ex Archigene, nonnullis aliis permistum dolori capitis à causa calida oborto conuenire innuit. Rectiùs igitur de virentibus Viticis foliis hæc accipiẽda dixerim, quippe cùm prædominantis humiditatis ratione non vsqueadeò calfaciant: maximè verò si cum lauri foliis suapte natura calidissimis conferantur. Adde quòd quoniam longè tenuissimarũ sunt partium, æquè ac alia quotquot sunt λεπτομερῆ, facilè eorum quibuscum permiscẽtur, siue calfaciant siue refrigerent, vim exacuunt & adaugent.

ἀπτεται δὲ καὶ κεφαλῆς] Sic ἄγνου καρπὸν κεφαλαλγῆ ὑπάρχειν, asserit Gal. 6. simpl. At contrà 1. de facultat. nat. de eodem semine agens, κεφαλῆς δ' οὐχ ἅπτεται, καθάπερ ἡ κάνναβις. Pugnantia hæc loca facile fuerit cõciliare, si fateamur tentare quidem caput Viticis semen, vti reipsa facit, at nõ quantum cannabis. Illic enim simpliciter agitur de Viticis semine, hic verò cum cannabis semine comparatione facta.

Cap. cxxxvi. ἀσυμφυλίας κατεργάζεται] Idem de Salicis foliis tradere videtur Plin. lib. 24 cap. 9. his verbis: *Folia contrita & pota intemperantiam*

libidinis coercent: atque in totum auferunt usum sæpius sumpta. At lib.16.cap.26.idipsum semini tribuit, cùm scribit, *Salicis semen mulieri sterilitatis medicamentum esse*: quibus verbis aliud nihil innuere voluit, quàm sterilitatem inducere. Fieri verò etiã potuit, vt Salicem ὠλεσίκαρπον, hoc est, frugiperdam, dixerit Homerus, non tantùm quòd ocyssimè semen amittat, antequam omnino maturitatem sentiat, vti voluit Theophrastus: sed & quòd viri semen ita infœcundum reddat, vt à fœmina non cõcipiatur. Nã & μυθολογικῶς semẽ humanum καρπὸς dici potest, haud secus ac mulierem grauidam ἔγκαρπον & Venerem fœcundã εὔκαρπον dixere. Cęterùm Galenus & ipsum secuti Paulus & Aëtius, hoc Salicis semen, καρπὸν Theophrasto & Dioscoridi dictum, florem solùm appellare videntur, quasi seminis nomen minimè mereatur, eò quod vix vnquam ad maturitatem perueniat, & ante ipsam in araneam abeat, vti scribit idem Plinius, loco priùs citato.

ὀπισμὸς φλοιῶν] Eiusmodi succi salicis, è plaga manantis exciso cortice, mentionem quoque facit Plinius, lib.24.cap.9. sed ibidem duûm aliorum succi generum præterea meminit, nempe eius quem arbor ipsa exudat gummi modo, & eius qui detruncatione ramorum à salice destillat.

CAP. CXXXVII. διὸ καὶ μεγῆσι] Ista tum de succo, tum etiam de ipso decocto intelligenda sunt: alioqui non μεγῆσι, sed μιγεὶς legendum foret.

CAP. CXXXIX. δυσκοίλιος, δυσστόμαχος] Oliuam κολυμβάδα, quam alij ἁλμάδα nominant, δυσκοίλιον, hoc est, aluo incommodam, esse, nimirum aluum astringere, ait hoc loco Dioscorides. Diphilus quoque Siphnius apud Athen.lib.2. eandem κοιλίας σταλτικὴν asserit. Contrà Gal.2. de alim.facult. eúmque secuti Paulus, lib.1.cap.82. & Aëtius Tetr.1.ser.2. cap.266. oliuas eiusmodi aluum subducere conceptis verbis asseruerunt. Ergo vt hos Dioscoridi concilies, dicas oportet δυσκοιλίους à Dioscoride dici, non quia aluum astringant, sed quia fortassis aluo aduersentur, ventrísque dolores pariant: Vel, si (quod magis placet) priorem interpretationẽ retinueris, quæ à Galeno aliísque de oliuis eiusce modi prodita sunt, conditionaliter vera esse fatebere, si modò inquam cibis aliis etiam sine pane præsumantur, quod clarissima eorum verba manifestò testantur.

CAP. CXLI. ἰσοῖ τοῖς σκαμμωνίῳ] Paulus AEgineta lib.7.rei Medicæ, non scammonio, sed Ammoniaco tenui, hoc est, guttæ quam vocant Ammoniacæ, assimilauit. Tu itaque videris, num ἀντὶ τοῦ σκαμμωνίῳ, ἀμμωνιακῷ λεπτῷ, legendum hoc loco fuerit. Neque verò obstat quod paulò pòst subiungit Autor, lacrymam Ammoniaco similem inutilem & inefficacem esse. Nam de ea lacryma, quæ ammoniacum vulgare, nimirũ crassius, sordidius impuriúsve referat, hoc accipiendum existimauerim.

CAP. CXLVI. ἡ δὲ ὀμφακῖτις] Has duas Gallarum species agnoscit Gal.7.simpl. omphacitidem inquam minorem, & grandiorem alteram flauam atque fungosam, quam à rusticis non ὀνεικίδα, vt voluêre nonnulli, sed ὀνωνίδα, quasi asininam gallam, vocitari prodidit. Plinius gallæ genera, lib.24.cap.4. in solidam, perforatã: item albam nigram, maiorem ac minorem distinguit. Obiter autem annotare visum est, ne quis fortasse nominum affinitate decipiatur, à galla illa omphacitide aliud esse, quod ὀμφαλὸς Paulo dicitur. Is enim lib.3.cap.de dysenteria, ὀμφαλὸν ait esse, cauum illud ex quo querna glans erumpit, quóque coriarij vtuntur: βαλάνου κάλυφος, paulò antè vocauit Dioscorides, cupulam glandium Medicorum vulgus nominat. Plinio verò glandium calyx appellatur.

CAP. CXLVII. ὃν ἔνιοι ἐρυθρὸν] ῥοῦς ἐρυθρὸς siue μαγειρικὸς & ῥοῦς βυρσοδεψικὴ diuersi non sunt frutices, quemadmodum voluêre nonnulli, sed eiusdem fruticis partes diuersæ, diuersis dicatæ vsibus. Nam fructum rubentem coqui olim pro sale obsoniis aspergebant, & is quidem inde ῥοῦς μαγειρικοῦ nomen inuenit: foliis vero ac reliquis arbusculæ partibus coriarij ad concinnanda perficiendáve coria vtebantur: vnde & frutex ipse ῥοῦς βυρσοδεψικὴ Græcis dictus est.

CAP. CXLVIII. ἐκ τῆς Ἀραβικῆς μυροβαλάνου] Mirari satis non possum, Arabicæ myrobalani descriptionem à Diosc. prætermissam: cùm tamen ex ea, tanquam suis nota & vsitata temporibus, hoc loco similitudinem desumat. Meminit & myrobalanorum Autor lib. de plantis, qui Aristoteli inscriptus est, circa finem lib.2. dum earũ acerbitatis causam reddere nititur.

πῶμα δὲ λέγεται] Fortè πόμα legendum, seruata analogia, ἀπὸ τοῦ πίπομαι: quanuis etiam πῶμα pro poculo aut potione interdum, sed rariùs vsurpari non ignoro. Sic verò dicebatur decerptus paulò antè quàm maturescere inciperet Palmæ fructus, seu βάλανος, quòd potionis vicem præstaret: siquidem gustatus sitim arcere comperiebatur. Qua quidem ratione idem ipse Plinio & Solino ἄδιψος etiã vocatus est: quãuis id nominis AEgyptiæ Palmæ propriè tribui solitum agnoscant. Nam & AEgyptiæ seu Thebaicæ Palmæ ad sitim sedandam præferebantur, autore Plinio, lib.23.cap.4. Quòd si πῶμα, quasi pomum Latinorum, dictum velis qualencunque φοίνικος seu Palmæ fructum, quòd ei sit natura non minùs pomi quàm vuæ, nihil equidem repugnauero. Nam & eiusmodi fructum pomum racemosum nominat Plinius, lib.13.cap.4.

καὶ δὲ φοινικοβάλανοι] Tum ex Interpretum consensu, tum & ipsa rei necessitate vocem ἁπαλαὶ adiicere placet, vt recentes siccis opponantur. Sic etiam Plinius, lib.24.cap.4. *Palmæ, inquit, inebriant recentes, capitis dolorem afferunt: minùs siccæ, &c.*

CAP. CXLIX. οἱ δὲ Θηβαϊκοὶ] Palmulas Thebaicas, ita dictas quòd in Thebaide nascerentur, sunt qui existimarint Officinarũ esse Tamarindos, quos ab acido sapore nonnulli ὀξυφοίνικας vocant. Sed reuera à reliquis Palmarum generibus haudquaquam differunt, nisi quòd, ipso etiã Strabone teste, lib Geogr.17. omnium censentur optimæ ac suauissimæ, & inter eas maximè quæ Caryotæ dicuntur. Quin neque hoc caput à proximè præcedenti distingui debuit.

μετὰ ὑδρομέλιτος παλαιοῦ] Ex hoc loco coniicio fortè legendum apud Plin.lib.23.cap.4. *Succum decoctarum antiqui cum hydromelite dabant ægris ad*

vires recreandas,&c. etsi in nostris exemplaribus legamus, *pro hydromelite*.

CAP. CL. ἐλάτη ἐλάτη δὲ] Huiusmodi ἐλάτην, seu σπάθην, nominat Paulus κατ' ἀπόφασιν, ἀμφίεσμα τοῦ καρποῦ ἐκφυομένου, hoc est, *fructum enascentem ambiens operimentum* Galenus verò, 8. simpl. τὸ δὲ ἀμφίεσμα φοίνικος, quo loco ἀρίσφιμα deprauatè legitur. Archigenes apud Gal. 2. κατὰ τόπους, eandem σπάθην appellat, quam quidem vocem obscuriùs exponit Hesychius, τὸ ἐπ' ἄκρῳ τῷ φοίνικι φλοιῶδες φυόμενον, hoc est, *quod in summa palma corticosum nascitur*. Porrò etiam apud Diosc. ἐλάτης nomine, non tantùm eiusmodi tegumentum, palmæ corticem Plinio & Columellæ dictum, significari, sed fructum quoque ipsum eo cortice inclusum, quæ sub finem capitis habentur ipsius verba manifestò testantur. Sed & alia ab his diuersa significatione ἐλάτης vocem vsurpauit Galenus, loco citato, dum τὸ ἁπαλὸν ἐκβλάστημα τοῦ φοίνικος, hoc est, *palmæ tenellum germen* esse voluit. Cum eo sensit idem Hesychius, ἐλάτην, explicans, φοίνικος τὴν πρώτην ἔκφυσιν. Hęc obiter, Lector, annotata volui, vt Galeni ἐλάτην à Dioscoridis elate aliud esse intelligeres.

καὶ τὸ ἐγκάρδιον δὲ] ἐγκάρδιον στελέχους vocat hoc loco Diosc. trunci quasi corculum seu medullam, quam συνωνύμως Theophrastus καρδίαν, μήτραν seu μυελὸν appellare consueuit. Neque verò sunt audiendi, qui in palma ἐγκάρδιον τοῦ στελέχους, cum ἐγκεφάλῳ idem esse voluerunt: quamuis ipsi ἐγκεφάλῳ suum etiam ἐγκάρδιον esse non negauerim. Galenus siquidem, 2. de alim. facult. φοίνικος ἐγκέφαλον vulgo appellari ait, τὴν κορυφὴν φοίνικος, palmæ videlicet turionem seu summitatē, quam etiam citra famem à nonnullis esitari ibidem commemorat. Idem 4. simpl. ἐγκέφαλον interpretatur, τὸ ἀνώτατον μέρος τοῦ φοίνικος. i. *summam partem palmæ*. Libro verò de atten. vict. rat. tenerum germen, quod è summa ipsa planta producitur. Sic Plin. lib. 13. cap. 4. *humilium palmarum* (quas ipse *chamærops*, Dioscorides χαμαιζήλους, Theophrastus χαμαιρριφεῖς cognominat) *dulcem* ait esse *medullam in cacumine, quod cerebrum appellant*.

CAP. CLI. ἀστόμαχος, ἄτροφος] Non videtur id esse boni succi, in quo alimenti nihil est, aut certè quàm minimū, veluti ἀτρόφου voce hic designare videtur Dioscorides. Quare, dicat aliquis, Punica εὔχυμα & ἄτροφα simul & semel esse vix possunt. Ideò verò εὔχυμον, pro eo quod sapidum saporéve iucundo est, accipiendum hoc loco putauimus. Attamen etiamsi vulgatam εὐχύμου significationem retinere quis malit, nihil impedit, quominus Punica, quanuis suapte natura ἄτροφα, εὔχυμα quoque esse possint. Est enim, teste Gal. εὐχύμων duplex differentia. Ex his siquidem alia sunt quæ portionē quandam boni succi ad alimentum apti continent, sed recrementi plurimum: alia sat multum habent quod nutrire possit, minimum autem quod sit inutile. Priore igitur illo modo εὔχυμα dici Punica, quantumuis ἄτροφα, nihil vetat.

γλυκεῖα, ἀστομαχωτέρα] Doctissimus Cornarius legisse videtur, ἤτοι ἀστόμαχος, aut κακοστομαχωτέρα. Plinius certè quidem, lib. 23. cap. 6. Punica eadem dulcia stomacho inutilia dixit: *Ex his*, inquit, *dulcia, quæ apyrena alio nomine appellauimus, stomacho inutilia habentur, inflationes pariunt, dentes gingiuásque lædunt*.

θερμαντικὸν μᾶλλον φησὶν] Sic Hipp. lib. 2. περὶ διαίτης, quo loco περὶ τῶν ῥοιῶν agit, quas quidem σίδας aliàs appellat: ῥοιῆς, inquit, γλυκείης ὁ χυλὸς διαχωρητικὸς καυσώδης δέ τι ἔχει. αἱ δὲ οἰνώδεις τῶν ῥοιῶν, ἧσσον καυσώδεις. αἱ δὲ ὀξεῖαι, ψυκτικώτεραι, οἱ δὲ πυρῆνες πάντων στάσιμοι, hoc est, *Dulcis Punici succus aluum deijcit: sed quiddam æstuosum habet. Quæ verò Punica uinosa sunt succo, minus æstuosa sunt. At acida, magis refrigerant. Omnium autem nuclei aluum sistunt*.

τῶν πυρήνων ἐκ.] πυρήνων ἀπόθλιμμα vertimus hoc loco, succum ex granis seu acinis expressum. Nec enim erat verisimile, ex solis acinorum nucleis quantumuis recentibus succi vel tantillū elici posse. Πυρῆνα fateor propriè, quēadmodum paulò antè vsurpauit Diosc. lignosum esse ipsius acini nucleum, quem Gal. 8. simpl. de Punicis agens γιγάρτων nomine designauit, his verbis: τὰ γίγαρτα τοῦ χυλοῦ στυπτικώτερα, quo loco acinos perperā vertunt Interpretes, cùm semina nucleosve potiùs reddere debuissent: quanuis Plinius quoq; minùs propriè de mespilorum nucleis verba faciens, lib. 15. cap. 20. quorundam mespilorum acinos molliore ligno esse dixit. Attamen orationis series πυρήνων nomine hoc loco ipsos acinos vnà cum nucleis significari satis indicat. Sic Plinius quoque, lib. 23 cap. 6. quo loco hæc eadem Diosc. verba reddere nititur. *Acinis detracto cortice tusis, succóque decocto ad tertias*, &c. Aliâs lignosus acini nucleus πυρῆνος nomine debet intelligi: vti cùm apud Theophrastum & Plinium duo Punicorum genera statuuntur, ἀπυρήνων & nucleos habentium. Etsi verò Apyrena cum dulcibus cōfundere videtur Plinius loco modò citato: attamē in vtroq; illo genere & dulcia, & acida atque etiam dulcacida reperiri, nō est quòd quisquam dubitet.

CAP. CLII. ἀλλὰ κύτινοι καλοῦνται] Itidē Galenus 6. simpl. satiuæ Punicæ florem κύτινον appellat his verbis: βαλαύστιον ἄνθος ἀγρίας ῥοιᾶς, οἷόν περ τῆς ἡμέρου ὁ κύτινος, hoc est, *balaustiū syluestris Punicæ flos, uti satiuæ cytinus*. Sed lib. 6. de comp. med. κατὰ τό. primum fructus quasi rudimentum, quod primū etiā mali Punici partū nominat Plinius, ea voce designari apertissimè docet, hisce verbis: ὀνομάζονται δὲ κύτινοι αἱ πρωτόγονοι ῥοιαί. καθ' ὃν γὰρ χρόνον ἀνθοῦν παύεται τὸ δένδρον, καρπὸς αὐτοῦ φαίνεται σχηματιζόμενος εἰς ἰδέαν ῥοιᾶς, hoc est, *Nominantur autem Cytini, primogenita Punica: nam quo tempore arbor florere desinit, eius fructus figuratus apparet in speciem Punici mali*, &c. Cor. Celsus cytinos eiusmodi, tollendæ ὁμωνυμίας gratia, mali Punici capitula nominare solitus est. Cælius AVrel. lib. 4. tard. cap. 3. & l. 5. c. 2. Punici caducum, quod Græci κύτινον ῥοιᾶς appellant, cum Latinis Ampullagium vocat. Sed fallitur, cùm id genus capituli caducum dixit, nisi fortè idem voluerit quod Theoph. lib. 2. de ca. plant. facilè decidere ante maturitatem, tū ob debilem adhæsionem, tum quia, quòd calycis sit figura, cœlesti humore facilè occupetur. Alioqui enim flosculi soli ab eo erumpentes decidunt decutiuntúrve: manet verò ipsum capitulum, quo semen concipitur, ceu futurum ipsius pomi tegumentū & inuolucrum.

CAP. CLIIII. βαλαύστιον ἄνθος ἐστιν] Tum cytini, tū balaustij nomina, aliter ac Dioscorides, accepit Plinius, lib. 23. cap. 6. Siquidē tam satiuæ

quàm syluestris Punicæ florere incipientis (*desinentis*, legendum suspicatur Cornarius) primum partum, Cytinum vocare videtur: balaustiũ verò, flosculum vtriusque, antequam malum prodeat in ipso erumpentem cytino.

CAP. CLV. ἀκραίπαλος δὲ] Sed & coronam myrteam, meri vapores inhibere ex sententia Philonidis testatur Athenęus, lib. 15. ibidémque cur ea ἀκραίπαλος dicta sit, longiore sermone prosequitur.

ἐγκαθισμασί τε μήτρ.] Aptiùs fortasse, vti paulò pòst: ἐς ἐγκαθίσματα τε μήτρας ... καὶ δακτυλίου, καὶ ῥοιχαῖς ἁρμόζει, &c. Cæterùm inferiùs, pro ..., rectiùs videtur Interpretes legisse, ...

CAP. CLVI. οἰνανθη χήρεις καὶ τὸ τῆς μυρσίνης ...] Galenus 8. simpl. quæ non tantùm in myrti trunco stipitéve, sed & in eiusdem ramis eminens appendix est, μυρτίδα vocat, quo loco hæc sunt ipsius verba: ... μυρσίνης ... , ... μυρτίδας ὀνομάζουσι. Paulus AEgineta, lib. 7. hanc eandem appendicem μυρτίδα nominat, mendosè fortassis ... μυρτίδα vel μυρτίδανον. Μυρτίδες enim ipsæ myrti baccæ dicebantur, quæ nominibus aliis μύρτα & μυρτία nuncupantur. Porrò myrtidanon aliud fuisse videtur Hippocrati, 2. de morb. mul. vti etiam monuit Galenus in Gloss nimirum in Indici piperis à Persis vocati genere quod rotundum est, siue à myrti forma nomen id sortitum fuerit, siue quia, teste Plinio, myrti baccæ piperis vicem obtinebant apud antiquos, antequam piper reperiretur. Cæterùm & alia quoque ab his omnibus diuersa significatione Plin. lib. 14. cap. 16. myrtidanum appellat, vinum è syluestris myrti baccis confectũ: de cuius vsu eadem tradit, quæ Diosc. de suo myrtidano, trunci myrti appendice.

CAP. CLVII. Κεράσια δὲ αὐτὰ τὰ χλωρὰ] χλωρὰ vertimus recentia: ξηροῖς enim siue ξηρανθεῖσιν opponi hoc loco videntur, vti paulò pòst, τὸ ... τοῖς πεπείροις, siue ... Sic Plinius cùm de siliquis agit, τὰ χλωρὰ Diosc. *recentia* interpretatus videtur. Porrò Latini viridia quoque ligna & plantas virides dicunt, quæ nondum aruerunt. Ac Plin. etiam lib. 23. cap. 6. *cydoniorum flos*, inquit, *& viridis & siccus*: quo loco viridem pro recenti vsurpauit. Cæterùm Gal. AEgineta, cæteríque Græci Medicinæ Principes, rectiùs aliter Cerasiorũ facultates à sapore distinxêre. Quoniam enim triplex eorum cernitur differentia, dulcia statuunt magis aluum soluere, sed stomacho minùs grata esse: acerba, aluũ sistere stomachóque vtiliora esse: acida denique ob eam quam habent incidendi vim, pituitoso excrementísque redundanti stomacho apprimè conuenire.

ὠφελεῖ δὲ καὶ λιθιῶντας] Gal. 7. simpl. gummi quidem Cerasorũ arteriæ fauciúmve asperitati conuenire asserit: at calculosis prosit necne, addubitare videtur.

CAP. CLVIII. τὰ ἐκ τῶν στεμφύλων συνεψήματα] Locus hic hauddubiè deprauatus est: necdum tamen mihi satis compertum est, quomodo restitui rectè possit. Pleriq; Græcas hasce Siliquas, non minùs quàm vuas ollares, & oliuas quoque ipsas, in vinaceis condi componíve, quò diutiùs tutiúsque conseruentur, atque de Siliquis eiusmodi conditiuis hîc agere Dioscoridem existimarunt. Sed non satis video, quamobrem ex instratis eo modo vinaceis Siliquæ ciendæ vrinæ vim sibi asciscerent. Andreas Lacuna legendum censet, τὰ ἐκ τῆς τῶν στεμφύλων ἐκθλίψεως, quasi tum demum vrinã ciere Siliquas voluerit Dioscorides, cùm earum pulpa seu medulla prædulcis sola manditur, reiectis nimirum internis granis seu seminibus, ac etiamnũ cortice: quo modo congeneris plantæ, cassiæ nigræ seu ..., quæ & AEgyptia Siliqua dicitur, solam medullã seu pulpam vsurpamus. Plinius certè quidem, lib. 15. cap. 28. cùm in pluribus semina placeant, in Siliqua damnari prodidit. Fortassis etiam ad differentiam cuiusdam Siliquarum generis, quod seminis granorúmve expers fuerit, tale quid pronuntiare potuit Dioscorides. Serapio interpretatus videtur, *Siliquas quæ musto aut sapa condiuntur*: quod minùs certè placet. Enimuerò στέμφυλον quidem nomine non tantùm musti reliquias, hoc est, vinacea olearúmve nucleos, sed & τὰ αὐτῶν ἐκπιέσματα, seu στερεὰ λείψανα, hoc est, solida retrimenta quæ vuis oleísve torculari expressis reliqua sunt, significari testantur Galenus & Athenæus: vnde & analogia quadam ipsa quoque Siliquarum semina & earundem tusarum expressarúmque reliquiæ seu retrimenta intelligi posse videntur. At verò στέμφυλα Græcis pro musto sapáve accipi nusquam, quòd sciam, obseruatum est.

CAP. CLX. δυσεντερικοῖς καὶ ἐμπυϊκοῖς] Marcellus non ἐμπυϊκοῖς, sed αἱμοπτυϊκοῖς in antiquioribus codicibus legi refert. Et sic quoque ex Serapione & Plinio, lib. 23. cap. 7. legendum videtur. Hic enim de cotoneis verba faciens: *Cruda*, inquit, *duntaxat matura, prosunt sanguinem excreantibus ac dysentericis, cholericis, cœliacis*, &c.

στρουθία καὶ μεγάλα] Plin. lib. 5. cap. 11. *Minora*, inquit, *ex Cotoneorum genere struthia odoratiùs vibrãt, serotino prouentu*: quo loco nisi fortasse mendum subest, quæ minora sunt Cotonea perperã struthia nominat: nam & Gal. 2. alim. quæ στρουθόμηλα vocat, Cydoniis esse maiora fatetur.

ἧττον δὲ στύφει] Eodem spectare videtur Gal. 2. de alim. dum qui è Cydoniis elicitur succum minus quidẽ quàm qui è struthiomelis suauem, sed maximè astringentem esse prodidit.

CAP. CLXV. Ῥωμαϊστὶ δὲ πραικόκια] Armeniaca tamen & præcoqua diuersa fuisse videntur ex Gal. sententia: qui quidem 2. de alim. fac. præcoqua facit Armeniacis præstantiora.

CAP. CLXVI. Μηλέα ἡ Περσικὴ] Hæc mala Medica, quæ à vicinis etiã locis Persica, & Plinio Assyria dicuntur, Athenæo quoque κίτρια & ... nuncupantur. Eiusmodi malum μῆλον simpliciter Nicander appellauit, cuius Scholiastes interpretatur, τὸ κιτραῖον, Μηδικὸν μῆλον.

καρποφορεῖ δ' ὅλον τὸ ἔτος] Sic Theop. lib. hist. 4. cap. 4. de malo Medica seu Persica: φέρει δὲ τὰ μῆλα πάσας ὥρας. τὰ μὲν γὰρ ἀφῄρηται, τὰ δ' ἀνθεῖ, τὰ δὲ ἐκπέττει. Huius Interpres Plin. lib. 12. cap. 3. *Arbor ipsa*, inquit, *omnibus horis pomifera est, aliis cadentibus, aliis maturescentibus, aliis verò subnascentibus.* Palladius quoque in Martio mense, *per gradus quosdam in hac arbore sibi semper poma succedere dixit, cùm maturis se acerba subsummant, acerborum*

verò ætatem florentiæ consequantur, orbem quendam continuæ fœcunditatis sibi ministrante natura. Cæterùm sub finem capitis, pro ἐπιδιδόμενα, legendum iudico ἐπιδιδόμενον, nempe τὸ μῆλον.

CAP. CLXVIII. οὐκ αὖ συνεφάνη] Vel delendum hoc, οὐκ, vel reponendum deinde, αὐτοὶ γίνονται, ne quid in constructione Grammatici desiderent.

CAP. CLXIX. πυξακανθα] Paris. codex habet, πυξακανθα. Andreas Lacuna in vetusto quodam codice, ὀξυακανθα, legi testatur, & sic quoq; plerique alij legendum censuêre. Vtraque porrò lectio tolerari rectè potest: siquidem, quod voluêre nonnulli, πυξακανθα & ὀξυάκανθα eiusdem plantæ sunt nomina. Nos ambiguitatis tollendæ gratia, foliis oxyacanthæ esse diximus. Theophrastus lib.3.cap.12. folium habere scripsit πολυσχιδὲς (sic enim legendum videtur) καὶ ἐν ἄκρῳ πλατυσχιδές. Et certè quidē tum Mespilum Aroniam, tum & oxyacantham, foliis esse constat apij in modum incisis.

αὐτὸ ὀνομάζουσι] Fortè αὐτόν. Nam ad præcedens illud καρπὸν referri debet. Alioqui generis est enallage, referrique debet αὐτὸ ad subintellectum τὸ μέσπιλον, qua quidem voce & arbor ipsa, & arboris fructus significatur.

κοιλίας σταλτικόν] Contra censuit Theophrastus, lib. & cap. 4. hunc fructum bonam aluum facere, nisi fortè aliud est τὸ μέσπιλον & πρὸς τὴν κοιλίαν ἀγαθόν. ὁ δὲ λωτὸς (inquit) ὁ ἐν τοῖς λωτοφάγοις καλουμένοις, γλυκὺς, ἡδὺς καὶ ἀσινής, καὶ ἔτι πρὸς τὴν κοιλίαν ἀγαθός. i. *fructus apud Lotophagos dulcis, suauis & innocuus, insuperque aluo utilis.* De eodem Plin. lib.13.cap.7. *ferunt uentres non sentire morbos, qui eum mandant.*

CAP. CLXX. καὶ ἕτερόν ἐστιν] Theophr. lib.3. hist. plant. cap. 12. tria Mespili genera recenset: Anthedonem (quæ eadē cum Aronia esse videtur) Setanion & Anthedonoidem, quam Gallicam vocari scribit Plinius lib.15.cap.20. quo loco & ipse, Theophrastū secutus, tria Mespili genera commemorat.

CAP. CLXXI. ἢ ἐπέχει χαίτας ῥεούσας] Rufandi capilli vim habere decocta Loti ramēta, quæ hic Diosc. πρίσματα, Galeno ῥινήματα dicūtur, vix alibi, quod sciam, quàm apud Diosc. & Serapionē scribitur. Roborare quidem capillos prodidit Aegineta: at eosdem eiusmodi decocto cohiberi, & Galenus & ipse Plinius (quanquam hic priuatim de Loto, Theophrasti diospyro, quam fabam Græcam appellat, agere videtur) & quotquot ferè alij de simplicium medicamentorum facultatibus conscripsêre, palàm commemorāt: ex quo & idem ipse Gal. Loti lignum colligit, astringentis & mediocriter desiccantis esse facultatis. Quare cum Cornario legendum existimatui, αὐτὸ δὲ ἐπέχει χαίτας ῥεούσας, καὶ ἐπέχει ῥεούσας, nempe, τρίχας. Quid quòd & eodem planè modo legisse videtur Serapio, dum hæc ipsa Diosc. verba interpretatur?

CAP. CLXXII. χλωρὸν φύμενον ἰχῶρ] Cornarius pro φύμενον, ξύλων, legendū suspicatur. Saniē verò hanc, *sudorem* nominat Plinius, lib.23.cap. 8. quo loco & huiusce remedij vsum variat. Etenim *Sudor*, inquit ille, *uirgæ corni arboris lamina ferrea candente exceptus, non cōtingente ligno, illitaq; inde ferrugo, incipientes lichenas sanat.*

CAP. CLXXIIII. κοιλίας σταλτικοί] Rectiùs Gal. 7. simpl. Pruna Damascena siccata nō aluum quidem illico sistere, sed minùs quàm cętera, quę ex Iberia importabantur, eandē subducere voluit: quoniam videlicet plurimum astrictionis habeant, vti 2. de alim. fac. idem ipse Gal. conceptis verbis asseruit.

CAP. CLXXV. λεπτόφυλλον] Matthiolus apud Orib. legit λεπτόφλοιον, & rectè quidē: nam & Arbutum tenui præditam esse cortice satis innuit Theophrastus, hist. stirp. lib.3.c.16. hisce verbis: ἔστι μὲν οὐκ ἄγαν μέγα, τὸν δὲ φλοιὸν ἔχει λεπτὸν μὲν, παρόμοιον δὲ μυρίκῃ. hoc est, *Est quidem arbor haud ualde procera, sed corticem habet tenuem, tamarici similem.* Ac reuera tātùm abest tenuia vt sint Arbuti folia, vt etiā laurinis & iligneis crassiora conspiciantur. Cæterùm sub finem capitis, αὐτὸ τὸ, ἀχρώδες & κεφαλαλγὲς, ἀχρώδη & κεφαλαλγῆ reponimus. Nam ad κομάρου καρπὸν, hoc est, Arbuti fructum, ea verba referri nemo non videt.

μεμαίκυλα] Sic & Theoph. & Gal. Arbuti fructū μαιμάκυλον appellant, vel, vti Athenæus ex variorum Scriptorū autoritate, μιμαίκυλον. At Plinius lib.15. cap 24. alio etiam nomine, cóque *mbonero*, vti scribit, *Vnedonem* vocat. In quo fallitur: siquidem, vel teste Galeno, tum 6. simpl. tum 2. de alim. Italorum vnedo, epimelidis seu hamamelidis fructus est, quę quidē à Comaro seu Arbuto diuersa arbor est.

CAP. CLXXVI. αἰγυπτίου, μετὰ ἀμύλου λαμβανόμενα] Goupylus ex Plinio locum hunc sic restituit: καὶ πρὸς ἀνθρωπικὰς μετὰ ἀμύλου καὶ ἡδυόσμου. Catacuz. exemplar habet. μετὰ ἀμύλου λευκανθέντος. Equidem nihil immuto: duntaxat vbi asteriscus in Paris. codice deesse aliquid indicabat, Pliniū & Serapionem secutus addidi, καὶ ἡδυόσμου. Cæterùm in hoc ipso capite (quod quiuis vel mediocriter eruditus satis animaduertere poterat) pro ὑποτιθέμενα, quod legitur in vulg. exēpl. legi, ὑποτιθέμεναι: itēmq; pro προσλαμβανόμενα, προσλαμβανόμεναι: denique pro αὐτοῦ ἔχει δὲ ἐπιχεόμενα, καὶ ἐπιχεόμενον δ' οὖν ἔχει, quoniā eo loco non ampliùs de nucibus ipsis, sed de arboris gūmi fit mentio.

ἀμύγδαλα προλαμβ.] Eiusce effectus causa est, amaritudinis vis exiccans & humorē discutiens, vti docet Plutarch. in Sympos. quęst. 6. lib. 1. quo quidem loco refert apud Drusum Tiberij Cęsaris filium Medicum quendam, qui alios omnes subinde bibendo vincere solitus erat, antequam potaret, quinque sexve amaras amygdalas edentem fuisse deprehensum: ac deinceps id facere prohibitum, à vino facillimè superatum fuisse, imò ne tantillum quidem ad compotationem perferendam valuisse. Idem ex Plutarcho repetit Athen. lib. 2.

CAP. CLXXX. ἢ συκάμινα] Disiunctiuā particulā ἢ vel ἤδη reponēdam hoc loco censuimus, pro articulo fœminino ἡ, qui habetur in vulg. codicibus. Sunt enim μόρα & συκάμινα vocabula synonyma: & Athenæo teste lib. 2. quę reliqui ferè omnes συκάμινα appellant, soli Alexandrini μόρα nomināt. Sub finem etiam capitis, vbi perperam legebatur manifesto errore, περὶ τῶν συκαμίνων, restituimus, περὶ τὸν συκάμινον.

κακοστόμαχα] Attamen, Athenęo teste, lib. 2. Diphilus Siphnius Medicus Mora seu Sycamina asserit succum mediocriter laudabilem gignere,

parum alere, celeriter egeri & ventriculo grata esse: peculiari verò dote, ante maturitatem lumbricos expellere. Sed hoc postremum Dioscorides non de fructu immaturo, sed de radicis cortice prodidit.

ὁ ἐξ αὐτοῦ] Ita legitur in altero Goupyli codice, longè rectiùs quàm ἐξ αὐτῆς, vti habetur in vulgatis exemplaribus. Certum enim est non ex arbore, sed ex ipso pomo succū elici: è quo tandem tantopere decantata arteriace seu stomatice compositio, διὰ μόρων dicta, conficitur. Sic & ipse Serapio de fructus ipsius, non item arboris, succo ista interpretatur.

μελαίνης φύλλοις] Plinius pro φύλλοις, φλοιοῖς legisse videtur. Is enim lib. 23. cap. 7. quo loco de Moro arbore verba facit: *Folia*, inquit, *tingunt capillum cum fici nigræ & vitis corticibus simul coctis in aqua cælesti*.

Cap. CLXXXI. Συκάμινον ἄλλοι] Hoc loco συκάμορον seu συκόμορον dictū existimasse videtur Dioscorides, quasi μῶρον σῦκον, hoc est, fatuam ficum, quòd sapore sit fatuo, ignauo, ac planè insulso, adeóque verè sit insipida. Attamen Gal. 2. de aliment. facult. nominis eam notationem palàm deridet, ac potiùs συκάμορον nomen sortitum asserit, à similitudine quam ad vtrunque mori scilicet ac fici fructum habet, ita vt in medio mororum ac ficuum meritò locari posse videatur. γελοῖοι, inquit Gal. ὅσοι διὰ τὴν φαῦλ οἰομένοι τὸν καρπὸν πάνυ συκόμορον... διότι σύκοις ἔοικεν μόροις. Sic enim nobis legendum videtur: non item μορεῖς, vt habetur in vulgatis exemplaribus, aut μυροῖς, quo modo Interpres legisse creditur.

πολύχυλον] πολύκαρπον legunt vulgata exemplaria. Sed vetustorū codicū, qui πολύχυλον habebāt, lectionem magis probaui. Nam sic quoque Serapio & Ruellius legisse videtur: & idipsum etiamnum innuit Plinius: quando aliàs multo lacte, aliàs largo succo abundare ficum AEgyptiam dixit. Equidem, quod eodem spectat, πολύοπον legi malim. Nam & ea ipsa dictione Theophrastus vtitur lib. 4. cap. 2. quo loco de fico AEgyptia, quæ Diosc. Sycomorus est, verba faciens: πολύοπον δὲ, inquit, τὸ δένδρον σφόδρα ἐστί, &c. hoc est, *arbor admodum largo abundat succo lacteo*.

ἐπιξυσθῆναι ὄνυχι] ὄνυχα pro instrumento ferreo, ab vnguis humani similitudine vngue dicto, interdum accipi iam anteà cap. de balsamo admonuimus. Et hoc quoque loco nō pro vngue humano, sed pro ferreo eiusmodi vncino accipi debere indicant & Serapionis interpretatio, & ipsius Theophrasti verba, quæ eòdem spectant. Hic enim loco modò citato, πέττειν, inquit, οὐ δύναται, ἂν μὴ ἐπικνισθῇ, ἀλλ' ἔχοντες ὄνυχας σιδηροῦς, ἐπικνίζουσιν hoc est, *maturescere nequit, quin scalptus fuerit: id quod ferreis præstant vnguibus*. Athenæus itidem lib. 2. συκάμινα, inquit, οἱ ἐπιχώριοι ἐπιξέοντες κεράμου τῆς ἀνδήρου, ἐῶσιν ἐπὶ τῆς φυτοῖς· καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμου κινούμενα ἐντὸς ἡμερῶν τριῶν οὕτω πέπειρα καὶ εὐώδη γίνονται. μάλιστα δὲ ζεφύρου πνεύσαντος, καὶ ἐδώδιμα, &c. hoc est, *Sycomori seu ficus AEgyptiæ fructum indigenæ, ubi ferro leuiter scalpserint, in ipsa planta relinquunt: tandem verò vento iactatus, ea cura intra triduum maturescit, odorúsque fit ac esu iucundus, præsertimque si Fauonij spirauerint*. In eandem quoque sententiam Plinius, lib. 13. cap. 7. *Ficus AEgyptiæ pomum*, inquit, *perquam fæcundo est prouentu, scalpendo tantùm ferreis vnguibus: aliter non maturescit*. Attamen cùm non sit tantopere durus pomi cortex, nihil vetat, quominùs etiam ipso humano vngue rectè scalpi possit. Siue ergo, vngue ferróve hunc locum interpreteris, siue vngue, ferreóve alio instrumenti genere, mihi susque déque fuerit. Cur verò citra scalpturam fructus eiusmodi maturescere vix possit, rationem repetas licèt ex ipso Theophrasto, lib. 5. de caus. plant. cap. 2.

καρποφορεῖ ἔαρος θέρους] Vulg. exempl. καρποφορεῖ παρόν. Sunt qui facilem lapsum animaduertentes, ἀντὶ τοῦ παρόν, ἔαρος simpliciter reposuerint. Sed vetusti codicis lectio plausibilior, quā ego secutus sum. Est porrò vero similius ex adulta, quàm ex nouella adhuc tenelláque arbore tantum succi emanare, vt facilè spongia aut vellere excipi possit: quippe cùm nouellæ necdum adultæ arbores vix amplius succi habeant, quàm quod ad ipsarum incrementum satis esse possit. Plinius pro παρόν, aut ἔαρος, πρωϊνόν seu ἑωθινόν, aut quid simile videtur legisse, de matutino siue hora diei secunda mentionem faciens, lib. 16. cap. 38. quo loco id quod de Sycomoro à Diosc. traditur, ipsi moro tribuere videtur. Sic enim ille: *Mirum, hic in moro Medicis succum quærentibus ferè hora diei secunda, lapide incussus manat: altiùs fractus, siccus videtur*.

Cap. CLXXXII. πολλὴ γὰρ οὖσα] Theophr. lib. hist. 4. cap. 2. hanc Cypriam ficum aliter describit. Caudicem enim arboris cui fructus adhæresc it, populo albæ similem facit: folium, vlmo. Quòd ad fructum, æquè ac Diosc. scribit esse pruni magnitudine. At Plinius in hoc tantùm à Theophrasto discrepat, quòd sorbi magnitudinem illi tribuit, quasi legerit, μέγεθος ἡλίκον ὄης μῆλον, non, κοκκύμηλον.

Cap. CLXXXIII. ἀπαλὰ, κακοστόμαχα] Sic Diphilus Siphnius, teste Athenæo, recentes Ficus scribit paucum & prauum præbere alimentum, & innatare ventriculo. At cōtrà sensisse videtur Philotimus, apud eundem Athenæum: qui quidem Ficus humidas & maturas quouis alio fructu celeriùs coqui, faciliúsque ab ipso ventriculo superari eo probat argumento, quòd non solùm citra noxam copiosiùs quàm cæteri fugaces fructus ingerantur, sed & iis præsumptis nihil noceat consuetum & parem cibi modum adiicere. Quin & eòdem spectare videtur illud Gal. lib. 2. de alim. fac. Ficus æquè ac vuas inter fugaces & autumnales fructus principatum obtinere, minimúmque habere praui succi.

ἤχους καὶ κνησμοὺς] κνησμὸς seu κνισμὸς pruritum pruriginémve significat: ac pruritus quidē mentionem quoque hoc loco facit Serapio. Attamen cum Marcello, συριγμοὺς seu συριγμούς, lubentius lego, hoc est, *aurium tinnitus*. Nam & anteà cap. 105. & alibi sæpenumerò, cùm de aurium affectibus agitur, ἦχος & συριγμὸς simul iunguntur, nec malè: quippe cùm affectus congeneres, ac propè iidem, aurium sonitus atque tinnitus vocibus hisce designentur.

μετὰ ἀμυγδάλων] Catac. codex habet, σὺν ἀμύλῳ: & ita quoque Plinius ipse legisse videtur, lib. 23. cap. 7. quo quidem loco bis vnum & idem repetit. *Excipitur*, inquit, *ante maturitatem pomi, & in vmbra siccatur, ad aperiēda vlcera, cienda menstrua*,

appositum cum luteo oui, aut potu cum amylo. Rursúmque paulò pòst de eodem ficulneo lacte verba faciens: *uuluam*, inquit, *cum amylo aperit*. Est autē probabilior vulgata lectio, quoniam amylum obstruendi potiùs, quàm obstructiones aperiendi, vim habet.

μυρμηκίας αἴρει, σίαν] Interpretes nonnulli, è quibus est Serapio, *σὺν σίαν* legisse videntur: quasi velit Diosc. fici liquorem lacteum myrmecia (hoc est, formicosas verrucas, quas Plinius vno nomine *formicationes* interdum appellat) cum adipe tollere. Sed si vulgatam lectionem retineamus, vti retinendam puto, aliud verba Græca sonare videntur: nimirum eam quæ verrucæ circumiacet carnem priùs adipe muniendam, quàm liquor ille verrucæ adhibeatur: ne videlicet qua pollet exulcerandi vi partes vicinas exedat, latiúsque quàm par est vires suas exerat. Cornarius *σίαρ* hoc loco, vt & alibi sæpiùs, pro farina subacta accipiendum putat, quæ sit pro tectorio.

CAP. CLXXXV. *ἐρινεοὶ καλούμενοι*] Sic & Amerias apud Athen. lib. 3. testatur, *ἐρίνακας καλεῖσθαι τοὺς ἐλαύθους*. Est autē *ἔλυνθος* apud Hesychium, *τὸ μὴ πεπεμμένον σῦκον*, hoc est, immatura ficus, siue inquam eius sit naturæ vt nunquam maturescat, veluti caprifici fructus, siue perfectam maturitatem nondum assecuta sit. Etsi enim *ὀλύνθου* vox de ficus domesticæ immaturo fructu, qui post ipsa folia, parte scilicet inforū auersa, ferè prouenit, quémque Plinius *abortum* vocasse videtur, propriè effertur, vti patet ex Gal. lib. 8. simpl. qui *τὰ τῶν ἐρινεῶν σῦκα ἀπὸ τῶν ὀλύνθων* manifestò distinguit: attamen ab Autoribus aliis etiam indifferenter pro caprifico seu syluestris ficus pomo nunquam maturescēte, haud secus atque Grossi vox apud Latinos, vsurpatur. Ita & *ἐρινά* siue *ἐρινεά*, Theophr. hist. stirp. lib. 2. fici vtriusque immaturi fructus dici videtur. Eosdem genere masculino Sophocles *ἐρινοὺς*, Dioscorides hoc ipso loco *ἐρινεοὺς*, appellarunt.

τοῦ ὄξει δὲ καὶ ἁλὶ καταπλασθέντα] Vulg. quidem codices omnes legunt, *καταπλασθέντες*, scil. *ὄλυνθοι*. At Interpretes omnes Latini & ipse quoque Serapio, ficorū foliis ista ascribunt, non, ipsis grossis, hoc est, ficis quæ nondū maturuere, siue domesticis, siue syluestribus. Ac ipse quoq;, id quasi suadēte ipsa orationis serie, pro *καταπλασθέντες*, *καταπλασθέντα*, legendum existimaui.

CAP. CLXXXVI. *αὐτὴν δεῖ πλείω & παλαιοῦν*] Ista quò fœliciùs Autoris sensa exprimerem, sic interpretari visum est: *cinerem plurimum diutissimeque macerari oportet.* Quoniam enim non videtur cinis acrimoniam vetustate asciscere, imò potiùs quam ab empyreumate adeptus est vetustate deponere, non placuit vertere, quemadmodum prima fronte Græca verba sonare videbantur: scilicet cinerem inueterandum esse, quasi quò vetustior is fuerit, eò præstantior esset futurus.

συπτικαὶ δὲ εἰσι πᾶσαι] Meritò Gal. lib. simpl. 8. cap. de Cinere, Dioscoridem reprehendit, quòd lixiuia omnia astringendi vim habere prodiderit. Nam cùm lixiuium, vt Gal. verbis vtar, sit tantummodò *ἀπόπλυμα τέφρας*, hoc est, *cineris lotura*: id certè cineris, è quo fit, naturam resipere consentaneum fuerit. Porrò cùm cinerum natura non vna sit & eadem, sed pro materiæ combustæ diuersitate diuersa, aliorum quidem astrictoria, aliorum verò acris & abstersoria: & ipsa quoque lixiuia pro cineris, è quo facta fuerint, varietate varia esse necesse fuerit. Ego verò, vt ne Galeni reprehensioni locus sit vllus, hoc loco fortasse mendum subesse conijcio, & *ἀντὶ τοῦ συπτικαὶ, καυστικαὶ* legendum esse iudico.

ἐπιπλασσόμενα] Sic habent vulgatæ omnes editiones: sed aptiùs, ni fallor, legas, *ἐπιπασσόμενα*: siquidem pulueres soli veriùs insperguntur, quàm illinuntur. Porrò Perseam hāc, à Perseo Memphi satam, indéq; nomen sortitā, à Persica arbore in totum aliam esse, luculenter ostendūt Theophr. Gal. atque Plinius: quanuis Nicander in alexiphar. ipsiúsque Interpretes, arborē vtrãque confudisse, ac pro eadem accepisse videantur.

CAP. CLXXXVIII. *περὶ Ἰβερίδος*] Hoc caput de Iberide, vt non legitur in plerisquē manuscriptis exemplaribus, ita & Dioscoridi perperàm ascribitur: quod ipsa per se sermonis diuersitas, nec non & locus in quem irrepsit incongruēs ac planè alienus, satis indicāt. Adde quod hæc ipsa Iberis alio iam loco, nimirū lib. 2. cap. 205. à Dioscoride lepidij nomine describitur. Iccirco etiam à Cornario caput hoc ad notha meritò relegatur.

καρδαμαντικὴ] Cornarius *καρδαμίνη* potiùs, quàm *καρδαμαντικὴ*, legendū existimat, nō alia, opinor, coniectura ductus, quàm quòd ita Aëtio, tetrab. 3. serm. 4. cap. 2. nominatur, ab odoris, saporis & figuræ quam cum nasturtio habet, similitudine. Galenus hanc ipsam plantam aliâs *λεπίδιον*, aliâs etiam *ἀγριοκάρδαμον*, quasi syluestre nasturtium, appellari retulit. lib. 10. *κατὰ τόπους*. Ac idipsum quoq; testatur Paulus, lib. 3. cap. 77.

μίσγε δ' ὄνυ] Ex Democratis versibus Iambicis à Galeno citatis, lib. 10. *κατὰ τόπους*, itémque ex Archigenis ad Aristonem epistola, quæ extat apud Aëtium, tetrab. 1. ser. 3. capite penult. rursúmque, tetrab. 3. ser. 4. c. 2. locum hūc cum Cornario sic restituimus: *μίσγε δὲ καλοῦ οἴνου πηχθέντα* [illegible] *ἔλαιον*. Inferiùs verò, pro eo quod habetur, *ἔλαιον μετ' ἐρίου*, legimus, *ἔλαιον μετ' οἴνου*, aut etiam, *οἰνέλαιον μετ' ἐρίου*. Ita porrò legēdum, præter antè citata testimonia, commonefaciunt & ipsa Plinij verba, quæ habentur lib. 25. cap. 8. *Et postea oleo & vino corpus perunguntur*, &c. Ibidem addit Plinius ex Damocrate, quantum ad plantæ descriptionem spectat, *semine tam paruo esse, vix ut aspici possit*: quòd ad vtendi modum, *radicem coxendicibus & articulis omnibus, viris quidem plurimùm quaternis horis, fœminis minùs dimidio adalligari oportere, rursúmque diebus xx interpositis idem fieri, si qua admonitio doloris supersit.*

IN LIBRVM SECVNDVM.

IN PRAEF. ἴσα ἀριμίᾳ] Fortè, ἀριμίαις: sensus enim alioqui vix constaret.

CAP. VI. ἴονια δὲ καλοῦσι] Quoniam nondum alibi, quod equidem meminerim, occurrit hæc κιονίων seu ἰονίων vox, adhuc incertū est, vtrum ex sententia Hermol. Barbari κιόνια, an verò iuxta fidem omnium exemplariū ἴονια, legi hoc loco oporteat. Κιόνια certè quidem medias hasce partes, quasi columellas, dictas putat Hermolaus, quia iis velut columnis ac fulcris tam purpurarum, quàm buccinorū caro & reliquæ partes innitantur. Sunt autem hæ valde torosæ, firmæ ac fibrosę, circa quas testę volumina capreolorum ritu aduoluuntur intorquentúrque. Easdem alij ἴονια à flore purpurarum buccinorúmq; violaceo, seu ἰοῦ, hoc est, violæ colorem æmulante, ita dictas existimant: quoniam illis hæreat candida membrana venæ instar in longum protensa, florem cum continens, inter μήκωνα seu papauerculum sita, quod inferiore est loco, & τράχηλον seu ceruiculam, quæ superiore: vti palàm fecit Aristoteles, lib. 5. de hist. anim. cap. 15.

CAP. VII. εὐτόνως παχύνουσι] Sunt qui cum Paulo τραχύνουσι legāt. Nos vulgarem lectionem retinere maluimus. Nam & Plinius de Mytulis verba faciens, lib. 32. cap. 9. *Lauantur quoque*, inquit, *plumbi modo ad genarum crassitudines*.

CAP. VIII. Τελλῖναι δὲ παρ.] Fallitur Athen. lib. 3. δειπν. qui Tellinas cum Romanorū mytulis, quos μύας seu μύακας Græci vocant, easdem esse crediderit. Sic & Plinius, qui pectunculis ea tribuit cap. 7. lib. 32. quę hîc à Dioscoride Tellinis ascribūtur, quasi hæ cum pectunculis eædem essent. Quandoquidem & ab ipso Hipp. 2. de diæta, hæc tria testaceorū genera, ceu specie discrepantia manifestò distinguuntur: dum in testaceorum genere aluum maximè deiicere mytulos, tellinas & pectunculos nominatim asserit.

CAP. X. ὅμοιον τῷ τῆς πορφύρας] Cùm purpuræ operculum à conchylij tegumento seu ostracio figura discrepare nemo non animaduertat, verisimile est similitudinem hoc loco ad tegumenti substantiam, aut vsum potiùs referri debere: aut etiam ad vires ipsas. Nam & Gal. 11. simpl. de purpurarum operculis nonnulla tradit, quæ hîc à Dioscoride Onychi seu vngui ascribuntur.

τῆς συγγενείας τῆς νάρδου] Quanuis malabathrum quod in Indiæ paludibus gignitur anteà nonnullis odoris cognatione deceptis Indicam nardū falsò appellari prodiderit, hoc tamen loco ex eorum ipsorum sentētia nardum nominat, quod veriùs malabathrum appellare potuit. Obiter verò hoc annotandum duximus, ne quis fortasse de nardo Gangitico ista intelligenda suspicaretur. Nardū enim illud non in ipsis paludibus, vti malabathrū, sed apud fluminis Indici ripam tantummodò nascitur.

ἀμφότεροι δὲ εὐώδεις] Quoniam Vngues hi castorium aliquatenus redolent, ac etiamnum suffitu vuluæ strangulatu laborantes excitant, satis apparet εὐώδη hoc loco non pro bene aut suauiter olente, sed, quemadmodum cap. de pice. & aliàs sæpenumerò, pro grauiter aut alioqui vehementer olente, accipi oportere. Cæterùm pro κοιλίας μαλάσσουσι, Paulus etiam habet, κοιλίας ταράσσουσι. Vtra verò lectio veritati magis consentanea sit, iudicium ij ferre possunt, qui conchylia esitauerint.

CAP. XII. ἐπὶ ἡμέρας γ̄] Contendit Cornarius legendum, ἐπὶ ἡμέρας μ̄. quia Gal. 11. simpl. Itémque Aëtius, tum lib. 6. cap. 24. tum & lib. 2. cap. 175. Cancros pauore potus periclitantibus ex rabidi canis morsu ad dies quadraginta, tanquam certum statutúmque terminum, potādos exhibeant. Ego verò tum exemplariū omnium communi consensu, tum & Serapionis interpretis autoritate fretus, nihil immutandum hoc loco censui. Nam & Dioscor. in Theriacis, quo loco idem hoc remedium repetit, ad rabidi canis morsum Cancros, non ad dies XL. sed ad dies quatuor, potādos præscribit: quod ipsum totidē verbis refertur à Paulo, lib. 5. cap. 3. His accedit, quòd Diosc. hoc ipso loco ἀνασῴζειν eiusmodi cineris cancrorū triduano potu nō quidē perfectè curari, (quemadmodū illi fortasse voluerunt) sed tantummodò manifestò iuuari asseruit: ita vt intra triduū aliqua sentiatur vtilitas.

CAP. XIII. διαίτησιν δὲ καὶ] Seruata vulgari hac lectione sic vertendum fuerat: *in eundem quoque vsum tostus valere reperitur*. Attamen ex Marcelli sentētia *estur* seu *esitatur*, interpretatus sum, & pro διαιτᾶται, βιβρώσκεται reponendum duxi, aut etiam ἐσθίεται. Et certè quidem præterquàm quòd Serapio Diosc. interpres ita legisse videtur, Gal. etiam lib. 11. simpl. med. καὶ σκορπίον, inquit, τὸν ἐν αὐτῷ πάνυ ἐπιτηδείως ἐπιτιθέμενον χρὴ, ὁμοίως δὲ καὶ ἐσθίειν ἐσθιόμενον. Paulus quoque lib. 7. sic habet: σκόρπιος χερσαῖος ὀπτὸς ἐπιτιθείς, ἢ ἐσθιὸς βρωθείς, βοηθεῖ τοῖς ἰδίοις πληγαῖς γίνεται.

CAP. XVI. κνησμοὺς ἐργάζεται] Pruritus hos, quos solo contactu inducit Scolopendra (*centipedam* vertit Gaza) luculenter exprimit Aristot. de Scolopēdris agēs, 9 de hist. animal. hisce verbis: τῷ μὲν στόματι οὐ δάκνουσι· τῇ δὲ ἁφῇ καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥσπερ αἱ καλούμεναι κνίδαι. hoc est, *ore quidem minimè mordent, sed tactu totius corporis, veluti quæ urticæ dicuntur*.

CAP. XVIII. μυθώδες γὰρ] Fabulosum esse vult Diosc. quod præcipiebatur superstitiosè nimiùm, vt certa mensura, nimirum quaternis vtrinque digitis, amputarentur Viperæ, quia fortasse non tantùm de paruis Viperis, quātum de magnis præcidi necesse sit. Et tamen illud studiosè perpetuò à veteribus olim obseruatum fuisse constat. Sed neque Diosc. penitus damnare videtur quaternûm vtrinque digitorum resectionem, imò potiùs rationem, qua mouebantur prisci vt id facerent. Cùm enim & caput & caudam in totum præcidi oporteat, quia partes excarnes sint: illi tamen quaternûm vtrinque digitorum mensura ideò potiùs præcidebāt, quòd existimarent vtrobique subesse veneni vim maleficam: licet in cauda nihil tale delitescat. Etsi enim Galenus lib. de Antid. 1. caudā ob frequentem motum sordidum humorem magis quàm reliquum corpus attrahere prodiderit: & is ipse tamen 11. simp. citra rationem amputari caudam liberè pronuntiauit.

τὸ δὲ λευκὸν] Paulus addit, ἀφαιρεθέντων τῶν ὤων. pro quo habetur apud Plinium, lib.29.cap.4. *exemptis interaneis*: quæ quidem verba Dioscoridis Interpretes omnes non malè de suo adiiciunt.

φθεῖρας γεννᾶν] Ait Marcellus in quibusdam codicibus legi, μὴ γεννᾶν: quę lectio probabilior est. Et reuera quidem Gal.11.simpl. Viperinarũ carnium esu recrementa corporis ad cutim protrudi asserit: quod si ita est, quin ex earum esu procreentur pediculi, nemini dubium esse debet: præsertim verò in iis qui prauorum succorum copia redundant. Sic quoque Plinius lib.29.cap.6. *Ius viperæ*, inquit, *pediculos è toto corpore expellit, prurituśque etiam summæ cutis*, &c.

πρὸς ἀστομαχίαν] Siue ἀστομαχίαν legas, siue ἀνορεξίαν, parum certè interest. Nam & malabathrum & spica nardi, inter ea quæ stomachũ iuuant medicamenta sunt antè recensita. Galenus itidem 11. simpl. viperinas carnes ait, ἀναμίγνυσθαι τοῖς ἐσκευασμένοις εἰς ἡδονὴν ἁλσίν, hoc est, *salibus permisceri ad suauitatẽ apparatis*. Addito verò malabathro aut etiam spica nardi, quin tum saporis tum & odoris ratione maiorem cum palato ineant gratiam, nemo profectò dubitauerit. Equidem hac ductus ratione cum plerisque Interpretibus, ἀνορεξίαν, legendum existimaui.

CAP. XIX. τὸ τῆς ἔχεως] Non ἔχεως, sed ἀσπίδος legisse videtur Paulus, lib. 7. quoniam aspidis exuuiis hoc ipsum tribuit, quod Dioscorides hoc loco, Viperæ senectæ.

CAP. XX. μετὰ ἀκαλήφης] Addit Oribasius θαλασσίας: quæ vox etiam hoc loco subaudienda est: nec abs re, quandoquidem & ipse Plinius, lib.32.cap.10. vrticam marinam tritam ex aceto scillite inter psilothra commemorat.

CAP. XXI. τρόμους τοὺς κατὰ πάθος] Marcellus itémque Ruellius per πάθος intelligunt, malam valetudinem: tremoresque hic ex aduersa valetudine ortos à tremoribus ab ætate, labore aut pauore, aliáve quapiam id genus externa causa contractis distingui volunt. Alioqui suspicatur Marcellus legendũ, κατὰ πάχος, quasi velit Diosc. tremoribus iis tãtùm prodesse cerebrum Leporinum, qui ex humorum crassitie ortum habent. AEgineta verò lib.3.cap.21. quoniam ἀδιορίστως loquitur, ex quacũque causa tremulis cerebrum Leporinum administrare videtur. Nobis autem vnà cum Cornario viro doctissimo visum est, τρόμους κατὰ πάθος hoc loco Diosc. dictos, qui vnica voce φόβοι à Galeno de eodẽ cerebro Leporino sermonem faciente dicũtur. Est enim φόβος, hoc est, *metus*, ex animi perturbationum genere, quę Græcis πάθη dicuntur. Sunt porrò hæc Galeni verba 11.simpl. τινὲς φόβοις βοηθεῖν ἐσθιόμενον τὸν ἐγκέφαλον ἔγραψαν. hoc est, *Quidam esitatum cerebrũ pauoribus opitulari tradiderunt*. Quamobrem ex Galeni sententia tremores ex pauore ortos intelligendos hoc loco existimauimus.

CAP. XXII. ἐδόντων πονούντων] Huius radij seu aculei vsum in sedandis dentium doloribus non satis exprimit Dioscorides. Denti quidem dolenti illidi tantummodo voluit Paulus, lib.7. hisce verbis: τρυγόνος θαλασσίας κέντρον ἐπικρουόμενον ὀδόντι ἀλγοῦντι, θραύει αὐτόν, καὶ ἐκβάλλει ταχέως. hoc est, *Pastinacæ marinæ aculeus denti infirmo illisus, ipsum conterit excutitque*. At Plinius, lib.32.cap.7. & eo gingiuas in dolore scarificari, & contritũ ipsum illini prodidit: *Pastinacæ quoque radio*, inquit ille, *scarificare gingiuas, & in dolore vtilissimum. Conteritur is, & cum helleboro albo illitus, dentes sine vexatione extrahit.* Quare tu facto periculo videris, num fortè rectiùs apud AEginetam legas, ἐπιχριόμενον, αὐτὸ τε, ἐπικρουόμενον. *illitus*, inquam, non *illisus*.

CAP. XXIII. καίεν δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ] Quomodo sepium seu testa Sepiæ in propria testa vri debeat, veluti sonant Autoris verba, non video. Rectiùs fortasse dixerimus, testam Sepię ἐν ἰδίῳ ὀστράκῳ, hoc est, *in fictili peculiari*, videlicet in eum vsum peculiariter accommodato, vri oportere: aut (quod mihi quidem vero similius est) pumicosum sepij corpus in ipsa testa, hoc est, in ambiente extrinsecus cortice seu crustoso corpore, quod deinde ὀστρακῶδες Autor nominasse videtur, vrendum esse. Sic ὄστρακον priore loco συνεκδοχικῶς vsurpabitur, vt à toto pars intelligatur, nimirum pro fungoso seu pumicoso corpore intus concluso: posteriore verò loco, pro cortice ipso duriore. Nil ergo aliud voluit Diosc. quàm sepium, os Sepiæ Plinio dictum, quod in dorso Sepiæ reperitur, & ὄστρακον τὸ ἐν τῷ νώτῳ Athenæo dicitur, lib.7.Deipn. totum ac integrum cum suo cortice cremari oportere.

σὺν ἁλὶ λείον] Sal fossile desiderat Galenus, quod non expressit hoc loco Diosc. Sunt verò ista de sepio Gal. verba, x i. lib.de med.fac. σὺν ὀρυκτοῖς ἁλσὶ μιχθὲν, ἀποτήκει τὰ κατ' ὀφθαλμοὺς πτερύγια. hoc est, *quin & sali mistum fossili, oculorum pterygia seu vngues eliquat.* Ac illius quidem exemplo Paulus eundem quoque salem nominatim designat, de re med.lib.7. Plinius sali simpliciter dicto cadmiam addit, lib.32.cap.7. *Sanat*, inquit, *pterygia cum sale & cadmia singulis drachmis*.

CAP. XXV. μετ' οἴνου] Plinius, μεθ' ὕδατος, legisse videtur. Agẽs enim de Hippopotamo. lib. 28.cap.8. *Testiculi*, inquit, *drachma ex aqua contra serpentes bibitur*. Paulus simpliciter morsibus serpentium bibitum mederi prodidit, misturæ facta nulla mentione.

CAP. XXVI. κάστωρ ὄρχις] Initium huiusce capitis aliter legi oportere, quæ in vetusto codice cernitur diuersitas, per se satis indicat. At equidem quò clarius illud sit, ita legi malim: Κάστωρ ζῶόν ἐστιν ἀμφίβιον, τὰ πλεῖστα ἐν ὕδατι σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις τρεφόμενον. τούτου μὲν αὐτοῦ ὄρχις καὶ ὁ τὸ ἑρπετὸν ... δὲ &c.

σὺν ἰχθύσι καὶ καρκίνοις] Serapio ex Diosc. Castorem seu Fibrum ex piscibus & cancris victũ quæritare voluit: quem secuti etiã videtur Marcellus & Cornarius. At diuersum quid sonare videntur ipsa Dioscoridis verba, nimirũ vnà cum piscibus & cancris vitam in aquis degere, ibidémque victum capessere. Siquidẽ aliud est, σὺν ἰχθύσι τρέφεσθαι: aliud ἰχθύσι τρέφεσθαι. Quin & ij ipsi qui domi Fibros aliquantisper aluerũt, illos piscibus, quantumuis curiosè appositis, minimè vesci, sed arborum tantùm corticibus, ramis, foliis ac fructibus victitare obseruarunt.

καὶ τὸ αὐτὸ ἔχει καρπώδες] ἔχοντος legendum videtur, vt ad præcedentem vocem, ὄρχις, commodè referatur: aut certè ἔχει per syllepsin referri dicamus ad rem significatam, nempe ad castorem quod quidem cum Fibrorum testibus vnum &

idem erat, vel ipso teste Galeno: qui lib. XI. de medic. fac. ὄρχεις κάστορος, inquit, ὀνομάζουσι καστόρεια. hoc est, *Fibri testes castorium nominant*. Sic & quod deinde sequitur, διαφερόντως, ad Castorium, nō ad contentum dūtaxat liquorem, referri debere nemo non iudicet. Nec enim liquor ipse tunicis tanquam interiecto septo distinguitur, sed iis ipsis circundatur: distinguntur autem ipsi folliculi seu testes tunicis, liquor distinctis hisce continetur. Quòd ad vocem εὔθρυπτον attinet, eam certum est non de liquore, saltem adhuc recenti, sed de exiccato teste cum suo liquore intelligendam esse: friabile enim de liquore humido prædicari rectè nequit. Cæterùm etsi Antiquitas vniuersa Castorium crediderit aliud nihil esse, quàm fibri testiculos: attamen nos ipsi cùm Monspelij Michaëli Heroardo peritiss. Chirurgo Fibrum dissecanti astaremus, testiculos à folliculis iis qui in inguinibus vtrinque membrana sua conclusi testium specie fallunt, quique veriùs Castorij nomine donantur, planè diuersos obseruauimus: id quod & à piæ memoriæ Præceptore Rondeletio, rerum naturalium indagatore sagacissimo, anteà edocti fueramus. Folliculos autem eos potiùs, quàm testiculos paruos spinæ adhærentes, à Veteribus vsurpari solitos, vel ex eo patet, quòd sub finem capitis scribit Dioscorides, diuisa pelle excipi liquorem illum melleum tantopere celebratum: testes verò, nō nisi aperto abdomine remotisque cæteris visceribus, spinæ adhærētes reperiantur. Adde quòd quæ priùs à Diosc. legitimum Castorium describente liquori tributa sunt, folliculorum quàm testium liquori magis conueniunt. Sed & ex aliorum potiùs, quàm sua ipsius, sententia testes appellasse mihi videtur Dioscorides: quoniam hoc ipso capite eos interdū non ὄρχεις, sed φύσας, hoc est, *folliculos*, nominat.

CAP. XXVIII. χρωμένη τῇ ὀπῇ.] Falsum se facto periculo comperisse, quod hoc loco refertur à Dioscoride, asserit Gal. 10 de medic. facult. quo quidē loco, ranas eiusmodi virides, ásque paruas, βρέκανας à nonnullis vocari prodidit: *diopetes* & *calamitas* easdem quibusdam vocatas tradidit Plinius, lib. 32. cap. 7. Cæterùm quas hoc capite ... dixit Diosc. ... nominauit Aëtius, capite de ranis lib. secundo.

CAP. XXIX. Αἴλουρος ποταμὸς] Piscis idem, vt αἴλουρος, παρὰ τὸ αἰόλειν τὴν οὐράν, ita & αἴλουρος, seruata eadē analogia, παρὰ τὸ τὴν οὐρὰν αἰολεῖν, hoc est mouere, dici potuit. Ideóque siue αἴλουρον legas, vt habetur in vetusto codice, siue αἴλουρον, vt in vulgatis exemplaribus, itémque apud AEginetam, parum interest.

CAP. XXXI. καὶ ἐν σώματι σπονδύλους] Has ipsas σπονδύλας, de mænularum itidem capitibus agens Aëtius, σπονδύλους τῶν ἰχθύων ... nominat, Tetrab. 1 ser. 2. cap 155. Cæterùm in hoc ipso capite pro δακτύλῳ, δακτυλίῳ potiùs, ad maiorem differentiam, legendum videtur: itémque pro καταπλασθῶσι, καταπασθῶσι. Cinerem enim per se rectiùs inspergi, quàm illini dixerimus.

CAP. XXXIII. ὅτι τε καὶ δριμυφαγίας] Varij variè locū hunc exponūt: at equidem ad eadem ὠφελήματα conuenire Interpretor, ad quæ & cætera quæ in alimentorum genere sunt acria, nimirum ad excalfaciendum, aperiendum, incidendum, attenuandum, digerendum, aliúdve quiduis eorum præstandū, quæ per cibos acres quæri consueuerunt. Enimuerò qui δριμυφαγίαν vertūt, vomitionem ciborum acredine seu acrimonia quæsitam, ipsius verbi vim non satis videntur assecuti: quippe qui latè patentem δριμυφαγίας significationem nimiùm coangustant atque restringunt, dum ad particularē effectum eumque minimè necessarium, transferunt. Fateor equidem acrium quorundam alimentorum, nominatimque salsamentorum, esu vomitiones interdum concitari, apparatis scilicet fluxilioribúsque redditis eorum vsu frigidis, crassis & viscidis humoribus, si qui fortè ventriculo inhæserunt, vti etiam scripto prodidit Orib. lib. 1. ἀπορ. itémque Gal. lib. de att. vict. cap. 1. Sed sunt etiā alij acrium ciborum effectus, quos eo ipso loco Galenus studiosè persequitur. Ac, vt verè dicam, acres cibi calfacere quidem, incidere & attenuare per se ac suapte natura possunt: at vomitiones concitare, non item: nisi ex accidenti, dum & humores crassos ad vomitionem apparant, & ventriculum ipsum acrimonia sua mordicant. Adde quòd etsi concedam, radiculam, erucam, salsamentum vetus, origanum viride, cæpam, porrum & alia quædam acria, vomitiones prouocare: non tamen quicquid in alimentorum genere acrimoniam habet, protinus ἐμετικὸν censeri oportet. Quin ne ipsa quidem acria illa, quæ inter ἐμετικὰ modò recensui, perpetuò & omnibus ex æquo vomitiones concitant: sed iis tantùm, quibus impurus & frigidorum humorum colluuie refertus est ventriculus, siquidem ea largiùs esitauerint. Cæterùm salsorum acriorúmque id genus ciborū esum Græcis olim δριμυφαγίαν dictum satis patet, tum ex ipsius vocabuli etymo, tum ex AVreliani testimonio: qui quidem lib. 3. tard. pass. cap. 2. de stomachicis: *Adhibenda*, inquit, *recorporatio, quā Græci μετασυγκρίτικὴν vocant, ex acrieri cibo, quē Græci δριμυφαγίαν appellant*: itémq; lib. 1. cap. 1. *quibus diebus salsum damus, Græci δριμυφαγίαν appellant*, &c. Aliam verò fuisse à vomitione δριμυφαγίαν, vel ille vnus Pauli locus, lib. 4. rei medicæ, de elephanticorū curatione, abundè testatur: δριμυφαγήσαντες δὲ ἐξεμείτωσαν, ἀπὸ τε ῥαφανίδων καὶ ἄλλων &c. hoc est, *acribus assumptis cieatur vomitus, saliat radicula & alijs eiusmodi*.

CAP. XXXIIII. ὡς τὸ ἀλμυρίδα ἐπιπάσσει] Vulg. ἐπιπλάσσει. Et certè quidem non ignoro in præhumidis, putridis serpentibúsque intestinorum vlceribus cogi nos interdum, ex priscorum Medicorum sentētia, ad καυστικὰ & ἐσχαρωτικὰ medicamenta transire: qualia longè plurima apud Gal. reperias, lib. 9. de comp. med. κατὰ τόπους, capite de dysenteriæ curatione. Attamen hoc loco ἐπιπάσσει cum Marcello lubentiùs lego, quàm ἐπιπλάσσει. Neque enim garum muriámue adurendi tanta vi pollere, fit mihi verisimile. Fateor equidem depascentia illa vlcera remediis hisce, tanquam calfaciendi siccandíque summa vi præditis, serpere prohiberi, dum ab his illa egregiè repurgantur, detergentur & exiccātur: quæ quidem causa est vt & ante escharoticorum vsum meritò ista vsurpentur: at iis protinus crustam (quod ab ipsis escharoticis fieri solet) induci, nō item. Sed & ipsa verborū series, lectionem hanc

cæteris omnibus anteferri debere, per se satis indicat. Siquidem ei quod paulò pòst sequitur, ἑρπίζειν, τὸ ἐπιπολάζειν perquàm aptissimè opponitur.

Ἡ δὲ ἅλμη τῶν ταριχευθέντων ἰχθύων] Locum hûc, alioqui subobscurum, illustrant non mediocriter quæ de Muria seu salsugine traduntur à Gal. lib. de simpl. med. fac. xi. capite vltimo. Ἅλμη (sunt hæc ipsius verba) ταριχευθέντων ἰχθύων ὁμοίως τῷ γάρῳ πρός τε τὰ σηπεδόνας ἁρμόζει, καὶ πρὸς ἰσχιάδας καὶ δυσεντερίας ἐνιεμένη. τὸ γὰρ δριμύτατον αὐτῆς μὲν τὸ ἰχῶρ ἀποχλευάζει χυμοὺς ἐπιπολάζοντας, καὶ διὰ τῶν ἐντέρων ἐκκενοῖ. τὰ δὲ σεσηπότα τῶν ἑλκῶν ἐν τῇ δυσεντερίᾳ περικλύζει τε καὶ ξηραίνει, &c. quę quidem totidem verbis repetuntur ab Aëtio. Tetrab. 1. serm. 2. cap. 151. *Muria*, inquiunt, *salsorum piscium, æquè ac garum, tum ad putrida ulcera accommodatur, tum & ad ischiadas & dysenteriam infunditur. Suâ siquidem acrimonia coxam infestantes humores attrahit, & per intestina uacuat: putrescentia uerò ulcera in dysenteria proluit & exiccat.* Hanc ipsam sententiam, quæ hauddubiè verbis Diosc. est maximè consentanea, quò fœlicius exprimeremus, placuit in hoc loco vertendo liberiore paraphrasi vti, ac nonnulla ex Autoris ipsius mente supplere, idque nequis imposterum scrupulus lectori superesset.

CAP. XXXV. ἀπὸ τῶν φωκῶν] Mendosè in omnibus quæ in manum venerunt exemplaribus legitur, φωκῶν, ἀντὶ τοῦ, φωλάδων. Porrò quæ hoc habentur capite, iisdem verbis ab AEgineta repetuntur, nisi quòd pro τρωάδων, habet, τρωκτῶν; itémque in iusculi confectione salem addit, καὶ ἁλῶν: quæ quidem verba nos quoque minimè omittenda existimavimus: maximè cùm, Marcello teste, in vetusto quodam Diosc. exemplari legerentur. Cæterùm subdit idem AEgineta, in eundem vsum ex ostracodermis, id est, ijs quæ testacea cute integuntur, parari iuscula: maximè verò ex tellinis, hiatulis, conchulis, &c. quæ quidem fuit etiam Diosc. sententia, capitib. VIII & IX.

CAP. XXXVI. ἀποσήψεως βρώματα] Nos quemadmodum sonabant Diosc. verba interpretati sumus. Alij *ouis fabarum inclusos* vertunt. Hócne an illo modo vertendum sit, non magnoperè laboro. Attamen si vulgata hæc versio magis placet, expungenda necessariò propositio ἐπί. Nam quòd ad βρώματος dictionem attinet, non dubito quin veluti ὀδόντων βρώματα seu ἐμβρώματα huic eidem Autori dicuntur, *cauernæ* seu *caua dentium*; à quacunque causa ij arrosi fuerint: ita & βρώματα κυάμων dici potuerint *fabarum caua*, quæ quidem oculis patent, quoties illæ à curculionibus erosæ fuerunt. Cæterùm Plinius, lib. 29. cap. 4. hæc è deuoratis Cimicibus, quāuis ouo aut cera aut faba inclusis, quartanarum remedia, falsa nec referenda esse arbitratur.

βδέλλας ἐξάγουσι] Gal. 11. simpl. med. se alliorum esu solo hirudines eiicere solitum testatur, neq; propterea vnquam ad Cimices confugere coactum. Porrò subit mentem locus ille Hipp. 2. Prorrhet. vbi fauces varijs ex causis sanguine impleri tradidit, ac inter alias etiam hirudinem seu sanguisugam commemorat: quo loco tamē nonnulli βδέλλαν, non hirudinem, sed venā quandam in faucibus varicosam eo, vti sibi fingunt, nomine appellatā interpretari maluerunt: quasi verò rationi consentaneum non sit, vt hirudo interdum inter potandam aquam in os faucésve recipiatur, ibidémque adhærescat: maximè cùm & historiis duabus luculenter id cōprobet Gal. 4. de locis aff. cap. 6. & Diosc. in Alexiph. faucibus adhærescentis hirudinis remedia tradat. Ac equidē ante annos aliquot sat longum iter cum amico non vulgari D. Ant. VVyss, Sedunensi Medico, confeci, cuius equus hirudinē eo modo hauserat, quam tandem satis grandem veterinarius Medicus faucibus inhærentem auellit, cùm non aliam magna copia dudum emanantis ab ore sanguinis causam diuinare posset. Quidni verò & homini exiguis ac visum propè effugientibus sanguisugis plenam aquam bibenti per imprudentiam idem accidere possit?

CAP. XXXVII. ὄνοι οἱ ὑπὸ τὰς ὑδρίας] Bestiolę hæ varias tum apud Græcos, tum apud Latinos appellationes sortiuntur. Quas enim κυβαρίδας seu ὄνους hoc loco nominat Diosc. alij ὀνίσκους seu ὄνους πολύποδας dicunt: Galenus etiam apud suos κυάμους dictas fuisse cōmemorat, scilicet à simili fabæ potius colore, quàm figura. Plinio multipedæ, centipedæ atque etiam millepedæ dicuntur. Marcellus Empiricus *Cutiones*, à cute dura & solida, Cæl. Aurelianus *porcelliones* nominat. Porrò horum ipsorum animalculorū elegantem Galeni descriptionem Diosc. verbis consentaneam placet hoc loco ascribere. Ille enim tertio κατὰ τόπους. ὀνίσκος πολύποδες, inquit, ζῶον ἐστὶ πολύπουν ἐν τοῖς ὑδρηροῖς ἀγγείοις καὶ ἐν ταῖς κοπρίαις γεννώμενον· κἂν δὲ τοῖς τῶν δακτύλων ἐπιψαύσῃς σφαιροῦται. hoc est, *asellus domesticus animal est multipes in aquarijs uasis & sterquilinijs nascens: quòd si digitis apprimatur, sese in orbem contrahit.* Itémque 11. simpl. med. ἔστι δὲ ζῶα σφαιρούμενα κατὰ τὰς ἑαυτῶν συνόδους, ἃ ἐφ᾽ ἑαυτὰ ζητοῦσι τινὲς τῶν παρ᾽ ἡμῖν κυάμους, ἐπειδὴ τοῖς ἐδωδίμοις κυάμοις ἐστὶν ὅμοια ὅταν εἰλῶσι σφαιρούμενα, φαιὰ κατὰ τὴν χρόαν ὄντα. ἔστι δὲ πολλὰ ἀχρεῖα ἐστὶν ἰδεῖν πάντως ὑπὸ τοῖς γεννώμενα ὑπὸ τὰς ὑδρίας, αἷς ὑπὸ τῶν κρηνῶν κομίζουσιν ὕδωρ οἱ ἄγροικοι, &c. Quæ ita vertimus: *Sunt uerò animalia quæ dum sese contrahunt, pilæ in modum conglobātur: hæc nonnulli è nostratibus cyamos, id est, fabas, nominant, quandoquidem esculentis fabis sunt persimilia, cùm sese in orbem complicuerint, quippe quæ colore sint fusco. Porrò eiusmodi plurima uidere est in rusticorum habitationibus sub situlis; quibus è fontibus aquam suam comportant*, &c. At non tantùm sub vasis aquariis reperiuntur, sed & aliàs in locis humectis, aquosis & sordidis. Cæterùm pro eo quod tum Galenus, tum Dioscorides σφαιροῦσθαι dixêre, Theophrastus συστρέφεσθαι, Hesychius συστρέφεσθαι. Plinius de iisdē animalculis, *tactu sese contrahūt.* Scribonius Largus, *conduplicāt sese in orbem pilulæ rotundissimæ similem.* Marcellus Emp. *tactæ complicant sese in orbem pilulæ rotundissimæ*: alio loco, *contactæ in globulos complicantur*, aliàs *pilulam de se faciunt*: aliàs denique *cōtactæ contrahuntur & rotundantur*: quæ quidem omnia eōdem planè redeunt.

CAP. XLIIII. ἐπιπλασθεῖσαι δὲ] And. Lacuna in vetustiss. quodam codice legit, ἐπιχρισθεῖσαι δὲ μετ᾽ ὄξους. Cornarius ἐπιπλασθεῖσαι δὲ, quam lectionem nos secuti sumus. Sic enim de asini Vngularū cinere Galenus, fidus Diosc. Interpres, 11. lib. simpl. med. ἐπιπλασθεῖσαν δὲ αὐτὴν χοίρας

ξηραὶ, ἰᾶται τῷ χρίσματι. hoc eſt, *eodem inſperſo cinere ſanari perniones.*

CAP. XLVIII. ἑρπετῶν καὶ κτηνῶν] Serapio vertit in genere, *venenoſis morſibus auxilio eſt.* Aldinus codex pro κτηνῶν, habet, θηρίων. Hanc vocẽ omiſit AEgineta, qui tamen cætera quæ de animantium Iecinoribus hic habentur, totidem verbis videtur tranſcripſiſſe. Equidem etſi non negauerim in morſibus etiam equorum, cæterorúmque id genus iumentorum, plerunque veneni quiddam ſubeſſe, κτηνῶν tamen cum Cornario, potiùs quàm θηρίων legendum cenſuerim.

CAP. XLIX. ἀπεσπάσθαι ὑδροφοβίας] Remediũ hoc ex aliorum potiùs quàm ſua ſententia meritò proponit Dioſcorides. Galenus quoque videtur huic ipſi remedio diffidere, aut certè non ſatis fidere, dum lib. ſimpl. XI. omnes mortuos teſtatur, qui ſolo rabidi canis hepate ad arcendam ὑδροφοβίαν vſi fuerant.

CAP. L. ἐκβάλλει λίθους] Paulus de hoc eodẽ mergi iecore, pro ἐκβάλλει λίθους, habet, λίθους ἐκβάλλει. hoc eſt, *calculos eijcit.*

CAP. LI. τὰ δὲ ὑποδήματα] Soleas veteres ad calceamentorum attritus ſeu iniurias ex calceatu etiam conuenire docet Galenus, qua pollerat reſiccãdi vi: ſed duntaxat, ſedata inflammatione.

CAP. LIII. ἁρμόζει στομαχικοῖς] Interioris tunicæ ventriculi gallinaceorum vſum hunc deridet Galenus, II. ſimpl. quippe qui ipſius vanum ſe experimentum feciſſe aſſerat. Attamen Plinius eam diuerſis locis ad varios commendat vſus. A noſtris quoque Practicis non raro vſurpari conſueuit.

ἐπικράσεως χάριν] Non dubium eſt, quin velit Dioſcorides Ius pulli gallinacei valere ad temperandam corporum δυσκρασίαν. Id genus curationis ἐπίκρασιν Medici vocãt, dum ſcilicet, teſte Gal. lib. 9. Meth. ſenſim ac paulatim praui vitioſique humores euacuantur, & boni laudabiléſque ſucci, quales haud dubiè gignit eiuſmodi iuſculum, in eorum locum ſufficiuntur. At videntur longè aliud voluiſſe Galenus, & ipſe quoque Paulus: nempe hoc iuſculi genus alui cohibendæ vi pollere. Quanquam hi de gallinarũ iure conceptis verbis agunt: Dioſcorides verò de pulli iuſculo, quem νεοσσόν nominat. Sic porrò Gal. habet II. ſimpl. ὁ γε μὴν τῶν ἀλεκτορίδων ἁπλοῦς ζωμὸς ἐπισχετικῆς ἐστὶ δυνάμεως, ὥσπερ ὁ τῶν παλαιῶν ἀλεκτρυόνων ὑπακτικῆς. hoc eſt, *gallinarum ius ſimplex cohibendæ alui facultate pollet, uti veterum gallinaceorum, ſubducendæ.* Hoc tamen loco ex Dioſcoridis contextu ἀντὶ τοῦ, ἐπικρατικῆς, lubenter cum Cornario reponerem, ἐπισχετικῆς, aut ἐπισχετικῶς, niſi quæ à Paulo de iuſculo eodem repetuntur lib. 7. apertiùs innuerent, τὴν ἐπισχετικὴν δύναμιν oppoſuiſſe Galenum τῇ ὑπακτικῇ. Sic enim ille: καὶ ὁ τῶν παλαιῶν δὲ ἀλεκτρυόνων ζωμὸς σὺν ἁλσὶ ἐπὶ πλεῖστον ἑψηθεὶς, ὑπακτικὸς γίνεται· ὁ δὲ τῆς ἀλεκτορίδος τοὐναντίον ἐπισχετικός. hoc eſt, *Veteris galli cũ ſale diutiſſimè cocti iuſculum aluum ſubducit: eandem contrà ius gallinæ comprimit.* At verò Plinius longè aliud ſentit, dũ lib. 29. cap. 4. *Ius gallinæ,* inquit, *aluum ſoluit, validius è vetere gallinaceo.*

[illegible]] Addit Lacuna ex veteri codice, [illegible]: ac ſic quoque Plinius & Serapio videntur legiſſe.

CAP. LIIII. ἀντὶ τοῦ ἁπαλῶν] περὶ τῶν [illegible] ὠῶν hauddubiè agit hoc loco Dioſcorides, nimirũ de gallinarum Ouis: ac triplicis quidem differẽtiæ meminit, quæ in iis penes cocturam variam obſeruari conſueuit. Siquidem ῥοφητά, hoc eſt, *ſorbilia,* nominat, quæ breuiſſimã cocturam experiuntur, quæq; planè liquida vixdum incaluerunt. σκληρὰ verò ſeu *dura,* quę igni durata ſunt, quæ ſcilicet ita coquuntur vt induреſcant: hæc Galeno ἑφθὰ καὶ ὀπτὰ dicuntur. Inter hæc autem media ſunt quaſi ex dimidio cocta, quæ Dioſcoridi ἁπαλά, Galeno τρομητά, hoc eſt, *tremula,* nominantur: *mollia* dixêre Latini ad durorum differentiam. Cæterùm prout hunc in modũ magis minúſve cocta ſunt Oua, ita quoque magis minúſve nutriunt.

CAP. LV. ἀναχρίσματα δὲ] Quantum ex Galeni verbis in vndecimo ſimpl. med. colligere licet, ἀναχρίσματος nomine non tantùm hîc videtur intellexiſſe frõtale, quod ad cohibendas intercipiendáſve fluxiones in oculos potiſſimùm decumbentes fronti imponatur, ſed & remediũ ad pilos palpebrarum reclinandos ſeu agglutinandos aptum: vtrunque enim præſtare candidum ex Ouo demõſtrare nititur. Sed neque poſterius hoc omiſit Plinius, in Ouorum viribus recenſendis: veruntamen ad reclinandos pilos ammoniacum tritum admiſcet, quemadmodum ad cohibendas fluxiones, thuris pollinem.

CAP. LIX. κωλικοῖς ὠφελεῖ] Lacuna veteris exemplaris fidem ſecutus, ἀντὶ τοῦ κοιλιακοῖς, quod habebatur in vulg. exemplaribus, legit κωλικοῖς: & nos quoque ita legendum cenſuimus. Quotquot enim Galeritæ ſeu alaudæ vires tradidere, ad coli ferè vitia ipſam commendarunt: & Galenus quidem in eum vſum non aſſam, ſed elixam cum ſuo iure ad multos dies ſumi voluit. Plinius, lib. 30. cap. 3. non aſſam tantùm Galeritam, ſed & ipſius cinerem in aqua bibi tradidit.

CAP. LXI. ἐλέφαντος ὀδόντες] Paulus AEgineta Elephantis non dentibus modò, ſed & vnguibus atque oſſibus eandem hanc vim tribuit.

CAP. LXIII. παρηγορεῖ γομφιάσεις] γόμφιοι tum Galeno, tum Ariſt. verè dicuntur interiores dentes omnes, præter eos qui πρόσθιοι, hoc eſt, *anteriores,* iiſdem dicti ſunt, dum & inciſorios & caninos dentes complecti voluerunt. Inde deducta vox eſt γομφίασις, huic Autori, niſi fallor, peculiaris. Interpretantur nonnulli, *maxillarum aut gingiuarum ex dentitione dolorem.* Equidem ea voce μυλαλγίαν potiùs Galeno dictam ſignificari exiſtimo, hoc eſt, *molarium ſeu intimorum dentium dolorem.* Eum verò intelligo, qui ex defluxione oriundus eſt, non item ex dentitione ſola. Quin neque Cornu ceruinum nato ex dentitione dolori rectè conueniret, quum χαλαστικὰ ſeu relaxantia remedia, qualia ſunt mel, butyrũ, ouillum leporinúmve cerebrum, tùm magis ſint ex vſu. Alij quemadmodum γόμφωσις Medicis dicitur dentium σύναρθρωσις, quoniam γόμφοι, hoc eſt, clauorum ſeu cuneorum modo ſuis alueolis infiguntur, ita fortaſſe γομφώσεως huius vitium, γομφίασιν dici exiſtimarunt, dum videlicet dentes vacillant mobiléſque ſunt, neque firmiter ſuis hærent alueolis: id quod citra ictũ aut dentium

ipsorum ex senio siccitatem plerunque accidit, vitio nerui qui dentem firmat præ humore nimio molliti atque relaxati, vel certè ipsarũ gingiuarum, dum humore nimio turgent, atque adeò præ mollitie & laxitate quasi diffluũt. Vtrique verò huic malo Cornu ceruinum videtur, quia tum siccat tum astringit, per quàm accommodatissimum. Ideóque Gal. de Cornu ceruino agens, 11. simpl. valere dixit, εἰς τὰ πεσσίματα οὖλα καὶ πλαδαρά, *ad contrahendas mollitie laxitatéue diffluentes gingiuas*. Itémque lib. de theriaca ad Pis. τὸ δὲ τοῦ ἐλάφου κέρατος ῥίνημα καὶόμενον καὶ μετ' οἴνου λειούμενον, εἶτα περιπλασσόμενον, τοὺς σειομένους ὀδόντας πηγνύει. hoc est, *Cornu ceruini ramentũ ustum & cũ vino tritum, deindéque circumlitum, mobiles dentes firmat & stabilit*. Et hæc quidẽ à Paulo lib. 6. cap. de Cornu ceruino, totidem verbis repetuntur. Ac ipse quoque Plinius lib. 28. cap. x. *Cornu cerui mobiles dentes confirmare testatur, dolorisque eorum mitigare, siue infricentur, siue colluantur*. Verumenimuerò cùm dentium mobilitatem vix vllus comitetur dolor, vox autem περιωδυνῶν hîc dolorem haudsubiè præsupponere videretur, interiorum dentium dolorem interpretari maluimus, qualis ferè illis accidit ratione neruorum, quos substratos habent à tertio pari. Et certè quidem, tanquam ad dolores eiusmodi leuandos aptum, Cornu cerui meritò recipitur in varias compositiones dentium dolori dicatas, Gal. lib. 5. med. κατὰ τόπους.

Cap. LXVI. αἱ βαλλόμεναι εἰς ἀντίδοτον] Cantharidum hanc eandem præparationem paulò pleniùs illustrare videtur Gal. 11. simpl. Porrò quanuis earum non ita tutus est vsus, quoniam, vel ipso teste Galeno, interiora viscera, maximè verò vesicam, exedendo seu erodendo tandem interimunt: attamen si medicamentis vrinas mouentibus exigua quantitate admisceantur, tutò interdum vsurpari possunt: ac totæ quidem tutiùs, quàm ipsarum soli ventres: quantumuis variis locis Hippocrates, itémque Arabes omnes, excepto Auicenna, aliter sentire videantur. Fateor equidem & ipsum quoque Galenum ventres solos nonnunquam admittere: quemadmodum in recensendo medicamento lichenum excoriatorio. Sed alius est proculdubiò ipsarum vsus in ore assumendis, alius in extrinsecus admouendis. Exteriùs enim soli ventres rectè adhiberi possunt, vel quia, propter partium quibus adaptantur viciniam, non tanta vis penetrandi requiritur, quãtam nonnulli capiti alis pedibúsq; subesse suspicãtur: vel potiùs, quia pedúmq; alarum additione vesicas excitãdi vis, qua ipse pollent, fortasse remitteretur: neq; verò membrorũ externorum, perinde vt internorum læsio metuitur. At integræ Cantharides intus assumptæ minùs officiunt: quoniam pedes & alæ venenatam eámque insignem, qua pollent earum ventres tũ alia viscera tum ipsam præcipuè vesicam erodendi exulcerandíque, vim non parum obtundunt: veluti præter Dioscoridem, Galenus, Plinius & Aëtius abundè testantur.

Cap. LXVII. μάτην πεπιστεῦσθαι] Salamãdram Nicãder & Serenus Medicus nullis flammis obnoxiam prodidêre. Quin & ignem à Salamandra restingui tradidit Arist. lib. 5. de hist. animal. Itidémque AElianus, lib. 2. de Animal. cap. 31. Sed & Plinius, lib. 10. cap. 67. de Salamandra eadem agens: *huic tantus rigor*, inquit, *ut ignem tactum extinguat, non alio modo quàm glacies*. At Sextius, teste eodem Plinio, lib. 29. cap. 4. quemadmodum & hoc loco Dioscorides, ignem ab ea restingui negauit. Gal. verò lib. 3. de temper. & Aëtius cap. de Salamandra, aliquantisper quidem in igne durare affirmant, at verò tandem consumpto humore muccoso ac frigido quo redundat, quique ex rimosa ipsius cute effluit, exuri: id quod etiam non parum multi experimẽto facto comprobarunt. Quinetiã idem Gal. in lib. de comp. med. κατὰ γένη. varia recenset medicamenta, in quæ Salamandra vsta recipitur.

ἐναποτεθεῖσα μετ' ἐλαίου] Cum Marcello & Cornario lego καυθεῖσα, αὐτῷ τῷ, καυθεῖσα. Nã & Galenus & Paulus de hac eadem Salamandræ vi agentes, vstam eam desiderant, his verbis: καὶ τῆς σαλαμάνδρας δὲ καυθείσης τὴν τέφραν ἔνιοι μιγνύουσι. hoc est, *vstæ Salamandræ cinerem nonnulli admiscent*. His etiam astipulatur Plinius, lib. 30. cap. 6. dum *Pilos*, inquit, *in palpebris incommodos euulsos renasci non patitur Salamandræ cinis*. Attamen nõ desunt, qui huic nostræ lectioni repugnent: quia sit verisimile, Salamandræ septicam facultatem magna ex parte vstione absumi. Verùm & ego idipsum lubẽs agnosco, háncque ipsam ob causam eius vstæ, quàm non vstæ vsum innocentiorem censeo. Porrò nihil impedit, quominus & vulgata lectio, ἐναποτεθεῖσα, tolerari vtcunque possit: siquidem oleum cui incocta fuerit, aut quouis alio modo intabuerit Salamãdra, psilothri vim asciscere ex saliuæ illius maleficæ permixtione potest. At nihilominus eius olei vsum haud ita tutum iudicauerim: quandoquidem verendum est, ne eius illitu non ij tantùm quos in totum tollere lubet, sed & cæteri totius corporis pili, auferantur absumantúrve. Enimuerò, si Plinio credimus, lib. 10. cap. 67. *Salamandræ sanie, quæ lactea ore uomitur, quacunque parte corporis humani contacta toti defluunt pili*. Rursúmque lib. 28. cap. 4. *Saliua eius quacunque parte corporis vel in pede imo respersa, omnis in toto corpore defluit pilus*.

Cap. LXVIII. ὁ λύκειος] Fortasse λύκος. nam & λύκου nomine aranei quoddam genus designat Hesychius. Plinius *lupum* nominat, à rapacitate scil. ita dictum: Aristoteles verò totum araneorum genus, λύκους appellauit.

σπληνίῳ] Paulus, ἐμπλάστρῳ, quod idem est. Nã etsi σπληνίον nomine propriè accipitur linteolum oblongum, cui emplastrum inducitur: quandóque tamen & emplastrum quoque ipsum, veluti hoc loco, ea voce significatur.

Cap. LXIX. καὶ ὕλαις] ἰνδικαῖς, non ὕλαις, videtur legisse Ruellius.

Cap. LXX. χαλκιδικὴν] Nicãdri Interpres σαύραν sic dictũ opinatur, παρὰ τὸ ἔχειν τοὺς περὶ τὰ νῶτα, vti χαλκίδα, ἥν ἴχθυ ἐστὶ τὸ γένος χαλκίζειν φασὶ. Quare non immeritò cum Cornario addubitauerim, sitne hoc loco legẽdum ἀπὸ τῶν χαλκιδικῶν, χαλκιδικὴν seu χαλκιδῆ. Nec enim à Chalcide insula, aut insulæ vrbe, sed à lineamentis æris æmulis id cognomen obtinuisse mihi fit verisimile.

Cap. LXXI. ἐν τῇ λιβύῃ] Minimè legendũ esse λυδίᾳ, quo modo in vulgatis legitur exemplaribus, vel ex eo patet, quòd Lydia sit regio Asiæ minoris: Mauritania verò, pars sit Africæ.

Lacuna legit in vetusto quodam codice, ἐν Ἀπουλίᾳ ἢ Λυδίᾳ. Oribasius habet, ἐν Ἀπαμείᾳ. At nos, ex fide veteris exemplaris quod præ manibus habuit Io. Sambucus, legendum existimamus, Ἀφρικῇ: siue Africam ipsam, cuius pars est Mauritania, siue fluuium Mauritaniç ita nuncupatum, eo nomine accipiamus. Vult ergo Dioscorides, Scincos non modò in antè memoratis locis gigni, sed & in Libyæ parte Mauritania, aut certè apud Libyam Mauritaniæ fluuium reperiri.

ἐν καρδάμῳ] Cornarius legit, ἐν καρδόπῳ. i. *in alueolo panario*. Interpres Oribasij legisse videtur, σὺν καρδάμῳ, quæ quidem lectio mihi magis placet. Plinius simpliciter salsos afferri voluit.

φακοῦ ἀφεψήματι] Cornarius meritò ambigere videtur, vtrum pro φακοῦ, legendum sit, αὐτοῦ, scil. Plinij autoritate ductus: qui posteaquã de Scinco egit: *eiusdem decocti*, inquit, *ius cum melle sumptum venerem inhibet*: quasi animal id in seipso eam habeat ἀντιπάθειαν. Sed ipsum potiùs Plinium deceptum existimo, qui pro φακοῦ, σκίγκου perperam legerit. Nã & posteriores Græci, Galenus, Paulus & Aëtius, φακὸν hauddubiè legerunt, ac lentem potissimùm palustrem designauerunt. Cæterùm rostro & pedibus tribuere videtur Plinius, quod Dioscorides lumbis seu partibus circa renes: quanquam & ipse paulò pòst laterum carnes ad idem efficaciores censeri fatetur.

CAP. LXXII. εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς] Plinius lib. 30. cap. 3. itémque Aëtius Tetr. 1. ser. 2. cap. 168. terrenos Vermes in dentiũ doloribus non contrariæ aut oppositæ auri, sed vicinæ infundunt: quod equidẽ vero similius esse crediderim. Sed & denti vicina auris non modò παράκειται, hoc est, *adiacere*, sed & ἀντίκειται, id est, *opponi* rectè videtur, quoniam illi ex aduerso posita est. Cæterùm hos eosdem Vermes ex passo epotos nõ vrinas tantùm ciere, sed & calculos comminuere, communi cõsensu Plinius, Aëtius & Serapio tradiderunt, insupérque regio morbo resistere: quæ quidem vires librariorum fortè culpa in Dioscoride desiderantur.

CAP. LXXV. στομάχου καὶ κοιλίας] Diuersam lectionem ex vetusti codicis fide agnoscit Lacuna, quam nos margini ascripsimus. Attamen vulgatam lectionem lubentiùs amplectimur: id tantummodò supplemus, quod in ea desiderari videbatur. Nam pro διαπνευστικὸν στομάχου καὶ ταυτίας γίνεται, reponimus, διαπνευστικὸν στομάχου καὶ ναυτίας παύσειν κατασκευάζεται. Cæterùm anteà, quo loco agitur de bubulo, asinino & equino lacte, vide an redundent voces illæ, καὶ βηχικά: nam & in Aldino codice simpliciter habetur Κοιλιώτερα γίνεται, hoc est, *uentri sunt magis idonea*. Adde quòd non quicquid aluum soluit, illico eandem conturbat.

τὸ διαπύροις κάχληξιν] κάχληκας nomine, Suida teste, λίθους οἱ ἐν τοῖς ὕδασι designantur, qui interdum Galeno & Paulo κάχληκας, aliis etiam χάλικες dicuntur. Calculos marinos hoc loco desiderat Plinius: cùm tamen in eundem vsum calculi, qui in fluminum ripis reperiuntur, rectè vsurpari possint. Porrò ignitorum horum calculorum aut silicum vice, ferreos cylindros lacti immittere se solitum commemorat Gal. lib. de simpl. med. fac. 10. sed efficacia maiore: quoniã ferrum sit astringendi vi præditum.

CAP. LXXVII. μετὰ τὸ ζέσαι δὶς ἢ τρὶς] Paulus lib. 1. cap. 88. non vbi bis térve lac efferbuerit, sed vbi coctura vehementiore serum à lacte discesserit, tùm demùm sero mellis aut aceti mulsi, aut salis (ἁλῶν enim, non ἄλλων eo loco legendum videtur) quod satis est addi voluit. Aëtius verò, Tetrab. 1. ser. 2. cap. 96. vbi efferbuerit ter quatérve, aliâs acetum mulsum, aliâs etiam aquam mulsam affundit: & illud quidẽ, si quando crassis pituitosísve humoribus purgandum corpus redundare videatur: hanc verò, siquando acribus ac biliosis. Sed vide num potiùs ἀντὶ τοῦ μελικράτῳ, apud Aëtium, ὀξυκράτῳ legendũ sit. Orib. ἀπορ. lib. 1. mulsam aut vinum inspergit. Plinius, lib. 28. cap. 9. qui alioqui diuidendi lactis eundẽ cum Diosc. modum tradit, mulsum addit, quasi non ὀξύμελι, sed οἰνόμελι legerit.

καὶ ξέστῃ ἀργυρῷ] Plinius itidem cyathum argenteum vsurpat, loco citato. AEreí verò vasis frequẽtiùs in lac demittẽdi, non argẽtei meminit Gal. comm. 4. in lib. de vict. ratione. in acut. sed mendosè, ni fallor, habetur χαλκοῦ, ἀντὶ τοῦ, ἀργυροῦ. Aëtius verò, loco antè citato, simpliciter vasis aqua frigidissima pleni mentionem facit, neque addit, quánam ex materia id esse debeat. Cæterùm perperàm distincta esse hæc capita quæ vnico comprehendi debuerant, vel ex ipsa verborũ serie cuiuis facilè patet. Nec enim circa capitis huiusce principium aliud voluit Diosc. quàm seri à lacte diuidendi rationem, ac ipsius quoque vtendi modum tradere: deinceps verò quæ de lactis vsu habentur, ad caput de lacte referenda meritò videntur.

ἐσκωνείου] Lacuna in vet. cod. pro κωνείου, legit, ἀκονίτου· quam ego lectionem iccirco lubenter sum secutus, quòd reliqua quç hîc recensentur venena, sunt è genere erodẽtium & adurentium. Neq; tamen ignoro Lac etiã cõtra potum hyoscyamum valere, vti docet noster hîc Dioscorides, aut quisquis est alius autor libri de venenis, cap. proprio de hyoscyamo.

CAP. LXXVIII. κυνὸς γάλα] Quæ de Canis lacte à Diosc. hoc loco commemorantur, tanquam falsa refellit Galenus, 10. de simpl. medic. fac. his verbis: ἔνια δὲ ἐψεύσαντο φανερῶς, ὥσπερ καὶ τὸ αἰεὶ τὸ τῆς κυνὸς γάλακτος, ὡς κωλύοντος αὐξάνεσθαι τρίχας ἐκ τῶν βλεφάρων, εἰ ἐκτιλθεισῶν αὐτῶν ἐπιχρισθείη τῷ πόνῳ, ἔτι αἱ ῥίζαι τῶν τριχῶν αὐτοῦ... καὶ δὴ τὸ αὐτὸ λέγουσι χάλαρας ἄρχη αὐτῆς ἐπὶ τῶν αἰδοίων ἐκφύουσας τρίχας ... ἔμβρυα νεκρὰ τῶν ὑστερῶν ..., hoc est, *Alia verò palàm mentiti sunt, veluti quòd lac caninũ, post radiatus euulsos palpebrarum pilos illitũ, alios renasci prohibeat. Similiter etiam falsa protulêre, qui idem illud pudendis ante pubertatem inunctum, alterem ijs locis pilorum exortum inhibere, necnon & potum fœtus emortuos eijcere vteris prodiderunt.*

CAP. LXXIX. ὁ δὲ παλαιὸς τυρὸς] Quotquot in manus venerũt Diosc. exemplaria Græca, habent ἀναφύσητος, sed mendosè: ἀπρόσφατος enim legendum esse res ipsa per se clamitat.

CAP. LXXX. χαλινιδὸν ἱππάκη] De hac eadẽ Hippace, Scytharũ familiari cibo, egit & Hipp. lib. de aëre, aq. & lo. itémque 4. de Morbis: necnon & illius coætaneus Herodotus, historiæ suę lib. 4. Damascenus apud Stob. victum γαλακτο-

φάγοις, hoc est, Scythis, equarũ tãtùm lacte cõstitisse scribit: vnde caseos cõficerẽt, vt ita eo tũ potu tum cibo vterentur: itaq; δυσμαχωτάτους fuisse, quòd commeatus vbique ipsis præsto esset. Theophr. verò hist. plant. lib. 9. cap. 13. Scythas Hippaces cibo narrat famem solitos depellere, vti & sitim radice Scythica seu glycyrrhiza retẽta in ore: ita vt solis istis in duodenos dies sese sustentarent. At Plinius, lib. 25. cap. 8. Theophrasti mentem non satis assecutus, locũ illum ita peruertit, vt hippacen seu hippicen apud Scythas herbam esse voluerit, quæ non in hominibus modò, sed & in equis eundem illum præstaret effectum. Atque huius exemplo in eundẽ raptus errorem Gaza, Hippacen Theophrasti, herbam equestrem interpretatus est.

CAP. LXXXI. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τῶ αἰγείου] Quòd Diosc. ex ouillo aut caprino lacte butyrum fieri retulerit, mirum Galeno videtur, 10. simpl. med. quippe qui nosset è bubulo confici, *unde*, inquit, *& nomen*. Verùm etsi butyrum vt plurimùm è lacte bubulo paratur, attamen ex antè memoratis etiamnum confici posse ipsa docet experiẽtia, scilicet ex eorum parte pinguissima. Quin & butyrum Scythas ex equino lacte factitare solitos memoriæ mandauit, seu Hippocrates, seu Polybus, lib. 4. de morbis.

CAP. LXXXII. ῥύθ⸗ται ἐπιπλέ⸗δυσι] Enallage numeri, pro ἐπιπλέουσι, videlicet ἔρια. Sic sequẽti capite, quo loco de lanarum vstarum lotione agitur, habes ἀπογεγόμενον, ἀπὸ τῶ ἀπογεγένθαι.

CAP. LXXXIII. χρισῶδες καίονται] Lanę purpuræ marinæ cruore infectę floccos seu tomenta, etiam Crito apud Gal. κοσσωδη ἀγγελὶν nominat. Archigenes verò μαλλὸν πορφυρας. Ad eundem modum AEgineta dixit, λίνον ἀλεὶ πορφύρας βεβαμμένον, *filum lineum purpura marina tinctum*. & Aëtius, ψῆγμα πορφύρας ἐρίου. *plagellam seu hapsum complicatum lanæ purpurâ infectæ*: imò & apud Gal. sæpenumerò πορφύρα pro lana purpurę succo tinctâ reperitur. Plinius quoq; alicubi *lanæ conchylio infectæ* meminit. Marcellus Empiricus, *lanæ conchyliatæ*. Ouidius, *tinctæ murice lanæ*. Cæterùm simpliciore vrendæ lanæ modo, quàm qui hic à Dioscoride describitur, contentus est Gal. 11. med. simpl. vt scilicet vratur in olla noua operculo clausa, crebris foraminibus peruia. Neque verò alia est vrendæ lanæ ratio, quæ habetur apud Gal. 6. de comp. med. κατὰ γένη, in descriptione emplastri AEgyptij.

CAP. LXXXIIII. οἴσυπον δὲ λέγεται] Ex verbis Aëtij, lib. 2. cap. 120. colligas sorditiem seu sudorem feminum & alarum lanis ouium adhærescere solitũ, seu, vt Ouidij verbis vtar, *demptum succum ab ouis immundæ vellere*, nondũ OEsypum appellari, sed tantummodo ῥύπον προβάτων, seu ῥύπον ἐπιφερόμενον τοῖς τῶν προβάτων ἐρίοις: οἴσυπον autem tùm demùm dici pinguitudinem illam, cùm eo præparata est modo, quo hic à Diosc. describitur, & planiùs apertiusque ab Aëtio, loco antè citato.

ἐκπυρηνωσι, ἐστραυδευμένα] Addenda negatio ex sẽtentia Marcelli & Cornarij, legendúmque, μὴ ἐστρουθισμένα, aut reponendum, ἀστρούθιστα. Alioqui, quod facilè crediderim, vox ea redundat. Neq; verò habetur quicquam, quod illi voci respondeat, apud Serapionem, vti neq; apud Aëtium: sed apud hunc eiusce loco leguntur hæ voces, νεαρὰ καὶ ὑγρά. At verò quid per νεαρὰ significet, mihi non satis constat. Interpres *noua* vertit, ac fortè καμπτὰ vel ἁπαλὰ legendum existimauit. Cæterùm ἐστρουθισμένα citra negationem apud Diosc. perperam legi ex eo facilè constat, quòd dum radicula lanæ purgãtur, ea deperit pinguitudo, quæ ad præparandum OEsypum omnino desideratur. Huc adde quòd inferiùs conceptis verbis admonet Diosc. præstantius esse id OEsypum, quod è lanis paratur radicula nondum curatis: ἀστρουθίστων ipse nominat. Porrò στρούθιον, lanaria est herba, *radicula* Latinis idcirco dicta, quòd struthij vis ad purgandas lanas efficax in radice potissimùm sita sit. *Lanandis enim lanis succum habet*, inquit Plin. lib. 19. cap. 3. *mirũ quantum conferens candori mollitiæque*.

ἀρύτεσθαι ἐγχεῶσαν ῥαγδαίως] Aldinum exemplar habet, ῥύπτεσθαι ῥαγδαίῳ: desideratur verò vox, μεταρων. Ego pro περάσαντι lego καταράσσοντι, idque ex Aëtio: qui quidem horum Diosc. verborum mentem ita exprimit: ἐπιχέας ἐπειτα ὕδωρ ζέον ἀνάταρασσε, λαμβάνων ἐκ τῶ ὑγροῦ ποτηρίῳ ἢ ἑτέρῳ τινί, καὶ ἐξ ὑψηλοῦ καταχέων &c. *Affusa*, inquam *altera feruente aqua conturbato, ac poculo aliôue quopiam vase hauriens liquorem & ex alto illidens*. Quibus quidem verbis, quæ obscuriora videbantur apud Diosc. ita illustrat, vt desiderari ampliùs vix quicquam possit. Interim aquam, quæ affunditur sordibus è lana exemptis, calidã feruẽtémq; esse debere obiter innuit: quod fuerat à Diosc. prætermissum. Itémque non multò pòst, si ad spumam aspergendam aqua marina desit, frigidam simpliciter vsurpare non veretur.

ἐν ἡλίῳ δὲ θερμῷ] pro θερμῷ legere malui ex Aëtio, θερινῷ, quanquã vtrouis modo legas parum refert. Attamen vt vt legeris, in æstiuis ardoribus præparari OEsypum satius esse scitò, quàm alia vlla anni tempestate.

CAP. LXXXV. καὶ αἱμοπτυϊκοῖς ἐκ θώρακος] In sanguinis ex thorace reiectionibus Coaguli leporini vsum reformidat Gal. 7. simpl. med. idque propter eam qua prę̃ditum est acrimoniam. Nam & acrium cæterorum remediorum vsum respuendum censet in affectibus, qui astrictionem exposcunt.

μετὰ τὴν ἄφεδρον ἀτόκιός ἐστιν] Plinius contrà, lib. 28. cap. 19. præstare asserit, vt mares concipiantur, nedum vt conceptio impediatur. Posteaquam enim, *si vulua leporis in cibo sumatur, mares concipi* scripsit: illico subiungit, *idem testiculos & coagulo profici*.

νεβροῦ καὶ δορκάδος] Cum Val. Cordo coniunctionẽ καὶ expungendã puto: siquidẽ vox νεβροῦ, ad ea quæ sequuntur omnia ceruini generis animantia refertur: horum enim omnium pulli, Græcis νεβροὶ, Latinis *hinnuli* dicuntur. Porrò etsi apud Oppianum δορκὰς idem est cum dorcade, hic tamen Dioscorides δορκὰς à dorcade manifestò distinguere videtur: siue sexu, siue specie inter se differant. Ac certè quidem I. Cæsar Scaliger exercit. in Cardanum CCVII. δορκάδα, capreolum esse censet, qui est inter ἐλαφίσκον & damam, quæ πυγαργὸς Græcis dicitur: δορκὰν verò, capream esse autumat. Ego contrà δορκὰν *capreolum*, δορκάδα *capreã* conuerterẽ. Attamen ne in hac tanta nominum ambiguitate certi quic-

quam statuere velle viderer, cum Plinio Græca nomina retinere malui. Cæterùm hoc loco apri perperam meminit Ruellius, cùm in Græcis codicibus tale nihil habeatur.

C.LXXXVI. στέαρ τοῖς δὲ τὸ] στέαρ nomine genus omne adipis hoc loco cōplectitur Dioscorides: quanquam propria significatione sumptum στέαρ, ἀπὸ τῆς πιμελῆς, hoc est, *seuum à pinguedine* seu *adipe* rectè distinxerunt Aristoteles 3. de nat. animal. Galenus 11. simpl. atque Plinius, lib. 11 cap. 37. Siquidem στέαρ seu seuum (*adipem* perperàm vertunt Galeni Interpretes) vsquequaque fragile est, neq; tam facilè igne liquefit, & postquam refrixerit, veluti conglaciatur. πιμελὴ contrà (*adipem* an *pinguitudinem* dicas nihil refert) ad ignem celerrimè liquatur, neque apta est durari aut concrescere. Locis quoque discrepant: adeps enim inter carnem cutémque solet consistere, sebum in fine carnis semper est. Huc adde quòd quæ vtrinque dentata sunt animantibus, tanquam temperamento humidioribus, prouenit adeps: quæ verò cornigera & altera tantùm parte dentata sunt, tanquam temperamentum siccius ac magis, vt ita dicam, terrestre sortita, sebo pinguescunt.

λεῖον σεσημυκαδίνης] Lego σεσημυκαδίνης. Sic inferiùs cap. 90. ἀλὸς ἐλίγον σεσημυκός. &c.

CAP. LXXXVII. ὕειον δὲ καὶ ἄρνειον] Ita legit Oribasius: attamen ἄρκειον, hoc est, *vrsinum*, legisse videtur Serapio: & hæc quidem lectio, vt Interpretibus aliis, ita mihi quoque magis probatur: tum quia agninus adeps ouillo congener est, cuius parandi infrà mētio fit, tum quia nullibi in medicina adipis agnini meminit Dioscorides. Adde quòd vrsinum etiam adipem nusquam alibi curare docet, cuius tamē virium meminit in sequentibus.

εἶτα ἀναλέχων] Lacunæ codex, vt ipse vult, incorruptissimus habet, ἀναπτύσσων. Ego verò non quidem ἀναλέχων lego, sed ἀναψήχων, lapsu vnius literæ perfacili. Est verò ἀναψήχειν, distringere, friare, seu in micas frangere, quod Galli *esmer* dicunt.

τοῖς ἀκαθαρσίαν ἀφελῶν] Vel legendum, vt paulò post cap. LXXXIX, τὸν ὁ τοῦ πυελοῦ σεσηπυῖαν ἀκαθαρσίας: vel præpositio, τοῖς, hoc loco παρέλκει. nisi malimus τὸν τοῖς τοῦ πυελοῦ ἀκαθαρσίας, &c.

CAP. XC. ἐξυλιφέντος τι δὶς εἰς χύτραν] Proculdubiò ἀντὶ τοῦ δὶς, legendum δὶς: nam & anteà cap. LXXXVII. δὶς, inquit, εἰς χύτρας κεραμίας τὸ δύναμιν χωροῦσας.

CAP. XCI. σύζελξον ὁμοίως] Lege σύζεσον, vt habetur aliquoties inferiùs hoc eodem capite.

τῆξον καὶ ἀπόθου] Lacunæ codex habet, τῆξον. Ego verò ψῦξον potiùs legendum censeo, quemadmodum & ipse Cornarius videtur legisse.

χύλισον εἰς καθαρόν] Lego, ὕλισον, quanquam χυλίζειν *liquorem seu succum exprimere* significat: sed huic loco prius illud magis quadrare mihi quidem videtur.

CAP. XCII. σεσηπυῖας] Ita habent codices omnes, in quos equidem incidi: attamen legendum, σεσηπυῖας cum υ, ἀπὸ τοῦ σεσηπέναι.

CAP. XCIIII. ἀληφόμενον τοῖς ἐπιβουλεύουσι] De hoc eodem Leonino adipe ita Plinius, lib. 28. cap. 8. *Magorum*, inquit, *vanitas perunctis eo adipe faciliorem gratiam apud Reges populósue promittit: præcipuè tamen eo pingui quod sit inter supercilia, ubi esse nullum potest.* Neque ita multò post: *Perunctos eo bestiæ fugiunt: resistere etiam insidijs videtur.* Hoc verò ipsum Serapio vrsino adipi, non leonino tribuit: nisi fortè, quod suspicor, error is est interpretum Serapionis. *Si quis*, inquit, *vrsino adipe unxerit corpus suum, non timebit malorum hominū insultum.* Porrò simile quodammodo & illud est, quod de lupino adipe libri citati cap. 9. refert Plinius: *Massurius*, inquit, *palmam lupino adipi dedisse antiquos tradit: ideò nouas nuptas illo perungere postes solitas, ne quid mali medicamenti inferretur.*

τὸ δὲ αἴγειον συστατικώτερον] Galeno minimè probatur, quod hic ait Dioscorides: seuum caprinum proximè memoratis esse συσταλτικώτερον, nisi Diosc. συσταλτικώτερον vsurparit, ἀντὶ τοῦ, δριμύτερον. Ac certè quidem ipsum στύφειν, aliâs etiam videtur accipere Dioscorides, pro *acre esse*, veluti huiusce libri cap. 83. & 84. πλὴν δὲ στύφει, tanquam intersit nihil, astringens an acre dixeris: cùm tamē sensus astrictionis à sensu acrimoniæ sit longè diuersissimus. Et hac ratione à Galeno reprehenditur Diosc. tanquam Græcarum vocum significata non pernouerit, vt cui Græca lingua esset insueta. Verùm enimuerò etsi hoc nomine aliâs meritò reprehendi posse Diosc. lubens fateor & agnosco, attamen ex ipsa sermonis serie facile est videre, συσταλτικώτερον hoc loco à Dioscoride in proprio vsurpari significato: quippe qui subiiciat, ea de causa dysentericis conferre. At verò Galenus nō propterea quòd magis astringat, dysentericis & tenesmosis suillo magis cōferre voluit: sed quia ille ob crassitiem citiùs concrescat: hic verò, etsi acrimoniam magis obtundat, attamen instar olei defluat, atque adeò affectibus eiusmodi minùs conueniat.

ὕειον ἁλὶ παλαιωθὲν] Serapio, ἁλσὶ παλαιωθὲν, legisse videtur: quippe qui suillum adipem sale inueteratum paralysi conferre voluerit: nisi fortè vitium est librariorum, aut Interpretis.

ἐχιδναῖον τοῦ] Quod viperinum Adipem pilos sub alis radicitus euulsos abolere ac renasci prohibere, itémque suffusionibus mederi scripsit hoc loco Dioscorides, Galenus ipse falsum experimento se comperisse testatur, 11 simpl.

CAP. XCV. ὃ δὲ δύσγνωστος, ἐὰν μή τις &c.] Lacuna legit in vetustiss. codice: ὃ δὲ δύσγνωστος, ὁποίου ἂν ᾖ, ἐὰν μή τις ἐξοστέως ἴδῃ καὶ ἀπόθηται, hoc est, *ægrè uerò discerni potest, cuiusnam ea sit animantis, nisi ab eo qui ipsam exossans uiderit ac reposuerit.* Id etsi verum ac indubitatum esse agnosco, visum tamen est vulgatam lectionem retinere: quippe cùm ex ea verus quoq; sensus elici possit. Enimuerò velle videtur Diosc. ęgrè cognosci, Medulla sit nécne, quæ cruenta ac veluti caro quædam friabilis in ossibus interdum reperitur. Attamen vera lectio potior sit, peritioribus iudicandum relinquo.

ἀμφότεροι δὲ εἰσι μαλακτικοὶ] Hircinam ac taurinam Medullam excipit Gal. 11. simpl. quippe qui indurata ac scirrhosa emolliendi vim eas habere negauerit, quoniam acriores sicciorésque sint.

θερμαντικοὶ] Legisse videtur Plinius, ac Interpretes quoque omnes, θερμαντικοὶ, excepto vno

Serapione, qui *sedatiuas esse Medullas* dixit, nulla facta calfactionis mentione. At equidem non nego medullas calfacere, neque ignoro non esse nouum Dioscoridi, primas medicamentorum qualitates secundis ac tertiis subiungere: sed quoniam codices omnes habebant θεραπευτικαί, eam quoque lectionem retinere malui. Ac, mea quidem sententia, simplici voce, θεραπευτικαί, vsus est Diosc. pro composita, ἀποθεραπευτικαί: quasi voluerit medullas ad apotherapiam esse accommodatas, scilicet ad eam curandi rationem, quæ quamlibet lassitudinem tollit, viresque reparat, seu ab exercitio, seu ab alia quacunque causa dissolutas. Ea verò curandi ratio quoniam perficitur solidas partes humectando & emolliendo, quęq; in meatibus retinentur euaporãdo: ad hos vsus affrictam Medullam rectè accommodari, quis non videt?

παρακείμενον] Malim genere masculino, παρακείμενος: siquidem ad μυελόν, quàm ad proximum σέαρ, referri satius est.

CAP. XCVI. ἀλεκτορίδος λευκῆς] Existimaui aliâs, ἀντὶ τῆς, λευκῆς, ἰσχυρᾶς, aut quid simile legendum: neque enim adduci poteram vt crederem, gallinæ candidæ fel efficacius esse, quàm nigræ. Sed vt nihil hoc loco immutarem, fecit Autoris grauiss. Plinij autoritas: qui quidem lib. 29. cap. 6. *fel* quoque *candidi gallinacei* præfert *ad argema, albugines ac suffusiones:* fortè quia in genere gallinaceo minus sit virium nigris. Sic enim, *nulneribus* etiam *nigris minus esse uirium*, scripto tradidit Plinius, lib. citati cap. 4.

CAP. XCVII. καὶ τὸ τῶν χλωρῶν βατράχων] De viridium Ranarum sanguine, quas brexantas vocant, quod à Diosc. refertur, experientia falsum comperit Galenus, vti testatur 10. simpl.

CAP. XCVIII. τὸ αἰγύπτιος] Addere visum est ex Serapione, quod deesse videbatur, καὶ λιχανός. De huiusmodi autem vstione, variisque ischiadicos vrẽdi modis, vide quæ fusiùs traduntur ab Aëtio, lib. 12. cap. 3. vbi certè quidẽ & hic ipse Diosc. locus paulò pleniùs illustratur.

πελαργῶν δὲ] Hoc ciconiarum Stercus comitialibus mederi negat Galenus, 10. simp. facto, vti refert, experimento. Idem quoque pudendum existimat, murium stercus, muscerdam vocant, ad alopecias & irritandã aluum vsurpare, quum ad eos vsus sint nobis ad manum lõgè præstantiora remedia.

σίλουρος τῶν χερσ.] Fuci è Stercore crocodili terrestris meminerunt & Horatius & Clemens ipse Alexandrinus. Alias verò stercoris eiusdem vires vide apud Plin. lib. 28. cap. 8. quo loco, *Crocodileam*, ipsum vocari innuit, non crocodili intestina vti falsò credidit Cælius Rodiginus, dũ Plinij verba non satis aduerteret.

ἡ λειοτάτη] Interpretes omnes rectiùs, λευκοτάτη, legisse videntur. Nã & Plinius, lib. 28. cap. 8. de crocodileâ verba faciẽs: *Optima*, inquit, *quæ candidissima & friabilis, minimeq; ponderosa*, &c. Quod verò habetur inferiùs, ὄνυξις, non est quòd miretur quisquam ita etiã efferri fœminino genere: veluti alibi apud eundem Autorẽ ἄπυξις, & apud Theophr. σπώνυξις. Eiusmodi enim composita, apud Grammaticos communia censentur.

καὶ χαλάζωσι ἐγχυθεν] Hunc locum sic descriptum reperit Goupylus in manuscripto codice: καὶ χαλάζωσι ἐπ' ὀλίγον ἐγχυθέν, δι' ἀφαιρεῖ ταχέως ἐκ φωιδίας ἀπόπτωσιν: quam sententiam Hermolaus & Marcellus expresserunt: ac nos quoque manuscripti codicis lectionẽ illam potiorẽ duximus. Quæ verò ad capitis calcem Latina fecimus, nõ habentur apud Serapionem, Marcellum, Cornarium: in antiquo tamen codice sic ascripta reperit Goupylus: αἰδοίων δὲ ξηρὰ σὺν μέλιτι φαγεδαίνας καὶ ἐπινυκτίδας τῇ λαρυγγι, ὡς καὶ ἡ τῶ κυνός, συναγχικοῖς βοηθεῖ ἐν ἀρρώστοις ὕδροψιν. Ald. cod. in nothis, αἰμοῤῥοΐσιν ὕδρωψιν. Hæc, quanquam fortè perperam è margine in contextum translata, etiam ab Hermolao expressa sunt, & ex eo loco ab omnibus ferè Medicis descripta.

CAP. XCIX. δήξει τῶν θαλασσίων] Non ignoro serpentes haberi marinos, quorum sint plura variáque genera: at nullum tamen est (quod equidem sciam) quod viperæ marinæ nomẽ sibi vendicet. Quin neque vsquam alibi viperæ eiusmodi marinæ mentionẽ fieri existimo. Quare cum Marcello & Cornario de marinis echinis hoc accipere, & ἐχίνων hoc loco legere malim, quàm ἐχιδνῶν cum Serapione cęterisque Interpretibus: maximè cùm & ipse Plinius de Vrinæ humanæ viribus agens, lib. 28. cap. 6. scribat in hæc verba: *Sua cuique (quod fas sit dixisse) maximè prodest, confestim perfuso canis morsu, echinorúmque spinis inhærentibus.* Porrò cùm ita se res habeat, hoc ipso loco ἀντὶ τῆ δήξει, πληγῇ seu πλῆγμα, legendum puto: neque enim echini, scorpiones draconésque marini dentibus morsúve, sed aculeo feriunt.

ὀρθοπνοίαις ἁρμόζει] Vrinæ impubis pueri potu minimè liberatum orthopnoicum quendam asserit Galenus, lib. 10. simpl. neque etiam eius vsum ad orthopnœam curandam tantoperè necessarium esse ait, cùm copiosa suppetat sylua medicamentorum, quę huic medeantur affectui. Auicenna tamen illius potu nonnullos sanitati restitutos commemorat.

ἔτι δὲ χρυσοκόλλα] Chrysocollę factitiæ conficiendæ rationem quoque tradit Gal. lib. 9. & 10. simpl. Quin & ipse Dioscorides eius parandæ rationem lib. 5. repetit.

ἐρυσιπέλατα παύει] Eius vrinæ ὑπόστασιν, quam ὑπόστημα vocat Dioscorides, erysipelatis veris minimè conuenire docet Gal. proximè citato libro, vti neque vllum medicamentorum calidorum & acrium: nisi cùm, refrigerato restinctóque erysipelatis ardore, ad resoluentia digerentiáque transire tempestiuum est.

ἄγει δὲ ἐκ τῆς κοιλίας] Cum doctiss. Cornario legendum putaui, ἄγει δὲ ἐκ καὶ κοιλίαν: & ita quoque Serapio legisse videtur. Neque verò in hydrope, quẽ ὑπὸ σάρκα vocant, opus est vrinas per aluum extrahere: sed pituitam potiùs, quæ per vniuersi corporis habitum sparsa est, aut ad vrinæ vias, aut ad ipsam aluum deriuare.

CAP. C. πινόμενος] Addendum putaui, μάλιστα πινόμενος, quo meliùs ista cum sequentibus cohærerent: redditiua enim particula, δέ, tale quid desiderari significabat. Sic de salamandra anteà, cap. 67. agens Diosc. μάλιστα, inquit, μετὰ ἐλαίου καὶ μέλιτος.

CAP. CI. σίμβλοις καλούμενον] Non ignoro σίμβλον seu σίμβλος nomine apum aluearе significari, vnde dici possit σιμβλίου μέλι, ad differẽtiam mellis aërei aut arundinacei: quasi quod intra

alueum apes mellificauerint. Attamen hoc loco γ'Cλαῖον legere malim, quàm ἀμβλαῖον, vnà cũ cæteris Interpretibus. Est enim Hybla mons Siciliæ, cognomini ciuitati proximus, thymo abundans, adeóque Mellis laudatissimi prouentu celebris: vnde & apes Hyblææ & Hyblæa mella tantopere prædicantur.

ἐξαχθέντα] Legêre Marcellus & Ruellius, ἐξαναζέοντα. Mihi nõ placuit vulgatam lectionem immutare: maximè cùm vnicuique cõstet, etiam forinsecus adhibito melle non parum iuuari antedictas inflammationes.

ἐξανθηματικῶν] Sunt qui legant, ξηρανθηματικῶν, eadẽ propè significatione: nisi quòd ξηρανθηματικῶν voce peculiariter sicciores pustulæ designantur. Hermolaus Barbarus & Ruellius legisse videntur, ἐρεικαίου ἴζον. Marcellus, ἐρεικαίου μέλιτος: quã enim Plinius *erichæam* seruata Græca dictione nominat, illi cum Gaza *eraginem* interpretantur. Sed annotat Goupylus in vetustis exemplaribus scripturam ita esse deprauatam, vt non facile sit eam restituere. Attamẽ *ex Plinio*, ait ille, *intelligi potest hanc fuisse veterem scripturam*, ἐρείκαιον ἴζον. Sunt enim hæc Plinij verba lib. 11. cap. 16. *Tertium genus mellis minimè probatum syluestre, quod ericaeum vocant. Conuehitur post primos autumni imbres, cum erice sola floret in syluis, ob id arenoso simile, &c.* Mihi verò non abs re alienum videtur, vt Mel illud hybernum, seu adhibitum seu assumptum, papulas illas excitare possit. Enimuerò quoniam adhibitum sua crassitie meatus ita obstruit, vt excrementa fuliginosa exhalare minimè permittantur, quidni hæc intra cutim retenta pustulas tales excitent? assumptum verò quidni & idem præstet qua præditũ est acrimonia, quemadmodum & quotquot alia inter acria alimenta recensentur? Cæterùm Vetus Interpres exemplar habuisse videtur, in quo hæc tantum verba essent: τὸ δὲ χειμερινὸν παχύτερον ἐστι, χεῖρον.

CAP. CIII. κατά τινας καιρούς] *Quibusdam annis*, ait Plinius, lib. 21. cap. 13. ibidémque rationẽ subdit, cur nõ omnibus annis mel perniciosum existat. Sed & noxium illud virus, quod Heracleo melli accedit, floribus tribuit aquoso vere marcescẽtibus herbæ, quæ ab exitio quidem iumentorum, sed præcipuè caprarũ, ægolethron appellaretur. Ea verò, aconitum fuerit nécne, peritiores iudicent.

μετὰ δὲ ἁλός] *Cum albo sigillatis emendari*, legimus apud Plinium, lib. 21. cap. 13. sed vitio librariorum fortassis, *albo* habetur, pro, *sale*.

CAP. CIIII. καλούμενον δὲ σάκχαρ] Saccharũ priscorum, quod Archigenes à salis similitudine Salem Indicũ appellauit, ex iisdẽ arundinibus, è quibus & nostrũ, excipiebatur: iccirco μέλι καλάμινον Arriano dictũ. Sed illud spõte extra arundines iam senio cõfectas lacrymæ aut gummi modo concrescebat: hoc nostrum, succus est è tusis ipsis arundinibus expressus: qui quidem coctus, in formas pyramidales hodie cogitur.

CAP. CVI. λευκαίνεται δὲ] Ceram candidam hoc modo factam, Punicam Vitruuius videtur appellasse, itémque Plinius: quanquam hic paulo aliter eius conficiendæ modum tradit, lib. 21. cap. 14. Aetius eandem variis in locis κηρὸν Πόντικον nominat, voce, vti videtur, à Latinis deriuata, quòd tractando inalbuerit: etsi Phauorinus in suo Lex. nullo, quod equidem sciam, exemplo πραγματεύεσθαι, τὸ λευκαίνειν καὶ καθαίρειν interpretatur.

CAP. CVII. εἴτε μὲν πάντες οἱ σεμιδαλῖται] Frumentum Græci σῖτον nominant, è cuius generibus est Triticum, iisdem πυρὸς dictum. Huius duo sunt genera, à sationis tempore distincta: nẽpe quod autumno, & quod vere seritur. Hoc simpliciter Triticũ appellãt, illud trimestre seu sitanium. Sed rursum Tritici duo recẽsentur genera: vnum, quod Columellæ & Varroni robus dicitur, durum, densum, solidum, ponderosum, quódq; tum intus tum foris rutilo colore splendet. Alterum, quod leuius & candidius est, ac interiori medulla laxius. Latinis siligo dicitur: quam quidẽ Plinius propter candorẽ & in mandendo suauitatem commendat, quanquam fine virtute & pondere esse fatetur. Columella eius quidem speciem in pane præcipuam esse concedit, sed Tritici tamẽ vitium esse censet: quippe cùm Triticũ vliginoso loco satum anno tertio in siliginem degeneret: vnde & illud constat, Gazam olyram Græcorum, perperàm siliginem interpretari. Porrò quod trimestre diximus, Græci quoq; τρίμηνον seu τριμηνιαῖον πυρὸν dixêre, quoniam tertio à satione mense, locis certè quidem calidioribus, maturescat & metatur. Idem fortasse quia nonnulla quoque sunt, testibus Galeno & Plinio, δίμηνα καὶ τεσσαρακονθήμερα) illi σητάνιον, seu potiùs σητάνειον nominant, quasi ἐτήσιον, hoc est, *hornum seu hornotinum*. Illam enim vocem apud Hipp. Galenus, Comm. 2. in lib. περὶ ἄρθρων, tex. 44. itémque in glos. exponit, τὸ ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ὥσπερ, τὸ ἐκ τοῦ ἔαρ ἐσπειρόμενον, *quod est præsentis anni, nempe vere, satum*: σῆτες enim Ionica lingua significat, ἐν τούτῳ τῷ ἔτει, pro quo Attici τῆτες dicunt. Cæterùm huiusmodi Triticum etsi ab eo quod autumno seritur forma ipsa differre videtur, ad siliginem tamen propiùs accedit: nam *robustis frumentis*, inquit Columella, *semper ante hyemem seri debent*.

ὁ δὲ ἐκ τῆς σεμιδάλεως] Vt panũ differẽtias à confectura varia petitas impræsentiarum omittamus, quinque panis genera facere videtur Gal. 1. de alim. fac. quæ quidem à triticeæ farinæ partibus variis primaria differentiæ nomina acceperunt. Siquidẽ Tritici partes quædam sunt tenuiores ac puriores, aliæ crassiores impurioresque: quas quidem omnes inter se commixtas tota farina continet. Purissima ac tenuissima, quæq; ab omnibus furfuribus exactè repurgata est, Latinis *siligo* dicitur. Veteres enim eo nomine non modò alteram illam Tritici speciem, sed hanc quoque designant à furfuribus depuratissimam ex Tritico ἀλφιτῷ. i. *generoso*, farinã, quam Plinius *tritici delitias* appellauit, proprio verò ac peculiari sibi nomine *pollinem* (siquidem Celsus pollinis nomine sordidã, impuram ac furfuraceam farinæ partẽ intellexit: aliis verò, vti Marcello, pollen tenuissimus puluis est magis quàm farina, qualis circa molas pistrinorúmque parietes visitur.) Græci σιλίγνιν, à Latinis mutuata voce, appellant, proprio, vt ait Galenus, nomine destituti. Ex hac farinæ portione confiatus panis, σιλιγνίτης Græcis dicitur, Latinis *siligneus* seu *primarius*: interdum etiam, vti Athenæo, σε-

καθαρὸς, quasi purus: eúmque scribit Paulus esse, τῶν ἄρτων ὠφιμώτατον, hoc est, *plurimum præ cæteris alimenti præstare*. Quæ vero farina tenuis quidem est, sed siligine impurior, vtpote ex qua non omnes, sed crassiores tantùm furfures excussi secretíque sunt, σεμίδαλις Græcis, Latinis *simila* seu *similago* appellatur. Et ex ea quidem panis conficitur, Græcis σεμιδαλίτης dictus, Latinis *secundarius*: quippe qui in alendo secundas ab illo teneat: quam ob causam secundum quoque bonitatis locum inter panes illi Galenus assignauit. Qui tertium in alendo locum obtinet, Græcis interdum μέσος, aliàs αὐτοπυρίτης seu αὐτόπυρος dicitur: quoniam conficiatur ex tota tritici molis exactiùs fracta substãtia, non discretis inquam pollinario furfuribus. Ita enim dicitur, ὅτι ὅλος αὐτὸς ὁ πυρὸς ἀδιακρίτως ἀρτοποιεῖται, *quòd totum ipsum triticum, nulla sui parte adempta, in panificium cedat*. Idem ob farinæ cum furfuribus commixtionem, Diosc. συγκόμιστος dicitur: quasi qui omnia secum ferat, quippe cui nihil sit ademptum. Supersunt ῥυπαρῶν duo genera, quæ infirmius parciúsque antedictis alimẽtum exhibent. Ex his qui minùs est sordidus, excussa nimirum mollissima purissimáque farina, quartum locum obtinet, & Athenæo quidẽ ἀγελαῖος, quasi *gregarius*, Celso Latinisque aliis *abarius*, seu *ater*, dicitur. Festus Pompeius *acerosum* nominat, qui seruorum olim erat cibus: vti, teste Iuuenali, Sat. 5. qui *tener ac niueus mollique siligine factus* erat. *Seruabatur domino*. Quintus omnium sordidissimus infirmissimúsq;, quippe qui minimùm nutriat, Græcis πιτυρίας seu πιτυρίτης aut πιτυρώδης, Latinis *furfureus* aut *furfurosus*, siue *furfuraceus*. Hic magnam partem extris tritici constat, quæ Græci ἀφαιρήματα & πίτυρα, Latini *furfures*, *canicas* & *apludas* vocant: ac in canum fere gratiam confici solet. Pacuuius iccirco *caninarium* dixit, à canum cibo, vti Festus annotat. Sordidis hisce & is annumerandus venit, qui olim ex polline frumenti tenuissimo ad molæ parietem adhærescente, indéq; multis cum sordibus deterso, vt veriùs pulueris quàm farinæ nomen mereretur, confiebat. Hæc paulò fusiùs explicare visum est, quòd hasce panum differentias omnes apud varios Autores variè confundi animaduerterem.

CAP. CVIII. ἔστι δὲ ὑγιεινὴ &c.] Isthæc meritò dubitaueris vtrum ad κριθὴν, an verò ad πτισάνην modò dictã, referri sit satius. Equidẽ de Hordeo seu integro, quod ἄπτισον vocãt, seu etiã decorticato, at non satis cocto, hæc tradi existimauerim: quandoquidem ptissanam constat inter Medicos, siquidem probè cocta fuerit, neque flatulentam esse, neque stomacho aduersari: quoniam si quam habebat anteà flatuum gignendorum vim, facilè longa coctione deposuit, quando scilicet plurimùm inter coquendum intumuerit. Quin & Hipp. libro de vict. rat. in acutis, qui quidem ptissanæ laudibus dicatus est, ideóque de ptissana quoque inscribitur, hanc ait neque astrictionem habere, neque malam turbationem, nec denique in ventre intumescere. Porrò πτισάνης vox deducta videtur Athenæo, lib. 10. ἀπὸ τοῦ πτίσσειν, quod est, tundendo deglubere, seu pinsendo decorticare, & κόπτειν seu κρούειν, quod interpretatur Eustathius, ἀπολεπίζειν seu ἀποκαλύπτειν κριθὰς ἀποσυρομένους, Hesychius verò, ἀπολεπίζειν. Id autem etsi frugibus omnibus, vti oryzæ, chõdro ac tritico, ac nonnunquã etiam leguminibus quadrare possit: πτισάνη tamen simpliciter dicta, de Hordeo semper intelligitur, quod suo sit castratũ cortice, *mundatum* vocant Officinæ. Ea verò variè in ægrotantium vsum, teste Galeno, præparabatur: fuit enim alia ptissana non colata, quæ ptissana tota dicebatur: alia verò colata, quæ Græcis πτισάνης χυλὸς, hoc est, hordei purgati cremor seu succus dici consueuit.

τὸ δὲ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον] Perperàm hauddubiè habetur hoc loco ἄλευρον, ἀντὶ δὲ, ἄλφιτον, veluti patet ex ipsius Plinij verbis, lib. 22. cap. 25. Is enim de polenta olim Romanis ignota verba faciẽs, *Ad stomachum*, inquit, *vtilis, aluum sistit, impetúsque rubicundi minuere*. Aluum verò quidni sistat, cum & ipse Galenus polentam exiccandi vi maxima pollere meritò dixerit? Enimuerò ἄλφιτον, Latinis *polenta*, est ipsa hordei tosti farina, quod tamen, priusquam torreretur soléve exiccaretur, aliquoties aqua aspersum fuerit, quemadmodũ ex Plinij verbis licet colligere. Galenus ex optimo & recenti, seu adhuc viridi, hordeo mediocriter frixo laudatissimam simul & suauolentissimam polentã parari tradidit. Sic & Plinius, lib. 18. cap. 7. *meliorem polentam*, inquit, *fieri tradunt, si non excocta maturitate tollatur*. Cæterùm ex polẽta, humido aliquo (aqua nimirum, vino, oleo, melle, sapa aut horum simul aliquot) permixta & subacta maza fieri solebat: vti è cruda hordeacea, ac interdum etiã alia quapiam, farina ex hydrelæo soluta, quæ Græcis ὠμήλυσις dicta est: quanquam Pelagonio & Absyrto autoribus, ὠμήλυσις mistura sit æqualis fœnigræci, seminis lini & farinæ hordei.

CAP. CIX. σκευάζεται ἐκ τῆς κριθῆς] Zythum non simpliciter ex hordeo præparatur, velut innuere videtur Dioscorides, sed ex hordeo postquam aqua maceratum intumuerit, germináque ceu ligulas emiserit, torrefacto: quo modo bynen præparari docuit Aëtius. Theophrastus 6. de causis pl. ζῦθον seu ζῦθος AEgyptiis appellatum, ex hordeo simul & tritico fieri tradidit. Porrò Zytho nõ multùm dissimilis fuit potus, quem sequenti capite κοῦρμι nominat Dioscorides: veruntamen paulò aliter præparari solitum fit mihi verisimile. Cæterùm & hæc & alia omnia ex hordeo potus genera, οἴνων κρίθινων nomine Græci complexi sunt: quoniã iis gentes pleræque vini loco vtebantur, quemadmodum & hodie cereuisiæ variis generibus.

ἀλλοιοῖ δὲ καὶ ὁ ἐλέφας] Hoc ipsum videtur confirmare Plutarchus, libello inscripto, Num ad infœlicitatem improbitas satis sit, totidẽ verbis: καὶ τὸν ἐλέφαντα τῷ ζύθῳ μαλακὸν γενόμενον καὶ χαλῶντα κάμπτουσι καὶ διασχηματίζουσι, ἄλλως δὲ ἀδύνατον. hoc est, vti vertit Interpres: *ebur zytho liquescens & ad omnem ductum sequax flectitur, ac formas diuersas suscipit, alioqui contumax*. Id tamen Amato falsum videtur: quanuis ab iis, qui eburnea instrumenta fabrefaciunt, ebur cereuisia macerari testetur Cornarius. Cæterùm vide nunquid vocis ἐλέφαντος ὁμωνυμία deceptus Plinius scripserit, lib. 8. cap. 2. *elephantos captos celerrimè hordei succo mitificari*.

CAP. CXI. εὔστομον] Sic Oribasij Interpres. Cornarius verò, ἀστόμαχος, legendum censet: quoniam ita quoque legit & citat Gal.1. de alim.facult. Ac ita etiamnum in vetusto quodã Diosc.codice legisse se refert Lacuna. Ego verò Zeam,quam à præstantia,ni fallor,semen nominat Plinius, ἀστόμαχον quidem esse facilè admitto:attamen simul etiam εὔστομον, hoc est, *ori gratum* esse minimè negauerim.

† †

Nonnulla hic desiderantur, quæ reperies Lectiorum Scholiorũ pag.13.

C. CXVIII. ὁ δὲ χόνδρος] Vt Latinorũ alicæ, ita & Græcorũ χόνδρου vox est æquiuoca.Nam & frugẽ tritico similẽ ita dictã ea voce significari certum est,& confectionem prætereà,quam alicam Latini & recentiores Græci,mutuata à Latinis voce,interdum ἄλικα, alias coniunctim χόνδρον ἄλικος nominauerunt. Quanuis porrò χόνδρος & alica plerisque Medicis planè vna eadémque res factitia esse videntur, aliquid tamen inter vtranque vocẽ discriminis fuisse sat innuit Paulus:quippe qui non tantùm lib.1.cap.78. varias vtrique vires tribuat, sed & aliis locis non parum multis distinctè χόνδρου & ἄλικος mẽtionem faciat, ac vnum pro altero substituat. Discrimen autem illud Paulo,vel in ipsa materia fuit, quasi χόνδρον quidẽ è tritico fortassis, ἄλικα verò è zea confici existimauerit: vel in ipsa præparatione, sic vt ἄλικος nomine alicam propriam ac genuinam intellexerit,quæ simpliciter parabatur, χόνδρον verò, cui ex mistione aliorum color teneritásque accersebantur. Chondrus enim dum præparabatur, vt tenerior candidiórque foret, gypso & arena repurgari solebat, vti patet ex Constantini Geoponicis: aliâs creta candorem perfectionémq; suam assequebatur, vti etiam constat ex Plinij verbis, lib.18.cap.11. Vtvt sit, Græcam Chondri vocem hoc loco retinere malui, quã cum cæteris omnibus, *alicam*, aut cum Plinio, *granum*, vertere. Cæterùm χόνδρος qui Dioscoridi fit è zea dicocco, Theophrasto fieri etiam solitus dicitur ex hordeo syluestri: Plinius verò è zea quoque in Africa degenerante fieri, ac tritico etiam adulterari voluit: hanc vtranque ideò alicam adulterinã cognominat. Sed præter ista alicæ genera,quæ pro materiæ ex qua fiunt diuersitate, aut varia etiã præparatione discernuntur,sunt & alia ex contusionis varietate, atque etiam cribri farinarij per quod succernuntur angustia maiore minoréve distincta:siquidem,Constantino & Plinio testibus,vnum est minimum ídq; primarium, quod per cribrum angustissimum excutitur: alterum secundarium,quod huic succedit:tertium grandissimum,aphærema appellant.

στυπτικώτερος κοιλίας] Citra comparationẽ cum Oribasio lego,στυπτικός. Nec enim fit verisimile Chondrum,qui priscis in ægrotãtium cibo tantoperè commendabatur, oryza fuisse στυπτικώτερον.

CAP. CXIX. εἰς πυρίας πυελωδῶν] Milium etiam,ceu siccis fotibus dolore vrgẽte adhibendis accommodatissimum,commẽdat Hipp.lib. 2. de vict.ratione in acutis, quia sit κοῦφον καὶ προσηνές,hoc est, *leue ac lene*. Sic quoque Plinius,lib. 22.cap.25.quoniã sit,inquit, *leuissimũ mollissimúmque & caloris capacissimum*.

CAP. CXX. τῶν σιτηρῶν ἐστὶ] Cerealibus seu potiùs frumentaceis seminibus annumerari Panicum, scribit Dioscorides. Columella itidem lib.2.cap.9.Inter frumenta milium & Panicum reponit. At Galenus lib.6.simpl.ἐκ τῶν σπερίων, hoc est, *è genere leguminum*,esse prodidit: in quo non satis accurate ὄσπρια ἀπὸ τῶν σιτηρῶν distinxisse videtur, maximè cùm ipsemet lib.1.de alim. ὄσπρια definiuerit, ἐκεῖνα τῶν δημητρίων σπερμάτων, ἐξ ὧν ἄρτος οὐ γίνεται, hoc est, *semina illa cerealia è quibus panis minimè conficitur*: ibidémque tum è Panico tum è milio in penuria cæterorum frumẽtaceorum panem confici non negauerit: attamen ὀλιγότροφον καὶ ψυχρὸν, hoc est, *pauci & frigidi alimenti*.

ἵστησι κοιλίαν.] Contrà Galenus milium quàm Panicum minùs aluum cohibere scripsit, lib.1. de alim.fac.his verbis: κρεῖττον δὲ ἐστιν ἐλύμου κέγχρος εἰς πάντα, καὶ ἥδιον εἰς ἐδωδὴν, καὶ εὐπεπτότερον, & ἧττον ἐπέχει τὴν γαστέρα,καὶ μᾶλλον τρέφει,&c.hoc est, *Ad omnia milium Panico præstantius & in cibo suauius, concoctu facile,minúsque aluum cohibet: at nutrit ampliùs*.

CAP. CXXI. καὶ κόλλων ἀλγήματα καὶ κεράτου &c.] In nonnullis codicibus manuscriptis scribit Lacuna legi, ἀσκαλαβώτου καὶ κεράτου: in aliis verò tantùm, κωλώτου. Marcellus & Plinij autoritate, lib.22.c.vlt.& meliorũ, vt ipse ait, Diosc. codicum fide nixus,pro, κόλλων (seu potiùs κώλων) ἀλγήματα, legit ἀσκαλαβώτου,&c. hoc est, *stellionis*. Ibi enim Plinius inter cæteras Sesamæ dotes, eam stellionis morsibus resistere tradiderat. Veruntamen communem lectionem retinere maluimus, maximè cùm Auicennas & Serapio eidem lectioni astipulentur.

CAP. CXXII. καὶ πτυχώδεις ἀχῶρας] Plinius isthæc aliter ac nos, sed perperam, meo quidem iudicio, distinxisse videtur. Nam AErinã farinã cũ raphano, sale & aceto ad lichenas: ad lepras verò cum sulphure viuo accommodat.

σὺν ἀλφίτῳ] Non omnino inepta est Marcelli coniectura, qui pro, ἀλφίτῳ, ἀσφάλτῳ. hoc est, *bitumine*, legendum existimat: attamen & hoc loco vulgatam lectionem cum Serapione retinere visum est.

CAP. CXXIII. τὸ ὑφιστάμενον πίτυρον] Rectiùs, ἐφιστάμενον, meo quidem iudicio. Nam post probè contritam Amyli materiam, affusa aqua verisimile est sursum attolli quicquid est furfurum: densiorem verò tritici substantiam in imo subsidere. Tùm verò innatantes furfures incerniculo vel cochleari crebris foraminibus peruio, quod incerniculi vicem gerat, tolli oportere Autor admonet.

τοῖς περὶ ἀρτηρίας] Aldinus mendosè, τοῖς περὶ ἀρτηρίας. Ego, τραχείας, addẽdum puto, aut certè genus immutãdum, legendúmque τὰ περὶ &c.

στέατος δίκην] Hermolaus Barbarus perperam legisse videtur, στέατος, siquidem interpretatur, *adipis modo*: neque enim crediderim στέατος vocem pro sebo aut adipe apud Autorem vllum accipi, quicquid scribat Gorræus.

CAP. CXXIIII. τοὺς φλεγμονὰς τοὺς ἀπὸ &c.] Cui inflammationum generi conueniat Fœnumgrẹcum, rectè distinguit Galenus, dum illo feruentes phlegmonas irritari docet: at curari quę minùs sunt calidæ magísque duræ, propter eam qua pollet discutiendi vim.

χλωρὰ δὲ μετ' ὄξους ἀποσβέννυσι Isthæc omnia

ad capitis vsq; calcem etiã in Serapione desiderantur. Interim vide an vox, πᾶσις, de quibusuis corporis particulis Medicorum more debeat intelligi, an verò restringi ad τὰ περὶ ὑστέραν πάσας, de quibus paulò antè. Plinius certè quidem *fænigræci decoctum uulua interaneisque exulceratis utilissimum esse* prodidit.

CAP. CXXVI. ἀμφότεροι δὲ εἰσι διουρητικοί] Gal. 6. simpl. med. agnoscit omnia Ciceris genera vrinam prolicere: attamẽ arietino, quàm cæteris, maiorem in ciẽda vrina efficaciam tribuit. Subdit nihilominus paulò pòst, Cicer agreste ad omnia domestico efficacius, hoc est, tũ calidius tum siccius, quantum ex acrimonia & amarore licet coniicere.

CAP. CXXVII. μέσος θερμοῦ δὲ ψυχροῦ] Diosc. aut potiùs qui ex manuscripti codicis margine in contextum hæc verba transtulêre, Fabam volunt esse in calore & frigore temperatam. Attamen Galeni, Pauli, Aëtij & cæterorum ferè omnium Medicorum communi cõsensu, mediocriter frigida & sicca iudicatur: nisi fortè, quod vult Cornarius, apud eos Autores ἀντὶ τοῦ ξηραίνειν reponendum, θερμαίνειν.

ἐπὶ δὲ φυσητ.] Desiderari hoc loco videtur continuatiua particula, ἔστι, aut certè αἰτιολογικὴ, γὰρ, vt sit: ἐπὶ δὲ γὰρ &c.

CAP. CXXVIII. ὡς πέτασος] Legit Ruellius, πέταλα, quantum ex ipsius versione licet colligere. Mihi verò πετάσου lectio magis arrisit. Siquidem etiam Theophrastus de huius eiusdem Fabæ foliis scribit in hæc verba, lib. 4. cap. 10. τῶν φύλλων τὸ μέγεθος πίλῳ Θετταλικῷ ἴσον. hoc est, *folia magnitudine galerum Thessalicum æquant.* Rursúmque de loto paulò pòst agens: ἔστιν δὲ ἡ μὲν τοῦ λωτοῦ φύσις (inquit) ὁμοία τῇ τῶν κυάμων, καὶ οἱ πέτασοι δὲ ὡσαύτως. hoc est, *Huic natura uelut similis fabæ, & petasi similiter*: quanuis alij πέταλα, hoc est, *folia*, alij καρποὶ, hoc est, *fructus*, legunt. Cæterùm Plinius illa eadem AEgyptiæ fabæ folia, personatæ foliis comparare maluit, quę tamen etiam esse πλατύφυλλα nemo negauerit.

φέρει φυσκία] Nihil immuto, quanuis σφηκία, hoc est, *uesparum fauos* seu *cellulas* aut *loculos*, legisse videantur plerique Interpretes, verbis Theophrasti fortasse nimiùm addicti: qui quidem de huiusce fabæ fructu ita scribit, ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡ κωδία παρομοία σφηκίῳ περιφερεῖ, καὶ ἐν ἑκάστῳ τῶν κυττάρων κύαμος μικρὸν ὑπεραίρων αὐτῆς. hoc est, *supra hunc* (nempe caulem) *calyx extat uesparum fauo orbiculato persimilis, ac in singulis cellulis singulæ insuntur fabæ, quæ paulò amplius supereminent*, &c. Hunc verò Theophrasti locum iccirco citaui lubentiùs, quòd me admonuit pro nomine, μικρὸς, in Dioscoride, μικρὸν aduerbium esse reponẽdum. Hęc enim Faba si cum fabis vulgaribus compararetur, magna potiùs quàm parua dici debuit: maximè cùm fabam Græcam, vt habetur inferiùs, magnitudine superet: conceptísq; verbis scripserit Strabo, lib. 17. Geogr. figura quidẽ fabam Græcam imitari, at magnitudine gustúque differre.

καλοῦντες δὲ κιβώριον] Ciborij, hoc est, poculi ab inferiori parte in angustum contracti ex AEgyptia faba confici soliti meminit Strabo, 17. Geogr. qui & eodem libro testatur, adeò magna fuisse AEgyptiæ fabæ folia, vt poculorum & catinorum vsum pręberent, aptam ad id habentia cauitatem. Plinius quoque lib. 21. cap. 15. AEgyptios tradit *implexis colocasiæ folijs in uariam speciem uasorum potare gratissimum habuisse.* Attamẽ κιβώριον seu κιβώριον nomẽ, non quidem foliis, sed ipsi fabę tribuere videtur hoc loco Dioscorides, vti & Gal. lib. de Ther. ad Pamph. Aëtius quoque lib. 1. Viridem fabarum AEgyptiarum fructum *Ciborium* appellari scribit.

κολοκασία καλοῦμεν] Colocasia neutro genere extulit Virg. Eclog. 4. Itidémque ex Nicandro & Diphilo Athenæus, lib. 3. & Aëtius, lib. 1. qui quidem κολοκάσιον etiam alio nomine μασζίλαιον appellat.

CAP. CXXIX. ἔχει στυπτικόν.] Sic & Gal. 8. simpl. φακοὶ συφουσι μὲν ἰσχυρῶς. &c. hoc est, *uehementer quidem astringunt.* Sed contrà de iisdẽ Aëtius, libro 1. στύφουσι μὲν οὐκ ἰσχυρῶς, *astringunt quidem non ualdè*: id quod etiã sensisse videtur Paulus, dum de ijsipsis scribit in hæc verba, lib. 7. ἔχουσι δὲ τι καὶ στύψεως. hoc est, *obtinent & astrictionis quidpiam.* Attamen ista in speciem pugnantia rectè conciliari possunt: si dixeris hos de Lente decorticata egisse, illum verò de eadem suo vestita cortice. Etsi enim tota Lens astrictoria vi pollet, nihilominus cortex reliqua substantia vehementiùs astringit, aluúmque sistit: idque austeræ qualitatis ratione, qua quidem maiore præditus est, vti testatur idem Gal. lib. 1. de alim. Quòd si primarium Lentis decoctum aluum subducit, vti & brassicæ, id ex diuersæ facultatis mixtione accidit. Siquidem Lens, quemadmodum & brassica, duplici constat substantia, vna quidem tenuiore, quæ in ipsa superficie residet, altera verò crassiore, quæ solidæ substantiæ inhæret: ac illa quidem in primario decocto vires suas exerit, longiore verò coctura planè deperit.

ἢ ἀπίων Θηβαϊκῶν] Cum Cornario legendum censeo, ἢ ἀπίων ἢ φοινίκων Θηβαϊκῶν. Neque enim vsquam alibi pyrorum Thebaicorum occurrit mentio. At palmularum Thebaïcarum, quæ huic instituto satis accommodatę sunt, tum Galenus, tum & ipse Dioscorides aliquoties meminerunt.

CAP. CXXXI. καὶ λευκοὶ] Contrà Gal. lib. 1. de alim. facult. inter Orobos, qui candidi sunt minùs ait esse medicamẽtosos iis qui ad flauum pallidúmve colorem recedunt. Attamen & ipse 1. de Antid. in parãdis trochiscis scilliticis, Erui candidi, tanquàm minùs amari, farinam desiderat.

ῥαίνει ὄξει] Serapio, aut certè ipsius Interpres, Eruum aqua simul & aceto respergit: sed quam rectè, Lector ipse viderit.

σκληρώματα] Lacuna in veteri codice legit, καρκινώματα. quam quidem lectionem lubẽs amplector: nec enim durities sisti, sed emolliri potiùs desiderat.

φυραθεὶς] Rectiùs φυραθὲν, nimirum ἄλευρον. Nam de erui farina & hæc ipsa & quæ sequuntur vsque ad, τὸ δὲ ἀφέψημα. accipienda sunt: atque ideo etiam inferiùs rectè habetur, φρυχθὲν λειωθὲν, neutro genere.

CAP. CXXXII. μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως] Ita legisse videtur Serapio: μετὰ πηγάνου δὲ καὶ πεπέρεως ποθὲν συλλυσιτελεῖ ὡφελεῖ. quæ quidem lectio mihi magis placuit: quandoquidẽ particula, ποθὲν, non

satis rectè cum præcedétibus connecti mihi videtur. Quòd si constare debet vulgata lectio, addenda hæc necessariò: ἐν δὲ καὶ ἀπ᾽ ἄγχα ... &c. Galenus itidé, sexto simpl. de Lupini eiusdem decocto verba faciens: ... inquit, ... hoc est, *expurgat & hepar & lienem, cum ruta & pipere incunditatis gratiâ sumptum.*

παρηγορεῖ] Sic visum est ista distinguere: ... Nam & Plinius, quo loco de Lupinorũ viribus agit, hæc ita coniungit, *Panos & strumas minuunt aut maturant*, &c.

ἐκλελουθέντων] Aliàs, ἐκλουομένων. Plinius eiusmodi decoctum pecorum scabiei, non lotione modò, sed & potu, mederi voluit.

CAP. CXXXIII. κατὰ πάντα δὲ μικρότερος] Sic Plinius lib. 22. c. 25. *Syluestres Lupinos* dicit *omni modo minores satiuis, præterquam amaritudine.* Attamen Gal. lib. 6. simpl. vt efficaciores, ita etiam amariores esse prodidit: quæ fortè causa fuit, vt nonnulli ἀντὶ τοῦ, μικρότερος, πικρότερος, hoc loco legerint.

CAP. CXXXV. δεκτικώτερον τῇ πάχει] Serapio ac ipse quoque Ruellius, πλάνης, legisse videtur. Ego vulgatam lectionem retineo: verùm ista non foliis, sed radici potius, cuius alioqui non meminit Autor, tribui iudico: ita vt desideretur vox, ῥίζα. Conìectura nostra valeat nécne, quisque iudicet.

ὅταν δ᾽ ἀλφίτων γένηται] Plinius lib. 20. cap. 3. de Rapo syluestri agens, *Hic*, inquit, *ad leuigandam cutem in facie totoque corpore vtuntur, mista vrina pari mensura. Erui, hordei, tritici & lupini radix ad omnia mutila.* Quem locum ex hoc Diosc. contextu paucis immutatis sic emendo: *mista farina pari mensura erui, hordei, tritici aut lupini. Radix ad omnia mutila.*

CAP. CXXXVI. ...] ... aut quid simile puto legendum: neque enim redditur ratio, cur Bunias minùs quàm rapum alimẽti suggerat. Porrò contrà sentire videtur Diphilus Siphnius, Athenæo teste, lib. 9. quippe qui Napum, ceu rapo dulciorem, & magis alere & concoctu faciliorem esse innuat: rapum verò, quod γογγυλίδα nominat, extenuare, acre esse, ægriúsq; coqui asserat: vnde & minus alimenti præbere facilè quiuis inferre possit.

CAP. CXXXVII. ὥς αὐτὴν ἀναλαμβάνειν &c.] Gal. lib. 2. de alim. fac. notat tum vulgi, tum etiã Medicorũ errorẽ, qui crudas Radiculas à cœna esitabant, iuuandæ concoctionis gratia: quibus quidem verbis Dioscoridem obiter carpere videtur, quippe qui hoc loco ita sensisse videatur, idque tum roborandi ventriculi, tum cibi distributionis adiuuandæ gratia. Simeon Sethi discrepantes hasce sententias adhibita distinctione componere nititur: dum quibus aluus facilè subducitur, quíque flatibus carent, ijs vult exhibendas ante cibum Radiculas: contrà verò à cibo, ijs qui flatibus laborant, quioúsq; cibus in ventriculo supernatat, ac etiamnum difficilis est aluus. Veruntamen neque hoc ipsum quenquam citra damnum experiri posse, cum Galeno crediderim. Cæterum quoniam quæ Atheniensibus ῥαφανὶς dicitur, aliis nonnullis, vti & Calliæ apud Athenæum ῥάφανος appellatur, id obiter admonitum Lectorem velim, ῥάφανιν vocem plerosque antiquiores Græcos, vt ex Apollodoro Carystio docet idem Athenæus, lib. 1. pro brassica vsurpasse: vnde Plinio erroris ansa, qui variis locis Raphanum cum brassica confundit, Raphano tribuens quæ Veteres illi de brassica prodidêre: quemadmodũ & lib. 19. cap. 15. napis tribuit, quæ Theophrastus, lib. 7. hist. cap. 4. περὶ ῥαφανίδων, hoc est, *de Raphanis*, tradidit.

εἰς ἐμέτον μάλιστα] Sic Plinius, lib. 19. cap. 5. de Raphanis: *Crudos*, inquit, *Medici suadent ad colligenda acria viscerum dandos cum sale ieiunis esse, atque ita vomitionibus præparant meatum.* Attamen & ipse sui velut oblitus, lib. 20. cap. 4. *eosdem vomituris summo cibo esse vtilissimos* scribit.

CAP. CXLI. δύναμιν δὲ ἔχει τὴν αὐτὴν] Iisdem quidem, at imbecillioribus, præditum esse viribus fatetur Gal. 7. simpl.

CAP. CXLIII. φαρμακώδη δύναμιν] Blitum nequaquam vult Dioscorides, nullius esse in medicina vsus, quemadmodum plerique intellexerunt: sed tantummodò, nulla esse præditum qualitate medicamentosa: quia, vt ait Plinius, iners sit ac sine sapore aut acrimonia vlla. Alioqui nanque varios Bliti medicos vsus recenset Plinius: ac ipso quoque Hippocrates in vellere subdito vtitur, 2. de morbis muliebrib ad resiccandum fluxum muliebrẽ. Sed fortè fuit aliud Hipp. Blitũ, à Diosc. Blito. Nam & Hipp. lib. 2. de diæta Blitum facit θερμὸν, οὐ διαχωρητικόν. hoc est, *calidum miniméque aluum ducens*: cũm tamen Blitum hîc scribat Dioscorides esse εὐκοίλιον, i. *bonam faciens aluum*. Galenus verò, ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν τῇ κράσει, hoc est, *humidum, temperamentóque frigidum.*

CAP. CXLIIII. ἡ κηπευτὴ τῆς χερ.] Contrà Diphilus Siphnius apud Athen. lib. 2. tradit, syluestrẽ hortensi meliorẽ: attamen in genere Maluam agnoscit esse boni succi, arteriam asperam lenire, acres in corporis superficie succos educere, renum & vesicæ irritationibus prodesse, excerni denique facilè ac mediocriter alere.

μετὰ δὲ οὔρου] Vetus, μετὰ ἐλαίου παλαιοῦ, *cum oleo vetere*: at idem Diosc. 1. ἀνθ. c. 104. μετ᾽ αἴρας, *cum lolio*: ac sic etiam Aëtius, tetrab. 2. ser. 2. cap. 68. Apollonius tamẽ apud Gal. 1. de comp. med. κατὰ τόπ. Maluam exiccatam & contusam vrinæ inspergit & affricat ad achoras.

CAP. CXLVI. ἀμβλυωποῦσι δὲ βλαπτ.]Hoc AEgyptiacæ tantummodò Brassicæ tribuere videtur Serapio, sed perperàm, nisi fallor. Galenus verò 2. de alim. fac. tantùm abest vt cæcutientibus Brassicam prodesse voluerit, quemadmodũ scribit hoc loco Diosc. vt contrà disertis verbis ab eadem, æquè ac à lente, oculorum aciem obtundi exiccationis ratione tradiderit: nisi fortè, velut addit eo loco Gal. totus oculus humidior fuerit, quàm naturalis habitus postulet: nec malè. Tunc enim eatenus conferre potest, quatenus humidiorem oculum ad mediocrem temperiem reducit. Quin & ipsa planta Græcis κράμβη dicta videtur, quasi κεραμβλη, ἀπὸ τοῦ τὰς κόρας ἀμβλύνειν, *quòd pupillas oculorum hebetet.* Ac in hac quoque sentẽtia fuisse Columellam hoc ipsius carmen luculenter testatur.

Nunc ueniat quamuis oculis inimica crambe.
Attamen præter Diosc.& ipse Plinius, lib.20. cap.19. ex sententia Catonis *Brassicam oculorum caligini prodesse, & repentinas caligines leuare* voluit: itémque alio loco eiusdem lib.cap.9. *eius cibum oculorum claritati conferre multùm: succo uerò crudæ angulis uel tantum tactu cum Attico melle plurimùm.* Verùm hæc vera tùm demum fortasse fuerint, cùm oculi iusto humidiores extiterint.

ἡ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ] Sic Plinius, lib.20.c.9.de Brassica: *in AEgypto propter amaritudinem non estur.* Sed & Diphilus Siphnius apud Athen. libro 9.amaram scribit oriri in Alexandria: quod autem semen in Alexandriam e Rhodo fertur, in annum efficere brassicam dulcem, sed quæ post id tempus pro natura loci amarescat.

καὶ ταῖς ἐκ κραιπάλης] Effectus huiusce ratione, Græci Brassicam ἀκραιπαλον vocant. Traditur & in Geopon. è Lycurgi lacrymis, quem Liber pater vitibus alligauerat, natam Brassicam, cámq; propterea vino aduersari. Porrò Brassica non tantùm post cibos sumpta crapulam discutit, quod voluit hoc loco Dioscorides, sed & ante eosdem ebrietatem præcauet: vti lib.20.cap.9. refert Plinius, in hæc verba: *Vino eam aduersari, ut inimicam uitibus, ac antecedēte quidem in cibu, ebrietatē caueri: postea uerò sumpta, crapulam discuti.* Sic & Cato de re rust.cap.156. *Si uoles*, inquit, *in conuiuio multum bibere, cœnaréque libenter, ante cœnam esto crudam quantum uoles ex aceto. Et item ubi cœnaueris, comesto aliqua v. folia: reddent te quasi nihil ederis biberisque, bibesque quantum uoles.* Eam ob rem etiam narrat Athenæus, lib.1.circa finem, *AEgyptijs cu uinolentis olim id fuisse solenne, ut ante cibū omnem Brassicam elixam in cœnis comederent. Sibaritæ quoque*, vti refert idem ex Timæo, *antequam potarent, esu Brassicæ sese muniebant. Sed & multi*, inquit ille, *ut ab ebrietate uindicentur, semen Brassicæ præsumunt. Quin & quæ in uite Brassica nascitur, uinum exilius esse reperitur.* Hæc ille de Vitis & Brassicæ antipathia: quibus consentanea sunt quæ de eadem traduntur à Theophrasto, sub finem lib.4.de hist.stirpium.

τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς κύημα] Plin.lib.20.cap.9. *Ex omnibus brassicæ generibus suauissima est cyma, etsi inutilis habetur, difficilis in coquendo, & renibus contraria.* Eiusmodi porrò cymas, etiam προβλαστήματα καυλοῦ videtur nominasse Galenus, lib.10.κατ.τόπ. quo loco, contrà quàm Plinius, eorum decocto αὐτίκα δὲ sanari nephriticos ex Antiocho testatur.

CAP. CXLVII. καὶ κορμιάδιον τῇ.] Hac etiā ex causa Brassica hæc syluestris seu erratica, nisi fallor, Petræa quibusdam vocatur, teste Plinio: vti Eudemo apud Athen.lib.9. ἁλμυρίς, quòd scil. locis ἁλμυροῖς, τουτέστι παραθαλασσίοις, hoc est, *maritimis*, proueniat. Eadem porrò & ipsi Plinio, loco modò citato, propriè appellata *Crambe* dicitur. Hæc rursum vt eidem illi Eudemo cæteris Brassicæ generibus, nescio quàm rectè, saporis gratia præcellere dicitur: ita Theophrasto & Catoni efficacissima maximéq; medicamentosa, ipsi verò Plinio, inimicissima vino, censetur.

CAP. CXLVIII. φύλλα παλλὰ] Par.codex, φύλλα λεῖα. Aldinus codex legit, μακρά: pro quo, μακρά reponendum contendit Matthiolus. Interpretes præterea ferè omnes post μακρά, λεῖα, legisse videntur: quæ tamē vox in codicibus nostris desideratur. Dalechampius στρογγύλα legit, αὐτὶ τῇ, λεῖα. At in tanta lectionum varietate veteris exemplaris, quod præ manibus habuit doctiss. vir Sambucus, fidem sequi maluimus.

καὶ λιπαρῷ τῷ χρεῶν] Arietinum adipem ad retundendam Brassicæ marinæ acrimoniam vnà cum ipsa coquere solitos nonnullos, hæc verba significant. Attamē cum cæteris Interpretibus, χρεῶν, quàm κριῶν legere maluimus.

CAP. CXLIX. ἀμφότερα δὲ τεύτλα.] Betam candidam, quam Siculam quidam nominant, scribit Theophrastus, hist.lib.7.cap.4.præstantioris esse quàm nigram succi, verùm paucioris seminis. Diphilus autem apud Athen.lib.9.Betam in genere asserit, meliorem quàm brassicā succum gignere: sed candidā magis aluum ducere, vti nigram, vrinas. Plinius vtriusque remedia recensens, lib.20.cap.8. nigram tradit in totum efficaciorem: quamuis & ipse candidam, nisi fortè validiùs coquatur, ventrem mollire, vt nigram vrinas ciere, fatetur.

CAP. CL. ἴσχει συστελλει] Pena αὐτὶ τῇ, συστέλλει, legi voluit, ψύχει. Serapio vtrunque & ψύχει & συστέλλει legisse videtur: nec malè. Vtraque enim facultas & refrigerans & astringens meritò portulacæ conuenit, quamuis astrictoria paulò est obscurior. Atque ideò quoque Galenus de portulacæ viribus agens, eam tradidit ὑποστύφειν, καὶ ὀλίγον τινὸς αὐστηρᾶς μετέχειν. hoc est, *leuiter astringere, & aliquantulùm austeræ qualitatis participem esse.*

CAP. CLI. Ἀνδράχνη ἀγρία] Marcellus & Matthiolus hoc caput de Portulaca syluestri hoc loco prætermiserunt: neque etiam habetur apud Serapionem. Ac certè quidem è libro quarto perperam huc translatum videtur: quamuis non ignoro Portulacam haberi syluestrem, hortensi & figura & facultate proximam: à qua manifestò discrepant telephium, peplis & tertium sedi genus: quæ tamen omnes plantæ apud nonnullos syluestris portulacæ nomen obtinuerūt. Sed ea cuius hic sit mētio, veriùs tertium est sedi genus, quod ideò quoque rectius alio loco à plerisque inter sedi genera repositum est. Nos tamē caput idē bis repetere maluimus, quàm vel tantillum à vulgato exemplari discedere. Cæterum αὐτὶ τῷ πλατύνεται, παχύνεται cum Lacuna legendum censuimus. Nam & ita legitur lib.4.cap 90. quo quidem loco totidem ferè verbis hoc ipsum caput repetitur.

C. CLII. ἐν μυσάκαις] Fortè μυάκαις, vt habetur infrà, lib.4.cap.de cepa. & apud Plin.lib. 19. c.8. vel μυακαῖσιν, vti legitur apud Galenū.

εἰ τὸ καυλίον] Legunt Marcellus & Lacuna, εἰ τὸ καυλίον ἐπ' ὀλίγον ἑψηθὲν καὶ βρωθὲν: quam quidem lectionem nos lubenter amplexi sumus. Sic quoque Serapio legisse visus est. Quin neque asparagi longiorem coctionem sustinēt: atque inde manauit Octauio Augusto vsitatū prouerbiū, vti refert Suetonius, ad exprimendā rei festinatæ velocitatem, *Velocius quàm asparagi coquantur.*

ἐμοὶ δὲ ἱστόρηται] *Inuenio narrari*, inquit Plinius loco modò citato, *& arietis cornibus tusis atque defossis.* Sic & Autor γεωπονικῶν, ex sententia Di-

dymi: *Si speciosum asparagum prouenire uolueris, arietum syluestrium cornua tenuissime contusa sulcis committito, & rigato.* Addit & quosdam amplius quid & ἀδιάδοξον tradere, nempe, *Si integra arietum cornua perforentur & pangantur, asparagos producere.*

ὁμῶς δὲ ὁ ἀσπάραγος ὁ] Marcellus & Fallopius isthæc, quæ sequuntur ad capitis vsque calcem, redundare, ac ceu cuiuspiam addititium glossema perperam in Dioscoridis contextum irrepsisse suspicantur: quia fortasse καὶ seu καὶ ad vocem, quæ in vetustis codicibus proximè præcedere comperitur, haudquaquam animaduerterant. Sed spretis, ceu haud ita firmis, quibus illi nituntur argumentis, existimo priore capitis parte de Asparago syluestri, tanquam præstantiore & efficaciore, Autorem egisse: hanc verò posteriorem satiuo tribuisse, & huius fruticem describere, ceu illo minùs notum: quandoquidē *quas syluestres fecerat Natura corrudas* (hæc sunt Plinij verba, lib. 20. cap. 10.) *ut quisque demeteret passim*, non ita pridem fortassis *altiles spectari* cœperāt. Etsi porrò, vt impræsentiarum communiora illa ἀσπάραγος seu ἀσφάραγος significata omittamus, Asparagorum propriè ac peculiariter à potiori parte ita dictorum varia tum apud Medicos, tū apud ipsos historiæ variæ Scriptores statuuntur genera: eò tamen omnia reuocari rectè possunt, vt alij dicantur sponte, alij cultura & arte prouenire. Qui quidem inculti sponte nascuntur, μυακάνθινοι dicti, Latinis *corrudæ*, vel in montibus aliisve petrosis locis, vel in palustribus nascuntur, proindéque alij ὄρειοι, alij πετραῖοι, alij denique ἕλειοι cognominantur: ac ex illis rursum quidam in ἀκανθωδῶν censu reponuntur à Theoph. hist. lib. 1. cap. 16. qui quidem spinas gerunt pro folijs. Plutarchus in coniugial. præceptis hoc genus ἀσπάραγος ἄγριος seu ἀσπαραγωνιά videtur nuncupasse. At qui ἥμεροι, hoc est, *satiui*, dicuntur, seu κηπευτοί, hoc est, *hortenses*, à prioribus agrestibus minimùm spinosis non nisi cultura & molliore natura distinguūtur: atque horum primores cauliculi, maximéque qui crassiores habitioréſque forent, Regiorum, nisi fallor, nomen apud Galenum, lib. de alim. 2. cap. 9. sibi vendicarunt.

τούτου ἡ ῥίζα ὡς ἑψηθεῖσα] Ex sententia Interpretum omniū legimus, ἑψηθεῖσα. sic Plinius, lib. 20. c. 10. *Asparagorū tum semen, tum etiam radicem lumborum & renum dolores sedare prodidit.* Quin & ipse Diosc. alteram Asparagum; Latinis *corrudam* dictum, βοηθεῖν νεφριτικοῖς admonuit.

ποιεῖν ἀτόκους καὶ ἀγόνους] Fortè ἄγονον. Quî verò id fiat, nempe vt radicum Asparagorū decoctum partum impediat sterilitatémque afferat, nō satis video: cùm Auerroes & Simeon Sethi Asparagos augere sperma tradiderint: Auicenna verò præterea addiderit, coitum eos adiuuare & conferre difficultati impregnationis: nisi fortè alia est Asparagorum, alia radicum vis. Plinius certè quidem, citato loco, *Asparagos Venerem stimulare* docet: nec ita multò pòst, *Veneris causa aquam eorum decoctam bibi ad heminam: ad idem & semen ualere cum anetho ternis utriusque obolis*, &c. Et hac fortasse de causa Asparagus syluestris Atticis ὀρμίνιον dictus est, ἀπὸ τοῦ ὁρμᾶν, *quia Venerem excitet*, æquè ac ὄρμινον ἀπὸ τοῦ ὁρμᾶν εἰς τὸ βλαστάνειν, *quod ad germinationē properet.* Attamen idem ipse Plinius, sub finem capitis, Chrysippo autore semen Veneri contrarium esse testatus est.

CAP. CLIII. καὶ μακρότερα] Oribasius legit, μακρότερα, hoc est, *longiora*. quæ quidē lectio mihi non omnino improbatur. Enimuerò Plantaginis maioris folia lata quidem sunt, at non adeò longa: minoris verò folia pro portione longiora simul & angustiora visuntur.

καυλίον δὲ γωνιώδη] Lege, καυλία δὲ γωνιώδη, vel γωνιώδη. Alioqui illa de folijs accipienda essent, quasi voluerit Dioscorides ea iam à suo pediculo angulosο in terram procumbere: atque καυλίον pro foliorum ipso pediculo vsurparit.

λαχανώδης] Sunt qui cum Lacuna λαχανώδης *betaceum* vertant, quasi Plantaginem betæ similem esse innuat Diosc. quòd, vt ipsi volunt, betā κατ' ἐξοχὴν Athenienſibus λάχανον diceretur. Alij, vt apud Latinos *oleris*, ita & apud Græcos λαχάνου nomine *Brassicam* potiùs designari maluerunt. Ego verò, λαχανώδης, hoc loco *oleraceum* vertere malim: itaque dictam crediderim Plantaginem, vel quòd oleris modo seratur ac fruticet, vel potiùs quòd oleris vsum præstet. Nam & inferiùs hoc ipso capite, Plātaginem λάχανον, hoc est, *olus*, appellare nòn dubitat: nec ita multò pòst, eam vice betæ cum lenticula coqui solitam testatur.

CAP. CLIIII. ἱππομάραθον] Speusippus secundo similium, folia nō quidem hipposelino, sed heleoselino, hoc est, *apio palustri*, assimilat, teste Athenæo 2. Dypnos.

CAP. CLVI. καταπλαττόμενα δὲ ὅλας τῆς] Lege, καταπλασσόμενον, vt respondeat ei quod paulò pòst habetur, ἀποκλυσθέν. Alioqui φύλλα addendum, legendúmque ἀποκλυσθέντα.

CAP. CLVII. παχύτερος μὲν τοι] Quia nonnulli codices, vel etiam vetustus Lacunæ & Catacuzenus, παχυτέρους, habebant, αὐτὶ τοῦ πλατυτέρους, ita quoque legendum iudicaui. Attamen si Crithmi, seu, vt legitur apud Galenū, Crethmi, nomine designatur ea planta in maritimis nascens, quę vulgò portulaca marina nuncupatur, vox illa πλατυτέρους etiam constare rectè potest: siquidem huius, quàm vulgaris portulacæ, folia latiora conspiciuntur.

ὡς πυρρὸν ἔχει] Quoniam Plinius de Crithmi semine verba faciens, lib. 26. cap. 8. candidum id intus nucleum habere prodidit, non πυρρὸν, hoc est, *fuluum* seu *ruffum*, sed πυρὸν potiùs, id est, *tritici granum* cum Lacuna legendum duxi. *Habet*, inquit Plinius, *semen nucleum candidum, quem aliqui cachryn uocant.* Scilicet, vt mihi quidem videtur, ei nucleo id nominis erat inditum ab hordeacei fortè grani similitudine, quod κάχρυς etiā interdum appellatur, quódque à tritici grano non ita longè dissidet. Cæterùm Plinius vel πυρόν legisse videtur, quia nuclei mentionem facit, vel potiùs πυρώδης, quoniam feruens etiam eiusmodi semen esse tradidit: quod quidem libanotidis semini, cachryi seu canchryi itidem appellato, rectiùs fortasse conuenit.

CAP. CLVIII. καταχαμαὶ ἐστρωμένα δὲ φύλλα] Ruellius cæterique Interpretes legisse videntur, κατεσχισμένα, quos etiam sum imitatus. Quin & Plinius Coronopodis, quam herbarū aculeatarum

ordini accenset, fissurarum mentionē facit, cap. 19. lib. 22. Sic quoque legit Oribasius. Huc & illud accedit, quòd quid per κατεσχηματισμένον, id est, *figuratum* aut *figuris distinctum folium*, Dioscorides designare voluerit, non satis assequi possum.

κοιλιακοῖς πινόμενα] Ita Galenus & Aëtius scripsêre, Coronopodis radicem cœliacis auxiliari: nec malè, quia sit astringendi facultate prædita. Sed Paulus, non cœliacis, sed colicis conferre tradit: nisi fortè id errore librarij factū est, quod facilè crediderim. Nam mihi non vsquequaque satisfacit quod ait Cornarius, Pauli veriùs quàm librarij errorem esse: quia cùm priùs alaudam colicis conferre scripsisset, mox subiunxerit Coronopodem itidem colicis opitulari, hisce verbis: Κορωνόποδος ῥίζα καὶ αὐτὴ πιστεύεται κωλικοὺς ὠφελεῖν ἐσθιομένη. hoc est, *Coronopodis radix & ipsa esitata colicos iuuare creditur.* Enimuero, καὶ, ad posterius illud ἐσθιομένη rectiùs, quàm ad κωλικοὺς, siue potiùs κοιλιακοὺς, referri puto. Siquidē quemadmodum ad colicos affectus esitari dixerat alaudam, quidni rectè subdere potuit, ita quoq; radicem coronopodis ad cœliacos similiter in cibis vsurpari? Cæterùm pro, δύμασι, quod sub finem capitis legebatur in vulg. Diosc. exemplaribus χύμασι, optima ratione lego, vnica mutata litera, idq; cum Marcello ac cæteris ferè omnibus Interpretibus.

CAP. CLIX. καυλὸς δὲ γωνιώδης] Marcellus addit ὑπόκοιλος. quæ vox etiam apud Oribasium reperitur. A Ruellio quoque & Cornario non est prætermissa. Quin & Plinius, lib. 22. cap. 22. *utrunque Sonchum* tam album quàm nigrum (ita enim ille distinguit) *caule esse cubitali, anguloso, intus cauo*, memoriæ prodidit.

ὁ δὲ ἕτερος σόγχος] Cum priùs de Sonchi tum læuis tum asperi, seu spinosioris, figura & viribus coniunctim facta fuerit mētio, tertium hoc loco describi Sonchum meritò mihi fit verisimile: qui itidem sit τρυφερὸς, hoc est, *mollis ac tener*, seu *delicatus*, ad differentiā τοῦ ἀκανθωδεστέρου, i. *spinosioris*. Adde quòd tertium eiusmodi Sonchi genus, quod ad arboris naturam accedat, agnouisse sese Cordus & Anguillara profitentur.

CAP. CLX. Σέρις διττή] Vulgatam hanc lectionem cùm hauddubiè confusam & deprauatam animaduerteret Mathiolus, ita legendum censuit: Σέρις ἀγρία καὶ κηπευτή. ὧν ἡ μὲν ἀγρία διττή· ἡ μὲν γὰρ πικρίς, ἡ καὶ κιχώριον καλεῖται· ἡ δὲ ἥμερος, πλατυφυλλοτέρα καὶ εὐστομαχωτέρα τῆς κηπευτῆς. τῆς δὲ κηπευτῆς διττὸν εἶδος, &c. Ego verò ita potiùs legendum iudico. Σέρις διττή, ἀγρία καὶ ἥμερος. ὧν ἡ μὲν ἀγρία πικρίς, ἡ καὶ κιχώριον καλουμένη. ἡ δὲ κηπευτὴ καὶ πλατυφυλλοτέρα καὶ εὐστομωτέρα. ἧς ταύτης δὲ διττὸν εἶδος, &c. Hoc modo Intubus vnus syluestris seu erraticus, & satiui duo describuntur: illo verò, syluestres duo, è quibus vnus satiuus seu domesticus dicatur, & hortenses totidem: quasi verò (quod planè ineptum est nimiúmque ridiculum) satiuum intybum ab hortensi distingui oporteat, ac non potiùs vnus idémque sit satiuus & hortensis, ἥμερος καὶ κηπευτή. Porrò cum Oribasio & Marcello nō ἀστομαχωτέρα, vti habebatur in vulg. exemplaribus, sed ἀστομωτέρα legimus: & ita necessariò etiam ex vetusti codicis fide legendum esse, patet ex iis quæ sequuntur. Alioquin admitteretur in hoc eodem Diosc. capite manifesta contradictio. Quandoquidem non ita multò pòst, syluestrem Intybum subiungit stomacho vtiliorem, quàm sit satiuus seu hortensis: in hæc verba: καὶ μάλιστα αἱ ἀγρίαι εὐστομαχώτεραι.

εὐστόμαχος δὲ] Fortè rectiùs, εὐστόμαχος, καὶ τῇ εὐστομίᾳ, quo modo & cæteri Interpretes videntur legisse.

CAP. CLXI. ὅμοιον μαστίχῃ] Lege ὅμοια, vt his sequentia aptè congruant.

CAP. CLXII. τοὺς καυσουμένους ἐπιφανείας] De febris ardore æstúque infestata summa cute ista intellexêre Plinius, huícq; nimiū addictus Ruellius, cæterique quotquot occurrēre Interpretes, ac ipse quoq; Manardus. Enimuerò, vt reliquos omittam, Plinius, lib. 20. cap. 3. de Cucurbita agens: *Succus*, inquit, *ex strigmentis illitus cum rosaceo & aceto febris ardores refrigerat.* Sed eiusmodi quidem succo summam cutem refrigerari crediderim, at non itidem ęstuosarum febrium ardores. Siquidem inde refrigerata cute, non minùs quàm ab ambiente frigido, per ἀντιπερίστασιν intrò repulsus calor longè magis inualescit augescitque, nedum imminuatur. Quare mihi Dioscoridis verba simpliciùs multo interpretari visum est, de æstiuis ardoribus perusta corporis superficie.

CAP. CLXIII. ἥμερος σικύος] Contrà Diphilus Siphnius, Athenæo lib. 3. teste, Cucumerem scribit esse δυσυπόβιβαστον, hoc est, *ægrè per aluum descendere.* Sic enim ille: ὁ σικυὸς, ψυκτικὸς ὑπάρχων, δυσοικονόμητός ἐστι καὶ δυσυπόβιβαστος, ἔτι δὲ φρικοποιὸς, καὶ γεννητικὸς χολῆς, ἀφροδισίων τε ἐφεκτικός. hoc est, *Cucumis vi quidem refrigerandi præditus est: at vix tum in corpus digeritur, tum per aluum descendit, insupérque horrores excitat, bilem gignit, ac Venerem cohibet.* Sed hoc ipsum quod hic postremò scribitur, Cucumerem Veneris cohibendę vi præditum esse, etsi rationi consentaneum videtur, palàm tamen à Demetrij Ixionis sententia dissidet: qui quidem, vti citato loco refert Athenæus, σικυὸν deducit ἀπὸ τοῦ σεύεσθαι καὶ κινεῖν, quia sit ἐρωτικὸς, id est, *eius cibo Venus accendatur.*

CAP. CLXIIII. τὸ δὲ βρέγμα αὐτοῦ] Non ignoro esse qui βρέγματος vocē de Peponis summa parte interpretentur, vti non desunt alij, qui pro cortice seu corio accipiant. At ego errorem librarij esse conijcio: & cum Ruellio ἀντὶ τοῦ, βρέγμα, legendum potiùs suspicor, ξέσμα seu ξύσμα, quemadmodum habetur cap. de cucurbita: quo loco etiam cucurbitæ ramenta strigmentáve ad eundem infantium affectum Dioscorides accommodauit.

μιγνὺς ἀλεύρῳ] De radicis, seminis aut carnis etiam ipsius farina intellexêre Plinius, ac ipse quoque Galenus. Nanque Plinius, lib. 20. cap. 2. de radice Peponis in farinam tusa scribit in hæc verba: *Hæc farina & in smegmata adijcitur.* Gal. verò 8. simpl. arefactis posteáque contusis cribratísque Peponis radicibus & seminibus ad illustrandam faciem σμήγματος seu ῥύμματος vice vtitur. At Serapio de farina ipsa, frumentacea scil. hoc intellexisse videtur: quē nos, dum fœliciùs ipsa Diosc. verba reddere conamur, hac in parte sequi voluimus. Etsi verò ἄλευρον seu ἄλευρα generaliter de qualibet farina dicitur, ferè tamē sine adiuncto, pro frumentacea triticeáve fari-

na, accipitur.

CAP. CLXV. ὑπόψυχον] Naturam Lactucæ refrigeratricem tribuit quidē Diosc. de qua non est qui dubitet, at eam certè modicam. Ac eodem fortè spectat illud Gal. 6. simpl. *Lactucam refrigerare quidem, at non extremè. (siquidem edendo non fieret) sed maxime secundum aquæ fontanæ frigiditatem.*

κοιλίας μαλακτική] *Aluum copiosiores Lactucæ soluunt, modicæ sistunt*, inquit Plin. lib. 20. cap. 7.

ἐν πυρώσει] Hic Ruellius verba ista interserit: *Inflammationibus & ignibus sacris opitulantur*, quasi apud Diosc. hoc loco legerit, φλεγμοναῖς καὶ ἐρυσιπέλασι βοηθεῖ. Et apud Serapionem quidem, vt & apud Gal. istas vires Lactucæ tribui non negauerim.

CAP. CLXVI. τὴν χρόαν] Ista vsque ad μύωπας restitui, quemadmodum in veteribus libris scribi Goupylus annotauit.

μετ' ὀξυκράτου] Sunt qui cum Ruellio & vet. codic. lib. Goupylij, μετ' ὀξυμέλιτος, legant. At Plinius, lib. 20. cap. 7. habet in hunc modum: *Huius lac spissatum, mox in aceto pondere obolorum duûm, adiecto aquæ uno cyatho, hydropicis datur.* Quanquam non ita multò post: *Crateuas enim & hydropicis obolis duobus in aceto & cyatho uino dari iubet.* Serapio itidem, ὀξυκράτου, legisse videtur.

πρὸς ἐπικαύματα] Fateor Lactucas, ex Plinio, ambustis etiam prodesse, priusquàm pustulæ fiant, cum sale illitas. At per ἐπικαύματα hoc loco particulatim accipio, quæ Galeno dicuntur ἐπικαύματα, hoc est, *oculorum sordida, impura & crustosa ulcera*: quæ dum repurgantur, sæpe humores effluunt. Ita enim à Paulo describuntur, lib. 3. cap. 22. quo loco ἐπίκαυμα distinguit ἀπὸ τοῦ βοθρίου, κοιλώματος καὶ ἀργέμου. Quin & ipse Plinius ἐπικαύματα in hunc modum accepisse videtur. Siquidem de Lactucæ succo agens loco citato, *Sanat*, inquit, *omnia oculorum uitia cum lacte mulierum. Arcet nubeculas, cicatrices adustionésque omnes, præcipuè caligines.*

CAP. CLXVII. καὶ πικρότερον] Hanc lectionem recipiunt Marcellus & Lacuna. Sed in antiquo codice, vt annotat Matthiolus, legitur μανότερον: pro quo fortè rectiùs ex Plinio cum plerisque Interpretum reponas, πυκνότερον. Nam ille lib. 20. cap. 5. *Gingidium staphylino simillimum* scribit, *tenuius tātum & amarius.* Cæterùm Anguillara maiorem simul densitatem seu soliditatem & amaritudinem agnoscit. Ita enim ex Crateua legendum censet: βοτάνιον σταφυλίνῳ μὲν ἐοικὸς ἀγρίῳ, λεπτότερον δὲ καὶ πυκνότερον, ἐπὶ παρὰ πρὸς τὴν γεῦσιν· hoc est, *herba pastinacæ quidē syluestri similis, at tenuior, densior & gustu amara.*

CAP. CLXIX. φύλλα ἔχει μαράθῳ] Marcellus & Ruellius in codice quodam, quem vitiatū censet Lacuna, ita legisse videntur: φύλλα ἔχει σελίνῳ ὅμοια, ἐπ' ἄκρου δὲ μαράθου ὅμοια σκιάδια. hoc est, *folijs apio similibus & in cacumine fœniculi modo umbellis.* At nobis vulgata lectio magis arrisit, qui pro Caucalide eam herbam minimè recipimus, quam Itali vulgò Petroselinum agreste nuncupant.

CAP. CLXXI. πνεύματος καταλυτικόν] Mentem Diosc. assecuti videntur, Serapio, Marcellus, itémque Ruellius. At Plinius lib. 20. cap. 12. *Ocimū inflationes & ructum ex aceto sumptum dissoluere* dixit: quę, causa fuit, vt Cornarius ἀντὶ τοῦ καταλυτικόν, λυτικόν, legendum existimauerit. Veruntamen si verum Ocimi herbæ, maximéque recentis, temperamentum attentiùs ex Galeno, lib. 8. simpl. consideres, reperies esse è secundo calfacientiū ordine, sed excrementitia humiditate plurima redundare: qua de causa illud ab eorum censu quæ ore assumuntur, remouendum ipse censuerit. Quæ verò recrementitia eiusmodi humiditate scatent, facilè constat eadem flatus excitare, vt & Venerem stimulare. Huc adde quòd Auicennas, lib. de viribus cordis, *Ocimū, sanguinem turbidum & melancholicum gignere* prodidit: quæ verò talia sunt, simul etiam flatulenta esse consentaneum est. Quare vulgatam lectionem retinere satius fuerit. Non enim illud me moratur, quòd inferius Autor, *Ocimi semē inflatu commodum* esse perhibuit. Est enim alia seminis, alia ipsius herbæ facultas: siquidem Ocimi semen calfactoriæ & attenuantis esse facultatis, præter experientiam, Galenus ipse testatur, 2. de comp. med. κατὰ τόπους. cap. 1. Sed est & aliud de hoc eodem Ocimo in Plinio reprehensione dignum. Quum enim lac prouocare Ocimum scripserit Diosc. Plinius contrà, lactis prouentum extinguere, affirmauit. Et tamen Ocimo lac euocari, quàm extingui ideò est verisimilius, quòd moderatè calfacit, neque tamen exiccat. Rursum tale & illud est Plinij, dum citato loco, *Afri addunt*, inquit ille, *si eo die feriatur quispiam à scorpione, quo Ocimum ederit, seruari non posse*, cùm tamen contrariū in capitis calce Diosc. asseruerit: quo loco interim eius verba, de ea ipsa die qua quis Ocimum ederit, accipienda sunt: quod ipsum à Serapione minimè prætermissum fuit.

CAP. CLXXII. φύλλοις ὑπολίπαρον] Folia subpinguia Orobanchæ tribuit Diosc. Contrà Plinius, eam sine foliis esse tradidit, lib. 22. cap. vlt. Attamen legitimam Orobanchen circa caulem foliolis subpinguibus præditam non semel obseruauimus: in summo verò caule foliis paulò latioribus, itidem subpinguibus, inter quæ flores ipsi emicant. Cæterùm ab hac Orobanche, Theophrasti Orobanchen planè diuersam esse, ex vtriusque historia perspicere licet: hanc verò illius λιμόδωρον esse, quam alij αἱμόδωρον nominare malunt.

CAP. CLXXIII. κάλυξ μέγας, καὶ ἐξ ἄκρου καρπὸς] Ego, variis adductus coniecturis, ita legendum existimo: ἐπὶ δὲ τῷ καυλῷ κάλυξ μέλας, ἐξ ἄκρου πάντως μέγας, &c. Nam quòd ad calycis nigredinem attinet, nō fit verisimile à Diosc. prętermissam, quum eiusmodi calycem nigrū conspiciamus, & talē etiam Plinius obseruauerit. Quanquam si quis acriùs vrgeat, & ex Theophrasto μέγας legere malit, non equidem repugnauero: maximè cùm Plinius Tragopogonis calycem non nigrum modò, sed & latum esse prodiderit. *Est &* (inquit ille lib. 21. cap. 13.) *Tragopogon, quem alij comen uocant, caule paruo, folijs croci, radice longa, dulci: super caulē calyce lato, nigro.* Quantū ad illa verba spectat, καρπὸς μέλας, quoniam constare nullo modo poterant, ea prorsus immutare visum est. Quorsum enim à semine nigro τραγοπώγωνος nomen inditum? quasi verò non aptiùs dicas, τραγοπώγωνα, seu hirci barbulam, ex eo sibi nomen asciuisse, quòd è calycis

summo floribus euanescentibus papposa prodeat cæsaries seu comosa lanugo, cui cum hirci barba nonnullam esse similitudinem facilè quiuis animaduertit. Quin & huic sententiæ nostræ astipulantur illa Theophrasti verba, lib. 7. cap. 7. τὰ δὲ μύρια ἄλλα, ἐν οἷς καὶ τραγοπώγωνα καλοῦσιν, ὃ τὴν μὲν ῥίζαν ἔχει μακρὰν καὶ γλυκεῖαν· τὰ δὲ φύλλα τῷ κρόκῳ ὅμοια, πλὴν μακρότερα· τὸν καυλὸν δὲ βραχὺν, ἐφ' οὗ τὴν κάλυκα μεγάλην, καὶ ἐξ ἄκρου μέγαν τὸν παππὸν πολιὸν, ἀφ' οὗ καλεῖται τραγοπώγων. quo quidē loco itidē pro παγμὸν, πάππον, legēdum videtur, nisi quis πώγωνα legere maluerit. Totam porrò hāc Theophrasti descriptionem iccirco lubentiùs huc transferre visum est, quòd Autoris nostri verbis ea perbellè respondet. Eam verò sic Latinè reddidimus: *Sunt qui infinita alia olera nominent, inter alia Hirci barbulam, cui radix longa & dulcis, folia croco similia, nisi quòd longiora sunt: caulis breuis super quē calyx amplior, & e summo uertice pappus canus grandior, à quo scilicet Tragopogonis nomen accepit.*

Cap. CLXXV. ἀσφαιρὶς, ἄθυμος] Attamen testatur Athenæus lib. 2. ex sententia Pamphili in Glossis, ὑδνόφυλλον herbam Tuberibus supernasci, cuius indicio illa deprehendantur. Plinius Tuber, non radicem, vti & Theophrastus, cùm radicis forma nulla sit, sed terræ potiùs callum, esse prodidit. Galenus addubitat, vtrum radicibus an bulbis annumeret.

Δίφιλος δὲ ἔστι] Diphilus apud eundem Athenæum, loco modò citato, Tuberum illam tradit esse naturam, vt ægrè coquantur, attamen laudabilem succum gignant & aluum lubricēt, insupérque subducāt: sed ex iis esse nonnulla, quæ æquè ac ipsi fungi strangulent. At Auicenna melancholicos & crassos ab iis in corpore gigni humores asserit, sæpiúsque comesta apoplexiam & paralysin inferre. Sed & Simeon Sethi, lib. de alim. ipsa tradit humorem crudum gignere, prauíque esse succi, atque adeò ex ipsorum frequentiore nimióque vsu colicos cruciatus & ἀπεψίας induci, interdum & epilepsiam aut apoplexiam.

Cap. CLXXVI. καὶ ἕλικας] Meo quidem iudicio legēdum, ὡς ἕλικας, seu ὥσπερ ἕλικας. Cùm enim cōstet ex Aëtio, lib. 1. cap. de dolicho, Smilacem hortensem, à smilace læui longè diuersam, eam ipsam esse, cuius fructus illius ætate λόβια seu *siliquæ*, anteà verò δόλιχοι seu φασίολοι dicebantur: (quanuis de phasiolis antè proprio capite egerit Dioscorides) nullis, quod equidem viderim, capreolis seu clauiculis eiusmodi planta donata est: soli verò caules, prout sunt graciles atque sequaces, clauicularum modò sese & perticis & vicinis fruticibus intorquent: ac ij ipsi sunt qui folijs comitati, quæ ex interuallis adnascuntur, vsqueadeò plerunque excrescunt, vt in opere topiario vmbraculorum vicem gerant. Quare & illud, περιπεπλεγμένους, non clauiculis, sed caulibus ipsis meritò tribuendum est: ac pro eo quod deinde sequitur, αὐξανομένας, reponendum, αὐξανομένους. Quanuis enim non ignoro, ἕλικα vocem apud Diosc. tum masculino tum fœminino genere promiscuè efferri: id tamen participium, vti & præcedens, iure meliore ad illud καυλοὺς, quàm ad ἕλικας referendum videtur. Quòd si etiam in hortensia Smilace aliquæ clauiculæ seu capreoli, aut viticulæ conspicerentur, tùm quoque, καθ' ἕλικας, potiùs fortasse legendum foret, hoc est, *clauicularum ope*: quasi vellet Autor, Smilacis hortensiæ caules sequaci clauicularum flexu atque reptatu vicinis fruticibus implicari atque circumuolui.

ἐν οἷς σπέρματα] Est hæc ἑρμηνεία numeri nimiùm è longinquo petita, quanuis τῷ καρπῷ nomine τὰ λόβια intellexit: quare legēdum videtur ἐν ᾧ, scilicet καρπῷ.

ἀνισόχροα] Hæc dupliciter accipere possumus, vel quæ non sint æqualis omni ex parte coloris, sed diuersis variata coloribus: vel, quæ sint coloris dissimilis. Quoniam è phasiolorum seminibus alia lutea aut rufescentia, alia nigra, alia rubea, alia candida, alia denique variis coloribus distincta conspiciuntur. Cæterùm pro voce quæ sequitur in vulg. exempl. ὑποπνευματοῦται, restitui, ὑποπνευματίζονται. Id si minùs placet, legendum ex Oribasio, ὑποπνευματοῦνται seu ὑποπνευματίζονται.

Cap. CLXXVII. ἐν περιγεγραμμένοις κεράτιον] Non immeritò locus hic Marcellio & Cornario suspectus videtur. Equidem legendum iudico, ἐν ἐπεστραμμένῳ κερατίῳ, vel ἐν ἐπεστραμμένοις κερατίοις. Enimuerò Medicæ semē (siquidem Medica nostrum est fœnum Burgundicum) siliquulis corniculorum instar intortis concluditur, quales etiam in trifoliis nonnullis visuntur, quæ ex eo recentiores corniculata cognominarunt.

Cap. CLXXVIII. πετάσους μεγάλους] Lego, μελαίνας, ex omnium Interpretum consensu: quibus minimè repugnat quod de Aphaca scribitur apud Plinium, lib. 27. cap. 5.

Cap. CLXXIX. διούρητικον] De eodem Plinius aliter, lib. 20. cap. 6. *Sic & mori uel Veneri somnóque multùm confert.* Itémque pro eo quod habet Diosc. ὑπογλυκαίνεται δὲ ἡ ἀφροδίσιον γίνεται δι' ὕδατος ἑψηθεῖσι, &c. sic ille: *Capita bis aqua mutata cocta aluum sistunt & fluxiones ueteres.* Vetus fortasse rectiùs: *inflationes ueteres.*

ὁ δὲ καρπὸς δριμύτερος ἔχων τι &c.] Lego: τὸ δὲ καρπὸν δριμύτερον ἔχει τι καὶ στύφον. Est autem καρπίον τὸ κειρόν, idem quod τὸ τμητὸν, *sectiuum* inquam & quasi *tonsile Porrum*, quod τῷ κεφαλωτῷ opponit Diphilus apud Athenæum, libro nono, voce ἀπὸ τοῦ κείρειν, hoc est, *à tondendo* deducta, eadem analogia, qua σπαρτὶς ἀπὸ τοῦ σπείρειν. Commissus autem fortasse videtur hic error per librarij cuiusdam ignorantiam, qui quid καρποῦ nomine significaretur hæsitans, vocísque affinitate deceptus, καρπὸν audacter nimiùm καρποῦ loco reposuit, ac simul & semel articuli genus immutauit. Eundem errorem deprehendas apud Pauli Interpretes. Cùm enim Paulus, lib. 5. de re med. cap. 2. Porrum cum sale commendet his verbis, ἢ πράσα κάρτα μεθ' ἁλῶν, illorū alter aduerbij κάρτα (quod *ualdè* significat) affinitate deceptus, *Porrū abunde cum Sale* interpretatus est: alter vocem illam κάρτα in vertendo penitus neglexit. Porrò (vt ad rem) quæ hic proximè sequuntur de Porro sectiuo, non de Porri capitati semine accipi debere, tum ex Plinij verbis, lib. 20. cap. 6. tum vel ex eo satis constat, quòd succū è Porri foliis quàm è semine exprimi est verisimilius. Sed & Paulus disertè vires hasce supprimendæ hæmorrhagię, non seminis, sed foliorum succo tribuit. Adde quòd Serapio fidus

plerunque Diosc. Interpres, sententiæ nostræ astipulari videtur. Hæc cùm ita sint, ac de vtroque Porro, tum sectiuo tum etiā capitato, hic agatur à Dioscor. capitis huius inscriptioni demere quoque visum est illud, κεφαλωτὸν, quod in vulgatis exemplaribus adijciebatur.

ἐπιπλαθόμενον] Lege ἐπιπλασθέντα, scilicet τὰ φύλλα. Alioqui ista cum præcedentibus minùs rectè cohærerent.

CAP. CLXXXI. πνευματωδῶς] Sic de Cæpis Aëtius: ἐμπνευματοῖ δὲ τὴν γαστέρα, διὰ τὸ παχυμερὲς τῆς οὐσίας. hoc est, *ventrē inflāt, quòd substantia illarum crassarū sit partium*, vnde fortassè fit vt ægrè coquātur. Gal. verò 7. de simpl. med. fac. eius euentus causam ascribit succi temperamento, qui quidem aqueæ est & aëreæ caliditatis. Attamen idem ipse, primo de Alim. facult. quominus flatulentæ sint fabæ, ijs Cepas, tanquam calfaciendi tenuandique vi præditas, admiscet.

ὀρέξεως ὀκνηρικά] Ruellius in opere de stirpibus, quò Dioscoridem à contradictione vindicet, qui κρόμμυα ἀσώδη esse, hoc est, *Cæpas fastidium nauseamue parere* statim subiunxerit, hanc ὄρεξιν seu appetentiam, nō de cibi sed de Veneris cupiditate interpretari videtur. Verùm quid obstat, quæso, quominùs Cæpæ simul & semel cibi auiditatem excitent, parciore scilicet esu: & immoderatiùs sumptæ fastidium inuehant, aut certè, qua pollent acrimonia, nauseam pariant?

ἀσώδη] ἀσώδη dicuntur τὰ κρόμμυα, vel quia tædioso sint halitu, vt & allia: (*hæ enim tædiū halitu, ut Cæpis*, inquit Plinius, lib. 19. cap. 6. *nullū tamen coctis*) vel quia esu largiore fastidium pariant, vel denique quia, dum os ventriculi acrimonia suā vellicant, nauseosa deprehendantur.

βοηθεῖ ἀμβλυωποῦσιν] Sic Hipp. lib. de diæta, Cæpam oculis conferre tradidit. Gal. itidem lib. 7. simpl. iis prodesse, qui suffusione laborant, aut iis qui præ humorum crassitie sunt acie oculorū hebetiore. Ipse quoque Plinius lib. 20. cap. 5. & *olfactu ipso & delacrymatione caligini mederi Cæpam* scripto prodidit, *magis verò succi inunctione*. Contrà Sotion apud Constātinū, τὸ κρόμμυον ἀμβλυωπίας ποιεῖν, hoc est, *oculis hebetudinem inferre*, asseruit. Et id quidē rectè. Cùm enim vaporosa atque adeò κεφαλαλγὴς Cæpa deprehēdatur, quídni esu largiore eos offendat, quibus alioqui oculorum acies est integerrima?

CAP. CLXXXII. Σκόροδον τὸ μὲν ἐστιν] Variæ cùm occurrerent huius capitis de Allio lectiones, ego hanc illámve ex omnibus minimè delegi, sed partim vulgatam, partim veterem secutus sum, quam in suis annotationibus habet doctiss. Goupylus, quámq; Hermolaus Barbarus, Marcellus & Cornarius, adeóque omnes, excepto Ruellio, Interpretes expresserunt.

τελείων δὲ τὰς ἐν αὐτῷ ῥάγας]. Allij genus quod singulari simplicive capite nascitur, nullis eiusmodi nucleis constare certum est. Quapropter & ea quæ in vulgata lectione desiderabantur, ex vetere scriptura supplere visum est. Cæterùm eiusmodi nucleos, *suis tunicis ac ceu vestibus distinctos*, Theophrastus γέλγη appellat, alij ἄγλιθας & κλωνίας: Plinius *nucleos, spicas* Columella nominat.

ἀκρατικὸν φυσῶν] Paris. φυσώδη. Aldinus, φυσῶν, pro quo φυσῶν reponendum censuimus. Nam &

ita Serapio, Lacuna & Fuchsius legisse mihi videntur. Ac certè quidem flatus pellere Allium tam sumptum quàm adhibitum, & multorum autoritate, & variis cōstat experimentis. Enimuerò Simeon Sethi, Allium nō modo flatus dissipare, sed etiam eorum generationem prohibere tradidit. Quin & Galenus ipse 12. Meth. vt ἄδιψον, ita & ἄφυσον esse asseruit: nec illud modò, sed & inter eduliorū genera omnia flatum potentissimè discutere. Neque verò obstat, quod deinde subdit Diosc. Allij vim esse ἐμπνευματώσεως ποιητικήν, hoc est, *ipsum inflationes parere*. Nā vnum & idem remedium, pro ratione materiæ quam nanciscitur, & flatus pellere & flatus quoque gignere potest. Sic flatus quidem discutit pellitque Allium, si flatus vndecunque genitos nactū fuerit, dummodò ne corpus ipsum crassioribus redundet excrementis, quæ gignendis flatibus nouam suggerant materiam. Flatus verò gignit excitátve, si in pituitosum excrementitiúmque corpus inciderit: ita tamen vt flatum minimè quidem ex se, sed ex occurrente pituita suscitet. Tùm enim quatenus frigidos crassósque eiusmodi humores nimiopere calfacit, liquat & attenuat, viscidósque ac lentos incidit, fieri nequit, quin pars eiusce materiæ abeat in flatulentos vapores. Atque iccirco Hipp. lib. de diæta, Allium prodidit spiritosa vi flatus excitare: itémque lib. de vict. rat. in acutis, flatum ac dolorem circa thoracem facere. Celsus itidem, lib. 2. cap. 26. Allium inter inflantia numerat. Sed nec illud quoque omisit Plinius, lib. 20. c. 6. dū Allij dotibus propositis, vitia deinde varia recēset: ac inter alia, quòd inflationes faciat. Quid quòd, vel ipso teste Aristophanis Scholiaste, ἀπὸ τῶν σκορόδων deducta videtur vox illa σκορδινᾶσθαι, quæ *pandiculari* significat, non quidem, vt ille voluit, quòd allia esu largiore vomitum irritent, tandémque ex acrimonia sequatur pandiculatio, sed quòd vaporosa excrementa interdum excitent & ad musculos propellant: quæ quidem vti distentur, Natura distēsionem, quam σκορδινισμὸν, hoc est, *pandiculationē*, vocāt, moliri consueuerit.

δίψας ποιητικόν] Sitim certè gignit allium. Siquidem stomachum exiccat: maximè si ventriculum pituita vacuum offenderit. Attamē Gal. 12. Meth. cōtra quàm opinarentur nonnulli, qui Cæpis etiā ipsis siticulosius esse censebant, planè ἄδιψον esse voluit. Quin & asserit Simeon Sethi, Allium proprietate quadā valere ad sedandam sitim ab humore falso genitam.

ἐμπνευματώσεως] Lego, δίψας ποιητικὸν καὶ ἐμπνευματώσεως, ἑλκωτικὸν ἐπιφανείας σωμάτων, ἀμβλυωπίας, seu potiùs ἀμβλυωπικόν. Gallicus Interpres ἀπνευματώσεως legisse videtur, siquidem allium innuit aptum natum crepitus excludere. Marcellus itidem ἀλλοιωτικὸν ἐπιφανείας σωμάτων, non ἑλκωτικὸν ideò legere maluit, quia, testibus Plinio & Simeone Sethi, faciat Allium in totum rubicundiora corpora, dum scilicet sanguinem attenuat. Alij quod habetur in vulgata lectione, ἐμπνευματώσεως διαφορητικὸν, interpretantur, *flatus discutiendi concoquendique vim*: quoniam fortassis ἀλλοιωτικὴν δύναμιν, hoc est, *vim alteratricem*, apud Aphrodisæum in problematis ἀντὶ τῆς πεπτικῆς δυνάμεως, pro *concoctoria* etiam vsurpari

obseruarunt. Ego verò cum Ruellio, ἑλκοῦσιν, legendum existimaui, Sotionis in Geopon. autoritate fretus: qui quidem refert Allio sanum corpus exulcerari, vti contrà cæpa vlcera ad integritatem reduci. Sed & Gal.lib.3.de temper. quo loco rationem reddit, cur multa foris admota exulcerent, assumpta verò minimè, in eo censu sinapi, muriam, Allia & cæpas annumerat. Quod ad illud postremum spectat, quod in vulg.codicib.legebatur, ὀμμάτων ἀμβλυωπίας, hoc est, *vim oculorum aciem hebetandi*, minimè omittendum censui: siquidē æquè ac cæpam oculos hebetare Allium, tum experientia, tum & Plinij & Auicennæ testimonio satis supérque constat. Imò & Hipp.ipse, lib.de diæta, Allia scribit oculis officere, eosdémque ἀμβλύνειν, hoc est, *hebetare*, propterea quòd vehementiorem corporis purgationem moliantur. Attamen Simeon Sethi iure optimo annotauit, quamuis sanam oculorum aciem lædat Allium, eius tamen hebetudinem ex largiore humiditate profectam emendare atque refocillare.

λαμβανόμενον οἴνου συνεχῶς] Vertunt nonnulli, *si vinum assiduè bibatur*, addúntque alij, *ac reuomatur*: quasi desideretur in Græco exemplari, καὶ ἐξεμούμενον. Ac certè quidem Plinius lib. 20. cap.6. *priuatim*, inquit, *contra hæmorrhoidas prodest, cum vino redditum vomitu*. Ego continuò post assumptum Allium, vinum superbibi debere interpretor. Nam & συνεχῶς vt & *continenter* apud Latinos, ita interdū accipitur, pro eo quod Gallicè dicimus *tout d'une suitte*.

ἔστι δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν] Ista sic lego: ἔστι δὲ τῶν ἀλωπεκιῶν σὺν ναρδίνῳ μύρῳ. σὺν ἁλὶ δὲ καὶ ἐλαίῳ, &c. Ac ita quoque Serapio ac Ruellius legisse mihi videntur.

καλεῖται δὲ μύστη] Aliâs μυττωτὸν legendum suspicatus sum: sed reponendum hauddubiè, μυττωτὸν seu μυσσωτόν. Nam & ea vox legitur apud Hipp.in fine libelli de locis in homine, itémque secundo Epidem. & lib.de visu. Galenus ἐν ταῖς γλώσσαις Dioscoridem citat, his verbis: μυσσωτόν, ὑποτρίμμα Διοσκουρίδης εἶναί φησι σκορόδων ἢ κρομμύων. quæ verba de hoc Diosc.loco accipienda sunt. Eadem est Erotiani sententia, qui, æquè ac Aristophanis Scholiastes, μυσσωτὸν dictū existimat, παρὰ τὸ μυσάττεσθαι, quòd propter odorem tetrum odio dignum & abominandum sit, quasi μυσάττειν. Hesychius etiam, Pollux & Aristoph.Scholiastes in Equitibus μυσσωτὸν interpretantur, ὑπότριμμα διὰ σκορόδων. hoc est, *alliatum intritum*, seu *intritum ex Allio*: cui tamē adhiberētur & alia ὑποτρίμματα, puta porrum, caseus, oua, oleum & acetum. Cæterùm hanc ipsam μυσσωτὸν vocem etiam genere fœminino extulit Callimachus, -τὴν ὑποτρίψαι μυσσωτόν. Masculino verò, Hippocrates & alicubi Athenæus, itémque Theophrastus, lib.7. hist. Allio enim Cyprio (quod Latinorum fortasse fuit Vlpicum, quódque magnitudine præstare fertur) πρὸς τὸ μυσσωτὸν χρῶνται, inquit ille. Plinius *rura pulmentaria* conuertisse videtur: alij etymo à Græcis ducto *Moretum*, quasi *Mosetum* appellarunt.

CAP. CLXXXIIII. καὶ τὸ σπέρμα, ἄριστον] Secus sentire videtur Aëtius, qui capite de Napy, ἄριστον, id est, *præstantissimum*, censet, τὸ μακρότερον τῷ σχήματι καὶ αἱματωδέστερον τῷ χρώματι id nimirum, *quod mole minus est, quódque minùs sanguineum colorem refert*.

πρὸς τὸ ἀμβλυωπίας] Attamen ex eo σίνηπι dictū scribit Athen.libro 9. ὅτι σίνεται τοὺς ὦπας ἐν τῇ ὀσμῇ, *quod etiam ipso odoratu oculos lædat*. Sicut cæpam κρόμμυον, ὅτι τὰς κόρας μύειν, quod nos reductis palpebris pupillas occultare cogat.

CAP. CLXXXV. σπέρμα δὲ καρδάμου] Nasturtium è contrario contendit Plinius, lib.20.cap. 13. *venerem inhibere & animum exacuere*. Huic astipulatur Florentius Geoponicorum lib.12. cap. 27. φασὶ δέ, inquit, τοὺς ἐσθίοντας κάρδαμον, ὀξυτέρους τὴν διάνοιαν γίνεσθαι: subdit verò deinde, ἀφροδισίων ἐπεχόντας ποιεῖν. Attamen id & experimēto & Dioscoridis autoritati repugnat.

CAP. CLXXXVI. φακοειδὲς οἱονεὶ ἀποτεθλασμένον] Gal.lib.1.de antid. in hanc ipsam sententiam semen Thlaspeos ait quadā sui parte quandam habere veluti compressionem, (ἐνθλασμα vocat) à qua etiam θλάσπι nominatum sit. Cæterum pro, φακοειδὲς, Plinius ac Ruellius, φακοειδὲς, legisse videntur, hoc est, *lenticulæ formam referens*, sumpta tamen lenticulæ voce (veluti & φακὸς apud Græcos vsurpatur) pro eo vasis genere, quod ad lenticulæ modum conformatū est. Sic & humor crystallinus apud Aëtium, ὑαλοειδὴς aliâs φακοειδής, aliâs δισκοειδὴς appellatur.

ἐγκλύζεται δὲ καὶ πρὸς ἰσχιαδικούς] Semē Thlaspeos scribunt Galenus & Ægineta per sedem infusum prodesse ischiadicis, quatenus sanguinolenta vacuat. Sic & Plinius. lib.27. cap.13. *prodest & ischiadicis, infusum donec sanguinem trahat*.

CAP. CLXXXVII. ὁ δὲ καρπὸς αὐτῆς] Eadem Plin.lib.27.cap.9. de dryophono tradit: quod Cordus sat probabili coniectura ductus cum Draba Diosc. vnum & idem esse existimat. Serapio Drabam, Oribasio braben dictam, nasturtij generibus annumerat, & nasturtium Orientale appellat. Cæterùm inter notha Aldini exemplaris, hoc ipsum caput cum Arabidis herbæ inscriptione repetitur, ita vt Arabis & Draba vnius & eiusdem plantæ diuersa nomina fuisse videantur.

CAP. CLXXXVIII. σίναπι ἀντὶ σταιτὸς] Σταὶς hic, vt & alibi sępenumero, tum apud Dioscoridem, tum apud Theophrastū & alios, ἀντὶ τῆς ζύμης, hoc est, *pro fermento aut farina subacta*, sumitur: vti etiam testatur Hesychius. quod non animaduertens Plinius sæpenumerò fallitur. Ægineta cap.de Erysimo, ἀντὶ τοῦ σταιτός, siue σταιτὸς, ζύμης, hoc est, *fermentum*, vsurpauit. Esse verò σταὶς vocem ita accipiendā, ipse quoque Galeni contextus itidem apertè demonstrat, lib.6.simpl. cap.de Erysimo. vt & ἀντὶ τοῦ, ἐγχυλίσματος (quæ vox paulò pòst sequitur in vulg .exempl.) legendum iuxta veterū codicū fidem, ἐκλείγματος, quamuis apud Gal. Aëtium & Æginetam ἐκλείγματος perperam vbique legitur. Cæterùm pro eo quod habetur superiùs, ἐκλειχόμενον, lege, ἐκλειχόμενα: quò sit aptior cum præcedentibus connexio. Sed & fortè hoc eodem cap. ἀντὶ τοῦ ἀπλυόμενόν τι καὶ καθόλου, legendum, ἀπλυόμενόν τι καθόλου καὶ &c. Nam & ita Serapio legisse videtur.

CAP. CLXXXIX. ἔστι δὲ μακρὸν πέπερι] Dioscorides, Galenus & ipse quoque Plinius, longi, nigri candidique Piperis eandem esse arborem perperàm existimauere. At recētiores nonnulli,

quibus licuit de longè petitis aromatibus accuratiùs scribere, in quibus est Garcias ab Horto, varias esse omnium plantas referunt: ac Piperis quidem nigri fruticem à candidi frutice, æquè ac nostratium vitium genera inter se, non facie foliisve, sed solo propemodùm fructus granive colore discrepare, vix vt hic ab illo nisi ab incolis internosci possit. Ego verò Piper albũ, quod certè quidem ad nos conuehitur, non aliud esse iudico, quàm ipsum Piper nigrum cortice suo nigro & rugoso spoliatum. Eo verò cortice spoliari fit verisimile, dum Soli expositum, vt verbis Galeni vtar, ὑπεροπτᾶται καὶ ὑπεξηραίνεται, hoc est, *nimium torretur*, ac, vt ita dicam, *superexiccatur*.

ἡδιον καὶ δριμύτερον τοῦ λευκοῦ] Ita & Theophrastus, 9. hist. stirp. cap. 22. Piper nigrum candido longè validius innuit. Galenus contrà 8. simpl. candidum nigro acrius esse voluit, tanquam superassato ac superexiccato. Rursúmque lib. 9. de comp. med. κατὰ τό. candidum Piper & stomacho commodius & acrius quàm nigrum esse tradit. At Plinius, lib. 12. cap. 7. vtroque tã longo quàm nigro lenius esse candidum asseruit.

ἔοικε μέν τι κόστῳ] Radicẽ Piperis intellige virib. costo similẽ. Nam & illud addidit Gal. 8. simpl. Quin ne radix quidem Costus est, sed lignum, si Garciæ ab Horto credimus.

CAP. CXC. ἐν τῇ Τρωγλοδυτικῇ Ἀραβίᾳ] Fortè καὶ Ἀραβίᾳ. Nam & ita de Zingibere Plin. lib. 12. cap. 7. *Id enim in Arabia atque Troglodytica in uillis nascitur*. Ac re vera Troglodytica AEthiopiæ pars est, non item Arabiæ.

ῥίζια μικρὰ] Plin. lib. 12. cap. 7. Zingiber simpliciter *paruæ herbæ radicem esse candidam* scribit. At Garcias ab Horto radice depingit iridis, ac multò maiore quàm Cyperi. quod ipsum confirmat Christophorus à Costa. Sed & Ludou. Rom. lib. 5. cap. 14. radicem scribit erui quatuor, octo, ac interdum etiam duodecim vnciarum pondo: quippe cùm minimè sit eadẽ omnibus amplitudo. Quòd ad folia spectat, Garcias iridi aquaticæ aut Gladiolo assimilat, quanquam magis nigricantia esse fatetur. Christoph. à Costa lacrymæ Iobi seu milio solis comparat. Antonius Pigafetta, arundini. Tantopere Autores de Zingiberis historia inter se dissident atque discordãt. Porrò inferiùs ἀντὶ τοῦ, εὐχυλισμῷ, rectiùs legas, εὐχυμισμῷ.

μαλακτικὴν κοιλίας] Aluum leniter emolliunt Zingiberis radices, siquidem recentes ac etiamnum teneræ edantur, multa adhuc humiditate præditæ, cuius quidem ope aluum emolliant ac lubricent: at vetustiores exhaustáque humiditate arefactæ, aluum potiùs astringunt.

CAP. CXCII. κλῶνας ἔχον μικρούς] Pro, μικρούς, Lacuna, λεπτούς, hoc est, *tenues*, reponit ex veteri codice: atque ita quoque legit Oribasius.

CAP. CXCIIII. λαμβανόμενον κοπτόμενον] Lacuna ex vetusto quodam exemplari legit, καιόμενον, hoc est, *combustam*. Cui quidem lectioni astipulantur hæc Theophrasti lib. 9. stirpium historiæ de Cyclamino agẽtis verba: ἀγαθὴν δὲ τὴν ῥίζαν & εἰς ὠκυτόκιον περιάπτειν, καὶ εἰς φίλτρα· ὅταν δὲ ὀρύξωσι, κατακαίοντες ... τέφραν ... μιγνύντες, ὡς τὰς σφαίρας, ... :hoc est, *Vtile verò radicem ad accelerandum partum adalligare. Valet & ad amatoria. Sed in eum usum effossa comburitur, dein uino irrigata in pastillos digeritur, uti fæcis, qua maculæ eluuntur.*

CAP. CXCV. καὶ ξηρὰν παχεῖαν] Quoniam alterius Cyclamini radicẽ superuacuam esse scripsit Dioscorides, ista vel ad reliquam plantam, vel potiùs ad ipsius fructum seu acinos (quod faciliùs crediderim) referenda sunt. Quare ἀντὶ τοῦ, παχεῖαν, παχεῖς legendum puto, nimirum καρπούς, cuius paulò ante facta est mentio.

CAP CXCVI. Δρακόντιον ἔχει φύλλα] Alterum caput Dracontij maioris nomine inscriptum, quod meritò à nonnullis inter Diosc. notha repositum est, tanquam legitimum agnouerunt Oribasius, Marcellus, Mathiolus & Amatus Lusitanus: ac illud quidem priore loco collocant, hoc verò posteriore. Ego verò cum Serapione illud alterum quanuis in codicibus nonnullis occurreret, consultò prætermisi, tãquam suppositititiũ, & ex Crateuæ aliúsve fortasse cuiuspiam scriptis perperam contextui Diosc. adiectũ: maximè cùm in vtroque capite diuersas quidẽ vtcunque voces, & vnam tamen eandémque historiam animaduerterem. Si etenim singula expendamus, vix aliud occurret discrimen, quàm quòd Dracontij folia Diosc. hederæ comparat; ille verò quisquis fit, lapatho: Itémque colorem fructus à principio herbaceum agnoscit Diosc. (falsò enim in Aldino exemplari & apud Oribas. χλωόδη legitur, ἀντὶ τοῦ, χλωώδη) ille verò σποδοειδῆ, hoc est, *cineraceum*. Sed fortasse Diosc. ad folij colorem, læuorem firmitatémve: ille ad eiusdem longitudinem respexit. Cæterà, siue descriptionem, siue vires spectes, ferè consentiunt. Porrò si duplex est Dracontiũ, quemadmodum veteres testari videntur inscriptiones, maius inquam & minus, maius Dracontium id agnoscere possumus, quod in plerisq; hortis visitur, Autoris nostri descriptioni aptè conueniens: minus verò, aron passim circa sepes nasci solitum. Sic enim Serapio Dracontij duo constituit genera, vnum quod Dracontium simpliciter, alterũ quod aron appellaretur: ac idipsum innuere quoque visus est Theophrastus, dum tradidit Dracontij genus quoddã aron appellari. Attamen quoniam cognatæ ac congeneres sunt hæ plantæ, ac viribus etiam iisdem præditæ, earum nomina nil mirum apud Pliniũ & alios rei herbariæ Autores ferè omnes passim confundi: quod vel ante sua tempora factitatum testatus est ipse Plinius, lib. 24. cap. 16.

νευροτρώτοις] Marcellus νομοτρώτοις legisse videtur: sed vulgatam lectionem retinere satius fuit. Quanuis enim Gal. 3. de comp. medic. κατὰ γένη, ad neruos vulneratos Dracontij radicem vsurpat, attamen eiusdem foliis recentiũ vulnerum agglutinandorum vim idem ipse tribuit, lib. 6. de simpl. med. facult.

ἑφθὴ τε καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη] Sic Gal. 2. de Alim. Dracũculi æquè atq; ari radices bis térve elixatas iis interdum in cibo offerri tradit, quibus crassorũ lentorúmque humorum copia in pectore pulmonibúsve congesta est. At Theoph. lib. 7. hist. stirpium, Dracontij radicem ad cibũ ineptam ac prorsus medicamentosa facultate præditam esse tradidit, hisce verbis: ἡ δὲ τοῦ δρακοντίου (καλοῦσι γάρ τινες δρακόντιον ἄρον, διὰ τὸ τὸν καυλὸν ἔχειν ποικιλίαν) ἄβρωτος καὶ φαρμακώδης. i. Radix Dracontij (quoddam

enim aron Dracontium vocant à caulis maris colore) & esui ineptā & medicamentosā existit.

CAP. CXCVII. μικρότερα δὲ] Vetusti codicis fidem secutus legi, μικρότερα, nō μακρότερα, hoc est, *longiora*, vt in vulg. exemplaribus. Oribasius quoque ac Serapio videtur legisse μικρότερα. Sed & ita legendum res ipsa per se clamitat.

ῥίζα λευκὴ] Cōtrà Plinius lib.24. cap.16. Aron radicem nigram habere scribit, vti dracunculus subrutilam: quod de cortice radicis fortassis intelligendū est. Alioqui enim candida est vtriusque radix. Imò candidam radicem cùm nominat Hipp. dracontij radicem vult accipi Gal. in Lexico vocum Hippocratis.

ἑψηθεῖσα ἐσθίεται] Nostri quidem Ari radices (nisi fortè cultura meliorescunt) quantumuis bis térve coctæ, vix tantum de sua insigni acrimonia remittere possunt, vt in cibos recipiantur. Ita & plurimùm acres fuisse Ari Asiatici radices, testatus est Gal. lib.2. de alim. facult. Attamen idem Cyrenis haberi prodidit, quæ minimùm medicamentosæ sint & acres, vt rapis etiam sint vtiliores, ac in cibo præstantiores. Sic quoque Plinius, lib.19. cap.5. *Aron in Ægypto nasci* prodidit, *radice molliore naturæ, quæ edatur & cruda.* Tantum ergo potest cœli solíque diuersitas, vt quæ hîc acres reperiuntur stirpes, alibi mitioris naturæ deprehendantur.

CAP. CXCVIII. αἰδοῖον παντὸς ζώου] Quod hîc generaliter scribitur à Diosc. de fœminini sexus genitali tantummodò extulit Plinius: nec malè, velut indicant ea verba quæ proximè sequuntur. Ita verò Plinius, lib.24. cap.16. *Sed vnum miraculum ingens, contactu genitali cuiusque fœminini sexus animal in perniciem agi.*

CAP. CXCIX. καλοῦμεν ἀνθερικὸν] Autoribus Theophrasto & Pythagora quodam, ex Plinio, lib.21. cap.17. Hastulę regię caulis seu scapus totus, anthericos dicebatur, vti Latinis, teste eodem Plinio, albucus. Dioscorides verò prima quidem fronte florem tantummodò anthericū appellasse videtur: nec abs re, nam & ἀθὴρ seu ἀνθέριξ Græcis interdum pro summo spicarū fastigio sumitur. Attamen illud etiam, καλούμενον, rectiùs fortassis ad καυλὸν referri potest, vti ego referendum censui. Sunt & qui eo nomine semen Asphodeli significari voluerint, quemadmodum Hesychio & Theocriti Scholiastæ placuit. At verò Eustathius in Homerum, sitne ἀνθέρικας ἀσφοδέλου καρπὸς, an verò καυλὸς hæsitat. Cæterùm in describenda Hastula regia semen hoc nigrum minimè prætermisit Serapio, quale scilicet & Theophrasto & Plinio describitur.

καθαίρει δὲ] Lacuna legit, ταράττει. Plinius, *Semine*, inquit, *sumpto turbatur venter.* Sed & vulgata lectio tolerari rectè potest. Illa siquidem τὴν κοιλίαν καθαίρειν, vnde καταρρηγνύειν, rectè dici possunt, quæ aluum cogunt ἀθρόως, violenter & cum impetu deijcere. Sic infinitis locis apud Hipp. κοιλίη καταρρήγνυσθαι dicitur, quod exponit Gal. ἀθρόως ἐκκρίνειν πολλά. Sed & apud Gal. legitur: ἡ δὲ γαστὴρ αὐτῶν κατερρήγνυτο χολώδη. Eadē quoque significatione vsurpatur illud apud Appianum in Iberica, κατερρήγνυντο τὰς γαστέρας, quod Præceptor olim meus piæ memoriæ minùs rectè, *aluis dissiliebant*, videtur conuertisse.

CAP. CC. ἀνθοῦσα τὸ γονώδες] Contrà Plinius, lib.20. cap.9. *Bulbos neruis vtiles* scribit, *ideóque paralyticis dari.*

CAP. CCII. θερμαίνει καὶ πυρωτικὴν] Hîc Scillæ vrentem feruentémve facultatē tribuit Diosc. Attamen Gal. libro 8. simpl. in secundo tantùm calfacientium ordine eam reposuit: quem secutus est Auerroës. Paulus verò calidam simul & siccam in eodem secundo gradu agnoscit. At Auicenna calidam in tertio, siccam in fine secundi existimauit.

στέατι δὲ ἢ πηλῷ] Ineptè Scillam adipe oblini voluit Plinius, στέατι fortasse legens, neque satis gnarus variarum τοῦ στέατος significationum. Sed & luto (quod idem ipse voluit) Scillam inuoluere sordidum ait Gal. lib. de ther. ad Pisonem. Iccirco potiùs fermento teneriore oblini debere admonet: quippe cùm Scilla in eo facilè assetur, & ab eo quiddam dum assatur accipiat. Dioscorides, non ita magno discrimine, massam, seu subactam farinam, vsurpauit.

τὸ μεσαίτατον] Gal. lib.9. de comp. med. κατὰ τόπους, recitans Chrysermi ad splenicos medicamentum, in quo Scilla recipitur, hanc purgari dum vult, ἀφελὼν, inquit, τὸν φλοιὸν καὶ τὸ πυθμένος τὸ σκληρὸν, τὸν δὲ μυελὸν λαβὼν. hoc est, *Corticem detrahe & quod ad fundum durū est: sumpto verò nucleo,* &c. Scilicet μυελὸν, hoc est, *medeum*, appellauit, quod hoc loco Diosc. τὸ μεσαίτατον.

καὶ ἕψεται δὲ ὡσαύτως] Ruellius duos trésve præparādæ Scillæ modos, qui hic sigillatim traduntur à Dioscoride, minimè videtur distinxisse. Sic & Plin. lib.20. cap.9. *Tosta quoq; purgatur*, inquit, *& medium eius iterum in aqua coquitur.* Attamē palàm edocent Autoris verba, quomodo Scilla tum assanda, tum elixanda, tum etiam cruda siccanda sit. Et hoc quidem loco siccari eam in vmbra voluit, cùm tamen etiam exiccationem in Sole admittat, lib.5. dum vini scillitici præparandi rationem tradit.

καὶ τὰ ῥαγάδας τῶν ποδῶν] μυχθὰς, legisse videtur Plinius. Siquidem loco citato de Scillæ viribus agens: *Rimas pedum*, inquit, *sanat in oleo cocta, & mixta resinæ.*

ἔστι δὲ καὶ ἀλεξιφάρμακον] Idē prodidit Theoph. lib.7. hist. cap.12. his verbis: λέγεται δὲ καὶ πρὸ τῶν θυρῶν τῆς εἰσόδου φυτευθεῖσα ἀλεξιτήριον εἶναι τῆς ἐπιφερομένης λύμης. Hoc ipsum Plinius ex Pythagora refert, lib.20. cap.10. *Pythagoras*, inquit, *Scillam in limine quoque ianuæ suspensam malorum medicamentorum introitum pellere tradit.*

CAP. CCIII. μακρότερα δὲ] Plinius itidem lib.27. cap.12. Pancratium (quam aliqui scillam pusillam appellare malunt) foliis descripsit lilij albi, at longioribus crassioribúsque.

CAP. CCIIII. ἐκ τῆς Μαρμαρίτης] Mutata vnica litera legendum, Μαρμαρικῆς. Nam & Marmaritæ Straboni, lib.17. Geograph. circa finem, populi dicuntur Libyæ, Cyrenis proximi. Hos eosdem Plin. lib.5. cap.6. Marmaridas nominat. Cæterùm pro eo quod paulò pòst sequitur, Ἀσσυρίας, repono, Ἀραβίας. Siquidem Galenus quoq; 7. simpl. ἡ δ' ἐν τοῖς θερμοῖς, inquit, πάνυ χωρίοις φυομένη κάππαρις, ὥσπερ καὶ ἡ ἐν Ἀραβίᾳ, πολὺ τῆς παρ' ἡμῖν ἐστι δριμυτέρα, ὥστε καὶ τῆς καυστικῆς δυνάμεως μετέχει. hoc est, *Porrò Capparis quæ in valdè calidis feruētibúsque regionibus prouenit, ut quam fert Arabia, multò est nostrate acrior, adeò ut plurimū etiam*

habeat

habeat adurentis facultatis. Sed & Plinius, lib. 13. cap. 23. *Cauenda eius genera peregrina. Siquidem Arabicum pestilens: Africum gingiuis inimicum: Marmaricum, malus & omnium inflationibus. Apulum nomitus facit, stomachum & aluum mouet.* Quanquam, si Dioscoridi Plinium rectè conciliare placet, legerim lubentiùs: *Arabicum pestilens gingiuis inimicum: Marmaricum, &c.* Marmaricum enim & Africum eadem esse constat.

CAP. CCV. λεπίδιον] λεπίδιον & ἴβηρις Democrati dicta, eiusdẽ plãtæ sunt nomina, quemadmodum cap. de Iberide annotauimus. Quanquam est & alterum maius Lepidium à Paulo descriptum lib. 3. cap. 77. quod vulgus à sapore piperis piperitin nominat. Atque hoc ipsum à Plinio quoque designari videtur, lib. 19. cap. 8. dum tradit, *exire Lepidium in cubitalem altitudinem, folijs laurinis, sed mollibus.*

ταριχευόμενον εἰς ἅλμαις] Lepidij vsum in condimentario genere, qui quidẽ huc pertinere videtur, refert Columella, lib. 12. cap. 8. dum faciendæ oxygalæ rationem tradit, hisce verbis: *Sunt qui satiui uel etiam syluestris Lepidij herbã cum collegerunt, in umbra siccent, deinde folia eius abiecto caule die & nocte muria macerata expressaque lacti misceant sine condimentis, & salis quantum satis arbitrantur adijciant: tum cætera quæ suprà præcepimus faciant. Nonnulli recentia folia Lepidij cum dulci lacte in olla miscent, &c.* Sed & idem Colum. in poëmate de cultu hortorum, Lepidium designãs, *Ponitur (inquit) & lactis gustum quæ condiat herba.* Eodẽ verò spectare videtur illud Plinij, loco citato, de Lepidio: *usus eius non sine lacte.*

τεσσάρων ὡρῶν ὥρας] Contendit Cornarius, τεσσάρας, legẽdum: nec abs re, quandoquidem & Damocrates, & quotquot alij è veteribus huius è Lepidio contra ischiadem remedij mentionem fecere, illud ferè duarum tãtùm, trium quatuórve horarum spatio suas vires exerere prodiderunt, fœminis quidem citiùs, viris verò tardiùs.

τῷ τραχήλῳ.] Hanc ipsam radicem non collo, vti Diosc. sed brachio alligari tradit Plinius, lib. 20. cap. 17. *Tradunt*, inquit, *in dolore dentium adalligatam brachio quà doleat, compescere dolorem.*

CAP. CCVI. ὁ δὲ καὶ σέλινον ἄγριον] Hãc etiam à similitudine apij Apiastellũ videtur nominasse Apuleius: Plinius verò lib. 20. cap. 11 apiastrum, ipsũmque tradit in cõfessa damnatione esse venenatum in Sardinia: quanquam ibidẽ fatetur, apiastrum Hygino esse μελισσόφυλλον, scilicet ab apibus ita dictum, quibus hoc gratissimum esse consueuit.

ἄνθος χλωρὸν] Plinius, lib. 25. capite vlt. dum Ranunculi genera persequitur: *Quartum*, inquit, *simile huic, flore luteo:* vbi *luteo* perperàm legi cõstat, pro *lacteo.* Sed & ibidem, pro *Eadem sicca concisa sternutamentũ est*, legẽdum hauddubiè, *sternutamentum ciet.*

ὡρὸς ὀλίγον] Hoc illud est quod ait Plinius, *celeriter remouenda.* Causam subdit Gal. in hęc verba: *Nam si diutius inhæreant, non solùm excoriant cutis, sed & in crustam urunt.* Sic & Apuleius de hac eadem herba, quam Sceleratam nominat: *Non diutius patiaris*, inquit, *quàm necesse est, ne & sanum corpus exedat.*

CAP. CCVII. ἀνεμώνη] Lege, ἀνεμώνη, vt hæc aptiùs cohæreant cum sequentibus, ἡ ἥμερος, ἡ καλουμένη.

ἀργεμώνη ἡ ἄγρια] Plinius, lib. 21. cap. 23. postquam ex sententia Dioscoridis de Anemone medica, ad coronariarum differentiam, egit: Hanc subiũgit, *errore ducti argemonem putant multi*, &c. Eodem seruato Plinij sensu, Pena hoc loco, nisi fallor, ἀργεμώνη, αἰγὲ τῇ, ἀνεμώνη, legendum existimauit: quasi id vnũ voluerit Dioscorides, errore manifesto cõfundi Anemonem cum argemone. Veruntamen etsi non negamus, id quidem innuisse Dioscoridem, prætereà tamen & quorundam errorem retegere & coarguere voluisse suspicamur: qui quidem veræ ac legitimæ argemones ignoratione, eupatorio nomen argemones seu argemoniæ falsò tribuebant. Nam sic quoque rursum Diosc. lib. 4. cap. 41. de eupatorio: ἔνιοι δὲ ταύτην ἀργεμώνην ἐκάλεσαν πλανηθέντες. ἐπείπερ ... ὡς ἀπεδείξαμεν· vbi ἀργεμώνην, αἰγὲ τῇ, ἀργεμώνη, perperàm legi apud omnes est in confesso. Cæterùm, quantumuis nõ semel rectè monente Dioscoride, error ille nominum ad hodiernum vsque diem ita inualuit, vt etiam vulgus Medicorum eupatorium, detorta argemones in agrimoniam voce, falsò agrimoniam appellet.

τῆς ἀργεμώνης αἱμώδη χυλὸν ἀνίησι] Legi, ἀργεμώνης, vti in altero exẽplari haberi annotat Goupylus, non ἀνεμώνης, vti legitur in vulg. exemplarib. Illud ipsum quoque expresserunt, Oribasium secuti, Hermolaus, Marcellus, Cornarius & Lacuna. Adde quòd ex proximè sequenti capite ita legendum, facilè vnicuique constat. Ego verò αἰγὲ τῇ, ἀνίησι, cũ Oribasio & Serapione legendum puto, ἀνίησιν: aptiùs enim opponitur ei quod sequitur, ἀνίησιν. Huc adde quòd capite proximè sequenti, quod priuatim argemonæ dicatum est, argemones capitulum quàm papaueris rhœadis oblongius & summa parte latiusculum esse disertè scribitur.

ὀπὸν οὐκ ἀνίησι] Sibi pugnantia hoc capite scribere prima statim facie videtur Dioscorides, qui iam succum vllũ remittere neget Anemonen: anteà verò radicis eiusdem succũ ad purgandum caput prodesse tradiderit. Sed aduertendum aliud ὀπῷ, aliud χυλῷ voce significari. Anteà de expresso radicis succo egit: hîc de liquore, qualem & argemone & erratica papauera sponte & citra vim fundunt, dum caulis potissimùm conciditur, alióve modo aperitur. Sic & chondrillę lactucæque liquorem lacteúmve succum antehac ὀπὸν appellauit. Nos iccirco homonymiæ vitandæ gratia hîc ὀπὸν *liquorem* vertere maluimus, quàm *succum* cum Plinio. Is siquidẽ, loco modò citato, dum distinctionem tradit Anemones generum ab argemone & papauere rhœade, sic habet: *Nec aut succum illarum Anemonæ reddũt, aut calyces habent, nec nisi asparagi cacumen.* Hisce autem verbis noluit omnino succo priuare Anemonen, sed tantummodò ipsius succum ab argemones & papaueris rhœadis succo diuersum esse indicauit. Aliã verò fuisse Dioscoridis mentem, ex illius verbis facilè quisque iudicet.

CAP. CCVIII. τὰ δὲ φύλλα] Consensus omnium Interpretum fecit, vt quę alioqui in vulgatis exemplaribus deprauata legebãtur, ita restitueremus: τὰ δὲ φύλλα ἀνεμώνῃ ἔχει ὅμοια, ἐσχισμένα, αὐτὸς [ἐπὶ καυλῷ] φέρει κωδιῶν, κεφαλὴν δὲ &c. quanquã

illud, ἐπὶ καυλοῦ, penitus omisit Cornarius: Ruellius post illud, κεφαλὴν δὲ, reposuit. Plinius verò sic habet nulla floris facta mentione, lib.25.cap.9. *Folia habet Argemonia, qualia anemone, diuisa apij modo, caput in cauliculo papaueris syluestris: item radicem.*

CAP. CCIX. σμηκτικαὶ] Quoniam Gal.6. simpl. vtrunque genus Anagallidis tradidit admodum extergentis esse facultatis, ex eo colligit Manardus, legendum fortè, ῥυπτικαὶ, ἀντὶ τοῦ, σμηκτικαί. At ego suspicor legēdum potiùs, τραυματικαὶ, quia sint vulnerariæ. Nam & eodem loco monet Gal. exiccandi vim habere mordacitatis expertem, ideóque vulnera glutinare.

CAP. CCX. λευκὰ ἔχει τὰ κλήματα] Lacuna in antiquo codice legit, λεπτὰ ἔχει &c. quam lectionem eò lubentiùs sum amplexus, quòd & Serapionem ita legisse animaduerterem.

γωνιώδη καὶ ἐρυθρὰ] Eadem leguntur apud Oribasium. Attamen hæc vox, ἐρυθρὰ, meritò plerisque Interpretibus suspecta fuit, quoniam helicis Hederæ folia nusquam rubentia conspiciuntur. Theophr. lib.3. hist. stirp. cap.18. de eadē helice agens, scribit in hunc modum: ἡ δὲ δὴ ἕλιξ ἐν μεγίσταις διαφοραῖς. καὶ γὰρ τοῖς φύλλοις πλεῖστον διαφέρει, τῷ τε μικρότερα καὶ τῷ γωνιοειδῆ καὶ εὐρυθμότερα εἶναι. τὰ δὲ τοῦ κιττοῦ, περιφερέστερα καὶ ἁπλᾶ. hoc est, *helix differentijs maximis discernitur. Etenim folijs plurimū distat tum paruitate, tū quòd angulata concinnioráque sint, cùm Hedera rotundiora simplicáque habeat.* Ita porrò Plinius ijsdem penè verbis sic Latinè reddidit, lib.16.cap 34. *Plurimas autem habet differētias helix, quoniam folio maximè distat. Parua sunt & angulosa concinnioráque, cùm reliquorum generum simplicia sint.* Ita quæ Theophrastus εὐρυθμότερα, vel, vt legūt alij, ἐρυθμότερα, vel, vt Paul. Leopardus, εὐσχημονέστερα, seu pro eodem εὐσχημονέστερα dixerat, vertit Plinius, *concinniora.* Ea autem Theoph. autoritate freti plerique etiam hoc loco vocem eandem, ἀντὶ τοῦ, ἐρυθρὰ, reponendam censuerunt. Attamen Cornarius apud Theoph. legendū potiùs existimat, διχρώμενα: hoc verò loco, δίχροα. Ego eodem propè sensu hic, ἁδρὰ, legendum suspicor: nam & *crassa* Serapio cōuertit. Liberum tamen esto suum cuique iudicium.

νευρώδεσιν ἀσθενὴς] nimirum, si intrò sumatur. Nā & Plinius, lib.24.cap.10. *Hedera*, inquit, *neruis intus nocet. ijsdem neruis adhibita foris, prodest.*

ἀτονίαν ποιοῦσι] Sic legisse videtur Serapio: vertit enim, *Corpus infirmant.* At ego ἀντὶ τοῦ, ἀτονίαν ποιοῦσι, vnica mutata litera lego, ἀγονίαν ποιοῦσι: maximè cùm clariss. vir Sambucus itá etiā in vetusto quodā codice legi obseruauerit. Quanquam si corpora infirmant Hederæ corymbi, ex consequenti etiam sterilitatem facere sat intelligi potuit. Ita verò Plinius, loco modò citato: *Hederæ nigræ candidiores corymbi poti, steriles etiam viros faciunt.*

CAP. CCXI. ἢ ὁ καρπὸς] Ita Oribasius, Serapio & Cornarius: reliqui, καυλὸς non ita magno discrimine legisse videntur. Vult enim Autor non ex his illisve tantummodò plantæ partibus, sed ex ipsa tota succum elici-

ἡ δὲ ῥίζα πυξοειδὴς &c.] Lacuna legit in hunc modum: ἡ δὲ ῥίζα πυξοειδὴς ἔσω ἀνίσως, ἔξω λευκῶν καὶ κατεσπασμένη σὺν αὐτῷ ἐκπιεσθεῖς χειρὶ καὶ ἔρπουσα. ἰδοὺ ὅλῃ γίνεται πυκνὴ διεσπασμένη. Ego verò, vnica detracta particula, καί, ita lego & distinguo. ἡ δὲ ῥίζα πυξοειδὴς ἔσω ἀνίσως καὶ ἔξω λευκῶν, ἐκπιεσθεῖς χειρὶ ξηραίνει, καὶ ἔρπουσα, καὶ κατεσπασμένη σὺν αὐτῷ, ἰδοὺ δὲ γλυκεῖα τι &c.

ἀναφύεται] Chelidoniam primo statim hirundinum aduentu è terra erumpere voluit Dioscorides. At Theophrastus & Plinius, iam tùm florere tradiderunt. Siquidem Theophr. lib.7. cap. vlt. ἔτι δὲ τὸ χελιδόνιον. inquit. καὶ γὰρ τοῦτο ἅμα τῇ χελιδόνι ἀνθεῖ. Plinius verò de Chelidoniæ generibus agens, lib.25.cap.8. *Florent aduentu hirundinum, discessu marcescunt.*

ὡς ἐάν τις τυφλωθῇ] Plinius & ita sensisse videtur, lib.8.cap.27. vbi sic habet: *Chelidoniam visui saluberrimam hirundines monstrauêre, vexatis pullorum oculis illa medētes.* Itémque lib.25.cap.8. *Chelidonia hirundines oculis pullorum in nido restituunt visum: vt quidam volunt, etiam erutis oculis.* Idem verò ex Plinij sententia retulit in suo carmine AEmylius Macer, capite de Chelidonia. At Cornelius Celsus id commentitium esse existimat, lib.6 cap 6. quo loco de sanguine suffusis ocullis agit, hisce verbis: *Extrinsecus verò interdum si ictus oculum lædit, vt sanguis in eo suffundatur, nihil commodius est, quàm sanguine vel columbæ vel palumbi vel hirundinis inungere. Neque id sine causa fit, cùm horum acies extrinsecus læsa interposito tempore in antiquum statum redeat, celerrimèque hirundinis. Vnde etiam locus fabulæ factus est, per parētes id herba Chelidonia restitui, quod per se sanescit.* Hoc ipsum & antè innuisse videtur Aristoteles, dum & lib. de hist. animal.6.cap.5. & 4. de gener. anim. cap.6. nulla herbæ facta mentione, pullorū hirundinis nuperrimè in lucem editorum oculos si quis præpunxerit, aut stylo vexauerit, resanescere scribit, ac visum posteà planè recipere. Sed & ipse Plinius, lib.11.cap.37. *Oculos*, inquit, *serpentium catulis & hirundinum pullis si quis eruat, renasci tradunt.* Id verò si ita est, soli genitali facultati acceptum ferendum est, quæ quidem in recens editis eiusmodi animalibus oculis nondum absolutis insidet. Enimuerò cùm nuper exclusi hirundinum pulli non videant, imperfectique edantur in lucem, punctos tùm erutósve eorum oculos reparari ac resarciri posse non est à ratione planè alienum: quoniam iis nondum absolutis adhuc insidet ea genitalis facultas, quæ deliniationis fungens munere, nacta materiam, damnum sat commodè resarcire possit.

CAP. CCXII. ἐκ μέσων ἀναπεφυκότων] Sic habent omnes codices. Sed equidem cum plerisque interpretibus legere malim, ἐκ μέσων ἀπεσπασμένον. Nam & alibi Dioscorides, ἀπεσπασμένος ἐκ χειλέων.

CAP. CCXIII. ἔχει δὲ τὰ φύλλα] Nobis haud secus ac priscis incerta omnino huius Othonnæ historia fuit in causa, vt è recētioribus nonnulli varia variè in hoc capite legerint. Ac inter cæteros quidem piæ memoriæ Præceptor noster Rondeletius, ἀντὶ τοῦ, ἀνδράχνῃ, ἰσοδύναμα, legebat. Doctiss. etiam Dalechampius, ἀντὶ τοῦ, πολύτριχα, vt audio, legit πολύσχιστα. Marcellus ἀντὶ τοῦ, χελιδόνιον, λευκάνθεμον. Attamen perbellè respondent quæ de Othonna retulit Plinius, lib.27.cap.12. cum vulgata Dioscoridis lectione.

CAP. CCXIIII. ἐπιπερκάδιον] Sensus erit clarior, si ἐπιπερκάδιον legerimus, ἀντὶ τοῦ ἐπιπόρφυρον.

CAP. CCXVI. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ περὶ αὐτῆς]

Galenus,6.simplicium,hanc, quia insigni acrimonia prædita sit, valentiùs quàm satiuam desiccare monuit, ideóque valentiùs humidis putrescentibúsque vlceribus obsistere: ad cætera verò minùs antedicta valere: quippe quæ immoderatiùs desiccet atque mordeat.

CAP. CCXVII. ἀφ' ὧν κλωνία] Illud,ἀφ' ὧν, mihi meritò suspectum est, quoniam non ex alarum sinibus,sed ab ipsa potiùs radice totidem ramulos prodire est verisimile. Quare vel eæ voces redundant,vel post eas aliquid desideratur.

Quæ ab operis typographicis pag. 39. per imprudentiam prætermissa fuère, hoc loco supplere visum est.

†† CAP. CXII. ἢ ἀκατέργαστον]Sic citat Gal.1. de alim. At Marcellus ἀκατέργαστον (rectiùs fortasse, δυσκατέργαστον) legendum ideò putauit, quoniã Galenus & ipsum secutus Paulus κρίμνον dixère, ἀλφίτου δυσαναδόσιμον,hoc est, *Crimnon quam polentã ægrius concoqui.* Veruntamen nihil impedit,quominùs simpliciter enuntiãtes, κρίμνον δυσκατέργαστον dicere possimus: si verò cum polenta comparemus, hac ipsa δυσαναδόσιμον, quemadmodũ etiam tum Gal.tum Paulus pronuntiauerũt. Cæterùm non ex zea tantùm olyráve & tritico parabatur Crimnon, sed & ex hordeo. Nam,vti annotat Gal. in Hipp.2.prædict. Crimnon dicitur, quæ effracto hordeo inuenitur farina grandiuscula: quippe quæ non perfectè molita est. Porrò καὶ τῷ, φρυχθέντος, legitur apud Gal.loco citato, φρυχθέντος,eodem penè significatu:quanuis aliud est torrere, aliud verò frigere.

CAP. CXIII. καὶ ἡ ὀλυρα] Olyram Plinius arincam appellari scribit, eámque diuersam penitus facit à zea, contrà quàm existimarit hoc loco Diosc.itémque Galenus,dum ζειὰς vocem apud Hipp.exponit,ὀλύρας. Huius verò speciem aliquanto deteriorem,typham dici solitam ex eiusdem Gal.verbis facilè licet colligere,quanuis typham cũ Olyra eandẽ fecisset Mnesitheus.

CAP. CXIIII. ἐκ τῆς ἀθάρας] Non ex sola zea, aut huius specie,olyra dicta, Atheram seu atharam AEgyptiorum fieri hoc ex loco inferri velim. Nam & ex amylo eam tostã e prodidit Aëtius:Iulius verò Pollux, è miliacea farina.

CAP. CXV. τράγος ἡ χόνδρος] Gal.hæc verba citans.1.de alim.mẽdosè sic habet: τράγος τὸ σπέρμα μὲν ἐοικὸς χόνδρῳ. Porrò Tragum hunc, quem ab herba maritima cognomine distinguentes nonnulli, ἀρουραῖον, hoc est, *arealem*, cognominant, Oribasius, lib.3. ἀπέλιον, far crassius appellat,nec ineptè quidẽ: quandoquidem à veterũ farre factitio, quod cum Diosc. κρίμνῳ quodammodo conuenire videtur, eo solo differt, quòd hoc mola in partes confringeretur, ille integer repurgatus asseruaretur. Gal.lib.1.de alim.fac.ex olyra nobilissima vti decet excorticata Tragum fieri prodidit.Sic & Autor Γεωπ. lib 3 ex olyra præstãti parari voluit, ad eundem modũ,quo ex hordeo ptissana. Alio tamen loco idem Gal.ex zea fieri tradit, cuius vtiq; species est olyra,vel ipso teste Diosc. At Plinius,lib.18. cap.7.ex ipso etiam tritici semine,dum decorticatur. Sic & Autor Γεωπ. loco suprà citato, è frumento quoque Alexandrino fieri commemorat.

CAP. CXVII. περὶ ὀρύζης] Galenus 1.Alim. non inter frumentacea,sed inter legumina Oryzam recenset. ὄσπρια enim quæ Latinis sunt *legumina*, ibidem appellari scribit, cerealia omnia semina, è quibus panis minimè conficitur. At quod idem βρόμον,id est,auenam,ex leguminum genere scribit esse,lib. 6.simpl. mendo minimè carere ex stimauerim,atque adeò pro ὀσπρίων, σπερμάτων,esse reponendũ. Est enim alia Oryzæ,(quã ὄρυζον etiam neutro genere nominat Theophrastus)alia auenæ ratio.

IN LIBRVM TERTIVM.

CAP. I. Ἀγαρικὸν ῥίζα] Etsi incertam & ambiguam de Agarico ex opinione vulgi sententiam protulit Dioscorides; illud tamẽ radicem esse voluit, quem in eo deinde secutus est Galenus:quanquam hic ita radicem esse agnoscit, vt tamen non intra terram cæterarũ more latere, sed arborũ caudicibus innasci & adhærescere fateatur. At veriùs cum Plinio,lib.25.cap.9.fungus est, non quidem radicibus, sed ipsis truncis innascens arborum, non glandiferarum modò, (quod voluisse videtur Plinius) sed & coniferarum. Nam & laricibus summis innascitur,quod inter cætera hodie præfertur: quippe cuius apud nos vsus sit frequentissimus, siue ex Allobrogũ, siue ex Valesiæ Alpibus inuehatur.

ἔχει κλαδόνας ἄδηλας] Ita sentiunt Aëtius & Auicenna. A Mesuæo verò filamẽta Agarico mari eidémque deteriori potiùs tribui videntur, vti & rotunditas, fœminæ. Sed reuera fœmina, quæ bonitate antecedit, si frangatur,rectis venarum discursibus & quasi diuisuris constare cernitur:mas verò, in fracturis (quod aliud est) villosus fibrosúsve neruorum modo cõspicitur.

ἐστομαχικοῖς] Idem repetit Autor,2.Ἀντ.cap.13. & 14.Sed quomodo stomachicis Agaricum rectè conuenire possit, dubium fortasse non abs re fuerit.Siquidẽ Aëtius,Tetrab.1.ser.3.cap.40. illud tradidit stomacho omnino aduersari,quia scilicet leue sit,ac in stomacho supernatet. Idẽ quoq; memoriæ prodidit Actuarius,meth.med. lib.5.cap.8. Paulus verò,lib.4.cap.7. affirmauit nõ esse stomacho valdè noxium.Sed nos cũ Aëtio & Actuario sentire cogimur, quoniã nostrũ nauseabundũ esse quotidie experimur. Fortasse verò præstãtius illud fuit, quod olim è Sarmatiæ regione petebatur, in qua fuère vrbs, amnis & promontorium eodem Agari nomine,à quibus & Agaricum nomen sibi vendicasse creditur.

CAP. II. ῥᾶ ἢ ῥῆον κολλῶδες] Hanc radicem Plinius Rhacomatis nomine describit, lib.27. cap.12. Galenus & Paulus,æquè ac Dioscorides, Rha seu Rheon appellant,ita dictam à Rha fluuio cognomine supra Pontum & Bosphorum Tanai vicino: quoniam in illius superciliis ea gignebatur, teste Ammiano Marcellino. Alij quòd è regionibus supra Pontum afferretur,nomine composito Rhaponticum dixère. Aëtius ῥῆον Ποντικὸν seu ῥᾶον nominat. Actuarius,inter-

dúmque AEgineta ῥίζαν Ποντικὴν, vti Corn. Celsus, radicem Ponticam. Sed & iidem AEgineta & Actuarius, itémque Nicolaus Myrepsus, Rhei Barbari seu Barbarici nomine, eius ipsius, interdum mentionem fecisse videntur. Et tamē non desunt è recentioribus primariæ notæ Medici, qui haud ita firmis, si quid iudico, nixi argumētis, à Rhabarbarico nostro hodie vsitatissimo radicem hoc capite descriptā toto genere differre affirmauerint. Verùm quoniam ab Arabibus recentioribúsq; Græcis eadē propè Raued Scenitico, Rhabarbarico seu Indico assignantur, quæ à Diosc. Galeno, priscisque aliis olim Rheo tributa sunt, eiusdem generis radices has esse meritò censuerim: sed quæ specie tātùm differant, ac pro cœli natalisque soli, aut etiam maturitatis discrimine, pondere, odore, colore, sapore ac viribus euarient.

CAP. III. στυπτικὴν] Placet Dodonæi coniectura, qui ῥυπτικὴν legendum censuit: maximè cùm Gal. 6. simpl. Gentianę radicem pronuntiet inter cętera, ἀποῤῥύπτειν τε ἱκανῶς ὑπάρχειν, hoc est, *in abstergendo esse perquam efficacem*, abstersoriámque illi facultatem esse insignis amaritudo satis indicet. Adde quòd effectus qui proponuntur deinceps à Diosc. abstersionis potiùs quàm astrictionis fidem faciunt.

CAP. IIII. βοηθεῖν ταῖς λοχείαις] Id est, *parturibus aut puerperijs*. Aldinus codex habet, ταῖς λοχοῖς, id est, *puerperis ipsis*, quem ego secutus sum. Plinius, lib. 25. cap. 8. *inter nobilissimas Aristolochiæ nomen dedisse grauidæ videntur, quoniam esset ἄριστη λοχεύουσι*, pro quo legendum, λοχευομέναις: quæ quidem vox puerperas aut certè parturientes veriùs denotat, quàm grauidas: quanuis etiam parturientes grauidas adhuc esse minimè negamus. Tantùm verò abest vt grauidis reliquo gestationis tempore opituletur Aristolochia, vt contrà maximè noceat: quandoquidem è locis muliebribus menses, secundas & partus extrahendi vim habet.

CAP. V. δακτύλου ἔχει τὸ πάχος] Plinius, lib. 25. cap. 8. longæ Aristolochiæ radicem ait, esse baculi crassitudine. Ac re vera huius radices inuenias, quæ crassitudine non modò baculum, sed & brachium æquēt. Quare de iuniore Aristolochia accipiēda sunt Diosc. verba, non de prouecta, cuius radices quàm iunioris quadruplo aut etiā quintuplo interdum crassiores cōspiciūtur.

CAP. VI. ἀειζώου μικροῦ] Sic Oribasius, Serapio & Auicenna. Sed Valerius Cordus pro, ἀειζώου, reponit, κισσοῦ, quem deinde secuti sunt Anguillara & Dodonæus. Ac certè quidem palàm est semperuiui folia nullo modo imitari Aristolochiam, nisi fortè quatenus, æquè ac semperuiui minoris, obtusa quodammodo potiùs sunt, quàm acuminata. Theophrastus lib. 9. cap. 13. nulla distinctione adhibita Aristolochiæ foliū facit προσεμφερὲς ἀλσίνῃ, πλὴν στρογγυλώτερον, hoc est, *alsinæ assimile: sed rotundius*: quo loco Dodonęus ἑλξίνῃ legit, quanuis & alsine helxines folia refert, teste Diosc. Sed neq; licet animaduertere, qua ratione huius Aristolochiæ flores rutæ floribus assimilentur: vnde etiam suspicor αἰνὶ τῆς, πηγάνου, πορφύρῳ fortasse legendum esse. Omnes enim Aristolochiæ licet florum colore dissideāt, eorum tamen figura vna & eadem conspiciuntur, quam esse pileolorum instar Dioscorides anteà tradidit.

φασὶ δὲ τὰ ἐρπετά] Contrà, rotundam aduersus serpentes aptiorem esse voluit Plin. lib. 25. cap. 8.

ἐλαττοῦσθαι μέν τι τῇ δυνάμει] Clematitidem quoque censet Galenus, 6 simpl. esse quidem cęteris fragrantiorē, sed ad medicationes inefficaciorem. Contrà Plinius Clematidi, ab aliis Creticæ dictæ, præcipuam vim esse asseruit, lib. 25. cap. 8. Neque iccirco desunt qui hanc ipsam esse velint, quam λεπτὴν Andromachus Senior cognominat, quámque in theriacam suam recipit. Attamen cùm hæc ipsa duplex esse comperiatur, nempe Clematis radice simplici, & quæ Pistolochia est Plinio, ab aliis à densis radicum capillamentis πολύῤῥιζος cognominata, hanc ego cum piæ memoriæ D. Rondeletio suspicor potiùs in theriaca desiderari: quoniam alteri Clematidi & odore grato & medicata facultate antecellere videtur. Nihilominus longam Aristolochiam theriacæ inserunt Nicolaus, Fernelius & plerique alij. Auicenna verò, rotundam.

CAP. VII. τοῖς δὲ φύλλοις] Inter spinosa foliata Glycyrrhizam recēset Plinius, lib. 21. cap. 15. quia sit *folys*, inquit ille, *aculeatis mordacitas*. Rursúmq; lib. 22. cap. 9. eandem inter aculeatas plantas commemorat, *folijsque* scribit esse *echinatis*. Ex quibus facile est colligere, Plinium errore manifesto αἰνὶ τῆς, γλίσχρα, legisse, ἐχῖνα, neque vnquam illi fuisse visam Glycyrrhizæ plantam. Siquidem neutra Glycyrrhizæ species foliis visitur aculeatis. Alteram quidem fateor echinum gerere platani echino haud absimilem. Sed aliud est echinum habere platani modo, aliud echinatis esse spinosisve foliis. Cæterùm hanc Plinius interdum Glycyrrhizam, nonnunquam etiam Glycyrrhizon nomiqat, vti & AEgineta. Theophrastus Σκυθικὴν ῥίζαν, itémq; ἀδυγλυκεῖαν. Hipp. γλυκύῤῥιζαν. Nec enim aliter hāc vocem exponit Gal. in vocū Hipp. Lexico, quàm βοτάνιον τινὰ γλυκύῤῥιζαν καλουμένην, *herbam quæ Glycyrrhiza nominatur*.

ἄδιψόν τι ἐστὶ] Galenus ideò sitim arcere dixit, 6. simpl. quia sit humana natura paulò frigidior, &, quatenus dulcis, etiam modicè humida. Theoph. lib. 9. cap. 13. de Glycyrrhizā verba faciens, δύναται δὲ, inquit, καὶ πρὸς δίψαν παύειν, ἐάν τις ἐν τῷ στόματι ἔχῃ· διὸ ταύτῃ τε καὶ τῇ ἱππάκῃ διάγειν φασὶ τοὺς Σκύθας ἡμέρας καὶ ἕνδεκα ἢ δώδεκα, hoc est, *Valet & ad sedandam sitim, si teneatur in ore: qua de causa sola ea cum equino caseo sese Scythæ sustentant ad dies vndecim vel duodecim*. Sic Plinius, lib. 12. cap. 54. *Quædam exiguo gustu famem ac sitim sedant, conseruántque vires, ut butyrum, hippace, Glycyrrhizon*. Rursúmque lib. 22. cap. 9. *Hac diximus sitim faméḿque sedari, ob id quidam ἄδιψον appellauère, & hydropicis dedêre, ne sitirent*. Eodem spectat illud Columellæ, lib. 1. cap. 35. *Et quia famem sitimque sedat Glycyrrhiza, ob hoc ἄδιψος vocata est*.

καὶ στομαχικῶν ἐξαιρματικῶν] Sic legit Serapio. Sed hauddubiè cū Plinio legendū est, στοματικῶν, lapsu literæ vnius per quàm facili. Enimuerò Plin. lib. 22. cap. 9. cùm antè faucium vitiis omnibus conuenire Glycyrrhizā docuisset, paulò pòst, *commendandam stomaticis* esse subiecit. Quæ verò dicātur στοματικὰ φάρμακα, videre est apud Galenum, lib. 6. τῶν κατὰ τόπους.

καλέσαντος ἐστὶ] Vulgata exempl. habebant καπνίσαντος: sed lego καλέσαντος, veluti etiam legitur apud Gal. 6. simpl. cap. de Glycyrrhiza: quo loco citatur hic ipse Diosc. locus, hisce verbis: φησὶ δ' ὁ Διοσκουρίδης τὴν ῥίζαν ξηρὰν λειωθεῖσαν, πτερυγίων ἐπιπάσσειν γίνεσθαι καλέσαντος φάρμακον. hoc est, *refert Dioscorides radicem siccam tritámque pterygijs si inspergatur, perquam idoneum esse remedium.*

Cap. VIII. δριμεῖα μετὰ ποιᾶς γλυκύτητος] Ita Oribasius & Serapio. At Plinius, lib. 25. cap. 6. quo loco Centaurium maius totidē fere verbis describit, radicem hanc non quidem acrem, sed amaram esse prodidit cum quadam dulcedine. Cæterùm autor libri de viribus Centaureæ ad Papiam, aliud ex Crateua describit Centaurium maius, ab hoc Diosc. diuersum, quod sit, *folijs lapathi hortensis, sed minoribus, serratis in ambitu, caule trium palmorum altitudine, succo rubro, capite in cacumine squarroso, radice solida & crassa, gustu dulci & subacri.* Ex quibus facile est colligere illud ipsum esse, quod simpliciū diligētissimus indagator Car. Clusius, in rariorū Hispaniæ stirpium historia, depingit, ac supra Olyssiponē lapidosis iuxta Tagum collibus inuenisse se commemorat.

ἐκλείπει δὲ ποτὲ καὶ] Hęc ad capitis calcē non habentur apud Serapionē: ac meritò quoq; à Marcello & Cornario inter Dioscoridis notha reponuntur.

Cap. IX. ῥίζα μικρὰ, ἄχρηστος, λεία] His addūt Marcellus & Ruellius, *gustu amaram* esse. quibus tamē verbis nihil est quod respōdeat in Græcis quotquot occurrerunt exēplaribus. Quin & huius amaritudinis, quā afferat radix Cētaurij minoris, nullā fecere mētionē Oribasius & Serapio.

ἐγχυλίζεται] Autor lib. de viribus Cētaureę, in conficiendo inspissandóque Centaurij succo, post reiecta spissamenta, aquæ excolatæ tertiam partē sapæ adijcit, quam simul decoquit ad iustam crassitudinem.

Cap. X. ἰξίας τινὲς ἐκάλεσαν] ἰξὸς seu ἰξίας appellatio non huic tātùm, hoc est, albo Chamæleoni, sed & nigro icciro rectè tribuitur, quòd vtriusque radicibus gummi quoddā ἰξῷ, i. *visco* æmulū adnascatur. Sic enim Plinius de Chamæleone in vniuersum, lib. 22. cap. 18. *Chamæleonem*, inquit, *aliqui ixiam vocāt*: ac paulò pòst, *nigri Chamæleonis* (quod quibusdam ὑλόφονον & κυνόζολον vocari scribit) *radices* tradit *viscum ferre vlceribus vtilissimum.* Hesychius: ἰξίας, παντός, ἢ ἡ χαμαιλέων. Galenus verò in Lexico vocum Hipp. ἰξὸν interpretatur, φύμα τι λευκοῦ χαμαιλέοντος. Repetiūtur tamē nōnulli, in quibus sunt Cordus, Ruellius & Gorræus, qui nomen hoc ad nigri Chamæleonis radicem contrahant, existiméntque ἰξίαν radicem esse nigri Chamæleonis, non quidē cuiusuis, sed eius tāntùm qui viscū profundit: quod locis tantùm quibusdā & statis anni temporibus euenire asserunt. Illorū sententię fauent appellationes variæ Chamæleonis nigri, inter Diosc. notha relatæ. Quibusdam enim vlophonon, aliis ixiam, aliis denique cynozolon vocari reperitur. Quanuis autem non negamus Chamæleonis radices, non nigri modò, sed & albi, (si Aëtio credimus) habere quid deleterium, (quod tamen nigri tantummodò Chamæleonis radicibus tribuit Gal. 8. simpl. vti & Nicander in Theriacis) nihilominus aliud fortasse veneni genus & à Chamęleonum genere omninò diuersum esse crediderim ἰξίαν τὸ πῶμα ὑλόφονον Nicādri, seu ἰξίαν, cuius sexto libro Diosc. aut quisquis est ἀλεξιφαρμάκων Autor, inter venena mentionem facit: siue eo nomine radicem quandam designauerit, (quod verisimile videtur) quia priùs inter radices venenatas in eiusdem libri procemio enumerauerat, siue viscū fuerit, quod radicibus quibusdam exudaret. Et tamē Diosc. lib. 2. περὶ ἰξοῦ μείονος, cap. 150. ita scribit: ἰξίαν δὲ τοῦ μέλανος, χαμαιλέοντος λεγομένου, ποθέντος βοηθεῖ, &c. Sic & Scribonius Largus de ixia veneno insigni agens, lib. 2. de comp. medic. cap. 60. *Ixia*, inquit, *quam quidam Chamæleonta vocant.* Verùm & eam quoque tùm fuisse vulgi opinionem fit mihi verisimile, quæ tamen fallax & à vero aliena esset. Enimuerò quo loco venenatas radices commemorat Diosc. in citati libri pręfatione, à Chamæleonte ixiam manifestò distinguit: quanuis deinceps nullum de Chamęleonum radicibus eo libro peculiare caput habeatur, quia fortè neque etiam apud Nicandrum in Alexipharmacis, è quo pleraque mutuatus videtur. Quin & seorsim ac diuersis capitibus vtriusque Chamæleonis radicum & ixiæ meminēre Paulus & Aëtius, ac multùm differentia recensuēre quæ à sumptis his aut illis eueniunt symptomata. Huc adde quòd, quicquid scribant Anguillara & Dodonęus, ixine, pro qua perperàm apud Plinium habetur *helxine*, itémq; ixia & Chamæleonum genera, tanquam diuersę omnino plantæ, à Theophrasto, hist. lib. 9. diuersis capitibus describūtur. Quanuis tum his tum illis commune id esse agnoscit, quòd lacrymam fundant: ixine quidem è caule, sub alis foliorum: aliæ verò è radicibus ipsis. Sed & Plinius hunc secutus de ijsdem tāquam diuersis egit, lib. 21. cap. 16. Quænam porrò sit fueritve ixia propriè dicta, quę viscum est Plinio, equidem hodie penitus adhuc ignorari existimo.

περὶ τὰς ῥίζας αὐτοῦ] Plinius, libro 22. cap. 18. non nisi Chamæleonis nigri radicū facta mentione tradidit, candidum Chamæleonem viscum sub alis foliorum quibusdam in locis gignere.

ἢ σκολύμῳ] φύλλα quidem vtriusque Chamæleonis σκολυμώδη agnoscit Theophrastus, lib. 9. hist. cap. 13. Attamen aliàs illis negat esse aculeata folia. Siquidem lib. 6. cap. 3. & 4. Chamæleonem ἀφυλλάκανθον esse prodidit. Atque hunc secutus Plinius, lib. 21. cap. 16. *Chamæleon*, inquit, *in folijs non habet aculeos.*

τραχύτερα δὲ] Sic Oribasius, Plinius, itémque Serapio: at codex Aldinus habet, παχύτερα, hoc est, *crassiora.*

ἢ κινάρᾳ] Vel hoc ipsum spinosum caput cinaræ simile, seu, vt voluit Theoph. acanaceum, satis arguere videtur Carlinas nostras à Chamæleone toto genere discrepare: quo fit vt quænā planta sit Chamæleon albus, certi quicquam nondum affirmare possim. At Chamæleonem nigrum eum esse minimè dubito, quem & ipse Maranta pro Chamæleone nigro agnoscit. Illud porrò non omittēdum, turpiter Arabes nominum affinitate deceptos Chamelæam cum Chamæleone confudisse.

ῥίζα δὲ καὶ θεραπεύει] Sic albi Chamæleonis radicem Nicander in Theriacis inter alias recenset ἰφίων ἀγροῦ, *serpentium uenenis auxiliantes*. Plinius verò, omnium Chamæleonis generum radices scorpionibus aduersari prodidit. Attamen citato loco Nicander disertè nigri Chamæleonis radicum, tanquam venenatarum, vsum in assumendis omnino fugiendum censuit: quod ipsum innuit Gal. 8. simpl. dum illas scribit ἔχειν τι δηλητήριον, *habere quid deleterij*. At apertiùs AEgineta, lib. 7. ποθεῖσα, inquit, λαμβανομένη τῷ σώματος, δηλητηριώδης ἐστί. hoc est, *si intra corpus sumatur, ueneni loco est*.

ἀποκτείνει δὲ κύνας καὶ ὗς] Quoniam ex Theophrasto pleraq; in hoc caput trāstulisse videtur Dioscorides, sunt nonnulli qui ex Theophrasto locum hunc ita restituendum existimarint: ἀποκτείνει δὲ καὶ κύνας καὶ ὗς. καὶ κύνας μὲν, σὺν ἀλφίτῳ πεφυραμένη καὶ ὑδρελαίῳ διδόμενη· ὗς δὲ, μετὰ κράμβης μιγνυμένη. hoc est, *necat & canes ac sues: & canes quidem, subacta cum polenta & hydrelæo diluta: sues uerò, brassicæ admixta*. Sunt enim hæc Theoph. verba, lib. 9. c. 3. ἀναιρεῖ δὲ καὶ κύνας καὶ ὗς. κύνας μὲν, ἐν ἀλφίτοις ἀναφυραθεῖσα μετὰ ἐλαίου καὶ ὕδατος· τὰς δὲ ὗς, μετὰ ῥαφανίου μιγνυμένη τῆς ἀγρίας. Sed & muribus infensissimam esse Chamæleonis albi radicem, satis patet ex Plinio, lib. 22. cap. 17. vbi ille: *Hic succus*, inquit, *occidit canes suésque, in polenta. Addita aqua & oleo, contrahit in se mures ac necat, nisi protinus aquam sorbeant*. Galenus quoque mures perimere tradidit, lib. de paratu facilib. medic. ad Sol. Ideóq; in Dioscoridis contextu nihil immutandum censui. Porrò nō tantùm canibus suibúsve, ac muribus quoque deleterius est albus Chamælеo, sed & hominibus ipsis. Nam & qui album Chamæleonē hauserunt, strangulantur, teste Aëtio, Tetrab. 4. serm. 1. Verùm hoc si ita est, qui fiet, objjciet quispiam, vt bestiarum venenis esse pro antidoto, ac securè tutóque intrò assumi possit? Huic equidem obiectioni facilè respōderi posse puto, si animaduerterimus ex Gal. 5. simpl. cap. 18. alexeteria mediam obtinere naturam inter corpora ipsa & venena: ex quo fit, vt quæ venenis aduersantur, largiùs assumpta corpus animantis oblædant.

CAP. XI. καὶ κυάνεος] Restituerē ex Theophrasto, κυάνεος, nisi vnus esset omnium exemplarium consensus. Siquidem ὁ δὲ μέλας, inquit Theoph. loco modò citato, τὸ μὲ φύλλον παρόμοιος. σκολυμώδης γὰρ ἔχει, πλὴν ἔλαττον δὲ καὶ λειότερον. hoc est, *Niger Chamæleo* (*uernilaginem* vertit Gaza) *folio est carduí, at minore læuioréque*.

ἔχει σκιάδιον] Vel ἔχων legendū, vt ad Chamæleonē referatur: vel ἔχοντα, vt ad proximè præcedentē vocem, καυλόν. Porrò aliud quàm quod significant hoc loco verba Diosc. voluit Theophrastus, nimirum, totā stirpem vmbraculi speciem repræsentare, idque verbis hisce: αὐτὸς δὲ ὅλος ἐστὶν ὥσπερ σκιάδιον.

κυανίζοντας] Videtur legisse Ruellius, κυανίζοντα.

ἐπιπολὺ] Addit Oribas. ἐνίοτε πυρρά, *nonnunquam rufa*.

CAP. XII. ἐν τόποις ἀμμώδεσιν] *Nascitur in sabuletis*, inquit Plinius, lib. 27. cap. 8. atque hinc colligūt nonnulli, cum Hermolao, ἀμμώδεσιν legendum. ὑδατώδεσιν, legendum suspicatur Cornarius, quia τὰς ῥίζας τὰς ὑδατώδεις φερούσας κροκοδειλιάδας τὰς μεγίστας, hoc est, *Crocodiliadas maximas, secus aquas nascentis*, meminerit Gal. lib. 2. κατὰ τόπ. Sed & αὐτὴ ἡ, ὑπόπαχυν ex Plinio legēdum foret, ἰσόπαχυν. Is enim eodem loco radicem eam æqualiter crassam esse prodidit. At Oribasius, ὑπόπαχυν, legisse videtur.

CAP. XIIII. πυρώδεις σπασμώδεις] Galenus, lib. 6. simpl. itémque Aëtius, simpliciter & in genere, σπασμώδεις, non addito, πυρώδεις. Sic enim vterque: τὸ δὲ σπέρμα λεπτομεροῦς καὶ θερμῆς ἐστι δυνάμεως, ὥστε καὶ σπωμένοις ἁρμόζειν πινόμενον. *Semen tenuis essentiæ & calidæ facultatis est: itaque potui dari conuenit ijs qui conuelluntur*.

CAP. XV. ἄκανθα ἀραβική] Gal. lib. 6. simpl. Spinam Arabic, â quā & AEgyptiā vocat, spinæ quinē albæ similem esse refert: at magis astringere siccaréque quàm spinam albam, propteréaque ad omnia ad quæ & illa efficaciorem esse. Perperàm autem Ruellius nominis homonymia deceptus, lib. de nat. stirpiū 3. cap. 13. fruticē hūc cum acaciæ spina confundit, arborea scilicet illa itidem AEgyptia dicta, quod in AEgypto nascatur, de qua priùs Dioscor. lib. 1. cap. 133. Ei errori fortasse Plinius occasionem dedit: qui quidem, lib. 24. cap. 12. *spinæ Arabicæ laudes in odorum loco* dixisse se commemorat, cùm tamen solius spinæ Acaciæ lib. 13. mentionem fecisse comperiatur. Et tamen facile fuit animaduertere, Plinium eo ipso cap. proximè citato Arabicam spinam ab AEgyptia spina manifestò distinxisse. Cæterùm quod ad capitis calcem addiderunt Interpretes, (*Prouenit locis asperis*) id in Aldini codicis nothis tantummodo legimus: φύεται δὲ ἐν τραχέσι τόποις.

CAP. XVI. ἀκανθώδης κεκομμένη] Lege, κεκομμένη, veluti etiam aliquoties annotauimus.

ὁ δὲ τῆς ῥίζης] Huius Cardui non herbam solam, dum recens teneréscit, esitari solitam vel ex eo constat, quòd Theophrastus eius quoque radicem tum crudam tum etiam coctam in cibo gratissimā esse testatur, potissimúmque florente Carduo. Sed & Plinius hāc ipsam radicem vescendo esse commemorat. At hodie Cardui radix, siquidem Carduus cinara nostra syluestris est, maximam præ cæteris à locupletum mensis inijt gratiam: quæ tamen olim Eratostheni in pauperis tantùm cœna laudabatur.

CAP. XVII. ἄνθη μακρὰ, χλωρὰ] Cornarius ex Plinio legit, μακρὰ, χλωρά. Plinius etenim Poterio (quod etiā phrynium ideò appellauit, quòd rubetarum venenis in potu auxilietur) florem longum & coloris herbacei tribuit, lib. 27. cap. 12. Anteà tamen (rectiùs, opinor) lib. 25. cap. 10. Poterium floribus paruis esse tradiderat. Ita Plinius interdum locis diuersis sibi pugnantia scripsit, vix vt facile sit, quæ potior sit sententia, diiudicare.

CAP. XVIII. καθ' αἱ ἀραχνώδεις] Goupylus hæc ex altero codice huic loco ascribenda censuit, καθ' αἱ ἀραχνώδεις ἐπὶ χνοῦ, quæ tamen in vulgatis codicibus desiderabantur. Cornarius legit, καὶ ἐπ' αὐτῷ χνοῦ ἀραχνιῶδες. Illam porrò scripturam tum Plinius, tum & Interpretes omnes expresserunt. Habētur & eadem verba apud Oribasium.

τὸ συμμιγνυμένη] Hunc locum ita restituo: τὸ συμ-

ζωδίου καὶ ὑφαινομένου βαμβακώδους ἐσθῆτος γίνεσθαι φασι. Sic Plinius, lib. 24. cap. 12. *Huic* (scilicet, spinæ albæ) *similis est spina illa quam Græci acanthion vocant, minoribus multò folijs, aculeatis per extremitates & araneosa lanugine obductis: qua collecta etiam vestes quædā bombycinis similes fiunt in Oriente.* Sin minùs placet ea lectio, paucioribus immutatis ita quoque legere possis: ἐς συνειλέγμενος καὶ ὑφ' ἓν συνελθὼν βαμβακώδης γίνεται, hoc est, *quæ* (scil. lanugo) *collecta & in unum coacta bombycis gossypii ue speciem præ se fert.* Neque verò ignoro aliud esse bombycem, aliud verò bombacem seu xylum gossypiúmve: sed & Plinium imitari libet, qui xylo quoque seu gossypio bombycis nomen tribuit, lib. 19. cap. 1.

Cap. xix. ἀκανθώδεις] Aldinus codex, itémque vetustus & Catac. ὑακινθώδη, legunt. Ita & habetur apud Oribasium: quò factum est, vt tum Hermolaus, tum etiā Manardus eam quoque scripturam retinendam censuerint. At Ruellius, Marcellus ac pleriq; alij, qui in Acanthi foliolis, è quibus tanquam ex alueolis flores prodeūt, nihil quod hyacinthū figura aut colore referat agnoscunt, ἀκανθώδη legere malunt. Vtra verò lectio potior fuerit, lector iudicet. Minuta certè quidem illa caulis folia spinulis armata cuiuis obseruare liceat: quorum quidem ratione *branca vrsina* Officinis dicta locū inter aculeatas plantas, & apud Græcos ἀκάνθου seu ἀκάνθης nomen, sibi vendicauit. Cæterùm pro eo quod paulò pòst sequitur, ἔμπυροι, quódque *igneo rubore nitentes* vertunt nonnulli, malim equidem geminato ρ, ἔμπυρροι legere, hoc est, *rufæ.*

Cap. xxi. ὀνωνίδα] Lego ἀνωνίδα. Ita enim Theophrastus & Galenus appellarunt, fortè dictum ἀπὸ τῶ ὄνω καὶ ὄνησιν, quòd ad eam asini pruriginosi sese libenter affricent. Alioqui ἀνωνὶς dicitur, quasi inutilis, quòd aratro ac ipsis quoque frugibus sit inimica.

λεῖα] In Catacuzeni exemplari, si Matthiolo credimus, legitur ὀνώδη, at perperàm, sensu nullo. Sed neque multò rectiùs Marcellus *cinereo colore* vertit, quasi σποδώδη legerit. Sic & paulò inferiùs Manardus & Fuchsius ἀπὸ τῶ, σμήχει, σμήχουσα, hoc est, *abstergit*, legisse mihi videntur. Cæterùm quo loco de radicibus agitur, alter codex, itémq; Oribasius, voci, παχεῖαι, subiungūt, παχυχίας, i. *crassas*: sed eam vocem Interpretes minimè agnoscunt.

Cap. xxiii. πολὺ μαλακὸν] Vel est μαλάχης vocis μαλακὸν, iungendáque est voci, ἀκάνθας: vel, ἀπὸ τῶ, λεῖα, λείας legendum videtur, nimirum ἀκάνθας.

Cap. xxv. περιφερῆ] ἢ τῷ περιφερῆ legere malui ex vetusti codicis autoritate, quàm cū vulg. exemplaribus, περιφερές: siquidē neutrius Aloës folium teres rotundúmve esse ἀποφύει satis indicat.

δυσκατάποτον] Aëtius in delectu simplicium medicamentorū, huius vocis loco habet, τὸν σκληρόν. Sic & Plin. lib. 27. cap. 4. de Aloë verba faciens: *Improbanda*, inquit, *nigra & dura*, &c.

ἡπατίζουσαν] Fortè ἡπατιζομένην.

ψυχρῷ ἢ γαλακτώδει] Marcellus & Andreas Lacuna ὕδατος γαλακτώδους nomine *serū lactis*, Græcis ὀρρὸν γάλακτος dictū, interpretati sunt. At nos cum Plinio & plerisque Interpretibus *tepidam* seu *egelidam* conuertimus. Sic enim ille, lib. 27. cap. 4. *Bibitur*, inquit, *Aloës drachma ad stomachi dissolutionē in duobus cyathis aquæ tepidæ vel frigidæ cochlearis mensura, bis terue in die ex interuallo, ut res exigit.* Sed & lacteum teporem γαλακτώδους voce designari satis patet ex varijs Galeni & Aëtij locis. Etenim Gal. 7. Meth. τὸ χλιαρὸν ὕδωρ, Medicis γαλακτῶδες appellari solita innuit, his verbis: χλιαρὸν δὲ τὸ ὕδωρ, ὃ συνήθως ὀνομάζουσι γαλακτῶδες οἱ ἰατροί, &c. scilicet *quæ lactis modo tepeant.* Sic & Aëtius, lib. 9. cap. 6. μέλικρατον γαλακτῶδες τῇ ἁφῇ dixit, *quod lactis teporis esse tactu deprehenditur*: hoc est, quod neque calidum neque frigidū esse tactus ipse iudicat. Quin & eodē planè significato vocem γαλακτώδους ab ipso Diosc. vsurpari constat, lib. 4. cap. de betonica: quo loco vinum dilutum tepidum, κρᾶμα γαλακτῶδες appellauit. Possem & alia tū ex Paulo, tum ex Aëtio exempla huc in medium afferre, quibus ista γαλακτώδους vocis significatio confirmaretur. Sed ea lubens reticeo, quoniam in doctiss. Cornarij comment. Medicis plurima iam annotata reperies.

ἴκτερον ὑποκαθαίρει] Quî fit, dicet aliquis, vt ictetum purget Aloë, cùm minimè expurgetur icterus, nisi humoribus biliosis ab ipsa cute tractis: testetur verò Gal. 8. de comp. med. κατὰ τόπ. Aloës vim purgatoriam hepar minimè transcendere, tantùm abest vt corpus totum atque adeò cutim ipsam purgare valeat? Verùm facile est respondere, Aloēn non nisi ex accidenti & consecutione quadam ictericos purgare, dum scilicet bilis distributionem prohibet, sanguinē expurgando qui ab hepate in vniuersum corpus diducendus erat. Huc adde quòd illud fortasse vix præstat, nisi potentioribus admista catharticis.

ξηρὸν δὲ λειωθεῖσαν] Lege, λειωθέν. Est autem enallage generis, vt & in priore illa voce, μιχθέν. Siquidē non ad ἀλόην, sed per σύλληψιν ad subintellectum χάρισμα seu ἔμπασμα, referri par est.

αἱμορραγίας τὰς ἀπὸ] Non has modò ex hæmorrhoidibus sanguinis eruptiones, sed etiam sanguinis excreationes, vti conceptis verbis anteà monuit Dioscorides, nec nō & alia quæuis sanguinis profluuia sistere Aloēn, præter Galeni aliorúmque veterum autoritatem, vt ratio ita & experientia fidem facit. Contrà verò Mesues & Auicenna, venas hæmorrhoidum reserare Aloēn, atque adeò hæmorrhoidibus ac sedi maximè nocere scripto prodiderunt: nec malè. Siquidem, vt nihil, Galeno teste, 3. de temp. sumptum & admotum vires habet easdem, ita & Aloë pro varia vtendi ratione diuersos ac planè cōtrarios sortitur effectus. Nam foris adhibita, qua valet emplastica & sarcotica facultate, fluentem vndecunque sanguinem sistit atque cohibet: intrò verò sumpta, hęmorrhoidas aperit, seu totius substantiæ proprietate, seu ex accidenti, vel propter mordacitatem humorum quos educit, vel ob amarorem insignem substantiæ crassitiei coniunctū: cuius quidem ope & vasorum oscula reserat, & facultatem expultricem irritat. Sed hæc solutio, dicet aliquis, non vsquequaque satisfacit: quandoquidem Aloēn etiam potam scripsit paulò antè Dioscorides, sanguinis excreationes sistere. Huic ergo responsum volumus, in Aloë substantiam nos duplicem agnoscere, vnam quidem terrenam & crassiorem, al-

teram verò tenuiorem: atque ex hac substantiæ diuersitate fieri, vt Aloë sanguinis quidem excreationes astringendo sistat, ipsarum verò hæmorrhoidum oscula recludat. Siquidem ad partes respirationi dicatas, ceu propiores, terrestres illius astringentésque portiones facilè deducuntur ab ipsa tenui substantia, in qua amaritudo sita est: contrà verò ad venas ani, ceu nimiùm remotas, illius quidem tenuiores partes sat facilè, terrestres verò difficiliùs, perueniunt. Tale porrò quiddam & de Cẽtaurij maioris radice proditũ est à Gal. 7. simpl. dum ab ea scribit tam diuersos planéque contrarios produci effectus, vt & sanguinem spuentibus astringendo prosit, & vteri vasa potenter aperiat.

καὶ κανθῶν κνησμούς] Vulg. exempl. ἀκανθῶν, sensu nullo: ideóque legi κανθῶν, dempto α, ex vetusti codicis autoritate & omnium Interpretum consensu. Sic & Plinius, lib. 27. cap. 4, de Aloë verba faciens: *Oculorum*, inquit, *vitia omnia sanari ea conuenit, priuatim prurigines & scabiem genarum.*

Cap. XXVI. δοκεῖ δὲ καὶ περιπατοῦμενον] Lego, περιπατούμενον. Sic & paulò pòst, αὐτὸ τὸ, ἔοικε δὲ καὶ τὸ τῶ χαλύβαιος, legendum iudico: ἔοικε δὲ καὶ τὸ τῶ ἀψινθίου χύλισμα, &c.

Cap. XXVII. ἐν τῷ περὶ Καππαδοκίαν Ταύρῳ ὄρει] Quanquam hæc verba etiãm habẽtur apud Oribasium, tamen non abs re Marcellus & Cornarius supposititia esse, perperámque huc è proximè p[r]ęcedẽti capite translata, censuerũt: quandoquidem non est verisimile, plantam maritimam tanta copia in monte Tauro prouenire. Sed & ijdem quæ ad capitis calcem adduntur, λυμαίνεται δὲ &c. ad superius illud Absinthium Ponticum referri maluerunt: nec malè. Nam & Theophrastus, lib. 9. cap. 18. luce clariùs Absinthio Pontico ista tribuit, hisce verbis: ἔτι καὶ τὸ ἀψίνθιον τὰ μὲν ἄλλα τὰ πρόβατα οὐ νέμεσθαί φασι· τὰ δ' ἐν τῷ Πόντῳ νέμεται, καὶ γίνεται πίονα καὶ καλλίω, καὶ (ὥς φασί τινες λέγουσιν) ἐν ἔχοντα χολήν. hoc est, *Nam & absinthium pecora huius tractus pascere quidam negant: Pontica vero pascunt: quin & pinguiora pulchrioráque redduntur, &, ut quidam uolunt, sine felle.* Sic Plinius, lib. 27. cap. 7. *Absinthij genera sunt plura: Santonicum appellatur à Galliæ ciuitate: Ponticum à Ponto, ubi pecora pinguescunt illo, & ob id sine felle reperiuntur.*

Cap. XXVIII. ὃ ὀνομάζουσι Σαντόνιον] Ald. Σαρδόνιον. quam quidem lectionem Anguillara & Pena preferunt. At ego Σαντόνιον lego, vel cum Gal. Σαντόνικον, & inferiùs αὐτὸ τὸ, Σαρδονίδι, Σαντονίδι vel Σαντονικὸν: maximè cùm apud Santonas Galliæ Aquitanicæ populos eiusmodi Absinthium gignatur copiosissimum, quale hoc loco describitur. Neque verò ignoro esse, qui in Galatia Asiatica regionem quandã agnoscant Sardonidis nomine. Sed quis est, quæso, è Geographiæ scriptoribus, qui Alpium Asiaticæ Galliæ mentionem vnquam fecerit? Verisimilius ergo est, τὴν κατὰ τὰς Ἄλπεις Γαλατίαν, Galliam nostram intelligi, ad differentiam Γαλατίας τῆς κατὰ τὴν Ἀσίαν, cuius sequenti capite fit mẽtio. Huc adde quòd Galenus & Plinius palàm huic nostræ lectioni astipulantur. Siquidem Gal. libro 6. simpl. Absinthij Santonici mentionem facit ex Diosc. *ita*, inquit, *cognominati à santonia regione, in qua nascitur.* Sic Plin. lib. 27. cap. 7. inter cætera Absinthij genera *Santonicum* commemorat, *sic appellatum à Galliæ ciuitate.*

Cap. XXIX. λεπτόκαρφοι] Oribasius, λεπτόφυλλοι: alij λεπτόκαρποι. Ac certè quidem siue λεπτόκαρπον legas, siue λεπτόκαρφον, vnica mutata litera, parum interest. Nã & tenue est tum Abrotoni, tum Absinthij semen, & gracilis vtriusque surculus. Attamen quoniam Interpretes plerique λεπτόκαρφον legisse videbantur, eam quoque lectionem libenter amplexus sum. Sic & inferiùs, cap. de stœchade, αὐτὸ τὸ, λεπτόκαρπος, lego λεπτόκαρφος.

συγχρισμά τι ῥιγοῦσιν] De periodicis febrium rigoribus hęc accipienda sunt, vti colligere licet ex Galeno fidissimo Diosc. interprete. Is enim lib. 6. simpl. cap. de Abrotono: ἐχρῶντο δὲ καὶ ἔνιοι, inquit, κατὰ περιόδους ἀλισκομένοις ῥίγεσιν, εἰ καὶ τούτοις αὐτὸ πρὸ τῆς εἰσβολῆς, ἧττον ῥιγοῦσι. hoc est, *Quin & si quibus per circuitum redeunt rigores, eos ante inuasionem perfricueru, minùs rigore concutiẽtur.* Sed aliter accepisse videtur Plinius, lib. 21. cap. 21. dũ de Abrotono agit in hæc verba: *Efficacissimum est contra ea quorum ueneno tremores & frigus accidunt, ut scorpionum & phalangiorum*: quanquàm & ipse statim subdit: *prodest & quoquo modo algentibus.*

ὀφθαλμῶν φλεγμ.] Galenus, 6. de simpl. med. fac. cap. de Abrotono, tacitè Dioscoridem carpit tãquam Empiricum, quòd isthæc ad oculorum inflammationes & phymata ex Abrotono petita remedia citra distinctionem protulerit: quia, vt inquit ille, *si sola Dioscoridis experientia fretus quispiam oculorum inflammationibus quibusuis aut phymatis seu tuberculis omnibus proposita hæc ab eo remedia citra discrimen adhibuerit, plus multò damni quàm adiumenti sit allaturus.*

εἰς τὸ ἔλαιον τὸ ἴρινον] In olei irini compositionem nusquam, quod sciam, recipitur Abrotonum. Iccirco ἀβρότινον, aut ἀμαράκινον, legendum censuerim. His enim oleis seu vnguentis Abrotonum, non item irino, inseritur.

Cap. XXX. μετ' ὀξύμελιτος αὐτοῦ καρδαμώμου] Cum plerisque Interpretibus ita legisse videtur Serapio: ac ei quoq; lectioni Mesuæus cap. de Hyssopo suffragatur: attamẽ καρδάμου proculdubio legendũ. Siquidẽ Plin. lib. 26. cap. 7. *Hyssopum*, inquit, *tritum cũ melle utilius, præsumpto nasturtio aut irione.* Idipsum indicat Macri versus, qui sic habet cap. de Hyssopo: *Cardama si iungas, bis solues fortiùs aluum.* Huc adde quòd & antè docuit Diosc. κάρδαμον, seu *nasturtium*, aluum turbare.

Cap. XXXI. Στιχὰς φύεται] στίχος Latinis *ordo*, idem quod στοῖχος, eiusdémq; originis: icicrco siue στιχάδα siue στοιχάδα legas, res eõdẽ redit. Nam & eiusdem nominis Stichades seu Stœchades insulæ Massiliensium littori vicinæ, ob ordinem quo sitæ sunt, sic dicuntur, autore Plinio, lib. 3. cap. 5. Nec non & eiusdem ordinis ratione singulæ suis ita distinguuntur nominibus, Prote, Mese & Hypæa, hoc est, *prima, media & infima.*

κόμην θύμῳ] *Coma hyssopi*, Plin. lib. 27. cap. 12.

καὶ αἰπόλιον χρησίμως] His à Marcello ista subiunguntur, quæ in Ald. codice inter notha reperiuntur: ἐκφρακτικὴ γὰρ καὶ λεπτύνει καὶ ῥύπτει, καὶ ῥωννύει τὰ σπλάγχνα πάντα καὶ ὅλον τὸ ζῶον τὴν ἕξιν. id est, *siquidẽ ab obstructione liberat, extenuat, detergit, ac robo-*

rat, cum viscera omnia, tum & uniuersum corporis habitum: quæ quidem verba ex Galeno & Ægineta manifestò deprompta videntur.

CAP. XXXII. ὀρίγανος Ἡρακλ.] ὀρίγανον vocem ab alijs masculino, ab alijs fœminino, ab alijs denique neutro genere efferri monet Athenęus, libro 2.

CAP. XXXVI. μεθ' ἁλὸς καὶ μέλιτος] In vulg. exempl. legebatur, μετὰ ἁλός. Sed ex vetusto codice restituo, μεθ' ἁλός. Sic Plinius de Pulegio, lib. 20. cap. 14. *Hepaticis cum melle & sale bibendum datur: pulmonum vitia excreabilia facit.*

CAP. XXXVII. οὐκ ἔτι δὲ αὐτὸς, οὐκ καρπόν] Vt Dioscoridē à vanitatis suspicione liberet Matthiolus, sic mauult legere: οὐκ ἔτι καρπὸς, οὐκ αὐτὸς συμφέρει: hoc est: *neque verò semen, neque flos confert.* Nec id abs re: quia Theophrastus & Plinius in Dictamno foliorum tantùm vsum agnouerint. Enimuerò Theophr. hist. plant. libro 9. cap. 16. χρῶνται δὲ, inquit, τοῖς φύλλοις, οὐ τοῖς κλωσίν, οὐδὲ τῷ καρπῷ hoc est, *vsus foliorum, non ramorum aut fructus est.* Itémque Plinius, lib. 25. cap. 8. *Folijs tantum vtuntur: flos nullus ei, aut semen aut caulis.* Esse verò Dictamno & florem & semē ac etiamnum caulem, (quicquid scripserint Diosc. ac Plinius) & aliorum priscorum minimè spernēda autoritas, & αὐτοψία quoque ipsa palàm faciunt. Nam & ipse Theophrastus Dictamnum semen habere satis innuit, dum *florum, non seminis* vsum esse tradit. Galenus itidē florem hauddubiè agnoscit, dum lib. 5. de comp. med. κατὰ γέν. δικτάμνου ἄνθους αὐτὸς meminit ex Damocrate in descriptione ἐμμηνάγωγου τῆς διὰ δικτάμνου. Sed & Virgilius florem purpureum itémque caulem Dictamno tribuit, his verbis,

> *Dictamnum genitrix Cretæa carpit ab Ida*
> *Puberibus caulem folijs, & flore comantem*
> *Purpureo*, &c.

Attamen quia olim fortè Dictamni sola folia cum radicibus è Creta exportabantur, semine ac flore carere ipsum Dioscorides existimauit. Quòd si non in eundem errorem Plinium loco citato lapsum fuisse constaret, probabilior foret vetusti codicis illa lectio: οὐκ ἔτι δὲ αὐτὸς, οὐκ καρπὸν ἐκφέρει, quasi quod antè dictum est voluisset Autor, *neque florem neque semen exportari.* Sed nequid temerè ausi videremur, vulgatam lectionem retinere maluimus.

φασὶ δὲ καὶ τὰς αἶγας] Quod capris scilicet feris tribuunt, locis antè citatis, præter Dioscoridem Theophrastus & Virgilius, itémque Cicero, II. de Nat. deorum, idipsum ceruis à Plinio tribuitur. Hic enim lib. 8. cap. 27. *Dictamnum*, inquit, *herbam extrahendis sagittis ceruæ monstrauêre percussi eo telo, pastúque eius herbæ eiecto.* Rursúmque lib. 25. cap. 8. *Dictamnum ostendêre (vt indicauimus) ceruæ vulneratæ, pasta statim decidentibus telis.* Quanquam & paulò inferiùs idem ipse capris mirè expeti Dictamnum scripto prodiderit. Sed & canes & quęuis animantia, si Serapioni credimus, tela quibus icta sunt Dictamni pastu pellunt & extrahunt.

CAP. XXXVIII. οὐχ ὁμοίως ἐνεργοῦν] Rationē subdit Theoph. lib. hist. 9. cap. 16. quòd cùm Dictamnum solum asperum vehementer amet, hoc Pseudodictamnum locis lætioribus exeat, atque adeo reddatur inefficacius: id quod & compluribus aliis euenire scribit, nempe vt viribus deterioribus ex loco reddantur.

CAP. XXXIX. ποιεῖ δὲ τοῖς ἴσα καὶ τό] Econtrà Dictamnum alterum, ὁμωνύμως ita dictum, nec faciem nec vires easdem quas prius Dictamnum habere asseruit Theophrastus, loco citato, hisce verbis: ἔστι δὲ καὶ ἕτερον δίκταμνον ὥσπερ ὁμώνυμον, οὔτε τὴν ὄψιν ἔχον, οὔτε τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Quæ sic transtulit Plinius, lib. 25. cap. 8. *Est & tertium genus, Dictamnum vocatum, sed neque facie, neque effectu simili.*

CAP. XL. φύλλα δὲ μικρὰ καλαμίνθῃ] Anguillara & Pena legunt, quo modo etiam apud Crateuam legi asserunt, ἐλελισφάκῳ, ὥσπερ τὰ μεγάλα καλαμίνθης, atque ita etiam legendum contendunt ex Plinio: sed quàm rectè, iudicare facilē est. Etsi enim *mentæ similem totam saluiam* scribat Plinius, & ipse tamen paulò antè, dum sigillatim foliorum mentionem faceret, ea tradidit esse *cotonei mali effigie*: quod illos minimè animaduertisse, mirari satis non possum.

CAP. XLI. ἀφροδισιάζειν τι ἐρεθίζει] Mentham venereis voluptatibus cōmendat hoc loco Diosc. Ac Galenus itidem 6. simpl. Venerem affirmat vsu Menthæ mediocriter excitari: id quod & cęteris scribit accidere, calidis nimirum & siccis, quæ humiditate semicocta & flatuosa participant. Sed & eōdem illud Aristot. spectare videtur: qui quidem in Probl. sect. 20. causam inquirēs prouerbij huiusce, *Belli tempore Mētham neque edito neque serito*, hanc rationem reddere videtur, quòd quæ potissimum satiua est militum corpora refrigeret & euacuet: id quod coitus nimius ac intempestiuus τῆς συνουσίας efficere consueuit. Nec secus Hipp. 2. περὶ διαίτης, de Mentha verba faciens, quanquā eius etiam vsu tentiginem arceri velle videtur: ἢν πολλάκις ἐσθίῃ τις, inquit, τὴν γονὴν αὐτοῦ τήκει, ὥστε ῥέειν, καὶ ἐντείνειν κωλύει, καὶ τὸ σῶμα ἀσθενὲς ποιεῖ. hoc est, *si quis ea frequenter vescatur, & genitale ipsius semen ita colliquefiet vt effluat, & arrigere prohibebitur: corpus denique reddetur imbecillum.* Contrà verò Plinius, lib. 20. cap. 14. *Resistere*, ait, *generationi Mentha creditur, cohibendo genituram* (sic enim legendum, non, *genitalia*) *densari.* Itémque Florentinus in Geoponicōn lib. 12. ἀδύνατον αὐτὴν ποιεῖν tradidit πρὸς τὰ ἀφροδίσια. hoc est, *Mentham incommodare Veneri.* Sed in his contradictionibus conciliandis non magnoperè laborandum videtur: quoniam hæc etsi prima fronte pugnare videātur, verè tamen antè memoratis autoritatibus minimè repugnant. Neque enim quicquam impedit, quominus Mentha dum liquidū fluxiléque semen reddit, Venerem stimulet, & eadem ipsa huius, vt ita dicam, fluxibilitatis ratione conceptui generationíque resistat. Cæterùm ad illud Auicennæ respondere difficilius fortasse fuerit, qui Mentham tradidit seminis exitum cohibere, dum & semen incrassat, & ipsa spermatica vasa roborat. Attamen & hæc autoritas cum prioribus illis minimè pugnabit, si verba ista, vti par est, de Mentha sicca intelligas: cuius quidē vim quàm recentis longè aliam esse quiuis facilè iudicet. Sic & Oribasij locus, lib. 9. Synopseos, quo asserit Mentham æquè ac rutam ijs esse vitādam quæ fœcundæ esse desiderant, de Mentha sicca eáque fortassis etiam syluestri intelligendus est.

CAP. XLIII. καὶ καλάμινθος] Iccirco, ni fallor, ὑδρηλὴν καλαμίνθην, quasi aquaticam cognominat Nicander in Theriacis, his verbis:

Τῆμος δὲ ποταμοῖο πολυρρἁγέος κατὰ δίνας
Ὑδρηλὴν καλάμινθον ὀπάζεο χαιτήεσσαν.
Πολλὴ γὰρ λιβάδων παρ' ἀέξεται ἀμφί τε χείλη
Ἕρπεται, ἀγλαύοισιν ἀγαλλομένη πετάλοισιν. quæ sic Io. Gorræus Latine reddidit:

Insignem folijs Calaminthum ad fluminis oras
Vestigans rapidi, liquidis uberrima crescat
Illa locis, & aquæ magna dulcedine capta
Luxuriat ramis, fluuiosque & littora cingit.

ἐν οἴνῳ] Perperàm Serapio, συν πηγανῳ, leg. esse videtur.

εἰς μελανόχροιαν] Hanc vocem Gal. luculenter exponit, lib. 7. simpl. cap. de Calamintha, hisce verbis: καὶ μὲν γε καὶ κατὰ τῆς ἰσχίων καταπλάσσουσιν αὐτὴν ὡς τῶν ἐκ βαθέων ἀρρωστημάτων, ὡς ἀγαθὸν βοήθημα. καὶ γὰρ ἕλκει ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐκτὸς ἐπιφάνειαν, καὶ θερμαίνει σύμπαν τὸ ἄρθρον, ἐπικαίει τε σαφῶς τὸ δέρμα. id est, Quam & eam coxendicibus in ischiadicis ægritudinibus seu strenuum remedium adhibent: siquidem quæ in profundo hærent, foras ad superficiem trahit, totumque adeò articulum excalfacit, & cutem ipsam euidenter adurit.

C. XLV. κατὰ πάντα δ' ἀσθενεστέρα] Hæc Interpretes nonnulli ad figurā referunt. Equidē cum Serapione ad vires facultatémve referēda censeo. Siquidē & Paulus, lib. 7. de Thymbra sic habet: ἡ μὲν ἀγρία τὰ αὐτὰ τοῦ θύμου δύναται. ἡ δὲ κηπευτὴ, καθ' ὅλα μὲν ἀσθενεστέρα, πρὸς δὲ βρῶσιν βελτίων. hoc est, Thymbra quidem agrestis eadē quæ thymus præstat: hortensis autem in omnibus quidem imbecillior, sed ad cibum laudatior. Cæterùm τὰ θύμβρα numero plurali extulit Aëtius, sicuti & Martialis vocē Latinā *satureia*: *Improba nec prosunt iam satureia tibi.* Nō desunt tamē qui inter Thymbram seu Latinorum cunilam & satureiam discrimen statuant, Columellæ autoritate freti: qui lib. 10. de re rustica, satureiam thymi ac Thymbræ saporem præferre scripserit:

Et satureia thymi referens Thymbræque saporem.

CAP. XLVI. οὐχ ἕρπει, ἀλλ' ὀρθὸς] Contrà Plinius memoriæ prodidit Serpyllum syluestre serpere, satiuum verò in palmi altitudinem increscere. Sed rectiùs, opinor, sensit Dioscorides: cui etiam totidem ferè verbis subscribit Aëtius.

ἑψηθεὶς ῥοδίνῳ] Hæc verba quoniam transposita videntur, ita restituenda ex Aëtio: ἑψηθεὶς σὺν ὄξει καὶ καταβρεχθεὶς μιχθέντος αὐτῷ ῥοδίνου. Cætera verò quæ cap. de Serpyllo deprauata legūtur apud Aëtium, ex hoc ipso loco facile est emendare. Eorum porrò dubitationi, qui in phrenitide Serpyllum minimè censent admittendum, satisfacere videtur Aëtius, hisce verbis: ἐπὶ φρενιτικῶν τῶν χρονιζόντων ἁρμόζει. Nec enim circa phrenitidis principium id genus remedij, sed tantummodò circa statum declinationémve, conferre satis superque innuit.

CAP. XLVII. Σικελίᾳ ἀμάρακον] Scribit etiam Diocles, lib. de med. lethalibus, amaracū à quibusdam Sampsuchū appellari, vti testatur Athenæus, lib. 15.

CAP. XLVIII. κροκίζων καὶ εὐώδης] Sic Plinio, lib. 21. cap. 11. *laudatissima Melilotos, quæ sit croco quidem simillima.* Hanc verò croci similitudinem ad colorem refert Serapio: at Plinius, ad odorē. Odor enim Meliloti (vti scripto prodidit eiusdem lib. cap. 9.) *croco vicinus, & flos*, &c. Plinij autoritati vetusti codicis margo suffragatur. Cæterùm pro eo quod sequitur, μηλίζων, sunt qui τηλίζων legant: quam quidem lectionem Serapio secutus videtur, dum *fœnogræco similem* dixit.

CAP. L. ἵστησι δὲ κοιλίαν καὶ ἔμμηνα] Sic AEgineta mediocres astringendi vires Acino tribuens, aluum mēsésque sistere scripto prodidit. At contrà Plinius, lib. 21. cap. 27. *Acinon urinas mens. sque ciere* tradidit. Si quæ plāta sit Acinos, nobis bene constaret, huicne potiùs, an illis esset habenda fides, iudicium ferre possemus.

CAP. LI. καὶ αὐχμηρὰ] ἰκμηρὰ legebatur in vulg. exemplaribus: sed cum Marcello, αὐχμηρὰ, legendum censui. Nam & Plin. lib. 21. cap. 6. de Bacchare agens: *gracili*, inquit, *solo nec humido prouenit*. Sed & in Nothis Dioscoridis, αὐχμηρὰ legitur: quo loco hæc eadem perperàm capiti de Asaro ascribuntur.

τὰ δὲ φύλλα στυπτικὰ] Sic AEgineta Baccharis folia astringendi vi prædita agnoscit: at radici vim obstructiones aperiendi, mensésque & vrinas ciendi tribuit.

CAP. LII. τὸ δὲ ἐπὶ ταῖς συκαῖς φυόμενον] Plinius, lib. 19. cap. 8. *Rutæ amicitiam ait esse cum fico, in tantum ut nusquam lætior proueniat, quàm sub ea arbore.* Sic & Palladius *Rutam* scribit *sub fico arbore lubentiùs acquiescere.* Sed Rutę χρῆσιμα longè maius fuit Aristoteli ac Theophrasto, dum Rutam ipsi fico inseri voluerunt. Hic siquidem, lib. 5. de causis plant. cap. 7. de hac Rutæ in fico satione agēs: δοκεῖ γὰρ δὲ (inquit) κάλλιστον γίνεσθαι. φυτεύεται δὲ εἰς τὸν φλοιὸν ἐνθεῖσα τηρουμένη, καὶ τῷ γῇ καταπηλοῦται. hoc est. *Ruta in fico sata optima fieri creditur. Cortici verò infixa seritur, terráque occultatur.* Ille verò, Probl. sectione XX. quærit, διὰ τί πήγανον κάλλιστον καὶ πλεῖστον γίνεται, ἐάν τις ἐμφυτεύσῃ εἰς συκῆν. ἐμφυτεύεται δὲ εἰς τὸν φλοιὸν καὶ περιπλάττεται πηλῷ. id est, *quanam ob causam Ruta in ficum insita pulcherrima plurimáque proueniat. Inseritur uerò circa corticem, lutóque oblinitur.* Plutarchus verò, 5. συμποσ. quæst. 9. vtrunque simul innuit, & sub fico seri, & ipsi fico inseri Rutam, hisce verbis: τὸ πήγανον φυόμενον ὑπὸ τῇ συκῇ καὶ ἐμφυόμενον, ἡδίων (?) καὶ τῷ χυμῷ μαλακώτερον. id est, *Rutam sub fico nascentem aut ipsi etiam adnascentem suauiorem reddi, mitioŕisque saporis.* Porrò licet Theoph. & Aristoteles eam Rutæ ex fico fœlicitatem calori fici acceptam referre videantur, à formarum ἀντιπάθεια quadam amicitia ea potiùs pendere videtur, ob quam nō modò fœliciùs proueniat, sed etiam suauior in cibo reddatur: quanquam & suauitatis huiusce rationem non ineptam reddidit Plutarchus citato loco, nempe quia ficus dulci suo succo ingratum ac virosum Rutæ saporem temperet, aut dum acrem Rutę succū vnā cum alimento ad se ficus allicit, ipsius Rutę succus, subtracta nimirū acrimonia, dulcior iucundiórque relinquatur.

γονῆς ἀποσβεστικὸν] Hinc & ipsi πηγάνῳ nomen, vt rectè obseruauit Plutarchus 3. Symp. quęst. 1. hisce verbis: φασὶ δὲ καὶ τὸ πήγανον ἀπὸ τῆς δυνάμεως ὠνομάσθαι. πήγνυσι γὰρ ξηρότητι διὰ θερμότητα τὸ σπέρμα, καὶ ὅλως πολέμιόν ἐστι ταῖς κυούσαις. hoc est, *aiunt Rutam peganon ex eo dictam, quòd ob siccitatem calori immixtam semen genitale coagulet, adeoque sitin totum prægnantibus inimica.*

ῥοδελαίῳ χρῖσθαι] Oleo rosaceo faciem inũgi oportere, addit Serapio. Plinius cicutæ ſuccum in eum vſum commendare videtur: quandoquidem lib. 22. cap. 13, *cicutæ ſuccũ prodeſſe* ſcribit *manibus colligentium Rutam.*

τὸ δὲ διὰ τ ἀγρίας] Enallage generis, ἀντὶ τῦ, ἀγρίου, niſi ad radicem referre velimus: aut certè ad ῥύτου, quæ vox eſt Peloponneſiis familiaris, & πηγάνῳ συνώνυμος apud Nicandrum in Theriacis.

CAP. LIII. περὶ τὸν Ἀλιάκμονα] Cùm haberetur in vulg. exemplaribus, ἔλκμον, & in quodã manuſcripto, ἄλκμον, neque eius nominis fluuiorum mentio fieret vſquam apud Geographos, Ἀλιάκμονα ſeu Ἀλιάκμονα reſtitui, ex veteris exemplaris fide, quod præ manibus habuit doctiſs. Goupylus: præſertim cùm eiuſce nominis flumẽ in Macedonia eſſe conſtet ex Ptolemæo, itémque Plinio, ac ipſo quoque Strabone, in lib. 7. fragmentis. Eſt verò extra rem, quod, Ἀλαλκομεναὶ, idem Goupylus legendum ſuſpicatur, cùm illud nomen ſit oppidi Bœotiæ, non fluuij.

CAP. LIIII. ἀγρίῳ ὅμοια] Hoc Moly à Mercurio Vlyſſi traditum contra Circes veneficia & incantamẽta deſcribit Homerus, lib. 10. Odyſſ. Theophraſtus, lib. 9. de hiſt. plant. cap. 15. hoc ipſum Moly *folio ſcillæ* agnoſcit, & pro eo quòd Dioſc. hîc radicem βολβώδη deſcribit, ille *rotundam* eſſe tradidit, στρογγύλην κρομμύῳ. *Magnitudine cæpæ*, reddit Plin. lib. 25. cap. 4. Et tamen Galenus, libro ſimpl. 7 facit, μικρὸν βολβὸν προσεοικυῖαν.

σφόδρα ἀγαθὴ πρὸς ὑστέρας ἀνεστομώσεις] Iſthęc verba eo planè quo vertimus modo intelligenda ſunt. Nam & Gal. 7. ſimpl. (quo loco noſtrum hoc μῶλυ, μώλυ appellat) id eſſe ſcribit συναγωγικῆς δυνάμεως, ὥστε καὶ, addit ille, μετὰ ἀλεύρου αἰρινοῦ προστεθεῖσαν, αὐτὴν ἀνεστομωμένην μήτραν ἰᾶσθαι φησὶ Διοσκορίδης. hoc eſt, *ut contrahendi pollere, ita ut, teſte Dioſcoride cum farina loliacea adhibita uuluæ apertæ medeatur.* Ex quibus quidẽ verbis facile quoque eſt iudicare, pro eo quod paulò pòſt habebatur apud Dioſc. in vulg. exemplarib. ἰρίνου μύρου, vel, vt in v. ἐλαίῳ, legendum, αἰρίνου ἀλεύρου. Ac certè quidem loliaceam farinam hoc loco eſſe vnguento irino conueniẽtiorem, vel ex eo patet, quòd de remedio hîc agitur contra vuluę apertiones accommodato. Vnguentum autem irinum efficaciter aperire cuiuis eſt in confeſſo.

CAP. LV. σύκῳ τὰ τῆς συκῆς] Panacis Herculei folium deſcribit Theophraſtus, lib. hiſt. plãt. 9. μέγα καὶ πλατὺ ὥστε περιέχειν πάντῃ σπιθαμὰς *magnum, latum, adeò ut quaquauerſum tres maiores palmos æquet:* ita vt interdũ addubitauerim, eſſétne, vt in vetuſti codicis margine habetur, σικύας aut σικύου legendum, quaſi & Autor noſter cucumeris folio illud conferre voluerit. Sed & Oribaſius & Serapio, qui ex Dioſc. omnia propè totidem verbis exſcripſerunt, τῆς συκῆς palàm legiſſe videtur, quod quidem ad folij ficulnei ſeu colorẽ ſeu figuram ſeu etiã magnitudinẽ referre licet: quanuis Serapio minimè magna eſſe Panacis huiuſce folia ſubiunxerit. Cæterùm perperam Meſuæus hæc eadem ferulæ foliis aſſimilauit.

ζῶν ἀτροφώτερος] Plerique omnes hanc vocem ad vſum cibarium transtulerunt, quaſi ſemen ex agnatis ramulis ſeu côliculis minùs nutrire voluerit Autor, quàm quod ex media ferula ſeu caule medio erũpit. Sed cùm ipſius ſeminis temperamentum & ſapor ſatis indicẽt, in cibos eiuſmodi ſemen recipi nuſquam poſſe, ſatius viſum eſt *ſemen ex agnatis caliculis minus eſſe ſuculentum* vertere: Gallicè aptiùs diceremus *n'eſtre ſi bien nourri.* ἄτροφοι enim Gręcis non tantùm dicitur, τὸ μὴ τρέφον, ſed & τὸ μὴ τρεφόμενον, ita vt tam paſſiua quàm actiua ſignificatione vſurpetur.

ὁ ἔξωθεν δὲ] Articulus, ὁ, hoc loco redundat, ſicut & vox quæ paulò pòſt ſequitur, λευκῆς, niſi fortè mauis ἀντὶ τῦ, λευκῆς, λιπαρᾶς ex vetuſto codice reponi. λευκὴν attamen neſcio quâ ratione quáve autoritate freti *tenerum* vertẽrũt Hermolaus atque Ruellius.

κεφαλικαῖς δυνάμεσι] κεφαλικὰ φάρμακα interdũ in genere accipiuntur, pro medicamentis omnibus capiti dicatis, velut habetur apud Gal. in Iſag. ita vt quæ ad achoras, capitis furfures, aliáſque eruptiones valent, itémque quæ ad capitis dolorem & ἡμικρανίαν alióſque capitis affectus accommodãtur remedia, eo nomine comprehendantur. Aliâs anguſtiore ſignificato κεφαλικὰ dicuntur, quæ capitis fracturis adhibentur emplaſtra: quæ quidem, velut habetur lib. 2. de com. medic. κατὰ γένη, abſtergendi, digerendi & ſiccandi facultate ſunt prædita, catagmaticis in genere dictis iccirco valentiora, quòd acrimoniam quandam, qua quidem iſta carent, prętereà ſortita fuerint. Sed vtrouis modo cephalicorum nomen hîc accipiamus, parum intereſt: nam & ad cephalæam & diuturnos id genus capitis affectus Opopanax vſurpatur, & cephalicis quoque medicamentis meritò accommodari poteſt. Panacis certè quidem radix, maximéque cortex, apud Gal. & in meth. med. & alibi paſſim, inter cephalica recẽſetur. Et hanc ipſam quoque Plin. lib. 25. cap. 11. *in oleo contritam capitis dolori mederi* prodidit.

λεῖα καθαπλασσομένη] Lege, καταπλασσομένη: quod genus mendi apud Dioſc. ſæpius occurrit. Sic & Theophr. loco antè citato, adhibita diſtinctione, Panacis Heraclij radicem ſcribit eſſe remedio ἑλκῶν τῶν μὲν ὑγρῶν ξηρά, τῶν δὲ ξηρῶν ἐν μέλιτι. *ulcerum, in quã, aridorum quæ ſicca fuerit: humidorum, quæ melli ſit ammixta.*

CAP. LVI. ὅμοια μαράθῳ] Theoph. Aſclepij Panacis folium ſimile ſcribit eſſe Thapſiæ, attamen craſſius. Sed & Thapſia folio eſt fœniculi, ita vt in folio nulla ſit apud Theophraſtum & Dioſc. diuerſitas. At in radice, ea non parua eſt. Siquidem Aſclepij radicem ſcribit Theophraſtus eſſe dodrantali longitudine, valde craſſam & albam. Dioſcorides contrà habet: ῥίζα δὲ μικρά quanquam Anguillara, illa fortaſſis Theophraſti autoritate fretus, μακρὰ legendum cenſuit. Ruellius & Cornarius ex Oribaſio, niſi fallor, & Serapione, addunt, καὶ λευκή. Marcellus ex Theophraſti ſententia, καὶ λευκή. Matthiolus in ſuo codice ἀντὶ τῦ, μικρά, μακρὰ legi annotat: quam vocem etiam reddidit Serapio. Cæterùm quo loco de foliis agitur, ἀντὶ τῦ, λεία, legit Oribaſius, λεπτά. quam etiam lectionem Anguillara amplecti maluit.

CAP. LVII. ἀμαράκῳ ὅμοιον] Lacuna in vetuſto quodam codice legit: φύλλα δὲ ἔχει ὀριγάνῳ ἢ ἀμαράκῳ ὅμοια. hoc eſt, *folia habet origano aut amaraco ſimilia.* Serapio, μαράθῳ, legiſſe videtur. Theophraſtus autẽ ſic habet: ἔχει τὸ χειρώνιον φύλλον

μὲν ὅμοιον καυλῷ, μείζω δὲ καὶ δασύτερα. quem secutus & ipse Plin. lib. 25. cap. 4. *folium* habere scribit *lapatho simile, maius tamen & hirsutius*. Porrò Nicandro in Theriacis cum Dioscoride bellè conuenit: siquidem ille ab amaraci foliorum similitudine ἀμαρακόεσσαν etiam Panacis Chironij χαίτην agnouit. Sed & in radice discrepat à Diosc. & Plinio Theophrastus, dum radicem Chironio Panaci longam tribuit.

CAP. LVIII. ἱκανῶς δὲ ἀστόμαχόν ἐστι] Aldinus, εὔστομον, legit, vt & Oribasius, hoc est, *ori gratum & acerbum*. At nihil impedit, quominus Ligusticum, Λιβυστικὸν Gal. dictum, ori gratũ sit, simul & stomacho vtile. Ac certè quidem Plinius Ligusticum scripsit *stomacho utile*, lib. 20. cap. 15. etsi in plerisque exemplaribus mendosè legitur, *inutile*.

CAP. LIX. συνουσιαστικόν τι παρ.] Hinc Diphilus apud Athen. libro 9. Pastinacam tradit φίλτρον à nonnullis dictam esse, quasi amatoria facultate præditam.

CAP. LX. κεχρισμένας] Addi scribit Lacuna in vet. codice τραχὺς, *asperum*. Serapio verò, πλατὺς καὶ παχὺς, legisse videtur, hoc est, *latum & crassum*.

πρὸς δὲ αἱ ἔλαφοι τίκτ. Seselim seu *silim* seu *siler* monstrauêre ceruæ, vt scribit Plinius. Sed illæ nõ tantùm parituræ, verùm etiam enixæ à partu ea herba pascuntur. Siquidẽ Arist. lib. 9. de hist. anim. cap. 5. ceruas statim à partu ad Seselim quam depascantur accurrere prodidit. Sic quoque Plinius, lib. 8. cap. 32. de ceruis agens: *Fœminæ*, inquit, *ante partum purgantur herba quadam quæ Seselis dicitur, faciliore ita uteros uero. A partu duas habent herbas quæ aros & Seselis appellantur: pastæ redeunt ad fœtum*, &c. Rursúmque, lib. 20. cap. 5. de Seseli Cretico, quod hîc τορδύλιον Diosc. Paulo γόργυλον, Nicandro ὄρδιλον dicitur, mẽtionem faciens: *Hoc maximè*, inquit, *pasci dicuntur ceruæ parituræ*.

CAP. LXII. καυλοὺς πλατύτερους] Anguillara in codice quodam legit, παχύτερος, *densius*. Pro eo verò quod in capitis calce habetur, φύεται δὲ καὶ ἐν Ἴδῃ. Ruellius & Marcellus videntur legisse, φύεται δὲ καὶ ἐν ταῖς νήσοις. hoc est, *in Insulis*.

CAP. LXIII. μετὰ μίλτου] In antiquis hæc verba fini huiusce capitis ascripta testatur Goupylus: ἔχει δὲ κλωνία πολλὰ πορφυρίζοντα, μηλίζοντα, πορφυρίζοντα, καὶ ἐπ' ἄκρῳ ὅμοια, στρογγυλοειδῆ ἔχοντα ἔσωθεν ὡς σπέρματα τὰ ἄνθη, aliàs, ἔχοντα ὡς σπερμάτια τὰ ἄνθη. hoc est, *Habet autẽ ramulos multos ad porraceum, luteum & purpureum colorem uergentes, & in cacumine similes: qui rotundæ figuræ intrinsecus semina ueluti flores habent*. Hæc eadem Hermolaus in contextum Diosc. retulit. At Marcello, & meritò quidem, suspecta videntur. Cornarius ad notha relegauit.

CAP. LXV. Ἄνισον τὸ μὲν &c.] Principium capitis vsque ad illa verba, ἔστι δὲ τὸ ἄνισον, quod in vulgatis Græcis exemplaribus reperiebatur, vna litura induximus: quippe quod perperàm ex proximè præcedenti capite eò translatum esset. Sed neque defuêre vetusti codices aliquot, qui caput hoc de Aniso ab his tantùm verbis rectè auspicarentur. Ἄνισον τὸ μὲν καθόλου δύναμιν, &c.

CAP. LXVI. ἡ δὲ ῥίζα ἑφθή] Galenus tamen lib. 2. de alim. fac. ait, Cari radicem melioris esse succi quàm pastinacæ, & tamen ægrè concoqui.

CAP. LXVII. ἐμετικαῖς] Fortè, ἀποπνιγμοῖς. Leues *nauseas* vertunt alij: ego verò sensu propè eodem, vomitiones eorum quæ in ventriculo summo fluitant. Inferiùs autem pro, ἐπιπλέουσιν, lego, ἐπιπολάζουσιν, vt & alibi frequenter.

CAP. LXVIII. εὐμήκης τὸ ἥμερον εὔστομον] Cum Lacuna ἀστόμαχον legere malui, maximè cùm satis constet, ori esse non mediocriter ingratum. Stomacho verò maxime vtile esse sat indicant illa Plinij verba, libro 20. cap. 15. *Satiuo Cumino magnus usus, in stomachi maximè remedijs*.

ἐν Γαλατίᾳ καὶ ἐν Ἀσίᾳ] Lege, Γαλατίᾳ τῇ ἐν Ἀσίᾳ, ad differentiam Galliæ quæ ad Alpes est, quæ etiam Γαλατία Græcis dicitur. Sic & sequẽti capite, quo loco habetur, Ἀσίας τῆς Γαλατίας, lege, Γαλατίας τῆς Ἀσίας.

τριχομένῳ ἀλεύρῳ] Placuit magis altera illa lectio, τριχομένῳ, quàm vulgata, αἰρίνῳ, maximè cùm & Serapio ita legisse videatur, & in hunc ipsum vsum fabaceam farinam desideret Auicẽna. Sed & nominatim docet Galenus, fabaceam farinã testibus inflãmatis iccirco aptè adhiberi, quòd ij moderatè refrigerari postulẽt. At lolium cùm nimiopere calfaciat, quis non facilè iudicet vt aliarum partium, ita & testium inflammationibus haud ita congruere?

CAP. LXXI. δύναμιν ἔχει ψυκτικήν] De Coriandri temperamento ac viribus, magna est inter rei Medicæ Scriptores controuersia. Enimuerò illi Simeon Sethi, lib. de alim. æquè ac Diosc. refrigerandi vim tribuit. Sic & Plinius, lib. 20. cap. 20. *Vis magna ad refrigerandos ardores uiridi Coriandro*. His etiamnum apertè subscribit Celsus, lib. 2. cap. 27. dum ipsum inter refrigerantia olera recenset. Auicenna quoque, aliique ferè Arabes, præter Auerroẽm, in frigidorum simplicium numero Coriandrum reposuêre. At Hipp. contrà, lib. de diæta, calidum censuit: quo loco de semine tantummodò verba fieri nonnulli existimauerunt. Galenus quoque tum lib. simpl. 7. tum lib. de attenuante victu, calidum id esse iudicauit: & acriùs reprehendit Dioscoridem, qui vim refrigeratoriam illi assignauerit, & indefinitè protulerit, erysipelatis conferre: quanquam exquisitum erysipelas eo curari minimè possit, nisi fortè sublata iã inflammatione, quo quidem tempore excalfacientia digerentiáque medicamenta exposcit. Sũt qui Autores hos rectè conciliasse se existiment, dum, quod citato loco visus est innuere Plinius, viridem herbam refrigerare, siccam calfacere inquiunt. At licet fortassis aliquatenus verum id sit, cùm vnius & eiusdem plantæ recentis ac siccæ vires nunquam sint planè eædem: certior tamen contradictionis huiusce solutio ex ipso Gal. petitur, qui quidem lib. simpl. 7. Coriandrum docuit è contrariis constare facultatibus: quippe quod plurimum quidẽ habeat essentiæ amaræ, quæ tenuium sit partium ac terrea, at non parum etiam aqueæ humiditatis obtineat, quæ tepentis sit facultatis, & his præterea adiunctum sit adstrictionis pauxillum. Id cùm ita sit, mirum ampliùs videri non debet, si pro vario vtendi modo varios Coriandrum exerat effectus. Porrò quòd χοιράδας ex Diosc. sentẽtia discutiat, non tam caloris dissipãtis ratione fieri crediderim, quàm quòd moderatè repellat exiccando: maximè cùm magna polleat

polleat penetrandi vi, quam sortitum est ex substantiæ suæ tenuitate.

σπέρματος δὲ γονοποιόν] Contrà Auicenna, lib.2. cap.144. illius vsu sperma exiccari tradit: quod ipsum etiam confirmat Serapio ex autoritate Alkanzi.

πλεῖον δὲ ληφθὲν] Plerique succo soli, non item semini, veluti Diosc. vim hanc maleficam venenatámque tribuerunt. Quin & Nicādri Scholiastes cùm duo agnoscat Coriandri genera, domesticum inquàm & syluestre, hoc vnicum lethale esse voluit. Contrà verò Palladius, *Coriandrū nūquam nisi satum prouenire*, prodidit. Itémque Plinius, lib.20.ca.20. *Coriandrum*, inquit, *inter syluestria non inuenitur.*

CAP. LXXIIII. *ποιεῖ δὲ καὶ τὰ αὐτὰ κορίῳ*] Ex sententia Diosc. ad eadem valet Apium, ad quę coriandrum, cui refrigeratoriam facultatem antè tribuit: proindéque inflammationibus oculorū æstuantique stomacho conuenit. Contrà verò Gal.8.simpl. Apium palàm asserit vsqueadeò calidum, vt & vrinas & menses cieat. Illos Apij effectus, quos commemorat Dioscorides, agnoscunt Aduersariorum Autores, & tamen hanc Galeni de Apio sententiam ceu veritati cōsentaneam tuentur, hoc reperto diuerticulo: esse præsidia non parum multa, è quo ista sint numero, nempe Coriandrum & Apium, quæ quidem contrariis aut valdè diuersis polleant facultatibus, & tamen eidem medeantur affectui, eiusdem etiam incrementi & modi: sed alia quidem per se illud præstent, alia verò ex accidenti.

κοιλίαν τε ἵστησι] Hipp. contrà, lib. de diæta 2. Apium aluum mouere innuit, quanuis idipsum vrinas magis quàm aluum mouere fatetur.

CAP. LXXV. *ποιεῖ δὲ ἴσα καὶ τὸ κηπευτόν*] Hipp. seu quisquis est autor lib. de affectionibus, scribit, *σέλινα δὲ ἕλεια τῶν ἡμέρων πλείονα ἔχει δύναμιν*, hoc est, *palustre Apium uim quàm satiuum maiorem obtinere.*

CAP. LXXVI. *κρείσσω παραμεσερῶ*] Etsi Aldinū exemplar habet, *[illegible]*, pro quo Marcellus *μέσον* reponit: *[illegible]* tamen potiùs esse legendum, & Oribasij codex & quæ de hoc Apij genere Theophrastus & Plinius tradidêre, satis supérque indicant.

CAP. LXXXVIII. *ἀειθαλής, λευκή*] Marcellus addit, *οὐδὲν λευκή*, idque ex Theophrasto, vti verisimile videtur. At in eo fallitur, quòd Dioscoridis & Theophrasti Hipposelinon vnum & idem esse existimauerit: quanquam Theophrasti Hipposelinon, ipsum est Smyrnium, de quo proximè sequenti capite agitur.

CAP. LXXIX. *γλυκεῖαν ὡς σμύρνη*] Hoc loco Dioscorides hauddubiè odorem & saporē myrrhæ Smyrnij semini tribuit. At Plinius, eiusdem radici. Is enim, lib. 19. cap. 12. *Smyrnium olus*, inquit, *seritur iisdem locis, myrrhámque radice resipit.* Rursúmque, lib.27. cap.13. *Odor myrrhæ habet qualitatem, unde & nomen.* Sed & loco priùs citato, *Libanotis*, inquit, *odorem thuris habet, Smyrnium myrrhæ.* Ita enim legendum iudico, non, *murrha myrrhæ.* Theophrastus autem, lib. hist. plant. 7. hipposelinum (id verò est Smyrnium Diosc.) lacrymam fundere scribit myrrhæ similem, quam etiam nonnulli in totum myrrham esse affirment: ac illud ipsum repetit eiusdem historiæ lib.9. Cæterùm circa finem capitis, quo loco habetur, *ἱδρωτοποιοῦ*, legēdum fortassis, *ἱδρωτοποιοῦ*, siue *ἱδρωτικόν*.

CAP. LXXXI. *τὸ δὲ ἀφέψημα*, &c.] Hanc lectionem comprobat Serapionis interpretatio. Atque ita quoque legisse se testatur Lacuna in veteri quodam codice. Nos itidem cum Cornario, ceu vulgata lectione potiorem, delegimus.

ἔστι πρὸς ὀξυδορκίαν] Hinc etiam deductum videtur *μάραθρον*, *ἀπὸ τοῦ μαίρειν*, *τουτέστι λάμπειν* & *ἀθρεῖν*, *τὸ βλέπειν*, quasi quod lucidè & clarè videre faciat: vti me pridem admonuit acerrimi vir ingenij D. Dortmannus, Regius apud Monspelienses Professor, & in inuestigandis nominum originibus sagacissimus.

CAP. LXXXIII. *καὶ λιβάνωτις*] Sic legit Oribasius: at Marcellus ex Plin. lib.25. cap.9. *λιβανωτίς*, legendum suspicatur. Idem *αὐτοῦ τὸ*, *δίρχαιον*, ex Nicandro in Theriacis, *[illegible]*, reposuit.

τὸ δὲ Κρητικόν, *καὶ τῆς ῥίζης*] Plinius, ibidem: *Ex alijs usus seminis, ex Cretica radicis dulcis, & magis ad serpentes, est*: quo loco restituendum videtur: *Ex Cretico, & radicis & magis ad serpentes*, &c.

CAP. LXXXIIII. *δελφίνιον καλοῦσι*] De Delphinio caput vtrunque, spurium falsóque Dioscoridi ascriptum plerique iudicant. Ac certè quidē neque Galenus, neq; Paulus, nec Aëtius, neque etiam Plinius vllam eius mentionem faciunt. At Oribasius tamen silentio minimè prætermisit.

CAP. LXXXVI. *τετραχοειδής*] Interpretes plerique, ac ipse quoq; Serapio (quos libēter secutus sum) *σχοινοειδής*, legisse videntur. At Manardus vocem, *τετραχοειδής*, retinendam censuit.

CAP. LXXXVII. *ἡ μὲν ἐστὶ τὰ ἴνεια*] Hanc Libanotida *[illegible]* seu *[illegible]* Nicandro dictam scribit Theophr. lib.9. hist. plant. *σελίνῳ ἀγρίῳ* folium habere simile, at multò maius. Plinius non folia, sed radicem, olusatro assimilat, lib.20. ca.12. Eam ob rem plerique contendunt, aliam esse Diosc. frugiferam Libanotidem, ab ea quam loco citato describit Theophrastus. At excepto folio non video notam aliam, in qua Autores hi inter se dissideant.

εἰς τὰ ἀποσπάσματα] Ita vbique legitur: sed necessariò, *εἰς τὰ σπάσματα*, vel *[illegible]*, restituendum: alioqui sensus nullus constaret.

CAP. LXXXIX. *ὑπὸ γυμνάζων*] *γεγυμνασμένον* seu *γυμναστικόν*, aut certè, *μετὰ τὰ γυμνάσια*, legendum mihi videtur. Nisi mauis, *γυμνάζοντα*, accipere pro exercitatore, seu eo qui exercitio præsit, & tùm *ἰκτεριῶντα*, seu *τὸν γυμναζόμενον*, subintelligi.

CAP. XC. *ἔστι δὲ πνιγμόν*] Lege, *πνιγόμενος*, scilicet, *χαμαὶ*. Sic inferiùs *αὐτὸ τὸ*, *ὑαλιζόμενος*, vt habebatur in vulg. codicibus impressis, legi *ὑαλιζόμενος*, quanuis Ruellius, *χαλιζόμενος*, legisse videtur.

CAP. XCI. *καὶ ἱδρῶτας κινεῖ*] Videtur aliter sensisse Plinius, nisi fortè alia vis est seminis, alia radicis. Is enim, lib.20. c.23. *Ferula radicē ex oleo & aceto contra sudores immodicos, uel in febribus, prodesse tradidit.* Sic & ibidem, quod de caulibus paulò pòst scribit Dioscorides, adhibita distinctione protulit Plinius. Siquidem non nisi plures sumptos, capitis dolores facere innuit: alioqui verò decoctos, esse stomacho vtiles.

ὁ χυλοῦ ταῖς μὲν] Hæc ad capitis vsque calcem superaddita videtur Marcello, ac ipsi quoque Ma-

nardo. Sed & ista Ferulæ descriptio non legitur apud Oribasium. Ego verò ea saltē suspecta habeo, quæ de sagapeno ex hac Ferula manante, subiungūtur. Cæterùm αὐτὶ τῶ, παχύτερα, Ruellius ταχύτερα, legisse videtur. Nos vulgatam lectionē retinentes, *crassiora*, reddidimus.

CAP. XCII. ἄρχεται δὲ γίνεσθαι ὀπιζόμενα] Sic Andreas Lacuna ex vetusto codice legit: & hanc quidem lectionem rectè quoque secuti sunt Oribasius, Serapio atque Cornarius. Ruellius & Marcellus, vulgarem lectionem ὀπιζόμενον, expresserunt, quam nos vitiosam censuimus.

ἦθος δὲ ἐνεργεῖ τῶ ὀπὸς &c.] Ita legit Lacuna in antiquo codice, contra quàm habetur in vulg. exemplaribus, ἦθος δὲ ἐνεργεῖ τῶ χυλοῦ ὁ ὀπός. Sed illā lectionem cum Oribasio & Serapione lubentiùs iccirco amplexus sum, quòd & Galenus, 8. simpl. cap. de Peucedano, τὸν ὀπὸν τοῦ χυλοῦ prætulisse videatur. Etsi verò Ruellianam lectionem id stabilire videtur, quòd alibi Dioscorides succos ab hyoscyamo & mandragora expressos earundem plantarum liquoribus lacrymisve anteposuerit: aliam tamē ego rationē esse iudico liquoris qui è calidioribus, & eius qui è frigidioribus plātis emanat. Cæterùm Theophrastus, hist. lib. 9. Peucedani radicem solam probans, liquorem inutilem æquè ac semen esse censuit.

ὁ ἐν Σαρδονίᾳ] Ita Oribasius & Serapio: Cornarius tamen ex Theophr. lib. 9. & Plinio lib. 25. cap. 9. αὐτὶ τῶ, Σαρδονίᾳ, Ἀρκαδίᾳ reponendum suspicatur.

λεπίδας δὲ ὀστέων] Plin. lib. 26. cap. 14. *item Peucedanum, cui ad recentia vulnera vis tanta est, ut fami ossibus extrahat.* Sed cum locum ex Diosc. sententia ita restituendum iudico: *Cui ad vetusta ulcera vis tanta est, ut squamas ossibus extrahat.*

CAP. XCIII. φύλλα ἔχον μικρά] Serapio αὐτὶ τῶ, μικρὰ, μαλακὰ, legisse videtur: siquidem *mollia* conuertit. Alij iuxta lectionem alteram legendū censent, φύλλα ὥσπερ κοιλίσκος, μαράθῳ δέ. Quomodo legerit Oribasius, penitus ignoratur: quoniam apud eum Autorem caput hoc omnino desideratur.

καταπλασσόμενον τοῖς ἄρτοις] Lego, καταπασσόμενον. Nec enim videtur Melanthium seu melanspermon inter pinsendū panibus addi solitum, quēadmodum videtur voluisse Marcellus, sed tantummodò panis crustæ, ac inferiori potissimùm, inspergi. Sic enim Plinius, lib. 19. cap. 8. *panis rustici crustæ papauer candidum inspergi tradidit, inferiorem verò crustam apium gitbque cereali sapore condire.*

καὶ ἥλους μετὰ ὄξους] Legendum hauddubiè cum Serapione, οὔρου. Nam & Plinius de Melanthio, lib. 20. cap. 17. *Aiunt & clauis* (inquit) *in pedibus mederi tritum in urina.* &c. Sic & inferiùs, quo loco habetur, μετὰ οἴνου πόσιν, cum Serapione & Lacuna, μετὰ νίτρου, legendum censemus, Plinij eiusdem autoritate ducti, qui quidem citato loco ita quoque habet: *Difficultates spirandi discutit, addito nitro potum.*

CAP. XCIIII. ὁ καυλὸς μάσπετον] Hoc eodē nomine Dioscorides inferiùs, haud secus ac Plinius, folia ipsa à nonnullis nominari solita commemorat. Atque ita quoque Theophr. hist. lib. 6. cap. 3. τὸ δὲ φύλλον ὃ καλοῦσι μάσπετον, ὅμοιον τῷ σελίνῳ. id est, *folium quod maspeton vocant, apio simile.* Idem confirmant Pollux & Hesychius. Plautus verò in Rudente, ac Solinus Polyhist. cap. 15. *Sirpe*, corrupto τοῦ σιλφίου vocabulo, videtur appellasse. At succus seu liquor, qui Græcis ὀπὸς κατ' ἐξοχὴν dicitur, Plinio *laser* est: Plautus loco citato *laserpitium* potiùs videtur appellasse, quasi *lac sirpicum*. Nam & *primùm*, teste Solino, *dictum est lac sirpicum, quoniam manat in modum lacteum, deinde usu derivante lac nominatum.*

ὁ καὶ ὑπτάμενα] Particula ὁ hauddubiè redūdat. Eius loco Lacuna ex vetusto codice supplere videtur, κωμῳδεῖται, vt sit, ἀναληφθέντα κοπτά κωμῳδεῖται, καὶ ὑπτάμενα &c.

ἐγχυματιζόμενον τῆς ῥίζης] Liquorem qui è radice profluebat, ῥιζίαν, vti alterum qui è caule capiebatur, καυλίαν, distinctis nominibus appellauit Theophrastus, sexto hist. plantarum libro: sic & Plin. lib. 19. cap. 3.

διαφέρει δὲ αὐτοῦ] Plinius *sinceri probationem asserit, in colore modicè ruffo, & cùm frangitur candido intus, mox transluente,* &c.

πρὸς τὴν γεῦσιν τῇ χροίᾳ] Hoc posterius, τῇ χροίᾳ, περιττὸν mihi videtur.

τὴν δὲ ῥίζαν μαγύδαριν] Sic Colum. lib. 6. cap. 17. *facit & radix quam Græci vocant μαγύδαριν.* Attamen Theoph. hist. lib. 6. cap. 3. Itémque Plin. lib. 19. cap. 3. Silphij caulem magydarin videntur appellasse. Pollux verò, lib. 6. cap. 10. semen ipsum μαγύδαριν nominat. Ita enim eo loco, pro, μαίδαριν, μαγύδαριν restituēdum videtur. Hesychius idipsum nomen Silphij liquori tribuit.

ἐπιθεῖται εἰς τὰ βρώματα] *Non censuerim*, (scribit de Lasere Plinius lib. 22. cap. 23.) *quod Autores suadent, cauernis dentium in dolore inditum cera includi, magno experimento hominis qui se ea de causa præcipitauit ex alto.*

ἐγχεόμενος εἰς ὀδόντας] fortè, ὀδόντας vel γομφίους. Sic inferiùs αὐτὶ τῶ, σκολοπενδρίοις, lego, non σκολοπενδρίοις, vti Ruellius, sed σκολοπενδρίοις. Deinceps verò αὐτὶ τῶ, κόνιδας, κονίδας. Sed hæc librariorū σφάλματα quiuis vel mediocriter in Græca lingua versatus facilè fortasse deprehendet.

ἐλκῶν ἀποστάσεις] Libenter adderem, κηρῷ, id est, *cera*, vti habetur in ἐυπορ. lib. 1. ca. 229. aut ἀπὸ ἑφθοῦ μέλιτος, id est, *decocto melle*, sicut apud AEginetam, lib. 3. cap. 20.

ἐν ὄξει πινόμενος] Legendum censeo, πινόμενον. Plin. lib. 22. c. 23. *æquè ex aceto bis qui coagulum lactis sorbuerint.* Sed eo loco legendum. *qui coagulatum lac* &c. ex hoc Diosc. contextu facilè conijcio.

φύεται δὲ ἐν Λιβύῃ] hanc circa Syriam nasci scribis Plinius, nec prouenire in Cyrenaica regione: gigni & in Parnasso monte copiosiorem.

CAP. XCV. πόας ναρθηκώδους] Sagapeni plantam panaci similem esse scribit Gal. in lib. de antidot. Mesuæus arborem describit oleastro montano similem: ipsum verò liquorem (qui καθ' ἐξοχὴν, vti monet Gal. 8. simpl. plantæ ex qua emanat nomen retinuit) ammoniaci lacrymæ similem esse tradit Plinius, lib. 20. cap. 18. Porrò cùm anteà scripserit Dioscorides, cap. de ferula, è radice ferulæ sauciata manare Sagapenum, hîc verò plantam aliam in ferulaceo genere agnoscere videatur, è qua ipsum extillet: facilè est conijcere liquorem hūc, æquè ac succos alios, de quibus in sequentibus capitibus agitur, illi fuisse ipsa planta notiorem.

CAP. XCVI. *δένδρον τὸ ταρφῶδες*] Gal.lib.9. comp pharm. *κατὰ τόπους*, cap. 4. EVphorbium plantæ cuiusdam spinosæ in Mauritania nascentis liquorē esse prodidit. Plin.lib.25. cap.7. *herbam quam EVphorbiam nominat, spectari ait ferulæ specie, folijs acanthinis.* Atque hinc fortasse ducta coniectura D.Io.Bauhinus,in simpliciū cognitione magna cum laude versatus, *ἀντὶ τοῦ, ταρφώδες, ἀκανθώδες* reponendum suspicatur. Mesuæo verò *EVphorbium arbor est folijs*, vt ipse vult, *primum quidem hirsutis aut lanuginosis, deinde ubi hæc deciderunt, polio marino similibus.* In tanta varietate cui potissimùm Autori sit habenda fides, iudicare est difficillimum. Arborem quidem nescio quam Andreas Marinus in suis in Mes.côm. depingit, à Saraceno quodam, vti prædicat, ex Africa pro EVphorbia sibi allatam. Dodonęus verò herbam potiùs aculeatam delineare videtur, quam Bruxellæ in Io. Boisoti horto ex vnico folio in terram depacto, ficus Indicæ folij modo, genitam scripto prodidit.

ἐν τῷ κατὰ Μαυρουσίαν Τμώλῳ] Nullus mons, quod equidē legerim, Tmoli nomine in Libya aut Mauritania refertur à Geographis: sed est mons eiusce nominis in Lydia Asiæ minoris prouincia, qui quidē Sardibus incumbit. Quarę cum Marcello & Cornario, *Ἄτλαντι* potiùs, quàm *Τμώλῳ*, legēdum nobis videtur: maximè cùm & variis in locis Plinius in monte Atlante vltra Herculis columnas EVphorbiam gigni, indéq; portari, tradiderit. Est verò Atlas Mauritaniæ mons, ab Atlante rege Mauro ita cognominatus. Sed & Damocrates apud Gal.lib.7.comp. pharm. *κατὰ γένη*, in myracoporum compositionibus, EVphorbium, ab Atlante monte in quo inuenitur, *Ἀτλαντικὸν* cognominat. Cæterùm Gal. lib.3. *κατὰ γένη*, EVphorbium scribit ex Occiduis regionibus asportari solitum, veluti Sagapenū ex Orientalibus.

κοιλίας χοιρίου ἀρνείας] Gal. lib.9. pharm. *κατὰ τόπους*, EVphorbium ventriculis ouillis excipi & asseruari solitum iccirco scribit, quòd hos solos minimè erodat. Plinius verò de EVphorbij excipulo agens, hœdini ventriculi meminit, ac ibidem quoque hœdino lacte EVphorbium à Getulis adulterari commemorat.

αὐτοῦ τὸν καυλὸν] Cùm antè EVphorbium arborem esse dixerit Dioscorides, mirari subit *καυλοῦ* iam nunc mentionem facere. Quanuis enim, autore Theoph.lib.1.hist. cap.9. *καυλὸς* nomen *κοινὸν τοῖς ἐτησίοις καὶ χορτώδεσι*, attamen in arborum genere *στελέχους* nomen frequentius esse consueuit, vti eodem loco idē ipse innuit: *caudicem* Latini vocitant.

ἡ δὲ πόα εὕρηται αὐτοῦ κατὰ Ἰόβαν] Plinius non Iubæ tantùm ætate inuentū fuisse EVphorbium scribit, sed illud ampliùs, ab ipso etiam Iuba inuentum. Sic enim ille cap.7.lib.25. *Inuenit & patrum nostrorum ætate Rex Iuba quam appellauit EVphorbiam, Medici sui nomine & fratris Musæ:* nec ita multò pòst: *Sed Iubæ uolumen quoque extat de ea herba & clarum præconium:* quod ipsum etiam innuit Galenus loco citato, lib.9. *κατὰ τόπους*, his verbis: *καὶ γέγραπται περὶ ἀυτοῦ βιβλίδιον τι σμικρὸν Ἰόβα τοῦ βασιλεύσαντος τῶν Μαυρουσίων.* hoc est, *& de EVphorbio conscriptus est exiguus libellus à Iuba Mauritaniæ Rege.*

δι' ὅλης τῆς ἡμέρας παθεῖν] Hæc vox, *παθεῖν*, fortasse redundat, nec etiam eam videtur legisse Serapio. Innuit siquidem suffusionibus inungi EVphorbium, sed deinde tota die vstionis sensum relinqui, eámque ob rem illi mel collyriáve alia minùs acria rectè admisceri. Quòd si quis ad ipsam etiam Dioscoridei contextus seriem diligentiùs attendat, vocem illam, *παθεῖν*, hoc loco omittendam meritò iudicauerit.

CAP. XCVII. *ἐκ νάρθηκος μετώπιον καλουμένου*] Anteà, lib.1.cap.de metopio vnguēto, dixerat Dioscorides, *τὸ ξύλον ἐξ οὗ γίνεται ἡ χαλβάνη, μετώπιον καλεῖσθαι.* hoc est, *lignum è quo Galbanum emanat; metopium appellari.* Hoc verò loco non lignum seu lignosum corticem, aut plantam ipsam, sed liquorem seu lacrymam qui ex ea stillat, *μετώπιον* vocari scribit. Theophrastus verò non *μετώπιον*, sed *πάνακα*, eiusmodi ferulam seu ferulaceam arborem nominat, lib.9.hist. At Plinius, lib.12. cap.23. arborem è qua hammoniaci lacryma stillat, metopium vocari palàm innuit.

ἀ' ἐστι λιβανώδης] Videtur prætereà legisse Serapio, *ἢ ἀμμωνιακῷ ἐμφερής*: vtriusque enim & thuris & hammoniaci meminit. Sed & Plinius quoque, lib.12.cap.25. Galbanum vult esse ad similitudinem hammoniaci.

μὴ σπέρματος καὶ τὸ ναρθηκος] Fortasse reiecto, *καὶ*, legendum, *σπέρματος τοῦ ναρθηκος.* Nam & Aëtius, in electione simplicium, probatissimum censet Galbanum, quod seminis aliquid admixtū retinet, neque *τοῦ ναρθηκος* mentionem facit. Ac, vt verè dicam, pugnātia scribere videtur Diosc. dum probat id Galbanum cui aliquid ferulæ sit admixtum, cùm antea probasset *ἄξυλον*, hoc est, *minimè lignosum*, seu, vt Celsi verbis vtar, *quod est sine surculis*: nisi *ἄξυλον* dicī velimus, *quod minimum habeat lignorum seu surculorum.*

ὀσμῇ βαρεῖα] Galbanum ab odore hoc graui, quo præditum est, Nicander in Theriacis, *βαρύοδμον* cognominat.

ὄξει σὺν ὄξει] Marcellus legit, *σὺν οἴνῳ*, tum vetustiorum codicum fidem, tum etiam Plinij autoritatem secutus: qui quidem libri 24.cap.5. Galbanum venenis, maximéque toxicis, aduersari scribit, cum myrrha & in vino: atque ita etiā Serapio legisse videtur. Idem quoque de Galbano tradit Auicennas.

δοκεῖ δὲ καὶ διουρητικὸν ποιεῖν] Marcellus & Cornarius pro, *διουρητικὸν ποιεῖν*, *δυσουρίας ποιεῖν*, icciro legendum suspicantur, quòd & Plinius, loco modò citato, de Galbano agat in hæc verba: *Nocere urinæ existimatur.* Sic etiam Lacuna in veteri codice legisse se annotat, neque eam lectionem ratione carere subdit: quandoquidem quæ vehementer diuretica sunt, vti etiam cantharides, interdum lotium supprimunt ratione exulcerationis, quam vesicæ ipsiúsque collo inducunt. Equidem quanuis prætereà Serapionem eodem quo illi modo legisse animaduerterem, de immutanda vulgata lectione malui liberum esse suum cuique iudicium.

ἐπιπλεῖ τὸ ῥυπαρὸν] Marcellus & Lacuna *ἀντὶ τοῦ, ῥυπαρὸν*, ex antiquioribus codicibus restituendum existimant, *λιπαρόν*: maximè cùm pinguia, tanquam aërea, ferè supernatent. Sordes verò, ceu terrenæ substantiæ magis participes, grauitate sua subsidere soleant. Sed quoniam in Gal-

bani, quantumuis legitimi, sordibus exiguorum lignorum, surculorum cæterorúmque id genus sua natura leuium, non minimam portionem conspicimus: nõ est dubium, quin si Galbanum aquæ feruenti demergatur, eiusmodi leuia vnà cum pinguitudine quadam fluitent: id quod ex αὐτοψίᾳ facile est vnicuiq; animaduertere. Quamobrem nihil immuto.

εἰς ὕδωρ ζέον καθαρὸν] Legit Lacuna veteris cuiusdam codicis autoritate fretus, ἢ εἰς ὀθόνιον καθαρὸν ἠθμὸν &c. quippe Dioscoridem existimat præter illam priorem, alteram hoc loco purgandi Galbani rationem tradere, quam cæteri cum superiore confundant. Verùm equidem vnicam in hoc toto contextu purgandi Galbani rationem describi existimauerim. Scilicet, vt primùm in aquam feruẽtem coniiciatur Galbanum, quò quicquid est stipularum aut lignosorum surculorum aquæ innatet, conchâque aut alio id genus instrumẽto facilè detrahi possit: deinde verò reliquum quod subsidet in imo, reiecta scilicet aqua, ad separãdam denuò terram, arenam, lignum densius aliúdve eiusmodi crassamẽtum, in vas aliquod per linteum rarius excoletur, iuuante in id aquæ calore, quæ in vase duplici efferuescat. Tùm enim purius Galbanum per linteum in vas subditum excolabitur: crassior verò sordities intra linteum remanebit. Neque verò fit verisimile, quod verba Diosc. innuere videntur, id tantùm quod innatat excolari debere, vt pinguitudo fluitans à sordibus ipsis secernatur: quippe cùm in eo quod subsidet sordium etiam & crassamentorum non minima portio resideat. Cæterùm Pharmacopœi nostri minùs laboriosè, ac fortassis aptiùs, Galbanum purgant: dum aceto aliόve accommodato liquore ipsum dissoluunt, dissolutum colo transfundunt, transfusúmque tandem igni lento decoquunt ad iustam spissitudinem.

CAP. XCVIII. τὸ δ' ἄμμωνιακὸν θραῦσμα] Plinius, lib. 12. cap. 23. paulò aliter ac Diosc. thrauston (quod cùm thrausmate idem est) nominat id Hammoniacum, quod est masculi thuris similitudine: phyrama verò, quod est pingue ac resinosum. Fortasse verò θραῦσμα seu θραυστὸν idem illud est, quod Galeno recentioribúsque Græcis ἀμμωνιακὸν θυμίαμα iccirco appellatũ fuit, quòd ad suffimenta desideraretur.

CAP. XCIX. δένδρου φυρωδές] Legi, φυρωμένου, cùm antehac, φυρώδους, legeretur. Plin. lib. 24. cap. 14. Sarcocollam spinę lacrymam esse putat, eíque tribuit non quidem, vti Diosc. amarorem, sed cum quadam acrimonia dulcedinem. Gal. verò in simpl. scribit esse modicè amaram simul & emplasticam. Porrò vt de colore etiam aliquid dicamus, Mesuæus in simpl. itémque Plin. lib. 13. cap. 11. non subfuluam Sarcocollam eligunt, vti Diosc. sed candidam. *Candidum eiusmodi gummi*, inquit Plinius, *quàm rufum melius.* Rursúmque, lib. 24. cap. 14. vbi Sarcocollam docuit vetustate maximè nigrescere: *melior*, inquit, *quò candidior.*

κολλητικὴν τραυμάτων] *Hinc ex ui potestatéque sua nomen inuenit*, inquit Plin. *Carnes enim in uulneribus glutinat.*

CAP. C. λιπαρώτερα δὲ &] Videtur legisse Plinius, φυραμένα, lubrico & facili duarum literarum lapsu. Is enim, lib. 27. cap. 10. folia Glaucij describit *minora & sordidiora, quàm sint papaueris*: ibidémque, ipsius grano, quod paulò post foliis Diosc. ipse, tribuit. Siquidem nõ è foliis, sed è grano ipso vult succum illum exprimi.

CAP. CI. ἣν ἔνιοι ξυλοκόλλαν] Appellatur hęc ab vsu ξυλοκόλλα, vti & ταυροκόλλα: à materia verò ex qua conficitur, nimirum à coriis bubulis seu taurinis, ταυροκόλλα. *Præstantissimum* tamen *Glutinum* cẽset Plinius, lib. 28. cap. 17. *ex auribus taurorum & genitalibus*: quanquam subdit illico. *Adulteratur nihil æquè quibusuis pellibus inueteratis, calceamentisque etiam decoctis.* Fuit autem alia κόλλα εἰς τὰ βιβλία, de qua Gal. in sim plicib. *quæ fit*, inquit ille, *è simulagine & polline*, non gaeo, vti vertunt Interpretes omnes: quandoquidẽ non γάρου, aut, quod rectius esset, γάρου, sed γύρεως, καὶ τῆ γύρις, vel potiùs, γύρεως, eo loco legẽdum esse vel mediocriter eruditus nunquam inficiabitur.

CAP. CII. ἡ δὲ ἰχθυοκόλλα καλουμένη] *Ichthyocolla*, inquit Plinius, lib. 32. cap. 7. *appellatur piscis cui glutinosum est corium, idemque nomen glutino eius*: quanquam & ipse subdit deinde: *Quidam ex uentre non è corio fieri dicunt ichthyocollam, ut glutinum taurinum.* Cæterùm ad tetanothra quomodo ea præparanda vsurpandáque sit, ibidem leges apud Plinium: quod huc transcribere nihil fuit necesse.

κεφαλικαὶ δυνάμεις] Quæ sint emplastra Medicis Cephalica dicta, docet Galenus, lib. 2. comp. med. κατὰ γένη, scil. quæ caluariæ fracturis peculiariter dicata sunt: abstergendi, digerendi siccandique vi prædita. At illud ignorans Plinius, ea esse falsò credidit quę capitis doloribus accommodarentur. Sic enim ibidem de Ichthyocolla: *Vtilem eam in capitis doloribus affirmant & tetanothris.*

CAP. CIII. ἐν δρυῒ τῇ σχίνῳ] Nulla, quod equidem sciam, quercus species est, quæ buxeo folio conspiciatur. Quamobrem ista buxi folia, non quercui seu robori tribuenda sunt, sed ipsi potiùs frutici: qui cùm suam sedem nõ habeat, perpetuò in aliena sede, ac in quercu potissimùm, viuit, eiúsque radice nititur & alitur. Ideóque sic videtur emendandus hoc loco Diosc. cõtextus: γίνεται δὲ ἐκ θάμνος καρποῦ περιφερὴς τῇ πύξῳ ἐμφερῆ ἐν δρυΐ, ἔχων τὰ φύλλα, &c. Porrò frutex hic non in quercu aut robore tantùm, sed, vti etiam deinde subdit Diosc. in aliis plerisque nascitur arboribus, veluti pyro, malo, cerro, terebintho, ilice, pruno, castanea, sorbo, larice, abiete, pino, ac ipsa quoque olea, saltem in Palæstinæ regione: si quibusdam fides habetur, qui eo loco viscum in olea rubentibus baccis nasci retulerunt. Attamen ex Theoph. sententia, lib. 2. de caus. plant. cap. 23. quod abieti pinóque innascitur viscum, priuatim Stelis EVboensibus, & Hyphear Arcadibus dici videtur. Cęterùm quãuis idẽ Theophrastus, ipsúmq; secutus Plinius, Viscum nasci prodiderint ex ipsius acinorũ semine, per aluos reddito turdorũ, palumborum cæterarúmque id genus auicularum, postquam acinorum baccarúmve pulpam intra suos ventriculos cõcoxêre: verior nihilominus summi tũ Philosophi tum Medici Iul. Cæs. Scaligeri sentẽtia mihi videtur: qui quidẽ in exotericis in Cardanũ exercit. eundẽ fruticẽ spõte naturæ potiùs

ex aliqua arborum quibus innascatur portione, seu potiùs ex ipsarum arborum vitali excremẽto gigni retulit: haud secus atque belluarum cornua ex ipsorum ossium internis primordiis pullulare consueuerunt. Atque eò quoque spectasse videtur Ion poëta Chius, dum, in fabula Ceneo, Viscum quercus sudorem esse prodidit.

CAP. CIIII. πτύσμον μιθ' οἴνου] rectiùs, πτύσμα, vti antè, χαλαστικά. Sic & superiùs αὐξὰ ῥ, σφυςίγγητα, legendum haud dubiè, σφυςίχεται, seu σφυςίχεται.

CAP. CV. ὑπότραχυ, φύλλα ἔχει] Tam variæ sunt discrepantésque quæ à varijs Autoribus assignantur Alyssi descriptiones, vt quænam verè planta sit ἄλυσσον, internoscere sit perquàm difficile: siquidem Diosc. descriptio satis est manca, vt & aliæ pleræque. Gal. verò, 2. de antid. Alysson herbam scribit esse marrubio similem, sed asperiorem magísque spinosam circa suas pilulas seu verticillos, (σφαίρια nominat) flore interim in cæruleum inclinante. Aëtius autem, lib. 1. vnam & eandem ait existimari cum Heraclea sideritide, quæ secus vias vbique nascitur, flore purpurascente foliísque crassioribus: aut, si τραχύτερα legere mauis, asperioribus. Rursúmque lib. 6. cap. 24. sideritidem Heracleam ab Alysso minimè differre palàm indicat, vti & Paulus, lib. 5. cap. 3. At Plinius lib. 24. cap. 11. erythrodano seu rubiæ similem facit. Nam posteaquam de erythrodano egit: *distat ab eo*, inquit, *qui Alysson vocatur, folijs tantum & ramis minoribus*. Auicenna denique, lib. 2. tract. 1. Alysson, quod *Alguasen* appellat, facit lilio proximum. Quanta verò sit similitudo lilij cum rubia, sideritide, marrubio, vnicuique iudicandum relinquimus: interimque de Alysso certi vix quicquam statuere possumus.

λυγμοὺς τοὺς δίχα πυρετοῦ λύει] Hanc mirificam planéque insignem Alyssi ad singultum inhibendum vim atque facultatem silentio minimè prætermisit Plutarchus, συμπ. lib. 3. hisce verbis: τὴν δὲ ἄλυσσον καλουμένην βοτάνην καὶ λαβόντες εἰς τὴν χεῖρα μόνον, οἱ δὲ καὶ προσβλέψαντες, ἀπαλλάττονται λυγμοῦ. λέγεται δὲ καὶ ποιμνίοις ἀγαθὴ καὶ αἰπολίοις, περιφυτευομένη ταῖς μάνδραις. hoc est, *Alyssos herba vel manibus tantùm contrectata, aut etiam inspecta, liberat à singultu. Fertur & armentis & gregibus vtilis, si conseratur circum illorum cubilia.* Ex iis verbis satis intelligitur, emendandum Plinij contextum, quo locò de Alysso agens, *Mirum est*, inquit, *quod additur, saniem conspectu omnino fruticis eo sanari*. Neque verò legendum, vti voluere nonnulli, *insaniã sanari*: sed, *singultum sanari*, restituendum videtur.

φακοὺς καὶ ἔφηλιν] Gal. & Aëtius, ἀλφοὺς καὶ ἔφηλιν ἀποκαθαίρει, *alphos & solares maculas expurgat*. Paulus, νεφρῶν τε ἐμφράξεις καὶ ἔφηλιν ῥύπτει, *renum obstructiones amouet, & solares maculas abstergit*. Hunc imitati Auicennas & Auerroës Alysson renum etiam obstructiones liberare prodiderunt.

ἀπαλεῖ δὲ καὶ λύσσαν κυνὸς] λύσσαν κυνὸς plerique interpretantur, *canis rabiem*: quibus quidem verbis nescio an significare voluerint rabiem à morsu canis inductam. Equidem apertiùs tollendæ ὁμωνυμίας gratia, *rabidi canis morsum* reddidi. Gal. lib. 6. simpl. ἰάματα ἐστὶ τῶν λυσσοδήκτων ἡ πόα, ὥστε τὸ ὄνομα σχεῖν ἐντεῦθεν ταῖς ὑπὸ λυσσῶντος κυνὸς δεδηγμένοις, &c. Idem repetunt Paulus & Aëtius. Plinius loco citato: *nomen*, inquit, *accepit Alysson, quòd à cane commorsos rabiem sentire non patitur.* Hæc cùm ita sint, in hac voce ἄλυσσον σ geminandum esse nemo non videt: quantumuis in vulgatis exemplaribus cum simplici σ scriptum reperiatur. Cæterùm illud obiter annotandum, quod lib. de Antidotis 2. ex Antonij Coï sententia Galenus admonet: legendam eam herbam sub æstu Caniculæ, deberéque siccatam tundi, cribrari ac diligenter asseruari, ne diffletur.

CAP. CVI. ἐν μασθοῖς καὶ μήτραις] Lege, μήτρας, vel, μήτρᾳ. Sic Paulus libro septimo, de Asclepiade: καταπλασσομένη δὲ πρὸς τε τὰ θηριόδηκτα, καὶ τὰ ἐν μήτρᾳ καὶ μασθοῖς κακοήθη. hoc est, *adhibita proficit ad venenatorum morsus, & vuluæ mammarúmque maligna vitia.*

CAP. CVII. ἄκανθα ἐστὶ κνήκῳ ἐοικυῖα] Atractylin alio nomine κνῆκον ἀγρίαν nominant Paulus & Oribasius. Aëtius verò aliàs κνῆκον ἄγριον, aliàs verò αἱμορόσιμον appellari scribit. Theoph. hist. stirp. libro sexto, capite quarto, postquam cnici vtriusque syluestris mentionem fecit, ex hisque genus alterum scripsit cnico satiuo simile esse, πλὴν (inquit ille) ὀρθοκαυλότερον. διὸ καὶ ἀτρακτυλίδα (sic enim legendum, non ἀτρακτυλίνεις) ἔνιαι τῶν ἀρχαίων ἐχρῶντο γυναικῶν, hoc est, *nisi quòd caule sit rectiore seu rigidiore: quam ob causam eo nonnullæ priscæ mulieres pro colo vterentur:* paulò pòst etiam Atractylidis mentionem facit, quam scribit, ἴδιον ἔχειν τὸ φύλλον, ὅτι ἀφαιρούμενον καὶ τῷ ἄκρῳ προστριβόμενον αἱματῶδες ποιεῖ τὸν χυλόν. διὸ καὶ φόνον ἔνιοι καλοῦσι τὴν ἄκανθαν ταύτην. ἔχει δὲ τὴν ὀσμὴν βαρεῖαν καὶ χυλὸν φονώδη, vel potiùs, καὶ χυλὸν φονώδη. id est, *peculiare id habere in folio, ut decerptum cutique admotum cruentum succum ex se reddat. unde hæc spina φόνου, hoc est, cruoris, nomen apud quosdam inuenerit. Habet verò odorem grauem succúmque cruentum.* &c. Hac ipsa de causa existimo etiam apud Aëtium αἱμορόσιμον nomen obtinuisse. Hanc porrò Theophr. Atractylin, quæ affricto folio succum sanguineum redderet, sæpiùs Copetij in areis horto, studio ac diligentia nobiliss. honestissimæque matronæ vxoris D. Cleruantij, satam conseruatámque, magna cum voluptate conspeximus.

CAP. CIX. ὅμοια ὡς καίτοι] Aut particula, ὡς, hoc loco redundat, aut pro ea legendum πως, vt sit, ἄνθη ὅμοιά πως &c. *flores quodammodo similes.*

CAP. CX. ῥίζαι ἔχουσι] Malui hæc singulari numero legere, quàm vt habet Aldinus codex, ῥίζας μέλαινας ἔχουσι, &c. Sic enim Plinius de Leontopetalo, lib. 27. cap. 11. *Radix rapo similis, grandis, nigra.* Neque verisimile est plures esse Leõtopetali radices, totidem rapis similes. Huc adde quòd quæ planta vulgo creditur esse Leontopetalon, quæque Diosc. & Plinij descriptioni satis aptè respõdere videtur, vnica radice prædita visitur.

CAP. CXI. ἐρεύθη δὲ πίπλασι ὅμοιον] Plinius, lib. 25. cap. 5. Teucrium (ab inuẽtore Teucro sic dictum) neque florere vnquam neque semen gignere scribit, quo loco hemionitim Diosc. describit. At illicò pòst de Teucrio vero agens, (Teucriam aliâs vocat, Τευκρίδα Oribasius) fo-

lium non quidem ciceris, sed fabæ illi tribuit, & ramos hyssopi.

CAP. CXII. καὶ ἀλιφειδῆ] Tam leue est inter τὸ ἐγχεῖσθαι & τὸ ἀλείφεσθαι discrimen, vt harum vocum alterutram hoc loco redundare sit existimandum: nisi malumus ista, καὶ ἀλειφομένη, cum sequentibus coniungere, hunc in modum: καὶ ἀλειφομένη δὲ θερμαίνει. Hanc lectionem ego eò lubentiùs secutus sum, quòd & Plinius, postquã Trissaginis vires ex Dioscoridis sententia fusiùs persecutus est, libro 24. cap. 15. *Excalfacit*, inquit, *perunctione*. Sed & Serapio ipse ita legisse videtur. Habet enim ipsius Interpres: *Et quando linitur cũ ea corpus, calefacit ipsum*. Cæterùm Theoph. hist. lib. 9. cap. 10. aliam vim folijs, aliam semini Trissaginis assignat, his verbis: τῆς δὲ χαμαίδρυος τὰ μὲ φύλλα πρὸς τὰ ῥήγματα καὶ πρὸς τὰ τραύματα ἐν ἐλαίῳ λειωθέντα, πρὸς τε τὰ νεμόμενα ἕλκη· τὸν δὲ καρπὸν καθαίρειν χολήν, ἀγαθὸν δὲ καὶ ὀφθαλμοῖς, πρὸς δὲ τὰ ῥήγματα καὶ σπάσματα τὸ φύλλον τριβέντα ἐν ἐλαίῳ, &c. hoc est, *Trissaginis quidem folia ad rupta & uulnera in oleo trita ualent, itemque ad depascentia ulcera: semen uerò bilem purgat, oculis etiã beneficum est. Sed & folium tritum in oleo argemis adhibetur*.

CAP. CXIII. λευκὰς ἑτέρα] Suspicatur Plinius, lib. 27. cap. 11. eandem esse cum Leucade leucem quandam mercuriali similem, quam mesoleucon quidam vocarint, quòd per medium folium lineam candidam transcurrenté habeat. Sed quàm rectè, aliorum esto iudicium.

CAP. CXIIII. Λυχνὶς στεφανωματική] Lychnidem plantam, à lychnitide planè diuersam, Plinius rosam Græcam appellat, lib. 21. cap. 4. aliâs flammeam nominat.

CAP. CXVI. ξηρὰ χυλισθέντα ἐν ὄξει] Sic Gal. 6. simpl. cap. de Lilio: καὶ περιχυθεῖσι δὲ ποτε ἐν ὄξει, καὶ χλιαροῖς τραυματικῶς. Hinc patet, apud Plin. lib. 21. cap. 19. pro, *Folia in aceto cocta uulneribus imponuntur*, fortasse legendum, *folia in aceto condita*, &c.

μιγεὶς ὄξει ἢ μέλιτι] Cum Cornario & Serapione αἰεὶ τὸ συνθέσεως διαζευκτικόν, ἤ, restituere malim συζευκτικόν, καὶ, vt sit: μιγεὶς ὄξει καὶ μέλιτι. Sic enim Gal. 6. simpl. de Lilio. ἀπεθέμεθα δὲ ποτε, inquit, καὶ τὸν τῶν φύλλων χυλόν, ἑψήσαντες σὺν ὄξει καὶ μέλιτι. πενταπλάσιος δ' ἦν ὁ χυλὸς ἑκατέρου, καὶ ἦν ἀγαθὸν τὸ φάρμακον εἰς πάντα τὰ ξηραίνεσθαι σφοδρῶς δεόμενα χωρὶς τοῦ δάκνεσθαι, καθάπερ ὅσα τε τραύματα μεγάλα, &c. hoc est, *Imposuimus etiam quandoque & foliorum succum cum aceto & melle ipsum coquentes, (erat autem succus ad utrunque quintuplus) fiebatque insigne medicamen ad ea omnia quæ citra morsum ualenter exiccari postulant, cen uulnera omnia ingentia*. Hunc secutus Aëtius, lib. 1. scribit in hæc verba. ἀπεθέμεθα δέ ποτε τὸν τῶν φύλλων χυλόν, ἑψήσαντες σὺν ὄξει καὶ μέλιτι μέχρι συστάσεως μέλιτος ὑγροτέρου. βάλλοντες τοῦ μὲν χυλοῦ μέρη πέντε, μέλιτος δὲ καὶ ὄξους ἀνὰ μέρος ἕν &c. Sed & Diosc. lib. 1. ἀπομ. cap. 183. quo loco hoc idẽ remedium iisdem propè verbis repetit, sic habet: καὶ αὐτὸς ὁ (κρίνου) χυλὸς ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ σὺν μέλιτι καὶ ὄξει, ἔμμοτον κάλλιστον ὑγρὸν γίνεται. hoc est, *Quin & lilij foliorum succus in æneo uase cum aceto & melle coctus, præstantissimum existit medicamentum liquidum, quo imbuuntur concerpta linamenta, quæ deinde ulceribus induuntur*. Paulus, lib. 7. de Lilio agẽs, composita voce vsus est, hisce verbis: ὁ δὲ χυλὸς αὐτῶν καὶ τοὺς σπασματίας ὀνίνησι σὺν ὀξυμέλιτι. i. *liliorum succus sanciatis neruis prodest cum oxymelite*. Cæterùm αἰεὶ τοῦ, ὑγρῶν, in contextu, lege ὑγρῶ: atque eò spectat illud Aëtij, loco citato, μέχρι συστάσεως μέλιτος ὑγροτέρου. id est, *ad mellis liquidioris consistentiam*.

πορφυρᾶ αὐτὴ κρίνου γίνεσθαι] Id fortassis innuere voluit Dioscorides, quod & Plin. lib. 21. cap. 5. dum arte tingendorum Liliorum rationem tradit, vt deinde purpurea nascantur. *Mirum uerò*, inquit ille, *ita tingi aliquid, ut nascatur infectũ*. Porrò pro, σπαργάνω, quod statim sequitur in Diosc. contextu, lego, σπαργίῳ. Est enim euidẽs τῶν σπαργῶν καὶ τῶν σπαργίων discrimen.

CAP. CXVII. καὶ στρογγυλώτερα] & μέλανα addidimus ex Oribasio & vetusto Lacunæ codice. *Nigriora* etiam adijcit Plinius, libro 27. cap. 8. *Ballotem alio nomine*, inquit, *melamprasion Græci uocant, herbam fruticosam, angulosis caulibus, nigris, hirsutis, folijs uestientibus maioribus quàm porri & nigrioribus, graueolentibus*. Verùm eo loco Plinius vocis similitudine aut corrupti codicis vitio deceptus, πρασίου, quòd est *marrubium*, in πράσου, quod est, *porrum*, cõmutauit: vti & cùm de stachy agit lib. 24. cap. 15. Stachyn enim, quam Diosc. & Gal. marrubio similem esse agnoscũt, porri similitudinem habere tradit. Sed eundem quoque Plinij lapsum in hormino deprehẽdes.

ἐκφύονται λευκοί] Lego λευκά, vt ad præcedens αὐτὴ referatur. Nã quod ad caules spectat, iam in principio capitis Autor nigricantes eos esse admonuit.

CAP. CXVIII. ὃ ἔνιοι μελισσόφυλλον καλοῦσι] Eodem seruato nominis etymo, Plinius etiam melittida nominat, lib. 21. cap. 20. *Melissophyllo*, inquit, *siue melittide si perunguntur aluearia, non fugient apes*. Nicander in Theriacis etiam μελίφυλλον appellat, quo loco sic habet:

ἠὲ σὺ γε μελίφυλλον ὃ δὴ καλέουσι βοτῆρες,
οἱ δὲ μελίκταιναν. τῆς γὰρ περὶ φύλλα μέλισσαι
ὀδμῇ θελγόμεναι μέλιτος ῥοιζηδὸν ἵενται.

Sic Virg. 4. Georg. per syncopen dixit:

Trita meliphylla & cerinthe ignobile gramen.

Sed illud ab Apiastro perperam distinguere videtur Plin. lib. 21. cap. 12. quo loco, ceu diuersa, Melissophyllon & Apiastrum circum apum aluearia serenda esse scribit.

ὄζουσι δὲ κιτρομήλου] Cum legeretur in impressis vulg. cod. κιτρομήλῳ, legẽdum censui, κιτρομήλου, vel etiam κιτρομήλων: nam τὸ ὄζειν cũ vtroque casu rectè iungitur. Anteà lib. 1. malum eiusmodi citrium vocarat, κεδρόμηλον, nisi fortè eo loco vitium fuit librariorum.

πρὸς τὰς μυκήτων πνιγμοὺς] *Melissophyllon præstantissimum esse contra uuluarum strangulationes, addito nitro*, scribit Plinius, lib. 21. cap. 20. quo quidem loco fortasse *fungorum strangulationes* legi oportet, quantum ex hoc Diosc. contextu licet colligere.

CAP. CXIX. λευκοί, ῥικνοί] Sunt qui ῥηχνοὶ legant: sed ῥικνόν potiùs meo iudicio legendum foret, hoc est, *rugosum*.

πορφυρίζει λευκοῖς] Lege λευκὴ, quia vocem hanc referri par est ad superius illud, τὰ φύλλα: nisi mauis, λευκοῖ, legere, cuius oppositũ, μελανοῖ, habuimus in præcedenti capite.

CAP. CXX. ὑπόλευκα, λευκά] Plinius, lib. 24. cap. 15. Stachyos folia, quæ hîc cãdida describuntur à Diosc. *coloris* ait esse *in luteum inclinati*. Ibidem, vt sæpenumerò aliâs, fallitur vocum πρασίου & πρα-

σίου similitudine deceptus, dum Stachyn porri similitudinem habere scribit: quod & iam antè annotauimus.

CAP. CXXI. ὁδμὴ σύμπας ἐγχυμαλώδης] Lego, ἐγχυμαλώδη, vt ad proximum, φύλλα, referatur: maximè cum Phyllitidis sola folia sint in vsu.

CAP. CXXII. οἱ δὲ φαλαγγίτιον] Malim φαλαγγίτιν vel φαλαγγίτην. Ita enim nominat Gal. 8. simpl. quo loco, φαλαγγῖτις, inquit, ὅπως ὠνόμασται, ἐκ τοῦ ὀνῆσαι τὰς ὑπὸ φαλαγγίων δηχθέντας. hoc est, *Phalangites ex eo nomen sortita est, quòd à phalangio demorsis opitulatur:* quod ipsum totidem ferè verbis repetit Paulus Aegineta. Sic & Plin. lib. 27. cap. 12. *Phalangites à quibusdam phalangion vocatur, ab alijs leucanthemon, vel* (vt in quibusdam exemplaribus inuenio) *leucacanthos*, &c.

σπέρμα δὲ πλατὺ] Lego, πλατὺ: quod enim paulò pòst dicitur, quàm lentis dimidiæ gracilius esse, crassitudini non bene respōdet. Huc adde quòd & Plinius ita legisse videtur. Nam loco modò citato, *Phalangitem* scribit esse *semine nigro, lato, ad lenticulæ dimidiæ figuram, multò tenuiore.*

ὕστερον γὰρ συναλλάττει] Dalechampius vir doctiss. legit, vt audio, συναλλοιοῦται. Verùm nihil immutandum censui, quanuis, dum tēporis lapsu contrahitur corrugatúrve radix, verisimile quoque est, si anteà fuerit viridis herbaceíve coloris aut pallida, ex consequenti colorem quodammodo immutari.

CAP. CXXIII. οἱ δὲ ὀξύφυλλον] Plinius tria facit Trifolij genera, ac suis singula quæque distinguit nominibus, lib. 21. cap. 9. his verbis: *Folio coronat & Trifolium: tria eius genera. Minyanthes vocant Græci, alij asphaltion, maiore folio, quo vtuntur coronarij: alterum acuto, oxytriphyllon: tertium ex omnibus minutissimum.* At Galenus, lib. 8. simpl. æquè ac noster Dioscorides, vni & eidem plantæ diuersa illa tribuit nomina. τρίφυλλον, inquit ille, οἱ δ' ἀσφάλτιον, οἱ δ' ὀξύφυλλον, ἔνιοι δὲ μινυανθὲς. ἔνιοι δ' οἱ κνίκιον ὀνομάζουσι. ὑπὸ μὲν τῶν συμβεβηκότων τῷ φυτῷ τὰ πρῶτα τρία· τὰ δ' ὑπόλοιπα δύο, οὐκ οἶδ' ὅπόθεν. hoc est, *Trifolium quidam asphaltium seu bituminosum; quidam oxyphyllum nominant, nonnulli minyanthes: sunt & qui cnicium vocitent, tria quidem prima nomina ab ijs quæ frutici accidunt: reliqua duo, haud scio qua ex causa.* Quanquam Cnicium dictum nos existimamus, quòd, teste eodem Gal. lib. de ther. ad Pis. semen agresti cnico simile gerat. μινυανθὲς verò ἀπὸ τοῦ μινύθω, ὅ ἐστι, μικρὸν ἢ βραχὺς, καὶ ἄνθος, deducto vocabulo, quòd vel exiguus huic Trifolio sit flos, vel breuis durationis, aut etiā ἀπὸ τοῦ μινίου, τουτέστι μίλτου, quòd flos ille ad minij colorem accedat. Quòd si cui scriptura altera magis probatur, μηνυανθὲς dici potuit ἀπὸ τοῦ μηνύειν, τὸ δηλοῦν ἐπὶ ἄνθους, quia vel flore suo sese prodat, vel ipsum statim initio veris ostēdat. Sed vt ad rem: Columella quoque grauis autor *Simonianum Trifolium cum asphaltio, ab odore graui neque bitumini absimili ita dicto, & acuto Trifolio propter figuram ita vocato, idem omnino facit, lib. 6. de re rust. cap. 17. Cæterùm siue hîc ὀξύφυλλον legas, vti & habetur apud Galenum, siue ὀξυτρίφυλλον, velut apud Aeginetam, Plinium & Scribonium Largum, parum interest.

Had. Iunio Siler montanum legi placet.

μελαίνας, χνοώδεις] Lego, χνοώδης: sed nolim sublata distinctione vocem eam cum proximè sequenti, παραφυάδας, iūgere, vti Marcellus faciendum censuit.

φύλλα ὅμοια λωτῷ τῷ δένδρῳ] Hanc herbam Galenus, lib. de Ther. ad Pis. scribit, ὑακίνθῳ ὁμοιοῦσθαι, ὅταν τῷ ἔαρος ἐγκύμων φύηται. Verùm quænam est, quæso, huic Trifolio cum hyacintho similitudo, nisi fortè in floribus? & tamen tùm demum hyacintho simile esse eo loco scribitur à Gal. tùm verno tempore semine prægnat. Quamobrem cōijcio apud Gal. potiùs legēdum, ἀσφάλτῳ ὁμοιοῦσθαι, hoc est, *bitumen præsefert*, nempe odore. Nam & idipsum innuit Diosc. æquè ac Nicander: nonnisi cum adoleuerit, bitumen redolere. Porrò Marcellus non loto arbori, sed loto pratensi potiùs hoc Trifolium assimilandū suspicatur. Ac reuera Nicander λωτῷ simpliciter Trifolij huius folia comparat: quod quidē dubitandi ansam non mediocrem illi præbuisse videtur. Sic enim Nicander in Theriacis, de hoc τριφύλλῳ agens (ita enim nominat, aliísque μινυανθὲς, aliis τριπέτηλον dictum admonet: quem in locum Scholiastes Dionysio ἐν ὕδρίζομαι τοῖς, μινυανθὲς, Callimacho verò τριπέτηλον dictum annotat.)

χαίτην μὲν λωτῷ, ῥυτῇ γε μὲν ὀσμὴν ὁμοίην,
ἣν δ' ὅτ' αἴθεα πάντα καὶ οὔλια ποικίλα πόᾳ
οἷον τ' ἀσφάλτου ἀπηρεύγεται, &c. quæ sic eleganter vertit Io. Gorræus:

Crine refert lotum, rutæque effundit odorem,
Cùm verò totos floréśque comasque decoras
Extulit, asphalto flagrat grauis.

Sed & ipse quoque αἱ τῷ λωτῷ τῷ δένδρῳ, lubenter restituissem λωτῷ τῷ ἡμέρῳ, nisi aliquoties Trifolij huius folia animaduertissem, saltem ea quæ in cacumine cernuntur, non malè suo acumine ac reliqua quoque figura loti arboris folia referre: at non item ternorum foliorum consociatione: quod etiam minimè voluisse Diosc. liquidò constat. Scribonius, Largus cap. 163. *Trifolium acutum facit folijs & specie & numero simile communi trifolio, nisi quòd huius pleniora sunt, & quasi lanuginem quandam super se habent, & in extrema parte uelut aculeum emittunt. Sed huius frutex*, inquit, *duorum pedum interdum, aut etiam amplior conspicitur, & odorem grauem emittit: quorum nihil circa pratense trifolium inuenitur.* Hæc ille. Columella verò, de re rust lib. 6. cap. 17. ipsum ita describit, Simonianum Trifolium appellans, ducto fortasse cognomine à Simo illo Medico, cuius mētio fit apud Plinium, quo loco de eodem hoc Trifolio agitur: *Inuenitur*, inquit, *confragosis locis, odoris grauis, neque absimilis bitumini, & ideo Græci ἀσφάλτιον appellant: nostri autem propter figuram nomine trifolium. Nam longis & hirsutis folijs viret, caulémque robustiorem facit quàm pratense.*

ἄκρον κεραίαν ἔχον] Hunc apicem seu aculeum non semini, sed folijs tribuere videtur Scribonius, loco antè citato.

ἔλαιον τῷ πλεῖον] Lege ἐὰν; deinceps enim seipsum Autor explicare videtur.

αἱ ἔπηρες ἕλκος ἔχων] Cornarius censet interserendam negationem, μὴ, vt legatur, ἕλκος μὴ ἔχων. Quin & ita sensisse videtur Gal. lib. de ther. ad Pis. his verbis: τὸ τρίφυλλον ὅταν τις ἀφεψήσας πίῃ, ὅταν τοῦ δήγματος τοῦ φαλαγγίου ἢ καὶ τοῦ ἔχεως τοῦ ὕδατι καταντλήσῃ, ἰᾶται αὐτό, καὶ δεινῶς ἀλγήματα ἐργάζεται. εἰ δὲ τις τὸν ἄλλον μὴ δεδηγμένον τὸ ὑγρὸν τινὶ τοῦ αὐτοῦ καταντλήσει

καταπλασθὲν, τῶν αὐτὴν αἴσθησιν καὶ τὰ αὐτὰ ὁμοίως ὁμοίας τῷ δεδηγμένῳ πάσας ἐπιφέρει, &c. hoc est, vti nos conuertimus, *Trifolium si quis plurimùm discoxerit, dein locum à phalangio aut vipera commorsum eius decocto fouerit, malo remedium afferet, atque illico dolorem finiet. Si uerò in alio quopiam minimè demorso locum sanum eodē illo decocto fouerit, parem dolorū sensum pariaque omnia excitabit in eo symptomata, atque solent esse quibus demorsus infestatur.* Verùm aliud quiddam proculdubiò videtur voluisse Dioscorides, quàm verba illa Galeni prima fronte significēt. Vult enim Autor eandem illam aquam decoctam, quæ priùs affusa fuerit à serpente percusso, si alteri, cui ex quacunque alia causa vlcerata sit cutis, admoueatur, eundem doloris sensum inferre, quem percipiebat à serpente percussus. Plinius aliter censet, lib. 21. cap. 21. Postquam enim minyanthes Trifolium scripsit celebratis Autoribus tradi pro Antidoto contra venena omnia, aliáque non pauca in remediis eius ascribi: *Me, inquit, cōtra sententias eorū grauissimi uiri autoritas mouet. Sophocles enim poëta uenenatū id dicit. Simus quoq; Medicus decocti aut contriti succum infusum corpori, easdem uredines facere, quas sentiunt percussi à serpente* [vel, *quæ fiunt percussis à serpente*: alterutro enim modo legēdum, si quid rectè iudico.] *Ergo non aliter utendum eo, quàm contra uenena censuerim: fortassis enim & hoc uenenis inter se contraria sit natura, sicuti multis aliis.* Hactenus Plinius. Sed tum Sophoclis illud, tum & quod in eandem sententiam Simus ille Medicus in medium protulit, de Trifolij succo accipi debere indubitatū est, qui venenato ictui morsuive priùs adhibitus fuerit, indéque parem veneni labem contraxerit: quod & ipsum Diosc. & Galeni expressa verba testantur.

μίγνυται καὶ αὐτῆς] Supplendum, βοτάνης, aut potiùs legendum, αὐτῷ, vel, αὐτή.

CAP. CXXIIII. μικρὰ ὡς πολιαὶ τρίχες] Non quidem capitula sola Polij, sed & ipsa folia canis hominum similia describit Plinius, lib. 21. cap. 7. quo tamen loco Polium cum Tripolio Diosc. confundere manifestò deprehenditur.

βαρύοσμον μετὰ ποσῆς ἀηδίας] ἀηδίας itidem legunt Oribasius atque Serapio. At Lacuna in antiquo quodam exemplari, δυσωδίας, quæ vox *fœtorem* significat, legisse se asserit. Ac certè quidē Nicander in Theriac. odorem Polio grauem simul ac tetrum tribuere videtur, hisce verbis:

ἢ πολιον βαρύοδμον, ὃ δὴ ῥίγιστον ὄδωδεν, hoc est, *aut Polium graueolens, quod perquam tetrum expirat odorem.* nisi fortè (quæ mea est sententia) legendum potiùs est, ὃ δὴ ἥδιστον ὄδωδεν, *quod suauissimè olet.* Porrò Scholiastes in eum locum annotat, Polium folio esse molliore & hirsutiore quàm thymi, radicē verò, lignosam. Atque illud ipsum est, quod de eo totidem ferè verbis refert Plin. lib. 21. cap. 20. *folia eius*, inquit, *thymo similia tradunt, nisi quòd molliora sunt & lanatiore canitie*, &c.

τὸ ἀπόζεμα πινόμενον] Quo ex liquore in singulis his affectibus propinari debeat, apertiùs definit Plinius, citato loco, hisce verbis: *Medici cum uino decoquunt recens uel aridum, illinúntque: uel spleneticis propinant ex aceto, morbo regio in uino, & hydropicis incipientibus in uino decoctum.*

ἔστι δὲ καὶ κεφαλαλγὲς] *Stomacho tamen inutile esse, capitique eo impleri, & abortum fieri poto aliqui tradunt*, vti Plinius ibidem admonet.

τραύματα κολλᾷ] Galenus certius aliquid de hac glutinandi facultate statuit, idque adhibita distinctione: dum ita scribit, 8. simpl. καὶ χλωρὸν δ' ὑπάρχον ἔτι κολλᾷ τὰ μεγάλα τραύματα, καὶ μάλιστα τὸ θαμνῶδες εἶδος αὐτοῦ. ξηρὸν δὲ γενόμενον, ἰᾶται τὰ κακοήθη τῶν ἑλκῶν ἐπιπαττόμενον, καὶ μᾶλλον τοῦτο δρᾷ τὸ μικρότερον. id est, *Polium etiamnum uiride magna uulnera glutinat, præsertimque species eius fruticosa: aridum uerò cùm fuerit, maligna ulcera sanat inspersum: & ad hoc efficacius id quod minus est.* Quo quidem loco perspicuè satis Polij duo genera Galenus agnoscere videtur.

CAP. CXXV. φύεται ἐν ὀρεινοῖς τόποις] In Scordij natalibus videtur à Dioscoride discrepare Plinius: quippe qui libro 25. cap. 6. prodiderit reperiri in Ponto, campis pinguibus humidisq;. At quidni etiam in montibus campi eiusmodi pingues humidíque reperientur, in quibus Scordium nasci possit?

ἐοικότα χαμαίδρυϊ] Plinius ibidem Scordium describit, *magnitudine cubitali, quadrangulo caule, ramosum, quernæ similitudine, foliis lanuginosis.* Sed eo fortè, loco legendum, non, *quernæ*, sed, *querculæ*, quo quidem nomine non ineptè χαμαίδρυν designare potuit.

τραύματα κολλᾷ] Gal. 8. simpl. Scordij viridis & sicci vires æquè ac polij, ita distinguit: κολλᾷ μὲν τὰ μεγάλα τραύματα χλωρὸν ἐπιπλαττόμενον· αὐαινόμενον δὲ τὰ ῥυπαρὰ καὶ εἰς οὐλὴν ἄγει τὰ κακοήθη, ξηρὸν ἐπιπαττόμενον. Sic enim legendum ex Aëtio, non, ἐπιπλαττόμενον. hoc est, *Viride quidem Scordium magna uulnera conglutinat illitum: sed aridum inspersum, sordida expurgat, malignáque ad cicatricem perducit.*

ἐναργέστατον δὲ ἐστι τὸ Ποντικὸν] Lege, ἐνεργέστατον. Addit Lacuna ex vet. cod. τὸ Λύδιον, εἶτα δὲ τὸ Ποντικὸν, &c. *Efficacissimum*, inquàm, *Lydium, deindéq; Ponticum.* Galenus primo de Antid. Scordium præfert Creticum: at non improbat tamen quod in aliis regionibus reperitur.

CAP. CXXVI. ἐκ μὲν τῶν ἄνω τὰ κάτω] Contrà habebatur in Paris. codice: ἐκ μὲν τῶν ἄνω τὰ ἄνω, λευκὰ, ἐκ δὲ τῶν κάτω τὰ κάτω, χλωρά. Sed vetus & Aldina lectio potior, quam nos secuti sumus. Sic & Plinius, libro 26. cap. 6. folia Bechij agnoscit *subalbida à terra, supernè pallida.* Ita enim χλωρὰ reddit, quæ nos *uirentia herbaceive coloris* interpretari maluimus. Ex ijs porrò est Plinius, quos tum in in operis totius præfatione, tum & hoc loco reprehendit Dioscorides, vt qui falsò opinati sint, Bechium caule, floribus ac semine carere.

ἄνθος ὠχρὸν] Quoniā Bechij flos luteo ac propemodū aureo fulget colore, ὠχρὸν, *ex luteo albicantē* vertimus, non vt plerique, *pallidum*: quanquam & aurum Catullo pallidum dicitur. Enimuerò τὸ ὠχρὸν, Platone teste, ex albo & flauo colore conflatur.

ῥίζα λεπτὴ, ἄχρηστος] Oribasius vocem, ἄχρηστος, prætermisit. Cornarius legit, εὔχρηστος, nec malè: nam & deinceps radicis vsus traditur minimè contemnēdus: neque is etiam à Galeno prætermissus est.

καὶ τοῖς φλεγμονὴν ἰᾶται] Gal. 6. simpl. cap. de Bechio: τὰ μὲν δὴ χλωρὰ φύλλα καὶ τὰ φλεγμαίνοντα μέτρια δυνάμενα ὀνίνησι, ἔξωθεν καταπλαττόμενα, διὰ τὴν ἐπιμιξίαν τῆς ὑδατώδους ὑγρότητος, ἣν ἀκμὴν τὰ χλωρὰ &

ἁπαλὰ, τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δ' ἧττον μαλακά. τὰ γὰρ ἄνικρα φύλλα τοῦ βηχίου, ξηρότερα ἐστιν, ἢ κατὰ τὰ φλεγμαίνοντα, δυνάμεως. hoc est, *folia uiridia partes phlegmone ægre ad maturitatem peruenientæ obsessas adiuuant, foris adhibita: nempe propter aqueæ humiditatis admistionem: qua quidem uirentia tenera que omnia, alia magis, alia minus, participant.* Nam *arida Bechij folia sunt acriora, quàm ut partibus inflammatis conueniant.* His verbis Diosc. mentem Galenus aperuit.

ὑπὸ ξηρᾶς βηχὸς] Plin. lib. 26. cap. 6. *Tussilaginis aridæ cum radice fumus per harundinem haustus & deuoratus, ueterem sanare dicitur tussim: sed in singulos haustus passum gustandum est.* *Veterem tussim* dixit, quam Diosc. ξηρὰν, id est, *aridam.*

CAP. CXXVII. ἀνθη μικρὰ] Reliqui Interpretes, quantum video, flores hos tenuiori tantùm Artemisiæ à Diosc. tribui existimarunt. At cùm Artemisia πολύκλωνος duplex statuatur Dioscoridi, altera ἁδροτέρα, hoc est, *crassa & uegeta*, altera tenuior, neque illę nisi florum virgultorúmque amplitudine aut tenuitate inter se differât: equidem flores vtrique pares tribui facilè crediderim, quod & ipsa sermonis series satis per se significare videtur. Præter has verò etiam tertiam μονόκλωνον dictâ deinceps describit Diosc. quam perperàm Plinius, libro 25. cap. 7. cum ambrosia confundere videtur.

κηρώδη τῇ χροιᾷ] Lego, κηρώδους: ad illud enim, ἄνθους, referri debere mihi fit verisimile. Oribasius & Hermolaus, κηρωδοῦς, hoc est, *ceræ coloris*, legisse videntur.

φύλλα < γ.] Plinius, lib. 26. cap. vlt. drachmâ vnicam desiderare videtur: *Folia*, inquit, *pota drachma, ad eadem omnia prosunt, uel imposita uêtri imo cum farina hordeacea.*

CAP. CXXVIII. Ἀρτεμισία λεπτόφυλλος] Meritò à viris doctiss. Cordo, Trago, Marcello, Cornario & aliis propè omnibus, caput hoc, tanquam spurium & ascititium, à Diosc. contextu expungitur: cùm neque in vetustis exemplaribus reperiatur, neque vllo modo Diosc. phrasin redoleat. Adde quòd de eadem Artemisia ipsiúsq; viribus præcedenti capite iam coniunctim egisse Dioscoridem vnicuique constat. Interim quæ isto capite continentur, totidem ferè verbis reperias apud Apuleium, cap. de Artemisia tenuifolia: vbi & aliæ eiusdem Artemisiæ vires commemorantur.

CAP. CXXIX. εὐώδης, ἡδεῖα] Aptiùs legas, ἡδύς. ad illud enim, θαμνίσκος, referri oportet.

καταπλαττομένη σύστρεφουσα.] In vulg. exempl. legebatur perperàm, καταπλαττομένην. Plin. lib 27. cap. 4. Ambrosiæ discutiendi vim, non item reprimendi, tribuere videtur, hisce verbis: *Vsus eius ad ea quæ discuti opus est.*

CAP. CXXX. Βότρυν ἀμβροσίαν] *Ita Ambrosia uagi nominis est, & circa alias herbas fluctuati*, vt Plinij verbis vtar, lib. 27. cap. 4.

CAP. CXXXI. καλοῦσι δ' οἱ δ' ἄλλοι] Præter ista duo Geranij genera, tertium quoddam tradidit Plinius ex Latinorum sententia, libro 26. cap. 11. *simile cicutæ, folijs minutioribus, & caule breuiore, rotundo, saporis & odoris iucundi.* Sed à recentioribus artis herbariæ Professoribus longè plura Geranij genera recensentur: necnon & ab iisdem alteri Geranio, cuius nullum vsum Medicum sua ętate agnouerat Dioscorides, vires variç ac multiplices assignantur.

CAP. CXXXII. ταῦτα δὲ καὶ ἀντὶ ἐπαρκεῖ] Vires alias Gnaphalij, prçter eas quç hic à Diosc. commemorantur, apud Plinium & Aëtium reperies.

CAP. CXXXIII. φύλλον ἀφίησιν] Theoph. lib. 4. cap. 11. folium illi denegare videtur, his verbis: ἰδιώτατον δὲ πάντων ἐστὶν ἡ τύφη, καὶ τὸ ἄφυλλον εἶναι. hoc est, *Typha id est maximè peculiare, quòd folio careat.* Sed eo loco clariss. vir D. Dalechampius, ἀντὶ τοῦ, ἄφυλλον, ἀφυλλανθὲς, legêdum rectè censuit. Folia siquidem habere Typham satis compertum est: at flos non est foliis reliquorum more stipatus: quod ἀφυλλανθὲς voce designare voluit.

καυλὸν λεῖον, ὁμαλὸν] Quotquot occurrerût Interpretes, λεῖον, prætereû legisse videntur. At eam vocem, aut aliam quæ illi respondeat, in Græcis exemplaribus minimè reperio, vti neque apud Oribasium. Porrò ὁμαλοῦ voce, æquabilem simul & enodem caulem significauit Dioscorides. Nâ & Theophr. hist. plant. lib. 1. cap. 8. scribit in hûc modum: ἡ δὲ τύφη καὶ ἔνια τῶν ἑλείων ἢ λιμναίων ὁμοίως ἄδια φέρει καὶ ὁμαλῆ, καθάπερ σχοῖνος. hoc est, *Typha & quædam palustria aut lacustria, similiter nullo intercedente nodo æqualia sunt, uelutì iuncus.*

θερμαντικαί] *Gustus calidi*, reddidit Plinius, lib. 27. cap. 8. eúmque secutus est Hermolaus. At nos vtrum ad saporem, an verò ad facultatem ipsam vocem eam referri oporteat, in dubio relinquimus.

ὅσον μναῖ δ'] Cornarius legit, ὅσον οὐγγίαι δ'. quê nos eo lubentiùs secuti sumus, quòd & in radicis pondere Plinius à Diosc. multùm euariat. Is enim, citato loco, scribit, *macerari oportere in sextarijs tribus quadrantem radicis contusæ noctem & diem.* Ac vt verè dicam quod sentio, maior videtur quatuor librarum quantitas, quàm vt earum infusum triduo propinari possit. Adde quòd tantam radicum molem vix tres vini sextarij capere possent, quin à radicibus vinum longè superaretur.

ὁ δὲ καρπὸς γάλα κατασπᾷ] Plinius contrà, eodem illo loco, *Semen*, inquit, *lac minuitur in uino aut aqua mulsa potu:* nisi fortè eo loco pro, *minuitur*, *mouetur*, restituendum est. AEgineta certè quidem de Circæa scribit in hunc modum: ὁ δὲ καρπὸς σὺν ῥοφήματι πινόμενος, γάλα γεννᾷ. i. *semen cum sorbitione potum, lac generat.* Sed & ipse Gal. Dioscoridem citans, sic habet: κιρκαίας τῆς πόας τὴν μὲν ῥίζαν φησὶ Διοσκορίδης σὺν οἴνῳ γλυκεῖ πινομένην ὑστέρας ἐκκαθαίρειν, ὅσον εὐώδη τε & θερμαντικήν. (lege θερμαντικήν.) τὸν δὲ καρπὸν ἐν ῥοφήματι διδόμενον, εἰς γένεσιν γάλακτος συνεργεῖν. id est, *Circææ radicem scribit Dioscorides in uino dulci potam uuluam expurgare, cùm sit bene odorata & calfactoria: semen autem in sorbitione exhibitum, ad lactis generationem conferre.*

CAP. CXXXV. ἐπάγει καὶ ἴκτερον.] Suppleuimus cû Lacuna ex veteri codice, καὶ ἴκτερον' & *regium morbum.* Paulus quoque, posteaquàm de œnanthe, hoc est, labruscæ flore, paucis, vt solet, egit, de OEnanthe herba, Diosc. verba citans, scribit in hunc modum: ὁ δὲ Διοσκορίδης ἑτέραν οἰνάνθην γράφει βοτάνην, ἐναντίαν τὴν δύναμιν ἔχουσαν· ὅθεν δεύτερα φησὶ ἐκβάλλειν αὐτὴν, καὶ στραγγουρίας καὶ ἴκτερον ἰᾶσθαι. hoc est, *At Dioscorides alteram describit contraria facultate præditam: unde & ipsam secundas pel-*

lere dicit & stranguriæ regióque morbo mederi.

CAP. CXXXVI. ἡ ἀρύζα μικρὰ καλά] Theoph. 6. hist. plant. cap. 7. Itémque Plinius, lib. 21. cap. 11. priora hæc genera Conyzæ (quam à necandis pulicibus *pulicariam* vertit Gaza) etiam describunt: minorémque ac tenuiorem, fœminam: maiorem, marem appellant: neque aliam vtriusque, quàm in folio, differentiam agnosunt. Sed Plinius locis pluribus cunilam cũ Conyza cõfundere deprehenditur: quo tamen nomine aliàs thymbram, aliàs origani species varias designare videtur.

CAP. CXXXVII. πολὺ μέλιτι, ἐν ἐρίῳ προσθετόν] In huius radicis vsu mentem Dioscor. non satis expressit Plinius, dum sic habet, lib. 21. cap. 21. *Hemerocallis radix cum melle imposita ventri, aquam pellit & sanguinem etiam mutilem.* Nam προσθετὰ apud Medicos dicuntur quæ pessi modo subduntur induntúrve naturalibus, non item quæ ventri imponuntur. Plinius alibi ferè *appo- na* reddidit.

ἔτι τῇ πεπαντικῶν] *quippe cùm ea radix*, inquit Gal. 6. simpl. *leniter digerat ac discutiat, simúlque nonnihil repellentis facultatis obtineat.*

CAP. CXXXVIII. ἢ μήλινον, ἢ κυανοῦν] Ista verba, ἢ κυανοῦν, in Leucoio redundare existimat Marcellus. Sed neque apud Oribasium & Serapionem quicquam habetur, quod iis respõdeat. Quin & Plinius nullam cæruleæ violæ mentionem facit, lib. 21. cap. 6. quo loco sic habet: Violarum plura genera: purpureæ, luteæ, albæ: attamen deinde cap. 19. violam Martiam, pro Viola purpurea videtur accipere: manifesto errore. Cęterùm dum ῥίζας τῦ μέλανος λευκοίου vsurpat Hipp. lib. de nat. muliebri, μέλανος nomine purpureum hauddubiè designat. Sic & ἴον μέλαν seu μελάνιον Theophrasto dicitur, viola Martia, à nigricantis purpuræ flore.

οἱ δὲ αὐτῶ ξηρά] Sic & Galen. lib. 7. simpl. Leucoij flores sicciores potiùs, quàm recentes desiderat. Rationem reddit Plinius, lib. 21. ca. 19. hisce verbis: *Minor vis est recentibus, ideoque aridis post annum vtendum.*

πρὸς δὲ ὑστέρας φλεγμονάς] Scilicet virium floris vehementia, admista aqua ita retũditur & mitigatur, inquit Gal. loco citato, vt ad inflammationes fiat vtile medicamentum.

σὺν δὲ μέλιτι ἄφθας] Idem habet Gal. Plinius verò non oris, sed capitis vlcera intellexit, lib. 21. cap. 19. Adde quòd foliis tribuit, quod Diosc. & Gal. floribus. Sic enim ille: *folia cum melle purgant capitis vlcera: cum cerato, rimas sedis & quæ in humidis sunt.*

CAP. CXXXIX. οἱ δὲ κραταιόγονον] Hoc κραταιόγονον, ἀπὸ τῦ κρατεῖν τῆς γονῆς ita dictũ, Theoph. lib. 9. hist. plant. cap. 19. κραταιὸν (nisi quis error subest) nominat, & φύλλον scribit, ὥσπερ λίνον πίεσμα, *nasci instar lini tritici*. quibus vocibus haud scio vtrũ μελάμπυρον designare voluerit, quòd illi folia sint lini ęmula, an verò pro iis μελάμπυρον sit restituẽdum. Plinius autem, lib. 27. cap. 8. *Crateogonum spicæ tritici simile facit*: quod dum scriberet, fortasse cum spica triticea non quidem ipsius folia, sed culmorum cacumina, cõferre fuit in animo.

ἰσχυρῶς δὲ δριμύ] *vehementer asperum gustu*, dixit Plinius. Gal. verò Diosc. secutus, 6. simplicium: Κραταιογόνου, inquit, τὸ σπέρμα ὁ καρπὸς καὶ δριμὺς γευο- μένοις ἐστὶ καὶ σφοδρῶς χεόμενος, κἂν χρῆται προσεχῶς, id est, *Crateogoni herbæ semen gustantibus acre est, & vehementer quidem iis qui comedunt, multo simile.* quasi velit, si quis tantum degustet, acre percipi: & vehementer acre, si quis non gustet modò, sed etiam vtatur. Oribasius habet tantummodò, δριμὺς γευομένοις ἐστὶ σφοδρῶς. *sapore idem acre ac uehemens* esse innuens. Pro his perperam apud Paulum habetur de eodem semine, καὶ δριμὺς γευομένοις ἐστὶ καὶ ψυχρὸς, καὶ χρῆται προσεχῶς, hoc est, *& acre gustantibus est & frigidum, multo simile.*

CAP. CXL. ὥσπερ βρύον, ἔχει &c.] Etsi descriptio vtriusque Phylli apud Theoph. lib. 9. c. 19. ex nonnullorum sentẽtia mercuriali tum mari tum fœminæ aptiùs conuenire videtur, quàm Diosc. Phyllo, attamen ex illius verbis hunc ipsum Diosc. locum manifestò deprauatissimum ita restituendum censemus, dum certiùs quid alius quispiam in medium protulerit: ὥσπερ βρύον ἔχει ἀγριοτέρας ἐλαίας, τὸ δὲ φύλλον χλωρότερον, καυλὸν &c. Nos verò hîc inter vertendum βρύον Gręcam vocem retinere maluimus, quàm inepte muscum interpretari, sicuti fecit Gaza variis apud Theophrastũ locis: cùm tamen βρύον, de quo hoc loco & apud Theoph. sæpiùs agitur, nihil habeat cum musco commune. Neque enim dubiũ est, quin (quod accuratè obseruauit doctiss. Scaliger) βρύον inter cætera etiam significet, non verum quidem arborum quarundam florem, sed quiddam quod illi proportione respondeat, illiúsq; vicem impleat: quale in ficu, olea & quercu conspicitur.

ἀγριελαίας ἐλαίας βοτρυώδης] rectiùs fortasse, βοτρυώδη, scilicet, καρπόν. Sed & hunc locum ita restituere visum est: ἔχει γὰρ ὅμοιον τῷ τῆς ἀγριελαίας ἐλαίας βοτρυώδει. Nam si vulgatam lectionem retineamus, durius fortasse videatur ἄνθος accipere, pro eo quod flori succedit, nimirum incipientis oliuæ rudimento. Vbi enim, quæso, florem in olea quæras, si iam sponte deciderit? Porrò neutrius φύλλου Galenum, Paulum, Aëtium, Oribasium, & Serapionẽ vspiam meminisse valde miramur: etsi, manente integra nostra Dioscoridei contextus emendatione, φύλλον vtrunque Diosc. nullis refragantibus notis id esse iure optimo contenderimus, quod Phylli nomine nobis non semel à piæ memoriæ Præceptoribus Rondeletio & Assatio in Monspeliensi agro demonstratum est.

CAP. CXLI. ἐλαίᾳ μακρᾷ ὅμοια] Theophr. lib. 9. hist. plant. cap. 19. ὄρχεως folium describit, σκιλλώδης, λειότερον δὲ καὶ ἔλαττον. hoc est, *quale laserpitij, at lænius & minus.* At eo loco legẽdum hauddubiè, σκιλλώδης. Siquidem & ipse Plinius de Orchide agens, lib. 26. cap. 10. *Quidam*, inquit, *folio scillæ esse dicunt, læuiore ac minore, caule spinoso*: in quo & ipse fortasse deceptus vocis ὁμωνυμίᾳ labitur. Cùm enim alicubi legisset, καυλὸν ἀκανθώδη, *caulem spinosum* vertit, rectiùs, ni fallor, dicturus, *acantho similẽ*: quippe cùm sit Orchidi caulis cum florum nucamento, qualis acantho. Sed vt vt ad rem: Idẽ ipse Plinius haud ita multò pòst, Satyrium prius nullo pacto distans à Diosc. cynosorchide dum describit, illud ait esse *longioribus folijs, quàm oleæ, caule quatuor digitorum.* Rursúmque apertiùs, lib. 27. ca. 8. *Cynosorchin*, inquit, *aliqui Orchin uocant, folijs oleæ mollibus, teneris* &c.

Ita variæ sunt discrepantésque ὄρχεως descriptiones, quæ tamen hoc loco nimia sciolorum quorundam temeritate videntur in vnum coaluisse. Sed vt ei vitio medicinam aliquam salutarem afferamus, ita legere placet: ἐστὶν μὲν μαλακῇ ὅμοια, στενότερα δὲ καὶ λεῖα. Vel potiùs, vt sit lectoribus optio: μαλακά, ἐλαίᾳ ὅμοια, μακρότερα &c.

καὶ τὴν μὲν πλήρη] Legit Lacuna ex vetusto codice, καὶ τὴν μὲν σκληροτέραν, τὴν δὲ μαλακωτέραν καὶ ῥυσσήν. hoc est, *& hanc quidem duram, illam verò molliorem & rugosam*. Ego verò legere malim hunc in modum, καὶ τὴν μὲν πλήρη καὶ μαλακωτέραν, τὴν δὲ σκληρὰν καὶ ῥυσσήν. Nãq; & ita Plinius, nuperrimè citato loco: *radice oblõga, duplici ordine, superiore quæ durior est, & inferiore, quæ mollior*. Neque verò dubium est, quin maior radicis bulbus, qui idem demissior est, succosior sit atque adeò mollior ac tenerior: qua etiam ratione ἁπαλὸς deinde Diosc. dicitur: minor verò, qui sublimior, tanquam flaccidus ac rugosus, durior & aridior. Siquidem mollia ferè sunt, quæ humidiora: & è contra dura, quæ sicciora. Quòd si cui placet vulgatam lectionem retinere, necesse est μαλακὴν hoc loco pro *flaccido* accipiat.

τὸν μὲν ἁπαλόν] Enallage generis: ea enim vox per σύμπτωσιν ad ὄρχιν aut βολβὸν referenda. Porrò effectus huiusce, qui hoc loco à Diosc. commemoratur, causam hanc affert Galenus, 8. simpl. quòd maior bulbus copiosam humiditatem excrementitiam flatuosámque obtineat: minor contrà vsque adeò elaboratus sit, vt ipsius temperamentum ad calidius sicciúsque deuergat. Ita fit, opinor, vt quanuis geminæ radicis vtrique bulbo idem sit substantiæ modus, idémque sapor, maior tamen crassa flatuosáque sui substantia flatus excitet: minor verò, aridiore illo & macilento suo corpore humorem exiccet, à quo flatus excitatur, qui salaces facere consueuit. Cæterùm nisi me moueret Galeni & Plinij autoritas, illa de eodem bulbo recente & sicco à Diosc. recitari facilè crederem, quo modo & Serapio verba Diosc. accepisse videtur.

CAP. CXLII. ἱστοροῦσι δὲ καὶ περὶ τούτου] Hunc tamen ὄρχιν σεραπιάδα, quem etiam τριόρχιν appellant Paulus & Aëtius, ait Galenus, quia antedicto siccior sit, ad stimulandos coitus non esse perinde accommodatum.

CAP. CXLIII. ῥίζαι βολβοειδεῖ] Hanc radicem Plinius, lib. 26. cap. 10. ex Græcorum sententia *geminam* ait esse, *cuius inferior pars & maior, mares gignat: superior & minor, fœminas*. Sed vereor, ne hac in parte Satyrium cum Orchide confuderit.

CAP. CXLIIII. σπέρμα λινοσπέρμῳ ὅμοιον] *Aliud genus satyrij erythraicum vocant*, inquit eodẽ loco Plinius, *semine viticis, maiore, læui, duræ radicis cortice rubro*: quibus verbis, aliter atque Diosc. semen viticis Erythronio tribuit. Sed & in corticis colore ab eodem illo nonnihil discrepat.

CAP. CXLV. ὅρμινον ἥμερον] Quoniam excepto semine reliqua descriptio vtrique tam syluestri quàm satiuo Hormino conuenire videtur, ἥμερον vocem à Diosc. contextu expungendam existimauerim, vt & ab ipsa capitis inscriptione: cùm hoc vno eodémque capite de vtroque Hormino palàm agatur.

τοσμύλαι διαφέρεται φαιόν.] Plin. lib. 22. cap. 25. aliter ac Diosc. alterius nimirum syluestris Hormini semẽ candidius esse dixit, quod hic Diosc. φαιὸν. i. *fuscum*. Attamen & illud tolerari potest, quoniam fuscum nigro comparatũ, etiam candidius esse cõstat. Satiui autem Hormini semen κυμινώδες. hoc est, *cumino simile*, faciunt Theoph. atque Plinius, ipsúmque inter fruges cereales enumerant: quemadmodum & ipse Gal. in lib. de alim. fac. quo loco Horminum inter irionem & cuminum mediæ esse naturæ prodidit.

CAP. CXLVI. ἐν κριθαῖς καὶ πυροῖς] Nascitur & inter aphacam, vti scribit Theoph. 8. stirpiũ hist. lib. eámque etiamnum suo complexu necare dicitur, non item lentem, vti habetur apud Plin. lib. 18. cap. 17. cùm αὐτὴ τὰς ἀφάκας, φακὸν fortasse legisset. Lenti enim non Securidaca, sed aparine ex ipsius Theoph. sententia pestilens esse fertur.

CAP. CXLVIII. ἡ ῥίζα δὲ ταύτης καὶ τὸ σπέρμα] Quæ recitantur à Dioscoride Nymphææ vires, radici tantùm ac semini tribuũtur: quippe quibus refrigerandi simul & exiccandi facultas est. At flos ipsáque folia humectandi refrigerandiq; vim habent, quod præter experientiam Arabum familia testatur.

ἐν Ἤλιδι ἐπὶ τῷ Ἀνύγρῳ] Amnis hic Anygeris est, qui Helidem regionem irrigat. Ille idem Μινύειος, ac ipsi quoque Homero Μινύειος dicebatur, ἀπὸ τῶν Μινυῶν, qui eò cum Chloride Nestoris matre ex Orchomeno Minyæo venerant. Deinde verò Ἄλφειος dici cœpit, ἐκ τὸ ἀποπλύειν λουομένους ἀλφοὺς ἰᾶσθαι, vti recitant Pausanias & Strabo.

CAP. CL. τὰ δὲ ὑπὸ λευκὴν] αὐτὸ τὸ, λευκὴ, restituimus, λευκή, ex Oribasio, itémque Plinio, qui lib. 27. cap. 4. de Androsace sic habet: *Androsaces herba est alba, amara, sine folijs, folliculos in cirris habens, &c.*

CAP. CLI. ἄσπληνον, οἱ δὲ σκόλοπ.] Asplenũ à Scolopẽdrio distinxisse videtur Gal. lib. 15. simpl. cap. 12. dũ remedia maioribus lienis obstructionibus dicata recensens, vtrunq; seorsim enumerat, ἄσπληνον καὶ σκολοπένδριον. Verùm eo loco alterutrum redundare facilè crediderim: quoniã idẽ ipse, locis aliis, & maximè lib. 9. de comp. med. κατὰ τόπ. ἡμιόνιον ἢ ἀσπλήνιον ἢ σκολοπένδριον, nomina huic vni eidémque plãtæ manifestò tribuit. Sed & Theophrastus ἡμιόνιον & σκολοπένδριον prima fronte diuersa fecisse cuipiam videbitur: quoniam lib. 9. cap. 19. τὸ ἡμιόνιον, seu potiùs, τὸ ἡμιόνιον, ita dictum, quòd (quemadmodũ ipse testatur) eo muli delectentur, scribit ὅμοιον ἔχειν τὸ φύλλον σκολοπένδρῳ. Veruntamen & eo loco legendũ fortasse fuerit, vt hîc apud Diosc. σκολοπένδριον, vel etiam σκολοπένδρᾳ. Nam & id animalculi genus vtroque modo apud Græcos effertur.

φύεται ἐν θριγκοῖς καὶ πέτραις] Malim, ἐν πέτραις καὶ θριγκοῖς τοῖς ἀπὸ κοχλάκων. Nam vel inter saxa, vel in parietibus humidioribus, qui è calculis silicibúsve coagmentati sint, ferè Asplenon inuenitur. Ita verò parietes id genus distinguere voluit Autor, ab iis qui è solida structura, nempe vel è quadrato lapide, vel è lateribus probè iunctis eriguntur.

CAP. CLIII. ῥίζα ὁμοία κιχωρίῳ] Plinius, vt prius Anthyllium (sic enim nominat) in sabulosis nasci prodidit, (quem nos in eo, vt & Diosc vetustum codicem secuti sumus, quanuis vulgatę lectioni astipuletur Auicenna, sub finẽ lib. 2.)

ita & posterius addit, *in saxosis nasceri.*

CAP. CLIIII. χνοΐζοντα αὐτῇ] Lego, ἔνδοθεν μὲν χνοΐζοντα, αὐτῇ δὲ ἔξωθεν ὠχέαινει) &c. At Theoph. lib. hist. 7. cap. 13. in anthemo, quod idē est cum Anthemide, τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐθῆς χλωρὸν dixit, ea voce minimè significans viride aut herbaceum, sed potiùs luteum: nisi fortè de floris ima parte cōceptaculo proxima illud intellexit. Superiùs verò αἱ δὲ, κλωνάρια, lego cum Marcello, φυλλάρια. Nam & ita Serapio legisse mihi videtur: & ita legendum etiam ipsa contextus series per se satis indicat. Sed & inferiùs, pro eo quod est, πίζεται δὲ, aptiùs legas mutato numero, πίζονται δὲ.

συγκλώμενα μετ᾽ ἐλαίου] Cum Cornario viro doctiss. συγχρίεται, legendum censeo: nam & ita legisse Serapionē mihi fit verisimile. Sed & Chamæmelo, ad eum quem tradit Diosc. modum in pastillos digesto, solitos perungi febricitantes ex Nechepsonis AEgyptij sententia docet Aëtius, cap. de Anthemide: quanquam & ipse non negat, etiam in potu febricitantibus exhiberi. Sunt autē hęc Aëtij verba: Νεχεψὼν δὲ ὁ Αἰγύπτιος παραλαβεῖν αὐτὸ τὸ ἄνθος κελεύει τοῦ χαμαιμήλου ἀκμάζοντος συλλέγειν, καὶ κόπτειν ἐν ὅλμῳ, ἐπὶ δὲ λειοῦν ἐν μάλα ἐν θυΐᾳ, καὶ ἀναπλάττειν τροχίσκους συμμέτρους, καὶ ξηραίνειν ἐν σκιᾷ ἀκριβῶς ... ἀποτίθεσθαι. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας λειοῦν τροχίσκον ἕνα, καὶ ἐπιχέοντα ἐλαίου τοῦ ... , χρίειν τὸ σῶμα ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν ἐπὶ τοῦ πυρέττοντος ..., &c. hoc est, *Nechepson autem AEgyptius purū Chamæmeli florem integram maturitatem assecutum colligi iubet, & in pila tundi ac exactissimè cōteri, atq; ex eo trochiscos mediocres formari, qui accuratissimè in umbra siccati reponantur. Vsus tempore unum ex ipsis teri oportet, oleo primario quantum satis sit affuso, indeque cuiusuis febrientis corpus à capite ad pedes illini,* &c. Huius quoque ipsius vsus Chamæmeli ad febres abigendas & ipse Galenus meminit, tertij simpl. cap. 9. Sed, quicquid censeant AEgyptij, eas potissimùm febres Chamæmeli perunctione sanari scribit, quæ citra visceris alicuius inflammationem infestāt, ac præsertim quæ ex humoribus biliosis aut cutis densitate proueniunt: quanquam & cæteris febrium generibus, si modò concoctæ fuerint, non parum conferre deinde fatetur.

CAP. CLV. Παρθένιον, οἱ δὲ ἀμάρακον] Sic Plinius, libro 21. capite 30. *Parthenium, alij leucanthemon, alij amaracum* (sic enim legendum ex Diosc. & Gal. non, *tamnacum*) *vocant. Celsus apud nos perdicium & muralem herbam.* Sed eo loco nominis Parthenij ὁμωνυμία Plinium fefellit. Neq; enim Parthenion, de quo agit Celsus, libri 2. cap. 33. aliud est quàm helxine Græcorum, herba ab hoc Diosc. Parthenio longè diuersa. Parthenij verò nomine præter helxinen diuersas quoque alias plātas designari, (vt Diosc. & Plinij testimonia imprę sentiarum omittam) vel ipse Galenus in vocum Hippocraticarum expositionibus docet apertissimè, videlicet anthemidem, mercurialem & amaracum. Cæterùm nostrum hoc Parthenium (siue sit matricaria vulgò dicta, vti voluêre Hermolaus, Matthiolus & Dodonæus, siue quæ vulgò Cotula fœtida vocatur, vti censent Amatus Lusitanus, Fuchsius & Pena, quibus ego lubenter assentior) amaraci nomine intelligitur apud Galenum, Paulum & Aëtiū, veluti iam antehac in vnguento Amaracino annotauimus.

φλέγματα καὶ χολὴν] Suppleo, μέλαιναν, aut etiam adijcio: quādo & Serapio ita legisse videtur, nec abs re quidē: quoniam cum epithymo confertur, cui vis est bilem atram detrahere. Huc adde quòd Paulus, lib. 7. cap. 4. Itémque Auicenna, lib. 2. cap. 21. Parthenio vim bilis atrę deijciendę tribuunt. Sed & ipse Plin. lib. 21. cap. 30. de Parthenio herba agit in hæc verba: *Sicca cum melle & aceto pota,* (ita enim legendum, non, *imposita*) *bilem detrahit atram,* &c.

CAP. CLVI. ὅθεν καὶ ὠνόμασται] Ita existimo dictum βούφθαλμον, quòd flos ipsius maiorem oculum præ se ferat. βου etenim, & huic voci & similiter alijs plerisque in compositione additū, significationem augere nemo ignorat, præter eum qui Græcæ linguæ planè sit ignarus. Attamen Gal. 8. simplicium, βούφθαλμον dictum putat, ἀπὸ τοῦ τὰ ἄνθη ἐοικέναι ... κατὰ τὸ σχῆμα βοὸς ὀφθαλμῷ. hoc est, *quòd flores figura bouis oculum repræsentent.* Sic & Plin. lib. 25. cap. 8. *Est & Buphthalmos similis boum oculis,* &c. Sed eo ipso loco, vti ex reliqua contextus serie facile est iudicare, è diuersis Buphthalmi & chrysanthemi descriptionibus vnicam videtur conflauisse Plinius, quasi vna eadémque herba foret, diuersis signata nominibus.

CAP. CLVII. Βασιλικῷ καρύᾳ ὅμοια] Plin. lib. 27. cap. 10. *folia Pæoniæ qualia Isatis, pinguiora rotundioraque & minora.* Sed ego pro, *Isatis, Iuglandis* reponendum esse suspicor.

φύλλα ὥσπερ σμύρνιον] Plin. ibidem: *fœminæ folia myrrham redolent & densiora sunt:* ex quo patet, αὐτὸν τῷ, σμύρνιον, σμύρνα legisse, manifesto errore: quanuis & Smyrnium à myrrhę odore saporéve, quem refert, ita dictum est.

ῥίζα δὲ τῆς μὲν ἄρρενος] Idē posteaquàm de fœminæ radicibus egit: *Mas,* inquit, *plures habet, quoniam non una radice nixus est, palmi altitudine, candidáque.* Sed ego ita potiùs legendum censeo: *Mas plures non habet, sed una radice nixus est.*

μονακὶν ἡ ῥίζα] *Sicca,* addūt Ruellius & Marcellus, quasi, ξηρὰ, prętereà legerint: sed in exemplaribus nostris ea vox minimè occurrit, nisi inter Aldini codicis notha.

ῥοιᾶς ἐρυθρὸν ἰσχάνει] ῥοῦν ἐρυθρὸν dixit, ad differentiam τοῦ λευκοῦ. Enimuerò ῥοῦς γυναικεῖος etiam ipsi Dioscoridi pro coloris varietate duplex fuit, alius λευκὸς, hoc est, *albus,* alius ἐρυθρὸς, id est, *rubēs.* Hunc porrò nos cum Scrib. Largo *fluorem sanguinolentum* vertimus. Is enim, cap. 29. *Mulieribus,* inquit, *quæ fluore sanguinolento infestantur, quod ῥοῦν ἐρυθρὸν Græci dicunt,* &c. Plinius *rubentes menses* reddidit. Agens enim de Pæonia, loco citato: *Rubea grana,* inquit, *rubentes menses sistunt, xv. ferè pota in uino nigro.* Alio tamen loco, nempe lib. 26. cap. 12. generaliùs illud ipsum protulit, his verbis: *Sanguinis profluuiū sistit herbæ Pæoniæ semen rubrum.*

φύεται ...] Goupylus in antiquo vtroque codice fini capitis hæc ascripta reperit, quæ Aldinus codex ad notha reiecit: φύεται δὲ ἐν ὑψηλοτάτοις ὄρεσι καὶ ὑλώδεσι. quæ nos etiam conuertimus, quoniam ita rem habere comperimus. Plinius, lib. 27. cap. 10. *Pæoniam in syluis nasci* prodidit, quanquam & antè, lib. 25. cap. 4. nasci scripserat, *in opacis montibus.*

CAP.

CAP. CLVIII. οἱ δὲ αἰγίλωπες] Hanc ipsam plantam, quæ λιθόσπερμον profert, etiam αἰγίλωπες vocant Paulus & Oribasius.

ἔχει ἐμφερῆ ἐλαίας] Plinius, libro 27. cap. 11. *Lithospermon* foliis ait esse *duplo maioribus, quàm rutæ*: in quo quidem non ita multùm à Diosc. mente alienus esse videtur. Sed dum addit, *semen proferre ciceris magnitudine*, lacrymam Iobi vulgò dictam potiùs quàm verum Lithospermon describere sit verisimile: quoniam multum abest, quin etiam maioris Lithospermi semen ciceris æquet magnitudinem.

δίχαλκος ἐμφερεῖς] Paris. codex habebat, δίχαλκος: sed censui legendum δίχαλκος, ὅ ἐστι, δίχα διὰ, ἀπὸ δίκροος. Aldinus codex habet, δίχαλος, fortè αὐτὶ τοῦ, δίχαλκος. Nam & in eadem significatione διχάλκου voce vtitur Arist. licèt Doricam Dialectum magis resipere videatur.

CAP. CLIX. σπέρματος δὲ μετὰ κοχλιαρίου] Sunt hîc voces nonnullæ transpositæ, quas ita nullo negotio restitues: σπέρματος δὲ κοχλιαρίου πλῆθος μεθ' ὕδατος ποθέν. Alioqui sensus nullus constaret.

CAP. CLX. ἐρυθρὰ, διερριμμένα] Vis eadem Erythrodano tribuitur apud Theophr. hist. plant. lib. 9. cap. 14. Sed descriptio planè diuersa, siquidem eius folium simile facit κιττῷ, πλὴν στρογγυλώτερον, *hederæ, sed rotundius*: quanquam, κισθῷ, potiùs eo loco legendum suspicor. hoc est, *cistho*.

τὸ φύλλον πόσις] Etsi Serapio quoque ipse legisse videatur, καυλὸς μετὰ τῶν φύλλων πόσις, velut habetur in Aldino exemplari, placuit tamen Cornarij coniectura, qui pro πόσις, ἐπίθεσις legendum suspicatus est. Nam & Plinius, lib. 24. cap. 11. *Contra serpentes*, inquit, *Rubiæ rami cum folijs imponuntur*.

CAP. CLXII. δύναμιν δὲ ἔχει τραυματικήν] Alterius Lonchitidis foliorū vsum distinctiùs tradidit Galenus, 7. simpl. hisce verbis: χλωρὰ μὲν τοίνυν κολλητικὰ τραυμάτων ὑπάρχει, ξηρὰ δὲ μετ' ὄξους ποθέντα σπλῆνας ἰᾶται σκιρρουμένους. hoc est, *Viridia quidem ad vulnera glutinanda sunt idonea, sed sicca cum aceto pota, lienes induratos sanant*.

CAP. CLXIII. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς δυσεντερίας] Has vires radicis decocto tribuit Gal. 6. simpl. quippe quæ astringentem quandam facultatem obtineat. Plin. lib. 20. cap. 21. Eandem *coctam in aqua aluum sistere* tradidit. Contrà verò, eiusdem lib. cap. 4. de hibisco agens. (quod idem est cum Althæa, licèt ipsum pastinacæ simile dixerit) *Folia eius*, inquiebat, *ex aqua pota aluum soluunt*. Ex quibus patet Althææ, vti & non paucis aliis, vires esse dispares, imò etiam planè contrarias; siquidem eius folia decocta aluum soluunt, radicis autem, æquè ac seminis, decoctum, eandem sistit.

πήγνυσι δὲ ἡ ῥίζα] Idem narrat Theophr. lib. 9. cap. hist. plant. 19. in hæc verba: πηγνύναι δέ φασι καὶ τῆς ἀλθαίας ῥίζαν (λέγουσιν) ἐάν τις κόψας ἐμβάλῃ καὶ ὑπαιθρίσῃ. hoc est, *Aiunt & Althææ radicem addensare, si quis tritam aquæ inieceritt & sub dio posuerit*. Id verò accidit ratione lenti glutinosique succi, (muccaginē vocant) quem Althææ radix infusa ex sese remittit & in aqua deponit. Porrò ibidē Theophr. Althææ florem, quem Diosc. ῥοδοειδῆ dixit, & figuræ & coloris habita ratione, μήλινον facit: quod tamen veritati minimè repugnat, quoniam & Althææ genus quoddam flore luteo reperitur. Subdit verò, ῥίζαν ἰξώδη & λευκήν, vbi meo iudicio rectiùs legas, ἰξώδη, ὅ ἐστι, γλίσχρον. Hac enim voce vsus est Diosc. quippe quæ eiusdem esset cum illa significationis.

CAP. CLXIIII. λευκὰς πλατείας] Plin. πλαγίας, αὐτὶ τοῦ, πλατείας, videtur legisse: siquidē scribit, lib. 27. c. 4. *Alceæ radices esse albas, cùm plurimùm sex, cubitales, obliquas*. Attamen Serapio quoq; *latas* reddidit. Sed de Alceæ viribus, quarū apud Galenū nulla fit mentio, ita scribit Paulus: σὺν οἴνῳ δὲ πινομένη, δυσεντερίας καὶ δήξεις ἰᾶται &c. hoc est, *in vino verò pota, dysenterias morsúsque sanat*. quo loco αὐτὶ τοῦ, δήξεις, reponendum videtur, ῥήξεις, hoc est, *rupta*. Sic enim solitus est Paulus, si quarum plantarum vires à Galeno prætermissæ sunt, eas ex Diosc. ipso totidem ferè verbis transcribere.

CAP. CLXVII. πρὸς δὲ κεφαλαλγίας σὺν οἴνῳ] Suspicatur doctiss. Cornarius legendum, πρὸς δὲ τὰ φαλάγγια σὺν οἴνῳ. nec id abs re: cùm & ipse Plinius, lib. 27. cap. 4. *Anagyri radicem in vino necessè dari ad phalangiorum morsus* cōceptis verbis tradiderit: cephalalgiæ verò non meminerit, quanuis eo loco reliqua Diosc. verba reddidisse videatur.

τῆς δὲ ῥίζης χυλὸς] Ruellius, θλασθεὶς, legisse videtur. Plinius certè quidem radicem Anagyri discutiendis concoquendísque adhiberi simpliciter pronuntiauit. At Galenus, lib. 6. simpl. nominatim radicis corticem ad vsus hosce desiderat.

CAP. CLXVIII. κελευθὸν πεπτική] Lege, πεπτικὴν, nisi magis placet cum Paulo isthæc radici tribuere: quanuis eam inutilem pronuntiauit Plinius, lib. 26. cap. 8. Ita verò ex sententia Pauli legendum foret, μάλιστα δὲ ποιεῖ ἡ ῥίζα μετὰ ἑψήματος. hoc est, *Maximè verò id præstat radix cum decocto*, &c.

CAP. CLXIX. καὶ στρόφους καὶ δυσεντερίας] Vel legendum, καὶ στρόφους ἢ δυσεντερίας, seu στροφουμένοις καὶ δυσεντερικοῖς, vt hæc cum præcedentibus cohæreant. Vel fatendum nonnulla desiderari, puta, ποιεῖ καὶ πρὸς στρόφους, &c. aut, πίνειν seu λύει καὶ στρόφους &c.

ἡ δὲ πόα ἵστησι κοιλίαν] Quas vires Alismati tribuit Diosc. dū scribit aluum sistere, dysenteriæ mederi & œdemata mitigare, neutiquam se expertum palàm profitetur Gal. 6. simpl. attamen experientia certa comperisse se, valere radicis decoctum ad renum calculos comminuendos.

CAP. CLXX. ξηρὰ δὲ φύματα] 8. simpl. Galenus, Dioscoridis optimus Interpres, Onobrychidem arefactam ad finiendas stranguriaś desiderat, vti recentem, ad dissipanda tubercula.

CAP. CLXXI. αὐτῆς ἔχον ἐμφερῆ μήκωνος] Oribas. addit, λευκοίου ἐμφερῆ. i. *leucoio* seu *violæ albæ simile*: quæ verba nostræ versioni ideò etiam lubentiùs adijcere libuit, quòd & apud Serapionem haberi animaduerterem. Sed in eo quod statim sequitur, διατριβεὶς ἐν τοῖς δακτύλοις, præpositio, ἐν, redundare meo iudicio videtur, nisi velimus, *inter*, significare, &, *inter digitos tritum*, vertere.

καταμήνια ἐκκαθαίρει, σπερμάτων] Ego lubēter cum Cornario legerem, καταμήνια ἐκκαθαίρει, καρπὸς σπερμάτων. Nam & Gal. 8. simpl. de Hyperico agens, καρποῦ nomine designat ipsius περικάρπιον seu calyculum vnà cum semine intus concluso: quo loco ad vrinas mensésque ciendos, non semen tantùm, verùmetiam totum fructū, vsurpādum

censuit. Sed vnica duntaxat immutata voce, αὐτὶ τῦ, κλωνάεια, κεράτια seu θυλάκια, vel potiùs, vnica expuncta litera, κωνάεια, legere placuit: maximè cum Hyperici ramuli minimè subhirsuti videãtur, sed ipsa tantùm siliqua seu ipsum pericarpium. Ita porrò Diosc. Hyperici calyculos meritò κωνάεια nuncupare potuit, quòd sint quodammodo κωνοειδεῖς, hoc est, *turbinati*, coni ceu nucis pineæ specie, quam etiam κωνάειον Myrepsus appellauit. Ab eadem quoque figura κωνάειον vocatur glandula in cerebro, à basi lata in mucronem fastigiata, γλουτοῖς velut innixa. Cæterùm siue κεράτια, siue θυλάκια, siue etiam κωνάεια legerimus, deinceps αὐτὶ τῦ, ἐν οἷς, ἐν οἷς, restituẽdum fuerit.

μάγυδος κριθῆς] Quantum à Diosc. mente recesserit Plinius, nemo nõ videt, dum lib. 26. cap. 8. *Hypericum* describit *semine in siliqua nigro, maturescente cum hordeo.*

Cap. CLXXIII. οἰνώδη χυλὸν αἱμώδη] Plinius, lib. 27. cap. 4. *Androsæmi comas tritas sanguineo succo manare* dixit, quasi αἱματώδη χυλὸν legisset. Serapio verò, οἰνώδη, legisse videtur. Sed tolerabilior Pliniana lectio: nam & sanguineus succus vini exactè rubicũdi liquorem non ita malè referre videtur.

Cap. CLXXIIII. τῷ τῆς ἐρείκης] Vocum ἐρείκης & μυρίκης similitudine, vt videtur, deceptus Plinius, Coris folia, nõ ericæ, sed tamaricis folijs, assimilauit: quanuis est ericę & tamaricis foliorum non parua similitudo. Sic verò ille, lib. 26. cap. 8. *Est aliud hypericon, quod Corim appellant, folio tamaricis, & sub ea nascitur, sed pinguioribus folijs & minoribus, rubentibus.* Ita enim legendum existimo, non, *minùs rubentibus*, vti habetur in nostris exemplaribus.

Cap. CLXXV. Ἀθηναῖοι ἰωνίαν] Hæ eædem appellationes apud Athenæum, lib. 15. ex Apollodoro. Chamæpityi tribuuntur. Sic enim ille: Ἀπολλόδωρος δ' ἐν τῷ περὶ θηρίων φησί· χαμαιπίτυν οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἰωνίαν, οἱ δὲ κατ' Εὔβοιαν, σιδηρῖτιν. hoc est, *Apollodorus in lib. de bestijs uenenatis Chamæpityn ait Athenienfibus Ioniam dictam, Eubœensibus verò, sideritin.* Sed nouus Athenæi interpres pro, χαμαίπιτυν, legit, χαμαιδάφνην, hásque ipsas voces ad violam nigram refert.

Cap. CLXXVI. βραχεῖον λεῖον] Quomodo quámque rectè tertiã Chamæpityn læuem pronuntiarit Diosc. mirum videri debet, cùm illico subiungat foliis esse hirsutis & caule aspero. Neque verò dubito, quin hîc mendũ aliquod subsit, maximè cùm neque Serapio neque Oribasij interpres λεῖον vocem expresserint. Fortassis ergo legendum αὐτὶ τῦ, λεῖον, λεπτὸν vel λευκὸν, aut certè, λεῖον, αὐτὶ τῦ δασὺς ἢ τραχὺ, accipiẽdum: quo modo accipi interdum admonet Hesychius.

IN LIBRVM QVARTVM.

Cap. I. ὃ Ῥωμαῖοι βεττονίκην] κέστρον ψυχότροφον, seu potiùs ψυχοτρόφον dictum, quòd frigidis locis gaudeat, Latinorum Vetonicam esse fatetur & ipse Galenus, 7. simpl. Attamen, lib. 4. sanit. tuendæ, cap. 5. Vetonicã à Cestro, quod in Gallijs nasceretur, sarxifago seu potiùs saxifrago dicto, apertè distinguere videtur: nisi fortè eo loco pro copulatiua particula, καὶ, disiunctiuam, ἢ, reponi oportet, vti nonnullis placuit: quibus & ipse lubenter assentirer, nisi & Aëtius, lib. 4. cap. 30. eadem illa quæ apud Galenum ibi habentur totidem ferè verbis repetijsset, quanuis ea minimè expressit Latinus eius Interpres. Paulus verò, lib. 7. cõceptis verbis, Vetonicam duplicem facit, vnam λεπτόκλωνον, ramulis pulegio similibus, at tenuioribus, & insipidam, quæ Veronica recentiorum fortasse fuerit: alterãm quæ Diosc. κέστρον dicatur; quæque nihilominus exceptis viribus, quæ pares vtrique sunt, nihil habeat cum antedicta similitudinis. Sed & altera Vetonica inter Diosc. notha reperitur, quæ ab illa altera Pauli tota facie diuersa est, quæque illam potiùs referre videtur, quam nonnulli volũt esse Plinij Cantabricã. Acerrimi vir iudicij Scaliger, Theophrasti φλόγα seu φλόγιον esse existimauit: vulgato idiomate nostro ab odore caryophylli, quẽ flos imitatur, *gyroffl**ee* dici consueuit.

ὅμοια δρυΐ] Plinius, lib. 25. cap. 8. *vetonicam* scribit *à radice folia spargere ferè lapathi.* Talia verò sunt, quæ proximè sequenti capite à Dioscoride Britannicæ assignantur.

τὸ σπέρμα ἐν σταχυδίῳ] *Spicatum* vertimus, imitati Antonium Musam, lib. de herba Vettonica. Sed spicatum semen intelligimus, in caulis spica dispositum, qualis & in thymbra Diosc. thymo, stœchade ac similibus alijs cernitur, frugum cerealium spicam quodammodo præ se ferens. Στάχυς enim Græcis, Latinis spica, propriè dicitur, quicquid nucamẽti modo compactum mucronato fastigio semen inclusum gerit.

Μὴ δὲ φύλλα διδόναι] Lege, διδόναι, & in fine huius periodi, αὐτὶ τῦ, πιεσθῆναι, πινεσθῆναι. Sic paulò post, vbi legitur, ἀπὸ λιυκοῖς δὲ, malim, ἀπὸ λευκοῖς τε.

Cap. II. ῥίζαν λεπτὴν καὶ βραχεῖαν] Hanc eandem radicem nigram describit Plinius, lib. 25. cap. 3. Autores Aduersariorũ bistortam nostrã, Britannicam veram ac legitimam esse censent: & quò meliùs sententiam suam tueantur, αὐτὶ τῦ, λεπτὴν, παχεῖαν reponunt: & φύλλα σκληρότερα exponunt, non quidem pilosiora, sed rigidiora ac firmiora. Quàm verò id audacter, vnusquisque viderit.

Cap. III. πυῤῥὸν ἢ χρυσοειδῆ] Non desunt qui αὐτὶ τῦ, πυῤῥὸν, πορφυροῦν reponendum suspicentur, Plinij autoritate non contemnenda freti: qui quidem, lib. 25. cap. 7. Lysimachię florem purpureum assignat. Ac certè quidem præter Lysimachiam Diosc. auri colorem, nõ dubium est quin & congener altera flore purpureo, aut certè in purpuram inclinante, reperiatur.

Cap. V. πολύγονον θῆλυ] Prioris Polygoni duo genera, marem & fœminam agnoscit Plinius, lib. 27. cap. 12. Quæ enim hîc fœmina est Dioscoridi, tertium Polygoni genus est Plinio, quod *oreon* vocat, quia, vt ipse vult, *in montibus nascatur.* Attamen Diosc. in aquosis riguisve gigni tradit: quæ sententia hauddubiè potior censenda est. Siquidem, vti verisimile est, Polygonos fœmina ea est, quæ hippuris similitudinem refert, quámq; Herbarij propè omnes pro

legitima Polygono fœmina videtur agnoscere.

Cap. VII. φύεται ἐν Αἰγύπτῳ] Sic Oribasius. At codex Diosc. Ald. φύεται ἐπὶ γῆς ἐν Αἰγύπτῳ. Marcellus in vetustis quibusdam codicibus legisse videtur, ἐν Αἰγύπτῳ: quæ lectio vt Cornario, ita & mihi iccirco placuit, quòd & Plinius de hac Clematide agens, lib.24.ca.15. eam AEgyptiam cognominat, subdítque AEgyptum eam maximè gignere. Huc adde quòd hic rursum ad finem capitis legitur, φ εὐδαι ἐν χερσαῖς. quanquam & incultum solum nihil obstat quo minùs simul etiam pingue lætúmque esse possit.

κλήματα δὲ ἔχει μακρὰ] Sic Oribasius & Paulus. At cum Cornario lego, μακρά. Nam & Clematidem longam ac tenuem agnoscit Plinius, loco citato. Sed & αὐτὸ ita legendum admonet. Sunt enim longa, imò interdum longissima, eius Clematidis quam Vincaperuincam vocant sarmēta, seu vitiginea flagella: vnde & natum prouerbium, κλήματα ἐς Αἴγυπτον.

Cap. VIII. ῥίζα παχεῖα] Lacuna in vetusto codice legit, παχεῖα. Plinius etiam, lib.25. cap.6. *Polemoniam* scribit esse *radice crassa*. Sed vtramuis lectionem recipias, parum interest. Nam Monspeliensium Polemonia, quæ Dioscoridis descriptioni aptè respondere videtur, radice simul & crassa & cubitali conspicitur.

Cap. IX. αὐτὰ φύλλα, πετάλια δὲ, ὡς σίμου.] φύλλα non habent vulg. exempl. vti neque Oribasius. Matthiolus verò & Anguillara legendum suspicantur, πετάλια δὲ καὶ φύλλα, ὡς σίμου. Ego Aldinum codicem secutus sum.

πολλάκις συσκιλατικὸν] Symphyton petræum describens etiam Plinius, lib.27. cap. 6. inter alia, *saliuam ciere* scribit. Sic & Apuleius, *saliuam prouocare*. Et ea certè quidem ratione ἄσθμα esse crediderim. Attamē pro iis vocibus apud Oribasium legitur, συσκιλατικόν, quæ lectio Matthiolo probatur.

ὑποπυρον] Oribas. ὑπόπυρον. Plinius, citato loco, *Symphyti petræi radicem rutilam* describit: Apuleius. *fuluam*.

συμπίνεται ἑψόμενα] Lege, συμπίνεται ἑψόμενον, aut certè, ἑψόμενα σὺν οἴνῳ. Est autē συμφύειν, idem quod συμπηγνύειν, ἤτοι συνάγειν, qua voce deinceps vtitur Diosc. sequētib⁹ proximè capitibus. Plinius *vulneribus sanandis tantum* scribit esse *Symphytū præstantiam, ut carnes quoque, dum coquuntur, conglutinet addita: unde & Græci nomen imposuerint.* Apuleius *hāc herbam hoc argumentum habere* prodidit, *ut carne bubula concisa & in ahenum missa, eius radicis si miseris drachmas duas, coctā carnem unū cohæreat.*

Cap. X. ἄνθη ἔπει μέλανα] Symphyti alterius florem *nigrum* perperàm dixit Apuleius, quasi μέλανα legerit.

Cap. XI. λευκὸν τῷ ἥλιῳ] λευκὸν, εὐώδη, legit Oribasius: quem Marcellus etiam secutus in eo videtur. At ego, εὐώδη, cùm Lacuna legere malui: qui quidem in vetusto quodam Diosc. codice, quem sæpenumerò citat, ita se legisse testatur. Cęterùm non, ἐλάσσον, sed ἐλάττον, seu ἐλάσσων ex autoritate Galeni & Plinij legendum iudico. Ita enim κατ' ἀντίφρασιν dictum est, quasi ὅλον ὅπου, quod ipsum apertè innuit Plinius, lib.27 cap.10. his verbis: *Holosteum herba sine duritia ex aduerso appellata à Græcis, sicut fel dulce &c.* Langius in epist. non ἐλάσσον, sed ὀπισθάμαι, ex Absyrto legendum censet.

Cap. XII. στοιβὴν] Addunt codices alij, γνάφαλον, quam vocem etiam reddere visum est. Nam Stœben, tanquā ætate sua vulgo cognitam, minimè describendam duxit Dioscorides. At nobis est hodie penitus incognita, quanquam & Theophrasto & Plinio eadem cum Phleo fuisse videtur. Sed & frutex Phleos vocatus quínam olim fuerit, æquè ignoratur. Id tantùm ex variis Theophrasti locis nobis colligere licuit, Phleon seu Stœben, herbam esse lacustrem, fruticosam, aculeatā, folio carnoso, iuxta quod in caule gerat aculeum (non item in folio, vti voluit Plinius) cuiq; pręterea sit αἰθάλη, seu panicula lanuginosa, quæ placentaceum quiddā referat, mollis ac rubida, seu ad rufum colorem inclinans. Subit autem hoc loco mirari ridiculū planè quorūdam errorem, qui iccirco in Stœbes foliis hepatis figuram requirunt, quòd Gal. tum in lib. de form. fœtus, tū & alibi in Anatom. adm. scripserit, hepatis παρέγχυμα spatia inter ipsius vasorum diuisuras inania perinde ac Stœbē implere & infarcire. Enimuerò & ipse Gal. lib.7. de vsu partiū, etiā pulmonum παρέγχυμα ratione eadē ipsi Stœbæ comparat, dum scribit, substantiam mollem ac spongiosam inter arteriæ asperæ cæterorúmque pulmonis vasorū ramulos necessariā fuisse, quæ spatia inter ipsa inania Stœbes instar oppleret, essétq; simul illis ceu firmamētū atq; propugnaculū. Porrò iis verbis haud dubiè non quidem ipsi herbæ pulmonē aut hepatis παρέγχυμα, sed παρεγχύματος vsum vsui cōparat, quē præstabat herba ipsa, aut ipsius certè αἰθάλη seu mollis lanugo, cuius mentionē fecit Theoph. lib. hist. 4. ca.11. nempe quoniā illa, vti & cæterarū tomentitiarū plātarū partibus nonnullis, stibadia, puluinaria & dossuariorum iumentorum (σάγματα Græci vocant) sagmata tomenti loco inferciebantur.

Cap. XIII. φύλλα δὲ περὶ τὸ τῇ] Clymeni descriptiones duas longè diuersas afferre videtur Plinius, lib.25. c.7. Scilicet illi, pro Autorū quos secutus est diuersitate, duplex Clymenon facere visum est: è quib⁹ posterius cū Dioscoridis Clymeno aptè cōuenit: alterum, etsi quibusdam, velut etiam Theophrasto, Clymenon dictum. Dioscoridis tamen periclymenon repræsentare videtur: quod idē ipse Plinius, veluti sui oblitus, rursum periclymeni nomine describit, lib. 27. c. 12.

ποιεῖ δὲ ἐγχυλὶς πρὸς αἷμ.] Ex hoc loco satis patet, sistendi sanguinis vim, quæ apud Pliniū vitiō librariorū Cyclamino tribuitur, c.11. lib.26. Clymeno potiùs ascribendam esse, & pro *cyclamino*, eo loco restituendum, *Clymenos* seu *clymenon*, in hūc modum: *Sanguinis profluuiū sistit herba pæoniæ semen rubrū. Eadē & in radice eius. Clymenos verò* (nō, cyclaminos) *siue ore sanguis reiiciatur, siue è naribus, siue aluo fluat, siue fœminarum utero*, &c.

Cap. XIIII. ἐπὶ ἡμέρας μ'] Tricenis diebus scribit Plinius, Clymeno ista tribuens, lib. 26. c. 8. quāuis & rursum, lib.27. cap.12. de Periclymeno agens, idem ipsum repetit, addítque prætereà, vrinam cruentam cieri à decimo statim die. Ex quibus patet, in præfiniendo huic potui dierum numero, Plinium à Dioscoride discrepare.

καὶ αἱρέσεις ἐμπύων ποιεῖ] Sic Galenus, libro octauo simpl. cap. de Periclymeno: ξηραίνει δὲ καὶ σπέρμα. καὶ ἔστι φασὶ, εἰ ἐπὶ πλεῖον πίνοιτο, παραδόξως αἱρέσεις γίνεσθαι τοῖς πίνουσι. οἱ ξέειν δ' ἔστιν

η. iij.

καὶ τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἐπὶ τῷ πιοῦντι πόσει, καθάπερ Διοσκουρίδης, ἀλλὰ καὶ τριάκοντα λέγει ἱστορῆσαι αὐτοί. ὥστε δὲ καὶ τὸ οὖρον αἱματῶδες γίνεσθαι φησὶν ἀπὸ τῆς ἕκτης τῶν ἡμερῶν. hoc est, *Desinunt quoque semel prolificam acinumque nonnulli, qui copiosius biberint, omnino steriles euadere.* Nec desunt qui ad eam potionem certum dierum numerum præfiniant, nempe septem & triginta, quemadmodum refert *Dioscorides: qui & ipse urinam a sexta die cruentam reddi prodidit.* At Theophr. lib. 9. cap. 19. vim istam Clymeno tribuens scribit in hunc modum: ἀδυνατεῖν δέ φασι φυτεύειν, καὶ ἐὰν ἐκ τοῦ κλυμένου τὸν καρπὸν πίῃ συνεχῶς τριάκοντα ἡμέρας ἐν οἴνῳ λευκῷ, συμμίξας ὅσον χοίνικα τὸ ἴσον ἀεὶ ἑκάστῃ ἡμέρᾳ. ἐὰν γὰρ ὀκτὼ πλείους τῶν πόσει, ἄγονον τὸ ὅλον. id est, *Gignere nequaquam posse aiunt, & qui semen Clymeni collectum modo sextarij triginta assiduè diebus portionibus æquis biberit ex uino albo. Sic enim penitus sterilescere hominem aiunt.* Hūc etiam secutus Plinius lib. 25. cap. 7. de Clymeno verba faciens: *Hic medicandum est*, inquit, *dum medeatur, sterilitatem potu etiam uiris fieri.* Sed certum nullum isti potui dierum numerum præscribit: vrinam tantummodò cruentam cieri à decimo statim die monuit, lib. 27. cap. 12. quod iam antè annotauimus.

CAP. XV. χερσαῖος αἰθάραχνη] Ego cum rei herbariæ Aduersariorum nouorum Autoribus, ἀράχῳ, legere malim, aut certè, φακὸν vel ἀφάκῃ. Siquidem Tribulus terrestris Arachi, (quæ Plinij est Cracca, nisi mendum subest, quámque ab Araco distinguit Gal. 1. de alim. fac.) itémque lentis & aphacæ folia quodāmodo æmulatur. Theophrastus certè quidem, lib. 6. hist. stirp. alterius Tribuli terrestris folium scribit esse ἐρεβινθῶδες, hoc est, *veluti ciceris*: quo loco duo agnoscit τριβόλου ἐπιγείου genera, vnum ἐρεβινθῶδες, alterum φυλλάκανθον. Secutus & eum Plinius, libri vigesimiprimi capite decimosexto, duo constituit præter aquaticum Tribuli genera, quorum vni folium scribit esse cicerculæ, alteri aculeatum: vbi tamen cicerculam cum cicere confudisse videtur.

καὶ τὰ κλήματα μακρά] Vox, μακρά, desiderabatur in vulg. exemplaribus, sed eam addit Oribasius, itémque vetustus quidam Diosc. codex, testibus Lacuna & Matthiolo. Quin & longas esse Tribuli terrestris viticulas, αὐτὸ ipsa indicat.

περὶ αὐτὰς ἄκανθαι σκληραί] Esset fortasse legendum, περὶ τὸν καρπὸν: spinosum enim seu aculeatum fructum vtrique Tribulo tribuunt Theophrastus & Plinius: quod & ita habere omnibus rei herbariæ peritis compertum est. Stare tamen etiam potest vulgata lectio: à viticulis enim haud ita dissitæ sunt spinæ, quæ fructum ambiunt. At sunt & alteri Tribulo aculeata folia, quem φυλλάκανθον descripsit Theophrastus, ita vt illud, περὶ αὐτὰς, non omnino malè ad folia etiam ipsa nonnulli retulerint. Porrò σκληραὶ ἄκανθαι Metaphoricè dixit Dioscorides, vti & nos *acerbas*, quòd attrectantibus molestum interdum vulnus infligant: quale etiam acerbum Latinorum nonnulli dixêre.

φύεται δὲ περὶ ποταμούς] Sic legit Serapio. Attamen redundare videtur illud, περὶ ποταμούς, & à sciolo quodam ex proximè sequenti periodo huc fuisse translatum. Vix enim fuerit verisimile, vnam & eandem plantam & iuxtà flumina & in domorum areis nasci solitam. Plinius certè quidem in hortis terrestrem Tribulum nasci prodidit, vti aquaticum in fluminibus, lib. 22. cap. 10.

φύλλα πτελέα] πτελέας, legisse videtur Plinius: qui quidem libri vigesimiprimi capite decimosexto, Tribulum palustrem folio *ad effigiem ulmi* depingit.

CAP. XVI. λεπτότερα δὲ καὶ μακρότερα] Præter vetusti codicis fidem, fecit etiam Plinij autoritas, vt pro, μακρότερα, μικρότερα, reponendum existimauerim. Is enim libri vigesimi capite octauo: *Est & beta syluestris*, inquit, *quam Limonium uocant, alij neuroides, multum minoribus tenuioribus ac densioribus folijs, undecim sæpe, a caule lilij.* Sic enim legendum, non, *caulium*.

CAP. XVII. φύεται δὲ ἐν πρασιαῖς] Lagopoda *in segetibus* nasci scribit Plinius, libro 26. capite octauo. Ego πρασιαὶ iccirco *segetum areas* verti: quanuis πρασιαὶ, hortorum areas propriè significant.

CAP. XVIII. ὅμοια σέρεως] Cùm vulgata exemplaria, ἴρεως, haberent, restitui, σέρεως, quo modo legit Oribasius. Sed & Lacuna itémque Goupylus in vetusto quodam codice ita se legisse testantur: sic etiam habet Epitome Psellij. Plinius tamen lib. 27. c. 12. *Medium* scribit *folia habere iridis satiuæ.* Sed & eo loco, *seridis satiuæ*, reponere satius fuerit: siquidem iris minimè (quod equidem legerim) in syluestrem & satiuā discernitur: quanuis Theophr. ἴρεως ἀγρίας, quæ cum xyride Dioscoridis eadem est, mentionem faciat. At Seridis tum Dioscoridi, tum & ipsi Plinio, duo traduntur genera: vnum syluestre, satiuum alterum.

τὸ δὲ σπέρμα σὺν οἴνῳ] Ita Galenus Medij radicem ac semen contrario scribit esse temperamento, simpl. libro septimo. Siquidem illa austera est, fluorémque muliebrem cohibet: hoc verò, menses ciet, quippe quod tenuium sit partium & incidendi vi præditum. Contrà verò Plinius, loco modò citato, *Medij semen contra fœminarum abundantiam* dari prodidit.

CAP. XIX. τὰ φύλλα λεῖα μετ' ἐλαίου] Plin. libri vigesimiseptimi capite nono: *Epimedij folia in uino trita uirginum mammas cohibent.* Hic vinum, ille oleum, haud ita magno discrimine, desiderat.

CAP. XX. φύεται δὲ μάλιστα ἐν ἀρούραις] Xiphiō, quod hîc Diosc. in aruis potissimùm gigni prodidit, Plinius, lib. 25. ca. 11. *in humidis* nasci tradit. Sed vtraque sententia rectè constare potest. Quid ni enim etiam arua plurima humida reperiantur? Huc adde quòd, si ad Diosc. verba diligentiùs attendas animum, illum perspicies non planè negauisse, quin etiam in humidis locis aliis Xiphium nasci possit. Cæterùm Plinius Gladiolum, etiam Cypirum nominat, lib. 21. cap. 17. & 18. & ipsum à Cypero distinguit: vtriusque tamen historiam manifestò confundit.

CAP. XXII. κυάμοις ὅμοιος, στρογγύλος] Quærat aliquis, quomodo Xyridis semina fabis similia simul & rotunda esse possint, siquidem fabæ oblongæ sunt & latæ, non item rotundæ. Vt à contradictione Dioscoridē vindicet Matthio-

lus, Xyridis semen ait, nō figura, sed odore tantummodò, fabas referre, quasi id voluerit Dioscorides, prætereáque comperisse se Spatulæ fœtidæ vulgo dictæ semina (quam quidem legitimam Xyrida esse autumat) fabas omnino redolere. Illud verum néone sit, nondum equidem exploratum habeo. Neque tamen dubito, quin etiam illa Xyridis semina fabarum figuram referre voluerit Autor. Sed animaduertēdum fuit, & Theophrasti & Diosc. aliorúmque priscorum fabas à nostratibus fuisse longè diuersas: quippe quæ & minores essent & penitus rotundæ, vti pluribus argumētis ex eorum testimonio & autoritate ductis doctè & luculenter probat Dodonæus, cap. de Bona seu phaselo maiore.

γλυκείας πλατυφύλλου] Serapio legisse videtur, μετὰ γλυκείας πλαταμωνίου, sed perperàm meo iudicio. Nusquam enim alibi, quod sciam, γλυκείας πλαταμωνίου mentio occurrit.

CAP. XXIII. θριδακίνῃ τῇ ὀξυφύλλῳ] Ad hanc ipsius lactucæ foliorum similitudinem, quæ in Anchusa reperitur, respiciens Nicāder, ἀγχούσης θριδακινίδα χαίτην dixit, in Theriacis.

τραχέα, μέλανα] Orib. αὐτὴ τὰ μέλανα, μεγάλα, legisse videtur. At Lacuna vtrunque, & μέλανα & μεγάλα, reperit in vetusto codice, quantum ex ipsius verbis licet colligere.

ἐπεστρωμένα ἐπὶ τῇ γῇ] Quarum stirpium folia hoc modo per terram repunt, ἐπιχαμαίφυλλα nominat Theophrastus. De Anchusa verò contrà ac Diosc. videtur sensisse Plinius, libro 21. cap. 16. Postquam enim ea commemorauit, quorum caulis per terram rēpit, è diuerso stare scribit Anchusam, inficiendo ligno cerisq; radice aptam. Sed illud ipsum non de tota planta, sed de caule tantummodò, accipiendum est. Quæ enim Anchusæ folia radici proxima sunt, terræ velut affixa reperias.

ἐν τῷ θέρει φυρομένη] Hæc vox, φυρομένη, mendi suspicione minimè vacat, idque non immeritò. Lacuna legit in vetusto suo codice, μιαίνει. Marcellus ex antiquissimi cuiusdam exemplaris fide restituit, χρωματίζει: quam lectionem ego secutus sum. At Auicennas alicubi legisse videtur, φοινισσομένη, aut quid tale. Scribit enim lib. 2. *Anchusæ radicem si æstate tangatur attrectetúrue, sanguineo colore manus inficere.*

καὶ πλατεῖ ἕλκει] *Sanat vlcera in arato* (inquit Plinius, lib. 22. cap. 20) *præcipuè senum, & adusta*: quasi παλαιὰ ἕλκη, vlcera senum reddere debuerit.

καὶ ἀλφοὺς & λέπρας] Plinius, loco modò citato, *Anchusæ radicem lepris & lentigini ex aceto illini* scribit. Rursúmque proximè sequenti capite, de altera Anchusa: *lentigini*, inquit, *ac lepris radix illinitur*. Vtrobique verò, *vitiligini*, pro, *lentigini*, reponendum videtur.

πρὸς τὰς τῶν μύρων] Coloris potiùs conciliandi gratia radicem Anchusæ vnguentis addi innuit Plin. lib. 13. cap. 1. *Vnguentis*, inquit, *coloris causa additur Anchusa.*

CAP. XXV. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη] Anchusæ non tria tantùm, sed quatuor genera agnoscit Galenus: verùm ei secunda recēsetur, quę deinceps Diosc. λύκοψις dicitur: Paulo verò, vti & Nicandro, λύκαψος.

CAP. XXVI. καὶ μακρότερα & τραχέα] Etsi anteà in vulgatis exempl. legebatur, πλατύτερα δὲ τραχέα, attamen quia præter vetustū Diosc. codicem, etiā Oribasius habebat, μακρότερα καὶ τραχέα, lectionem hāc icciroo recepi, eóq; lubentiùs, quòd & Plin. lib. 27. cap. 11. de Lycopsi agit in hæc verba: *Lycopsis longioribus quàm lactuca est folijs, crassioribusque*, &c.

CAP. XXVII. εἰδαλείδας] Paulus ἀλκιβιάδιον vocari scribit. Plin. lib. 22. c. 20. dorida, vbi ita scribit: *Est & alia similis, pseudanchusa ob id appellata, à quibusdam verò Echion aut doris, & multis alijs nominibus*, &c. Eadem enim est cum Echio, quam pseudanchusam ibi nominat. Fortè verò etiam pro, ἀλκιβιάδιον, ἀλκίβιον, legēdum. Alcibion porrò *qualis esset herba, apud Autores non reperiri* scribit Plin. lib. 27. cap. 5. Reperire tamen potuerat apud Nicandrum, qui quidem in Theriacis docet, Echion Alcibium dictum ab Alcibio quodam, qui primus Echij vsum contra serpētes adinuenisse fertur, cuiúsque historiam aliquot versiculis prosequitur. Alio verò Theriacorum loco, æquè ac teste ipsius Scholiaste Numenius autor non contemnendus, ἔχιος seu ἐχίῳ, & per epenthesin ἐχίειον, duo genera constituit. Sed eorum alterum illud est, quod Ocimoidis nomine sequenti capite describitur.

τραχέα ὑπόλευκα] Orib. ὑπόλευκα, sed minùs rectè, meo iudicio. Inferiùs verò pro eo quod habetur, ὡς λέγει ἐπ' ἄκρῳ, lego, ὡς λέγει τὰ ἐπ' ἄκρου.

ἀπελαύνει μὴ] Aliud est quod voluit Paulus, dū de Echio apertè scribit in hunc modū: ὡς ἀκινδύνως ἀβλαβεῖς φυλάττειν. Non enim voluit Echij potu arceri serpentiū morsus, sed ita irritos reddi, vt nocere minimè possint.

CAP. XXVIII. ἐοικότα μελανθίῳ] Sunt qui putent siliquas Ocimoidis hīc melanthij vasculis assimilari. At quoniam illius siliquas iam pronuntiauit Autor hyoscyamo similes esse, hoc loco iudico tum Ocimoidis tum melanthij semina potiùs inter se conferri. Quamobrem, ἐοικότα, non, ἐοικότας, legendum censeo.

καὶ οἰνομέλιτος] Marcellus & Cornarius addunt, *& vino*. Ruellius, *cum melle & vino*. Sed illud, *& vino*, quid opus fuit ex præcedenti periodo repetere, cùm satis per se subintelligatur?

CAP. XXIX. ἐπὶ δὲ μικρὸς ἐστι] Ita Plinius de Erino, lib. 23. cap. 7. *vtcunque decerpta lacte multo & dulci manat herba*, &c. Neq; dubito quin ab eo lacteo liquore siue succo, quo Erini caulis foliáq; turgent, ad caprifici ἐρινὸς siue ἐρινεοῦ dicti similitudinē, id nominis ea herba sibi asciuerit. Plinius Erineon nominat, ipsiúsq; descriptionē sermoni de caprifico statim subiūgit, *propter gentilitatē*, vt ipse ait. Galeno ἔχιος dicitur, 6. simpl. Paulus tamen seorsim & Erini & echini meminit, quasi diuersas esse plātas existimauerit. Alij hanc eandem ocimum aquaticum appellant.

πρὸς μέλιτος] In Aldino codice vox, κυάθους, quæ habetur in Parisi. minimè reperitur: atq; hic etiā redundare visa est. Nam & Paulus de Erino agens, scribit in hunc modū: Ἐρῖνος ἔνυδρός ἐστι πόα, ἧς τὸ σπέρμα < β' μετὰ μέλιτος < δ' ἐγχριόμενα, ῥεύματα ὀφθαλμῶν ἵστησι. hoc est, *Erinos aquatica herba est, cuius seminis drachmæ duæ cum mellis drachmis quatuor illitæ, oculorum fluxiones sistunt.* Quamobrem & ego in Dioscoridis contextu cyathorum vice drachmas supplendas esse duxi.

περὶ τὴν κύστιν ἕλκη καὶ λίθους] In hac periodo cum Serapione veteris exemplaris lectionem sequi placuit. Plinius quoque, lib.24.cap.19. *Graminis*, inquit, *radix decoctum uino, torminibus medetur & urinæ difficultatibus, ulceribusque uesicæ, & calculos frangit*. Quòd si quis vulgatam lectionem, τὰ περὶ τὴν κύστιν περὶ ὄμματα λιθιάσιν, retinere maluerit, minimè repugnabo.

CAP. XXXIIII. καὶ ἐκτὸς ὀδυνῶν] Posterius, καὶ, libenter expungo: vel adijcio, μάλιστα. Alioqui vocem illam, ἐκτὸς, non ad ὀδυνῶν, sed ad κύστιν referri oporteret: quod minùs placet.

CAP. XXXV. ἐν τοῖχοις καὶ ἀμπελῶσιν] Siderion heracleon, quale hîc describitur, *iuxta lacus & omnes inueniri* scribit Plinius, lib.25.cap.4.

τετράγωνον] Lacunæ vetus codex habet, τετραγώνων. Plinius etiam de Sideritidis genere quodam ita scribit, lib.25.cap.5. *Hanc etiam præcisos neruos glutinare faciunt*. Sed ego cum Lacuna vulgatam lectionem magis probo.

CAP. XXXVI. ὑπόπικρα] Ita Serapio. At Oribas. ὑπόπικρα, *subamara*. quē secutus est Marcellus. Sed & Lacuna in vetusto Diosc. codice, ὑπόπικρα, legisse se testatur.

λευκὰ καὶ χρυσίζοντα] Serapio expressiùs tradit, Achilleæ flores in principio albos, deinde verò aureos conspici, vti & Oribasij interpres. At cæteri Interpretes, *purpureos*, addunt: ex iisque nonnulli volunt Achilleç flores vario inter candidum, purpureum & aureum colore cōspici: alij in varijs Achilleæ plantis tres illos floris colores obseruari. Cæterùm pro ea voce, ἐγκέφαλον, quæ est ad capitis calcem, sunt qui, ἐγκάρπιον, legisse videantur.

CAP. XXXVIII. ὠνόμασται δὲ ἀπὸ τοῦ Ἴδη] Scribit itidem Plinius, lib.16.cap.7. *Rubi tertium genus Idæum uocasse Græcos à loco*: Rursúmque, lib.24.cap.14. *Idæum rubum appellatū esse, quoniam in Ida non aliàs nascatur*. Sed apertè fallitur, dum non alibi quàm in Ida nasci opinatur: cùm passim occurrat. Rectiùs Diosc. qui quoniā copiosus in Ida proueniat, ideò Idæum dictum asserit.

CAP. XXXIX. Ἑλξίνη ἔχει φύλλα] Cissampeli cognomentum rectè adjiciunt Interpretes ex Gal. & Paulo: qui quidem de hac eadem Helxine agentes, ἣ καὶ κισσάμπελος ἐπονομάζεται, addūt, ad distinctionē alterius Helxines, seu muralis herbæ, de qua deinceps hoc eodem libro Dioscorides acturus est. Neque porrò existimandum Helxinem, de qua agit Plinius, lib.21.cap.16. harum alterutram esse. Siquidem alia est, quam ixinen veriùs nominare debuit cū Theophrasto, lib.hist.6.cap.4. ex cuius verbis suam ipse historiam deprompsisse videtur. Hoc verò capite descriptam Helxinen, rectiùs Plinij *conuoluulum*, lib.21.cap.5. commemoratum, esse dixeris, eo nomine donatū, quòd suarum viticularum ope vicinis sese aduoluat adminiculis.

κοιλίαν κινεῖ] Gal. & Plinius huic Helxinæ vim tribuunt διαφορητικὴν, in quo minimè (quòd voluit Marcellus) Dioscoridi repugnant: quandoquidem vtraque facultas, & discutiēdi & soluendi aluum, potest citra controuersiam vni eidémque plantæ competere.

CAP. XLI. ὑπομήκη κατὰ περιφέρειαν πριονοειδῆ] Malim, πριονοειδῆ, vt & proximè sequēti capite: *serratim* vertit Apuleius: quanquam & πριονοειδῆ aduerbium, *Ilicis modo* significat, cuius itidē folia serratis incisuris diuisa sunt.

ἐοικότα ἀγρίμωνίαν] Ex Diosc. verbis quæ habentur, lib.2.cap. de anemone, satis patet legendum hoc loco, non ἀγριμωνίαν, sed ἀργεμώνην. Ibi enim eos erroris insimulat, qui EVpatorium & argemonen vnam eandémque plantam esse existimabant. Et is tamen error ita hucusque inualuit, vt Diosc. EVpatoriū, nonnihil immutato nomine, agrimonia vulgo dicatur.

CAP. XLII. ἐοικότα ἀκύλου] Hæc ipsa πεντάφυλλα folia vitigineis assimilat Theoph. lib. hist. 9. cap. 14. his verbis: ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὥσπερ ἀμπέλου, μικρὸν δὲ καὶ τὴν χροιὰν ὅμοιον. hoc est, *habet quidem folium instar uitis, sed paruum & colore simile*: quanuis fateor quibusdam alijs locis apud eundē Autorem κόμαρον pro vnedone seu arbuto vsurpari. Porrò Diosc. illa eadem mentæ comparat: fortasse partim magnitudinis, partim ipsius formæ habita ratione, vti ille ad colorem simul & formam videtur respexisse. Cæterùm falli meritò existimatur Plinius, dum lib.25.cap.9. *Quinquefolium fraga gignendo commendari* scribit: siquidem alia est planta quæ fraga gignit, fragaria vulgò dicta.

ῥίζαν δὲ ἔχει ὑπέρυθρον] Plinius, loco modò citato, *Quinquefolium* scribit *cùm effoditur, radicem habere rubram, sed quæ inarescens nigrescat & angulosa fiat*. Illud verò à Theophr. descripsit, cuius hæc sunt verba, de eadem Quinquefolij radice: ὀρυττομένη ἐρυθρά. ξηραινομένη δὲ, μέλαινα γίνεται καὶ τετράγωνος.

ἐστὶ μὲν τοι τριταίου] Legit Lacuna in antiquo exemplari, ἐστὶ μὲν τοῦ τεταρταίου πίνεται, ἐστὶ δὲ τοῦ τριταίου, ἐστὶ δὲ ἀμφημερινοῦ, ἕν. In eundem quoque sensum Plinius, lib.26.cap.11. *Quinquefolij folia quidam terna tertianis dedêre, quaterna quartanis, plura cæteris: alijs omnibus, obolis tribus cum pipere ex aqua mulsa*.

CAP. XLIII. καὶ αἱμοῤῥαγίας τὰς ἐκ μήτρας] Diuersas planè vires Phœnicææ herbæ tribuit Plinius, lib.22.cap.25. *Est & herba*, inquit, *Phœnicea appellata Græcis, nostris uerò hordeū murinum. Hæc trita è uino pota, præclarè sistit menses*. Ex quibus verbis colligit doctiss. Guillandinus, diuersas esse plantas Phœnicæam herbam Plinij & Phœnicem Dioscoridis. Sed equidem vel lapsum Plinium, vel in ipsius verbis mendum subesse, potiùs crediderim.

CAP. XLIIII. Ἰδαία ῥίζα] Idæam herbā vocat Plin. lib.27.cap.11. quam Dioscorides hîc à parte potiore radicem denominat. *Idææ herbæ*, inquit ille, *folia sunt quæ oxymyrsines: adhærent his ueluti pampini, in quibus flos*, &c.

CAP. XLVII. Ἄγρωστις ἑτέρα] Interiectis quæ in cod. Ald. nobis reperiuntur, sic malim: ἀγρώστιδος ἑτέρας καυλὸς ἐστὶν ὀρθὸς, ἴσος, μείζων ἢ πήχεως, ὑπόκενος· κόμας δὲ ἔχει βραχ. Aut: ἄγρωστις ἑτέρα καυλὸν ἔχει ὀρθὸν, ἴσον, μείζονα δὲ πήχεως, ὑπόκενον, κόμας ἐν σχήματι βραχυτέρας &c.

CAP. XLVIII. μικρὸς φρυγανώδης] Sunt qui ἀντὶ τοῦ, φρυγανώδης, θαμνώδης vel πριονοειδὴς, legēdum suspicentur. Siquidem Coccum tinctilē, (quam *quisquiliū* Plinio dictam puto) seu excremētum quoddā ferè ex ilicis aquifoliæ simili arbuscula, eáque humili, decerpitur. Neq; tamē negauerim in ilice quoque & robore interdum reperiri.

Quin & eiusmodi grana rubentia radicibus pimpinellæ locis quibusdam adhærentia nonnulli obseruarũt. At Pausanias in Phocicis, Coccũ baphicam scribit esse, *fruticem rhamni magnitudine, folijs lentisci, sed nigrioribus & mollioribus, fructu solani, erui magnitudine, in quo gignãtur animalcula culicibus similia.* E senescẽte quoque Cocco nostro talia auolant animalcula: sed ne tam repente gignantur, meliúsque grana conseruentur, lecta illa aceto vinóve albo irrigantur, aut butyro alióve pingui illinuntur. Iccirco verò (quod velut in trãscursu dictum velim) & Cocci genus quoddã [illegible] dictum refert Plinius, quod celerrimè in vermiculum sese mutaret. Inde quoque factum putarim, vt Coccum nostri *vermilion* dictum fuerit.

[illegible] ἐν Ἀσίᾳ] Vox hęc, Ἀσίᾳ, mendi suspicione minimè vacat: quoniam & Galatiam & Armeniam Asiæ regiones esse constat. Quare aut accipienda hoc loco Asia, pro Lydiæ ciuitate, Asiæ vni ex mundi partibus cognomine: aut, Λυβύῃ vel Πισιδίᾳ, reponendum fuerit: Siquidem gigni etiam Coccũ in Africa & Pisidia refert Plinius, lib. 16. cap. 8. Serapio certè quidem, Συρίᾳ, legisse videtur.

[illegible]] Alij cum oxymelite terunt, inquit Gal. 7. simpl.

ἐν ταῖς δρυσίν] Anguillara reponit, ἐν ταῖς πρίνοις seu ἐν ταῖς πρίνοις, quoniam πρῖνος etiã genere masculino effertur apud Theoph. In ilice verò gigni Coccum, Theoph. lib. 3. hist. de ilice agens admonet, hisce verbis: φέρει δὲ καὶ πρῖνος [illegible] βάλανον κόκκον τινὰ φοινικοῦν. hoc est, *fert & ilex præter glandem granum quoddam puniceum,* &c. Πρῖνον autem ibidem arborem describit, cui sit folium δρυῶδες, ἔλαττον δὲ, [illegible], id est, *quernum, at minus, aculeatum,* &c. Sed & apud Columellam ilicis mentio fit, quæ spinas non habeat. Porro siue, ἐν ταῖς δρυσὶν, siue, ἐν ταῖς πρίνοις, legas, parum refert: quoniam δρυὸς nomine glandiferæ omnes arbores comprehenduntur, inter quas & ilicem recenseri nemo negauerit. Cęterùm pro eo quod sequitur, [illegible], Marcellus & Cornarius, ἐν τῷ θέρει, *æstate*, reponendum non malè suspicantur.

CAP. XLIX. [illegible]] Galenus itidem, lib. 8. simplicium, Tragium hoc lentisco simile facit. At Plinius parum sibi constat; dum lib. 13. cap. 21. *tragium* quod aliàs *tragonin* vocat, *fruticem* scribit esse *terebintho similem*: lib. verò 27. cap. 13. eundem ipsum *iunipero similem* facit *& semine & folio & ramis.*

CAP. LI. [illegible]] Plin. lib. 13. c. 21. *Tragum* (ita enim legẽdum) *siue scorpionem* describit, *veprem sine folijs.* &c. Rursúmque, lib. 21. cap. 15. *Tragum seu scorpionem in totum spinam* esse asserit. Sic. & lib. 22. cap. 15. *Scorpium asparagi caule describit, habentem in cacumine aculeum.* Sed illa Theophrasti Scorpio, quem Nepam vertit Gaza, veriùs conuenitur, quàm Dioscoridis Trago: quamuis non negauerim, Tragi ramulos acuto esse cacumine. Siquidem pusillum eum fruticem Tragum esse lubens agnosco, qui non procul à Monspelio apud oram maritimam nascitur, sine folijs, fructúmque profert, cùm ematuruit, esculentum, rubi Idæi fructui haud ita dissimilem, quem indigenæ, *raisin de mer*, quasi marinum racemũ, appellant. Verùm quoniam is ab Autoribus Aduersariorum pleniùs describitur ac elegantissimè depingitur, eò Lectorem reijcere satius fuerit.

[illegible]] De Trago siue scorpio ita Plin. lib. 27. cap. 13. *Huius ramorum decem aut duodecim acinnos trita, ex vino pota, cœliacos, dysentericas &c. auxiliantur.* Eum verò locum ex hoc Diosc. contextu ita emendo: *Huius racemorũ decem aut duodecim acini trita ex vino pota,* &c.

CAP. LII. [illegible]] Theoph. lib. hist. 4. cap. 13. quo loco plantas aquaticas persequitur, paulo secùs tria hæc iunci genera distinguit. Nempe acutum sterilem primum cõstituit, quem marem appellat: alterum frugiferum, proæ crassiorem & carnosiorem, quem μελαγκρανιν vocant, quia semen nigrum gerat in cacumine, (atriferum Gaza, alij atricipitem vertũt:) tertium denique crassitie carnositatéque insignem, qui holoschœnos vocatus est, ad vitilia texendásque tegetes ideò vtilissimus, quod mollis carnosúsque est. Theophrastum, quamuis obscuriùs paulò, secutus est Plinius, lib. 21. c. 18. Duo enim facit Iunci prima genera, vnum mariscum, alterũ marinum oxyschœnũ dictum: cuius duo rursum constituit genera: (perperam enim *tria* apud Plinium legi existimo) nempe marem & fœminam. Tertius enim quem subiungit, holoschœnos dictus, idem est profectò, meo quidem iudicio, cũ marisco primo loco commemorato, quémque, nisi fallor, priores Latini *sarpum* appellabant. Galenus itidem, deindéque Ægineta, Oribasius & Aëtius, σχοῖνον λεῖον, vel potius ἕλειον, id est, *iuncum palustrem*, duplicem faciunt, ὁλόσχοινον (pro quo mendosè habetur apud Galenum, [illegible]) & ὀξύσχοινον. Hunc verò rursum duplicem cõstituunt, [illegible] & ἄκαρπον. Is est in Iunci generibus distinguendis Autorum penè omnium consensus: à quibus tamẽ hoc loco Diosc. quodammodo dissentire videtur, nisi fortè (quod magis placet) σχοῖνον λεῖον & ὁλόσχοινον vnum & eundem Iuncum esse voluit. Alioqui enim si singula verba spectemus, tria Iunci summa genera statuere videtur, nempe læuem, acutum & ὁλόσχοινον dictum: acutum verò deinde subdiuidere in ἄκαρπον & [illegible], *frugiferum inquam & sterile seu infructuosum.*

[illegible]] Lego, [illegible]. Sic enim Theophr. postquam de duobus Iunci acuti generibus egit, addit: [illegible] ὁλόσχοινος. hoc est, *tertius magnitudine, crassitie & carnositate præstans, qui holoschœnos appellatur.* Ita & Plinius, *Melancranis*, inquit, *crassior & fruticosior magisque carnosus tertius, qui vocatur holoschœnos.* Galenus itidem, 8. simpl. [illegible], pro quo repono, [illegible].

[illegible]] Plinius, loco antè citato: *Iunci semen tostum & in aqua potum sistit aluum, & fœminarum menses capitisque dolores facit. At qui vocatur holoschœnos, eius folia quæ proxima sunt radici, commendantur aduersus araneorum morsus,* &c. Ita Plinius aquã pro vino diluto vsurpat, itémque folia quæ morsibus imponit Diosc. ore assumenda præcipit.

Ἢ δὲ ΑΙΘιοπικὴ] Diosc. codices partim ΑΙΘιοπικὴ habent, partim ΕΥρωπαϊ. Sed vtraque vox mihi, æquè ac Valerio Cordo, suspecta est. Plinius enim

èquidem EVripici iunci meminit: *Inuenio*, inquit, *etiamnum unum iunci genus, quod Euripicen vocant.* Sed quæ hîc seu AEthiopico seu EVripico iunco tribuuntur à Diosc. eadem Galenus & Serapio ὁλοσχίνῳ tribuunt, ita vt meritò dubitari possit, sitne hoc loco legendum, ἡ δὲ ὁλόσχοινος: nisi tamen Αἰθιοπικὸς siue Εὐριπικὸς σχοῖνος, holoschœni species est, à certo loco ita denominata.

CAP. LIII. βρύον ἐπὶ πετρῶν ἐσχισμένον] Lichena nô esse verè muscum, sed potiùs quasi muscum, palàm ostendit Gal. 7. simpl. his verbis: λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, ἐοικὼς μὲν βρύον τι. τῷ γένει δ᾽ αὖ ὀρθῶς ὀνομάζοιτο τῶν φυτῶν. hoc est, *Lichen in petris nascens, est velut muscus quidam, attamen rectè in plantarum genere censeri potest.* Plinius quoque, lib. 26. cap. 4. inter Lichenis genera hoc ipsum recẽsens, *Est aliud*, inquit, *genus Lichenis, petris totum inhærens ut muscus, qui & ipse illinitur*, &c. Icciro etiam in Diosc. contextu ante dictionem, βρύον, vocem οἷον seu οἱονεὶ desidero. Illud porrò ὡς παρέργῳ annotes velim, quo loco apud Gal. Lichena ἐπὶ ταῖς ὑγραῖς καὶ δυσώδεσι πέτραις φύεσθαι, hoc est, *humidis & graueolentibus petris innasci*, scribitur, legendum αὐτὶ τῶ, δυσώδεσι, δροσώδεσι, τουτέστιν, ἐνδρόσοις, hoc est, *roscidis.*

διαχεόμενον. στόματος] Plinius, loco citato, *Morbum quoque regium*, inquit, *cum melle sanat, ore illito & lingua*: quasi legerit, μετὰ μέλιτος διαχριόμενον τῷ στόματος καὶ τῆς γλώσσης. ἢ ῥευματισμοὺς παραμυθεῖται. Neque verò Ictericis illinitur tantùm Lichen, sed & propinatur. Siquidem Gal. lib. 9. de comp. κατὰ τόπ. ex Archigene Lichenas cum aqua mulsa aut meraco potui dat ictericis. Cæterùm vtrum Lichen hęmorrhagias sistere valeat, dubitasse quodammodo videtur Gal. 7. simpl. hisce verbis: εἰ δὲ καὶ αἱμορραγίας ἵστησιν, ὡς Διοσκουρίδης φησὶν, οὐκ ἔχω φάναι. i. *An uerò hæmorrhagias sistat, uti retulit Dioscorides, id uerò neutiquam dicere queam.*

CAP. LIIII. παρωνυχίας καὶ κηρία] Ruellius & Marcellus, σκληρίας, legisse videntur: attamen, κηρία, legendum esse satis innuût Galeni verba, 8. simpl. quo loco & ipsum Diosc. citat. Παρωνυχία ὀνόμασται μὲν ἀπὸ τῆς ἐνεργείας. ἰᾶται γὰρ παρωνυχίας. ὡς δὲ Διοσκουρίδης φησὶ, καὶ κηρία. hoc est, *Paronychia ab effectu nomen traxit, siquidẽ paronychias sanat, &, ut Dioscorides refert, fauos quoque.*

CAP. LV. κυπείρῳ ἴσην ἔχου] Sunt qui existimêt hîc à Diosc. Chrysocomes seu chrysitæ radicem, cyperi radici saporis ratione conferri. Verùm quoniã ipsemet anteà, lib. 1. cap. 4. cyperum ὑπόπικρον, hoc est, *amaro gustu*, esse voluit, hîc verò Chrysocomes radicem palàm asserit esse ἐν τῷ γλυκεῖ ὑπαύστηρον, hoc est, *ex dulci quodammodo austeram*, vero similius est figuræ tantùm quantitatisve ratione hanc illi comparari. Aliqui tamen, κυπαρίσσῳ, αὐτὶ τῶ, κυπείρῳ, legendum censent, vti & nonnulli, πικρὰν, αὐτὶ τῶ, ὑπαύστηρον. At nobis religio fuit vulgatam multorúmque codicum autoritate stabilitam lectionem immutare.

πρὸς κάθαρσιν ὑστέρας] Ruellius Chrysocomes radicem cõtra vuluæ purgationes prodesse credidit. At nos veriùs *ad purgandam uuluam* reddidimus. Siquidem Gal. loco citato docuit, ἔχειν τι τῆς ἐμμήνων καθάρσεως προτρεπτικόν. hoc est, *menstruæ purgationis prouocãdæ uim quandam obtinere.* Sed & Plinius de eadem radice agẽs, lib. 21. cap. 20. *Potui datur*, inquit, *ad uuluæ dolores in aqua mulsa decocta, ciet menstrua*, &c.

CAP. LVII. ἑλίχρυσον] Theoph. lib. 9. hist. stirp. ἑλειόχρυσον nominat, Gaza ab aureo flore *Aureliam* denominat. Plinius verò, lib. 21. cap. 25. ἡλιόχρυσον potiùs dictam putauit, *quoniam*, vt ipse vult, *flores illius ad Solis repercussum aurea luce fulgeant.* Themistagoras Ephesius, libro quem inscripsit aureo, tradit inditum fuisse nomen ab Elichryse nympha, quæ prima decerpserit, vti testatur Athenæus, lib. x v. qui quidem Elichrysi florem ibidem loto assimilat. At Gal. nusquam Helichrysi facta mentione, Amaranto vires easdem tribuit, quas Diosc. Helichryso, vt minimè sit dubium, quin Galeni ἀμάραντον, sit Diosc. ἑλίχρυσον. Paulus seorsim amarãti & Helichrysi meminit, attamen locis diuersis easdem vires ascribit.

ἴσχει δὲ καὶ κατάρρους] Plinius γυναικείων ῥοῦν, αὐτὶ τῶ, κατάρρους, legisse videtur. Siquidem loco modò citato, *Folia eius*, inquit, *trium obolorum pondere sistunt profluuia mulierum in uino albo.* Attamen Paulus de Helichrysi coma, καὶ καταρροίας, inquit, βοηθεῖ. Gal. verò cap. de amaranto, in genere ἀναστόμων ῥευμάτων ξηραντικὸν τὶ scripto prodidit, hoc est, *fluxiones quasuis exiccandi ui pollere.*

CAP. LVIII. τρυφερὰ πέταλα] Plerique Chrysanthemon hoc & buphthalmon, tertio libro descriptum, vnam eandémque plantam esse crediderẽ, quoniam vtrique vires planè eædem à Diosc. tribuuntur. Ac reuera Galenus cęteríque Græci buphthalmi quidem meminêre, nô item Chrysanthemi. Sunt tamen qui χαλκάνθεμον, Caltham poëtarum, officinis Calendulam dictam, à buphthalmo planè diuersam esse existimarint. Inter cæteros verò acerrimi vir iudicij Gul. Pelisserius Monspeliensis Episcopus, vt nequid in describenda Caltha desideraretur, locum hunc ita restituendũ censebat: χρυσάνθεμον ἢ κάλθα, τρυφερὰ πόα θαμνοειδὴς, πλείους αἰσθὲ φέρουσα καυλοὺς καὶ φύλλα, πολυσχιδῆ δὲ αὖθ. hoc est, *Chrysanthemon seu Caltha, tenera est herba fruticosa, plures proferens caules, itémque folia: flores uerò multifidos.* Attamen & florum, qui (nisi mendum subest) κάλχαι dicerentur, ex Nicol. Damasceno & Alcmane Poëta meminit Athenęus, lib. x v. At sunt etiam nonnulli, qui & in hac voce & in cæteris penitus vulgatã lectionem seruant, & Chrysanthemi nomine plantam aliam ostendunt, à buphthalmo notis aliquot manifestò distinctam.

CAP. LIX. σπιθαμιαῖος] Lacuna in vetusto codice legit, διπάλαμος, hoc est, *duûm palmorum altitudine.* Ita quoque legi constat apud Oribasium: sed & Plinius, lib. 27. cap. 4. *Ageratum ferulaceam esse scribit, duorum palmorum altitudine.* Attamẽ viderit, quàm rectè vox, διπάλαμος, cum sequenti voce, θαμνίσκος, conueniat.

πυρωδέστερον] Malui, πυρωτικὴν, legere, quàm πυρωτικόν. Siquidẽ Ageratum scripsit Gal. lib. 5. simpl. ἔχειν δυνάμεως διαφορητικῆς τι καὶ ἀτρέμα τῆς ἀμικτικῆς. hoc est, *uim habere digerendi simul & inflammationes arcendi*: quas quidem vires ab vrendi viribus quàm longissimè dissidere nemo non iudicauerit.

CAP. LX. δοκεῖ δὲ ὀνομάζεσθαι] Verbenaca hæc, recta, vti quæ sequẽti capite describitur, supina, à Græcis dicta est. Latinis vtraque sexu distinguitur: siquidem illa, mas: hæc, fœmina dicitur.

Περιστερεὼν autem vox ex eo deducta est, quòd circa eam herbam columbæ libenter versari soleant, vti certè quidem voluêre Dioscorides & Galenus. Alij verò, quòd iisdē iucunda esca sit, vti voluit Apuleius, vel quòd iisdem familiaris, vti Plinius. At piæ memoriæ Præceptor Rondeletius iccirco περιστερεῶνα dictā putabat, quòd circa columbaria frequētissimè reperiatur: quippe quam ex ipso fimo columbino prouenire crederet.

CAP. LXI. σὺν οἴνῳ παλαιῷ κοτύλης] Lacuna legit in antiquo exemplari, σὺν οἴνῳ παλαιῷ καὶ θερμῷ κοτύλης μιᾶς ἐφ' ἡμέρας τέσσαρας πινόμενα. quæ quidem lectio probatior fortasse fuerit. Siquidē & ipse Plinius, lib.26.cap.12. inter alias Verbenacæ dotes scribit, *morbum regium impugnari Verbenacæ folio, obolis tribus ex vini calidi heminis quatriduo.* Cæterùm lōgè plures Verbenacæ vires legas apud Aëtiū ex Archigene, Tetr.1.ser.1. quo loco eandem, Veneris etiam herbam nominat.

C. LXII. πριμνὰς, μελαίνας] Plin.lib.26.cap.8. Astragali radices non nigras, sed *rubras* dixit, ibidémque addit, *in petrosis & apricis nasci*, pro eo quod habet Diosc. ἐν ἠνεμωμένοις & συσκίοις, hoc est, *ventosis & opacis.* Legitur tamē in vetere quodā Diosc. codice, ἐν ἡλιακοῖς *in apricis seu Soli expositis.*

ἐν Μεμφίδι τῆς Ἀρκαδίας] Gal.6.simpl.de Astragalo: πλεῖστος ὁ θάμνος ἐν Φενεῷ τῆς Ἀρκαδίας φύεται. i. *copiosissimus frutex in Pheneo Arcadiæ nascitur.* Plinius itidem, loco citato: *Nascitur in petrosis, apricis, & iisdem niualibus, sicut Pheneo Arcadiæ.* Quamobrem & nos pro, ἐν Μεμφίδι, ἐν Φενεῷ, cū Oribasio reponendum censuimus: maximè cùm apud Autores nulla fiat Memphidis Arcadię mentio.

CAP. LXIII. σὺν οἴνῳ καταπλασθεῖσα λευκῷ] Plinius αὐτὶ τοῦ, λευκῷ, γλυκεῖ, legisse videtur. Sic enim ille de Hyacinthi radice, lib.21.c.26. *E vino dulci illita pubertatem coërcet, & non patitur erumpere.*

θηριακοῖς ἁρμόζει] Sunt qui pro, θηριακοῖς, ἰκτερικοῖς, legant. At ego illa, θηριακοῖς ἁρμόζει, minimè expungēda duxi, quoniam & Plinius, citato loco, *Contra serpentes & scorpiones morbúmque regiū semen Hyacinthi cum abrotono dari*, commemorat.

CAP. LXIIII. φύεται ἐν ἀρούραις] Sic Theoph. lib.9.cap.13. ἕτερα δὲ μήκων ῥοιὰς καλουμένη, παρομοία κιχωρίῳ τῷ ἀγρίῳ· διὸ καὶ ἐσθίεται. ἐν ταῖς ἀρουραίαις δὲ φύεται, μάλιστα ἐν ταῖς κριθαῖς. ἄνθος δὲ ἔχει ἐρυθρόν. i. *Aliud papauer erraticum cognominatū, cichorio syluestri simile, quamobrem in cibos etiam recipitur. Nascitur in aruis ac potissimùm inter hordea. Florem verò habet rubrum, &c.* Plinius autem, lib.19.cap.13. *Sponte quidem, sed in aruis maximè cum hordeo nascitur, erucæ simile, cubitali altitudine, flore rufo & protinus deciduo. &c.* vbi florem *rufum* dixit, quem Theoph. ἐρυθρὸν & Diosc. φοινικοῦν.

ὀριγάνῳ] Comparationem, quæ fit Papaueris erratici cum origani & thymi folijs, temerè & perperàm additam meritò suspicatur Cordus: quoniam cichorio syluestri aut erucæ nulla est cum origano aut thymo foliorum similitudo.

καυλὸν δὲ χνοώδη] Placuit mihi, æquè ac Manardo viro doctiss. Marcelli lectio, qui αὐτὶ τοῦ, χνοώδη, aut potiùs, χαιτώδη, χνοώδη repofuit.

CAP. LXV. περὶ μήκωνος ἡμέρου] Huic inscriptioni, καὶ ἀγρίας, addere libuit, quod in vulg. exempl. desiderabatur: quoniam in hoc ipso capite non de Papauere tantùm satiuo, sed & de varijs syluestris generibus agitur.

ὁ καὶ πιθῖτις] ἡ, αὐτὶ τοῦ, ὁ, reponendum cēseo: quoniam cognomen πιθῖτις, nō semini, sed toti plantæ tribui fit verisimile. Quin neque seminis, sed ipsius potiùs capituli ratione, nempe à dolioli figura, planta ipsa cognomentum illud videtur accepisse.

ἔστι τῷ ἡλίῳ πῆξις] Sinceri opij alia experimenta legas apud Plin.lib.20.cap.18. vti & aliam parandi meconij rationē, quàm quæ deinceps habetur apud Dioscoridem.

ἀφ' οὗ φυσῷ] Attamē & ipse Gal.lib.2. comp. pharm. κατὰ τόπους, cap.1. collyria ex opio testatur multis tanto fuisse detrimēto, vt etiam ἀμβλυωπίαν & βαρηκοΐαν induxerint. Ideóque alio loco, nimirum lib.3.cap.1. non nisi magna vrgēte necessitate ea vsurpanda monet, quia ferè particulas ad immedicabilem frigiditatem perducant. Sed & idem luculentiùs, quanta collyriorum ex opio vsum damna sequātur, docuit, lib.3. meth. med.cap.2. rursúmque, lib.13. cap.vlt. ac proinde subiunxit, siquando illis vti nos cogat necessitas, non ita multò pòst ad illa transeundum, quæ vim opij maleficam corrigere valeant.

CAP. LXVI. φύλλα ἔχει λευκά] Subnigra potiùs agnouisse videtur Theophrastus, dum lib. 9.cap.13. de Papaueris corniculati foliis scribit in hunc modum: ταύτης τὸ φύλλον, ὡς φλόμου τῆς μελαίνης, ἧττον δὲ μέλαν. *esse* inquam *ceu verbasci nigri, at minus nigrum.* Iccirco fortassis & hoc loco Hermol. Barbarus αὐτὶ τοῦ, λευκά, λεῖα, reponendū censuit. Plinius certè quidem, lib.20.cap.19. folia corniculato Papaueri tenuiora tribuit, quàm cæteris syluestribus.

καρπὸν δὲ μικρόν] Apuleius itidem ceratitis Papaueris fructū paruum describit. Attamen Cordus non μικρὸν, sed μακρὸν potiùs legendum censuit: idque eo argumento, quòd Papaueris huiusce siliqua, etsi non ita crassa, oblonga tamen conspiciatur.

μέλαιναν, παχεῖαν] Hanc radicem Theoph. loco citato βραχεῖαν describit, quo loco fortassis αὐτὶ τοῦ, βραχεῖα, παχεῖα substituendum fuerit: quoniam eam crassam, neque tamen ita breuem esse, ipsa αὐτοψία indicat.

φύεται ἐν παραθαλασσίοις] Et ipse Theophr. de hoc eodem Papauere sic habet, loco citato: φύεται δὲ παρὰ τὴν θάλατταν, ὅ ἂν ᾖ πετρώδη χωρία. hoc est, *nascitur iuxta mare, locis saxosis.* Plinius itidem, lib.20.cap.19. *Nascitur in afflatu maris, aut nitroso loco*: sed *petroso* potiùs *loco* legendum ex illo Theoph. contextu, quiuis facilè iudicet.

πλῆθος ὀξυβάφου πινόμενος] Plinius aliter, loco citato: *Aluum purgat dimidio acetabulo in mulso.*

CAP. LXVII. Ἡρακλεία καλεῖται] In huius cognomenti reddenda causa frustra nonnulli sese torquent, dum hoc Papauer aut ab Hercule, aut ab Heracleæ ciuitate ita dictum putant. At ego aptiùs ita dictum existimauerim, quòd à nonnullis contra comitialem morbum, qui etiam Herculeus dicitur, vsurparetur, vti & ipse Theophrastus, citato loco, testatus est.

στρουθίῳ τοιούτῳ] Sic Theoph. de Heraclio Papauere: τὸ μὲν φύλλον ἔχουσα ὥσπερ στρουθός, ᾧ τὰ ὀθόνια λευκαίνουσι. ῥίζαν δὲ λευκὴν ἐπιπόλαιον. hoc est, *folium habet quale struthium, quo lintea dealbantur: radicem candidam, in summa terræ superficie sparsam, &c.* Sed

eorum verborum legitimum sensum mirum quàm infœliciter assecutus sit Plinius, στρύχνου vocis homonymia deceptus, dum scribit in hæc verba: *Alterum è syluestribus genus Heraclium vocatur, ab alijs aphrodes, folijs (si procul intuearis) speciem passerum præsentantibus, radice in summa terræ cute, semine spumeo. Ex hoc lina splendorem trahunt æstate*, &c. Fecit porrò idem ille Theophrasti locus, vt αὐτὸ τὸ, ῥίζαν δὲ λευκὴν ἐπιπολῆς, ῥίζαν δὲ λευκὴν ἐπιπόλαιον, restituendum iudicauerim, quanquam eorum, qui secùs censuerint, iudiciis non valdè repugnauero.

CAP. LXIX. ἄνθη μηλοειδῆ] Malim, μηλινοειδῆ. ἀτρέμα μηλίζοντα, hoc est, *ad colorem luteum leniter inclinantes*, scilicet *flores*, dixit Galenus, 8. simpl. cap. de Hyoscyamo.

μανιώδης ἐπαγόμενα] Xenoph. in OEcon. τὸν ὑοσκύαμον φαγόντες, ἔκφρονες γίνονται: *qui hyoscyamum sumpsêre, mente percelluntur*. Inde & Hyoscyamus *altercû* nomen apud Latinos obtinuit: neque enim vox est Arabica, vti existimauit Plinius, sed Latina potiùs. Altercum siquidè ita dictum putauit Scrib. Largus, *quòd qui biberint, mête abalienentur cum quadam uerborum altercatione.*

βέλτιον τὸ ἐκ τοῦ τὸ χύλισμα] Cùm duo modò tradita sint à Dioscoride succi ab Hyoscyamo extrahendi genera, verbis hisce plerique Interpretes significari voluerunt, posterius priore & præstantius & innocentius esse. Cùm tamen vtrunque illud iure χύλισμα sit, ac neutrum ὀπὸς nomé mereatur, verisimilius est côferri hæc Hyoscyami χυλίσματα cum lacteo succo aut liquore, qui ex vulnerata eadem plâta promanarit: quanuis non inficior interdum à Medicis καταχρηστικῶς ὀπὸν, αὐτὸ τὸ χυλὸν, ἤτοι χύλισμα, & viceuersa voces hasce pro illa, vsurpari.

CAP. LXX. φύλλα ἔχει κορωνόποδι] Plin. lib. 25. capite 11. *Psyllium folijs* ait esse *canino capiti non dissimilibus*: quo loco *canini capitis* nomine κυνοκέφαλον herbam significare videtur, quæ etiam ἀντίρρινον seu ἀνάρρινον dicitur: à cuius folijs haud ita discrepant Psyllij folia, nisi quòd angustiora conspiciuntur.

ψυκτικὴν] Addit Lacuna ex vet. cod. καὶ συμπτικὴν. At alij codices vtrunque habent, καὶ μαλακτικὴν, καὶ ψυκτικὴν. Plinius, loco citato: *Vis ei ad refrigerandum & discutiendum ingens*. Nobis vulgata scriptura potior visa est, maximè cùm ei Serapionis contextus suffragaretur. Attamen & illud scitu dignum est, Psyllij semen diuersis constare partibus, quarû aliæ calfaciant, aliæ refrigerent. Siquidem interior medulla palàm calfacere gustu deprehenditur: cortex verò refrigerandi vi præditus est.

ἐν ὕδατος κοτύλαις] Legendum hauddubiè ex Interpretum omnium sentêtia, κοτύλαις. Nam & Plinius de Psyllio, citato loco: *Acetabuli mensura in sextario aquæ densat se & contrahit*. Sextarius autem cotylas binas continet, quæ Latinis *heminæ* dicuntur.

CAP. LXXI. στρύχνος κηπαῖος] Gal. in simpl. τρύχνον nominat, quanquam & τρύχνον vocem agnoscit Plin. lib. 21. cap. 31. *Strychno*, inquit, *quem quidam trychnon scripsêre*, &c.

CAP. LXXII. οἱ δὲ φυσαλλίδα] *Vesicariam* hanc Latinis vocari scribit Plinius, lib. 21. cap. 31. *quoniam uesicæ & calculis prosit*. Attamen vt Græcis φυσαλλίς, ita & *vesicaria* Latinis iccircò potiùs dici videtur, quòd vesicam imitetur folliculus, quo acinus ipse continetur: quem quidè Diosc. πυῤῥὸν describit, Plinius verò *coccineum*, Serapio *rubrum*, & rectè: siquidem exactè maturum rubentis cerasi speciem præ se fert.

CAP. LXXIII. ἐν λίθοις φρυόμενος] Ita Serapio & Apuleius. At Theophr. hist. lib. 9. cap. 12. ἐρυθρότερον κόκκου, *cocco rubicundiorem*, dixit. Eius autem verba referre libet, quoniam & in alijs descriptionis partibus à Dioscoride euariat: καὶ ὁ μὲν ὑπνώδης ἐρυθρὰν ἔχει τὴν ῥίζαν ὥσπερ αἷμα ἐρυθρόν, ξηραινομένην δὲ, λευκήν. καὶ καρπὸν ἐρυθρότερον κόκκου, φύλλον δὲ τιθυμάλλῳ ὅμοιον, ἢ μηλέᾳ τῇ γλυκείᾳ, καὶ αὐτὸ δασύ. vbi legendum fortassis αὐτὸ τὸ, γλυκείᾳ, κυδωνίᾳ. hoc est, *Et somnificum quidem solanum sanguinis modo rubentem habet radicem, dum effoditur: at cùm siccescit, candidam: fructus cocco magis rubet, folium tithymallo simile aut malo cotoneæ, idque hirsutum.*

CAP. LXXIIII. ὁ ἔνιοι θρύον] Theoph. hist. stirp. lib. 9. cap. 12. ὁ δὲ, μανικὸς, οἱ μὲν θρύον (alijs βρύον) καλοῦσιν αὐτὸν, οἱ δὲ περιττόν. Plinius, æquè ac autor librorum de Venenis, qui Dioscoridi tribuuntur, Dorycnion & Solanû manicû omnino confundere videtur, dum Dorycnij appellationem huic Solano tribuit, itáque appellatû scribit *eo quòd cuspides in prælijs tingerentur: illo passim nascente.* Attamé & erythron & neurida, itémque peritton alijs cognominatû fuisse commemorat.

ἢ ιβ΄, ὀργυιῶν] Ista verba nô satis assecutus videtur Apuleius, dû cap. de herba Solata LXXIIII. *Nascitur*, inquit, *in collibus uel montuosis locis, thyrsos emittens decem uel duodecim ulnarum, siue, ut Græci, orgyarum*, &c. At rectiùs Serapio, qui *caules illi decem aut duodecim* tribuit, *quorû singulis sit binarû brachiorum longitudo*. Theophrastus itidè de hoc ipso Solano: ἔχει δὲ τὸ μὲν φύλλον ὅμοιον εὐζώμῳ, πλὴν μείζον, τὸν δὲ καυλὸν, ὥσπερ ὀργυιᾶς. i. *folium habet erucæ sed maius: caulem ulnæ unius longitudine.*

καὶ πλατυτέραν] Lego cum Oribasio, παχυτέραν, hoc est, *crassius*. Nam & Theophrastus, loco citato, quanquâ capitulum hoc, quod est in caulis cacumine, gethyo, nô, vti Dioscorides, oliuę, comparat, sic habet, κεφαλὴν δὲ ὥσπερ γηθύου, μείζω δὲ καὶ παχυτέραν. i. *capitulum uerò ceu gethyi, at maius & crassius*. Gaza *pilosius* vertit, quasi δασυτέραν legerit.

καὶ πλαταμώνων] Aldinus habet, πλατανώδων: quâ lectionem secutus est Serapio, bonáque pars Interpretum, qui *platanetis*, hoc est, *locis platanis consitis*, verterunt. Reliqua exemplaria habent, non quidem, πλατανώνων, quod idem planè esset, sed πλαταμώνων. Quàm verò varia sint πλαταμῶνος significata, videre licet apud Suidam, Hesychium & Theonem Arati Scholiasten: necnon & apud Galenum, in exegesi vocum Hipp.

δύο δὲ < πόθεν] Theophr. loco iam sæpiùs citato: δίδοται δὲ αὐτῆς, ἐὰν μὲν ὥστε ὥσπερ παίζειν, καὶ δοκεῖν ἑαυτὸν καλλίστον εἶναι, δραχμὴ σταθμῷ. ἐὰν δὲ μαίνεσθαι & φαντάσματα ἐρᾶν φαίνεσθαι, δύο δραχμαί. ἐὰν δὲ ὥστε μὴ παύσασθαι μαινόμενον, τρεῖς. ἐὰν δὲ ὥστε ἀποθανεῖν, τέτταρες. hoc est, *Datur quidem eiusce radicis drachmæ pondus, si ut quis ludat séque pulcherrimum putet placuerit. Sin uolueris magis ut insaniat, spectráque uaria sibi repræsentet, drachmis duabus opus est: sin ut perpetuò*

nominum variorũ origines & causas attigimus, quod à nobis alibi perrarò præstitum est, eadem quoque opera ἀκονίτου etymon expendere non absre fuerit. Siquidem ἀκόνιτον dictum existimauêre Plinius, loco citato, & Ouid. 7. Metamorph. ἀπὸ τῶν ἀκονῶν, i. *à cautibus*, in quibus nudis nasceretur, *nullo iuxtà ne puluere quidem nutriente*. Theophrastus verò ἀπὸ τῶν Ἀκονῶν itidem cognominatum censuit, sed qui vicus fuerit Periandynorum, seu potiùs, Mariandynorũ. Nam & in his Heraclea Ponti sita est, in qua præstantissimum eiusmodi Aconitum gigni idem Theophrastus asseruit. Porrò & aliam, at longè incertiorem, ex aliorum sententia nominis rationem Plinius attulit: *quoniam*, inquit, *Aconito us eadem in morte esset, quæ cotibus in ferri aciè deterenda, statimque admota uelocitas sentiretur.*

ῥίζα ὁμοία σκορπίῳ] Ab hac scorpij similitudine nonnullis Aconitum Scorpium dictum fuisse à Theophrasto & Plinio traditũ est. Ille enim, διὰ τὸ τὴν ῥίζαν ὁμοίως ἔχειν σκορπίῳ, scorpium appellatum scribit, Plinius etiam hũc imitatus, lib. 25. cap. 10. ita dictũ scribit, *propter radicis cum scorpio similitudinem, cuius etiam tactu moriantur scorpiones.* Alio verò loco, nempe lib 27. cap. 3. *quod radix incuruetur paulùm scorpionum modo:* id quod & ipsa Diosc. verba sonare videntur.

Cap. LXXVIII. ὅμοια τοῖς τῆς πλατάνου] Theophrastus, lib. 9. hist. cap. 16. folium habere scribit κιχωρειώδες, ῥίζαν δὲ ὁμοίαν τῷ σχήματι καὶ τῷ χρώματι κάρυα. *folium*, inquàm, *cichoraceum, radicem tum figura tum etiam colore nuci proximam*. In quibus, vt & in cæteris ferè omnibus, Theophrastus à Diosc. planè discrepat. Sed quòd ad folium spectat, Dodonæus eo loco ἀντὶ τοῦ, κιχωρειώδες, βαβακώδες, legendum esse suspicatur. Ego verò quantùm ad radicẽ (cui vni vim mortiferã Theoph. tribuit) vnà cum Marcello ἀντὶ τοῦ, κάρυα καρίδι, restituendum suspicor, quoniam etiam radicem Diosc. πλεκταῖς καρίδαν comparauit, vti Plinius, qui Aconiti genera minime distinxit, *cammaro marino*. Alioqui Theophrasti Aconitũ aliud fuerit à Lycoctono Dioscorideo, quale nimirũ in postrema editione Dodonæus ad amussim repræsentasse videtur.

καὶ μικρότερα πολὺ] Præter veteris codicis fidem, mouit me Marcelli & Dodonæi autoritas, vt, μικρότερα, legere maluerim, quàm cũ vulgatis exemplaribus, μακρότερα: maximè cùm Aconito nostro λυκοκτόνῳ, cui Dioscoridis descriptio perbellè conuenit, folia esse longè quàm platani minora sensus ipse iudicet.

Cap. LXXIX. φύλλα δὲ νάρθηκι] Plinius, lib. 25. cap. 13. *Cicutæ folia non ferulæ, sed coriandro similia* dixit: & id quidem veriùs fortass. Quamobrem & Anguillara hoc loco ἀντὶ τοῦ, νάρθηκι, κοριάννῳ, reponendum suspicatus est.

κατὰ ψύξιν ἀναιροῦν] Cicutam potenter refrigerare, suáque illa vi refrigeratoria etiam enecare, apud omnes ferè Medicos est in confesso. Iccircoque mirari subit Cicutæ semen à Celso inter rodentia numeratũ fuisse, lib. 5. cap. 6. vnde fortassis & eorum manauit error, qui antehac semen Cicutæ, loco seminis Harmel, in compositionibus nimiùm leuiter vsurpabant. Verùm enimuerò cùm etiam Cicutæ semen, haud secus ac reliquas herbæ partes, refrigeratorium esse

constet, vel Cicutæ nomine dicendum herbam aliam designasse Celsum, vel ipsum hallucinatū esse confiteri par est: vti & dum alia complura omnino rosionis expertia, gallam nimirū (nisi fortè vstam intellexit) lentiscum, myrrham & omphacium inter rodentia ibidem recensuit.

βοηθεῖ δὲ ἄκρατος] Constat ex temperamentorum contrarietate manifestissima, *contra Cicutas*, (vt Plinij verbis vtar, lib. 23. ca. 2. *merum*) esse remedio, tanquam depellendæ, quam Cicuta intulerit, iniuriæ opportunū: quod & ipse agnouit Plato, in Dialogo qui Lysis inscribitur. Attamen & aliter verba hæc Dioscoridis accipi possent, quasi voluerit vino meraco vim Cicutæ maleficam adiuuari, dum scilicet vinum vehiculi vicem præstans, vim eam cicutæ ad vitalia deducit: quod & ipsum Plinius innuit, lib. 25. cap. 13. quo loco de Cicutæ vi refrigeratoria & enecante agēs, scribit in hæc verba: *remedio est, priusquàm perueniatur ad vitalia, vini natura excalfactoria. Sed in vino pota, irremediabilis existimatur.*

ἐνεργέστατον δὲ] Codex Catacuzenus sic habet: ἐνεργέστερον δὲ ἐστι τὸ Κρητικὸν καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀσίᾳ φυόμενον, καὶ τὸ Μεγαρικὸν, καὶ τὸ Ἀττικὸν, καὶ τὸ Κῷον. Lacuna itidem ex vetusto quodā codice αὐτὸ τὸ, Χίον, Κῷον reponit. At Plinius, loco modò citato, *Maxima vis*, inquit, *natæ finibus* (non, *Susis*) *Parthorum*, *mox Laconicæ, Creticæ, Asiaticæ: in Græcia verò, Megaricæ, deinde Atticæ.*

CAP. LXXX. σμῖλαξ, οἱ δὲ, θύμαλον] Arbor hęc eadē à Nicādro in Alexiph. σμῖλαξ, à Theoph. verò, stirpiū hist. lib. 3. c. 10. μῖλος appellatur: factúq; est vocis huiusce similitudine, vt hanc cum fraxino, quæ μελία est, confuderit Plinius: dum nōnulla fraxini foliis tribuit, quæ Taxi foliis veriùs à Theophrasto tribuuntur. Illam porrò eandem arborem à nonnullis etiam θύμαλον vocari scribit Paulus, lib. 5. cap. 48. itémque Autor librorum de venenis, qui hos de materia medica libros proximè sequuntur. Dioscorides, hoc loco, θύμαλον à quibusdam vocitari solitam tradit.

ἐλάτῃ τὴν φύσιν] Theophrastus, citato loco, Taxum nō æquè ac abietem proceram esse scribit, esséq; magis πολυμάσχαλον, id est, *alis sinuatam*, necnō & folio quàm abietis pinguiore molliorèque. Porrò & ab hac abietis similitudine Nicāder in Alexiph. σμῖλαξ ἐλατοειδὴς, eleganter dixit: & epitheti vice addit, ὑγρὴν θανάτοιο πολυκλαύτοιο δάμαρ. hóc est, *in fœliam, quæ morte luctuosa perimit.*

ἰσχνὰ μελαίνεται] Lacuna legit in antiquo codice, πήγνυται, vel πήγνυνται. At ego malim, σαίνονται, hoc est, *saginantur*. Nā & hoc modo veteres Dioscoridis Interpertes videntur legisse.

ἐσθιόμενα κακοῦται] Contrà Theophr. lib. 3. c. 10. Taxi quidem fructum ab aliquibus etiā mādi scribit: at suauem esse & innoxium. Plinius verò, *Taxi baccis lethale in Hispania præcipuè venenum inesse* tradit, lib. 16. cap. 10.

τὴν δὲ ἐν τῇ Ναρβωνίᾳ] Quæ hîc de Narbonensi Taxo prædicantur, eadem de Arcadica narrātur à Plinio, loco modò citato. Arcadicę quidē Taxi fateor meminisse quoque Theophrastum, lib. hist. 3. sed non in eam sententiam. Quin & idem Arcadicæ smilacis eodē libro meminit, verùm quæ sit à Taxo longè diuersa, & ilici similis. Ea verò ipsa est, cuius etiam decoctum à Gal. lib. 6. κατὰ τόπους, cap. 3. ad columellam inflammatam vsurpatur. Taxi enim, quæ, vel ipso teste Galeno δηλητηρίου ἐστὶ δυνάμεως, mentionem eo loco fieri nullo modo fit mihi verisimile: quanuis Cornarius, in suis commentariis, contrà sensisse videatur.

κινδυνεύειν δὲ καὶ θάνατον] Plutarchus, 3. Sympos. de perniciosa ista Taxi vmbra agēs, tùm demùm eam scribit ἀποκτείνειν τοὺς ἐγκαταδαρθόντας, ὅταν ὀργᾷ μάλιστα πρὸς τὴν ἄνθησιν. hoc est, *lethalem esse Taxi vmbram sub ea sopitis, quando turget & ad aperiendos flores suos naturæ sponte incitatur.*

CAP. LXXXI. κυνῶν κτείνει] *Apocynon necare quadrupedes omnes*, scribit Plin. lib. 24. cap. 11. Galenus verò, 6 simpl. etiam hominibus venenum esse tradit, nec nisi imposito eo vtendum censet, ad discutiendum. Et Plinius tamen, eodem illo loco, *Apocyni semen ex aqua pleuriticos omnesque lateris dolores sanare* scribit: quod de sumpto Apocyni semine intelligendum videtur. Verùm in eo Plinij loco mendum fortasse subest, quod meritò suspicatur Cornarius.

CAP. LXXXII. ὡς κίρσος] Lege, ὡς κέρας, seu potiùs, ὡς κερατίου, αἰγείρου: vel, si mauis: κεράτιον δὲ ἐμφερὲς ἀμυγδάλῳ καρπῷ, καὶ αὐτὸ ἔσω, πλῆρες &c. Paulò pòst verò, αὐτὸ τὸ, ὑακίνθοις, iuxta vetusti codicis fidem lego, ἀκάνθοις. Siquidē quod intra Nerij siliquam continetur semē, lanosis floccis albidis est implicitum, quales & ij sunt pappi, qui in Acanthio visuntur.

αἱ δὲ ἄνθαι δὲ τῇ ποταμῶν] Eadem planè de Nerio seu Rhododēdro (*δάφνην ἀγρίαν* vocat Lucianus, *lauream rosam* Apuleius) referuntur à Plinio, lib. 16. c. 20. At contrà Gal. 3. simpl. Nerion intrò sumptū, non pecoribus tantùm atque aliis quadrupedibus, sed & hominibus perniciosum venenatúmque esse cēsuit. Verùm fortasse quod hominibus sanis venenum est, idem ipsum à serpēte demorsis est remedio: sunt enim venena plerunque aliorum venenorum ἀλεξιφάρμακα.

CAP. LXXXIII. βρωτοὶ δὲ οἱ μὲν] Fungos βρώμους dixit Dioscor. quippe qui copiosum alimentum subministrent, quanuis id crassum & excrementitium: *altiles* ex Varrone vertimus. Sed & si βρώμους accipere voluerimus, quasi βρωσίμους seu ἐδωδίμους, pro *iis saltem qui esculenti sunt*, non incōmodè, vt opinor, hæc ipsa periodus aliter ita verti posset: *Cæterùm qui fungi in alimenti locum habentur, ægrè quoque dissoluuntur*, &c. Porrò quibus signis esculenta fungorum genera à venenatis & perniciabilibus internoscantur, & quænam his sint remedio, illa verò quomodo præparari oporteat, quò innocentiora euadant, reperies & apud Athenæum, lib. 2. quo loco ipsius Diphili Siphnij verba recitantur.

CAP. LXXXIIII. οἱ δὲ ἐφήμερον] Galenus & Paulus duplex faciunt Ephemeron, Colchicum & illud alterum minimè venenatum, proximè sequenti capite descriptum, quod iris syluestris appellatur. Ita autem Galenus, 6. simplicium, vtrunque distinxit, quòd Ephemeron radicem oblongam, Colchicum verò rotundam eandem proferat. Serapio hermodactylo tribuit, quæ Diosc. vtrique huic Ephemero. At Paulus Ephemeri genera ab hermodactylo manifestò discreuit, dum de hermodactylo & Ephemeris distinctis egit capitibus. Neque tamen Dodonæi sententiam improbauerim, qui officinarum

officinarum Hermodactylum, innocens Colchici peregrini genus esse existimat.

οἱ δὲ ἱερὰ ἀγρία] Galenus & Paulus hoc genus Ephemeri etiam alio nomine ἱερὰ ἀγρία appellari testantur: attamē à Serapionis Interprete Dodonæi censura confirmatur, qui κρίνον ἄγριον hoc loco legendum existimat.

αὔξη λεῖα] De Ephemero paulò aliter Plin. lib. 25. cap. vlt. in hæc verba: *Ephemerum folia habet lilij, sed minora, caulem parem, florem cæruleum, semen superuacuum*, &c.

CAP. LXXXVI. οἱ δὲ ὀγκωτικὴν ἀγρίαν] ἰξίνην ἀγρίαν, legendum cōiicio ex Apuleio: qui quidem, inter alia Helxines nomina, & huius etiam meminit. Ita porrò dicta videtur, quòd ipsius semina capitulis lappaceis inclusa sint, quæ quidem tenaci nexu instar visci vestes quibus adhæserint ad se trahāt, vnde & ἑλξίνην quoque dictam volunt. Ἀγρίας autem vocem ego corruptam existimo, ac pro ea fortasse reponendum, περδίκιον, (siquidem & ab aliquibus ita vocari narrat Plinius, quoniam illius semine perdices præcipuè vescantur) aut etiam, si mauis, Vrceolarem aut Vitrariām. Nam & ista nomina huic eidem plātæ à Latinis indita sunt, quòd detergendis vitreis vrceolis esset efficax: quanquam & alij à solo natali muralium seu muralem herbam vocauēre.

ὅμοια λινοζώστι] Plinius *folia mistæ similitudinis plantaginis & marrubio* esse scribit, libro 22. capite 17.

CAP. LXXXVII. ψυκτικὴν, συσταλτικὴν] Contrà Gal. 6. simpl. Alsinē esse tradit aqueæ & frigidæ essentiæ, adeóque citra astrictionem refrigerare: id quod itidem Paulus, Oribasius & Aëtius Galenum secuti testantur. Sed fortasse vox hæc, συσταλτικὴν, perperàm & præter mentem Diosč. in contextum irrepsit. Et certè quidem in veteribus quibusdam codicibus minimè legitur.

CAP. LXXXIX. καὶ ὀστρακώδεσι] ὄντων, ἀργιλώδεσιν, id est, *argillosis*: argilla enim terra ea est, è qua figuli vasa sua figlina conficiunt. Plinius hunc locum fortasse non satis assecutus, lib. 25. cap. 13. *Aizoon maius in fictilibus nasci dicit seri tradidit.*

CAP. XCI. φύεται ἐν πέτραις] Marcellus nonnulla hoc loco adiicit, ex libro 2. capite de portulaca agresti hauddubiè transcripta. Ac reuera quidem quod hîc tertium Sedi genus nominatur, & quæ syluestris portulacæ nomine eo loco describitur, vna eadémque planta esse mihi videntur, quæ duobus variis sit descripta capitibus, quemadmodum & suo loco anteà monuimus.

ἔχει θερμαντικὴν] Plinius, lib. 25. cap. 13. Sedi generibus omnibus vim eandem tribuit, refrigeratoriam nimirum & astringentem, in quo palàm à Dioscoride discrepat: qui quidem tertium hoc Sedi genus, calfaciens, acre & exulcerans constituit.

CAP. XCII. φίμωσιν τὴν ἐν αἰδοίοις] *astricta pudēda laxat*, seu, *coarctata eadem dilatat*. Id enim sonāt verba Dioscoridis: neque dubium est, quin vitium id, quod φίμος seu φίμωσις Græcè dicitur, æquè in vulua muliebri atque in cole virili, interdum conspiciatur. Alioqui equidem, *Contectam colis glandem nudat*, reddidissem, sicque aptiùs virorum φίμωσιν expressissem.

CAP. XCIII. καὶ ἀνώδυνον] Plinius, ἀνώδυνον, perperàm legisse videtur. Sic enim, lib. 25. cap. 13. de Cotyledone: *Est & aliud genus*, inquit, *eiusdem, sordidis folijs*, &c. Ibidem, pro eo quod hîc habetur, ποιεῖ δὲ πρὸς ἃ καὶ ἡ πρότερα, habet ille: *Vsus eius ad eadem quæ iru*, pro quo legendum conijcio, *priorii*, scilicet alterius Cotyledonis. Nam & vtriusque Veneris vmbilici vires ab antoi vtriusque viribus haud ita discrepant.

CAP. XCIIII. κινεῖ δὲ καὶ ἔμμηνα] Cùm Vrtica caliditate sua partiúmque tenuitate menses cieat, mirum fortasse cuipiam non abs re fuerit, quòd Diosc. sanguinis è naribus profluuia eandem sistere paulò antè pronuntiauerit. Et hoc ipsum tamen etiam retulit Plinius, lib. 22. cap. 13. scribens, *Vrticam tritam naribus inditam sanguinem sistere, & magis radice*: rursúmque, non ita multò pòst, *Succum urticæ expressum illitúmque fronti sanguinem narium sistere*. Sed & Aëtius, tetrab. 2. serm. 2. cap. 94. *sanguinis è naribus eruptionem sistere* ait *foliorum Vrticæ succum linamento exceptum & inditum, itémque folia ipsa trita ac fronti imposita*. Quid quòd & ipse Gal. lib. de comp. med. κατὰ τόπους 4. cap. 8. Vrticam non dubitat inter ea recensere, quæ astringunt simul & repellunt? etsi vires planè contrarias illi tribuisse videatur, lib. 6. simpl.

CAP. XCVII. ῥίζα ἄχρηστος] Plinius, lib. 25. c. vlt. de Senecionis radice verba faciēs, habet hūc in modum: *Radice alij* (dixerunt esse) *superuacua, alij neruis utili, alij potu strangulante*. At Senecionis quidem radicem superuacuam agnoscit Diosc. folia verò neruis vtilia, & pappos potu strangulare tradit. Ista fortè non satis assecutus Plinius, radici tribui putauit, quæ foliis & pappis rectiùs conueniunt.

CAP. XCVIII. Θαλικτρον] Galenus & Paulus δαλίκτρον vocant, itémque Plinius Thalietrū: atque hic quoque verisimile est lapsu propter similitudinem facili ν in κ mutatum. Porrò Thalietro Plinius, lib. 27. cap. 13. caulem assignat papaueris, quem Dioscorides cúmque secutus Galenus πηγάνου seu πηγανίου τὸ πάχος esse pronuntiarunt, hoc est, *rutacei crassitudine*.

CAP. XCIX. τευχώδης, ἰσχνὸν] And. Lacuna legit in vetusto codice, φύλλα θριδακώδη, hoc est, *lactucæ folio*: quam ego lectionem iccircò prætulerim quòd & ipse Theophrastus, lib. hist. stirp. 4. cap. 7. Musco marino folia tribuit herbacei coloris, lactucis non dissimilia, sed rugosiora & contractiora, hisce verbis, quę ita legi par est: ἄλλο δὲ βρύον ὃ φύλλον ἔχει ποώδες τῇ χροίᾳ, πλατὺ δὲ καὶ ἐν ἀνόμοιον τοῖς θριδακίναις, ῥυτιδωδέστερον καὶ ὥσπερ συνεσπασμένον. Huius quoque vestigiis insistens Plinius, libri decimitertij capite vigesimoquinto: *Aliud*, inquit, *genus fruticum Bryon nominatur, folio lactucæ, rugosiore tantùm*, &c. Rursúmque, libro vigesimoseptimo, capite octauo: *Bryon marina herba sine dubitatione est, lactucæ folijs similis, rugosa, veluti contracta, pluribus ab una radice exeuntibus folijs*, &c. quanquam etiam libri vigesimosexti capite decimo, *fuci marini genus, quod conchylijs substernitur, faciens lactucæ simile*, Muscum cum fuco confundere videtur. Ex illis porrò Theophrasti & Plinij locis hoc Dioscoridis caput illustrantibus palàm fit, βρύον θαλάσσιον non esse corallinam, vt

plerique sat turpiter hallucinati autumant, sed potiùs quod pro Musco marino altero depingitur à Matthiolo, itémque à Dodonæo pro fuco marino priore, quíque lichenem, quem *hepaticam* vocant, aut potiùs pulmonariam vulgo dictam, referre videtur. Corallina verò ad fuci marini genera potiùs referenda videtur, siue is sit quem τριχόφυλλον, hoc est, *capillaceo folio*, similē fœniculo describit Theophrastus, siue etiam qui gramini similis esse traditur. Equidem apud Diosc. corallinam esse crediderim, quam is φῦκος λεῖον, aut potiùs à foliis crispis tortisve, aut etiam mollibus, οὖλον nominat.

τοῖς σφυγμοῖς δεομένοις] Ruellius, φλέγμονας, legisse videtur: in quam sententiam Plinius etiam, loco modò citato, sic habet: *Præcipua siccandi ei spissandique vis, & collectiones omnes inflammationésque cohibendi, præcipuè podagræ, & quicquid refrigerare opus sit.* Galenus itidem de Bryo seu Musco marino, libro 6. simpl. καὶ πάντα ἔστι θερμὰ καταπλαττόμενα ἐναργῶς ἐμψύχει τι καὶ σφίγγει. hoc est, *calidos omnes affectus euidenter refrigerando iuuat.*

CAP. C. τὸ δὲ λεῖον] Lacuna legit in vetusto exemplari, οὖλον, hoc est, non, vt ille quidem vertit, *capillaceum*, sed, *crispis & intortis* seu etiam *mollibus folijs.* Plinius quoque, libri 26. capite 10. Fuci marini tria constituit genera: vnum quidem latum, alterum longius, quadantenus rubens, tertium crispis foliis, quo in Creta vestes tingantur. Idipsum paucis immutatis repetit, libri 32. capite 6. Alibi verò, libro decimotertio, capite vltimo, totidem quidem statuit Fuci marini genera: sed primum scribit folia gignere lata, colore viridi: alterum capillaceo esse folio, simile fœniculo: tertium gramini simile, radice geniculata & caule qualiter calami. Quin & Theophrastus, ex quo illa deprompsisse videtur, Algæ marinæ tria hęc agnoscit genera, lib. stirp. hist. 4. ca. 7. duo quidem πρόσγεια, hoc est, *iuxta terram nascentia*, tertium verò πελάγιον, seu πελάγιον, hoc est, *in alto mari proueniens*, quanquam & idipsum in Creta πρὸς τῇ γῇ φύεσθαι fatetur: ac προσγείων quidem vnum statuit πλατύφυλλον, herbaceóque aut viridi colore, quod quidam à porracei folij figura & colore πράσιον, alij à forma & fortassis etiam vsu ζωστῆρα nominarēt: alterum τριχόφυλλον, hoc est, *folio capillaceo*, fœniculo simile: πελάγιον verò, quod tertio loco recensetur, gramini assimilat. Sed quid sibi voluerit Plinius, satis demirari non possum, dum, loco postremò citato, negat linguam aliam habere nomen, quod Græci vocant φῦκος, quoniam Alga herbarum magis quàm fruticum vocabulum intelligatur: interea tamen, lib. 32. c. 6. & alibi eundem Fucum algæ nomine designare non veretur.

ποδάγραις καὶ ταῖς φλεγ.] Rectiùs fortasse, πρὸς ποδάγρας (seu ποδαγρικὰς διαθέσεις) καὶ τὰς φλεγμονάς.

ὅπως ἐκείνου ῥίζιον] Anguillara quidem tertij Fuci folia à Cretensibus fœminis commanducari & ad fucum adhiberi solita narrat: at de radice nil tale commemorat. Anchusæ verò radice colorem etiam natiuum olim solitas mentiri mulieres non est dubium, quoniam malas eleganti commendet purpurisso: attamen, quicquid affirmet Dodonæus, haudquaquam occurrit Græcus vllus Autor, apud quem radix ea φύκους nomine significetur. Quare veriùs φῦκος, è quo Latini fucum suum mutuati sunt, existimauerim non quidem radiculam fuisse, sed factitiū potiùs quoddam medicamentum è cerussa paratum, cuius etiam Galenus ipse meminerit, lib. 9. simpl. tum cap. de cerussa, tum etiam in præfatione, quam metallicis medicamentis præfixit. Quin & illud ipsum Aëtius, quodam loco, φῦκος βαφικὸν cognominauit. Sed vide num fortè sit apud Diosc. hoc loco legendum ἀντὶ ῥίζιον, ψιμμύθιον, cùm aliud nil sit φῦκος, quàm cerussa ipsa varia lotura ad mulierum fucos præparata.

CAP. CI. ἡμεῖς πότῳ] *Potamogeton*, vt scribit Plinius, lib. 26. cap. 8. *similis betæ folijs, minoribus tantùm hirsutioribúsque*, &c.

CAP. CII. χωρὶς ῥίζης ζῆν] Verisimile est, si non sunt huic plantæ veræ radices, fibras saltem radicum loco subesse, quibus velut ore alimentum suscipiat: quo quidē, dum viuit, carere nullo modo potest. Alioqui non minùs fabulosum hoc foret, quàm quod & ipse Dioscor. de malabathro prodidit, lib. 1. cap. 11. Quòd verò & huic plantæ radicem hoc loco negauit, icircò factū est, quòd folia fortasse sessili sua basi radices ita occulant, vix vt illę conspici possint.

τοῖς ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίαις] Plinius, lib. 24. cap. 18. de Stratiote aquatica: *Sanguinem quoque qui defluit à renibus potu cum thure masculo mirificè sistit.*

CAP. CIIII. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν] His verbis quatuor Verbasci genera traduntur à Diosc. dū Verbascum distinguit in album & nigrum, albúmque subdiuidit in marem & fœminam. Dioscoridem in tradendis Verbasci differentiis üsdē sequitur & ipse Gal. 8. simpl. hisce verbis: ἡ μὲν τις αὐτοῖς φύλλοις λευκά, ἡ δὲ μέλαινα. καὶ τῆς λευκῆς ἡ μὲν ἄρρην, ἧς τὰ φύλλα στενότερα δὲ ἡ θήλεια, ἧς μείζω. hoc est, *Est quoddam Verbascum folijs candidis, alterum ijsdem nigris: & illius quidem duo sunt genera: mas, cuius folia angustiora: & fœmina, cuius grandiora,* &c. At Plinius, libro vigesimoquinto, capite decimo, vnicam duntaxat Verbasci differētiam agnouisse videtur, dum scribit in hæc verba: *Verbasci genera habet prima duo: album in quo mas intelligitur: alterum nigrum, in quo fœmina.* In cæteris tamen quæ sequūtur à Dioscoride haud ita multùm euariat.

ἔχει δὲ κλῶνας] Quidam vetus codex ἀντὶ τῆ, κλῶνας, legit, δακτύλους. pro quo fortè reponendum esset, σπονδύλους. Lacuna verò in alio vetusto codice legit in hunc modum. φύλλα δὲ τι λευκότερα ὅμοια. ἔχει κύκλῳ περὶ τοῖς ῥάβδοις, ὥσπερ πράσιον. Eandem quoque lectionem secutus videtur Oribasius. At ego vnica mutata vocula lectionem vulgatam retineo, nempe ἀντὶ τῆ κλῶνας, lego, κύκλῳ. Neque enim foliorum, sed florum potiùs situm circa virgas hîc depingere velle videtur Dioscorides, qualem nimirum & in vtroq; marrubio descripserat, dum marrubij quidem nigri flores diceret περιεστῶτας τοῖς καυλοῖς ἐχόμενα, albi verò, εἶναι σπονδύλους.

CAP. CVI. δύναται καὶ ὁ καρπὸς] Hæc eadem repetūtur à Galeno, 6. Simplicium, totidem verbis: sed ad perniones & ambusta, nulla seminis Arctij facta mentione, radices, folia & caules tātummodò commēdantur à Diosc. in lib. 1. ἐὐπορ. cap. 178. & 179. vnde & quidam hoc loco ἀντὶ τῆ,

κερνὸς, καυλὸς legendum suspicantur.

CAP. CVII. *ἐς τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν*] *τὰ ἐκ τῶν λυγισμῶν περὶ τὰ ἄρθρα ἀλγήματα*, *dolores articulorum ex contorsionibus ortos* verto cum Ruellio: nonnulli alij *ex artuum confractionibus ortos* interpretantur: quoniam *λυγισμὸς* reperiunt apud Hesychium exponi *κλάσμα τῶν μελῶν*: pro quo ibidem rectiùs fortasse legas, *ἀνάκλασμα τῶν μελῶν*. Nam & antè idē Hesychius *τὸ λυγίζειν* exposuerat, *κάμπτειν ἢ στρέφειν*, hoc est, *flectere aut torquere*, deducta scilicet voce *ἀπὸ τῆς λύγου, ὅ ἐστι, ἱμαντώδους φυτοῦ, à uitice* scil. seu *salice amerina*, quæ quidem inter vitilia omnia lentore & flexibilitate pollet. Hinc factum est, vt *λύγισμα* seu *λυγισμὸν ἀντὶ τοῦ στρέμματος* accipiendum putarim, hoc est, *pro luxatione seu contorsione*. Nam & hac voce vsus est Cicero, quamuis pro ea quæ in articulis fit contorsione, *luxationis* vox in vsu frequentiore solet esse.

CAP. CX. *δακρύων ἀγωγός*] Addo ex Gal. & Plinio, *ὥσπερ ὁ καπνὸς*, quāuis alioqui sat ista subaudiri possent. Quia enim Fumariæ succus instar fumi lacrymosus est, (hanc enim vocem Horatij exēplo vsurpare libet) tota herba apud Græcos *καπνοῦ* seu *καπνίου*, vti apud Latinos *fumariæ*, nomen inuenit.

τὰς ἐκ τῶν βλεφάρων διπλᾶς] Lacuna ex v. cod. legit: *τὰς ἐκ τῶν βλεφάρων ἐκλυθείσας τρίχας τοῦ κάλλους ἕνεκα*, &c. quam lectionem plerique Interpretum secuti videntur. At ego vulgatam lectionem lubens retineo: sed, *ἐκλυθείσας*, ex Lacunæ codice addo: vix enim Fumariæ succus illitus eiusmodi pilos aboleret, nisi priùs volsellis euulsi forent. Per *διπλᾶς* autem *τρίχας*, eum palpebrarum seu potiùs ciliorum affectū designari existimo, qui à Medicis *διστιχία* seu *διστιχίασις*, & ab Autore Isagoges etiam *διστιχίασις* dictus est. Est autē is *τριχιάσεως* species, per quam sub ciliis naturalibus pilorum ordo alius præter naturam succrescit, qui oculorum membranas pungit, atque adeò fluxiones in oculos sæpenumerò concitat.

CAP. CXI. *ἐς χυλισμὸς*] Quod hic Dioscorides expresso è Loto satiua succo, idem ipsum Plinius, lib.22. cap.21. illius folijs tribuit, hisce verbis: *folia eius cum melle, oculorum cicatrices, argema, nubeculas discutiunt*.

CAP. CXIIII. *τὸν τοῦ κυάμου ἰσχυρὸς*] Caulem hunc, non vulgaris quidem fabæ, sed AEgyptię, cauli conferri facilè colligitur ex Theophrasto: qui quidē, lib.4. stirp. hist. cap.10. vbi fabam AEgyptiam descripsit, illico post huius etiam Loti partes omnes, nempe caulem, folia, flores, caput & radicem quoq; ipsam, quam *κόρσιον* nominat, ita luculentè depingit, vt ad lucem huic capiti Dioscoridis afferendam nihil ampliùs desiderari possit. Inde & sua mutuatus est Plinius, lib.13. cap.17.

λευκὸν, τοῖς κρίνου] Callixenus Rhodius in suis de Alexādria libris, vti refert Athenæus, lib. xv. floris Loti duplicem agnoscit colorem: *alterum*, inquit, *similem rosæ, ex quo nectebantur coronæ, quas propriè uocabant Antinoias: alterum cyaneum, è quo lotina corona fiebat*.

CAP. CXVI. *τὸν καυλὸν καὶ τοῖς φύλλοις*] Plinius, lib.24. cap.16. floris insuper mentionem facit, hisce verbis: *Myrrhis quā alij smyrrhizam, alij myrrham uocant, simillima est cicutæ, caule folijsque & flore: minor tantùm & exilior, cibo non insuauis*, &c. Varia porrò nomina, quæ huic herbæ tribuuntur, omnia sat constat ab odore myrrhæ, quem refert ipsa radix, indita fuisse.

CAP. CXVII. *μύαγρος*] Paulus AEginetā, lib. 7. in litera M locis duobus diuersis de hac eadē planta egit: ac priore quidem, *μύαγρον* appellat, posteriore, *μύαγρον, ὅτι μυάγρον καλοῦσι*: hic quidē Dioscoridis, illic verò Galeni ipsissima verba referens. Cæterùm in hoc ipso capite *ἀντὶ τοῦ, τραχύλον, πιλεῖ* seu *πίλει* restituendum esse ampliùs nemo fortasse dubitat.

CAP. CXVIII. *ὄναγρα, οἱ δὲ ὀνοθήραν*] Hāc plantam itidem *ὄναγρον, ἢ ὀνοθήραν, ἢ ὀνόθουραν* nominant Galenus, Paulus & Oribasius. Attamen rectiùs *ὄναγρον* aut *οἴναγρα*, vel etiam *οἰνοθήρας* legās ex Theoph. & Plinio: quoniam *ἀπὸ τοῦ οἴνου*, nimirum *à facultate uini, quam refert*, nomen accepisse videtur: siue quia radix arefacta vinum oleat, vti referunt, siue quòd haud secus atque vinum feritatem animalium mitiget. Crateuas apud Plinium etiam OEnotheridem appellat. Porrò ex Theoph. cap.21. lib.9. stirp. nōnulla, quæ in hoc contextu vitio non carent, emendare facile fuerit: scilicet pro, *λαυιώπεα*, reponendum *πανόπεα*, itémq; pro, *ῥίζαι μικραί, μακραί*, vti nos fecimus, veterū codicum fidē secuti. Sed & ex Theoph. sententia, longā OEnotheræ radicem fecit Plinius, lib.26. cap.11. In radicis tamen colore manifestò discrepat à Dioscoride Theophrastus, dum hic illā *ἐρυθρὰν καὶ μεγάλην*, *rubram & grandem*, ille *λευκὴν* *albam* describit: nisi fortè Dioscoridi de interiore, Theophrasto de exteriore radicis parte agere visum est.

τὰ θηριώδη ἕλκη] *θηριώδη ἕλκη* aliàs *effera* seu *efferata*, vel etiā *ferina ulcera* verti. Hic Plinij exemplo, à cuius sermone vix nisi coactus discedere soleo, *efferantia sese ulcera* interpretari visum est. Siquidem & apud Plinium, lib.26. cap.14. quo loco legitur: *per se OEnothera efferentia sese ulcera sanat*, pro *efferentia*, *efferantia* legendum esse ex hoc loco quiuis facilè coniiciat.

C. CXIX. *τὰ κάτωθεν φυλλάρια*] Hunc locū deprauatū esse, & pro, *φυλλάρια*, vocē aliā desiderari crediderim. Neque enim verisimile fuerit vnius & eiusdem herbæ folia ab imo roseorū speciem referre, pusilláque esse: reliqua verò quæ è caule prosiliunt, buglosso similia & longiora. De caule itidem, *τετράγωνον τὰ κάτωθεν*, legendum videtur: quoniam paulò pòst subdit Autor, *τὰ ἀνωτάτω τοῦ καυλοῦ περιφερῆ*, hoc est, *summam caulis partem rotundam esse*. Ita porrò imam caulis partem summæ videtur opponere, dum hanc scribit esse rotundam, illam verò triangularem. Sed & *γωνίας* seu anguli, de quibus deinde agitur, minimè ad folia, sed ad caulem potiùs referri debere videntur, cui quidem tres illi ab imo anguli tribuuntur. Etsi verò suspecta mihi est tota ista periodus, attamen verbum verbo reddere satius duxi, quàm (quod fidum Interpretem minimè decet) citra codicis vllius autoritatē libertiùs quicquam immutare.

καὶ μακρότερα] Plinius, *μικρότερα*, legisse videtur, vti etiam in vetusto quodam Diosc. codice habetur. Ille enim de Cirsio agens, libro 27. cap. 8. *folia*, inquit, *bouis linguæ similia, minora*. Idem plantam hanc, quæ in Aldino Diosc.

codice per literarum metathesin κρισίου nomine effertur, rectiùs *Cirsium* nominat, ducto scilicet ἀπὸ τῶν κιρσῶν nomine, hoc est, *à uaricibus*, quibus illa remedio esse fertur.

Cap. CXX. πορφυροῦν ἢ μήλινον] Sic legunt Serapio, Oribasius, Ruellius, Cornarius & Anguillara. At Cordus, Marcellus & Matthiolus, loco disiunctiuæ particulæ, ἢ, copulatiuam, καὶ, reponunt. Existimant enim idem genus Asteris hic describi, quod floris foliola, quæ quidem capitulum ipsum ambiunt, habeat purpurea, medium verò capitulum luteum. At ego duo Asteris genera floris colore distincta depingi existimo, quorum vnum illa eadem floris foliola habeat purpurea, alterum lutea: nam in vtroque genere quod medium floris locum tenet, citra controuersiam melinum seu luteum visitur.

ὠφελεῖ δὲ σύμμαχον] Hæc omnia vsque ad illud, ἁρμόζει, in vetusto quodam codice minimè legũtur: & certè quidem ex capite de Viola totidem penè verbis translata, atque adeò huic capiti perperàm adiecta videntur. Enimuerò tale nihil de Astere proditum est à Galeno, Plinio aut Auicenna: qui tamen hac ipsa periodo recẽsitas vires violæ rectiùs tribuerunt. At Serapio easdem planè facultates in vtroque capite retulit.

Cap. CXXI. τὸ κατ' ἄκρον τὸ πῦλλον] Plinius itidem in hanc sententiam sic habet, libro 27. capite II. *Isopyron aliqui Phasiolon uocant, quoniam folium quod est aniso simile, in pampinos*, (vel vt Cornarius ex veteri codice restituit, *in phasioli pampinos*) *torquetur.* Vt vt sit, vox, πῦλλον, hoc loco mihi non parum suspecta est. Assimilat enim Autor Phasiolo Isopyron, quoniam ad similitudinem Phasioli in summo vel extremo folio clauiculam gerat. At certè quidem est Phasioli syluestris genus quoddam, cuius foliorum pediculi in capreolos exeunt. Attamen si noster Phasiolus cum Dioscor. Phasiolo seu Smilace hortensi vnus & idem est, vti certè videtur, nusquam (quod & antè in cap. de smilace hortensi admonuimus) in ipsius folio, sed neque in aliis illius partibus clauiculam seu pampinum liceat animaduertere: nisi fortè velimus caulis extremitatem, quæ vicinis perticis fruticibúsve aduoluitur, ab vsus similitudine ἕλικα nuncupare. Sed faciamus ita esse. Attamen si Isopyron Phasiolo huiusmodi clauiculæ ratione assimilatur, tùm quoque hoc loco non, κατ' ἄκρον τὸ πῦλλον, sed potiùs, κατ' ἄκρον τὸν καυλόν, legendũ fuerit. Dodonæus quò promptiùs ab hac difficultate sese expediat, nobísque faciliùs persuadeat, pratense trifolium esse Dioscoridis Isopyron, vna litura ista Dioscorides verba expungenda censet: τὸ κατ' ἄκρον τὸ πῦλλον ἕλικα φέρον.

Cap. CXXIII. ἴσαιος βρυωνία] Vulgata exemplaria δρυὸς ἢ ἐλαίας, perperàm. Marcellus ex veterum quorundam codicum fide ita legit: λευκὸν αὐτὸς ἔχει ἴσαιος βρύω ἢ ἐλαία. At nos vetusti alius codicis, qui in Sambuci, itémque eius qui in Lacunæ manus incidit, autoritate freti, ἴσαιος βρυωνία, legere maluimus: maximè cùm ei plantæ, quam cum Autoribus Aduersariorum Cacaliam esse credimus, quæque in vicinis nostris montibus satis frequens visitur, muscosum florem Bryoniæ flori haud ita dissimilem esse compertum habeamus.

ὡς οἶνον βρεχθεῖσα] Galenus, nusquam Cacaliæ facta mentione, tribuit eadem Cacano seu Cancano, quæ Dioscorides Cacaliæ: vnde facilè colligitur, vnam & eandem esse herbam Cacaliam Diosc. & Galeni Cancanon. At Paulus errore manifesto diuersas fuisse plantas satis innuit: dum, Cancani priùs facta mentione, Cacaliam deinde facit Cancano similem. Atque id genus erroris apud Paulum tam frequens deprehenditur, quàm quod maximè.

Cap. CXXIIII. ἔχει δὲ οὐρητικόν] Inter naporum genera Bunium hoc recẽsuit Plinius, lib. 20. c. 4. Sed semen, quod Dioscorides nominatim οὐρητικὸν esse pronuntiat, ille contrà *urinam inhibere* scripsit, *si non lini semen unà bibatur.* Etsi enim paulò antè apud eundem Scriptorem Bunium legatur, *uesicæ & urinæ utile*, pro *Vrinæ* voce, *Renibus* eo loco legendum coniicio: quoniam illa Dioscoridis verba exprimere voluisse sit verisimile, quæ sic habent, καὶ νεφροῖς καὶ κύστει ἐπιτήδειον, futuráque sit alioqui in paucis illis Plinij verbis manifestissima contradictio.

Cap. CXXVI. μακρότερα δὲ] Fuchsius, Dodonæus & Autores Aduersariorum hederam, vulgò terrestrem dictam, veram & legitimam Chamæcisson esse dum sibi persuadent, hoc loco pro, μακρότερα, μικρότερα legendum censent. Dodonæus præterea cùm terrestris hederæ folia floribus longè amariora esse deprehenderet, transposita iudicauit quæ hîc de florum amaritudine dicuntur, eáque potiùs ad folia referri debere. Mihi quidem, dum quid certius sese obtulerit, nihil immutare visum est. Attamen cùm Plinius lib. 24. cap. 15. suam Chamæcisson faciat *spicatam tritici modo*, aliam fuisse à Dioscoridis Chamæcisso, aut in Plinio mẽdum aliquod subesse, facilè crediderim.

ἐπὶ ἡμέρας μ' ἢ ν'] Ruellius, λ' ἢ μ', legisse videtur. Dissidet itidem à Dioscoride Plinius, dum citato loco scribit in hæc verba: *Bibunt Ischiadici folia tribus obolis in uini cyathis duobus, septem diebus, admodum amara potione.*

Cap. CXXVII. Χαμαιλεύκη τινὲς] Galenus & Paulus χαμαιλεύκης itidem mentionem faciunt. At Plinius, libri vigesimiquarti capite decimoquinto, seorsim Chamæleuces & Chamæpeuces meminit: & Chamæpeucæ quidem eadem tribuit, quæ Dioscorides Chamæleucæ. Chamæleucen verò eam esse tradit, quæ alio nomine Farranum seu Farfugium, aliàs Bechion nominetur: vti reuerà & inter Bechij synonyma in Diosc. nothis vox illa reperitur. Iccirco & *Chamæpeucen* potiùs, quàm *Chamæleucen* legere visum est, Valerij Cordi exemplo, qui ita quoque in emendatioribus quibusdam Diosc. codicibus scriptum reperisse se asserit. Huc & illud accedit, quòd cùm herbam hanc Dioscor. ὑπόχλωρον esse profiteatur, ei minùs aptè conuenit χαμαιλεύκης appellatio: quippe quæ indubitanter *humilem populum* designet: populi verò albæ folia altrinsecus incana lanugine vestiri, nedum ὑπόχλωρα conspici, vnicuique constet.

Cap. CXXIX. ἄκαυλον ἐπὶ γῆς] Aut Dioscorides tùm demùm caule vacare Cynoglosson intelligi voluit, cùm humi sternitur: aut certè

ab eo Plinius dissidet, qui eidem plantæ caules seu thyrsos assignat, & rectè quidem. Quoniam Cynoglosson (siquidem illud est, quod vulgaris Cynoglossi nomine passim occurrit) cùm primùm assurgit seséque à terra attollit, caules incipit producere, quos Plinius thyrsos appellauit: ante verò id tempus, nempe primo aut altero, interdum etiam tertio sui ortus anno, caule penitus vacare deprehenditur.

CAP. CXXXI. λεοντοπόδιον] Ista herbula Cemos Plinij fortasse fuerit, tum quia vox ea in Diosc. nothis etiam inter Leontopodij synonyma reperitur, tum quia & Cemon ad amatoria prodesse innuit Plinius. Ab hoc verò Diosc. Leontopodio longè diuersum fuisse constat illud, cuius aliquoties meminit Plinius. Sed & quod Aëtius & Apuleius Leontopodium nominant, non aliud quàm Leontopetalon esse palàm est.

CAP. CXXXII. ἐπίγλωσσον] Ex Galeno & Paulo legere malim, ὑπόγλωσσον. Nominis verò etymon declarat Galenus, 8. simpl. hisce verbis: ὑπόγλωσσον ὠνόμασται μὲν οὕτως, διὰ τὸ ἐκφύσεις ὑπ' ἄκροις τοῖς κορύμβοις ποιεῖσθαι γλωσσοειδεῖς. hoc est, *Hypoglosson ex eo nomen traxit, quòd summis illius corymbis proximæ uelut ligulæ subnascantur.* Hypoglossam itidem vocat Plinius, eámque ita describit, lib. 27. cap. 11. *Hypoglossa folia habet syluestris myrti, concaua, spinosa, & in his ceu linguas folio paruo exeuntes de folijs.* Lacuna neque ἐπίγλωσσον neque etiam ὑπόγλωσσον, sed ὀπίγλωσσον potiùs legẽdum existimat, itáque dictum censet, quòd foliola, quæ de folijs exeunt, epiglottida imitentur.

CAP. CXXXIII. ὅμοιον τῆς ἀναγαλλίδος] Theophrastus, lib. 9. hist. stirp. cap. 21. ἀντίρρινον (malè siquidem legitur, ἀντίρριζον) ἐστὶ ὅμοιον μὲν, ὅμοιον δὲ τῷ ἀπαρίνῃ, ῥίζα δ' οὐκ ἔχει. hoc est, *Antirrhinon simile est aparinæ: radix uerò minima ac ferè nulla subnititur.* At Plinius, lib. 25. cap. 10. *Antirrhinon simile facit lino, radice nulla, flore hyacinthi, semine uituli narium, &c.* Vterque in collatione palàm à Dioscoride discrepat.

δὲ καὶ ἀγρία λυχνίς] Sic & Galenus, in Gloss. Hipp. vt βουκράνιον, ita & λυχνίδα ἀγρίαν nominari Antirrhinon scribit. Ex hoc autem loco coniiciunt nonnulli, priùs in florum comparatione legendum fuisse, ὅμοια λυχνίδι, non item, λευκοίῳ. Sed & Dioscorides ipse anteà λυχνίδος florem λευκοίῳ assimilauit: quare nihil refert, siue λυχνίδι, siue λευκοίῳ legas. Plinius haud ita magno discrimine Antirrhini florem, vti modò dictum est, hyacintho similem prodidit.

CAP. CXXXIIII. κάμπτεται δὲ ξηραινόμενος] Malim, ξηραινόμενον, nempe καταγχη. Neque enim verisimile est ipsum semen ita curuari contrahique, vt milui exanimati vngues referat. Sunt qui de Catanances capitulis, seu potiùs siliquis, hoc intelligi voluerint. Plinius certè quidem, lib. 27. cap. 8. simpliciter protulit, Catanancem herbam Thessalam electam ad amatoria coniectura, quoniam arescens contraheret se ad speciem vnguium milui exanimati.

μήλου μέγεθος ἔχει] Plerisque vox ista, μήλου, hoc loco meritò suspecta est; quandoquidem alienum videtur, vt herba malo fructui magnitudine assimiletur. Ego de malo arbore hic agi existimaui: siquidem μῆλον Græcis non fructum modò, sed & arborem ipsam, significat. Dubito tamen, an Dioscor. μήλου μικροῦ nomine χαμαίμηλον designare voluerit.

CAP. CXXXV. ἰσορίνεται τὸ ἄνθος] Ista eadem de Polij non quidem floribus, sed folijs ipsis, refert Plinius, lib. 21. cap. 7. *folia Polij* scribens *manè candida, meridie purpurea, sole occidente cærulea conspici:* quo loco, vt & alibi non semel, Polium cum Tripolio videtur confudisse.

CAP. CXXXVI. ἢ ἀδιαντία] Quoniam paulò pòst caulem Adianto negatum scribit Dioscorides, ῥαβδία ex antiquo codice restituere visum est: quippe cùm & ea voce vsus sit Autor cap. proximè sequenti, de Trichomane. Huiusmodi prætenues virgulas, è quibus folia ipsa prodeunt, non malè *iunceos* dixit Plinius, polytrichi mentionem faciens: aliàs *ramulos* nominat: Theophrastus caulem trichomanis appellare minimè dubitat. Attamẽ virgulis illis cauliũ seu cauliculorum appellatio minùs aptè congruit, Siquidem Caulis seu Thyrsus in herbis, haud secus atque Caudex in arboribus, id propriè dicitur, qood à radice simplex prosilit & in altum assurgit, alimentum à radice haustum singulis plantæ partibus impertiens.

φύλλα ὅμοια τῷ ἐῶ] Ista sciens prudénsque omisi, quoniam neque apud Oribasium, neque apud Serapionem habentur, videntúrque temerè à sciolo quopiam ex proximè sequenti capite huc translata: quando verisimile non est folia eadem simul & coriandro & filici comparari. Cornarius & Tragus nonnulla potiùs hoc loco desiderari existimauêre, quæ ita suppleri ex Theophrasto voluerunt, Ἀδίαντον, οἱ δὲ πολύτριχον... καὶ τὸ μὲν ἕτερον αὐτοῦ γένος λευκὸν, φυλλάρια ἔχει κοριάνδρῳ ὅμοια, ἐσχισμένα ἐπ' ἄκρου. τὰ δὲ καυλία ἐξ ὧν ἐκπέφυκε, μέλανα, ἰσχυρὰ λεπτὰ, σπιθαμιαῖα, γλίσχρα. τὸ δ' ἕτερον μέλαν, ἔχει φύλλα ὅμοια πτερίδι. hoc est, *Adiantum alij polytrichõ: est in eo genere candidum, cui pusilla folia coriandri similia, in extremo incisuris diuisa: cauliculi è quibus exeunt nigri sunt, prætenues, dodrantales & tenaces. Alterum uerò est nigrum, cui folia filicis*, & quæ sequuntur. At nos etiamsi eam lectionis immutationem admitteremus, quod minimè facimus, contrà tamen hîc λευκὸν, illic μέλαν legi vellemus. Cùm enim ex sententia Theophrasti duo sint Adianti genera, vnum quidem album, alterum verò nigrum, hoc quidem existimamus esse legitimum Capillum Veneris officinis dictum, illud verò, quod rutæ murariæ aut saluiæ vitæ nomine vulgo notum est. Præter hæc verò & Polytrichum vulgo dictum Trichomanes esse agnoscimus, proximo capite describendum, & à prioribus illis omnino discrepans: quanuis inter Adianti genera ipsum perperàm reposuisse, adeóque cum Adianto confudisse videatur Plinius, Theophrasti mentem non satis, opinor, assecutus.

ῥίζα ἄχρηστος] Radicem Adianto tribuit Dioscorides, sed inutilem ac superuacuam. Contrà Plinius Adianto & Trichomani radicem nullam esse dixit, libri vigesimi secundo capite vigesimoprimo. Sed & de Trichomane Theophrastus, ῥίζα δ' οὐκ ἔχει, scripsit, lib. 7. c. 13. quod Gaza Theophrastum velut excusans, ita reddidit, *Radicem esse minimam ac ferè nullã.* Idem

quoque apud eundem Theoph. de Antirrhino seperias eodem modo à Gaza conuersum. Scilicet vtrobique nullam, aut potiùs quasi nullam, radicé esse voluit Theophrastus, vti & Plinius: quam vsqueadeò exilem deprehenderat, vt vix radicis nomen mereretur.

ἀγὴ δὲ καὶ ἔμμηνα] Adianto dispares, imò etiam pugnantes, facultates tribui videntur à Diosc. dum ipsum mẽses ciere scribit, sanguinísque reiectiones cohibere: quoniã ista simul stare nullo modo possunt. Sed nodum hunc satis appositè soluere videtur Mesuæus, in Simpl. dũ Adiantũ admonet dissimilaribus constare substantijs, aquea nimirũ simul & terrea, mediocriter tenui: altera itidẽ superficiaria, calida & supramodũm tenui. Illius enim vi dubium nõ est, quin Adiantum aluum astringat, fluxionésq; cohibeat, maximéque siccum: huius autem ope quidni obstructa aperiet, crassa extenuabit, aluum (quod voluit Mesuæus) subducet, præsertímque si recens fuerit?

ἢ τοῖς ὄρτυξι] Quod coturnicibus tribuit hoc loco Diosc. idipsum de perdicibus refert Plin. libro 22. cap. 21. his verbis: *Perdices & gallinaceos pugnaciores fieri putant Adianto in cibum eorum addito.*

καὶ φύεται περὶ κρήνας] Theophr. quòque, lib. 7. hist. stirp. cap. 13. de Adianto scribit, φύεται μάλιστα ἐπὶ τοῖς ἐφύδροις, *nasci locis aquosis:* de trichomane verò, χωρία φιλεῖ σκιερά, *loca amare umbrosa.* Plinius itidem, lib. 22. cap. 21. de Adianto vtroque: *Vmbrosas*, inquit, *petras parietúmque aspergines ac fontium maximè specus sequitur, & saxa manantia: quod mireris, cùm aquas nõ sentiat.* Sed & paulò antè: *Aliud*, inquiebat, *adianto miraculũ: æstate viret, bruma non marcescit, aquas respuit. perfusum mersúmue siccο simile est: tanta dissociatio deprehenditur, unde & nomen à Græcis*, &c. Hæc ille: quæ quidẽ omnia ex Theophrasti citato loco mutuatum constat, vbi sic habetur: ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ ποιώδει, τὸ περὶ τὸ ἀδίαντον συμβαῖνον. οὐδὲ γὰρ ὑγραίνεται τὸ φύλλον βρεχόμενον, οὐδ' ἐπιδιμάζει τὸ νοτὶ προσμένειν, ὅθεν καὶ ἡ προσηγορία. hoc est, *Inter herbacea Adianto proprium id est, quòd liquore perfusum non madescit, sed ne humoris quidem uel tantillum ei adhærescere comperitur, unde & herba nomen accepit.* Hanc ipsam porrò proprietatem, cuius ratione nomen Adianto factum est, διὸν ἡ διαίνεται, τουτέστι, βρέχεται ὑπὸ ὕδατος καὶ δρόσου, *quia pluuia roréue perfusum non madescat.* elegãter & ipse Nicander expressit in Theriacis, hisce versiculis:

ἀχραές τ' ἀδίαντον, ὃ οὐ ὄμβροιο ῥαγῆναι
λεπταλέη πίπτουσα νοτὶς πετάλοισιν ἐφίζει. Ea sic transtulit Gorræus:

Et nunquam madidum Veneris compone capillum
Cui non insidunt effusi nubibus imbres.

CAP. CXXXVII. ἀνεῖδια ἀλλήλοις] Theophrastus, loco modò citato, πυκνόφυλλα κατ' ἀντικρὺ ἀλλήλων. Plinius verò, lib. 22. cap. 21. *contrarijs pediculis densa inter se ex aduerso:* rursúmque, lib. 27. cap. vlt. *Trichomani folia aduersa inter se* dixit: quibus verbis hæc ἀντία ἀλλήλοις, aptissimè expressit.

CAP. CXXXIX. καρπὸν ἔχει ὃ] Serapio, quantùm quidem ex Interpretis versione constat, legisse videtur, καρπὸν ἔχει ὃν ἐν β ἢ γ ἐλυτροῖς, ἀφ' ὧν &c. Vult enim semẽ duabus tribúsve vestiri tunicis, à quibus aristæ prodeant.

θεραπεύει δὲ καὶ] Quod Dioscorides ipsi herbæ, id Plinius semini tribuit, dum de AEgilope scribit, libro 25. cap. 13. his verbis: *AEgilopas sanat herba eodem nomine, quæ in hordeo nascitur, tritici folio, semine contrito cum farina permista imposita que, uel succo.*

CAP. CXL. βρόμος πόα ἐστὶν] Sunt qui caput hoc de Bromo, tanquam suppositititium & adulterinum, vna litura penitus obliterent: quoniam de bromo inter frumentacea iã antè lib. 2. egerit Dioscorides. Alij vnam quidem & eandẽ plantam & hoc loco, & lib. 2. à Dioscoride tractari putant: sed illic, de seminis: hîc verò, de herbæ ipsius viribus agi. At ego eorum sententiæ lubentius subscribo, qui libro secundo de auena satiua & esculenta, neque postremum inter Cerealia locum obtinẽte, mentionem fieri existimãt: hîc verò, de eadem sponte nascente ac sterili, quæ inter segetum vitia numerari soleat. Neque desunt qui illam βρόμον, hanc verò rectiùs βρόμον dici putent: quanquam vtrobique apud Diosc. βρόμος legitur. Nescio tamen, an vtroque loco rectiùs βρόμος legi possit. Ab vtraque illa auena rursum discrepat commemoratus antè AEgilops, quæ Plinio *festuca*, Gazę verò perperàm *auena* dicitur. Est autem is & syluestris planta, sed quę peculiariter, vti æra triticum, hordeum enecet, & in ipso potissimùm nascatur, quasi hordeũ in illam degeneret. Hoc ipso tamen AEgilopis nomine Theophrasto & Plinio etiam arbor è glandiferarũ genere, itémque Plinio bulbi genus quoddam designatur.

CAP. CXLI. γλαὺξ κιτίσῳ ἢ φακῷ] Hauddubiè ex vetusto codice pro, κιτίσῳ, restituendum, κυτίσῳ. Est enim Cytisi & lenticulæ foliis haud parua similitudo: at hederæ & lenticulæ, non item. Huic emendationi suffragatur & Plinij autoritas, cuius hæc sunt verba, lib. 27. cap. 9. quæ quidem hîc exscribere visum est, quoniam cum Autoris verbis quæ sequuntur itidem non planè consentiunt: *Glaux*, inquit ille, *antiquitùs Eryclanon uocabatur, cytiso & lenticulæ folijs similis: auersa candidiora. Rami in terram serpunt quini seníue, admodum tenues à radice: flosculi purpurei exeunt. Inuenitur iuxta mare. Coquitur in sorbitione similaginis ad excitandam ubertatem lactis: eam qui hauserint, balineis uti conuenit.* Ita Glaucem Diosc. ramulos à terra emittere, hic eosdem in terram serpere scribit: ille ad excitandam lactis vbertatem coqui cum farina hordeacea, sale & oleo voluit: hic in sorbitione similaginis. Sed quæ Plinius, sequenti capite, glaucio seu glaucij succo tribuit his verbis: *lactis ubertas intermissa restituitur*, huic ipsi Glauci rectiùs conueniunt.

CAP. CXLII. ῥίζαν ὑπόστυφον] Plinius Polygalam gustu astricto esse scribit, lib. 27. cap. 12. quasi ὑπόστυφον legerit. Gal. 8. simpl. eadẽ scribit, αὐστηρὰ ἔχει μετρίως τὰ φύλλα, *mediocriter austera habere folia:* cui subscribit Paulus. Cùm verò, testibus Theoph. 6. de causis plantarum, & Gal. 1. simpl. manifesta sit inter sapores, astringentem, acerbũ & austerum, differẽtia, quinam veriùs senserint, nihil decerno, quoniã adhuc incertum est, quæ verè plãta Polygalæ voce significetur: quanquã ab effectu, quem in euocando lacte præstat, eam

esse cōijcio, quæ à Dodonæo floris Ambarualis nomine designatur.

CAP. CXLIII. ὥσπερ λίνου φύλλα καὶ βραχ.] Quod folijs Dioscorides, idipsum semini tribuit Plinius, lib. 27. cap. 12. *Osyris*, ait ille, *ramulos fert nigros, tenues, & in ijs folia nigra ceu lini, seménque in ramulis nigrum initio, deinde colore mutato rubescens. Smegmata mulieribus faciunt ex his. Radicis decoctum potum, sanat arquatos.* Hæc ille. Sed pro eo quod ex Osyridis ramulis Smegmata fieri scribit Plinius, hoc est, (siquidem vsitata Medicis significatione vocem eam vsurpatit) cutem detergentia medicaméta, Galenus lib. 8. simpl. ex ijsdem τὰ κορήματα, hoc est, *scopas*, fieri prodidit. Est enim κόρημα seu κόρηθρον Græcis, idem quod σάρον seu σάρωθρον. Etsi verò scripserit Fuchsius ex autoritate Suidæ & Phauorini κορημάτων nomine etiā τὰ κόσμητρα designari: fallitur tamen, dum Smegmata Plinij & κορήματα Galeni non ita multùm differre existimat. Quādoquidem κοσμήτρια voce, non quod ille voluit, intellexêre Suidas & Phauorinus, nempe comptorium & venustans faciem medicamentum, quo cutis extereretur & læuigaretur: sed, vti exponit Scholiastes Aristoph. τὸ σάρον, ᾧ σαίρουσι τὰ κατὰ τὰς οἰκίας ῥύπους καὶ τὰ σάρματα. hoc est, *euerriculum quo domorum sordes euerruntur.* Cæterùm priuatim Osyridis radici vsum ad arquatos tribuit eo loco Plinius, quem Dioscorides toti plantæ tribuere videtur, dum nihil peculiariter designat.

CAP. CXLIIII. ἔχει φύλλα κισσοειδῆ] Theophrastus, qui accuratissimè Smilacem hāc descripsisse videtur, lib. hist. stirp. 3. cap. vlt. folium ei tribuit, κιττῶδες, μικρὸν, ἀγώνιον. Similiter quoque secutus eum Plinius, lib. 16. cap. 35. *Smilacem è Cilicia primùm profectam folio* scribit esse *hederaceo, paruo, non anguloso.* Rursūmque, lib. 24. cap. 10. *similitudinem habere* ait *hederæ, tenuioribus folijs.*

ὡς ἐπιφυλλίδα] Smilacis asperæ fructum, hîc Dioscorides ἐπιφυλλίσι similem facit, hoc est, (vt alia ἐπιφυλλίδος significata à Suida & Aristoph. Scholiaste commemorata, tanquam huic loco non satis conuenientia, omittam) exili racemulo: quales ij esse solēt qui vel summis palmitibus supra folia ipsa innascuntur, vel immaturi vindemiæ tēpore inter folia latitant. Theophrastus, citato loco, scribit esse, παρεμφερῆ τῷ στρύχνῳ, καὶ τῷ μηλώθρῳ, καὶ μάλιστα τῇ καλουμένῃ σταφυλῇ ἀγρίᾳ. κρεμάμενοι δ' οἱ βότρυες, inquit ille, καθάπερ τοῦ κιττοῦ. προσεοικὸς δ' ὡς πρὸς τὴν σταφυλήν. *fructum* inquàm ait esse *solani & uitis albæ fructui similē, maximéque uuæ syluestri nuncupatæ. Pensiles autem sunt racemi, ceu hederæ, uerùm ad uuam propiùs accedūt.* &c. Sed & Plinius, lib. 16. cap. 35. de Smilace eadem, quanuis paulò aliter: *fert*, inquit, *racemos labruscæ modo, non hederæ, colore rubro,* &c.

ἐν πάσαις ἐλώδεσι] Plinius, lib. 24. cap. 10. huic Smilaci natalem locum alium assignat, nempe *in conuallibus opacis.* Smilacem verò alteram ibidem *culta amare* scribit.

ἐν πόμασι δ' οἱ παῖδες] Plinius, loco modò citato, alium vtendi modum tradit, dum scribit: *acinorum corymbos contra uenenata omnia efficacissimos* esse, *in tantum ut acinorum succo infantibus sæpe instillato nulla postea uenena nocitura sint.*

CAP. CXLV. σμίλαξ λεία, ἡμερα] Non desunt qui Smilacem hanc læuem eandem esse cum satiua seu hortensi lib. 2. descripta existimarint: tū quoniam vtrique descriptio propemodùm eadem viréisque itidem eædem à Dioscoride tribuuntur, tum quia Galenus & Paulus, Smilacis hortensis in simplicium censu nulla facta mentione, huius læuis tantummodò meminerunt. At nos cum peritioribus rei herbariæ Professoribus inter vtramque manifestum discrimen agnoscimus, Smilacémq; hortēsianam eā esse credimus, quæ λόβια seu phaseolos profert: hanc verò, ad asperæ differentiam læuem dictam, eam quam Recentiorum plerique Conuoluuli maioris aut etiam albi nomine designarunt.

ποῦ οὐ κέκτηται] Gal. lib. 7. simpl. Smilacem hāc, quam μίλακα λείαν vocat, similes quodammodo Smilaci asperæ vires obtinere voluit. At Plinius contrà, lib. 24. cap. 10. *nullius esse effectus.*

CAP. CXLVI. τῷ πεπέρει στρογγύλον περιφερῆ] Malim, περιφερῆ: alioqui ex his vocibus, στρογγύλον & περιφερῆ, alterutram redundare necesse fuerit. Serapio verò postquam fructum hunc itidem rotundum esse scripsit, addit insuper, *aliquantulùm depressum & latum*: quod neque apud Dioscoridem legitur, neque etiam est veritati consentaneum. Sed longè turpiùs ille fallitur, vti dudum admonuit vir doctiss. Nic. Leonicenus: dum, leuissimo nixus argumento, Cubebas cum Myrti syluestris fructu easdem esse decernit.

φύεται ἐν τραχέσι τόποις] Hæc, quæ per librarij incuriam manifestò transposita videbantur, suo loco restituere non dubitauimus.

CAP. CXLVII. καρπὸν δὲ ἐν μέσῳ] Cordus, Anguillara & Dodonæus Hypoglosson cum Lauru Alexandrina vnum & idem esse existimarunt: licèt à Dioscoride & Galeno diuersis capitibus memorentur. At cur ita senziant, non video: cùm vtrique differentes tum notæ tum vires assignentur. Enimuerò, vt reliquas notas omittamus, quòd ad fructum attinet, certum est Hypoglosson baccam gerere inter folium maiusculum & minus illud, quod è folij caua parte ceu ligula quędam exire videtur. At Theophrastus laurum Alexandrinam, lib. 3. hist. stirp. cap. 17. palàm testatur esse ἐπιφυλλόκαρπον, atque in folij dorso fructum gerere, æquè ac myrtum syluestrem, quam, eo ipso loco, κεντρομυρρίνην nominat.

μετ' οἴνου γλυκέος] Lacuna in vetusto codice, καθ' ἓν ἑκάστου τρίς, addi testatur. At Plinius, dosibus immutatis, lib. 23. ca. 8. *Laurus Alexandrina siue Idæa* (inquit) *partus celeres facit, radice pota trium denariorum pondere in uini dulcis cyathis tribus.*

ἄγει δὲ καὶ αἷμα] His verbis innuit Dioscorides, quod clariùs expressit ibidem Plinius, hunc in modum: *Secundas etiam pellit mensésque, eodem modo pota.* Sed & Gal. lib. 6. simpl. Laurum Alexandrinam scripsit, ἔμμηνά τε καὶ οὖρα προτρέπειν, *menses & urinas prouocare.*

CAP. CXLVIII. ἐ ἰσχνότερα] Lacuna legit in v. cod. παχύτερα quod magis placet, & naturę foliorū laureolæ vulgò dictæ magis conuenit. Plinius quoq;, lib. 15. cap. vlt. Daphnoides crassiore molliorêq; quàm laurū folio esse prodidit. Sed & Serapio, παχύτερα, potiùs quàm, ἰσχνότερα, legisse videtur: siquidem illius Interpres *tenaciora* vertit.

καρπὸν μέλανα] Plinius, loco modò citato, *Daphnoidis baccas è nigro rufas* esse scribit: quod de

baccis fortasse nondum exactè maturis intelligendum venit.

ἀλλὰ ἐκ τὸ φύλλον] Plinius, lib. 8. cap. 13. *Daphnoides*, inquit, *aluum soluit uel recenti folio uel arido, drachmis tribus cum sale in hydromelite. Manducatu, pituitas extrahit: folium, & uomitus, stomacho inutile. Sic & baccæ quinæ denæ purgationis causa sumuntur.* Hæc Plinius: quæ quanuis in vulgatis exemplaribus paulò aliter habeantur, ita tamen & distinguenda & legenda esse ex hoc Diosc. loco satis patet.

Cap. CXLIX. λείοτερα δὲ τὸ μῆκος] Ex Lacunæ vetusto codice addo, καὶ λεπτότερα, *& tenuiora*. Nam & Serapio vocem eam expressit. *Chamædaphnen* etiam *folio tenui, lauri similitudine*, describit Plinius, lib. 24. cap. 15. huius ipsius Chamædaphnes mentionem faciens. Nam & Clematin seu vincaperuincam eodem illo nomine appellat, lib. 21. cap. 11. Et rursum tamen (vti interdum sibi parũ constat) eiusdẽ lib. cap. 27. vincaperuincæ seu Chamædaphnes nomine hãc ipsam Dioscoridis Chamædaphnen innuere videtur, dum illi *aquas hydropicorum trahendi* vim tribuit: quæ quidem Clematidi daphnoidi nullo pacto conuenit.

στομάχου ἐγκαύσεις] Plinius itidem, de Chamædaphne agens, lib. 24. cap. 15. *Illinitur*, inquit, *capitis doloribus recens: ardores refrigerat.* Attamen pro, ἐγκαύσεις, legere malim, ἐμφυσήματα: maximè cùm & Serapio ipse *inflationes* verterit. Adde quòd verisimile nõ est, Chamædaphnen, cuius eadẽ est, Galeno teste, natura, quæ daphnoidis & lauri Alexandrinæ, ardoribus stomachi succurrere: quum eximio suo calore stomachi potiùs ardorem excitare debeat. Fuerit autem vero similius illã, vt tormina à flatibus concitata, ita & stomachi inflationes discutere.

Cap. CL. ἐρυθρὰ τὴν χρόαν] Ita videntur legisse Oribasius & Serapio. Attamen facilè subscribo Marcello & Cornario, qui ἀντὶ τοῦ, χρόαν, ῥάχιν, legendum suspicantur. Nam præter vetusti codicis, quẽ doctiss. Sambucus præ manibus habuit, autoritatem, me quoque in eam sententiam pertraxit Plinius: qui, lib. 25. cap. 5. *Ellebori albi folia* scripsit esse *betæ incipientis: hæc quoque nigriora & caulium dorso rubescentia.* Porrò de facie Ellebori vtriusque varias quidem discrepantésque sententias proponit Theophr. lib. 9. cap. 11. sed quæ ibi describuntur Ellebori nigri genera, nullo pacto videntur cum Dioscorideis conuenire.

περὶ τὸν θερισμόν] Ita Plinius, loco citato, *Elleborum* tradit *tempestiuum esse messibus.* Theophr. autem, de Elleboro: ὡραῖος (inquit) τοῦ μετοπώρου, τὸ δ' ἔαρος ἄωρος. hoc est, *tempestiuus autumno: uere intempestiuus.* At Mesuæus & vere & ęstate radices Veratri colligi voluit.

καὶ πλακοῦντος χυλῷ] Pro πλακοῦντος, θαψίας, legebatur in vulg. exempl. Sic etiam apud Actuarium: atque ita quoque legit Marcellus: sed & pro, σησάμου, σησαμοειδοῦς, reponendum suspicatur. At cęteri Interpretes ἀντὶ τοῦ, θαψίας, πλακοῦντος, legisse videntur: & rectè quidem. Nam & v. codex sic habere comperitur: & Paulus lib. 7. cap. 10. ἐπὶ μὲν τῶν ἀσθενεστέρων (inquit ille) χυλῷ πλακοῦντος ἢ ἄλικος, ἢ ὀνείνου ἔτερος < β τὸ πλεῖστον. τὸ ἐλάχιστον δὲ, μίαν τοῦ ἐλλεβόρου προσφέρουσι δὶς ποιῶν. hoc est, *Imbecillioribus in cocti cremori ptissanæ aut halicæ Ellebori ut plurimum drach. ij. ut minimum uerò, drach. j. propinato.* Porrò ibidem & Paulus, ex Antyllo, Ellebori balanos ex melle pärat, quos sub finem capitis Dioscorides ex aceto confici voluit.

ἢ πόλτου ἢ φακοῦ] Plinius, loco nuper citato de Elleboro agens, sic habet: *Album & in dulci datur: aptissimè uerò, in lacte aut pulte.* Sed vel ex hoc loco pro, *lacte*, legendum esse *lente*, facilè conijcio.

Cap. CLI. οἱ δὲ ἔκτομον] Entomon nominat Plinius: at ego malim, ἔκτομον, vti legitur apud Hippocratem, lib. 1. περὶ γυναικ. itémque Galenũ, in gloss. quo quidem libro vocem eam exponit, ἐλλέβορον μέλανα, *Elleborum nigrum*, vti & Hesychius: itémque Erotianus in Onomastico, quo loco etiam à Diocle Elleberum nigrum sic dictum asserit.

ἐν αὐτῷ καθαίρει] Illud, ἐν, περιττεύειν videtur. Plinius Prœtidas à Melampode sanatas scribit, nõ Elleboro quidem, sed lacte caprarum, quæ Elleborũ pastæ fuissent. Sic enim ille, lib. 25. cap. 5. *Melampodis fama diuinationis omnibus nota est. Ab hoc appellatur unum Ellebori genus, Melampodium. Aliqui pastorem eodem nomine inuenisse tradunt, capras purgari pastu illo animaduertentem, datóque lacte earum sanasse Proetidas furentes, &c.*

τὰ δὲ χρώματι βοτρυώδη] Vulgaris nostri Veratri nigri, quod cum Theophrasti descriptione satis conuenit, præstantes effectus non semel obseruauimus: maximéque ad detrahendam bilem atram valere varijs experimentis cognouimus. Attamen si flores & semẽ spectes, illud Dioscoridis descriptioni minimè respondet. Respondet illud potiùs, quod à plerisque recentioribus Saniculæ fœminæ nomine designatur, quódque successu fœlicissimo ad purgandam citra molestiam atram bilem quotidie vsurpamus. Quare fatendum cum Dodonæo, legitimum hoc esse Dioscoridis Veratrum nigrum, vel eo nos carere: vel certè in ipsius Dioscoridis contextu mendum aliquod subesse. Quin & fortasse quod de racemosis floribus hic dicitur, Elleboro albo potiùs tribui debuit.

οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ σησαμοειδὲς] Figuræ ratione hoc semen non malè Sesamoides ab Anticyrenis vocari satis luculenter testatur Theoph. lib. 9. cap. 10. dum scribit his verbis: οἱ ἐν Ἀντικύρᾳ, καθαίρειν φασὶ, τοῦ (ἐλλεβόρου) καρπῷ καθαίρουσιν. ἔχει δὲ σησαμοειδῆ τινα. hoc est, *Anticyreni, ut fertur, Ellebori semine purgantur, quod est sesamaceum.*

καὶ Παρνασσοῦ καὶ Αἰτωλίας] Theophrastus, eiusdem lib. cap. 11. OEtæum quidem Elleborũ maximè probat: qui quidem cum Anticyreno vnus & idem esse videtur, quoniam OEta mons est in finibus Thessaliæ, Anticyræ insulæ adiacẽs: Parnassium verò & AEtolicum videtur improbare, his verbis: ὁ δὲ Παρνάσιος & ὁ Αἰτωλικὸς (γίνονται γὰρ καὶ ἐνταῦθα πολλοὶ καὶ ὠνοῦνται, καὶ πωλοῦσιν οἱ ἰδιῶται) σκληροὶ τε καὶ ἄγαν σφοδροί. hoc est, *Parnassius & AEtolicus (nam & in locis istis geniti à uulgo ignaro & emuntur & uenduntur) præduri sunt & ualdè asperi, ita ut non nisi magna cum molestia purgent.*

τὴν ἄνω κοιλίαν] Ex omnium Medicorum tam veterum quàm recentiorum consensu, vt Veratrum album vomitu potissimùm purgat, ita & nigrum, per inferna. Quare indubitanter hoc

loco, nō, τὴν ἄνω, sed, τὴν κάτω κοιλίαν, legendum, vti etiam præter Marcellū Interpretes omnes videntur legisse. Plinius de hoc eodem Veratro: *purgat per inferna.*

ἢ τριωβόλῳ ἁλός] Pondus hoc non ad salem, vti plerisque placuit, sed ad Veratrum potiùs referri debere constat. Plinius de Elleboro: *Ex aqua,* inquit, *datur ad leniter molliendam aluum plurimùm drachma una: modicè quatuor obolis. Miscuere aliqui & scammoneam, sed tutiùs salem,* &c.

καὶ ψώρας μετὰ λιβάν.] De quadrupedum scabie hoc intellexit Plinius, dum scribit: *sanat scabiem quadrupedum cum thure aut cera ac pice, uel cum pisselæo.*

οἶνον καθαρτικόν] Theophr. eiusmodi vinum, non quidē per aluum purgare, sed vrinas potentissimè ciere, innuit. Nam de Eleatico Elleboro in viribus nascente agens, ita scribit: φασὶ δὲ τὸν Ἐλεατικὸν ἐν ταῖς ἀμπέλοις φύεσθαι, καὶ ποιεῖν τὸν οἶνον οὕτω διουρητικόν, ὥστε λαγαροὺς τοὺς πίνοντας. hoc est, *Eleaticum aiunt in uitibus nasci, uinúmque reddere usqueadeò urinam prouocans, ut qui biberint, graciles uentre contracto efficiantur.*

εὔχεται γὰρ πίνειν] Quæ tum de religiosa Ellebori collectione, tum de aquilæ volatu fodiētibus infausto hîc recitantur à Diosc. Plinius paulò aliter narrat, in hæc verba: *Primùm enim gladio circumscribitur: dein qui succisurus est, Ortum spectat, & precatur, ut id liceat sibi concedentibus Dijs facere, obseruátque aquilæ uolatus: ferè enim secantibus interest: & si propè aduolauit, moriturum illo anno qui succidat, augurium est.* Tale quid etiam habet Theophr. lib. 9. cap. 9.

ἐπεὶ τὸ καρηβαρεῖν] Aggrauari etiam *caput Elleboro albo* Plinius admonet, quod hîc Dioscorides de nigro tantummodò intellectum voluit. Idem & Theophr. loco modò citato, de Elleboro in genere ex aliorum sententia recitat: idcóque ad præcautionem allia præsumi, vinúmque subinde bibi solere. Sed hæc tamen & id genus alia, tanquam ridicula & fabulosa, proponere videtur.

CAP. CLII. τὸ μέγα, ὃν Ἀντικυρικὸν] Galenus, octauo simpl. hoc Sesamoides itidem, magnum: quod verò posteriore loco describitur, album nominat. At quòd illud Anticyricum Elleborū dicatur, aliam ac Dioscorides rationem reddit, nempe quoniam semen ellebori modo purget, cæterísque viribus sit elleboro simile. Porrò Diosc. sententiæ astipulatur & Strabo, libro 9. Geogr. Postquam enim duas monuit olim fuisse Anticyras, vnam ad OEtam montem in sinu Maliaco, alteram in Phocide, subdit statim in Maliaca quidem optimum nasci elleborum: at in Phocēsi, meliùs apparari, ideóque multos ad hanc purgandi sanitatísque causa solitos proficisci. Nasci enim in Phocide Sesamoides, quo OEtæum temperetur veratrum. Sic & Plinius: lib. 25. cap. 5. *Elleborum* (quanuis de nigro agat, contra quàm intellexerit Diosc.) *in Anticyra insula tutissimè sumi* scribit, *quoniam Sesamoides admiscent.* Cæterùm quod Theoph. lib. 9. hist. stirp. cap. 11. ad vomitum faciliùs concitandum, elleboro albo elleborines herbulæ semen admisceri scribit, aliquam mihi suspicionem mouet, Sesamoides hoc loco descriptum, Theophrasti elleborinen esse.

καθαίρει ἄνω] Plinius, lib. 22. cap. 25. *Est etiamnū* inquit, *aliud Sesamoides Anticyræ nascens, quod ideò aliqui Anticyrium uocant, cætera simile erigeronti herbæ, de qua suo diximus loco: granum sesamæ. Datur in uino dulci ad detractiones quantum tribus digitis capitur,* &c. Ibi *dari in uino dulci ad detractiones* dixit, quod Diosc. *dari in aqua mulsa ad uomitiones* innuit, vt illa vox (ἄνω) satis indicat. Porrò Cordus immeritissimò Plinium accusat, quasi vires hîc à Diosc. Sesamoidi tributas Sesamæ assignauerit. Quod enim librariorum fuit vitium, qui Plinij verba malè distinxêre, id Plinio ipsi perperàm imputat.

CAP. CLIII. φύματα δὲ οἰδήματα] De hoc eodem Sesamoide Plinius, ibidem, *Detrahit bilem in aqua potum. Semen illinitur igni sacro: discutit panos:* quasi pro, οἰδήματα, ἐρυσιπέλατα, legerit, & pro, φύματα, φύγεθλα. Est enim inter vtranque hanc vocem Medicis haud leue discrimen.

CAP. CLIIII. ἐν ὕδατι κυάθοις γ.] Addit Lacuna ex vetusto quodam codice, παρ' ἡμέρας τρεῖς. At Goupylus in vetustis exemplaribus legisse se testatur, πίνεται παρ' ἡμέρας γ. Ita quoq; Cornarius videtur legisse. Et hæc quidem lectio mihi quoque magis arrisit. Siquidem verisimilius est voluisse Dioscoridem interpositis diebus aliquot potiones eiusmodi propinari, quàm singulis, iisque continuis. Quin & ipse Aëtius, Tetr. 3. ser. 2. cap. 36. rectè monet, non nisi ex longioribus interuallis vtendum aquam ducentibus medicamentis: quippe cùm frequētius continuatus eorum vsus vires manifestò dissoluat.

CAP. CLV. ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ] Sermonis series postulat, vt καρπὸν hoc loco *fructum* vertamus, potiùs quàm *semen.* Attamen *Elaterium* fieri *succo expresso è semine cucumeris syluestris* nominatim scripsit Plinius, lib. 20. cap. 1. Eodem loco, pro cultello, arundinem ad incidendos cucumeres desiderat: & quòd ad Elaterij præparationē attinet, obscurior videtur, nec satis Diosc. mētem assecutus. Sed neque Interpretibus, quotquot occurrēre, conuenit de hac Elaterij præparandi ratione, vti facile fuerit ei animaduertere, qui varias eorum interpretationes inter se contulerit. Qui verò apud Mesuæum extat Elaterij parandi modus, planè mancus atque concisus est, vt vix certi quicquam elici possit. Cæterùm pro eo quod habetur deinceps transposita præpositione, ἀναξηρανθὲν. ἐν δὲ δωίᾳ, lego, ἀναξηρανθὲν δὲ ἐν σκιᾷ.

τὸ μετὰ τὸ λευκὸν] In Elaterij genere *pallidum* itidem *herbaceo melius* esse scripsit Plinius. At Paulus, lib. 7. cap. de simpl. med. purg. præfert τὸ πρασίζον, hoc est, *porraceum,* quod nominatim Dioscorides & Plinius improbauerūt. Cordus Pauli sentētiam magis probat: quippe qui vix credat Elaterij succum, quantumuis diligenti insolatione, ad illum candorem, seu etiam pallorem, peruenire posse.

προσαχθὲν λύχνῳ λάμπει] Multi variè se torquēt in hac Elaterij bonitatis nota: & quoniam Dioscoridis contextum deprauatum esse censent, alij pro, λάμπει, ἀνάπτει seu potiùs δυνατῶς, alij ἐκλάμπει, restituendum suspicantur. Enimuerò Theophrastus, lib. hist. stirp. 9. cap. 14. tantum in se humiditatis Elaterium continere asserit, vt etiam ad quinquagesimū annum lucernis admotum

earum lumina extinguat. Ita enim illius verba legi debēt, ἄχρι πιτύσαντες τῶν σβέννυσι ἐπιτεταγμένον τῷ λύχνῳ. Addit & Plinius veri Elaterij experimentum esse, si admotum lucernæ eam, priusquàm extinguat, scintillare sursum ac deorsum cogat. At ego tum hos, tum etiā Dioscoridem rectè sensisse, adeóque quam illi sibi fingūt contradictionem facilè solui componíque posse iudico. Nihil enim obstat quominùs Elaterium pinguitudinis ratione, quam ex seminis medulla contraxit, admotum lucernæ facilè accendatur & conflagret, flammámve concipiat, ac simul etiam humoris adiuncti ratione, dum vrendo vaporem ex sese fundēs crepitat, lucernæ lumen sursum deorsúmque scintillare cogat, atq; tandem etiam extinguat: quandoquidē accendi facilè & obiectum lumen extinguere nullo planè contrarietatis modo sibi inuicem opponuntur.

χλωρὸν ὀροβίζον] Oribasius αὐτὶ τοῦ, ὀροβίζον, μόνον, legisse videtur: at ex Interpretibus nonnulli, μέσον ὀροβίζον καὶ τέφρας, idque de colore interpretantur, quasi Elaterium id vitiosum esse censuerit Dioscorides, quod medij sit coloris inter eruum ac cinerem. At ego in vulgata lectione nihil immuto: neque dubito quin Elaterium interdum è cinere, quo quidem exiccatur, nonnihil sibi asciscere possit, insupérque à nonnullis vt amylo, ita & erui farina adulterari: quemadmodū conceptis verbis admonuit Autor lib. de simpl. medicamentis ad Paternianum, qui quidem Galeno falsò tribuitur.

ἡ δύναμις ἁρμόζει] De Elaterij tum ætate, tum etiā tempestiuitate grauissimorum Autorum variæ sunt discrepantésque sententiæ. Siquidē Theophrastus nullum ex medicamentis longiore æuo durare, & quò vetustius, eò meliùs esse scribit: quin & addit ducentis annis seruatum Elaterium, cuius tamen excellentes vires Medicus quidam haud insolens neque mendax fœliciter expertus fuerit. Theophrasto Plinius astipulatur, prætereáque à trimatu tempestiuum eius vsum esse scribit. At AEgineta Elaterium laudat, μὴ παλαιότερον ἐνιαυτοῦ, non vetustius anno: nisi fortè (quod ego suspicor) pro παλαιότερον, νεώτερον, recentius, legendū videtur. Mesuæus verò ipsum asserit triennio seruari, post semestre vsurpandum. Ab his porrò omnibus Dioscorides (cui tamen plurimum tribuimus) manifestò dissentit.

σιμμίως ἐστι χρῶσι] Literarum affinitas in eum errorem librarios omnes induxit, vt vno quasi consensu, σίμμεως, hoc loco legerint, αὐτὶ τοῦ, σινάπεως. Attamen, σίμμεως, vocem, hoc loco nullo modo constare posse vel ex eo facile est animaduertere, quòd nusquam alibi prisci Medici stibio seu crudo seu cocto in remediis internis vsi sunt: sinapi verò contrà diuersis ex Elaterio medicamentis fœliciter admiscuerunt. Adde quòd & ipsissimum hoc remediū ad dyspnœam apud Gal. 7. κατὰ τόπους ex Andromacho recitatū reperies, hisce verbis: νάπυος < α, ἁλὸς κεκαυμένου τετρώβολον, ἐλατηρίου τετρώβολον. εἰ δὲ ὀβολὸν α. ℥. λεαίνε μεθ' ὕδατος ἀνάπλαττε ζυγὸν ὅλου παρ' ἡμέραν μεθ' ὑδρομέλιτος. Prætereà & apud Diosc. ipsum lib. 2. περὶ ἀδενώδους, cap. de dyspnœa, eiusdem planè medicamenti fit mentio, nisi quòd pro sale nitrū adhibetur. Sed & apud Aëtium, simplicium dosibus emēdatis, repetitur lib. 8. cap. περὶ ὀρθοπνοίας, hunc in modum: ἐλατηρίου ἡμιώβολον, νίτρου ἀφροῦ τετρώβολον, νάπυος < α. λεάνας ἐν ὕδατι ἀνάπλασσε καταπότια ε.

τῆς δὲ ἡμέρου σικύου] Quæ hîc ad capitis calcem adduntur de satiui cucumeris radice, quanuis à cæteris Interpretibus omissa atque huc, vti equidem suspicor, ex capite de Pepone perperàm translata sunt: quia tamen in impressis exemplaribus omnibus habebantur, non visum est prætermittere. Nihilominus quid de eo additamento sentiremus, obiter indicare voluimus.

CAP. CLVI. σταφὶς ἀγρία ἐν τῷ μέλανι] Plinius de nucleo Staphidis agriæ, lib. 23. cap. 1. *Maturescit, inquit, cum vindemia, nigrescitq; : quum vuæ taminiæ rubentes norimus acinos, scamúsque illam in apricis nasci, hanc non nisi in opacis,* &c. Eo loco inter vuā taminiam & Staphidem agriam, à nonnullis nihilominus falsò, vt ait, vuam taminiam dictam, discrimen ponit: quanuis alio loco parum sibi constans Staphidis agriæ vires tribuat vuç taminiæ. Sed & Celsus, lib. 5 cap. 21. σταφίδα ἀγρίαν Græcorum, vuam taminiam nominari apertè docet. Nos tamen qui vitem syluestrem, à labrusca diuersam, verius vuam taminiam Latinorum esse existimamus, Staphidem agriam potiùs ab effectu cum Scribonio *pedicularem herbā* appellabimus, aut cum Marcello Empirico *peduncularium*, vel cum quibusdam aliis, teste Plinio, *pituitariam*.

ὕδατι κόκκους ι ἢ ιε] Serapio & Ruellius simpliciter legisse videntur, ιε. At Marcellus & Cornarius, κόκκους ι ἢ ιε, quam ego lectionem vulgatæ prætulerim.

συνεχῶς μελικράτῳ] Sunt qui vtrunque aduerbium, συνεχῶς simul & συνεχῶς, expresserint. Ego αὐτὶ τοῦ, συνεχῶς, συνεχῶς malim: quo modo & Serapio legisse mihi videtur.

τετρῆναι καὶ] Lacuna legit in vetusto codice, τετρῆναι καὶ ἐπαντλῶ καὶ μετὰ σανδαράχης, καὶ ἐλαίῳ συγχρίεται. Ego hanc lectionem secutus sum, quoniam & Serapio ita legisse visus est. Adde quòd & Plinius, loco citato, *Staphidem agriam faciliùs admixta sandaracha & caput & reliquum corpus phthiriasi liberare* scripsit.

ἕλκη τε ἰδιομαλακισμένα] *gingiuas fluxione infestatas: rheumatismos cicatricum* ibidem perperàm & sensu nullo dixit Plinius, pro, *gingiuarum*, scilicet vocum ἑλκῶν & οὔλων affinitate deceptus: quum tamē ἑλκὲ, *cicatricem*, οὔλον, *gingiuam* significet.

CAP. CLVII. ἐν Θάψῳ] Thapson insulam, si non Siciliæ, at certè à Sicilia non ita longè dissitam, innuit Autor. Nam & ideò Nicander in Theriacis radicem Thapsiæ τρινακρίδα cognominauit. Siciliam verò etiam Trinacriam olim dictam fuisse constat, deducta appellatione à tribus iugis seu promontoriis, quæ in ea insula præcipua sunt.

μακρὸν ὁ καυλός] Etsi vulgata exempl. omnia, καρπός, legerēt, attamen nemo Interpretum quin καυλός hîc sit legendum addubitauit. Sed huic eorum consensui accedit prætereà vetusti codicis fides & autoritas. Plinius autē *Thapsiam inani esse caule* dixit, *nec excedente baculi longitudinē*: quasi, κενὸς δ' αὐτῆς ὁ καυλός, legerit.

ἐγχαράσσουσι τὸν φλοιόν] Plin. lib. 13. cap. 22. de Thapsia: *Quidam*, inquit, *caulem incidunt per messes &*

in ipsa excauant radice, quò succus confluat, arefa-ctumque tollunt: quo quidem loco excipiendi Thapsiæ liquoris seu lactis, vt ipse vocat, rationem breuiter nimiùm, nec satis apertè, exprimit.

βρωματωδέστερον] Rectiùs fortasse, βρωμωδέστερον. Sed & inferiùs αὐτῷ τῷ, ὑπώπια, legendum, ὑπώπια, vel, ὑπώπιον.

ὑπώπιά τε αἴρει] Theophr. hist. stirp. lib. 9. cap. 22. de Thapsia: *λεαίνει δὲ καὶ τὰ πελιώματα ἐξαίρει. ὑπώπια δὲ ποιεῖ, ἀλλὰ ἔκλευκα*, quo loco legendum hauddubiè videtur: *ὑπώπια δὲ ποιεῖ ἀλλὰ ἔκλευκα*, hoc est, *sugillatis alijs candidū colorem reddit.* Gaza perperàm *suppurationes* vertit, quasi ὑπόπυα legerit.

Cap. CLVIII. μακρὰ, ἄφυλλα] Etsi Plinius genistæ vires easdem ferè tribuit, quæ hoc ipso capite à Dioscoride Spartio ascribuntur: attamen & ipse dubitat, lib. 24. cap. 9. *an Genista sit, quam Græci Autores Sparton appellauêre.* Sed vel ex hac nota satis constat, Spartium Diosc. minimè genistam esse: siquidem genistæ seu vulgari, seu etiam Hispanicæ, folia sunt plurima, quantumuis fugacia. At Spartium Diosc. etsi, cùm primùm pullulare incipit, nonnullis cingatur exilibus foliolis, quia tamen quamprimùm ea decidunt, folijs ferè viduum cernitur, ideóque etiam illius ῥάβδοι ἄφυλλοι Diosc. dictæ sunt. Σπάρτον quidem seu σπαρτίον, aut etiā σπάρτος (nisi mendosus est Galeni contextus, 8. simpl.) nomine plantas varias designari fateor, quę vinculorum vsum præstent, dum & ijs palmites alligantur, & ex earū ramulis seu surculis flexilibus aqua maceratis funes intorquentur: sed tamen triplex potissimùm esse Spartiū, cum doctissimo Guillandino lubens agnosco: vnum quidem Plinij, Hispanicum seu Ibericum, quibusdam χοινοπλοκικὸν dictum, qui quidem verè *iuncus est aridi soli, uni terræ dato uitio*, vt inquit Plinius, lib. 19 cap. 2. Hoc Medici minimè vtuntur, nisi fortè in hordeo fricando. Nam in hunc vsum asperitatis ratione vsurpatur à Galeno, 2. de alim. fac. siquidem hoc illud est, quo ait ipse iumentis soleas necti solere. Reliqua verò duo Sparti genera, fruticum generibus annumeranda, à Medicis varios in vsus accommodātur. Ex his vnum est Dioscoridis Spartium, quod, si Guillandino credimus, in EVropa non habetur, vixque alibi quàm in Asia nascitur: attamen & in Hispania & in Africa reperiri à Carolo Clusio memoriæ proditum est, qui inter rariores Hispanię stirpes, ipsius duo genera eleganter depinxit. Alterum denique Spartij genus fuerit, quam Latini genistam vocauerūt, ab vtroque illo Spartio non odore modò, folij, seminis & siliquarum figura, sed & virium efficacia, distinctam.

ὥσπερ φασήλους] Lege, φασήλους, vel φασήλου. Mesuæus, nisi fortè vitio Interpretis factum id est, Spartio siliquas scribit esse *orobinis similes*: at Plinius, ceu phaseolorū. Tradit enim, lib. 24. cap. 9. *semen genistæ in folliculis phaseolorum modo nasci.* Verùm equidem hìc à Diosc. phaselorum potiùs, quàm phaseolorum mentionem fieri crediderim. Sunt autem phaseli à phaseolis longè diuersi, ac si non ijdem cum eruilia & cicercula, at certè ijs congeneres, vti palàm testatus est Gal. 1. de alim. fac. cap. 28.

ἐλλεβόρου] Plinius de semine: *purgat*, inquit, *hellebori modo drachma & dimidia pota in aquæ mulsa cyathis quatuor ieiunis.* At Mesuæus longè maiore ponderis discrimine: Datur, inquit, *Spartij flos à drach. ij. ad drach. v. semen, à drach. ij. ad drach. iiij.*

τὰς ῥάβδους ἐν ὕδατι] Plinius, non aqua, sed aceto macerat. Sic enim ille, lib. 24. cap. 9. *Rami similiter cum fronde in aceto macerati pluribus diebus & tusi succum dant Ischiadicis utilem, cyathi unius potu.*

Cap. CLIX. τῆς δὲ ῥίζης ὁ ὀπὸς] *Silybum in Medicina nullum usum habere* dixerat Plinius, lib. 22. cap. 22. Et tamen, lib. 26. cap. 7. *Est & Silybo*, inquit, *lacteus succus, qui densatus in gummi sumitur cum melle denarij pondere* &c.

Cap. CLX. δένδρου μυρίκη ἐοικότος] Varij Autores de huius folij figura variè sentiunt. Enimuerò Plinius, lib. 12. cap. 21. Myrobalanum (quæ illi, vti & Aëtio, eadem est cum glande vnguentaria, longè alia ab Arabum myrobalano) *glandem* ait esse *arboris heliotropio simili folio.* Theophrastus, lib. 4. hist. stirp. cap. 2. eandē glandem βάλανον simpliciter nominat, & ipsius arborem *folio* scribit esse *myrti, sed longiore*: quo loco fortasse vitium est librarij, qui lapsu facili, μυρρίνῃ, ἀντὶ τῆς μυρίκης, reposuerit.

Ποντικῷ καρύῳ] Fructus huius speciei magnitudine distinguit Mesuæus, dum *maiorem nucis auellanæ magnitudine* esse ait: *minorem* verò, *ciceris instar.* Diosc. & Plinius absolutè Glandem hanc nucis auellanæ magnitudine describunt. At Theophr. citato loco, *magnitudine simul & figura fructui capparis* assimilat.

οὗ τὸ ἔλαιον θλίβουσιν] Corticem tantùm ab vnguentarijs, scilicet pro stymmate seu spissamento, odoris conseruandi gratia, desiderari scripsêre Theophrastus & Plinius: quò factum est, vt hoc loco nonnulli αὐτοῦ τῷ, ἀπὸ, ἀπὸ, legendum censuerint. Sic porrò Theophr. lib. 4. cap. 2. τὸ καρπῷ δὲ τῆς χρῶνται οἱ μυρεψοὶ κόψαντες. λέπος γὰρ ἔχει. τὸ δὲ καρπὸν αὐτοῦ ἀχρεῖον. Itémque Plinius, lib. 12. cap 21. *Vnguentarij* (inquit) *tantùm cortices premunt, Medici nucleos, tundentes affusa eis paulatim calida aqua.* At Galenus, æquè ac Dioscorides, carnis ipsius succo pingui vnguentarios vti conceptis verbis scribit, 6. simpl. id quod longè videtur esse verisimilius.

διαφέρει δὲ αὐτῆς ὁ νέα] Mesuæus recenti Glandi vetustam pręfert, contrà quàm Dioscorides. Sed recens ideò à Diosc. antefertur, quòd plus humoris quàm vetusta reddat. Illa contrà Mesuæo expetitur, quòd minus humiditatis excrementitiæ contineat, adeóque ventriculum minùs subuertat.

λευκὴ τε καὶ ἄλλη.] Plinius, pro regionū in quibus Glans ista nascitur varietate, varios ipsius colores agnoscit: quam tamē *longè optimam* scribit esse *Petræam, corticæ nigro* ait esse, *nucleo uerò candido.*

μετὰ αἰγείρου ἀλεύρου] Mesuæus in lienis cataplasmata vnguentariæ Glandi farinam lupinorum & spicam admiscet. Galenus verò, farinam erui vel lolij.

τὸ δὲ ἐκπίεσμα] Goupylus legit in altero exemplari, eodem planè sensu: τὸ δὲ ἐξ αὐτῆς ὑπόλειμμα ἐκπίεσμα. Hoc verò illud ipsum est, quod Gal. 6. simpl. cap. περὶ βαλάνου μυρεψικῆς, ἐκπίεσμα nominat, τὸ ὑπόλοιπον ἀπὸ τῆς θλίψεως, τὸ μάλιστα ἐν σαρκί.

Celsus verò, lib. 6. in medicamento Tryphonis recensendo, *myrobalani magma*. Iccircò Galenũ Dioscoridis fidum Interpretem sequi malui, quàm cum Ruellio *Glandis tusæ expressúque succum* vertere.

CAP. CLXI. ναρκίσσῳ ἔοικε] Theophrastus, hist. stirpium lib. 6. cap. 6. haud ita magno discrimine, folia Narcissi folijs asphodeli comparat, hisce verbis: τὸ μὲν ἐπὶ τῇ γῇ φύλλον ἀσφοδελῶδες ἔχει, πλατύτερον δὲ πολύ, καθάπερ ἡ κρινωνία. Non ita magnum esse discrimen vel ex eo patet, quòd & asphodelus seu hastula regia foliis est maioris porri, vel ipso teste Diosc. lib. 2. cap. 119.

ἔσωθεν δὲ κροκώδης] Plinius Narcissi duo genera Medicos in vsu recipere scribit, libro 21. cap. 19. *unum purpureo flore, alterum herbaceum*. Verùm eo loco, nõ *herbaceum*, sed, *croceum* seu *croceo* potiùs, legendum suspicor. Etenim Narcissus caulem quidẽ habet herbaceũ, vti monuit Theoph. ac fortè tota etiam planta herbaceum quiddam resipit, teste Dioscoride: at si de flore sermo est, id hauddubiè quod medium calycem cingit album quidem est: medium verò ipsum, aliâs luteum, aliâs purpureum.

CAP. CLXII. καὶ μεταξὺ ἀκάνθας] Plinius, lib. 22. cap. 12. *Hippophyes* (sic enim ille nominat, Hippocrates & Theophrastus ἱππόφεων, Galenus in Glos. Hipp. etiam, quia spina sit fullonia, κνάφον, & alio nomine σῦδον) scribit esse *spinas albas*: sed qua plantæ parte sint eæ spinæ, non satis explicuit. At Theophr. lib. 6. cap. 5. ἱππόφυον (vtroque enim modo & ἱππόφυον & ἱππόφεων appellat, nisi fortè prius illud mendosè legitur, *lappaginem* vertit Gaza) tradit ἀκάνθιον esse τοῖς φύλλοις, hoc est, *folijs esse minimè spinosis aut aculeatis*: ac paulò antè illud inter ea recensuerat, quæ ἀνὰ μέσον τῶν ἀκανθῶν ἔχει τὰ φύλλα, hoc est, *quæ folium iuxta aculeum gerunt*. Ex quo patet, Hippophais spinas non quidem in folijs ipsis, sed inter folia esse: quod & ipse Dioscorides hoc loco apertè significat.

καὶ μέσον τῶν λευκῶν] Plinius, loco citato, acinis tribuit, quod Dioscorides floribus: dum *Hippophyes* scribit, *candidis & ex parte rubentibus* esse *acinis*.

ὅπον ἰσχυρὸς] Ruffus Ephesius, libello ἀνεκδότῳ de purgantibus medicamentis, liquoris qui ex Hippophais radice excipitur maiorẽ dosin exhibere non veretur, his verbis: μᾶλλον δὲ καθῆραι βουλόμενος τοῦ ὀποῦ, εἰ μὲν καθ' αὑτὸν, ὀβολοὺς γ'. εἰ δὲ τοῦ σὺν τῷ ὀρόβῳ σκευαζομένου, δραχμὴν μίαν ἐν μελικράτῳ. hoc est, *Si valentiùs purgare volueris, dabis liquoris per se obolos iij. sin ex eo qui cum erui farina præparatur, drachmam unam in mulsa*. AEgineta, lib. 7. liquoris eiusdem obolum vnum cum erui farina exhibitum, bilem ac pituitam purgare scribit.

CAP. CLXIII. ἱππόφαιστον] Paulus AEgineta ἱππόφαιστον scribit, vti & interdum Plinius: quanuis hic ipse, libri 22. cap. 12. posteaquam egit de vtraque hippophye, quarũ altera eadem est cum Hippophæsto: *Debent*, inquit, *esse accommodatæ equorum naturæ, neque ex alia causa nomen accepisse*: quo quidem loco illam alteram lectionem, ἱππόφαιστον, prætulisse videtur. Sed alijs etiam nominibus præfixam vocem, ἵππος, magnitudinem præstantiámve potiùs significare vnicuique cõstat. Ego verò tum ἱππόφαες tum & ἱππόφαιστον, ceu fullonias plantas, sic dictas existimo, quòd valdè candidos ac lucidos seu splẽdidos pannos redderent.

ῥίζας δὲ παχείας] Plinius, lib. 17. cap. 44. *Hippophæsti radicem albam* esse scribit: crassitiei nõ meminit. Quin & lib. 27. cap. 10. dum *Hippophæstum* tradit *radiculas habere albas, molles*, satis innuit, se in radicis crassitie à Diosc. discrepare.

CAP. CLXIIII. σίναλι Κύπριοι] Herodotus, in EVterpe, σιλλικύπριον vocat, quod idem est: nã & Plinius ipsum seseli, *Sili* plerunq; nominat, atque ind etiam corrupto vocabulo suum Siler Officinæ deduxerunt. Porrò ibidem Herodotus σιλλικυπρίων καρπὸν, ab AEgyptijs (qui Ricinum in Græcia sponte prouenientem eliciendi olei gratia copiosè serebant) κίκι vocatum asserit.

δένδρον δὲ ἐστι] Cùm Ricini planta, quæ ad arcendam talparũ iniuriam nostris in hortis quotannis seritur, neque valdè crassa procerave sit, neque etiã vsqueadeò lignosa, nisi cùm exaruit, vixque præterea diutiùs quàm per annum duret: meritò dubitarit quispiam, sítne in arborũ censenda genere, vti vult hoc loco Dioscorides, an verò fruticum potiùs, qui quidem, vel ipso teste Valla, lib. 4. eleg. ab arboribus ita distant, vti à fruticibus herbæ. Nostram quidem Ricinum fateor caudice vnico ramoso nodosóque arboris instar esse præditam: at quia tamen stirps est ἐπέτειος & annua duntaxat, non item rediuiua ac perennis; rectiùs hauddubiè in fruticũ quàm arborum numerum ascribetur. Quæ verò ab oculatis testibus P. Bellonio in Creta insula, itémque Car. Clusio in Bæticæ maritimis aliísq; id genus æstuosis regionibus visæ & obseruatæ traduntur, cùm haud secus ac AEgyptiæ, quarũ factam à Dioscoride mentionem sit verisimile, in crassitudinem altitudinémque longè maximam excrescant, aliarum instar arborum multis prægrandibus ac robustis brachiatæ ramis, qui quidem complures annos perdurent, nec nisi quarto quintóve anno putentur: has ego minimè dubitarim cum Dioscoride non arbusculis tantùm, sed & arboribus annumerare: seu inquam sponte, seu adhibita cultura tales euadãt.

συκῆς μικρᾶς μέγ.] Plinius, lib. 15. cap. 7. de Ricino paulò aliter habet in hæc verba: *In Hispania repentè prouenit, altitudine oleæ, caule ferulaceo, folio vitium, semine vuarum gracilium pallidarúmque.* Obiter verò notãdus ex Theophr. lib. 2. de causis stirpium, cap. 22. Ricini foliorum μετασχηματισμός. Illa enim adhuc nouella & recens edita rotunda visuntur, ac in angulos deinde sinuantur, καθάπερ διαδιαρθρούμενα, vt inquit ille, *quasi tùm demùm suæ conformationis perfectionem adepta*.

ὅσον λ' κόκκοι] Sic legit Serapio. At Matthiolus, ὅσον γ' κόκκοι. Mesuæus autem Ricini quinque septémve, aut ad summum quindecim, grana exhibenda tradit.

καπνίσει δὲ καὶ καταπλασθεῖσα] Lego, κόμμι δὲ & καταπλασθεὶς, videlicet, ὁ καρπὸς, aut, κόμμεως δὲ καὶ καταπλασθέντος, nempe κόκκοι: deindéque legendum, καθαίρουσι. Hîc enim de Ricini granis agi vel ex eo patet, quòd deinceps Autor nominatim foliorum vires persequitur. Sed & quæ hac periodo commemoratur purgandi detergẽdíque vis, etiam semini seu nucleo Ricini tribuitur à Galeno & Serapione: quanquam & folia eandem vim,

vim, sed debiliorem participant.

CAP. CLXV. ἢ ἀμυγδαλοειδὴς] Cognomina Tithymalo Characiæ à Dioscoride tributa Plinius partim ματύφυλλῳ, partim δενδροειδεῖ ascribit. Siquidem dendroidem cognominatum narrat Plinius, lib. 26. cap. 8. *alij cobion, alij* (quod ego miror) *λεπτόφυλλον dici: sicuti πλατύφυλλον alijs corymbitēn, alijs amygdaloïdem à similitudine.* Tertium verò Tithymali genus πλατύφυλλον dictum, quod Dioscorides inferiùs vt ἀμυγδαλοειδῆ, ita & μήκωνα appellari scribit, tertium ille fecit Papaueris syluestris genus, lib. 20. cap. 19. Hunc verò eundem Theophrastus etiam κόκκον nonnullis dictum refert, lib. 9. cap. 13. quo quidem loco, æquè ac antiquissimi herbarij Crateuas & Myćton, (siquidem Interpreti Nicandri credimus) tria tantùm Tithymalorum genera cõstituit, paralium videlicet, masculum: & myrsiniten, qui fœmina existimatur.

ὑψῶ πηχυαῖα] Theophrastus, loco citato: τὸ δ' ὕλον μέγεθος δισπιθαμιαῖον, quo loco nõ quidem ramorum, sed plantæ totius altitudinem dimetitur. At Plinius ipsius ramos describit, *digitali* quidem *crassitudine, longitudine verò cubitali.*

φύεται ἐν τραχέσι καὶ ὀρεινοῖς] Plinius, lib. 26. cap. 8. de Characia Tithymalo: *Nascitur*, inquit, *in asperis maritimis.* At Theoph. de Tithymalo myrsinite agens, cui natales eosdem assignat Diosc. φιλεῖ δὲ ὀρεινὰ χωρία. *amat loca montosa.*

ὀπὸν τὸν τρυγητὸν] Sic Theophr. τοῦτον ὀπίζουσιν ἅμα τῷ τρυγητῷ. hoc est, *huius succum lacteum eliciunt tempore uindemiæ.* At Oribas. ὀπίζεται δὲ περὶ τὸν ἀμητὸν ἢ περὶ τὸν ἀκμὴν τῶν, hoc est, *circa messem è quouis Tithymalo succus excipitur.* &c. Plinius: *Succus incipiente pomorum lanugine defractis ramulis excipitur farina erui, aut ficis, ut cum ijs arescat: quinas guttas singulis excipi satis est.*

ἐγκυκλῶσαι] Sic legerunt plerique Interpretes: at ego malim, ἐγκλιθῶσι, quo modo etiam Serapio videtur legisse. Enimverò ramulos in fascem collectos sectósque in vase decliues collocari oportet, quò faciliùs lacteus succus in vas ipsum cõfluat. Sic paulo pòst, αὐτὸ τὸ, τραχηλίσαι, legendum hauddubiè, τραχῶσαι.

φθινοπώρου συμμιγεῖς] Theophrastus qua tempestate legatur semen Tithymali Characiæ, quem ipse marem appellat, non quidem peculiariter designat: sed de Paralio tamen ita scribit: ἀμᾶται δὲ ὅταν ἀρξηται ἀνθεῖν σταχυώδη. De Myrtitis autem fructu: ἀμᾶται δ' ὅταν ἁδρύνωνται αἱ κριθαί. Secutus eum Plinius, de Paralij quidem semine sic habet: *Colligitur uua florente:* & alio loco: *Colligitur incipiente uua*, hócque idem repetit de Helioscopij semine: At de Myrtite: *Colliguntur*, inquit, *comæ eius hordeo turgescente:* rursúmque de fructu: *Demetitur cum messium maturitate.*

ἐγκλύζονται δὲ καὶ ἕξει] Plinius, fortasse minùs rectè: *Colluuntur*, inquit, *radicis decocto* (dentes) *ex uino aut oleo.*

μείζονα δὲ καὶ σιτικά] Plinius fœminam describit, *folijs myrti acutis & pungentibus, sed mollioribus*; nisi fortè, *maioribus*, legendum est. Theophrastus tantùm: τὸ μὲν φύλλον ἔχει, καθάπερ ὁ μύρσινος, πλὴν ἀκανθῶδες ἐπ' ἄκρου, hoc est, *folium quidem habet myrti, sed summa parte aculeatum.*

παρ' ἑκαστον καρπὸν ὅμοιον.] Serapio perperàm; *fructum fert ter in anno.* Theophrastus: τοῦτο (scilicet μυρσίνου κλήματα) δ' οὐχ ἅμα φέρει τὸν καρπόν, ἀλλὰ παρ' ἔτος, τὰ μὲν νῦν, τὰ δ' εἰς νέωτα. hoc est, *Myrtini Tithymali sarmenta non simul fructum proferunt: sed alternatis annis, alia hoc anno, alia postero.* Plinius vero: *fructus non pariter maturescat, sed pars anno sequente, & nux uocatur.* quod itidem addit Theophrastus hisce verbis: ὁ δὲ καρπὸς αὐτῶ καλεῖται κάρυον. Porrò nisi ab oculato teste & fide digno Compatre meo Stephano du Plex intellexissem, coccum oriẽtalem, ex quo trito, addito caseo, illicia captandis piscibus apta parantur à multis, fat proceræ arboris esse fructum, coniicerem Tithymali myrsinitis fructum esse, de quo agitur. Nam & ea bacca nuci Ponticæ similis quodammodo est, quamuis laurinæ baccæ propior, & pisces in vertiginem agit, tandémque necat: quem Tithymalis effectum præter Dioscoridem etiã Galenus tribuit. Suspicionem auget, quòd Theophrastus quoddam Tithymali genus, κόκκον etiam dictũ fuisse testatur. Cordus eiusmodi baccas, nescio quã rectè, solani manici apud AEgyptios nascentis fructum esse asserit.

στρογγύλα, λευκὸν λίαν] Theophr. de hoc eodem Tithymali genere: φύλλον ἔχει στρογγύλον: hoc est, *folium habet rotundum*: deindéque eiusdem καρπὸν λευκὸν, *fructum candidum*, facit, quem Dioscorides & Apuleius πετίλιον, id est, *nariuen.* Theophrastum secutus Plinius, *Paralion folio rotundo* describit, *ac semine albo.*

ὥσπερ ἐν φύλλοις] Vulgata exemplar. ἐν κεφαλίοις, *in capitulis.* Oribasius & Marcellus cum vetusto codice legunt, ἐν φύλλοις. Apuleius itidẽ, *semine uelut in folijs.* Eandem lectionem icciro secutus sum, quòd Tithymalus hic inter folia duo florẽ ac fructum proferre videatur.

CAP. CLXVI. ἡ δὲ ῥίζα < β'.] Plinius de Pityusa, lib. 24. cap. 6. *Bilem & pituitam*, inquit, *per aluum detrahit radix decocti hemina, aut seminis ligula in balanus. &c.* Mesuæo verò dosis corticis radicis Pityusæ seu *Esulæ* maioris, *quam Alsæbran* ipse vocat, longè minor est: nempe, *à aratius duobus ad septem, itémque lactis ab uno ad tria.*

CAP. CLXVII. τῆς τῆς ἀμυγδαλῆς] Plinius, lib. 27. cap. 11. *Lathyridi folia* tribuit *multa, lactucæ similia, teneriora: magno, ut uidetur, figuræ discrimine. Eius uerò grana exempto cortice piperis magnitudine* describit.

ὅσον ζ' ἢ η'.] Plinius ibidem de Lathyridis granis ita scribit: *Hæc uicena in aqua pura aut mulsa pota, hydropicos iuuant.* Actuarius itidem, in lib. de comp. med. illius grana maiora quidem quindecim, minora verò viginti dari prodidit: subdítque, illis qui vehementiùs purgari voluerint, mãdenda: qui minùs, deglutienda. At Ruffus, lib. de med. purg. Lathyridis grana decem ad purgandum ait sufficere: succi verò, tres obolos.

καὶ ὄρνιθος] Iure gallinacei etiam folia Lathyridis incoqui debere scribit ibidem Ruffus. At de ipsis granis illud idem prodidit Plinius, loco citato: *Qui*, inquit, *uehementiùs purgari uolũt, cum folliculis ipsis sumant ea: nam stomachum lædũt. Itaque inuentũ est, ut cum pisce aut iure gallinacei sumerẽtur.*

CAP. CLXVIII. οἱ δὲ μήκωνα ἀφρώδη] Galenus, in Gloss. Hipp. πέπλον, & μήκωνα ἀφρώδη & πεπλίον, atque etiam χαμαισύκην nominari tradit.

ὑδρομέλιτος κοτύλας] Quantûuis κυάθου habeatur in vulg. exemplaribus, κοτύλας lego ex vetusto codice, cũ Hermolao & Cornario. Plinius de Peplo, lib. 27. c. 12. *Media, inquit, potio acetabuli mensura in aquæ heminis tribus.*

Cap. CLXIX. πυρώδης τῇ γεύσει] Gal. simpl. lib. 8. de Peplij semine: σπέρμα χρήσιμον καὶ φυσῶδες, *semen utile & flatuosum*: vbi ἀντὶ τοῦ, φυσῶδες, πυρῶδες, hoc est, *feruentis gustus*, restituendum vel ex hoc loco satis constat. Nam & πέπλιον φύσας ἄγει, hoc est, *Peplion flatus pellere*, dixit Hipp. 1. de morb. mulierum, & ex ipsius sententia Aëtius, φυσῶν τε καθαρτικὸν, *flatus discutere*. Attamē Ruffus, in libello de purg. med. peplum & Peplium asserit, pituitam & bilem cum plurimis flatibus, quantumuis arefacta, trahere: quo loco videtur innuere, ab ijs non tantùm flatus pelli, sed etiam excitari. Cæterùm Plin. lib. 20. cap. 20. *portulacæ, quã Peplion vocant, memorabiles usus* lõgo sermone persequitur: qui tamen huic Diosc. Peplio non satis respondere videntur.

Cap. CLXX. ἢ ἀκροχορδόνας] Plinius, lib. 24. cap. 15. *Chamæsyce illitæ uerrucas omnium generum tolli* scribit: ibidémque *Chamæsycen*, quam Dioscorides ad oculorum vitia cum melle inungendam præcipit, ille *in uino coqui* voluit, *priusquam inungatur.*

C. CLXXI. ἀκόνιτας] καχέτας, legitur in vulg. exempl. itémque apud Oribasium: at Goupylus in altero codice legit, καὶ ἀκόνιτας. Ita & Lacuna: hanc ideò lectionem sequi placuit, maximè cùm & ipse Serapio ita legisse videatur. Sic inferiùs, ἀντὶ τῷ, ὅσον πῆχυς, quod habebatur in vulg. codicibus, legi ex altero Goupyli codice, ὅσον βραχίων, quo modo legũt Oribasius, Hermolaus & La cuna.

σκαμμωνίου] Mesuæus alias insuper extrahendi Scammonij rationes edocet, in censu purgantium medicamentorum.

ὁ δὲ Συριακὸς] Præter Mysium Scammonium, commendantur Plinio *Colophonium & Prienense*: cùm tamen Priene ciuitas sit Syriæ. Mesuæus Antiochenum & Armenium laudat, Corascenum vituperat.

ἢ πρὸς ὀβολοῦ] Paulus, lib. 7. cap. 4. Scammonium dari vult ἄπυρον, & stomacho alioqui bene affectis, pondere obolorum quatuor, cum sale aut pipere aut zingibere, alióve quodam oxyporo stomacho grato, aut cũ melle: ex eo quoque cum gummi catapotia fingit. Aëtius itidē, lib. 3. c. 25. *dari ex eo* scribit *scrup. ij. plus minus pro uirium ratione*, subdítque *ipsi salem & thymi comam aut pulegium admisceri. In his uerò qui ferre possunt, præstat*, inquit, *aloën miscere: datur & per se cum melle aut ptissanæ cremore, si clanculùm exhibere uolumus.* Hæc ille. De eodem Plinius, lib. 26. cap. 8. *Dedêre & per se ex aqua mulsa & sale quaternis obolis, sed utilissimè cum aloë, ita ut incipiente purgatione mulsum bibatur.* Oribasius succi quidem Scammoniæ drachmam vnam ad summum dari tradidit: radicis verò etiam drachmas duas exhibere non veretur. At religiosior profectò Mesuæus, qui in exhibendo per se Scammonio grana duodecim minimè transcendit.

καθαίρει δὲ καὶ τῆς ῥίζης] Purgandi gratia radice quoque Scammoniæ vtitur Oribasius, vti modò retulimus: sed Theophrastus, lib. hist. stirp. 9. cap. vlt. succi tantummodò vsum esse scribit, hisce verbis: τῆς δὲ σκαμμωνίας ὁ ὀπὸς μόνον χρήσιμος, ἄλλο δ' οὐδέν. hoc est, *Scammoniæ succus tantummodò utilis, ac præterea nihil.*

Cap. CLXXII. ἐλαίᾳ ἐμφερῆ φύλλα] Sic Plinius, libro 24. capite 15. *Chamelæa similitudinem foliorum oleæ habet.* Alibi tamen, nimirum libri 15. capite 7. *Chamelæam* dixit, *folijs oleastri bacci̇sque.* Sed & libro. 13. capite 21. de thymelæa agens, cuius folia Dioscorides Chamelææ assimilat, eam etiam *oleastro similem* facit. Verùm inter oleæ & oleastri folia haud ita magnũ discrimen, nisi quòd hæc illis magnitudine cedunt.

διπλασίονος ἀψινθίου] Alius & ab isto discrepans est Chamelææ vsus apud Plinium, lib. 24. cap. 15. quo loco sic habet: *Detrahit pituitam bilémque, folijs in duabus absinthij partibus decoctis, succoque eo cum melle poto.*

Cap. CLXXIII. ἢ κνέωρον] Ex Hipp. in lib. de morbis muliebr. non κνέωρον, sed κνέστρον legendum: quam vocē Gal. in Gloss. exponit, τὸ κνέωρον. Sic & apud Plinium, lib. 13. cap. 21. inter varia Thymelææ nomina non Cestrum, sed Cnestron habetur.

πολὺ μείζονα] Mesuæus Mezereon folijs esse quàm oleæ maioribus scribit: quod falsum esse deprehenditur, siue ille Thymelæam, siue chamelæam mezerei nomine acceperit. Enimuerò eas plantas & inter sese, &, quod turpius est, cum vtroque chamæleonte videtur confudisse. Cæterùm inferiùs, pro, μεταξὺ αὐτοῦ, lego, μεταξὺ αὐτῶν, scilicet, φύλλων.

καθαίρει κάτω] Contrà Plin. lib. 27. cap. 9. (nisi fortè mendum subest) de cocco Gnidio: *sistit*, inquit, *aluum*: quod & rationi & experientiæ omnino aduersatur.

μετὰ ἀλεύρου ἢ] Theoph. lib. 9. hist. stirp. cap. vlt. de cocco Gnidio: δίδοται, inquit, πρὸς κοιλίας λύσιν ἐν στέατι ἢ σίτῳ ἀφεψηθεῖσα. quo loco Gaza, à Plinio fortasse deceptus, illud, πρὸς κοιλίας λύσιν, *contra aluũ solutionē*, minùs rectè interpretatur. Sed & σίτῳ perperàm *adipem* conuertit: cùm tamen σίτου nomine vt plerunque alias, ita & eo loco, ὁ σῖτος significetur. Plin. lib. 27. cap. 9. *Cocco Gnidio us adurens: itaque cum pane deuoratur, ne adurat, cum gulam transit.*

Cap. CLXXIIII. κάρυα βασιλικὰ] Theophrast. hist. stirp. lib. 3. cap. 13. de Sambuci folio ita scribit: φύλλον δὲ πλάτος ἔχειν μαλακόν, προμήκες, ὡς τὸ τῆς πλατυφύλλου δάφνης. μεῖζον δὲ καὶ πλατύτερον καὶ περιφερέστερον ἐκ μέσου καὶ κάτωθεν. τὸ δ' ἄκρον εἰς ὀξὺ μᾶλλον συνῆκον, κύκλῳ δ' ἔχει ἐντομὰς &c. id est, *folium singulare, molle, oblongum, ceu lauri latifoliæ, uerùm maius, latius ac rotundius, tum circa medium, tum parte inferiore, extremo magis acuminato, in ambitu laciniatum.*

ὡς τοῦ μέλανι] Acinos Sambuci nigros describit Plinius: id quod de illis perfectè maturis accipiendum est. Sed & Theophrastus, loco citato, de ijsdem sic habet: γίνεται δὲ πεπαινόμενος μέλας, ὠμὸς δ' ὀμφακώδης· μεγέθει δὲ μικρῷ μείζων ὀρόβου, τὴν ὑγρασίαν δὲ οἰνώδης τῇ ὄψει, &c. id est, *Acinus maturescens nigrescit, immaturus uuam acerbam refert, magnitudine paulò maior eruo, succo uini æmulo.*

ξηραντικὴ] Marcellus prætereà alicubi, ψυκτικὴ, legisse videtur. Actuarius quoque, meth. med. lib.5.ca.8. sambucum & Ebulum, omissa siccandi vi, scribit, refrigerandi facultate pollere. Sed & Plinius, lib.24.cap.8. *refrigerare inflammationem* dixit, *maximè recentis ambusti*. Attamen neque sambucus neque Ebulus refrigerant, nisi fortè ex accidenti, dum bilem extrahunt: calfacere verò vtranque certum est, licet in primo gradu duntaxat: id quod satis innuit Galenus, 6. simpl.

CAP. CLXXVI. καὶ δριμύτερα] Plinius, qui de Pycnocomo eadem ferè habet quæ Dioscorides, lib.26.cap.8. id ait esse *erucæ folijs, crassioribus & rarioribus*: vbi pro, *rarioribus*, vel ex hoc loco, *acrioribus* legēdum, coniicio. De eiusdem radicis viribus agens ibidem, *non aluum modò & bilem, sed & pituitam exinanire*, scribit.

CAP. CLXXVII. οἱ δὲ ἰσχάδα, οἱ δὲ χαμ.] Malim, ἰσχάδα, vel potiùs, ἰσχὰς, in recto casu. Sic enim nominăt Theophrastus & Plinius: sitq; verisimilius ex radicis cum carica similitudine id nominis inditum illi fuisse, quàm ab efficacia contra coxendicum dolorem. Sed & αὐτὸ τὸ, χαμαιβάλανος, χαμαισύκαινος, ex Paulo legendum censuerim. Is enim, lib.7. cap.4. inter ea quæ pituitam detrahunt, *apij dimidium id quod ad radicem est & à quibusdam χαμαισύκαινος appellatur*, commemorat. Rursumque, eiusdem libri cap.10. *Apij, radicis* inquit, *pars ea quæ ad aërē vergit si edatur, supernè purgat: (quidam ipsam χαμαισύκαινον vocant) quæ verò ad radicem est, infernè. Tota verò si edatur, vtrinque vacuat.* Plinius & hanc ipsam radicem, ῥάφανον ἀγρίαν vocari testatur, lib.26.cap.8.

ἀσφοδίλῳ] Sunt qui, σφονδυλίῳ, malint, vti Marcellus & Cordus. Cæteri, ἀσφοδίλῳ, indubitanter legunt, vti etiam legitur apud Theophr. Is enim, lib.9. hist. stirp. cap.10. ἡ δὲ ἰσχὰς, inquit, ἢ ἄπιος φύλλον μὲν ἔχει πηγανῶδες, βραχὺ, καυλοὺς δ᾽ ἐπιγείους τρεῖς ἢ τέτταρας. ῥίζαν δὲ ὥσπερ ἀσφόδελος, πλὴν λεπυρώδη. hoc est: *Ischas, seu Apios, folio constat rutaceo, breui: caulibus terræ proximis, ternis quaternisue: radice seu asphodeli, verùm squamosa.* At Plinius, loco antè citato, Apion describit, *radice rapæ, sed ampliore.*

τὸ μὲν ἐνδοθεν] Lego, ἄνωθεν, non, ἔνδοθεν. Ita enim legendum esse constat ex loco Pauli antè citato. Sic quoque Plinius, de Apio: *Alunt*, inquit, *radicis superiorem partem vomitione biles extrahere: inferiorem, per aluum.*

τὸν ἐφιστάμενον ὀπὸν] In eo dissident Dioscorides & Plinius, quòd ille supernatantem liquorem vsurpat, hic verò eundem abiicit. Sic etenim Plinius de Apij radice, loco antè commemorato: *Effoditur*, inquit, *vere, tusaque in fictili mergitur, detectoque quod supernatat, reliquus succus purgat vtraque parte sesquiobolo in aqua mulsa.*

CAP. CLXXVIII. ἐντεριώνης κολοκυνθίδος] Huius medullæ Colocynthidis, quam Hippocr. σικυώνης σπόγγον nominabat, apud varios Medicinæ Autores varia est dosis. Mesuæus, ceratia decem: Paulus drachmam integram exhibere non veretur. Ruffus itidem, drachmam j. ex aqua mulsa propinat. At Aëtius scrup.ij. exhibet in aquæ mulsæ cyathis duobus: codémque loco, imbecillibus etiam scrupulum j. sat esse scribit.

λαμβανομένη σὺν νίτρῳ] Ita distinguit & legit Cornarius: μετὰ ὑδρομέλιτος λαμβανομένη. καὶ σὺν νίτρῳ δὲ καὶ σμύρνῃ καὶ μέλιτι ἑφθὴ εἰς καθαίρει. Eum icircò secutus sum, quòd & sensus eo modo clarior est, & ita quoque videtur Serapio legisse.

ἑψηθεῖσα τι ὄξει] Nonnulli ad literam isthæc ita interpretantur, vt velint pomum hoc Colocynthidis, exempta medulla simul & semine, luto oblitum incoqui aceto & nitro. Sed absurdum illud est. Quare malim legere, ἑψηθεῖσα τι ὄξει καὶ νίτρῳ, aut, ὄξει σὺν νίτρῳ: quo modo Serapio, Cornarius & Marcellus videntur legisse.

ἀφεψήσας μελίκρατον] Modum hunc præparandi diluti Colocynthidis paulò pleniùs describit Aëtius, libro 3. capite 35. in hæc verba: πραΰτερον δὲ καθῆραι βουλόμενος, λαμβάνειν δεῖ κολοκυνθίδα ἐμμεγέθη, καὶ ταύτην ἀνοίξαντα αὐτόθεν ἐξελεῖν ἅπαν τὸ σπέρμα. εἶτα τὸ γαστρῶδες αὐτῆς ἐγκαταλιπεῖν αὐτῇ χωρὶς τοῦ σπέρματος, καὶ πληροῦν αὐτὴν ἑψήματος ἢ οἴνου γλυκέος παλαιοῦ, ἵνα βρέχηται ἡμέραν καὶ νύκτα· εἶτα ἑψήσας (sic enim legendum, non ἐρωτας) ῥάκει τὸν οἶνον, καὶ διηθήσας, δίδου πιεῖν. hoc est: *Quòd si mitiùs purgare volueris, sumito colocynthidem iustæ magnitudinis, eámque aperito supernè, & semen totum eximito: deinde quicquid in ipsa ramenti speciem præ se fert, rursus citra semen in ipsam indito, & repletam sapa aut vino dulci vetere per diem noctémque macerari sinito: tandemque vinum colfactum per pannum excolatum propinato.* Ruffus itidem, in libello de purgantibus medicamentis, nulla tamen medullæ facta mentione, sic habet: πραΰτερον δὲ καθῆραι βουλόμενος, τὸ μὲν σπέρμα τῆς σικυωνίας ἐκβάλλειν, ἐγχέας δὲ οἴνου γλυκέος εἰς τὸν φλοιὸν ἑψεῖν ἐπὶ μαλακοῦ πυρὸς, ἔστ᾽ ἂν καλῶς διαμαλαχθῇ, τότε διδόναι πίνειν. id est: *Quòd si quis mitiùs purgare volet, semine colocynthidis eiecto, affusoque intra corticem vino dulci, lento igni coqui ipsam oportet, dum probè emollierit: illud tandem potandum exhibetur.* Sed & Paulus, lib.3.cap.13. eodem modo præparatum Colocynthidis dilutum in morbo comitiali propinat.

CAP. CLXXIX. θύμου τῶν ἄνθος] Hinc plerique colligunt, Epithymum Dioscoridis & reliquorum Græcorum aliud esse ab Epithymo Arabum: & Græcorum quidem Epithymum, aliud nihil esse quàm ipsum thymi durioris florem. At ego Epithymum Græcorum & Arabum planè vnum & idem esse iudico, scilicet inuolucrum thymi capillaceum, cui tamen flos ipse thymi interdum implicatur: quippe qui à capillamentis illis rectè secerni vix possit. Sed & ipse Autor, libro de simpl. ad Paternianum, Epithymum disertè describit, *florem assimilem setæ, subuiridem & nauseosum.* Quoniam enim Epithymum crinium vel cincinnorum modo capitula thymi quadam florum imagine comare conspicitur, florem icircò dici constat, idq; nominis ratione minimè refragante. Quandoquidem si ἄνθος dictum est, vti voluit Etymologicus, παρὰ τὸ ἄνω θεῖν, ποιεῖν, τρέχειν ἢ τῷ αὐξάνεσθαι, quidni eiusmodi capillamento ἄνθος, hoc est, *floris*, nomen aptè conueniat? Cæterùm ea capillamenta non in thymo solo, sed & in thymbra, stœbe, lino, hyssopo, serpyllo, vrtica, polio, genista, chamædry & compluribus aliis plantis reperiri

certũ est. Verùm quod thymo innascitur, peculiariter ἐπίθυμον dicitur, vti quod thymbræ, ἐπιθύμβρον, quod stœbę, ἐπιστοίβη. Ista verò capillaméta sine radice nasci iccircò scripsit Plinius, quòd nullam euidentem habent radicem, vti neque viscum, quod arboribus innascitur. Scilicet cui insident planta, ea illis est sedes pro terra, & qua parte insident, ea est pro radice.

οὐραγὰς ἔχοντα] Iosephus Scaliger doctissimus, acerrimique iudicij vir, cuique omnium ætatis huiusce Criticorum vix vllum prętulerim, in suis in Propertiũ castig. à Diosc. hoc loco non quidé figuram Epithymi, sed thymi duntaxat durioris proponi existimat, ideóque reponendum censet, οὐραχοὺς ἔχοντα ὡς αἰχμὰς, quasi thymi durioris spicam voluerit Author esse mucronata cuspide, qualis est stœchadis. οὐραχοὺς verò dici putat, ipsos spicarum mucrones, à similitudine cuspidũ in hastilibus, quæ quidem Homero οὐραχοὶ ἢ σαυρωτῆρες appellantur. At equidem ex ipsius sentétia ἀντὶ τῶ, οὐραγὰς, οὐραχοὺς reponendum iudico: sed quoniam non de spica thymi, verùm de Epithymo ipso hîc agi verisimilius est, nihil prætereà immuto: ac interim οὐραχῶν voce caudas setosas (quas quidem Epithymi capillaméta referunt) significari puto: quemadmodum & Hippocrates, seu quisquis est autor libelli de corde, οὐραχὸν καρδίας, cordis caudam nominauit, ea metaphora volens conum ipsius designare. Ad eundem quoque modum EVstathius οὐραχὸν Xenophonti μεθόρειον dici annotauit, τὸ ὄπισθεν τῆς φάλαγγος, ὥσπερ σῶμα καθ' Ὅμηρον, τῶν δὲ σαυρωτήρων, seu vt alibi, ἐν ᾧ οἱ σαυρωτῆρες ἐπήγνυντο.

πρὸς ὀλκὴν <δ'.] Sic Galenus, lib. 14. Meth. Epithymi drachmas iiij. ex aqua mulsa vel sero propinat. Aëtius quoque, lib. 3. cap. 29. adultis Epithymi contusi & cribrati scrup. xij. cum passo & aceto mulso ac modico sale exhibet. Auicenna ad quatuor aureos progreditur. Cæteri vel ampliore, vel parciore dosi ipsum exhibent. Et Paulus quidem, lib. 4. cap. 26. ad cancrum Epithymum quatuor drachmarum & dimidię põdere ex sero vel mulsa porrigit. Libro vero 7. eiusdem drach. v. tritas dari scribit, ex seri lactis hemina. Oribasius, Collect. lib. 7. cap. 27. senas drachmas dare nõ veretur. Ruffus itidem, in lib. de purg. med. drach. vj. & ampliùs ex vino dulci. Plinius quoque, lib. 26. ca. 8. Epithymum aluum soluere testatur, à quatuor drachm. ad sex. Mesuæus drachm. vij. exhiberi posse tradit. At Actuarius, Meth. libro 5. idem quod Aëtius refert, sed tantùm v. mentionem facit. Et ipse Oribasius lib. 1. περὶ ἁπλ. de euacuationibus agens quę sanis conueniunt, binas tantùm drachmas in oxymelite propinari voluit: similitérque, Synops. lib. 1. cap. 17. eiusdem triti & cribrati binas vult exhiberi drachmas ex vino dulci, aut plus eo cum melle, sale admisto.

CAP. CLXXX. ἄλυπος μαλακοῦ] De Alypo sic habet Plinius, lib. 27. cap. 4. *Alypon cauliculus est molli capite, non dissimilis betæ, acre gustatu ac lenteum:* quæ quidem verba ex hoc Diosc. loco sic emendo: *Alypon cauliculis est gracilibus, molli flore, radice non dissimili betæ: semen acre gustatu*, &c. Porrò in eo quod sequitur, ὡς ῥίζαν πύταλ, metathesis est particulæ ὡς. legendúmque, ῥίζα ὡς πύταλον, vti paulò pòst, σπέρμα ὡς ἐπιθύμου. pro quo Actuar. Met. lib. 5. habet, σπέρμα ὡς θύμου.

τὸ ἴσον πλῆθος] Ex Paulo, lib. 7. c. 3. & 4. (qui quidem de plantis agens à Galeno pręter nullis, ipsa Diosc. verba solet transcribere) sic emendandus hic locus: πλῆθος ἴσον ἐπιθύμῳ λαμβανόμενον μεθ' ἁλῶν καὶ ὄξους. Est autem Alypon, eodem teste, herba eadé cum ea quæ illius ætate Alypias dicebatur.

CAP. CLXXXI. οἱ δὲ φακοειδὲς] Empetron Galenus, Paulus & Aëtius alio nomine σφακοειδὲς appellari scribunt: nec deest suspicio, quin & apud Dioscor. pro φακοειδὲς, σφακοειδὲς, legi oporteat.

τὸ δὲ προσγειότερον] De eiusdem plantæ diuersis partibus ista prima facie intelligenda videntur, quasi voluerit Dioscorides, quæ pars Empetri terræ propinquior fuerit, amaram reperiri, &c. Sed aliter ex sententia Plinij accipienda sunt, quasi nimirum velit quod Empetrum mari propius est, salsum: quod ab eodem remotius & terrę propinquius, amarius sentiri. Sic enim Plinius, lib. 27. cap. 9. vti certè quidem habent vulgata exemplaria: *Empetron, quam nostri calcifragam vocant, nascitur in montibus maritimis, ferè in saxo: quò propius mari fuerit minùs salsa est: pot áque bilé trahit ac pituitas: quò longiùs magísque terrena, amarior sentitur.* Verùm quò sit maior Plinij cùm Diosc. consensus, illa sic legenda videntur: *quò propiùs mari fuerit, magis salsa est*, &c. In iis verò quæ proxime sequuntur, Plinius palàm Empetrum maritimum cum saxifraga confudisse videtur.

CAP. CLXXXIII. ἀμπέλου ἀγρίας] Ista sic restituit Cornarius: ταύτης ἡ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα ἐν οἴνῳ ποτιζομένη, καὶ μεθ' ὕδατος μιγνυμένη κυάθων β'. Gesnerus legendũ suspicatur, μεθ' ὕδατος ... κυάθων β'. ... At ego cũ Serapione, Marcello & Ruellio sic legere malim: ταύτης ἡ ῥίζα ἀφεψηθεῖσα ἐν ὕδατι, καὶ μετ' οἴνου μιγνυμένη ποτιζομένη κυάθων β'. Nam & Plinius, lib. 23. cap. 1. de Ampelo agria, (quam tamen nominis ὁμωνυμίᾳ deceptus cum labrusca interdũ temerè cõfundit) sic habet: *Radix decocta in aqua, pota in vini Coi cyathis duobus, humorem alui cıet, ideò hydropicis datur.* Rursúmque, lib. 27. cap. 27. *Radix eius decocta in aquæ cyathis ternis additis vini Coi cyathis duobus, aluum soluit leniter, ideóque hydropicis datur.*

CAP. CLXXXIIII. οἱ δὲ βρυωνίαν] Gal. lib. 1. de comp. pharm. κατὰ τό. ἀμπέλου λευκῆς & βρυωνίας separatim, tanquam diuersa, commemorat: nec malè, quandoquidem ipsemet, 6. simpl. vitem nigram propriè βρυωνίαν vocari scripserat: quod ipsum Plin. lib. 23. cap. 1. admonet. Quòd ad vocem ἄγχουσα spectat, pro ea fortassis, ἰχίτρωσιν, reponendum: siquidem ἰχίτρωσιν Hippocrati dictam Galenus in Gloss. λευκὴν βρυωνίαν exponit.

ὑποταράσσει δὲ καὶ διάνοιαν] Plinius de Vitis albæ radice, lib. 23. cap. 1. *Et ipsa autem largior aliquatò sensus purgat:* quo loco, *sensus turbat*, restituendum esse, hinc est facile colligere.

ᾧ ψιλοῦσι τὰ δέρματα] Hunc Vitis albæ fructum coriariis etiam vtilem esse scripsit Galenus, 6. simpl. ac idipsum loco citato luculenter confirmat Plinius. Attamen Theophrastus, hanc coria pilis spoliandi vim, vitis syluestris fructui tribuit, libro nono, capite vltimo: quo loco de vite syluestri agens, τὸ καρπῷ, inquit, ψιλοῦσι τὰ δέρματα. Sic enim legi par est, non, τὰ δένδρα, vt in impresso codice.

CAP. CLXXXV. μέλαινα ἄμπελος] Mesuæus huius Vitis nigræ radicem scribit esse cineritiam foris, intus albam, non tamen albedine eius quę alba dicitur. In cæteris videtur planè cum Dioscoride consentire.

ἧσσον μὲν τι ἐνεργεῖ] Rectiùs fortassis, ἐνεργεῖ, quanquam vtrouis modo sensus bene constat. Gal. itidem, 6. simpl. nigram Vitem alba in totū inefficaciorem esse prodidit. At contrà semel aut iterum inculcat Plinius, *Nigræ radicem ossa infracta uel efficacius extrahere, quàm albæ.*

CAP. CLXXXVI. οἱ δὲ βλῆχον] βλήχρον etiā nominauit Nicāder, in Ther. Theophrastus verò, lib. de causis plant. 1. cap. 8. βλῆχον, nisi fortè, quod ego cum doctiss. Scaligero malim, eo loco τὴν βλῆχον pro pulegio, quàm pro Filice, interpretari satius fuerit.

καὶ ἄκαρπα] Sic Plin. lib. 27 cap. 9. *Filicis duo genera nec florem habere* scribit, *nec semen*. Theophrastus itidem, lib. 9. hist. stirpium, cap. vlt. de Filice sic habet: σπέρμα δ' οὐκ ἔχει, οὐδὲ ὀπὸν, *semen non habet neque liquorem*: quo loco αὐτὸ τὸ, ὀπὸν, Cornarius reponit, καυλόν. Posset &, ἄνθος, pro eadem illa voce reponi. Sunt porrò nonnulli (quo in numero & ipse Tragus est) qui è Filice semen certis temporibus colligi affirmant. Sed planè falluntur, dum minutulum eum puluerem, qui auersis foliis velut inhæret, pro semine accipiunt.

ὀβολῶν τεσσάρων] Cornarius, δραχμῶν, legisse videtur: ac Plinius certè quidem, lib. 27. cap. 9. *Filicis radicem meliùs tæneas detrahere* scribit *cū scammoniij pari pondere*. At ego vulgatam lectionem retineo, quanquam duûm tantùm obolorum Serapio mentionem facit.

ἡ ῥίζα πεδῖτα] Hæc vox, (πεδῖτα) Marcello & Cornario non immeritò suspecta fuit, adeóq; ab ijs prætermissa. Equidem dubito vtrum potiùs, τετρῖτα, seu βλαστῖτα, seu etiam λευκῖτα, legi oporteat. Nam & Plinius de Filicis radice sic habet, lib. 24. cap. 11. *Harundinis radix contrita & imposita, Filicis stirpem corpore extrahit: itemque harundinem, Filicis radix.* Sed & Celsus, libro 5. c. 16. *Pessima*, inquit, *ex surculis harundo est, quia aspera est: eademque offensa etiam in Filice est. Sed usu cognitum utranque aduersus alteram medicamentum esse, si contrita superimposita est.*

ἔνθα ἐὰν πολὺ] Marcellus locum hunc minimè interpretatur, eum tanquam mutilum asterisco notasse contentus. At Cornario ita restituere visum est: ἔνθα ἐὰν πολὺ κάλαμος, καὶ πολὺ βλῆχον σπαρῇ, ἀφανίζεται ὁ κάλαμος. καὶ πάλιν, ἔνθα πολὺ βλῆχον καὶ πολὺς κάλαμος σπαρῇ, ἀφανίζεται τὸ βλῆχον. Ego verò locum eundem ita potiùs restituendū iudico: ἔνθα ἐὰν βλῆχον καὶ πολὺς κάλαμος σπαρῇ, ἀφανίζεται τὸ βλῆχον· καὶ πάλιν, ἔνθα ἐὰν κάλαμος, καὶ πολὺ βλῆχον σπαρῇ, ὁ κάλαμος ἀφανίζεται. Est enim vero similius ex ijs plantis eam quæ copiosior fuerit, parciorem alteram enecare atque perimere. Plinius, lib. 18 cap. 6. de eadem, quæ inter harundinē & Filicem est, dissensione dissociationéve seu discordia, ἀντιπάθειαν Græci vocant, paulò aliter habet in hæc verba: *Aiunt & circa solstitium (filices) auulsas non renasci, nec harundine sectas, aut exaratas, uomeri harundine imposita. Similiter & harundinem exarari Filice uomeri imposita præcipiunt.*

CAP. CLXXXVII. πτερίς] Plinius, lib. 25. cap. 9. de vtraque Filice: *Radices*, inquit, *utrique longæ in obliquum.* Ex quo loco patet, nō πλατείας, vt plerique voluerunt, sed, μακρὰς, potiùs hoc loco legendum: quemadmodum & Hermolaus Barbarus & Marcellus emendarunt.

καὶ ἄνευ δὲ σκεύας] Sic Theophr. lib. 9. hist. stirp. cap. 20. ἡ δὲ θηλυπτερὶς, χρήσιμος πρὸς τὰς ἕλμινθας τὰς τε πλατείας καὶ τὰς λείας. πρὸς μὲν τὰς πλατείας, ἀναδιδομένη μέλιτι· πρὸς δὲ τὰς λείας, ἐν οἴνῳ γλυκεῖ μετ' ἀλφίτων διδόμενη. γυναικὶ δὲ ἐὰν γε δοθῇ, ἐὰν μὲν ἔγκυμων ᾖ, ἐκβάλλειν φασίν. ἐὰν δὲ μὴ, τὸ ὅλον ἄτοκον γίνεσθαι. Quæ quidem verba reddidit Plinius, libro 27. cap. 9. ad hunc modum de Filicum radicibus agens: *Pellunt interaneorum animalia: ex his tæneas cum melle: cætera ex uino dulci triduo potæ*, &c. Ac deinceps: *Neutra danda fœminis, quoniam grauidis abortum, cæteris sterilitatem facit.* Ex his locis palàm fit, Lacunæ & Marcelli lectionem, κἂν ἔγκυος δὲ λάβῃ, probatiorem esse. Eam iccircò secutus sum, maximè cùm Serapionis verba idem planè sonare videantur. Inferiùs itidem pro, ἐπιπλάσσεται, rectiùs hauddubiè legas, ἐπιπλάσσεται: quod mendi genus & aliàs sæpenumerò occurrit.

CAP. CLXXXVIII. καὶ ἐν τοῖς ἀγχίοις] Serapio cæterique ferè Interpretes ista sic legisse videntur, ἐν τοῖς ἀρχαίοις θριγκοῖς δένδρων, μάλιστα δὲ δρυῶν. Plinius autem, lib. 26. cap. 8. *Polypodion* scribit *in petris nasci, aut sub arboribus uetustis*. Vt vt sit, αὐτὸ τὸ, ἀγχίοις, ἀρχαίοις legendū omnino videtur.

συγκαθεψομένη ὄρνιθι] Plinius, ibidem, de Polypodij radicis ad aluum soluendam vsu aliter, in hæc verba: *Ipsa concisa inspergitur oleri, uel betæ, uel maluæ, uel salsamento: uel cum pulticula coquitur ad aluum uel in febri leniter soluendam.*

φλέγμα καὶ χολὴν] Plinius itidem, de Polypodij radice agens, æquè ac Dioscorides, *bilem* absolutè scribit *ab ipsa detrahi*. Attamen de bile nigra id accipiendum, quo modo intellexêre Aëtius, Actuarius, Serapio, atq; etiam Mesuæus.

CAP. CLXXXIX. ῥίπτουσα] ῥιπτοῦσα, hauddubiè legendum. Vsum verò Dryopteris seu potiùs Bryopteris ad psilothra, qui quidem proximè sequitur, aliter ac ipse Dioscorides, refert Plinius, libro 27. capite 9. hisce verbis: *Psilothron est radix tusa. Illinitur enim usquedum sudores euocet: iterumque & tertiò, ita ne sudor abluatur.*

CAP. CXC. καυλοὺς δὲ πολ.] Plinius contrà, lib. 21. cap. 16. *Cnicon uno caule, nec ramosum* scripsit. Sed tùm de syluestri potiùs Cnico, quàm de hoc satiuo egisse crediderim.

σησαμίας] Pleriq; Interpretes, quibus haud immeritò vox σησαμίας suspecta fuit, ἐλαίας, legisse videntur. σησαμίαι enim, æquè ac σησαμὶς, constat pro oleæ potissimùm germinatu primo vsurpari solitum: at ipsum oleæ fructum vspiam eo nomine designatum vix crediderim.

Θασίων] Fortè Θασίων, supple, καρύων, ἤτοι, ἀμυγδάλων. Nam in amygdalarum genere Thasię ex Thaso insula, etiam teste Plinio, lib. 15. cap. 7. celebrantur. Cæterùm pro, λελεπτυσμένων, rectiùs legas, λελεπισμένων.

ἰσχάδων τῆς σαρκὸς] Non abs re dubitet quispiam, vtrum ista caricarum caro mellis antè memorati vicem supplere debeat, an verò præter caricarum pulpam mel etiam adijci oporteat. Serapio certè quidem in hac placentularum præparatione vtriusque & mellis & caricarũ pulpæ meminit, dum præter caricarum triginta carnem, mellis etiam quantum sat fuerit adijcit.

CAP. CXCI. παρὰ τοῖς πετάλοις μακρόν] *iuxta folia*, seu potiùs, *iuxta foliorũ pediculos*. Rectiùs Plinius: qui quidem lib. 25. cap. 5. de hoc semine Mercurialis agens, *id mari iuxta genicula stare* prodidit.

ἢ ἀρσενοθήλυμα] Ad iuuandam masculorum aut fœminarum conceptionem vtẽdi vtraque Mercuriali modos alios recenset Plinius, loco antè citato, quos quidem ascribere hoc loco nolui, locum indicasse contentus.

CAP. CXCIII. ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ αὐτὸ] Theophr. lib. 9. de hist. stirpium, cap. 19. Scorpium dictum putat, quòd scorpioni similem habeat radicem. Verùm illud non quidem de hoc Heliotropio, sed de aconiti genere, thelyphono dicto, intelligendum est, cuius & ipse meminit Plinius, lib. 27. cap. 3. hisce verbis: *Radix marruatur ei paulùm scorpionum modo: quare & scorpium aliqui appellauêre.*

ἀπὸ τοῦ ἡμιτροπεῖν] Heliotropiũ solstitio florere, autor est Theophrastus, circa finem libri 7. hist. stirp. Inde fortasse potiùs nomen illi datum est, quàm quòd sese cum sole circumagat. Eadẽ ratione ἡλίοιο τροπῆς ἰσώνυμον ἔρνος vocatur à Nicandro, in Theriacis: quem locum explicans Scholiastes, etiam ἰσχύουσα dictum annotat: sed haud ita rectè folia oleę candida eidem tribuit. Apuleius verò nominis etymon vtrinque repetit. *Nomen enim*, inquit, *accepit quod æstiuo solstitio floreat, uel quòd Solis motibus folia conuertat.*

ἐπιτρέφει] Lacuna in vetusto suo codice legit, ἐπιτρέφει ἢ ἐπιπέρφυρον. Sed magis placet lectio altera, λευκὰ, ἐπιπόρφυρα, &c. Nam & Apuleius *florem Heliotropio maiori* tribuit *in summitate tenuem & ueluti purpureum, atque uncatum in similitudinem caudæ scorpionũ.* Plinius verò, lib. 22. cap. 21. *cæruleum florem eidem ascribere* videtur.

φύεται ἐν τραχέσι τόποις] Sic Apuleius, *maius Heliotropium* scribit in *asperis locis nasci*, vti *minus*, *in amnibus*. At Plinius, loco modò citato, postquã duo genera fecit *Heliotropij, heliosæpium* inquam *& tricoccon: illud nascitur*, inquit, *non nisi in pingui solo cultóque, tricoccon ubique.* Sed vide, num Plinius eo loco Heliotropion minus seu tricoccon cum maiore confuderit.

μεθ' ὕδατος ἢ πινόμενα] Ruffus Ephesius, in fragm. de purg. med. Scorpiuron addito vino propinari scribit. Eius enim hæc sunt verba: Σκορπίουρον μὲν καθαίρει φλέγμα καὶ χολήν. ἀρκεῖ δὲ ὅσον δίσμην συμμίξας ἑψηθὲν τῷ ὕδατι μέσως κεράσαντα οἴνῳ. hoc est, *Scorpiurus quidem purgat pituitam & bilem. Satisfacit uerò manipulus ex aqua moderatè coctus, potusque affuso uino.*

CAP. CXCIIII. καρποὺς τρισφύλλους] Singula quidem grana rotunda sunt, sed perpetuò terna sibi inuicem cohærentia: vnde & Aëtio, tetrab. 4. lib. 3. cap. 24. itémque Plinio hoc genus Heliotropij τρίκοκκον cognominatur.

καὶ καρδάμου] Lacuna in vetusto codice legit, καρδαμώμου, & sic etiam legitur apud Paulum, lib. 7. quanuis Interpres non *cardamomum*, sed *nasturtium* verterit. Attamen tam nasturtium, quod κάρδαμον Græcis dicitur, quàm cardamomum ipsum lumbricos pellit, vel ipso teste Diosc. idcóque vtrumuis legas, parum refert.

CAP. CXCV. ὁ ἰδίως σκορπίουρον] De hac ipsa herba sic quoque scribit Plinius, lib. 22. cap. 15. *Scorpius herba semen habet ad similitudinem caudæ scorpionis, folia pauca* &c. Hanc tamẽ eandem notam, sed falsò, vti certè videtur, tribuit idẽ Plin. lib. 22. cap. 21. heliotropio minori, quod tricoccon, & alio nomine scorpiurum vocauit, idque his verbis: *Semen ei est effigie scorpionis caudæ, quare ei nomen.*

IN LIBRVM QVINTVM.

CAP. I. χυλὸς πινόμενος] Plinius, in prooemio lib. XXIII. quo loco lõgè plures Vitis partium medicos vsus prosequitur, succum hũc non dat bibendum, sed infundit tãtummodò, hisce verbis: *Suauis eorum dysentericis infusus medetur.* Sed & ibidem, quem ad lienis tumores commendat Dioscorides sarmentorũ cinerem duntaxat impositum, is ad lienis remedia dari etiam ad bibendum scribit, aceto conspersum.

CAP. III. ἄστομοι, εὐστόμαχοι] In vinaceis seruatas Vuas stomachum infestare scribit Plinius, lib. 23. cap. 1. contrà quàm hîc tradat Dioscorides: cuius tamẽ sententię astipulatur & ipse Gal. lib. 2. de alim. facult. Nam de hac Vua ollari agens: προσέτι, inquit, ἐκλελυμένην γαστέρα ἡ τοιαύτη σφυλλὴ, καὶ τοῖς ἀποσιτοῦσι ὄρεξιν ἐπεγείρει τῶν σιτίων. hoc est, *Ventriculum dissolutum eiusmodi Vua roborat, & cibũ fastidientibus appetentiam excitat.*

CAP. IIII. καὶ πυρῆνες δὲ ὠφελοῦσι] Plinius quoque, lib. 23. cap. I. de Vua passa sic habet: *Nucleus exceptis uesicæ utilis habetur & tussi.* Sed mox statim subdit: *alba utilior:* cuius tamen contrarium sensisse videtur Diosc. qui paulò antè albam εὐστομαχωτέραν (nisi fortè cum Manardo malis ἀσθενεστέραν) esse prodidit. Nam si magis astringit, vesicæ ac tussi minùs vtilem esse fit verisimile.

μετὰ ἀλεύρου κυμίνου &c.] Plinius ibidem, de Vua passa, *Testium*, inquit, *inflammationi cum farina cumini aut coriandri imponitur:* quasi legerit, μετὰ ἀλεύρου κυμίνου, ἢ κορίου. Ac certè quidem ad testium inflammationes coriandrum cum Vua passa impositũ valere prodidit Diosc. lib. 3. cap. 71. Eodem verò lib. agẽs de cumino satiuo, cap. 68. id cum Vua passa commendat ad easdem inflammationes, sed addita lolij farina.

CAP. V. τῆς ἀγρίας ἀμπέλου καρπός] Sic Plinius, lib. 12. cap. 8. *OEnanthe, est uitis labruscæ uua: colligitur cum floret, id est, cùm optimè olet.* At apertiùs Gal. lib. 8. τῶν ἁπλῶν, cap. I. οἰνάνθην δ' ὀνομάζω τὰ τῶν ἀγρίων ἀμπέλων ἐκβλαστήματα σὺν τοῖς ἄνθεσιν, ἐξ ὧν ταῖς ἑξῆς ἡμέραις σταφυλὴ γίνεται. id quod perperàm vertit interpres hunc in modum: *OEnanthen appello uitiũ syluestrium germen unà cum floribus, ex quo succedentibus diebus uua fit.* Ego verò malim, *ex quo sequentibus*

vitibus una fieri solet.

ἢ ὡς σύμαλι ὕλων] Omnes Interpretes, ἑλκῶν, legisse videntur: quam ego lectionem & ipse prætulerim.

CAP. VI. ὕλα παλαιὰ] Plinius, in præf. libri 23. inter cæteras Omphacij dotes ipsum conferre scribit *cicatricibus manadis*, vt aliâs non semel, ita & hoc loco, ni fallor, vocum ὕλων & ἑλκῶν similitudine deceptus. Addit ibidem, *conferre ossibus purulentè limosis*: pro quo legendum iudico, *auribus purulentè limosis*: hæc enim iungit Diosc. ὦτα παλαιὰ, ὦτα πυορροοῦντα.

CAP. IX. ὁ δὲ τεθαλασσωμένος] Vti Vina ἀθάλασσα seu ἀπεγχύτα Galeno dicuntur, maris expertia, quibus scilicet neutiquàm aqua marina erat admixta: ita contrà θαλασσίτα vini τεθαλασσωμένα, quibus alioqui languidis debilibúsve aqua marina addebatur, seu ad firmitatem gratiámve conciliandam, seu ad vetustatem accelerãdam, seu denique quò fœliciùs asseruarentur, diutiúsque perennarent. Eorum variè parãdorum temperandorúmve rationem deinceps Dioscorides, itémque pleniùs ipse Plinius & Columella edocent. Priuatim verò Plinius, lib. 14. *marinæ aquæ vino miscendæ originem ductam* tradit *a serui furto, sic mensuram explentis*. Aliud verò fuit eidem Vinum thalassites, cui præcox vetustas conciliabatur vasis musti deiectis in mare.

κακοστόμαχος] In eandem sentẽtiam Mnesitheus Atheniensis apud Athenæum, lib. 1. sic habet: οἱ δ' ἐπιμελέστερον τεθαλασσωμένοι οἶνοι, ἀκραιπαλοί τέ εἰσι, καὶ κοιλίας λύουσι, ἐπιδάκνουσί τε τὸν στόμαχον, ἐμφυσώσεις τε ἐργάζονται καὶ συγκατεργάζονται τὴν τροφήν. &c. hoc est, *Quæ maris aqua scitè diligẽtérque Vina condiuntur, caput crapula neutiquam grauãt, aluum soluunt, insuperque os uentriculi mordent atque lancinant, inflationésque gignunt, ac simul etiam ciborum concoctionem promouent.*

καλοῦμενος δὲ μελαμψ.] *Psithium & melampsithiũ*, vt scribit Plinius, lib. 14. cap. 9. *passi genera sunt, suum saporem, non vini, referentia*. Sic verò dicta sunt à Psithia vite, quam Columella, lib. 3. inter Græculas commemorat.

ἢτις αἱμοπτοϊκοῖς] Lacuna ex vetusto codice legit, ἐμετικοῖς, quanquam vtranque lectionem recipi posse asserit. Ita tamen & ipse Plinius legisse videtur. Is etenim, lib. 23. cap. 1. *Vina*, inquit, *resina condita, frigidis stomachis utilia, existimantur nõ expedire uomitoribus*. Contrà tamẽ sensisse Celsum iccircò fit vero simile, quòd lib. de re med. 4. cap. 4. agens de stomachi resolutione cùm cibi tenax non est, in eo affectu Vinum austerum & resina conditum potui aptissimum esse scribit.

CAP. X. διὰ τὸ ἀναιτίως λεῖον] Vt Marcello, ita & mihi placuit magis veteris codicis lectio, λεῖον, ἀντὶ τοῦ λευκὸν, quod habebatur in vulgatis exemplaribus. Cùm enim paulò antè Vina ista pronuntiarit Autor ἁδρομερῆ, hoc est, *crassarum esse partium*, minimè certè ipsorum tenuitas in causa fuerit, cur neruos minus feriant: neque enim vina eadem & tenuia & crassarum partium simul & semel esse possunt. At nihil obstat quominùs, etsi crassarũ sint partium, etiam λεῖα, hoc est, *lenia*, dici possint. Ita nanque cum Terentio & Celso *lenia uina* libet appellare, quæ asperis opponuntur, vti & aliâs μαλακοὶ οἶνοι, teste EVstathio Homeri Interpretes σκληροῖς οἴνοις ἢτις ἀνπαλοῖς, hoc est, *uina dura mellibus* opponuntur.

ὁ δὲ Πραμνεὺς] Quinam locus Præpiano vino nomen dederit, mihi nullo modo constat, quoniam eiusce nominis vini neque apud Athenæũ Pliniúmve, (qui tamen quamplurima id genus vina commemorãt) sed neque alibi vspiam (quod sciam) vlla fit mentio. Paratypiani cognomen Interpretes nonnulli non magis certa, opinor, vocis origine reposuerũt. Plinius certè quidem, lib. 14. ca. 6. Pyctanon quoddam vinum (nisi fortè mendum subest) ex Adriatico sinu à Græcis miris laudibus celebrari narrat. Attamen hoc loco cum Cornario Πραιτουτιανὸς potiùs legendum ego suspicor, quoniam & Plinius, citato loco, eiusmodi vini meminit. Est autem Prætutianus ager, vti ex ipsius Plinij verbis, lib. 3. cap. 13. & 14. colligere licet, ab Adriatico agro Adriáque colonia haud ita dissitus. Ideóque cùm vinum Præpianum scribat hic Diosc. ἐν δὲ τῇ κατ' Ἀδρίαν κομίζεσθαι οἶνον, ignotúmque planè sit Præpiani vini aut etiam Parætypiani cognomentum, Πραιτουτιανὸν potiùs reponendum esse iudicaui. Vbi verò capite proximè sequenti legitur, καὶ ὁ Πραμνεὺς ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ, ego legere malim, καὶ ὁ Πραιτουτιανὸς καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ Ἀδριανοῦ. Neque enim Prætutianum vinum ex ipso Adriano agro deuehebatur, sed ex locis Adriæ Adrianóve agro vicinis.

CAP. XII. καλούμενος ὁμφακίτης] Hoc factitiũ vini genus, quantum ex eius conficiendi ratione licet colligere, illud ipsũ est, quod bion seu potiùs βίαιον, à violentia scilicet quæ illi contingit in festinatione, Plinio dictum videtur, lib. 14. c. 8. itémque lib. 23. cap. 1.

CAP. XIII. καὶ ἀφέψουσι] Aliam fuisse ætate Galeni Loræ conficiendæ rationem, scilicet citra coctuaram salísque admixtionem, vnicuique patet ex iis quæ ab ipso Gal. scribuntur, lib. 2. de alim. facultatibus: quo loco Loram à Græcis quidem τρύγα, & à popularibus suis στεμφυλίτην, ab Atticis verò δευτερίαν nominari tradit. Sed Polluci prætereà προτροπαῖος οἶνος dicitur. Plinius, libro 14. cap. 10. Loram inter operaria vina recenset, quorum tria genera ibidem commemorat.

αὐτοῦ μετ' ἐνιαυτὸν] Marcellus, πρὸς ἐνιαυτὸν, legẽdum suspicatur: malim ego mentem Marcelli secutus, ὑπὲρ ἐνιαυτὸν. Plinius certè quidem, posteaquàm operariorum vinorum conficiendorum rationem tradidit loco citato, illicò subdit: *Nulli ex his plus quàm anno usus*. Sed neque apud ipsum salis solidi Loræ Dioscorideæ adiici vlla fit mentio, cuius tamen nõ paruam esse vim ad vini cuiuscunque conseruationem nemo nescit.

καὶ ἐπὶ δὲ νόσων αἰτ.] Vel legendum, ἐπὶ δὲ ἐκ νόσων ἀναλαμβανόντων, vel, ἐπὶ δὲ ἑαυτοὺς ἀναλαμβανόντων. Nam & actiuè τὸ ἀναλαμβάνειν δύναμιν, ἰσχὺν seu ἑαυτὸν, & neutraliter idem verbum ἀντὶ τοῦ, ἀναλαμβάνεσθαι seu ἀνακομίζεσθαι ἐκ τῆς νόσου, ἔτι ἀναφέρειν ἀπὸ τῆς ἀσθενείας, vsurpatur.

ἐστι μέσον] Inter Dioscoridis & Plinij vinum ἀδύναμον, hoc est, *impotens*, illud est discriminis, quòd in eo præparando Diosc. musti & aquæ pares recipit portiones: apud Plinium verò, lib. 14. cap. 16. dupla legitur musti ad aquam proportio.

CAP. XVII. χρῶνται δὲ τῷ ἀφεψηθέντι] Vtrobiq; simpliciter, ἀφεψηθέντι, legit Marcellus, quemad-

modum in vulgatis exemplaribus habetur. Manardus autē, ἀναφεψηθὲν, priore hoc loco legendum suspicatur: quasi ἀναφέψειν non coquere significet. Sed eo ipso loco legendum potiùs, meo quidem iudicio, τὸ ἀνεψηθὲν. vel, μὴ ἀφεψηθέν. Est enim certum ex Gal. 12 Meth. cap. 3. itémque 3. de victu in acut. Mulsam coctā, vt minùs aluum subducit, ita magis nutrire: contráque crudam, vt minùs nutrit, ita & aluum magis subducere.

ἐπὶ τῶν μικροσφύκτων] Plinius non, μικροσφύκτων, sed μικροψύχων legisse videtur. Sic enim, lib. 22. cap. 24. de aqua Mulsa sermonem faciens: *Frigidam* (inquit, quo loco *crudam* legendum censeo) *dari utilius uentri molliendo mutmo apud Autores, & hunc potum bibendum alsiosis, item animi humilis & præparci hominibus, quos illi dixêre μικροψύχους.* Qua verò ratione μικροψύχοις cōueniat, deinceps prolixa satis oratione prosequitur.

δύο ὕδατος] Vt hæc aptiùs cohæreant, vel legi velim, δυοῖν ὕδατος, &c. vt in contextu: vel δυοῖν ὕδατος ὀμβρίου παλαιοῦ μιγνυ διὰ ἐτῶν καὶ ἡλιαζομένου.

ὀμβρίου παλαιοῦ] *Quinquennio ad hoc seruari cælestem aquam iubent,* inquit Plinius, lib. 14. cap. 17. In eundem vsum, vt scribit Columella, lib. 12. cap. 12. *multos antè annos cœlestem aquam uasis includunt, & sub dio in sole habent, deindéque eam sæpiùs in alia uasa transfundunt & eliquant,* vt crassamentum deponat. *Quibus non fuit curæ cœlestem inueterare aquam, recentem sumunt, eámque usque in quartam partem decoquunt,* &c.

τὸ ἀπὸ μέλιτος] Cum Cornario legendum, τὸ ἀπόμελι τὸ σκευαζόμενον &c. vt ad posteriorem articulum referatur Hydromel, quod tanquam generis nomen statuitur, cuius reuera species est τὸ ἀπόμελι. Quid sit autem hoc ἀπόμελι, videre est apud Galenum, AEginetam, Oribasium & Aëtium: à quibus pleniorem illius conficiendi rationem licet repetere. Hoc ipsum porrò Hippocrates aliíque veteres ὀξύγλυκυ videntur appellasse: quanquam si ex sententia Galeni duplex est Apomelitis differentia, vnúmque dulce est, acidum alterū, seu tempore acescat (quod quidem maximè accidit, vbi ex aqua pluuia confectum non est) seu etiam addito aceto acritudinem illam contraxerit: hoc alterum ὀξυγλυκέος appellationem potiùs mereri videtur. Sed & citra acetum duplex Apomeli fuisse cōstat ex sententia Philagrij & Aëtij: alterum quod è fauis solis in aqua decoctis, alterum quod ex melle è fauis aqua elotis exempto & cum aqua ipsa decocto conficeretur. Cęterùm Apomeli cū mella Columellæ vnum & idem esse mihi videtur.

ἀκρατέστερον πιεῖν] Alij, ἀκρατέστερον πιεῖν, legunt. Sed vtrouis modo legas, constabit sententia. Nam vertere potes, ἀκρατέστερον πιεῖν, *purius ac sincerius fieri*, sic vt neque cera aliæve fæces subsidant, neque spuma supernatans vlla relinquatur: vel, *meracius confici*, hoc est, *minùs dilutum*: quo modo etiam mulsam cui minimè seruata proportione mel copiosius additur, meraciorem ac minùs dilutam, contráque cui mel parciùs adijcitur, magis dilutam Medicis nominare mos est. Quòd si, ἀκρατέστερον πιεῖν, legeris, vertere quoque poteris, *meracius bibi* oportere, hoc est, *minimè addita aqua*. Nam & frigidam, siquidem Oribasio credimus, Apomeliti miscebat Galenus, quò magis refrigeraret ac sitim restingueret. Posset & αὐτὸ τὸ, ἀκρατέστερον, πλατύτερον, legi: siquidem ex Philagrio docet optima ratione Oribasius, med. collect. lib. 5. cap. 17. inueteratum Apomeli subito ac recenti longè præstantius esse.

ἐπὶ νοσούντων] Mellam quoque suā Columella, lib. 12. cap. 11. negat languētibus posse pro aqua mulsa remedio esse, quoniam si bibatur, inflationem stomachi & præcordiorum facit, ideóq; illā ad conditura tantùm destinat. At Aët. tetr. 2. ser. 1. cap. 137. Apomeli scribit, in morbis quibusdam, quos eo loco recenset, conferre: at calidis & siccis naturis aduersari, itémque morbis calidis & inflammatis præcordijs noxium esse. Sed fortasse Diosc. dum Apomeli in vniuersum ægrotantium potui minimè aptum esse prodidit, haudquaquam eam nouerat, quę extat apud Aëtium, illius præparandi rationem, per quam quicquid cerosum est, penitùs tolli possēt.

CAP. XVIII. γλυκὺ, ἄμικτον] Pugnantia iungere Dioscorides cuipiam fortasse videatur, qui Aquam cōmendarit dulcem simul & ἄποιον, *qualiscunque scil. qualitatis expertem*. Sed certū est hoc loco γλυκέος vocem in proprio significatu minimè accipi, sed quo modo interdum à Philosophis æquè ac Medicis vsurpari cōsueuit. Aquam enim dulcem Autor intelligi vult, non quæ verè propriéq; sit dulcis, sed quæ saltē sit ὕδατος ὡς πότιμον, vti loquitur Paulus, lib. 1. cap. 50. seu τὸ γλύκιον πότιμον, vti Aëtius, lib. 3. cap. 165. Potest & dulcis Aqua eiusmodi non tantùm comparatè dici ad salsæ aliáve qualitate præditæ Aquæ rationē, sed quæ, licet insipida suapte natura, dulcem tamē saporem facilè possit suscipere. Nam & eadē ratione pituitam insipidam, *dulcem* nonnullis cognominare libuit.

CAP. XXI. ὄξος ψυχρὸν] Acetū mixtæ esse qualitatis, frigidæ videlicet pariter & calidæ, demōstrat Gal. lib. 1. simpl. ita tamen vt calidam frigida superet. At Dioscorides, hoc loco, Acetum frigidum simpliciter pronuntiauit. Plinius, lib. 23. cap. 1. *Aceto*, inquit, *summa ui est in refrigerando, non tamen minor in discutiendo.*

CAP. XXII. ἁλὸς θαλασσίου] In temperando Oxymelite salem itidem addit Plinius: at Galenus, quanuis lib. 4. de san. tu. triplicē Oxymelitis conficiendi rationem tradat, nulli tamen salem admiscuit.

ὕδατος ὀμβρίου] Sic & Plinius, lib. 14. cap. 17. pluuiam aquam desiderat. At lib. 23. cap. 2. (quo loco itidem Oxymelitis parandi rationem totidem verbis repetit) aquæ marinæ sextariorum quinque meminit.

ὑπὸ ἐχίδνης τῆς καλουμένης σηπὸς] Plinius itidem, lib. 23. cap. 2. *Oxymeli contra serpentes prodesse* scribit, *quos sepas uocant*. At cum Cornario viro doctiss. in Diosc. contextu particulam, καὶ, interserendam iudico, adeóque sic legendum, ὑπὸ ἐχίδνης καὶ τῆς καλουμένης σηπός. Neque enim Seps viperæ genus est, sed certè aut serpentis genus aliud, aut lacerta quædam. Hoc icirco dictum velim, quòd varia est apud Autores varios Sepis historia: dum alij lacertarum, alij serpentium generi eam ascribunt. At certè quidem σὴψ Nicandro serpens est, hæmorrhoo tum figura tum etiam colore haud ita dissimilis, alio nomine σηπεδὼν, vt videtur, eidē Autori dictus: quanquam

& σηπὸς anguis, & σηπεδόνος itidē serpentis meminit AElianus, diuersis libris & capitibus, nempe lib. de animal. 15. cap. 18. & lib. 16. cap. 40. Eiusdem quoque serpentis mentionem facit Pausanias, in Arcadicis, non longè à principio, eúmque describit *minimæ uiperæ magnitudine æqualem, cineracei coloris* (nisi fortè pro, τέφρα ἐμφερὴς, eo loco legendum, σπίλῳ ἐμφερὴς, vti ego suspicor) *punctis maculisue minimè continuis uarium, capite lato, collo angusto, uētre ampliore & cauda breui, incessu denique obliquo cancri in morem.* Sed & Aëtius, cap. 26. Tetrab. 4. ser. 1. serpentem qui Seps appellatur, *longitudine binūm cubitorū reperiri* scribit, *capite lato, ore exacuto, uniuerso corpore ex crasso in tenuius abeunte, multis albis maculis uariegato, incessu recto tardóque.* Attamē quòd ad huiusce serpētis ingressum spectat, Aëtius, æquè ac Nicander, à Pausania videtur dissentire. Verùm vt ad aliud σηπὸς significatum transeamus, à Dioscoride nostro σηπὸς nomine lacertæ genus quoddam intelligi potiùs videtur: quoniam, libri 2. cap. 7. σηπὰ ab aliquibus σαῦραν Χαλκιδικὴν nominatam asseruit, quod ipsum & apud Plinium, lib. 29. cap. 5. reperias. Eandem, nisi fallor, Aristoteles, 8. de hist. animal. cap. 24. χαλκίδα appellat, alijs, vti monet, ζιγνίδα seu ζυγνίδα vocatam, similem inquàm paruis lacertis, sed colore serpentium, quos τυφλίνους cæciliásve nominant. Idem lacertæ genus agnouit & ipse Nicāder, in Theriacis, hisce verbis: σῆπα γε μὴν πηδαλοῖσιν ὁμοίην ... σαύρου ἀλύξεις. vbi supplendum, ὁμοίαν. Eum verò locum exponens Interpres, σῆψ, inquit, ὁμοία ἐστὶ τῇ σαύρᾳ. καλεῖται δὲ καὶ χαλκίς. ἔχει γὰρ ἐπὶ τοῦ νώτου χαλκιζούσας ῥάβδους. ἔστι δὲ ὀκτὼ παλαιστῶν. hoc est, *Seps est lacertæ similis. Vocatur & chalcis: habet enim in dorso quasi uenas æris coloris. Est autem octo palmorū,* &c. Porrò Sepa serpentem à Chalcide diuersam esse tum ex antedictis satis cōstat, tum etiam ex Plinio, qui quidem, lib. 32. cap. 5. apertè sepa à chalcide distinguit: itémque ex Aëtio, qui, Tetrab. 4. ser. 1. capitibus diuersis agit de chalcide lacerta & serpente quam sepa nominauit. Præter vtrunque hoc mortiferum tabificúmve, vt Lucani vtar epitheto, σηπὸς genus, ita dictum παρὰ τὸ σήπειν ὧν δακόντες, ἢ τὰ πατήματα, est & Plinio, lib. 20. cap. 2. & lib. 29. cap. 6. *è millepedarum genere quædam, quæ non arcuatur: eam*, inquit ille, *Græci sepa uocant.*

ἐπὶ τῶν λιθοτομηθέντων] Quod de Aceto salso seu acida muria proditur hîc à Diosc. nimirum mederi sanguinis fluxioni post excisos calculos, idipsum simplici aceto tribuit Plin. lib. 23. cap. 1. At Celsus, lib. 7. cap. 26. agens de curatione calculo euulso habēda: sub acri aceto, cui aliquantum salis sit adiectum, sanguinem ferè conquiescere & astringi vesicam, ideóque minùs inflammari scribit.

CAP. XXV. ἄφες τὸ ἡλίῳ ἡμέρας ζ′] Paulus isthæc eadem ex Diosc. describens, lib. 2. cap. 11. ἡμέρας ξ′ legit, atque ideò hîc quoque suspicatur Cornarius pro ξ′ suppositum fuisse ζ′. Et reuerà quidē Autores omnes in maceratione Scillæ numerum dierū maiorē desiderant, nempe Plinius, XLVIII. Palladius & Aëtius, XL. Myrepsus, modò XL. modò XLVIII dierū meminit. Columella dierum quadraginta mentionem facit: quanuis paulò antè in vini scillitis cōpositione Scillam duntaxat XXX diebus macerari voluit. Vnus Actuarius VIII diebus contentus est.

ἀπαλλοσωμάτους] Marcellus & Lacuna *malaloses* vertunt, sed omnino malè: quandoquidē apud est ἀπαλλιδούσας, ὑπὸ τῆς ἐλλίδος, aliud λείας.

καὶ ἐγχυματίζεται] *Tarditatem aurium gargarizatione purgat, & transitum auditus aperit*, vt scribit Plin. lib. 23. cap. 2. Cornarius cùm inanis videretur ista verborum, σφύζουσι & ἐγχυματίζουσι, vnū & idem significantium, repetitio, legendum ex Plinio censuit, καὶ ἀναγαργαρίζεται. At ego malim, siquid mutandum est, καὶ τὰ ἀναγαργαρίζεται.

καὶ νευρικοῖς] Contrà Plinius, loco modò citato, Acetum Scillinum neruis infirmis perquàm vtile esse prodidit: quanuis & ipse anteà vesicæ & renum infirmitatibus acetū omne nocere admonuerat.

CAP. XXVI. ξήρανον ἐν σκιᾷ] Quemadmodū ad parandū acetum Scillinum Dioscorides Scillam in vmbra siccari voluit: ita & reliqui Autores, vno excepto Dioscoride, dum parandi Vini Scillini rationem scripto prodidēre, frusta seu segmenta Scillæ in vmbra siccanda præcipiunt: ac ipse quoque Galenus, in lib. de med. par. fac. Scillam priùs dies decem in vmbra siccari voluit: Columella, sectas Scillæ taleolas in vmbra suspendi, vt assiccentur. Addit & Palladius disertis verbis, procul à Sole siccari easdem oportere.

CAP. XXVIII. ἐκβαλὼν τὸ σπέρμα] Quanuis hîc abijciendi Cydoniorum corij nulla fit mentio, fieri tamen id debere dubium non est, maximè cùm plerique alij, apud quos Cydonitæ vini parandi ratio præscribitur, id disertè monuerint, ac inter cæteros Palladius: qui quidem mensis Octob. cap. 20. alios ab his diuersos parādi Cydonitæ modos recitat. Sed illius cōfectiones in vinorum genere censeri minimè debent.

CAP. XXX. ὑδρόμελον σκευάζεται] Hydromeli nusquā meminēre Latini Autores: at apud Paulum & Aëtium duæ habentur Hydromeli conficiendi formulæ, quæ ab hac Dioscoridis confectione haud ita multùm discrepant. Cæterùm Aëtius aquam, è quâ paretur Hydromelum, ad tertias decoctam desiderat.

CAP. XXXI. μέλιτος καλλίστου] Paulus, lib. 7. cap. 15. in Omphacomelite conficiēdo, succi vuæ acerbæ sextarios tres & mellis sextarium vnum itidem miscet, sed ad dies quadraginta insolat, aut decoquit. Palladius quoq; mensis Decemb. cap. 13. seruata eadem tum mellis tum succi proportione, ad dies XL sub Solis radijs decoquit. At Aëtius mellis quantitatem auget minuítve, pro succi crassitie aut tenuitate.

CAP. XXXII. Ἄπιος σκευάζεται] Palladius, mensis Feb. cap. 25. aliud è pyris vinum parat: scilicet è pyris contusis compressísque succum elicit, qualis esse videtur, quo vini loco Neustrij, seu Northmanni nostri, vti consueuerunt, Pyraceum vocant, vti quod è pomis, Citream.

CAP. XXXIIII. ὁ ῥοΐτης] Paulus, lib. 17. cap. 15. in præparādo vino Rhoite, mellis tertiam partem adijcit, ipsúmque decoquit cum succo Punicorum ad tertiæ partis consumptionem.

CAP. XXXV. μνᾶν μίαν] In conficiendo vino Rosaceo Plinius, lib. 14. cap. 16. discrepat à Dioscoride, tum in pondere rosarum, tum in musti

mensura. Sed & Palladius, in mense Maio, aliter ipsum parat, & loco musti vinũ vetus ammixto melle despumato vsurpat. Eiusdem porrò vini minùs simplicem confectionem aliam reperias in 8. Γεωπονικῶν. vbi etiam Rhodomelitis parandi modus habetur, quemadmodũ & apud Palladium.

CAP. XXXVI. μυρσίνης οἶνον] Cato de re rust. cap. 125. nigræ myrti baccas arefacit in vmbra, atque ita passas musto indit, non item mulso, vti perperàm legitur apud Plinium, lib. 15. cap. 29. quo loco, *Cato docuit*, inquit, *uinum fieri è nigra myrto siccata usque ad ariditatem in umbra, atque ita mulso indita.* At Columella, lib. 12. cap. 38. & album ex alba myrto vinum parare docet. Duos Palladius Myrtitis vini parandi modos recitat, vnum, in Ianuario, alterũ, in Februario. Paulus, lib. 7. cap. 15. succi baccarum myrti sextarios tres cum mellis sextario vno decoquit, ad tertiæ partis consumptionem.

CAP. XL. τοῖς δέκα χοίνιξιν.] Plin. lib. 14. cap. 16. in vini Palmei præparatione à Dioscoride discrepat, tum quòd palmularũ minorem modum sumit, scilicet modium, qui, teste Paulo, chœnices duntaxat octo cõtinet, tum quia post macerationem palmulas ipsas exprimit.

καὶ κοιλίας] Plinius contrà, lib. 23. cap. 1. *Palmeum uinum uentri molliendo non inutile* prædicat: sed fortasse librariorum potiùs, quàm ipsius Plinij error is est. Equidẽ pro, *molliendo*, *molliori*, legendum iudico. Cornarius, *morando*, restituendum censuit.

CAP. XLIII. οἱ μὲν ἅμα τῷ σταφ.] Alium & ab isto diuersum resinæ vsum in condiendo musto tradit Plinius, lib. 14. cap. 20. *Vehementiùs* enim *id fieri arbitrãtur*, inquit ille, *crudo flore resinæ, excitarique lenitatem. E diuerso crapula compesci feritatem nimiam, frangique uires, aut ubi pigra lenitas torpeat, uires addi*, &c.

πόνος δὲ κεφαλαλγής] De nouitio tantùm Resinato hoc prædicat Plinius, quòd scilicet capitis dolorem & vertiginem faciat, ab eóque *resinam crapulam dictam* scribit, lib. 23. cap. 1. Crapulam verò, παρὰ τὸ κραιπάλην ποιεῖν dictam, nemo dubitat.

CAP. XLIIII. τῷ γλεύκει στροβίλων] Quanuis στρόβιλον nomine interdũ arbor ipsa significetur, interdum etiam nucleus esculẽtus, quem arboris fructus complectitur: hîc tamen strobilum pro tota nuce, hoc est, toto fructu seu cono accipi constat. Tota enim nux viridis ac recens ad conficiendum hoc vinum vsurpatur. Sic & antè Diosc. lib. 1. cap. 89. Strobilorum integrorũ recentiũ seu viridiũ in passo contusorum & decoctorum ius, vetustæ tussi ac tabitudini conferre prodidit. Galenus itidẽ, comm. 4. in lib. de vict. rat. in acut. scripsit, è toto strobilo (quem κόκκαλον in cõtextu vocarat Hipp.) decocto vnà cum marrubio, mellis exiguo addito, eclegma confici ad thoracis & pulmonis excreationes perquàm accommodatum. Attamen Plinius, lib. 14. cap. 16. vinum è nucleis ipsis fieri existimauit. Palladius quoque, in Octobri, vinum ad potandum suaue fieri admonet, si fructus quem duæ nuces pineæ produxerint torrefactus & linteo ligatus mittatur in vasculo ac superliniatur, vsuique esse quinque diebus exactis.

CAP. XLV. μιᾶς μίας κεραμίξ.] Ex Dioscoridis verbis non satis constat, vtrum sudorem seu exudantem liquorem, an verò ligna exudante liquore prægnantia, an eadem resiccata & penitus exucca (quod ego vix crediderim) vino immergi oporteat. Plinius certè quidẽ, lib. 14. cap. 16. istarum omnium arborum lignis recentibus musto decoctis vina fieri voluit. Atque ideò etiã Manardus hoc loco ligna ipsa desiderat. Marcellus verò, lignis exudãtem liquorem vsurpat.

CAP. XLVII. κεδρίας πισσάσης] Quoniam Cedriæ nomen est πολύσημον, non satis designat Dioscorides, quid hoc loco desideret: an lacrymam quæ ex Cedro arbore sponte promanat, an verò Cedri picem, an succũ eum qui è ligno conciso, & in assulas diuiso, dum feruet aut alioqui incalescit, solet exudare & aquæ modo fluere: an denique oleum ipsum, cuius ab ipsa Cedri pice separandi rationem docuit Autor, lib. 1. c. 106. quódque Paulus peculiari nomine κεδραίαν, plerique κεδρέλαιον seu κέδρινον ἔλαιον, alij κέδριον etiam appellant: quanquam & prior ille succus è ligno exudans, olei nomen apud nonnullos obtinuit.

CAP. XLVIII. πισσίτης] Picati vini duplicem condituram copiosè tradit Colum. lib. 12. cap. 23.

CAP. XLIX. οἱ μὲν γὰρ τοῖς μ. ξέσταις] Vide & huius vini condiendi rationem apud Plinium, & Constantinum in Geopon. apud quos mensurarum ac ponderum non eadem quæ hîc seruatur proportio. Columella itidem, nisi fortè in musti mensura mendum subest, absinthij pondo libram cũ musti sextarijs quatuor decoquit ad quartas, &c. atque ita & hyssopiten aliáque ex alijs id genus herbis factitia vina condit, lib. 12. cap. 35.

CAP. LIIII. γίνεται καὶ ἐκ τῶν κίσσων] Posteaquã Plin. de adynamo factitiorũ primo egit, lib. 14. c. 16. ita subdit: *Proximũ fit è milij semine maturo cũ ipsa stipula (libram & quadrantem in congios duos musti macerant) & post septimum mensem trãsfuso.* Sed vel vocum Græcarum κέγχρων & κίσσων affinitate deceptus est Plinius, vel, quod annotat Budæus, lib. v. de asse, exemplaris Dioscoridei aut cuiuscuis alius errore κεγχρίνω, ἀντὶ τῶ, κισσίνω intellexit. Nam si cætera spectes, illa Plinij verba cũ Dioscoridis verbis hisce ita conueniunt, vt nihil suprà: adeóque aut Plinius à Dioscoride illa mutuatus, aut vterque ab vno & eodem Autore alio desumpsisse videtur.

CAP. LVI. ἐκ βουνίου] Vinum è napis fieri scribit Plinius: quippe qui bunium inter naporũ genera numeret. Sed napos XI denariorũ pondere in binos musti sextarios addit.

CAP. LVIII. χοίνικας β'] Colum. lib. 12. cap. 23. in musti dulcis sextarios ducentos marrubij caulium tenerorũ in Sole siccatorũ & in fasciculos coactorum libras VIII. adijcit, vt simul cum musto deferuescant. Posteà eximit marrubium, & purgatum vinum diligẽter oblinit. Plinius autem, lib. 14. cap. 16. de vinis ex his quæ in hortis gignuntur (inter quæ marrubium numerat) in genere scribit in hæc verba: *Manipulos*, inquit, *binos tundunt in cadum musti & sapæ sextantem & aquæ marinæ heminam.*

CAP. LIX. οὐγκίας ρ' ἀνδ.] Pro, οὐγκίας ρ', δραχμὰς

ρ, meritò restituit Cornarius. In hoc eodem capite, pro eo quod in vulgatis exemplaribus legitur, δυνάμεως, Aldinus codex habet mendosè δυναστευγείας. At Marcellus & Lacuna legêre, δυναστευγείας: quam lectionem, ceu probabiliorem & thymi viribus aptiùs respondentem, secuti sumus.

Cap. LXIIII. φοίνικος, ἀσπάλ.] Dum Aromatiten describit Plinius, lib. 14. cap. 16. pondera nulla ascribit, ac in priore quidem descriptione palmam omittit: in posteriore verò minimè Phu meminit: adijcit autem palmam, iuncum & cinnamomum.

ἰκάστου χοίνικα] Hic aromatum modus maior est hauddubiè quàm par sit, habita vini ratione: ideóque pro, χοίνικα, restituendum, οὐγκίαν, cum Cornario censuerim: maximè cùm facilis fuerit vtriusque notæ lapsus.

Cap. LXV. ἴσωπα ὁλόκοπα] ὁλόκοπον dicit Diosc. quod alibi, ὁλοσχερῶς κεκομμένον, nisi fortè ὁλόκοπον intelligendum est, quod non in minutas partes diuisum, sed adhuc integrum contunditur ac leuiter tantummodò conquassatur.

Cap. LXVI. ῥίζης ξηρᾶς οὐγκ. ι´.] Cum Aldino codice, οὐγκίας ι´. quàm cũ Paris. ∠ ι´ legere satius visum est. Plinius itidem in vini Nectaritis confectione radicem ponderis XL denariorum in sex musti sextarios addit. Sed eo loco pro, *sextarios*, *congios* existimo legi oportere: quò maior sit inter radicis pondus & mensuram musti proportio. Georg. Agric. pro, *sex sextarios*, *triginta sex*, legendum suspicatur.

Cap. LXX. ἑλενίου ∠ ς´] Malim, οὐγκίας ς´. Nam è radicis sex duntaxat drachmis amphora musti (quæ congios octo, sextarios verò 48. capit) haud ita magnam vim asciscceret.

Cap. LXXVII. γίνεται δὲ καὶ φθειροποιός.] Hoc ipsum vini genus, quod φθείρειν hoc loco, vti apud Plinium (quanuis alij *ectromatium* legunt) cognominatur: Cato de re rustica & Autor γεωπ. itidem concinnant, vitium radicibus circunsarritis & purgatis, deinde veratro atro tuso aut in fasciculos colligato circundatis. Attamen non alias illius vires quàm ad mouẽdam aluum agnouisse videtur, proindéq; & Autor γεωπ. καθαρτικοῦ, hoc est, *purgatorij* cognomen illi tribuit.

γίνεται δὲ σπασμωδικαῖς] In vtroq; codice, tum Aldino tum Parisiensi, manifesto librariorum errore factum est, vt hoc loco, γίνεται, repeteretur: pro quo legendum, δίδοται. Sed ipsa sermonis series illud satis indicat. Cæterùm αὐτὶ τῦ, σπασμωδικαῖς, legitur in Ald. codice minùs rectè, σπασμωδικαῖς.

Cap. LXXXI. εἰς λίτρον ἡμιμναῖον] Vinũ è Mandragora citra cocturam quomodo præparario porteat & anteà, lib. 4. docuit Dioscorides, capite de Mandragora: sed eo loco dosin aliã proponit. Siquidem corticis radicis Mandragoræ minas tres in vini dulcis metretam conijcit.

Cap. LXXXII. ἐλλεβόρου ∠ ιβ.] Cato de re rust. veratri atri manipulum conijcit in amphoram vini musti: atq; vbi efferbuerit, de vino manipulum eijcit, & vinum seruat.

εἰς ἀθαλάσσου χοῦν ϛ´] Ista verba vsque ad, μεθ' ἡμ. Cornarius, ceu περιττοῦ, expungit. Goupylus partim ex veteribus codicibus, partim ex Interpretibus, verba hæc ita restituit, vt habentur in contextu Paris. cod. εἰς θαλάσσης χόας ια´ ἢ ιά´. Est tamen è veteribus, in quo sic legitur, ἢ εἰς χοῦν θαλάσσης ϛ´ ιδ´ ὁλοσχ. &c. At ego cùm neutro modo satis constare sensum animaduerterem, Aldini exemplaris lectionem prætuli: ἢ εἰς ἀθαλάσσου χοῦν ϛ´ ια´ ἢ ιδ´, quanquam fortasse pro vncijs drachmas reponere satius fuerit.

χόνς ϛ´ ιϛ´.] Pro vncijs vt hoc loco, ita & plerisque alijs huiusce capitis, drachmas reponit Cornarius: neque dubium est, quin in hoc toto propemodùm capite pondera valdè deprauata sint.

ἢ καὶ ἐκ θαλασσίδιον.] Quantùm ex versione Cornarij licet colligere, ita ipsum legisse sit verisimile, ἢ δὲ εἰς γλεύκους ἐκ θαλασσιδίου ἀμφορέως σκευάζειν μετρητὴν (ἔχει δὲ ὁ μετρητὴς χόας η´) λάβε ζίγγιβερ ∠ η´. quæ quidem lectio mihi quoque valdè placet. Attamen paucioribus immutatis, sic etiam legi posse videtur, καὶ λάβε γλεύκους ἐκ θαλασσιδίου ἀμφορέως σκευῆς μετρητὴν, &c. vti habentur in contextu. Porrò, χόας η´, legit Cornarius: alij legisse vidẽtur, χόας ιϛ´. Et reuerà quidem cùm duplex sit metretes, Italicus inquàm & Atticus: hic quidem duodecim capit congios, ille verò, qui vnus & idẽ est cum ceramio Italico seu amphora Romana, cõgios, ex ipsios Pauli sententia, octo duntaxat. De vtro verò intellexerit Diosc. non satis constat: ferè siquidem si de metreta alio quàm Attico locuti sunt Græci, vocẽ Ἰταλικὸν addere soliti sunt, vti & ipse fecit Dioscorides, cap. de aceto scillitico.

Cap. LXXXIIII. χρώματα σποδοειδὲς] Plinius, lib. 34. cap. 10. Cadmiæ botryitis cognominatæ duos scribit esse colores, *deteriorem cinereum, puniceum meliorem*.

πιστεῦται γάρ εἶναι] Falluntur cum Fallopio qui de factitia tantùm Cadmia mentionẽ à Diosc. factam existimant. Nam de fossili quoque sermonem illi fuisse vel hæc ipsa verba, αἱ ἐκ τῶν μετάλλων μετάλλων ὀρυσσόμεναι, luculẽter testãtur. Quin & ego non de alia, quàm de fossili, Diosc. egisse existimo, vsque ad illud, γίνεται δὲ. atque iccircò placet eo loco lectio Lacunæ, γίνεται δὲ ὡς καδμεία, &c.

πρὸς δὲ τὰ ὀφθαλμ.] Plinius, citato loco, *botryitin oculorum quidẽ medicamentis utilissimam scribit, onychitin verò, vulneribus maximè utilem*.

τὰ ῥυπαρὰ ἐνεργεῖ] Ad oculorum sordes ista restringere videtur Plinius: siquidem Cadmiæ effectus esse scribit, *pterygia & oculorum sordes purgare*. At dubium non est, quin & alia cuiuslibet partis sordida vlcera Cadmia detergere valeat.

καὶ ἐσχαροῖ] Fortè pro hac voce, ἐσχαροῖ, rectiùs reponas illud, ξηραίνει, quod αὐτὶ τῦ, ξηραίνει, legitur in quibusdam codicibus. Enimuerò Cadmiam crustas inducere haudquaquam fit verisimile: siquidem, vel ipsius Gal. iudicio, 9. simpl. in caliditate ac frigiditate quodammodo temperata censetur: quæ verò crustas inducunt, in quarto calidorum gradu collocari vnicuique constat. Sed cùm Cadmiæ fossilis æquè ac factitiæ complura sint genera, quædam fortasse reperitur Cadmia fossilis, quæ quidem minimè lota vim ἐσχαρωτικὴν habeat. Id quod tamen de Galenica Cadmia verè dici minimè possit: quippe quæ ab ipso Gal. cæteris omnibus Cadmiæ cuiuscunque

generibus mitior esse perhibetur.

ἐκ τῷ χαλκοῦ καμιν.] Rectiùs ista legas, detracta præpositione ἐκ. Nam Cadmia etiam æraria non ex ære solo fit, sed è terra potiùs seu lapide æroso, (huic etiam Plinius Cadmiæ nomen tribuit) è quo æs ipsum conflatur: nimirum vi flammarum ac flatuum egerente fuliginem seu fauillam, quæ varijs fornacum partibus applicatur, ac tandem diuturnitate temporis in certa quædam corpora cogitur.

ἔοικα δὲ αὐταῖς] Pro hac voce, αὐταῖς, Interpretes plerique, ῥάβδοι, aut quid simile, videtur legisse. Ego hoc, αὐταῖς, ad ipsas fornaces refero.

τῶν μὲν ἐν εἴδος] Factitiæ Cadmiæ duo tantùm genera agnouit Gal. 8. simpl. botryitin inquàm & placitin (ita enim, æquè ac Plinius, πλακῖτιν Diosc. dictam nominat.) Illa ceu leuior è fornacum cameris dependet, ac in editioribus earum locis reperitur: hæc in humilioribus, putà ipsis fornacum lateribus: quippe quæ, vti scribit Plinius, *propter grauitatem ad cameras peruenire non potuit*. Inde Galenus botryitin tenuiorum, placitin crassiorum esse partium meritò colligit.

περὶ τὰ περικειμένα Σολίοις] Lege, Σόλοις. Σόλοι enim vrbs est Cypri insulæ, cuius meminit Strabo, lib. 14. Geogr. Illius incolæ Solij appellantur. Porrò scribit Gal. 9. simpl. quo tempore in insula Cypro peregrinabatur, Solis parcissimã Cadmiam fornacariam extitisse: at alibi in eadem insula extra fornaces, scilicet in montibus & circa riuulos, frequentem repertam Cadmiam lapidosam, quæ quidem esset omnium longè præstantissima. Eam verò lapidem *Calamine* vulgo dictum esse iudico, qui solet in æs assumi ad conficiendum aurichalcum.

διὰ ὅλοντας ἐν τῷ χώνῃ] Ista verba, ἐν τῷ χώνῃ, redundare nemo non videt, adeóque expungenda. Paulò pòst pro, συνουσιαμένας, lege, συνιουσμένας.

ἐν ἡλίῳ ἐκπίζειν.] Vox, ἐκπίζειν, mihi valdè suspecta est, quippe quæ nullam, quod equidem sciam, huic loco satis aptam significationem habeat. Marcellus tamen *exudato humore vrire* vertit: cæteri simpliciter, *vrire*. Vnus Cornarius ἐκφλύζειν, hoc est, *bullulas excitare*, videtur legisse: quanquã, si ita legi oporteret, tùm quoque pro, ξηρανθεῖσαν, ξηραινομένην, reponendum foret. Verisimilius enim fuerit, Cadmiam dum siccatur in Sole, bullare, quàm iam antea siccatam.

καυσίον δὲ] Plinius non tantùm Cadmiam ex fornacibus depromptam, sed & ipsum lapidem quàm grauissimũ spississimúmque vrit ex Nymphodori & Iollæ sententia: cùm tamen anteà, capite eodem, lapidem ex quo fit æs, quémque alias ærosum seu ærariũ ipse nominat, medicinæ inutilem dixisset. Itaque vt à cõtradictione vindicetur Plinius, hæc de Cadmia accipienda censeo, quæ non vstione præparata fuerit.

ἐν οἴνῳ σβεννύναι] Supple, δεῖ: alioqui σβεσίον legendum foret, vti priùs καυσίον: quanquam vt aliâs sæpenumerò Infinitiuum pro Imperatiuo vsurpari potest.

CAP. LXXXV. Πομφόλυξ σποδὸν] Non ignoro σποδὸν genere fœminino, & σπόδιον neutro, vel ipso teste Gal. 9. simpl. pro eodẽ vsurpari, itémque σποδιαί. Nam & hæc vox sub finẽ huius capitis pro eodem legitur. Attamen non σπόδιον hoc loco, sed σποδιαί, vel potiùs σποδοῦ, legendum esse indicat id quod haud ita multò pòst sequitur: ἡ μὲν γὰρ, &c.

ποιεῖται δὲ οὕτως] Quæ sequuntur de Pompholygis & spodij confectione, paulò sunt obscuriora: attamen ita declarantur à Gal. 9. simpl. vt ei qui verba ipsius attentiùs legerit, non alio videatur opus illustramento.

ἀέριον δὲ ἡγεῖσθαι] Ista nonnullis de spodio videntur accipienda. Sed quamuis, cùm sint eiusdem generis & Pompholyx & spodium, vtrique ista rectè tribui possint, de Pompholyge tamen interpretari ea visum est: quoniam à Plinio, Oribasio & Aëtio eadem de Pompholyge recitantur. Adde quòd dũ suppetit Pompholyx, haud ita multùm, maximè in externorum remediorũ confectione, de spodio laborandum videtur: quandoquidem ex Gal. sententia Pompholyx spodio longè & præstátior & efficacior existit.

πλαζόμενα ποιεῖς] Apud Oribasium legitur, πιέζομεν ποιεῖς: quam lectionem prætuli, quoniam etiã apud Aëtium legitur, ὥσπερ ἰσόδη, quod eodem redit. Apud hunc eundẽ tamẽ pro eo quod paulò pòst legitur, ἰσόδη τὴν χροιὰν ἐμφαίνουσα, restitue ex hoc Diosc. loco, ἀερώδη τὴν χροιὰν ἐμφαίνουσα.

πλυνῶς πομφόλυγα] Quæ sequuntur, de lotione Pompholygis simul & spodij in genere accipiẽda sunt. Nam & vox πλυνῶς illud innuit, & in sermonis serie vox σποδὸν toties indiscriminatim repetita, id satis indicat.

ποιεῖς ξηραντικὴν] Additur in quibusdam codicibus: ὅτι δὲ καὶ τὸ ψυκτικὸν ἐσχαρωτικὸν. quam sententiam Interpretes Ruellius & Marcellus expresserunt. At Manardus optima ratione illa expungenda censet, quoniam nil simul frigidum & ἐσχαρωτικὸν esse potest. Nihilominùs illam fuisse Diosc. sententiam palàm faciunt illa verba, cap. de plumbo eloto: καὶ καθόλου ποιεῖ ὅσα καὶ ἡ σποδός, δίχα τοῦ ἐσχαροῦν. i. *spodij effectus præbet, nisi quòd crustas haudquaquam inducat.*

CAP. LXXXVI. Τὰ φύλλα σὺν τοῖς αὐτ.] Diosc. disertis verbis myrti folia simul cum floribus & baccis hoc loco desiderat. At Plin. lib. 34. cap. 13. cinerem myrti foliorum cum tenerrimis ramorum partibus inter Antispodia numerat, nulla facta florum & baccarum mentione.

μυξάρια αὐτῶν] Lege, μυρσίνης αὐτῶν, scilicet τὰ ἀ μυρσίνης φύλλα, &c. Sic inferiùs pro eo quod habetur in impressis codicibus, ὁ δὲ μὴ, lego, ὡς δὲ μὴ, vel, εἰ δὲ μὴ.

τῆς ἀγρίας ἐλαίας] Paulò alia fuit Diosc. lib. 1. cap. 138. Antispodij ex oleastro præparatio. Siquidem eo loco voluit oleastri folia cum floribus in fictili crudo vri, dein vino restingui, rursúmque vino subacta similiter vri, tandémque cinerem cerussæ modo lauari & cogi in pastillos.

κράδας συκῆς] Plinius, loco citato, non fici tantùm arboris cinerem inter Antispodia recẽsuit, sed & caprifici. Anteà quoque Dioscorides, lib. 1. cap. 150. nucleorum dactylorum crematorum & vino restinctorum cinerem, spodij vicem explere, monuit. Auicenna harundinum quarundam aut potiùs Cypri (*alkanna* vocãt) radicum exustarum cinerem pro Spodio vsurpat. Officinæ in ipsius locum ebur vstum, ex sententia Platearij, vel cornu ceruinum similiter vstum sufficiunt.

CAP.

CAP. LXXXVII. ἐκ τῶν ἥλων τῶν χαλκῶν.] Plinius, lib. 34. c. 10. nō clauos illos æreos priscis olim vsitatos, sed simpliciter Aes Cypriū vri scribit. At rectè Bulcasis, qui neque clauos æreos neque ipsas æris laminas, sed ipsam AEris limaturam hoc eodem modo vrēdam cēset. Et certè quidē ista commodiùs & ex æquo tam intus quàm foris exuri potest.

ἐν ὀφθαλμικοῖς] Plinius, posteaquàm de Cadmiæ viribus egit loco modò citato: *Et AEs ipsum*, inquit, *ad eadem omnia vritur, præterquàm albugines oculorū & cicatrices*. Sed eo loco pro, *præterquàm*, legendū existimo, *præterêaque*. Alioqui & à vero aliena, & ab hoc Diosc. loco discrepans esset illa Plinij sententia.

CAP. LXXXVIII. μὴ χονδρὰς τῷ ῥυθμῷ] Vox ista, τῷ ῥυθμῷ, mihi valdè suspecta est: quoniam hoc loco, nullum ῥυθμοῦ significatum satis conuenit: ideo pro, τῷ ῥυθμῷ, τῷ χρώματι, vel aut quid simile reponendum censuerim. Cornarius legendum putauit, μὴ χονδρὰς τῷ σχήματι τῷ ἀριθμῷ βραχὺ, h. e. est. *mihi figura & numero paucum*: sed quàm rectè, vnusquisque viderit. Cætera per se patent, & AEris florem, quem interdū Hipp. ἄνθος simpliciter vocat, egregiè depingunt. Equidem legitimum AEris florem, qui q; vsquequaque & ad amussim huic Diosc. descriptioni responderet, iā antè cōpluresannos dono accepi ab amico integerrimo D. Ioachimo magni illius Camerarij filio, eximio tū Medico tū Philosopho Norimbergēsi, qui quidē & alia cōplura metallica perquàm exquisita mihi liberaliter communicauit.

εἰς δολοῦται] Plinius AEris florem, nō æris limatura, sed ipsa squama adulterari innuit. Sic enim, lib. 34. ca. 11. *adulterari florem* scribit, *vt squama ueneat pro eo.*

CAP. LXXXIX. χαλκοῦ Ruell. χαλκοῦ λευκοῦ] φολὶς ἡ λευκοῦ, videtur legisse. Plin. cōtrà, lib. 34. c. 11. *fit & ex cādido ære Squama, Cypria longe efficacior.* Sed eo loco fortasse restituēdum, *inefficacior*: quo modo videtur etiam Cornarius legisse.

τὰ βλέφαρα τὰ τραχέα] De ipso æris flore, (quippe qui tenuiorū quàm Squama sit partium) prodidit hoc Gal. lib. 9. simpl. his verbis: εἰκότως οὖν δι' αὐτὸ κολλύρια τινα κατασκευάζουσιν ... βλεφάρων τὰς μεγάλας τραχύτητας, ἃς ... ὀνομάζουσιν. hoc est, *Meritò igitur factis ex eo collyriis detergunt auferúntque palpebrarum magnas asperitates, quas sycoses appellant.*

ἀφαιρεθῆ ὑφιζάνουσα] rectiùs, τὰ ὑφιστάμενα, legisse videtur Cornarius. Squamam enim quæ fundum petit nō verisimile est abiici oportere, cùm Diosc. diffusa priore aqua illi aliam deinceps conceptis verbis affundi velit.

CAP. XC. λεπίδος δὲ στομώματος] Στόμωμα simpliciter dictum, vel cum adiuncto, σιδήρου στόμωμα, vti nominare solet Aëtius, ferri hauddubiè genus est, quod aciem seu chalybem appellant, scilicet ex sententia Arist. 4. Meteor. cap. 38. ferrum igne liquefactum, & hoc modo purius & defæcatius duriúsque redditum, vel ferrum in aciem mucronémve firmatum & chalybe exacutum atque roboratum, qualia ferè sunt quæ ad gladiorum instrumentorúmque fabrilium formam accommodātur. Attamen Plinius, lib. 34. c. 11. Stomomatis nomine non ferrū huiusmodi aliquod intelligi voluit, sed *squamæ æris alterum genus subtilius ex summa*, scilicet, inquit, *lanugine decussum*: quibus quidē verbis στομώματος significationē nullo modo videtur assecutus. Fateor & apud Celsum, lib. 6. c. 6. in Cleonis collyrio ista legi: squamæ æris quod στόμωμα appellant, &c. sed vel Celsus æquè ac Plinius significati στομώματος ignoratione deceptus est, vel potiùs errore librariorum vox *æris* supposita fuit, quum *ferri*, legi oportuerit. Enimuero vti sunt squamæ æris duo genera, candidi inquàm & rubri, ita & squamæ ferri totidem esse constat ex ipsius Gal. verbis, 9. simpl. ca. de æris & ferri squama: ferri, inquā, simplicis, & ferri Stomomatis: sed & huius ipse Plinius, citati lib. c. 15. seorsum mentionem fecit, hisce verbis: *Squama quoque ferri in usu est ex acie aut mucronibus.* His enim verbis nil profectò aliud, quàm στομώματος λεπίδα seu φολίδα, hoc est, *stomomatis squamam*, videtur designasse.

CAP. XCI. ὥσπερ ὡς ἀνάστρεφε] Supplendū hoc loco, post dies decem lamellas deradi oportere. Has enim ipsas, vbi vna ex parte AEruginem cōceperint, deinde inuerti, similitérq; vinaceis cōtegi oportere innuit, tandémque etiam deradi. Alioqui pro, ἀνάστρεφε, ἀπόξυε, legendum foret, vt in præcedentibus.

ἄλλοι δὲ χαλκάνθη] Plinius, lib. 34. cap. 11. præter hæc etiam gummi AEruginem adulterari scribit. Sed & Diosc. cap. sequenti, si in rasili paranda AErugine non successerit ex voto, ammixto gummi Scoleciam æruginem adulterari solere admonet: quam tamen omnino improbat.

τὸ ἄδολος] Ita distinguitur AErugo sincera, ab ea quæ ammixto marmore aut pumice adulterata est. Cùm enim illa dentibus facilè cedat, læuitatémque omnino præ se ferat, hæc cōtrà stridet in frendēdo, vti loquitur Plinius, dum de istiusmodi AErugine verba facit.

ἡ γάρ τις ἐμπυρίσας] Lege, ἐμπυρίσας, ἀντὶ τοῦ ἐμπυρίσειν. Sed hoc genus vitij typographici infinitis occurrit locis, quemadmodum & aliâs subinde annotauimus.

τὸ χαλκανθῶδες] *Quæ sincera est, suum colorem retinet: quæ mixta atramento, rubescit*, vti cōceptis verbis monet Plinius, loco iam citato.

CAP. XCII. ἁλὸς ὀρυκτῆς ὑγρασίας] Aëtius, lib. 2. dum hanc ipsam conficiendæ Scoleciæ rationē tradit, sic habet etiam mutatis pōderibus: στυπτηρίας στρογγύλης δραχμὰς δ΄, καὶ ἁλὸς ὀρυκτῆς δραχμὰς δ΄, καὶ ὑγρασίου λευκοῦ καὶ στερεοῦ, τουτέστι σπεκλαρίου τὸ ἥμισυ, εἰ δὲ μὴ, νίτρου τὸ ἴσον. hoc est, *aluminis rotundi drach. iiij. salis fossilis tantundem, transluсidi lapidis candidi & solidi, hoc est. specularis lapidis, dimidiam partem: sin minùs, nitri tantundem.* Sed verisimile est deceptū Aëtium, qui ὑγρασίου vocē, quæ hîc à Diosc. ceu epitheton sali fossili tribuitur, eo modo tanquam diuersum quid à sale seiunxerit, & ea voce lapidem specularem intellexerit, quoniam ὑγρασιὸς λίθος, id genus lapidis designat: de quo vide Gal. 4. τῶν κατὰ γένη.

ἢ τὸ χρυσὸν κολλῶν] In hac temperanda nitrum addit Plinius, libro 33. cap. 5. quo loco sic habet: *Chrysocollam & aurifices sibi uendicant agglutinando auro, & inde omnes appellatam similiter uocantes dicunt. Temperatur autem ea Cypria ærugine & pueri impubis urina, addito nitro*, &c. Galenus, 10. simpl. cap. de vrina pueri, confici eam scribit ex vrina pueri diu multúmque ad Solem agitata

pistillo æris rubri in mortario ex eadem materia.

δάκρυον ἄγειν] Rectiùs fortassè Plinius, cuius hæc sunt verba, lib.34.c.11. *Vis AEruginis delacrymationibus mordendo proficiens*,&c. Iis enim verbis lacrymas inuoluntarias æruginis ope cohiberi potiùs & comprimi, quàm cieri videtur innuere.

ἀπουλοῦν ἕλκη] Galenus, libro 8. simpl. cap. de AErugine, obiter eos reprehendit, qui AEruginem & eiusmodi alia τηκτικὰ δριμέα φάρμακα, ἀπουλωτικὰ esse sibi persuadebant, quòd vlcera contrahere animaduerterent: quoniam, velut innuit eo loco Galenus, id non ex ipsa eorum medicamẽtorum vi cõtingit, sed vel ex aliorum permixtione, vel quia ipsa minùs diu vlceribus immorentur, aut parciore quantitate adhibeantur: alioqui enim carnem colliquarent.

σὺν χαλκῷ ἢ νίτρῳ] Videris num αἰὲν τῷ, χαλκῷ, χαλκάνθῳ, potiùs legendum sit. Nam ita legitur, cap.129.1.ἀντιφ. Diosc. quo loco hoc idem ad lepras tollẽdas remedium totidẽ verbis repetitur.

CAP. XCIII. τραχέα βλέφαρα] Plinius, lib. 34. cap.15. de Rubigine ferri verba faciens: *Vtuntur*, inquit, *& ad scabritias genarum pustulasque totius corporis cum cera & oleo myrteo.*

CAP. XCV. ὑπὸ χεῖρα κατ' ὀλίγον] Ista, quæ hauddubiè corrupta sunt, ita restituo: τὸ ὑπὸ χεῖρα κατ' ὀλίγον ἐπιχέοντος τὸ ὕδωρ οὕτω μελαινόμενον, hoc est, *ministro sensim aquam affundente, quæ hoc modo nigrescat seu liuorem contrahit.* τὸν ὑπὸ χεῖρα, pro *ministro* accepit & antè Diosc. cap. de pompholyge, vbi sic habetur: ὁ ὑπὸ χεῖρα τινὶ αὐτὸ ποιῶν, &c.

ὀλίγον μολιβδαίνας] *Quidam*, inquit Plinius, lib. 34. cap.18. *limatum plumbum sic terunt: quidam etiam plumbaginem admiscent, alij verò acetum, alij vinum, alij adipem, alij rosam.*

ψύχει, σύφει] Etsi Plumbum est suapte natura frigidum atque siccum, quia tamen agit in nos ratione partis cuiusdam partim humidæ, partim tenuis & aëreæ quam in se habet, quæque facilè à nostro calore alteratur, ipsum humectare potiùs quàm siccare censemus, nisi fortassis vstum: quoniam pars illa tenuis & aërea vstione deperit. Illud ipsum etiam esse Plumbi temperamentum, scilicet frigidũ & humidum, Galenus asseruit, libro nono simpl. quamuis nonnullæ quas eo loco sententiæ suæ rationes profert Galenus parum firmæ videantur, vti rectè monuit Fallopius, lib. de metallicis. Illud si verum est, vti certè est, minimè profectò existimandum Plumbum astringere, quantumuis id palàm sonẽt verba Dioscoridis: siquidem humiditas astrictionem impedit.

πληροῖ τὰ κοιλώματα] Plumbi temperamẽtum, quod frigidum & humidum esse demonstrauimus, huic etiam caua explendi vi refragatur: siquidem caua explent quæ siccant & moderatè calfaciunt. Sed neque excrescentem carnem cohibet Plumbum, nisi fortè suo pondere: neque enim vim vllam erodendi sortitum est, quę illud præstet: neque ideò lauatur, quòd acrimonia vlla aut erodendi vi præditum sit, sed tantummodò quò maiorem tenuitatẽ altiúsque penetrandi vim asciscat.

ὅσα καὶ ἡ σποδὸς] Ex antedictis Plumbum lotũ, quod quidem minimè vstum fuerit, satis cõstat spodij vires nequaquam obtinere: quandoquidem spodiũ siccare, illud verò humectare compertum est.

CAP. XCVI. κάνναβι σιδήρῳ] Plinius, lib. 34. cap. 18. rudes itidem ad hoc opus ferreas desiderat, aut ferulaceas.

ψιμύθιον περιμισγόμενον] Cerussam aut hordeum pari mensura cum Plumbo à quibusdam misceri scribit Plinius, loco citato: paulò antè verò in coquendo plumbo sulphuri ferrum ammiscuit, nisi fortè eo loco mẽdum subest. Sed (quod cum bona Lectorum venia dictum velim) falli profectò videtur Plinius, qui Plumbi coctionem ab eiusdem vstione distinguat, & separatim plumbi coquendi, deindéque vrendi modum doceat.

ἐπιθῇ τις ὄξει πυρί] Ita quidem hauddubiè legendum & distinguendum, quamuis Hermolaus & Manardus aliter distinguant hoc modo: λεπίδας ἐπιθεὶς ὄξει, πυρὶ χώνευε, vti legitur in vulgatis exemplaribus.

CAP. XCVII. μολυβδοειδὴς δὲ] fortè rectiùs, μολιβδοειδής. De eadẽ enim Scoria sic habet Plinius, lib. 34. cap. 18. *Scoria optima quæ ad luteum maximè colorem accedit sine plumbi reliquijs*, &c.

σφοδροτέρα μᾶλλον] In Scoria non astrictionẽ maiorem quàm plumbo vsto, sed vehementiorem acrimoniam videtur agnoscere Plinius, loco citato, his e verbis: *Scoria plumbi eosdem effectus habet quos plumbum, sed acriores*, nisi fortè, *acriores*, pro, *maiores aut vehementiores*, vsurpauit.

CAP. XCIX. οἱ δὲ ἀλάβαστρον] Alabastrum etiam nonnullis vocatum testatur Plinius, lib. 33. cap. 6. Nominis autem πλατυόφθαλμον rationem declarat idem, hisce verbis: *Vis Stibio principalis circa oculos: nanque ideò etiam plerique πλατυόφθαλμον appellauêre quoniam in calliblepharis mulierum dilatet oculos: & fluxiones inhibet oculorũ exulcerationésque*, &c. Hipp. idem Stibium τετράγωνον etiam appellat, teste Gal. in glossis Hipp. Cæterùm cùm Stibij Plinius duo constituat genera, marem iñ quàm & fœminam, de fœmina potissimùm, ceu quæ magis probatur, agere Dioscoridem existimandum est.

στέατι περιπλάσας] Posteaquàm Plinius monuit, loco citato, vri Stibiũ offis bubuli fimi circũlitũ in clibanis, deindéq; docuit sat copiosè, quomodo vstũ idẽ præparari debeat, *Quidã*, subdit, *nõ fimo utũtur coquẽtes, sed adipe.* Scilicet, vt aliâs perpetuò, ita & hoc loco τὸ στέαρ *adipem* cõuertit, quasi nõ esset alia τοῦ στέατος significatio, quę huic loco aptiùs quadraret. Nos cũ cæteris ferè interpretib° *farinã subactã* vertimus, & rectè quidẽ. Etenim τὸ στέαρ (vt ipsius vulgare significatũ omittã) tũ hîc, tũ aliâs nõ semel apud Diosc. vti & interdũ apud Gal. Paulũ & Aëtiũ, τὸ σταῖς, h.e. *massã seu farinã subactã*, ἢ τὴν ζύμην, h.e. *fermentũ* hauddubiè significat, veluti etiã exponitur ab Hesychio. Serapio tamẽ, haud secus atque Plinius, vocis homonymia deceptus, adipe itidẽ Stibiũ circũlini solitũ scribit: id quod Fallopio viro alioq doctiss. nõ vsqueadeò absurdũ videtur. Hic enim stibium, quod verere fuerit animus, larido obuoluendum suadet.

μολιβδοῦται] Plinius ibidem, de Stibij vstione: *Ante omnia urendi modus necessarius est, ne plumbum fiat*: quasi diutiùs vstum Stibium in plumbum degeneret. Sed hoc loco, τὸ μολιβδοῦσθαι, nisi fallor, *non in plumbũ degenerare*, sed potiùs, *plumbi instar eliquari* significat. Id saltem voluisse Autorẽ mihi fit verisimile.

CAP. C. καταβαίνει τῷ χρῷ.] Hanc notam fossili Molybdenæ tribuit Plinius, lib. 34. cap. 18. quam Dioscorides factitiæ potiùs tribuere videtur.

γίνεται δὲ ἐξ ἀργύρου] Rectiùs ibidem Plinius, de Galena, seu Molybdæna quam metallicam nominat, ad differentiam Molybdænæ, quę censetur in stirpium genere: *Adhæresçit*, inquit, *& auri & argenti fornacibus*. Neq; enim est quòd quisquam existimet, ex auro argentóve ceu materia gigni Molybdænam. Quòd si reperitur in fornacibus, in quibus aurum & argentum eliquantur, id etiam euenire certum est plumbi ratione, citra cuius admixtionem vix vnquam metalla illa eliquescerent.

ἐμφαίνει λιθαργύρῳ] Gal. 1. περὶ κράσ. φαρμ. hoc tantùm discrimen agnoscit, quòd & crassiorum partium & frigidior est Molybdænæ essentia: spumæ verò argēti, & tenuiorum partium & in medio posita caliditatis & frigiditatis.

ἀσυνδήκτοις ἐμπλ.] ἀδήκτοις ἐμπλάστροις plerique *emplastra minimè mordacia* vertunt, seu quę sine rosione medētur. At nos hoc loco cum Cornario ἀκολλήτοις potiùs legendum cēsuimus, quo modo & Plinius legisse videtur. Sic enim ille: *Vsus*, inquit, *in liparas ad liniēda* (fortè, *lenienda*) *refrigerandáque ulcera, emplastrísque quæ non alligantur, sed illita ad cicatricem perducunt.*

CAP. CI. καὶ ἐμπλαστικὴ] Rectiùs, ἐμφρακτική, quę vis etiā antè molybdęnę tributa est. Adde quòd fieri vix potest, vt vnum & idem medicamentum simul & astringat & attrahat, cùm vires eiusmodi ex diametro inter se pugnent.

CAP. CII. ἡ μὲν ἐξ ἀργύρου] Plinius, lib. 33. cap. 6. certiùs videtur Spumæ argenti discrimina tradidisse: *Genera*, inquit, *Spumæ argenti tria: optima quā Chrysitin uocant, secunda quam argyritin, tertia quam molybditin*, &c. Subdit verò non ita multò pòst: *Chrysitis ex uena ipsa fit, argyritis, ex argento, molybditis, plumbi ipsius fusura.* Ita tum Diosc. tum etiā Plinius varias Lithargyri materias assignāt. At quicquid vterque voluerit, minimè argentū, multò minùs aurum Lithargyri materiam esse constat, sed solum plumbum: quod quidem vel venæ argenti, dum hoc expurgatur, naturaliter admixtum reperitur, vel ab ipsis metallicis ad æs ab argento separādum additur. Est porrò Lithargyri color varius, aureus inquàm, & argenteus, pro ratione maioris minorísve exustionis, non item ex materiæ diuersitate; aut quòd, vti voluit Matthiolus, ærei vaporis argento admixti plus minúsve intra se receperit.

ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ] Quoniam Dicæarchia, quam alio nomine Puteolos vocarunt, ciuitas est Cāpaniæ, ita fortasse legendum fuerit: ἡ ἐν Δικαιαρχίᾳ τῆς Καμπανίας, καὶ ἐν Σικελίᾳ.

ἡ δ' ἐν Σικελίᾳ] ἡ δὲ πελία, seu πελιδνή, legisse videtur Oribasius, aut certè ipsius Interpres: & ea quoque lectio, quantùm video, doctiss. Fallopio placuit. Est verò τὸ πελιὸν seu πελιδνόν, nō tantùm τὸ μέλαν ἤτοι φαιόν: *nigrum aut fuscum*, sed etiam τὸ μολυβδῶδες, ἤγουν μολύβδου ἔχον τὴν χρόαν: *quod est plumbei coloris*, nimirum τὸ μεταξὺ τοῦ μελανίας καὶ ὠχρότητος: *medium inter nigrum & pallidum.*

ἁλὸς < ς.] Ald. & vetus codex, οὐγκίας ς. quam lectionem etiam Manardus sequitur. Salis fossilis obolum in Spumæ libram addit Plinius, sed manifesto errore: ideóq; apud Plinium, pro *obolo, pondo*, restituendum censuit Cornarius.

λευκῷ] Lacuna legit in vet. codice, μέλανι, quo modo etiam legēdum videtur. Ruellius addit negationem, quasi legerit μὴ μελανθῇ. Marcellus verò pro eodem, λευκανθῇ. Plinius, lib. 33. cap. 6. *Alij in lana candida coquunt argenti Spumam, cum faba, donec lanam non denigrent.* Innuit quippe idipsum quod Dioscorides, quoties denigratur lana, toties eam immutādam, similitérque iterandam Spumæ argenti cocturam.

CAP. CIII. μολύβδινον πλάκα] In hoc priore Cerussam parandi modo haud ita discrepat à Diosc. Plinius, nisi quòd, lib. 34. cap. vlt. pro latere seu lamina plumbea (*massam* cum Vitruuio vertere placuit) *ramenta plumbi tenuissima* sumit: *fit*, inquit ille, *ramentis plumbi tenuissimis super urceos aceti asperrimi impositos, atque ita destillantes*, &c.

καὶ δι' ἡμερῶν] Ex verbis Plinij, δι' ι' ἡμερῶν, legēdum hoc loco conijcimus. Is enim de Cerussa, lib. 34. cap. vlt. scribit in hæc verba: *Fit & alio modo addito in urceos aceto plumbo obturatos per dies decem.* At Vitruuius certum nullum temporis spatium designat. Sic enim ille, Archit. lib. 7. cap. 12. *Post certum*, inquit, *tempus aperientes inueniunt è massis plumbeis cerussam.*

ἡ γὰρ ἄνωθεν] Malim equidem, ἡ γὰρ κάτωθεν, aut certè, ἡ γὰρ ἄνω: siquidem infernè sursum calor ascendit. Inferiùs quoque, ἀνάπτει, ἐμπλάσσει, lego, ἔμπλασσε.

ὀπτᾶται δὲ ἀπὸ πυρός] Ex sententia Plinij, lib. 35. cap. 6. itemque Vitruuij, loco nuper citato, è Cerussa in fornace cocta vstáve sandaracha efficitur: quam quidem priuatim Plinius *adulterinam* cognominat, ad differentiam naturæ seu fossitiæ, quæ arsenicum rubrum est. Ex eadem *illa tosta*, iuxta eundem Plinium, *admixta æqua rubrica parte fit Sandyx, ut sinopide & sandyce mixtis, Syricum*, pro quo perperàm, *Scyricum*, ibi legitur. At secundùm Dioscoridem, itémque Galenum, 9. simpl. Sandyx aliud nil est, quàm Cerussa penitùs vsta crematáve: *minium* Officinæ nominant. Apud Paulum & Aëtium hæc eadem Syrici nomine intelligitur: quanquam & aliâs illam ψιμμύθιον κεκαυμένον *Cerussam ex combustione rubefactam* iidem appellant. Cæterùm constat à Sandyce rursum aliud esse, quod τὸ φῦκος Galeno & Aëtio dicitur, cap. de Cerussa, nimirum Cerussam ad fucum præparatam, de qua & nos anteà, in libro 4. capite 100.

CAP. CIIII. χρυσοκόλλα δὲ ἀρίστη] Chrysocollæ nomine apud Plinium, libro 37. capite 10. gemma significatur, alio nomine Amphitane dicta. Sed alia est Chrysocolla, de qua hîc agit Dioscorides, itémque Plinius ipse, libro 33 capite 5. scilicet metallum æris putre, aqua alióve humore per se defluente aut cura artéve quapiam immissa in venam metalli. Iccirco *laudatior* etiam, Plinio teste, *quæ in ærariis fit metallis.* Attamen & in aurariis itémque argentariis, adde etiam plumbariis fodinis inuenitur: siquidem in iis æris aliqua portio fuerit. Præter istam natiuam Chrysocollam est & factitia, quæ Santerna Latinis dicebatur, quámque Dioscorides anteà inter æruginis Scoleciæ genera reposuit.

ἀμαθώδης καὶ ὁμαλὴ] Marcellus codicum quorun-

dam veterum fidem ſecutus, αἰνὰ τῶ, φιλῶν, ἐλκῶν, reſtituit. Et certè quidem vſum Chryſocollæ in medicina ad purganda vulnera cum cera & oleo agnoſcit Plinius, lib. 33. cap. 5. Attamen & ibidem collyrijs miſceri proditur ad oculorum cicatrices, itémque viridibus emplaſtris ad cicatriceis trahendas.

CAP. CV. περὶ Ἀρμενίου] Vulg. exempl. λίθου addunt, ſed ea lapidis Armenij inſcriptio meritò nobis ſuſpecta æquè ac Falloppio. Eſt enim Armenium, de quo hic agitur, pigmentum ab Armenio lapide diuerſum: atque iccircò etiam Aëtius de hoc ipſo Armenio ſeu Armeniaco verba faciens, ſtatim adijcit, τοῦ ζωγράφων, ὅτι ᾧ οἱ ζωγράφοι χρῶνται, *quo inquam pictores vtuntur*. Paulus diuerſis capitibus vtriuſque mentionem facit: & hoc quidem Armeniacum ſimpliciter nominat, illius verò inter lapides meminit.

τὸ χρῶμα κυάνεον] Armenio cæruleum colorem tribuit hoc loco Dioſcorides. At Plinius de eodem, lib. 35. cap. 6. *Optimum eſt*, inquit, *quod maximè viret communicato colore cum cæruleo*: & deinceps: *Diſtat à cæruleo candore modico, qui teneriorem hunc efficit colorem*. Meſuæus lapidem Armenium eligit, colore inter viridem & obſcurũ terreum indúmque medio, maculis tum viridibus tum nigris diſtinctũ. Theophilus, lib. de vrinis flammeum illi colorem tribuit, φοινικοῦν, vt ipſe vult, à Galeno vocatum. Vſqueadeò de Armenij colore variæ ſunt Autorum diſcrepantéſque ſententiæ, quoniam fortaſſis Armenij nomine alij aliud intellexêre. Siquidem Dioſc. Armenij nomine medicamentum deſignauit, quod quidem ex Armeno ſeu Armutheo lapide contrito atque macerato parabatur, quóque pictores vti ſolitos teſtatur Aëtius. At Plinius & Meſuæus de lapide ipſo Armenio verba fecêre, qui quidem verè coloris eſt virentis, inclinantis in cæruleum. Hic ipſe porrò eſt, quem, æquè atque veratrum album, ad bilem atram ſeu vomitione vacuandam, ſeu per aluum deijciendam valere teſtantur inter Græcos Alexander Trallianus, & ex Nechepſi ſententia Aëtius: itémque Actuarius, qui tamẽ, æquè ac Aëtius, Armeniacum pictorium cum Armeno ſeu Armenio lapide confudiſſe videntur. Meſuæus, ex Tralliani ſententia, in illũ vſum veratro ipſo tutiorem affirmat. Paulo aluum quidem purgat, ſed ſtomacho noxius eſt.

ψαθυρὸς] Et ipſum etiã lapidem Armenum facilè friabilem dixit Meſuæus: quãquam Stephanus, lib. de vrbib. duritiem illi tantam tribuit, vt in eo ſigilla ſculpi & cælari queant.

CAP. CVI. ἄμμου διεσκευασμένης] Lego, διεσκευασμένης, ſcil. ἄμμου. Exiſtimo enim hîc agi nõ de Cyano qui ſit αὐτοφυὴς, hoc eſt, *natiuus*, cuiuſmodi eſt Cyprius modò dictus, ſed de factitio, σκευαστὸν Græci vocant: qui quidem ex arena fortaſſe tali cum nitri flore ſubtiliter contrito & æris Cyprij delimata ſcobe temperabatur. quemadmodum ſat multis verbis docet Vitruuius, Architect. lib. 7. cap. 11.

ὅπως καὶ διαφέρει] Dubitet quis non immeritò, vtrum ad ἄμμον, quæ fœminino genere effertur, an ad κύανον iſta referri debeant. Nam & κύανον Græci, teſte Gal. 9. ſimpl. vtroque genere & maſculino & fœminino efferunt.

τὴν σφόδρα κεκαυμένην] Cyanon tamen agnoſcit Meſuæus, colore ex viridi cæruleo. Plinius verò, *Cærulei colorem* ait eſſe *cæruleum cum quodam colore albo*, lib. 35. cap. 6.

μετρίως σηπτικήν] Huic quantumuis ſeptica ſit facultas, nihilominùs Arabes ipſum lotione præparatum, æquè ac Armenum, cui cognatum eſt, ad deijciendam bilem atram vſurpant. Sed facultatis eiuſce purgatoriæ Græcorum nullus meminit, quicquid ſcribat Mathiolus. Fateor equidem Galenum, 9. ſimpl. Cyano vim καθαιρετικὴν tribuiſſe, ſed quæ longè ſit alia à vi cathartica: quod tamen diſcrimen bonus Mathiolus haudquaquam animaduertit.

CAP. CVII. περὶ Ἰνδικοῦ] Vulg. exemplaria λίθου, adijciunt: ſed vocem, λίθου, temerè, vti & antè, aſcriptam iudico, ac illius loco potiùs reponendum, μέλανος. Siquidem hoc Indicum, μέλαν, hoc eſt, *atramentum* Paulo dictum, eodémque modo apud Galenum, libro 4. de comp. med. varijs locis cognominatum, toto genere differt ab Indica gemma Plinij, quæ eadem eſt cum Indico lapide Pauli & Aëtij: quem quidem illi appẽſum ad ſiſtẽdas hæmorrhoidas commendarunt.

τῶν Ἰνδικῶν καλάμων] Hoc Indici genus Plinius etiam, libro 35. capite 6. *ex India venire* ſcribit, *arundinum ſpumæ adhæreſcente limo*: quãquam ipſemet paulò antè, *quod ex India Indicum apportatur, ſibi adhuc inexploratæ inuentionis eſſe* palàm profeſſus fuerat.

ἐπανθισμὸς πορφυροῦ] Hoc Indici genus, quod apud infectores fiebat, exiſtimauit Plinius, (quantum quidem ex illius verbis colligere licet) ſpumam eſſe purpurarum, quæ ſcilicet in officinis purpurariis attollitur per ebullitionem ſanguinis & ſaniei purpurarum, quæque ceu flos ipſis innatabat æreis cortinis. At nihil tale hoc loco intellexiſſe Dioſcoridem facilè is perſpiciet, qui attentiùs ipſius verba perlegerit. Nil enim ſonant aliud, quàm fieri Indicum (vti adhuc hodie fit) è ſpuma purpurea efflorеſcente in cortinis infectorum, in quibus ſcilicet glaſtum feruefactum fuerit. Hoc verò vel ex eo palàm fit, quòd eædem propè vires à Dioſc. anteà tributæ fuêre glaſto, quæ hîc Indico aſcribuntur.

ἔστι δὲ τῶν συφόντων] Paulus, libro 7. de Indico ipſiſſima Dioſcoridis verba citans, pro, συφόντων, legit, ψυχόντων: & hanc lectionem ſecutus hoc loco eſt Cornarius. Ego verò Pauli lectionem illam minùs probauerim: maximè cùm glaſtum, cui conſimiles vires Indicum habere ſit veriſimile, nullatenus refrigeret, ſed calfaciat potiùs, itémque in aſtringentium numero cenſeatur, dum ſanguinis profluuia ſiſtere perhibetur: quod palàm aſſerunt tum Dioſcorides, libro 2. tum etiam Galenus, 6. ſimpl.

CAP. CVIII. Ἀττικὴν δὲ τὴν ὤχραν] Gal. itidem comm. 2. in Prognoſt. Hipp. Ochram laudatiſſimam aſſerit, natione Atticam. Celſus quoque, lib. 5. cap. 18. Ochræ Atticæ meminit, in malagmate aduerſus panum & phymata. Quin & Vitruuius optimã quidem fatetur Ochram Atticam, ſed eius vſum ſua ætate in Italia exoleuiſſe ſcribit, Archit. lib. 7. cap. 7.

σινωπικῶ] Ochra etiam ab Oribasio inter Septica medicamenta recensetur. At Galenus inter incidētia, eáque minùs calida, eandem commemorat, lib. simpl. 5. cap. 13.

CAP. CIX. ἄμμιον πλανώμενοι] Plinius hunc eundem errorem non semel coarguit. Is enim, lib. 29. cap. 1. *Comperi uulgò* (inquit) *prò Cinnabari Indica in medicamenta minium addi inscitia nominis, quod esse uenenum docebimus inter pigmenta.* Rursum idem, lib. 33. initio cap. 7. *Milton* (fortè, *ammion*) quanquam & idem alibi μίλτον Σινωπικὴν, miniū Sinopicum interpretatur, *uocant Graeci minium: quidam Cinnabari: unde natus error Indicae Cinnabaris nomine,* &c. Nec ità multò pòst: *Illa Cinnabaris antidotis medicamentisque utilissima est. At herculè Medici, quia Cinnabarim uocant, pro ea utuntur hoc minio, quod uenenum esse paulò mox docebimus.* Attamen Theophrastus in libello de lapid. de minio agens, ipsum Cinnabari appellare non dubitauit, atque duplex illud constituit: vnum quidem αὐτοφυές, hoc est, *natiuum*, alterum τὸ κατ᾽ ἐργασίαν, hoc est, *factitium*: cuius inuentorem Calliam quendam Atheniensem prædicat.

τὸ δ᾽ ἐκ ψάμμου] Factitij quoque minij meminit Theophrastus, lib. de lapid. verùm id non è lapide, sed ex arena quadam in argenti metallis in cocci modum nitente confici tradit, & ab ista diuersam eius præparationem, per trituram scilicet atque loturam, subiicit. At verò præter factitium hoc minium, natiuum aliud ibidem agnoscit. Sic & Plinius, lib. 33. cap. 7. *Inuenitur*, inquit, *in argentariis metallis minium quoque & nunc inter pigmenta magnae autoritatis, & quondam apud Romanos non solùm maximae, sed etiam sacrae.* &c. Rursúmque paulò pòst idem ipse ex Theophrasti sententia minium natiuum in Hispania reperiri scribit, sed durum & lapidosum. Illa enim Plinij verba, *Reperiri iam etiam in Hispania, sed durum & harenosum,* sic ego restituo: *Reperiri autem natiuum in Hispania, sed durum & lapidosum:* atque ita ex Theophrasto legendum censeo, cuius verba sic habent, loco nuper citato: αὐτοφυὲς μὲν τὸ περὶ Ἰβηρίαν, σκληρὸν σφόδρα, καὶ λιθῶδες, &c. Eiusdē etiā minij meminit Strabo, lib. Geogr. 3. quod ex Hispaniæ Turditania tradit exportari, sed ipsum terra Sinopica non esse deterius asserit.

ἐκ λίθου τινός] Anteà ex Theophrasto & Plinio minium factitium ex arena quadam rubente in argenti metallis fieri docuimus. Sed & Plinius, lib. 33. cap. 7. alterius prætereà minij mētionem facit, quod *secundarium* nominat, idque similiter atque hoc loco Diosc. fieri docet *ex usto lapide uenis argentariis & plumbariis permixto, non ex illo*, inquit, *cuius uomica est argentum uiuum, quique ipse in argentum excoquitur, sed ex aliis simul repertis.* Porrò lapidem eum seu potiùs glebam, ex qua temperatur minium, Anthracem videtur appellasse Vitruuius, Architect. libro septimo, capite tertio. *Foditur*, inquit, *gleba quae Anthrax dicitur, antequàm tractationibus ad minium perueniat, uena prunae similis,* (ita enim eo loco legendum suspicor) *magis subrufo colore, habens circa se rubrum puluerem.* Subdit verò, (in quo à Plinij verbis modò citatis discrepare videtur,) *Cùm id foditur, ex plagis ferramētorum crebras emittere lacrymas argenti uiui, quae à fossoribus statim colliguntur.*

βαρύχεων ἢ βαδύχεων] Illa vox, βαρύχεων, fortassis è margine in contextum irrepsit: palàm siquidem hoc loco redundat. Legendum ergo, οἱ δὲ καὶ βαδύχεων, ἰσὼν, &c.

τὸ αἷμα δρακοντος] Plinius, libro trigesimotertio, capite septimo: itémque Solinus, capite vigesimooctauo suæ historiæ, in eo errore versati sunt, quem Dioscorides hoc loco notat: quippe qui existimarint Cinnabarim Indicam sanguinem seu saniem esse draconis elisi elephantorum morientium pondere, permixto vtriusque animalis sanguine. Veriùs autem, vt ex Arriano, in lustratione maris rubri liquet, Cinnabaris Indica cognominata, lacrymæ instar ex arboribus colligebatur in insula Dioscoridis appellata nascentibus. Eiusmodi verò arborū in insula quoque Sancti portus appellata hodie nascentium meminêre Aloisius Cadamustus Venetus & Theuetus, ac alij nonnulli: sed illas omniū optimè, indito Draconis nomine, depinxit medicæ materiæ studiosis. Carolus Clusius, in rariorum Hispaniæ stirpium hist. lib. 1. Ac fortassis & eiusdem generis arbor ea fuit, quam Strabo, ex Posidonio, Gadibus nasci prodidit, lib. Geographię tertio. Porrò arboris illius lacrymam sanguinis appellatione designarunt, quia vix est color alius, qui in picturis magis propriè reddat sanguinem. Meminit quidem αἵματος δρακοντίου Aëtius, tum alibi sæpiùs, tum etiam, tetrab. 4. sermone 3. capite 12. in emplastro purpura inscripto: sed fallitur, dum suum illud αἷμα δρακοντίου in India ex herba quadam dracunculo appellata colligi scribit. Sic & Serapio, dum Sideritidis Achilleæ succum sanguinis Draconis nomine describit. Cæterùm etsi Cinnabaris Indica arboris lacryma sit, vt antè demonstrauimus, non est quòd quisquam miretur inter metallica hoc loco à Dioscoride recenseri, quoniam cum metallicis Dioscorides simul & semel substantiæ nominisve cognatione quadam coniuncta pigmenta persequitur. Sic & antè, huius libri capite 107. Indici cuiusdam meminit, quod in pictorum vsum venire solitum erat, quanuis metallicum non esse satis vnicuique constet.

δύναμιν δὲ ἔχει τὸ Κιννάβαρι] Vis Cinnabaris illius Indicæ recensetur. At nostri vsus Cinnabaris factitia, quæ quidem ex argenti viui & sulphuris diu arte quadam igni torrefactorum certis portionibus temperatur, ab vsu Medico in assumendis penitùs abdicanda est: quandoquidem insigniter erodit & exulcerat: tātùm abest vt Cinnabaris Indicæ viribus vlla ex parte respondeat. Sic & Minium Veterum Plinius pluribus locis venenum fuisse docuit.

CAP. CX. ἄμμιον λεγομένου] Quod hîc minium Dioscoridi dicitur, non illud est factitium præcedenti capite commemoratum, sed natiuum aliud, videlicet lapis ille qui hodie Cinnabaris fossilis appellatur, è quo etiam hoc seculo argentum viuum elicitur. Plinius itidem, libro 33. capite 8. ὑδράργυρον fieri prodit è minio, quod tamen secundarium nominat: sed fallitur, dum eo ipso loco hydrargyrum ab argento viuo diuersum facit, & hoc quidem nomine quod natiuum est, illo verò quod factitium significari existimat: cùm

tamen vtrunque pariter Latini & Græci Hydrargyri nomine designarint. Nam & hi suum χυτὸν ἄργυρον, ἀπὸ τοῦ ὑδραργύρου minimè distinxêre. Vitruuius, lib. 7. Archit. cap. 8. Argentum viuum colligi scribit ex anthrace gleba, è qua & ipsum minium eliciebatur.

αἰθάλη ἀποζυδοῦσα] Lego, ἀποξυδοῦσα: quo modo & cæteri Interpretes videntur mihi legisse.

ὑδράργυρος γίνεται] Alterum modum Argenti viui parandi, quod Hydrargyrum priuatim appellat, refert Plinius, lib 33. cap. 8. videlicet, *æreis mortarijs pistillisque trito minio ex aceto.*

θησαυρίζεται ἡ ὑδράργυρος] Argentum hoc natiuum Galenus ignorasse videtur. Siquidem lib. 9. simpl. Hydrargyrum non ex sponte nascentibus esse medicamentis asserit, sed ex his quæ arte præparantur. At verò Fallopium rectiùs censuisse crediderim, qui Argentū viuum factitium nullum agnoscit: quoniam etsi arte & calore quodam blando interdum eliciatur è proprio metallo, nullam tamē ab arte alicuius momenti mutationem videtur suscipere.

ἢ ἀργυροῖς] Imò & ligneis vasis & animalium vesicis asseruatur Argentum viuum, si modo diligenter obturentur: metalla verò omnia tum hic recensita, tum & alia qualiacunque exest, quibus inhæserit, vti quotidiana constat experientia. Atque iccircò Plin. lib. 33 cap. 6. *Argentum viuum (inquit) exest, & perrumpit vasa, permanans tabe dira.*

τῷ βάρει διαβιβρ.] Non pauci è Recentioribus varijs didicerunt experimentis Argētum viuum quantumuis assumptum minimè erodere, imò & ipsius pondus in causa esse, vt eò citiùs citra rosionem intestina permeet. Sed & Argentum viuum suapte natura perquam frigidum & humidum esse docent Auicennas, Auerroës, Fernelius & Mathiolus, tantùm abest vt erodendi vi præditum sit. Alij calidum & humidum esse censuerunt. Vnus Fallopius calidum & siccum esse asserit, non tamen vsqueadeò vt exurat: quam verò humanæ naturæ infert offensam, existimat ex occulta proprietate contingere. Attamen & Gal. 4. de fac. simpl. cap 19. inter perniciosa medicamenta, quæ per erosionem interimunt, Argentum viuum enumerat. Sed vel locus ille corruptus est, vti voluit Fallopius: vel est verisimile, tale quid protulisse Galenum ex aliorum potiùs sententia, quàm quòd ita sentiret: maximè cùm ipsemet, 9. simpl. palàm fateatur, se nunquam expertum, an seu assumptum seu admotum interimat.

CAP. CXI. συμβαίνεται δ' ἐν τῇ Καππαδ.] Theophrastus, lib. de lapid. inter rubricæ genera Sinopidis Lemniæ simul & Cappadocicæ meminit, his verbis: ἀλλὰ καὶ ἡ Λημνία, ἣν καλοῦσι Σινωπικήν (perperàm legitur, ἀφθικήν) αὕτη (fortè ἀρίστη) δ' ἐστὶν ἡ Καππαδοκική. καλεῖται δ' εἰς Σινώπην. i. *sed & Lemnia quam vocant Sinopicam. Optima verò est Cappadocica, quæ Sinopem defertur.* De eadem Sinopide sic Plin. lib 35. cap. 6. *Sinopis*, inquit, *inuenta primùm in Ponto: inde nomen à Sinope urbe. Nascitur & in AEgypto Balearibus, Africa: sed optima Lemno & in Cappadocia effossa è speluncis.* Vitruuius itidem, Archit. lib. 7. cap. 7. *Rubricæ copiosæ multis locis eximuntur, sed optimæ paucis: uti Ponto, Sinope & AEgypto, in Hispania Balearibus, non minùs etiam Lemno.* Sed & Strabo, lib. Geogr. 12. de eadem sic habet: ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγομένη Σινωπικὴ μίλτος, ἀρίστη τῶν πασῶν. ἁμιλλᾶται δ' ἔστιν αὐτῇ καὶ ἡ Ἰβηρική. ὠνομάσθη δὲ Σινωπική, καὶ διότι κατάγειν ἐκεῖσε εἰώθεσαν οἱ ἔμποροι, πρὶν ἢ τὸ τῶν Ἐφεσίων ἐμπόριον μέχρι τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων διϊχθαι. hoc est, *In Cappadocia nascitur omnium præstantissima rubrica, quæ Sinopica dicitur: cum ea tamen certat etiam Hispanica. Sinopica verò illa cognominata est, quod eo solerent eam deuehere mercatores, priusquam Ephesiorum negotiatio ad huius regionis homines progrederetur.*

ὑπαντίζουσα] Sinopidis tria genera pro coloris varietate facit Theophrastus, libro nuper citato: ἡ μὲν γὰρ (inquit ille) ἐρυθρὰ σφόδρα, ἡ δὲ ἔκλευκος, ἡ δὲ μέση. Sic & Plinius Theophrastum secutus, lib. 35. cap. 6. *tres Sinopidis species recēset, rubram, minùs rubentem & inter has mediam.* Hanc αὐτάρκη, hoc est, *sua bonitate contentam*, appellat Theophr. quòd non misceretur, cum reliquas mercatores miscere solerent.

CAP. CXII. τῆς ὤχρας κεκαυμένης] Posteaquàm de Rubrica fabrili narratiua egit Dioscorides, iam ad factitiā transire videtur, ideóq; non abs re Cornarius hunc Diosc. contextū sic emēdat: σφυρᾶται δὲ ἐν τῇ ἑσπέρᾳ Ἰβηρίᾳ. γίνεται δὲ καὶ ἐκ τῆς ὤχρας κεκαυμένης, &c. Enimuerò & de eadem sic Theophr. lib. de lapid. γίνεται τ' ἐκ τῆς ὤχρας κατακαιομένης, ἀλλὰ χείρων. τὸ δ' εὕρημα Κυδίου. hoc est, *fit ex ochra exusta, sed deterior. Est autem inuentum Cydij*, &c. Contrarium verò sonant Plinij verba, lib. 35. cap. 6. Postquā enim egit de Rubrica quæ nascitur in ferrarijs metallis, subdit statim: *Ex ea fit ochra, exusta Rubrica in ollis nouis luto circumlitis.* Facilè verò ab errore vindicabitur, si cum Cornario sic legerimus: *Fit & ex ochra exusta Rubrica*, &c. Neque enim è Rubrica exusta fit ochra, sed è contrà, ex ochra vsta, Rubrica.

CAP. CXIII. ἡ δὲ Λημνία σφραγίς.] Galenus, 9. simpl. in Lemno, AEgæi maris insula, narrat ad Hephestiada vrbem quæ Orientem spectat, in colle quodam planè alioqui sterili terram triplici differentia olim repertam. Erat enim terra sacra, cui non capræ imago, vti voluit Diosc. sed Dianæ sacrū sigillum imprimebatur, quæq; ideò Λημνία σφραγὶς appellabatur. Erat & altera propriè ac verè μίλτος, hoc est, *rubrica* cognominata, qua potissimùm vtebantur fabri. Erat & tertij generis terra extersoria, cuius vsus ad lintea ac vestes eluendas. Plinius verò rubricā cum Lemnia sphragide confundit, cùm tamen hæc diuersa sit à rubrica, & quanuis haud ita colore discrepet, minimè tamē lotionis ratione manus inficiat, sicut illa: quemadmodū apertè docuit Gal. 9. simpl. itémque 1. de Antid. Attamen & Paulus AEgineta, lib. 7. Λημνίας μίλτου appellatione, sigillatam intellexit. Sed & in Nicandri Theriacis Λημνὶς μίλτος pro Lemnia sphragide reperitur, similitérque in versibus Andromachi, apud Gal. in Ther. ad Pis.

μίγνυται αἷμα αἰγεῖον] Galenus, qui quidē (prout erat simplicium medicamentorum studiosissimus indagator) in Lemnon insulā huius vnius terræ visendæ studio nauigarat, huic terræ caprinum sanguinē ammisceri solitum pernegat, atque vel hoc nomine Dioscoridē obiter ac velut in transcursu incusat.

Cap. cxiiii. πυκνὸν, ἑφθὸν, ὑάλινον, λευκὸν] Isthæc omnia nomina redundare videntur. Saltē priora illa duo expūgi omnino debere compertū est, quandoquidem Chalcanthi genera, concretitiū & coctile, tanquā factitia, à stillatitio, quod natiuū est, etiā ab ipso Dioscoride non ita multò pòst manifestò distinguūtur. Inferiùs verò, in recensendis bonitatis Chalcanthi notis, quo loco habetur, πυκνὸν τι ᾗ διαυγὲς, αὐτὶ τῦ, πυκνὸν, ex Oribasio, κυανοῦν, reponendum censemus.

σκευὴν δὲ ἔχει ἐοικυῖαν] Et hunc ipsum parandi Chalcāthi modum illustrat Plinius, lib. 34. cap. 12. Sed & plures alios eiusdem parandi modos eodem loco subdit. Chalcanthum porrò longiori tempore in Chalcitin saltem extima sui parte transire obseruatum à se testatur Galenus, 9. simpl. velut etiam Chalcitin in Misy: id quod de natiuo Chalcantho intelligendum est.

βοηθεῖ καὶ ὕδατι ποθὲν] Contra fungorum venena ex aqua potū Chalcanthum commēdat hoc loco Dioscorides: lib. verò de venenis, cap. 23. de fungis, idem ipsum ex aceto propinari suadet.

Cap. cxv. ἡ παλαιὰ] *Recentem* (inquit Plin. lib. 34. cap. 12.) *putant utiliorem esse, quoniam inueterata sory fiat.* Sed inueteratam, misy potiùs fieri, quàm sory, testatur Gal. 1x. simpl.

μετρίως σηπτικὴν] Goupylus in altero exemplari, μετρίως συπτικὴν, legi scribit: attamen vulgatam lectionem magis probat. Ego verò contrà malim, στυπτικὴν, quàm, σηπτικὴν. Iam enim anteà Chalcitidi vim στυπτικὴν tribuit, quæ iccircò frustrà hîc repeteretur: quanquam eo loco pro, στυπτικὴν, Ruellium & Marcellum, σηπτικὴν, legisse non ignoro. Præterea verò Chalcitin quæ vsta non sit, non septicam modò, sed & ἐσχαρωτικὴν facultatem habere satis constat.

Cap. cxvi. σκευὴ ψωρικοῦ χαλκίτεως] Galenus, lib. 9. simpl. ad Psorici confectionem non quidem cadmia, sed lithargyro vtitur, eâque tantùm in re à Diosc. discrepat. Celsus, lib. 6. cap. 6. *Chalcitidis aliquid & cadmiæ dimidio plus ex aceto simul conteri prodidit, idq; in uas fictile additū, & contectum ficulneis folijs sub terra reponi, sublatúmque post dies uiginti rursus teri, & sic ψωρικὸν appellari.*

δυνάμενον ὅτι] Gal. 1x. simpl. Psoricon desiccatorium quidem esse scribit, at minùs Chalcitide mordax, quippe cùm partibus sit tenuioribus.

καυσίμον δὲ αὐτὴν] Marcellus perperàm de Psorico hæc interpretatur: nam vel pronominis genus ipsum ad Chalcitidem referri debere satis indicat. Atque vel hinc constat, caput hoc à superiore minimè distingui debuisse.

ὅτι μὲν τὸ πλεῖστον] Dubium non abs re fuerit, vtrū hoc generatim de metallicis omnibus intelligendum veniat, an de Chalcitide sola, quæ aliâs humidior, aliâs siccior conspiciatur: sed illud prius sit mihi lōgè vero similius, quantumuis alij aliter interpretati fuerint.

Cap. cxvii. ἐν τοῖς Κυπριακοῖς χειρίζεσι] De Misy optimo in Cypriorū officinis sic Plinius, lib. 34. cap. 12. *Notæ sunt friati aureæ scintillæ, & cùm teratur arenosa natura siue terrea Chalcitidi similis.*

ἐν δὲ τῷ μᾶλλον τι καὶ] Hoc discrimē illustrat Galenus, 1x. simpl. dum scribit, æquè calida esse Misy & Chalcitin: attamen Misy tenuiorum esse partium quàm sit Chalcitis, adeóque duris corporibus adhibitum minùs Chalcitide mordicare.

Cap. cxviii. καυστικὴν τὴν αὐτὴν τῷ μίσυι] Melanteriam scribit Galenus, 1x. simpl. omnia propemodùm astringentia tenuitate partium exuperare.

Cap. cxix. προκρίνεται δὲ τὸ Αἰγύπτιον] Sic & Plinius, lib. 34. cap. 12. *Sory AEgyptium maximè laudatur, superato Cyprio, Hispaniensi & Africo: quanquam oculorum quoque curationi quidam utilius Cyprium putant: sed in quacunque natione optimum, cui maximum uirus in olfactu, tritúque pinguiter nigrescens & spongiosum,* &c. Ita enim illa distinguenda esse ex hoc Diosc. contextu facilè colligitur.

τὸ δὲ μὴ λαμπρίζον] Contrà voluisse videtur Plinius, loco citato: postquam enim de Sory AEgyptio, ceu optimo, egit, statim subiicit: *Alterius nationis contritum splendescat, & misy est lapidosius.* Hinc ego suspicor in Diosc. contextu expungendam negatiuam particulam.

δυνάμεις δὲ ἔχει καὶ ταύτην] Crassiorum tamen est partium, quàm & chalcitis & misy. Atque ideò quoque cùm in Cypri metallis hæc tria Sory, chalcitis & misy sibi inuicē substrata, teste Galeno, reperiantur, infimum quidem Sory, summum misy, medium chalcitis locum sibi vendicare deprehenditur.

ὠφελεῖ δὲ πρὸς τὰς ὀδόντας] Plinius de Sory, lib. 34. cap. 12. *Prodest autem & dentium dolori, si contineatur atque colluatur.* Scilicet in dolore dentium alium vtendi modum præscribit.

τὴν δύναμιν ἐμφερεστέραν] Quæ enim suapte natura acria sunt, vti testatur & ipse Galenus, vstione mitiora redduntur: quanquā & alias qualitates, maximeq; tenuandi facultatem sibi asciscunt. Contrà quæ minimè acria sunt, vstione acrimoniam acquirunt.

Cap. cxxi. ἔτι δὲ ἀμυγὶς] Malim, ἔτι δὲ ἀμυγὶς, sicuti sequenti capite, ἔτι δὲ ξιώδη, &c.

ἀρσενικὸν ἐν Μυσίᾳ] Plin. lib. 33. cap. 4. eiusmodi *Auripigmentum* scribit *in Syria fodi pictoribus.*

ψιλοῖ δὲ τρίχας] Addit Galenus, 9. simpl. si diutiùs moram traxerit, nec cuti etiā ipsi parcere.

Cap. cxxii. ἀλωπεκίας ἐμπιπλεῖ] Plin. lib. 34. cap. vlt. de Sandaracha: *Explet*, inquit, *alopecias ex aceto illita.*

Cap. cxxiii. οἱονεὶ τῆς βωλίνδος] Diosc. verba sonāt, Alumen scissile glebosi veluti florem esse. At Plinius, è lapide quem, vti videtur, chalcitin vocabant, fieri voluit: quippe cuius sudor sit in spumam coagulatus. Sic enim ille, lib. 35. cap. 15. de Alumine scissili: *Hoc fit è lapide, ex quo & id chalcitin uocant, ut sit sudor quidam eius lapidis in spumam coagulatus.* Hinc non omnino malè suspicatur Marcellus hoc loco legendum, non quidem βωλίνδος, aut βολίνδος, vt alij codices habent, sed χαλκίνδος. Ac præter eum Plinij locum est & alius apud Gal. qui coniecturam istam quodammodo confirmare videtur. Hic enim in Lexico vocum Hipp. autor est, quā Græci simpliciter στυπτηρίαν vocabant, ab Hipp. στυπτηρίαν χαλκῖτιν dictam fuisse.

αὐτῆς εἴδη πλεῖστα] Quanuis Dioscorides trium potissimùm Aluminis generum in vsu Medico receptorum meminerit, plurima tamē alia fuisse genera & ipse agnoscit hisce verbis. Ac Plinius quidem, lib. 35. cap. 15. Aluminis duas facit ex

x. iiij.

colore differentias, candidum, inquàm, & nigrū: ex consistentia verò totidem, liquidum & spissum seu concretum: liquidi rursum alteram speciem, nempe impuriorē ... appellari scribit: quod verò limpidum est, φλεγμον. Et certè quidē Galenus, 6. ... etiam meminit. Spissum verò seu concretum duplex idem ille constituit, scissile & rotundum: illudq; rursum duplex, vel glebarum instar aut assulosè compactum, vel sigillatim in capillamēta quædam canescentia dehiscens, quod ideò τριχῖτις, quasi *capillare* nominatum fuerit. Rotundum itidem duplex: spongiosum inquàm quod in totum damnatur, & pumicosum, quod melius est. Præter hasce plures etiam alias habet Gal. 9. simpl. Aluminis appellationes, nimirum ... & .... Sed & Recentiores hodie Aluminis factitij varia genera commemorant: Alumen fæcum è vini fæcibus Sole siccatis donec albescant, deinde vstis: Alumen Catinum, è cineribus herbæ Kali seu sodę vulgaris: Alumē denique squaiolæ seu squamosum, quod fit è lapide quibusdam speculari dicto. Sed & in factitiorum genere censentur Alumen rupeum & zuccharinum. Illud quidē è certo quodam lapide candido, interdum etiam subrubro sæpiùs præparato: hoc ex Alumine rupeo, saccharo, & oui albumine conficitur.

... δὲ καὶ λίθος] Lapidem hunc Alumini schisto seu scissili similem, Amianton esse patebit ex verbis Diosc. cap. de Amianto. Sed & Plinius hunc eundem Alumini similem testatur, lib. 36. cap. 19. Fecit verò ea similitudo, vt etiam apud vulgum lapis ille *Aluminis plumæ* nomen obtinuerit.

ἢ πομφολυγώδης] Serapionis Interpres nō *bullis turgens*, sed *pōpholygi simile* vertit. Ac videtur quoque ea interpretatio doctiss. Manardo placuisse.

καὶ πυρώδης ...] In Aldino Diosc. exemplari, itémque apud Oribasium legitur, τυρώδης ..., hoc est, *casei odorem spirans*: quæ quidē lectio verior nécne sit, à Marcello in dubiū vocatur. Plinij certè quidem verba, τυρώδης, legendum admonent. Sic enim ille: *Liquidi probatio, ut sit limpidum lacteúmque sine offensis fricantium, cum quodam igniculo caloris*.

καίονται δὲ καὶ ...] Aluminis vrendi modum explicat Aëtius, lib. 9. dum Alumen in ollulam nouam coniectum carbonibus imponit, ac vbi diffusum liquatúmve fuerit, tolli iubet, tandémque, vbi refrixerit, conteri.

σὺν ὑγρῷ καὶ πίσσῃ] Serapionis Interpres, *cum aqua picis*, quasi legerit ille, σὺν ὑγρῷ πίσσης, & per ὑγρὸν πίσσης *picem liquidam* intellexerit, aut quod πισσέλαιον Dioscoridi dictum est, lib. 1. cap. 95. quódque ibidem eundē quem pix liquida vsum præbere scribitur. Plin. lib. 35. cap. 15. de Aluminis viribus agens: *Sic & ambustis*, inquit, *prodest & furfuribus corporum cum sero & pice*: quo loco legendum quoque videtur, *cum sero è pice*, hoc est, pisselæo seu picino oleo iam dicto: nisi malumus, iuxta Diosc. vulgatam lectionem, cum *erua & pice* legere.

σιδήματι ...] Sic quoque legisse videtur Serapio. Attamen Marcellus, pro σιδήματι, restituit, ..., &c.

Cap. CXXIIII. τὸ ...] Vires quæ sequuntur Sulphuri viuo seu ἀπύρῳ potissimùm assignat Dioscorides: quoniam, vt scribit Plinius, lib. 35. cap. 15. *eo solo ex omnibus generibus Medici utuntur*. Quatuor autem paulò ante Sulphuris genera idem recensuerat.

ἐπιπασσόμενον τῷ μετώπῳ] ἐπιπασσόμενον ὕδατι, legisse videtur Serapio: & rectè quidē. Nam & hic idem Autor, 2. ... capite de remedijs ad icterum, sulphur in potu commendat ἐπιπασσόμενον ὕδατι, hoc est, *aquæ inspersum*: sed & planè ridiculum & à ratione alienū foret existimare, icterum seu morbū regium insperso fronti Sulphuris cochleario sanari.

Cap. CXXV. τὴν ζέσιν τοῦ οἴνου] Plinius itidem de Pumicis viribus agens, lib. 36. cap. 21. postquā ex Theophrasti autoritate prodidit, potores in certamine bibendi præsumere farinam Pumicis: sed, nisi immenso potu impleantur, periclitari, subdit, *tantam, eodem autore, & refrigerandi naturam esse ut musta feruere desinant Pumice addito*. Attamē Theophr. lib. hist. 9. cap. 19. posteaquàm retulit EVdemū Chium, qui vna eadémq; die viginti duas veratri potiones sumpserat, neque vomitu neque secessu purgatum fuisse: quia post septimā veratri potionem Pumicem hausisset acri aceto respersum, rursúmque eundem resumpsisset mero dilutum & maceratum: non de vini mustive liquore, sed quouis alio hoc memoriæ prodidisse videtur: quod si quis in feruētem vrceum Pumicem iniecerit, feruorem non ad tempus tantùm, sed ex toto restinguet. *Exiccat enim*, inquit ille, *potentissimè & spiritum omnem spuma conceptum in sese recipit & absumit*.

C. CXXVI. ἀμμωνιακὸν τὸ ἅλας] Sal iste quē ἀμμωνιακὸν τὸ ἅλας vocauit Dioscorides, (ego natione Ammoniacum verti) nomē haudubiè sortitus est ab Ammonia Libyæ regione Mediterranea, per cuius sitiētia detractis arenis olim inueniebatur. Quanquā enim & alibi nascebatur, attamen ei à Medicis palma perhibebatur, qui in eius Cyrenaici tractus desertis arenosisq; locis eruebatur, circa quæ delubrum erat Iouis Ammonis oraculo celebre. Plinius verò, lib. 31. cap. 7. eundem Salem maluit ita dictum, *quod sub arenis inueniretur*. Sed & ipsam illam regionem ἀπὸ τῆς ἄμμου, *ab arenoso* inquā *& squalenti solo*, quo ferè tota prędita est, nomen obtinuisse nemo est qui nesciat.

... τι] Isthæc aliter videtur legisse Plinius. Sic enim ille de Sale Ammoniaco, ibidem: *Similis est colore* (Corn. legit *corpore*) *alumini quod schiston uocant*.

καλλίστη δὲ Ταττῖαι] Hanc lectionem confirmant Plinij de Salis generibus varijs agētis hæc verba, loco citato: *Marinorum maximè laudatur Cyprius à Salamine: at è stagno Tarentinus & Phrygius, qui Tattæus uocatur*. Est autem Straboni, lib. 12. post Galatiam Austrum versus lacus nomine Tatta, Cappadociæ maiori vicinus, iuxta Morimenos, in Phrygia maiore, à quo quidē lacu Sal ille Tattęi cognomen sibi vendicauit. Aldinus codex pro voce, Ταττῖαι, habet, ..., ... quas quidē voces expressit Ruellius. Attamen omnino expungendæ videntur, & earum loco vulgatam lectionem retinere satius est.

τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ...] Gal. x 1. simpl. inter ma-

rinum & fossilem Salem differentiam hanc esse scribit, quòd Salis fossilis essentia magis compacta sit, quàm marini, proindéq; partium crassitudo & abstergendi vis in illo maior sit.

τενθρηδόνας] Cornarius haud satis aptè, τενθρηδόνας, *ossium ariem* hoc loco interpretatur. Aldinus codex habet, τενθρηδόνας, pro quo, mutata nonnihil voce vocisque casu, legendum iudico, τενθρηδόνων. Sic enim vocat Aristoteles, 9. de hist. anim. insectorum aculeatorum genus quoddam, crabroni vespæve haud absimile. Nicáder in Ther. nisi mendum subest, πεμφρηδόνα nominat: apud Hesychium etiam ἀνθρηδὼν alio nomine appellatur. Ego malui, seruata voce Græca, Tenthredines vertere, quàm cum Gaza Arist. Interprete, *Teredines*, nullo quod sciam Latini Autoris exemplo. Marcellus ἀνθρηνῶν, hoc loco legendú censuit, quoniam ἀνθρήνη *crabronem* significat, & Plinius Salis vires recensens, vesparum simul & crabronum meminit, his verbis: *Aduersus crabrones nero uel uespas, similiaque ex aceto*, &c.

CAP. CXXVII. ἐπίφλεγμά ἐστιν ἁλὸς ἀφρώδης] Pro, ἀφρώδους, legendum hauddubiè, ἀφρώδης. Gesnerus etiam in corollario de Halosachne, pro, ἐπίφλεγμα, ἐπάνθισμα, seu ἐπίπηγμα, legendum suspicatur. Galenus & Paulus ἅλας ἄχνην scribút esse, ἐπάνθισμα seu ἐπίπηγμα τῶν ἁλῶν, hoc est, *Salis spumosam uelut efflorescentiam*. Salem enim plurali τῶν ἁλῶν numero designari constat. Plinius aliâs *Spumam salis* nominat, aliâs *Spumam maris aridam*. Nos eo nomine Salem e marina spuma genitú intelligimus.

δύναμιν δὲ ἔχει] Gal. lib. 11. simpl. Spumam salis multò tenuiorum esse partium scribit, quàm salem ipsum, proindéque magis extenuare & discutere: at minùs cóstringere. Plinius, lib. 31. cap. 9. posteaquàm salis vires etiá fusiùs quàm Dioscorides ipse persecutus est: *Ad omnia*, inquit, *spuma salis utilior iucundiorque*.

CAP. CXXVIII. ἐφ' ὧν τὰ ἁλατὰ δεῖ] Sic Plin. lib. 31. cap. 8. *Muriam apud Mediterraneos fontis aquæ marinæ uicem pensare* scribit: quanquam idé, proximè præcedéti capite, (si eadem est cum Muria Salsugo seu Salsilago, de qua loco illo agit) *aquis marina salsiorem esse atque ui distare* scripserat.

CAP. CXXIX. καταρρεῖ διὰ τοῦ Νείλου] Cordus, in tractatu de Halosantho, legendum ex Plinio censet: δοκεῖ δὲ καταρρεῖν, *quoniam*, inquit ille, *Flos salis res fluuialis nó est, sed marina*. Sic verò Plinius, de Salis flore, lib. 31. cap. 7. *AEgyptus inuenit, uidetúrque Nilo deferri, & fontibus tamen quibusdam innatat*: quo loco quod de lacubus aut stagnis hîc refert Dioscorides, idem de fontibus Plinius recitat.

κροκίζον τῇ χρόᾳ] Plinius, loco citato, posteaquá de fauilla salis, ceu leuissima & candidissima salis parte, paucis mentionem fecit, de altero salis Flore scribit, in hęc verba: *Appellatur & Flos salis in totum diuersa res humidioris que naturæ, & croceì coloris aut rufi, uelut rubigo salis, odore quoque ingrato, ceu gari, dissentiens à sale, non modò à spuma*. Húc eundem salis Florem, ὑγρὸν φάρμακον esse etiá testantur Galenus & Paulus.

τὸ δὲ ἐμμιλτῶν] Non solùm rubrica, sed etiam testa trita Florem salis adulterari solitum scribit Plinius, loco suprà citato, his verbis: *Adulteratur tingitúrque rubrica, aut plerunque testa trita*, &c.

τριχῶν ἀπολυτικόν] Cum Gesnero, in Coroll. de Halosantho, αὐτὶ τοῦ, λεπτυντικόν, ἀπολυτικόν, vti, teste Goupylo, in altero veteri codice habetur, legendum existimaui: maximè cùm & ipse vetus Interpres & Serapio atque etiá Hermolaus ita legisse videantur. Huc adde quòd verisimile est, cùm Flos salis crocei sit coloris, pilos vix inalbare: at cùm maxima extergendi vi polleat, rationi magis consentaneum est, pilos crassiores durioresque extenuare. Sed amplius quiddam de eodem Salis flore, quod ad pilorú corruptionem spectat, refert Plinius, his verbis: *detrahit & ex palpebris pilos efficacissimè*.

CAP. CXXXI. Ἀφρὸς δὲ νίτρου] Ἀφροῦ νίτρου nomine Dioscorides & Aphronitrum & ἀφρὸν νίτρου, hoc est, *nitri spumam* priuatim dictam comprehendere videtur. Vtrunque tamen, ἀφρόνιτρον, inquam, seu ἀφρονίτρου, ἀπὸ τοῦ ἀφροῦ νίτρου seu ἀνθους distingui oportet, non quidem, vti voluêre nónulli, quòd Nitri spuma factitia sit, illud verò fossile, sed, quemadmodú testatur Galenus, 9. simpl. quòd Flos seu Spuma nitri (vtrouis enim modo & ἀφρὸς νίτρου & ἄνθος νίτρου Galeno dicitur) alba sit & triticeæ farinæ similis: Aphronitron verò neutiquam farinæ speciem habeat, sed quiddam coactum compactúmque sit. Plinius inter spumam nitri & Aphronitron nihil discriminis agnouisse videtur. Sic neque Martialis in suo illo pentametro:

Spuma uocor nitri, dicor & Aphronitrum.

ὁ ἀφρώδης] Malim, καὶ ἀφρώδης, vti legerunt Oribasius & Serapio.

λεανθὲν μετὰ κυμίνου] Vel legendum, λεανθὲν μετὰ κυμίνου καὶ ποθὲν μετὰ ὑδρομέλιτος ἢ ἑψήματος ἐπὶ τῶν διαφορῶν &c. Vel, λεανθὲν μετὰ κυμίνου ἢ πρὸς τῶν διαφορῶν δυναμένων πεδίων, ἢ πήγανον ἢ ἄνηθον, καὶ ποθὲν μετὰ ὑδρομέλιτος ἢ ἑψήματος. Hoc certè quidé modo Plinius videtur legisse. Sic enim ille, lib. 31. cap. 10. *Discutit & tormina, si decoctum bibatur pondere drachmæ cum ruta uel anetho uel cumino*. Pleriq; verò Interpretes, ac inter cæteros Serapio, ἕψημα hoc loco *sapam* interpretantur: at nos cum Cornario & Marcello αὐτὶ τοῦ ἀπόζεμα accipi oportere iudicauimus.

ἀποδυτήριον συγχρισμα] Sic Plinius, loco citato, vbi fusiùs multò naturam ac vires nitri & Aphronitri persequitur: *Contra algores horroresque prodest, manibus pedibusq; confricatis cum oleo*. Rursúmque: *Perungi ante accessiones frigidas nitro & oleo multi præcepere*.

κυνοδήκτοις τε ἰᾶται σὺν] Plinius ibidem: *Contra canis morsus, addita & resina, initijs cum aceto illinitur*.

ἀποστήματα καὶ δοθιῆνας] Plinius: *furunculos admistum resinæ extrahit, aut cum uua alba passa, nucleis eius simul tritis*.

μὴ τεμνομένης καὶ λυτῶν] Nitri vsum in linguę paralysi aliter exponit Plinius, hisce verbis: *Paralysi in lingua cum pane imponitur*.

CAP. CXXXII. καὶ λίαν τε καὶ ἐκμάσσει] Horum pleraque, quę in genere de Fæce profert Dioscorides, aceti Fæci priuatim tribuit Plinius, lib. 23. cap. 2. Paulus aceti Fæcem in totum Fæce vini valentiorem magisque astringêtem esse scribit. Plinius de eadem: *Fæx*, inquit, *aceti pro materia acrior sit necesse est, multóque magis exulceret*.

ἡ δὲ κεκαυμένη] *Cremata uires ampliat: siquidem cre-*

matio illi multùm uirium adijcit, inquit Plinius, loco modò citato. Sed & crematione causticam vim ascíscit, teste Paulo: qui quidem crematam fæcem τρίκλιω alio nomine vocitari scribit. Sed φίκλιω potiùs legendum esse, tum ex Suida, tum ex verbis Critonis à Gal. recitatis, cap.8. lib.1. τῶν κτ̀ τόπους, licet colligere. Ita porrò φίκλη dicitur, quasi fæcula, voce nimirũ à Latinis deriuata.

Cap. CXXXIII. καὶ μὴ λεῖα κόπτε] Malim, καὶ μὴ λεῖα κόπτε τὰ ὄστρακα, nempe, ὄστρακα.

ἐκ τῆς χάλικος μιγνυμένου] Plinius, lib.36.cap.6. *utiliorem* scribit *Calcem è molari lapide*: quo loco fortasse legendum, *è marmore*. Ibidem verò damnat *è silice, utiliorémque* subijcit *esse ex effosso lapide, quàm ex ripis fluminum collecto*. Sed de vtilitate in structura tectorijsque potiùs, quàm in Medicina agere eo loco videtur.

καυστικὴν, ἐσχαρωτικὴν] Viuæ seu inextinctæ Calci, quæ ἄτιτος ἄσβεστος cognominatur, eædem tribuuntur vires à Galeno, IX. simpl. At, eodem teste, Calx extincta maximéque inueterata minùs & vrit & crustas inducit: calfacit tamen etiamnum, carnémque liquat. Quòd si sæpiùs abluta fuerit, omnem morsum deponit, egregiè citra morsum erosionémve exiccans.

Cap. CXXXIIII. ἐμφρακτικὴν] Gypso vires easdem tribuit Galenus, IX. simpl. verum si crematum fuerit, non æquè emplasticã vim habere, attamen tenuiorum esse partium, valentiúsq; exiccare scribit. Esse autẽ Gypsum duplex, quod è lapide coquitur, & quod è terra foditur, monent Theophr. de lapid. & Plin. lib.36. cap.24.

Cap. CXXXV. πλύματα] Marcellus, nescio qua ratione, ἀντὶ τοῦ, πλύματα, τήγματα reponendum suspicatur. Sed nos vulgatam lectionẽ retinendam censuimus, maximè cùm & lixiuium ficus idẽ Dioscorides *contra præcipitationes utiliter propinari* anteà, lib.1. cap.187. disertè scripserit.

Cap. CXXXVI. πέντε γενῶν εἶναι] Plin. lib. 32. cap.8. quatuor tantùm Alcyonij genera recenset, ac illud silentio præterit, quod fungo simile hoc loco describitur. Sed & idem ipse reliquorum generum notas inter se planè confundere videtur. Rursum & quartum, quod optimum censet, spongiæ putri simile, penè purpureum, vocari Milesiũ scribit, cõtrà quàm Diosc. qui tertio Milesij appellationem tribuit. At Galenus in recensendis Alcyonij generibus à Dioscoride minimè discrepat: addit tantummodò secundum genus figura esse oblongius eo quod primo loco recensetur, quod ipsum ex Serapionis verbis etiam colligitur. Sic & tertium compage molli esse admonet.

τὸ δ' ὕστατον] Orib. sic habet: τὸ δὲ πέμπτον καὶ ὕστατον. Ita & Serapio de quarti & quinti Alcyonij viribus simul agit, ac vtrique vires easdem tribuit. Galenus, XI. simpl. quarto easdem quas tertio vires ascribit, sed longè imbecilliores: quintum verò omnium calidissimum censet, vt etiam altè cutem erodat & exulceret.

Cap. CXXXVII. ἀδάρκης] Gal. XI. simpl. quouis genere hanc vocem efferri monet, masculino quidẽ genere ἀδάρκην, seu ἀδάρκην, fœminino ἀδάρκην, neutro ἀδάρκιον. Sed & varia nomina eidẽ tribuit locis alijs. Nã & λιμνήσιον, & λιμνῖτιν, seu etiã, vt Aëtius, λιμνήστιδα nominat, scilicet ἀπὸ τῶν λιμνῶν, hoc est, *à paludibus* in quibus nascitur. Insuper & καλαμῖτιν dici posse scribit idem Galenus, lib.1. τῶν κτ̀ τόπ. cap.1. quòd arundinibus adnascatur. Plinius itidem καλαμόχνουν nominat, quasi arundinum lanuginem, (quidã ἀπὸ τῆς ἄχνης. i. *spuma* καλαμάχνην malunt:) sed fallitur, dum Adarcam Latinam esse vocem existimat, lib.32. cap.10. his verbis: *Inter aquatilia dici debet & καλαμόχνους, Latinè Adarca appellata.*

ὥσπερ ἐπίπαγος] Sic & Galenus Adarcen scribit esse, οἷον ἀφρὸν πεπηγότα ὕδατος ἁλμυροῦ. hoc est, *uelut spumam concretam aquæ salsuginosæ*. Plinius verò, modò citato loco, *nasci* tradit *circa arundines tenues è spuma aquæ dulcis ac marinæ, ubi se miscent*: & lib.20. cap.22. *in cortice calamorum sub ipsa coma nasci*, quod & antè scripserat, lib.16. cap.36. dum de arundinibus ageret hisce verbis: *Est & in Italia*, inquit, *nascens Adarca nomine palustris in cortice calamorum sub ipsa coma*. & c. Sic enim ex illo loco priùs citato hunc restituendum censeo.

καθόλου δὲ ἐστι δριμύ] Vim etiam causticam illi tribuit Plinius, lib.32. cap.10. Galenus etiam, XI. simpl. scribit propter acrimoniam & insignem caliditatem nunquam intrò sumi, sed interdum aliis ammixtum foris adhiberi.

Cap. CXXXVIII. τῶν δὲ σπόγγων οἱ μὲν] Aristoteles, lib.5. hist. animal. cap.16. triũ generũ Spongias recenset, spissas videlicet, raras & quas Achillæas nominant. Hunc secutus Plinius, lib.9. cap.45. tria quoque facit Spongiarum genera, *spissum* inquàm, in quo genere prædura & asperæ τράγοι vocentur, *mollius* μανὸν & tenue, *densumque*, ex quo penicilli, Achillæum. Verùm idem, lib.31. cap.11. eodem etiam modo Spongiarum genera distinguit, quo & noster Dioscorides, nempe in marem & fœminam.

ὁ καινὸς δὲ καὶ ἀλιπής] Lego, ὁ καινὸς δὲ καὶ ἀλιπής, vt ἀλιπής per ι legatur, nõ itẽ cum Lacuna per υ, & καινὸς opponatur τῷ παλαιῷ, quod paulò post sequitur. Sic & inferiùs vbi legitur, νέοι καὶ καινοί, legi malim, νέοι καὶ καινοί, quanquã & καινοὺς Spongias dicere possis, quæ à cochleis exiguis & id genus animalculis mundatæ sunt.

ὁ δὲ παλαιὸς ἄχρηστος] Plinius contrà, lib.31. cap. 11. de Spongijs verba faciens: *Recentes*, inquit, *discutiunt, molliunt, mitigant. Veteres conglutinant uulnera*, nisi fortè cum Cornario pro, *conglutinant*, legendum, *non glutinant*.

Cap. CXXXIX. καὶ βαπτόμενον] Cornarius & Marcellus legisse videntur, ἔξαλον γενόμενον, καὶ βαπτόμενον ὥσπερ πυρούμενον, ὥσπερ ὕδατι σίδηρος ὑπὸ τοῦ περικεχυμένου ἡμῖν ἀέρος· quasi voluerit Dioscorides, quemadmodum ferrum candens aqua temperatum mersúmve solidatur, ita & Corallium mari exemptum cumprimùm ab offuso aëre tactum est, durari & concrescere. Ego verò cùm eiusmodi lectio nullius, quod sciã, veteris exemplaris fide confirmetur, tum probabili ductus coniectura, tum & vetustum Dioscoridis Interpretem imitatus, pro, βαπτόμενον, legere malui, λιθούμενον seu πηγνύμενον. Sic enim sensus is rectè constat, quem nos in Latina versione expressimus. Atque illud ipsum est, quod Ouidius, 5. Metamorph. hisce versibus declarauit:

Nunc quoque Curalijs eadem natura remansit,
Duritiem tacto capiant ut ab aëre, quódque

Vimen in æquore erat, fiat super æquora saxum:
Rursumque, lib. x v.
Sic & Corallium quo primum contigit auras
Tempore durescit, mollis fuit herba sub undis.

Solinus etiam, in Polyhistore, fruticem hūc scitè admodum scribit, *quantisper fuerit in æquarum profundis, fluxum esse & tactu propè cartilaginem: deinde ubi in supera tollitur, natalibus derogatis lapidem fieri.* Inde quoque Corallium, quod κουράλιον nominat Theophrastus, quibusdam λιθόδενδρον dictū est, & alio nomine, vti Metrodoro, ita & Plinio, Gorgonias appellatur, propterea quòd Gorgonas in lapides versas fingant Poëtæ.

ἐμφερὲς αἰθαλῶ] Placet Cornarij coniectura, qui, ἐνδιαχέως, pro, αἰθαλῶ, reposuit, maximè cū & Serapio ita legisse videatur. Rubentem siquidem, seu è puniceo rubescentem colorem exprimere voluit Dioscorides, qualis nusquam in asphodeli flore conspicitur, quem αἰθαλῶν vocat, quique è contrario candidus est.

τῇ χρόᾳ ψαφαρὸν] Cornarius legit, τῇ χρόᾳ ἰσχνόν. Ego voces illas, τῇ χρόᾳ, ceu redundantes expungere contentus, ψαφαρὸν ex Plinio *scabrosum* conuerti. Sic enim ille de Corallio, lib. 32. cap. 2. *Probatissimum quàm maximè rubens, & quàm ramosissimum nec scabrosum aut lapideum, uel rursus inane aut concauum.*

κοιλώματα καὶ ἕλκη] Aut, vti vult Cornarius, redundant hæ voces καὶ ἕλκη, huc, ni fallor, ex proximè præcedenti linea perperàm translatæ, aut, quod magis placet, addendū, κοιλωμάτων. Nam & Plinius, loco citato, de Corallio agens: *Vlcerum caua explet: cicatrices extenuat.*

CAP. CXLI. ὁ δὲ Φρύγιος λίθος] Fallitur Plinius, dum *Phrygium lapidem fingendis uestibus tantùm utilem esse* scribit, lib. 36. cap. 19. Nā & ad vsus medicos plurimùm valet, quos Græci Medici silentio minimè prætericrunt.

καίεται δὲ ὁ λίθος] Aliam vrendi lapidis Phrygij rationē repeto ex Gal. 4. lib. κατὰ τόπ. cap. 5. quo loco medicamentum aridum ad tuendam oculorum valetudenem describit.

CAP. CXLII. ἐξανθεῖ] Hunc Asiæ petræ florem farinę tenuissimę comparat Galenus, 1x. simpl. qualis pistrinorum parietibus adhærescit, atque ex ipso sapore salso eum oriri conijcit ex rore marino, qui primùm lapidi insideat, ac deinde à Sole siccetur.

περὶ σαρκοφάγου] Hinc etiam lapis Assius, ab Asso Troadis vrbe circa quam nascitur sic dictus, quique idem est cum hoc nostro Asio, veluti testatur Galenus, Aëtio, lib. 7. cap 39 Celso, lib. 4. ca. 24. & Plinio lib. 2. cap. 96. itémque, lib. 36. cap. 17. Sarcophagus appellatur, idque ab effectu, quòd carnes exedat, & corpora defunctorum condita in eo absumi constet intrà quadragesimum diem, exceptis dentibus, siquidem scripto Plinij fides tribuenda est. Sed interdum Assium seu sarcophagum lapidem ab Asio perperàm videtur distinxisse Plinius, qui de vtroque seorsum egerit.

ἐκκαθαίρουσι] Ista minimè ad σαρκὸς referri oportere patet ex ijs quæ sequuntur, ideóque pro, ἐκκαθαίρουσι, legi malim, ἐκκαθαίρει τι, &c. Itémque pro, κατασκευαζόμενα, κατασκευαζόμενα: atque ita rectè constabit sensus, quem nos expressimus, longè aliter atque Ruellius.

CAP. CXLIII. Πυρίτης λίθος] Pyritæ nomen tribuit Plinius lapidum generibus, è quibus percussis ignis excutitur. Sed cuius hoc loco meminit Dioscorides is est, quem *Marchasitam* Arabes appellant, quémque idem ipse Plinius, lib. 36. cap. 19. duūm constituit generum, vnum argenteo colore, cuius etiam meminit Aëtius, & alterum aureo.

CAP. CXLIIII. εἶτα σφογγίζειν) Lacuna ex vetusto codice restituit, σφαιροειδῆ, quam lectionem etiam secutus videtur Serapio. At Oribasius, Ruellius, Marcellus, Cornarius vulgatam lectionem illi planè contrariam retinēt, cui etiam suffragatur Plinius. Is enim de Hæmatite agens, lib. 36. cap. 20. *Vritur*, inquit, *ut Phrygius, sed non restinguitur uino.*

ἐν τῇ χρόᾳ] Lego, ἐν δὲ τῇ χρόᾳ, vel, ἔν τε τῇ χρόᾳ. Vult enim Autor fraudem seu adulterium duplici modo deprehēdi, & scissilibus venis, & colore ipso. Atque illud, πρῶτον μὲν, quod prius habetur, tale quid desiderari satis indicat.

ὁ δὲ αἱματίτης] Vtvt sit, Gal. 9. simpl. Theophrastum secutus, Hęmatitē à sanguinis, scilicet concreti, coloris similitudine sic dictum scribit, alij quòd sanguinis fluxum sistat, vel quòd attritus aquarijs cotibus sanguineū reddat succum.

CAP. CXLV. δύναμιν δὲ τὴν αὐτὴν] Schistos & hæmatites cognationem habent, inquit Plinius, lib. 36. cap. 20. & ea quidem cognatio non solius est formæ, sed & virium, nisi quòd infirmiorem esse Schiston Medicis omnibus est in confesso. Veruntamen quanuis infirmior est Schistos, quem *scissilem lapidem* Celsus nominat, oculis nihilominus affectis, potissimúmque inflammatis, teste Gal. 1x. simpl. vt hæmatite mitior est, ita & accommodatior.

CAP. CXLVI. ἀσφαλτίζοντα τῇ ὀσμῇ] Sic Gal. 1x. simpl. Gagatem scribit igni admotum persimilem bitumini odorem exhibere. Nicandri etiam Interpres, dum accensus vritur, ὑποφέρει καὶ ὀσμὴν ἀσφαλτώδη ἔχει. Plinius verò de eodem verba faciens, lib. 36. cap. 19. *Cùm uritur*, inquit, *odorem sulphureum reddit, mirúmque* (nam & hoc addit) *accenditur aqua, oleo restinguitur*: id quod de Thracio lapide, proximè sequenti capite, refert Dioscorides.

εὑρίσκεται δὲ ἐν Κιλικίᾳ] Legendum hauddubiè, ἐν Λυκίᾳ, vti etiam legerunt Marcellus & Cornarius. Nam præterquàm quòd iuxta Geographos Gagas seu Gagates seu Gangis & oppidum & fluuius est Lyciæ, ita etiam legi oportere ex Galeno, Plinio & Nicandri Interprete Diphilo satis supérque constat. At Galenus quidem, 1x. simpl. Dioscoridem ipsum citās, Gagatem scribit in Lycia reperiri ad fluuium nomine Gagatem, quem tamē fluuium se vidisse negat, quanuis Lyciæ totius littora parua nauicula legerit. Plinius autē, loco nuper citato: *Gagates*, inquit, *nomen habet loci & amnis Gagis Lyciæ.* Diphilus itidem Nicandri scholiastes Gagatem ἐγγαγίδα πέτραν à Nicādro in Theriacis vocatum scribit, à ciuitate Lyciæ, cui nomen Gagas aut Gangis. Fit & apud Strabonem lapidis Gangitis mētio, qui idem esse videtur. Cæterùm ex iisdem locis colligo, in sequentibus pro disiunctiua particula, ἢ, legendum, καὶ, hunc in modum: καλεῖται δὲ ὁ τόπος καὶ ὁ ποταμὸς Γάγας.

CAP. CXLVII. δύναται δὲ τὰ αὐτὰ τῷ γαγάτῃ]

Attamen scribit Gal. 9. simpl. cap. de gagate, Thracium lapidẽ nullius esse in Medicina vsus.

ἐμπρήσει δὲ ὑδραινόμενος] Idipsum tradit Nicander de Thracio lapide, quem *Θρηίκιον λᾶαν* appellat, in carminibus à Galeno citatis eodem illo loco, nimirum si vratur aqua affusa, totum flagrare, oleo verò restingui. Plinius, qui hoc etiam Gagatæ tribuit, vti antè monuimus, idem ipsum de Thracio lapide refert, hisce verbis, lib. 33. cap. 5. *Calx aqua accenditur, & Thracius lapis, idemque oleo restinguitur.* Sed & Aristoteles, lib. de aud. mirab. aut quisquis est eius libri Autor, In Scytharum Medorúmque regione Thracia dicta fluuium esse tradit nomine Põtum, in quo lapides reperiantur, qui, contrà quàm carbones è ligno confecti, dum vruntur, siquidem follibus sufflentur, citissimè extinguantur: sin aqua irrigentur, flagrent dilucidiùs.

CAP. CXLVIII. *πήχεις ἀγωγὸν*] Plures alios Magnetis lapidis etiam Medicos vsus recenset Plin. lib. 36. cap. 16. Galenus quoque, IX. simpl. hæmatitæ vim illi tribuit. Porrò Magnes, Græcis *μαγνήτης* seu *μαγνῆτις*, quibusdam *μαγνησία*, alijs *μάγνης*, appellatus est vel ab inuentore Magnete, quod à Nicandro traditum est, teste etiam Plinio: vel à Magnesia terra, in qua primùm inuentus esse creditur: quam sententiam sequitur Lucretius, lib. 6. Sed & ab eiusdem Magnesiæ Heraclea oppido *ἡρακλεώτης*, seu *ἡρακλειῶτις*, alio nomine dictus est. *σιδηρίτην* verò appellant, ob eam quam habet ferri attrahendi efficaciam, contrà quàm Theamedes, qui quidem ferrum respuere & à sese abigere creditur.

CAP. CXLIX. *ἔοικεν ἐλέφαντι ὀστέῳ*] Lego cũ Lacuna, *ἐλέφαντι ἀσπίλῳ*, hoc est, *ebori minimè maculoso.* Sed hunc eundem Arabum lapidem, qui & Arabica gemma Plinio dicitur, tum Galenus, IX. simpl. tum etiam Plinius, lib. 36. cap. 21. simpliciter ebori similem scribunt.

C. CLI. *γαλακτώδης αἰτίας*] Hinc etiam nomẽ obtinuit. Nam scribit Gal. IX. simpl. Galactitæ lapidi nomen inditum, quòd in succum solutus lactis speciem referat, vti melitite, quòd succum remittat dulcem mellitúmque. Cæterùm huius lapidis varios vsus, quos hic siluit Diosc. ex Plinio repete, lib. 36. cap. 19.

CAP. CLII. *ἔνιοι γαλαξίαν*] Galaxiam, qui idem est cum Morochtho, quem Galenus & Aëtius *μορόχθον* appellãt, Plinius cum Galactite confudit, lib. 37. cap. 10. *λευκογραφίδα* verò herbam esse falsò opinatus est, lib. 27. cap. 11. cui vires easdem tribuit, quas huic lapidi noster Dioscorides. Porrò hunc *λευκογραφίδα* iccircò dictum refert Aëtius, quòd cùm subuiridis appareat, si ad cotem affricetur, aut ad asperius pallium, locũ inalbat. Idipsum voluit Plinius, cùm scribit, lib. 37. cap. 10. *Merocthis porracea lacte sudat:* quo loco fortasse, *Morochthus*, rectiùs legas.

καὶ κύστεων ἀλγήματα] Addo, vt ista sibi rectiùs cohæreant, *καὶ τοῖς κύστεων ἀλγήμασι.*

CAP. CLIII. *λίθος ἀλαβαστρίτης*] De hoc lapide sic Plinius, nominis etymon satis supérque explicans, lib. 36. cap. 8. *Onychem lapidem*, inquit, *aliqui Alabastriten vocant, quem cauant ad vasa unguëtaria, quoniam optimè ea incorrupta seruare dicitur.* Itémque, lib. 13. cap. 2. *Vnguenta optimè seruantur in alabastris.*

CAP. CLV. *ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ*] Idem lapis tum Galeno, tum & Aëtio, quoniam in Palæstina Syriæ nascatur, Syriacus dicitur: eiúsque & masculi & fœminæ mentio fit apud Gal. lib. 10. *κατὰ τόπους.*

σχήματι βαλανοειδὴς] Iudaicum lapidem, quem glãdis effigie describit Diosc. sub Tecolithi nomine, *oliuæ nucleo similẽ* facit Plinius, lib. 37. c. 10.

τοὺς ἐν κύστει λίθους] Hinc *τηκόλιθος* dictus Paulo & Aëtio, vti etiam Plinio. Attamen Gal. IX. simpl. experientia teste, negat ad vesicæ calculos quicquam profecisse, esse verò ad eos qui renes obsident non parum efficacem. Aëtius itidem in vesicæ calculis nihil eximij præstare testatur, quantumuis ad vesicæ calculos ipsum tantoperè Nechepsus extulisset. Plinius simpliciter citato loco, *bibentium* (sic enim legendum pro, *lingentium*) *calculos frangere pellereque* scripsit.

CAP. CLVI. *ὑφασματα ποιοῦσιν*] Eiusmodi, si non planè idem, fuit linum carpasium, quod negat Pausanias, lib. 1. *τῶν περὶ ἀλώσεως*, itémque illud viuum, *ἀσβέστινον* ex argumento naturæ Græcis vocatum, è quo mappas solitas confici testatur Plinius, lib. 19. cap. 1. quæ quidem sordibus exustis splẽdescerent igni magis, quàm possent aquis. Plutarchus, in lib. de defect. oracul. queritur suo tempore huius lapidis, quem Carystium vocat, venam desisse glomos lapideos proferre, è quibus fila nebantur, cùm tamẽ ex eo mantilia, plagulæ retiáque olim contexerentur, quæ vsu sordidata dum in flammam conijciebantur, inde nitida splendidáque efferebantur, nedum comburerentur aut quicquam igni deperderẽt. Apollonius itidẽ ex autoritate Taci in mirab. hist. è lapide Carystio mappas factitatas scribit, quæ igni immissæ, haud secus ac aliæ aqua lotæ, à sordibus mundabantur. Addit verò, eundem illum lapidem augescere circa plenilunium, rursúmque luna decrescente minui.

CAP. CLVIII. *καλούμενος Μεμφίτης λίθος*] Memphitem inter marmoris genera numerat Plin. lib. 36. cap. 7. quo loco: *Vocatur & Memphites*, inquit, *à loco, gemmantis natura. Huius usus, conteri, & iis quæ vrenda sint aut secanda ex aceto illini. Obstupescit ita corpus, nec sentit cruciatum:* quibus verbis, ex aceto illinendum monet.

CAP. CLIX. *διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι*] Dum rationem reddere nititur Dioscorides, cur lapis iste vtrouis modo nominetur, à Luna denominationem sit sortitus, non satis perspicuus ac mutilus fortasse videtur. Iccirco Gesnerus, in lib. de lapid. ita potiùs legendum putat, *διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς ἐν τῷ τῆς σελήνης μορφῆς παραυγάσει*, hoc est, *quòd inueniatur noctu, dum plenæ Lunæ imaginem reddit:* aut etiã, *διὰ τὸ εὑρίσκεσθαι αὐτὸν νυκτὸς σελήνης ἐν τῷ τῆς πανσελήνου μορφῆς παραυγάσει*, *quòd noctu effulgens Lunæ splendens reperiatur.* Attamen varijs de causis neutra lectio mihi satisfacit. Isidorus Selenitem lapidẽ ex eo dictum putat, quòd interiorem eius candorem cum Luna crescere atque deficere aiunt. De eodẽ sic Plin. lib. 37. cap. 10. *Selenites ex candido transluet, melleo fulgore, imaginem Lunæ continens, redditque eam in dies singulos crescentis minuentisque numero: nascique putatur in Arabia*, &c. *Ἀφροσέληνον* vocat Galenus, 9. simpl. quasi in quem Luna despumet. Idem porrò esse videtur qui eidem Gal. lib. 9. de anat. admin. *διαφανὴς λίθος* ex eo dict' est, quòd perspicuus esset, ac vitri modo

modo transluceret. Ibi enim corpus, quod dextrum cerebri ventriculum à sinistro disterminat, scribit, οὕτω λεπτὸν, ὥσθ᾽ ὅταν ἐν φωτὶ λαμπρῷ ποιῆται ὡς τὴν ἀνατομὴν, διαλάμπειν αὐτὸ τὴν αὐγὴν ὁμοίως τοῖς διαφανέσι πάνυ λίθοις οἳ τεμνόμενοι εἰς λεπτὰ, ταῖς θυρίσιν ἐπιτίθενται, h.e. *adeò esse tenue, ut si in clara luce dissectio administretur, splẽdorem transmittat lapidũ transluciderum modo, qui in tenues lamellas secti fenestris accommodantur.* Et certè quidem id genus lapidibus in tenues seu exiles crustas fissilibus Antiqui in fenestris pro specularibus vitri loco vtebantur, quibus aërem quidem excluderent, lumen verò transmitterent. Atque hoc ex argumento lapis Specularis Plinio dicitur: Paulo, corrupta voce, σπικλάριον seu σφικλάριον: Aëtio simpliciter διαφανὴς appellatur. Sunt & qui eũdem esse cum Phengite existimauerint: quanuis vtrumque distinxit Plinius, lib.36.cap.23.

Cap. CLX. ὑελώδη φλέγματι] Plinius, lib.37.c. 8. ex Iaspidum generibus omnes in vitio esse scribit cęruleas, aut crystallo similes, aut myxis. Quo quidem loco similes myxis dixisse videtur, quas Diosc. ἐοικότας φλέγματι. Siquidem μύξα Graecis significat crassiorem pituitam mucúmve, qualis aut è naribus fluit, aut in cochleis ac testudinibus visitur.

Cap. CLXI. κάγχος ἐμβρύων] Plinius, lib.36. cap.21. posteaquàm Aëtitem distinxit in marem & fœminam, eiúsque quatuor genera recensuit, Africum, Arabicum, Cyprium & Taphiusium: *Aëtitæ*, inquit, *omnes grauidis adalligati mulieribus, uel quadrupedibus in pelliculis sacrificatorum animalium continent partus, non nisi cùm parturiunt remouendi: alioqui uuluæ excidunt. Sed nisi parturientibus auferantur, omnino non pariunt.* Attamen, lib.10.ca. 3. *non nisi aquilæ nido direptis* lapidibus hisce vim medicam tribuerat: quod ipsum rursus, lib.30. cap.14. confirmare videtur, dum scribit in hunc modum: *Lapis Aëtites in aquilæ repertus nido, custodit partus contra omnes abortuum insidias.*

μεγάλως ἐπιληπτικοὺς] Aëtius, qui alioqui caput hoc ad verbum trãscribit, pro, ἐπιληπτικούς, habet, τοὺς ἀρθριτικοὺς καὶ ἐπιληπτικούς.

Cap. CLXII. ὁ βαμβακώδης] Plin. lib.36.c. 7. *Ophite*[*marmor*] *serpentium maculis simile, unde & nomen accepit.* Deindéque paulò pòst: *Duo eius genera, molle, candidum, nigricans durum. Dicuntur ambo capitis dolores sedare adalligati, & serpentium ictus. Quidam phreniticis ac lethargicis adalligari iubent candicantem. Contra serpẽtes autem à quibusdam laudatur præcipuè ex his quem Tephrian appellant, à colore cineris.* Hæc icircò ex Plinio trãscripsi, vt illum etiam, æquè ac Diosc. Ophitæ tria genera agnouisse quiuis intelligat. Quanuis enim duo tãtùm priore loco constituerat Ophitæ genera, nihilominùs tandem & tertium subiecit. Siquidem τεφρίαν appellat à colore cineris, quem Autor ἀνδείκνυσι τὴν χρόαν hoc loco describit.

Cap. CLXIII. τοῖς ἐν κύστει λίθοις] Sic Plin. lib. 3.c.19. *Spongiæ lapides tecolithos* (aut, vti legit Cornarius, *cystolithos*) *uocant, quoniam uesicæ medentur: calculos rumpunt in uino poti.* At Gal. id tantummodò de renum calculis fatetur, ac mendacij etiam insimulat eos qui spõgiarum lapidibus vesicæ calculos comminuendi vim tribuerunt: & tamen idem ipse hanc eandem vim paulò pòst ophitæ lapidi ascribere non veretur.

Cap. CLXVI. εἰς σμήλας καὶ καυστικὰ] Goupyli codex alter habet: σμῆλα, minùs rectè, ἀντὶ τῶ, σμήλας. Sed, ξηραντικὰ, potiùs legendum suspicor. Aëtius certè quidem, 1.tetr.ser.2. de Smyride sic habet: ἀλλ᾽ ἔχει σμύρις (scribitur enim eo loci per ι, vti & apud Galenum) ἔχει τι δριμὺ, καὶ διὰ τοῦτο μίγνυται καυστικαῖς ἢ ξηραντικαῖς δυνάμεσι. hoc est, *At Smyris quippiam habet acre, proptereáque causticis & exiccandi ui præditis remedijs admiscetur.*

Cap. CLXVII. ξηραίνειν ὑδρωπικοὺς] Hoc curationis genus, quod per arenam perficitur, Paulus ψαμμισμὸν nominat, lib.3. cap.48. in curatione Hydropis. At Orib. collect. lib.10. ca. 8. ἀμμοχωσίαν vocat, nec tantùm hydropi, sed & plerísque aliis morbis ex nimia humiditate profectis accommodat.

Cap. CLXVIII. ἀλωπεκίας πεσχῖ] *Naxiæ quidem cotis retrimentum*, inquit Paulus, *refrigeratoriũ esse creditur, adeoque uirginum mammas & puerorum testes cohibere. Olearıæ uero cotis* (ἐλαιακονίαν nominat) *retrimentum, seu detersorium, alopeciis conferre.* His verbis quod in genere protulit Diosc. ita distinguit Paulus, vt alias aquariæ, alias oleariæ cotis vires esse doceat.

Cap. CLXIX. λίθος γεώδης] Plinius, lib. 36. cap. 19. Geodis lapidis peculiariter meminit ex argumẽto sic appellati, *quòd terrã intra se amplectatur.* At deinceps cap.21. ipsum inter aëtitæ genera complecti videtur, qui tamen ex argumento nominis distingui debuit.

Cap. CLXXII. κολλύριον καλοῦσι] Quã Diosc. κολλύριον nominari scribit, Plinius Syropicum appellat. Sic enim, lib.35. cap.16. *Samiæ*, inquit, *duæ sunt, Syropicon & quæ Aster appellatur.*

Cap. CLXXIII. ἀμβλυωττικὴν τῆς αἰσθήσεως] Tertius hic casus, τῆς αἰσθήσεως, ἀμβλυωτικὴν, potiùs quàm, ἀμβλυωτικὴν, legendum esse satis supérque indicat: id quod rectè animaduertit doctiss. Cornarius. Alioqui enim legeretur, ἀμβλυωτικὴν τῶν αἰσθητηρίων, vti habetur, lib.7. cap.1. ἀμβλυντικὰ τῶν αἰσθητηρίων, & apud Athenæum, lib.2 ἀμβλυωτικοὶ τῆς ὄψεως. Huc adde quòd Plinius de Samio lapide agens, lib.36. cap.21. *Vertigines*, inquit, *sedat, mentésque commotas restituit.* &c. Quod si ita est, simul & semel organa sensuum hebetare vix credibile fuerit.

Cap. CLXXVI. ἡ δὲ τῆς κιμωλίας] Cimolia terra seu creta, à Cimolo vna è Cycladũ insulis sic denominata, duplex cùm sit, alba inquàm & ad purpurissum inclinãs, albam esse existimauerim, quam Hipp. ob vim abstergendi qua pollet, σμηκτρίδα γῆν appellat: siquidem & Erotianus & Galenus in Gloss. Hipp. σμηκτρίδα seu σμηκτρίδα γῆν, τὴν Κιμωλίαν exponunt. Theophrastus eandem fortè πλυντρίδα γῆν nominat, quippe qua fullones in detergendis, eluendis atque poliendis vestibus, ceu smegmate, vterentur. Plin. lib.35. cap. 17. Inter Cretæ genera Cimoliam recenset, cuius duo facit genera ad Medicos pertinentia, candidũ, inquàm, & ad purpurissum inclinans. Laudat verò plurimùm Thessalicã & Lyciam. Reliquarũ vsum tantùm in vestibus esse scribit, nempe Vmbricæ, eius quam saxum vocant, & Sardæ: & hanc quidem omniũ Cimoliarum vilissimam, illas pretiosiores esse asserit.

Cap. CLXXVII. τοιαύτης τῇ Ἐρετρ.] Eretriadem quæ cinerea est Diosc. intelligit. Gal. eúm-

que secutus Paulus terram Pnigitem, à Pnigeo vico Libyæ Mareotidis sic dictam, atram esse asserunt.

CAP. CLXXX. ἰμφιρὶς ἐρετριάδι] Meliam terram, à Melo insula sic dictam, Autor cineream Eretriada colore imitari scribit. Plin. contrà, libri 35. cap. 6. *Melinum* (sic enim Meliam terram is appellat) *candidum esse voluit, attamen eundem in Medicina usum habere, quem Eretria creta.* Autor verò, vim aluminosam eidem tribuit.

καὶ ταύτης δὲ κοινῶς] καὶ illud, ceu perperàm trãspositum, ita suo loco restituendum: ταύτης δὲ καὶ κοινῶς ἁπάσης γῆς, &c. Est enim in terræ cuiusuis apud Medicos receptæ electione illud communiter obseruãdũ, vt recens sit, mollis, friabilis, liquoris cõtactu dilui facilis ac minimè lapidosa.

CAP. CLXXXI. οὐδὲ βεβαίως τινὰ δύν] Postquam Plinius, lib. 35. ca. 16. *Ampelitidis experimentum* esse monuit, *si ceræ modo accepto oleo liquescat*, alterum illicò subdit, nempe *si nigricans color maneat tostæ.*

τοῖς τῶν ἀμπέλων χέλισις] Hinc etiam, testibus Galeno & Aëtio, nomen obtinuit. Siquidem hæc terra non iccircò Ampelitis dicta est, quòd serendis vitib. apta sit, sed qu ia σκνῖπας, hoc est, *vermiculos gemmantium uitium oculis infestos* enecet, nẽpe si ipsorum oculorum radici, vti voluit Gal. aut potiùs, quemadmodum Aëtius, ipsarum vitium radicibus illinatur. Sed & pharmacitis alio nomine dicta est ex eorundem sententia, quòd terris aliis efficaciorem vim medicamentosam obtineat. Galenus eam & multùm à terris aliis differre & propè ad lapidis essentiam scribit accedere. Cæterùm ex eo quòd Ampelitidem & Plinius loco citato facit bitumini simillimam, Posidonius bituminosam appellat: nõnulli carbonem esse fossilem existimauêre, id quod variis de causis mihi vix persuaserim.

CAP. CLXXXII. στυλικὸν, δριμύτατ] Iuxta vetustorum codicum & ipsius Pauli lectionem, ἀντὶ τῶ, στυλικὸν, quæ vox habebatur in vulgatis exemplaribus, restituimus δριμύτατ, maximè cum apud Autores reliquos, qui Fuliginis huiusmodi meminêre, nulla fieret astrictionis mentio, sed tantummodò facultatis septicæ, vrentis ac discussoriæ.

καὶ καύματα] Apud Æginetam, lib. 7. capite de Fuligine, quam ἀσβόλην etiam nominat, legitur, τὰ καύματα, quo loco Orofcius, τὰ τραύματα, reponẽdum arbitratur. Sic verò Paulus à Diosc. verbis alioqui nihil euarians: ἀπουλοῖ δὲ καὶ τὰ καύματα σὺν κηρωτῇ ῥοδίνῃ.

CAP. CLXXXIII. ὡς τὸν οὐγκ. ά.] τὸν λίτραν, legitur in Paris. cod. Sed verisimilior omnino est vetusti codicis lectio, ὡς οὐγκίας ά. quam etiam retinuit exemplar Aldinum. Alioqui non foret iusta fuliginis, quæ totius medicamẽti basis est, ad ipsum gummi proportio.

IN LIBRVM ΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΩΝ.

περὶ δηλητηρίων φαρμ.] Si Cornarij, Guillandini & plerorumque doctorum virorum testimoniis fides habetur, Dioscorides horum de venenis tã assumptis, quàm ictu morsuve inflictis tractatuũ Autor, non is est Anazarbæus qui priores libros quinque de re medica cõcinnauit, sed alius eiusdem nominis, siue is fuerit qui Galeni patrum ætate vixit, sicut testatur ipse Galenus, in Glossis Hipp. siue quis alius, qui quidem suis therapeuticis libris hos fortasse tractatus subiunxerit. Icircò & nos à præcedentibus quinque de materia medica voluminibus duos hosce posteriores, ceu diuersi argumenti, libros seiungimus, adeóque cum Cornario ceu supposititia expungenda censemus, quæ ad nexum horum librorum cum præcedentibus in ipso statim procemio à nonnullis perperàm adiecta videntur. Sed &, nisi firmus fuisset exemplarium omnium quotquot occurrêre consensus, libenter, ipsius Cornarij exemplo, posteriorem theriacum tractatum huic Alexipharmaco præposuissemus, tum quoniam præfatio proximè sequentis libri ita fieri oportuisse palàm testatur, tum quia & Nicãder, Paulus & Aëtius eundẽ sunt secuti ordinem, vt theriacis alexipharmaca postposuerint. Porrò cùm manca esset huiusce libri inscriptio, quasi de venenorum assumptorum præcautione, non item de eorundem curatione in eo ageretur, iis verbis, καὶ τῆς αὐτῶν φυλακῆς, nos, καὶ θεραπείας, meritò adiunximus.

τῶν καθαρευουσῶν] Ruellius & Marcellus, καθαιρουσῶν, seu potiùs, καθαρτικῶν, legisse existimantur. Lacuna legit in vetusto codice, κακουργουμένοις φαρμάκοις. quæ quidem lectio mihi satis arridet: quoniam velle videtur Autor, veneficos, dũ suam fraudem celare student, venenis suis factitiis commemorata illa simplicia, ceu cognatam quodammodo venenis qualitatem sortita, permiscere: eóque consilio dolum hunc adhibere, vt si qua in venenis insignis qualitas deprehenditur, ea simplicibus illis potiùs quàm venenis ipsis imputetur. At Cornarius vulgatam lectionem retinet, & καθαρευόντα φάρμακα interpretatur, *ignaua, inualida, quæque nalidam uim nullam obtineant:* sed huius generis haudquaquam esse recensita medicamenta nemo non videt.

τὰ καπυρευμένα] Siue, καπυρευμένα, legas, siue cum Cornario, καπυρωμένα, parum interest. καπυρωμένα certè quidem, hoc est, *condita*, legitur apud Paulum, qui totidem verbis isthæc omnia videtur transcripsisse, lib. 5. cap. 27.

ἀπαθεῖς γίνονται] Sic legit Manardus, sensu penè nullo. Cornarius, ἀπροσδόκητοι, restituit. Ego cũ Paulo, qui cap. modò citato locum hunc illustrat, ἀκατάληπτοι, legi malim: quanuis eo ipso loco Andernacus, ἀκατάληπτοι, legendũ existimauerit. Siquidem aliud nil voluêre tum Dioscorides, tum & ipse Paulus, quàm, si quis aquæ quod satis est præsumpserit, expleta inde nimia appetentia facilè deprehensurum singulorum quæ deinceps in cibo potionéve assumpturus est qualitates intensas, adeóque ipsas vitaturum.

ἔτερα δὲ τῆς] Lego, ἔτερα δέ τις τὸν αὐτὸν ἐμ. διὰ γὰρ τῆς, &c. Sic Paulus: ἕτερα δέ τις τῶν προφυλακτικῶν διὰ τῆς... διὰ γὰρ τοῦ &c.

ῥ πηγάνου φύλλα] fortassis etiam addi debuit rutæ foliorum & iuglandium numerus, quandoquidem caricarum numerus ascribitur, adeóq;

sic legendum, ἢ πηγάνου φύλλα κ' καὶ καρύων δυοῖν βασιλικῶν σὺν ἁλῶν χόνδρον, &c. In sanctuariis (inquit Plin. lib. 23. cap. 8.) *Mithridatis maximi Regis deuicti Cn. Pompeius inuenit in peculiari commentario ipsius manu compositionem antidoti è duabus nucibus siccis, item ficis totidem & rutæ foliis uiginti simul tritis, addito salis grano, & qui hoc ieiunus sumat, nullum uenenum nociturum illo die*, &c. Hanc eandem Galen. Apollonio Muri acceptam refert, lib. 2. de antid. cap. 43. ac eius rursum mentionem facit, lib. 2. de alim. fac. cap. 28. & lib. de cibis boni & mali succi, cap. 14. Aëtius ipsissimam compositionem ex Stratone describit, Tetr. iiij. serm. 1. cap. 46. Sed eam præclarè versibus his expressit. Q. Serenus Sammonicus, cap. de venenis prohibendis:

Antidotus uerò multis Mithridatica fertur
Consociata modis: sed Magnus scrinia Regis
Cum raperet uictor, uilem deprendit in illis
Synthesin, & uulgata satis medicamina risit:
Bis denas rutæ frondes, salis & breue granum,
Iuglandésque duas, totidem cum corpore ficus:
Hæc oriente die pauco conspersa Lyæo
Sumebat, metuens dederat quæ pocula matri.

τὸ αὐτὸ πινόμενον] Addit Paulus, καθ' ἡμέραν ὅσον Αἰγυπτίου κυάμου μέγεθος, hoc est, antidota quę deinde commemorátur tutò admodū præseruare, *si cum uino quotidie fabæ Ægyptiæ instar assumantur.*

ἐν ὑπαίθροις] Dum subdialia loca designat Autor, ne sub arboribus quidem fercula coqui struíve voluit: quoniam interdum ex pinu piceáve, aliísque id genus arboribus, haud secus ac è contabulationibus, insecta mortifera delabuntur, vti admonet Paulus, cap. de venenis.

τὰ οἰνηρὰ ἀγγεῖα] Non vinaria tantùm vasa, sed & ea è quibus aqua hauritur, aut quibus opsonia incoquūtur, iccircò diligenter operculari oportere probè monet Paulus, loco modò citato.

ἐναντιωθήσεται τῇ κακώσει] Cum Lacuna & Marcello legendum esse, τῇ ἑλκώσει τῶν σωμάτων, patet ex iis quæ sequuntur. Cur enim ista impediant, quominùs corpora vlcerentur, ratio statim subiicitur. Attamen apud Paulum legitur, τῇ κακίᾳ τῶν φαρμάκων ἐναντιωθήσεται, hoc est, *malignitati uenenorum obsistent*: quam quidem lectionem Cornarius prætulit.

ὀριγανίτην καλαμίνθην] Post, καλαμίνθην seu καλαμίνθη, addit Paulus, καὶ μάλιστα τὸ ὄρειον: id quod etiā interserendum censui, quò arctior esset nexus cum iis quæ sequuntur.

μηκώνειον] Apud Paulum pro, μηκώνειον, perperàm, κώνειον, hoc est, *cicuta*, legitur. Cicuta siquidē graui quidem est prædita odore, at amarore, quod sciam, nullo. Papaueris verò succum insignem habere amaritudinem ac simul etiam odorē qui latè diffunditur, & Dioscorides & Paulus ipse alibi apertè testati sunt.

ὡς ἐξ ὧν ... ἤ δι'] Ista sic restituo: ὡς ἐξ ὧν μαθεῖν ἤ δι' ὧν ἕτερον ἰάσεις, &c. Alioqui vix vllus sensus constaret. Paulus sic habet, ὥστε ἐξ ἑτοίμου εἶναι τὰ ἑκάστῳ ἁρμόζοντα ἴαμα φάρμακα, hoc est, *ita ut hinc uia sit facilis ad singulis uenenis accommodata remedia*: qui quidem sensus à præcedenti non multùm euariat.

ἢ γλαύκιον] Isthæc, ἢ γλαύκιον, cum Cornario redundare, adeóque omittenda, aut aliud quidpiā substituendum iudico: glaucium enim hic nullo modo esse vtile, illius vires omnibus notæ satis indicant.

τῶν φαρμάκων δυνάμεως] Hoc loco placet sequētem periodum addere ex Paulo, qui cætera quoque hinc videtur transcripsisse: μετὰ δὲ ταῦτα γάλα διδόναι πίνειν. τῇ γὰρ αὐτοῦ ἢ φαρμακῶδες ὑπὸ τούτου ῥᾳδίως ἀλλοιωθήσεται. id est, *Post hæc lac potui datur: huius enim ope quicquid noxium uenenatumque est, facilè alterabitur seu immutabitur.* Sed & Diosc. lib. 2. c. 77. lac recens tradidit efficax esse contra rosiones & inflammationes à medicamentis exitialibus factas, vti à cantharide, pityocampa, salamādra, bupreste, auripigmento, dorycnio aut ephemero, &c.

πρασίου χυλὸς] πράσου, legitur apud Paulum & Aëtiū. Sed siue, πράσου, hoc est, *porri*, siue πρασίου, hoc est, *marrubij* succum legas, parùm refert. Siquidem Diosc. libro 3. cap. de marrubio, iis marrubium dari testatur, qui venena hauserint, aut à serpentibus demorsi fuerint. Idem ipse, lib. 2. cap. de porro, succum porri ex melle potum aut illitum tradiderat contra virulentarum bestiarū morsus auxilio esse.

ἢ ὀπὸς αὐτοῦ] Adde ex sequentibus, quod errore librariorum transpositum videtur, καὶ ἡ ῥίζα, ἣν καὶ μαγύδαριν ἐκάλεσαν. Silphij nanque seu laserpitij radix ita nonnullis appellatur: quanquā non ignoro & aliam esse radicem Libycam itidē magydarin dictam, laserpitij radici penè similem & eiusdem cum illa facultatis, vti præter Dioscoridem, lib. 3. cap. 94. Theophrastus & Plinius retulerunt.

καὶ σίλφι] Goupylus annotat in altero codice deesse, καὶ σίλφι: & hanc etiam scripturam Hermolaus, Marcellus & Cornarius minimè agnouerunt. Sed neque apud Paulum tale quicquam habetur. Fortasse verò ἀντὶ τοῦ, σίλφι, ex Aëtio, Tetr. 4. ser. 1. cap. 48. σκόρδιον, legere nōn abs re fuerit. Nam & Scordium maximè, si quid aliud, venenorū omni generi obsistere variis tum veterum testimoniis, tum etiam recentiorum experimentis constat.

ἀγαρικὸν τὸ μέλαν] Inter radices agaricum numerat Autor, quippe qui cum aliis non paucis Agaricum radicem esse falsò crediderit: at veriùs fungis annumerandum esse antea, in cap. 1. lib. 3. iam abundè monuimus.

τῶν δὲ καὶ λαχάνων] Marcellus addit, δένδρων, atque ita legendum censet, δένδρων δὲ, τῶν ἢ λαχάνων: taxus enim, cuius statim fit mentio, verè arbor est, non item herba aut olus. Apud Paulū habetur, ἐρνωδῶν δὲ καὶ λαχάνων. Ego verò apud vtrunque Authorem legendum potiùs coniicio, ἐρνωδῶν δὲ καὶ τῶν, seu, τῶν δὲ καὶ ἐρνωδῶν omissa voce λαχάνων. Nam præterquàm quòd in τοιούτων genere τὰ λάχανα recensentur, ad quid, quæso, olera hoc loco inter venenata reponentur, quum λάχανα herbæ tantùm sint esculentæ, venenatas verò omnes cibis abdicandas esse nemo dubitet? Voce autem ἐρνωδῶν plantas quaslibet, quę ramis quodammodò brachiatæ spectantur, comprehendimus, nempe arbores, frutices & ipsa quoque virgulta. Sunt porrò, fateor, Aristoteli de plantis, primariæ ac summæ plantarum species quatuor, δένδρα, θάμνοι, βοτάναι καὶ λάχανα, si modò locus mendo vacat. At rectiùs Theophrastus, dum totidem species plantarum recenset, tres quidē illas priores memorat, sed αντὶ τῶν λαχάνων,

φρυγανων meminit: *suffrutices* vertit Gaza, nos interdum *uirgulta*, aliàs *cremia* interpretamur, à cremando sic dicta, vti Græcis φρύγανα, quasi ἀφλεκτα. herbarum autem nomine, quę illi πόαι dicuntur, & τὰ στάχυα καὶ τὰ λάχανα comprehendit. Verumenimuerò quoniam nonnulla in plantarum genere reponuntur, quæ ad nullam harum specierum referri rectè possunt, nos (quod obiter dictum velim) cum Costęo viro doctiss. de vniuer. stirp. nat. lib. 1. cap. 10. illam plantarum diuisionem mancam etiamnũ esse suspicamur, aut certè Theophrasto fuisse in animo, perfectarum solummodò plantarum species enumerare. Perfectas nomino, quæ primas & maximas habent plantarum partes, superficiem inquàm & radicẽ, vti imperfectas, quæ harum alterutra carent, aut certè carere videntur. Hoc in genere numerantur, fungi, tubera, epithymum, cassuta, viscum & cætera id genus, quæ nemo vnquam arbores, frutices, virgulta aut herbas esse iudicauerit.

ἐπὶ ἔτεσι πεδίμαλον] Vterq; Goupyli codex hũc locum sic scriptum habet: σμίλαξ ἐπὶ ἔτεσι μῶλον κεκλῆσθαι, atque ita etiam legit Hermolaus. Cornarius verò rectiùs: σμίλαξ ἐπὶ ἔτεσι θύμαλον (alij θύμον) ῥωμαῖοι δὲ τάξον καλοῦσι. Sic Diosc. taxum capite proprio nonnullis θύμαλον appellari prodidit. θύμον verò dictam, tum hic ipse de venenis Autor, tum etiam Paulus retulerunt.

σανδαράχας δύο] Dum sandarachæ duplicis Autor meminit, tum natiuam tum etiam factitiam ex auripigmento innuere videtur: quanuis fateor & alias esse sandarachæ Græcorum natiuæ differentias, tum in colore, tum etiam in figura. Enimuerò quædam valdè rufa & cinnabaris colorem referens conspicitur, alia minùs rufa & quasi sublutea. Rursum alia globosa est, qualis plerunque inuenitur, alia puluerulenta, cuius etiam Theophrastus ac Vitruuius meminerunt.

CAP. I. διδόναι δὲ καὶ κρέα] Idem refert Paulus. At Nicander in Alexiph. πάλαι κρέα τε καὶ ἄρνων desiderat, nempe *cerebella suis & agni* &c. nec abs re: siquidem cerebella etiam multò magis quàm carnes ipsæ, quãtumuis probè coctæ, nauseam excitant. Aetius, tetr. 4. ser. 1. ca. 49. eiusmodi quidem carnes ad vomitum prouocandum laudat, sed ea ipsa etiam porcellorum cerebella commendat.

γλυκέος ∠ α.] Ruellius cùm fortasse hanc passi mensuram, ceu parciorem, corruptam esse, vixque tot puluerum drachmas vna liquoris drachma dilui ac dissolui posse animaduerteret, passi mensuræ in sua versione planè non meminit. At rectiùs Cornarius, qui quidem pro drachma, κοτύλην, hoc est, *heminam* reponit, adeóque legendum censet, μετὰ γλυκέος κο. α. Scribonius Largus remedij huiusce ad Cantharidas mentionem faciens, ad Samiæ cretæ P. iiij. passi cyathos quatuor desiderat: AEgineta Cimoliæ drachmas quatuor propinat cum melicrato: Diosc. in lib. 2. ἀντ. Σαμίας ∠ α. μετὰ κρέως.

CAP. III. Θηβαϊκὰς βαλάνους] Remittẽte sese demùm acerbitate mali, iámque decedẽte periculo, palmarum fructum exhibendum censet Dioscorides Nicandri fidus Interpres, quando scilicet iam Buprestidis symptomata defierint, & tumor ferè totus resederit. Tùm siquidem ille nõ leui astrictione interna viscera roborat, exiccat humoris vitiosi reliquias, ac denique calore suo non exiguo nostrum etiam non mediocriter adauget.

CAP. IIII. ἀφωνίας ἐμποδισμός] Paulus pro, ἀφωνίας, habet, λαλιᾶς, id est, *sermonis*: quam quidẽ lectionem secutus est Marcellus. At nostræ huic lectioni, præter Aëtium & Auicennam, suffragatur & ipse Nicander, hisce verbis: νεαραὶ γὰρ ἄκοι φρένες ἀμβλύνονται, *nam mens obtusa vacillat*.

μετὰ νάρκης] Hæc symptomata, quantumuis frigida, Salamandræ haustum consequuntur, liquatis à calore præter naturam, acri inquàm & adurente, (quem illa excitat) cerebri humoribus, vel in caput aliũde subuectis, ac per neruos sparsis atque adeò illos obturantibus: non item, quia sit Salamandra frigida vi prædita, vti voluẽre nõnulli, ac inter cæteros Auicennas, qui curationem illi perinde atque opio adhibendam censuit.

ἀπόλυμα τῶν τριχῶν] Inter symptomata, quæ haustæ Salamandræ superueniunt, Aëtius & Plinius totius corporis pilorum defluuium prætereà recensent.

ῥητίνην πευκίνην] Resina pinea occulta potiùs quàm manifesta qualitate cum Salamandræ veneno pugnat. Siquidem est illa non mediocriter calida: hoc verò supramodùm calidum atque etiam causticum, nedum sit frigidum, vt placuisse videtur Alberto, & ipsi quoque Mathiolo. An potiùs existimandum resinam non quidem veneni, sed symptomatum frigidorum quæ illud consequuntur, nempe torporis, paralysis & tremoris esse alexipharmacum?

συνεψηθεῖσα κρίνῳ] Sic Aëtius: Sed Gorræus ἀντὶ τοῦ, κρίνῳ, id est, *lilio*, meritò restituit, κριμνῷ, hoc est, *farina crassiore*, idq; ex Nicandro, cuius hæc sunt verba:

καὶ αὐτὴν κνίδην
ἐν φλοιῷ κριμνοῖσι παλυνομένην ἀφαρεῦσαι
ἐλαίῳ χαίρειν, &c. quæ sic Gorræus:

-& ipsam
Vrticam tenui conspersam polline, coctam
Ex oleo edisse, &c.

Quid quòd Diosc. 2. ἀντιφ. contra Salamandram potam κνίδης φύλλα σὺν κρίθινῳ ἀλεύρῳ καὶ ἐλαίῳ, hoc est, *urticæ folia cum hordeacea farina & oleo* exhibet?

χελώνης ᾠά] Non tantùm testudinis vtriusque tam marinæ quàm terrestris oua, sed & carnes ipsas Nicander commendat, coctas cum suum præpinguium carnibus seu visceribus. Vox enim σπλάγχνα, qua ille vtitur, modò *carnes*, modò *viscera*, interdum etiam *artus* ipsos significat. In EVporistis Dioscorides galbanum & marinæ testudinis sanguinẽ simul diligenter coquit & exhibet.

ἐρυγγίου ῥίζης] Ranis & eryngij radici Scammoniæ portiũculam addit Nicander, idque fortassis vt corpus vniuersum à putridis humoribus fœliciùs expurgetur, itáque venenum paulatim expellatur.

CAP. V. κνησμοὶ καθ' ὅλου τὸ σῶμα] Scribonius Largus non quidem, σῶμα, sed, στόμα, uidetur legisse. Sic enim ille, cap. 61. *Ephemerum*, inquit, *potum protinùs quidem os prurire facit, ueluti scilla tactum, postrà etiam adurit, quasi pipere manducato.*

φέρονται αἱματώδη] Ephemerum haustum non tantùm sequitur cruentus alui fluxus, sed & ve-

rictus, teste Nicandro, per quos liquida vacuantur, aquæ in qua recens mactatæ carnes ablutæ fuerint similia: quæ quidem summam hepatis imbecillitatē arguunt, ex sententia Gal. lib. 5. de locis affect. Scribonius, loco modò citato, sanguinem Ephemero poto vndecunque manare testatur: *Qui Ephemerum, inquit, biberint, primum sanguinem ab ore expuunt, deinde ex stomacho cruorem reyciunt, postea per sellas etiam abundantius eundem deijciunt.*

ἀραιὰς δὲ φύλλων] Pręcipuis symptomatis à Colchico illatis, nempe intestinorū lævitati ac torminibus, tum ista, tum quæ sequuntur propè omnia mederi fit uerisimile.

Cap. VI. τρύχειν μανιών] Vti in stirpium historia Dioscorides Anazarbæus Dorycnium & Solanum manicum distinxit, & ceu plantas diuersas diuersis descripsit capitibus, ita & lib. περὶ δηλ. altero, vtriusque veneni diuersis capitibus propria & peculiaria tradit remedia: quæ tamen ferè omnia hoc loco vni Dorycnio accommodantur. Atque vel hinc patet, Dioscoridem horum librorum de venenis authorem, alium ab illo Anazarbæo extitisse, vti & antè monuimus.

γάλακτος πιόντες] Velle videtur Nicander, Dorycnion in ore ipso non tantùm lactis saporem, sed & colorem repræsentare, hisce verbis:

ἀλλά γε δὴ φράζοιο Δορύκνιον, οὗ τε γάλακτι
εἴκελον βρωτὸς τε περὶ σώματος ἔπλετο.

quæ sic vertit Gorræus:

Nunc age contemplare Dorycnion, aspice primum
Quàm color & gustus mucro sunt proximus lacti.

Annotat verò illius Interpres, Dorycnion, quod alio nomine μελιωσφύμον appellari refert, succū reddere adeò tum colore, tum sapore, tum & odore lacti similem, vt vix ab ipso lacte discerni possit.

γλαύθης ὑγρὰς] Apud Paulum, in Aldino saltem codice, legitur, γλαύθης ξηρᾶς: quanuis contrà quotquot occurrerunt interpretes *humiditatem* verterunt. Sed ei tamen lectioni suffragari videtur Nicander, qui quidem de eo qui Dorycniū hauserit, —οἱ μὲν περὶ, inquit, ξηρὸν στόμα βρέξας. Gorræus ita vertit: *—atque arentia negligit ora colluere.* Vtra tamen lectio potior sit, in dubio relinquimus.

οἶνον χλιαρὸς] Apud Aëtium hoc remedium cum proximè sequenti iungitur: siquidem Interpres rectè transtulit. Sic enim ille: *passum tepidum cum aniso potum & amygdalis amaris tribus.*

Cap. VII. γλυκαίνει τὴν γλῶσσαν] Sic Aëtius: *Aconitum dum potatur, linguam edulcat cum quadam astrictione, deinde paulò post in lingua amaricat.* Scrib. verò Largus, cap. 56. *Aconiti gustus est austerus atque subamarus.* Apud eosdem Autores, vti & apud Nicandrum, longè plura poti Aconiti symptomata reperias, quàm quæ hic commemorantur.

ὑγρότητα ὀφθαλμῶν] Nicander: αἰεὶ δ' ἐκ φαέων τε... ἰδρώς. hoc est, vti vertit Gorræus: *Perpetuò ex oculis madidus delabitur humor.* id quod plerique ita interpretantur, quasi haustum Aconitum lacrymas cieat. Aëtius, humores in oculis abundè prolicere, scribit. At Scribonius, hausto Aconito sudorem multum ac frigidum maximè circa oculos & frontem apparere voluit.

ἀνζώου] Sic & apud Diosc. 2. περὶ δηλ. legitur, ad haustū Aconitum priuatim iuuare Sedi maioris flores cum vino. Attamen Paulus & Aëtius pro, ἀειζώου, habēt, ἀζώου. Ita & Catacuz. exemplar: & rectè quidem. Aptiùs enim erucæ, quàm semperuiui temperamētum, reliquorū hîc commemoratorū simplicium temperamēto respondet: quæ quidem omnia esse calida & sicca nemo non videt, ex quo etiam (sed nimis leuiter) infert Gorręus, Aconitum frigidum esse atque humidum: cùm tamen id è putrefacientium esse genere fateatur, quę quidem omnia Galenus calida simul & humida esse, 5. simpl. apertissimè docuit.

σὺν μέλιτι ἢ καὶ] Paulus, σὺν οἴνῳ. Sunt qui legāt, σὺν μέλιτι ἢ γάλακτι μετὰ καστορίου, &c. quo quidem modo legit Marcellus. Nicāder opobalsamum lacte vel aqua diluit. In Diosc. ἀπορίστοις, pro aconiti antidoto habetur inter cætera ὀποβάλσαμον μετὰ γάλακτος, *opobalsamum cum lacte*: rursumque eodem cap. ὀποβάλσαμον σὺν γάλακτι γυναικείῳ ἢ ὕδατι. id est, *opobalsamum cum lacte muliebri aut aqua*: idque citra aliorum simplicium additionem. Et certè quidem ab hoc remedio distinguendum est id quod proximè sequitur, ex castoreo pipere & ruta: siue ista singula seorsim, siue simul omnia vsurpentur ex vino. Iccirco legendum hîc coniicio: σὺν μέλιτι ἢ γάλακτι. καὶ καστόριον καὶ πέπερι καὶ πήγανον ἐν ἑκάστῳ σὺν οἴνῳ.

ἐν οἴνῳ σιδήρια] Diosc. 2. περὶ δηλ. ferri quidem recrementum oxymelite restinguit: ferrum verò, aurum & argentum, melle. Scribonius in aceto melli mixto ferri stercus vstum priùs inferuescere sæpiùs, & ita dari voluit.

καὶ ὄρνιθα καθεψηθεῖσα] Ista sic sonant, quasi voluerit Autor, lixiuiam cum vino & gallinā decoqui. Paulus & Aëtius, rectiùs: κονίαν σὺν οἴνῳ, καὶ ὄρνιθος καθεψηθείσης ἢ κρεῶν λιπαρῶν ζωμὸς λαμβανέσθω σὺν οἴνῳ. Dioscoridi quoque, 2. περὶ δηλ. inter alia Aconiti alexipharmaca recensentur, ὄρνιθος καθεψηθείσης ζωμὸς, κρέως λιπαροῦ ὁμοίως. Scribonius iure gallinæ pinguis vel bubulæ adiuuari scribit qui Aconitum sumpserunt. Iccircò & nos hoc loco legendum censemus, καὶ ὄρνιθος καθεψηθείσης, ἢ κρεῶν λιπαρῶν βοείων ζωμὸς λαμβανέσθω σὺν οἴνῳ.

ἡ δὲ μὲν Ἡρακλεία] Ista nos suo loco restituimus, quæ librariorum errore in proximum caput perperàm translata fuerant. Porrò & Diosc. lib. 3. de Chamæpity agens, qua perinde atque antidoto contra Aconitum Heraclios vti solitos scribit, has ipsas ei tribuit appellationes. Χαμαίπιτυς, inquit, ἣν οἱ ἐν Πόντῳ ὁλόκυρον καλοῦσιν, Ἀθηναῖοι ἰωνίαν, οἱ δὲ ἐν Εὐβοίᾳ σιδηρῖτιν. Easdem habet & Paulus, lib. 5. cap. 45. sed pro ὁλόκυρον, legit, ὁλόκληρον.

Cap. IX. μετὰ τὸ ἐξαιρηθῆναι] Paulus rectiùs, ἐξερασθῆναι, quam etiam lectionē sequitur Cornarius: ἐξεράω enim, idem quod ἐκχέω, significat. Sic inferiùs, cap. de pharico, μετὰ τὸ ἐξεράσαι αὐτοὺς.

ἔλαιον σὺν ἀψινθίῳ] Iuxta aliorum etiam Interpretum sententiam αὐτῷ τε, ἔλαιον, ex Paulo, Aëtio, itémque Diosc. ipso, περὶ δηλ. οἶνος ἄκρατος restituimus.

Cap. XI. διδόντες μεταξὺ δήγματα] Annotat Goupylus hæc verba ita legi in antiquo codice: διδόντες μεταξὺ δήγματα, ἐν οἷς δίδοσθαι τινὲς γάλα βόειον, &c. At rectiùs legas cum Paulo, μεταξὺ δηγμάτων. Sic enim ille: διδόντες μεταξὺ δηγμάτων, ἐν οἷς δίδοται γάλα βόειον ἢ οἶνος &c.

καὶ κασσίον] Pauli lectionem prætuli, καὶ κασσίον καὶ πήγανον καὶ ἡδύοσμον σὺν οἴνῳ, ita vt ista remedia à præcedẽtibus seiũgãtur. Cęterùm apud Aëtium vti plura symptomata haustæ Cicutæ repertas, quàm hîc à Dioscoride recenseantur, ita & plura remedia, quæ inde repetere vnicuiq; licet.

ἢ καρδαμώμου] Addunt nonnulli, ἢ ἀμώμου σὺν γ. α. pro quo legendum, ἢ ἀμώμου < . α. sicuti legitur apud Aëtium, qui tamen cardamomum prætermittit. Dioscorides in Εὐπορ. post factam mentionem cardamomi, addit, κινναμώμου < α. σὺν οἴνῳ. Paulò pòst, σὺν τῷ, ἢ πηγάνου, lego, ἢ πίσσης.

σὺν ἐλαίῳ ἢ γλυκεῖ.] Sic Dioscorides, in EVporistis. Paulus verò legit, σίλφιον ἢ ὀπὸν αὐτοῦ, σὺν οἴνῳ ἢ γλυκεῖ. quomodo legit Corn. Aëtius σὺν οἴνῳ γλυκεῖ. Cornel. Celsus laser dat ex vino. At Nicãder, cum vino aut oleo silphij liquorem videtur exhibere, nisi fortè, quod voluit eius Græcus Interpres, silphij quidem liquorẽ cum vino, ipsam verò radicem tritam cum oleo exhibet. Sic verò ille: τὸ, τι νέκταρ ὀπῷ ἐμπισυνῇ χαίτας. Gorræus: *Et vinũ succo* [miscebis] *quem Cyrenaica mittit*. Ac rursum paulò pòst. ἄλλοτε δ' ἰσχυρῷ δίκτυ μετ' ἀργῆεντος ἐλαίου,

-Et cum claro calidum tere laser oliuo.

CAP. XIIII. σὺν ἀφύσσει] Cur infausti nominis sit hoc Adagium, rationem subdit Aëtius: *Est enim*, inquit, *eiusmodi* σαρδωνικὸς *accessio grauis omnino, quippe quæ falso risus prætextu præsentem & insperatam mortem inuehit.*

CAP. XV. ἀφροδισιακὸν τοῖς μεθύουσι] Aëtius aliquanto fusiùs symptomata Hyoscyamo sumpto superuenientia prosequitur, vti & Auicennas. At Nicander ne vnius quidem meminit.

μελικράτῳ πολλῷ] Celsus, lib. 5. non mulsæ, sed mulsi meminit. *Si*, inquit ille, *Hyoscyamum aliquis ebibit, feruens mulsum bibendum est. &c.*

καὶ γλυκεῖ σὺν ὕδατι] Istud, σὺν ὕδατι, non habetur apud Paulum, neque id agnoscunt Marcellus & Cornarius: ac nos quoque redundare indicauimus.

κνίδης σπέρμα] Hîc vrticæ semen æquè ac nitrum videtur ex aqua exhiberi: at apud Diosc. in EVpor. ex vino: sic enim ille, κνίδης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ τὰ φύλλα, *vrticæ semen cum vino aut folia.*

ὥσπερ οἱ τὸν οἶνον] Legimus cum AEgineta, ἢ ὥσπερ οἱ τὸν οἶνον πίνοντες ἐμπίπλανται.

CAP. XVI. καθαρτικά τι] Longè plura epotæ Mandragoræ radicis, ac pomi etiam ipsius, symptomata simul & remedia legas apud Aëtium.

ἀσπαλάθου] Teste Lacuna, legitur in vetusto exemplari, καὶ ἀσφάλτου, quam lectionem, ceu vsui accommodatiorem, cum Cornario secuti sumus. Neutrius meminit Paulus. Aëtius verò odoraminis loco recenset pulegium cum ruta & castorio ex aceto.

CAP. XVII. τὸ τῆς μήκωνος ὀπὸν ποθέντα] Opij assumpti longè plura tum signa tum symptomata ex Nicandro & Aëtio repetere licebit.

σὺν κονίᾳ] Addunt nonnulli, ἢ γλυκεῖ. Diosc. in EVpor. καὶ γλυκεῖ. Sed neque Paulus neq; Aëtius tale quid habent.

CAP. XIX. χαλκίτιδος ὀπού] Quid esset Pharicum minimè expressit Dioscorides, vti neque Paulus, nec Aëtius. *Pharicum* certè quidem (ait Scribonius) *dicitur ex compluribus componi, gustúmque habere nardi.* Inter simplicia tamẽ ipsum Autor cap. I. recensuit. Quòd ad etymon spectat, Nicandri Scholiastes Praxagoram citat, qui à Pharico quodam venefico Cretensi, ceu inuentore, sic vocatum scribit: iuxta alios verò, vel à Pharide Laconum, vel à Pheris Thessaliæ, vel à Pharis Arcadiæ oppido, vbi fortasse veneni genus id primùm repertum fuerit, ita dictum asserit. Athenæus, 3. διπνοσ. nõ quidem φαρικὸν, sed φαρικὸν nominat, ibidémque innuit, mala cotonea eiusce veneni vires infringere: id quod experientia compertum tradit.

ναρδου ἀγρίας] Marcellus delet, ἀγρίας: & certè quidem Nicander & Scribonius Largus non nardo syluestri, sed nardo simpliciter assimilant. Nardum autem syluestre & asarum pro eodem accipi Dioscorides admonuit, 1. de mat. med. ca. de asaro. Scribonius verò nardum syluestre idem cum Celtico esse innuit.

Κελτικῆς, ἣν ἔνιοι σαλιοῦγκαν] Apud Paulum, ἰταλικὴν, nõ minùs falsò, quàm hîc, σαλιοῦγκαν, legitur. Sic enim ille: ναρδου Κιλικίας, ἣν ἔνιοι ἰταλικὴν, &c. Sed vtrobique ἀλιοῦγκαν reponẽdũ videtur. Nã & Nardũ Celticã ἀλιοῦγκαν appellari testatus est ante Diosc. lib. 1. de mat. med. Itémq; Scribonius Largus Pharici remedia commemorans, cap. 195. *Adiuuantur*, inquit, *læsi ab eo saliunca, id est, nardo syluestri, quãplurima ex vino sæpius data.* Nicander in Alexiph. & Diosc. in Εὐπορίστοις, nardi non quidem Celticæ, sed Ciliciæ radicem ad Pharicum probant: ideóque & hoc loco Marcellus pro, ναρδου Κελτικῆς, ναρδου Κιλικίας, restituẽdum suspicatur. quo modo & apud Paulum legi iam antè monuimus.

σμύρνης β. ὀβολ.] Pro eo quod habet hoc loco Dioscorides, myrrhæ obolos duos, apud Nicandrum legitur, σμυρνεῖον ἄλις λεῖον, hoc est, *smyrnium probè tritum*: nisi fortè σμυρνεῖον, non pro smyrnio planta, sed pro myrrha ipsa accipi debet.

CAP. XX. Τὸ δὲ τοξικὸν] Quale fuerit olim Toxicum, non est facile coniicere. Esse tamen plãtæ genus Autor iam antè in proœmio innuere visus est: ac ipse quoque Galenus, lib. 2. de Antidot. ex Asclepiadis sententia, inter venena simplicia ipsum annumerat. Non esse tamẽ cicutam certum est: sed neque Napellum esse contendit Mathiolus, at potiùs Tusom Auicennæ. Qualecunque verò id sit, constat fuisse certi quoddam generis venenum, quod à quotidiano frequentióreque apud Barbaros in tingendis sagittis vsu Antiquitas sic appellauerit. Nicandri Scholiastes iccircò & alio nomine Σκυθικὸν appellari scribit, & τοξικὸν ex eo dictum annotat, quòd sagittæ instar, id est, *celeriter*, in cibo sumptum potúmve interimat. Scribonius tamen τοξικοῦ nominis & aliam videtur afferre rationem; nempe quòd *Toxicum potum dolorẽ cieat omnium intestinorum, vel* τὸ τόξον, id est, *velo traiectorum*. Sed quod Plinius Toxicum à taxo arbore venenata dictum existimauit, longè absurdius esse videtur.

αἷμα τράγου] Diosc. in Εὐπορ. prędter sanguinem hirci aut capræ, sanguinis etiam meminit hœdi, anatis & canis, seu fortè anseris, χηνὸς, inquàm, nõ, κυνός: quãquam & Diosc. lib. 2. de mat. med. nõ anserinum modò sanguinem, sed & caninum contra toxicum epotum commendauerit.

δρυὸς ἢ φηγοῦ] Diosc. in Εὐπορ. non quidem corticem ilicis aut fagi, sed earundem arborum folia in hunc vsum desiderat.

CAP. XXI. Ἰξίας δὲ ὅς] Aëtius post Ixiam de

vtroque Chamæleone tam albo quàm nigro agit, quibus alias quàm Ixiæ notas, alia itidem remedia assignat. Paulus & Ixiæ & Chamęleonis tantummodò nigri mentionem facit. Hic verò noster Autor in venenorum quidem cēsu & Ixiæ & Chamęleonis separatim meminit: at deinceps Chamæleonem vtrunque, ceu fortasse sub Ixia comprehensum, prætermisit, haud secus ac Nicander: qui de Ixia solùm, de neutro verò Chamæleone nominatim egit. Vtrunque certè quidem Chamæleontem Dioscorides Anazarb. lib. 3. de mat. med. Ixiam appellari prodidit: at in ἀπορ. Ixiam conceptis verbis Chamæleonem nigrum interpretatur, eiúsque folius mentionem facit. Scribonius citra distinctionem, *Ixia*, inquit, *quam quidam Chamæleonta vocant*, &c. Hæc tanta opinionum varietas in causa est, vt, quod plantæ genus sit ἰξίας seu ἀκόρονος, vix affirmare ausim: quod & antè in libri 3. caput 10. admonuimus.

ἢ ὀξυμέλιτι] Vetus codex itémque AEgineta addunt, ἢ ὄξει, *aut aceto*, quam lectionem recipit Cornarius. Nicāder ποτεῖσθαι ὑπὸ γλεύκει, hoc est, *cum musto seu vino nouo*.

πηγάνου ἀγρίου σπέρμα] Nicander ipsa rutæ germina commendat, vti & polij florem.

ἢ τερεβινθίνη ῥητίνη] Nicander resinæ meminit, non modò terebinthinæ, sed & pineæ ac piceæ.

ἢ ναρδου] Aldinus codex hoc loco valde deprauatus est. Notato certè quidem puncto post πεπληρωμένον, habet, ἐλατίνη ῥητίνη σὺν οἴνῳ, hoc est, *resina abiegna cū vino*. &c. Aëtius, ἢ ῥητίνης τερμινθίνης ἢ νάρδου ἢ κασσίας, &c. Cornarius verò legit, ἢ ῥητίνης τερμινθίνης ἢ νάρδου, ἢ κασσίας, &c. Quam lectionem cæteris ego prætulerim, ex mea versione videre facile fuerit.

ἀψινθίου χυλοῦ] Addunt alij, ἢ θαψίας, quam lectionem secutus est Ruellius: qui tamen etiam succi absinthij meminit. Paulus post, ἀψινθίου χυλοῦ, θαψίας χυλοῦ reponit, móxque subdit, ἢ ὄξος θερμὸν ποτιζόμενον, quasi acetum etiam calidum per se potum profit. Marcellus & Cornarius illā Pauli lectionem sequūtur: sed hoc drachmarum duarum pondus ceu nimium suspectum habent, & meritò quidem: maximè cùm thapsia vsu nimio inter venena censeatur, & Dioscorides, lib. 4. mat. med. disertè scripserit, thapsiæ obolos tātummodò quatuor dari, succi obolos tres, & liquoris obolum vnum. Quid quod & idem chamelææ pondus modum omnem superat? quandoquidem, Serapione teste, chamelææ drachma vnica interimit. Quare tum hîc tum illic oboli pro drachmis reponendi videntur.

CAP. XXII. ἢ Περσικῶν δὲ ἐστὶ] Ista quæ sequūtur, ceu plane corrupta, sic restituenda ex Paulo: ἢ Περσικῶν δὲ ἐστὶ σὺν κελύφεσι ἀψινθίου, ἢ λιβανωτοῦ ἢ κοκκωνίας κόμμι, ἢ πιτυΐνης τι, &c. Hos verò Persicorū nucleos Nicander tritos ex oleo desiderat: sic enim ille: ... ἀπὸ Περσῆος ... Sic & Diosc. in EVpo. quo loco habet, Περσικῶν ... σὺν ἐλαίῳ. At Scribonius Largus, c. 51. *Prosunt*, inquit, *& nucleorum Persicorum interiora ex vino trita atque pota quamplurima*. Cæterùm Asclepiades apud Gal. 2. de Antid. pro his Persicorum nucleis nuces regias exhibet, quas contra venena quoq; pollere nemo dubitat, quásq; Diosc. lib. 1. etiam Persicas appellari testatus est.

ἢ τι ἐν ταῖς φύμαις] Legendum hauddubiè, ἢ τι ἐν ταῖς φύσαις τῆς πτελέας ὑγρὸν, non, τι ἐν ταῖς φύμαις. Paulus habet, τὸ πτελέας ἐν ταῖς θυλακίοις ὑγρὸν. Sed & huiusce humoris intra vlmi folliculos contenti mentionem faciens Dioscorides, lib. 1. cap. de vlmo, τὸ ἐν ταῖς φύσαις εὑρισκόμενον ὑγρὸν nominat, φύσας appellans, quæ ille, θυλάκια.

CAP. XXIII. ἀλεκτορίδων ᾠὰ] Sic Paulus: ὠφελεῖ δὲ αὐτοὺς καὶ ἀλεκτορίδων ᾠὰ ἀφρίζοντα καὶ ἐν ὀξυκράτῳ πινόμενα. At Cornarius ἀντὶ τῶ ᾠὰ, ἀφόδευμα, aut certè quid simile reponit: & rectè quidem, siquid ego rectè iudico. Nam & Diosc. anteā, lib. 4. ca. 83. aduersus Fungos inutiles ὀρνίθειον κόπρον μετ' ὄξους, itémque in EVpor. ἀλεκτορίδων ἀφόδευμα σὺν ὀξυκράτῳ commendat. ... ὀρνίθειον ... pro eodem dixit Nicander. Aëtius quoque certissimo Philagrij experimēto aduersum Fungos cōprobatum scribit gallinaceum stercus albū, tritū ex posca aut aceto mulso. Sed & ipse Paulus, lib. 7. cap. de stercore, idem gallinaceum stercus ad Fungos præstanti remedio valere tradidit: dum scilicet ex oxymelite, aceto mulsóve vomitione Fungos educit.

μετ᾽ ἀριστολοχ.] Aristolochię drachmam vnam simpliciter ac per se vsurpat Dioscorides, in EVpor. & quod proxime sequitur absinthium, non quidem cum vino, sed cum aceto, exhibet, tū eo loco, tū etiam 3. de mat. med. ita vt fortasse post illud, πινόμενα, hic etiam legendum sit, ἀριστολοχίας ἢ ἀψινθίου ὁλκὴ α. σὺν ὄξει.

καὶ μέλι ἐκλ.] Lego cum Lacuna, ἢ μέλιτι, quo modo etiā habetur apud Diosc. in EVpor. itémque apud Paulum. Sic enim vterque, καὶ μέλιτι ἀνεκλειχόμενον καὶ πινόμενον. Quin & Isaacus inter Arabes mel simpliciter commendat in hunc eundem vsum.

μελισσοφύλλου τι σὺν οἴνῳ] Restituo ex Paulo & Aëtio, σὺν νίτρῳ, maximè cùm Diosc. tum in EVpor. tum etiam 3. de mat. med. melissophyllon cum nitro contra Fungos bibi scripsisse constet. Huc accedit & illud, quod Galenus, 9. simpl. nitrum aduersus Fungorum strangulationes eximiè commendat. Quod verò sequitur ex panace remedium, Diosc. in EVpor. ad panaces Asclepium nominatim restringit.

τρύξ ἢ οἴνου] Diosc. in EVpor. fæcem vini non vstam modò, sed & crudam commēdat ex aqua.

χαλκάνθης] Catacuz. exemplar habet, χαλκοῦ ἄνθος, itidémque Paulus & Diosc. lib. ἀπορ. Nicāder χαλκοῖο ... desiderat. Quin & Scrib. Largus cap. 166. inter Fungorum remedia pro atramento sutorio æris florem reponit. Neque dubito quin flos æris aliquo modo iuuare possit, quum, teste Diosc. quaternûm obolorum pondere crassos humores extrahat, quales scilicet Fungorum vsus gignere consueuit. Attamen quoniam 5. de mat. med. lib. de chalcantho agēs Dioscorides, totidem verbis, καὶ μύκητας (inquit) λαβοῦσι βοηθεῖ σὺν ὕδατι ποθέν, hoc est, *aduersus hausta fungorum venena ex aqua potum auxiliatur*: & hîc quoque chalcanthum æris flori prætulerim.

ἢ καρδαμώμου] κάρδαμον hauddubiè legendum ex Paulo & Aëtio. Nam & folia καρδαμίδος in eū vsum prædicat Nicander. καρδαμίδα nominat Diosc. in EVpor. nisi fortè, κάρδαμον, legi pręstat. Cæterùm apud Paulum & Aëtium adduntur ad-

uersus Fungos à serpentibus aliisve bestiis venenatis arrosos, aut prope bestiarum eiusmodi latibula natos, aliove quouis modo infectos nõnulla remedia, quæ ex ipsis Autoribus repetere vnicuique facile fuerit.

CAP. XXV. ἰδίοντες βιβρωμένοι] Paulus legit, βεβρωμένοι. Aëtij verò Interpres legisse videtur, καὶ οὖλα βεβρωμένα. Sed potior hauddubiè Diosc. lectio: siquidem vix quisquam crediderit, tam repentè dentes aut gingiuas erodi posse. Porrò Diosc. in ἀλεξ. inter Taurini sanguinis epoti signa, vocis interceptionem, stomachi dolorem, prætereàque retentionem vrinæ numerat. Aëtius, oris ventriculi compressionem frequentésque conuulsiones.

τὸ ἔμετον πειρασθαι.] Contrà verò Galenus, 2. de antid. eos qui Taurinum sanguinem recentem hauserint, aceto sępiùs poto & vomitionibus reiecto adiuuari scribit: quod ipsum repetit Oribasius. Verùm tùm demùm intelligendum conferre vomitum, cùm aceti ope coagulatus sanguis incisus, attenuatus ac dissolutus fuerit: priùs verò minimè tentandum esse vomitum, ac potissimùm vulgaribus ἐμετικοῖς, præter Diosc. Pauli & Aëtij autoritatem, ratio etiam ipsa per se dictat.

διδόντες δὲ ὄντα] Malim equidem, vt ne sequentes casus immutare sit opus, διδόναι δὲ δεῖ ὄντα &c. vel διδόασιν δὲ ὄντα &c.

σὺν ὀξυκράτῳ] Diosc. in EVpor. σὺν ὄξει. Porrò quæ hîc diuisim leguntur, apud alios coniũctim scripta reperies. Sic enim Paulus & Aëtius, ἐλαιῶδες σὺν ὀξυκράτῳ καὶ νίτρῳ δοτέον. Noster Autor nitro per se vtitur. Galenus nitri obolos duos in vino dissoluit: nitrum cum lasere dari scribit Plinius: itémque Diosc. in ἀλεξ. νίτρον σὺν σιλφίῳ. Cæterùm Aëtius non tantùm grossos caprifici, sed & fici succum lacteum, aut ramulos fici tritos ex nitro & posca exhibet.

πυτία ἄπασα] Diosc. in ἀλεξ. Coagulum hœdi vel leporis è vino: Nicander coagulum capreæ, damæ, hœdi aut leporis vsurpat. Paulus, πυτία καὶ πυτία ἄπασα σὺν ὄξει, καὶ σιλφίου ῥίζα σὺν τῷ ὄξει, quam quidem lectionem & ego secutus sum. Aëtius coaguli quidem non meminit, at silphij radicem ex aceto sanguini Taurino resistere palàm asserit.

κράμβης σπέρμα] Plinius, lib. 20. cap. 9. *brassicæ syluestris semen tostum contra Taurorum venena auxiliari* scribit. Nicander verò, simpliciter brassicæ semen cum aceto commendat.

κονύζης σπέρμα] Lego, φύλλα. Nã & apud Diosc. in ἀλεξ. itémque apud Paulũ & Aëtium, pro conyzæ semine, conyzæ folia leguntur. At Nicander tamen conyzæ radicem expetit.

βάτου χυλὸς] Nicander rubi germinum tantũmodò meminit: sed verisimile est ex iis quoque succum exprimi voluisse.

καὶ ῥοιάδες] Paulus, ὑποχωρήσεις καὶ δυσώδεις. Ruellius legisse videtur, ὑποχωρήσεις καὶ ῥοιάδεις, siquidem *sterroraceá & fluida*, vertit. At Cornarius legẽdum esset, δυσώδεις καὶ ῥοιάδεις. Ego verò αὐτὸ τὸ, καὶ ῥοιάδεις, immutatis paucis, κροκώδεις, legendum esse suspicor. Nam & Albucasis, secũda parte Azarauij, Taurino sanguine poto egestiones quales croci diluti salutem promittere scribit.

κρίθινον] Cæteri etiam ferè omnes qui de venenorum remediis scripsêre, farinam hordeaceã in hunc vsum desiderant, vno excepto Galeno: qui quidem non, κρίθινον, sed θέρμων ἄλευρον, hoc est, *lupinorum farinam*, addito nitro in oxymelite decoquit.

CAP. XXVI. ἐμπινομένου γάλα] Coagulatum lac intelligi par est, quod etsi liquidum adhuc est, recèns tamen admixti coaguli ratione intra ventriculum coire ac densari paratum est. Alioqui enim foris coagulatum lac, nisi fortè largiore copia ingestum fuerit, innoxium esse quotidiana docet experientia. Potest tamen & citra coaguli mixturam lac copiosiùs & aceruatim haustum in ventriculo cogi, & eadem quæ admixto coagulo inferre symptomata: maximè si crassius illud sit, ventriculi autem & hepatis intemperies calidior sicciórque fuerit.

πυτίας σὺν ὄξει] Diosc. in ἀλεξ. coagulum commendat leporis, aut hinnuli, aut hœdi, aut agnis aut capreæ, aut bubali, aut vituli, itidem ex aceto. Lib. verò 2. de mat. med. post enumerata illorum animalium prætereàque aliorum quorundã nomina, coagulum omne promiscuè coagulato lacti ex aceto resistere prodidit. At Gal. 2. de antid. coagulum ex aqua propinat, vel laserpitij & thymi æquas partes ex aceto mulso. Scribonius itidem coagulum agninum, leporinum, porcinũ ex aqua desiderat. Leporinum verò cæteris anteponit Gal. 10. simpl. Sic & Aëtius. Huic inquit, *auxiliatur coagulum omne, maximè verò leporinum, cum aceto potum. Etenim coagulum recenti lacti iniectum, ipsum cogit atq; densat: id verò quod iam coactum est, suapte natura dissoluit.*

καλαμίνθης τι] Menthæ meminit Nicander: mentham quoque cum aceto exhibet Diosc. in ἀλεξ. alios verò subdit mentham cum vrina propinare. Attamen quam ille μίνθην, hic ἡδύοσμον citra discrimen nominat: quanuis inter vtranque vocem discrimen agnoscere videtur Plutarchus in Sympos.

θύμου τι σὺν ὄξει] Paulus, θύμον τι σὺν οἴνῳ. quam lectionem secutus est Ruellius. Porrò præter hoc loco recensita remedia, Diosc. in ἀλεξ. vt & 5. de mat. med. passum copiosum commemorat. Vtrobique etiam acetum tepidum. Nicander aceti partem vnã & passi partes duas propinat.

τὴν πιλοπιστικὴν κονίαν] Paulus, πιλοπιστικὴν. quasi *figlinam* aut *luto traiectam lixiuiam*. Sed tum hîc, tum illic legendum hauddubiè, πιλοποιητικήν, per ι non per ι, vt intelligatur lixiuia, qua πιλοποιοὶ, hoc est, *pileorum artifices* & cæteri coactiliarij expurgandis lanis vtuntur: *lixiuium unde operantur coathliarij* nominat Marcellus, cap. 14. Id genus autem lixiuij cæteris præfertur, siue quia ex cremata vini fæce paratur, adeóque acrius & maiore incidendi detergendique vi præditum est, siue quia ex lana succida, quæ in eo madet, quæque eo abluitur, partium tenuitatem adeóque insigniorem vim medicamentosam asciscit. Eapropter & Gal. 6. Meth. ad neruum punctum alterius medicamenti penuria eo se fœliciter vsum prodidit. Idem porrò lixiuiũ ab aliis etiam κονία πιλοποιητικὴ ἢ πιλοπωλική, seu τῶν πιλοποιῶν, ab Aëtio verò, κονία τῶν πιλοποιῶν, appellatur.

CAP. XXVII. καὶ ὀπισθεν ὁ τόπος] Præter hæc symptomata Lithargyri veneno superuenientia, alia etiam commemorantur ab Aëtio & Auicenna, quæ ab Autoribus ipsis repetere facile

cuique fuerit.

ὁρμίνου ἀγρίου] Cùm in vulgatis exempl. haberetur, ὁρμίνου ἀγρίου σπέρμα ἢ πηγάνου, Goupylus hunc locum ita legendum cēsuit ex vtroque antiquo codice, Paulo, ac ipsis etiam interpretibus: ὁρμίνου ἀγρίου σπέρμα, ἀψίνθιον < ἢ λιβανωτὸν, ὑοσκυάμου σπέρμα, &c. quem quidē secutus est Ruellius. Aldinus codex pro, ὁρμίνου, habet, τερμίνθου, seu potiùs τερμίνθου, hoc est, *terebinthi*, quæ lectio Manardo placuisse videtur. Hormini simpliciter, & & sine addito ἀγρίου, mentionem fecēre Nicander & Diosc. in Εὐπορ. Apium verò syluestre desiderat hic idem Autor, in Εὐπορ. cùm tamen Nicāder, Paulus & Aëtius σελίνου simpliciter meminerint. Porrò præter ista remedia Nicāder & Diosc. in Εὐπορ. ὄρειον ὑπερικὸν, hoc est, *hypericum montanum* cōmendant: & hic quidem prætereà, limonium. Quòd ad myrrhæ dosin spectat, nimia certè videtur. Quamobrem pro drachmis, obolos potiùs vel duos ex Nicandro, & Diosc. in Εὐπορ. vel tres ex Aëtio reponēdos esse suspicor cum Cornario viro doctiss. Scribonius piper, myrrham & apij semen pondere pari in vnum miscet, ex eóque medicamento denarij vnius pondus dat in vini cyathis tribus quatuór ve quotidie potis. Cæterùm cùm citra controuersiam duo sint in curando Lithargyri veneno scopi, rosionem, inquàm, impedire, & corporis tumorem discutere, illa modò remedia ab Autore vt & à Nicandro proponuntur, quæ flatus discutiant, vrinas retentas prouocent, sudores promoueant, adeóque corporis tumorem siccando resoluant: rosionem verò inhibentia ideò fortasse prætermittuntur, quòd alibi iam ad nauseam vsque repetita fuēre, nimirum lac & quæcunque, ceu pinguia viscidáque, exasperata leniēdi ac velut oblinendi vim habent.

περιστερᾶς ἀφόδου] Columbinum stercus laudat Aëtius cum vino & oleo, aut œnomelite & oleo. Dioscor. verò in Εὐπορ. ἀγρίων περιστερῶν κόπρον ἀπόθοιτο μετὰ ναρδίνου.

CAP. XXVIII. γάλα πεπτωκότα] Aëtius: *lac asininum recens mulctum bibitum & uomitione redditum*. Addit porrò Dioscor. in EVpor. mirificè iuuari qui ex auro lamellam perexiguam rotundam deuorarint. Huic enim Argentum viuum propter cognationem circunfusum & adhærescens, vnà cum auro per sedem prolabitur.

CAP. XXIX. καὶ ψιμύθιον] In præfatione horum Alexipharmacōn Dioscorides itémq; Paulus, inter metallica venena adarcen & plumbum recensuerunt. Adarcen tamen vterque hîc omisit. Vnus Paulus plumbi meminit.

πιτυΐνης] Ald. cod. habet, ἄμυλον, atq; ita quoque legitur apud Paulum: sed quicquid voluerit Manardus, lectio nostra potior est.

καὶ ὁ τῆς τράγου] Placet Pauli lectio, λιπανθέντων ἢ τράγου: reliquæ voces redūdant, & à sciolo quodam contextui insertæ videntur, qui quod de trago frumentaceo intelligi debuit, ad tragi herbæ semen perperàm transtulit: sed neque patitur syntaxis, vt ista in nominatiuo casu efferantur. Apud Aëtium αὐτῷ τῷ τράγου, χόνδρου legitur, non ita magno discrimine. Addit verò idem, decocta huiusmodi, protinùs vt assumpta sunt, vomitione reddi oportere.

CAP. XXX. τοῦ θαλασσίου λαγωοῦ] Cornarius tum hoc caput, tum & duo proximè sequentia commodiore loco reponit post cætera ex animalibus venena, exemplo Pauli & Aëtij: qui vna eadémque serie venenata animalia persequuntur.

ἐμέτους χολώδεις] Vomitum frequentem & variis coloribus permixtum consequi refert Diosc. in Εὐπορ. Gal. in lib. de Theriaca ad Pis. à Lepore marino priuatim vlcerari pulmonem scribit, sicuti vesicam à cantharidibus: id quod tamen inter alia signa omisēre Dioscorides, Paulus & Aëtius. Verùm istam vlcerationem pulmonis fortasse consultò prætermisēre, quia tardiùs sese patefaciat: ea verò duntaxat signa & symptomata commemorare contenti fuēre, ex quibus illico veneni genus deprehendi posset.

ὄνειον, ἢ γλυκύ] Rectiùs fortasse legas, ἢ γυναικεῖον, quemadmodū habetur in EVpor. Huc adde quòd & Plinius, Auicenna, Itémque Rasis cōtra Leporem marinum lac muliebre commendarunt. Neque verò solum lac muliebre aut asininum, sed & caprinum atque bubulum pleriq; Medicinæ proceres in eum vsum prædicant.

μαλάχης ῥίζης] Maluæ non quidem radicis, sed caulis meminit Diosc. in Εὐπορ. Razis aquam decoctionis maluæ, itémque succum foliorum althææ commendat.

ἢ κυκλαμίνου] apud Paulum malè pro cyclamino legitur, peucedanum. Aëtius cyclamini radici pondus adiicit drachmarum quatuor, fortasse minùs rectè. Auicenna obolis octo, hoc est, scrupulis iiij. contentus est.

ἢ ἐλλεβόρου] Addunt alij, ἢ < α. ἐλλεβόρου, quo modo etiam legitur apud Paulū: Aëtius habet, veratri nigri drachm. j. aut Scammoniæ scrup. ij. cum bubulo lacte aut aqua mulsa. Cęterùm vtrique huic medicamento purganti Auicenna, Razis & Albucasis addunt agaricum, succum glycyrrhizæ & gummi tragacanthæ, atque ex his simul mixtis pilulas concinnant, quas altero tantùm die, postquam symptomata sese patefecerunt, exhibendas esse monent.

ῥοιῶν τε πυρῆνας] Cornarius, ῥοιῶν τε πυρῆνας ἢ κεδρίδας λείας, restituit ex Aëtio. Scribonius Largus Punicorum acinos in hunc vsum assiduè edi iubet. Nicander tum ipsos acinos, tum & succum iis expressum commendat. Plinius, lib. 23. cap. 6. *Ex acerbo*, inquit, *Punico fit medicamentum contra Leporem marinum, hoc modo: Acinis detracto cortice tusis succóque decocto ad tertias cum croci & aluminis scissi, myrrhæ, mellis Attici selibris*, &c. Quòd ad Cedri baccas spectat, eas aduersus Leporis marini potum assumi præter Aëtium testatus est Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. de cedro, itidémque Plinius, lib. 23. cap. 5. Sed & iidem omnes, locis iisdem, contra venenum Leporis marini Cedri succum seu potiùs Cedriam prædicant in passo bibitam. Sic quoque tum cedriæ, tum & cedri baccarum meminit Dioscorides in EVpor. ex passo aut vino. Quare siue κεδρίας λείας, siue κεδρίδας λείας hoc loco legas, parum refert. Cæterùm Nicāder Cedriæ obolum exhibet: Asclepiades apud Gal. 2. de Antid. eandem oboli vnius aut dimidij pōdere passo maceratam propinat. Scribonius duo aut tria dat eius cochlearia per se, vel ex passi cyathis duobus tribúsve. Mirum porrò picem Cedriā Lepori marino aduersari, cùm eam inter σηπτικῶν medicamentorum genera haud postre-

mam esse constet.

καὶ χηνὸς αἷμα] Plin.lib.29.cap.5.*sanguinem anserinum* scribit *contra lepores marinos valere cum æqua olei portione.* Aëtius, eundem adhuc calentem cum passo propinat.

καὶ πίνουσι] Diosc. in ἀντ. καὶ πίνειν μόνως πίνουσιν. Ego legendum iudico, quemadmodum in veteribus libris reperisse se Goupylus annotat, ὥ πίνουσιν ὠφελούμενοι, nisi prætereà addere placet, πίνοντες οἶνον μεμιγμένον ἐπ' αὐτῷ, quasi voluerit Dioscorides, eiusmodi cancris dilutum vinum superbibi oportere.

CAP. XXXI. φρύνος ἢ βάτραχος ἕλειος] Sic etiã legitur apud Paulum cum disiunctiua particula, ἢ, vnde plerique existimauerunt φρύνον καὶ ἑλειοβάτραχον vnum & idem esse ranarum genus: cùm tamen illa in sicco, hæc in aquis degat. Apertiùs autem has distinguit Aëtius: qui quidem & Rubetæ & Ranæ palustris venena diuersis capitibus persequitur, ac vtriusque diuersam, quanuis haud ita dissimilem, tradit curationem, prætereáque Rubetã duplicem cõstituit, κωφὸν inquàm seu ἄφωνον, hoc est, *mutam*, quam quidem in arundinetis potissimùm roris linctu victum quæritare scribit, & φωνητικόν, hoc est, *uocalem*: atque illam duntaxat exitiosam esse censet. Nos eandẽ cum Vergilij bufone & Luciani φυσάλῳ esse existimamus, ita dicto ἀπὸ τοῦ φυσᾶν, quòd ira percitus adeò sese inflat ac intumescat, vt sæpè crepet ac rumpatur: ideò etiam vulgò nobis *Crapaud* appellatur. Ad eundem quoque modum è Ranis aquaticis quædam sunt venenatæ, reliquas veneni penitus expertes esse quotidiana docet experientia.

ἴδιον δὲ καὶ σπέρματος] Eorum symptomatum quæ in commune vtriusque Ranæ veneno superuenire refert Dioscorides, priuatim alia Rubetę, alia palustri Ranæ tribuuntur à Nicandro. Aëtius verò, quotquot hîc recensentur symptomata omnia, ranę Rubetę ascribit: peculiariter autẽ Ranę palustri alia tribuit, nimirum, appetitus deiectionem, oris humectationem, nauseam, vomitum & leuiorem καρδιωγμόν.

βοηθοῦσι] Aduersus harum Ranarum venena, plura reperies remedia apud Nicandrum & Aëtium, itémque Diosc. in ἀντιφ. quæ tamen ipsa variis etiam locis habentur in lib. Diosc. de mat. med. itémque apud Plinium.

καλάμου ῥίζης] Praxagoras, teste altero Nicãdri Scholiaste, non quidem radicem, sed viridem arundinum partem commendat. Cæterùm Aëtius radicem arundinum earum deligit, in quibus ipsæ Ranæ pascuntur, aut cyperi ibidem enatæ, vtranque ex vino, quemadmodum etiam habetur apud Diosc. in EVpor.

CAP. XXXII. περιχεῖσα] Inter notas haustæ (seu epotæ) Hirudinis addit Paulus, floridi sanguinis excreationem.

ἀναγαργαριζέσθω δὲ ὕδατι] Lege, ἀναγαργαριζέσθω δὲ τισὶν ὀξυδεστ, καὶ χάλαζαν εἰς ὀξυ αἰθῖν. Alioqui si αἰθῖνα legere magis placet, εἰς ὀξυ αἰθῖνα, vertendũ fuerit, *cum aceto, minùs potente*, cuius scilicet vis sit remissior aut languidior.

τοὺς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσπεφυκότας] Vel hîc legẽdum, τοὺς δὲ τοῖς ἐν τῷ, &c. vel post, τοὺς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσπεφυκότας, addendum, αὐτοὺς ἐκβάλλειν, aut ἐκβάλλειν. alioqui sensus non constaret.

ἐμβαίνειν θερμῷ] ἄχρι τραχήλου, hoc est, *ad collum vsq;*, addit Aëtius: pro quo perperàm apud Paulum legitur, θέρμοισι ἀλλόφοις. Hac arte verò quomodo excutiantur Hirudines declarat Aëtius: *Dum enim Hirudines, quarum natura frigidas amat aquas, balnei calorem refugiunt, sursum ad os irrepũt, quò fruantur aqua in ore contenta, quámque subinde permutari oportet, refrigerio: hinc verò tùm demùm facilè expui possunt.* In eundem vsum videtur nix non quidem absorbenda, seu ex aceto, vti voluit Aëtius, seu ex posca, vti Paulus, sed potiùs ore aliquantisper continenda: attamen & ipsam bibendam exhibet Galen. ex Asclepiadis sentẽtia, 2. de Antid.

ἐκβάλλονται] Coniectanea seu nostra, seu aliorum Dioscoridis Interpretum, quantumuis probabilia, hactenus ad hęc nostra Scholia perpetuò reiecceramus: quia semper fuit religio citra certam veterum & manuscriptorum exemplarium fidem in recepto contextu quicquam immutare. Attamen ista quæ sequũtur a 32. capite audacter distinguere, & ab iis, grauissimorum Authorum Pauli & Aëtij exemplo, caput alterum auspicari visum est. Quin & ex iisdem Autoribus quę priùs nimiùm corrupta, imò planè deprauata videbantur, in integrum restituere simul & semel coacti fuimus.

CAP. XXXIII. κάκτοι αὐτὸ] Ista & penitùs deprauata & perperàm hactenus in vulgatis exemplaribus à præcedentibus seiuncta fuisse, nemo non videt: quæ sic hauddubiè ex Paulo restituenda veniunt: καὶ οἱ παπποὶ τῆς κάκτου. αὐτὸ δέ ἐστιν ἀκανθῶδες τῆς καλουμένης κάκτου. Quæ verò qualisque sit planta in carduorum genere κάκτος appellata, docet Theophr. 6. de plantis, itémque Plinius, lib. 26. c. 16. quibus locis scribitur, auferenda cacti lanuginosa semina, si quis fructum citra noxam esse voluerit: vnde palàm fit, pappos casti nõ verè flores esse, vti voluit Autor, quanquã pandente sese cono tandem in flores erumpũt: sed illa potiùs lanuginosa semina. Quid quòd Athenæus, 2. dipnosoph. post commemorata ipsa Theophrasti verba, Cacton eam esse pronũtiat, quæ Romanis duabus duntaxat immutatis literis *Cardus*, seu potiùs *Carduus*, dicta est, & Græcis κινάρα appellatur. Illud si ita est, quæ partes in Cinara hodie vulgari planta papporum nomen mereantur, non ampliùs in dubio relinquitur. Nempe in edulibus cinaris lanugines eæ sunt, quibus illud subiacet quod cerebro palmæ teneritate simile est, quódque Theophr. σκαλίαν nominat, Plinius ascaliam, Athenæus ἀσκαλήριν.

CAP. XXXIIII. κενώσεως] Paulus, κλύσματα, pro, κενώσεως: quam quidem lectionem dum sequitur Cornarius, κλύσματα non ineptè hoc loco interpretatur, *enematis factam uacuationem*, quemadmodũ & anteà cap. de Cicuta. Illum ego eò lubentiùs sum imitatus, quòd & Aëtius, dum hæc ipsa profert remedia, clystere factam vacuationem apertè designat his verbis: *In his statim uenam secare oportet, & per clysterem uacuare.*

IN LIBRVM ΘΗΡΙΑΚΩΝ.

τῶ ἀνδυνπικοῦ πίνει] Quanquam etiam πίνει lectionem tolerari posse minimè negauerim, attamen laudo cum Manardo Marcelli castigationem, qui ex vetusto quodam codice, ... restituit: quo modo & ipse Cornarius legendũ cẽsuit. Posset &, μελαινοῦ ..., legi, quemadmodum habetur in extrema libri clausula.

δὺν εἰρῦσθαι] Lego, δὺν ἀρῦσθαι. Reliqua, quæ proximè sequuntur, vsqueadeò deprauata sunt, vt mihi sat fuerit ex iis qualencunque sensum elicere: maximè cùm Interpretum, qui ad manum fuerunt, nullus mihi satisfaceret. Sed & pleriq; alij huius præfationis loci adeò corrupti sunt, vt citra probatioris exemplaris fidem restitui vix possint: siquidem plerunque Autor aliud omnino voluisse videtur, quàm quod ipsa verba sonãt. Iccircò & difficillima quæque loca ad marginẽ asterisco signare fui contentus, quò liberius foret vniuscuiusque iudicium.

CAP. I. καὶ δρῶσι καὶ πίνει] Rabiosorum canũ indicia præter hæc alia tradit Paulus, lib. 5. hisce verbis: ... hoc est, *ac sitibundi quidem sunt, minimè tamẽ potant, prætereàque anhelant utplurimùm & aures inclinant: planè quoque muti sunt ac uelut insani, ut ne domesticos quidem agnoscant.* Hæc eadẽ totidẽ penè verbis repetit Achmeth lib. 7. ca. 14. Autor minimè contemnendus, cuius codicem Græcum manuscriptum habemus, quémq; haud ita pridem Latinæ consuetudini tradendũ Ioanni Saraceno Charitensi amico non vulgari commodauimus. Sed & alia sunt Rabidi canis indicia, ab Autore libri de theriaca ad Pisonem recensita, siue Galenus is fuerit, siue quis alius, nẽpe corporis gracilitas & siccitas, oculi rubentes, cauda demissa, lingua exerta & tãquam bile colorata, &c. quæ paulò aliter additis etiam nonnullis repetit Aëtius, serm. 6. c. 24.

καὶ ποτὲ ἀδὸ φεύγουσι] Pro his legitur apud Paulum: καὶ τὸ ὕδωρ φεύγουσιν ὁρῶντες ... hoc est, *ac nonnulli quidem conspectam oblatám ue aquam refugiunt, aliqui etiam liquorem quemuis auersantur.* Idem Autor huius ὑδροφοβίας, id est, *aquæ pauoris*, causas paulò pòst indagare nititur. Sed & ex Oribasio, quibus indiciis Rabiosi canis morsus à cæterorum canum morsibus distingui internoscíve possit, edocet.

δάκνουσι ὑπιόντες] Sic legitur in Ald. Diosc. codice, itémque apud Paulum: at rectiùs Achmeth noster, apud quem isthæc omnia totidem verbis exscripta reperiuntur, δάκνουσι ... Cætera, quæ in hoc capite occurrebant scripturę menda, ex ipso Paulo corrigere facilè fuit, vti & supplere nonnulla quæ desiderabantur.

μηδένα ἰᾶσθαι ...] Huc spectat illud Celsi, lib. 5. ca. 27. *aquæ timore oppressis in angusto spem esse.* Itémque illud Ouid. I. de Pont. eleg. 4.

Soluere nodosam nescit Medicina podagram,
Nec formidatis ulla medetur aquis.

At Plinius lib. 25. ca. 2. Rabidi canis morsum, qui pauorem aquæ potúsque omnis iam attulisset odium, insanabilem quidem ad sua tempora fuisse testatur, verùm oraculo demùm quodam vnicum remedium repertum, radicem rosę syluestris quam Cynorrhodon vocãt, & ab eius potu primum seruatum militem quẽdam Prætorianum, incipiẽtem aquam expauescere, posteáque quisquis auxilium simile tentauit.

CAP. II. καρκίνων ποταμίων] Multis modis tũ in medicamẽtorum, quæ hanc è cancris antidotum ingrediuntur, numero & proportione, tum etiam in cancrorum pręparatione, tum denique in ipsius antidoti dosi & vtendi modo variant Diosc. Galenus, Paulus, Aëtius & Actuarius. Enimuerò in Mithreę compositione, quæ quidem extat apud Gal. 2. de antid. nisi, quod ego suspicor, mendum subest, terebinthina adiicitur pari cum gentiana pondere. Gal. 11. simpl. thus addit ex sententia AEschrionis Empirici. Paulus verò, ex aliorum sententia veriùs quàm sua, perdicis sanguinẽ adiecit. Præterea in illa Mithreæ compositione gentiana ad cancrorum cinerem dupla est, vti & apud Actuarium, cõtrà quàm apud Dioscoridem hoc loco, & 2. de mat. med. & Damocratem in senariis Iambicis, qui à Gal. 2. de Antid. recitantur. At ipse Gal. 11. simpl. itémque Aëtius cineris cancrorum in patella æris rubri crematorum partes 10. desiderat, gentianæ 5. & thuris vnam. Rursum cancros hoc loco Diosc. itémque Mithreas & Damocrates vrunt ex vitis albę sarmentis, & cinerem cancrorum sarmentorúmque simul & semel vsurpare videntur. Diosc. lib. περὶ ἀπλ. conceptis verbis cineris vitis albæ, tanquam seorsim excepti, meminit. Idem 2. de mat. med. nulla facta cinerum sarmentitiorum mentione, solius cancrorum cineris meminit. Gal. ex sententia AEschrionis cancros viuos in patella æris rubri exurit. Paulus in eadem, subiecto attamen igne è sarmentis vitis albæ. Adhæc idem ipse Paulus Cancros censet crescente Luna sumendos ante Solis ortum. AEschrion eos vrere solitus erat æstate post Canis ortum, quando Sol in Leonem transisset, nec nisi decimaoctaua Luna. Aëtius huiusmodi obseruationem, ceu curiosiorem & superstitiosam nimiùm negligere videtur. Auicennas cinerem etiam gentianæ desiderat, ita vt gentianam æquè atque cancros cremari velit ac in cinerem redigi. Porrò ex iisdem modò commemoratis Autoribus sunt, qui aquæ pauore periclitantibus id medicamentum tantummodò per tres dies propinari velint: quo in numero sunt Diosc. 2. de mat. med. & lib. περὶ ἀπλ. itémque Mithreas: quanquam iste deinde sex etiam dierũ meminit. Paulus & Autor hic noster ad quatuor dies eius vsum continuare videtur. At Gal. 11. simpl. itidémque Aëtius singula quotidie cochlearia ex aqua propinant ad diem vsque quadragesimum: attamen si seriùs instituatur curatio, huius medicamenti pondus ingeminant. Actuarius hanc antidotum bis térve aut sæpius è vino albo exhibendam censet: at oborto iam aquæ metu, etiam frequentiùs. Denique alij ex vino largiore parcioréve, alij ex aqua medicamentum propinant, velut & antè monuimus. Tanta cùm sit in hac Antidoto describenda Autorum varietas, quis-

quis ea vti voluerit, rectè pensitatis (vti prudentem Medicum decet) circunstantiis omnibus suum interponat iudicium.

τεττάρων δὲ] Ex locis Galeni, quantumuis deprauatis, quibus hæc ipsa διὰ καρκίνων Antidotus tum ex sententia Mithreæ, tum ex ipso Damocrate recitatur, facile est colligere, qua dosi & quot spatio dierum ea exhibenda sit. Scilicet per triduum statim ab illato morsu, diebus inquàm singulis singula antidoti cochlearia ex ternis vini cyathis propinanda. Quòd si quis secundo demùm die ab inflicto vulnere eadem vti incipiat, eo die cochlearia duo sumi ex cyathis vini tribus: reliquis diebus vno cochleari contentum esse volunt cum pari vini mensura. ὁ γὰρ οἶνος ἀκέραιος, vti Gal. loco citato semel aut iterum inculcat. Sin tertio tantùm die vti cœperit, cochlearia tria sumi oportebit, reliquis verò diebus quotidie singula. Hac ratione tantundem pulueris hauriet qui triduo ab inflicto vulnere, atque qui prima statim die bibere cœperit. Verùm Autor hoc loco, quantùm quidem ex ipsius verbis colligere licet, tria pulueris cochlearia quatuor vini cyathis diluit, atque totum id in quatuor doses æquales partiri videtur: at si altero tantùm die ab inflicto vulnere exhibeatur, æquè ac illi dosin duplicat: sin tertiò, triplicat. Iccircò etiam legendum iudico, vt præcedentibus consequentia rectè respondeant, δύο πάλιν ἢ τεττάρων ὅτι δίδοται. Lib verò 2. de mat. med. cap. de cancris, hoc idem remedium triduo propinatur ex vino, non addito vini modo. Sed in lib. ἀντιδ. cineris cancrorum crematorum drach. j. vel iiij. (quanquam sic, ni fallor, mendosè legitur) gentianæ drach. j. cineris vitis albæ drachm. ij. miscetur, & ad dies tres ex vino albo potui dantur. Paulus cinerem cancrorum ac gentianæ, eadem qua noster hic Autor dosi, addito vino subigit, sed vini duos tantùm cyathos desiderat, vt dimidia vini parte contentus esse videatur: attamen totum id ad dies quatuor propinat.

πρὸ τῆς προθεσμίας] Huius προθεσμίας seu præfinitionis semel aut iterum meminit hoc capite Diosc. sed quodnam esset tempus illud præfinitum, nondum docuit: docebit verò capite proximè sequēti, vbi vtplurimùm die ab illato morsu quadragesimo horrendum illud ὑδροφοβίας symptoma solitum superuenire tradit. Iccircò & vbi habetur inferiùs, πρὸ τῶν μ' ἡμερῶν, velim addi, πρὸ τῶν μ' ἡμερῶν. At Paulus non ita magno discrimine inhibendam cicatricem monet ad diem vt minimùm secundum supra quadragesimum.

CAP. III. καὶ γλυκέος καὶ γάλακτος] Paulus eúmque secutus Achmeth noster, cuius & antè meminimus, οἴνου γλυκέος ἀκράτου παλαιοῦ ζωροτέρου, hoc est, *meraci purioris dulcis ac veteris* meminerunt, non item passi: at Auicenna vtriusque tum passi, tum etiam meraci mentionem facit. Cæterùm hæc de qualitate ciborum & potuum λυσσοδήκτοις conuenientium ab Autore nostro tradita, etiam ab aliis qui ipsum secuti sunt, totidem penè verbis recitantur: sed quòd ad illorum eorundem quantitatem spectat, vnus addidit Aëtius: nempe vitandam in victu intemperantiam & parcitatem nimiam: hanc verò multò magis, quòd humorum malignitatem adaugeat, id quod vlceri iam suapte natura maligno perincommodum esse constat, &c.

τῆς Εὐπατορίου λεγομ.] Huius Theriacæ EVpatoriæ meminit Galenus, 6. de comp. med. κατὰ γένη: ac eadem, nisi fallor, esse videtur cum ea quam idem ipse, 2. de Antid. antidoton inscribit Mithridatis EVpatoris, διὰ σκίγκων cognominatam: vnde facilè constat ita dictam à Mithridate EVpatore ceu inuentore, non item quòd eupatorio herba temperaretur, vti visum est Ruellio: maximè cùm in illius descriptione nulla penitùs fiat eupatorij mentio.

μετὰ ἐπιλασίαν] Paulus habet, μετὰ ἐπιλ. simpliciter, vt ex præcedentibus, μόνας, supplendum videatur: noster Achmeth, qui ex Paulo videtur exscripsisse, ἐπορέσαντο δὲ ἔτι καὶ μετὰ ἐπιλ. μόνας συνάγει. Sed vtrobique vel, ἐπιλ. ἔτι, vel ἐπιλασίαν, ex hoc nostro Autore restituendum nemo non videt. Aut certè post illud, ποτὲ δὲ καὶ μετὰ ἐξ μῆνας, interserendum, καὶ μετ' ἐνιαυτόν. tùm sequitur illud: ἐπόρευσε δὲ ποτε καὶ μετὰ ἐπιλ. ἔτη ... vt subaudiamus, ἐνιαυτοῖς.

σικυωνί... ἐπιτεθείσα] Paulus & Achmeth, ἐν ἀ... addunt, quasi etiam post principia cucurbitulæ inutiles forent: cùm tamen Cucurbitulæ subinde repetitæ ... quæ deinceps commemorant remediis minimè cedant.

ἀθεράπευτον] Paulus, μὴ ἀθεράπευτον, quod eodem recidit. Aldinus verò codex perperàm habet, ἀθεράπευτον, citra negatiuam particulam. Sed quæ proximè sequuntur planè deprauata, sic restituenda videntur: ἐν γὰρ ἱκανῶς τὸ εἰς τὸ βάθος ... αὐτοῖς μέχρι ... δύναται.

ὑδροποσία] Vnus Achmeth noster αὐτὶ τοῦ, ὑδροποσία, ὑδροποσία, videtur legisse. Et certè quidem aquæ chalybeatæ potum in hoc affectu plerique Medicinæ proceres valdè commendant.

CAP. IIII. φαλαγγίων δὲ δῆγμα] Paulus multò plures morsus Phalangiorum notas tradit, quæ quidem Autori nostro fortaßis exciderunt. Rursum longè plures quàm hic ipse refert Aëtius: qui quidem præter tetragnathos Phalangiorum sex genera recenset, singuláque describit, nempe ῥάγιον, λύκον, μυρμήκιον, κρανοκολάπτην, seu κεφαλοκρουστην, σκληροκέφαλον ἢ σκωλήκιον. At Nicander eorundem genera nouem enumerare videtur, quæ tamen singula rectè depingit, nempe ῥάγα, quem ille ῥάγιον, AElianus ῥᾶγα nominat, ἀσίελον, κυανεον, ἀγρώστην, qui λύκος est Aëtij, δύο δους siue σφηκείον, id quod inter legumina Cantharidi simile reperitur, quod phalænam seu papilionem ita dictum refert, denique & illud quod in Persea arbore educatur, quanquam hoc postremum priori modò recensito haud ita est dissimile. Varia quoque Plinius, lib. 29. cap. 4 Phalangiorum genera commemorat, sed eorum nonnulla inter se confundere videtur. Porrò Nicander propria morsus singulorum signa sigillatim persequitur: Aëtius verò cæterorum quidem omnium morsus signa communia vno contextu complectitur, at vnius cranocolaptæ morsus aliquot peculiaria signa deinde subiicit.

περὶ τὴν ὀσφὺν σύντημα] In Aldino codice legitur, σύντημα, quam vocem Hermolaus *contractionem*, Ruellius *collectionem*, Marcellus *astrictionem*, Lacuna *grauitatem* vertit. Cornarius σύννυγμα, potiùs, hoc est, *compunctionem*, legendum suspicatur. At ego paucis immutatis, ἄλγημα, restituo, idque eò lubentiùs, quòd & Actuarius, inter alia morsus

sus Phalangiorum signa, doloris circa lumbos meminit.

CAP. V. γίνεται κατὰ μέν τις] Vtriusque Scolopendræ tum terrestris, tum etiam marinæ meminit Paulus, quippe cùm vtriusque morsus venenatus deprehendatur: & ab huius quidem morsu tumorem aquosum atque pellucidum, ab illa verò rubentem excitari scribit. AElianus, lib. 7. de animal. marinam tradit illicò pruritum ac dolorem excitare, qualem vrtica, quod ipsum cecinit Oppianus.

CAP. VI. καὶ σκεπτόν] Pro, σκεπτόν, rectè Marcellus & Cornarius ex Paulo, σκεπτὸς, restituerunt. Ex eodem verò paulò pòst illud, ὡς ὑπὸ χαλάζης, legendum censeo, καὶ ὡσπερ ἐπὶ τῶν ἀκανθῶν, &c. Porrò Nicander, in Ther. Scorpionum genera octo enumerat, quorum nonnulla innocentiorem habent aculeum, ex cæteris alia aliis sæuiora infligunt vulnera. Sunt verò hæc Scorpionum genera, album, rufum, fuscum, viride, liuidum, cancro simile, pagurum referens, & μελίχλωρον. At AElianus, 6. lib. de Anim. nouem constituit eorundem genera, cādidum, inquàm, rufum, fumosum (quod enim ille ζοφώδη, hic καπνώδη appellat) viride, nigrum (quod liuidum Nicander appellarat) ventricosum (quod tamen ex sententia Nicandri vnum & idem cum liuido esse videtur,) καρκινώδη, φλογώδη seu flammeum, (quod cum Nicandri melichloro, nisi fallor, vnum & idem est) prætereàque alatum: hic enim à flammeo alatum distinguit, quamuis etiam melichloro Nicander alas tribuisset. Cæterùm vt varia sunt Scorpionum genera, ita & varia symptomata ictum consequentia, quæ omnia Nicander sigillatim persequitur. Reliqui in genere Scorpionis ictum consequentia symptomata simul & semel omnia tradiderunt.

βουβῶνες ἐπαίρονται] Eadem Paulus & Actuarius, nisi quòd Paulus αἰδοίου ἔντασιν, hoc est, *penis intensionem seu arrectionem* adiicit. Sed Aëtius longè plura signa recenset, & inter alia huius ipsius βουβώνων ἐπάρσεως mentionem faciens, hanc distinctionem adhibet, vt quibus circa partes supernas inflictum est vulnus, iis locus sub alis; quibus verò circa infernas, inguina ipsa intumescant. Scripserunt itidem Arabes Medici, si in partibus infernis à Scorpione acceptum vulnus est, bubonas excitari, penem intendi & ventrem flatu tumescere: si verò in partibus superis, tumores sub alis fieri, & crebros è ventriculo ructus.

φύματα διὰ τῆς ἕδρας] Cornarius & Marcellus pro, φύματα, πνεύματα, restituunt ex Paulo, qui sic habet, πολλάκις δὲ πνεύματα μετὰ ψόφου διὰ τῆς ἕδρας ἐξιέναι. Ego, φυσήματα, eodem planè sensu legere nihil dubito. Aëtius non erumpentium è sede flatuum crepitúúmve, sed ani procidentiæ meminit cum egerendi cupiditate.

CAP. VII. δυσκατέργαστον] Scribit AElianus, lib. 1. de animal. Pastinacæ radium, qui quidem è media cauda prosilit, esse ἀκαταμάχητον, ceu *inexpugnabilem*: eundem alio loco ait esse θανατηφόρον, & *ocyssimè hominem perimere*. Sed &, eodem teste, lib. 2. & 8. cætera quoque necat animantia, & arboribus etiamnum αὔανσιν conciliat, dum eas protinùs arefacit. Icircò etiam Nicander Pastinacæ κέντρον. i. *aculeum*, ἀλεγεινὸν, hoc est, *pernicialem*, aut *maleficum* cognominat. Plin. lib. 9. cap. 48. *Nihil usquam*, inquit, *execrabilius, quàm radicis super caudam eminens Trygonis, quam nostri Pastinacam appellant*.

CAP. VIII. γίνεται φλεγμονή] Paulus morsus quem Mus araneus infligit eadem planè signa & symptomata recenset. Nam πόνοι σφυγματώδεις καὶ ἐρυθήματα, hoc est, *dolores pulsatiles ac rubores*, ipsam phlegmonem repræsentant, cuius hîc fit mentio. Aëtius paulò plura commemorat, prætereàque Murem araneum egregiè describit.

CAP. IX. οἶδεν καὶ τὸ ἱκανόν] Vipera κατ᾽ ἐξοχὴν θὴρ, seu θηρίον nomine plerunque intelligitur. Vtranque verò, marem inquàm & fœminam (hanc ἔχιδναν, illam verò ἔχιος nomine Græci appellant) egregiè describit Aëtius, docétque quomodo hæc ab illa rectè discerni possit: prætereàque vtriusque morsum ex vulneris ipsius vestigiis apertè distinguit. Porrò longè plura quàm hoc loco morsus viperarum signa & symptomata non ab Aëtio tantùm, sed & à Nicādro, in Theriacis, itémque à Galeno, in lib. de Ther. ad Pis. necnon etiam à Paulo & Auicenna commemorantur. Verùm quod inter cætera scribit Auicennas, marium quàm fœminarum morsum perniciosiorem esse, mihi non mediocriter suspectum est: quippe cùm ipse Nicander & Paulus contrarium asseruerint.

τῷ χρωτὶ δὲ ὑπὸ χλωρὸν ἴσχει] Aëtius pallorem & plumbeum colorem inter symptomata recenset. Paulus ἀχροιαν περὶ τὸ σῶμα, hoc est, *corporis seu cutis decolorationem*. Quotquot verò sunt, non aliud quàm viuidi coloris, vt ita dicam, deperditionem designare voluerunt.

τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ λεπτὸν] Aëtius primùm quidem sanguinem excerni scribit, deinde verò saniem sanguinolentam & oleosam. At Paulus primùm quidem effluere sanguinem liquorémque saniosum, postmodùm oleosum, tandem verò etiam ἰώδη, hoc est, *æruginosum*, quem *nonnulli*, inquit ille, *viperarum uirus esse pronuntiarunt*.

αὐτοῖς ἔμετος] Cornarius & Marcellus αὐτὸ τῷ, ἔμετος, ζῆμος ex Paulo reponunt: & rectè quidem: quum in proximè præcedenti linea vomituum mentio iam facta fuerit.

CAP. X. σκυτάλης ἀμφισβ.] Videtur Dioscorides Scytalen cum Amphisbæna confundere, quasi vna eadémque foret. Sed inter vtranque tamen discrimen esse satis testatur Lucanus, lib. 9. qui seorsum vtriusque meminit, itidémque Nicander, Paulus, Aëtius, & Solinus: qui quidem hanc ab illa palàm distinxerunt. Fortasse verò non quidem figura, sed crassitudine tantùm inter sese differunt, quanquam Aëtius ex eo etiam distinguit, quòd ἀμφίσβαινα vtrinque serpat *in geminum uergens caput*, vt Lucani verbis vtar: quam ob causam etiam à Nicandro ἀμφικάρηνος, ab AEliano δικέφαλος cognominata est. Nihilominùs & Aëtius ipse vtriusque morsus noxas simul & semel proponit: sed, cōtrà quàm Dioscorides & Paulus, non multò grauiora ipsarum morsus agnoscit symptomata, quàm quæ muscarum, apum vesparúmve ictus comitari solent. Vnam verò Scytalen Chalcidicam, ceu longè nocentiorem, excipere videtur: quippe quam viperarum morsum imitari fateatur.

CAP. XI. τοῖς δὲ ὑπὸ δρυΐνου] Quē δρυΐναν Galenus, AElianus & plerique alij nominant, Nicander

δρυΐναν prima inflexione appellat, itémque χελυδρον, quia sit τραχύδερμος, necnon etiam simpliciter ὕδρον: quanquam ὕδρος veriùs ex Diosc. sententia is est, quem alio nomine χερσύδρον, Latini *Natricem* appellant: attamen ista nomina manifestò confudit AElianus. Cæterùm δρυΐναν sic dictum, quòd in quercuum radicibus victum quæritet, rectè describit Aëtius, ac longè plura quàm noster hic Autor eiusdem morsus tradit indicia, ser. I. Tetr. 4. cap. 29. Sed quanta quámque dira sit eius pernicies, ante ipsum expressit Gal. lib. de Ther. ad Pis. itémque Apollodorus, AEliano teste. Paulus ipsissima Galeni verba recitat.

καὶ δυσμὸς] Paulus αὐτὶ τῶ, δυσμοῦ, καρδιωγμὸν habet, quod magis placuit Cornario. Sed Marcellum miror vocem hanc in Pauli codice minimè deprehendisse, aut certè negligentiùs percurrisse: siquidem sese negat in vllo Græcorum legisse, cuiúsnam partis δυσμὸς hoc loco intelligi debuerit.

CAP. XII. βραχέα ἢ καὶ] Galenus & Aëtius αἱμόῤῥουν ἀπὸ τῆς αἱμοῤῥοΐδος, ceu marē à fœmina distinguunt: & Aëtius quidē posteaquàm eiusmodi serpentem depinxit, in principio ex Hæmorrhoi morsu nihil effluere scribit, præter paucū quiddā idémque aquosum: deinde verò sanguinem è naribus ac ipsis etiam morsus foraminibus emanare: quin & quascunque corporis cicatrices, etiamsi consanuerint, recrudescere ac rumpi, sanguinémque profundere: his prætereà accedere stomachi dolorem atque spirandi difficultatem. At ab Hæmorrhoidis morsu præter antedicta, etiam longè grauiora consequi symptomata: oculorum scil. angulos sanguine manare, itidémque gingiuas & vnguium radices, deindéque per vniuersum corpus sanguinem efferri, insupérque dentes elidi, ac ipsas quoque gingiuas computrescere. Idipsum de Hæmorrhoide prodidêre Nicander in Ther. & AElianus lib. 14. cap. 13. quo quidem loco addit, etiam ex auribus & ceruice (fauces nescio qua ratione vertit Interpres) sanguinem cum biliosa sanie profluere. De hac ipsa Solinus in hæc verba: *Hæmorrhous morsu sanguinem elicit, & dissolutis uenarum commerciis quicquid animæ est euocat per cruorem.* Sed & illud ipsum perbellè Lucanus, lib. 9. carmine expressit. Cæterùm varia menda quibus hoc Diosc. caput scatere compertum est, facile fuerit ex ipso Pauli codice restituere.

CAP. XIII. ἄνηγες ὅλως] Rectè Marcellus & Cornarius ex Paulo restituerunt, ἄσιτος ὁ καῦσος γίνεται, quos & ipse secutus sum. Teste tamen Solino, *Prester* (qui cum dipsade idem est) *quem percusserit distenditur, enormique corpulentia necatur exuberatus.*

κὰν τῷ αὐτῷ καδὶς.] Cornarius legit in hunc modum: εἰς τὸ αὐτὸ ἢ καδίσκαις τῷ μεδὶ τὴν ἀρχὴν πληροῖ τὸ ποτόν. Ego verò nihil muto: tantummodò αὐτὶ τῶ, τῷ δὲ μὴ, legendum censeo, τῷ μεδὶ, &c.

ἀδυνατοῦσι τι] Cornarius ex Aëtij lib. 13. cap. 22. locum hunc ita restituit: ἀδυνατοῦσί τι τῶ ὅλου συγκρίματος ἔξις ἀδυνατοῦσι τῷ τῶ ὑδρωπικῶν. quam quidem sententiam & ipse exprimendam duxi, quum alioqui vix vllus sat commodus sensus ex Autoris nostri verbis elici posset. *Sic porrò*, inquit Aëtius, *duobus pereunt modis à Dipsade percussi: dum aut ob multam sitim exuruntur, siquidem potum non sumunt, aut ob multam expletionem iis distentus rumpitur uenter, uel infernè circa inguina, uel circa imum uentrem, quemadmodum hydropicis accidere consueuit.* De eiusdem morsu vide Lucanum, lib. 9.

ὅλου τῶ συγκρίματος] *quia*, inquit Aëtius, *neque per urinas, neque per uomitum, neque per sudores quicquam excluditur.*

πρηστήρ τι καὶ καῦσος] Presterem tamen Lucanus, lib. 9. toties citato, à Dipsade manifestò distinguit: quanuis vtrunque *torridum* cognominat. AElianus, verò, lib. 6. posteaquàm Dipsadem ex Sostrato accuratè depinxit, præter ista Presteris & Causonis nomina, alia etiam huic eidem tribuit, nempe μελανούρου, ἀμμοβάτου καὶ κεντρίδος. Est porrò Dipsas, ex sententia Gal. & Aëtij, viperæ species, maritimis aut alioqui salsuginosis in locis reperiri solita. At eandem Solinus & Isidorus inter aspidis species numerarunt.

CAP. XIIII. περὶ ἢ τοῦ ὕδρου] ὕδρος, nomine composito etiam χερσύδρον appellari, scribit Aëtius. Vtrunque verò hoc nomen iccircò obtinuit id serpentis genus, quòd sit ἀμφίβιον, ac, ipso etiam teste Nicandro in Ther. itémque Vergilio in 3. Georg. hyeme ac verè stagna colat, inarescentibus autem paludibus in aridam exiliat. Latini *Natricem* appellant, quanquam natricem à chersydro Lucanus, lib. 9. apertè distinguit. *Hoc genus anguium pulcherrimum nullis serpentium inferius esse ueneno* asserit Plin. lib. 29. cap. 4.

ἀπὸ γυμῆς ἀνεχέσητου] Nicander inter cæteras notas refert, æstus magnos ardorésque per vniuersum corpus discurrētes. Addit verò Aëtius, oculorum vertiginem, exolutionem, vomitus biliosos & fœtidos, ac motum totius corporis inordinatum, &c.

CAP. XV. περὶ δὲ τοῦ κέγχρου] κέγχρον, quem Dioscorides inferiùs κεγχρίτην appellat, Nicander & Paulus κεγχρίνην nominant. Aëtio κεγχρίας seu κεγχρίνης, Lucano & Plinio Cenchris appellatur. Ista verò nomina omnia ἀπὸ τῶ κέγχρου, hoc est, *à milio* deducta sortitum est hoc genus serpentis, siue quia ex Aëtij sentētia colore sit circa aluum viridi, qualis in milij planta cernitur, siue quia variatā tingitur aluum pluribus iisq; exiguis maculis milij semini similibus: (quanquam Nicander non aluo tantùm, sed & vniuerso corpore variis eiusmodi notis respersum esse testatur:) siue denique quia ferocius euadat florente milio, vti scribit Aëtius. Ab ea qua præditum est feritate ac sæuitia, λέοντα quoque Nicander appellat. Eundem Aëtius etiam ἀκοντίαν nominat, quòd veluti iaculum vibratum corporibus inuolet. Verùm Nicander ἀκοντίαν ἀπὸ τῆς κεγχρίνης palàm videtur distinxisse, cùm seorsim vtriusque meminerit.

τὴν γαστέρα] Paulus & Actuarius habent, τὴν κύστιν, quam lectionem, ceu potiorem, cum Cornario & Marcello sequi placuit.

πάντα τὰ μέρη] Apud Paulum deest illud, πάντα & certè quidem αὐτὶ τῶ, πάντα, legendum censuerim, τινὰ, seu τινά. Neque enim verisimile est voluisse Erasistratum partes corporis omnes corruptas reperiri, quippe qui nominatim iecoris tantùm, vesicæ & coli meminerit.

CAP. XVI. περὶ ἢ τοῦ κεράστου] Κεράστης viperæ species est, sic dicta ab eminentiis iuxta Nicandrum aliàs binis, aliàs quaternis, & iuxta Soli-

num, Plinium & Arabas, quadrigeminis, quæ quidem in ipsius capite cornicula præ se ferunt.

μετὰ σκληρίας] Aëtius *capitis claui similitudine tumorem insurgere* scribit; id quod perperàm videtur Auicennas intellexisse: quippe qui morsum sentiri tradiderit, quasi claui infixi. Porrò Nicander inter Cerastæ morsus symptomata commemorat, inguinum ac poplitum dolores, & cutis liuiditatem ex natiui caloris extinctione.

ἰχὼρ ποτὲ μὲν μέλας] *Sanies*, inquit Aëtius, *profluit uini colore, aut nigricans, maximè per ambitum, uelut in cruentatis & sugillatis alias fieri consueuit.*

κιρροειδὴς δὲ γίνεται] Vulgatam Dioscoridis & Actuarij lectionem retinuimus: quanquam malim plurali numero isthæc efferre, *κιρροειδεῖς δὲ γίνονται*. Cæteri propè omnes Interpretes ex Paulo, *κιρσοειδὴς*, restituunt: quasi voluerit Dioscorides ex Cerastæ morsu totum corpus non quidem fuluescere, sed varicum modo intumescere.

χλιαίνονται ἀσφαλῶς] Malim ex Paulo, *χλιαίνωνται ἀσφαλῶς*, vt præcedentibus ista respondeant. Alioqui in ipso capitis principio legendum immutato numero, *Τοῖς δὲ ὑπὸ κεράστου δηχθεῖσι*.

Cap. XVII. *τοῖς δὲ ὑπὸ ἀσπίδος*] Galenus, in lib. de Ther. ad Pis. tres constituit Aspidum species: vnam, *χερσαίαν*, ex eo cognominatam, quòd in mediterraneis locis semper degat, alteram *πτυάδα*, nomen ex eo sortitam, quòd virus suum in hominum oculos solita sit expuere; tertiam deniquè *χελιδονίαν*, sic dictam, quòd hirundinis instar per dorsum nigricet, & circa ventrem candida conspiciatur. Totidem species Galenum secuti agnouêre Paulus & Aëtius. At AEgyptios AElianus Aspidum genus in sedecim species diuidere asserit, lib. x. cap. xxxj.

μακρὸν πεντάκις φαί.] AElianus, lib. 9. cap. 61. morsus Aspidis vestigia ita esse obscura scribit, quia ipsius venenum *ἐξόμενόν ἐστι καὶ δίαδραμεῖν ὠκύτερον*, ideóque facilè cutem subiens ad intima vsq; penetrat ocyssimè.

καὶ αἱμάσσον δὲ] Aëtius vulnera in demorso loco scribit inueniri, bina quidem ex masculi morsu, ex fœmellæ verò, quaterna, eáque citra dolorem: at ab iis planè nihil effluere, nisi violentum sit animal, quod morsum inflixerit. Idem Aspidis ictuum longè plures notas recenset, &, quoniam veluti diuersæ sunt Aspidis species, ita & dispares sunt ad nocendum effectus, propria singularum morsus symptomata sigillatim persequitur.

ὑπνώδες ὕπνου] Ideircò etiam fortasse Lucanus, lib. 9. *Aspidem somniferam cognominat*. Neque desunt qui certam aliquam eius speciem Hypnalen nominent, quasi *ὑπναλέαν*, quòd somno enecet.

Cap. XVIII. *τοῖς δὲ ὑπὸ βασιλίσκου*] Nicander & Aëtius alia præterea recensent morsus Basilisci symptomata, nempe totius corporis ardorem, liuorem, capillorum defluuium & mortem repentinam. Sed Gal. x. simpl. iis quæ de Basilisci vi adeò malefica referuntur, vt vel appropinquatione sola noceat, ceu fabulosis videtur fidem derogare.

Cap. XIX. *τῆς κοινῆς τῶν ἰοβόλ.*] Theriacum hunc Dioscoridis tractatum varij variè distinguunt. Quidam enim caput quintum de Phalangiis, alij verò caput hoc de communi vulnerum à virulentis animalibus inflictorum curatione, libri alterius principium constituunt. Neque verò desunt, qui à capite de curatione à vespis apibúsque demorsorum tertium prætereà librum exordiantur. Mihi totum hunc Theriacum tractatum, ceu non adeò prolixum, vna eadémque serie comprehendere visum est. Quanquam si qui malunt in partes quatuor subdiuidere, nihil equidem impedio. Prima certè quidem, præfationem continebit. Altera, canis rabiosi morsuum signa curationémque complectetur. Tertia, ictuum morsuúmve à cæteris venenatis animantibus inflictorum signa sigillatim prosequitur. Quarta, priore quidem loco horum eorundem vniuersalia remedia describit: posteriore verò, particularia, eo tamen ordine vt posterioris huiusce particulæ capitula ferè singula tertiæ partis capitibus aptè respondeant. Quin & lubenter, sicuti Autor in proximè præcedenti Alexipharmaco tractatu iisdem capitibus hausti veneni simul signa & ipsa quoque remedia complexus est, ita & ego in hoc Theriaco capita ictuum morsuúmve à singulis animantibus inflictorum signis dicata cum eorundem particularibus remediis, Aëtij & Actuarij exemplo, coniunxissem, ni subueritus fuissem malè feriatorum quorundam notam subire Censoriam.

Cap. XX. *ἐκμυζᾶν ἀπαλλάττει*] Idem præcipit Celsus, lib. v. his verbis: *Si cucurbitula non est, quod tamen vix incidere potest, tum quodlibet simile vas quod idem possit. Si ne id quidem est, homo adhibendus, qui vulnus exugat* &c. Sed hoc loco minimè negligenda cautio, quam adhibendam censet Aëtius, lib. 13. c. 10. videlicet, vt ne qui sugit os vspiam vlceratum habeat. Sic & ibidem Celsus: *antè*, inquit, *debet attendere, ne quod in gingiuis palatóue, aliáue parte oris vlcus habeat.*

ἐγχαράξαντα] Docet Paulus præter scarificationem affigendas cucurbitulas, nec tantùm genus illud remedij ictæ parti, sed & toti viciniæ adhibendum. Quinetiam, præter isthæc alia à Dioscor. commemorata remedia, venæ sectionem commendat, siquidem virus in corpus distributum videatur, maximè verò si plethoricum illud extiterit: itidem & vomitum, cuius etiam Celsus ipse meminit.

αἴρεται ὁ ἰὸς ἐκ τοῦ τόπου] Dum virus è loco tollitur, accedit & altera vtilitas, quòd vicinæ partes à labe vindicantur, id quod minimè prætermisit Actuarius.

κληματίνη ἢ συκίνη] Loco ficulnei aut sarmentitij cineris Laurinum Aëtius substituit, nec malè: quandoquidem laurus suapte natura pollet aduersum venena. Paulus brassicæ cineris simul & ficulnei meminit: aceto verò, lixiuio aut garo subigit.

νεοσσοὶ σχισθέ.] Super vulnus hunc in modum impositi pulli per medium diuisi, aliáve id genus animalcula discissa & sic adhibita, vt partes interiores corpori iungantur, non modò, testibus Paulo & Aëtio, venenum in sese transferunt, sed & ipsos dolores mitigant.

κεδρίδες καὶ κέδρος] Non est de Cedri foliis lignóve locus hic intelligendus, sed de Cedria, quam & ipse Diosc. lib. I. cap. 106. cerastæ morsibus impositam cum sale conferre testatus est. Quare non *κέδρος*, sed *κεδρία* potiùs seu *κεδρίου*, legendum hoc loco censuerim.

καὶ ἀστράγαλον] Paulus non quidem astragali, sed astragalitidis mentionem facit. Innuit autem eam Iridis speciem, cuius meminêre Gal. lib. 1. κατὰ γέν. cap. 1. & Aëtius in describendo emplastro venatorum, quæque testante Gal. loco modò citato cum iride Illyrica vna & eadem est. Fortasse verò etiam hoc loco Astragali nomine eadem illa Iris astragalitis debet intelligi: quanquam nolim penitus Cornario assentiri, qui præter Iridem modò dictam non alium agnoscit Astragalum.

ὡσαύτως δὲ ἀστραλης] Meritò dubitauerit aliquis, num ἀσφάλτου, seu *bituminis*, loco legendum sit, ἀσφαλτίου, nempe *trifolium illud bituminatum*, quod à bituminis odore ἀσφαλτίου nomen obtinuit: quippe cùm huiusce seminis meminerit Aëtius in censu remediorum contra serpentium morsus, insupérque eiusdem folia trita & ex aceto mulso pota contra serpentium ictus præsidio esse scripserit Diosc. lib. 3. cap. 123. Attamen Paulus, lib. 5. cap. 2. vtriusque meminit aduersus serpentium ictus, nimirum & bituminis, & seminis illius trifolij.

πέπερι λευκὸν] Piper cum aceto & meconio laudatur à Diosc. in εὐπορ. quo loco & alia contra virulentorum animalium ictus morsúsve habentur simplicia, quorum hîc nulla fit mentio. Sic & apud Paulum & Aëtium, dum de iisdem agunt remediis, tam in admouendorum quàm in ore sumendorum censu alia præter ista commemorantur auxilia, quæ ex eorundem ipsorum contextu facile fuerit vnicuique repetere.

πυτία δὲ λαγωοῦ] Præter leporinum, etiam hinnuli coagulum laudat Diosc. in εὐπορ. itidémque Aëtius, loco iam sæpe citato.

καστορίου οὐγ.] Nimium est proculdubiò istud Castorij pondus. Et certè quidem Paulus vnam tantummodò drachmam exhibet: at Diosc. lib. 2. de mat. med. duarum drachmarum meminit. Quare & hoc loco pro vnciis drachmas reponendas existimauerim.

τῶν βιβλιοθηκῶν] Lego, βεδεσμῶν: maximè cùm apud Paulum habeatur eodem planè sensu, τῶν ... Totum verò hunc locum Cornarius rectè ita restituit: ... &c.

οὖρον ...] Celsus, lib. 5. cap. de communibus curationibus aduersus omnes morsus serpentium, *Omnia*, inquit, *urinam mouentia, quæ materiam extenuant, utilia sunt.*

Cap. xx. περὶ σφηκῶν καὶ μελισσῶν] Paulus & Aëtius Apum Vesparúmque ictus notas ab Authore prætermissas, ceu vulgo satis cognitas, accuratè tradiderunt, ac præterea quæ hîc recitantur remedia, alia etiam non pauca tam interna quàm externa, quæ ab ipsis Autoribus repetere vnusquisque poterit.

Cap. xxi. ἀβρότονον τὸ σπέρμα] Transcripta hæc eadem leguntur apud Paulum. At Aëtius aduersus Phalangiorum morsum multò plura quàm illorum vterque tum simplicia, tum etiam composita remedia commemorat. Sic & Celsus, lib v. nonnulla in eundem vsum præscribit, quorum hîc nulla fit mentio.

ὡσαύτως καὶ χαμαίπιτυος] In hoc simplicium censu chamæpitys apud Paulum intercidit. Aëtius verò chamæpityos vsum & per se, & cum ruta ac pipere, ex vino bibendæ commendat.

Cap. xxii. ἡ ἀγρία πήγανον] Paulus aduersum Scolopendræ morsum quædam adiicit tum assumenda tum admouenda remedia. Aëtius ab illa demorsis eadem scribit auxilia conuenire, quæ & ad muris aranei morsum faciunt: ac nihilominùs, præter illa, nonnulla etiam alia tam interna quàm externa subiicit.

Cap. xxiii. μετὰ δὲ τὸ ἀφαιρεθῆναι ...] Ista apud Aëtium & Actuarium desiderantur. At Paulus sic habet: ... quasi velit, post remotum Scorpionem, nulla Scorpionis alterius facta mentione, solum salem tritum cum lini semine, aut althææ semen ipsum vulneri adhiberi: id quod certè magis mihi placet. Attamen tam multa in vno eodémque capite citra vllius exemplaris fidem immutare mihi religio fuit.

τὸ ἀλθαίας σπέρμα] Quod inter admouenda hoc loco, itémque lib. 3. de mat. med. cap. de althæa, ipsi herbæ tribuitur, illud ipsum Paulus eiusdem semini tribuere videtur. Attamen & loco citato Dioscorides seminis althææ decoctum, verùm assumptum, ad istiusmodi ictus commendat. Aëtius verò & Autor lib. περὶ εὐπορ. in eundem vsum althææ radicis epotæ meminerunt.

γλυκὺ ...] Rectè Cornarius & Marcellus ex Paulo restituunt ... itémque inferiùs pro, ... quos ego lubenter sum imitatus.

καὶ κυπέρεως μετ' οἴνου] Cum Cornario & Marcello lego ex Paulo, καὶ κύπερις μετ' οἴνου, καὶ πήγανον ὡσαύτως. Cyperi enim radicem, quæ priuatim cyperis dicitur, à Scorpione ictis opitulari & antè retulerat Diosc. l. de mat. med. cap. 4. vt & Plin. lib. 21. ca. 1. De cupressi verò seu foliis seu pilullis tale nihil auditum est. Sic & pro, ... ex eodem illo Pauli contextu lego, ... Nam & superiùs lib. præcedentis cap. 3. ita legebatur: ... Est autem Parthia Asiæ regio vicina Persidi ac Mediæ, cuius regionis æquè ac Parthiæ indigenam Laser Diosc. eo loco commendat, siquidem Cyrenaicum desideretur. Cæterùm multò plura quàm hîc habeantur ad Scorpionum ictus remedia legas apud Aëtium, capite proprio, si videbitur.

Cap. xxiiii. ἐπὶ τῶν ἐχιδνῶν] Nicander ac etiamnum recentiores Græci Paulus, Aëtius & Actuarius, præter remedia morsui viperarum communia, & alia non pauca ictui Pastinacæ peculiaria commemorant.

Cap. xxv. ἀφαιρεθῇ] Sic omnino legitur apud Actuarium, vt in vulgato nostro exemplari. Attamen hoc caput diuidere, codicúmque veterum lectionem, quam etiam Interpretes cæteri expresserunt, in integrum restituere visum est.

καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ...] Hoc plerique ad Pastinacam marinam referunt: huiusce tamen remedij neque Paulus neque Aëtius vsquam meminêre. Vnus Plinius, lib. 32. cap. 5. Pastinacam quidem contra suum ictum remedio esse prodidit, verùm cinere ex aceto illito & sæpe alterato.

Quamobrem Cornarius, ex sentẽtia Pauli & Aëtij, istam capitis postremam periodum ita restituit: καὶ τεῖγλη δὲ ἀναθυχθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα τοῖς τραύμασι, τῆς αὐτῆς ἴαμα γίνεται πληγῆς. Ac certè quidem Diosc. lib. 2. de mat. med. cap. de mullo, mullum crudum dissectum impositúmque prodidit marini Draconis & Scorpij, itémque aranei ictibus mederi: id quod Paulus totidem verbis repetit, lib. 7. Quin & illud ipsum remediũ habet Diosc. lib. 2 περὶ ἰοβ. Marcellus verò hũc ipsum locum sic potiùs videtur emendasse: καὶ αὐτοὶ δὲ ἀναθυχθέντες καὶ ἐπιτεθέντες τοῖς τραύμασι, ταῖς ἰδίαις ἴωνται πληγαῖς. quoniam voluit tum Draconem tũ etiam Scorpionem dissectos adhibitósq; suis ipsorum ictibus mederi. Cæterùm vtra lectio sit potior, non magnoperè laborandum videtur: quoniam vtraque sententia veritate nititur. Siquidem & Paulus, cap. de Dracone marino ista sic habet: ἡ τοῦ δράκοντος αὐτοῦ ἀναθυχθέντος (supplẽdum ex præcedentibus) κατάπλασις. Sic & Diosc. lib. 2. περὶ ἰοβ. πρὸς δὲ δράκοντος θαλασσίου πληγὴν, αὐτὸς ὁ δράκων ἀναθυχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς. Idem, lib. 2. de mat. med. cap. 15. δράκων θαλάσσιος ἀναθυχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἴαμα ἐστὶ πρὸς τὴν τῆς ἀκάνθης αὐτοῦ πληγήν. Quin & Galenus. 11. simpl. Draconis ictui mederi tradit ipsum Draconem impositum æquè ac mullum: & eo loco multa deinceps alia recenset remedia, quæ totius substantiæ proprietate venenatis ictibus opitulantur.

CAP. XXVI. χαλβάνη σὺν ὠνίῳ] Ista Cornarius restituit ex Paulo hunc in modum: χαλβάνης σὺν ὠνίῳ ἐπιτεθὲν καθ' αὐτὴν &c. Sed ita malim paucis immutatis: χαλβάνη ὡς σὺν ὠνίῳ ἐπιτεθεῖσα καθ' αὐτὴν, ἢ καὶ μετ' ὄξους λελειοτριβημένη. Sic inferiùs cũ eodem Cornario & Marcello αὐτῇ τῇ, ὠνίῳ, ex Paulo & Aëtio, ὄξει, emendauimus.

καὶ ἡ αὐτὴ δὲ ἡ ἀλεύσα] Aëtius ex Stratone priùs scarificari locum affectum voluit, mox Araneum murem vstum cum aceto cataplasmatis vice imponi, aut sinapi tritum itidem ex aceto.

ἡ δὲ τῆς θερμῆς καταίνησις] Et hîc quoque ex Pauli contextu, ἅλμης, adiecimus, vt sit ἡ δὲ τῆς θερμῆς ἅλμης καταίνεσις. Alioqui ἡ θερμὴ vox nullo modo constaret, ac potiùs, τῷ θερμῷ, legẽdum foret, subaudita voce, ὕδατος.

χαμαιλέοντος τῆς βοτάνης] Remedia contra Muris aranei morsum tam interna quàm externa lõgè plura recentiores Græci Medici tradiderunt, quæ quoniam ab ipsis Autoribus facilè repeti possunt, hîc transcribere visum non est.

πρὸς τὸ ἴδιον τραῦμα] Addit Paulus, μετ' οἴνου. Sed & apud Diosc. 2. ἰοβ. potus Muris aranei in vino triti commendatur.

εἰ μὴ ὀπτὸς]. Cum Cornario, ex Aëtio & Oribasio, restituimus, εἰ μὴ ἔγκυος. Scribit enim Aëtius, bullas quę ex Muris aranei morsu excitantur minimè rumpi, adeóque non exulcerari locum, nisi prægnans fuerit Mus araneus qui morsum inflixerit: quod ipsum iisdem penè verbis legitur apud Oribasium. Eodem spectat & illud Plinij, lib. 29. cap. 4. quo loco, *Ipse Mus araneus*, inquit, *contra se remedio est diuulsus & impositus. Nã si prægnans momordit, protinùs dissilit. Optimum, si is imponatur qui momorderit*, &c.

CAP. XXVII. αἰγῶν αἱ σπύραθοι μετ' οἴνου] Diosc. 2. de mat. med. cap. de fimo, αἰγῶν σπυράθους ἑψηθέντας μετ' ὄξους ἢ οἴνου, hoc est, *fimum caprinum in aceto aut vino decoctum* desiderat. Idem verò, 2. ἰοβ. capite de Viperæ morsu, σπύραθον αἰγὸς ἑψηθεῖσαν ἐν ὄξει, hoc est, *fimum caprinum in aceto decoctũ* commẽdat. Cæterùm pro, ἀναπλασθεῖσαν, rectiùs fortasse legas, ἑψηθεῖσαν. Paulus habet, καταπλασθεῖσαν. At inferiùs pro, ἑψηθεῖσαν, legendum proculdubiò ex Paulo, λειωθεῖσα.

δάφνη ὡσαύτως] Laurum simpliciter Autor desiderat. At Paulus, δάφνης ἑφθὰ φύλλα μετ' ἐλαίου ἢ δαφνίδας, hoc est, *lauri folia cocta cum oleo aut lauri baccas imponi* iubet. Diosc. 2. ἰοβ. itémque Aëtius, lauri foliorũ in oleo coctorum & tritorum tantummodò meminerunt.

ῥαφάνου φλοιὸς] σὺν μέλιτι, hoc est, *cum melle* addit Diosc. 2. ἰοβ.

σκίλλα ὀπτὴ] Hîc Scilla tosta & tusa contra Viperæ morsus prædicatur. At Paulus eiusdem non ὀπτῆς, sed ἑφθῆς meminit. Sic & apud Diosc. 2. ἰοβ. legitur σκίλλα ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει, hoc est, *scilla in aceto decocta*.

πρὸς ταῦτα τὸ λαμβάνειν θερμοῦ] Paulus non calida aqua simpliciter, quemadmodum ego hunc Autoris locum accipiendum puto, neque aceto mulso, vti Interpretes voluẽre, sed trifolij pulegijve decocto, aut acida muria locum fouet. Diosc. 2. ἰοβ. de omni genere virulẽtorum morsuum verba faciens, καταντλείσθω δὲ, inquit, ἐπὶ τῶν ἰοβόλων τριφυλλίδος ἀποζέματι. hoc est, *virulentorum ictus trifolij decocto foueantur*. Aëtius, post scarificationem & gallinaceorum impositionem, vult plagam trifolij bituminosi decocto calente diu multúmque foueri: sin paruo tempore id fiat, peius affici ægrotantem asserit.

ἄγχουσαν τὴν λεπτόφυλλον] Nonnullos etiam scribit Paulus anchusam hanc tenui constãtem folio ex collo suspendere in eundem vsum.

ὅσοι κοτύλιον ἐν ἀκράτῳ] Ita & Actuarius. At Paulus, ὅσοι ἡμικοτύλιον ἐν μελικράτῳ. Κοτύλιον autem αἰπὺ τῆς κοτύλης vsquam reperiri vix crediderim: quare hîc saltem, ἡμικοτύλιον, reponẽdum censuerim.

σκοροδοφαγία συνεχὴς] Paulus in morsu Viperæ αἰνύματον. hoc est, *efficacissimum* asserit esse remediũ σκοροδοφαγίας καὶ ἀκρατοποσίας, *alliorum*, inquàm, *esum & vini meraci potum*, adeò vt si quis multum eorum vsum adhibeat, nullum præterea auxilium sit desideraturus. Idem Aëtius refert ex Archigene, & Diosc. in ἰοβ.

σανδαράχης αὐτῆς καὶ σπέρματος] Paulus ex Lyco sic habet: σανδαράχης ἀρσενικοῦ ἀκτῆς σπέρματος ἐξύβαφον. Arabes Auicenna, Serapio & Albucasis, in curatione Viperini morsus, huius eiusdem antidoti meminerunt, eámque non quidem Lyco, sed (nisi falluntur Interpretes) Lucę tribuunt, ac auripigmenti etiam rubri, quæ Græcorum est sandaracha, mentionem faciũt: quod tamen rarò admodũ in remedia interna recipitur, quippe cùm venenũ sit causticum & erodens. Quare suspicor equidem lubricum fuisse scripturę lapsum, & loco σανδαράχης, aut etiam σανδαράχης, legẽdum, ἀμπελοπράσου, quam etiam Serapio huic eidem medicamento præter auripigmẽtum admiscet. Fortassis etiam pro, αὐτῆς σπέρματος, restituẽdum fuerit, πηγάνου σπέρματος, hoc est, *seminis rutæ*: nam & hoc in eiusmodi medicamentis theriacis vix vnquam omittitur, ceu contra virulentarum bestiarum ictus excellenti remedio præditum. In Oribasij antidoto, quæ habetur apud Paulum,

legitur *anisi acetabulum, piperis drachm. iiij. aristolochiæ corticis, opij, castorij, myrrhæ an. drachm. j.* &c. Attamen citra vetustiorum codicum certiorem fidem quicquam immutare minimè ausim: illud tantùm obiter admonere visum est, Ceterùm nonnulla ex commemoratis hoc capite remediis paulò aliter præparant recentiores Græci, Paulus, Oribasius & Aëtius: ac præter hęc complura alia tam simplicia quàm composita, partim interna, partim externa recensuerunt, quæ studiosus Lector ab Autoribus ipsis facilè repetet.

CAP. XXX. καὶ πρὸς πότοις] Otiosæ repetitionis vitandę gratia, placuit cum Cornario quę sequuntur in contextu ad calcem vsque capitis vna litura expungere: eorum verò loco hæc ex Paulo transcribere, quæ quidem hîc desiderari meritò videbantur: ποιεῖ δὲ διψάσιν ... [fortè, λείων.] ... [Diosc. in ἀλεξιφ. καῦσον] ... Hæc porrò remedia, quæ priuatim tum ad dipsadis seu Presteris, tum & ad Hæmorrhoi morsum conferre totidē verbis prodidit Paulus, apud Dioscoridem in ἀλεξιφ. confundi videtur: ibidémque nonnulla etiam alia insuper adiiciūtur. Pro eo autem quod habet Paulus, σκόροδον μεθ᾽ ἱερῶν, rectiùs illic legitur, σκόροδα λεῖα σὺν οἴνῳ. Et certè quidem Diosc. 2. de mat. med. iis quos vipera aut Hæmorrhous momorderit allium ita commendat, vt præsentissimum censeat esse remedium, *si modò*, inquit ille, *continuò pòst uinum superbibatur, aut ipsum ex uino teratur, ac in potione sumatur.* Sic caput serpentis quod vstum potui datur apud Paulum, Dioscorides in ἀλεξιφ. vulneri tantummodò imponēdum existimauit. Vnum verò admonendum superest, apud Aëtium portulacę folia cum polenta permisceri, cùm tamen Paulus portulacæ folia trita cum aceto, ac polentam seorsim ac per se admoueat. Cæterùm hanc venena Hæmorrhoidum Presterúmque restinguendi vim non omni quidem portulacæ tribuit Plinius, lib. 20. cap. 20. sed syluestri tantùm, quam peplium vocari scribit.

CAP. XXXI. κονία τε ἀποθεῖσα] Paulus, ἢ κονία δρυὸς ἐλαίῳ διαθεῖσα. Sic & Actuarius. Hanc iccircò scripturam & nos secuti sumus. Sed cùm illorum Interpretes κονίαν, *lixiuiam* verterint, nos *cinerem* interpretari maluimus. Dubitauit & Cornarius, an κονίαν vt aliâs ita & hoc loco *calcem* vertere debuerit, quoniam vocem δρυὸς minimè agnoscit, & apud Aëtiū inter peculiaria contra Chersydrum remedia calx viua oleo permixta recensetur.

ἢ ῥίζα δρυὸς] Actuarius hoc loco vocem, δρυὸς, omisit: & certè quidem nos quoque ex proximè præcedente linea perperàm huc translatam existimauimus, ita vt nō quidem quercus, sed ipsius aristolochiæ radix desideretur. Sed quod proximè sequitur de hordeacea farina, aliter quàm habeatur apud Paulum & Actuarium distingui oportere iudicauimus. Visum est enim illud, πίζεται, vtrobique, veluti & apud Dioscoridem, rectiùs cum sequentibus coniungi posse, vt sit alterius periodi principium.

ἐν κεράμῳ ὀξυκράτου] Paulus nō multò rectiùs, ἢ ἐν κεράμῳ ὀξυκράτου κυάθοις δυσίν. Nos verò ita restituimus, ἐν κεράμῳ ὀξυκράτου κυάθοις δυσίν.

ἢ πρασίου χυλὸς] Marrubij succum etiam desiderant Paulus, Actuarius & Auicenna. Attamen Herm. Barbarus πράσου, hoc est, *porri*, legisse videtur. Et certè quidem ipse quoque Celsus contra Chersydri ictum porri succum cum hemina vini commendat, lib. 5. cap. 27. quo loco & alia nonnulla proponit remedia, quorum hîc nulla mentio. Recensuit & Paulus inter Natricis remedia nasturtium agreste, asphodeli semen florémve, & cum vino fœniculi semen. Aëtius cupressi pilularum & myrti baccarum an. drach. j. terit, & cum melle rosaceo aut vino mulso propinat: quod genus auxilij ipse etiam Auicenna commemorat.

CAP. XXXII. καὶ ἕρπυλλος σὺν ἀσφοδ.] Nos cum Hermolao & Cornario ista sic ex Paulo & Actuario emendauimus: καὶ ἕρπυλλος σὺν ἀσφοδέλῳ λελειωμένος. ποτίζειν δὲ ... τῆς ῥίζης < β΄ σὺν οἴνου κυάθοις γ΄. ἢ ἀριστολοχίας ῥίζα ὡσαύτως. καρδάμου τε καὶ ... Huius etiam scripturæ vestigia in vetustis Dioscoridis codicibus adhuc extare Goupylus annotat. Attamen siue κάρδαμον cum Paulo, siue καρδάμωμον cum Actuario legas, parum interest, quoniam vtrunque cōtra venena valere compertum est, vel ipso teste Dioscoride, in libris de mat. med.

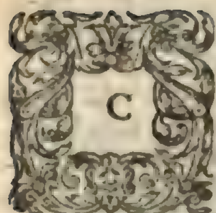
CAP. XXXIII. ἢ περισχαρίζειν] Paulus addit, καὶ ἐκτέμνειν ἄχρι βάθους μέχρις ὀστοῦ. Vult enim non tantùm scalpello circuncidi partes ictas, sed etiam adigi scalpellum altiùs, ad os vsque, ne dira contagio serpat in vicinas partes.

τοῖς καυστικοῖς αἰχμασίοις] Cùm deprauatè legeretur in Ald. codice, αἱμακτίοις, itémque in Parisiēsi, αἰμακτίοις, neque vtrouis modo sensus vllus cōstaret, restituimus, αἰχμασίοις, ex Paulo & Actuario: qui quidem sic habent, ... τοῖς καυστικοῖς αἰχμασίοις. Cæterùm præter ista Chirurgica auxilia, medicamenta tam simplicia quàm composita partim foris vulneri Cerastæ imponenda, partim intra corpus sumenda varia reperias apud Diosc. de mat. med. itémque in ἀλεξιφ. Aëtium, Celsum, Plinium & Auicennam.

CAP. XXXIIII. καὶ πίνοντες πρὸς πότον] Lego ex Paulo, καὶ πόμα πότον &c. alioqui vix vllus constabit sensus. Porrò & Aspidis morsus remedia alia legas apud Diosc. tum sparsim in libris de mat. med. tum etiam proprio capite in ἀλεξιφ. itémque apud Galenum, Aëtium, Plinium, Celsum & Q. Serenum.

CAP. XXXV. τῆς μάχονος ὄψις] Vanum & superfluum existimauit Aëtius auxilia contra Basiliscum commemorare, quoniam qui vel ab eo conspecti fuerint, aut eum sibilātem audierint, protinus è medio tollūtur, nedum ab eo demorsi curationem recipiant. Actuarius itidem mortem auxilia quæuis anteuertere prodidit. Sed & Auicēna quoque illius morsum immedicabilem asserit: conferre tamen maximè, si quid aliud, semen papaueris, aut castorium ad drach. j. sed eo loco semen pro succo papaueris perperàm legi crediderim.

Τῷ Θεῷ δόξα καὶ χάρις.



CLARISS. vir Io. Sambucus Pannonius, Cæsareus olim Consiliarius & Historiographus, præter varias in Dioscoridem lectiones, quas ex complurium manuscriptorum exemplarium fida diligentique collatione hinc inde excerpserat, notas etiam suas & obseruationes in eundem Autorem nonnullas nobis simul & semel quàm liberalissimè communicauit: quibus te quoque defraudare neque volui neque debui: quandoquidem vt loca quædam difficilia aut alioqui sat obscura iis interdum illustrantur, ita & ad alia præterea diligentiùs examinanda via tibi quasi patefit. Occurrent, fateor, haud ita pauca, quæ vt mihi ita & tibi fortasse meritò suspectiora, aut veritati dudumq́ receptæ Medicorum opinioni minùs consentanea videbuntur: attamen malui, qualiacunque erant, iudicio tuo subiicere, quàm temerè nimiúmve audacter quicquam immutare. Tuum erit, quicquid id est, æqui boníque consulere, hominémque literariæ Reipub. quandiu vixit iuuandæ quàm studiosissimum pro tua prudentia excusare: quippe cui, ceu Aulicam vitam agenti, quum alia quàm Medica sæpenumerò tractanda essent, ad amussim singula expendere non ita licuerit. Cæterùm hoc vnum monitum te volui, Lector, vt hisce optimi viri lucubrationibus non nisi adhibito maturiore iudicio fruaris. Interim vale.

IN DIOSCORIDEM OBSERVATIONES seu Notæ Io. Sambuci Pannonii, Cæsarei Consiliarii & Historiographi.

IN LIB. I.

CAP. I. Iridem bulbosam Recentiores veram nondum mihi videntur ostendisse.

CAP. II. De Acoro in Nothis caput est verum Crateuæ. Cæterùm nec est gladiolus, nec galanga, minùs calamus aromaticus: id quod vtriusque dosis differens arguit. Calamum non habemus: galangā tamen Acorus magis simulat.

CAP. VI. Tripolitana illa nardus spicea, quam vulgò vsurpamus, legitima est.

CAP. VII. Si Saliunca species sit Nardi, in Vngaria æquè visitur, vt in Istria. Matthiolus vnica radice suam apposuit.

CAP. VIII. *οὐκ αὐτὸς φέρει.*] Cod. Hisp. *ὑποφέρει*, quasi dicat, *non diu sustinet*: aliter qui folia & caules eryngij tribuit Diosc. à seipso dissentit.

CAP. IX. Bacchari cum hoc asaro nihil commune, sed asaro Crateuæ, nec huic aliquid societatis cum asaro Crateuæ.

CAP. X. *μείζω δὲ καὶ στρογ.*] quidam legêre, *ἥσσονα*, nec prorsus Autor narcisso assimilat. Putarim esse Pseudostœchada potiùs quàm aliud. Et rusticam illam Geo Plinij similem Caryophyllatam coniicio.

CAP. XIIII. Si Serapionis quæ ex Dioscoride transtulit expendas, deprehendes Dioscoridē hîc & in Phu & alibi mutilū esse & cōfusum.

CAP. XV. In vetustiss. codicibus, Costus Angelicę effigie passim pingitur. Nos solam habemus amaram, non acrem nec dulcem, & radiculæ folia ignoramus. Aliqui suspicantur esse zedoariæ propaginum radices.

CAP. XVI. Iuncum odoratum esse Cyperum nostrum, vel Celsi quadratum dubito.

CAP. XXVII. V. Codices sequens caput huic priori adiiciunt. Illud Helenium Panacen Chironium Theophrasti quidā arbitrantur. Ac Dioscoridis Chironiū, videtur secundū hoc Heleniū.

CAP. LXII. Etiam Susinum istud, vt Iasminum, est Arabibus frequens.

CAP. LXXX. Si Bdellium non est Caucalis, nec erit herclè Myrrha: qua vera nos caremus. Barbari ineptè myrrham stacten coniungunt.

CAP. CI. Succinū & Ambra Naphthæ sunt: Ambra Can cœli bonitate differt.

CAP. CIII. In multis manu transcriptis de Iunipero pauciora offenduntur verba: vt in excuso quædam aliena suspicari liceat.

CAP. CXI. De Vlmo lignorúmque carie duo capita in vetustis desiderantur: in margine tantùm Epigraphe: *Κεφαλαῖα ἐλλειπόμενα.*

CAP. CXXII. Quamuis dissideant Herbarij, notę huius spinę cum vulgata Berberi seu *Erbsali* conueniunt.

C. CXXVII. Hypocistus eadē, sed tāquā subgerminās plāta cum Cistho, quod sæpe ipse conspexi. Nec confudit Plinius Cistum & Cissum. Nam Theophrastus & Theocritus ita ipsi appellant: ac V. codex, *ὑποκισσον*, pro hypocistho legit.

CAP. CXXXIII. In extremo quidam Cod. habebat: *ἀκακίας δὲ φύλλα καὶ ὁ χυλὸς, τοῖς μὲν ἔτι πέξεως τῶν ξηραινόντων, τοῖς δὲ ἀποτρέψεως τῶν ψυχόντων, ἐπειδὰν πληθωρικὸν δι' ἀκολουθίαν τῆς τροφῆς*: quæ ex Gal. deprompta videntur.

C. CXXXV. Miror quid de nostrate vitice & Bohemica olea quidam prodāt. Sed plus miror Galenum frigidam æstimare, & cōtrà Rhodiam radicem in tertio calidorum censere.

C. CLXX. De altera Mespilo V. multi silent: sed Gal. in lexico suo agnouit mespila lapidosa minoráq; ferè vt sorbus torminalis. Quòd autem ait *πλατυτέρων τὸ δενδρύφιον*, V. codex præcedentis capitis fructibus attribuit.

C. CLXXV. De arbuto V:C. silēt: Flor. tamen

habet qui pro, μαρμάκυλα, habet, ἀπομάκυλα. Arborescentia sua Arbutus ab Vnedone differt, quicquid alij argutentur.

CLXXX. In extremo Mori quidã hæc ad marginem ostendebãt, non absona à Sycomori dotibus. ἐκεῖ δὲ τίς καί τινα μόνη ἄγρια παραπλήσια τῇ χαμαιβάτῳ, συνδιανόημα δὲ, ὦν οἶνος ἄλλων προσδοκίζεται, καρπόν τινα φαλάγγια, καὶ ἀποτροπὴν τῆς φάρυγγος. ἐκτὸς ἀνάγκης. φυτὸν ἐν πολυσχίδοις καὶ ψυχροῖς τόποις. Ceterùm de ficu Cypria Florentinus codex non habebat.

CLXXXVIII. De Iberide V. cod. nihil hoc loco, & halicacabo finiunt librum satis confusa descriptione ex tribus plantis. Iberis verò ponitur in lib. 2. de Lepidio. Eadem enim cum Lepidio videtur Galeno, 7. simpl.

IN LIB. II.

XXIX. Qui in magno volumine & alibi pictus cõspicitur Silurus, nõ est vllo modo Diosc. imò & Vngarorũ *schulle* nõ per omnia cõuenit.

L. Duo V.C istud caput non habent, licet vt alia huius generis stare possit.

CIX. Non est φοινικὴ Simeonis Sethi: nã ex variis confieri solebat, licet dotes eædẽ narrentur.

CX. De Curmi quidã Cod. caput nõ habent: & cũ Zytho idẽ videretur. Sed v. cod. pro κρίθης, κέγχρου legũt, vt ferè sit Cumanorum potus *bodza*. Huius generis fortè Orosius meminit, lib. 5. c. 7.

CXIII. Gal. in Hipp. zeam, olyram putat. Olyra est spelta potiùs, quæ certè Italorum zea nõ est, (dulcis est olyra) nec segala illa amara & atra, affinis arincæ Plinij.

CXVI. V.C. carent hoc cap. Byzãtinus in nothis censet. Aliud eius loco offeret se, lib. 4. p. 294. sed Crateuæ nomine insigne.

CXXI. Sesama hodie ignoratur, quando cum Sesamoide confunditur.

CXXV. Huic in V.C. subiunctũ erat caput, sed ad orã, nõ absonũ profectò: ἔστι δὲ ἑτέρα ἄγριον, μικρότερον δὲ καὶ τὰ φύλλα δασέα καὶ τραχύτερα ἔχει, πίτυϊ παρὰ ἡμετέρῳ. καθ' αὐτὸ δὲ καὶ διψάδιον ῥοφήματι καὶ δίψος τὸ εἰδομένον διαφορητικόν, καὶ μαλακτικὸν σκληρωτικόν. Huius gen^9 in Pãnonijs ipse vidi: vires tamẽ haud sũ expertus.

CXXXI. Ego de leguminibus, præsertim Germanicis, dum meliora legero, omniũ disputationibus & censuris Tragi iudiciũ haud postpono.

CXXXIII. V.C. aliqui carent: & Auicenna malè fabam AEgyptiam somniat.

CXXXVI. Buniades, opinor, Italorũ *Naoni*, napi oblongi solidi sunt: quorundam subtilitates hîc non curo.

CXXXVII. Vtcũq; radix & quandocũq; sumitur, flatib^9 ructuosis molestior fit, nec dignè aurea in Delphis. rapũ verò è plũbo dicatũ fuit. Ceterũ Simeonis Sethi recẽtioris Græci cõciliatio non negligẽda. vt & allij esse potest, cũ Diosc. & Gal. Certè q humida sũt & ad flatus parata aluo, premittẽt: qui dura, pòst ingerẽt: qui verò solido & bene coquẽte stomacho, ante cibũ: cõtrà, qui imbecillo. Huius sententiæ sunt Diosc. & Orib. nisi fallor: dum vomituris qui plerunque duriore sunt aluo, antè assumenda: Plinius summo cibo arbitratur, contra Diosc. 20. cap. 4.

CXXXVIII. Hipp. 2. Mulieb. longę meminit, sed in oleraceis censet. Quid si Persarum est *Turma* & Vngarorum nostrum *marratich*: licet piperitim nostratem & Thlaspi Crateuæ & Sinapi Persicum possis suspicari.

CXLII. Si Diosc. nobis Lampsanæ folia desset, pateret etiam Raphanus syluestris. Plinio certè brassicę syluestris est species: si hoc est, non erit vnquam armoracia vulgata.

CXLVI. Gal. brassicã cõtra Diosc. visui obesse asserit: fortè verũ, si oculi nimiũ sint sicci. Vulgatũ autẽ puerbiũ de Crãbe bis cocta, nõ de brassica equidẽ accipio: sed cũ eruditioribus, qui fabellã de Carãbe seu Crãbe oppido, eiúsq; casus ad nauseã repetitione in Schola à Ludimagistro quodã narrãt, acceperim: qui in declamationib. & commẽtationibus suis ineptè semper eius rei quiddam cum stomacho auditorũ memorabat, velútque Cupressum Horatij vbique simulabat.

CXLVIII. Si folia sunt κιρρά, & aristolochiæ ὁμοιότητα admittas, quid sit nescio: licet soldanellæ viribus congruat.

CL. Credo hãc quoq; vel Diosc. nõ satis exploratã: quòd eã nõ satis prodiderit, alioqui collatã cũ aliis toties. Etsi nesciã portulacæ memoriã generaliter ipsũ vagatũ: at certè cepęã verã. paronychiã, chamęsycę si habes, portulacã videbis.

CLVIII. Est alioqui herba stellaris. Sed Theophrasti Coronopus ferè Virgil. paliuro cõuenit. Theophr. tamẽ & Diosc paliurus idem est, & ob tantam acrimoniam sanguinaria non erit.

CLXIIII. Pepo, si circũstãtiis descriptionũ insistas & verbis, videtur cũ *Bathea* idẽ. Anguriã suspicor Auicenę melonẽ Indicũ, alij Græcũ, vt Vngari quoq;. Plin. grãdes oblõgos, maturos, pepones vocat: minores & rotũdiores, melopepones, ad effigiẽ cydoniorũ respiciẽs. Si hęc nõ sũt vera, tãtũ Diosc. de cucumeribus scripsisse affirmabo.

CLXVII. Miror Gingidiõ à Diosc. cõmissum cũ pastinaca agresti, nisi desit in textu, τοῖς φύλλοις.

CLXXVII. Quid si Medica est cytisus pratensis nostra?

CLXXXV. Hipp. sauridiõ habet p cardamo, quæ & cardamina dicitur, ob formæ similitudinem.

CLXXXVI. Hoc si nostrum nõ est Nasturtium, Crateuæ thlaspi nullum video, foliis latis, radice insigni. Nõ enim πλάγρ… ait esse, vt scrophulariam aut lunariam.

CLXXXVII. Quædã manuscripta multorũ annorũ hoc capite carẽt. Sed quia apud Oribas. sub nomine Brabæ legitur, licet id Mathiol. nõ animaduerterit recipiemus. Alij Arabim vocari tradũt. Videtur nasturtij genus: si radicis quoq; meminisset & vmbellam omisisset, aliud indicarem. Plinius flore, non vmbella aut foliis & semine, de Dryophano loquitur.

CLXXXVIII. Primam non leuiter coniicio esse Sesami speciem in segetibus frequẽtem. Alteram συρξίσαγρι illam Patauinã, cuius & Angli meminẽre Germanis *klain eysen krault*.

CXCIIII. Fuchsius cõtra Diosc. asaro cyclaminis folia adscribit. Austriaci *hazelwurtz* vocant. Tragus verò hãc malè cũ asaro, quã ille peius *hazelwurtz* vocat. Nã asarũ pbè Germani *haynachwurtz* nominant. Diosc. vtrãq; satis discernit, dũ ait rotũdiora folia quàm cyclamini aut hederæ.

CCV. Si lepidion herbula est, non erit nasturtium aut simile quid. Veruntamen Columellæ syluestrem raphanum Lepidium dicas. Domesticus verò, piperitis esse potest.

CCXII. Nostra non exulcerat, sed insipida ferè: ideò malim, ἔχουσα, quàm, ἑλκοῦσα, legere.

CCXVII. Aliud hoc Telephiũ ab illo in quarto illecebrace q. Quòd si cũ papaueris foliis, vt su

suspicor, contulisset, esset πεπέρμον Theophr. Si scorpij foliis, esset prorsus Scorpioides ... Theophr. Quid sit dubito, nisi sit Brassicana perfoliata, quæ passim sponte prouenit, vel potiùs syluestris portulaca cum Galeni onomastico, aut certè *hunerdorm.*

Huic capiti cõmodiùs subnectes cap. de Iberide, extremo lib. I. positũ. Dicerẽ verò Iberidẽ eãdẽ cũ Lepidio, nisi distinxisset locis, & hoc ... esse dixisset. Cæterùm qui textũ corrigũt, ... addẽtes, & pro, ..., reponẽtes, nõ omnino somniãt. Gal. in 7. Simpl. cũ Aëtio conuenit. Blattariã quidam esse contẽdũt: vbi binę radices? quid si sit syluestris φλόμος blattaria? & Mariana rosa Lychnidos species, vel cui flores ...?

IN LIB. III.

CAP. II. Hoc capite Rhabarbari & Rhapontici vires confundi videmus: neutrius enim viribus totus textus cõgruit: hinc tot lites ortæ. Aut certè cõfusionem hanc Diosc. pepererũt variorum diuersę narrationes de vtraq; valdè simili radice: neutram enim ab ipso visam suspicor.

XIIII. In margine cuiusdã cod. de foliis hæc reperi: ... Cæterùm quæ à doctiss. Mathiolo pingitur prior, albo Scolymo foliis rẽspõdet, nõ nigro: altera verò, nõ ..., sed ... habet, vt ex his Arabicã quoq; ignorem*.

XVIII. Acanthij veram effigiem nondũ vidi. Alterũ congruit horto Patauino. Certè carduus benedictus Cnici syluestris historiæ, si Theophrastum legas, conuenit: licet ille vires, vt aliorum multorum, sileat.

XXIIII. Non hallucinabitur, qui Vegetij Eryngium, Cartamum syluestre dixerit.

XXV. Vulgati codices nõ genuinam pingunt Aloën: nam bona & succosa ferè arborescit, & hiscunt ita folia.

XXXI. Stœchas Arabum differt ab illa odora, quæ helichryso assimilatur. Nam altera artemisię tenuifoliæ species videtur, apta scopis.

XLV. Thymbram suspicor nostram hyssopum esse propter foliola: quia verò spicas vmbellosas gerit, potest maiorana quoque syluestris esse.

XLVI. Hallucinatur Plinius, qui serpyllo satiuo tribuit proprietates syluestrium.

L. ...] Si hoc est verum, non est igitur ocymum caryophyllatum.

LIIII. Si moly allium quoddam est spicis nõ diuisum, nõ erit molyza Hippocratis. Iã si etiam Galeno ..., nescio cur quidam doctiss. vir in sua Epistola, occludere, pro, aperire, dicat. ... certè, contrà, nõ significat: ideò Paulus quoque ... esse censet.

LVIII. Quid si nostra sit vulgata & maiuscula illa capraria pimpinella?

LIX. In veteri codice pictura Italorum Carotam repræsentabat: nostram verò pastinacã croceam pro hortensi pingit.

LXIX. Alterũ genus est *Ritterspern*, quod ipsũ ... Theophrasti conijcio, nõ frustrà.

LXXVII. Equidẽ Petroselinũ Diosc. cõmunẽ & tritam pimpinellã, non stypticã illã, arbitror.

LXXXVII. Cachrys non est semen thymi, sed propiùs refert libanotidem.

XC. Quid si Sphondylion hoc cum illa Caroli Imperatoria conuenit: ac nostrum Sphondylium, præcipuè viribus, sit Ostrutium vulgi?

XCIIII. ...] In Lotharingicis vetustiss. imaginibus hoc loco Imperatoriam expressam cõspexi. Porrò siquid cõgruit cũ Angelica & Ligustico, Silphion est, vel eò quoq; quòd nimiùm ... sit & vesicæ noxia Angelica. Sed in Galbano meminit Diosc. sphondylij, quasi ea sit acredine vt serpẽtes enecet, ideóque adducor vt credam Imperatoriam esse Sphondylium, nisi sit secũdum genus Silphij. Nec omittẽdum hîc, ipsi Hipp. 2. de muliebrib. & alibi semen Silphij φύλλον dici, radicem autem laseris, ...

CVIII. Polycnemon ... est ad betonicã Pauli, aut certè mentastrum est syluestre.

CIX. Clinopodion facilè vulgaris fuerit maiorana, si eam serpyllum esse conuicerimus: sed incertum est, lecti pedes cuiusmodi fuerint.

CXII. Nostras Veronica à V. cod. pingitur.

CXVI. ...] Vetus hæc reijcit. Alludit porrò ad hemerocallida Persicã. Sed nostrũ liliũ cõualliũ si nõ est species ... Theophr. quid erit?

CXXI. V. codices istud caput illegitimum censent, & cum hemionitide idem dicunt.

CXXVII. ...] Quidam abrotoni speciem appingunt. Cùm addatur esse, ..., illa autem grauiter oleat, ego tanacetum intelligerem *Rainfarn.*

CXXXII. Credo esse Plinij Impiam incanam.

CXXVII. Proditam nuper Hemerocallida genuinã adhuc nõ credo: nec Diosc. cõuenit, quòd idem eodẽ ferè modò lilium rubrum describat.

CXLVIII. Si hęc nostras Nymphæa veterũ est, miror nec vsum radicis nec seminis esse probũ, & quorũ olim nõ erat vsus florũ apud nos esse tãtũ.

CL. Androsacẽ V. cod. ... quoq; appellat. Cæterùm si est ..., & adeò ..., herclè nec erit cassutha nec epithymus.

CLIII. Fortè est quod Dodonæus pro peplo pingit: alioqui quid sit nescio.

CLV. Matricariæ vulgari conuenit Parthenium, itidémque Pliniano amaraco.

CLVI. Quando notũ est & magnitudinis esse notã, Buphthalmus non bouilli, sed oculi magni effigiẽ refert. Quidã sub capite Elleborinæ describit. Sed ..., nõ ... Hipp. confundit.

CLXIIII. Alcea nõ absimilis est cannabi syluestri, qua multi tumores discutiunt & eupatorij loco abutũtur: vel est chrysogonõ. Profectò nec pictura vetus, nec verba pro Mathiolo faciunt.

CLXV. Mathiolus cannabin ... pingit, cuius non fit mentio apud Dioscoridem.

CLXVIII. Quidã in margine se dixit, ..., ad facilem partũ alludẽs, legisse. Si portulaca esset, Diosc. cum ea nõ contulisset. Quid sit, me latet.

CLXIX. Caucalis tãta radice repugnat Aëtio. Cæterùm Damasonion alterum est hoc Alisma.

CLXXII. De Ascyro caput codex quidã perperàm hyperico ascribit. Cęterùm Plinius multis imponit, dum ascyron cum androsæmo miscet.

CLXXIIII. Corin & Hipp. & Galenus vocãt etiam hypericum: quo exẽplo colligo nõ omnes nominum varietates à Dioscoride abstergẽdas.

IN LIB. IIII.

CAP. I. In radice quiddam requiro: cæteroqui vulgaris nostra conueniret.

VII. In vetustiss. cod. sunt legitima quæ in nothis leguntur: & contrà, excusa quæ visuntur manuscripti aliquot nõ habent: id quod te, Lector, monere volui. Hãc autem alteram scito, & prio-

rem, quæ eſt huiuſce lib. cap. 182.

VIII. Polemonia, ſi radicē ſpectes, Ben albū nō eſt: collatio dubia eſt. Et ſi radicē excipias, reliqua plāta pimpinellæ maioris ſpeciē præſe fert.

IX. Si in petris naſceretur ſanicula, & radicem longam, non capillaceam, oſtenderet, ſymphyti ſpeciem eſſe pronuntiarem.

X. Quid ſi hæc ſit Conſolida maior?

XI. Si coniectura Ghini de Carraria Bononienſis firma eſt, ſerpentina non fuerit.

XII. Hæc ſtœbe non eſt ſcabioſa quorundam. Nā in genere ſcabioſā, Pſorā cū Paulo iudicarim.

XVI. Limonium non diſſimile videtur pyrolæ vulgari: niſi quòd acutiora monſtrat folia.

XVIII. Nec viola Mariæ pro legitimo Medio accipi debet, nec eorū quidquā q̄ vulgata ſunt.

XIX. Quia ſine flore eſt Epimedium, neſcio quî Trinitatis herbula eſſe poſſit.

XXIII. Reperi in V.C. marginem, quæ innuebat hanc & Alcibiadion & ſalicem dici.

XXV. Tertiam eſſe puto, quam Hipp. ῥίζαν tantùm vocat, quia fortaſſe radicis ſolius vſus ſit.

XXIX. Veteres aliquot de Erino nil: licet Diocles & Nicander Theriacæ adhibuerint.

XXXIII. Hanc ſolam deſcribit Byzant. codex. Vetuſtiſſ. codices pingūt foliis triangularib. baccis ferè fragorū. Certè nō video cur Sclaream vel Horminum dicam. Secunda eſt noſtra vbiq; nota, non pimpinella.

XL. Vix eſt Veronicæ genus: nec à Mathiolo depicta ſatisfacit: nam στρογγυλώτερα ἐλξίνης ſi folia ſunt hederæ, & elatines itidem; certè dicam eſſe effigie & viribus Germanorum *gundelreben*.

XLII. Eſt viribus caryophyllatæ.

XLV. Noſtra Rhodia facie Dioſcoridis non eſt, viribus autem minùs Galeni.

LIIII. Fortè eſt Adiantū candidū Theophr.

LVII. Galeni Amarantus ferè nil differt. De luteo loquor, quæ ipſa eſt ſtœchas Arabum: quæ verò inodora apud eos eſt, artemiſiæ ſpecies eſt tenui foliæ ad ſcopas aptæ.

LIX. Fortè eſt quod nos pro Meſuæi EVpatorio circunferimus. Verba Dioſc. expreſſa, ὀριγάνῳ μάλιστα. Atqui vtrāq; origanō hyſſopo cōfert: itē cētauriū minus primo loco origano, mox hyperico ſimile ait, licet foliis & floribus pòſt diſtinguat: quid ſtatuā hæreo. Si verū ſymphytō petrçū noſſē, aut polycnemō, hāc quoq; tibi oſtēderem.

LXII. Aſtragalus aſtringit & radix raphanina, apios nequaquam fuerit, nec nux terreſtris, (quā quidā vult propriè panē porcinū dici:) niſi excuſes, στρογγύλην, non ad rotundum referri, & corticem eius exteriorem terreæ ſubſtantiæ tantùm aſtringere. Certè ſi apios eſſet, nō cum aſphodeli radice conueniret, niſi lectio ſit mendoſa.

LXVIII. Quis non videt hypecoon diſtare à cumino ſylueſtri? Non eſt neq; Delphinion, neque noſtrum *Ritterſporn*, quia papposum viſitur.

LXXXVI. Omnino parietaria erit Mathioli, ſi εὐθαλικὸν demamus. In quodam v. codice caput hoc variat: ſed quia totidem verbis ex Aëtio depromptum eſt, id aſcribere ſuperſedebo.

CIX. Fortè Epipactis genus eſt lichenariæ minoris, licet quidam eam mihi radice bulboſa & capillacea dederit.

CXIII. V.c. hoc caput inſcribit, περὶ ἀγριοφύλλου.

CXVII. Quidam codex recentior aliud caput ſubſtituit, & petroſo aſparago comparat.

CXXI. Interpres, aniſo ſimile: Phaſeolo legēdum, propter inuolucra & ipſum textum.

CXXVI. Eſt apud Hipp. πίσσα ſpecies ciſſampeli. An noſtra iterū pellat neſcio, ad dyſuriā certè eſt mirifica: ſed radix haud candida.

CXXVIII. V.C. quidam hoc caput de tertio genere ponit: nec eſt certū vulgare bugloſsū (niſi etiā ſit echion) eſſe borraginem, & cōtrà. Nam ſi Autor cirſio bouis linguā cōfert, & illud bugloſſo, abibit bugloſsū. Aeſtima tu, quid vtrūq; ſit.

CXXXI. Quidam primulam ſuſpicatur: ſed καρποῦ conditio repugnat.

CXXXIII. Veteres Scholiaſtę Medici βοτανίδιον quoque vocant.

CXL. Hoc caput in paucis autographis reperitur.

CXLIII. Oſyris nullo modo eſt ruta ſylueſtris, nec cauda pauonis illa Aëtij quibuſdā dicta, nec *beluedere*, qui frutex dici nequit. Quid ſi eſt nigri abſinthij ſpecies, ſeu ſcoparia?

CLIII. Aſſimilatio iſtius plantæ incerta valdè eſt. Si coronopus ab hyſſopo nō diſſideret, & ferret loci radicìſque conditio, Gratiolam dicerem Seſamoides paruum.

CLIX. Silybus quia vomitum ciet, carduus benedictus nō eſt: qui contrà præſtātis antidoti vim gerit, ſudoréſque probè elicit.

CLXIIII. Huius radicem propriè Hipp. vocat σίσαρον, plantam ipſam κρόταλον.

CLXV. Tuberoſa radix huc incautè accitur à quibuſdam recentioribus.

CLXVII. Ab hac differt Theophraſtea. Cicerculā .n. noſtrā Theophr. deſcripſiſſe videtur.

CLXVIII. Eſt quoq; ſymphyti gen^9^, quod olim σίσαρον, Hipp. teſte, dicebatur. Dodonæi Peplus Anthyllis quædā eſt potiùs, floſculis plena. Errat Barbarus, qui ſigillum Solomonis aſſimilat.

CLXXIIII. De Sambuco aquatica viderint alij, an eo nomine ſit ad hoc caput redigēda. Ego in finibus Pānonicis Hāburgo oppido ad ſecūdū lapidē à Poſonio reperi Sābucū verā arboreſcētē, cæterā virib. parē, ſed foliis inciſis, ranūculo ſylueſtri ſimilibus, quā quia primus prodidi, Sābucum ranuncularē vel Coronopodiam nomino.

CLXXVIII. Quādo Dioſc. Alexādrinę meminit, atq; hæc noſtra ex Oriēte deportari ante 80. annos cœpit, vt audiui, cur non Momordicam noſtram, ſi licet, Alexandrinā Colocynthida vocemus? quæ virtutes catharticas fortè habet, & in Alexādria frequentiſſima Epulotica & ſalutaris colitur: ac ſæpe Scriptoribus vſuueniat, vt diuerſarum & cognatarum plantarum nomina, vti accepêre, aſcribant.

CLXXXII. Hęc deſcriptio cōtrà q̄ Math. locauit, nit, primæ eſt clematidis, nec ſecūdæ ſubiiciēda.

CLXXXVI. In Pānoniis cū flore & fructu paſſim viſitur. Si hoc locis frigidioribus, multò minùs calidioribus deficiat. Sed ſuſpicor ex cap. de phyllitide hæc irrepſiſſe ob ſimilitudinē, ὡς σπλῆνι, in foliis maſculis.

CLXXXVIII. Vt in Rhabarbaro vim exigēdi fæces reticuit, ita & in filicula. Quidquid enim alij dicāt, per ſe & cū aliis catharticis miſta, vti & agaricus, nauſeā mouet, & ad vomitū inuitat.

CXCII. V. Byzātinus & alij q̄dā carēt, hoc capitulo: nōnulli tamē ponūt. Sed obſerua, Lector, ne ex Cynocrābe cōmuni apocynū per Gal. feceris.

CXCIIII. Picturę antiquę ſimplex ac paruum ponunt, vbi Mathiolus mag num.

Nonnulla quæ inter relegendum immutanda deprehendimus, ita restitues:

Pag.1.d. *Veruntamen priscis*, &c. malim : Veruntamen priscis , etsi pauca tradiderint, adhibitæ nihilominus in iis ipsis accuratæ solertiæ testimonium reddi par est. At minùs probandi recentiores (quo in numero sunt Iulius Bassus, Niceratus, Petronius, Niger & Diodotus, Asclepiadæ omnes:) quippe qui vulgatam , &c. pag.2.b. *quæ quidem argumento sunt*, &c. malim sic: Quæ quidem argumento sunt, ea non ex oculata fide, sed accepta potiùs ex auditu ab aliis narratione tradita ab illo fuisse. Porrò etiam in ordine peccarunt : dum alij nulla facultatis cognatione iuncta medicamina consociarunt : alij ordinem modò elementorum secuti, eorum tum genera tum vires à sua cognatione ita disiunxerunt, vt, &c. pag.3.a. *vt qui toti sit artis* , &c. malim: quandoquidem arti toti coniunctus est , eiúsque partibus omnibus incomparabile præstat auxilium : insupérque ars ipsa per illorum præparationes ac misturas, eorundémque in morbis experimenta incrementum capere potest, plurimùm ad id conferente singulorum medicaminum notitia. Familiarem verò vulgatámque materiam etiam complectemur , &c. pag.7.d. *Illita verò*, &c. malim : illita verò pilos quàm primùm aufert. p.8.e. *quod vitium*, lege: sed huiusmodi vitium. p.9. d. *herba est sine*, &c. malim : herba est caulis expers & candidior , minúsque oblongis prædita foliis. Quin neque radicem habet amaram, &c. p.12.b. *hoc est, germen*, lege: hoc est, Mosyleticum germen. p.17.b. *bonus succus*, lege: bonus liquor. p.43.c. *ostendimus*, lege: ostendemus. p.49.a. *Exprimitur & succus*, &c. malim : Exprimitur & succus ex cortice, radice ac foliis hunc in modum : Hæc simul in aqua sufficienter coquuntur : quæ quidem vbi à coctione refrigerata fuerit, abiectis foliis iterum deinde coquitur, &c. p.60.e. *coarctata atque immissa* , sic malim : coarctata si immittatur. p.62.e. *quorum decoctum*, lege: Eorum decoctum. p.74.b. *Coeliacis & dysentericis*, &c. lege: Tritæ & aqua aut vino inspersæ ac bibitæ coeliacis & dysentericis conueniunt. *Sic in contextu Græco pro*, *ὑπομαλθάσσουσι*, lege, *ὑπομαλθάσσουσι*. p.86. e. *aluúmque molliunt*, lege: aluum quoque molliunt. ibid.g. *addito absinthio*, lege: additis absinthio. p.87.c. *carne quæ in amb.* lege: præmunita carne quæ in ambitu est subacta farina. ibid. g. *vitiligines alb.* &c. lege: leucæ. p.112.e. *valde confricando*, lege: validè confricando. p. 145. g. *eorundem adustiones*, malim: eorundem vlcera superficiaria epicaumata dicta. p.162.a. *ore sanguinem reiicientibus*, lege: ore vitiosos humores reiicientibus. p.163.a. *Aluum autem turbat*, lege: Aluum porrò turbat capparis, stomacho, &c. ibid. *fructus drachmarum*, &c. lege : Semen drachmarum duarum pondere ex vino potum. *& paulo post pro* , *epotus itidem* , lege : epotum itidem. *deindéque pro*, *ex aceto decoctus*, lege : ex aceto decoctum. p.169.c. *Folia ad senas horas*, &c. malim : Folia ad senas horas imposita leucen sanant: verùm postea hordeaceam farinam hydrelæo subactam adhibere oportet. p.171.a. *citra vllius liquoris sorbitionem* , malim : nullo liquore insuper absorpto. ibid.d. *aliis ex aceto mulso*, malim: aliis in oxymelite. ibid.f. *ictericos affectus*, corrige: vterinos affectus. p.174. b. *magnitudinis*, lege: magnitudine. p.187.b. *altioribus*, emenda: latioribus. p.189. c. *salina*, lege: saluia. p.191.d. *satureia*, malim: thymbia. p.194.a. *aridisque*, lege: aridísque. p. 205. b. *radix verè*, lege: radix verò. p.213.e. *oboli pondere deuorandus datur*, lege: oboli pondere cera oblitus deuorãdus datur. p.214.d. *offusámque*, lege: & offusam. p.226.c. pro *κατὰ λόγον*, lege, *κατὰ λόγον*. p.227.d. *si eum perunxeris*, malim: illum si perunxeris. p.232.f. *hæ eadem*, corrige: hæc eadem. p.234.f. *adalligata*, lege: adalligatũ. ibid. pro, *effodiendam*, lege: effodiendum. p.237.f. *Lithospermon quod*, dele: *quod*. p.248.c. *Radix ex vino bibitur*, lege: Radix ex vino aut aqua bibitur contra venenatas bestias, dysenteriam, vrinæ diffic. p.259.a. dele, *pediculis*. ibid.f. *erumpentémque ab* , lege : & erumpentem ab. p.264.a. *vnius pondere ex vini*, lege: vnius pondere cum thuris obolis tribus ex vini. p.266.c. *semine nigro. Nonnullis*, lege: semine nigro, quod pithitis [quasi doliare] nominatur. Nonnullis & ipsum rhoeas ex eo dicitur, quòd ab eo liquor emanet. Est & tertium agrest. ibid. d. *trochiscos oportet, eósque*, lege : trochiscos oportet: hique siccati ad vsum recondendi. p.267.g. *multùm opio*, dele: *multùm*. p.269.d. *pingue, molle*, lege : pingue est, molle. p.283.a. *testisque ad mare*, lege: testísque piscium ad mare. p.284.f. *decoctum ruptis*, lege: Eius decoctum ruptis. p.301.c. *ad colorandum*, malim: ad compagem pharmaco inducendam. p.358.f. *addito ære*, lege : addito chalcantho aut, &c. p.374.c. *offendunt*, lege: offundunt. p.375.c. *inspersum fronti cochlearis*, lege: inspersium aquæ cochlearis. *In medio pag. 17. Schol. b. ante τὸ ἐξ αὐτῶν*, add. c.cxiii. *Item pag. 19. b. circa medium ante ὑπὸ τρίβειν* add. c.cxx. Item pag.61.a. post primam annotationem, lege: *τὸ ἐν κρομμύοις*) Plinius de Ruta, lib.20. cap.13. *Si vrinam mouet, vt Hippocrati videtur, mirum est quosdam dare veluti inhibentem potui, contra incontinentiam vrinæ.*

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΖΑΡΒΕΩΣ ΠΕΡΙ ΕΥΠΟΡΙΣΤΩΝ

ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων φαρμάκων
βιβλία δύο, πρὸς
Ἀνδρόμαχον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBAEI DE FACILE PARABILIBVS TAM

ſimplicibus quàm compoſitis medicamentis, ad Andromachum,
libri duo.

Interprete Iano Antonio Saraceno Lugdunæo, Medico.



Apud heredes Andreæ Wecheli, Claudium Marnium,
& Ioannem Aubrium.
M. D. XCVIII.



EXIMIO VIRO ET AMICO INTEGERRIMO, D. IO. SAPORTÆ, REGIO APVD MONSPELIENSES MEDICINÆ PROFESSORI, IANVS ANTONIUS Saracenus, S.



DVOS hosce libros, Vir clarissime, qui quidem omnium propè morborum curationem per εὐπόριστα remedia, eáque simplicia aut certè ex paucioribus composita; complectuntur, plerique Dioscoridi Anazarbæo ascriptos falsò fuisse suspicantur: nec immeritò. Enimuerò vix quisquam reperietur, cui vel prima inspectione non videantur partim ex illius libris de materia Medica, partim ex aliorum quorundam Autorum scriptis, non quidem ipsius Dioscoridis, sed alius potius cuiuspiam opera, collecti & quasi consarcinati: quippe cùm hîc simplicibus nonnullis prorsus aliæ tribuantur appellationes, quàm quæ apud illum extant, ac solœcismi etiam complusculi, in quos vix alibi Autor ille impegisse depreheditur, passim occurrant. Attamen cùm alioqui dicendi genus vnum idémque constet esse, aut certè nō ita ei dissimile, quo Dioscorides noster ἐν τοῖς ὑλικοῖς vsus est, prætereaque sæpenumerò ab Aëtio ad hunc eundem Autorem remedia varia referantur, quæ non aliunde quàm ex his ipsis Parabilium ad Andromachum libris deprompta nemo non iudicet: vnà cū piæ memoriæ doctissimis viris Moibano & Gesnero eò facilè adducor vt credā, & hosce libros, æquè ac priores illos, Dioscoridi Anazarbæo attribui oportere. Neque verò cùm sint fuerintque semper vnius eiusdémque stirpis diuersa synonyma, quorum essent aliis alia significantiora, cuiquam alienum videri debet, vnum & eūdem Scriptorem, prout succurrit, modò hoc, modò illud nomen ad arbitrium vsurpasse. Quin & pro diuersorum temporum ratione, quibus hæc ipsa scribi potuerunt, apud vulgum, *Quem penes arbitrium est & ius & norma loquendi*, diuersa quoque nomina inualuisse mihi fit verisimile. Quòd ad solœcismos attinet, minimè dubium est, quin plerique librariorum seu incuria seu etiam inscitia obrepserint. Sed & nonnullos interdum ipsi Dioscoridi per imprudentiam excidisse haudquaquā negauerim: quum & ad res magis quàm ad ipsa verba attenderet, & esset illi sermo Græcus insolitus ac inusitatus, vti vel ipse Galenus, lib. xi. simpliciū, abundè testatus est. Nihilominùs vt quæcunque Dioscoridis nomine circunferebantur opera vno volumine comprehenderentur, hos etiam libros prioribus adiiciendos existimauimus: præsertim cùm, præter ea remedia quæ in

libris de materia Medica reperiuntur , quamplurima etiam alia minimè ſpernenda contineant, quæ deinde à Paulo, Oribaſio, Aëtio,ac ipſo quoque Plinio tranſcripta facile eſt animaduertere: quæq; tutò,ceu tot grauiſſimorũ Medicorum authoritate cõfirmata, in pauperum maximè gratiam vſurpari poſſunt: vt quibus ad leuãdos ſumptus paratu quàm facillima perpetuò præſcribi debeant, non item operoſiora illa πολυμιγῆ, quæ inanem plerunque oſtentationem potiùs quàm certam vtilitatem præſeferunt. Illa tamen ipſa ne ab omnibus quidem indiſcriminatim, ſed ab iis tantummodò vſurpari velim,qui firmius maturiúſque iudicium adepti,ac longo rerum vſu edocti, & ſingulorum medicamentorum vires pernouerint, & pro ratione cauſæ, magnitudinis ac temporis morborum, itémque partis affectæ aliarúmque id genus circunſtantiarum, quas Dogmatici ſuo momento ponderare tenẽtur , remedia laborantibus accommodare didicerint. Etenim quotquot alij aut rerum imperiti aut inexercitati illis ita confident remediis, vt temerè ac citra diſtinctionem qualia libris hiſce proponuntur ægrotantibus adhibeant, multos ſæpenumerò in vitæ diſcrimen adducent, víxque vnquam optatum finem aſſequentur. Quandoquidem pleraque omnia plus ἐμπειρίας quàm Methodi aut rationis habere vel ex eo conſtat , quòd rectus conueniénſque illorum vſus,ſiue eorundem quantitatem, ſiue vtendi modum ſpectes,hîc nullatenus,aut certè perquàm raró,traditur: id quod ſubinde Galenus,vt in Archigenis, Apollonij & aliorum aliquot Antiquiorum Medicorum,ita & in Dioſcoridis ſcriptis reprehendit. Sed (quod illius pace dictum velim) non omnia ſimul & ſemel vbique aptè conuenientérque doceri poſſunt. Etſi porrò excellentiſſimi viri Io. Moibanus ſimul & Conradus Geſnerus hos eoſdem libros iam antehac è Græcis Latinos fecerunt, atque ſuis doctiſſimis annotationibus & Galeni aliorúmque Græcorum artis Medicæ Principum ſymphoniis illuſtrarunt , necnon & quamplurima deprauatiſſimi exẽplaris Auguſtani manuſcripti σφάλματα emẽdarunt,ac denique in illis edendis ita fœliciter elaborarunt,vt à nemine vix quicquam ampliùs ſperari expectaríve debuerit:attamen & nos , ne officio noſtro defuiſſe videremur, eoſdem ipſos denuò recenſendos atque recognoſcendos ſumpſimus : non pauca ex coniectura(quando ſubſidium nobis non aliunde ſuppetebat)reſtituimus;multa(niſi fallor)in meliorem ordinem redegimus:capitum quorundam ſeriem immutauimus : quæ perperàm diſiuncta videbantur, coniunximus,adeóque numerum capitum imminuimus: quæ Dioſcoride authore penitùs indigna legebantur,tanquam ſpuria & adulterina,ad operis calcem reiecimus:denique cùm prior illa interpretatio minimè ſibi cohærens aut continuata, ſed velut abrupta, imò verò pleriſque in locis manca & mutila eſſet, eam non reconcinnauimus modò, ſed etiam renouauimus. Quòd ſi qua nihilominùs cenſura & animaduerſione digna Lectores deprehenderint , vti certè multa ſuperſunt,feſtinationi,quæſo,noſtræ, quam neceſſitas flagitauit, ignoſcant : quandoquidem de his Parabilium libris priori tomo attexendis tùm demùm cogitare cœpimus , cùm illum Typographus penè ad vmbilicum

cum

cum perduxiſſet. Cæterùm ex amicorum veterum numero te vnum delegi, vir clariſſime, cui in his quæ mea ſunt dedicarem. Nam præterquàm quòd mihi tecum ſumma neceſſitudo & familiaritas iam ab ineunte adoleſcentia interceſſit, quæ primùm ætatis ſtudiorúmque communione contracta, mutuis deinde amicitiæ officiis confirmata conſtantérq; conſeruata eſt: recentia etiamnũ extant tua in meos varia beneficia, quibus ita me profectò deuinxiſti, vt nemini plus debere me lubens agnoſcã. Siquidẽ è filiis meis, quos iſtuc ante paucos annos ſtudiorum cauſa miſi, natu maiorem, qui quidem hodie ciuile ius exercet, aliquoties ægrotantem diligentiſſimè curaſti: alterius, qui adhuc iſtîc agit, ſtudia Medica propenſo ac verè patrio animo ſemper adiuuiſti, atque ita promouiſti, vt, quod poſtremis tuis ad me literis conſignabas, eum ſperes breui lauream Apollineam non ſine laude communíque Symmyſtarum applauſu conſecuturum: id quod faxit Deus Opt. Max. cui me meóſque perpetuò commendaui. Illis vtique tantis ego beneficiis cùm eſſem tibi deuinctiſſimus, nequam ingrati animi notam ſubirem, mutuam animi mei erga te propenſionem ac ſingularem beneuolentiam hoc ſaltem leuiuſculo μνημοσύνῳ numeris multis impari teſtatam volui. Id ergo hilari fronte vti ſuſcipias, neque tam muneris exiguitatem, quàm offerentis gratam voluntatem ſpectes, ac denique, quantuluncunque illud eſt, æqui boníque vti conſulas, te etiam atque etiam rogo. Intereà vale, artis Medicæ Antiſtes præſtantiſſime, & me meóſque, ſicuti facis, amare perge. Datum Kal. Mart. anno ſupra milleſimum quingenteſimum nonageſimo octauo.

* * *





LEMMATA LIBRI PRIORIS DIOSCORIDIS DE FACILE' PARABILIBVS MEDICAMENTIS, ad Andromachum.

PRÆFATIO.

Parabilia capitis affectuum remedia.

Oculorum affectorum remedia.

Aurium male affectarum remedia.

Dentium & gingiuarum remedia.

LXXIII.

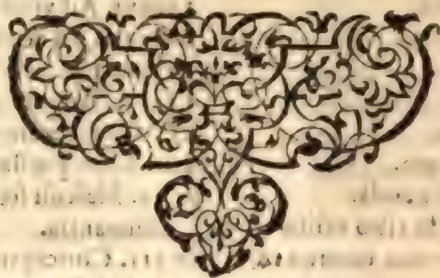
¶ *Sedis affectuum remedia.*

¶ *Ad neruorum articulorúmque affectus remedia.*

LIBRI SECVNDI LEMMATA.

PRAEFATIVNCVLA.

¶ *Ad stomachi & hypochondriorum affectus remedia.*





PLINIVS HIST. NAT.

Lib. xxii. cap. 24.

NON fecit cerata, malagmata, emplastra, collyria, antidota parens illa ac diuina rerum artifex: officinarum hæc, imo veriùs auaritiæ commenta sunt. Naturæ quidem opera absoluta atque perfecta gignuntur: paucis ex causa, non ex contectura rebus assumptis, vt succo aliquo sicca temperentur admeatus, aut corpore alio humentia ad nexus. Scrupulatim quidem colligere ac miscere vires, non coniecturæ humanæ opus, sed impudentiæ est. Nos nec Indicarum Arabicarúmque mercium, aut externi orbis attingimus medicinas. Non placent remediis tam longè nascentia: non nobis gignuntur, imò ne illis quidem: altoquin non venderent. Odorum causa, vnguentorúmque & deliciarum, si placet, etiam superstitionis causa emantur, quoniam thure supplicamus & costo. Salutem quidem sine his posse constare vel ob id probabimus, vt tantò magis sui delicias pudeat.

Idem lib. xxiiii. cap. 1.

SOla Naturæ placuerat esse remedia parata vulgo, inuentu facilia ac sine impedio, ex quibus viuimus. Postea fraudes hominum & ingeniorum captura officinas inuenêre istas, in quibus sua cuique homini venalis promittitur vita. Statim compositiones & misturæ inexplicabiles decantantur: Arabia atque India in medendo æstimantur, vlcerique paruo medicina à Rubro mari importatur, cùm remedia vera quotidie pauperrimus quisque cœnet. Nam si ex horto petantur, aut herba vel frutex quæratur, nulla artium vilior fiat. Ita est profectò: magnitudo populi Romani perdidit ritus, vincendóque victi sumus. Paremus externis, & vna artium Imperatoribus quoque imperat.

Idem lib. xxix. cap. 1.

INuehi peregrinas merces, cõciliaríque extremo pretio, displicuisse maioribus crediderim equidem, non tamen hoc Catonem prouidisse, cùm damnaret artem. Theriace vocatur excogitata compositio luxuriæ. Fit ex rebus externis, cùm tot remedia dederit Natura, quæ singula sufficerent. Mithridaticum antidotum ex rebus liiij. componitur, inter nullas pondere æquali, & quarundam rerum parte sexagesima denarij vnius imperata. Quo Deorum per fidem ista monstrante? Hominum enim subtilitas tanta esse non potuit. Ostentatio artis & portentosa scientiæ venditatio manifesta est. Ac ne ipsi quidem illam nouêre, &c.



PEDACII DIOSCORIDIS ANAzarbæi, de facilè parabilibus tam simplicibus quàm compositis medicamentis, ad Andromachum, Liber prior.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑζαρβέως περὶ εὐπορίστων ἁπλῶν τε καὶ συνθέτων φαρμάκων βιβλίον τῶν δυοῖν πρῶτον, πρὸς Ἀνδρόμαχον.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO INTERPRETE.

PRÆFATIO.



DOCTRINAM de simplicibus medicamẽtis, spectatissime Andromache, eâ quæ de variè cõpositis agit gratiorem acceptiorémque esse constat: quia non modò intellectu facilior est, sed & expeditior. Adde quòd singulorum quæ exhibentur vis & facultas, tãquam sincera, soluta & impermixta, vtentibus ipsis conspicuam sese præbet, ex eâque facilè deprehenditur id quod peculiaribus affectibus curandis aptè conuenienterq; congruit: at in iis medicamentis, quæ maiore varietate prędita sunt, haud ita fieri animaduertitur. In iis enim facultas nõ ad singulares eorũ quę simul miscẽtur actiones, sed ad ineffabilẽ quãdam ipsius mixtionis compagem refertur. Hos autem libellos tibi dedicamus, tũ quia pro rerũ vsu, quo ipse vales, de laboribus nostris iudiciũ facere potes, tum quia viro nostri studioso talis etiam gratia meritò debetur. Porrò à capitis affectibus ordiemur, si priùs monuerimus, remedia quæ ad interna vitia potionum forma vsurpamus, ea nos non nisi in diuturnis, quíque iam veluti callum contraxerint, affectibus admittere: quippe qui haud ignoremus mala recentia communi ac minùs operosa curatione sanari.



A ΤΩΝ ἁπλῶν φαρμάκων παράδοσις, τιμιώτατε Ἀνδρόμαχε, τῆς τῶν ποικίλων ἀποδεκτοτέρα πέφυκεν, οὐ μόνον διὰ τὸ εὐπαρακολούθητον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ εὐπόριστον καὶ διὰ τὸ αὐτὴν τῶν προσφερομένων ἑκάστου τὴν δύναμιν φανερὰν ὑπάρχειν
B τοῖς προσφερομένοις καὶ χρωμένοις, ἀπολελυμένην καὶ ἀνεπίμικτον ἑτέροις ἰδίοις ὑπάρχουσαν, λαμβάνεσθαί τε ῥᾳδίως ἐξ αὐτοῦ τὸ ὡς πρὸς τὰ πάθη κατάλληλον· ὅπερ ἐπὶ τῶν ποικιλωτέρων οὐχ ὁρᾶται γινόμενον φαρμάκων. ἀναφέρεται γὰρ ἐπ' ἐκείνων, οὐκ ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος τῶν μιγνυμένων ἐνεργείας ἡ δύνα- (Mosb. ἐξ αὐτῶν τὸ σαφές)
C μις, ἐπὶ δὲ τὴν ἐκ μίξεως ἀνεκλάλητον ἀλληλουχίαν. Ἀνατίθεμεν δέ, σοι τὰ βιβλία, δυναμένῳ ἐπικρῖναι δι' ἧς ἔχεις ἐμπειρίας τῶν ἡμετέρων πόνων, καὶ διότι ὀφείλεται ἀνδρὶ ἀποδεχομένῳ ἡμᾶς ἡ τοιαύτη χάρις. Ποιησόμεθα δὲ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν περὶ κεφαλὴν συνισταμένων παθῶν, προδιαστειλά-
D μενοι ὅτι ὅσα ἐν πόματος μέρει παραλαμβάνομεν ἐπὶ τῶν ἐντοσθιδίων, ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων ἤδη καὶ τύλον ἐχουσῶν ἐγκρίνομεν διαθέσεων· οὐκ ἀγνοοῦντες μὲν, ὅτι πρόσφατον πάθος διὰ τῆς κοινῆς καὶ ἀπεριέργου θεραπεύεται ἀγωγῆς.

Parabilia capitis affectuum remedia.

E Εὐπόριστα βοηθήματα πρὸς τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν πάθη.

Ad Cephalalgias recentes & citra febrim.

Capitis doloribus recentibus citra febrim ortis auxilio sunt infusa hæc olea: syluestris oliuæ,

CAP. I. Πρὸς κεφαλαλγίας προσφάτους δίχα πυρετοῦ γενομένας ὠφελεῖν πέφυκεν, ἔλαιον ἐμβρεχόμενον τὸ ἐκ τῆς ἀγριάδος ἐλαίας,

ῥόδινον, μύρσινον, ἀμυγδάλινον, μήλινον, οἰνάνθινον. ποιεῖ δὲ ταῦτα καὶ μετὰ ὄξους, καὶ μετὰ χυλοῦ ἐνίοτε παραμιγνυμένου ἀνδράχνης, ἀειζώου, ἑλξίνης, στρύχνου, τριβόλου χλωροῦ, μυωτοῦ. Ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ψύλλιον σὺν ὄξει βραχὲν καὶ ῥοδίνῳ· καὶ τῆλις βραχεῖσα ἐν ὕδατι, καὶ ἑψηθεῖσα ἐπὶ ὀλίγον, ἕως γλισχράσματος αὐτῆς μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους ἐμβρεχομένης. Κατάπλασμα κεφαλῆς, μετώπου καὶ κροτάφων· ἄρτον μετ᾽ ὀξυκράτου καὶ ῥοδίνου λειώσας ἐπιτίθει.

II. Πρὸς δὲ τὰς χρονίας κεφαλαλγίας, ὀνίνησιν ἐμβρεχόμενα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ ταῦτα· σπονδύλιον, πευκέδανον, ἄγνου σπέρμα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ γλοιοποιηθὲν, ὤκιμον, ἄμωμον, δαφνίδες, ἕρπυλλον, καλαμίνθη, κόνυζα ἡ λεπτόφυλλος, πήγανον, ἀμύγδαλα πικρά. καὶ τὰ ἀποζέματα δὲ τούτων, μιγνύμενα τῷ ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, ποιεῖ. πρὸς δὲ τούτοις σκαμμωνία τε καὶ συκαμίνου ὀπὸς, καταπλασσομένου τοῦ μετώπου καὶ κροτάφων· ἐνίοτε δὲ εἰ ἐπείγει, καὶ ὅλης τῆς κεφαλῆς. Ἁρμόζει δὲ μετὰ ἀλφίτου, ἤγουν ἀλεύρου κριθίνου ἢ ἄρτου, ταῦτα· ἡδύοσμον ὑγρὸν καὶ ξηρὸν, ἀνδράχνη, ὑοσκυάμου φύλλα, στρύχνον, κόριον, σέριδος, πολυγόνου, ἀειζώου, σισυμβρίου τοῦ καλουμένου καρδαμίνης. μετὰ ὄξους δὲ καὶ ῥοδίνου μιχθέντα καταπλάσσεται· ἄγνου φύλλα, ἀλόη, *ἀμύγδαλα πικρὰ, μελίλωτον, μύρτα, ὀξυμυρσίνης καρπὸς, οἰνάνθινον, ῥόδα, ῥίζα ἴρεως ξηρᾶς, ἀγριελαίας ἄνθη, μελάνθιον, σταφὶς ἀγρία μετὰ δαφνίδων, μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν χρονίων· σήσαμον ὁμοίως, αἴρινον ἄλευρον μετὰ στέατος χοιρείου. καὶ τὸ αὐτὸ ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων ἤδη· ἢ κάρδαμον φώξας λεῖον, ἀναλάμβανε ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ἔμπλασσον ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἢ κάρυα Ποντικὰ καὶ πήγανον ὀλίγον, λεῖα σὺν ῥοδίνῳ· ἢ ὀρίγανον λεῖον σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ φυράσας, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν ξηρὰν λείαν σὺν οἴνῳ °Καμηναίῳ· ἢ ἴρεως λείας ὀξύβαφον, "πεπέρεως κόκκους ἑπτὰ, σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ.

Ἀμιναίῳ.

ἢ πεπέρεως, Aloibanus.

III. Πταρμικὰ ἐγχεόμενα ταῖς ῥισὶ σὺν μέλιτι, καθαίρει καὶ διὰ στόματος ὠφελίμως. χρώμεθα δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τῶν κεχρονισμένων κεφαλαλγιῶν, καὶ πρὸς μηδὲν τῶν ἄλλων βοηθημάτων ὑπακουουσῶν.

A rosaceum, myrtinum, amygdalinũ, melinũ & œnanthinum: eaq; cum aceto, admixto interdũ succo portulacę, semperuiui, helxines, solani, tribuli virẽtis aut myosotidis. Est & efficax psyllium maceratũ in aceto cum rosaceo: necnõ & è fœnogræco in aqua macerato & leuiter cocto extracta muccago, cum rosaceo B & aceto itidem irrigata. Capiti verò, fronti ac temporibus cataplasmatis in modum adhibeto panem, cum posca & rosaceo tritum.

Dolorib⁹ capitis inueteratis hęc cum aceto & rosaceo vtiliter irrigãtur: Spondylium, peucedanum, C ocimũ, amomum, lauri baccæ, serpyllum, calamẽtum, conyza tenuifolia, ruta & amygdalæ amaræ. Idẽ præstãt eorũdẽ decocta, ãmixtis aceto & rosaceo: necnõ & viticis semẽ, cum aceto itidẽ & rosaceo ad strigmenti consistentiã redactum: adhæc scammoniæ & sycamini lacteus succus frõti ac tẽporib⁹ adhibitus: interdũ etiã, si dolor vrgeat, toti capiti. At cum polẽta farináve D hordeacea aut pane cõueniunt isthæc: mẽta seu recens seu arida, portulaca, hyoscyami folia, solanũ, coriãdrũ, intybi folia, itẽq; polygoni semperuiui, & sisymbrij qđ cardamine dicitur. Aceto verò & rosaceo mixta hæc imponũtur: viticis folia, aloë, melilotus, myrti baccæ, rusci fructus, œnanthe, rosæ, radix iridis E sicca, oleastri flores, melanthiũ, staphis agria cũ lauri baccis, pſertim in diutinis dolorib⁹: sesamũ similiter, loliacea farina cũ adipe suillo, ídq; in affectib⁹ iã inueteratis. Aut nasturtiũ tostũ & tritũ excipe aceto & rosaceo, frõtiq; alline. Aut: nucibus auellanis & pauca ruta tritis F cũ rosaceo eodẽ modo vtitor. Aut: origanũ tritũ cũ aceto & rosaceo subigito, aut cucumeris syluestris radicẽ tritã cũ vino Aminæo: aut deniq; iridis tritę acetabulũ, additis pipis granis septẽ cũ aceto & rosaceo.

Sternutatoria quę naribus infunduntur cum melle, vtiliter etiam G per os euacuant. Iis autem vtimur in antiquis capitis doloribus, quíque aliis nullis cedunt auxiliis.

Sũt aũt ſucci anagallidis, marrubij, radicũ cyclamini & anemones, itéq; cucumeris agreſtis & chelidonij mineris. Itidẽ foliorũ hederę & braſſicæ, necnon & radicis betę albæ: prætereáq; irinũ vnguẽtũ. Sicca vero tritáq; cũ melle infunduntur, ſtruthiũ, daphnoidis ſemẽ, iris ſicca, veratrum albũ, caſtoriũ, nitrum, ſampſuchũ, piper & ſtaphis agria: itémque melanthium cum irino vnguento, & elaterium ex aqua.

Vaporationes & ſternutatoria. Erit & vtile ſuffit⁹ excitare, quorũ vapores narib⁹ excipiãtur, vti ex aniſo. Iuuãt & cõuenictib⁹ adhibita tẽporib⁹ ſternutatoria: qualia ſũt, veratrũ, caſtoriũ, pip, ſtruthiũ, ſinapi, & ęrugo raſilis: trichomanes itidẽ tritũ narib⁹ inditũ, vti & ptarmica herba, ab effectu nomen ſortita.

Apophlegmatiſmi. Quin & apophlegmatiſmi haud inefficaciter vſurpantur, in his qui diuturno capitis dolore infeſtãtur. In eũ vero vſum cõmodè cõmanducãtur, daphnoidis ſemẽ, capparis agreſtis fructus, crethmi & naſturtii ſemina, maſtiche, ſinapi, pip rotũdũ æquè ac longũ, pyrethrũ & ſtaphis agria cum nitro & pipere: (ſed hęc fauces adurunt:) anemones radix, vua paſſa extractis vinaceis cũ pipere, thymus, hyſſopus, ſtruthiũ. Eſt & vtilis vaporatio ex aqua marina calente in aceto cocta.

Perfuſiones. Sin doloris acerbitas nos ad alia magis cõpoſita tranſire cogat auxilia, poſt antè memorata abraſo pri⁹ capite pfuſionibus vtemur, è decocto cupreſſi, lauri, capitulorũ papaueris ſiccorũ, viticis foliorũ & ſeminis qđ papaueris erratici capitulis cõtinetur. Sed his vtimur etiã in curãdis phreniticis: ſũt enim ſõnifera.

[illegible] Catarrhos q in nares ferũtur inhibẽt, bitumẽ ſuffitũ, myrrha narib. illita, & farina fabarum cũ allio abſorpta. Cõfert & nigella plurimùm olfactu, itéq; cupreſſi pilularũ ſemẽ cũ vino tritũ & in nares attractum.

[illegible] Sternutamenta excitantur, ſi digitis firmiter prehendantur nares ſimul & venæ ad oculorũ angulos ſitæ. Cõtrà ſiſtuntur ſternutationes continuę, herbę ocimi aut ſeminis eiuſdem contriti odore.

A Ἀναγαλλίδος χυλὸς, πρασίου, κυκλαμίνου ῥίζης, ἀνεμώνης ῥίζης, σικύου ἀγρίου ῥίζης, χελιδονίου τοῦ μικροῦ τῶν ῥιζῶν, κισσοῦ φύλλων, κράμβης φύλλων, τεύτλου λευκοῦ τῆς ῥίζης· ἴρινον μύρον. Ξηρὰ δὲ λεῖα ἐγχεῖται σὺν μέλιτι, στρούθιον, δαφνοειδοῦς σπέρ-
B μα, ἶρις ξηρὰ, ἐλλέβορος λευκὸς, καστόριον, νίτρον, σάμψυχον, πέπερι, σταφὶς ἀγρία, μελάνθιον σὺν ἰρίνῳ, ἐλατήριον σὺν ὕδατι.

IIII. Ὑποθυμιώμενον δὲ ταῖς ῥισὶ διὰ τῆς τῶν ἀτμῶν ἀναδόσεως, ὠφελεῖ ἄνισον. Ὠφελεῖ δὲ κατὰ τοὺς οἰκείους καιροὺς παραλαμβανόμενα καὶ τὰ πταρμικά. ἔστι δὲ ἐλλέβο-
C ρος καὶ καστόριον, πέπερι, στρούθιον, σίνηπι, ἰὸς ξυστὸς, τριχομανὲς λεῖον ἐντιθέμενον ταῖς ῥισὶν, καὶ ἡ λεγομένη πταρμικὴ πόα.

V. Καὶ οἱ ἀποφλεγματισμοὶ δὲ οὐκ ἀνωφελῶς ἐπὶ τῶν χρονίως κεφαλαλγούντων παραλαμβάνονται. Ἐπιτήδειοι δὲ διαμασώμενοι τούτων, δαφνοειδοῦς σπέρματος,
D καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀγρίων καρποῦ, κρήθμου, καρδάμου καρποῦ, μαστίχης, νάπυος, πεπέρεως στρογγύλου καὶ μακροῦ, πυρέθρου, καὶ σταφίδος ἀγρίας, μετὰ νίτρου καὶ πεπέρεως· (καίει δὲ ἀρτηρίαν) ἀνεμώνης ῥίζα, σταφὶς ἐκγεγιγαρτισμένη μετὰ πεπέρεως, θύμον, ὕσσωπον, στρούθιον. ὑπαλειφόμενα δὲ πρὸς ὠφελείας καθίσταται θάλασσα θερμὴ σὺν ὄξει ἑψομένη.
E
VI. Εἰ δέ ποτε ἀναγκαζόμεθα δι' ὑπερβολὴν ἀλγημάτων ἐπὶ ποικιλωτέρας ἔρχεσθαι βοηθείας, χρησόμεθα ἐκ τῶν προειρημένων καὶ καταντλήμασιν, ἐψιλωμένης τῆς κεφαλῆς· ἀποζέματι κυπαρίσσου, δάφνης, μήκωνος κωδίων ξηρῶν, ἄγνου φύλλων, καὶ καρπου μήκωνος τῆς ῥοιάδος τῶν κεφαλῶν.
F χρώμεθα δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν φρενιτικῶν· ὑπνωτικὰ γὰρ ἄγαν καθεστήκασι.

VII. Καταῤῥοῦς δὲ τοὺς ἐν μυκτῆρσιν ἐφίστησιν, ἄσφαλτος ὑποθυμιωμένη, σμύρνα διαχριομένων τῶν μυκτήρων, κυάμινον *[illegible]* ἄλευρον σὺν σκορόδῳ ῥοφούμενον. μελάνθιον ὀσφραινόμενον ὠφελεῖ μεγάλως. κυ-
G παρίσσου σφαιρίου σπέρμα, τετριμμένον μετ' οἴνου καὶ ἀναῤῥοφηθὲν τοῖς μυξωτῆρσι.

VIII. Πταρμοὺς δὲ κινοῦσι παρακρατηθεῖσαι τοῖς δακτύλοις * αἱ ἐγκανθίδες φλέβες, καὶ ῥῖνες. * παύει δὲ πταρμοὺς συνεχεῖς, ὠκίμου σπέρμα λεῖον, καὶ ἡ πόα ἀποσφραινομένη. *ἀποσφραινομένη.*

IX. Τοῖς δὲ σειριῶσι παιδίοις ὠφελίμως κατὰ τοῦ βρέγματος ἐπιτίθεται ἡλιοτροπίου τοῦ σκορπιούρου καλουμένου φύλλα, κολοκύνθης ξύσματα, σικύου τοῦ πέπονος τὸ ἐπικείμενον τῇ σαρκὶ δέρμα, στρύχνου κηπαίου τῶν φύλλων χυλὸς μετὰ ῥοδίνου. A

X. Ἐπὶ δὲ τῶν μετὰ πυρετοῦ τὴν κεφαλὴν πεπονθότων, ὡς ἐπὶ φρενιτικῶν καὶ ληθαργικῶν, ἁρμόζει ἰδίως λίνου σπέρμα μεθ' ἐλαίου ἑψηθὲν καὶ ἐπιβρεχόμενον· ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, πήγανον σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, καὶ ἕρπυλλον ὁμοίως, κισσοῦ τῶν φύλλων χυλὸς, καστόριον, ἢ πευκέδανον, ἢ σφονδύλιον μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους, πήγανον καὶ λίνου σπέρμα πεφωγμένον ἡσυχῆ, ἀναληφθέντα κηρωτῇ καὶ ἐπιτεθέντα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ μέτωπον. B C

XI. Ὑπνοποιὰ δὲ καθέστηκεν καταπλασσόμενα κατὰ τοῦ μετώπου καὶ μυκτῆρσι προσαγόμενα, καρπὸς ὠκίμου, ἀτρακτυλίδος, μήκωνος ὀπὸς, ὑοσκυάμου καρπὸς καὶ φύλλα, ἁλικακάβου ὁμοίως καὶ τὰ μωρέου φύλλα. εἶδος δὲ ἐστι μανδραγόρου· στρύχνου ῥίζης τοῦ ὑπνωτικοῦ φλοιὸς, βακχάρεως φύλλα· ἔστι δὲ εὐώδη· μελαθρῶν φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ, τῶν μυξωτήρων διαχριόμενα, κρόκινον, μετώπιον, κύπρος. αὐτὴ μανδραγόρου, ὀπὸς καὶ ῥίζα, καὶ καρπός. καὶ μήκωνος ὁμοίως, καστόριον, σμύρνα. D E

fortè μαραθρον. Moibanus μελανθίου lectionē præculisse videtur.

Contra lethargicos excitare scripsit Diosc. 2. de Mat. med. c 26.

XII. Γινόμενα δὲ ὕπνον ποιεῖ μηκωνείου < α΄. μετὰ στύρακος καὶ σμύρνας ἴσων, δίδου ὀρόβια γ΄. ἢ μανδραγόρου ὀβολοὺς δύο μετὰ τῶν προγεγραμμένων ἴσων, ἢ τῶν ῥιζῶν τὸ ἀπόβρεγμα, κυάθων δύο λαμβανομένων· ἢ ὀποῦ μήκωνος ὅσον ὄροβος καταπινόμενος. ἢ τὰ φύλλα τοῦ μήκωνος αὐτὰ λαμβανόμενα, ἐσθιόμενα· θρίδακος ἀγρίας ὀπὸς καὶ ἡμέρας πινόμενος, καὶ αὐταὶ δὲ ἐσθιόμεναι. Χρώμεθα δὲ τοῖς ὑπνωτικοῖς καὶ ἐφ' ὧν ἐστι χρόνια τὰ πάθη, ὅτε τεμνόμενός τις ἢ καιόμενος, ἀναίσθητος ἐθελήσει τῶν ἀλγηδόνων γίνεσθαι. F

XIII. Δακτυλίῳ δὲ προστιθέμενα ὕπνον ποιεῖ, μανδραγόρου ἢ μήκωνος ὀπὸς αἰρεθεὶς, καὶ σὺν ἐρίῳ προστεθείς. G

XIIII. Ἐγερτικὴν ἔχει δύναμιν ἐπὶ ληθαργικῶν τῇ ῥινὶ προσαγόμενα, ὄξος, ἐλλέβορος λευκὸς, σίνηπι, πέπερι, καστόριον, στρούθιον,

Siriasi laborātibus puerulis ex vsu sūt hæc sincipiti imposita: heliotropij, quem scorpiurum vocāt, folia, cucurbitæ ramenta, cucumeris, qui Pepon dicitur, cutis carni incumbens, solani hortensis è foliis succus cum rosaceo. [illegible]

His quibus cū febre caput malè affectum est, veluti phreniticis atq; lethargicis, priuatim ista cōueniūt: lini semen cum oleo coctum & instillatum, amygdalæ amaræ cum aceto & rosaceo, ruta itidem cum aceto & rosaceo, similitérq; serpyllum, hederaceorum foliorū succus, castorium aut peucedanū, aut spōdylium cum aceto & rosaceo: ruta deniq; & lini semē leuiter tostum, si cerato excipiantur & capiti frontique adhibeantur. [illegible]

Somni porrò conciliādi vim habent hæc imposita fronti cataplasmatum more, vel naribus admota: semen ocymi & atractylidis, papaueris liquor, semē ac folia hyoscyami, similitérque halicacabi, morij, quæ species est mandragoræ, folia, solani somniferi è radice cortex, baccharis folia, quæ quidē odorata sunt, fœniculi folia in vino decocta & naribus affricta, crocinū vnguētum, metopium, cyprus, mandragoræ similitérque papaueris flores, liquor, radix & semen, castorium, myrrha. [illegible]

Hæc verò sūpta somnos alliciūt: Meconij drach. j. cū styracis ac myrrhę pari pōdere misceto: dosis quāta est triū erui granulorū magnitudo. Aut mandragoræ obolos duos cum antè memoratorum pari pondere exhibeto. Aut diluti quod ex eiusdē radicibus paratur cyathos duos. Aut papaueris liquor erui magnitudine deglutiatur: aut papaueris folia in cibo sumantur. Idē præstāt lactucæ syluestris æquè ac satiuæ liquor haustus, ac ipsæ quoq; lactucæ esitatæ. Cæterùm vtimur & somnificis in diuturnis affectibus, cùm quis sectionē vstionémve admissurus cruciatuum sensum cupit euitare ac subterfugere. [illegible]

Accersit & somnum mandragoræ aut papaueris liquor, si dilutus lana excipiatur anóque subdatur. [illegible]

Lethargicos excitare valent hęc admota narib⁹: acetū, veratrū albū, sinapi, piper, castorium, struthium, [illegible]

spondylium, peucedanū, vituli marini coagulum, cedria, pix liquida, ruta, abrotonū, vstus lucernæ funiculus, nasturtiū, pix cruda, laserpitij liquor, cepa, allium, galbanum, bitumē, vrtica cruribus & frōti admota, frigidę copiosę aut aceti perfusio, tritū sinapi ex aceto cruribus & manibus extremis illitū. Aliud: asininæ auris sordibus ægri frōtem illinc. Aliud, quod non quidem excitat, sed somnū potiùs allicit: Thuris, myrrhæ ana drachmas ij. radicis siccæ nigri mandragoræ ana drachmas ij. opij drachmā j. terito & cum rosaceo misceto, tandémq; panniculo lineo excepta olfacito.

Eadē suffitu. Suffitu verò excitāt hęc: lapis qui intra Samiam terram reperitur, loti arboris ramentorum dilutū, castorium, balsami semen ex aqua (quod vertiginosos itidē irrigatū adiuuat) lapis gagates, peucedanū, bitumē, sulphur, galbanum, spondylium, sagapenum, lichen equorum, muli & elephātis vngula, eboris ramentū, cornu ceruinū: vituli marini, itēq; hœdi coagulum, hirci sordes, adeps crocodili, abrotonū & laserpitium.

Eadem potu. Excitāt & hęc in potu sumpta, lapis qui in Samia terra reperitur, loti arboris ramentorū dilutum, castorium, seménque balsami ex aqua.

Ad vertigin. Vertiginosis vtiles sunt irrigationes, quas anteà caput dolētibus cōuenire diximus. Eosdē etiā excitāt quæcūq; lethargicos expergefaciūt.

Ad maniam. Furiosos itidē iuuabunt irrigationes, quarū vsum in capitis dolorib⁹ esse diximus. Iisdem porrò in potu conferunt, hippomarathri radix & semē ex aqua, bryonię radicis itidē drach. j. ex aqua aut melicrato quotidie sūpta, necnō & lapis qui in Samia terra reperitur, ac resinæ itidē Africanæ drach. j. ex aqua pota. His prætereà suffitus iidem adhibētur, quos lethargicis ascripsimus.

Ad epilepsiā remedia. Comitiales iuuātur, si [eorū scrophulę ad collū vsq;] mustelę sāguine perungātur. Sed & ipsa mustela cōfert abiectis capite ac pedib⁹ cocta, & in cibo sumpta: veluti & iecur eiusdē ex aqua potū, itēq; iecur asininū esitatū, idq; ieiuno vētricu-

A σπονδύλιον, πευκέδανον, φώκης πιτύα, κεδρία, πίσσα ὑγρά, πήγανον, ἀβρότονον, ἐλλύχνιον κεκαυμένον, κάρδαμον, πίττα ὠμή, σιλφίου ὀπὸς, κρόμμυον, σκόροδον, χαλβάνη, ἄσφαλτος, κνίδη προσφερομένη σκέλεσι καὶ μετώπῳ ὕδατος πολλοῦ καὶ ψυχροῦ, ἢ ὄξους κατάντλησις· σίναπι λεῖον σὺν ὄξει B καταχριόμενον κατὰ τῶν σκελῶν καὶ χειρῶν ἄκρων. ἐκ τοῦ ῥύπου τοῦ ὠτὸς τοῦ ὄνου ἄλειφε τὸ μέτωπον τοῦ ἔχοντος. Ἄλλο διεγερτικὸν καὶ ὑπνωτικόν. λιβάνου, σμύρνης ἀνὰ < . β'. μανδραγόρου μέλανος τῆς ῥίζης ξηρᾶς Γο. β'. ὀπίου μήκωνος Γο. α'. τρίψας, μίξας μετὰ ῥοδίνου ἐλαίου, καὶ ἀναλαβὼν εἰς ῥάκος λινοῦν ὀσφραίνου.

Cōtrà sentire videtur ipse Dioscorides lib. 1. de Mat. med. c. 18.

μὴ διεγερτικὸν, ἀλλὰ ὑπνωτικόν

C XV. Ὑποθυμιώμενα δ' ἐγείρει, λίθος καταπωθεὶς τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου πρισμάτων τὸ ἀπόβρεγμα, καστόρειον βαλσάμου καρπὸς μεθ' ὕδατος· ὃς καὶ τοὺς σκοτωματικοὺς ὠφελεῖ ἐν ἐμβρέγματι. λίθος γαγάτης, πευκέδανον, ἄσφαλτος, θεῖον, χαλβάνη, σπονδύλιον, σαγαπηνὸν, λειχὴν ἵππων, ἡμιόνου, ἐλέφαντος ὄνυξ, D καὶ ξύσμα ὀδόντων, κέρας ἐλάφου, φώκης πιτύα καὶ ἐρίφου, τράγου ῥύπος, κροκοδείλου στέαρ, ἀβρότονον σίλφιον. Πινόμενα δ' ἐγείρει λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου πρισμάτων τὸ ἀπόβρεγμα, καστόρειον, βαλσάμου καρπὸς μεθ' ὕδατος.

ἐνδοθεν vel ὁ ἐν τῇ.

XVI. Καὶ τοὺς σκοτωματικοὺς δὲ ὠφελεῖ E ἐμβρέγματα τὰ προγεγραμμένα ἐπὶ τῶν κεφαλαλγούντων. διεγείρει δὲ αὐτοὺς ὅσα καὶ τοὺς ληθαργικούς.

XVII. Χρᾶσθαι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μαινομένων, ἐπιβρέγμασι τοῖς εἰρημένοις ἐπὶ κεφαλαλγίας. Πόματα δὲ ὠφελεῖ τοὺς μαινομένους, F ἱππομαράθρου ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα σὺν ὕδατι, βρυωνίας ῥίζας < . α'. μεθ' ὕδατος καθημερινῶς σὺν μελικράτῳ· καὶ λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος, ῥητίνης Λιβυκῆς < . α'. μεθ' ὕδατος πινομένη. θυμιᾶται δ' ἐπ' αὐτῶν ὠφελίμως ὅσα ἐπὶ ληθαργικῶν ἱστόρηται.

XVIII. Ἐπιληπτικοὶ δὲ ὠφελοῦνται, ἐάν G τις τὰς χοιράδας αὐτῶν μέχρι τοῦ τραχήλου γαλῆς αἵματι καταχρίσῃ. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἑφθὴ ἐσθιομένη γαλῆ, χωρὶς τῶν ποδῶν αὐτῆς καὶ κεφαλῆς· καὶ τὸ ἧπαρ δὲ αὐτῆς μεθ' ὕδατος πινόμενον ὠφελεῖ· καὶ ἧπαρ ὄνειον ἐσθιόμενον· νῆστις δὲ λαμβανέτωσαν.

Sciolus quidam hauddubiè ex malè intellectis iis quæ leguntur apud Diosc. lib. de Mat. med. 2. cap. de mustela huc locū deprauasse videtur.

A ἢ λέοντος χολὴν μίξας μέλιτι ἀπόθου, καὶ δίδου ἐντεῦθεν κοχλιάριον ἓν μεθ' ὕδατος ἐπὶ ἡμέρας ἑπτά, προκαθαίρων τούτῳ. *κρόκου ὀβ. γ'. νάρδου ὀβ. β'. ἐλλεβόρου μέλανος ὀβ. α'. σκαμμωνίας < δ'. νίτρου < β'. μέλιτι ἀναλάμβανε καὶ δίδου < β'. μετὰ μελικράτου. πόσει καὶ πελαργοῦ κόπρος μεθ' ὕδατος, B ἢ μετ' ὀξυμέλιτος. ἢ ἀγαρικοῦ ὀβ. γ'. πευκεδάνου τὸ αὐτό. ἢ φώκης πιτύας ὀβ. α'. συνειληφέντα λεῖα. ἢ ὀνωνίδος ῥίζας ἐν ὀξυμέλιτι εἰς τὸ ἥμισυ ἕψει. Πίνεται ὠφελίμως σὺν ὀξυκράτῳ αἰγείρου καρπός. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος, < α'. αἷμα δὲ ἄγει. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα· ἀκόνης Ναξίας τὸ C ἀπότεμμα, καὶ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σὺν ἐλαίῳ σιδήρου· πιτύα λαγωοῦ ἢ νεβροῦ. σπονδύλιον σὺν ὕδατι. βρυωνίας ῥίζης < α. καθ' ἡμέραν εἰς ἐνιαυτὸν λαμβανομένη· στρύχνου τοῦ τὸν καρπὸν ἔχοντος πυρρὸν ῥίζα ξηρά. βαλσάμου καρποῦ < ς'. ἢ φώκης πιτύα μετὰ ἵππου λειχήνων. καὶ αὐτοὶ D δὲ καθ' ἑαυτοὺς λειχῆνες. ἴον ἀγρίου ἄνθος. *λίθος Ἄσιος μετὰ μέλιτος, ἐπὶ παιδίων. καρδαμώμου < α'. λωτοῦ τοῦ δένδρου τῶν πρισμάτων ἀπόβρεγμα· πενταφύλλου φύλλα λ'. καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπὶ ἡμέρας λ'. πινόμενα καθ' ἑαυτά. πίνεται δὲ καὶ χελώνης χερσαίας καὶ θαλασσίας αἷμα. ποιεῖ δὲ καὶ E ἑψηθεῖσα καὶ ἐκλειχομένη. ἀρνόγλωσσον ἐσθιόμενον. ὄξος σκιλλητικὸν καταρροφούμενον· ὀποῦ φύλλον, ἢ ὀπὸς σὺν τροφῇ λαμβανόμενος, ἐπιρροφεῖν δὲ ὑδρόμελι. Ποιεῖ καὶ τοῦτο· γαλῆς κοιλίαν κορίῳ πληρώσας ξηράνον, καὶ δίδου ἐξ αὐτοῦ μεθ' ὕδατος, ἢ ὄξους. ἢ λίθον σεληνίτην ἀποξύων δίδου. ἢ F μήκωνος ἀφρώδους καρπὸς, ὀξυβάφου πλῆθος. ὄνυχος ὀνείου κεκαυμένου κοχλιάρια β'. πλῆθος. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τὴν γλῶσσαν φλὲψ ἐκτμηθεῖσα κατὰ τὸ δεξιὸν μέρος ὡς ἐπὶ δάκτυλον· κνίδη λεία καταπλασθεῖσα. καὶ ταῖς ῥισὶ δὲ ἐντίθεται ὠφελίμως, χολὴ χελώνης θαλασσίας.

XIX. Περιαπτόμενον δὲ ἱκανῶς ὠφελεῖ τοῦτο τοὺς ἐπιληπτικούς. G χελιδόνων νεοσσοὺς ἀναστήσας ἐκ τῆς πρώτης νεοσσιᾶς, εὑρήσεις λίθους ἐν τῇ γαστρὶ δύο, ποικί-

ποιεῖ

Aëtius < γ'.

Meibanus legere videtur, λίθου ἀσίου ἄνθος μάλιστα ἐπὶ παιδ. lapidis Asii flos, maximè puerulis.

αἱ ὑποτμηθ.

A lo. Aliud: fel leoninū melli ammixtum serua, & de eo exhibe cochlear vnum ex aqua ad dies septē; purgato tamen priùs corpore sequenti medicamento: Cnici obolos tres, nardi ob. ij. veratri nigri ob. j. scammoniæ drach. iiij. nitri drach. ij. melle excipito, & drach- B mas duas ex aqua mulsa potui dato. Prodest & ciconiæ fimum ex aqua vel aceto mulso. Itidem agarici ob. iij. peucedani tantundem & coaguli phocæ obolus vnus terantur, simúlque misceátur. Aut: radices ononidis in aceto mulso coquito ad medias. Vtiliter quoque bibitur ex posca populi nigræ fru- C ctus, necnon ammoniaci thymiamatis drach. j. (sed sanguinem educit:) rutę syluestris semē, quod è cote Naxia ferro exacuendo deteritur cum oleo, leporis aut hinnuli coagulum, spondylium ex aqua: radix bryoniæ drach. j. pōdere sumpta quotidie ad annū integrū: solani quod fuluū gerit fructū radix sic- D ca, balsami semen pondere drach. vj. Sic & phocæ coagulum cū lichenibus equorum, ac ipsi quoque lichenes per se, flos violæ agrestis, lapis Asius cum melle, in puerulis: cardamomi drach. j. loti arboris ramētorū dilutū. Conueniūt & quinquefolij folia tricena diebus triginta per se pota. Bibitur & sanguis te- E studinis tā marinæ quàm terrestris: eadem etiā cocta & delincta proficit: plantago esitata prodest, acetū scilliticum absorptum, laserpitij semē aut ipse liquor in cibis sumptus, dummodò aqua mulsa superbibatur. Efficaciter etiā auxiliatur mustelæ ventriculus coriādro refertus & exiccatus, si de eo bibēdum de- F tur ex aqua vel aceto. Aliud: lapidis selenitis derasum puluerē exhibeto, aut papaueris spumei semē acetabuli menura, au vngulæ asininæ vstæ cochlearia duo. Iuuat & venā quæ linguæ parti dextræ subiacet ad digiti fermè spatium incidere. Valet & vrtica trita & adhibita. Naribus verò fel testudinis marinæ vtiliter inditur.

G Inter amuleta comitiales hoc potēter adiuuat: Hirundinum pullos primæ fœturæ diffindito: in eorum ventre duos inuenies lapillos,

vnum qui dem colore varium, alterum purũ & vnicolorẽ. Hos priusquàm terrã attigerint, pelli mustelæ aut cerui platycerotis illigato, & è collo brachióve suspendito cõtinenter gestãdos, ita vt nunquam humi deponãtur. Sunt porrò hi lapilli intereadum Luna crescit inquirendi. Hoc eodem amuleto quẽ accessio comitialis inuaserit si contigeris, excitabitur.

Epileptici excitandi. Excitat & comitiales sinapi cum aceto olfactũ & suffumigatum galbanum. Quinetiam cõfestim reuocabitur æger, si quancumq; libuerit illius corporis partem compunxeris, manantéque inde sanguine os ipsius perunxeris.

Eosdem prodentia. Suffitu verò comitiales arguũt, bitumẽ, lapis gagates & cornu caprinum: iecoris itidẽ caprini assati nidor, & ipsum quoque iecur in cibo sumptum.

Ad incubum. Iis quos incubus frequẽter quasi pręfocat, remedio sunt pęonię grana nigra xv. ex aqua sæpenumero pota.

Ebrietatis arcentia. Ebrietatem arcent, amygdalarũ amararũ cremor cyathi vnius mẽsura potus, ceruina caro sale condita, si assata præsumatur, vinũ absinthites præbibitum, ac myrtites etiá similiter sumptum, myrti quoque baccæ esitatæ, & rutæ decoctum haustum.

Eandem discutientia. Ebrietatem verò iam cõtractam discutiũt, centaurij tenuis decoctũ, verbenacæ supinæ semen ex aqua potum: sic & brassica & raphanus, si superedantur.

Caput offendentia. Porrò in capitis affectibus cauẽda quæ idipsum tentare apta nata sunt, adeóque affectus ipsos plerũque renouant aut exacerbant. Sunt autem huius generis quæ bibuntur ista: viticis semen, absinthij succus & lac dulce. In cibis verò sumuntur, glandes quernæ, oliuæ nigræ, fructus arbuti, quos memæcyla vocant: eruum, quod quidem frequẽtiùs esitatum etiá articulos resoluit. Ampliùs verò caput offendit, adeò vt leuem etiam soporẽ inducat, myrrha epota: thus, quod & insaniam parit: hederæ corymbi, qui mentẽ etiá permouent: holoschœni semẽ, soporiferũ adeò vt mentẽ etiam sæpe lædat: crocus, peuceda-

A λον ἕνα καὶ τὸν καθαρὸν ἕνα. τούτω δύο δὲ πρὸ τοῦ χαμαὶ πεσεῖν, ἔνδησον εἰς δέρμα γαλῆς, ἢ πλατυκέρωτος ἐλάφου, καὶ περίαπτον τραχήλῳ ἢ βραχίονι. διηνεκῶς δὲ ἐχέτω τοῦτο, χαμαὶ μηδέποτε τιθείς. λάμβανε δὲ μεταξὺ αὐξανομένης τῆς σελήνης τοὺς λίθους. τοῦτο αὖ περιάψας ἐπιληφθέντι, διεγερθήσεται.

B XX. Ανακαλεῖται καὶ τοὺς ἐπιλήπτους σίνηπι μετ᾽ ὄξους ὀσφραινόμενον· χαλβάνη ὑποθυμιαθεῖσα. Καὶ διέλης δὲ ἐξ οὗ δὴ ποτοῦν μέρους τὸ σῶμα ἀπ᾽ αὐτῶν, καὶ τῷ ἀπορρέοντι αἵματι διαχρίσης τὸ στόμα, εὐθέως διεγείρονται.

XXI. Ελέγχει δὲ ἐπιληπτικοὺς θυC μιώμενα, ἄσφαλτος, γαγάτης λίθος, κέρας αἴγειον. Εσθιόμενα δὲ, ἧπαρ τράγιον, ἢ ὀσμή τε ἀπ᾽ αὐτοῦ ὀπτωμένου ἀναφερομένη.

XXII. Πρὸς δὲ τοὺς ὑπὸ τῶν ἐφιάλτων συνεχῶς πνιγομένους, ἰῶνται γλυκυσίδης οἱ μέλανες κόκκοι ιε. ποθέντες μεθ᾽ ὕδατος πολλάκις.

D XXIII. Αμέθυστα δέ ἐστιν, ἀμυγδάλων πικρῶν ἀποβρέγματος κύαθος εἷς πινόμενος, ἐλάφειον ταριχηρὸν ὀπτὸν προεσθιόμενον, ἢ οἶνος ἀψινθίτης προπινόμενος, ἢ μυρτίτης ὁμοίως λαμβανόμενος, καὶ τὰ μύρτα ἐσθιόμενα, καὶ πηγάνου ἀπόζεμα πινόμενον.

E XXIIII. Επιπινόμενα δὲ μέθην σβεννύει, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ ἀπόζεμα· Ἱερᾶς βοτάνης τὸ σπέρμα μεθ᾽ ὕδατος ποθὲν, καὶ κράμβη ἐπεσθιομένη, καὶ ῥάφανος. *Aet. περιστερεῶνος ὀρθοῦ.*

XXV. Δεῖ δὲ παραφυλάττεσθαι ἐπὶ τῶν περὶ τὴν κεφαλὴν παθῶν, τὰ ἁπτόμενα ταύτης, καὶ πολλάκις εἰς ὑπομνήσεις καὶ παροF ξυσμοὺς ἄγοντα τὰς διαθέσεις. ἔστι δὲ πινόμενα μὲν, ἄγνου σπέρμα, ἀψινθίου χύλισμα, γάλα γλυκύ. ἐσθιόμενα δὲ βάλανοι δρύϊνοι, ἐλαῖαι μέλαιναι, ὁ καρπὸς τοῦ κομάρου, ἔστι δὲ μεμαίκυλα ὄροβος, οὗτος δὲ καὶ ἄρθρα παραλύει πολλάκις βρωθείς. ἐπὶ πλεῖον δὲ ἅπτεται, ὥστε καὶ ὑποκαροῦν, σμύρνα πιG νομένη· λίβανος, ὃς καὶ μανίαν ποιεῖ. κισσοῦ κόρυμβοι, οἳ καὶ ταράσσουσι τὴν διάνοιαν. ὀλοσχοίνου καρπὸς κρητικὸς ὥστε καὶ παίζειν *Fortè καρωτικὸς legendum.* πολλάκις τὴν διάνοιαν. κρόκος, πευκέδα- *πλείω.*

Moib. ex Gal. & Aëtio addit, ταραχώδεις ὕπνους, quippe cùm styrax iisdem autoribus vsu largiore somnos turbulentos efficiat.

νον, κυκλάμινος ξηρὰ σὺν οἴνῳ ποθεῖσα. στύραξ δὲ ὀλίγος μὲν ποθεὶς λύει σκυθρωπότητα, πολὺς δὲ καὶ κατασκευάζει. A

XXVI. Ταραχώδεις δὲ ὕπνους ποιεῖ ποθέντα σὺν οἴνῳ, πυκνοκόμου καρπὸς, λεοντοποδίου ὁμοίως, ἐρεγμὸς πολὺς βρωθείς.

Τὰ τῶν ὀφθαλμῶν βοηθήματα.

B

XXVII. Ὀφθαλμοὺς δὲ μελλόντων ῥευματίζεσθαι, ἐφίστησι πολλοῦ ψυχροῦ κατάντλησις, ἐνίοτε καὶ ὄξους μιχθέντος, καὶ μάλιστα θέρους.

XXVIII. Ἵστησι δὲ τὰ ῥεύματα ἐπὶ τοῦ μετώπου ἐπιτιθέμενα ἀνακολλήματα, ὠοῦ τὸ λευκὸν, γύρεις, λίβανος, μιχθέντα καὶ ἐπιχρισθέντα ὀθονίῳ, ἢ ἀπὸ τῶν* μαγείρων αἰθάλη πτυέλῳ μαλαχθεῖσα ἐπιχρίεται. C

XXIX. Πρὸς δὲ τὰς φλεγμονὰς τῶν ὀφθαλμῶν καταπλάσματα ἁρμόζει, ἄλφιτα μετὰ ἀρνογλώσσου καταπλασσόμενα, βάτου φύλλα ἢ ἀρνογλώσσου, ἢ μυὸς ὠτὸς, ἢ τριβόλου χλωροῦ, ἀνδράχνης, ἀειζώου, ἀμώμου, ἡμεροκάλλους, ἴου, κρότωνος· φύλλα ἐλάτης, φύλλα πολυγόνου, στρύχνου, σελίνου, κορίου, κυπαρίσσου φύλλα λεῖα, κολοκύνθης ξύσματα, πέπονος σὰρξ, σχοίνου φύλλα τὰ ἁπαλὰ, ὑοσκυάμου φύλλα, κυδωνίων ἄνθος, μήκωνος κωδίων ἀφέψημα προσαντλούμενον, καὶ αὐταὶ αἱ κωδίαι λεῖαι καταπλασσόμεναι, βούτυρον νεαρὸν μετὰ ἐρίου ἐπιτιθέμενον, κράμβης φύλλα θερμὰ ἐπιτιθέμενα, κρόκος σὺν μελιλώτῳ καὶ γλυκεῖ, φλόμου φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ μετὰ παλῆς ἀλφίτου, ἀβρότονον σὺν μήλῳ κυδωνίῳ ἑφθῷ, τυρὸς νεαρὸς λεῖος. D E

Moib. ἐλατίνης.

μετώπου.

XXX. Καλὰ δὲ τοῦ προσώπου καταπλασσόμενα ὠφελεῖ, σεῦτλον σὺν στυπτηρίᾳ ὀλίγῃ λείᾳ, μαλαβάθρου φύλλα ἐν οἴνῳ ἀποζεσθέντα, κυάμινον ἄλευρον σὺν ὕδατι, σικύου πέπονος σὰρξ, πηγάνου φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθά. F

XXXI. Πρὸς δὲ τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ ῥεύματα, τοῦ ἀσφοδέλου ῥίζης χυλοῦ < .α. κρόκου < .α. σμύρνης < .α. γλυκέως παλαιοῦ ξέ. β. ἕψε ἕως ἑνωθῇ καὶ σχῇ ἐπιχρίσεως πάχος. ποιεῖ καὶ τὸ γλαύκιον σὺν ὕδατι, κρόκος σὺν γάλακτι, κωνείου χύλισμα, λύκιον, ῥόδων χυλὸς ἑψημένος. G

nū, cyclaminus sicca in vino pota: styrax denique, qui quidem parcè bibitus, tristitiam soluit, liberaliùs verò haustus, eandem affert.

Somnos turbulētos efficiunt hęc in vino pota: pycnocomi semen, itidémq; leōtopodij, necnon & faba fresa copiosior in cibo sumpta. Somnos perturbantia.

Oculorum affectorum remedia.

Quominus oculi fluxionib⁹ reddantur opportuni, prohibet largioris frigidæ affusio, admixto etiá interdum aceto, præsertim æstatis tempore. Oculis i fluxione praeparantia.

Ipsas verò fluxiones sistunt adhibita fronti anacollemata ex oui cádido, farinæ polline & thure simul mixtis & linteolo inductis. Iuuat & *coquinariam fuliginem saliua subactam illinere. Fluxionem sistentia. *ali. e populo nigra collectam.

Oculorum inflámationibus pro cataplasmate adhibita conueniunt, polenta cum plantagine, folia rubi, plantaginis, auriculæ muris, tribuli virentis, portulacæ, semperuiui, amomi, hemerocallis, violæ purpureæ, ricini, elatines, polygoni, intybi, apij & coriandri: itidémque cupressi folia trita, cucurbitæ raméta, peponis caro, tenella iunci folia, vti & hyoscyami, cotoneorū flos. Cōferūt & fotus è papaueris capitum decocto, ac ipsa quoque capita trita & adhibita, butyrum recés cum lana impositum, necnon & brassicæ folia calentia, crocus cum meliloto & passo, verbasci folia cū vino cocta addito polentæ polline, abrotonum cum malo cotoneo cocto, denique & caseus recés tritus. Ad oculorum inflammationem.

Fronti verò imposita iuuant, beta cum exiguo alumine trito, malabathri folia in vino feruefacta, fabacea farina cum aqua, cucumeris Peponis dicti caro, & rutæ folia in vino decocta. Imposita fronti.

Ad inflammationes simul & fluxiones oculorum valet sequens remediū: succi radicis asphodeli, croci, myrrhæ an. drach j. cum passi veteris sextariis duobus coquito, dū vnita probè linimenti crassitudinē adipiscātur. In idipsum faciūt, glaucium ex aqua, crocus cum lacte, dēsatus cicutę succus: Lyciū, ac denique coctus rosarum succus. Ad oculorum fluxiones & inflammationem.

Ad eorundem epiphoras & vlcera. Quæ verò sequūtur simplicia neque adeò operosa remedia, ipsis adhibita oculis, valent tum ad sistendas cōfestim oculorum epiphoras, tum ad eorundem vlcera & expurganda & carne implenda: spodium & laser paribus mista portionibus, & in pastillos conformata, semperuiui ac portulacę succi cum gummi & spodij dimidia parte in trochiscos cōformati, ac in recenti malo seu instillati seu etiam illiti: itidem portulacæ succus, & ocimum cum vino.

Ad vehementiss. oculorum dolores. Vehementes oculorum dolores mitigat, crocus cum lacte, spodium cum dēsato cicutæ succo, opium similiter, æs vstum, lapis cum lacte muliebri, maximè infantibus, instillatus. Eximiam verò opem affert & iste illitus: Sume succi graminis Parnassij & meliloti partes æquales, myrrhæ dimidium, piperis ac thuris tertiam partē, vini ac mellis quantum sat est: coquito in æneo vase, ac vtitor.

Ad eorundem diuturnas fluxiones & vlcera. Inueteratis vlceribus atque fluxionibus cōueniūt trita & ex aqua illita, lapis galactites ac thyites itidē dictus: lapis sapphirus cum lacte, syluestris lactucæ liquor cum lacte muliebri: ipsa quoque lactuca facit ad vlcera & epicaumata. Sumptum verò in potu cuminum ex vino & aqua, diuturnas fluxiones sistit.

Lippitudinis amuleta. Lippitudinē arcet perpetuò appensa collo tribuli radix, similitérque polygoni. Credūtur & anno toto à lippitudine incolumes cōseruari, qui Punicę arboris cytinos exiguos needū hiantes deuorauerint.

Ad oculorum oedemata. Oculorum œdemata mitigant, ammi cum lini semine, anethi radix in puluerem redacta cum aqua, fabacea farina cum puluere thuris, itémque oui candidum.

Ad cōfusiones ab ictu. Oculorum ab ictu confusionibus & inflammationibus priuatim opitulatur stœbes fructus in vino coctus, deindéq; tritus & impositus.

Ad oculos cruore suffusos. Oculis cruore suffusis medetur sanguis recēs detractus è columba, turture, perdice, palūbo: lac itē muliebre cum thure, granum tinctile cum lacte similiter, hæmatites lapis cum lacte muliebri, hyssopi puluis

A XXXII. Ἐγχυματιζόμενα δὲ ὠφελεῖ ἁπλᾶ καὶ ἀπερίεργα ὄντα, καὶ ἄγοντα ταχέως τὰς ἐπιφορὰς, καὶ τὰ ἕλκη πληροῦντα καὶ ἀποκαθαίροντα· σπόδιον καὶ ὀπὸς, ἴσα μιγνύμενα αὐτοῖς εἰς ἀνάπλασιν· ἀειζώου χυλὸς, καὶ ἀνδράχνης κατὰ τὸ πρόσφατον ἐγχυματιζόμενοι μετὰ κόμμεως καὶ σποδίου ἡμίσεος. (πρὸς τὸ σποδίου ἡμίσεος) ἀναπλασθέντες καὶ ἀναχριόμενοι· καὶ ἀρνογλώσσου χυλὸς, ὤκιμον σὺν οἴνῳ. *forte, στέλλοντα.* B *Parenthesi interclusa abūdare videntur. & subiiciendum ἢ*

XXXIII. Τὰς περιωδυνίας δὲ παύει κρόκος σὺν γάλακτι, σπόδιον σὺν κωνείου χυλίσματι, ὄπιον ὁμοίως, χαλκὸς κεκαυμένος, λίθος μετὰ γάλακτος γυναικείου, καὶ μάλιστα ἐπὶ παιδίου ἐνσταζόμενος. C Ποιεῖ δὲ ἄκρως καὶ τοῦτο τὸ ἔγχρισμα. ἀγρώστεως χυλοῦ τῆς ἐν Παρνασσῷ, καὶ μελιλώτου, ἴσα, σμύρνης ἥμισυ, πεπέρεως καὶ λιβανωτοῦ τὸ τρίτον, οἴνου καὶ μέλιτος σύμμετρον· ἕψε ἐν χαλκῷ καὶ χρῶ. *Galactitem aut Melinē lapidē supplet Gesnerus. Moibanus de cote accipiendū censet, cui lac ipsum instilletur.*

XXXIIII. Πρὸς δὲ τὰ χρονιζόμενα D ἕλκη καὶ ῥεύματα ἁρμόζει σὺν ὕδατι λεῖα ἐγχριόμενα, λίθος γαλακτίτης, λίθος ὀίτης *θυίτης.* καλούμενος, λίθος σάπφειρος σὺν γάλακτι, χαλκὸς κεκαυμένος σὺν γάλακτι, θρίδακος ἀγρίας ὀπὸς σὺν γυναικείῳ γάλακτι· αὐτὴ δὲ ποιεῖ πρὸς ἕλκη καὶ πρὸς ἐπικαύματα. Πινόμενον δὲ ἵστησι ῥεύματα χρόνια E κύμινον, σὺν οἴνῳ καὶ ὕδατι λαμβανόμενον.

XXXV. Περιαπτομένη δὲ τῷ τραχήλῳ διηνεκῶς κωλύει ὀφθαλμίαν, τριβόλου ῥίζα, πολυγόνου ὁμοίως. δοκοῦσι δὲ τηρεῖν ἐπ᾽ ἐνιαυτὸν ἀνοφθαλμιάστους κύτινοι ῥοιᾶς μικροὶ καὶ μεμυκότες καταπινόμενοι.

XXXVI. Οἰδήματα δὲ πραΰνει, ἄμμι F σὺν λινοσπέρμῳ, ἀνήθου ῥίζα μεθ᾽ ὕδατος λεία, κυάμινον ἄλευρον σὺν λιβανωτῷ λείῳ, καὶ ᾠοῦ τὸ λευκόν.

XXXVII. Πρὸς δὲ τὰς ἐκ πληγῆς συγχύσεις καὶ φλεγμονὰς ἰδίως ποιεῖ, στοιβῆς καρπὸς ἐν οἴνῳ ἑψηθεὶς καὶ λεῖος ἐπιτεθείς.

G XXXVIII. Ὑποδρομὰς δὲ αἵματος θεραπεύει ἐγχριόμενον αἷμα περιστερᾶς πρόσφατον, τρυγόνος, πέρδικος, φάττης. γάλα γυναικεῖον σὺν λιβανωτῷ, κόκκος βαφικὸς σὺν γάλακτι ὁμοίως, αἱματίτης λίθος σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ὑσσώπου λεῖοι ἐνδε-

θὲν εἰς ὀθόνιον, καὶ ἀπομαπτόμενον εἰς ὕδωρ θερμὸν, πυελωμένου τοῦ ὀφθαλμοῦ· ἄσφαλτος καὶ λίβανος ἴσα ὑποθυμιαθέντα.

XXXIX. Προπτώσεις δὲ ὀφθαλμῶν στέλλει καταπλασσόμενα, εἰ μὲν ἀλγήματα εἴη, λινόσπερμον καὶ τῆλις σὺν ὑδρομέλιτι ἑφθά. εἰ δὲ παρήκμακε τὰ ἀλγήματα, ἢ μηδὲ ἐγένετο, εὐθέως ἐπὶ τὰ στύφειν καὶ ψύχειν δυνάμενα παραγίνεσθαι δεῖ, ὁποῖά ἐστι, βάτου φύλλα, μελίλωτον σὺν γλυκεῖ καὶ ὠοῦ ἑφθοῦ λεκύθοις καὶ κρόκῳ, κυάμινον ἄλευρον σὺν ῥόδοις, λινόσπερμον σὺν ὕδατι καὶ λιβανωτῷ καὶ σμύρνῃ, μελάνθιον σὺν ἀλφίτῳ λείῳ, μηκώνιον σὺν λεκύθῳ ὠοῦ ὀπτοῦ καὶ κηρωτῇ, πήγανον σὺν ἀλφίτῳ.

XL. Σταφυλώματα δὲ αἴρει, κανθαρίδος προσφάτου θλασθείσης ἐγχεόμενον τὸ ὑγρὸν, ἢ αὐτή. καθαίρει δὲ τὰ ἐπισκοτοῦντα ταῖς κόραις, ἄργεμα καὶ νεφέλια καὶ ἀχλῦς· ποιεῖ δὲ καὶ ὀξυδερκίαν.

XLI. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀμβλυωπούντων ἐγχριόμενα, ἀκόρου χύλισμα, λιβανωτίδος σπέρμα λεῖον μετὰ γάλακτος. μήκωνος κερατίτιδος τοῦ φύλλου ἢ καὶ τῶν ἀνθῶν ὁ χυλὸς ἐνσταζόμενος, καὶ ἐπὶ κτηνῶν ἄργεμον ἀποκαθαίρει. ἁλικακάβου ῥίζης τοῦ φλοιοῦ καὶ καρποῦ χυλὸς ὁμοίως, ἢ καὶ ὀπὸς αὐτοῦ σὺν μέλιτι· πευκεδάνου ὀπὸς ὁμοίως, σαγάπηνον ὁμοίως, ἀνεμωνίου χυλὸς ὁμοίως, ὁρμίνου ἀγρίου σπέρμα ὁμοίως, κεγχρίδων ἄφοδος ὁμοίως, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς τὸ δάκρυον, ἐλλέβορος λευκὸς, ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα, εὐφορβίου χυλὸς, ἰὸς κατεὶς, κισσὸς, κιννάμωμον, ἰτέας χυλὸς καὶ ὀπὸς, κενταυρείου τοῦ λεπτοῦ χυλὸς, κισσήρης ὀπτὴ λεία, κρομμύου χυλὸς, κυκλαμίνου τῆς ῥίζης χυλὸς, μαράθου τῆς ῥίζης χυλὸς, μελάνθιον, καὶ μελισσοφύλλου χυλὸς, ἠριγέροντος χυλὸς, ὀμφάκιον, ὀπὸς σιλφίου, ὀποπάναξ, πηγάνου ἀγρίου χυλὸς, δρακοντίου ῥίζης χυλὸς, θρίδακος ἀγρίας χυλὸς, ἀψίνθιον λεῖον, λωτοῦ τῆς πόας χυλὸς, χαμαίδρυος χυλὸς, ὠκίμου χυλὸς, πρασίου χυλὸς, νίτρον, ζιγγίβερι, στρουθίον, στυπτηρία ἡ κεκαυμένη, αἱματίτης λίθος, κοράλλιον, κοχλίας χερσαῖος κεκαυμένος, χελιδόνων νεοττῶν κεκαυμένων ὡς τέφρα· τούτων ἕκαστον σὺν μέλιτι

Margin: forte, λεῖον. — μαραθίου

A linteolo inuolutus in calentē aquā demerſus, & oculo pro fotu adhibitus. Suffumigatur & oculi bituminis ac thuris paribus portionibus.

Procidentes oculos reprimūt, ſiquidem dolores infeſtant, impoſita hæc: lini ſemen & fœnumgræcum cum aqua mulſa cocta. Sin dolores remiſerint, aut nulli prorſus B adfuerint, ſtatim ad ea quę adſtringendi refrigerandiq; facultate pollent accedendum: qualia ſunt rubi folia, melilotus cum paſſo, ouorum coctorum vitellis & croco: lomentum fabarum cum roſis, lini ſemen cum aqua, thure & myrrha: melanthium cum polenta tritum, meconium cum aſſati oui vitello & cerato, C ruta cum polenta.

Staphylomata tollit contuſæ recēns cantharidis humor illitus: ac ea ipſa quoque. Purgat & quæcunque pupillis tenebras offundunt, vti argema, nubeculas & caligines, oculorúmque aciem exacuit.

Oculorum hebetudini medétur hæc illita: denſatus acori ſuccus, libanotidis ſemen cum lacte tritum, D è corniculati papaueris folio aut etiā flore ſuccus inſtillatus, qui quidem & argema iumētorum expurgat: halicacabi è radicis cortice & ſemine ſuccus eodem modo, ac liquor etiam eiuſdem cum melle. Similiter & peucedani liquor, ſagapenum, anemones ſuccus, hormini E ſylueſtris ſemen, fimum cenchrididum, oliuæ Æthiopicę lacryma, veratrum album, lanæ ſuccidæ vſtæ, euphorbij ſuccus, ærugo vſta, hedera, cinnamomum, ſalicis ſuccus & liquor, cētaurij minoris ſuccus, pumicis vſti puluis, cepę ſuccus, cyclamini è radice ſuccus, vti & è radice F fœniculi: ſucci melāthij, apiaſtri & ſenecionis: omphacium, laſer, opopanax, rutæ ſylueſtris ſuccus, dracunculi è radice ſuccus, agreſtis lactucæ ſuccus, abſinthium tritum: ſucci loti herbæ, chamædryos, ocimi & marrubij: nitrum, zingiber, ſtruthium. alumen vſtum, hæmatites lapis, corallium, terreſtris G cochlea cremata, vſtorum hirundinis pullorum ceu cinis: horum inquam vnumquodlibet cum melle

Attico probè contritum. Scobs ebeni cum vino, vrina pueri impubis in æneo vaſe cocta cum melle, vrinæ humanæ ſedimentum cum cyprino oleo, æris flos tritus & cum æquali portione olei ſubactus, oleũ antiquum, balſami liquor cum olei cyprini pari portione, picis oleum, ſaccharum, adeps fluuiatilium piſcium in ſole eliquatus & melli ammixtus: fella denique perdicis ſylueſtris, callionymi piſcis, ſcorpij piſcis, teſtudinis marinæ, hyænæ & capræ agreſtis, horum inquam ſingula cum melle.

Ad oculorum cicatrices.

Priuatim oculorũ cicatrices illita exterunt, alcyonium Mileſium cũ melle, & ammoniacum cũ vino ac melle tritũ, anemones rotundæ radix itidem cum melle: ſimiliter & anagallidis puniceæ ſuccus, necnon & rutæ agreſtis.

Hebetibus oculis conferētia nutrimenta, cibaria.

Porrò laborãtibus oculorum hebetudine in cibis iſta conueniunt, viperæ caro cocta, thymus, crudi braſſicæ caules, raphanus, fœniculum, cepa, naſturtium, acetum ſcilliticũ, & in vniuerſum acria omnia. In iiſdẽ vero cibis ea cauere oportet quæ hebetudinem augent, vti anethum cum ſuo ſemine, lenticulam, nigricãtes oliuas, lactucam, porrum capitatum, apiũ & ocimũ.

Ad nyctalopiã ſeu nocturnã cæcitudinem.

Nyctalopas iuuant inuncta hæc: ſanguis turturis, palumbis, colũbæ, perdicis aut capræ ſylueſtris & hirci, ſanies è caprino iecore dũ inaſſatur extillãs inũcta, ac ipſum quoque iecur in cibo ſumptum, necnõ & ex eodem dum coquitur vapor in apertos oculos attractus. Cõfert & elateriũ tritũ cũ melle inũctum.

Ad vngues oculorum.

Vngues oculorum abſumũt hæc adhibita: pumex crematus & tritus, ſepiæ teſta trita, ſal & cadmia, trita omnia æquali pondere.

Ad genarũ ſcabritiam.

Scabras genas extenuant quæ ſequuntur trita & cum melle illita, ita tamen vt haud ita multò pòſt aqua locus foueatur, dum morſu excitatus dolor deſinat. Sunt autem iſthæc: ærugo, ferrique ſcoria vſta, atramentum ſutorium crematum, miſy vſtum, chalcitis cremata, omphacium, ſquama æris & ferri, cadmia tertiò vſta vinóque reſtincta,

A Ἀττικῷ λελειωμένον καλῶς· ἐβένου ῥίνημα σὺν οἴνῳ, οὖρον ἀφθόρου παιδὸς ἐν χαλκώματι ἑψηθὲν μετὰ μέλιτος, οὔρου ἀνθρωπείου ὑπόστασις σὺν κυπρίνῳ ἐλαίῳ· χαλκοῦ ἄνθος λεῖον προσαπτόμενον ἐλαίῳ, ἴσα μιχθέντα· ἔλαιον παλαιόν· βαλσάμου ὀπὸς, κύπρινον ἔλαιον, ἴσα μιχθέντα. πισσέ-

B λαιον, σάκχαρις, στέαρ ποταμίου ἰχθύος ἐν ἡλίῳ ἀποτακὲν καὶ μιγὲν μέλιτι. χολὴ δὲ πέρδικος ἀγρίου, ἰχθύος τοῦ καλλιωνύμου, σκορπίου ἰχθύος, χελώνης θαλασσίας, ὑαίνης, αἰγὸς ἀγρίας, σὺν μέλιτι πᾶσαι.

XLII. ΟΥλὰς δὲ σμᾷ ἐγχριόμενα ἰδίως, ἀλκυόνιον μιλήσιον σὺν μέλιτι, ἀμ-

C μωνιακὸν λεανθὲν σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι, ἀνεμώνης ῥίζα τῆς στρογγύλης σὺν μέλιτι, ἀναγαλλίδος φοινικῆς χυλὸς ὁμοίως, πηγάνου ἀγρίου χυλὸς ἐγχριόμενος.

σμᾷ ſeu σμήχει, τὸ σμήχειν ſignificat.
Μιλήσιον ex Aëtio reſtituit Molbanus.

XLIII. Ἁρμόζει δὲ ἐσθιόμενα ἀμβλυωποῦσι ταῦτα, ἐχίδνης σὰρξ ἑφθή, θύμον, κράμβης καυλοὶ ὠμοί, ῥάφανος, μάραθρον, κρόμ-

D μυον, κάρδαμον καὶ πάντα καθόλου τὰ δριμέα, ὄξος σκιλλητικόν. φυλάσσεσθαι δὲ δεῖ καὶ τὰ ἐπιτείνοντα τὰς ἀμβλυώσεις, ἐσθιόμενα. ἔστι δὲ ἄνηθον καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ, φακὸς, ἐλαῖαι μέλαιναι, θρίδαξ, πράσον κεφαλωτὸν, σέλινα, ὤκιμον.

Malim, τοὺς ἀμβλυωσμούς.

XLIIII. Νυκτάλωπας δὲ ἐγχριόμενα ὠ-

E φελεῖ, αἷμα τρυγόνος, φάσσης, περιστερᾶς, πέρδικος, ἢ αἰγὸς ἀγρίας καὶ τράγου, ἥπατος αἰγείου ὁ ἐν τῇ ὀπτήσει ἰχὼρ ἀπορρέων ἐγχριόμενος, καὶ αὐτὸ τὸ ἧπαρ ἐσθιόμενον, καὶ ἡ ἀτμὶς ἀπ' αὐτοῦ ἑψομένου ἑλκομένη ἀνεῳγόσι τοῖς ὀφθαλμοῖς· ὠφελεῖ δὲ καὶ ἐλατήριον λεῖον σὺν μέλιτι ἐγχριόμενον.

F XLV. Πτερύγια δὲ τὰ ἐν ὀφθαλμοῖς τήκει προσαγόμενα, κίσσηρις ὀπτὴ λεία, σηπίας ὄστρακον λεῖον, ἢ ἅλες καὶ καδμία λεῖα, ἅπαντα ἴσα.

XLVI. Τὰ δὲ τραχέα βλέφαρα λεπτύνει ἐγχριόμενα σὺν μέλιτι λεῖα. (δεῖ δὲ πυριᾶν ὕδατι μετὰ τὴν ἔγχρισιν, μέχρι παύ-

G σωνται δακνόμενα·) ἰὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, σκωρία κεκαυμένη, χάλκανθος κεκαυμένη, μίσυ κεκαυμένον, χαλκῖτις κεκαυμένη, ὀμφάκιον, λεπὶς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, καδμία καεῖσα τρὶς καὶ σβεσθεῖσα οἴνῳ,

στυπτηρίαν πᾶσαν καεῖσαν, καὶ μάλιστα σχιστὴν, * ὕσσωπον κεκαυμένον, οὖρον ἀνδρείου ὑπόστασιν σὺν κυπρίνῳ μύρῳ.

XLVII. Ξύειν δὲ δεῖ τὰ τετυλωμένα, ἐκστρέφοντα βλέφαρα· ἰοῦ φύλλοις τραχέσιν, ἢ * σμιλίῳ, ἢ σηπίας ὀστράκῳ σχηματισθέντι εἰς κολλύριον· καὶ ἰῷ ἀναληφθέντι κόμμει εἰς κολλύριον.

σύκων Aegineta.

XLVIII. Μίλφωσις δὲ καὶ τὰ βεβρωμένα βλέφαρα ὠφελεῖ, ἀμόργη ἑψημένη, καὶ ἐγχριομένη ἢ λύκιον, ἀμμωνιακὸν σὺν ὕδατι ἐγχριόμενον, ὃ καὶ τὰς τρίχας αὔξει· θαλλίας χυλός· ἰὸς σιδήρου ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐν ἡλίῳ τριβεὶς, μετ' οἴνου καὶ σμύρνης εἰς κολλύριον ἀναπλασθείς· κρομμύου χυλὸς σποδίῳ ἀναληφθεὶς, λεπὶς χαλκοῦ· ἢ καδμία λεπτὴ μέλιτι ἀναληφθεῖσα καὶ καεῖσα ἐν χυτριδίῳ καινῷ, πηλῷ τε κεραμικῷ πεπωμασμένῳ· ἔπειτα ὀπτηθεῖσα ἐπ' ἀνθρακώματος, μιγεῖσα αὐτῇ χαλκοῦ κεκαυμένου ἴσου καὶ σίμμεως δὲ ἡμίσεος μέρους.

ἀμμωνιακὸν ex Aetio Moib. restituit, & rectè. Nā & in eosdē vsus Armeniū à Dioscoride 5. de Mat. med. & Gal. 9. simpl. vsurpatur.

XLIX. Ξηροφθαλμίαν δὲ καὶ κνησμοὺς ἰᾶσι ψωρικῷ λείῳ προσαπτόμενος, ἢ λεπὶς λεία πεπλυμένη καὶ πεπέρει, ἢ καὶ τὸ σὺν πεπέρει, ἢ σιδήρου ἰῷ ξηρῷ, ἢ ὀμφακίῳ ξηρῷ λείῳ ὁμοίως.

alias ἄλλῳ τινὶ σὺν Moibanus ἄλλῳ τῳ σὺν

L. Τὰ δὲ λεπρώδη πάθη τῶν βλεφάρων ὑγιάζει συκῆς ὀπὸς καταχριόμενος.

LI. Φθειρίασιν δὲ τὰς ἐν τοῖς βλεφάροις καὶ ὀφρύσι θεραπεύει σὺν μέλιτι ἢ ὕδατι ἐπιχριόμενα σανδαράχη, σταφὶς ἀγρία.

Orib. ἢ οἴνῳ, aut vino.

LII. Τὰς δὲ νυττούσας διὰ ῥευματισμὸν χρονίου καὶ ἐκτιλείσας τρίχας ἐπὶ τῶν βλεφάρων, ὡς τὸ πολὺ οὐκ ἐᾷ φῦναι, μετὰ τὸ ἐκτιλῆναι εὐθέως καταχριόμενα, αἷμα βατράχων τῶν χλωρῶν πρόσφατον καθ' ἑαυτὸ, ἢ μιγὲν χαμαιλέοντι κεκαυμένῳ λευκῷ ἄχρις ἀνθρακώσεως, ἢ αἷμα κόρεως καθ' ἑαυτὸ, ἢ καπνοῦ τοῦ ἐν ταῖς κριθαῖς φυομένου ὁ χυλὸς σὺν κόμμει, ἢ τελλίναι ταριχηραὶ κεκαυμέναι λεῖαι μετὰ κεδρίας, λωτοῦ κεκαυμένου ἡ τέφρα, ἢ στυπτηρία φορίμη.

LIII. Ἀνακολλήματα * δὲ τὰς εἰσκλωμένας ἢ παραφυομένας τρίχας ἐν τοῖς βλεφάροις, μαστίχη μηλωτίδι θερμῇ προσαγομένης αὐτῆς, καὶ οὕτως ἀνακολλωμένων ἐπὶ τὴν ἰδίαν τάξιν τῶν τριχῶν.

A aluminis genus omne vstum, maximéque scissile, œsypum vstum, ac denique vrinæ virilis sedimentum cum vnguento cyprino.

Callosas verò palpebras, euersas radere oportet fici foliis asperis, aut scalpello, aut sepiæ testa in collyrium conformata, aut denique collyrio ex ærugine excepta gūmi. *Ad callosas palpebras.*

B Milphosi arrosisq; palpebris prosunt, amurca cocta & illita, lycium, armenium quoque cum aqua inūctum, (quod & pilorum incrementum promouet,) succus recentium oleæ germinum, rubigo ferri multis diebus in sole trita & cum vino ac myrrha in collyrium redacta, spodium cepæ succo exceptum, C squama æris, aut cadmia tenuis, melle excepta vstáque in ollula noua, quæ argilla figlina operculata sit: deinde tosta super prunis cū æquali portione æris vsti, ac stibij parte dimidia. *Ad milphosin & erosas palpebras.*

Lippitudinē aridā & pruritū oculorū sanabis, si leuiter attingas psorico cōtrito, aut squama trita lotáq; D & pipere, aut alio quopiā cū pipere, aut rubigine ferri sicca, aut omphacio sicco tritóque similiter. *Ad xerophthalmiam.*

Leprosos verò palpebrarum affectus sanat, ficulneus liquor illitus. *Ad leprosos palpebrarum affectus.*

Pediculare vitiū in palpebris & superciliis curatur, sandaracha & staphide agria cū melle & aqua illitis. *Ad phthiriasin palpebrarum & superciliorum.*

Euulsos verò pilos, qui citra diu- E turnam fluxionem oculos pungebant, vt plurimùm renasci prohibent ea quæ sequuntur, siquidem illinantur cùm primùm illi euulsi fuerint: nempe sanguis ranarū viridium recens per se, vel mistus albo chamæleonti vsto dum in carbones redactus fuerit: aut sanguis F cimicis per se, aut fumariæ nascentis inter hordea succus addito gūmi, aut tellinæ salsæ vstæ tritæque cum cedria, loti combusti cinis, denique alumē liquidum, quod phorimon dicitur. *Pungentes pilos renasci prohibentia [illegible].*

Intrò reflexos aut transuerso tramite natos palpebrarum pilos ita replicat glutinátque, vt in G suum redigantur ordinem, per specillum calens admota mastiche: *In ordinem reducentia [illegible].*

similiter

similiter & bitumen, atque lithocolla, necnō & cochleę viscidus lēctor acu exceptus, denique & chondrillæ gummi ad eundem modum. Arundine tenui ad duorum digitorum longitudinem fissa, cutem quæ supra palpebras est prehendito, arctéque stringito, neque priùs soluito quàm sponte per se excidat: atque sanabitur.

Ad ægilopas. Ægilopas, in quibus nondum ima parte corruptum os est, sanant, chamæmeli folia commanducata & imposita: succus ægilopis qui inter frumenta nascitur cum sitanij seu trimestris tritici farina adhibitus, plantaginis folia commanducata & imposita, maluæ folia trita cum felle taurino, ita vt hoc remedio madentia splenia linteoláve imponantur: hæc si resiccantur, denuo bis térve quotidie humectari par est. Idem præstabunt maluæ contrita folia cum sale: sed post apertū ægilopem ipsa malua trita vtere, dum cicatrix inducta fuerit. Similiter & nucis iuglādis partem interiorem commanducatam imponito, aut myrti baccas, aut œnanthen. Ad eundem quoque modum auriculæ muris foliis cum sale vti licebit. Id ipsum præstat solanum hortense, maximè verò quod halicacabum dicitur, quódque intra folliculum rubentem fructum in terram pronum continet. Itidem thus & fimum columbinum trita simúlque mixta: quæ lapidescunt inhæréntque, dum cicatrix inducta fuerit. Semperuiuum quoque seu per se seu cum melle: alumen scissile copiosa terebinthina exceprū: propolis terebinthinę & chondri pares portiones splenio inductæ: sal cum mastiche: māna cū stacte subacta, aut sonchi lacteo succo excepta. Facit & glans querna cremata cum aceto: itémque cinis vitium similiter: necnon & eruum cum melle, itidémque caricæ pingues cum picis Brutiæ pari portione subactæ.

Ad grandines. Grandines palpebrarum dissipāt grossi cocti & impositi, aut ficulnea folia.

Ad sugillata & liuentia. Sugillata liuētiáq; emēdant hæc imposita: anisum cū melle Attico, similiter & origanum, raphani cortex, sampsuchum, hæc inquàm cum melle:

A ἢ ἄσφαλτος ὁμοίως, ἢ λιθόκολλα. ὁμοίως κοχλίου τὸ κολλῶδες βελόνῃ ἀναλαμβανόμενον, * χονδρίλλη, ἢ κόμμι ὁμοίως· Κάλαμον λεπτὸν σχίσας τὸ μῆκος δακτύλων β΄. καὶ τὸ δέρμα τὸ ἐπάνω τῶν βλεφάρων λαβιδώσας, δῆσον ἰσχυρῶς, ἕως οὗ πέσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ μὴ λύσῃς, καὶ ἔσται ὑγιής.

B LIIII. Αἰγίλωπας δὲ θεραπεύει, ἐφ' ὧν μὴ διὰ βάθους ἔφθαρται τὸ ὀστέον, ἀνθέμιδος φύλλα μασηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα, αἰγίλωπος τοῦ ἐν τοῖς σίτοις χυλὸς σὺν ἀλεύρῳ σιτανίῳ καταπλασσόμενος, ἀρνογλώσσου φύλλα μασηθέντα καὶ ἐπιτεθέντα, ἢ μαλάχης φύλλα λεῖα σὺν χολῇ C ταυρείᾳ, ὡς μὴ ὑγρῷ εἶ) βρέχων σπληνάρια ἢ ὀθόνια ἐπιτιθῇ, ἐὰν ὑγραίνῃ τοῦ φαρμάκου. ξηραινόμενα δὲ ἀλλάσσε δὶς ἢ τρὶς τῆς ἡμέρας· ἢ αὐτὰ μασησάμενος τὰ φύλλα τῆς μαλάχης μετὰ ἁλός· μετὰ δὲ τὸ ἀναστομωθῆναι αὐτά, τῇ μαλάχῃ λεία χρῶ μέχρι κατουλώσεως. ἢ καρύου βασιλικοῦ τὸ D ἐντὸς μασώμενον ἐπιτίθει, ἢ μύρτα ὡσαύτως, ἢ οἰνάνθην ὁμοίως· μυὸς ὦτον τοῖς φύλλοις ὁμοίως μετὰ ἁλῶν. ποιεῖ δὲ καὶ στρύχνος κηπαῖος, καὶ μάλιστα ὁ καλούμενος ἁλικάκαβος, χαμαίζηλον ἔχων ἐν φύσει τὸν ἐρυθρὸν καρπὸν ἢ λίβανος καὶ περιστερᾶς κόπρος, λεῖα μιχθέντα. λιθοῦται δὲ καὶ E προσμένει μέχρι ἀπουλώσεως. ἢ ἀείζωον καθ' ἑαυτὸ, καὶ μετὰ μέλιτος. στυπτηρία σχιστὴ ὡς ὅτι πλείστῃ τερμινθίνῃ ἀναληφθεῖσα· πρόπολις καὶ τερμινθίνη καὶ χόνδρος, ἴσα ἐν σπληνίῳ· ἢ ἅλες μαστίχῃ, μάννα μετὰ στακτῆς ἀναμαλαχθεῖσα, ἢ μάννα σόγχου χυλῷ γαλακτίζοντι ἀναληφθεῖσα. ποιεῖ F καὶ βάλανος δρυΐνη καεῖσα, σὺν ὄξει. καὶ σποδὸς ἀμπελίνη ὁμοίως, ἢ ὄροβος μετὰ μέλιτος· ἢ σῦκα ξηρὰ λιπαρά, σὺν πίσσῃ Βρυττίᾳ ἀναμαλαχθέντα ἴσα.

ἐν πόντῳ ὑγρῷ ἤτοι βρέχ.

αὐτούς, nempe τοὺς αἰγίλωπας.

καὶ Moib. addendum censet.

μετὰ μαστίχης Melbanus.

LV. Χαλάζια δὲ διαφορεῖ ὄλυνθοι ἑφθοὶ ἐπιπλασθέντες, ἢ τὰ τῆς συκῆς φύλλα.

LVI. Ὑπώπια δὲ αἴρει καὶ πελιώματα καταπλασσόμενα, ἄνισον σὺν μέλιτι G Ἀττικῷ, ὁμοίως ὀρίγανον· ῥαφανίδος φλοιός, σάμψυχον, ταῦτα σὺν μέλιτι.

σκόρδιον κεκαυμένον σὺν μέλιτι, βρυωνίας ῥίζα σὺν οἴνῳ ἐπιχριομένη, βολβὸς μετὰ λεκίθων ὠοῦ καταπλασσόμενος, ἀψίνθιον ὁμοίως· ἄλευρον κυάμινον, ἢ αἴρινον· κυμίνου σπέρμα μετὰ ἁλῶν καὶ ἐλαίου, θάλασσα πυριωμένη, θαψίας χυλὸς ἐπιχριόμενος πρὸς βραχύ, καὶ ἡ ῥίζα σὺν κηρωτῇ, θέρμινον ἄλευρον σὺν ἀλφίτῳ, καλαμίνθη ἐν οἴνῳ ἑφθή, καρύου βασιλικοῦ τὸ ἐντὸς λεῖον, κύμινον ἄγριον μασσηθὲν σὺν ὄξει καὶ μέλιτι ἢ σταφίδι, μαράθρου σπέρμα σὺν κηρωτῇ, νάπυ σὺν κηρωτῇ ἢ μέλιτι, σιλφίου ῥίζα σὺν ἐλαίῳ· ἢ ὕσσωπον καταπλασθὲν καὶ ἐνδεθὲν εἰς ὀθόνιον ἀποβαπτομένου τοῦ ἐνδέσμου εἰς θερμὸν ὕδωρ, καὶ πυριωμένου τοῦ ὑπωπίου. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν καταχρισμάτων, πυριᾶν δεῖ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αὐτῶν. ἅμα γὰρ τὰ οἰδήματα καὶ τὰ πελιώματα διαφορεῖ. ἔτι δὲ καὶ τυρὸς ἁλμυρὸς καταπλασσόμενος· αἴρει γὰρ παραχρῆμα. ἐὰν δὲ μένῃ, καὶ κρομμύου δεῖ μιγνύναι χυλόν. αἴρει δὲ καὶ ἄρου ῥίζα ἐπιτιθεμένη· ἢ σηπίας ὄστρακον ξυσθέν, καὶ μετὰ ὄξους καταχρισθέν, ἢ νάπυ ἀναληφθὲν σὺν κηρωτῇ.

Τῶν πρὸς τὰ ὦτα παθῶν βοηθήματα.

LVII. Τὰς δὲ περὶ τὰ ὦτα ἀλγηδόνας καὶ φλεγμονὰς παραμυθεῖται ταῦτα, ἐνσταζόμενα χλιαρά· παρθενίου χυλός, μυοσωτίδος ὁμοίως, ἀχιλλείου, ἡδυόσμου χυλὸς σὺν μελικράτῳ, δρακοντίου χυλὸς ἐν ἐλαίῳ διεθείς, ἑλξίνης χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐγχεόμενος, κολοκύνθης ξυσμάτων ὁ χυλὸς ὁμοίως· λεύκης φύλλων χυλὸς ὁμοίως σὺν ῥοδίνῳ· ναρκίσσου φύλλων χυλὸς ὁμοίως, ἢ τῆς ῥίζης· ὀριγάνου χλωροῦ χυλὸς σὺν γάλακτι γυναικείῳ· πηγάνου χυλός, ἢ πολυγόνου ἐν σιδίῳ ῥοιᾶς θερμανθείς· πράσου τῶν φύλλων χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ καὶ μηκωνίῳ, ἰτέας τῶν φύλλων χυλός, ἀλώπεκος στέαρ χλιαρὸν ἐνσταζόμενον, ἅλες ὀρυκτοὶ λεῖοι σὺν μέλιτι· ἀμυγδάλινον, ἴρινον, δάφνινον, κίκινον, κρόκινον, *σησάμινον, ὑοσκυάμινον· τὸ δὲ ἀμυγδάλινον μετὰ ἀλόης ὀλίγης καὶ κρόκου

*σούσινον ex Archigene Moibanus legêdum suspicatur.

A scordium vstum cũ melle, bryoniæ radix cum vino illita, bulbus cum vitellis ouorum impositus, absinthium eodem modo, farina fabacea aut loliacea, cumini semẽ cum sale & oleo, fotus ex aqua marina, thapsiæ succus ad breue tempus inunctus, eiusdem radix cum cerato, farina lupinorum cum polenta, B calamintha in vino cocta, nucis iuglandis pars interior trita, syluestre cuminum commanducatum cum aceto & melle aut vua passa, fœniculi semen cum cerato, sinapi cum cerato aut melle, laserpitij radix cum oleo. Aliud: hyssopum in cataplasmatis formam redactũ nodulo illigato, hócque in calentem C aquam demerso sugillata foueto. Sed & post quemuis illitum statim vt aufertur fomentum adhiberi oportet: simul enim & œdemata & liuores discutit. Insuper & caseus salsus vtiliter imponitur: confestim enim sugillata tollit: quòd si perseuerent, etiam allij succum admisceri oportet. Eadem quoque tollit D ari radix imposita, itémque testæ sepiæ ramẽtum cum aceto illitum, necnon & sinapi cerato exceptum.

Aurium malè affectarum remedia.

Auriũ dolores & inflãmationes mitigant hæc, si tepida instillentur: E parthenij succus & auriculæ muris similiter, achilleæ & mentæ succus cum aqua mulsa, dracunculi succus oleo solutus, helxines succus cum rosaceo in aurem contrariam infusus, & cucurbitæ ramentorum succus ad eundem modum: itidem foliorum populi albæ succus cum rosaceo, narcissi è foliis aut radice F succus simili modo, origani virentis succus cum lacte muliebri, rutæ aut polygoni succus in cortice mali Punici calfactus, porri foliorum succus cum rosaceo & meconio, foliorum salicis succus, vulpinus adeps tepidè instillatus, sal fossile tritum cum melle: amygdalinum oleum, irinum, laurinum, cicinum, crocinum, sesaminum & hyoscyaminum: amy- G gdalinũ cum aloë pauca & croco:

Ad auriũ [illegible]

cachrys cum amygdalino, simili modo: fabæ Ægyptiæ interior pars amara cum rosaceo, thus cum vino, æs vstum tritum cum aceto & rosaceo: meconium cum myrrha, rosaceo, croco & lacte muliebri: vrina asini, tauri, apri & capræ cum rosaceo: oleum picis, cedria cum vnguento rosaceo: alumen polygoni aut mali Punici succo solutum: nardum etiam cochlea Africana exceptum, vtiliter vbi coctum fuerit infunditur: sic & pingue animalis quod Latini glirem, Græci myoxum seu lagonirum appellant. Sed & blattarum domesticarum interanea, trita cum rosaceo instillátur: sic & millepedæ cũ rosaceo aut oleo simplici contritæ & tepefactæ: anguis senecta cocta in oleo aut vnguento cum capite papaueris: araneus, animalculum, cõtritus cum rosaceo & aceto: galla trita inditáque linteolo & cocta in vino, dolorem eximit. Iuuat & frigidam aquam auri oppositæ infundere: ipsi verò dolenti, serosum humorem qui ex assata carne bubula extillat. Denique confert & cedria nardino mixta oleo, interdum æquali, aliàs dupla portione.

Ad aures fractas. Fractis auribus commodè instillantur, anisum cum rosaceo, succi aparines, plantaginis, solani: cedria cum resina terebinthina liquata, sonchi succus, eiusdémque radix cum oleo & malicorio cocta: fel bubulum cũ lacte aut porri succo, ocimi succus cũ anserino adipe.

Ad auriũ dolores & sibilos. Auribus dolore ac sibilo affectis per calamum vapor immittitur, instillato in silices ignitos aceto, cui incocta sint absinthium & hyssopum, aut lauri baccæ aut abrotonum. Excipitur & vapor aquæ marinæ calentis, itémque sulphuris ignem minimè experti suffitus. Sed ollulæ operculatæ lutóque oblitæ operculum in medio perforandum, quò vapor in aurium cauitatem suscipiatur. Conuenit & ad aurium dolores fomentum huiusmodi: Acetum, cui oleum & ceparum succum infuderis, calfacito; eique calenti lanam obuolutam specillo intingito, demittitóque penitiùs in aurem, quatenus æger sustinebit.

A *κάχρυ σὺν ἀμυγδαλίνῳ ὁμοίως· κυάμου Αἰγυπτίου τὸ ἐντὸς πικρὸν σὺν ῥοδίνῳ· λιβανωτὸς σὺν οἴνῳ· χαλκὸς κεκαυμένος λεῖος σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ· μηκώνιον σὺν σμύρνῃ καὶ ῥοδίνῳ καὶ κρόκῳ, καὶ γάλακτι γυναικείῳ· οὖρον ὄνου, ταύρου, συάγρου, αἰγὸς, σὺν ῥοδίνῳ· πισσέλαιον· κεδρία σὺν ῥοδίνῳ μύρῳ· στυπτηρία B πολυγόνου ἢ ῥοιᾶς χυλῷ ἀνεθεῖσα· νάρδος ἐν κοχλίᾳ Λιβυκῷ ἀναληφθεῖσα, καὶ μετὰ τὸ ἑψηθῆναι ἐγχυθεῖσα, ὠφελεῖ· *καὶ τὸ ἐκ τοῦ λείπους ἔλαιον, ὃς καλεῖται γλίρεις. καὶ γὰρ ὁ ἀπὸ μυωξοσκιώρεις λέγεται, ἐγχεόμενον. καὶ σιλφῶν τῶν κατοικιδίων τὸ ἐντὸς λεῖον, σὺν ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον· ἢ οἱ κατοικίδιοι ὄνοι μετὰ C ῥοδίνου ἢ ἐλαίου λεῖοι χλιανθέντες· ἢ γῆρας ὄφεως ἐν ἐλαίῳ ἑψηθὲν, ἢ μύρῳ μετὰ κωδίας μήκωνος· ἀράχνη τὸ ζῶον λεῖον μετὰ ῥοδίνου καὶ ὄξους. κηκὶς λεία ἐντεθεῖσα ὀθονίῳ καὶ ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ, ἀνωδύνους ποιεῖ. ὠφελεῖ καὶ ψυχρὸν ὕδωρ, εἰς τὸ ἀντικείμενον οὖς ἐγχεόμενον· καὶ σαρκῶν βοείων D ὀπτωμένων ἰχὼρ, ἐγχεόμενος τῷ ἀλγοῦντι· καὶ κεδρία μιγεῖσα ναρδίνῳ, ποτὲ μὲν πρὸς ἴσον, ποτὲ δὲ πρὸς διπλοῦν.

κάγχρυς forte.

LVIII. Πρὸς δὲ τὰς γινομένας ῥήξεις τῶν ὤτων ἁρμόζει ἐγχυματιστὰ ταῦτα, ἄνισον σὺν ῥοδίνῳ, ἀπαρίνης χυλὸς, ἀρνογλώσσου χυλὸς, στρύχνου χυλὸς ὁμοίως, κεδρία E σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ συντακεῖσα, σόγχου χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν ἐλαίῳ καὶ σιδίῳ ἑψηθεῖσα, χολὴ βοεία μετὰ γάλακτος, ἢ πράσου χυλοῦ· ὠκίμου χυλὸς σὺν χηνείῳ στέατι.

LIX. Ὑπατμίζεται δὲ διὰ καλάμου πρὸς ὠταλγίας καὶ ἤχους, ἀψινθίου ἀπόζεμα, ὑσσώπου, ἢ δαφνίδων· ἢ ἀβροτόνου F δι' ὄξους, ἢ διὰ κοχλάκων πεπυρωμένων ἑψηθὲν ἢ θάλασσα θερμὴ, θεῖον ἄπυρον ὑποθυμιώμενον. δεῖ δὲ πωμάσαντα τὴν χύτραν καὶ περιπλάσαντα πηλῷ τιτρᾶναι κατὰ μέσον τὸ πῶμα, καὶ οὕτω δέχεσθαι εἰς τὴν *βαθείαν τοῦ ὠτὸς τὸν ἀτμόν. καὶ πυρία δὲ G ἁρμόζει πρὸς τὰ ἀλγήματα τοιαύτη. *ἐγχέας εἰς ὄξος ἔλαιον κεχρωμένον χάρτῃ, καὶ περιθεὶς ἔριον μηλωτίδι, καὶ θερμήνας, καθεὶς τὸ ἔριον μέχρις ἀνέχεται, ἀπόβαπτε δὲ θερμῷ τῷ ὄξει.

Moibanus, [illegible]

LX. Πρὸς δὲ τὰς πυορροίας καὶ ἑλκώσεις ἁρμόζει ἐνσταζόμενα ἢ σὺν ἐρίῳ ἁπαλῷ ἐντιθέμενα ταῦτα, ἀγριελαίας χυλός, ἀπαρίνης χυλὸς ὁμοίως, ἀμόργη ἐν ἐλαίῳ ἑψηθεῖσα, λύκιον μάλιστα τὸ Ἰνδικὸν, ἀσφοδέλου χυλὸς καθ' ἑαυτὸν, καὶ σὺν λιβανωτῷ καὶ μέλιτι καὶ σμύρνῃ καὶ οἴνῳ χλιανθείς· ἀψίνθιον λεῖον σὺν μέλιτι· γῆς ἔντερα ἑψηθέντα σὺν στέατι χοιρείῳ ἢ ἐλαίῳ· ἢ βάτου φύλλων χυλὸς ἐν ἐλαίῳ· γῆρας ὄφεως ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ, διφρυγὲς σὺν μέλιτι, ἐλαίας χυλὸς, σμύρνα σὺν καστορίῳ καὶ μηκωνίῳ σὺν γλαυκεῖ, κισσοῦ λευκοῦ χυλὸς σὺν ἐλαίῳ, κρομμύων ὁμοίως, μίσυ σὺν ῥοδίνῳ, ἀπαρίνης χυλὸς καὶ ἀφέψημα, ὀμφάκιον σὺν μέλιτι, οὖρον ἀφθόρου παιδὸς ἐν ῥοιᾶς σιδίῳ ἑψηθὲν, κονία συκίνη συγκλυζομένη· πίσσα ὑγρὰ ὁμοίως, καὶ αὐτὴ σὺν ῥοδίνῳ ὀλίγῳ ἐν κελύφει ῥοιᾶς ἑψηθεῖσα· καὶ στοίβης καρπὸς ἑψηθεὶς ἐν οἴνῳ, στυπτηρία πᾶσα σὺν πολυγόνου χυλῷ, χάλκανθον ἑψηθὲν σὺν μέλιτι, καὶ χολὴ βοεία μετὰ μέλιτος.

γλαυκίῳ legēdū suspicatur Moibanus, quoniam ita legitur apud Diosc. in 1. de Mat. med. ca. de myrrha. quo loco idē remediū ad aures purulētas reperitur.

LXI. Τοὺς δὲ γινομένους σκώληκας ἐν ταῖς χρονίαις περὶ ὦτα ἑλκώσεσιν ἀποκτείνει, ἀμυγδάλινον ἔλαιον ἐγχεόμενον, καὶ καλαμίνθης χυλὸς, ἢ τοῦ καρποῦ χλωροῦ· κεδρία, οὖρον ἀνθρώπινον παλαιὸν, ἐλλέβορος λευκὸς λεῖος μετὰ μέλιτος. καὶ τοῖς πρὸς τὰς ἑλκώσεις ἀναγεγραμμένοις χρηστέον.

LXII. Τὰς δὲ ὑπερσαρκώσεις τὰς ἐν τοῖς ὠσὶ γινομένας καθαιρεῖ, μέλας ἐλλέβορος ξηρὸς λεῖος ἐπιπασσόμενος. Ἀφαιρεῖ δὲ αὐτὰς ταχέως, * τρὺξ σακτῆς λεία γλοιώδης δι' ἐρίου καὶ μηλωτίδος προστεθεῖσα.

Hæc mēdosa & mutila sic restituit Moibanus, ex Orib. 4. ad Eun. ca. 41. τρὺξ μετ' ἀσβέστου καὶ κονίας σακτῆς ...

LXIII. Ἤχους δὲ τοὺς περὶ τὰ ὦτα ὠφελεῖ, * σῦκον λεῖον ἀναληφθὲν σὺν σινήπει καὶ νίτρῳ, καὶ ἐντεθὲν καὶ ἐαθὲν ἐπὶ ἡμέραν, ἐλλέβορος μέλας ξυόμενος καὶ ἐντιθέμενος ἑκάστης ἡμέρας νεαρός· ἢ δαφνίνου καὶ ἀμυγδαλίνου ἑκάστου ἴσον, καστορίου ὀλίγον, ὄξους σταλαγμοὺς τρεῖς τρίψας ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ χλιάνας ἔνσταζον. ἢ φλοιοῦ ῥαφανίδος χυλὸν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἔγχει·

Vel legendū σῦκον, hoc est, ficus, vti videtur voluisse Moibanus. vel σικύον, hoc est, cucumis: sed illud magis placet.

A Pure manantibus & vlceratis auribus conueniunt instillata aut cum molli lana indita, hæc: oleæ syluestris succus, vti & aparines, amurca in oleo cocta, lycium præsertim Indicum, asphodeli succus per se & cum thure, melle, myrrha & vino tepefactus: absinthium tritum cum melle, B lumbrici terrestres cocti cum adipe suillo vel oleo: rubi foliorum succus cum oleo, anguium senecta in vino cocta, diphryges cum melle, oleæ succus: myrrha cum castorio, meconio & glaucio: hederæ albæ succus cum oleo, ac ceparum similiter, misy cum rosaceo, aparines decoctum, C omphacium cum melle, vrina pueri incorrupti cocta in malicorio, lixiuium è cineribus ficulneis infusum auribus: sic & pix liquida, ac ipsa quoque cum pauco rosaceo in cortice mali Punici cocta, stœbes fructus in vino coctus, alumen omne cum succo polygoni, chalcanthum cum melle co- D ctum, & fel bubulum vnà cum melle. *Ad suppuratas vlceratasque aures.*

Vermes in diuturnis aurium vlceribus genitos hæc interimunt: oleum amygdalinum infusum, calaminthæ succus vel seminis eiusdem virentis: cedria, vrina humana antiqua; veratrum album tritum cum melle. Vtendum & illis E quæ ad vlcerationes iam præscripta sunt. *Ad vermes aurium.*

Carnes immodicè in auribus excrescentes leniter erodit & imminuit, veratrum nigrum siccum in puluerem redactum atque inspersum. Ipsas verò celeriter aufert & absumit, fæx cum calce viua & F lixiuio stillatitio ad stigmenti crassitiem redacta, per lanam & specillum indita. *Ad carnis in auribus excrescentes.*

Contra sonitus qui auribus obstrepunt, ista prosunt: ficus trita excepta sinapi ac nitro, & intra aurem relicta diei vnius spatio: veratrum nigrum derasum & quotidie recens inditum. Aut: olei lau- G rini & amygdalini æquas partes sumito, castorij parum & guttas aceti tres: hæc simul trita & tepefacta instillato. Aut: corticis raphani succum tribus diebus infundito: *Ad sonitus aurium.*

quarto demum die eodem effuso, in aurem demittito arundinem vtrinque pertusam, quæ superiore sui parte accensum habeat ellychnium: eiusmodi siquidem fotus strenuè iuuat: eluitur verò statim auris aqua & nitro. Conferunt & garum melli & rosaceo æqualiter mixtum, amygdalinum cum melle, oleum balaninum cum adipe suillo, lauri baccis expressus succus cum vino & rosaceo instillatus, cedria cum hyssopo, cepæ succus, cuminum agreste cum medulla vitulina, & rutæ succus: vnguenta cyprinũ, irinum & susinum cum aceto, ruta & amygdalis amaris: nitrũ spumáq; nitri cũ aceto & thure, porri succus, mel Atticũ cum aceto, perseæ quod interius est tepidum cum rosaceo instillatum.

Ad surditatem. Aurium grauitati diuturnæ medentur: flos æris contritus per cannulam insufflatus, oleum in quo radix asphodeli decocta fuerit instillatum, cepę succus, cucumeris agrestis foliorum succus in aceto, vrina capræ calens frequenter infusa: denique inditum collyrium quod è sinapi nitro & ficu concinnatur.

Ad aquã auribus interclusam. Si aqua auribus interclusa fuerit, instillatus cepæ succus flatuum molestiam dissipabit: sed calamo vtrinque perforato in aurem immisso aquam exugi par est.

Ad auriũ cõtusiones. Contusas aures suppurare non sinunt, ac si suppurauerint, pus ipsum dissipãdo sanant bulbi, cum polenta cataplasmatis in modum adhibiti, myrrha cum cochleæ carne, sulphur ignem minimè expertum cum myrrha, vino, thure ac pice illitum. Quòd si rubor & magna inflammatio adfuerit, sesamum tritum aut alicam in aceto decoctam more cataplasmatis imponito.

Ad animalcula in aurem illapsa. Illapsum in aurem animalculum hæc instillata educunt: maluæ succus, centaurij decoctum cum aceto, peucedani liquor, absinthij succus, nitrum inunctum, sulphur viuum cum aceto: fel muris, vti & ranæ, aceto dilutum: porri succus cum melle, sulphur denique vrina pueri venerẽ non experti solutum.

A τῇ δὲ τετάρτῃ ἐκχέας τὸν ξύλων, καὶ λαμίδα διαμπὰξ τετρημένην καθεὶς εἰς τὸ οὖς· κατὰ δὲ τὸ ὑπερκείμενον μέρος, καὶ λαμπὶς ἐχέτω ἐλλύχνιον καιόμενον· οὕτω γὰρ πυριώμενον ὠφελεῖ λίαν. κλύζεται δὲ παραχρῆμα διὰ νίτρου καὶ ὕδατος. ποιεῖ καὶ γάρον, μέλι, ῥόδινον, ἴσα· ἢ ἀμυγδάλινον σὺν μέλιτι, B ἢ ἔλαιον βαλάνινον μετὰ στέατος χοιρείου, δαφνίδων πίεσμα σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ ἐνσταζόμενον, κεδρία σὺν ὑσσώπῳ, κρομμύου χυλός, κύμινον ἄγριον σὺν μυελῷ μοσχείῳ, καὶ πηγάνου χυλός, κύπρινον, ἴρινον, σούσινον σὺν ὄξει καὶ πηγάνῳ καὶ ἀμυγδάλοις πικροῖς, νίτρον, ἀφρόνιτρον σὺν ὄξει C καὶ λιβανωτῷ, πράσου χυλός, μέλι Ἀττικὸν σὺν ὄξει, περσέας τὸ ἐντὸς μετὰ ῥοδίνου χλιαρὸν ἐνσταζόμενον.

Legit. Moib. τὸν χυλόν.

Moib. nunc σούσινον σὺν ὄξει reponendum, ut vocẽ [illegible] prec[illegible] sui omittendam censet.

LXIIII. Δυσκωφίας δὲ θεραπεύει χρονίας, χαλκοῦ ἄνθος λεῖον ἐμφυσώμενον εἰς τὸν πόρον διὰ σωληνίου· ἀσφοδέλου ῥίζα ἐν ἐλαίῳ ἑψημένη, τοῦ ἐλαίου ἐνσταζομένου· D κρομμύου χυλός, σικύου ἀγρίου τῶν φύλλων χυλὸς ἐν ὄξει, οὖρον αἰγὸς ἐγκλυζόμενον συνεχῶς θερμόν, καὶ τὸ διὰ σινήπεως καὶ νίτρου καὶ σύκου ἐντιθέμενον.

LXV. Πρὸς δὲ τὰς τῶν ὑδάτων ἐναπολήψεις, κρομμύου χυλὸς ἐνσταζόμενος διακόπτει τὴν τοῦ πνεύματος ἔνστασιν· ἐκ- E μύζαι δὲ τὸ ὕδωρ, καλαμίδα διαμπὰξ τετρημένην ἐνθεὶς τῷ ὠτί.

LXVI. Τὰ δὲ τεθλασμένα τῶν ὤτων ἰῶνται, μὴ ἐῶντες διαπυΐσκειν καὶ διαπυήσαντα διαφοροῦντες, βολβοὶ σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμενοι, σμύρνα σὺν κοχλίου σαρκί, θεῖον ἄπυρον σὺν σμύρνῃ καὶ οἴνῳ F καὶ λιβάνῳ καὶ πίσσῃ καταχριόμενον. ἐὰν δὲ ἐρυθήματα ᾖ καὶ φλεγμονὴ μεγάλη, σησάμῳ λείῳ κατάπλασσε, ἢ χόνδρῳ ἐν ὄξει ἑφθῷ.

LXVII. Ζῴου δὲ ἐμπεσόντος εἰς τὸ οὖς ἐνσταζόμενα ἀναβιβάζει ταῦτα, μαλάχης χυλός, κενταυρείου ἀφέψημα μετὰ ὄ- G ξους, πευκεδάνου ὀπός, ἀψινθίου χυλός, νίτρον ἀλειφθέν, θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει, χολὴ μυὸς καὶ βατράχου διειμένη ὄξει, πράσου χυλὸς σὺν μέλιτι, θεῖον διεθὲν σὺν ἀφθόρου παιδίου οὔρῳ.

LXVIII. Λιθαρίου δὲ ἢ κυάμου, ἢ ἄλλου τινὸς ἐμπεσόντος, εἰλήσας ἔριον περὶ μηλωτίδα, καὶ βρέξας ῥητίνῃ, ἢ ταυροκόλλῃ, καθεὶς πρᾳέως ἅπτου.

Τὰ τῶν ὀδόντων καὶ οὔλων βοηθήματα.

LXIX. Πρὸς δὲ ὀδονταλγίας ἁρμόζει ἑψόμενα σὺν ὄξει καὶ ἀνακογχυλιζόμενα· δεῖ δὲ θερμοῖς αὐτοῖς χρᾶσθαι, καὶ ἐφ' ὅσον δύναταί τις χρόνον διακρατεῖν ἐν τῷ στόματι κατὰ τὸ ἀλγούμενον ὀδόντα· ὑοσκυάμου ῥίζα, πενταφύλλου ῥίζα, ἀλθαίας ῥίζα, πύρεθρον, ὀνώνιδος ῥίζα, ἀρνογλώσσου ὁμοίως, δᾳδία καὶ μελάνθιον, σταφὶς ἀγρία, ἐλλέβορος μέλας· καππάρεως ῥίζα, καὶ ὁ ἐκ τῶν ἀπίων αὐτῆς καρπός· ἐλάφου κέρας ὠμὸν ἢ κεκαυμένον, (Moib. addit ἢ.) θεῖον ἄπυρον ὀλίγον σὺν ὀριγάνῳ καὶ δᾳδίῳ, μελισσόφυλλον, (μηλέας.) γλήχων, *μόρρων φύλλα καὶ ἡ ῥίζα,* σίλφιον, ἢ τὸ φύλλον μετὰ ὑσσώπου καὶ σύκου, πίτυος καὶ λεύκης φύλλα, σικύου ἀγρίου ῥίζα, σκορόδου ῥᾶγες σὺν λιβανωτῷ, τιθύμαλλος, μήλων Περσικῶν ὀστᾶ, κηκὶς μετὰ ἁλὸς καὶ κεδρίας· ἕκαστον τούτων μετ' ὄξους. (Hoc signo intercepta Moib. praeterit ceu superflua.) ἢ κολοκυνθίδα κενώσας, καὶ ἐναποζέσας αὐτῇ ὄξος, δίδου διακλύζεσθαι. ἀποβάλλει γὰρ* τούτων καὶ τοὺς σαθροὺς αὐτῶν. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ γινομένης ὁ χυλὸς σὺν ὀξάλμῃ, ἀρνογλώσσου τῶν φύλλων ὁ χυλός. Σὺν οἴνῳ δὲ ἑψηθέντα πρὸς τὴν αὐτὴν χρῆσιν, φλόμου ῥίζα, ἁλικακάβου ἀγρίου ῥίζα, ἀσπαράγου ῥίζα, νίτρον σὺν πεπέρει καὶ πηγάνῳ, πλατάνου σφαιρία, ὀξυμυρσίνης ῥίζα, ὀπὸς σιλφίου, ῥόδα ξηρὰ οἴνῳ ἑψηθέντα ἄχρι τελείου. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, δίδου * ἀναβλύζεσθαι.

LXX. Διαμασώμενα δὲ καὶ δηχθέντα (τοὺς πεπονθότας ὀδόντας.) τῷ πεπονθότι, ὀδόντας ὠφελεῖν πέφυκε· (Moib. ἀκάνθης λευκῆς.) λευκακάνθου ῥίζα, κηκίδος τὸ ἐντός, πυρέθρου ῥίζα. Ὠφελεῖ δὲ ὀδονταλγίας ἐνεργῶς, τρυγόνος θαλασσίας κέντρον τῷ ἄκρῳ παρατρίβων τὸν ἀλγοῦντα ὀδόντα· σήπεται γὰρ τὸ πεπονθὸς μέρος τοῦ ὀδόντος. ἔνιοι δὲ ἐπὶ καλαμίδι ἐγκρύπτοντες αὐτὸ οὕτω χρῶνται, ὑπολαμβάνοντες συμβάλλεσθαι καὶ τοῦτο πρὸς ἀνωδυνίας.

A Sin lapillus, faba, aliúdve quidam in aurem inciderit, obuolutâ specillo lanam resinæ aut glutini taurino immergito, eáq; leniter in aurem demissa quidquid illud fuerit contingito, quò faciliùs simul & semel extrahas. (Ad grana & alia auribus illapsa.)

Dentium & gingiuarum remedia.

B Dentiũ dolori cõueniunt hæc in aceto decocta & gargarizata, si modò actu calida ea oris parte q̃ diutissimè fieri poterit cõtineãtur, quá dens affectus occupat: (Ad dentiũ dolori calida remedia.) hyoscyami radix, itémque pentaphylli & althææ, pyrethrum, radix ononidis, similitérque plantaginis, tædæ & nigella, staphis agria, veratrum nigrum: C capparis radix, eiusdémque fructus, cornu ceruinum seu crudum seu vstum, sulphuris viui tantillum cũ origano & tęda, apiastrũ, pulegium, mori folia & radix, lasertium eiúsque semen cum hyssopo & ficu, pinus & populi albæ folia, cucumeris agrestis radix, alli nuclei cum thure, tithymallus, malorum Persicorum ossa, D galla cum sale & cedria. Aliud: Acetum, quod in excauata colocynthide efferbuerit, colluendũ exhibeto: hoc genus remedij putridos etiam cariosósve dẽtes extrahit. Confert & Parnassij graminis succus cum acida muria, vti & plantaginis foliorum succus. E Vino autem incoquuntur in eundem vsum hæc: verbasci radix & halicacabi agrestis, itémque asparagi, nitrum cum pipere & ruta, platani pilulæ, rusci radix, laser, rosæ siccæ in vino coctæ. Ista, cum postulabit vsus, colluenda exhibeantur.

F Commanducata & commorsa dẽte affecto, illius dolorem leuare solent: (In dolore dentium commanducanda.) albæ spinæ radix, gallæ pars interior, pyrethri radix. Porrò dentium dolori efficaciter auxiliabitur, qui pastinacæ piscis aculeo summo dentem dolentem affricuerit: sic enim pars dentis affecta corrumpitur. G Nec desunt qui eodem vtantur aculeo intra cannam occultato, existimantes hoc ipsum etiam ad dolorem leuandum conferre.

In eundem vsum dentium cauis indenda oblinendáve.

Erosorum dentium cauis indita oblitáve, dolori remedio sunt hæc, quorum nonnulla eosdem etiam comminuunt aut putrefaciunt: amurca cũ oleo omphacino ad mellis crassitudinẽ decocta: (hęc etiam circumlita dentem excutit) ranunculi radix eodem modo præparata etiam frangit: vitis lacryma cum liquore panacis & laserpitij: bitumẽ liquidum nitro subactũ: pyrethrũ aceto cõditum diebus quadraginta: oleæ Æthiopicæ lacryma, rhois coriariorum lacryma, ficus tã domesticæ quàm syluestris liquor, tithymalli liquor: supernè vero imposita cera cauernam dentis obturato. Galbanum etiam denti circundatur: cedria dentem quoque frangit, gallæ pars media, mori è radice collectus liquor: laser cum vuæ passæ carne circumlinitur, aut cum resina & cera: cum sulphure autem ac thure, linteolo inductum circumponitur: opoponax eodem adhibetur modo cũ sandaracha: sory Ægyptium resina excipitur. Prodest & lacertę iecur inditũ: itẽ peucedani liquor, sulphur aut gallę puluis cũ passo, denti priùs expurgato circundata: piper & crocum, resina terebinthina excepta. Aliud: anguium exuuias vstas tritásque cum oleo circumline, ' exsculptis priùs circumquaq; viscidis sordib⁹, si quæ dẽtibus inhæserint. Aut: nasturtium & sinapi illinito. Aut: alumine liquido, quod phorimõ dicitur, cum melle decocto dentes infricato: aut senectam serpentis imponito: aut gallæ puluerem & myrrham cum melle coctam inserito: aut bitumẽ, picem, cedriam & alumen scissile eodẽ modo: galbanum itidẽ, piper & granũ Cnidium: aut ranæ iecur & rhoẽ coriariorũ in aqua decoque ad iustã crassitudinẽ: deinde reiectis ab expressione crassamẽtis, id quod expresseris ad emplastri formam coquito, dentique imponito: aut, remollitam propolin circumlinito.

Vel potiùs, circumline stringentis rasitudine, id est priùs circumscarificato.

In eundem vsum auri verò adhibenda.

In aurem verò denti dolenti oppositam instillantur, succus asphodeli, nasturtij virentis succus, hederæ quæ aureis est corymbis acini quindecim contusi, & cum rosaceo in cortice mali Punici calfacti: betæ succus cum cumino: an-

A LXXI. Εἰς δὲ τὸ βρῶμα ἐντιθέμενα, ἢ περιπλαττόμενα τῷ ὀδόντι, ὠφελεῖ τῶν ὀδόντων ἀλγούντων· ἔνια δὲ θρύπτει, ἢ σήπει· ἀμόργη ἑψηθεῖσα μετ' ἐλαίου ὀμφακίνου, ἄχρις ἂν γένηται μελιτώδης· αὕτη καὶ περιχριομένη τὸν ὀδόντα ἐκτινάσσει· βατραχίου ῥίζα ὁμοίως σκευασθεῖσα θραύει· ἀμπέλου B δάκρυον ἐντιθέμενον μετ' ὀποπάνακος καὶ σιλφίου· ἄσφαλτος ὑγρὰ σὺν νίτρῳ πλασθεῖσα· πύρεθρον ταριχευθὲν σὺν ὄξει ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα· ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον, ῥοῦ τοῦ βυρσοδεψικοῦ δάκρυον· ὀπὸς συκῆς ἀγρίας καὶ ἡμέρου, τιθυμάλλου ὀπός· ἄνωθεν δὲ κηρὸν ἐπιτίθει πρὸς τὸ φράττεσθαι C τὸ βρῶμα· χαλβάνη, καὶ περιπλάττεται· κεδρία, καὶ θραύει τὸν ὀδόντα· κηκίδος τὸ μέσον· μόρου τῆς ῥίζης ὀπός. ὀπὸς σιλφίου σὺν σαρκὶ σταφίδος, καὶ περιπλάττεται, ἢ σὺν ῥητίνῃ καὶ σὺν κηρῷ· σὺν δὲ θείῳ καὶ λιβανωτῷ, ἐν ὀθονίῳ ἐγχρισθὲν περιτίθεται. ὀποπάναξ ὁμοίως ἐπιτίθεται σὺν σανδαράχῃ, σῶ-D ρυ Αἰγύπτιον ῥητίνῃ ἀναληφθὲν, σαύρας ἧπαρ ἐντεθέν· πευκεδάνου ὀπὸς ἢ θεῖον, ἢ κηκὶς λεία μετὰ γλυκέως, περιπλαττόμενα μετὰ τὴν κάθαρσιν· ἢ πέπερι καὶ κρόκος σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἀναληφθέντα. ἢ ὄφεως γῆρας καύσας καὶ τρίψας μετ' ἐλαίου περίχριε, γλισχρώδη περιχαράξας πρότερον· ἢ E κάρδαμον καὶ νᾶπυ ἔμπλασσε, ἢ στυπτηρίαν μετὰ μέλιτος φορίμην ἑψήσας διάτριβε τὸν ὀδόντα. ἢ ὄφεως ἐπιτίθει. ἢ κηκίδα λείαν καὶ σμύρναν ἑψήσας μετὰ μέλιτος, ἐντίθει· ἢ ἄσφαλτον, πίσσαν, κηρίον, στυπτηρίαν σχιστὴν ὁμοίως· χαλβάνην, πέπερι, κόκκον Κνίδιον. ἢ βατράχου ἧπαρ καὶ ῥοῦν βυρσοδεψι-F κὴν ἑψήσας ἐν ὕδατι μέχρι τοῦ πάχος ἔχειν, εἶτα ἐναποῤῥίψας τὰ σκύβαλα, τὸ ἀπόθλιμμα ἕψει, ἕως ἐμπλαστρῶδες γένηται, καὶ ἐντίθει. ἢ πρόπολιν μαλάξας περίπλασσε.

LXXII. Εἰς δὲ τὸ ἀντικείμενον οὖς τοῦ ἀλγοῦντος ὀδόντος ἐνστάζεται ἀσφοδέλου χυλός· καρδάμου χλωροῦ χυλός. G κισσοῦ τοῦ χρυσοκορύμβου σφαιρία ιε΄. θλασθέντα, καὶ σὺν ῥοδίνῳ ἐν σιδίῳ ῥοιᾶς θερμανθέντα. σεύτλου χυλὸς μετὰ κυμίνου· κόκ-

Suspicatur Moibanus legendum κεσσίν, ex Orib. lib 4. ad EVnap. cap. 61.

Cõmodè, Moibanus.

γῆρας addit Moibanus.

κεδρίαν Moibanus.

λείαν fortè. Moibanus legit χεσίν, aut legendũ censet μαστίχην Χίαν.

Moibanus inserit μέλιτος.

Gesn. mauult ἐξεκτρίψας καὶ ἀποῤῥίψας.

Moibanus hanc dictionem suppositiciam suspicatur: fortè, Αἰθιοπικοῦ, nempe κυμίνου.

κου, ὄφεως γῆρας θλασθὲν, καὶ μετὰ ῥοδίνου ἑψηθέν. Εἰς δὲ τὸν ἀντικείμενον μυξωτῆρα ἐνστάζεται ὠφελίμως, ἀναγαλλίδος χύλισμα. Περιαπτομένη ὀδόντος πόνον ἱστορεῖται παύειν λεπιδίου ῥίζα.

LXXIII. Αἱρεῖς δὲ ἀπόνως, ἂν περιχαράξας περιπλάσῃς θείῳ, ἢ μολυβδαίνην πολλῷ κηρῷ ἀναληφθεῖσαν περιπλάσῃς, ἢ πύρεθρον ὄξει παραχεύσας ἐπὶ ἡμέρας μ΄. περιπλάσῃς, κηρῷ τοὺς ἄλλους ἀσφαλισάμενος. ἢ σῶρυ μετ᾽ ὄξους λεάνας, ἢ σώρεως < δ΄. μολυβδαίνης < ϛ΄. κεδρίας τῷ αὐτάρκει ἀναλάμβανε.

λείας, Moibanus.

LXXIIII. Τὰς δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων ὀδοντιάσεις καὶ κνησμοὺς παύει, βούτυρον διαχριόμενον καθ᾽ ἑαυτὸ καὶ μετὰ μέλιτος, λαγωοῦ ἐγκέφαλος ὀπτὸς παρατριβόμενος καὶ ἐσθιόμενος, μῦς τε κατοικίδιοι ἐσθιόμενοι καὶ τὸ πολὺ δὲ σίελον κωλύουσιν ἐπὶ τῶν παιδίων, ζῶντες προσαγόμενοι τοῖς στόμασιν αὐτῶν.

LXXV. Αἱμωδίας δὲ τὰς ἐπὶ τῶν ὀδόντων παύει, ἀνδράχνη διαμασωμένη, ἔλαιον παρατριβόμενον.

LXXVI. Σμήχει δὲ τοὺς ὀδόντας, ἀριστολοχίας ῥίζα, ἐλάφου κέρας κεκαυμένον, μιγνυμένης ὀλίγης μαστίχης· ἅλες λευκοὶ, φυραθέντες μέλιτι καὶ καέντες ἐν χύτρᾳ ἄχρις ἀνθρακωθῶσι· κήρυκες πληρωθέντες ἁλὶ καὶ καέντες, κίσσηρις ὀπτὴ οἴνῳ σβεσθεῖσα, κοχλίας χερσαῖος καεὶς σὺν μέλιτι, λίθος Ἀραβικὸς καεὶς σὺν μέλιτι, μύακες συγκεκαυμένοι, ἢ σηπίας ὄστρακον κεκαυμένον. τούτων ἕκαστον ἢ εὐωδίας χάριν μίγνυται νάρδου στάχυος ὀλίγον, ἢ σχοίνου ἄνθος. ἢ ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα λεῖα, ὀλίγου ἁλὸς αὐτοῖς μιγνυμένου.

Rectiùs fortasse, ἑκάστῳ.

LXXVII. Σαλευομένους δὲ ὀδόντας κρατύνει καὶ οὖλα πλαδῶντα, διακλυζόμενα καὶ διακρατούμενα ἐφ᾽ ἱκανὸν ἐν στόματι, ἐλαίας τῶν φύλλων ἀφέψημα, γάλα ὄνειον, κολυμβάδος ἐλαίας χυλὸς, σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ διακλυζομένη, γαγάτης λίθος σὺν οἴνῳ ἑψηθεὶς, πλατάνου φύλλα σὺν ὄξει ἑψηθέντα, ὄξος σκιλλητικὸν, βάτος διαμασώμενος, μαλάχης ῥίζα ὁμοίως, ἰὸς σιδήρου προσαπτόμενος ξηρὸς, κύτινος ὁμοίως, στυπτηρία σχιστὴ μιχθεῖσα σμύρνῃ,

A guis senecta tusa & cũ rosaceo cocta. Opposite quoq; nari vtiliter infunditur expressus anagallide succus. Sed & è collo suspẽsa lepidij radix, dentium dolorẽ lenire fertur.

Sine vexatione dentes eximes, si circũscarificatos sulphure obduxeris, aut plumbaginem tritam cera exceptã circumleueris, aut etiã B pyrethrum aceto conditũ diebus XL. dentibus reliquis cera præmunitis. Aliud: sory ex aceto tritũ adhibeto. Aut: Soreos drachma iiij. plumbaginis drach. vj. cedria quanta sat erit excipito.

Infantium dentitiones gingiuarúmque pruritus sedant, butyrum per se & cum melle perunctum, ce- C rebrum leporis assum, seu affrictum seu in cibo sumptum: mures etiam domestici esitati: qui quidem copiosam infantium saliuam arcent, si viui ipsorum admoueantur ori.

Dentium stuporem demulcent, portulaca commãducata & ipsum etiam oleum affrictum.

Dentes abstergunt, aristolo- D chiæ radix, cornu ceruinum vstum, exigua mastiche admixta: sal candidum melle subactum & in olla crematũ vsquedum in carbones redigatur, buccina sale referta & combusta: pumex torrefactus vino restinctus: cochlea terrestris cremata cum melle: lapis E Arabicus vstus cum melle: mytuli combusti, sepiæ denique testa cremata: quorum singulis odoris gratia aut spicæ nardi, aut floris iunci nonnihil adijcitur. Prosunt & lanæ succidæ crematæ & in puluerem tritæ, addito pauco sale.

Mobiles dentes simul & gingi- F uas præ nimia humiditate flaccidas firmant roborántque hæc colluta & in ore diutinè retenta: oleæ foliorum decoctum, lac asininum, oliuarum muria conditarum succus, myrrha cum vino & oleo, gagates lapis cum vino coctus, plata- G ni folia in aceto cocta, acetũ scilliticũ, rubus itidẽ commãducata, & maluæ radix eodẽ modo: ferrugo sicca admota, similitérq; cytinus, alumen scissile mixtum cũ myrrha,

aut citra myrrham cum aceto vel melle: sory combustum ad eundem modum: styrax cũ sale impositus: myrrha, pompholyx, amylum, æquis partibus cõtrita in puluerem. Mali quoq; Punici cortices, galla & atramentum sutorium si aceto irrigaueris, collutione proderunt. Aliud: Ranas x. aceti sextarios tres, chalcanthi drach. iiij. radicis mandragoræ drachm. vj. coquito ad tertias pro collutione: facit & hoc ad dentiũ dolores. Aliud: aloës drach. iiij. thuris drachmã j. aluminis scissilis drach. iiij. melli admisceto, & affricato.

Ad excrescentes gingiuas liquida remedia. Ad tumentes ac præter modum luxuriantes putrescentésve gingiuas, vtile fuerit ista colluere ac in ore detinere: portulacæ succum, astragali radicis decoctum è vino, oliuarum cõditarum muriam: olea, omphacinum quod ex immaturis oliuis exprimitur, melinum & lentiscinum: myrrham cum vino & oleo: cedriam cum aceto aut amurca: gallæ decoctum, mori corticis & foliorum decoctum, acetum denique scilliticum.

Ad exsiccandum. Sicca verò & in puluerem redacta hæc vtiliter adhibentur: aristolochiæ radix, plantaginis semen, aspalathum, fœniculi radix vsta, diphryges rubigo, æris ac ferri, chalcanthum tostum, galla, cyperus, cytini, rosarum flos, lycium, mastiche trita, misy cum aceto, æs vstum cũ arsenici momento. Prodest & virentes lentisci surculos mediis dẽtium spatiis affricare. Cõuenit præterea, excrescentibus potissimùm carne gingiuis, fotus ex feruente oleo. Oportebit autem obuolutam specillo lanam oleo immergere, tandiúq; gingiuis admouere donec albescant: sic enim cohibetur fluxio, ipsæque resiccantur.

Ad epulidas. Epulidas reprimunt, probè contrita & adhibita aluminis genera omnia vsta, itémque sory.

Ad nudatas carne gingiuas. Nudatas carne gingiuas explet, adhibitum medicamentum ex floris rosarum partibus duabus & calami aromatici parte vna.

Ad reliquos oris faucíumque affectus remedia.

A ἢ δίχα τῆς σμύρνης σὺν ὄξει ἢ μέλιτι, σῶρυ κεκαυμένον ὁμοίως, στύραξ σὺν ἁλσὶν ἐπιτιθέμενος· ἢ σμύρνα, πομφόλυξ, ἄμυλον, ἴσα, λεῖα ξηρά. ἢ ῥόας λεπτόχωμα, κηκὶς, χάλκανθος, σὺν ὄξει δευθέντα, διακλυζόμενα· ἢ βάτραχοι ι΄ ἢ ὄξους ἡμίχους, χαλκάνθου < δ΄. μανδραγόρου ῥίζης < ς΄. B ἑψόμενα μέχρι τρίτου καὶ διακλυζόμενα. ποιεῖ καὶ πρὸς ἀλγηδόνας τοῦτο. Ἀλόης < δ΄. λιβάνου < α΄. σχιστῆς < δ΄. μέλιτι μιχθέντα καὶ διατριβόμενα.

forte λεπ[illegible] — *Moibanus δ΄ omittit.*

LXXVIII. Πρὸς δὲ τὰ οἰδοῦντα τῶν οὔλων καὶ ἐξαρκοῦντα ἢ σηπόμενα ἁρμόζει, διακλυζόμενα καὶ διακρατούμενα, C ἀνδράχνης χυλὸς, ἀστραγάλου ῥίζης ἀπόζεμα ἐν οἴνῳ, ἐλαίας κολυμβάδος ἅλμη, ἔλαιον ὠμοτριβὲς, καὶ μήλινον, καὶ σχίνινον, διακρατούμενα· σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ, κεδρία σὺν ὄξει ἢ ἀμόργῃ, καὶ κηκίδος ἀπόζεμα, μόρων φλοιοῦ καὶ φύλλων ἀπόζεμα, ὄξος σκίλλινον.

lege [illegible] seu [illegible].

D LXXIX. Ξηρὰ δὲ λεῖα προσπασσόμενα ὠφελεῖ· ἀριστολοχίας ῥίζα, ἀρνογλώσσου σπέρμα ξηρὸν, ἀσπάλαθον ξηρὸν, μαράθρου ῥίζα κεκαυμένη, διφρυγὲς, ἰὸς χαλκοῦ καὶ σιδήρου, χάλκανθος ὀπτὴ, κηκὶς, κύπερος, κύτινοι, ῥόδων ἄνθος, λύκιον, μαστίχη ξηρὰ, μίσυ σὺν ὄξει, χάλκης κεκαυμένος σὺν ἀρσενικῷ ὀλίγῳ, E σχίνου ξυλάρια χλωρὰ παρατριβόμενα τοῖς μεταξὺ τῶν ὀδόντων. ἁρμόζει δὲ καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἐκσαρκούντων, διὰ τοῦ ζεστοῦ ἐλαίου πυρίαν. δεήσει δὲ ἔριον μηλωτίδι περιτεθέντα, καὶ ἀποβάπτοντα εἰς τὸ ἔλαιον προσάγειν, ἄχρις οὗ λευκὰ γένηται τὰ οὖλα. στέλλεται γὰρ ὁ ῥευ- F ματισμὸς αὐτῶν καὶ ἀναξηραίνεται.

Aëtius, ἄσφαλτον. — *χαλκός.*

LXXX. Τὰς δὲ ἐπουλίδας στέλλει, στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη, ἢ σόρι, ξηρὰ λεῖα προσπασσόμενα.

σῶρυ.

LXXXI. Τὰ δὲ γεγυμνωμένα οὖλα σαρκοῖ, ῥόδων ἄνθους μέρη β΄, καλάμου ἀρωματικοῦ μέρος ἕν, προσπαττόμενα.

G Τῶν λοιπῶν περὶ τὸ στόμα καὶ τὴν φάρυγγα παθῶν βοηθήματα.

LXXXII. Τὰς δὲ ἄφθας καὶ νομὰς θεραπεύει μέλι, καὶ ὅσα πρὸς τὰ οἰδαλέα καὶ ἐκσαρκοῦντα τῶν οὔλων ἀναγέγραπται. ἐκ περισσοῦ δὲ καὶ ἰδίως ταῦτα· ἄγνου ἢ κύπρου φύλλα σὺν μέλιτι διατριβόμενα, τριβόλου χυλὸς, ἀκακίας χυλὸς ὁμοίως, ὑποκιστίδος ἢ ῥόος βυρσοδεψικῆς χυλὸς ὁμοίως, ὀμφάκιον, ὀρίγανον ὁμοίως, ῥοῦς ὁ ἐπὶ τὰ ὄψα ὡσαύτως· βαλαύστιον ὁμοίως, καὶ ξηρὸν προσαπτόμενον, καὶ ἀφέψημα αὐτοῦ διακλυζόμενον· σανδαράχη σὺν ῥοδίνῳ διακλυζομένη· ὅ, τε βεττονίκης πόας χυλὸς, ἀγριελαίας φύλλα ὁμοίως. Ἀρσενικοῦ μέρος α´. χάρτου κεκαυμένου μέρη γ´. χρῶ δὲ ξηρῷ καὶ σὺν μέλιτι. γάρος ὁ ἐκ τῶν μαινίδων διακλυζόμενος, ἀρνογλώσσου χυλὸς διακλυζόμενος, κηκὶς μετ᾽ ἐλαίας διακλυζομένη, στυπτηρία ὑγρὰ ὁμοίως.

Margin: βρεττανικῆς, reponit Moib. ex lib. de Mat. med. ca. de Britannica.

Margin: μετὰ μέλιτος.

LXXXIII. Τὰς δὲ ἐν τῷ στόματι σηπεδόνας ἵστησι μὲν καὶ τὰ πρὸς νομὰς ἀναγεγραμμένα· ἰδίως δὲ ταῦτα· μαράθρου ἀγρίου ῥίζης κεκαυμένης ἡ τέφρα· ἢ μαινίδων κεκαυμένων μέρη β´. ἀλόης μέρος α´. ξηρά. ἢ ἀρσενίκου < δ´. χάρτου κεκαυμένου < ιβ´. ξηρά. ἢ σταφὶς λεία χωρὶς τῶν γιγάρτων καταπλασθεῖσα, ἀμόργη ἐλαίου ἑψηθεῖσα καὶ καταχριομένη, βεττονικῆς πόας χυλός.

Margin: βρεττανικῆς, Monbanus. quanquam & hanc quoque quibusdam Betonicam dici legitur.

LXXXIIII. Τὰς δὲ δυσωδίας τοῦ στόματος ἀπαλλάττει, ἀγαλλόχου ἀπόβρεγμα ἢ ἀπόζεμα διακλυζόμενον· σμύρνη, σχοίνου ἄνθος, ἢ κιννάμωμον διαμασώμενα, μαλαβάθρου φύλλον ὑποτιθέμενον τῇ γλώσσῃ· ὄξος σκίλλινον, ἢ ἀφέψημα κεδρίνων ξύλων.

LXXXV. Πρὸς δὲ τὰς τῶν παρισθμίων φλεγμονὰς, χρώμεθα ἀναγαργαρίσμασι μελικράτου μετὰ ἀποζέματος πιτύρων, ἢ ῥόδων, ἢ φακῆς ἢ κοκκυμηλέας φύλλοις ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσιν. Καὶ πρὸς τὰ ἡλκωμένα δὲ παρίσθμια, ἐλξίνης χυλίσματι, ἀλόῃ, ἀμόργῃ ἑψημένῃ, βάτου τῷ χυλῷ ἑψημένῳ, ἅλεσιν ὁμοίως, λυκίῳ, πίσσῃ ὑγρᾷ, μίσυϊ, ὀριγάνου χυλῷ, χαλκοῦ ἄνθει, μόρων χυλῷ ἑψημένῳ σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρίᾳ ὀλίγῃ. ποιεῖ δὲ καὶ ἀμυγδάλινον ζεστὸν ἐγχεόμενον εἰς τὰ ὦτα.

Margin: [illegible]

A Oris aphthas nomásque sanant, mel & quæcunque ad tumentes luxuriantésque gingiuas descripta sunt: multò verò præstát priuatimque conueniunt quę sequuntur: viticis aut cypri folia cum melle affricta: similitérque succi tribuli, acaciæ, hypocisthidis, rhois coriariorum & omphacium, origanum B itidem & rhus obsoniorum eodē modo. Pariter & balaustium tum siccum adhibitum, tum & in decocto ad colluendum os vsurpatum: sandaracha colluta cum rosaceo, britannicæ herbæ succus, & folia syluestris oleæ ad eúdem modum. Sumito arsenici partem vná, chartæ combustę partes tres: hoc remeC dio vtere & sicco & cum melle. Prosunt & collutione, garum è mænis, plantaginis succus, galla cum melle, & alumen liquidum eodem modo.

Margin: Ad putrida oris vlcera.

Putrida oris vlcera cohibent, quę ad nomas descripsimus: priuatim verò hæc: fœniculi syluestris è raD dice cōbusta cinis, puluis è mænarū vstarū partibus duabus & aloës parte vna: sic & ex arsenici drach. iiij. chartæ combustæ drachm. xij. vua passa sine vinaceis trita & imposita, amurca olei cocta & illita, britannicæ herbæ succus.

Margin: Ad grauem oris halitum.

Oris graueolentiam corrigunt, agallochi dilutū decoctúmve colE lutum, myrrha commanducata, odorati iunci flos similiter, itémque cinnamomum: malabathri folium linguæ subditum: collutione denique acetum scilliticum, aut cedrinorum lignorum decoctum.

Margin: [illegible]

Ad tonsillarum inflammationes gargarismatis vtimur, è decocto F furfurum, rosarum aut lenticulæ, in aqua mulsa, vel pruni foliis in vino coctis. Quòd si eædem vlceratæ fuerint, vsurpamus helxines succū, aloën, amurcam coctá, succum rubi decoctum, salem similiter, lycium, picem liquidam, misy, origani succum, æris florē, mororum succum cum melle & pauco alumine coG ctum. Fuerit etiam vtile, oleumamygdalinum feruens auribus infundere.

Ad vuæ relaxationem.

Vuas relaxatas gargarizatione comprimūt: mel, vrticæ ſuccus, poſca, pruni foliorum decoctum in vino, origani itidem decoctum cū vino. Ad eaſdem conducunt peruncta cum melle: ſal, omphacium, laſer, alumen: galla cum ſale, pipere ac melle. Iiſdem ſicca vtiliter adhibentur, balauſtiū, flos ęris, chalcitis trita, alumen ſciſſile, miſy, galla, liquor Parthicus, oleę Æthiopicæ lacryma, fuligo è carbonibus, & ſal.

Ad anginas gargarizanda.

Angina laborantes adiuuāt, quęcunque humiditatē reuellere poſſunt: ſic enim inducta ſiccitate, partium denſitas relaxatur. Gargarizantur verò, hyſſopum cum ficu in aqua decoctum: thus cum paſſo & melle, vel aceto mulſo: raphani ſemen tritum cum aceto mulſo, ſinapeos eſculenti cyathi xij. cum mellis calentis cyatho vno.

Ad eaſdem illinenda.

Inunguntur autem, crematarum hirūdinum cinis cum melle, & fel bubulū cū melle. Priuatim verò cōfert teſtudinis marinæ fel, & chryſocolla cū melle, (hæc verò vomitū etiā cōcitat:) ſal ammixtum aceto, melli ac nitro, elaterium cū vetere oleo melléve aut felle taurino, cepæ ſuccus cum oleo, cētaurij ſuccus cum melle, aſelli qui ſub hydriis degunt cum melle, pix itidem cum melle. Vtiliter verò ſal cum pice tritus in linteolo rumæ partive gutturis ſub mento eminenti, ac ipſi collo imponitur.

Ad eaſdem in potu exhibenda.

Prodeſt quoque angina laborantibus, potui data hirundinum exiccatarum drachma vna ex aqua: itidémque vermis quem erucam nominant, ſiccus tuſus ac bibitus cum aqua mulſa.

Ad extrahēda quæ inter deuorandū gulæ inhæſerint.

Spinas oſſáve deuorata gulæque inhærentia extrahes, ſi *adipem ſemicrudum filo alligatū traiectúmvè deglutire coëgeris, móxque per appenſum filum violenter ac ſubitò retraxeris: ſic enim quidquid hęret, infixúmve eſt ſimul & ſemel extrahitur. Idem deglutitis ex aqua ſpongia molli lanáve, aut inciſis carnibus perfici poterit. Aut: medullæ panis recentis buccellam deuorādā, vel caricas [leuiter] māſas itidem deglutiendas exhibeto.

vel potiùs, lardum.

A LXXXVI. Τὰς δὲ κεχαλασμένας σταφυλὰς συστέλλει ἀναγαργαριζόμενα· μέλι, κνίδης χυλός, ὀξύκρατον, κοκκυμηλέας φύλλα ἀφεψημένα σὺν οἴνῳ, ὀριγάνου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. Διαχριόμενα δὲ ὠφελεῖ σὺν μέλιτι, ἅλες, ὀμφάκιον, ὀπὸς σιλφίου, στυπτηρία, κηκὶς μετὰ ἁλὸς καὶ πεπέ-B ρεως καὶ μέλιτος. Προσαπτόμενα δὲ ξηρὰ ὠφελεῖ, βαλαύστιον, χαλκοῦ ἄνθος, χαλκῖτις λεία, στυπτηρία σχιστή, μίσυ, κηκίς, ὀπὸς *παρθενικός, ἐλαίας Αἰθιοπικῆς δάκρυον, αἰθάλη ἀπὸ τῶν ἀνθράκων, ἅλες.

Παρθικὸς fortè.

LXXXVII. Συναγχικοὺς δὲ ὠφελεῖ, ὅσα δύναται ἀποσπᾶν ὑγρασίαν· χαλᾶται C γὰρ οὕτως ἡ ξηρασία καὶ ἡ πύκνωσις τῶν μερῶν. Ἔστι δὲ τὰ ἀναγαργαριζόμενα· ὕσσωπον μετὰ σύκου ἐν ὕδατι ἑψημένον· λιβανωτὸς σὺν γλυκεῖ καὶ μέλιτι, ἢ ὀξυμέλιτι· ῥαφάνου σπέρμα λεῖον σὺν ὀξυμέλιτι· σινήπεως ἐδωδίμου *κύαθοι ιβ΄. σὺν μέλιτος θερμοῦ κυάθῳ ἑνί.

LXXXVIII. Διαχριόμενα δέ, χελι-D δόνων κεκαυμένων σποδιὰ σὺν μέλιτι, χολὴ βοεία σὺν μέλιτι· ἰδίως δὲ ποιεῖ ἡ θαλασσίας χελώνης χολή, χρυσόκολλα μετὰ μέλιτος. *Κινεῖ δὲ καὶ ἔμετον, ἅλες μιγνύμενες ὄξει καὶ μέλιτι καὶ νίτρῳ· ἐλατήριον μετὰ ἐλαίου παλαιοῦ ἢ μέλιτος, ἢ χολῆς ταυρείας· κρομμύου χυλὸς μετὰ ἐλαίου, κεν-E ταυρείου χυλὸς μετὰ μέλιτος, ὄνοι (4) οἱ ἀπὸ τῶν ὑδρειῶν σὺν μέλιτι, πίσσα σὺν μέλιτι. Ἐπιτίθεται δὲ τῷ ἀνθερεῶνι καὶ τῷ τραχήλῳ ὠφελίμως, ἅλες μετὰ πίσσης λεῖοι ἐν ὀθονίῳ.

LXXXIX. Ὠφελεῖ δὲ τοὺς συναγχικοὺς ἐν ποτῷ διδομένη, χελιδόνων ἐσκελετευμένων < α΄. σὺν ὕδατι· κάμπη ξηρὰ F κοπεῖσα καὶ ποθεῖσα σὺν μελικράτῳ.

XC. Τὰ δὲ καταπινόμενα ὀστέα, ἢ ἀκάνθας, καὶ πηγνύμενα τῷ στομάχῳ, κομίσαι, στέαρ ἡμίεφθον ἐνάψας λίνῳ, καταπείσας, ἀναγκάσας τε καταπιεῖν, καὶ μετὰ τοῦτο ἀνασπάσας ῥοθίως διὰ τοῦ *ἀπηρτημένου λίνου. εἴωθε γὰρ συνεφέλκεσθαι τὸ ἐρηρεικὸς ἢ πε-G πηγός. δύναται δὲ διὰ σπογγίου ἁπαλοῦ, ἢ ἐρίου, ἢ κρεῶν *ἐντετμημένων τὸ αὐτὸ γίνεσθαι· δεῖ δὲ σὺν ὕδατι καταπίνειν, ἢ ἄρτου ἁπαλοῦ τὸ ἐντὸς διδόναι *καταπίνειν, ἢ *σῦκα ξηρὰ μεμασημένα.

ἀπηρτημένου. Moibanus.

Addit Aëtius ἀμάσητον, citra māducationem.)

Eaſdem caricas idem deſiderat quadātenus māſas, non tamen penitus diſſolutas.

XCI. Τοὺς δὲ ἀποκεκομμένους τὴν φωνὴν ὠφελεῖ, πράσου χυλὸς καταρροφούμενος· κράμβη ὠμὴ διαμασωμένη, ὁ δὲ χυλὸς ἐπιρροφούμενος σὺν μέλιτι· ῥοφήματα διὰ κυμίνου καὶ πράσου καὶ ἀλεύρου λαμβανόμενα· χαλβάνης μέγεθος ὅσον κύαμος, μιγὲν ἐπιμελῶς μέλιτι καὶ καταπινόμενον. A

XCII. *Ἦχον δὲ ἀποκαθαίρει ὄξος σκιλλητικὸν ἀναγαργαριζόμενον, σίναπι τοῖς βρώμασι σκευασθὲν ἀναγαργαριζόμενον. δεῖ δὲ μετὰ αὐτὰ ἀναγαργαρίζεσθαι μελικράτῳ. τοῦτο καὶ τοὺς τύλους τοὺς περὶ τὴν ἀρτηρίαν καὶ παρίσθμια θεραπεύει. B

XCIII. Λαμπρύνει δὲ φωνὴν σκόροδον ἑφθόν τε καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον. πράσου C καρπὸς κεφαλαιωτοῦ, στύραξ καταπινόμενος, σίλουρος ταριχηρὸς ἐσθιόμενος.

XCIIII. Ἰᾶται δὲ τὰς μὴ χρονίας τραχύτητας αἰθιοπίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη, γλυκύρριζα ἀποχυλιζομένη, σμύρνα ἀποχυλιζομένη, ὠὸν ὠμὸν ἀκροχλίαρον ῥοφηθέν, σύμφυτον σὺν μελικράτῳ πινόμενον, D πενταφύλλου ῥίζης ἀφέψημα ἀναγαργαριζόμενον.

Τῶν κατὰ τὰς τρίχας παθῶν βοηθήματα.

XCV. Ἀλωπεκίας δὲ τὰς ἐν ταῖς κεφαλαῖς καὶ τῷ γενείῳ ἰᾶται ταῦτα καταχριόμενα, E προεκνιτρουμένων τῶν τόπων καὶ ἀποτριβομένων τῶν ἐψιλωμένων ὀθονίῳ σὺν ὄξει· ἀκόνης Ναξίας τὸ ἀπότριμμα τοῦ πρὸς αὐτὴν σιδήρου μετὰ ἐλαίου ἀκονηθέντος, ἀλκυόνιον κεκαυμένον λεῖον σὺν ὄξει ἢ οἴνῳ ἢ ἐλαίῳ, ἀπόπατος αἰγὸς ὁμοίως· μυόχοδον, ἢ αἰλούρου ἀφόδευμα μετὰ νάπυος F καὶ πεπέρεως καὶ ὄξους· ἀδίαντον καταπλασθὲν ἐν ὀθονίῳ, ἀρσενικὸν ἢ σανδαράχη ἀναληφθεῖσα τερμινθίνῃ, ὡς ἀσπλήνιον· ἀσφοδέλου ῥίζης καείσης ἡ τέφρα, προκαταχαραχθείσης τῆς ἀλωπεκίας· βατράχιον λεῖον πρὸς ὀλίγον καταπλασθέν, λεπίδιον ὁμοίως, ἔλαιον κίκινον μετὰ κηρύκων G κεκαυμένων, ἐχίνου χερσαίου δέρμα κεκαυμένον καὶ ἐσβεσμένον πίσσῃ ὑγρᾷ, ἢ βατράχων κεκαυμένων τέφρα ὁμοίως, ἢ ἱππόκαμποι κεκαυμένοι ὁμοίως,

Moibanus legit, ἄσπληνον.

Quibus suppressa vox est, prodest porri succus absorptus, item brassica cruda commanducata: insupérque succus eiusdem cũ melle sorbitione sumptus. Conferunt & sorbitiones è cumino, porro & farina sumptæ, itémque galbanum fabæ magnitudine melli accuratè mixtum atque deuoratum.

Fauces expurgat acetum scilliticum gargarizatum, itémque sinapi quod ad escas præparatur, eodem modo, sed postea gargarizandum ex aqua mulsa. Hoc idem etiam callos arteriæ tõsillarúmque sanat.

Vocem limpidam canorámque reddunt, allium seu coctum seu etiam crudum in cibo sumptũ, porri capitati semen, styrax deuoratus, silurus denique sale conditus in cibis sumptus.

Diuturnis faucium asperitatibus medentur, æthiopidis radix in vino pota, glycyrrhiza dum manditur sensim eliquescens, ac myrrha similiter, ouum crudum quod exiguo calore tepeat, absorptum, symphytum cum aqua mulsa potum, ac denique quinque folij è radice decoctum gargarizatum.

Ad pilorum affectus remedia.

Ad alopec. Alopecias, quæ capiti & mento accidunt, emendant hæc inuncta, si modò loca pilis nudata nitro antè præparata, linteolóque aceto madente perfricta fuerint: quod adiecto oleo è cote Naxia exacuendo ferro deteritur: alcyonium vstum tritúmque cum aceto vinóve aut oleo: fimus caprinus similiter, muscerda, aut felis stercus cum sinapi, pipere & aceto: adiantum ex linteolo illitum, auripigmentum aut sandaracha, si terebinthina excipiatur: asplenum, asphodeli radicis exustæ cinis, priùs tamen scarificata cute: ranunculus tritus exiguóque tempore impositus, itémque lepidium eodem modo: oleum cicinum cum buccinis crematis, ericinacei terrestris corium cõbustum, picéque liquida extinctum: similitérque ranarum combustarum cinis, hippocampi eodẽ modo exusti,

thapsiæ

thapsiæ succus illitus, ferrugo cum aceto & adipe vrsino vel axungia, calami Cyprij cortex vstus cum aceto, iuglandis putamen vstum cum vino: nuces auellanæ totæ cõbustæ eodem modo adhibitæ, vel cum axungia aut adipe vrsino: cepa contrita illita aut cataplasmatis modo imposita, cyclamini radix ad eundem modum, sinapi cum aceto: laser cum croco, vino ac pipere: vngulæ caprinæ vstæ cum aceto: picis oleum cum farina hordeacea adhibitũ, raphani cortex affrictus, allium vstum cũ nardino vnguento pro cataplasmate impositum, beta eodem modo: affricta muscarum capita, vel ipsæ integræ, loco priùs nitro præparato: soleæ denique veteres crematæ tritæque cum aceto.

Ad capillorũ defluuium. Defluentes capillos continent, adiantum tritum cum ladano, vino, œsypo & myrtino oleo inunctum: similiter & callitrichum, aloë cum vino nigro austero, purpurarum opercula in oleo cocta, myrtinum oleum & quod ex olea syluestri exprimitur, myrrhà cum vino, ladano & myrtino. Aliud: Polytrichum in vino nigro diutinè coquito: huius decocto admisceto calami aromatici separatim igni è salignis lignis succenso combusti & cum aqua pluuia probè subacti expressionem, ac vtitor. Aut, fimo caprino in testa combusto tritóque cum oleo caput priùs abrasum inungito. Vt ne capilli defluant, melãthium vstum & cum aqua tritum ei parti adhibeto in qua pilum nasci volueris, maximè verò superciliis. Aliud: Apes crematas tritásque cum oleo perungito.

Decorãdis densandisque capillis. Pueris venustos densósque capillos hæc efficiunt, iuglandis putamen vstum tritúmque in vino & illitum, adeps suillus inunctus, brassica cruda adhibita, loti arboris folia, spondylij radix loco priùs absterso circumlita, cameli fimus crematus & cum oleo cataplasmatis in modum ritè adhibitus.

Capillis flauẽtis. Flauum faciunt capillum lupinorum cortices, nitro præmacera-

A ἢ θαψίας χυλὸς ἐπιχριόμενος, ἢ ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, ἢ στέατι ἀρκτείῳ, ἢ ἀξουγγίῳ· ἢ καλάμου Κυπρίου * χυλοῦ κεκαυμένου σὺν ὄξει, καρύου βασιλικοῦ λέπυρον καὲν σὺν οἴνῳ· καὶ τὸ Ποντικὸν δι' ὅλον καὲν ὁμοίως, ἢ σὺν ἀξουγγίῳ, ἢ ἀρκτείῳ στέατι· ἢ κρόμμυον λεῖον καταχριόμενον ἢ καταπλασσόμενον, κυ- B κλαμίνου ῥίζα ὁμοίως, σίνηπι μετὰ ὄξους, ὀπὸς σιλφίου μετὰ κρόκου καὶ οἴνου καὶ πεπέρεως, ὁπλαὶ αἰγὸς καῖσαι σὺν ὄξει, *πίσσα, στέλεος σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καταπλασσόμενον, ῥαφανίου τὸ ἐκτὸς παρατριβόμενον, σκόροδον κεκαυμένον σὺν ναρδίνῳ μύρῳ καταπλασθὲν, σεύτλιον ὁμοίως· μυιῶν κεφαλαὶ C προσπετριβόμεναι, καὶ αὐταὶ δὲ ὅλαι προεκνιτρωθέντος τοῦ τόπου, κάσσυμα κεκαυμένον λεῖον σὺν ὄξει.

φλοιὸς κεκαυμένος. lib. 1. de ma.

πιτύλωσιν σὺν ἀλεύρῳ. Moib.

XCVI. Τὰς δὲ ῥεούσας τρίχας ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἵστησιν, ἀδίαντον λεῖον σὺν λαδάνῳ καὶ οἴνῳ καὶ * ὑσσώπῳ καὶ μυρσίνῳ περιχριόμενον· καὶ τὸ καλλίτριχον ὁμοίως· ἀ- D λόη σὺν οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ, πορφύρας πώματα ἐν ἐλαίῳ ἑψηθέντα, ἔλαιον μυρσίνινον, καὶ τὸ ἐξ ἀγρίας ἐλαίας, σμύρνα σὺν οἴνῳ καὶ λαδάνῳ καὶ μυρσίνῳ, κάρδαμον λεῖον σὺν μυρσίνῳ, ἢ πολύτριχον ἑψήσας ἐν οἴνῳ μέλανι ἐφ' ἱκανὸν, καὶ καύσας ἰδίᾳ κάλαμον ἀρωματικὸν μετὰ ξύλων ἰτεΐνων, E μίξον ὕδωρ ὄμβριον, καὶ ἀναδεύσας ὕλισον καὶ μίξον τῷ ἀφεψήματι τοῦ πολυτρίχου, καὶ χρῶ. ἢ σπύραθον αἰγείαν κατακαύσας ἐπ' ὀστράκῳ λείαν σὺν ἐλαίῳ ἄλειφε, ἐψιλωμένης τῆς κεφαλῆς. Πρὸς τρίχας ἵνα μὴ ἀπορρέωσιν. καύσας μελάνθιον, καὶ μετὰ ὕδατος τρίψας, κατάπλαττε, ἔνθα ἂν βού- F λῃ τρίχας φύεσθαι, μάλιστα ὀφρύων. Ἄλλο. Μελίσσας καύσας καὶ τρίψας, μετ' ἐλαίου κατάχριε.

XCVII. Ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων ποιεῖ καλὰς καὶ πυκνὰς τρίχας ταῦτα· καρύου λέπυρον καὲν καὶ τριβὲν ἐν οἴνῳ καταχριόμενον, στέαρ ὕειον καταχριόμενον, κράμβη G ὠμὴ καταπλασθεῖσα, λωτοῦ δένδρου φύλλα, σφονδυλίου ῥίζα μετὰ τὸ ἀποσμῆξαι περιχριομένη, ἀπόπατος καμήλου καῖσα σὺν ἐλαίῳ καὶ καταπλασθεῖσα καλῶς.

XCVIII. Ξανθὰς δὲ ποιεῖ τρίχας, θέρμων λεπύχανα ἀποβραχέντα σὺν νίτρῳ ἐπὶ

ἡμέρας δέκα, καὶ μετὰ ταῦτα σμώμενα κύπρου φύλλα λεῖα σὺν στρουθίου χυλῷ ἐπιπλασσόμενα, λυκίου χυλὸς ἐν ὕδατι συνεχῶς σμώμενος, λωτοῦ τοῦ δένδρου ἀφέψημα τῶν πρισμάτων, ξάνθιον καταπλασσόμενον προεσμηχθέντων. καὶ τὸ στέαρ τὸ βόειον ποιεῖ ἑψόμενον μετὰ κονίας ἀπὸ δρυΐνων ἢ φηγίνων ξύλων· εἶτα ἀναπλασσόμενον εἰς σφαίρας, ἐπὶ δὲ τῆς χρήσεως λυόμενον ὕδατι καὶ ἐγχριόμενον ἐν ἡλίῳ. ἡ τρύξ ὄξους * κεκαυμένη μετὰ * σχινίνου, καὶ μετ' ἐλαίου δι' ὅλης * νυκτὸς καταχριθεῖσα.

προσμηχθέντων. τῶν τριχῶν.

XCIX. Μελαίνας δὲ ποιεῖ τρίχας σμώμενα· κηκίδος ἀπόβρεγμα, καὶ χαλκάνθου καὶ σιδίων· καὶ ἀκακίας χύλισμα, * καὶ τὰ κεράτια αὐτῆς, καὶ ἄκανθα· καὶ ἐκ τοῦ πεπείρου σπέρματος χυλὸς, ἐγχριόμενος· βάτου φύλλα ἑψηθέντα καὶ σμώμενα, ὁ καρπὸς δὲ πέπειρος ἑψηθεὶς σὺν ἐλαίῳ ὀμφακίνῳ· οἶνος μυρτίτης * σὺν ἑψήματι, ἐλελισφάκου ἕψημα σμώμενον, ἐλάτης ὁμοίως, σμύρνα σὺν ἀκακίᾳ καὶ ὄξει καὶ κηκῖδι· κισσοῦ κόρυμβοι· καὶ * καππάρεως ῥίζαι, μετὰ κυάμων λεπύρων ἑψηθεῖσαι· καὶ φύλλα μελαίνης συκῆς καὶ ἀμπέλου σὺν ὀμβρίῳ ὕδατι· λάδανον μετὰ μυρσίνης * ἀλείμματος· μύρτων μελάνων χυλὸς, καὶ τὸ ἀπόβρεγμα· ῥοῦς βυρσοδεψικὴ ἑψηθεῖσα, σχίνου ἀφέψημα μετὰ σώρεως, φλόμου τοῦ χρυσανθέμου τὰ ἄνθη καὶ τὰ φύλλα καταπλασθέντα, πρίνου φλοιὸς τῆς ῥίζης * ἀφεψηθείσης ἐν ὕδατι καὶ δι' ὅλης νυκτὸς καταπλασθείσης, πρωῒ * διαπονιζόμενος.

Moib. ἀλιφατ.

C. Βράδιον δὲ * πολιοῦνται ἐξ ἀγρίας ἐλαίας καθ' ἡμέραν ἀλειφόμενοι· μᾶλλον δὲ ἂν μυρσίνην τις αὐτῷ ἐναποβρέξῃ· καὶ τὸ μυρσίνινον δὲ μιγὲν τῷ λαδάνῳ.

πολιοῦνται, Moibanus.

CI. Σμήχει δὲ τρίχας νίτρον κεκαυμένον, τρύξ κεκαυμένη, ἄσβεστος, τῆλις, ἀφρόνιτρον, γῆ * Μιλησία, γῆ Αἰγυπτία, κέρατος ἐλαφείου ἀφέψημα, κίσσηρις λεία, σὺν τῷ λευκῷ.

Moib. Μηλία reponit. σὺν ᾠοῦ τῷ λευκῷ, Moibanus coniungens præcedenti.

CII. Λεπτύνει δὲ τρίχας καταπλασσόμενα λεῖα, τέφρα κληματίνη, καὶ ἡ ἀπὸ τῶν γιγάρτων· κίσσηρις ὀπτὴ λεία, ἐλλέβορος λευκὸς, σηπίας ὄστρακον, κηκὶς, νίτρον, λιθάργυρος, στυπτηρία σχιστὴ, ἄφοδος κυνεία ξηρά.

A ti diebus decem, postea que affricti, cypri folia trita cum struthij succo imposita, lycij succus aqua solutus, & crebrò infricatus, loti arboris ramentorum decoctum, xanthium impositum pilis antea nitro præparatis. Confert & adipem bubulum cum lixiuio è quernis faginísve lignis coctum cogere in globulos, B qui quidem vsus tépore aqua dissoluantur, & ad solem illinantur. Rufat & capillum fæx aceti vsta cum lentiscino balaninóve oleo, tota nocte illita.

Denigrant verò capillos hæc affricta: gallę dilutum, itémque chalcanthi & malicorij: acaciæ succus, tum qui ex siliquis simul & ipsius C spinæ foliis, tum qui è maturo eiusdem semine exprimitur illitus, rubi folia decocta & infricata, eiusdémque fructus maturus in oleo omphacino coctus, vinum myrtites cum sapa, saluiæ decoctum affrictũ: similiter & elates, [hoc est, palmarum inuolucri:] myrrha cum acacia, aceto & galla: hederæ coD rymbi, capparis radices cũ fabarũ corticibus decoctæ: nigræ tum fici, tum vitis folia cum aqua cælesti: ladanum cum myrtino vnguento, baccarum myrti nigrarum succus, earundémque dilutum: rhus coriariorum decocta, lentisci decoctum cũ sory: verbasci quod aureo floret E colore, tum flores, tum folia imposita: iligneæ radicis cortex in aqua coctus, & per totam noctem adhibitus, ac deinde mane scalpendo derasus.

Ne tam citò canescant capilli præstat, oleum syluestris oliuę quotidie inunctum, eóque magis, si quis myrtum in eo macerauerit: sic F & myrtinũ oleũ ladano admixtũ.

Pilos extergent nitrum vstum, fæx vsta, calx, fœnumgræcum, spuma nitri, terra Melia, itémque Ægyptia, cornu ceruini decoctum, pumex tritus cum oui candido.

Pilos attenuant trita & affricta hæc: cinis tum sarmentitius tum & è vinaceis, pumex tostus tritúsque, G veratrum album, sepiæ testa, galla, nitrum, argenti spuma, scissile alumen, & caninum stercus aridum.

Psilothra, seu pilos abolentia.

Auferunt verò pilos illita hæc: calx viua & sandaracha in aqua decoctæ, addita terra Cimolia: rubetæ sanguis, lacteus tithymalli characiæ succus: dryopteris cum foliis & radice adhibita, frequenter iterato renouatóque quandiu renascentur pili eodem cataplasmate: hederæ folia imposita: cyperidis Indicæ radix, quæ quamprimùm pilos abolet: lepus marinus tritus atque impositus, salamandra quæ oleo intabuerit, erucæ pinorum paulisper exiccatæ posteáque perunctæ, fabarum cortices impositi, itidémque scolopendra marina in oleo elixata.

Impuberum pilos retardantia.

Impuberibus vt serius excrescant pili, præstant, lacryma vitis illita ex oleo, itémque liquor qui ex accensis viridibus sarmentis exudat, farina fabarum imposita, hyacinthi radix cum passo aut vino albo cataplasmatis instar adhibita.

Cutis in capite reliquóque corpore vitiorum remedia.

Ad capitis achoras, furfures & superficiaria exanthemata.

Ad achoras furfures & exanthemata in summa capitis cute hærentia faciunt hæc: adianti decoctum infricatum, aut cum vino & rosaceo tritum & applicitum: amygdalæ amaræ cum melle illitæ, portulacæ succus cum vino illitus, itémque rubi succus cum oleo, bulbi cum nitro affricti, similiter & fœnigræci decoctum, plantago imposita, oleæ agrestis succus affricatus, malua trita cum lolio adhibita, melilotus cum fœnogræco & vino imposita, vinum myrtites infricatum: similiter & humana vrina vetus, rutæ succus perunctus, scilla in oleo cocta & adhibita, allium cum aqua affrictum, similiter & betæ succus, sal cum adipe vitulino inunctus, fici folia cum aceto trita, cicerum decoctum ac ipsi quoque elixi pro cataplasmate impositi, lupinorum decoctum affrictum, salicis flores & folia trita & imposita.

A CIII. Ψιλοῖ δὲ τρίχας καταχριόμενα, ἄσβεστος καὶ σανδαράχη μεθ' ὕδατος ἑψηθέντα μιγνυμένης Κιμωλίας, φρύνου αἷμα, τιθυμάλλου χαρακίου ὀπὸς, δρυοπτερὶς σὺν τοῖς φύλλοις καὶ ῥίζῃ καταπλασσομένη, ἄχρις ἂν * ἐξιδρίσωσι, συνεχῶς ἀλλασσομένου τοῦ καταπλάσματος· κισσοῦ φύλλα καταπλασσόμενα· κυπείρου Ἰνδικῆς ῥίζα, (αὕτη δὲ καὶ παραχρῆμα ψιλοῖ·) λαγωὸς θαλάσσιος λεῖος καταπλασθεὶς, σαλαμάνδρα ἐν ἐλαίῳ ἐντακεῖσα· πιτυοκάμπαι ψυχθεῖσαι ἐπ' ὀλίγον, καὶ μετὰ μέλιτος καταχρισθεῖσαι· κυάμου λέπυρα καταπλασσόμενα, ἢ σκολόπενδρα θαλασσία ἐλαίῳ ἐνεψηθεῖσα.

CIIII. Βράδιον δὲ ποιεῖ αὔξεσθαι τὰς ἐπὶ τῶν ἀνήβων τρίχας, καταχριόμενον ἀμπέλου δάκρυον σὺν ἐλαίῳ, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ χλωροῦ κλήματος καιομένου ἱδρούμενον ὑγρὸν, κυάμινον ἄλευρον καταπλασσόμενον, ὑακίνθου ῥίζα μετὰ γλυκέος ἢ οἴνου λευκοῦ καταπλασθεῖσα.

Τῶν κατὰ τὸ δέρμα τῆς τε κεφαλῆς καὶ τοῦ λοιποῦ σώματος παθῶν βοηθήματα.

CV. Πρὸς ἀχῶρας δὲ ἢ πίτυρα καὶ ἐξανθήσεις ἐπιπολαίας ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀδιάντου ἀφέψημα σμώμενον, ἢ συλλεαινόμενον οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ, καὶ καταπλασσόμενον· ἀμύγδαλα πικρὰ ἐγχριόμενα μετὰ μέλιτος, ἀνδράχνης χυλὸς σὺν * οἴνῳ ἐγχριόμενος· βάτου χυλὸς σὺν ἐλαίῳ, βολβοὶ σὺν νίτρῳ σμώμενοι, τήλεως ἀφέψημα ὁμοίως, ἀρνόγλωσσον καταπλασσόμενον, ἀγριελαίας χυλὸς σμηχόμενος, μαλάχη λεία μετ' * αἴρας καταπλασσομένη, μελίλωτον σὺν τήλει καὶ οἴνῳ καταπλασσόμενον, οἶνος μυρτίτης σμώμενος, οὖρον ἀνθρώπου παλαιὸν ὁμοίως, πηγάνου χυλὸς καταχριόμενος, σκίλλα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθεῖσα καὶ καταχριομένη, σκόροδον σὺν * ὕδατι σμώμενον, σεύτλου χυλὸς ὁμοίως, ἅλες σὺν στέατι μοσχείῳ καταχριόμενοι, * συκῆ σὺν ὄξει λεία, ἐρεβίνθων ἀπόζεμα, καὶ αὐτοὶ ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι, θέρμων ἀφέψημα σμώμενον, ἰτέας ἄνθη καὶ φύλλα καταπλασσόμενα.

ἰλαφ. Alexand. & Aetius.

Diosc. 2. de mat. med. μετ' οὔρου, cum vrina.

σὺν μέλιτι, cum melle Diosc. lib. cap.181.

συκῆς φύλλα σὺν ὄξει λεῖα. Aët.

λεῖα, κάλαμος ἀρωματίτης μετὰ ὕδατος καὶ σμύρνης ἑψηθεὶς ὁμοίως, κρίνου ῥίζα ὁμοίως, λάδανον σὺν οἴνῳ καταχριόμενον, λιβανωτὸς σὺν νίτρῳ καὶ ὕδατι ὁμοίως, χαμαιάκτης χυλός.

CVI. Πρὸς δὲ τὰ ἐξέρυθρα ἐξανθήματα, ψιμμύθιον σὺν δαφνίνῳ ἐλαίῳ καὶ θείῳ καταχριόμενον, πίτυος φλοιὸς σὺν κηρωτῇ, χαλκῖτις μετ' ὄξους, κιννάβαρι μετὰ κηρωτῆς, ὄστρακον ἐξ ἴπνου μετ' ὄξους, σεῦτλον ἑφθόν. ἐπαλείφειν δὲ δεῖ μετὰ τὰς μίξεις αὐτῶν τηλίνῳ ἐλαίῳ, ἢ μυρσινίνῳ, ἢ ῥοδίνῳ, ἢ οἰνανθίνῳ.

Moibanus σεί-ψεις videtur legisse: χρίσεις forte legendum.

CVII. Τὰς δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ ὅλου τοῦ σώματος φθειριάσεις γινομένας τούτοις θεραπεύσεις συγχρίοντας, σταφὶς ἀγρία ἢ σανδαράχη σὺν ἐλαίῳ, ἢ κισσοῦ χυλῷ σὺν μέλιτι, σινώπιδι σὺν ὄξει, κεδρία καθ' ἑαυτήν, ὑγρᾷ πίσσῃ μετὰ στυπτηρίας, δαφνίδων πιέσματι, ἐλαίῳ ῥαφανίνῳ, ἢ νίτρῳ μετὰ Σαμίας γῆς καὶ ἐλαίου, ἑλξίνης χυλῷ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καταχριομένῳ· μυρίκης ἀφεψήματι, ἢ θαλάσσῃ θερμῇ λούοντας. ὠφελοῦνται δὲ πίνοντες κορίαννον λεῖον σὺν ὀριγάνῳ καὶ οἴνῳ.

CVIII. Σμήχει δὲ χρῶτα, ὀπὸς συκῆς καὶ χυλὸς μετ' ἀλεύρου ἐρεγμίνου, ἀμύγδαλα πικρὰ μετὰ μέλιτος, τέφρα κληματίνη, καὶ ἡ ἐκ τῶν φηγίνων ξύλων σὺν ὕδατι· βέλτιον δὲ ἡ ἐξ αὐτῶν γινομένη κονία. μυροβαλάνου πίεσμα, ἄρου ῥίζα, γῆ Χία ἀντὶ νίτρου, ἀριστολοχία μετὰ νίτρου, γογγύλης ἀγρίας σπέρμα μετ' ἐρεγμοῦ καὶ ᾠοῦ τοῦ λευκοῦ, καὶ καθ' ἑαυτὸ τὸ λευκὸν τοῦ ᾠοῦ, ἐρέγμινον ἄλευρον, ὀρόβινον, θέρμινον, πέπονος σάρξ, σικύου χυλὸς σὺν τῷ σπέρματι μετ' ἀλεύρου σητανίου, καὶ νίτρον ξηρανθὲν ἐν ἡλίῳ ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα καύμασι λεῖον, σικύου ἀγρίου ῥίζα μετ' ἐρεγμοῦ, βρυωνίας ῥίζα ὁμοίως.

CIX. Τετανοῖ δὲ χρῶτα καὶ πρόσωπον, βρυωνίας ῥίζα λευκὴ ἢ μέλαινα, ἑψηθεῖσα ἐν ἐλαίῳ, καταχριομένου τοῦ ἐλαίου. ποιεῖ καὶ μετὰ σύκου πίονος, καὶ ὀρόβου καταπλασσομένου ὅσον στάδιον διελθεῖν, ψυχρῷ δὲ προσκλύζεσθαι μετὰ τὴν ἄρσιν αὐτῆς, κροκοδείλου χερσαίου ἄφοδος μεθ'

adhibita, calamus aromaticus cum aqua & myrrha coctus & affrictus, lilij radix affricta, ladanum cum vino illitum, thus cum nitro & aqua eodē modo, ebuli denique succus.

Ad rubicunda verò exanthemata valent hæc: cerussa cum laurino oleo & sulphure inuncta, pini cortex cum cerato, chalcitis cum aceto, cinnabaris cum cerato, testæ fornacum cum aceto, beta denique elixa. Sed post hæc inungendum oleum è fœnograeco, aut myrtinum, aut rosaceum, aut œnanthinum. *Ad exanthemata rubentia.*

Pediculari morbo in capite reliquóque corpore affectos curabis, inunctis hisce: vua Taminia aut sandaracha cum oleo, hederæ succo cum melle, rubrica Sinopica cum aceto, cedria per se, pice liquida cum alumine, expresso è baccis lauri succo, oleo raphanino, aut nitro cum terra Samia & oleo, helxines succo per totam noctem inuncto, ablutione è decocto tamaricis aut aqua marina calente. Iuuantur & hausto coriandro trito cum origano & vino. *Ad phthiriasim.*

Cutem extergunt, ficulneus liquor & succus cum farina fabę fresæ, amygdalæ amaræ cum melle, cinis sarmentitius aut è faginis lignis cum aqua, sed potentius quod ex iisdem cineribus paratur lixiuium: myrobalani expressus succus, ari radix: terra Chia, loco nitri vsurpari solita: aristolochia cum nitro, rapi agrestis semen cum faba fresa & oui candido, ipsum etiam per se oui candidum: fabæ fresæ farina, itémque eruina & lupinorum: peponis caro, cucumeris succus cum semine & trimestris tritici farina: nitrum siccatum in sole per æstum Caniculæ, deindéque tritum: cucumeris agrestis radix cum faba fresa, & bryoniæ radix eodem modo. *Cutem extergentia.*

Cutem faciémque erugat oleum, in quo bryoniæ, seu albæ seu nigræ radix decocta fuerit, inunctum: idem facit & ipsa radix, si cum ficu pingui & eruo tanto tempore imponatur, quanto quis stadium conficiat: sed postquam amota fuerit, frigida cutis eluenda est. Conuenit etiamnū terrestris crocodili stercus *Cutem crispantia.*

ex aqua: terra Chia, itémque Selinusia eodem modo, acacalidis grana trita cum cerato illita, lilij radix in smegmate vsurpata, similiterq; cyclaminus cum mastiche.

Faciem illustrantia. Faciei verò nitorem inducunt illita: terra Chia, itémque Selinusia, mastiche, vnguentum telinum, paritérque rosaceum, quod insolatione dealbatum fuerit: humor qui in folliculis vlmi reperitur, ac denique oleum Sicyonium.

Colorem commendantia. Venustum colorem inducunt, cicer coctum in cibo sumptum, gummi spinæ Ægyptiæ aut amygdali aut cerasi pruniue, pondere trium obolorum ex vino potum.

Colorem mutantia. Colorem mutant [pallorémque inducunt] seu bibita seu etiam illita, ammi cum aqua, similitérque cyminum, acus tritici, smyrnium perunctum, & cytini mali Punicæ ad eundem modum.

Alarum graueolentiam emendantia. Ad hircosam alarum graueolentiam inspergendi pulueres, agallochi, radicis baccharidis, itémque rosarum, idque à balneo. Illinenda verò, myrrha cum alumine, crocomagma, similitérque cupressi ramenta cum alumine & vino odorato, terra Chia vsta & vino restincta, & irinum vnguentum. Tollit & id vitium cardui radix cocta, etiam pota.

Cicatrices nigras emendantia. Cicatrices nigras delent hæc illita: oleum in quo radix bryoniæ tum alba tum etiam nigra incocta fuerit, vsquedum succum reddat: glans vnguentaria trita cum vino albo, bulbi cremati & cum alcyonio permixti ex vino, calamintha in vino cocta, argenti spuma lota cum rosaceo candido, cucumeris syluestris radix affricta iuuát & erui semina cum argenti spuma contrita ad læuorem, & felle caprino excepta ad cerati vsque crassitudinem, atque illita.

Cicatrices corpori concolores reddentia. Tum ab impetiginibus relictas cicatrices, tum & alias quascunque reliquæ cuti concolores reddent, asininus adeps illitus, itémque erucę semen tritum cum felle caprino aut bubulo, & perunctum, si modò, postquam inaruerit, defricando extergeatur: eiusdẽ erucę succus cum argẽti spuma inunctus, idẽ præstat. Aut: Cucumeris syluestris radicem

A ὕδατος, γῆ Χία ὁμοίως, γῆ Σελινουσία ὁμοίως· ἀκακαλίδος οἱ κόκκοι μετὰ κηρωτῆς λεῖοι καταχριόμενοι, κρίνου ῥίζα ἐν σμήγματι, κυκλάμινος ὁμοίως σὺν μαστίχῃ.

CX. Ἐπιλαμπεῖ δὲ πρόσωπον ἐπιχριομένη γῆ Χία, Σελινουσία ὁμοίως, μαστίχη, τήλινον, ἄλευρον, ῥόδινον τὸ λευκαινόμενον B ἐπὶ τῷ ἡλίῳ ὁμοίως, πτελέας τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις ὑγρόν, ἔλαιον Σικυώνιον.

Moibanus addit crocodili stercus, adeóque legisse videtur, τὸ κροκοδείλου ἀφόδευμα

CXI. Εὐχροίας δὲ ποιεῖ ἐρέβινθος ἐσθιόμενος ἑφθός· ἢ κόμμεως ἀκανθίνου, ἢ τοῦ ἐξ ἀμυγδάλων ἢ κερασίων, ἢ κοκκυμήλων, ὁλκὴ τριωβόλου μετὰ κράματος πινομένη.

CXII. Χρόαν δὲ τρέπει ποθέντα καὶ ἐπιχρισθέντα, C ἄμμι μεθ' ὕδατος, καὶ κύμινον ὁμοίως, ἄχυρα πύρινα, σμύρνιον καταχριόμενον, κύτινοι ῥοιᾶς ὁμοίως.

CXIII. Τὰς δὲ ἐν ταῖς μασχάλαις δυσωδίας καὶ τὰς τράγους καταπάσσειν δεῖ λείοις τούτοις· ἀγαλλόχῳ, βακχάριδος ῥίζῃ, ῥοδίοις, ἀπὸ τοῦ βαλανείου λείοις. Δια- D χρίειν δέ, σμύρνῃ μετὰ στυπτηρίας, ἢ κροκομάγματι, ἢ ὁμοίως κυπαρίσσου πρίσμασι μετὰ στυπτηρίας καὶ οἴνου εὐώδους, γῆ Χία καυθείσῃ καὶ σβεσθείσῃ, ἰρίνῳ. σκολύμου ῥίζα ἑψηθεῖσα καὶ πινομένη.

Moibanus addit πινέ δὲ καὶ

CXIIII. Οὐλὰς δὲ μελαίνας αἴρει ἐπιχριόμενα, βρυωνίας ῥίζης λευκῆς καὶ μελαίνης ἑφθῆς ἐν ἐλαίῳ ἄχρι χυλώσεως τὸ E ἔλαιον ἐπιχριόμενον, βάλανος μυρεψική λεία σὺν οἴνῳ λευκῷ, βολβοὶ κεκαυμένοι μετὰ ἀλκυονίου σὺν οἴνῳ, καλαμίνθη σὺν οἴνῳ ἑφθή, λιθάργυρος πεπλυμένη σὺν ῥοδίνῳ λευκῷ, σικύου ἀγρίου ῥίζα σμηχομένη· εὐζώμου σπέρματα μετὰ λιθαργύρου F λειωθέντα καὶ χολῇ αἰγείᾳ ἀναληφθέντα εἰς κηρωτῆς πάχος, ἐπιχριόμενα ὠφελεῖ.

Diosc. 4. de mat. med. c. 160. σὺν ὄξει, cũ aceto.

CXV. Τὰς δὲ ἐκ λειχήνων οὐλάς, καὶ τὰς ἄλλας δέ, ὁμοχρόους ποιεῖ, ὄνειον στέαρ καταχριόμενον· εὐζώμου σπέρμα λεῖον μετὰ χολῆς αἰγείας ἢ προβατείας ἢ βοείας G καταχριόμενον· εἶθ' ὅταν ξηρανθῇ ἀποτριβόμενον· καὶ ἐκ τοῦ λαχάνου δὲ τοῦ εὐζώμου χυλὸς ἐπιχριόμενος σὺν λιθαργύρῳ· ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζαν ἑψήσας ἐν μελικράτῳ

καὶ λείας ὡς κηρωτὴν, ἐπίχειε ὁμοίως. A ἢ λιθαργύρου μέρη β', θείου ἀπύρου μέρος ἀναλαμβάνων εὐζώμου χυλῷ, ἐπίχειε· εἶτα ἀποτρίβε ἐν βαλανείῳ, καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι, ἐπίχειε λιθάργυρον σὺν εὐζώμου χυλῷ.

CXVI. Στίγματα δὲ αἴρει, βατράχιον καταπλασθὲν, καὶ καππάρεως φύλλων χυλὸς B ὁμοίως, μανδραγόρας ἐπὶ ἡμέρας λ'. παρατριβόμενος. ἢ τὰ φύλλα μανδραγόρου ταριχευθέντα ἐν ἅλμῃ καὶ ἐπιχειόμενα, ἐπὶ ἡμέρας μ'. ἢ ν'. ὁμοίως πόα καλουμένη στατικὴ παρατριβομένη, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν μελικράτῳ λεία καὶ ἐπιχειομένη, ἢ ψιμμύθιον ἐν ὄξει καταχειό- C μενον· χρονίσματα δὲ αἴρει τοῦτο.

CXVII. Μώλωπας δὲ ταχέως ὁμοχρόους ποιεῖ, * λείριον ἄλειφον ἐπαλειφόμενον συνεχῶς.

CXVIII. Ἀλφοὺς δὲ λευκοὺς καὶ λεύκας αἴρει ἐν ἡλίῳ καταχειόμενα, ἢ σμώμενα ἐν βαλανείῳ, δρακοντίου χυλὸς, ἄρου D ῥίζα σὺν ὄξει καὶ ἀλεύρῳ κριθίνῳ, καππάρεως χυλὸς ὁμοίως, πήγανον σὺν κηρωτῇ καὶ πεπέρει, συκῆς μελαίνης κραδίαι κρέμανες παλαιαὶ λεῖαι καταπλασθεῖσαι. καὶ τὰ φύλλα δὲ ὁμοίως. σεύτλου φύλλα καὶ ἡ ῥίζα καταπλασθεῖσα, τηλεφίου φύλλα ὁμοίως καταπλασσόμενα ἐπὶ ἡμέρας γ'. E ἑκάστης ἡμέρας ἐπὶ ὥρας ϛ'. ἀφαιρῶν δὲ ὠμὴν λύσει καταπλάσσε· ἄγνου σπέρμα λεῖον, μετὰ ἀφρονίτρου καὶ ὄξους· ἀλθαίας σπέρμα ὁμοίως, ἀλκυόνιον σὺν ὄξει, βρυωνίας ῥίζα λευκῆς καὶ μελαίνης ἑψηθεῖσα σὺν ἐλαίῳ μέχρι χυλώσεως, ἀσφοδέλου ῥίζης χυλὸς, βάλανος μυρεψικὴ καταχειομένη, βολβοὶ F λεῖοι σὺν ὀπτῷ νίτρῳ σμώμενοι καὶ καθ' ἑαυτοὺς καταπλασσόμενοι, ἐλλέβορος λευκὸς ἑψηθεὶς σὺν ὄξει καὶ σμηχόμενος, καὶ ξηρὸς παρατριβόμενος μέχρις ἀνιδρώσεως· εἶτα καταχρίειν δεῖ σανδαράχῃ καὶ γῇ Μηλιάδι· χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζα μετὰ θείου καὶ νίτρου καὶ ὄξους· δεῖ δὲ προεκνιτρῶσαι τοὺς τό- G πους. ἢ λιθαργύρου μέρη β', θείου μέρος α'. μίξας ἀνάτριβε ἐν βαλανείῳ, καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι, κατάχειε λιθαργύρῳ μετὰ εὐζώμου χυλοῦ.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 76 ἐπὶ ἡμέρας ι ἢ ϛ'.

Moib. στατικὴ, quanuis & staticés mētionem facit Plin. lib. 26 cap. 8.

σὺν οἴνῳ, πεπέρει καὶ νίτρῳ. Diosc. 3 de mat. med. cap. 51.

Moib. κρέμαι ἢ ἀκρέμονες ἁπαλοί

Hanc vim nigro tribuit Diosc. 4. de mater. medic. Ca. 6. Simpl. vtrique tam albo quàm nigro.

coctam in aqua mulsa & contritam, donec cerati formam assequatur, eodem modo illine. Aut, spumæ argenti partes duas, sulphuris viui partem vnam erucæ succo excipito, atque illinito: deinde in balneo deterito, & postquam laueris, argenti spumam cum erucę succo illinito.

Stigmata delent, ranunculus illitus, similitérque capparis foliorum succus, mandragoras diebus xxx affrictus, eiusdémque folia muria condita inunctáque diebus xl aut l. pariter & herba Statice dicta si affricetur: syluestris itidem cucumeris radix cocta in aqua mulsa, deindéque trita & illita: cerussa denique cum aceto peruncta, quæ quidem etiam inueterata stigmata delet.

Stigmata quæ deleant.

Vibices autem breui reliquæ cuti concolores efficit, liliaceum vnguentum frequenter inunctum.

Vibices reliquæ cuti concolores.

Vitiliginem albam & leucen abolent hæc in sole peruncta aut in balneo affricta: dracunculi succus, ari radix cum aceto & farina hordeacea, capparis succus eodem modo, ruta cum cerato & pipere, fici nigræ ramuli tenellive surculi triti & impositi: similiter & eiusdem folia, betæ folia & radix imposita, telephij folia simili modo adhibita diebus xxx. ad senas horas quotidie, ita tamen vt his amotis hordeacea farina pro cataplasmate imponatur: viticis semen tritum cum spuma nitri & aceto, althææ semen simili modo, alcyonium cum aceto, bryoniæ tam albæ quàm nigræ radix in oleo cocta quousque succum reddat, asphodeli è radice succus, glans vnguentaria inuncta: bulbi triti cum nitro torrefacto affricti, ac ipsi etiam per se impositi: veratrum album in aceto coctum & confricatum, eiusdem puluis affrictus dum sudor erumpat: sed pòst illinenda sandaracha terráque Melia: nigri chamæleonis radix cum sulphure, nitro & aceto, locis prius affricto nitro præparatis. Aliud: Spumæ argenti partes ij. sulphuris partem vnam misceto, hísque laborantem in balneo perfricato, ac post lotionem inungito argenti spuma cum erucæ succo.

Vitiliginem & leucen tollentia.

Ad vitiligine nigram. A Vitiliginem nigram reliquæ cuti concolorem reddunt, terra Melia peruncta, veratrum tam album quàm nigrum in aceto decoctum & affrictum: cochlea terrestris cremata, cum melle illita & affricta: cepæ succus cũ aceto, lilij radix infricata, similiter & fabacea farina, cuminum cum aceto, paritérque cachry, glans vnguentaria in vino, B narcissi radix cum vrticæ semine & aceto, sepiæ testa cum aceto, cucumeris agrestis radix affricta, telephium cum aceto illitum, chondrillæ radix cum nitro tusa in smegmate: denique argenti spuma, arsenicum & sulphur æquis portionibus cum oleo mixta & in balneo affricta. C

Ad lentigines, ephelidas & varos. Lentigines, maculas solares & varos tollunt hæc illita: adarces ex aqua, acorus cum melle, costus cũ aqua & melle, alysson cum melle, tithymalli liquor ex melle, (attamen cauendum, ne, si diutius relinquatur, altiùs exulceret.) alcyonium cum aceto, vitis syluestris D fructus maturus, tritus: bryoniæ tam albę quàm nigræ radix decocta cum oleo, vsquedum succum reddat. Exterit & varos oleum amygdalinum cum cerato & lilij radice.

Ad ephelides seu solares maculas. Vitia cutis à Solis ardore contracta emendant: ari radix cum melle, glans vnguentaria illita cum vino: E bulbi crudi per se, & cum oui luteo aceto aut melle, vel cum alcyonio combusti, maculas solares egregiè repurgant: galbanum cum aceto & nitro lentigines potissimùm abolet, vti & gummi cum nitro & melle. Peculiariùs verò maculas solares emendant, ellebori albi partes duæ cum melle, elate- F rium inunctum, cassiæ cum melle, & cinnamomum eodem modo, brassicæ semen cum aceto, erui farina, raphani cortex cum lolij farina. Aliud: nasturtium totis sex noctibus imponatur, & mane eluatur. Eadem vitia corrigunt thapsiæ radix cum melle, hederæ folia in vino cocta, ricini denique grana per G triduum imposita.

Ad varos. Priuatim autem varos tollunt, lilij radix cũ sapone, cyclamini radix

CXIX. Τοὺς δὲ μέλανας ἀλφοὺς καὶ ὁμοχρόους ποιεῖ γῆ Μιλησία καταχριομένη, ἐλλέβορος λευκὸς καὶ μέλας ἑψηθεὶς μετ' ὄξους καὶ σμώμενος, κοχλίας χερσαῖος καεὶς σὺν μέλιτι καταχριόμενος καὶ σμηχόμενος, κρομμύου χυλὸς σὺν ὄξει, κρίνου ῥίζα σμωμένη, κυάμινον ἄλευρον ὁμοίως, κύμινον σὺν ὄξει, κάχρυς ὁμοίως, μυροβάλανος ἐν οἴνῳ, ἢ ναρκίσσου ῥίζα σὺν κνίδης σπέρματι καὶ ὄξει, σηπίας ὄστρακον σὺν ὄξει, ἢ σικύου ἀγρίου ῥίζα σμωμένη, τηλέφιον σὺν ὄξει καταχριόμενον, χονδρίλλης ῥίζα σὺν νίτρῳ κοπεῖσα ἐν σμήγματι· λιθάργυρος, ἀρσενικὸν, θεῖον, ἴσα μετ' ἐλαίου ἐν βαλανείῳ σμώμενα. *Mnlia, Moili.* *κάγχρυ*

CXX. Φακοὺς δὲ καὶ ἐφηλίδας καὶ ἰόνθους αἴρει ἐπιχριόμενα, ἀδάρκης μεθ' ὕδατος, ἄκορος σὺν μέλιτι, κόστος σὺν ὕδατι καὶ μέλιτι, ἄλυσσον σὺν μέλιτι, τιθυμάλλου ὀπὸς σὺν μέλιτι. (προσέχειν δὲ δεῖ. χείριστον γὰρ ἑλκοῖ διὰ βάθους.) ἀλκυόνιον σὺν ὄξει, ἀμπέλου ἀγρίας καρπὸς πέπειρος, λεῖος· βρυωνίας ῥίζα λευκὴ καὶ μέλαινα ἑψηθεῖσα μετὰ ἐλαίου ἄχρι χυλώσεως. αἴρει καὶ ἰόνθους ἀμυγδάλινον σὺν κηρωτῇ καὶ κρίνου ῥίζῃ.

CXXI. Αἴρει τὰς ἐφηλίδας ἄρου ῥίζα μετὰ μέλιτος, μυροβάλανος καταχριομένη σὺν οἴνῳ· βολβοὶ ὠμοὶ καθ' ἑαυτοὺς, ἢ σὺν ᾠοῦ λεκύθῳ καὶ σὺν ὄξει ἢ μέλιτι, ἢ κεκαυμένοι μετὰ ἀλκυονίου, μάλιστα ἔφηλιν ἀποκαθαίρουσιν· χαλβάνον σὺν ὄξει καὶ νίτρῳ μάλιστα φακοὺς αἴρει. κόμμι σὺν νίτρῳ καὶ μέλιτι· καὶ ἰδίως δὲ μᾶλλον ἐφηλίδας αἴρει ἐλλεβόρου λευκοῦ μέρη β'. μετὰ μέλιτος, ἐλατήριον καταχριόμενον, κασσία σὺν μέλιτι, κιννάμωμον ὁμοίως, κράμβης σπέρμα σὺν ὄξει, ὀρόβινον, ῥαφάνου φλοιὸς σὺν αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. ἢ κάρδαμον καταπλασσόμενον δι' ὅλης νυκτὸς ἐπὶ ἡμέρας ε'· ἕωθεν δὲ ἀποπλυθέντα καὶ κλυσθέντα. θαψίας ῥίζα σὺν μέλιτι, κισσοῦ φύλλα σὺν οἴνῳ ἑφθὰ, κρότωνος καρπὸς καταπλασθεὶς ἐπὶ ἡμέρας γ'.

CXXII. Ἰδίως δὲ ἰόνθους αἴρει, κρίνου ῥίζα σὺν σμήγματι, κυκλαμίνου ῥίζα σὺν

μέλιτι, ναρκίσσου ῥίζα ὁμοίως. σηπίας ὀστράκου ὁμοίως κεκαυμένου μέρη β΄. βαλάνου μυρεψικοῦ μέρος ἕν, λεῖα σὺν ὕδατι καταχριόμενα· καὶ καταξηραινόμενα δὲ νότιζε. μετὰ δὲ ἓξ ἡμέρας, πυρία. ἀλευρον σητάνιον μετ' ἐλαίου καταπλασθὲν. γλήχων κηρωτῇ ἀναληφθεῖσα, σμύρνα μετὰ κασσίας καὶ μέλιτος, κρομμύου χυλὸς σὺν σποδίῳ, μολύβδαινα σὺν ὄξει, καὶ σῶρυ σὺν ὄξει κεκαυμένον.

ὁμοίως, videtur redundare. Moibanus.

σὺν ὀξυμέλιτι φασὶν εἶναι Dioscor. 2. de mat. med. cap. 107.

al. κραμβίου. σὺν ἁλσὶ Diosc. 2. de mat. med. c. 181.

μεθ' ὕδατος Dioscor. l. 5. de mat. med. c. 118.

CXXIII. Τοῖς δὲ ψωρώδεσι καθ' ὅλου τοῦ σώματος ἢ περὶ μέρος κνησμοῖς θεραπεύει καταχριόμενα, σταφὶς ἀγρία μετὰ σανδαράχης καὶ ἐλαίου καὶ ὄξους προεψηθεῖσα καὶ λεπτοτριβηθεῖσα, στυπτηρία ὑγρὰ μετὰ μέλιτος ἑψηθεῖσα καὶ σμύρνης καταχριομένη, ἅλες σὺν ὄξει καὶ ἐλαίῳ συγχριόμενοι ἄχρις οὗ ἐξιδρώσωσι, νάπυ μετ' ὄξους, μυροβαλάνου πίεσμα μετ' ὄξους καὶ ὀλίγου ἐλαίου. λαπάθου ἀγρίου τὸ ἀφέψημα, τῆς ῥίζης τῷ λουτρῷ μιγνυμένης· καὶ ὄξος θερμὸν καταντλούμενον. ὀρόβου ἀφέψημα, ἢ ὀριγάνου, ἢ γλήχωνος καταντλούμενον, γάλα σχιστὸν πινόμενον.

σμύρνη, Moibanus: qui remediū hoc ex myrrha à præcedentibus separat.

CXXIIII. Τοῖς δὲ περὶ τὰ αἰδοῖα, θάλασσα * πινομένη, θεῖον ἐπιπασθὲν, νίτρον ἐν ἐλαίῳ καὶ ὄξει καὶ σταφίδι ἀγρίᾳ καὶ στυπτηρία σὺν ἑδρουμένων ἐν βαλανείῳ καταχριομένη· μάλιστα ἐπὶ τῶν διδύμων· καὶ τρὺξ ὄξους ξηρὰ τετριμμένη σὺν οἴνῳ καταχριομένη διδύμοις. ἐγκαταχρίε δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ᾠοῦ τὸ λευκὸν μετὰ μέλιτος.

πινομένη θερμαινομένη. Moib.

σὺν ὑδρομέλιτι. Moib.

CXXV. Πρὸς δὲ τὰ κνησμώδη ἐξανθήματα ἁρμόζει καταχριόμενα, διφρυγὲς σὺν ὄξει, συκαμίνου ῥίζα σὺν ὄξει, μίσυ σὺν ῥοδίνῳ, μολύβδαινα σὺν ὄξει. ὁπλαὶ αἰγῶν κεκαυμέναι σὺν ὄξει, στυπτηρία πᾶσα σὺν μέλιτι ἑψηθεῖσα, πήγανον σὺν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ, ἢ πήγανον σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ τετραπλῇ, ψιμμύθιον καὶ λιθάργυρος σὺν ὄξει, μυρσίνινον ἔλαιον, δαφνίδων πίεσμα προσκλυζόμενον, μύρτα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ ἐν ὀθονίῳ ἐπιτιθέμενα, κιννάβαρις μετὰ κηρωτῆς, σμύρνη, νίτρον σὺν ὑείῳ στέατι, κισσοῦ φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ καταπλασσόμενα, κριθαὶ κεκαυμέναι λεῖαι καταπλασσόμεναι, νίτρον σὺν θείῳ ἀπύρῳ, καὶ τρὺξ σμωμένη.

cum melle, narcissi radix eodem modo. Testæ sepiæ crematæ partes ij. & glandis vnguentariæ pars vna terantur, & inungantur ex aqua. Cùm exaruerint, humectato: sex verò transactis diebus, fomentum adhibeto. Repurgát & varos trimestris tritici farina cum oleo imposita, pulegium cerato exceptum, myrrha cum cassia & melle, ceparum succus cum spodio, plumbago cum aceto, & sory vstū cum aceto.

Totius corporis scabiem aut partis cuiuspiam pruritum sanant hæc illita: staphisagria cocta, deindéq; cum sandaracha, oleo & aceto tenuiter contrita: alumen liquidum cum melle coctum, & addita myrrha inunctum: sal cum aceto & oleo illitus, donec sudor erumpat: sinapi cum aceto: quod ex vnguentaria glande tusa expressáque reliquum est quasi retrimentum seu magma, cum aceto & pauco oleo: radicum lapathi agrestis decoctum lauacro mixtum, acetum calens affusum: decoctum erui, aut origani, aut pulegij itidem affusum: lac denique scissile in potu sumptum.

Ad scabiem & pruritum.

Genitalium pruritus sanant, aqua marina pro fotu adhibita, sulphur inspersum, sic & nitrum cum oleo, aceto & staphide agria: alumen ex aqua mulsa in balneo illitum, præsertim circa testes: fæx etiam aceti arida tritáque cum vino testibus illita: sed posteà candidum oui cum melle inungendum est.

Ad pruritū pudendorum.

Ad pruriginosas papulas hæc perunctа conueniunt: diphryges cum aceto, mori radix ex aceto, misy cum rosaceo, plumbago cum aceto, vngulæ caprarum vstæ cum aceto, quodvis genus aluminis cum melle coctum, ruta cum sale & oleo, ruta cum cerato myrtino quadruplo, cerussa & argenti spuma cum aceto, myrtinum oleum, expressus baccarum lauri succus affusus, myrti baccæ cum cerato myrtino in linteolo impositæ, myrrha, nitrum cum adipe suillo, hederæ folia cum vino cocta & imposita: hordeum vstum tritúmque, cataplasmatis in modum adhibitum: nitrum cum sulphure viuo, fæx denique affricta.

Ad pruriginosas [illegible] [illegible].

Ad lichenas seu impetigines.

Ad lichenas seu impetigines ac lepræ scabieique vitia faciunt hæc illita: viticis semen cum spuma nitri & aceto, sanies quam syluestris oleæ ligna viridia dum vruntur exudant, similiter & quæ ex corni lignis accensis extillat, anchusæ radix trita cum aceto imposita, adarces cum aqua, rubiæ semen cum aceto, loliacea farina cum aceto cataplasmatis modo imposita. Feras autem impetigines tollunt, furfures in aceto cocti & calentes impositi: similiter & chondrus.

Ad pruriginem.

Ad pruriginem, lupini farina in balneo cum oleo chamæmelino & pauco aceto couenienter illinitur.

Ad lepram.

Lepram verò sanant, lolij farina cum sulphure & aceto illita, bryoniæ fructus cum aceto more cataplasmatis impositus, bitumen cum sulphure & aceto: (sunt qui pro bitumine picem vsurpent,) glans vnguentaria cum aceto illita: tollit & ranunculus impositus, cucumeris agrestis radix cum aceto, similiter & sory vstum: oleæ Æthiopicæ lacryma cum aceto, (sic porrò syluestrem oleam nominant.) veratrum tam album quàm nigrum cum aceto impositum, myrrha cum aceto, ac thus eodem modo, paritérque ammoniacum, fici liquor illitus, cicer coctum ex aceto impositum, amygdalæ amaræ cum aceto, taurinum gluten eodem modo, thapsiæ succus & radix cum aceto: sulphur viuum cum aceto, aut subactum cum resina terebinthina: lupinorũ decoctũ affusum: æruginis partes duæ exceptæ resinæ terebinthinæ parte vna: (at efficacius redditur hoc remedium addito nitri aut chalcanthi momento.) cardamomum aut nasturtium cum aceto. Clematis vsta & cũm aceto imposita, lepras exterit. Idem prȩstant cantharides, buprestes & pinorum erucæ, resina & pice admixta: gummi radicis thapsiæ, amygdali amaræ, cerasi, pruni aut vitis cum aceto: cochlea terrestris cremata cum aceto & melle illita: lapathi syluestris radix, seu cruda, seu in aceto cocta tritáque & imposita: lichen qui petris innascitur inunctus, aut

A CXXVI. Πρὸς δὲ τοὺς λειχῆνας, καὶ τὰ λεπρώδη καὶ ψωρώδη, καταχριόμενα ἁρμόζει· ἄγνου σπέρμα σὺν ἀφρονίτρῳ καὶ ὄξει, ἰχὼρ ὁ ἀποῤῥέων ἐκ ξύλων ἀγριελαίας ὑγρᾶς καιομένων· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν κρανίνων ξύλων. ἀγχούσης ῥίζα λεία σὺν ὄξει καταπλασσομένη, ἀδάρκη σὺν ὕδατι, *(ὕδατι)* B ἐρυθροδάνου καρπὸς σὺν ὄξει, αἴρινον ἄλευρον σὺν ὄξει καταπλασσόμενον. ἀφίστησι ἀγρίους λειχῆνας πίτυρα σὺν ὄξει ἑψηθέντα, καὶ θερμὰ καταπλασθέντα· καὶ χόνδρος ὁμοίως.

CXXVII. Πρὸς κνησμονὴν, ἐν λουτρῷ θέρμινον ἄλευρον μετὰ χαμαιμηλίνου ἐλαίου καὶ ὀλίγου ὄξους καταχριέσθω ὁ πάσχων.

C CXXVIII. Λέπρας δὲ θεραπεύει, αἴρινον ἄλευρον σὺν θείῳ καὶ ὄξει καταχριόμενον, βρυωνίας καρπὸς σὺν ὄξει καταπλασσόμενος· ἄσφαλτος μετὰ θείου καὶ ὄξους· τινὲς δὲ ἀντὶ ἀσφάλτου, πίσσης. μυροβάλανον καταχριόμενον σὺν ὄξει· βατράχιον ἐπιπλασθὲν ἀφίστησι· *(σίκυος ἀγρίου ῥίζα — Muib.)* D σικύου ἀγρίου ῥίζα σὺν ὄξει, σῶρι κεκαυμένη ὁμοίως, ἐλαίας *(σῶρυ κεκαυμένον Muib.)* Αἰθιοπικῆς δάκρυον σὺν ὄξει. καλεῖται δὲ Αἰθιοπικὴ ἐλαία, ἡ ἀγρία ἐλαία. ἐλλέβορος λευκὸς καὶ μέλας σὺν ὄξει καταπλασσόμενος, σμύρνα σὺν ὄξει, καὶ λίβανος ὁμοίως, ἀμμωνιακὸν ὁμοίως, ὀπὸς συκῆς ἐπι- E χριόμενος, ἐρέβινθος ἑφθὸς σὺν ὄξει ἐπιπλασσόμενος, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει, ταυρόκολλα ὁμοίως, θαψίας χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν ὄξει· θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει, ἢ τερεβινθίνῃ ῥητίνῃ ἀναληφθὲν· θέρμων ἀφέψημα καταντλούμενον, ἰὸς διπλοῦς ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἁπλῇ· δυνατώτερον δὲ F γίνεται τὸ φάρμακον, νίτρου ἢ χαλκάνθου μιχθέντος ὀλίγου. καρδάμωμον ἢ κάρδαμον σὺν ὄξει, κληματὶς σὺν ὄξει καεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα ἀφίστησι. καὶ κανθαρὶς, βούπρηστις, πιτυοκάμπη ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ, καὶ πίσσης μιγείσης· θαψίας ῥίζης κόμμι, ἀμυγδάλης πικρᾶς ἢ κερασίας, κοκκυμηλέας, ἢ ἀμπέλου σὺν ὄξει· κοχλίας χερ- G σαῖος σὺν ὄξει κεκαυμένος καὶ σὺν μέλιτι καταχριόμενος, λαπάθου ἀγρίου ῥίζα ὠμὴ καὶ μετὰ ὄξους ἑφθὴ λεία καταπλασσομένη, λειχὴν ὁ ἐπὶ ταῖς πέτραις καταχρισθεὶς, ἢ

σὺν ὄξει καταπλασθεὶς, χαμαιλέοντος μέλανος ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν ὄξει, μιγνύντος τῷ ἀφεψήματι θείου καὶ ἀσφάλτου ἐγχριομένη, ἢ δίχα τούτων· στέαρ φώκης καὶ χάλκανθος καὶ κέδρινον ἔλαιον μιγνύντα, μελάνθιον μετὰ θείου ἀπύρου καὶ ταυροκόλλης καὶ ὄξους, ὀπὸς σιλφίου σὺν ὄξει. A

CXXIX. Τὰς προσφάτους δὲ θεραπεύει, τριφύλλου ῥίζα σὺν ὄξει καταπλασσομένη, ἢ πήγανον σὺν μέλιτι καὶ στυπτηρίᾳ ὁμοίως, πίσσα ὑγρὰ σὺν ἴσῳ κηρῷ καὶ ῥητίνῃ καὶ θείῳ τακεῖσα ὡς ἔμπλαστρος, πρασίου φύλλα ἑψηθέντα σὺν ὄξει καὶ καταπλασθέντα, πτελέας φύλλα ἢ κλάδια ὁμοίως, ῥοιὰ σὺν ὄξει καταχριομένη, σκαμμωνίας C ὀπὸς ἑψηθεὶς σὺν ὄξει ἄχρις ἂν μελιτώδης γένηται καταχριόμενος, σκόροδον σὺν μέλιτι ὁμοίως, στρουθίου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καὶ ὄξει καταπλασσομένη, στυπτηρία κεκαυμένη σὺν κράμβης χυλῷ, ἢ ὑγρὰ ἑψηθεῖσα σὺν μέλιτι καταχριομένη· τιθυμάλλου ὀπὸς καταχριόμενος, τρὺξ οἴνου κεκαυμένη μετὰ D συκῆς ἀφεψήματος καταχριομένη, χελιδονίου τοῦ μικροῦ ῥίζα καταπλασθεῖσα, γογγύλη λεία ἐπιτιθεμένη, ἰτέας φύλλα κεκαυμένα καὶ μεθ' ὕδατος ἐπιπλασσόμενα, ἄγχουσα ἀναληφθεῖσα βουτύρῳ, θεῖον ἄπυρον, μελάνθιον, ταυρόκολλα σὺν ὄξει καταχριομένη, ἀμμωνιακὸν σὺν ὄξει ὁ- E μοίως, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὄξει ἐπιτιθέμενα, χαλκῖτις ὠμὴ μετὰ κυπρίνης κηρωτῆς, μελίας φλοιὸς καεὶς σὺν ἰρίνῳ ἢ κεδρίᾳ, ἢ πρόπολις ἐπιτιθεμένη ὡς ἔμπλαστρος.

CXXX. Ὄνυχας δὲ ἀφίστησι λεπρούς ἐπιτιθέμενα· ἀσφοδέλου ῥίζα λεία, ἄρου F ῥίζα ὁμοίως, βατράχιον καταπλασθὲν, κανθαρὶς, ἢ βούπρηστις, πιτυοκάμπη ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, ἢ πίσσης ὑγρᾶς μιγείσης· καὶ θαψίας ῥίζα καὶ σίναπι σὺν ὄξει, ἢ ἀγριελαίας πυρήνων τὸ ἐντὸς ἀναληφθὲν στέατι, θεῖον ἄπυρον σὺν κηρῷ καὶ ῥητίνῃ, ἱπποლαπάθου ἢ ἀγρίου λαπάθου ῥίζα G ὠμὴ καὶ ἑφθὴ σὺν ὄξει, κάρδαμον σὺν ὄξει· κυπαρίσσου σφαιρία χλωρὰ καθεψηθέντα σὺν ὄξει καὶ λεανθέντα σὺν θέρμοις πικροῖς. λινόσπερμον σὺν καρδάμῳ καὶ μέλιτι, πίσσα

Moib. σὺν μίλτῳ, vti legitur apud Diosc. lib. de mat. med. 2. cap. 182. aut σὺν Μηλίᾳ, quoniam etiã idem lib. 5. terræ Meliæ lepras exterendi vim tribuit.

καὶ ἀλεύρῳ, i. farina, addit Dioscor. lib. 1. de mat. med. c. 138

cum aceto impositus, chamæleonis nigri radix in aceto cocta sola per se, aut additis sulphure & bitumine inuncta: vituli marini adeps, admixtis chalcantho & oleo cedrino: melanthium cum sulphure viuo, glutine taurino & aceto: laserpitij denique liquor cum aceto.

Ad recentes lepras.

Recentes verò lepras hęc emendant: trifolij radix cum aceto imposita, similiter & ruta cum melle & alumine: pix liquida cum æquali portione ceræ, resinæ ac sulphuris ad emplastri formam redacta: marrubij folia cum aceto cocta & imposita, vlmi folia & ramuli eodem modo, malum Punicum cum aceto illitum, scammoniæ liquor ad mellis crassitudinem in aceto coctus & illitus: pariter & allium cum melle, struthij radix cum polenta & aceto loco cataplasmatis imposita: alumen vstum cum brassicæ succo, aut ipsum liquidum cum melle coctum & inunctum: tithymalli liquor illitus, fæx vini vsta & cum fici decocto adhibita, chelidonij minoris radix imposita, similiter & rapum contritum, salis folia cremata & ex aqua illita, anchusa butyro excepta, sulphur viuum, melanthium, taurinum gluten cum aceto inunctum, simili modo & ammoniacum cum aceto, amygdalæ amaræ cum aceto impositæ, chalcitis cruda cum cerato cyprino, fraxini cortex vstus cum irino aut cedria, propolis denique ceu emplastrum imposita.

Ad ungues scabros.

Vngues autem scabros detrahunt hæc imposita: asphodeli radix trita, similiter & ari, ranunculus illitus: cantharis aut buprestis vel pityocampe excepta resina terebinthina, vel admixta pice liquida: thapsiæ radix & sinapi cum aceto, nucleorũ oliuæ agrestis pars interior excepta adipe, sulphur viuum cum cera & resina: hippolapathi aut lapathi syluestris radix, seu cruda, seu cocta cum aceto: nasturtium cum aceto, cupressi virentes pilulæ decoctæ cum aceto tritæque cum lupinis amaris, lini semen cum nasturtio & melle, pix in

aceto cocta & imposita, pix liquida cum cera, sandaracha, calx viua, fæx vsta cum pice aut visco, alumen ex aqua, arsenicum cum aceto, aut viscum cum calce.

Scabiem tollentia. Scabiem tollunt, nitrum, spuma nitri, fel bubulum cum nitro, terra Melia, cochlea terrestris cremata cum melle, lolij radix sicca trita, glans vnguentaria eodem modo, & succus qui ex ea exprimitur.

A ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ, σανδαράχη, ἄσβεστος, καὶ τρὺξ κεκαυμένη σὺν * πίσσῃ ἢ ἰξῷ, στυπτηρία σὺν ὕδατι, ἀρσενικὸν σὺν ὄξει, ἢ ἰξὸς σὺν κονίᾳ. *Diosc. v. de mat. med. c. 131. σὺν ῥητίνῃ, cum resina.*

CXXXI. Σμήχει δὲ ψώραν, νίτρον, ἀφρόνιτρον, χολὴ βοεία σὺν νίτρῳ καὶ Κιμωλία, γῆ Μηλία, κοχλίας χερσαῖος κεκαυμένος σὺν μέλιτι· κρίνου ῥίζα ξηρὰ, λεία· B μυροβάλανος ὁμοίως, καὶ τὸ πίεσμα αὐτῆς.

Remedia ad mammarum affectus.

Τῶν κατὰ τοὺς μαστοὺς παθῶν βοηθήματα.

Mammas cohibentia. Mammas cohibebis quominùs in magnitudinem excrescant, si herbam Creticam dictam, quam nonnulli Erigeronta vocant, ex frigida contriueris, & mammas illeueris. Probatio autem huius remedij hæc est: Hœdi tenelli cornicula inungito, & non ampliùs crescent.

CXXXII. Πρὸς μαστοὺς, ὥστε μὴ γίνεσθαι μεγάλους. βοτάνην τὴν λεγομένην C Κρητικὸν, ἣν τινες καλοῦσιν * ἠριγέροντα, τρίψας μετὰ ψυχροῦ ὕδατος, κατάχριε τοὺς μαστούς. Δοκιμασία τοῦ φαρμάκου· αἰγιδίου μικροῦ κατάχρισον τὰ κέρατα, καὶ οὐκ αὔξουσι.

Mammillas virginum suo in statu conseruantia. Mammillarum, in virginibus potissimùm, incrementum inhibent imposita hæc: Cicutæ semen, dum succo plenum est, contritum, supposito priùs linteolo. Idem & ipsa herba præstat, eodem modo: alumen liquidum cum melle, epimelidis folia similiter imposita: denique quod è cote Naxia exacuendo ferro deteritur, ex aceto illitum.

CXXXIII. Μαστοὺς δὲ οὐκ ἐᾷ αὔξεσθαι, ἐπὶ παρθένων μάλιστα, καταπλασσόμενα· κωνείου σπέρμα ἔγχυλον λεῖον, ὀ- D θονίου προϋποτιθεμένου· καὶ ἡ πόα δὲ ὁμοίως. στυπτηρία ὑγρὰ σὺν μέλιτι * χωρὶς χολῆς· ἐπιμηλίδος φύλλα καταπλασσόμενα ὁμοίως· ἀκόνης Ναξίας τὸ πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου τὸ ἀπότριμμα, μετὰ ὄξους καταχριόμενον. *Hæc verba, χωρὶς χολῆς, superflua videntur Moibano.*

Turgentes mammas reprimentia. Turgentia lactéque distenta vbera cōpescunt, lens in aqua marina cocta & more cataplasmatis imposita, menta cum polenta, & vinacea cum sale trito: muria denique pro fomento adhibita.

E CXXXIIII. Τὰς δὲ σπαργώσας τῶν μαστῶν ἀποκαθίστησι, φακὸς ἑψηθεὶς ἐν θαλάσσῃ καὶ καταπλασσόμενος, ἡδύοσμον σὺν ἀλφίτῳ, στέμφυλα μετὰ ἁλῶν λείων, ἅλμη πυριωμένη.

Lac restinguentia post partū. Lac extingunt etiam post partum, farina fabacea, tum per se tum addita polenta imposita: Cimolia cum aceto aut aqua & rosaceo illita: alumen liquidum cum aqua & aceto, addito rosaceo: terræ Samiæ aster, terra Melia eodem modo, lac muliebre cum cicutæ succo impositum, fæx aceti aut vini adhibita cum polenta, similiter & hyoscyami semen cum vino tritum, marinæ aquæ perfusio, cicutæ folia imposita, muriæ fomentum, nuces denique iuglandes impositæ.

CXXXV. Σβέννυσι δὲ γάλα καὶ μετὰ τοὺς τόκους, ἄλευρον κυάμινον καθ᾽ ἑαυτὸ καὶ σὺν F ἀλφίτῳ καταπλασθὲν, Κιμωλία σὺν ὄξει καταχριομένη ἢ ὕδατι καὶ ῥοδίνῳ· στυπτηρία ὑγρὰ σὺν ὕδατι, ὄξει, * ῥοδίνου μιγνυμένου, γῆς Σαμίας ὁ ἀστὴρ, γῆ Μιλησία ὁμοίως, γάλα γυναικεῖον μετὰ κωνείου χυλοῦ καταπλασσόμενον, τρὺξ ὄξους ἢ οἴνου μετ᾽ ἀλφίτου καταπλασθεῖσα· ὑοσκυάμου σπέρμα G μετ᾽ οἴνου, λεῖον ὁμοίως· θάλασσα καταντλουμένη, κωνείου φύλλα καταπλασσόμενα, ἅλμη πυριωμένη, κάρυα βασιλικὰ καταπλασσόμενα. *Videtur Moibanus legisse ὀξυῤῥοδίνου Μηλία.*

Mammas grumoso lacte turgentes lenientia. Grumoso lacte turgentes mammas compescunt, furfures in aceto

CXXXVI. Τοὺς δὲ χονδριώδεις μαστοὺς παύει, πίτυρα ἐν ὄξει καὶ πηγαίου

ἀφεψήματι ζεσθέντα καὶ καταπλασθέντα, ἡδύοσμον σὺν ἀλφίτῳ, ἡμεροκάλλους φύλλα καταπλασσόμενα, ἅλμη πυριωμένη, κάρυα βασιλικὰ σὺν μέλιτι καὶ πηγάνῳ, κρότωνος φύλλα λεῖα, κρόκος σὺν γάλακτι καταχριόμενος, κραταιόγονον καταπλασσόμενον, ἄλευρον κυάμινον καθ' ἑαυτό, καὶ σὺν ἀλφίτῳ· λίθος γεώδης σὺν ὕδατι, λίθος ὀστρακίτης σὺν μέλιτι, κυδώνια ἑφθὰ σὺν μέλιτι καταπλασσόμενα· σέλινον καταπλασσόμενον· *ὠφελεῖ δὲ καὶ τοὺς τεθρομβωμένους μαστούς.

Moibanus ὀλίγῳ legisse videtur.

CXXXVII. Οὐκ ἐᾷ δὲ ἐπὶ τῶν τιθηνουσῶν γάλα τυροῦσθαι, *καρύων λευκῶν δέκα τὸν ἀριθμὸν κεγχριαῖα μεγέθη καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀντὶ καταποτίων διδόμενα.

κηροῦ λευκοῦ δέκα τὸν ἀριθμὸν κεγχριαῖα μεγέθη, Moibanus. Aetius cerā candidam trium erui granorū magnitudine desiderat.

CXXXVIII. Κατασπᾷ δὲ γάλα πλεῖον, ἱππομαράθρου ἢ μαράθρου ἀφέψημα μετὰ οἴνου πινόμενον· *κάγχρυς, ἐρέβινθος, ὤκιμον, μαλάχη, ἄνηθον, συνεψηθέντα ῥοφήματι· κιρκαίας καρπὸς ὁμοίως· μελάνθιον ὀλίγον πινόμενον ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ σὺν ῥοφήματι δὲ λαμβανόμενον· ὀνώνιδος ῥίζα σὺν ῥοφήματι ἑψηθεῖσα καὶ λαμβανομένη· *γλαυκίου τῆς βοτάνης τοὺς κλάδους καὶ τὰ φύλλα καὶ τὰ ἄνθη ἑψήσας ἐν ῥοφήματι δίδου· ἁλίμου χυλίσματος ἢ σόγχου, ἢ βουγλώσσου, ἢ θρίδακος δίδου κυάθους β'. καὶ ὑδρομέλιτος κύαθον ἕνα ἐπὶ ἡμέρας ζ'. καὶ ἀφεψηθέντα δὲ τὰ λάχανα *κυμίνῳ ἀλεύρῳ καὶ λαμβανόμενα, ποιεῖ. πολύγαλον πινόμενον, καὶ *πρασίου πόας τὰ φύλλα ἐσθιόμενα.

κέγχρος, vel potius σόγχος, Moibanus.

γλαυκός, ut probe corrigit Moibanus.

σὺν κυμίνου (vel κριθίνῳ, aut fortè κυαμίνῳ) ἀλεύρῳ.

Hoc ē marrubio auxilium Moibano suspectū est, quia nusquam alibi eius fit mentio.

CXXXIX. Καταπλασσόμενα δὲ γάλα κατασπᾷ σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ, μάραθρον, μελάνθιον, κριθῶν βεβρεγμένων *σὺν ἀνδράχνῃ· κηρὸς καὶ σμύρνα, καὶ στέαρ χηνὸς καὶ θεῖον μιγνύμενα· πτελέας φύλλα, *σαύρας χολὴ καὶ ἧπαρ· *πλὴν οἴνου σὺν ὄξει.

χυλός, addit Aëtius: Tetr.1. ser. 3. cap. 142. & mox, ἢ ἀνδράχνης χυλός. σαύρου, Aët.

σπλὴν ὄνου, Moibanus. idē enim remedium Plinius & Sextus commendarunt, sed ex aqua.

CXL. Τὰς δὲ φλεγμονὰς τῶν μαστῶν παρηγορεῖ, ἀσφοδέλου ῥίζα καὶ τὰ φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθὰ καταπλασσόμενα· βακχάριδος φύλλα καταπλασσόμενα. Γυναικὸς ἐὰν οἱ μαστοὶ ὀγκωθῶσιν, αἰγὸς ἀφόδευμα ξηρὸν ἑψήσας μετὰ ἀκράτου καταντλήσον, καὶ λύει τὴν φλεγμονήν.

A & rutæ decocto feruefacti & impositi, menta cum polenta, hemerocallis folia imposita, fotus ex muria, nuces iuglandes cum melle & ruta, ricini folia trita, crocus cum lacte illitus, cratæogonum more cataplasmatis impositum, farina fabarum per se & cum polenta, lapis geodes ex aqua, ostracites B cum melle, cotonea mala cocta cum melle & in modum cataplasmatis imposita, apium denique pari modo adhibitum.

Distentis grumoso lacte mammillis prodest, prætereáque lac nutricum in caseum cogi densarive prohibet cera candida, si eius grana decem miliari magnitudine pi- C lularum instar quotidie deglutiantur.

[illegible]

Lactis abundantiam faciunt, hippomarathri seu ipsius satiui fœniculi decoctum ex vino bibitum, milium, cicer, ocimum, malua & anethum, incocta sorbitionibus: circææ semen eodem modo: melan- D thium parciùs bibitum plusculis diebus, & cum sorbitione sumptum: iusculum cui radix ononidis incocta fuerit, sorbitione sumptum. Aliud: glaucis herbæ ramulos, folia & flores coquito, & in sorbitione dato. Aut: succum halimi aut sonchi, buglossive aut lactucæ, cyathorum duorum mensura, cum aquæ mulsæ cyatho vno diebus se- E ptem propinato. Idem præstant hæc eadem olera cocta & cum cymini farina sumpta: polygalum quoque bibitum, & marrubij folia esitata.

Ad multiplicandum lac remedia.

Lac vberius attrahunt mammis imposita cum farina hordeacea, fœniculum & melanthium, hor- F dei macerati cremor, & portulacæ succus: cera, myrrha, adeps anserinus & sulphur simul mixta: vlmi folia, lacertę fel & hepar, splen asini cum aceto.

Lac attrahentia foris imposita.

Mammarum inflammationes mitigant, asphodeli folia cum radice in vino cocta & imposita, similiter & baccharidis folia. Quòd G si mulieris mammæ intumuerint, caprino stercore arido cocto cum meraco eas foueto, & sedabitur inflammatio.

Mammarum inflammationis remedia.

Remedia

Remedia ad testium affectus.

Ad testium inflammationes. Testium autem inflammationibus medentur, fæx vini cum sale in modum cataplasmatis imposita, hyoscyami semen tritum cum vino: Cimolia terra cum aceto & rosaceo ad strigmenti crassitudinem redacta & illita: aster Samius simili modo illitus, geodes lapis ex aqua, ciceris farina in mero cocta, aut cicer ipsum coctum cataplasmatis instar impositum: senecionis flos cum passo, & ipsa quoque herba imposita, necnon & eiusdem pappi similiter: coriandri folia cum vua passa, lilij radix cum hyoscyami folijs & farina triticea: fabacea farina cocta in vino cum cumino & vua passa aut fauo, aut cerato cyprino: lini semen in vino mulso coctum, melilotus in passo coctus, myrti folia cum cerato: vua passa alba cum nitro aut spuma nitri, ruta cum lauri tenellæ ramulo, sabinæ folia ex aqua imposita: splanchnon, quod muscus dicitur, eodem modo, aut etiam muscus marinus: viticis semen cum butyro & folijs vitigineis, sambuci folia simili modo, asphodeli denique folia cum radice in vino decocta.

Ad testium inueteratas inflammationes. Diuturnas porrò testium inflammationes hæc soluunt: Asius lapis appensus in lana sicca, althææ radix cocta & cataplasmatis modo imposita, erysimon coctum tritumque, nitrum torrefactum oleo solutum, oui oleosus humor in splenio impositus, farina hordeacea cum pice liquida. Vtiliter etiam testes cupressi decocto fouentur.

Ad testium excrescentem carnem. Testium excrescenti carni medetur cinis sarmentitius cum nitro & aqua subactus & more cataplasmatis impositus.

Variorum tumorum præter naturam, vulnerum vlcerúmq; remedia.

Ad furunculos. Furunculos celeriter maturant & rumpunt, hormini semen aut folia imposita cum polenta, narcissi radix trita cum farina & oleo,

Τῶν κατὰ τοὺς διδύμους παθῶν βοηθήματα.

CXLI. Τὰς δὲ τῶν διδύμων φλεγμονὰς ἰᾶται τρὺξ οἴνου μεθ' ἁλῶν καταπλασθεῖσα, ὑοσκυάμου καρπὸς μετὰ οἴνου λεῖος. ἢ Κιμωλία σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ γλοιώδης καταχριομένη. ὁμοίως ἀστὴρ Σάμιος καταχριόμενος, ἢ λίθος γεώδης σὺν ὕδατι, ἢ ἐρεβίνθου ἄλευρον ἐν ἀκράτῳ ἑψηθέν, ἐρέβινθοι ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι, ἠριγέροντος ἄνθος σὺν γλυκεῖ, καὶ ἡ πόα καταπλασσομένη, καὶ τοῦ ὀποῦ ὁμοίως, κορίου φύλλα σὺν σταφίδι, κρίνου ῥίζα σὺν ὑοσκυάμου φύλλοις καὶ ἀλεύρῳ πυρίνῳ, κυάμινον ἄλευρον ἑψηθὲν ἐν οἴνῳ σὺν κυμίνῳ καὶ σταφίδι ἢ κηρίῳ, ἢ κηρωτῇ κυπρίνῃ, ἢ λινόσπερμον ἐν οἰνομέλιτι ἑφθόν, ἢ μελίλωτον ἐν γλυκεῖ ἑφθόν, μυρρίνα φύλλα σὺν κηρωτῇ, σταφὶς λευκὴ σὺν νίτρῳ ἢ ἀφρονίτρῳ, πήγανον σὺν κλάδῳ δάφνης ἁπαλῆς, βράθυος φύλλα σὺν ὕδατι καταπλασσόμενα, σπλάγχνον τὸ καλούμενον βρύον ὁμοίως, ἢ τὸ θαλάσσιον βρύον· ἄγνου σπέρμα μετὰ βουτύρου καὶ ἀμπέλου φύλλων, ἀκτῆς φύλλα ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα καὶ φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ.

οἱ πίστοι, ex lib. 4 Diosc. de mat. med. Moib.

Aëtius ἐν ὑδρομέλιτι, Paulus ἐν κρέμασι. μυρσίνης, Moibanus. fortè μυρσίνινα.

CXLII. Τὰς δὲ χρονίας φλεγμονὰς τῶν διδύμων λύει Ἄσιος λίθος περιαπτόμενος ἐν ἐρίῳ ξηρῷ, ἀλθαίας ῥίζα ἑφθὴ καταπλασσομένη, ἐρύσιμον ἑφθὸν λεῖον, νίτρον ὀπτὸν διεθὲν ἐν ἐλαίῳ, ᾠοῦ ἐλαιῶδες ἐπιτιθέμενον ἐν σπληνίῳ, ἄλευρον κρίθινον σὺν πίσσῃ ὑγρᾷ. Πυριῶνται δὲ ὠφελίμως κυπαρίσσου ἀφεψήματι.

CXLIII. Τὰς δὲ ἐκσαρκώσεις τὰς ἐπὶ τῶν διδύμων τέφρα κληματίνη σὺν νίτρῳ φυραθεῖσα καὶ ὕδατι ἰᾶται καταπλασσομένη.

Τὰ ποικίλων τῶν παρὰ φύσιν ὄγκων, τραυμάτων καὶ ἑλκῶν βοηθήματα.

CXLIIII. Δοθιῆνας δὲ συμπέσσει ταχέως καὶ ῥήσσει ὁρμίνου σπέρμα, ἢ τὰ φύλλα καταπλασθέντα μετὰ ἀλφίτου, ναρκίσσου ῥίζα λεία μετὰ ἀλεύρου καὶ ἐλαίου,

Diosc. 5. de mat. med. c. 126 σὺν σταφίδι, ἢ στέατι ὑείῳ ἢ μοσχείῳ, cũ vua passa, aut adipe suillo aut [illegible]elle.

ἅλες σὺν στέατι βοείῳ καὶ σταφίδι, ὀρίγανον σὺν ζύμῃ καὶ ἁλσί, καὶ ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσως τακείς, κάρδαμον σὺν ἅλμῃ, χαλβάνη καθ' ἑαυτήν, τερμινθίνη ὁμοίως, λάδανον ὁμοίως, πρόπολις ὁμοίως, λεοντοποδίου ὁμοίως φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, λινόσπερμον σὺν σικύου ἀγρίου ῥίζῃ, Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον σὺν ῥητίνῃ ἢ στέατι, συκῆς φύλλα ἢ κράδαι ἁπαλαὶ σὺν κηρωτῇ, πυκνοκόμου φύλλα σὺν ἀλφίτοις συγκεκομμένα, ἢ σὺν νίτρῳ· ζύμη μεθ' ἁλῶν ἢ νίτρου, σταφὶς μεθ' ἁλῶν, θεῖον καὶ πήγανον σὺν κηρωτῇ, ὑοσκυάμου φύλλα μετὰ βουτύρου.

CXLV. Πρὸς δὲ τὰς ἐν ἀρχῇ φλεγμονὰς παντὸς μέρους ἁρμόζει μετὰ ἀλφίτου λεῖα καταπλασσόμενα, ἀείζωον, ἀνδράχνη, ἀμπέλου ἕλικες καὶ φύλλα, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν τελμάτων φακός, κόριον, κράμβη μετὰ ἄρτου, καὶ ἑφθὴ μετὰ ἀλφίτου· ἴου φύλλα, στρύχνον, καλάμου φύλλα χλωρά, κεδρίδες λεῖαι, καὶ ἀρνόγλωσσον, ἑλξίνη, ἡδύοσμον, θέρμινον ἄλευρον, κονύζης φύλλα, κολόκυνθα ὠμή, κοτυληδών, κραταιόγονον, κυπαρίσσου φύλλα καὶ σφαιρία χλωρά, μανδραγόρου ῥίζα, ξανθίου καρπός, πυκνοκόμου φύλλα σὺν ὀξυμέλιτι, ἄλευρον κρίθινον ἢ ζέινον ἐν ὄξει ἑψηθέν, ἢ κυδωνίου ἀποζέματι· σόγχος καταπλασθείς, στυπτηρία σχιστή, καὶ πᾶσα σὺν μέλιτι· ἐρεβίνθου τὰ ἁπαλὰ φύλλα καταπλασσόμενα.

CXLVI. Τὰς δὲ ἐν μήνιγξι φλεγμονὰς ἰδίως στέλλει ἀκτῆς τῶν φύλλων ὁ χυλὸς ἐπιχριόμενος, βούτυρον πρόσφατον ἐπιτιθέμενον σὺν ῥοδίνῳ.

CXLVII. Τὰ δὲ χρόνια οἰδήματα ἰᾶται καταπλασσόμενα, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζα λεία σὺν ὕδατι, καὶ τῆς Ἀραβικῆς ἀκάνθης, σελίνου φύλλα καὶ τὸ σπέρμα μετὰ ἀλφίτου, ἀπόπατος τράγου ἢ αἰγὸς ἐν ὄξει θερμῷ, βηχίου φύλλα καθ' ἑαυτά, ναρκίσσου ῥίζα λεία μετὰ ἀλεύρου καὶ ἐλαίου, παρθενίου φύλλα, δαμασωνίου ὁμοίως, ἁλικακάβου ῥίζα ἑφθή, ἄρου φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, ἀρκευθίδες λεῖαι· ἰσάτιδος φύλλα ἀγρίου καὶ ἡμέρου, ἰτέας φύλλα, κά-

A sal cum seuo bubulo & vua passa, origanum cum fermento & sale, viscum cum resina & cera æquali mẽsura liquatum, nasturtium cum muria, galbanum per se, similitérque resina terebinthina, ladanum eodem modo, sic & propolis, leontopodij folia cum polenta, lini semen cum cucumeris agrestis radice, B lapis Asius cum cerato, nitrum seu spuma nitri cum resina vel adipe, fici folia aut tenelli surculi cum cerato, pycnocomi folia cum polenta contusa, vel cum nitro, fermentum cum sale aut nitro, vua passa cum sale, sulphur & ruta cum cerato, hyoscyami denique folia cum butyro.

Ad inflammationes partium incipientes.

C Incipientibus cuiusuis partis inflammationibus conueniunt hæc trita & cum polenta imposita: sempervivum, portulaca, vitium capreoli & folia, lens palustris, coriandrum, brassica cum pane & cocta cum polenta, violæ folia, solanum, arundinis folia viridia, cedri fructus contriti, plantago, helxine, D menta, lupinorum farina, conyzæ folia, cucurbita cruda, vmbilicus Veneris, cratæogonum, viridia cupressi folia & pilulæ, mandragoræ radix, xanthij fructus, pycnocomi folia cum aceto mulso, farina hordei aut zeæ cocta in aceto aut cydonij decocto, sonchus impositus, E alumen scissile omnéque aliud cum melle, ciceris denique tenera folia cataplasmatis instar imposita.

Ad meningis inflammationem.

Meningis inflammationes peculiariter inhibet sambuci foliorum succus illitus, necnon & butyrum recens cum rosaceo impositum.

Ad diuturna oedemata.

F Diuturnis tumoribus seu œdematis hæc medentur more cataplasmatum imposita: spinæ albæ, seu etiam Arabicæ radix trita ex aqua, apij folia & semen cum polenta, fimus hirci aut capræ cum aceto calente, tussilaginis folia per se, radix narcissi trita cum farina & oleo, parthenij folia similitérque G damasonij, halicacabi radix cocta, ari folia cum polenta, iuniperi baccæ tritæ, isatidis folia tam satiuæ quàm syluestris, salicis folia, ca-

[illegible]

lamus aromaticus tritus cum polenta, lauri baccę cum polentæ polline, dictamnus cum polenta, rubiæ radices tum coctæ tum etiam crudæ, erysimum cum aqua aut melle, smyrnij radices, fermentum cum sale, viscum cum æquis ceræ resinæq; portionibus, fomentum ex aqua marina, nasturtium tritum, hordeacea farina cum polenta, libanotidis radix & folia, lini semen cum melle & seuo caprino, melanthium cum aceto, ciceris radix cocta, stratiotes aquaticus cum thure, tragoriganum cum polenta, fæx vini cum poléta farinave hordeacea aut manna in vino cocta, verbasci folia cocta, psyllij semen tritum, caricæ cum nitro aut calce viua aut iride, quinquefolij radix in vino cocta, scilla tosta, (sed hæc quarto post die soluto vinculo remouenda.) cucumeris radix cocta & imposita, muris auricula cum cerato rosaceo, helxine eodem modo, lens denique palustris trita.

Ad parotidas. Parotidas soluunt, butyrum inter initia impositum in lana, lini semen cum melle ac seuo caprino, vrticæ folia cum sale, plantago eodem modo, marrubium nigrum cum adipe suillo vetere & aceto, erysimon ex aqua, fotus ex aqua marina: viscum cum resina & cera, fabarum farina cum fœnigræci farina & melle, lapathi radix in vino cocta, solani folia cum sale, ruta trita cerato rosaceo excepta, sulphur viuum ad eundem modum: resinæ partes duæ, galbani pars vna cum nitro quamplurimo subactæ: pyrethrum cerussáve aut chalcáthum, si cum ficu & vino subigatur: calx viua cum melle, mustelæ quæ viua cremata sit cinis cum cerato irino, noctuæ cerebrum illitum: grossi denique è caprifico in vino decocti, deindéque triti & pro cataplasmate impositi.

Ad tubercula dispergenda. Tubercula, quæ phymata Græcis dicuntur, discutiuntur impositis hisce: adianto, atriplice, taurino sanguine cum polenta, sambuci radice, similiter & helxines, althææ radice in vino cocta, hyoscyami foliis cum sale tritis, bryoniæ tum albæ tū nigræ radice cum

A κάλαμος ἀρωματίτης λεῖος σὺν ἀλφίτῳ, δαφνίδες σὺν πάλῃ ἀλφίτου, δίκταμνον σὺν ἀλφίτῳ, ἐρυθροδάνου ῥίζαι ἑφθαὶ καὶ ὠμαί, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι ἢ μέλιτι, σμυρνίου ῥίζαι, ζύμη μετ' ἁλῶν, ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ ἴσοις, πυρία ἡ διὰ θαλάσσης, κάρδαμον λεῖον, κρίθινον μετ' ἀλφίτου, λιβανωτί- B δος ῥίζα καὶ φύλλα, λινόσπερμα σὺν μέλιτι καὶ στέατι αἰγείῳ, μελάνθιον σὺν ὄξει, ἐρεβίνθου ῥίζα ἑφθή, στρατιώτης ὁ ἀπὸ τῶν ὑδάτων σὺν λιβανωτῷ, τραγορίγανον σὺν ἀλφίτῳ, τρὺξ οἴνου μετ' ἀλφίτου ἢ κριθίνου καὶ μάννης ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, φλόμου φύλλα ἑφθά, ψυλλίου σπέρμα λεῖον, σῦκα ξηρὰ C σὺν νίτρῳ ἢ ἀσβέστῳ, ἢ ἴριδι, πενταφύλλου ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑφθή, σκίλλα ὀπτή· δεῖ δὲ τετάρτης διαλύειν· σικύου ῥίζα ἑφθὴ καὶ καταπλασσομένη, μυὸς ὦτα μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης, ἑλξίνη ὁμοίως καὶ ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων φακὸς λεῖος.

CXLVIII. Παρωτίδας δὲ λύει, ἐν D ἀρχῇ μὲν βούτυρον ἐν ἐρίῳ ἐπιτεθέν, λινόσπερμον σὺν μέλιτι καὶ στέατι αἰγείῳ, κνίδης φύλλα σὺν ἁλσίν, ἀρνόγλωσσον λεῖον ὁμοίως, βαλλωτὴ σὺν στέατι χοιρείῳ παλαιῷ μετ' ὄξους, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι. πυρία ἡ διὰ θαλάσσης· ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, κυάμινον ἄλευρον σὺν τηλίνῳ ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι, E λαπάθου ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑφθή, στρύχνου φύλλα μετ' ἁλῶν, πήγανον λεῖον ἀναληφθὲν κηρωτῇ ῥοδίνῃ, θεῖον ἄπυρον ὁμοίως· ἢ ῥητίνης ὁμοίως μέρη β', χαλβάνης μέρος α', νίτρῳ ὡς ἔνι πλείστῳ συμμαλαχθέντα· ἢ πύρεθρον, ἢ ψιμμύθιον, ἢ χάλκανθον σὺν σύκῳ ἀναληφθὲν καὶ οἴνῳ, ἄσβεστος μετὰ μέλιτος, F γαλῆς ζώσης καείσης τέφρα μετὰ κηρωτῆς ἰρίνης, γλαυκὸς τοῦ ὀρνέου ἐγκέφαλος καταχριόμενος· ὄλυνθοι ἀπὸ ἀγρίας συκῆς ἑψηθέντες, ἤγουν ἑψηθέντες ἐν οἴνῳ, λεῖοι καταπλασθέντες.

CXLIX. Διαφορεῖ δὲ φύματα καταπλασσόμενα, ἀδίαντον, ἀτράφαξις, G ταύρειον αἷμα σὺν ἀλφίτῳ, ἀκτῆς ῥίζα, ἑλξίνης ὁμοίως, ἀλθαίας ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, ὑοσκυάμου φύλλα σὺν ἁλσὶ λεῖα, βρυωνίας ῥίζα λευκῆς καὶ μελαίνης μετ'

πάλης ἀλφίτου, σικύου ἀγρίου ῥίζα ὁμοίως, ἀμμωνιακὸν μετὰ μέλιτος μαλαχθὲν καὶ ἐπιτεθὲν, ἀπόπατος βοὸς ἐν ὄξει θερμανθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἀρνόγλωσσον μετὰ ἁλῶν λείων, ἀσφοδέλου ῥίζα ἢ τὰ φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνου τρυγὶ, θύμος ἢ θρύμμα μετὰ πάλης ἀλφίτου, Κιμωλία μετ' ὄξους ἐπιχειομένη, ἠρυγγίου ῥίζα καταπλασσομένη, ἢ ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, ἰτέας τὰ φύλλα ἀναληφθέντα κηρωτῇ, κονύζης φύλλα, σιλφίου ῥίζα σὺν κηρωτῇ, σκαμμωνίου ὀπὸς σὺν μέλιτι, στρουθίου ῥίζα λεία σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ ἑψημένη, στέαρ ταύρειον σὺν μάννῃ· στέαρ χοίρειον παλαιὸν, πλυθὲν οἴνῳ, καὶ ἀναληφθὲν τέφρᾳ ἢ ἀσβέστῳ· συκαμίνου ὀπὸς μετὰ κηρωτῆς, θέρμινον ἄλευρον καταπλασθὲν εἰς μέλι ζέον ἀσβέστου μιγνύσης ἐπιτιθέμενον· κράμβη ὠμὴ μετὰ ἀλφίτου, κυπαρίσσου σφαιρία μετὰ ᾠοῦ κοπέντα.

CL. Ἐκπέττει φύματα, ἀβρότονον ἑψηθὲν σὺν ὠμῇ λύσει, ἄγνου σπέρμα ὁμοίως, σῦκα ξηρὰ μετὰ νίτρου, καὶ σῦκα ἑψηθέντα ἐν μελικράτῳ ὁμοίως. καὶ πύρινον καὶ ζέϊνον, λινόσπερμον, αἴρινον, καὶ σὺν περιστερᾶς κόπρῳ ἑψηθέντα καὶ νίτρῳ· λινόσπερμον μετὰ οἰνομέλιτος ἑψηθέν· γύρις μετὰ πίσσης καὶ ἐλαίου, καὶ ὕδατος ἢ ὄξους ἑψηθεῖσα· ζύμη μετὰ ἁλῶν, θέρμοι ἐν ὄξει ἑφθοὶ καταπλασθέντες· χαλβάνη καθ' ἑαυτὴν, λινόσπερμον μετὰ θείου καὶ ἴρεως· Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, ὃς ξηραίνει καὶ τὰ ὑπώπια.

CLI. Ῥήσσει δὲ φύματα θαψίας χυλὸς μετὰ θείου καταχριόμενος, ναρκίσσου ῥίζα σὺν μέλιτι καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ καταπλασθεῖσα, πρόπολις, θέρμοι μετὰ ὄξους ἑφθοὶ καταπλασθέντες, σικύου ἀγρίου ῥίζα ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, καππάρεως ῥίζα ὁμοίως, νίτρον μετὰ ζύμης ἢ σύκων, ἅλες ὁμοίως, κανθαρὶς ἀναληφθεῖσα ῥητίνῃ.

CLII. Τὰς δὲ ἐντὸς ἀποστάσεις ῥήσσει θάλασσα ποθεῖσα μετὰ μελικράτου.

CLIII. Καὶ σκληρίας μαλάσσει λίθος πυρίτης κεκαυμένος ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερεβινθίνῃ, ἢ διφρυγὲς ὁμοίως, Ἄσιος λίθος ὁμοίως, λύκιον ὁμοίως, μόρου τοῦ δένδρου χυλὸς, ἐκκόπτεται δὲ ἰσχυρῶς ἡ ῥίζα, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ

A polline polentæ, cucumeris agrestis radice eodem modo, ammoniaco cum melle ſubacto fimo bubulo in aceto calfacto, plantagine cum ſale trito, aſphodeli radice foliiſve in vini fæce coctis, thymo vel thymbra cum polentæ polline, Cimolia terra cum aceto illita, eryngij radice apposita, aut viſco B cum reſina & cera, ſalicis foliis cerato exceptis, conyzæ foliis, laſerpitij radice cum cerato, ſcammoniæ liquore cum melle, ſtruthij radice trita & cum farina hordeacea cocta, ſeuo taurino cum manna, ſuillo adipe antiquo, vino eloto & cum cinere aut calce viua ſubacto: mori liquore cum cerato: lupino- C rum farina cum feruenti melle in cataplaſmatis formam redacta, addita etiam calce viua: braſſica cruda cum polenta, cupreſſi denique pilulis cum ouo tuſis.

Tubercula cõcoquunt: abrotonũ cũ hordeacea farina, hydrelæo ſoluta, coctũ, viticis ſemen eodẽ modo, caricæ cum nitro, eædẽ in aqua D mulſa coctæ: tritici, zeæ, lolij ac ſeminis lini farinæ cum fimo columbino & nitro coctæ: lini ſemẽ cum vino mulſo coctum: pollen cum pice, oleo & aqua aut aceto coctus: fermentum cum ſale, lupini in aceto cocti & impoſiti, galbanum per ſe, lini ſemen cum ſulphure & iri- E de: lapis denique Aſius cum cerato, qui quidem hypopya etiam exiccat.

Tubercula verò rumpunt thapſiæ ſuccus cum ſulphure illitus, narciſſi radix cum melle farináque loliacea impoſita, propolis, lupini in aceto cocti & more cataplaſmatis impoſiti, cucumeris agreſtis ra- F dix excepta reſina terebinthina, capparis radix eodem modo, nitrum cum fermento aut ficubus, ſimiliter & ſal: cantharis denique cum reſina ſubacta.

Internos autem abſceſſus rumpit, aqua marina cum mulſa epota.

Duritias emolliunt: pyrites lapis G vſtus: reſina terebinthina exceptus: diphryges eodem modo, ſic & lapis Aſius, itémque lycium: mori arboris liquor, qui quidem altiùs inciſa radice poſtridiè con-

eretus reperitur: gladioli radix cũ aceto mulso, onobrychis imposita, fotus ex aceto calente, spongia aceto madens, (sed huius potissimùm est vsus in apostematis à sanguine.) origanum cum melle: similiter & polij radix, pix liquida liquata cum cera, platani cortex coctus, itidémque folia: resina terebinthina cum adipe, sesamoidis semen, verbasci folia, quinquefolij radix: carica denique pinguis cocta in aqua marina & contrita.

Strumas discutientia. Strumas discutiunt: calx viua excepta melle, aut strigmento, oleóve aut axungia, & imposita: bitumen cum strigmento, fimus caprinus in aceto aut vino coctus, caléns que similiter impositus: plantago cum sale imposita, pariter & adiantum, althæa in vino cocta: *hordei farina in vrina pueri Venerem haud experti macerata, exceptáque pice, oleo & cera liquatis: lolij farina cum stercore columbino linique semine in vino cocta: similiter & mandragoræ radix, necnon & apiastrum cum sale. Collo linum circumligato, quo præligata vipera pependerit, donec exanimata fuerit. Dissipat & strumas ammoniacum vino dilutum & impositum: ballote, quam nonnulli marrubium nigrum nominant, cum sale: simili modo & aparine, itémque helxine, vngulæ bubulæ asininæ aut equinæ vstæ, & cum oleo subactę, testa fornacum cerato excepta. Similiter quinquefolij radix trita cum thure & exiguo sale, piper cum pice, laserpitij radix cum cerato, scilla tosta cum cerato, sed quarto pòst die resoluenda. Grossi tam syluestres quàm domestici cocti, triti & impositi, etiam qualencunque collectionem dissipant: styrax remollitus atque impositus, aparine cum axungia, iris cocta & imposita, erysimum cum aqua aut melle, vipera cocta in cibis sumpta, fotus ex aqua marina, lupini cocti tritique, viscum cum resina & cera, capparis radix foliaq; virentia trita cũ polline polentæ, cancri fluuiatiles cremati cũ melle, coriandri folia cũ faba fresa: fabarũ Grecarũ cortices cũ alumine scissili, oleo & polentæ polline: agrestis lapathi

*fortassis, erui.

A εὑρίσκεται ἐπίπαγος· ξιφίου ῥίζα σὺν ὀξυμέλιτι, ὀνόβρυχις καταπλασσομένη, ὄξος θερμὸν καταντλούμενον, σπόγγος ὄξει διερὸς μάλιστα ἐπὶ τῶν *αἱμάτων ἀποστημάτων, ὀρίγανον σὺν μέλιτι, πολίου ῥίζα ὁμοίως, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ τακεῖσα, πλατάνου φλοιὸς ἑφθὸς καὶ τὰ φύλλα, ῥητίνη τερμινθίνη B σὺν στέατι. *σησαμοειδοῦς, φλόμου, πενταφύλλου ῥίζα· σῦκον ξηρὸν λιπαρὸν, ἐν θαλάσσῃ ἑψηθὲν, λεῖον.

*αἱμάτων

*σησαμοειδοῦς σπέρμα, φλόμου φύλλα, Moib.

CLIIII. Χοιράδας διαφορεῖ ἄσβεστος μέλιτι ἢ γλοιῷ ἀναληφθεῖσα, ἢ ἐλαίῳ, ἢ ἀξουγγίῳ, καὶ ἐπιτεθεῖσα. ἄσφαλτος μετὰ γλοιοῦ, ἀπόπατος αἰγὸς ἐν ὄξει ἢ οἴνῳ C ἑψηθεῖσα θερμὴ ἐπιτιθεμένη ὁμοίως, ἀρνόγλωσσον μετὰ ἁλῶν καταπλασσόμενον, ἀδίαντον ὁμοίως, ἀλθαία ἐν οἴνῳ ἑφθή. *κρίθινον ἄλευρον ἐν πίσσῃ καὶ οὔρῳ παιδὸς ἀφθόρου καὶ ἐλαίῳ καὶ κηρῷ ἑψηθέντα· αἴρινον ἄλευρον μετὰ κόπρου περιστερᾶς, καὶ λινόσπερμον ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα· μανδραγόρου D ῥίζα ὁμοίως, μελισσόφυλλον σὺν ἁλσίν. ἔχιν ἀποδήσας λίνῳ κρέμασον, ὅπως ἀποθάνῃ· εἶτα λύσας τὸ λίνον περίαψον τῷ τραχήλῳ. διαφορεῖ καὶ ἀμμωνιακὸν οἴνῳ διεθὲν καὶ ἐπιτεθέν· βαλλωτὴ, ἥντινες μέλαν πράσιον καλοῦσι, σὺν ἁλσίν. ἀπαρίνη ὁμοίως, ἑλξίνη ὁμοίως· ὄνυχες βοῶν, ὄνων ἢ E ἵππων κεκαυμένοι, ἐλαίῳ φυραθέντες· ὄστρακον ἰπνοῦ κηρωτῇ ἀναληφθὲν, πενταφύλλου ῥίζα ὁμοίως λεία σὺν λιβανωτῷ καὶ ἁλσὶν ὀλίγοις, πέπερι σὺν πίσσῃ, σιλφίου ῥίζα σὺν κηρωτῇ, σκίλλα ὀπτὴ σὺν κηρωτῇ, διὰ τετάρτης δὲ λύε. ὄλυνθοι ἄγριοι καὶ ἥμεροι ἑφθοὶ λεῖοι καταπλασσόμενοι, καὶ F πᾶσαν συστροφὴν διαφοροῦσι. στύραξ μαλαχθεὶς καὶ ἐπιτεθεὶς, ἀπαρίνη μετ' ἀξουγγίου, ἶρις ἑφθὴ καταπλασθεῖσα, ἐρύσιμον σὺν ὕδατι ἢ μέλιτι, ἔχιδνα ἑφθὴ ἐσθιομένη, πυρία διὰ θαλάσσης, θέρμοι ἑφθοὶ λεῖοι, ἰξὸς σὺν ῥητίνῃ καὶ κηρῷ, καππάρεως ῥίζα καὶ τὰ φύλλα χλωρὰ λεῖα σὺν πάλῃ ἀλ- G φίτου, καρκίνοι ποτάμιοι κεκαυμένοι σὺν μέλιτι, κορίου φύλλα σὺν ἐρεγμῷ, κυάμων Ἑλληνικῶν λέπυρα μετὰ σχιστῆς καὶ ἐλαίου καὶ πάλης ἀλφίτου, λαπάθου ἀγρίου

Paul. lib. 4. cap. 33. ὀρόβινον, hoc est, erui farina: eóque loco remedium hoc clariùs proponit.

ῥίζα μετὰ οἴνου ἑφθή, λιβανωτίδος φύλλα, λινόσπερμον μετὰ νίτρου, ἢ ἁλός, ἢ κονίας· λίθος πυρίτης κεκαυμένος ἀναληφθεὶς ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, Ἄσσιος λίθος ὁμοίως, φακὸς ἐν ὄξει ἑψηθείς. καταχρίονται δὲ ὠφελίμως χοιράδες καὶ αἵματι γαλῆς. Ἄλλο. Πρὸς χοιράδας καὶ παρωτίδας καὶ σκληρίας πάσας. ἡ διὰ ὄξους εἰργασμένη· ὄξους ῥ. α΄. ῥητίνης φρυκτῆς ῥ. α΄. κηροῦ πυῤῥοῦ ῥ. α΄. χαλβάνης γο. γ΄. τῆξον ὁμοῦ πάντα, καὶ μαλάξας χρῶ. Ἄλλο. Κράμβης φύλλα μετὰ χοιρείου στέατος κόψας, ὥστε γίνεσθαι ὡς μυελόν, καὶ εἰς ῥάκος λινοῦν ἐμπλαστρώσας ἐπὶ τὸ πάθος. Ἰτέας φλοιὸν καύσας, καὶ τὴν τέφραν κοσκινήσας, καὶ μετὰ ὕδατος φυράσας, καὶ ποιήσας κολλούριον, ἐπίθες ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ πάθους, καὶ ὅτε τρυπήσῃ, ἐπίθες λινόσπερμον πεφρυγμένον καὶ κεκοπανισμένον.

Ἄλλο δόκιμον. Χαμαικέρασος πόα ἐστὶ μικρά, φυομένη ἔνθα τὰ βλῆχνα γίνεται, καὶ κατὰ καιρὸν ὅτε καὶ ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου. καρποὺς δὲ ποιεῖ β΄ ἢ γ΄ ὁμοίους κερασίῳ. εὐώδη δὲ λίαν ὥσπερ μόσχος. Ταύτης δέσμη, διὰ γ΄. ῥιζῶν, φύλλων, καὶ καρποῦ, σὺν οἴνῳ ἑψόμενα καὶ ἀποτριτούμενα, ἀπαράβατόν ἐστι.

νίτρου vel μετὰ legendum videtur. Moib.

κοσκινίσας

Gesnerus lilium conuallium hic describi autumat.

Ἀλόης

κατὰ ῥιζῶν

ἑψομένη &c.

CLV. Περίαπτον δὲ πρὸς χοιράδας, ἀρνογλώσσου ῥίζα τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ λαμβανομένη καὶ ἐνδεσμευομένη κυτίδι· λαπάθου ἀγρίου ῥίζα ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα ὁμοίως, ἠρυγγίου ῥίζα. παράλεγε δὲ εἰς ὃν λαμβάνεται, ἀφ' ἑσπέρας, κατὰ σελήνην ἀπὸ ὀκτωκαιεικοστῆς ἕως τριακάδος, καὶ οὕτω περίαπτε.

CLVI. Μελικηρίδας δὲ διαφορεῖ μελίλωτον καταπλασσόμενον σὺν ἀλεύρῳ τηλίνῳ ἢ πυρίνῳ, λαπάθου ἀγρίου ῥίζα λεία καὶ τὰ φύλλα, ἀρνογλώσσου φύλλα ὁμοίως.

CLVII. Στεατώματα δὲ διαφορεῖ, βουφθάλμου ἄνθη λεῖα σὺν κηρωτῇ, κυκλάμινος λεία καταπλασσομένη.

CLVIII. Βρογχοκήλας δὲ διαφορεῖ, βδέλλιον σιάλῳ τοῦ πάσχοντος νήστεως μαλαχθὲν καὶ ἐπιτεθέν· ἄσβεστος μετ' ἀξουγγίου διαφορεῖ, ἡ σαύρα προσβληθεῖσα τῇ βρογ-

radix cum vino cocta, libanotidis folia, lini semen cum nitro aut sale aut lixiuio, pyrites lapis vstus & resina terebinthina exceptus: Asius lapis eodem modo: lens denique in aceto cocta. Sed & vtiliter strumæ sanguine mustelæ perunguntur. Aliud: Ad strumas, parotidas & duritiam quamuis valet quod B præparatur medicamentum, ex aceti, resinæ frixæ, ceræ fuluæ an. lib. 1. galbani vnc. iij. omnibus simul liquatis & in malagma redactis, vtitor. Aliud: Brassicæ folia cum adipe suillo tundito, vsquedum euadat mixtura medullæ similis: quam panno lineo inductam instar emplastri adhibe loco affe- C cto. Aliud: Cinerem è cremato salicis cortice cribratum cum aqua subigito, formatóque collyrium, quod summæ parti affectæ impones: hanc vbi perfoderit, lini semen frixum pistillóque tusum adhibeto. Aliud probatum: Chamæcerasus herbula est quæ inter filices nascitur, ac eodem tempore D quo & fructus cerasi arboris. Fructus duos trésve producit cerasio similes, éstque perquàm odorata moschi instar. Huius manipulus è radicibus tribus, foliis ac fructu in vino coquitur ad tertias, estq; certissimum exploratissimúmque remedium.

E Ad strumas amuleti ratione alligantur: plantaginis radix sinistra manu eruta & pelli illigata, lapathi agrestis radix eodem modo, vti & asphodeli radix, itémque eryngij. Pronuntiato verò prius eiusce nomine, cuius gratia exquiritur, erui debet sub vesperum, à vicesima octaua luna vsque ad tricesimam, itáque adalligari.

F Meliceridas autẽ discutiunt: melilotus impositus cum farina fœnigræci aut tritici, lapathi agrestis radix foliáque trita, similitérque folia plantaginis.

At steatomata discutiunt, buphthalmi flores triti cum cerato, & cyclaminus trita & pro catapla- G smate imposita.

Bronchocelas hæc dissipát: bdellium laborantis ieiuni saliua emollitum & impositum, calx viua cum axungia, lacerta bronchocelæ ad-

mota, aut mantis, quæ Indicæ locustæ similis est: suspendatur verò posteà in eo quo æger decumbit loco.

Ad polypos. Polypos priùs exulceratos excedit dracontij radix illita, itémque succus eiusdem inunctus. Sic & saluia imposita: cupressi pilulæ tusæ & carne ficus exceptæ, tum impositæ, tum etiam inditæ: laserpitij liquor cum ærugine aut chalcantho. Caninum denique stercus album cum aceto tritum & inunctum, aut etiam infusum, eximiè confert.

Ad ozænas. Ozænas mitigant: aristolochiæ radix cum cyperide, hederaceorum corymborum succus infusus, qui putrida etiam vlcera expurgat: cinnamomum cum veratro albo & struthio, id quod simul etiam sternutatorium est: similiter & veratrum cum cardamomo. Sternutatorium diebus adhibeto x: pòst Polyidæ dicta sphragide oblinito, donec vlcera maturentur: aut calaminthæ succum infundito, aut aridam ipsam tritam insufflato per fistulam: aut ranunculi succo & alumine, aceto addito, inungito: aut chalcantho vel psorico cum melle.

Ad vlcera in naribus carnésque ibidem excrescentes. Vlceribus narium conferunt: amurca olei cocta & illita, lycium simili modo, Indicum vino solutum & illitum, sandaracha cum rosaceo ad strigmenti crassitiem redacta: argenti spumæ, thuris, aluminis scissilis & cerussæ pares portiones cum vino & rosaceo. Carnes verò in naribus excrescentes reprimunt minuúntque admota: arsenicum, sandaracha, radix aspalathi trita, laserpitij liquor cum ouo, chalcanthum denique vstum cum vino ad visci crassitudinem redactum.

Ad vulnera recentia & sinus. Vulnera recentia hiantiáque, necnon & sinus glutinant hæc trita & imposita: semperuiuum, lonchitis, chamæpitys, Heraclea, saluia, vitium capreoli, anagallis, androsæmon, plantago, rubi folia, aloë ex aceto cum linamentis aut per se, amurca cocta linamentis excepta, althææ radix in vino cocta, oleæ agrestis folia cum melle, sambuci folia trita, aristolochiæ radix cum aceto, glycyrrhiza

A ζαχήλη, ἢ μάντις. ἔστι δὲ ὅμοιος ἀκρίδι Ἰνδικῇ. εἶτα κρεμασθεῖσα ἐν ᾧ κατάκειται τόπῳ.

CLIX. Πολύποδας δ' ἐξαιρεῖ προελκωθέντας, δρακοντίου ῥίζα καταχρισθεῖσα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς διαχριόμενος, ἐλελίσφακον καταπλασσόμενον· κυπαρίσσου B σφαιρία κοπέντα, καὶ σύκου σαρκὶ ἀναληφθέντα, καὶ καταπλασσόμενα, καὶ ἐντιθέμενα· ὀπὸς σιλφίου μετ' ἰοῦ, ἢ χαλκάνθου. κυνεία λευκὴ ὄξει λειοτριβηθεῖσα καὶ διαχριομένη, ἢ ἐγχυματιζομένη ποιεῖ ἀκριβῶς. *κύνεος κυνεία. Moib.*

CLX. Ὀζαίνας πραΰνει, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν κυπερίδι, κισσοῦ κορύμβων χυλὸς C ἐγκλυζόμενος, καὶ τὰς σηπεδόνας ἐκκαθαίρει. κιννάμωμον μετ' ἐλλεβόρου λευκοῦ καὶ στρουθίου, ὅ ἅμα τι πταρμικὸν προσαγόμενον· ἐλλέβορος μετὰ καρδαμώμου ὁμοίως. πταρμικὸν ἐπὶ ἡμέρας ι΄. προσάγε. εἶτα τῇ Πολυείδου λεγομένῃ σφραγῖδι διάχριε, ἄχρις ἂν πεπανθῶσιν. ἢ καλαμίνθης χυ- D λὸν ἐγχυμάτιζε, ἢ ξηρὰν καλαμίνθην λείαν ἐμφύσα διὰ σίφωνος, ἢ βατραχίου χυλῷ σὺν στυπτηρίᾳ διάχριε μετ' ὄξους· ἢ χαλκάνθῳ, ἢ ψωρικῷ μετὰ μέλιτος.

Gesnerus, μυκτῆρσι. Moibanus ita emendat: καὶ στρουθίου προσαγόμενον· ἅμα δὲ πταρμικόν ἐστι. aut: καὶ στρουθίου, ὃ ἅμα τῷ πταρμικῷ προσάγεται. Idem remedium inter Archigenica legitur apud Gal. 3. κατὰ τό. quo loco habetur καρδάμου, hoc est, nasturtium, pro cardamomo.

CLXI. Πρὸς δὲ τὰ ἐν μυκτῆρσιν ἕλκη ποιεῖ, ἀμόργη ἐλαίου ἑφθεῖσα διαχριομένη, λύκιον ὁμοίως, καὶ τὸ Ἰνδικὸν οἴνῳ ἀνεθὲν καὶ E διαχριόμενον, σανδαράχη σὺν ῥοδίνῳ γλοιοποιηθεῖσα. Λιθάργυρος, λιβανωτός, στυπτηρία σχιστή, ψιμμύθιον, ἴσα σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ. Τὰ δ' ἐν αὐταῖς σαρκώματα στέλλει καὶ ἐλαττοῖ προσαγόμενα, ἀρσενικὸν καὶ σανδαράχη, καὶ ἀσπαλάθου ῥίζα λεία, ὀπὸς σιλφίου μετ' ᾠοῦ, χάλκανθον κεκαυ- F μένον μετ' οἴνου γλοιωθέν.

CLXII. Τραύματα δὲ πρόσφατα καὶ ἀφεστῶτα κολλᾷ καὶ κόλπους καταπλασσόμενα λεῖα, ἀείζωον, λογχῖτις, χαμαιπίτυς, ἡρακλεία, ἐλελίσφακον, ἕλιξ ἀμπέλου, ἀναγαλλίς, ἀνδρόσαιμον, ἀρνόγλωσσον, βάτου φύλλα· ἀλόη σὺν ὄξει μετὰ μο- G τῶν, καὶ καθ' ἑαυτήν. ἀμόργη ἑψημένη μετὰ μοτῶν, ἀλθαίας ῥίζα σὺν οἴνῳ ἑψηθεῖσα, ἀγριελαίας σὺν μέλιτι, ἀκτῆς φύλλα λεῖα, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν ὄξει, γλυκύρριζα *φύλλα, addit Moibanus.*

A προσφάτως κοπεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, ἢ ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι· ἐλαφοβόσκου ῥίζα λεία· σμύρνα σὺν ὕδατι καταχρισθεῖσα καὶ * ἐπιπλασθεῖσα ξηρά· λίβανος ὁμοίως, σμυρνίου ῥίζα καταπλασσομένη, ἠριγέροντος ῥίζα σὺν ὄξει, ἰὸς σιδήρου λεανθεῖσα ἐπὶ πολὺ μετ' οἴνου καὶ σμύρνης ἐν ἡλίῳ, λεῖα. ἱππουρίδος φύλλα, ἰσάτιδος φύλλα

B ἡμέρου καὶ ἀγρίας· κενταυρίου τοῦ μεγάλου χυλὸς τῆς ῥίζης, φύλλα κενταυρίου τοῦ λεπτοῦ χλωρὰ λεῖα, κονύζης φύλλα· γῆς ἔντερα καὶ νεύρων διακοπὰς κολλᾷ, λεῖα ἐπιτιθέμενα· κυκλάμινον σὺν ὄξει καὶ μέλιτι, κυπαρίσσου * λεῖα, λιβανωτίδος φύλλα

C χλωρὰ, λυσιμάχιος πόα, μυριόφυλλον καταπλασσόμενον, ὄρχεως τῆς σεραπιάδος ῥίζα, πενταφύλλου φύλλα μετὰ μέλιτος, * περιστερᾶς αἷμα.

Moibanus, ἐπιπλασθεῖσα.

φύλλα hic inserit Moibanus.

περιστερεῶνος ὀρθίου, verbenacæ similiter, mauult Moibanus.

CLXIII. Πρὸς δὲ τὰ ἐπιπόλαια τραύματα, πολύκνημον λεῖον, τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις τῆς πτελέας ὑγρόν. καὶ ὁ φλοιὸς δὲ αὐτῆς ἐπιδεόμενος, (ἔστι * γὰρ ὡς φίλυρα,)

D κολλᾷ, καὶ ἀφλέγμαντα ποιεῖ. πρίνου χυλὸς * λεῖος, ῥᾶ λεῖον σὺν οἴνῳ, σύμφυτον λεῖον, * σκόροδα καέντα καὶ καταπλασσόμενα. Παραδόξως δὲ τὰς διακοπὰς τῶν νεύρων καὶ τὰ πρόσφατα τραύματα παρακολλᾷ, ἄγχουσα καταπλασθεῖσα.

Pro his Moibanus restituit: ἔτι δὲ καὶ τὰ φύλλα, insuperq; folia.

λεῖος videtur abundare.

Suspicatur Moibanus reponendũ σκόροδον, &c.

E CLXIIII. Πρὸς δὲ τὰς τοῦ τραχήλου τῆς κύστεως διαιρέσεις, καὶ νεύρων καὶ μηνίγγων, καὶ τὰς φλεγμονὰς, ἁρμόζει βούτυρον ἐπιτιθέμενον ἐν μοτῷ. ἐπὶ δὲ τὴν λιθοτομίαν δεῖ ὀξάλμη παραχρῆμα καταντλεῖν.

CLXV. Τὰς δὲ κατὰ νεύρων τρώσεις ἀφλεγμάντους τηρεῖ καταπλασσόμενα, κόκ-

F κος βαφικὴ λεία σὺν ὄξει καὶ μέλιτι, κραταιόγονον λεῖον, κρίνου ῥίζα ἑφθὴ ἐν οἴνῳ λεανθεῖσα, ἢ * νάρδη ὁμοίως, ὀπὸς σιλφίου μετά τινος τῶν θερμαντικῶν ἀποζεμάτων ἐπιτιθέμενος, νευράδος ἣν καὶ ποτήριον καλοῦσι, ῥίζα· ἄγχουσα καταπλασθεῖσα.

νάρκισσος, Moib.

CLXVI. Ἀνάγει δὲ ὀστᾶ καὶ ἀφίστησι

G πάνακος ῥίζα ξηρὰ ἐπιτιθεμένη, καὶ ἀριστολοχίας ὁμοίως, βρυωνίας λευκῆς ἢ μελαίνης ῥίζα ὁμοίως, ἶρις ξηρὰ, ὀρόβινον ἄλευρον. συκῆς φύλλα καὶ κράδαι ἁπαλαὶ, σὺν

recens contusa & imposita, aut in aqua cocta: elaphobosci radix trita, myrrha ex aqua illita, itémque sicca inspersa: thus eodem modo, smyrnij radix pro cataplasmate imposita, senecionis radix cum aceto, ferrugo cum myrrha diutiùs in sole trita, equiseti folia trita, isatidis tum satiuæ tum syluestris folia, centaurij maioris è radice succus, centaurij minoris folia viridia trita, conyzæ folia. Terrestres lumbrici etiam præcisos neruos glutinant, si triti imponantur: cyclaminus cum aceto & melle, cupressi folia trita, libanotidis folia viridia, Lysimachia herba, millefolium impositum, orcheos Serapiadis radix, folia quinquefolij cum melle, columbæ denique sanguis.

Ad vulnera verò superficiaria valent, polycnemon tritum, humor qui intra folliculos vlmi reperitur, quin & vlmi cortex fasciæ loco vulneribus superilligatus, (sunt enim illi tenues tunicæ * philyrarum instar) ea glutinat & ab inflammatione vindicat: ilicis contritæ succus, rha tritum cum vino, symphytum tritum, allia vsta & imposita. Sed præ cæteris anchusa imposita, neruorum præsectiones recentiáque vulnera mirabiliter agglutinat.

Ad vulnera superficiaria.

Ad colli vesicæ, neruorum ac meningum diuisiones, earundémque partium inflammationes conuenit, butyrum impositum in linamento. Sed post calculosorum incisionem muriam acidam quamprimùm affundere oportet.

Neruorum autem vulnera tuentur ab inflammatione imposita hæc: granum tinctile tritum cum aceto & melle, cratæogonum contritum, lilij radix in vino cocta tritáque, narcissi itidem radix eodem modo: laserpitij liquor cum aliquo calfacientium decoctorum impositus: neuradis, quam & poterium vocant, radix: anchusa denique cataplasmatis more imposita.

Ad neruorum vulnera ab inflammatione vindicanda.

Ossa infracta extrahunt ac remouent, inditi pulueres radicis panacis & aristolochiæ, itémq; bryoniæ seu albæ, seu etiam nigræ, necnon & iridis, erui quoque farina, fici folia tenellique ramuli cum

agrestis papaueris foliis impositi, lini semen cum aniso, iris cum chalcantho & centaurio, peucedani radix, chalcanthum cum hyoscyami semine, chamæleon niger.

Ad extrahenda spicula & aculeos. Infixa corpori spicula & aculeos extrahunt hæc cataplasmatum instar imposita: hormini folia & semen cum polenta, gladioli radix cum aqua, aut etiam ipsa per se, vel cum thure ac vino: iridis radix, leontopetali semen & folia cum polenta, ammoniacum cum melle, orchis herba imposita, similiter & anagallis, itémque aristolochiæ radix: arundinis phragmitis radix, & grandioris folia trita: cochleæ cum sua carne, narcissi radix aut bulbus cum melle, sinapi cum fermento, acutæ spinæ radix: dictamnum, cuius quidem pastu aiunt etiam in Creta capras tela quibus ictæ sunt excutere: propolis imposita, pycnocomi semen tritum, lacertæ caput tritum, siluri salsi caro, hinnuli coagulum, tragium denique in potu sumptum.

Ad erysipelas. Erysipelata sanant illita hæc, admixtis aceto & rosaceo: cerussa, argenti spuma, terra Cimolia, vel Chia, vel Selinusia. Additur autem succus plantaginis, aut intybi, aut polygoni, aut oleę agrestis, aut portulacæ, aut semperuiui, aut solani, aut hyoscyami, aut coriandri, aut rutæ, aut apij, aut helxines, aut mentæ. Confert & argenti spuma cum rosaceo trita: eadem cum rutæ succo, aceto & rosaceo: ochra cum aceto: rubigo ferri cum aceto, cerussa, sulphure & argenti spuma: meconium cum aceto: acacia, diphryges tostum & alumen scissile paribus portionibus cum aceto: & hoc quidem remedium eximiè iuuat.

Ad eadem. Faciunt verò hæc ad erysipelata cum polline polentæ more cataplasmatum imposita: plantago, coriandrum, apium, portulaca, semperuiuum, auricula muris, solanum, hyoscyami folia, itémque helxines: calycis seu anchusæ, quã onocleam vocant, radix, vmbilicus Veneris, brassicæ folia, cypri folia, similitérque cupressi, lycopsis folia, itémque ocimi, arundinis cortex viridis cõtritus, ricini folia trita

A μήκωνος ἀγρίας φύλλοις καταπλασσόμενα· λινόσπερμον σὺν ἀνίσῳ, ἶρις σὺν χαλκάνθῳ καὶ κενταυρίῳ, πευκεδάνου ῥίζα, χαλκάνθης ῥίζα· σὺν ὑοσκυάμου σπέρματι, χαμαιλέων μέλας. (λευκακάνθης, Moibanus ex coniectura.)

CLXVII. Ἀκίδας δὲ καὶ σκόλοπας ἕλκει καταπλασθέντα· ὁρμίνου φύλλα, καὶ B τὸ σπέρμα μετ' ἀλφίτου· ξιφίου ῥίζα σὺν ὕδατι ἢ καὶ καθ' ἑαυτήν, ἢ σὺν λιβανωτῷ καὶ οἴνῳ· ἴρεως ῥίζα· λεοντοποδίου καρπὸς καὶ φύλλα μετ' ἀλφίτου· ἀμμωνιακὸν σὺν μέλιτι· ὄρχις ἡ βοτάνη καταπλασσομένη· ἀναγαλλὶς ὁμοίως· ἀριστολοχίας ῥίζα ὡσαύτως· καλάμου φραγμίτου ῥίζα, καὶ τοῦ μεγάλου C τὰ φύλλα λεῖα· κοχλίαι σὺν τῇ σαρκί· ναρκίσσου ῥίζα, ἢ βολβὸς σὺν μέλιτι· σίναπι μετὰ ζύμης· ὀξυακάνθου ῥίζα· δίκταμνον· τοῦτο δέ φασιν ἐν Κρήτῃ νεμηθείσας, τὰς ὑπό τινων τοξευθείσας αἶγας, ἐκβάλλειν τὰ βέλη· πρόπολις ἐπιτιθεμένη, πυκνοκόμου καρπὸς λεῖος, σαύρας κεφαλὴ D λεία, σιλούρου ταρίχου σάρξ, νεβροῦ πιτύα, τράγιον πινόμενον.

CLXVIII. Ἐρυσιπέλατα δὲ ἰᾶται καταχριόμενα ταῦτα, ὄξους καὶ ῥοδίνου μιγνυμένων· ψιμμύθιον, λιθάργυρος, ἢ γῆ Κιμωλία, ἢ Χία, ἢ Σελινουσία. Μίγνυται δὲ χυλὸς ἀρνογλώσσου ἢ σέριδος, ἢ πολυγόνου, ἢ ἀ- E γριελαίας, ἢ ἀνδράχνης, ἢ ἀειζώου, ἢ στρύχνου, ἢ ὑοσκυάμου, ἢ κορίου, ἢ πηγάνου, ἢ σελίνου, ἢ ἑλξίνης, ἢ ἡδυόσμου. Ποιεῖ καὶ λιθάργυρος μετὰ ῥοδίνου λεῖος· ὤχρα μετ' ὄξους· ἰὸς σιδήρου· χυλὸς καὶ ὄξος, καὶ ψιμμυθίῳ καὶ θείῳ καὶ λιθαργύρῳ· λιθάργυρος μετὰ πηγάνου χυλοῦ καὶ ὄξους, καὶ ῥοδίνου· μηκώνιον σὺν F ὄξει· ἡ ἀκακία, διφρυγὲς ὀπτόν, σχιστή, ἴσα μετ' ὄξους· ἄκρως δὲ ποιεῖται οὕτως. (ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, καὶ ψιμμ. &c. Moib. vertit.) (ποιεῖ ταῦτα. Gesn.)

CLXIX. Καταπλασσόμενα δὲ μετ' ἀλφίτου πάλης ποιεῖ πρὸς ἐρυσιπέλας ταῦτα· ἀρνόγλωσσον, κόριον, σέλινον, ἀνδράχνη, ἀείζωον, μυὸς ὦτα, στρύχνον, ὑοσκυάμου φύλλα, ἑλξίνης, κάλυκος τῆς καλουμένης G ὀνοκλείας ῥίζα, κοτυληδών, κράμβης φύλλα, κύπρου φύλλα, κυπαρίσσου ὁμοίως, λυκάψου φύλλα, ὠκίμου φύλλα, καλάμου φλοιὸς χλωρὸς λεῖος, κρότωνος φύλλα λεῖα (ἀγχούσης)

A καθ' ἑαυτὰ ἢ μεθ' ὄξους· κρίνου ἄνθος καὶ φύλλα σὺν οἴνῳ· κύτινοι ἑφθοὶ σὺν οἴνῳ λεῖοι σὺν φακοῖς καὶ ῥόδοις ξηροῖς· κώνειον χλωρὸν λεῖον, μανδραγόρου ῥίζα σὺν ὄξει λεία, μαλάχης φύλλα ἑφθὰ μιγνύμενα ἐλαίῳ, λυκανθέμου φύλλα καθ' ἑαυτά, φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων λεῖος, ἀκίνου φύλλα λεῖα σὺν περιστερεῶνος φύλλοις λείοις σὺν ὄξει, B στρατιώτης ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων, σχίνου φύλλα, σεῦτλον ἑφθὲν σὺν οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ λεῖον· μελάμφυλλον, ὃ δὴ καὶ παιδέρωτα, οἱ δὲ ἄκανθον καλοῦσι, καθ' ἑαυτὸ χλωρὸν λεῖον, καὶ σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ καὶ σὺν ἄρτῳ, ποιεῖ ἄκρως· σποδὸς μετὰ κράμβης χυλοῦ καταντλούμενος. C

Moib. σχίνου

σποδὸς

CLXX. Ἕρπητας δὲ ὠφελεῖ μὲν καὶ τὰ πρὸς ἐρυσιπέλατα ἀναγεγραμμένα, καὶ μάλιστα ὅσα ἐπιτεταμένως στύφει καταχριόμενα καὶ καταπλάσματα· ἰσάτιδος φύλλα λεῖα σὺν ὕδατι καταπλασσόμενα, βάτου φύλλα ὁμοίως, ἀπόπατος αἰγὸς σὺν ὄξει ἐπιπλασσομένη, ἢ βηχίου φύλλα σὺν ὕδατι, D μυρσίνης φύλλα σὺν ἀλφίτῳ, πενταφύλλου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ, σπονδύλιον λεῖον σὺν πηγάνῳ καὶ ὄξει. καταχρίεται δὲ ὠφελίμως ἄσβεστος σὺν ὄξει ἐπὶ τῶν ἀνελκώτων· ἐὰν δὲ ἡλκωμένοι ὦσι, σὺν κηρωτῇ, διφρυγὲς σὺν ὄξει, ἢ γῆ Κιμωλία ὁμοίως, λύκιον, πίτυος φλοιὸς ἀναληφθεὶς κηρωτῇ E κυπρίνῃ. πίτυος φλοιοῦ < β'. μετὰ χαλκάνθου < α'. σὺν κηρωτῇ· ἢ σηπεδόνα ξύλου λεάνας, καὶ μίξας ἀνίσου λεῖον ἴσον, καὶ ἔλαιον, φύρα, καὶ ἐνδήσας ὀθονίῳ, καὶ αὖθις λείωσον, καὶ οὕτω καταπάσσε. Ποιεῖ καὶ σῶρυ κεκαυμένον σὺν ὄξει, μίσυ σὺν ὕδατι, μέλαν γραφικὸν σὺν ὄξει ἐπιτιθέμενον ἄνωθεν, F κράμβης φύλλα. ἢ θείου Γο. α'. λιθαργύρου Γο. β'. μετ' οἴνου λεῖα κατάχριε. ἢ σκορόδων < α'. καρύων πικρῶν < β'. κρόκου < ς'. συλλεάνας κατάχριε. καταντλεῖ δὲ ὄξει ψυχρῷ.

ἀπόπατος alij masculino genere proferunt.

Moib. καταπάσσων.

Moibano pondus hoc ceu nimium est suspectissimum. Gesnerus ς notam reponit, quæ τὸ ἥμισυ designat.

CLXXI. Τὰς δὲ ἐπινυκτίδας ἀγριελαίας ἄνθεσι κατάπλασσε, ἢ ῥάμνου, ἢ ἄγνου G φύλλοις σὺν μέλιτι, ἀμυγδάλοις πικροῖς σὺν οἴνῳ, προβάτου κόπρῳ καθ' ἑαυτήν, ἀρνογλώσσῳ καθ' ἑαυτό, σταφίδι μετὰ πηγάνου, ἀψινθίῳ σὺν ὕδατι,

A per se vel cum aceto, lilij flores & folia cum vino, cytini cocti cum vino & triti cum lentibus & rosis siccis, cicuta viridis trita, mandragoræ radix cum aceto contrita, maluæ folia cocta oleo addito, lycanthemi folia per se, lens palustris trita, acini folia trita cum foliis verbenacæ & aceto: stratiotes aquaticus, B lentisci folia, beta cocta in vino & oleo, tritáque: melamphyllum, quod alij pæderota, alij acanthum vocant per se virens tritum & cum aceto rosaceo & pane strenuè iuuat: itémque spodium cum brassicæ succo affusum.

Ad Herpetas prosunt, cum quæ ad erysipelata præscripta sunt, tum C verò maximè quæ intensè astringunt seu illita, seu etiam cataplasmatis in modum imposita, nempe isatidis folia trita ex aqua adhibita, similitérque rubi folia, fimus caprarum cum aceto impositus, tussilaginis folia ex aqua, myrti folia cum polenta, quinquefolij radix cum polenta, spondylium tritum cum D ruta & aceto. Vtiliter autē illinitur calx viua, in his qui minimè sunt exulcerati, cum aceto: si verò exulcerati fuerint cum cerato: diphryges cum aceto, similitérque terra Cimolia, lycium, pini cortex cerato cyprino exceptus, pini corticis drach. ij. cū chalcanthi drach. j. ce- E rato exceptæ. Aliud: Tritā lignorū cariem cum pari aniso addito oleo subigito: hæc illigata linteolo vitro, rursúmque terito, itáque inspergito. Confert & sory vstum cum aceto, misy ex aqua, atramentum scriptorium cum aceto parte superiore adhibitum, brassicæ folia. F Aliud: Sulphuris vncia j. argenti spumæ vnc. ij. cum vino tere & illine: Aut: Allij drach. j. amygdalarum amararū drach. ij. croci drach. semis, simul contrito & illinito: frigido verò aceto perfundito.

G Epinyctidibus agrestis oleæ flores imponito, aut rhamni viticísve folia cum melle, amygdalas amaras cum vino, fimum ouillum per se, plantaginem per se, vuam passam cum ruta, absinthium ex aqua,

μετὰ πηγάνου, ἀψινθίῳ σὺν ὕδατι,

coriandrum viride tritum, sampsuchum ex aqua, folia denique cucumeris eodem modo.

Ad fauos. Fauis autem ista conueniunt: vua passa cum ruta, fici tenellæ folia cum melle, nasturtium cum melle & lini semine, cucumeris satiui radix cum melle, sulphur viuum cum cerato exiguo aut resina terebinthina.

Ad calceamentorũ attritus. Calceamentorum attritus dolorem inferentes à dolore simul & inflammatione vindicant hæc: pulmo suillus aut agninus impositus, cepa trita cum adipe gallinaceo aut polenta, calceamentorum veterum soleæ vstæ & inspersæ.

Ad desquamata. Desquamata tuentur ab inflammatione, rhus ruber cum melle impositus, sideritidis, quæ & Heraclea dicitur, folia itidem imposita, scordium, iunci coma cremata cum melle & imposita, stratiotes aquaticus cum aceto.

Ad clauos. Clauos extrahit ranunculus impositus, ipso tamen clauo paulò antè deraso; est autem cautè adhibendus, vicinis partibus subacta farina cerâve præmunitis: alioqui sanas etiã partes exederet. Tollit & ad breue tempus impositus ranunculus thymos & acrochordonas. Valent & smaridis salitæ crematum caput, recens salicis cortex vstus & ex aceto impositus, ladanum cum pauco castorio, nigella cum vrina: laserpitium cum citrio etiam callos eximit, similiter & laser ipsum cum resina: lacertæ caput tritum & illitum, aut liquor ficus resinæ, lacertæ sanguis recens instillatus & ex lana, quæ eodem imbuta sit, impositus. Ammoniacum ieiuni saliua emollitum clauo aliquantulum deraso imponatur. Bdellium itidem aut vlmi corticem cataplasmatis more imponito.

Ad verrucarum reliqua genera. Myrmecia, pensiles verrucas thymósque tollunt hæc: calx viua cum cerato, dipsaci radix trita & imposita, elaterium cum sale tritum etiam leuiter adhibitum, cicer coctum tritúmque, & pro cataplasmate impositum. Aiunt & si quis prima luna singulas verrucarum eminentias singulis cicerum granis contingat, hæcque in linteo

A κορίῳ χλωρῷ λείῳ, σαμψύχῳ σὺν ὕδατι, σικύου φύλλοις ὁμοίως.

CLXXII. Πρὸς δὲ τὰ κηρία ἁρμόζει, σταφὶς μετὰ πηγάνου, συκῆς φύλλα ἁπαλῆς σὺν μέλιτι, κάρδαμον σὺν μέλιτι καὶ λινοσπέρμῳ, σικύου ἡμέρου ῥίζα σὺν μέλιτι, θεῖον ἄπυρον σὺν κηρωτῇ ὀλίγῃ ἢ ῥητίνῃ τερ-B μινθίνῃ.

CLXXIII. Τὰ δὲ ἐκ τῶν ὑποδημάτων παρατρίμματα ἐπώδυνα ὄντα ἄπονα ποιεῖ καὶ ἀφλέγμαντα, πνεύμων χοίρειος ἢ ἄρνειος ἐπιτιθείς, κρόμμυον σὺν ὀρνιθείῳ στέατι λεῖον, ἢ ἀλφίτῳ καὶ παλαιὰ καιόμενα καὶ ἐπιπλασσόμενα. — *ἐπιπασσόμενα Moib.*

C CLXXIIII. Ἀφλέγμαντα δὲ τηρεῖ τὰ ἀποσύρματα, ῥοῦς ἐρυθρὸς καταπλασσόμενος σὺν μέλιτι· σιδηρίτιδος, τῆς καὶ ἡρακλείας καλουμένης, τὰ φύλλα καταπλασσόμενα· σκόρδιον, σχοίνου κόμη καυθεῖσα σὺν μέλιτι καὶ ἐπιτεθεῖσα, στρατιώτης ὁ ἐν τοῖς ὕδασι σὺν ὄξει. — *χίνου, vel potius χοίνου, Moib.*

D CLXXV. Ἥλους δὲ αἴρει, βατράχιον ἐπιπλασθὲν προαποξυσθέντος ἐπὶ βραχὺ τοῦ ἥλου. Ἀκριβῶς δὲ ἐπιτίθεσθαι δεῖ, τὰ κύκλῳ μέρη στέατι ἢ κηρῷ προαναπλασθέντα. διαβιβρώσκει γὰρ καὶ τὰ ἀπαθῆ. αἴρει δὲ πρὸς ὀλίγον καταπλασθὲν τὸ βατράχιον καὶ θύμους, καὶ ἀκροχορδόνας. σμαρίδος ταριχηρᾶς — *θύμους.*
E κεφαλὴ καεῖσα, ἰτέας φλοιὸς πρόσφατος καεὶς καὶ μετ᾽ ὄξους ἐπιτεθείς, καὶ λάδανον σὺν ὀλίγῳ καστορίῳ, μελάνθιον σὺν οὔρῳ· σίλφιον μετὰ κιτρίου καὶ τύλους αἴρει, ἢ ὀπὸς τοῦ σιλφίου σὺν ῥητίνῃ ὁμοίως· σαύρας κεφαλὴ λεία ἐπιπλασθεῖσα, ἢ ὀπὸς συκῆς ῥητίνης· σαύρας αἷμα πρόσφατον ἐπιστα- — *fortè μετὰ κηρω. cum cer.. Moib. μετὰ κηρωτῆς, cum cerato, legẽdum suspicatur.* — *Suspecta est dictio ῥητίνης. resinæ enim sici dici non solet. Gesn.*
F ζόμενον, καὶ ἐρίῳ διαβρεχθὲν ἐπιτιθέμενον. Ἀμμωνιακὸν νήστεως σιάλῳ ἀναμαλαχθέν, καὶ ἀποξυσθέντος ἐπὶ ποσὸν ἐπιτίθει. βδέλλιον, ἢ πτελέας φλοιὸν πτελέας, κατάπλασσε.

CLXXVI. Μυρμηκίας καὶ ἀκροχορδόνας καὶ θύμους αἴρει μετὰ κηρωτῆς ἄσβεστος λίθος, διψάκου ῥίζα καταπλασσομένη
G λεία, ἐλατήριον μεθ᾽ ἁλῶν λεῖον προσαφασσόμενον, ἐρέβινθοι λεῖοι ἑφθοὶ καταπλασσόμενοι. φασὶ δὲ εἴ τις κατὰ νουμηνίας ἑκάστης ἐξοχῆς ψαύων ἑνὶ ἐρεβίνθῳ, καὶ τούτων ἐνδή-

σπαθίων ὀθονίῳ, εἰς τοὐπίσω ῥίπτῃ, ἀποπίπτειν A αὐτὰς αὐτομάτας ἢ ἀφανεῖς γίνεσθαι. Ποιεῖ δὲ ἡλιοτροπίου μεγάλου ὁ καρπὸς ἐν οἴνῳ καταπλασθεὶς, κλινοπόδιον μεθ' ὕδατος ἑψηθὲν δὲ ἐπιτεθὲν, πήγανον σὺν νίτρῳ περιχρισθὲν καταπλασθὲν, λιβανωτὸς σὺν ὄξει ὁμοίως, ὄλυνθοι ὁμοίως μετὰ κηροῦ δὲ ἀλεύρου, καὶ ὀπὸς ὁ τῆς συκῆς καταχριόμενος, σαύρας B κεφαλὴ λεία ἐπιτιθεμένη, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ κατακαεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα. θύμου θρύμμα ἐπιπλασθέντα, ἰὸς σὺν μίσυϊ κεκαυμένος, τιθυμάλλου ὀπὸς καταχριόμενος, ὠκίμου φύλλα μετὰ χαλκάνθου καταπλασσόμενα, ἀμπέλου κλημάτων χλωρῶν τὸ ἀφιδρούμενον ἐν τῷ καίεσθαι C ἐπιχριόμενον, προβάτου ἀπόπατος μετ' ὄξους, χαμαισύκη λεία καταπλασθεῖσα, αἰγὸς ἀγρίας χολὴ ἢ τράγου καταχριομένη.

Diosc. c. 185. 1. de ma. med σὺν νίτρῳ καὶ ἀλεύρῳ, cum nitro & farina.

θύμος ἢ θύμβρα, Moibanus. Sed supra quoque c. 149. legitur θύμος ἢ θρύμμα.

CLXXVII. Ἀκροχορδόνας τὰς ἐν παντὶ τόπῳ αἴρει ἰχὼρ πνεύμονος ὀπτωμένου καταχριόμενος, θεῖον, λιβανωτὸς, συκῆς φύλ- D λα ἴσα τρίψας ἐπιτίθει, προκαταντλήσας πυρῶν ἀφεψήματι· ἢ πηλῷ, ὅπου ἐὰν κύων μέλας οὐρήσῃ, κατάχριε, ἢ χαμαιάκτῃ.

Moibanus, χαμαισύκῃ, legendum suspicatur.

CLXXVIII. Πυρίκαυστα δὲ ἐν ἀρχῇ ὠφελεῖ, ὥστε εἰ παραχρῆμα τις χρήσαιτο μηδὲ φλυκταινοῦσθαι· Κιμωλία μεθ' ὕ- E δατος καταχρισθεῖσα, μέλαν γραφικὸν ἐν ὕδατι καταχριόμενον, στυπτηρία ὑγρὰ, στυπτηρία πᾶσα σὺν ὕδατι, μόρων φύλλα σὺν ἐλαίῳ· ναρκίσσου ῥίζα σὺν μέλιτι, ἀκτῆς φύλλα λεῖα· ἀρκτίου φύλλα καὶ ὁ καυλὸς, καὶ αἱ ῥίζαι σὺν οἴνῳ ἑψηθέντα· φλόμου ῥίζαι δὲ φύλλα ἑψηθέντα ὁμοίως, ἐλαίας φύλλα F ἑφθὰ, ἅλες σὺν ἐλαίῳ καταπλασθέντες, ἀνδρόσαιμον λεῖον, ἀρνογλώσσου φύλλα, ὑπερικοῦ φύλλα πρόσφατα, μαλάχη λεία ἑφθὴ καὶ ὠμὴ καταπλασθεῖσα· ἐλαῖαι λευκαὶ ἐξ ἅλμης λεῖαι καταπλασθεῖσαι, δὲ μέλαιναι ὁμοίως· καὶ ἑλξίνη καταπλασσομένη, ἢ βάτος, ἢ σχοῖνος, ἢ μυρσίνη, ἢ G ῥόδα, ἢ κύτινοι ὁμοίως, ἢ φύλλα σεύτλου ἐν οἴνῳ ἐπ' ὀλίγον ἑψημένα, μυροβάλανος μεθ' ὕδατος. ἑλιχρύσου φύλλα σὺν μέλιτι ἢ οἴνῳ, σμύρνα σὺν οἴνῳ καταχριομένη· κήρυκες πληρωθέντες ἁλσὶ καὶ καέντες, καὶ καταπλασθέντες

ἀποσβ-

Moibanus addit: ἢ μυρσίνης φύλλα καέντα μετὰ κηρωτῆς, aut myrti folia cremata cum cerato. ἑλιχρύσου

deligata post se abiiciat, fore vt ipsæ verrucæ sponte decidant aut euanescant. Proficit & heliotropij maioris semen cum vino impositum, clinopodium ex aqua coctum & impositum, ruta cum nitro circumlita, similiter & thus cum aceto, grossi eodem modo cum farina & cera, necnon & lacteus fici liquor illitus, lacertæ caput tritum & impositum, smaridis salsæ caput crematum & impositum, thymus thymbráve imposita, ærugo vsta cum misy, tithymalli liquor illitus, ocimi folia cum chalcantho imposita, id quod è vitium sarmentis viridibus accensis exudat illitum, fimus ouillus cum aceto, chamæsyce trita & imposita, syluestris denique capræ hircíve fel illitum.

Verrucas pensiles quauis in parte extuberátes tollit, pulmonis inassati sanies illita. Sulphur, thus & fici folia æquis partibus contrita impone, tritici decocto priùs affuso. Aut: luto quod canis niger perminxerit illinito, vel ebulo.

Myrmecias, verrucas pensiles.

Ambustis in principio prosunt hæc, adeò vt, si citra moram adhibeantur, etiam bullarum eruptionem arceant: terra Cimolia ex aqua illita, atramentum scriptorium cum aqua illitum, alumen liquidum, aluminis omne genus ex aqua, mori folia cum oleo, narcissi radix cum melle, sambuci folia trita, arctij folia cum caule ac radicibus in vino cocta, verbasci radices foliáque similiter cocta, oleæ folia cocta, sal cum oleo illitus, androsæmon tritum, plantaginis folia, hyperici folia recentia, malua trita seu cocta seu etiam cruda more cataplasmatis imposita: oliuæ conditaneæ tritæ & impositæ seu albæ, seu etiam nigræ: helxine cataplasmatis instar imposita, similiter & rubus, iuncus, myrtus, rosæ aut cytini, betæ folia paulisper in vino cocta, glans vnguentaria cum aqua, elichrysi folia cum melle aut vino, myrrha cum vino illita, buccina sale expleta crematáque imposita:

Ambustis.

siquidem testæ in modum indurantur, dum sit obducta cicatrix: veteres soleæ vstæ & inspersæ, oui candidum, gummi cum ouorũ albumine illitum, gluten taurinum aqua calida solutum, lilij folia in vino cocta, eiusdémque radix cocta tritáque cum rosaceo. Similiter & folia limonij, thus ex aqua illitum, stibium cum recẽti adipe inunctum, vlmi lacryma quæ in folliculis reperitur: foliorũ etiam decoctum affusum benefacit: lichen qui petris innascitur tritus & impositus, mororum immaturorum succus: denique amurca, mel & argẽti spuma, æquis portionibus contrita & ad mellis crassitiem cocta. Inuncta verò iuuant, plumbum in oleo coctum ad mellis crassitudinem, cinis ficulneus cũ melle, pix liquida cum linamentis. Cicatricem verò ambustis inducunt, anchusæ radix cũ cerato rosaceo aut myrtino cocta, fimus ouillus cum cerato rosaceo mixtus, fimus columbinus in linteolo vstus & cum oleo tritus. Spumæ argẽti drach. j. in olei veteris cotyla vna coquitur igne claro vsquedum ignescat, & illinitur: hederæ verò folia superimponuntur. Cinnabaris, cerussę & hordei vsti ęquę portiones cum cerato myrtino: lithargyrus cum adipe caprino conformata ad emplastri compagem: cyclamini radix, cui incauatæ oleum cum cera incoctum sit: maluæ folia cocta cum oleo, myrti folia vsta cum cerato, pini seu piceæ cortex cum cerato myrtino, idem quoque tritus per se impositus, & earundem folia in vino cocta: beta cocta & imposita, calx viua oleo soluta, quæ quidem & bullarum eruptionem arcet & vlceratas partes ad cicatricem perducit.

Ad perniones nondum vlceratas fotus.

Perniones sanant hæc fotuum vice affusa: cyclamini radicis decoctum, similiter & asphodeli radicum: rapum in aqua marina vel muria decoctum, ranunculus ex aqua coctus, arctij folia, caulis & radix simili modo in vino cocta, & ipsamet imposita: depilatorium quo vtuntur coriarij affusum, laserpitij decoctum itémque erui, at ipsa quoque aqua marina per se.

A ἀποστρακοῦται γὰρ ἄχρι ἐπουλώσεως κάσυμα καὲν καὶ καταπλασσόμενον, ᾠοῦ δὲ λευκὸν, κόμμι μετὰ τοῦ λευκοῦ τῶν ᾠῶν καταχριόμενον, ταυροκόλλα ὕδατι λυθεῖσα θερμῷ· καὶ κρίνου φύλλα ἐν οἴνῳ ἑφθὰ, καὶ ἡ ῥίζα ἑφθὴ λεία σὺν ῥοδίνῳ· λιμωνίου φύλλα ὁμοίως, λιβανωτὸς ἐπιχριόμενος σὺν ὕδατι, B στίμμι σὺν στέατι νεαρῷ καταχριόμενον· πτελέας τὸ ἐν τοῖς θυλακίοις δάκρυον, καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων καλῶς ποιεῖ καταντλούμενον, λειχὴν ὁ ἐν ταῖς πέτραις λεῖος ἐπιτιθέμενος, συκαμίνων ἀώρων ὁ χυλὸς· ἡ ἀμόργη καὶ μέλι, καὶ λιθάργυρος, ἴσα τριβέντα καὶ ἑψηθέντα ἕως μέλιτος πάχους. C Καταχριόμενα δὲ, μολιάδδος ἐν ἐλαίῳ ἑψηθεὶς ἄχρι μέλιτος πάχους· σποδὸς συκίνη μετὰ μέλιτος, πίσσα ὑγρὰ μετὰ μοτῶν. Ἀπουλοῖ δὲ τὰ πυρίκαυστα ἀγχούσης ῥίζα, μετὰ κηρωτῆς ῥοδίνης ἢ μυρσινίνης ἑψηθεῖσα, ἀπόπατος οἰὸς σὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ συνεσβατεία μιγεῖσα· περιστερᾶς κόπρος καεῖσα ἐν ὀθονίῳ καὶ σὺν ἐλαίῳ λεανθεῖσα. D λιθαργύρου < α΄. καὶ ἐλαίου παλαιοῦ κο. α΄. ἕψεται πυρὶ λαμπρῷ ἕως ἂν πυροειδὲς γένηται, καὶ καταχρίεται. ἐπάνωθεν δὲ κισσοῦ φύλλα ἐπιτίθεται. ἢ κιννάβαρι μετὰ ψιμμυθίου καὶ κριθῶν κεκαυμένων ἴσα μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης, λιθάργυρος μετὰ στέατος αἰγείου ἀναπλασθεῖσα ἕως ἐμπλαστρῶδες γένηται, E κυκλαμίνου ῥίζα ἐγγλυφθεῖσα ἐν κηρωτῇ ἑψηθέντι, μαλάχης φύλλα ἑφθὰ σὺν ἐλαίῳ, μυρσίνης φύλλα κεκαυμένα σὺν κηρωτῇ. πίτυος φλοιὸς ἢ πεύκης σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ καὶ λεῖος δὲ καθ᾽ ἑαυτὸν ἐμπλασσόμενος, καὶ τὰ φύλλα δὲ ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα. σεῦτλον ἑφθὸν καταπλασσόμενον. ἄσβεστος F λελυμένη σὺν ἐλαίῳ· τοῦτο οὐκ ἐᾷ φλυκταινοῦσθαι, καὶ τὰ ἡλκωμένα ἀπουλοῖ.

Moib. καταπλασσόμενον.

μόλιβδος forte.

ὁ Moibanus.

CLXXIX. Χίμετλα δὲ ἰᾶται καταντλούμενα, συκαμίνου ῥίζης ἀφέψημα, ἀσφοδέλου ῥιζῶν ὁμοίως, γογγύλη ἐν θαλάσσῃ ἢ ἐν ἅλμῃ ἀφεψημένη, βατράχιον σὺν ὕδατι, G ἀρκτίου φύλλα καὶ καυλὸς καὶ ῥίζα ὁμοίως ἐν οἴνῳ ἀφεψόμενα καὶ αὐτὰ καταπλασσόμενα, μάδδος ἀπὸ βυρσοδεψῶν καταντλούμενος, σιλφίου ἀπόζεμα, ὀρόβου ἀφέψημα, θάλασσα καθ᾽ ἑαυτήν.

μάδδος, τὸ [illegible] Hesych.

CLXXX. Καταχριόμενα δὲ ὠφελεῖ πρὸ τοῦ ἑλκωθῆναι τὰ χίμετλα, ἀκακία, πρασίου χυλός, ῥοῦς βυρσοδεψικῆς χυλός, λύκιον, ἀμόργη ἑψητή, κηροῦ πλατύσματα θερμὰ παρὰ μέρος ἐπιτιθέμενα ὡς πυρία, στυπτηρία μετὰ ψιμμυθίου καὶ κηρωτῆς· ἢ βάτου κεκαυμένης τέφρα μετὰ κηρωτῆς· καταπλάσσεται δὲ πρὸ τῆς καύσεως γογγύλη ἑφθὴ ἐν ἅλμῃ. A

CLXXXI. Πρὸς δὲ τὰ ἡλκωμένα τῶν χιμέτλων ποιεῖ, κηρωτὴ ἐν γογγύλῃ ὠμῇ ἐγγλυφείσῃ ἐπὶ θερμοσποδιᾷ ἑψηθεῖσα, ἢ ἐν κυκλαμίνου ῥίζῃ ὁμοίως ἐγγλυφείσῃ, δρακοντίου φύλλα ἑφθά, καρκίνοι ποτάμιοι κεκαυμένοι μετὰ μέλιτος, κοτυληδὼν λεία, λιβανωτὸς σὺν στέατι °ἀρχείῳ, λιθάργυρος σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ μολύβδαινα ὁμοίως, ἢ ὄνυχες ὄνων °ἐπιπλασσόμενοι, πνεύμων θαλάσσιος λεῖος καταπλασσόμενος, πράσιον λεῖον ὁμοίως καταπλασσόμενον· σῦκα ξηρὰ μετὰ κηρωτῆς, ἢ ὠμὰ μετ᾽ ἐλαίου θερμοῦ λεῖα· φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων, ἢ φακὸς ἑφθὸς μετ᾽ ἐλαίου θερμοῦ λεῖος, κρίνου ῥίζα ἑφθὴ λεία καταπλασσομένη μετὰ στέατος χοιρείου ἀνάλου, σίδια ἐν οἴνῳ ἑφθά, σίλφιον μετ᾽ ἐλαίου λεῖον. στέαρ * κηρός, μύρσινον, μετ᾽ ἐλαίου θερμοῦ λεῖος. B C D

χοιρείῳ ἢ χηνείῳ, hoc est, suillo aut anserino. Diosc. 2. de mat. med. cap. 81.
ἐπιπασσόμενοι, Moibanus ex Galeno.

CLXXXII. Πρεσβυτικὰ δὲ ἐπουλοῖ ἕλκη, ἀναγαλλὶς μετὰ κηρωτῆς, ἄρου φύλλα ἑφθὰ ἐν οἴνῳ ἐπιτιθέμενα, κριθαὶ καεῖσαι, καὶ ψιμμύθιον μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης τριπλασίονος· ᾠῶν λέκυθοι καὶ λιθάργυρος ὁμοίως κηρωτῇ ἀναληφθέντα, κηρωτὴ μετὰ μολύβδου κεκαυμένου, °μυρσίνη, πίτυος φλοιὸς ὁμοίως. E

Fortè, μυρσίνην, ceratū myrteum.

CLXXXIII. Τὰ δὲ παλαιὰ ἐπουλοῖ, πίτυος φλοιὸς σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ διφρυγὲς λεῖον °καταπλασσόμενον, εὐπατωρίου φύλλα λεῖα σὺν ἀξουγγίῳ, πτέριδος ῥίζα λεία, ἰξὸς σὺν λιβανωτῷ, ἰὸς μετὰ διφρυγοῦς ἴσου καὶ μετὰ κηρωτῆς μυρσινίνης, καδμεία μετὰ κηρωτῆς, κενταύρειον χλωρὸν λεῖον, κισσοῦ ἄνθη μετὰ κηρωτῆς, κρίνου ῥίζα λεία σὺν ῥοδίνῳ, καὶ τῶν φύλλων καὶ αὐτῆς ὁ χυλὸς ἑψηθεὶς ἐν χαλκῷ ἀγγείῳ σὺν μέλιτι καὶ ὄξει, ἔμμοτος καλλίστη ὑγρὰ γίνεται. λάδανον καὶ σμύρνα καὶ μέλι σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, ἢ ἔλαιον παλαιὸν σὺν μοτῷ. F G

Fortè, καταπασσόμενον.

δὲ ὁ χυλὸς

Pernionibus verò, priusquàm exulcerentur, hæc illita conueniunt: acacia, marrubij succus, rhois coriarij succus, lycium, amurca cocta, ceræ laminulæ calidæ alternatim impositæ pro fotu, alumē cum cerussa & cerato, rubi cremati cinis cū cerato: adhibetur & ante vlcerationē rapum in muria coctū.

Exulceratis autem pernionibus ista conueniunt: ceratum in rapo crudo incauato super feruenti cinere coctum, aut in radice cyclamini similiter incauata: dracunculi folia cocta, cancri fluuiatiles vsti cum melle, cotyledon trita, thus cum adipe vrsino, argenti spuma cum cerato myrtino, plumbago simili modo: vngulę asininæ inspersæ, pulmo marinus tritus & pro cataplasmate impositus, similiter & marrubium tritum impositum, ficus siccæ cum cerato, aut eædem crudæ cum oleo calido tritæ, lens palustris, lens item è leguminum genere cocta cum oleo calido trita, lilij radix cocta tritáque cum adipe suillo insulso impo sita, melicorium in vino coctū, laserpitiū cum oleo tritum: adeps denique & cera cum oleo myrteo feruente teruntur.

Senum vlceribus cicatricē obducunt, anagallis cum cerato, ari folia in vino cocta imposita, hordeum vstum, cerussa cum triplo cerato myrtino, ouorum vitelli & lithargyrus eodem modo cerato excepta, ceratum cū plumbo vsto, myrtus, similitérque pini cortex.

Vlcera vetera hæc ad cicatricem perducunt: pini cortex cum cerato myrtino, diphryges tritum & inspersum, eupatorij folia trita cum axungia, filicis radix trita, viscus cum thure, ærugo cum æqua diphrygis portione cerato myrteo excepta, cadmia cum cerato, centaurium viride tritum, hederacei flores cum cerato, lilij radix trita cum rosaceo: quin & eiusdē foliorū succus in æneo vase cū aceto & melle coctus, præstātissimum euadit medicamētum liquidū, quo imbuta concerpta linaméta vlceribus induntur: ladanū myrrha & mel cum cerato myrteo: oleū denique vetus linamento exceptum.

Ad extremarum partium vlcera sanatu difficilia.

Vlcera extremarum partium ægrè sanabilia meliorẽ in statum reducũnt imposita hæc: propolis, myrti baccæ, serapiadis radix, ligni caries inspersa, arctij folia pro cataplasmate imposita, radix asphodeli cum polenta, similiter & astragali radix, itémque ballotes & sabinæ folia, brassicæ folia cum farina fœnigræci & aceto, libanotidis folia, totáque etiam herba, apiastrum impositum, itémq; peucedanũ, chamædrys cum melle, verbenaca recta eodẽ modo, Heracleę deniq; sideritidis folia cum melle.

Ad putrida tibiarum vlcera.

Putridis tibiarum vlceribus medentur, capparis radix more cataplasmatum imposita, centaurium minus tritum, erui farina cum melle, orcheos seu testiculi radix cum melle, similitérque radix peucedani, pix liquida, similiter & potamogeton, saccharum linamento exceptum, caries lignorum sicca puluerata pastinacæ radix sicca: tritáque cum melle ac polenta, & in linteolo vsta dum in carbones redigatur: caricæ cum chalcantho, ramulorum fici tenellorum ramenta cocta in aqua cum farina triticea, vsquedum emplastri compagem assequantur, ac imposita splenij in modum, relictáque triduo.

vel, splenis imposita

Ad expurganda vlcera.

Vlcera verò expurgant, marrubium cum melle, vrticæ folia cum sale, aristolochia cum melle, gentiana, iris cum melle, oliuæ conditaneæ more cataplasmatum impositæ, saluia trita, erinacei marini testa cremata, narcissi radix cum eruo & melle. Aliud: nitri spumam melli ammixtam in olla noua comburito, additáque prout videbitur iride vtitor. Aut: sumito chartæ cõbustæ drach. viij. arsenici drach. iiij misceto cum rosaceo aut melle, vel siccis vtitor.

Vlcerum ab vstione crustas circumquaque rumpentia.

Vlcerum ab vstione crustas emarginant imposita hæc: iris, eruum coctum, lupini, plantaginis folia anethum, porri capitati folia cum sale & aceto: verbenaca supina, oleæ germina, papaueris corniculati folia & flores, sory vstum, lacteus tithymalli liquor, similitérque radix ari contrita.

Ad vlcera carne replenda.

Vlcera carne replent, butyrum,

A CLXXXIIII. Τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀκρωτηρίοις δυσαλθῆ εἰς τάξιν ἄγεται καταπλασσόμενα, πρόπολις ἐπιτιθεμένη, μύρτα σὺν οἴνῳ, σεραπιάδος ῥίζα καταπλασσομένη, σηπεδὼν καταπλασσομένη ξύλου, ἀρκτίου φύλλα καταπλασσόμενα, ἀσφοδέλου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ, ἀστραγάλου ῥίζα ὁμοίως, βαλλωτῆς B φύλλα ὁμοίως, βράθεως φύλλα ὁμοίως, κράμβης φύλλα μετὰ τηλίνου ἀλεύρου καὶ ὄξους, λιβανωτίδος φύλλα καὶ ἡ πόα, μελισσόφυλλον ἐπιπλασσόμενον, καὶ πευκέδανον, χαμαίδρυς σὺν μέλιτι, περιστερεὼν ὁμοίως, σιδηρίτιδος τῆς Ἡρακλείας φύλλα σὺν μέλιτι.

κατεπλασσομένη forte.

CLXXXV. Σαπροκνήμοις δὲ ἰᾶται, C καππάρεως ῥίζα καταπλασσομένη, κενταύριον τὸ λεπτὸν λεῖον, ὀρόβινον σὺν μέλιτι, ὄρχεως ῥίζα σὺν μέλιτι, πευκεδάνου ῥίζα ὁμοίως, πίσσα ὑγρά, ποταμογείτων ὡσαύτως, σάκχαρον ἐν μοτῷ, σηπεδὼν ξύλων χνοώδης ξηρά· σταφυλίνου ῥίζα ξηρὰ λεία σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ, καέντος ἐν ὀθονίῳ D μέχρις ἀνθρακώσεως· σῦκα ξηρὰ μετὰ χαλκάνθου· ἰός, λεπίς, τερμινθίνη, κηρός, ἴσα· συκῆς τῶν ἁπαλῶν κλάδων τὰ ἀποξύσματα ἑφθὰ σὺν ὕδατι μετ' ἀλεύρου πυρίνου ἄχρις αἱ ἐμπλαστρώδεις γένηται, ἐπιτιθέμενα ὡς σπλήνιον. καὶ ἐσόμενα ἐπὶ ἡμέρας γ'.

CLXXXVI. Καθαίρει δὲ ἕλκη, πράσιον E μετὰ μέλιτος, κνίδης φύλλα μεθ' ἁλῶν, ἀριστολοχία σὺν μέλιτι, γεντιανή, ἶρις σὺν μέλιτι, κολυμβάδες καταπλασθεῖσαι, ἐλελίσφακος λεῖος, ἐχίνου θαλασσίου κεκαυμένα ὄστρακα, ναρκίσσου ῥίζα σὺν ὀρόβῳ καὶ μέλιτι· ἢ νίτρου ἀφρὸν μέλιτι μίξας καῦσον ἐν χύτρᾳ καινῇ, καὶ μίξας ἴρεως στοχασμῷ, F χρῶ· ἢ χάρτου κεκαυμένου < η'. ἀρσενικοῦ < δ'. σὺν ῥοδίνῳ, ἢ μέλιτι, ἢ ξηρῷ.

CLXXXVII. Ἐσχάρας περιρρήσσει τὰς ἀπὸ καύσεως ἐπιτιθέμενα, ἶρις, ὀνώνιδος φύλλα, ὄροβοι ἑφθοί, θέρμοι, ἀρνογλώσσου φύλλα καὶ ἄνηθον, πράσου κεφαλωτοῦ φύλλα μεθ' ἁλῶν καὶ ὄξους, ἱερὰ βοτάνη, G θαλλεία, μήκωνος κερατίτιδος φύλλα καὶ ἄνθη, σῶρυ κεκαυμένον, τιθυμάλλου ὀπός, ἄρου ῥίζα λεία ὁμοίως.

θαλλία vel θαλλὶς. ἄνθη vti 4. de mat. med. c. 66.

CLXXXVIII. Πληροῖ δὲ τὰ ἕλκη, βού-

τυρον, κηρὸς καὶ ῥητίνη, ῥόδινον, βουνίου ῥίζα καὶ τὰ φύλλα, ἀριστολοχία καθ᾽ ἑαυτὴν, καὶ σὺν ἴρεως καὶ πάνακος ῥίζα σὺν μέλιτι. A

CLXXXIX. Στέλλει δὲ ἕλκη, ἄσβεστος, μάννα, λεπὶς, ἴσα· ἔχινος κεκαυμένος, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ καεῖσα, κεδρία, κηκὶς, κήρυκες κεκαυμένοι, λίθος σάπφειρος. μόλιβδος κεκαυμένος, σπόδιον, στυπτηρία, πᾶσα καεῖσα, σῶρυ, ὃ καὶ τὰ πλαδῶντα ἀποτήκει. σκόρδιον λεῖον. χαλκῖτις, χάλκανθος, μίσυ, διφρυγὲς, ὀθόνιον κεκαυμένον. B

CXC. Πτερύγια δὲ θεραπεύει, ἀκακίας χύλισμα καταχριόμενον, ἀλόη ξηρὰ ἐπιπλασσομένη, ἰὸς διπλασίων μετὰ λιθαργύρου ἁπλῆς, πενταφύλλου ῥίζα καταπλασσομένη, τιθυμάλλου ὀπὸς ἐπιχριόμενος, γλυκύρριζα ξηρὰ ἐπιπασσομένη, ἰὸς σιδήρου σὺν ὄξει, ῥίνισμα ἐλέφαντος ὀστέου ὁμοίως, πράσιον σὺν μέλιτι, στυπτηρία σὺν ὕδατι· σῦκα ξηρὰ μετὰ σιδίων ῥοιᾶς ἑφθὰ καὶ μέλιτος, χαλκίτιδος καὶ λεπίδος μιχθέντων καὶ ὡς ἔμπλαστρος ἐπιτιθέμενον· ἢ στυπτηρίαν σχιστὴν, σανδαράχην, ἄσβεστον, διφρυγὲς, ἴσα μίξας κατάπλασσε. Αναξηραίνει δὲ τὰ πτερύγια λεπὶς Κυπρία λεία ἐπιπλασσομένη θαυμαστῶς. C D

καταπασσομένη. ῥίνημα

CXCI. Παρωνυχίας θεραπεύει, λιβανωτὸς σὺν μέλιτι, μυρσίνη κεκαυμένη σὺν κηρωτῇ, ἢ τοῖς φύλλοις ὁμοίως κατάπλασσε, ἢ σταφίδι μετὰ μάννης. E

CXCII. Αναστομοῖ δὲ τὰ μύσαντα τῶν τετυλωμένων καὶ χρονίων ἑλκῶν, σκίλλης τὸ ἐντὸς σὺν μέλιτι.

CXCIII. Ραγάδας τὰς ἐν αἰδοίῳ ὠφελεῖ ῥητίνη φρυκτὴ σὺν ῥοδίνῳ λειωθεῖσα ἄχρι γλοιώδη, μιγνυμένης καὶ ᾠοῦ λεκύθου ὀπτῆς, κισσοῦ φύλλων ξηρῶν κεκαυμένων ἡ τέφρα τριβεῖσα ἐν ἐλαίῳ ἐν μολιβδῇ θυΐᾳ. Ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν περὶ τὸν δακτύλιον συρίγγων σὺν * πυρείῳ ἐντιθεμένη. F

CXCIIII. Τὰ δ᾽ ἕλκη τὰ ἐν αἰδοίῳ θεραπεύει, βαλαύστιον καταπλασσόμενον, ἀλόη, πίτυος φλοιὸς σὺν λιβανωτῷ, ἀσπαλάθου ξύλα, ἀκακίας χύλισμα, ἢ ῥοᾶς ἀγρίας χυλός. G

CXCV. Τὰ δὲ ἀλγήματα παύει, οἶνος

A cera & resina, rosaceum vnguentum, bunij radix & folia, aristolochia per se & cum iride, panacis denique radix cum melle.

Excrescentes vlcerum carnes compescunt calx viua, manna & squama æris paribus mixta portionibus: erinaceus crematus, smaridis sale conditæ caput vstum, cedria, galla, buccina cremata, sapphirus lapis, plumbum vstum, spodium, aluminis omne genus vstum, sory, (quod & carnes humore nimio flauescentes absumit,) scordium tritum, chalcitis, chalcanthum, misy, diphryges, linteolum vstum. *Ad carnes in vlceribus excrescentes.* B

Pterygiis medentur ista: acaciæ succus illitus, aloë sicca inspersa, ærugo dupla portione mixta cum lithargyro, quinquefolij radix imposita, tithymalli lacteus liquor illitus, glycyrrhizæ puluis inspersus, rubigo ferri cum aceto, similiter & scobs elephantini ossis, marrubium cum melle, alumen ex aqua: caricæ cum malicorio & melle coctæ, additis chalcitide & squama æris, ad emplastri compagem redactæ & impositæ. Aliud: alumen scissile, sandaracham, calcem viuam & diphryges æquis mixta portionibus adhibeto. Mirabiliter verò pterygia exiccat, æris squama Cypria trita & imposita. *Ad pterygia.* C D

Paronychias sanant, thus cum melle, & myrtus vsta cum cerato: huius eiusdem folia similiter adhibe, aut vuam passam cum manna. *Ad paronychias.* E

Astricta labia callosorum diuturnorúmque vlcerum aperit, scillæ pars interna cum melle. *Ad aperienda callosa & diuturna vlcera.*

Rimis pudendorum confert resina cum rosaceo, frixa tritáque ad strigmentitiam crassitudinem, addito etiamnum oui luteo tosto. Iuuat & aridorum hederæ foliorum vstorum cinis cum oleo in mortario plumbeo tritus. Proficit idem & ad ani fistulas, cum lana inditus. *Ad rimas pudendorum.* F

Vlcera pudendorũ sanant: balaustium impositum, aloë, pini cortex cum thure, aspalathi lignum, expressus acaciæ succus, mali denique Punici syluestris succus. *Ad vlcera pudendorum.* G

Dolores autẽ pudendorũ sedat *Ad dolores pudendorum.*

vinum aquæ marinæ expers calens affusum, itémque fel caprinum perunctum.

Ad nomas pudendorum.

Pudendi nomis seu depascentibus vlceribus confert, misy cum aceto infusum: necnon & ea quæ deinceps capite de nomis tradentur.

Ad vermes vlcerum.

Vermes in vlceribus genitos eiicit plantago trita & inspersa, similitérque caprifici vsti cinis.

Ad carbunculos.

Ad carbunculos. Tribuli folia virentia in sartagine frixa cum adipe suillo crudo terito, ac vbi priùs vlcus ipsum lenìueris, imponito. Carbunculis prætereà medētur hæc imposita: oleæ agrestis folia cum melle, fructus eiusdem frictus & cum melle tritus, semperuiuum per se, plantago similiter, loliacea farina cum raphano & sale, bryoniæ radix trita cum vino, similiter & ari radix, fimus suillus siccus adhibitus, fimus columbinus cum lini semine ac melle, aspalathus tritus & impositus, vua passa cum ruta & lasere, sabinæ folia trita cum melle, lupini cocti tritíque, nasturtium virens eiusdémque semen.

Carbunculos suppurantia rumpentiáque.

Carbunculos verò ad suppurationem perducunt rumpúntque, iuglandis seu veteris seu etiam recentis nucleus, strobili pars interna eodem modo, coriandri folia cum vua passa, papaueris corniculati folia & flores, laserpitij liquor cum ruta nitro & melle, aut etiam per se: (sed insuper pars ita obtegenda est semperuiuo vt adhærescat.) eruum tritum cum vino, pix liquida cum vua passa & adipe, brassicæ deniq; folia trita ex aqua.

Ad nomas putridáque vlcera.

Nomis putridísque vlceribus superuenientibus ista medentur: arsenicum & calx viua cum sandaracha & charta combusta, nitrum cum calce viua & fæce vini, aut aceto vel aqua, aluminis genus omne vstum cum duplo sale, sory vstum, squamæ æris pumicísque vsti pares portiones, sal quamplurimus pice liquida exceptus, aristolochiæ radix cum resina, plantago cataplasmatis instar imposita, loliacea farina cū raphano & sale, amygdala amara cū melle, vua passa cū ruta, galiopsis cū sale, oleę germina cum

A ἀθάλασσος θερμὸς καταντλούμενος, καὶ χολὴ αἰγεία καταχριομένη.

Suspicabatur Moib. legendum θαλάσσιος: sed in vino ἀθαλάσσῳ minùs est sermonis, quā ratione conueniens est.

CXCVI. Νομὰς δὲ τὰς ἐν αἰδοίῳ ὠφελεῖ ἐγκλυζόμενον, μίσυ σὺν ὄξει, καὶ τὰ ἱστορηθησόμενα ἐπὶ νομῶν.

CXCVII. Σκώληκας δὲ ἐκβάλλει τοὺς ἐπὶ τοῖς ἕλκεσι γινομένους, ἀρνόγλωσσον λεῖον καταπλασθέν, ἢ ἐρινέου κεκαυμένου
B τέφρα, καταπλασσον. *καταπάσσον.*

CXCVIII. Πρὸς ἄνθρακας. τριβόλου φύλλα χλωρά, καὶ τετηγανισμένος, καὶ στέαρ *πεπηγανισμένα.* χοίρειον λειώσας ὠμόν, προκαταμαλάξας δὲ τὸ ἕλκος, ἐπιτίθει. *Forte ὁμοῦ καὶ καταμαλάξας.* Ἄνθρακας δὲ θεραπεύει καταπλασσόμενα, ἀγριελαίας φύλ-
C λα μετὰ μέλιτος, καὶ ὁ καρπὸς πεφρυγμένος λεῖος σὺν μέλιτι. ἀείζωον καθ' ἑαυτό, ἀρνόγλωσσον ὁμοίως, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανῷ καὶ ἁλσί, βρυωνίας ῥίζα λεία μετ' οἴνου, ἄρου ῥίζα ὁμοίως, ὕος ἄφοδος ξηρὰ πλασθεῖσα, *καταπλασθ.* περιστερᾶς ἄφοδος μετὰ λινοσπέρμου καὶ μέλιτος, ἀσπάλαθος λεῖος κατα-
D πλασσόμενος, σταφὶς σὺν πηγάνῳ ἢ ὀπῷ, βράθυος φύλλα λεῖα σὺν μέλιτι, θέρμοι ἑφθοὶ λεῖοι, κάρδαμον χλωρὸν καὶ τὸ σπέρμα.

CXCIX. Πυοποιεῖ δὲ καὶ περιρρήσσει τοὺς ἄνθρακας, καρύου βασιλικοῦ παλαιοῦ καὶ προσφάτου τὸ ἐντός, στροβίλου τὸ ἐντὸς ὁμοίως, κορίου φύλλα μετὰ σταφίδος, μήκω-
E νος κερατίτιδος φύλλα καὶ τὰ ἄνθη. ὀπὸς σιλφίου μετὰ πηγάνου καὶ μίλτου καὶ μέλιτος, *νίτρου, de mat. lib. 3.* ἢ καθ' ἑαυτόν (δεῖ δὲ) ἔξωθεν ἀειζώῳ καταλαμβάνειν ὥστε προσμένειν, ὄροβος λεῖος σὺν οἴνῳ, πίσσα ὑγρὰ σὺν σταφίδι καὶ στέατι, κράμβης φύλλα λεῖα σὺν ὕδατι.

CC. Τὰς δὲ ἐπιγινομένας νομὰς καὶ ση-
F πεδόνας θεραπεύει, ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος μετὰ σανδαράχης καὶ χάρτου κεκαυμένου· νίτρον σὺν ἀσβέστῳ καὶ τρυγί, ἢ ὄξει, ἢ ὕδατι. *τρυγὸς* στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη σὺν διπλασίοσιν ἁλσίν, σῶρυ κεκαυμένον, λεπὶς καὶ κίσσηρις κεκαυμένη ἴσα, ἅλες ὡς ὅτι πλεῖστοι ἀναληφθέντες πίσσῃ ὑγρᾷ, ἀριστολοχίας ῥί-
G ζα σὺν ῥητίνῃ, ἀρνόγλωσσον καταπλασθέν, αἴρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανῷ καὶ ἁλσίν, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν μέλιτι, σταφὶς μετὰ πηγάνου, γάλα ψα μεθ' ἁλῶν, θαλία σὺν μέ-

γαλίοψις legēdū coniicit Moibanus.

λιτι, σμαρίδος ταριχηρᾶς κεφαλὴ κεκαυ- A
μένη, ἰὸς σὺν μίσυ κεκαυμένῳ, χηκὶς καύσα
καὶ ὄξει σβεσθεῖσα, κήρυκες κεκαυμένοι· κυ-
πέρου ἄνθη καέντα καθ' ἑαυτὰ, καὶ σὺν μέ-
λιτι καταπλασθέντα· ἢ κυπάριττος καθ'
ἑαυτὴν καὶ σὺν ἀλφίτῳ, μόλιβδος κεκαυμένος
λεῖος, λεπὶς σιδήρου σὺν ἐλαίῳ, ἄρου φύλλα
καταπλασσόμενα, σεῦτλον ἑφθὸν καταπλα- B
σσόμενον. περιστερεὼν σὺν μέλιτι, τιθυμάλλου
ὀπὸς, χαλκὸς κεκαυμένος, φακὸς κεκαυμέ-
νος, φακὸς ἑφθὸς σὺν σιδίοις, θαλλία σὺν ἅλμῃ
καὶ μεθ' ἁλὸς λεῖα, ἢ σίδια καὶ ἅλες. Καταντλεῖν
δὲ ἀφεψήματι κυδίνου, σχίνου, κυπαρίσσου,
μυρσίνης, γάρῳ τῷ ἐκ σιλούρων ἢ ἰχθύων.

CCI. Γαγγραίνας δὲ περιχαράσσει, αἴ- C
ρινον ἄλευρον σὺν ῥαφανίδι καὶ ἁλὶ κατα-
πλασσόμενον, βράθυος φύλλα, σταφὶς σὺν
ῥαφανίδος φλοιῷ, ἢ ῥαφανίδος φλοιὸς σὺν μέ-
λιτι, κάρυον βασιλικὸν παλαιὸν τὸ ἐντὸς, ⊕
κύτινοι ἑφθοὶ μετὰ σιδίων, λίθος ὀστρακί-
της σὺν μέλιτι, *μυρσίνης φύλλα ἑφθὰ ἐν
οἴνῳ λεῖα μετὰ μέλιτος, ὄροβος σὺν μέλιτι· ῥα- D
φάνου σπέρμα μετ' ὄξους καταπλασθὲν τὰς
ἐσχάρας ἄχρι ὀστέου ῥήσσει· πράσιον σὺν μέ-
λιτι, ὃ καὶ ἀνακαθαίρει· τιθυμάλλου ὀπὸς, ὃν
κατασχάσας ἐντίθεις ταῖς διαιρέσεσι· ἢ ὀπὸς
σιλφίου ὁμοίως. καταντλεῖν δὲ θέρμων ἀποζέ-
ματι συνεχῶς, ἢ οὔρῳ ἀνθρωπείῳ, ἢ ὄξει.

CCII. Τὰ δὲ τεθηριωμένα ἕλκη ἰδίως E
στέλλει, χαμαιλέων λεῖος, ὤχρα Ἀττικὴ κε-
καυμένη. ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος ἴσα πλυ-
θέντα σὺν ὕδατι ὁμοίως ἐπὶ ἡμέρας λ'. ἀπο-
χεομένου τοῦ ἐπιπάγου καθ' ἡμέραν.

CCIII. Πονηρευόμενα ἕλκη καὶ σκλη-
ρίας κακοήθεις θεραπεύει, βαλάνων δρυΐνων
σὰρξ λεία σὺν ἀξουγγίῳ ἐπιτιθεῖσα· δρα- F
κοντίου ῥίζης χυλὸς, [καὶ πρὸς τὰ ἡλκωμέ-
να,] καὶ ἡ ῥίζα ἐπιπλασθεῖσα· ἄρου ῥίζης
ὁμοίως, γαλλίου φύλλα καὶ χυλὸς σὺν ὄξει,
βρυωνίας λευκῆς καὶ δρακοντίου ῥίζα σὺν μέ-
λιτι, ἐρέβινθοι ἢ ὄροβοι σὺν μέλιτι. ἰξὸς σὺν
λιβανωτῷ, καρκίνων ποταμίων ἡ τέφρα σὺν
μέλιτι, κισσὸς λεῖος καταπλασσόμενος· Ἄ- G
σιος λίθος, ἢ τὸ ἄνθος αὐτοῦ" καταπλασσό-
μενον, ἐπουλοῖ· σὺν μέλιτι δὲ, ἀποκαθαίρει.
καὶ ὄνυξ δὲ ὁ ἐκ τῆς πορφύρας καλούμενος τὰ

Conclusa Moibanus omittit.

Forte καταπασσόμενον & sic deinceps ad finem vsque capitis.

melle, smaridis salitę caput vstum, ærugo cum misy vsto, calx vsta & aceto extincta, buccina vsta, cypri flores cremati per se & cum melle impositi, cupressus per se & cum polenta, plumbum vstum tritum, squama ferri cum oleo, ari folia cataplasmatis instar imposita, itidémque beta cocta, verbenaca recta cum melle, tithymalli lacteus liquor, æs vstum: lens vsta, eadem cum malicorio: oleæ tenellum germen cum muria, & cum sale tritum: malicorium cum sale. Perfunde autem decocto lentisci aut cupressi vel myrti, aut garo è siluris aliisve piscibus.

Gangrænas emarginant, loliacea farina cum raphano & sale imposita, sabinæ folia, vua passa cum raphani cortice, aut raphani cortex cum melle, iuglandis vetustæ nucleus, cytini cocti cum malicorio, lapis ostracites cum melle, myrti folia in vino cocta trita cum melle, eruum cum melle, raphani semé cum aceto adhibitum, (quod crustas etiam ad os vsque rumpit,) marrubium cum melle: (hoc etiam expurgat:) tithymalli lacteus liquor, quem scalpello factis inter scarificandum vulneribus indi par est: laserpitij liquor, qui eodem etiá modo vsurpabitur. Frequenter autem perfunde lupinorum decocto aut vrina humana vel aceto. Ad gangrenas.

Efferata vlcera priuatim inhibent, chamæleon tritus & ochra Attica vsta: similiter & arsenicú & calx viua, si ęquis portionib. ex aqua lauétur diebus triginta, effuso quotidie quod in summo concreuerit. Ad ferina.

Fraudulentis vlceribus duritiisque malignis medentur ista: glandium quernarum caro trita, imposita cum axungia: dracunculi radicis succus, ipsáque radix per se imposita: similiter & ari radicis succus ipsáque radix: galiopsis folia & succus cum aceto, bryonię albę & dracunculi radix cum melle, cicer aut eruum cum melle, viscum cú thure, cancrorú fluuiatilium cinis cum melle, hedera trita & cataplasmatis instar imposita: Asius lapis aut eiusdé flos inspersus ad cicatricem deducit, & cú melle expurgat. Sed & onyx, seu tegumétum, purpurarú Ad maligna.

inſperſus, maligna vlcera perducit ad cicatricẽ: tritici ſylueſtris, quod chelidonium minus appellatur, radix ſicca & inſperſa, itidémque philetærij radix: verbenaca recta cum melle, denique fotus frequẽs è lupinorum decocto.

Ad phagedænas.

Ad phagedænas faciunt quidem quęcunque ad maligna fraudulentáque vlcera modo cõſcripta ſunt, ſed & iſta conueniunt: aſphodeli radix cum oleo cocta & in modum cataplaſmatis impoſita, vrticæ folia cum ſale: ſal cum melle & polenta in linteolo crematum, vſque dum in carbones redigatur: bryoniæ tam albæ quàm nigræ caules & folia cum ſale adhibita, fici folia trita in vino, iſatis agreſtis & domeſticæ folia, naſturtium cum melle. Repurgant verò Aſius lapis cum cerato, rhoïs coriarij folia cum melle, paſtinacæ ſylueſtris radix ſicca adhibita, aluminis genus quoduis vſtum cum galla & aceti fæce: proficit & acetum frequenter affuſum.

Ad elephantiaſin.

Elephanticos iuuat plantago cum melle partibus tumentibus impoſita, ſimiliter & verbenaca ſupina: prodeſt & ſylueſtris capræ aut hirci fel illitum: lac ſchiſton in potu ſumptum multùm iuuat elephanticos: ſic & calamintha in cibis ſumpta, eiuſdémve ſuccus epotus, lactis ſero ſuperbibito: cedria in eclegmate ſumpta. Mirè verò proficit adeps equinus, tumidis partibus illitus. In principio autem cùm primùm ſeſe patefacit Elephas, hominem in balneo triduo lauato, & in balnei exitu eius lumbos ac genas ſale ac nitro valenter cõfricato. Triduo exacto in promptu ſit oleum è ſemine peponum, quo ſimiliter ipſum affrices atque perfundas.

Ad pedum rimas.

Rimis pedum hæc indita medentur: ſcillæ medulla in oleo ferueſacta tritáque cum reſina terebinthina, cãcri fluuiatiles vſti triti cum melle, polypodij radix cataplaſmatis inſtar impoſita, cornu caprinum vſtum ſeuóque caprino exceptum. Aut, mellis librã vnam, olei & ceræ ſimul liquatorum ſana tãtundẽ, lithargyri vncias quatuor

A κακοήθη ἕλκη καταπλασσόμενος. πυροῦ ἀγρίου τῆς χελιδονίου λεγομένης ῥίζα ξηρὰ καταπλασσομένη. φιλεταιρίου ῥίζα καταπλασσομένη. περιστέρεον σὺν μέλιτι. θέρμων ἀπόζεμα συνεχῶς καταντλούμενον.

CCIIII. Πρὸς δὲ φαγεδαίνας, ποιοῦσι μὲν ὅσα καὶ πρὸς κακοήθη καὶ πονηρευόμενα B ἕλκη ἀναγέγραπται· ἁρμόζει δὲ καὶ ταῦτα· ἀσφοδέλου ῥίζα μετ' ἐλαίου ἑψηθεῖσα καὶ καταπλασθεῖσα, κνίδης φύλλα μεθ' ἁλῶν, ἅλες σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτῳ καέντες ἐν ὀθονίῳ μέχρις ἀνθρακωθῶσι, βρυωνίας λευκῆς καὶ μελαίνης φύλλα καὶ οἱ καυλοὶ μεθ' ἁλῶν καταπλασσόμενα, συκῆς φύλλα λεῖα C ἐν οἴνῳ, ἰσάτιδος φύλλα ἀγρίας καὶ ἡμέρου. κάρδαμον σὺν μέλιτι. Ἀνακαθαίρει δὲ Ἄσιος λίθος σὺν κηρωτῇ, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς φύλλα σὺν μέλιτι, σταφυλίνου ἀγρίου ῥίζα ξηρὰ καταπλασθεῖσα, στυπτηρία πᾶσα κεκαυμένη μετὰ κηκίδος καὶ τρυγὸς ὄξους· ποιεῖ δὲ καὶ ὄξος συνεχῶς καταντλούμενον.

D CCV. Ἐλεφαντιάσεις δὲ ὠφελεῖ ἀρνόγλωσσον καὶ μέλι ἐπὶ τῶν ἐξοιδηκότων μερῶν. ἱερὰ βοτάνη ὁμοίως· χολὴ ἀγρίας αἰγὸς ἢ τράγου καταχρισθεῖσα ὠφελεῖ· καὶ γάλα σχιστὸν καταπινόμενον, ἱκανῶς τοὺς ἐλεφαντιῶντας ὠφελεῖ· καὶ καλαμίνθη ἐσθιομένη, ἢ ὁ χυλὸς αὐτῆς πινόμενος, ὀῤῥοῦ E γαλακτίου ἐπιπινομένου· καὶ κεδρία ἐκλειχομένη. ποιεῖ δὲ θαυμαστῶς ἵππειον στέαρ ἐπιχριόμενον τοῖς οἰδηκόσι μέρεσι. Ἐν ἀρχῇ δὲ ὅτε δειχθῇ κελεφός, ποίησον οὕτως· λοῦσον αὐτὸν εἰς λουτρὸν ἡμέρας γ'. καὶ καθὼς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ λουτροῦ, τρίβε τοὺς ὀσφύας αὐτοῦ καὶ τὰς παρειὰς ἅλας πικρὸν βυ- F τίνως. καὶ μετὰ τὰς γ'. ἡμέρας ἔχε ἕτοιμον ἔλαιον ἀπὸ πεπονίων σπέρματος, κἀκεῖνο τρίβε ὁμοίως, καὶ ἐγχυμάτιζε.

ἐλέφας.

ἰσφῦς.

Forte, ἅλσι καὶ πικρῷ, aut potius ἅλσι καὶ νίτρῳ

CCVI. Ῥαγάδας δὲ τὰς ἐν ποσὶ θεραπεύει ἐντιθέμενα· σκίλλης τὸ ἐντὸς σὺν ἐλαίῳ ζεσθὲν, καὶ ῥητίνῃ τερμινθίνῃ συλλεανθέν. καρκίνοι ποτάμιοι καέντες λεῖοι σὺν μέλιτι, G πολυποδίου ῥίζα καταπλασσομένη, κέρας αἴγειον κεκαυμένον ἀναληφθὲν στέατι αἰγείῳ· ἢ μέλιτος λίτρα, κηρὸς καὶ ἔλαιον συντακέντα ἴσα, λιθαργύρου οὐγ. δ'. ἑψη-

A θέντα ἕως ἔμπλαστρος γένηται. δεῖ δὲ προκαθαίρειν τοὺς τύλους, καὶ χρῆσθαι τοῖς φαρμάκοις.

CCVII. Σύριγγας δὲ ἐκτήκει καὶ καθαίρει· ἰοῦ < ιβ'. ἀμμωνιακοῦ θυμιάματος < β'. κολλυριοποιηθέντα καὶ ἐντεθέντα τῇ σύριγγι μετ' ὄξους ἢ ὕδατος, ἀμόργη ἑψημένη καὶ ἐγκλυζομένη· ἴρεως ῥίζης ἀπόζεμα B ἐγκλυζόμενον καὶ πρὸς κόλπους ποιεῖ. ἄρου ῥίζα. ἅλιμος ἐντιθέμενος. καὶ ἡ ῥίζα δὲ αὐτοῦ καὶ τὰ φύλλα ὡς κολλύρια ἀναπλασσόμενα. ποιεῖ δὲ καὶ πρασίου ῥαβδίον ἁπαλὸν ἐντιθέμενον, κοτυληδὼν μετὰ μυελοῦ ἐλαφείου ἐντεθεῖσα, γεντιανῆς χύλισμα. διψάκου ῥίζα χυλισθεῖσα καὶ ἐντεθεῖσα, τιθυμάλλου ὀπός, C χαλκῖτις κεκαυμένη ἀναληφθεῖσα ἀμμωνιακῷ ὡς κολλύριον, ἐλλέβορος μέλας ἐντεθεὶς καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐξαιρεθείς, κυπαρίσσου σφαιρία λεῖα μετὰ σύκου λείου ἐγκλυζόμενα σὺν ὄξει, ὤχρα ὁμοίως μετ' ὀλίγου κραματίου καὶ μέλιτος ἐγκλυζομένη, σῶρυ ὠμὸν ἢ κεκαυμένον, καὶ σαρκοῖ ὀμφάκιον ἐγκλυζόμενον, πενταφύλλου φύλλα σὺν ἁλὶ καὶ μέλιτι, κονία συκίνη ἐγκλυζομένη, D τηλεφίου φύλλα ἐμπλασσόμενα λεῖα, σφονδυλίου ῥίζα ξυσθεῖσα καὶ ἐντεθεῖσα. δεῖ δὲ προαναστομοῦν τὰς σύριγγας σπογγίῳ ἢ παπύρῳ ἐσκελετευμένῳ, καὶ οὕτω χρῆσθαι τοῖς προειρημένοις.

In vino cocta & imposita, Plin. lib. 27.

Moib. ἐμπλασσόμενα, legendum suspicatur.

E CCVIII. Αἱμορραγίας δὲ ἵστησι τὰς ἐκ τῶν τραυμάτων, αἰθιοπίδος ῥίζα λεία καταπλασθεῖσα σὺν ὄξει, λυσιμάχιος πόα ὁμοίως, ἀλόη λεία καταπλασθεῖσα, φλοιὸς ἀμπέλου λεῖος καὶ τὰ φύλλα ξηρὰ λεῖα, ἀμύγδαλα, ἀνδρόσαιμον ἐπιπλασθέν, ἀπαρίνης φύλλα ὁμοίως, ἀπόπατος αἰγός, ἢ ἵππου, ἢ ὄνου ἄκαυστος ὡς ἄλφιτα ἐπιπλασσόμενος, μοτῶν ὄξει βραχέντων καὶ ἐπιπλασθέντων. ποιοῦσι δὲ κεκαυμένοι καθ' ἑαυτοὺς F καὶ ὄξει ἀναληφθέντες. ἀρνόγλωσσον λεῖον, ἀράχνης ὕφος.

CCIX. Τὰς ῥήξεις τὰς ἐπιπολαίους στέλλει· ἀστραγάλου ῥίζα καταπλασθεῖσα, G ἄσφαλτος ξηρά, Ἀχιλλείου τῆς σιδηρίτιδος φύλλα καταπλασσόμενα, βατράχων καέντων ἡ τέφρα καταπασσομένη, ὀθονίου καέν-

coquito ad emplastri consistentiam. Sed callos prius repurgare oportet, sicque medicamentis vti.

Fistularum callos exedunt eas démque purgant quæ sequuntur: Æruginis drach. xij. ammoniaci thymiamatis drach. ij. conformatæ in collyrium, inditæq; fistulis cum aceto vel aqua: amurca decocta & infusa: iridis radicis decoctum infusum etiam ad sinus proficit, ari radix, halimus immissus, quin & eiusdem radix foliáque in collyria conformata. Facit & tenellum marrubij virgultum inditum, vmbilicus Veneris cum medulla ceruina impositus, expressus è gentiana succus, dipsaci radix in succum soluta inditáque, liquor tithymalli lacteus, chalcitis vsta ammoniaco excepta in modum collyrij: veratrum nigrum immissum & post triduum exemptum, cupressi pilulæ tritæ cum ficu trita infusę ex aceto, ochra simili modo cum pauco vino diluto ac melle infusa, sory crudum vstúmve, omphacium infusum etiam carne explet: quinquefolij folia cum sale & melle, lixiuium ficulneum infusum, telephij folia trita illita, spondylij radix circumrasa & indita: sed prius laxandæ aperiendæque fistulæ spongia aut papyro exiccata, túmque vtendum antedictis.

Ad fistulas.

Profluentem è vulneribus sanguinem sistunt hæc: æthiopidis radix trita imposita cum aceto, lysimachia herba simili modo, aloë trita inspersa, vitis cortex tritus, & eiusdem folia sicca tritáque, amygdala, androsæmon impositũ, similiter & aparines folia: fimus capræ aut equi vel asini citra vstionem instar polentæ impositus, linamentis ex aceto madentibus superimpositis: faciunt & iidem fimi vsti per se & aceto excepti, plantago trita, aranei tela.

Ad sanguinem e vulneribus.

Sanguinis per summam cutem eruptiones inhibent, astragali radix more cataplasmatum imposita, bitumen aridum, Achilleæ sideritidis folia imposita, ranarum vstarum cinis inspersus, lintei cremati

Ad sanguinis per summam cutem eruptiones.

eius, aut diphrygis ad eundem modum inspersus, tenellum oleæ germen tritum, similitérque saluia, sulphur viuum, Idæa radix, ferri rubigo & squama, isatis tum agrestis tum satiuæ folia, cadmia trita, galla trita, cyperus, cupressi pilulæ cum aceto, thus, eiusdem manná, lichen petris innascens, myrtus tum virens tum sicca, quinquefolij radix, quoduis genus aluminis, & liquidum quidem vstum: spongia rara imbuta pice, deindéque vsta, trita & inspersa.

Ad hæmorrhagias è naribus.

Profluentem è naribus sanguinem supprimunt ista: iuncus acutus tritus naribus inditus, vrticæ foliorum succus linamentis exceptus & inditus, ac ipsa quoque folia trita fronti adhibita, chalcitis, chalcanthum vstum, flos phlei seu stœbes vstus pulueratúsque & in nares immissus, similitérque verbascum quo ad lucernarum ellychnia, vtuntur, & saluiæ folia trita, bulbi triti frontique cataplasmatis instar impositi cum porri succo vel aceto: stercus asininum simili modo, gypsum ex aqua aut oui candido toti capiti pilis nudato frontíque inductum, equiseti succus aut clymeni linamento exceptus: cochlearum caro ex aceto trita, eædem integræ cum suis testis tusæ & cataplasmatis modo toti fronti naribúsq; impositæ, cuminum tritum cum aceto inditum, ferulæ medulla cum aceto, ruta trita indita, cepa decorticata siccáque indita, coagulum tritum & illitum. Cohibetur & sanguinis è naribus profluuium, si cera mollissima aures diligenter obthurentur, occipitio cucurbitulæ adhibeantur & preputiũ filo deligetur. Vtiliter etiam frigida in aurem instillatur. Aiunt & cohiberi sanguinis è naribus eruptiones, si mororũ flos clausus nec dum apertus, priusquã decidat, folliculo ex aluta illigetur & è collo suspendatur: sed eum florem sumi oportet, qui primùm ea æstate inuentus conspectúsque fuerit.

Ad grumos sanguinis in imo corpore concretos.

Dissoluũt verò sanguinis ex vulneribus grumos in imo, seu in ventre, seu in vesica concretos: lixiuiũ ficulneum ex aqua bibitum, thymbra aut thymus in oxycrato, elichrysi decoctum in vino mulso: laserpitij denique liquor tritus, ex posca aquáve potus.

A τος ὁμοίως, ἢ διφρυγὲς καταπλασθέντος, θαλλία λεία, ἐλελίσφακον ὁμοίως. θεῖον ἄπυρον, Ἰδαία ῥίζα, ἰὸς σιδήρου καὶ λεπὶς, ἰσάτεως φύλλα ἀγρίας καὶ ἡμέρου, καδμία λεία, κηκὶς λεία, κύπερος, κυπαρίσσου σφαίρια σὺν ὄξει, λίβανος, μάννα, λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, μυρσίνη ξηρὰ καὶ ὑγρὰ, πεντα-
B φύλλου ῥίζα· στυπτηρία πᾶσα, ἡ δὲ ὑγρὰ καῦσα· καὶ σπόγγος ἀραιὸς πίσσῃ βραχεὶς καὶ καεὶς λεῖος καταπασσόμενος.

κεκαυμ. *Forte κύπειρος*

CCX. Τὰς δὲ ἐκ μυκτήρων αἱμορραγίας στέλλει, ὀξύσχοινος ἐντιθεμένη λεία, κνίδης φύλλων χυλὸς ἐν μοτοῖς ἐντιθέμενος, καὶ αὐτὰ τὰ φύλλα λεῖα κατὰ τοῦ μετώπου ἐπιτι-
C θέμενα, χαλκῖτις, χάλκανθον κεκαυμένον ἢ ἀνθήλη κεκαυμένη ξηρὰ, ἐν μοτοῖς ἐντιθεμένη ὁμοίως, φλόμος ὁ εἰς τὰ ἐλλύχνια, καὶ ἐλελισφάκου φύλλα λεῖα, βολβοὶ λεῖοι κατὰ τοῦ μετώπου καταπλασσόμενοι ἐν πράσου χυλῷ ἢ ὄξει, ὀνὶς ὁμοίως, γύψος σὺν ὕδατι, ἢ ὠοῦ τὸ λευκὸν καταχρισθὲν καθ' ὅλης τῆς κε-
D φαλῆς ψιλωθείσης καὶ μετώπου. ἱππουρίδος χυλὸς, ἢ περικλυμένου σὺν μοτῷ ἀναληφθείς· κοχλίου σὰρξ ἐν ὄξει, καὶ ὅλοι κοπέντες σὺν τοῖς ὀστράκοις καταπλασσόμενοι καθ' ὅλου τοῦ μετώπου ἢ τοὺς μυκτῆρας, κύμινον σὺν ὄξει ἐντιθέμενον λεῖον, νάρθηκος δὲ μέσον σὺν ὄξει, πήγανον ἐντεθὲν λεῖον, κρόμμυον
E λεπισθὲν καὶ ἐντεθὲν ξηρὸν, πιτύα λειωθεῖσα καὶ ἐμπλασθεῖσα· ἐπέχει καὶ τὰ ὦτα κηρῷ ἁπαλωτάτῳ ἐμπλασσόμενα ἐπιμελῶς, *καὶ τῷ ἐν βοηδυείᾳ ἑλκύεσθαι αὐτοὺς καὶ ἡ πόσθη ἀποδεδεμένη ῥάμματι. ἐνστάζεται δὲ ὠφελίμως καὶ εἰς τὸ οὖς ὕδωρ ψυχρόν. Φασὶ δὲ ἐπέχεσθαι τὰς ἐκ μυκτήρων
F αἱμορραγίας, μόρων ἄνθους μεμυκότος πρὸ τοῦ πεσεῖν ἐνδεομένου *κύσθι καὶ περιαπτομένου τραχήλῳ. δεῖ δὲ λαμβάνειν τὸ πρώτως ἐν ἐκείνῳ τῷ θέρει εὑρεθὲν ἢ ὀφθέν.

Huiusce [illegible] desiderat Paul. lib. 4. cap. 53.
ὁμοίως forte ad φλόμος, quod sequitur, referri debet.
κλυμένου, Moibanus.
vel ἱππουρίδος, pars lanuginosa. Aëtius.
Forte, [illegible] vel potius, [illegible]

CCXI. Διαχεῖ δὲ θρόμβους τοὺς ἐκ τραυμάτων ἐν βάθει γινομένους, ἢ κοιλίᾳ, ἢ κύστει· κονία συκίνη μεθ' ὕδατος ποθεῖσα, θύμ-
G βρα ἢ θύμος ἐν ὀξυκράτῳ, ἑλιχρύσου ἀπόζεμα ἐν οἰνομέλιτι, ἢ ὀπὸς σιλφίου λεῖος σὺν ὀξυκράτῳ ἢ ὕδατι πινόμενος.

Τῶν περὶ τὴν ἕδραν παθῶν βοηθήματα.

CCXII. Ἐφίστησι δὲ πλεοναζούσας αἱμορροΐδας· ἀλόη καταπλασσομένη, λεπὶς σιδήρου, λιβανωτίδος φύλλα, λίθος Ἀραβικός. (ἔστι δ᾽ ὅμοιος ἐλέφαντι.) μόλιβδος κεκαυμένος, ὀξυκράτου ἀπόβρεξις καὶ τῶν λοιπῶν στυμμάτων. Ἐπέχει δ᾽ αἱμορροΐδας παραχρῆμα· ἀκακίας κιῤῥᾶς < .δ΄. μολιβδαίνης < .δ΄. τραγακάνθης < .β΄. καθ᾽ ἓν λειώσας ἕκαστον, εἶτα μίξας καὶ δεύσας ὕδατι ἔμπλασον εἰς μοτὸν ἢ ἔριον, καὶ ἐπιτίθει. Προσκλύσματι δὲ χρῶ, χαλκάνθῳ, ἢ κηκίδι καὶ στυπτηρίᾳ, ἴσοις λείοις, διηθουμένοις θερμῷ ὀξυκράτῳ* καὶ ὕδατι, καὶ προσκλυζομένοις.

CCXIII. Ἀναστομοῖ δ᾽ αἱμορροΐδας μυττωτὸν ἐσθιόμενον, ἀμαράκινον ἢ ἴρινον περιχριόμενον. ἐρεθίζει αὐτὰς καὶ χολὴ βοεία ὡς βάλανος προστεθεῖσα· καὶ πρὸ τῆς χειρουργίας δὲ περιχριοθεῖσα, *κατέχει καὶ οὐκ ἐᾷ ἐκτρέπεσθαι αὐτάς. ὁμοίως κυκλαμίνου χυλός.

CCXIIII. Αἱμοῤῥοΐδας αἴρει θαυμαστῶς τοῦτο· κωνείου ξηροῦ < .β΄. ὑοσκυάμου χυλίσματος < .δ΄. στυπτηρίας σχιστῆς < .β΄. χαλκάνθου κεκαυμένου < .β΄. σινώπιδος < .α΄. ψιμμυθίου < α. κηρωτῇ ῥοδίνῃ ἀναληφθέντα καὶ ἐπιτεθέντα. ῥόας ὀξείας *λεπὶς λεία σὺν ὄξει ἐπιπλασθεῖσα· αἱ δὲ ἐνδοτέρω ὦσιν, ὡς μάζιον ποιήσας ἐντίθει. ποιεῖ δὲ καὶ τοῦτο θαυμαστῶς· σανδαράχης < .η΄. ἀρσενικοῦ. χρ. < .η΄. ἐπιχρίσεις τα-ρεχηματισμένῳ, ἀπονεκροῦν ἀποπίπτει ἐν ἡμιωρείῳ, ἀποξηραινόμενον αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς βάσεως ἀποκυλιομένων. *αἰεὶς δὲ σακτῇ κύκλῳ χρίεται κηρωτῇ. γίνεται δὲ ἐν ἡλίῳ ἢ παρὰ πυρί.

CCXV. Φλεγμονὰς δὲ τὰς τοῦ δακτυλίου ὠφελεῖ· ἄρτος ἐκ μελικράτου καταπλασσόμενος, σόγχου χυλὸς ἐν ἐρίῳ προστεθεὶς, μαλάχη ἑφθὴ καὶ ὠμὴ καταπλασσομένη, ἀλθαίας ῥίζα ἣν Ῥωμαῖοι ἐβίσκον καλοῦσιν ἐν μελικράτῳ ἑφθὴ ὁμοίως, ἀμαράκινον περιχριόμενον, μελίλωτον σὺν

Moib. ἐ videtur legisse.

λέπος λεῖον σὺν ὄξει ἐπιπλασθέν. Moib.

Orib. 4. lib. ad Eunap. cap. 95. parem aluminis scissilis quãtitatẽ adiicit.

ταρεχηματισμένῳ, ἀπονεκροῦται γὰρ καὶ ἀποπίπτει ἐν ἡμιωρίῳ ἀποξηραινομένη ἡ αἱμοῤῥοΐς καὶ ἐκ τῆς βάσεως ἀπολυομένη. Moib.

ἀλείφεται δὲ σακτῇ καὶ κύκλῳ χρίεται. Moib.

Sedis affectuum remedia.

Hæmorrhoidum abundantiam sistunt, aloë imposita, squama ferri, libanotidis folia, lapis Arabicus, qui quidem ebori similis est, plumbum vstum, fotus è posca cæterisque spissamentis. Hoc verò statim cohibet hæmorrhoidas: Acaciæ fuluæ, plumbaginis, an. drach. iiij. tragacanthæ drach. ij. seorsim tritas misceto & aqua irrigato, tandémque linamento aut lanæ illinito atque imponito. Proluito autem chalcanthi aut gallę & aluminis æquis partibus tritis, dilutisque calido oxycrato & aqua.

Hæmorrhoidas autem aperiũt, intritum ex allio, quod myttotum vocant, in cibis sumptum, & amaracinum aut irinum circumlitum. Prouocat & ipsas fel bubulum, glandis instar subditum: quin & ante chirurgicã operationem circũlitũ, eas cohibet, nec finit inuerti. Idẽ præstat & cyclamini succus.

Hæmorrhoides mirabiliter hoc tolluntur remedio: Cicutæ aridæ drach. ij. succi hyoscyamo expressi drach. iiij. aluminis scissilis, chalcanthi vsti, an. drach. ij. rubricæ Sinopicæ & cerussæ, an. drach. j. cerato rosaceo excipiantur & imponãtur. Aliud: Mali Punici acidi cortex tritus cum aceto imponatur. Quòd si delitescant interiùs hæmorrhoides, ex eodem medicamento cõformatam massulam indito. Præclarè facit & hoc: sandarachæ, auripigmenti, an. drach. viij. his lixiuio stillatitio dilutis ægrum priùs aptè compositum locũ tùmque oblinito. Sic intra semihoram hęmorrhois arefacta & à radice sua quasi deuoluta deperit exciditque. Interim verò circa hęmorrhoida in orbem ceratum illinatur, fiátque id in sole vel ad ignem.

Sedis inflammationibus ista cõferunt: panis ex melicrato impositus, sonchi succus in vellere appositus, malua seu cocta seu cruda adhibita, similiter & althææ, quam hibiscum Latini vocant, radix in melicrato decocta, amaracinum circumlitum, melilotus cum œsy-

po & butyro, laserpitium cum aceto, magydaris cocta, pix liquida cum æquali ceræ portione, rubigo ferri cum cerato.

Ad sedis dolores. Doloribus sedis subueniunt; peucedani liquor illitus, myrrha cum melle, senecionis flos cum vino albo, hederæ flos eodem modo, helxine denique per se & cum pane.

Ad reprimenda condylomata. Condylomata verò reprimunt, oleæ flores ex aqua impositi, aloë cum dulci vino peruncta, ballotes folia imposita, rubi folia & succus illitus atque cum cerato rosaceo impositus, quinquefolij radix adhibita, cypri folia eodem modo: similiter & cupressi folia cum polenta, & ex eorundem decocto fotus: libanotidis folia simili modo: melilotus cum vino dulci coctus, ammixto oui vitello: melilotus & flos iunci odorati cum butyro, aut lini semine, aut seride aut fœnogræco, aut capitibus papaueris: cotonea mala cocta cum pane aut polenta, myrti folia vsta cum cerato, lycium confricatū, amurca decocta simili modo, fomentum è muria. Illinitur & spuma quæ efferuescenti melli supernatat. Confert & melilotus aut iuncus odoratus cum butyro subactus, itémque plantaginis folia cum sale imposita, lanæ succidæ crematæ & exceptæ rosaceo & adipe anserino, imposita denique propolis priùs emollita.

Ad eadem tollenda, vti & ficus. Condylomata ficósque auferunt, arsenicum illitum, bulbi in calidis cineribus torrefacti tritíque, & cum vstis mænarum capitibus impositi, calx viua & fæx visco exceptæ spleniique modo impositæ.

Ad prægrandes ficus. Tollunt & ista prægrandes ficos: suffitus è thure sex diebus adhibitus, rubigo ferri cum dulci vino illita, anethi seminis vsti cinis inspersus, atramentum sutorium & malicoria ex aceto trita: alumen liquidum aut scissile vstum, itidem ex aceto tritū: melanteria cum sale, alumen denique liquidum cum pane, vino & apio.

A ὑσσώπῳ καὶ βουτύρῳ, σίλφιον σὺν ὄξει, καὶ σίδηρις ἑψηθεῖσα, πίσσα ὑγρὰ σὺν κηρῷ ἴσῳ, σιδήρου ἰὸς σὺν κηρωτῇ. *[margin: ὑσσώπῳ potius, vt & cap. 220. Moib. — μαγύδαρις ἑψ. Moib.]*

CCXVI. Τὰ δὲ ἀλγήματα ὠφελεῖ πευκεδάνου ὀπὸς ἐπιχριόμενος, σμύρνα σὺν μέλιτι, ἠριγέροντος ἄνθος σὺν οἴνῳ λευκῷ, κισσοῦ ἄνθος ὁμοίως, ἑλξίνη καθ' ἑαυτὴν καὶ B σὺν ἄρτῳ.

CCXVII. Τὰ δὲ κονδυλώματα στέλλει, ἐλαίας ἄνθη μεθ' ὕδατος καταπλασσόμενα, ἀλόη σὺν γλυκεῖ καταχριομένη, βαλλωτῆς φύλλα καταπλασθέντα, βάτου φύλλα καὶ ὁ χυλὸς καταχριόμενος, καὶ σὺν ῥοδίνῳ κηρωτῇ ἐπιτιθέμενος· πεν- C ταφύλλου ῥίζα καταπλασθεῖσα, κύπρου φύλλα ὁμοίως· κυπαρίσσου φύλλα ὁμοίως σὺν ἀλφίτῳ, καὶ τῷ ἀφεψήματι δὲ αὐτοῦ πυρία· λιβανωτίδος φύλλα ὁμοίως· μελίλωτον σὺν οἴνῳ γλυκεῖ ἑψηθέν, μιγείσης αὐτοῦ λεκίθου ᾠῶν. ἢ μελιλώτου καὶ σχοίνου ἄνθος μετὰ βουτύρου, ἢ λινοσπέρ- D μου, ἢ στέατος, ἢ τήλεως, ἢ κωδιῶν. ἢ κυδώνια ἑφθὰ σὺν ἄρτῳ ἢ ἀλφίτῳ, σμύρνης φύλλα κεκαυμένα σὺν κηρωτῇ, λύκιον διατριβόμενον, ἀμόργη ἑψηθεῖσα ὁμοίως, ἅλμη πυριωμένη. καταχρίεται δὲ καὶ τῷ ἀφρῷ τοῦ ἑψομένου μέλιτος. ποιεῖ δὲ μελίλωτον, σχοῖνος ἀναπλασθεὶς σὺν βουτύρῳ. E καὶ ἀρνογλώσσου φύλλα σὺν ἁλσὶ καταπλασσόμενα, ἔρια οἰσυπηρὰ κεκαυμένα καὶ ἀναληφθέντα ῥοδίνῳ καὶ στέατι χηνείῳ, πρόπολις προμαλασσομένη καὶ ἐπιτιθεμένη. *[margin: αὐτοῦ. — μυρσίνης. — ποιεῖ δὲ καὶ μελίλωτος, ἢ σχοῖνος]*

CCXVIII. Αἴρει δὲ κονδυλώματα καὶ τὰς σύκας· ἀρσενικὸν ἐπιπλασθέν· βολβοὶ F ἐν θερμῇ σποδιᾷ ὀπτηθέντες, καὶ λεῖοι καταπλασθέντες, μετὰ μαινίδων κεφαλῶν κεκαυμένων. ἄσβεστος καὶ τρὺξ ἰξῷ ἀναληφθέντα, καὶ ὡς σπλήνιον ἐπιτιθέντα.

CCXIX. Τὰς δὲ ὑπερμεγέθεις σύκας ἀποβάλλει· λιβάνου ὑποκαπνισμὸς ἐπὶ ἡμέρας ς'. ἐπιτηδευόμενος, ἰὸς σιδήρου σὺν οἴνῳ γλυκεῖ G ἐπιχρισθείς, ἀνήθου σπέρματος κεκαυμένου ἡ τέφρα καταπλασσομένη, χάλκανθος καὶ σίδια σὺν ὄξει λεῖα, στυπτηρία ὑγρὰ ἢ σχιστὴ κεκαυμένη ὁμοίως σὺν ὄξει λεία, ἐλατήριον σὺν ἁλσί, στυπτηρία ὑγρὰ μετὰ ἄρτου καὶ οἴνου καὶ σελίνου. *[margin: Malim, καταπλασσομένη. καὶ abundat, vel addendum ἢ Moib. — μελαντηρία, Moib.]*

CCXX. Σύκας δὲ ἀφαιρεθείσας καὶ θύμους καὶ κονδυλώματα θεραπεύει, καὶ οὐκ ἐᾷ πάλιν αὔξεσθαι τέφρα κλημάτων, ἢ καὶ ἡ ἐκ τῶν γιγάρτων γίνεται, σὺν ὄξει καταπλασσομένη. A

CCXXI. Τὰς δὲ ῥαγάδας θεραπεύει διφρυγὲς σὺν ῥοδίνῳ, ἀλόη σὺν γλυκεῖ καταχριομένη, διψάκου ῥίζα λεία ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ, καρκίνων ποταμίων καέντων ἡ τέφρα σὺν κηρωτῇ ῥοδίνῃ ἐπιτεθεῖσα, ὕσωπον σὺν μελιλώτῳ καὶ βουτύρῳ, πίσσα ὑγρὰ καθ᾽ ἑαυτὴν, σέριδος χυλὸς σὺν μάννῃ, πορφύρας ὄστρακον καὲν καὶ σμύρνα, ἴσα κηρωτῇ ἀναληφθέντα ὑγρᾷ. μελάνθιον μετὰ ῥοδίνου τριβὲν καὶ λεῖον ἐπιτεθέν. B C

οἴσυπος potiùs. Moib.

Hæc ista refert Moibanus, quæ in manuscripto codice habetur in principio capitis sequentis.

CCXXII. Τὰς δὲ ἐν βάθει τῆς ἕδρας ὠφελεῖ ἑλκώσεις, ἀμόργη ἑψηθεῖσα καὶ ἐγκλυζομένη, ἄκοπον τὸ δυσῶδες δι᾽ ἐρίου ἄκους ἐντιθέμενον.

Cum medicamento aliquo omnis qualitatis expertè: quasi legerit, δι᾽ ἀποίου ἄκους. Moibanus: mauult Gesnerus διὰ ἐρίου ἢ ῥάκους.

CCXXIII. Σκώληκας δὲ καὶ ἀσκαρίδας φθείρει κεδρία προστιθεμένη, ἀξούγγιον παλαιὸν ὡς βάλανος ἐντιθέμενον. D

CCXXIIII. Τὰς δὲ προπτώσεις τοῦ δακτυλίου στέλλει περιχριόμενα, ἀκακίας χύλισμα, βάτου χυλὸς καὶ τὰ φύλλα καταπλασσόμενα. ἀναγαλλὶς ἡ τὸ κυάνεον ἄνθος ἔχουσα καταπλασθεῖσα. ἡ δὲ ἐρυθρὰ, ἐρεθίζει καὶ ἐκτρέπει. κηκίδος ἀφέψημα ἢ κυδωνίων ἢ μυῤῥίνης, ἢ σιδίων ἐγκαθιζόμενον, ἢ ὀξύκρατον. λιβανώτιδος φύλλα καταπλασσόμενα, κυδώνια ἑφθὰ λεῖα ἐπιτιθέμενα, μυρσίνη ὁμοίως καταπλασσομένη, ἢ νάρκη θαλασσία προστιθεμένη, οἰνάνθη ἀπὸ τῆς ἀγρίας ἀμπέλου, ἢ κύπρου φύλλα καταπλασσόμενα. E

CCXXV. Παρατρίμματα δὲ ἢ ἡλκωμένα χαλκῖτις μεθ᾽ ὕδατος τριβεῖσα καὶ ἐπιχρισθεῖσα παραυτίκα ὠφελεῖ, μολύβδαινα σὺν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ λεία, ἢ λιθάργυρος ὁμοίως. F

Τῶν περὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰ ἄρθρα παθῶν βοηθήματα.

CCXXVI. Στρέμματα δὲ ἰᾶται καταπλασσόμενα· ἄγνου σπέρμα σὺν ἁλσὶ καὶ νίτρῳ καὶ κηρωτῇ, ἀγχούσης φύλλα σὺν μέλιτι καὶ ἀλφίτοις, ἀκάνθου τοῦ παιδέρωτος φύλλα, κνίδης G

Ablatos ficos, thymos & condylomata sanat, neque rursum pullulare sinit, cinis sarmenorum aut etiam vinaceorum ex aceto illitus. *Tubercula & his similia.*

Rimas sedis sanant, diphryges cum rosaceo, aloë cum passo illita, dipsaci radix trita cerato excepta, cancrorum fluuiatilium vstorum cinis cum cerato rosaceo impositus, œsypus cum meliloto & butyro, pix liquida per se, seridis succus cum manna, purpuræ testa cum æquali portione myrrhæ cerato excepta liquidiore, melanthium cum rosaceo tritum & impositum. *Ad rimas sedis.*

Internis sedis exulcerationibus opitulantur, amurca cocta & infusa, acopum fœtidum ex lana pannóve impositum. *Ad internas sedis ulcera.*

Vermes & ascaridas necant: cedria subdita, & axungia vetus glandis instar indita. *Ad ascarides.*

Procidentem sedem reprimunt illita hæc: expressus acaciæ succus, rubi succus & folia imposita, anagallis prædita cæruleo flore adhibita: (nam quæ puniceo est flore sedem proritat euertítque:) decoctum gallæ aut cotoneorum, aut myrti, aut malicorij ad insessus vsurpatum, vti & oxycratum: libanotidis folia imposita, cotonea cocta tritáque & adhibita, myrtus simili modo imposita, torpedo marina apposita, flos vitis syluestris, cypri denique folia imposita. *Ad sedem procidentem.*

Intertrigines aut exulcerationes confestim iuuantur, chalcitide trita ex aqua illitáque: similiter & plumbagine aut lithargyro ex aceto & rosaceo trita. *Ad intertrigines.*

Ad neruorum articulorúmque affectus remedia.

Luxatis medentur hæc more cataplasmatum imposita: viticis semen cum sale, nitro & cerato, anchusæ folia cum melle ac polenta, acanthi pæderotis folia, vrticæ *Ad luxata.*

folia

folia cum plurimo sale, sal cum farina & melle, amurca decocta cum lana succida, cinis sarmentitius & è vinaceis cum aceto, fimū suillum aridū cum cerato, arcij radix, calx viua cum pice aut axungia vetere: bulbi cum melle, interdū etiā admixto pane, in iis præsertim quibus est tenella cutis: farina ex aceto cocta, cum stercore suillo trita, heliotropiū maius, arundinis quę phragmites dicitur radix cū aceto, nuces iuglādes cū ruta & melle, lilij radix cocta in vino aut trita cū melle, fœnigręci farina cū hordeacea farina soluta hydrelęo, narcissi radix trita cū melle, nitrū cū cerato, oxyacāthæ radix cocta, similiterq; polypodij radix, symphytū cū cerato, cinis sarmentitius cū axūgia aut oleo. Vehemētibus porrò luxationibus medetur stercus calēs impositū, itémq; cypri decoctū affusum.

Ad relaxatos artus.

Ad relaxatos artus prosunt, acaciæ succus aqua dilutus & affusus, spinæ Ægyptiæ decoctum, aut rubi, aut myrti, aut lentisci, aut fagi, aut radicum vlmi vel corticis: elate palmarum trita cum cerato, oleum myrtinum aut lētiscinum frequenter circumlitum, malicorium impositum, myrti denique folia cum cerato myrtino imposita.

Ad lassitudines & intertrigines ex itinere.

Lassitudines dissoluit impositum ammoniacum cum aceto & cyprino oleo exiguóque nitro: sic & herbæ quam apion Græci vocant semen cum oleo, laurinum oleum, crocinum vnguentum, sampsuchinum, spuma nitri, nitrū cum oleo, vino & aceto. Virgam porrò viticis aut artemisiam qui secum habeant manibúsve gestēt viatores, negantur intertrigines inguinum feminúmve sentire.

Ad tetanum cæteràsque conuulsiones assumenda.

Tetano laborantibus aliisq; conuulsis conueniunt hęc in potu sumpta: pulegiū cum sale & melicrato, iridis drach. ij. cū melicrato, erinacei assiccata caro eodem modo, cyprinū, castoriū, brassica cocta in cibis sumpta, oxalidis radix in vino, laser cera obuolutū instar catapotij deuoratū, seseli, syluestris pastinacę radix & semē: spinę albę semē pueris qui conuelluntur auxilio est. Confert & damasonij foliorum drach. j. cū melicrato, itémque ra-

A φύλλα σὺν ἁλσὶ πολλοῖς, ἅλες σὺν ἀλεύρῳ καὶ μέλιτι, ἀμόργη ἑψητὴ σὺν ἐρίῳ οἰσυπηρῷ ἐπιτεθεῖσα· τέφρα κληματίνη, καὶ ἐκ γιγάρτων, μετ᾽ ὄξους. ὑὸς ἄφοδος ξηρὰ μετὰ κηρωτῆς, ἀρκτίου ῥίζα, ἄσβεστος σὺν πίσσῃ ἢ ἀξουγγίῳ παλαιῷ. βολβοὶ μετὰ μέλιτος, ἐνίοτε καὶ ἄρτου μιγνυμένου, μάλιστα δ᾽ B ἐπὶ τῶν τρυφεροχρώτων, ἄλευρον μετ᾽ ὄξους ἑψηθὲν μετ᾽ ἀφόδου ὑὸς λεῖον, ἡλιοτρόπιον τὸ μέγα, καλάμου φραγμίτου ῥίζα σὺν ὄξει. κάρυα βασιλικὰ σὺν πηγάνῳ καὶ μέλιτι, κρίνου ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ ἢ λεανθεῖσα ἐν μέλιτι, τήλινον ἄλευρον σὺν ὠμῇ λύσει, ναρκίσσου ῥίζα λεία σὺν μέλιτι, νίτρον σὺν κηC ρωτῇ, ὀξυακάνθου ῥίζα ἑφθή, πολυποδίου ῥίζα ὁμοίως, σύμφυτον σὺν κηρωτῇ, τέφρα κληματίνη σὺν ἀξουγγίῳ ἢ ἐλαίῳ. Τὰ δὲ λίαν στρέμματα ἰᾶται ἀπόπατος θερμὴ καταπλασθεῖσα, κύπρου ἀφεψήματα καταντλούμενα.

Gesn. ἐρίῳ

Aprugnum fimū cum cerato rosaceo commendatur, 2. de mat. med. cap. 98. ...., lib 4. de m. t. med. cap. 107.

Scorpiurum dictum laudat Aëtius 4. Tetrab. serm. 2. cap. 71.

Forte, ... i. veteri, vt apud Aëtium loco citato.

CCXXVII. Κεχαλασμένα δὲ ἄρθρα, D ἀκακίας χυλὸς αἰθεὶς ὕδατι καὶ καταντλούμενος, ἀκάνθης ἀφέψημα ἢ βάτου ἢ μυρσίνης, ἢ σχίνου, ἢ σφύγγου, ἢ πτελέας τῶν ῥιζῶν ἢ τοῦ φλοιοῦ, ἐλάτη φοινικὸς μετὰ κηρωτῆς, ἔλαιον μυρσίνινον ἢ σχίνινον περιχριόμενον συνεχῶς, σίδια καταπλασθέντα, μυρσίνης φύλλα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ ἐπιτιθέμενα.

φηγοῦ legit Molbanus.

Paulus lib. 4. c. 56. & Oribas. 5. ad EV nap. cap. 40. πτελέας τῶν ῥιζῶν τοῦ φλοιοῦ, corticis radicum vlmi.

.... λεία, Molbanus ex lib. 1. de mat. med. cap. 150.

E CCXXVIII. Κόπους λύει ἐπιτιθέμενον ἀμμωνιακὸν μετ᾽ ὄξους καὶ κυπρίνου ἐλαίου, καὶ ὀλίγου νίτρου, ἀπίου σπέρμα μετ᾽ ἐλαίου, δάφνινον ἔλαιον, κρόκινον, σαμψύχινον, ἀφρόνιτρον, νίτρον σὺν ἐλαίῳ καὶ οἴνῳ καὶ ὄξει. Φασὶ δὲ ἐν ταῖς ὁδοιπορείαις μὴ παρατρίβεσθαι τοὺς βουβῶνας, ἄγνου ῥάβδον ἢ τῆς F θαλασσίας κρατουμένης.

Locus obscurus. Forte ἀγρίου ῥάβδου.

CCXXIX. Τετανικοῖς δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἑλκομένοις ἁρμόζει ἐν ποτῷ· γλήχων μεθ᾽ ἁλὸς καὶ μελικράτου, ἴρεως < β. σὺν μελικράτῳ, σὰρξ ἐχίνου ἐσκελετευμένη ὁμοίως, κύπρινον, ἢ καστόριον. κράμβη ἑφθὴ ἐσθιομένη, ὀξαλίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ, ὀπὸς σιλφίου περιπλασθεὶς κηρῷ ἀντὶ καταποτίου, σέσελι, σταφυλίνου ἀG γρίου ῥίζα καὶ σπέρμα· ἀκάνθης λευκῆς σπέρμα παιδίοις σπωμένοις βοηθεῖ· δαμασωνίου < α. τῶν φύλλων ἐν μελικράτῳ, βαλάγου ζω-

σπωμένοις

Malim ἀρτυμέ-νος.

μὸς ἅλσὶ καὶ ἐλαίῳ· ἠρτημένος δὲ ἐσθιόμενος, καὶ αὐτοὶ οἱ βάτραχοι, καρκίνου ζωμὸς ὁμοίως, ξυλοβαλσάμου τριώβολον ἐν οἴνῳ. τοὺς δὲ προσφάτους σπασμοὺς θεραπεύει, σέσελι μετὰ μελικράτου πινόμενον.

ccxxx. Συγχριόμενα δὲ ἐπὶ τετάνου καὶ σπασμωδῶν τρόμων ἁρμόζει, καστόριον σὺν ἐλαίῳ, ὑπερικὸν ὁμοίως, πευκεδάνου ὀπὸς, πισσέλαιον, σάμψυχον σὺν ὠμῇ λύσει, κονία συκίνη σὺν ἐλαίῳ. ἁρμόζει καὶ ἔλαιον συνεχῶς καταχριόμενον κατὰ τοῦ αὐχένος, καὶ εἰς τὴν ἔμβασιν τοῦ ἐλαίου κατάβασις. Ἐπιμενούσης δὲ τῆς τάσεως ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν, ὠφελοῦνται καιόμενοι τὸ κατὰ τοῦ τένοντος δέρμα.

ccxxxi. Τρομώδεσι δὲ ἁρμόζει πινόμενα, καστόριον μετὰ μελικράτου, λαγωοῦ ἐγκέφαλος ἑφθὸς ἐσθιόμενος, κράμβη ἑφθὴ ἐσθιομένη, ἀλθαίας ῥίζας ἀφέψημα, δαμασωνίου φύλλων < α΄. μετὰ μελικράτου. εὐπατώριον σὺν ὕδατι ἐπὶ πλεῖον πινόμενον.

ccxxxii. Γλώσσης παραλυθείσης, ἁρμόζει ὀπὸς, καὶ σιλφίου μετὰ ῥοφήματος λαμβανόμενον, καὶ σταφὶς ἀγρία καὶ πέπερι καὶ σίναπι διαμασώμενα.

ccxxxiii. Παραλυτικοῖς δὲ ποιεῖ ποτὰ, καρδαμώμου < α΄. σὺν ὕδατι ἢ οἴνῳ. καππάρεως τοῦ ἐκ τῶν ἀπίων καρποῦ < β΄. σὺν οἴνῳ· τῆς ῥίζης ὁμοίως· καστόριον ἐν ὕδατι ἢ μελικράτῳ ἢ οἴνῳ· πενταφύλλου ῥίζης χυλός. καὶ ἀρθριτικοῖς ἁρμόζοντα συγχρίσματα ἐπιτηδείως παραλαμβάνεται ἐπὶ παραλύσεως, κόστος σὺν ἐλαίῳ, καὶ τὰ φαρμακευτικὰ τῶν ἀκόπων.

ccxxxiiii. Ποδαγρικοῖς δὲ καὶ ἀρθριτικοῖς πινόμενα ὠφελεῖ· ἀμώμου ἀφέψημα, ἀνδρόσακες μεθ' ὕδατος, κενταυρείου λεπτοῦ χύλισμα, μήου ἀπόζεμα, πήγανον ἄγριον σὺν ἀνήθῳ ἀποζεσθὲν ὀπόφυλλον καὶ ὀπὸς σὺν τροφῇ λαμβανόμενος· χαμαίδρυος ἀπόζεμα, βετονίκης πόα μετ' οἴνου πινομένη. ὠφελεῖ καὶ ἐχιδνοφαγία.

μόου

ccxxxv. Καταχριόμενα δὲ ποδάγρας καὶ ἀρθρίτιδας ὠφελεῖ, (ἢ καταντλούμενα ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ κεφαλαίου) καταπλασσόμε-

narum ius sale & oleo conditum in cibis sumptum, ac ipsæ quoque A ranæ: cancri iusculum eodem modo, xylobalsamum denique ternûm obolorum pondere in vino. Sed recentes conuulsiones sanat seseli cum melicrato potum.

Ista verò in tetano & conuulsiuis tremoribus conueniéter inunguntur: castorium cum oleo, simili modo B & hypericû, peucedani liquor, picinum oleum, sampsuchum cum farina hordeacea, lixiuium ficulneum cum oleo. Conuenit & frequens ceruicis illitus ex oleo, & in ipsius olei solium descensus. Quòd si tensio longiore tempore perseuerarit, cutis iuxta tendinem vstio C iuuabit.

Tremulis hæc assumpta prosunt: castorium ex melicrato bibitum, coctum leporis cerebrum in cibo sumptum, brassica cocta esitata, althææ radicis decoctum, foliorum damasonij drachma vna cum melicrato, eupatorium denique ex aqua largiùs haustum.

D Linguæ resolutæ confert laser, itémque laserpitij semé in sorbitione sumptum: sic & staphisagria, piper & sinapi, cômanducata.

Paralyticos iuuant in potu sumpta: cardamomi drachma vna ex aqua aut vino, radicis aut seminis capparis quod pericarpiis pyri formá referéntibus côtinetur, drach. ij. E in vino, castoriû ex aqua aut melicrato, aut etiá vino: denique quinquefolij è radice succus. Porrò quæ arthriticis côueniunt inunctiones, etiam in resolutione rectè adhibentur. Benefacit & costus cum oleo, quæque ex acopis calfaciendi vi pollent.

F Podagricis & arthriticis hæc assumpta subueniunt: amomi decoctum, androsaces cum aqua, succus è centaurio minore, mei decoctum, ruta syluestris cum anetho cferuefacta, laserpitij semen cum cibis sumptum, vti & eiusdem liquor, chamædryos decoctum, betonica herba in vino pota. Iuuat & esus viperarum.

G Podagras & arthritidas iuuant quæ sequuntur, partim illinenda, partim cataplasmatum mo-

re imponenda, partim etiam affundenda, vti quæ sub finem capitis com-

memorantur: Calx viua trita aceto subacta & imposita: inungi verò oportet oleo aut cerato, vitandæ exulcerationis gratia: calx viua & testa æquis portionibus aceto & rosaceo exceptæ aut axungia: liquor papaueris cum aceto & rosaceo inunctus, dolores quidē quamprimùm sedat, sed pedes & graues & ad motum ineptos reddit: verbasci tenerrima folia cum bulbo, polenta & aqua imposita: capparis qua vescimur in aqua macerata tritáque, dein cū oleo ad cerati consistentiā redacta & ex linteolo imposita: ægilops aut sempetuiuum cum hordeacea farina impositum, marrubium cum sale, bulbi cum melle, populi nigræ folia in aceto cocta, sanguis menstruus inunctus: sambuci caules cum foliis triti, additis marrubio & adipe: hyoscyami folia, sal cum oleo: amurca olei recens calénsque affusa, aut cocta illitáque: ammoniacum cum pice arida emollitum, androsaces adhibitum, stercus bubulum calens impositum, stercus caprinum tritum cum axungia aut veteri caprillo adipe, spuma nitri & thus cum axūgia: myrrha & peucedanū, styrax, opium & hyoscyamus æquis partibus cū cerato: ari radix cū fimo bubulo & aceto, Persicæ mali folia cū axungia, asphodeli radix cū polēta, rosaceo & aqua, cicutę semē cum lithargyro, leucoij radix cū aceto cocta, libanotidis folia cū aceto & loliacea farina, Asius lapis tritus cū farina fresa: papaueris liquor cū lacte muliebri, croco & cerato rosaceo mixtus & impositus: folia etiā papaueris, itémq; capita cū polēta imposita, etiā additis hyoscyami foliis: hęc eadē excepta hordeacea farina redigenda in pastillos, qui exiccandi sunt, &, cùm vsus postulauerit, aceto diluendi: opopanax cum vua passa cibaria: chelidonij, quod syluestre triticū appellatur, radix cōtrita: sagapenū cū oleo inūctū, seris cū polline polētæ, aut apiū, aut cichorium, aut portulaca, aut solanū, aut perdiciū: sesaminū oleū cucumeris syluestris radix in aceto cocta: rubigo ferri cū aceto & rosaceo: scoria ferri in aceto feruefacta & affusa:

A νη ἄσβεστος λεία ὄξει φυραθεῖσα καὶ ἐπιτεθεῖσα. ἐπιχρίειν δὲ δεῖ ἐλαίῳ ἢ κηρωτῇ πρὸς τὸ μὴ ἀκοῦσθαι. ἢ ἄσβεστον καὶ ὄστρακον ἴσα μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου ἀναλημμένα, ἢ ἀξουγγίου· ὀπὸς μήκωνος μετ' ὄξους καὶ ῥοδίνου καταχριόμενος· ποιεῖ δὲ δυσκινήτους καὶ βαρεῖς τοὺς πόδας. παραχρῆμα δὲ ποιεῖ ἀπόνους αὐτούς. B φλόμου τὰ ἁπαλώτατα τῶν φύλλων, μετὰ βολβοῦ καὶ ἀλφίτου καὶ ὕδατος καταπλασσόμενα. καὶ κάππαρις ἡ ἐσθιομένη βραχεῖσα ἐν ὕδατι καὶ τριβεῖσα, εἶτα ἐγχυθεῖσα μετ' ἐλαίου ὡς κηρωτή, καὶ ἐν ὀθονίῳ ἐπιτεθεῖσα. αἰγίλωψ, ἢ ἀείζωον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καταπλασθέν, πράσιον μεθ' ἁ- C λῶν, βολβοὶ μετὰ μέλιτος, αἰγείρου φύλλα ἐν ὄξει ἑφθά, αἷμα καταμήνιον καταχριόμενον, ἀκτῆς καυλοὶ σὺν τοῖς φύλλοις λεῖοι μετὰ πρασίου καὶ στέατος, ὑοσκυάμου φύλλα, ἅλες σὺν ἐλαίῳ, ἀμόργη ἐλαίου πρόσφατος θερμὸς καταντλούμενος ἢ ἑψητὸς καταχριόμενος, ἀμμωνιακὸν σὺν πίσσῃ ξηρᾷ μαλαχθέν, ἀνδρό- D σακες καταπλασσόμενον, ἀπόπατος βοὸς θερμὴ καταπλασσομένη· αἰγὸς ἀπόπατος λεῖος σὺν ἀξουγγίῳ, ἢ αἰγείῳ παλαιῷ στέατι· ἀφρόνιτρον καὶ λιβανωτὸς σὺν ἀξουγγίῳ· σμύρνα καὶ πευκέδανον, στύραξ, ὄπιον, ὑοσκύαμος, ἴσα σὺν κηρωτῇ. ἄρου ῥίζα σὺν βολβίτῳ καὶ ὄξει, Περσικῆς φύλλα σὺν ἀξουγγίῳ, ἀσφοδέλου E ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καὶ ῥοδίνῳ καὶ ὕδατι, κωνείου σπέρμα σὺν λιθαργύρῳ, λευκοΐου ῥίζα σὺν ὄξει ἑφθή, λιβανωτίδος φύλλα σὺν ὄξει καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ, λίθος Ἄσιος λεῖος ἐν ἐρεγμῷ. μήκωνος ὀπὸς σὺν γυναικείῳ γάλακτι καὶ κρόκῳ καὶ κηρωτῇ ῥοδίνῃ, μιχθέντα καὶ ἐπιτεθέντα. Καὶ τὰ φύλλα δὲ καὶ αἱ κωδίαι F σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμεναι, μιγνυμένων καὶ ὑοσκυάμου φύλλων. δεῖ δὲ αὐτὰ καὶ ἀλεύρῳ κριθίνῳ ἀναλαμβάνοντα ξηραίνειν ὡς τροχίσκους· ἐπὶ δὲ τῆς χρείας ὄξει διαλύειν. Ὀποπάναξ μετὰ σταφίδος ἐδωδίμου. χελιδονίου, τοῦ καλουμένου πυροῦ ἀγρίου, ῥίζα λεία, σαγάπηνον σὺν ἐλαίῳ καταχρισθέν. G Σέρις μετὰ πάλης ἀλφίτου, ἢ σέλινον, ἢ κιχώριον, ἢ ἀνδράχνη, ἢ στρύχνον, ἢ περδίκιον. ἢ σησάμινον ἔλαιον, σικύου ἀγρίας ῥίζα ἐν ὄξει ἑφθή, σιδήρου ἰὸς ἐν ὄξει καὶ ῥοδίνῳ, σιδήρου σκωρία ὄξει ζεσθεῖσα καὶ καταντλουμένη,

ἑλκοῦσθαι:

Hæc verba Morbanus præcedēti remedio adiungit, cùm videantur ad sequens potius referri.

oleo excepta, Morbanus. Videtur autem ἐγχυθεῖσα legendum in Gesnero. Malim [illegible], aut quid simile.

ἡ ἀμόργη πρόσφατος θερμὴ καταντλουμένη ἢ σὺν θέρμῳ ἑψομένη ἐγχριομένη, ex lib. 1. de mat. med. vbi tamen posterius remedium non ad podagricos & arthriticos commendatur, vt prius, sed ad iumentorum scabiem. Gesn.

σικύου ἀγρίου

σκόρδιον μετ' ὄξους δριμέως καταχριόμενον ἢ καταπλασσόμενον σὺν ὕδατι, στέαρ αἴγειον σὺν αἰγὸς σπυράθοις καὶ κρόκῳ καὶ στύρακι, ἢ σὺν κισσοῦ φύλλοις λείοις ἢ περδικίου, συκῆς ὀπὸς μετὰ σητανίου ἀλεύρου καὶ ὄξους, σταφίδες ἐκγεγιγαρτισμέναι μετὰ γάλακτος, ἄσφαλτος περιχριομένη μετὰ τῆς ὠμῆς λύσεως ἑφθή, τυρὸς ἁπαλὸς καταπλασσόμενος, B κράμβης πυρωτάτης τὰ φύλλα καυθέντα καὶ ἀναληφθέντα κηρωτῇ κυπρίνῃ. ποιεῖ λευκῶν ἐλαιῶν χυλὸς καταντλούμενος, καὶ αἱ λευκαὶ ἐλαῖαι καταπλασσόμεναι, γογγύλης ἐγκρυβείσης πυρὶ καὶ ὀπτηθείσης τὸ ἔσωθεν καταπλασσόμενον λεῖον, μυροβάλανος καταπλασσομένη σὺν ἀλεύρῳ αἰρίνῳ καὶ με- C λικράτῳ. φῦκος, ἢ βρύον θαλάσσιον, μελισσόφυλλον, μανδραγόρου ῥίζα σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσομένη, ἢ πήγανον, σίναπι σὺν μέλιτι, βάλανος μυρεψικὴ σὺν πάλῃ ἀλφίτου, γάλα γυναικεῖον μετὰ κωνείου, γαλῆς καείσης ἡ τέφρα μετ' ὄξους, γλήχων μετ' ἀλφίτου, ἑλξίνη σὺν τραγείῳ στέατι ἢ κηρωτῇ, D ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου τὰ φύλλα σὺν τοῖς καυλοῖς· θαψίας χυλὸς καταχριόμενος πρὸς ὀλίγον, ἐφ' ὧν τὴν ἐπιφάνειαν βούλει ῥευματίσαι· θεῖον ἄπυρον σὺν ὕδατι καὶ νίτρῳ ὁμοίως, καστόριον σὺν ἐλαίῳ συγχριόμενον, κολοκύνθης ξύσματα λεῖα καταπλασσόμενα, κράμβης ὠμῆς χυλὸς μετὰ τηλίνου E ἢ φακίνου ἀλεύρου ἢ ὄξους, ἢ ἀχράδων ἄλευρον σὺν κριθίνῳ καὶ ὄξει, αἴρινον ἄλευρον φυραθὲν ἀφεψήματι κωδιῶν. Καταντλεῖται δὲ ὠφελίμως ἐπ' αὐτῶν, γογγυλίδων σὺν ἅλμῃ ἑψηθεισῶν τὸ ἀφέψημα, θάλασσα θερμή, ἰτέας φύλλων καὶ φλοιοῦ ἀφέψημα.

πυρωτάτης Moibanus.

Forte καὶ ὄξους ἀχράδες σὺν ἀλεύρῳ κριθ. Moib.

CCXXXVI. Πώρους δὲ τοὺς ἐπὶ πο- F δαγρικῶν, καὶ τὰς συστροφὰς τῶν νεύρων λύει· ἀμμωνιακὸν σὺν πίσσῃ ξηρᾷ ἐπιτεθέν, βδέλλιον σιέλῳ ἀσίτου μαλαχθέν, κάνναβις ἀγρία καταπλασθεῖσα, στύραξ μαλαχθεῖσα ἐν σιέλῳ, σήσαμον καταπλασθέν.

CCXXXVII. Ἰσχιαδικοὺς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· ἑλιχρύσου ἀφέψημα, ἐρυθροδάνου G σὺν οἴνῳ (ἄγει δὲ αἷμα δι' οὔρων. λούειν δὲ δεῖ καθ' ἡμέραν τὸν πίνοντα·) ἐρύσιμον σὺν οἴνῳ. σμυρνίου σπέρμα ὁμοίως, καρδάμου < α'.

Diosc. 3 de mat. med. cap. 118. σὺν μέλιτι

A scordium cum acri aceto illitum, aut cum aqua cataplasmatis more impositum: seuum caprillū cum baccis capræ, croco & styrace, aut cum hederæ perdiciiue foliis tritis: fici liquor cum trimestris tritici farina & aceto, vuæ passæ quibus exempta sint vinacea cum lacte, bitumē cum cruda farina hor- B deacea hydrelæo subacta coctū & illitum, caseus mollis pro cataplasmate impositus, brassicæ amarissimæ folia vsta exceptáq; cerato cyprino: benefacit & oliuarū albarū succus affusus, ac ipsæ quoque oliuæ albæ pro cataplasmate appositæ, rapi sub cineribus cocti pars interior trita & imposita, glans vn- C guentaria cum farina lolij & melicrato adhibita, fucus muscúsve marinus, apiastrum, mandragoræ radix imposita cum polenta, ruta, sinapi cum melle, glans vnguentaria cum polline polentæ, lac muliebre cum cicuta, mustelæ crematæ cinis cum aceto, pulegium cum polenta, helxine cum hircino adi- D pe vel cerato, heliotropij maioris folia cum caulibus: thapsiæ succus iis paulisper illitus, in quibus fluxioné ad summam cutem euocare placet: sulphur viuum cum aqua & nitro similiter, castorium cum oleo illitum, cucurbitæ ramenta trita & adhibita, brassicæ crudæ succus cum fœnigræci lentiúmve farina E & aceto: farina è molitis pyris syluestribus cum hordeacea & aceto, lolij farina subacta cum decocto capitum papaueris. Ista etiam vtiliter fotus vice affunduntur: raporum in muria elixorum decoctum, aqua marina calens, salicis foliorum & corticis decoctum.

F Tophos podagricorū neruorúmque collectiones seu nodos dissoluunt hæc: ammoniacum cum arida pice impositum, bdellium ieiuni saliua emollitum, cannabis syluestris imposita, styrax saliua emollitus, sesamū denique adhibitum.

Ischiadicis auxilio sunt hæc in potu sumpta: elichrysi decoctum itémque rubiæ cum vino: (sed hoc G sanguinem per vrinas educit: bibētem verò quotidie lauari oportet,) erysimō cū vino, smyrnij semen eodé modo, nasturtij seminis drach.

cum vino, hypericum, seminis capparis quod pericarpiis pyri formã referentibus continetur drach. ij. (ducunt verò sanguinem:) cortex radicis capparis drach. j. pondere simili modo: papaueris cornuti radix herbáve acetabuli mensura decocta in aquæ heminis quatuor ad dimidias: iridis radix cum passo, rutæ syluestris & domesticæ drach. j. cum anethi decocto aut vino: succus è spartij ramulis simul & foliis plusculis diebus in aceto maceratis móxque tusis expressus, cyathi vnius mensura bibitus: symphytum petræum coctum in aqua mulsa, quinquefolij è radice succus: abrotoni decoctum, eiusdémque seminis drach. j. cum vino: agarici drach. j. cum vino, æthiopidis decoctum in vino, polemonium cum vino: arctij radix cum vino, ac eius decoctum: cētaurij decoctum, itidémque althææ radicis: ammoniaci drach. j. cum melicrato vel aqua: (sanguinem vero per vrinas educit:) hyperici aut androsæmi drach. ij. cum heminis aquæ mulsæ tribus, (copiosum stercus ac pituitam educunt:) iuniperi baccæ cum vino, asparagi radicis decoctum ac semen ipsum, bitumen instar catapotij deuoratum, balsami fructus cum melicrato, hederę terrestris folia terna diebus quadragenis sumpta, chamæpeuces drach. ij. cum vino, sagapeni binæ drachmæ ternis diebus sumptæ cum aqua.

Ad ischiadum enemata. Ischiadicis etiam ista commodè clysteribus infunduntur: garum è piscibus salitis, item è siluris: decocta iridis, centaurij minoris, colocynthidis, similitérque radicis aristolochiæ ex aqua: thlaspios semen tritum inditum, aut etiam in aqua decoctum: leontopetali radix decocta ex aqua, sal seu nitrũ cum melicrato, sal cum ptissanæ cremore, succus è sparto pluribus diebus aqua marina macerato deindéque tuso expressus iniectúsque, qui quidem sanguinem ducit: colocynthidis medullæ in furfurum decocto maceratæ. Plurimùm etiam iuuantur ischiadici, si quis infuso priùs enemate ex vino, eorum sedi expressum syluestrium cucumerum succum immittat: siquidem sanguinem etiam ducunt.

A σὺν οἴνῳ, ὑπερικόν. καππάρεως τοῦ ἐν τοῖς ἀπίων καρποῦ < β'. αἷμα γὰρ ἄγουσιν· ὁ τῆς ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α'. ὁμοίως. μήκωνος κερατίτιδος τῆς ῥίζης, ἢ τῆς πόας ὀξύβαφον ἑψηθὲν σὺν ὕδατι κο. δ'. εἰς τὸ ἥμισυ· ἴρεως ῥίζα σὺν γλυκεῖ. πήγανον ἄγριον καὶ ἥμερον σὺν ἀνήθου ἀφεψήματι < α'· σὺν οἴ-
B νῳ. σπαρτίου τὰς ῥάβδους σὺν τοῖς φύλλοις ἐν ὄξει βρέχων πλείονας ἡμέρας, ἔπειτα κόψας καὶ ἀφυλίσας, καὶ πιεῖν ἕνα κύαθον. σύμφυτον πετραῖον ἑψηθὲν σὺν ὑδρομέλιτι, πενταφύλλου ῥίζης ὁ χυλός. ἀβροτόνου ἀφέψημα, καὶ τοῦ καρποῦ < α'. μετ' οἴνου. ἀγαρικοῦ ξέ. α'. μετ' οἴνου, αἰθιοπίδος ἀφέψημα
C μετ' οἴνου, πολύγονον μετ' οἴνου, ἄρκτου ῥίζα μετ' οἴνου καὶ τὸ ἀφέψημα, κενταυρείου ἀπόζεμα, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα. ἀμμωνιακοῦ < α. σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι. ἄγει γὰρ αἷμα δι' οὔρων. ὑπερικοῦ ἢ ἀνδροσαίμου < β'. σὺν μελικράτῳ κο. γ'. ἄγουσι δὲ κόπρον πολὺν καὶ φλέγμα. ἀρκευθίδες μετ' οἴνου,
D ἀσπαράγου ῥίζης ἀφέψημα καὶ ὁ καρπός, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, βαλσάμου καρποῦ ἓξ σὺν μελικράτῳ, χαμαικίσσου φύλλα τρεῖς ἐπὶ ἡμέρας μ'. χαμαιπεύκης < β'. μετ' οἴνου. σαγαπηνοῦ < β'. μεθ' ὕδατος ἐπὶ ἡμέρας γ'. λαμβανόμεναι.

E CCXXXVIII. Κλυσμοὶ δὲ ἁρμόζουσιν ἐπ' ἰσχιαδικῶν· γάρος ἐξ ἰχθύων ταριχηρῶν καὶ σιλούρων, ἴρεως ἀπόζεμα, κενταυρίου τοῦ λεπτοῦ, κολοκυνθίδος, ἀριστολοχίας ῥίζης ὁμοίως σὺν ὕδατι, θλάσπεως σπέρμα λεῖον ἐνεθὲν ἢ καὶ ἑψηθὲν ἐν ὕδατι, λεοντοπετάλου ῥίζα ἀφεψηθεῖσα ἐν ὕδατι, ἅλες ἢ
F νίτρον σὺν μελικράτῳ, ἅλες σὺν πτισάνης χυλῷ, σπάρτον θαλάσσῃ βρέξας ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, εἶτα ἐγκόψας καὶ χυλίσας, ἐνές. αἷμα γὰρ ἄγει. κολοκυνθίδος ἐντεριώνη ἐν πιτύρων ἀφεψήματι ἀποβραχεῖσαι. ὠφελοῦνται δὲ λίαν εἰ προεγκλύσαι τις αὐτοὺς ἐν οἴνῳ κλύσματι, σικύους ἀγρίους ἐναποθλίψῃ τῷ
G δακτυλίῳ, αἷμα γὰρ ἄγουσι.

Rutæ domest. & syl. drachma cū decocto anethi aut cum vino. Moibanus.

χυλίσας, dic.

Aetius, σύμφυτον.

Moibanus < α'. Diosc. 3. de mat. med. cap. 1 [illegible] obolis contentus est ex aceto mulso.

Forte, πολύγονον, Moibanus: quanquam & Plinius montanum quoddam polygonon agnoscit ischiadicis peculiare, lib. 27. cap. 12.

ἀρκτίου. Moib. ἀνδρόσαιμον legendum suspicatur, ne otiosa sit hyperici repetitio.

καρποῦ, forte. Moibanus legit καρποῦ ἓξ redundante.

Τρία, Moibanus. Diosc. 4. de mat. med. ὀβολοὺς τρεῖς ἐν ὕδατι κυάθοις τρισί. tribus obolis in aquæ cyathis tribus.

μεθ' ὑδρομέλιτος, cum aqua mulsa, Diosc. 3. de mat. med. cap. 175.

ἐξ οἴνου

CCXXXIX. Μετὰ δὲ κλύσαι ποιεῖ τὸ νάπυος μέχρι πυρώσεως ἐπιτιθέμενον μετὰ κηρωτῆς τοιαύτης· κηροῦ λίτρ. α. κυπρίνου λίτρ. γ. ὀποπάνακος γο. β. [ἐν ἄλλῳ γο. α.]

τὸ νάπυ.

CCXL. Καταπλάσσεται δὲ ἐπ' ἰσχιαδικῶν, πύρινον ἢ κρίθινον ἄλευρον *ἑψήσαντα μετ' ὀξυκράτου καὶ πίσσης, αἴρινον ἄλευρον ἑφθὸν μετὰ μελικράτου καὶ λινοσπέρμου, καὶ νίτρου, καὶ σύκων ἑφθῶν. ἢ °σικαμώρων σπέρμα, *κολοκυνθίδος ἴσα. μυροβάλανος σὺν μελικράτῳ καὶ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ, τῆλις μετ' αἰρίνου ἀλεύρου, καὶ ὀπὸς συκῆς μετ' ὄξους, πίσσα σὺν ὄξει ἐν ὀθονίῳ, καὶ γύρεις ἑφθαί, καλάμου φραγμίτου ῥίζα μετ' ὄξους. καλαμίνθη μετ' οἴνου· ἐπικαίει δὲ τὴν ἐπιφάνειαν. λεπίδιον ὁμοίως, ὡς τέταρτον ὥρας ἐπιτιθέμενον. δεῖ δὲ θερμῷ ὑποκλύζειν αὖθις. ποιεῖ δὲ καὶ κάρδαμον σὺν ὄξει καὶ °ἄλσιν ἴσοις, σελίνου φύλλα σὺν οἴνῳ ἑψηθέντα. θέρμινον ἄλευρον σὺν ὄξει. Τὰς δὲ ἀρχομένας ἰσχιάδας *ναρθηκισμὸς θεραπεύει ἄχρι ἀπαλλαγῆς. καὶ τὸ σύγχρισμα τοῦτο· σμύρνης, ἀφρονίτρου, πεπέρεως, ἰρίνου ὑποστάθμης, ὄξους αὔταρκες· ἢ σῦκον, νάπυ, νίτρον, κολοκυνθίς, ἴσα ἀφεψηθέντα καὶ συντεθέντα. ἢ θύμον, ἢ θύμβρον μετ' οἴνου καὶ ἀλφίτου, ἢ κολοκυνθίδος χλωρᾶς °ὁ χυλὸς ἀναμισγόμενος. σίλφιον λεῖον, ἢ πευκέδανον σὺν ἐλαίῳ ἀνατριβόμενον. σκαμμωνίας ῥίζα σὺν ἀλεύρῳ κριθίνῳ καταπλασσομένη. σπάρτον ἐν ὄξει βραχὲν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κοπὲν, καὶ χυλισθὲν, καὶ μιχθὲν νίτρῳ καὶ συναλειφόμενον, ποιεῖ καὶ πρὸς τὰ συντεταμένα τῶν νεύρων. ποιεῖ καὶ ὁ τῶν σωματεμπόρων δρώπαξ, συνεχῶς προστιθέμενος· ἔστι δὲ πίσσα ὑγρὰ μετὰ ξηρᾶς πίσσης *ἑψημένης, ἢ πρὸς ἴσον. μήκωνος ἀγρίας φύλλα καὶ κωδίαι σὺν ἀλφίτῳ καταπλασσόμενα. δεῖ δὲ καὶ ξηραίνειν αὐτὰ μίσγοντα ἄλευρον, καὶ ποιοῦντα τροχίσκους, *ἐπιτιθέμενα καὶ ἀποτιθέναι· ἐπὶ δὲ τῆς χρείας, ὄξει ἀναλύειν. ποιεῖ δὲ καὶ κρίθινον ἄλευρον μετ' ἀφεψήματος κωδιῶν ἢ μελικράτου.

σισυμβρίου legendum conicit Moibanus.

ἀλφίτοις Diosc. lib. 2. de mat. med. cap 185 & Plin. lib. 20. cap. 13.

Forte, τοῦ χυλοῦ ἀναμισγομένου. Moib.

CCXLI. Πυρίαι δὲ ἰσχιάδος καὶ τῶν ἄλλων ἀλγημάτων ἱκανῶς ἐνεργοῦσαι·

A Post infusa enemata præclarè faciet sinapi quousque feruorem excitet adhibitú cú eiusmodi cerato, è ceræ lib. j. cyprini lib. iij. opopanacis vnc. ij. [in alio exemplari vnc. j.]

Post enema sinapismus.

Ischiadicis cataplasmatum more imponuntur ista: triticea hordeaceáve farina cocta cum posca & pice: loliacea farina cocta cum aqua B mulsa, lini semine, nitro & ficubus coctis: sisymbrij seminis & colocynthidis pares portiones: glans vnguentaria cum aqua mulsa & lolij farina, fœnumgræcum cum farina loliacea, fici lacteus liquor cum aceto, pix cum aceto inducta linteolo, pollis decoctus, arundinis phragmitis radix cum aceto: calamin C cha cum vino, (summam cutem adurit:) lepidium similiter ad horæ quartam partem impositum, (sed ægros deinde aquæ calidæ balneo immergi oportet.) Facit & nasturtium cum aceti & polentæ pari quantitate, apij folia in vino decocta, lupinorum farina cum aceto. Incipientes ischiadas sanant ad li D berationem vsque ferulis inflicta verbera, itémque hoc linimentum, è myrrha, spuma nitri, pipere, vnguenti irini sedimento & aceti modo sufficienti. Aut: ficus, sinapi, nitrum, colocynthis æquis partibus decoquantur, fiátque medicamentum. Aut: thymus thymbráve cum vino & polenta, aut ad E mixto colocynthidis virentis succo vsurpentur. Confert etiam laserpitium tritum aut peucedanum cum oleo affrictum, scammoniæ radix imposita cum farina hordeacea, expressus spartio in aceto pluribus diebus macerato tusoque succus addito nitro inunctus, (hic etiam facit ad neruorum disten F tionem.) Prodest & dropax mangonum frequenter adhibitus, qui quidem constat è liquidæ simul & aridæ picis æquis partibus coctis: syluestris papaueris folia simul & capitula imposita cum polenta: eadem etiam admixta farina siccanda & in pastillos redigenda, qui re G ponantur, vsúque postulante aceto dissoluantur. Facit & hordeacea farina cum decocto capitum papaueris aut aqua mulsa.

Ischiadicis cataplasmata.

Fomenta quæ tú in ischiade, tú in doloribus aliis auxilij plurimú afferunt.

Ad ischiada fomenta.

armentalis bouis fimum foliis inuolutum, & cinere feruenti calfactum inducito linteolo, atque imponito. Fotus etiam vicem præstant sal torrefactus sacellis inditus & milium, seu per se, seu etiam simul mixta adhibeantur: similiter & panicú. Sunt & vsui furfures cú lauri foliis & muria aquáve marina vel aqua mulsa cocti, saccis è densiore panno paratis similiter inditi.

[Ad eandem vstiones variæ genera.] Conferunt & ischiadicis vstiones huiusmodi: Fimi caprini feruentes pilulas imponito ei cauo quod est inter pollicem & indicem, infuso tamen priùs oleo, aut substrata priùs lana oleo imbuta: atque sic vrito, donec vstionis sensus per brachium ad coxendicem perueniat. Aut: è luto formatum orbiculum assis magnitudine, digiti verò crassitie, dolenti loco imponito, huicque bacillum candentem apprimito, quoad æger vstionem ampliùs tolerare vix possit. Aut, protensam protractámve longiùs cutim loco affecto vicinam ignito stylo diuidito, interiecto duorum digitorum interuallo. Afri incensam pyramidem è loti ramentis, sulphure viuo & elaterio conflatam dolenti parti applicant, substrato prius duplici linteo fasciáve, aut tenui testa. Marmaridæ vstionem administrant circumpositis parti humentibus lignis oleaginis, quæ non quidem incendunt, sed ita calfaciunt, vt humorem exudent, qui deinde in partem affectam guttatim extillet. Parthi verò plumbeum tubulum vtrinque per tusum & ansatum dolentibus locis imponunt, obducta priùs ipsius tubuli basi subacta farina, vt ne oleum, quod tubulo indendum est, præterfluat: vestibus vero ipsum diligenter circuntegunt, vt ne guttis destillantibus partes vicinæ lædantur. Tùm posteà feruentia cauteria quadraginta aut quinquaginta subinde, immittunt, dum circa partem mediocrem æger senserit vstionem: sed & interim frigida faciem illius abstergúnt, ob sudores ex feruore superuenientes. Porrò & iccircò circumiectis vestibus probè muniendæ vicinæ partes, neque nimiùm implendus oleo tubulus, vt ne id efferuescens parte superna refundatur, illásque adurat. Et de his quidem hactenus: reliqua proximè sequenti libro prosequemur.

A βοὸς νομάδος πρόσφατον ἀπόπατον ἐνειλήσας φύλλοις, καὶ θερμάνας ἐν θερμοσποδιᾷ, ἐμπλάσας εἰς ὀθόνιον ἐπίθες. ἅλες φρυκτοὶ ἐν σακκίῳ, ἢ κέγχρος, ἢ ἀμφότερα μιχθέντα, ἢ ἔλυμος ὁμοίως. ἢ πίτυρα ἑφθὰ σὺν δάφνης φύλλοις καὶ ἅλμῃ, ἢ θαλάσσῃ, ἢ μελικράτῳ, ὁμοίως εἰς σάκκον καλούμε- [Βαλλόμενα.]
B να ἐκ πυκνοῦ πεποιημένου ῥάκους.

CCXLII. Καύσεις δὲ ἰσχιαδικῶν ὠφελοῦσιν αὗται. σπυράθους αἰγὸς πυρώσας ἐπιτίθει ἐπὶ τὸ μεταξὺ τῶν ὀρθῶν τοῦ ἀντίχειρος κοῖλον, ἔλαιον προϋποχέας, ἢ ἔριον ἐλαίῳ βρέξας καὶ ὑποθεὶς, πύρωσον ἕως ἂν ἡ διὰ τοῦ βραχίονος αἴσθησις ἐπὶ τὸ ἰσχίον ἔλθῃ. [In parte quæ caua est in finibus pollicis, Moibanus, qui pro ὀρθῶν videtur ὄνυχ legisse. Lib 2. de nat. med legitur, ἐπὶ τὸ μεταξὺ μέρος τοῦ ἀντίχειρος &c. Gesnerus vtrobique legendum censet, ἐπὶ τὸ μεταξὺ τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ ἀντίχειρος κοῖλον.]
C ἢ πήλινον κυκλίσκον ποιήσας μέγεθος ἀσσαρίου, βάθος δὲ δακτύλου, ἐπίθες ἐπὶ τὸν ἀλγοῦντα τόπον· ἔρει δὲ κατ' αὐτοῦ πεπυρακτωμένον βακτήριον, ἄχρις αἰσθήσεως δυσανασχέτου· ἢ ἀποτείνας τὸ δέρμα κατὰ τὸν ἀλγοῦντα τόπον, διαίρει γραφίῳ πεπυρωμένῳ ἐκ διδακτυλιαίου διαστήματος. [Forte, γραφίδι Gesn. γραφίῳ πεπυρωμένῳ]
D Λίβυες δὲ πυραμίδα ποιήσαντες ἐκ λωτοῦ πρισμάτων καὶ θείου ἀπύρου καὶ ἐλατηρίου, ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τὸ ἀλγοῦν μέρος, προϋποθέντες διπλοῦν ὀθόνιον, ἢ ταινίδιον, ἢ λεπτὸν ὀσάρειον, ἐφ' ὧν ἐπιτιθέασιν ἡμμένην τὴν πυραμίδα. [Moib. ὄστρακον] Μαρμαειδὸς ὑγροῖς ξύλοις ἐλαΐνοις περιεχυμένοις καίουσι θερ- [Μαρμαρίδαι, vel Βαρβαρικοί, Moibanus Μαρμαρίδαι legit Gesn.]
E μαίνοντες αὐτὰ ὥστε μὴ καίεσθαι, θερμὰ δὲ καὶ ἔνικμα γίγνεσθαι. Πάρθοι δὲ μολιβδοῦν σωλῆνα ποιήσαντες ἀπύθμενον, ἔχοντα ὦτα, ἐπὶ τὰ ἀλγοῦντα ἐπιτιθέασιν, προϋποχρίσαντες τὴν βάσιν τοῦ σωλῆνος στέατι, [Forte, σταιτί] πρὸς τὸ μὴ παρεκρυῆναι τὸ ἔλαιον. περιβάλλουσι δὲ ἱματίοις ἐπιμελῶς, πρὸς τὸ μὴ
F βλάπτεσθαι ὑπὸ τῶν ἀπορρεουσῶν ῥανίδων. ἔπειτα καθιᾶσι ζεστὰ καυστήρια μ' ἢ ν', ἄχρις ἂν ἡ αἴσθησις τις περὶ τὸν τόπον γένηται· περιματτοῦσι δὲ καὶ τὸ πρόσωπον ψυχρῷ ὕδατι, διὰ τοὺς ἐκ τῆς θερμασίας ἐπιγινομένους ἱδρῶτας. καὶ διὰ τοῦτο περιβεβλῆσθαι δεῖ, καὶ μὴ λίαν πληροῦν τὸν σωλῆνα· ὑπερχεῖται
G γὰρ ἐν τῷ ζέσαι. Καὶ περὶ μὲν τούτων ἐπὶ τοσοῦτον. Τὰ δὲ λοιπὰ ἐν τῷ ἑξῆς διελευσόμεθα.

ΠΕΔΑΚΙΟΥ ΔΙΟΣΚΟΡΙΔΟΥ ἈΝΑΖΑΡΒΕΩΣ εὐπορίστων καὶ ἁπλῶν φαρμάκων, βιβλίον δεύτερον.

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBÆI, de facilè parabilibus simplicibúsque medicamentis, liber posterior.

IANO ANTONIO SARACENO LVGDVNÆO, INTERPRETE.



ΤΗΝ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐνέργειαν ἐν δυσὶ καταχωρήσαντες βιβλίοις, τιμιώτατε Ἀνδρόμαχε, καὶ ἀμφοτέρω σοὶ ἀναθέντες, ἐπελθόντες τε ἐν τῷ περὶ τούτου βοηθήματα ἁρμόζοντα τοῖς περὶ κεφαλὴν καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ ἀρτηρίας καὶ τὴν λοιπὴν ἐπιφάνειαν συνισταμένοις πάθεσιν, ἐν τούτῳ περὶ τῶν λειπομένων διευκρινήσομεν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν περὶ τὸν στόμαχον συνισταμένων παθῶν, προδιαστειλάμενοι, ὅτι ἐπὶ τῶν πινομένων, ἐφ' ὧν τὰς ποσότητας οὐ προσγράφομεν, ἡ μὲν ἐλαχίστη πόσις ἐστὶ τριώβολον· ἡ δὲ μέση, δραχμὴ μία· ἡ δὲ τελεία, δραχμαὶ δύο.

QVONIAM, spectatissime Andromache, morborum curationes per simplicia medicamenta duobus libris distinximus, quorum vtrunque tibi dedicauimus, & priore quidem auxilia capitis, oculorum, fauciū, ac summę cutis extremarúmque partium affectibus conferentia complexi sumus: iam superest, vt in hoc posteriore de reliquis agamus, à stomachi vitiis facto initio. Sed priùs Lectorem monitum velim, quotiescunque iis quæ ore sunt assumenda certam definitámve quantitatem minimè ascribimus, minimam quidem eorum dosin esse debere trium obolorum, maximá drachmarum duarum, mediam verò drachmę vnius. Proœmium.

Τὰ τῶν περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὰ ὑποχόνδρια συνισταμένων παθῶν βοηθήματα.

Ad Stomachi & hypochondriorum affectus remedia.

CAP. I. Τοῖς χρονίως καυσουμένοις τὸν στόμαχον ὠφελεῖ ἅμα καὶ δίψαν παύει· γλυκυρρίζης χυλὸς πινόμενος, καὶ ἡ ῥίζα σὺν ὕδατι. ἑλίκων ἀμπέλου ἀπόβρεγμα, ἀνδράχνης χυλὸς καὶ αὐτὴ ἐσθιομένη, σέρεως χυλὸς καταρροφούμενος. πολυγόνου χυλὸς ὁμοίως. Ἐπὶ δὲ τῶν ἐξ ἀσθενείας ἀναλαμβανόντων δίψαν παύει, κράμβη ἐσθιομένη ὠμῶς, σῦκα ἁπαλά, στρόβιλοι ἐσθιόμενοι, σύμφυτον πετραῖον διαμασώμενον. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ στομάχοις καυσουμένοις καθ' ἑαυτὰ καὶ σὺν ἀλφίτῳ· ἀειζώου ῥίζα, κοτυληδόνος φύλλα, κύπρου φύλλα, πολύγονον, σέρις, σόγχος, σέλινον, στρύχνον κηπαῖον, ἕλικες ἀμπέλου καὶ τὰ

Ad stomachi ardorem.

Stomachi diutino ardore conflictatis prosunt simul & sitim pellunt, glycyrrhizæ succus epotus, & radix ipsa ex aqua bibita, capreolorum vitis dilutum: portulacæ succus, ac ipsa etiam in cibis sumpta: seridis succus absorptus, similitérque polygoni succus. Eorum verò qui conualescunt ex morbo sitim compescunt, brassica cruda esitata, ficus recentes, strobili in cibis sumpti, symphytū petræum commanducatum. At imposita seu per se, seu cum polenta stomachos æstuantes hæc iuuant: semperuiui radix, Veneris vmbilicus, cypri folia, polygonum, seris, sonchus, apium, solanum hortense, vitium capreoli & folia, per-

tulaca cum polenta vel pane, vitiũ folia per se ex aqua frigida, elate palmarum trita cum polenta: brassicæ denique folia cruda tritáque cum melle imponuntur.

Ad æstuantem faciem ventriculum. His quibus æstuat ventriculi superficies, opitulatur succus è cucurbitæ ramentis cum rosaceo, itidémque vuæ acerbæ succus cum rosaceo. Absinthij foliorum decocti poculum manè haustũ, epithymum cum sero lactis potum quinque séxve vicibus per mensem.

Ad ventriculi ac intestinorũ flatus ex atra bile. Iis qui bilem atram gignunt, quique stomachi ac intestinorum inflatione diuexantur, auxilio sunt hæc: pulegij decoctum dilutúmve bibitum, & aqua in qua candens ferrum extinctum sit. Spõgiæ quoque ex aceto impositę conueniunt, maximè in inflatione intestinorũ & mentis alienatione. Sin perseueret affectus, alumen liquidum cum chalcantho, aloë ac melle imponito, cerato admixto. Aut, hederæ folia cocta in vino cataplasmatis instar imponito: aut plantaginem tritam cum sale: aut fimum bouis armentariæ siccum in vino coctum, aut marrubium cum pane ac rosaceo, aut denique bulbos cũ alumine tritos.

Ad singultum. In singultu conueniunt hæc in potu sumpta: alyssi herbæ decoctum, aut ipsa etiam herba manibus detenta, anethi semen potum & olfactum, aristolochiæ radix ex aqua, asplenum herba cum posca, mentæ ramuli cum acidi Punici succo, castorium cum aceto, cuminum cum aceto, rha cum aqua, sisymbrij, quod cardamine dicitur, succus & semẽ, sternutatorium deniq; adhibitũ. Ortus verò à frigore singultus soluitur summis manibus in calentem aquam demissis, aqua calida absorpta, spongia ex aqua feruenti stomacho adhibita, extremis denique partibus oleo Sicyonio confricatis.

Ad stomachi dolores assumenda. Ad stomachi dolores faciunt: lac muliebre, bubulum aut asininum è papilla suctum, aut bibitum vbi per ignitos silices fuerit decoctum: gentianæ drach. j. cum aqua, mastiches cochlear vnum quotidie bibitum, aut succus ex eodem commanducato deglutitus, trium men-

A φύλλα, αἰδράχνη μετ' ἀλφίτου ἢ ἄρτου, φύλλ' ἀμπέλου καθ' ἑαυτὰ ἐξ ὕδατος ψυχροῦ, ἐλάτη λεία σὺν ἀλφίτοις. ἢ φύλλα κράμβης ὠμὰ τρίψας μετὰ μέλιτος, ἐπιτίθει.

II. Τοῖς δὲ καυσουμένοις τὴν ἐπιφάνειαν ὠφελεῖ κολοκύνθης ξυσμάτων ὁ χυ-

B λὸς μετὰ ῥοδίνου, ἢ ὄμφακος χυλὸς σὺν ῥοδίνῳ. ἀψινθίου φύλλων ἀπόζεμα τὸ ποτήριον ἓν κατὰ πρωΐ, ἢ ἐπίθυμον μετὰ γάλακτος ὀρροῦ πέντε ἢ ς'. φορὰς τὸν μῆνα. *Quæ hîc sequuntur, ad sequens caput referenda censet Gesnerus.*

III. Χολὴν γεννῶντας μέλαιναν, καὶ ἐμφυσωμένους στόμαχον καὶ ἔντερα ὠφελεῖ· γλήχωνος ἀπόζεμα ἢ ἀπόβρεγμα πινό-

C μενον, καὶ ὕδωρ τὸ ἀπὸ τοῦ πεπυρωμένου σιδήρου ἐν ᾧ σίδηρος σβέννυται. ἁρμόζουσι δὲ καὶ σπόγγοι ἐξ ὄξους ἐπιτιθέμενοι, μάλιστα * κατὰ τὴν ἐμφύσησιν τῶν ἐντέρων καὶ τῆς διανοίας τὴν παράτροπήν. εἰ δὲ ἐπιμένει, στυπτηρίαν ὑγρὰν μετὰ χαλκάνθου καὶ ἀλόης καὶ μέλιτος ἐπιτίθει, κηρωτῇ μίξας. ἢ κισσοῦ

D φύλλα ἑφθὰ σὺν οἴνῳ καταπλάσσε, ἢ ἀρνόγλωσσον λεῖον σὺν ἁλσίν, ἢ βοὸς ἀγελαίας βόλβιτον ξηρὸν ἐν οἴνῳ ἑψημένον. ἢ πράσιον μετ' ἄρτου καὶ ῥοδίνου, καὶ βολβοὶ μετὰ στυπτηρίας λεῖοι. *Fortè add. πινόμενον aut ἀμείξαντα.*

IIII. Ἐπὶ δὲ τῶν λυγμῶν ἁρμόζει πινόμενα· ἀλύσσου τῆς πόας ἀφέψημα, καὶ αὐ-

E τὴ κρατηθεῖσα. ἀνήθου σπέρμα πινόμενον καὶ ἀποσφραινόμενον, ἀριστολοχίας ῥίζα μεθ' ὕδατος, ἀσπλήνου πόα μετ' ὀξυκράτου, ἡδυόσμου κλωνία σὺν ῥοιᾶς ὀξείας χυλῷ, καστόριον σὺν ὄξει, κύμινον σὺν ὄξει, ῥᾶ σὺν ὕδατι, σισυμβρίου τῆς καρδαμίνης λεγομένης χυλὸς καὶ τὸ σπέρμα, πταρμικοῦ προσα-

F γωγή. Τὸν δὲ διὰ ψύχος λυγμὸν λύουσιν ἄκραι χεῖρες εἰς θερμὸν ὕδωρ καθιέμεναι, ὕδατος θερμοῦ καταρρόφησις, σπόγγος ἐκ ζεστοῦ ὕδατος προσαγόμενος τῷ στομάχῳ, ἔλαιον Σικυώνιον, ἀνατριβομένων τῶν ἄκρων.

V. Πρὸς δὲ τὰ ἀλγήματα τοῦ στομάχου ποιεῖ· γάλα γυναικεῖον ἢ βόειον ἢ ὄνειον θηλαζόμενον, ἢ πινόμενον. ἢ κόχλαξι συνα-

G φεψόμενον. γεντιανῆς < α'. μεθ' ὕδατος· μαστίχης κοχλιάριον ἓν καθ' ἡμέραν πινόμενον, ἢ διαμασώμενον τοῦ χυλοῦ καταπινομένου. *δ abundat.*

ἡδυόσμου χλωρῶν τρυφερῶν φύλλα σὺν ὀξείας A ῥοιᾶς χυλῷ καταῤῥοφούμενα, γλήχων μετ' ὀξυκράτου.

VI. Πρὸς δὲ τοὺς δηγμοὺς τοῦ στομάχου· τερμίνθου φύλλα ἀφεψόμενα, ὁμοίως σκορδίου χύλισμα· σόγχου χυλὸς μετὰ στροβίλων καὶ καρύων πικρῶν καὶ σικύου σπέρματος, καὶ οἱ ἐσθιόμενοι καθ' ἑαυτούς. B

VII. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ ἀλγήματα τοῦ στομάχου, μελίλωτον ἐν οἴνῳ ἑφθὸν μετὰ τηλίνου ἀλεύρου ἢ γύρεως, κυδώνιον ἑφθὸν σὺν ἄνθει, ἢ πήγανον σὺν μέλιτι.

αἰλίνου

VIII. Πρὸς δὲ τοὺς τὰ σιτία ἀποβάλλοντας ἐπιτιθέμενος ὠφελεῖ σπόγγος ἐξ ὄξους δριμέος ἄχρι φλυκταινώσεως, ἐπί τε C τοὺς πόδας καὶ βραχίονας. ἐπὶ δὲ τοῦ θώρακος καταπλασσόμενος τυρὸς νεαλὴς μετ' ἀλφίτου, ἢ σελίνου φύλλα, ἢ σέριδος μετ' ὄξους καὶ ἀλφίτων, ἢ ἀνδράχνης ὡσαύτως, ἢ κολοκύνθης ξύσματα ὁμοίως.

IX. Τοὺς δὲ ναυτιῶντας καὶ πλαδῶντας ὁμοίως τὸν στόμαχον καὶ ἐξεμοῦντας ἵστησι πινόμενα, D ἄλφιτα σὺν οἴνῳ, ἀμύγδαλα γλυκέα πρόσφατα σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενα, ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ σπέρμα, κύμινον Αἰθιοπικόν, ἀνήθου σπέρμα, πολυγόνου χυλός, καὶ κιχώριον ἐσθιόμενον καὶ σέρις, καὶ ὁ χυλὸς πινόμενος. σισύμβριον ἢ καρδαμίνη λεγομένη πινομένη, θέρμοι γλυκεῖς λεῖοι E σὺν ὄξει ποθέντες. θρίδακες ἄπλυτοι ἐσθιόμεναι, καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον μεθ' ὕδατος. σόγχου ὁμοίως, ἴου ἄνθος μεθ' ὕδατος, κόστου < α. μετ' οἴνου. Κοχλίου χερσαίου Λιβυκοῦ σὰρξ ὅλη καταποθεῖσα νήστει καὶ ἀλγήματα παύει στομάχου. προεσθιόμενοι δὲ ἔνιοι δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. ποιεῖ δὲ καὶ F σὺν τῷ ὀστράκῳ ὅλος καταποθείς, τοῦ ὀστράκου προσεμπλασθέντος. Γίγαρτα φρυκτὰ ἀντὶ ἀλφίτων ἐσθιόμενα, γλήχων καταπλασθεῖσα ἐξ ὀξυκράτου, κύμινον σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον ἢ σὺν ὄξει, λαπάθου σπέρμα ὀβολοῖς δύο ἢ τρισίν, ἀκακία μεθ' ὕδατος, λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος. μαράθρου G σπέρμα ἢ χύλισμα, μάλιστα τοῖς ἀποξύνουσιν ἢ ἐμοῦσι τὰ σιτία.

Diosc. 2. de mat. med. 176. χλωρὰ, virides seu virentes.

ἐμπλασθέντος Gesn.

X. Τοὺς δὲ ῥευματισμοὺς τοῦ στομάχου ἵστησι,

A tæ ramulorum folia cum acidi Punici succo absorpta, itemque pulegium ex posca bibitum.

Ad oris ventriculi morsus valent, terebinthi folia decocta: similiter & succus è scordio: sonchi succus cum nucleis pineis, amygdalis amaris & semine cucumeris: pinei etiam nuclei per se in cibis sumpti.

B Stomachi dolores imposita leuant, melilotus in vino coctus cum farina fœnigræci aut polline, cotoneum cum flore coctum, ruta denique cum melle.

Cibû reiicientibus prodest spongia acri aceto [calente] imbuta, pedibus & brachiis adhibita, quoad C pustulæ excitentur. Conferunt verò adhibita pectori, caseus recens salitus cum polenta, folia apij aut seridis cum aceto & polenta, similiter & portulacæ folia aut cucurbitæ ramenta.

Nauseam, stomachi ex nimia humiditate languorem ac vomitum ista cohibent: polenta in vino bibi- D ta, amygdalæ dulces recentes cum suo putamine esitatę, graminis Parnassij semen, cuminum Æthiopicum, anethi semen, polygoni succus, cichorium in cibis sumptum, sicuti & seris, eorúmque succus epotus: sisymbrium, aut quod cardamine dicitur, potum: lupini dulces E triti cum aceto bibiti, lactucæ illotæ in cibis sumptæ, earúmque semen ex aqua potum, similiter & sonchi semen & flos violæ ex aqua, costi drachm. j. cum vino. Cochleæ terrestris Africanæ caro tota ieiuno deuorata, etiam dolores stomachi sedat. Idē præstant cochleæ duæ trésve quotidie ante cibos a- F lios assumptæ: deuorata etiam tota proficit cum sua testa, hac circum aspersa: tosti acinorum nuclei polentæ vice in cibo sumpti, pulegium cum posca impositum, cyminum ex posca vel aceto potum, lapathi semen duûm triúmve obolorum pondere, acacia cum aqua, lapis qui in Samia terra reperitur, G fœniculi denique semen aut expressus eo succus, ac iis maximè quibus acescit cibus, aut vomitu reiicitur.

Stomachi fluxiones inhibent,

balaustium ex aceto potum, rubi foliorum succus vel per se, vel ex aqua, aqua igniti ferri iniectione feruefacta, acetum scilliticum absorptum: (oportet autem ab exigua quantitate incipiendo bibere ad cyathū vsque vnum.) Punicum malum cum aqua frigida, scandicis decoctum, scillæ coctæ tres oboli cū posca, hypocisthidis drach. j. ex aqua: lens tosta polentæ loco inspersa, eiusdem decorticata grana xxx. deuorata: rosarum denique flos inspersus potui. Cæterùm tentatum fluxione ventriculum irrigare oportet rhois decocto lana succida excepto.

Ad eiusdē subuersiones. Stomachi subuersionibus medetur, passerculorū stercus potui datū.

Ad stomachi ex humiditate languorē admouenda. Languentes ex nimia humiditate stomachos roborant hæc, cum cerato myrtino aut rosaceo imposita: rubi folia, absinthium, cupressi folia, coriandrum, cachry, palmula, coroneū malū, elate cum palmulis.

Ad inflationes stomachi. Inflationibus stomachi, & his maximè qui tardè concoquunt, auxilio sunt hæc in potu sumpta: agallochi drach. j. cum vino, aristolochiæ drach. j. cum vino, smyrnij itidem semen cum vino, spinæ albæ radix cum vino, agaricum commanducatum superbibito mero. Ad inflationes stomachi, rhamni spinosi folia trita redige in pastillos, triobolares, è quibus vnum exhibeto febricitantibus cum hydromelitis diluti hemina vna: iis verò qui febre carent, cum vino diluto. Facit etiam ad ileosos & quosuis dolores à flatu: malo siquidem mirum in modum per ructus flatúsque resoluto sanescunt.

Ad cruditates ventriculi. Coctiones promouent: agaricum à cœna commanducatum deuoratúmque, nullo liquore insuper absorpto: aloës drach. j. ante cibum ex aqua sumpta, iuniperi baccę tritæ cum vino, cotonei mali dilutum, xylobalsami decoctum cum seseli, nardi Celticę decoctum cum aceti momento sumptum, iunci odorati decoctum cum rosarum flore haustum, seseli potum. Coctionem denique adiuuat, seridis succus absorptus.

Stomachū roborantia. Os vētriculi confirmāt, vua passa & scilla cocta cum melle delincta.

A βαλαύστιον μετ' ὄξους ποθὲν, βάτου χυλὸς φύλλων καθ' ἑαυτὸν καὶ μεθ' ὕδατος, ὕδωρ τὸ ἀπὸ σιδήρου πεπυρωμένου θερμανθὲν· ὄξος σκιλλητικὸν καταρροφούμενον, (δεῖ δὲ ἀπ' ὀλίγου ἄρχεσθαι καὶ πίνειν ἄχρι κυάθου·) ῥοιὰ μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, *σκάνδυκος ἀφέψημα, σκίλλης ἑφθῆς τριώβολον ἐν ὀξυκράτῳ, *σκάνδικος.*

B ὑποκιστίδος < α'. ἐν ὕδατι. φακὸς πεφωσμένος ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπλασσόμενος. φακοὶ ἐπτισμένοι λ'. καταπινόμενοι. ῥόδων ἄνθος ἐπιπασσόμενον τῷ πόματι. *Εμβρέχειν δὲ δεῖ τοὺς ῥευματιζομένους στομάχους ἐρίοις οἰσυπηροῖς σὺν ῥοΐ. *Fortè, ἐπιπασσόμενος*

XI. Ἀνατροπὰς δὲ στομάχου θεραπεύει,

C στρουθίων διαχώρημα διδόμενον ἐν ποτῷ.

XII. Κρατύνει δὲ τοὺς πεπλαδηκότας στομάχους ἐπιτιθέμενα μετὰ κηρωτῆς μυρσίνης ἢ ῥοδίνης βάτου φύλλα, ἀψίνθιον, κυπαρίσσου φύλλα, *κόριον, *κάχρυ, φοίνικες, μηλοκυδώνιον, ἐλάτη μετὰ φοινίκων. *κόριον forrè. κάχρυς, fortè, hoc est milium.*

XIII. Στομάχου δὲ ἐμπνευματώσεις

D ὠφελεῖ πινόμενα, καὶ τοὺς βραδυπεπτοῦντας μάλιστα· ἀγαλλόχου < α'. σὺν οἴνῳ, ἀριστολοχίας < α'. σὺν οἴνῳ, σμυρνίου σπέρμα σὺν οἴνῳ, τὸ ἄνθος, ἢ λευκῆς ῥίζα σὺν οἴνῳ. ἀγαρικὸν διαμασηθὲν ἐπιρροφουμένου ἀκράτου. Πρὸς τὰς ἐμπνευματώσεις τοῦ στομάχου, ῥάμνου τῆς ἀκανθώδους φύλλα λειώσας,

E ἀνάπλασον *τριωβολιαῖα, καὶ δίδου ἐν τοῖς μὲν πυρέσσουσι μεθ' ὑδρομέλιτος κεκραμένου κο. α'. ἀπυρέτοις δὲ, μετ' οἴνου κεκραμένου. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς εἰλεώδεις καὶ πᾶν ἄλγημα πνευματικόν· θαυμαστῶς γὰρ δι' ἐρυγῶν καὶ φυσῶν ὑγιεῖς γίνονται. *Subaudi, μεγέθει.*

XIIII. Πέψεις δὲ ποιεῖ ἀγαρικὸν διαμασώμενον καὶ καταπινόμενον ἀπὸ δείπνου,

F χωρὶς τοῦ ἐπιρροφεῖν τι· ἀλόης < α'. σὺν ὕδατι, καὶ πρὸ τροφῆς· ἀρκευθίδες λεῖαι σὺν οἴνῳ, *μήλου ἀπόβρεγμα, ξυλοβαλσάμου ἀπόζεμα μετὰ σεσέλεως, ἢ νάρδου Κελτικοῦ μετ' ὀξυδίου ληφθὲν, σχοίνου ἄνθους ἀπόζεμα μετὰ ῥόδων ἄνθους πινόμενον, σέσελις πινομένη. Εὐπεψίαν δὲ ποιεῖ σέριδος χυλὸς *καταρροφεῖν τι ἄλλο, Moib. Malim ego χωρὶς τοῦ [illegible] τι.* *Suspicatur Gesnerus legendum μήου, hoc est, mei.*

G καταρροφούμενος.

XV. Ῥωννύουσι δὲ στόμαχον, σταφὶς, σκίλλα ἑφθὴ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη.

XVI. Ταῖς δὲ κιττώσαις ὠφελεῖ· ἀνδράχνη ἐσθιομένη, ἑλίκων ἀμπέλου ἀπόβρεγμα πινόμενον, κιτρόμηλα ἐσθιόμενα.

XVII. Ὑποχόνδρια δὲ ὠφελεῖ ἐσκληρυσμένα παθόντα χρονίως, μάραθρον πινόμενον. Καὶ καταπλασσόμενα· ἀψίνθιον σὺν κυπρίνῃ κηρωτῇ ἢ φοίνιξιν, λευκανθέμου φύλλα, σκόρδιον σὺν κηρωτῇ, τῆλις ἢ λινόσπερμον σὺν μελικράτῳ, ἢ σάμψυχον ἐν κηρωτῇ.

Pica labotantibus mulieribus auxilio sunt, portulaca in cibis sumpta, vitis capreolorum dilutum potum, citria mala esitata.

Hypochondriis affectu diuturno induratis auxilio est, fœniculum bibitum. Imponuntur vero cataplasmatum more, absinthium cum cerato cyprino aut palmulis, leucanthemi folia, scordium cum cerato, fœnumgræcum aut lini semen cum aqua mulsa, sampsuchum denique cerato exceptum.

Τὰ τῶν πυρεσσόντων βοηθήματα.

XVIII. Γλώσσης δὲ τραχύτητας ἐκμαλάσσει ἡδύοσμον λεῖον σὺν μέλιτι· ῥοῦς ἐρυθρὸς ὁμοίως, ῥόδινον σὺν * ὕδατι, ἢ μέλιτι καθ' ἑαυτό.

XIX. Τοὺς δὲ κατὰ περίοδον πυρετοὺς κεχρονισμένους θεραπεύει· χαμαίδρυος φύλλα λεῖα πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς λήψεως πινόμενα, καὶ ὅσα ἐπὶ τριταικῶν αὐτίκα ἱστορήσομεν.

XX. Πρὸς δὲ τοὺς τριταϊκοὺς ἁρμόζει πόματα λαμβανόμενα πρὸ μιᾶς ὥρας τῆς ἐπισημασίας, προεγχριομένων καὶ ἀνατριβομένων τῶν ἄκρων. τριφύλλου σπέρματος κόκκια τρία κηρῷ καταπλασθέντα καὶ καταποθέντα ἐπὶ τρίς, τὰ πάντα ἐννέα. ἀρνογλώσσου ῥίζαι ἁδραὶ τρεῖς μετ' οἴνου πινόμεναι, ἱερᾶς βοτάνης τὸ τρίτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς ἀφαιρεθὲν, καὶ διδόμενον. ποιεῖ καὶ σίλφιον κηρῷ περιπλασθὲν λευκῷ καὶ καταποθέν. ἐπιρροφείτωσαν δὲ ὕδωρ θερμὸν ἢ οἶνον. ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου κόκκοι τρεῖς σὺν οἴνῳ, ὀνόβρυχις σὺν οἴνῳ, πενταφύλλου φύλλα γ'. μετ' οἴνου ἢ ὑδρομέλιτος ποτιζόμενα, πέπερι λεῖον μεθ' ὕδατος πινόμενον. Περιαπτόμενα δὲ ὠφελεῖ τριταίους· λειχὴν ἵππου περιαφθεὶς, ἢ ἀράχνας τὰ ζῷα τρία συναναμαλάξας ἐμπλάστρωσον ἐπιθεὶς ἐν ὀθονίῳ κατὰ τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων.

XXI. Τεταρταϊκοὺς δὲ ὠφελοῦσιν ἀρνογλώσσου ῥίζαι ἐν οἴνῳ πινόμεναι· ἱερᾶς βοτάνης τέταρτον γόνυ ἀπὸ τῆς γῆς ἀφαιρεθὲν καὶ τριβὲν λεῖον σὺν οἴνῳ καὶ δοθὲν, ἀσφάλτου < α'. μετὰ καστορίου ὀβολοῦ, γλυκυρρίζης < β'. μεθ' ὕδατος κο. α'. ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου κό. δ'· σὺν

Febricitantium remedia.

Linguam scabram asperámve emolliũt ac læuigãt, mẽta trita cum melle, rhus erythros dictus, quo ad obsonia vtuntur, rosaceum cum aqua, aut mel per se.

Diuturnas febres quæ [quotidianis] redeunt circuitibus, sanãt, chamædryos folia ante accessionem hora vna pota, & quæcunq; mox in curãdis tertianis cõmemorabimus.

Tertianis febribus hæc conueniunt hora vna ante accessionem assumpta, priùs tamen vnctione frictionéque partium extremarum adhibita: trifolij seminis grana cera obuoluta nouem, nempe ternaternis deuorata vicibus: plantaginis radices succulentæ tres in vino potæ, verbenacæ supinæ tertium à terra geniculum decerptum & exhibitum. Confert & silphium cera candida obuolutum ac deuoratum, superbibita tamen aqua calida aut vino: heliotropij maioris grana tria cum vino, onobrychis cum vino, quinquefolij folia trita cum vino aut aqua mulsa pota: piper denique tritum ex aqua potum. Sed & amuleta tertianis febribus auxilio sunt, vti lichen equorum appensus, itidémque aranei tres contriti linteolo inditi, frontique ac temporibus adhibiti.

Contra quartanos circuitus auxilio sunt, plãtaginis radices quatuor in vino bibitæ: verbenacæ supinæ quartum à terra geniculum decerptum, cum vino tritum & exhibitum: bituminis drach. j. cum castorei obolo, glycyrrhizæ drachmæ duæ cum aquæ hemina vna, heliotropij maioris grana quatuor cum vino,

vino, cimices è cubilibus quatuor cauis fabarum inditi ac deuorati, quinquefolij quatuor folia ex aqua mulsa aut vino, hyperici coreos appellati semen cum vino: pota quoque vrina cuique sua cyathorum quatuor mensura, vomitu prius euacuatos iuuare traditur: sed illam in fictili vase asseruari oportet. Idē facit impubis pueri vrina quinquies hausta. Quartanas finit oxyporon aliquod ante accessiones toti corpori illitum, poto deinde generis eiusdem medicamento. Aliud: radicis libanotidis sesquidrachmam in vini dimidia hemina paulò ante febrilem accessum exhibeto: ac vt ne rigore prehendatur æger, aliquo pingui præunctum & vndique coopertum quiescere finito, dū copiosus erumpat sudor.

Ad quoslibet febrium circuitus & rigores. Ad omnes in communi circuitus ac rigores faciunt hæc sudores mouentia: smyrnij semen cum vino, laserpitij agrestis ac domestici liquor melle cocto circumlitus ac deuoratus: rutæ syluestris & satiuæ semen cum vino, radicis aristolochiæ drach. j. cum vino, myrrha ad fabæ magnitudinem, piper cum vino, iridis drach. ij. cum vino, hipposelini semen drach. j. pondere cum vino: similiter & hyperici, calaminthæ decoctum cum castorio, laserpitij semina cum nasturtio & ouo, vel pipere ac ruta, opopanacis drach. j. vel panacis drach. ij. seseli cum panace ac pipere in vino potum, ferulæ semen simili modo, verbasci radix in vino, radicis quinquefolij succus cum vino: canini stercoris sicci quantum sat esse coniectura videbitur, ex aceto bibitum.

Ad febres inordinatas. Diuturnis & inordinatis febribus conuenit epotum ius è vetere gallinaceo, cuius ventri sal salsamentúmve inditū incoctúmque fuerit.

Ad quosvis febrium rigores illinenda. Febribus cum rigore certo statóque circuitu redeuntibus ista conferunt ex oleo trita, & ante accessiones illita, quippe quæ corpus excalfaciant sudorésque cieant: viticis semen, libanotidis semen, salis flos, lixiuium ficulneum, nitrum aut spuma nitri, baccæ lauri, pyrethrum, smyrnij quod hipposelinum dicitur semen, hypericum,

A οἴνῳ, κόρεις ⊕ τῆς κλίνης δʹ. ἐντεθέντες εἰς τὰ τῶν κυάμων βρώματα καὶ καταποθέντες, πενταφύλλου φύλλα δʹ. μεθ' ὑδρομέλιτος ἢ οἴνου, ὑπερικοῦ τοῦ κόρεως λεγομένου τὸ σπέρμα μετ' οἴνου. ἱστορεῖται δὲ καὶ οὖρον ὠφελεῖν τὸ ἴδιον πινόμενον κυάθοις δʹ. πρὸς ἐμεμεκόσι πλῆθος· δεῖ δὲ φυλάσσειν αὐτὸ ἐν στα-B μνίῳ. Τὸ αὐτὸ δὲ ποιεῖ καὶ παιδὸς οὖρον ἀφθόρου μέχρι πέντε πόσεων. Τεταρταῖον δὲ παύει πρὸ τῆς ἐπισημασίας ὀξυπόρου χρίσις καθ' ὅλον τὸ σῶμα, καὶ μετὰ τοῦτο πόσις τοῦ αὐτοῦ φαρμάκου. ἢ λιβανωτίδος ῥίζης < α ς', ἐν οἴνου ἡμικοτυλίῳ μικρῷ πρότερον τῆς λήψεως. καὶ συμπεριβάλλων ἄ-C φες ἡσυχάσαι, καὶ οὐ μὴ ῥιγῶσι προαλείφεσθαι λίπει, καὶ ἱδρώσει πολύ.

Ἡμέσασι, Moibanus, &c. Gesn. mauult κυάθοις δʹ. πλῆθος ἐμημεκόσι.

ῥιγεῖ, Moibanus: qui & sequentia duo verba redundare putat.

XXII. Κοινῶς δὲ πρὸς πάσας περιόδους καὶ ῥίγη ποιεῖ κινοῦντα ἱδρῶτας· σμυρνίου σπέρμα μετ' οἴνου, ὀπὸς σιλφίου ἀγρίου καὶ ἡμέρου μέλιτι ἑφθῷ περιχριόμενος καὶ καταπινόμενος, πηγάνου ἀγρίου καὶ ἡμέρου D σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἀριστολοχίας ῥίζης < α. σὺν οἴνῳ· σμύρνης ὅσον κύαμος, πέπερι σὺν οἴνῳ, ἴριδος < βʹ. σὺν οἴνῳ, ἱπποσελίνου σπέρματος < α. μετ' οἴνου, ὑπερικοῦ ὁμοίως, καλαμίνθης ἀπόζεμα σὺν καστορίῳ, ὀποῦ φύλλα σὺν καρδάμῳ καὶ ᾠῷ, ἢ πεπέρει καὶ πηγάνῳ. ὀποπάνακος < α. ἢ πάνα-E κος < βʹ. σέσελι μετὰ πάνακος καὶ πεπέρεως σὺν οἴνῳ ποθέν, νάρθηκος σπέρμα ὁμοίως, φλόμου ῥίζα ἐν οἴνῳ, πενταφύλλου ῥίζης χυλὸς σὺν οἴνῳ, κόπρος κυνεία ξηρὰ στοχασμῷ μετ' ὄξους πινομένη.

Silphii foliorum succus, Moibanus: quasi legatur, ὀποῦ φύλλα. At Gesnerus laserpitii semina hic desiderari autumat.

XXIII. Πρὸς δὲ τοὺς χρονίους καὶ ἀτάκτους πυρετοὺς ἁρμόζει ἀλεκτρυόνος πα-F λαιοῦ ζωμός, ἁλῶν ἐν τῇ γαστρὶ αὐτοῦ ἐγγαλότων, ἢ ταρίχους, καὶ συνεψηθέντων, πινόμενος.

Forte, ἐγκαταψηθέντων, aut, ἐμβληθέντων.

XXIIII. Συγχριόμενα δὲ μετ' ἐλαίου λεῖα ἐπὶ τῶν μετὰ ῥίγους περιοδικῶν πυρετῶν ὠφελεῖ πρὸ τῆς ἐπισημασίας θάλποντα τὸ σῶμα, καὶ ἱδρῶτας κινοῦντα· ἄ-G γνου σπέρμα, λιβανωτίδος σπέρμα, ἁλὸς ἄνθος, συκίνη κονία. νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον, δαφνίδες, πύρεθρον, σμυρνίου τοῦ ἱπποσελίνου καλουμένου σπέρμα, ὑπερικόν,

Aët. 2. tetr. ser. 1. cap. 88. Dioscoridem citans, primo loco trochiscos è floribus chamæmeli proponit, vsus tempore oleo diluendos.

καλαμίνθη, κάχρυ ὀλίγον, καστόριον, κόνυζα, κόστος, σαγάπηνον, κνίδιος κόκκος μετὰ νίτρου καὶ ἐλαίου καὶ ὄξους, λύκαψος σὺν ὕδατι θερμῷ, σαμψύχινον, ἴρινον, μετώπιον, γλαύκινον, κύπρινον, χαμαίδρυς, χαμαίπιτυς, συκαμίνου ὀπὸς, σταφὶς ἀγρία.

XXV. *Μιγνύμενα δὲ κόποις ὠφελεῖ· ἅλες, νίτρον, ὀνόβρυχις, σισύμβριον, "χαμαιλέων, ἀμμωνιακὸν, πράσιον, ὀρίγανον, καππάρεως ῥίζα, σικύου ἀγρίου ῥίζα· τέφρα κληματίνη, ὄστρακον ἀφ' ἵππου, ἀριστολοχίας πάλη, ὀποβάλσαμον, κεκαυμένος χαλκὸς, λεπὶς χαλκοῦ καὶ τὰ δριμέα ἀρώματα, βολβοὶ λεῖοι καταχριόμενοι σὺν πεπέρει καὶ ἀμμωνιακῷ, ἢ κηρωτὴ ὑγρὰ κυπρίνη, Κομμανικὸς λίθος εἰς ἔλαιον ἀποτριβόμενος καὶ συγχριόμενος.

χαμαιλαία, Moibanus.

XXVI. Ἀτροφοῦντας δὲ ὠφελεῖ, ὀρόβου φρυκτοῦ μέγεθος ὅσον κάρυον Ποντικὸν ἐν μέλιτι πρὸ τῆς τροφῆς διδόμενον.

XXVII. Ἵστησι δὲ ἱδρῶτας ἐπὶ τῶν διαφορουμένων "καταπλασσόμενα· γῆ Σαμία, γύψος, λιθάργυρος, κηκὶς, σχιστὴ, μυρρίνη, θεῖον ἄπυρον, ἔλαιον τὸ ἐξ ἀγριελαίας, μυρσίνινον, τερμίνθινον, οἰνάνθινον, ῥόδινον, μήλινον, σχίνινον. Καταχριόμενα δὲ ἵστησι μάννα καὶ ἄμυλον σὺν ὠοῦ τῷ λευκῷ. "ἢ ὠοῖς λείοις σὺν πεπέρει καὶ κνίδης σπέρματι, καὶ κηρῷ ὀλίγῳ, καὶ κόμμει, καὶ ὀνωνίδος σπέρματι, καὶ νίτρῳ ὀλίγῳ.

Moib. legisse videtur, καταπασσόμενα.

βολβοῖς λευκοῖς legitur apud Aetium, bulbus candidus: nisi fortè mendum subest.

XXVIII. Καρδιακοὺς δὲ ὠφελεῖ καταπλασσόμενα κατὰ τοῦ στομάχου· βάτου φύλλα μετὰ κηρωτῆς ὀλίγης ἢ ἄρτου, μυρσίνης φύλλα ἢ μύρτα, ἢ ἕλικες ἀμπέλου, ἢ ἀρνόγλωσσον σὺν ἄρτῳ ἢ κηρωτῇ ὀλίγῃ, μῆλα κυδώνια, φοίνικες, σέρις ἀγρία καὶ ἥμερος. Καὶ ἐνέματα δὲ ὠφελίμως παραλαμβάνεται, πτισάνης χυλὸς καθεψημένου, ἀκροκωλίων ἢ ποδῶν μετ' οἴνου, ἢ ὠοῖς ὠμοῖς σὺν οἴνῳ. Καταχρίεται δὲ αὐτῶν τὰ ἄκρα ὠφελίμως κηρωτῇ ὑγρᾷ μετὰ νάπυος λείου καὶ ξηρᾷ διεθεὶς οἴνῳ.

Addit Moib. [illegible], & mox subdit: [illegible], Moib.

Τῶν περὶ τὸν πνεύμονα καὶ θώρακα παθῶν βοηθήματα.

XXIX. Αἵματος δὲ ἀναγωγὴν θεραπεύει πινόμενα· ἀγαρικοῦ τριώβολον ἐν οἴνῳ, ἀδιάντου.

Diosc. 3. de mat. med. cap. . ὕδατι, ex aqua.

A calamintha, cachryos momentum, castorium, conyza, costus, sagapenum: granum Cnidium cum nitro, oleo & aceto: lycopsis cum aqua calida: vnguenta sampsuchinum, irinum, metopium, glaucinum, cyprinum: chamædrys, chamæpitys, sycomori liquor, & staphisagria.

Ad lassitudines.

B Lassitudinibus conferunt mixta hæc: sal, nitrum, onobrychis, sisymbrium, chamelæa, ammoniacum, marrubium, origanum, capparis radix, cucumeris agrestis radix, cinis sarmentitius, testa fornacea, aristolochiæ pollen, opobalsamum, æs vstum, squama æris, & aromata acria, bulbi triti illiti cum pipere & ammoniaco, ceratum cyprinum liquidius, C lapis Comanicus in oleum detritus & inunctus.

Ad atrophiam.

Cibum non sentientibus, quippe quorum corpora non aluntur, auxilio est, eruum tostum in nucis auellanæ magnitudinem melle collectum, & ante cibos exhibitum.

Ad sudores diaphoreticos.

Sudores in iis qui exoluuntur cohibent inspersa hęc: terra Samia, D gypsum, argenti spuma, galla, scissile alumen, myrtus, sulphur viuum, oleum agrestis oleæ, myrtinum, terebinthinum, œnanthinum, rosaceum, melinum & lentiscinum. Eosdem hæc illita sistunt: manna & amylum cum oui candido: bulbi triti cum pipere & vrticæ semine, ceræ momento, gummi, ononidis semine & pauco nitro. E

Ad cardiacos affectus.

Cardiacos iuuant hæc stomacho in modum cataplasmatis imposita: rubi folia cum pauco cerato vel pane, myrti folia aut baccæ, vitium capreoli, plantago cum pane aut cerato modico, mala cotonea, palmulæ, intubus agrestis & satiuus. F Quin & vtiliter infunduntur enemata è ptissanæ decoctæ cremore, è partium extremarum pedúmve decocto in vino, aut ex ouis crudis cum vino. Sed & ægrorum extremæ partes commodè inunguntur cerato liquido cũ trito sinapi, aut sicco quod vino dissoluatur.

G *Pulmonis thoracísque affectuum remedia.*

Ad sanguinis reiectionem.

Sanguinis reiectioni medentur in potu sumpta hæc: agarici trium obolorum pondus in vino, adianti

A ſuccus cũ aceto cyathi vnius quantitate per interualla multa abſorptus: ſimiliter & ſucci è polygono, ſemperuiuo, plantagine, rubo, portulaca aut vitium capreolis: balauſtium cum poſca, mentæ ſuccus per ſe & cum poſca vel aqua, clymeni ſuccus trium obolorum pondere ex aqua, cupreſſi pilulæ ex aqua tritæ & potæ, lyſimachia herba eiuſ-B démque ſuccus, myricæ fructus tritus eiuſdémque cortex, ferulæ medulla & œnanthe ſicca.

Ad reiectiones diuturnas.

Diuturnas autem reiectiones ſiſtunt, porri ſemen, myrti ſemen potum ex aqua, vel potiùs myrti baccarum ſucco, vitex trioboli põdere cum poſca, roſarum capita trita ex aqua, ſymphytum petræum C eiuſdémque ſemen, ſpinæ albæ radix drach. j. pondere cum oxycrato pota, althææ radicis decoctum: glutinum è zea coctum, quale librarium eſt, delinctum: confert & cum menta. Aliud: farinæ hordeaceæ per linteolum in ſuccum ſolutæ dimidium cyathum, addita etiã menta, exhibeto. Valent & hypociſtidis D ſuccus cum thuris momento, amygdala pota cum aqua frigida, amygdala amara cum amylo & menta ex aqua bibita, portulaca in cibis ſumpta, arctij radix trium obolorum pondere cum poſca & pineis nucleis xl. aſpalathi ſuccus cum oxycrato, rubi ſuccus, Samiæ terræ E aſter ex aqua: membranaceum id quod in quercu inter caudicem & corticem medium interiacet, ferueſactum: aut pellicula quæ glandem proximè contegit ſimiliter ferueſacta, cornu cerui vſtum cum poſca, caſtanearum decoctum, ſalicis fructus cum vino, centaurij maioris radix drach. ij. pondere cum F vino, betonicæ folia drach. ij. pondere cum vino, corallij drach. j. ex aqua, leucographidis tãtundem ſimili modo, lapis hæmatites cũ ſucco Punici, oſtracites lapis drach. j. pondere cum aqua, deglutitus è commanſa maſtiche ſuccus, cotoneorum flos ex poſca tritus, rubricæ Lemniæ drach. j. ex aceto, li-G queſcens è tragacantha linguę ſubdita ſuccus, tragij ſemen cum vino, quinquefolij è radice ſuccus cum poſca, ſuber è veteribus calcea-

A χυλὸς καταῤῥοφούμενος ἐν ὄξει ὅσον κύαθος α. κᾂν ἐκ διαστημάτων ἢ πάλιν, ἢ πολυγόνου χυλὸς, ἢ ἀειζώου, ἢ ἀρνογλώσσου χυλὸς ὁμοίως, ἢ βάτου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ ἕλικες ἀμπέλου, ἢ βαλαύστιον σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ ἡδυόσμου χυλὸς καθ' ἑαυτὸν καὶ σὺν ὀξυκράτῳ ἢ ὕδατι, ἢ κλυμένου χυλοῦ τριώ-B βολον μεθ' ὕδατος, κυπαρίσσου σφαιρία μεθ' ὕδατος λεῖα πινόμενα, λυσιμάχιος πόα τε ὁ ὁ χυλὸς αὐτοῦ, μυρίκης καρπὸς λεῖος καὶ φλοιὸς αὐτῆς, νάρθηκος ἐντεριώνη, οἰνάνθη ξηρά.

διαστημάτων πολλῶν, Moibanus.

κλυμένου.

Diosc. j. de mat. med. cap. 102. σὺν οἴνῳ, ex vino.

XXX. Πρὸς δὲ τὰς πολυχρονίους ἀναγωγὰς ἰσχύει, πράσου καρπὸς, μύρτου σπέρμα μεθ' ὕδατος ποθὲν, μᾶλλον δὲ μετὰ μύρτων χυλοῦ, ἄγνου τριώβολον μετ' ὀξυκρά-C του, ῥόδων κεφαλαὶ λεῖαι μεθ' ὕδατος, σύμφυτον πετραῖον καὶ ὁ καρπὸς, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζης < α. μετ' ὀξυκράτου, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα. κόλλα ἀπὸ ζειᾶς ἑψηθεῖσα, ὡς εἰς βιβλία, ἐκλειχομένη· ἁρμόζει καὶ σὺν ἡδυόσμῳ, ἢ ἀλεύρου κριθίνου κυάθ. ς'. χυ-D λίσας δὲ ὀθονίου καὶ μίξας ἡδύοσμον δίδου. ὑποκιστίδος χυλὸς μετὰ λιβανίου ὀλίγου, ἀμύγδαλα πινόμενα μεθ' ὕδατος ψυχροῦ, ἀμύγδαλα πικρὰ μετ' ἀμύλου καὶ ἡδυόσμου πινόμενα μεθ' ὕδατος, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, ἀρκτίου ῥίζης τριώβολον μετ' ὀξυκράτου καὶ στροβίλου κόκκων μ'. ἀσπα-E λάθου χυλὸς μετ' ὀξυκράτου, βάτου χυλὸς, γῆς Σαμίας τὸ ἀστέριον σὺν ὕδατι. δρυὸς τὸ μεταξὺ τοῦ πρέμνου καὶ τοῦ φλοιοῦ ὑμενῶδες ἀποζεσθέν· ἢ ὁ περὶ τὴν βάλανον ὑμὴν ὁμοίως ἀποζεσθείς. κέρας ἐλάφου κεκαυμένον σὺν ὀξυκράτῳ, καστάνων ἀφέψημα, ἰτέας καρπὸς σὺν οἴνῳ, κενταυρίου τοῦ F μεγάλου ῥίζης < β'. σὺν οἴνῳ, κέστρου φύλλων < β'. σὺν οἴνῳ, κοραλλίου δραχμὴ μεθ' ὕδατος, λευκογραφίδος < α. ὁμοίως, αἱματίτης λίθος σὺν χυλῷ ῥοιᾶς, ὀστρακίτου λίθου < α. μεθ' ὕδατος, μαστίχη διαμασωμένη καὶ τοῦ χυλοῦ καταπινομένου, κυδωνίων ἄνθος μετ' ὀξυκράτου λεῖον, μίλτου Λημνίας G < α. σὺν ὄξει, τραγάκανθα ὑποχυλιζόμενον, τραγίου καρπὸς μετ' οἴνου, πενταφύλλου τῆς ῥίζης ὁ χυλὸς σὺν ὀξυκράτῳ, φελλὸς ὁ ἐκ τῶν παλαιῶν κεκ-

Cyathos ſex, Moibanus. Sed fortè cyathum ς'. i. ſemis legere præſtabit. nam & aridorum menſura cyathus eſt. Geſn.

Ita, Dioſc. j. de mat. med. ſi adſit febris: ſin minus, ex aqua.

κοραλλίου mauult Moibanus.

κεκαυμένων, Moib.

ὁ ἄκαυτος, Moib.

μίαν κεκαυμένος καὶ ἄκαυτος λεῖος μετ' ὀξυκράτου πινόμενος, κονία πινομένη, γάλα θηλαζόμενον γυναικεῖον καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀποφθινόντων. Ἐπιτίθεται δὲ ὠφελίμως κατὰ τοῦ θώρακος ἐπὶ τῶν αἱμοπτοϊκῶν σπόγγος ἐξ ὀξυκράτου, εἰ πολὺς εἴη ὁ ῥευματισμός· ἢ τὰ στύφοντα, οἷον ἂν εἴη σέρις, πολύγονον, ἀνδράχνη, κυδώνια, βάτος, φοίνικες, σίδια, μυρσίνη· ταῦτα μετ' ἄρτου ἢ ἀλφίτου.

ταῦτα δὲ, subaudio, ἐπιτίθεται

XXXI. Τὰς μὲν βῆχας προσφάτους ἀσύμφορόν ἐστι θεραπεύειν. δι' ὑδροποσίας γὰρ καὶ οἰκείου τροφῆς τῆς διὰ ῥοφήματος εὐχερές ἐστι θεραπεύειν. Χρονιζούσας δ' ἰᾶται ταῦτα πινόμενα· ἀκάνθης ῥίζης < ά. μετὰ μέλιτος, ἀρκευθίδες ε. ἢ ς'. ἢ ζ. ἢ η. κεδρίδες πινόμεναι σὺν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ, ἀσφοδέλου ῥίζης < ά. μετ' οἴνου, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, βακχάριδος ἀφέψημα σὺν ὕδατι, βαλσάμου καρποῦ δραχμὴ σὺν οἰνομέλιτι, δαφνίδες δύο λεῖαι σὺν ὕδατι, ἐλξίνης χυλὸς καταρροφούμενος ὅσον * κύαθον, σμύρνης κυάμου μέγεθος καταπινόμενον, σμυρνίου ῥίζα καταπινομένη. θύμου, ἢ θύμβρας, ἢ ὑσσώπου * ἀπόζεμα ἢ ἀφέψημα μετὰ μέλιτος καὶ σύκων ξηρῶν. ἱππούριδος χυλὸς ἢ ἀφέψημα, ἢ ἰσοπύρου μετὰ μελικράτου, ἢ κάρυα Ποντικὰ πινόμενα μετὰ μελικράτου καὶ πεπέρεως, * καυκαλίδος ῥίζα μασσωμένη, χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου, κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζης < β'. σὺν οἴνῳ, κόμμι ἀμυγδαλῆς πικρᾶς ἢ * κερασίων ἢ κοκκυμήλων μετὰ κράματος, λάδανον σὺν στύρακι ἀντὶ καταποτίου, καὶ αὐτὸς ὁ στύραξ καθ' ἑαυτόν, λυκίου Ἰνδικοῦ κυάμου τὸ μέγεθος ὁμοίως. μηκώνιον σὺν στύρακι καὶ σμύρνῃ ἴσοις ἀναπλασσόμενα εἰς ὀροβιαῖα μεγέθη, ἀναλαμβανόμενα μετὰ τροφὴν γ'. ἐπιρροφουμένου ὕδατος εἰς κοίτην ἀβλαβῶς δίδοται. μαστίχη λεία ποιεῖ καταπινομένου τοῦ χυλοῦ, οἰνάνθης τῆς πόας καρπὸς καὶ φύλλα καὶ καυλὸς σὺν οἴνῳ ἢ σὺν οἰνομέλιτι, ὀπόφυλλον μετὰ πράσου καὶ ὄξους, ὀπός, ἢ θεῖον ἄπυρον, ἢ σαγάπηνον, ὀπὸς σὺν ᾠῷ

κύαθον.

ἀπόζεμα fortè, ne idem repetatur.

κερασίου ἢ κοκκυμηλέας.

Hac vox fortè redundat.

A mentorum soleis, seu vstum seu etiam non vstum, tritum & è posca bibitum, lixiuium potum, lac denique muliebre ex ipsa mamma suctum, id quod præcipuè tabescentibus confert. Foris verò sanguinem excreantium pectoribus vtiliter imponitur spongia ex posca, siquidem vehemens est fluxio: sic B & adhibentur astringentia, qualia fuerint, intubus, polygonum, portulaca, cotonea, rubus, palmulæ, cortices mali Punici, myrtus: hæc autem cum pane polentáve imponuntur.

Tusses quidem recentes curare superuacaneum est, cùm & aquæ potu & conueniente cibo qui in C sorbitionibus offertur iis mederi sit facile: diuturnis autem tussibus hæc assumpta medentur: acanthi radicis drach. j. cum melle iuniperi baccę quinque, sex, septem octóve: cedri fructus poti cum vino aut aqua mulsa, asphodeli radix drach. j. pondere cum vino, bitumen catapotij instar deuoratum, baccharidis decoctum ex aqua, balsami fru- D ctus drach. j. pondere cum vino mulso, lauri baccæ binæ tritæ cum aqua, helxines succus mensura cyathi absorptus, myrrha fabæ magnitudine deglutita, smyrnij radix deuorata: thymi, thymbræ aut hyssopi dilutum decoctúmve cum melle & caricis: equiseti succus aut de- E coctum, isopyri decoctum ex aqua mulsa, nuces auellanæ in aqua mulsa potæ adiecto pipere, caucalidis radix commanducata, galbanum catapotij instar assumptum, cētaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino: gummi amygdali amaræ aut cerasi aut pruni cum vino diluto: ladanum cum styrace in- F star catapotij sumptum, atque ipse etiam styrax per se: similiter & lycium Indicum fabæ magnitudine. Meconium cum styracis & myrrhę partibus æquis in pastillos granorum erui magnitudine conformatur, è quibus tres à cibo sub horam somni aqua superbibita tutò exhibentur. Confert & mastiche trita, G deglutito inde succo; item œnanthes herbæ folia, semen & caulis cum vino aut œnomelite, laserpitij semen cum porro & aceto, sulphur viuum aut sagapenum, laser in ouo

sorbili sumptum, saluia in sorbitione hausta: ari radix cocta in sorbitione, ac eadem etiam per se in cibo sumpta: simili quoque modo dracunculi radix, vuæ passæ detractis vinaceis esitatæ, mel coctum instar catapotij deuoratum: acetum scilliticum absorptum, (sed recentes tusses acetum irritat.) panacis aut peucedani è radicibus decoctum aut eorundem liquor deuoratus: marrubij decoctum cum melle: porrum coctum in cibo sumptum, ex eodem succus expressus haustus: sandaracha cum cera instar catapotij assumpta, seseli cum vino potum, scillæ coctæ drach. j. cum aceto mulso aut vino mulso, allium seu coctum seu crudum in cibo sumptum, caricæ super prunis assatę insperso pipere, chamędryos decoctum, palmulæ caryotæ in vino maceratæ, deindéque tostæ superinsperso pipere: bryoniæ radix alba in puluerem contrita & pauco melle cocto excepta, instar catapotij deuorata: est enim acris: fœnigræci decoctum ex aqua diebus quindecim cyathi mēsura potum: erysimum aut nasturtium diei vnius spatio præmaceratum, deindéque in ptissana coctum & absorptum. Aliud ad tussiculam: pulegium præbe manducandum: aut hyssopum ex vino tepido propinato ieiuno, & superdormiat. Aliud: hederæ acinis, ligno aut foliis tussi fluxioníque obnoxium fumigato, & sanabitur: aut resinam cum vino vetere, aut cannabis agrestis semen ex aqua propinato: aut cedriā cum vino ieiunis potui dato, aut arsenicum cum ouo sorbili exhibeto, aut sulphur viuum simili modo. Aut fœnumgræcum, hyssopum aut pulegium ex posca decoquito, & ieiuno propinato. Aut: oleæ laurique folia tusa tritáque tribus matutinis ternûm cochlearium mensura potui dato. Tusses quæ cum vehemēti sunt defluxione, iuuat, equina spuma pota cum aquæ dimidia hemina. Validas tussientium excreationes adiuuat, vinum in excauata scilla per noctem relictum & vrgente tussi exhibitum: sumatur verò per cannulam & parciore quantitate, propter acrimoniam: confert & acetum scillinum absorptum.

A ῥοφητῷ λαμβανόμενος, ἐλελίσφακος ἐν ῥοφήματι λαμβανόμενος· ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐν ῥοφήματι, καὶ καθ' ἑαυτὴν ἑφθὴ ἐσθιομένη· ἢ δρακοντίου ῥίζα ὁμοίως· σταφίδες ἐκγιγαρτισθεῖσαι καὶ ἐσθιόμεναι, μέλι ἑφθὸν ἀντὶ καταποτίου λαμβανόμενον, ὄξος σκίλλινον καταρροφούμενον· τὰς δὲ προσφά-
B τους ἐρεθίζει τὸ ὄξος. πάνακος ἢ πευκεδάνου ῥίζης ἀφέψημα, ἢ ὀπὸς ὁ τούτων καταπινόμενος, πρασίου ἀπόζεμα σὺν μέλιτι, πράσον ἑφθὸν ἐσθιόμενον, καὶ τὸ χύλισμα αὐτοῦ καταπινόμενον. σανδαράχη σὺν κηρῷ ἀντὶ καταποτίου, σέσελι σὺν οἴνῳ πινόμενον, σκίλλης ἑφθῆς < α'. σὺν ὀξυμέλιτι ἢ οἰνομέ-
C λιτι, σκόροδον ἑφθὸν καὶ ὠμὸν ἐσθιόμενον, σῦκα ξηρὰ ὀπτηθέντα ἐπ' ἀνθράκων ἐμπεπασμένα πεπέρει, χαμαίδρυος ἀφέψημα. *καρυωτοὶ βραχέντες ἐν οἴνῳ, ἔπειτ' ὀπτώμενοι ἐπιπασθέντος πεπέρεως. βρυωνίας ῥίζα λευκή, ξηρά, λεία, καὶ ὀλίγῳ μέλιτι ἑφθῷ ἀναληφθεῖσα ἀντὶ καταποτίου. ἔστι γὰρ δριμεῖα.
D τήλεως κύαθος ἑψηθεὶς μεθ' ὕδατος καὶ πινόμενος ἐπὶ ἡμέρας ιε. ἐρύσιμον ἢ κάρδαμον προβραχὲν ἡμέραν α'. εἶτα ἐν πτισάνῃ ἑψηθὲν καὶ ῥοφούμενον. Ἄλλο πρὸς βηχίον. *Λίνου δίδου διαμασήσασθαι, ἴσω μετ' οἴνου χλιαροῦ δίδου πιεῖν νήστει, καὶ κοιμάτω. *ἢ κισσοῦ κόκκῳ, ἢ ξύλῳ, ἢ φύλλα κά-
E πνιζε τὸν βηχικὸν καὶ συρρέοντα, καὶ ἰᾶται. ἢ ῥητίνην σὺν οἴνῳ παλαιῷ πότιζε, ἢ *ἀγριοκανάβου σπέρμα πότιζε μεθ' ὕδατος, ἢ κεδρίαν πότιζε νήστεις μετ' οἴνου, ἢ ἀρσενικὸν *καὶ μετ' ὠοῦ ῥοφητοῦ δίδου φαγεῖν, ἢ θεῖον ἄπυρον ὁμοίως, ἢ *τῆλιν ὑσσώπου, γλήχων μετ' ὀξυκράτου ἑψήσας δίδου πιεῖν νήστει. ἢ ἐ-
F λαίας φύλλα καὶ δάφνης κόψας καὶ λειώσας δὸς πιεῖν γ'. πρωΐας κοχλ. γ'. Τὰς δὲ μετὰ ῥευματισμοῦ πολλοῦ ὠφελεῖ ἀφρὸς ἵππου μεθ' ἡμικοτυλίου ὕδατος πινόμενος· Τὰς δὲ σφοδρὰς *ἐπιπλώσεις ἐν τοῖς βηχικοῖς ὠφελεῖ οἶνος ἐν σκίλλῃ γλυφείσῃ διανυκτερεύσας, καὶ διδόμενος κατὰ τὰς *ἐπι-
G θέσεις τῆς βηχός. σίφωνι δὲ λαμβανέσθω, καὶ ὀλίγος διὰ τὴν δριμύτητα. ὠφελεῖ καὶ ὄξος σκίλλινον καταρροφούμενον.

Γλήχωνα & mox pro ἴσω, ὕσσωπον.

Κισσοῦ κόκκοις, & mox ἢ ξύλῳ, ἢ φύλλοις &c.

ἀγριοκανάβεως σπέρμα τελείως in Euporistis Galeno attributis.

καὶ videtur expungendum.

τῆλιν, ἢ ὕσσωπον, ἢ γλήχωνα.

Exspuitiones, Moibanus, quasi ἀναπτύσεις legerit.

A Ἄλλο Βηχικόν. Πᾶσι δὲ τοῖς βήσσουσιν ἁρμόζει βούτυρον μετὰ μέλιτος καὶ κυμίνου βραχέος. ἕψεται δὲ τὸ βούτυρον ἴσον τῷ μέλιτι, τοῦ πλήθους τοῦ μέλιτος προαφριζομένου, καὶ οὕτω προσβάλλεται τὸ κύμινον. ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ φθισικῶν.

XXXII. Ἐκλειχόμενα δὲ ὠφελεῖ. δρακοντίου ῥίζα ἑφθὴ μετὰ μέλιτος, ἀμύγδαλα πικρὰ μετ᾽ ἐλελισφάκου σὺν μέλιτι θερμαινόμενα. B ἢ θύμβρα, ἢ ὕσσωπον, ἢ στοιχὰς σὺν μέλιτι. λινόσπερμον λεῖον σὺν ἴριδι καὶ καρύοις πικροῖς καὶ μέλιτι, κνίδης σπέρμα ὁμοίως. πίσσα, πισσέλαιον ὁμοίως, πράσιον ξηρὸν ἢ καὶ ὑγρὸν λεῖον σὺν μέλιτι· ἢ ῥητίνη C πιτυίνη ὑγρὰ, ἢ τερμινθίνη ἐκλειχομένη, σκόρδιον σὺν καρδάμῳ ἢ ῥητίνῃ καὶ μέλιτι. στρουθίου κοχλιάριον σὺν μέλιτι. τραγορίγανον σὺν μέλιτι. τραγάκανθον ὑποχυλιζόμενον, φλόμου ῥίζα σὺν μέλιτι, μελάνθιον λεῖον βεβρεγμένον ἀναληφθὲν σταφίδος σαρκὶ, ἢ φοινίκων, ἢ γλυκυσιδῶν.

Sic Plinius, lib. 23. cap. 8. at Dioscor. 1. de mat. med. σὺν μέλιτι καὶ γάλακτι, cum melle & lacte.

φοινίκων γλυκέων, Moib.

D XXXIII. Ὑποθυμιώμενα δὲ ὠφελεῖ χρονίας βῆχας, καὶ διὰ καλαμίνου σίφωνος καὶ ἄμβικος τετρημένου κατὰ τὸν πυθμένα, δι᾽ οὗ καὶ ὁ σίφων καθιέμενος ἀναπέμπει εἰς τὸ στόμα τὴν ἀτμὸν· ἀρσενικὸν, σανδαράχη λεῖα, βραχέντα ὕδατι καὶ πλασθέντα τῷ μεμετρημένῳ ἄμβικι, προσεκκαιομένου τοῦ πυρὸς τῷ ἄμβικι. E βηχίου φύλλα θυμιώμενα, θεῖον ἄπυρον, κάλαμος ἀρωματίτης καθ᾽ ἑαυτὸν καὶ σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ, πρόπολις, σανδαράχη σὺν ῥητίνῃ ἢ τερμινθίνῃ, ἄσφαλτος, λιβανωτὸς σὺν ῥητίνῃ, σκίλλα ξηρὰ, ἐρύσιμον, ἔλαιον κέδρινον, κενταυρείου ῥίζα, μαράθου καρπός. F

ª interserit Moibanus. At Gesnero superfluũ est.

ᵇ abundat. λιβανωτὶς, Moib.

XXXIIII. Ῥήγματα δὲ καὶ σπάσματα ἰᾶται πινόμενα· ἀβροτόνου ἀπόζεμα, καὶ τοῦ καρποῦ λείου < α. μεθ᾽ ὕδατος. ἀγαρικὸν μεθ᾽ ὑδρομέλιτος, ἀειζώου χυλὸς, ἀκάνθου τοῦ παιδέρωτος ῥίζα. ἀκόρου ῥίζης ἀπόζεμα, καὶ αὐτὴ ἡ ῥίζα ξηρά. πολυγόνου χυλὸς, χαμαίδρυος ἀπόζεμα, νάρδου ἀγρίας ῥίζα ὁ- G μοίως, κενταυρίου τοῦ μεγάλου ῥίζα, μαλάχης ῥίζα μεθ᾽ ὕδατος. κλεονίκιον μετ᾽ οἴνου, σεσέλιος καρπὸς καὶ ῥίζα μετ᾽ οἴνου, ἀλθαίας ῥί-

Ita Diosc. 3. de mat. med. febrientibus: at nõ febrientib. ex vino mulso. Moib. [illegible] legendum suspicatur.

Omnibus porrò tussientibus conuenit butyrum cum melle & cumini exiguo: coquitur verò butyrum æquali quantitate cum melle priùs despumato, tandémque cuminum adiicitur: hoc genus remedij etiam phthisicis seu ex pulmonum vlcere ad tabitudinem redactis opitulatur.

Hæc verò delincta iuuant: dracunculi radix cocta cum melle, amygdalæ amaræ cũ saluia in melle feruefactæ: thymbra, hyssopus aut stœchas cum melle: semen lini tritum cum iride, amygdalis amaris & melle: vrticę semen eodem modo, pix, similitérq; picinum oleum, marrubium siccum aut etiam virés tritum cum melle, resina pinea liquida aut terebinthina delincta: scordium cum nasturtio, aut resina & melle: struthij seu radiculæ cochlearium vnum cum melle, tragoriganum cum melle, liquescens è tragacantha linguę subdita succus, verbasci radix cum melle, melanthium tritum maceratúmque & exceptum carne passularum aut palmularum dulcium.

Tusses porrò diuturnas adiuuant suffumigata quæ sequuntur, ita vt ex iis vapor in os recipiatur per arundineum canalem ollulæ in fundo pertusę foramini insertum. Hęc verò sunt indenda ollulæ, arsenicum seu auripigmentum & sandaracha trita & aqua irrigata, ac ipsi ollulæ vndique adhibendus ignis. Prosunt & suffitu tussillaginis folia, sulphur viuum, calamus aromaticus per se & cum resina terebinthina, propolis, sandaracha cũ resina terebinthina, bitumẽ, thus cũ resina, scilla sicca, erysimũ, oleũ cedrinũ, cẽtaurij radix, fœniculi semẽ.

Ruptis & conuulsis medentur in potu sumpta hæc: abrotoni decoctum, eiúsque semen tritum ex aqua drach. j. põdere: agaricum cum aqua mulsa, sempetuiui succus, acanthi pæderotis radix, acori radicis decoctum & ipsa quoque sicca, polygoni succus, chamædryos decoctum, nardi syluestris radix similiter, centaurij maioris radix, maluæ radix ex aqua, cleonicium seu clinopodium cum vino, seseleos semen & radix in vino, althææ ra-

dix, alcæa in melicrato, rutæ agrestis semen in vino, halimi radicis drach. j. in melicrato, radicis bryoniæ succus ex melle delinctus, fimus suillus aceto solutus & potus, aristolochiæ radix cum ruta, iuniperi baccæ quinque séx ve ad octo vsque potę cum aqua mulsa, asphodeli radicis drach. j. cum vino, baccharidis decoctum in aqua, bulbi assati in cibo sumpti cum oleo, verbasci radix cum vino: gentianæ radicis drach. ij. aut succi drach. j. cum aqua: helenij radicis decoctum, elichrysi aut serpylli aut equiseti radices & folia cum aqua aut vino, calami aromatici oboli duo cum vino, calaminthę decoctum, galbanum instar catapotij deuoratum, cẽtaurij radicis drach. ij. cum vino, cedri fructus eodem modo, betonicæ foliorum drach. j. cum aqua mulsa, clinopodij decoctum, costi drach. j. cum vino & absinthio, lilij radix cum melle, libanotidis radix, sapphirus lapis in potu sumptus, iridis radix cum vino passo, silphij liquor cum lixiuio colato, opopanax cum marrubij aut origani decocto: moly tritum cum pipere & exiguo myrrhæ, addito pauco vino aquáve: sagapeni drach. j. cum aqua mulsa, seseli cum vino, scordium cum resina, nasturtio & melle.

Ad pleuritidem.

Pleuriticis hæc subueniunt in potu sumpta: agallochi drach. j. cum aqua mulsa, æthiopidis radix in melicrato cocta: similiter & acori radicis drach. j. cum trifolij seminis pari quantitate: centaurij radicis drach. j. simili modo, abrotoni decoctum cum aqua mulsa, sagapeni drach. j. eodem modo, vrticæ semen cum melle delinctum, bryoniæ radix cum melle simili modo, apocyni semẽ potum ex aqua: suillum stercus aqua solutum potúmque, etiam diuturnos admodum dolores soluit: aristolochiæ radix ex aqua pota, ari radix cocta in cibis sumpta, similitérque dracunculi, asphodeli radix cum vino. Inueterato autem affectu, balsami semẽ drach. j. pondere cum aqua mulsæ: cẽtaurij maioris radicum drach. ij. cum vino, leucacanthæ è radice succus cyathi vnius mensura cum aqua mulsa, radix peucedani de-

A ζα, ἀλκαία ἐν μελικράτῳ, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα ἐν οἴνῳ. ἁλίμου ῥίζης < α΄. ἐν μελικράτῳ, βρυωνίας ῥίζας χυλὸς ἐν μέλιτι ἐκλειχόμενος, ὑὸς ἄφοδος ὄξει διεθεῖσα καὶ ποθεῖσα. ἀριστολοχίας ῥίζα μετὰ πηγάνου, ἀρκευθίδες ε΄. ἢ ϛ΄. μέχρι η΄. πινόμεναι σὺν μελικράτῳ, ἀσφοδέλου ῥίζης B < α΄. σὺν οἴνῳ, βακχάριδος ἀφέψημα ἐν ὕδατι, βολβοὶ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι σὺν ἐλαίῳ, φλόμου ῥίζα σὺν οἴνῳ, γεντιανῆς ῥίζης < β΄. ἢ χυλοῦ < α΄. σὺν ὕδατι. ἑλενίου ῥίζης ἀπόζεμα· ἑλιχρύσου, ἢ ἑρπύλλου, ἢ ἱππουρίδος ῥίζαι καὶ φύλλα σὺν ὕδατι ἢ οἴνῳ. καλάμου ἀρωματικοῦ ὀβολοὶ δύο σὺν οἴνῳ, C καλαμίνθης ἀπόζεμα, χαλβάνη αὐτὴ καταποτίου, κενταυρίου ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ, κεδρίδες ὁμοίως, κέστρου φύλλων < α΄. μεθ' ὑδρομέλιτος, κλινοποδίου ἀπόζεμα, κόστου < α΄. μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου, κρίνου ῥίζα σὺν μέλιτι, λιβανωτίδος ῥίζα, λίθος σάπφειρος πινόμενος, ἴρεως ῥίζα σὺν γλυD κεῖ, ὀπὸς σιλφίου μετὰ κονίας ὑλιστῆς. ὀποπάναξ μετὰ πρασίου ἢ ὀριγάνου ἀποζέματος, μῶλυ λεῖον σὺν πεπέρει καὶ ὀλίγῃ σμύρνῃ μετ' οἴνου ὀλίγου ἢ ὕδατος, σαγαπήνου δραχμὴ σὺν ὑδρομέλιτι. σέσελι σὺν οἴνῳ, σκόρδιον σὺν ῥητίνῃ καὶ καρδάμῳ καὶ μέλιτι.

E XXXV. Πλευριτικοὺς δὲ ὠφελεῖ πόμενα· ἀγαλλόχου < α΄. μεθ' ὑδρομέλιτος, αἰθιοπίδος ῥίζα ἐν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα, ἀκόρου ῥίζης < α΄. μετὰ τριφύλλου καρποῦ τοῦ ἴσου ὁμοίως, κενταυρίου ῥίζης < α΄. ὁμοίως, ἀβροτόνου ἀπόζεμα μεθ' ὑδρομέλιτος, σαγαπήνου < α΄. ὁμοίως, κνίδης σπέρF μα σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον, βρυωνίας ῥίζα σὺν μέλιτι ὁμοίως, ἀποκύνου σπέρμα ποθὲν σὺν ὕδατι· ὑὸς ἄφοδος ἀνεθεῖσα ὕδατι καὶ ποθεῖσα, καὶ τὰ λίαν χρόνια ἀλγήματα λύει· ἀριστολοχίας ῥίζα ποθεῖσα μεθ' ὕδατος, ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐσθιομένη, δρακοντίου ὁμοίως, ἀσφοδέλου ῥίζα μετ' οἴνου. ἐπὶ δὲ τῶν κεG χρονισμένων, βαλσάμου καρποῦ < . σὺν μελικράτῳ. κενταυρίου τοῦ μεγάλου < β΄. τῆς ῥίζης σὺν οἴνῳ, λευκακάνθης ῥίζης χυλοῦ κύαθ. α΄. σὺν μελικράτῳ, ῥίζα πευκεδάνου ἐκ-

ἀγρίου, hoc est, syluestris addit Diosc. 2. de mat. med. cap. 98.

Diosc. 2. de mat. cap. 200 cum aceto eliat.

al. ἀποκύνου, sicut & Plinius habet. ἀγρίου, hoc est, syluestris addit Diosc. cap. 98. lib. 2. de mat. med.

Diosc. 3. de mat. med. cyathi tres cum vino.

λειχομένη σὺν μέλιτι. πετροσέλινον ὁμοίως. πηγάνου ἀπόζεμα, ἀνήθου, ἢ στοιχάδος, ἢ συμφύτου σὺν μελικράτῳ. τριφύλλου καρπὸς καὶ τὰ φύλλα σὺν μελικράτῳ. τραγορίγανος ἀποβρεχθεῖσα καὶ περιπνευμονικοὺς ὠφελεῖ μεθ' ὑδρομέλιτος. ψευδοβουνίου κλωνία τρία ὁμοίως, σαγαπηνοῦ < α. μετὰ πηγάνου ἀποζέματος. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ τοὺς πλευριτικούς. κρίθινον ἄλευρον σὺν μελιλώτῳ καὶ κωδίαις μήκωνος ἑψηθὲν ἐν μελικράτῳ· χαλβάνη ἢ ῥητίνη τερμινθίνη ἐπιτεθέντα καθ' ἑαυτὰ ἀντὶ μαλάγματος. ῥίζα κράμβης καεῖσα σὺν τοῖς καυλοῖς, ἀναληφθείσης τῆς τέφρας ἀξουγγίῳ παλαιῷ καὶ ἐπιτεθείσης· κυπαρίσσου σὺν πηγάνου φύλλοις. σαγάπηνον ἀναληφθὲν κηρωτῇ μυρσινίνῃ, πράσιον ὁμοίως, τέφρα κληματίνη σὺν ἀξουγγίῳ, κυπαρίσσου φύλλα ἁπαλά, καὶ σῦκα, καὶ ἀξούγγιον, ἴσα. ἢ θαψίας χυλῷ τὸν θώρακα καταχρίειν πρὸς ὀλίγον. μάλιστα δὲ ποιεῖ ἐπὶ τῶν περιπνευμονικῶν. κώδιον περιχρισθὲν πίσσῃ ὑγρᾷ, καὶ θείῳ ἀπύρῳ καταπασθέν, καὶ ἐπικαταπλασθὲν τῇ πίσσῃ, καὶ ἐπιτεθέν· δεῖ δὲ τὰ μέσα τοῦ κωδίου χρίειν, ἵνα μὴ διαῤῥυῇ ἡ πίσσα. καὶ ὁ τῶν σωματεμπόρων δὲ δρώπαξ ὠφελεῖ καταχριόμενος. καὶ κονία ἄσβεστος ὄξει γλοιωθεῖσα καὶ ἀναληφθεῖσα κηρωτῇ κυπρίνῃ. σπύραθοι αἴγειοι σὺν ὄξει, μιγέντος ὀποῦ Μηδικοῦ ὀλίγου.

Ἐπικαταπασθέν, Moibanus. commodius legeretur post ὑγρᾷ. θείῳ ἀπύρῳ ἐπικαταπασθέντος τῇ πίσσῃ. Gesn.

XXXVI. Περιπνευμονικοὺς δὲ ὠφελεῖ· δρακοντίου ῥίζα ἢ ἄρου ἑφθὴ ἐσθιομένη σὺν μέλιτι, κνίδης σπέρμα σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὕδατι πινόμενα, ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ. βαλσάμου καρποῦ < α. μεθ' ὕδατος. ἀψινθίου ἀπόζεμα ποθὲν μεθ' ἴρεως, ἢ ὑσσώπου ὁμοίως. κνίδης φύλλα μετὰ πηγάνου ἀποζέματος ἢ σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενα. πολυγόνου χυλὸς καταῤῥοφούμενος συνεχῶς, ἢ μελίκρατον πινόμενον ἀπεζεσμένον.

XXXVII. Ἐπὶ δὲ τῶν λεγομένων ἀναφορικῶν ἄγει τὰ ἐκ θώρακος, σκίλλα ὀπτὴ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη. σκόροδον ἑφθὸν καὶ ὀπτόν, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ μυττωτόν. πευκεδάνου ῥίζης ὀπὸς ἐκλειχτός. πράσον κεφαλωτόν, καὶ πόδες ὕειοι

Moibanus ὠμὸν videtur legisse, hoc est, crudum.

A lincta cum melle, similiter & petroselinum: decoctum rutæ, anethi, stœchadis aut symphyti cum aqua mulsa: trifolij semen & folia cum melicrato: tragoriganum maceratum etiam peripneumonicos adiuuat cum aqua mulsa: pseudobunij ramuli tres eodem modo, sagapeni drach. j. cum rutæ decocto. Cata- B plasmatú verò more imposita hæc pleuriticis auxilio sunt: hordeacea farina cum meliloto & papaueris calycibus cocta in melicrato, galbanum aut resina terebinthina, imposita per se pro malagmate: brassicæ radicis vnà cum caulibus exustæ cinis vetere axungia exceptus & impositus: cupressus cum rutæ C foliis, sagapenum cerato myrtino exceptum, marrubium simili modo, sarmentitius cinis cum axungia: tenellorum cupressi foliorum, ficuum & axungiæ pares portiones. Aliud: thapsiæ succo thoracem ad breue tempus illinito: hoc genus remedij peculiariter confert peripneumonicis. Iuuat & ouina D pellis oblita pice liquida, cui sulphur viuum inspersum fuerit, & adhibita. Pellis verò medias tantùm partes illini oportet, vt ne pix diffluat. Prodest & mangonum dropax perunctus, itidémque calx viua cum aceto ad strigmenti crassitudinem redacta & cerato excepta E cyprino: baccæ deniquę caprinæ cum aceto, admixto etiam pauco liquore Medico.

Peripneumonicis auxilio sunt ista: dracunculi aut ari radix elixa & cum melle in cibis sumpta, viticæ semen cùm melle delinctum, amygdala amara cum aqua pota, aut delincta cum resina terebinthina, balsami fructus drach. j. pon- F dere cú aqua; absinthij decoctum cum iride potum, hyssopi similiter, polygoni succus frequenter absorptus, aqua mulsa feruefacta in potu. Ad peripneumonicos.

Vitiosa pectore contenta, in his qui anaphorici dicuntur, hæc educunt: scilla tosta cum melle delincta, allium elixum tostúmque & G quod ex eo paratur, intritú, peucedani è radice liquor delinctus, porrum capitatum & pedes suilli vnà Ad vitiosa pectore contenta.

cocti in sorbitionibus, polium eodem modo, stœchadis decoctum, symphyti petræi decoctum cum aqua mulsa, caricæ cum hyssopo esitatæ, earũdem decoctum cum hyssopo, chrysocomes decoctum cum hyssopo. Proficiunt etiam tum quę ad peripneumonicos præscripsimus, tum & ista: Strobilus integer ac recens cum adhærente resina diligenter contusus & in passo decoctus quotidie sumptus: (fuerit verò satius passi vice scybelite vinum accipere:) pulegium cum melle, nasturtium tostum simili modo: thymus, thymbra, hyssopus, decocta in aqua: galbanum instar catapotij deuoratum: farina fabacea cum dracunculi radice, aut amygdalis in sorbitione tritis aut cum melle delincta: orcheos serapiadis radix bibita, pix liquida cum melle delincta, sagapenum cũ aqua mulsa, scordij radix simili modo: eiusdémq; seminis drach. j. cum vino.

Ad phthisin.

Phthisicis conueniunt in potu hæc: agarici oboli duo cum passo, acanthi pæderotis radices cum aqua mulsa: plantaginis succus, atque ipsa herba in cibis sumpta: arcij radix drach. j. pondere cum pineis nucleis xl. ex aqua pota: lac muliebre suctum è papilla, aut caprinum vel ouillum bubulúmve bibitum: lauri baccę tritę cum melle delinctæ: similiter & erysimi semina tosta cum melle aut ptisanæ cremore decocta, liquoris è thapsiæ radice oboli duo ex vino bibiti aut cum sapa sumpti, cancri elixi cum suo iure in cibis sumpti, similiter & ranæ, cratæogoni radix cum melle, myrrhidis radix cum sorbitione, pix liquida cyathi vnius mẽsura delincta, porri succus, marrubium delinctum, rha cum aqua, ceruinus adeps recens in sorbitione coctus, butyrum denique cum melle coctum.

Ad dyspnœã, asthma & orthopnœam.

Spirandi difficultati, anhelationi & orthopnœæ conferunt hæc ore sumẽda: abrotoni seminis drachma cum aqua tepida, adianti decoctum ex aqua, periclymeni semen drachmæ pondere ad dies xl. cũ vino, vrticæ semẽ cũ melle, vulpini pulmonis exiccati drach. iij. cum melicrato, bryoniæ radicis

A σειρώμενοι ῥοφήμασιν ἢ πόλιον ὁμοίως. στοιχάδος ἀφέψημα. συμφύτου πετραίου ἀφέψημα σὺν μελικράτῳ. σῦκα ξηρὰ βρωθέντα σὺν ὑσσώπῳ, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῶν μεθ' ὑσσώπου. χρυσοκόλλης ἀφέψημα μεθ' ὑσσώπου. Ἁρμόζει δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς περιπνευμονικοὺς ἀναγεγραμμένα, καὶ ταῦτα· στρόβιλος ὅλος νέος σὺν τῇ περὶ αὐτὸν ῥητίνῃ θλασθεὶς ἐπιμελῶς, καὶ ἑψηθεὶς ἐν γλυκεῖ, (κάλλιον δὲ εἰς κυβελίτῃ ἀντὶ τοῦ γλυκέως,) καθ' ἑκάστην ἡμέραν λαμβανόμενος· ἢ γλήχων σὺν μέλιτι, κάρδαμον φωχθὲν ὁμοίως· θύμον, θύμβρα, ὕσσωπον ἀποζεσθὲν σὺν ὕδατι· χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου. ἄλευρον κυάμινον μετὰ δρακοντίας ῥίζης, ἢ ἀμυγδάλων ἐν ῥοφήματι λείων, ἢ σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ὄρχεως τοῦ σεραπιάδος ἡ ῥίζα πινομένη, πίσσα ὑγρὰ σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη. σαγαπηνὸν σὺν μελικράτῳ· σκορδίου ῥίζα ὁμοίως, καὶ τοῦ καρποῦ < α. σὺν οἴνῳ.

Subdubitat Moibanus legendum ne sit χρυσοκόμης.

Fortè, κάλλιον δὲ ὁ σκυβελίτης.

Ἀποζεσθέντα Moib.

XXXVIII. Φθισικοῖς δὲ ἁρμόζει ταῦτα· ἀγαρικοῦ ὀβολοὶ δύο μετὰ γλυκέως, ἀκάνθου τῆς παιδέρωτος ῥίζαι μετὰ μελικράτου. ἀρνογλώσσου χυλὸς, καὶ ἡ πόα ἐσθιομένη ἑφθή. ἀρκίου ῥίζης < α. μεθ' ὕδατος καὶ στροβίλων μ'. πινομένη. γάλα γυναικεῖον θηλαζόμενον· ἢ αἴγειον, ἢ προβάτειον, ἢ βόειον πινόμενον. δαφνίδες λεῖαι σὺν μέλιτι ἐκλειχόμεναι. ἐρύσιμον ὁμοίως φωχθὲν σὺν μέλιτι, ἢ πτισάνης χυλῷ καθεψηθέντα. θαψίας ῥίζης ὀποῦ ὀβολοὶ β'. πινόμενοι μετ' οἴνου ἢ ἐν ἑψήμασιν, ἢ ἑψητοῖς λαμβανόμενοι. καρκίνοι σὺν τῷ ζωμῷ ἑφθοὶ ἐσθιόμενοι, βάτραχοι ὁμοίως, κραταιογόνου ῥίζα σὺν μέλιτι, μυρρίδος ῥίζα μετὰ ῥοφήματος, πίσσης ὑγρᾶς κυάθου πλῆθος ἐκλειχόμενον, πράσου χυλὸς, ἢ πράσιον ἐκλειχόμενον, ῥᾶ σὺν ὕδατι, ἐλάφου στέαρ νεαρὸν καθεψηθὲν ἐν ῥοφήματι, βούτυρον σὺν μέλιτι ἑφθόν.

Moibanus legendum putat: ἐρύσιμον πεφρυγμένον σὺν μέλιτι, ἢ πτισάνης χυλῷ καθεψηθέντα. Manuscr. Gesn. ἢ ἐν ἑψήματι λαμβανόμενον.

Μυρρίδος.

XXXIX. Δυσπνοίας καὶ ἄσθματι καὶ ὀρθοπνοίας ταῦτα· ἀβροτόνου < α. σὺν ὕδατι χλιαρῷ, ἀδιαντίου ἀφέψημα σὺν ὕδατι. περικλυμένου < α. ἐπὶ ἡμέρας μ'. σὺν οἴνῳ, κνίδης καρπὸς σὺν μέλιτι, ἀλώπεκος πνεύμονος ξηροῦ < γ'. σὺν μελικράτῳ, βρυωνίας ῥίζης

[illegible] ἀφέψημα aut simile verbum hic inferendum. Non solum autem [illegible], sed & aliter sumẽda quædam remedia sequuntur, &c.

χυλὸς < α΄. μετὰ μέλιτος, ἀμμωνιακοῦ < α΄.
Diosc. 3. de mat. med. cum melle aut ptisanæ cremore.
σὺν ὀξυμέλιτι, ἀναγύρεως φύλλων < α΄. ἐν γλυκεῖ, ἀριστολοχίας < α΄. τῆς ῥίζης μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, ἀρνόγλωσσον ἑφθὸν ἐσθιόμενον, ἄσφαλτος ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, βακχάριδος ἀφέψημα ἐν ὕδατι, βαλσάμου καρποῦ < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι· βότρυς, ἣν ἀμβροσίαν καλοῦσιν ἔνιοι, μετ' οἴνου· στρουθίου κοχλιάριον μετὰ μελικράτου, σπονδύλιον ὁμοίως. δαφνίδες δύο λεῖαι σὺν μέλιτι, καὶ τὰ ἁπαλὰ τῶν φύλλων ὁμοίως. δρακοντίου ῥίζαι ἢ ἄρου ἐσθιόμεναι ἑφθαί, ῥοφουμένου καὶ τοῦ ἀφεψήματος. πνεύμονος ἐλαφείου, ἀλώπεκος ἥπατος, στοιχάδος, ἴσα σὺν ὕδατι. ἢ καστόριον ἰδία μετὰ μέλιτος. ἶρις σὺν ὑσσώπῳ καὶ μελικράτῳ ἐν καταποτίῳ διδομένη. ἑλενίου ἀπόζεμα, σμύρνης κυάμου μέγεθος ἐν καταποτίῳ λαμβανόμενον, σμυρνίου ἀπόζεμα· θαψίας ὀποῦ ὀβ. α΄. ἢ χυλοῦ < α΄. θεῖον ἐν ᾠῷ διδόμενον. θύμου, ἢ θύμβρας, ἢ ὑσσώπου ἀπόζεμα, ἢ αὐτὰ λεῖα μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενα. ἱππούριδος χυλὸς, καλαμίνθης ἀπόζεμα, χαλβάνη ἀντὶ καταποτίου, κενταυρίου μεγάλου ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ, κέστρου < α΄. σὺν οἰνομέλιτι, φοίνικος < α΄. μετ' οἰνομέλιτος, κισσανθέμου < α΄. μετ' οἴνου; κυπαρίσσου σφαιρία σὺν οἴνῳ, κλύμενον σὺν ὀξυκράτῳ. χαμαισύκη πινομένη παύει τοὺς παροξυσμούς. μελάνθιον πινόμενον μετ' ἀνήθου. ἢ μελισσοφύλλου χυλὸς ἐκλειχόμενος, ἢ κυδωνίων πεπείρων χυλός. ὀπόφυλλον μετὰ πράσου καὶ ὄξους· οὖρον παιδὸς ἀφθόρου καταρροφούμενον, πευκεδάνου ῥίζης ἀπόζεμα καὶ ὀπὸς, περικλυμένου φύλλων χυλὸς, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα μετὰ μελικράτου, πίσσα ὑγρὰ μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη, πισσέλαιον ὁμοίως, πρασίου ἀφέψημα, ῥαφανίου φλοιοῦ χυλὸς ἐκλειχόμενος σὺν μέλιτι, σανδαράχη σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ ἐκλειχομένη, σκίλλης ὀπτῆς < α΄. μετ' ὀξυμέλιτος. πάνακος ἀφέψημα, ἀβροτόνου ὁμοίως. γάλα ὄνειον πινόμενον, θεῖον ἐν καταποτίῳ. ὄνοι κατοικίδιοι πινόμενοι ι΄. μεθ' ἡμικοτυλίου ἐλαίου νήστεσι. ἢ ἐλατηρίου < α΄. νίτρου < α΄. ὁμοίως. σινήπεως < α΄

[illegible] Moib.

μέλιτι forte.

Περικλύμενον malim: quanquã & hoc clymenum appellatur.

Diosc. 3. de mat. med. cum vino.

ὠμοῦ lib. 3. de mat.

Diosc. 2. de mat. med. obolorum trium pondere cum melle.

Forte νῆστι aut νήστεσι, & pro eo quod præcedit πινόμενοι, διδόμενοι.

A succus drach. j. pondere cum melle, ammoniaci drach. j. cum aceto mulso, anagyri folia drachmæ pondere in passo pota, radicis aristolochiæ drach. j. cum melle delincta, plãtago elixa in cibis sumpta, bitumẽ catapotij vice assumptum, baccharidis decoctũ ex aqua, balsami fructus drach. j. pondere cum aceto mulso: B botrys, quam ambrosiam nonnullli appellant, cum vino: struthium cochlearis mensura cum melle, spondylium eodem modo, lauri baccæ duæ tritæ cum melle: dracunculi vel ari radices elixæ in cibis assumptæ, iure decocti simul etiam absorpto: pulmonis ceruini, iecoris vulpini & stœchadis pares C portiones ex aqua: castorium priuatim cum melle, iris cum hyssopo & melle catapotij instar exhibita, helenij decoctũ, myrrha fabæ magnitudine instar catapotij deglutita, smyrnij decoctum: liquoris thapsiæ obolus vnus, aut succi eiusdem drach. j. sulphur in ouo exhibitum: thymi, thymbræ aut hyssopi deco- D ctum, aut eadem trita cum melle delincta: equiseti succus, calaminthæ decoctum, galbanum instar catapotij deglutitum, cẽtaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicæ drach. j. cũ vino mulso, palmulæ drach. j. cum vino mulso, cissanthemi drach. j. cum vino, cupressi pilulæ cum vino, periclyme- E menon cum posca: chamæsyce pota soluit paroxysmos: melanthium cum anetho potum, melissophylli succus delinctus, similitérque cotoneorum maturorum succus, laserpitij semen cum porro & aceto, vrina pueri impubis absorpta, peucedani radicis decoctum & liquor, F periclymeni è foliis succus, rutæ agrestis semen cum melicrato, pix liquida cum melle delincta, oleum picinum simili modo, marrubij decoctum, raphani è cortice succus delinctus cũ melle, sandaracha cũ resina terebinthina delincta, scillæ assatæ drach. j. cum aceto mulso, panacis decoctum, itidémque abro- G toni, lac asininum haustum, sulphur catapotij vice sumptum, millepedæ numero x. ieiunis potæ ex dimidia olei hemina. Aliud: ex elaterij, nitri, sinapeos, an. drach. j.

catapotia con formato, è quibus bina exhibeantur. Valet & erucæ semen cum melle, necnon & ferri candentis in aceto extincti dilutum bibitum. Sunt & anhelatoribus vtiles iidem suffitus, quos tussi diuturna infestatis per ollulam adhibendos anteà præscripsimus.

Ad intestinorum affectus remedia.

Ad tormina

Iis qui diuturnis cruciantur torminibus conueniunt in potu: agarici oboli duo ex aqua, radicis graminis Parnassij decoctum, & ipsa quoque radix sicca in vino vel melicrato, pæoniæ radix cum vino aut melicrato, chamæpityos decoctum, chelidonium cum vino, libanotidis semen cum vino, seselcos semen & radix cum vino, damasonij drachma vna cum vino, cuminum Æthiopicum & syluestre cum vino, iris delincta cum melle: oleum cum ruta coctum, cyathorum sex mensura potum, additis nitro & melicrato: serpylli decoctum, eryngij radix drach. j. pondere cum vino, calaminthæ decoctum, castoreum cum aceto, centaurij maioris radix drach. ij. pondere cum vino, betonicæ foliorum drach j. cum vino, libanotidis radix cum vino, ligusticum cum aqua, eodem modo & ipsius radix, mei dilutum, apiastrum cum vino, ferulæ semen cum vino: similiter & peucedani radix decoctúmve aut liquor: nitrum aut spuma nitri cum decocto rutæ, cumini aut absinthij, vel cum oleo, aqua & vino: laserpitij semen potum, sampsuchi decoctum, sisymbrij semen, scillæ assatæ drach. j. cum aceto mulso, chamædaphnes Alexandrinę folia in vino pota, pseudobunij ramuli quatuor ex aqua, petroselinū cum vino, piper cum lauri foliis, anethi decoctum, fœnumgræcum cum cnici semine decoctum potúmque, lauri baccæ decē [in alio, septem] cum duobus vini cyathis, panacis decoctum cum vino & oleo potum.

Ad inflationes intestinorum.

Inflatis cum dolore quodam ac distensione ista conueniunt: ammi cum sicco anethi semine potum ex melicrato, aut eiusdem sicci de-

A καταπότια ποιήσας, δύο δίδου. ἢ εὐζώμου σπέρμα σὺν μέλιτι. πιεῖ καὶ σιδήρου πεπυρωμένου ἐναποσβεσθέντος ὄξει πινόμενον τὸ ἀπόβρεγμα. Υποθυμιᾶται δὲ ὠφελίμως πρὸς ἀσθματικοὺς, ὅσα καὶ ἐπὶ τῶν χρονίως βηττόντων ὑπεδείξαμεν διὰ τοῦ ἀμβικος.

B
Τῶν περὶ τὰ ἔντερα παθῶν βοηθήματα.

Capus alterū ad spirandi difficultatem quod hoc loco legebatur tanquam illegitimum ad notha transtulimus.

XL. Πρὸς δὲ τοὺς στροφουμένους χρονίως ἁρμόζει πινόμενα· ἀγαρικοῦ ὀβ. β΄. μεθ' ὕδατος θερμοῦ. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ τῆς ῥίζης ἀφέψημα, καὶ αὐτὴ ἡ ῥίζα ξηρὰ ἐν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ. γλυκυσίδης ῥίζα σὺν οἴνῳ ἢ μελικράτῳ, χαμαιπίτυος ἀπόζεμα, C χελιδόνιον σὺν οἴνῳ, ἢ λιβανωτίδος σπέρμα σὺν οἴνῳ, σεσέλεως καρπὸς καὶ ῥίζα σὺν οἴνῳ, [καὶ διαφθαρμένη,] δαμασωνίου < α΄. μετ' οἴνου, κύμινον Αἰθιοπικὸν καὶ ἄγριον μετ' οἴνου, ἶρις ἐκλειχομένη σὺν μέλιτι, ἔλαιον πινόμενον μετὰ πηγάνου ἀφεψόμενον ὅσον κοτυλῶν ἓξ σὺν νίτρῳ καὶ μελικράτῳ. D ἑρπύλλου ἀπόζεμα, ἠρυγγίου ῥίζης < α΄. μετ' οἴνου, καλαμίνθης ἀπόζεμα, καστόριον σὺν ὄξει, κενταύριον τὸ μέγα τῆς ῥίζης < β΄. σὺν οἴνῳ. κέστρου φύλλων δραχμὴ α΄. σὺν οἴνῳ, λιβανωτίδος ῥίζα σὺν οἴνῳ. λιγυστικὸν σὺν ὕδατι, καὶ ἡ ῥίζα αὐτοῦ ὁμοίως. μήου ἀπόβρεγμα, μελισσόφυλλον σὺν οἴνῳ, νάρθηκος σπέρμα, σὺν οἴνῳ. πευκεδάνου ῥίζα ὁμοίως, ἢ ἀπόζεμα, ἢ ὀπός. νίτρον ἢ ἀφρόνιτρον μετὰ πηγάνου ἢ κυμίνου, ἢ ἀψινθίου ἀποζέματος, ἢ μετὰ ἐλαίου καὶ ὕδατος καὶ οἴνου. ὀπὸς σιλφίου πινόμενον, σαμψύχου ἀπόζεμα, σισυμβρίου σπέρμα, σκίλλης ὀπτῆς < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. χαμαιδάφνης Ἀλεξανδρίνης σὺν οἴνῳ ποθεῖσα, ψευδοβουνίου κλωνία δ΄. μετὰ ὕδατος, πετροσέλινον σὺν οἴνῳ, πέπερι μετὰ δάφνης φύλλων, ἀνήθου ἀπόζεμα· τῆλις μετὰ κνίκου σπέρματος ἀφεψηθεῖσα πινομένη, δαφνίδες ἀφεψημέναι ι΄. (ἐν ἄλλῳ ζ΄.) ἐν οἴνου κυάθοις δυσὶ, πάνακος ἀπόζεμα μετὰ οἴνου καὶ ἐλαίου, καὶ πινόμενον.

Abundant hæc verba, et sequenti nomine Damasonij, nimirū corrupta.

Κνίδιον, Moibanus, ex cap. 30. lib 1. de mat. med.

Gal. 1 1. simpl. cum oxycrato, κενταυρίου τοῦ μεγάλου.

ὀδὸν σὺν οἴνῳ πεπέρεως Moibanus

G XLI. Πρὸς δὲ τοὺς ἐμπνευματουμένους μετὰ ἀλγήματος τινὸς καὶ διατάσεως ἁρμόζει· πινόμενον ἄμμι σὺν ἀνήθου σπέρματι ξηρῷ μετὰ μελικράτου, καὶ τοῦ ξύλου αὐτοῦ τὸ

Moibanus ξηροῦ legisse videtur.

ἀπόζεμα. λαπάθου ἀπόζεμα ἐν ὕδατι, A ἀσκληπιάδος ῥίζα μετὰ οἴνου. ἀψινθίου ἀπόζεμα δοθὲν μετὰ σεσέλεως καὶ νάρδου Κελτικῆς, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. ξυλοβαλσάμου ἀφέψημα, ἢ τοῦ καρποῦ σὺν οἴνῳ. ἑλενίου ἀπόζεμα, ἠρυγγίου ῥίζης < α΄. μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου. λιγυστικὸν σὺν ὕδατι. καστόριον σὺν ὄξει, κέστρου φύλλων < α΄. κόστου B < α΄. μετ' οἴνου καὶ ἀψινθίου. καὶ ἡ τῶν πταρμικῶν προσαγωγή.

Portulaca, ut supra, ex nostra lectione.

XLII. Πρὸς δὲ τὰς δήξεις τῶν ἐντέρων ἁρμόζει, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ ὁ χυλὸς πινόμενος. καὶ μολόχη ἐσθιομένη. ἐγκλυζόμενα δὲ ὠφελεῖ τὰς δήξεις ἀφεψηθέντα, χυλὸς ὀρύζης, ἢ χόνδρου, ἢ τράγου, C ἢ πτισάνης, ἢ μολόχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου.

XLIII. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ τοὺς στροφουμένους, κύμινον λεῖον ἱκανὸν μετὰ ὀροβίνου ἀλεύρου ὡς μαλάγματος τρόπον. ὠφελεῖ δὲ καὶ τοῦτο, κάρυον βασιλικὸν πυρωθὲν σὺν τῷ καλύμματι, καὶ περιληφθὲν ἐρίῳ, ἢ ὀθονίῳ, καὶ ἐπιτεθὲν D κατὰ τοῦ ὀμφαλοῦ. πίτυρα σὺν πηγάνου ἀποζέματι καὶ ὄξει. τῆλις ἢ λινόσπερμον σὺν μελικράτῳ. τίφρα θερμὴ βληθεῖσα εἰς τρυβλίον, καὶ ζεσθεῖσα ὄξει. δεῖ δὲ περιτιθέντας ὠμόλινον διπλοῦν περικαθάπτειν τὸ τρυβλίον τῷ ἀλγοῦντι μέρει.

ζεσθεῖσα, ut infrà de alui profluuio ad finem.

XLIIII. Κωλικοὺς δὲ θεραπεύει πινόμενα· ἄμμι μετ' οἴνου, ἀλεκτορίδων < α΄. ἄφοδος φωχθὴ μετ' οἴνου, ἀρκευθίδες ἐσθιόμεναι, καὶ πινόμεναι, ἰτέας καρπὸς καὶ τὰ φύλλα μετ' οἴνου καὶ ὀλίγου πεπέρεως, ἢ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων, πετροσελίνου, ἢ πολίου ἀφέψημα μετὰ ὕδατος, κοχλίας Λιβυκὸς σὺν τῷ ὀστράκῳ λεῖος μετὰ μυρσίνης ὀλίγης καὶ πεπέρεως μετὰ οἴνου ποθείς, τήλεως ἠλεσμένης κοχλιάρια β΄. μετ' ὕδατος.

Ponderis nota abundare videtur.

quæ post restituit Gesn. ex lib. 2. de mat. med.

XLV. Εἰλεώδεις δὲ ὠφελεῖ ἐνιέμενα· ἔλαιον, πηγάνου αὐτῷ ἐναφεψηθέντος ἢ ἀψινθίου. σῦκα ξηρὰ μετ' ἐλαίου καὶ πηγάνου ἑψηθέντα, κύμινον σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέν. Τοὺς δὲ χρονίους ὠφελεῖ, κολοκυνθὶς ἀφεψηθεῖσα σὺν ὕδατι καὶ ἐγκλυσθεῖσα, ἀσφάλτου < δ΄. μετὰ ὕδατος ὁμοίως ἐγκλυσθεῖσαι. Ὠφελοῦνται δὲ καὶ εἰλεώδεις, ἰρίνῳ μύρῳ ποτιζόμενοι, ἀσφάλτῳ μεθ' ὕδατος καὶ νί-

coctum, lapathi decoctum ex aqua, asclepiadis radix cum vino, absinthij decoctum exhibitum cum seseli & nardo Celtica, aut cum aceto vel aqua, balsami ligni fructúsve decoctum in vino, helenij decoctum, eryngij radix drach. j. pondere cum vino & absinthio, ligusticum cum aqua, castorium cum aceto, betonicæ foliorum drach. j. costi drach. j. cum vino & absinthio: ea denique admota per quæ sternutamenta euocantur.

Faciunt ad intestinorum morsus, portulaca comesta & eiusdem succus epotus, malua esitata. Per sedem verò infusus iuuat, cremor decoctę oryzæ aut chondri, aut tragi, aut ptissanæ, aut maluæ, aut fœnigræci aut seminis lini.

Ad intestinorum morsus.

Torminosos hæc iuuant pro cataplasmate adhibita: cuminum sat copiosum tritum, & farinę erui ammixtum malagmatis in modum, quod è cruda farina hordeacea paratur: iuglans ignita cum suo putamine lana linteolóve obuoluta & vmbilico imposita, furfures cum rutæ decocto & aceto, fœnumgręcum aut lini semen cum aqua mulsa: cinis calens in aceto feruefactus & catino inditus, qui quidem duplici linteo circundatus ad dolentem partem accommodetur.

Torminosis remedia.

Colicis medentur hæc assumpta: ammi cum vino, fimus gallinaceus E tostus cum vino, iuniperi baccæ in cibo potúve sumptæ: salicis semen & folia cum vino & pauco pipere, aut foliorum decoctum: petroselini aut polij decoctum ex aqua: cochlea Africana cum sua testa contrita, è vino pota, addito exiguo myrrhæ & piperis: pollinis fœnigræci cochlearia duo ex aqua.

Ad colicos facilem.

Ileosos iuuant per sedem infusa: F oleum cui sit incocta ruta vel absinthium, cariœ cum oleo & ruta decoctæ, cuminum cum oleo coctum Diuturno verò malo infestatis prosunt, colocynthidis decoctum ex aqua per clysterem infusum, bituminis drach. iiij. ex aqua G similiter infusæ. Hisce porrò etiam propinatis iuuantur ileosi: vnguento irino, bitumine cum aqua & nitro. Iti-

Ad ileos.

tro. Itidem panacis drach. viij. nitri vna, cumini duæ melle excipiuntur: dosis auellanę magnitudo cum aqua calida.

Ad colicos paroxysmos. Colicis in ipsis paroxysmis exhibeto lapidis specularis vsti tritique cochlearium vnum ex aqua calida, similiter & erinaceorum marinorum vstorum cinerem, aut stercus caninum album cum nitro ex aqua calida dissolutum insperso modico pipere, aut fimum hirũdinum contritum simili modo.

Ad alui diuturna profluuia. Alui diuturna profluuia sistunt hæc in vino pota: viticis semen drach. j. pondere, radix graminis Parnassij drach. j. pondere, anchusæ folia, adianti succus, semperuiui succus cũ thure, succi acacię drach. j. hypocisthidis drach. j. rhois succi tantundem, spinę albę tantundem, acanthi pæderotis radix, hyacinthi semen, acorum tritum, lagopus, polygoni succus cum vino, maluæ radix, rubus decoctus cum phœnicobalanis, damasonij foliorum drach. j. amomum, acinorum nuclei tosti tritique polentæ vice, anisum, anethum, fimus columbinus tostus, stercus caninum album aridum: plantaginis semen & succus: aut herbæ ipsius partes duæ cum malorum cotoneorum tostorum parte vna ex vino diluto propinentur: poteris & interdum polentam addere. Conferunt & iuniperi baccæ cum vino, aspalathi decoctum, bitumen instar catapotij deglutitum, astragali radicis drach. j. pyra syluestria sicca tritáque inspersa potioni sorbitionive, aut potum eorundem decoctum: quinquefolij decoctum, terræ Samiæ drach. j. cum balaustio vel croco Cilicio, pæoniæ radicis decoctum, mediani quetni corticis aut eius pelliculæ quæ glandem proximè contegit decoctum, panicum tostum loco polentæ, cornu ceruini vsti drach. iij. myrrha in modum catapotij deglutita, fœniculi semen & radices, salicis foliorum succus, castanearum corticis decoctum, galla contrita inspersa aquæ aut vino austero, lixiuium è cinere ficulneo cum aceto feruefactum & absorptum, radicũ rumicis in petris nascentis decoctũ. Lixiuij cyathi duo, aceti vnus, olei dimidius misceátur, calidiq; sorbeátur. Sic & aristolochię drach. iij. cytinorum drach. j. ex vino bibantur.

A δρχ. πάνακος < η'. νίτρου < α'. κυμίνου < β'. μέλιτι μίξας, δίδου καρύου Ποντικοῦ τὸ μέγεθος σὺν ὕδατι θερμῷ. *Moibanus legit η'. i. x x.*

XLVI. Κωλικοῖς ἐν αὐτοῖς τοῖς παροξυσμοῖς δίδου διαφανοῦς, καύσας καὶ λειώσας κοχλιάριον ἓν δι' ὕδατος θερμοῦ, ἢ ἐχίνων θαλασσίων καέντων ὁμοίως. ἢ κυνείαν *καὶ μετὰ addendum.* B λευκὴν καὶ νίτρον, διαλύσας δι' ὕδατος θερμοῦ, πεπέρεως ὀλίγον ἐπιπάσσων. ἢ χελιδόνων κόπρον λειώσας ὁμοίως.

XLVII. Κοιλίας δὲ ῥεούσας χρονίως ἐφιστᾶσι πινόμενα σὺν οἴνῳ. ἄγνου σπέρματος < α'. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ ῥίζης < α'. ἀγχούσης φύλλα, ἀδιάντου χύλισμα, ἀειζώου C χυλὸς σὺν λιβανωτῷ, ἀκακίας χυλίσματος < α'. ὑποκιστίδος < α'. ῥοὸς χυλοῦ < α'. ἀκάνθης λευκῆς < α'. ἀκάνθου παιδέρωτος ῥίζα, ὑακίνθου σπέρμα, ἄκορον λεῖον, λαγώπους, πολυγόνου χυλὸς σὺν οἴνῳ, μαλάχης ῥίζα, βάτος ἐναφεψηθεῖσα μετὰ φοινικοβαλάνων, δαμασωνίου φύλλων < α'. ἄμωμον. γίγαρτα φω- D χθέντα ἀντὶ ἀλφίτου λεῖα, ἄνισον, ἄνηθον, περιστερᾶς ἄφοδος φωχθεὶς, κυνὸς ἄφοδος ξηρὰ λευκή. ἀρνογλώσσου σπέρμα καὶ ὁ χυλὸς, ἢ τῆς πόας μέρη β'. κυδωνίων πεφωσμένων μέρος ἕν, εἰς ὕπνον πινόμενον μετὰ κράματος· μιγνύοις δ' ἂν ἐνίοτε καὶ ἄλφιτα· ἀρκευθίδες μεθ' οἴνου, ἀσπαλάθου ἀπόζεμα, ἀσπάλαθον ἀντὶ κα- E ταποτίου, ἀστραγάλου ῥίζης < α'. ἀχράδος ξηρᾶς τὸ ἄλφιτον ἐπιπλασσόμενον, ἢ πινόμενον τὸ ἀφέψημα· πενταφύλλου τὸ ἀφέψημα, γῆς Σαμίας < α'. σὺν βαλαυστίῳ ἢ κρόκῳ Κιλικίῳ, γλυκυσίδης ῥίζης ἀφέψημα. δρυΐνου ὑμενίου, ἢ τοῦ περὶ τὴν βάλανον ὑμενίου τὸ ἀφέψημα· ἔλυμον φωχθὲν ἀντὶ ἀλφίτου, κέρα- F τος ἐλαφείου κεκαυμένου < γ'. σμύρνα ἀντὶ καταποτίου λαμβανομένη, μαράθρου σπέρμα καὶ ῥίζαι, ἰτέας φύλλων χυλὸς, καστανείου φλοιοῦ ἀπόζεμα, κηκὶς λεία ἐπιπασσομένη ὕδατι ἢ οἴνῳ αὐστηρῷ. κονία συκίνη μετ' ὄξους ζεσθεῖσα καταρροφουμένη, πέτρου λαπάθου ῥιζῶν ἀφέψημα. κονίας κυ. β'. ἐλαίου G 'κ'. ὄξους κυ. α'. θερμὰ καταρροφούμενα. ἀριστολοχίας < γ'. κυτίνων < α'. μετ' οἴνου.

Addere, σπέρμα, ex lib. 5. de mat. med. cap. 3.

ἢ τῆς.

Ασφαλτον, ex lib. 1. de mat. med.

Επιπασσόμενον.

Moibanus suspicabatur legendũ τοῦ τετάρτου λαπάθου i. quarti lapathi.

Fortè κυ. ς'. id est, cyathus semis.

XLVIII. Δυσεντερικοὺς ὠφελεῖ μὲν A καὶ τὰ πρὸς κοιλιακοὺς ἀναγεγραμμένα. ἰδίως δὲ μετ' οἴνου λαμβανόμενα, ἢ στύμματός τινος, ἁρμόζει· ἀγαλλόχου < α. ἐλελίσφακος. εὐπατορίου χυλὸς καὶ ἡ πόα. πενταφύλλου χυλὸς καὶ ἡ ῥίζα ξηρά, ὑποκιστὶς, πρασίου χυλὸς, σιδηρίτιδος τῆς * Ἡρακλήτιδος φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, ἰτέας ῥίζα. B συμφύτου ῥίζα, καὶ ὁ καρπὸς καὶ φύλλα. ὀξαλίδος ὁ καρπὸς, νυμφαίας καρπὸς, ἀλθαίας ῥίζης ἀφέψημα, Ἀχιλλείου πόας ἀφέψημα, βάτου χυλὸς καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν καυλῶν, γάλα ἑφθὸν αἴγειον, *ἀσκέας ῥίζα, γναφάλιον σὺν οἴνῳ αὐστηρῷ, ἐλατίνη μετὰ λινοσπέρμου ἑψηθεῖσα καὶ πινομένη. ἐλά- C της μυρεψικῆς ἀπόζεμα, εὐπατορίου σπέρματος < α. σὺν οἴνῳ, κέρατος ἐλαφείου < α. μετ' οἴνου καὶ μέλιτος προαφεψημένου ἐκλειχόμενον. ἱππομαράθρου σπέρματος * < . κοῦ < ε. ἄνθη λευκοῦ κισσοῦ σὺν οἴνῳ, πινόμενα δὶς τῆς ἡμέρας· μυρσίνης καρπὸς σὺν οἴνῳ, κλυμένου χύλισμα. λωτοῦ D πρισμάτων ἀφέψημα σὺν οἴνῳ, μίλτου Λημνίας ἢ Σινωπικῆς < α. ἐν οἴνῳ, οἰνάνθη ξηρὰ πινομένη ἀντὶ ἀλφίτου, ὁλοσχοίνου καρπὸς πεφωσμένος, φιλεταιρείου ῥίζα σὺν οἴνῳ, χονδρίλλης χυλὸς, * ἶρις μετ' οἴνου, φλόμου ῥίζης < β. ψυλλίου < α. ἐν ὕδατι, κυνεία κόπρος ξηρὰ ἐπιπασθεῖσα οἴνῳ, λαγωοῦ E πιτύας < α. ἐν ὕδατι.

αἰγείας Moib.

Legerim. < β'. ἢ < α. Gesn.

XLIX. Ἐν προσφορᾶς δὲ μέρει ὠφελίμως δίδονται κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς· μαλάχαι ἄναλοι ὡς * μίλητος· ἐλαῖαι πρόσφατοι πέπειραι. ἢ αἷμα τράγου, ἢ αἰγὸς, καὶ ἐλάφου, καὶ λαγωοῦ ἀπὸ τηγάνου ἐσθιόμενον. σταφυλὴ ἐκ στεμφύλου. ἀστα- F φίδες ὀμφακίτιδες κοπεῖσαι, καὶ σὺν ἀλεύρῳ ἀρτοποιηθεῖσαι. καὶ ἄρτος μετὰ ὠοῦ λεκύθων φυραθεὶς, καὶ ὀπτηθείς. καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀσταφὶς ἐσθιομένη σὺν τοῖς γιγάρτοις. ἄμυλον σὺν χόνδρῳ ἑφθῷ καὶ σὺν γάλακτι. ἀρνογλώσσου φύλλα ἑφθὰ μετ' ὄξους καὶ ἐλαίου. καὶ κηκὶς, ἢ ῥοῦς ἐπιπασσόμενα τοῖς G ὄψοις, ἢ ζειὰ πεφωγμένη, ἢ φακὸς πεφωγμένος λεῖος ἀλφιτηδὸν πινόμενος. ἢ γίγαρτα ὁμοίως, ἢ ἄλφιτα, ἢ κέγχροι. βάτου ἀκρέμονες ἑφθοὶ, δι' ὀξελαίου λαμβανόμενοι. * ὁμοίως ἀρνόγλωσσον. βάτου καρπὸς πέπειρος ἐσθιόμενος· καὶ ἄωρος δὲ ξηραν-

Suſpectus eſt locus: mauult Geſn. ὡς λάχανον.

G. ἐπὶ τοῦ addit, ex lib. 2. de mat. cap 71.

Dyſentericis proſunt, tū quæ ad cœliacos facientia præſcripſimus, tum verò peculiariter hæc, cum vino aut aſtringente quopiam decocto ſumpta: agallochi drach. j. ſaluia, eupatorij ſuccus, & herba ipſa, quinquefolij ſuccus, ſiccáque radix, hypociſthis, marrubij ſuccus, ſideritidis Heracleæ folia & radix, ſalicis radix: ſymphyti radix, ſemen & folia: oxalidis ſemen, nymphææ ſemen, althææ è radice decoctum, Achilleæ herbæ decoctū, rubi ſuccus & caulium decoctum, lac caprinum coctum, alceæ radix, gnaphalium cum vino auſtero, elatine cum lini ſemine decocta & pota, elates vnguentariæ decoctum, eupatorij ſeminis drach. j. cum vino & melle priùs excocto delincta: hippomarathri ſeminis drachma vna aut altera, hederæ albæ flores cum vino bis in die poti, myrti fructus cum vino, clymeni ſuccus, loti ramentorum decoctum in vino, rubricæ Lemniæ aut Sinopicæ drach. j. in vino, œnanthe ſicca [tritáque] polentæ vice pota, holoſchœni ſemen toſtum, philetærij radix cum vino, chondrillæ ſuccus, iris cum vino, verbaſci radicis drach. ij. pſyllij drach. j. ex aqua, caninum ſtercus aridum vino inſperſum, coaguli denique leporini drach. j. ex aqua.

[illegible]

Cœliacis & dyſentericis in cibis vtiliter exhibentur, maluę ſine ſale oleris inſtar, oliuæ recentes maturæ: ſanguis hirci vel capræ vel cerui aut leporis inaſſatus ſartagine & aſſumptus, vuæ in vinaceis ſeruatæ, vuæ paſſæ immaturæ tuſæ & cum farina in panes coactæ, panis cum vitellis ouorum ſubactus & toſtus, vua paſſa cum ſuis nucleis eſitata, amylum cum chondro cocto & lacte, plantaginis folia cocta cum aceto & oleo, galla vel rhus inſperſa opſoniis, zea toſta, lens toſta & trita inſtar polentæ pota: ſimiliter & vuarum nuclei aut polenta, aut milium: rubi tenelli ſurculi cocti, ex aceto & oleo in cibo ſumpti: plantago ſimili modo: rubi fructus maturus eſitatus, vel immaturus ſicca-

Cœliacis & dyſentericis cibi vtiles.

tus tritúsque pro rhoë inspersus obsoniis: galla omphacitis cum pulte cocta ex aqua, similiter & vuarum nuclei aut vuæ passæ, ita tamen vt cùm puls editur reiiciantur: helenium coctum in cibo sumptum: puls è panico vel milio, aut zea, vel chondro tosto vel oryzæ: smyrnium decoctum; iuglandes, siliquæ siccæ & quæ vinaceis condiuntur, galla trita tum sorpta cum ouo tum etiam vino inspersa, coronopodis radix in cibo sumpta: faba Græca decocta in posca, vnà cum cortice suo esitata: lini semen frixum & cum melle cocto sumptum; loti fructus esitatus: mel coctum vel per se deuoratum, vel cum malicorio tuso cribratóque: mespila, mala cotonea matura cocta cum melle: aut è malis cotoneis dissectis arundine & in aqua maceratis dilutum propinatum: vinum myrtites haustum, è myrti baccis extractus succus, decoctum è sorbis siccis epotum & ex iisdem farina polentę loco sumpta, vti & è pyris syluestribus, intyba cocta cum aceto, & plantago eodem modo, necnon & apij cauliculi: lens cocta cum plantagine aut portulaca, aut intubo vel cichorio, aut Punici corticibus, palmulisve Thebaïcis: adeps ceruinus recens cum caseo vel polenta coctus, Hepar tostum capræ vel hirci cum melle in sartagine frixum, cerebrum simili modo: caseus recens derasus & feruefactus, posteáque cum melle in sartagine frixus: hirundinum pulli assati & pro ficedulis in cibo sumpti, viticis radix cocta cum lente, cera aut fauus si sorbitionibus incoquantur, brassica bis cocta comesta: lactucæ illotæ in cibis sumptæ, ab iis præsertim qui cibum fastidiunt: coagulum hinnuli, aut leporis aut hœdi in aqua dissolutum & potum.

Cœliacorum & dysentericorum externa remedia.

Cœliacis & dysentericis vtiliter cataplasmatis instar imponuntur hæc: oleastri flos cum cruda hordei farina hydrelæo mixta eáq; tepēte, rubi foliá cū malo cotoneo & cerato; myrti folia trita cū vino & oleo omphacino dū viscidū lentorē cōtraxerint, & ex vellere imposita: hordeacea farina cū vino & rubo,

A θεὶς ἀντὶ ῥόος λεῖος ἐπιπάσσεται τοῖς προσοψήμασι. κηκὶς ὀμφακίτις μετὰ πόλτου ἑψηθεῖσα ἐν τῷ ὕδατι, ἢ γίγαρτα ὁμοίως, ἢ σταφίδες, εἶτ' * ἐξαιρεθέντες ἐκ τοῦ πόλτου ἐσθιομένου. ἑλένιον ἑφθὸν ἐσθιόμενον. *πόλτος ἐξ ἐλύμου, ἢ κέγχρου, ἢ ζειᾶς, ἢ χόνδρου πεφρυγμένου, ἢ ὀρύζης. ἢ σμύρνιον ἑφθόν. κάρυα

B βασιλικά. κεράτια ξηρὰ καὶ τὰ ἀπὸ στεμφύλων. κηκὶς λεία μετ' ᾠοῦ ῥοφηθεῖσα, καὶ οἴνῳ δὲ * ἐπιπλασθεῖσα· κορωνόποδος ῥίζα ἐσθιομένη, κύαμος Ἑλληνικὸς καθεψηθεὶς ἐν ὀξυκράτῳ σὺν τῷ λέπει ἐσθιόμενος, λινόσπερμον φρυγὲν καὶ μετὰ μέλιτος ἑφθοῦ ἐσθιόμενον. λωτοῦ καρπὸς ἐσθιόμενος. μέλι

C ἑφθὸν καταπινόμενον καθ' ἑαυτό, καὶ σὺν σιδίοις κεκομμένοις καὶ σεσησμένοις. μέσπιλα, μῆλα κυδώνια πέπειρα ἑφθὰ μετὰ μέλιτος· ἢ διατεμὼν τὰ κυδώνια κατὰ λάρου, καὶ ἐναποβρέξας ὕδατι, δίδου πίνειν τὸ ἀπόβρεγμα. μυρτίτης οἶνος πινόμενος, καὶ μύρτα ξηρὰ χυλιζόμενα. οὖα ξηρὰ ἀπεζεσμένα,

D καὶ πινόμενα τὸ ἐξ αὐτῶν ἀλφίτων, ἢ ἀχράδων ὁμοίως. σέρεις ἑφθαὶ μετ' ὄξους, ἀρνόγλωσσον ὁμοίως· σελίνου καυλοὶ ὁμοίως. φακὴ μετὰ ἀρνογλώσσου, ἢ ἀνδράχνης, ἢ σέριδος, ἢ κιχωρίου, ἢ ῥοιᾶς λεπυχάνων, ἢ * φοίνικες Θηβαϊκοὶ ἑψημένοι. στέαρ ἐλάφειον νεαρὸν σὺν τυρῷ ἢ ἀλφίτῳ ἑψη-

E μένον. ἧπαρ ὀπτὸν αἰγός, ἢ τράγου, ἐν μέλιτι ἐπιτηγανισθέν. ἐγκέφαλος ὁμοίως. τυρὸς ἁπαλὸς ἀποξυσθεὶς καὶ ἀποζεσθείς, ἔπειτα ἐν μέλιτι τηγανισθείς. χελιδόνων νεοσσοὶ ὀπτοὶ ἐσθιόμενοι ἀντὶ συκαλίδων. καὶ λύγου ῥίζα ἑψηθεῖσα σὺν φακῇ. κηρὸς ἢ μελίκηρον ἐγκαθεψόμενον τοῖς ῥοφήμασι.

F κράμβη δὶς ἑφθὴ ἐσθιομένη. θρίδακες ἄπλυτοι ἐσθιόμενοι, μάλιστα ἐπὶ τῶν ἀνορέκτων. πυτία νεβροῦ, ἢ λαγωοῦ, ἢ ἐρίφου διεθεῖσα ὕδατι καὶ ποθεῖσα.

1. Καταπλάσσεται δὲ τοὺς κοιλιακοὺς καὶ δυσεντερικοὺς ὠφελίμως, ἀγριελαίας ἄνθος σὺν ὠμῇ λύσει χλιαρᾷ. βά-

G του φύλλα σὺν μήλῳ κυδωνίῳ καὶ κηρωτῇ. μυρσίνης φύλλα λεῖα σὺν οἴνῳ καὶ ὀμφακίνῳ ἐλαίῳ γλοιώδη γινόμενα, καὶ ἐν ἐρίῳ ἐπιτιθέμενα. κρίθινον ἄλευρον σὺν οἴνῳ καὶ

ἐξαιρεθέντα forte, vt referatur ad γίγαρτα. Πολτός

πινόμενον τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον ἀντὶ ἀλφίτων. ex 1. de mat.

ἑφθαὶ μετ' ὄξους λαμβανόμεναι, lib. 2. de mat.

Legerim ἢ φοινίκων Θηβαϊκῶν ἑψομένων ex lib. 2. de mat. med. cap. de lente. Iohanneus.

βάτῳ, ἢ ἀχράσιν, ἢ σιδίοις, ἢ κυδωνίων ἄνθεσι· καὶ σὺν κηρωτῇ δὲ τὰ τῶν κυδωνίων ἄνθη. ῥόας λέπη ἑψημένα ἐν οἴνῳ λεῖα σὺν κηρωτῇ. ῥοῦς βυρσοδεψικὴ σὺν κηρωτῇ. φοινικοβάλανοι, ἢ [illegible] καρυωτοὶ σὺν μήλῳ κυδωνίῳ καὶ κηρωτῇ. οἰνάνθη, ἢ στυπτηρία σὺν ἀλόῃ καὶ ἀκακίᾳ, καὶ φοίνιξι σὺν ἀειζώου σπέρματι. περιστερᾶς κόπρος ξηρὸς σὺν *συκοῖς ἑψημένοις ἐν οἴνῳ· ἢ μελάνθιον σὺν κυμίνῳ καὶ θέρμοις πικροῖς καὶ νίτρῳ καὶ μέλιτι. ἢ κάρδαμον σὺν σιδίοις *ἑφθοῖς καὶ κηρῷ καὶ ἀμόργῃ.

σύκοις forte, vel σιδίοις. Gesn.

ἑφθοῖς forte, Ges.

LI. Ενίεται δὲ ἐπὶ κοιλιακῶν συμφερόντως καὶ δίδοται δὲ *ἀμπέλου φύλλοις καὶ χυλὸς, ἀνδράχνης, ἀκακίας, ὑποκιστίδος, ἀρνογλώσσου χυλὸς, βαλαύστιον, μίλτος Σινωπικὴ μετά τινος τῶν στυφόντων ἀφεψήματος. λωτοῦ ἢ φηγοῦ πρισμάτων ἀφέψημα. ῥόος βυρσοδεψικῆς χύλισμα, καὶ τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων. φακὴ μετὰ ῥόδων ἀφεψηθεῖσα. πτισάνη σὺν βάτου ἀφεψήματι, ἢ μυρσίνης, ἢ σφαιρίων κυπαρίσσου. καὶ καθ᾽ ἑαυτὰ δὲ τὰ ἀφεψήματα χωρὶς πτισάνης ἐνίεται ὠφελίμως.

Gesn. legit ἀμπέλου φύλλων χυλὸς, ἢ ἀκακίας, ἢ ὑποκιστίδος.

LII. Επὶ δὲ δυσεντερικῶν ἁρμόζει μὲν καὶ τὰ πρὸς κοιλιακοὺς ἐνέματα, ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν περιωδυνούντων· βούτυρον καθ᾽ ἑαυτὸ πρόσφατον. ἢ μολόχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου, ἢ χόνδρου, ἢ πτισάνης, ἢ ὀρύζης, ἢ τράγου ἑψηθέντων καὶ τορυνηθέντων ὁ χυλός. ἐπὶ δὲ τῶν δίχα ἀλγηδόνος ῥεύματι ζομένων ἁρμόζει ἅλμη μετὰ οἴνου, κέρας ἐλάφειον κεκαυμένον σὺν οἴνῳ καὶ ῥοδίνῳ. ἀρρενικὸν σὺν χάρτῃ κεκαυμένον διπλάσιον, καὶ οἴνῳ. μολύβδου σκωρία, ἢ μολύβδαινα μετὰ μυρσινίνου. ἄσφαλτος σὺν πτισάνῃ τακεῖσα, στοίβης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ. γάρος ὁ ἀπὸ τῶν ἰχθύων ἐνιέμενος ἐπὶ τῶν μετὰ *νομῶν, καὶ ὁ ἀπὸ τῶν σιλούρων. κονία συκίνη σταλτή. οὖρον παλαιόν. κυάμου Ἑλληνικοῦ * τοῦ λεπτοῦ τὸ ἀφέψημα σὺν αἰγείῳ στέατι. λυσιμαχίου χυλὸς, λωτοῦ ἢ φηγοῦ πρισμάτων ἀφέψημα σὺν αἰγείῳ στέατι. μελισσοφύλλου χυλὸς, μίλτος Σινωπικὴ σὺν ἀποζέματι στύφοντι ἢ ὀξάλμῃ.

al. νομᾶς.

aut pyris syluestribus, aut malicorio aut cotoneorum floribus: itémque cotoneorum flores cum cerato: Punici mali cortices in vino cocti, tritique cum cerato: rhus coriariorum cum cerato, phœnicobalani, aut caryotides cũ malo cotoneo & cerato: œnanthe, aut alumen cum aloë & acacia, palmulis & semperuiui semine: stercus columbinum aridum cum ficubus coctis in vino: nigella cum cumino, lupinis amaris, nitro ac melle: nasturtium denique cum malicorio cocto, cera & amurca.

Cœliacis per sedem vtiliter infunduntur, vitis foliorum succus, aut portulacæ, aut acaciæ, aut hypocisthidis, aut plantaginis: balaustium, rubrica Sinopica cum aliquo astringente decocto, loti aut fagi ramentorum decoctum, expressus rhoë coriaria succus, ac eiusdem foliorum decoctum, lens cum rosis decocta: ptissana cum decocto rubi aut myrti vel pilularum cupressi. Ipsa etiam horum decocta per se citra ptissanam commodè infunduntur.

Cœliacis accommodata enemata.

Dysentericis eadem conueniunt enemata, quæ cœliacis: priuatim verò iis qui vehementiore dolore conflictantur, ista: butyrum recens per se: maluæ aut fœnigræci, chondri, ptissanæ, oryzæ vel tragi decoctorum tudiculáque agitatorum cremor. Iis verò qui citra dolorem fluxione infestantur, hæc infusa conueniunt: muria cum vino, cornu ceruinum vstum cum vino & rosaceo, arsenicum duplum crematum cum charta & vino, plumbi scoria aut plumbago cum myrtino oleo, bitumen cum ptissana liquatum, stœbes decoctum in vino: garum tum aliorum piscium, tum etiam silurorum iis infusum, quibus sunt depascentia vlcera: lixiuium è ficu stillatitium, vrina antiqua, fabæ Græcæ * minoris decoctum cum seuo caprino, lysimachiæ succus, loti aut fagi ramentorum decoctum cum adipe caprino, apiastri succus, rubrica Sinopica cũ decocto astringente aut acida muria.

Ad dysentericos enemata.

[illegible]

Morsus intestinorum ab enematis acrioribus relictos lenientia.

Morsus intestinorum à vehementioribus acrioribúsve infusis excitatos leniunt ac mitigant, lac infusum, aut butyrum, aut chondri decoctum, aut seuum taurinum cum ptissanæ cremore curatum. Similiter & curatus gallinaceus adeps anserinus aut ceruinus: medulla itidem ceruina aut vitulina seu per se tepida infusa, seu etiam cum cremore ptissanę.

Cœliacis ac dysentericis conuenientes insessus.

Tum cœliacis tum etiam dysentericis insessus parantur huiusmodi: è siluris aliisve piscibus garum aceto temperatum, rhois coriariæ decoctū, malicorij decoctū, itémq; vinaceorū & quorumuis astringentium. His porrò decoctis insidendum relaxato ano diductisque natibus, ac diutiùs immorandum.

Ad tenesmum.

Porrò vt ne frequentes egerendi conatus solicitent, nodulus aliquis feruenti oleo, aquæ aut aceto immersus sedi adhibendus.

Vesicæ felleæ, hepatis ac splenis affectuum remedia.

Ad ictericū seu morbum regium.

Ictericis potui dáda quæ sequuntur: adianti decoctum in vino, anchusæ radicis drach. j. cum vino, atriplex, hyperici coma cum melle & vino, marrubium cum vino, peplium, spondylij radix & semen cum vino, rubiæ radicis drach. j. cum vino, aloës drach. j. ex aqua, anthemidis radix & flores cum vino, fimus caprarum, maximéque syluestrium cum vino, per se vel cum aromatibus: verbenacæ supinæ, quam sacram herbam nominant, foliorum drach. j. cum thuris obolis tribus ex vini veteris conchis duabus ieiuno ventriculo bibita quaternis senisve diebus: fœniculum cum vino: asparagi radicis decoctum, ac ipsum quoque semen similiter potum: absinthij succus expressus cum Indica aut Celtica nardo, aut cum apio vel adianto: buphtalmi folia in vino à balneo pota coloris bonitatem aliquantisper conciliát: seminis napi drach. iiij. cum vino, pæoniæ radicis drach. j. cum vino, cornu ceruini vsti drach. j. cum melle: cicer nigrum aut etiam album esitatum,

A LIII. Ἀποθεραπεύει δὲ τὰς ἐκ τῶν ἀποτεταμένων κλυσμάτων δήξεις, γάλα ἐγχυματιζόμενον, ἢ βούτυρον, ἢ χόνδρου ἀφέψημα. ἢ ταύρειον στέαρ τεθεραπευμένον σὺν πτισάνης χυλῷ. ἢ ὀρνίθειον ὁμοίως, ἢ χήνειον, ἢ ἐλάφειον. ἢ μυελὸς ἐλάφειος, ἢ μόσχειος καθ' ἑαυτὸν χλιαρὸς, ἢ σὺν χυλῷ πτισάνης.

Gesn. legit ἀποτεταμένων ἐνεμάτων δήξεις, vel τὰς τῶν ἐγκειμένων ἐνεμάτων δήξεις.

B LIIII. Ἐγκαθίσματα δὲ ἐπὶ τῶν κοιλιακῶν καὶ δυσεντερικῶν ἐστι ταῦτα· σιλούρων ἢ ἰχθύων μετ' ὄξους κραθεὶς, ῥοὸς βυρσοδεψικῆς ἀφέψημα, ῥοιᾶς λεπῶν ἀφέψημα· στεμφύλων ὁμοίως, καὶ πάντα τὰ τῶν στυφόντων ἀφεψήματα. ἁρμόζει δὲ θερμοῦ ἐγκαθίζειν ἐπιλυομένους τὸν δακτύλιον, καὶ ἐγχρονίζοντας, καὶ διαστέλλοντας τὴν

Γάρος addendum videtur Gesn.

θερμῷ.

C πυγήν.

LV. Πρὸς δὲ τὸ μὴ συνεχῶς ἐρεθίζεσθαι, δεῖ πως κατὰ ὀλυνήματος, βάλλοντας εἰς ἔλαιον ζέον, ἢ ὕδωρ, ἢ ὄξος παρατιθέναι.

κατὰ δακτύλιον πόλημα τι legēdum censet Moib. hoc est, ano lanæ lapsum, &c. sed legi potest, δέον κατάδημα τι, id est, superaddi ligamentum aliquod, annotat Gesnerus.

Τῶν περὶ τὴν κύστιν χοληδόχον, D ἧπάρ τε καὶ τὸν σπλῆνα παθῶν βοηθήματα.

LVI. Ἰκτεριῶντας δὲ ποτίζειν, ἀδιάντου ἀποζέματι ἐν οἴνῳ, ἀγχούσης ῥίζης < α'. μετ' οἴνου, ἀνδραφάξης, ὑπερικοῦ κόμη σὺν μέλιτι καὶ οἴνῳ, πράσιον μετ' οἴνου, πέ-

Ἀδίαντον repetendū ex proximè præcedente capite, aut legendum, ποτίζειν.

ἀτράφαξις.

Gesnerus κόμη legendum suspicatur.

E πλιον, σπονδυλίου ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα μετ' οἴνου, ἐρυθροδάνου ῥίζης < α'. μετ' οἴνου, ἀλόης < α'. σὺν ὕδατι, ἀνθεμίδος ῥίζα καὶ τὰ ἄνθη μετ' οἴνου· σπύραθοι αἰγῶν, καὶ μάλιστα ἀγρίων, μετ' οἴνου, καθ' ἑαυτὰ καὶ σὺν ἀρώμασιν. ἱερᾶς βοτάνης τῶν φύλλων < α'. μετὰ λιβανωτοῦ < ϛ'. σὺν οἴνου

μετὰ λιβανωτοῦ βολῶν γ', id est, drachma semis, lib. 4. de mat. faciunt autem tres oboli drachmam semis: quare pono hic, μετὰ λιβανωτοῦ < ϛ'.

F παλαιοῦ κοτύλαις β'. νήστει ἐπὶ δ'. ἢ ϛ'. ἡμέρας. μάραθρον μετ' οἴνου. ἀσπαράγου ῥίζης ἀφέψημα, καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον ὁμοίως. ἀψίνθιον ὠμοτριβὲς σὺν Ἰνδικῇ νάρδῳ ἢ Κελτικῇ, σέλινον, ἢ ἀδιάντου. βουφθάλμου τὰ φύλλα σὺν οἴνῳ μετὰ βαλανεῖον χροιὰν πρὸς καιρὸν

Ἐφ' ἡμέρας μ'.

Legi potest ἢ σέλινον ἢ ἀδίαντον ex Plinio.

Gesn. εὔχροιαν.

G ποιεῖ. βουνιάδος σπέρματος < δ'. σὺν οἴνῳ, γλυκυσίδης < α'. σὺν οἴνῳ, κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου < α'. σὺν μέλιτι. ἐρέβινθοι μέλανες ἐσθιόμενοι, καὶ

λευκοὶ δὲ, καὶ τὸ ἀπόζεμα πινόμενον. ἐρύσιμον σὺν μελικράτῳ. θείου ἀπύρου κοχλιάριον ἐπιπασσόμενον ὕδατι, ἢ ῥοφούμενον. ἱππομαράθρου ῥίζα, ἢ καρπὸς πινόμενος. καλαμίνθης ἀπόζεμα, κέστρου < ά. μετ᾽ οἴνου, κονύζης φύλλων < ά. μετ᾽ οἴνου, κυκλαμίνου < γ΄. μεθ᾽ ὕδατος· κατακλίνειν δὲ ἐν θερμῷ οἴκῳ, καὶ πλείοσιν ἱματίοις σκεπάζειν· χολώδη γὰρ ἱδρῶτα ἐκκρίνει. λιβανωτίδος ἀπόζεμα μετὰ περίπατον σὺν ἐρεβίνθοις· καὶ ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ. λειχὴν ὁ ἐπὶ τῶν πετρῶν, *διαχριόμενος τοῦ στόματος καὶ τῆς γλώττης. ὀξυμυρσίνης ῥίζης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ, μυρίκης ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ, ὄνοι οἱ ὑπὸ τῶν ὑδρίαις σὺν οἴνῳ, ὀξαλίδος ῥίζαι ἑψηθεῖσαι σὺν οἴνῳ, ὀπόφυλλον σὺν ταρίχει καὶ οἰνομέλιτι ἐσθιόμενον, σεύτλου ῥίζαι ἑφθαὶ ἢ ὀπταὶ ἐσθιόμεναι. πεντάφυλλου τῶν φύλλων χυλὸς πινόμενος ταχέως ὑγιάζει. πόλιον ἐν οἴνῳ λευκῷ, σκίλλης ἑφθῆς < ά. σὺν ὀξυμέλιτι ἐκλειχομένης, καὶ πινομένης μετὰ μελικράτου. στρουθίου ῥίζα σὺν μέλιτι ἐκλειχομένη, καὶ πινομένη μετὰ μελικράτου. στρύχνου τοῦ χαμαιζήλου, λεγομένου ἁλικακάβου, χυλὸς πινόμενος μετὰ οἴνου. ὑακίνθου καρπὸς σὺν ἀβροτόνῳ πινόμενος, χαμαιπίτυος ἀφέψημα σὺν ὕδατι, χαμαικίσσου < ά. μετὰ οἴνου ἐπὶ ἡμέρας ς΄. ἢ ζ΄. αἷμα σκύλακος κυνὸς σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον· τοῦτο δὲ καὶ ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ, βρύον δὲ ἐπὶ τῶν κέδρων ἢ λευκῶν καρύου βασιλικοῦ μέγεθος μετ᾽ οἰνομέλιτος, πινόμενον πλῆθος κυάθ. ς΄. ἐπὶ ἡμέρας γ΄. Ἄλλο, καὶ τοῦτο καλῶς ποιοῦν· ἀφρονίτρου < β΄. βρέξας οἴνῳ Ἀμιναίῳ κυ. β΄. καὶ πρὸ ἡμέρας ἐξαιθριάσας δίδου νήστει, ἐπὶ ἡμέρας β΄. ἢ γ΄. Θεραπεύει δὲ καὶ ἄρκτου χολῆς κυάμου Ἑλληνικοῦ τὸ μέγεθος καταπινόμενον. μελίας καρποῦ < ά. σὺν οἴνῳ. συλλέγεται δὲ φθινοπώρου καὶ ἀποτίθεται. δαφνίδων ἢ σμύρνης < ά. σὺν οἴνῳ. κρόκου < ά. μετὰ μέλιτος ἐκλειχομένη. ἑλξίνης ἀπόζεμα ἢ χυλὸς σὺν οἴνῳ. χελιδονίου χυλὸς ἢ ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. λιβανωτίδος, τῆς ῥωσμαρίνου ῥωμαϊστὶ καλουμένης, ἀφέψημα μεθ᾽ ὕδατος.

Addo, μετ᾽ ᾠοῦ, è libro 5. de mat.

Cum vino passo aut mulsa dilutiore. Diosc. lib. 3. de mat. med. cap. 194.

Diosc. 2. de mat. med. trium obolorum pondere.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 126. ὅσον τριώβολον, triobuli pŏdere.

LVII. Εἰς δὲ τοὺς ῥώθωνας ἐγχεόμενα,

A ac eorundem etiam decoctum potum, erysimon cum aqua mulsa, sulphuris viui cochlearium aquæ inspersum aut ex ouo sorptum, hippomarathri semen aut radix in potu, calaminthæ decoctum, betonicæ drach. j. cum vino, conyzæ folia drach. j. pondere cum vino: cyclamini drach. vj. ex aqua (ægrum autem
B oportet loco calido decumbere, pluribúsque stragulis cōtegi: sic enim sudor colore felleus elicietur:) libanotidis decoctum cum cicere post deambulationem, eiusdem radix cum vino. Iuuat & lichen petris innascens, ori ac linguę illitus: rusci radicis decoctum cum vino, myricæ decoctum cum vino,
C aselli qui sub vasis aquariis repe-riuntur cum vino, oxalidis radices in vino decoctę, silphij semen cum salsamento & vino mulso comestum, betæ radices elixæ vel assæ in cibis sumptæ: quinquefolij è foliis succus bibitus confestim sanat: polium cum vino albo, scillæ coctæ drachma vna cum aceto mulso de-
D lincta, aut pota cum aqua mulsa, struthij radix cum melle delincta vel pota cum aqua mulsa, solani humilis, quod halicacabum dicitur, succus cum vino potus: hyacinthi semen cum abrotono potum, chamæpityos decoctum in aqua, chamæcissi drach. j. cum vino ad dies sex septémve, sanguis catelli
E cum oxycrato potus, (is etiam hydropicos adiuuat:) muscus qui cedris albisve populis innascitur, magnitudine iuglandis è vini mulsi cyathis sex triduo potus. Aliud quod eximiè proficit: Spumæ nitri drach. ij. in vini Aminæi cyathis duobus sub dio maceratas ieiuno
F ante lucem propinato ad biduum triduúmve. Facit & præclarè vrsinum fel, fabæ Græcæ magnitudine deglutitum. Itidem fraxini seminis drach. j. cum vino: (colligitur id autumno atque reponitur,) baccarum lauri aut myrrhæ drach. j. cum vino, croci drach. j. cum melle delincta, helxines decoctum vel suc-
G cus cum vino, chelidonij succus vel decoctum cum vino: libanotidis, quam rosmarinum Latini vocant, decoctum ex aqua.

Naribus infusa ictericos purgant

hæc: cyclamini ſuccus retentus in ſole donec bilem educat, elaterium cum lacte infuſum, inſidente ægro balneo ſolióve: marrubij ſuccus cum melicrato naribus infuſus, nigella tuſa & aceto irrigata expreſſus ſuccus, infuſus naribus. Cæterùm ictericorum balneis aut acidam muriam, aut origani radicíſve oſiridis decoctum admiſceri oportet: ipſi verò amygdalino inungendi: oleribus auté interim abſtineát.

Ad diuturnũ hepatis morbum.

Diuturna hepatis imbecillitate laborantibus auxiliantur pota hęc: agarici oboli bini ſingulis diebus, adianti decoctũ, acori decoctum, itidémque chamæpityos: ſpondylij radix in vino pota, epipactidis, quæ elleborine dicitur, decoctum: amomum, caſia, amygdalæ amaræ cum ſaluia ex melicrato, anagallidis ſuccus, chamęmeli radix & flores in potu, aſarum cum aqua, gentianæ radix drach. j. pondere ex aqua, ariſtolochię radix eodem modo: ſucci glicyrrhizę drachma cum aqua, aut radicis decoctum: lauri radicum cortex drachm. j. pondere cum melicrato, elate trita & vnà cum palmulis decocta, ſerpylli decoctum, eryngij drachma cum paſtinacæ ſemine, iſopyri ſemen cum melicrato, betonicæ folia cum aqua mulſa, fœniculi ſemen, ſpicæ nardi decoctum, aut vnguentum nardinum cochlearij mẽſura ſumptum, opopanax cum melicrato, leucanthemi aut pinus foliorum drach. j. ex aqua, rha ſimiliter, apij decoctum & ſemen, ſcandicis decoctum, quinquefolij è radice ſuccus, teucrium eiúſque ſuccus cum melicrato, chryſocomes decoctum in aqua mulſa, ſenecionis decoctum & ſemen, ſimilitérque polij: picis aridæ tritæ drach. j. inſperſa potui, meliloti ſeminis contriti drach. j. ex melicrato, coſtus ſimili modo, triphyllidis quæ oxalis dicitur decoctum eodem modo potum, viticis ſemen, centaurij minoris ſuccus tum potus tum etiam foris impoſitus, plantaginis ſiccæ radices & folia, aſparagi myacanthini radices & folia, ſtrobili, cicer,

A ἐπὶ ἴκτερικῶν καθαίρει. κυκλαμίνου χυλῶν κατεχομένων ἐν ἡλίῳ, ὥστε χολὴν ἄγειν. ἐλατήριον μετὰ γάλακτος ἐν βαλανείῳ ὄντος, ἢ ἐν τῇ ἐμβατῇ τοῦ πάσχοντος, ἐγχεόμενον. πρασίου χυλὸς ἐν μελικράτῳ ἐγχεόμενος ταῖς ῥισί· μελάνθιον κεκομμένον καὶ ὄξει βεβρεγμένον, ἐκπιεσθέντος τοῦ χυλοῦ, καὶ

χυλὸς κατεχόμενος.

B εἰς τὰς ῥῖνας ἐγχεομένου. Λουέσθωσαν δὲ, ὀξάλμης, ἢ ὀριγάνου, ἢ ὀσύριδος ῥίζης ἀποζέματος τῷ λουτρῷ μισγέντος. ἀλειφέσθωσαν δὲ ἀμυγδαλίνῳ, καὶ λαχάνων ἀπεχέσθωσαν.

LVIII. Ηπατικοὺς δὲ χρονίους ὠφελεῖ πινόμενα μεθ' ὑδρομέλιτος. ἀγαρικοῦ ὀβο-
C λοὶ δύο καθ' ἡμέραν, ἀδιάντου ἀφέψημα, ἀκόρου ἀπόζεμα, χαμαιπίτυος ὁμοίως, σπονδυλίου ῥίζα σὺν οἴνῳ πινομένη. ἐπιπακτίδος τῆς ἐλλεβορίνης καλουμένης ἀπόζεμα, ἄμωμον, κασία, ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ἐλελισφάκῳ καὶ μελικράτῳ. ἀναγαλλίδος χυλὸς, καὶ ἀνθέμιδος ῥίζα καὶ ἄνθη πινόμενα, ἄσαρον σὺν ὕδατι, γεντιανῆς ῥίζης < ά. σὺν
D ὕδατι, ἀριστολοχίας ῥίζης ὁμοίως. γλυκυῤῥίζης χυλοῦ < ά. σὺν ὕδατι, ἢ τῆς ῥίζης ἀφέψημα. δάφνης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < ά. μετὰ μελικράτου, ἐλάτη λεία σὺν φοίνιξιν ἀποζεσθεῖσα, ἑρπύλλου ἀπόζεμα. ἠρυγγίου < ά. μετὰ σταφυλίνου σπέρματος, ἰσοπύ-
E ρου σπέρμα σὺν μελικράτῳ, κέστρου φύλλα μετὰ ὑδρομέλιτος, μαράθρου σπέρμα. νάρδου στάχυος ἀπόζεμα, ἢ μύρου ναρδίνου κοχλιαρίου πλῆθος λαμβανόμενον. ὀποπάναξ σὺν μελικράτῳ, λευκανθέμου φύλλων, ἢ πίτυος φύλλων < ά. μεθ' ὕδατος. ῥᾶ ὁμοίως. σελίνου ἀπόζεμα καὶ ὁ καρπὸς, σκάν-
F δικος ἀφέψημα, πενταφύλλου ῥίζης χυλὸς. τεύκριον, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ ἐν μελικράτῳ. χρυσοκόμης ἀπόζεμα ἐν ὑδρομέλιτι. ἠριγέροντος ἀπόζεμα καὶ ὁ καρπὸς, πολίου ὁμοίως, πίσσης ξηρᾶς λείας < ά. καταπασθεῖσα ἐν ποτῷ. μελιλώτου καρποῦ λείου < ά. διὰ μελικράτου. κόστος ὁμοίως. τρι-
G φυλλίδος ἀφέψημα ὁμοίως πινόμενον, τῆς ὀξαλίδος καλουμένης. ἄγνου σπέρμα. κενταυρίου χυλὸς τοῦ μικροῦ πινόμενος καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθείς. ἀρνογλώσσου ξηραὶ ῥίζαι, καὶ τὰ φύλλα. ἀσπαράγου μυακάνθου αἱ ῥίζαι, καὶ τὰ φύλλα. στρόβιλοι, ἐρέβινθοι, ἐρυ-

A θεοδαίνου, ἢ εὐπατωρίου ῥίζα. θέρμων πικρῶν ἀφέψημα μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως πινόμενον, καὶ ἔξωθεν ἐπιτιθέμενον. ἶρις, πιστακίου καρπός.

LIX. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ ἡπατικοὺς· χαμαίπιτυς μετὰ κωδύων ἑφθῶν ξηρῶν κεκομμένων. κρίθινον ἄλευρον μετὰ σύκων. ἀλθαίας ῥίζα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα. B φοινικοβάλανος ἑφθὴ λεία σὺν κηρωτῇ. ἀψίνθιον σὺν κυπρίνῃ κηρωτῇ καὶ Κελτικῇ νάρδῳ. ἀμμωνιακὸν ἀναληφθὲν ὄξει καὶ κηρωτῇ στυφούσῃ. Ἐπὶ δὲ τῶν προσφάτων, τῆλις σὺν λινοσπέρμῳ καὶ γύρει, καὶ μελικράτῳ. μηλοκυδώνια μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ τήλεως ἑψηθέντα. C

Marginal notes: κωδίων, vt placet Moibano. — ἑψηθέντα.

LX. Σπληνικοὺς δὲ ὠφελεῖ πινόμενον ἀγαρικοῦ ὀβ. β΄. μετ' ὀξυμέλιτος. ἄγνου σπέρμα < ά. ἀγχούσης ῥίζης < ά. ἐν οἴνῳ. ἀδιάντου ἀφέψημα ἐν ὀξυμέλιτι. ἀκόρου ῥίζα μετ' οἴνου ἑφθὴ καὶ ὠμὴ πινομένη.

Marginal note: Forte, πινόμενα

LXI. Τήκουσι δὲ συντόμως σπλῆνα, D ἀσπλήνιος ἣν καὶ ἡμιόνιον καλοῦσιν, ἡ πόα μετ' ὄξους [ἀποζεσθὲν, ἐπὶ ἡμέρας μ΄. τήκει.] λογχῖτις ὁμοίως, μετ' οἴνου. περικλυμένου καρποῦ < ά. μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας δ΄. ποτιζομένη τήκει. χαμαικισσὸς μετ' οἴνου. πευκέδανον μετ' ὀξυμέλιτος τήκει. Ναξίας τῆς πρὸς αὐτὴν ἀκονηθέντος σιδήρου τὸ ἀπότριμμα μετ' ὄξους. E ἀλκυονίου Μιλησίου ὀβ. ς΄. μετὰ ὕδατος. βρυωνίας ῥίζα < ά. μετ' ὄξους ἐπὶ ἡμέρας λ΄. τήκει σπλῆνας. ἀμμωνιακοῦ θυμιατοῦ < ά. μετ' ὀξυκράτου· αἷμα δὲ ἄγει δι' οὔρων. ἀριστολοχίας < ά. μετ' ὀξυκράτου. βαλάνου μυρεψικοῦ < ά. μετ' ὀξυκράτου· ἔστι δὲ κακοστόμαχος, καὶ ἐμετική. F ξυλοβαλσάμου ἀπόζεμα μετ' οἴνου. βουνίου τὰ φύλλα, καὶ ἡ ῥίζα χυλισθεῖσα σὺν ὀξυμέλιτι. ἐρυθροδάνου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα σὺν οἴνῳ· ἴρεως < ά. σὺν ὀξυκράτῳ. σὰρξ ἐχίνου χερσαίου ἐσκελετευμένη, μετ' οἴνου, σμυρνίου σπέρμα μετ' οἴνου, θέρμων ἀπόζεμα καθ' ἑαυτό. καππάρεως ὁ ἐκ τῶν ἀπίων καρπὸς ἐπὶ ἡμέρας λ΄. μετ' οἴνου, ἢ τῆς ῥίζης ὁμοίως. ἄγει δὲ ὁμοίως αἷμα διὰ κοιλίας καὶ οὔρων. κέστρου < ά. μετ' ὄξους. G

Marginal notes: [οἱ δὲ σκολοπένδριον.] — Moib. legit obolum vnum cum dimidio. — Diosc. lib. 4. de mat. med. περὶ [illegible] tribus obolis. — θυμιάματος. — Diosc. 2. de mat. med. cap. 204. μ΄. κ. καὶ ἡ ῥίζα.. Idem 4. de mat. med. c. 1. μετ' ὀξυμέλιτος, cum aceto mulso.

A rubiæ aut eupatorij radix: lupinorum amarorum decoctum cum ruta & pipere potum, itémque foris impositum: iris, pistacia.

Hepaticos imposita iuuant: chamæpitys cum papauerum capitibus coctis quæ sicca contusa fuerint, hordeacea farina cum ficubus, B althææ radix in vino decocta, phœnicobalanus cocta trita cum cerato, absinthium cum cerato cyprino & nardo Celtica, ammoniacum exceptum aceto & cerato astringente. In recentiore autem affectu, fœnumgræcum cum lini semine, farinæ polline ac melicrato, mala cotonea cum farina hordei C & fœnigræci cocta.

Spleneticos adiuuant hæc pota: agarici oboli duo cum aceto mulso, viticis semen drach. j. pondere, anchusæ radicis drach. j. cum vino, adianti decoctum in oxymelite, acori radix cum vino cocta crudáque bibita.

D Lienem breui absumunt, asplenon herba, quam & hemionium seu scolopendrium vocant, in aceto decocta & per dies xl. pota, similiter & lonchitis in vino, seminis periclymeni drachm. j. ad dies quatuor cum vino pota, chamæcissos cum vino, peucedanum cum oxymelite: id quod è cote Naxia ferro acuendo deteritur, cum aceto: E alcyonij Milesij obolus dimidius ex aqua, bryoniæ radix drach. j. pondere diebus xxx. pota: ammoniaci thymiamatis drach. j. cum posca: (sanguinem verò per vrinas educit.) aristolochiæ drach. j. cum posca, glandis vnguentarię drach. j. cum posca: (est autem infesta stomacho & vomitus ciet:) F xylobalsami decoctum è vino; bunij folia & expressus è radice succus cum oxymelite, rubiæ semen & radix cum vino, iridis drach. j. cum posca, erinacei terrestris caro assiccata cum vino, smyrnij semen cum vino, lupinorum decoctum per se: capparis semen ad dies xxx. ex vino potum: similiter & radix, quæ G & ipsa æquè ac semen sanguinem per aluum & vrinas educit: betonicæ drach. j. cum aceto mulso,

galla immatura cum posca, origani decoctum, corallij drach. j. cum aqua, brassica cruda cum aceto esitata, crocodilij radix epota: (hæc verò sanguinē per nares pellit.) cyclamini alterius, quę cissanthemos cognominatur, fructus maturus tritus & in pastillos digestus drach. j. pōdere lienem leuiter ad dies xl. liquat, ac per vrinas & aluum absumit. Squamæ ferri drach. j. cum aceto, lonchitidis in aceto ferue-factæ decoctum, rubricæ Lemniæ drach. j. cum posca: myricæ decoctum aut semen cum vino potum: quin & vas potorium è myricæ ligno vtile fuerit, sicuti & panarium quod è myricæ virgis contextum sit. Proficit & nardus Celtica cum absinthio, nymphææ semen aut radix cū aceto, intubi seminis drach. j. cum aceto, polium cum aceto, sagapeni drach. j. cum posca, struthij drach. j. cum oxymelite, polemonij radix è vino, purpuræ operculum cum apij semine potum, aqua fabrorum in quam ferrum candens immergitur, scillæ tostæ drach. j. cum oxymelite: eandem subacta farina obuolutam assato, purgatam terito, fingitóque ex ea catapotia diebus nouem exhibenda cum melicrato. Valet & teucrij in oxycrato decoctum: rhoïs drach. iiij. chamædryos decoctum cum melicrato: fiūt & è foliis eius catapotia, quæ in splenis affectibus exhibentur, tragorigani decoctum cum sale & aceto: similiter & serpylli.

Splenicorum externa remedia. Splenicis admouenda vtiliter hæc vsurpantur: hyssopus cum ficubus, cinis sarmentorum aut etiam vinaceorum cum aceto, rosaceo vnguento & ruta, chamæcissi & vrticæ folia cum cerato, bryonię radix cum ficubus & aceto, ammoniacum cum aceto & cerato aromatibus inspissato, asplenon herba cum eruo imposita, agallochum cum vino vel aqua, absinthium in aceto coctum cum farina loliacea & ficubus, pulegium cum salis pari portione, origanum eodem modo, lupinorum farina cum pice & aceto cocta, viscum calens calce viua vel lapide Asio exceptum, isatidis

A κηκὶς ὀμφακίτη σὺν ὀξυκράτῳ. ὀριγάνου ἀπόζεμα. κοραλλίου < ά. σὺν ὕδατι. κράμβη ὠμὴ μετ' ὄξους ἐσθιομένη, κροκοδειλίου ῥίζα πινομένη. αἷμα δὲ ἄγει διὰ ῥινῶν. κυκλαμίνου τῆς κισσανθέμου καρποῦ λεανθέντος πεπείρου, καὶ εἰς τροχίσκους ἀναληφθέντος ξηροῦ < ά. μετ' οἴνου ἐπὶ ἡμέρας μ'. τήκει κούφως, ἐξαιρουμένου καὶ κατὰ κοιλίαν ἐκ-
B διδομένου. λεπίδος σιδήρου < ά. μετ' ὄξους. λογχίτιδος σὺν ὄξει ἀποζεσθείσης τὸ ἀπόζεμα. μίλτου Λημνίας < ά. σὺν ὀξυκράτῳ. μυρίκης ἀπόζεμα ἢ τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ ποθέν. καὶ ποτήριον ἀπὸ τοῦ μυρικίνου ξύλου ὠφελίμως χρήσαιτο ἄν τις ἐν αὐτῷ πί-
C νων καὶ κανῷ τῷ ἐκ ῥάβδων μυρικίνων πεπλεγμένῳ εἰς τὴν τῶν ἄρτων ἐπίθεσιν. ποιεῖ δὲ νάρδος Κελτικὴ σὺν ἀψινθίῳ. νυμφαίας σπέρμα ἢ ῥίζα σὺν ὄξει, τύφης σέρεως καρποῦ < ά. σὺν ὄξει. πόλιον σὺν ὄξει. σαγαπηνοῦ < ά. σὺν ὀξυκράτῳ, στρουθίου < ά. σὺν ὀξυμέλιτι. πολεμωνίου ῥίζα σὺν οἴνῳ. πορφύρας πῶμα. ἢ ῥίζα σὺν σελίνου σπέρματι πινόμε-
D νον, καὶ ἡ πόα ἑψηθεῖσα οἴνῳ σὺν ὀξυκράτῳ. ὕδωρ τὸ ἀπὸ τῶν χαλκείων, ὅπου τὸν πεπυρωμένον σίδηρον ἀποβάπτουσι. σκίλλης ὀπτῆς < ά. σὺν ὀξυμέλιτι. σκίλλαν περιπλάσας ἄλφιτον, ὄπτησον, καθάρας δ' ἔπειτα τρῖψον καὶ ἄρας ἐξ αὐτῆς καταπότια δίδου ἐννέα ἡμέρα σὺν μελικράτῳ.
E τευκρίου ἐν ὀξυκράτῳ τὸ ἀπόζεμα. ῥοῦ < δ'. χαμαίδρυος ἀφέψημα σὺν μελικράτῳ. γίνεται δὲ ἐκ τῶν φύλλων αὐτῆς καταπότια καὶ δίδοται. τραγοριγάνου ἀπόζεμα μετὰ ἅλατος καὶ ὄξους. ἑρπύλλου ὁμοίως.

LXII. Καταπλασσόμενα δὲ παραλαμβάνεται ὠφελίμως ἐπὶ τῶν σπληνικῶν. ὕσσωπον μετὰ σύκων. τέφρα κληματίνη, ἢ
F καὶ τρυγὸς τέφρα, σὺν ὄξει ῥοδίνῳ καὶ πηγάνῳ. χαμαικίσσου φύλλα καὶ κνίδης φύλλα μετὰ κηρωτῆς. βρυωνίας ῥίζα μετὰ σύκου καὶ ὄξους. ἀμμωνιακὸν σὺν ὄξει καὶ κηρωτῇ συνεψηθέν. ἀσπλήνου πόα μετὰ ὀρόβου καταπλασσομένη. ἀγάλλοχον σὺν οἴνῳ, ἢ ὕ-
G δατι. ἀψίνθιον ἑψηθὲν ἐν ὄξει σὺν ἀλεύρῳ αἰρίνῳ καὶ σύκοις. γλήχων σὺν ἁλσὶν ἴσοις. ὀρίγανον ὁμοίως. θέρμινον ἄλευρον, σὺν πίσσῃ καὶ ὄξει ἑψηθέν. ἰξὸς θερμὸς ἀσβέστῳ ἀναληφθεὶς, ἢ λίθῳ Ἀσίῳ. ἰσάτεως

Gesn. δι' ἀγγείων legendum suspicatur.

E lib. 2. de mat. legerim τήκει ὠφελίμως σπλῆνα δι' οὔρων καὶ κατὰ κοιλίαν δαπανώμενον, quanquā & τήκει κούφως, id est, consumit leuiter, legi potest. Gesn.

Diosc. 4. de mat. med. cap. 8 μετ' ὄξους, cum aceto. Videtur hic aliquid deesse.

Lib. 2. de mat. addit, σὺν ὄξει.

Fortè, ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. Gesn.

συκαμίνων lib. 5. de mat.

οἴνου.

ἐρύου forte: sed lib. 3. de mat. cap. 151. legitur σὺν οἴνῳ, cum vino.

Lib. 3. de mat. med. nitrum additur, acetum omittitur.

ἀγρίου φύλλα, καππάρεως ῥίζα. πράσιον σὺν κηρωτῇ, ἢ ὠμῇ λύσει. κάρδαμον σὺν *σύκοις. κισσοῦ φύλλα ἁπαλὰ καὶ οἱ κόρυμβοι λεῖοι. λαπάθου ἀγρίου ῥίζα σὺν ὄξει. λινόσπερμον, ἢ τῆλις, φυραθέντα ἐν ὄξει, μιγείσης καππάρεως ῥίζης, ἢ μυροβαλάνου, ἢ νίτρου. κυδώνια μῆλα σὺν κηρωτῇ. μυρίκης φύλλα λεῖα σὺν ῥοδίνῳ, ἢ κηρωτῇ. πόλιον σὺν ὄξει. στυπτηρία σὺν μέλιτι. κυκλάμινος μετ' ὄξους ἑφθὴ καταχριομένη. κροκόμαγμα μετ' ὄξους ἑφθὸν καταχριόμενον. σποδὸς ἡ ἀπὸ χαλκείου ἀναβληθεῖσα, σὺν ὄξει ἢ ῥοδίνῳ, ἄχρις ἂν γλοιωθῇ. τῆλις τε νάπυ καὶ εὔζωμον καὶ κάρδαμον, καὶ σμύρνα, καὶ ἄσβεστος, ἴσα μετ' ἰξοῦ. δεῖ δὲ θερμαίνειν τὸν ἰξὸν, καὶ οὕτως λοιπὰ μιγνύναι. καὶ ἄνισον, νίτρου ἀφρὸς καὶ ἄσβεστος, ἴσα μέλιτι ἀναληφθέντα. ἢ τῆλις, καὶ νάπυ, καὶ εὔζωμον, καὶ *καρδάμωμον, καὶ ἄσβεστος, ἴσα σὺν μέλιτι ἀναληφθέντα, ἢ ὄξει, ἢ κονίᾳ. ἄσβεστος καὶ σμύρνα ἴσα μετ' ἐλαίου. θέρμαινε δὲ τὸ ἔλαιον, καὶ οὕτως τὰ λοιπὰ μίσγε.

LXIII. Πρὸς ὑδρωπικοὺς δὲ ὠφελεῖ ποτά· ἀγαρικοῦ τριώβολον μετ' οἴνου. ἄγνου σπέρματος *ἑξὰς α. ἄγνου ἀφέψημα. ἀκτῆς ῥίζης ἀφέψημα, ἢ τοῦ καρποῦ λείου < α. σὺν οἴνου κυ. β'. ἀλκυόνιον Μιλήσιον μεθ' ὕδατος. ἀμπέλου ἀγρίας (τῆς καλουμένης Ῥωμαϊστὶ οὐϊτίκλης) τῆς ῥίζης τοῦ ἀφεψήματος *κυ. γ'. μετ' οἴνου τεθαλασσωμένου κυ. γ'. ἀναγαλλίδος χυλοῦ κυ. α'. καθ' ἑαυτήν. ἀνδροσάκης ἀφέψημα τῆς πόας, ἢ αὐτὴν κόπτοντα διδόναι μετ' οἴνου, ἢ ὄξους, ἢ ὕδατος. οὖρα δὲ ἄγει πολλά. καὶ ὁ καρπὸς δὲ ποιεῖ ὁμοίως. ἀρνόγλωσσον μετὰ τὸ ξηροφαγῆσαι, ὀλίγον ἐπεσθιόμενον καθ' ἡμέραν. μετὰ δὲ τοῦτο ἡ λοιπὴ τροφὴ προσαγέσθω. χαμαιάκτης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ < α'. πέπλιον μετ' οἴνου πινόμενον ποιεῖ, καὶ μᾶλλον μετ' οἴνου*. σχοίνου < α'. μετ' ἴσου πεπέρεως. σῦκα ξηρὰ ἐσθιόμενα. σμυρνίου σπέρμα σὺν οἴνῳ. καὶ ὑπερικοῦ καρποῦ < α'. κέστρου φύλλων < α'. μετ' οἴνου. ἐρέβινθοι ἑφθοὶ

Lib. 2. de mat. med. c. 185. σὺν μέλιτι, cū melle.

κάρδαμον fortè, vt paulò antè.

ἑξάγιον.

κυ. γ'. hoc loco abundare videtur.

Videtur aliqua dictio deesse, vini scil. alicuius aquam detrahentis nomen.

A syluestris folia, capparis radix, marrubium cum cerato vel hordeacea farina hydrelæo subacta, nasturtium cum ficubus, hederæ folia tenella & ipsi quoque corymbi triti: lapathi agrestis radix cum aceto, lini semen aut fœnumgræcum cum aceto subactum addita radice capparis, aut myrobalano aut nitro, cotonea mala cum cerato, myricæ folia trita cum rosacco vnguento vel cerato, polium cum aceto, alumen cum melle, cyclaminus in aceto cocta & illita, crocomagnia cum aceto coctum & inunctum, cinis qui è fabrorum officinis reiicitur cum aceto aut rosacco ad viscidi lentoris compagem redactus. Fœnumgræcum, sinapi, eruca, nasturtium, myrrha & calx viua, æquis partibus immixta visco priùs calfacto: sic & anisum, nitri spuma & calx viua, æquis partibus excepta melle, Aliud: Fœnumgræcum, sinapi, eruca, nasturtium & calx viua, æquali singula pondere excipiantur melle vel aceto vel lixiuio. Aliud: Calx viua & myrrha æquali pondere cum oleo priùs calfacto misceantur.

(B at "tro, cotonea mala"; C at "redactus"; D at "xiuio")

Hydropicis hæc in potu auxiliantur: agarici tres oboli cum vino; viticis seminis sextula, eiusdem decoctum, sambuci radicis decoctum, aut seminis eiusdem triti drach. j. cum vini cyathis duobus, alcyonium Milesium cum aqua: decocti radicis vitis syluestris, quæ Latinè viticula dicitur, cyathi tres cum vini aqua marina diluti cyathis tribus: succi anagallidis cyathus vnus per se. Androsaces herbæ decoctum, aut eadem contusa exhibeatur è vino vel aceto vel aqua: ducit autem copiosas vrinas: sed & semen eadem præstat. Plantaginis nonnihil præsumptis siccioribus eduliis quotidie comedatur, insuperque deinde cibi reliqui assumantur. Iuuat & cortex radicis ebuli drach. j. pondere, necnon peplium cum vino potum, cóque magis cum vino iunci odorati drach. j. cum pari piperis quantitate, caricæ esitatæ, smyrnij semen cum vino, seminis hyperici drach. j. betonicę foliorum drach. j. cum vino, cicer coctum in cibis

(E at "bus, alcyonium"; F at "nas: sed"; G at "rati drach. j.")

[illegible]

sumptum, idem conditum spica piperis, cymino & oleo: cepæ cum suis foliis coctæ, aut etiam crudæ exhibitæ: ricini grana xx. aut xxx. catapotiorum instar deglutita, acetum scilliticum absorptum, origanum cum ficu esitatum, rutæ decoctum cum aceto potum: cucumeris syluestris radix cum vini resinati cyathis duobus: de hoc cyathos duos trésve sumi oportet interiectis tribus quatuórve diebus, vsquedum tumor plurimùm subsederit: leniter aquosa detrahit, nec stomachum offendit, ac vires etiam conseruat. Valent & cancri fluuiatiles siccati tritíque citra forcipes denticulatos ac pedes cum exiguo opij & aqua poti, corallium cum pari alumine & succo calaminthæ, sij decoctum cum vino, scillæ assatæ drach. j. cum oxymelite, intritum ex alliis in cibo sumptum, & allium quoque coctum acrioris vice condimenti, erinacei terrestris caro inueterata & cum vino potui data, laserpitij semen in vino potum, vrina capræ cum spica nardi duûm cyathorum mensura quotidie à ieiunis pota: sic copiosa fiet per vrinas euacuatio. Iuuat & apri vrina simili modo, itémque expressus è scilla succus admixta erui farina drach. j. pondere cum vino potui datus, polium cum vino feruefactum, sampsuchi decoctum, ruta cum ficu esitata. Per interualla autem exhibetur decoctum radicum apij vel asparagi, vel iunci odorati, vel spicæ nardi. Aut: cassiæ, amomi, cymini, glycyrrhizę, hyperici, smyrnij, calami aromatici, piperis, seselis, spondylij, omnium inquàm pari pondere mixtorum decoctum è vino propinato. Singula etiam illa per se similiter decocta proderunt.

Hydropis quæ anasarca vocant interna remedia. Iis verò qui hydrope hyposarca dicto laborant ista medentur: pastinacæ erraticæ semen cum vino, chamædryos decoctum: sabina sicca trita cũ vino hydropicos per vrinas exinanit: trifolij radicis drach. ij. in aqua aut vino: radicis chamæleonis albi drach. ij. cum passo, radicis etiam decoctum potum extenuat: chrysocomę fasciculus, ouum tritum cum vino, psyllij seminis

A ἐσθιόμενοι καὶ ἀρτυόμενοι δὲ *στάχυ πεπέρεως, *κύμινον, ἔλαιον. κρόμμυα θέρμα σὺν τοῖς φύλλοις. καὶ ὠμὰ δὲ διδόμενα. ἢ μέειον κε. κο. ὡς καταπότια. ὄξος σκίλλινον καταῤῥοφούμενον. ὀρίγανος μετὰ σύκου βιβρωσκόμενον. *πηγάνου ἀφέψημα σὺν ὄξει πινόμενον. σικύου ἀγρίου ῥίζα ἐν οἴνου

B ἐῤῥητινωμένου κυ. β΄. δεῖ δὲ λαμβάνειν ἐκ τούτου κυ. γ΄. ἢ δύο παρ᾽ ἡμέρας γ΄. ἢ δ΄. ἕως ἂν ἰσχνωθῇ ὁ ὄγκος *σταλῇ. μαλακῶς *ὑδαρὲς ὑποχωρεῖ, καὶ οὔτε στόμαχον λυμαίνεται, καὶ τὰς δυνάμεις τηρεῖ. καρκίνοι ποτάμιοι ξηροὶ λεῖοι χωρὶς τῶν χηλῶν καὶ ποδῶν, μετ᾽ ὀλίγου ὀπίου

C καὶ ὕδατος πινόμενοι. κοράλλιον μετὰ στυπτηρίας ἴσης καὶ χυλοῦ καλαμίνθης, *ἴου ἀφέψημα σὺν οἴνῳ. σκίλλης ὀπτῆς < α΄. σὺν ὀξυμέλιτι. μυττωτὸν ἐσθιόμενον καὶ σκόροδον ἑφθὸν ἀντὶ δριμυφαγίας. ἐχίνου χερσαίου σὰρξ σκελετευθεῖσα, καὶ διδομένη μετ᾽ οἴνου. ὀπόφυλλον πινόμενον μετ᾽ οἴνου. οὖ-

D ρον αἰγὸς μετὰ νάρδου στάχυος πινόμενον κυ. β΄. πλῆθος καθ᾽ ἡμέραν νήστεσιν· αἰωρείσθωσαν δέ, καὶ κενωθήσεται πλῆθος ἱκανόν. οὖρον συάγρου ὁμοίως. σκίλλα χυλισθεῖσα, μιγέντος ὀροβίνου ἀλεύρου. δίδου δὲ < α΄. σὺν οἴνῳ πίνειν. πόλιον σὺν οἴνῳ ζεσθέν. σαμψύχου ἀπόζεμα. πήγανον σὺν

E σύκῳ ἐσθιόμενον. ἐκ διαλείμματος δέ, ἀφέψημα ῥιζῶν σελίνων, ἢ *ἀσπαράγου, ἢ σχοίνου, ἢ νάρδου στάχυος, ἢ ἀσάρου, κασσίας *ὁμοῦ. καὶ κυμίνου, γλυκυῤῥίζης, ὑπερικοῦ, σμυρνίου, καλάμου ἀρωματικοῦ, πεπέρεως, σεσέλιδος, σπονδυλίου πάντα ἴσα μίξας, τὸ ἀφέψημα *ποτοῦ μετ᾽ οἴνου, καὶ καθ᾽ ἑαυτὰ

F δὲ ὁμοίως.

LXIII. Ἐπὶ δὲ τῶν *κατὰ σάρκα, σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα σὺν οἴνῳ. χαμαίδρυος ἀφέψημα. βράθυ ξηρὸν λεῖον σὺν οἴνῳ διουρεῖν ποιεῖ. τριφυλλίδος ῥίζης < β΄. ἐν ὕδατι, ἢ ἐν οἴνῳ. χαμαιλέοντος λευκοῦ ῥίζης < β΄. μετὰ γλυ-

G κέως, καὶ τὸ ἀφέψημα δὲ τῆς ῥίζης *λουόμενον ἰσχναίνει. *χρυσοκόμης δεσμίδιον, ὠὸν λεῖον σὺν οἴνῳ. ψυλλίου σπέρματος

Fortè, κυμίνῳ, καὶ ἐλαίῳ. κρόμμυα σὺν τοῖς φύλλοις. θέρμα ἑφθά, καὶ ὠμὰ δὲ διδόμενα, aut, κρόμμυα ἑφθὰ σὺν τοῖς φύλλοις, &c.

ὁ κίκεως κόκκος κ΄ (ἢ λ΄.) ὡς καταπότια. Gesn.

Diosc. 3. de mat. med. cap. 52. ruta decocta in vino ad dimidias.

Al. συσταλῇ καὶ ὑδαρῆ

σίου.

ὁμοῦ: videtur autem deesse verbum διδόναι, vel δοτέον, aut simile. Aetius Tetr. 3. ser. 2. cap. 26. compositum idẽ medicamentum describens, pro radicibus selini, petroselinũ habet: & insuper daucũ amomum, & carpobalsamum addit: vt fortè pro ὁμοῦ legendum sit, ἀμώμου, &c. Gesn.

πινέτω.

λαμβανόμενον, aut πινόμενον. Gesn.

χρυσοκόμης. Gesn.

< α΄. μεθ' ὕδατος κυ. γ΄. τριβόλου ῥίζης < α΄. μεθ' ἀκράτου κυ. γ΄. πινομένη. κνεώρου < α΄. μετὰ ἁλῶν < α΄. καὶ μελικράτου. ἠρύγγης ῥίζα ξηρὰ μετ' οἴνου, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς πινόμενον, οὖρα λύει. χαλκοῦ κεκαυμένου < α΄. μετ' οἴνου ἀλύπως ἄγει ὕδωρ. κρότωνος ὄρεως πείψας μ΄. δίδου μεθ' ὕδατος. εἰσὶ δὲ λίαν κακοστόμαχοι. ὠφελεῖ καὶ αἷμα σκύλακος κυνὸς, σὺν ὀξυκράτῳ πινόμενον. πίνεται δὲ ὠφελίμως ὑακίνθου σπέρματος < α΄. ἐν τελείῳ ἡμικοτυλίοις οἴνου λευκοῦ. ἄγει δὲ δι' οὔρων πολλάκις ξέ. ε. ς΄. δεῖ δὲ τὸν οἶνον χλιαίνειν, καὶ τὸ ἄνθος κόπτειν καὶ ὡς ἄλφιτα ἐπιπάσσειν, καὶ οὕτω ποτίζειν. εἰώθασι δέ τινες τῷ ἄνθει δέρματα βάπτειν.

κόκκους. 4. de mat. med. λ΄. id est, xxx.

σπέρμα forte

L X V. Καταπλάσματα δὲ ὑδρωπικοὺς ὠφελεῖ. βολβοὶ μετὰ μέλιτος, οὗτοι δ'. ἱκανῶς στέλλουσιν· ἀψίνθιον, ἢ ὕσσωπον μετὰ σύκου ἢ ὄξους, καὶ αἰρίνου ἀλεύρου. βόλβιτα ξηρὰ θερμανθέντα σὺν ὀξυκράτῳ καὶ μέλιτι. προσεμπάσσεται δὲ θείου ἀπύρου τέταρτον μέρος. σπύραθοι αἴγειοι ἑψηθεῖσαι ἐν οὔρῳ παιδὸς ἀφθόρου. θέρμινον ἄλευρον, καὶ κισσοῦ φύλλα ἑψηθέντα ἐν οἴνῳ, λεῖα. ἢ σύκων διπλάσιον πρὸς κυπαρίσσου καὶ νίτρου. ἰξὸς θερμανθεὶς ἐν τῇ Ἀσίᾳ λίθῳ, ἢ ἀσβέστῳ. ἐλλέβορος μέλας μετ' οἴνου καὶ κριθίνου ἀλεύρου. φακὸς ὁ ἐπὶ τῶν τελμάτων ἐπὶ κεραμίδος θερμῆς ἀναξηρανθεὶς, καὶ οἴνῳ φυραθεὶς, θεῖος. καὶ κοχλίαι ιε΄. σὺν ταῖς σαρξὶν ὠμοὶ λεῖοι· οὐ πρότερον γὰρ ἀφίστανται, ἐὰν μήπως ἐξικμασθῇ τὸ ὑγρόν. νίτρον μετὰ σύκου ἢ ἀψινθίου, ἢ ὑσσώπου. στυπτηρία πᾶσα σὺν στέατι. μυρσίνης φύλλα σὺν κηρωτῇ μυρσινίνῃ. σῦκα ξηρὰ ἑφθὰ ἐν οἴνῳ μετὰ ἀλεύρου κριθίνου καὶ ἀψινθίου. σῦκον, νίτρον, καστόριον, πράσιον, ἄλον. καὶ κώδιον καταχρισθὲν ἀμόργῃ καὶ ἐπιτεθέν. διουρεῖ δὲ ποιεῖ καλαμίνθη μετὰ ὄξους καὶ πεπέρεως, κηρωτῇ ἀναληφθεῖσα, καὶ ἐπὶ τὸν ὀμφαλὸν ἐπιτεθεῖσα. ποιεῖ δὲ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πρὸς ἰκτερικοὺς καὶ νεφριτικούς. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ δι' ἁλῶν καὶ ἐλαίου τρῖψις πολλή, μιγνυμένης ποτὲ ὀριγάνου κεκομμένης καὶ σεσησμένης. ἐνίοτε δὲ καὶ καταπλάσσονται τούτοις, τῷ τε ἁλὶ καὶ τῇ ὀριγάνῳ ἴσοις, γλοιοποιηθεῖσι σὺν ἐλαίῳ παλαιῷ.

Forte, δὲ.

Pro ἢ ὄξους, legitur, καὶ νίτρου, lib. 3. de mat.

Locus apparet mutilus, aut deprauatus.

Vox θεῖος abundare videtur. Gesn.

λεῖα.

ἐν.

A drach. j. cum aquæ cyathis tribus, tribuli radicis drach. j. cum meri cyathis tribus pota, cneori drach. j. cum pari quantitate salis & melicrato: eryngij radix sicca cum vino, vel eiusdem decoctum potum vrinas concitat. Aeris vsti drach. j. cum vino, citra molestiam aquas educit. Ricini grana xl. contrita dato B ex aqua: sunt autem valdè infesta stomacho. Iuuat & sanguis catelli cum posca bibitus. Vtiliter etiam bibitur hyacinthi seminis drach. j. in vini albi sesquihemina: sæpenumerò quinque sexve sextarios per vrinas educit: oportet autem vino priùs tepefacto florem contusum polentę instar inspergere, atque ita C propinare. Sunt qui hoc flore coria tingere soleant.

Hæc verò imposita hydropicis auxiliantur: bulbi cum melle illiti: (egregiè nanque tumorem reprimunt:) absinthium vel hyssopus cum ficu, * aut aceto & farina loliacea: bubulum stercus siccum cum posca & melle calfactum, cui sulD phuris viui quartam partem inspersers: baccæ caprinæ in pueri impubis vrina coctæ, lupinorum farina & hederæ folia trita in vino cocta, cupressus & nitrum cum dupla parte ficuum, elleborus niger cum vino & hordeacea farina: lens palustris super testa seu tegula calente exiccata & cum vino subaE cta, diuinum est remedium: cochleę quindecim crudę cũ suis carnibus contritæ: agglutinatæ siquidem non priùs amouentur, quàm totus exhauriatur humor: nitrum cum ficu & absinthio aut hyssopo, aluminis genus quodlibet cum adipe, myrti folia cum cerato myrF teo, caricæ in vino coctæ cum farina hordeacea & absinthio: ficus, nitrum, castorium, marrubium, simul contrita: pellis ouilla inuncta amurca & imposita. Cæterùm vrinas mouet calamintha, additis acenas & pipere, cerato excepta & vmbilico imposita: atque idem pręstat auxilium tum ictericis tum etiam G nephriticis. Iuuat & frictio multa ex sale & oleo, addito interdum origano tuso cribratóque. Interdum & è salis & origani æquis partibus cum oleo vetere ad strigmétitiam

Hydropicis [illegible]

Ruellius [illegible]

compa-

compagem redactis fit cataplasma, quod calens imponendum est. Est & vtile vesicis inflatis & inunctis partes tumentes quotidie verberare. Aliud: Stercoris bubuli cremati, nitri, gypsi, caricarum an. vnc. iij. subigito, & ex iis fingito emplastrum linteo inducendum & superligandum.

Ad Lumbricos remedia.

Ad latos lumbricos. *Al. nasturtium.*

Lumbricos latos hæc bibita pellunt: cardamomũ cum aqua, mori radicum cortex in aqua coctus, onochilis, quod & Alcibiadion dicitur, radix & folia: filicis radicis drach. j. semis cũ scámoniæ obolis duobus & sale: verùm qui hoc remedium sumpturus est, allia priùs edat oportet. piperis & cornu ceruini vsti pares portiones cum posca: ipsum quoque cornu ceruinum cum melle delinctum, mali Punicæ radicis decoctum, allium frequenter in cibis sumptum, hyssopus cum nasturtio & scammoniæ obolis duobus bibita, heliotropiũ minus potum, nuces iuglandes multæ esitatæ, coriandri seminis exiguum cum oleo & defruto potum: sed ab ipsius copiosiore frequentioréque vsu cauendum: chamæleonis albi acetabulum cum vino & origani decocto, chalcanthi drach. j. cum melle lincta. Aliud: piperis, nasturtij, nitri, scammoniæ an. drach. j. de his simul mixtis portio exhibeatur: debent verò præsumi allia per triduum, & superbibi muriæ cyathi duo.

Ad teretes lumbricos.

Teretes verò lumbricos expellunt: oleum potum, galla bibita ex aqua, lupini amari in cibo sumpti, aut farina ex iis cruda cum melle delincta: eadem cum aceto pota breui eos excutit, vti etiam polentæ instar inspersa: bibitur & eorundem decoctum cum ruta & pipere, sinapi cum thymbra vel menta, calamintha cum alsine & melle cocta vel cruda esitata: expellit eadem ascaridas cum brassicæ crudæ succo vel aqua pluuiali absorpta: ruta oleo incocta & pota, mentæ succus epotus, semperuiui succus, abrotoni decoctum, cuminum polentæ vice inspersum oxycrato, portulaca esitata, itémque succus eius

A καὶ θερμὸν καταπλασθέν. ὠφελεῖ δὲ καὶ ἡ διὰ τῶν πεφυσημένων καὶ ἀληλειμμένων κυστέων πλῆξις καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευομένη. Ἄλλο. Βοείας κόπρου κεκαυμένης, νίτρου, γύψου, ἰσχάδων, ἀνὰ γο. γ'. ὄξους δὲ ἀρκοῦν φυράσας, ποίησον ἔμπλαστρον μετὰ ῥάκους, καὶ ἐπίδησον.

θερμὰ δὲ καταπλάσσειν δεῖ.

B

Τὰ πρὸς τὰς ἕλμινθας βοηθήματα.

LXVI. Τὰς δὲ πλατείας ἕλμινθας ἐκτινάσσει πινόμενα· καρδάμωμον σὺν ὕδατι, μορέας ῥιζῶν ὁ φλοιὸς ἑψηθεὶς ἐν ὕδατι. ὀνοχείλου τοῦ Ἀλκιβιαδίου ἡ ῥίζα καὶ τὰ φύλλα πινόμενα. C πτέρεως < ϛ'. σὺν σκαμμωνίας ὀβολοῖς δυσί, καὶ ἁλσί. προσκοροδοφαγείτω δὲ ὁ μέλλων πίνειν. πεπέρεως καὶ ἐλαφείου κέρατος κεκαυμένου ἴσα σὺν ὀξυκράτῳ. καὶ αὐτὸ δὲ κέρας σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. ῥοιᾶς τῶν ῥιζῶν ἀφέψημα. σκόροδα ἐσθιόμενα συνεχῶς. ὕσσωπον μετὰ καρδάμου καὶ σὺν σκαμμωνίας ὀβολοῖς δύο ποθέν. D ἡλιοτρόπιον τὸ μικρὸν πινόμενον. κάρυα βασιλικὰ πολλὰ βρωθέντα. κορίου σπέρμα ὀλίγον ποθὲν μετὰ ἐλαίου καὶ σιραίου. προσέχειν δὲ δεῖ πλήθει. χαμαιλέοντος λευκοῦ ὀξύβαφον πλῆθος μετὰ οἴνου καὶ ὀριγάνου ἀφεψήματος. χαλκάνθου < α'. σὺν μέλιτι ἐκλειχόμενον. πεπέρεως καὶ καρδάμου, ἀνὰ < α'. E νίτρου, σκαμμωνίας, ἀνὰ < α'. δίδου. προσκοροδοφαγηκότος ἐπὶ ἡμέρας γ'. ἐπιπινέτω δὲ ἅλμης κυ. β'.

ἢ ἀμφικάρδαμον.
Al α'. lib. 4. de mat. drachmas quatuor legimus.

LXVII. Τοὺς δὲ στρογγύλους ἕλμινς ἄγει, ἔλαιον ποθέν. ἡ κικὶ μετὰ ὕδατος πινομένη. θέρμοι πικροὶ ἐσθιόμενοι· ἢ τὸ ἐξ αὐτῶν ἄλευρον ὠμὸν μετὰ μέλιτος ἐκλειχόμενον· καὶ F μετὰ ὄξους δὲ ποθέν, συντόμως ἐκτινάσσει ἢ ὡς ἄλφιτον ἐπιπλασθέν. πίνεται δὲ καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν μετὰ πηγάνου καὶ πεπέρεως. νάπυ μετὰ θύμβρας, ἢ ἡδυόσμου. καλαμίνθη σὺν ἀλσίνῃ καὶ μέλιτι ἑφθή, καὶ ὠμὴ ἐσθιομένη. καὶ ἀσκαρίδας δὲ ἐκτινάσσει σὺν κράμβης ὠμῆς χυλῷ καταρροφούμενος, σὺν ὕδατι ὀμβρίῳ. πήγανον ἐλαίῳ ζεσθὲν καὶ ποθέν. ἢ ἡδυόσμου χυ- G λὸς ῥοφούμενος, ἀειζώου χυλός. ἀβροτόνου ἀπόζεμα. κύμινον ἀντὶ ἀλφίτου ἐπιπασσόμενον ὀξυκράτῳ· ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ ὁ χυλὸς

Fortè, κικὶ πινόμενον, aut κίκι πινόμενον. Gesn.
Ἀποβρεχθέντες ἐμπάσσ. lib. 2. de mat.
Ἀλσίνῃ.
Lib. 3. de mat. med. σὺν ἁλσί, cum sale.
Fortè, καταρροφούμενος, ὁ σὺν ὕδατι ὀμβρίῳ.

πινόμενος. σερίφου ἀπόζεμα, ὃ ἔνιοι ἀψίνθιον θαλάσσιον καλοῦσι, σὺν ἁλσὶ καὶ ἐλαίῳ καὶ πυρίοις ἢ σύκοις, ἢ μύξοις συγκαθεψημένον, ἢ ἀλεύροις· ἢ ῥοφήματι, ἢ ξηρὸν ἐπιπασσόμενον ὡς ἄλφιτον καὶ πινόμενον. ἢ Σαντονικὸν κοπέν, ἢ σταφίσιν, ἢ φοίνιξιν, ἢ μετὰ σύκων βρωτόν· μελίας φλοιὸς ὡς ἄλφιτον ποτόν. Πρὸς ἕλμινθας παίδων. ἡδυόσμου ἀπόζεμα πότιζε νήστεις. Καταπλασσόμενα δὲ ὠφελεῖ κατὰ τοῦ ἐπιγαστρίου ἐπιτιθέμενα, θέρμινον ἄλευρον σὺν μελικράτῳ, ἢ μελάνθιον, ἢ αἴρινον ἄλευρον, ὁμοίως ἰσάτις. πρὸς ἕλμινθας, καὶ πᾶν θηρίον τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ, καταγάγῃς οὕτως· ἐνέγκας θέρμια πικρά, καὶ δάφνιδας μετὰ χολῆς ταυρείας λειώσας, καὶ ποιήσας ἔμπλαστρον, ἐπίθες τῷ ὀμφαλῷ τοῦ πάσχοντος, καὶ φασκίωσον ἐπὶ ἡμέρας γ΄.

Marg.: Lego, ἢ ξηρὸν, &c. — σὺν σταφ.

LXVIII. Ἀσκαρίδας κτείνει ἀξούγγιον παλαιὸν εἰς τὸν δακτύλιον καθιέμενον ἀντὶ βαλάνου.

Τῶν κατὰ τὴν μήτραν καὶ τἄλλα γυναικεῖα μόρια παθῶν βοηθήματα.

LXIX. Τὰς δὲ τῆς μήτρας προπτώσεις στέλλει, ἀκακίας χύλισμα, ἢ βάτου χυλός, ἢ σχίνου, ἢ ῥοὸς τῆς ἐπὶ τὰ ὄψα ὁ χυλὸς διαχριόμενος. κνίδης κλάδος προσαπτόμενος. ἴου φύλλα καταπλαττόμενα. ἀπόπατος βοὸς νομάδος ἄρρενος ὑποθυμιώμενος. ἀριστολοχία λεία ἐν πεσσῷ μετά τινος τῶν στυφόντων καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς εἰς ἐγκάθισμα καὶ ὑποθυμισμόν. ἄσφαλτος ὑποθυμιωμένη. χαλβάνη καταπλασσομένη. κηκῖδος ἀφέψημα. μυρσίνης ἢ σχίνου, ἢ σιδίων ἀφέψημα εἰς ἐγκάθισμα.

LXX. Τὰς δὲ φλεγμονὰς τῆς ὑστέρας καὶ μύσεις καὶ ἀλγήματα, ἑψόμενα εἰς ἐγκαθίσματα ὠφελεῖ. ἄγνου σπέρμα, ἀλθαίας ῥίζα, ἀρτεμισία, βακχάριδος ῥίζα, γλήχων, δάφνη, ἶρις, κασσία, κάλαμος, σχοῖνος, κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζα, κόνυζα, *κυπάρισσος, λευκοΐων ἄνθη ξηρά. μαλάχη, μελίλωτον, κρίνων ἄνθη, λευκάνθεμον, πράσου κεφαλωτοῦ κόμη, σῦκα ξηρὰ μετὰ τήλεως ἢ πτισάνης, τῆλις, λινόσπερμον. ὑποθυμιώμενα δὲ

A epotus, seriphi (quod nonnulli absinthium marinum vocant) decoctum cum sale oleo ac tritico, vel cum ficubus aut myxis farináve coctum, aut siccum polentæ instar inspersum sorbitioni ac bibitum. Santonicum tusum, cum vuis passis aut palmulis ficubúsve manducatum: fraxini cortex instar polentæ

B bibitus. Ad puerorum lumbricos: Mentæ decoctum ieiunis propinato. Iuuât etiam abdomini imposita hæc: lupinorum farina cum melicrato, nigella, aut loliacea farina, similitérque isatis. Ad lumbricos omnéque animal è vêtre deiciendum: Lupinos amaros & lauri baccas cum felle taurino subigito, fa-

C ctúmque inde emplastrum ægri vmbilico adhibeto, fascia ad triduum superinducta.

Ascaridas necat, axungia vetus ano glandis loco indita. *Ad ascarides*

D *Ad Vteri reliquorúmq; genitalium membrorum affectus remedia.*

Vuluæ procidentias cohibent: acaciæ succus, rubi succus, aut lentisci, rhois opsoniorum succus illitus, vrticę ramulus applicitus, violę folia pro cataplasmate imposita, fi-

E mum bouis armétarij masculi suffumigatum, aristolochia trita cum quopiam astringentium in pesso subdita: eiusdem etiam decoctum vsurpatum ad insessionem ac suffitum, bituminis suffitus, galbanum pro cataplasmate impositum, gallę decoctum: myrti denique aut lentisci aut malicorij decoctum ad in-

F sessum. *Ad vuluæ procidentiam*

Vteri inflammationes, præclusiones doloresque decocta hæc insessione iuuant: viticis semen, althææ radix, artemisia, baccharis radix, pulegium, laurus, iris, cassia, calamus & iuncus odorati, centaurij maioris radix, conyza, * cyperus,

G leucoij flores sicci, malua, melilotus, lilij flores, leucanthemon, porri capitati coma, ficus aridæ cum fœnogræco vel ptissana, fœnumgræcum, lini semen. Suffitu ad eadem

Marg.: Ad vteri inflammationes, obstructiones, dolores; insessu et suffitu.

conferunt, viticis semen, bdellium, cassia, calamus, ladanum, libanotidis semen & radix. Ad cancrosas verò vteri affectiones facit resina terebinthina cum myrrha.

Ad easdem affectus pessi, vnguenta & iniectiones.

Ad vteri auté inflammationes ac dolores forma pessi subiiciuntur: viticis semen tritum, althææ radix cocta in melicrato subactáque cum adipe suillo recenti ac terebinthina: anthyllidis radix trita cum rosaceo, plantaginis succus vellere exceptus, sonchi succus eodem modo, asclepiadis succus aut folia apposita, similiter & butyrum: succus è decocto fœnograeco expressus, suillo adipi aut recenti butyro admixtus: cnici radices assæ cum rosaceo, & flores eiusdem cum cerato, medulla & adipe: lini semen coctum cum croco & suillo adipe, œsypus cum butyro & meliloto, vrinæ humanæ sedimentum cum cyprino, verbenaca recta cum anserino adipe ac terebinthina, simili modo: medulla ceruina cum susino, styrax liquatus cum cyprino. Ad eadem conueniunt inunctiones ex irino, cyprino, amaracino, itémque è pingui eius animantis quam Latini glirem appellant. Iniecta verò egregiè molliunt: farinæ hordeaceæ cremor ex aqua coctus, alicæ quoque aut oryzæ aut fœnigræci, aut seminis lini aut denique maluæ cremor, eodem modo.

Ad easdem assumenda.

In potu verò sumpta vteri diuturnas inflammationes doloresque sedant, æthiopidis radicis decoctum, pæoniæ grana quindecim ex aqua, panacis Asclepij folia, acori radix, centaurij maioris radix, amomum, iuniperi baccæ, aristolochiæ longæ radix cum smyrnij semine, carpobalsami drach. j. cum melicrato, geranij radicis drach. j. in melicrato, betonicæ foliorum drach. iiij. ex hydromelite, trifolij semen ac folia similiter.

Ad vteri vlcera.

Vuluæ vlcerationibus inuncta conueniunt; amurca decocta cum cerato liliaceo, lycium aut acaciæ succus eodem modo.

Ad mordaces vuluæ pruritus.

Mordaces vuluæ prurigines ac sinus muliebris pruritus leniunt,

A ὠφελεῖ, ἄγνου σπέρμα, βδέλλιον, κασσία, κάλαμος, λάδανον, λιβανωτίδος σπέρμα καὶ ῥίζα. καὶ (τὰ) πρὸς τὰ καρκινώδη παθ ῥητίνη τερμινθίνη σὺν σμύρνῃ.

LXXI. Προστίθεται δὲ πρὸς τὰς φλεγμονὰς καὶ τὰ ἀλγήματα, ἄγνου σπέρμα λεῖον, ἀλθαίας ῥίζα ἑφθὴ ἐν μελικράτῳ B μαλαχθεῖσα σὺν στέατι χοιρείῳ νεαρῷ καὶ τερμινθίνῃ. ἀνθυλλίου ῥίζα λεία σὺν ῥοδίνῳ. ἀρνογλώσσου χυλὸς ἐν ἐρίῳ, σόγχου ὁμοίως χυλός, ἀσκληπιάδος χυλὸς ἢ τὰ φύλλα προστεθέντα, βούτυρον ὁμοίως. τήλεως ἀφεψηθείσης ὁ ἀποθλιβεὶς χυλός, μιγεὶς στέατι χοιρείῳ, ἢ βουτύρῳ προσ- C φάτῳ. κνίκου ῥίζαι ὀπταὶ σὺν ῥοδίνῳ, καὶ τὰ ἄνθη σὺν κηρωτῇ, καὶ μυελῷ, καὶ στέατι. λινόσπερμον ἑψηθὲν σὺν κρόκῳ καὶ χοιρείῳ στέατι. ὕσσωπον σὺν βουτύρῳ καὶ μελιλώτῳ. οὔρου ἀνθρωπίνου ὑποστάθμη σὺν κυπρίνῳ. περιστερεὼν σὺν στέατι χηνείῳ καὶ τερεβινθίνῃ ὁμοίως. μυελὸς ἐλάφειος σὺν D σουσίνῳ. στύραξ ἀνεθεὶς σὺν κυπρίνῳ. χρίσματα δὲ ἁρμόζει πρὸς τὰ αὐτά, ἴρινον, κύπρινον, ἀμαράκινον. ἔλαιον τὸ ἐκ τοῦ λίπους, ὃ Ῥωμαῖοι γλῆρεις καλοῦσιν. ἐνέματα δὲ μαλάσσει καλῶς, ἀλεύρου κριθίνου χυλὸς μετὰ ὕδατος ἑψηθεὶς, ἄληκος, ἢ ὀρύζης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου, ἢ μολόχης χυ- E λὸς ὁμοίως.

οἴσυπος.

Gesn. suspicatur legendum, τὸ τοῦ ἐλειοῦ λίπους ὃν ῥωμ.

ἄλικος.

LXXII. Πινόμενα δὲ τὰς χρονίους φλεγμονὰς καὶ τὰ ἀλγήματα τῆς ὑστέρας παύει, αἰθιοπίδος ῥίζης ἀφέψημα, γλυκυσίδης κόκκοι ιε΄. μεθ' ὕδατος, πάνακος ἀσκληπιαδίου φύλλα, ἄκορου ῥίζα. κενταυρείου τοῦ μεγάλου ῥίζα. ἄμωμον. ἀρκευθίδες. ἀριστο- F λοχίας τῆς δακτυλίτιδος ῥίζα μετὰ σμυρνίου σπέρματος. βαλσάμου καρποῦ < α΄. μετὰ μελικράτου. γερανίου ῥίζης < α΄. ἐν μελικράτῳ. κέστρου φύλλων < δ΄. μετὰ ὑδρομέλιτος. τριφυλλίδος καρπός, καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως.

ἀκόρου Matth.

σμύρνης καὶ πεπέρεως, li. 3. de mat.

Al. τριφύλλου.

LXXIII. Πρὸς δὲ τὰς ἑλκώσεις τῆς G μήτρας ἁρμόζει, ἀμόργη ἑψητὴ συγχριομένη μετὰ κηρωτῆς σουσίνης, ἢ λύκιον ὁμοίως, ἢ συγχριόμενος χυλὸς ἀκακίας.

LXXIIII. Ὀδαξισμοὺς δὲ μήτρας παύει καὶ κνησμοὺς κόλπων, ἀνδράχνης ὁ χυλὸς

ἐγκλυζόμενος, λινόσπερμον ἑφθὸν ἐν μελικράτῳ. τῆλις ὁμοίως, ἔλαιον σούσινον, ἢ κύπρινον, ἢ τραγάκανθον σὺν ὕδατι. A

LXXV. Ἄγει δὲ ἔμμηνα καὶ λόχια ἐπιεικῶς πινόμενον ἀπυρέτοις μετ' οἴνου, πυρέσσουσι σὺν μελικράτῳ ἢ ὕδατι· ξιφίου ῥίζα· οἰνάνθης πόας καρπὸς, καὶ τὰ φύλλα καὶ ὁ καυλός. σελίνου ῥίζα καὶ ὁ καυλός. οὖρον λυγκός. σίναπι λεῖον καταπλασθὲν ὡς ἄλφιτον. πάνακος φύλλα. ἀσκληπιάδος καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη. περικλυμένου φύλλα, πετροσέλινον. πράσσου χυλὸς, καὶ τὸ πράσσον ἐσθιόμενον. ἀμπελόπρασον, ῥάφανος ἐσθιομένη, ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ὁμοίως, σελίνου ἀπόζεμα καὶ τὸ σπέρμα, σκόροδον σὺν οἴνῳ πινόμενον, σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα, μυττωτὸν τὸ ἐκ σκορόδων ἐσθιόμενον, στάχυος φύλλα σὺν οἴνῳ πινόμενα, στοιχάδος ἀφέψημα ἐπὶ ἡμέρας γ'. πινόμενον νήστεσιν. B C

LXXVI. Μᾶλλον δὲ ἄγει πινόμενα ὁμοίως, ἀγαρικὸν, ἄγνου σπέρμα μετὰ γλήχωνος, ἢ πεπέρεως, ἀδίαντον, νάρδος ἀγρία, ἀριστολοχίας ῥίζα σὺν σμυρνίῳ. ἐλελίσφακος. σπονδυλίου ῥίζα καὶ σπέρμα. λιβανωτίδος ῥίζα, σεσέλεως ῥίζα καὶ ὁ καρπός. τραγοριγάνου ἀφέψημα, ἱππομαράθρου σπέρμα καὶ ῥίζα. κνίδης τῶν φύλλων ἀφέψημα μετὰ μυρσίνης. δαμασωνίου ῥίζα. ἄμωμον. ἀνθεμίδος φύλλα καὶ ἡ ῥίζα. σπύραθοι αἴγειοι μετά τινος τῶν ἀρωματικῶν. ἀρτεμισία. ἄσφαλτος. ἀψίνθιον ὠμοτριβὲς σὺν Κελτικῇ νάρδῳ. βουνίου ῥίζα, καὶ τῶν καυλῶν τὸ χύλισμα. βακχάριδος καὶ τῆς ῥίζης τὸ ἀφέψημα ἐν ὕδατι. βράθυος φύλλα. γλήχωνος ἀπόζεμα. γλυκυσίδης ῥίζα. γλυκυρρίζης ἀπόζεμα, ἢ χυλός. δάφνης Ἀλεξανδρινῆς ῥίζα. δαφνοειδές. ἶρις. ἐλενίου ἀφέψημα. ἑλιχρύσου ὁμοίως. ἑρπύλλου ὁμοίως. ὀποῦ συκῆς ὀλίγον μετὰ ᾠοῦ ῥοφητοῦ. ἐρέβινθος ἐσθιόμενος, καὶ τὸ ἀφέψημα πινόμενον. ἠρύγγης ῥίζα, θύμον, ἢ θύμβρα ἀποζεσθέντα. ἱπποσελίνου ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς, ἱππομαράθρου ὁμοίως, κασία. καρδάμωμον, ὑπερικὸν, καυλὸς ἢ ῥίζα ὁμοίως. D E F G

πινόμενα.

κατασπασθὲν Gesn.

σμύρνης ὀλίγης, lib. 4. de mat.

καὶ videtur abundare.

Ἀλεξανδρείας malum.

ἠρύγγιον.

Forte, κατεψημένον. Gesn.

Malim [illegible] καὶ τὸ ὁ [illegible] [illegible] σιλφίου καυλὸς ἢ ῥίζα. Gesn.

portulacæ succus infusus, lini semen coctum in melicrato, fœnumgræcum similiter, oleum susinum vel cyprinum, tragacanthæ lacryma cum aqua.

Menstrua & à partu relicta vteri purgamenta, moderatè cient hæc cum vino pota, si febris absit: sin minùs, ex melicrato vel aqua: gladioli radix, œnanthes herbæ folia, caulis & semen: apij radix & caulis, vrina lyncis, sinapi tritum polentæ instar inspersum, panacis folia, asclepiadis semen & flores, periclymeni folia, petroselinum, porri succus, & ipsum porrum in cibo sumptum, ampeloprasum, raphanus esitatus, ari radix cocta similiter, apij decoctum & semen, allium in vino potum, pastinacæ agrestis semen, intritum ex alliis comestum, stachyos folia cum vino pota: stœchadis decoctum, triduo ieiunis potum.

[illegible]

Potentiùs autem eadem illa præstant simili modo pota: agaricum, viticis semen cum pulegio vel pipere, adiantum, nardus agrestis, aristolochiæ radix cum smyrnio, saluia, spondylij radix & semen, libanotidis radix, seseleos radix & semen, tragorigani decoctum, hippomarathri semen & radix, vrticæ foliorum decoctum cum myrrha, damasonij radix, amomum, anthemidis folia & radix, baccæ caprinæ cum aliquo ex aromaticis, artemisia, bitumen, absinthij succus expressus cum Celtica nardo, bunij radix & succus è caulibus, baccharis radicis decoctum in aqua, sabinæ folia, pulegij decoctum, pæoniæ radix, glycyrrhizæ decoctum aut succus, lauri Alexandrinæ radix, daphnoides, iris, helenij decoctum, elichrysi & serpylli similiter, lactis ficulnei modicum cum ouo sorbili, cicer esitatum, & decoctum eius potum, eryngij radix, thymus aut thymbra decocta, hipposelini radix & semen, hippomarathri similiter, cassia, cardamomum, hypericum, similitérque silphij caulis aut radix.

[illegible]

Radix potentissimè provocantia. Potentissimè verò menses cient, atque ita vt fœtus etiam excutiát, pota hæc è vino aut melicrato vti dictum est: marrubij succus triduò potus, vel eiusdem decoctum, periclymeni semen, rutæ syluestris semen, filicis radix, bryoniæ radix drach. ij. pondere ex aqua, sed mentem perturbat: ammmoniaci drach. j. sagapenum similiter, liquor silphij aut ˚semen similiter cum myrrha & pipere, opopanax simili modo: anagyri folia etiam emortuos fœtus pellunt: asphodeli radix, ari semen, bulbi cum tenellis lauri foliis: dictamni drach. j. cum vino enectos etiam fœtus eiicit: dracunculi radicum decoctum: huius dum floret foliorum vel ipse odor recens conceptos fœtus exanimat: filicis fœminæ radix, thlaspi, galbanum, leucoij seminis drach. ij. in aqua, seseli cum vino quotidie potum, cardamine cum vino, ruta & semen eius similiter, castorium cum pulegij decocto, iuncus odoratus. Citra sensum prolabetur fœtus, si ouum cum sua testa calfactum cedria inunxeris, iterúmque calfeceris & inunxeris, ac id ipsum tertiò repetiueris, túmque grauidæ sorbendum dederis. Aliud: Suber vetus pice oblitum in testa vrito, & tritum vino inspersum similiter propinato. Valent & ad ciendos potentissimè menses, capparis seminis aut radices drach. ij. in vino potæ: similiter & centaurij minoris succus, cedri baccæ tritæ, betonicæ foliorum drachma, ricini radix in passo macerata, cinnamomum potum, clinopodij decoctum, crithmi radix cum semine in vino cocta, ˚cissanthemi seminis drachma in vino, cupressi ramenta, cyperus, lapathi syluestris radix, lonchitis herba in vino decocta, nasturtij semen, mandragoræ seminis drachma vna cum vino, nigellæ drachma, rusci radix in vino cocta, sampsuchi semen, cyperi semen, sison, tordylium, tragoriganum, chamædryos decoctum, chamæpitys cum melle, lumbrici terrestres sicci poti, ficus denique foliorum decoctum.

vel, eius floris succus.

nempe, cyclamini alterius.

A LXXVII. Ἐπιτεταμένως δὲ ἄγει, ὥστε καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσειν πινόμενα σὺν οἴνῳ, ἢ μελικράτῳ, ὥσπερ εἴρηται· πρασίου χυλὸς ἐπὶ ἡμέρας γ'. καὶ τὸ ἀπόζεμα. περικλυμένου καρπὸς, πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, πτέρεως ῥίζα, βρυωνίας ῥίζα < β'. μεθ' ὕδατος· ταράσσει δὲ τὴν διάνοιαν. ἀμ-
B μωνιακοῦ < α'. σαγαπηνὸν ὁμοίως. ˚ὀπὸς, ὀπόφυλλον ὁμοίως σὺν σμύρνῃ καὶ πεπέρει. ὀποπάναξ ὁμοίως. ἀναγύρεω φύλλα καὶ τὰ τεθνηκότα ἄγει. ἀσφοδέλου ῥίζα. ἄρου σπέρμα. βολβοὶ σὺν ἁπαλοῖς φύλλοις δάφνης. δικτάμνου < α'· καὶ τὰ τεθνηκότα δὲ ἐκτινάσσει σὺν οἴνῳ. δρακοντίου ἀφέψημα
C τῶν ῥιζῶν· τούτου δὲ καὶ ὀσμὴ τῶν φύλλων κατὰ τὴν ἄνθησιν, ἐπὶ τῶν ἀρτισυλλήπτων, φθόριός ἐστι. θηλυπτέριδος ῥίζα. ˚θλάσπι. χαλβάνη, λευκοΐου σπέρματος < β'. ἐν ὕδατι. σέσελι σὺν οἴνῳ καθ' ἡμέραν πινόμενον. καρδαμίνη σὺν οἴνῳ. πήγανον, καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ὁμοίως. καστόριον μετὰ γλή-
D χωνος ἀποζέματος, σχοῖνος. ἀναισθήτως ὀλισθαίνει ἔμβρυα, ἐὰν ὠὸν σὺν τῷ ὀστράκῳ θερμήνας καὶ καταχρίσας κεδρίᾳ, καὶ πάλιν θερμήνας καὶ καταχρίσας, καὶ τὸ αὐτὸ τρίτον ποιήσας δῷς ῥοφῆσαι. ἢ φελλὸν πεπισσωμένον παλαιὸν ˚ἐκ κεραμίου καύσας, λεῖον ἐπιπάσας ἐν οἴνῳ, [˚ὁμοίως] δὸς
E πιεῖν. ποιεῖ δὲ καὶ καππάρεως ὁ ἐκ τῶν ἀπίων καρπὸς πλῆθος < β'. σὺν οἴνῳ, ἢ τῆς ῥίζης ὁμοίως. κενταυρίου λεπτοῦ χυλὸς ὁμοίως. κεδρίδες λεῖαι. κέστρου τῶν φύλλων < α'. ˚κικέας ῥίζα ἀποβρεχθεῖσα ἐν γλυκεῖ. κιννάμωμον ποθέν. κλινοποδίου ἀπόζεμα. κρίθμου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα, ἑψηθέντα
F ἐν οἴνῳ. κισσανθέμου καρπὸς < α'. ἐν οἴνῳ. κυπαρίσσου πρίσματα. κύπειρος. λαπάθου ἀγρίου ῥίζα. λογχῖτις πόα ἐν οἴνῳ ἑψηθεῖσα. καρδάμου σπέρμα. μανδραγόρου σπέρματος < α'. σὺν οἴνῳ. μελανθίου < α'. ὀξυμυρσίνης ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν οἴνῳ. σαμψύχου σπέρμα. κύπρου σπέρμα. ˚σίνον. τόρ-
G δυλον. τραγορίγανον. χαμαίδρυος ἀφέψημα. χαμαιπίτυς σὺν μέλιτι. γῆς ἔντερα ξηρὰ πινόμενα. ποιεῖ καὶ σύκων τὸ ἀφέψημα τῶν φύλλων.

Malim ὀπὸς ἢ ὀπόφυλλον.

Al. θλάσπι.

σὺν οἴνῳ, ex vino. j. de ma. med. cap. 138.

Forte, ἐν κεραμίῳ

Hæc dictio Gesnero redundat.

κίκεως. Gesn.

Forte σίσων.

LXXVIII. Προστιθέμενα δὲ ἔμμηνα ἄγει, καὶ τὰ ἐκ τόκων, καὶ ἔμβρυα. οἴσυπος ἐν ἐρίῳ οἰσυπηρῷ προστεθεὶς ἐπὶ ἡμέρας γ'. ἄκινος, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῆς. μανδραγόρου ῥίζα ξυσθεῖσα ὡς κολλύριον, καὶ προστεθεῖσα. ἐλλέβορος μέλας καὶ λευκός, κνίδης φύλλα μετὰ σμύρνης λεῖα. ἄμωμον. ἀμύγδαλα, ἢ ἀμυγδάλινον σὺν οἴνῳ. ἀνεμώνη λεία. ἀριστολοχία μετὰ ° σμύρνης. βδέλλιον. δαφνίδες λεῖαι. ἐλατήριον σὺν μέλιτι. ἐρυθροδάνου ῥίζα ὁμοίως. ἡμεροκάλλους ῥίζα. ἡλιοτροπίου τοῦ σκορπιούρου φύλλα. θέρμινον ἄλευρον μετὰ σμύρνης καὶ μέλιτος. θρίδακος ἀγρίας ὁ καρπός. ἱππομαράθρου ῥίζα. κασία σὺν μέλιτι. κάλαμος ἀρωματίτης ὁμοίως. καλαμίνθης φύλλα. χαλβάνη. κενταυρίου τοῦ μεγάλου ῥίζης ὁ χυλός, ἢ ῥίζα. κισσοῦ κόρυμβοι λεῖοι· καὶ ὁ μίσχος μέλιτι χρισθεὶς ἄγει ° φθινέσεως ἔμβρυα. κιννάμωμον σὺν σμύρνῃ. κόστος ὁμοίως. κρίνου ῥίζα ἑφθὴ σὺν ῥοδίνῳ, ἀπαράχως δὲ τὰ ὑπομένοντα ἀπάγει. κυκλαμίνου ῥίζα σὺν μέλιτι, καὶ ὁ χυλός. φασὶ δέ τινες ὅτι, κἂν ὑπερβῇ τὴν ῥίζαν τῆς κυκλαμίνου γυνὴ ἔγκυος, ἐκτιτρώσκει. ὁμοίως καὶ τὴν καλουμένην πόαν ° ὄνομα ἱστοροῦσιν, ὅτι γυνὴ ἐὰν ὑπερβῇ ἔγκυος ἢ γεύσηται, ἐκτιτρώσκει. σάμψυχος. λινόζωστις σὺν μέλιτι. πήγανον σὺν σμύρνῃ καὶ ὠῷ. κράμβης χυλὸς μετὰ αἰρίνου ἀλεύρου. κονύζης χυλός. ὀποπάναξ, καὶ ἡ ῥίζα ὡς κολλύριον. σιδηρίτιδος τῆς Ἡρακλείας τὰ φύλλα. σκόρδιον. στύραξ. ἄγει ° δὲ καὶ μᾶλλον ἔμβρυα ἀγχούσης ῥίζα. ἀρτεμισία ἀναληφθεῖσα ὡς κολλύριον, σὺν δαφνίσιν, ἢ σμύρνῃ, ἢ ἴριδι, ἢ σύκῳ, ἢ νίτρῳ· καὶ ὁ ἁπαλὸς δὲ βλαστὸς αὐτῆς προστεθείς. βρυωνίας ῥίζης ὁ χυλὸς προστεθεὶς ἐν ἐρίῳ. γεντιανῆς ῥίζα ξυσθεῖσα ὡς κολλύριον. δικτάμνου < α'. μετὰ μέλιτος. δρακοντίου ῥίζα σὺν ὀξυκράτῳ. ἶρις. σμύρνα σὺν ° ἀψινθίῳ ἢ θέρμων ἀποβρέγματι. ἢ πηγάνου χυλός. κνέωρον ἀναληφθὲν σύκῳ. νίτρον ὁμοίως. κενταυρίου λεπτοῦ χυλός. κεδρία. κολοκυνθίδος ἐντεριώνη σὺν μέλιτι. κισσανθέμου χυλὸς σὺν οἴνῳ. λιβανωτὸς καὶ ὀπὸς μανδραγόρου, καὶ

καὶ πεπέρεως & pipere 3. de mat. med. cap. 6.

φθινόμενος, Moib. Diosc. de ma. lib. 2. in hedera sic habet: καὶ ὁ μίσχος δὲ τῶν φύλλων μέλιτι χρισθεὶς καὶ προστεθεὶς τῇ μήτρᾳ, ἔμμηνα ἄγει καὶ ἔμβρυα.

ὄνοσμα, lib. 3. de mat.

Gesn. legendum suspicatur ἄγει δὲ καταμήνια καὶ ἔμβρυα, menses autem ac fœtus euocat.

ἀψινθίου, vt & Marcellus Virgilius legit lib. 3. de mat.

A Subdita in pessis menses trahunt, & quæ à puerperio relinquuntur ac ipsos quoque partus euocant: œsypum cum lana succida triduo appositum, acinos & eiusdem semen, mandragoræ radix derasa in collyrij formã & indita, vterque elleborus, vrticæ folia trita cum myrrha, amomum, amygdala aut ex eis o- B leum cum vino, anemone trita, aristolochia cum myrrha, bdellium, lauri baccæ tritæ, elaterium cum melle, similitérque rubiæ radix, hemerocallis radix, heliotropij scorpiuri folia, lupinorum farina cum myrrha & melle, lactucæ syluestris semen, hippomarathri radix, cassia cum melle, calamus aro- C maticus similiter, calaminthæ folia, galbanum, centaurij maioris è radice succus aut ipsa radix, hederæ corymbi triti: eiusdem etiam foliorum pediculus melle irrigatus preclarè partus extrahit: cinnamomum cum myrrha, costus similiter: lilij radix cocta cum rosaceo sine vexatione puerperæ quæ in v- D tero morantur extrahit: cyclamini radix cum melle, ac ipse etiam succus: aiunt porrò nonnulli, si radicem eam pręgnans mulier transgrediatur, abortum fieri. Idem quoque de herba onosmate dicta tradunt, nempe si eam prægnans supergrediatur gustétve, abortum facere: sampsuchum, mercurialis E cum melle, ruta cum myrrha & ouo, brassicæ succus cum loliacea farina, conyzę succus, panacis liquor, eiusdem quoque radix in collyrij formam redacta, sideritidis Heracleæ folia, scordium, styrax: partus potissimùm euocat anchusæ radix: artemisia cum lauri baccis vel F myrrha, vel iride, vel ficu nitróve in collyrij formam redacta; idem præstat tenellum etiam germen eius appositum: bryoniæ radicis succus in vellere appositus, gentianæ radix derasa in collyrij formam, dictamni drachma vna cum melle: dracunculi radix cum posca, iris, myrrha cum absinthij aut lupi- G norum diluto, rutæ succus, cneorum ficu exceptum, nitrum similiter, centaurij minoris succus, cedria, colocynthidis medulla cum melle, cissanthemi succus cum vino, thus cũ liquore mandragoræ &

[illegible]

loliacea farina subditum in pesso, struthij radix cum melle, polium cum vino, marrubium similiter, scammoniæ liquor in vellere appositus, alumen liquidum, hyperici semẽ tritum cum melle, chondrillæ lacryma mastichæ similis cum myrrha, verbasci succus cum myrrha in vellere appositus, vrina viri pesso excepta & subdita, melanthium cum myrrha tritum & melle exceptum fabæ Græcæ magnitudine.

Suffumigia menses lochia & partus euocantia.

Suffitu menses, relicta à partu purgamenta & fœtus euocant, ammi cum resina terebinthina, bdellij exiguum, dictamnus, cardamomum, galbanum, pinus ac piceæ cortex, purpurarum marinarum opercula, allium, siluri caput & caro.

Ad eadem insessus.

Ad eadem insessione prosunt hæc in aqua decocta: ageratum, sambuci folia, artemisia, dictamnus, laurus, conyza, costus, meum, leucoium, melissophyllum, porri capitati coma, apium.

Ad eadem imo ventri adhibenda.

Ad pellenda puerperij purgamenta ciendósque menses, copiosa artemisia hypochondriis cataplasmatis instar adhibetur. Potentiùs verò vuluam purgant, ac in tantum vt fœtus etiam eiiciant, farina loliacea porri succo subacta, cyclamini succus cum elaterio aut loliacea farina: item medulla ceruina, galbanum, ammoniacum & oleum, paribus mixta portionibus.

Ad fluorẽ muliebrem assamenda.

Muliebrem fluorem sistunt ex vino pota: pæoniæ grana fulua decem aut duodecim cum vino, hypocistidis succus, peucedani liquor, symphyti petræi folia & semen, statice herba etiam pro opsonio oleris modo esitata, rubi decoctum, expressus balaustio succus, vti & acacia, lentisci radicis decoctum & succus, terra Samia cum balaustio, elates vnguentariæ decoctum, cornu ceruinum vstum cum posca, salicis radix aut folia, clymeni succus, leucographis, lapis hæmatites cum succo mali Punici, lysimachia herba eiusdémque succus, decoctum loti arboris ramẽtorũ delinctum, ostracitę lapidis drach. j. cum vino, papaueris nigri semẽ cum vino aut melle, myricæ cortex tritus

A αἴρινον μιχθέντα ἐν πεσσῷ. * ὀποπάναξ προστεθείς. στρουθίου ῥίζα σὺν μέλιτι. πόλιον σὺν οἴνῳ. πράσιον ὁμοίως. σκαμμωνίας ὀπὸς ἐν ἐρίῳ προστεθείς. στυπτηρία ὑγρά. ὑπερικοῦ σπέρμα λεῖον σὺν μέλιτι. χονδρίλλης μαστίχη μετὰ σμύρνης· φλόμου χυλὸς μετὰ σμύρνης, ἐν ἐρίῳ προστεθείς. οὖρον ἀν-
B δρὸς, πεσσῷ ἀναλαμβανόμενον, καὶ προστιθέμενον· μελάνθιον καὶ σμύρνα λεῖα, μέλιτι ἀναληφθέντα, κυάμου Ἑλληνικοῦ μέγεθος.

Frustrà repetitur hoc remedium.

LXXIX. Ὑποθυμιώμενα δὲ ἄγει ἐμμήνια, καὶ λόχια, καὶ ἔμβρυα· ἄμμι μετὰ ῥητίνης τερμινθίνης. βδέλλιον βραχύ. δίκταμνον. καρδάμωμον. χαλβάνη. πίτυος φλοιὸς
C καὶ πεύκης. πορφύρας θαλασσίας πώματα, σκόροδον, σιλούρου κεφαλὴ καὶ σάρξ.

LXXX. Ἐγκαθίσματα δὲ ταῦτα ἄγει, ἑψημένα μετὰ ὕδατος. ἀγήρατον, ἀκτῆς φύλλα, ἀρτεμισία. δίκταμνον. δάφνη. κόνυζα. κόστος. μῆον, λευκόϊον. μελισσόφυλλον. πράσου κεφαλωτοῦ κόμη καὶ σέλινα.

D LXXXI. Καταπλασσομένη δὲ περὶ τὰ λόχια καὶ ἐμμήνια κινεῖ, ἀρτεμισία πολλὴ, κατὰ τῶν ὑποχονδρίων. * ἐπιτεταμένως δὲ ἄγει, ὥστε καὶ ἔμβρυα ἐκτινάσσειν· αἴρινον ἄλευρον πράσου χυλῷ φυραθὲν, κυκλαμίνου χυλὸς σὺν ἐλατηρίῳ ἢ αἰρίνῳ ἀλεύρῳ. μυελὸς ἐλάφειος καὶ χαλβάνη καὶ ἀμμωνια-
E κὸν καὶ ἔλαιον, ἴσα.

χυλ.

LXXXII. Ἵστησι δὲ ῥοῦν πινόμενα μετ' οἴνου, Γλυκυσίδης κόκκοι πυῤῥοὶ ι. ἢ ιβ'. σὺν οἴνῳ. ὑποκιστίδος χυλός. πευκεδάνου ὀπός. συμφύτου πετραίου φύλλα καὶ ὁ καρπός. στακτικὴ πόα καὶ λαχανευομένη ὡς προσόψημα. βάτου ἀφέψημα, καὶ χύλισμα βα-
F λαυστίου, ἢ ἀκακίας. σχίνου τῆς ῥίζης ἀφέψημα καὶ χύλισμα. γῆ Σαμία μετὰ βαλαυστίου. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα. ἐλάφου κέρας κεκαυμένον, μετ' ὀξυκράτου. ἰτέας ῥίζα, ἢ τὰ φύλλα. κλυμένου χύλισμα. λευκογραφίς. λίθος αἱματίτης σὺν χυλῷ ῥοιᾶς. λυσιμάχιον πόα, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς. λωτοῦ τοῦ
G δένδρου πρισμάτων ἀπόζεμα ἐκλειχόμενον. λίθου ὀστρακίτου < α'. μετ' οἴνου. μήκωνος μελαίνης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ σὺν μέλιτι, (καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς.) μυρίκης φλοιὸς λεῖος,

πυῤῥοὶ

Hic potius referat vterũ, vt lib. 3. de mat. scribitur.

καὶ videtur abundare, & pro, σταλτικὴ, legendum σταλτικὴ vel σταλτικὴ, de qua Plin. lib. 26. c. 8.

πινόμενον καὶ ἐγκλυζόμενον, lib. 1. de mat. hoc est, bibitum & infusum.

Inclusa parẽthesi abundant.

καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς. ὀξυακάνθου καρπὸς, τῶν ἐν αὐτῷ ἐριωδῶν ἐπιμελῶς ἀποκαθαρθέντων· τραχυνεῖ δὲ τὴν ἀρτηρίαν. πολυγόνου χυλὸς, ἢ ἀρνογλώσσου ὁμοίως. πρινίνου τοῦ φλοιοῦ ἀπόζεμα, πιτύα λαγωοῦ. ῥόος βυρσοδεψικῆς χυλὸς, ῥόδων ἄνθος σὺν ὀξυκράτῳ, στεμφύλων ἀπόζεμα.

πρίνου Moib.

LXXXIII. Προσθέματα δὲ σὺν ὕδατι ῥοῦν ἵστησιν· ὑποκιστίδος χύλισμα. ῥόος βυρσοδεψικῆς ὁμοίως. βαλαύστιον λεῖον. θαλλία, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς. ἀκακίας χύλισμα, ἀειζώου. ἀπόπατος αἰγὸς σὺν λιβανωτῷ. δεῖ δὲ ἐνελεῖν ἐρίῳ καὶ προσθεῖναι. τέφρα κληματίνης ὕλης προστεθεῖσα. Ἀχίλλειος πόα. βάλανοι δρύϊνοι λεῖαι. ἰὸς σιδήρου. λιβανωτὸς καὶ ὁ φλοιὸς αὐτοῦ. λευκογραφίς. λυσιμάχιος πόα. λύκιον σὺν γάλακτι. μανδραγόρου σπέρμα λεῖον μετὰ θείου ἀπύρου. μελίλωτον. πολύγονον καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. κηκίδος τὸ ἐντὸς μετὰ λιβάνου καὶ ὕδατος. καρύου βασιλικοῦ τὸ ἐντὸς, καὶ ἐν καὶ μετὰ μέλιτος σύμμαχα.

θαλλία, forte.

ὅπου εἶπε περιστερεῶνα, lib. 1. de mat.

LXXXIIII. Ἐγκαθίσματα δὲ ῥοῦν ἵστησι. δεῖ δὲ χλιαροῖς ἐγκαθίζειν. ἀγριελαίας ἀπόζεμα, σχίνου, καὶ βάτου, ἀγαλλόχου, δρυὸς φύλλων καὶ φλοιοῦ, καὶ βαλάνου, καὶ πρινίνου, μυρσίνης, στεμφύλων, ῥόος βυρσοδεψικῆς, σιδίων.

πρίνου fortè. Cel.

LXXXV. Ἐπιτίθενται δὲ κατὰ τοῦ ἐπιγαστρίου, εἰς τὸ ἐπισχεῖν ῥοῦν· κρίθινον σὺν κηκίδι λείᾳ, σιδίοις, ἢ βαλαυστίῳ, ἢ βάτῳ, ἢ τρυγὶ ὄξους. ἢ πρινίνου βαλάνῳ. ἢ μυρσίνης φύλλα, ἢ σχίνου, ἢ Θηβαϊκῆς.

ἢ πρίνου φλοιὸς, ἢ βάλανοι.

Supple, φοίνικος

LXXXVI. Πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς ὑστέρας συμβαίνοντας πνιγμοὺς, ἁρμόζει πινόμενα· ἀγαρικοῦ < α. ἐν οἴνῳ. μανδραγόρου ῥίζης ὀβολοὶ δύο σὺν οἴνῳ. πετροσελίνου καρπός. ἀρνογλώσσου καρπὸς καὶ ὁ χυλὸς σὺν οἴνῳ. γλυκυσίδης μέλανες κόκκοι ιε. μετὰ μελικράτου. ὄνυξ ἐκ κοχλίου πινόμενος. ὄξος σκίλλινον καταρροφούμενον.

LXXXVII. Ὀσφραινόμενα δὲ διεγείρει τὰς ὑστερικὰς πνιγμονάς. ἄσφαλτον, καστόριον, χαλβάνη, σίνηπι σὺν ὄξει σκιλλητικῷ. πίσσα ὑγρὰ, κεδρία. *θρυαλλίς βρεχομένη καὶ ἀποσβεννυμένη. πευκεδάνου φύλλα καὶ ὀπός. τρίχες κα-

[illegible] dicere solet in libris de mat.

A eiusdémque fructus: oxyacanthæ fructus diligenter ab interiore lanugine repurgatus, quippe quæ arteriam exasperet: polygoni succus, similitérque plantaginis, ilicis corticis decoctum, leporinum coagulum, rhois coriariorum succus, rosarum flos cum posca, vinaceorum decoctum.

B Subdita cum lana fluxionem sistunt muliebrem: hypocisthidis succus, similitérque rhois coriariorum, balaustium tritum, germen oleaginum eiusdémque succus, acaciæ succus, itémque semperuiui: fimum caprinum cum thure, lana inuolutum & appositum: cinis è ligno sarmentorum appositus, A-
C chillæa herba, glandes quernæ tritæ, rubigo ferri, thus & cortex eius, leucographis, lysimachia herba, lycium cum lacte, mandragoræ semen tritum cum sulphure viuo, melilotus, polygonum eiúsque succus, gallæ pars interior cum thure & aqua, nucis iuglandis nucleus vstus & cum vino appositus.

Ad muliebr. [illegible]

D Sunt & insessus cohibendo huic profluuio accommodati, dum modò tepidis iis laborantes insideant. In eum vsum vsurpantur decocta, oleastri, lentisci, rubi, agallochi: quercus foliorum, corticis & glandis: similitérque ilicis, myrti, vinaceorum, rhois coriariorum & malicorij.

Ad idem insessus.

E Ad cohibenda porrò eadem fœminarum profluuia imponuntur imo ventri: hordeacea farina cum galla trita, vel malicorio, vel balaustio, vel rubo aut aceti fæce: ilicis cortex aut glandes, folia myrti, aut lentisci, aut palmæ Thebaicæ.

Ad [illegible]

F Ad vteri strangulatum hæc in potu conueniunt: agarici drach. j. è vino, mandragoræ radicis oboli duo cum vino, semen petroselini, plantaginis semen & succus cum vino, pæoniæ grana nigra numero xv ex melicrato, onyx e conchylio potus, acetum scillinum absorptum.

Ad vteri suffocationem.

G Olfactata hæc ab vtero suffocatas excitant: bitumen, castorium, galbanum, sinapi cum aceto scillitico, pix liquida, cedria, ellychniū madefactum & extinctum, peucedani folia & liquor, cremati capilli,

Ad [illegible]

spondylium, ruta, laserpitium, cepa, allium. Prodest & vrtica cruribus ac fronti admota.

Ad eandem suffitus. Suffitu insuper hæc prosunt: gagates lapis, onyx, seu tegumentum purpurarum, peucedanum, sagapeni liquor, sphondylium, bitumen, castorium, galbanum, lichen equinus, vituli marini coagulum, laserpitium, cornu cerui.

Ad eandẽ subdenda sedi. Subduntur verò ano in hoc affectu, ruta cum melle lana excepta, vrticę semen cum stacte.

Conceptum promouentia potu. Conceptum adiuuant hæc in potu sumpta: cratæogoni semen tum à viro tum & à muliere bibitum diebus xl. pastinacæ semen & radix à muliere sumpta in cibo ante congressum.

Idem præstantia apposita. Vuluæ autem subdita conceptioni conferunt hæc: ammi cum medulla appositum ante congressum, coagulum leporinum cum butyro, pessus è mercurialis semine aut succo.

Masculi fœminiue sexus procreationem adiuuantia. Fertur ad gignendam prolem masculam conferre decoctum radicis maioris testiculi herbæ, ante congressum & ante cibum ex aquę ternis cyathis diebus xlv. potum. Hæc eadem à viris esitata, vt mascula proles gignatur efficit: minor verò, vt fœminea, si à fœminis comedatur. Gallinacei albi testes si subinde à conceptu deglutiat mulier, priusquàm aliud quicquam gustarit, mares in vtero fieri dicuntur. Fertur & mercurialis maris semen mox à conceptu vuluæ admotum, vt mares: fœminæ verò semen similiter vsurpatũ, vt fœminæ in lucem edantur efficere. Proditur quoque memoriæ aristolochiæ radix, statim à concubitu admota vuluæ in carne bubula, mares figurare.

Conceptum custodientia. Conceptum in vtero corporatum conseruare traditur, alligatus lapis qui in Samia terra reperitur. Vt autem mulieres, quarum lubricus est vterus, ad statum tempus suos gerant partus, néve abortiant, efficient seminis melaspermi grana xli linteolo illigata & sub spira crinium gestata.

Ad partus difficultatem. Difficulter parientibus aiunt anagyri folia vtiliter adalligari: sed à partu statim auferri abiicique

A ςόται, σπονδύλιον. πήγανον. σίλφιον. κρόμμυον. σκόροδον. κνίδη προσπλασσομένη σκέλεσι καὶ μετώπῳ.

LXXXVIII. Ὑποθυμιᾶται δὲ πρὸς ταῦτα, γαγάτης λίθος. ὄνυξ ὁ ἀπὸ τῶν πορφυρῶν, πευκέδανον. σαγαπηνοῦ ὀπός. σφονδύλιον. ἄσφαλτος. καστόριον. χαλβάνη. λειχὴν B ἵππου. φώκης πιτύα. σίλφιον. κέρας ἐλάφου.

LXXXIX. Προστίθεται δὲ κατὰ τοῦ δακτυλίου, πήγανον σὺν μέλιτι ἐν ἐρίῳ ἀναληφθέν. κνίδης σπέρμα μετὰ στακτῆς.

XC. Πρὸς δὲ τὰς συλλήψεις ἐνεργεῖ ποτά. κραταιόγονον, καὶ ὁ καρπὸς αὐτοῦ, ὑπό C τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς πινόμενον ἐπὶ ἡμέρας μ'. ἢ σταφυλίνου καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα ἐσθιομένη ὑπὸ τῆς γυναικὸς, πρὸ τῆς συνόδου.

XCI. Προστιθέμενα δὲ ὠφελεῖ πρὸς σύλληψιν, ἄμμι μετὰ μυελοῦ πρὸ τῆς συνόδου. λαγωοῦ πιτύα σὺν βουτύρῳ. λινοζώστεως σπέρμα ἢ χυλὸς, ἐν πεσσῷ.

D XCII. Ἱστορεῖται δὲ ἀρρενοτοκεῖν ποιεῖν, μεθ' ὕδατος κυάθων γ'. πρὸ τῆς συνόδου, καὶ πρὸ τοῦ δείπνου ἐπὶ ἡμέρας με'. ὄρχεως τῆς βοτάνης τοῦ μείζονος τὸ ἀπόζεμα πινόμενον. ἡ δὲ αὐτὴ ἐσθιομένη παρὰ τῶν ἀνδρῶν, ἀρρενογόνος ἐστίν. ἡ δὲ ἐλάττων, θηλυγόνος, ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἐσθιομένη. ὄρχεις ἀλεκτρυόνος λευκοῦ μετὰ E τὴν ἀπότηξιν, πρὶν τοῦ τινὸς γεύσασθαι καταποθέντες. προστεθὲν δὲ λέγεται ἀρρενοτοκεῖν ποιεῖν λινοζώστεως τῆς ἄρρενος τὸ σπέρμα, μετὰ τὴν σύλληψιν εὐθέως· θηλυτοκεῖν δὲ τῆς θηλείας, ὁμοίως. τυποῦται δὲ εἰς ἄρρεν ἱστορεῖται μετὰ τὴν συνουσίαν εὐθέως προστεθεῖσα ἀριστολοχίας ῥίζα ἐν βοείᾳ σαρκί.

ἴλλων.

σύλληψιν. Gesn. fortè πρὶν ἢ τινὸς γεύσασθαι καταποθέντες: addo autem ex Plinio, ἀρρενογόνος λέγεται.

τυποῦσθαι.

F XCIII. Φυλάσσειν δὲ ἱστορεῖται τὸ συλληφθὲν πηγνύμενον, προστεθεὶς λίθος ὁ ἐν τῇ Σαμίᾳ γῇ εὑρισκόμενος λίθος. τελεσφορεῖν δὲ καὶ μὴ ἀποβάλλειν τὸ ἔμβρυον τὰς εὐολισθούς γυναῖκας, ποιεῖ φορούμενον σπέρματος μελανοσπέρμου, κόκκοι μα'. ἐν ὀθονίῳ δεθέντες, καὶ φορούμενοι ὑπὸ τὴν * σκόλλυν G τῶν τριχῶν.

σὺν τῷ λίθῳ pro, lib. 5 de mat. vt λίθος vox abundet.

ποιεῖ φορούμενος, sed, φορούμενος mox etiã sequẽs hîc abundat.

XCIIII. Πρὸς δὲ τὰς δυστοκούσας περιάπτεσθαί φασιν ὠφελεῖ μετὰ ἀναγύρου φύλλων. δεῖ δὲ μετὰ τὸ τεκεῖν εὐθέως ἀφαιρεῖν τὸ

Malim, ἀφαιρεῖσθαι ... ἀναγύρου φύλλα.

A περίαπτον· ἢ λίθος ἴασπις τῷ μηρῷ περιαπτόμενος, ἢ κυκλαμίνου ῥίζαι ξηραὶ ὁμοίως· ἢ κυδωνίου χυλίσματος < α΄. σὺν ὑδρομέλιτος κυ. α΄. ἀδίαντον λεῖον μετ' οἴνου καὶ ἐλαίου ὠφελεῖ. καὶ πταρμικοῦ προσαγωγὴ τοῖς ῥώθωσι. βοηθήσεις δὲ ποιήσεις τικτούσαν, ἐὰν ὁπλὴν ἵππου ὑποκαπνίσῃς.

Addo, ποδῶσιν.

Hæc à cap. 136. lib. 1. huc transferre visum est.

A oportet. Prodest & iaspis femori adalligatus: similiter & cyclamini radix: succi cotoneorum drachma cum cyatho hydromelitis: adiantum quoque tritum cum vino & oleo confert, vti & sternutatorium naribus adhibitũ. Parientibus denique faciliorem præstabis partum, si vngulam equi suffumigaueris.

B XCV. Περιάπτεται δὲ πρὸς τὸ μὴ συλλαμβάνειν, ὡς (συνεργήσοντα) ἱστόρηται· γυναικὸς αἷμα ἐκ τῶν καταμηνίων ξηρὸν δεθὲν ἡμιονείῳ ἢ ἐλαφείῳ δέρματι, καὶ περιαφθέν· ἢ ὑπερβαινέτω ἀποτιθοῦσα πρὸ τῆς συγγενείας. ἄσπληνον βοτάνην καθ' ἑαυτήν, καὶ σὺν ἡμιόνου ὁπλῇ περιαπτομένην. δεῖ δὲ ὀρύσσειν ταύτην ἀσελήνου νυκτός. μυ-C ρίκης ξύλον καέν, καὶ σβεσθὲν ἰδίοις καταμηνίοις, περιαπτόμενον βραχίονι. πίνεται δὲ πρὸς ἀσυλληψίαν ἡμιόνιος πόα, μιγείσης αὐτῇ τῆς ἡμιόνου ὁπλῆς τὸ ἐντός. πτέρεως ῥίζα μετὰ γλυκέως πινομένη· θηλυπτέριδος ὁμοίως. ἐπιμηδίου ῥίζα πινομένη ἐν οἴνῳ. ἰὸς σιδήρου. ἰτέας ἄνθη καὶ τὰ φύλλα. κράμ-D βης ἄνθη πινόμενα μετὰ οἴνου μετὰ τὴν σύλληψιν. λαγωοῦ πιτύα μετὰ τὴν ἄφεδρον ποθεῖσα ἐπὶ ἡμέρας γ΄. λεύκης φλοιὸς μετὰ τὴν κάθαρσιν σὺν ὀξυκράτῳ νήστει. λίθου ὀστρακίτου < β΄. ἐπὶ ἡμέρας δ΄. πινέτω.

Abundat fortè.

Χρονιζόντων.

μετ' ἡμιόνου σπλῆνος, cũ muli splene. lib. 3. de mat. med. cap. 151.

μηλῶτος αὐτῇ τῇ ὀπτῆς, &c.

Addit Autor lib. 3. de mat. med. c. 109. μετ' ἡμιόνου νεφροῦ, cum rene muli.

Ad inhibendum conceptum hęc pro amuleto iuuare perhibentur: fœmineus sanguis menstruus siccatus, muli aut cerui corio illigatus & appensus, aut sicubi positum mulier ante concubitum supergrediatur: asplenon herba per se & cum vngula muli adalligata, sed ea illuni quapiam nocte effodienda: myricæ lignum vstum & proprio mulieris sanguine menstruo extinctum & brachio alligatum. Bibuntur autem ad conceptum prohibendum: hemionios herba, admixta vngulæ muli parte interiore, filicis radix cum passo, filicis fœminæ eodem modo, epimedij radix è vino, rubigo ferri, salicis flores & folia, brassicæ flores à conceptu ex vino poti, leporis coagulum diebus tribus à menstrua purgatione potum, populi albæ cortex post eandem purgationem ieiunis è posca bibitus, ostracites lapis drach. ij. pondere quatriduo potus.

προστίθεται δὲ πρὸς τὸ μὴ συλλαμβάνειν πρὸ τῆς συνόδου ἡδύοσμον λεῖον. καὶ τὸ αἰ-E δοῖον δὲ τοῦ ἀνδρὸς τῷ χυλῷ περιχρισθέν. κράμβης ἄνθος λεῖον ἐν πεσσῷ μετὰ τὴν σύλληψιν, οὐκ ἐᾷ πήγνυσθαι. νεβροῦ πιτύα ἡμέρας γ΄. προστιθεῖσα μετὰ τὴν κάθαρσιν. πελεκίνου σπέρμα πρὸ συνουσίας. στυπτηρία ὑγρὰ ὁμοίως. ἢ τήλεως ἀφεψήματι πρὸ συνουσίας προσκλυζέσθωσαν. F

χωρίς

Vuluis subditur ante concubitum conceptus adimendi gratia, menta trita: eiusdem etiã succo virile membrum circumlinitur: brassicæ flores triti & à conceptu in pesso subditi, semen coagulari non sinunt: hinnuli coagulum triduo à purgatione muliebri appositum, spem partus adimit, vti & securidacæ semen subditum ante coitum: similiter & alumen liquidum: iuuat & muliebres locos ante concubitum fœnigræci decocto fouere.

XCVI. Συνουσίας δὲ παρορμᾷ καὶ ἐντάσεις ἐργάζεται, ὁρμίνου σπέρμα. ξιφίου ῥίζα ἡ ἁδρὰ καὶ ἀνωτέρω παρορμᾷ σὺν οἴνῳ ποθεῖσα· ἡ δ' ἰσχνοτέρα τοῦ αὐτοῦ τοὐναντίον ἐκλύει τὴν ὁρμήν. ὄρχεως βοτάνης ὁ μείζων βολβὸς μετὰ γάλακτος ποθεὶς ἐγείρει, ὁ δὲ μικρὸς δι' ὕδατος ποθεὶς ἐκλύει. G κνίδης σπέρμα ἀγρίας πινόμενον μετ' οἴνου.

Fortè βολβὸς

Venerem stimulat pudendíque arrectionem promouet, hormini semen. Gladioli radix crassior simul ac superior in vino potui data, Veneris appetentiam facit: contrà verò quę gracilior simul & inferior est, eandem remittit. Testiculi herbæ maior bulbus è lacte potus, libidinis impetum exsuscitat: minor ex aqua bibitus, eundem reprimit ac inhibet. Excitant & libidinem, vrticæ syluestris semen cum vino potum,

anisum cum vino, ari radix cocta & esitata: similiter & menta, nasturtium eiúsque semen bibitum, coriandri semen quantitate exigua ex aqua sumptum: (largiùs enim assumptum, altiorem soporem inducit:) costus cum vino vel mulso, crocus similiter, lini semen admixtis mulso ac pipere placentæ modo sumptum, fœniculi lacryma, porri semen comestum, & succus epotus: satyrium erythraicũ, cuius semen pyrorum malorúmve seminibus est simile, at splendidius viscosúmque mandenti: scincus Indicus potus, [accendendi Venerem, pudendúmque arrigendi maximam vim habet:] at ea reprimitur remittitúrque, lentis decocto superbibito. Conciliant denique Venerem pastinacę erraticæ semen, & terebinthi fructus esitatus.

Venerei impetus inhibētia. Porrò venereos impetus reprimunt, portulaca in cibo sumpta, ruta tam satiua quàm agrestis esitata, lactucæ syluestris æquè ac satiuæ semen potum: dracunculi siccata radix è vino pota, rigida intentáque pudenda laxat & remittit. Iuuant & nuclei pinei cum cucumeris semine, portulacæ succus, ac ficus in cibo sumptæ. *al. & portulacæ succo.*

Ad gonorrhœam, seu genitura profluuium. Quibus inuitò ac præter voluntatem genitura effluit, hæc conducunt: iridis drach. ij. ex vino potæ, cicuta virgæ, testi ac pubi pro cataplasmate imposita: nymphææ radix aut per se pota, aut cum polenta pulmentarij vice in cibo data, acetabuli mensura: anethi semen bibitum. Genituram porrò exoluunt hederæ corymbi nigri in potu sumpti.

Ad veneris insomnia, externa remedia. Libidinum frequentes in somno imaginationes hæc adhibita compescunt: cicutæ semen testibus impositum: (nam si quis genitali applicuerit, id effœtum eneruatúmque languescet:) nymphææ radix adhibita, coriandri aut solani succus pudendis illitus, rhamni succus cum nitro testibus illitus. Iuuat & portulacæ succus expressus: ipsa quoque per se & cum polenta imponitur: viticis folia cum polenta, cuminum tritum cum Cimolia subactum.

Ad eadem interna. Obnoxiis libidinis per somnum

A ἀνίσου σὺν οἴνῳ. ἄρου ῥίζα ἑφθὴ ἐσθιομένη. ἡδύοσμον ὁμοίως. κάρδαμον καὶ τὸ σπέρμα πινόμενον. κορίου σπέρμα ὀλίγον μετὰ ὕδατος· πλεῖον δὲ ποθὲν, κάρον ποιεῖ. κόστος σὺν οἴνῳ ἢ οἰνομέλιτι. κρόκος ὁμοίως. λινόσπερμον μετ' οἰνομέλιτος καὶ πεπέρεως ἀλλὰ κοπλῦς λαμβανόμενον. μαράθου δάκρυον. πράσου καρ- *μετὰ μέλιτος καὶ πεπέρεως, cũ melle ac pipere, Diosc. 2. de mat. med. cap 115.*
B πὸς ἐσθιόμενος, καὶ χυλὸς πινόμενος. σατύριον ἐρυθραϊκόν. ἔστι δὲ ὅμοιον σπέρμα *Forte, ἔχει δέ.* τῷ ἐν ταῖς ἀπίοις ' μήλοις, στιλπνότερον *Forte, ἢ μήλοις.* δὲ, καὶ γλίσχρον διαμασηθέν. σκίγκος ποθεὶς Ἰνδικός. † ἀποπαύει δὲ τὰς ἐντάσεις, φακοῦ ἀφέψημα ἐπιποθέν. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα. τερεβίνθου καρπὸς ἐσθιό-
C μενος.

XCVII. Ἀμβλύνει δὲ τὰς πρὸς συνουσίαν ὁρμὰς, ἀνδράχνη ἐσθιομένη, καὶ πήγανον ἄγριον καὶ ἥμερον ἐσθιόμενον. θρίδακος ἀγρίας σπέρμα καὶ ἡμέρου πινόμενον. δρακοντίου ῥίζα ἐν οἴνῳ ποθεῖσα ξηρὰ" καὶ ἐν πόσης παύει. *τὰς ἐντάσεις.* στρόβιλοι μετὰ σικύου σπέρ-
D ματος. καὶ ἀνδράχνης * χυλὸς, καὶ σῦκα ἐσθιόμενα.

XCVIII. Πρὸς δὲ τοὺς γόνους προϊεμένους ἀπροαιρέτως, ὠφελίμως δίδοται ἴρεως < β'. μετ' οἴνου. καταπλασθὲν δὲ πραΰνει κώνειον κατὰ τοῦ καυλοῦ, καὶ τῶν διδύμων καὶ ἐφηβαίου ἐπιτιθέμενον. νυμ-
E φαίας ῥίζα μετὰ ἀλφίτου διδομένη ἐσθίεσθαι ὡς μᾶζα, ὀξυβάφου πλῆθος· ἢ πινομένη καθ' ἑαυτήν. ἀνήθου σπέρμα πινόμενον. ἐκλύουσι δὲ γονὴν κισσοῦ κόρυμβοι μέλανες πινόμενοι.

XCIX. Πρὸς δὲ τοὺς ὀνειρώττοντας συνεχῶς, ἁρμόζει πρὸς ἐπίθεσιν ταῦτα
F καταπλαττόμενα. κωνείου σπέρμα κατὰ τῶν διδύμων καταπλαττόμενον. ἐὰν γὰρ κατὰ τοῦ αἰδοίου τις καταπλάσῃ, παραλυθήσεται. νυμφαίας ῥίζαν καταπλάσσε. καὶ αἰδοῖα κορίου χυλῷ καὶ στρύχνου κατάχριε, διδύμους καὶ νίτρῳ, καὶ ῥάμνου χυλῷ. ἀνδράχνης ' πίσματα καὶ αὐτὴ δὲ καταπλά- *πίεσμα.*
G σσεται καθ' ἑαυτὴν καὶ " ἀλφίτου, καὶ ἄγνου *μετ'.* φύλλα σὺν ἀλφίτῳ. ἢ " κυμίνῳ λείῳ μετὰ *κύμινον λεῖον.* Κιμωλίας φυραθέν.

C. Ποθέντα δὲ ὠφελεῖ τοὺς ὀνειρώττον-

Ϲας, νυμφαίας ῥίζης ἀπόζεμα, πρὸ τοῦ σίτου A λαμβανόμενον. τῇ τροφῇ δὲ μιγνυμένη ἡ ῥίζα ξηρά, καὶ τὸ σπέρμα ὁμοίως. καλαμίνθης ἀπόζεμα πινόμενον, ἰᾶται ὀνειρωγμούς. θρίδακος σπέρμα καὶ ἀνδράχνης σὺν ὕδατι πινόμενον.

Τῶν κατὰ τοὺς νεφροὺς καὶ τὴν κύστιν παθῶν βοηθήματα. B

C I. Τοὺς δὲ ἐνουροῦντας ἰᾶσθαι δεῖ, ἐπιπλήξει, καὶ ἐν ταῖς δι' ἡμέρας ἐθισμῷ τῆς οὐρήσεως, καὶ μεταξὺ κατέχειν. κύστει τε αἰγεία ἢ προβατεία κεκαυμένη ποτίζειν σὺν ὀξυκράτῳ, ἢ ὠπτημένην σὺν τῷ οὔρῳ ἐπὶ θερμῇ C σποδιᾷ διδόναι φαγεῖν, ἑσπέρας τε διψᾶν ἀναγκάζειν. ποιεῖ δὲ καὶ λαγωοῦ ἐγκέφαλος, ὅσον ἐρέβινθος, μετὰ χηνείου στέατος ἴσου καὶ κόμμεως τοῦ αὐτοῦ καταπινόμενα, ἢ συμφυραθέντα ἀλφίτῳ, καὶ ἐσθιόμενα. *κονιορτέας λείας κοχλιάριον μετὰ μελικράτου· ἢ καστορίου, ἢ ἄγνου, πηγάνου τὸ αὐτό. D

τοῦ αὐτοῦ videtur abundare, vel aliter legendum. Gesn.

Forte, καταπινόμενα ἢ συμφυραθέντα, &c.

C II. Νεφριτικοὺς δὲ ὠφελεῖ πινόμενα· ἀγαρικοῦ < α΄. μετὰ οἴνου κυ. α΄. ἀγχούσης ῥίζης < α΄. ὁμοίως. ἁλκυονίου ὀβ. β΄. μετὰ ὕδατος. ἀμώμου < α΄. μετὰ οἴνου. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν ὕδατι, ἢ ἐκλειχόμενα σὺν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ. ἀναγαλλίδος, ἢ πολυγόνου E χυλὸς σὺν οἴνῳ, σταφίδες ἐσθιόμεναι χωρὶς τῶν γιγάρτων. βουνίου φύλλων καὶ τῆς ῥίζης ὁ χυλὸς ἐπὶ ἡμέρας ιβ΄. πινόμενος μετὰ γλυκέως. ἢ γάλα. γλυκυσίδης ἀφέψημα. γλυκυῤῥίζης χυλός. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα, ἤγουν τὸ ἀφέψημα. σὰρξ ἐχίνου χερσαίου ἐσκελετευμένου σὺν οἴνῳ. σμυρ- F νίου σπέρμα σὺν γλυκεῖ. κασία σὺν οἴνῳ. καρδαμώμου < α΄. σὺν γλυκεῖ. κάλαμος ἀρωματίτης ὁμοίως. κιννάμωμον ὁμοίως. κέστρου φύλλων < α΄. σὺν γλυκεῖ. ἀρκεύθου ἀφέψημα ὁμοίως. μήου ἀπόβρεγμα ὁμοίως. μίλτου Λημνίας < δ΄. ὁμοίως. οὖρον ὄνου ποθὲν ἱστορεῖται ἰᾶσθαι. σάκχαρον σὺν ὕδατι, G σκάνδικος ἀφέψημα. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα. στρόβιλοι ἐσθιόμενοι. συμφύτου πετραίου ἀπόζεμα ἐν μελικράτῳ. σῦκα ξηρά

imaginibus cum genituræ profusione opitulantur hęc in potu sumpta: nymphææ radicis decoctum ante cibos assumptum: radix vero sicca similitérque semen, etiam cibis vtiliter miscentur: calaminthæ decoctum bibitum, insomnia Veneris adimit, itémque lactucæ aut portulacæ semen ex aqua potum.

Renum ac vesicæ vitiorum remedia.

Eorum qui stratis immeiunt, vrinæ incontinentiam emendabis, si increpueris & vrinæ tum interdiu reddendæ tum etiam certis interuallis continendæ assuefeceris, prætereáque vesicam iis caprillam aut ouillam vstam è posca propinaueris, aut cum vrina quam continet calentibus cineribus inassatam exhibueris, ac denique vesperi sitim tolerare coëgeris. Inhibet & leporis cerebrum cũ æqualib. portionibus adipis anserini & gummi deglutitum; aut polentæ permixtum & esitatum. Iuuat & vngulæ apri tritæ cochlearium cum melicrato, aut castorei, vel viticis, vel rutæ tantundem.

Al. incontinentia.

Nephriticis vtiliter hæc potui dentur: agarici drachma cum vini cyatho, anchusæ radicis drachma similiter, alcyonij oboli duo ex aqua, amomi drachma cum vino, amygdalæ amaræ ex aqua potæ, aut cum resina terebinthina delinctæ, anagallidis aut polygoni succus cum vino, vuæ passæ demptis vinaceis esitatæ, bunij succus è foliis & radice diebus duodecim potus ex passo, lac; aut pæoniæ decoctum, glycyrrhizæ succus, elates vnguentariæ decoctum, terrestris erinacei inueterata caro cum vino, smyrnij semen cum passo, cassia cum vino, cardamomi drachma cum passo, calamus aromaticus similiter, itémque cinnamomum, betonicæ foliorum drachma cum passo, iuniperi decoctum similiter, itidémque mei dilutum, aut rubricę Lemniæ drach. iiij. Vrina asini pota auxilio esse fertur, saccharum cum aqua, scandicis decoctum, pastinacæ syluestris semen, nuclei pinei in cibo sumpti, symphyti petræi decoctum in melicrato, ficus siccæ esitatæ,

Al. nephriticis.

esitatæ, chamæpityos decoctum in melicrato.

Ad vlcus virgæ.

Vlceri virgæ morsum inferenti efficaciter auxiliatur, tragacanthæ drach. ij. in vino maceratæ & à ieiunis sumptę ad modũ eclegmatis.

Ad cruentam mictionem.

Ad sanguinis mictum, aluminis scissilis drach. j. tragacanthę drach. ij. contundito, & pastillos fingito, quorum singuli binos pendant obolos: ex his vnum è passo propinato. Sanguinis verò è renibus manantis profluuia sistit, stratiotes in aquis nascens epotus.

Ad vesicæ cruciatus assumenda.

Doloribus vesicæ medentur, lini semen crudum, sesamum, horminum, singula per se ex passi cyatho vno pota: oxyschœni semen, bulborum ruforum semen similiter: pariter & loti semen è vino, seminis papaueris nigri aut albi drachma ex aqua calida aut melicrato pota: cotoneorum flores, vitis capreolorum aut portulacæ decoctum, gentianæ denique succus ex aqua.

Ad easdem admouenda.

Dolenti vesicæ hæc vtiliter adhibentur: nymphææ radix & semen, polygonum, petroselinum, chamæpitys cũ vino & adipe suillo cocta, hordeaceus pollen, fœnumgræcum, lini semen, palmulæ, mala cotonea cocta: capita denique papaueris cocta, hyoscyami farinæ ammixta.

Ad vesicæ vlcera.

Vesicæ exulcerationibus medentur tum quę nephriticis bibenda præscripsimus, tum prætereà hæc: radicis graminis tum Parnassij, tum etiam alius cuiuspiam ex aqua decoctum in potu: portulacæ succus cum passo, lac dulce, elates vnguentariæ decoctum: cupressi folia cum myrrha pota, quæ vesicæ etiam fluxione tentatæ auxiliantur: malua in cibo sumpta, myrti denique baccæ esitatæ.

Ad vesicę mordicationem.

Vesicæ mordicationes rosionésve leniunt, sacchatum bibitum, scandicis decoctum epotum: phalaridis herbæ, quæ inter frumenta nascitur, contusæ succus expressus cum vino: symphyti decoctum, cneci pollen, amygdalę amaræ, nuclei pinei tosti, pruni arboris gummi, tragacanthum in passo cum cornu ceruino vsto, addito etiam aluminis scissilis momento.

A ἐσθιόμενα, χαμαιπίτυος ἀπόζεμα ἐν μελικράτῳ.

CIII. Εἰ δὲ ἕλκος δάκνει τις ἔχει ἐν τῷ καυλῷ, καὶ ἐπιδάκνηται, ἐνεργῶς βοηθεῖ, τραγακάνθης < β'. ἐβρεγμένης ἐν οἴνῳ νήστεσι ἐκλεικτῶς. *βεβρεγμένης.*

CIIII. Ἐὰν δὲ αἷμα οὐρῇ, σχιστῆς < α'. τραγακάνθης < β'. κόψας ἀναλάμβανε

B τροχίσκοις ἀνὰ ὀβ. β'. ἕνα διδοὺς ἐν γλυκεῖ. Τὰς δὲ ἐκ νεφρῶν αἱμορραγίας ἵστησι, στρατιώτης ὁ ἐπὶ τῶν ὑδάτων πινόμενος.

CV. Ἀλγήματα δὲ κύστεως ἰᾶται λινόσπερμον ὠμὸν, σήσαμον, ὅρμινον, ἑκάστου κυ. α. κατ' ἰδίαν σὺν γλυκεῖ πινόμενος. ὀξυσχοίνου σπέρμα. ἢ βολβῶν * πυρρῶν σπέρμα

C ὁμοίως. λωτοῦ σπέρμα ὁμοίως ἐν οἴνῳ. μήκωνος μελαίνης ἢ λευκῆς σπέρματος < α'. σὺν ὕδατι θερμῷ πινομένη, ἢ μελικράτῳ. κυδωνίων ἄνθη. ἢ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ ἀνδράχνης ἀφέψημα, πινόμενον. ἢ γεντιανῆς χυλὸς σὺν ὕδατι.

CVI. Καταπλάσσεται δὲ ὠφελίμως

D ἐπὶ ἀλγούσης κύστεως· νυμφαίας ῥίζα καὶ σπέρμα. πολύγονον. πετροσέλινον. χαμαιπίτυς σὺν οἴνῳ, καὶ στέατι ὑείῳ ἑψημένη. κρίθινον. * γύρεις. τῆλις. λινόσπερμον. φοίνικες. μῆλα κυδώνια ἑφθά. κωδίαι μήκωνος ἑφθαὶ καὶ ὑοσκυάμου ἀλεύρῳ μιγνύμεναι. *ἄλευρον videtur addendum: aut legendum κρίθινος γύρις.* *μιγνύμεναι*

CVII. Πρὸς δὲ τὰς ἑλκώσεις τῆς κύστεως,

E ποιεῖ μὲν καὶ τὰ ἐπὶ νεφριτικῶν ἀναγεγραμμένα πόματα. ἁρμόζει δὲ καὶ ταῦτα. ἀγρώστεως τῆς ἐν Παρνασσῷ φυομένης ῥίζα, καὶ τῆς ἄλλης τε ἀφεψηθεῖσα ἐν ὕδατι πινομένη. ἀνδράχνης χυλὸς ἐν γλυκεῖ. γάλα γλυκύ. ἐλάτης μυρεψικῆς ἀπόζεμα. κυπαρίσσου φύλλα μετὰ σμύρνης ποθέντα. ἰᾶται δὲ κύστιν

F ῥευματιζομένην, μαλάχη ἐσθιομένη, ἢ μύρτα ἐσθιόμενα.

Morbanus hæc refert ad præcedentia: quoniam lib 1 de mat. cupressi folia ad vesicæ rheumatismum laudantur: & legit, ἰᾶται δὲ καὶ κύστιν. Sed nihil prohibet noui etiã capitis initium esse (cui duo solùm remedia subijciuntur, malua & myrti,) quod magis probarim. Gesn.

CVIII. Ἐπιδακνομένην δὲ κύστιν ὠφελεῖ, σάκχαρον πινόμενον· σκάνδικος ἀφέψημα πινόμενον. καὶ τῆς λεγομένης φαλήρεως βοτάνης κοπείσης [καὶ θλιβεὶς ὁ χυλὸς σὺν οἴνῳ. γίνεται δὲ ἐν τοῖς σίτοις. συμφύτου ἀφέ-

G ψημα· κνήκου ἄλευρον ἠλιασθεῖσα, ἀμύγδαλα πικρά. στροβίλια πεφρυγμένα. κόκκοι κοκκυμήλων. τραγάκανθα ἐν γλυκεῖ. ἢ κέρατος ἐλαφείου κεκαυμένου, μιγείσης αὐτῷ σχιστῆς ὀλίγης.

ἀλιασθεῖσα, Morbanus. *Malim κόμμι κοκκυμηλέας.* *κέρατι κεκαυμένῳ.*

CIX. Δυσουρίᾳ δὲ βοηθεῖ πινόμενα, ἀσπαράγου ἀγρίου ῥίζης ἀπόζεμα, καὶ τὸ σπέρμα σὺν οἴνῳ· πάναξ σὺν μελικράτῳ. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς ψωριῶσαν κύστιν. πολυγόνου χυλός. σαμψύχου ἀπόζεμα· σέσελι. σικύου ἡμέρου σπέρμα καθαρὸν, σὺν γάλακτι, ἢ γλυκεῖ, καὶ πικροῖς ἀμυγδάλοις· ἢ αὐτὰ ταῦτα ἀμύγδαλα ἐν γλυκεῖ. σκορδίου χύλισμα ἐν οἴνῳ. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα, φιλεταιρίου ῥίζης < α΄. ἐν κράματι. φοῦ ἀπόζεμα. χαμαιπίτυος ὁμοίως. χαμαιλέοντος λευκοῦ < α΄. ἢ β΄. μετ᾽ ὀριγάνου ἀποζέματος ἢ οἴνου. ψευδοβουνίου κλωνία δ΄ μεθ᾽ ὕδατος. ὠκίμου σπέρμα. ἀβρότονον ὁμοίως ἀποζεσθὲν ἐν ὕδατι, ἄχρις οὗ τρίτον λειφθῇ. ἀγαρικοῦ < α΄ μετ᾽ οἴνου. γλυκυρρίζης ἀπόζεμα πινόμενον. ὀξυμυρσίνης ἀγρίας ῥίζα ἀπεζεσμένη. δαμασωνίου ῥίζης < α΄. σὺν οἴνῳ. στρόβιλοι καθαροὶ μετὰ σικύου σπέρματος καὶ γλυκέος. ἀνθυλλίου < γ΄. σὺν οἴνῳ· ἀνθεμίδος ῥίζαι καὶ τὰ ἄνθη ὁμοίως. ἀσπαλάθου ἀπόζεμα ὁμοίως. ἀψίνθιον ἀποζεσθὲν σὺν σελίνου ῥίζῃ ἴσῃ. σχῖνος, ἢ νάρδος, ἢ μάραθρον ἐν ὕδατι. βακχάριδος ῥίζα ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι. βουνίου τὰ φύλλα καὶ ἡ ῥίζα, χυλισθέντα μετὰ μελικράτου. ἑλιχρύσου ἄνθος σὺν τοῖς φύλλοις ἐν οἴνῳ. ἑρπύλλου ἀπόζεμα ὁμοίως. σμυρνίου ῥίζα πινομένη ἐν οἴνῳ. ἠρύγγης ῥίζα μετὰ σταφυλίνου σπέρματος καὶ οἴνου. ἱπποσελίνου ῥίζα καὶ σπέρμα ὁμοίως. καρδάμωμον μετ᾽ οἴνου, ἢ ὕδατος. κάλαμος ἀρωματίτης μετ᾽ ἀγρώστεως ῥίζης, καὶ σελίνου σπέρματος, ἑψηθεῖσα ἐν ὕδατι. κεδρίδες πινόμεναι μετὰ πεπέρεως καὶ οἴνου· κιννάμωμον σὺν οἴνῳ. κοραλλίου < α΄. κλινοποδίου ἀπόζεμα ἐν ὕδατι. κυπαρίσσου τῶν φύλλων ὁ χυλὸς πινόμενος σὺν οἴνῳ. λεύκης τοῦ δένδρου φλοιὸς σὺν οἴνῳ. ἐξωνύχου, τοῦ καὶ λιθοσπέρμου, καρπὸς πινόμενος, ὁμοίως. αἱματίτης λίθος ἐν οἴνῳ. μαράθρου ἀφέψημα σὺν ὕδατι. μυριόφυλλον ὁμοίως. πτελέας ῥίζα σὺν γλυκεῖ. ὀνόβρυχις ἐν οἴνῳ· οἰνάνθη πόα καὶ ῥίζα. ὄνοι οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις λεῖοι πινόμενοι. ὄρνιθος ἀπόπατος σὺν οἴνῳ. εἰς δὲ τὸν οὐρητικὸν πόρον ὑποτίθενται πρὸς ἐξουρησμὸν κόρεις ἀπὸ κλίνης λεῖοι. καταπλάσσεται

μυρσίνης.

◁ f. lib. 3. de mat. med. c. 153.

Moibanus legit ἢ χῖνος, ἢ νάρδος, ἢ μάραθρον &c. Malim ego, σχῖνος, quanquã & lentiscus vrinam pellit.

A Vrinæ difficultati bibita auxiliãtur: radicis asparagi decoctum, & semen eiusdem cum vino, panax cum melicrato, qui quidem scabie laboranti vesicæ etiam succurrit: polygoni succus, sampsuchi decoctum, seseli, cucumeris satiui semen mundatum cum lacte aut passo & amygdalis amaris, aut ipsa amygdala amara è passo: B scordij expressus succus, è vino: pastinacæ erraticæ semen, philetærij radicis drachma è vino diluto, phu decoctum, similiter & chamæpityos, chamæleonis albi drachma vna aut altera cum origani decocto aut vino, pseudobunij ramuli quatuor ex aqua, ocimi semen, similiter & abrotonum ad tertias in aqua decoctum, C agarici drachma cum vino, dulcis radicis decoctum potum, rusci syluestris decocta radix, damasonij radicis drachma cum vino, nuclei pinei repurgati cum semine cucumeris & passo, anthyllidis drach iij. è vino, anthemidis radices ac flores similiter, aspalathi D decoctum eodẽ modo, absinthium decoctum cum æquali portione radicis apij, iuncus odoratus, aut nardus, aut fœniculum ex aqua, baccharidis radix decocta in aqua, bunij è folijs & radice succus cum melicrato, elichrysi flos cum folijs è vino, serpylli decoctum similiter, smyrnij radix pota è vino, eryngij E radix cum semine pastinacæ & vino, hipposelini radix & semen similiter, cardamomum cum vino vel aqua, calamus aromaticus cum radice graminis & apij semine coctus in aqua, cedri baccæ cum pipere ex vino potæ, cinnamomum cum vino, corallij drachma, clinopodij decoctum in aqua, F cupressi foliorum succus ex vino potus, populi albæ cortex cum vino, exonychi, quod & lithospermon dicitur, semen similiter potum, hæmatites lapis è vino, fœniculi decoctum in aqua, millefolium similiter, vlmi radix cum passo, onobrychis cum vino, œnanthe herba & radix, G millepedæ quæ sub vasis aquarijs degunt tritæ ac potæ, fimus gallinaceus cum vino. Cimices lectularij contriti vrinariæ fistulę ad eliciendam vrinam induntur. Imponitur

verò contra difficultatem vrinę farina erui cum aceto, & superilligatur: similiter & vrinas ciet meum tritum, pectini impositum. Suffumigata quoque vrinas mouent; bdellium, artemisia, locustæ & pili ceruini: vndique verò vestibus cinctum coopertúmque esse oportet cui remedium adhibetur, vt ne suffitus vapor quaquaversùm exhalet atque dissipetur. Sedes etiam amaracino vnguẽto circumlinatur.

Insessus ad vesicæ affectiones.

Ad insessus autem decoquuntur in vesicæ affectionibus, anthemis, laurus, calamus aromaticus & cupressi folia.

Ad calculum.

Calculos vesicę conterunt atque comminuunt, adiantum, philetærij seu polemonij radicis drach. ij. smyrnij semen, rusci radix in passo macerata, & semen eius cum vino, hippomarathri semen & radix, althææ radix & semen, alcyonij Milesij oboli duo ex aqua, amygdalæ amaræ cum passo, & ex iisdem oleum, anthemidis quę flore est purpureo & flos & radix, leucanthemi decoctum, ononidis radix cum vino mulso, bdellij drachma cum vino, tribuli è virenti fructu succus, auis, quam ossifragum Latini vocant, ventriculus arefactus paulatim epotus, pæonię acini fului tum esitati, tum etiam poti: (qui quidem puerulis calculo & scabie vesicæ laborantibus cõueniunt:) lauri è radice cortex, cyperi decoctum, nardi Indicæ & spica & folia, opopanax, tragacantha, gentiana, cuminum latum, semen erucę & xanthij, nuclei pinei, muria, helenium, castorij drachma cum vino odorato, vmbilici Veneris radix & herba in cibo sumpta, cardamomi drachma vna cum æquali pondere corticũ radicis lauri è vino: gũmi amygdali amaræ, aut vitis, aut pruni cum passo: radix in vino cocta, exonychi .i. lithospermi semẽ cõtritum, lapides è spõgiis triti cũ vino, vrina taurina pota, parthenij, quod leucanthemõ dicitur, herba, paliuri semẽ, amomũ in cibo sumptum: (quod aquas etiã q̃ calculos gignũt emẽdat, si cũ iis coquatur:) sisymbrij decoctũ. Struthij radix cũ panace & capparis radice, etiã calculos cũ vrina pellit: polij decoctũ, lapis Iudaicus

A δὲ πρὸς δυσουρίας, οὖρον βόειον σὺν ὄξει, καὶ ἐπιδεῖται. ὁμοίως δὲ οὖρα ἄγει μῆον λεῖον καταπλασθὲν κατὰ τοῦ ἐφηβαίου. ὑποθυμιώμενα δὲ οὖρα ἄγει βδέλλιον, ἀρτεμισία, ἀκρίδες. τρίχες ἐλάφου, περιεσταλισμένος δὲ ἔστω κύκλωθεν, ἵνα ἀδιάπνευστος ᾖ· περιχριέσθω ὁ δακτύλιος ἀμαρακίνῳ μύρῳ.

Moibanus legit ὀρόβιον, subaudi ἄλευρον.

B CX. Εἰς ἐγκαθίσματα δὲ ἀποζέννυται ἐπὶ τῶν περὶ τὴν κύστιν διαθέσεων, ἀνθεμίς, δάφνη, κάλαμος ἀρωματίτης, κυπαρίσσου φύλλα.

CXI. Λίθους δὲ τοὺς ἐν κύστει θρύπτει πινόμενα σὺν οἴνῳ· ἀδίαντον, φιλεταιρίου ῥίζης < β'. σμυρνίου σπέρμα. ὀξυμυρσίνης ῥίζα ἐν γλυκεῖ ἀποβρεχομένη, καὶ ὁ καρπὸς σὺν οἴνῳ. ἱππομαράθρου σπέρμα καὶ ἡ ῥίζα, C ἀλθαίας ῥίζα καὶ τὸ σπέρμα. ἀλκυονίου Μιλησίου ὀβ. β'. σὺν ὕδατι. ἀμύγδαλα πικρὰ σὺν γλυκεῖ, καὶ τὸ ἔλαιον αὐτῶν· ἀνθέμιδος τῆς * πυρράνθου ὅ τε ἄνθος καὶ ἡ ῥίζα. λευκανθέμου ἀπόζεμα. ὀνώνιδος ῥίζα σὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι. D βδελλίου < α'. σὺν οἴνῳ. τριβόλου χλωροῦ καρποῦ χυλός. φήνης τοῦ ὀρνέου, ὃ ῥωμαῖοι ὀσσίφραγον καλοῦσιν, ἡ κοιλία ξηρὰ κατ' ὀλίγον πινομένη. γλυκυσίδης ῥῶγες πυρροὶ ἐσθιόμενοι καὶ πινόμενοι * ἄλλοι. ἐπὶ δὲ τῶν παίδων λιθιώντων καὶ πρὸς τὰς ψωριώσας κύστεις ἁρμόζει, δάφνης ῥίζης * τοῦ φλοιοῦ E κυπέρου ἀφέψημα. * στάχυς, φύλλα Ἰνδικά. ὀποπάναξ. τραγάκανθα. γεντιανή. πλατυκύμινον. σπέρμα εὐζώμου * καὶ στρουθίου. κοκκονάρια. ἅλμη. ἑλένιον. ὄρχις κάστορος < α'. μετ' οἴνου εὐώδους. κοτυληδόνος ῥίζα καὶ ἡ πόα ἐσθιομένη. καρδαμώμου < α'. μετὰ δάφνης ῥίζης τοῦ φλοιοῦ F * < α'. σὺν οἴνῳ. κόμμεως τοῦ ἐξ ἀμυγδάλης πικρᾶς, ἢ ἀμπέλου, ἢ κοκκυμηλέας, μετὰ γλυκέως. * ῥίζα ἑφθὴ ἐν οἴνῳ. ἐξωνύχου καρπὸς λεῖος· λίθοι οἱ ἀπὸ τῶν σπόγγων λεῖοι μετ' οἴνου. οὖρον ταύρου πινόμενον. παρθενίου τῆς λευκανθέμου καλουμένης ἡ πόα. παλιούρου σπέρμα. ἄμωμον ἐσθιόμενον. τοῦτο δὲ καὶ G τὰ λιθογενῆ ὕδατα καθαίρει συνεψόμενον. σισυμβρίου ἀπόζεμα. στρουθίου ῥίζα σὺν πάνακι καὶ καππάρεως ῥίζῃ * καὶ ἐξουρεῖν ποιεῖ. πολίου ἀπόζεμα. λίθος Ἰουδαϊκὸς

ἢ φλοιοῦ

Gesnerus legendum suspicatur στάχυς ἢ φύλλα Ἰνδικά.

Gesn. Post εὐζώμου, malim punctum notare, & subdere [illegible], aut potiùs legere ξανθίου.

Lib. 1. de mat. nullum hic pondus nominatur. κοκκυμηλέας.

Apparet stirpis alicuius nomen hic deesse. Suspicatur verò Gesnerus rumicis aut ononidis nomen hic desiderari.

τὸν λίθον ἐξουρεῖν.

τριβόμενος σὺν ὕδατι, καὶ πινόμενος. σκολοπένδριος βοτάνη, ἔστι δὲ καὶ διουρητική. σχοίνου ἄνθος πινόμενον καθ' ἡμέραν. μυσκέλεδρα μετ' ἐλαχίστου κρόκου καὶ σμύρνης ποτιζόμενα σὺν ὕδατι· ἢ μετ' λιβανωτοῦ ὀλίγου καὶ οἰνομέλιτος πολὺ ἐπιπασσόμενον, ἢ τὸ ἀφέψημα * αὐτοῦ. ἢ λίθος τῶν ἐξουρηθέντων ὑπ' αὐτῶν τριβεὶς καὶ ποθεὶς ἐν οἴνῳ.

* λιβανωτοῦ, leg.

CXII. Οὐρητικὰ δέ ἐστι καὶ τὰ παραδιδόμενα μὲν πρὸς δυσουρίας καὶ λιθιῶντας· καὶ ταῦτα δὲ πινόμενα σὺν οἴνῳ ὠφελεῖ δυσουροῦντας, καὶ ἐφ' ὧν οὖρα κινῆσαι βουλόμεθα, ὡς ἐπὶ ὑδρωπικῶν καὶ ἰκτερικῶν· ἀκάνθης λευκῆς ῥίζης < α'. ἀκάνθης τῆς παιδέρωτος καλουμένης ῥίζης ὁμοίως. ἀκόρου ῥίζα. τριφυλλίδος καρπὸς, καὶ ὁ χυλὸς αὐτῆς, καὶ τὸ ἀπόζεμα. ἀρκτίου ῥίζα, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῆς. ἄρκτιον καὶ προσώπιον ἢ φιλάνθρωπος, ἢ σκορδόνιον, ὃ Ῥωμαῖοι περσωνᾶ. ἀκακίας τὸ σπέρμα ἄριστα ποιεῖ λιθιῶσι μετὰ πεπέρεως καὶ οἰνομέλιτος· Ἀρεταῖος * ὄνοσμα ἐν τοῖς νεφριτικοῖς ἔγραψεν. ἢ νάρδου Συριακῆς ῥίζα. τραγορίγανον καὶ χυλὸς ὀριγάνου καὶ πετροσελίνου, ἴρεως. καρπὸς σελίνου. κρίθμον. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. κνίδης * σπέρμα. ἀλθαίας τῆς ῥίζης ἀφέψημα, βρυωνίας ῥίζης λευκῆς * καὶ μελαίνης < α'. καὶ ὁ ἀσπάραγος ἐσθιόμενος. ἀμπελόπρασα ἐσθιόμενα. ἄνισον πινόμενον. ἄνηθον. ἄρου ῥίζα ξηρὰ ἐν οἰνομέλιτι (καὶ) ἑφθὴ, ἐσθιομένη. καὶ δρακόντιον ὁμοίως. ἀρκευθίδων ἀφέψημα, καὶ αὐταὶ λεῖαι πινόμεναι σὺν οἴνῳ. ἀσφοδέλου ῥίζης < α'. σὺν οἴνῳ. ἄσαρον ὁμοίως. ἀστραγάλου ῥίζα. βαλσάμου καρπὸς < α'. καὶ ὀπὸς βαλσάμου μετὰ γλυκέος. τριχομανές. ὑακίνθου ῥίζα. * ὑπερικόν. * χαμαιδάφνης Ἀλεξανδρινῆς. * γιγγίδιον. δίκταμνον. βάλανοι δρύινοι ἐσθιόμεναι, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἑλενίου ἀφέψημα. ἐλελισφάκου ἀφέψημα. ἐρέβινθοι ἐσθιόμενοι, καὶ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν. ἐρυθρόδανον. ἐχῖνος θαλάσσιος. θέρμου ῥίζης ἀπόζεμα. θρίδαξ ἑφθὴ, ὡς λάχανον ἐσθιομένη. ἢ θύμον, ἢ θύμβρα. ἱππουρίδος ῥίζα, καὶ τὰ φύλλα. ἰτέας ὀπός. καπνός. ὁ ἐπὶ τῶν κριθῶν βρωθεὶς χυλὸς, δι' οὔρων ἄγει. καλαμίνθης ἀπόζεμα. * κάχρει. κισσὸς αἷμα ἄγει.

προσωπίδα καλοῦσι, lib.4. de mat.

Diosc. lib 4. de mat. med. cap. 90. hanc vim foliis tribuit.

δάφνην Ἀλεξ. simpliciter vocat lib.4 de mat. ῥίζα addidi etiam.

κάγχρυ forte, vel κάχρυ.

A tritus cum aqua & potus, scolopendrium herba, quæ & vrinas ciet: iunci odorati flos quotidie potus, muscerda cum paucissimo croco & myrrha propinata ex aqua, aut cum pauco thure copia largiore inspersa vino mulso, thuris etiam decoctum, ac denique lapis, quem calculo laborans excreuerit, tritus B è vino potus.

Vrinas cient tum quæ ad vrinæ difficultaté & calculos cómemorauimus, tum & hæc sequétia in vino pota, quæ quidē adiuuát nó solum vrinæ difficultate laborátes, sed & cæteros quibus vrinas pellere consultum fuerit, velut hydropicos & arquatos: spinæ albæ radicis drachC ma, acanthi pæderotis dicti radicis tantundē, acori radix: trifolij semē, succus & decoctum: arctij radix & & eiusdē decoctum, arcium quod & prosopium aut philanthropos aut scordonium, Latinis personata, dicitur: acaciæ semen præclarè calculosis proficit cum pipere & vino mulso. Aretæus inter nephriticoD rum remedia onosma reposuit. Nardi Syriacæ radix, tragoriganū, succus origani, petroselini, iridis: semen apij, crithmum, rutæ syluestris semē: vrticæ semē, althææ radicis decoctum, bryoniæ albæ aut nigræ drachma, asparagus in cibo sumptus, ampeloprasum esitatum, anisum bibitum, anethum, ari raE dix sicca in mulso cocta & esitata, similiter & dracunculi radix, baccarum iuniperi decoctum, & ipsæ quoq; tritę ex vino potę: asphodeli radicis drachma cum vino, asarum simili modo, astragali radix, carpobalsami drachma, opobalsamum cum passo, trichomanes, hyacinthi F radix, hypericum, lauri Alexádrinę radix, gingidium, dictánus, gládes quernęin cibis sumptę, ac earundē decoctum, helenij decoctum, saluiæ decoctum, cicer in cibo sumptum, eiusdem decoctum, rubia, echinus marinus, lupini radicis decoctum, lactuca elixa oleris instar in cibo sumpta, thymus, thymbra, G equiseti radix & folia, salicis liquor, fumaria: cremor hordei assumptus vrinas trahit: calaminthæ decoctum, cachrys: hedera etiam sanguinem cum lotio educit:

Ad pellendas vrinas.

costus, crocum, huius radix cum passo, cepæ elixæ, ligustici radix & semen, lapides spongiarum, malabathri folia, nigella, gladioli radix superior, coreos semen cum vino, holoschœni semen, onobrychis, origanum, lyncis vrina trita ex aqua, capræ vrina similiter cum spica nardi, periclymeni folia, piper, ruta, pini cortex, polium, marrubium, porrum elixum, raphanus eiusdémque semen: resina quæuis, præcipuè verò lentiscina: apium seu crudum seu etiam coctum, ac semen eiusdem, sideritis, quæ & Heraclea dicitur, sison, asarum, scillæ tostæ drachma cum oxymelite, sonchi radix & semen, struthij radix: pinei denique nuclei esitati vehementer vrinas promouent.

A κόστος, καὶ κρόκος, καὶ ἡ ῥίζα αὐτοῦ μυρρίνου γλυκέως. *μετ᾽ οἴνου, libro 2. de mat.*
κρόμμυα ἑφθά. λιγυστικοῦ ῥίζα καὶ ὁ καρ-
πός. λίθοι οἱ ἐκ σπόγγων. μαλαβάθρου φύλ-
λα. μελάνθιον. ξιφιδίου ῥίζα ἡ ἄνω. κόρεως
καρπὸς σὺν οἴνῳ, ὁλοσχοίνου καρπός. ὀνοβρυ-
χις: ὀρίγανον. οὖρον λυγγὸς λεῖον ἐν ὕδατι. *λυγγούριον.*
αἰγὸς οὖρον ὁμοίως μετὰ νάρδου στάχυος. περι-
B κλυμένου φύλλα. πέπερι. πήγανον. πίτυος
φλοιός. πόλιον. πράσιον. πράσον ἑφθόν.
ῥάφανος καὶ τὸ σπέρμα. ῥητίνη πᾶσα, μάλι-
στα δὲ σχίνου. σέλινον ὠμὸν καὶ ἑφθόν, καὶ τὸ
σπέρμα αὐτοῦ. σιδηρίτης, ἡ καὶ Ἡρακλεία. σί-
νον. ἄσαρον, σκίλλης ὀπτῆς < α΄. σὺν ὀξυμέλι-
τι. σόγχου ῥίζα καὶ ὁ καρπός. στρουθίου ῥίζα.
C ἰσχυρῶς οὐρητικοί εἰσι στρόβιλοι ἐσθιόμενοι.

Theriaca, hoc est, contra morsus ictúsque venenatos auxilia.

Ad canis rabiosi morsum. Morsis à cane rabioso conferunt hæc: sanguis rabidi canis potus, & eiusdē iecur assum comestum, cancrorum fluuiatiliū oculi tosti & ex aquæ cyatho poti. Aut: cineris è cācris integris crematis drachma vna aut altera, gētianæ drachma vna, cineris vitis albæ drach. ij. misceātur & cū vino albo triduo bibātur. Iuuat & dens caninus rabiosi canis qui momorderit, folliculo ex aluta inditus & brachio adalligatus: lyciū potui datū. Aristolochiæ, gētianę, baccarum lauri & myrrhę partes æquales mixtæ propinātur, aut etiā vulneri ex morsu imponūtur: apparatæ etiā ranæ in cibo sumūtur, vti & canis coagulum in sapa. Vulneribus etiā adhiberi oportet, quę diutius eadem dilatata seruent, nec tā cito sināt coire ac cicatrice obduci. Quare cōsultum fuerit, vt in quouis alio, ita maximè in canis rabiosi morsu alliū vsurpare, seu per se, seu etiā cum melle. Proficiūt & vrticę folia cū sale aut melle, cepa cū sale aut ruta, silphiū cū sale, eiusdem liquor aut tritus inspersus, aut alioqui cataplasmatis instar applicitus, salsamētū omne, cinis sarmētitius cū oleo, sābuci folia cū sale, amygdalę amarę cū melle, ballotes aut plātaginis folia cū sale, menta similiter, nuces iuglādes cū cepa

ΘΗΡΙΑΚΑ.

CXIII. Λυσσοδήκτοις δὲ ὠφελεῖ, τὸ αἷ-
μα τοῦ λυσσῶντος κυνὸς ποθέν, καὶ τὸ ἧπαρ
αὐτοῦ ὀπτηθὲν καὶ βρωθέν. καρκίνων ποταμίων
ὀφθαλμοὶ φωχθέντες, καὶ μετὰ ὕδατος ἐπι- *ποθέντες forte.*
D ποθέντες κυ. α. ἢ καὶ ὅλων καέντων τῆς τέφρας
< α. ἢ δ΄. γεντιανῆς < α΄. καὶ ἀμπέλου λευ-
κῆς τῆς τέφρας < β΄. σὺν οἴνῳ λευκῷ ἐπὶ
ἡμέρας γ΄. πινόμενοι. καὶ ὁ κυνόδους δὲ τοῦ
δακόντος κυνός, ἐντεθεὶς εἰς κελίδα, καὶ πε- *κυνίδα lib. 2. de mat. mauult Gesn. κυτίδα. sic enim ait Tatianus vocari, corii segmentum.*
ριαφθεὶς βραχίονι, ὠφελεῖ. καὶ λύκιον πο-
θέν. ἢ ἀριστολοχίας καὶ γεντιανῆς καὶ δαφνί-
E δων, καὶ σμύρνης ἴσον ἑκάστου ἀναλαβὼν δί-
δου πιεῖν, ἢ καὶ ἐπὶ τὸ δῆγμα ἐπιτίθει. βά-
τραχοι σκευασθέντες καὶ ἐσθιόμενοι. πιτύα
κυνὸς ἐν ἑψήματι. καταπλάσσειν δὲ δεῖ
ἐπὶ τῶν λυσσοδήκτων τὰ τραύματα τοῖς
δυναμένοις τηρεῖν ἐφ᾽ ἱκανὸν τὰ ἕλκη, καὶ μὴ
ἐᾶν ταχέως ἀπουλοῦσθαι. βέλτιον δέ, εἰ καὶ
F ἐπὶ πολύ, εἰς αὐτὰ τὰ κυνόδηκτα παρα-
λαμβανόμενον σκόροδον καθ᾽ ἑαυτό, ἢ καὶ
σὺν μέλιτι. κνίδης φύλλα σὺν ἁλσίν, ἢ μέ-
λιτι. κρόμμυον μεθ᾽ ἁλός, ἢ πηγάνου. σίλφιον
μεθ᾽ ἁλός. ὀπὸς σιλφίου πασσόμενος λεῖος, ἢ
καταπλαττόμενος. τάριχος πᾶς. τέφρα
κληματίνη σὺν ἐλαίῳ, ἢ σκόροδον. ἀκ- *σὺν ὄξει cum aceto. 5. de mat. cap. 135. Hæc redundant.*
G τῆς φύλλα σὺν ἁλσίν. ἀμύγδαλα πι-
κρὰ σὺν μέλιτι. βαλλωτῆς φύλλα, ἢ
ἀρνογλώσσου σὺν ἁλσίν. ἡδύοσμον ὁ-
μοίως. κάρυα βασιλικὰ σὺν κρομμύῳ

καὶ ἅλασι, καὶ μέλιτι. μελισσόφυλλον μετὰ ἁ- A
λῶν. μυάκων σάρξ. νίτρον σὺν ὑείῳ στέατι.
ὀρόβινον μετὰ μέλιτος. οὖρον ἀνθρώπινον κα-
ταντλούμενον. πήγανον σὺν ὄξει. πυροὶ ὠμοὶ
μασηθέντες καὶ ἐπιτεθέντες. σικύου ἡμέρου
φύλλα σὺν οἴνῳ. ὀπὸς συκῆς ἐπιστάζόμενος,
ἢ συκῆς φύλλα· ἢ κράδαι ἁπαλαὶ σὺν μέ-
λιτι. τέφρα κληματίνη σὺν ἐλαίῳ. τέφρα B
συκίνη σὺν κηρωτῇ. ὑὸς ἄφοδος σὺν ὄξει ἑ-
ψηθεῖσα. καὶ τὸ Περσικὸν μῆλον μασηθὲν
καὶ ἐπιτεθέν.

nitrie lib. II. de mat.

Hæc itidem redundant.

CXIIII. Ποτὰ δὲ κοινὰ πρὸς ἑρπετὰ
δίδοται· πεπέρεως σὺν ὄξει καὶ μηκωνίῳ. πηγά-
νου ἀγρίου σπέρμα. πλατάνου σφαιρία ὁ-
μοίως. πολεμωνίου, τοῦ καὶ φιλεταιρίου, < α΄. C
σὺν οἴνῳ. *πυρίτης. πύρεθρον. πιτύα νεβροῦ
καὶ λαγωοῦ. σαγαπηνοῦ < α΄. σελίνου σπέρ-
μα σὺν σκορόδῳ < β΄. τοῦ δὲ συχυλίσμα-
τος < α΄. σπαργανίου ῥίζα καὶ ὁ καρπός. συ-
καμίνου ὀπός. τεύκριον· τευκρίου ῥίζης χυ-
λός· ταῦτα σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα. *πυ-
ρίτης, κἂν ὑποζύγιον δηχθῇ, ἐγχυθεῖσα διὰ D
στόματος σὺν οἴνῳ, ὑγιάζει.

πίνει.

Lego, σκορδίου σπέρμα. σκορδίου < β΄. τοῦ δὲ χυλίσματος < α΄. Gesn. χυλίσματος.

CXV. Πρὸς δὲ τὰ τῶν ἐχιδνῶν δήγματα
τὰ σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα, καὶ ἐν τροφῆς
μέρει, αὐτικώτατον βοήθημα ἐστ᾽ αὐτοῖς, ἡ
σκοροδοφαγία· ἢ ἀκρατοποσία· ὥστε εἰ ὑ-
πομένοι τις πλείονα βρῶσιν καὶ πόσιν, μὴ
χρήζειν ἄλλου βοηθήματος. ποιεῖ καὶ χελώ- E
νης θαλασσίας αἷμα ξηρὸν σὺν κυμίνῳ ἀ-
γρίῳ. πιτύα λαγωοῦ. αἰδοῖον ἐλάφου ἄρ-
ρενος < α΄. ξηρά. ἀκάνθης λευκῆς. συκῆς
φύλλα. ἀκόρου ῥίζα καὶ φύλλα. ἔχιον. χαμε-
λώψ. νάρδου Συριακοῦ ῥίζα. ἀριστολοχίας
μακρᾶς ῥίζα. σμύρνιον. ἀπαρίνης χυλός. λι-
βανωτίδος ῥίζα. πηγάνου ἀγρίου ῥίζα· βρυ- F
ωνίας λευκῆς ἢ μελαίνης ῥίζα. ἀμπελό-
πρασον ἐσθιόμενον. ἀγαρικοῦ < α΄. ἀνα-
γαλλίδος χυλός. ἄνισον. περιστερεῶνος ῥίζα.
ἀσπαράγου ἀφέψημα, ἢ σπέρμα. ἀρκευθί-
δες. ἀσφοδέλου ῥίζης < γ΄. ἀσκληπιάδος
ῥίζα. ἀστέρος Ἀττικοῦ τὸ ἄνθος. ἀτρακτυλί-
δος ἄνθη, καὶ τὰ φύλλα, ὅσον < α΄. μετὰ πε- G
πέρεως. πιστάκια λεῖα πινόμενα, βάτραχοι
ζωμευθέντες καὶ ἐσθιόμενοι. βαλσάμου ὀ-
ποῦ ἢ καρποῦ < α΄. ἢ βδελλίου < α΄. ἢ γα-

τῷ σὺν οἴνῳ λαμβανομένων.

σπέρμα, addit Gesnerus.

χαμαίδρυς, vel χαμαίδρωψ.

ἢ καρποῦ.

sale & melle: apiastrum cum sale, mytulorum caro, nitrum cum suillo adipe, farina erui cum melle, vrina humana affusa pro fotu, ruta cum aceto, triticum crudum mansum & impositum, cucumeris satiui folia cum vino: fici liquor instillatus, eiusdem folia aut tenelli surculi cum melle: cinis ficulneus cum cerato, succerda cum aceto cocta. Persicum denique malum commanducatum & impositum.

Ad quosuis serpentium morsus communia hæc remedia potui dantur: piper cum aceto & meconio, rutæ syluestris semen, platani pilulæ similiter: polemonij, quod & philetærium appellatur, drachma cum vino: pyritis seu pyrethrum, coagulum hinnuli ac leporis, sagapeni drachma, apij semen, scordij drachmæ duæ, densati vero eiusdem succi drachma vna, sparganij radix & semen, sycomori liquor, teucrium, radicis teucrij succus: hæc porrò cum vino sumenda. Pyritis verò etiam iumentorum ex morsu vulnera per os infusa sanat.

Ad quorumuis serpentium morsus.

Inter ea quæ contra viperarum morsus in cibo potuque ex vino sumuntur, præsentissimum atque efficacissimum præstant auxilium alliorum esus & meraci potio, ita vt si quis frequentius & largiore copia illis vtatur, haudquaquam alio egeat remedio. Facit & præclarè testudinis marinæ sanguis exiccatus cum syluestri cumino, coagulum leporis, cerui maris pudendum aridum drachmæ vnius pondere, spinæ albæ [semen,] ficulnea folia, acori radix & folia, chamædrops, nardi Syriacæ radix, smyrnium, aparinæ succus, libanotidis radix, rutæ syluestris radix, bryoniæ tam albæ quàm nigræ radix, ampeloprasum in cibo sumptum, agarici drachma, anagallidis succus, anisum, verbenacæ radix, asparagi decoctum, aut semen, iuniperi baccæ, asphodeli radicis drach. iij. asclepiadis radix, asteris Attici flos: atractylidis flores & folia drachmę pondere, cũ pipere: pistacia trita pota, ranæ in iure elixæ ac esitatę, balsami liquoris aut seminis drachma, bdellij drachma, mu-

Ad viperæ morsum.

stelæ inueteratę & exiccatę drach. ij. gentianæ radicis drachm. ij cum duobus piperis obolis & ruta: succi autem drachm. j. asteris Samij drachm. ij. seminis dauci drachm. ij. cerebrum gallinaceum potum, glandes quernæ esitatæ, iridis drachm. ij. helenij decoctum, elaphobosci radix & semen, elichrysi decoctum, itidémque serpylli, rubiæ folia & caules: echij radix, folia, caulis & semen: seminis trifolij drachma & folia similiter: tragoriganum, apri iecur tritum in vino, eryngij radicis drachma cum semine pastinacæ, hippomarathri radix & semen, amomum, cassia, cardamomum: cancri fluuiatiles triti cum lacte dissoluti: itémque marini, sed illis minùs efficaces: betonicæ foliorum drachm. ij. cinnamomum, clinopodij decoctum, costi drachm. ij. cum totidem piperis obolis, origanum Heracleoticum, ac eius decoctum, brassicæ succus, cyclamini radix, cupressi pilulæ, cuminum tum satiuum tum & agreste, leporis atque hinnuli coagulum, leontopetali radix, myricæ decoctum, fœniculi semen, myrrhidis radix, lapis hæmatites cum vino. Aristolochiæ radicis, myrrhæ, baccarum lauri, gentianæ partes æquales excipiuntur melle, atque conflatum ex iis medicamentum & potui datur & vulneri imponitur. Fraxini folia ex vino, ac eorundem succus etiam moribundo prosunt. Vrina propria pota & imposita, magnificè iuuat: necnon & anchusa, platani fructus, nasturtium, cupressus, pini cortex cum vino, heliotropium.

Ad ceraste morsum. Priuatim verò cerastæ morsui aduersantur, ammeos drachm. ij. cum myrrha & vino.

Vulneribus ex serpentium morsibus admouenda. Adhibentur verò ita vt adhæréscant: trifolij folia, fraxini folia, ruta, calaminthæ folia, lini semé cum sale vel origano ac melle: gallinæ viuæ dissectę & adhuc calentes impositæ: sed in ipsarum locum alias subinde sufficere oportet: fimus caprinus coctus in aceto, aristolochię longæ radix cũ aqua: asphodeli radix, flores & folia cum vino: cedria aut pix liquida cum sale, quæ & cõtra cerastæ morsũ valet: lauri folia cum oleo cocta, ericę folia cũ vino,

A λιῶ σκελετευθείσας καὶ ξηρανθείσας, δίδου < β'. γεντιανῆς ῥίζης < β'. μετὰ δυοῖν ὀβολοῖν πεπέρεως καὶ πηγάνου. τοῦ δὲ χυλοῦ < α'. γῆς Σαμίας τοῦ ἀστέρος < β'. δαύκου σπέρματος < β'. ἐγκέφαλος ἀλεκτορίδων πινόμενος. βάλανοι δρύϊνοι ἐσθιόμενοι. ἴρεως < β'. ἑλενίου ἀπόζεμα. ἐλαφοβόσκου ῥίζα καὶ B σπέρμα. ἑλιχρύσου ἀπόζεμα. ἑρπύλλου ἀπόζεμα. ἐρυθροδάνου φύλλα καὶ καυλοί. ἐχίου ῥίζα καὶ καυλὸς, καὶ φύλλα, καὶ σπέρμα. τριφυλλίδος σπέρματος < α'. καὶ τὰ φύλλα ὁμοίως. τραγορίγανος. ἧπαρ κάπρου λεῖον ἐν οἴνῳ. ἠρυγγίου ῥίζης < α'. μετὰ σταφυλίνου σπέρματος. ἱππομαράθρου ῥίζα C καὶ σπέρμα. ἄμωμον, καὶ κασία. καρδάμωμον, καὶ καρκίνοι ποτάμιοι λεῖοι, σὺν γάλακτι διεθέντες: ἧττον δὲ οἱ θαλάσσιοι. κέστρου φύλλων < β'. κιννάμωμον. κλινοποδίου ἀπόζεμα. κόστου < β'. μετὰ πεπέρεως ὀβολῶν β'. ὀρίγανος Ηρακλεωτική, καὶ τὸ ἀπόζεμα αὐτῆς. κράμβης χυλός. κυκλαμίνου ῥίζα. D κυπαρίσσου σφαιρία. κύμινον ἥμερον καὶ τὸ ἄγριον. λαγωοῦ πυτία καὶ νεβροῦ. λεοντοπετάλου ῥίζα, μυρίκης ἀπόζεμα. μαράθρου σπέρμα. μυρρίδος ῥίζα. αἱματίτης λίθος σὺν οἴνῳ. ἀριστολοχίας ῥίζης, σμύρνης, δαφνίδων, γεντιανῆς, ἴσον ἑκάστου μέλιτι ἀναληφθὲν πίνεται, καὶ ἐπὶ τὴν πληγὴν ἐπιτίθεται. μεE λίας φύλλα σὺν οἴνῳ, ἢ ὁ χυλὸς αὐτῶν, κἂν ἤδη ἀποθνήσκῃ. οὖρον τὸ ἴδιον ποθὲν καὶ ἐπιτεθὲν, μεγάλως ὠφελεῖ. ἡ ἄγχουσα. πλατάνου καρπός. κάρδαμον. κυπάρισσος. πίτυος φλοιὸς σὺν οἴνῳ. ἡλιοτρόπιον.

4. de mat. med. c. ... drach. iij. in vini sextario.

CXVI. Κεράσταις δὲ ἰδίως ἁρμόζει, ἄμμεως < β'. μετὰ σμύρνης καὶ οἴνου.

F CXVII. Καταπλάσσεται δὲ προσεχῶς τριφυλλίδος φύλλα. μελίας φύλλα. πήγανον. καλαμίνθης φύλλα. λινόσπερμον σὺν ἁλσὶν ἢ ὀριγάνῳ καὶ μέλιτι. πρὸς καρδίας ἀναχισθεῖσαι ζῶσαι καὶ ἐπιτεθεῖσαι θερμαί· ἀλλάσσειν δὲ δεῖ συνεχῶς. ἀπόπατος αἰγὸς ἑψηθεὶς ἐν ὄξει. ἀριστολοχίας μακρᾶς G ἡ ῥίζα μετὰ ὕδατος. ἀσφοδέλου ῥίζα, ἄνθη, φύλλα, σὺν οἴνῳ. κεδρία ἢ πίσσα ὑγρὰ σὺν ἁλσὶ, καὶ πρὸς κεράστας. δάφνης φύλλα σὺν ἐλαίῳ ἑψηθέντα. ἐρείκης φύλλα σὺν οἴνῳ.

Videtur legendum: καὶ ὄρνιθες ἀναχισθεῖσαι ζῶσαι.

In aceto aut vino. 2. de mat. med. cap. 98.

ἐχίου φύλλα ὁμοίως. τρὺξ οἴνου μετ' ἀλφίτου A καὶ ὄξους. κρόμμυα ὁμοίως. ὀρόβινον σὺν οἴνῳ. πηγάνου φύλλα μεθ' ἁλὸς καὶ μέλιτος. πίτυρα ἐν ὄξει ἑψηθέντα. πράσου καρπόν. ῥαφανῖδος φλοιὸς σὺν μέλιτι. σάμψυχον σὺν ἁλσὶ καὶ ὄξει. σκίλλα ἑψηθεῖσα ἐν ὄξει. σκόροδα ἐν ὄξει. τέφρα πᾶσα ἐν ὄξει, καὶ μάλιστα ἀπὸ κράμβης, ἢ μελίας. καταντλεῖται δὲ ἐπὶ τῶν B ἰοβόλων τριφυλλίδος ἀπόζεμα. ἐπὶ δὲ τῆς πληγῆς ἰδίως βούτυρον ἐπιτιθέμενον. ἀβρότονον λεῖον μετ' οἴνου, ἄγνου φύλλα, ἀδίαντον. ἑλκοῖ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν, ἐὰν ἐπὶ πολὺ ἐάσῃς. ῥητίνης φύλλα· πινέτωσαν δὲ ἐν ὀξυμέλιτι.

CXVIII. Πρὸς δὲ αἱμορροΐδος (καὶ πρηστῆρος) δήγματα ὠφελεῖ, ἀνδράχνη καταπλασσομένη, ἀρνόγλωσσον, περιστερεῶνος φύλλα. αὐτοῦ τοῦ θηρίου καυθεῖσα ἡ κεφαλὴ καὶ C ἐπιτιθεῖσα. ὕσσωπον. ἄσβεστος. σκόροδον λευκόν. πράσον. πήγανον. κνίδη. κάρδαμον, καὶ σπέρμα. σκόροδον λεῖον σὺν οἴνῳ ποθέν. ἀσταφίδες ἐσθιόμεναι. νεοσσοὶ ὠμοὶ D ἐσθιόμενοι σὺν οἴνῳ.

CXIX. Ἐπὶ δὲ πρηστῆρος, ὠμοτάριχος θύννος πολὺς ἐσθιόμενος. δεῖ δὲ οἶνον πολὺν ἐπιπίνοντα ἐμεῖν.

CXX. Ἐπὶ δὲ ἀσπίδος, ἢ πτυάδος. κόρεις ζ'. ἢ η'. καταποθέντες ὠφελοῦσιν. ὄξος πινόμενον. συνεχὴς διέγερσις, πληγαί, κίνησις ὅλου τοῦ σώματος. καταβρέχεται δὲ ὠφελίμως θάλασσα θερμή. E

CXXI. Σκορπίων καὶ φαλαγγίων, καὶ σφηκῶν, καὶ μελισσῶν, ποτὰ σὺν οἴνῳ λαμβανόμενα. ἀβρότονον. ἀγαρικοῦ < α'. ἀγηράτου σπέρμα. ἀδίαντον. ἀείζωον. σκορπιοειδής, ἰδίως πρὸς σκορπίου πληγάς. ἕρπυλλος. ἀλθαίας ῥίζης < α'. λυχνίδος σπέρμα, F ἰδίως δὲ πρὸς φαλάγγια. συκαμίνου ῥίζης ὀπὸν δοθεὶς πιεῖν, ἢ σταφίδας. ὀξαλίδος ὁ καρπὸς καὶ ἡ ῥίζα. ὀνογύρου < δ'. ἄμμεως < β'. ἐξόχως ποιεῖ. ἀσφοδέλου καρπὸς, καὶ τὸ ἄνθος ποθέν. ὑακίνθου ῥίζα. χαμαίδρυος ἀπόζεμα, καὶ ὁ χυλός. γλήχων. ἴρεως < β'. G θρίδακος ἀγρίας σπέρμα. ὑπερικόν. κονία συκίνη. κισσοῦ ῥίζης χυλὸς σὺν ὄξει. κυπαρίσσου σφαιρία σὺν οἴνῳ. μολόχης ζωμὸς πινόμενος, καὶ αὐτὴ ἑφθὴ ἐσθιομένη.

A echij folia similiter, fæx vini cum polenta & aceto, cepę similiter, erui farina cum vino, rutæ folia cum sale & melle, furfures in aceto decocti, porrum sectiuum, raphani cortex cum melle, sampsuchum cum sale & aceto, scilla in aceto cocta, allia cum aceto: cinis omnis cum aceto: maximè verò è brassi- B ca vel fraxino. Fouentur & à virulentis animantibus inflicta vulnera trifolij decocto: peculiariter autem ipsis vulneribus butyrum imponitur: abrotonum tritum cum vino, folia viticis, adiantum. Summam verò cutem vlcerant, si diutiùs reliqueris, folia: bibantur & ex aceto mulso.

C Contra hæmorrhoidis [ac presteris] morsus hæc conueniunt: portulaca imposita, plantago, verbenacæ folia, ipsius serpentis caput crematum & impositum, hyssopus, calx viua, allium candidum, porrum, ruta, vrtica, nasturtium & eius semen, allium tritum ex vino potum, vuæ passæ esitatæ, pulli cru- D di cum vino in cibo sumpti.

In presteris morsu, conditanei thunni caro abundè comesta auxiliatur: sed vino copioso deinde superbibito vomitus concitãdus est.

Ad aspidis aut ptyadis morsum, cimices septem octóve deuorati iuuant; acetum bibitum, assiduæ excitationes; percussiones & to- E tius corporis agitationes. Vtiliter etiam aqua marina calens perfunditur.

Ad scorpionum, phalangiorum, vesparum & apum ictus hæc è vino bibuntur: agarici drachma; agerati semen, adiantum, sempervivum, scorpioides, (quod scorpionis ictui priuatim aduersatur) ser- F pyllum, altheę radicis drachma, lychnidis semen, (quod peculiariter phalãgiis resistit,) sycamini radicis liquor potui datus, oxalidis semen & radix, onogyri drac. iiij. ammeos drach. ij. eximiè iuuant: asphodeli semen & flos in potu: hyacinthi radix, chamędryos decoctũ & succus, G pulegium, iridis drach. ij. lactucæ agrestis semen, hypericũ, lixiuium è ficu, radicis hederæ succus cũ aceto, cupressi pilulę cũ vino: maluę ius epotũ, & ipsa elixa in cibo sumpta:

Marginal notes (left):

μετὰ πηγάνου ἀφεψηθέντος, cũ rutæ decocto. 2. de mat. med. cap. 107.

Videtur aliquid deesse.

Vocabulum hoc corruptum apparet.

κνίδη.

In versione hic additur: lixiuium è ficu, κονία συκίνη.

Moibanus legẽdum suspicatur πανακίτης, herbam.

Addo τρυγὸς πλαγαί

Huius meminit Nicander in Ther. Suspicatur Gesnerus esse chamæpityn, quam & ἀείζωον seu ἀείζωον nominari reperitur apud Dioscor.

Marginal notes (right):

Hæmorrhoidis morsus.

Presteris morsus.

Ad aspidis ptyadisque morsum.

Ad scorpionum, phalangiorum, vesparum et apum ictus.

melanthij drachma, melissophyllon & eius succus, sonchus in cibo sumptus, virides myrti baccæ, myricæ seminis drachma, rutę semen, polygonon & eius succus, terebinthi fructus, lauri baccæ contritæ, scorpiurus, cardamomum, anagallidis succus, allia esitata (quoniam refrigerationem inferunt scorpionum ictus:) hyoscyami decoctum aut dilutum cum vino, ipse scorpius assus in cibo sumptus: fuligo denique è camino cum vino pota.

Ad terandem illos admenda. Ad scorpionum, apum vesparúmque & phalangiorum ictus hęc applicita conueniunt: fimum bubulum, serpyllum, sal tritus cum aceto, amomum cum ocimo, althæę folia elixa, oléo pauco admixta, salsamentum quoduis adhibitum: heliotropium, quod & scorpiuron nominant: conyza, origanum, lilij folia, cyclaminus, panacis Asclepij flores & folia Chironij: polium cum aceto, lauri folia sicca, fici arboris lac instillatum, maluæ folia cocta ác etiamnum cruda, sycamini folia, sisymbrium aut cardamine cum aceto, melissophyllon, verbascum cum aceto, chamædrys similiter, cupressus à ieiuno quopiam commanducata & imposita, mures domestici dissecti & impositi, caseus salsus applicitus, cochlea contrita cum sua testa, stellio confestim dissectus & impositus, sulphur viuum resina exceptum terebinthina & impositum, gentianæ radix similiter: gramen tritum & impositum protinus auxiliatur: iuuat & ipse scorpius tritus & illitus, lacertus campestris dissectus & impositus, sonchi radix cum brassicæ succo, sycomori liquor. Fouetur & affecta pars aqua marina feruefacta: quin & eadem calenti oleo immittitur.

Ad scolopendræ & muris aranei morsus. Ad scolopendræ & muris aranei morsus hæc pro cataplasmate adhibentur: sal cum pice, cedria & melle: allium cum ficus foliis & cumino, calaminthæ folia, hordeum vstum cum aceto: allium cum tenellis ficus surculis & foliis, farina erui

A μελανθίου < ά. μελισσόφυλλον, καὶ ὁ χυλὸς αὐτοῦ. σόγχος ἐσθιόμενος. μύρτα χλωρά. μυρίκης καρποῦ < ά. πηγάνου σπέρμα. πολύγονον, καὶ ὁ χυλὸς, τερεβίνθου καρπὸς, δαφνίδες λεῖαι. σκορπίουρον. καρδάμωμον. ἀναγαλλίδος χυλός. σκόροδα ἐσθιόμενα ἐπεὶ τὰ ψυχρὸν ἐπιφέροντα σκορπίων πάσ- B χου, ἢ ὑοσκυάμου ἀπόχυμα, ἢ ἀπόβρεγμα σὺν οἴνῳ, ἁρμόζει πίνειν, καὶ αὐτὸς ὁ σκορπίος ὀπτὸς βρωθείς. ἄσβολη ἀπὸ τῆς καπνοδόχης μετ' οἴνου πινομένη.

Aliàs ψῦξιν ἐγὼ sic legerim: ἐπειδὴ ψῦξιν ἐπιφέρουσι σκορπίων πληγαὶ ὁ ὑοσκυάμου ἀπόζεμα, &c sed hyoscyami vox mihi suspecta est. Gesn.

CXXII. Καταπλασσόμενα δ' ἁρμόζει σκορπιοπλήκτοις, καὶ μελισσῶν καὶ σφηκῶν, καὶ φαλαγγίων πληγαῖς ταῦτα. βόλβιτον C καταπλασθέν. ἕρπυλλον. ἅλες λεῖοι σὺν ὄξει. ἄμωμον μετὰ ὠκίμου. ἀλθαίας φύλλα ἑφθὰ μετ' ἐλαίου ὀλίγου μιγέντα. τάριχος πᾶς καταπλασσόμενος. ἡλιοτρόπιον, ὃ καὶ σκορπίουρον καλούμενον. κόνυζα. ὀρίγανον, κρίνου φύλλα. κυκλάμινον. πάνακος ἀσκληπιαδίου ἄνθη, καὶ τὰ φύλλα χειρωνίου. πόD λιον σὺν ὄξει. δάφνης φύλλα ξηρά. ὀπὸς συκῆς ἐνσταζόμενος. μαλάχης φύλλα ἑφθὰ καὶ ὠμά. συκαμίνου φύλλα. σισύμβριον, ἢ καρδαμίνη σὺν ὄξει. μελισσόφυλλον, φλόμος σὺν ὄξει. χαμαίδρυς ὁμοίως. κυπάρισσος μασσηθεῖσα ὑπὸ νήστεως τινός, καὶ ἐπιτεθεῖσα. μύες οἱ κατοικίδιοι ἀνασχισθέντες καὶ E ἐπιτιθέμενοι. τυρὸς ἁλμυρὸς καταπλασσόμενος. κοχλίας λεῖος σὺν ὀστράκῳ. ἀσκαλαβώτης παραχρῆμα ἀνασχισθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. θεῖον ἄπυρον ἀναληφθὲν ῥητίνῃ τερμινθίνῃ καὶ ἐπιτεθέν. γεντιανῆς ῥίζα ὁμοίως. ἄγρωστις λεία ἐπιτεθεῖσα παραχρῆμα παύει. ὠφελεῖ καὶ αὐτὸς ὁ σκορπίος λεῖος ἐπιF πλασθείς. σαῦρος ἀγρυραῖος ἀνασχισθεὶς καὶ ἐπιτεθείς. σόγχου ῥίζα σὺν κράμβης χυλῷ. συκαμίνου ὀπός. Καταντλεῖται δ' ὠφελίμως θαλάσσῃ ζεστῇ· καὶ εἰς θερμὸν δ' ἔλαιον ὁ πεπληγμένος τόπος καθιέσθω.

Lib. 5. cap. 126. cum lini semine. Plin. lib. 31. cum semine lini, oleo & aceto.

νήστεως forte, pro νήστιος.

CXXIII. Πρὸς σκολοπένδρας καὶ μυγαλῆς δήγματα καταπλάσσοντες ἅλες σὺν πίσσῃ καὶ κεδρίᾳ καὶ μέλιτι. σκόροδον μετὰ συκῆς φύλλων καὶ κυμίνου. καλαμίνθης G φύλλα. κριθὴ κεκαυμένη σὺν ὄξει. σκόροδον καὶ ἀκρέμονες συκῆς καὶ φύλλα, μετ' ὀρό-

Aegin. cum oxymelite.

βίνου ἀλεύρου καὶ οἴνου. πρὸς δὲ τὴν μυγαλῆς, αὐτὴ ἡ μυγαλῆ ταχέως τριβεῖσα σὺν οἴνῳ καὶ ποθεῖσα. πίνεται δὲ κοινῶς πρὸς ἀμφότερα, ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ. ἡδυόσμου ἀπόζεμα σὺν οἴνῳ· δρακοντίου ῥίζαν λειοτριβήσας μετὰ οἴνου καὶ ἐλαίου, πότιζε. ἢ ὑγρὰν πίσσαν μετὰ θερμοσπυρίας ζυμώσας ἐπίπλασσε, καὶ ἰᾶται.

CXXIIII. Πρὸς δὲ τρυγόνος θαλασσίας πληγὴν καταπλάσσεται ὠφελίμως, φακὸς μετὰ μέλιτος λεῖος.

CXXV. Πρὸς δὲ δράκοντος θαλασσίου πληγὴν, αὐτὸς ὁ δράκων ἀναπτυχθεὶς καὶ ἐπιτεθείς· καὶ ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ πινόμενος, καὶ τῇ πληγῇ οὖρον ἀνθρώπινον καταντληθέν. ἕρπυλλον καταπλασθέν.

CXXVI. Σκορπίου θαλασσίου πληγὴν ἰᾶται, θεῖον ἄπυρον σὺν ὄξει ἀνατριβόμενον. ἢ τρίγλα διασχισθεῖσα, καὶ ἐπιτεθεῖσα. δαφνίδες τρεῖς πινόμεναι.

CXXVII. Ἀσκαλαβώτου δῆγμα ἰᾶται, σήσαμον.

CXXVIII. Διώκει δὲ τὰ θηρία ὑποστρωννύμενα, ἀβρότονον, ἄγνος, ἔχιον, καλαμίνθη, κόνυζα, ὀρίγανον, ἕρπυλλον, πόλιον, ἀσφόδελος. θυμιώμενα δὲ ἄγνου φύλλα, ἄσφαλτον, βδέλλιον, ἐλάφου κέρας, καλαμίνθη, καρδάμωμον, χαλβάνη, καστόριον, κόνυζα. κυπαρίσσου, ἢ κέδρου πρίσματα. γαγάτης λίθος. λυσιμάχιος. μελάνθιον. πευκέδανον. σαγαπηνόν. πόλιον.

CXXIX. Κτείνει δὲ θηρία προστεθέντα, χαλβάνη σὺν σπονδυλίῳ καὶ ἐλαίῳ. καρκίνοι ποθέντες σὺν ὠκίμῳ, καὶ προστεθέντες, σκορπίους κτείνουσι. λυχνὶς ἀγρία παρατεθεῖσα, σκορπίους σκοτίζει. σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα προστεθέν.

CXXX. Συγχριόμενα δὲ, κωλύει θηρία προσπελάζειν, καὶ διώκει· ἀλθαίας καρπὸς μετὰ ἐλαίου καὶ ὄξους. δαφνίδες σὺν ἐλαίῳ καὶ ὄξει. χαλβάνη, καὶ κεδρίδες σὺν ἐλαφείῳ μυελῷ, ἢ στέατι. πάνακος ἀσκληπιάδου καρπὸς καὶ ἄνθη σὺν ἐλαίῳ καὶ ὀπῷ. μολόχης φύλλα λεῖα σὺν ἐλαίῳ ἀλειψάμενος, ἄπληκτος ὑπὸ σφηκῶν καὶ μελιττῶν διαμένει. παύουσι καὶ κάμπαι αἱ ἐπὶ τῶν λαχάνων σὺν ἐλαίῳ συγχριόμεναι.

A ac vino. Priuatim verò ad muris aranei morsus facit, mus ipse araneus statim cōtritus in vino & potus. Communiter verò ad vtriusq; morsus hæc bibuntur: absinthium cum vino, mentæ decoctum cum vino: dracunculi radix trita cum vino & oleo etiā propinatur. Pix verò liquida cum feruenti cinere subacta & illita sanat.

B Ad pastinacæ marinæ ictum vtiliter imponitur, lens cum melle contrita.

Ad marini draconis ictum, draco ipse diuulsus & impositus iuuat, necnon & cerebrum eius epotum: vulnus quoq; ipsum vrina humana fouetur: imponitur & serpyllum.

C Vulneri ex marini scorpionis ictu medetur, sulphur viuum cum aceto cōtritum, aut mullus in longitudinem fissus & impositus. Tres quoque lauri baccæ bibuntur.

Stellionis morsui sesamum medetur.

D Serpentes cæterásque venenatas bestias substrata fugant hæc: abrotonum, vitex, echium, calamintha, conyza, origanum, serpyllum, polium, asphodelus. Suffitu verò hęc: viticis folia, bitumē, bdellium, cornu ceruinum, calamintha, cardamomum, galbanum, castorium, conyza, cupressi vel cedri ramenta, gagates lapis, lysimachia, melanthium, peucedanum, sagapenum, polium.

E Admota verò hęc venenatas bestias interimunt: galbanum cum spondylio & oleo, cancri cum ocimo poti, itémque appositi scorpiones necant. Lychnis syluestris apposita scorpios tantum non exanimat. Facit & syluestris pastinacæ semen appositum.

F Illita verò hæc venenatas bestias arcent ac etiamnum abigunt, althææ semen cum oleo & aceto, lauri baccæ cum oleo & aceto, galbanum & cedri baccæ cum ceruí medulla aut adipe, panacis Asclepij semen & flores cum oleo & [laserpitij] liquore. G Maluæ foliis tritis ex oleo siquis perungatur, à vespis & apibus minimè ferietur: ab iisdem etiam tuentur erucæ quæ in oleribus nascuntur, ex oleo inunctæ.

Ἀψινθίου, lib. 3. de mat.

Forte, θερμοσποδιᾶς.

ἀσκληπιάδου.

ἀεὶ χλωρῶν, lib. 2. de mat.

Ad pastinacæ marinæ ictum.

Ad marini draconis ictum.

Ad marini scorpionis ictum.

Ad stellionis morsum.

Serpentes cæterásque venenatas bestias substrata fugant.

Bestias interimunt.

Bestias arcent.

A serpentium morsibus praeseruantia.

A serpentium morsibus tutos hæc præstant atque præmuniunt: genitalis sicci è ceruo masculo drachma è vino pota, echij radix præbibita, pastinacæ erraticæ semen deuoratum. Dracunculi radicis succo si quis manus inunxerit, tutò ac citra offensionem viperas apprehendet, vti & qui peucedani liquore corpus vniuersum perunxerit.

Amuleta quaedam aut pathea scorpiis & venenatis bestiis aduersantia.

Sunt & amuleta quæ scorpionibus venenatisque bestiis aduersantur: ac heliotropij quidem maioris, quod scorpiurum vocant, radix alligata, ictis à scorpione salutaris perhibetur. Scorpius admoto aconito quasi moriturus torpescit, idémque apposito helleboro albo velut ad vitam reuocatur. Valet & spinæ albæ semen è collo suspensum. Fugat & venenatas bestias ophites lapis adalligatus. Incolumes & inoffensos præstat, medulla ceruina circumlita: oxalidis radix admota, itidémque philetærij radix adalligata, ne quis à scorpio lædatur noxámve sentiat, omnino prohibent.

Culices arcentia & abigentia.

Culices advolatu arcet, absinthium cum oleo inunctum. Idem præstant suffitu, conyza, cupressi pilulæ, coma, ipsáque ramenta: denique & bubulum stercus.

Ad deuoratas hirudines.

Hirudines tonsillis, gulæ & ori ventriculi adherescétes excutiunt, absorpta muria, acetum: itémque laserpitij liquor ex aceto gargarizatus aut sorbitione haustus. Aliud: in aceto & butyro mixtis ferrum ignitum vbi extinxeris, ea propinato, & prodibit hirudo. Aliud: laserpitij semen aut atramentum sutorium cum aceto gargarizato. Aliud: alumen scissile probè tritum inspirato in os habentis hirudines, & exibunt. Prodest & anagallidis succus epotus, vel haustum acetum acre in quo thymum intritum sit, itémque nitrum cum sale ex aqua gargarizatum. Eum verò, cuius faucibus hirudines inhæserint, in aquæ calidæ solium demittito, eique frigidissimam aquam ore continendam exhibeto: sic enim calore offensæ, protinùs ad frigidam prorepent. Post os itidem aliquo ex antedictis collutum, rictus hiatu aquæ limus apprehendatur: eius enim odore allectæ illæ prosilient.

A CXXXI. Ἀδήκτους δὲ ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τηρεῖ, ἐλάφου ἄρρενος αἰδοῖον ξηρὸν < α΄. ποθὲν μετ' οἴνου. ἐχίου ῥίζα προποθεῖσα, σταφυλίνου ἀγρίου σπέρμα βρωθέν. δρακοντίου ῥίζης χυλῷ ἐάν τις συγχρίσῃ τὰς χεῖρας, ἄρει αὖ ὁ τοιοῦτος ἀλύπως ἐχίδνας. ἢ πευκεδάνου ὀπὸς ὅλως συγχρίσεται.

συντεθεῖσα.

Fortè σὺν ἐλαίῳ. Gesn.

B CXXXII. Ἐνδέσμα δὲ καὶ ἀντιπαθῆ πρὸς σκορπίους καὶ θηρία ἱστορεῖται. ὠφελεῖ δὲ πρὸς σκορπιοπλήκτους, ἡλιοτροπίου τοῦ μεγάλου τοῦ σκορπιούρου ἡ ῥίζα περιαπτομένη. Νεκροῖ δὲ σκορπίον ἀκόνιτον προσενεχθέν. ἐγείρει δὲ ἐλλέβορος λευκός. ἀκάνθης λευκῆς σπέρμα περιαπτόμενον. Θηρία διώκει λίθος ὀφίτης περιαπτόμενος. C Ἀπόνους ποιεῖ μυελὸς ἐλάφου περιχριόμενος. Ὀξαλίδος ῥίζα προστεθεῖσα, φιλεταιρείου ῥίζα περιαφθεῖσα, ὑπὸ σκορπίου κωλύει ὅλως τι παθεῖν.

4. de mat. med. παρελύει, resoluit, seu torpore afficit.

CXXXIII. Κώνωπας δὲ ἐκδιώκει προσέρχεσθαι, συγχριόμενον ἀψίνθιον σὺν ἐλαίῳ. D θυμιώμενα δὲ, κόνυζα, κυπαρίσσου σφαιρία, καὶ κόμη, καὶ πρίσματα· βόλβιτον.

CXXXIIII. Βδέλλας δὲ τὰς προσπεφυκυίας παρισθμίοις, καὶ κατὰ πόσιν τοῦ στομάχου, ἀποβάλλει ἅλμη καταρροφουμένη. ὄξος. ὀπὸς σιλφίου, μετ' ὄξους ἀναγαργαρισθεὶς, ἢ καταρροφούμενος. ἢ βούτυρον καὶ ὄξος μίξας E καὶ πυρώσας σίδηρον, βάψον αὐτὸ εἰς αὐτὰ, καὶ δὸς πιεῖν, καὶ ἐκβαίνει ἡ βδέλλα. ἢ ὀπόφυλλοι. ἢ χάλκανθον σὺν ὄξει ἀναγαργαρισθέν. ἢ λαβὼν στυπτηρίας σχιστὴν τρίψας καλῶς, ἐμφύσησον τοῦ ἔχοντος βδέλλας αὐτῇ καὶ ἐξελεύσονται. ἢ χυλὸς ἀναγαλλίδος πινόμενος. ἢ ὄξος δριμὺ μετὰ θύμου λειώσαντες F πινέτωσαν. ἢ νίτρῳ καὶ ἁλσὶ σὺν ὕδατι ἀναγαργαριζέσθωσαν. ἐκβαλεῖς ἐὰν ἐμβιβάσῃς ἐν βαλανείῳ εἰς ἔμβασιν, διδοὺς ὕδωρ ψυχρὸν λίαν ἐν τῷ στόματι διακρατεῖν. ἐλεύσονται γὰρ ἐπὶ τὸ ψυχρὸν ἐκπυρούμεναι. καὶ μετὰ τὸ ἀναγαργαρίζεσθαί τινι τῶν προειρημένων, παρεχανάτω τὴν ἐκ G τοῦ ὕδατος ἰλύν. πρὸς γὰρ τὴν ὀσμὴν ἐξελεύσονται.

Fortè, στόματι. Locus videtur corruptus.

In Alexipharmacis sic habet: τὰς δὲ ἐν τῷ βρόγχῳ προσφυείσας· deest autem verbum ἐκβαλεῖς.

ΑΛΕΞΙΦΑΡΜΑΚΑ.

CXXXV. Πρὸς δὲ τὰ θανάσιμα, κοινῶς ἁρμόζει ἔλαιον πινόμενον, ἢ βούτυρον χλιαρὸν, ὅταν ἔλαιον μὴ παρῇ. ἐμείτω δὲ ὁ πιών. Ἀβροτόνου < α΄. κόνυζα μετ᾽ οἴνου καὶ σταφυλίνου σπέρματος. κέστρου φύλλων < β΄. σὺν οἴνῳ. καὶ προπινόμενα δὲ, δυσαλώτους ποιεῖ. λογχίτιδος τῆς πόας ἀπόζεμα, σὺν οἴνῳ. κιτρόμηλα λεῖα ἐν οἴνῳ. μίλτου Λημνίας < α΄. νάρδου Κελτικῆς < β΄. νάρθηκος ἐντεριώνη. νηρίου τῆς ῥοδοδένδρου τὰ ἄνθη. σιλφίου ὀπός. ἱπποποτάμου ὄρχις. ὀποπάναξ σὺν ἀριστολοχίᾳ. ἀσκληπιάδος καρπὸς καὶ τὰ ἄνθη. καὶ τῆς χειρωνίου ῥίζαι· τούτων ἕκαστον σὺν οἴνῳ. πολίου ἀφέψημα τῆς ῥίζης. πευκεδάνου ὀπὸς καὶ ἡ ῥίζα, πίσσα ὑγρὰ ἐκλειχομένη. πρασίου χύλισμα σὺν οἴνῳ. σαγαπηνὸν ὁμοίως. οὖρον σαπρὸν θερμὸν πλεῖστον *πίνειν ἐμεῖν.

τῆς ῥίζης, abūdare videtur Gesn.

*πινόμενον καὶ ἀνεμούμενον.

CXXXVI. Ἀνενέργητα ποιεῖ τὰ θανάσιμα προπινόμενα· βουνιάδος σπέρμα, καλαμίνθη πινομένη. κάρυα βασιλικὰ μετὰ ἰσχάδων, καὶ πηγάνου φύλλων προεσθιόμενα, καὶ ἐπιβρωθέντα σὺν πηγάνῳ καὶ ἐλαίῳ.

CXXXVII. Ἰδίως δὲ πρὸς ἀκόνιτον ἁρμόζει, ἀειζώου τοῦ μείζονος ἄνθη μετ᾽ οἴνου. ὀποβάλσαμον μετὰ γάλακτος. ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ. κινάμωμον σὺν οἴνῳ. πάνακος Ἀσκληπιοῦ καρπὸς καὶ ἄνθη. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα, ὃ καὶ βρωθὲν ἄπρακτον καθίστησιν, πιτύα ἐρίφου σὺν ὄξει, ἢ λαγωοῦ, ἢ ἐλάφου. σιδήρου σκωρία πεπυρωμένη καὶ ἐν ὀξυμέλιτι σβεσθεῖσα. ἢ σιδήριον πυρωθὲν καὶ μέλιτι σβεσθέν. ζωμὸς βόειος. κονία μετ᾽ οἴνου καὶ ἀβροτόνου. πράσιον σὺν οἴνῳ. χαμελαία σὺν οἴνῳ. πήγανον ὁμοίως. συκῆς φύλλα λεῖα. χαμαίπιτυς καλῶς ποιεῖ. ὀρίγανος ὀνῖτις. πολύκνημον σὺν οἴνῳ. ὄρνιθος καθεψημένης συγχυλωθείσης ζωμός· κρέως λιπαροῦ ὁμοίως. ὀποβάλσαμον σὺν γάλακτι γυναικείῳ, ἢ ὕδατι. μορέας ῥίζαν ἑψήσας σὺν οἴνῳ, μίξας μέλι, δίδου· ἄργυρος καὶ χρυσὸς πεπυρωμένα,

Fortè, ὃ καὶ προβρωθέν.

Sic in Alexiph. & 2. de ma. med. cum vino.

Alexipharmaca, hoc est, venenorũ assumptorũ remedia.

Contra lethalia venena hæc in genere faciunt: oleum bibitum, aut, si id non sit in promptu, butyrum tepidum: sed qui biberit, reuomat oportet: abrotoni drachma, conyza cum vino & pastinacæ [erraticæ] semine: betonicæ foliorum drach. ij. ex vino: sed & eadem præsumpta, à venenorum noxa præmuniunt: lonchitidis herbæ decoctum è vino, citrea mala cum vino contrita, rubricæ Lemniæ drachma, nardi Celticæ drach. ij. ferulæ medulla, nerij, quod & rhododendron dicitur, flores, silphij liquor, hippopotami testiculus, opopanax cum aristolochia, panacis Asclepij semen & flores: Chironij verò, radices: & horum quidem singula cum vino: polij radicis decoctum, peucedani liquor & radix, pix liquida delincta, expressus marrubio succus cum vino: similiter & sagapenum, vrina putris calens, copiosè hausta vomitionéque reddita.

Venenis in genere quæ resistant.

Lethalia venena irrita inefficaciáque reddunt hæc, siquidem in potu præsumantur: buniadis seu napi semen & calamintha. Sed & iuglandes cum caricis & rutæ foliis in cibo præsumptæ, aut etiam posteà sumptæ cum ruta & oleo, eundem præbent effectum.

Quæ venena inefficacia reddant.

Priuatim verò aduersus haustum aconitum conferunt, sedi maioris flores cum vino, opobalsamum cũ lacte, meracum copiosum cum absinthio, cinnamomum cum vino, panacis Asclepij semen & flores: rutæ agrestis semen, quo etiam posteà sumpto venenum hoc inefficax redditur: coagulum hœdi aut leporis aut cerui, cum aceto: scoria ferri ignita in aceto mulso restincta, aut ferramentum excandefactum & melle restinctum, ius bubulum, lixiuium cum vino & abrotono, marrubium cũ vino, chamelæa cum vino, ruta similiter, ficus folia contrita: chamæpitys egregiè iuuat: origanum onitis, polycnemõ cũ vino, gallinæ ius ita discoctę vt simul etiã omnis ex ea succus resoluatur; ius carnis pinguis similiter, opobalsamũ cũ lacte muliebri aut aqua: mori radix cum vino cocta & melle admixto adhibita: argẽtum & aurũ ignita,

Aduersus aconitum.

extincta

extincta melle: liquor * papaueris cum aceti fæce illitus. Sumpti autem aconiti signa sunt hæc: corpus contremiscit, subsultat, intumescit liuescitque.

Contra mel Ponticum.

Mel quod in Heraclea Ponti prouenit qui assumpsêre, insani fiunt. Remedio sunt mulsum præstans, & esitata rutæ folia: quoties autem mulsum euomuerint, iis toties denuò exhibeatur. Cæterùm eorum, qui mel huiusmodi comederint, stercus si sues canésve gustarint, eodem etiam mali genere afficiuntur.

Contra toxicum.

Toxico aduersantur: sanguis hirci, capræ, hœdi, anatis & canis, è vino: rapi satiui semen potum, galbanum cum vino & myrrha, vinum passum, quercus cortex cum lacte vaccino similiter, fagi aut ilicis folia, aut radicis succus cum vino copioso potus, malorum agrestium fructus esitatus, struthia mala similiter, mala cotonea trita in aqua cum pulegio, oleum rosaceum, aut irinum, amomum, carpobalsamum cum vino.

Ad venena quæ telis gladiisve illinuntur.

Iis qui venenato telo gladióve icti sunt conuenit, laserpitij liquor è vino potus, itidémque vulneribus impositus cum decocto aliquo calfaciente.

Ad ixiam.

Contra potum ixiam, qui idem est cum nigro chamæleone, auxiliantur: absinthium tritum cum aceto, castoreum cum aceto, meracum largius cum absinthio, acetum mulsum, acetum cum agrestis rutæ semine, silphij radix, tragorigani decoctum, resina terebinthina aut pinea, nuces iuglandes, aut ipsius arboris germina, nardus cum castoreo, & silphij obolus cum vino, tragoriganum cum lacte. Nec desunt qui etiam thapsiæ succum epotum iuuare asserant.

Contra cicutæ venenum.

Hausto cicutæ veneno resistunt, oleum irinum aut absinthites largius cum vino bibitum, cardamomum similiter, cinnamomi drachma cum vino, meri potio, acetum calens, oleum amaracinum, rutæ agrestis semen, styrax cum vino, piper cum vrticæ semine ac vino, silphij liquor cum oleo & passo.

A σϐεσθέντα μέλιτι. ὀπὸν μήκωνος σὺν *σφέλιξι ὄξους χρίειν. σημεῖα δὲ ἀκονίτου, τρέμει τὸ σῶμα καὶ ἅλλεται, καὶ οἰδεῦται, καὶ πελιοῦται. (Forte, σφέλιγι.)

CXXXVIII. Μέλι τὸ ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Ποντικῇ γινόμενον βρωθὲν, μανίας ποιεῖ. βοηθοῦνται δ' οἰνομέλιτι καλῷ, καὶ πηγάνῳ
B *ἐσθιομένῳ. ὁσάκις δὲ ἂν ἐξεμέσωσι, προσφερέσθωσαν τὸ οἰνόμελι. τὴν ἄφοδον δὲ τῶν φαγόντων τὸ μέλι σύες, ἢ κύνες φαγόντες, τὸ αὐτὸ πάσχουσι. (ἐσθιόμενοι.)

CXXXIX. Πρὸς δὲ τὸ τοξικὸν ποιεῖ αἷμα τράγου καὶ αἰγὸς καὶ ἐρίφου, ἢ νήττης, καὶ κυνὸς ἐν οἴνῳ. γογγυλίδος ἡμέρου σπέρ-
C μα πινόμενον. χαλϐάνη σὺν οἴνῳ καὶ σμύρνῃ. γλυκύ. δρυὸς φλοιὸς, μετὰ βοείου γάλακτος ὁμοίως. καὶ φηγοῦ ἢ πρίνου *φύλλα, ἢ ῥίζης χυλὸς (σὺν) οἴνῳ πολλῷ πινόμενος. μήλων ἀγρίων καρπὸς ἐσθιόμενος. στρούθια μῆλα ὁμοίως. κυδώνια λεῖα σὺν ὕδατι σὺν γλήχωνι, δίδου. ἢ ῥόδινον, ἢ ἴρινον, ἢ ἄμω-
D μον, ἢ βαλσάμου καρπὸν σὺν οἴνῳ. (In Alexipharmacis, φλοιὸς, cortex.)

CXL. Πρὸς τοὺς τρωθέντας ὑπὸ βέλους φαρμακωθέντος. εἰς τὰ τοξευόμενα δὲ *ἐπιχρίεται τὸ ξίφος φάρμακα, ἁρμόζει ὀπὸς σιλφίου πινόμενος μετ' οἴνου, καὶ ἐπιπλαττόμενος τοῖς τραύμασι μετά τινος τῶν θερμαντικῶν ἀποζεμάτων. (Inserendum videtur, καὶ οἷς.)

E CXLI. Ἰξίου δὲ, τοῦ μέλανος χαμαιλέοντος λεγομένου, ποθέντος, βοηθεῖ ἀψίνθιον τριπτὸν *μετὰ ὄξους. καστόριον σὺν ὄξει. ἄκρατος οἶνος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ. ὀξύμελι. ὄξος σὺν *πηγάνου ἀγρίου σπέρματι. σιλφίου ῥίζα, τραγοριγάνου ἀπόζεμα. ῥητίνη τερμινθίνη, ἢ πιτυΐνη. κάρυα βασιλικὰ, ἢ τῆς καρύας οἱ
F βλαστοί. νάρδος μετὰ καστορίου. καὶ σιλφίου ὀϐολὸς μετ' οἴνου. τραγορίγανον σὺν γάλακτι. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ θαψίας χυλὸν πινόμενον ὠφελεῖν. (3. de mat. med. c. 16. cũ vino. Nicãder, cum musto. Cum sale. 5. de mat. med. cap. 31.)

CXLII. Πρὸς δὲ τοὺς κώνειον πεπωκότας, ἔλαιον ἴρινον, ἢ *ἀψίνθιον σὺν οἴνῳ πινόμενον *πολύ. καρδάμωμον ὁμοίως. κιννα-
G μώμου < α. σὺν οἴνῳ. ἀκρατοποσία. ὄξος θερμόν. ἔλαιον ἀμαράκινον. πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. στύραξ σὺν οἴνῳ. πέπερι σὺν κνίδης σπέρματι καὶ οἴνῳ. ὀπὸς σιλφίου σὺν ἐλαίῳ καὶ γλυκεῖ. (ἀψινθίτην. Gesn. πινόμ. Gesn.)

CXLIII. Κορίου δὲ ποθέντος ὠφελεῖ, ἴρινον ἔλαιον, καὶ οἶνος ἄκρατος σὺν ἀψινθίῳ, ἢ ἄλφιτα ὠμὰ σὺν θαλάσσῃ, χιὼν σὺν γλυκεῖ. A

CXLIIII. Σμίλακος δὲ ποθέντος, ὃν ἔνιοι θύμαλλον καλοῦσι, Ῥωμαῖοι δὲ τάξον, δοτέον οἶνον πολύν. καὶ ὄξος, καὶ ὅσα τοῖς κώνειον πεπωκόσιν ἁρμόζει, παραληπτέον καὶ ἐπὶ ταύτης. B

θύμαλον.

CXLV. Τοῖς δὲ ψύλλιον πεπωκόσιν ἁρμόζει τὰ βοηθήματα, ἃ καὶ τοῖς κόριον προσενεγκαμένοις.

CXLVI. Τοῖς δὲ φαρικὸν πιοῦσιν, ἄκρατος πολὺς ἁρμόζει σὺν ἀψινθίῳ, ἢ κινναμώμῳ. γλυκὺς πολύς. νάρδος Κιλικία σὺν οἴνῳ. ἴρις ἀγρία ὁμοίως. πήγανον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ὄξει. C

CXLVII. Πρὸς δὲ μηκώνιον, ἔλαιον σὺν ὕδατι. ἅλες σὺν ὀξυμέλιτι. γλυκύς. μέλι θερμανθὲν σὺν ῥοδίνῳ· ἄκρατος πολὺς σὺν ἀψινθίῳ ἢ κινναμώμῳ σὺν μέλιτι. ὄξος θερμόν. ὀρίγανον σὺν κονίᾳ καὶ γλυκεῖ. D πηγάνου ἀγρίου σπέρμα. ῥόδινον, ἴρινον. ἢ κόπρος ὄρνιθος λεῖος σὺν ὄξει, ἢ σὺν ὀξυμέλιτι.

μόνον οἴνου ἰσχύν.
ὀξύμελι σὺν ἁλσὶ πιεσμένον, ἢ μέλι σὺν ῥοδίνῳ θερμόν, Diosc. in Alexiph.
σὺν ἀψινθίῳ ἢ κινναμώμῳ, in Alexiphar.
ὄρνιθος, legit Gesn.

CXLVIII. Ἐφημέρου δὲ ποθέντος, ὃ καὶ Κολχικὸν καλοῦσιν, ὠφελεῖ κασταναίων τὸ ἐντὸς λεῖον σὺν οἴνῳ. πολύπου τὸ ἀπόζεμα. ὀρίγανον σὺν κονίᾳ. πολυγόνου χυλὸς καὶ E ῥίζα σὺν γάλακτι γλυκεῖ. δρυὸς ἢ φηγοῦ ἢ πρίνου φύλλα λεάνας, δίδου σὺν γάλακτι. ἀμπέλου, ἢ βάτου χυλόν, ἢ καυλοὺς λείους σὺν ὕδατι. καὶ νάρθηκος ἐντεριώνην μετ' οἴνου. ἢ ἕρπυλλον μετ' οἴνου, ἢ μύρτων καρπόν, ἢ ῥοιᾶς λέπη ἀποβρέξας ἐν οἴνῳ. γάλα βόειον βοηθεῖ, ὥστε αἰ παραχρῆμα τις λάβῃ τὸ γάλα, ἄλλου βοηθήματος οὐ χρῄζει. F

πολυποδίου fortè. Gesn.
Succum Polygoni cum vino simpliciter desiderat Diosc. in Alexiph. cap. 5.
Cum lacte, in Alexiph.

CXLIX. Δορυκνίου δὲ ποθέντος, γάλα. γλυκύ. ἔλαιον. εἰς ὄρνιθος στῆθος καθεψηθέν, λεῖον ποθέν, καὶ ὁ ζωμός. ἐχῖνοι, κόγχαι, καὶ πορφύραι, καὶ καραβίδες, πῖννες, κτένες, κήρυκες, ὠμὰ καὶ ἑφθὰ ἐσθιόμενα.

γλυκὺς οἶνος χλιαρός, καὶ ἕψ. Gesn.
κάραβοι, πίνναι.

CL. Στρύχνου δὲ μανικοῦ ποθέντος, ἁρμόζει μελίκρατον, ἀμύγδαλα πικρὰ ἐσθιόμενα. ἄνισον πινόμενον, ζωμὸς λιπαρός, καὶ ἄλλα τινὰ λίπος ἔχοντα χλιαρὰ πινόμενα. G

Coriandro poto aduersantur, irinum oleum, merum cum absinthio, polenta cruda cum aqua marina, nix cum passo. *Contra potum coriandri.*

Contra venenum taxi, quam Græci smilacem, nonnulli thymalon appellant, vinum copiosum dari oportet, itémque acetum & quæcunque conuenire diximus iis qui cicutam hau serunt. *Contra venenum taxi.*

Aduersus epotum psyllium, eadem quæ hausto coriandro remedia auxiliantur. *Contra potum psyllium.*

Contra pharicum potum conueniunt: meracum largius cum absinthio aut cinnamomo, passum copiosum, nardus Cilissa cum vino, iris syluestris similiter, ruta cum hordeacea farina & aceto. *Contra pharicum.*

Epoto papaueris liquore succurrunt hæc: oleum cum aqua, sal cum oxymelite, passum, mel calfactum cum rosaceo, merum copiosum cum absinthio, cinnamomum cum melle, acetum calens, origanum cum lixiuia & passo, rutæ agrestis semen, rosaceum, irinum, fimum gallinaceum tritum cum aceto aut oxymelite. *Contra opium vel meconium.*

Contra potum ephemeron, quod etiam Colchicum appellant, auxiliantur hæc: interna castanearum tunicula cum vino, polypodij decoctum, origanum cum lixiuio, polygoni succus & radix cum lacte dulci: quercus aut fagi, aut ilicis folia trita cum lacte, vitis aut rubi succus, vel cauliculi triti cum aqua, ferulæ medulla cum vino, serpyllum cum vino, myrti fructus aut Punici cortices in aceto macerati. Quin & lactis vaccini potus vsqueadeò est efficax, vt si quis illud quamprimùm sumpserit, non sit aliud desideraturus auxilium. *Contra ephemerum siue Colchicum.*

Contra dorycnium succurrunt, lac, passum tepidum, gallinacei pectusculi elixi triti succus haustus, ipsúmque ius epotum: echini denique, conchæ, purpuræ, squillæ, pinnæ, pectines, buccina, seu cruda seu elixa comedantur. *Contra dorycnium.*

Hausto solano furioso conueniunt, aqua mulsa, amygdalæ amaræ esitatæ, anisum potum, ius pingue, & alia quædam pinguia tepida in potu sumpta. *Contra solanum maniacum.*

Ad hyoscyamum.

Aduersus hyoscyamum, lac, aqua mulsa cum lacte asinino, merum bibitum & vomitione redditum, amaracinum vnguentum, fœnumgræcum cum oleo, vrticæ semina cum vino aut folia, nasturtium, sinapi, cichorium, raphanus. Cogendi porrò ad quietem qui hoc veneno potionati sunt, quemadmodum qui vinum biberunt, vt ipsum excoquant. Hisce porrò signis sese prodit qui hyoscyamum assumpserit: plurimùm delirat, flagris cædi sibi videtur, his accedunt vehemens circa hypochondria dolor, virium exolutio & cruenta mictio.

Ad cantharidas.

Ad cantharidas potas hæc sunt auxilio: oleum cum aqua, irinum & rosaceum, lac: alę ac pedes ipsarum cantharidum è passo poti, vt quidam asserunt, dantur pro antidoto. Iuuat & oleum melinum, ruta cum irino, & semen quoque, ius ex adipe cerui sumptum, pulegium cum aqua: esitatum lini semen, quicum adeps caprina vel ouilla aut anseris caro cocta fuerit: lac iniectum clystere, vitium tenelli palmites triti cum passo & potui dati, scorpioides cum melle, Samiæ terræ drachma cum sapa.

Aduersus buprestin.

Iis qui buprestin assumpserint, oleum tepidum exhibeto, caricas tritas & in vino coctas propinato, aut lac cum palmulis contritis. Iuuant & pyra syluestria sicca multa cum vino trita, lac bubulum recēs, itémque vrina muliebris pota & vomitione reddita.

Contra pityocampas.

Cōtra haustas pinorū erucas cōueniūt, lac dulce, oleū melinū & irinū.

Ad salamandram potam.

Hausta salamandra auxiliantur, lac dulce cum aqua, resina cum melle, chamæpitys in aqua decoctum cum nucleis pineis, vrticę semē aut folia cum hordeacea farina & oleo cocta: testudinis marinæ sanguis & galbanum simul probè cocta sumptáque, ranæ cum eryngij radice coctæ & in cibo sumptæ.

Ad leporis marini venenum.

Hausto lepore marino sunt auxilio hæc: lac muliebre vel asininum potum, cedria è passo aut vino, cedri baccę comestę, cyclamini radix cum vino, maluæ caulis cum radice, ellebori nigri aut scammoniæ drachma, mala Punica vinosa comesta, eorúmq; nuclei. Qui hoc ve-

A CLI. Πρὸς δὲ ὑοσκύαμον, γάλα, μελίκρατον σὺν γάλακτι ὀνείῳ. ἄκρατον πίνειν, ἐμεῖν. ἀμαράκινον μύρον. τῆλις σὺν ἐλαίῳ. κνίδης σπέρμα σὺν οἴνῳ, ἢ τὰ φύλλα. κάρδαμον, νάπυ, χλωρά. ῥάφανος. ἡσυχάζειν δὲ δεῖ αὐτοὺς ἀναγκάζειν, ἵνα ὥσπερ οἱ οἶνον ἐκπέπωσι. σημεῖα δὲ τούτου, μανία πολλὴ,

B ληρεῖ, δοκέει μαστίζεσθαι. ἔστι δὲ καθαρὸν, μέγας αὐλὼν, ὑποχόνδρια πόνος, ἰσχύος ἀπόλεσις, αἵματος οὔρησις.

κάπυ, κιχώριον.

οἱ τὸν οἶνον πεπωκότες ἐκπέψωσι. ÆEgi.

CLII. Κανθαρίδων δὲ παθοῦσιν, βοηθεῖ ἔλαιον σὺν ὕδατι, καὶ ἴρινον, καὶ ῥόδινον, γάλα. φασὶ δέ τινες, ὅτι τὰ πτερὰ καὶ οἱ πόδες τῶν κανθαρίδων πινόμενα ἐν γλυκεῖ, ἀντιφάρμακόν ἐστι. ποιεῖ δὲ καὶ μήλινον ἔλαιον,

C πήγανον μετὰ ἰρίνου, καὶ τὸ σπέρμα. ἐλάφου ἐκ τῆς πιμελῆς ζωμὸς λαμβανόμενος. γλήχων σὺν ὕδατι. λινόσπερμα, συγκαθεψήσας αἰγὸς πιμελὴν, ἢ προβάτου, ἢ χηνὸς σάρκα, ἐσθιέτωσαν. ἐγκλυζέσθω δὲ γάλα. καὶ ἀμπέλου καυλοὺς τρίψας σὺν γλυκεῖ δίδου. σκορπιοειδὴς σὺν μέλιτι. Σαμίας < α. μετὰ σιραίου.

πιμελῶν.

D CLIII. Βουπρήστεως δὲ ληφθείσης, δίδου ἔλαιον χλιαρόν. ἰσχάδας τρίψας καὶ ἑψήσας οἴνῳ, δίδου πιεῖν. ἢ γάλα σὺν φοίνιξι λείοις. ἀχράδας ξηρὰς πολλὰς σὺν οἴνῳ λείας. γάλα βόειον νεαρὸν. ἔλαιον χλιαρόν. οὖρον γυναικεῖον ἁρμόζει πινόμενον καὶ ἐξεμούμενον.

Illa redundant.

E CLIIII. Πιτυοκάμπης δὲ ληφθείσης, ἁρμόζει γάλα γλυκὺ, μήλινον ἔλαιον καὶ ἴρινον.

CLV. Σαλαμάνδρας δὲ ποθείσης βοηθεῖ, γάλα γλυκὺ σὺν ὕδατι, ῥητίνη σὺν μέλιτι. χαμαιπίτυς συνεψηθεῖσα στροβίλοις σὺν ὕδατι. κνίδου σπέρμα, ἢ φύλλα σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ καὶ ἐλαίῳ ἑψήσας, δίδου.

F χαλβάνη καὶ χελώνης θαλασσίας αἷμα, συνεψηθέντα καλῶς καὶ λαμβανόμενα. βάτραχοι μετὰ ῥίζης ἠρυγγίου ἑψηθέντες, καὶ λαμβανόμενοι.

στροβίλοις. In chamæpityos decocto pinei nuclei simul atteruntur. in Alexiph. κνίδης.

σὺν κριθίνῳ, hoc est, farina cum rasfiore, simpliciter. Diosc. in Alex. itémque Nicander.

In Alexiph. ipse ranarum ita coctarum exhibetur.

CLVI. Λαγωοῦ δὲ παθόντες βοηθεῖ, ποθὲν γυναικὸς γάλα, ἢ ὄνου. κεδρία σὺν γλυκεῖ, ἢ οἴνῳ. κεδρίδες ἐσθιόμεναι. κυκλαμίνου

G ῥίζα σὺν οἴνῳ. μολόχης τὸν καυλὸν σὺν τῇ ῥίζῃ. ἐλλεβόρου μέλανος, ἢ σκαμμωνίας < α. ῥοιαὶ ἐσθιόμεναι οἰνώδεις, καὶ οἱ πυρῆνες.

ὁ καυλός.

οὐδὲν δὲ τῶν ἰχθύων ὑπομένουσι προσφέρεσθαι, A
εἰ μὴ καρκίνους ποταμίους, καὶ τούτους μόνους
πέσσουσι. σημεῖον δὲ τοῦ δύνασθαι σωθῆναι αὐ-
τοὺς, ἐὰν ἰχθῦς ἡδέως προσίενται. ἁρμό-
ζει δὲ καὶ ἐλλέβορος λευκός. οὐ γὰρ εὐλαβητέον
ἐπ' αὐτῷ τοὺς ἐμέτους. βοηθεῖ δὲ ἐν ἀρχῇ καὶ
οὖρον ἀνθρώπινον ποθὲν καὶ ἐξεραθέν. καὶ χηνὸς
αἷμα παραχρῆμα πινόμενον. Ὁ λα- B
γὼν θαλάσσης πεπωκὼς, ἐμεῖ πυκνὰ, καὶ
χρώματα παντοδαπά. οἱονεὶ γὰρ σαπρόν
τι φαγὼν, οὐ κατέχει. τούτῳ χηνὸς καὶ ὄρνιθος
στέαρ ἅμα δὸς πιεῖν.

Ista quæ non suo habebantur loco post caput CII. huc reucere visum est.

ὄρνιθος.

Gesn. suspicatur legẽdum, ἢ αἷμα, aut sanguinem.

CLVII. Πρὸς δὲ φρῦνον καὶ τὸν κωφὸν βά-
τραχον βοηθεῖ χελώνης θαλασσίας, ἢ χερ-
σαίας αἷμα ξηρὸν μετ' οἴνου. δαμασωνίου ῥίζης C
προσφάτου σὺν ὄξει < α΄. ξηρᾶς δὲ < β΄. ποι-
οῦσι καὶ ἄκρατος πολὺς πινόμενος καὶ ἐξεμούμενος.
καλάμου ῥίζα σὺν οἴνῳ. κύπειρος σὺν οἴνῳ.
διώκειν δὲ καὶ περιπάτοις, ἢ δρόμοις χρώμενος, καὶ
λουτροῖς ἐν πυριατηρίοις. ἰδίως δὲ πρὸς φρῦνον,
βάτραχος ἑφθὸς, ἢ ὀπτὸς προσφερόμενος.

σὺν οἴνῳ, cum vino. Diosc. lib. 3. de m. t. med. cap. 169.

Fortè, [illegible]

CLVIII. Ἡ δὲ ταυρείου αἵματος, ἀφω- D
νία, πνῖγος στομάχου, οὐρῆσαι οὐ δύναται. ταυρείου
αἵματος ποθέντος, βοηθοῦσιν ὄλυνθοι σὺν ὄξει
ποθέντες. καθ' ἑαυτὸ ὄξος. νίτρον σὺν σιλφίῳ.
πιτύα ἐρίφου, ἢ λαγωοῦ μετ' οἴνου. νίτρου < α΄.
μετ' οἴνου. κράμβης σπέρμα σὺν ὄξει. κονύζης
φύλλα σὺν πεπέρει. ἢ βάτου χυλὸς σὺν ὄξει.
καὶ φλεβοτομεῖν δεῖ. κοιλίαν τε κινεῖν. ἐμέτους E
δὲ φυλάττεσθαι ὡς βλαβερούς.

In Alexiph. σὺν ὀξυκράτῳ, ex posca.

νίτρον.

σὺν ὄξει, cum aceto, in Alexiph.

CLIX. Γάλακτος δὲ θρομβωθέντος, ὠ-
φελίμως δίδοται γλυκὺς πολύς. ὄξος χλια-
ρόν. ὄλυνθοι σὺν ὄξει. ὀπὸς σιλφίου σὺν ὀξυ-
κράτῳ, ἢ κονίᾳ. πιτύα λαγωοῦ, ἢ νεβροῦ, ἢ ἐ-
ρίφου, ἢ ἀρνὸς, ἢ δορκάδος, ἢ βουβάλου, ἢ μόσχου
σὺν ὄξει. γλυκὺς σὺν ὄξει. ἡδύοσμον σὺν ὄξει. καὶ F
κοιλίαν δὲ λύειν. ἔνιοι δὲ ἡδύοσμον σὺν οὔρῳ δι-
δόασιν. ἁλυκὸν δὲ μηδὲν προσφέρειν· μᾶλ-
λον γὰρ πήγνυται τὸ γάλα. ἀλλ' οὐδὲ ἐμεῖν
δεῖ δὲ τὸ δυσβοηθητότερον τοῦ αἵματος.

Gesn. δεῖν legẽdum suspicatur, vt sit infinitiuum loco imperatiui. Alioqui enim menta aluum potius astringit, quàm soluit. Fortè, ἔστι δὲ τοῦτο δυσβ.

CLX. Πρὸς δὲ μύκητας ποιεῖ ἀλεκτορί-
δος ἄφοδος σὺν ὀξυκράτῳ. ἀριστολοχίας
< α΄. μετ' οἴνου. κλημάτων κονία, ἢ ἐξ ἀχρά- G
δος τοῦ δένδρου ποθεῖσα. καὶ συνεψόμεναι δὲ τοῖς

nenum biberint, piscium nihil admittunt, prẹter fluuiatiles cancros, quos etiã solos cõcoquunt. Signum porrò salutis fuerit, si pisces alacriter in cibos admiserint. Cõuenit eis etiã elleborus albus: neq; sunt pertimescẽdi qui eum sequũtur vomitus. Iuuat & ab initio vrina hominis pota & vomitu reddita, itémq; sanguis anseris cõfestim epotus. Hausti leporis marini signũ est, frequens vomitus & variorum colorum: nam ventriculus ceu ingesto quopiam putri minimè cõtinet. Sic affecto anseris & gallinæ adipem simul dato in potu.

Aduersus rubetæ & ranæ mutæ venena auxiliantur: testudinis marinæ aut terrestris sanguis exiccatus cũ vino, damasonij radicis recẽtis cũ aceto drachma, siccæ autem drachmæ duæ. Iuuat & meracũ copia largiore potũ ac vomitu reiectũ, arũdinis radix cũ vino, cyperus cũ vino. Solicitãdi etiã qui venena eiusmodi hauserunt ad ambulationis aut cursus exercitia, itémq; lotiones crebras in caldariis cellis. Priuatim autẽ contra rubetã facit, rana elixa vel assa in cibo sumpta.

Contra rubetæ & ranæ mutæ venena.

Taurini sanguinis poti signa sũt, vocis interceptio, dolor stomachi, vrinæ retẽtio. Cõtra hoc venenum succurrũt, grossi ex aceto poti, acetũ per se, nitrum cũ laserpitio, coagulũ hœdi aut leporis cũ vino, nitri drachma cũ vino, brassicẹ semẽ cum aceto, conyzæ folia cũ pipere, rubi succus cum aceto. Tundenda etiam vena, ciendáque aluus: at vomitus, tanquam noxij, vitandi.

Contra taurini sanguinis haustum.

Cõtra lac in grumos cõcretũ vtiliter exhibẽtur, passum copiosum, acetum tepidũ, grossi cum aceto, liquor silphij cum posca aut lixiuio: coagulũ leporis, aut hinnuli, aut hœdi, aut agni, aut capreæ, aut bubali, aut vituli cũ aceto, passum cũ aceto, mẽta cũ aceto. Sed & soluẽda est aluus. Sũt qui mẽtã cũ vrina exhibeant. Salsi porrò nihil offerẽdum, quoniã lac magis coiret ac dẽsaretur: at neq; his vomitus conuenit. Cæterũ huic veneno ægriùs quàm taurino sanguini poto succurritur.

Ad lac in ventre coagulatum.

Contra fungos hæc auxiliantur: fimum gallinaceum cum posca, aristolochiæ drachma cum vino, lixiuium è sarmentis vitium aut pyrastro arbore potum. Ipsi quoque pyrastri fructus

Aduersus fungos.

ac folia si cum fungis decoquantur, horum strangulãdi vim auferũt. Iuuat & absinthiũ cũ aceto, mel delinctũ vel in aqua potũ, apiastrũ cũ nitro aut lixiuio, sal cũ aceto, pyra syluestria esitata, amaracinũ potũ, meracũ haustũ, panacis Asclepij radix & semẽ, ruta cũ aceto, fæx vini vsta & cruda quoq; pota ex aqua, raphanus in cibo sumptus: atramẽtum sutorium cum aceto egregiè opitulatur: nasturtium aut sinapi, radix tragacanthæ cum aceto.

Contra gypsi potum.

Contra gypsi potũ proficiunt: lac vomitu reddẽdum, oleum ex aqua mulsa aut ficuũ decocto, lixiuiũ ficulneum cũ vino, origanum cum lixiuio vel aceto, maluæ decoctum.

Contra lithargyri potum.

Iis qui spumã argẽti biberint succurrũt hęc: meracum largius cũ absinthio propinatũ, apij syluestris semen è vino, hypericum, hyssopum cum vino, myrrhæ oboli duo, hormini semẽ, limonium & apium, fimus palũbin[us] cũ nardo exhibitus.

Contra cerussam.

Cerussa pota, prosunt hęc: oleum, aqua mulsa, ficuum decoctum cum oleo calẽte, lac potũ vomitionéq; redditũ, grossi cũ aceto, maluęcum radicibus decoctũ, amaracinũ, irinum, sesamũ tritũ è vino, lixiuiũ è sarmẽtis vitium, Persicorum nuclei cũ oleo aut hordei decocto, gummi pruni arboris, humor qui in folliculis vlmi continetur. Cæterùm post vomitiones etiã thapsiæ succo aut scãmoniæ liquore vtẽdum est.

Aduersus hydrargyrum.

Argento viuo poto, conueniunt: lac haustum aut vinum cum absinthio vel apij semine, hyssopus cum vino, ita tamẽ vt deinde reuomãtur: prosunt & quæ proximè contra spumam argenti præscripsimus auxilia. Mirificè verò adiuuat globulus è lamella auri perexigua deuoratus: illi enim argentum viuum propter cognationem circunfunditur & adhærescit, ac simul etiam lubrico lapsu per sedem egeritur.

EPILOGVS.

Hæc sunt, charissime Andromache, quæ tibi, de simplicium medicamentorum vsu experimentis cõprobato, duobus digesta libris mittere visum est.

FINIS.

A μύκησιν αἱ ἀχράδες, καὶ τὰ φύλλα, αἴρουσι τὸ πνιγῶδες αὐτῶν. ἀψίνθιον μετ' ὄξους. μέλι ἐκλειχόμενον καὶ πινόμενον σὺν ὕδατι. μελισσόφυλλον σὺν νίτρῳ, ἢ κονίᾳ. ἢ ἅλες σὺν ὄξει. ἀχράδες ἐσθιόμεναι. ἀμαράκινον πινόμενον. ἄκρατος πινόμενος. πάνακος Ἀσκληπιοῦ ῥίζα καὶ καρπός. πήγανον σὺν ὄξει, τρὺξ B οἴνου κεκαυμένη, καὶ ὠμὴ πινομένη μεθ' ὕδατος, ῥάφανος ἐσθιομένη. ἄκρως δὲ ποιεῖ τὸ τοῦ *χαλκοῦ ἄνθος σὺν ὄξει. °καρδαμίνη, νάπυ. τραγακάνθου ῥίζα σὺν ὄξει.

σὺν ὀξυμέλιτι, cũ aceto mulso, Diosc. 5. de mat. med. cap. 116.

Gesn. κάρδαμον ἢ νάπυ legẽdum suspicatur.

CLXI. Γύψου δὲ ποθείσης ποιεῖ γάλα, ἐμείτω δέ. ἔλαιον σὺν μελικράτῳ, ἢ σύκων ἀφεψήματι: κονία συκῆς σὺν οἴνῳ. ὀρίγανον C σὺν κονίᾳ ἢ ὄξει. μολόχης ἀπόζεμα.

CLXII. Πρὸς δὲ τοὺς λιθάργυρον πιόντας ποιεῖ, ἄκρατος πολὺς διδόμενος σὺν ἀψινθίῳ, °σελίνου ἀγρίου σπέρμα σὺν οἴνῳ. ὑπερικόν. ὕσσωπον σὺν οἴνῳ. σμύρνης ὀβ. β'. ὁρμίνου σπέρμα. λειμώνιον, καὶ σέλινον. καὶ ἀγρίων περιστερῶν κόπρος διδόμενα μετὰ νάρδου.

σελίνου σπέρμα simpliciter in Alexipharm. In Alexiph. additur ἀγρίου, syluestris.

D CLXIII. Ψιμμυθίου δὲ ποθέντος, ἔλαιον, μελίκρατον. σύκων ἀφέψημα σὺν ἐλαίῳ θερμῷ. γάλα, ἐμεῖται δὲ αὐτό. ὄλυνθοι σὺν ὄξει. μολόχης ἀφέψημα σὺν ταῖς ῥίζαις. ἀμαράκινον, ἴρινον. σήσαμον λεῖον μεθ' οἴνου. κονία κληματίνη. *περσικῶν ὀστᾶ σὺν ἐλαίῳ. *κριθῶν ἀφέψημα. κόμμι κοκκυμηλέας, πτελέας τὸ ἐν E τοῖς θυλακίοις ὑγρόν. χρῆσθαι δὲ μετὰ τοὺς ἐμέτους, καὶ θαψίας χυλῷ, ἢ σκαμμωνίας [ὀπῷ.]

Περσικῶν, in Alexiphar.

CLXIIII. Ὑδραργύρου ποθείσης ἁρμόζει γάλα πινόμενον, ἢ οἶνος σὺν ἀψινθίῳ, ἢ σελίνου σπέρματι, ἢ ὕσσωπον σὺν οἴνῳ: ἐμείτω δὲ αὐτό. καὶ τὰ πρὸς λιθάργυρον ἀναγεγραμμένα ποιεῖ. ἄκρως δὲ βοηθοῦνται χρυσοῦ ἐλα- F σμάτιον μικρόν τι καταπίνοντες περιφερές. *περιχωροῦνται γὰρ τῷ χρυσῷ διὰ συγγένειαν, καὶ συνολισθαίνει διὰ τῆς ἕδρας.

περιχεῖται, vel περιχέονται.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ὅσα διὰ πείρας ἡμῖν, ὦ φίλτατε Ἀνδρόμαχε, τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἐν δυσὶ G τόμοις συνειλεχότες, ἐπεστάλκαμέν σοι.

ΤΕΛΟΣ.



ISTA QVAE SEQVVNTVR, HINC INDE Dioscoridis περὶ εὐπορίστων contextui falsò ascripta, in hunc locum reiecimus.

Hæc quæ in contextu Græco ad cap. 2. calcem legebantur, tanquã spuria Molbanus prætermisit.

A

Πρὸς κεφαλαλγίας.

Βοὸς πιούσης καὶ κορεσθείσης, ὃ δὲ λείψανον πιὼν ἰαθήσεται. Ἄλλο. Ἀναγαλλίδος χυλὸν ἀμελόμενος, ὃ λέγεται καλλίτειχον, ἢ σεύτλου, τοῖς μυκτῆρσιν ἔμβαλε, καὶ τὰ ἐν τῇ κεφαλῇ φλέγματα καθαίρει.

B

Cap. 41. μετὰ δὲ, ἐβένου ῥίπισμα σὺν οἴνῳ.

Ebenus.

Δρῦς τὸ δένδρον κείμενον εἰς τὸ ὕδωρ ἔτη ρ. γίνεται ἔβελλος. τὸ δὲ εἶδος αὐτοῦ, μέλαν.

Post caput 169. libri 2. ista legebantur, quæ non erant eius loci, vt apparet: sed neque Dioscoridis genuina, vt ex galangæ & zambacis mentione liquet.

Πρὸς τοὺς μὴ δυναμένους συγγενέσθαι μετὰ τῆς ἰδίας γυναικός.

C

Λαπάθου χλωροῦ ἀγρίου δράγμα ἓν πλῆρες ἕψε ἐν γάλακτι βοός, καὶ δὸς πιεῖν μετ' οἴνου, ἐναποβρέξας αὐτὸ πρῶτον εἰς τὸν οἶνον ἑσπέραν μίαν. Ἄλλως. Πυρέθρου καὶ γαλάγγας, ἀνὰ < γ'. τρίψας ἕνωσον μετὰ ζάμβακος ℥ γ'. βαλὼν αὐτὸ εἰς ὑάλινον, καὶ κρέμασον εἰς ἥλιον ἡμέρας λ'. καὶ λαβὼν ἐξ αὐτοῦ, ἄλειφε τὸν ὀμφαλὸν καὶ τὰς ψοίας τοῦ πάσχοντος, καὶ θαυμάσεις.

D

Πρὸς δύσπνοιαν.

Hoc caput post lib. 2. 59. legebatur: sed tanquam illegitimum loco mouimus.

Φλεβοτομήσας τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς μετὰ θερμοῦ, δι' ἡμέρας ζ'. πινέτω τὴν διάρροδον ἢ τὴν εὐπόριστον. καὶ μεθ' ἑτέρας ζ'. ἡμέρας λαβέτω ἑπτὰ τὴν διὰ τῶν γ'. πεπέρεων. καὶ μεθ' ἑτέρας ζ'. ἡμέρας τῆς καθάρσεως, φλεβοτομήσον αὐτοῦ τὴν δεξιὰν χεῖρα.

E

Hoc caput quod post 59. cap. lib. 2. locatum erat, tanquam nobis suspectum, huc transferendum duximus.

Εἰς ἧπαρ καὶ σπλῆνα.

Ges. fortè θαυμάσεις contemplaberis: aut ἐξερχόμενον τοῦ αἵματος ὑγιανεῖς, effluenti sanguine sanabis.

Εἰς δὲ δεξιὸν ὠτίον τὴν ἐπικειμένην φλέβα κόψας, ἐξερχόμενον δὲ αἷμα θαυμάσεις. εἰ δὲ τὸν σπλῆνα πονῇς, τὸ ἀριστερὸν ὠτίον.

Lege σπλῆνα hîc & in sequentibus.

F

pag. 97 ἐπιτηδείων.

Hæc ad splenem pertinentia remedia quæ minus ipse legebantur cap. 65. tanquam ex parte superstitiosa &

Ἐνέγκας σπλῆνα βοός, σχίσον αὐτὸ καὶ διέκβαλε τὸν πάσχοντα, καὶ τὴν σπλῆνα τοῦ βοὸς κρέμασον εἰς τὸν καπνόν, καὶ τούτου

Ad capitis dolores.

RELIQVVM de aqua, è qua vacca ad saturitatem biberit, haustum sanat. Aliud: Extractum succum anagallidis (quæ Callitrichum dicitur) aut betæ: naribus immitte, & pituitam è capite prolicies.

Hæc parenthesis verba Gesnero suspecta.

Ad oculorum hebetudinem.

Quercus arbor in aqua delitescens annos centum, fit Ebenus. Est autem ei colos niger.

Ad eum qui cum propria vxore concumbere nequit.

Lapathi syluestris virentis plenum manipulum coque in lacte bubulo, & propina cum vino, in quo priùs idem lapathum vna nocte maceraueris. Aliter: Pyrethri & galangæ, ana drach. iij. tere, & misce cum zambacini olei vnc. iij. & in vitreo vase suspende ad solem diebus xxx. Eo remedio laborantis vmbilicum & lumbos inunge, effectúmque miraberis.

Ad spirandi difficultatem.

De sinistra ægri manu aquæ calenti post venæ apertionem indita sanguinem detrahito. Post dies septem bibat antidotum Diarrhodon aut Euporiston. Post alios verò septem dies, sumat antidoton è tribus piperum generibus. Tandémque post alios septem à purgatione dies, manus dextræ venam tundito.

Ad hepatis & splenis affectus.

Laborante hepate venam quæ in summa dextræ auriculæ parte reperitur tundito, ita vt sanguis emanet: splene verò laborante, sinistræ auriculæ venam incidito.

Splenem bouis medium diffindito, & ægrotum per ipsum transmittito: tum splenem bubulum ad fumum suspédito: hoc arescente &

æger ipse sanabitur. Aliud: Splenem ouis feruentem ægri spleni imponito, & ferro ignito crucis formam desuper imprimito: tùm assumptum splenem ad fumum suspendito, & portulacæ succo cum rosaceo permixto ægrotantem inunge. Aliud: Myricæ fructum & radicem vbi contuderis, in vino vetere biduo macera, & inde ieiuno haustum vnum propinato. Hoc genus remedij probatum est.

A ψυχομένου ὁ πάσχων ὑγιαίνει. Ἄλλο. Λαβὼν σπλῆνα προβάτου, ζέουσαν ἐπίθες κατὰ τῆς τοῦ ἀνθρώπου. καὶ πυρώσας σίδηρον, ποίησον σταυρὸν ἐπάνωθεν. καὶ εἶθ' οὕτως λαβὼν τὴν σπλῆνα, κρέμασον εἰς τὸν καπνόν. καὶ ἀνδράχνης χυλὸν μετὰ ῥοδίνου μίξας, ἄλειφε τὸν πάσχοντα. Ἄλλο. μυρίκης B καρπὸν καὶ τὴν ῥίζαν κόψας, βρέχε εἰς οἶνον παλαιὸν ἡμέρας β'. δίδου πίνειν νηστικῷ κράσιν α'. δόκιμον. — Diosc. stylo dissentanea loco mouimus.

Vt ne mulier scortetur, vir cum ea congressurus pudendo suo fel scari piscis illinet: sic enim rem cum alio non est habitura.

pag. 107. Κιμωλίας φυραθέν.

Πρὸς τὸ μὴ πορνεῦσαι γυναῖκα, χολῇ σκάρου τοῦ ἰχθύος καλύψας τὸ αἰδοῖον αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ συγγενόμενος μετὰ ταῦτα, C καὶ οὐ μίγνυται μετ' ἄλλου. — Hæc ceu minùs aptè adiuncta cap 99. & Diosc. dictioni minus consentanea in hunc locum reiecimus.

Ad horum librorum calcem Doctiss. Gesnerus varias adiecit tum oxymelitis, tum & aliorum medicamentorum præparationes, quas in exemplari manuscripto reperit: quanuis minimè Dioscoridis esse, & ipsa margini ascripta censura & longè diuersa dictio abundè testabantur. Eas nos, tum quia corruptæ deprauatæque sunt adeò, vt restitui vix vllo modo possint, tum quia partim ex Nicolao Myrepso & Aëtio, partim etiam aliunde depromptæ videbantur, hîc transcribere superuacaneum duximus. Erant prætereà nonnulla ad quosdam particulares affectus non minùs mendosa remedia, quædam etiam simplicium aliquot mangonia, quæ nos omnia consultò prætermisimus. Quòd ad illa verba attinet, tam ad captandos serpentes quàm ad eorundem morsus pronuntianda, ea non miror probitate insigni virum D. Gesnerum sua interpretatione indigna censuisse: quippe cùm sint planè superstitiosa, imo potiùs Magica, adeóque Christianis auribus δυσφόρητα. Quòd si quis tamen curiosiùs isthæc additamenta desideret, ea ex Dioscoridis ὑποείσων editione Argentinensi repetat, per me licet.





IANI ANTONII SARACENI LVgdunæi Scholia αὐτοσχέδια in Dioscoridis ἀποσιῶν Librum priorem.

CAP. II. ἀμύγδαλα πικρά] Amygdalæ amaræ frustra hic repetuntur, quoniam earum iam est facta mentio sub huiusce capitis initium, vsurpandarum itidem cum aceto & rosaceo.

CAP. VIII. πταρμοὺς ἐπέχει δακτύλοις αἱ ἰσχυρῶς] His refragatur Aëtius, qui sub finem ser. 2. Tetr. 2. inter rationes sistendi sternutamenta, hanc ipsam etiam recenset, quæ fit venis ad magnos angulos sitis ab vtraque nasi parte compressis. Aristoteles etiam, vti patet ex Probl. sect. 33. perfricato oculo aut etiam naso desinere sternutamenta existimauit.

παύει δὲ πταρμούς] His repugnat Diosc. 2. de mat. med. cap. 171. vbi de eodem ocimi semine agens, scribit in hæc verba: κινεῖ δὲ καὶ πταρμοὺς πάλιν τὰς ἀναπνοάς σωματι ἐν ὀσφρήσεως, hoc est, olfactu in nares attractum subinde sternutamenta mouet: quāquā & reperiuntur vetusti codices, in quibus & eo loco αὐτὸ τὸ, παύει, legitur, id est, sedat. Vtrunque porrò verum esse potest pro varia humoris cerebro contenti, seu inquàm quieti, seu etiam agitati, dispositione: id quod etiam rectè Moibanus admonuit.

κρόκου ὀβ. γ'] Malim, κνίκου. Cùm enim epilepticos purgans remedium hîc proponatur, cnici seu cartami facultas, quàm croci, cōuenientior videtur.

ὑπὸ φύλλον] Moibanus silphij semen vertit, & rectè: nam ὑπὸ φύλλον, quod huic eidem Authori cap. 69. huiusce libri, voce composita ὑπόφυλλον dicitur, laserpitij semen satis designat: siquidem & ὀπὸς Hippocrati interdum non silphij modò succum, sed ipsum quoque silphium seu laserpitiū significat, & φύλλον, teste Gal. in glossis Hipp. etiam per se simpliciter effertur, pro ipsius laserpitij semine, quia instar folij latum sit.

CAP. XXVIII. ἀπὸ τῆς μαγειρικῆς] Moibanus restituit, αἰγείρων. fuligo, inquit, quæ de populo nigra colligitur. Gesnerus, καμίνων, legendum suspicatur, & fornacum fuliginem interpretatur. Malui equidem, ne tantoperè à manuscripti codicis lectione recederem, μαγγανείων legere, vertique coquinariam fuliginem.

CAP. XLVI. ὕσσωπον κεκαυμένον] Ad quid, quæso, hyssopum vstum? Malim ergo, οἴσυπον. Nam & œsypum ad genas callosas ciliorúmque defluuio laborantes commendat Dioscorides, 2. de mat. med. Sed is error, vt ὕσσωπον ἀντὶ τοῦ οἰσύπου accipiatur, & hîc alibi & aliâs frequenter apud Medicos occurrit.

CAP. XLVII. ἐν ψιλώθρῳ] βλεφαρίζειν vocat Paulus, quo loco idem curationis genus comprobat, quod tamen Aëtio minimè probatur.

CAP. LIII. ἀνακολλώμενα δὲ] Suspicor legendum, ἀνακολλᾶ δὲ, aut ἀνακολλᾶται δὲ, vel, ἀνακολλώμενα δὲ τὰς, &c. Sic vbi legitur, χονδρίλλης ἡ κόμμι, restituo, ἡ χονδρίλλης κόμμι ὁμοίως. Nam etsi quoduis gummi pilos fortasse glutinare valet, vti legitur apud Paulum & Oribasium, tamen vis ea peculiariter tribuitur à Diosc. 2. de mat. med. cap. 161. ei gummi, quod circa ramulos chondrillæ mastiches simile reperiri asserit.

CAP. LVII. καὶ τὸ ἐκ τοῦ λίπους, &c.] Hæc alioqui mendosissima sic emendat Moibanus, ἢ τὸ λίπος ἐκ τοῦ ἐλειοῦ, ὃς καλεῖται γλῆρις, ὃ παρ' ἐνίοις λαγόκυρος ἢ σκίουρος λέγεται, hoc est, & pinguedo gliris, qui à nonnullis lagonciros & sciurus dicitur. Malim: ὃς καλεῖται γλῆρις Ῥωμαϊστί, παρ' ἡμῖν δὲ μυωξὸς ὑπὸ λαγόκυρος λέγεται. Sed de gliris apud Græcos variis synonymis vide Hesychium, Suidam & Varinum. Est verò σκίουρος, aliud animantis genus vmbram sibi cauda faciens, quod & Hesychius alio nomine καμψίουρον, ab inflectenda cauda, seu ἴππουρον, à caudæ magnitudine, dici asserit: quanquam & fortassis huius pinguedo æquè ac gliris ad aurium dolores accommodatur.

CAP. LIX. ἐγχέας εἰς ὄξος ἔλαιον] Hæc ad finem vsque capitis quàm corruptissimè scripta sic emendat Moibanus: ἐγχέων εἰς ὄξος ἔλαιον, καὶ πρασίου χυλὸν, καὶ θερμαίνων, καὶ ἐνσταλάζεις ἐρίῳ ..., hoc est: Acetum, cui infusum sit oleum & æparum succus, calefacito, idque per lanam specillo inuolutam in aures instillato calens, quantum sustinet æger. Malim verò sic: ἐγχέας εἰς ὄξος ἔλαιον καὶ πρασίου χυλὸν, θερμαίνε, καὶ ... θερμὸν τῷ ὄξει, καὶ ... μέχρις αἰσθητοῦ.

CAP. LXIX. ἄλφιτον, ὑπόφυλλον μετὰ] Rectiùs fortasse, ἀλφίτῳ ὀπὸς μετὰ, &c. aut ὑπόφυλλον accipiendum pro laserpitij semine, quod etiam φύλλον iam antè monuimus simpliciter nominari ab Hippocrate, teste Gal. in Gloss. quia latum sit. Inferiùs verò, αὐτὸ τὸ, ἀποβάλλει δὲ πάντων, rectiùs legas, ἀποβάλλει δὲ τὰ. Itidémque ad capitis calcem, pro ἀναβλύζουσι, malim, ἀναχυλίζουσι.

CAP. LXXXVII. κύαθοι ιβ'] Dosis hæc, ceu nimia, mihi non parum suspecta est.

CAP. LXXXVIII. κινεῖ δὲ καὶ ἐμέτους] fortè, κινοῦσι δὲ, &c. De vomitum cientibus hîc nouum caput fecit Moibanus, id quod vti Gesnero, ita & mihi improbatur: quāuis & ex iis quæ sequuntur remediis nonnulla vomitum prouocant, quem in anginis interdum esse vtilem rectè monet Aëtius.

CAP. XCII. ἦχει δὲ] Moibanus, ἀρτηρίας δὲ reponit. At malim ego, paucioribus immutatis literis, βρόγχει restituere.

CAP. XCVI. καὶ ἰσάτιδι] Malim, οἰνάνθῃ, vti etiam legendum censuimus, lib. 4. de mat. med. cap. 136. de adianto.

CAP. XCVIII. τρὺξ ὄξους] Aëtius, τρὺξ οἴνου παλαιοῦ, fæx vini veteris. Pro eo verò quod sequitur, μετὰ χυλοῦ καὶ μετ' ἐλαίου, rectiùs legas, μετὰ χυλοῦ ἢ βαλανίνου ἐλαίου. Sed & pro eo quod habetur, δι' ὅλης νυκτὸς, Plinius idem commemorans remedium, una nocte, reddit: quod ipsum & Paulus &

Aëtius innuere videntur.

Cap. xcix. καὶ ἀκακίας χύλισμα] Moibanus hîc redundare nonnulla existimat. Ego verò conicio potiùs ita legendum, ἀκακίας χύλισμα ὃ ἐκ τῶν κερατίων ἢ φύλλων τῆς ἀκακίας, ἢ ὁ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτῆς ἀποβρασθεὶς χυλὸς, &c. Nam & hæc duo succi Acaciæ genera memorantur apud Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 133.

μυρσίνης σὺν οἴνῳ] Fortè vinum myrtinum intelligit Dioscorides, quod è baccis in eo decoctis parabatur, vti videre est apud eundem, lib. 5. de mat. med. cap. 36.

καππάρεως ῥίζαι] Moibanus, καππάρεως, restituit: attamen malim, καππάρεως, quoniam capparis radices ποιεῖν ἐπὶ τῶν τριχῶν μελαίνωσιν, *ad denigrandos capillos*, vsurpari à Medicis est in confesso.

τῆς ῥίζης ἀσφοδέλου] Malim, ἀσφοδέλου, scilicet φύλλα: itémque pro, ..., seu potiùs ....

Cap. ciii. ἄχρις ἂν ἐξιδρώσῃ] Moib. *quousque exudet*. Scilicet illi ἐξιδρώσῃ, vel ἐξιδρώσαντι legere visum est. Et certè quidem de eodem ad abolendos pilos remedio agens Dioscor. lib. 4. cap. 189. illicò pòst addit, cutem vbi exudauerit abstergendam, deindéque recentem dryopterin imponendam. At huic loco, meo quidem iudicio, aptius conuenientiúsque fuerit, si legerimus, ἐξιονθίσῃ. Est enim ἐξιονθίζειν seu ἐξιονθίζειν Hesychio, τὸ τρίχας ἀναδιδόναι. Siquidem ἴονθος, addit ille, ῥίζαν τριχῶν ἢ τὸ ὑπερέχον, hoc est, *pilorum radicem, aut quod è pilu extra cutem eminet*, significat. Est etiam ipsi Suidæ, ἴονθος, ... id est, *prima lanugo*, aut, *qui primi efflorescunt exoriunturque pili*.

τήλινον ἄλειφαρ] μύρον potiùs, quàm ἄλειφαρ, hîc legendum satis indicat quod sequitur, ῥόδινον sine adiuncto: adde quòd vnguentum telinum, seu quod è fœnogræco paratur, scribit idem Author, 1. de mat. med. cap. 57. ἐν πεσσοῖς ... μίγνυσθαι, hoc est, *medicamentis ad fœtici nitorem inducendum immisceri*.

Cap. cxiii. οἴνῳ ἰρίνῳ] *Irino vnguento restinctis*, vertit Moibanus. Sed rectiùs legas, ... simpliciter, aut, οἴνῳ εὐώδει, hoc est, *vino odorato*. Sic Paulus lib. 3. cap. 36. ad hircosa vitia alarum plumbaginem vrit, vinóque odorato restinguit. Adde quòd terra Chia vsta vnguento irino iniecto incenderetur potiùs, quàm restingueretur. Neque tamen illud, ἰρίνῳ, omittendum censeo: interiicienda modò distinctio. Nam & ipsum per se irinum vnguentum quidni, vt ozænarum graueolentiam, teste Diosc. 1. de ma. med. cap. 66. ita etiam hircosum alarum fœtorem emendet?

Cap. cxvii. σούσινον ἄλειφαρ] Rectiùs fortasse legas, λείριον μύρον, aut, σούσινον μύρον. Nam & Dioscor. lib. 1. de mat. med. cap. 162. de susino seu liliaceo vnguento, sic habet: μώλωπάς τε ταχέως μελαίνει καὶ ἀνάγχει ..., id est, *vibices quamprimùm emendat & reliquos cuti concolores efficit*. Sed & Orib. 3. ad Eunap. ad finem cap. 36. scribit, *vibices concolores statim fieri oleum liliaceum continuò inunctum*.

Cap. cxviii. ἀλφοὶ δὲ λευκοὶ ἢ λεῦκαι] Sunt qui ἀλφὸν λευκὸν & λεύκην pro eodem cutis vitio accipiunt: sed hîc rectè manifestò distinguuntur. Siquidem ἀλφὸς λευκὸς, seu vitiligo alba, ἀλφὸς simpliciter Celso vulgóque Medicorum plerunque dicta, in cute potissimùm hæret: & λεύκη præterquàm quòd albida magis est, altiùs etiam descendit, carnémque ipsam occupat. Sed de his vide Gal. 3. de causis sympt. & Celsum, lib. v. cap. vlt.

Cap. cxxiiii. θάλασσα πυριάν] Sic legit Moibanus. Malim tamen, πυριωμένη, vel, πυριωμένην. Nam & fotu marinam aquam conferre prurituι, vel ipse testatur Diosc. lib. de ma. med. v. cap. 19. At potu non est dubium quin, vti salsamenta omnia cæteráque quæ praui sunt succi, pruritum excitet, nedum tollat: nisi fortè per accidens, dum, qua pollet vi cathartica, pruritum gignentes humores expurgat.

Cap. cxxx. ἐξ ... κονίας] Κονία inter alia ἄσβεστον seu calcem significat. Ideò verò calcem hoc loco potiùs, quàm lixiuium aut cinerem lixiuum vertere placuit, vti & Moibano, quòd & ipse Diosc. lib. 3. de ma. med. cap. 103. viscum scribit vngues scabros efficaciùs auferre, addita calce: μετὰ ἀσβέστου, inquit ille.

Cap. cxxxii. κωλύει ἠριγέροντα] Contrà *erigeronta* scribit Plinius, lib. 26. cap. vlt. *ex passo mammas vberiores fieri*. Moibanus pro, ἠριγέροντα, reponit, κώνειον, hoc est, *cicutam*: & reuerà quidem in cicutæ genere, quàm & ipse Autor, lib. 3. de mat. med. cap. 79. asserit in virginibus mammarum incrementum inhibere, ibidem Cretica præfertur. Cicutam porrò ἄγριον quidem & ἀήμονον nonnullis ... dici reperio inter notha Diosc. at ἠριγέροντα nusquam. Verùm quia proximè sequenti capite etiam κωνείου, hoc est, *cicutæ*, fit mentio, cui eadem vis tribuitur, quæ modò citato cap. lib. 3. de mat. med. necesse fuerit, aut caput hoc tanquam superuacaneum περίλκειν, adeóque vna litura expungi, aut non de cicuta, sed de altera quapiam herba fieri hoc loco mentionem. Ea verò quænam qualísve sit, mihi adhuc incompertum est: peritioribus aliis coniectandum relinquo.

Cap. cxxxvi. ἄλευρον κυάμινον] Aëtius, aut certè ipsius Interpres, Tetrab. 4. ser. 4. cap. 35. legisse videtur, ἄλευρον κυάμινον, aut etiam, κυάμινον simpliciter: rursúmque, pro eo quod habetur, ..., legisse comperitur. Attamen Oribasius, 4. ad Eunap. cap. 82. ab hoc nostro contextu nihil euariat.

αἴγειον δὲ καὶ τὸ ...] Post commemorata alia ad lactis coagulationem auxilia, tale quid specialiter de apio refert Aëtius, loco modò citato: Moibanus redundare hanc postremam periodum existimat, vt qui vix vllum inter χονδριώδεις ἢ τυρουμένους μαζοὺς discrimen agnoscat. Ego verò hanc ipsam periodum ad proximè sequens caput potiùs pertinere iudico, quasi hoc sit illius initium: neque dubito quin deglutita cera æquè ad coagulationis curationem valeat, atque ad ipsius φυλακήν. Cùm enim, ex sententia Galeni, circa principium lib. 4. de sanit. tu. eadem sit ratio mali quod imminet arcendi, & eius quod iam inuasit depellendi, consentaneum videtur, vt vno & eodem remedio lactis coagulatio & præcaueri & profligari possit. Cæterùm quæ & hoc capite & proximè sequenti continentur si quis vnico capite complecteretur, rectè, nec id abs re, facturus videbitur.

Cap. cxl. γυναικὶ ἐὰν οἱ] Hæc è cap. 135. cui

L. v.

quidem minùs aptè congruebant, in hunc locum, ceu commodiorem, transferre visum est.

CAP. CLX. ἄχρις αἱ πεπανθῶσι] Ista lectio tolerari potest, ἄχρις αἱ πεπανθῶσιν, *dum maturatæ fuerint*, nempe ozænæ. Tùm enim vlcera maturata dicuntur, cùm ad pus saniémque perducta sunt. Alioqui maluissem hoc loco legere, vti apud Gal. 3. κτ τόπους, cùm de ozæna & polypis agit, ἄχρις αἱ ὀζαιναι ἐκπέσωσι, quasi continuanda sit illitio è Polyidæ trochiscis, qui σφραγίδες nomine designantur, *donec ozænas persanaueris*: aut, ἄχρις αἱ ἐφελκίδες ἐκπέσωσι, *donec vlcerum crustæ exciderint*.

CAP. CLXIII. ἐπὶ γὰρ ὡς φίλυρα] Moibanus pro his restituit, ἐν δὲ & τὰ φύλλα, quoniam Dioscorides, lib. 1. de mat. med. cap. 111. vlmi non tantùm corticem, sed & folia in eundem vsum commendat. Sed hic ego nihil immutádum censeo. Nam vti citato loco dixerat Autor, vlmi corticem vulnera egregiè glutinare fasciæ loco circumuolutum, quia sit lori modo flexilis: ita hoc loco, eundem voluisse iudico vulneribus superilligari fasciæ instar, quia sint cortici vlmi tenues tunicæ, ceu etiam tiliæ, aut potiùs quia sint illi cortici tunicæ seu membranæ instar philyrarum. Philyræ enim seu philuræ etiam dicuntur tenuissimæ tunicæ, quæ inter tiliæ arboris corticem & lignum reperiuntur, quæque, quia facilè instar fasciarum obuoluuntur, pro fasciis vsurpari possunt. Sic nanque Plin. lib. 16. cap. 14. *Mirum tiliæ esse inter corticem & lignum tenues tunicas multiplici membrana, è quibus vincula tiliæ vocantur: tenuissimæ earum philyræ, coronarum lemniscis celebres, antiquorumque honore.* Porrò & ab harum similitudine, aliarum arborum ac etiamnum papyri membranæ, philyræ seu philuræ dicuntur.

CAP. CLXV. ἢ ναρδίνῳ μύρῳ] Moibanus emendat, ἢ ναρκίσσου: sed ego malim, ἢ ναρκίσσου ὁμοίως, scilicet ῥίζα. Nam & narcissi radicem potissimùm ad glutinanda vulnera commendat Diosc. 4. de mat. med.

CAP. CLXVI. χαλκάνθης ῥίζα] Moibanus restituendum censet, λευκακάνθης ῥίζα, hoc est, *leucacanthæ radix*: maximè cùm leucacantha eximiè siccet ac remissè calfaciat, adeóque extrahendis ossibus infractis apta esse possit. Maluissem, ὀξυακάνθης ῥίζα, id est, *acutæ spinæ radix*, quoniam ipsam quoque testatur, lib. 1. de mat. med. ca. 122. infixa corpori spicula & aculeos extrahere. Sed quoniam Plinius, lib. 34. cap. 12. scribit, *chalcanthum ossa fracta extrahere cum semine hyoscyami*: faciliùs adducor vt credam, hîc quoque legendum, χαλκανθον σὺν ὑοσκυάμου σπέρματι.

CAP. CLXXVIII. ῥίζα ἐγγλυφεῖσα, &c.] Lego, κυκλαμίνου ῥίζα ἐγγλυφεῖσα, (seu ἐγκοιλανθεῖσα,) ἐλαίου σὺν κηρῷ ἀυτῇ ἐντακέντος, hoc est, *cyclamini radix, cui immissum oleum cum cera incoctum sit*. Sic esse legendum constat ex Diosc. de mat. med. lib. 2. cap. 194. vbi de cyclamini radice sic habetur, quanquam ibidem id remedium non ad ambusta, sed ad perniones commendatur: ἐγκοιλανθεῖσα δὲ πληρουμένη τε ἐλαίου, καὶ τιθεμένη ἐπὶ θερμοσποδιᾶς. συμπλεκεται δὲ ἐνίοτε καὶ κηρὸν Τυῤῥηνικοῦ ὀλίγον, &c. quæ sic vertimus: *Ipsa quoque cyclamini radix excauata oleo impletur, & cineri feruenti imponitur, addito interdum ceræ Tyrrhenicæ momēto.* Porrò ex illo ipso loco hunc quidem ceu mutilum restituendum esse monuit Moibanus: at quo modo esset restituendus, haudquaquam expressit.

CAP. CLXXIX. συκαμίνου ῥίζης] Malim, κυκλαμίνου ῥίζης ἀφέψημα, quia mori radix nusquam, quod sciam, ad perniones commendatur: at cyclamini radix tum à Dioscoride, loco modò citato, tum ab Aetio, iiij. Tetrab. ser. 2. cap. 73. ad perniones sanandos expetitur: fuit vero facilis librarij lapsus.

CAP. CLXXXI. μύρσινον] Hanc periodū ita legendam existimo: σίαρ χοιρός μετ' ἐλαίου μυρσίνου, λεῖα: alioqui nullus constabit sensus.

CAP. CXCIII. σὺν μελι ὀνηθεῖσα] Moibanus, σὺν μελὶ, legendum suspicatur: Gesnerus non multò meliùs, σὺν κηρῷ. id est, *cum cerea candela*, nisi fortè κηρῷ, hoc est, *cera*, ibidem legēdum est. At ego, σὺν ἐρίῳ, potiùs legēdum esse crediderim, hoc est, *cum lana*, ita vt cinis ille foliorum hederaceorum in oleo tritus lana aut vellere excipiatur, anóque indatur.

CAP. CCL. μυρίκης φύλλα] Vix alibi, quod sciam, folia myricæ ad emarginandas gangrænas vsurpantur: at myrti folia in eum vsum commemorantur à Paulo, lib. 4. cap. 19. quo loco inter alia gangrænæ remedia ex Oribasio recenset, μυρσινόφυλλα ἐν οἴνῳ ἑψηθέντα λεῖα μετὰ μέλιτος, hoc est, *myrti folia in vino cocta tritaque cum melle*. Icircò & hoc loco ἀντὶ τῆς, μυρίκης, μυρσίνης, reponendum iudicaui.

CAP. CCX. αἰθάλη καλάμου] Fateor tum à Dioscoride, tum & à Galeno vim Anthyllidi tribui glutinandorum sanandorúmque vulnerū, adeóque sistendæ etiam hæmorrhagiæ illam nō malè accōmodari posse. Sed quæ loca citat Moibanus ex Paulo & Aëtio, non satisfaciunt. Nam vtrobique, in Aldinis saltem eorum Autorum exemplaribus, αἰθάλω potiùs, quàm ἀνθυλλίδι legi reperio, nempe apud Paulum, lib. 4. cap. 53 & apud Aëtium, tetr. 2. serm. 2. cap. 94. Ergo nil vetat, quominùs quę hîc dicūtur, de arundinis propēdēte coma seu panicula interpretemur, & hāc lectionē, αἰθάλη καλάμου, retineamus: nisi malumus simul & semel pro iis vocibus, αἰθάλη καλάμου, reponere. At fortasse vero similius est, id quod & ipse suspicatur Gesnerus, αἰθάλης nomē hîc à Dioscoride accipi pro phlei seu stœbes flore, quoniam & apud Theophr. αἰθάλη simpliciter & sine addito, florem eum significat. Nostram hanc confirmant sentētiam Dioscorides & Plinius, dum phleō seu stœben (eiusdem enim sunt plantæ nomina) hæmorrhagiæ mederi scripto prodidêre.

ἢ ὠοῦ τὸ λευκόν] Rectiùs, ἢ ὠοῦ τὸ λευκὸν, vt is sit sensus, quem ego expressi. Sic & oui candidum ad sanguinis profluuia gypso admiscet Oribasius, 3. ad EVnap. cap. 36. & 7. ad EVstathium, c. 20. Itémq; Aëtius, 4. Tetr. ser. 2. cap. 51. sed illi prętereà desiderant tritici pollinem, qualis molendinorum parietibus adhærescit.

καὶ τῆς ἐν βαλανείῳ] Hauddubiè tota hæc periodus obscura quidem est: attamen partim ab Aëtio, partim etiam ab ipso Paulo illustrari posse videtur. Ille enim, tetr. 2. ser. 2. cap. 94. inter remedia ad hæmorragiam è naribus, καλὸν δὲ, inquit, καὶ φράττειν χαλκῷ τὰ ὦτα, *bonum*, inquàm, *est & aures ære obturare*: atque hîc quoque fortassis ἀντὶ τῆς, ἐμπλαστρωθέντα, legēdum, ἐμφραχθέντα. Hic verò, lib. 2. cap. 58. de sistendo agens sanguinis profluuio,

quod febribus interdum superuenit, δοκεῖ δὲ, inquit, καὶ τῆς πόσθης ἡ δέσμις ἰδίως ἐπέχειν τὰς ἐκ ῥινῶν αἱμοῤῥαγίας. Creditur & præputij deligatio peculiariter sanguinis profluuia cohibere. Sed & secūdum hac ipsa periodo propositum remedium, etsi deprauatum ita est, vt quantumuis oculatissimus Gesnerus sensum nullū elicere potuerit, illud ipsum esse coniicio, quod ego reddidi. Pro his enim, καὶ τῷ ἐν βαλανείῳ ἐναντίως αὐτῷ, legendum suspicor, ἢ τὸ ἐν τῷ ἰνίῳ σικυάζειν αὐτὸ: vel, quod magis placet, quia τὸ σικυάζειν, αὐτὶ τοῦ, σικύας προσβάλλειν, nusquam alibi, quod sciam, reperitur, σικυάζεσθαι, aut καὶ τῷ ἰνίῳ σικύας προσβάλλειν. Porrò & huius remedij meminit Aëtius, loco modò citato, vbi, καὶ σικύαν, inquit, τῷ ἰνίῳ πρόσβαλλε μετ' ἀμυχῶν, hoc est, & occipitio cucurbitam adhibeto cum scarificatione.

CAP. CCXIII. ἐπέχει καὶ οὐκ ἐᾷ ἐκστρέφεσθαι] Moibanus: eas cohibet nec sinit euerti, suspicatúrq; mendum aliquod subesse. Nos verò, eas cohibet nec sinit inuerti, nihilque immutandum censemus. Siquidem illud ceu ratum certúmque ponimus, quæcunque hæmorrhoidas prouocant, easdem simul & semel extrahere atque euertere: alioqui & nos ἀντὶ τοῦ, κατέχει, lubenter ἐκστρέφει reposuissemus. At remedia quæ hoc loco proponuntur, ex mente Dioscoridis, præterquàm quòd illas extrahunt euertúntque, simul & semel cohibent ne intrò reuertantur. Ista porrò sic intelligenda satis supérque patet ex Aëtio, 4. Tetr. ser. 2. cap. 6. qui quidem cùm duplicem eo loco tradat hæmorrhoidum curationem, nempe tum eam quę manus opera & auxilio, tum & eam quæ medicamentis instituitur, neutram rectè commodéque perfici posse simul etiam admonet, quin priùs sedes ac ipsæ quoque hæmorrhoides extrahantur euertantúrve, euersæque cohibeantur, vt ne statim inuertātur seu intrò vertantur. Hoc verò præstant ἐκστρεπτικὰ dicta medicamenta: quo in numero cyclamini succum & alia id genus eo ipso loco recenset, quorum pleraque proculdubio ex 9. Galen. de comp. med. κατὰ τό. cap. 7. deprompsit.

CAP. CCXXVIII. φασὶ δὲ ἐν ταῖς ὁδοιπορίαις] Ista prętermisit Moibanus, quoniam, vti fatetur, quid sibi vellent diuinare haud potuit. Ego probabili cōiectura ductus, quæ in hac periodo corrupta & deprauata videbantur ita restitui, vt ἀντὶ τοῦ, λέγει ῥάβδον ἢ τῆς θαλασσίας, ἄγνου ῥάβδον ἢ τῆς ἀρτεμισίας legerim, adeóque, nisi fallor, mentem Autoris sum assecutus. Enimuerò de Vitice & ipse Dioscorides 1. de mat. med. cap. 135. scribit in hūc modum: δοκεῖ δὲ καὶ παράτριμμα ἐν ὁδοιπορίαις ἀπείργειν, ἐὰν ῥάβδον αὐτῆς ὁδοιπόρος χερσὶ κατέχῃ. quod nos ita vertimus: Creditur & uitiatis uirga intertrigines arcere, si eam uiator, dum iter facit, manu teneat. Quin & Plinius lib. 24. ca. 9. Virgam (agni inquit) qui in manu habeant aut cinctu, negantur intertriginem sentire. De artemisia verò etiam inter notha Dioscoridis hęc reperiuntur. ὁδοιπόρος τὴν βοτάνην ἐὰν ἔχῃ ἐν ὁδῷ, οὐ κάμνει, quę quidē Apuleius, cap. x. ita vertit: Herbam artemisiam monoclonon si quis iter faciens secum in manu portauerit, non sentiet itineris laborem. Sed & Plinius, lib. 26. cap. 15. Artemisiam, inquit, & elelisphacon alligatas qui habeat viator, negatur lassitudinem sentire. Lassitudinem porrò non tantùm ex attritu neruosarū partium, sed etiam ex membrorum intertrigine & attritu calceamentorum in itineribus oriri, neminem esse credo, qui non aliquando sit expertus.

CAP. CCXXXVII. ῥάβδους σὺν τοῖς φύλλοις] Plinius itidem, lib. 24. cap. 9. de Sparto agens, quod genista sit nécne dubitat: Rami, inquit, similiter cum fronde in aceto macerati succum dant ischiadicis utilem, cyathi unius potu, &c. At Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 158. ramos seu virgas non quidem aceto, sed aqua macerat: prætereà verò foliorum frondisve nullam facit mentionem: quippe qui eodem capite Sparto ῥάβδους tribuisset ἀφύλλους, hoc est, uirgas sine folijs.

CAP. CCXL. ἄλευρον ἐρεβίνθου] Malim, ἐρεβίνθων, aut, legendum: πίεσον καὶ καῖσον ἄλευρον, ἐρεβίνθου, &c. Sic inferiùs, pro, κολοκυνθίδος ἴσον, legendum videtur, κολοκυνθίδος ἴσον, aut subintelligendum σπέρμα, ita vt quemadmodum sisymbrij, ita & colocynthidis semen hîc recipiatur.

ναρθηκισμοῖς διεγερθεὶς] Moibanus suspicatur legendum, σιναπισμός. Sed sinapismi iam est facta mentio, proximè præcedenti capite. Ego ναρθηκισμοῦ vocem libenter retineo. Est autem ναρθηκισμὸς, ἐπίκρουσις illa seu percussio, quam τοῖς ἀνδραποδοκαπήλοις, hoc est, mancipiorum mangonibus, vsitatam refert Gal. 14. Meth. cap. 16. quoties gracilem extenuatámve partem ἀναθρέψαι & pristino statui restituere nitebantur. Ita verò dicta huic Autori videtur, quia per eam ναρθήκια, hoc est ferulæ certo quodam modo partibus extenuatis incutiebantur.

ἐψαλισμένος, ἢ πρὸς ἴσον,] Vel legendum, ἐψαλισμένη πρὸς ἥμισυ, vt sit idem cum eo quod alibi legitur apud Dioscor. ἄχρις ἡμίσεος, πρὸς, inquā, ad dimidias: vel legendum, ἐψαλισμένη πρὸς ἴσον, vti etiam suspicatur Moibanus, ita vt subaudiamus, μίξεως. Hinc porrò constat mangonum dropacem alium fuisse à Medicorum dropace: ille enim, vt ex hoc ipso loco videre est, picis tam liquidæ quàm aridæ paribus constabat portionibus: hic verò etiam simplicissimus, vt magis minúsve compositos omittam, pice arida oleo paucissimo liquata, vti patet ex Aëtio, Tetrab. 1. ser. 3. cap. 180. Cæterùm sub finem capitis dictiones illæ, ἐν σκιᾷ ξηραινόμενοι, proculdubiò redundant, adeóque videntur expungendæ, vel pro iis restituendum, καὶ ἐν σκιᾷ, quasi, vt exiccentur hi trochisci, in vmbra reponi debeant, vti etiam disertis verbis admonet Aëtius, 3. Tetr. ser. 4. cap. 4.

CAP. CCXLII. ἐπικαῦσαι] Ista cùm nihil significent, legendum hauddubiè ἐπικαῦσαι δὲ, &c. Hoc porrò capite ischiadicos vrendi varios modos satis anxiè & obscurè prosequitur Autor, qui tamen tum ex lib. de mat. med. 2. cap. 98. tum ab Aëtio ex Anthyllo 3. Tetr. ser. 4. cap. 3. tum etiam à Cælio Aureliano v. Chron. cap. 1. vtcunque illustrātur. Nos hodie siue superficie tenus, siue altiùs locum quempiam actu adurere placet, ignita ferramenta, ceu longè efficaciora promptioráque, neque ita crudeliter ęgros excarnificantia, præferimus.

IN LIBRVM II.

CAP. III. κατὰ τὴν ἐπίτασιν τοῦ πάθους] Pro eodem habet Paulus, lib. 3. cap. 37. ἐν ταῖς ἐπιτάσεσιν. Vertunt Interpretes, in accessionibus. Malim ego, cùm intenditur affectus. Intenditur verò augetúrq; quando non tantùm ventriculus aut os ipsius, sed & intestina inflantur, malúmque ipsum ita

cerebro communicatur, vt mens etiam ipsa de suo statu dimoueatur.

Cap. IX. ἀιν ἀλφίτων ἐπιδιάσμα] fortè, ἐπιπασσόμενα, *inspersa*, vti & cap. 5. lib. v. de mat. med. vbi de vinaceis sic legitur: ἐρυφῆς δὲ καὶ αἱ ἀλφίτοις ἐπιπασσόμενα λεῖα, ἀμιγῆ συνεργεῖ, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ τοῖς τὸν στόμαχον ἀσθενοῦσι. quæ sic vertit Plin. lib. 23. cap. 1. *Nuclei acinorum iusi tritique, stomacho utiles sunt: inspergitur farinis eorum polentæ modo potioni dysentericis & cœliacis, & dissolutis stomacho.*

Cap. X. ἐμβρέχει δὲ αὐτῷ] hoc capitulum, quod duodecimum legebatur, placuit cum decimo coniungere: quippe quod ab eo non nisi librarij culpa disiunctum videbatur. Sed & illum pleraque alia perperàm similiter disiunxisse, aut etiam transposuisse constat. Cæterùm pro, αὐτῷ, lubentiùs legerem, σὺν ῥοῖς ἀφεψήμασι: alioqui fomentum fuerit siccum, non item irrigatio seu perfusio, quam verbum illud, ἐμβρέχει, hauddubiè designat.

Cap. XIII. ἢ ἄνθος ἢ λευκῆς] Lego, ἀκάνθης λευκῆς ῥίζα. hoc est, *spinæ albæ radix*. Nam & ipse Dioscor. 3. de mat. med. c. 14. spinæ albæ radicem potam stomachicis conferre prodidit. Moibanus σχοίνου ἄνθος ἢ λεύκης, &c. legit, hoc est, *iunci odorati flos, populi albæ radix*, &c. Suam coniecturam ex eo confirmat, quòd scripserit Autor, 1. de mat. med. cap. 16. iuncum odoratum vim habere inflationes discutiendi, ac florem ipsum in potiones adhibitum vtilem esse ad oris ventriculi affectus. Sed hoc quantumuis ita sit, ad quid, quæso, illa populi albæ radix, quam quidem nusquàm, quòd sciam, auditum est à Medicis propinari solitam? Etsi fateor ipsius arboris corticem ac ipsa quoque folia dari posse potui, ad lentorum viscidorúmque humorum abstersionem, qui obstructiones faciunt.

ἐπιρροφούμενον ἀκράτου] Contrà, lib. 3. de materia med. cap. 1. stomachicis quidem agaricum commanducatum deuoratúmque conferre prodidit: sed ea tamen conditione addita, vt nullus deinde liquor superbibatur. Sunt enim hæc illo loco Authoris de agarico verba, quæ etiam hoc libro paucis immutatis, proximè sequenti capite, repetuntur: στομαχικοῖς δὲ ἐστι διαμασσώμενον καὶ καταπινόμενον, μηδενὸς ὑγροῦ ἐπιρροφουμένου.

Cap. XVIII. ῥόδινον σὺν ὕδατι] Malim ex Aëtio, Tetr. 2. ser. 1. cap. 118. ῥόδινον σὺν μέλιτι, ἢ καθ' ἑαυτό, hoc est, *rosaceum cum melle, aut etiam per se.*

Cap. XXI. καὶ τὸ μὴ εἰσιών, &c.] Moibanus, εἰσιόντι legit, & sequentes duas voces redundare putat. Malim equidem, καὶ τὸ μὴ εἰσιὸν ἀναπαλινδρομεῖν ἀλλὰ... καὶ ἱδρῶσι πολύ. vel, καὶ ἵνα μὴ εἰσιὸν ἀναπαλινδρομῇ ἀλλὰ... καὶ ἱδρῶσι πολύ. Equidem si verbum verbo non reddidi, attamen Autoris mentem expressisse mihi videor.

Cap. XXV. μετὰ ἀδυναμίας δὲ ἰδρῶτες]Quamuis lassitudines, ἀϐοία, sudores ἀκρατεῖς, & affectio cardiaca, symptomata sunt, quorum alia febres antecedunt, alia easdem comitantur aut subsequuntur, attamen lócis cõmodioribus reponi poterant.

Καμμανικὸς λίθος] Moibanus Comanicum lapidem, ni fallor, à Comania regione Asiæ, in qua fortasse is reperitur, sic dictum, vnum & eundem esse cum Gagate suspicatur. Neque dubito quin, cùm lapis is è bitumine liquido nigro gignatur, vbicunque bitumen eiusmodi reperitur, ipse etiam reperiri possit. Hincque adeò præter illa cognomina & alia sortitus est, vti Samothracij ab Insula Samothrace, Thracij à fluuio Thracio Ponto dicto, itémq; Obsidiani ab Obsidio, qui primus in AEthiopia eum inuenisse fertur. Vtvt sit, Gagatem lapidem acopis misceri Dioscorides scripto prodidit, lib. v. de mat. medic. cap. 146.

Cap. XXXI. καυκαλίδος ῥίζα μετ.] Malim, κακαλίας. Nam de Caucalide tale nihil proditur à Dioscoride & Galeno, in simplicibus. Sed de Cacalia seu Cancano sic Dioscor. lib. 4. de mat. med. cap. 123 *Radix in vino macerata, aut tragacantha, & delinctu commanducatáue per se, tussi & arteriæ siccitati medetur.* Eadem totidem verbis à Gal. 7. simpl. itémque ab Aëtio repetuntur.

καρυωτοὶ βηχικοῖς] Moibanus pro voce, καρυωτοὶ, καρύοις, hoc est, *nuces*, vel κέρωνες hoc est, *bucina*, reponendum censuit. Ego καρυωτῶν vocem retineo. Nam & Dioscor. lib. 1. de mat. med. cap. de Palma 148. *Caryotæ seu myrotides*, inquit, *si commanducentur, faucium asperitati medentur.*

καὶ τοῖς ἐπιδιδοῦσι τῆς βηχὸς] Legendum, ἐπιδιδούσης, αὐτῆς, ἐπιδιδούσης. hoc est, *cùm intenditur augeturue tussis, urgente tussi.* Sic legimus apud Paulum, lib. 3. cap. 37. dum de ventriculi inflatione agit, ἐν ταῖς ἐπιδόσεσι, quod minùs rectè Interpretes verterũt, *in aggressionibus*, vti iam antè monuimus.

Cap. XXXV. ἀγαλλόχου < ά] ἀγαρικοῦ, legisse videtur Moibanus. Sed & de agallochi radice Diosc. 1. de mat. med. cap. 21. *In quos lateris dolor excruciat bibita ex aqua opitulatur.*

Cap. XLVII. Ηρακλεώδους] fortè, Ηρακλεώτιδος, aut, Ηρακλεωτικῆς, aut etiam Ηρακλείας, vti cap. 33. lib. 4. de mat. med.

ἐλάτης μυρεψικῆς] Ad differentiam abietis, quæ est in arborum genere, Palmæ inuolucrum, quod alio nomine σπάθη dicitur, hoc loco ἐλάτη μυρεψικὴ cognominatur, quòd vnguentarij eo ad vnguentorum spissamenta vterentur, vti scripsit idem Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 150. nos *elatem unguentariam uertimus.*

ἰρις μετ' οἴνου] Malim, κηρὸς μετ' οἴνου, *cera cum uino*, aut, κηκὶς μετ' οἴνου, *galla cum uino*. Si quidẽ Ceram in sorbitiones addi dysentericis scribit Dioscorides, lib. 2. de mat. med. cap. 105. Gallas verò, lib. 1. c. 146. dysentericis etiã ex aqua aut vino bibitas conuenire. Nam quòd ad iridem spectat, mihi saltem nostrâs, æquè ac doctiss. Gesnero, in dysenteriis curandis suspecta est. Florentia verò, quatenus, vel ipso Gal. teste variis in locis, vlcera citra morsum abstergit, exiccat & carne explet, non omninò spernenda videtur.

Cap. XLIX. ἀρνογλώσσου σὺν ἐλαίῳ ἑφθόν] Hoc loco videtur Autor plantaginem ex oleo & aceto coctam desiderare. Sed quando bis hoc eodem capite remedium idem è plantagine repetitur, his verbis, ἀρνόγλωσσον ἑψηθέν. Vel ἀφεψηθέν ea verba dicendum est, vel plantaginem aliter paratam expeti. Et certè quidem priore loco videtur Autor eam coctam sumi velle cum oleo & aceto: posteriore verò, cum aceto tantùm. At lib. 2. de mat. med. c. 153. cum sale & aceto sumptam dysentericis & cœliacis subuenire tradidit: nisi fortè eo loco ἀντὶ τοῦ μεθ' ἁλῶν, *cum sale*, legendum, μετ' ἐλαίου, vti ego suspicor, hoc est, *cum oleo*.

καὶ τὸ ἔλαιον δὲ ἐπιπασσόμενον] Facilè crediderim cum

doctiss. Gesnero legendum hoc loco, ἐπιπασθεῖσα, quippe cùm galla trita rectiùs vino inspergatur, quàm illinatur. Quin & 1. de mat. med. cap. 146. de Galla, vbi legitur: ἁρμόζει δὲ καὶ κοιλιακοῖς καὶ δυσεντερικοῖς ἐπιπλασθεῖσα..., fateor legendum ἐπιπασθεῖσα, adeóque Latinam meam versionem sic restituendam: *Trita cœliacis & dysentericis aquæ aut vino inspersa ac bibita conueniunt.*

Cap. LII. κυάμου Ἑλληνικοῦ τὸ λέπος] κυάμου Ἑλληνικοῦ σὺν τῷ λέπει &c. restituit Gesnerus. Ego malim, κυάμου Ἑλληνικοῦ λέπος, *fabæ Græcæ corticis*: aut citra immutationem, κυάμου Ἑλληνικοῦ τοῦ λεπτοῦ, exponendum *fabæ Græcæ minoris*: siquidem pro terrarum diuersitate varióque cultu fabæ aliæ maiores, aliæ minores reperiuntur. Neque verò de faba Græca Plinij, quę reuera Loti arboris fructus est, sed de faba communi, quam Græci Græcam ad AEgyptię differentiam cognominauerunt, hæc, & quæcunque alibi de faba Græca referuntur, accipienda sunt.

Cap. LVI. ἀρχομένων τῶν ἰκτέρων καὶ τῆς γλώσσης] Hæc videntur à librario quopiam, sicut & pleraque alia, malè transcripta. Enimuerò Autor, cap. 53. lib. 4. de mat. med. scribit in hunc modum, de lichene qui petris innascitur: ὠφελεῖ δὲ καὶ ἰκτερικοὺς μετὰ μέλιτος διαχριόμενον. ἵστησι δὲ καὶ τὰ τῆς γλώσσης ῥεύματα ... hoc est, *Iuuat & arquatos cum melle perunctus: oris autem ac linguæ defluxionibus succurrit.* Ita quæ eo loco distincta disiunctáque sunt, perperàm hic coniungi videntur.

Cap. LVIII. ὀξαλίδος μυρσίνης] Trifolium id paruum, quod vulgo acetatum dicitur, hoc loco intelligi videtur. Officinæ *panem cuculi* nominãt. Plinio oxys dicitur, lib. 27. cap. 12. Est autem Galen. ὀξὺς eadem quæ & ὀξαλὶς, lib. 4. de simpl. cap. 3.

Cap. LXIII. στάχυ πεπέρεως] στάχυν restituit Gesnerus: fortè verò piperis spicam nominat, quæ veriùs piper longum dicitur.

αἰωρηθέντες δὲ] Lubens hoc verbum, αἰωρηθέντες, ad hilaritatem, aut etiam gestationem aliquódve pensile exercitamenti genus retulissem: quasi voluerit Autor, epoto eo ex vrina capræ remedio hilaritati sese tradant ægri. (nam & verbum αἰωρεῖσθαι tale quid interdum significat) vel gestatione alióve quopiam exercitij genere concutiantur & agitentur. Attamen non displicuit etiam Moibani coniectura, qui pro hisce vocibus, αἰωρηθέντες δὲ, restituendum censuit, δι' οὔρων γὰρ &c. Enimuerò & ipse Dioscorides lib. 2. de mat. med. cap. 99. de eadem vrina capræ scribit in hunc modum: αἰγὸς δὲ [οὖρον] ὕδρωπα τὸν ὑπὸ σάρκα πινόμενον μετὰ νάρδου στάχυος καθ' ἑκάστην ἡμέραν σὺν ὕδατι κυάθων πλῆθος β'. ἄγει οὖρα καὶ κοιλίαν. quæ nos ita vertimus: *Caprinum lotium ad aquam quæ cutem subiit cum spica nardi & aquæ binis cyathis quotidie bibitum, urinas & aluum ducit.*

ἢ σπέρματι] Gesnerus σελίνου, πόσει, σπέρματος, restituendum suspicatur, & ad apij semina refert. Ego malim ἀσπαράγου. Nam & asparagorum radices non minore quàm radices apij vrinæ ciendæ vi pollent. Cęterùm & ipse lubens, Aëtij exẽplo, isthæc omnia ad capitis vsque calcem vnico remedio composito comprehẽdissem: nisi quominùs id facerem, priores hæ disiunctiuæ particulæ prohibuissent.

Cap. LXX. κυπαρίσσου] Rectiùs, κύπειρος. His enim vuluæ affectionibus cupressus parum congruit. At cyperus vuluæ perfrigerationib. & obstructionibus fotu accommodatur, teste ipso Diosc. lib. 1. de mat. med. cap. 4.

Cap. LXXXI. ἐπιτιθέμενος δὲ ἄγει] Hoc erat principium capitis alterius, à priore distincti: sed cum illo priore coniungendum existimauimus, aut annectendum septuagesimo septimo. Neque verò dubium est, quin proposita hic remedia, quanuis ad collyria & pessos accommodari possint, in eosdem etiam vsus imo ventri rectè adhibeantur.

Cap. LXXXIII. τὸ ἀπὸ κυνοσβάτου] Hanc eandem lanuginem vitandam refert Autor, dum de Cynosbato agit, lib. 1. de mat. med. cap. 123. quò fit vt Cynosbaton hoc loco cum oxyacantha cõfudisse videatur. Rubum quidem canis, κυνόσβατον Græcis dictum, fateor, eodẽ Autore teste, etiam à nonnullis oxyacantham nominari solitum: sed ea est oxyacantha propriè dicta, quam ipse, citati libri cap. 122. fluori muliebri sistendo idoneam agnoscit.

Cap. LXXXVII. ἐλλύχνια ἐσβεσμένα] Malim, ἐλλύχνια φαινόμενα (seu ἀναπτόμενα) καὶ σβεννύμενα, hoc est, *extinctos lucernarum funiculos qui modò accensi erant.* Est enim verisimile voluisse Autorem ellychnia vicissim accendi & restingui, quò faciliùs citiúsve illorum extinctorum nidore mulieres ab vtero suffocatæ reuocarentur. βεβρεγμένα verò eadem seu madefacta, & ocyùs restinguuntur, & minùs facilè accenduntur.

Cap. XCII. μετὰ τὴν σύλληψιν] Aliud voluit Diosc. lib. 4. de mat. med. cap. 191. Vult enim eo loco, non μετὰ τὴν σύλληψιν, hoc est, *à conceptu*, sed μετὰ τὴν κάθαρσιν, hoc est, *à purgatione menstrua*, mercurialis huius aut illius semen verẽdis adhiberi, vt mares aut fœminæ concipiantur.

Cap. XCIII. ὑπὸ τὰ σκέπας] Gesnerus σκέπας barbarum vocabulum esse suspicatur, quod *mitram* aut *redimiculum* significet. Ego, κέκρυφαλον seu κέκρυφον, legendũ puto, cum hac voce etiam Athenæus vtatur. Est autem κεκρύφαλος Polluci, πλοχμὸς, ἔνιοι περὶ τριχῶν, *implexa aut intorta seu repodata coma*: crinium spiram aut nodum verterim: Tutulos Varro & Festus videntur appellasse, Papinius suggestum comæ. Eódem spectat illud Hesychij, dũ κεκρύφαλον, κόσμημα τὸ δέον τῶν τριχῶν, interpretatur. At Eustathio in Homerum, κόσμος τις γυναικεῖος ἐν τῇ κεφαλῇ ... nempe *ornamentum quoddam muliebre*, siue *mitram* siue *redimiculum* interpreteris parũ interest. Capillare etiam Martiali dictũ videtur, reticulum, quo mulieres capillos inuoluunt. Cæterùm negat Gesnerus vsquam se inuenisse, quænam sit herba melanspermon: at non recordatur eius quod apud Plinium legisse potuit. lib. 20. cap. 17. gith, melanthium & melanspermon, varia esse vnius eiusdémque plantæ nomina.

Cap. XCV. ἀπὸ τοῦ μετὰ τὴν σύλληψιν] Aliud est quod voluit Autor, lib. 2. de mat. med. cap. 146. Hunc enim brassicæ florem intelligit adhibendum, non à conceptu, sed à puerperio, vt cõceptus impediatur. Sunt enim eo loco hæc illius verba: τὸ δὲ ἄνθος αὐτῆς ... μετὰ τὴν ἀπόκυησιν προστεθὲν ἀτόκιον.

Cap. XCVI. ...] Hoc ca-

pitulum, quod priores Interpretes à praecedenti capite seiunxerant, nos illi annectendum censuimus: quippe cùm indubitanter eò pertineat, praesertim verò ad postrema illa verba, *ὀλίγως ἐν-δικῶς πινῆς*. quanquam praetereà nonnulla, quae fortaßis exciderunt, interiicienda videntur, quaeque facile fuerit ex 2. de mat. med. cap. 71. supplere. Sunt enim illo loco haec de scinco Dioscoridis verba: *φασὶ δὲ δύναμιν ἔχειν πιθὲν τὸ ἀπὸ τῶν νεφρῶν αὐτοῦ μέρος, ὅσον < πλῆθος μετ' οἴνου, ἐρεθιστικὴν πρὸς τὰ ἀφροδίσια. ἀναπαύει δὲ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἐπιθυμίας φακοῦ ἀφέψημα μετὰ μέλιτος ποθέν,* &c. quae nos ita vertimus: *Aiunt sanè partem eam quae renes amplectitur, drachmae pondere in vino potam, Venerem accendendi vim habere: attamen lentis decocto cum melle intensam illam cupiditatem inhiberi.* Quotquot etiam alij rei Medicae Scriptores de scinco egêre, tantam eo assumpto pudendi affectionem excitari voluerunt, vt eam deinde adhibitis remediis comprimi remittique sit necesse: quod, vt aliâs, ita etiam obiter hoc loco, admonendum Autor existimauit. Quin & vox haec, *ἀποπαύει*, per se satis indicat, hanc periodum ad proximè praecedentem pertinere. Huc adde quòd quae deinceps recensentur auxilia è pastinacae semine ac terebinthi fructu petita, Venerem hauddubiè conciliandi, non item restinguendi, vim habent: quod tamen minimè agnouit Gesnerus, aut quisquis alius haec à praecedentibus seiunxit: dum ipsa, aequè ac lentis decoctum, in eorum numero collocat, quae valent intensam Veneris cupiditatem restinguere.

Cap. XCVII. *δρακοντίου ῥίζα,* &c.] Contrà dracunculi radicem ex vino potam, Venerem excitare scribit Diosc. lib. 2. de mat. med. ca. 196. At fortaßis alia vis est radicis recentis, alia eiusdem exiccatae. Hîc porrò de sicca radice agitur, illic verò de recenti sermonem haberi fit verisimile.

στρόβιλοι μετὰ σικύου] Contrà nucleos pineos recenset Orib. lib. 4. ad Eunap. cap. 105. inter excitandae Veneri dicata remedia. Itémque Aëtius, Tetr. 1. ser. 3. cap. 238. in eorum eduliorum censu numerat, quae copiosum semen generant. Fortasse verò aut hîc mendum subest, aut vis illa conciliandae Veneris partim maceratione, partim seminis cucumeris admixtione restinguitur. Quid quòd iis portulacae succum insuper Autor addi fortasse voluit? Suspicor enim *ἀνδράχνης χυλοῦ*, non, *χυλὸς*, hoc loco legendum, quoniam & Plinius, lib. 23. cap. 8. de iisdem pineis agens nucleis: *Miscetur his*, inquit, *contra vehementiores stomachi rosiones semen cucumeris, & succus portulacae.* Quòd ad ficus spectat quae praetereà hîc commemorantur, maior subest difficultas. Nam & ab Aëtio, loco modò citato, inter copiosum semen gignentia edulia reponuntur. Et certè quidem, vel ipso Gal. teste, sat abundè nutriunt, ac flatulentae sunt, totáque vi seu substantia corpori familiares.

Cap. CI. *καπρίας λείας*] Suidas *καπρίας* Graecis dictas refert, *τὰς ὄρχεις τῶν ὑποζυγίων τῆς φύσεως τῶν καμήλων ἐν τοῖς ἰσχίοις πίονας, ἃς τέμνουσιν ἐπὶ τὸν εἰς πόλεμον ἐξιόντα· ἵνα μὴ συνουσιάζωνται.* hoc est, *carnes quae camelis inter alas genitalium prominent, quaeque in bellum exituris praeciduntur, ut ne in posterum coeant.* Sed non constat vllum Medicinae Scriptorem earum meminisse: multò minùs siue ad hunc affectum, siue ad alium quemuis vsurpasse. Quare inclinat animus, vt cum Gesnero vel *καπρίας ὀνύχας*, vel, *καπρίας κύστεως*, hîc legendum putem. Nam & *vrinae incontinentiam cohibere*, inquit Plinius, lib. 28. cap. 15. *vesicam aprinam, si assa mandatur: vngulae apri cinis, potioni inspersus.* Suspicatur porrò & idem Gesnerus, *κοχλίας*, fortasse legendum, quoniam & ad emendandam vrinae incontinentiam Autor tertij Parabil. Galeno attributi, cochleam cum sua testa vstam tritámque in vino propinat ante somnum. Sed & Plin. lib. 32. cap. 9. scribit in haec verba: *Iubent & cochleas Africanas cum sua carne comburi, cineremque ex vino Signino dari.* Quòd ad qualencunque fimum attinet, qui *καπρίας* etiam voce designatur à Graecis, hîc desiderari vix crediderim.

Cap. CV. *ἢ βολβοὺς πυροὺς*] *πυρρούς*, legendum censui, ac bulbos rufos interpretatus sum. Nam & bulbum rufum qui ex Africa deferretur, ceu praestantiorem, commendauit Dioscor. lib. 2. de mat. med. cap. 200. Meminit & Hipp. variis in locis, *βολβῶν τῶν ἐκ τῶν πυρῶν*, aut, *βολβίων τῶν ἐν τοῖς πυροῖς*, hoc est, *bulbuli qui inter segetes triticeas nascerentur.* atque ideò suspicatus est Gesnerus, hîc etiam bulbos eiusmodi desiderari.

Cap. CXI. *τὰς ἐν κύστει*] Adderem libenter, *καὶ ἐν νεφροῖς*. Nec enim contra vesicae solùm, sed & contra renum calculos proficiunt pleraque eorum quae sequuntur auxilia.

ἀνθεμίδος τῆς πορφυρανθοῦς] Malim, *τῆς πορφυρανθοῦς*. Trium enim duntaxat anthemidis generum meminit Dioscorides, lib. 3. cap. 154. quae pro florum externorum colore vario, candido, inquàm, melino & purpureo distinguerentur. Hanc, quam ad calculum caeteris antefert, *πορφυρανθὲς* nominat, alteram, *χρυσάνθεμον*, tertiam, *λευκάνθεμον*, quanquam & hoc nomen parthenio quoque tribuitur. Caeterùm vox, *ἄμμον*, quae in extremo capitis huiusce legitur, hauddubiè redundat.

ἐπὶ δὲ τῶν παιδίων] Ista ab hoc capite CXI. minimè seiungenda duxi, quia quae sequuntur auxilia non magis pueris, quàm aetatibus aliis conueniunt, nec magis vesicae, quàm renum calculis: quamuis pueri vesicae magis quàm renum calculis sunt obnoxij. Spectat verò haec periodus ad proximè praecedens è paeoniae granis remedium. Nam & lib. 3. cap. 157. de granis paeoniae fuluis seu rubentibus scribit in haec verba: *τῶν δὲ παιδίων τινὰ δόμενα καὶ ἐσθιόμενα, ἀρχὰς λιθιάσεως περιαιροῦνται*, à *puerulis*, inquàm, *pota esitatáue initia calculorum eximunt.* Haec cùm ita sint, in extrema hac periodo, pro, *ἁρμόζει*, rectiùs legas, *ἁρμόζουσι*.

Cap. CXII. *Ἀρεταῖος ὄνομα*] Gesnerus locum hunc planè mutilum corruptúmque censet. Ego, *ὄνομα*, lego, dum quis certius aliquid in medium protulerit.

χαμαιδάφνης] *δάφνην Ἀλεξανδρίαν* simpliciter vocat, lib. 4. de mat. med. Sed hîc fortè legendum vtrunque, *χαμαιδάφνης, δάφνης Ἀλεξανδρίνης ῥίζα*. Nam & lib. citato, cap. 149. Chamaedaphnes succus ad ciendas vrinas commendatur.

Cap. CXIII. *πυρήνος*] etiam sub finem capitis eiusdem herbae fit mentio, sed vtrobique Gesnerus, *πυρῆνος*, legendum putat, & nardi montanae radicem interpretatur: quamuis apud Gal. nō *πυρῆνος*, sed *πείνης* legitur. Malim ego, *πείνης*.

ac pyrethrum eo nomine designari existimo: quin & πύρεθρον, quod proximè sequitur, quódq; fortassis margini explicationis gratia ascriptum erat, inde in contextum perperàm translatum crediderim. Porrò & in Theriacis Nicander πυρέθρου θύμον meminit, itémque in Alexipharmacis, ῥιζίδα πυρέθρου: ac vtroque loco Scholiastes πύρεθρον interpretatur, asseritque Iolaum & Aristeam herbæ eodē insignitę nomine fecisse mentionem, quam contra serpentis cuiusuis morsum plurimùm commendauerint. Sed & πυρίτης inter alias πυρέθρου nomenclaturas in ipsius Dioscoridis nothis reperitur.

Cap. CXXXIII. βδέλλας δὲ τις] Autor librorum de venenis qui Dioscoridi tribuūtur, caput de hirudinibus deuoratis, exemplo Nicādri, refert in Alexipharmaca, quia deglutitæ noceant, haud secus ac venena, quę in cibo potúve sumūtur. Nos cum Gesnero inter Theriaca reposuimus, quia, vt & serpentes aliáque id genus virulenta animantia, suo morsu noxam inferant. Neque tamen illas ita suo morsu nocere existimamus, quasi per se virus aliquod insigne corporibus imprimant, vti illa: sed per accidens duntaxat, dum suo suctu vasorum oscula recludūt, indéque fit vt sanguis in ventriculum confluat, ibíque tandem, vti alibi dum est extra propria vasa, concrescat & coaguletur, venenúmque naturam concipiat.

Cap. CXXXV. ἀσκληπιάδος χαμαὶ] Sat scio Asclepiadis herbę radices in vino potas à Diosc. lib. de mat. med. 3. cap. 106. commendari ad venenatorum animalium morsus. Sed hìc cùm de foliis & semine agatur, panaces Asclepium potiùs desiderari existimo, vti deinceps Chironiū, etsi panacis nomen vtrobique minimè exprimitur. Enimuerò & Panacis Asclepij non radices quidem, sed semen & flores aduersus serpentes ex vino bibuntur, lib. citati cap. 56. Chironij verò radicis potæ iidem effectus prædicantur, capite proximè sequenti.

Cap. CXXXVII. ἄργυρος καὶ χρυσὸς] Hæc alioqui obscura iis illustrantur verbis, quæ addūtur in Alexiph. cap. 7. τὸ ὑγρὸν λαμβανόμενον. Nec enim vult Dioscorides aurum argentúmve ipsum assumi, vti neque ferrum ferríve scoriam, de quibus paulò antè, sed liquorem in quo ea candentia restincta fuerint: quanquam quòd ad scoriam spectat, ipsemet contra aconiti venenum eam ex aceto mulso potam commēdat, lib. 5. de mat. med. cap. 94.

Cap. CXLIII. χόνδρος σὺν γλυκεῖ] Sic Nicandro in Alexiph. commendatur ad coriandrum epotum χεύοι γλυκέος μίγδην πόσις, hoc est, *passi potio nimi ammixta*. Dioscorides verò in Alexiph. itémque Paulus inter alia hausti coriandri remedia recēsent, γλυκὺ σὺν κονίᾳ παραλαμβανόμενον, hoc est, *passum cum lixiuia sumptum*.

Cap. CXLVI. νάρδος Κιλικία σὺν οἴνῳ] Celtica nardus desideratur à Diosc. in Alexipharm. cap. 19. Cilicia seu Cilissa, quæ eadem est cum nardo montana, à Nicandro & AEgineta. Sed leue est discrimen, quando vtrique sunt eædem vires.

πήγανον σὺν κριθίνῳ ἀλεύρῳ] Deraso capiti farinā hordeaceā cū ruta trita & aceto adhibet Diosc. in Alexiph. citato capite: id quod fortassis hoc loco librarij culpa prætermissum est.

Cap. CL. στρύχνον δὲ μανικὸν] A Dorycnio solanum manicum seu furiosum manifestò distinguit hoc loco Dioscorides: sicuti etiā fecit, lib. de mat. med. 4. vtriusque historiā distinctis describēs capitibus. Attamen, seu Dioscorides seu quisquis est alius librorum de venenis Autor, in Alexipharmacis palàm ea cōfundit, haud secus atque quotquot alij è veteribus de venenis commentarios ediderunt, quasi dorycnion cum solano manico vnum idémque fuerit.

Cap. CLI. σημεῖα δὲ τοῦ] Corruptissimum hunc Græcum cōtextum ita emendat Gesnerus: σημεῖα δὲ ταῦτα, μέγα περιαλγεῖ, δοκεῖ τι μαστίζεσθαι. μέγας περὶ τὰ ὑποχόνδριά τινες, ἰσχίων παράλυσις, αἵματος οὔρησις. Placuit illius coniectura, nisi quòd αἰνὶ τὰ, ἰσχίων παράλυσις, hoc est, *coxendicum resolutio*, ἐμφανέστερον lego, ἰσχίων ἔκλυσις, hoc est, *nerium exolutio*. Vt verò ille quid sibi vellent hæ voces, τὰ δὲ καθαρὸν, assequi minimè potuit, ita nec ipse, quid pro iis restituendum esset, diuinare potui. Lacunam explebunt alij, si videbitur, quibus erit ad manum Aëtij Græcum exemplar integrum.

Cap. CLX. χαλκοῦ ἄνθος] χάλκανθον legit Gesnerus. Vide annotationes nostras in 23. caput Alexipharm.

Cap. CLXIII. κριθῶν ἀφέψημα] Malim, ἢ κριθῶν ἀφεψήματι. Nam laudantur & Persicorum nuclei cum hordei decocto, in Alexiph. itémque à Paulo AEgineta: vti cum oleo, à Nicandro.



[illegible]

... Ac] Græcum exemplar integrum.

CAP. CLX. [illegible] legit Ge- [illegible] Alciphron.

CAP. CLXIII. [illegible]] Malim, [illegible]. Nam laudatur & Persicorum [illegible] cum bonis [illegible] in Alciph. [illegible]



INDEX RERVM ET VERBORVM NOTATV DIGNIORVM QVAE L. ANT. SARACENI IN Dioſcoridem Scholiis continentur.

Numerus paginam ſignat. A pagina columnam priorem. B poſteriorem. P columnæ principium, M medium. F finem indicat. E verò Scholia notat in libros νόθους.

Corian-

μορία

σμη



